MUREŞ

ANUL XXVI — NR. 27 1152 — 7 iulie 1977

flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Vis cu grîu

Visam un spic, să-i dai de vîrf cu scara,
Creştea plîngînd pe oase de strămoşi,
Lucrau la el agricultori frumoşi,
Un bob curat şi mare cît ni-i ţara.

Un bob de grîu cît Dacia străveche,
Cu vechile provincii scrise-n el,
Un bob de grîu, tranşee şi drapel,
Un bob de grîu năprasnic, nepereche.

Şi riurile noastre, toate-ntr-însul,
Mai potoleau lumina în desfrîu,
Sta Dacia în blîndul bob de grîu,
Cu moartea, cu mînia şi cu plînsul.

Şi paiul unduia greoi şi moale,
Nepăsător aproape de nimic,
Pămîntul însuşi sta în acel spic,
Ca-n foişorul regăsirii sale.

Am mai visat că au venit străinii
Să-l rupă-n aşchii şi să-l facă rob,
Şi au muşcat îndureratul bob
Gingii de bestii fulgerînd luminii.

Şi, ca-ntr-o răzbunare şi-o mînie,
Bobul de grîu, de gura lor atins,
Ca o fatalitate i-a aprins,
Îmbolnăviţi de-o Dacie tîrzie.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Un nou triumf al spiritului revoluţionar creator al partidului nostru

Simpla parcurgere a problematicii vaste dezbătute la ordinea de zi a recentei plenare a C.C. al P.C.R. relevă de la sine începutul de loc tot mai important ocupă în viaţa şi activitatea partidului şi statului nostru acest for înalt al gîndirii şi conducerii colective, îndeosebi în condiţiile în care spiritul director şi catalizator este secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Teza fundamentală înscrisă în Programul partidului potrivit căreia rolul forţei politice conducătoare creşte pe măsură ce înfăptuim opera de multilaterală dezvoltare socialistă a ţării îşi găseşte o îndubitabilă confirmare în acestă strălucită capacitate politică, ştiinţifică, organizatorică a partidului nostru, a forurilor şi verigilor sale de la diferite nivele, de a descifra problemele cruciale ale fiecărei etape pe care o străbatem, ale fiecărui pas pe care îl facem şi de a le supune unei analize clarvăzătoare şi mature, într-o viziune unitară şi a le decide astfel soluţionarea, transpunerea în viaţă, încît fiecare asemenea moment al activităţii de partid să reprezinte deschiderea de noi orizonturi pentru propăşirea ţării. De la aprobarea planului unic de dezvoltare economică şi socială şi a bugetului de stat pe anul 1978, a Programului de creştere a retribuţiei şi altor venituri, a nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980, implicit sporirea veniturilor lucrătorilor din agricultura de stat, ţăranilor cooperatori şi cu gospodării individuale, la măsurile de deplină şi unitară aşezare a învăţămîntului pe o bază nouă, de schimbare radicală a sistemului actual de executare a pedepselor şi judecare a unor abateri sociale prin reeducarea celor vinovaţi de către diferite colective de muncă, precum şi hotărîrea de instituire a răspunderii directe a organelor de conducere colectivă din presă, uniuni de creaţie, case de film şi instituţii de spectacole — iată evantaiul larg al unei problematici care, în esenţă, reflectă realitatea unor sectoare cheie atît din economie şi cultură, cît şi din domeniul relaţiilor sociale. Hotărîrile şi măsurile adoptate în aceste direcţii, din iniţiativa şi sub înalta egidă teoretică şi practică a secretarului general al partidului, reprezintă un nou triumf al spiritului revoluţionar creator al marxismului în România. Contribuţia de idei înnoitoare adusă de carta ideologică şi politică adoptată de cel de-al XI-lea Congres al partidului nostru la progresul general al gîndirii materialist-dialectice contemporane îşi demonstrează astfel realismul şi viabilitatea, concretizîndu-se în măsuri cu adevărat revoluţionare, pe care nici o societate nu şi le-a putut asuma pînă în prezent. A-i face pe oameni să-şi recupereze greşelile şi abaterile nu rupţi de semenii lor, ci în procesul atît de umanizant al muncii — iată expresia unei nelimitate încrederi în om ca individ dar şi ca umani-

(Continuare în pagina 2)

ANTON A. ILIESCU ■

Răspunderea şi greutatea cuvîntului

Recentele hotărîri ale Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la creşterea răspunderii organizaţiilor obşteşti, uniunilor de creaţie şi, în primul rînd, a autorilor, pentru ceea ce scriu şi publică, sau pentru creaţia dramatică şi de film, vine să ne reamintească de o veche tradiţie, avînd rădăcini deopotrivă în folclor cît şi în cea mai preţioasă literatură scrisă : tradiţia preţuirii cuvîntului şi, legată de această preţuire, datoria „cumpănirii" lui, a „cîntăririi" lui.

Toată paremiologia lumii este plină de maxime vizînd necesitatea de a nu lăsa cuvîntul să se reverse, negîndit, peste marginile înţelesurilor adevărate şi înţelepte. Nimeni, ca poporul, n-a ştiut, pretutindeni în lume, să dea cuvîntului „greutate" şi să condamne vorba vană sau pălăvrăgeala. Găsim în cea dintîi „carte românească de învăţătură", aceea scrisă de voievodul Neagoe Basarab, cuvinte de foc la adresa celor ce vorbesc înainte de a gîndi şi avertismente amare pentru cei ce nu ştiu că „cuvîntul o dată ieşit din gură nu-l mai prinzi". Din nefericire, printre multele inovaţii cu care burghezia a păşit în istorie a fost şi aceea a devalorizării cuvîntului, a inflaţiei de cuvinte, a golirii cuvîntului de eficienţă şi pondere. Disprețul faţă de **cuvînt** al unei clase pentru care singura forţă şi realitate este **banul** s-a văzut în modul cum a tratat pe artişti. Despre condiţia culturii aservită banului — tipică secolului supremaţiei burgheze, secolul trecut — vorbesc atîtea glasuri, dintre cele mai ilustre, ale culturii europene ! O condiţie care se continuă, devenind cu atît mai tragică cu cît această clasă şi-a încheiat misiunea istorică şi plăteşte avocaţi spre a pleda împotriva mersului însuşi al lumii.

Este ciudat, dar nu întîmplător, că tocmai lumea care a dat cea mai puţină consideraţie cuvîntului, care şi-a lăsat cei mai mari creatori să moară de foame sau de boli, care a speculat fără milă geniul uman transformîndu-l în **marfă**, se erijează, în ultima vreme, în campioană a „libertăţii cuvîntului", deşi zilnic apar dovezi (cea mai recentă fiind răsunătoarea demisie a filosofului Raymond Aron de la „Le Figaro" ca inacceptare a dreptului de a i se cenzura şi orienta opiniile politice !) că aşa-numita şi mult trîmbiţata „libertate a presei" nu este, în lumea capitalistă, decît tot o vorbă goală. Celor care, şi la noi, se mai miră de cîtă libertate avea un N.D. Cocea să înjure pe rege sau pe potentaţii zilei le vom aminti că era vorba tot de o **convenţie**, jocul rivalităţilor între clasele şi grupările politice care făceau parte din „establishmentul" burghezo-moşieresc cerînd şi asemenea „libertăţi" ce nu periclitau cu nimic huzurul claselor posedante şi ordinea de lucruri în fiinţă. A fost de ajuns însă să apară o forţă politică şi o presă care

(Continuare în pagina 5)

DAN ZAMFIRESCU ■

503.101 P

Un nou triumf al spiritului revoluționar creator al partidului nostru

(Urmare din pagina 1)

tate colectivă, responsabilă și transformatoare. A-l face pe creator direct responsabil pentru valoarea și puterea de înrîurire morală a operei sale — este iarăși expresia adevăratei libertăți de a crea în numele și pentru satisfacerea setei de frumos a constructorilor unei societăți libere și responsabile, prin ea însăși, față de destinele sale. Cu aceste cîteva considerații preliminare, să încercăm a evidenția cîteva din aspectele fundamentale pe care plenara C.C. al P.C.R., prin hotărîrile sale și îndeosebi prin cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a fixat ca linii directoare pentru activitatea noastră imediată și de perspectivă.

RITM ÎNALT, CALITATE, EFICIENȚĂ, PRODUCTIVITATE RIDICATĂ ÎN TOATE SECTOARELE ECONOMIEI NAȚIONALE

Precum se știe, pornindu-se de la realizările obținute în îndeplinirea planului cincinal pe primul an și jumătate, evaluîndu-se cu luciditate concluziile desprinse din dinamica dezvoltării în această perioadă, corelate cu sarcinile generale stabilite de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. pentru activitatea economico-socială în această perioadă, au fost elaborate proiectele planului unic și bugetului de stat pe anul 1978, ambele fiind supuse dezbaterii și adoptării de către plenară. Faptul că încă la jumătatea acestui an planul pentru 1978 este deja aprobat pune în evidență preocuparea statornică a conducerii partidului nostru pentru asigurarea perspectivei în întreaga activitate, spre a permite astfel atît ministerelor și instituțiilor centrale, cît și unităților de bază să demareze din timp pregătirea pentru îndeplinirea în bune condițiuni a sarcinilor.

Stabilirea parametrilor dezvoltării economico-sociale în anul viitor a prilejuit totodată o amplă și temeinică analiză a activității ce se desfășoară în toate domeniile construcției noastre socialiste. Nivelul tehnic și calitativ al întregii producții a fost situat în această perspectivă pe primul plan, cerîndu-se în acest sens să se ia măsuri hotărîte. Abordînd complexe și decisiva problemă a eficienței activității economice sub multiplele ei aspecte, implicit acela al programelor întocmite pentru soluționările ei în fiecare domeniu, secretarul general al partidului sublinia : „Atrag însă foarte serios atențiunea că problema reducerii consumurilor de combustibil și de energie, în general a consumurilor materiale, constituie problema numărul unu a eficienței economice, a creșterii venitului național, a dezvoltării economiei naționale".

O condiție sine qua non a eficienței economice, a accelerării dezvoltării noastre în vederea depășirii handicapului economic moștenit, pentru a ajunge din urmă țările cvansate, este, desigur, creșterea productivității muncii. Realizarea acestui obiectiv, atît pe calea automatizării, mecanizării, introducerii progresului tehnico-științific cît și prin reducerea personalului neproductiv reprezintă unul din principalele izvoare ale creșterii venitului național. Modul cum se realizează investițiile atît în industrie cît și în agricultură, în condițiile în care se constată serioase rămîneri în urmă chiar în primele cinci luni ale anului, a fost supus de secretarul general al partidului, în cuvîntul rostit la plenară, unei ascuțite și pertinente analize, indicîndu-se o grabnică și judicioasă utilizare a forței de muncă. Deopotrivă, spre construcțiile industriale și de locuințe — domeniu în care, datorită suplimentării planului, anul acesta se vor realiza 220 000 apartamente — ca și spre lucrările de irigații trebuie dirijate toate forțele productive absolut necesare. Cu mai multă hotărîre trebuie să se acționeze, în ce privește agricultura, pentru executarea lucrărilor la ordinea zilei : recoltare, reînsămînțarea terenurilor pentru culturile duble, întreținerea lanurilor.

OBIECTIVE PRIORITARE : NIVELUL DE TRAI, PREGĂTIREA TINEREI GENERAȚII

Amplul program de ridicare a nivelului de trai al întregii populații, cunoscut de pe acum din presă și larg dezbătut, primul de acest gen în istoria țării, a format, de asemenea, obiectul dezbaterii în cadrul plenarei C.C. al P.C.R., după a cărei aprobare urmează să fie prezentat Conferinței Naționale a P.C.R. Aplicarea lui treptată, în mai multe etape, a și început, odată cu 1 iulie, de majorări substanțiale ale retribuției beneficiind personalul muncitor din toate ramurile economiei, respectiv, în ordine : industrie, construcții, transporturi, agricultură și silvicultură, cercetare, proiectare, învățămînt, cultură, sănătate, comerț, administrație de stat. Majorarea în medie cu 30 la sută a retribuției tarifare pe întregul cincinal se va realiza în mod ferm. Trebuie remarcat în acest context faptul că retribuția directă va fi mai mare cu 10 la sută în raport cu cea prevăzută de Congresul al XI-lea al P.C.R. O asemenea creștere e posibilă ca urmare a creșterii eficienței activității economice, a unei mai bune gospodăriri a tuturor mijloacelor materiale, prin reducerea cheltuielilor în diferite domenii, în primul rînd în investiții. Măsurile înscrise în programul de ridicare al nivelului de trai îmbrățișează toate laturile acestuia : creșterea retribuției, a pensiilor, generalizate în prezent și în domeniul agriculturii de stat, cooperatiste și a gospodăriilor individuale, a ajutoarelor pentru copii, a mamelor cu mai mulți copii. S-a asigurat, totodată, o mai rațională, echitabilă așezare a retribuției între diferitele ramuri ale economiei, creșteri superioare stabilindu-se pentru construcții, chimie și, cu precădere, pentru industria minieră. Eliminarea unor inechități și greșeli comise în trecut, în sistemul de pensionare, prin insuficienta respectare a aportului fiecăruia la activitatea economico-socială a permis efectuarea unor corecturi în raportul dintre pensiile mici și mari. Noile legiferări au și fost, dealtfel, votate de recenta Sesiune a Marii Adunări Naționale.

Semnificațiile și implicațiile ototcuprinzătoare ale acestui vast program de ridicare a calității vieții întregului popor, de respectare a normelor eticii și echității socialiste, au fost pe bună dreptate subliniate cu pregnanță în cuvîntarea secretarului general al partidului : „Toate aceste măsuri asigură depășirea substanțială a prevederilor planului cincinal privind creșterea veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, se înscriu în preocuparea constantă a orînduirii noastre de a face totul, pe măsura dezvoltării economiei naționale, pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale — țelul suprem al politicii partidului nostru".

Ca expresie a aceleiași griji pentru ridicarea gradului de civilizație al societății socialiste, pentru propășirea materială și spirituală a națiunii noastre, complexul de măsuri privind noile perfecționări aduse învățămîntului românesc, cu precădere celui liceal, vine să încheie procesul de reașezare a școlii noastre pe o bază nouă, în scopul integrării sale cu producția și cercetarea, al formării tinerei generații pentru muncă și viață. Inițiat, urmărit și direcționat în permanență de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acest proces a conferit pregătirii în școala de toate gradele o accentuată vocație practică, a racordat-o la circuitul revoluției științifico-tehnice contemporane. Problema care se pune în momentul de față e îndeosebi sporirea caracterului științific al instruirii la toate disciplinele, o cît mai bună corelare între pregătirea generală de bază și cea de specialitate, o armonioasă îmbinare între formația profesională și educația în spiritul patriotismului revoluționar, al idealurilor comuniste ale societății noastre. Eficiența pregătirii, prin rapida integrare în producție și în viața socială a absolvenților diferitelor trepte ale școlii, rămîne criteriul și dezideratul fundamental al revoluționării școlii românești.

ATRIBUȚII ALE STATULUI CONFERITE MASELOR, ORGANIZAȚIILOR DE PARTID ȘI OBȘTEȘTI

Îmbogățind deopotrivă teoria și practica făuririi societății socialiste, partidul nostru, prin Programul adoptat de cel de-al XI-lea Congres, a formulat necesitatea obiectivă a îmbunătățirii conducerii societății, a transferării unor atribuțiuni ale statului către masele însele, a căror conștiință socialistă crește tot mai mult în procesul de fortificare a spiritului revoluționar. Ca urmare a adîncirii democrației socialiste prin participarea întregului popor la conducerea și conducerea tuturor treburilor în stat, funcțiile coercitive ale acestuia diminuîndu-se sau, în unele cazuri, anulîndu-se, exercitarea unor îndatoriri sociale trebuie să se asigure în forme noi, adecvate noilor situații apărute. Într-o asemenea viziune nouă profund revoluționară, se înscrie și hotărîrea recentei plenare a C.C. al P.C.R. cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială. Aplicarea acestor reglementări fiind în curs de desfășurare, se poate aprecia, încă o dată, ce înaltă dovadă de umanism și încredere în capacitatea omului în culpă de a se pune de acord cu natura sa și cu cerințele conviețuirii sociale a însemnat eliberarea din închisori a tuturor minorilor și tinerilor între 18-21 de ani și încredințarea lor, spre reeducare, unor colective de muncă. O asemenea metodă este folosită în același timp și pentru integrarea în viața economică-socială și a cetățenilor care au trecut de 21 de ani.

„Desigur, aceasta este o măsură radicală, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar consider — și Comitetul Politic Executiv a ajuns la această concluzie — că ea corespunde etapei de dezvoltare în care a ajuns societatea noastră, inclusiv ca rezultat al muncii politico-educative de ridicare a conștiinței celor ce muncesc. Nu mai putem admite ca zeci de mii de oameni să fie judecați și să treacă anual prin închisori pentru orice vină. Am stabilit dealtfel să dăm un decret de amnistie generală pentru o mare parte a acelora care au fost condamnați și au executat pedeapsa, rămînînd cu cazier, pentru a șterge această pată a trecutului. Trebuie, realmente, să așezăm și din acest punct de vedere relațiile din societatea noastră pe o bază nouă, să ne asumăm răspunderea directă a activității de educație și formare a oamenilor și să renunțăm la metodele represive". O asemenea viziune revoluționară asupra acestor aspecte ale vieții și relațiilor sociale va însemna, practic și juridic, o legislație nouă cu a cărei elaborare a și fost investită o comisie, de către Comitetul Politic Executiv.

Tot într-un asemenea spirit, radical nou, a fost concepută creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducerilor colective ale redacțiilor, radioteleviziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole în activitatea de informare și educare a oamenilor. Modul cum se va realiza aceasta este clar și concret definit în Hotărîrea adoptată în acest sens de către aceeași plenară. Aceste noi măsuri care reglementează răspunderea directă a celor care lucrează în toate aceste domenii pentru ceea ce publică și creează, pentru ceea ce oferă maselor ca mesaj politico-ideologic și operă de artă au, desigur, o însemnătate istorică și o rezonanță politică dintre cele mai puternice, atît în țară cît și în străinătate. Încrederea statornică acordată de partid, de secretarul său general, ziariștilor, oamenilor de litere și artă este înainte de toate semnul statornicei prețuiri manifestate față de contribuția acestora la înfăptuirea idealurilor revoluției noastre, la plămădirea omului nou și, în același timp, al investirii tuturor acestor importante domenii ale educației politice și culturii socialiste cu noi răspunderi.

Înțelegînd ce pondere capătă într-un asemenea context misiunea noastră, a celor ce desfășurăm activități de informare și educare a maselor, cu toții va trebui să ne pătrundem de această responsabilitate, fără precedent, angajîndu-ne cu luciditate și dăruire să onorăm zi de zi nestrămutata încredere ce a exprimat-o tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna plenarei C.C. al P.C.R. : „Sînt convins că această nouă reglementare, creșterea răspunderii organelor colective din toate aceste sectoare vor duce la ridicarea nivelului întregii activități din presă, radioteleviziune, literatură și artă".

Ca un corolar al formării spiritului revoluționar creator în toate domeniile de activitate, secretarul general al partidului a formulat în încheierea cuvîntării sale exigențe politice și morale dintre cele mai înalte față de activitatea tuturor organizațiilor de partid, a fiecărui comunist în parte. **Muncă, răspundere, spirit de abnegație** — iată care sînt comandamentele la ordinea zilei, însușirile pe care trebuie să le dovedim fiecare dintre noi, indiferent de locul unde lucrăm. Adîncirea democratismului consecvent al societății noastre, implicarea tot mai plenară a fiecăruia în tot ceea ce devine și se hotărăște în această țară trebuie să aibă drept temei sporirea contribuției disciplinate, responsabile, pline de dăruire, la înfăptuirea hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Conferința Națională a P.C.R, a cărei convocare pentru prima jumătate a lunii decembrie a fost stabilită de plenară, trebuie să însemne pentru noi toți îndemnul către noi realizări în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Sesiunea Marii Adunări Naționale

Acte legislative destinate perfecționării producției, ridicării nivelului de trai al întregii populații

Reunită în plen, în zilele de 30 iunie și 1 iulie, Marea Adunare Națională și-a încheiat lucrările celei de-a V-a sesiuni a celei de-a VII-a legislaturi. Proiectele de legi prezentate spre examinare și adoptate de înaltul for democratic al țării, elaborate din inițiativa și sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele republicii, se înscriu în amplul program de perfecționare continuă a organizării și conducerii activității economice și sociale. Activitatea legislativă din această sesiune a fost deosebit de bogată, s-a ocupat de domenii diverse ale vieții și producției, a dovedit încă o dată spiritul revoluționar și profund creator al politicii partidului, receptivitatea sa față de nou, preocuparea pentru dezvoltarea unitară a forțelor de producție, a relațiilor sociale și a conștiinței înaintate, capacitatea de a adopta continuu structurile, formele și metodele de activitate cerințelor noi, de a găsi soluții adecvate, de natură să stimuleze puternic mersul înainte al societății. Pînă a fi adoptate, proiectele legilor au fost supuse, precum se știe, unor largi dezbateri democratice, au stîrnit un viu interes în rîndul oamenilor muncii care au făcut propuneri valoroase, multe fiind reținute și incluse în proiectele de legi, contribuindu-se astfel la completarea și precizarea mai clară a noilor reglementări. Este o dovadă elocventă a largului democratism care caracterizează activitatea noastră legislativă.

În recenta sesiune, Marea Adunare Națională a adoptat un număr de legi care prevăd creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, în conformitate cu amplul program adoptat de partid: **Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, Legea privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole de producție, Legea privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate.** Măsurile cuprinse în legile de mai sus sînt o urmare firească a realizării măreților obiective stabilite de cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la creșterea potențialului economic al țării, a succeselor obținute de oamenii muncii din fabrici și de pe ogoare, din toate ramurile producției materiale în creșterea sistematică și în ritmuri înalte a producției, productivității muncii sociale și a venitului național, temelia trainică a ridicării necontenite a nivelului de trai al poporului, a asigurării unor condiții de muncă și de viață tot mai bune, pentru toate categoriile de oameni ai muncii. Odată cu votarea acestor legi se instituie un sistem generalizat și unitar de pensii, bazat pe vechimea în muncă, pe aportul fiecărui cetățean în procesul creării bunurilor materiale și spirituale. Se realizează astfel o corelare mai bună între pensiile mici și cele mari, se asigură un raport mai echitabil între ceea ce omul a realizat în timpul activității și ceea ce obține după pensionare. S-au eliminat unele inechități, unele greșeli comise în trecut. Se dă dreptul, bărbaților la 62 de ani, femeilor la 57 ani, să iasă la pensie. Dar legea prevede și posibilitatea continuării activității cu încă 3 ani, dacă aceste persoane doresc. Este o măsură chibzuită, am putea spune, pentru că permite celor apți să-și continue activitatea, să contribuie mai departe la propășirea patriei. Măsura devine posibilă și pentru că durata medie de viață a crescut, se menține capacitatea de muncă. Dar legea prevede și posibilitatea, pentru cei care doresc, să înceteze activitatea la împlinirea vîrstei de 60 ani, bărbații, și 55 ani, femeile, dacă au vechimea necesară.

Spiritul profund democratic, de care sînt străbătute tot mai mult legile țării noastre, îl simțim și de această dată: pentru întîia oară actul pensionării se scoate de sub imperiul strict administrativ și se instituie comisii de pensii și asigurări sociale în unități, la nivel județean și central, pe baza unei largi reprezentări a oamenilor muncii, se realizează democratizarea activității în acest domeniu prin efectuarea unui control riguros în aplicarea corectă a legii.

Domeniul relațiilor financiare este reglementat acum de **Legea privind impozitul pe fondul total de retribuire al unităților socialiste de stat.** „Oamenii muncii, se subliniază într-una din expunerile la noile legi, trebuie să cunoască nemijlocit drepturile bănești pe care trebuie să le primească pentru munca prestată, să exercite un control direct asupra modului de determinare a veniturilor ce li se cuvin, eliminîndu-se, totodată, formele și metodele complicate de calcul al impozitelor". Noile legi împlinesc un act de justiție socială. Ele stabilesc o anumită contribuție pe care urmează să o plătească persoanele fără copii. Și este drept și este echitabil așa. Pentru că, în fond, formarea și pregătirea tinerei generații este o problemă fundamentală a unui popor. De felul în care se realizează ea depinde gradul de civilizație al cetățenilor de mîine, pe umerii cărora se transferă răspunderile pentru destinul viitor al patriei. Trebuie să contribuim cu toții la emanciparea generațiilor care vin după noi și vor rămîne după noi să gospodărească bogățiile naționale, să ridice țara pe noi trepte de dezvoltare. Un principiu socialist, prin toți pentru toți, capătă acum noi valențe.

Perioada actuală se caracterizează printr-o dezvoltare în ritmuri înalte a producției materiale, în concordanță cu imperativele progresului tehnic, prin promovarea largă a principiilor conducerii și organizării științifice a producției și a muncii. Eforturile trebuie să fie totdeauna încununate de succes, să asigure dezvoltarea economică și socială a țării, să se constituie într-o valoroasă moștenire de bunuri materiale pentru generațiile viitoare. Prevederile din **Legea privind rolul și atribuțiile maistrului în producție, Legea calității produselor și serviciilor și Legea privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor,** acționează în domenii diferite ale economiei naționale, dar ele vizează, am putea spune, un singur scop: acela al calității muncii, al calității eforturilor pe care poporul le depune în balanța propășirii patriei. Experiența a dovedit cu prisosință contribuția de seamă pe care puternicul detașament al maiștrilor o aduce la organizarea producției și a muncii, la realizarea și depășirea sarcinilor stabilite în domeniul economic. Dar aportul maistrului trebuie să se ridice în viitor la un nivel și mai înalt, și mai ales sub aspect calitativ. Actuala lege creează condițiile necesare pentru ca maistrul să-și poată consacra efectiv întreaga capacitate tehnică și organizatorică conducerii și organizării procesului de producție, să-și sporească aportul la utilizarea cu înaltă eficiență a mijloacelor tehnice, materiale și umane.

Prin prevederile lor, Legea calității produselor și serviciilor și Legea privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor răspund cerințelor esențiale impuse de realizarea politicii partidului în aceste domenii. Legiferarea unitară a obligațiilor ministerelor și întreprinderilor, a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, de la proiectarea pînă la desfacerea produselor, asigură cadrul instituțional exercitării cu exigență și fermitate, în toate fazele procesului economic, a răspunderilor pentru întărirea ordinii și disciplinei în producție, în scopul creșterii necontenite a performanțelor tehnice ale produselor industriei noastre socialiste. Legea privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor, al cărei proiect a fost elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, devine primul act normativ de acest fel elaborat în țara noastră. „Se introduc astfel, se subliniază în expunerea la proiect, la nivel de lege, ordinea și disciplina în activitatea de construcții, sector de o mare importanță nu numai din punct de vedere al valorilor foarte mari pe care statul le alocă, ci și pentru faptul că în aceste construcții trăiesc și muncesc oameni, spre a căror bunăstare este îndreptată întreaga politică a partidului".

O importanță deosebită în impulsionarea producției are **Legea privind impozitul agricol,** adoptată în cadrul aceleiași sesiuni. Prevederile noii legi, instituind obligația unui impozit în sumă fixă la unitate de suprafață, diferențiat pe grade de fertilitate și utilizări, reprezintă, în raport cu practica anterioară a stabilirii impozitului în funcție de venituri, un puternic stimulent în creșterea producției agricole la hectar, în utilizarea cu randament sporit a fiecărei suprafețe de teren, avînd, așadar, efecte pozitive în sporirea veniturilor țărănimii ca și a economiei în general.

Măsurile stabilite în aceste zile de plenara Comitetului Central, legile cu un conținut atît de complex adoptate de Marea Adunare Națională reflectă pregnant spiritul creator, analitic, profund științific ce caracterizează întreaga politică de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei spre comunism. „Ele exprimă, totodată, afirmă unul dintre deputați, acea permanentă, necesară și neobosită activitate a conducerii partidului de a pune în acord deplin legile țării cu realitățile, cerințele și obiectivele fiecărei etape de dezvoltare socială". Aflîndu-se la baza întregii dezvoltări a societății, a propulsării României printre țările avansate ale lumii, munca neobosită, efortul susținut al poporului de a-și îmbunătăți necontenit viața sînt ridicate la rang de mare cinste, sînt prețuite cum niciodată n-au fost în istoria acestui neam. Mărturie stau și noile prevederi ale Decretului privind distincțiile de stat în Republica Socialistă România și ale Decretului prezidențial privind conferirea de distincții ale Republicii Socialiste România și a Diplomei de onoare unor organizații județene de partid, consilii populare județene, unități economice și institute de cercetare și proiectare. Este dovada onoarei supreme care i se aduce muncii în societatea noastră, singura cale, unicul mijloc de progres, de dezvoltare a oricărei societăți. Solemnitatea de vineri, 1 iulie, de la palatul Marii Adunări Naționale a demonstrat cu prisosință acest fapt. Secretarul general al Partidului Comunist Român și președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înmînat distincții și diplome de onoare unor organizații județene de partid, consilii populare județene, unități economice și institute de cercetare și proiectare pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1976 în îndeplinirea și depășirea planului național unic de dezvoltare economico-socială și a angajamentelor asumate, pentru ocuparea locurilor I, II și III în întrecerea dintre organizațiile județene de partid în industrie, construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și circulația mărfurilor și pentru contribuția adusă la dezvoltarea economiei în ansamblu.

Cei distinși au dat glas sentimentelor de înaltă recunoștință și angajare pe care le nutresc față de conducerea partidului și statului, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal.

Distincțiile acordate constituie, desigur, un puternic element mobilizator, însuflețesc colectivele de oameni la îndeplinirea și depășirea sarcinilor.

Aceste decrete evidențiază pregnant încă o dată prețuirea și aleasa cinstire de care se bucură munca în România.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, A CONSILIULUI DE STAT, A CONSILIULUI DE MINIȘTRI

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România anunță cu profundă durere încetarea din viață, în seara zilei de 4 iulie, după o lungă și grea suferință, a tovarășei Alexandra Ceaușescu, mama secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășa Alexandra Ceaușescu s-a născut în comuna Scornicești, județul Olt, în septembrie 1889, într-o familie de țărani săraci. Cunoscînd lipsuri și suferințe, Alexandra Ceaușescu înfruntă cu dîrzenie și demnitate, în anii regimului burghezo-moșieresc, încercările vieții, muncind din greu, alături de soțul său, Andruța Ceaușescu, pentru existența familiei, a celor zece copii pe care îi crește și îi educă cu dragoste și dăruire.

Alexandra Ceaușescu înfruntă cu curaj și neînfricare presiunile aparatului represiv al regimului burghezo-moșieresc pentru activitatea revoluționară a fiului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nutrind încrederea în cauza dreaptă a celor mulți și obidiți. A fost un exemplu de mamă care și-a închinat întreaga energie formării copiilor săi în cultul cinstei și adevărului, al omeniei și dragostei fierbinți față de muncă, față de țara și poporul în mijlocul căruia s-au născut. Națiunea noastră îi datorează Alexandrei Ceaușescu recunoștință pentru marele bărbat de stat căruia i-a dat viață, și care conduce astăzi cu înaltă competență, devotament și abnegație, destinele poporului.

În anii de după 23 August 1944, Alexandra Ceaușescu a luat parte activă la acțiunea de înfăptuire a reformei agrare inițiată și condusă de partid, la activitatea de unire a țăranilor muncitori din comună în cooperativa agricolă, în cadrul căreia a muncit cu hărnicie, alături de consătenii săi, atît timp cît puterile și vîrsta i-au permis. Totodată, a activat cu pasiune în rîndul organizației de femei pe care le-a mobilizat, prin exemplul faptei și vieții, al cuvîntului ei cald, la numeroase acțiuni sociale și de gospodărire a comunei.

Întreaga sa muncă și viață s-a bucurat de stima și prețuirea consătenilor, a reprezentat o pildă vie de înaltă etică și înțelepciune populară. A fost distinsă cu titlul de „Mamă Eroină".

Încetarea din viață a tovarășei Alexandra Ceaușescu este o grea pierdere pentru familie și prieteni, pentru toți cei care au cunoscut-o.

Funeraliile vor avea loc joi, 7 iulie a.c., în comuna Scornicești, județul Olt.

Telegrama Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R. adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu

DRAGĂ TOVARĂȘE CEAUȘESCU,

Aflînd, cu profundă durere, vestea încetării din viață a mamei dumneavoastră, Alexandra Ceaușescu, care a fost, de-a lungul întregii sale existențe, un exemplu de muncă plină de dăruire și demnitate, de totală consacrare familiei sale și obștei în mijlocul căreia a trăit, vă exprimăm, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu, cele mai sincere și adînci sentimente de compasiune.

În aceste momente de grea încercare, sîntem cu tot sufletul alături de dumneavoastră, de întreaga familie îndoliată.

COMITETUL POLITIC EXECUTIV
AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

LUPTA CU INERȚIA

Aerul vital al criticii

Spiritul critic revoluționar este o condiție **sine qua non** a progresului în orice domeniu de activitate și cu atît mai mult în acela al relațiilor dintre oameni și al perfecționării continue a ființei umane. În absența lui **aparența** se poate substitui **esenței, nonvaloarea valorii,** iar **rutina** se confundă cu **experiența, moda** cu **inovația** și **aranjamentele** neprincipiale cu **principiile.** Nu mă gîndesc, desigur, la criticismul didactic, arțăgos și sîcîitor, ci la acel tonic și înnoitor spirit critic revoluționar, intransigent și consecvent, care oricît de energic s-ar manifesta cu loviturile lui de daltă, nu rănește ființa umană, ci o modelează și o sculptează, îi dă armonia și măreția echilibrului clasic. El e permanent constructiv și nu destructiv. Chiar cînd neagă, fiindcă uneori e necesară și o asemenea operațiune, el nu întreprinde acest act în sine, ci în scopul reconstrucției morale, al repunerii proceselor devenirii pe făgașul lor firesc, didactic. De aceea, spiritul critic revoluționar presupune un umanism activ, o cunoaștere temeinică a oamenilor și a fenomenelor sociale, o răspundere matură, exigentă față de noi și față de alții, o mare claritate a idealurilor politice, etice și sociale. El presupune o pregătire profesională solidă, o obiectivitate desăvîrșită și un neștirbit curaj militant, care să nu-și oprească niciodată intransigența și exigența la nefericitul acar Păun din pilda arhicunoscută și cu o atît de mare audiență populară. Dacă numai cine nu muncește nu greșește și dacă toți cei ce muncesc sînt, cel puțin virtual, supuși greșelii, atunci e limpede că nimeni nu poate fi **tabu** în fața criticii drepte, cinstite și revoluționare.

Unii cred, de pildă, că anumite merite trecute, un anume talent sau o bună pregătire de specialitate îi absolvă de orice observație critică, chiar în împrejurările în care comit o evidentă greșeală. Alții se confundă într-atît cu funcția încît dacă se face o observație ripostează de îndată că a fost criticată instituția, organizația sau ministerul din care fac parte. Sîntem adeseori ispitiți să credem că spiritul critic revoluționar, critica și autocritica sînt foarte bune la alții, dar că la noi nu e cazul pentru că producția merge, oamenii își văd, de bine de rău, de treabă, nu sînt abateri grave și-atunci de ce să ne punem cenușă în cap sau să supărăm pe X și pe Y cînd știm bine că „o mînă spală pe alta" și că „dacă tăceai filosof rămîneai". E fals. E aci înțelepciunea unei lumi apuse, a unei lumi a resemnării oarbe și-a obedienței triste, strivitoare a demnității și personalității umane. Azi trăim alte vremuri, cu alte idealuri etice, fiecare fiind chemat să-și spună cuvîntul autorizat în cadrul unei largi și autentice democrații. În acest climat de înflorire a personalității umane, de răspundere a fiecăruia pentru toți și a tuturor pentru fiecare, sîntem datori să cultivăm spiritul critic revoluționar, să-l implicăm organic în întreaga noastră activitate, fiindu-ne vital ca aerul.

ION DODU BĂLAN ■

Un om obișnuit în lucrurile sale obișnuite

În clipa în care mi s-a spus că maistrul Iosif Dicher, șeful atelierului 1—3, secția carbid, Combinatul chimic din Tîrnăveni, este una dintre personalitățile orășelului de pe malurile Tîrnavei Mici, m-am gîndit că viața acestui om ar putea fi, chiar și în linii mari, o suită de întîmplări, una mai grozavă decît cealaltă, întîmplări care, fără îndoială, i-au asigurat celebritatea de care se bucură la ora actuală printre concetățenii săi.

Numai că maistrul Iosif Dicher, înalt, blond, bine legat, apropiindu-se cam de 45 de ani, mă privea zîmbind prin lentilele unor ochelari simpli, fără ramă, chiar inestetici, din punctul meu de vedere, și susținea sus și tare că viața sa nu cuprinde nici o întîmplare mai deosebită.

— Pînă una alta, mi-a spus, mai ales că n-ați fost niciodată pe la noi, ce-ar fi să mergeți cu mine pe platformă, lîngă cuptoare. Nu de alta, dar foarte rar s-a scris și despre noi. Eu cel puțin nu-mi aduc aminte să fi venit cineva și să fi scris exact ceea ce vede. Avem trei cuptoare, două construite în 1918, mai merg și astăzi și încă destul de bine, doar cu o productivitate ceva mai mare nu le putem obișnui. Celălalt a fost construit în 1954, chiar pe cînd veneam eu aici, ca proaspăt absolvent al școlii medii tehnice de chimie din Tîrnăveni. Cuptorul acesta, respectînd adevărul, a fost adaptat pentru a produce carbid. Menirea sa inițială a fost aceea de a produce feroaliaje. Am și produs fero-crom și fero-mangan, dar în cantități foarte mici și mai mult ca o probă. Despre feroaliajele astea vom vorbi mai tîrziu. Ar mai trebui să știți că secția de carbid a combinatului nostru se compune din trei ateliere. Atelierul 1—3, adică al nostru, atelierul 4—6, cu trei cuptoare ultramoderne și de mare capacitate, un cuptor de-al lor produce cam cît toate cele trei cuptoare ale noastre. Al treilea atelier al secției este cel de pregătire a șarjelor, a materiei prime, adică a varului și a cărbunelui care, cu ajutorul electrozilor, se topesc în vatra cuptoarelor. Mă pot lăuda că șeful acestui atelier de pregătire este fratele meu, inginerul Valer Dicher. Poate vă interesează cum mă înțeleg cu el. Bine. Uneori, deși frați, el este mai mic decît mine, ca ani, mai avem discuții privind punctualitatea și calitatea materialului pregătit, dar asta se întîmplă foarte rar.

Maistrul Iosif Dicher vorbea, vorbea, eu transpirasem, ca să zic așa, din temelie, iar el mi-a spus cu un zîmbet larg că, după toate aparențele, aș fi numai bun ca să lucrez la cuptoarele lor.

— Știți, a continuat el, cam pînă la cîte grade urcă mercurul în termometru, aici, la 20 de pași de cuptor ? Pînă la 60 de grade. Dacă ne sprijinim de balustrada asta, frige, nu alta. Ca să poți munci la noi trebuie să ai două calități : să fii om în putere, că se cere să tragi tare la rangă, la împinsul cărbunelui și al varului sub electrod, sau la știc, la desfăcutul rinei, iar a doua calitate, obligatorie, este aceea de a transpira. Dacă nu transpiri, medicul nu-și dă avizul să lucrezi aici. Un om de-al nostru bea, în timpul celor 6 ore de muncă, aproape 6 litri de apă minerală. Avem, și un necaz, destul de mare. Hainele ignifugante nu-s prea rezistente, adică se rup extraordinar de repede, parcă sînt făcute din hîrtie. După două-trei săptămîni de lucru, se rup. Și nu numai că se rup, dar sînt și foarte scumpe. Opt sute de lei costă un costum de haine ignifugante !

Aveam să asist, peste o oră, la șarja de carbid a cuptorului numărul 3. Maistrul de tură Leon Solomon, un fel de luptător la categoria supergrea, s-a apropiat de noi și l-a anunțat pe șeful său, adică pe Iosif Dicher, că totul e gata. Cu ajutorul mașinii de încărcat, foarte asemănătoare cu instalația pe care o folosesc furnaliștii și oțelarii cînd dau drumul la șarje, doi muncitori fulgerau șticul cuptorului. Trebuia creat un orificiu prin care carbidul, în stare lichidă și incandescentă, avea să curgă în formele de dinainte pregătite. Sigur că da, operația aceasta se repetă în fiecare zi, are loc la toate cele trei cuptoare, dar oamenii stăteau cu ochii ațintiți spre cei doi încărcători care mînuiau cu dexteritate arcul voltaic al mașinii de încărcat.

„De 23 de ani fac unul și același lucru. Carbid. Altceva în viața noastră nu mai există, decît carbid. Ei bine, este extraordinar un anume fapt. Acela că eu și prietenii mei, foști colegi de școală sau prieteni de copilărie, cum sînt Leon Solomon, Aurel Chinciușan, Aurel Nistor, Laslo Gheorghe și Teodor Cosma, actualii mei maiștri de tură, vom abandona carbidul. De ce ? Pentru că, mai întîi și-ntîi, marele nostru beneficiar, Combinatul chimic din Craiova, își propune să-și rezolve singur, pe baza altor rețete, un înlocuitor al carbidului. Mai ieftin și mai bine. Asta nu înseamnă că la Tîrnăveni nu se va mai produce carbid. Produsul acesta rămîne o specialitate exclusivă a atelierului 4—6, cel cu cuptoare moderne și de mare productivitate. Noi vom trece pe feroaliaje. Munca este cam aceeași. Mulți dintre oamenii noștri au plecat la Tulcea, la noua întreprindere de feroaliaje care s-a dat în funcție anul trecut acolo. De ce nu am plecat și eu ? Păi nu v-am spus că în viața mea nu s-au întîmplat prea multe lucruri ?! Nu m-am gîndit niciodată să-mi schimb meseria, sau să plec la altă întreprindere din oraș, ba chiar la altă secție din combinat, necum din Tîrnăveni ?! Să mă întorc însă la feroaliaje. Problema ne preocupă în cel mai înalt grad. Vă dați seama, începînd de la anul trebuie să punem la punct o nouă producție !"

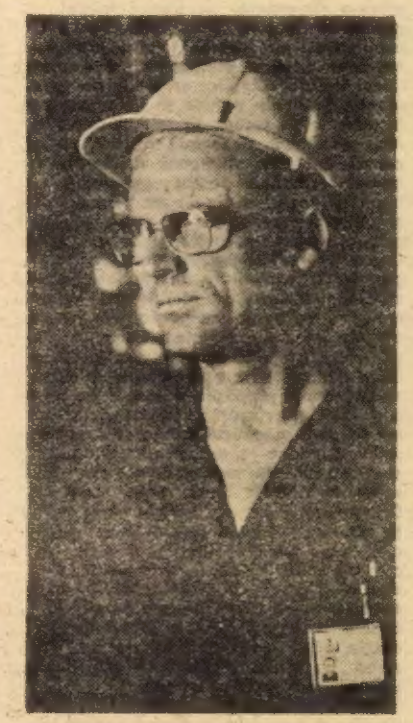

Maistrul Iosif Dicher se gîndește, probabil la viitoarele șarje de feroaliaje

Dintr-o modestie pe care nu ține neapărat să o puncteze, maistrul Iosif Dicher nu mi-a confirmat ceea ce eu știam încă înainte de a-l întîlni, adică faptul că toți oamenii atelierului își pun multe speranțe în căutările maistrului lor care se despărțea greu de carbid. Altfel spus, Iosif Dicher știa destul de bine că pe umerii lui, ca șef al atelierului, apasă mai întîi și-ntîi această trecere de la carbid la feroaliaje.

„Îmi pare rău de carbid. La un moment dat chiar m-am gîndit să plec la atelierul 4—6. De ce să fac eu feroaliaje ? Dar oamenii atelierului nostru ce vor face, m-am întrebat. Și cînd mi-am pus întrebarea asta, am știut că nu e decît un răspuns. Vor face feroaliaje împreună cu mine și cu maiștrii mei de tură. Pentru treaba asta, la cuptorul numărul 3 nu sînt prea multe probleme, îl vom readapta, dar la cele două cuptorașe, vechi și bătrîne de cînd lumea, vom îmbătrîni, cred, și noi, tot modificîndu-le".

Ajunși în biroul său am băut pe nerăsuflate o sticlă de apă minerală și l-am rugat totuși să-mi relateze, chiar și pe scurt, cîteva întîmplări mai deosebite din viața sa.

„Totul nu este decît o linie dreaptă, absolut dreaptă. Nu m-am gîndit niciodat la treaba asta și, drept să spun, mă mir și eu cît de puține lucruri mi s-au întîmplat în cei aproape 23 de ani de cînd tot fac carbid. Și să nu credeți că mă refer numai la munca noastră, că nu s-a întîmplat nimic deosebit. Mă refer chiar și la viața mea personală. Nimic de consemnat. Sigur că da, e adevărat că în acești ani eu sau oamenii mei puteam fi eroii unor intervenții formidabile, de ultimă oră, mă gîndesc, de pildă, la o avarie a unuia din cele trei cuptoare ale noastre, dar eu spun că e mult mai bine că nu am avut astfel de prilejuri. Decît o astfel de intervenție care ar fi avut, desigur, spectaculosul ei, care ar fi inclus și o noțiune mai romantică despre eroism, eu spun că mai extraordinar e faptul că noi ne-am îngrijit ca treaba să meargă bine, zi de zi, ceas de ceas. Sigur că da, asta presupune să-ți cunoști pe deplin meseria, de la a la z, dar mai presupune și existența unui colectiv închegat. Extraordinar ar fi faptul, zic eu, că am reușit de-a lungul timpului să avem un astfel de colectiv. De peste 10 ani de zile la noi nu s-a desfăcut nici un contract de muncă, deși munca, după cum spuneam și după cum cred că ați și văzut, nu este deloc ușoară. Și dacă nu am fi uniți, indiferent de funcție, că ești șef de atelier, maistru de tură, șef de echipă, dozator, scurgător, alimentator sau tablotar, sau dacă lucrezi la întreținere, la urma urmelor aceeași căldură o înghițim cu toții, dacă nu am fi uniți, spuneam, greul ar fi și mai greu.

VICTOR NIȚĂ ■

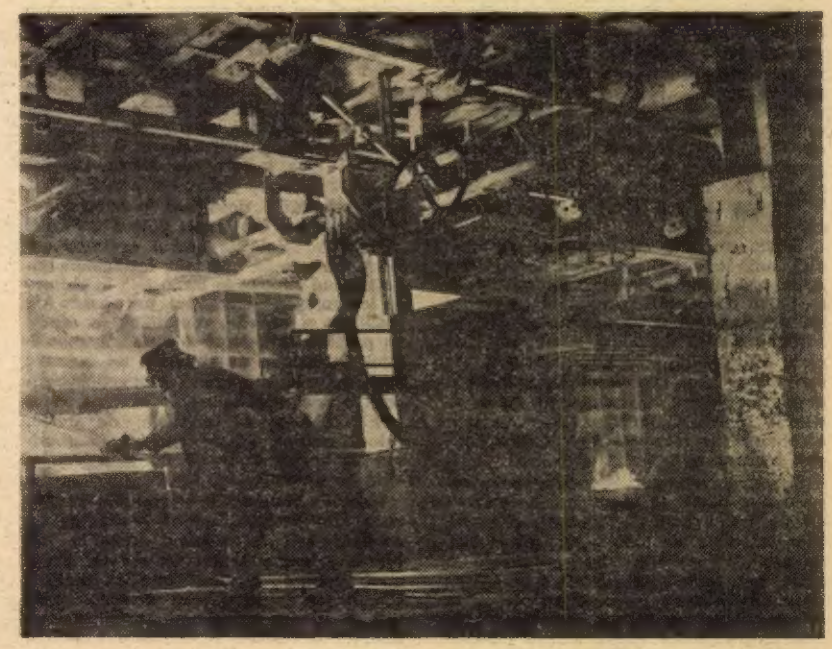

Sub vatra cuptorului nr. 3, cu cîteva clipe înaintea unei noi șarje de carbid

Un adevăr al democrației muncitorești încetățenit la Întreprinderea de vagoane din Arad:

„Este întreprinderea noastră și răspundem pentru rezultatele ei"

N-am putut lua parte la ședința Consiliului oamenilor muncii de la Întreprinderea de vagoane Arad, din 19 mai 1977. Am beneficiat însă de o relatare a dezbaterilor și mărturisesc că aveam senzația parcurgerii unui scenariu. Un dialog viu, pasionat, al ideilor. Pînă și formulările prea tehniciste depășeau o anume monotonie, într-un fel inerentă pentru un mai puțin avizat. Pentru că se integrau într-un context concret, al faptelor, la care fiecare participa în adevăratul sens al cuvîntului. Pe scurt, nu se bătea apa în piuă. Oamenii n-aveau timp de pierdut. Veniseră să rezolve ceea ce își propuseseră. Redau cîteva crîmpeie, notate absolut la întîmplare. Traian Berbecaș: „Din materialele prezentate reies numeroase realizări de plan. Este un lucru bun, înseamnă că n-am muncit degeaba. Dar observăm în același timp o tendință de majorare a cheltuielilor de producție. Și nu asta urmărim, pentru că o facem pe banii noștri, ai întreprinderii. Dacă s-ar rezolva anumite probleme, s-ar îmbunătăți situația. De pildă, în secția noastră sculele de la ștanțe nu sînt de bună calitate, se renunță la ele și se taie cu autogenul, iar de aici o productivitate scăzută." Vasile Tal: „Știm cu toții că, în privința rebuturilor, la turnătorie, nu stăm deloc pe roze. Calificăm oamenii la locul de muncă, dar trebuie s-o facem cu mai multă responsabilitate și, aș zice, trebuie să găsim și o metodă mai bună. Pentru că aici lucrăm mult cu forme întărite cu bioxid de carbon, dar meserie nu se poate învăța ca lumea decît la formarea clasică." Ana Pituț: „La una dintre comenzile pentru vagoane-platformă am ajuns la vagonul 80 și la anumite repere au apărut cîte patru cote. Așa nu mai putem continua. Propun ca și institutul de cercetări să fie încărcat cu cheltuielile generate de ei. Așa este etic, deși mai bine ar fi să dea mai repede cotele reale."

★

Vasile Tal este un tînăr de 28 de ani, de prin părțile Bihorului, mai exact din comuna Pocola. La „vagoane" a venit de cinci ani și azi se numără printre cei mai buni turnători-formatori ai întreprinderii. „Meseria asta de turnător, ne mărturisește el, este o meserie grea. Nu lucrează oricine. Îți trebuie putere, forță, dar și suflet. Avem o hală nouă, încă se mai lucrează la ea. Am pus cu toții mîna alături de constructor ca s-o terminăm mai repede. În timpul acesta am dat și producție, am depășit planul chiar dacă un timp au lipsit doi pereți și intra frigul. În plus am contribuit și la demolări creînd front de lucru constructorilor, apoi lăcătușii noștri au montat utilajele. Deci ne cunoaștem hala de la prima cărămidă pînă la ultimul utilaj. Cum să vă spun, este ca și cînd ți-ai fi construit o casă singur. Îți aparține, o îndrăgești, te legi cu sufletul de ea. Nu-mi este deci indiferent dacă acum, în condiții mult mai bune, dăm o producție egală sau mai bună. De cîte ori vorbesc în consiliu, vorbesc ca unul care își iubește casa. La adunările oamenilor muncii pe secție, colegii mei discută și propun nu pentru că este ședință și există și o rubrică de discuții, ci pentru că își iubesc munca și fabrica, pentru că sînt interesați ca lucrurile să meargă mai bine. Deoarece știu sigur că propunerile lor, dacă sînt bune, vor fi materializate. Este un bun cîștigat acest climat de încredere. Cînd m-au propus reprezentant al lor, unul mi-a spus că mă alege convins fiind că este ales chiar el. Adică, vroia să spună că are încredere în mine ca în el însuși. Este întreprinderea noastră și răspundem pentru rezultatele ei. Asta înțeleg eu prin consiliu ca formă de conducere colectivă și democratică. Știm care sînt necesitățile economiei în domeniul nostru, ne cunoaștem sarcinile. Nu este atunci firesc să dezbatem împreună, să gîndim toți ce avem de făcut, să găsim calea cea mai bună? Nu merg mereu lucrurile strună. Dar cine să ni le rezolve? Să vină directorul? O face, stă mereu printre noi, dar responsabilitatea este a noastră, a tuturora. Uitați, am ridicat recent problema unui utilaj care ne-a costat bani grei, pentru că l-am adus din străinătate și nu funcționează. Dacă mașina asta de împușcat miezuri ar funcționa, ar înlocui munca a patru oameni pe care i-am folosi în altă parte. Sînt convins că totul se va rezolva în scurtă vreme așa cum s-au rezolvat și alte probleme. Firește, eu vin cu propuneri sau necazuri privind secția noastră. E normal. Dar în consiliu eu le aud și pe ale altuia. Ca să înțeleg ce vrea cel din altă secție, trebuie să mă documentez. Bineînțeles, nu ca să mă specializez, ci doar ca să pot participa la luarea deciziei. Altfel, fiecare rămîne cu grădina lui și nu rezolvăm nimic."

Ana Pituț este arădeancă, între altele și artistă amatoare, de douăzeci de ani lucrează în întreprindere. Acum lucrează ca sudoriță, pentru că așa o cer necesitățile secției. „N-ajunge să mă ridic în ședință, ne explică ea, și să spun că ne lipsesc sudorii, dacă eu, care cunosc meseria mea, n-o fac atunci cînd e nevoie. Sînt în consiliu de doi ani. N-aș spune că toate merg foarte bine. Dar dacă noi o conducem înseamnă că n-o facem întotdeauna bine. Și atunci învățăm chiar dacă se spune, și de fapt așa și este, că reprezentanții în C.O.M. sînt dintre cei mai buni din secții. Important este însă că eu Pituț sau altul din altă secție putem să ne ridicăm și să spunem deschis cum merge munca. Să venim cu propuneri, nu de dragul de a vorbi, ci pentru a îndrepta o situație sau pentru a realiza ceva nou. Dacă oamenii m-au propus, așteaptă de la mine fapte și nu o simplă figurație. Democrație nu înseamnă ca eu, lăcătuș în secția de pregătire I, să stau în fiecare lună la o ședință în fața directorului, el să vorbească și eu să ridic mîna în semn de aprobare. Dealtfel însuși directorul așteaptă de la mine și de la ceilalți să participăm. Adică să am spirit de inițiativă, dar și de răspundere, să vin cu rezolvări concrete pentru problemele secției mele."

„Ca un astfel de organism de conducere colectivă, **consiliu al înțelepților**, să fie eficient — ne spune Traian Berbecaș, lăcătuș la secția de confecționat repere — este nevoie ca într-adevăr oamenii să gîndească. Deci niște oameni bine pregătiți profesional și politic. Ideile trebuie să circule. Propunerile înregistrate în adunările generale pe secții sînt sintetizate și care sînt bune se înfăptuiesc. De pildă, la noi în secție s-a constatat că productivitatea s-ar putea mări. Crește productivitatea la noi, crește și în altă secție, cîștigă întreprinderea și ne îndeplinim una dintre sarcinile de bază. Deci, ca să continui exemplul. La presele de mare tonaj și la foarfeci se lucra manual. Acum cînd fabrica este în curs de modernizare. Cum modernizarea trebuie să înceapă dinăuntru, pentru că nu putem aștepta s-o facă alții, am propus ca autoutilarea să realizeze niște mese cu role mecanizate. Am propus în consiliu. Le-au realizat, au construit și macarale tip **demag** și rezultatele s-au văzut. Productivitatea în primele cinci luni ale anului a crescut. Așa sîntem eficace, prin faptele noastre, prin felul cum ne gîndim munca și cum ne orientăm în funcție de sarcini. Dacă totul ar rămîne pe hîrtie, ar însemna că am pierdut timpul într-o adunare generală sau într-o ședință a Consiliului oamenilor muncii.

★

Întreprinderea de vagoane din Arad, fapt cunoscut, este principala unitate cu acest profil care asigură materialul rulant pentru căile noastre ferate, exportînd în același timp vagoane de călători și de marfă în numeroase țări ale lumii. Aici istoria își dă mîna cu prezentul, cu noul, cei 85 de ani de existență ai întreprinderii fiind o bună bază a succeselor de azi.

„Succesele însă nu ne pot împiedica să observăm că putem realiza mai mult, ne declara Aurel Petcu, președinte al comitetului sindical pe întreprindere, unul dintre oamenii crescuți și formați în citadela vagoanelor de pe malurile Mureșului. Realizăm produse noi, dar trebuie să fim mai atenți cu formarea oamenilor noștri. Trebuie să-i sensibilizăm pe toți, să-i facem să participe la viața fabricii, să creăm o adevărată emulație în rîndurile constructorilor noștri. Să trezim unele conștiințe. Acesta este rolul organizațiilor noastre de partid, de sindicat, de U.T.C." Una dintre problemele cheie ale colectivului arădean, problemă ce-și așteaptă rezolvarea, după cum reiese din luările de cuvînt la adunările generale ale oamenilor muncii, și în C.O.M., este cea a disciplinei tehnologice".

Secretarul comitetului de partid al Întreprinderii de vagoane Arad, Mitrică Fuiorea, este de douăzeci de ani „vagonetar" aici unde au muncit și tatăl și bunicul său. Arădean de fel, își iubește și orașul și fabrica și stînd de vorbă cu el înțelegi mai bine în ce constă forța acestui colectiv. „Ca să cîștigi o bătălie, ne spune el, trebuie să ai un detașament unit. Constructorii noștri de vagoane sînt în majoritatea lor crescuți aici. Își iubesc fabrica, își cunosc sarcinile și în marea bătălie pe care o dăm pentru realizarea angajamentelor pun toți nu numai umărul, dar și mintea. O industrie modernă înseamnă în primul rînd valorificarea inteligenței oamenilor care o făuresc. Asta este sarcina comuniștilor noștri: să-i mobilizeze pe toți ceilalți. O experiență bună, încetățenită aici, la noi, sînt ședințele comune ale comitetului de partid și C.O.M. Ne analizăm împreună lipsurile, vedem ce avem de făcut, intervenim atunci cînd e nevoie. În urma vizitei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sarcina principală a colectivului nostru de muncitori, tehnicieni și ingineri constă în modernizarea producției de vagoane. Am înțeles că este vorba de modernizarea halelor, utilajelor, a tehnologiilor, dar și a stilului nostru de muncă. Astfel că toți cei peste zece mii de angajați ai fabricii au înțeles că de la fiecare se așteaptă mai mult, că fiecare este responsabil de rezultatele muncii lui. Și din acest dialog continuu, din schimbul real de opinii al tuturora, este imposibil să nu reușim mai mult".

RĂZVAN BĂRBULESCU

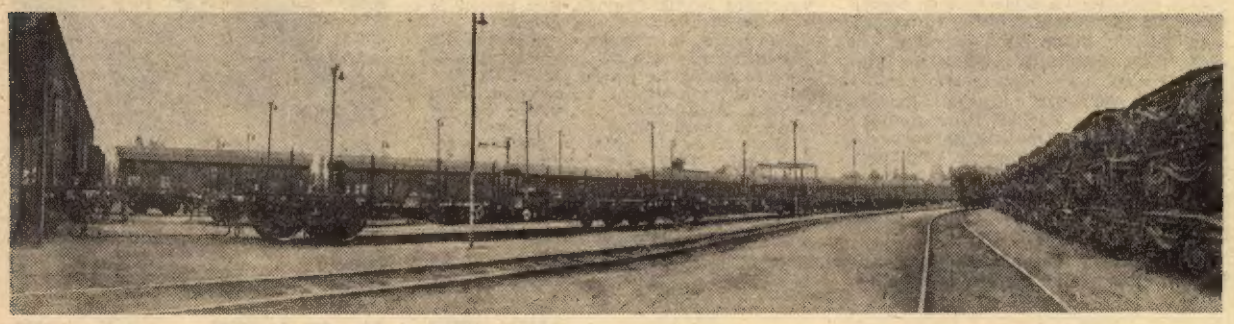

Greutatea cuvîntului

(Urmare din pagina 1)

punea în discuție însăși existența stării de lucruri în ființă și cerea schimbarea orînduirii sociale, pentru ca masca „libertății presei" să fie aruncată, iar asupra „cuvîntului ce exprimă adevărul", rostit de presa comunistă, să cadă ghilotina cenzurii celei mai crunte, iar peste condeierii comuniști, gratiile închisorilor. Experiența noastră într-ale „libertății presei" pe vremea lui Pristanda, cu a lui „curat Constituție", ne face mai puțin naivi la pretențiile democrațiilor occidentale, dintre care nu alta decît aceea străjuită de femeia cu făclia a inventat tipul McCarthy și „vînătoarea de vrăjitoare" în secolul XX!

În fața acestor pretenții la o libertate absolută a cuvîntului, care nu există, societatea socialistă românească proclamă deschis principiul **responsabilității cuvîntului.** „Eu voi da samă de ale mele, cîte scriu" este o maximă uluitoare, care a răsunat prima dată pe românește: în gura bătrînului Miron Costin. Cine nu ia condeiul, sau cine nu deschide gura avînd în minte aceste cuvinte, iese dintr-o gravă și încercată tradiție, verificată de-a lungul mileniilor, cînd fiecare cuvînt și fiecare gest al acestui încercat popor i-a fost pîndit, răstălmăcit, întors pe toate fețele, spre a-i fi împlintat ca un pumnal. Noi știm, de veacuri, a-i da cuvîntului puterea de basm de care vorbea Vlahuță, dar tot doi români au adus în literatura universală satira și analiza patologiei limbajului în societatea burgheză, unde, în loc de oameni cu conștiința lui Miron Costin, avem adesea pe Cațavencu și Rică Venturiano.

Înseamnă responsabilitatea o limitare? Evident că da. Dar limitare înseamnă și pentru rîu malurile care-l împiedică să fie mlaștină, sau pentru hidrocentrală barajul care înmiește forța apei! Răspunderea cuvîntului scris înseamnă investirea lui cu o demnitate supremă, înseamnă așezarea fiecărui om în fața propriei conștiințe, în fiecare moment. Dacă scriitorul va cugeta fiecare cuvînt și fiecare idee cu conștiința că este privit în ochi de poporul căruia îi destinează scrisul său, el va roși ori de cîte ori se va simți înclinat să scrie altceva decît crede și simte; și atunci multe episoade penibile din biografia unor oameni și multe sincope în traiectoria unor creatori vor fi evitate. Dacă, luînd în mînă o carte proastă a unui autor bine plasat, criticul va cîntări bine răspunderea sa în fața șirului de mari înaintași ai culturii române și în fața cititorului, atunci el nu va mai declara capodoperă un avorton, și nu va mai aduce o nobilă profesie la condiția de slugă de casă. Dacă, fiind invitat să arunce cu piatra în propriul popor și în propria țară, cutare geniastru confecționat de conjunctură și de găștile literare se va gîndi și că răspunde în fața societății, în loc să jubileze pentru gloria de „contestatar" și să rîdă disprețuitor de „conformiști" atunci va cumpăni probabil de două ori înainte de a-și împrumuta numele în chip de coadă de topor.

Cea mai mare răspundere revine, acum, prin recentele hotărîri, celor care sînt purtătorii acestei forțe uriașe, de creație. Adică înșiși creatorilor. Dar o răspundere tot atît de mare revine și celor ce sînt investiți cu dreptul de a cîntări cuvîntul celui de alături. Cele mai nobile intenții pot deveni contrarul lor atunci cînd sînt folosite de suflete alterate. Desființînd — prima în lume — cenzura de stat, România socialistă nu vrea să transforme pe fiecare scriitor într-un cenzor al propriei creații, și cu atît mai puțin pe fiecare ins ce are a-și spune părerea și uneori a decide asupra acestei creații, într-un veninos și invidios cenzor „amator", mai puțin competent decît oamenii care au păzit, adesea cu o mare lărgime de spirit, cuvîntul nostru de capcanele erorilor involuntare.

De felul în care se va înțelege acest adevăr depinde tocmai înfăptuirea mărețului gînd al secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care ne-a redat — și nu de azi de ieri — dreptul de a fi nu cetățenii unui univers al cenzurii și pușcăriilor de masă, ci ai acelei țări în care, de milenii, fiecare s-a deprins a gîndi în felul amintit al lui Miron Costin: „Eu voi da sama de ale mele, cîte scriu".

Eu am întîrziat pentru că locuiesc la 500 metri distanță de autogara Filaret și dumneata vei întîrzia deoarece stai la o distanță de 90 de kilometri

Două imagini grăitoare pentru situațiile consemnate în reportajul de mai jos — **Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ**

Peste puțin timp va fi ora 6. Călătorii așteaptă răbdători cursa București-Oltenița-Călărași. Răbdători și mulți. Printre ei : Dinescu Nicolae de la IREB, Petriță Anghel de la „Autobuzul", Irimie Ioana, casnică, Iorgu Constantin, țăran cooperator. Dinescu Nicolae merge în interes de serviciu la Budești (comună pe traseu), Petriță Anghel este chemat la Oltenița la ora 6, iar ceilalți au și ei socotelile lor potrivit cărora s-au sculat de dimineață să prindă cursa și să călătorească bine și repede. Se face 6 și un sfert și mașina n-a tras la peron. Fiecare își dă cu presupusul, fiecare este îngrijorat. Întreb dispecerul de serviciu ce se întîmplă, dar nu-mi răspunde, probabil o condamnabilă obișnuință. La biroul de mișcare plutește o dulce atmosferă de luare a cafelei. Oricît vi s-ar părea de ciudat aici unde ne aflăm, respectiv la Autogara Filaret, se fumează Kent și se răspunde, atunci cînd se răspunde, din vîrful buzelor ca la un pension de maici. În sala de așteptare o inscripție te determină să crezi că la biroul de mișcare se află condica de sugestii și reclamații. O cer dar primesc un răspuns ferm și nepoliticos : „Reclamațiile le faci în scris și le trimiți la direcție". Ies și constat că iată este ora 6,30 și cursa București-Oltenița-Călărași nu numai că n-a plecat, dar nici măcar nu a tras la peron. Revin la biroul de mișcare și de această dată mă legitimez. Impiegatul de mișcare Tonceanu Victor (ni s-a părut politicos și competent pe toată perioada documentării noastre) ne spune că șoferul Neacșu Sava nu s-a prezentat la serviciu și aceasta explică neplecarea cursei. Ca-n cărți șoferul apare chiar acum și ne declară că i se întîmplă pentru prima dată așa ceva. Stă, după afirmațiile sale, la 500 de metri de autogară și culmea reproșează celor din birou : „Dacă ați văzut că n-am venit de ce n-ați trimis după mine ?" La 6,40 cursa pleacă, dar Nicolae Dinescu și Petriță Anghel vor întîrzia cu siguranță la locurile unde întreprinderile în care lucrează l-au trimis în interes de serviciu. Mașina pleacă murdară, nemăturată, praful de pe scaune atentează la curățenia hainelor.

Șeful de autogară, Hașcu Nicolae, ale cărui atribuții sînt, printre altele, controlarea fiecărei mașini înainte de a pleca în cursă, verificarea prezenței personalului la serviciu, constatarea modului cum lucrează impiegații și dispecerii, nu este de găsit. Apare după circa o oră spunîndu-ne că a fost la garaj. Dacă ar fi fost prezent s-ar fi putut lua următoarele măsuri legitime și desigur legale : înlocuirea șoferului absent cu altul, căci mașini și oameni de rezervă erau de ordinul zecilor ; oprirea plecării în cursă a curselor murdare ; sancționarea funcționarilor care au venit după program cu întîrzieri între 8 și 20 de minute. Măsurile nu s-au luat însă. Pînă la venirea dînsului iată, pe scurt, și alte constatări. Mașina 32-B-814, pe traseul București-Gostinari este de asemenea extrem de murdară deși pleacă la timp. Șoferul vinde bilete în mașină cu circa 20 de minute înainte de plecare, deși acest lucru este interzis. Mașina 33-B-3729, București-Valea Dragului, este, de asemenea, murdară, se vînd bilete deși diagrama n-a fost adusă și discuția cu cîțiva călători aduce în atenție și alte lucruri prea puțin plăcute : „Mașina întîrzie cu regularitate și odată cu ea și noi. Tovarășii de aici vor parcă să ne oblige să ne obișnuim cu amărăciunea" (Gane Mihalache, paznic). „Cursa aceasta, aduce, în majoritatea, muncitori la I.M.G.B., deci la venire face stație acolo. Dar mulți șoferi nu mai vin la Filaret, ci cu de la ei putere consideră I.M.G.B.-ul capăt de linie. Șoferul acestei mașini se numește Manole Marin, cel puțin așa se recomandă căci ecuson nu am văzut la nimeni în această autogară.

Pleacă în cursă și mașina cu numărul de înmatriculare 33-B-1977. Mașina este curată, călătorii au bilete de la casă. Șoferul autobuzului spune că el însuși a făcut curățenie deoarece „este obligația noastră". Iată deci că se poate și altfel.

Deși veche, clădirea autogării are o arhitectură temeinică și plăcută. Sala de așteptare este curată iar casele de bilete sînt în număr suficient. Casierițele vînd repede, se evită coada și plăcuțele puse la ghișee arată clar cum se numesc acestea. Este un alt aspect plăcut, semn indubitabil că buna organizare a muncii, corectitudinea și conștiinciozitatea conduc, în cazul de față, la asigurarea unui transport civilizat. Din păcate, însă, afară, pe peroane, este murdar, se vede clar că în ultimele 24 de ore nu s-a măturat. Difuzoarele prin care se anunță venirea și plecarea curselor sînt defecte, la biroul de informații nu este nimeni, iar la mesagerii de asemenea. Tuburile de neon sînt demult nesterse și nu ai nici măcar un ghișeu unde să servești o citronadă sau un pahar cu apă minerală. Ce să mai vorbim de ceai sau de o cafea, de un sandviș sau de o prăjitură ? Pe la ora 8,30 apare o timidă vînzătoare de înghețată. O întreb ce program are și de ce unitate de alimentație publică aparține. Iată, textual, ce ne răspunde vînzătoarea Chircă Ileana, femeie ce se apropie vizibil de 50 de ani : „Nu avem nici un fel de program. Am uitat unde lucrez, nu pot să-mi aduc aminte". Ce să mai comentăm ? La singurul ghișeu unde se vînd abonamente este o coadă exagerat de mare. Iată ce-mi spune Voicu Vasile, sudor la „Vulcan" : „Ieri (29 iunie n.a.) am stat la coadă la abonamente de la orele 14 pînă la 19,30. N-am reușit să fac nimic. Azi sînt venit de la 5,30 și pe la 9 sper că voi reuși". Lucruri asemănătoare, cu precizarea că ele se repetă de la lună la lună, ne-au spus Perjoiu Gheorghe de la Automecanica, Petru V. Gheorghe de la „Autobuzul".

Este adevărat că aceia care se poartă corect în incinta autobazei și în mașină s-au referit, și pe bună dreptate, la comportarea lipsită de civilizație a unora dintre cei care folosesc zilnic mașinile de la Autogara Filaret. Ioceșan Gheorghe de la UJCAP Ilfov spunea : „Se bea uneori în mașină, se vorbește, din această cauză indecent. Unii urcă în mașini coșuri de nuiele și saci și, culmea, le așază pe scaune nevrînd să le ridice atunci cînd oameni cu bilete în regulă le solicită".

La solicitarea noastră sosește la autogară tovarășul inginer Brănescu Ulm, șef de secție la Autobaza 3 de care aparține Autogara Filaret. Împreună constatăm o parte din cele relatate, este și dînsul necăjit dar nu chiar surprins de lucrurile menționate. „Autogara Filaret, ne spune dînsul, deservește zilnic circa 250 000 oameni. Cifra este cred semnificativă. Grație sprijinului atent și permanent al statului avem o dotare corespunzătoare. Avem 180 de mașini zilnic în cursă și 26 de rezervă. Avem personal calificat și avem toate condițiile materiale pentru a ne desfășura activitatea corect și civilizat. Șeful de autobază Hașcu Nicolae era obligat ca începînd cu ora plecării primei curse să fie aici, să supravegheze și să decidă. Avem cazuri de indisciplină ale personalului împotriva cărora nu s-au luat, recunoaștem, măsuri ferme. Regulat, ca să dau un exemplu, șoferii Codreanu Soare și Bădărău Gheorghe întîrzie și nu se poartă corespunzător pe traseu. În ceea ce privește coada de la abonamente, vina nu ne aparține în exclusivitate. Întreprinderile mari, I.M.G.B., Danubiana, Automecanica, Fabrica de medicamente, Autobuzul, deși rugate insistent de noi, nu ne trimit tabele centralizate cu abonații, pentru a ușura operația distribuirii lor.

Discuțiile cu tovarășul inginer Brănescu Ulm și chiar cu șeful Autogării Filaret s-au desfășurat în spiritul unei sincerități ce trebuie apreciată. Există condiții la Filaret ca totul să decurgă normal, dar munca trebuie organizată, desfășurată cu pricepere și inițiativă. Controlul tehnic și permanent al oamenilor din subordinea tovarășului Hașcu Nicolae trebuie să constituie o dimensiune importantă a muncii sale. Căci, alertată de prezența noastră, echipa de curățenie a făcut autobaza lună în 15 minute. De asemenea, la intervenția șefului de autobază, cei recalcitranți la auzul cuvintelor „taxă pentru bagaj" au băgat mîna în buzunar și au achitat. Din aceleași motive s-a deschis casa pentru păstrarea bagajelor, iar la informații se dădeau chiar informații. Totul este ca aceste lucruri să devină un fapt de domeniul normalului și am avea motive, după cele discutate, să afirmăm că este posibil așa ceva. Și necesar, firește.

EUGEN SECELEANU

Comerțul — la locul de muncă

Precum se știe, multe întreprinderi din țară au luat inițiativa înființării unor magazine sau case de comenzi în incinta lor, pentru a veni astfel în sprijinul propriilor angajați. Nu este vorba, desigur, de a înlesni cuiva să-și tîrguiască motocicletă, pardesiu sau schiuri chiar la poarta fabricii unde lucrează, ci de a crea oamenilor, gospodinelor îndeosebi posibilitatea să facă repede și fără multă bătaie de cap cumpărăturile zilnice. Discutăm, așadar, despre magazine **alimentare.** Cei de la întreprinderea „1 Mai" din Ploiești au auzit și ei de un asemenea mijloc simplu de economisire a timpului. Avel Tamaș, locțiitorul secretarului comitetului de partid pe întreprindere îmi spune, amintindu-și ca prin vis, că a existat și aici un asemenea magazin, cu foarte mulți ani în urmă, dar a fost desființat pentru că în el se vindeau și băuturi alcoolice. Recunoaște că mai simplu era să fie scoase băuturile și să fie păstrat magazinul pentru alimente, decît să se arunce — așa cum s-ar spune — apa din albie cu copii cu tot. Din ordinul cui a dispărut acel magazin nu mai știe. Aflu de la dînsul, în schimb, că necesitatea unei asemenea unități comerciale se impune și astăzi, dovadă chiar faptul că s-a discutat de mai multe ori, cu prilejul mai multor ședințe, despre înființarea unei „case de comenzi". Că s-a discutat dar nu s-a rezolvat nimic, e limpede. Motivul invocat a fost cel al lipsei de spațiu. Abia în cursul anului viitor, ni s-a spus, această problemă va fi soluționată, întrucît întreprinderea a primit importante fonduri pentru dezvoltare și, odată cu deschiderea șantierului, se are în vedere și construirea unei moderne case de comenzi, cu instalații frigorifice și, în general, cu o dotare pe măsura exigențelor marelui colectiv de la întreprinderea „1 Mai". Ideea e demnă de stimă, desigur, și ne vom bucura să consemnăm la timpul potrivit înfăptuirea ei.

— Este desigur o problemă a întreprinderii, de administrație și de bună gospodărire, îmi spunea Marin Constantinescu, director adjunct al Direcției comerciale județene. Fiindcă alte întreprinderi au deja asemenea case de comenzi : Întreprinderea textilă „Dorobanțul", Combinatul petrochimic Teleajen, Întreprinderea „Dero", Termocentrala Brazi sau Întreprinderea textilă Păulești. Sînt unități în care se face vînzare, nu glumă.

Am trecut, bineînțeles, și pe la una din întreprinderile care au „magazin cu desfacerea mărfurilor pentru acasă". La „Dorobanțul", vînzătoarea se numește Jeana Pivodă. Aici lucrurile se petrec cît se poate de simplu, după cum îmi spune ea. Magazinul se află chiar la poarta întreprinderii. Dimineața, muncitoarele — peste 70 la sută din personalul întreprinderii sînt femei — trec pe la magazin și lasă într-o cutie asemănătoare acelora pentru scrisori, bilețele cu numele și cu alimentele pe care vor să le cumpere. La ieșirea din schimb își trec cumpărăturile din coșulețele în care le-a pus vînzătoarea în propriile lor sacoșe și pot merge direct acasă, întrucît printr-o măsură a direcției întreprinderii — luată în colaborare cu Întreprinderea de transporturi Ploiești — întotdeauna la orele de ieșire din schimb mai multe autobuze așteaptă lîngă poarta uzinei pentru a-i duce pe oameni în cele mai depărtate colțuri ale orașului. „Sîntem foarte mulțumite că avem un asemenea magazin aici, ne-a mărturisit Maria Ionescu, muncitoare la „Dorobanțul". De cînd avem magazinul acesta, de cîțiva ani, eu numai de aici cumpăr. Foarte rar se întîmplă să mă mai duc prin oraș după cumpărături, fiindcă aici găsim tot ce ne trebuie în casă. Singura problemă pe care n-o rezolva acest magazin era aceea a legumelor, a zarzavaturilor. Am vorbit noi despre asta dar așa, mai cu jumătate de gură, fiindcă ni s-ar fi putut răspunde că prea le vrem pe toate la nas, cum s-ar zice. Dar nu ne-a răspuns nimeni așa. Dimpotrivă, n-a fost nevoie să discutăm prea mult, și s-a și găsit o rezolvare. Aici, la depărtare de o stație de poarta întreprinderii, se află un aprozar. Și întotdeauna cînd ieșim din schimb vine o vînzătoare de acolo cu o tonetă încărcată cu de toate.

— Am înființat acest magazin din 1974 și, după cîte știu eu, n-am primit pînă acum nici o reclamație, fiind foarte bine aprovizionat, îmi spunea inginerul Vasile Tudor, directorul întreprinderii. Eu însumi fac cumpărături aici. E drept, a existat la început tendința de a fi aduse și jucării sau diverse produse cosmetice, dar ne-am opus. Astfel, magazinul a fost și a rămas **alimentar,** deci loc de desfacere a unor produse pe care oamenii le cumpără zilnic sau cel puțin la cîteva zile. Magazinul acesta este, așadar, nu numai **comerț.** El e, credem noi, chiar ceea ce numim **grija față de om.**

DUMITRU ELIADE

Un mod civilizat și operativ de a asigura aprovizionarea gospodinelor la locul de muncă, respectiv la Întreprinderea textilă „Dorobanțul" din Ploiești.

Cititorii ne sesizează

■ **Ion Finică, București :** drumul de țară care leagă satul Bistrița, comuna Hinova, județul Mehedinți, de stația C.F.R. Valea Albă — pe o distanță de circa 4 kilometri — se află într-o stare jalnică, iar cele două poduri de pe acest traseu, stricate, pun în pericol cetățenii — majoritatea fiind navetiști pe C.F.R. Consiliul popular, gospodarii comunei Hinova nu au nimic de spus ?

■ **Marin Pantelimon, Baia, Olt :** exact la doi ani după ce s-a transferat de la Grupul școlar IOB Baia, în interes de serviciu, la Depozitul de produse petroliere din aceeași localitate — transfer care s-a efectuat cu toate actele în regulă, cu fișă de lichidare în care se specifica lipsa oricărei datorii către prima instituție — se trezește, din partea acesteia, cu o imputație de 305 lei „lipsă gestiune" ; suma nu este mare, nu face deci obiectul unei judecăți, e vorba însă de altceva : cum rămîne cu acest gen de proceduri care contravin eticii și echității ?

■ **Traian Dorobanțu, București :** formulează necesitatea ca și în zona intersecției bulevardelor Macaralei cu Ion Șulea să se înființeze un centru de sifoane, astfel ca miile de locuitori ai acestei zone să nu mai fie nevoiți a se deplasa la distanțe respectabile în vederea satisfacerii unei necesități atît de mărunte, dar atît de firești, mai ales acum, în anotimpul torid.

■ **Ștefan Antochi, Rădăuți, Suceava :** în numele colectivului de 20 familii mutate la bloc în decembrie 1976, pe strada Hurmuzache nr. 12, blocul I. 6, își exprimă nemulțumirea pentru faptul că nici pînă astăzi constructorul — O.J.C.L. Suceava — care se obligase prin contract să instaleze antena colectivă de bloc T.V., și care din motive necunoscute nu a putut face acest lucru, nu restituie suma ce reprezintă contracostul acestei lucrări : suma a fost virată la C.E.C. pentru ca acesta să restituie banii locatarilor ; C.E.C.-ul refuză însă, restituind suma... O.J.C.L. Suceava. Banii circulă dar și oamenii sînt purtați pe drumuri.

■ **Florinel Uțică, București :** în cartierul Pantelimon, unde locuiește, mai exact în spatele blocurilor 31, 32 și 33 există o baltă mare și un teren viran care o înconjoară, ambele numai bune pentru amenajarea unui posibil parc ; de cîteva luni aici se petrece un fenomen curios : se aduce pămînt cu camioanele din afară, cîteva buldozere îl nivelează, iar după cîteva zile apar... excavatoarele, care îl încarcă în camioane, cu destinație necunoscută ; se prăpădește astfel o însemnată cantitate de carburant, treptat zona se transformă în mocirlă ; vrea să știe, totuși, se va construi aici ceva, vreun parc, vreun complex comercial ?

■ **Ion D. Bigu, Galați,** micro 19, bloc O 12, ap. 40, scrie în numele locatarilor din această asociație, relatînd o întîmplare mai puțin obișnuită : „cînd ne-am mutat în acest bloc, a fost instalat drept împuternicit un anume Vasile Onișor. În perioada 1973 și pînă în martie 1975, cît a ocupat această funcție, a reușit să sustragă din banii strînși pentru întreținere suma de 16 980 lei, folosindu-i în scopuri personale. În luna aprilie 1975, cu ocazia reviziei gestiunii blocului, s-a constatat lipsa. Sus-numitul a înapoiat suma de 3 000 lei, a fost judecat apoi pentru diferența rămasă și condamnat la trei ani și patru luni închisoare. De aici începe necazul nostru : I.J.G.C.L. ne-a cerut să predăm noi, locatarii, suma cuvenită — pe care dealtfel o plătisem o dată — urmînd ca după eliberarea din închisoare a lui Onișor acesta să ne restituie suma. Am refuzat, cum e și firesc, acest procedeu, și iată că de la 1 aprilie a.c. s-a dat dispoziție să ni se oprească apa caldă, care ne e atît de necesară. La început am crezut că a fost o păcăleală, dar iată că nu a fost, și asta o simt cel mai acut mai ales cei peste 55 de copii din bloc, lipsiți astfel de cele mai elementare condiții de menaj și igienă".

■ **Nicolae Tokacek, București :** La gara Basarab — una dintre principalele porți de intrare ale Capitalei, în perimetrul destinat afișării plecării sau sosirii trenurilor, apare regulat această tablă

indicatoare a cărei ortografie nu numai că lasă de dorit, dar te face să și pălești, gîndindu-te la calitatea informării sutelor și sutelor de persoane ce trec zilnic pe aici, sosite din sau plecînd în cele mai diverse locuri ale țării.

■ **Mileva Munteanu, Craiova,** Piața Gării, bloc F. 2, ap. 20. „În anul 1976 ne-am construit un apartament cu patru camere din creditul acordat de stat, urmînd ca soțul meu să achite ratele lunare, ceea ce a făcut cu conștiinciozitate și face și în prezent. Surpriza a fost cu atît mai mare atît pentru noi cît și pentru cei care ne cunosc, cînd în ziarul ÎNAINTE din 26 iunie a fost publicată o listă cu douăzeci de apartamente scoase la licitație publică, printre ele figurînd și... apartamentul nostru. Soțul meu a fost nevoit să-și întrerupă serviciul și să vină de urgență la Craiova pentru a lămuri situația. Aici, la C.E.C., i s-a spus că scoaterea la licitație a apartamentului s-ar datora unei restanțe din 1976 și 1977. Verificarea făcută în aceeași zi a stabilit că un număr de chitanțe, achitate încă în anul trecut, nu fuseseră operate în registru, fiind probabil rătăcite. Firește, ni s-au cerut scuze. Ce să scuzăm ? ! Faptul că un om care muncește în aceste zile la strînsul recoltei este pus pe drumuri de pomană ? Că în fiecare zi la ușa noastră se perindă zeci de familii pentru a „vedea" apartamentul ?"

■ **Iuliu Dominuț Creț, București :** „vă scriu despre un lucru care m-a mîhnit foarte mult cînd am fost în concediu pe meleagurile natale, în orășelul de munte Cîmpeni din județul Alba : la marginea orașului, pe Valea Bistrii, sînt aruncate gunoaiele și mizeria, inclusiv haznalele adunate din Cîmpeni și Abrud. Această apă care curge de la munte — și care era curată precum cristalul — este acum complet infestată, groapa în care s-au aruncat gunoaiele este plină și dă peste maluri, în drumul forestier, apoi în albia văii. Toți locuitorii din Valea Bistrii sînt indignați de faptul că nu mai pot bea apă de aici, chiar și vitele sînt supuse pericolului de a se îmbolnăvi. Cred că este cazul să se atragă atenția cît mai repede și în mod sever întreprinderii de gospodărire locală Abrud, care e direct răspunzătoare de această gravă nepăsare în ceea ce privește poluarea unui riu. Lăsată la voia întîmplării sau trecută sub tăcere, această situație, așa cum este ea în prezent, nu poate influența decît în rău sănătatea oamenilor din împrejurimi, constituind chiar un factor de infecții ce pot duce la epidemii. Sîntem datori cu toții să facem tot posibilul pentru a păstra riurilor noastre măcar o parte din curățenia, din frumusețea lor de altădată".

■ **M. Pompiliu, București :** Pe strada Zalomit se află restaurantul „Cismigiu", cu program „muzical" pînă la ora 1, astfel că sutele de locatari ai acestei străzi din inima Capitalei sînt terorizați, în fiecare noapte, de urletele soliștilor, de bubuitul tobelor, de țipătul trompetelor, care toate la un loc creează o atmosferă de vacarm. Aceasta în timp ce strada e locuită, ca peste tot, de oameni care se scoală a doua zi la orele 5—6 dimineața, de copii care trebuie să-și facă lecțiile pentru ziua următoare, de bătrîni obosiți etc. Dar pentru cele cîteva zeci de cheflii, această populație de sute și sute de oameni liniștiți și muncitori își blestemă în fiecare noapte ceasul în care s-au hotărît să locuiască pe această stradă. Soluții ar putea fi găsite, fără a se schimba programul restaurantului și fără a perturba liniștea străzii : izolare fonică, schimbarea locului unde e dispusă orchestra, un timbru mai moderat impus instrumentiștilor etc. Căci ignorarea și disprețul pentru niște oameni care muncesc, în favoarea unui pumn de petrecăreți, ni se pare că sfidează cele mai elementare norme ale conviețuirii.

Dr. Gheorghe Gh. Pappa, cavaler al ordinului „Steaua României".

La un congres internațional de Istoria medicinei am avut ocazia să prezint o lucrare despre „Contribuția Dr. Gheorghe Gh. Pappa la dezvoltarea relațiilor istorico-medicale dintre România și alte state în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea", în care scoteam în evidență ajutorul medical acordat răniților în timpul războiului din 1877—1878 de către medicul primar chirurg Gh. Gh. Pappa de la spitalul central Boldescu din Ploiești, merite pentru care a fost distins atît cu medalia românească „Apărătorii Independenței" cît și cu un ordin acordat în 1884 — prin societatea de Cruce Roșie Română — de către sultanul Turciei. Ulterior medicul ploieștean a devenit și Cavaler al ordinului „Steaua României". Trimit spre publicare o fotografie a acestui mare umanist, Dr. Gh. Gh. Pappa : 1843—1906. **(dr. Ioan Negru, Ploiești).**

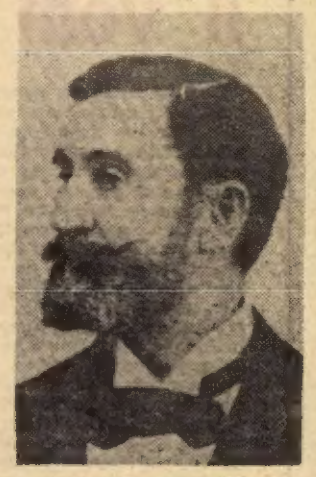

Poșta redacției

Elena Radu — București. Cererea dumneavoastră a fost luată în evidența sectorului de reglementarea spațiului locativ, urmînd să vi se repartizeze o locuință din cota aferentă pensionarilor.

Ioan Ipate — Miroslovești, Iași. Am fost informați că ați fost încadrat ca lăcătuș la întreprinderea de gospodărie comunală și locativă.

Maria Stoica — Perișoru, Brăila. Conform legilor în vigoare nu puteți beneficia de două pensii, una de urmaș și alta de C.A.P.

Ion Bisericaru — Copăceni, Vîlcea. Ministerul Muncii ne-a comunicat că vi s-a stabilit o pensie de invaliditate, cauza invalidității : accident de muncă, și o pensie suplimentară începînd cu 1 iunie, dată la care a încetat ajutorul pentru incapacitate temporară de muncă.

Emil Tătaru — Brașov. Reveniți cu date concrete și nu omiteți numele instituției.

Marin Coandă — Troianul, Teleorman. Ne-ați trimis un plic, cu adresă, cu totul, scris corect, cu singura deosebire — față de restul corespondenței pe care o primim — și anume aceea că în interiorul plicului nu se afla nimic. Reveniți.

MARGA NEDELEA

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri, între orele 10—18.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

Catalogul s-a strigat: au răspuns elevi de 70 de ani

Cît timp ne mai bucurăm de o sărbătoare sîntem încă tineri, ori cel puțin mai putem readuce în gîndul nostru visurile fierbinți ale celei mai frumoase vîrste.

Zilele trecute, la Craiova, sala de clasă i-a cuprins din nou în vraja și intimitatea ei pe absolvenții Școlii normale de băieți, promoția 1926—1927, acum bunici nînși, păstrînd însă în priviri aceea lumină pe care ți-o poate da doar demnitatea muncii.

— Vă îmbrățișez, dragi colegi, cu cea mai fierbinte dragoste, cu acea dragoste care s-a plămădit la vîrsta adolescenței și care a rămas întreagă cu toate că a trecut de atunci o jumătate de veac — spunea, din partea organizatorilor, învățătorul pensionar Constantin Mitroi. În acea clipă am văzut o imagine de poveste, parcă l-am văzut pe împăratul care rîdea cu un ochi și plîngea cu celălalt.

Din cei 96 de absolvenți ai promoției de învățători de acum o jumătate de secol, au venit la întîlnire vreo 59. La apelul vechiului catalog, cei aflați în bănci au răspuns cu emoție „Prezent !" Adeseori însă răspunsul a fost „plecat", dar completat, întotdeauna, cu un altul, plin de o aleasă căldură : „plecat, dar prezent în inimile noastre".

În 1927, de la Craiova porneau spre satele și comunele țării un grup de adolescenți entuziaști, trăind un

înalt ideal: de-a cinsti prin muncă lor cel mai frumos nume, acela de învățător, de dascăl.

— Veniți în cele 59 de localități ale Maramureșului istoric — spunea la această sărbătoare învățătorul Vasile Fodoruț — poposiți în satele Breb, Hoteni, Deseși, Săpînța și în toate celelalte și veți întîlni urmele de lumină lăsate de învățătorii olteni, adevărate modele de conduită patriotică și omenească, al căror chip rămîne ca o icoană pentru generațiile următoare. Ei au venit după Unirea cea mare să ne ajute la scoaterea minunatului țăran maramureșean din întunericul în care l-a ținut, mai mult de 1000 de ani, stăpînirea prăbușită în 1918. Rostiți în satele noastre numele lui Ion Vlad, Constantin Bulacu, Gheorghe Șerbana, Constantin Ghimiș și în jurul dv. se vor aduna țăranii încărunțiți, tinerii și copiii, care-i cunosc și-i poartă în inimă pe acești semănători de lumină....

La ceasul înalt al sărbătorii, cu emoție, dar și cu luciditatea vîrstei, au fost rememorate treptele împlinirilor parcurse de învățămîntul românesc. Am remarcat nespusa satisfacție cu care acești bătrîni lăscăli au vorbit despre preocupările partidului, ale secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru creșterea generațiilor tinere, pentru așezarea învățămîntului pe baze științifice, pentru a-l face cît mai apropiat de viață.

Iată dealtfel cîteva din gîndurile rostite cu voce tare de participanți la acea înaltă oră a sărbătorii :

— Cea mai mare mulțumire sufletească este că ne revedem, aici, în băncile unde am făurit visuri cutezătoare, unde am sorbit lumina pe care am sădit-o în ființa a zeci de generații (Ilie Popa, Drobeta-Turnu Severin).

— Am fost repartizat în Maramureș și am rămas acolo. M-a legat o dragoste fierbinte de oamenii de aici: demni, drepți, români adevărați (Marin Năstase — Sighetul Marmației).

— Vremea a lucrat asupra noastră, așa încît a trebuit să facem cunoștință din nou. Pe viitor ne vom întîlni iarăși pentru a sărbători și alte vîrste, pentru a retrăi bucuriile vieții noastre (Gheorghe Diaconu — Bucinișu, județul Olt).

VICTOR SANDU
Craiova

Semnale critice recepționate

Din partea Inspectoratului școlar al județului Suceava : „Referitor la scrisoarea numitei **Iuliana Sacaliuc** adresată revistei și trimisă nouă spre analiză, vă facem cunoscut că inspectoratul nostru școlar, precum și tovarășii din partea Ministerului Educației și Învățămîntului, au verificat în repetate rînduri cele sesizate, ele necorespunzînd adevărului : dealtfel, o asemenea verificare a întreprins-o și redacția ziarului „Zori Noi" din Suceava, constatînd același lucru, ba mai mult, în urma cercetărilor a apărut în luna aprilie un articol critic asupra soților Sacaliuc, pentru reclamații repetate și neîntemeiate. Cauza pentru care această familie reclamă unele lucruri ireale se datorește faptului că această familie are unele animozități cu directoarea școlii, Octavia Andronic, cu care este vecină, în scopul de a denigra cadrele didactice de la școală pentru faptul că în anii trecuți nu i-au acordat fetiței premiul I, ci II. Pentru a șantaja, această familie și-a oprit fetița să urmeze cursurile școlare în perioada 1 decembrie 1976 — 8 mai 1977 cînd, la intervenția organelor noastre, a acceptat să trimită eleva la școală. Precizăm că această familie — dînsul angajat la stația C.F.R. Prisaca Dornei, iar soția casnică — este cunoscută atît în comună cît și la județ, ca niște reclamagii obișnuiți, denigrînd și punînd într-o situație penibilă cadrele didactice ale școlii, precum și alți tovarăși care s-au ocupat de acest caz".

Din partea Regionalei C.F. București : „Urmare articolului apărut în FLACĂRA nr. 22/1977 intitulat „Gări mari — gări mici", vă informăm : aspectele semnalate au fost analizate cu toți factorii de răspundere din stația București Nord, dispunîndu-se măsuri care să ducă la o mai bună deservire a călătorilor în sălile de așteptare. Referitor la întîrzierile trenurilor 92 și 8002, acestea s-au datorat volumului mare de lucrări de pe magistrala București—Mangalia".

Oameni fără frîne...

O întîmplare aparent banală : în dimineaţa zilei de 5 iulie, în faţa Întreprinderii „Electroaparataj" din Capitală, un uriaş autotren frigorific internaţional cu număr de Cluj a fost lovit în plin de un tramvai. Geamuri sparte, pasageri cu contuzii, maşini de trimis la reparaţii, echipaj de miliţie pentru cercetări, martori, tot efectivul de vagoane al liniilor 13 şi 14 adunate într-un singur loc, mii şi mii de cetăţeni care, desigur, aşteaptă de-a lungul celor mai lungi trasee I.T.B., o circulaţie care nu mai poate fi restabilită cîteva ore.

Şi toate acestea, de ce ?

Din cîte am înţeles, nu pentru că respectivelor vehicule le-ar fi lipsit sistemele de frînare, nu pentru că nu ar fi putut opri la intersecţie în vederea acordării, corecte, a priorităţii necesare. Nu, ele, maşinăriile de metal, erau foarte bune. Dacă a lipsit, într-adevăr, o frînă asta s-a petrecut în sistemul de ambiţii al celor ce ţineau în mîini un volan sau o manetă. „Îi trec prin faţă, îl oblig să stea, să mă aştepte", trebuie să fi gîndit şoferul clujean, fiindcă altfel nu se explică gestul de-a dreptul bezmetic al încălcării unei norme elementare de circulaţie, care numai dintr-o întîmplare nu s-a soldat cu o catastrofă. „E dreptul meu, mie îmi acordă prioritate legea", trebuie să fi gîndit celălalt, tramvaistul. Şi a urmat coliziunea, cu toate pagubele ei.

Întîmplarea, văzută pe viu, cu durerile, încurcăturile şi enervările provocate unor oameni care n-aveau nici o vină, m-a determinat să mă gîndesc că, în atenţia colectivelor, faţă de membrii lor trebuie să intre mult mai mult decît pînă acum şi obţinerea răspunsului la această întrebare : este sau nu omul cu care lucrăm un **echilibrat**, un **raţional**, un **stăpînit ?** Munca trebuie încredinţată şi în raport de existenţa acestor calităţi sau, hai să le zicem, „frîne" absolut necesare, îndeosebi în unele profesii. E ciudat, de pildă, cît de multe maşini cu inscripţia „TIR", maşini care costă bani grei, am văzut prăvălite în şanţuri, unele întoarse de-a dreptul cu roţile în sus, aruncate fiind de nişte şoferi fără pedala responsabilităţii. **Frîne** îi trebuie şi omului care primeşte o muncă de conducere, colericii reuşind, pînă la urmă, să înnebunească sute de oameni şi să vicieze cumplit relaţiile într-o unitate. **Frîne** trebuie şi la munca în echipă. Oricît de mic ar fi numărul celor ce lucrează alături, atîta timp cît între oameni se inserţionează nu numai un dezechilibrat, dar chiar şi o... dulce „Madam Clanţă", fără frîne la limbă, — viaţa devine un infern.

De ce scriu toate acestea? Pentru că, dacă mama natură, sau buna mamă de-acasă ne-au lăsat — la naştere ori, în procesul de educaţie, — fără frînele necesare, situaţia încă n-a devenit o fatală sabie a lui Damocles. Există şi un proces de dotare ulterioară cu „frînele" trebuincioase. Desigur, sînt printre noi şi cazuri demne de Spitalul 9. Ele trebuie tratate ca atare. În cele mai multe situaţii, însă, este nevoie doar ca, toţi, să fim mai atenţi unii la alţii şi să ne vorbim deschis, cu seriozitatea şi — subliniez — cu **fermitatea** necesară, ori de cîte ori unii dintre noi, crezînd că sar direct în şaua călăreţului pe situaţie, ajung dincolo...

E lucru dovedit că „nervii" pot fi şi ei puşi la punct. Nervii bezmeticului de la volan. Nervii scandalagiului din autobuz. Nervii şefului, mai mare sau mai mic, care se crede în instituţia statului cu dreptul de „gură" al patronului care bălăcărea oamenii după bunul lui plac. Etc., etc.

Dacă aceşti oameni nu învaţă, să fie învăţaţi — prin aducerea în faţa colectivelor — că **viaţa în societate este altceva decît traiul în pădure...**

EUGEN FLORESCU ■

„Am dat pe brazdă nouă tineri, îl vom da şi pe al zecelea"

La întreprinderea bucureşteană „Timpuri Noi", despre care am avut ocazia să scriem nu demult, ca despre o unitate de frunte a sectorului 4 şi a industriei româneşti, se ştia cu exactitate despre soarta celor zece tineri încredinţaţi spre reeducare colectivului de muncă al uzinei. Secretarul comitetului de partid, maistrul Constantin Stanciu, ne-a prezentat un caiet, cuprinzînd cîteva date referitoare la însuşirile acestora şi, firesc, la locurile din producţie către care fuseseră îndreptaţi, în funcţie de opţiunea şi de pregătirea lor profesională. Într-un singur caz, ni s-a explicat, nu s-a ţinut cont de dorinţa celui în cauză. Sudorul Florea I. a cerut să lucreze alături de Petre C., dar nu s-a dat curs rugăminţii, întrucît cei doi suferiseră o condamnare pentru un delict săvîrşit împreună. Repartizaţi în cadrul aceleiaşi secţii, ei au fost programaţi în schimburi diferite.

Alături de caietul amintit, ni s-a înfăţişat cîteva foi dactilografiate, reprezentînd planul de măsuri întocmit, pe bază de responsabilităţi ferme şi de termene exacte de îndeplinire, de un colectiv mai larg, însărcinat cu „coordonarea activităţii de aplicare a Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 mai", în interiorul căruia colaborează, cu bune rezultate, după cum vom vedea, toţi factorii de răspundere ai întreprinderii. Între care, directorul adjunct al uzinei, inginerul Radu Stelian, secretarul adjunct al comitetului de partid, Ion Gherman, preşedinta comitetului de femei, Dumitra Stanciu, locţiitorul secretarului comitetului U.T.C., Tudor Moise, oameni cu biografii exemplare, capabili să facă altora educaţie nu doar prin intermediul vorbei, ci şi prin puterea de convingere a propriilor fapte.

Firesc, însă, că un proces de amploarea şi importanţa socială a celuia despre care relatăm nu se poate limita numai la planuri, oricît de inteligent ar fi ele alcătuite, după cum nu se poate limita numai la şedinţe, oricît ar fi ele de utile. El presupune o muncă de educaţie permanentă şi o supraveghere autorizată. Din acest punct de vedere, pe temeiul celor văzute şi pe cel al mărturisirilor încredinţate reporterului de patru dintre tinerii repartizaţi spre reeducare, precum şi din spusele unor muncitori destoinici ca tratamentistul Virgil Hoblea, sculer-matriţerul Viorel Pleaşu, strungarul Dumitru Mihai sau lăcătuşul mecanic Ion Clopoţel, se poate afirma, fără teama de a greşi, că procesul de reintegrare oferă, la „Timpuri Noi", serioase garanţii în vederea reuşitei. Cu fiecare din cei zece s-a discutat ca de la om la om şi fiecăruia i s-a asigurat un loc în producţie corespunzător. Mihai C., spre exemplu, venit la uzină a doua zi după eliberarea din detenţie, a fost repartizat la secţia de prelucrări mecanice şi dat în grija unui meşter exigent, comunistul Aurică Dragomir. „Tot ce-am avut nevoie, ne spune, mi s-a asigurat. Colegii de muncă mi-au dat scule şi mi-au dat, de fiecare dată, ajutorul solicitat. Mai ales, sfaturi pentru meserie, căci trebuie să recunosc că am cam uitat strungăria. Ba mai mult, pentru că n-aş fi putut face faţă de la bun început acordului global, am găsit înţelegere spre a fi plătit, pe prima lună, în regie. Am cîştigat aproape o mie cinci sute de lei, cheltuind o parte pentru o serie de cumpărături. Am intrat în magazin cu fruntea sus şi am ieşit la fel, căci am achitat la casă cu banii mei, primiţi după o muncă dreaptă şi cinstită".

Cu aceeaşi înţelegere la retribuţie s-a întîlnit şi Romulus S., revenit la „Timpuri Noi" după o condamnare de un an şi 3 luni, despre care îşi aduce aminte cu obidă şi cu ochii în pămînt. „Veneam de la o nuntă, îşi reaminteşte cu glas mocnit, băusem cam mult şi vream să mai beau. Neavînd ce, am spart un magazin. Am fost prins şi am plătit după măsura faptei mele, de care astăzi mi-e ruşine". La douăzeci de ani, cîţi numără astăzi, lui Romulus S., al cărui tată şi-a făurit, tot la „Timpuri Noi", un bun renume prin corectitudine şi seriozitate, societatea i-a oferit şansa de a uita şi de a începe o viaţă nouă. Adevărată. Pare să fi înţeles că e de datoria lui să prindă acest ultim tren, iar vorbele maistrului Anghel Filip, care i-a arătat încredere numai şi prin faptul că l-a lăsat să lucreze singur pe maşină, „s-a îndreptat, n-am de ce să mă plîng de el, dar să mai vedem", îndreptăţesc afirmaţia că forţa colectivului posedă capacitatea de a modela o biografie, de a readuce un tînăr pe drumul cel drept, chiar şi într-un timp scurt.

În unitatea în care am poposit, grija faţă de tinerii încredinţaţi spre reeducare, manifestată nu prin cocoloşiri sau favoruri, ci printr-un ajutor bărbătesc, ca de la muncitor la muncitor, nu se încheie odată cu cele opt ore ale unui schimb de producţie. Strungarului Mihai C., de felul său din Turnu Măgurele, i s-a găsit imediat un loc în căminul de nefamilişti al întreprinderii. El, ca şi ceilalţi, a fost antrenat în activităţi sportive şi de muncă voluntară. Constantin M., de asemenea strungar, la secţia mecano-energetică, ne-a vorbit emoţionat despre parcul uzinei, şi despre întrecerile sportive la care a luat parte, alături de colegii din secţie. „Reintegrarea în muncă şi în societate a lui Constantin M., ni s-a spus, se arată a fi început sub auspicii dintre cele mai bune". Duminică, cîteva zeci de tineri ai întreprinderii şi-au ocupat dimineaţa cu amenajarea unei zone verzi din cartierul Titan. Au sădit flori. Au greblat. Au curăţit copaci. Au fost convocaţi şi unii dintre cei trimişi spre reeducare, nu toţi, ca să nu se lase impresia că se face din ei o problemă specială, iar cei solicitaţi au răspuns cu entuziasm chemării.

Operaţie dintre cele mai subtile, presupunînd un tact deosebit, recuperarea a cunoscut la „Timpuri Noi" şi unele poticneli, despre care maistrul Stanciu a vorbit la fel de deschis, convins că nu toate lucrurile pot merge lin de la început şi că eşecurile, fie ele şi trecătoare, se cer tratate cu aceeaşi responsabilitate ca şi succesele, căutîndu-li-se cu discernămînt şi luciditate cauzele. „Cu toţi zece, ne-a mărturisit, ne-am purtat la fel. Cu nouă, am reuşit, putînd să afirmăm că recuperarea lor e pe o cale bună, grija şi exemplul de zi cu zi al colectivelor de muncă în care au fost repartizaţi contribuind la transformarea lor. Cu al zecelea, însă, n-am reuşit şi ne găsim astăzi aproape acolo de unde am plecat. Este vorba despre sudorul Petre C., provenit dintr-o familie destrămată. L-am primit cu încredere şi omenie, l-am încredinţat maistrului Emil Bocriş, unul din oamenii de nădejde ai uzinei, iar lucrurile păreau să fi intrat pe un făgaş favorabil. Pînă într-o zi, cînd organele de miliţie ne-au anunţat că a comis alte abateri. Aflîndu-se în concediu medical, a fost amestecat într-un incident la magazinul „Unirea". Apoi la barul „Majestic". Ne-am dus la el acasă, iar Tudor Moise i-a vorbit cîteva ceasuri, ca între prieteni. Zicea că de ruşine nu mai vrea să se întoarcă la uzină, dar l-am convins s-o facă, gîndind că de-acum, într-o oarecare măsură, greşelile lui sînt şi ale noastre. Cu Petre C., va fi, probabil, mai greu, dar nu renunţăm. Avem nevoie de mai mult timp şi de mai multă răbdare, oamenii nu sînt croiţi, nu-i aşa ?, pe acelaşi calapod, vom găsi şi timp şi răbdare, ne vom apropia cu mai multă căldură de sufletul lui şi nutrim convingerea că vom reuşi. Leagăn de veche şi stimată tradiţie muncitorească, întreprinderea noastră şi-a creat un obicei din a face o bună educaţie celor care-i trec pragul. Am dat pe brazdă nouă tineri, îl vom da şi pe al zecelea".

Revista noastră, care a consemnat, prin relatări din diverse colective de muncă, modul în care tinerii au fost încadraţi într-o activitate productivă, ce s-a întreprins pentru recuperarea lor şi ce perspective se deschid pe drumul reintegrării lor în societate ca oameni adevăraţi, îşi propune să revină într-unul din numerele următoare cu un nou reportaj de la întreprinderea „Timpuri Noi", spre a înfăţişa cititorilor cum a fost rezolvat cazul sudorului Petre C.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Un făuritor de conştiinţe

Întreaga ţară a cinstit în urmă cu o săptămînă ziua învăţătorimii, a profesorilor noştri din şcoala de toate gradele, prilej de reflecţie plină de dragoste faţă de dascălii noştri. Dincolo de recunoştinţa ce le-o datorăm pentru că ne-au călăuzit paşii pe drumul cunoaşterii şi al ştiinţei, stăruie în sufletul şi mintea noastră strădania de-a ne fi învăţat să fim oameni, să înţelegem că numai prin muncă, pasiune, unire putem izbîndi în viaţă.

Mi-am zis prin urmare : pe care dintre dascălii mei l-am reţinut cu deosebire şi pentru ce ? Şi primul care mi-a venit în minte (memoria noastră funcţionează şi ea cu un secret simţ cronologic) a fost dascălul meu din sat, Victor Ciudin, de acum aproape patru decenii. Fiu al locurilor, băiat de oameni săraci, muncise mult ca să termine şcoala normală şi revenise în sat cu multă ştiinţă de carte şi, mai ales, cu o neostoită sete de a-şi lumina copiii încredinţaţi la şcoală. Cînd ne vorbea liber despre bătăliile de la Vaslui, de la Călugăreni, Griviţa ori Mărăşeşti avea în voce o solemnitate aparte, care nouă ni se părea coborîtă de undeva, din înalt, ca să ne insufle duhul mîndriei neamului. Avea obiceiul, îmi amintesc, prin clasele mai mari (a şasea, a şaptea, căci eu am absolvit întregul ciclu primar de atunci), să facă un fel de adevărate prelegeri despre marii scriitori. Cînd ajungea la Eminescu venea, ţin minte, îmbrăcat altfel, mai sobru, mai elegant, simţind, după cum ne-a spus mai tîrziu, că nu poate veni „oricum" cînd trebuia să ne vorbească despre Poet, momentul i se părea festiv, cred că se credea un fel de mag şi nu un simplu transmiţător de cunoştinţe. Nu şi-a folosit niciodată talentul de vorbitor în alte împrejurări, decît în clasă. În afară era un om timid, aproape şters. Îşi păstra toată flacăra pentru elevi. În clasă. De aceea lumina atît de puternic. A reuşit să ne convingă fără nici o coerciţie, prin simplul dar al persuasiunii verbale, să învăţăm, în clasa a cincea, zece poezii din Eminescu pe dinafară. Cine învăţa **Luceafărul** era scutit de cinci. Eram nişte copii de plugari, unii mai înzestraţi, alţii mai modeşti, dar n-a existat vreunul să nu îndeplinească încă din primele săptămîni norma fixată. Mulţi o dublam, din pură plăcere. A încheia cele cîteva ore despre poet cu finalul din **„Viaţa lui Eminescu"** de G. Călinescu, final pe care, de-atunci, îl ştiu pe dinafară : „Ape vor seca în albie şi peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, şi cîte o stea va vesteji în depărtări, pînă cînd acest pămînt să-şi strîngă toate sevele şi să le ridice în ţeava subţire a altui crin, de tăria parfumurilor sale".

Pasiunea profesiei, indispensabilă oricărei activităţi, constituie o veritabilă forţă motrice şi un impuls iniţial ce declanşează întregul registru al disponibilităţilor umane. Îndeplinirea funcţionărească, blazată ori indiferentă a rostului social pentru care dispunem de o patalama deschizătoare a unei poziţii sociale trebuie stigmatizată ca o adevărată pervertire intelectuală. Dacă acest adevăr se dovedeşte a avea o valabilitate generală, cu atît mai mult trebuie accentuat şi reţinut cînd este vorba de profesia de dascăl, de educator, de făuritor de conştiinţe. Pasiunea rămîne una din condiţiile fundamentale ale marilor izbînzi.

MIRCEA POMPILIAN ■

Lucrările de diplomă la facultățile de limbi străine ale Universității din București

O ecuație cu trei necunoscute

Trei sînt direcțiile majore și prioritare asupra cărora ar trebui să se concentreze eforturile cadrelor didactice conducătoare de diplomă atunci cînd aleg tematica propusă studenților filologi de la facultățile de limbi străine :

a) Teme care să urmărească însușirea și aplicarea de către studenți a unor metodologii moderne de predare a cunoștințelor de limba și literatura respectivă în școli ;

b) Lucrări care să urmărească receptarea respectivei limbi și culturi în context românesc, influențele uni sau cînd este cazul bilaterale și contactele care s-au stabilit în timp între cele două culturi, propuneri concrete de modele pentru viitoare traduceri ;

c) Experimente moderne de abordare și tratare lingvistico-literară a fenomenului filologic în conexiune pluridisciplinară, cu aplicabilitate și eficiență în sectoare de graniță ale cercetării : semiotică, traduceri programate etc.

În privința primului grup tematic se poate spune că, deși abordat de multe catedre, din păcate, este totuși mult prea slab reprezentat printre subiectele propuse pentru acest an studenților la lucrările de diplomă. Deocamdată, nu am întîlnit astfel de teme la catedra de Literatură franceză, fiind sporadic și timid reprezentate încă și la cea de Literatură engleză. Din multitudinea lucrărilor de diplomă din acest an am remarcat totuși pe cele conduse de lector dr. Ruxandra Teodorescu (catedra de engleză) : „Probleme ale analizei literare în școala medie", „Influența modului de transmitere a cunoștințelor literare asupra formării unei gîndiri sistematice în școala medie", „Propuneri pentru o programă analitică a predării literaturii în școală (pe baza testărilor și analiza manualelor existente)". Se constată însă o excesivă preponderență a lucrărilor de diplomă ce tratează probleme de istorie sau critică literară, multe axate pe receptarea imaginii în diverse opere. Nu am avut pentru comparație o listă de subiecte care se dădeau în urmă cu 10, 15 sau 20 de ani dar sîntem convinși că ele nu diferă prea mult de cele actuale. Iată, spre exemplu, cîteva din subiectele lucrărilor de diplomă de la catedra de Literatură franceză : „Categoria timpului narativ în romanul balzacian", „Tema căsătoriei la Balzac și Flaubert", „Punctul de vedere al personajelor în romanul stendhalian" (conducător : prof. dr. Angela Ion), „Universul liric al lui Théophile Gautier" (conducător : conf. dr. Silvia Pandelescu), „Condiția umană la Pascal" (conducător : asist. Mihaela Voicu). Nu avem nimic împotriva alegerii unor teme devenite clasice și tradiționale pentru literatura și cultura franceză sau cea engleză, totuși se știe foarte bine că ambele culturi beneficiază de ample studii și monografii, de istorii literare, dicționare și lexicoane elaborate de reputați profesori, istorici și critici literari autonomi, practic doar accidentele de arhivă ducînd în mod fericit la ștergerea ultimelor „pete albe" din cadrul istoriei literaturii și culturii respectivelor popoare. Ce poate aduce cît de cît nou un student, atunci cînd are de tratat un subiect precum „Condiția umană la Pascal" ? Nu i se poate cere decît o însușire, cel mult fluentă și logică, a unor fișe extrase din lucrări ce se găsesc în arhivele oricăror mari biblioteci universitare. Desigur, nu e posibil ca fiecare lucrare de diplomă să constituie o inedită și originală exegeză (nici măcar tezele de doctorat sau tratatele unor reputați istorici și critici literari nu se pot lăuda prea des cu astfel de calificative). Nu ne putem însă împăca nici cu unele aspecte evidențiate de examinarea actualelor subiecte ale lucrărilor de diplomă : multe dintre aceste compilări vor servi simplului birocratism și formalism de susținere a examenului de diplomă, deservind practic studentul, rămînînd dosare de arhivă. Încercările de a depăși asemenea stări de lucruri nu lipsesc. La catedra de Limbă franceză condusă de către prof. dr. Paul Miclău am înregistrat multe experimente îndrăznețe care și-au propus să defrișeze tradițiile acestui domeniu, un mare număr de lucrări de diplomă avînd un pronunțat caracter metodologic și aplicativ, pledînd pentru metode moderne de predare a limbii franceze în școli. Efortul este lăudabil și vizibil, ca dealtfel și la cealaltă catedră, de Limbă engleză, unde lucrările de diplomă preiau unele teme de cercetare ale catedrei, cum este „Proiectul de analiză contrastivă a limbilor română și engleză", realizat în colaborare cu Centrul de lingvistică aplicată din S.U.A. Faptul că studenții pot vedea rezultatele concrete ale muncii lor și finalizarea aplicativă a lucrărilor de diplomă este un stimul care favorizează atît munca de cercetare a cadrelor didactice și a studenților, cît și însușirea de către aceștia a unor metodologii moderne, de investigație științifică.

Cea de-a doua mare direcție a tematicii lucrărilor de diplomă la facultățile de limbi străine este axată pe relația stabilită în timp între literatura și cultura noastră și cea a diverselor literaturi și culturi europene. Am întîlnit această direcție destul de bine reprezentată, atît în cadrul catedrei de Literatură franceză („Verlaine în România", „François Villon în românește", „Scriitori francezi prezentați de Tudor Vianu" — conducător : lector dr. Dumitru Panaitescu), cît, mai ales, în cel al catedrei de Literatură engleză, unde prof. dr. Leon Levițchi a făcut un mare și real efort de susținere a acestei direcții („Modele engleze pentru traducerea lui Sadoveanu", „Ecouri shakespeariene în opera dramatică a lui Caragiale", „Poezia lui Blaga în traducere engleză", „Ion Creangă în limba engleză", „Eminescu, traducător al lui Shakespeare"). Destul de timid, această direcție este creionată și în listele altor conducători de diplome („Receptarea lui B. Franklin în România" — conducător : conf. dr. Gheorghița Dumitriu, „Receptarea romanului american din secolul XX în cultura română în perioada 1965—1975" — conducător : lector Ștefan Stoenescu).

Am remarcat la catedra de Filologie slavă a Facultății de limbi germanice și slave o atentă și constantă preocupare pentru valorificarea acestui gen de relații stabilite între literatura și cultura noastră și cea a popoarelor slave vecine. Un exemplu îl constituie lucrările de diplomă de la specialitatea de limbă bulgară, conduse de către lector dr. Laura Fotiade. Se știe că la sfîrșitul sec. al XIX-lea a avut loc în țara noastră o masivă emigrare de literați și publiciști bulgari, care au susținut pe teritoriul țării noastre o înfloritoare activitate culturală, o adevărată „Renaștere". Aportul României din punct de vedere cultural, în context balcanic, penetrația culturii noastre în cea bulgară, atitudinea reprezentanților culturii bulgare față de țara noastră și realitățile economico-sociale, politice și culturale ale respectivei perioade, alături de nenumărate probleme de contaminări folclorice sau de echivalențe lingvistice privind traducerile, iată doar cîteva din principalele direcții pe care se axează temele acestor lucrări de diplomă. La specialitatea de Limbă ucraineană, studenții valorifică de asemenea, în lucrările lor de diplomă, rezultatele unor cercetări folclorice de teren făcute de către studenți și cadre didactice în interiorul unor grupuri etnice bilingve, de pe teritoriul țării noastre. Lucrarea „Motivul mioritic în folclorul românesc și în cel al popoarelor slave de est" a studentei Ana Oprea, conducător lector dr. Ioan Rebușapcă, dovedește clar că există posibilitatea susținerii unor teze efectiv originale și inedite în domeniul filologic.

În sfîrșit, cea de-a treia direcție care orientează lucrările de diplomă ale studenților vizează experimente moderne ale tratării domeniului filologic, pe primul loc situîndu-se catedrele de limbă, și mai puțin cele de literatură. Exemple numeroase am întîlnit la catedra de Limbă franceză, unde inițiativa și preocuparea permanentă a profesorului Paul Miclău aduc în prim plan teme de lucrări de diplomă în premieră absolută : „Problema culorilor în proza franceză de la sfîrșitul sec. al XIX-lea", susținută de către studenta Grațiana Herlea, face parte dintr-un contract al catedrei cu Institutul pentru cercetări estetice a produselor industriale; „Semiotica faptului divers văzută comparativ în proza franceză și cea românească" aparține studentei Justina Chivulescu, deocamdată în anul III de studii, lucrare ce a fost prezentată la ultima sesiune de comunicări științifice și va fi completată pentru viitoarea teză de diplomă. Există de asemenea în cadrul acestei catedre un proiect de contract cu Institutul de cercetări industriale electrotehnice, contract care va permite studenților să audieze un curs de limbaje de programare și să-și aleagă viitoare subiecte pentru lucrările de diplomă din domeniul documentării cu ajutorul calculatoarelor. „Semiotica jucăriilor", „Semiotica bijuteriilor" și multe alte subiecte se pot enumera în cadrul preocupărilor acestei catedre, care a înțeles că trebuie atacate mult mai îndrăznet problemele civilizației și culturii actuale moderne.

Ancheta noastră nu și-a propus să fie un studiu exhaustiv asupra tematicii lucrărilor de diplomă de la facultățile de limbi străine din București. Ea a pornit de la o întrebare firească și absolut necesară, cea a eficacității acestor lucrări de diplomă în condițiile cerințelor concrete ale producției în care vor fi angrenați viitorii licențiați în filologie, iar în urma consultării actualelor liste de subiecte și a discuțiilor avute cu numeroase cadre didactice conducătoare de lucrări de diplomă s-au conturat inerent cîteva constatări cu statut comun de concluzii și propuneri.

• Sesiunile cercurilor științifice studențești pot și trebuie să constituie prima și cea mai importantă formă de atragere a studenților în alegerea și elaborarea lucrărilor de diplomă încă din anii mici de studii. Am constatat, totuși, o serie de impedimente serioase la acest capitol și ele pornesc în fapt de la situațiile existente la ora actuală în cadrul cîtorva catedre. Nu toate catedrele beneficiază de Buletine ale cercurilor științifice studențești în care sînt publicate comunicările valoroase, majoritatea viitoare nuclee pentru lucrări de diplomă, așa cum am întîlnit la Facultatea de limbi slave.

• Deși am observat o anumită îmbucurătoare revizuire a opticii tradiționale privind temele lucrărilor de diplomă și în cadrul unor catedre de literaturi străine (atragerea studenților la elaborarea celor 5 volume de Istorie a literaturii franceze coordonată de respectiva catedră, sau, la catedra de Literatura engleză, aportul studenților la Antologia pe genuri literare ce va fi editată sub auspiciile catedrei), dovadă că se poate totuși o radicalizare și o mutație calitativă pentru obținerea unei certe eficiențe a lucrărilor de diplomă nu este compatibilă cu evoluțiile timide și eforturile lente.

AURA MATEI-SĂVULESCU

Zilele acestea, respectiv pe 5 și 6 iulie, în conformitate cu noile reglementări ale învățămîntului liceal românesc, au început probele de verificare ale elevilor care trec din clasa a VIII-a în clasa a IX-a, test ce se susține la liceele unde numărul opțiunilor depășește pe cel al locurilor. Animația deosebită care a domnit pe culoarele și în preajma multor licee poate fi remarcată în această fotografie surprinsă de fotoreporterul nostru Elena Ghera în fața unui liceu de specialitate din București.

Școala și necesitățile societății noastre

Din cele mai vechi timpuri școala a apărut ca o necesitate socială, ca un instrument de rezolvare a marilor probleme ale vieții, în afara cărela nu-și are nici o rațiune. Nu o dată, însă, datorită unei dezvoltări autonome, proprii altor fenomene, școala a putut să devină, și a devenit, un lucru oarecum în sine, neracordat la nevoile societății, desprins de viață, ceea ce i-a scăzut enorm eficiența și menirea. Departe de a fi numai o problemă a societății, învățămîntul este, în același timp, o problemă a individului, față de care trebuie să-și ia anumite răspunderi, a cărui instruire și educare trebuie concepute în scopul pregătirii pentru viață și în spiritul valorificării maxime, pe plan social, a înclinațiilor și însușirilor individuale. Nenumăratele mișcări revendicative ale tineretului occidental, uneori indiferent de coloratura ideologică sub care se exprimă, au, ca un laitmotiv, problema incompatibilității dintre școală și necesitățile societății în care trăiesc. Absolvenți străluciți ai liceelor sau universităților sînt supuși unui tratament umilitor, cerșind slujbe minimal remunerate și fără nici o legătură cu calificarea și înclinațiile lor, respinși de patroni și instituții care n-au nici o nevoie de pregătirea ori talentul lor. Spectacolul tinerilor care-și flutură diplomele, uneori cu calificative strălucite, în plină stradă, spre a atrage atenția unui patron sau unui mecenat, adăugînd sub diplomă mențiuni precum: „N-am slujbă", „Sînt șomer" sau „Mor de foame" mi s-a părut unul din cele mai întristătoare, mai tragice spectacole din lumea occidentală.

Organizată superior și avînd în centrul preocupărilor omul și nevoile sale, societatea socialistă își pune cu acuitate problemele școlii și ale tineretului studios. Pregătirea pentru viață, în scopul progresului permanent al colectivității și al satisfacerii aspirațiilor legitime ale individului, iată singura alternativă rațională pe care este chemat să meargă învățămîntul nostru actual și, în acest sens, Plenara C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie a.c. care a luat în dezbatere, alături de alte probleme, perfecționarea organizării învățămîntului de toate gradele, constituie un eveniment capital, ce va avea consecințe decisive în sporirea contribuției școlii la rezolvarea marilor și complexelor sarcini ale societății socialiste multilateral dezvoltate. În strălucita cuvîntare ținută la încheierea lucrărilor Plenarei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a sintetizat, cu toată claritatea, sarcinile actuale ale școlii românești : „În noua organizare se pune un accent deosebit pe însușirea unei pregătiri temeinice a tuturor științelor de bază, asigurîndu-se, în același timp, predarea temeinică a limbii române, a istoriei și altor cunoștințe generale... Acum, esențialul va consta în efortul de îmbunătățire a conținutului învățămîntului, de ridicare a nivelului său științific și legarea tot mai strînsă de producție și viață. Să asigurăm ca predarea disciplinelor pentru fiecare ramură să corespundă celor mai moderne cuceriri ale științei și tehnicii, să permită formarea unor cadre cu un înalt nivel de cunoștințe. Întreaga concepție de organizare urmărește o integrare strînsă cu cercetarea și producția, crearea condițiilor ca absolvenții, pe diferite trepte ale învățămîntului, să-și poată aduce contribuția la dezvoltarea generală a societății noastre". Tineretul României socialiste poate scruta, cu încredere, viitorul ce este chemat, de pe acum, să-l pregătească, în mod conștient și demn.

POMPILIU MARCEA

O inscripție care poate spune mult despre începuturile istoriei noastre

Problemele pe care le pune o descoperire istorică importantă — în cazul de față descoperirea unei pietre fundamentale, am putea zice, a istoriei noastre vechi — nu pot fi prezentate și comentate, cu toate implicațiile lor, în spațiul unui singur articol. Aceste probleme pasionează, în egală măsură, pe specialiști și pe nespecialiști. Știința își întemeiază adevărurile pe îndrăzneala unor cercetători care și-au asumat, îndrăznind, toate riscurile unor greșeli. Socotim că ipoteza celor doi oameni de bine — profesorul Ion N. Andreescu și arheologul Viorica Mihai — merită a fi cunoscută. Vom publica, de asemenea, în replică ori în sprijinul acestei ipoteze orice articol de bună-credință și cu temeiul unor serioase argumente și contraargumente.

Am în fața mea o piatră mare și dură, de culoare brun-gălbuie. Seamănă cu o pîine de secară, rotundă și uscată. Atîta doar că e foarte grea. Neobișnuit de grea. Piatra e scrijelată, cu o anume logică, pe ambele fețe. Se vede limpede că ființa care s-a îndeletnicit cu treaba asta, cu însemnarea pietrei, a urmat o idee, un plan. Se mai vede că înainte de a fi astfel însemnată piatra a suferit un migălos proces de polisare. Se observă că aceeași ființă a săpat un număr de semne pe cantul pietrei, aproape pe toată circumferința ei. Cel care, cu niște mii de ani în urmă, a lucrat astfel piatra, trebuia să aibă un motiv temeinic și trebuia să fie o persoană foarte importantă în veacul lui. E o piatră meteoritică. De aceea densitatea și duritatea ei incredibilă.

Omul de azi, care a descoperit-o, a încercat să obțină din ea o aschie, pentru a o da la probe geologice. A folosit în acest scop un burghiu de oțel și o bormașină electrică. Burghiul s-a rupt. Răzuind două, trei fire de praf din piatră, le-a dat spre analiză și a aflat că roca are optzeci procente de siliciu, apoi fier, aluminiu, calciu, magneziu și că e sîmbure de meteorit.

Omul se numește Ion N. Andreescu, a fost profesor de limbi străine în școli sătești și comunale, a zidit, prin locurile pe unde l-a dus profesoratul, cîteva școli, a întemeiat coruri, a întreprins cercetări sociale și politice la nivel județean, a scris, ca urmare a cercetărilor sociale, o carte, a scris-o de curînd și pe a doua, ca rod al pasiunii lui pentru istorie.

Acum Ion N. Andreescu e pensionar și duce de mai mulți ani o luptă mare pentru a aduce la cunoștința publică o seamă din descoperirile sale istorice. E interesant că iubirea pentru obiectul istorie s-a născut la o întîlnire cu Nicolae Iorga. Savantul s-a arătat interesat de comuna Corbi, unde-și făcea Ion N. Andreescu profesoratul, și i-a zis că o cercetare aici, dar una de mare anvergură, ar putea cîndva să dea rezultate uimitoare, fiindcă locul e plin de semne. Plin de semne la suprafață și cîte vor mai fi fiind în adînc !

Lucrurile petrecute mai departe, încep, de regulă, cărțile dedicate unor mari izbînzi ale arheologiei. Profesorul Andreescu a început să cerceteze inscripțiile rupestre din dealurile de piatră din preajma comunei, a răscolit arhive istorice, a avansat o ipoteză seducătoare în legătură cu originea lui Ioan Corvin de Hunedoara și a familiei sale, a fost îmbătat de alta, și mai amețitoare, despre posibilitatea situării aici a cetății antice Sorn, căreia grecii îi ziceau Helis și care trebuie să fi fost un fel de capitală, cu trei mii și mai bine de ani în urmă, a uniunilor tribale din teritoriu.

Se spune că norocul aparține celor curajoși. Dacă profesorul Andreescu n-ar fi avut, pe lîngă curaj, și o anume pregătire științifică de cercetător, dacă n-ar fi știut, datorită acestei pregătiri, să deosebească o piatră oarecare de o piatră cu valoare arheologică, probabil că norocul nu i-ar fi slujit. Dărîmîndu-i-se un zid interior al casei din Corbi, a văzut cu mare mirare cum se desprinde din zid o piatră lucioasă și grea. La casa profesorului au intrat 395 de căruțe de piatră scoasă de prin împrejurimi. Nu e deloc nepotrivit să ne gîndim acum la legenda Meșterului Manole și la zidirea Anei. Multe case românești ascund în ele, în zidăria lor, mulțime de Ane sfinte ale istoriei neamului. Fapt este că Ion N. Andreescu și-a făcut din studiul pietrei cafenii o piatră de hotar în viață. Mărturie a muncii lui înfierbîntate de mister și pasiune științifică stau sutele de pagini încercate cu ipoteze și idei, cu transcrieri și conspecte, cu desene și calcule. Profesorul Andreescu nu este specialist în nici o epocă a istoriei, vechi sau noi. El este un arheolog amator, un mare om de bine, un entuziast. E firesc ca multe din ipotezele sale să nu convingă. Ce-i de-a dreptul uimitor este faptul că, analizînd crestăturile din cantul pietrei și dîndu-și seama că ar putea fi o scriere, profesorul a ajuns, după sute de reluări ale acestor semne, după ce le-a desenat și răsdesenat, la o variantă care, în scurt timp, s-a dovedit a fi aproape fără greșeli. Cum a fost posibil ? A fost, datorită unei clipe de prodigioasă intuiție. Uitîndu-se în cărți cu scrieri arhaice, descifrate ori nedescifrate, de pe teritoriul țării noastre ori de pe aiurea, el a observat că semnele pietrei sale seamănă în chip ademenitor

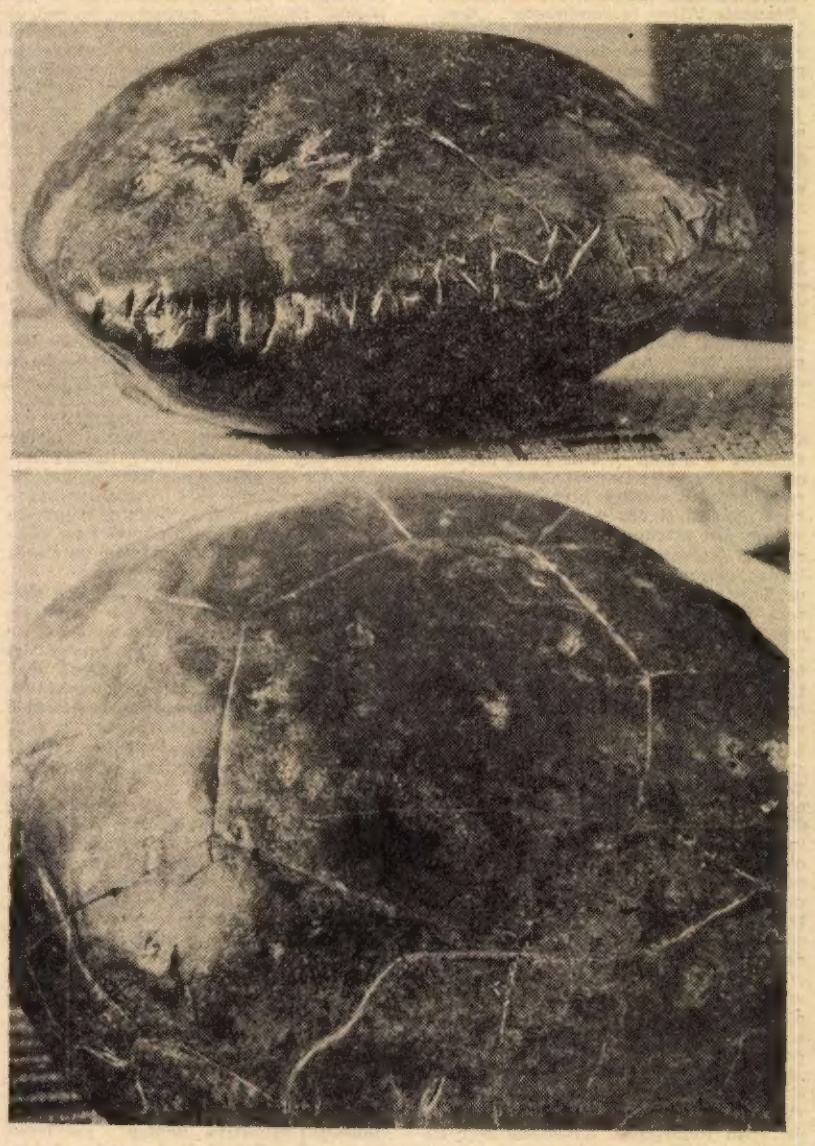

Miraculoasa piatră pe care sînt scrijelate deopotrivă inscripția și hărțile

cu scrierea numită **Linear A**, o scriere la a cărei descifrare muncesc de ani și savanți, și computere. Unul din textele scrise de Ion N. Andreescu întîlnește bunăvoința unui redactor de la revista „România pitorească". Acesta publică un articolaș despre misterioasa scriere și despre obiectul ce-o poartă.

★

Pînă acum încă nimic neobișnuit. Poate că cititorul își amintește disputa găzduită de revista „Contemporanul" în martie 1975 și mai apoi. Atunci s-au publicat o serie de trei mari interviuri cu arheologul Viorica Mihai. De fapt, un singur interviu, impresionant atît prin conținut cît și prin dimensiuni, eșalonat în trei numere ale revistei. „Contemporanul" a făcut un act de dreptate, sprijinind public și popularizînd o descoperire despre care tot mai mulți oameni sînt gata să afirme că prezintă o contribuție epocală. Să notăm ce zice despre cartea Vioricăi Mihai — acum în curs de editare — prof. univ. dr. Ariton Vraciu : „Ideea fundamentală a lucrării — de o mare valoare științifică (lingvistică, arheologică, etnologică și cultural-istorică) — este aceea că inciziile existente pe vase sau obiecte de ceramică din complexul Žuto-Brdo-Gîrla Mare, atestat între anii 1600—1150 î.e.n., în epoca mijlocie a bronzului, pe ambele maluri ale Dunării, pe un teritoriu situat în sud-vestul României (Banat și sud-vestul Olteniei), nord-estul Iugoslaviei și nord-vestul Bulgariei, considerate de toți cercetătorii anteriori drept **ornamentație, decor,** alcătuiesc, în realitate, **o scriere silabică,** însoțită, uneori, de ideograme, în bustrofedon, constituind inscripții redactate într-o limbă indo-europeană înrudită îndeaproape cu hitita. După părerea autoarei, tot așa stau lucrurile și cu unele semne pictate cu ocru roșu pe pereții peșterii Gaura Chindiei de la Pescari. Mai mult decît atît. Această scriere datînd din epoca mijlocie a bronzului reprezintă **o etapă arhaică a Linearului A și (element surpriză !) este înrudită cu scrierea culturii Harappa din Valea Indusului"** (s.n.). Și, mai departe: „Descifrarea inscripțiilor din complexul Žuto-Brdo-Gîrla Mare, în raport cu scrierea Linear A și cu scrierea culturii Harappa, realizată de autoarea cărții, înlesnește considerabil cunoașterea istoriei societăților omenești în epoca bronzului la Dunăre, în Balcani, insulele Mării Egee, Anatolia și Valea Indusului și contribuie substanțial la elucidarea unor enigme ale acestor civilizații străvechi situate la distanțe enorme..."

E necesar să amintesc că această contribuție solidă a Vioricăi Mihai a provocat o seamă de reacții, dintre cele mai diferite, în lumea istoricilor români, reacții exprimate nu întotdeauna în termenii cei mai academici și nu întotdeauna argumentate științific. Dealtfel, „Contemporanul" a publicat atunci o excepțională punere la punct și o invitație la regăsirea... stării academice, ca răspuns la scrisoarea pe care Vasile Drăguț o adresa, în numele unor istorici, revistei.

Revenind la treburile care ne interesează, vom scrie că, avînd la dispoziție textul apărut în revista „România pitorească", Viorica Mihai oferă o traducere. Altfel spus, se petrece unul din cele mai uluitoare momente în povestea afirmării ideii sale, așa cum este ea formulată și demonstrată în cartea referitoare la complexul Žuto-Brdo-Gîrla Mare și la scrierea incizată de pe vasele și obiectele de ceramică descoperite aici. Întîmplător, deci, și în chip cu totul emoționant, mîna norocului iese din nou în întîmpinarea celor curajoși. Piatra meteoritică, plină de hărți și inscripții, de la Corbi e un argument, și încă unul, cum vom vedea, de seamă în demonstrația că elementele incizate, considerate pînă la Viorica Mihai drept decor, sînt o scriere și, mai ales, o scriere cu o largă răspîndire geografică și în timp pe teritoriul patriei noastre. Avem de-a face cu preistoria lingvistică traco-dacă. Iată descifrarea inscripției de pe piatra de la Corbi și susținerea științifică : „Scrierea este fonetică, însoțită uneori de ideograme ; unele semne notează și silabe ; se remarcă o legătură directă, în ceea ce privește evoluția, de la scrierea silabică, însoțită de ideograme, atestată în epoca bronzului pe teritoriul patriei noastre la scrierea fonetică folosită de uniunile tribale geto-dace.

Inscripția cuprinde următoarea comunicare : «EUMEL KUN, MEG ERU ATEAS (urmează ideogramă : echinocțiul de primăvară) 20, APOL (ideogramă : solie), NE LAHIS (ideogramă : cetate) **ISTRONANIS, UET EU SORN** (ideogramă : echinocțiu), I (ideogramă : mare) PHILIP 403 DAS (ideogramă : corabie)» (s.n.). Traducerea inscripției : «De la Eumal cel drept — Marele Vultur Ateas, la 20 de zile de la echinocțiul de primăvară, la Apollonia a trimis solie pentru ajutor, ca să conducă lupta împotriva cetății Istronanis, să dărîme **frumoasa Sorn** la echinocțiul de toamnă, să lupte, iar marele Filip să sporească (ajutorul) cu 403 corăbii»" (s.n.).

Mențiuni în legătură cu faptele comunicate în acest text sînt atestate și în operele scriitorilor și istoricilor antici, greci și romani. Astfel, Pompeius Trogus, în istoria lui „Philip", IX, 2, 1, IX, 2, 2, arată că Atheas, regele sciților, fiind strîmtorat de războiul cu histrienii, a cerut prin intermediul Apolloniei ajutor de la Filip al II-lea, regele Macedoniei, promițîndu-i acestuia că-l va lăsa urmaș peste Scitia. Între timp, moare regele histrienilor, iar Atheas, nemaifiind amenințat cu primejdia unui război, nu mai recunoaște că a solicitat ajutor de la Filip și, deci, nu dorește să plătească anumite despăgubiri pretinse de macedonieni. Atunci, Filip al II-lea întrerupe asediul Bizanțului și pornește împotriva sciților, pe care-i învinge în luptă la anul 339 î.e.n. Lucian, în „Oameni cu viață lungă", ne informează că acum a căzut și Atheas, în vîrstă de 90 de ani. „Eumel cel drept" este amintit de Diodor din Sicilia, în „Biblioteca istorică", XX, 25, 1, unde ne informează că Eumel era aliat cu callatienii, pe care-i ajută în timpul asediului macedonian. Eumelos este fiul lui Parysades, regele Bosforului Cimerian, iar după moartea tatălui său, rege între anii 310—304 î.e.n. Mesajul trimis de Eumelos conducătorului din Istronanis demonstrează că acesta era prietenul coloniilor grecești și geto-dacilor chiar înainte de a fi devenit rege al Bosforului Cimerian.

Conducătorul uniunilor tribale geto-dace este amintit de izvoare sub numele „Rex Histrianorum", unii cercetători, printre care amintim și pe Radu Vulpe, localizînd uniunea de triburi condusă de „Rex Histrianorum" pe ambele maluri ale Dunării, în Dobrogea și în estul Cîmpiei Muntene. Probabil că reședința conducătorului amintit era cetatea Sorn, notată și pe harta geografului Ptolemeu sub numele de SORNUM. Dacă piatra ce conține inscripția va fi localizată ca provenind sigur din zona Corbi-Argeș (fapt, dealtfel, foarte probabil), putem gîndi că în această localitate avem temeiul unor viitoare spectaculoase investigații arheologice. Istoria Troiei se repetă ! Inscripția, trimisă din regatul Bosforului Cimerian și scrisă, evident, pentru folosul și în limba conducătorului uniunii tribale nord-dunărene, se datează cu puțin timp înainte de lupta lui Filip cu Atheas din anul 339 î.e.n. Ea localizează cetatea Sorn, este cea mai veche inscripție dacă, iar hărțile ce le conține sînt primele hărți cunoscute, cu 6 secole mai vechi decît cele ale lui Ptolemeu. Dealtfel, descifrarea hărților este o altă pasionantă problemă de arheologie-astronomie-etnologie și logică.

Vom prezenta într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre cele două hărți, una cuprinzînd informații asupra teritoriului daco-geților, cealaltă asupra drumurilor comerciale și militare dintre Europa și Asia.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA LABORATOARELOR

Gramul de aur care îmbracă un cal și un călăreț

Iată o întîmplare, care ar putea să fie foarte bine secvență dintr-un film suprarealist dacă n-ar fi, într-un fel cu totul poetic, fabulos, bizar chiar încununarea unor ani lungi de muncă absolut realistă.

Cu ceva vreme în urmă, într-un laborator al Institutului de chimie din Cluj-Napoca se obținea, în sfîrșit, prin sinteză, **feromonul sexual** al unui dăunător pomicol. Acești feromoni sexuali sînt niște incitanți, niște mijloace de comunicare chimică între insecte. În perioadele de înmulțire, insectele se recunosc și se caută, uneori la distanțe de zeci de kilometri. Din instinct sexual, se zice. În realitate, acest instinctual are un suport chimic. Simplificînd puțin explicația, putem zice că insectele se întîlnesc după miros. Ei bine, în dimineața în care au fost sintetizate primele infime cantități de feromon, cercetătorii au observat că în laborator încep să sosească, întîi izolat, apoi cu oarecare stăruință și ritmicitate, apoi în valuri, masculii speciei, al cărei atractiv sintetic tocmai se obținea. Vă imaginați mii și mii de insecte izbind agitate în ferestre, vă imaginați stupoarea din primele momente a chimiștilor, hazul enorm al situației.

Cercetarea feromonilor urmează un țel precis. Și, fiindcă, tot vorbeam de realism, e necesar să subliniem că problema combaterii neconvenționale a dăunătorilor din agricultură, silvicultură, pomicultură fiind una din problemele fundamentale ale viitorului acestor domenii, feromonii vin să o rezolve și într-un chip excepțional. Instalarea unor capcane, în care se pune atractivul sintetic, poate asigura, într-o primă etapă, avertizarea și prognoza în ce privește primejdia dăunătorilor dintr-o zonă, iar în etapa următoare, în funcție de situație de ecologie, stîrpirea cvasitotală a unei specii.

Povestirea de pînă acum dezvăluie o seamă de lucruri despre munca de cercetare în Institutul de chimie clujean și, în principal, spune că aici s-a ajuns la stadiul în care cercetarea fundamentală este firesc întrepătrunsă de cea aplicativă. „Pînă în 1970, cînd am procedat la o reorganizare totală a activității noastre — spune prof. univ. dr. Gheorghe Marcu, directorul Institutului — multe lucruri bune erau doar anunțate, publicate și atît. De aplicarea lor în producție urmînd să se ocupe cine voia și avea chef s-o facă. E o cale și aceasta, dar nu e cea mai rodnică. Dealtfel, nicăieri în lume cercetarea fundamentală nu mai stă atît de departe de aceea aplicativă pe cît se simt unii îndemnați să creadă. Într-una din vizitele sale de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a făcut cinstea să includă în program și Institutul de chimie. Am primit atunci o seamă de indicații privind luarea în cercetare a unor teme prioritare. Lucru pe care l-am și realizat. Am putea să arătăm cum au crescut valorile contractelor noastre în șapte ani și cîte milioane lei beneficii am dat. Consider că, deși lucrăm sută la sută pe contracte importante, acest lucru încă nu probează întru totul calitatea muncii la care ne-am angajat. Spre exemplu : avem o microproducție. Mulți ne-au și zis-o : voi sînteți cercetători sau ingineri chimiști pentru producție ? Dacă am fi realizat cine știe ce aparatură ieftină, pe care o poate face orice cooperativă meșteșugărească, ni s-ar fi putut imputa, într-adevăr, neînțelegerea rostului profesiunii, al specializării noastre. Numai că microproducția Institutului trebuie discutată în alți termeni. Echipa de cercetători a omului excepțional pregătit, care este dr. Francisc Hodoșan realizează 1—2 kilograme de feromoni pe an. Este, cum se vede, o „microproducție". Dar kilogramul de substanță costă cam 23 milioane lei ! În trei țări din lume se sintetizează acum feromoni sexuali. Distrugerea insectelor cu ajutorul unor capcane în care se pune o tabletă cu atractiv sintetic nu este numai o metodă eficace. Feromonii sînt nepoluanți și acționează specific. Fiecare insectă răspunde la un singur atractiv : cel al speciei. Se face o însemnată economie de pesticide clasice și, ce-i foarte important, avem un control permanent al situației ecologice. Am brevetat, pînă acum, metoda de sinteză a șase feromoni sexuali (pentru molia mărului, a prunului, a piersicului, pentru unii dăunători forestieri), vom continua acțiunea pentru sinteza feromonilor unor dăunători specifici culturilor agricole din România. În momentul de față, patrusprezece centre județene pentru combaterea dăunătorilor au pus la punct, pe scară largă, un sistem de avertizare și prognoză prin capcane cu feromoni. De fapt, cercetările noastre merg în paralel și pe sinteza unor pesticide convenționale. E foarte probabil că, în ce privește combaterea dăunătorilor, viitorul va opta pentru un complex de combatere cu pesticide convenționale și feromoni. Oricum, România ține în acest domeniu unul din locurile de înaintaș, fapt ce ne asigură o poziție favorabilă la export".

În holul Institutului se găsește o mică expoziție a realizărilor ultimilor ani. Paradoxul este că, oricît de mari vor fi fiind aceste realizări, expozițiile chimiștilor nu pot arăta decît modest : cîteva vitrine și în ele cîteva sticle de substanță nouă. Noutatea, calitatea excepțională a noutății nu se dezvăluie decît persoanelor cu oarecare cunoștințe în chimie, dar, mai cu seamă, în probleme economice. Sînt destule situațiile sau, mai bine zis, cele mai frecvente sînt situațiile în care sticluța aceasta cu un produs nou este un timp cheia economică a unui întreg domeniu productiv. Aici, în holul Institutului de chimie cunoaștem mai multe astfel de chei. Una din ele este **aurul coloidal.** Iată povestea aurului coloidal românesc spusă de dr. Nicolae Șerban, directorul adjunct științific : „În 1970 ni s-a cerut să realizăm un înlocuitor pentru aurul coloidal din import. Soluțiile de metale rare coloidale sînt extrem de scumpe. Ele conțin cam 12 grame de metal prețios la kilogram, dar prețul nu vine din asta. Scumpă e tehnologia de fabricație, costisitoare e și munca de cercetare pentru realizarea soluției. Se știe că producătorii de porțelan și sticlărie nu pot concura pe piața internațională dacă nu oferă — și cererea e foarte mare — decorație cu aur ori argint. Ca să vă dați seama ce importanță are sarcina ce ne-a fost dată trebuie să notăm că soluția cu numai 12 grame de aur pur la kilogram se plătea cu echivalentul a un kilogram de aur pur.Așa era prețul, n-aveai de ales. Noi am reușit să producem vopsea coloidală — cum i se mai zice — dar ne-am lovit de neîncrederea unor producători de porțelan, faianță și sticlărie. E foarte greu să învingi uneori neîncrederea oamenilor. Practic, eforturile depuse pentru realizarea soluției românești de aur coloidal au fost mai mici decît cele pentru impunerea lui. Pe piața externă era cu atît mai dificil să-l impunem, cu cît firme străine interesate să nu aibă rivali ne făceau șicane la contractarea altor produse fără legătură, firește, cu problema soluțiilor coloidale. Există un soi de război mascat în comerțul internațional. E o realitate de care trebuie să ții cont. Am pregătit atunci o „lovitură", cum se spune. O contralovitură, în fapt, subtilă și eficace.

Am invitat o seamă de specialiști români și străini și le-am prezentat un mare număr de obiecte de porțelan și sticlă decorate unele cu aur coloidal românesc, altele cu soluție din import. Le-am amestecat și le-am cerut să procedeze la un control amănunțit al decorului cu aur și să separe din totalul obiectelor pe cele 40 tratate cu soluție străină. Culmea este că nici unul din cele 40 de obiecte în cauză nu a fost ales corect. Noi am fi fost satisfăcuți chiar dacă procentul era mai mare de 50 %. Vă închipuiți că testul ne-a asigurat și o frumoasă reclamă. Toate cele 40 de piese considerate a fi fost decorate cu material importat erau ale noastre. Încă un avantaj : schimbarea unor tehnologii în industria porțelanurilor, în scopul economisirii energiei, a pus problema unor schimbări de tehnologie în prepararea produsului coloidal autohton. Cunoscîndu-l bine, fiind opera noastră, am putut să punem rapid lucrurile la punct. Și, cum o descoperire nu vine niciodată singură, ci cu serii de alte descoperiri, am realizat soluții cu 8 grame de aur pur la kilogram-soluție precum și platină coloidală, argint coloidal, pastă de argint. În industria izolatorilor electrici, de pildă, pasta de argint este un element vital"

Tovarășul profesor Gheorghe Marcu își amintește de o frază învățată în liceu, pe vremea cînd nu știa că o să fie chimist, la catedră universitară și în cercetare Cu un gram de aur, zicea fraza aceea, îmbraci un cal și un călăreț. Aurul are, într-adevăr, calitatea de a fi tras în foi atît de subțiri, încît consumul pentru aurirea, pentru poleirea unor obiecte de podoabă e neînsemnat. Aceasta e numai parțial o problemă a chimiei. Înțelepciunea zicalei e proprie însă și muncii chimistului cercetător. Aici obținerea unui gram de substanță nouă poate echivala adesea cu o revoluție științifică. Gramul acesta poate fi, bunăoară, lucrul care dă o șansă extraordinară agriculturii. În expoziția amintită se mai văd rezultatele unor experiențe prin care, reducîndu-se înălțimea unor plante, fructele ajung să crească la dimensiuni neașteptate.

T. OCTAVIAN ■

Ieri s-a încheiat, printr-o vizită profesională efectuată în județul Tulcea, ocazie cu care s-au dezbătut probleme ale sistematizării și protecției mediului în zona Deltei Dunării, cea de-a VII-a Conferință internațională organizată de Centrul de studii urbane al Universității „Johns Hopkins" din Baltimore, în colaborare cu Institutul de construcții din București.

Desfășurată pe baza a 3 comunicări științifice, „Concepția generală privind industrializarea, urbanizarea și protecția mediului în România", „Consecințele industrializării și urbanizării asupra rețelei de localități" și „Orientări actuale ale cercetării științifice privind consecințele industrializării și urbanizării asupra calității vieții în România", reuniunea a prilejuit un larg schimb de opinii între specialiști din 20 de țări ale lumii, interesați să cunoască și să învețe din experiența românească în acest domeniu. Lucrările Conferinței s-au ținut, în principal, pe terasa „Casei universitarilor" din București, de unde vă oferim imaginea alăturată. În numărul următor al revistei noastre, vom reveni cu o amplă relatare.

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

Confirmarea unei priorități

În urmă cu cîteva zile, a revenit la București profesorul doctor Ștefan Berceanu, șeful Clinicii de hematologie de la Spitalul clinic „Fundeni", care a participat, în calitate de invitat de onoare al Academiei de Științe Medicale din Uniunea Sovietică, la Simpozionul internațional cu tema „Rolul celulei sușe în leuco și carcinogeneză", desfășurat în localitatea Teofania din apropiere de Kiev. Organizat prin grija Institutului de oncologie din Kiev, sub președinția academicianului profesor doctor R. E. Kawetski, simpozionul s-a bucurat de prezența a peste o sută de cercetători din 21 de țări ale lumii, dezbătînd, sub forma comunicărilor și a meselor rotunde, probleme fundamentale ale fiziologiei și structurii celulare și moleculare a celulei sușe pluripotentă („stem"), capabilă să se diferențieze spre a regenera sistemul hematopoetic și cel limfoid imunologic.

Profesorul român a înfățișat auditoriului comunicarea „Procesul de facilitare a creșterii și de reversibilitate a blaștilor leucemici către celulele leucemice diferențiate", elaborată împreună cu dr. Mariana Gociu și dr. Ioana Răileanu Moțoiu, care a stîrnit un deosebit interes științific în rîndul participanților. În rezumat, este vorba despre un fenomen inedit, sesizat și comunicat pentru prima oară în literatura de specialitate de profesorul Berceanu, după observațiile căruia celula leucemică își poate recăpăta, în anumite condiții, proprietățile normale, fenomen care a produs, la data anunțării lui în volumul „Biologia celulelor sistemului limfo-reticulo-hematopoetic în culturi de țesuturi", Editura Medicală, 1969, unele rezerve din partea hematologilor. Cercetările ulterioare, între care cele efectuate de H. Metcalf și B. Moore în Australia, de Mc. Culloch în Canada și de alții, au confirmat justețea și profunzimea observațiilor profesorului român, căruia i-a revenit, firește, prioritatea științifică mondială a studiului respectiv.

Simpozionul de la Teofania, dezbătînd tocmai acest aspect restrîns al compartimentului hematologiei, dar la cel mai înalt nivel, cu participarea tuturor autorităților mondiale în materie, între care profesorii R. E. Kawetski de la Kiev, N. A. Mitchison de la Londra, H. Seidel de la Ulm (R.F.G.), R. Bubenik de la Praga, E. Frindel de la Paris etc., a întărit prestigiul științific al specialistului român, recunoscîndu-i merite de întemeietor și deschizător de drumuri. În intervenția sa, reputatul cercetător englez N. A. Mitchison, șeful laboratorului de imunologie celulară de la Universitatea din Londra, unul dintre fondatorii imunologiei moderne, sublinia „contribuția excepțională a profesorului Berceanu la lămurirea unor probleme legate de celula sușă".

Reintors la București, Ștefan Berceanu a avut satisfacția să găsească pe birou, tocmai ieșit de sub teascurile tipografiei, volumul „Hematologia clinică", Editura Medicală, 1977, monografie dintre cele mai ample, elaborată de un colectiv de cercetători remarcabili sub redacția sa, pe baza unei casuistici fără precedent în literatura medicală.

EMIL NEGOIȚĂ ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Curge ! Curge apa minerală, plăcută și tămăduitoare a Covasnei

COVASNA

matcă mioritică, vatră a înfrățirii oamenilor

Covasna, spațiu mirific al confluențelor de îndeletniciri și de graiuri, în care pămîntul respiră cu o mie de guri!

Trăiesc și muncesc în spațiul acesta din imediata apropiere a Mioriței peste zece mii de români și secui, oameni harnici, pricepuți în arta lemnului, a uceritului din totdeauna, a prelucrării linei.

Sectorul lemnului adună azi mai multe mii de angajați, jumătate din populația Covasnei. La Comandău, vechi centru forestier, mai lucrează 1 700 de muncitori permanenți și încă pe atîta flotanți. Vin din satele vrîncene, buzoiene, din toată depresiunea Bârsei, din Oaș, vin ca rîurile să se întîlnească în această albie a confluențelor de brad.

— De ce vin de la o asemenea depărtare ?, îi întreb pe primarul orașului, Iuliu Vizi.

— Sînt chemați de o mai veche tradiție. Ei sînt harnici, cinstiți, noi ne ținem de cuvînt. Anii ne-au legat cu sentimente de respect reciproc și de omenie.

Grupuri de cîte 30—40 de muncitori, permanenți în migrarea lor, cer să lucreze aici, chiar de versantele din jur pădurile se coc și trebuie doborîte. Nemira, vînt puternic local, se pornește deseori să-și măsoare puterile cu brazii, îi doborî în număr mare și aduce și el o nevoie de oameni : să adune, să lasoneze, să transporte doborîturile de vînt. În urma lor se plantează alte păduri, ecologia muntelui trebuie menținută. Munții devin atunci niște laboratoare cosmice.

De la Comandău, un mare depozit de lemn, bușteni sînt transportați cu un sistem unic în țară, iar prin dimensiune unic în Europa : planul înclinat. Funcționează ca o balanță a timpului, fără nici o energie. E deservit doar de opt oameni și de doi cai. Ultimul, un roib de 20 de ani, greu, se înhamă la vagonul plin cu bușteni, cam de 20 de tone, îl trage opintindu-se pe platforma planului înclinat și intră apoi direct în adăpost. Face treaba asta de 18 ani și mișcările i-au devenit mașinale. Nu mai are dinți cu care să mai roadă fînul, iar ochiul drept îi este acoperit de albeață, ca o pată de nor pe cerul senin ! Nu vede cu el, însă ar parcurge drumul de la vagon la planul înclinat și legat la ochi. Nicolae Urzică, de tot atîția ani aici, pretinde că, roibul a orbit din cauza opintelilor, trasului greu, a curentului. Nemira suflă iarna pe pîrtia planului în sus, și Jigo trage în contra vîntului cam 30 de vagoane pe zi ! Ai zice că un Sisif mai modern își urcă vagonul în vîrful muntelui și pe urmă îi face vînt la vale. Dar munca celor opt oameni e spornică, economică, perpetuă. Priviți astfel, oamenii și caii fac parte din munte, sînt integrați lui. Forestierii lucrează în acord global, iar Nicolae Urzică, 56 ani, și-a adus cu el doi dintre cei patru feciori, pe Gheorghe, 29 ani, și Petre, 23 ani. Ca și calul, are și Nicolae Urzică un beteșug la piciorul stîng : o schijă de brand i-a perforat piciorul la Tg. Mureș. A stat în spital, a revenit în linia întîi și a ajuns pînă la Tatra. Ceilalți doi feciori lucrează tot „la lemn" și formează astfel o familie înfrățită cu lemnul, ca foarte multe în Covasna.

— Inginer Vasile Cojanu, sînteți directorul Întreprinderii de prelucrare a lemnului. Ce dezvoltare cunoaște sectorul în prezent ?

— Pe lîngă fabricile existente, de p.a.l. și de mobilă, nu peste multă vreme va intra în funcțiune o nouă fabrică de mobilă de artă, unde se vor folosi mai multe elemente de tradiție locală. Lemnul trebuie să părăsească orașul conținînd o cantitate cît mai mare de muncă, adică valoare, pe măsura posibilităților noastre. Înseamnă totodată că românii și secuii își vor ridica gradul de profesionalizare : prin ucenicie la locul de muncă, cursuri de ridicare a calificării, alte forme de școlarizare.

Au și început să o facă. Dovadă, doi tineri tîmplari, Gheorghe Smădu și Kölcze Iosif, au ajuns cu lucrările lor, în cadrul unui concurs de întarsie organizat de ministerul de resort, pînă la faza finală și au fost premiați. Lor li se adaugă alții.

Profesorul Aurel Hulpoi, directorul școlii generale, îmi confirma că parte din covăsneni, cei din Voinești mai ales, sînt și astăzi cei mai buni crescători de oi. Oieritul aici e industrie ! În registrele primăriei figurează 12 000 de oi. Coborînd spre șesuri, ajungînd uneori pe drumurile transhumanței pînă în vechea Baltă a Brăilei, ei au întîlnit țigaia de cîmpie, au încrucișat-o cu țurcana de Covasna și au obținut astfel țigaia de munte, cu lînă fină și bogată. Generații întregi au contribuit la selecție, obținîndu-se astfel un nucleu bogat de rase, la care au apelat mulți crescători de oi din țară. Trec prin Voinești, comuna de ieri, azi cartier prosper al Covasnei, și o liniște proaspătă plutește peste casele noi, dotate cu băi, gătite cu scoarțe și învelite cu țigle de Feldioara. Mocaniii sînt duși cu turmele ceapeului sau cu cele proprii peste munții Bretcului, Vrancei sau al Penteleului. Alții au ajuns tocmai pe Valea Oltului, a Mureșului, în toată Țara Bârsei, ca baci renumiți ce sînt, și se întorc abia la Sîn-Dumitru. Acasă, împotmolite în treburi, au rămas doar nevestele și copiii care nu mai fug de școală. Odată cu generalizarea învățămîntului de zece ani, dascălul Aurel Hulpoi remarca un interes mult sporit pentru învățătură. Înainte, în clasele 1-4 învățau cam 40-45 de elevi. 15-16 urmau în clasele 5-8. Ceilalți mergeau la oi. Mutațiile socialiste le-au deschis drumuri noi, superioare transhumanțelor și astăzi toți copiii Covasnei, români și secui, termină zece clase, merg la școli profesionale, la liceul din localitate cu predare în limbile română și maghiară, ajung la facultăți. Și se întorc la matca lor mioritică, pentru că acum au unde se manifesta, muncesc și viețuiesc într-un plan spiritual superior. Elena Bârlă și Maria Munteanu sînt bune învățătoare, Dumitru Cîteanu, Octavian Dobros, Albert Szigeti, Fabian Ern sînt profesori, Benedek Geza, tînărul, este medic priceput în cadrul stațiunii balneare, iar Mihai Ciurea, tehnician proiectant, a revenit „acasă" de la Combinatul siderurgic Galați, să se ocupe de sistematizarea orașului natal.

La noua filatură, productivitatea muncii, termenul nu mai violentează limbajul local, înregistrează creșteri continue. Saltul, făcut direct de la fus, dovedește vocație, dar și seriozitate în însușirea unei meserii cu pretenții de cele mai de sus ale tehnicii actuale. Firul din lînă pură tors sau țesut de aceste emancipate Penelope seamănă cu firul lung al istoriei scurse pe această vatră de Țară Românească, neîntrerupt și neînstrăinat de nici o încercare. Ca și lemnul, lîna Covasnei, industrializată, capătă valențe. Țesăturile de casă, stofele de Covasna sau renumita aba se obțin aici, la Cooperativa meșteșugărească „Avîntul". În 30-40 de modele spumoase și albe ca floarea untului izvorît din putineele dace și se exportă în mai toate continentele mapamondului. „Cooperatorii noștri, mărturisea președintele Iuliu Kadar, din 1948 în cooperativă, sînt de opt ani consecutiv fruntași în întrecerea socialistă pe județ. Iar planul cincinal care a trecut l-au realizat numai în patru ani". Cooperatorii de la „Avîntul", mai mulți de jumătate calificați la locul de muncă, multe fete au liceul, au preluat mai toate meșteșugurile locale, le practică la scară industrială fără să le diminueze originalitatea și astfel valoarea producției anuale a ajuns la peste 100 milioane lei. Toate aceste mărturii fac dovada faptului că socialismul a impus aici o deplină egalitate în drepturi, deschizînd larg porțile afirmării plenare a personalității umane. Să urmărim, dacă mai e nevoie, devenirea în timp a seculului Iuliu Vizi : s-a născut în 1936, tatăl său a fost pantofar, a învățat școală în limba maternă, a lucrat ca lăcătuș mecanic la Brașov, în paralel a terminat liceul, a fost mai mulți ani activist, a frecventat cursurile Academiei de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu". A absolvit Facultatea de studii politice și administrație de stat. De cinci ani este primarul Covasnei. „Covăsnenii, ne mărturisește Iuliu Vizi, se nasc alături și trăiesc alături. Aud pe cîte un român spunînd : „mă duc la prietenul meu..." cutare, să zicem, care este secui. La fel îl aud pe secui spunînd : „lucrez cu consăteanul meu..." care este român. Acest termen, **al meu**, înseamnă, cred eu, mai mult decît o persoană aparținătoare uneia sau alteia dintre naționalități". Înseamnă, da, un mod de reprezentare exactă, o înțelegere profundă a unei noi realități, un mod de gîndire socialist, generat de o politică națională justă.

Dealtfel, exemple ale frăției de nezdruncinat dintre români și secui întîlnești în tot acest spațiu, dar nicăieri, poate, ele nu sînt mai elocvente, pilduitoare, am crede, ca în sfera fierbinte a muncii, uneori aspră, uneori eroică, unde acționează întrajutorarea, respectul pentru efortul fiecăruia, răspunderea pentru lucrul tău, dar și pentru fapta colegului de alături. Ne-au vorbit, au demonstrat aceasta, cu destule exemple, operatorii de la I.P.L., tîmplarii de la fabrica de mobilă, filatoarele, țesătoarele de la „Avîntul", forestierii. Prietenia, frăția dintre oamenii Covasnei, nu este o lozincă goală.

Cînd covăsnenii plecau cu carele în țară, spunea cineva, aveau necazuri cu caii : obișnuiți cu apa minerală nu puteau să bea apă dulce ! Nu e o glumă. În Covasna sînt 1700 de fîntîni, iar din o mie izvoroase apa minerală. Curge atîta apă minerală la Covasna, încît uimit te-ai putea întreba dacă nu cumva pămîntul acesta plutește pe o mare de apă minerală. Curge atîta apă minerală la Covasna, încît s-ar putea înființa o industrie ! Cea mai multă curge însă și azi pe apa sîmbetei, din ea beau caii, în ea se bălăcesc rațele. Din cînd în cînd, doi sau trei sacagii vin și încarcă mai multe damigene, unele le duc muncitorilor, altele orășenilor. Și pămîntul, mare filantrop, pompează zilnic la suprafață peste 24 000 mc de apă minerală. Cevaceva se mai folosește la plăcinte : dospesc bine cu borviz sărat. E tot o realitate. Dar orice am spune noi, apele minerale, la care se adaugă emanațiile de bioxid de carbon (mofetele), ozonul și peisajul, au situat Covasna, mai ales de prin 1972, într-o nouă ipostază : aceea balneară și turistică. Localnicii o numesc, printr-un termen excelent, industria albă. Adică industria fără fum. Produsul finit al acestei industrii este sănătatea. Sublimă îndeletnicire ! Turistul mai este însă atras aci și de o anume spiritualitate a locului, manifestată prin obiceiuri de o rară frumusețe și bogăție de sensuri : Nedeea mocănească. Străveche și plină de taine. Profesorii Octavian Dobros, Dumitru D. Olteanu și Dumitru G. Olteanu susțin argumentat că obiceiul se moștenește de la daci. Dealtfel, ruinele cetățiilor dacice de pe Dealul Cetății, deasupra Văii Zînelor, de la Surcea, Movila Zăbelii, numeroasele obiecte dacice adunate și rînduite în muzeul școlii, dar și în muzeul personal al lui Ioan Hagiu din Zăbala, tot atîtea probe, au întărît convingerile mocanilor că ei sînt urmașii direcți ai vechilor daci liberi. De aici și curajul nemăsurat al mocanilor în lupta lor cu urșii care atacă turmele. O mușcătură de urs pe trupul unui mocan, oricît de gravă ar fi, e o probă a curajului său. În Covasna sînt mulți cei care poartă pecetea acestui curaj. L-am cunoscut pe Țică Ion Popica. Am numărat pe trupul lui urmele a 42 (patruzeci și doi) de colți de urs. A sărit să-și salveze fratele, pe Constantin, atacat, a lovit cu toporul așa de tare încît nu l-a mai putut scoate din trupul sălbăticiunii și atunci s-a luptat numai cu brațele. La urmă au fost salvați amîndoi de un al treilea mocan, Constantin Brașoveanu, pe care drept răsplată Țică l-a făcut fin. Am ascultat povestea în amănunt și este de un dramatism rar întîlnit. La urmă ursul a fost omorît și adus la marginea orașului. Țică și fratele său au stat șapte săptămîni în spital. Soția sa, Marioara, l-a hrănit cu lingura. Dacă ar fi fost las, ar fi scăpat teafăr, doar cu rana lașității în suflet. Așa, chiar dacă merge în baston, rănile de pe trup parcă sînt mai ușoare.

— Aurel Măeruțan, sînteți directorul stațiunii balneoclimaterice Covasna ; ce înseamnă ea pentru economia orașului, pentru dezvoltarea lui ?

— Stațiunea a impus și va impune mereu dezvoltarea orașului, ea devenind o cotă pe care acesta va trebui totdeauna să o atingă. Atrage multe fonduri bănești, concretizate în hoteluri, case de odihnă, spitale etc. Sindicatele, U.N.C.A.P.-ul, alte instituții centrale își construiesc aici spații moderne de cazare și tratament. Toate acestea prefigurează un mare viitor orașului Covasna.

Da, orașul se va dezvolta mult. Au început să se construiască blocuri de locuit, cîteva hoteluri, se asfaltează străzi, se finalță spitale, va începe construcția noului centru civic, politic și administrativ. Se va construi o nouă casă de cultură, în locul celei vechi, avariate, instituțiile care se vă strădui să ofere localnicilor, turiștilor veniți la odihnă sau tratament și o „hrană spirituală", cum zicea primarul, vor ființa în acest palat de spirit o bibliotecă pe măsură, o expoziție permanentă de pictură, o filială a muzeului județean. Pentru că în patrimoniul artistic al Covasnei s-au adunat, în anii din urmă, valori neprețuite : peste 170 de tablouri, oferite de pictori contemporani care au vizitat Covasna, adoră Covasna, și peste 30 de sculpturi. Se adaugă apoi destule obiecte, mărturii ale unei vechi civilizații. Toate se vor încadra armonios în arhitectura originală a Covasnei, conform schiței de sistematizare aprobată de însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Înțelegem, ne mărturisea tovarășul Aurel Oprișan, vicepreședintele consiliului popular orășenesc, că depinde, în primul rînd de noi, concretizarea acestor planuri, impulsionarea ritmului construcției, ca și dezvoltarea unor servicii pe măsura cerințelor actuale".

Opera aceasta nu se durează ușor. Oamenii se despart încă greu de cîțiva metri pătrați de pămînt, pe care cotcodăceau cîteva găini jumulite și lătra un cățel răgușit. Dar pentru a se realiza Covasna din proiecte, Covasna visată, dorită de toți și mai ales de covăsneni, aceștia din urmă trebuie să învețe de la istorie. Adică să pună umărul cu toții, să se organizeze, să învingă greutățile începutului, așa cum au făcut-o de fiecare dată cînd s-au pus temeliile unei opere de durată .

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

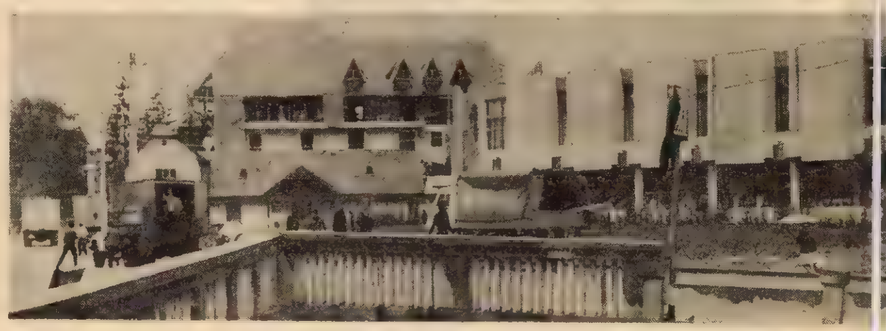

Noile clădiri iau locul celor vechi, risipite și sărace

Dinastii muncitorești

Bogdan I, Bogdan II, Bogdan III și alții

Simpla întîmplare a făcut ca să văd scrisorile de dragoste trimise acum un sfert de secol de Bogdan Stoianovici actualei lui soții. Ea le-a păstrat cu grijă — în ce credeți ? — într-un soi de plic de carton, cu lungi coloane tipărite : „Tranzit... Predare... Sosit la Reșița Nord... Plecat de la Reșița Nord... Staționat din lipsă de loc de descărcare..." Și înăuntru, un mănunchi de scrisori, zbuciumata tinerețe a părinților, tandrețe, romantism, sărutări pe furate și visuri de viitor, între tranzit și predare, în scrîșnit de roți, între hei-rrrrup și technica nouă, între ieri și mîine, între două lumi.

La Reșița, Aleea Trandafirilor bloc 9, într-o după-masă de potop, Draghița Moldovan Stoianovici mi-a povestit romanul ei de dragoste : cum a venit la Reșița din satul ei ca să-și cheltuiască primul salariu, încasat ca operatoare de radioficare în comuna Socol ; cum l-a întîlnit pe Bogdan și, într-o clipă, a simțit că se învîrtește cerul cu ea ; cum chipeșul tînăr a dus-o, în aceeași seară, la părinții lui, pe Dealul Crucii. Acolo, ea le-a cîntat o melodie auzită de la mama ei, care la rîndul ei o auzise de la mama ei, și care i-a vrăjit pînă într-atît încît, iată, un sfert de veac s-a așternut peste acea clipă și vraja tot nu s-a destrămat. Iar scrisorile le-a păstrat cu sfințenie, ca să le arate copiilor și nepoților „cum se iubea pe vremea noastră". Poate ei vor zîmbi, considerînd demodată o dragoste care nu a debutat în ritm de rock sau în acompaniament de chitară cu amplificator electronic, ei bătrînește, cu o romanță despre nucul din grădină. Și unde mai pui că pe prima filă a acestei cronici sentimentale de acum 25 de ani stă scris : „Staționat din lipsă de loc de descărcare".

Și totuși, poate că tocmai faptul că după atîția ani soția nu s-a decis să găsească alt loc scrisorilor înfocate ale tinereții decît „fișa de însoțire" în care Bogdan i-a adus, după căsătorie, primul lui salariu, îmbracă o semnificație specială. Viața ei și a soțului, a copiilor, ca și a bunicilor și străbunicilor n-a avut drept cadru galaxia, sistemul solar sau măcar planeta Terra : universul lor s-a limitat, în sensul cel mai strict al cuvîntului, la oțelul Reșiței și la cărbunele Aninei. În jurul lor se născeau și se prăbușeau imperii, se schimbau la domnie regi și împărați, în timp ce în subteranele Aninei și în fața focului nestins al cuptoarelor Reșiței trudea o dinastie în zdrențe, mineri și oțelari, acei Bogdan, acei Ciunderlic, Francisc, Carol, Johann și cîți alții, pe care istoria îi ignoră și heraldica îi nesocotea, deși ei făureau, în acest colț de țară, istoria și progresul, cu sudoarea și singele lor. Frînturi din această istorie nescrisă le-am aflat de la soții Draghiței, Bogdan al II-lea, oțelar dozator la Combinatul siderurgic Reșița. Adevărat, pe statul de retribuție el nu semnează, regal, „al II-lea", ci Bogdan Stoianovici, dar oare care reșițean nu-i cunoaște dinastia, stirpea aleasă, cea mai nobilă din cîte au fost și vor fi vreodată : dinastia muncii ?

— Familia mea este mai vîrstnică decît combinatul. De peste 200 de ani arde focul nestins al Reșiței, nici o secundă nu s-au stins furnalele. Dar noi, cît am muncit ? Am făcut odată o socoteală. Tata, pe care-l cheamă tot Bogdan ca și pe mine, a tras din greu, a lucrat 40 de ani, mai întîi ca miner la Anina, apoi la furnale. A mers, cum s-ar spune, pe flux : mina furniza cocs Reșiței și, dealtfel, înainte de război, ambele făceau parte din aceeași societate capitalistă și aveau același patron : Uzinele și domeniile Reșița. U.D.R. stăpînea — în afară de furnale și de cărbunele Aninei — minele Secul, Doman, Delinești, Ocna de Fier și pădurile din jur. Mama a lucrat și ea 30 de ani, la halda de zgură, la descărcatul vagoanelor. Mă întreb cîți munți de zgură a descărcat într-o viață de om această femeie firavă, cu lopata ei. Eu însumi am început-o ca lăcătuș la hala 9, la 12 ani. Pe atunci nu conta vîrsta : te cîntăreau, te măsurau și dacă îndeplineai „baremul", te angajau. Fiind înalt și voinic pentru etatea mea, m-au primit. Apoi am muncit mai mulți ani la furnal și, în fine, am trecut la oțelărie. În total, 33 de ani. Fratele meu Carol, maistru la combinat, a început lucrul acum 30 de ani, dar fratele Wentzel, maistru turnător la Întreprinderea de construcții metalurgice Reșița, nu are decît 25 de ani vechime. Sora Emilia lucrează la combinat de 20 de ani, o altă soră e lăcătuș mecanic la I.C.M.R., pe băiatul meu mai mare, Ioța, îl am în schimb cu mine, iar mezinul, Bogdan III, zidar șamotor, a trecut poarta combinatului acum trei ani. Trageți linia și adunați. Ies cam două secole. Dar asta nu-i decît jumătate din istorie, fiindcă din partea mamei ..

Și inițierea în heraldică se amplifică, arborele proletar își afundă tot mai adînc rădăcinile în trecut.

— Cei nouă frați ai mamei au fost mineri la Anina, iar tatăl lor, deci bunicul meu, Francisc Ciunderlic, tot cărbunar a fost. Tatăl bunicului, la fel, și sînt sigur că și străstrăbunicul...

„Noi rămînem !" Este lecția oferită de această străveche dinastie de mineri și oțelari, la care se vădește o anumită îndărătnicie, o cramponare de fluviile minerale subterane, de lava oțelului și de dogoarea furnalului, poate chiar și un anumit imobilism, nu lipsit de măreție într-o lume în care schimbările se succed, uneori, cu prea mare repeziciune.

Iată, de pildă, cum s-au întîmplat lucrurile cu Ioța și cu fratele său, Bogdan III. S-au născut cu doi-trei ani înainte de a fi început reconstrucția combinatului, în 1959, și tot ce s-a înfăptuit aici pe malurile Bîrzavei, în ultimii ani, sub ochii lor a crescut : noua oțelărie, cele două furnale de 700 metri cubi, Întreprinderea de aglomerare, microraioanele, centrul administrativ, pe scurt, Reșița nouă. Cînd Ioța se afla la școala primară, cum avea o clipă liberă se repezea la taică-său. Strigau oamenii la el : „Fugi, băiete, dau locomotivele peste tine și te omoară". Iar băiețelul striga înapoi : „Nu plec, mă duc la tăticul !" La profesionala a intrat cu 10. Drept care a venit directorul și s-a rugat de părinți să-l dea la electronică. A hotărît băiatul : „Siderurgist ca tata !"

Cît despre Bogdan III, el a urmat școala de construcții și în 1974 a ieșit zidar calificat. Își putea alege orice șantier din Reșița sau din restul țării, cu bune perspective de cîștig, fiindcă era foarte muncitor, și cu o perspectivă în plus, la care nici părinții, nici bunicii, nici străbunicii n-au visat : el, cel mai tînăr descendent al dinastiei, avea să lucreze, în sfîrșit, sub cerul liber, la aer curat. Degeaba. Bogdan III și-a cerut rapid transferul de la trustul de construcții la combinat, dar lucrează tot în meserie, ca zidar șamotor. Soarele lui nu lucește pe cer : este oțelul incandescent pe care-l zăgăzuiește în cuptor.

„Noi rămînem !", au spus ei. La fel cum au rămas la Anina, dincolo de deal, bunicii și străbunicii. Pe flux. Acel Francisc Ciunderlic bătrînul cu cei 11 copii ai săi. Fiul său, Francisc tînărul, artificierul care a orbit cînd a vîrît fitilul într-o gaură unde rămăsese un vîrf de dinamită neexplodată. Carol, de care Bogdan își amintește ca azi : bolnav de silicoză, stătea la geam lîngă patul său de scînduri și se sufoca în fața ferestrei larg deschise. A murit la 32 de ani. Artificierul orb a murit la 46 de ani, Francisc bătrînul a închis ochii la 48 de ani, altul la 22 de ani și tot așa, fiindcă mai mineni din familia Ciunderlic n-a apucat să treacă pragul celor 50 de ani. Oamenii trăiau puțin, fiindcă, literalmente, nu erau lăsați să trăiască mult. Și ei au rămas.

Citeodată te cuprind îndoiala, frica. Draghița spune :

— Cînd merg la socri, în Dealul Crucii, văd focul arzînd în cuptoarele combinatului. Și tremur pentru soț, pentru copii, pentru toți ai mei care sînt acolo. Dacă se întîmplă ceva ?

— Fii pe pace, femeie, nu se întîmplă nimic — intervine Bogdan II. Iată, eu lucrez de 33 de ani și n-am fost nici măcar zgîriat o singură dată. Sînt sănătos tun și apuc suta de ani, ca și prietenii mei de o viață și tovarășii mei de muncă Ion Mitrescu, Francisc Kalas, Ion Leininger, Radu Petru.

Toate s-au schimbat în ultimii ani.

— Munca brută a dispărut ca urmare a mecanizării, dar oamenii din afară nu prea își dau seama de asta, mai există, pe alocuri, la unii, o reținere față de siderurgie — arată Stoianovici. Adevărat, nici o macara din lume nu te dispensează să muncești din greu, dacă nu cu mușchii, cel puțin cu mintea, să-ți pui la bătaie toată energia ca să iasă șarja bine. Înfrunți și temperaturi mai ridicate, preț cam de o jumătate de oră, pînă închizi cuptorul, dar apoi te obișnuiești, nici nu-ți dai seama cînd și cum. Dar de tras, trebuie să tragi, la noi nu-i salon de lectură, ci muncă bărbătească. Ăsta-i singurul pericol. Da, pericol, n-am folosit cuvîntul la întîmplare. Cunosc doi părinți care țin morțiș ca fiul lor să devină avocat. Mama e ospătară și au bani. „Mititelul" tot încearcă la Drept și nu reușește. Îl țin acasă și n-a lucrat în producție o zi la viața lui. Un alt tînăr, de 25 de ani, sfătuit de tatăl său, medic, își încearcă și el puterile la Medicină, fără nici un succes. Este un flăcău mai înalt și mai voinic decît mine, care, mă vedeți, nu sînt tocmai pirpiriu : am peste 1,80 m, cu mușchi de boxer. Dar pe vlăjgan îl țin în puf părinții, doar, doar de-o reuși. Și așa trec anii. Bineînțeles, este foarte bine să mergi la facultate. Eu însumi regret că n-am făcut-o, deși aș fi avut posibilitatea, în anii noștri. M-aș fi întors tot la combinat, ca inginer. În fine, ce a fost a fost. Dar dacă vezi că băiatul sau fata nu reușesc, de ce să nu muncească în fabrică, alături de părinți și de toți ai lor ? Și apoi, nu cred că le strică 2 000 de lei pe lună, și asta din primul an, fiindcă la noi e industrie grea. La ieșirea din școală nu mai deosebești pe director de muncitor după îmbrăcăminte și încălțăminte, ba cîteodată muncitorul arată mai elegant decît directorul. Pe vremea copilăriei mele puteai să închizi ochii și tot îi deosebeai. Nu aveai decît să ciuleștî bine urechile : muncitorii purtau toți saboți de lemn, doar „domnii" umblau în pantofi. Să revenim însă la ziua de azi. Se cîștigă bine, dar pînă la urmă nu e vorba nici de bani, nici de țoale, ci de dragoste de muncă și de tradiție. Să vă dau un singur exemplu. Furnalul are o clapă de eșapare și atunci cînd lucrul merge rău, cînd se reduce vîntul, cum spunem noi, îi auzi oftatul de la mare distanță. Eu, bunăoară, **simțeam** furnalul și din somn sau cînd mergeam în piață. Cum să nu-l simt cînd eu însumi i-am dat focul pentru prima oară ? Iar noua cocserie și din mîinile lui tata s-a ridicat. Noi aici rămînem.

În subtext : noi, români, sîrbi, germani, maghiari, noi care am trudit, trudim și vom trudi la poalele Semeniculuși și în cîmpia dinspre Dunăre, noi pe care învolburările istoriei ne-au adus și ne-au ținut laolaltă, legîndu-ne peste veacuri.

— Bătrînul meu, Bogdan I, îmi povestea că prin 1936 a avut loc o explozie la Anina. Au murit un român, un german și un sîrb. Sub blocurile de cărbune prăvălite nu s-a mai cunoscut care era român, care era sîrb, care era german și i-au îngropat pe toți la un loc, scrîind pe mormînt trei nume. Străbunicii din partea mamei au fost slovaci aduși să „deschidă" mina Anina și urma lor se pierde în timp. Vor fi fost mineri din prima zi a lumii. Tata, Bogdan I, se trage din satul românesc Cîmpia. Pe tatăl său, adică pe bunicul meu, Bogdan I nu l-a cunoscut, fiindcă murise de tînăr. Va fi fost un țăran de la Dunăre. S-au căsătorit și s-au încucerit români, sîrbi, germani, slovaci, maghiari, cine-i mai știe ? Pe cei trei de la Anina i-au înfrățit mina și moartea. Pe noi ne-au înfrățit viața cu bucuriile și suferințele ei, munca, încrederea în viitor. Noi rămînem. Mi-aduc aminte, cînd eram mic lipseau mijloacele de transport ; de autobuze nici pomeneală prin satele unde și-au făcut veacul ai mei. Tata mă lua în circă și se ducea pe jos din Anina în Cîmpia, cale de 70 km. Da, 70 km bătuți cu piciorul, purtîndu-mă pe mine în spate. Este și un simbol. Și eu, într-un fel, i-am cărat pe umerii mei pe băieții mei, iar Bogdan III îl va duce, sper, pe Bogdan IV, care ne va continua dinastia. Îi purtăm în spate pe copiii noștri, le transmitem tradiția înaintașilor care, de veacuri, în acest colț de țară, scormonesc pămîntul, înalță furnale și păstrează focul nestins al mîndriei și nobleței muncitorești.

LIONEL NIȚESCU ■

Despre 3 generații de țigani

Am văzut și țigani fericiți și nu fictiv, ci real, în familia lui Gheorghe Miuțescu și a descendenților lui

Nu demult, la Sibiu — și într-o singură casă, aflată pe strada Alba Iulia la numărul 46 — am cunoscut trei generații. Ele încă locuiesc împreună, conviețuiesc adică — dar, practic, se află una deasupra alteia, într-o structură invizibilă dacă ne gîndim la treptele unei scări, dar cît de reală dacă le vom cîntări aspirațiile, modul de viață, perspectiva fiecărei dintre ele. Pentru reporter, vă mărturisesc, experiența cunoașterii acestei *familii* stratificate în trei trepte a fost una dintre cele mai captivante. Această experiență a reușit să concretizeze cît se poate de simplu și de firesc, pe spațiul a numai cîteva ore de discuție, realități care, altfel spuse, ar putea fi luate drept cuvinte și nimic altceva : sfărîmarea unei lumi, nașterea unor alte idealuri, ordonarea vieții prin muncă, bucuria traiului civilizat legat de facilitățile tehnicii moderne și încă alte asemenea lucruri de același fel, cu adevărat zguduitoare în fapt...

PAHARUL DE ARGINT

Prima generație : Gheorghe Miuțescu, astăzi în vîrstă de 75 de ani. Bătrînul din fața mea a fost ani de zile bulibașa țiganilor din România — o „funcție" cît se poate de onorabilă, de vreme ce numirea sa s-a petrecut prin vot deschis, într-o poiană de lîngă Craiova în care se adunaseră cîteva mii de oameni, reprezentanți aleși cu cinste, din mai toate cetele aflate pe cuprinsul țării. Miuțescu a fost cunoscut de o mulțime de oameni, avea nenumărați prieteni și tot atîția dușmani, dar, oricum, de numele lui nu se putea să nu fi auzit oricare țigănuș de pe Tisa, din Oltenia, Moldova sau Dobrogea. Autoritățile îi acordau un anume respect — Miuțescu cunoștea aproape orice primar din satele spre care se îndreptau căruțele „obștii" ; discuta cu ei de pe poziții aparent egale și abia apoi, dacă ajungeau la înțelegere, dădea semnalul de instalare a taberei în preajma așezării. Îmi spune că l-a cunoscut personal pe Zaharia Stancu, cel care a scris o carte despre țigani, „Șatra" parcă-i zice. I-au citit-o nepoții, pentru că el n-a știut niciodată prea bine să buchisească literele, dar parcă i se pare cam departe de realitate, adică și cu multe exagerări.. A umblat mai mult prin părțile Cibinului, că de acolo e și de loc, și a învățat de mic să bată arama. Asta-i meseria în care, zice, pe țigani nu-i întrece nimeni. „Tata făcea cazane de țuică, mai spune, și la fel tata lu' tată-miu, iar eu am învățat de la ei. Și pe copiii mei i-am învățat, numai că ei s-au apucat și de alte lucruri de la o vreme, care nu mai is după tradiția noastră țigănească !" Acum vreo cinci, șase ani directorul de la Independența, avînd el un necaz cu niște cazane, a avut ideea să cheme un meseriaș din afara întreprinderii, întrucît inginerii salariați nu izbuteau în nici un fel să dea de capătul defecțiunii. Cine-i aici în Sibiu cel mai bun și mai bun la asta ?, a întrebat. Miuțescu — i s-a răspuns — dar e țigan ! Nu-i nimic, să vină Miuțescu — a hotărît directorul, și bătrînul s-a dus, s-a uitat să vadă despre ce este vorba și s-a decis să se apuce de muncă. A lucrat o săptămînă încheiată, cu ușile atelierului închise, să nu-l vadă cineva, probabil avea el secretele sale, sau se rușina de scule — dar în cele de pe urmă directorul Negrilă a avut de ce să se felicite pentru inspirație, iar pe Miuțescu l-a recompensat cu 20 000 de lei pentru munca sa. „La nomazi, îmi mai spune, ăla care avea pahar de argint era socotit puternic, iar cel care avea paharul cel mai n.are devenea bulibașă. Bogăția se strîngea în aur, cu cît aveai mai multe monede cu atît erai mai bogat. Acum s-au schimbat timpurile, nu mai strîngem aur și băiatul meu e ăla de l-a învățat pe țigani că aurul n-are nici o valoare dacă n-ai o casă, un acoperiș, un loc spre care să ai de ce să te întorci, chiar dacă mai pleci din cînd în cînd..." Ce să mai spun despre Gheorghe Miuțescu, prima treaptă a *familiei* stratificate de care vorbim ? În 1963, cînd s-a hotărît ca tot metalul prețios existent în țară să fie înregistrat și înseriat, fostul bulibașa a predat la stat cantitatea enormă de 6,5 kilograme de aur. Mi-a povestit însă despre un alt bătrîn — țigan nomad dintre cei încă existenți pe teritoriul țării, bătrîn cu plete și barbă de-un cot, murdar și disprețuit de toți ceilalți țigani, de-acum stabilizați, un fel de *ultimul om*, să-i plîngi de milă și să-i dai ceva să nu moară de foame, dar care a plătit, nu chiar așa de mult, un milion și șapte sute de mii de lei în bani peșin, strînși cu prețul a cine știe cîte suferințe și hoții, mototoliți pe sub hainele-i ponosite, plată cu care a cumpărat nimic altceva decît... un pahar de argint Ați înțeles desigur că era vorba de *simbolul puterii* în neamul de țigani nomazi, neam pe cît de bizar pentru timpurile noastre, pe atît de restrîns, tot mai restrîns și mai stînjenit de viața clocotitoare care-i pulsează în preajmă.

„VOLGA" ȘI COOPERATIVA

A doua generație : Ioan Cioabă, fiul lui Gheorghe Miuțescu, 40 de ani, născut la Cărbunești. De fapt, mai exact *lîngă Cărbunești*, dar a lăsat corturile și căruțele pe care le cunoscuse „în familie" pentru a deveni, la nici 18 ani, activist al U.T.C. la Tîrgu Jiu. Ca instructor al tineretului comunist s-a ocupat bineînțeles de tinerii țigani din zona Olteniei, pe care i-a învățat să se tundă, să se angajeze în fabrici sau la șantierele de irigații, i-a făcut uteciști. A moștenit în felul acesta ceva din autoritatea tatălui său în fața semenilor — dar, zice, bulibașă a fost tata, eu sînt cetățean ca orice cetățean român ! „Noi sîntem țigani, dar cetățenia noastră e tot română, cum ai văzut și dumneatale la ultimul recensămînt". Acum, aflu, majoritatea țiganilor *s-au localizat* (expresia lui Cioabă), și-au făcut case și lucrează mai organizat, la orașe în special. Ioan Cioabă a fost dealtfel cel care a dat întotdeauna exemplu : el a fost primul care și-a ridicat casă în Sibiu („M-a ajutat tovarășul prim-secretar, pe care l cunoșteam de la Craiova !"), a fost primul care și-a luat radio, apoi motocicletă, în fine, mașină. Are astăzi în curte o „Volgă" veritabilă, de culoare neagră, cumpărată din stocul de autoturisme vîndute de stat ca uzate, în vremea cînd băiatul său mai mare are Dacia 1300. „Toți muncim, subliniază, acum facem parte din cooperativa „Tehnica nouă". Sîntem cinci frați și o soră. Toți căsătoriți, toți cu case în Sibiu, cu copii și cîte o mașină — de-altfel o să vedeți că aici, în jurul atelierului nostru de nichelaj, stanțări în bachelită și mase plastice, se învîrt 24 de mașini. Sîntem angajați, vara ne luăm concedii și plecăm la mare. Casa asta are după cum vezi etaj, șase camere, baie, bucătărie, scară interioară și alte d-astea. Am ridicat-o în 1963 — dar nu mă-ntrebați ce-am pățit cu bătrînul pînă să-l sui în pat ; nu mă urc în viața mea în așa ceva, zicea, vrei să cad și să-mi rup picioarele ?! Acum s-a obișnuit, stă destul de bine, are și televizor în cameră, s-a mai schimbat și ca om. Tot așa au făcut și alții, cei care ne-au ascultat : i-am sfătuit să se lase de viața nomadă, să-și facă undeva o casă, să se apuce serios de muncă — că asta-i viața de azi, altfel nu se mai poate'" Despre același nomazi țigani rămași mult în urma vieții de azi, vorbind pînă și altă limbă (Cioabă susține că ei stîlcesc *adevărata limbă țigănească*), Ioan Cioabă zicea : „Este tare păcat că nu-i la nimeni în primire, că nu sînt ajutați să intre pe la cîte o întreprindere, o fabrică sau pe un șantier. Mai ales cei tineri. Acum partidul pune tot mai mult accentul pe problema brațelor de muncă, și-apoi a ieșit și legea aceea,știi dumneata, după care toată lumea trebuie să muncească în țara noastră, ceea ce-i chiar foarte bine. Așa că de ce să nu se încadreze și nomazii în muncă ?! Eu zic că-i chiar o rușine pentru noi că mai avem oameni care trăiesc ca-n epoca primitivă parcă, în corturi și-n căruțe, plătesc atîția bani pentru un lucru fără nici o valoare ca un pahar simplu de argint, și asta numai pentru că au rămas la obiceiurile vechi... Alea s-au dus de mult, chiar dacă ei încă nu-și dau seama și cred că se simt bine în felul lor. D-aia zic că, după mine, ăștia sînt oameni pe care ar trebui să-i ajutăm mai mult, să-i facem ca măcar pe copiii lor să-i lasă la o meserie, la școală, să intre în viața normală. Sîntem în secolul douăzeci, nu ?".

COMANDANTA DETAȘAMENTULUI DE PIONIERI

A treia generație : copiii. În primul rînd cei ai lui Ioan Cioabă : Cucu (căsătorit, doi copii la rîndul său), Luminița, Gabi (ambele căsătorite), Violeta, Lucia și Liliana. Ultimele trei sînt încă la școală. Liliana învață germana. Lucia este comandanta detașamentului de pionieri și elevă în clasa a cincea A a Școlii generale nr. 10 din Sibiu. Susține că are numai note foarte bune la școală, chiar și la limba engleză. Să văd carnetul — încerc eu s-o iau prin surprindere. N-a mințit : 10 la română, 9 la engleză, 9 la istorie, 10 la matematică, 9 la botanică, 10 la geografie, 8 la sport (!?) și 9 la purtare. Ca să murim de rîs o întreb dacă a avut vreodată meditator. Și murim imediat de rîs. Liliana ține să-mi arate și ea carnetul de note — bunicele. Violeta e la școală, dar apare Dorin, fiul lui Cucu, încruntat în priviri și iute la mînie, de vreme ce susține, atunci cînd fetele îl tachinează, că „a I-a" e cea mai grea, și în definitiv nu are nici el decît un singur șapte, și-acela la sport, unde a fugit și a căzut, iar restul numai note de zece... Din vorbă în vorbă, ajungem la recensămînt. Lucia, comandanta detașamentului de pionieri, știe toate datele pe dinafară : „Noi sîntem exact 229 986 de țigani în România — adică, după cum spune statistica, peste unul la sută din populația țării. Și vreau să vă spun că acum nu ne mai e deloc rușine și nu ne supărăm cînd ne spune cineva că sîntem țigani — sîntem, de fapt, o naționalitate conlocuitoare ca oricare alta!" Cucu ține să-mi precizeze că părintele său, Ioan Cioabă, a fost acela care a izbutit să dea jos legea țigănească după care un tînăr trebuia să muncească o viață întreagă ca să-și poată cumpăra o nevastă. „Și alte legi a mai dat jos, spune, dintre cele făcute de bătrînul bulibașă, învechite pentru timpul nostru. Înainte de toate l-a învățat pe toți că munca ordonează viața oricui și că belșugul nu se mai măsoară în monede, ci în case, în mașini și-n viață liniștită, fără teamă că te caută la poartă oamenii legii. Eu sînt angajat la cooperativă și cîștig chiar bine, vreo două mii, două mii și cinci sute fără probleme, în fiecare lună. Singura problemă e aceea că trebuie să muncesc, numai că de muncă nu ne mai speriem ca înainte !" Mai la urmă ajunge să mă întrebe ce mai face Adrian Păunescu și ce se mai întîmplă cu Cenaclul Flacăra. Bine, mulțumesc — îi răspund, dar ai fost vreodată ? „Păi cum nu, zice. Am fost de două ori, atunci cînd a venit la noi în Sibiu. Și, drept să vă spun, tare mi-a plăcut. Dacă mai vine, o iau și pe nevastă-mea."

După cum se vede, și sper că se vede, adică n-am spus vorbe goale, la Sibiu — în aceeași casă aflată la numărul 46 pe strada Alba Iulia — conviețuiesc trei generații suprapuse și, totodată, trei lumi. Sigur, cea mai fascinantă rămîne lumea Luciei și a lui Dorin, băiețelul cu ochii atît de negri și de pătrunzători pentru cei numai șapte ani ce-i are — treapta cea mai de sus cu alte cuvinte. Este generația care învață engleza și germana, obține numai 10 la matematică și geografie, mai puțin la sport din motive necunoscute, și care a uitat de tot căruțele și corturile străbunilor, niște oameni care se află acum la fel de depărtați de ei precum eroii din preeria lui Fenimore Cooper. Iată, pe scurt, povestea a trei generații din cei aproape 230 000 de țigani, trei generații suprapuse și mereu ascendente — trei generații din România de azi.

DUMITRU GRAUR ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

S-au schimbat timpurile : astăzi nici „bulibașa" nu-și mai măsoară belșugul în monede de aur !

Vă propunem un nume: Cristian Dică

Un telefon primit zilele trecute la redacție din partea Centrului de îndrumare a creației populare al județului Teleorman de la poeta Elena Cătălina Pangrati, ca însași debutantă sub aceiași generic „Dintre sute de catarge" al Luceafărului, ne avertiza că vom fi vizitați de un foarte tînăr și talentat membru al Cenaclului literar din Alexandria. Într-adevăr, pe culoarul redacției a apărut într-o dimineață un copilandru sfios, care a ezitat un timp să bată la vreo ușă. Obișnuiți tot mai mult în ultima vreme cu talentele care-și anunță de la depărtare intrarea precum zmeul din poveste ce-și trimite buzduganul înainte, am dedus cu oarecare întîrziere că acest copilandru poate fi purtătorul unui mesaj și nu vreun reclamant sosit pentru secția noastră de scrisori și sesizări.

De reclamat ar fi fost el îndreptățit să reclame ceva și pe cineva dar, din păcate, aceasta ar fi însăși viața care, la fragezii săi ani, nu prea l-a răsfățat : de mic crescut fără mamă, decedată în urma unei suferințe nelecuite, anul trecut i-a murit și tatăl de cancer, astfel că în casa părintească din Ulmeni, județul Teleorman, a rămas singur, nici măcar cu bunici sau alte rude apropiate. O modestă pensie de urmaș — căci tatăl său a fost un simplu cantonier, lucrător la drumurile publice — și o bursă școlară în casă și masă îi asigură subzistența. Băiatul nu s-a pierdut cu firea și își vede mai departe de învățătură, chiar în aceste zile trecînd în anul V al Liceului industrial de construcții din Alexandria.

Mesajul liric pe care ni-l propune, conținut în plicul ce-l purta sub braț, din care noi am reținut aceste cîteva prime cristalizări de poezie, e în orice caz unul autentic, scăpărător de la primul vers. Avem de-a face cu un talent și nu cu un veleitar precoce. Versurile lui Cristian Dică au ceva din frăgezimea sinceră a ierbii de acasă dar și din siguranța betonului din care învață să întemeieze case durabile. Sperăm ca acest nume prea puțin sonor pentru poezie, DICĂ, să ZICĂ ceva.

N. S. ■

Mărturisire

Eu locuind această frunză albă
precum o stea izvorul de lumini
– luntre purtînd în loc de vise lujeri
de liniște albastră și de crini,

Cîteodată noaptea-i înfloară
pămîntul neatins, în tandru zbor,
culoarea sună-ncet ca o povară
și țărmurii căderilor mă dor.

Cîteodată, șopotul de vise
se surpă-n ochiul ierbilor aprins,
sînt iar ofranda sîngelui învins
în care doar lumina se ratise.

Eu locuind această frunză albă
precum o stea izvorul de lumini
– luntre purtînd în loc de vise lujeri
de liniște albastră și de crini.

Cîmpiile patriei

Seara,
preschimbat în pasăre, colind
fiecare anotimp al sufletului.

Cel de grîu
zvîcnește spre lumină
ca o limbă de foc
încrustînd sărutul.

Cînd ochiul său
îmi devoră sîngele
mă reîntorc mai albastru
în cîmpiile patriei.

O Poartă...

De ce mi-ai sădit răspîntia în liniște, mamă,
păsări de foc mă colindă – cornea mă doare,
ca să le pipăi îmi trebuie o mănușă de rouă
încrustată în marmura nopții de cohorte stelare

Vînt spălat de ploi îmi tremură-n pleoape
scuturîndu-și crengile subțiri în sîngele meu,
creasta unui val îmi rupe tîmpla sfidînd
neputința trupului de a fi Prometeu

De ce mi-ai sădit răspîntia în liniște, mamă,
mă înfășor în somn ca într-o cămașă involburată
de crini ruginiți. În lacrima mea se rotește o poartă.

Ca o împotrivire

Nu sînt obosit, crede-mă,
numai vîrsta mă doare, mă-nvinuie
de prea mult umblet și căutare.

Obosit nu sînt, totuși
steaua care o îngenuncheai
în ierburi astă'noapte
ca o împotrivire la utopia somnului
eu am fost – dragostea mea.
Voiam să-ți aprind în dogoarea cîntecului
armura lumească.

Întîmplarea de-a fi cîntec

Suflete, de ce te-nvolburi în lumina sîngerie
cînd desfoliată luna îngenunche într-o rază
în adîncul tău năvodul ostenit de curăție
lîngă apele miniei scînteiază

Visla ta de vise smulsă zace în boschet de lacrimi
orzi în zori străin și palid ca o vajnică armură
greu învlăstărită-n liniști ; ochiul tău, ce vis utopic
peste mări de foc îndură

Întîmplarea de-a fi cîntec, rostul osîndirii tale,
îți înnobilează fruntea veșnicind-o în lumină
dar lumina e durere cînd încheietura lumii
sub aripa-ntunecată a iluziei se-nclină

CRISTIAN DICĂ ■

REVISTA REVISTELOR TINERE

„Spațiii" nr. 7 și 8/1977

Printre publicațiile școlare revista liceului „Zoia Kosmodemianskaia" din București ocupă un loc distinct atît prin calitatea textelor pe care le cuprinde cît și prin ținuta sa grafică deosebită. Vă invităm să răsfoim împreună nr. 7 și 8 pe anul 1977 ale acestei publicații, consacrate în bună măsură evenimentului de mare importanță pentru viața liceului, pentru învățămîntul românesc : împlinirea a 125 de ani de la înființarea acestui așezămînt liceal cunoscut odinioară sub numele de Școala Centrală de fete Concluzia unuia din articole se impune de la sine ca un angajament pentru colectivul acestei școli cu frumoase tradiții : „Sîntem de aceea datori față de prezent și trecut, cît mai ales față de viitor, să nu pregetăm în strădania noastră de a face din cinstirea școlii durata unei mature responsabilități față de noi înșine și față de școală, a unei dăruiri patriotice demne de mîndria și de aspirațiile noastre temerare". Frumoasă tableta semnată de Lucia Demetrius, fostă elevă a liceului, **Aceasta e patria.** Un grupaj de articole cinstește aniversarea a 100 de ani de la proclamarea independenței de stat a României. Interesante sînt rezultatele obținute în urma unei microsociograme care a avut ca scop să afle spre ce profesii se vor îndrepta elevii liceului după absolvire. Numărul din revista pe care o prezentăm cuprinde și un dialog purtat de mai mulți elevi cu surorile Cella și Henriette Delavrancea, fiicele scriitorului Barbu Ștefănescu-Delavrancea. Cele două intervievate oferă date inedite din viața reputatului dramaturg, care îi luminează mai pregnant personalitatea, ca și a Mariei Delavrancea, directoare multă vreme a acestui liceu. Dintre numele care semnează poezii la rubrica **Album liric** se reține Maria Terzian și Olga Negulescu, care au în vers nu numai o sensibilitate specifică vîrstei lor dar și o gravitate care le maturizează scrisul. Cu emoție și durere se citește una din paginile acestei reviste, pagină intitulată **In memoriam** și închinată profesoarei Magda Iordăchescu și elevei Ștefania Stroe, dispărute în timpul cutremurului din martie. Reproducem o poezie aparținînd Ștefaniei Stroe, eminentă elevă a școlii : Am strîns viața bulgări, bulgări, / Și m-am jucat cu ea un joc serios de oameni mari, / Apoi am luat în palme doi stropi din puritatea lumii / Și i-am sorbit. / M-am înfășurat cu crengile copacilor, am pus capul pe lună. / Zvîcnea albastră. / Și-am adormit, / Parte din vis, parte din stele, / Parte din tot". Avîntată recenzia Adinei Someșanu la volumul lui Adrian Păunescu, **Pămîntul deocamdată.** Remarcabil fragmentul din piesa **Nava cu trei pasageri** scrisă de Roxana Rusu, elevă în anul IV. Ea dovedește o oarecare știință a replicii, vervă, rigoare a construcției. În continuare, revista mai cuprinde știri, desene, rubrică de divertisment etc. În concluzie, un sumar bogat, divers dar axat pe problemele reale ale elevilor, care dezvăluie orizontul lor larg, setea lor de a păși cu un ceas mai devreme pragul maturității.

Deși această pagină este dedicată cu precădere literaturii, pertinența articolelor de critică literară, profunzimea eseului, sinceritatea versului, ca și acuratețea grafică a revistei ne-au determinat să-i consemnăm apariția.

ADI CUSIN ■

Dialog

Cu toate că amfitrionul acestui colț de pagină nu întreține prima dată un asemenea dialog, emoția nu poate să nu-l încerce la gîndul că în plicurile ce au început să ne sosească la redacție ar putea să strălucească, printre tonele de minereu verbal, și acel dram de aur care indică filonul mai mult sau mai puțin bogat ce se cere scos la suprafață. A fi „căutător de comori", însemna pentru Mihu Dragomir, poetul căruia îi datorează intrarea în literatură mulți dintre poeții, prozatorii și criticii de marcă de astăzi, însemna a ucenici cu fiecare nou debutant, cu sentimentul generos mărturisit în chiar una dintre ultimele poezii încredințate tiparului înaintea prematurei sale morți : „Aici, de unde cintece țîșnesc, / mă las pătruns de cruditatea de lumină, / cu gestul cel mai simplu și firesc / al celui care, ca să bea izvorul, se înclină". Sub semnul acestei generozități debuta însăși pagina pe care „Luceafărul" o dedica începătorilor, intitulînd-o solemn cu acest vers eminescian doschizător de multiple posibilități. Era chiar în iulie, în 1958 (anul cînd se năștea — coincidență simbolică — poetul pe care vi-l propunem azi la rubrica de mai sus) și Mihu Dragomir, principalul arhitect și animator al „Luceafărului" acelor ani, ținea să-i asigure pe tinerii colaboratori ai paginii „Dintre sute de catarge" că vor fi întotdeauna primiți „cu plinea și sarea celei mai curate prietenii". E o făgăduință pe care, odată cu preluarea titlului acestei pagini de aur a literaturii românești contemporane, sîntem gata s-o reînnoim. Spun „sîntem gata" fiindcă este făgăduința pe care o nutrim cu toții, cei din redacție ca și unii dintre distinșii noștri colaboratori, bucuroși să ne consilieze atunci cînd aducătorul de mesaj va fi un încercător al sunetelor, al formelor și culorilor sau al cuvîntului rostit pe scenă. Îi avem în vedere pe compozitorul și dirijorul Marin Constantin, pe pictorul Sabin Bălașa și pe actorul Florian Pittiș.

Intenționăm, de asemenea, ca lucrările cele mai reușite să le facem larg cunoscute nu numai publicîndu-le, analizîndu-le, ci și prezentîndu-le în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, facilitînd astfel un contact viu cu masele de iubitori ai frumosului, îndeosebi cu tinerii. Antonpannescul „de la lume adunate și iarăși la lume date" capătă așadar un sens nou, revoluționar, decurgînd din locul pe care partidul nostru îl conferă creației maselor. Cu aceste cîteva cuvinte lămuritoare ale rosturilor paginii de față, să trecem direct la receptarea primelor mesaje cu destinația „Dintre sute de catarge".

Dan Bosoancă. Numele dv. îmi pare cunoscut, după cum am impresia că și fiorul liric al versurilor pe care ni le trimiteți mai m-a încercat. Chiar dacă e numai o impresie, vă asigur că de acum înainte voi reține cu siguranță atît numele cît și indiscutabila dv. înzestrare pentru poezie. Selecțiile pe care ni le-ați trimis din cele două cicluri „Nopți cu vînători" și „Moartea lui Don Quijote" atestă un talent care a depășit faza bîiguirilor inerente începuturilor. Unele inegalități de ordin artistic persistă între o poezie și alta, dar în ansamblu versurile ne-au plăcut, îndreptățindu-ne să sperăm într-o apropiată lansare. Disponibilitatea pentru pastel este cu precădere relevantă, fiindcă versurile nu se limitează la colorarea unor spații naturiste, ci sînt rezultatul unei contopiri telurice cu locurile, cresc de-a dreptul din pămînt, cum spune un poet. Ceea ce s-ar cere însă, pentru ca un asemenea debut să capete un relief mai pregnant, este o mai puternică rezonanță a contemporaneității, o implicare mai pronunțată, o trăire mai intensă în miezul acestui ev aprins. Fie deci prin intermediul poștei, fie trecînd pe la redacție, așteptăm noi versuri, însoțite și de cîteva date despre dv., inclusiv despre ceea ce ați publicat pînă acum și unde.

Miron Țic. Sîntem bucuroși să salutăm în dv. pe autorul unor versuri remarcabile, expresie a unei sensibilități și gîndiri moderne. Cele mai frumoase dintre notațiile și meditațiile dv. au o mare finețe, de efigie și filigran, fără ca ideea dominantă să fie mărunțită. Dimpotrivă, ea cîștigă în pregnanță tocmai prin această filtrare pînă de discernămînt Sînteți, desigur, un aspirant la poezie angajat mai de multă vreme într-un travaliu inteligent. Atenție însă ca nu cumva totuși grija salutară pentru vers să nu vă facă să pierdeți din vedere **poezia,** lucru extrem de important mai ales pentru un talent care trebuie să se impună, să probeze că are ceva important de spus. Reținem cu deosebire titlurile următoare : „Atît de aproape", „Nu ne putem ascunde", „În fața crinului". „Reîntîlnire cu rouă". Dacă nu toate, unadouă din ele vor și apărea.

Manole Florea. Compuneri nu lipsite de unele strofe și versuri frumoase, depășind deci, uneori, simpla versificație corectă. Prea multe considerații și precepte care plutesc în vag și generalitate. Abundență de locuri comune, ca în acest sonet plin de gratuități : Să mă răsfrîng în mine paralel / De cel ce-am fost și-acela care sînt. / Ca degetul prin candidul inel / / Să curg ca sunetele dintr-un cînt / Dar rămînînd mereu tot într-altfel / Cre scînd multiplicat și paralel / Și limpezit în propriu-mi cuvînt // Cu-inima în mîini, sacerdotal, / S-o-mpart ca hrană tuturor din jur, / Să fiu și vin de viață și pocal. / / Și bob de piine, sabie și scut. / Și singura-mi clipită din azur / Întoarsă dintr-un timp mereu pierdut... Cu astfel de paradoxuri se poate compune, apelîndu-se la specii lirice mai generoase ca lungime. Încercarea de a fi inedit eșuează uneori în metafore forțate, stridente, de genul : Țiparii mei de vis ne-ngăduiți / Vă sînt de gîndurile mele răzvrătiți

Rotaru Gh. Maria, Drăgășani. **Nicolae Gh. Nicolae,** București. Ici, colo, versuri sau frînturi de versuri notabile. Mai trimiteți. **Rada Cralovicеanu,** Cugir. **Marieta Birtașu,** Brăila, **Maria Hălmăgeanu,** Brașov, **Deocamdată, nu.**

NICULAE STOIAN ■

INTRE CLASIC ŞI BAROC (XXXIII)

VAN GOGH

Cei care sînt de partea grîului

3.

Napoleon i-a arătat cardinalului Fesch cerul în plină zi şi l-a întrebat : „Vedeţi steaua aceea ?" „Nu", i-a răspuns cardinalul şi, într-adevăr, pe cer nu se zărea nimic. „Ei bine, a adăugat Napoleon, cît timp voi fi singurul care o vede îmi voi urma drumul şi nu voi suporta obiecţii".

Van Gogh ar fi putut declara şi el acelaşi lucru. Steaua în care visa să ajungă, steaua care simboliza pentru el speranţa şi pe care o picta în vîrful chiparoşilor, chiar dacă pe cîmpurile Provenţei era singurul care o vedea... dar n-ar trebui mai degrabă să-i invidiem pe cei încăpăţînaţi, pe cei care nu cunosc jumătăţile de măsură ? Din mijlocul singurătăţii sale, Van Gogh îi va scrie lui Théo : „arta este omul adăugat naturii"... Omul adăugat naturii, adică o natură care a căpătat un sens... Cine ar mai îndrăzni să afirme lîngă umbra acestui martir că arta e un joc gratuit ? De fapt, niciodată n-am înţeles cum şi-ar putea propune cineva, în mod serios, idealul de a nu spune nimic. Dar pictura lui Van Gogh şi mai ales ceea ce ştim despre această pictură ne obligă să nu ne mulţumim cu atît. Dacă Van Gogh le opune corbilor lumina grîului, el face asta întrucît se numără printre cei care cer artei în mod deschis să fie aliatul nostru, de partea vieţii şi împotriva morţii. De partea speranţei. Şi a grîului care dogoreşte. Nu m-ar mira dacă în acest lan ar apărea silueta Atenei ridicînd lancea, în vreme ce cealaltă mînă se strînge pe scut...

Cum să numesc altfel sentimentul pe care mi-l lasă de fiecare dată Van Gogh ? Pot admite că sînt arbori mai interesanţi, mai frumoşi, mai ciudaţi sau mai impunători în natură decît la Poussin sau la Corot. Dar nu pot accepta că sînt în natură arbori mai **semnificativi** decît în artă. Deoarece tocmai asta desparte opera naturii de opera unui artist. Că artistul creează nu pentru a imita natura şi, poate, nici măcar pentru a rivaliza cu ea, ci pentru a o înţelege şi a-i da un sens. Cu cine rivalizează Van Gogh pictîndu-şi lanul de grîu ? Cu vara Provenţei ? Nici măcar cu Dumnezeu. Rivalizează însă cu moartea care trimite corbii.

Dar există o întrebare dificilă pe care am ocolit-o pînă acum : ce mă poate învăţa despre viaţă un sinucigaş ? Poate ar fi mai bine să uităm amănuntele biografice şi să privim numai pînzele... Arta lui Van Gogh, fără omul Van Gogh ? Victoria verii, fără înfrîngerea ei... E posibil să facem această despărţire fără să greşim ? Fără să fim vinovaţi faţă de un martir al artei ? Care a renunţat la tot în afară de iubirea cu care se apropia de lucruri... Însă tocmai un artist care mă tulbură atît îmi cere să-mi cunosc bine motivele pentru care spun că mi-e greu să găsesc o singurătate mai plină de soare, o nefericire care să fi fost mai aproape, în acelaşi timp, de infern şi de sublim... Vara îmi aminteşte că un sinucigaş este, în fond, şi un filosof ratat, din momentul cînd nu-l mai interesează lumina care curge pe arbori. Şi nu cred în filosofii rataţi cum nu cred că filosofia a început, cum pretinde undeva Unamuno, în clipa cînd din doi oameni numai unul a muncit pentru ca, între timp, celălalt să aibă posibilitatea să privească stelele. (De ce condiţia filosofiei ar trebui să fie sclavia ?)... Nu, Van Gogh nu face parte dintre cei care au întors spatele vieţii. Şi dacă vreau să dau un exemplu de artist care a iubit pînă la capăt frumuseţea lumii, atunci cum aş evita acest lan în faţa căruia Van Gogh a stat cu mîinile goale privind corbii zburînd ca în legenda lui Budha ? Acest om care şi-a îndeplinit destinul sub forma picturii, acest misionar al luminii s-a retras în singurătatea sa nu pentru a se lamenta, ci pentru a iubi, nu pentru a trăi din amintiri, ci pentru a visa la o stea şi „a-şi uza viaţa" murmurînd că simbolurile infinitului sînt semănătorul şi snopul. Dacă infernul este acolo unde nu mai există nici o speranţă, atunci Van Gogh, în ciuda tragediei lui, n-a coborît niciodată în infern. El ştie că dincolo de orice durere trebuie să existe un chiparos cu o stea care-i dă dreptul să spere. Şi chiar dacă totul devine teribil în jurul lui, chiar dacă e asemănat cu un fiu al deşertului, chiar dacă Gauguin fuge din casa galbenă de la Arles, chiar dacă deasupra lanului de grîu apar corbii, el ştie că „omul adăugat naturii" înseamnă mai mult decît o inimă care bate în faţa soarelui. Într-o lume în care şi dragostea are nevoie de încăpăţînare, Van Gogh are arta, singura care a rămas, dealtfel, de partea lui ; şi cu ajutorul ei se luptă să dea naturii şi vieţii un sens.

E adevărat că nu mai are timp şi trebuie să se exprime sintetic. De aceea distanţa dintre iubire şi moarte trebuie să dispară. Trebuie să picteze grîul şi corbii în acelaşi tablou. Suprimă uneori detaliile în maniera lui Giotto, căutînd să ajungă repede la ceea ce e esenţial. Şi, de fiecare dată, ceea ce e esenţial la el ne repetă că această pictură tragică este a unui om care stringe pătimaş la piept ceea ce va pierde sau presimte că va pierde. Există în ea o suferinţă care preferă lumina şi bogăţia verii pentru a se exprima. Căci singurul paradis de unde Van Gogh înţelege că va fi izgonit este acesta în care cresc lanuri fierbinţi. măslini contorsionaţi de căldură şi chiparoşi înflăcăraţi sub un cer de cobalt. Lumina cu care el umple cîmpul şi cerul şi prin care Apolo pare să nu fi trecut niciodată. Cu o clipă înainte a trecut Dionysos, îngîndurat, avînd un spic de grîu între dinţi. Acest zeu a amestecat totdeauna pîinea cu lacrimi, dar el e singurul care caută în beţia sa o fericire terestră. Uneori amestecă vinul cu sînge, dar aceasta numai pentru că amîndouă sînt dovada pasiunii. Corbii zboară, poate, nu deasupra unui lan de grîu, ci deasupra unei răni care s-a umplut de soare.

Şi în vreme ce o ploaie caldă oboseşte păsările şi grîul, îmi aduc aminte autoportretele lui Van Gogh.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Măsura

Asemenea celorlalţi dramaturgi care şi-au împlinit datoria de conştiinţă de a scrie despre cucerirea Independenţei de stat a României şi Mircea Bradu, începînd piesa „Hotărîrea", s-a aflat în faţa răscrucii de drumuri spre mulţumea chipurilor pe care le-a avut faptul unic şi colectiv al luptei pentru Independenţă. Fiecare chip a fost şi a rămas intens interesant ; despre fiecare chip în parte se putea şi se poate scrie o întreagă piesă. Mircea Bradu a luat o hotărîre echilibrată şi a scris şi despre hotărîrea unei personalităţi politice — rol interpretat de Eugen Ţugulea — de a se înrola pe frontul — aparent comod — al disputelor diplomatice ; şi despre hotărîrea unui tînăr — rol interpretat de Nicolae Barosan — de a-şi risca dragostea şi viaţa, plecînd din Ardeal voluntar pe frontul de dincolo de munţi şi fluviu ; şi despre hotărîrea a doi ţărani soldaţi români de a părăsi armata imperială austriacă şi a se duce să lupte în armata ţării sîngelui şi sufletului lor ; şi despre hotărîrea de a se sinucide a unui ofiţer de carieră — rol interpretat de Ion Abrudan — care descoperă că mentalitatea şi crezul său militar nu corespund adevărurilor istoriei ; precum şi despre alte personaje-ipostaze ale acestui act de decizie care a fost — în esenţa sa — proclamarea şi cucerirea Independenţei. Sigur, şi alţi autori dramatici au cuprins în lucrările lor şi scene de pe frontul militar, şi scene de pe frontul parlamentar, şi scene de pe frontul diplomatic, şi scene de pe frontul disputelor familiale, şi scene de pe fronturile conştiinţelor individuale ; lui Mircea Bradu însă i-a reuşit echilibrul, măsura în prezentarea, în înfăţişarea tuturor acestor chipuri ale luptei pentru Independenţă. Aceasta, cred, este diferenţa specifică a lucrării sale.

Spectacolul de pe scena Teatrului de stat din Oradea, condus de un regizor tînăr — dar care dă noi dovezi de maturitate profesională, respectiv Alexandru Colpacci — are meritul de a releva, fără a strica unitatea, cîteva scene deosebit reuşite ale piesei : cea cu fason de operetă, a reuniunii diplomaţilor de la Viena ; cea, cu fior tragic, a redescoperirii, de către ofiţerul imperial cu caracter onest Nehoda, a soldaţilor pe care el însuşi i-a format ; cea de profundă demnitate, a jelirii morţilor-eroi, în şoaptă şi cu repetarea unui singur cuvînt : Victorie.

În decorul-etajeră şi prin aceasta funcţional, în decorul-piese de mobilă veche şi prin aceasta colorat, al scenografului T. Th. Ciupe, actorii orădeni, profesionişti cărora li s-au alăturat şi cîţiva amatori, desfăşoară un joc fără excese, cu măsură şi tocmai prin aceasta realist, convingător. Faţă de un colectiv care şi-a luat rolul şi rolurile într-atît de în serios, e greu să faci „evidenţieri" ; ba chiar ar fi şi imoral.

O piesă şi un spectacol pe care autorii le-au ferit de extreme, fie uscat-informaţionale, fie lacrimogen-patetice. Măsura la care mă refer în titlu se cheamă decenţă, şi respect, şi profunzime.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Gusturile nu se discută, în schimb se educă!

Ce ne oferă cinematografele bucureştene acum în plină vară, cînd elevii sînt în vacanţă şi cînd pînă la aceea a studenţilor a rămas destul de puţin ? Iată ce întrebare ne punem şi nu fără temei. Este şi sezonul în care mulţi oameni sînt în concediu şi afluenţa lor spre cinematografe este mai mare. Ne bucurăm căci iată şi în această săptămînă rulează pe ecranele noastre filme cu un conţinut puternic autentic şi viguros, producţii reprezentative ale diverselor ţări. Astfel, **Cînd conduc cei ce produc** (România), **Pasărea albastră** (coproducţie sovieto-americană), **Puşca veche** (Franţa), **Minie rece** (S.U.A.). Pe afiş sînt menţinute şi alte filme bune, cum ar fi **Şatra, Comedie mută, Pinocchio, Potopul, Pisicile aristocrate** şi altele. Totuşi numărul subproducţiilor, al peliculelor mediocre este îngrijorător de mare. Oare cei ce programează pe ecrane filmele trăiesc animaţi de ideea că vara se înghite orice, că intrăm într-o vacanţă a bunului gust ?

De două luni, de pildă, este menţinut pe afiş penibilul **Diavolii din Spartivento.** Aşa cum semnalam într-un număr trecut al revistei acest film abundă în false trimiteri la istorie, foloseşte un întreg arsenal de teoreme şi idei pseudoştiinţifice, prezintă fastuos bătăi crude lipsite de sens şi decenţă. Nu negăm, biletele se vînd dar de cînd criteriul de casă domină pe acela educativ ? Distanţa între ceea ce elevul învaţă la şcoală, vede în familie şi în jurul său şi între ceea ce i se prezintă la **Diavolii din Spartivento** este una cel puţin neaşteptată. Pe aceeaşi linie, a acreditării unor false valori morale şi sociale, a lipsei de consistenţă a faptelor prezentate şi a transfigurării artistice de slab nivel, putem cita şi alte filme de pe ecranele bucureştene din această săptămînă : **Joe Kidd, Locotenentul McQ în acţiune, Dik Turpin, Un orăşel în Texas, Sfîrşitul legendei, Vacanţă la Jakobsfeld, Cinci detectivi la miezul nopţii, Solitarul de la Fortul Humboldt** şi altele. Desigur, modul de realizare a acestora este diferit, gusturile, se spune, nu se discută. Însă gusturile se educă şi acest lucru trebuie să stea în atenţia celor care întocmesc repertoriul cinematografic. Nu putem contesta filmelor citate anumite calităţi ca şi buna prestaţie a unor actori, unii de prestigiu. Dar banala acţiune legată de întrebarea „Cine l-a ucis pe X ?" nu trebuie să ne întunece ochii săptămînă de săptămînă. Ştim bine, foarte bine că lumea contemporană se confruntă cu alte probleme şi mai ştim că filme reprezentative pentru conţinutul epocii actuale există. Atît timp cît se luptă pentru progres şi dezvoltare, atît timp cît în lume unii oameni sînt ucişi în război sau prin inaniţie iar alţii continuă să rămînă analfabeţi, nu credem că este cazul să se programeze atît de multe filme cu locotenenţi, detectivi, furturi sau legende. Cu toată bunăvoinţa pe care o putem avea faţă de simpaticele, uneori, filme poliţiste, nu trebuie să uităm că pretindem artei filmului un înalt conţinut educativ. Şi cerem acest lucru şi vara pentru că evident. vacanţele şi concediile nu înseamnă, sau nu trebuie să însemne, pauză în activitatea de educare a oamenilor. Mai ales a celor tineri.

ION SAVU ■

ATELIERE

Sculptura mică a Ilonei Benczédi

Sculptura tinerei clujence Ilona Benczédi a fost unul din faptele cele mai interesante ale trecutei Trienale republicane a artelor decorative. Programul acestei sculpturi, de mici dimensiuni şi realizată toată în ceramică pictată, merită a fi comentat cu atenţie şi simpatie pentru că el arată, aproape singular în arta noastră contemporană, mult sentiment faţă de funcţia umană. E vorba aici de ironie şi compasiune, de sarcasm şi tandreţe, de zeflemea subţire şi umoare blîndă. Hazul lucrărilor sale mulţumeşte pe artistul hotărît să pună înainte de orice meritele pur plastice ale unui obiect, dar şi pe cetăţeanul care s-a obişnuit să caute în artă oglindirea supusă a realităţii. Se înţelege că Ilona Benczédi nu ambiţionează la pitorescul gros al aşa zisei sculpturi „de gen".

Figurile modelate de ea sînt artă şi încă o artă foarte subtilă Hiperrealismul e acum un mod favorabil comediei. Discuţia sculpturii în ceramică pictată a Ilonei Benczédi, alături de realizări atît de cunoscute ale artei de pe alurea, nu e o exagerare. Expresivitatea portretelor modelate de ea e frapantă, simţirea artistică e plină de nuanţă, de farmec. Trebuie să ne deprindem cu ideea că şcolile superioare de artă prepară, la noi şi în toată lumea, în fiecare an, serii de creatori de mare dotare

E de datoria criticii să numească talentul rar, indiferent de locul şi timpul unde lucrează el.

Ilona Benczédi a absolvit Institutul de arte plastice „Ion Andreescu" de cîţiva ani, are abia cîteva expoziţii în Cluj-Napoca. a reuşit să convingă, de cîteva ori, juriile unor importante saloane naţionale de arte decorative. Cu toate astea, nu ne-am mira deloc dacă, deodată, i-am vedea creaţia onorată cu texte şi sofisticate, şi împăunate cu laudă în publicaţiile de specialitate, ale noastre şi străine. Vreau să spun că, deşi artista nu are ceea ce se cheamă un palmares, sculptura ei atît de personală şi, deopotrivă, atît de cordial simplă îndreptăţeşte avîntul oricărui comentariu. E momentul să notăm că ceramica Ilonei Benczédi dezvoltă sugestii din sculptura tatălui ei, Sandor Benczédi, artist dăruit cu un haz grozav, burlesc, fin observator al tragicomicului vîrstelor bătrîne. E ca şi cum tatăl ar trece fiicei întreaga lui înţelepciune şi libertatea de a cerceta umanul fără prejudecăţi. Pătrunderea pe care tînăra artistă o vădeşte în psihologiile dedublate vine, îndeobşte, cu anii maturităţii. Cînd ea se manifestă la juneţe, e cazul să fim atenţi şi s-o încurajăm.

O. TUDOR ■

CRONICA LITERARĂ

„Istorii" de Mircea Ciobanu

Istorii, ultimul roman al lui Mircea Ciobanu, este, și în același timp nu este, o surpriză pentru cititorii săi. La fel cum o previziune, cînd capătă ființă, surprinde pe cel care a făcut-o. Și asta pentru că drumul scrisului lui Mircea Ciobanu este drumul firesc al prozei în evoluție de la rigoarea parabolei la ficțiune, și abia în *Istorii* narațiunea cu forța ei proteică, precumpănește asupra înstelării neclintite a lirismului. Este momentul cînd „judecătorul neiertător" începe să simtă plăcerea scrisului, cînd, mărturisit sau nu, preferă creația demonstrației. Rareori, și rareori mai ales în literatura noastră, se întîlnește atîta răbdare la un scriitor, atîta tenacitate în a dezvolta pe deplin toate fațetele talentului său — semn de o solidă și lungă carieră de prozator.

Cît s-a schimbat Mircea Ciobanu, și cît este totuși același, ne putem da seama din faptul că *Martorii* ar putea fi foarte bine socotit ca un prolog liric și parabolic al romanului de față. Tocmai corespondența subterană dintre cele două cărți situate pe planuri diferite începe să configureze arhitectonic un univers dominat de cîteva mari obsesii, și în același timp să împartă sunetul central în mai multe armonice care tind să-și dezvolte fiecare viața ei de sine stătătoare. De fapt romanul se autodefinește prin propriul titlu : eroii au coborît din cadrul lor exemplar, axiomatic, pentru a-și trăi în fața noastră, fiecare, propria istorie. Asta nu înseamnă că sînt mai puțin recognoscibili — George Palada nu este altul decît Domnul (...) din *Martorii*, acum Tatăl aflat în preajma sfîrșitului, cînd drumul pe care apucase la început fără bănuială se transformă în prăpastie și toate evenimentele se desfășoară cu o viteză de nestăpînit. E momentul în care Palada se simte deposedat de viața sa expusă acum în ochii tuturor celor gata pentru profit. „Ce este cu adevărat al tău ?" se întreabă el dintr-o dată avînd revelația propriei nimicnicii : puterea a fost doar o mască, creată de el însuși ca să poată supraviețui, creată lui de ceilalți pentru a prolifera și prospera, fără griji, căci cel puternic a luat asupra sa răspunderea existențelor lor. Această ascunsă subminare s-a început de mult și Palada nu poate avea nici măcar scuza ignoranței, căci el a tras concluziile necesare din pilda inginerului D.D. Han, care a pierit anihilat de prea multă autoritate, pulverizat de puterea ce se cerea împărțită.

Este o dialectică inevitabilă aici, George Palada fiind tocmai întruchiparea forței închise în sine, incapabile de orice compromis, străină tuturor și strivindu-i pe toți cu disprețul covîrșitor : „George Palada nu se gîndea niciodată la *celălalt*". Ori *celălalt* este mereu la pîndă și, ignorat, își poate desfășura nestînjenit manevra de acaparare, de dizolvare. Astfel, toți cei din jur, ființe obscure, meschine, ce par victime ale puterii, trăind din mila amfitrionului dominator, vor deveni „jefuitori mai slabi la fire decît victimele lor". Vina este a celui care nu vrea, sau nu poate să-și folosească puterea. În momentul cînd gîndul nimicitor al stăpînului e gata să se facă realitate, el renunță, și dintr-un zeu răzbunător, Palada, scufundîndu-se mereu în compromis, devine sclavul propriei toleranțe : victimele încep să ceară ajutor și sprijin, și răspunsul înseamnă alte și alte legături înrobitoare.

Marea adversară a monadei în care vrea Palada să-și închidă ființa este Logofeteasa, bunica Martei, aceasta din urmă fiind soția eroului și mama copiilor lui. Moașă, Zeiță creatoare — așa cum apare în visu-i simbolic — Logofeteasa este o întrupare a proliferării necontrolate, proteice, gata să se perpetueze în tot atîtea exemplare menite toate să amenințe puterea suverană, geloasă de puritatea singurătății sale, a Tatălui. Căci cele două forțe care se confruntă în *Istorii*, victime ale propriului absolutism, sînt menite unor drumuri inverse. Slujitoare a vieții, Logofeteasa nu se poate bucura de propria-i progenitură : Cronos devorator, ea este pînă la urmă cauza, directă sau nu, a pierderii vitalității inocente în generațiile care vin. Unu intransigent („pentru el a nuanța însemna a da înapoi, a găsi justificări împotriva evidenței"), Palada se va risipi, victimă a ființelor parazitare care-l înăbușă. Căci, rezultat al acestei dialectici, cele două forțe nu sînt decît două fețe ale aceleiași entități, Timp și Veșnicie, și Tatăl este tot mai mult acaparat, dizolvat de existențele obscure, telurice ale urmașilor Logofetesei. Cruzimea nemotivată față de chiar copilul său provine tocmai din gelozia propriei ființe, din nevoia de a se apăra, de a nu se împărți : loviturile date fiului sînt indirect țintite în mamă, „era ca și cum ar fi lovit în ea, că să-și salveze întregimea firii". Nu întîmplător cartea începe cu imaginea Martei, obosită după marele ospăț, în sufrageria plină de resturi, ospăț în care însăși uriașa putere a Tatălui a fost devorată de obscurii oaspeți. Veșnicia devine timp, forța disciplinatoare, neclintirea morală, începe să se dividă, să se dezvolte pe făgașe schimbătoare, în meandrele întîmplării și ale narațiunii, cu alte cuvinte începe să se transforme în „istorii".

MANUELA TĂNĂSESCU ■

RUBRICA MEA

De la „Aur sterp" la „Monolog în Babilon"

În constelația lirică dintre cele două războaie mondiale, s-a putut spune cu bună dreptate în 1922, la apariția întîiei culegeri de versuri a poetului Al. A. Philippide : „a răsărit o nouă stea", o stea de prima mărime. Sînt 55 de ani de atunci și efectele marii conflagrații se mai resimțeau în tipăriturile noastre : „Aur sterp" nu îmbrăca vestmîntul sărbătoresc care se cuvenea unui nou mesaj, de o vibrantă prospețime și de o puternică originalitate. În rîndurile tineretului universitar din București se stîrnise tot atîta vîlvă ca și în Iași „Viețli românești", care se mîndrea cu tînărul autentic poet, din noile ei cadre. Eram și eu unul dintre studenții care reținusem un număr de versuri memorabile și le recitam cu pathosul vîrstei de douăzeci de ani. Mi le amintesc și astăzi cu aceeași intensitate de bucurie :

„Hau ! hau !
Cum urlă-n vînt toți cîinii văzduhului ! ascultă..."
(„Vînt")

sau :

„Apusul roș se năruie în cîlți
De purpură clocotitoare".
(„Pădure")

ori refrenul din „Preludiu de toamnă" :

„Pe stradă trece-un mort calic.
Vîntul merge după dric."

Ca și această personificare, stihiile constituiau în universul noului poet o explozie animistică, dintre cele mai impresionante. Ne mai izbeau metaforele noi, ca aceasta :

„...crinii,
Goarna luminii !"

sau, în cinstea aceleiași mîndre flori, neașteptata personificare :

„Alb menestrel al lunei, sprinten Crin".

Cu fiecare nouă culegere, poetul a evoluat simțitor. În „Stînci fulgerate" (1930), surprindeam afirmarea unei alte viziuni, mai sumbre, dar tot atît de personală :

„Lumea începe și sfîrșește-n mine".

După ce în „Aur sterp" autorul împrospătase mitul prometeic, în „Stînci fulgerate" invoca Mamele goetheene și le punea sub scutul gîndirii faustice.

Un alt eveniment literar notabil a fost apariția volumului „Visuri în vuietul vremii" (1939), din anul izbucnirii celui de-al doilea război mondial. Rupînd cu modernismul ceasului întîrziat, poetul vedea acea

„Silită poezie a vremii noastre"
sortită uitării,
„Zăcînd printre unelte demodate,
Mașină cu-ntrebuințări uitate,
Mai nebăgată-n seamă în giulgiul său de praf
Decît mongolfierii sau primul hidroscaf".
(„Promontoriu")

Creator de mituri noi, poetul Philippide vede ridicîndu-se în labe marile clădiri de piatră ale metropolelor sau răzvrătirea lumii vegetale, străbate regiuni cu civilizații defuncte și cu fețe omenești terifiante, dar pînă la urmă, revoltat de babilonia universală, poposește în luminoasele plaiuri virgiliene, ale unui clasicism regăsit și se simte contemporan în spirit cu „vrednicul Evandru", cu Melibeu și Tityr, din veacul de aur al unei alte ere („Monolog în Babilon").

Cultivînd cu măiestrie povestirea fantastică în „Floarea din prăpastie" (1942), afirmîndu-se într-o serie de volume ca un eseist de vastă cuprindere artistică și de fermă orientare umanistă, poetul Alexandru Philippide este, în toată puterea cuvîntului, un clasic în viață.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Siguranță, dar și îndoială

„Doamne, ce bine e să ai certitudini !"
(Geo Dumitrescu)

Mărturisesc că îi invidiez pe mulți dintre colegii mei pentru intransigența cu care cer aprecierea cărților după valoarea lor strict estetică. Acolo unde lipsește o izbutire artistică reală — cred și eu — orice alte calități invocate nu fac o ceapă degerată, în materie de literatură. Dar stăpînim, oare, criterii destul de sigure și de operante, ca să afirmăm cu certitudine că o carte are efectiv această însușire ?

Dacă trebuie să distingem între manufactura literară și scrierile care sînt rodul unei incontestabile vocații, actul e mult mai ușor cu putință, deși istoria cunoaște și aici nu puține erori grave. Chiar critici de mare autoritate și reputați pentru gustul lor au putut să se înșele cîteodată jalnic. Sainte-Beuve — de pildă — l-a găsit pe Eugène Sue un autor mult mai înzestrat ca Balzac.

Dar trecînd peste astfel de călcături accidentale în strachini, altceva s-ar cuveni să ne stîrnească măcar o minimă prudență. Valoarea artistică a aceleiași cărți e considerată concomitent de diferiți critici „excepțională", „înaltă", „notabilă", „mediocră" și „foarte scăzută". Cîtă vreme se revendică doar libertatea gustului, situația ar putea fi considerată normală. Ciudățenia începe însă de îndată ce judecătorii în dezacord flagrant, susțin toți — cum se petrece frecvent — că aplică „litera legii" criteriului artistic precumpănitor.

Adevărul e că, nici pînă astăzi, esteticienii nu s-au înțeles asupra principiilor care ar permite identificarea precisă a frumosului. De unde, atunci, atîta certitudine ?

Mai amuzantă devine situația cînd sînt aduse în sprijinul unor judecăți fără apel și niște argumente. Autorul e astfel trimis la colț, fiindcă, să zicem, schematizează psihologiile eroilor, făcîndu-i „exponenți". Neîndoios, multe scrieri lamentabile au ieșit din asemenea simplificări, dictate de axiomele sociologismului vulgar. Dar există capodopere ale literaturii clasice și moderne, construite deliberat pe o reducție psihologică în funcție de un determinant social apăsat. Ce altceva sînt „Bădăranii" lui Goldoni ? Și nu lucrează exclusiv cu „exponenți" teatrul expresionist ? Încetează, ca urmare, pentru aceasta, să mai fie bune piesele lui Lucian Blaga ?

Arta se împacă greu, îndeobște, cu dădăceala. Și aici întîlnim însă exemple care infirmă regula absolută. Personal, eu mă îndoiesc serios că „Opera de trei parale" sau „Mutter Courage" vor dura mai puțin ca nu știu care piese sustrase (Doamne, cu ce dibăcie !) păcătosului „didacticism" brechtian.

Culmea comicăriei e că, aproape totdeauna, în numele criteriului estetic neabătut, li se fac scriitorilor reproșuri pentru nerespectarea adevărului vieții. Cutare personaj vorbește ca la un cerc de învățămînt politic ; deznodămîntul ignoră neprevăzutul existenței ; prea multe coincidențe ș.a.m.d. Dar în planul „ficțiunii pure" de ce n-ar fi posibilă și o operă genială croită astfel ?

Am ajuns, oare, să pledez pentru scrierile idilice, false, și în ultimă instanță proaste ? Ferească Dumnezeu ! Vreau doar să arăt că aprecierea valorii artistice stricte nu e o chestiune chiar așa de ușor și sigur rezolvabilă cum își închipuie unii din confrații mei. Mă dărui atunci pradă relativismului și resemnării, lăsînd timpului singur dreptul să hotărască ? Nu, nici gînd ! Încerc numai să sugerez că procesul elaborării judecății de valoare implică numeroși factori, care, neglijați, o pot deforma grosolan. Iar între ei, praxis-ul social-istoric, așa cum îl concepe marxismul, are un cuvînt greu de spus.

Și, poate, ar mai ieși de aici ceva : Un pic în plus — să sperăm — de sfîntă îndoială.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

CREȘTEREA LIMBII ROMÂNEȘTI

Hațeg

Mă aflu în Hațeg, la bacalaureat. Am avut prilejul să aud răspunsuri ale unor elevi străluciți, formați de profesori de mare calitate intelectuală, într-o atmosferă de cultură și umanism, cultivată de conducerea școlii.

Aici, la Hațeg, aud bătînd, în sfîrșit, alături, după aproape două milenii, inimile lui Decebal și Traian Primul este un mare învins. Al doilea — nu a fost, însă, numai un cotropitor, ci, mai cu seamă, un făuritor de drumuri. Or, a făuri drumuri nu înseamnă, numai, a arunca punți peste rîuri, ci — lucru care mi se pare esențial — a aduna sufletele popoarelor. Lucian Blaga este cel care a intuit acest „amănunt" în poemul *Cimitirul roman*.

Aflîndu-mă, deci, aici, la Hațeg, sînt — cum am lăsat, de la început, să se înțeleagă — în inima țării. Sub umbra Retezatului. Lîngă zimbri Tocmai de aceea gîndul nu mă duce numai la Decebal și Traian, ci și la marele Domn al Moldovei, Ștefan cel Mare, pe care Mihai Eminescu îl numește, în *Epigonii*, „*zimbrul* sombru și regal".

Cred că este interesant, pentru cei care nu cunosc geneza versului : „Vremea lui Ștefan cel Mare, *zimbrul* sombru și regal", să înșir, din perspectiva *creșterii* limbii românești, felul cum s-a zămislit și a „crescut" stihul acesta. În prima variantă el suna după cum urmează : „Vremea lui Ștefan cel Mare, domnitorul triumfal". De bună seamă, Eminescu a renunțat imediat — așa cum atestă lectura manuscriselor, puse nouă la îndemînă de osîrdia, de o viață întreagă, a lui Perpessicius — la „varianta" inițială. Primul emistih a rămas, așa cum se înfiripase dintru început, al doilea, însă, a suferit modificări substanțiale, care învederează faptul că poezia autentică nu este numai rezultatul geniului, ci și al trudei.

A doua variantă a celui de al doilea emistih a înlocuit expresia șterșă și plată — „Domnitorul triumfal" — cu *„leul* sombru și regal". Evident, *leul* este un simbol al vitejiei și al puterii de a domni.

Dar nici această metaforă nu l-a mulțămit pe poet. Și atunci, a înlocuit-o cu aceea a *zimbrului*, care figura pe stema Moldovei. A Moldovei „cu stejari și cetini"...

Mă aflu, așadar, în Hațeg, lîngă zimbri. La un liceu unde muncesc oameni demni și bravi. Cred că nicăieri inima gliei românești nu bate și nu zvîcnește mai puternic decît aici.

G. I. TOHĂNEANU ■

Romulus Vulpescu

CEASUL

Îmi cere ceasul micșorat să-l iert.
E timpul să admit că mă pietrific
Și visul (pururi — josnic, rar — magnific)
Se face iar același somn inert.

O stîngă răvășește prin hîrtoage ;
O dreaptă scrie-n fugă **inedit :**
Azi — dar zadarnic — mi s-au spovedit
Că n-au vrut să lovească, nici să roage :

Știau doar să întîrzie pe-un vers,
Să lunece pe-o coapsă,-n întuneric,
Să-nvie-n pat un sîn oval ori sferic,
Să-ntîmpine cu vin un pumn advers ;

Au zăbovit o vreme pe unelte,
S-au logodit cu lanț de zale reci
Și, așteptînd la prag să le mai treci,
Au rupt, Părinte, flori și ramuri zvelte...

Degeaba munci și patimi, rugă, zel :
Pe lunecosul cerc nu sunt repere
De care să se-agațe, să mai spere
Că sensul e spirală nu inel...

...Îmi cere ceasul să mă-nchid în el.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Petre Ghelmez

POEZIA

Cine mai are nevoie de tine, Poezie ?
Veacul e atomic, grăbit și nervos.
Cînd s-aprind fluviile limuzinelor
Pe magistralele lumii,
Astronave de foc
Bolta incandescentă a cerului cînd o sfîșie,
Tu le apari tuturor
Ca un om care merge pe jos.

Toate s-au schimbat, s-au perfecționat,
S-au modificat așa, dintr-o dată...
Roțile, porțile, morțile
Nu-și mai păstrează
Firea naivă dintr-u-nceput.
Doar inima mea, Poezie,
Cînd e sănătoasă,
Se-ncăpățînează să bată
Tot de șaptezeci și două de ori pe minut.

Cam demodată e inima, n-ai ce să-i faci...
Respinge transplanturile, materialul plastic.
Fără rezerve...
Din neamul acesta, al inimii,
Tu, rugină a lumii,
Ființa întreagă ți-o tragi,
Muncitor de elită — o viață întreagă
Cu un singur salar... (Și-acela de sînge !)
Fără week-end prelungit,
Fără vacanțe de sărbători, fără greve.

Cînd totul se schimbă în jur,
Negreșit, cineva trebuie să rămînă statornic.
Cineva — învățat cu greul,
Care s-a bucurat, care a plîns,
A urît, a iubit, a țipat, a jelit...
Cineva care poate să-i fie
Lumii fragile — măsură de aur și ornic.

Nu te mîhni că oamenii și veacul lor
Te-au părăsit, te-au uitat.
Multe griji au pe cap oamenii aceștia
Poezie : echilibrul planetei, rezervele de uraniu,
Piinea noastră cea de toate zilele,
Privirea copiilor,
Veselă uneori, alteori tristă...
Și-apoi, în lupta năprasnică
Nu e nevoie să ne simțim bătăile inimii, neapărat...
Nici respirațiile nu ni le putem număra...

Dar, sprijinită de bătăile inimii
Și de munca plămînilor — viața există, rezistă.

Nikolaus Berwanger

EU TRAG

mă pronunț
împotriva pistoalelor
mitralierelor
și tunurilor
mi-e groază
de tancuri
rachete
și reactoare
cînd citesc război
mă gîndesc
la oameni orbi
schilozi
fără mîini și picioare
n-am ochit niciodată
o pasăre
iepuri mistreți vulpi
să-și împlinească sorocul
eu trag numai la bîlci
pe paiațe
pentru țigări
cînd
țin o pușcă adevărată
în mînă
nu
eu nu trag asupra nimănui
nu ochesc nimic
trag numai în aer
dar știu
glonțul poate sfîșia oriunde
un piept dezvelit
poate așa
se trezesc inimile toate
poate-și amintesc oamenii
de cei
care mor de foame
mor loviți
de gloanțe adevărate

Traducere de ANTON PALFI ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (V***)

2 mai 1965. Despre ministrul lui Coriolan se cuvine să notez cîteva date suplimentare, fiindcă nu le întîlnești la tot pasul și nici în fiecare zi. Îl cunosc din adolescența mea îndepărtată și îl știu, cum spune Arghezi : „pe dinăuntru, din viscere", urmărit de mine cu atenție și, de atîtea ori, cu spaimă, cu panica surprizelor. Nu mi-a fost suficientă experiența pe care am trăit-o cu C. ? Colegi de tinerețe turbulentă, C. mi-a fost, ani de zile, ca un frate. Deși cu cinci ani mai tînăr ca mine — diferență care pe atunci conta —, l-am adoptat, fără rezerve, pentru puritatea, candoarea și iubirea lui gravă pentru poezie. Mi-a citit cîteva încercări lirice : lamentabile. I le-am arătat și lui M.R.P. : aceeași impresie. C. a recepționat observațiile noastre atent, dar, ulterior, mi-am dat seama : ulcerat. Anii războiului ne-au despărțit. La trei luni după 23 August îl întîlnesc cu un prilej oficial. Mă apropii de el — ocupa un post important în ierarhia Capitalei —, gata să-l îmbrățișez, afectuos. Nu știu ce mă împiedică însă și, în locul revederii tandre, optez pentru un ton ceremonios : — „Dumneavoastră ?", îi spun, „nici nu știți cît mă bucur. Ce mai faceți ?" — „Bine. Dar tu ?" Și din clipa aia, pînă la moartea lui, raporturile noastre au rămas neschimbate : eu îl tratam cu pluralul maiestății, el, pe mine, cu un „tu" indulgent. În 1957 s-a produs, spre stupoarea tuturor, căderea lui spectaculară. Știrea am aflat-o la New York de la M., șeful delegației noastre la O N U., din care făceam și eu parte. Am înregistrat vestea indiferent. Nici o ascensiune nu mă uimește, nici o prăbușire nu mă cutremură. N-am interes decît pentru faptele anodine, tragice sau comice, ale vieții, tulburătoare prin autenticitate. La întoarcerea mea în țară, la începutul lui 1958, C. era simplu director de minister secundar. M-am dus la el împins de suferințele interminabile, adevărat calvar kafkian, ale lui Ninel, cunoscut lui C., ca și mie, din adolescența noastră comună. — „Am venit la dumneavoastră," îi spun, „pentru un caz de nedreptate birocratică evidentă și aș vrea să vă rog...". — „Ascultă, B ", mă întrerupe revoltat, „de unde pînă unde eu și «dumneavoastră» ? Uiți că am dormit într-un pat ?" Eram gata să-i spun că memoria mea funcționează cu precizia unui cal savant, că, în schimb, el suferă de amnezii periodice, dar m-am abținut, prudent. Voiam să-mi rezolve „cazul". M-a refuzat intransigent și „principial", deși pledam o cerere dreaptă. Nu l-am mai văzut. În ultimii ani ai vieții lui a urcat iar. Ultima dată l-am zărit la o recepție. Cîștigase în volum pînă la dimensiunile unei statui de fontă, dilatată exorbitant. M-a evitat distant : îl văzusem simplu director și amintirea nu-i făcea plăcere. La plecarea de la recepție ne-am ciocnit pe peronul din fața ambasadei, în așteptarea mașinilor: „După dumneavoastră", i-am zis — „Nu, nu, treci tu, eu mai aștept".

Ministrul lui Coriolan în schimb, trecut și el prin diverse avataruri, a rămas ce a fost acum patruzeci de ani : o minte împărțită în două compartimente egale : jumătate a unui poet care face știință, jumătate a unui om de știință care face poezie. Ceea ce l-a salvat au fost umorul și scepticismul lui superior. De cîte ori mă vede, mă întreabă : „Spune-mi, A. : «ou va le monde ?»" și rîde amplu, cu fața lui de calmuc adorabil. Și astfel a rezolvat epopeea lui Coriolan, care, la ora asta, e, pentru prima oară în viața lui, în vileggiatură, la Amara.

3 mai 1965. Telefon de la Coriolan. N-a mai plecat : a murit Alexandra. Într-un moment de neatenție a Mateescu și-au păstrat numele sub care i-am cifrat în „carnete". Paula a devenit Adela. Pentru actul întîi și prima jumătate a lui doi n-am nici un merit : am plagiat viața. La jumătatea actului doi, ficțiunea și-a revendicat drepturile. Cel care îl anunță pe Cristea c-au dispărut „documentele secrete" e Coriolan, recte Mitică. În schimb, condițiile, concrete, în care au dispărut aceste documente, iată marea sarcină pe care o capătă, în piesă, Adela. Ea va fi aceea care îi va dezvălui lui Cristea „adevărul" : documentele n-au fost furate ci vîndute de Mitică unei puteri străine. M-am întrebat eu însumi, după scrierea piesei, ce m-a determinat să mă abat atît de flagrant de la realitate, în favoarea unei povești incredibile. Primul răspuns și cel mai comod este: am căutat o lovitură de teatru. N-ar fi pentru prima dată că păcătuiesc asemănător. Nu mi s-a reproșat, permanent, că folosesc loviturile de teatru ? Ca și cînd viața n-ar fi plină de surprize. Toată viața nu e decît o succesiune inabilă și neverosimilă de lovituri de teatru. Nefericirea face că, spectatori grăbiți, uneori, nu le observăm. Și totuși adevărul este că n-am urmărit o lovitură de teatru, ci o semnificație infinit mai adîncă. Am vrut să arăt că sceleraților de tipul lui Cristea, Colibaș sau Mateescu trăiesc permanent o asemenea spaimă că-și pot pierde jilțurile, că-și pierd, fără să-și dea seama, rațiunea. Demonstrația : Adela îe comunică o versiune stupidă, absurdă, fantasmagorică, inimaginabilă, cu privire la biografia lui Mitică, un portret-robot demn de fantezia dereglată a unui scriitor de romane fantastice delirante : Mitică Blajinu este de fapt un spion de talie internațională. Și în jurul acestei povești de cea mai dubioasă imaginație brodează o mie de amănunte ce frizează paranoia : Mitică Blajinu, jucător de cărți pătimaș, amant neobosit, aventurier periculos. Ce minte normală ar putea să creadă, fie și o secundă, într-o asemenea farsă infantilă ? Ei bine, am scris actul arătînd că, victime ale propriilor lor fantasme, terorizați de stihii interioare, sub imperiul unei heroine ce se numește : setea de mărire, Cristea, Colibaș, Mateescu cred totul și orice. Somnul rațiunii naște monștri, a ajuns un loc comun. Monștrii care răspîndesc în omenire somnul rațiunii — iată ce mi se pare că începe să se împună ca un adevăr.

23 august 1965. De scena de care Adela divulgă „adevărul" cu privire la „reala" identitate a lui Mitică mi-era o frică îngrozitoare. N-o să spună lumea : „imposibil, nu cred"? Teatrul e domeniul verosimilului, iar cea mai grea osîndă pe care o poate suferi un dramaturg e ca spectatorii lui să-i spună : nu te urmez. La ora nouă seara, făcut prima lectură a piesei. Spectatorii mei: M. și A. și T. St. de la „Municipal". Scena cea mai savurată, savurată furtunos, a fost scena Adelei. Baudelaire are dreptate : cea mai înaltă formă a comicului este și va rămîne grotescul.

20 ianuarie 1966, premiera — în regia mea — a „Sfîntului Mitică Blajinu". Sala plină, de la ora șapte. Sufocat de emoție, mă uit prin ochiul cortinei : în rîndul întîi, alături de oficialități solemne, Coriolan și Paula. Ciubotărașu în Mitică și M. în Adela au fost extraordinari. Ciubotărașu a avut o dulceață, o inocență, o puritate angelică. M. în Adela a reușit o performanță fără pereche : a făcut trecerea de la dactilografa umilă din actul întîi la vampa fascinantă din actul al doilea, cu o credință care a spulberat orice posibilitate de a se spune : „imposibil!" Cel care a fost însă uimitor, amețitor, fulger viu, cum nu am mai văzut în teatru, a fost Toma Caragiu în Cristea. Dificil în repetiții, recalcitrant, respingînd sugestiile, dar adoptîndu-le imediat cu un ris cuceritor, irezistibil, copil mare și bun, funambulesc, delirant, transformînd cel mai semnificativ fapt cotidian într-o poveste, într-o feerie, într-o epopee. Toma a fost în Cristea toți Cristea de pe lume, într-o singură plăsmuire, atît de reală că devenea ireală, atît de „adevărată" că părea fantastică. După spectacol, acasă, la noi, cu Paula și Coriolan. Sînt tăcuți, impresionați, descumpăniți. — „Cum vi s-a părut ?", întreb, în timp ce mă înfrupt, fără foame, din fasolea monahală, pregătită și servită, cu ceremonial, de M. — „Ce v-a plăcut ?" — „Totul", spune Coriolan. „Un singur lucru nu înțeleg". — „Ce ?" — „De unde ai știut chestia cu spionajul ?" Și aflu un lucru care mă trăsnește : în ultima zi, înainte de venirea ministrului, Cristea l-a anchetat pe Coriolan, de la șapte dimineața la șapte seara, urlînd tot timpul: „ești un spion mizerabil. Ai vîndut documentele". — „Nu se poate, Coriolan, mă minți". A ridicat spre mine ochii lui albaștri de candoarea martirilor, și am înțeles că spunea adevărul. Cel mai adînc dintre adevăruri : Viața copiază arta !

AUREL BARANGA ■

Florian Pittiș:

Ne aflăm pe un drum al cinstei, demnității și libertății

— De ce crezi că arta tinde să devină tot mai mult politică ?

— Inseamnă că nu se mai poate face altfel. E vorba de un proces de conștientizare a artei, care își dă seama tot mai mult că este responsabilă de ce se întîmplă în această lume și dorește nu numai s-o reflecte dar s-o și modifice, să intervină direct în desfășurarea evenimentelor, să propună soluții. Cel puțin așa cred eu. Mulțumit de răspuns ?

— Și cu ce ar trebui să înceapă această intervenție a artei ?

— Deocamdată cu eliminarea răului din lumea de azi.

— Oho, doar cu atît ?... Dar nu înseamnă asta o abdicare de la principiile care guvernează arta ?

— Care principii ? Nu cumva cele ale artei pure. Mi-e greață de arta care se face că uită de faptul că pe lume mai mor oameni de foame, că există sărăcie, că semeni de-ai noștri sînt neștiutori de carte iar planeta poate oricînd să sară în aer de atîtea bombe atomice.

— De cînd ești în mod conștient o ființă politică ?

— De cînd m-am debarasat de o imagine a mea mai veche, de băiat drăguț și plin de haz nevoie mare. Cel care făcea pantomime la televizor. Cam de prin 1971. Cam pe acea vreme am descoperit că nimeni nu poate face abstracție de politică fără a greși sau a trișa. Fiecare gest al nostru este un gest politic. În lupta noastră pentru bine azi, pentru mai bine mîine. Și asta la nivelul întregii planete. Da. Îmi place politica. Sînt membru al Partidului Comunist Român de 13 ani. Am studiat documentele de partid. Și am înțeles că acolo se propune o lume mai dreaptă, mai curată, mai adevărată. Dar mai există din păcate indivizi care nu înțeleg fuziunea vieții cu adevărul exprimat în aceste texte fundamentale.

— Ce ai reținut din documentele pe care le-ai amintit ?

— Din ele reiese în mod clar că societatea comunistă nu se poate construi decît cu oameni conștienți. Că o revoluție nu se poate înfăptui fără a înțelege ce se întîmplă în jurul tău. De aceea arta trebuie să contribuie cu mijloacele specifice ei la sporirea gradului de conștientizare a oamenilor.

— Cum anume ?

— Demascînd minciuna. Atunci cînd lumea te vede că minți pe scenă, nu-ți mai dă crezare. Trăim zile în care semeni de-ai noștri mai pretind bacșiș, la locul lor de muncă trag chiulul sau își execută prost lucrările. Ce-ar fi ca în toiul unui spectacol să opresc pe actori să mai joace și să cer celor din sală să mai dea cîte zece lei dacă vor să vadă piesa pînă la capăt ? Trăim toți în aceeași lume și sîntem legați unii de alții prin mii de fire nevăzute. Greșeala unuia se răsfrînge asupra tuturora. E ca atunci cînd libertatea dintr-o țară este sugrumată. Asta lovește în libertatea întregii planete. Am devenit însă, fără să vreau, moralist. Asta nu-i bine. Dacă ne citește Dan Nuțu ce-o să spună ? El, cu spiritul lui mușcător... O să rîdă și-o să zică : Atenție, oameni buni ! Pittiș a început să dea sfaturi !

— Poate nu ne citește. Dar îți este teamă de istorie ?

— Nu. Nu mi-e teamă. De ce să-mi fie ? Însă mi-e teamă de punctele ei albe. De cele pe care nu le știu. Am terminat liceul în 1961. Și atunci eram convins că Titu Maiorescu era hidra literaturii române. Și că nu mai știu cine descoperise mașina cu aburi și radioul pe care le inventaseră, am aflat mai tîrziu, Watt și Marconi. De aceea, sincer îți spun, îi invidiez pe tinerii din ziua de azi care află lucrurile exact așa cum s-au petrecut, fără nici o mistificare, astfel încît romantismul vîrstei lor nu e pîngărit de minciună. Îți minte ce spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în legătură cu modul în care trebuie să fie scrisă istoria ?

— „Trebuie să redăm istoria așa cum este ea — și din aceasta nu avem decît de cîștigat !" Dar ce fapte din istoria noastră te-au necăjit cel mai mult ?

— Dacă aș fi fost întrebat în liceu aș fi răspuns că trădările boierilor. Atunci era mai simplu. Cred că perioada fanariotă îmi place cel mai puțin din istoria noastră.

— De ce ?

— Fiindcă nu eram noi.

— Și ce erou te emoționează cel mai mult ?

— Avram Iancu. Și azi o întreagă zonă a țării îl iubește ca și cum ar fi printre noi. Pe tine ce erou național te-a impresionat ?

— Printre alții, un domnitor. Alexandru cel Bun. Să domnești 32 de ani și să rămîi în istorie cu faima de om bun... Însă spune-mi acum ce crezi tu despre destinul poporului nostru.

— Am să-ți răspund cu vorbele doctorului Ioan Rațiu, memorandistul : „Existența unui popor se afirmă, nu se discută !"

— Ce-am dovedit noi de-a lungul veacurilor ?

— Am dovedit mereu că existăm.

— De ce a fost nevoie de asta ?

— Lumea era prost alcătuită. Și încă mai este. Eram odată la Edinburgh, într-un turneu. La o recepție dată în cinstea noastră, soția unui demnitar m-a întrebat cam pe unde vine România. Îți închipui cum m-am simțit. Asta în timp ce ziarele locale publicau pe prima pagină poza lui Ion Țiriac (România) anunțat că va juca la Edinburgh !

— Ți-ai putea da viața pentru ceva ?

— Normal. Pentru ideile mele.

— Pentru care din ele ?

— Dacă insiști... În momentul în care noi cîntăm în cenaclu „Iar de va fi nevoie pentru țară pot muri", cred că înțelegi despre ce e vorba. Să sperăm că nu va fi nevoie.

— Ce ți se pare că s-a petrecut semnificativ în acești ultimi ani în țara noastră ?

— Pentru lume am devenit o țară.

— Sună ca un vers.

— Frumusețea lui stă în adevăr.

— Ce e patriotismul după opinia ta ?

— Bine ar fi să știu cu mare exactitate... Eram odată la Zagreb, la un festival. Plecasem de vreo cinci zile. Într-o seară am ieșit să bem o bere la un local. Pe o masă am zărit un pachet de țigări Carpați. Mi-au dat lacrimile. De ce ? Mi-e greu s-o spun.

— Ce reprezentare ai despre socialism ?

— E o etapă. Poate cea mai frumoasă și mai dramatică din istoria omenirii. În socialism, oameni aduși la disperare de orînduirea anterioară caută să descopere izvorul frumuseții. Cel puțin așa cred eu. Ceea ce știu de pe acum cu siguranță e că trăim o epocă pentru care urmașii noștri ne vor invidia. O epocă de prefaceri extraordinare, într-un ritm fantastic, care provoacă mutații încă de nebănuit în conștiința oamenilor. Uite, a apărut nu demult hotărîrea ca tinerii care greșesc încălcînd unele norme sociale să fie reeducați în mijlocul unor colective de muncă. Nu în închisori. Lucru fără precedent. Îți dai seama ce revoluție e aceasta în gîndirea juridică a lumii ? Va rămîne fără îndoială în istorie lupta secretarului general al partidului nostru pentru eliberarea spiritului și a unui popor întreg.

— Ce mărturie ai lăsa despre timpul nostru ?

— Că am învățat ceva din istoria țării noastre, a lumii contemporane și din faptul că noi am deschis un drum al cinstei, demnității și libertății pe care urmașii trebuie să-l continue. Cel puțin asta-i părerea mea.

— Pe planetă însă se desfășoară încă atîtea procese contradictorii !

— În ciuda tuturor incidentelor care mai există în lume sîntem cel mai aproape în istoria planetei de acea înțelegere între oameni în care acel lucru cumplit numit război și cu adjectivul sinistru (în acest caz) mondial să fie dat la o parte. Planeta Pămînt este singura barcă de salvare din univers pentru noi. Ori mergem cu ea cu toții, ori ne scufundăm.

— De ce ți-e atît de drag Marx ?

— Pe el luîndu-l drept pavăză fac ceea ce fac. Iată ce încredere avea el în om: „Omul e stăpîn și-n stare / De-ndrăzneală și avînt". Așa sună două versuri scrise de el. Îmi place încrederea lui în om. Și-mi mai place cicatricea de pe fruntea lui dintr-un duel din anii studenției.

— Răspunde-mi repede ce faptă regreți cel mai mult ?

— CăamfostcertatcuIonCaramitru.

— Nu se poate.

— Uite că se poate.

— V-ați împăcat totuși. Ce-ai aflat în acea întîmplare ?

— Că sînt invidios.

— N-ai nici un motiv. Fiecare e un unicat. Nu te bucură că ești un unicat ?

— Există bucurii și mai mari.

— Te-a uimit ceva în basmele pe care — surprinzător lucru pentru un adept al artei moderne — le citești cu atîta înfocare ?

— Iar te miri degeaba. Iar din basme nu înțeleg situația fiului al doilea. Mi se pare că se comite cu el o nedreptate. Bine, prislea e Făt-Frumos. Primul fiu e rău. Dar al doilea de ce nu are un destin propriu și îl copiază pe primul ?

— Interesantă reflecție.

— În sfîrșit, te-am entuziasmat.

— Fii fără teamă, îmi trece repede. Dar ce înțelegi printr-un om sensibil ?

— Un om care nu numai că a văzut adîncurile, dar a și fost acolo.

— Cînd ai citit PARADOX DESPRE ACTOR al lui Diderot în care se demonstrează că actorul bun nu are nevoie de sensibilitate ci trebuie s-o sugereze, i-ai dat dreptate ?

— Are dreptate. Mă calcă pe nervi, dar are dreptate.

— De ce ți-e teamă ?

— De locurile comune.

— De asta ți-e atît de drag Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ?

— Printre altele, și de asta. Deși unii îl batjocoresc.

— De ce oare ?

— Știi cum spune Goethe : oamenii își bat joc întotdeauna de ce nu înțeleg.

— Ce e de fapt cenaclul acesta ?

— O adevărată contribuție la arta spectacolului mondial. O revoluție de care ar trebui să se molipsească și teatrele. Prin dezinvoltura lui.

— Dar un act de creație presupune și rigoare !

— Și la cenaclu există această rigoare. Dar noi nu venim cu un program dinainte stabilit, în care totul se desfășoară după un protocol savant și plicticos. Totul e o surpriză chiar și pentru noi, cei de pe scenă. Nici măcar conducătorul cenaclului nu știe, cred, dinainte cum se va desfășura seara respectivă. Sau cel puțin așa lasă impresia. Fiecare public are spectacolul pe care îl merită. Publicul provoacă actul artistic. Adrian Păunescu simte nemaipomenit cînd e nevoie să se spună versuri patriotice și cînd e nevoie de pantomimă. Și totodată incită pe spectatori să ia și ei parte la procesul de creație, să fie coautori. Din păcate, nu toți cîntăreții și actorii își păstrează locurile pe scenă, așa cum era altădată. Asta e o dovadă că nu trăiesc, că nu pricep că în fiecare seară altfel sună Cozma Răcoare.

— Bine. Asta în ceea ce privește arta spectacolului. Dar din punct de vedere al ideilor pe care le propagă cenaclul ce poți să-mi spui ?

— E o formidabilă școală de educație. Patriotică, estetică. De educare a sensibilității. De atragere a tineretului la cultură. De participare conștientă la viața politică a țării.

— Atunci de ce unii îl critică ?

— Cine anume ? Cei care se tem de răsturnarea micii lor comodități. Cei care nu știu că totul e mișcare dialectică și se încrîncenează. Cîtă putere sufletească îți trebuie pentru ca să recunoști că ești depășit ! Din fericire, sîntem îndemnați tot timpul să ne autodepășim.

— Prin ce se caracterizează spiritul tînăr ?

— Adu-ți aminte de versurile unuia din cîntecele care se cîntă în cenaclu : „Mi-e lehamite de marșuri / De tromboane, de plocoane / De fasoane, de blazoane, de canoane." Clar ?

— Clar. Ce dorești teatrului românesc ?

— Îndrăzneala din alte domenii de activitate. De pildă, din domeniul politic. Un centru de cercetare. Nu numai întreprinderi, dar și prospecții ale viitorului. Și să monteze din nou Pintilie.

— Care e șansa ta în viață ?

— Părinții. Din pricina lor nu am fugit de acasă, nu m-am înhăitat cu derbedeii ca să bat bulevardele. M-ai auzit vreodată înjurînd ?

— Nu. Deși te-am ținut sub observație.

— Tot din pricina lor. Niște oameni care au făcut totul pentru mine și pentru care eu n-am făcut nimic. Nici măcar duminica nu-mi fac răgaz să mănînc cu ei la masă.

— Ultima întrebare...

— A, nu. Chiar ultima nu...

GEORGE ARION

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

CRONICA DISCULUI

Șlagăre, șlagăre

Acum, în plină vară, reținem cu precădere atenția discofililor acele discuri din producția ultimelor două luni a Electrecordului orientată cumva spre o muzică mai ușoară, mai potrivită în concepția sa sezonului estival. Astfel, L.P.-ul **Șlagăre, șlagăre** (STM EDE 01299) cuprinde o selecție de 12 cîntece din repertoriul internațional interpretate în limbile originare de diferiți soliști români printre care Cristian Madolciu, Dan Andrei Aldea, Adrian Romcescu, Gil Dobrică și alții, acompaniați de Super Grup Electrecord, condus de Dan Mândrilă. Pe disc pot fi ascultate, de exemplu, șlagăre ca **Let the music play** (Barry White), **Arms of Mary** (Jan Sutherland), **Girls, girls, girls** (Kajanus) ș.a. care sună convingător în variantă românească ● Tot un disc cu șlagăre și avînd pe coperte înscris tot numele Super Grupului Electrecord este și E.P.-ul **Mona Lisa** (45 STM EDC 10530) în care Al. Arșinel — actor cu calități muzicale și cu destule calități vocale care să le îndreptățească — cîntă trei din cunoscutele cîntece ale și acum regretatului Nat King Cole ; la rîndul lui, E.P.-ul **2 șlagăre mondiale** (45 STM EDC 10531) ne propune în interpretarea Angelei Clochină și a lui Nelu Slev cunoscutele **Fernando** (ABBA) și în **James** (Billy Joel), avînd, bineînțeles, asigurată partea orchestrată de același excelent Super Grup Electrecord ● Păunița Ionescu este protagonista unui alt disc (45 STM EDC 10529) în care acompaniată de formația Sfinx ne propune în varianta sa plină de personalitate trei șlagăre : **Don't tell me** (Stevens), **So long** (ABBA) și **Is everybody happy** (Rodgers) ● Pentru amatorii — nu puțini, sîntem siguri — de muzică folk, Nicu Alifantis este prezent cu patru din piesele sale pline de muzicalitate, pe versuri de Bacovia, Blaga, Nichita Stănescu, Petre Ghelmez, și anume **Decembre, Cîntec de noapte, Luna în cîmp** și **Să recunoaștem totuși** pe un disc (45 STM EDC 10528) ale cărui calități îl vor situa — credem — în fruntea preferințelor ascultătorilor.

NICOLAE SPIRESCU

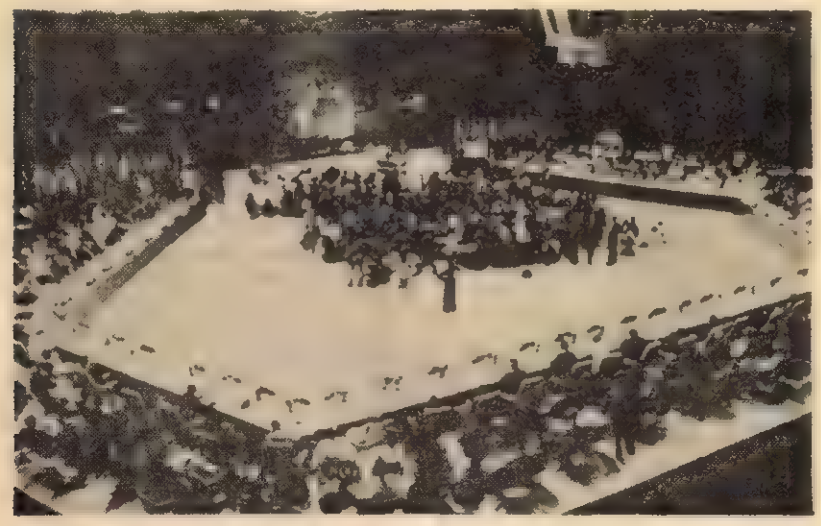

Africa — dialog la nivel înalt

Vă prezentăm alăturat imaginea inaugurală a celei de a XIV-a sesiuni la nivel înalt a Organizației Unității Africane (O.U.A.), care, reunită în aceste zile în capitala Gabonului, Libreville, examinează un larg cerc de probleme actuale privind lichidarea ultimelor vestigii ale colonialismului și rasismului, întărirea independenței și dezvoltarea economico-socială a țărilor continentului. Șefii de stat și de guvern ai țărilor independente, reprezentanți ai mișcărilor de eliberare din Africa — au primit cu viu interes *Mesajul președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu*, adresat participanților la sesiunea O.U.A. la nivel înalt. Evocînd legăturile trainice de solidaritate și colaborare care unesc poporul român și popoarele africane, legături care capătă astăzi o expresie superioară în conținutul tot mai bogat al raporturilor dintre România și statele independente din Africa, Mesajul exprimă solidaritatea militantă, sprijinul consecvent acordat de țara noastră luptei popoarelor africane pentru libertate și neatîrnare, pentru dezvoltarea liberă independentă, pentru realizarea progresului economic. Adresînd urări de deplin succes lucrărilor reuniunii O.U.A., în încheiere mesajul subliniază : „Ca și pînă acum, România socialistă și poporul român se vor afla mereu alături de țările și popoarele africane în lupta pentru înfăptuirea idealurilor comune de libertate, independență și progres social".

Bătrînul Jarvevanna strunește apele

Legenda spune că în noaptea fiecărui An Nou, din adîncurile lacului Ulemiste, situat în apropierea Tallinului, coboară pe străzile orașului bătrînul Jarvevanna, care pune primului întîlnit întrebarea : „orașul este terminat ?" Răspunsul trebuie să fie „nu, orașul încă se construiește", altfel bătrînul ar da drumul apelor lacului să inunde orașul. Nici nu s-ar putea răsnunde altfel la întrebare cunoscînd Tallinul, localitate unde, în armonie cu ceea ce au durat mai de preț predecesorii, oamenii de azi continuă să-și construiască orașul. Puține orașe din Europa pot fi asemuite cu capitala Estoniei, un oraș vechi și în același timp în continuă înnoire și întinerire.

Sfîrșitul lunii mai coincide aici cu începutul nopților albe, atunci cînd albul cuprinde văzduhul la ora imprecisă a trecerii zilei spre noapte, cînd întunericul nu mai există, fără însă ca transparența luminii să-i fi putut lua locul, iar conturele clădirilor, oamenilor, apelor sînt rotunjite de un alb intens, un alb lăptos. Mi se părea curios să găsesc în camera de hotel, modern mobilată, un pat cu baldachin. Abia cînd, noaptea, nu puteam închide ochii din cauza soarelui care uitase de odihnă, am înțeles rostul baldachinului. Dar noului-venit îi este imposibil să doarmă. Deși rumoarea străzii s-a potolit și magazinele sînt închise, există totuși o senzație ciudată, o forfotă a orașului specifică acestor nopți.

Așezată pe coasta Mării Baltice, capitala Estoniei — țara cu 800 de insule, 1 500 de lacuri și 420 de ape curgătoare — se întinde printre peluzele de iarbă și pădurile de conifere, într-un cadru pitoresc și plin de armonie. Unic în felul său, vechiul Tallin este împărțit în „orașul de sus" și „orașul de jos", avînd peste 4 500 de monumente istorice și arhitectonice, străzi înguste și întortocheate, ziduri austere, dominate de acoperișuri roșii și turnuri înalte peste care veghează Palatul Toompea și Domul din secolul al XIII-lea. Vechea cetate închide între zidurile ei, acum, ca și în veacurile anterioare, inima orașului. Ea păstrează aproape nealterată fizionomia secolelor XV-XVII și fiecare stradă, fiecare casă este un vestigiu din acele vremuri, zona aceasta fiind declarată monument istoric. Nici o construcție nouă nu este permisă în orașul vechi, o muncă asiduă de restaurare asigură conservarea vechilor clădiri. Casele vechi, atît în interior, cît și în exterior, poartă remarcabile detalii de artă medievală. Minunatele portaluri de piatră ce ilustrează arta meșteșugarilor estonieni medievali se îmbină în chip fericit cu sculpturile în lemn și picturile murale. Există foarte multe decorații în oțel, în primul rînd giruete. Cea mai veche, datînd din 1530, reprezintă un oștean în armură de epocă, cu un steag în mînă. Împodobește săgeata Vechiului Turn și a devenit emblema orașului, sub numele „Toma cel Mare".

În jurul orașului vechi se extinde pe orizontală și pe verticală, noul Tallin. De la înălțimea de 70 de metri a terasei modernului hotel Viru, aflat în imediata vecinătate a centrului vechi, se deschide panorama nouă a capitalei Estoniei sovietice : Golful Finic, cu șantierul naval în continuă dezvoltare, cartierul de locuințe „Kalinin", o mare uzină de excavatoare, un alt cartier nou de locuințe, „Muntele Negru", în ale cărui blocuri zvelte locuiesc peste 70 000 de cetățeni ai orașului, uzina de motoare electrice, 6 instituții de învățămînt superior. În prezent, din cei 1 438 000 de locuitori ai Estoniei, aproape 400 000 trăiesc la Tallin. Fiecare al cincilea motor produs în Uniunea Sovietică poartă marca uzinelor „Volta", iar producția de motoare pe locuitor a republicii este printre cele mai ridicate din lume. Mărfurile întreprinderilor din Tallin sînt exportate în peste 80 de țări ale lumii, cele 100 de întreprinderi ale orașului realizînd 45 la sută din producția industrială a Estoniei. Prin valorificarea superioară a șisturilor de combustibili, principala sa bogăție naturală, Estonia produce peste 14 miliarde kilowați/oră de energie electrică cît realizau în 1932 toate centralele electrice ale Uniunii Sovietice.

Am vrut să văd monumentul Rusalkăi. Așezat pe malul Mării Baltice, în apropiere de Parcul Katriork, de 150 de hectare, unde se află și palatul cu același nume, construit în cel mai reușit stil gotic întîlnit în nordul Europei (astăzi adăpostind Muzeul republican de artă), căutarea statuii eroinei legendare mi-a prilejuit vizitarea edificiului modern în care, din cinci în cinci ani, în lunile iunie și iulie, se desfășoară Sărbătoarea cîntecului și dansului estonian. Tradiția cîntecului are pe tărmurile Balticei valori de simbol : de 108 ani au loc la Tallin serbări ale cîntecului coral, și orașul se mîndrește cu cel mai mare cor din lume — 30 000 de membri. În perioada acestor serbări, numărul populației Tallinului se dublează, străzile sînt pline de culorile vii ale costumelor populare. Moderna arenă, în forma unei uriașe aripi de avion, poate găzdui 200 000 de spectatori, care, chiar dacă plouă — și plouă des la Tallin ! — urmăresc neclintiți spectacolul, cuprinzînd, în cîntec și dans, întreaga suflare a țării.

RODICA ȚEPEȘ ■

În raportul unei comisii O.N.U.:

Probleme sociale ale lumii

Recent, a fost dat publicității raportul Comisiei dezvoltării sociale, important organism al O.N.U. compus din 32 de state, printre care și România. Documentul redă sintetic rezultatele dezbaterilor purtate anul acesta cu privire la 16 teme ținînd de dimensiunea socială a edificării unei noi ordini mondiale, printre care figurează : experiența națională a statelor în realizarea unor schimbări sociale și economice de perspectivă; evaluarea rezultatelor strategiei internaționale a dezvoltării; migrația forței de muncă, inclusiv a personalului calificat din țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate; efectuarea unor reforme sociale și instituționale pentru creșterea producției alimentare naționale; repartizarea venitului național; prevenirea criminalității; securitatea socială și persoanele vîrstnice. Un loc aparte l-a ocupat punctul privind participarea tineretului la procesul dezvoltării naționale, precum și aspectele referitoare la educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, temă intrată în atenția O.N.U. pentru prima dată în 1960, la propunerea României.

Firește, spațiul nu ne permite să prezentăm pe larg bogatul bilanț al dezbaterilor Comisiei, desfășurate la Geneva sub președinția reprezentantului României, dr. Ioan Voicu. Vom releva însă unele aspecte caracteristice, puse în lumină de raport, pentru a prezenta cîteva din preocupările actuale ale O.N.U. în domeniul social.

Comisia dezvoltării sociale a adoptat o cuprinzătoare rezoluție intitulată „Tineretul în lumea contemporană" pe baza unui proiect prezentat de România, Indonezia, Japonia, Egipt, Filipine, Turcia, Costa Rica, Sierra Leone, Cipru, Zair și Lesotho. Rezoluția reliefează necesitatea consolidării eforturilor O.N.U. pentru a se ajunge la o abordare „coordonată și concretă" a problematicii tinerei generații, precum și actualitatea educării permanente a tinerilor în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Documentul evidențiază necesitatea imperioasă a orientării energiilor, entuziasmului și facultăților creatoare ale tinerilor în direcția întăririi națiunii, a promovării progresului economic, social și cultural al popoarelor, a menținerii păcii în lume, a dezvoltării cooperării și înțelegerii internaționale.

În dezbaterile cu privire la migrația forței de muncă și „exodul" de personal calificat din țările în curs de dezvoltare spre cele dezvoltate s-a făcut vădită îngrijorarea legitimă a țărilor în curs de dezvoltare față de un fenomen ce ține de vechile structuri economice și antrenează pierderi considerabile pentru aceste state.

Unul grup de nouă coautori, printre care și România, îi aparține inițiativa adoptării unei rezoluții cu privire la repartizarea venitului național. În document se exprimă preocuparea față de mizeria, nedreptatea socială, șomajul, folosirea inadecvată a forței de muncă, fenomene existente încă în numeroase țări. Totodată, se cere Adunării Generale a O.N.U. să examineze importanța repartizării echitabile a venitului național pentru dezvoltarea economică și socială.

O temă care reține tot mai mult atenția O.N.U. este prevenirea crimelor și lupta împotriva delincvenței. În raportul Comisiei dezvoltării sociale se exprimă preocuparea statelor membre față de pericolul pe care îl prezintă delincvența pentru obiectivele dezvoltării naționale. Preocupările actuale vizează, cu precădere, aspectele criminalității dăunătoare economiilor naționale, persistența formelor de violență cu incidențe transnaționale, criminalitatea asociată cu abuzul de alcool și stupefiante. În rezoluția adoptată la acest punct se subliniază gravitatea problemelor criminalității, care, în numeroase țări, a căpătat forme și dimensiuni noi și se exprimă îngrijorarea față de povara socială și materială considerabilă pe care o impune criminalitatea, precum și față de obstacolele pe care aceasta le ridică în calea unei dezvoltări mai sănătoase și a îmbunătățirii calității vieții pentru toți. În același timp se recunoaște faptul că diversele forme de control social pentru prevenirea crimei trebuie să țină seama de deosebirile existente între tradițiile, structurile politice și economice, disponibilitățile în materie de resurse și nivelurile de dezvoltare ale diferitelor state membre. Reamintim că în anul 1980 va avea loc la Sidney (Australia) cel de-al VI-lea Congres mondial al O.N.U. pentru prevenirea crimei și combaterea delincvenței, importantă reuniune internațională dedicată unei problematici a cărei acuitate este frecvent subliniată de statele membre ale Națiunilor Unite.

Lectura raportului Comisiei dezvoltării sociale este concludentă nu numai pentru problematica sa, ci și pentru faptul că familiarizează cititorul cu un amplu dialog internațional în cadrul căruia sînt reafirmate cu vigoare marile răspunderi ce revin O.N.U. în statornicirea unei noi ordini mondiale, întemeiată pe drept și justiție, în realizarea misiunii de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. În acest context, apare și mai clară actualitatea unei inițiative a Comisiei, la care este asociată țara noastră, privind coordonarea rezultatelor conferințelor mondiale ținute în domeniul dezvoltării sociale de-a lungul deceniului în curs. Materializată într-o rezoluție adoptată prin consens (ca dealtfel toate rezoluțiile ultimei sesiuni a Comisiei), inițiativa amintită se adresează secretarului general al O.N.U. căruia i se cere să întocmească un raport în care să fie analizate în mod sistematic declarațiile, recomandările și planurile de acțiune ale conferințelor mondiale din ultima vreme, să determine și să recapituleze elementele lor comune, care prezintă interes pentru elaborarea unei noi strategii internaționale a dezvoltării.

Dialogul, prezent și viitor, pe temele amintite, cu participarea tuturor statelor membre ale O.N.U., va contribui la sporirea rolului Organizației în identificarea și dezbaterea democratică a căilor și modalităților de edificare a unei noi ordini mondiale. Starea socială a lumii va trebui să ocupe în continuare locul ce i se cuvine în preocupările Națiunilor Unite, pe măsura năzuințelor tuturor popoarelor.

V. IONESCU ■

DOUĂ EXTREME, ACEEAȘI LUME

La umbra zgîrie-norilor, demonstrații ale șomerilor în căutare de lucru („I want to work") și mizeria unor locuințe improvizate, în care familii nevoiașe își duc viața.

Italia: jumătate de pas înainte

Italienii vor păstra probabil multă vreme în memorie aceste zile de la sfîrșitul lui iunie și începutul lui iulie 1977, zile în care au fost finalizate tratativele de lungă durată dintre partidele politice ale „arcului constituțional" asupra noului program guvernamental. Căci deși, după cum se va vedea în continuare, acordul semnat la începutul acestei săptămîni de liderii celor cinci partide — Democrat-Creștin (aflat la guvern), Comunist, Socialist, Socialist-Democratic și Republican — nu poate fi privit decît ca o jumătate de pas înainte pe calea depășirii crizei grave prin care trece țara, direcția este cea bună și a fost adoptată în cele din urmă cu stringența impusă de împrejurări. După cum se știe, tratativele asupra noului program guvernamental au debutat la începutul lunii mai pe fundalul unei crize tot mai accentuate a societății italiene. O criză generală declanșată de recesiunea structurală, profundă și de durată, a economiei — cea mai serioasă din întreaga perioadă postbelică. De ani întregi, în ciuda tuturor eforturilor, inflația înregistrează rate anuale de peste 20 la sută (în 1976 22 la sută și același ritm în primele luni ale acestui an). Numărul șomerilor se apropie de cifra, eufemistic spus alarmantă, de 1,5 milioane. Direcția băncilor italiene consideră că o creștere a producției nu se poate aștepta decît în 1980. A crescut, în schimb, numărul de falimente cu 6 la sută : 4 670 de întreprinderi și-au închis porțile numai în 1976. La toate acestea se adaugă deficitul imens al balanței comerciale (în jurul a șase miliarde dolari anul trecut), dificultățile tot mai mari în a obține creditele internaționale necesare pentru acoperirea lui și deprecierea constantă a lirei. Criza nu a putut fi combătută eficient deoarece mai bine de trei ani guvernele conduse de democrat-creștini au încercat să soluționeze aceste grave și complexe probleme prin programe aleatorii și lipsite de un fundament național solid. Încercarea democrat-creștinilor de a menține în afara responsabilității guvernamentale al doilea partid politic al țării, Partidul Comunist Italian, ajuns aproape la paritate cu „Democrazia Cristiana", avea să ducă nu numai la o îngustare continuă a bazei guvernamentale, de la vechea coaliție de centru-stînga la actualul guvern minoritar, ci și la slăbirea continuă a înseși pozițiilor P.D.C. în rîndurile electoratului. Criza a proliferat astfel din domeniul economic în cel al instituțiilor, extinzîndu-se apoi la cel politic.

Acordul semnat luni de liderii celor cinci partide este un moment memorabil din mai multe motive. Mai întîi pentru faptul că programul guvernamental convenit este orientat destul de clar spre depășirea principalelor aspecte ale crizei societății italiene : reducerea, prin măsuri adecvate de creștere a investițiilor și urmărirea unui ritm înalt al creșterii economice, a șomajului și inflației ; restabilirea ordinii publice prin înlăturarea unora dintre cauzele violenței și criminalității precum și prin prevenirea și reprimarea mai fermă a actelor teroriste ; îmbunătățirea situației din învățămîntul public și administrațiile locale. Este de remarcat, așadar, mai întîi, amploarea și semnificația convergențelor realizate", cum sublinia declarația publicată de Direcțiunea P.C.I. după reuniunea în care a aprobat acordul. Dar și mai important este faptul că acest program, în ciuda rezervelor mai mult sau mai puțin semnificative ce mai persistă în rîndul semnatarilor săi, are, pentru prima dată după foarte mulți ani, o largă bază națională, cele cinci partide reprezentînd în parlament majoritatea covîrșitoare a populației italiene. În plus, semnătura depusă pe acest document este angajantă pentru fiecare partid în parte, ea nefiind doar o simplă aprobare, ci o sarcină — de a contribui prin toate forțele la realizarea prevederilor sale. Pericolul deteriorării în continuare a gravei situații economice, se spune în document, cere „să se intervină cu hotărîre în lupta împotriva inflației și pentru asanarea financiară, cere ca dezvoltarea producției și apărarea locurilor de muncă să fie puse pe baze durabile". Cu alte cuvinte, programul are șanse de a fi realizat, mai ales că sindicatele au fost și ele consultate și în principiu aderă la obiectivele sale. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, acest acord reprezintă „un nou pas spre dispariția totală a vechilor prejudecăți anticomuniste", după cum aprecia în același document Direcțiunea P.C.I.

Acest amplu document programatic de certă importanță este un fapt nou în politica italiană, deoarece implică, pentru prima dată după trei decenii, participarea comuniștilor italieni — deocamdată indirect — la responsabilitatea guvernamentală. El vine cam tîrziu, ce-i drept. Dar vina nu aparține comuniștilor. Și apoi, zicala „mai bine mai tîrziu decît niciodată" este valabilă și în politică. Dar principala limită a acestei înțelegeri (care explică și rezerva conținută în titlul acestor rînduri) constă în menținerea în continuare a Partidului Comunist Italian în afara participării directe la guvern. Căci, după cum arăta secretarul general al P.C.I., Enrico Berlinguer, „numai un guvern de unitate democratică — în care să fie parte constitutivă și P.C.I. — ar putea corespunde pe deplin necesităților și aspirațiilor țării".

BAZIL ȘTEFAN

Viața teatrală pariziană pe scenă și în culise

Continuînd însemnările din numărul precedent, pentru a putea da o imagine mai clară și obiectivă a teatrelor pariziene și a actorilor ce le slujesc îmi permit să citez din programul la spectacolul cu „Iphigénie Hôtel" de M. Vinaver, prezentat de „Théâtre des quartiers d'Ivry" în colaborare cu „Le jeune Théâtre National". Menționez că regia spectacolului aparține unuia dintre cei mai mari regizori francezi — Antoine Vitez. Se spune în acest program : „Iphigénie Hôtel este un spectacol coproducție cu „Le jeune Théâtre National" într-o perioadă de tranziție între epoca — eroică, se va spune mai tîrziu — de extremă sărăcie, de stare itinerantă, și cea a instalării într-un local relativ mare, amenajat într-o clădire situată în apropierea primăriei Ivry-ului, în plin centrul orașului (banlieu al Parisului). Studiile sînt gata, finanțarea întîrzie ; dar speranțele sînt încă permise". Și mai departe : „Le jeune Théâtre National a fost creat în 1971. El primește o subvenție insuficientă, dar care are meritul că există. Misiunea J.T.N. este de a da posibilitatea tinerilor actori ieșiți din Conservator sau din Școala (de teatru) din Strassbourg să aibă acces la o viață profesională activă. În fiecare an J.T.N. constituie o trupă permanentă formată din 8 actori cărora li se adaugă alții angajați pentru cîteva luni. Teatrul nu are un sediu stabil". Comentariile sînt de prisos. Într-o zi am cunoscut o actriță, R.M., care întîmplător era de origine română. Printre altele mi-a povestit cît de mult au cheltuit părinții ei cu profesorii de dicție, limba ei maternă fiind totuși româna. Acum, la 48 de ani, după ce a jucat prin diverse trupe teatrale și filme, se afla în continuare fără angajament permanent. Din cînd în cînd, atunci cînd îndeplinea numărul de zile fără angajament necesare statutului de șomer, primea ajutorul de șomaj ; în rest se descurca cu micile onorarii primite, la care, pentru un trai rezonabil se adăugau economiile rămase de la părinți. Am văzut-o într-un film, ce urma să se prezinte la Cannes, în afara concursului. Nu juca rău deloc, dimpotrivă ; filmul — mediocru. Interpreții urmau să primească onorariile după ce filmul intra în rețeaua de difuzare, dacă intra. Într-o zi, una din puținele zile însorite, mi-a spus că urma să filmeze niște exterioare în filmul unui tînăr regizor chilian (emigrant), foarte talentat dar total lipsit de mijloace materiale. Întreaga distribuție acceptase să joace fără a fi remunerată. A doua zi am întrebat-o cum a fost filmarea. Mi-a răspuns că n-au filmat întrucît interpretul principal a fost absent. Cînd, după o îndelungă așteptare, soarele a intrat definitiv în nori, actorul neavînd telefon, s-au dus la el acasă să vadă ce se întîmplase. De fapt nu se întîmplase nimic — interpretul principal nu avusese bani de metrou„.

Datorită temei foarte actuale, șomajul, spectacolul „Sfînta Ioana a abatoarelor" cunoaște un real succes de public.

Tot prin intermediul aceleiași actrițe, mereu în căutare de angajamente, am aflat despre existența acelui ciudat personaj din lumea artei spectacolului societății de consum (apropo de „consum", într-o statistică a Ministerului Culturii din Franța, teatrele naționale sînt numite : „așezăminte publice cu caracter industrial și comercial") — alcătuitorul de distribuții (un fel de casting-director gen Hollywood). Care va să zică, tu, regizor, te întîlnești cu un astfel de intermediar și-ți exprimi dorințele creatoare, iar dumnealui, consultîndu-și agenda voluminoasă, ți-aduce, asemeni unei peițoare din vremea lui Gogol, Hamletul, sau Julieta ideală !

De bună seamă că asemenea situații nu apar și în cadrul teatrelor (vai, aflate în minoritate) naționale.

Urmărind „Pariscop"-ul, un foarte cuprinzător ghid al tuturor manifestărilor cu caracter cultural (și al restaurantelor !) din Paris, poți să-ți alegi, pe baza rezumatelor și a distribuțiilor, data și locul unde te vei întîlni și cu „café théâtre"-ul parizian. Unele dintre aceste rezumate sînt însoțite, pentru mai completa informare a virtualului spectator, chiar și de citate din presă referitoare la spectacolele respective. Iată o mostră de la rubrica Teatre erotice : „Théâtre des deux boules" (boule s.f. = bilă mare) situat, culmea ironiei, la numărul 28 pe strada Școlilor, prețul biletelor între 100 și 150 de franci, prezintă „Soirée surprise", despre care presa glăsuiește : „Un element senzațional, care constituie o premieră mondială : actorii, pentru anume secvențe, părăsesc scena pentru a practica actul sexual într-o plasă care e suspendată la 20 cm distantă de capetele spectactorilor".

E de la sine înțeles că nu toate „café théâtres"-le au un astfel de profil. Exemplul de mai sus mi-a venit în minte atunci cînd mi-am amintit de faptul că, exprimîndu-mi dorința de a petrece o seară la Café-théâtre „Le Selénite" (ce mi-a fost recomandat de o actriță din București), mi s-a răspuns că nu merită osteneala, deoarece teatrul, amenințat de faliment, și-a schimbat genul, intrînd în categoria teatrelor erotice. Aceiași prieteni localnici mi-au recomandat, în schimb, un interesant spectacol cu creația lui Jean Cocteau : „Improvizația de la Palais-Royal", jucat la Café-théâtre „Coupe-Chou". Nu am avut ocazia să verific recomandarea prietenilor mei, pentru simplul motiv că în seara respectivă spectacolul nu s-a jucat, din lipsă de spectatori. Totuși, nu am părăsit Parisul fără a face cunoștință cu un café-théâtre : acesta a fost „Le fanal aux Halles". Toate bune și frumoase, cadrul pitoresc — o pivniță medievală, textul spiritual, actorii talentați, aceasta pînă la finalul spectacolului cînd urma momentul penibil — cheta. Da, cheta, pentru că acești actori trăiesc din contribuția benevolă a spectatorilor, al cărei cuantum minim este anunțat în același „Pariscop".

OLIMPIA ARGHIR

MONDO UMANO ?

Ciocanul și păpușa... de plastic

Încercînd să afle ce efecte au crimele de pe micul ecran asupra spectatorilor, un ziarist de la publicația vest-germană „Die Welt" relatează că în legătură cu urmările propagării violenței prin mijloace de mass-media există cinci teorii contradictorii :

— Teoria ventil care afirmă că agresiunea în cadrul programelor de emisie ar fi... necesară pentru oameni întrucît, astfel, ei ar putea să... dezamorseze propriile lor agresiuni refulate. În consecință, violența prin mijloacele de mass-media ar avea o desfășurare structurală purificatoare și degrevantă, emisiunile respective acționînd ca un ventil ce lasă să iasă aburul de presiune din omul agresiv.

— Adepții teoriei adaptării opinează că, prin contactele repetate cu violența pe micul ecran, apare o anumită obișnuință. Așa s-ar ajunge la o... eliminare a reacțiilor agresive.

— Teoria inhibiției presupune anumite inhibiții care ar urma să fie consolidate odată cu creșterea consumului de violență de către om prin intermediul micului ecran. Ca urmare a acestor limitări, reacțiile agresive ar urma să fie înlăturate.

— Altă teorie afirmă că T.V. nu are absolut nici o influență asupra spectatorului. Opiniile unor pedagogi, sociologi și medici îngrijorați pe drept de prea multa violență sînt desemnate drept „literatură ce provoacă... indignare".

— Potrivit teoriei învățăturii, violența din programele T.V. (occidentale, se înțelege de la sine) declanșează, prin exemplele ce le oferă, procese de învățare. Potrivit afirmațiilor adepților acestei teorii, spectatorul învață să fie dușmănos, brutal, agresiv, conflictual, războinic. (De ce este nevoie să se cultive aceste „calități", evident, autorii teoriei nu ne spun !).

De la teorie s-a trecut la practică. Profesorul american Hicks a prezentat unor copii de 5 ani un film în care aveau loc patru atacuri corporale și patru atacuri verbale. Decisivă a fost o acțiune agresivă prin care cineva lovea o păpușă de plastic cu un ciocan de plastic. Ulterior, prof. Hicks i-a lăsat pe copii să se joace într-o cameră. Undeva, printre jucării, se aflau o păpușă de plastic și un ciocan de plastic. Copiii ce văzuseră filmul au imitat fără excepție acțiunea agresivă vizionată, lovind cu ciocanul de plastic în păpușa de plastic. În schimb, copiii dintr-o grupă de control ce nu văzuseră filmul nu au făcut nici o legătură între ciocanul respectiv și păpușă. Elocvent, nu ?

Cu teoriile de mai sus, fără a ține seama de concluziile indeniabile ale unor experimente, violența e propagată — însă — cu o intensitate crescîndă. Constatarea o face tot „Die Welt" : prin intermediul televizorului, într-o săptămînă aleasă la întîmplare, au ajuns în casele oamenilor (din R.F.G. — n.n.) exact 416 acțiuni violente. În urma unui calcul, pe această bază s-a ajuns la concluzia că în R. F. Germania un spectator între 5 și 15 ani este obligat să asiste la T.V. la circa 12 500 omucideri. Nu e de prisos să arătăm că tot „Die Welt" scrie că oamenii de știință, în majoritatea lor, apreciază că asemenea prezentări de acte violente au efecte catastrofale.

PETRE NICOLAE

Final

În sfîrșit, cunoaștem pe ocupanta locului 16 (**Rapidueței** nostru atît de încercat) și pe campioni : **Dinamo.** Aparent, acest ultim campionat a părut foarte dramatic, mai ales dacă ne gîndim la lupta dusă în jurul celui de-al treilea fotoliu de retrogradați. Nici în fruntea clasamentului lucrurile n-au stat mai liniștit. **Dinamo** a început tare, a avut o perioadă de cădere și și-a revenit din mers. **Steaua** a părut în această primăvară foarte aproape de titlu dar, în mod inexplicabil, a clacat. Cea mai interesantă echipă din această întrecere mi s-a părut **Universitatea** Craiova. După un an destul de mediocru, unsprezecele din **Bănie,** încăput pe mîna **Piticului,** a devenit, dintr-o dată, cel mai amenințător team. Din păcate, iregularitatea concursului și eu continuu să cred că anumite mișmașuri făcute de jucători, cunoscute de ei, au silit pe antrenor să mențină „la băi" în final și virtualii campioni de acum vreo trei luni au ocupat numai locul trei. E trist dar adevărat. Încă jucătorii cluburilor sînt mai puternici decît antrenorii și asta din cauza lipsei de fermitate a conducătorilor de club. Aceștia din urmă sînt incapabili să sacrifice interesele imediate, conjuncturale, pentru un scop înalt, cu bătaie mai lungă. Aș fi preferat ca la finala de duminică **Universitatea** Craiova să se fi înfățișat cu o echipă de juniori așa cum preconiza **Teașcă.** Mi-am spus de multe ori cuvîntul în această problemă, dar o surzenie homerică astupă delicatele urechi ale celor ce ar trebui să audă mai bine ca oricine.

Se sperăm că în campionatul viitor vor fi luate în considerație vechile doleanțe ale tuturor celor ce iubesc fotbalul cu adevărat și că nu se va mai permite mascarada care a domnit în această primăvară. Din păcate, cu toate apelurile noastre, nu s-a făcut lumină în problema vînzărilor de meciuri, așa cum s-a făcut lumină anul trecut în arbitraj. Neavînd mijloace pentru a putea dovedi unele matrapazlicuri totuși evidente, ne mulțumim numai a regreta că nu instituim o instanță a fotbalului care să-i vindece pe ticăloși de furturi.

Dar să ne întoarcem la echipele din fruntea clasamentului : pe locul IV, la potou, **A.S.A.** Tg. Mureș a cîștigat la Galați un loc în Cupele U.E.F.A. Ciudată această echipă care poate să cîștige oricînd și oriunde, dar cîștigă numai cînd vrea. Unele meciuri au demonstrat ceea ce scriu eu aici. Părerea mea este că această formație putea obține cel puțin locul II anul acesta. Dar n-a dorit-o, însă asta-i treaba clubului...

În sfîrșit, trebuie vorbit despre **Jiul,** surpriza plăcută a acestui campionat care, ca și **Universitatea** Craiova, a oferit anul acesta cele mai mari satisfacții publicului el. S-ar părea că o explicație ar sta în aceea că lotul a fost împrospătat cu jucători de la Dinamo care au întărit coloana vertebrală a acestui unsprezece. Poate mai sînt și alte explicații dar preferăm să nu le scriem pe hîrtie. Oricum, echipa minerilor din Valea Jiului merită toate felicitările.

Ne oprim aici, pentru că în față avem o problemă ce trebuie discutată de pe acum, cum se vor comporta cele patru echipe în cupele europene ; ce s-a întîmplat anii trecuți știm foarte bine. Mai putem noi să riscăm ? **Dinamo** pare cea mai bine pregătită, cu jucători valoroși, dar nu trebuie să uităm că pe terenurile străine nu vor avea în față **Reșița, Corvinul** și **Galații.** La **Steaua** lucrurile par a sta mai bine : acolo mi se pare că nu există portar și un centru înaintaș. La **Universitatea** Craiova, problema înaintării este cea mai spinoasă la ora de față ; trebuie adus repede un centru înaintaș de meserie și chiar două extreme ca rezerve ale capriciilor **Crișan** și **Marcu.**

EUGEN BARBU

P.S.
Duminică, Universitatea Craiova a cîștigat Cupa României după un meci foarte frumos cu Steaua. Iată că după mai multe inexplicabile înfrîngeri, această formație arată tot ce poate (și arată mult), dîndu-ne mari speranțe pentru Cupa Cupelor. Din nefericire, jucătorul Beldeanu explică această victorie prin „liniștea ultimelor zece zile", ceea ce înseamnă absența Piticului. Înțelegem ce vrea să spună foarte valorosul jucător dar cei pe care trebuiau să-l arunce din brațe în brațe pe Republicii era Teașcă, asta neînsemnînd că Deliu nu are merite. Totdeauna tații cei aspri sînt urîți. Dar asprimea, seriozitatea, munca, dacă vor să știe craiovenii, le-au adus Cupa. S-o stăpînească sănătoși... Cu tatăl lor cel aspru împreună !

În bătălia Cupei alături de...

C. TEAȘCĂ
(Univ. Craiova)

EM. JENEI
(Steaua)

La Sinaia, pe strada Răscoalei, numărul 4, îl găsim pe antrenorul craiovean într-un fotoliu, acoperit cu un pled, cu radioul și televizorul deschise. La amîndouă se dă legătura cu stadionul, Teașcă înghite niște medicamente, pentru dureri renale ?, mă interesez. „nu, vine răspunsul, calmante contra nervilor"

Ora 17,24. Arbitrul Igna dictează penalty pentru Steaua. Teașcă țîșnește din fotoliu și protestează : „Strada numai din 11 metri poate să cîștige țipă, n-a fost nimic, nici vorbă de fault!". Pe ecran apare reluarea și antrenorul se dumirește, ridicînd mîinile în sus. „Fault clar, recunoaște, m-a luat gura pe dinainte." Se întoarce între brațele fotoliului și gîndește cu voce tare: „Vigu bate în dreapta portarului, sus, of, doamne, poate dă în bară". Previziunea se confirmă, Teașcă scoate un țipăt, face un ocol camerei și decretează: „dacă-au scăpat-o pe-asta, îi batem. Cupa e ca și în drum spre Craiova". Meciul își urmează cursul. Teașcă e transpirat tot și bea pahar după pahar. Apă. O cumnată îi aduce o nouă carafă și antrenorul se miră: „ce-o fi cu apa asta, de e așa sălcie?!" Închide aparatul de radio, îl redeschide, comentează fazele. „Cine cîștigă lupta la mijlocul terenului, cîștigă Cupa! Nu jucăm rău, dar se pasează prea mult în cadrul aceluiași compartiment. Nu construim destul. Beldeanu nu-i urmărește suficient pe Dumitru". Bruse, i se face cald. Deschide fereastra, apoi, i se pare că e curent și-o închide Pentru a patra oară, Cîrțu e fluierat în ofsaid. „Bag mîna-n foc, zice, că băiatul ăsta marcă gol". Televizorul arată minutul 44,37, arbitrul Igna lasă un minunat avantaj pentru Balaci și antrenorul își reamînteșie de ultima ședință a Biroului federal. „S-a propus, evocă, încluderea lui Igna pe lista arbitrilor internaționali, am susținut propunerea, dar Igna a pierdut cu un vot în favoarea lui Stîncan. Păcat. Au zis unii că e prea tînăr, eu am zis că nu e, maniera în care a fluierat pînă acum îmi dă dreptate. Numai de-ar ține-o așa".

Pauză. Teașcă înghite alte două calmante. Mama îl ceartă, dar omul n-are timp pentru nimeni. Calculează: „a ieșit Marcu, intră Țicleanu, care joacă unde-i pui. Ba nu, se contrazice singur, ar fi mai bună soluția cu Cămătaru. Are mai multă forță. Ar trebui băgat pe dreapta, unde Vigu se aventurează prea mult ca să-și spele cu un gol ratarea de la 11 metri".

Începe repriza secundă. Ratează întîi Dumitru, din lovitură liberă, apoi vine golul lui Balaci. Sare în sus și mă îmbrățișează. Pe mine și pe toți ceilalți. Apoi își face socoteala că nu s-a terminat, deși e convins că Steaua nu va mai găsi resurse să întoarcă jocul. Lui Ștefănescu îi ies toate intercepțiile și toate pasele, dar antrenorul nu e pe de-a întregul mulțumit. „Mai repede, mai repede, țipă, acum trebuie insistat, prea se complică apărarea în pase scurte". Bea un nou pahar cu apă. Cămașa i s-a udat de tot. Iese Dumitru, Cîrțu ridică scorul la 2—0. Îl laudă pe arbitru, care a lăsat cu mare măiestrie avantaj în faza premergătoare golului, dar înlocuirea lui Dumitru îl pune pe gînduri. „Mai bine rămînea, vorbește singur, pentru Craiova un Dumitru fără benzină înseamnă mai mult decît un Aelenei abia intrat, adică proaspăt". E eliminat Sameș și antrenorul clatină din cap : „nu-i a bună, nu prea știm să jucăm 11 contra 10, urmează momente grele". Se uită tot mai des la ceas, apoi îl scoate de la mînă și-i aruncă pe masă. Steaua reduce din handicap, Craiovei îi e din ce în ce mai dificil, oltenii par să-și fi pierdut busola, s-au adunat în apărare. „Cît mai e ?", se interesează cineva. Mai sînt 10 minute, dar răspunsul lui Teașcă e altul : „a mai rămas o viață, acum fiecare minut înseamnă o oră". Îndus în eroare de un semn al arbitrului, crainicul anunță sfîrșitul partidei. Teașcă se pupă cu inginerul Nițu. Cînd își dă seama că nu s-a terminat, intră în panică. „O fi fost un semn rău", se lamentează. Penalty pentru Universitatea! „Gol sigur", anunță, înșelîndu-se pentru prima oară în 90 de minute, dar n-are timp să se mai zbuciume, căci partida se termină cu adevărat. Nu mai pot nota nimic, căci vacarmul e prea mare. Cu excepția lui Marcu, Teașcă laudă întreaga echipă a Craiovei și ochii i se umezesc cînd „secundul" Deliu e purtat pe brațe. „Băiat minunat Deliu", îl auzim. Privește festivitatea de premiere abătut, sintetizînd exact nedreptatea clipei : „nu mi-a fost dat să fiu prezent nici la acest mare trofeu, primul pe care-l cîștig în cariera mea". Apoi încep să curgă telefoanele. Antrenorul Tache Macri din București. Săbăslău, din Cluj-Napoca. Un anonim din Craiova. Fiul său, Ciprian, din București. Florin Deliu, fratele antrenorului, din Brașov etc., etc.

Ora 19.30. Ne pregătim de plecare. Telefonul îl întrerupe din nou. De acasă, de la București, sună soția. E alarmată. Cîtiva zeci de oameni, chiar sute, au înconjurat locuința sa și cer să-i vadă pe Teașcă. Fluturînd steagurile Universității și strigă ceva.

— Ce strigă, dragă ? !

Iau receptorul și aud:

„Antrenorul Teașcă e / Cel mai bun din R.S.R.".

Peste Sinaia a căzut înserarea. Teașcă s-a reîntors în fotoliu, cu cîteva lacrimi în colțul ochilor. Lacrimi de bucurie, dar lacrimi.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Destulă înghesuială pe banca Stelei. Aparență de calm olimpian înainte de fluierul arbitrului. Nu trec decît opt minute și Steaua are de executat un penalty. Antrenorul Jenei țintuiește privirile în pămînt, frămîntînd între mîini un bot de hîrtie. Încearcă să nu privească spre punctul în care Vigu își potrivește balonul. Alexandru Florescu, președintele secției de fotbal, strînge pumnii. Vigu însă ratează ! „Nu-i nimic, la oameni !" — aud, pentru prima oară, vocea lui Jenei. Dar Dumitru e din ce în ce mai afară din joc. Pare că se sufocă. „Liță, nu te opri, hai la joc" — îi îndeamnă toată banca. „E mort, strigă Creiniceanu, l-am văzut de la încălzire !" Nu e decît minutul 15, dar Dumitru face semne disperate, își indică stomacul arătînd că-i lipsește aerul. „Mișcare, mișcare — mai multă mișcare", îl îndeamnă Jenei. „Ce-au măi frate ? !, exclamă Al. Florescu, ieșiți la joc, băieți !" Aruncă mucul unei țigări la pămînt, cu putere, plin de nervi. Își aprinde imediat altă țigară ! Nu trec nici trei minute și-o aruncă și pe aceea, nici jumătate fumată : „Ce se întîmplă ? ! — nu construim deloc !" Aparența de calm s-a topit de tot. Palmele plesnesc genunchii, se ridică cu toții în picioare, vizibil stînjeniți de un aparat al televiziunii, instalat chiar în fața băncii.

A doua repriză începe cu o mare ratare a lui Balaci — „Aoleu !", se strigă de pe bancă, n-apuc să văd a cui a fost interjecția. „Schimbare, strigă Jenei hai Aelenei, treci la încălzire". Peste un minut marchează însă Balaci Jenei își mușcă buza de sus. Sculptă apoi, involuntar, de cîteva ori la rînd, fără un strop de salivă în gură, de parcă ar arunca un fir de tutun, deși nu fumează. Colonelul Alexandru Florescu rămîne cu gura întredeschisă, uimit, de parcă nu știe ce să facă — să pună țigara în gură sau s-o arunce. Jenei ieșe la marginea terenului. Pune mîinile pîlnie : „Hai la oameni, și ieșim la joc, nu-i nimic !" Va petrece repriza mai mult în picioare și la marginea terenului decît pe bancă. Gheorghe Drăgănescu, președintele clubului, hotărăște : „Pe Dumitru îl schimbăm n-are deloc forță în el !" Jenei îl întreabă din priviri. Dumitru cere încă cinci minute de joc — dar Craiova înscrie al doilea gol. Intră în fine. Aelenei — „Spune-i s-alerge" !, strigă Florescu. Steaua nu izbutește însă mai deloc să se impună în fața elanului craiovean. „Poftim jucători internaționali, exclamă Gh. Drăgănescu, nu-s buni de nimic în meciul ăsta !" Al. Florescu aprinde a nu știu cîta țigară, poate a zecea, poate a douăzecea — mucurile s-ar putea număra în fața băncii, dar n-are nimeni timp de așa ceva. „Așția se bat pe teren și-ai noștri parcă-s morți", zice. Este eliminat Sameș. Statul major al Stelei nu protestează, admite sancțiunea cu fair-play. „Hai, Zahiu — hotărăște Jenei. Îi scoatem pe Troi". Paradoxal, Steaua, în zece oameni, devine mai periculoasă. Joacă chiar din ce în ce mai bine, cu Fl. Marin pe post de înaintaș central. Jenei aruncă tot mai des privirea spre ceasul stadionului, deși are și la mînă un ceas Militarii reduc scorul, prin golul lui Florin Marin Aceeași mușcătură de buze la Jenei. O nouă țigară pentru Al. Florescu. Privirile spre ceas. Craiovenii au cîteva momente în care încearcă să piardă timpul. „Timpul, arbitre !" — se strigă în cor de pe bancă. La penaltyul lui Ștefănescu nu mai reacționează nimeni. Cu toții par obosiți, incapabili să mai reacționeze în vreun fel. Rezerva de portar, Iordache, concluzionează pentru toți : „într-un meci nu pot să joace numele, jucătorii trebuie să joace. Noi numai bravăm !" Dumitru, care a refuzat (contrar obiceiului) cheia de la vestiar pentru a rămîne pînă la sfîrșitului meciului aproape de teren, spune cu amărăciune : „Nu prea știu ce-i cu mine. Am fortat mult la început cînd am vrut cu tot dinadinsul să dau gol. Apoi m-am cam sufocat. Drept să vă spun, și Aurică Beldeanu m-a ținut foarte strîns și nu mi-am putut face jocul. Universitatea a vrut mai mult parcă, a muncit mai mult în primul rînd !" Jenei recunoaște, cu demnitate : „Au jucat mai bine ca noi. Iar noi, să fiu sincer, am jucat sub așteptări". Cu toții privesc euforia craioveană, dar ochii le sînt anatici, obosiți, nici măcar triști. În primul rînd epuizați, ca niște oameni storși, pentru care un meci de fotbal, de obicei, arde sufletul în foc mocnit. De această dată l-a ars în vlvăfăi. .

DUMITRU GEORGE

Președintele C.N.E.F.S., general-lt. Marin Dragnea, înmînează craioveanului Ștefănescu „Cupa României".

Fotografii de GH. AMUZA

Universitatea Craiova — Steaua: 2-1 (0-0)

Meci de mare tensiune, cu accente de dramatism. Prea sigură de ea, Steaua a pășit pe gazonul stadionului „Republicii" fără a simți nevoia unor măsuri speciale de contracarare a forței de joc craiovene. În cealaltă tabără, antrenorii craioveni au dispus așezarea jucătorilor proprii după aceleași principii de-acum bine stabilite la Universitatea, cu marcaj strict în faza de apărare (Donose la Iordănescu, Beldeanu la Dumitru, Balaci la Ion Ion, Tilihoi la Năstase, Berneanu și Purima la cele două extreme, Troi și Zamfir), iar pentru ofensivă se conta pe viteza și promptitudinea lui Crișan sau Marcu. Cu Ștefănescu în rol de libero — din nou excelent în toate fazele de joc (deci, cu excepția penaltyului!) — apărarea craioveană și-a îndeplinit rolul aproape la perfecție, nelăsînd steliștilor decît prea puține speranțe. E drept, Iordănescu n-a jucat deloc rău, ba chiar s-a străduit remarcabil să suplinească nereușitele celorlalți. Donose l-a marcat însă foarte bine, arătînd și de această dată disponibilități de marcaj cu adevărat remarcabile. Planurile antrenorilor craioveni nu s-au îndeplinit în atac unde Crișan, Marcu (cît a jucat) și Cămătaru (după pauză) n-au reușit să treacă decît rar, în fazele de construcție, de Vigu și, mai ales, de excelentul Anghelini Cel care a reușit totuși să străpungă defensiva bucureșteană, chiar de unul singur uneori, a fost Balaci, al cărui joc a devenit astfel decisiv pentru victoria Universității. La 6—1, steliștii s-au aruncat în atac aproape cu ochii închiși, lăsîndu-i în spate pe Cămătaru, Cîrțu sau Crișan, cu spații uriașe în față, aproape deloc marcați. În plus, jocul la ofsaid aplicat de Steaua în a doua repriză s-a întors foarte repede împotriva ei, tăloasele contraatacuri craiovene fiind pe punctul de a aduce echipa bucureșteană în stare de K.O. Finalul a aparținut totuși Stelei, dar „oaspeții" s-au apărat cu strășnicie. Ca un simbol al acestei lupte și al meciului însuși : faza în care Aelenei a încercat de trei ori consecutiv să centreze spre careu, dar Purima i-a opus de fiecare dată corpul, capul, fața chiar... Cu un minut înainte de final, căpitanul craiovenilor, Ștefănescu, a ratat la rîndul lui un penalty, parcă pentru similitudine cu începutul partidei, în care Vigu n-a izbutit să-și aducă echipa în avantaj. A arbitrat cu adevărat excelent **Ioan Igna** (Arad), care se arată a fi o mare speranță a arbitrajului românesc.

Teașcă : antrenorul Universității Craiova

— Tovarășe Constantin Teașcă, ce părere aveți de tot ce s-a spus, s-a scris și s-a vorbit despre dumneavoastră, despre anumite declarații și dezmînțiri ?

— S-a spus dintotdeauna că sînt un „prost" diplomat. Că sînt un antrenor cu calități profesionale, dar că n-am răbdare să duc munca pînă la capăt și, mai ales, că sînt un „tactician" slab în disputa cu competitorii... Acum vă vorbește un foarte mare tactician. Toate declarațiile apărute au fost tendențioase, ele fiind luate unor oameni care n-au avut contingențe cu problema în sine. Apoi, printre altele, nu tot ce s-a scris a aparținut interlocutorilor ! Ei bine, trebuie să știți acum, la sfîrșitul campaniei, că dacă mi-am dorit ceva în viață a fost să învîng Steaua, chiar cu motorina altora, nu cu benzina Teașcă. Și pentru aceasta, am pregătit finala pînă la amănunt : prezența mea pe bancă l-ar fi iritat și mai mult pe foștii mei jucători, de la Steaua, deși, văzîndu-i în meciul de campionat cu Politehnica Timișoara, mi-am dat seama de nivelul scăzut la care au ajuns ; apoi, în timp ce Universitatea făcea două antrenamente în unele zile ale săptămînii, Steaua prezenta la Arad o cu totul altă echipă, uitînd că Liverpool a jucat în șapte zile 3 finale... Cum o parte din jucătorii Craiovei se spegiaseră de cantitatea de lucru, cum alții nu jucaseră mai multe meciuri înainte la parametri valorici ai numelor de pe buletin, trebuia pasată întreaga răspundere, de data aceasta, pe umerii lor. Studiind toate aceste date într-un colectiv de înaltă răspundere județeană, și nu numai județeană, la propunerea „tacticianului" Teașcă, s-a hotărît, dată fiind și starea medicală destul de proastă, să-mi iau un concediu de sănătate", dirijînd de la Sinaia întregul program de pregătire. Echipa a jucat cu un extraordinar simț de răspundere în ambele faze ale jocului, atac-apărare, pe suportul unei pregătiri fizice și într-o concepție de joc probată întreg campionatul, nu în cele zece zile de respiro, lipsind dirijorul numărul unu, pentru că din fericire **secundul** are aceleași calități și „defecte" ca și titularul...

— Într-adevăr, dacă așa stau lucrurile, înseamnă că este cea mai curată lecție de strategie pe care o dați în carieră. Pentru că dintotdeauna dumitale ți s-a dat neghină și ți s-au cerut flori, iar dumneata ai făcut flori adevărate, pe care toți și le-au pus mai tîrziu la butonieră...

— În parte ai dreptate, dar în general mă consider om al fotbalului, cu regretul și bucuria că m-am născut cu această pasiune. Deși se spune că un cal bătrîn nu se învață în buestru, fără să mi-aliniez racilelor fotbalului nostru, mijloacelor lipsite de onestitate (fiindcă nimeni nu poate spune că am fost „ajutați" să luăm Cupa !), nu numai că nu voi pleca de la Craiova, sau că procedeul din finala Cupei va fi permanentizat — dar voi rămîne în Bănie, să iau și eu smîntîna muncii proprii, mai ales că prea devreme au vrut unii să-mi cînte prohodul. Ș-apoi, un lucru ar vrea să se știe bine : la Craiova, cel care a făcut formația de joc, s-a numit întotdeauna Teașcă. Dușmanii mei, pentru că am destul, de ce să n-o spun, nu știu — sau nu vor să știe — că dacă cer jucătorilor mei responsabilitate, și eu sînt responsabil față de cîteva mari personalități din țară și de la Craiova, cu care ne-am propus, să construim o adevărată echipă-bastion (făcînd abstracție de ceea ce se întîmplă în stînga și în dreapta), o echipă formată din oameni profesionali și moral fără pată, așa cum cer documentele de partid, competitiv elevată. Îi felicit cu această ocazie pe jucători și pe cei care au stat în imediata apropiere a echipei în lipsa mea, le mulțumesc acelora care au fost de acord cu planul meu și-mi exprim eterne regrete în fața ciocîrlilor lui Teașcă...

DUMITRU GRAUR

LIDERII FOTBALULUI ROMÂNESC

DINAMO BUCUREȘTI, nouă campioană a țării, echipa care, prin constanță și echilibru, a dominat a 59-a ediție a campionatului țării, pe care l-a cîștigat printr-un sprint final irezistibil. În C.C.E., Dinamo va întîlni foarte puternica formație spaniolă Atletico Madrid

UNIVERSITATEA CRAIOVA, merituoasa cîștigătoare a celei de a 39-a ediții a „Cupei României", a dus, pentru prima oară, trofeul în Oltenia. În competiția europeană „Cupa cupelor", craiovenii vor întîlni, la 14 și 28 septembrie, echipa cipriotă Olympiakos Nicosia

DIVIZIA A : 30 IUNIE

CONSTANȚA : F.C. — Rapid 2—1 (1—0). Meciul salvării constănțene și al triștetii giuleștene ● De la 12 mai, deci în ultimele 11 etape, **F.C. Constanța** a făcut nu mai puțin de 14 puncte (doar două înfrînger), cu alte cuvinte aproape jumătate din totalul celor acumulate în final (30)... Un adevărat tur de forță, cărula, iată. Rapid a fost echipa ce nu i-a rezistat ● Restul, cursele impetuoase ale lui Turcu (cel mai bun de pe teren), golurile lui Penlu și, mai ales, cel al lui Ignat (foarte frumoase) — restul, spuneam, nu rămîn decît amănunte prea puțin semnificative. ● În orice caz, între ceea ce jucau mai demult Mateescu, Mărculescu, Sălceanu și ceilalți și ceea ce au jucat, în meciul cu Rapid, Zamfir, Petcu, Livciuc sau Ignat se află o diferență de la cer la pămînt, bineînțeles în favoarea ultimilor. ● Despre tristețea rapidiștilor, care n-au retrogradat, de fapt, la Constanța — ci în Giulești, atît la meciuri cît și la antrenamentele conduse de cuplul Motroc-Copil, vom mai avea ocazia să revenim. ● Remarcați : Turcu 9, Dragnea, Stefănescu 8, Mustafa, Penlu 7 (F.C.) ; Ionită 8, Pop, Neagu, Nită 7 (Rapid). ● A arbitrat excelent, ca de fiecare dată cînd își impune aceasta, Nicolae Rainea, din Birlad, ajutat de O Anderco, din Satu Mare, și Gh Racz, din Brașov **(Dumitru Graur)** ● **HUNEDOARA : Corvinul — Politehnica Iași 1—0 (1—0).** Emoții mari, foarte mari, în tabăra hunedorenilor, liniște și pace în cea a ieșenilor, motiv pentru care primii au jucat cu sufletul la gură, în timp ce oaspeții au controlat permanent mijlocul terenului ● În repriza a doua, Ion Gabriel s-a opus de trei ori golului egalizator, pe care Dănilă Șerbănică și Costea l-au dorit și, după părerea noastră, chiar îl meritau. A nu se înțelege că hunedorenii au fost lipsiți de merite, principala lor calitate fiind dăruirea cu care au apărat golul înscris de Văetuș, în finalul primei reprize ● S-au remarcat : I. Gabriel, R. Vlad 8, Văetuș, R. Nunweiller 7 (Corvinul) ; Bucu, Șerbănică, Șimionaș 8, Romilă, Costea, Dănilă 7 (Poli). ● A arbitrat corect N. Petriceanu, ajutat la linie de F. Coloși, ambii din București și S. Drăgulici, din Drobeta-Turnu Severin **(Victor Nițâ). BUCUREȘTI : Sportul studențesc — F.C. Argeș 1—0 (1—0).** O echipă fără suporteri (cea bucureșteană), față în față cu... cîteva sute de argeșeni. Aceștia n-au regretat decît că echipa lor favorită n-a reușit pînă la urmă golul egalizator, deși jocul ei spectaculos, și adesea inspirat, părea că-l anunță dintr-o clipă în alta. Dar Radu II s-a silit parcă să creioneze profilul unui campion al ratărilor, ghinionului său adăugindu-i-se și intervențiile de felină ale tînărului Lazăr, un portar care, cel puțin pe moment, pare să-l eclipseze pe Răducanu. ● S-au remarcat : Lazăr 9, Ciugarin 8, Chihaia 7 (Sportul) ; Dobrin 8, C. Olteanu, Stancu 7 (F.C.). ● Bun arbitrajul lui I. Ciolan, ajutat de D. Arndt — ambii din Iași, și V. Pîrvescu — Buzău **(Ion Roșu) ; Dinamo — F.C.M. Reșița 5—0 (1—0).** Partidă fără probleme pentru ambele combatante, disputată într-o notă de deplină sportivitate ● Dinamoviștii, din nou campioni, au oferit numeroșilor suporteri prezenți în tribunele stadionului un adevărat recital fotbalistic. „Vioara-întîi" fiind Dudu-gheață de aur. ● Reșițenii, mulțumiți cu poziția pe care o ocupă în clasament, nu s-au omorît prea mult cu firea, doar spre final încercînd să limiteze proporțiile scorului. ● De la Dinamo am remarcat pe Dudu Georgescu 10, Cheran 9, Sătmăreanu II, Dinu 8 ● A arbitrat bine un meci fără probleme C. Ghiță (Brașov), ajutat de N Dumitrescu (Ploiești) și V. Dumitru (Oltenița) **(Cornel Cătană). ORADEA : F.C. Bihor — Progresul 4—2 (3—2).** Un joc plăcut, antrenant, cu goluri multe, ceea ce a făcut ca la sfîrșitul celor 90 de minute publicul orădean să facă o caldă manifestare de simpatie idolilor lui (locul 9 în acest campionat), dar și formației bucureștene pentru jocul peste așteptări pe care l-a realizat ● Au marcat, în urma unei sumedenii de atacuri regizate excepțional de Naom, de patru ori bihorenii (Fildan, Suciu, Popovici, Florescu), tot ei ratînd cel puțin încă pe atît, iar pentru echipa bucureșteană Tevi de două ori ● Remarcați : Naom 9, E. Naghi 8, Suciu, Fildan 7 (F.C.) ; Tevi 8, G. Ștefan, Badea 7 (Progresul). ● A arbitrat foarte bine T. Andrei, ajutat de T. Baban și Banciu — toți din Sibiu **(Cornel Ionescu). TIMIȘOARA : Politehnica — S.C. Bacău 3—0 (0—0).** Cu profundul regret al unor jocuri păcătoase, care i-au stopat calea spre Cupa U.E.F.A., „Poli" s-a dezlănțuit în meciul de joi, mai cu seamă după pauză, cînd studenții au jucat excelent și, mai ales, eficace Lața a fost eroul meciului, înscriind toate cele trei goluri și devenind golgeter al timișorenilor, fapt care constituie o frumoasă izbîndă pentru un mijlocaș de mare travaliu. ● Remarcați : Lața 10, Nadu, Petrescu, Dembrovschi, Șerbănoiu 8 („Poli") ; Catargiu, Cârpuci, Florea 7 (S.C. Bacău). ● A arbitrat corect T. Balanovici (Iași), ajutat de cralovenii R. Șerban și V. Ciocîlteu **(Teodor Bulza). ARAD : U.T.A. — Steaua 5—0 (4—0).** Recital de goluri, unul mai frumos decît celălalt. Gazdele s-au dezlănțuit în fața unei echipe din care lipseau vreo șapte titulari, menajați pentru finala Cupei. ● Remarcați : Domide, Nedelcu II 9, Broșovschi, Giurgiu, Kukla 8, Iorgulescu 7 ; de la Steaua — nici un jucător ! ● A arbitrat bine un meci fără probleme Gh. Jucan, ajutat de L. Petö — ambii din Mediaș și N. Raab, din Cîmpia Turzii **(Dumitru Constantinescu). GALAȚI : F.C.M. — A.S.A. Tg. Mureș 0—1 (0—1).** Oaspeții, superiori tehnic și tactic, și cu Böllöni pe post de „jolly joker", au dominat jocul de la un capăt la altul. Două lucruri de remarcat : mai întîi prezența, meritată, a A.S.A.-ei în Cupa U.E.F.A., apoi împlinirea a 300 de partide în prima divizie, jubileu frumos al mureșeanului N. Naghi. ● Remarcați : Burcea, Orac 7 (F.C.M.) ; Pîslaru Böllöni, Solyom 9, Hajnal, Unchiaș 8 (A.S.A.). ● Bun arbitrajul lui Gh. Retezan, ajutat de R Stîncan și H. Nicolau — toți din București (Telemac Stiropol). **CRAIOVA : Universitatea — Jiul 2—0 (0—0).** Un meci între două vechi rivale, dar un meci de slabă factură tehnică, cu mulți nervi și faulturi plătite de-o parte și de alta. ● Gazdele au cîștigat în final, dar ambele lor goluri au fost înscrise, după părerea noastră, din faze cel puțin confuze, dacă nu neregulamentare : fault Cîrțu asupra lui Cavai, la golul lui Donose ; ofsaid mare al aceluiași Cîrțu, semnalizat de la margine dar nebăgat în seamă de centralul Dinulescu, după care Ștefănescu a transformat penaltyul acordat în urma faultului lui Homan... ● Mai bine au jucat : Ștefănescu 8, Marcu, Boldici 7 (Univ) ; Cavai, Toma, Ciupitu 7 (Jiul). ● A arbitrat slab C. Dinulescu, ajutat bine de T. Istrate și slab de C. Ignat — toți din București **(Gheorghe Amuza).**

Top „Flacăra"-fotbal

Finalul sezonului de fotbal stabilește, odată cu disputarea ultimei etape de campionat și a finalei „Cupei", clasamentul definitiv al „top"-ului de constanță în jocuri bune alcătuit de revista noastră. Tot mai bun de la un meci la altul, craioveanul **Costică Ștefănescu** cucerește, deplin meritat, trofeul — dealtfel cu un avans apreciabil față de urmăritorii lui. Ultima schimbare vizează ieșirea din „top" a lui **Vigu,** înlocuit de hunedoreanul **Remus Vlad.** Dar iată mai întîi cum arată

TOPUL ETAPEI A 34-A

1—2. D. Georgescu, Lața — 10 p ; 3—11. Turcu, Lazăr, Cheran, Naom, Domide, Nedelcu II, Pîslaru, Böllöni, Solyom — 9 p ; 12—35. Dragnea, Ștefănescu (F. C. Constanța), Ionită, I. Gabriel, R. Vlad, Bucu, Șerbănică, Simionaș, Ciugarin, Dobrin, Sătmăreanu II, Dinu, E. Naghi, Tevi, Nadu, Petrescu, Șerbănoiu, Dembrovschi, Broșovschi, Giurgiu, Kukla, Hajnal, Unchiaș, C. Ștefănescu — 8 p ; 36—63. Mustafa, Penlu, Pop, Neagu, Nită, Văetuș, R. Nunweiller, Romilă, Costea, Dănilă, Chihaia, C. Olteanu, Stancu, Suciu, Fildan, Gh Ștefan, Badea, Catargiu, Cârpuci, Florea (S.C. Bacău), Iorgulescu (U.T.A.), Burcea, Orac, Marcu, Boldici, Cavai, Toma (Jiul), Ciupitu — 7 p ; și, de asemenea,

TOP — FINALA „CUPEI"

1—2. C. Ștefănescu, Balaci — 10 p ; 3—7. Boldici, Donose, Cîrțu, Moraru, Anghelini — 9 p ; 8—10. Tilihoi, Purima, Iordănescu — 8 p ; 11—13. Berneanu, Beldeanu, Crișan — 7 p.

Adunînd punctele (notele) primite în cele 17 etape ale returului de campionat și în cele trei „etape" de cupă (începînd cu sferturile de finală), iată cum arată clasamentul final al „top"-ului alcătuit de revista noastră :

1. C. ȘTEFĂNESCU	—	128 p
2. Dobrin	—	116 p
3. Balaci	—	109 p
4. Iordănescu	—	105 p
5. Romilă	—	102 p
6. Antonescu	—	96 p
7. Cheran	—	92 p
8. Multescu	—	91 p
9 Dumitru	—	89 p
10. R. Vlad	—	87 p

Peregrini

Își plimbă unii coada-n Europa
Ori mai departe prin America
Jucîndu-și vorba-n ritm de hopa-tropa
Cînd mai duios, cînd mai isteric.

Cu eleganță-și duc în lume vorba
Ori, cuvios, veșminte vechi, de clerici.
Plimbîndu-și mîndri coada-n Europa
Ori mai departe prin America.

Într-un tîrziu, cînd, scump plătită, vorba
Cade-n deșert, cum ceara în biserici,
Bat despre noi din întunerie toba
Cînd prea perfid, cînd ezoteric.

Doar coada-i retezată-n Europa
Ori mai departe prin America.

NICOLAE DRAGOȘ

DEBUT LA RACUL

DORIN DAMASCHIN

(Din lucrările trimise la Salonul tinerilor caricaturiști, ediția a II-a, ce va avea loc luna aceasta la Costinești)

DIN CULISELE BOXULUI PROFESIONIST (XII)

De ce sînt uciși boxerii ?

Cu aproximativ o lună în urmă, boxul profesionist a atras iar atenția printr-una dintre cele mai abominabile fapte : crima. Rubricile de fapte diverse ale gazetelor au avut din nou prilejul să consemneze „Moartea unui boxer". De data aceasta victima, fără a fi un campion, era totuși o vedetă a boxului profesionist. Se numea Tyrone Everett și era challenger la titlul mondial al „semiușorilor", deținut de portoricanul Alfredo Escalera. În mai puțin de un an, Everett este cel de-al doilea pugilist profesionist care cade sub focuri de revolver

Fostul pretendent la titlul mondial al „greilor", argentinianul Oscar Bonavena (învins prin k.o. de Cassius Clay) s-a văzut la 34 de ani în mare declin de formă și fără nici o meserie care să-i poată asigura ziua de mîine. Un eșec în fața modestului Ron Lyle a făcut ca perspectiva unui angajament pe bani mulți să dispară aproape complet. Și cum se întîmplă cel mai adesea în asemenea situații, cînd un boxer profesionist ajunge la greu se găsesc destui „prieteni" care să-i ofere un așa zis ajutor. Bonavena este văzut tot mai des prin barurile de noapte în compania reprezentanților lumii interlope newyorkeze și a dansatoarelor de mîna a treia. Se pare că devenise „omul de încredere" al unui patron cu afaceri dubioase, care îl păstra pe boxerul argentinian în preajma sa, folosindu-l ca pe un cîine de pază. Bonavena locuia într-un motel din apropierea orașului american Reno, în Nevada. Aici a fost găsit într-o dimineață cu trei gloanțe de revolver în inimă. După primele cercetări, organele de poliție locale l-au arestat pe un oarecare Willard Ross Brymer, una dintre „gorilele" lui Conforte. Se pare că Brymer a ucis din dispoziția șefului său. Au lipsit însă dovezile și drama lui Oscar Ringo Bonavena a rămas învăluită în mister.

Tyrone Everett, situat al doilea în clasamentul mondial al categoriei sale de către forul W.B.C., avea 23 de ani și se pregătea pentru meciul revanșă cu campionul mondial Alfredo Escalera. Învins printr-o decizie discutabilă de către Escalera, în noiembrie trecut, lui Everett i se mai oferise o dată șansa de a cuceri mult visata centură cu diamante. Din nenorocire pentru el, interese de cu totul altă natură decît sportivă i-au pus capăt vieții. În ziua de 27 mai 1977 agențiile de presă anunțau că pretendentul la titlul mondial al „semiușorilor" a fost asasinat într-o vilă din Philadelphia, unde, după toate aparențele, boxerul nu avea nici o rațiune să se afle. Cunoscut pentru ținuta sa extravagantă, Everett era o vedetă a marelui oraș american unde era proprietarul unui apartament și al unui bar. Crescut la școala dură a străzii, el nu se știa să recunoască faptul că nu practică boxul din pasiune, ca sportiv, ci ca om de afaceri. La mai puțin de două săptămîni după ce boxase în deschidere la meciul Clay — Evangelista, cînd obținuse un succes ușor și rapid (k.o. 3) în fața mexicanului Delfino Rodriguez, Tyrone Everett a fost descoperit, într-un lac de sînge, lungit în patul familiei McKendrick... Bineînțeles, poliția a invitat-o pe proprietara casei, Carolyn McKendrick, să dea declarații. Aceasta s-a prezentat cu un avocat și a spus că nu înțelege nimic din toată povestea. Se pare că este vorba de o nouă crimă pasională. A fost interogat și soțul doamnei McKendrick. Bineînțeles, nici el nu a putut da o explicație. Încercînd să găsească arma cu care a fost ucis Tyrone Everett, poliția a făcut o minuțioasă percheziție în vila familiei McKendrick. Arma nu a fost găsită, dar în schimb polițiștii au dat peste o mare cantitate de droguri. 38 de pachete cu heroină și marijuana erau ascunse în casa crimei. Cine le adusese acolo e greu de spus. Tyrone Everett sau soții McKendrick ori toți trei știau de existența narcoticelor ? Iată ce încearcă să stabilească poliția.

Încă un dosar la atît de multele dosare rămase nerezolvate. Nimeni nu știe cine l-a ucis pe Battling Siki ? Sau cine l-a „lichidat" pe Bonavena ? Au trecut 67 de ani de la asasinarea fostului campion al lumii la „mijlocie" Stanley Ketchel, împușcat la ferma sa din Conway. Nu știm cum se face, nu știm ce se petrece, dar nici unul dintre ucigași nu apare în fața justiției. Parcă asasinii sînt înghițiți de pămînt, atît de repede dispar.

PAUL OCHIALBI

Am crezut și cred, ca scriitor, numai în adevăr și dreptate

Prozatorul Ion Lăncrănjan s-a născut la 13 august 1928 la Oarda de Sus (Alba).

Bibliografie : Cordovanii **(1963)**, Fragmentarium **(Scrisorile tovarășului I. J.) (1969).** Eclipsă de soare **(1969).** Vulețul **(1969).** Ploaia de la miezul nopții **(1973).** Drumul cînelui **(1974).** Caloianul **(1975).**

— De ce nu vă place să dați interviuri ?

— Lasă asta ! Treci la a doua întrebare.

— Dumneavoastră ați vrut-o ! Spuneți-mi, care este crezul dumneavoastră artistic ?

— Crezul mi l-am exprimat, indirect, prin cărțile scrise și publicate pînă acum. L-am definit și direct, prin cîteva articole programatice, dacă nu-i prea mult spus. Aș aminti în acest sens, cerîndu-mi scuze pentru că mă autocitez...

— Nu face nimic. Continuați.

— ...aș aminti, așadar, de **Filonul tragic, Filonul popular, Romanul politic** și **Nevoia de adevăr,** fără a avea pretenția că am definit acest crez. Lucrul acesta nu se poate face într-o clipă, se face într-o viață. Și nu printr-o lucrare, sau printr-o serie de lucrări. Se face printr-o **operă,** dacă norocul și talentul — și munca, desigur — te ajută să realizezi așa ceva. Prin ceea ce este dominant, ca preocupare, în această eventuală operă. Prin obsesiile și aspirațiile ei. Iar aceste obsesii și aceste aspirații depind de formația fiecărui scriitor, depind de cunoaștere, de extracția socială, în ultimă instanță. Consider, în ceea ce mă privește, că biografia mea, faptul că am fost și sînt copil de țăran și că după aceea, la o vîrstă destul de fragedă, am cunoscut viața muncitorimii, a dus la o cunoaștere destul de temeinică a felului de a fi și de a munci al acestor clase de bază ale societății românești : țărănimea și muncitorimea. În raport cu această cunoaștere, în raport cu idealurile acestor clase mi-am formulat în cele din urmă crezul artistic, mi-l formulez de fiecare dată, prin fiecare carte scrisă.

— Dar care e el ?

— El rezidă, în principal, în reliefarea adevărului, oricît ar fi el de dramatic, oricît ar fi el de dur. În evidențierea luptei pentru dreptate, care a fost și este o coordonată de seamă, dacă nu chiar principală, a existenței noastre naționale. Într-o necontenită și mereu neîmplinită aspirație spre frumusețe și spre împlinire.

Am crezut și cred, ca scriitor, numai în adevăr și dreptate. Cred în cinste și în frumusețe, în oameni și în bucurie. Cred în om și în necontenita lui posibilitate — și în inepuizabilele lui resurse — de a se primeni și de a se înnoi. Cred în eficiența muncii făcute cu onestitate și cu pricepere, cred în luptă. De aceea m-am dăruit, fără nici o reținere, scrisului, literaturii. De aceea am fost și sînt partizanul reliefării, prin literatură, a laturilor esențiale din realitate. De aceea am tins și tind spre ceea ce este revelatoriu și fundamental în viață, spre abordarea unor conflicte cruciale, fără a considera, nici măcar în treacăt (precizarea aceasta vizează pe mărunțitorii de literatură, pe cei ce s-au numit, din greșeală, critici literari, pe toți **iorgulești** și pe toți **culcerii** actualității), că această simplă abordare rezolvă totul, automat.

— De acord cu cele spuse de dumneavoastră. Cu excepția numelor amintite. Dar aspirația spre adevăr, spre dreptate, spre limpezire cred că este comună oricărui scriitor autentic. Mă grăbesc s-o spun că dumneavoastră faceți parte dintre ei. Dar ce vă particularizează scrisul ?

— Nu știu, s-ar putea ca această particularitate să rezide într-un preponderent și pronunțat accent tragic al mai tuturor scrierilor mele. Viziunea pe care am dorit și doresc să mi-o încheg prin tot ce voi scrie va fi dominată de tragism. Am convingerea că acest filon — **filonul tragic** — nu a fost suficient fructificat de literatura română, cu toate că a străbătut întreaga noastră istorie. Aș mai spune, delimitîndu-mă astfel de anumite „opinii critice", că nu trebuie să se facă nici un fel de confuzie între tragism și negativism, cum se mai întîmplă uneori.

— Ce e una, ce e alta ?

— E vorba, în primul rînd, de termeni din sfere diferite, tragismul ținînd de estetică, negativismul fiind un termen curent, din sfera mai largă a limbajului politic. Tragismul nu poate fi înțeles decît prin intruchiparea artistică pe care o capătă un anumit conflict, ținînd, așadar, de reflectare, în timp ce negativismul ține de numirea lucrurilor, de declarație, de etichetare. Aș reliefa, în ce privește tragismul, fără a încerca o redefinire, caracterul său profund regenerator, limpezitor și optimist. E de-a dreptul ciudată, tocmai de aceea, spaima celor ce cred că dacă eroii unei scrieri literare pier, pier lume, nu mai avem nici o perspectivă în fața noastră, — „ce ne facem, unde e progresul ?..." De-a lungul celor opt ani de zile, cît a trecut de la data cînd am predat unei edituri **Drumul cînelui** și pînă cînd a văzut lumina tiparului, mi s-a spus, în toate felurile, cu blîndețe sau mai abrupt, că această scriere nu are **nici o perspectivă.** Se pornea, desigur, de la finalul lucrării, căruia i se dădea un înțeles îngust, școlăresc.

— N-am reușit să vă aflu totuși crezul artistic. Dați-mi voie să încerc să-l formulez eu. Din cărțile dumneavoastră, după unii, transpare regretul față de trecerea țărănimii într-o altă clasă socială. Proces istoric firește implacabil, dar dumneavoastră parcă ați vrea să mărturisiți ce se petrece cu țăranii în timpul acestei treceri, ca un martor care nu poate să tacă.

— Nu cred că e vorba de regret.

— Dar am să vă citesc o frază scrisă de dumneavoastră despre țărani : „Și mie mi se pare mereu, mai ales de cînd mi-a atras mama atenția asupra felului cum se mișcă ei prin lume, că sînt niște prinți dezmoșteniți, niște voievozi ale căror voivodate au pierit, s-au scufundat pentru totdeauna în niște ape mari și adînci..."

— Fraza aceasta aparține, de fapt, eroului povestitor, lui I.J., fiindcă el se mărturisește în **Fragmentarium,** ca și în **Capricii,** dealtfel. E adevărat că un erou îl exprimă pe autor, cu atît mai mult un erou cum este acest I.J. Totuși, dacă e vorba să dăm o apreciere de ansamblu, trebuie să punem „toate piesele" pe masă. Trebuie să amintim, în cazul nostru, de romanul **Cordovanii,** cartea în care este dezbătută pe larg problema țărănească. (**Cordovanii** este romanul cooperativizării și e de mirare că nu a fost observat acest lucru), cît și rezolvările pe care le capătă ea în contextul nostru social și politic. Frămîntările inevitabile produse de aceste rezolvări, care au fost destul de abrupte, mai ales la începuturi. Trebuie amintit, de asemenea, de **Suferința urmașilor,** romanul care urmează să apară în curînd la Editura „Eminescu", fără a mai vorbi de nuvele. Țărănimea a fost și este prezentă în toate cărțile mele, chiar și în cele care nu se referă la ea. În **Caloianul,** de pildă, termenul principal de referință al lui Alexandru Ghețea, în ceea ce privește ratarea aspirațiilor lui, rămîne țărănimea. Mărturisesc că atunci cînd am scris **Cordovanii** am scris întreaga carte ca un țăran care trebuia să intre în colectivă. Rizînd cu un ochi și plîngînd cu altul. Îmbrățișînd o nouă formă de convietuire socială, regretînd-o pe cealaltă, cum e omenește să se întîmple.

— Eu ce spuneam ? Că regretați...

— Nu e vorba de regret. E vorba de inevitabila **sfîșiere** pe care nu se putea să nu o aducă o schimbare atît de adîncă, a unor structuri sociale atît de vechi. Regretul meu, în măsura în care există, nu privește viața țărănimii în chip global, nu privește ceea ce a fost necaz și suferință în trecut în viața acestei clase străvechi, ci mai degrabă ceea ce a fost bun și s-a pierdut cu prilejul acestor schimbări. Am nutrit și nutresc convingerea că puteam păstra mai mult din ceea ce a fost temei și temelie în viața țăranului, din felul lui de a privi lumea. Sper să nu fiu catalogat neosemănătorist dacă voi spune că țăranul a fost, veacuri la rînd, om al muncii, principe și filosof, în același timp. Viața și trecutul lui, viața și trecutul nostru, pot deveni, prin literatură, temelia unei noi mitologii.

— Ce v-a impresionat cel mai mult din istoria anilor noștri ?

— Schimbarea omului. Problemă delicată și controversată, firește.

— Nu v-a ispitit să urmăriți acest proces într-o carte ?

— L-am urmărit în mai multe cărți, nu numai în una. Romanul la care lucrez — **Fiul secetei** — va sintetiza, sper, aceste preocupări. În centrul acestui roman se află un revoluționar de azi, din România socialistă, un **erou pozitiv,** ceea ce nu înseamnă că acest erou va fi „total". Vreau să spun prin asta că am privit și privesc această problemă în chip diferențiat, pornind de la viață, nu de la șabloane. Fiindcă noi am făcut și mai facem această greșeală, considerînd **eroul pozitiv** ca pe o sumă de trăsături aprioric fixate. Nu ca pe o permanentă devenire — punctată de regăsiri și de neliniști, arsă de întrebări și de îndoieli, înfruntată de încredere și cutremurată nu o dată de seisme care au zguduit acest veac fantastic — cum a fost și continuă să fie el în viața de zi cu zi, care nu poate fi epuizată printr-o singură **ipostază artistică.**

— Prin ce s-a păstrat poporul român în istorie ?

— Poporul român s-a păstrat în istorie, în primul rînd, printr-o dorință extraordinară, dusă pînă dincolo de orice limită, de a fi și de a dăinui. Asta și lupta lui necontenită pentru dreptate. Și o anumită sensibilitate față de frumos, de unde dragostea lui pentru natură, identificarea lui cu locurile în care și-a plămădit ființa și gîndul. L-a păstrat în istorie, și-l va păstra în veci — după gîndul meu de acum — bunătatea lui extraordinar de mare, care nu trebuie confundată cu lipsa de demnitate. Într-un cuvînt, l-a păstrat tot ceea ce a constituit talent și receptivitate față de viață și față de lume, filosofia de care am vorbit mai înainte, care a fost și este prezentă în întreg folclorul românesc, în felul nostru de a fi.

— Cum vi se înfățișează dumneavoastră poporul nostru ?

— Poporul român seamănă, după gîndul meu de acum, cu un om aflat la o mare răspîntie — răspîntie de veacuri, punct de interferență a unor civilizații — cu un țăran, să zicem, în sufletul acestui om mai dăinuie încă melancolia, o melancolie grea, cu iz de țărînă proaspăt răscolită de plug, cu scăpărări molcome, de pămînt atins de lumină. Pe fața lui, arămită de trudă, sfințită de muncă, licărește însă încrederea. Și în priviri, și în mîini, în felul cum ține el brațele, de parcă ar vrea să strîngă la piept pentru totdeauna — gest firesc și întemeiat — fericirea spre care a năzuit și năzuiește din vechi-străvechi.

— Ce este tulburător în acest prezent ?

— Tulburătoare sînt schimbările prin care a trecut și trece țara, care au dus și duc la modificarea a sute de mii de biografii, de vieți. E o mișcare profundă, care nu se poate să nu rețină ochiul prozatorului. Mai mult decît atîta, ea poate stimula în prozator dorința de desfășurare, de construcție. În felul acesta înțeleg eu comunicarea scriitorului cu epoca.

— Ce rol îi revine literaturii în acest context ?

— Un rol important, care nu poate fi împlinit decît dacă se respectă cu strictețe specificul acestei arte. Literatura nu poate și nu trebuie să fie simplă lozincă. Sau simplă ilustrare. Ea trebuie să cunoască neliniștea întrebării, nu trebuie să se ferească însă nici de fermitatea răspunsului. Trebuie să afirme, dar să și nege. Prin conflict, nu prin afirmații, dacă e să mă refer la proză. Iar conflictul se află în miezul luptei dintre nou și vechi — e fratele **contradicției,** cum se zice.

— Ce rol joacă politicul în literatura de azi ?

— Un rol important. Politicul trebuie să intre în fundamentul scrierilor noastre, ca patos nedeclarativ, firesc, așadar. Cred, dacă e să aruncăm o privire peste literatura din anii noștri, că s-a ajuns, datorită implicării ei politice, la o sporire a caracterului umanist al literaturii noastre, pe linia celor mai bune tradiții. Noi, ca scriitori, nu trebuie să ne sfiim să spunem deschis și franc că sîntem scriitori comuniști, angajați. Fără a rămîne însă la atîta, fără a ne limita la declarații. Adevăratele noastre profesiuni de credință trebuie să fie cărțile noastre. Noi trebuie să fim modești ca niște simpli muncitori, dar să privim soarta țării cu răspundere de conducători.

— Aceste chestiuni au fost dezbătute pe larg în cadrul Conferinței scriitorilor din România.

— Conferința a fost un bun prilej de meditație. Nu trebuie să uităm, în primul rînd, de cuvîntul rostit în deschiderea conferinței de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui îndemnuri, ale cărui sfaturi pline de grijă față de cultură, față de literatură, au constituit efectiv un moment impresionant în cadrul conferinței. De asemenea, și dezbaterile, luările la cuvînt, au fost, în marea lor majoritate, caracterizate prin gravitate, printr-o preocupare responsabilă față de destinul literaturii contemporane. În cadrul conferinței s-au formulat adevărate profesiuni de credință, demne de reținut. S-au făcut critici ascuțite și întemeiate asupra felului în care decurge viața literară de la noi. S-a vorbit despre revistele literare și despre activitatea editorială. În acești mod, grav și responsabil. Dacă s-ar aplica în practică ceea ce s-a stabilit cu prilejul acestei conferințe, ar fi mai mult decît bine. Această necesitate a fost subliniată, dealtfel, la un alt nivel, de recenta Plenară a Comitetului Central, care a preconizat măsuri noi și inovatoare în privința orientării și promovării literaturii. Sper și cred — o doresc mai mult decît oricare altul — că aceste măsuri, care atribuie creatorului **răspunderea principală** pentru fapta sa artistică, vor contribui la triumful efectiv al **valorii,** în fața oricăror forme de birocratism și de inchistare.

— Poate un scriitor să nu trăiască potrivit idealurilor pe care le propagă în cărțile sale ?

— Se poate și așa ceva, dar numai pentru o perioadă limitată, fiindcă în cele din urmă, un anumit fel de a fi — să nu-i spunem nicicum — nepotriviți, neconform cu ceea ce vrea să facă un om se va răzbuna pe ceea ce omul, scriitorul respectiv, făptuiește pe plan literar. Consecințele fiind în asemenea cazuri negative. Cred că un scriitor nu poate realiza o operă, dacă nu se realizează și pe sine, ca om, ca personalitate.

— Ce înțelegeți prin moralitate în artă ?

— Moralitatea în artă rezidă în semnificație, nu în episod și nici în frîntura de dialog, judecate separat. Moralitatea ține de atitudine, de felul cum privește scriitorul (nu într-o singură lucrare, ci într-o operă întreagă) viața și lumea. Sînt, în această privință, partizanul unui eticism superior și convingător, de extracție transilvană, fiind totodată dușmanul didacticismului și al „demagogiei artistice".

— Cum se împacă blîndețea de care dați dovadă în relațiile cu oamenii cu violența unora dintre scenele pe care le descrieți ?

— Dacă lucrurile stau așa, înseamnă că se împacă.

— Ce știi vrea să știe semenii dumneavoastră de pe acest pămînt românesc despre Ion Lăncrănjan ?

— Ceea ce am de comunicat semenilor mei comunic prin literatură. Dar dacă insiști... Dacă ar fi să stau de vorbă, de la om la om, cu doi muncitori, cu doi țărani, sau cu o sală întreagă — cu o sală „cît țara" — le-aș spune celor cu care vorbesc, prietenește le-aș spune, frățește, să fie pătrunși de importanța momentului istoric pe care îl străbatem. Să nu uite de unde vin, să se gîndească la cei dinaintea lor. Să caute, în același timp, să vadă cît mai departe în viitor. Să vadă muncind și făptuind, învățînd, gîndindu-se la cei de mîine, gîndindu-se la integrarea noastră în fluxul general al lumii. Iar lumii, celor ce ar dori eventual să mă asculte, le-aș spune că aici, la gurile Dunării, trăiește și muncește un popor care nu este atît de mare, prin număr, al cărui suflet însă e cu adevărat mare. Un popor care a dorit și dorește ca întreaga lume să fie mai bună, mai dreaptă. Asta pentru că el însuși este convins că nu se poate realiza decît într-o lume mai bună, mai dreaptă.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86), secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

ANUL XXVI — Nr. 28 (1[illegible]) — 14 iulie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Hotărîrile Congresului vor trebui să ducă la afirmarea și mai puternică a rolului conducător al clasei muncitoare în societatea noastră, în înfăptuirea Programului partidului, la unirea și mobilizarea tot mai intensă a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor în opera de edificare a celei mai drepte și umane orînduiri cunoscute în istorie — orînduirea socialistă și comunistă.

NICOLAE CEAUȘESCU

Forumul clasei muncitoare

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, în zilele de 11-13 iulie a.c. s-au desfășurat în Capitală lucrările primului Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi. Convocat, după cum se știe, din inițiativa secretarului general al partidului, președintele republicii, acest mare și cel mai reprezentativ forum al clasei noastre muncitoare se înscrie, prin fructuoasele sale dezbateri, prin hotărîrile adoptate, ca un eveniment de importanță istorică deosebită în viața social-politică a țării, în amplă activitate pe care o desfășoară întregul popor, sub conducerea partidului, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Congresul, pe a cărui ordine de zi au figurat probleme de cea mai mare însemnătate pentru prezentul și viitorul patriei, și-a început lucrările prin prezentarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a Expunerii **„cu privire la creșterea rolului clasei muncitoare, al consiliilor oamenilor muncii în conducerea activității economico-sociale, în realizarea Programului partidului de dezvoltare a industriei socialiste, a întregii economii naționale, de ridicare a bunăstării poporului și perfecționare continuă a democrației socialiste"** — document de valoare teoretică și practică inestimabilă, care prin marea bogăție de idei, prin orientările clarvăzătoare se constituie — fiind și adoptat ca atare — într-un vast program de muncă, de acțiune pentru

(Continuare în pagina 3)

NICOLAE ARSENIE ■

Albastru muncitor

Cămașă albastră,
decolorată de furtunile aspre, ale muncii,
te iubesc pentru că m-ai învățat
iubirea fără cîrje,
iubirea cu brațe puternice dezgolite
aruncîndu-se într-un gest protector
prin aerul amestecat cu soare roșu
(cupola soarelui aurită
s-a rotit cu frenezie
prin amurgurile noastre
de adolescenți întîrziați
îngrijorător, pînă la moarte — noi,
veșnic îndrăgostiții de maturi,
de cei adevărați,
de experiențele lor adînci...)

Albastru muncitor și franc,
ca o franzelă proaspătă
ca o poezie ce se scrie dimineața,
MARELE ALBASTRU MUNCITOR,
de cămașă curată, deschisă
disputei generoase,
îmbrățișărilor pasiunii...

DOINA STERESCU ■

Efectul Lotru

Rar perimetru de muncă și de creație mai străbătut — și deci consumat publicistic — decît cel al Lotrului — al șantierului celei mai mari hidrocentrale de pe rîurile interioare din România. Pretenția descoperirii sau redescoperirii riscă de aceea să-nfrunte zîmbetul. Marele baraj de la Vidra (121 metri înălțime, unul din cele mai impozante din lume) a fost zidit, stă de mult lîngă cer. Centrala electrică subterană de la Ciunget (104 metri sub talpa muntelui) bate din plin, cu toate turbinele ei. Epopeea marii construcții își trăiește cele din urmă clipe. Munții au fost străpunși (circa 150 de kilometri de galerii), au fost legați în eșarfe de drumuri (circa 350 de kilometri), se mai lucrează doar la ultimele captări de rîuri (72 de ape, afluenți ai Lotrului sau ai Oltului) ce vin să îngroașe giganticul lac alpin (340 de milioane mc de apă) ivit între munți, în zona zăpezilor, la confluența dintre cleștarul izvoarelor și cer. Voineasa, Ciungetul, Mălaia și Brădișorul (ultimele două, botezînd două hidrocentrale-pui, aflate în plină construcție pe același Lotru) sînt pentru omul românesc de pe toate zările, niște nume familiare conștiinței noastre publice. Ce cuvînt nou să mai aflăm ? Ce-a mai rămas de adăugat, de rînduit, de reliefat în acest teritoriu devenit emblemă sau definiție a însăși construcției românești a acestor ani ?

(Continuare în pagina 12)

ILIE PURCARU ■

În acest număr

● **Și disciplina mai are nevoie de consolidări** — demonstrează ancheta întreprinsă de noi pe cîteva șantiere ale reconstrucției din București (pag. 6).

● **7 fii și o povară numită mamă** — reportajul nostru supune dezbaterii colective cazul unei bătrîne mame abandonată de fiii săi (pag. 8).

● **Pielea din deșeuri** — o invenție salvatoare pentru medicină și pentru industrie (pag. 10)

● **O inscripție care poate spune mult despre începuturile istoriei noastre,** partea a doua, comentariul hărților scrijelate pe miraculoasa piatră de la Corbi — Argeș (pag. 11)

● **Fotbal magnetic** — o schiță umoristică de Ion Băieșu (pag. 23).

Forța și exemplul democrației muncitorești

— Dialoguri cu delegați la Congresul consiliilor oamenilor muncii —

Carol Dina

Valeriu Deac

Irina Szabo

Reunirea în acest istoric forum a reprezentanților oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi ne-a prilejuit realizarea unui fructuos schimb de opinii cu purtători nu numai ai unui mandat, democratic încredințat, ci și ai unei experiențe, de pe acum bogate, în mobilizarea tuturor oamenilor muncii la conducerea unităților, în participarea tot mai activă a acestora la luarea deciziilor. Dialogurile de mai jos revin adesea — cum era și firesc — la idei de mare valoare teoretică și practică din conținutul expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Republicii. Un dialog în forum, deci, cu cîțiva din delegații sosiți din toate colțurile țării, despre forța și exemplul democrației muncitorești, despre ceea ce au făcut pînă acum și, mai ales, despre ce vor face în viitor pentru a da viață comandamentelor mobilizatoare înscrise în documentele programatice ale Congresului.

Carol Dina, secretarul comitetului de partid din Întreprinderea „23 August", a prezentat Congresului un tablou succint al muncii organismului de conducere colectivă din această prestigioasă citadelă muncitorească a Capitalei. În același spirit de sinceritate și responsabilitate a răspuns și la întrebările noastre.

— Ce credeți că exprimă mai bine calitatea activității consiliului oamenilor muncii din întreprinderea dumneavoastră ?

— Volumul și calitatea producției, nivelul condițiilor de muncă, gradul de pregătire profesională a angajaților. Indicațiile conducerii de partid, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, care ne-a vizitat de mai multe ori întreprinderea, au însemnat pentru noi îndemnul însuflețitor de a dovedi că puternicul colectiv muncitoresc de la „23 August" își realizează exemplar sarcinile de plan și angajamentele suplimentare. Nu vreau să laud neapărat colectivul din care fac parte, dar adevărurile pot fi chiar spuse. Pe primele șase luni ale acestui an am depășit prevederile planului la producția globală cu peste 47 milioane lei, iar la productivitatea muncii cu 5,3 la sută. Ne-am depășit sarcinile, de asemenea, la producția marfă și la export. Urmărim îndeaproape și — subliniez — permanent modul în care tinerii muncitori și maiștri își însușesc meseria.

— Care sînt principalele neajunsuri cu care este confruntat consiliul din care faceți parte ?

— E drept, am ce vă răspunde, pentru că mai există și astfel de lucruri. Unele documentații, de pildă, se elaborează cu întîrziere, fapt care are o influență negativă asupra ritmicității îndeplinirii sarcinilor de plan și asupra calității produselor. Apoi sînt cazuri — și nu puține — de nerespectare a disciplinei tehnologice, iar în unele locuri de muncă ordinea, disciplina, organizarea producției lasă de dorit. Nu în toate secțiile se realizează normele de lucru. Nu întotdeauna reușim să respectăm termenele de livrare a produselor.

— Ce credeți că puteți face ca să vă ajutați singuri ?

— Printre altele, — și sînt multe, aș avea ce să vă spun — avînd în vedere că întreprinderea noastră este organizată pe fabrici cu 2 000—5 000 de muncitori, fiecare avînd sarcini complexe și o problematică proprie, mă gîndesc să luăm serios în studiu oportunitatea instituirii unor organisme de conducere colectivă și la nivelul acestor fabrici.

Președintele consiliului oamenilor muncii din Întreprinderea mecanică Sibiu, dr. ing. Valeriu Deac, dorește să sublinieze valoarea muncii colective în luarea unor decizii importante.

— De ani de zile se discută cumpărarea licenței pentru fabricarea unei mașini de care aveam nevoie. E vorba de niște mașini de injecție. Se obținuseră — datorită prieperii cu care au fost prezentate lucrurile — și aprobările necesare. Noi, însă, am făcut ceva mai simplu : consiliul a analizat totul în detaliu și am decis că putem face singuri ceea ce ne trebuia. Și am făcut așa cum am zis. N-o să vă spun toată povestea. Important este că am scutit țara de un efort valutar.

— Cum sînt primite inițiativele îndrăznețe în consiliul dumneavoastră ?

— Cu multă receptivitate. Tocmai de aceea nu mă sfiesc să vă spun că, rareori, se întîmplă și altfel. Cînd maistrul Ioan Popescu a propus să realizăm în întreprindere un subansamblu de la instalația pneumatică a unor prese, nimeni n-a crezut că putem și nu l-a sprijinit. El a făcut singur acel subansamblu — un prototip — l-a montat pe o presă și a chemat specialiștii să-l vadă. Am reușit să scăpăm de importarea altui lucru care ne cerea valută și nu rareori producea stagnări, pentru că nu-l aveam cînd ne trebuia.

— Ce credeți că poate spori eficiența consiliului oamenilor muncii ?

— Conlucrarea, funcționarea permanentă și creatoare a minții fiecăruia. Deci lucruri care depind de însiși membrii organului de conducere colectivă. Dar vreau să mai notați și altceva. Cred că este foarte important să se țină seama în mai mare măsură de părerea consiliului oamenilor muncii din întreprindere la fundamentarea sarcinilor de plan, iar defalcarea planului să nu se facă mecanic undeva sus, la centrală sau la minister.

— Am ascultat cu un deosebit interes ampla expunere rostită de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și am înțeles că în fața oamenilor muncii, a consiliilor acestora, stau sarcini mari, mobilizatoare, izvorîte din realismul politicii interne și externe a partidului nostru. Vă rog să-mi permiteți să dau glas, — așa cum am făcut-o și în Congres — în numele textiliștilor, al oamenilor muncii din județul Covasna — români și maghiari — care trăiesc și muncesc într-o deplină frățietate și unitate, sentimentelor profunde de atașament și aderiune totală față de tot ceea ce partidul întreprinde pentru adîncirea democrației muncitorești, antrenarea maselor, a întregului popor la conducerea și rezolvarea problemelor majore ale dezvoltării multilaterale a societății românești — ne spune Irina Szabo, muncitoare la Întreprinderea textilă „Oltul" din județul Covasna. În unitatea noastră, o simțitoare creștere a productivității muncii față de sarcina planificată se datorește, în mare parte, măsurilor întreprinse de consiliul oamenilor muncii pentru introducerea largă a tehnologiilor noi și perfecționarea celor existente, intensificarea activității de creație și de proiectare a noi articole cu caracteristici tehnice și calitative superioare, pentru creșterea gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție.

— Prin ce mijloace antrenează consiliul pe ceilalți angajați la un efort colectiv, nu numai fizic dar și de gîndire creatoare pentru sporirea eficienței muncii ?

— În acest sens au fost antrenate, în măsură din ce în ce mai mare, consiliul de control muncitoresc, consiliile pe domenii pentru aplicarea în producție a propunerilor oamenilor muncii. Astfel, în cursul primului semestru din acest an, din cele 66 de propuneri făcute de oamenii muncii, vizînd soluționarea unor probleme importante ale activității productive, 25 au fost materializate, iar celelalte au fost cuprinse în programele de măsuri ale consiliului.

— De la tribuna înaltului forum muncitoresc, v-ați referit și la unele neajunsuri în activitatea organismului de conducere colectivă din care faceți parte. Vreți să subliniați cîteva ?

— Nu am reușit încă să imprimăm în activitatea consiliului stilul muncii de partid, în sensul creșterii răspunderii și operativității cu care se înfăptuiesc sarcinile și deciziile adoptate. Nu întotdeauna reprezentanții oamenilor muncii în consiliu informează colectivele din secții și ateliere asupra deciziilor adoptate de forul de conducere colectivă. Socotesc necesar ca organizația noastră de partid să acționeze cu și mai multă stăruință pentru întărirea disciplinei în producție, la toate locurile de muncă.

Pe inginerul Teodor Mureșan de la Combinatul de pielărie și încălțăminte din Cluj-Napoca l-am rugat să ne spună cîteva din preocupările care au focalizat interesul consiliului oamenilor muncii în ultima vreme.

— Pe lîngă calitatea și ritmul producției, aș aminti — și așa nu e timp să vorbim despre toate — stăruința pentru ceea ce numim simplu dar este uneori foarte complicat : AUTOUTILARE. Noi am obținut rezultate deosebite în acest sens. Și nu uitați că, astfel, am redus substanțial efortul valutar.

— Ce credeți că poate contribui la îmbunătățirea activității consiliului ?

— Perfecționarea a ceea ce am putea numi metodologia sa de lucru, supletea acestei metodologii și încurajarea largă a gîndirii tehnice, a inventivității angajaților. Evident, acestea printre mai multe altele.

Erou al Muncii Socialiste, forjorul arcurar Rudolf Binder este de multă vreme un nume de mîndrie al colectivului din Întreprinderea de piese auto Sibiu.

— La noi, consiliul este, prin membrii săi, într-un permanent dialog cu toți angajații. Un dialog al creierelor în funcțiune tehnică permanentă. Lucrul acesta — văd că notați și mă bucur — cred că este fundamental în activitatea unui astfel de organism. Eu discut cu oamenii mei toate propunerile lor și pe cele mai bune le duc în consiliu. Acolo, hotărîm. Operativ, gîndind toți și hotărîm bine. Rezultatele confirmă ce vă spun.

— Cum ajunge un muncitor Erou ?

— Respectînd oamenii și iubind meseria. Pentru că, după întrebare, am simțit că vreți răspuns scurt. Dar v-aș mai putea răspunde într-o sută de feluri. De pildă : trăindu-și viața nu în ani, ci în minute.

— Cine trebuie să facă parte din consiliul oamenilor muncii ?

— Omul care n-are liniște pînă nu unge orice angrenaj care are nevoie de asta. Uneori e vorba de o mașină, alteori de o idee imperfectă sau de condițiile de muncă și chiar de viață ale angajaților, dar totdeauna este vorba, în fond, de șansa unui progres.

Aurel Pușcașu este șef de brigadă la Șantierul III al Trustului de construcții Argeș.

— O problemă pe care am dezbătut-o mult în consiliul oamenilor muncii, ne spune el, a fost — și a rămas într-o oarecare măsură — organizarea optimă a trustului. Fiecare trebuia să-și spună cuvîntul fiindcă de toți deopotrivă și de propunerile fiecăruia depindea luarea unor decizii extrem de importante. Trustul a fost organizat pe cu totul alte principii decît înainte. Am înființat șantiere specializate. Asta înseamnă că, la noi, în Argeș, unul din aceste șantiere construiește un bloc, să zicem, pînă la cota zero — așa numita infrastructură ; altul execută apoi și montează panourile mari, pentru ca finisajele și instalațiile să cadă în seama unui alt șantier. Noua organizare asigură o eficiență mult sporită prin creșterea substanțială a productivității muncii. Concentrarea mijloacelor tehnice și a muncitorilor calificați pe un anumit gen de lucrări a făcut ca practic oamenii să aibă totdeauna de lucru. Am eliminat astfel golurile de lucru care se mai creau pe meserii și am îmbunătățit implicit disciplina pe șantiere.

— A fost confruntat vreodată organul de conducere colectivă al trustului dumneavoastră cu dificultăți pe care să nu le poată depăși ?

— De situații fără ieșire nu poate fi vorba niciodată. Din păcate, însă, întîmpinăm și greutăți pe care nu le putem rezolva singuri, pentru bunul motiv că ni le fac alții... De pildă, la sfîrșitul semestrului trecut, aproape 20 la sută din totalul proiectelor pentru acest an noi încă nu le aveam. Nu mai e nevoie să adaug nimic.

DUMITRU ELIADE ■
DORIN CORBU ■

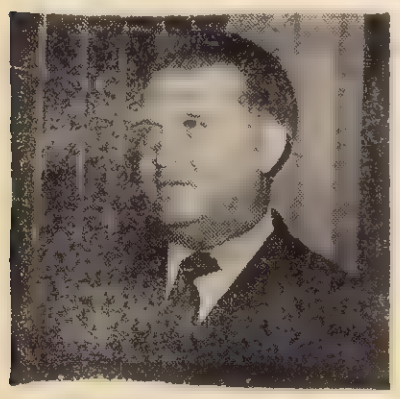

Teodor Mureșan

Rudolf Binder

Aurel Pușcașu

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Forumul clasei muncitoare

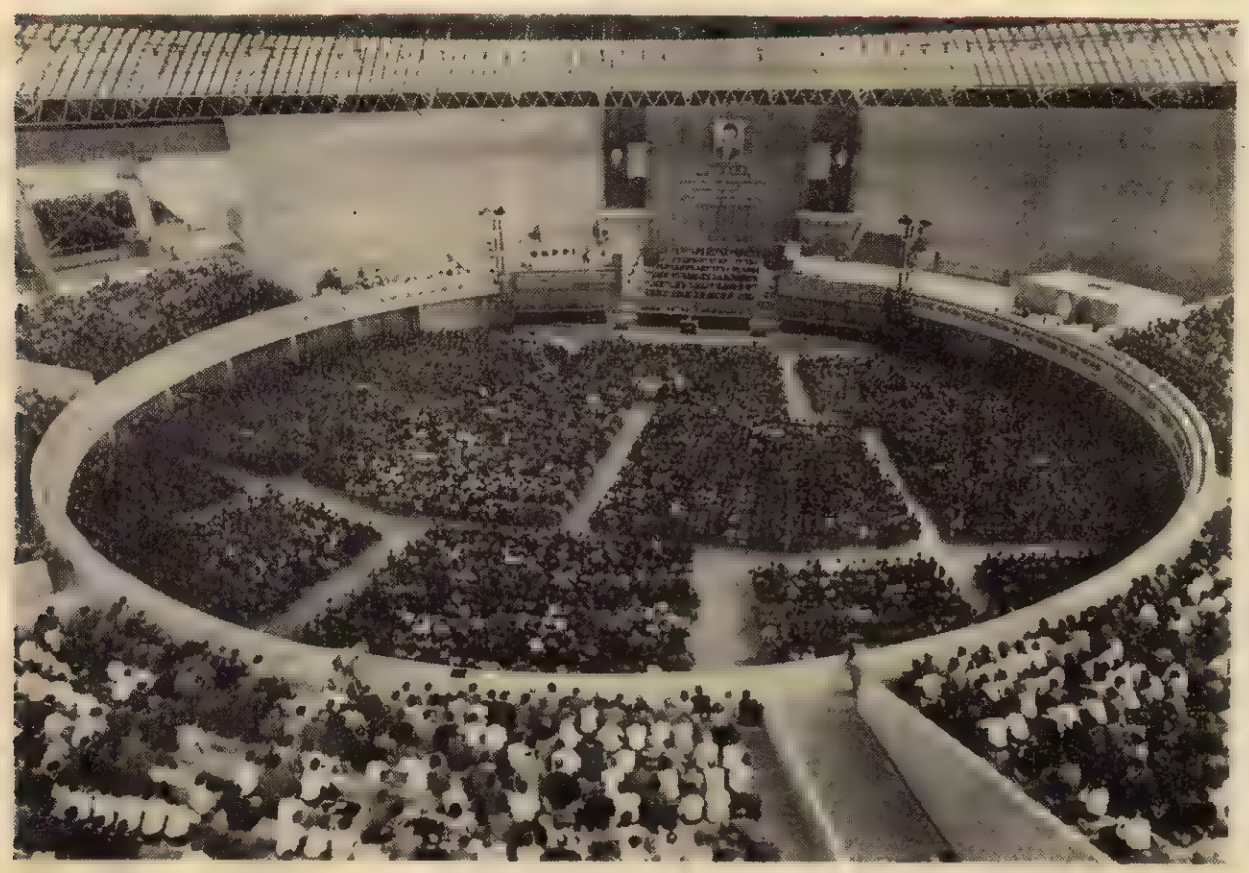

(Urmare din pagina 1)

Intregul partid și popor în scopul realizării, în cele mai bune condițiuni, a hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului. Expunerea a realizat o cuprinzătoare analiză științifică a dezvoltării democrației noastre socialiste, a procesului de perfecționare continuă a formelor de participare directă a clasei muncitoare la conducerea întregii noastre vieți economice și sociale și a făcut o sinteză strălucită a sarcinilor imediate și de perspectivă în toate domeniile pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru ridicarea nivelului de trai și civilizație al poporului, pentru înfăptuirea obiectivelor politicii externe a partidului și statului puse în slujba cauzei socialismului și păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni. Prin aceasta Expunerea reprezintă, cum s-a relevat dealtfel în însești cuvintele de înaltă apreciere ale participanților la forum, un factor de puternică mobilizare a energiilor creatoare ale națiunii noastre în înfăptuirea neabătută a politicii interne și externe a partidului.

Întemeiate pe un asemenea excepțional document, dezbaterile desfășurate în olenul Congresului, ca și în cele 11 secțiuni de lucru au abordat, într-un spirit de înaltă exigență și responsabilitate, o problematică vastă și de importanță deosebită, prilejuind adoptarea unor hotărîri cu implicații majore și profunde în toate sferele vieții economice și sociale, pe măsura locului și rolului clasei muncitoare, a răspunderilor sale de clasă conducătoare în societatea noastră socialistă. S-a procedat la o examinare exigentă, competentă a rezultatelor obținute în fiecare ramură, în unitățile industriale, de transporturi și construcții, pe linia creșterii producției și a productivității muncii, îmbunătățirii calității produselor, reducerii cheltuielilor materiale, a consumurilor, realizării la timp a noilor investiții, a mai bunei organizări și conduceri a activității s-au făcut numeroase propuneri și s-a realizat un rodnic schimb de experiență vizînd îndeplinirea la un nivel superior de calitate și eficiență a prevederilor actualului cincinal.

Desigur, s-ar cuveni, într-un fel, ca un omagiu adresat minunatei noastre clase muncitoare și partidului nostru comunist să transcriem aici cît mai multe detalii din impresionantul tablou al înfăptuirilor socialiste în care se află contopite jertfele unor îndelungi decenii de luptă pentru dreptate socială și libertate națională și eforturile eroice din anii edificării noii orînduiri, ani în care clasa muncitoare alături de aliindu-și sub conducerea partidului comunist energiile întregului popor și-a dovedit cu strălucire și consecvență forța organizatorică, spiritul revoluționar, capacitatea creatoare, înalta răspundere față de interesele supreme ale întregii națiuni, devotamentul pentru cauza socialismului.

Ca urmare a politicii de industrializare socialistă, România realizează astăzi o producție industrială globală de 34 de ori mai mare decît în anul 1938. Rodul eforturilor de dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării se exprimă în faptul că în 1976 producții globale de peste 10 miliarde lei se realizează în 23 de județe față de numai 4 care atingeau această performanță în 1965 ; țara noastră se numără între statele cu cele mai ridicate ritmuri de creștere economică, producția noastră industrială sporind în intervalul 1955—1975 cu 12,2 la sută în timp ce media ritmurilor mondiale a fost pentru aceeași perioadă de numai 6,1 la sută. Ponderea industriei la formarea venitului național s-a ridicat la 58 la sută, aceasta imprimînd întregii economii naționale stabilitate și dinamism. Iată cîteva din aceste, nu detaliii, ci autentice linii de forță ale pu nostru multilateral, argumente din mai convingătoare privind justețea politicii partidului care a pus consecvent în centrul politicii sale generale industrializarea, forța transformatoare a clasei muncitoare, care s-a transformat în același timp pe sine însăși, pe omul muncii în general, conferindu-i nobilul statut, propriu orînduirii noastre, de producător și proprietar al avuției naționale, de unic stăpîn al roadelor propriei munci.

Generatoare de profundă și justificată mîndrie, asemenea argumente n-au fost invocate nici un moment cu tentă festivă ; trecerea în revistă a succeselor obținute, a marilor succese obținute și, deopotrivă, a unor greșeli și minusuri care ne-au confruntat în anume perioade, s-a făcut cu fața spre prezent și spre viitor, în ideea desprinderii de învățăminte, a găsirii, pe baza experienței, a celor mai bune soluții și căi care să ne poarte mai departe, spre noi și mai mari realizări.

În centrul analizei s-au aflat, din acest motiv, obiectivele actualului cincinal, al afirmării revoluției tehnico-științifice, sarcinile care, așa cum s-a arătat, se înfăptuiesc cu succes chiar în pofida unor greutăți precum cele provocate de puternicul seism din luna martie. Dar aceste sarcini, determinînd prin împlinirea lor mutații profunde și creșteri fără precedent în toate sectoarele, își modifică ele însele dimensiunile, fiind necesară reformularea lor la parametri superiori, cu sporită capacitate de mobilizare, ca urmare a evaluării cu minuție științifică și exigență revoluționară a noilor posibilități create de dinamismul nostru economic, tehnico-științific și organizatoric. Congresul consiliilor oamenilor muncii și-a însușit pe deplin și a dat expresie hotărîrii de a înfăptui măsurile cuprinse în programele de creștere suplimentară, mai rapidă, a economiei, măsuri adoptate pe baza unui complex de investigații și analize inițiate de conducerea partidului, de secretarul său general. Congresul însuși, în spiritul îndemnului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și beneficiind de cadrul fertil imprimat de Expunerea secretarului general al partidului, a evidențiat noi și importante asemenea posibilități de creștere suplimentară prin gospodărirea superioară a resurselor materiale, utilizarea cu randament sporit a mașinilor și instalațiilor, modernizarea tehnologiilor, reducerea consumurilor, creșterea productivității muncii etc.

Este indiscutabil unul din meritele esențiale ale acestui mare forum, acela de a fi stabilit pentru fiecare domeniu în parte, pentru toate ramurile și subramurile industriei, pentru construcții, transporturi, pentru cercetare și proiectare etc. nu numai direcții clare de acțiune ci și modalități concrete, cele mai eficiente, pentru ducerea lor la îndeplinire, prin aceasta vastul efort de transpunere în viață a Programului adoptat de Congresul al XI-lea al partidului căpătînd un puternic și generos impuls.

Ce poate fi în acest sens mai edificator pentru spiritul de responsabilitate al clasei muncitoare, pentru forța democrației muncitorești decît exemplul la care s-a referit secretarul general al partidului în cuvîntul rostit la încheierea lucrărilor Congresului, anume că, pe baza rezervelor puse în valoare de participanții la acest forum, apare posibilitatea realizării pînă în 1980, peste prevederile cincinalului, a unei producții suplimentare de circa 120—130 miliarde lei, mai mult adică cu 20—30 miliarde decît preconiza programul supus dezbaterii și aprobării Congresului. Se cuvine menționat în același timp faptul că participanții au dat glas angajamentului colectivelor pe care le reprezintă, ale întregii noastre clase muncitoare, de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor cuprinse în Expunerea secretarului general al partidului, a hotărîrilor Congresului, pentru dezvoltarea *în ritm* tot mai înalt a întregii economii naționale și ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

Cei peste 10 000 de reprezentanți ai consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile și centralele industriale din întreaga țară participanți la Congres au făcut bilanțul experienței dobîndite în cei aproape zece ani de cînd Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu — autorul măsurilor de perfecționare a conducerii și organizării vieții economice și sociale — a hotărît crearea organelor de conducere colectivă a unităților economice și instituționalizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii. Bilanțul a adus o deplină confirmare a justeței politicii partidului nostru de antrenare a oamenilor muncii, în dubla lor calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai bunurilor materiale, la conducerea activității economico-sociale, la buna gospodărire a întreprinderilor, a unităților economice, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului de industrializare, de înflorire multilaterală a țării. Congresul a evidențiat cu putere că aceste forme superioare de conducere colectivă — consiliul oamenilor muncii și adunarea generală a oamenilor muncii — organisme investite cu largi răspunderi și atribuții, și-au dovedit pe deplin viabilitatea, că implicarea directă și într-o măsură tot mai mare a oamenilor muncii în conducerea și organizarea unităților economice a constituit unul din factorii principali în îmbunătățirea întregii activități, în creșterea eficienței acesteia. Pe același trainic fundament, al afirmării și perfecționării formelor democratice de conducere, însăși substanța noțiunii de întreprindere s-a modificat radical, acestea devenind, așa cum anticipase cu recunoscuta-i previziune inițiatorul acestor transformări revoluționare din viața țării, unități tehnice, economice, politice și sociale ; cu alte cuvinte, nu doar un loc în care se produc bunuri materiale ci o școală unde se formează și se afirmă omul nou, cu o conștiință înaintată.

Ne referim aici la formele democrației muncitorești, dar, evident, aceasta ilustrează doar o parte a preocupărilor partidului de dezvoltare permanentă a democrației socialiste, de lărgire continuă a cadrului de participare a întregului popor la făurirea conștientă a propriului destin, la conducerea societății. Dezbaterile din Congres s-au referit, firesc, la întregul ansamblu de preocupări ale partidului vizînd dezvoltarea democrației socialiste, perfecționarea activității statului socialist și asigurarea participării tot mai largi a maselor la conducerea societății, evidențiind legătura organică dintre ele, faptul că în toate sferele de activitate partidul înfăptuiește neabătut prevederile Programului său creînd, în sensul unor cerințe de bază ale socialismului și comunismului, o organizare socială de democrație directă, largă, în care poporul își poate spune deschis părerea asupra marilor probleme și poate participa nemijlocit la înfăptuirea în viață a politicii interne și externe a partidului și statului.

Pe baza amplei analize a activității desfășurate, a cerințelor etapei actuale, Congresul dînd o înaltă apreciere Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu și exprimînd profunda aderiune la ideile și concluziile de mare valoare pe care le conține, a stabilit forme și mijloace corespunzătoare pentru creșterea rolului consiliilor oamenilor muncii, al adunărilor generale în conducerea unităților economice, a dat girul deplinei unanimități hotărîrilor menite să perfecționeze și să ridice pe o treaptă superioară democrația noastră muncitorească. Instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii ca for suprem de conducere a activității în sfera industriei, construcțiilor și transporturilor care se va reuni o dată la cinci ani, ca și constituirea Consiliului național al oamenilor muncii din industrie, transporturi și construcții ca organism permanent de conducere, îndrumare și control al consiliilor oamenilor muncii prezintă în această privință o importanță deosebită, fapt reliefat cu profundă și unanimă aderiune de reprezentanții oamenilor muncii din întreaga țară.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, în funcția de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Această alegere, expresie a dragostei și prețuirii pe care clasa muncitoare, întregul nostru popor le nutresc față de cel mai iubit fiu al națiunii noastre, față de neobosita sa activitate pusă în slujba dezvoltării și propășirii patriei, reprezintă, în același timp, o manifestare a încrederii nestrămutate, a atașamentului profund al întregului popor față de politica partidului nostru comunist, chezășia înfăptuirii neabătute a programului de edificare a societății socialiste și comuniste.

Fără îndoială, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea de încheiere a lucrărilor, dezbaterile și hotărîrile primului Congres al consiliilor oamenilor muncii, ei înșiși un nou și strălucit moment de afirmare a democrației noastre socialiste, o puternică manifestare a atașamentului și unității clasei muncitoare, ale întregului popor în jurul partidului, vor duce la creșterea și mai puternică a rolului conducător al clasei muncitoare în societatea noastră, în înfăptuirea programului partidului, la unirea și mobilizarea tot mai intensă a tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, a întregului nostru popor în opera de transpunere în viață a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Mesajele grîului

Un mesaj despre bogata recoltă de grîu obținută în această vară primim din partea țăranilor cooperatori din Izlazul Teleormanului, pămînt al marilor confluențe geografice și istorice, a Oltului cu Dunărea și a cursului istoriei noastre trecute și contemporane. Aici, unde un splendid monument ne amintește că s-a dat primul act revoluționar de naștere al României moderne, istorica Proclamație de la Izlaz din 1848; aici, unde epopeea Războiului pentru independență a făcut să răsune unele din cele mai înălțătoare cînturi ale vitejiei străbune; aici, unde valurile miniei și sîngelui vărsat la 1907 au atins țărmul Dunării; aici, în acest colț de țară pe unde își amăgeau foamea „Desculții" lui Zaharia Stancu sau își mărunțeau loturile „Moromeții" lui Marin Preda, pămîntul ca și rodnicia lui au devenit ale oamenilor vrednici, gospodari, înțelepți ca timpul prin care au trecut.

Ce alte gînduri ne-ar putea sugera, chiar la prima vedere, aceste secvențe fotografice pe care colega noastră, fotoreporterul Sanda Radu, ni le-a oferit dintr-un mai amplu film al încheierii recoltării la Izlaz? Altfel, fiecare ipostază surprinsă e una întîlnită aproape pretutindeni: o zăriște de spice mărginită de un șir de plopi, în care combina abia a intrat (foto 1), pentru ca în scurt timp să-și taie „large uliți" (foto 2), un bob zăbavă la înlăturarea unei defecțiuni tehnice (foto 3) și o legare strînsă a sacului plin, cu virtute de bărbat încercat în ale cîmpului (foto 4).

Viața la 120 kilometri pe oră

Opt fără un sfert, seara. Băneasa, gară sezonieră, este totuși goală. Trece un marfar. Canicula domolită și țînțari. Retras pe o bancă sînt descoperit peste puțin timp de mecanicul de locomotivă Alexandru Ciochină și de ajutorul său. Îi așteptam mai tîrziu. Sîntem, cum s-ar spune, într-o formație inedită de doi plus unul — trio inedit și redutabil, echilibrat de candoarea mea în materie de locomotive — care va conduce trenul două sute douăzeci și cinci de Mangalia — Episcopia Bihor pînă la Brașov.

La 20,02 acceleratul sparge liniștea peronului. Emoție firească, deși sînt în cabină alături de unul dintre cei mai buni mecanici ai depoului București-călători. Peste exact șaisprezece minute, timp în care mi-am găsit locul și m-am adaptat cît de cît interiorului, Tudor Tănase, ajutorul de mecanic, de fel din Ciorogîrla, anunță sec: „liber la ieșire, liber și de la impiegat". Mecanicul învîrtește ușor volanul „controlerului" și garnitura se pune în mișcare. „Avem o limitare de viteză de 90 pe 250", se aude iar vocea ajutorului, concentrat la bord. Ne apropiem de viteza normală, o sută de kilometri pe oră. Peisajul se schimbă pe nesimțite. Îl urmăresc pe Alexandru Ciochină în timp ce ajutorul său citește parcursul din livretul de mers al locomotivei. „Livretul este «biblia» noastră, ne spune. Puțini știu că la noi, dacă ai depășit un semnal pe roșu cu un centimetru, asta înseamnă eveniment grav, și ai terminat-o cu locomotiva. N-ai voie să greșești, cu peste o mie de oameni în spate, de care răspunzi ca de ochii din cap, ca să nu mai vorbesc de pagubele materiale. Acum, cînd totul este dirijat și centralizat electrodinamic, nu poți greși dacă îți faci datoria ca lumea. Apelurile R.C.T.-ului (regulatorul de circulație-tracțiune) se interferează cu răspunsurile de pe alte locomotive în stația de emisie-recepție de la bord. Oprim lent, fără șocuri, în Chitila. Tudor Tănase se strecoară pe o ușă din spate în sala mașinilor și se întoarce după un minut raportînd: „În sala mașinilor nimic deosebit, siguranțele sînt bune și nu miroase a încins și a fum". Apel R.C.T.: „Electrica 286, Electrica 286, hai mai frate mai repede să-i dăm drumul și celuilalt..." Plecăm. „Direcția Ploiești vest, viteza o sută patruzeci pînă la Prahova. „Ne ștergem" în cîteva secunde de un alt accelerat. Era însă pe linia cealaltă! În cîmp nu simți viteza, printre păduri, lucrurile se schimbă. În stînga, flăcările sondelor de la Brazi. „Eu sînt moldovean, din Ghermănești, dar am îndrăgit linia asta, pe Valea Prahovei. Plec și spre litoral, și spre Craiova, și spre Moldova, dar întotdeauna mă bucur cînd sînt pus pe... Brașov. Linie grea, dar tehnică. Mi-aduc aminte de emoția care m-a cuprins cînd m-am urcat pe diesel. Mă obișnuisem pe aburi, mă obișnuisem să fiu mereu negru pînă în ochi. Eram bucuros chiar. Dovedeam tuturor că sînt mecanic de locomotivă. Avem noi o vorbă: cine bea apă din tenderul locomotivei, nu se mai poate despărți de ea. Cînd am intrat în cabina mașinii noi, o adevărată uzină, m-a cuprins teama. Ce s-o mai lungesc, a trebuit să învăț carte de la început. Mi se învîrteau toate în cap: milioanele de lei investite în locomotivă, viteza care crescuse spectaculos, răspunderea pentru oamenii din tren! Trebuia să devin și mecanic, și motorist, și electronist. Iată că dintr-o dată mecanicului de locomotivă i se cereau și alte calități. Nu mai erau de-ajuns meritele de la „aburi", unde stăteam pînă la șaisprezece ore pe mașină. Tehnica nouă ne cernea pe toți ca un filtru.

Se văd blocurile Ploieștiului. „E liber pe directă și oprim în stație." Peronul e plin. Ajutorul de mecanic își face tura prin sala mașinilor și dă raportul. „Bine, Tănase, dacă zici că totul e normal, e în regulă". Mecanicul completează foaia de parcurs. Impiegatul ne dă liber. M-am familiarizat cu terminologia. Sirenă scurtă. Valea Prahovei. Alexandru Ciochină își aprinde o țigară. Ajutorul de mecanic îi cere voie să aprindă și el una. Șoseaua ne însoțește o vreme. „Restricție 30, pasaj păzit, verde semnalul de la Buda și trecem." În depărtare, pe linia orizontului pilpîie luminițe, de parcă asta ar fi menirea orizontului noaptea, să pilpîie. Pe șosea, o mașină ne orbește pînă și pe noi cu faruri puternice. Urmează Florești-Prahova. La o sută douăzeci, stîlpii se transformă în tunel. O goană nebună pe cele două șine. Monotonia drumului e spartă de permanenta activitate de la bord. Se schimbă vitezele, sînt mișcate manete, pedala controlerului este ridicată din minut în minut. „Cînd s-a introdus pe locomotive instalația de vigilență și de control a vitezei, erau mecanicii nemulțumiți. Se atenta la rutină, la comoditate. Erau, acei oameni, obligați să învețe ce înseamnă o asemenea instalație electronică. Era o inconștiență de moment să nu înțelegi că, de fapt, instalația îi ajuta enorm. Urmărești acul vitezometrului, acționezi butoanele și pedalezi din minut în minut. Ca la orgă. Altfel se oprește trenul. Dispozitivul nu-ți permite să greșești. Am cunoscut în douăzeci de ani de cînd sînt pe locomotivă destui mecanici buni care au capotat din cauza rutinei. Erau oameni care le știau pe toate. Care nu vroiau să înțeleagă că tehnica în căile ferate făcuse mai mulți pași înainte decît își închipuiau ei. Erau convinși că nu mai au nimic de învățat. Nici din cărți și nici din practică". Trecem cu optzeci de kilometri la oră prin praful fabricii de ciment de la Comarnic. Colosul înghite kilometri de șină cu dezinvoltură. „Restricție [illegible] Valea Largă". Se lucrează la [illegible] Firește ziua. Fiecare metru [illegible] e controlat, păzit, asigurat. Pasaj păzit, în termeni civili, barieră. Cel de la cantonul salută cu o lanternă. Nu se cunosc. Sau se cunosc, într-un fel. Sînt toți o familie. Lumina se stinge o clipă. Schimbăm zona de alimentație. „Urmează Sinaia și oprim în stație. Viteză normală 85, apoi 80 și iar normală. Întreprinderea de mecanică fină. Sus, în stînga, se văd luminile de la Cota 1 400. Gara goală. Întreb dacă avem întîrziere. Nu. De la Mangalia, deci, nici un minut întîrziere. „În 4 martie, la 21,22 treceam prin Buftea cu o sută douăzeci pe oră. N-am simțit nimic din cauza zgomotului și balansului locomotivei. S-a întrerupt tensiunea și am oprit. Așteptam fără să știu despre ce era vorba. După un timp vine un călător la mine și mă întreabă ce m-a apucat de nu mai plec. Mai tîrziu, la Chitila, îi spun impiegatului că trebuie verificată linia la Buftea, pare cam slabă. Păi, a fost cutremur, îmi răspunde impiegatul uluit. Pe urmă a venit și cetățeanul care strigase că pierd din timpul lui și mi-a cerut scuze. Ce vreau să spun cu asta? Ajungi cîteodată, nu din vina ta, cu întîrziere la cap de linie. Ești obosit după ore de condus și ai mulțumirea că ai adus la destinație în condiții normale peste o mie de oameni. În gară, majoritatea trec indiferenți pe lîngă locomotivă. Unii, în schimb, ne înjură: dormiți pe drum, dom'le?! Ce să-i răspund? Că și la noi, ca și în întreprinderea în care lucrează ei, se schimbă multe? Și încă foarte rapid".

Ajungem la Predeal. Vîrf de pantă. Cea mai tehnică gară din țară, cu parcurs controlat pînă la Ploiești și Brașov. Se face proba completă a frînelor. Apoi, Alexandru Ciochină învîrtește încet volanul controlerului. Mecanicii care conduc pe secțiunea aceasta au autorizație specială. Cea mai grea secțiune. De cîte ori n-am moțăit, ca pasager, pe cea mai grea secțiune din țară? Alunecăm cu 65 pe oră. Apoi linia șerpuiește și facem slalom cu 70 spre Timișul de Jos. O veveriță sare speriată. Dîrste-Brașov, 120 de kilometri pe oră. Frumosul oraș de munte are peronul plin și un puști ne scoate limba. Prima atenție acordată de semenii noștri într-o gară. Locomotiva se schimbă. Tragem în depou dirijați prin stație și semnalizăm din întuneric după un cod din care nu înțeleg prea multe. Cei doi verifică nisipul pentru frînare, iar un mecanic al depoului controlează minuțios dieselul. Cobor să mă dezmorțesc. E frig. Nea Sandu face o cafea pe reșoul de la bord. Îl privesc altfel, cu mai multă luare aminte. De statură mijlocie, cu mișcări domoale, amabil și politicos. Reținusem de pe mașină gesturile și mișcările rapide, exacte ca niște vorbe care nu suportă comentarii. Mîncăm ceva împreună. „Dacă eu beau, îmi mărturisește, nu mult, un pahar de vin și, în mai puțin de douăsprezece ore mă urc pe locomotivă, pot să-mi iau adio de la carnetul de mecanic. Aparent ar fi vorba doar de o simplă instrucțiune de serviciu, în realitate însă e vorba de conștiința, de disciplina unui mecanic de locomotivă." Ne sorbim cafelele și fumăm. Îl rog acum să continuăm discuția despre calitățile unui mecanic. „Întîmplător sau nu, la mine e vorba de o educație formată la vreme. Aveam, de pildă, la școala din Ghermănești o profesoară, noi îi spuneam „domnișoara Obreja", așa îi spune lumea și azi, care a fost pentru toți un adevărat părinte. Am astăzi aproape patruzeci de ani și ceea ce am învățat atunci de la dînsa mi-a intrat în sînge. Fără zestrea aceasta n-aș fi devenit niciodată mecanic de locomotivă. Și acum ajung la disciplina ceferiștilor. Fără ea nu poți lucra în domeniul nostru. Odihna, viața regulată, corectitudinea nu se învață peste noapte. Nu poți să greșești azi și mîine, după o ședință, pur și simplu să te îndreptești. Avem un colectiv puternic la depou. Nu ne jucăm cu vorbele. Mai bine de jumătate din oameni sînt membri de partid, unii mai vechi, alții mai noi în C.F.R. Sîntem ca o familie care ne cunoaștem bine bătaia de inimă. Actele de indisciplină sînt criticate aspru, muncitorește, fără rabat. Dar n-am întîlnit oameni care odată intrați în familia noastră să nu gîndească așa cum gîndim noi. Singurul act de indisciplină pe care l-am comis în viața mea a fost atunci cînd le-am spus părinților că nu rămîn la țară și că plec la București să mă fac mecanic de locomotivă. Tata nu s-a împăcat la început cu ideea asta, apoi, tîrziu, mi-a spus: «Bine, pleci tu cu sor-ta, ea se face doctoriță și tu mecanic de locomotivă». În privința mea, a avut gură de aur." Peste cîteva ore, în puterea nopții, sîntem cuplați la accelerat 312 și facem împreună cu Alexandru Ciochină drumul retur. „Direcția Mangalia. Brașov-Dîrste 120. Liber la ieșire, liber de la impiegat".

În plină noapte, un „tren" doarme fără grijă pînă la prima zi de plajă. Și poate, cititorule, rîndurile acestea, modest omagiu adus oamenilor de pe diesel, te vor convinge ca, odată ajuns la destinație, odihnit și proaspăt, să întorci pentru o clipă capul și spre mecanicul de locomotivă, semn firesc de mulțumire și respect.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Cum funcționează liceele în contextul așezării pe o bază nouă a învățămîntului românesc?

● Sondaj la două mari licee industriale din Capitală: „Spiru Haret" și „23 August".

Foarte bine precizate în Cuvîntarea rostită cu prilejul ultimei Plenare a Comitetului Central al P.C.R. de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, măsurile recent adoptate în activitatea de educație și învățămînt din țara noastră încheie, de fapt, așezarea întregului învățămînt românesc — de la cel gimnazial și liceal pînă la cel superior — pe o bază nouă, în deplină concordanță cu prevederile programului partidului. Învățămîntul liceal, la care ne vom referi în continuare, asigură în primul rînd pregătirea tinerilor pentru muncă și viață, educarea lor în spiritul dragostei față de patria socialistă, față de idealurile de pace și progres social, contribuie la ridicarea nivelului de cultură al întregului popor. Dar, ca o necesitate de prim ordin, același învățămînt trebuie să se afle într-o legătură cît mai strînsă cu producția, cu progresele științei și culturii naționale și universale. În acest fel, se asigură pregătirea de specialitate și calificarea într-o meserie din domeniul industrial, agricol, economic, sanitar, pedagogic, cultural și artistic, sau în alte domenii ale vieții sociale, precum și dobîndirea cunoștințelor necesare pentru admiterea în învățămîntul superior. Noua organizare a învățămîntului liceal se face pe baza prevederilor Programului de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a îndrumat nemijlocit, cu deosebită grijă, întreaga muncă de elaborare a noilor măsuri.

În mod practic, cum bine ne spunea tovarășa Ioana Marin, directoarea adjunctă a Liceului industrial „Spiru Haret" din Capitală, avem de-a face cu o adevărată revoluționare a învățămîntului din țara noastră, de vreme ce măsurile, de-acum pe cale de aplicare, implică uriașe transformări în întreaga structură de învățămînt, cu accent, bineînțeles, pe legarea cît mai strînsă a studiului cu practica. Pe de altă parte, această activitate practică se apropie cît mai mult posibil de activitatea de producție propriu-zisă, pe care elevii o deprind și-o susțin totodată. Întîmplarea a făcut dealtfel ca în zilele cînd am vizitat liceul amintit, prima promoție a Liceului industrial „Spiru Haret" în noul profil să iasă de pe băncile școlii — înarmată cu solide cunoștințe de electronică industrială și automatizări, mecanică și electrotehnică. Drept urmare, conducerea liceului, împreună cu alți oameni de răspundere din cadrul Întreprinderii de elemente pentru automatizări (F.E.A.), care „patronează" numita unitate de învățămînt, s-au străduit și au asigurat fiecărui ex-licean un post de muncă după posibilitățile fiecăruia, chiar dacă absolventul amintit urmează sau nu să încerce admiterea în învățămîntul superior.

Și totuși, acum cinci ani de zile, Liceul „Spiru Haret" nu era decît un liceu **de cultură generală** ca oricare altul, cu o bază materială deloc profilată pe actuala activitate. „Pur și simplu, am pornit de la zero — spunea directoarea Ioana Marin. Am transformat însă întregul proces de învățămînt **din mers**, am creat o nouă bază materială, ne-am adaptat rapid noilor cerințe. Astăzi avem ateliere nu numai de lăcătușerie și strungărie, dar și de electronică, apoi o serie de laboratoare de specialitate, cum ar fi cele de automatizări și instalații, de electronică, de rezistență, le mașini electrice sau de tehnologie". În cadrul noului profil care urmează să-l capete, liceul va avea clase specializate în prelucrări mecanice prin așchiere și clase specializate în mașini și utilaje electronice. Nu este mai puțin adevărat că la același liceu se va da în folosință chiar în toamna acestui an un nou corp de clădire, în care ministerul tutelar (Ministerul Industriei Construcțoare de Mașini) pune la dispoziția elevilor adevărate hale de producție (citiți, dacă se mai poate: ateliere-școală"), utilate model, pe deplin corespunzătoare studiului și... planului de producție al școlii. Dar, să nu uităm, concursul pentru intrarea în treapta a doua a liceului, care bate la ușă (20—25 iulie la „Spiru Haret") va fi, după spusele aceluiași cadru didactic din conducerea școlii, foarte puternic. Față de cele 4 clase de electrotehnică și 12 de mecanică, existente la ora actuală în treapta I, vor funcționa numai 4 clase de electronică și 2 de mecanică în treapta a doua... Restul elevilor vor fi dirijați spre întreprinderi, pentru forma de învățămînt numită „calificare la locul de muncă", sau spre școlile profesionale, avînd o durată a programei de învățămînt de un an și jumătate.

La Liceul industrial „23 August", organizat de uriașa întreprindere cu același nume, cele două „trepte" sînt chiar mai apropiate. Există 9 clase în prima treaptă a liceului (electrotehnică și mecanică) și vor fi numai 6 în treapta a doua (două de prelucrări mecanice prin așchiere, cîte una pentru meseriile mecanic mașini și utilaje, electromecanic, turnător, forjor-tratamentist). Cu alte cuvinte, numai trei clase vor mai rămîne la treapta a doua liceală (la efectivul propriu se adaugă candidații veniți de la alte licee), dar pentru aceștia există nu mai puțin de 17 clase în școala profesională, cu profile foarte apropiate de cele din liceul de specialitate: strungari, modelori, lăcătuși-mecanici, frezori, turnători-formatori, sudori, termiști-tratamentiști, forjori. Durata acestei școli este între un an și un an și jumătate (în funcție de natura meseriei), iar calificarea propriu-zisă este cel puțin la fel de bună cu cea căpătată în liceu! „Concursul pentru treapta a doua, ne spunea Emilian Bortaș, director adjunct de studii al liceului, are loc în zilele de 20 și 21 iulie. Înscrierile se fac între 16 și 18 iulie, dar am format deja, prin decizie, comisia pentru validarea acestor înscrieri, al cărui președinte este însuși directorul liceului, inginerul Ilie Dabu. Comisia urmează să poarte unele discuții cu elevii și cu părinții lor, cu privire la opțiunea pentru o meserie sau alta, să le ofere și alte amănunte de același fel, pe care concurenții trebuie să le cunoască dinainte. Mai vreau să rețineți că anul acesta, spre deosebire de anii precedenți, pe foaia de înscriere se notează și media de absolvire a treotei I, care contribuie, alături de notele obținute la concurs, la stabilirea mediei generale, cea care atestă sau nu intrarea în treapta a doua. Mai trebuie să se știe că pot candida și elevii de la alte licee, dintr-un alt profil. Aceștia, în cazul că iau concursul, pot da diferențele de plan de învățămînt în trimestrul al doilea al viitorului an școlar, ca urmare a unei pregătiri suplimentare cu profesorii școlii, care-i ajută să recupereze cunoștințele pierdute".

Discutînd despre baza materială a numitului liceu, aflăm că în meseriile așa-zise calde (turnătorie, forjă etc.) practica în producție rămîne să se facă în întreprindere, lucru altfel lesne de înțeles pentru oricine, dar că, totodată, pentru celelalte meserii orele de practică se desfășoară în cele unsprezece ateliere ale liceului (de strungărie, frezăr, lăcătușerie, sudură chiar), dotate cu adevărat corespunzător pentru însușirea meseriei. Aici, îndrumați de maiștri, ingineri (mulți angajați, de fapt, în întreprinderea-mamă) și profesori, elevii de la Liceul industrial „23 August" își desfășoară activitatea practică în deplin acord cu normele de producție, stabilite după multe repere de folosință industrială practică. Planul de producție al liceului, am mai aflat, se apropie și anul acesta de mai multe milioane lei! Ca o ultimă dotare de excepție, atelierele școlii au primit o mașină-unealtă cu comandă program, din cele din care, cum știm, industria noastră prelucrătoare va folosi tot mai multe într-un viitor deloc depărtat.

Iată, deci, cîteva amănunte de ultimă oră cu privire la modernizarea învățămîntului liceal românesc, în acord cu cerințele cuprinse în programul partidului, într-o legătură cît mai strînsă cu producția. Aceste măsuri vor duce, nu ne îndoim, la o certă revitalizare a activității de educație și învățămînt în România, la creșterea rolului și menirii școlii românești în societatea noastră

DUMITRU GEORGE ■

Noua clădire a Facultății de electrotehnică a Institutului politehnic din Timișoara

STUDIUM

Despre manuale

Organizată din inițiativa Muzeului literaturii române, o recentă consfătuire a fost consacrată manualelor școlare. La ea au luat parte profesori din licee și școli generale, de la universitate, între care unii autori de recente manuale, cercetători, gazetari etc. Ținîndu-se seama de noua formulă de organizare a învățămîntului liceal în două cicluri care nu comunică obligatoriu decît pentru o parte dintre absolvenții primului ciclu (clasa a X-a) precum și de faptul că o mare parte a tineretului rămîne cu cele zece clase obligatorii, problema principală ce se ridică pentru clasele a IX-a și a X-a este cea a *concentrării materiei*, concentrare care obligă de la început la o selecție riguroasă, ce duce, inevitabil, la sacrificii în tabla de materii. Pe de altă parte, cei care urmează, prin examen desigur, clasele a XI-a și a XII-a, așa-numitul ciclu al doilea, vor trebui, în mod obligatoriu, să reia, în linii generale, evident adîncind-o, problema ciclului anterior care, în limitele ei, se cere a fi completă. Soluția recomandabilă, într-o asemenea nouă situație, este aceea de a problematiza materia, de a o preda sintetic. Dar indiferent de criteriile ce vor prezida alcătuirea unui manual, s-au reținut cîteva propuneri asupra cărora toți participanții au căzut de acord și anume:

1) Prezentarea principalelor epoci de cultură și literatura română: epoca veche, iluminismul, pașoptismul, epoca marilor clasici, începutul de veac XX; perioada interbelică, literatura actuală. S-a stăruit, și pe drept, asupra ponderii ce trebuie acordată începuturilor literaturii române, de obicei puțin cunoscute care atestă vechimea spiritualității noastre în această parte a Europei;

2) *Prezentarea principalelor curente:* preromantism, romantism, clasicism, semănătorism, poporanism, simbolism, realism, umanismul socialist, ilustrate prin texte convingătoare;

3) Includerea, în seria de manuale, a marilor personalități ale literaturii noastre astfel ca la finele clasei a X-a elevii să aibă o imagine cît mai adevărată și mai completă asupra patrimoniului literar românesc. (În acest sens au fost sever criticate unele manuale din care lipsesc autori fundamentali, ce ar face cinste oricărei literaturi europene, despre care elevii nu au nici o cunoștință: Budai-Deleanu, Bălcescu, Bolintineanu, Maiorescu, Iorga, H. P. Bengescu etc.);

4) Includerea, spre a fi temeinic însușite, a principalelor capodopere ale literaturii noastre, de la *Alexandru Lăpușneanu*, să spunem, la *Moromeții*. Cu privire la ideea renunțării la prezentarea istorică a literaturii noastre preconizată de M.E.I. s-a replicat, pe drept, că un învățămînt bazat pe materialismul dialectic și istoric nu poate să ignoreze tocmai viziunea istorică a fenomenelor de suprastructură, racordarea lor strictă la epoca în care au apărut. S-a insistat, de către toți vorbitorii, asupra faptului că un manual trebuie să provoace și să întrețină, permanent, sentimentul valorilor noastre spirituale și să-i convingă pe elevi cu privire la bogăția, inestimabilă, a limbii naționale. Alături de eforturile și de măiestria dascălilor, manualele de română joacă un rol decisiv în formarea conștiinței civice și patriotice a generațiilor de tineri care alcătuiesc viitorul României comuniste. Limba și literatura română, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste, trebuie să-și găsească locul cuvenit, ca disciplină fundamentală, în sistemul nostru de învățămînt, cerință exprimată și de consfătuirea de la Muzeul literaturii române.

POMPILIU MARCEA ■

O zi pe șantierele reconstrucției din București

Și disciplina mai are nevoie de consolidări

Întreg Bucureștiul este de cîteva luni un vast șantier de construcție și de refacere după seismul din 4 martie, dar felul în care înțeleg unii constructori să muncească în contul propriei lor omenii și responsabilități profesionale diferă de la un bloc la altul, de la un șantier la altul, de la o echipă la alta. Raidul nostru încearcă să surprindă ce se întîmplă dincolo de panourile care ascund deocamdată imobilele în curs de consolidare și de finisare.

În cinci săptămîni blocul va arăta așa cum a fost!

Miercuri, 6 iulie, dimineața, trecem dincolo de panourile ce marchează clădirea la parterul căreia se afla pensiunea „Bulevard", clădire cunoscută bucureștenilor sub numele de blocul Wilson.

În biroul inginerului Iofciu fac cunoștință cu Nicolae Nicolae, din partea Consiliului popular al sectorului 1, și cu inginerul Ștefan Alexe, șeful stației de fasonat oțel-beton, Grupul 4, care a venit pentru a stabili comenzile ultraurgente de oțel-beton. Aflu că inginerul Iofciu lipsește tocmai pentru a verifica de ce Aurel Tănase, șeful brigăzii de fierari, schimbul de zi, a omis o comandă de oțel-beton care trebuia neapărat să sosească pentru schimbul de noapte.

„Trec în fiecare zi, dimineața, pe la toate blocurile pe care le are Grupul 4 și 5, acesta este un Grup mai nou, desprins din 4, și împreună cu șefii de lucrări, verificăm comenzile și proiectele pentru a stabili urgențele".

Spusele inginerului Alexe sînt întrerupte de sosirea inginerului Iofciu care mă confundă, pentru început, cu unul dintre locatarii blocului.

„Vin foarte mulți, unii vin chiar în fiecare zi, mai ales pensionarii, și ne întreabă cînd se vor muta în apartamentele părăsite. Le răspund că numai atunci cînd vom termina „definitiv și bine" această reconstrucție pe care eu o consider ca fiind una dintre cele mai dificile. De ce ? Pentru că avem 11 nivele, plus un parter și două subsoluri, deci, în total 14 etaje. La fiecare etaj sînt 104 stîlpi pe care trebuie să-i cămășuim, sau să-i torcretăm. Nu mai vorbesc despre faptul că apartamentele diferă de la etaj la etaj, blocul Wilson fiind din acest punct de vedere construit neuniform, după cum cerea clientul și după cum puteau să lucreze arhitectul și constructorul, în funcție de respectarea, totuși, a structurii de rezistență".

Am notat spusele nu lipsite de importanță ale inginerului Iofciu, care ne-a invitat, la terminarea lucrărilor, în cel mult 5 săptămîni, să privim bulevardul chiar de pe terasa refăcută a blocului. Revenind la problemele zilei de 6 iulie, avea să-mi declare următoarele : „Cu adevărat lucrările de reconstrucție au început cu data de 7 iunie, nu neapărat prin revenirea mea

La blocul din Piața Romană echipele de constructori își văd serios de treabă

la acest șantier, ci pentru că, pînă la data aceea, s-au făcut verificări minuțioase ale structurii de rezistență, s-au elaborat diverse variante ale proiectului de reconstrucție și, pînă la urmă, s-a optat pentru refacerea integrală, așa cum a fost, a acestui edificiu deosebit de valoros din punct de vedere arhitectural, un adevărat punct de sprijin al bulevardului în zona sa de mijloc. Autorul proiectului, arhitectul Dragoș Badea, cu care am colaborat la aripa nouă a institutului de arhitectură, aripă care, de ce să nu mă laud, nu a avut nimic de suferit, după cum bine s-au comportat și aripa nouă a facultății de istorie și policlinica din Vitan ! Am început, deci, lucrările, în atac susținut, la 7 iunie. De-atunci și pînă la ora actuală, în fiecare zi, dimineața, vine arhitectul, cădem de acord asupra soluției, fotografiem stîlpii cămășuiți, sau torcretați, punem fotografiile la cartea clădirii, și trecem la treabă. Înaintăm greu, dar sigur. Ritmul va crește în momentul în care terminăm cu subsolurile și cu parterul, moment care, ca să zic așa, a trecut. Putem raporta că am terminat integral un etaj, iar în timpul rămas la dispoziție trebuie să executăm cam 2 nivele pe săptămînă. Mă folosesc de acest prilej ca să mă declar foarte mulțumit de ritmicitatea cu care ne vin betonul sau fier-betonul. Colaborarea este perfectă. Ieri, în schimbul de zi, am turnat aproape 20 metri cubi de beton, iar în schimbul de noapte am ajuns pînă la 28 de metri cubi. O ducem foarte prost cu materialul lemnos. Nu avem scînduri. Noroc că mă am bine cu colegii care lucrează la alte blocuri de pe bulevard și mă împrumut de la ei. Tot rău stăm și cu sculele, adică nu avem ciocane CD-10, cu spițuri, sau CD-3 cu dispozitiv de buceardat. La ce folosesc ? La decopertat și la pregătit peretele pentru a fi

O glumă bună place oricui, cu condiția să nu blocheze ritmul firesc al muncii (șantierul cinematografului „Patria")

dat cu mortar. Zimții dispozitivelor de buceardat și spițurile se uzează și nu are cine să ni le ascută. Iar dacă am avea încă două torcrete, mașini cu care betonul îmbracă stîlpii sub presiune, înlocuind perfect cămășuirea, operație clasică dar greoaie ca timp de execuție, am putea mări ritmul de lucru. Sigur că da, greutățile astea, chiar dacă nu sînt doar de moment, le vom depăși, conducerea Grupului nostru le cunoaște și va lua măsurile de rigoare. În ceea ce mă privește, mă declar mulțumit de felul în care muncesc toți oamenii șantierului, inclusiv ajutoarele pe care ni le trimite sectorul 1".

Am notat, deci, cuvînt cu cuvînt, spusele inginerului Ion Iofciu, am eliminat intervențiile mele, care cred că se subînțeleg, și sper că am surprins, cel puțin în linii generale, starea de spirit, gîndurile, preocupările și munca sobră, plină de răspundere pe care o desfășoară colectivul șantierului de la blocul Wilson. clădire la parterul căreia se afla pensiunea „Bulevard", clădire care, pînă la 23 August, se va reintegra, așa cum a fost, în peisajul arhitectonic al marelui bulevard Magheru, dominat astăzi, 6 iulie, de zgomotul ciocanelor pneumatice și de febra muncitorilor care, ieșind din interiorul reconstruit al clădirilor, atacau fațadele, semn că munca, de-acum încolo, se va desfășura sub ochii noștri.

VICTOR NIȚĂ ■

Un șantier unde, deocamdată, fiecare face ce vrea

Nikos Beloiannis, nr. 8 înseamnă blocul la al cărui parter se mai află încă, în vechiul ei loc, firma PODGORIA. Avariată de seism, clădirea a intrat pe mîna constructorilor pentru consolidare. Lucrările sînt conduse de inginerul Iulian Cotîrță de la Grupul II de șantiere al C.C.M.B. Joi, 7 iulie a.c., ora 8.30. Imensele ferestre ale fostului local, amintit mai sus, oferă trecătorilor o imagine bizară : doi lucrători discută, liniștiți, imperturbabili, alți cîțiva se învîrtesc agale părînd că se află în căutare de lucru. În mica incintă — o porțiune de trotuar — izolată cu panourile tipice care marchează șantierul, alți opt stau sprijiniți de zid, feriți de privirile indiscrete ale trecătorilor. Discută. Unul fumează. Pe o schelă, sub plafonul primului nivel, trei bărbați și o femeie, la fel de liniștiți, conversează pe îndelete. Nu departe de ei, pe o scară, altul curăță de tencuială un perete. După cele văzute pînă acum și relatate mai sus, nu mai e de mirare că scara amintită este vegheată de un al doilea care... ține chiar o mînă pe ea ! Îmi iau libertatea să cred că imaginile de pînă acum nu dau nota specifică a muncii pe acest șantier... Mergem mai departe. Un tînăr constructor tocmai se întoarce din oraș — este, doar, prea la-ndemînă orașul aici ! — savurînd un pateu, fără-ndoială proaspăt. Gheorghe Poenaru, „delegat din partea sectorului 1", mă ajută să-i găsesc pe inginerul Cotîrță, ca și pe șeful de echipă Gheorghe Nica. Acesta din urmă a venit cu cei cinci oameni ai săi de la Deva, de cîteva săptămîni. Lucrează împreună cu soția și doi băieți ai lor — Vasile și Ion — dar insistă să-mi notez că deocamdată nu au rezolvat, în mod optim, propria lor cazare. În afară de constructori, participă sistematic la lucru formații de muncă patriotică sub conducerea lui Alexandru Costache. Acesta, după cum spune, stă toată ziua aici, ca și Gheorghe Poenaru, să supravegheze ambele schimburi. Stăruie amîndoi asupra dificultăților pe care le-au avut din cauza murdăriei și a aglomerării de obiecte netrebuincioase rămase de la foștii locatari.

Trecem pe la mai multe formații de lucru. E un fel de a spune „formații", pentru că întîlnim mereu oameni care se învîrtesc fără treabă, coboară să vadă ce mai e pe la parter, au mîncat și mai stau de vorbă, sau acum mănîncă... Ritmul însă este același peste tot. Într-un balcon, avem fărăși prilejul să vedem ca într-o poză cum, jos, zece constructori stau degeaba și discută. Reveniți la parter, în spațiul fostului local PODGORIA vedem din nou cîțiva constructori care pierd timpul de pomană. Unul dintre aceștia își așteaptă șeful ca să-l învoiască, altul, expus grotesc în vitrină, urmărește deliciile trotuarului...

Felul acesta de a munci în dorul lelii este inadmisibil. În timp ce unii lucrează, alții se plimbă după cum vor. Chiar nu există nimeni care să se intereseze — CU SIMȚ DE RĂSPUNDERE — cît lucrează el și cît pierd vremea într-un schimb ?

G. DORIN ■

Mulți dorm, puțini lucrează

„Bulevardul Republicii, la Hotelul „Modern". Este ora prînzului. În cantina amenajată într-una din fostele săli ale restaurantului, acum închis pentru public, muncitorii și tehnicienii servesc masa. Ciorbă de fasole, ciulama cu mămăliguță, desert. Inginerul Doru Carp își amînă dejunul și ne însoțește prin holuri și prin camere. Spre mirarea noastră găsim oameni la lucru, muncitori de la Întreprinderea „Granitul" care montează plăcile de marmură pe stîlpi și pe pereții holurilor, zidari, personal al hotelului și restaurantului cărînd mozolul, ducînd în șantier betonul și alte materiale. Lucrările de reconstrucție sînt asigurate de grupul 3 șantiere. Ni se pare interesant faptul că în pauza de prînz se lucrează totuși. Ing. Doru Carp explică : „Oamenii sînt înimoși, vor să termine mai curînd și au acceptat, fără nici o discuție prealabilă, aș zice spontan, să ia masa în două serii. Faptul că Întreprinderea de hoteluri și restaurante, care exploatează această unitate, oferă condiții foarte bune de masă, cît și participarea directă a personalului obișnuit al hotelului și restaurantului care muncește cot la cot cu noi, a creat o excelentă amosferă.

O problemă este totuși pe punctul de a se crea : „Granitul" nu poate asigura integral placajele de marmură. S-a luat legătura cu Întreprinderea „Marmura" în vederea preîntîmpinării crizei de material.

...La cinematograful „Patria" tot pauza de masă. Se doarme pe iarbă în grup, la umbra firavă a unor cabine telefonice. În interior, maistrul Petre Florea ne asigură că săptămîna viitoare lucrările de consolidare, de care răspunde grupul de șantiere din care face parte, vor fi terminate. În schimb, la finisaj, merge mai greu. I.C.R.A.L. Herăstrău are în sarcină aceste lucrări. Un autocamion descarcă acum cărămidă. Un altul, nr. 23 B 4 203, în staționare, gol, suportă și căldura și discuția unui grup de trei oameni care, probabil, ar fi trebuit să se afle în drum spre depozit pentru a aduce materiale. Revenim peste 2 ore Pe iarbă mai dorm, și acum, cîțiva lucrători...

...Pe strada Vasile Conta, la blocurile cu numerele 3-5 și 7-9, avem prilejul să întîlnim pe cîțiva membri ai comitetelor de locatari, pe administratorul Cherbis, toți oameni serioși, cu profesii de mare răspundere. Pregăteau ședința de a doua zi în vederea

O oră de repaus se impune și ea trebuie respectată. Dar cînd se doarme și după această oră ce să mai credem ? (șantierul din str. H. Botev nr. 8)

discutării stadiului lucrărilor de reconstrucție rămase, după părerea lor, foarte mult în urmă. La cele două blocuri (490 de locatari) au fost repartizați doar 6 muncitori calificați și doi voluntari. Utilajele trimise aici de către I.C.R.A.L. : foarte puține și de proastă calitate (doar două bormașini care se și defectează în această zi și o mașină de injectat). Îi solicităm pentru cîteva lămuriri pe șeful de echipă Andrei Gimbuțeanu, care se pregătea tocmai să plece, îmbrăcat de oraș și curat de parcă nu se află pe un șantier. (Vizitînd, mai apoi, cele două apartamente în care se lucra —33 și 35 — aveam să ne convingem că nici nu putea să se „murdărească" pe un șantier care nu are nimic din ceea ce se înțelege prin acest cuvînt). Șeful de echipă este surprins de întrebările noastre, de cele ale cetățenilor din bloc. Practic, nu știe mai nimic despre activitatea de care răspunde. Zice că tov. Drăgulănescu de la I.C.R.AL. ne poate da relații. Ceea ce nu e chiar adevărat căci iată că aflăm, totuși, chiar de la dînsul : sarcinile de lucru se primesc în fiecare seară, pentru a doua zi, dar grafice privind termenele nu există. „A auzit", totuși, că se lucrează la niște grafice. Indicațiile prevăd ca aceste planuri de muncă să fie afișate, iar disciplina impune respectarea lor Privim pe fereastră și, la blocul de alături, cunoscut sub numele de Ferichide, fotografiem un lucrător care doarme la umbră și pe alți doi care-l „necăjesc" cu „atingeri gingașe" de picioare. (Obiectivul fotoreporterului Emanuel Tînjală fusese zărit prea tîrziu). Mai aflăm, tot de la șeful de echipă, că aprovizionarea merge greu. cînd nu este acetonă, cînd lipsește întăritorul pentru lianții rășinoși. Totuși, angajamentul constructorilor este acela ca la 23 august 1977 blocul să fie redat cetățenilor. Va fi posibil așa ceva ? Desigur, cu condiția ca activitatea pe șantier să fie organizată bine. Locatarii și comitetul lor vor să dea și ei o mînă de ajutor, dar pentru asta se impune o colaborare bine coordonată. Muncitorii, atîți cîți sînt, pleacă în unele zile pe alte șantiere, fără explicații. Doi tineri, de la I.C.R.A.L. — afirmau ei — se prezentaseră în acea dimineață pentru a prelua „inventarul" blocurilor ?! Dar fără nici o delegație pentru așa ceva. Bineînțeles, nu li s-a permis accesul în apartamente. Ar fi fost poate nimerit să se apeleze la un organ de miliție spre a vedea cine erau ei de fapt și ce voiau...

MANOLE CĂRȚAN ■
EMANUEL TÎNJALĂ ■

Cititorii ne sesizează

Mă numesc Dorina Știrbu din comuna Slivilești, județul Gorj, și lucrez la întreprinderea „Autobuzul" din București, din anul 1974, de la terminarea școlii profesionale. Cînd am intrat la această școală, 1971/1972, am încheiat un contract de trei ani cu întreprinderea, semnat de tatăl meu. Acum, după expirarea termenului angajat în acel contract, vrînd să plec mai aproape de părinți, am rămas surprinsă aflînd că mi s-a prelungit contractul cu încă doi ani, fără să fi fost înștiințată în prealabil. Nu înțeleg : acel prim contract, pe trei ani, pentru care există o semnătură, dintr-o dată a devenit un act oarecare, de care nimeni nu mai ține seama ?

Este foarte veche anecdota scoțiană cu copilul care, lăudîndu-se către tatăl său că a economisit șase pence renunțînd la tramvai a fost admonestat de acesta că putea economisi zece șilingi dacă renunța la taxi... Concluzia bătrînului scoțian este valabilă pentru constructorii craioveni, care au afișat pe unul dintre pereții exteriori ai clădirii în construcție de lîngă hotelul „Jiul" următorul text : „Zidari ! Evitînd zilnic spargerea unei cărămizi, într-un an putem construi în plus 25 apartamente !" E ușor de imaginat ce efecte economice ar obține zidarii în cauză „evitînd zilnic spargerea a două cărămizi !" **(Virgil Scărlătescu,** Craiova).

Comuna noastră — Frătăuții Noi, județul Suceava — este o comună mare și frumoasă, cu oameni harnici și buni gospodari. În comună avem trei școli încăpătoare, un mare magazin universal, un restaurant, o cofetărie, cîteva magazine mai mici, disparate, pentru a fi la îndemîna fiecărui cetățean ; toate ar fi bune și frumoase dacă am avea și un aprozar. A existat unul, cu ani în urmă, care s-a desființat însă din nu știm ce motive. Orașul Rădăuți nu se află departe, sînt doar 12 kilometri, dar e destul ca vara, în timpul strînsului recoltei, cînd localnicii se află la cîmp de dimineață și pînă seara, unii dintre noi să pierdem cîte o jumătate de zi pentru procurarea cîtorva roșii sau verze, sau altele dintre cele necesare. Credem că ar fi extrem de binevenită înființarea — măcar pe timpul verii — a unui chioșc sezonier de legume-fructe, am cîștiga astfel mult din timpul care ne este atît de prețios. **(Rozalia Andrișan).**

Sîntem locatari ai blocului 28 de pe bulevardul „Dacia" din Deva și vă aducem la cunoștință următoarele : lîngă Școala generală nr. 3 se găsește o „rotiserie" — observați ghilimelele, căci sînt zile de-a rîndul cînd nu se vinde nici un pui ! — local în care pînă anul trecut funcționa o cofetărie-patiserie numită „Garofița" și unde elevii, copiii noștri, își puteau procura diverse dulciuri sau bea o limonadă, ceea ce era un lucru bun... De cînd a apărut „rotiseria" însă, liniștea noastră a dispărut, iar nervii noștri sînt puși la grea încercare : localul e doar un pretext pentru a se vinde băutură, consumatorii sînt serviți pînă ajung în stare de ebrietate, aspectul din fața localului, zilnic, e cel al unei circiumi în cel mai ordinar înțeles al cuvîntului ; înjurăturile, bătăile chiar, nu mai contenesc, și astea în fața ochilor copiilor noștri. Cîte alte întrebuințări nu s-ar putea da acestui local, plasat în chiar mijlocul unui cartier nou și frumos al orașului ? (semnează **Virgil Belei**, împreună cu alți 29 de locatari).

Mă numesc **Dan Marmandin**, locuiesc în Mangalia, iar din noiembrie anul trecut am avut bucuria de a primi un apartament în blocul T 1 de pe strada Negru Vodă. La darea în folosință a blocului am constatat că acestuia îi lipsește liftul. La investigațiile făcute de către mai mulți locatari ai imobilului către Asociația de locatari, li s-a explicat că din cauze obiective ascensorul nu a putut fi instalat odată cu predarea blocului, urmînd a fi introdus pînă la finele anului 1976, mai exact pînă la 30 decembrie. Iată însă că a trecut mai bine de jumătate de an și noi coborîm și urcăm pe scări, iar rudele sau prietenii sosiți la noi în ospețe își caută degrabă alte gazde, neputînd parcurge zilnic, pe picioare, șapte sau mai multe etaje cu atît mai mult cu cît o situație asemănătoare se află și la blocurile T 2 și T 3.

Alexandru Mocuța, din Timișoara, ne face cunoscut că în frumosul municipiu, cunoscut în întreaga țară ca unul dintre orașele-etalon în ceea ce privește comerțul civilizat și buna deservire a populației, aprovizionarea cu capsule de schimb pentru autosifon lasă, din păcate, mult de dorit : și asta nu numai acum, în sezonul fierbinte, ci chiar și iarna, schimbarea aparent neînsemnatelor butelii fiind o permanentă problemă.

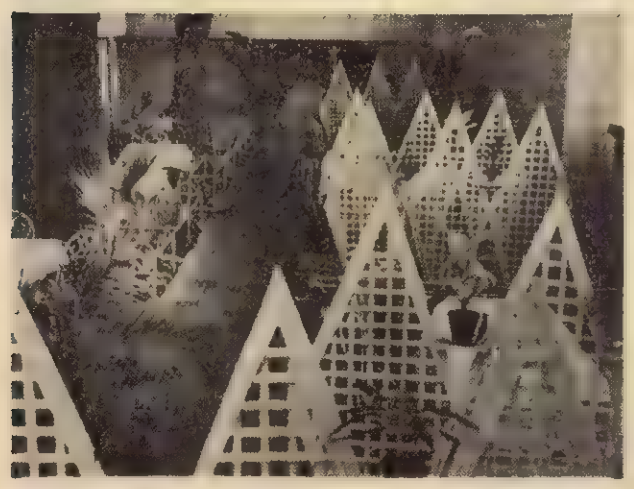

Fotografia de față o publicăm la sugestia unui cititor, care ține să ne anunțe: Cunoscuta unitate de alimentație publică „Minion" funcționează de cîteva săptămîni, ca grădină, în str. Popa Șapcă nr. 53, nu departe de Piața Aviatorilor. Amenajată cu mult bun gust (dar cu cheltuieli minime), prin schimbarea pergolei stricate de altădată, aranjarea unor spații cu flori, inclusiv plante exotice, cocheta grădină de sub bătrînii și umbroșii arbori poate primi zilnic în cele șapte separeuri și la mesele dispuse pe întregul perimetru de deservire circa 300 de consumatori. O sută de sortimente de preparate, unele specifice (melci, scoici, raci, calamar etc.), altele adecvate sezonului, realizate pe bază de legume, sînt servite cu o exemplară atenție față de consumatori, reputația de bunî amfitrioni a frăților Chivu nedezmințindu-se nici la această nouă adresă estivală. (Doru Gheorghe, Baia Mare, un consumator mai mult decît mulțumit)

Semnale critice recepționate

Din partea Consiliului popular al orașului Slatina : În legătură cu scrisoarea cititorului **Stancu Crisanti** din orașul Slatina, adresată revistei FLACĂRA, vă comunicăm că sesizările corespund adevărului. La intervenția Comitetului orășenesc Slatina al P.C.R., conducerea Întreprinderii de aluminiu Slatina, căreia îi este subordonat Grupul școlar metalurgic, a dispus pe data de 26 iunie a.c. repartizarea unei locuințe cu 2 camere pentru tovarășa Stancu Crisanti, semnatara scrisorii, în cartierul Progresul II, blocul B. 9, scara B, apartamentul 2. Astfel s-a găsit o soluție care să o satisfacă pe tovarășa Stancu atît din punct de vedere al confortului cît și al apropierii față de locul de muncă... tovarășa Stancu declarîndu-se mulțumită".

Din partea Consiliului popular al județului Timiș : „Privind scrisoarea lui Vasile Sandu, domiciliat în Lugoj, trimisă nouă spre rezolvare : în ziua de 17 iunie a.c., sus-numitul a fost invitat la Oficiul pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului Lugoj. Din discuțiile purtate, a rezultat că datorită infirmității pe care o are, acesta dorește să ocupe un post fără mare efort fizic. În acest scop s-a luat legătura cu conducerea Administrației de stat Loto-Pronosport Timișoara care, înțelegînd situația, a fost de acord cu angajarea lui V. S., după ce în prealabil acesta a fost vizitat la domiciliul său din municipiul Lugoj de către directorul și inspectorul de personal al unității.

Din partea Inspectoratului General al Miliției : „Referitor la scrisoarea numitului **Gheorghe Bordea** adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre analiză (scrisoare în care G. B. acuza cadre ale miliției din Iași că i-ar fi arestat fratele folosind violența — fără a specifica însă care e motivul și pentru ce acele cadre pătrunseseră în incinta curții sale — s.n. N.R.), vă comunicăm : în urma verificărilor făcute s-a stabilit că numitul **Bordea Fănel** (fratele reclamantului — N.R.), a fost condamnat la 5 ani închisoare corecțională pentru săvîrșirea infracțiunii de viol în grup, prin sentința nr. 238 din 10.IX.1976 a Tribunalului militar Iași. Sus numitul a încercat în repetate rînduri să se sustragă urmăririi penale. Organele de miliție datorită investigațiilor întreprinse au depistat pe infractor ascuns la domiciliul mamei sale Bordea Profira. Bordea Profira a căutat să împiedice lucrătorii miliției în activitatea pe care o desfășurau în vederea executării mandatului emis de instanța de judecată, împrejurare în care, datorită culpei sale, a fost mușcată de cîinele de însoțire cu care se afla un subofițer, acesta necontribuind cu nimic la producerea acestui fapt".

Din partea Întreprinderii de transporturi auto Bistrița-Năsăud : „În numărul 23/1977 al revistei FLACĂRA un grup de cetățeni din satul Colibița se interesa din ce motive au fost suspendate cursele de autobuz de pe traseul Bistrița-Colibița. Vă informăm că aceste curse circulau numai în perioada 1.06 — 30.09 din cauza drumului impracticabil pentru autobuze în timpul iernii. În momentul de față cursele au fost prescurtate pînă la Bistrița — Bîrgăului fabrică, deoarece stațiunea Colibița a fost desființată, acest loc precum și drumul de la Bistrița-Bîrgăului la Colibița fiind în organizare de șantier pentru construirea unui baraj de acumulare. Pe această porțiune de drum în prezent nu se mai execută transporturi de persoane, numai transporturi de mărfuri. După terminarea barajului și a noii variante de drum, cursele I.T.A. vor asigura din nou transportul turiștilor și al tuturor persoanelor ce vor dori să viziteze frumoasa stațiune ce se va ridica pe malul lacului de acumulare ce se va forma aici".

Bulevardul Castanilor din Tîrgoviște reintră în drepturi

Pînă spre sfîrșitul ultimului război mondial, locul principal de promenadă al tîrgoviștenilor îl constituia frumosul bulevard al Gării — azi bulevardul Castanilor — de-a lungul căruia se înșirau și se înșiră patru rînduri de castani rămuroși și patru fîșii de gazon. De atunci promenada s-a retras cu încetul pe străzile din centrul orașului, ceva mai lipsite de aspectul romantic al vechiului bulevard. În dorința de a reda, într-o bună măsură, acest bulevard vechilor tradiții, conducerea municipiului Tîrgoviște a dispus, ca o primă măsură, cu începere de la 12 iunie a.c., ca în zilele de sărbătoare și duminicile circulația autovehiculelor pe bulevardul Castanilor să fie interzisă, promenada de odinioară reintrînd astfel în drepturile ei. Un început pe care nu-l putem socoti decît lăudabil. **(D. Codițoiu,** Tîrgoviște).

Poșta redacției

Teodor Oniga — comuna Sîncel (Alba). Am fost informați că ați fost repartizat, ca gestionar, la Loto-pronosport Blaj.

Toader Boariu — comuna Berești (Bacău). Adresînd scrisoarea dumneavoastră Direcției generale de Poștă și Telecomunicații, ni s-a comunicat că s-au luat măsuri pentru a vi se aproba transferul de la D.J.P.Tc. Olt la D.J.P.Tc. Bacău.

Nicolae Anghelescu — București și **Maria Mlădinoiu** — Galați. Am fost informați de către Direcția de telecomunicații a municipiului București și, respectiv Direcția județeană P.T.T.R. Galați că vi s-au aprobat cererile de instalare de posturi telefonice.

Nicolae Barbu — Călărași. Așteptăm răspuns de la Consiliul popular județean Ialomița căruia i-am trimis scrisoarea dumneavoastră.

Constanta Ciochia — Băilești (Dolj). Reveniți. Scrieți-ne care au fost motivele sistării lucrărilor.

Ana Tațu — Caransebeș. Ni s-a comunicat că vi s-a repartizat un apartament în blocul 2, pe strada Științei.

Silvia Goth — nu ne-ați convins. Reveniți cu amănunte.

Maria Dandes — Galați. Sînteți în evidența Consiliului popular municipal. În momentul ivirii unor posibilități se va rezolva și situația dumneavoastră locativă.

Ecaterina și Nicolae Marin — Tîrgoviște. Întrebarea noastră a fost clară și o repetăm : care au fost împrejurările care v-au determinat să vă internați copiii la casa de copii ? Reveniți în acest sens cu amănunte, precizînd cine a fost organul care a ridicat copiii de unde și cum ați aflat unde sînt ?

Ion Oprea — comuna Potcoava Olt. Copiii de care ne scrieți sînt în atenția Consiliului popular al comunei Călărași. De mai multe ori i s-a propus tatălui copiilor ca aceștia să fie trimiși la o Casă de copii, dar tatăl a refuzat.

MARGA NEDELEA

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri, între orele 10—18.

Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face, fără eforturi speciale.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

„Mă numesc Lucia Georgescu și locuiesc în București, strada Bella Breiner nr. 90, sectorul 4. Sînt o femeie în vîrstă, pensionară de invaliditate gradul I cu drept de însoțitor. Mai am un singur picior, sufăr de obezitate și de alte cîteva boli grave (...). Stau la fiica mea, care are patru copii, într-un spațiu de 48 de metri pătrați unde trăim opt persoane (...). În august 1976 am făcut cerere pentru locuință. Eu nu mă pot deplasa, fiica și ginerele meu sînt extrem de ocupați. De la spațiu mi s-a răspuns în două rînduri că am fost trecută pe tabel „la o poziție corespunzătoare situației" (...). Am reușit o dată să ajung, cu o mașină a salvării, chiar la acel serviciu de spațiu al sectorului, unde am vorbit cu inspectorul Ion Chirciu. Dumnealui m-a văzut (...). Aștept mereu, și nu știu ce să mai fac, și mă torturează faptul că nici nu pot face aproape nimic în situația nenorocită în care mă aflu (...)".

De curînd — după ce verificasem situația expusă mai sus — am încercat să înlesnim solicitantei, dată fiind situația specială în care se află, legătura cu președintele Consiliului popular al sectorului 4, tovarășul Cornel Nicoda.

„Dacă e așa cum scrie, n-avem ce aștepta. Vom căuta și vom găsi o soluție. Va primi locuință", a răspuns ferm tovarășul Cornel Nicoda. Adrian Bercovici, șeful sectorului de reglementare a spațiului locativ, ne-a adus „lucrarea", adică dosarul acestei cereri. Pe tabel, L. G. era trecută la poziția 93, pentru o cameră. „Evident, dacă are nevoie de însoțitor, are drept la două camere și așa îi vom da", a precizat primarul. În aceeași zi, inspectorul principal Ilie Șerban a fost trimis de șeful său Adrian Bercovici să verifice încă o dată, la domiciliul solicitantei, întreaga situație. Acest om a fost, a văzut, a verificat, a făcut referatul necesar și, zilele trecute, a telefonat la redacție să spună nu numai că s-a rezolvat, dar că Lucia Georgescu va primi apartamentul nr. 2, cu două camere, parter, în blocul P.M. 19 din strada Prevederii.

Și n-ar fi corect dacă n-aș insemna și ultimul moment al acestei scurte povești. Am mai primit un telefon : L. G. tinea să ne mulțumească. Înaintea noastră însă, la aceste mulțumiri are dreptul președintele Consiliului popular al sectorului 4 al Capitalei, care a acționat prompt, cu înțelegere și sensibilitate pentru a ajuta un om aflat într-o situație foarte grea. N-am cum să vă transmit bucuria adîncă și emoția din glasul Luciei Georgescu, tovarășe primar ; vă rog însă să primiți aceste mulțumiri și raza lor de caldă lumină omenească.

DORIN GHERGHINESCU

Mi-am găsit nu numai fratele, ci și o numeroasă familie

Sînt tînăra care prin intermediul revistei FLACĂRA a reușit să-și descopere fratele și să-l reîntîlnească după ani și ani de zile. Vă mulțumesc foarte mult pentru acel articol apărut în revistă. Pot să vă spun că am primit nenumărate scrisori din toată țara și, pentru că nu am posibilitatea să răspund la toate, am o singură rugăminte la dv., dacă vreți și credeți că ar fi bine așa : să le transmiteți prin intermediul revistei FLACĂRA ceea ce am să scriu în continuare :

Le mulțumesc pentru rîndurile pline de căldură și consolare pe care le-au trimis, și mă bucur că alături de mine sînt atîția oameni. Acest lucru m-a făcut să-mi cîștig încrederea în cei din jur și să nu mai fiu tristă, deși de felul meu sînt o fire retrasă, timidă și liniștită. Cu școala o duc destul de bine și pot să spun că la limbile străine am luat numai note mari. Încă o dată, le mulțumesc tuturor.

Cornelia Iovana
Casa de Copii, strada Comuna din Paris nr. 28 — Craiova

OMUL NOU

Ca om în carne şi oase

Am participat cu un an în urmă la o şedinţă neobişnuită care mi-a rămas în minte mai vie decît orice lecţie de la universitate. Într-o sală imensă pe ai cărei pereţi atîrnau hărţi ale judeţului, ale oraşelor şi comunelor, planuri de sistematizare urbanistică, schiţe de drumuri ce urmau să fie construite, grafice cu producţia industrială şi agricolă, cu dezvoltarea învăţămîntului şi culturii, machete de locuinţe noi menite să valorifice stilul arhitectonic local, se adunaseră mii de oameni ai muncii. Se discuta cu competenţă şi pasiune, cu mîndria de a fi dublat producţia la grîu, la porumb şi la lapte; cu bucuria de a fi crescut de şase ori producţia la sfeclă-de-zahăr şi de trei ori la struguri. La un moment dat veni vremea să ia cuvîntul o tînără inginer agronom care introduse în discuţii o notă neobişnuită şi cuceri de la primele cuvinte interesul general al sălii. „Oare nu greşim noi, tovarăşi, nu fugim de unele răspunderi concrete cînd vorbim, aşa în general, despre om ? Care om ? Cum arată el anume ? E sănătos sau bolnav ? E vesel sau trist ? O fi avînd o casă de copii sau nici unul ? Îşi iubeşte omul acesta soţia ? Trăiesc în bună înţelegere ori au un iad în casă ? Ştie el să se folosească aşa cum se cuvine de roadele civilizaţiei şi ale culturii socialiste ? Dacă ne gîndim bine vom vedea că înainte de **omul în general** există un om concret, în carne şi oase, cu viaţa lui distinctă, cu numele lui, cu biografia lui, cu bucuriile şi amărurile lui, cu visurile lui cu aripile desfăşurate ca ale vulturului sau retezate de propria lui neştiinţă, ca ale găinţelor de casă. Am auzit aici şi am văzut în fiecare zi în viaţă că s-au clădit case noi, s-au regenerat pădurile, speciile de animale şi de păsări, seminţele de cereale şi legume... Ce mai încoace şi-n colo ? Progrese mari, indiscutabile. Dar cine a făcut toate acestea ? Să nu uităm că a apărut un **om nou.** Nu un om abstract, ci un om ca noi, ca mine, ca tine, ca el, ca dumneavoastră de la prezidiu. Un om cu numele lui Ion, Gheorghe, Gyri, Petru, Peter, Nicolae, Layos... Îl vedem, îl cunoaştem? Mă întreb de aceea ce înseamnă un **om nou ?** Biologic, cei noi sîntem mai vechi, mai bătrîni, decît generaţiile precedente. **Genele noastre** îs mai uzate decît ale părinţilor noştri. Deci, nu în acest plan ne căutăm noutatea noastră care la scara istoriei e mai veche decît a bătrînilor noştri. Dar atunci unde în altă parte decît în viaţa noastră spirituală, în atitudinea noastră faţă de muncă şi mai ales faţă de om ? În ce măsură sîntem noi asemenea oameni noi, ce am făcut şi ce facem pentru înnoirea noastră ?"

Omenește, fără emfază doctă, sincer, cu gravitate şi răspundere, tînăra ingineră se trudea din răsputeri să schiţeze portretul omului nou. Era greu. Foarte greu, chiar. Dîndu-şi seama — se hotărî să spună că ar trebui un sculptor ca să-l taie chipul în piatră, masiv, dîrz, expresiv, impunător ca un munte. Ori, poate, un pictor care să-i schiţeze în linii sigure, dure şi calde, totodată, în culori primăvăratice, ca florile şi ca primăvara. A contestat însă repede nevoia aceasta, precizînd că nu vrea omul nou din imaginaţie, ci din viaţă. Un om ce se luptă cu greul vieţii şi-l birue ; un om drept, generos şi bun, străin de meschinărie şi egoism şi de toate tarele vechii lumi a exploatării şi umilinţei. Omul nou nu poate fi o apariţie miraculoasă. În fiecare dintre oamenii acestei vremi socialiste se zămisleşte încet, anevoios, cu zăbavă uneori, dar se zămisleşte, omul acesta nou, fructul cel mai de seamă al timpurilor noastre.

ION DODU BĂLAN

7 fii şi o povară numită mamă

Cine are părinţi, pe pămînt nu în gînd, / Mai aude şi-n somn ochii lumii plîngînd.

„Subsemnata Stanca Floarea, prin prezenta chem în judecată şi personal la interogatoriu pe cei 7 (şapte) fii ai mei, şi anume : Văduva Gheorghe, Stanca Dumitru, Stanca Marcu, Ştefan Elena, Ghiocel Elvira, Stanca Maria şi Stanca Constantin — pentru ca, prin hotărîrea ce veţi pronunţa, să-i obligaţi să-mi plătească, în funcţie de veniturile lor, o pensie de întreţinere, cu începere de la 1 februarie 1977, pînă la sfîrşitul vieţii mele. Menţionez că am ajuns la vîrsta de 80 de ani şi nu am alt venit decît suma de 150 lei pe lună drept ajutor social de la stat. Fiii mei, toţi refuză să-mi acorde întreţinere, mă trimit de la unul la altul, şi numai la rare ocazii mi-au dat sume de cîte 20 sau 25 de lei. Ajunsă la capătul puterii şi al răbdării, mă adresez dumneavoastră, tovarăşe preşedinte, cu speranţa că mă veţi ajuta să-mi trăiesc ultimele zile ale vieţii în mod demn şi onorabil".

Floarea Casangiu s-a născut deci în urmă cu 80 de ani, la Cioroieni, aparţinînd de comuna Balota de Sus — pe teritoriul actualului judeţ Dolj. Nici 18 ani nu avea cînd s-a luat cu Petre Stanca — pentru că s-au iubit de la prima vedere şi n-au mai aşteptat să le dea preotul binecuvîntarea. Acte nu şi-au făcut decît mai tîrziu, în '924, şi de aceea primul dintre copii a rămas cu alt nume, Văduva mai exact, după cum se chema mama lui Petre Stanca, adică bunica bună a lui Gheorghe Văduva. De fapt, nu şapte copii a avut Floarea Stanca, ci nouă — numai că Elisabeta a murit la vîrsta de 35 de ani, iar Gheorghiţa la nici 18. Oricum, nouă copii, patru băieţi şi cinci fete, nu-s lesne de ridicat pe picioare, chiar dacă, aşa cum se zice adesea, ei erau făcuţi să se crească unul pe altul. Oricum, „unchiaşu", adică Petre Stanca, şi nevasta lui, Floarea, s-au muncit mai bine de treizeci de ani ca să-i spele şi să le dea de mîncare, să-i facă oameni între ceilalţi oameni ai satului, cu toate că, mai tîrziu, au plecat unul cîte unul spre alte zări, unde sperau să-şi găsească norocul şi siguranţa zilei de mîine. Unul după altul s-au tras spre Bucureşti.

Cînd am căutat-o, am găsit-o robotind pe la bucătăria fetei mai mici, Maria — ultima care s-a îndurat să n-o lase complet pe drumuri, găzduind-o în cele două camere pe care le are într-un bloc nou din Balta Albă. „Tare am vrut să stau cu copiii, îmi zice. La doi ani după ce-a murit unchiaşu' am vîndut casa cum am putut, că abia am dat-o cu cinci mii de lei, şi după aia s-au vîndut şi „raioanele", adică locurile de lîngă casă, 10 ari, şi la cîmp, alţi 15 — că cine mai putea să le muncească ? Mai întîi am stat la Elvira, vreo doi ani, că la ea am venit prima dată, cînd am adus şi doi purcei şi vreo douăsprezece baniţe de porumb, plus banii pe care-i mai aveam, adică tot cu ce am venit încoace. Apoi m-am mutat la Constantin şi la Elena, vecini amîndoi pe aceeaşi stradă, alţi vreo şapte, opt ani. Numai că atunci cînd li s-au făcut copiii mari, s-a schimbat afacerea şi a trebuit să mă duc pe la alţii". Floarea Stanca se simte încă în putere, deşi, cum zice, cred că m-a cam luat tensiunea, acum cînd m-au ajuns necazurile. De sub pernă, ultimul loc cît de cît tainic în care-şi mai poate ţine „comorile", scoate un sul de hîrtie destul de mototolit, pe care simt că-l păstrează aproape cu veneraţie, ca o moştenire pe care nu l-o poate lua nimeni, nicicînd. Iată ce glăsuia hîrtia cu pricina :

BREVET

Prezidiul Marii Adunări Naţionale, prin Decretul nr. 7/955, conferă Ordinul „Gloria Maternă" clasa a II-a tovarăşei Stanca Floarea, regiunea Craiova, raionul Amaradia, comuna Balota, pentru meritul de a fi născut şi crescut 9 copii. Preşedinte dr. Petru Groza.

Ce părinţi ? Nişte oameni ce nu mai au loc / De atîţia copii şi de-atîţi ne-noroc. / Nişte cruci, încă vii, respirînd tot mai greu, / Sînt părinţii aceştia ce oftează mereu.

Nu mi-a fost deloc uşor să dau de ceilalţi copii, de fapt oameni cu totul maturi, avînd între 34 şi 56 de ani, toţi căsătoriţi, majoritatea cu copii la rîndul lor. Nu mi-a fost deloc uşor, dar reportajul mă ardea la suflet, aşa că am alergat din Balta Albă în Colentina şi din Colentina în Ferentari, pe la toţi cei care se aflau în acel moment în Bucureşti. Copii de părinţi nevoiaşi, fiecare şi-a căutat un rost în Capitala ţării. De bine de rău şi încetul cu încetul s-au încropit mai toţi — cum e de pildă Marcu, care stă, împreună cu sora soţiei sale, în două case alăturate, avînd cu totul vreo zece camere pentru numai şase persoane, două bucătării, două băi şi aşa mai departe, inclusiv încălzire cu cazan instalat în pivniţă, ciment în curte şi borş vîndut la litru gospodinelor din cartier. „Cînd am venit prima oară în Bucureşti — povesteşte Marcu Stanca — bătrînul mă aştepta la barieră. Aveam numai 12—13 ani, o cămăşuţă de in pe mine şi eram în picioarele goale. Tata m-a lăsat apoi singur, adică am intrat ca băiat de prăvălie la unul Severică, rudă de-a noastră care ţinea pe atunci o circiumă. Mai tîrziu, cînd m-am făcut mare şi-am mai pus ceva bani de o parte, le-am luat şi-o vacă celor de la ţară, ca să aibă cu ce să se hrănească, fiindcă venise vremea foametei în ţară. Elvira tot de la noi din curte a plecat de s-a măritat şi nu avea decît o rochiţă pe ea atunci. Eu i-am ajutat pe toţi cum am putut, şi bani le-am trimis (scoate o fiţuică veche de mai bine de zece ani, recipisă P.T.T. cu valoare de o sută de lei — „Îmi pare rău că nu le-am ţinut pe toate !", zice), şi iată că acum am ajuns să mă facă de ruşine, să ajung la ziar că sîntem în necaz cu mama. Ea a stat o vreme şi la mine, dar mereu erau certuri şi necaz cu soţia, cu copiii şi n-am mai putut s-o ţin".

Între ei şi copii e-o prăsilă de cîini. / Şi e umbra de plumb a preazilnicei piini.

„Subsemnaţii Stanca Marcu şi Dumitru, domiciliaţi (etc.), venim în faţa dumneavoastră, tovarăşe preşedinte, ca să vă arătăm o serie de lucruri, de care vă rugăm să ţineţi seamă atunci cînd ne veţi judeca în procesul cu mama noastră : unii dintre fiii ei au beneficiat de dînsa cît a fost în putere de a munci, luîndu-i toate roadele necesare, folosind-o la maximum. Le-a crescut copiii şi i-a făcut mari. Mai mult de acest lucru, au pus-o de a vîndut imobilul şi toată gospodăria ce o avea adunată împreună cu tatăl nostru. Aceştia sînt : Ştefan Elena (cu soţul ei, Ştefan Dumitru), Ghiocel Elvira (şi Marin, soţul ei), Stanca Constantin, care a luat şi unele lucruri şi le-a dus la fraţii soţiei sale, în comuna respectivă. S-au dus împreună toţi, la ţară, în comuna Balota şi s-au luat la ceartă, care să vîndă şi să ia mai mult (...). După sosirea în Capitală, ne-am adunat cu toţii la Ghiocel Elvira, iar Ghiocel Marin s-a obligat faţă de toţi că o întreţine el, hotărîndu-se ca fiecare să contribuie cu 50 lei/lună. Noi — Stanca Marcu şi Dumitru, am dat cît a stat la Ghiocel suma hotărîtă (...). Vă rugăm să ţineţi cont de greutăţile fiecăruia dintre noi... Noi nu am fost ajutaţi cu nimic de părinţii noştri, nu am avut pretenţii (şi nici nu avem la nimic) din avutul mamei noastre (în caz că se ridică cu pretenţii, avem şi noi pretenţiile noastre.)"

Acasă la Stanca Dumitru nu-l decît fata cea mare, Ecaterina, care are examene la facultate. Părinţii sînt plecaţi la băile Felix, la tratament — tot aşa, dealtfel, se întîmplă şi cu familia Văduva (Gheorghe, cel mai mare dintre fraţi), plecată la Sovata. Ecaterina e sinceră şi vorbeşte cu multă detaşare : „Da, mama tatălui meu a stat şi la noi puţin, dar se plictisea. Pe noi nu ne cunoştea aproape deloc, ne simţea tare departe şi se cunoştea distanţa dintre noi. Era cu adevărat o femeie simplă, de la ţară, care nu se pricepea să facă mai nimic. Cred că se simţea cu totul dezrădăcinată la Bucureşti".

Ca povară îi simţi şi ei ştiu că-i aşa / Şi se uită la tine, ca şi cînd te-ar ruga. / Mai avem, mai avem scurtă vreme de dus / Pe conştiinţe povara acestui apus.

Ghiocel Marin, soţul Elvirei, îmi pare că mă aştepta. Poate aflase de la ceilalţi fraţi ai soţiei şi deci era oarecum pregătit. „Eu am adus-o de la ţară, îmi spune, dar mai întîi citiţi astea." Are la îndemînă două scrisori datate iulie 1967, trimise de Floarea Stanca soţiei lui. Iată ceva din ele : *„...Şi vorbiţi-vă şi voi, să n-aud că nu v-am întrebat şi să te duci şi la Gheorghe şi Dumitru, şi la Constantin şi Maria, să vorbiţi toţi şi cu fetele toate, să nu zică bărbaţii lor că nu le-am băgat în seamă. Iar eu zic că dacă sînteţi de acord să vînd casa, ca să nu mai am grija casei, să nu mai vin înapoi, să vin cu bani şi să rămîn şi eu la un loc... Aştept răspuns ai mei copii care vă doresc şi să fiu şi eu între voi dacă vreţi şi veniţi şi voi acuma pe acasă să vedeţi ce am strîns şi eu, că am luat porc de Crăciun pentru voi, dacă veniţi..."* Apoi îmi spune : „Cît a stat la mine, vreo doi ani de zile, nici unul dintre copiii ei n-a băgat-o în seamă, nici n-a dat pe la ea. Am şi eu casă grea, nevasta-i suferindă şi se pensionează, iar cînd a venit aici toţi fraţii au fost de acord să stea la mine şi să dea fiecare cît poate. Mai întîi a zis, unul 50, altul 100, dar pînă la urmă — las' că-i dăm noi din mînă, fără nici un angajament... Cum aţi văzut dumneavoastră banii, aşa i-am văzut şi eu ! La urmă, tot eu eram vinovat, că de ce am adus-o. Pe urmă, a luat-o Constantin, şi a ţinut-o cît a avut nevoie de ea. Şi într-o zi, mă trezesc că Marcu o aduce şi-o lasă. Acum, spuneţi şi dumneavoastră, eu sînt străin în familia lor, dacă nu-şi ţin copiii mama lor şi se poartă cu ea ca cu o povară, s-o ţin eu ?!"

Cine are părinţi, pe pămînt nu în gînd, / Mai aude şi-n somn ochii lumii plîngînd. / Că din toate, ce sînt, cel mai greu e să fii / Nu copii de părinţi, ci părinte de fii.

Îmi mărturiseşte Elena (Ştefan) : „Eu, cînd a fost să vină mama la Bucureşti, i-am spus lui soru-mea (Elvira) — tu, nu te băga, că ştii că bărbatu-tău e cam sucit ! În fine, a adus-o. A cam jecmănit-o pe drum de ce a avut, şi cît a avut bani a ţinut-o la ei, apoi a dat-o afară. A stat şi la mine ; dar eu aveam şase guri de hrănit, trei copii, eu şi bărbatu-miu, plus mama şi numai dintr-un singur salariu. Cît a stat la mine, n-a venit unu' cu un măr în mînă să zică, uite, pentru mama ! Nici măcar nu mi-au deschis uşa să mă-ntrebe — ce mai face mama ? Toţi fraţii mei au acum case bune, dar ea tot la mine a venit s-o ţin. Pe urmă a luat-o frati-miu Constantin, care-i ospătar la C.F.R., pe vagoanele restaurant. Asta a dus-o la ţară, acum vreo doi ani, la casa lui de acolo, dar mama a venit iarna înapoi, că acolo nu mai putea sta. Şi într-o zi, mă trezesc cu un copil din cartier la uşă — hai tanti, că mama dumitale e pe stradă !"

După atîtea şi atîtea certuri, Elena a avut o idee : dacă nimeni nu mai vrea s-o ia şi s-o ţină, iar nimeni nu e de acord să plătească bani, *atunci să decidă legea !* Constantin şi Elvira au fost de acord. Maria a scris toată povestea pe hîrtie şi s-au dus toţi la Gheorghe, să decidă el, ca frate mai mare. Pe Marcu şi Dumitru nu i-au mai întrebat, de unde şi memoriul lor trimis Judecătoriei. De acord cu toţii (cei cinci), s-au dat pur şi simplu în judecată singuri, în numele bătrînei care nici carte nu ştie, iar Maria s-a dus şi a depus hîrtia la Judecătorie, semnînd-o dealtfel cu mîna ei, în locul mamei. La judecată, ţinută cu mare rapiditate, bătrîna a oftat în sufletul ei : „Uite toţi copiii mei, pe care i-am crescut cu sînul şi acum uite unde am ajuns, să ne judecăm cu toţii, să ne facem de rîs !" Marcu şi Dumitru au propus să nu se dea decît 70 de lei pe lună, mai mult nu vor putea... Nu m-ar mira, acum că-i cunosc cît de cît, ca vreunul dintre fraţi să încerce să redeschidă procesul. Hotărîrea Judecătoriei sectorului 4 Bucureşti : *„Se admite acţiunea reclamantei şi se obligă fiecare pîrît la plata sumei de 100 de lei lunar pensie, începînd cu 14 aprilie 1977* (data depunerii cererii de dare în judecată, dar bătrîna n-a primit pînă acum nici un ban !! — n-a.) *şi pînă la încetarea stării de nevoie a reclamantei. Cu drept de recurs"*...

Aceasta a fost sentinţa Instituţiei juridice. A celei morale, care este colectivitatea, urmează s-o daţi dumneavoastră în cazul de faţă sau în altele similare, dacă mai cunoaşteţi . Deliberaţi, deci !

DUMITRU GRAUR

Tineri la ceasul reîntîlnirii cu demnitatea

Am pornit pe urmele destinelor unor tineri din județul Teleorman pentru care — după ce la cumpăna dintre adolescență și majorat, ori trecuți de majorat, lipsiți de sfatul atent și căldura celor apropiați, „s-au rătăcit", pentru un moment, intrînd în contradicție cu legile obștii noastre — printr-o decizie înțeleaptă porțile libertății s-au deschis.

Ce s-a întîmplat DUPĂ ? La această întrebare încercăm să răspundem dînd întîlnire cititorilor cu cîțiva din cei care au revenit printre noi pentru că ei au fost și sînt mereu ai noștri.

La **Întreprinderea de panouri și tablouri electrice** din Alexandria, în atelierul condus de ing. Iulian Marcu, găsim alături de maistrul Gheorghe Tălpeanu, în fața unui tablou de comandă, un tînăr cu fruntea brăzdată de prea multe cute pentru vîrsta lui. Lucrează aici de la 26 iunie. Se numește N. Beniamin, electrician, absolvent al unei școli profesionale din Brașov, născut într-o comună de lîngă Alexandria, unde se înapoiază zi de zi după orele de lucru. În locul întrebărilor „Cum te simți ?", „Cine te ajută ?", am intuit un răspuns : „Oamenii de aici m-au primit simplu, ca pe orice nou membru al familiei lor. Nu știu sau nu vor să știe de unde vin... Îmi observă doar unele stîngăcii profesionale, uneori cîte o privire pierdută. O anumită sfială și lipsa de comunicativitate. Poate știu sau nu știu că tocmai căldura lor îmi aruncă privirile spre timpul pierdut, spre acele dureri pe care le-am purtat ca pe cea mai grea povară. Și, din regretul pentru ce a fost, se naște dorința redevenirii..."

Însoțitorul nostru, ing. Marin Neculcea, secretarul comitetului de partid, cu puțin peste 30 de ani, a spus, ca pentru sine : „Pentru noi, acești tineri nu au trecut, ci numai prezent și viitor. Acesta este cuvîntul de ordine al comuniștilor, al organizației de tineret. Prin stimă, încredere și respect vom ajunge tot mai aproape de inimile și gîndurile lor. Tocmai convingerea că educarea omului e o treabă grea ne va feri, în final, de eșec".

Împreună cu maiorul Petre Dobre, de la miliția județeană, ne-am îndreptat către un alt oraș teleormănean, Roșiori de Vede. Pînă a ajunge la destinație, interlocutorul nostru ne-a vorbit despre toți cei care ne interesau. De la apariția hotărîrii, el, omul legii, și-a schimbat, parcă, rolul. Memorase 54 de existențe umane, le intuise caracterele. Îi gîndea și îi proiecta în fața noastră cu o exactitate uluitoare : „Gheorghe P. are 21 de ani, e strungar, lucrează acum la Întreprinderea mecanică a agriculturii și industriei alimentare, în aceeași echipă cu tatăl său. Nu-l vom găsi la această oră pentru că săptămîna aceasta e în schimbul al treilea".

Ajunși la destinație, am avut confirmarea relatărilor ofițerului de miliție. Președintele comitetului de sindicat, Ion Neatu, ne-a prezentat, în schimb, o femeie îmbătrînită înainte de vreme și fără urmă de zîmbet. Era mama lui „Ghiorghiță". Lucrează de un sfert de veac în unitate. Ani de zile unicul ei fecior i-a amărît viața. L-a plîns atît de mult încît nu mai are lacrimi. Un tremur al mîinilor îi trădează suferința. N-am mai socotit necesar un dialog prelungit. Am aflat doar că părinții și-au primit feciorul într-un apartament nou, proprietate personală. Un motiv în plus de reflecție pentru cei care le-a produs atîta suferință.

Alte nume, din cele căutate, alte date ale problemei. În fișele de evidență de la serviciul personal am găsit consemnată și trecerea prin întreprindere a lui Gheorghe D. Aflăm imediat că de la 29 iunie a plecat fără adresă. La 21 de ani și-a reluat rătăcirile și poate acum, cînd apar aceste rînduri, s-a reîntîlnit cu severitatea dreaptă a legii. Nimeni nu mai știe despre el pentru că uneori obligațiile factorilor de răspundere se opresc la poarta fabricii. Concluzia noastră este confirmată de tovarășul Gheorghe Andrei, secretarul comitetului U.T.C. al întreprinderii : „Prins" de problemele producției, n-a mai avut timp de cei încredințați organizației de tineret pentru a fi readus pe calea muncii și a demnității. Am luat cunoștință de fapte și mai grave. Minorul Rică S., încadrat la cursurile de calificare, a plecat după numai 26 de zile. Nu a plecat însă oricum. De la cămin tineretului, unde i se oferise găzduire, și-a însușit cîte ceva din obiectele de îmbrăcăminte ale colegului de cameră.

Recuperările de pînă acum, în fapt, sînt nesatisfăcătoare, iar realitatea dezvăluie, în unele situații, nu puține la număr, ușurință și superficialitate din partea factorilor responsabili.

Un caz cu multiple semnificații și motive de reflecții. **Marian J.**, din Alexandria, str. Proletari nr. 150, a împlinit, abia în această lună, 18 ani. Un lanț de greșeli al căror început se află la vîrsta de 12 ani și din care n-a avut tăria să se smulgă. A fost nevoie să fie internat la o școală cu condiții speciale unde a absolvit 8 clase și s-a calificat în meseria de lăcătuș mecanic. Un tînăr care fusese în parte pregătit să trăiască în mod cinstit din munca proprie. Nu l-am găsit însă acolo unde ne încredințaseră evidențele de la Direcția județeană a muncii. Se prezentase doar o singură zi la Întreprinderea de industrie locală din Alexandria. Am vrut să aflăm motivul care l-a determinat să fugă de colectivitatea în mijlocul căreia a fost trimis. La domiciliul indicat l-am găsit tatăl. Un om înspăimîntat de soarta fiului care însă, în locul autorității părintești, ne-a oferit lacrimi, căințe... Dintr-o gravă eroare i-a interzis lui Marian orice legătură cu fratele și sora: „să nu-i strice și pe ei", se justifică tatăl. A doua zi l-am cunoscut și pe „fiul neascultător". Un copil obișnuit, comunicativ, receptiv cînd găsește înțelegere. Pe suflet are încă răni adînci. Un caracter care nu suportă neîncredere. La fabrică i se cere probă de lucru, acasă este izolat. I se deschid astfel porțile spre noi greșeli... Pe stradă îl întîlnește pe Florin S., unul din cei care-l împinseseră pe căi greșite. Desigur, nu acesta este climatul unde Marian J. și ceilalți în situația lui pot găsi sprijinul moral de care au nevoie. El s-a reîntors acum la întreprinderea de industrie locală al cărei colectiv trebuie să-l trateze cu omenie și răspundere, să-i descopere pasiunile, aptitudinile, să-l ajute să le afirme în fapte de muncă.

Se împlinesc aproape 2 luni de cînd li s-a întins o mînă de ajutor, dar pe care frații Radu și Sandu V., împreună cu „prietena" lor, Iulica N., toți din Roșiorii de Vede, o refuză cu încăpățînare, bat străzile și magazinele în căutarea „chilipirului". Indiferenței lor trebuie să i se răspundă cu intervenția hotărîtă a organizațiilor de tineret, a organelor locale de stat, cu etica cetățeanului care consideră munca forma cea mai nobilă de afirmare a esenței umane.

Dosarele întocmite, rapoartele justificative pe cale ierarhică se cer suplinite cu munca responsabilă, acțiunile politico-educative de atragere a tuturor tinerilor, fără nici un absent, în efortul general al creării valorilor materiale și spirituale.

De aceea ni se pare curios că în loc să se acționeze în deplin consens pentru reeducarea prin muncă a tinerilor care au greșit și au plătit odată pentru faptele lor, la Oficiul forțelor de muncă din Alexandria li se mai cer adrese de la unități ca să li se dea repartizare, la întreprinderea de industrie locală se pretinde probă de lucru. **„Proba"** trebuie s-o dea conducerile întreprinderilor, organizațiile U.T.C. și de sindicat, forța colectivă, organele procuraturii și justiției. Acumulările evidente de pînă acum la capitolul „pozitiv" constituie argumentele forței opiniei colective și garanția că la o eventuală revenire pe urmele acestor destine umane, le vom întîlni, în totalitate, la locul demn, asigurat de societatea noastră.

ELENA CĂTĂLINA PRANGATI ■
ALEXANDRU MARDALE ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

„Mi-e rușine de ceea ce am fost, dar nu de ceea ce vreau să devin"

— Trecusem de 20 de ani și încă nu făcusem nimic, adică ceva care să însemne ceva, iertați-mă, nu mă exprim prea bine, vreau să spun că nu reușisem să spun nimănui că eu sînt ăsta și pot face cutare sau cutare lucru. Școala o întrerupsesem din clasa a noua, iar de meserie nu mă ținusem. Mă cunoșteau băieții din cartier, eram șef de gașcă, le era frică de mine. Într-o seară, eram la o bere, sau două, eu nu beau mai mult, aici în cartier la un bufet, mi se pare că l-au demolat. Lîngă masa noastră, un tip singur, cam cherchelit, amețit vreau să spun, bine îmbrăcat, haină de piele, ceas modern, bani destui fiindcă dădea bacșișuri mari. Ghinionul lui și al meu...

— De ce nu zici al nostru ?

— Al meu în primul rînd fiindcă eu am pățit-o cel mai rău. Ghinionul că s-a luat după noi ; la un colț eu l-am atacat, a fost ceva ca o furie, ca un vis urît, l-am atacat și ceilalți l-au jefuit. Cînd m-am dezmeticit aproape că nici nu-mi părea rău, atunci vreau să zic. Am fost prinși repede și am fost în centrul atenției tuturor, ba s-a scris și în Informația. Au urmat procesul, condamnarea, și cînd m-am trezit într-o celulă, abia atunci toată lumea s-a prăbușit peste mine, ca o noapte neagră în care nu vezi licăr de lumină. Un timp am fost ca mort, nu vorbeam cu nimeni, nu doream să știu de nimeni. Doi ani n-am scris nimănui, n-am vrut să știu de părinți.

— Dar cu părinții ce-ai avut, sau poate îți era pur și simplu rușine ?

— Nu despre rușine era vorba în primul rînd. Ai mei cît au fost tineri s-au iubit și în casa noastră era numai rîs și fericire. Cînd tata a căpătat o slujbă mai bună, a devenit mai mare, mai important, a început să nu-i mai placă de mama. Cu bani destui în buzunar a început să caute fericirea pe la alte case, la alte femei vreau să zic. Dădea tot mai rar pe acasă. Mie îmi convenea oarecum, cu școala mergeam șchiopătînd, eram în clasa a 9-a, și fiindcă nu mă întreba nimic, nici eu nu-i spuneam nimic. Mult timp după ce m-au exmatriculat nici mama, nici tata n-au aflat. Cred că pînă la urmă au auzit de prin vecini, nu mai știu bine, dar mare lucru nu s-a întîmplat. Cînd se întîlneau se certau violent, așa că de mine nu mai aveau timp. După cîțiva ani s-au despărțit definitiv, cu proces vreau să zic, și de atunci chiar am rămas să fac ce vreau. Acum sînt recăsătoriți amîndoi. Nu le fac vreo vină că s-au despărțit și nu s-au ocupat de mine, dar nici nu pot să mă uit la ei așa cu respect și dragoste profunde. De-asta nu le-am scris.

— Și apoi, după cei doi ani ?

— Cam după vreo doi ani am început să gîndesc. De fapt aveam în minte puține lucruri și nu toate îmi făceau plăcere. Încercam să uit tot ceea ce făcusem rău dar îmi trebuia un punct de sprijin. Deodată l-am găsit. Nu v-am spus încă dar eu am mai lucrat un timp, adică înainte, tot la această întreprindere. Am lucrat puțin, e drept, și nu pot să uit asta. Întîlnisem aici niște băieți de treabă, maistrul care-mi pusese în mîini pila și ciocanul era un om blajin și discutasem cu el în două luni mai mult decît cu tata în doi ani. La prima ieșită băieții din brigadă, lucram într-o brigadă, mi-au strigat rizînd și fără răutate : bă, pietosule, aveam părul mare, tunde-te și tu un pic că acum ai luat bani și ai de unde. Am rîs și eu și m-am dus la frizer. Cînd am ieșit, nici nu mă așteptam, ei erau în stradă. „Te-ai tuns, începi și tu să arăți a muncitor. Pentru curajul tău meriți o bere, o dăm noi". Altă dată am stricat o piesă, cînd a venit controlul, un coleg a spus că a stricat-o el, apoi m-a pus s-o fac din nou. La o ședință am aflat că în secție a venit un element nou care promite să fie un bun ajustor ; elementul acela eram eu. Vă povestesc toate acestea fiindcă erau singurele lucruri la care mă gîndeam cu plăcere în închisoare. Începusem să mă gîndesc și la viitor, la ce am să fac după ce voi ieși, iar munca, adică munca adevărată, cinstită, cea pentru care te respectă toți, începuse să-mi apară ca un licăr de lumină, ca o adevărată scînteie de viață. Începusem să socotesc cît mai am de stat și să sper că voi fi reprimit printre oamenii pe care i-am cunoscut în această uzină. Așa s-a și întîmplat. Dar mult mai devreme decît speram eu. Totul a venit ca o bucurie imensă și odată cu ea chemarea la muncă, la viață. La oficiul forțelor de muncă m-au întrebat unde vreau să lucrez, ce prefer, vă spun că nu mă așteptam să fiu chiar întrebat, am cerut să vin aici și iată că am fost primit și încă foarte bine.

Aici se cuvine o paranteză. Maistrul Ion Popa de la secția montaj automate a Întreprinderii „Electroaparataj", cel care l-a luat de mînă pe nou venit și îi conduce primii pași în meserie și în viață, mi-a declarat următoarele :

— Băiatul acesta a venit cu privirea plecată. Nu l-am întrebat ce a făcut înainte. Îl considerăm un viitor muncitor, deocamdată, un tînăr care bate la porțile meseriei, un flăcău care trebuie să devină muncitor și prin asta să rupă cu trecutul său, să primească o nouă educație. Tînărul de care vorbim a înțeles lecția pe care i-a oferit-o viața, se străduiește să recupereze tot ceea ce a pierdut. La lucru vine regulat, îl găsesc în secție făcînd curățenie iar cînd se apucă de muncă nu mai părăsește locul. De învățat învață de la toți, unii băieți din brigadă își amintesc de el și îl ajută din toată inima. Deci totul acum depinde de el.

Secretarul comitetului de partid, tovarășul Nicolae Florea, declară la rîndul său :

— Vom face din el un adevărat muncitor. Pe lîngă meserie mai trebuie să învețe și carte. Am discutat această problemă și am constatat cu bucurie că dorește să refacă timpul pierdut. I-am propus să meargă la liceul de mecanică din apropiere unde soția mea întîmplător e profesoară. I-am spus și ei despre băiat și a promis că-l v-a ajuta. Toți îl vom ajuta. Dacă va greși totuși, nu vom confunda omenia cu lipsa de intransigență. Să veniți să-l vedeți peste un an de zile.

Mă-ntorc, iarăși, la gîndurile fostului delincvent. Cum se vede oare el peste un an de zile ? Ridicase privirea și în ochii umbriți de tristețe i se citea licărul speranței.

— De mine acum se îngrijește cineva. M-au primit cu multă încredere. Ceea ce doresc este ca oamenii să păstreze aceeași încredere. Vreau să-mi fac o familie, să am rostul meu, să nu mă arate nimeni cu degetul. Voi obține toate acestea muncind. Și fiindcă nu m-ați întrebat cum mă cheamă vă spun eu, fiindcă numele meu e de acum al unui om, cinstit: Lucian Ionescu. Mi-e rușine de ceea ce-am fost, dar nu de ceea ce vreau să devin.

VICTOR CONSTANT ■

Zilnic, cuvîntul și sfatul părintesc al maistrului reprezintă pentru noii veniți îndemnuri pe drumul cinstei și hărniciei

OAMENI CARE AU FOST

Vasile Pârvan

S-au împlinit, vremea tot curgînd, ani cincizeci de la moartea Lui. Ne-a părăsit la 45 de ani, vîrstă la care alții abia se înfiripă. Dar, încă înainte, Vasile Pârvan dăruise poporului român una dintre cele mai limpezi oglinzi ale lui — **Getica.** Recitind-o, nu demult, am avut sentimentul — poate subiectiv — că **Arheologia** (un astfel de cuvînt nu se poate scrie și nici rosti decît cu majusculă) nu e numai o premisă, în timp, ci o însăși condiție a **istoriei.** Vreau să spun că **Trecutul** — reprezentat, în bună parte, de **Arheologie** — este nobila chezășie a **Prezentului.** Cred, puternic și profund, în alianța **Trecutului** cu **Viitorul.** Citez, din **Memoriale :** „...fiecare tinerețe își trage conștiința despre puterile ei din bătrînețele glorioase, pe care le însoțește pe drumul cel melancolic către Soare-Apune. Și fiecare bătrîn, care cade obosit, lasă un tînăr singur. Și tînărul, în aceeași clipă, e chemat bătrîn și altul, mai tînăr ca el, trece să-i facă tovărășie și sprijin.

Iar moartea celor bătrîni îmbătrînește pe cei tineri.

Ci nimeni nu știe cînd îi va veni ceasul, să se risipească în neființă. Și socotelile vieții noastre nu se încheie de noi, ci de cei ce ne așează pentru somnul cel de pe urmă.

Ferice de acela care atunci nu e găsit dator, ci, dimpotrivă, se arată a fi dăruit èl pe alții, din larga revărsare a bogăției sale".

A cutreiera pămîntul țării tale — orizontal și mai cu seamă, vertical, a scotoci măruntaiele Dobrogei — țară a „vechimii" — cum îi plăcea lui Mihail Sadoveanu să spună, înseamnă a te sprijini pe umărul puternic al **Trecutului,** rezemîndu-te, în aceeași clipă și mereu, pe alt umăr, mai puternic, mai viguros, care se cheamă Viitorul Țării Noastre Eminescu credea că acest viitor — al Țării Noastre — fi-va **de aur.** Fi-vom, gîndim și sperăm, faurii lui. Ai acestui viitor — **de aur.** Roadele — le culeg, de obicei, nepoții. Așa suspina, cu dulcea lui melancolie, Vergilius... „Insere, Daphne piros, carpent sua poma nepotes".

Întorcîndu-mă, iarăși, la Vasile Pârvan, ziditor al multor suflete românești : „Ce trist e că putem uita pe **morții** cari ne-au dăruit **viitorul...**"

Nu pot încheia aceste cîteva rînduri — închinate, cu evlavie, marelui istoric și gînditor — fără să amintesc de crîmpeiul de portret, pe care i-l alcătuiește, în **Istoria literaturii...,** G. Călinescu ; este evocat, aici, Pârvan Profesorul : „Cînd, după cîteva clipe de așteptare, studenții priveau spre ușa ce se deschidea, apărea în fața lor Brand. Pastorul Brand al lui Ibsen, cu haina neagră încheiată auster pînă sus, călcînd pe un ghețar. Însă văzut de aproape, pastorul n-avea în ochii săi pătrunzători duritățì nordice, iar tristețea încruntată într-o ironie gravă îi dădea înfățișarea unui actor tragic. V. Pârvan își potrivea foile în mînă, căci avea să citească, cu acea încruntare visător-ironică a feței, apoi aștepta. Și în timp ce zgomotele se potoleau unul cîte unul, privea pe fereastră pe cerul îndepărtat sfărîmarea ideală a norilor. Apoi cînta... Cînd sfîrșea, actorul tragic redevenea Brand, care ieșea cu haina încheiată pînă sus, cu o încruntare visător-ironică în colțul gurii, călcînd, învăluit în neguri, ca pe un ghețar". Trecutul pămîntului românesc — doldora de istorie — ar avea nevoie de mulți oameni ca Vasile Pârvan.

G. I. TOHĂNEANU ■

O INVENȚIE SALVATOARE PENTRU MEDICINĂ ȘI PENTRU INDUSTRIE

Pielea din deșeuri

Mai întîi, trebuie, desigur, spus că Gheorghe Cioca s-a născut acum 36 de ani la Agnita, ca fiu al unui tată de meserie tăbăcar — lucru important, vom vedea, pentru formarea profesională a viitorului cercetător științific, doctor inginer, șef al laboratorului de produse auxiliare pentru industria de pielărie și înlocuitori din cadrul Institutului de cercetări pielărie-încălțăminte București.

Un tată tăbăcar, și încă dintr-o zonă în care a existat una dintre cele mai vechi bresle de tăbăcari din țară (Sibiu-Agnita), poate învăța un fiu ascultător, așa cum Gheorghe Cioca a fost, o mulțime de taine ale meseriei, îl poate iniția și interesa în tot felul de chichițe și chiar probleme pe măsură. Una dintre aceste probleme tînărul Cioca avea s-o rețină cu deosebire, socotind-o un vechi necaz al tăbăcarilor din toată lumea : uriașa cantitate de materie primă, de piele care va să zică, care înainte vreme se arunca (de cîteva zeci de ani numai deșeurile se valorifică în alte produse), pentru că pielea se subțiază în urma procesului normal de tăbăcire; apoi, în urma croirii încălțămintei sau a altor articole din piele, alte cantități importante devin greu folosibile. Mai mult, se știe că în lume mai toate materiile prime s-au scumpit considerabil, iar „pielea valorează aur" — cum bine zicea directorul adjunct Ion Dumitrescu, de la Direcția tehnică a M.I.U. —, întrucît, am aflat, prețul unui kilogram de piele a ajuns la un dolar ! Iar necesarul de piei, din import, al unei țări ca a noastră, cu bună industrie prelucrătoare, se numără cu miile de tone anual ! Din acest „necesar", cum am spus, o cantitate cam mare se pierde însă, prin prelucrare. În lume, ne spune același director adjunct Ion Dumitrescu („pielar de meserie", cum îi place de asemenea să se recomande), în lume deci, se produc anual cîteva miliarde de perechi încălțăminte, revenind cam 0,9 perechi (pantofi, ghete, cizme etc.) pentru fiecare locuitor al globului într-un an de zile. Sigur, o mulțime de oameni își cumpără și cinci sau zece perechi pe an, dar cîți **desculți** mai există în lume?! Or, se știe bine, dezvoltarea șeptelului mondial nu ține pasul cu dezvoltarea demografică... Și atunci, cînd și așa avem prea puțină piele adevărată pentru încălțăminte și confecții, de ce să pierdem din ea? Gheorghe Cioca s-a gîndit la o soluție pentru evitarea pe cît posibil a acestor pierderi, desigur uriașe ! Dar, să nu anticipăm.

Pielea, sau țesutul conjunctiv, este o țesătură fibrilară, alcătuită în cea mai mare parte din macromolecule de colagen, legate între ele cap la cap și transversal, între care rămîn și goluri, pe unde țesutul respiră. La substanță uscată, deci, pielea este compusă în proporție de 90 la sută din colagen — o proteină fibrilară care conține trei lanțuri a cîte aproximativ 1 000 de aminoacizi. Colagenul se găsește în piele, cartilagii, oase, tendoane și în țesuturile de susținere a organelor interne. Prin reticularea colagenului se formează pielea — proces care în mod obișnuit se petrece în cazul unor accidente, cum ar fi de exemplu o simplă tăietură sau o arsură de piele. Fiecare organism are astfel putința de a-și fabrica propria piele, dar, din păcate, uneori, într-un timp prea lung. Ideea lui Gheorghe Cioca, pe care a frămîntat-o încă din timpul studenției, a fost aceea de a dizolva complet colagenul, deci pielea, și a o reconstitui din elementele sale componente. În cîteva țări din lume (Statele Unite, U.R.S.S. în primul rînd) s-a reușit dizolvarea colagenului și producerea tropocolagenului, dar numai în proporție de 3 la sută (dintr-o sută de kilograme de piele uscată se obțineau cel mult trei de colagen solubilizat), proporție cu totul nerentabilă fabricării industriale. A solubiliza colagen (substanță insolubilă în apă și în solvenți organici), a transforma deșeurile de piele în pastă și apoi din nou în piele, dar utilizabilă — iată cu alte cuvinte soluția pentru a obține colagen, deci piele „la metraj"... Iată ce ne spunea inginerul Gheorghe Cioca : „Problema era de a reuși această solubilizare fără a denatura proprietățile biologice ale colagenului. Se știe că orice proteină, dacă este încălzită la o temperatură de peste 40 de grade, se descompune în elementele ei (polipeptide). La răcire însă, proprietățile biologice nu mai rămîn nici pe departe aceleași, deci pielea nu mai este piele, și nici nu poate fi folosită ca atare".

După studenție, Gheorghe Cioca este repartizat, conform dorinței, la Agnita. Există acolo, în cadrul întreprinderii locale, un mic laborator specializat în cercetări pentru pielărie, iar proaspătul absolvent are de citit mult din cele trei valize pline cu cărți pe care le-a adus cu el. Sîntem în 1965. După numai un an, în 1966, combinînd cîteva procedee așa-zis „clasice", cunoscute dealtfel în tăbăcăriile noastre, cu unele idei personale, Gheorghe Cioca reușește să obțină o pastă vîscoasă, de aspectul și consistența albușului de ou. Se prezintă imediat la conducerea ministerului tutelar (Ministerul Industriei Ușoare). Impresia este deosebită. Este transferat la București, i se pun la dispoziție cîteva camere în cadrul institutului de cercetări amintit la început. Cere aparatură. I se dă. Obține ceva mai tîrziu extinderea laboratorului său în cadrul unei întreprinderi de încălțăminte, aflată în vecinătatea institutului. Se luptă. Găsește tot felul de colaboratori. Și reușește !

Va pleca la o nouă specializare de un an de zile, în 1971, în Statele Unite,

unde obține o bursă acordată de „Fundația Ford", mai cu seamă pentru a demonstra, pe cale analitică, faptul că noul colagen, obținut după metoda proprie, nu este în nici un fel denaturat față de forma nativă. Aceasta îi va fi dealtfel și teza sa de doctorat, lucrare care demonstrează tuturor că greutatea moleculară a colagenului, determinată prin metoda vîscozimetrică, este în jur de 300 000, adică neschimbată, iar conținutul în aminoacizi (determinat cromatografic) este aproape identic cu forma nativă a substanței. Obține o „rentabilitate" a metodei de 90 la sută (amintiți-vă de acel numai 3 la sută reușit în alte țări !), demonstrînd posibilitatea practică de fabricare a 90 kilograme de colagen, cu calități de piele naturală, dintr-o sută de kilograme de deșeuri de piele ! Va obține certificat de inventator, iar invenția va fi în curînd brevetată — prin intermediul Camerei de comerț a Republicii Socialiste România — în Italia, Elveția, S.U.A., R.F.G. și Austria...

Primul brevet a fost, de fapt, înregistrat în ianuarie 1969, purtînd denumirea de **„Procedeu de preparare a pansamentelor medicale pe bază de colagen"** — brevet care conținea atît procedeul de dizolvare a colagenului cît și pe acela de reconstituire sub formă de pansamente medicale. De aici intrăm deja în domeniul — veți vedea cît de larg — al aplicării invenției de bază a lui Gheorghe Cioca, solubilizarea colagenului. Brevetul amintit a fost prezentat în 1973 la Salonul internațional de invenții și inovații de la Geneva, unde a obținut medalia de argint. (Pentru completarea punctajului s-au cerut note de... comercializare a produsului, pe care inventatorul român nu le-a putut prezenta pe atunci, obținînd astfel **numai** medalia de argint !). În același an chiar, nu mai puțin de 12 firme din străinătate (S.U.A., Japonia, R.F.G., Anglia, Polonia, Franța, Italia etc.) s-au interesat de această invenție, cerînd statului român vînzarea licenței sau a produsului în sine. Pansamentul respectiv constă într-o folie subțire de colagen solid, îmbibat cu diverse substanțe medicamentoase, de forma unui burete din material spongios, foarte ușor. În contact cu o rană de orice fel, folia se „topește", colagenul se descompune și formează o peliculă foarte fină, protectoare și în același timp stimulatoare pentru închiderea plăgii. Pur și simplu, o **piele** foarte subțire așezată peste rană ! În cadrul institutului a luat ființă și o stație-pilot, din a cărei microproducție se aprovizionează direct oficiile farmaceutice din toată țara, bineînțeles între limitele de producție posibile. Necesarul de astfel de pansamente — dacă vreți, pansamente fără... pansamente, adică fără acele fașe care imobilizează un membru sau bolnavul în întregime — este însă mult mai mare, oficiile arătîndu-se deosebit de interesate.

Intuind un cîmp foarte larg de aplicare a invenției — se poate spune că existînd colagen solubilizat, totul este cum să-l folosim! — Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie alcătuiește un program special de cercetare și dezvoltare, un adevărat **plan de bătaie** pînă înspre anul 1980. Sînt antrenate unele institute de cercetare, proiectare și învățămînt superior, toate interesate, de fapt cointeresate, în valorificarea superioară a resurselor de colagen obținute din deșeurile de piele. Nu trebuie să uităm aici nici Decretul nr. 106/1975, cel care prevede oficial necesitatea utilizării și valorificării superioare a deșeurilor, stimulînd valorificarea deplină a materiilor prime. Colagenul este o astfel de excelentă reușită.

Gheorghe Cioca este convins că astăzi nu mai poate exista inventator care să poată duce singur pînă la capăt o invenție. Și-a găsit astfel o mulțime de colaboratori, din mai multe domenii, iar aceste căutări comune au adus, de asemenea, frumoase rezultate. Mă roagă să-i numesc neapărat pe toți — fie că este vorba de profesorul doctor docent Ionescu Agripa, doctor docent Nicolae Chiotan (ambii de la Clinica de chirurgie plastică și reparatorie), dr. Nicolae Țigăeru (de la I.C.V.B. Pasteur), toți trei „implicați" în punerea la punct a pansamentului pe bază de colagen, sau de doctor inginer Viorica Trandafir (primul doctorat „în colagen" la noi !). N-am să reușesc să-i amintesc chiar pe toți, așa cum n-am să pot înscrie aici nici gama extrem de largă — de la medicină umană la cosmetică și medicină veterinară — în care folosința colagenului este nu numai posibilă, dar și dorită. „Nu trebuie însă să uitați de pielea sintetică — îmi spunea inginerul doctor Gheorghe Cioca —, în fapt produsul de la care a plecat întreaga invenție. Dosarul cu numărul 75 578/24 VII 1973 — **„Procedeu de obținere a unui material fibros, colagenic, utilizat în fabricarea pielii semisintetice"**, astăzi pus la punct — a fost dealtfel principalul motiv al susținerii cercetărilor noastre de către Ministerul Industriei Ușoare, prin direcția sa tehnică. În piele, știți desigur, se încorporează o serie de substanțe sintetice, care-i conferă alte calități, dar nu-i mai lasă moliciunea și ușurința la purtat cunoscute. Noi am efectuat într-un fel calea inversă : am introdus în suportul de fibre sintetice substanțe naturale (colagen), obținînd o „piele" ușoară, estetică, igienică, frumoasă chiar. Sper ca nu peste multă vreme să puteți purta și dumneavoastră astfel de pantofi !".

Aceasta ar fi, pînă în momentul de față, povestea colagenului solubilizat românesc, o invenție deosebită și ale cărei domenii de aplicare sînt încă de găsit. Cu siguranță, nu-i departe ziua cînd ne vom pansa, ne vom trata, dar ne vom și încălța cu ajutorul colagenului. Un lucru de care se vor bucura fără îndoială și crescătorii turmelor de viței ai șeptelului mondial...

★

La cîteva zile după încheierea documentării pentru articolul de față, un nou amănunt a intervenit pentru a susține încă o dată, dacă mai era nevoie, importanța descoperirii românești despre care v-am vorbit (în premieră) în această pagină. Este vorba de încheierea unui contract de vînzare de licență între „Romsit" (ca reprezentată a părții române) și o mare firmă de medicamente vest-germană, care posedă filiale în alte cinci țări occidentale. Numita firmă, care va începe peste numai cîteva luni să producă pansamentul pe bază de colagen („Pancol", cum se numește el astăzi), și-a exprimat de asemenea dorința de a se pune bazele unei întreprinderi mixte. Pe drumul „Pancolului", reușită cu adevărat exemplară în materie de export de inteligență românească, alte 35 de brevete (autori : dr. inginer Gheorghe Cioca și cei aproape 30 de colaboratori ai săi) își așteaptă rezolvarea...

GRIGORE DUMITRESCU ■

O inscripție care poate spune mult despre începuturile istoriei noastre (II)

HĂRȚILE

În numărul trecut al revistei noastre, am publicat un articol relatînd circumstanțele unei descoperiri istorice care poate marca un moment cu totul excepțional în cercetarea celor mai vechi secoli ai formării poporului român. Piatra-mesaj din comuna Corbi, județul Argeș — descoperită de profesorul Ion Andreescu — poartă un text și o seamă de indicații geografice (cartografice).

— Un specialist în istoria hărților — spune arheologul Viorica Mihai — ar ști să vadă în desenul aflat pe cele două părți ale pietrei niște însemnări cartografice. Trebuie să spunem, dealtfel, că muzeele lumii posedă multe astfel de pietre foarte dure cu inscripții. Dar, din cîte cunosc, nici una care să ofere informații atît de importante pentru noi. Hărțile pe care regele Bosforului Cimerian le trimite conducătorului uniunii tribale geto-dacice dau indicații de interes militar. Dar o fac, desigur, în limbajul folosit atunci. Pentru teritoriul daco-getic, primele referiri cartografice le primim de la Ptolemeu, în secolele I—II e.n., prin lucrarea îndreptar geografic. Acestea, de pe piatra de la Corbi, sînt mai vechi cu șase veacuri. Ele datează, cum spuneam — referindu-mă la descifrarea scrierii — din anul 339 î.e.n.

— Dar dumneavoastră, cum ajungeți la concluzia că rețeaua de linii, cu toate semnele care o marchează, înseamnă, de fapt, o hartă ?

— Nu o hartă, ci două. Una se referă la teritorii stăpînite de geți și sciți și la teritorii din estul și sudul Carpaților, cealaltă la teritorii vecine și mai îndepărtate, din Asia Mică, Siria și Podișul Iranului. Oamenii de atunci erau obligați să se refere la elemente naturale care, pentru toate semințiile constituiau, din timpuri imemoriale, repere geografice. Sus, pe cer, stelele, constelațiile, Luna și Soarele. Iar pe pămînt, cei mai înalți munți. Dacă privim trei vîrfuri de munți pe o hartă modernă, ne e lesne să-i unim cu linii și să obținem astfel niște unghiuri. Pe pămînt, un unghi îți dă deschiderea dintre două drumuri care se încrucișează. Încă ceva: urcați pe vîrfuri de munte, oamenii puteau să vadă, în anumite zile însorite, teritorii, repere geografice foarte îndepărtate. Ciobanii noștri bătrîni povestesc că de pe Ceahlău se zărește cîteodată Caspica ! Am vrut să am confirmarea observației și am stat de vorbă cu aviatori cu mare experiență de zbor. Ei au spus, de asemenea, că zburînd deasupra Carpaților, la 2 000 m altitudine, au avut ocazia să zărească, de cîteva ori, Caspica.

— Totuși, ce vă face să afirmați că pe piatra de la Corbi sînt scrijelate hărți?

— Studiind un uriaș material bibliografic, în legătură cu descifrarea scrierii de pe obiectele descoperite la Gîrla Mare, am ajuns, așa cum se ajunge de obicei cînd se suprapun problemele unor diverse discipline, la disputa în jurul grafiilor aflate pe un vas de bronz antic. E vorba de o cupă aproape plată din colecția Mohsène Fouroughi din Teheran. Arheologul francez R. D. Barnett a publicat în revista Syria (1966, fasc. 3—4) un studiu, unde spune că această cupă e de provenință feniciană, că poate fi datată în sec. VIII—VII î.e.n. și că reprezintă, în chip decorativ, cîteva constelații: Taurul, Pleiadele, Ursa Mare, Ursa Mică, Orion, Plugul, Peștele. El a avut inspirația, prin urmare, să vadă în puzderia de semne de pe fundul cupei două situații diferite, pe care le-a separat ca în fig. 1. Comparînd cupa cu o serie de cupe persane de același fel, am considerat că o putem atribui, cu mai mult temei, culturii persane. Desenele sînt, într-adevăr, constelații, dar nu cele numite de Barnett. Pentru identificarea corectă am studiat posibilitatea grupării unor stele cu magnitudinea 1—6, adică a acelor stele care se pot observa cu ochiul liber. Am reușit să precizez că cele 12 constelații reprezentate și prin care trece Soarele pe durata unui an sînt cunoscute azi sub următoarele nume zodiacale: Berbecul, Taurul, Gemenii, Racul, Leul, Fecioara, Balanța, Scorpionul, Săgetătorul, Capricornul, Vărsătorul, Peștii. Dacă unim constelațiile, urmînd timpii prin care Soarele trece prin ele, obținem o linie frîntă. Cele 12 puncte sînt, de fapt, repere geografice terestre, iar segmentele de dreaptă dintre două puncte ne spun luna convenabilă în care se pot face deplasări în teritoriu între două puncte. Linia în zigzag dădea deci, informații despre anotimpul cel mai potrivit pentru drum. Constelațiile se văd cu ochiul liber puțin înainte de răsăritul Soarelui sau imediat după apusul lui. O hartă pentru călătorii trebuia să cuprindă, prin urmare, repere geografice, unghiuri între liniile drepte ce uneau — în ordinea trecerii Soarelui într-un an prin constelații — aceste repere, situația echinocțiilor și a solstițiilor.

— N-ați vrea să lămurim puțin chestiunea aceasta a zodiilor? Sînt destui cititori care sînt tentați să privească suspicios o conversație pe temă științifică numărînd între argumentele sale o terminologie cu un cuprins astăzi foarte ambiguu, datorită magiei care s-a suprapus peste aceste repere inițiale.

— În vechime oamenii făceau relații între constelația care marca o lună, caracterul acestei luni într-un loc de pe glob și anumite manifestări în ciclul de viață al animalelor. Știința lor venea din observarea directă a naturii, din relaționarea unor întîmplări ori situații care se manifestau cu o anume ritmicitate. La noi, Ion Corvin Sîngeorzan a făcut judicioase studii privind atestarea încă din neolitic (comunitățile de tip Boian) a unor cunoștințe astronomice și, în legătură cu ele, a unor instrumente de orientare geografică. Legături între reprezentările terestre, trecerea timpului, observații astronomice se întîlnesc destule la istoricii antici. Aristotel, în „Meteorologicele" (I, 13, 19) afirmă că „Din Pirinei — munte ce se află în țara celtică, spre apusul echinocțiului — curg Istrul și Tartessos". Ovidiu, în Scrisori din Pont, scrie: „Pleiadele răsărind au făcut să treacă patru toamne" (I, 8, 27—28). Vergilius, în „Georgicele", scrie, referindu-se la sciți: „Un asemenea neam de oameni neînfricați sălășluiesc sub cele 7 stele" (III, 380). Revenind la cupa de bronz în discuție pînă aici și de la care vom trece imediat la piatra din Corbi, putem băga de seamă că linia care unește punctele 3 cu 7 (vezi cele două stele cu patru raze în dreptul constelațiilor Berbecul și Peștii) notează, de fapt, cele două echinocții, de primăvară și de toamnă. Mai trebuie să observăm — cu temeiul unor alte observații din literatura istorică a antichității — că figura centrală derivă din conturul Mării Caspice. Tot din vechime, o seamă de culmi, lacuri ori cîmpii erau binecunoscute ca repere geografice. Nu ne rămîne decît să suprapunem zigzag-ul dedus din grafiile cupei persane peste o hartă a Eurasiei (fig. 2) și, mai departe, pe desenul scrijelat pe piatra din comuna Corbi.

— E interesant de știut care erau acele repere geografice notate pe vasul persan.

— Munții Taurus, Ceahlăul, Munții Ararat, Elbrus, Valea superioară a Niprului, Munții Urali (Piatra lui Konjacov), Lacul Balhaș, Munții Hinducuș cu un vîrf de 7 455 m, Munții Zagros, Al Kuweit, Lacul Urmia, Lacul Aral și, în sfîrșit, Marea Caspică. Iată, de pildă, cum trebuie „citită" una din indicațiile hărții de aici : relații comerciale ori deplasări militare se pot face cu țara geților începînd cu luna în care Soarele se află în constelația Taurul prin Helespont în Asia Mică și cu Transcaucazia peste Marea Neagră. Pătrunderea în zona Lacului Aral se face traversînd Marea Caspică, deoarece accesul pe la sudul Mării Caspice este dificil sau, mai bine zis, imposibil din pricina lanțurilor muntoase.

— Spuneați la începutul discuției noastre că una din fețele pietrei este chiar o sumă de informații cartografice asupra teritoriului locuit de daco-geți.

— Remarcăm, în figura 3 — decalchiată după una din fețele pietrei de la Corbi — pe lîngă linia echinocțiului, un zigzag pe cîteva repere terestre: Elbrus, Sudul Uralilor, Lacul Balhaș, Hinducuș, Munții Zagros, Lacul Urmia, Ararat. Totemul Vulturului ne indică limpede că acolo unde este scrijelat este vorba de țara uniunii de triburi condusă de Ateas — regele la care trimite textul, situată la nord de linia echinocțiului și cuprinsă între cursul inferior al Nistrului — unde se mărginește cu teritoriul uniunii de triburi condusă de „Rex Histrianorum" — cursul superior al Niprului și cursul mijlociu al Volgăi, pînă spre Munții Urali, fluviile Obi și Irtiș. Pe cealaltă față a pietrei se remarcă teritoriul condus chiar de „Rex Histrianorum". El se întinde de la cursul inferior al Nistrului, la Muntele Ceahlău, sud-estul Transilvaniei, Pasul Turnul Roșu, Munții Stefleștea (2 251 m) pînă la sud de Negoiul, Oltul, Cîmpia Română, pe ambele maluri ale Dunării și Dobrogea. Mai sînt consemnate unele culmi și ape. Aici apare totemul Ursului, aparținînd probabil regelui din Sornum. Cred că o cercetare arheologică în zona Corbilor ar da rezultate extraordinare.

TUDOR OCTAVIAN ■

Temeinicia și originalitatea soluțiilor specialiștilor români în construcții

După cum am anunțat în numărul nostru precedent, exact cu o săptămînă în urmă s-a încheiat, printr-o vizită profesională în județul Tulcea, cea de-a 7-a Conferință internațională „Industrializare și urbanism", inițiată la București de Centrul de studii urbane al Universității „Johns Hopkins" din Baltimore, în cooperare cu Institutul de construcții din Capitala României. Organizată în ideea unui schimb mai larg de opinii între specialiștii celor două domenii amintite și pentru informarea oaspeților străini, veniți la București din 16 țări de pe 4 continente, reuniunea s-a desfășurat pe baza unor referate, avînd ca teme „Concepția generală privind industrializarea, urbanizarea și protecția mediului în România", „Concepția și problemele actuale ale sistematizării teritoriului și localităților urbane și rurale în Republica Socialistă România", „Efectele industrializării asupra rețelei generale de localități în România" și „Domenii prioritare ale cercetării științifice în sistematizarea teritorială, urbană și rurală". Însăși alegerea României ca loc de desfășurare a conferinței, după manifestări similare ținute în Iugoslavia, Italia, Elveția, Franța, Anglia și Belgia, a probat interesul neobișnuit arătat față de experiența țării noastre, socotită ca originală din multe puncte de vedere.

Pe marginea referatelor menționate, s-a discutat pasionat, specialiști de renume mondial, ca Jack Fisher, directorul Centrului de studii urbane al Universității „Johns Hopkins", Rémy Prud'homme, profesor la Institutul de urbanistică din Paris, Giorgio Piccinato, profesor de sistematizare la Universitatea din Veneția, subliniind îndeosebi luciditatea și originalitatea soluțiilor găsite în România, ca o consecință firească a caracterului planificat al activității de sistematizare și a legăturii intime dintre ea și planificarea generală social-economică. Doctorul James Rubinstein, profesor asistent la Miami University, ne-a declarat că, din punctul de vedere amintit mai sus, „colegii din România știu exact ce au făcut, în ce moment al evoluției se află și ce le mai rămîne de întreprins, ei avînd, cu siguranță, mai multă încredere în munca lor și în finalitatea ei".

După cum s-au făcut referiri favorabile la noile schițe de sistematizare ale orașelor, întocmite în ultima vreme prin reconsiderarea străzii ca element urbanistic esențial.

Rezumînd, se cade să spunem că a 7-a Conferință internațională „Industrializare și urbanism", încheiată în urmă cu o săptămînă, și-a atins pe deplin scopurile propuse, confirmînd încă o dată, temeinicia și originalitatea soluțiilor specialiștilor noștri.

SORIN POSTOLACHE ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Marea construcție se definește: constructorii și-au făcut datoria, ei pot să plece
Fotografii de EMANUEL TÎNJALĂ

EFECTUL LOTRU

(Urmare din pagina 1)

Acum, după ce valul construcției a trecut, acum, cînd lucrurile se liniștesc, acum, cînd peisajele și viața Lotrului se așază în noile lor tipare, într-o nouă civilizație, la fel de arhidurabilă ca și geografia — veche sau nouă — a acestor locuri, se vede bine ceea ce, sub avalanșa transformărilor constructive, se vedea mai puțin sau se pierdea. Se vede bine ce rămîne în urma construcției, a constructorilor, se vede bine ce a însemnat marele șantier pentru gigantica zonă în care s-a implantat, se vede bine — ca o inedită, tulburătoare dimensiune a locurilor — ce au adus construcția și constructorii acestei zone, vieții ei, structurii acestei vieți, calității acestei vieți.

UN DRUM PRINTR-O IARNĂ, PRINTRE ZĂPEZI TERȚIARE, DESCHIZÎND POARTA NOULUI SPRE A 30-A PARTE A ROMÂNIEI

Șantierul, spuneam, a cuprins un teritoriu gigantic. Acest teritoriu a însemnat a 30-a parte a României (8 000 de kilometri pătrați), străbătînd prin patru județe (Vîlcea, Sibiu, Hunedoara, Gorj), prin zeci de așezări, prin zeci de mii de destine.

Punctele-cheie ale construcției s-au stabilit în Vîlcea. În munții Lotrului, în acea veche, misterioasă și legendară „Țară a Loviștei", una din cele mai vechi dintre „țările" din Carpați, „țară" cu urme dacice, cu castre romane, pomenită cu numele ei („Terra Loysta") încă din veacul al XIII-lea, „țară" cu oameni vechi, cu munți foșgăind de turme, „țară" a cărei poveste începe în era primelor transhumanțe. Spre inima acestei „țări", spre satul Voineasa, vechi cuib da haiduci (al haiducului Voinea, spune legenda locului), după unii istorici veche curte nobiliară în cel de-al XIV-lea veac (a lui „Voyna de Loysta" sau „Voina de Loviștea"), au urcat, cu unsprezece ani în urmă, constructorii.

Ion Bolnavu, secretarul comitetului de partid al șantierului, e autorul unui jurnal ce, început atunci, într-o Voineasă cu case de bîrne și ulicioare arhaice, a ajuns azi la peste douăzeci de caiete groase, veritabilă carte a Lotrului (oare ele, aceste caiete, n-o să fie, cîndva, chiar o carte, un mare memorial al Lotrului ?), consemnînd, pe parcursul a mii de zile și nopți, întîmplări de tot felul, fapte de muncă și fapte de viață valorificînd mărturiile celor ce au contribuit direct la noua istorie a rîului-rege al Loviștei, adunînd deci pietrele amplului edificiu pe care noi, cei de azi, îl putem contempla, grație și lui Ion Bolnavu, în deplină conștiință a semnificațiilor. Sînt evocate, pe primele file ale acestui jurnal, și zilele „descălecării" (chiar așa scrie Ion Bolnavu : „descălecării") celor dinții constructori în satul lui. Voinea, într-o iarnă ca de-nceput de lume, cosmar galactic în care brazi, oameni, jivine somnolează între zăpezi terțiare, într-o mută nemărginire, într-o sălbatică și apăsătoare singurătate. Ninsese abundent, iar drumul de la Brezoi, de la gura Lotrului, la Voineasa, drum de căruțe și turme, lung de peste 30 de kilometri, dispăruse sub nea, se rupsese sub viscole. O „avangardă" de cîțiva inși, trimiși să amenajeze primele locuințe ale constructorilor (niște cămăruțe-chilii, închiriate de la localnici) se înzăpezise la jumătatea ascensiunii. Au fost expediate spre munți, ca să degajeze drumul și să-i salveze pe cei prinși între zăpezi, niște buldozere, ceea ce, notează I. B., „a provocat mare mirare" printre localnici. Cei din Voineasa (sau cei mai mulți dintre ei) nu mai văzuseră buldozere.

De la Brezoi la Voineasa și dincolo de Voineasa, spre inima munților, spre Obîrșia Lotrului și Petroșani, urcă azi o șosea de asfalt, o magistrală modernă, una dintre cele mai frumoase ale țării, străbătînd un peisaj fastuos, cuprinzîndu-l în volute și bucle ce-i dau, peste munți, un balans de valuri de mare, o ritmare în registre diferite a motivelor ce urcă și coboară tinzînd spre cer.

NOUA VOINEASĂ : UN ORAȘ-SATELIT, REMORCAT, PRINTR-UN PARADOX, LA O VATRĂ RUSTICĂ

La unsprezece ani de la descălecarea constructorilor, la șapte-opt de la construcția șoselei, vechiul cuib păstoresc al Voinesei este un veritabil oraș. Chiar va fi, în acest cincinal, decretat ca atare, consfințindu-se o realitate existentă, de fapt, de mult. Pe o măgură, deasupra vechiului sat, se înalță noua Voineasă, sediul central al constructorului luminii, prima lui tabără, așezare de blocuri și vile cu arhitecturi luminoase, aeriene, o Voineasă cu înfățișare de stațiune (o Voineasă care, peste puțin, cînd vor pleca și ultimii constructori, va fi chiar stațiune, o stațiune cu peste 1 800 locuri). E o Voineasă a viitorului, a arhitecturii moderne și a confortului citadin legat de ea, un veritabil oraș-satelit, remorcat, printr-un paradox, la o vatră rustică. Dar cît mai este „rustic" în Voineasa, chiar și în satul de la poalele blocurilor, de la poalele vilelor, de la poalele timpului ? Voineasa-sat e un sat care nu mai e „sat", ci, ca și stațiunea, o așezare a viitorului, avînd ca anexă niște poetice case de bîrne, ce se pot număra pe degete, și, în munții din jur, niște stîne, niște „căsoaie", cum le spun cei ai locului, pentru iernatul vitelor, rămase, ai zice, deliberat, ca niște colorate vignete ale istoriei, făcînd și mai pregnant, prin contrast, timpul nouălui, punîndu-i și mai clar în pagină zidirea. Satul de azi — orașul de mîine — este și el invadat de blocuri, de edificii și instituții social-culturale de tip citadin, răspunzînd inițial nevoilor constructorilor, răspunzînd ulterior nevoilor proprii ale localnicilor, pretențiilor lor, exigențelor lor, stimulate de noua civilizație a luminii. Șantierul a adus în Voineasa asfaltul, a adus electricitatea, a adus primele blocuri și vile, primele magazine moderne, de la alimentară și aprozar la cofetărie și librărie, a adus un mare spital, un liceu, o stufoasă rețea de servicii, de la curățătorie chimică la frizerie și coafură, a adus cinematograful, a adus terenurile de sport, toate acestea constituind nucleul în jurul căruia, prin însăși logica vieții, prin însăși dialectica devenirii vieții, s-au adunat, s-au rînduit, au crescut alte și alte pietre de temelie ale civilizației, de la liceu la cămin cultural, de la termoficare la aducțiune de apă, de la complexe comerciale la dispensar, pietre cuințe, centru civic urban, cămin cultural cu 250 de locuri, dispensar, complex comercial, școli noi, electricitate, asfalt, început de termoficare, aducțiune de apă potabilă, canalizare etc.) într-un tempo care indică ritmul mereu amplificat al vieții locului, deci, ca și la Voineasa, apropierea ceasului citadin.

Marea construcție de pe Lotru, cel mai grandios omagiu pe care omul acestei țări l-a adus muntelui său, trunchiului său de piatră, făcîndu-i pentru prima oară să-și cunoască — răsfrînt în marea alpină a Vidrei — înălțimea în coborît deci, de la altitudinea unui monument al arhitecturii și tehnicii, în viața omului, în casa lui, modificîndu-i și casa, modificîndu-i și viața, deschizînd alte șanse acestei vieți, decizîndu-i o calitate nouă.

UN MOZAIC ALE CĂRUI PARTICULE — DE CULORI ȘI STRUCTURI DIFERITE — SÎNT OAMENII

O astfel de restructurare a peisajului, de redimensionare complexă și vastă, de deplasare sau de resuscitare a unor straturi de viață adesea străvechi, adesea incremenite, o astfel de schimbare a instrumentelor omului de integrare în univers, un astfel de masiv transplant al nouălui, cu consecințe încă în plină destășurare, uneori încă imprevizibile, nu s-au făcut, desigur, lin, liniar, fără comoții, fără emoții. Impactul, înfruntarea dintre nou și vechi sau, mai exact (după expresia aceluiași I. Bolnavu), potrivirea grupelor sangvine dintre cele două culturi și civilizații, cea rustică și patriarhală și cea citadină, muncitorească, dinamică, au afectat nu numai niște ritmuri, niște moravuri, niște legi, niște obișnuințe de viață, dar, peste toate, au ruinat niște privilegii, au coborît niște prestigii, au făcut din ciobanul-stăpîn al munților un detronat în propria-i împărăție, un izgonit dintr-un paradis pierdut, au făcut din țăranul locului, într-o seamă de cazuri, un exilat de pe propriul lui pămînt. Iar pămîntul, pe-aici, e puțin și sărac, e doar o poighiță crudă întinsă pe piatra muntelui, e, de aceea, foc de scump, iar din acest puțin și sărac și scump s-au făcut, pentru marea construcție, sacrificii. Apele laculul de acumulare de la Mălaia, de pildă, acoperă nu doar vreo 45 de gospodării, ce s-au nevoit și se nevoiesc a se strămuta, dar și vreo 30 de hectare de luncă, cam o treime din pămîntul arabil al satului. E drept, gospodăriile strămutate alcătuiesc un nou cartier al Mălaiei, cu case-vile, cu prestanță arhitectonică citadină. E drept, pămîntul „pierdut", înghițit de valuri, iese deasupra, peste valuri, în alte locuri, iese chiar mai întins, mai bogat, captările riurilor și constringerea lor în galeriile subterane însemnînd nu 30, ci de 30 de ori mai multe hectare salvate de inundații, redate agriculturii, redate vieții. Dar șocul schimbărilor, în chip fatal, s-a resimțit.

Trecerea de la o stare a peisajului și a vieții la altă stare, deci fuziunea între trecut și viitor, s-a făcut prin nucleul de aur al marii construcții, ridicată de oameni, pentru oameni. De fapt, epopeea Lotrului, acest mare eveniment al construcției românești, se înfățișează privirii, ca orice eveniment istoric, precum un tablou sinoptic de idei în mișcare (marile, generoasele, novatoarele, temerarele idei înscrise în planurile partidului de dezvoltare industrială a României), și, deopotrivă, precum un vast, fastuos mozaic ale cărui particule, de culori și structuri diferite, sînt oamenii. Sînt oamenii vii, sînt cei ce înfăptuiesc ideile. Sînt cei cărora le vom închina — ca simbol a ceea ce vom numi **Efectul Lotru** — viitorul capitol din reportajul nostru.

Ce se poate spune, la ceasul de față, despre oamenii Lotrului ? Despre constructorii veniți de aiurea, despre localnicii-țărani deveniți constructori, despre localnicii-țărani rămași țărani ? Despre autorii marilor transformări ale zonei, ca și despre simplii martori sau spectatori — deci beneficiari indirecți sau direcți — ai transformărilor ?

Sînt deci, mai întîi, constructorii, vechi muncitori, vechi comuniști, oameni cu școala Bicazului și a Argeșului, oameni de marcă ai civilizației românești, creatori de frunte ai ei, eroi ai luptei pe schele, eroi ai luptei cu apele și cu munții, oameni ce au făcut din eroism un mod permanent de viață, iar din luptă o profesie. Ei au trăit aici, pe valea Lotrului și a altor ape, între oamenii din Voineasa, Mălaia, C.unget sau Puru, timp de mai bine de un deceniu, unii și-au cheltuit aici tinerețile, alții s-au pensionat, și, toți, într-un fel sau altul, mai acut sau mai puțin acut, s-au legat de aceste locuri, de viața lor și de oamenii lor, cu niște legături ca de sînge, ca de rudenie. Ei toți, împreună, alcătuiesc o familie, o mare, solidă și solidară familie, cea a constructorilor, cea pentru care amintirea anilor fierbinți ai începuturilor, cu frămîntările, luptele, încercările lor, cu întreaga încărcătură de bărbăție și de fraternitate, este încă prea proaspătă și mai ales prea terneinică pentru a se putea despărți în familiuțe și neamuri. O asemenea familie n-are nimic de-a face cu familiile de pionieri din vestul american, deși cineva a riscat apropierea. Raportul este mai curînd invers, fiindcă cei de aici, spre deosebire de cei de acolo, n-au venit să-și dureze pe cont propriu o „situație", ci, dimpotrivă, să ridice această mîndrie a tuturor care este cetatea luminii și noua civilizație răsărită în jurul ei. Mulți dintre ei, după înfrățirea construcției, vor rămîne aici, ca specialiști-supraveghetori ai instalațiilor, ca muncitori și tehnicieni la Atelierele centrale de reparații auto ale Voinesei, prevăzute a deveni un fel de „bază de tratament" pentru toate mașinile șantierelor hidroenergetice ale țării. Alții vor lucra la Fabrica de oxigen a Voinesei, ca și în alte moderne industrii, apărute sau dezvoltate odată cu noul destin al rîului. Ei alcătuiesc nucleul sau matca, de redutabilă forță și de aleasă tradiție, a orașului muncitoresc de mîine, pe care, ridicîndu-i din temelii, de la cota casei de bîrne la cea a industriei, a blocului și a vilelor, îl duc mai departe, spre împlinirea unui destin.

CEI AI LOCULUI, ÎNTR-UN NOU ARMISTIȚIU CU LOCUL LOR ȘI CU TIMPUL LOR

Unii rămîn aici, în Voineasa-sat, ca oameni ai satului, învestiți cu răspunderi ce privesc nu industria, ci și industria, dar și satul. Ion Pușcheză, primarul Voinesei, e localnic, dar secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid, Dumitru Nistor, e moldovean de prin zona Bicazului, electrician de profesie, venit aici, pe marele șantier, împreună cu taică-său, Dumitru Nistor (azi pensionar, după treizeci de ani de muncă pe șantiere), cu doi frați și o soră, și ei constructori. S-a însurat aici (nu cu o fată de-a locului, ci cu o fată constructoriță, venită și ea de prin alte părți), a fost muncitor la baraj, a fost frunțaș al întrecerii, a fost apoi activist, a fost secretarul Comitetului U.T.C. al construcției, a fost comandantul Șantierului național al tineretului de pe Lotru, comandînd, în epocă, 3 500 de tineri brigadieri. E constructor și prin profesie, și prin vocație, printr-o vocație sau o dragoste devorantă, mistuitoare, pentru munca pe șantier, pentru viața pe șantier. Acum, tovarășii lui de muncă și de însuflețire or să plece spre alte zări (unii din ei, de fapt cei mai mulți, au și plecat), or să plece spre alte mari șantiere, în timp ce el va rămîne aici. Va rămîne un sedentar, un om al gliei, petrecîndu-i pe cei ce pleacă, pe încununații cu laurii altor zări, cu acea nostalgie pe care o înțeleg și o simt dramatic numai constructorii, acești neobosiți ai migrațiilor, acești vesnic incendiați de febra marilor expediții spre locuri noi. Va rămîne ca să conducă destinele unei așezări încă rustice, care n-are de-a face cu profesia lui, cu vocația lui, cu familia și strămoșii lui, dar care are nevole de el, de spiritul vechiului muncitor, de conștiința vechiului comunist, de experiența vechiului activist.

Sînt, apoi, lîngă vechii constructori, cei noi, cei tineri, cei de ultimă sau penultimă oră, recrutați dintre oamenii locului, calificați aici. Petre Grasu, președintele comitetului sindical al constructorilor, socotește cam la 3 000 numărul celor calificați pe Lotru. Profesiile îmbrățișate de ei, calculează el, sînt în număr de 26, ei ajungînd cam deci toate, de la mineri la buldozeriști, de la betoniști la topometriști, de la laboranți la șoferi, de la sondori-foraje la operatori de stații radio (punctele de lucru izolate, pierdute prin noaptea codrilor sau pe vîrfuri de munți, comunicînd cu dispeceratele șantierelor doar prin radio !), de la excavatoriști la sudori, de la strungari la electricieni, de la fierari betoniști la macaragii sau zidari. Unii din ei, prin forța împrejurărilor, încetează de a mai fi „ai locului", se despart de loc, pleacă spre alte zări, la alte construcții, dar mulți, ei mai mulți, rămîn, ni se spune, „în zonă", pe șantierele hidrocentralelor de pe Lotru-aval sau de pe Olt. Ei au trecut de la viața lor veche, cu șanse mici, de la o economie sumară, strînsă, închisă, uneori autarhică, la marea deschidere a muncii industriale, avînd ca vatră un teritoriu de 8 000 de kilometri pătrați. Ei încă (și nevestele lor, mai cu seamă) cresc vite și oi, cultivă cartofi în „arsuri", în goluri alpine defrișate cu foc, sparte cu plugul din timpuri fără memorie, dar ei, acești oameni ai locului, vechi aici de cînd lumea, stăpîni de cînd lumea pe ei și pe lumea lor, intră acum, trebuie, sînt forțați (sau forțați !) să intre într-un alt fel de armistițiu cu lumea lor și cu locul lor. Pierderea unor repere exterioare, mărginite la un ogor, la o ogradă sau la o stînă, ca și a unor puncte de sprijin lăuntrice, ce treceau neschimbate din strămoși în urmași, fac din ei ni se spune, niște neliniștiți, niște oameni din care tihna e alungată, culoarea dominantă a vieții oamenilor pe Lotru fiind, poate, la ceasul de față, tocmai această neliniște creatoare, această grabă de a intra în cinul sau tagma noului, de a supune miracolul, de a-l conduce. Se verifică și aici o observație a sociologilor, privind apetența la nou, receptivitatea la nou, graba febrilă de a-l cuprinde, proprii țăranului devenit muncitor, deși cărările tehnicii, pierdute în zările matematicii sau fizicii quantice, se lasă cu greu urcate, cu aspre tatuări de inițiere, nelăsînd să se filtreze comod nerăbdarea și graba printre parametrii încurcați ai noilor discipline ale gîndirii. Niște constructori de pe alte meridiane, meșteri din tată-n fiu, ar fi poate mai indolenți la secretele noului. Dar acești foști ciobani ai Voinesei sau ai Mălaiei cer-de suflete ale satului, 10—12 familii de „țărani integrali", ocupați exclusiv cu creșterea vitelor. La Voineasa, comună cu 2 700 de suflete, 67 la sută din populație e ocupată, spun scriptele primăriei, în „activități productive industriale", 4 la sută în „rețeaua circulației mărfurilor și a serviciilor", 26 la sută în „alte activități" (intelectuali, lucrători în administrație și gospodărirea obștii etc.) și doar 3 la sută mai sînt țărani. „Țărani", adică ocupați cu agricultura, cu oile și cu vacile, cu muncile și cu zilele calendarului hesiodic, dar țărani care, scoși din idilismul baladei, plantați în lumea reală a Lotrului, în lumea de azi a Țării Loviștei, arată altfel decît strămoșii, decît părinții, decît ei înșiși cei de ieri. Familia lor țărănească s-a destrămat, coerența-i de rocă s-a spart, prin ogrăzi și prin suflete bat niște vînturi care le sfîșie în porniri polare. Cea mai veche dinastie păstorească a Voinesei este cea a familiei Mirion, nume cu genealogie de cronică, nume știut pe valea Lotrului de vreo două secole, cu rădăcini ce se pierd, în timp, peste munți, în Răsinarii lui Goga. Mirionii de azi sînt nouă frați, șapte băieți și două fete. Băieții, de mici, au dat oaia prin strungă, fetele, de fetițe, au învățat să prepare caș, și, pînă mai acum cîțiva ani, cei șapte erau ciobani, cele două erau băcițe. Azi, numai patru băieți mai sînt ciobani. Un altul e maistru, un altul șofer la atelierele Lotrului, fetele au trecut prin liceu (prin liceul deschis la Voineasa), amîndouă sînt azi contabile, iar copiii lor, ai tuturor celor nouă, fără excepție, sînt elevi la liceu. La Mălaia, stîlpul olerilor este Ion Ganea, pogorîtor dintr-un lung cring de baci, dar cringul, iată, s-a retezat, s-a oprit, ultimu-i trunchi este Ion Ganea, fiindcă băiatul lui, tot un Ion, absolvent de școală profesională, este mecanic pe șantierul hidrocentralei, iar fata, trecută și ea printr-o școală, e strungăriță.

Această spargere a familiei, această despărțire a vieților, a preocupărilor, la nivelul grupului social mărunt, e însă doar fața unei medalii. Reversul e, la nivelul grupului mare, al obștii, nu destrămare, ci închegarea, coeziunea, fraternitatea, unirea într-o idee, solidaritatea într-un gest. E și acesta un efect al acestor ani, al „școlii Lotrului", al acestei creații care, la cote aeriene sau subterane, a avut ca lege cooperarea, camaraderia, răspunderea fierbinte pentru destinul și reușita tuturor, unicitatea operei fiind o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneli. Acest model de relații, de etică și climat, reprezintă, pentru omul acestor munți, o noutate. Omul muntelui e un însingurat, un retras, păstorul stă lîngă cer, lemnarul la fel, viața lor, rînduită după legi economice milenare, a căpătat o anume automatică, de unde spiritul refractar, rezistența la orice amestec de planuri, la orice imixtiune. Incomunicabilitatea este o consecință firească, oamenii circulă unii pe lîngă alții ca universuri autonome, ca niște stele pe orbite ce nu se ating. Cît s-a schimbat omul Lotrului, în acești ani, se vede, ne spune Ioli Andrei, secretarul Consiliului popular al Mălaiei, din cît face el, unindu-și puterile cu cei din jur, pentru sat, pentru obște, pentru prezentul și viitorul vetrei pe care stă. Aici, la Mălaia (comună distinsă anul trecut cu Premiul I pe județ în întrecerea patriotică-gospodărească), satul întreg a pus umărul la ridicarea unui cămin cultural, a unei grădinițe pentru copii, a unui modern dispensar, a unui mare complex comercial. Numai la construcția căminului cultural, prin munca obștii, s-a economisit peste 1 milion de lei. Multe din întreprinderile obștești la care se-nhamă oamenii au scadențe îndepărtate, într-un viitor pe care ei, sau cel puțin unii din ei, mai în vîrstă, n-or să-l apuce „Efectul Lotru" se vede și-aici, modelul constructorului este vădit. Este vădit exemplul acelor oameni care, făcîndu-și din romantism profesie, făcîndu-și din dăruire o lege a vieții, trăiesc, muncesc, există nu pentru azi, ci în contul zilelor viitoare, nu pentru ei, ci în beneficiul urmașilor, al celor care primind în dar opera isprăvită, vor privi eroismul construcției ca pe o simplă datorie împlinită față de ziua de ieri.

CONSTRUCTORII ȘI-AU FĂCUT DATORIA, CONSTRUCTORII POT SĂ PLECE

La Lotru, pe un teritoriu care cuprinde a 30-a parte a României, s-a schimbat nu numai o geografie, nu numai un relief, ci o geografie spirituală, un relief uman. S-a schimbat o formulă de viață, s-a schimbat calitatea acestei vieți, pusă major sub semnul nouălui, nu numai al bunăstării materiale, ci și al adîncimii unui spirit, al altitudinii unei conștiințe.

Acum, marea construcție se apropie de sfîrșit. Constructorii și-au făcut datoria, ei pot să plece. Ei, cei veniți aici într-o iarnă cu zăpezi terțiare, prin noaptea codrilor nepătrunși, pe drumuri care nu existau, au aprins peste culmi sorii lor, au modificat geografia, și chiar microclima, care s-au îmblînzit, s-au îndulcit, au devenit mai umane. Umanizarea geografiei și deci a climei nu poate să nu aibă consecințe asupra omului, a firii lui, chit că nu subscriem integral la această teză, opunîndu-i zicala românească a omului ce sfințește locul. Această sfințire a locului Lotrului s-a produs — la dimensiuni geografice — într-un deceniu.

Vom numi acest proces geografic sau geouman — **Efectul Lotru.**

S-a schimbat nu numai o geografie ci și o formulă de viață, calitatea acestei vieți

Duminică, la iarbă verde

Un imens „garaj" în care oamenii stau la coadă pentru bere!

Vreo 25 000 de bucureșteni, cei mai mulți din cartierele Titan, Balta Albă și Pantelimon, și-au dat întîlnire duminică dimineața la Cernica, folosind mai ales serviciile I.T.B.-ului, adică ale unor cutii de sardele numite autobuzul 46 S sau „cursă specială", care au circulat pînă către prînz cu lume pe scară, dar cu o ritmicitate cu adevărat de sărbătoare, înregistrînd chiar și două sosiri pe minut! Firește, multe s-au spart în capul I.T.B.-ului, dar e bine și e drept de știut că acesta a funcționat cu toate motoarele în plin, numai că o masă imensă de oameni s-a îndreptat către Cernica oarecum în același timp, la primele ceasuri ale dimineții, luînd cu asalt autobuzele și făcînd imposibil un transport cît de cît civilizat. Dealtfel, administratorul strandului, Maria Gurgu, ne-a mărturisit că în zilele de lucru I.T.B.-ul circulă defectuos, dar duminica mobilizează toate forțele, din acest punct de vedere neputîndu-i-se nici măcar căuta nod în papură.

Odată ajunși la destinație, vilegiaturiștii s-au împărțit în două categorii, avînd de urmat același destin. Primii s-au așezat la coadă la strand — 10 000 de bilete vîndute pînă la ora 12, reprezentînd un argument clar în acest sens — ceilalți s-au așezat la altfel de cozi. La săpunuri „Lux" și lame „Ruby", desfăcute printr-o tonetă de întreprinzătorul magazin „Bucur-Obor", la mititei și cico, la stipuri și loz în plic, dar mai ales la bere. Nu posedăm o cifră exactă a cantității de bere vîndută în dimineața respectivă la Cernica, dar avem convingerea că ea a depășit cele mai optimiste prevederi, mii de oameni cumpărînd bere nu cu sticla, ci cu plasa, sacoșa sau lada, ca și cum scopul imediat și ultim al venirii lor acolo se lega indestructibil de... lichidul cu pricina! Aprovizionarea a fost la înălțime, dar ea n-a putut satisface cerințele realmente foarte mari, așa încît s-a stat la coadă cu orele, cu îmbulzeală și cu nervi. Unul dintre cetățeni, pe numele său Victor Moldovan, venit la Cernica pentru a patra oară în această vară, ne-a pus la curent cu orarul de cumpărare după cum urmează: „o oră pentru mici, o oră și jumătate pentru bere". Cum asemenea cantități industriale de bere se cereau însoțite de ceva gheață, pentru ultimul articol, nescos la vînzare liberă, s-au dat prelungi bătălii de șiretenie și perseverență. Cînd asemenea „minuni" s-au petrecut, fie printr-un schimb de priviri galeșe, urmate de altfel de schimburi (citiți „bacșiș"!), fie prin reînnoirea unor prietenii de mult uitate, s-a indignat peste măsură un tovarăș subțire, cu mustață și ochelari, mai mare peste aprovizionarea cu răcoritoare din strand. Acesta a amenințat cu miliția și cu fel de fel de anchete, într-un limbaj dintre cele mai colorate, cu unele referiri la rude de gradul întîi, fără ca, firește, enervarea sa și a celorlalți, prinși cu mîța în sac, adică prinși cu gheața în sacoșă, să cunoască vreo finalitate!

Pădurea de la Cernica a fost, așadar, toată duminica, înțesată de automobile de toate mărimile și mărcile, la o vreme la care în parcajul asfaltat din preajma strandului, la ora prînzului, încasatorul Ștefan Serghie eliberase numai 67 de chitanțe. Invadînd iarba împotriva oricăror reglementări și împotriva anunțurilor afișate la bună vedere, „Accesul în pădure al autovehiculelor de orice fel este strict interzis", sutele de mașini adăpostite printre copaci transformaseră pădurea într-un imens garaj, poluînd-o și lăsînd, pe ici pe colo, cîteva petice pentru odihnă, pentru stăpînirea cărora lupta se va fi dat devreme, cu mult înaintea sosirii noastre.

Dacă nu era loc pentru recreere la Cernica, era în schimb loc suficient pentru zecile de tranzistoare și casetofoane, făcînd legătura cu toate limbile pămîntului. Ba mai mult, simțind că pădurea respectivă poate însemna un vad bun, „Bucur-Obor" deschisese, chiar în apropierea unui bufet cu mici, o tarabă pentru vînzarea discurilor, drept pentru care, ca în bîlciurile de altădată, o placă lua locul alteia, cel mai adesea vocea blîndă a Miei Bărbulescu informîndu-ne că la nu știu ce unitate militară „se făcu pauză de cinci minute și se strînse fete multe", ca o demonstrație clară că nu numai șeful răcoritoarelor cunoaște gramatica după ureche, ci același lucru îl se poate întîmpla și textierilor de muzică populară. Fapt petrecut la același timp al zilei la care, alături, 3 B 1 008 bloca drumul autocamionului 21 B 6 370, venit cu răcoritoare, un puști apăsa cu toată forța pe claxonul Daciei 1 IF 9 046, iar o soție, grijulie cu soarta unui Moskvici roib, dădea indicațiile de rigoare soțului aflat la volan: „Mai la stînga, Mitică, lipește-o de copacul ăla, că a mai rămas un metru".

Către seară, bineînțeles, înghesuiala la mașinile I.T.B.-ului s-a repetat, chiar dacă unii dintre vilegiaturiști au rămas să-și domolească setea adunată peste zi la restaurantul „Cernica". Cum a știut și cum a putut, I.T.B.-ul s-a descurcat pînă la urmă, ducînd oamenii către casele lor. Poate că nu mai odihniți, poate că nu mai destinși, dar în orice caz ușurați la buzunar și la sacoșe. Ajunși acasă, oamenii întorși de la Cernica vor fi avut ce povesti rudelor și vecinilor, propunîndu-și, firește, să se întoarcă și duminica viitoare, spre a se odihni și destinde la iarbă verde. În ceea ce ne privește, credem că o singură experiență de acest gen e suficientă într-o vară, cu toate învățămintele ce decurg de aici, învățăminte pe care le-am înfățișat mai sus, pentru urechile cititorilor și pentru cele ale forurilor plătite tocmai pentru a oferi bucureștenilor o ședere plăcută și tonifiantă la Cernica. Ceea ce, din motive mai mult sau mai puțin subiective, duminică nu s-a întîmplat!

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Nu smulgeți nuferii din lacuri!

Drumul național E-15, albastru în dimineața neobișnuit de limpede, cu aer proaspăt și vegetație abundentă.

Spre Snagov-sat, la un moment dat, înregistrăm o mașină la fiecare 5 secunde! Locurile de parcare sînt fixite. Drumurile de acces de asemenea. La orele 9 dimineața vilegiaturiștii de duminică sînt sfătuiți să se îndrepte spre alte zone de agrement. Vacarm de nedescris pe plajă, vacarm pe peluzele de iarbă.

La orele 10 sîntem informați că numărul mașinilor parcate în Snagov-sat s-a dublat. Peisajul devine bizar. 1 600 de automobile trase la soare și la umbră seamănă cu o plajă invadată de crustacee multicolore. Și pe toate căile de acces continuă să se reverse automobile din care descind bucureșteni și ploieșteni bine dispuși, tonici, care se aglomerează prin pădure, pe iarbă și pe plajă. Lacul fierbe de înotători și de bărci trase la rame de bărbați vajnici. Apetitul celor veniți la Snagov-sat cunoaște brusc cote pantagruelice. Gospodarii unităților „Ambasador" sînt pregătiți să servească 15 mii de mititei, 10 000 de sticle de bere, mii de sticle de „cico" și „pepsi cola", mii de sticle de apă minerală de la gheață. Gheața sosește în piramide clădite în căruțe trase de cai care se strecoară cu greu printre mașini. Mici aisberguri plutitoare, aflate în derivă, prin care razele soarelui se reflectă ca prin lentilele Zeiss. Plaja e plină de copii care mănîncă înghețate. În bucătăria restaurantului din Snagov-sat se pregătește prînzul: sarmale, ghiveci național, pui la ceaun cu mămăliga, se sortează carnea pentru grătar. Directorul complexului, Nicu Ionescu, îmbrăcat elegant, ca de recepție, ne spune că după părerea sa, duminică 10 iulie va fi ziua cu cele mai mari încasări pentru unitățile comerciale din zonă. O mașină a salvării cu numărul 32—B—2904 pîndește discret momentul interveniței. Pînă la orele 11 singurii pacienți prezentați benevol la asistentul medical de serviciu se plîng de dureri de cap, de entorse, de răni superficiale. Oamenii s-au dezobișnuit să umble desculți!

Și de pretutindeni continuă să soseasă automobile tixite de amatori de iarbă verde. Dar iarba verde nu se mai vede! A fost înghițită de vilegiaturiști.

Delir e mai ales la Snagov-parc, de cealaltă parte a șalbei de lacuri, de unde e mai aproape Ploieștiul decît Bucureștiul. Parchingul e superaglomerat. Mii de oameni năvălesc spre tejghele unde se vînd înghețată, mici, bere și răcoritoare și unde proliferează comerțul penibil cu obiecte de prost gust și semințe. Dacă vrei să bei „cico" stai la coadă, dacă vrei să bei bere stai la coadă, deși gospodarii fac tot posibilul să-i servească pe vilegiaturiști cît mai prompt. Aglomerația devine imposibilă. Oamenii se plimbă de ici-colo negăsind un loc de „retragere din cotidian". E praf. Mult praf. Trec incontinuu mașini în toate sensurile. Vin și pleacă autobuze greoaie fără nici un program respectat. Delegatul I.T.B. lipsește! Soferii sînt transpirați și obosiți. Oamenii sînt nemulțumiți. Duminică Snagov-parc pare o enormă improvizație. E adevărat că niciodată parcă n-a venit atîta lume la Snagov-parc. Prin restaurantul Hanul Vlăsiei trec într-o duminică de calibrul celei din 10 iulie, aproximativ 7 000—8 000 de consumatori. Șeful de unitate Vasile Isac, în costum negru și cravată, jovial și atent cu toți cei care-l abordează, prezintă un meniu impresionant pentru pofta de mîncare a vilegiaturiștilor. Totul proaspăt și variat. 28 de ospătari și 14 picoli urcă și coboară scările restaurantului pînă pe terasele suspendate deasupra lacului, într-un infern de conversații, tranzistoare și casetofoane reglate la maximum, pe gustul muzical al fiecăruia. Crapii sînt pescuiți direct din lac. Saramura de crap e gătită excelent. Dar nota dominantă o constituie poluarea sonoră și aglomerația. E aproape un miracol că unitățile comerciale reușesc să facă față apetitului extravagant al miilor de oameni care părăsind orașele ca să se retragă în natură transformă uneori locurile de agrement în suburbii de vacanță aglomerate și poluate. Sînt unii oameni care pretind să fie duși de autobuze, dacă se poate, pînă pe plajă. Alții, din inerție, din obișnuință, rămîn în Snagov-parc, beau, mănîncă pînă la refuz, fumează turcește, vorbesc tare și se întorc acasă mai obosiți decît au plecat! Imaginea pădurii și lacului Snagov după o duminică la iarbă verde este dezolantă: pretutindeni resturi, pretutindeni coji de semințe și hîrtii, oase de fripturi, coji de ouă, pîine, ambalaje de plastic, mucuri de țigări, sticle goale, scrum și triste flori de nufăr smulse din lac cu barbarie și abandonate pentru că nufărul se ofilește foarte repede!

Duminica la iarbă verde e uneori o zi buimacă. Se poate întîmpla ca unul din vecinii noștri de pe peluza de iarbă să bea prea mult, să facă scandal, să se arunce în lac, să se înece sub privirile disperate ale soției și copiilor, pentru a fi salvat de un medic aflat întîmplător pe plajă, un medic care știe să reanimeze un înecat. Și amintirea zilei de duminică poate să fie ca un coșmar! Mai trebuie să învățăm și cum să ne distrăm la iarbă verde!

ADRIAN DOHOTARU ■

De ce ocoliți pădurea Băneasa?

Cele mai multe mijloace de transport spre pădurea Băneasa le avem de la capătul de linie I.T.B. aflat lîngă Casa Scînteii. Aici, o primă surpriză plăcută, pe lîngă cursele obișnuite una specială ce are ca indicativ următoarele cuvinte: „Grădina zoologică — fără oprire". Deci, la drum! Se călătorește lejer, locuri pe banchetă, geamurile deschise. M-a surprins că mașina nu e aglomerată; conducătorul ei îmi confirmă dealtfel că toată ziua e la fel.

La fața locului am lămurit problema; nu I.T.B.-ul are prea multe mașini ci pur și simplu în acest cadru natural, excepțional pentru recreere, în ultima vreme vin foarte puțini oameni. Cei mai mulți, mămici și tătici cu copiii lor vin pentru Grădina zoologică.

Dar noi vrem să vorbim despre pădure ca loc de recreere. Este aproape pustie. Ici, colo, la sute și sute de metri, cîte un grup răzleț, o familie sau niște tineri. Am abordat doi studenți care, întinși pe iarbă, citeau același ziar de sport: Ilie Zamfirescu și Tudor Crăciun — politehnicieni. „Vă place aici?" „Nu prea, e mare plictiseală, nu găsești nimic, nici măcar un pachet de țigări. Mai stăm puțin și o luăm spre strand". Doi tineri căsătoriți, Mariana și Gheorghe Procopie — complexul Grozăvești, blocul M. — se plimbă pe marginea drumului principal. „Veniți des în acest loc?" „Prima oară sîntem aici, totul e frumos, păcat că nu există unele servicii comerciale indispensabile. Dacă dorești un pahar de borsec sau un pepsi poți să cauți mult și bine. Poate doar la restaurant, dar acolo știți cum e și cît costă".

Au dreptate interlocutorii. La Băneasa, exceptînd Grădina zoologică, despre care am mai vorbit, doar într-un singur loc, în șosea, este un punct comercial unde în momentul vizitei noastre se găsea bere. Chioșcuri mai mici, cu răcoritoare, cu dulciuri sau gustări, nu există. Ideea că marele restaurant de la intrarea în pădure poate să îndeplinească orice dorințe privind setea sau foamea se impune astfel ca un fel de atitudine de constrîngere în dauna buzunarului vizitatorului pădurii Băneasa. Și mai e ceva: rețeaua de drumuri! Am văzut automobiliști grupați la intrarea aleilor de acces. „De ce nu mergeți mai departe, doar aveți mașină" — am întrebat pe unul dintre aceștia. „Mai departe sînt drumuri proaste, mergeți să vă convingeți". Am intrat adînc pe o alee și m-am convins: în parea opusă șoselei drumurile sînt fără pavaj și pline de hîrtoape. Culmea e că în această zi toridă, pe un asemenea drum desfundat, întîlnești noroaie și chiar bălți.

Pădurea Băneasa riscă să iasă în felul acesta din circuitul locurilor de agrement favorite, deși, pînă nu demult, prin tradiție, aici venea mai ales bucureșteanul cu mic, cu mare.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Vă propunem un nume: Dumitru Pricop

Numai lipsa de strategie a debutării și promovării talentelor, acuzabilă la mai toate publicațiile noastre culturale, face ca un poet precum Dumitru Pricop să mai apară încă la o rubrică a începătorilor precum cea de față. Prezent cu cîte o poezie-două, totdeauna scrise cu talent, în reviste din București sau din țară, cîștigător al unor concursuri de poezie cel mai recent și mai prestigios fiind premiul I la Festivalul național „Cîntarea României", Dumitru Pricop nu mai e de mult un simplu debutant. Excesiva sa modestie, corelată cu indiferența funcționărească a unor redactori explică de ce pînă la această oră nu și-a adunat numele pe-o carte sau pe mai multe, că altfel este un poet harnic, scrîind însă cu măsură despre lucruri dragi inimii lui. Și lui îi sînt dragi mai ales oamenii și locurile universului din care descinde, miraculoasa Țară a Vrancei unde, într-una din comune, Negrilești, în anul de cumpănă al istoriei, a văzut lumina zilei. De aici acel viguros sentiment care-l leagă de acest pămînt al genezei noastre, credința potolită dar nestrămutată că e un fel de fecior al Vrâncioaiei, care va răzbi spre poezie precum sufletul mioritic al acestor plaiuri a răzbătut prin istorie. Un fior al ancestralității, al venirii din adîncuri se face într-adevăr simțit în versurile lui Pricop și totodată o generozitate, un patos al comuniunii umane fraterne le solidarizează, ca o presiune osmotică. Versurile sale patriotice, de pildă, — și în acest domeniu a strălucit mai ales prin poemele scenice scrise în cadrul concursului „Drum de glorii" — n-au o rezonanță agitatorică superficială, ci o adîncime de fond, originară. Dumitru Pricop, activist cultural la Consiliul sindicatelor din județul Vrancea, mai oferă exemplul frumos că poezia bună, cînd ai talent și ceva de spus, se poate scrie și la Focșani. Ar fi momentul ca una din editurile noastre, îndeosebi în condițiile în care un juriu la nivel național l-a considerat pe Dumitru Pricop cel mai bun dintre talentele afirmate din rîndul maselor, dintre „neprofesioniști", cum s-ar zice, să-l tipărească, demonstrîndu-ne astfel că acea viziune nouă pe care o presupune desfășurarea Festivalului național „Cîntarea României" se realizează în mod consecvent și generos. Fie dar ca acest nume pe care vi-l propunem să se adune cît mai curînd pe-o carte, rubricii de față nerevenindu-i decît meritul unei simple atenționări atît pentru factorii noștri editoriali, cît și pentru publicul cititor.

N. S. ■

Auri-m-aș

Auri-m-aș, voce, într-un clopot sfînt
să mă bată numai stelele alese
dar se zbate-n suflet cuibul de pămînt
și mă-mbată plînsul fructelor culese

Auri-m-aș, limbă, numai în culori
fără pete sure, fără frig și moarte
dar e scris ca trupul nu de două ori
peste toate-aceste plaiuri să mă poarte

Auri-m-aș, nume, într-un cîntec pur
cristalin ca jocul undelor fecioare
dar mi-e dată viața, totuși, s-o îndur
între cel ce vine și-ntre cel ce moare

Auri-m-aș, viață, în poem de veci
să veghez planetei calea printre aștri
dar mai sînt în lume fiare pe poteci
oamenii mai umblă către ei sihaștri

Auri-m-aș, virstă, într-un clopot sfînt
să mă bată numai stelele alese
dar e viu în mine cuibul de pămînt
și, adînc, în mersul tuturor mă țese.

Stăpînii gliei românești

Din veac în veac i-aud pînă la mine
purtîndu-și vatra, sîngele, minia
și numele printre săgeți străine
să ducă pînă-n capăt România.
Strămoși-s flori, sau dealuri, sau cascade
cum s-a-ntîmplat cînd ceasul lor de lut
a fost sortit să ducă sarea-n roade,
sau sarociți s-o ia de la-nceput.
Cînd luna joacă umbre despletite,
cînd roua urcă iarba în povești,
alunecă din pagini necitite
stăpînii albi ai gliei românești.
Ei n-au călcat pe litere-n istorii,
nici bronz în nume n-au purtat vreodată
cînd au simțit la porți cotropitorii
au curs din plug, din fluier, din lopată
și au murit sau au trăit — totuna:
cînd vrei să fii nici moartea nu te schimbă
veghează-n locu-ți soarele și luna
cît altu-n trup învață — aceeași limbă.

Binecuvintare

Lui Pavel Terțiu

După fluturi, morile de vînt
lancea înnoptînd cu liliecii
casa, ca un cuib mereu căzînd
cu ferestrele deschise spre toți vecii
iartă, Doamne, barba mea de cilți
oasele ce mă lovesc de lună
veșnicia mea, dintre atîți
cîți ne-am dus pe litere-mpreună
iartă-mă de cîte ori nu poți
rătăci sub bruma nopții mele
calul s-ar desface pentru toți
de n-ar fi căderile în stele
nu-mi lua nici sîngele în seamă
ei e vechi ca florile de lut
și-l păzesc cu dragoste de mamă
cei ce-n alte zodii s-au născut
doar atît! încolo n-ai putea
să-mi citești mai sus de moarte lancea
morile de vînt m-au scris pe-o stea
care-n limba lor se cheamă Vrancea.

Eu vin mereu păstorul

N-au rătăcit o oaie din cîte mi-au fost date
cu număr pe răbojul purtat din neam în neam
deși mai urlă haita de lupi sau ne mai bate
cîte un sfînt de-afară din cînd în cînd la geam
cuvîntul mamei strigă la fel de tînăr cîinii
cînd laptele răstoarnă grăsimea în ceaun
și stelele din șesuri aduc mirosul pîinii
de se îmbată bacii și-n trînte se răpun
mă strigă bălegarul cu pofta lui de plante
porcă aud cum crinii în coșuri la țigănci
vor risipi parfumul pe pagini delirante
sau vor topi-n războinici nevoia lor de lănci
eu vin mereu păstorul cu patria în nume
cum altădată Oedip cu ochii în pustiu
de-aceea-s calzi copacii și caii cad anume
cînd se întîmplă clipa căderii mele-n fiu.

Drumul cu care sînt dator

Eu sînt acest sălbatec drum de țară
din care vine lumea de milenii
așa-s mereu, ci doar pe margini teii
se-ncing de aurul Ilenii Cosînzenii
urc sîngele în fructe să-nvețe necuprinsul
ingrop în piatră pasul ne-de-ajuns de drept
ajut din umbră cerul, să fie mai aproape
c-o lacrimă de cel care-l aștept
răstorn pe moarte haina cînd clipele trec sparte
joc cai de spumă noaptea cînd aștrii nu-s întregi
ajung din urmă anii, cînd au uitat să fie,
întind spre pești o undă, un munte spre pribegi
alunec în balade făcîndu-le mai albe
cu oamenii m-amestec, în trecerile lor
și îi învăț speranța, ori iarba, ori tăcerea
acestui drum de țară cu care sînt dator.

DUMITRU PRICOP ■

„Arc peste timp"

Arc peste timp este de fapt arcul incandescent al unei neostoite sete de frumos a poeților, prozatorilor de diferite vîrste și profesiuni, întîlniți în această generoasă culegere alcătuită de U.G.S.R., organizație care, cum s-a mai remarcat în paginile noastre, promovează tot mai sistematic talentele autentice. Versuri de o vibrantă sinceritate semnate de muncitori, tehnicieni, profesori, cadre medicale dau măsura unei permanențe a stării de cîntec. Este emoționant să afli sub versuri de autentică simțire că numele, de pildă, al Mariei Dincă împletește calitatea de muncitor în Valea Jiului cu aceea de poet: „Înalț poemu-acesta, pe Valea dintre Jiuri, / Pe Valea unde munții păzesc comori adînci... / Aici, și nu altunde, ridic poemul vrerii / Pe fruntea țării mele, ca flamura-n catarg; / Durat prin hărnicie, mi-or ajuta minerii, / Cu brațul lor puternic, să-l flutur peste larg". Alexandru Sfîrlea, muncitor-lăcătuș, membru al cenaclului literar „Iosif Vulcan" din Oradea, are în glas nostalgia locurilor bătute de „Crăișorul munților", de Avram Iancu: „Era un sat ca o poveste scrisă / în pergamentul palmelor de moți / Urcau pe deal căruțe cu luceferi / cu cerul crud înfășurat pe roți". Distingem în această culegere frumos întocmită un peisaj liric variat, voci care tind să se individualizeze. Problemele rostului poetului în cetate, dar și ale rostirii sale, ale nădejdii sau ale îndoielii în planul creației îl frămîntă și pe operatorul chimist Ignea Loga din județul Timiș: „În crini / Ca niște țevi de argint / În care bate un graur / Cîntecul la care nu pot să ajung / La ceasul de aur". Între cuvînt și mesaj există însă o legătură trainică ce asigură țesăturii poetice viabilitatea: „Cînd rostești cuvîntul / ia ștergarul de-ți șterge fața / Apoi arată-l soarelui și vei vedea chipul / cuvîntului românesc, filigranat / de tata și de mama. / Aici iubirea mea-ntîrzie / pe-o pînză veșnic aurie". (Hanțiu Stamatin, profesor, Cîmpulung-Moldovenesc). Cristian Dică, un fraged elev din Alexandria, al cărui nume l-am și propus atenției publice la rubrica noastră „Dintre sute de catarge", afirmă și în această culegere setea lui de puritate caligrafiată în versuri de autentică sensibilitate: „La răspîntia zborului întotdeauna sîngele zeilor arde — înaltă făclie / semn că mormintele limpezesc în crini / drumuri de liniște și curăție". **(La răspîntia zborului — țara).** În gîndire și în faptă, patria ne unește pe toți. O viziune solară asupra istoriei îi prilejuiește lui Arcadie Arbore din Suceava poarta maramureșeană: „Prin poarta asta măiestrită-n lemn / Trecu, cîndva, Bogdan către Moldova, / Iar mai tîrziu țăranii la un semn, / Cînd Doja l-a chemat nălțîndu-și slova... / „În Maramureș, porțile nu-s porți / Ci arcuri de triumf, cu vechi odoare, / Sub care trec de două mii de ani / Românii, îndreptîndu-se spre soare".

Accente ale unei poezii viguroase, cu gesturi largi, dictată parcă de însuși mediul care l-a modelat, se disting și în scrierile lui Valeriu Bârgău, muncitor la Combinatul siderurgic din Hunedoara: „Peste tîmpla veacului poetul apleacă mîna de muncitor / La mașinăriile munților noștri albi de zăpadă / Roțile dințate știu cum se trag după sine — o țară / Din rădăcinile pămîntului spre viitor". Destinul poetic al Margaretei Iordănescu, asistentă medicală din Brăila, urmează calea destinului unui om îndrăgostit de munca sa, meditînd asupra propriei tinereți însetate de lumină: „Din dragostea de oameni nesfîrșită / Cum e talazul mării înspumat, / Am luat spumă de val neobosită / Și am țesut cu alb acest halat", sau: „Cînd fruntea-am înălțat-o pentru zbor / Toți brazii au venit s-o răcorească; / Și m-a scăldat o undă de izvor / Ca limpezire gîndu-mi să găsească". Între ceilalți confrați, Dumitru Țiganiuc, profesor și membru al cenaclului „A. Enășescu" din Botoșani, publicat pînă acum de presa literară, confirmă și în poezia **Pe cărările țării** încrederea noastră în virtuțile sale poetice: „Singur plutind pe cărările țării / În urma timpului merg ca un ochi de pisică / în spatele bicicletei". Așa cum considera poetul Virgil Teodorescu într-un cald cuvînt înainte, **Arc peste timp** „ne apropie de cuvîntul, gîndul și simțirea celor reuniți între coperțile acestei cărți, dîndu-ne sentimentul tonic al reîntîlnirii cu oamenii zilelor noastre, cu faptele în care munca, frumosul și eficiența coexistă într-o splendidă epocă de creație și înaripare".

ADI CUSIN ■

Dialog

Titus Andronic, Mediaș: Deși nu prea inedită, metafora pe care se axează „Mai mulți soldați" dă oarecare impuls versurilor. Sînt și destule stîngăcii, forțări ale cuvintelor ca în acest vers: „Măști de prisos mai **poartă-ncă** pe față". Cîte o notație frumoasă în celelalte „creioane" („Focul însuși e aripa mea, el arde mocnit departe de sine"). Mai reveniți.

Mihai Hăulică, Brașov: Salutar „năduful" dv. pamfletar din rondelele trimise, cu toate că el se reduce la enunțuri versificate onorabil, la locuri comune care nu mai spun nimic (mere putrede, mărăcini etc.). Pînă și în „Soldatul de rînd", care-și face datoria bine, de dragul întorsăturii satirice, vedeți pe însul ce curînd „va vedea drept mărăcine și trandafirul cel mai blînd". O ușoară plutire în apele teritoriale ale satirei de calitate parcă se sesizează în „Rondelul singurei noastre plapume".

Virgil Grigorescu, București: Compuneri deocamdată fără nici o sclipire de poezie autentică. „Acrostihul popular", generos ca sentiment civic.

Cleo Mărculescu, Buzău: Într-adevăr, se vede că ceea ce ne-ați trimis e scris așa „cum ați simțit că ar fi frumos". Și ne bucură că după orele de lucru intens la fabrică vă găsiți timp să încredințați hîrtiei și asemenea gînduri luminoase. Ele rămîn însă, în esență, niște mărturii ca atare, fără ca vreo împerechere de cuvinte sau de sensuri să poarte însemnele poeziei. Cu o singură excepție, titlul uneia din compunerile dv.: „Omenia pămîntului". Poate că la unul din cenaclurile locale v-ați putea familiariza cît de cît cu acest gen de comunicare umană.

Aurel Dumitrașcu, Borca: Avea dreptate colegul meu, poetul Adrian Păunescu, atunci cînd, fără a vă fi citit încă versurile, se bucura că existați. Sîntem și mai bucuroși dimpreună să constatăm că începeți să existați și ca talent autentic. Poezia debutează uneori abrupt prin versuri proaspete: „Sînt român pînă-n lacrimi și mă rostesc în fața lumii OM" sau „Trebuie spuse niște adevăruri / pe care le mai bîlbîiam odinioară, / trebuie spus că apa pe care-o bem / este de fapt umezirea pămîntului, cald de privirile noastre limpezi și blînde" etc. Din păcate însă, stadiul încă incipient ca experiență poetică în care vă aflați nu vă permite să duceți pînă la capăt o idee poetică, astfel că elanul liric se consumă între bătaia și saltul peste ștachetă. Chiar poeziile din care am citat cîteva versuri reușite eșuează în final. Proaspete oaze de poezie, dar și întinse zone aride. Sîntem bucuroși să vă recitim cu noi producții lirice.

Gh. M. Tudose, Limanu: Poemul „Marie" putea rămîne și fără „Urmarea" trimisă deoarece, în afara unei ușurințe în versificație, e greu de reținut ceva cît de cît valoros ca poezie. Pe semne că vă reușesc totuși cronicile rimate ocazionale.

Carmen Focșa, București: Semne încurajatoare de poezie, deși plutiți încă într-un univers vag, ușor livresc, „imaginar" nu în accepțiunea adevărată a epitetului pe care-l folosiți undeva. Ar trebui să fiți mai personală, pornind, înainte de toate, de la propriile dv. trăiri. Dintre aceste semne promițătoare transcriem „Niciodată aproape": **Cu săbii tremurate ucidem balaurul alb. Niciodată pe rînd. Niciodată aproape. / Deasupra frunții amurgul e gînd / Care nu ne mai vrea, Care nu ne mai încape / / Tu rămîi semnul meu de răscumpărare / Prea rîvnit să-l mai cer. Prea rîvnit, să-l mai caut. / Tu rămîi mai presus de cumintea eroare / Ce m-ar face să fiu răstignire pe flaut."** Așteptăm deci, cu încredere.

Vasile Dănciulescu, Gabriela Dănciulescu, București; **Th. Văcărescu,** Rm. Vîlcea: **MAI TRIMITEȚI.**

Constantin Postelnicu, Theodora Parthenie, Alex. Doican, București; **Carmen Țugui,** Roman; **Dumitru Rotaru,** Balș; **N. Gr.,** Tg. Jiu: **DEOCAMDATĂ, NU.**

NICULAE STOIAN ■

ÎNTRE CLASIC ŞI BAROC (XXXIV)

VAN GOGH

Cei care sînt de partea grîului

4.

Ca şi Rembrandt, el îşi face mereu autoportretul. Şi la fel ca Rembrandt, nu se pictează pe sine din orgoliu. Caută în chipul său ceea ce caută într-un chiparos sau într-un lan de grîu... Ar putea să deseneze o stea în faţa privirii sale sau aripa unui corb, cu atît mai mult cu cît îşi pictează obrazul, de fiecare dată, în culoarea grîului, reamintindu-ne şi astfel că povestea grîului e povestea oamenilor...

Prima moarte cu care am venit în contact e plină de soare în memoria mea. Aveam trei ani şi murise bunicul dinspre mamă. Ceilalţi ai mei erau, probabil, în casă, eu rămăsesem în curte şi singurul lucru pe care-l mai ţin minte e faptul că stăteam la poartă şi priveam uimit soarele. Era o după-amiază aurie de toamnă caldă, lumina pe care o descoperisem parcă pentru întîia oară mă îmbăta şi stăteam singur acolo, în afara morţii şi în afara destinului, cu faţa spre soare, aproape fericit aş spune dacă nu m-aş gîndi la caracterul acelei împrejurări. Cred că a fost, paradoxal, cea dintîi participare a mea la miracolul lumii. Eram ameţit de lumină, de parfumul aspru şi amar al ierbii, iar cuvîntul „moarte" n-avea pentru mine nici un înţeles.

Acum are. În schimb, am păstrat aceeaşi tulbure uimire în faţa soarelui. Şi iată de ce dintre toţi pictorii sudului Van Gogh mi-e cel mai puţin străin.

Dar Provenţa este numai prilejul care i se oferă lui Van Gogh de a da la iveală ceea ce străluceşte în inima sa. Această lumină prin care se apropie secerătorul... Acest galben sonor şi anxios... Culoarea soarelui şi culoarea iubirii... Florile lui Van Gogh cresc în craterul unui vulcan. Copacii lui au rădăcinile fierbinţi. Grîul său e un incendiu care germinează. Şi totul copătă un ton înalt de galben... Cîmpuri răscolite de vîntul agresiv şi insinuant. Şi grîul care luptă împotriva corbilor. Totul pictat cu vehemenţă, cu încăpăţînare, cu o iubire violentă... Înţeleg că aici trebuie căutată forţa acestei picturi, într-o inimă care îşi asumă toate riscurile... El, Van Gogh, e undeva în spatele pînzelor sale încordat la maximum. Cu fiecare tablou e mai nerăbdător. Nu vrea să picteze doar cîmpul, un chiparos, un păr înflorit, un vas cu floarea soarelui sau o stradă din Arles. Vrea să participe la misterele lumii, nu numai să le atingă şi să le numească. Iubeşte viaţa brutal pentru a-şi cunoaşte parcă întreaga nefericire. Şi soarbe din ulciorul verii toată lumina înainte de a-l sfărîma. Aproape că nu mai are vreme de odihnă. Uneori îşi aşază şevaletul pe cîmp chiar în timpul nopţii. Asemeni personajelor dostoievskiene, el ştie că dacă a pus piciorul pe prima treaptă, trebuie să înainteze, să trudească pînă la cea din urmă, chiar dacă soarele care nu l-a mai părăsit, cum au făcut-o puţinele femei din viaţa lui, îl va ucide.

E ceva în acest pictor care mi-l aminteşte pe Oedip. Poate sinceritatea cu care priveşte destinul şi lumea. Poate faptul că-şi deschide rănile pentru a le umple de soare. Sau poate totul. Şi poate că acest lucru ar fi suficient să explice arta lui Van Gogh.

Şi e ceva care mi-l aminteşte pe Prometeu. Numai că de data aceasta zeii n-au mai trimis un vultur, ci un stol de corbi. De data aceasta Prometeu nu e înlănţuit pe un munte, ci cutreieră lanurile de grîu din Provenţa. Soarele arde la fel, iar corbii care vor să-l ucidă pe Van Gogh coboară dintr-un cer la fel de plin de ameninţări... Noţiunea de barbarie a apărut la grecii antici pentru a numi tot ce nu intra în gusturile lor. În acest caz, nu numai uritul este barbar, ci şi nefericirea este barbară. Şi ar trebui să-l socotim pe Van Gogh nu atît un „pictor blestemat", cît un „pictor barbar".

Dar un barbar ai luminii ; care vorbeşte despre soare ca despre o femeie iubită ; care priveşte natura cu ochi tragici şi îmbătaţi de frumuseţea lumii ; care ne cere, poate, să cunoaştem nu atît legile artei cît legile suferinţei, pentru a preţui cum se cuvine patima cu care pictează strălucirea grîului ; şi care declară că nu înţelege Judecata de apoi decît într-un singur fel : ca o împrejurare în care Dumnezeu se justifică ; poate de aceea, în vreme ce la El Greco formele îşi pierd tot mai mult din greutate, dematerializîndu-se parcă, la Van Gogh materia e copleşitoare ; ea se transformă în ţipăt sau în cîntec, dar rămîne să-şi tragă sevele din pămînt... Mă uit la chiparoşii săi funebri şi înflăcăraţi, la măslinii care i-l aduc aminte pe Delacroix... Au reuşit ei să obţină o revanşă împotriva înfrîngerilor omului ? Nu vom şti niciodată să răspundem cu exactitate acestei întrebări. Însă ceea ce ştim cu siguranţă este că acest pictor mort la 37 de ani, după numai zece ani de pictură, a cunoscut ce înseamnă să iubeşti viaţa cu o putere care distruge şi înalţă. S-a luptat fără încetare să smulgă singurătăţii sale o stea care să strălucească plină de speranţă. Şi iată dovada de care aveam nevoie. E acest grîu care străluceşte ca o speranţă invincibilă sub lumina neagră a corbilor. Şi dacă pictura nu este decît morală construită, cum credea Stendhal, atunci ne ajunge acest tablou pentru a ne da seama că între miresmele grîului acest martir a trăit toată dragostea lumii ; chiar dacă ea l-a ridicat pe culmi pentru a-l ucide acolo.

Mă întreb, ce-ar fi fost Prometeu fără vultur ? Vrînd să-l răpună, zeii l-au transformat pe titan în erou. După cum suferinţa lui Van Gogh ne-a atras atenţia asupra luminii din pînzele lui. Corbii ne atrag atenţia asupra grîului... Justifică asta suferinţa ? Nu, desigur. Însă ne arată că Braque nu era foarte departe de adevăr spunînd că arta e o rană transformată în lumină. Da, o rană transformată în lumină... Dacă vulturul întîlneşte un Prometeu... Sau dacă stolul de corbi întîlneşte un Van Gogh...

OCTAVIAN PALER ■

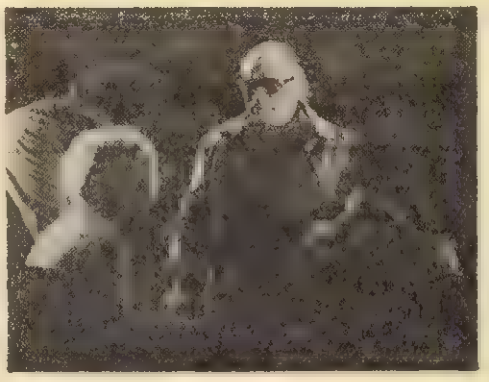

Ore de calm cu un mare regizor

Dacă nu l-ai cunoaşte, nu ţi-ar atrage prin nimic atenţia. E îmbrăcat în blugi şi o cămaşă sport. A apărut exact la 10,30, oră la care a fost fixată una din ultimele repetiţii cu piesa lui Cehov, *Pescăruşul*.

Salută pe actorii care se string în jurul lui, ieşind de sub umbra copacilor din Grădina Icoanei. Apoi, după ce mă ascultă, îmi spune pe un ton blînd :

— Regret, nu poate fi vorba de nici un interviu. Sînt groaznic de obosit. Nu mi-e capul decît la piesa asta. Şi, drept să-ţi spun, nu ştiu de ce, dar mi-e jenă să rostesc fraze cu aerul unui moralist care a aflat toate tainele lumii şi poate povăţui pe oricine.

Dă din umeri cu neputinţă.

— N-am aflat încă nimic...

— Dar piesele pe care le-aţi montat, rolurile pe care le-aţi interpretat nu înseamnă oare tot atîtea căi pe care le propuneţi semenilor dumneavoastră ?

Se gîndeşte o clipă. Apoi îmi dă dreptate.

— Haide să-ţi arăt pînă atunci cum jucăm *Pescăruşul*.

În sala de spectacole e răcoare. Scaunele sînt acoperite cu prelate — stagiunea s-a închis. Liviu Ciulei se aşază împreună cu statul său major — format din regizori tehnici, costumieri, decoratori — în lojă. Florian Pittiş şi cu mine ne aşezăm în ultimul rînd.

— Totdeauna are vocea asta blîndă ?

— Da. A ajuns la o înţelepciune, la o seninătate... Stai să-l vezi. N-o să se înfurie niciodată, orice s-ar întîmpla.

Începe repetiţia. Pe scena în pantă — multe frunze, o bancă. Un lac sclipeşte în depărtare. La un moment dat, Clody Bertola — interpreta unei actriţe celebre — e nemulţumită :

— Nu ştiu ce să fac aici. E un timp mort.

Glasul calm al regizorului o linişteşte.

— Nu-i nimic. Găsim noi ceva.

Repetiţia continuă. Liviu Ciulei dă mereu indicaţii, ferm, dar nu poruncitor (Hai să vedem împreună ce se poate face aici..., Mihaela, n-ai vrea să..., Clody, te-ar deranja dacă...)

Cel care pune în scenă această piesă seamănă cu un înţelept care a înţeles multe în viaţa lui şi s-a împăcat pentru totdeauna cu oamenii şi cu lucrurile din univers. Şi încearcă să imprime spectacolului aceeaşi blîndeţe, aceeaşi armonie care stăpînesc sufletul său. Se simte permanent dorinţa lui ca în acest spectacol făpturile şi obiectele să ajungă la un pact, la o împrietenire, pentru ca nici o stridenţă să nu apară.

Fără să vrea, Dumitru Onofrei stilceşte cuvîntul „vitregă".

— Nu „vitrigă". „Vitregă".

— Vitregă, vitregă. Ştiu.

Mai tîrziu, Mihaela Marinescu — interpreta Ninei Zarecinaia, fata plină de visuri — e întrebată ca de un părinte :

— Scuză-mă. De ce te mişti atîta ?

— Nu ştiu ce să fac aici. Îmi dau seama că mă fîţîi, dar nu ştiu ce să fac.

— Da ? Ia să vedem împreună.

Ciulei urcă sprinten pe scenă, se mişcă o vreme de colo-colo, descoperă soluţia şi revine în lojă. Acolo, neîntrerupt, se consumă cafele, se fumează, se bea citronadă. Se aud cocoşi cîntînd, găini cotcodăcind, cîini lătrînd. Totul ca în viaţa de toate zilele. Tocmai pentru că regizorul nu vrea cu nici un chip să ne pună prin arta sa în faţa iluziei vieţii, ci a vieţii însăşi. Pentru ca fiecare dintre noi să se simtă implicat. Nu să participe detaşat, să contemple din afară ceea ce se petrece pe derdeluşul acela de scînduri.

Andrei Pintea, interpretul tînărului îndrăgostit de Nina, vine pe scenă cu un pescăruş împuşcat.

— Stop. Ar trebui injectat cu ceva. Pasărea e prea uşoară. Ar trebui să atîrne mai greu.

Andrei Pintea, după ce încarcă o puşcă, o trînteşte cu nonşalanţă.

— Ha, ha !, rîde înveselit regizorul. Asta-i bună ! Puşca s-ar descărca, băiete, dacă o izbeşti aşa ! Pune-o uşor.

Andrei Pintea se conformează.

Mariana Mihuţ nu are replică şi, pentru a face ceva, ia dintr-un coş un măr.

— Foarte bine ! Dar eu niciodată într-o piesă nu fac un lucru o singură dată. Te rog, Mariana, să muşti din măr şi într-o scenă anterioară.

— De fapt, nu-mi plac merele.

— Lasă, nu-i nimic.

Către Mihaela Marinescu :

— Ce te-am rugat data trecută ?

— Să mă uit la vîrful puştii.

— Şi care e, mă rog frumos, după tine, vîrful puştii ? Haideţi copii, încă o dată, de la replica... Să iasă legat.

Iese din lojă şi vine brusc spre mine :

— Îţi place ?

Revine la locul său înainte de a apuca să deschid eu gura.

Clody Bertola explodează :

— Nu mai pot. Nu sînt maşină.

Se linişteşte imediat.

O scenă plină de haz între Mariana Mihuţ şi Ion Besoiu. Ultimului i s-a servit masa şi mănîncă într-adevăr cu poftă.

Liviu Ciulei e din nou lîngă mine. Plin de îndoială :

— Nu e prea forţat ? Prea comic ?

Capătă încredere :

— Nu scrie chiar Cehov că *Pescăruşul* e o comedie ? Alţii o joacă de se zguduie sala de rîs.

Pe scenă începe „ploaia". Cad picături de apă printr-un dispozitiv special. Se aude şi vîntul. Porneşte şi o discuţie în legătură cu ploaia şi vîntul care nu funcţionează normal.

— Nu mai opriţi aşa brusc ploaia. Ci treptat. Nici cel de sus n-o taie dintr-o dată, cu foarfeca

Un electrician începe să peroreze înflăcărat. Liviu Ciulei îl ascultă răbdător. Pare să aibă la dispoziţie o veşnicie pentru acest spectacol. În cele din urmă :

— Îmi dai voie să vorbesc şi eu ?

Fisticit, celălalt dă din cap.

Din nou, lîngă mine :

— Sînt oameni minunaţi. Nişte aşi în meseria lor. Însă trebuie împinşi spre profesionalism.

Repetiţia merge mai departe, cu opriri, cu reluări.

La sfîrşit :

— Bravo, copii. E bine. Ne întîlnim din nou la 18,30.

Ceasul arată 16,30. Încă o jumătate de oră de discuţii cu personalul tehnic în legătură cu nu ştiu ce probleme legate de orga de lumini.

Către mine, conducîndu-mă în căldura de afară. Obosit, dar cu aceeaşi seninătate în suflet :

— Azi a fost o zi calmă.

GEORGE ARION ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Recitaluri

Actorii ! La Bucureşti, pe scena Teatrului Mic, lumina unui singur reflector desprinde din beznă o masă, două scaune şi o vază cu flori : asta-i scenografia. Anda Călugăreanu cu vocea ei, cu o chitară şi cu tandreţe asigură „coloana sonoră" a întregului spectacol. În rest, în tulburătorul „rest", o minunată actriţă spune „Meşterul Manole" şi alte poezii. În loc de orice alt comentariu, declar că mi-ar fi părut rău ca ora aceea şi jumătate, cît a durat recitalul, să nu fi făcut parte din viaţa sufletului meu.

Actorii ! La Timişoara, pe scena Teatrului Naţional, Victor Odillo Cîmbru şi Alexandru Ternovici, Ecaterina Herberescu, Viorica Cernucan şi Miron Neţea — nepuşi de nimeni, decît de dragostea lor de teatru — au repetat cu inversşunare prin cabine, au făcut actorie şi autoregie, şi au obligat cortina să se ridice pentru un spectacol despre care există prejudecata că n-ar avea şanse la public : cel alcătuit din cîteva piese scurte. Spre surpriza generală, spectatorilor le-a plăcut ; ba chiar şi cronicarilor timişoreni, care au subliniat avantajul acestui fel de spectacol care, fie în întregime, fie pe bucăţi, poate fi, lesne şi cu folos, purtat prin întreprinderi şi instituţii. Important însă este că, prin iniţiativa lor, aceşti cinci actori de la Timişoara au dat, în sfîrşit, o replică, şi concretă şi cu putere de convingere, mesajului care a pornit anul trecut de la Oradea : să facem totul pentru reintroducerea teatrului scurt în viaţa noastră spirituală.

Actorii ! Pe scena domestică, pe scena „la purtător" a televizoarelor, o adaptare după Eugen Barbu: „Un pumn de caise". Interpreţi, doar trei actori: două răsunătoare firme bucureştene — Emanoil Petruţ şi Octavian Cotescu — şi un nume al Teatrului din Piteşti — Maria Andreea Raicu. Un spectacol bun al celor trei, un spectacol care iar a dovedit că „provincia" are temeinice personalităţi modern-actoriceşti, un spectacol care iar a dovedit că unii regizori, unii cronicari şi unii spectatori încă sînt nedrepţi, încă sînt datori cu stimă — pe măsura talentului, ştiinţei de a juca şi dăruirii — actorilor „de provincie".

Actorii ! Pe scena Teatrului din Tîrgu Mureş, în decorul copleşitor conceput de Traian Niţescu, regizorul Dan Alecsandrescu, riscînd opinii critice nedrepte, aparent s-a retras şi — cu discreţie, profesionalism şi încredere — i-a lăsat pe Constantin Anatol, Ştefan Moisescu, Ion Fiscuteanu, Radu Neag, Constantin Dolgan, Teodor Danetti, Cornel Popescu, şi alţii, să desfăşoare o actorie de înaltă ţinută.

Actorii ! Oameni ai adevărurilor rostite, multimii celorlalţi, în faţă şi totuşi oameni care îşi îngăduie şi arogă cumplita mîndrie de a-şi supune — şi munca, şi fiinţa — controlului de calitate public şi direct. Măcar la sfîrşit de stagiune, să meditäm un bob de timp la datoria noastră morală faţă de harul şi uitarea de sine ale dumnealor.

NELU IONESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Lucian Raicu: „Nicolae Labiș"

Cartea despre Nicolae Labiș a lui Lucian Raicu, unul dintre criticii de azi cu o puternică personalitate, are o desfășurare imprevizibilă. Cu această lucrare criticul contrazice imaginea consacrată a volumelor închinate unor autori, în care totul e compartimentat minuțios, jalonat cu grijă, chibzuit ca un ceremonial, astfel încît cititorul să poată afla cu ușurință care sînt capitolele referitoare la biografie și care sînt cele despre operă. Lucian Raicu, poate și datorită situației speciale în care se găsește, aceea de a-l fi cunoscut îndeaproape pe Labiș, a adoptat o altă manieră, originală în orice caz în critica noastră literară. În textul său amintirile personale sau ale altora se amestecă dezinvolt cu analiza literară a poeziilor, cu scrutarea ecranului epocii respective, cu considerații asupra metodelor criticii literare. Ceea ce nu duce în nici un caz la un amalgam, la un hățiș din care cititorul să nu se mai poată descurca și să abandoneze descurajat lectura. Aparenta impresie de dezordine a cărții se datorează tocmai ineditului construcției pe care o propune Lucian Raicu, construcție care la o examinare mai atentă se observă că are rigoare, că e ridicată potrivit unui plan bine stabilit dinainte.

Nicolae Labiș este o carte admirabilă, care se citește pe nerăsuflate, ca un bun roman și nicidecum ca un studiu doct și plicticos, scris din obligație. Stilul fluent și atractiv al criticului a imprimat volumului un ritm alert poate tocmai pentru că în carte lucrurile nu stau orînduite ca la paradă, locul fiecăruia fiind dinainte stabilit. Eseul acesta are ceva din diversitatea vieții, din farmecul și neprevăzutul ei. El este expresia unui zbucium lăuntric al autorului care a dorit poate să se elibereze de o obsesie, să ispășească prin scris în numele său și al tuturora „vina" de a nu mai avea printre noi pe cel ce a compus „Moartea căprioarei". De aceea se ghicesc o anumită precipitare, o anumită nervozitate a frazei, care, deși frumos construită, cu cuvinte deseori meșteșugit îmbinate, nu are ostentația de a părea impecabilă. Scrierea aceasta dezvăluie o febrilitate, ca și cum autorul ei ar fi dorit s-o termine cît mai repede pentru a se lămuri pe sine însuși în legătură cu eroul cărții sale, pentru a-i înțelege în primul rînd el cît mai bine atitudinile în viața de toate zilele și în operă. Pentru Lucian Raicu poetul *Luptei cu inerția* nu devine nici o clipă un pretext pentru a ilustra o metodă critică, iar momentele în care face diverse considerații asupra metodei sale de lucru trebuie interpretate ca niște stratageme, pentru a frînge din loc în loc textul, atunci cînd simte că tensiunea demersului său ajunge copleșitoare, pentru a oferi cititorului cîte un răgaz, ca un popas într-o oază înainte de a porni mai departe. Dealtfel, paginile au o evidentă alternanță de ton, uneori sînt neutre, impersonale, didactice chiar, ca și cum ar fi vorba de un om pe care nu l-a văzut niciodată și al cărui destin nu l-a mișcat nicidecum, pentru ca deodată ele să se însuflețească, să capete o vibrație pe care de obicei un comentariu critic nu-l are. Deși scris cu o nemărginită iubire față de Nicolae Labiș, eseul acesta nu este în nici un caz ditirambic, o îngrămădire de cuvinte emfatice, pompoase, ci o analiză lucidă, lipsită de false menajamente, a creației celui care a scris „Primele iubiri", arătîndu-se ce are șanse să dăinuie și ce e caduc în opera lui : „Labiș este un poet inegal, cu miracole și locuri comune ; înclin să cred că a *preferat* să fie inegal, decît să trădeze tainica autenticitate a procesului lăuntric, plină încă de stridențe, de straturi nesedimentate — și decît să ignore, printr-o artificială, prematură opțiune, dramatica și incomoda mobilitate a forțelor adverse ce și-l disputau". În cartea lui Lucian Raicu, Labiș devine eroul unui roman senzațional, fabulos citeodată prin comportamentul său, tulburînd pentru o vreme legile locului unde apare, schimbînd oamenii și ordinea lucrurilor, după cum alteori este un personaj obișnuit, cu nimic mai presus decît orice trecător de pe stradă. Cartea îl înfățișează cînd măcinat de grave neliniști, cînd împăcat cu toate cele din jur, cînd serios, cînd plin de vervă umoristică. Iar poezia sa este prezentată ca un drum plin de meandre de la privilegiul de a lua cu nonșalanță lumea în stăpînire prin cuvinte, pînă la șansa de a-și pune întrebări fundamentale în legătură cu condiția umană.

Alături de remarcabilele sale volume despre Gogol și Rebreanu, Lucian Raicu a mai așezat o nouă carte de valoare, nu scrisă din complezență și dintr-o dorință de adulare a unui prieten dispărut, ci izvorîtă din evidente frămîntări intime. O carte cinstită și temeinică.

GEORGE ARION ■

RUBRICA MEA

Un eveniment cultural

Este recent apărută tălmăcirea din limba rusă a importantei scrieri a lui Dimitrie Cantemir *Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane* (traducere, studiu introductiv și comentarii de Virgil Cândea, Editura Minerva, București, 1977, colecția Scriitori români). Cu această lucrare de erudiție se încheie publicarea operei complete a învățatului voievod moldovean, începută sub auspiciile Academiei Române, încă din anul 1872. Doritor să cunoască structura religioasă, politică, socială și culturală a Turciei, Petru cel Mare a apelat la sfetnicul său, a cărui faimă de orientalist era recunoscută. Dimitrie Cantemir trăise la Constantinopol peste douăzeci de ani, învățase limbile turcă, arabă și persană, frecventase cercurile conducătoare ale împărăției, scrisese pentru sultanul Ahmed III un tratat de muzică, născocise un instrument muzical și un nou sistem de notație, era, într-un cuvînt, un mare cunoscător al lumii musulmane, cel mai indicat să se înhame la o muncă titanică, din care, cu această cercetare, a dat numai întîia parte a unei vaste opere de sinteză. Lipsit de lucrările de specialitate, în exilul său, savantul a trebuit să se bizuiască în primul rînd pe experiența și pe memoria sa, într-adevăr excepțională, ca să reconstituie doctrina religioasă și cultul musulman, să analizeze Coranul (în ortografie corectă, *Curanul*), credințele și superstițiile populare, privite de el dintr-o perspectivă raționalistă.

Destinul operei a fost dintre cele mai vitrege. Sinodul rusesc ridicînd obiecții, de care autorul n-a înțeles să țină seama, a trebuit porunca țarului ca lucrarea să fie dată la tipar și să apară în 1722 la Sanktpiterburh, orașul de reședință imperială. Știința rusă modernă a ignorat-o, ca și orientalistica occidentală. Pentru că n-a fost scrisă în românește (originalul fusese redactat în limba latină), nu s-a ocupat de ea nici Lazăr Șăineanu, în lucrarea sa fundamentală *Influența orientală asupra limbei și culturei române* (1900—1905). Un academician german, G. L. Frisch (1666—1743), intenționa s-o traducă. Există o traducere netipărită, de Staiko Vladislavov (1739—1813), „apostolul renașterii culturale bulgare". Grigore Tocilescu a îngrijit de copierea manuscrisului original, rămasă neterminată și tradusă de profesorul Ioan Georgescu din Constanța, în 1927. Atîta s-a cunoscut, timp de cincizeci de ani, la noi, din însemnata lucrare orientalistă. În interval, istoricul Hammer-Purgstall, care consultase numai *Istoria imperiului otoman*, s-a înverșunat să-i conteste autorului orice valoare științifică (1824), obiecție reversibilă, deoarece enciclopediile actuale îl ignoră cu desăvîrșire.

Editor calificat și al *Divanului* (1969), Virgil Cândea a lucrat zece ani la tălmăcirea și aparatul științific al *Sistemului*, stabilindu-i cu obiectivitate valoarea istorică și aportul filologic. Desigur, memoria l-a servit adesea excelent pe Cantemir, dar l-a și trădat, așa încît editorul a trebuit să restabilească în note exactitatea referinței. Virgil Cândea a prezentat și un tablou impresionant al neologismelor introduse de autorul *Sistemului*. Prin aceasta, Dimitrie Cantemir se încadrează strălucit în procesul de modernizare a culturii rusești, inaugurat sub domnia lui Petru cel Mare, dar, ne asigură editorul, „într-o măsură superioară cărturarilor ruși, contemporani lui". Virgil Cândea nu a pregetat să stăruie și asupra valorii literare a lucrării, agrementată cu numeroase amintiri, întîmplări, anecdote sau „fabule" (povestiri fictive). Ca să-i pastișăm pe talentatul autor, editorul nu s-a lenevit să examineze *Sistemul* sub toate laturile, după ce a realizat o excelentă traducere, care se citește cu plăcere, învingîndu-se mai lesne sintaxa modernă a tălmăcirii decît greoaiele perioade de timp oriental, ale originalului. Este interesant de urmărit, din punct de vedere filologic, puternica influență a sintaxei musulmane asupra orientalistului, a cărui bază științifică a fost umanistică. Și mai e curios de constatat că Dumitrie Cantemir, adeseori aspru în judecarea doctrinei, cultului și moravurilor musulmane, exagerează enorm cînd proclamă superioritatea literaturii arabo-persane asupra celei europene (pe care, desigur, o cunoștea mai puțin !).

Din bogata ilustrație a cărții, în afară din text, reținem alegoria lui A. F. Zubov, frontispiciu la ediția originală din 1722, reprezentînd visul sultanului, care l-a inspirat și pe Eminescu, după Hammer, în *Scrisoarea III*. Din pieptul suveranului culcat crește pomul uriaș, ale cărui crengi sînt închipuite din trupuri de șerpi. Copacul se întinde peste cele trei continente : Asia, Africa, Europa, tot atîtea tinere încoronate.

Diverși indici și o întinsă bibliografie completează aparatul științific al eruditului editor. Nimic nu lipsește pentru informarea celui mai dificil consultant al ediției.

Doctrina din Coran, ne spune Virgil Cândea, este în genere privită obiectiv și în deplină cunoștință. Nu-l voi contrazice, dar voi releva și demonul polemic și pamfletăresc al istoricului, care n-a putut ierta întîia lui demitere din scaun (1692) și nici neplăcerile îndelungatei sale captivități (dacă termenul nu e prea dur) constantinopolitane. Lucrare științifică, dar și pătimașă, *Sistemul*, în tălmăcirea și interpretarea lui Virgil Cândea, oferă filologului o lectură pasionantă.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Argumentele în literatură

Mihai Ralea exemplifica magistral felul în care unii înțeleg să tranșeze o dispută, atunci cînd le lipsesc argumentele :

Două studente la Fizică se contraziceau pe o chestiune de specialitate. La un moment dat, cea care nu mai găsea nimic de răspuns, conchise mînioasă : „Așa îmi trebuie mie, dacă stau de vorbă cu o tuberculoasă !"

Noi nu prea ducem discuții literare adevărate și dintr-o pierdere a obișnuinței de a le respecta regulile. Principal e, indiscutabil, să te lupți cu argumente. Ce lucru simplu, dar (vai !) uitat! Emiți o afirmație, oricît de gravă, se cade să o și dovedești. Aceasta nu e o operație chiar atît de ușoară, în literatură. Cîteva citate trunchiate și scoase din context sînt departe de a constitui o demonstrație concludentă. Ai datoria să asculți calm și riposta celui de o altă părere, să contraargumentezi, dacă e cazul și te simți în stare.

Ralea relata dialogul amintit spre a arăta cum se confundă punctele de vedere. Și în discuțiile noastre literare abaterea aceasta intervine frecvent. Își ia cineva curajul să-și exprime o opinie mai dezagreabilă despre cartea unui confrate, se trezește instantaneu contestat în privința talentului său. „Tu, vezi-ți în primul rînd de neghiobiile pe care le scrii" — e invitația curentă, formulată eventual într-o manieră diplomatică superioară, cînd nu capătă expresia locală, franchistă, specifică.

Se admite greu că, și nefiind scriitor, poți avea într-o controversă literară dreptate. Raționînd așa, publicului i s-ar retrage integral dreptul de a aprecia cărțile pe care le citește. Cine ar cuteza să-și mărturisească vreo nemulțumire ar fi redus la tăcere prin replica drastică : „Arată tu, întîi, că poți face mai bine, și apoi vorbește !" Dar recunoaștem aici îndată reacția rudimentară extremă la critică. E clar că mii de cititori pot să constate cu perfectă justețe stupiditatea unui roman, fără a fi realizat în prealabil o ispravă literară superioară.

Părăsirea obiectului în discuție are și alte inconveniente. Apare un pact tacit al tuturor celor care se simt cu musca pe căciulă. „Nu te bagi, trăiești liniștit". Ba poți să invoci și recomandări de înțelepciune ilustre : „Eu îmi văd de grădina mea".

Încă ceva : literații, bineînțeles, pun vervă, culoare, umor, recurg la metafore și formule aforistice, în discuție. E dreptul și meseria lor. Să fim însă bine înțeleși : o acrobație verbală, oricît de reușită, nu înlocuiește un argument.

Avem, din păcate, o dispoziție cam infantilă, să aplaudăm pe cei care fac mai multe tumbe în arenă. „A ! să vezi ce înjură ăla", asta devine nu o dată factorul hotărîtor în deznodămîntul disputei. De partea cui se află dreptatea întreabă foarte puțini, abia deschizînd pe jumătate gura. Retorii și limbuții acoperă repede dezbaterile cu succesele lor infailibile de galerie ; pînă să se închege un început de dialog, ei își fac „numărul" și îneacă totul în scandal ; efecte, cît mai multe efecte, asta reține atenția, pentru altceva nu mai rămîne răbdare. E nevoie imperioasă de inflexibila logică rece și ironie ucigătoare maioresciană, ca să descurajeze atîtea limbi stridente șuierătoare.

Lovinescu distingea între polemica de idei și cea de cuvinte, regretînd proliferarea ultimei la noi. Ar rămîne de adăugat că năravul s-a cam păstrat. Și în plus, cînd polemica de cuvinte cucerește cîmpul vieții literare, discuțiile propriu zise riscă să înceteze cu totul.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

RESTITUIRI

Tudor Arghezi prin anii 1937—1938

Văzut de SILVAN ■

Nicolae

Dan

Fruntelată

DAR ZILEI MELE

Dar zilei mele ce să-i dăruiesc, mă întreb
ce altceva poate, decît o noapte
în care stau și scriu dezlănțuit
ca un vînt la marginea satelor nașterii noastre ?
Decît o dragoste, cum tu,
floarea mea, formă vie a viselor mele ?
Decît bucuria de-a sta
cu pieptul gol, cu sufletul afară
în fața plutonului de execuție
al cuvintelor ?

TRECE-O ZI

Stau în trenuri la fereastră
Gările nu se aud
Vremea n-are nord și sud
Trece-o zi din viața noastră
Stau în ochii luminați
De atîta șuier ud
Și îmi pare că e sud
Dar mi-s ochii înghețați

Că se duce și se pierde
Ca lumina din fereastră
A copilăriei mele
Înc-o zi din viața noastră

CASĂ DE IARBĂ EȘTI

Casă de iarbă ești,
Suflet al meu, pedepsit între pietre
durere proaspătă mustind lîngă coasă
se mai țin de tine drumurile
fără sfîrșit, fără sfîrșit
ca o pătimire aleasă
Casă de iarbă ești, prădată
de toamnă și de petrecere a vîntului
rar, bate verde în sîngele tău
dunga cuvîntului
Și cine-a fost n-a mai venit
și cine trece nu mă întreabă
cîți am ucis, cîți am iubit
Casă de iarbă ești, suflet al meu,
casă de iarbă.

RĂSPUNS MAMEI

Nu mă chema-n scrisori să vin acasă
Spunînd că alde-ai noștri sînt toți în asfințit
Că iarba rea și veche a năpădit grădina
Eu locuiesc pe-o lamă de cuțit.

Și-n ceasul meu de-odihnă cutreieră tramvaie
Și-n ceasul meu de gînduri un glonte s-a ivit
Un glonte alb ori negru, ori fără de culoare
Eu locuiesc pe-o lamă de cuțit.

Nu aștepta să-ți scriu că-mi merge bine
Cu sănătatea, și că-s mulțumit
Chiar dacă-ți scriu așa, tu știi de-acuma
Că locuiesc pe-o lamă de cuțit.

Mă vrei copil în visele senine
Străluminîndu-ți chipul de grijă obosit
Mă vrei încremenit în poze și-n veșminte
Dar locuiesc pe-o lamă de cuțit.

Nu mă chema-n scrisori să vin acasă
Răspunsurile mele adesea te-au mințit
Trăiesc prea repede și prea departe
Și locuiesc pe-o lamă de cuțit.

CITEAM DESPRE NOI

Citeam despre noi, într-o noapte a iernii
Veniseră ziarele din urmă c-un veac
Cu foile galbene, cu litere rupte
Aduse privirii de-un sipet sărac

Veniseră-acolo ca un fel de pîine
Ca un semn că pe lume am mai existat
Rănite, puține, dar totuși ziare
Purtînd în cerneală un sînge curat

A fost un război, a fost o răscoală
A fost o durere și sute de morți
Și-un aer la fel, și-o ninsoare eternă
Lumina ale universului porți

Cît oare o fi noaptea-aceea de lungă
De-au umblat către noi și tot proaspete sînt
În mirosul de plumb stă istoria zilei,
A zilei ciudate numită Pămînt

Citeam despre noi într-o noapte a iernii
Averea păstrată de-un sipet sărac
Cu foile galbene, cu litere rupte
Veniseră ziarele din urmă c-un veac.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VI)

1957, într-un septembrie de vis, la Sinaia, la „Cavaleri". La zece dimineața, telefon în cameră : la patru după-masă, sosește Doamna Bulandra. Îmi aduc aminte, îngrozit, fiindcă s-ar fi putut să uit : la închiderea stagiunii, ne-am înțeles să ne întîlnim ca să discutăm premisele unei viitoare piese, pe care ține s-o scriu pentru „Municipal". Și acum, iat-o înaintea mea : pasăre măiastră dintr-o altă planetă, colorată în mov, ireală și neverosimilă. Declară optzeci de ani — Sică susține că are optzeci și cinci — a călătorit toată noaptea, cu trenul, de la Arad la București, s-a odihnit cîteva ore, s-a urcat în mașină și a aterizat la Sinaia, ca să mă certe că piesa nu este încă, gata. O privesc stupefiat : totul, pielea feței, părul, mîinile nervoase, picioarele pe care și le odihnește pe un taburet, par confecționate dintr-un material plastic, inuman. Numai ochii și mintea sînt de aici. Are o memorie fenomenală a trecutului îndepărtat și recent, știe tot ce se întîmplă pe lume, n-are ezitări sau reticențe în judecarea oamenilor, e la curent și informată în materie de teatru — piese, actori, regie — emite sentințe definitive, juste, chiar dacă unele formulări sună anacronic, bîrfește cu haz, nu-și iartă foștii camarazi de generație, aflați, de mult, în lumea umbrelor, are rezerve cu privire la talentul unora, de parcă ar fi vorba de niște debutanți, deși se numesc : Storin, Manolescu, Maximilian, Iancovescu, un singur idol ; Toni. O ascult fascinat : o istorie vie a teatrului, singura ei pasiune, unica ei rațiune de existență. Își evocă debutul fără entuziasm : „n-am avut talent", dar se rectifică avantajos : „sau, cine știe, poate că am fost prost condusă". Nu-i păstrează o amintire excesiv de tandră lui Davila, executat sumar : „animator excelent, dramaturg bun, regizor mediocru, actor infernal, iar ca om, ce să mai vorbim : frivol și lipsit de conștiință". Și ca o concluzie : „teatrul e un rug. Cînd îmi dai piesa ?" Îi amintesc, ca s-o montez, c-am văzut-o în tot ce a jucat la „Comedia" și, mai tîrziu, pe Chei. Are o judecată dreaptă cu privire la repertoriul ei de atunci : „Berenstein ? Superficial, de acord, dar știa să scrie teatru. Pagnol, convențional, dar ce constructor... Cu excepția dumitale, nici unul dintre dramaturgii noștri de azi nu știe să scrie o piesă". — „Doamnă Bulandra mă flatați". — „Eu te flatez pe dumneata ? Ei, dar știi că ai haz ?" S-a răzvrătit boieroaica în ea : „n-ai impresia că e prea mult ?" Și după o scurtă pauză : „Cînd îmi dai piesa ?" Începe să se întunece. „La ce oră se servește masa ?" — „La șapte". — „Perfect". Îi spune șoferului : „mîncăm și plecăm". — „Nu rămîneți aici ?" — „Aici ? Ce să caut aici ? Mîine dimineață am treabă la teatru". În timpul mesei, a intrat, din nou, într-o polemică acerbă cu dramaturgia contemporană, pe care nu o iartă : „teatrul e situație, caractere și dialog. Interes, surpriză, emoție. Lacrimă și zîmbet. Restul e «găvăreală» și rapoarte". Mănînca insistent, fără moțuri și lîfose, îi place prăjitura, acceptă, dezinvolt, și porția mea, cere o cafea, fără zahăr, dublă : „ca să mă țină la drum". Și fiindcă a coborît o tăcere obosită, nu știu ce diavol mă împinge și o întreb : „ce face fiica dumneavoastră ?" Știu că are o fată din prima ei căsătorie, o greșeală de tinerețe. „Fata mea ?" I-a pierit verva, i-a scăzut glasul, mîinile îi zac inerte pe masă, ca două aripi rănite, ochii și-au pierdut strălucirea : — „Nu mai știu nimic de ea din 1937". Și, fiindcă tac stingherit, cu sentimentul că am călcat pe o trapă nefericită, adaugă scăzut : „Sînt o mamă ratată". A urmat o liniște grea, după care a mai spus — pentru ea ? pentru mine ? — ca o justificare, ca o cîntă tardivă : „N-am trăit. Am jucat...". Pînă la plecarea de oameni bogați, curtată și rîvnită de toți tinerii „bine" din România. L-a preferat pe Victor. Lui A. de Hertz, aspirant fără noroc, nu i-a rămas decît consolarea să-i scrie și să-i trimită în ziua în care fata punea vălul de mireasă celebra romanță ce a stors atîtea șiroaie de lacrimi : „De ziua nunții tale-ți scriu". În adolescență i-am văzut lui Victor Eftimiu toate piesele — mi-aduc aminte ce impresie puternică a făcut asupra mea „Cocoșul negru" — i-am citit romanele, mai puțin cucerit, iar din 1947, de cînd sînt secretar literar al „Naționalului", mă cinstește cu prietenia lui consecventă. Vine la două, trei zile la Direcție, la Z., se instalează într-un fotoliu și vorbește. Rar am întîlnit povestitor mai seducător. Confabulează cu haz, minte cu nevinovăție, bîrfește fără răutate. — „S", spune — și e vorba de cel mai mare prozator român — „habar n-are de regulile elementare ale scrisului. Toți eroii lui, țărani sau tîrgoveți, vorbesc ca niște personagii biblice. N-are ureche, mon cher". „A" — și e vorba de cel mai mare poet român de la Eminescu încoace — „nu stăpînește prozodia. La fiecare pagină, te lovești de un vers șchiop, iar cînd logodește un neologism latin cu un arhaism scos din sfintele Cazanii, te apucă jalea. Ascultă. Zarie, pe noi „ne-a nenorocit alterarea fonemelor : „ă"-ul și î"-ul. Am scris o piesă fără nici un „ă", fără nici un „î", s-o asculți, juri că e scrisă în spaniolă. Și, imediat, într-o conexiune de idei fatală : „Ce faci, Zarie, cu piesa mea ? Ce zici, Aurelie ? Trei personagii și un decor. O șampanie, o spumă. O punem pe Gipsy în femeie, și facem un succes să duduie. Hai, mon cher, că pierdem stagiunea". Îi păstrez o amintire zguduitoare din iarna lui 1951. Într-o după-amiază de decembrie, ies din teatru înainte de cinci, intrat de dimineață și prins de vizionări plicticoase, urmate de discuții sterile, fără utilitate. Începea să se întunece. Un viscol cumplit, o furtună de zăpadă care te orbea și te culca la pămînt. În Piața Palatului, pustie, o singură ființă rătăcită : Victor Eftimiu. — „Ce cauți aici, maestre ?" — „Sereseceul", mon cher. Mi-a comandat o conferință despre Alecsandri și mă poartă cu vorba, mă amînă și-mi cer modificări de m-au căpiat". La Societatea pentru răspîndirea științei și culturii — „Seresece" — lucrează B., un prieten devotat, deși ne vedem rar. L-am cunoscut în 1932, la „politici", la Văcărești, și-mi păstrează, de atunci, o bună amintire, nedezmințită. — „Hai cu mine, maestre". Înotăm, cu disperare, prin furtuna de zăpadă, ajungem, — „Sereseceul" are sediul într-o aripă a Ateneului român — ne anunțăm. B. ne primește imediat, iar eu intru direct în materie : „Tovarășe B., vin cu maestrul Eftimiu, sper că-l cunoști : o glorie a literaturii române... Și nu numai a literaturii. În 1933, în Cameră — și e o realitate — a demascat, ca nimeni altul, crimele de la Grivița. Apoi anii lui de lagăr, de la Tîrgu Jiu, ca să nu evoc decît două momente din trecutul lui militant. Mă gîndesc cîte conferințe ar putea să ne țină maestrul Eftimiu — B. dă din cap aderent la idee — dacă ar accepta să ne vorbească și să ne spună cîte a îndurat și ce a suferit..." — „Cine a suferit, mon cher ?", mă întrerupe Eftimiu, „că eu n-am suferit deloc. Am avut succese, am avut triumfuri, am întors banii cu lopata, am dus-o imperial". — „Dumneata", zic eu, interzis. „Dar alții ? Gîndiți-vă la S.". — „Terminați, mon cher, cu mitologiile. Pe S. l-am cunoscut foarte bine : un înger. Bun, cinstit, viteaz, dar n-avea pic de talent". Las conferința pe biroul lui B. și ies urmat de Eftimiu, eu mulat în vitriol, el senin și satisfăcut. Afară, pe trotuar, mă întorc : — „Ce-mi făcuși, nene ?" — „Ce ?" — „Te apuci să spui c-ai dus-o triumfal... Că S. n-avea talent...". — „Serios ? Crezi că am greșit ? Hai înapoi s-o dreg". — „Las-o, nene, las-o încurcată". E întuneric, orbecăim prin viscolul care nu se mai potolește, încercăm să răzbim, cu vîntul în față, spre Cismigiu, prin Știrbei-Vodă, ne oprim sleiți, la fiecare pas. — „Știi cu cine semănăm noi acum, Aurelie ?" — „Cu cine, maestre ?" — „Cu părintele Avakumov și cu preoteasa lui". Și în furtuna de zăpadă, care ne taie răsuflarea, îmi povestește : „În imperiul rusesc, pe vremea țarilor, a fost exilat în Siberia un popă : Avakumov. Preoteasa n-a vrut să-l părăsească și l-a urmat. Mă auzi ?" — „Da, maestre". — „I-a dus cu sania pînă în Urali, și de acolo, prin zăpadă, pe un viscol ca ăsta, înainte, pe jos. După multe ceasuri de umblet, preoteasa s-a oprit sfîrșită. — „Mai e mult, Sfinția ta ?" — „Numai pînă la moarte", a zis popa. — „Să mergem", a spus preoteasa, și-au plecat mai departe. Auzi, Aurelie, așa sîntem și noi, ăștia din teatru : „numai pînă la moarte. Să mergem". Și era în glasul lui o asemenea tristețe și o asemenea deznădejde, că m-am întrebat ce dramă și ce taină ascunde viața acestui biruitor triumfal.

AUREL BARANGA ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar în taberele și pe șantierele tineretului

Cronica (273, 274, 275, 276, 277)

Costinești, 6 iulie, orele 20.30. Conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, poetul Adrian Păunescu, a salutat pe cei 5 000 de iubitori de muzică și poezie prezenți în seara dintîi a turneului pe care cenaclul îl întreprinde pe litoral și la cîteva șantiere ale tineretului din această zonă.

Cinstea de a cînta primul l-a revenit lui Mircea Bodolan, cîntăreț sensibil și inzestrat. El a rostit „Dor de mamă", pe versuri populare aducătoare de simțăminte înălțătoare pentru ființa căreia îi datorăm nașterea ca oameni și dăinuirea ca popor. În aceeași notă de sensibilitate și har a cîntat „Rănitul dintre linii", „Satul sub secetă după potop" și compoziția proprie „Mătrăguna". I-a urmat un cîntăreț talentat, care a debutat de curînd în cenaclul nostru, este vorba de Vali Șerban din Alba Iulia, cu cîteva piese bine primite : „Gînd de împăcăminteneare", „A plecat moțul în țară" și „Blestem" (versuri A. E. Baconsky). „Folk cameral grup", compus din Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Ionel Petrov, a cîntat fără cusur „Ai, hai", „Balada de copilărie" și „Avram Iancu". În schimb, la compoziția „Maria și marea", cu un text scris de Doru Stănculescu de numai două zile, am avut un moment mai puțin plăcut, autorul însuși uitînd textul și umbrînd în felul acesta momentele sublime, a dat totuși o notă de autenticitate actului artistic. Frumosul cîntec popular din Maramureș „Omul pădurii" a adus pentru prima dată în acea seară și participarea celor care au umplut pînă la refuz amfiteatrul în aer liber din Costinești. Este meritul celui care a cîntat, adică al lui Mircea Bodolan, căruia i s-au alăturat toți membrii cenaclului, dar și al îndemnurilor adresate de pe scenă. Obișnuiți deja să participe, să cînte și să aplaude ceea ce le merge direct la inimă, cei prezenți o fac și alături de Adrian Ivanițchi care, ajutat prietenește de Florian Pittiș, cîntă „Amiaza" (versuri Aurel Șorobetea), „Ploaia care va veni" (Dorin Liviu Zaharia), „Vînare de vînt" (Bob Dylan) și „Trăiască România!" (muzica Nicu Alifantis și versurile poetului Adrian Păunescu). Eugen Cristea a oferit spectatorilor două numere de pantomimă, „Îndrăgostiții" și „În tren", amîndouă stîrnind ropote de aplauze. „Cîntă, cucule, cîntă", cel mai cunoscut cîntec al Suzanei Georgescu, a făcut și la Costinești priză rapidă cu publicul, fluturînd pe buzele tuturor. La fel s-a întîmplat și cu Valeriu Penișoară la interpretarea popularului „Cuvîntul lui Roată către Divan." Primiți frumos și meritat, mai ales datorită înaltei lor profesionalități, Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky au cîntat „Cînd o fi să fiu mai mare", „Noi, muritorii" pe versurile poetului Adrian Păunescu, iar „Nunta" și „Pasărea" le-au reluat și în limba maghiară. Formația „Roșu și Negru" s-a prezentat cu oameni noi (Fl. Ochescu și T. Bădilă), condusă fiind de Liviu Tudan. Surprinde prezența în formație a cunoscutului cîntăreț folk Valeriu Sterian. Dealtfel, Valeriu Sterian, proaspăt absolvent al facultății de psihologie, cîntă și acum cu chitara lui de student ca-n vremea cînd nu avea rival la Universitate. Actorul Florian Pittiș și poetul Adrian Păunescu au recitat cu patos revoluționar „Inscripție pe piatra de hotar" de Geo Dumitrescu și un fragment din poemul „În mai" de Nicolae Labiș. Florian Pittiș a răspuns solicitării sălii de a interpreta într-o variantă originală „Scrisoarea III" de M. Eminescu. Finalul a cuprins „Mielul", „Hanul lui Manuc", „Proverbe", „Pămîntul deocamdată" pe versuri de Adrian Păunescu, muzica și interpretarea Mircea Vintilă, care cîntînd excelent s-a egalat pe el însuși, cel dintotdeauna. Adrian Păunescu a recitat „Deșteaptă-te, române" de Andrei Mureșanu, Mircea Vintilă a cîntat „Bade Ioane" pe versuri de Tudor Arghezi și „Lordul John", de G. Coșbuc după care Florian Pittiș în încheiere a oferit un recital actoricesc.

Costinești, 7 iulie, orele 20. Ca și în ajun, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", condus de poetul Adrian Păunescu, a ambiționat cu cei mai buni membri ai săi și cu cel mai bun program desfășurarea unei seri extraordinare. Anunțat ultimul, Eugen Cristea rămîne la microfon și „Cu mîinile curate", parodia savuroasă a filmului cu același nume, s-a transformat dintr-o simplă parodie într-un recital în care tînărul actor timișorean a dat măsura talentului său în linia umorului, găsind în același timp resurse pentru a se prezenta și sub masca tragicului. Excelent și sunetul strunit cu măiestrie de către Roland Panteli. Ritm mai alert și o arie de cuprindere mai largă ca repertoriu. Tînărul învățător Valeriu Penișoară, reia de data aceasta doar „Cuvîntul lui Roată către Divan", continuîndu-și recitalul cu „Bătălia de la Vaslui". „Povestea eroilor", „De, mai avem", prezentînd pentru prima dată în cenaclu cîntecul „Ană, Doamnă". Plin de forță și prospețime, Valeriu Penișoară are succes la public, colegii săi însă fiind de părere că : „este un cîntec viabil și confirmă încrederea lui Penișoară în cuvînt și muzică, numai că e pres departe de a fi original". Membrii cenaclului cîntă „Omul pădurii" și „Cozma Răcoare", muzica mergînd bine, fiind însă recepționată slab.

Poetul Adrian Păunescu, împreună cu toți membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, dedică un moment sublim secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru că în acele zile marele bărbat de stat al poporului român pierduse ființa cea mai scumpă, cea care i-a dat viață și în fața memoriei căreia se înclină întreaga națiune cu veneрație și recunoștință. Adrian Păunescu a recitat poemul său „Repetabila povară". Mircea Bodolan a interpretat „Dor de mamă", iar Mircea Vintilă „Dulce Românie", toate constituindu-se într-un vibrant și pios omagiu adus celei care a fost Alexandra Ceaușescu. Poetul Adrian Păunescu a recitat poemul „Un cîntec" dedicat personalității celui mai iubit fiu al poporului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Mircea Vintilă a mai cîntat „Eroii" și Adrian Păunescu a recitat poemul „Lumină! Luptă! Libertate !". În încheierea acestui moment minunat, cenaclul și cei peste 5 000 de oameni prezenți au cîntat și aplaudat „Trăiască România !" Și a ieșit minunat, așa cum subliniia conducătorul cenaclului, pentru că așa se cuvenea, într-un moment cînd ideile mari sînt apărate cu arme curate, ideea de libertate dragă tuturor și mai ales întîiului bărbat de stat al țării triumfă în mod revoluționar și în răspunderea noastră pentru cuvîntul scris, rostit, cîntat. Este reluat „Cozma Răcoare" (versuri N. Labiș), muzica Evand o Rossetti, iar Fl. Pittiș recită o tabletă de Radu Cosașu, Erika Jozsa, Karol Horvath și Al. Dobranszky au cîntat piesele pline de ritm „Pasărea" și „Nunta", dar au prezentat și o piesă nouă intitulată „Joc" pe versuri de Kányády Sandor. Cîntînd cu mai multă siguranță și cu vocea de excepție pe care o are, Suzana Georgescu a interpretat „Soimul" și „Cîntă, cucule, cîntă". Un cîntec nou a oferit și Vali Șerban, intitulat „Descîntec de copii" (versurile aparținînd unui poet tot din Alba Iulia, publicat în mai multe rînduri de revista noastră, Ion Sângereanu). După ce în seara precedentă eșuase, „Maria și marea", noul cîntec al lui Doru Stănculescu, inspirat de romanul cu același nume al lui Radu Tudoran, a înregistrat un deosebit succes. A fost reluat de cîteva ori, pentru că este într-adevăr superb și-l așteaptă o carieră la fel de strălucită ca a celor mai bune cîntece ale lui Doru Stănculescu. Formația „Roșu și Negru", a părut mai bună acompaniind pe cei doi soliști ai săi, Valeriu Sterian cu „Antirăzboinică" (versuri Adrian Păunescu), „Cu iubirea de moșie" (versuri Ion Horea) și „Amintire cu haiduci" și pe Liviu Tudan cu „Blues", „Devenire" și „Doină". Ca de obicei, Adrian Ivanițchi are probleme cu chitara sa de Reghin. Pînă și-a acordat-o, a sfîrșit Florian Pittiș, „Povestea obișnuinței" de Ion Dogar Marinescu. Cînd a fost gata, Ivanițchi a cîntat și a avut succes, nu mai mic decît la Sighișoara, cu „Ploaia care va veni" de Dorin Liviu Zaharia și „Vînare de vînt" de Bob Dylan. Mircea Bodolan din nou cu piesa „Rănitul dintre linii" și un cîntec nou, mult discutat, pe un text de W. Shakespeare. Cerut din sală, cîntecul lui Victor Socaciu (afiat în sesiune de examene) „Un punct de vedere" (versuri Adrian Păunescu) a fost cîntat de Adrian Ivanițchi și Florian Pittiș, ultimul întreținînd în conunuare cu Mircea Vintilă un dialog plin de umor, prilejuit de compoziția lui Vintilă, „Constantin și Veronica". Adrian Păunescu a recitat „Boli scumpe", poezie din ultimul său volum „Pămîntul deocamdată". Mircea Vintilă și-a continuat recitalul cu „Hanul lui Manuc", „Mielul" și „Pămîntul deocamdată". Eugen Cristea, actor cu disponibilități vocale reale, a cîntat „Blues", dovedind că de fapt minunește și chitara, uneori mai bine decît mulți cîntăreți folk. Pentru a nu uita ceea ce l-a consacrat, muzica folk, Valeriu Sterian cîntă (fără formația „Roșu și Negru") foarte bine compozițiile proprii „Educație prin cîntec", „Un om ca oricare" și piesa lui Dan Andrei Aldea „Om bun". E rîndul actorului Florian Pittiș să culeagă aplauze cu „Scrisoarea III" de M. Eminescu, „Cîntecul bufonului" din „A 12-a noapte" de W. Shakespeare. Și această seară minunată se încheie tîrziu în noapte, după aproape șase ore, cînd din mii de piepturi a răsunat „Trăiască România !"

Năvodari, 9 iulie, orele 20. După un simplu „Bună seara" adresat educatorilor și celor care sînt educați, poetul Adrian Păunescu a mărturisit că: „Dorim să cîntăm cu dumneavoastră, pentru a învăța să fiți mai buni și pentru a ne învăța pe noi însine să fim mai buni. Începem, învățînd un cîntec nou al cenaclului, vom face un cenaclu-lecție. Întîi vom învăța și apoi îl vom cînta". Florian Pittiș și Adrian Ivanițchi au trecut la fapte și imediat refrenul cîntecului „Trăiască România!" era pe buzele tuturor: „Trăiască libertatea! Trăiască România / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască-n fericire și liniște poporul ! / Trăiască România ! Trăiască Tricolorul!" S-a ascultat apoi înregistrarea și mii de glasuri tinere, exprimînd bucuria de a se auzi cîntînd așa frumos, au reluat „Trăiască România! Trăiască Tricolorul!" Și cenaclu-lecție se conturează ca o formă plăcută și eficientă. Florian Pittiș recită cu forța talentului său un fragment din poemul drag generațiilor tinere și care cuprinde printre altele versurile: „Astăzi în creșterea noastră de mai / Sporiți-vă forța simțirii și-a minții / Sorbiți înșetați și cu cugetul treaz / Cele ce pot să ne-nvețe părinții." La întrebarea : „Care este titlul poemului și ce mare poet contemporan l-a scris ?" a răspuns eleva din Galați, Cornelia Dumitru, din detașamentul 6, unitatea 4, aflată în tabără aici la Năvodari. Era vorba de cunoscutul poem „În mai" de Nicolae Labiș. Și dacă n-ar fi răspuns Cornelia, numeroase mîini erau ridicate, dovadă că mulți știau, poeziile bune fiind cunoscute și recunoscute. Vali Șerban a spus tulburătoarea poezie „Blestem" a regretatului poet A. E. Baconsky compusă doar din două versuri : „Oriunde-aș fi, oriunde sînt / Fruntea mi-o arde sărutul acestui pămînt". Cîntece foarte apropiate vîrstei micilor școlari din tabără, au prezentat învățătorul Valeriu Penișoară (Cuvîntul lui Roată către Divan) și Suzana Georgescu (Cîntă, cucule, cîntă). Întrebați ce este aceea o pantomimă, a răspuns ulutor de simplu și de adevărat elevul Radu din orașul Victoria astfel : „Pantomimă este atunci cînd vrei să vorbești cu cineva prin semne". Le-a vorbit așadar prin semne Eugen Cristea și anume prin pantomima „În tren". Apoi nemaiputînd scăpa de simpaticii școlari care mai vroiau și alte pantomime, de pildă, „În autobuz", „Pe stradă", cu talentul său binecunoscut, actorul Eugen Cristea a improvizat aceste teme în fosrtura unui copil. Multe din cîntecele adresate lor, precum „Omul pădurii" de Mircea Bodolan, „Cozma Răcoare" (versuri N. Labiș) sau Adrian Ivanițchi erau deja cunoscute, mai ales de școlarii din județele Vîlcea și Maramureș. Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky le-au cîntat „Cînd o fi să fiu mai mare", „Nunta" și „Pasărea", ultimul atît în limba română cît și în limba maghiară. Doru Stănculescu a cîntat „Avram Iancu", iar Valeriu Sterian, împreună cu formația din care face azi parte, „Roșu și Negru", „Nopți", „Amintire cu haiduci", „Antirazboinica" (versuri de Adrian Păunescu) și „Cu iubirea de moșie" (versuri Ion Horea). Adrian Ivanițchi avea de cîntat alături de Florian Pittiș cîntecele „Vînare de vînt" și „Dona, Dona". Adrian Ivanițchi a încurcat textul și înghesuit toate strofele într-un vers iar la reluare a realizat un excelent play-back. Tot el a mai cîntat și „Ploaia care va veni" de Dorin Liviu Zaharia. Eugen Cristea a mai oferit parodia la filmul „Cu mîinile curate" și apoi a vorbit prin semne despre tehnocrație. Mircea Vintilă și Florian Pittiș au prezentat „Lordul John", întregindu-și recitalurile. După el a venit la microfon o pioneră care a mulțumit „pentru spectacol și pentru lecția de înalt patriotism" și „ca o garanție a sentimentelor de înalt patriotism de care pionierii dau dovadă" s-a repetat legămîntul taberei. Versurile au fost repetate de toți școlarii prezenți și în încheierea acestei seri minunate de care cei prezenți își vor aduce aminte cu plăcere multă vreme s-a recitat poemul „Lumină ! Luptă ! Libertate !" și s-a cîntat din nou „Trăiască România !"

Basarabi : 11 iulie, orele 18. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar și-a desfășurat una din manifestările sale la punctul de lucru Basarabi, al Șantierului Național al Tineretului, fiind primul Cenaclu care poposește în acest șantier. Pe locul unde muncesc în această vară elevi, studenți și militari, întîmplarea de muzică și poezie a cenaclului nostru a fost mai ales una de participare activă a sutelor de tineri în salopete albastre la muzica și poezia ce le erau adresate. Studentul Victor Socaciu, împreună cu actorul Florian Pittiș au cîntat poemul-manifest „Un punct de vedere" (versuri Adrian Păunescu) și toți cei prezenți au înțeles că este o poezie mai cu seamă de participare directă, spiritele lor îmbogățîndu-se cu întrebări necesare. Ca și în alte locuri, au fost prezenți toți membrii reprezentativi ai cenaclului și ei au cîntat imnul tinerese „Trăiască România", pe un podium situat între barăcile tinerilor care lucrează pe șantier. S-a creat imediat o atmosferă deschisă și primitoare astfel încît, cîntecul următor „Cîntă, cucule, cîntă" al Suzanei Georgescu a fost reluat de public după prima audiție.

Un succes la fel de mare a avut grupul Erika Jozsa, Carol Horvath și Al. Dobranszky. Ei au prezentat atît compoziții proprii, cît și cîntece populare. Prietenii lor de pe șantier au putut să aplaude: „Nunta", „Joc" pe versuri de Kányády Sándor și „Noi, muritorii" pe versuri de Adrian Păunescu. Cu două cîntece, Valeriu Penișoară ne-a întărit convingerea că pasiunea sa pentru muzică și a colegului său, învățătorul I. Gh. Pricop, pentru poezie (autorul versurilor cîntecelor „Cuvîntul lui Ion Roată către Divan" și „Bătălia de la Vaslui") pot da o artă adevărată. Eugen Cristea, omul care riscă să stîrnească hohote de rîs la fiecare apariție a sa pe scenă, a reușit și de această dată cu parodiile „În tren" și „Cu mîinile curate" să arate ce mari resurse are în domeniul umorului. „A plecat moțul în țară" și „Blestem" (versuri de A. E. Baconsky), două cîntece ale tînărului Vali Șerban, se apropie încet și sigur de cele mai cunoscute și meritoase cîntece folk ale cenaclului. Publicul și-a manifestat și unele preferințe, în persoana cîntărețului folk Doru Stănculescu și a actorului Florian Pittiș. Acompaniat de Sorin Minghiat la flaut și de Ionel Petrov la tobe, Doru Stănculescu a cîntat „Avram Iancu". Florian Pittiș a rostit poezia „Ar trebui", de Ana Blandiana. Apoi Doru Stănculescu „Ai, hai" și „Fără petale", iar Florian Pittiș o poezie de dragoste, „Ultima scrisoare", din volumul „Cîntece de pierzanie" al poetului Mihai Beniuc. A fost rîndul formației „Roșu și Negru" să se prezinte la adevărata ei valoare, toate „viorile", adică toți componenții formației în frunte cu Liviu Tudan și continuînd cu Valeriu Sterian (cîntăreț folk), Florin Ochescu (excelent chitarist) și Tică Bădilă (baterie) cîntînd, ca niciodată pînă acum, spre bucuria celor din „sală", care l-au ținut multă vreme pe scenă, nedorind să se despartă așa repede de ei. Au mai cîntat Mircea Bodolan, Adrian Ivanițchi și Victor Socaciu, în nota lor obișnuită. Momentul despărțirii de tinerii de la Basarabi s-a amînat mult, producîndu-se dese rechemări pe scenă, după care Florian Pittiș a recitat „Inscripție pe piatra de hotar" de Geo Dumitrescu, fabula „Puterea obișnuinței" de Ion Dogar Marinescu și „Scrisoarea III". Tot el a întreținut un inspirat dialog cu Mircea Vintilă atunci cînd acesta a cîntat „Constantin și Veronica". Cel mai popular cîntăreț folk, Mircea Vintilă, a avut un recital bogat compus din: „Eroii", „Lordul John", „Hanul lui Manuc", „Mielul", „Pămîntul deocamdată", „Bade Ioane". În final, artiști, elevi, studenți și militari au cîntat împreună „Cozma Răcoare" (versuri Nicolae Labiș, muzica studentului italian Evandro Rossetti) și poemul „Lumină! Luptă! Libertate!", poem plin de recunoștință față de patrie și partid, față de secretarul său general tovarășul Nicolae Ceaușescu. Peste tot șantierul a răsunat cu mai multă putere și convingere, din chiar interiorul muncii și vieții eroice, versul „Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !".

Cernavodă: 11 iulie orele 20,00. În componența sa cea mai bună, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar s-a aflat în sala Casei de cultură din Cernavodă, din nou față-n față cu tinerii care muncesc în această vară pe marele șantier al Canalului Dunăre—Marea Neagră. Întîmplarea de muzică și poezie de la Cernavodă a început cu cîntecul „Avram Iancu" (versuri C. Săbăreanu), dedicat legendarei figuri a patriotului ardelean, după care Doru Stănculescu, autorul muzicii, a mai cîntat trei dintre cele mai bune cîntece ale sale: „Ai, hai", „Fără petale" și „Baladă de copilărie". Așa cum pentru cei din sală, locul de muncă este șantierul, pentru membrii cenaclului Flacăra, în prezent, locul de muncă este scena, iar aplauzelor puternice, aplauze izvorîte din mîini muncite, li s-a răspuns cu muncă, fiecare membru al cenaclului străduindu-se să dea tot ce are mai bun. La ora cînd încredințăm tiparului aceste rînduri au cîntat Mircea Bodolan, Victor Socaciu, Adrian Ivanițchi, Erika Jozsa, Karol Horvath, Al. Dobranszky și Vali Șerban. Aplauze la cote maxime au înregistrat: poemul „Lumină! Luptă! Libertate!", rostit de autor, poetul Adrian Păunescu, și cîntecele „Cozma Răcoare", „Omul pădurii", „Fără petale", „Un punct de vedere" și numerele de pantomimă prezentate de Eugen Cristea. În aceste momente, cînd transmitem, cîntă „Roșu și Negru" și sînt așteptați Valeriu Penișoară, actorul Florian Pittiș și, bineînțeles, Mircea Vintilă.

Muzica și poezia noastră tînără, prezentă pentru prima dată, pe Șantierul Național al Tineretului — Basarabi.

Tabăra de la Costinești: o confirmare a tradiției — Cenaclul nostru din nou în mijlocul tineretului.

Cronici și fotografii de ION PREDOȘANU

REPORTAJ PE GLOB

Liubliana — florile, sufletele...

Ajunsesem la Liubliana dimineața devreme. Orașul nu se trezise încă. L-am parcurs în viteză, îndreptîndu-mă direct spre televiziune. Aveam mult de lucru și reporterul din mine nu era stimulat decît de o singură imagine, obsedantă: să ajung mai repede în cabina de montaj.

M-am întîlnit cu Liubliana abia după două zile, cînd am putut, în sfîrșit, să mă uit în jur ca orice călător dornic să-și încropească o pușculiță cu amintiri. Un coleg sloven îmi stimulase curiozitatea cu un refren pe care l-am reținut: „Dacă Bernard Shaw ar fi trecut prin Liubliana ar fi scris despre orașul nostru exact cuvintele lăsate despre Dubrovnik". Așadar, Shaw ar fi notat, și numai întîmplarea e de vină că nu a făcut-o, „oricine caută un paradis pe pămînt trebuie să meargă la... Liubliana".

Fără să fie scăldat de apele Adriaticii, fără să aibă misterele luxuriante și reflexele verzi-albastre ale coastei dalmate, capitala Sloveniei se desfășoară într-o splendidă închegare de stiluri arhitectonice. De peste tot izbucnesc în cascade și arteziene, cînd abundente și cotropitoare, cînd discrete și subțiri, florile. La marginea zidurilor vechi, în inimile piețelor, în parcuri și pe balcoane, exploziile florale asigură Liublianei un puls aparte și, poate, paradisul de care îmi vorbea colegul meu de la televiziunea locală, își începe virtuala istorie de la baza milioanelor de tulpine care luptă, mereu, să rămînă în picioare ca însăși această cetate răvășită în timp de nenumărate ori și tot de atîtea ori ridicată din cenușă cu o imbatabilă vitalitate.

Vechi castru roman, numit apoi Emona, Liubliana este atestată documentar din 1144. Destinul ei, sinuos, se răsfrînge azi în întrepătrunderea de o împăcată seninătate, dintre ruinele romane, frontoanele medievale, barocul habsburgic și verticalele ferme ale noii școli iugoslave de arhitectură.

Întinzîndu-se în unde concentrice, în jurul unei vaste coline, dominate de vechiul castel, care constituia odată inima burgului, orașul își dă mîna cu pădurile de brazi, lăsîndu-se învins de o adevărată euforie vegetală. Liubliana de astăzi își revendică, pe drept cuvînt, dreptul la centru turistic, cultural, dar și industrial. Ea nu este numai sediul unei rețele hoteliere, apreciată în întreaga Europă, dar și al unei Academii de Științe și Artă, al unei opere și filarmonici, al cîtorva teatre și muzee de artă. La Liubliana există un reactor nuclear deservit de o echipă de specialiști de primă mînă, precum și numeroase întreprinderi care configurează peisajul industrial contemporan al Iugoslaviei. „Iskra", „Electrotehna", „Metalca" sînt cîteva din obiectivele economice care au restructurat imaginea mai veche a Liublianei, determinînd mai noua ei vocație de capitală a tehnologiei slovene, și nu numai slovene. La Iskra 6 mari unități de producție se concurează, în cel mai bun sens al cuvîntului, în domeniile telecomunicațiilor, electrotehnicii, metalurgiei. Și pentru că m-am referit la domenii care și în țara noastră corespund unor cote înalte de competitivitate, pot spune că ele se constituie ca un element fertil de cooperare bilaterală. Televizoarele sau aparatele de radio produse în România sînt foarte apreciate și aici la Liubliana. De altfel, aspecte ale colaborării româno-iugoslave, din ce în ce mai ample și îmbrăcînd o sferă de activități dintre cele mai variate, poți întîlni pe numeroase trasee din țara prietenă.

Pentru că toate drumurile mele prin Liubliana duceau la televiziune, ultima secvență s-a desfășurat tot acolo, într-o sală de montaj, unde colegii mei editau un reportaj despre puncte turistice din România. M-au rugat să le dau cîteva explicații și să recunosc imagini din diverse orașe românești. La un moment dat, vizionînd aspecte din Sibiu, cineva a strigat cu o vădită încîntare: „orașul acesta este Liubliana voastră"!

Nu mai îmi rămînea decît să relau și eu refrenul cu Bernard Shaw. Pînă la urmă toate orașele sînt sau pot deveni paradisuri, și asta depinde numai de oameni. Pentru că și Liubliana, ca atîtea altele, a trăit mai întîi în suflete și a devenit așa cum este, prin forța sufletelor.

RADU BUDEANU ■

Cultura și noua ordine mondială

Cele mai importante reuniuni internaționale din ultima vreme — și ne vom referi cu deosebire la cele ținute sub egida UNESCO și O.N.U. — au dus la realizarea unui consens în ceea ce privește recunoașterea faptului că educația, știința și cultura constituie elemente esențiale ale statornicirii unei noi ordini economice internaționale. Ultima Conferință generală a UNESCO (1976) proclamă în termeni clari opțiunea statelor membre pentru „o nouă ordine umană întemeiată pe libertate, justiție și echitate, pe suprimarea inegalităților dintre națiuni și popoare, pe înțelegere reciprocă, pe cooperare în înfăptuirea marilor sarcini comune ale omenirii, pe participarea tuturor la bunăstare, la educație, la cunoaștere și la cultură. În același timp, s-a subliniat că acțiunile specifice, la scară internațională, din domeniul culturii trebuie să se bazeze pe „principiul identității culturale a tuturor popoarelor, pe respectul pluralismului cultural și al dreptului fiecărei țări de a-și alege liber calea ce corespunde cel mai bine aspirațiilor și obiectivelor sale". Printre programele de măsuri cărora li se va acorda o atenție deosebită figurează: punerea în lumină a valorilor sociale și morale proprii diferitelor culturi și civilizații pentru a integra aportul lor la statornicirea unei noi ordini internaționale; plasarea principalelor mijloace de comunicare în masă, inclusiv a tehnicilor celor mai avansate, în slujba diversității și originalității culturii, astfel încît să se evite uniformitatea și să se încurajeze inovația.

Reflectînd o opinie generalizată, UNESCO ține să sublinieze că participarea unui număr de persoane cît mai mare cu putință la activitățile culturale este indispensabilă pentru propășirea valorilor umane esențiale și a demnității individului. Pe bună dreptate se relevă că „accesul păturilor largi ale populației la bunurile culturale nu poate fi asigurat decît dacă sînt întrunite condițiile economice care să permită celor interesați nu numai să folosească aceste bunuri, ci să aibă, de asemenea, o participare activă la toate manifestările vieții culturale, precum și la procesul dezvoltării culturale". Un însemnat pas înainte s-a făcut prin recunoașterea expresă a tezei că accesul și participarea la viața culturală „au drept finalitate ridicarea nivelului spiritual și cultural al ansamblului societății, pe baza unor valori umaniste, precum și introducerea în cultură a unui conținut umanist și democrat, ceea ce presupune adoptarea unor măsuri pentru combaterea influenței dăunătoare a „culturii comerciale de masă", care primejduiește culturile naționale și dezvoltarea culturală a umanității, atrage după sine degradarea personalității și exercită o înrîurire deosebit de nefastă asupra tineretului".

După lungi dezbateri în cadrul UNESCO, într-un raport intitulat „Lumea în devenire" se arată, pe drept cuvînt, că simpla subliniere a însemnătății dimensiunii culturale a dezvoltării nu este suficientă. În opinia autorilor raportului, trebuie să se meargă mai departe și să se afirme că „identitatea culturală, legată de mobilizarea socială, reprezintă un element primordial al independenței și dezvoltării naționale".

În aceeași arie de preocupări, pledînd pentru stimularea creativității, UNESCO arată fără echivoc că o asemenea stimulare nu trebuie să aibă loc „în folosul unei creații rupte de izvoarele sale populare și pîndită de banalizarea ce derivă din cosmopolitismul de proastă calitate și dintr-un fals lux".

Datorită unei inițiative sprijinită de numeroase state, printre care și țara noastră, Adunarea generală a O.N.U. dezbate în ultimii ani, împreună cu UNESCO, o temă de o tot mai mare acuitate pentru colaborarea dintre state: „Ocrotirea și dezvoltarea valorilor culturale". Sesiunea din 1976 a forului plenar al O.N.U. a adoptat o rezoluție în materie, la care este coautoare și România. Documentul, însușit prin consens, prevede că una din temeliile cooperării internaționale în domeniul cultural îl reprezintă respectarea reciprocă a integrității culturale.

Se afirmă, în acest context, dreptul suveran al fiecărui stat de a elabora și de a aplica, în conformitate cu situația și exigențele sale naționale, măsurile politice și practice de natură să îmbogățească valorile sale culturale și patrimoniul său național. În același timp, se relevă că fiecare cultură are un caracter unic derivînd dintr-o multiplicitate de influențe ce se exercită într-o lungă perioadă de timp. Valoarea și demnitatea fiecărei culturi, precum și posibilitatea de ocrotire și de afirmare a caracteristicilor sale distincte, corespund unui drept fundamental al tuturor țărilor și al tuturor popoarelor.

Adunarea generală a adresat tuturor guvernelor din lume apelul de a face din valorile culturale, fie ele materiale sau spirituale, un element indisociabil al eforturilor de dezvoltare. Măsurile care se au în vedere vizează necesitatea de a asigura tuturor cel mai larg acces posibil la locurile, localurile, așezămintele și instituțiile care servesc drept centre de comunicare culturală și constituie focare de idei ce favorizează cultura națională. Rezoluția recomandă, de asemenea, ocrotirea și restaurarea locurilor avînd o importanță istorică deosebită, precum și acțiuni destinate să faciliteze participarea populației la elaborarea și aplicarea unor măsuri pentru apărarea și înflorirea valorilor culturale și morale.

La sesiunea din acest an a Adunării generale a O.N.U. va fi dezbătută din nou problema adoptării unor măsuri pentru ca statele care au fost deposedate de opere de artă ce le aparțin să reintre în proprietatea lor. În rezoluțiile adoptate pînă în prezent pe această temă se arată că moștenirea culturală a unui popor condiționează înflorirea valorilor sale artistice și dezvoltarea sa integrală. Sînt deplînse în acest sens transferurile masive și aproape gratuite de obiecte de artă dintr-o țară într-alta, deseori datorită ocupației coloniale sau străine. Era deci firesc ca Adunarea generală să afirme că restituirea promptă și gratuită către deținătorii originari a obiectelor de artă, a monumentelor, a pieselor de muzee, a manuscriselor și documentelor constituie o reparare justă a prejudiciului comis și este menită să întărească cooperarea internațională. Statele sînt invitate să devină părți la Convenția privind interzicerea și împiedicarea importului, exportului și transferului ilicit de bunuri culturale.

Acuitatea practică a măsurilor ce se impun în acest domeniu este ilustrată de însăși starea de lucruri din țările în curs de dezvoltare în ceea ce privește muzeele naționale. Potrivit celor mai recente date, în Europa și America de Nord, există în prezent 5 787 de muzee de artă, față de 586 în Asia, 276 în America Latină, 78 în Africa Subsahariană și 37 în țările arabe. În privința muzeelor de arheologie și de istorie, cifrele relevante sînt următoarele: 3692 în Europa și America de Nord, 442 în Asia și zona Pacificului, 221 în America Latină, 103 în țările arabe și 94 în Africa Subsahariană. Statistica laboratoarelor specializate în asigurarea prezervării bunurilor culturale scoate la iveală și ea mari decalaje între diversele continente. Astfel, în timp ce Europa și America de Nord dispun de cel puțin 110 asemenea laboratoare, în America Latină nu există decît 6, în Africa 7 și în Asia 12. Mai mult decît atît, examinarea legislațiilor naționale arată că doar în aproximativ o cincime din statele membre ale O.N.U. se prevede o ocrotire satisfăcătoare a patrimoniului cultural, situație pe care experții o consideră ca fiind gravă.

Tabloul schițat sumar mai sus dovedește cu forța evidenței necesitatea unor acțiuni stăruitoare pentru ocrotirea patrimoniului artistic și promovarea identității culturale. Lupta pentru protejarea marilor valori culturale este inseparabilă de imperativul înnoirii raporturilor interstatale, pe baza principiilor fundamentale ale dreptului internațional, în scopul făuririi unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră, aptă să păstreze și să dezvolte, pentru generațiile de astăzi și de mîine, zestrea de frumos a omenirii. Măsurile pentru ocrotirea și conservarea patrimoniului național întreprinse la noi în țară se înscriu de aceea în acest vast proces de apărare a culturii.

Totodată, România participă activ la promovarea colaborării culturale, pornind de la necesitatea îmbogățirii vieții spirituale a poporului român cu tot ceea ce au creat mai valoros alte popoare. Un strălucit exemplu l-a constituit recentul Festival European al Prieteniei dintre popoarele bătrînului continent. Această colaborare este concepută în consonanță cu postulatele unui nou umanism, cu exigențele transformării înnoitoare a societății contemporane, în consens cu cerințele propășirii libere a creației tuturor popoarelor și cu imperativul dezvoltării unor largi schimburi internaționale de valori culturale puse în slujba desăvîrșirii spirituale a omului.

IOAN VOICU ■

Acum cîtăva vreme a fost dată o lovitură împotriva unei bănci din Nisa, „Société Générale", numită și spargerea secolului, nu atît prin dimensiunea pagubelor (au fost furați bani și bijuterii din seifuri în valoare de circa 60 milioane de franci, dar, vai!, cifra nu reprezintă un record absolut în acest zbuciumat sfîrșit de secol!), ci pentru modul în care a fost efectuată. A fost practicat un tunel sub localul băncii, întreaga operațiune fiind executată cu mijloace tehnice ultrasofisticate, demne mai curînd de un zbor cosmic decît de un cambriolaj.

Ceea ce părea un roman de aventuri adevărat — operațiunea în sine, descoperirea făptașilor de către cîțiva polițiști rurali, în fine, evadarea principalului acuzat — se transformă, după unele indicii, într-o afacere politică majoră, cu vaste implicații. Cel puțin aceasta este părerea ziarului „Le Monde", expusă într-un reportaj apărut recent și din care reproducem.

„Spargerea secolului"

Sînt cîteva luni de cînd Albert Spaggiari, „creierul" care a pus la cale spargerea băncii din Nisa a dispărut, după o spectaculoasă evadare din Palatul de justiție, pe cînd i se lua interogatoriul de către judecătorul de instrucție Richard Bouazis. Cercetările întreprinse de Ministerul de Interne și de alte foruri n-au reținut nici o responsabilitate a magistratului sau a organelor de poliție pentru această evadare. A fost arestat un bărbat pe nume Gérard Rang, se pare șoferul vehiculului care-l așteptase pe evadat sub ferestrele Palatului de justiție.

Deși ancheta se anunța de durată, o intervenție intempestivă a Ministerului de Interne va precipita lucrurile și, în același timp, va face să se piardă toate șansele de a se ajunge la adevărații responsabili ai spargerii. Afirmînd că un cotidian va publica la 27 octombrie 1976 numele participanților la spargere, poliția, încercînd să nu cadă în ridicol, a cerut ca maintea acestei zile, adică la 26 octombrie, să aibă loc o razie.

Audierea persoanelor reținute la 26 octombrie 1976 nu a adus elemente decisive polițiștilor. Timp îndelungat, ei au pretins că numele lui Albert Spaggiari le-a fost dat de către doi dintre prezumtivii spărgători — Alain Bournat și Francis Pellegrin — după un îndelungat și răbdător interogatoriu. Adevărul este mult mai prozaic: unul dintre informatorii poliției, cunoscut ca tăinuitor, a raportat anchetatorilor că un individ a luat contact cu el pentru a-i vinde mai multe lingouri de aur. Individul a recunoscut în persoana vînzătorului grăbit pe Albert Spaggiari. Bournat și Pellegrin nu au făcut altceva decît să confirme informațiile privitoare la Spaggiari: în afara unei condamnări în anul 1954, în Indochina, și o alta în 1962 pentru participare la O.A.S. (organizație de extremă dreaptă — n.t.), dosarul acestui simpatizant convins al extremei drepte nu mai conținea nimic, în afară de un document al Organizației centrale de informații a S.U.A., C.I.A., în care agenții ai acestei centrale declară că în septembrie 1976 au primit vizita lui Spaggiari, care și-a recunoscut rolul în spargerea de la Nisa și le-a propus să reia performanța la Paris, la sediul Partidului comunist.

În sfîrșit, Spaggiari este descoperit și arestat în vila sa din Bézaudun, unde se ocupa de... creșterea găinilor. O arestare a cărei usurință ridică semnul de întrebare: pentru ce acela care dorea să apară drept creierul bandei și-a asumat riscul de a rămîne pe loc, cu toate că era imposibil să ignore operațiile pe punctul de a fi declanșate? Cele 24 de ore îi erau mai mult decît suficiente pentru a dispare, iar aeroportul din Nisa oferea nenumărate destinații îndepărtate.

Bert nu s-a neliniștit însă pentru că avea „asigurările" sale. Unul dintre amicii săi, funcționar al poliției din Nisa, îl

SPECIALIȘTI ROMÂNI ÎN AFRICA

1000 de operații la Sao Tomé

Cîteva insule pierdute în Atlantic. Pînă la coasta africană cea mai apropiată, deci pînă în Gabon — 300 de mile marine. Practic, oamenii sînt singuri aici, ei, cerul, pămîntul și apa. Republica Democratică Sao Tomé și Principe ocupă o suprafață cam cît Oltenia, dar numără doar vreo sută de mii de locuitori, risipiți în cîteva orășele, sate și cătune de junglă. În unele cazuri, cinci sau zece colibe izolate constituie un cătun. În capitala Sao Tomé trăiesc 11 000 de locuitori. Apă, cer, pămînt și, mai ales, soare. Fiindcă ecuatorul taie cu o brazdă de foc acest colț al Africii. Aici a sosit, la 13 noiembrie 1975, Petre Pribeagu, medic principal chirurg la Spitalul clinic „Grivița", din București. Cînd a coborît din avionul „Fokker" era singurul chirurg de pe insule !

Cu prilejul vizitei în țara noastră, președintele noului stat african, Manuel Pinto da Costa, rugase ca să se trimită, sub formă de ajutor de urgență, medici români, fiindcă situația devenise, în adevăr, extrem de critică. După plecarea autorităților portugheze rămăseseră în Sao Tomé și Principe șase medici : doi portughezi naturalizați și patru localnici, din care, însă, unul a fost numit ministrul sănătății, iar al doilea, o femeie, director în Ministerul Sănătății nou înființat. Așadar, doar patru medici practicanți pentru un teritoriu cît Oltenia, cu drumuri de acces tăiate de ocean. Iar printre ei, nici un chirurg! Aceasta însemna că o banală apendicită, o simplă fractură, o rană infectată, o naștere cît de cît dificilă se soldau, în cele mai multe cazuri, cu moartea. Oamenii își așteptau resemnați sfîrșitul, pe coridoarele spitalului central din Sao Tomé, nici un medic neîndrăznind să-i opereze, nefiind de specialitate. Iată condițiile dramatice pe care le-a găsit la sosire medicul bucureștean.

În cele opt luni petrecute în acest îndepărtat colț al Africii negre, în care niciînd nu se auzise de România, Petre Pribeagu a efectuat peste **o mie de operații**, din care unele durau trei și patru ore. Și nu trebuie scăpat din vedere că se desfășurau, de regulă, doar în patru zile din săptămînă, celelalte fiind rezervate consultațiilor. Nu rare au fost situațiile cînd medicul acorda, la rînd, 100 și chiar 120 de consultații de chirurgie ; alteori, nu lăsa din mînă bisturiul timp de 36 de ore.

În primele cîteva luni, pentru a rezolva cazurile urgente care se aglomeraseră înainte de venirea sa, a operat, în fiecare zi și în fiecare noapte, șapte zile pe săptămînă. Spiritul său umanitarist, înalta conștiință a datoriei de medic sînt evidențiate, între altele, într-un document destul de neobișnuit pe care i l-a înmînat, la terminarea misiunii sale, ministrul sănătății, Carlos Alberto Monteiro Dias de Graça. **„În îndeplinirea funcțiunilor sale** — se arată, între altele, în document — **el a dat deplină satisfacție autorităților din Sao Tomé și Principe, datorită înaltei competențe tehnice și eminentelor cunoștințe științifice și profesionale. Totodată, el a făcut dovada unui înalt spirit umanitar, dedicîndu-se, zi și noapte, muncii sale".**

Dar dincolo de hîrtiile oficiale, chiar redactate în termeni atît de călduroși, rămîne recunoștința oamenilor simpli, a sutelor și miilor de pescari și țărani, de bărbați, femei, copii din nestiute cătune din junglă, pe care acest demn sol al României socialiste i-a salvat de la moarte.

...Fetița de opt ani, Josefina, cu țeasta zdrobită în urma unui accident de circulație (oasele îi pătrunseseră, literalmente, în creier) și pe care Petre Pribeagu a operat-o, deși el nu era de specialitate neurochirurg. O lună mai tîrziu, Josefina alerga voioasă pe coridoarele spitalului.

...Pescarul din insula Rolas, care, într-o noapte, s-a prezentat cu mîna mușcată de rechin, atîrnînd ca o zdreanță.

...Bătrînul țăran suferind de o hernie atît de avansată încît era nevoit să-și poarte intestinul protuberant pe o lopată de lemn.

Repetăm : peste o mie de operații în opt luni, și tot atîtea ființe salvate, fiindcă nici un pacient nu a sucombat, performanță chirurgicală remarcabilă în sine, chiar făcînd abstracție de condițiile de extremă izolare în care a fost realizată.

Asistența medicală acordată nu a constat numai în actul operator propriu-zis, ci și într-o acțiune minuțioasă de pregătire a cadrelor localnice. Petre Pribeagu a reorganizat secția de reanimare și transfuzii a spitalului central din Sao Tomé, a ținut, din proprie inițiativă, în rarele sale momente de răgaz, cursuri de perfecționare pentru cadre medii, începînd cu prelegeri privind primul ajutor și terminînd cu abordarea unor probleme complicate, de pildă, reechilibrarea electrolitică a marilor deshidratați. În zone toride ca Sao Tomé și Principe aceste cunoștințe sînt cu atît mai necesare.

Aceste insule fuseseră, pînă acum cîțiva ani, o vastă închisoare, la figurat, dar și la propriu. Aici se afla un loc de detențiune de tristă celebritate a regimului fascist portughez în care fusese întemnițat cîndva și actualul premier Mario Soares. Sao Tomé este una din cele mai vechi colonii portugheze : timp de cinci secole insulele s-au aflat sub dominația străină, care a lăsat urme adînci. În acest ținut de pescari nu s-au creat, în cinci veacuri, nici o singură făbricuță, nici măcar un atelier de plase și unelte pescărești ; în această uriașă plantație de cacao, cafea, piper, banane, palmieri nu se prelucrează industrial nici măcar o nucă de cocos ; acest mare exportator de copra importă saci de copra ; în insulele atît de bogate în cafea și cacao se importă pînă și bomboanele de ciocolată, care se vînd la prețuri prohibitive; cresc aici trei recolte de porumb pe an, dar nu există nici măcar o singură moară ! Iată ce a însemnat exploatarea colonială !

Petre Pribeagu a fost, se pare, unul dintre primii români care au pășit în Sao Tomé, primul chiar, excepțînd un reprezentant diplomatic care l-a precedat într-o vizită de cîteva zile. El a luptat cu armele nobilei sale profesiuni împotriva apăsătoarei moșteniri a colonialismului. Nu a fost actul unui om izolat, ci una din întruchipările concrete ale solidarității active, a sprijinului acordat de România socialistă acestui stat african care a pășit pe drumul unei dezvoltări proprii.

Spuneam că dincolo de documente și de cifre, rămîn recunoștința vie, căldura umană. Cînd, după expirarea stagiului său, doctorul Petre Pribeagu s-a dus la aeroportul Sao Tomé, de unde trebuia să-și ia zborul spre patrie, a avut o emoționantă surpriză. Fără ca să-l fi prevenit cineva, se aflau acolo înalți demnitari și sute de localnici (amintim că populația totală a orașului Sao Tomé nu depășește 11 000), care aflaseră despre plecarea sa și care au ținut să-i ureze drum bun și să transmită prin el depărtatei Românii gratitudinea lor. Sute de oameni, de la pescari la miniștri. Se auzeau șușoteli în mulțime : **„Tenho grande regreto para que a senhor doutoru da Rumania vai-se embora !"** („Ce rău ne pare că doctorul din România pleacă de la noi !"). Se aflau acolo, poate, și Josefina ; și țăranul cu cinci neveste și 44 de copii, întors și el de pe tărîmul umbrelor de medicul bucureștean ; și pescarul mușcat de rechin și cîți alții, toată această lume care a beneficiat de serviciile specialistului venit din România socialistă.

LIONEL NIȚESCU ■

— o afacere politică?

informa, zi cu zi, de evoluția anchetei. „Creierul" știa să fie generos cînd era cazul... Dar un grăunte de nisip va pune bețe în roate acțiunii atît de bine pusă la punct de către fostul parașutist : serviciul care emitea mandatele de arestare nu se găsea la Nisa, ci la Marsilia, chiar la sediul Serviciului regional al poliției judiciare. În felul acesta, informatorul din Nisa nu l-a putut avertiza la timp pe Spaggiari !

La 27 octombrie au început primele interogatorii, dar Spaggiari s-a refugiat într-un mutism complet. În ziua următoare arestării sale, un alt informator anunță poliția că în vila lui Spaggiari de la Bézaudun se află un depozit de arme. Dar nu „o colecție de arme vechi", așa cum au afirmat unii, ci un adevărat arsenal, cu arme de toate calibrele, de la P 38 la pistoale mitralieră și terminînd cu muniții și explozive ! Cei care au făcut percheziția întocmesc un inventar pe trei foi și jumătate, dar, în mod curios, documentul va dispare din dosarul anchetei !

Veritabil nod al afacerii Spaggiari, această descoperire a armelor va da naștere unei tocmeli neobișnuite. Neliniștit de faptul că, în această situație, soția sa „Audie" va fi interogată, Bert propune o tranzacție : în schimbul armelor — recunoașterea spargerii. Adică, dacă vor fi „uitate" armele, el va fi gata să-și asume responsabilitatea spargerii. În același timp, invocă, în apărare, un martor — și uimitor — indică numele unei personalități din Ministerul de Interne. Bert susține că persoana în cauză era la curent cu traficul de arme pe care-l practica, în numele unor rațiuni pe care nu le mai numește.

Se pune întrebarea : care era destinația armelor ?

Bert nu oferă nici un fel de explicații, dar faptul că acceptă să recunoască furtul a circa 60 de milioane de franci, cumpărînd astfel tăcerea asupra lotului de arme, vădește importanța pe care acestea din urmă o aveau în ochii fostului parașutist.

Unii anchetatori presupun că descoperirea de la Bézaudun este legată de afinitățile ideologice ale lui Spaggiari. Fost parașutist, fost membru al O.A.S., el a rămas un militant de extremă dreaptă și a întreținut relații în toată Europa occidentală. A petrecut mai multe luni la München, oraș care a rămas un centru al neonazismului, iar după un timp, a mărturisit polițiștilor că a activat în folosul unei organizații de intrajutorare a militanților „naționaliști", denumită de el „Catena". Nimeni nu a găsit însă nici cea mai mică urmă a acestei organizații la Torino — oraș desemnat de Bert ca reședință a acestei organizații — în schimb aici funcționa „Centrul italian de documentare, acțiune și studii" (C.I.D.A.S.), care propaga o ideologie fascizantă. Această organizație avea în Franța relații cu așa-numitul „Grup de cercetări și studii asupra civilizației europene", care, prin luxoase broșuri, exaltă, în fond, diverse aspecte ale doctrinei naziste. Spaggiari are vechi prieteni de pe timpul Algeriei franceze, care militează în mai toate mișcările de extremă dreaptă de pe malurile Mediteranei, ca și în mișcarea „Noua ordine" din Italia, organizație care are nevoie de arme pentru campaniile sale teroriste în peninsulă. Oare armele găsite în împrejurările mai sus arătate erau destinate „Internaționalei Negre" ? Această ultimă chestiune nu a fost ridicată în cursul anchetei.

În fața întorsăturii luate de afacerea Spaggiari, polițiștii din Nisa au trimis un raport la Paris, semănînd neliniștea în Direcția centrală a poliției judiciare. Directorul adjunct s-a deplasat la Nisa și, la sfîrșitul unei lungi nopți, în ziua de 29 octombrie, s-a aflat că Spaggiari și-a recunoscut vina de a fi fost instigatorul spargerii de la „Societatea generală" din Nisa !

Începînd din acest punct ancheta și-a urmat cursul normal. Armele au fost uitate și nu s-a mai vorbit decît de cîteva biete flinte. Bert a fost interogat, a fost dus la reconstituiri și confruntări, dar pe „Audie" nu a deranjat-o nimeni. În luna februarie 1977 ea a plecat în Republica Centrafricană, iar la 10 martie, Spaggiari a evadat din Palatul de justiție...

Și pentru a-și încheia aureola — o ultimă lăudăroșenie : jurnalele au primit cărți poștale cu „Salutări de la Albert !"

Trei săptămîni după evadare, soția sa a fost arestată pe cînd cobora dintr-un avion venind de la N'Djamena, dar a fost eliberată la 19 aprilie ! Polițiștii declară că Bert este căutat cu înfrigurare, neștiind însă dacă el se află la capătul lumii sau într-o mahala din Nisa. Dar oare cine mai dorește cu adevărat ca Bert să fie regăsit ?

MONDO UMANO ?

„Monștrii pe ecrane, în sală — groaza"

E oare hazardat acest titlu lipsit de echivoc al unuia din articolele publicate de „Le Nouvel Observateur" ? Hotărît lucru, nu. Și iată cum demonstrează amintita revistă afirmația ei : „Ieșiți înspăimîntați din întuneric, din adîncuri subterane sau marine, monștrii de pe ecrane coboară parcă spre noi. Și ei continuă să năvălească pe ecranele noastre... (din Franța — n.n.). Emigrați din junglele lor preistorice și necunoscute pe hărțile civilizației, monștrii de genul King Kong seamănă, incontestabil, panică în orașele populate".

Cum se va vedea, nu este vorba doar de King Kong și așa se face că revista „U.S. News and World Report" este nevoită să constate că „indignarea față de violența în cinematografie se răspîndește cu rapiditate". Și tot același hebdomadar relatează că într-un film recent — **Prevestirea** — un om este decapitat cu o bucată de sticlă ; în **Omul de la Maraton** un personaj este torturat cu o bormașină de dentist înainte de a începe o orgie sîngeroasă ; zeci de oameni sînt arși de vii în urma unui gest de răzbunare al unei tinere în filmul **Carrie.**

Firește că revista a reținut doar cîteva dintre cazurile ce ilustrează clar tendința spre violență în cinematografia occidentală. Dar tot „U.S. News and World Report" subliniază că aceste pelicule suscită proteste tot mai numeroase și cereri de a se proceda la o reorganizare a acestei industrii. Faptul este cu atît mai necesar cu cît o publicitate bine regizată, bine plătită și bine susținută face ca filmele de groază să atragă un mare număr și în continuă creștere de spectatori. Dealtfel, pe la începutul lunii mai a.c., filmele **Prevestirea** și **King Kong** se apropiau de baremul necesar pentru a figura pe lista celor zece pelicule care au realizat cele mai mari încasări din toate timpurile. În acest grup sînt incluse filme precum: **Făcălie. Vrăjitorul, Turnul infernal** etc. și, desigur, lor li se vor alătura altele de groază care rulează deja pe ecrane sau vor apărea în curînd pe piață, ceea ce, spun producătorii, ar contribui la realizarea unor încasări care să rivalizeze cu nivelul record de încasări de 2,1 miliarde dolari în 1975.

În fața acestui veritabil avînt al filmelor de groază s-au încercat soluții de contracarare a efectelor nefaste. În unele orașe occidentale se dorește doar atenuarea efectului nociv al acestor filme printr-o legislație care limitează accesul tinerilor la pelicule de groază. Altele — care n-au făcut nimic — doresc să introducă aceste restricții în timp ce unele nu reacționează deloc. La rîndul lor, criticii condamnă amploarea cu lux de amănunte a scenelor sîngeroase. Cîndva doar sugerate, azi crimele, violurile, bătăile și tortura sînt evidențiate prin tot felul de procedee care de care mai șocante. E vorba, cu alte cuvinte, de „un trafic cinic și computerizat de violență". Aceste lucruri le constată la fața locului oameni de artă și reviste de specialitate. Astfel, pentru producătorul independent de filme din Houston, James Blue, „de la al doilea război mondial încoace producătorii de filme au încercat să înlăture toate tabuurile și au reușit destul de bine. Acum merge aproape orice". Pentru publicația „Film and Broadcasting Review" s-ar putea ca cei ce produc asemenea filme „să nu aibă o bază ideologică antiumană dar atunci cînd, de dragul unor cîștiguri rapide, recurg la asemenea maculatură **ei denigrează de fapt valorile umane".** Atunci, ce-i de făcut pentru ca asemenea filme să nu mai răspîndească și să cultive abrutizarea ?

PETRE NICOLAE ■

De ce retrogradează echipele?

O scrutare a clasamentului de jos în sus ne lămurește foarte rapid de ce unele echipe sunt deja condamnate. Explicațiile sunt mai multe. Cea mai importantă : absența efectivelor, adică a unor nume care, cît de cît, să garanteze o întrecere de la egal la egal cu „călifarii" primei divizii. Pentru oricine prezența echipei **F.C.M. Galați** între primele 18 formații ale țării era, evident, o carte la cacialma. Formația de pe malul Dunării, cu o excepție sau două, prezenta niște anonimi care, la Focșani, puteau să facă față dar la București mai puțin. Nu exclud posibilitatea ca echipe cu nume necunoscute să bată echipe cu nume consacrate. Dar într-o cursă de regularitate, cum e campionatul național, e greu de imaginat că **Orac** și cu **Oană** pot să facă față lui **Dumitru** și **Iordănescu**, lui **Dinu** și **Dudu Georgescu**, lui **Balaci** și **Beldeanu** și așa mai departe.. E vorba de o inegalitate de clasă fotbalistică, care, din plecare, spune totul. Sigur că echipa gălățeană s-a comportat onorabil pînă la un moment dat cînd, văzînd că nu mai sunt șanse de salvare, a început să împartă, în dreapta și în stînga, gratiile ei.

În ce privește pe **Progresul**, alei lucrurile stăteau ceva mai bine : numele nu erau chiar atît de necunoscute ; un **Iorgulescu**, **Tevi** și **Apostol** și-ar dori și **Dinamo**. Dar cu trei jucători nu se face o echipă. Schimbarea lui **Mateianu** a fost întrucîtva justificată dar noile soluții n-au dus, după cum s-a văzut, la un rezultat mai bun. Nu poți să te bați cu pușcile contra tunurilor. Soarta bancarilor putea fi evitată cu puțin noroc și cu transferuri mai fericite.

Dar iată cazul **Rapidului** : aici, lotul era destul de bunicel ; se pierduseră cîteva piese cam petrecărețe dar apăruseră juniori foarte buni. Un aventurism al antrenorului și chiar o lipsă de șansă explică de ce a căzut acest iubit club în categoria a doua a fotbalului nostru. Dar asta nu este o explicație suficientă. Candidații mai serioși la retrogradare care erau F.C. Constanța și Corvinul Hunedoara au reușit, prin cunoscutele manevre din această primăvară, să îndepărteze de ele acest pahar amar. Posibilități financiare mai bune, drukeri abili, cu neamuri la Ierusalim, cîte un arbitru-doi, acolo, și ceea ce noi am prevăzut cu toții s-a întîmplat : lanterna a fost pasată altora și, din toamna viitoare, o luăm de la cap : un punct de colea, două de dincolo, în sfîrșit o mînă spală pe alta...

Pentru noi, misterul retrogradării trebuie dezlegat la echipele așanumite de mijloc pe care nu le voi numi, dar care se tîrăsc de ani de zile între locurile 5 și 15. Este un pluton compact dar vesel, elastic, binevoitor, cu buzunare mari, care poate să scoată orice rezultat, după necesitate... Să nu credeți că oferirea de puncte se face totdeauna direct. Asta ar bate prea tare la ochi. Punctele se oferă în lanț : pe la Ploiești, cum se spune. Un calcul amănunțit stabilește din timp pierderi și cîștiguri, bine împărțite și atunci comedia este perfectă. Deci, amatori de a nu retrograda, fiți cu ochii pe echipele de mijloc ! Ce caracterizează o echipă de mijloc ? Ea începe tare campionatul cîștigînd destule puncte pentru ca să aibă ce negocia mai tîrziu. Echipele de mijloc au ele grijă să nu calce în strachini. Un cunoscut antrenor se ocupa, înaintea încheierii campionatului, cu pronosticuri. El dădea sigur cine la cine va pierde, cu cîteva săptămîni înainte. Controlați și veți vedea că toate prevederile lui s-au adeverit.

Deci, trăiască echipele de mijloc !

EUGEN BARBU ■

Povestea unui campion

„Ieri, 3 iulie, la Varna, Bogdan Marinescu a devenit campion balcanic la talere aruncate din turn, cu 2 puncte înaintea marelui favorit, Adalbert Oster" (Agerpres).

Poate că știrea de mai sus, risipită recent de teleimprimatoarele agențiilor de presă, n-a surprins decît lumea restrînsă a tirului românesc, poate că nici n-ar fi fost firesc să fie altfel, judecînd după rezultatul cu care s-a cîștigat la Varna, 187 de talere din 200, neajuns încă în preajma performanței spectaculoase. Iată, însă, că victoria doctorului Bogdan Marinescu ne îndeamnă totuși la scris, spre a dezvălui cititorilor povestea unei biografii aparte, traversată de necazuri și traversată de bucurii, ca mai toate viețile noastre, iar dacă ne încumetăm la această întreprindere, o facem deopotrivă pentru omul în cauză și pentru simbolurile cu care se însoțește, pentru pilda și tulburătoarea frumusețe a unei cariere sportive.

I-a fost dat lui Bogdan Marinescu să devină, în 1963 și 1965, dublu campion european de tir pentru juniori, la Brno și Lisabona, adunînd în jurul precocelui său talent vorbe de laudă și de respect, prevestind o ascensiune dintre cele mai strălucitoare, garantată de îndeminarea și perseverența lui ieșite din comun. Evoluția a urmat traiectorii firești vreme de cîțiva ani, nu mulți, după care într-o zi, mai exact într-o vinere mohorîtă de toamnă, un accident de vînătoare fără noimă și fără explicații, în care și-au dat mîna imprudența și nesansa, i-a stins lui Bogdan Marinescu, pentru totdeauna, ochiul drept. Ochiul de campion.

Rugați să-și dea cu părerea, specialiști de tot felul, începînd cu oftalmologii și terminînd cu antrenorii de tir, și-au declarat neputința, retragerea prematură a campionului din activitatea competițională devenind, peste noapte, un fapt împlinit, asupra căruia toată lumea a căzut de acord, cu compătimirile și vorbele blinde de rigoare.

Un singur om a avut tăria să creadă altfel. După cîteva luni de omenească derută și amărăciune, Bogdan Marinescu a hotărît să se reapuce de tir, conștient că urmărește o țintă mai aproape de vis decît de realitate, înțelegînd că nu-i rămîne de completat vreun drum, ci de luat unul de la capăt. Dar reintoarcerea pe poligon s-a dovedit, din păcate, dintre cele mai triste. Învingătorul de altădată, obișnuit cu 95 de talere sparte din 100, ochind abia 21 de farfurioare zburătoare. A fost sfătuit să renunțe și să nu mai irosească muniția, explicîndu-i-se că încercarea lui e, după toate teoriile și după toate practicile, sortită eșecului, căci așa cum Năstase nu va ajunge vreodată campion jucînd tenis cu mîna stîngă, nici el nu va mai ajunge vreodată să tragă într-un concurs.

Dotat cu ambiția de a duce la bun sfîrșit orice treabă începută, n-a dezarmat, nici în fața evidenței și nici în fața privirilor ironice ale foștilor colegi, a strîns din dinți și a mers mai departe, convins că omul poate găsi în el însuși resursele de a se învinge. Deprinderile vechi, altădată unul din argumentele decisive ale campionului, deveniseră o frînă, a luptat cu ele și le-a biruit, cu prețul multor sacrificii și al multor cazne. A trebuit să-și găsească alte reflexe și le-a găsit. A trebuit să schimbe umărul și l-a schimbat. A trebuit să-și educe degetul arătător de la mîna stîngă și l-a educat, făcîndu-l să zvicnească la zborul razant, de rîndunică, al talerului.

Povestită așa, în două vorbe, reîntoarcerea lui Bogdan Marinescu poate părea simplă, dar n-a fost. Neștiut de nimeni și departe de trufiile altora, asistentul universitar și chirurgul de recunoscut renume al clinicii de la „Giulești" s-a antrenat mereu printre picături, ajungînd la poligon după o naștere asistată și plecînd de acolo pentru o alta. A refuzat scoaterile din producție, pentru că nu le-a înțeles sensul. A refuzat diversele loturi, pentru că a fost mereu străin de orice vanitate. N-a cerut nimic și, firește, n-a primit nimic, surprinzînd și derutînd prin lipsa pretențiilor într-un perimetru în care acestea, mai mult sau mai puțin justificate, se suprapun și uneori se încaieră. A concurat la Varna pe perioada concediului de odihnă, iar victoria lui de acolo, în care numai el însuși a crezut pînă la capăt, cîștigă prin cele de mai sus și poate prin altele, scăpate grabei noastre, sensuri omenești și sportive dintre cele mai nobile, oferindu-ne tuturor un exemplu de frumusețe morală cu adînci semnificații.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Cînd eram junior, idolul meu se numea Constantin. Astăzi însă postul pe care a jucat Beckenbauer m-a cîștigat definitiv!

Constantin Ștefănescu este născut la 26 martie 1951, în București, cartierul Ghencea. Primul club : Steaua București (antrenori Romeo Catană și Vasile Zavoda la copii și juniori, Ștefan Covaci și Ștefan Onisie la seniori, începînd din 1969). Din 1973 la Universitatea Craiova. Are 24 de prezențe în echipa națională de juniori, 5 în cea de tineret, tot 5 în echipa secundă a țării. O singură dată pînă acum în lotul primei echipe reprezentative, mai 1977, cînd a făcut deplasarea, fără să joace, la Zagreb pentru meciul Iugoslavia — România (0—2). Căsătorit, un copil. Student în anul IV la Facultatea de științe economice din Craiova, secția economia industriei.

— Costică Ștefănescu, de curînd ai devenit primul cîștigător al clasamentului de constanță în jocuri bune, numit TOP „FLACĂRA" — FOTBAL. Ai acumulat exact 128 de puncte din 15 note (12 în campionat, 3 în cupă), cronicarii de fotbal ai revistei noastre acordîndu-ți de trei ori nota 10, de cinci ori 9, de patru ori 8 și de trei ori 7. În doar cinci meciuri de campionat din returul campionatului n-ai primit nici o notă peste 7. Faptele amintite atestă o constanță remarcabilă în jocuri de valoare. De fapt, după părerea mea, și nu numai a mea, Costică Ștefănescu a fost primul jucător al sezonului primăvară-vară, un merituos laureat al „top"-ului revistei Flacăra. Ce ai de zis ?

— Ca o cinste care mă bucură și care, în același timp, mă scoate în ochii tuturor iubitorilor de fotbal, deloc puțini în țara noastră. Cu alte cuvinte, deși nu vreau să spun cu orice preț vorbe mari, trofeul la care te-ai referit mă obligă foarte mult abia de acum înainte, adică mă obligă la jocuri cel puțin la fel de bune ca meciurile din sezonul încheiat, ba chiar mai bune. Vreau însă să subliniez că finalul acestui sezon m-a avantajat, atît pe mine cît și pe colegii de echipă, pentru că ne-a găsit într-o formă foarte bună, cu resurse, dovadă și meciul din finala „Cupei", cu Steaua. Cred că ne-am antrenat foarte bine încă de la începutul sezonului, acea perioadă de iarnă la care antrenorul Constantin Teașcă ține enorm, și rezultatele acestei pregătiri s-au văzut în final. Practic, Universitatea și-a depășit anul acesta toate angajamentele : își propusese locul 4—5 în campionat și a venit pe 3, își propusese finala „Cupei" dar a și cîștigat-o ; și-a mai propus și o reală întinerire a lotului, acțiune care, iată, a devenit în cele din urmă extrem de substanțială...

— Spune cîteva cuvinte despre Universitatea de azi.

— Este una dintre cele mai tinere echipe ale fotbalului românesc în clipa de față ! „Decanul" de vîrstă este bunul meu prieten Marcu, după care urmez eu, cu 26 de ani... Echipa este deci încă în formare și fără îndoială că există mari posibilități de creștere valorică. Am ocupat un loc bun în clasament, am cîștigat Cupa României, dar după părerea mea Craiova poate urca mai sus în următorii ani. Asta depinde numai de noi și de antrenorul nostru, Constantin Teașcă.

— Să nu uităm un lucru esențial pentru interviul nostru : transformarea unui fost mijlocaș ofensiv, aflat foarte aproape de plafonare, într-un „libero" de clasă certă, care bate cu insistență la porțile echipei reprezentative. După finala cu Steaua, cronicarii au scris că Ștefănescu a jucat, practic, fără greșeală. Povestește-ne istoria acestei spectaculoase transformări.

— Mai întîi nu trebuie să se uite că eu am început fotbalul pe cînd în țara noastră numai cei care citeau reviste străine de specialitate auziseră despre jucătorul „liber". Generația mea este cea a lui Beldeanu, Broșovschi, Ispir, Dumitru, Iordănescu, Naom — cu care am jucat împreună în două turnee U.E.F.A. pentru juniori. La Steaua am debutat în 1969, într-un meci cu Rapidul pe care l-am cîștigat cu 2—0, iar începutul n-a fost deloc rău, ba chiar promițător. Ștefan Covaci alcătuia atunci o echipă nouă pentru Steaua, înlocuind jucătorii mai vechi, cum erau Constantin, Jenei, Creiniceanu, D. Nicolae, S. Avram, cu fotbaliști din generația mai tînără, ca Tătaru, Iordănescu, Cristache, Ciugarin, Naom și încă alții, printre care și Ștefănescu. Am preluat rolul lui Jenei, lucru care m-a obligat de la început să joc foarte bine. Am avut întotdeauna o tehnică bună, cu ambele picioare, încît rolul de a conduce, din spate, atacul nostru mi se părea a fi cel mai frumos lucru din lume. Aveam pe spate numărul 10, deci îndeplineam sarcinile unui mijlocaș cu multă tentă ofensivă. Din păcate, după numai un an de zile, cînd deveniserm titular, au survenit cîteva accidentări succesive, în special la glezna dreaptă, care m-au ținut multă vreme departe de gazon. Cînd am revenit am jucat sporadic, așa că am fost încîntat cînd am plecat la Craiova, printr-un schimb cu Sameș, unde am intrat și la facultate. La Universitatea am găsit însă un cu totul alt stil de joc față de Steaua, cu accent pe apărare și cu contraatacuri rapide prin cele două extreme de viteză, Marcu și Țarălungă. De acolo, de la margine, se aruncau spre carcul advers centrări înalte, pentru fruntea lui Oblemenco sau Bălan. Mi-au trebuit vreo 6 luni pentru a-mi reface complet musculatura coapsei drepte, apoi mi-au trebuit multe meciuri pentru a-i face pe craioveni să uite „celebrul" lor cuplu de mijlocași Strîmbeanu — Ivan, doi oameni care jucaseră împreună și pentru Craiova vreo 9—10 ani de zile. Am fost însă foarte bine primit încă de la început, iar echipa s-a sudat sufletește de la meci la meci. Aveam tot timpul în atenție declanșarea pasei lungi, pentru extremele noastre. În 1974 am cîștigat campionatul cu Universitatea, dar din C.C.E. ne-a eliminat echipa suedeză Advidaberg. Amintesc de meciurile cu suedezii pentru că s-a spus că în jocul retur, din deplasare, eu am făcut cea mai bună partidă de cînd venisem la Craiova. În 1975 am jucat finala „Cupei" cu Rapid, pe care am pierdut-o la mare luptă, după ce am condus cu 1—0 și am mai marcat un gol valabil, anulat de arbitrul Raineș din niște motive pe care nici pînă azi nu le știe nimeni ! Am jucat apoi în Cupa U.E.F.A., unde însă Steaua roșie ne-a servit o lecție s-o ținem minte, cîștigînd cu 3—1 la Craiova. În campionatul următor unitatea sufletească a mai slăbit, s-au ivit tot felul de discuții între ființa jucători, de o parte, și antrenorul Cernăianu, de cealaltă. Ca întotdeauna, din păcate, în fotbalul nostru dreptate li s-a dat lui Deselnicu, Oblemenco și compania. Așa s-a făcut că din vara anului trecut l-am cunoscut pe antrenorul Teașcă. El a impus cu mare rapiditate schimbarea multor concepții, de joc în primul rînd, dar și de viață, de antrenament, de și despre fotbal în general. A făcut și foarte multe modificări în lotul echipei, aducînd jucători noi, tineri, foarte talentați. Despre mine — mi-a spus-o mult mai tîrziu — a crezut că nu mă voi putea încadra în jocul echipei, neflind pregătit fizic la nivelul preconizat de dînsul și neintrînd, ca stil de joc, în noua concepție pe care dorea s-o impună...

— ...Mărcaj strict în faza de apărare, joc cu „libero", foarte multă mișcare în teren, cu pase de pe poziții viitoare, evitarea pe cît posibil a centrărilor înalte, cu accent pe pasa înapoi, la semiînălțime... N-am aflat însă cum ai ajuns pe postul de „libero", sau de fundaș central de acoperire, cum se mai spune.

— Totul a început la un meci amical pe care l-am susținut la Făgăraș. „Libero"-ul de atunci, Deselnicu, nu prea respecta indicațiile de joc. La meci asista și redactorul șef al revistei dumneavoastră, tovarășul Adrian Păunescu. A lui a fost ideea ca, după pauză, să intru eu și să joc în locul lui Deselnicu. Antrenorul Teașcă n-a fost însă mulțumit pe de-a-ntregul atunci, așa că o vreme tot mijlocaș de acoperire am rămas, jucînd în fața celor doi fundași centrali. Mă pregăteam însă foarte serios, încercînd să pun toate ideile antrenorului în aplicare, și duceam o viață ordonată, fără reproș. După alte patru, cinci etape au survenit accidentarea lui Constantinescu și suspendarea lui Deselnicu, fundașii noștri centrali, astfel încît C. Teașcă a revenit la ideea de a mă trece „libero". Primul meci oficial a fost cel de la Reșița (2—3), iar de atunci n-am mai lipsit nici un minut din teren, exceptînd un joc în care am ieșit la pauză, fiind accidentat.

— Ce înseamnă acest post, astăzi, pentru tine ?

— Înseamnă, de ce să n-o spun, aproape o nouă viață de fotbalist. Mi-am reconsiderat întreaga viziune despre jocul de fotbal. M-am antrenat ca niciodată în viață, poate pentru că m-am și speriat niței de răspunderea pe care o am acum. A trebuit să renunț la jocul de fantezie, cu multe driblinguri și, uneori, pase date mai superficial, pe care-i făceam la mijlocul terenului, în favoarea unui joc de seriozitate, sobrietate, responsabilitate. M-au ajutat mult intuiția și plasamentul. Mi-au mai rămas de îmbunătățit detenta și viteza de reacție. De asemenea, mi se spune adesea că ar trebui să-i dirijez mai mult pe colegii mei de echipă, dat fiind că postul de „libero" este cel de pe care jocul se vede cel mai bine, în adîncime. Cînd eram junior, evident că mi-a plăcut foarte mult Beckenbauer, dar idolul meu se numea Constantin... Astăzi însă postul pe care a jucat atîta vreme Beckenbauer m-a cucerit definitiv, mă pasionează de-a dreptul. Pur și simplu, nu știu dacă aș mai putea juca cu aceeași plăcere pe alt post, fie el și de atac !

— Ce spui despre tragerea la sorți în „Cupa cupelor" ?

— Am avut noroc, trebuie să recunoaștem. Ne vom califica în mod sigur — dacă vreți vă dau și un pronostic : 10—0 pentru Universitatea, în cele două manșe de jucat ! Dar nici Steaua și Dinamo nu sînt eliminate dinainte, dacă vor juca fără frică. În definitiv, n-au de pierdut decît șansa unei foarte mari performanțe. Și știi cum se spune în fotbal : balonul se-nvîrtește !

— Pentru tine, Costică Ștefănescu, în orice caz, mingea s-a învîrtit în ultimul sezon numai în favoarea ta... Ține-o tot așa !

— Mulțumesc.

DINU GRECU ■

racul

Farul abandonat

A fost un zvelt și tînăr far
La malul mării, veghe mării,
Nalt sub un cer fără hotar
Paznic statornic depărtării.

Cînd negura pe un catarg
Scria verdicte disperate
El arunca lumini spre larg
Ca mării malul să-i arate.

Lumina lui chema mereu
Spre țărmi de liniște și pace
Era la malul mării zeu
Deprins minuni din raze-a face.

...Dar ros de vremuri și furtuni
A suferit avarii grave.
Difuze razele, minciuni
Purtau din nalturi către nave.

Ademenite de-o lumină
Ce se schimba în fel și chip
Și-aflau sfîrșitul, fără vină,
Vapoarele-n tăcut nisip.

Al mării far, de altădat',
Căi lumina către mormînt...
La țărm a fost abandonat,
Alt far spre valuri luminînd.

Chiar dacă pleoapele-ostenite
Mai bat lumina-n putred port
Nici un vapor nu-și mai trimite
Drumul spre-al morții vag fiord.

Morala :

Nu s-au văzut ciudate nave
Ce, sub lumini amăgitoare,
Destinul de-mpărați pe mare
Și-l părăsesc la o chemare
De-a deveni, la țărm, epave.

NICOLAE DRAGOȘ ■

RIDENDO

Fotbal magnetic

Un tip cu o figură oarecum suspectă intră într-o încăpere în care se află un ins de circa 50—60 de ani. Urmează acest dialog :

Inventatorul : Bună ziua.

Specialistul : Ce doriți ?

Inventatorul : Dumneavoastră lucrați la federația de fotbal ?

Specialistul : Da. Dar de ce ?

Inventatorul : V-am întrebat.

Specialistul : Dar cine sînteți ?

Inventatorul : Un suporter. Dumneavoastră ce sînteți la federație ?

Specialistul : Trăgător.

Inventatorul : Ce fel de trăgător ?

Specialistul : Cu ochiul.

Inventatorul : Nu înțeleg.

Specialistul : Sînt observator. Mă duc la meci, observ și pe urmă fac un raport. Știți cîte rapoarte am făcut eu pînă acum ? Mii. Nici Balzac n-a scris cît mine. Rămîne-ntre noi : nu le citește nimeni.

Inventatorul : Da' să știți că acum ați încurcat-o. Ați încurcat-o rău ! V-a luat tare presa. Și publicul.

Specialistul (foarte trist) : Da. Și mai aveam doar un an pînă la pensie. S-ar putea să mă dea afară. Ca incapabil. Dar ce vină am eu ? Ce vină am eu că fotbaliștii joacă prost ? Că driblează prea mult ? Că n-au precizie ? Că șutează prin plopi ?

Inventatorul : Bineînțeles... Fotbaliștii sînt de vină. Ce să facă specialiștii ? Să intre în locul lor pe teren ?

Specialistul : Ți-o spun ca la un frate, deși nu știu cine ești : mi-e frică să nu mă dea afară. Ce-am căutat eu la federația de fotbal ? De ce n-am rămas eu la federația de oină, că eu în oină sînt specialist? M-a pus dracul să mă mut la federația de popice, c-avea mai multe plecări. Pe urmă la hochei. Și așa am avansat pînă la aia de fotbal. Specialist federal... Eu n-am fost jucător, n-am fost antrenor, n-am dat cu piciorul în minge nici cînd eram copil. Ai văzut ce zice presa ? Măsuri radicale. Pe mine mă rade primul.

Inventatorul : Domnule, vrei să te fac om, să te scot din necaz ?

Specialistul : Scoate-mă !

Inventatorul : Fii atent, te fac om. Eu sînt inventator. Asta e meseria mea. Pînă acum am inventat diferite chestii, una mai grozavă decît alta. Să-ți spun ultima mea invenție : fotbal magnetic.

Specialistul : Magnetic ?

Inventatorul : Știi să-ți ții gura ? Dacă mă ajuți să lansăm ideea, dăm pe din două. Și banii, și gloria.

Specialistul : Te ajut.

Inventatorul : Fii atent. Ideea e atît de simplă, că o să cazi de pe scaun. Ține-te bine. Ai unspe fotbaliști. Și unspe ghete. Aceste ghete vor fi niște ghete speciale. Adică cu crampoane magnetice. Mingea, la rîndul ei, va avea și ea o bucată de magnet înăuntru. Consecința : mingea va veni tot timpul spre cea mai apropiată gheată magnetică. Fără ca adversarul să-și dea seama.

Specialistul : Colosală ! E colosală !

Inventatorul : Înțelegi ? Adversarul lovește mingea, dar mingea nu poate ajunge decît la jucătorul nostru. Care nu are nevoie să fugă. Stă pe loc. Vine mingea la el. Nu mai e nevoie de condiție fizică, de talent. Și dumneata poți să joci fotbal magnetic. Mingea pare legată de picior. Ce zici ?

Specialistul : Domnule, iartă-mă că ți-o spun, ești genial. Vino să te pup. Dacă-mi dai mie ideea iau campionatul mondial, iau cupa campionilor, cupa intercontinentală, ajung celebru. Poate devin și antrenor emerit. Nevastă-mea ține la chestia asta. Suferă că n-am titluri și decorații. Cînd începem ?

Inventatorul : Ce să începem ?

Specialistul : Experimentarea.

Inventatorul : Dom'le, n-ai ce experimenta. Am experimentat eu. Merge perfect. Am experimentat pe copii.

Specialistul : E clar. Mîine o propun. Îi înnebunesc ! Îi scot din minți ! Covaci o să-și dea palme de invidie ! Deci totul pe din două. Spun că ideea ne aparține la amîndoi. Pe mine mă cheamă Popescu. Pe dumneata cum te cheamă ?

Inventatorul : Napoleon Bonaparte.

Specialistul : Îmi pare bine. (îi strînge mîna, afabil, după care cade, leșinat.)

ION BĂIEȘU ■

VERNISAJ RACUL

PETRE LUCA ■

N. VIZITEU ■

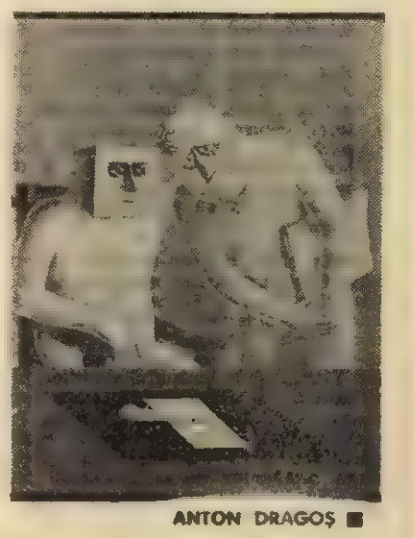

ANTON DRAGOȘ ■

LEONTE NĂSTASE ■

Vă prezentăm cîteva lucrări din Expoziția tinerilor caricaturiști — ediția a II-a — organizată de pagina de umor „RACUL" a revistei „Flacăra" și comitetul U.T.C. presă și tipărituri, care se va deschide simbătă, 16 iulie 1977, în stațiunea de odihnă a tineretului din Costinești. Aceeași expoziție va fi găzduită în luna august la Constanța și în luna septembrie la București

DIN CULISELE BOXULUI PROFESIONIST (XIII)

Nici pentru banii lui Rockefeller

Ciudad de Mexico. Octombrie 1968. Părăsim arena „Mexico". În autobuzul care ne duce înapoi în satul olimpic, George Foreman se laudă cu „aurul" său. *„A fost greu — ne spune el — dar greul de-abia acum vine, că trec la profesionism. Pentru mine turneul olimpic este prima carte de vizită pe care o prezint managerilor"*. Se freacă cu grijă pe față. Pometul drept îi este puțin tumefiat. Foreman, un băiat drăguț, cu figură de reclamă de săpun pentru copii, îl roagă pe antrenorul său să-i dea punga de cauciuc cu bucățele de gheață. Ne despărțim, urîndu-i succes.

Au trecut anii. Telexurile marilor agenții internaționale de presă ne-au anunțat isprăvile din ring ale „Uriașului" din Marshall, care în timpul copilăriei sale a „reușit" într-o săptămînă să spargă cu praștia geamurile a 200 de ferestre. Fiul unui muncitor de la căile ferate texane care are o familie cu 7 copii (toți băieți), George Foreman a fost de cîteva ori întemnițat pentru comportarea sa necorespunzătoare în „luptele de pe stradă", avînd un cazier de deținut juvenil. Mai tîrziu, urmînd sfaturile mamei sale Nancy, s-a cuminți, înscriindu-se la o școală de meserii. După ce a practicat fotbalul american și a făcut puțin atletism, Foreman s-a dedicat boxului cucerind în două rînduri celebra competiție „Mănușa de aur". După obținerea centurii olimpice, la vîrsta de 19 ani, Foreman a trecut la profesionism semnînd un contract cu antrenorul Dick Sadler. Acesta, foarte abil, pentru a-i face un palmares, l-a condus excelent pe colosul texan, oferindu-i adversari de mîna a doua. Dealtfel așa se explică că George Foreman, pînă a „ataca" titlul mondial deținut de Joe Frazier, a obținut 37 de victorii dintre care 34 prin K.O., fără să cunoască înfrîngerea. Cu un asemenea palmares, Foreman a primit titlul de „șalanger", cu toate că tehnica sa rudimentară n-a putut fi șlefuită de antrenorul Dick Sadler, care miza numai pe forța de lovire a lui Foreman, puțin comună. Impresionat de eficacitatea lui Foreman, managerul Teddy Brenner, bossul nr. 1 al arenei Madison Square Garden din New York, declara pe atunci ziariștilor că Foreman este cel mai dur boxer „al tuturor timpurilor" la categoria grea întrecînd prin forța loviturilor sale pe un Joe Louis sau Sonny Liston. La 22 ianuarie 1973, în orașul Kingston (Jamaica), fostul delincvent junevil reușește marea performanță de a deveni campion al lumii ca urmare a unei senzaționale victorii repurtată în mai puțin de 6 minute în fața fostului măcelar Joe Frazier. Ziariștii uluiți de maniera loviturilor dinamitate îl considerau pe Foreman un nou fenomen. Au urmat alte succese de prestigiu, Foreman „executîndu-l" chiar și pe ex-marinarul Ken Norton, unul dintre puținii învingători ai inegalabilului Cassius Clay. Foreman își ridiculiza adversarii, era invincibil, se născuse o nouă stea. Colosul texan se afla în plină glorie, dolarii săi făcînd... pui în afacerile comerciale în care campionul lumii se lansase cu succes. Dar a venit și „ziua cea neagră" pentru Foreman. El acceptă să-și pună centura în joc în fața lui Cassius Clay. Meciul desfășurat în orașul Kinshasa (Zair), la 20 octombrie 1974, s-a soldat cu o usturătoare înfrîngere a lui Foreman, învins prin K.O. în repriza a 8-a. Fostul campion, care nu progresase pe plan tehnic, primind o lecție de la Clay, care în continuare nu l-a mai acordat revanșa. Foarte deprimat, Foreman a mai susținut cîteva întîlniri în speranța că va reveni pe primul plan al categoriei. La 17 martie 1977 el l-a întîlnit pe Jimmy Young, într-un meci contînd ca semifinală oficială. Spre surprinderea generală, Jimmy Young a obținut decizia la puncte după 12 reprize reușind să-l trimită chiar o dată la podea pe Foreman. Zdruncinat serios în acest „șoc" al greilor, Foreman a fost internat la spital, după întîlnire, avînd leziuni craniene. Apoi se pare că a intervenit ceva în sistemul său nervos, comportarea sa devenind foarte curioasă, probabil ca urmare a loviturilor recepționate la cap. La ieșirea din spital, Foreman a declarat că s-a consultat cu mama sa și a ajuns la concluzia că trebuie să renunțe la box. Apoi el a arătat: *„Noua mea religie nu-mi mai permite să lupt în ring, să fiu un adept al violenței"*. Managerii au încercat să-i exploateze în continuare, însă Foreman a declarat că el nu mai este boxer și că de astăzi înainte se numește „Misionarul George". O telegramă de presă transmisă de agenția „France Presse" de la Houston, la 22 iunie 1977, a făcut multă lumină în cazul fostului campion mondial George Foreman. Uriașul din Marshall a spus : *„Nu mă interesează să mă întorc în box nici dacă mi s-ar da dolarii lui Rockefeller sau ai răposatului miliardar J. Paul Getty. Timpurile cînd am fost boxer sînt îndepărtate. Boxul mi-a devenit un sport străin. Nu aș mai pune mănușile de box nici măcar la antrenamente"*. Apoi, Foreman a declarat că este misionar și că nu va mai boxa pentru a fi fidel credinței sale (!). Fostul campion mondial a fost văzut prin mai multe biserici ținînd sub braț cărți religioase, într-o stare fizică necorespunzătoare (a slăbit în trei săptămîni 13 kg deoarece trebuie să țină un post religios !). Și iată cum acest boxer simpatic, pe care l-am cunoscut la Ciudad de Mexico, comparîndu-i figura cu o reclamă de săpun pentru copii, a ajuns, la numai 29 ani, o victimă a boxului profesionist, care i-a ruinat nervii, influențînd negativ asupra comportării și gîndirii sale. Cu toate că posedă trei case și 8 automobile, George Foreman s-a plîns reprezentanților presei internaționale spunînd : *„Va trebui să-mi vînd aceste automobile și casele pentru a-mi putea plăti impozitele față de stat"*. Este începutul ruinii.

PAUL OCHIALBI ■

Un secol al inginerilor dar și al sociologilor

Conf. dr. Achim Mihu (n. 1931) activează în cadrul catedrei de istorie-filosofie a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. Este autorul unor importante cărți de sociologie, între care amintim: Sociometria. Eseu critic, Sociologia americană a grupurilor mici, A.B.C.-ul investigației sociologice (2 vol.), Wright Mills și marxismul. A publicat numeroase studii și articole pe teme sociologice în volume și reviste românești și străine. În anul 1974, a predat la Universitatea din Columbia — S.U.A. — în calitate de „visiting professor", cursuri de sociologie marxistă.

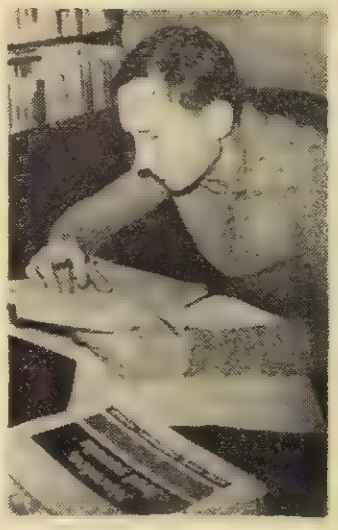

— ...Directorul ocupa, firește, scaunul din capul mesei. O masă grea, impunătoare, acoperită cu postav verde. Pe scaunele dimprejurul ei luaseră loc directorul adjunct și cel tehnic, inginerul șef, președintele sindicatului, inginerii șefi de secții. După cin și obicei, fiecare. Și, desigur, alături, reprezentanții aleși ai oamenilor muncii. Aleșii veniseră direct din secții, unii mai erau încă în salopete, erau obosiți și o arătau. Legislația este întru totul respectată. Ancheta sociologică pe care o realizam avea ca obiect studierea stilului de muncă al organelor colective de conducere. Am cercetat mai multe întreprinderi din județ și în toate se proceda conform legii. Legislația nu poate acoperi toate aspectele unei situații, toate relațiile. Se vorbește de „atmosferă" propice muncii, colaborării, întrajutorării. Or, „atmosferă" e mai cu seamă amănuntul care nu e cuprins în nici o legislație. Sociologul știe, cercetînd suma relațiilor și a cauzelor, să arate importanța reală a unor legături și a unor cauze. Vedeți dumneavoastră, în ședința la care m-am referit ne interesa cu precădere drumul opiniei muncitorești. Cine sînt veritabilii purtători de opinie? În ce chip e concretizată opinia masei în activitatea de conducere? Iată întrebări cărora cercetarea sociologică, ancheta sociologică le dau, cu multă nuanță, răspuns. Trebuie să subliniez că principalele concluzii ale anchetei la care m-am referit au stat în atenția organelor de partid municipale. Concluziile cercetării au fost prelucrate cu cei în cauză, s-au stabilit unele măsuri pentru precizarea stilului de muncă adecvat.

Am deschis, cu cele de mai sus, convorbirea noastră cu tovarășul conf. dr. Achim Mihu pentru că, pe tot parcursul el s-au comentat idei rezultate din unele anchete sociologice recente în municipiul Cluj-Napoca și în județul Cluj. Am băgat de seamă, în timpul discuției, că interlocutorul nostru este în chip particular interesat de unele probleme sociale ale județului și ale universității, că aceste probleme au în conștiința sa un răsunet foarte viguros.

— Eu sînt clujean-clujean. M-am născut într-un cartier muncitoresc, din părinți muncitori. Eu am cunoștință de mic de problemele sociale ale clasei muncitoare. Timpul n-a făcut decît să-mi lumineze cauzele, mecanismele lor. Timpul și, la începutul studiilor, învățatul dascăl universitar Eugeniu Sperantia. Un bărbat subțire, înalt, cu plete de tînăr pe umeri, purtînd veșnic parcă același costum negru, aceeași cămașă strălucitor de albă, același papion. Era un om cu înfățișare de idee. Locuia nu departe de casa noastră. Am cunoscut-o într-o zi pe bătrîna care-i făcea curățenie în casă și am rugat-o să-i spună domnului profesor că un tînăr, adică eu, ar fi vrut să citească niște cărți din biblioteca sa. Eugeniu Sperantia, deși nu mă cunoștea, mi-a trimis cărțile frumos împachetate. E o întîmplare pe care o voi ține minte mereu.

— Ce legături există între sistemul sociologic al lui Sperantia — despre care, cinstit vorbind, am crezut întotdeauna că e un om trăit în veacul trecut — și sistemul dumneavoastră? Și, de aici mai departe: orice sociolog e dator să construiască un sistem sociologic, să fie un creator în domeniul lui? Nu e astăzi sociologia un instrument mai cu seamă slujind momentul și viitorul social?

— O mulțime de întrebări. În ce-l privește pe Sperantia, nu sînteți singurul care-l vede contemporan cu Iosif Nădejde, de exemplu. A murit acum patru ani. Într-un fel, însă, ținea de alte timpuri. L-am cunoscut abia la absolvire, cînd am îndrăznit să-i prezint un studiu al meu despre Spiru Haret. Un alt sociolog din convingere și cultivînd generoase convingeri. Mi-a promis că citește articolul în două zile. Așa a și fost. A avut unele aprecieri măgulitoare la adresa felului meu de a gîndi. El mi-a fost model. Un om de știință model. În domeniul științelor sociale ai nevoie de înaintași, chiar dacă nu le preiei ideile. Îl interesa, deci, modul gîndirii, nu asemănarea dintre felul meu de a gîndi și al lui. Mai tîrziu, ani buni mai tîrziu, la invitația revistei „Tribuna" am organizat o masă rotundă unde, împreună cu Victor Săhleanu, am procedat, dacă-i putem zice astfel, la o reabilitare a sistemului sociologic al lui Sperantia. În prezența celui... reabilitat. În sistemul lui, valorile supreme erau binele și frumosul. Există, spunea el, un tropism al indivizilor spre valori, care tropism se accentuează cînd indivizii se apropie de valorile supreme. El trebuie încurajat și sprijinit de sociolog. Din asta, ideea apropierii oamenilor în cadrul național și internațional. De la el țin minte următoarea cugetare: Navigatorii merg după steaua polară. Niciînd nu o vor ajunge, dar țintind spre ea, află o direcție. În ce mă privește, pun accent pe relațiile dintre indivizi. Și eu cred că există un sistem de relații, dar că el nu se reduce numai la valori. Un sistem mai complex decît cel bazat pe legături axiologice. Cheia e conștiința de sine a individului. Marx considera că omul e om cu adevărat cînd ajunge la conștiința de sine. Abia atunci se formează conștiința de sine a colectivității. Sistemul lui Sperantia nu cuprindea ideea conștiinței de sine a colectivității.

— Revin asupra unei întrebări: orice sociolog trebuie să aibă propriul său sistem de idei?

— Metodele de lucru sînt cam aceleași, dar cum fiecare om gîndește lumea în felul său, cu atît mai mult trebuie s-o facă sociologul. Practic, munca — și, în cazul nostru, și anchetele sociale — te conduc spre unele idei. Realitatea socială îți pune în față aceste idei.

— Spre pildă, o anchetă realizată de dumneavoastră...

— Am condus o grupă de cercetare cu profil sociologic la Biblioteca Centrală Universitară. Am urmărit să vedem în ce măsură devine biblioteca un instrument cît mai util procesului de învățămînt. Am cerut cadrelor didactice să ne dea bibliografia seminariilor, a cursurilor și a lucrărilor practice. Am făcut o comparație între bibliografia indicată și cea folosită realmente de studenți. Apoi, o comparație cu bibliografia pe care o oferă de fapt fișierul bibliotecii. Am descoperit astfel în ce proporție stau cele trei tipuri de bibliografie cu bibliografia la zi în științele luate în discuție. Concluziile au fost de natură să îngrijoreze. La multe discipline, chiar nota maximă — acordată pe maximul studiat al bibliografiei indicate — nu reflectă decît situația științei de acum cinci ani. Cercetarea noastră a impus astfel și o modalitate de control asupra muncii cadrelor didactice. Încă o concluzie: studenții nu citesc, în măsura cuvenită, literatură științifică în limbi străine. Cărțile și revistele sosite în bibliotecă nu sînt folosite în mod corespunzător nici de studenți, dar nici de cadrele didactice. Studenții cei mai buni își alcătuiesc singuri bibliografia „la zi" și se situează, adesea, înaintea profesorilor lor în chestiuni de vîrf ale științei.

— Și ce se întîmplă acum, în urma anchetei dumneavoastră, în activitatea didactică? Ce a schimbat această anchetă?

— Sociologii pot numai să consilieze, în funcție de adevărul social rezultat din cercetare. Mulți ne-au spus: prea ați exagerat și voi! Ca și cum noi am „potrivit" rezultatele anchetei la dispoziția cuiva. Noi nu oferim concluzii dulci ori concluzii amare, după dorință. Noi dăm numai baza științifică pentru decizii științifice într-o problemă sau alta.

— Care ar fi, după opinia dumneavoastră, cea mai oportună cercetare în mediul universitar?

— O anchetă în problema promovării cadrelor didactice ar duce la multe concluzii șocante, dar care ar fi o bună bază de discuții pentru revizuirea actualului sistem. Avem prea multe cadre didactice specializate în niște discipline depășite. E limpede apoi că marea majoritate a asistenților de azi n-o să fie niciodată profesori universitari. Pentru că nu am găsit încă o soluție realistă în cazul oamenilor care stau asistenți cu deceniile și care se vor pensiona, probabil, ca asistenți, se va ajunge, în cîțiva ani la un fel de criză a promovării. O anchetă sociologică serioasă ar putea da ideea unui „ciur" mai potrivit. În același timp, e o realitate că mulți dascăli în vîrstă au cedat pasul și nu-și mai onorează cu lucrări originale postul, blocînd accesul tinerilor capabili. Sînt în fiecare facultate cazuri de asistenți care au și doctoratul în științe și care prezintă o listă de lucrări publicate considerabil mai bogată și mai importantă decît a șefilor de lucrări, a conferențiarilor, a profesorilor lor chiar. Se zice că atunci cînd n-ai bătrîni, trebuie să ți-i cumperi. Dar dacă n-ai tineri și ai bătrîni prea mulți, nu trebuie să-ți cumperi oare tineri? Nu e nici un secret că, pe vremea cînd existau mai puțini specialiști într-un domeniu, prestigiul se cîștiga mai ușor.

— Discutăm despre societate, sociologie, sistem sociologic, metodă sociologică. N-ați vrea să vorbim și despre sociologi? Despre absolvenții secțiilor de sociologie de pînă azi ale universităților? Eu, spre exemplu, cunosc cîțiva tineri care pentru una s-au pregătit, și alta fac. S-au prezentat la posturile repartizate unde, în cele mai fericite cazuri, au fost asimilați cu personalul de cadre sau administrativ. Ce se întîmplă cu profesiunea aceasta? De ce nu are un statut social clar? Cred că designerii și sociologii împărtășesc aceeași soartă: e mare nevoie de ei, dar cum, în ce locuri și de cîți este realmente nevoie, nu prea se știe.

— Discuția ar trebui să pornească chiar de la faptul că s-au restructurat înseși secțiile de sociologie ale universităților. De ce? Iată o întrebare care comportă o discuție aparte. S'nt convins că se va reveni curînd asupra acestei chestiuni. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras în mai multe rînduri atenția asupra modului în care trebuie perfecționat învățămîntul științelor sociale, accentuînd ideea că aceste științe sociale sînt cheia de boltă în pregătirea studentului, indiferent că se pregătește la politehnică sau universitate, dar cu atît mai mult la facultățile cu profil umanist. Faptul că tocmai sociologia pierde teren, faptul că absolvenții de pînă acum nu fac decît întîmplător muncă specifică de sociolog, că n-au încă un statut al profesiei.

— Dumneavoastră, autorii de anchete sociologice, aveți, la drept vorbind, o poziție destul de delicată în societate. Dumneavoastră spuneți adevărului pe nume. În general, oamenii care au datoria profesională să rostească adevărul și n-o fac statistic, apelează la metafore. Metafora e mult mai ușor primită decît adevărul gol-goluț și statistic.

— Cum să construiești oare o societate guvernată de legi sociale drepte dacă nu sprijinindu-te pe adevăruri, inclusiv statistice? O anchetă recentă în rîndul studenților privind atitudinea religioasă ne-a arătat inutilitatea unor forme obișnuite ale propagandei antireligioase și necesitatea unei activități mai nuanțate. Se credea, de pildă, că fetele sînt mai atașate de tradiție și moștenesc din familie mai multe obișnuințe religioase decît băieții. Ancheta arată că emanciparea femeii s-a petrecut în toate planurile. Niște anchete realizate de studenții mei la Arad în cîteva licee, pe chestionare elaborate de noi ne-au spus că, de fapt, în școala elementară și mai apoi în liceu trebuie intensificată această propagandă și că ceea ce părea potrivit pentru copii de 14-15 ani se potrivește astăzi și unor vîrste mai fragede. Cînd ajung în fața unui procent, oamenii se miră: chiar așa stau lucrurile? Ori, nu cumva voi, sociologii... Răspunsul este, bineînțeles, nu. Va trebui să ne obișnuim cu realitatea că secolul nostru este, în egală măsură, un secol al inginerilor, dar și unul al sociologilor.

Convorbire realizată de
TUDOR OCTAVIAN

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE MARELE UNITATII SOCIALISTE

23 — 31 iulie 1977

Continua înnoire — legea de aur a revoluționarului

Trăsătura distinctivă a revoluționarului, îndeosebi a celui de formație comunistă, a constituit-o și o va constitui întotdeauna participarea activă, dinamică, la lupta pentru perpetua înnoire a lumii.

„Pentru materialiștii **practici** — scrisese Marx — adică pentru **comuniști**, întreaga problemă este de a revoluționa lumea existentă, de a ataca și schimba în mod practic starea de lucruri dată...".

In viziunea lui Marx, revoluționarul este, astfel, spiritul înnoitor prin definiție. Omul neîmpăcat cu stagnarea, îndeosebi cu menținerea statu-quo-ului inegalităților și inechităților sociale. Omul care, fie și acolo unde o vreme se credea că s-a atins perfecțiunea, forțează curajos deschiderea de porți pentru pătrunderea elementelor mereu născînde ale progresului. Omul care nu suferă repetarea absentă, mecanică a lucrului deja știut, căruia îi repugnă tropăitul fără înaintare și care repetă cu toată convingerea, pentru sine și pentru alții : nicăieri, în nici un colțișor al ei, indiferent cît de geniale ar fi fost experiențele anterioare, viața nu poate fi oprită în loc. Acest tip de revoluționar devine prin sine însuși un propagator al atitudinii mereu deschise în fața pasului înainte : prin înțelegerea și, mai ales, prin sprijinirea directă, personală a înfăptuirii lui

Ceea ce mă determină să reflectez acum, aici, la imaginea revoluționarului epocii contemporane, așa cum s-a fixat ea în conștiințele noastre din teoria și practica construcției socialismului, o reprezintă apariția în ultima vreme a unor lucrări de o excepțională însemnătate teoretică purtînd amprenta stilului de gîndire și de acțiune propriu secretarului general al partidului nostru.

Ceea ce impresionează în primul rînd este, desigur, largul registru al tematicii abordate într-un spațiu de timp destul de restrîns de la analiza efectelor cutremurului — la o cuprinzătoare secțiune prin problematica internațională actuală și fixarea foarte clară a principiilor politicii externe românești ; de la stabilirea țelurilor creației literare și, în general, a rolului artistului în societate — la istoria luptelor pentru independența țării și fixarea conceptului de neatîrnare, astăzi ; de la analiza aproape exhaustivă a problematicii agriculturii și a rolului țărănimii în destinul națiunii — la o magistrală resubliniere a rolului clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății ; de la măsuri concrete de creștere a nivelului de trai al populației — la dezvoltarea curajoasă, originală a teoriei și practicii democrației...

În întreagă această activitate care, repet, produce o extraordinară impresie prin amploarea și diversitatea ei, deosebit de demnă de a fi urmărită mi se pare însă tocmai acea trăsătură cu totul specifică pe care Marx o definea pentru revoluționarul epocii contemporane : participarea activă, dinamică la continua înnoire a stărilor de lucruri date.

„A ataca" (în sensul cel mai rațional și mai curajos), spusese Marx, pentru „a schimba" (în sensul celui mai înalt umanism). Tovarășul Nicolae Ceaușescu îndreaptă atacul principal cu deosebire în direcția inerțiilor de orice fel, marea

(Continuare în pagina 5)

EUGEN FLORESCU ■

Un moment din desfășurarea recentei vizite în Capitală a secretarului general al partidului și președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o ipostază de lucru cotidiană : mereu cu țara în față, impulsionînd necontenita ei devenire

FORUMUL CLASEI MUNCITOARE A HOTĂRÎT, HOTĂRÎRILE SALE DEVIN, ACUM, FAPTĂ!

„Modul profund, critic, exhaustiv în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a abordat, în expunerea susținută în fața forumului muncitorimii, stadiul actual de dezvoltare economico-socială a României, problemele ei cardinale, a transformat analiza, ca totdeauna, într-un document de însemnătate istorică, într-un amplu program al noului, într-un sistem de idei a căror eficiență practică este și una imediată, este și una de durată. O astfel de analiză te înarmează cu toate armele pentru toate luptele ce te așteaptă, cu toate cheile, pentru toate porțile ce se interpun între tine și viitor și, în același timp, îți suscită capacitatea de muncă, de gîndire, de inovație, de imaginație, te invită să-ți spui propriul tău cuvînt, te invită la dialog" — consideră unul dintre delegații la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, inginerul Ion Licu, directorul general al Centralei industriale de mașini și aparataj electrice și al întreprinderii „Electroputere" Craiova în interviul pe care ni-l acordă la rubrica OMUL LA TRIBUNA SOCIALĂ.

Discuțiile purtate cu o săptămînă în urmă la Șantierul naval din Galați cu o seamă de muncitori, membri ai consiliului oamenilor muncii din această întreprindere, între care unii dintre ei delegați abia întorși de la Congresul desfășurat la București în zilele de 11—13 iulie 1977, au relevat nu numai aderiunea totală, de conștiință și acțiune, a acestora la hotărîrile și chemarea adoptate de importantul forum al clasei muncitoare, ci și marile perspective pe care le deschid acestea pentru afirmarea plenară a democrației și inițiativei muncitorești. Discuții-argument pentru capacitatea muncitorilor de a-și pune și a soluționa probleme-cheie ale producției. Spiritul creator imprimat de congres participării maselor de muncitori la conducerea treburilor întreprinderii se afirmă și prin noile măsuri și acțiuni pe care și le propun muncitorii de la S.N.G., fiindcă după cum se afirmă chiar în titlul reportajului nostru de la rubrica PRIN TOȚI, PENTRU TOȚI, „oamenii se cunosc și după propunerile pe care le fac în consiliu".

Vara de foc și epopee 1917

Încă înainte de a deschide prima carte a neamului, istoria, ba chiar și abecedarul, marile bătălii ale românilor din vara anului 1917 avuseseră un viu răsunet în mintea și sufletul meu. Și explicația acestei pretimpurii receptări a unuia din cele mai memorabile evenimente ale acestui jurnal de front, în fapt întreaga noastră istorie, este una simplă, la îndemîna oricărui om trăitor pe aceste meleaguri, ținînd de acel sistem de educație încetățenit de obștea românească dintotdeauna. Unii dintre cei ce săvîrșiseră nemuritoarele fapte de arme de la Mărăști, Mărășești, Doaga, Răzoare, Soveja, Oituz erau chiar bărbații, cărunți deja, asupra cărora deschiseserăm ochii întîi, bunicii, iar uneori părinții noștri. Așa că, în răgazul lucrului la cîmp, în serile lungi de iarnă, soldații mustăcioși din puținele fotografii întîlnite prin casele noastre sărace prindeau viață în oamenii trudiți de lîngă noi, și atunci, dintr-o dată, de cum începeau să-și depene amintirile de pe frontul care încă mai bubuia în memoria lor, căpătau parcă o altă înfățișare. Pe fiecare dintre ei îl vedeam urcînd pe soclul monumentului din mijlocul satului, în locul uriașului soldat încremenit în bronz, cu pușca prinsă de țeavă, vîrtos, gata să izbească. Mai tîrziu

(Continuare în pag. 2)

NICULAE STOIAN ■

Vara de foc și epopee 1917

(Urmare din pagina 1)

cînd aveam să trecem la partea a doua a abecedarului, pe tăblița de marmură fixată pe același soclu, la picioarele uriașului de bronz, silabiseam cîteva nume ce ne erau cunoscute : „Mărăști-Mărășești-Oituz. Pe-aici nu se trece". Și-apoi, de Ziua eroilor, la același monument ne era dat să ascultăm, cîntat de frații și surorile noastre mai mari, un cîntec firesc pentru noi :

Bătrîne, vino să povestești
De lupta grea la Mărășești.

Cu aceste prime cunoștințe, sau mai curînd sfinte emoții, aveam să deschid, sărind zeci de pagini, prima carte de istorie din clasele primare, grăbit să văd dacă ceea ce știam de la bătrînii noștri se afla înscris întocmai acolo. Apoi, cercetînd pagină cu pagină aceeași carte, am băgat de seamă că părinții și bunicii copiilor de dinaintea noastră, de vreo două mii de ani încoace, aveau și ei același sfînt obicei, de a se fi bătut cu cotropitorii vetrei strămoșești și de a-și fi povestit nepoților faptele, nu pentru a se grozăvi în fața lor, ci mai curînd pentru a-i învăța ce trebuie să facă la vremuri de nevoie și restriște, așa cum îi deprindeau cu aratul, semănatul sau secerișul.

Mi-a fost dat totodată, mai tîrziu, să cutreier acele coline și văi pe unde plugul încă mai răstoarnă de sub brazdă oseminte de luptători, cu toate că în mausoleele de la Mărășești, Mărăști, Soveja se odihnesc, alături de comandanții lor, ca să parafrazez o inscripție funerară, mii și zeci de mii de ostași necunoscuți. M-a purtat prin acele vechi cîmpuri de bătălie nu numai cronica glorioasă, ci, uneori, cîte un bătrîn din partea locului.

Iată că din nou memoria și inima ne cheamă pe acele plaiuri unde s-au dat, cum se spunea în înseși ordinele de luptă ale marilor comandanți de oști, unele din cele mai mari bătălii din istoria românilor. E, dealtfel, semnificativ faptul că în anul centenarului independenței de stat, al cinstirii eroismului celor ce s-au jertfit la Grivița, Plevna, Vidin, Smîrdan, Opanez, venim să celebrăm și biruințele obținute în urmă cu 60 de ani, biruințe prin care neatîrnarea țării se consfințea încă o dată, creîndu-se totodată premisa desăvîrșirii statului național unitar.

Bătălia Moldovei, cum a fost denumită această amplă acțiune armată de contracarare a loviturii pe care cotropitorii germani și austro-ungari vroiau s-o dea din două direcții, dinspre sud spre nord și dinspre vest spre est, joncțiunea urmînd să se facă pe Trotuș, fusese însă bine pregătită și concepută de către comandanții români și se întemeia înainte de toate pe patriotismul fără margini și vitejia legendară a ostașilor, pe faptul că pretutindeni, ca-n patetica poemă eminesciană, riul, ramul le erau prieteni numai lor. Memoria vie a celor ce au fost părtași la aceste bătălii fără seamăn, ca și o întreagă literatură beletristică, istorică, militară, au păstrat pentru veșnicie crîncena încleștare cu dușmanul a armatei române, susținută în ofensiva ei și de divizii ale armatei ruse. Succesiv cele trei bătălii de la Mărăști (iulie 11/24 — iulie 19/august 1), Mărășești (iulie 24/ august 6 — august 6/19) și Oituz (iulie 26/august 8 — august 9/22) au reprezentat cheia de boltă a întregii campanii militare a anului 1917. Rememorarea și cinstirea vitejiei românești din această vară de neuitat, care în timp coincide cu marile biruințe de la Călugăreni (23 august 1595), Gorăslău (3/13 august 1601), Grivița (30 august 1877) sau insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 se înscriu cu dreptate în pilduitoarea faptă patriotică a partidului comuniștilor, de prețuire și glorificare a tradiției noastre eroice, a necurmatei lupte și jertfe pentru neatîrnarea vetrei strămoșești. Dorind să adauge paginii de istorie, analizei științifice a evenimentelor, mărturia nemijlocită a faptelor de pe fronturile de luptă, revista noastră a solicitat unora dintre distinșii veterani ai acestor bătălii să evoce cîteva din momentele și chipurile aureolate de eroismul acelor zile. Generali veneranți deopotrivă pentru faptele de vitejie săvîrșite ca tineri ofițeri în urmă cu 60 de ani ca și pentru contribuțiile lor la luptele purtate de armata română din zilele insurecției naționale din august 1944 pînă la victoria finală asupra Germaniei hitleriste, semnatarii suitei de evocări pe care o vom publica în această pagină aduc nu numai un prinos tovărășilor lor de arme, ci insuflă cititorilor de azi, tinerilor mai ales, sentimentele nepieritorului patriotism pe care, cu atîta dăruire, îl cultivă partidul nostru, secretarul său general, în rîndurile întregului popor.

Bătălia de la Mărăști

În mijlocul verii anului 1917, comandamentul superior al armatelor Puterilor Centrale a stabilit un PLAN STRATEGIC prin care se urmărea : să scoată din luptă armatele române, să cotropească întreaga țară și să-și deschidă drum mai departe spre Ucraina și porturile rusești de la Marea Neagră.

Acest plan a fost dat peste cap — și un prim obstacol l-au constituit începînd din ziua de 11 iulie acțiunile ofensive ale Armatei a II-a române, cunoscute sub numele de Bătălia de la Mărăști, localitate din Vrancea al cărei nume a intrat în istorie. Aici ostașii români — care își legaseră de această bătălie cele mai arzătoare năzuințe privind eliberarea țării, pentru viitorul lor și al tuturor, multe din ele aflate în zona cotropită de germani, pentru înfăptuirea deziderateului scump al unității naționale — au dat imperialiștilor germani o grea lovitură, făcîndu-i să cunoască amărăciunea unei serioase înfrîngeri.

Aroganul feldmareșal Mackensen, spărgătorul de fronturi, care comanda grupul de armate ce opera în sudul Moldovei, era atît de sigur de victorie încît date precise ne informează că în Gara de Nord a Capitalei noastre, la urcarea în trenul care trebuia să-l ducă în regiunea Focșani, spre a lua comanda ofensivei asupra Moldovei, a spus textual celor care-l conduseseră la gară: „La revedere, la Iași peste două săptămîni".

Absolut convins de această victorie a ordonat să se construiască un observator „special" pe Măgura Odobeștilor (NV Focșani) la cota 1001 (schitul Tarnița), destinat împăratului Wilhelm al II-lea spre a urmări desfășurarea valurilor de atac ale infanteriei germane și ale escadroanelor de ulani, galopînd spre inima Moldovei. După asemenea iluzii și planuri ambițioase, cu atît mai drastic avea să le fie șocul înfrîngerii.

Primăvara anului 1917 a venit tîrziu pe plaiurile Moldovei. O iarnă aspră și lungă adusese multe suferințe sutelor de mii de refugiați din Oltenia, Muntenia și Dobrogea îngrămădiți în teritoriul care rămăsese neinvadat.

O parte din resturile armatei române, care luptase cu bărbăție și curaj de la Tg. Ocna pînă la Siret, era retrasă în nordul Moldovei pentru refacere. Armata a II-a română, mai puțin istovită în lupte, se găsea la începutul anului 1917 în defensivă în Vrancea pe frontul ce se întindea de la valea Putnei, versanții de sud-est ai Carpaților Orientali pînă către Măgura Cașinului. Încrezători în justețea cauzei apărării pămîntului strămoșesc, ostașii noștri așteptau cu ardoare să pornească la lupta hotărîtoare.

Încă din luna martie, Marele Cartier General al Armatei române luase hotărîrea ca în cadrul operațiunilor din vara anului 1917 de pe frontul rusoromân din Moldova, misiunea Armatei a II-a române să fie aceea de a rupe apărarea adversă în cooperare cu trupele Armatei a IV-a ruse, apoi de a declanșa o ofensivă puternică pînă în valea superioară a riului Putna. Reușita acestui plan ar fi aruncat pe inamic în regiunea muntoasă fără nici o comunicație sau linie de retragere, ar fi nimicit forțele importante ale acestuia aflate la est de riu, zădărnicindu-i planurile de înaintare spre inima Moldovei. Era o misiune deosebit de grea pentru Armata a II-a care trebuia să se angajeze într-o luptă înverșunată cu un inamic tenace, bine dotat în tehnică de luptă. De-a lungul frontului, adversarul, folosind terenul accidentat și acoperit, își organizase o primă poziție de rezistență constituită dintr-un puternic lanț de centre de apărare care asigurau o continuitate de foc și obstacole. Cele mai puternice lucrări de acest fel se aflau în Poiana Întărcătoarea, cota 536 și platoul Mărăștilor, unde erau amplasate întinse rețele de sîrmă, adăposturi tari betonate, ceea ce determina Comandamentul german să considere aceste poziții inexpugnabile.

În preajma începerii ofensivei de la Mărăști, comandantul Armatei a II-a a dat un ordin de zi în care se spunea :

„...Nu uitați că reluăm lupta, pentru cea mai dreaptă și mai sfîntă cauză, pentru izgonirea cotropitorilor din căminele noastre".

Pentru a nu da inamicului vreun indiciu asupra sectorului care urma să fie atacat, Comandamentul român a ordonat declanșarea în ziua de 9 iulie a unui puternic bombardament de artilerie pe întregul front al Moldovei. O zi și o noapte și încă o zi tunurile și obuzierele din 228 guri de foc nu și-au domolit focul. În văzduhul Mărăștilor se desenau traiectoriile lor necruțătoare. Limbi roșii de foc încingeau văzduhul, iar Mărăștii fuseseră cuprinși de flăcări. Lucrările genistice distruse, rețelele de sîrmă răvășite. Trupele germane suferiseră mari pierderi.

Semnalul de atac a fost dat în noaptea de 10 spre 11 iulie. În timp ce tunurile românești mai bubuiau încă, șiruri, șiruri de ostași ai Diviziei a 3-a — căreia încredințîndu-i-se misiunea de onoare ca „divizie de efort" în cadrul armatei urma să atace prima — au trecut bărbătește prin apa rece a Limpejoarei și au urcat apoi spre povîrnișurile platoului Mărăști. Încet, încet, fără zgomot s-au apropiat la 100—200 m de liniile dușmane. Aici și-au petrecut restul nopții.

Pe la ceasul patru o rachetă se înalță spre limpezimile dimineții. Artileria și-a lungit tirul. Și atunci un lanț viu de oameni cu baionetele la arme, ostașii Regimentului 2 vînători, urmașii bravilor cuceritori ai Griviței de la '77, se avîntă prin breșele făcute în rețelele de sîrmă ghimpată și ajung în tranșeele dușmane unde se încinge o încleștare cumplită. La dreapta se reped argeșenii din Regimentul 4. Inamicul este nevoit să primească lupta corp la corp. Lîngă argeșeni apar gorjenii din Regimentul al 18-lea de infanterie.

Dîmboviținii din Regimentul 22 execută o manevră hotărîtoare asupra Mărăștilor. Grenadele, baionetele intră în acțiune. Tranșee după tranșee sînt curățate de inamic. Asalturile vijelioase nu au putut fi oprite de inamic și astfel către ora 6,30 localitatea Mărăști este cucerită. Freamătul luptei cuprinde întreg văzduhul iar umbrele eroilor de la Rovine și călăuzesc spre victorie. O încleștare pe viață și moarte se încinsese și pentru cucerirea dealului Mănăstioara și Poiana Întărcătoarea. Aici au luptat vitejește, dînd numeroase jertfe, muscelenii din Regimentul 30 și tecucenii din 24 infanterie. Au trebuit două zile și tot atîtea nopți pentru a izgoni pe dușman din Poiana Întărcătoarea, considerată de germani ca inexpugnabilă.

Comandamentele dușmane se retrăgeau în panică la apariția baionetelor românești. Unitățile noastre trec ca fulgerul în urmărirea vrăjmașului cotropitor eliberînd localitățile : Cîmpuri, Roșculeți, Vizantea, Soveja. În luptele de la nord-vest de Soveja și-a dat viața pentru țara sa și micuțul ciobănaș Șerbănică, de fel din satul Lepșa de pe Putna, iar alături de el și zece ostași pe care am avut cinstea să-i comand în ziua de 20 iulie 1917, într-o misiune de recunoaștere spre un afluent al Putnei — Lepșa Mică.

Micuțul ciobănaș s-a oferit să ne conducă drept călăuză spre Muntele Zboina Neagră, dar o schijă de obuz l-a lovit în frunte, am căzut alături de el și eu grav rănit la mînă și abdomen : oasemintele lui Șerbănică și ale celor căzuți cu această ocazie odihnesc pentru totdeauna în Mausoleul de la Soveja.

Marele nostru scriitor Mihail Sadoveanu a redat cu multă plasticitate în ziarul România din 30 iulie 1917 atmosfera acestor acțiuni ofensive : „...Aici sunt locuri mai tari și mai sălbatice decît în orice parte a țării. E Vrancea necunoscută și aspră. Auzi cum urlă tunul și sună în toate văile. Nu-i soldat de-al nostru care să nu tresară cînd îi aude glasul și să nu strîngă patul puștii.

Aici luptele se dau pas cu pas în întunericul sihlelor în locașul sălbăticiunilor... Bătălia de la Mărăști va trece în istoria noastră ca o operă serioasă și solidă de artă militară. Toată dezvoltarea ei a fost prevăzută și s-a executat potrivit planului inițial. Cel din urmă soldat a știut unde merge și ce are de făcut.

A fost o lovitură de trăznet. Zadarnic fură cele din urmă silinți ale inamicului să oprească valurile dezlănțuite ale ostașilor noștri după suferințele morale ale așteptării..."

Victoria de la Mărăști a avut totdeodată o influență deosebită asupra moralului trupelor române. Ostașii români au văzut cum fuge inamicul din fața lor, cum cedează terenul și se predă. Ei s-au convins că sînt în stare să biruie un cotropitor experimentat în meșteșugul războiului și cu o puternică dotare în tehnică de luptă.

Mărăștii rămîn de aceea preludiu al marilor și eroicelor bătălii de la Mărășești și Oituz, ce aveau să aducă victoria deplină asupra cotropitorilor.

General-locotenent în rezervă
EMILIAN IONESCU

General locotenent în rezervă Emilian Ionescu

Ofensiva română de la Mărăști (iulie 11/24 — iulie 19/august 1 1917)

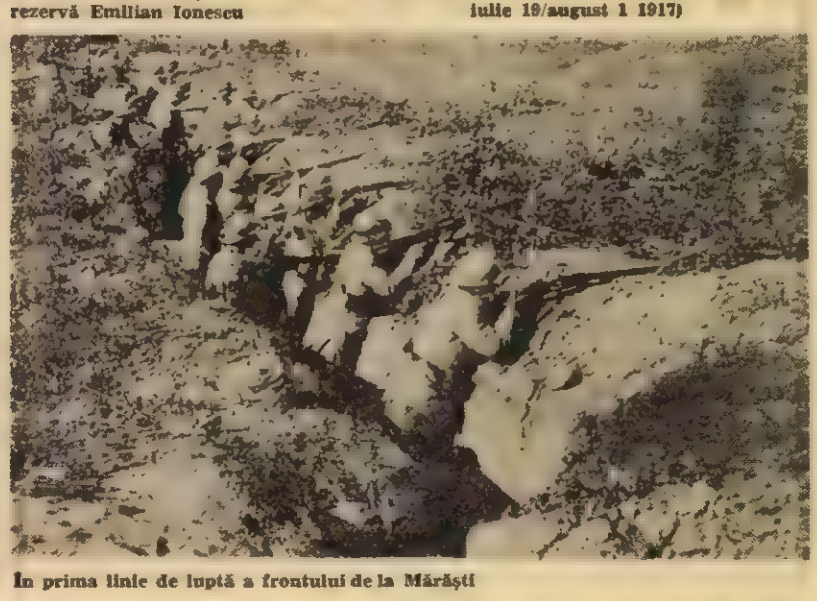

În prima linie de luptă a frontului de la Mărăști

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu

- **Pe șantiere ale reconstrucției și în zone unde Capitala va dobîndi o nouă înfățișare**
- **Într-o cuprinzătoare expoziție: examinarea stadiului de modernizare a unui important sector economic**

La loc de frunte în agenda politică a săptămînii trecute — puternic marcată de desfășurarea lucrărilor primului Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi — se înscrie și vizita de lucru pe care secretarul general al partidului, președintele republicii, a făcut-o în cursul dimineții de vineri, 15 iulie, în mai multe zone ale Capitalei și în împrejurimile acesteia. Itinerarul a cuprins mai întîi șantiere ale refacerii din perimetrul central, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, cu specialiștii în domeniile construcțiilor și sistematizării care l-au însoțit în această vizită, a analizat modul în care se desfășoară activitatea de consolidare și reparare a unor imobile avariate de seismul de la 4 martie. S-a constatat, fapt de natură să provoace satisfacția tuturor, că, pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, a hotărîrilor recent adoptate de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ritmul de lucru pe șantierele refacerii s-a intensificat, un important fond locativ ca și numeroase spații comerciale din acest perimetru fiind deja refăcute. Analiza a evidențiat însă existența a importante rezerve pentru creșterea și mai susținută a ritmului de execuție ca și a calității lucrărilor de consolidare și reparare : deficiențe în organizarea unor șantiere, exagerări în ceea ce privește aprecierea stării unor clădiri, soluții costisitoare, nemotivate. Criticînd asemenea deficiențe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut edililor Capitalei, specialiștilor să adopte soluții raționale, să evite lucrările inutile, nejustificate nici tehnic, nici economic, să organizeze mai temeinic munca pe fiecare șantier pentru scurtarea duratei lucrărilor, pentru redarea cît mai grabnică în folosință a tuturor imobilelor avariate.

Pe aceeași linie a preocupării permanente ce o manifestă față de edificarea unei Capitale demne de civilizația socialistă și comunistă pe care o făurim, s-a înscris și analiza la fața locului a proiectelor de sistematizare a cartierului Ciurel și a zonei adiacente comunelor Roșu și Chiajna. Sînt zone al căror nou destin s-a hotărît, după cum știm, în acele momente dramatice ale luptei împotriva puhoaielor dezlănțuite și, iată, acum, pe baza sarcinii stabilite de secretarul general al partidului, specialiștii înfățișează imaginea viitorului ansamblu de locuințe Ciurel, a satului de lacuri din zona comunelor subordonate Roșu și Chiajna, a sistemului de acumulări ce va asigura satisfacerea nevoilor de apă ale orașului, cît și protecția împotriva unor eventuale inundații. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în permanența sa grijă față de condițiile de viață ale oamenilor, cere ca noul cartier de locuințe ce se va ridica la Ciurel să fie nu unul oricum, să-i zicem obișnuit, ci un cartier de **locuințe model,** care să folosească adecvat cadrul natural deosebit de pitoresc de aici și să creeze o zonă de agrement de mare frumusețe, cuprinzînd un parc, lacuri și stranduri, baze sportive etc. Perspectivele acestei zone a municipiului au fost examinate în contextul mai larg al marilor amenajări ce urmează să se execute pe firul Dîmboviței, în amonte de București. Analizînd împreună cu specialiștii proiectele de amplasare a barajului de reținție și a barajelor de dirijare a apelor rîului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat ca soluțiile pentru aceste importante lucrări hidrotehnice să fie dintre cele mai eficiente, atît sub aspect tehnic cît și economic.

La expoziția de tehnologii moderne pentru manipularea mărfurilor

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Expoziția de tehnologii moderne pentru manipularea mărfurilor organizată în Complexul expozițional din Piața Scînteii. Exponatele prezentate : sisteme, utilaje, agregate și instalații de mare productivitate pentru manipularea mărfurilor de diferite categorii, în depozite, întreprinderi, stații de încărcare-descărcare auto, feroviare și navale, precum și mijloace speciale de transport sînt rodul preocupărilor inițiate de secretarul general al partidului pentru modernizarea acestui important sector economic în concordanță cu creșterea continuă a volumului circulației de mărfuri și produse. Apreciind realizările obținute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat noi și prețioase indicații specialiștilor pentru diversificarea acestor mijloace, pentru extinderea tipizării, pentru reducerea consumului de metal, prin dimensionare corespunzătoare și folosire mai intensă a inlocuitorilor, pentru reducerea cheltuielilor pe care le implică modernizarea globală a manipulării și transportului de mărfuri.

Abordînd probleme economice și sociale de mare importanță, această vizită de lucru, pe parcursul căreia secretarul general al partidului a fost întîmpinat cu sentimente de aleasă stimă și prețuire de numeroși bucureșteni, s-a constituit într-o nouă expresie a grijii și preocupării permanente a conducerii partidului și statului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea și înflorirea capitalei patriei, pentru înfăptuirea obiectivelor menite să asigure progresul economic al țării și viața tot mai prosperă a oamenilor.

În perimetrul central al Capitalei, noi indicații pentru intensificarea ritmului pe șantierele refacerii

Acte ce dau expresie grijii față de om

Noi acte normative date publicității în cursul ultimelor zile extind în chip semnificativ dimensiunile transpunerii în viață a Programului de creștere mai accentuată în acest cincinal a nivelului de trai al poporului, atestînd consecvența deosebită a partidului și statului nostru în înfăptuirea politicii de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii.

În prevederile Decretelor adoptate de Consiliul de Stat cu privire la majorarea pensiilor unor largi categorii de cetățeni, a retribuției cadrelor militare, a alocației de stat pentru copii, ajutoarelor ce se acordă mamelor cu mai mulți copii, indemnizația de naștere, încadrarea personalului muncitor în grupele I, II și III de muncă — toate acestea reprezentînd o exemplară aplicare a principiilor eticii și echității socialiste — se evidențiază cu putere unul din adevărurile fundamentale și caracteristice ale realităților pe care le trăim și le făurim : acela că în centrul întregii opere de edificare a socialismului și comunismului în România se află omul, satisfacerea la un nivel mereu ascendent a necesităților sale de viață.

Cum detaliile documentelor la care ne referim sînt bine cunoscute tuturor, nu vom stărui asupra lor. Dealtfel mulți dintre noi vor resimți efectul lor în propriul standard de viață chiar din acest an. Ceea ce nu putem însă să nu relevăm, chiar și în acest succint comentariu, este marea atenție, marea și emoționanta atenție pe care partidul și statul nostru o dau creșterii și educării copiilor. Potrivit măsurilor conținute în programul adoptat de Plenara C.C. al P.C.R., decretele purtînd semnătura președintelui republicii stabilesc atît majorarea alocației de stat pentru copii, în medie cu 30 la sută pînă la finele cincinalului, dreptul de a beneficia de alocație fiind extins **la toate categoriile de personal și pentru toți copiii în vîrstă de pînă la 16 ani.** Se instituie, de asemenea, un nou sistem privind ajutoarele pentru mamele cu mai mulți **copii, pentru** soțiile de militari în termen și plata indemnizațiilor de naștere. Aceste ajutoare bănești care, trebuie reținut, se acordă pe lîngă alocația de stat pentru copii și al căror cuantum, în cazul mamelor ce au în îngrijire cinci sau mai mulți copii și al indemnizației de naștere, nu este influențat în nici un fel de natura și nivelul altor venituri, vorbesc în modul cel mai expresiv cu putință despre consistentul sprijin material de care se bucură familiile cu copii, și copiii înșiși, din partea statului nostru socialist, despre o politică demografică umanistă, cu adevărat științifică, a cărei trainică întemeiere este dinamismul economic, dezvoltarea puternică, armonioasă a forțelor de producție pe cuprinsul întregii țări.

Toate aceste măsuri sînt în același timp noi motive în care își află izvor puternicul sentiment de recunoștință pe care întregul popor îl nutrește față de partid, față de secretarul său general, hotărîrea unanimă de a înfăptui neabătut programul de dezvoltare și înflorire multilaterală a patriei, de ridicare pe noi trepte de progres și civilizație a națiunii noastre socialiste.

NICOLAE ALEXANDRU

Inginerul șef pe combină

În prima jumătate a acestui an, în județul Constanța s-a încheiat școlarizarea a 145 de președinți C.A.P. și a 1724 de cadre tehnice din I.A.S., școlarizare care, printre altele, atestă că cei 1869 de cursanți sînt gata oricînd, mai ales în perioadele de vîrf ale campaniei și mai ales acolo unde există un deficit de mînă de lucru calificată, în privința conducerii mașinilor agricole, să urce ei înșiși pe tractor sau pe combină și să lucreze efectiv, astfel încît utilajele să nu stea tocmai acum, cînd prezența lor în cîmp este absolut necesară.

Iată-ne deci ajunși la Negru-Vodă ca să vedem la fața locului roadele școlarizării, ținînd seama și de faptul că aici există în parte acel deficit de cadre tehnice de care aminteam și că, totodată, timpul nefavorabil împiedicase recoltatul grîului. Dar în dimineața aceasta soarele își făcea loc după cîteva zile de ploaie și umezeală, iar combinele puteau intra în lanuri. Pe unul din loturile Cooperativei agricole de producție din Viroaga nouă combine intraseră deja în grîul înalt și des. Bobul plin era uscat și se putea recolta. Pe inginerul șef al C.A.P.-ului Viroaga, Pavel Lojeweski, nu-l găsisem la sediu și mă așteptam să-i descopăr la cîmp. Aici, însă, doar combinele și doi fermieri. „Inginerul nostru șef este chiar pe combină, îmi strigă cineva. De la ora 7 n-a ieșit din lan". Omul se duce să-l cheme. Mai aștept preț de un sfert de oră și observ distingîndu-se la distanță o mogîldeață care nu depășea cu mult vîrfurile spicelor. „Este, într-un fel explicabil, îmi spune Pavel Lojeweski, după ce facem cunoștință. În facultate îmi spuneau toți „Fifi înaripatul" din cauza celor 46 de kilograme greutate și un metru șaizeci înălțime". Este ars de soare și plin de praf. Astăzi la cinci și jumătate dimineața a fost la sediu, la șase și jumătate a fost la selector să verifice calitatea grîului de sămînță, iar la șapte a fost în cîmp. „Azi avem noroc, a ieșit soarele și bate și crivățul. S-a zvîntat bobul și se poate culege. Dacă nu ploua, eram la șase și jumătate pe arie". A intrat în cîmp, a repartizat transporturile, două tractoare remorci și șase camioane, a făcut proba să vadă dacă se scutură grîul, a controlat etanșeitatea combinelor, apoi s-a urcat pe o „Glorie". „Nu este nici o problemă, continuă el. Trebuia să organizez recoltatul, să stabilesc mărimea loturilor ca să reduc deplasarea în gol a mașinii. Dar o fac și cu mare plăcere. Cînd am terminat facultatea în 1968, la Cluj-Napoca, nu știam să conduc nici tractorul și nici combina. Le-am învățat tîrziu, în cadrul reciclării. Dar am pierdut un timp bun, zic eu. Acum mă descurc foarte bine și pe tractor și pe „Gloria" și, în plus, pe mașinile mai noi, cea de erbicidat, MET-1200, pe toate tipurile de semănători și mașini de împrăștiat". Ardelean din Turda, Pavel Lojeweski a îndrăgit pămîntul și vînturile Dobrogei, iubește grîul. „Cu toată întîrzierea la recoltat, tot scoatem la grîu aproape 4 000 de kilograme la hectar. Recuperăm în zilele care vin. În perioadele de vîrf, important este ca toți să pună mîna. Aici la Viroaga eu sînt inginer șef. De fapt sînt singurul inginer. Dar punem toți mîna. Și președintele C.A.P.-ului și eu și fermierii. Dacă ne stă o mașină, compromitem recolta. Așa că vedeți, școlarizarea noastră apare ca un lucru normal".

BARBU RĂDULESCU ■

Vasile Dăriescu vindecă rănile pămîntului

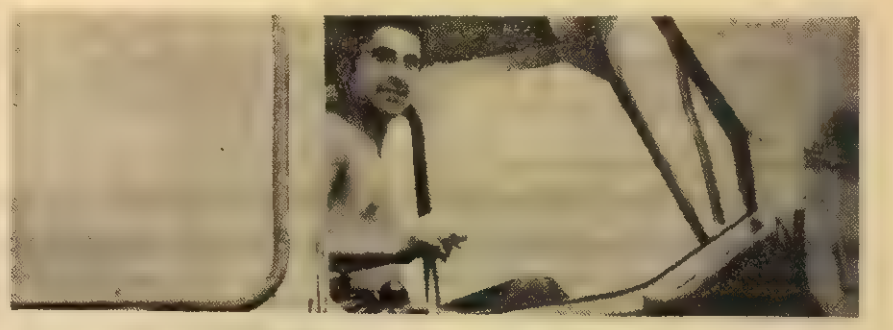

În urmă cu aproape 5—6 luni, cu prilejul unui reportaj despre oamenii care duc o adevărată bătălie pentru vindecarea pămînturilor rănite, mai exact spus pentru combaterea eroziunii solului din podișul central al Moldovei, cu precădere dealurile din jurul Vasluiului și Bîrladului, notasem numele buldozeristului Vasile Dăriescu. De ce ? Pentru că anul trecut, de exemplu, pe la sfîrșitul lui decembrie, deci la ora bilanțurilor, buldozerul său efectuase 5 400 de ore de lucru. După normele în vigoare, ajuns la acest număr de ore, buldozerul urma să intre în reparație capitală. Dar, aflat într-o excelentă condiție tehnică, buldozerul, după chiar spusele stăpînului său, mai putea lucra încă 2 500 de ore. S-ar putea crede, desigur, că utilajul ar fi fost menajat. Ei bine, lună de lună, Vasile Dăriescu își depășea norma cu peste 20 la sută.

Mă așteptam, așadar, să-l întîlnesc pe Vasile Dăriescu la volanul celebrului său buldozer cu care, de peste 5 ani de zile, vindecă pămînturile, le ridică din ruină și paragină. Dar, surpriză, Vasile Dăriescu, unul dintre cei mai buni mecanici ai Oficiului de îmbunătățiri funciare, județul Vaslui, zîmbea la volanul unui buldozer nounou. Cu alte cuvinte, o bună parte a reportajului meu despre Vasile Dăriescu și buldozerul său, neapărat cel cu care muncise la Trohan, Dănești sau Bahnari, se dusese pe copcă. Vasile Dăriescu, deci, zîmbea, iar eu așteptam să termine de încărcat camioanele care așteptau la rînd. Cupa buldozerului se-nfigea adînc în dealul înalt care trebuia mutat într-un alt loc, pentru a pregăti terenul unei viitoare întreprinderi chimice. Ion Păcuraru, inginerul-șef al O.I.F.-ului, avea să-mi explice că pentru cîteva săptămîni Dăriescu a fost împrumutat cu buldozer cu tot Trustului de construcții industriale. „Dealul acesta, avea să-mi spună inginerul Păcuraru, are un pămînt foarte bun pe care noi îl vom transfera pe coasta cîtorva dealuri roase de vînturi și ape. Deocamdată Dăriescu execută ceea ce se numește decopertarea stratului fertil. Camioanele așteaptă la rînd, cupa le încarcă, apoi o iau pe drum în sus, la locul de depozitare a pămîntului care, iată, este ca un fel de materie primă. Odată dealul desființat, Dăriescu se va deplasa cu buldozerul său la depozitul de pămînt și îl va încărca în alte camioane care-l vor transporta în diferite puncte de lucru. Cam asta ar fi, în linii mari, munca pe care, la ora actuală o face Dăriescu.

Așa cum spuneam, Dăriescu zîmbea, iar eu așteptam să-mi vină și mie rîndul, după ce toate camioanele se vor fi încărcat cu prețioasa materie primă numită sol fertil. Urc, în sfîrșit, pe șenilă, sar în cabină și cu chiu cu vai, îmi găsesc un loc mai acătării printre manete, bidoane, bidonașe și o ladă mare cu scule. Dar nu apucăm să schimbăm prea multe vorbe, că alte camioane, ca furnicile, se așează sub cupa imensă a buldozerului. În fața noastră dealul, sfîrtecat pe jumătate, pare un zid asupra căruia buldozerul se năpustește cu o furie oarbă. Vasile Dăriescu apasă cu toată greutatea pe manete (e foarte nou buldozerul ăsta, îmi spune Dăriescu), fierăraia se sucește înainte, cupa se ridică amenințător și mușcă, literalmente din peretele de pămînt. O nouă zvîcnitură, cupa se ridică, apoi se-ndreaptă spre camion și, cu o precizie surprinzătoare pentru masa aceea de fiare zdroncănind din toate încheieturile, se deșartă exact în lada camionului. Operația se repetă pînă cînd prindem o clipă de răgaz.

— Ăsta-i buldozerul pe care lucrezi acum ?

— Ăsta-i. Tip S-1 800. Buldozer-încărcător.

— Și celălalt, cel vechi ?

— Buldozerul de 1 500 ? I l-am dat lui Vasile Marcu.

— Atunci cum mai scriu eu reportajul despre dumneata și buldozerul acela celebru ?

— Păi n-ar fi o problemă. Dați o fugă pînă la Bahnari, vorbiți cu buldozerul care încă merge, adică e destul de bun, numai că tușește prea tare, parcă ar vrea să spună că i s-a făcut dor de-o reparație capitală. Bineînțeles că puteți vorbi chiar și cu Vasile Marcu. E băiat bun. Eu l-am învățat meserie. Mi-aduc aminte cum, în urmă cu trei sau patru ani, șefii l-au luat cam tare. De-abia urcase omul pe tractor și nu știa cum să facă treaba ca lumea. Credea că la eroziuni e ca la agricultură sau construcții. Nu, tăticule, i-am spus, aici fiecare lamă de pămînt trebuie să o iei cu grijă și să o pui exact acolo unde trebuie. Lucrare specială, mă-nțelegi ? L-am privit în adîncul ochilor și mi-am dat seama că se străduia să mă înțeleagă. De-aceea m-am dus la șefi și i-am convins că Marcu poate fi, mai tîrziu, cînd se învață cu specificul muncii noastre, un om de nădejde. Și iată că a ajuns. La fel s-au întîmplat lucrurile și cu Nicolae Luca. Știți, un buldozerist care lucrează la O.I.F. este cu totul altceva față de un buldozerist din construcții sau mai știu eu de unde. Și cînd am spus O.I.F. m-am referit în special la noi care combatem eroziunea solului.

— Adică ?

— În primul rînd munca pe care o facem noi cere o mare conștiinciozitate. Greșeala, dacă există, nu se vede decît peste doi-trei ani de zile, cînd dealul o ia la vale. De ce ? Pentru că n-a fost bine drenat, sau nivelat, sau tălăzuit. Se aseamănă, dacă vreți, cu sudura care se execută la o mare conductă de gaze sau de petrol. Dacă sudorul nu e conștient că trebuie neapărat să facă o treabă de calitate excepțională, se poate întîmpla o catastrofă în cel mai scurt timp. În ceea ce ne privește, noi sîntem conștienți că oamenii, vreau să spun țăranii cooperatori, așteaptă din partea noastră numai lucru de calitate. De ce ? Pentru că, la urma-urmelor, de noi depinde dacă un deal, pustiit pînă ieri-alaltăieri, va fi un ogor roditor sau nu, sau va fi o pajiște, adică o pășune cu iarbă grasă și bună pentru vite și oi. Într-un cuvînt, ne dăm foarte bine seama că nu ne putem juca cu pîinea și bunăstarea oamenilor.

— Ai lucrat, după cîte știu, la Trohan, Dănești și Bahnari. Ce simți dumneata cînd treci prin acele locuri unde, ca să zic așa, ți-ai petrecut cinci ani din viață ?

— Simt exact ceea ce simte un constructor cînd trece pe lîngă o clădire pe care a ridicat-o. Nu mai spun că îmi aduc aminte ploile, arșițele sau viscolele pe care le-am îndurat prin acele pustietăți, pentru că, e bine să se știe, plecăm de-acasă la punctul de lucru lunea și ne întoarcem sîmbăta. Ce mîncăm ? Conserve și, din cînd în cînd, cîte-o mîncare mai omenească, din sat. Condițiile de viață ? Exceptînd mîncarea — o problemă greu de rezolvat — bune. Liniște, aer curat și-o noapte întreagă în care mii de gînduri îți trec prin cap.

— Am notat, sigur că da, datele generale ale muncii de oifist, dar reportajul de față, e bine să știi, este dedicat în mod special buldozeristului Vasile Dăriescu. Altfel zis, ce ne poți spune despre dumneata ?

— În primul rînd, îmi iubesc foarte mult meseria, vreau să spun mecanica, chiar dacă mai am la bază încă o meserie, aceea de zidar. Da, am fost zidar, ajunsesem chiar la categoria a patra, dar visul meu a fost să mă fac mecanic-auto, așa că am părăsit zidăria, deși ajunsesem la o categorie destul de mare, și-am luat-o de la capăt, cu cursurile de calificare, apoi cu categoria întîi și-așa mai departe. Sigur că da, părinții mei, oameni simpli, țărani din satul Valea Siliștii, comuna Solești, la numai 11 kilometri de Vaslui, nu s-au prea bucurat de schimbarea asta în profesie. S-au bucurat în schimb cînd de la Brăila, unde am terminat școala mecanică și unde am lucrat un timp în construcții, am venit aici, la O.I.F., mai aproape de casă și mai aproape de bătrînețile lor. S-au mai bucurat apoi cînd m-am însurat și au apărut nepoții, trei la număr, doi băieți și o fată. Din păcate, în ultimii doi ani am avut mari necazuri cu sănătatea copiilor. Dar asta nu cred că trebuie să intre în reportaj. Mai bine vă spun că în locul meu la construcții, am dus 16 băieți din sat și i-am calificat ca zidari, dulgheri, fierari-betoniști, mozaicari.

— Să revenim la buldozerul acela cu care ai făcut, cum spun unii, adevărate minuni.

— Da. Foarte mulți s-au mirat cum de-am reușit să lucrez cu el 5 400 de ore și să-l garantez pentru încă 2 500. În fond, aș zice eu, nu e nici un secret. Sper să repet isprava și cu buldozerul ăsta încărcător tip S-1 800. Spuneam că pe șantierele noastre, seara, la terminarea lucrului, este foarte frumos să te lași prădă miilor de gînduri care, cîtă-i noaptea de lungă, tot îți trec prin cap. Ei bine, gîndurile de tot felul sînt mult mai plăcute după ce ai verificat utilajul cu amănuntul și l-ai gresat și l-ai pus la punct pentru a doua zi. Mașina se cere îngrijită cu dragoste și cu mare atenție, așa cum țăranii au grijă de animalele mari, de boi sau de cai. Dacă nu-ți pasă, dacă buldozerul nu este decît o grămadă de fierăraie, atunci e mai bine să te lași păgubaș de meseria asta care, zic eu, nu se învață în timpul școlii de calificare, decît în linii mari, cît mai ales în timpul muncii, pe cîmp, cînd trebuie să-l asculți bătaia motorului așa cum ascultă doctorul inima unui om.

— Ar mai fi ceva de spus despre dumneata ?

— Despre mine, nu. Despre colegii mei, o mie și una de lucruri. Mai ales peste vreo cinci-zece ani.

— Ce vrea să-nsemne perioada asta ?

— Timpul pe care îl avem la dispoziție pentru a transforma dealurile, acum pustiite, ale județului, într-o sălbă de ogoare și pășuni. Ogoare care să sară cu producția de la 800 kilograme de grîu la cel puțin 2 500 de kilograme. Atunci, despre noi, se va putea spune cu adevărat că am ieșit învingători dintr-o bătălie de lungă durată, o bătălie în care am făurit din nou pămîntul.

Adevărul este că bătălia pentru vindecarea pămînturilor rănite naște, încă de pe acum, eroi. Unul dintre ei se numește Vasile Dăriescu.

VICTOR NIȚĂ ■

Oamenii se cunosc după propunerile pe care le fac în consiliu

În inima Șantierului naval Galați există o hală nu prea mare, nu prea arătoasă. E atelierul de turnătorie. Dacă vom da din capul locului cîteva nume : Ene Dumitru, Vasile Constantin, Nicolae Miron, Gabriel Ene, Vasile Păun, Iftică Ene, o facem pentru a se ști că dacă noi, românii, fabricăm în prezent elice navale, faptul se datorează direct acestor oameni. Începutul datează din 1962. După două mii de încercări de găsire a unor aliaje adecvate, chiar unora din atelier începuse să li se pară totul o irosire de timp. S-a întîmplat că tocmai următoarea încercare a dat rezultate ! N-a strigat nimeni „Evrika". Oamenii erau pur și simplu istoviți. Nu mult după aceea au trecut la turnarea elicei. A primei elice navale românești pentru un cargou de 4 500 tdw.

Directorul de atunci al șantierului a trebuit să accepte o realitate care se impunea tuturor simțurilor sale. Cu toate acestea, la elicea pentru cargourile de 7 500 tdw au fost aproape tot atîtea discuții ca și la prima. Apoi, își amintesc Mircea Roibu și oamenii săi, parcă dintr-o dată lucrurile s-au limpezit. Noul director, inginerul Ion Drașoveanu, parcă era altfel de om. Vorbea cu oamenii, îi asculta pînă la capăt și rezolva împreună cu ei. E adevărat, în același timp, a luat ființă la S.N.G. și Consiliul oamenilor muncii, for democratic și colectiv de conducere, prin care opiniile și propunerile celor peste 7 000 de muncitori au devenit principalul factor de îmbunătățire a activității șantierului. Aceste modificări în sistemul de conducere al șantierului au înlesnit și au dat cale liberă ambiției celor de la turnătorie. Ambiție care se suprapunea, de fapt, unei necesități a economiei naționale. Căci elicele navale erau scumpe, foarte scumpe, și se aduceau din import.

— Sînt, doar, îmi spune șeful atelierului, Mircea Roibu, cele mai vulnerabile piese ale navelor. Într-o navă, elicea e cea mai complicată piesă din punct de vedere geometric, fiindcă ea nu prilejuiește nici o linie dreaptă între două puncte. E o continuă suprafață curbă, care trece pe nebăgate de seamă dintr-un plan în altul. De aceea, o elice se lucrează ca o bijuterie. Este și motivul pentru care sînt scumpe. Și motivul pentru care, desigur, am fost ajutați. De la elicele pentru vasele de 4 500 tdw am trecut, cum vă spuneam, la cele pentru vase mai mari, de 7 500 și apoi 15 500 și 18 000 tdw. Ultima pe care am făcut-o este pentru cargoul de 55 000 tdw. A fost nevoie de muncă, de efort. Dar am fost și sprijiniți pe măsură. Sînt multe de zis. Trec peste amănunte. Spun numai atît : de cîte ori am avut nevoie de ceva, C.O.M.-ul ne-a aprobat cererile. Întotdeauna. Și nu zadarnic, aș zice. De cînd am început să fabricăm elice navale, pînă la sfîrșitul anului trecut, am adus economii valutare echivalente cu prețul cîtorva cargouri de cîte 4 500 tdw.

Istoria fabricării elicelor navale românești are însă un deznodămînt spectaculos. Este deznodămîntul, de fapt, numai al unei perioade, pe care am putea-o numi, fără ezitare, „romantică". O altă etapă a acestei istorii se pregătește acum, prin concretizarea unei mari investiții pentru construirea unei întreprinderi de anvergură. Experiența acumulată de muncitorii atelierului de turnătorie din cadrul șantierului a devenit, cu timpul, un capital prețios. Oamenii aceștia au făcut, neobligați de nimeni, și cu mijloace modeste, după cum am spus, un „capăt de pod" într-o industrie necunoscută nouă pînă atunci. Mai mult: cu mijloacele de care dispuneau, aproape că nici nu le puteau face. A stat în puterea conducerii lor colective să realizeze asemenea inițiative. Mircea Roibu :

— Am propus, acum cîțiva ani, în Consiliul oamenilor muncii, să fie construită o secție de elice în cadrul șantierului. Propunerea a fost bine primită. A fost primită, de fapt, mai bine decît puteam spera noi vreodată. Căci nu s-a aprobat **o secție** în șantier, ci s-a luat în vedere posibilitatea construirii chiar a unei **întreprinderi specializate**. Acum această întreprindere se află deja în construcție. Se numește I.N.E.T.O.F. Primele trei inițiale înseamnă „Întreprinderea navală de elice". Ei bine, vă spun cinstit, nu ne puteam gîndi, în 1962, că vom ajunge aici ! E o mare onoare pentru noi. O întreprindere modernă, vă dați seama ?! Va fi cea mai modernă uzină de neferoase din țară. Și vom avea astfel, începînd cu anul viitor, cînd I.N.E.T.O.F. va intra în funcțiune, posibilitatea de a face elice fără limite, pentru orice fel de nave.

Atelierul de turnătorie din S.N.G. va fi transformat, va căpăta o altă destinație. Mircea Roibu și oamenii săi, care vor trece să lucreze la I.N.E.T.O.F. — întreprindere care va funcționa în cadrul Centralei Industriei Navale, independent de S.N.G. — încearcă încă de pe acum nostalgia pentru acest loc în care s-a desfășurat, dramatic la început, apoi netezind treptat asperitățile drumului său în lume, ceea ce am numi un exemplu de inițiativă muncitorească și un exemplu de receptare și fructificare a ei. „Deși, zice Mircea Roibu, acesta este și un exemplu de felul cum C.O.M.-ul a acționat conform intereselor șantierului, dar nu s-a oprit numai la ele. Căci, dacă am lua-o școlărește : ce este C.O.M.-ul ? Organismul colectiv de conducere preocupat de toate problemele șantierului și rezolvarea lor în interesul unității. Și iată că, de data aceasta, la noi s-a luat o măsură nu numai „pentru noi", pentru cei de la S.N.G., ci pentru industria navală și, de fapt, pentru economia națională. Căci, nu e lipsit de interes să vă spun, alături de noi, cei din atelierul de turnătorie, care ne vom muta la I.N.E.T.O.F., sînt calificați și pregătiți pentru viitoarea întreprindere alți vreo 30 de băieți. Deci șantierul pregătește cadre pentru „alții", s-ar zice, dacă n-am ști că sîntem toți o mare familie în care nu „concurăm" decît în bine. Adăugați deci spiritului muncitoresc de la S.N.G. această calitate, căreia eu nu-i spun neapărat act de înalt patriotism — căci parcă am o reținere față de cuvintele mari —, dar frumoasă generozitate..."

Am relatat mai sus ceea ce a fost, la un moment dat, doar **o propunere** a oamenilor S.N.G.-ului în consiliul lor colectiv de conducere. Nu toate propunerile făcute, desigur, sînt de anvergura acesteia. Cele mai multe se referă la probleme curente ale activității în secții și ateliere. Două zile după Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, **Anatolie Mehic**, secretarul comitetului de partid al șantierului, îmi vorbea despre pregătirile în vederea ținerii adunării generale a oamenilor muncii și despre măsurile ce se impun pentru îmbunătățirea activității C.O.M.-ului din întreprindere. Iată cîteva gînduri :

Vasile Vădana, reprezentant în C.O.M. al secției 1 corp nave : „Pentru industria navală, am văzut, se prevăd sarcini mari. Dar alături de produsele „tradiționale", ca să zic așa, noi trebuie să realizăm și platforme de foraj marin, care sînt construcții navale mai puțin obișnuite. Am făcut-o, se știe, pe prima. N-o s-o facem pe a doua mai puțin bine, sînt convins. Dar C.O.M.-ul va trebui să aibă în vedere continuarea acțiunii de calificare a unor sudori de excepție...".

Iacomi George, ajustor, secția 2 : „...să nu mai pierdem timp sub nici un motiv, propunerile să fie mai bine cîntărite cînd ajung la C.O.M. iar informarea oamenilor — nu numai a reprezentanților C.O.M.-ului — să fie mai bună. Scurt : să evităm situații de felul aceleia cînd cineva de la atelierul lăcătușerie a cerut fonduri pentru a construi o mașină de debitat iar o mașină din aceea se afla alături, la treizeci de metri, în atelierul de confecționări. Să vorbim adică, întotdeauna, ce e de vorbit".

Ion Pintilie, tîmplar, secția 3 amenajări nave : „cînd cineva face o propunere și nu e acceptată, să i se explice clar omului de ce a fost respinsă. Informările acestea se fac de obicei în grupele sindicale. Cînd unii uită să facă aceste informări, te trezești că aceiași oameni vin, a doua și-a treia oară, cu aceleași propuneri ; și nu e bine".

Marcel Ștefănescu, șef atelier întreținere și reparații : „...să se continue acțiunea de reparare a unor utilaje în schimbul 3, atunci cînd sînt mai puțin încărcate".

Traian Olaru, secretar C.O.M. : „...Consiliul nostru trebuie să se dezbare de orice urmă de formalism. Eu nu vreau să spun că pînă acum am fost formaliști. Dar, de exemplu, de mai multe ori invitații la ședințele C.O.M.-ului n-au răspuns chemării noastre. Nu e bine să avem invitați numai de formă, ci oameni care ne-ar putea ajuta în felul lor".

Inginer **I. Novac,** șeful biroului plan: „Întîrziem uneori cu anumite lucrări, datorită întreprinderilor furnizoare. Cele ce ne trimit echipamente electrice și electronice, mai ales, întîrzie".

Inginer **Vasile Miron,** șef serviciu producție : „...și Fabrica de armături din Zalău. Nici I.M.G.B.-ul nu ne trimite întotdeauna la timp toate comenzile. Poate că, în această privință, Consiliul Național al Oamenilor Muncii creat în urma recentului congres va avea un cuvînt de spus".

Cea mai bună caracterizare a acestor oameni o făcea, cred, însuși directorul șantierului, președintele Consiliului oamenilor muncii, inginerul **Ion Drașoveanu :** „Oamenii se cunosc după propunerile pe care le fac. Și nimeni n-a cerut ca la Galați Dunărea să fie albastră, ca-n cîntec. Înțelegeți...".

Înțelegem. Și am dat, mai sus, cîteva frînturi de discuții, unele gînduri care acum se cristalizează, în urma congresului, tocmai pentru faptul că ele dovedesc maturitatea acestui mare colectiv de muncitori, atenți la faptă cît și la vorbă. Iar dacă vorbele sînt, în parte, cele de sus, faptele pot fi strînse, toate, în cifra milionului de tone de mărfuri pe care le transportă pe zeci de linii maritime navele construite de uriașa forță pe care ne-am obișnuit s-o numim, pe scurt, cu inițialele S.N.G.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Continua înnoire — legea de aur a revoluționarului

(Urmare din pagina 1)

sa lecție fiind tocmai punerea clară sub reflector a acestor inerții, care mai acționează, pe baza unei profunde și multilaterale cunoașteri atît a realităților, cît și a direcțiilor progresului.

Inerția, de pildă, spunea : „școala este un templu al abstracțiunilor", al teoriei..." (și ce puternice erau forțele care persistau în această părere !). Dar iată că am efectuat, ca urmare a spiritului înnoitor al secretarului general al partidului, o adevărată revoluționare a întregului sistem școlar, așezat astăzi pe direcția sigură a slujirii tot mai eficiente a țelurilor societății.

Inerția fixase, timp de sute de ani, ca singur mijloc de reeducare a celor ce încalcă unele norme ale conviețuirii sociale — metodele coercitive, represive. Iată că, astăzi, chiar dacă la început unora ne-a părut ceva cu totul ieșit din comun, sîntem cu toții convinși că societatea, prin colectivele ei de muncă, are și alte forțe, chiar mult mai puternice și mai eficiente, de a-i reintegra în rîndurile ei pe cei vinovați de respectivele abateri.

Inerția spunea : funcționarul e doar funcționar... (se mergea pînă acolo încît specialistul trimis să lucreze într-un minister, proiectantul, de pildă, era iute asimilat, prin oarba inerție, birocratului care nu mai știa să facă nimic altceva decît hîrtii !). Sub privirile mirate, poate, ale unora s-a zis „nu" inerției și s-a trecut la lucru după metode noi.

Inerția dădea dreptul celui ce primea o anumită sarcină de răspundere să aprecieze că de bunul mers al treburilor în respectivul colectiv el singur trebuie să se îngrijească, deciziile fiind doar emanația propriei voințe. Și în acest caz, „nu"-ul a fost categoric: autoritatea conducătorului nu trebuie confundată cu necesitatea conducerii colective, nu poate lua locul înțelepciunii colective.

Am dat desigur doar cîteva exemple, dintre cele mai recente, poate de detaliu, dar care vin să întregească un adevărat palmares al înnoirilor pe care, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, partidul le-a introdus în viața țării, a poporului cu deosebire în ultimii doisprezece ani și în rîndul cărora se datașează în mod deosebit măsurile pentru creșterea rolului politic, conducător al partidului, dezvoltarea pe căi noi și la ritmuri nemaiîntîlnite a industriei, agriculturii, legarea științei de practică, dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor țării, crearea unui amplu sistem de participare a poporului la conducerea treburilor obștești, punerea pe baze noi a activității de formare a conștiinței socialiste a maselor, puternica deschidere a României spre lume etc. etc.

Impresionantă este, în această vastă activitate de înnoire, starea de calm, de luciditate, de rigoare, în care se săvîrșesc, de fiecare dată, noii pași înainte. Ea este, în mod indiscutabil, rezultatul evidenței palpabile a succeselor, care alungă iritarea, a unei perfecte stări de echilibru, ce face ca măsurile transformatoare — multe, permanente — să vină, totuși, parcă la timpul cel mai cuvenit. Nici grabă, nici întîrziere, ca o pulsație continuă a capacității de care dispune societatea socialistă. Ele se produc, dealtfel, aproape matematic, în baza unui program bine cunoscut de întregul popor — Programul partidului adoptat de cel de al XI-lea Congres.

A fi cu adevărat marxist-leninist înseamnă a fi un explorator îndrăzneț și experimentat al drumului nou, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **un cutezător vizionar al zilei de mîine.**

...Maxima, care irumpe din însăși activitatea exemplară a secretarului general al partidului nostru, poate și trebuie să devină legea de aur a vieții și muncii fiecăruia dintre noi.

REPORTERII NOȘTRI TRANSMIT DE PE LITORAL

Frumosul cadru natural al plajei beneficiază și de o ambianță monumentală dintre cele mai alese, concepută și realizată de tineri

Costineștiul — un parc pentru educație și odihnă

— Tovarășe Ioan Bari, sînteți comandantul Complexului turistic pentru tineret Costinești. E grea, e ușoară această muncă ?

— Știu eu, asta ar putea s-o spună alții. Sînt deprins cu munca și să ne amintim că așa cum plugul ar fi rămas un simplu fier fără munca aspră a țăranilor, malul sterp de altădată nu ar arăta ca acum, un adevărat parc pentru educație și odihnă, cum ne place să-l numim. N-am tras eu prima brazdă aici, sînt doar de doi ani la Costinești, dar cu toată modestia pot spune, cu mîna pe inimă, că am pus și eu brațul și sufletul alături de colegii mei care se ocupă de turism.

— Vă place cum arată plaja ?

— Acum nu arată rău. Aș putea spune chiar bine. În toiul iernii o furtună care a ținut două săptămîni a unit marea cu lacul, a stricat plaja, așa că a trebuit să golim lacul, și el ne-ar fi înghițit mulți bani dacă n-am fi primit ajutoare din județul Constanța și celelalte județe, zeci de brigăzi de muncă patriotică au curățat totul, au mărit plaja, au drenat și împrejmuit lacul. Am realizat fără cheltuieli mari chiar și iluminare nocturnă.

— Pentru cei care n-au văzut Costineștiul de cîțiva ani este un adevărat miracol. Surprinde mai ales vegetația abundentă. Este încîntătoare această grădină mare. Aveți și alte surprize ?

— Avem, dar pentru că ele chiar surprind, trebuie explicate. Pentru vegetație a fost nevoie de răbdare și muncă atentă, ba chiar de o luptă cu natura, cu briza sărată care usca totul peste iarnă. S-au încercat tot felul de soiuri, s-au păstrat cele rezistente, încît astăzi avem arbuști și arbori zvelți, trandafiri, dar și gazon. Pentru a proteja verdeața nu permitem mașinilor să intre în tabără. În plus evităm poluarea sonoră și aglomerarea aleilor. Zilele trecute am dat în folosință o grădiniță pentru copiii tinerilor căsătoriți care își petrec vacanța la noi. Are o capacitate de 200 de locuri și pe lîngă noutatea sa ca element de civilizație, poate fi un exemplu de urmat pentru tot litoralul.

— Cine poate să-și petrecă concediul la Costinești ?

— După cum bănuiți, probabil, numai tineri. Tineri între 14 și 30 de ani, muncitori, țărani, elevi, studenți și tineri intelectuali, în total peste 30 000 de persoane pe sezon. Cazarea lor se face în corturi, căsuțe, vile și două hoteluri, dintre care unul a fost dat în folosință în acest an și are o capacitate de 300 de locuri. Avem deci diferite grade de confort. Alături de tinerii din țara noastră, sosesc anual și un număr important de tineri din țările socialiste, cît și din alte țări ale lumii. Apropierea dintre tinerii noștri și tinerii de peste hotare contribuie la întărirea legăturilor de prietenie dintre tineretul român și cel din alte țări.

— Pentru mine încă o chestiune inedită este design-ul indicatoarelor și felul cum sînt prezentate citate din bărbații de stat și de spirit. Am întîlnit undeva scris : „Simțul de datorie e cea mai luminoasă dovadă de sănătate a unui suflet", cuvinte aparținînd învățatului N. Iorga. Tinerilor din tabără, tineri care au datoria de a munci, este bine să li se amintească vorbe înțelepte ca acestea, dar nu prezentate oricum.

— Ne mîndrim cu propaganda audio-vizuală pe care o facem. Ea se încadrează bine în arhitectura și ambianța căsuțelor și hotelurilor. Dealtfel, după cum se poate vedea, am încercat să primenim propaganda audio-vizuală pentru ca ea să nu fie mai prejos decît programele cultural-educative, decît serile de poezie patriotică și revoluționară, și cele de muzică oferite de cenaclurile tineretului.

— Eu cred că vă apropiați de ceea ce trebuie generației tinere, o generație a muncii și a luminii, o generație care își construiește singură bazele turistice, le întreține și decorează cu mult bun gust, într-un proces continuu de educație. V-aș ruga să-mi spuneți ce faceți pentru ca tot timpul să fie vreme bună.

— În zilele fără soare, dar nu numai, se desfășoară întreceri sportive, se fac excursii în deltă, la Adamclisi și Histria, pe litoralul bulgăresc. Clubul stă la dispoziția tuturor. Avem o bibliotecă, săli pentru jocuri, ringuri de dans, discoteci, un teatru de vară cu spectacole în fiecare seară. Era să uit tocmai școala pentru inițiere în tenis, condusă de profesorul și antrenorul emerit Gh. Bobzuc, ex-căpitanul echipei naționale în una din finalele românești ale Cupei Davis. Avem la dispoziție 10 terenuri de tenis și ajutat de studenții de la educație fizică, sînt inițiați sute de tineri în tainele acestui sport îndrăgit.

— Nu este deloc plictisitoare o ședere la Costinești ?

— Eu cred că este chiar plăcută și educativă.

— Este !

ION PEȘTIȘANU ■

Tot tinerii, studenți la arhitectură sau arte plastice, au avut ideea acestui sistem de orientare în alegerea multelor plăceri pe care le oferă tabăra

Goana după suc de zmeură

Într-una din aceste zile fierbinți ale litoralului, un cetățean intră în magazinul destinat desfacerii produselor pentru copii, aflat chiar în centrul Constanței și bea pe nerăsuflate trei sucuri de zmeură. Băgînd de seamă că stau de vorbă cu vînzătoarea și că-mi notez ceva într-un carnețel, se apropie :

— Felicitări pentru sucul de zmeură, este excepțional. Observîndu-mi mina surprinsă, adaugă : Nu sînteți de la fabrică-?

— Nu ! Nici dumneavoastră nu sînteți constănțean ?, îl întreb la rîndul meu.

— Nu. Brașovean. Și în timp ce la noi transpiri din greu pînă găsești o sticlă cu răcoritoare, în magazinul acesta, uitați, se pot număra cel puțin opt sorturi. E drept că numai aici, pentru că în cofetării am intrat dar n-am văzut decît vreo două, trei sorturi.

Plecînd de la situația respectivă, iată-mă ajuns la unitatea care produce aceste răcoritoare, numită (sic !) *Intreprinderea de mobilă și bunuri de consum*, încercînd să deslușesc, împreună cu directorul Marin Țicu, din ce motive băuturile secției de răcoritoare a fabricii nu se găsesc.

— Tovarășe director, am primit felicitări în locul dumneavoastră pentru calitatea răcoritoarelor produse la Întreprinderea de mobilă și bunuri de consum.

— Desigur, mă bucură, însă asta nu schimbă cu nimic situația. Noi producem multe tipuri de răcoritoare de care însă nu toată lumea a auzit : Arola, Bianca, Bitter Citro, Bitter Tonic, Orange Citro, Quik, Mandora, Maricola, Ginger, Cora și Suc de zmeură. (Într-adevăr, dintr-un mic raid pe care l-am întreprins în aceeași zi mi-am dat seama că nu doar lumea este străină de existența acestor sucuri, dar nici măcar responsabilele unor cofetării n-au habar de ele, oamenii vînzînd eterna citronadă sau o băutură mai nouă, care costă trei lei, numită apă tonică. — n.n.).

— Vă mărturisesc că o duminică întreagă am căutat un pepsi sau un cico, dar n-am întîlnit nici o băutură din cele menționate de dumneavoastră.

— Din toate tipurile de răcoritoare de care am pomenit putem fabrica mari cantități, dar la ce bun din moment ce comerțul nu le preia. Uitați, trebuiau să ridice pînă la 10 iulie, conform contractului, aproape 365 000 de sticle. Au ridicat doar 238 590. Fabricăm mai multă oranjadă deoarece, tot după spusele comerțului, celelalte nu prind, iar în zilele mai răcoroase nu le cumpără chiar nimeni (este problemă falsă din moment ce oamenii nu le cunosc, în ciuda reclamei făcute prin presa locală — n.n.). Și mai este ceva. Comerțul preferă să vîndă un pepsi cu 3,50 lei sau o apă tonică cu 3 lei decît să vîndă sucurile noastre cu 1,50 sau 2,00 lei.

Așa ne apropiem de un adevăr, confirmat, printre altele, și de faptul că, de pildă, cu o zi înainte, la o tonetă aflată vizavi de „Hanul piraților" într-o mizerie de fost bîlci comunal, dar la adăpostul unui anunț pe care scria : „unitate de categoria I-a fără remiză", cu chiu, cu vai mai putem pune mîna, contra a 10 lei, pe trei sticle de apă tonică, firește, în lipsă de altceva, pentru care nu dădeai remiză, dar nici nu mai primeai restul. Și iată cum orașul Constanța, beneficiarul unei secții care fabrică cîteva tipuri de răcoritoare foarte apreciate, este adeseori în suferință în această privință, datorită în mare parte comodității și rutinei comerțului, dar și, să recunoaștem, unei reclame insuficiente, expediată într-un colț de gazetă.

MIRCEA RAICIU ■

Afară-i vopsit gardul, dar înăuntru nu-i leopardul

Cineva afirma că în vara aceasta viața culturală a litoralului este mai bogată ca niciodată. Și, într-adevăr, se pare că lucrurile stau chiar așa. Numeroase afișe anunță spectacole susținute de colective teatrale renumite, ca Teatrul de Comedie, Teatrul Giulești, Teatrul din Piatra Neamț, cel din Constanța etc. Sînt așteptate, de asemenea, mari ansambluri folclorice ca „Banatul", „Maramureșul", „Ciocîrlia" și altele. În plus, nu lipsesc nici numele celebre ale muzicii noastre ușoare, indiferent că au venit cu Teatrul „Ion Vasilescu", prin A.T.M., sau mai simplu, dar mai eficace, cu contracte directe încheiate cu marile restaurante, ca „Marea Neagră", „Hanul Piraților" și așa mai departe. La o lună și ceva însă de la inaugurarea sezonului, se constată două lucruri. Primul în ceea ce privește repertoriul. Astfel, la Teatrul dramatic din Constanța am văzut o piesă ușurică, „Romanțioșii", adaptare a lui Alecu Popovici după Edmond Rostand. Deși se simte efortul modernizării pentru a evita monotonia, spectacolul amintit e destul de firav. Cîteva replici mai vioaie stîrnesc uneori și rîsul. Dar de fapt spectacolul trăiește mai mult de pe urma interpretării lui Florin Zamfirescu, Rodica Mandache și Sebastian Papaiani, actori care, în ciuda oboselii turneului și a zăpușelii din sală, se străduiesc să joace cu același elan ca la premieră. Dar de ce a ales Teatrul Giulești această piesă ? Pentru că există prejudecata potrivit căreia dacă te-ai bronzat dimineața, nu mai ai răbdare să vezi seara „Regele Ioan". Probabil că aceeași logică i-a determinat și pe cei de la „Comedia" bucureșteană să trimită pe litoral o altă lucrare destul de debilă, „Nicnic".

Al doilea aspect remarcat se referă la apariția a ceea ce numim îndeobște șușă. Miercuri 13 iulie, pe scena Teatrului Fantazio, a avut loc spectacolul „Cel mai bun... continuă !" sub egida A.T.M.-ului. Mai multe capete de afiș. Printre ele : Marina Voica, Olimpia Panciu, Marius Țeicu, Mihai Constantinescu și foarte popularii Gioni Dumitriu și Ion Mustață, colaborator al Televiziunii. Spectacolul anunțat la orele 20 începe cu un sfert de oră mai tîrziu, fără Olimpia Panciu și Marius Țeicu. Formația „Odeon" atacă uvertura cu stația de amplificare dată la maximum, după care jovial și transpirat Ion Mustață ne anunță că nu ne va întreba dacă știm cînd „înflorește" Margareta Pîslaru sau cum „se înmulțește" Marius Țeicu. În schimb, pentru început ne prezintă, cu farmecul lui inegalabil, formația „Odeon", dîndu-ne despre aceasta cîteva cifre interesante ca, de pildă, cîți metri și cîte kilograme au per total membrii formației, cîte clase de liceu și cîți ani de facultate au urmat și ce număr poartă dinții la șepci. Iar spectacolul continuă tot așa, presărat fie de bancurile răsuflate și adeseori vulgare ale prezentatorului și ale lui Gioni Dumitriu, fie de texte de muzică ușoară de genul celor strigate de copilul-minune Mihai Constantinescu, din care am reținut cîteva cuvinte, cum ar fi : „Pentru mine, pentru tine, pentru nu mai știu eu cine, șabadab-o, șabadab-e". Singura notă bună au făcut-o Marina Voica și Sergiu Zagardan, detașați prin profesionalism și respect față de ei înșiși și, mai ales, față de spectatori. Cît despre Olimpia Panciu și Marius Țeicu nu s-a mai vorbit nimic, totul rezumîndu-se la o fițuică lipită pe afișul inițial, care le explica sec lipsa. Afișe impozante răspîndite în toată Mamaia îi anunță pe Aurelian Andreescu, Sergiu Zagardan și Horia Moculescu „în fiecare seară la restaurantul Marea Neagră". Dînd curs invitației, iată ce constatăm : Pînă la orele 21 gazdele au pus o bandă de magnetofon. După 21, la fel. Peste o jumătate de oră apare Sergiu Zagardan care cîntă șase melodii și pleacă, fără ca cineva să anunțe unde și pentru cît vreme. Șeful de unitate ne explica ușor strîmtorat : „Au fost chemați să cînte la Grădina de vară din Mamaia, e acolo un spectacol, dar se întorc peste o jumătate de oră. Horia Moculescu vine pe 14 iulie (eram în 11 iulie, n. n.), are de aranjat un spectacol la Boema, în București." — Și atunci de ce figurează pe afiș ? „Doar cu conducerea muzicală, adică i se cîntă melodiile !" — Și Aurelian Andreescu ? „Vine pe 15. De fapt i-am trecut pe amîndoi mai devreme pentru că sînt niște nume care atrag clientela".

„Anul acesta, ne informează Sebastian Tașcă de la ARIA-Constanța, eforturile noastre au fost încununate de succes. Numeroase colective teatrale și mari ansambluri și-au anunțat sosirea pe litoral. Volumul mare de spectacole, adevărată competiție republicană, ne detașează net de ceilalți ani. Este adevărat, cu unele trupe avem și necazuri. De exemplu, Filarmonica din Bacău a anunțat că vine cu Constanța Cîmpeanu și Cornel Fînățeanu. După ce am vîndut biletele am aflat că cei doi nu mai vin. Sau, nivelul calitativ al spectacolului de muzică ușoară oferit de Teatrul „Ion Vasilescu" din Capitală nu se ridică la treapta atinsă la Festivalul național „Cîntarea României".

Sînt demne de toată lauda eforturile ARIEI și ale organelor locale de a asigura un volum mare de spectacole anul acesta. Însă la umbra marilor spectacole trece neobservată șușa. Și asta, pe banii munciți ai oamenilor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cititorii ne sesizează

Facem naveta din satul Valea Nandrei, comuna Dirmănești — Argeș, unde locuim, la Întreprinderea de autoturisme Pitești (Colibași). Vă scriem despre modul în care Autobaza Colibași înțelege să ne asigure mijloace de transport. Scurt, concret, exact: pînă pe data de 22 iunie a.c., pe ruta noastră circulau patru autobuze. Că erau ele aglomerate, aproape că nici nu mai are rost să vorbim acum, cînd numărul mașinilor s-a redus la trei iar aglomerația este, desigur, și mai mare. Parte dintre noi muncim la turnătorie, forjă sau la banda de montaj, unde opt ore stăm în picioare. Tot în picioare venim la serviciu și ne întoarcem acasă, deși mergem cu autobuzele. Noi nu enunțăm, neapărat, pretenția de a călători comod, pe scaune, fiecare la locul lui. Fiindcă nu despre dorința noastră de a sta neapărat jos, cînd călătorim, este vorba, ci despre dorința de a fi priviți altfel decît cu indiferență de către șeful autocoloanei respective și de a fi găsită o soluție de a putea călători, chiar și în picioare, dar civilizat. Adică nu 80, sau chiar mai mulți, într-o mașină! **(Semnează un grup de 30 de persoane)**

Sînt în prag de pensionare și-mi este necesară o adeverință din care să rezulte că am lucrat în perioada 1950—1952, pentru completarea carnetului de muncă și, respectiv, pentru întocmirea formelor necesare pensionării. La începutul anului 1976 m-am adresat Administrației fluviale a Dunării de Jos de la Galați cu o cerere în acest sens, la care am primit răspuns să mă adresez Arhivelor Statului, filiala Brăila. Adresîndu-mă acestei instituții, am primit o altă adresă, care mă îndreaptă, la rîndul ei, tot către primul for, ce-și declinase posibilitatea de a-mi rezolva cererea. Altă cerere adresată acestui organ mă trimite din nou la Filiala Brăila, care iar mă îndreaptă către Administrația fluvială a Dunării de Jos de la Galați. Astfel, de mai bine de un an și jumătate nu am putut intra în posesia rîvnitei adeverințe. Hotărîrile partidului nostru sînt limpezi și nu înțeleg de ce este atît de dificil să fie rezolvate în termen cererile și sesizările oamenilor muncii. **(Gheorghe D. Cotea — Bosia — Ungheni, județul Iași)**

Mă numesc **Gheorghe Carpen** și locuiesc pe strada Călărași nr. 1, Constanța. În tot cursul anului trecut am plătit la zi consumul de curent electric. De aceea m-am mirat cînd la sfîrșitul lunii februarie a.c., electricianul care a citit contorul mi-a spus că am de plătit 1 540,40 lei. În urma contestației pe care am făcut-o mi s-a spus că instalația era veche și, probabil, curentul s-a scurs în perete?! În sfîrșit, s-a făcut o instalație nouă. Dar la sfîrșitul lunii mai a.c. mi-a venit să plătesc 1 090,30 lei!! Gîndesc că eu, ca să consum atîta curent, ar fi trebuit să am fabrică în casă, or, nu am așa ceva. Solicit, de aceea, puțină bunăvoință în dezlegarea acestui mister.

Sîntem muncitori în cadrul Întreprinderii de mașini unelte și agregate București și locuim în căminul de nefamiliști al întreprinderii, pe bd. Macaralei nr. 4, unde este necesar, credem, a se pune capăt activității abuzive și dăunătoare a administratorului acestui cămin, activitate caracterizată prin nepăsare, indolență, lipsă de spirit gospodăresc. Comportarea abuzivă față de unii locatari, măsurile brutale ce le ia împotriva unora, în special față de cei ce nu-i sînt „simpatici", e de-a dreptul scandaloasă, ca și folosirea în interes personal a unor bunuri din dotarea căminului. Cu toate că fiecare palier are cîte o bucătărie dotată cu aragazuri și butelii, acestea nu se văd, sînt inexistente, noi fiind astfel împiedicați să ne putem prepara o mîncare etc. Televizorul căminului este stricat de multă vreme, iar singurul aparat de radio existent funcționează în locuința sa personală. Lenjeria de pat este schimbată la interval mare de timp și este degradată, cu toate că e angajată o femeie în atribuțiile căreia intră și reparațiile ce trebuie aduse din cînd în cînd. Cu prilejul descinderilor sale în camerele noastre, cînd găsește reșouri electrice le confiscă, fără a ține cont că în lipsa buteliilor și aragazurilor acestea ne sînt necesare pentru a putea prepara o mîncare caldă. Dacă-i cerem să respecte el însuși normele de funcționare a căminului și să ne pună la dispoziție bunurile din dotare, ne spune disprețuitor: „Dacă nu vă convine, mutați-vă la gazde, în oraș; ce, acasă la voi ați stat mai confortabil? Doar nu ați vrea să vi se asigure și confort sporit!" Nu, noi nu vrem aceasta, dar vrem ca el să nu mai transforme căminul într-o feudă proprie, să nu mai teroriezeze muncitorii și să nu mai dezinformeze conducerea întreprinderii, care a făcut și face eforturi pentru ca locatarii acestui cămin să aibă o viață civilizată. **(Maria Broșteanu, Matei Mocanu, Iulian Barbălată, Remus Pintilie)**

Mă numesc **Gabriela Jianu**, am domiciliul în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și sînt învățătoare suplinitoare la Școala generală de 4 ani Bălăneasa, nr. 2, comuna Livezi — Bacău. În vacanța de primăvară trebuia să rămîn în activitate la școala unde funcționez. Între 11 și 14 aprilie tovarășul director coordonator a hotărît să lucrez chiar la școala din Livezi. După aceea s-a hotărît trecerea mea, din nou, la școala Bălăneasa. Pe data de 19 IV a.c. a trebuit să revin însă și să-mi desfășor activitatea tot la școala coordonatoare, Livezi. Toate ca toate dar, spre surprinderea mea, cînd să primesc retribuția pe luna aprilie, mi-au fost reținuți banii pentru cinci zile. Motivul: că zilele respective am activat la școala Bălăneasa, unde sînt încadrată. Din condica de prezență a acestei școli rezultă că am lucrat acolo, într-adevăr, cinci zile, dar tovarășul director coordonator refuză să dea dispoziție ca zilele respective să-mi fie plătite. Această problemă o cunoaște și tovarășul primar al comunei, și în luna iunie mi s-au plătit, e adevărat, 2 din cele 5 zile. De ce n-am fost retribuită pentru toate zilele lucrate, încă n-am înțeles.

Vă scriem despre unele deficiențe ce s-au ivit la blocul nostru, dat în folosință la sfîrșitul anului 1972. Cu privire la recepția definitivă a părților comune, putem arăta că această formă nu s-a făcut nici pînă azi așa cum prevede legislația în vigoare. Fostul președinte al Asociației de locatari spune că dînsul nu a semnat niciodată recepția definitivă a părților comune, deoarece s-a tărăgănat foarte mult cu remedierea deficiențelor apărute în anul de garanție. Încă de anul trecut, în 6 din cele 8 apartamente situate la etajul 4, cînd plouă se infiltrează apa, hidroizolația fiind necorespunzătoare. La tronsonul 1 cade mozaicul de pe balcoane, ca și cel de la casa scărilor de la tronsonul 2. Am solicitat O.J.C.V.L.-ului Cluj să intruneacă o comisie și să constate din vina cui au apărut aceste deficiențe la numai patru ani de la darea

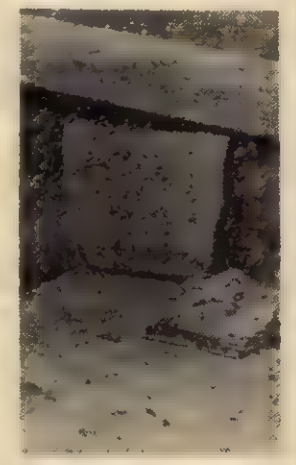

în folosință a imobilului. Ni s-a răspuns că atît coșcovirea mozaicurilor cît și defectele hidroizolației de la terasă au apărut după trecerea termenului de garanție, de 12 luni, și deci reparațiile cad în sarcina noastră. Un răspuns îmbucurător pentru noi, ca să zicem așa, cu atît mai mult cu cît, pentru repararea hidroizolației, cooperativa „Constructorul" ne-a cerut suma de 40 000 lei. **(Asociația locatarilor, bloc R 14, Cluj-Napoca, str. Peana 7, cartierul Mănăștur)**

Domiciliez în cartierul Mihtari, în vecinătatea Institutului politehnic; din 1974, an în care s-au dat în folosință aici 4 blocuri; pînă în prezent s-au mai dat 8 și se construiesc în acest an încă 20 — vom locui, așadar, începînd cu acest an, peste 10 000 de persoane, care sînt nevoite să se aprovizioneze din alte puncte ale Capitalei, deoarece pînă acum aici, la noi, nu s-a construit și nici nu se întrevede construirea unui magazin alimentar. Este neplăcut, dar mai ales greu, ca în fiecare zi să vii cu sacoșele pline cu cumpărături, înghesuit pe mijloacele de transport și de la distanțe respectabile — trei stații de mașină — după ce ai stat la cozi interminabile. Cred că sînt în asentimentul tuturor locatarilor din această zonă cerînd celor în drept să aibă în vedere construirea unui complex comercial, spațiul fund suficient și mai ales rentabilitatea acestuia fiind deplină. **(Dan Catrina, București)**

Semnale critice recepționate

Primim din partea Uniunii Județene a Cooperativelor Agricole de Producție Buzău, cu privire la modul de rezolvare a scrisorii adresate redacției de către **Sava Chița,** membră a C.A.P.-ului Smeeni, în care aceasta arăta că nu este mulțumită cu retribuția pe anul 1975, nu și-a primit banii cuveniți pentru munca efectuată în 1976 și nu este primită la muncă în acest an:

„Din analiza efectuată s-a constatat că normarea și retribuirea muncii pentru anul 1975 corespunde legalității și nu i s-au reținut norme din munca depusă. Avînd în vedere însă că Sava Chița are unele greutăți materiale, părinții bolnavi și o fiică, elevă în clasa a VI-a, de întreținut, s-a hotărît să i se acorde din fondul de ajutor bani și produse la nivelul celor 37 de norme ce le revendica, fapt pentru care s-a declarat mulțumită.

Cît privește drepturile pe 1976, petiționara și le-a primit în produse (grîu și porumb) odată cu cellalți cooperatori. În fața colectivului de activiști ai U.J.C.A.P. Buzău și a conducerii cooperativei petiționara a primit 713 lei, urmînd a primi încă 4 000 lei în termen de 3 zile, suma reprezentînd lichidarea drepturilor cuvenite pentru munca efectuată anul trecut.

În legătură cu încadrarea în muncă pentru acest an: petiționara nu s-a mai prezentat la ferma de legume, motivînd că este bolnavă de reumatism și nu poate lucra la irigat. De aceea s-a stabilit de comun acord cu petiționara și cu oamenii din fermă ca Sava Chița să lucreze în continuare la grădină și să nu i se pretindă să facă muncă la irigații, ci să efectueze celelalte lucrări, iar lucrarea de irigații ce ar trebui să o presteze dînsa, să o efectueze membrii echipei în care este încadrată, pînă la însănătoșirea petiționarei. Petiționara s-a declarat mulțumită cu modul de soluționare și s-a angajat să lucreze efectiv în formația în care a fost încadrată".

Consiliul Popular Județean Gorj ne comunică rezolvarea dată scrisorii adresate revistei „Flacăra" de către locuitorul **Tunaru Ion** din comuna Bilteni, referitoare la executarea unor lucrări edilitar-gospodărești în comună:

„Clădirea școlii cu 4 săli de clasă din satul Peșteana — Jiu este terminată, iar lucrările de construcție la Liceul de cultură generală Bilteni vor fi încheiate în cursul trimestrului IV 1977, conform planificării.

Consiliul popular comunal a pus la dispoziția tinerilor din satul Bilteni un teren care urmează a fi amenajat ca bază sportivă, prin munca patriotică a tineretului. Pe raza comunei mai există încă trei baze sportive: în satele Rovinari și Moi, și la Liceul Bilteni.

Conform celor prevăzute în schița de sistematizare a comunei, urmează ca în actualul cincinal să se construiască prin contribuția bănească și în muncă a locuitorilor un local modern pentru căminul cultural, adaptat noilor cerințe ale sătenilor".

Direcția Județeană de Poștă și Telecomunicații Arad: „În urma scrisorii apărute în revista „Flacăra" nr. 21 din 26 mai a.c., prin care se arată de către cititorul Burlacu Ștefan din orașul Lipova că presa centrală în această localitate vine cu întîrziere de circa 1—2 zile, vă comunicăm:

Presa se expediază din Arad către Lipova în mod normal, dimineața, la orele 8,12, cu sosirea în gara Radna în jurul orei 9. În cazurile cînd presa centrală care sosește cu avionul întîrzie, aceasta se trimite pentru oficiul poștal Lipova la orele 17,30. În cursul lunii mai avionul cu presa a avut 11 cazuri de întîrziere între 20 și 60 de minute, ceea ce ne-a împiedicat să o mai putem trimite la Lipova cu trenul de dimineață. În prezent avionul sosește la Arad în jurul orei 6 dimineața și o putem dirija către Lipova cu trenul de la orele 8,12".

Comitetul municipal Deva al P.C.R. ne răspunde în legătură cu sesizarea lui **Musa Romulus** din Deva, cartier Micro 15, bloc 46:

„Din verificările efectuate în teren rezultă că la blocul 46, scara C, în subsolul tehnic se găsesc încă materiale rămase de la construcție, instalația sanitară prezintă defecțiuni la coloana de scurgere a apei menajere, iar instalația de încălzire are o coloană fisurată. Față de această situație s-a stabilit împreună cu Oficiul județean pentru construirea și vînzarea locuințelor Deva, ca pînă la 1 august a.c. să fie remediate defecțiunile mai sus amintite".

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

Duțu și Mona vorbesc...

● Este pentru prima oară cînd încerc să adresez cîteva rînduri unei reviste. Dar să mă prezint: mă numesc Octavia Popescu-Gheorghe și sînt de pe meleagurile Gorjului. Am găsit de cuviință să folosesc această cale deoarece numai așa voi putea face cunoscută situația care de cîțiva ani mă frămîntă. Vă rog foarte mult să-mi scuzați îndrăzneala.

Durerea mea a fost multă vreme o durere sufletească foarte mare, și anume că am numai doi copii și amîndoi prezintă deficiențe în auz și vorbire. De doi ani acești copii se află într-un Centru experimental din Cluj-Napoca. I-am adus aici fără să poată zice un cuvînt și în acest timp copiii mei au învățat multe, acum vorbesc iar eu sînt sigură că vor fi recuperați. Vă dați seama că nu există bucurie mai mare pentru o mamă decît să-și audă copiii (pot spune surzi) vorbind? Dar toate acestea se datoresc numai efortului mare depus de minunații profesori de la acest Centru de reabilitare a auzului și limbajului din Cluj-Napoca.

Cînd Monica, fetița mea, care pînă nu demult n-a scos un cuvînt, iar acum spune scurte poezioare și vorbește destul de corect în propoziții îmi vine să cred că visez. La fel și frățiorul ei, Duțu. Aș fi vrut să scriu un articol intitulat „Duțu și Mona vorbesc", dar nu mă simt în stare. Prin aceste rînduri aș fi vrut să mulțumesc tovarășilor profesori pentru rezultatele lor, pentru tot ce-au făcut ca acești doi frați să vorbească, dar mai ales să afle și alți părinți că în orașul Cluj-Napoca există un Centru de reabilitare a auzului și limbajului, la care se pot adresa cu încredere. Aici sînt oameni minunați care au reabilitat foarte mulți copii surzi, astăzi elevi la școlile obișnuite, alături de alți copii sănătoși. Și tot aici mi-am găsit liniștea sufletească.

Rămîn cu încrederea că veți lua în considerație tot ceea ce v-am scris, toate acestea nefiind altceva decît frămîntările unei mame al cărei suflet este plin de durere și în același timp de bucurie pentru copilul său care au început să vorbească.

Octavia Popescu-Gheorghe ■

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.

Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Maria Ivașuc — Galați. În Decretul 54/1975 se prevede: absolvenții învățămîntului pedagogic care nu efectuează stagiul obligatoriu de 3 ani la unitatea școlară unde au fost repartizați sînt obligați ca la plecarea de la unitatea școlară respectivă să restituie integral indemnizația de instalare. Întrucît dv. ați stat unde ați fost repartizată numai 2 ani din cei 3 obligatorii, trebuie să restituiți indemnizația de instalare.

Cornelia Vișan — Cluj-Napoca. Vi s-a aprobat detașarea pe timp de 6 luni la Farmacia nr. 32 din Cluj-Napoca.

Constantin V. Drumea — Tismana, Gorj. Dosarul dv. medical a fost trimis la Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă în vederea verificării gradului de invaliditate. Cînd vom primi concluziile definitive vi le vom comunica.

Constantin Nedu — Călărași. Ministerul Muncii ne-a comunicat că vi s-a aprobat confecționarea unui cărucior de salon și s-a trimis comanda la Întreprinderea de produse ortopedice și protezare București, în vederea executării.

Vasile Mormonea — I.A.S. Bela, Vîlcea. Ne-ați trimis copia unui memoriu scris ilizibil. Reveniți.

Gheorghe Krișán — Cluj-Napoca. Din relatările dumneavoastră nu vă putem preciza care diagnostic este valabil. Vă sfătuim să vă adresați unor specialiști din localitate.

Margareta Papp — Reghin. Așteptați răspunsul de la forul competent căruia v-ați adresat.

MARGA NEDELEA ■

OMUL NOU

Un om neînstrăinat de sine însuși

În articolul nostru precedent despre **omul nou** puneam întrebarea : **ce este,** dar, mai ales, **cînd, cum** și **unde** apare acesta, cu ferma convingere că numai filosofia marxistă poate da răspunsul mulțumitor unor atari interogări. Aceasta pentru că în sintagma **om nou** avem, în primul rînd, noțiunea de om, de om în general, care împrumută sensuri inedite adverbului de calitate — **nou,** obligîndu-l să-i transfere și el, la rîndu-i, zone întregi din sfera lui semantică. Noul aici apare în opoziție cu ceea ce s-a deteriorat, s-a învechit din noțiunea de om, în cadrul unor lungi și complicate procese sociale. De reținut deci că în ideea de **om nou** intră mai întîi aceea de **om etern,** în măsura în care termenul etern este cît de cît propriu aici, adică omul care s-a autocreat prin munca lui, dar a cărui esență a fost alienată în diviziunea muncii, prin exploatarea lui de către om în societățile bazate pe clase antagonice, unde produsul activității umane este arbitrar separat de producătorul său și acaparat de o minoritate exploatatoare. De aceea, în lupta aprigă, revoluționară, cu vechea orînduire, cu structurile și ideologia ei, apar germenii **omului nou,** care într-un proces anevoios și îndelungat se eliberează pe sine odată cu edificarea noii societăți. Pentru surprinderea exactă în creația literar-artistică a acestui om și a împrejurărilor în care se formează e necesar să subliniem caracterul de proces dialectic, să nu acceptăm viziunea facilă, miraculoasă, după care acesta ar apărea, ca un **Deus ex machina,** la simpla dorință subiectivă a cuiva sau ca rod exclusiv al unei acțiuni pedagogice. Nu, omul nu se poate drege și înnoi ca busuiocul în apa sfințită. El se înnoiește în sudoarea muncii libere, în procesul revoluționar de redobîndire a esenței sale, pierdută în orînduirile sociale bazate pe exploatare, pe împilare, pe alienarea economică, politică, religioasă, morală, alienare care a făcut din el o victimă cu o existență bolnavă. Înțelegerea nedialectică a apariției omului nou în viață nu poate conduce în artă decît la crearea unor personaje firave, la înfățișarea unor conflicte artificiale, neconcludente.

Omul nou se plămădește în luptă cu vechiul, cu toate rămășițele nocive ale formelor de alienare. Omul nou se construiește pe sine în colectivitate și în interiorul conștiinței, în aer liber și la propriu și la figurat, pe șantiere și ogoare, în fabrici și uzine, în școli și universități, oriunde pulsează ritmul vieții noi, socialiste. Chipul omului nou se reflectă în oglinda faptelor sale și nu în spuma vorbelor. Omul nou, eliberat de orice formă de alienare, liber și stăpîn pe soarta sa, se eliberează treptat de prejudecăți, de tarele moralei și ideologiei burgheze și va trăi tot mai mult după principiile eticii și echității socialiste înțelese nu ca norme rigide și restrictive, ci ca necesități vitale ale noului climat spiritual. Omul nou, caracterizat de un puternic spirit revoluționar și militant, muncește și acționează conștient, cu hotărîre, pentru continua lărgire a orizontului său de cunoaștere, pentru perfecționarea lui morală, pentru progres și pentru triumful politicii științifice, patriotice și umaniste a Partidului Comunist Român, promotorul noului în întreaga noastră societate. Prin propria lui viață și activitate, omul nou dă sensuri noi și îmbogățește necontenit unele categorii etice tradiționale, insuflîndu-le un conținut revoluționar.

ION DODU BĂLAN ■

Viața pe ușa din față, nu pe cea din dos!

VĂ DAU ÎNTÎLNIRE PESTE UN AN, ORIUNDE M-AȘ GĂSI, DAR O SĂ FIU TOT AICI !

Joi, 7 iulie a.c., Întreprinderea de fabricație și montaj ascensoare București. Interlocutor : un tînăr, nou angajat.

— Cum vrei să te numești : O.I., I.O. sau Ion Olăroiu ?

— Cu numele întreg... Știu ce vreți să mă întrebați. Măsurile de reeducare în cadrul unor colective de muncă a unor tineri din categoria cărora am făcut și eu parte au fost un mare semn de încredere...

— N-ai să te superi, cred, dacă am să te rog : faptele !

— Da, m-am angajat aici la 1 iulie. Dacă asta voiați să mă întrebați.

— Asta. Dar și cum ți-ai petrecut timpul de pe 3 iunie, cînd ai revenit printre ai tăi, pînă te-ai angajat.

— Am fost la țară, la bunici, în comuna Cireșu-Argeș. Acolo, să știți, am muncit, n-am stat. Bunicii m-au rugat să-i ajut ba la una, ba la alta, la treburile gospodăriei. Făceam treabă dar, nu știu cum, se uitau la mine ca la un om bolnav. Și-atunci am plecat.

— Prin comisia alcătuită la nivelul sectorului, din care fac parte reprezentanți ai procuraturii și judecătoriei, ai miliției și biroului forțelor de muncă, a fost repartizat la noi. Aici are, deocamdată, 7,40 lei pe oră, îmi spune maistrul Ilie Ștefan, șeful atelierului unde lucrează Ion Olăroiu. Apoi, întorcîndu-se către el : eu am luat și cinci mii de lei, Nelule, pe lună. Cît directorul fabricii. Echipa asta a mea, ți-am spus, cîștigă cel mai mult dintre toate. Dar ai văzut ce oameni sînt. Numai unul și unul. Acum ești și tu unul dintre ei. Și trebuie să fii de nădejde și de viitor, la 20 de ani ciți ai. Apoi, din nou către mine: e un lăcătuș-mecanic foarte bun...

— Auzi ce se vorbește despre tine ! Cred că te bucuri, nu ? Dar am aflat și că ești băiat sociabil și doritor de prietenie. Cu vechii prieteni te mai vezi ?

— Mă întîlnesc cu ei pe stradă, în cartier, le răspund la salut, pentru că așa e politicos, dar atît. Nici nu prea mai am timp. Am cerut să mi se dea și mai mult de lucru, și dînsul, tovarășul maistru, m-a înțeles. Fiindcă îmi trebuie bani.

— Ce vrei să faci cu el ?

— Vreau să-mi fac o locuință, să am un rost în viață, cum se spune, mai tîrziu chiar să-mi întemeiez o familie. Doar n-o să stau mereu cu părinții.

— Vorbești frumos. Și crezi că printre acești oameni o să ajungi să-ți vezi visul cu ochii ?

— Eu am convingerea că da. Este nemaipomenit să ai de-a face cu asemenea oameni, de la care poți afla numai lucruri bune, decît să fii „subalternul" vreunui Bebe Chiorul sau Gică-Papă Bani, cum se mai întîmpla „acolo". Acum, știu ce se spune despre noi, că există și o anumită rezervă, că mulți așteaptă să vadă ce va fi mai tîrziu, cum vom evolua, ca să zic așa. În ce mă privește, v-am zis, știu ce am de făcut. De fapt, fără multă vorbă, vă invit aici peste un an sau cînd veți vrea să mai stăm de vorbă. Nu va trebui să mă căutați în altă parte. Veți vedea.

— De ce ești atît de sigur ?

— Fiindcă de data asta vreau să intru în viață pe ușa din față.

AJUT, DAR VREAU SĂ FIU AJUTAT

„Mai tîrziu". O invitație asemănătoare ne-a adresat și maistrul Stancu Nicolae, șeful secției aparataje electrice din aceeași întreprindere, în grija căruia se află Gheorghe Iojan și Constantin Proca.

— Niște copii. 18 ani. Și tot lăcătuși mecanici. Primul se califică aici, la locul de muncă. Al doilea știe meseria.

— Prima întîlnire ?

— Simplu, fără fasoane, că doar sînt băieți, nu ne-am gîndit să le cumpărăm flori. I-a adus tovarășul Radu Marin, secretarul comitetului de partid pe întreprindere : uite, Stancule, să ai grijă de băieții ăștia ca și cum ar fi ai tăi. Și eu am vorbit cu oamenii mei, că e vorba să facem o treabă mai de finețe și să fim cu băgare de seamă cum ne purtăm. Le-am zis să nu-mi ajungă la ureche că a vorbit vreunul ceva de rău, că-l fac de două parale.

— Apoi ?

— I-am repartizat cîte unui muncitor foarte bun. Pe Iojan pe lîngă Vasile Stoicescu, iar pe Proca pe lîngă Alexandru Pătrașcu. Să-i îndrume, să le dea scule, să le dea de lucru. În același timp am luat măsuri să nu prea poată lua legătura cu unii mai puțin de nădejde, pentru că, nu știu cum naiba, oamenii de felul ăsta se retrag singuri într-o parte, parcă-i cerne sita, și doar nici în întreprindere nu sînt toți numai ușă de biserică.

— Primul lucrează de pe 21 iar al doilea de pe 27 iunie. Ce-ați spune pînă acum despre ei ?

— Eu nu sînt aspru cînd zic : e prematur să afirmăm că băieții aceștia sînt buni. Deocamdată nu-s probleme, dar să vedem ce va fi mai încolo. Noi toți sperăm că o să facem treabă cu ei, pînă la urmă. Dar singuri n-o să putem.

— De acord.

— Păi, trebuie să ne ajute și părinții, fiindcă noi facem ce facem aici dar depinde și de anturajul băieților. Pînă acum n-am apucat să știu prea multe despre viața lor de dincolo de uzină. Știu că Iojan vorbește cu-o fată, celălalt, deși e mai domol, se lasă mai greu descoperit. Cunoscut, adică.

— Dar aici cum sînt ? Ascultători ?

— Da, nu mi-au întors vorba niciodată. Doar Iojan a lipsit o zi. Am dat imediat telefon părinților lui, la serviciu, fiindcă am telefoanele lor. Mi-au spus că-l doare stomacul pe copil. Bine, am zis, de ce n-a venit aici, la dispensar ? Nu știu cum, am avut impresia că nu mi se spunea chiar adevărul, și le-am spus : domnule, m-am cam supărat pe dumneavoastră, eu am înțeles să vă ajut, așa, de omenie, că doar nu-mi dă nimeni nimic și nici n-aș cere ceva pentru asta, dar n-o să se poată dacă nu colaborăm. A doua zi băiatul a venit la lucru.

Și iată că, după cum spune maistrul Stancu Nicolae, secția aparataje electrice a fabricii a devenit de curînd și un loc de „corectare a imposibilului". Mai curînd, a ceea ce credeau unii că este imposibil. „Totul este posibil — zice maistrul — și mă bizui cînd spun asta pe faptul că toți oamenii se nasc cu obraz. Înțelegeți ce vreau să spun. Numai, după cum spuneam, să nu se întîmple să strice unii ce facem noi".

PROBLEMA NR. 1: COLABORAREA

Locotenent-colonelul Dumitru Luca, din miliția sectorului 8 :

— Recentele reglementări privind reeducarea prin muncă a unor tineri presupun, ca o condiție a reușitei, din partea noastră a tuturor — de la vecin și omul de pe stradă pînă la cei care prin natura atribuțiilor lor se ocupă direct de acest lucru — **colaborarea.** Ea este problema nr. 1. Căci altfel, ceea ce se cîștigă într-un loc se pierde în altul. Acțiunea aceasta de consolidare morală a societății noastre denotă că opinia publică este pregătită și capabilă pentru autocontrol, pentru un asemenea act de voință. Pentru o adevărată luptă cu ceea ce părea la un moment dat „imposibil". Imposibilul, iată, devine posibil și, ca într-o a treia etapă, certitudine.

Cu ce preț, însă, am putut vedea, ajutat fiind de locotenentul major Alexandru Cantaragiu, de la circumscripția 17.

O adresă : strada Midia, nr. 11. Aici ar trebui să-l găsim pe Ion Vînătoru, 19 ani, fără părinți, de meserie tinichigiu auto. În aprilie 1975, condamnat pentru furturi din mașini și tîlhării. În iulie 1976, pus în libertate, și-a ridicat cei 30 000 lei — bani care se strînseseră din pensia de urmaș de pe urma părinților în timp ce el era încă minor, elev la internatul unei școli unde a învățat și meseria — și i-a cheltuit pe toți în cîteva luni. În noiembrie anul trecut a fost iar condamnat, pentru parazitism, și de o vreme își continuă îndeletnicirile de mai înainte. Reproșurilor vecinilor le răspunde printr-o nepăsare totală. Tocmai fiindcă nu lucrează, speram să-l găsim acasă. Ușa, întredeschisă. Din prag, prin semiobscuritatea încăperii, zărim două paturi răvășite, un portret, pe perete, din care zîmbește roz locatarul de pe cînd avea cîțiva ani, și pe jos cîteva cărți rupte și o sticlă de lichior franțuzesc.

— L-a luat de dimineață un tovarăș, cred că era tot de la miliție. L-am auzit de la ușă : Vînătorule, ce e cu bijuteriile alea ?

Locotenentul major Cantaragiu e cunoscut, aici, de către toți locatarii imobilului. Viorica Dianu îi aduce la cunoștință că l-a surprins pe Vînătoru în timp ce voia să-i fure butelia de aragaz. Virgil Constantinescu, la rîndul său, ne spunea că noapte de noapte aici este un scandal continuu. De cînd se întunecă, pînă dau zorii zilei. Tot felul de oameni vin, pleacă. Prietenii lui din penitenciar, dintre care unii încă nu s-au angajat. În mijlocul lor, Vînătoru a devenit un fel de „șef", calitate care, crede el, îi scuză obrăznicia. Fiindcă, aflăm, ultima oară a venit aici procurorul Teodorescu, de la sector : „Vînătorule, ieși afară să stăm puțin de vorbă". Era pe la ora 3 după-amiază. Tînărul a ieșit la lumină cu ochii cîrpiți de somn. „Ascult". „Ce faci, n-ai de gînd să mergi să te angajezi ?" „Uite, chiar acum mă îmbrac și mă duc la muncă". „Păi cînd ?" „Acum, la 3 ! E 3 și 5". Prietenii săi de destrăbălare au fost trimiși acasă — mulți sînt din provincie — cu bilete gratuite de tren, date de către miliție, dar în scurt timp au luat calea înapoi. Humeniuc Ion, de exemplu, s-a dus în comuna Tudora, județul Botoșani, dar s-a întors degrabă. Și el, ca și alții, trag la domiciliul lui Vînătoru ca muștele la miere.

Să fie deocamdată „imposibil" ?

„Mai avem timp, spune locotenentul major Cantaragiu. Trebuie să o luăm, încă și încă o dată de la capăt. Și pînă la urmă, cine știe ? Poate că va fi bine. Trebuie să fie bine !"

CONȘTIINȚA ȘI PILOTUL AUTOMAT

Altă adresă : Calea Griviței 193 A. Cu Căciulan Maria Catrina nu putem vorbi, nu este acasă. Ce ne spune Tudorița Duină, cumnată cu ea : „Mă mir că nu s-a dus niciodată la serviciu, cum spuneți. Doar a zis că s-a angajat, la Arta populară. În fiecare dimineață se scoală la 5, își face pachețelul cu mîncare și vine abia pe seară. Odată a venit noaptea tîrziu, pe la ora 2. Ce mai, soțul meu, fratele el, l-a dat o palmă pentru asta. A ieșit scandal, părinții lor au sărit la el : «Să-ți bați copiii tăi, cînd i-oi avea, pe ei să-i educi tu cum știi, nu pe fata noastră !». Ce să mai zici, în condițiile astea ? Dar, să vedem, or să se bucure cînd vor afla că ea n-a dat nici o zi pe la serviciu ? Părerea mea, de fapt, este că dacă ei n-o răsfățau ea n-ajungea aici".

Părinții, așadar. Doar și ei fac parte din colectivitatea de care vorbim !

— Educație, dar și autoeducație — spune locotenentul major Cantaragiu. Dealtfel, vreau să vă dau un exemplu aflat de la un coleg al meu, Dumitru Dumitrache. E vorba tot de un băiat eliberat de curînd, prin decretul 115. Avea contract de calificare cu I.R.A. 17. Cînd s-a dus să se reangajeze, tovarășii de acolo, de la personal, nu l-au mai primit. Voiau să-l pună să plătească școlarizarea. După unele insistențe, problema s-a rezolvat. Iată de ce vorbeam despre autoeducație. Noi, toți cei care alcătuim opinia publică, n-avem voie să greșim, nici să ne anulăm unii altora eforturile. Vă propun o comparație, poate tehnicistă dar potrivită, cred eu. E ca și cum, la bordul unui avion, se întîmplă ceva, să zicem, cu pilotul, și el nu mai poate dirija. Intră în funcție pilotul automat. Dar atunci, jos, la turnul de comandă, fiecare trebuie să știe ce are de făcut. Numai așa aterizările sînt „line". Cu oamenii, la fel. Cu atît mai mult cu cît ei nu sînt aparate care să se ducă oarbe în văzduh, ci ne pot ajuta ei înșiși. Trebuie numai să știm să repunem în funcțiune acel resort complicat numit **conștiință.**

DUMITRU ELIADE ■

Studenții arhitecți concep modernizarea Pieței Libertății din Satu Mare

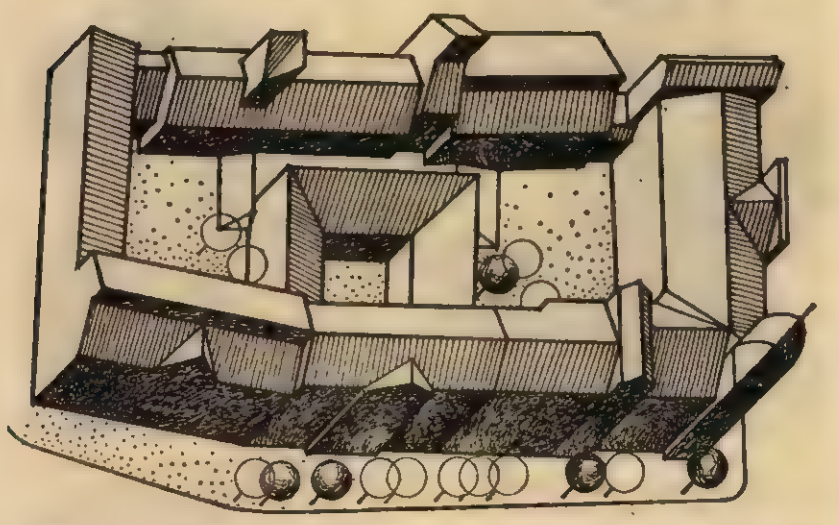

Latura de sud a Pieței Libertății. Propunere de organizare a zonei culturale dintre Muzeul de istorie și Biblioteca județeană, după proiectul studenților. Se pot observa, în desen, extinderile în curte, supraetajările și refacerea volumelor inițiale

În virtutea unui contract de cercetare ferm, cu numărul 17/1976, studenții și cadrele didactice de la Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din București au predat recent beneficiarului, Consiliul popular al județului Satu Mare, un studiu privind modernizarea și îndesirea locuințelor în Piața Libertății din Satu Mare, în scopul îmbunătățirii gradului de folosire a terenului. Încheiat în mai anul trecut, contractul, al cărui nume exact sună „Reactualizarea cadrului arhitectural-urbanistic al Pieței Libertății din Satu Mare" și a cărui valoare estimativă depășește bine o jumătate de milion de lei, a fost terminat cu puțin timp în urmă, beneficiarul declarîndu-se, la o avizare pe parcurs, mulțumit de originalitatea și realismul soluțiilor propuse de studenți.

Necesitînd, așadar, o muncă de documentare și creație de peste 13 luni, contractul a implicat energia și imaginația a 43 de studenți din anii II, IV, V și VI ai institutului, care au lucrat, la planșetă, în biblioteci sau la fața locului, sub îndrumarea cadrelor didactice de la Catedra de sistematizare, între care profesorul Gheorghe Pavlu, lectorul doctor arhitect Victor Fulicea și, mai ales, lectorul Peter Derer, coordonatorul lucrării. Fiind vorba despre o arie veche și extinsă, numărînd 10 hectare și o sumedenie de case în stil arhitectural tradițional, cu un farmec aparte — de pildă, Catedrala romano-catolică, datînd de la mijlocul secolului al XVIII-lea — nu s-a pus nici o clipă problema unei asanări totale, intențiile colectivului de studenți oprindu-se, de la bun început, la rezolvarea unor detalii prin supraetajare. Trebuiau găsite totodată cele mai bune soluții de legare, sub toate aspectele, a Pieței Libertății de noul centru civic al municipiului, aflat în construcție. După cum ne informa Ștefan Mănciulescu, student în anul V, s-a propus pînă la urmă demolarea unei singure case, „sacrificiu" la care s-a ajuns după o cercetare amănunțită a elementelor existente, efectuată în timpul fazei de releveu, ca parte integrantă a practicii studenților. Viorel Mihalache sau Ștefan Szabo, ambii din anul VI, și-au petrecut multe ceasuri la Muzeul de istorie județean, reconstituind fațade după fotografii îngălbenite de vreme, supraetajarea propusă, menită să conducă la stăpînirea unui spațiu larg, rămas prin scurgerea anilor fără sensuri estetice, realizînd nu doar mărirea cu o cincime a fondului locativ, ci și o adaptare mai funcțională a pieței la vertiginoasa dezvoltare contemporană a orașului.

Odată terminată faza de releveu, s-a abordat cea de sistematizare propriu-zisă, propunîndu-se, după o analiză pe variante a zonei, o subtraversare carosabilă cu parcaj subteran, soluție îndrăzneață, dar eficientă, după calcule riguroase mai puțin costisitoare decît alte variante, în conformitate cu care s-a eliberat un spațiu extins pentru pietoni și s-au închegat, spre hotelul „Dacia" și spre Muzeu, două zone cu profil. Prima destinată activităților tradiționale de comerț și prestări de servicii către populație, cea de a doua scopurilor culturale.

A treia fază a muncii, după spusele studentei Adriana Vasile din anul IV, s-a referit la problemele amenajării ambientale, ocazie cu care colectivul de la Institutul de arhitectură a gîndit și așternut pe hîrtie de calc variante îmbunătățite pentru fațadele clădirilor pieței, prin conservarea tezaurului arhitectural străvechi, variante pentru reclame și firme, ba chiar și pentru culori. Judecînd că, pe măsura modernizării și a lărgirii spațiului rămas la dispoziția exclusivă a pietonilor, o arie măsurînd cam o jumătate de hectar, Piața Libertății va redeveni locul favorit de promenadă al sătmărenilor, autorii proiectului au hotărît tencuirea caselor de pe latura dinspre sud a pieței, expusă mai puțin soarelui, în culori foarte tari sau foarte deschise, după cum au sugerat ca vizavi, în partea foarte însorită, clădirile să primească culori pastelate, care să nu reflecte lumina. Foarte variate, reclamele au căpătat forme mai degrabă moderne, sustrăgîndu-se excesului de decorații menit să oboseacă ochiul. Pentru firme s-a propus o anume formă de literă, corespunzînd stilului arhitectural al fațadei respective. N-a fost omis, în cadrul unei munci serioase și pline de migală, nici un element. Pînă și mobilierul public al pieței, cutiile poștale sau băncile pentru odihnă, a fost gîndit în ansamblul acțiunii de modernizare, pînă la ultimul amănunt.

În urmă cu ani, o asemenea operație cădea în sarcina și în competența unui institut specializat, beneficiind de serviciile unor arhitecți cu experiență și calificare. Astăzi, 43 de studenți și cîteva cadre universitare s-au străduit și au găsit cele mai bune soluții — n-o spunem noi, o spun beneficiarii — pentru modernizarea arhitecturii și urbaniștii unui spațiu de importanță vitală în dezvoltarea unuia din orașele mari ale țării, capitală de județ.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Amnezie sau crasă ignorare?

UNA SPUNE PROFESORUL DESPRE COLEGUL SĂU ÎN REFERAT, ALTA ÎN TRATAT

În urmă cu puțin timp, dacă vă mai amintiți, revista noastră a publicat un amplu articol cu privire la doctorul inginer Dinu Moraru de la INCERC București, expert UNESCO și inventator de elită, autor a 44 de invenții larg aplicate în țară și în străinătate, premiate cu ocazia diferitelor manifestări internaționale, creații care i-au conferit renumele de „doctor al zidurilor bătrîne". N-am fi revenit, firește, asupra subiectului dacă, recent, nu ne-ar fi căzut sub ochi, cu totul întîmplător, vastul tratat de „Construcții civile", editat de Editura Didactică și Pedagogică și redactat de 7 specialiști de la catedra de profil a Institutului politehnic din Iași, volum care consacră cîteva din cele 675 de pagini ale sale tocmai problemelor de care s-a ocupat și se ocupă inginerul Moraru cu atîta autoritate și prestigiu științific.

Spre stupoarea noastră, la capitolul 10.5. al „Construcțiilor civile", intitulat „Combaterea igrasiei la clădirile în exploatare", nu ne-a fost dat să citim nici un cuvînt despre experiența colectivului Laboratorului de combaterea umidității și consolidării în construcții de la INCERC, condus de Dinu Moraru, dar ne-a fost dat să întîlnim următorul fragment: „În literatura tehnică sînt prezentate metode de electrodrenare pasivă și activă ce fac obiectul a numeroase brevete, însă pînă în prezent REZULTATELE OBȚINUTE NU SÎNT CONCLUDENTE" (subl. n.), citat reprodus din pagina 279 a tratatului în discuție. Închizînd cartea, ne-am făcut socoteala că nu era și nu e obligatoriu ca doi specialiști din sfera aceleiași activități, respectiv profesorul doctor inginer Adrian Radu, autorul capitolului din care am spicuit, și Dinu Moraru, să aibă aceleași puncte de vedere. Cunoscînd în amănunțime activitatea și realizările colectivului de la INCERC, ne-a mirat totuși trecerea lor sub tăcere.

Iată că zilele trecute, întîmplător ne-a parvenit un document care pune întreaga poveste în cu totul altă lumină, anume unul dintre referatele susținute, la sfîrșitul anului 1971, asupra tezei de doctorat a inginerului Dinu Moraru cu tema „Combaterea umidității în construcții prin electrodrenare". Cu cîteva rezerve de detaliu, referatul respectiv este mai mult decît favorabil, subliniind: „Actualitatea temei este dovedită de numeroasele solicitări primite din țară și din străinătate pentru aplicarea electrodrenării CA UNICA METODĂ CONVENABILĂ (subl. n.) în multe situații și, mai ales, la monumente istorice REZULTATELE OBȚINUTE AU O MARE IMPORTANȚĂ ECONOMICĂ (idem) prin aplicațiile din țară și străinătate" (pag. 3) ....Sub auspiciile UNESCO, autorul și-a adus o CONTRIBUȚIE DE VALOARE (idem) la investigațiile întreprinse pentru salvarea monumentelor de cultură ale Veneției" (pag. 4)... „Teza abordează o problemă de actualitate, importantă pentru sectorul de construcții din țară și cu vaste aplicații în străinătate. Teza aduce SOLUȚII CONCRETE (idem) pentru îndepărtarea apei care provoacă igrasia în clădiri fără hidroizolații. Aceste soluții au UN PRONUNȚAT CARACTER DE ORIGINALITATE (idem). Studiile întreprinse reprezintă o CONTRIBUȚIE ORIGINALĂ LA ELABORAREA UNUI MODEL TEORETIC MAI APROFUNDAT (idem) al mecanismului de electrodrenare aplicat la construcții de clădiri". (pag. 8—9) etc., etc.

Stupoare însă: autorul referatului este UNA ȘI ACEEAȘI PERSOANĂ cu autorul capitolului amintit din tratatul recent de „Construcții civile", adică Adrian Radu, astăzi profesor, pe atunci conferențiar!! Cu alte cuvinte, în cîțiva ani, adică exact în anii în care „Electrodrenarea" s-a impus pe plan științific internațional, fiind premiată la expoziții și tîrguri internaționale, la Brno, Bruxelles și Viena, fiind cumpărată și aplicată în Anglia și R.F.G., specialistul ieșean și-a schimbat radical punctul de vedere, criticînd ceea ce cîndva lăudase cu cele mai alese superlative. Unde să fie adevărul? Cum se explică o asemenea răsturnare de optică? E greu de răspuns, deși „Construcțiile" par să vină la timp spre a achita unele polițe, prin omisiunea de mai sus, ca și prin faptul că, la înșiruirea pozițiilor bibliografice de la sfîrșitul tratatului, cartea „Umezeala în construcții și combaterea ei", București, Editura Tehnică, 1969, are autorii trecuți în ordine inversă, E. Dimitriu Vâlcea precedîndu-l pe Dinu Moraru, deși prefața ei, urmînd coperta dealtfel, era foarte clară în privința contribuțiilor celor doi, amintind că din cele 10 capitole ale volumului Dinu Moraru a redactat 9!! Privită așa, firește, tratarea din „Construcții" poate genera nu doar mîhnirea legitimă a celui nedreptățit, ci o serie de nedumeriri cu implicații etice serioase. Într-un moment cînd INCERC-ul, beneficiarul tuturor brevetelor de invenție datorate lui Dinu Moraru și colaboratorilor săi, editează prospecte menite a extinde aplicarea unor metode noi în țară și în străinătate, în scopul promovării progresului tehnic și ridicării eficienței economice, este de neconceput cum un tratat apărut în librării în 1977 ignoră cu bună știință realizările unor cercetători români. Poate că la acest mare semn de întrebare pe care ni-l punem, în mod firesc, în fața unei asemenea situații, vom primi un răspuns nu numai din partea tovarășului profesor doctor inginer Adrian Radu, ci și a forului științific, didactic și editorial care înțelege în acest fel să contribuie la promovarea noului în domeniul pregătirii viitorilor specialiști.

EMIL NEGOIȚĂ ■

STUDIUM

Psihologia candidaților la admitere

Coridoarele facultăților sînt, în aceste zile, mai aglomerate și mai agitate ca oricînd în timpul anului: sosesc candidații la admitere. În mod fatal, cea mai mare parte a concurenților pierd concursul, ceea ce nu-i împiedică, totuși, să-și încerce șansele, evident fiecare sperînd că este mai pregătit decît ceilalți.

Și totuși nu e mai puțin adevărat că o bună parte din candidați vin, cum se zice, „la noroc", poate se întîmplă să le cadă ceea ce știu și „încercarea moarte n-are". Cum se știe însă norocul ajută pe cei pregătiți și orice tentativă temerară, în absența unei pregătiri temeinice, se convertește în aventură, dovedindu-se sterilă. Acum se răzbună, cu cruzime, ceea ce se cheamă **factorul aleatoriu**, altfel spus modul întîmplător, ignorarea din timp a **opțiunii bazate pe vocație și pe pregătirea îndelungă, perseverență, pe conștiința utilității sociale** care este înțelept să prezideze orice tentativă de concurs și care asigură, într-o măsură hotărîtoare, o carieră, un destin. Un concurs de admitere în învățămîntul superior nu se pregătește în cîteva săptămîni, în cîteva luni, nici măcar într-un an, ci în întreg ciclul liceal și nu este exagerat dacă susținem că se pregătește pe **întreaga durată a învățămîntului mediu** și chiar elementar, căci orice „fisură" din școală poate avea, și are, în fapt, consecințe decisive în condițiile unui examen de admitere. Așa a fost totdeauna și nu există nici un motiv să credem că lucrurile s-au schimbat, ori că se vor schimba. Astfel că orice lamentări privind „dificultățile" competiției, multe dealtfel reale, îi privesc direct pe candidați. Să ne apropiem, prin urmare, de mentalitatea candidatului și să vedem, pe baza unei îndelungi experiențe, care poate fi și a noastră însine, cam ce gînduri îl năpădesc, cum vede el „lumea" de care încearcă să se apropie, și în primul rînd pe profesorii examinatori, în fața cărora este chemat să-și etaleze cunoștințele și deprinderile. Fiind oameni pe care-i vede pentru prima dată și de care aude pentru prima dată, candidatul e dispus, aproape instinctiv, să-i considere adversari potențiali, căci de cînd lumea între examinator și examinat se instituie un soi de beligeranță latentă, greu de conciliat și care se manifestă spontan, automat. Asemenea impresii se ivesc mai ales la facultățile în care competiția este mai severă cum remarcam mai înainte, prin raportul dintre locuri și competitori.

Mi-aduc aminte că, la intrarea mea în facultate, în 1950, mulți din cei care veniserăm din provincie priveam cu invidie pe bucureștenii care, mai familiarizați cu mediul, lăsau impresia, printr-o anume siguranță de sine (sau cel puțin așa ni se părea nouă) că sînt și excelent pregătiți. Am rămas, de aceea, destul de surprins cînd, la afișarea rezultatelor, printre primii reușiți nu se afla nici unul din cei pe care-i și tratam drept vedete.

Care este însă adevărata atitudine a profesorilor, plecînd nu de la „impresia", bazată pe factori emoționali ai candidaților, ci de la realitatea stării de examinator, nu e nevoie să insistăm. Vom spune numai, pentru candidați, că au în fața lor dacă nu un prieten (prietenia este rodul unei cunoașteri mai îndelungi), un om plin de înțelegere, în orice caz un om obiectiv, a cărui severitate nu este altceva decît exigența firească de dascăl, de la care evident nu poate abdica, spre folosul societății și spre binele însuși al tinerilor dornici să-și formeze o profesiune demnă.

POMPILIU MARCEA ■

O nouă contribuție la dezbaterea noastră pe tema:

„Pentru un statut al nutriției — știința de a ne hrăni"

Academician Ștefan Milcu: Abordarea problemelor din perspectiva științei alimentației și nutriției omului

1. Din numeroase motive complexa problematică a nutriției și alimentației omului a devenit mondială, cu o actualitate de o intimidantă diversitate. Acest fenomen nu trebuie să ne surprindă pentru că alimentele constituie unul din factorii de mediu care au intervenit în evoluția speciei Homo și influențează hotărîtor creșterea și dezvoltarea, capacitatea de muncă a colectivităților umane.

Rolul negativ al unei alimentații dezechilibrate în geneza și evoluția bolilor degenerative a promovat, în societățile industriale, pe primul plan, alimentația ca agent patogen ecologic. Pe drept cuvînt acest aspect a fost îndeosebi comentat la masa rotundă condusă de prof. Iulian Mincu, pe marginea căreia dealtfel formulăm și noi aceste cîteva opinii.

Se știe că pe lîngă agenții cosmici și planetari alimentația constituie puntea cea mai directă a legăturii cu mediul de viață, fiind astfel implicată cuprinzător în biologia omului, a populațiilor umane și în relațiile lor biosociale.

Alimentația și îndeosebi cantitatea de proteine continuă să influențeze cele mai diferite compartimente ale biologiei omului. Rezultate convergente ale unor echipe au arătat că populațiile cu un regim alimentar deficitar calitativ și cantitativ în primul rînd în proteine au statura, greutatea, indicii de robusticitate și longevitate inferioare celor cu regim alimentar echilibrat. Subalimentația și înfometarea scad de asemenea capacitatea de apărare imunitară, iar regimul sărac în proteine crește riscul apariției unor tumori epiteliale, în primele etape ale vieții animalelor pe care s-au făcut cercetări experimentale. (Morris H. Morris și colab. Nutrition, Aging and Molignancy 21 St. Scientific Report 1975 — 7 of the Institute for Cancer Research, p. 81—85).

Aceste date confirmă că alimentația rațională constituie nu numai o problemă medico-sanitară, ci și un factor hotărîtor în biologia omului.

Această perspectivă antropologică a problemei ne arată că în decursul evoluției biologice și sociale alimentația a devenit o trăsătură specifică, fiind din ce în ce mai puternic influențată de perioadele istorice, de modul de producție și structura societății umane. Nu sînt surprinzătoare deci modificările profunde ce s-au produs în alimentația populațiilor în civilizația industrială. Creșterea continuă a consumului de carne, de grăsimi și de zaharuri caracterizează regimul lor alimentar și tendințele lui evolutive. S-ar putea afirma că în revoluția tehnico-științifică s-a realizat a treia mare schimbare în regimul alimentar al speciei umane.

2. Acest fel de-a pune problema ne arată că nu se pot generaliza concluziile unor investigații referitoare la alimentația societăților industriale la nivel planetar. Nu se pot generaliza nici măcar în interiorul unui popor sau națiuni. Iată de ce privim cu rezervă afirmația enunțată la masa rotundă referitoare la consumul excesiv de zahăr în țara noastră. Consumul mediu pe cap de locuitor este înșelător și poate avea valoare orientativă economică, pentru organizarea producției. Este puțin probabil ca în țara noastră în mediul rural să se consume 50 kg zahăr pe an de cap de locuitor. Pe drept cuvînt se arată marile deosebiri regionale care există în țara noastră în alimentația populațiilor din unele zone geografice. Exemplul Maramureșului este foarte concludent. Am putea adăuga Banatul și alte regiuni din Transilvania.

La nivel individual diversitatea este tot atît de accentuată. Experiența ne arată că sub presiunea condițiilor de viață se mănîncă ce se găsește, cînd și cît se poate. Condiția profesională a unei colectivități generează noi constrîngeri și obiceiuri alimentare în care capacitatea adaptativă intervine fără replică.

Este deci evident că criteriul biologic de specie care trebuie să ne orienteze în organizarea unei alimentații raționale este majorat pînă la dezechilibrare și nocivitate, prin complexul adaptărilor socio-profesionale.

Născîndu-se, trăind și muncind într-o colectivitate istoric constituită, indivizii sau grupele de populație umană în contingente variabile își formează din copilărie un stereotip alimentar. Factorul tradițional etnic este la rîndul lui o nouă sursă care intervine în caracterul și calitatea unei alimentații. În determinismul acestei diversități intervine nu numai accesibilitatea la unele alimente dar — cu o surprinzătoare intensitate — interdicțiile religioase. Să ne amintim în acest sens de regulile alimentare stricte cuprinse în religiile islamică, iudaică, creștină ș.a.

3. Cum putem elabora și mai ales aplica în asemenea condiții criteriile raționale ale unei alimentații? Este evident că acestea trebuie să se inspire în primul rînd din biologia omului și din condițiile energetico-metabolice în care își desfășoară existența și activitatea socială. De unde imposibilitatea unui standard universal valabil, decît în ceea ce s-ar putea numi condițiile bazale de la care trebuie să diversificăm, ținînd seama de accesibilitatea la hrană, de consumul energetic profesional, de vîrstă, de cutume și de starea de sănătate.

4. În deplin acord cu comentariul critic al alimentației dezechilibrate cu exces de lipide și zaharuri și consecințele lui în apariția patologiei degenerative și mai ales în experiența pozitivă a cercetărilor epidemiologice a unui contingent de populație căreia i s-a aplicat cu succes un regim alimentar profilactic, trebuie să reținem rolul educației în rezolvarea alimentației ca factor protector al sănătății. Ușor de spus, greu de realizat! Cu surpriză se poate constata locul minor ce îl acordă primul educator al nutriției omului — medicul. În terapeutică se constată în ultimele 2—3 decenii o minimalizare a regimului alimentar ca factor curativ în diferite boli. Sub presiunea tratamentelor cu substanțe chimice, regimul alimentar este expediat sau uitat într-o prescripție medicală. Acesta își păstrează interesul și necesitatea chiar în bolile endocrine generate de o patologie hormonală — prin definiție chimică. Această poziție este confirmată de locul ce l-am acordat în tratatul despre „Terapeutica bolilor endocrine" (1964).

5. Alimentația rațională începe cînd am depășit necesitatea și avem libertatea deciziei, adoptînd criterii și modele alimentare. Este situația în țările cu nivel economic ridicat și îndeosebi în societățile zise de consum unde risipa coincide cu malnutriția și degradarea metabolico-trofică a organismului. De aceea necesitatea alimentației raționale apare într-o lumină și mai convingătoare. Prin construcția socialismului, trecerea din necesitate la libertatea deciziilor trebuie să fie considerată în complexitatea ei pe baza criteriilor științifice ale unei alimentații raționale, elaborate în afara improvizațiilor și a factorilor ce parazitează deciziile bazate pe o insuficientă cunoaștere a problemelor sub înfățișarea lor reală.

6. În finalul acestui comentariu inevitabil rezumativ și incomplet, reiese complexitatea problemelor alimentației omului și populațiilor umane, cu implicațiile și conținutul lor biologic, etologic, social, economic și medico-sanitar. Apare cu evidență necesitatea abordării lor pe baza datelor acumulate în știința alimentației și nutriției omului, cu completarea lor obligatorie prin progresul științelor care concură la conținutul lor. Dezvoltarea actualelor nuclee de investigare, insuficiente pentru studiul particularităților alimentației și nutriției în țara noastră, dacă ținem seama de faptul că există — așa cum s-a arătat — o mare diversitate a condițiilor alimentare și a patologiei de origine metabolic-nutrițională, precum și necesitatea elaborării criteriilor diversificate ale unei alimentații raționale au o deosebită urgență. Necesitatea este impusă și de realizarea revoluției tehnico-științifice și de avantajele oferite de planificarea și dirijarea resurselor alimentare, a organizării cantinelor și restaurantelor și de marile posibilități educative de masă.

Creație tehnică românească — autocamionul SR cu ridicător pentru distribuirea paletizată a produselor în industrie și în sistemul comercial. Între multiplele sale avantaje, două de cea mai mare însemnătate: operativitatea și productivitatea.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CARTEA ȘTIINȚIFICĂ

Probleme ale agriculturii contemporane

Sub redacția: prof. dr. ing. Ion Ceaușescu, dr. Alexandru Ionescu

Ridicarea la rang de tehnică curentă a sintezei experiențelor acumulate privind concentrarea, intensificarea și raționalizarea exploatărilor agricole se petrece în zilele noastre într-un ritm fără precedent. Avînd drept scop final realizarea dezideratului agriculturii moderne — producții sporite la un preț de cost scăzut și cu un volum de muncă minim — toate eforturile savanților și cercetătorilor din domeniu, convertite în rezultate rapid aplicabile în producție, justifică speranțele noastre într-un viitor mereu mai bogat în produse agroalimentare, satisfăcîndu-ne cu prisosință atît cantitativ cît și calitativ necesitățile interne, oferind totodată suficiente disponibilități pentru export.

Într-o asemenea perspectivă, lucrarea „Probleme ale agriculturii contemporane" elaborată de un colectiv de specialiști de înaltă clasă români și străini sub redacția prof. dr. ing. Ion Ceaușescu și dr. Alexandru Ionescu are un merit esențial care constă în aceea că toți autorii depășesc condiția savantului sau cercetătorului care nu vede mai departe de ferestrele cabinetului. Originalitatea și puterea de convingere le găsim atestate de ancorarea profundă și angajată în realitățile concrete în care se desfășoară progresul agriculturii, practicarea acestei străvechi ocupații a oamenilor fiind integrată azi unui eco-sociosistem cumulativ-integrativ de forțe și energii, de cauze și efecte. Unele fenomene nedorite — ne referim la cele legate de poluare — nu au o manifestare evidentă, imediată, ele acumulîndu-se insidios, astfel că pericolul devine o chestiune de perspectivă, dar iminența unei asemenea consecințe nu se cuvine nicidecum eludată. O pîrghie importantă a dezvoltării agriculturii — chimizarea — nu trebuie acționată fără a ține seama de efectele datorate unei aplicări iraționale a unor îngrășăminte, insecto-fungicide sau biostimulatori. Doctorul Alexandru Ionescu relevînd inconvenientele aplicării masive a D.D.T.-ului pledează pentru producerea unor pesticide din ce în ce mai selective și pentru o cooperare interdisciplinară în stare să elaboreze metode de lucru ingenioase și utile în cadrul așa-numitei „lupte integrate" împotriva bolilor și dăunătorilor agriculturii.

În interesantul studiu „Probleme ale agriculturii ecologice" prof. dr. ing. Ioan Puia dezbate aspecte de mare interes privind ecuația omhrană, productivitatea agro-eco-sistemelor, restricțiile naturale și economice în creșterea producției agricole ca și problematica legată de calitatea hranei.

Căile de eliminare a efectelor negative datorate chimizării sînt precis enunțate de prof. dr. docent David Davidescu și conf. dr. Velicica Davidescu în studiul intitulat „Chimizarea agriculturii și problemele mediului înconjurător". Autorii combat cu argumente pertinente și la obiect teoria așa-zisei agriculturi „biologice", oponentă fără șanse de succes a agriculturii intensiv-industriale. Volumul conține cîteva studii de fundamentare teoretică și practică a conceptului de agricultură modernă. În acest context, dr. docent Constantin Chiriță și dr. ing. Dumitru Teaci insistă asupra rolului pedologiei ecologice, dr. docent ing. Paul Varga dezbate menirea ameliorării plantelor în sistemul agro-ecologic, dr. docent Irimie Stanciu relevă rolul repartiției temporo-spațiale a culturilor agricole, iar conf. dr. ing. Constantin Pintilie și dr. ing. Gheorghe Sin analizează metode de combatere a buruienilor din culturile agricole.

Mecanismele de echilibrare a biocenozelor din solurile agricole constituie subiectul unui amplu studiu întocmit de dr. docent Cristian Hera, dr. Lucian Ghinea și dr. Gheorghe Eliade. Rolul fiziologiei și geneticii ca ramuri dinamice ale agriculturii contemporane este analizat în două secțiuni distincte de dr. Alexandru Ionescu (fiziologia plantelor) și prof. dr. docent Teofil Crăciun (genetica vegetală).

O strălucită demonstrație a legăturii strînse ce trebuie să existe între dezvoltarea industriei și dezvoltarea intensivă a producției horti-viticole o face prof. dr. ing. Ion Ceaușescu, sintetizînd experiența producătorilor de legume din țara noastră care utilizează cu succes tehnologii moderne în diferitele sisteme de cultivare a legumelor. „Plantațiile pomi-viticole, parteneri valoroși ai bio și noosferei" este titlul exact transcris al unui studiu convingător aparținînd doctorului docent Vasile Sonea.

Prof. dr. Mircea Dinu abordează cu multă competență realitățile și perspectivele zootehniei și ale problemelor mediului înconjurător, referindu-se cu precădere la marile exploatări din complexele intensiv-industriale.

Spațiul tipografic restrîns nu ne oferă posibilitatea de-a intra în amănunte, care, descrise și comentate, ar conferi desigur un plus de elocvență recenziei noastre. Nu ne rămîne decît să încheiem stăruind asupra convingerii că ne aflăm în fața unei lucrări de excepție prin care autorii își expun și argumentează opiniile, demonstrînd cu prisosință necesitatea și posibilitatea aplicării raționale a cuceririlor științei într-un domeniu care poate și trebuie să se dezvolte, între altele, fără a polua mediul ambiant.

ELISEI TARȚA ■

„Mă bucură dezvoltarea excepțională a mișcării de invenții din țara noastră"

În strada Bateriilor nr. 12 bis se află locuința profesorului Vasile V. Bianu. Îl găsesc împreună cu păstrătoarea arhivei sale, care este și cumnata sa. Cînd l-am vizitat pentru prima dată, în legătură cu un dicționar de fizicieni pe care-l alcătuiam, împlinise 90 de ani. Acum are 93 de ani, dar ochii îi sclipesc viu, vorba îi este lucidă și sigură, iar depănarea amintirilor curge într-un flux neîntrerupt.

— După o viață de muncă și creație, ați ajuns la vîrsta patriarhilor. Credeți că există o „taină a vieții lungi" ?

— Nu pot să dau o rețetă magică — nimic senzațional. Cred că munca și cumpătarea m-au dus, așa cum mă vedeți, la vîrsta pe care o am. În viață trebuie să faci de toate, dar să te ferești de excese, de vicii. Am fost un fanatic al muncii și al datoriei. În peste patruzeci de ani de activitate didactică, n-am lipsit nici o zi de la cursuri, chiar cînd eram bolnav. Și iată, astăzi, doctorul îmi spune că tensiunea mea arterială nu trece de 16. E tocmai bine la 93 de ani.

— Cînd ați simțit primul impuls spre cercetare ?

— Poate că răspunsul o să vă surprindă, dar primul impuls spre cercetare a fost la mine legat de preocupări muzicale. În cursul studiilor secundare, pe care le-am urmat la vestitul „Liceu Internat" din Iași, cîntam din flaut, care avea un sunet dulce, plăcut. După bacalaureat, pe care l-am susținut în 1902, am venit la București, înscriindu-mă la Facultatea de științe, secția fizico-chimice. Un prieten, Ștefan Cantuniari, m-a convins să schimb flautul cu vioara. El îmi dădea lecții de vioară, eu lui de matematică și fizică. Dar de vioara mea nu eram mulțumit. Avea un sunet spart, hîrbuit și regretam dulceața flautului. Ca fizician, mi-am dat seama că era vorba de o problemă de acustică și m-am hotărît încă de atunci să contribui la îmbunătățirea construcției viorilor. Am început să studiez temeinic această chestiune. Știi dumneata de ce la Cremona nu s-au mai realizat, după Stradivarius, Amati și Guarnieri viori de aceeași sonoritate ? Fiindcă cei care au vrut să-i continue nu au mai dispus de **vernilul** pe care marii lutieri îl primeau de la chimiștii vremii și al căror secret s-a pierdut. Trei factori contribuie la realizarea unei viori de înaltă calitate : lemnul folosit, calculul construcției instrumentului și verniul întrebuințat. La noi în țară, există un molid și un paltin excelenți pentru viori. Despre calculul construcției instrumentelor cu coarde am scris și o lucrare specială. În sfîrșit, am și conceput, după multe și anevoioase experimentări, un vernlu original, a cărui compoziție a dus la obținerea unui sunet foarte plăcut. Am construit, de-a lungul unei vieți, 86 de viori și i-am îndrumat pe meșterii de la Reghin în tehnica și arta realizării acestor instrumente. E un secret acesta, dar eu l-am mărturisit într-o carte intitulată „Secretul viorii", apărută în mai multe ediții...

— Cu aceasta, am ajuns poate prea aproape de zilele noastre. Mai vreți să ne spuneți încă o lucrare a dumneavoastră de început în tehnică sau știință ?

— Să vă vorbesc despre prima mea invenție. Era în 1903, aveam 20 de ani și problema zborului mecanic era pe atunci tot atît de pasionantă ca astăzi zborul cosmic. Am conceput atunci, ca student, proiectul unei mașini de zburat cu aripi batante-rotitoare. Proiectul l-am trimis la Paris, unde a fost găsit atît de interesant încît cea mai de prestigiu publicație științifică a Franței, „Comptes rendus des séances de l'Académie des Sciences de Paris" l-a publicat.

— Vă amintiți de profesorii dumneavoastră ?

— Firește. Le datorez foarte mult. Mă refer mai ales la fizicienii Dragomir Hurmuzescu și Constantin Miculescu, la matematicianul Gheorghe Țițeica, la chimistul G. G. Longinescu, iar mai tîrziu, la Paris, de Henri Poincaré și Edmond Bouty. Nu numai că mi-au îmbogățit cunoștințele științifice, dar mi-au și orientat pașii spre creația științifică.

— La Paris, unde ați obținut licența de stat în fizică la Sorbona (1908) și ați devenit inginer electrotehnician (1910), ați lucrat cu Marie Curie, marea pionieră a studiului radioactivității și laureată a Premiului Nobel. Vorbiți-ne despre acei ani.

— Într-adevăr, am lucrat la Institutul Radiului din Paris, fiind primul român asistent al doamnei Curie. Acolo am efectuat lucrări asupra radioactivității poloniului, asupra curbelor Bragg, asupra ionizării prin șoc și altele. În 1914, la izbucnirea războiului, am părăsit acest post de la Sorbona ca să mă întorc în țară, căci eram sublocotenent de artilerie. Doamna Curie mi-a spus atunci : „Îți păstrăm postul de asistent patru-cinci luni, cît o să dureze războiul". Dar, cum știți, a durat mai mult. În 1916, România a intrat și ea în conflagrație. Eu am fost cel dintîi instructor de tir antiaerian de la noi și am inventat un nou proiectil contra avioanelor. După război, legăturile mele cu ilustra savantă franceză au continuat. Visam să organizez și eu în România un institut de radioactivitate, doamna Curie mi-a și oferit un gram de radiu cu jumătate din prețul curent, pentru acest scop — asta s-a întîmplat prin 1923-1924 —, dar n-am putut convinge autoritățile noastre să dea fondurile necesare. Dealtfel, chiar pentru nevoile curente ale laboratorului meu de fizică de la Politehnică, cu greu primeam cîte ceva.; cea mai mare parte a aparatajului l-am cumpărat din salariul meu de profesor. Încă o amintire legată de doamna Curie. Păstrez și acum o scrisoare a ei din 30 octombrie 1928, în care îmi cere să-i trimit noile mele lucrări, publicate de Academia Română în 1923 și 1924, despre radioactivitatea poloniului.

— Ați avut una dintre cele mai lungi cariere didactice din învățămîntul nostru superior.

— Într-adevăr, dacă socotesc începuturile mele de la Paris, e vorba de 43 de ani. În țară am lucrat, ca șef de lucrări, la Institutul Electrotehnic, condus de profesorul Dragomir Hurmuzescu, apoi, aproape treizeci de ani, ca profesor de fizică generală la Școala Politehnică. În sfîrșit, încă șapte ani am fost profesor la Academia Tehnică Militară. Am format, deci, în România, patruzeci de generații de studenți. Dar și după 1957, cînd am fost pensionat, am lucrat în cadrul Comisiei de Acustică a Academiei, am contribuit la realizarea betatronului românesc și am căutat să fiu de ajutor ori de cîte ori era nevoie.

— Ce ați urmărit, în primul rînd, în munca dumneavoastră didactică ?

— Să expun materia clar și interesant, să insuflu studenților mei spiritul investigației creatoare, dîndu-le un exemplu în această privință.

— Tocmai despre acest exemplu vreau acum să vă întreb. Care au fost principalele dumneavoastră direcții de cercetare și inovare ?

— Aceasta este o întrebare prea cuprinzătoare pentru ca să-i răspund în interviul dumitale. Cel mult să spicuiesc cîteva lucruri. La Paris, am inventat, de pildă, un procedeu pentru sporirea capacității acumulatoarelor electrice fără sporirea sensibilă a greutății lor (brevetat în 1909), precum și o pompă cu mercur pentru producerea vidului. Am adus contribuții în studiul apelor minerale românești, în perfecționarea construcției oglinzilor parabolice, în teleghidarea rachetelor, în dezvoltarea semiconductorilor, în capilaritate, în acustică, în metrologie. Ultima mea lucrare, „Optica geometrică", a apărut în 1962 și prezintă multe idei care-mi aparțin. Și construcția viorilor mele are o bază strict științifică. Deci am lucrat în multe domenii ale științei.

— Sînteți deopotrivă un om al fizicii și al tehnicii. Ce părere aveți despre actuala lor dezvoltare la noi în plin cincinal al revoluției tehnico-științifice ?

— Urmăresc cu bucurie dezvoltarea științei și tehnicii românești din zilele noastre. Multe dintre problemele de care m-am ocupat eu au ajuns astăzi la o mare dezvoltare și doresc din suflet ca toate aceste rezultate să fie folosite pentru binele și pacea țării mele și a omenirii întregi. Centrul de fizică de la Măgurele este o ilustrare a nivelului înalt al fizicii românești. Am contribuit dealtfel și eu la unele lucrări înfăptuite acolo. Tehnica semiconductorilor, a teleghidării, aplicațiile radioactivității, în care am căutat să aduc contribuții de pionierat și-au găsit astăzi o largă aplicare practică. Sînt mîndru că nivelul tehnicii noastre este într-o continuă creștere. Într-un moment cînd în lume se manifestă o criză atît de acută în domeniul energiei sau materiilor prime, inteligențele românești s-au pus într-o lucrare neobosită spre a găsi remedii și a adăuga noi progrese. Specialiștii noștri în petrol, de pildă, au împînzit lumea. Mă bucură dezvoltarea excepțională a mișcării de invenții din țara noastră, care continuă vechi tradiții românești, aducîndu-le la dimensiuni superioare.

— Gheorghe Țițeica scria : „Oricît de deosebite ar părea știința și arta, oricît de puțină apropiere am fi dispuși să facem între legea atracției universale și o madonă a lui Rafael, totuși, în mecanismul esențial al creației științifice și creației artistice, în partea cea mai adîncă a firii lor, este ceva comun". Ce părere aveți despre sensul acestor cuvinte ?

— Sînt și eu de aceeași părere. Amîndouă, știința și arta, urmăresc bunăstarea omenirii. Pe de altă parte, așa cum există o frumusețe a soluțiilor fizice și matematice, există și un adevăr profund al artei, care-i conferă valoare. Nu întîmplător, unul dintre cei mai mari poeți români, Ion Barbu, a fost și unul dintre cei mai de seamă matematicieni români sub numele de Dan Barbilian. De asemenea, regretatul matematician Grigore C. Moisil era și un maestru al expunerii literare. Nu o dată a vorbit cu farmec și foarte adevărat despre înrudirea științei și artei, care deopotrivă îl înalță pe om. Acesta este rostul nostru, al oamenilor de știință și al artiștilor, să contribuim la împlinirea făpturii umane.

Interviu realizat de I. M. ȘTEFAN

Combaterea parodontopatiilor după metoda doctorului Osipov Sinești cîștigă teren

Despre doctorul Grigore Osipov Sinești, reputatul profesor italian Franco Noveri, de la Institutul odontoiatric din Torino, spunea în urmă cu ani că reprezintă „primul specialist care a scos parodontologia din mîinile simplului dentist, ridicînd-o la rangul de disciplină medico-chirurgicală", recunoscîndu-i medicului român merite de deschizător de drumuri prin fundamentarea unei noi metode de tratament și intervenție, metodă care-i poartă numele și prin intermediul căreia Osipov Sinești a redat sănătatea a mii și mii de bolnavi, cum dealtfel am mai avut prilejul să consemnăm în aceste pagini.

După 24 de ani, metoda lui Osipov Sinești a devenit cunoscută și apreciată în întreaga lume medicală, demonstrațiile practice efectuate de specialistul român la Roma, Madrid, Grenoble, Hamburg și așa mai departe, precum și cărțile sale, „Parodontopatia esențială", Paris 1971 și București 1976, impunînd stomatologilor de pretutindeni nu numai un termen inedit în afecțiunile parodontului, cel din titlul volumelor amintite, ci și o tehnică operatorie proprie. Presupunînd folosirea biostimulatorilor „Os Minerale", fragmente de os uman deproteinizat, un fel de „pene" pe care organismul le resoarbe, depunîndu-le în osul din jurul dintelui operat, presupunînd o igienă bucală aparte, realizată cu ajutorul apei de gură „Ossidenta", pe care întreprinderea „Miraj" din București a prezentat-o, luna trecută, la Salonul internațional de invenții de la Bratislava, obținînd Diploma de onoare. Atît biostimulatorii cît și apa de gură medicinală reprezintă descoperiri ale medicului român, onorate cu brevete de invenție, „arme" prin care Osipov Sinești a urmărit și realizat recondensarea osului alveolar și reactivarea vitalității gingiei bolnave, scopuri atinse pînă la capăt, pentru care stau mărturie numeroasele vindecări și ameliorări înregistrate la Centrul de parodontologie al Spitalului „Bucur" din București, în cadrul căruia lucrează, de cîțiva ani, cunoscutul om de știință.

Am vizitat, zilele trecute, Centrul de parodontologie, în care, cu profesionalism și neobosească, Osipov Sinești caută nu doar să reîntoarcă zîmbete pe fețele suferinzilor, pe care-i operează zilnic, în ciuda eforturilor și a vîrstei sale, care nu mai este din cele mai tinere, de vreme ce s-a apropiat de granița a 70 de ani, ținuți însă cu semeție și luciditate, ci și să întemeieze o școală românească de specialitate, capabilă să ducă mai departe și să perfecționeze cunoștințele acumulate într-o viață de om, experiență recunoscută astăzi pe plan internațional. În această idee, Centrul a eliberat, în urmă cu puține zile, 8 diplome de atestare în parodontologie, acordate la tot atîția medici din tot atîtea județe care au urmat, sub îndrumarea lui Osipov Sinești, cursuri intensive de 2 luni, pentru specializare. Un al doilea grup de medici se va prezenta la Centru în decursul lunii octombrie, operațiunea de familiarizare a specialiștilor din teritoriu cu tehnica operatorie a doctorului Osipov Sinești înscriindu-se ca un pas înainte pe calea aplicării unei metode inedite și eficiente, menită să-i scoată pe oameni din durere și să-i întoarcă la familiile și locurile lor de muncă. Ajunși aici, se cade să precizăm că parodontopatia esențială reprezintă una din maladiile frecvente și periculoase ale contemporaneității, statistici recente, puse sub egida O.M.S., demonstrînd că mai bine de jumătate din populația adultă a globului suferă de afecțiuni ale osului numit parodont. Știind mai bine ca oricine acest lucru și știind că parodontopatia nu se aliază, în faza de declanșare, cu nici un simptom, fiind însă capabilă să conducă, netratată la timp, la complicații adesea irecuperabile, șeful Centrului de specialitate de la Spitalul „Bucur" s-a deplasat recent, împreună cu întreg colectivul pe care-l conduce, format din 4 medici și 4 cadre medii, cu toții dintre cei mai tineri, la una dintre întreprinderile bucureștene, inițiind o acțiune vastă de depistare precoce a maladiei. Rezultatele „filtrului" n-au fost prea îmbucurătoare, 237 din cele 3 170 de persoane investigate la fața locului acuzînd una sau alta dintre bolile parodontului. Cei 237 s-au adăugat altor 270 de pacienți aflați pe listele de programare de la spitalul „Bucur", la care lucrează acest specialist mereu tînăr, de numele căruia se leagă deopotrivă o metodă terapeutică nouă, cît și mii și mii de vindecări, care au redat oamenilor posibilitatea de a zîmbi.

TRAIAN IORDĂCHESCU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Scriitorii la izvoarele vieții

Trei zile și trei nopți în Insula Mare a Brăilei

Scriitorul Fănuș Neagu căutînd gîtul vîntului sau poate vreo imaginară coamă de cal

„Pling cu mine bălțile, dar îmi șterg lacrima cu o frunză din arborii aceștia de pîine"

De trei zile și trei nopți străbatem Insula : Fănuș Neagu și cu mine. Soarele, ieșit din minți, învăluie pămîntul cu un foc nevăzut și pămîntul e o gură care țipă de sete. De peste Dunăre, Munții Dobrogei, bătrîni și chiliugi, dogoresc și ei, ca o sobă încinsă, uriașă.

N-a plouat de mult în Insula Mare a Brăilei. Plantele invocă ploaia, dar ploaia întîrzie să cadă. În preajma arăiilor cu grîu adie parcă a pîine coaptă. Ne oprim într-un privat, unde mirosase a izmă sălbatică și unde locul se luminează albastru — s-a ridicat din el o dumbrăveancă, pasăre născută parcă dintr-o coadă de păun. Fănuș fluieră și înjură.

— Ce-ai, mă, cu păsările ?, îl cert eu.

— N-am jumulit niciodată o dumbrăveancă și mi-ar plăcea. (Împrejur nu e nici un arbore și el zice : uite, mă, un copac biestemat ! Deasupra capului meu, o sută de mii de țințari construiesc un salcîm. Auzi, Grigore, sînt aici ca să caut cîntecul ce vreau să-l pun sub pragul noului meu roman.)

— Cum se va numi ?, îl întreb.

— „Scaunul singurătății". Cînd scriam „Îngerul a strigat", aici erau bălțile Brăilei, girla cea mare în care lui Dumnezeu îi plăcea să se scalde. Și acum, iată, ne învirtim capii de căldură pe cei mai fabulos pește pe care îl aruncă Dunărea pe țărmurile Europei — Insula Mare. Grîu și porumb și nici o urmă de umbră. Cîmpii de pluță ! Lunecînd, în sufletul meu, spre un vis pierdut. Eu mai văd încă sălciile uriașe, plopii albi, sutele de lacuri, pescarii, plasele fierte în catran, peștii năzdrăvani pe care lumea îi așeza în legende, herghelii de cai sălbatici, hoți, mormîntul lui Terente, fete furate, lună mirosind a pepene galben, șiruri de bărci purtînd bisericî improvizate, părul Chirei Chiralina, călciiul ei bătînd în podeaua circiumii, gîtul de fildeș al corăbiei pe care a plecat Panait Istrati în lume, casa cu stafii princiare de pe strada Sf. Nicolae, din Brăila, și fîntîna de flăcări a soarelui răsărînd în Munții Măcinului...

— Oprește-te ! Privește mai bine în jur pămîntul copilăriei noastre duse.

— Uluitor cît soare fierbinte și cîtă pîclă verde ! 72 000 de hectare de porumb și grîu. De trei zile trăiesc impresia că ne aflăm într-o casă cît un colț de țară din podul căreia curge grîu roșu, grîu arnăut, porumb alăptat la uger de știucă (să știi, mă, aici au fost știuci cu uger și vaci cu ferăstrău), girle de floarea-soarelui, cît n-au spart, n-au prăjit și n-au vîndut lipovenii din Pisc în două sute de ani, fagole și mierc — am văzut două mii de stupi — și dacă cele trei Dunări care scaldă insulele Brăilei ar fi mărginite cu tei, hotarele ar fi niște valuri de albine și aromă, așa cum le-a văzut grecul Ala care se numea Herodot, singurul dintre greci, cred eu, care n-a avut corăbile la Brăila. Pling cu mine bălțile de odinioară, dar îmi șterg lacrima cu o frunză din arborii aceștia de pîine. Am văzut împreună că bălțile n-au pierit aiurea.

„Bărăganul a făcut doi pași de barză și s-a mutat peste Dunăre"

La ferma Băndoiu, unde am ajuns acum, se mai clatină la adierea vîntului doar 280 hectare cu grîu. Mult a fost recoltat. Șapte mecanizatori, Costică Grigore, Nicolae Iorga, Nicolae Bordea, Ion Puia, Ion Dobre, Gheorghe Rață și Dumitru Aldea, vrednici și pricepuți, recoltează într-o zi, de pildă astăzi, cu șapte combine Gloria, un tren cu grîu format din 16 vagoane. Anton Mocanu, economistul fermei Băndoiu, mărturisește că nu e deloc puțin, nici ușor, de vreme ce mai au unele necazuri : curelele de la descărcare se mai rup, lipsesc unele piese de schimb, unii conducători auto vin să care grîul în mașini neetanșe, fără prelate, alții nu rămîn seara la dormitoarele din insulă cum sînt indicațiile. Dar grîul se recoltează, grație acestor mecanizatori pricepuți, și altora ca ei, vreo opt sute în toată insula, pînă mai acum zece ani, ciobani sau pescari în satele Mărașu, Băndoiu, Țăcău, Zatna, Măgura sau Agaua. Azi minuiesc un set întreg de mașini, tractoare, combine, prese, au încredere în ele, execută singuri reparațiile curente, toate lucrările cîmpului, le execută repede și bine. Se vede după grămezile cu grîu de pe arii, după șleșurile care se încarcă zilnic la cele patru guri de livrare ale insulei, spre care curg fluvii de grîu. Iată, o parte dintre mecanizatori și muncitori au așternut ștergare pe iesli și e-au așezat să mănînce. Și masă, o masă de mii de hectare, le este pămîntul fertil al insulei, pe care s-au născut și au crescut, pe care îl muncesc și îl apără cum știu mai bine. Pe masa aceasta, primordială și eternă, stau grămezile de grîu, stau ca niște pîini uriețești, în jurul lor stau oamenii și cred că imaginea care mi se plimbă acum prin fața ochilor explică existența unui popor.

— Fănuș, te-am văzut tot timpul umblînd, mirosind, scălzindu-te. Construiești oare în aceste zile un personaj din roman după chipul și asemănarea oamenilor din insulă ?

— Mai cu seamă mă chinuiesc să învăț că balta e înapoia norilor de demult și că insula este cîmpie. Bărăganul a făcut doi pași de barză și s-a mutat peste Dunăre. E mai răcoare și nu-l doare fruntea. Și se sprijină în 48 de puncte cu nume care nu l-ar fi trecut prin gîndul ierbii : Lebăda, Blasova, Nufărul, Corotișca, Agaua etc.

De trei zile, pe toate drumurile, mașina noastră e însoțită de berze. Mă întreb : ce o fi vrînd să nască luna iulie ?

— Tu ce crezi ?

— Cred că vrea să se înălțească în aer cu o întîmplare nemaiauzită.

— O cunoști ?

— Pot să v-o spun eu, intervine Dumitru Balea, secretarul comitetului de partid din I.A.S. Insula Mare a Brăilei: la noapte, pentru prima oară, se va aprinde lumina electrică în toată insula !

— Auzi, mă, Tudorele ?, îi zice Fănuș lui Tudorel Gerea, șoferul „Daciei", care, împreună cu secretarul comitetului de partid, ne însoțește prin insulă.

— Ce să aud ?, întrebă Tudorel.

— Mai întîi, Tudorele, să te ștergi de licurici la gură, fiindcă acum aveți curenți electrici, și să ne duci la lacul Blasova, unde se mai păstrează un pîlc de plopi, ca să-ți spun cine a fost Contele de Roma și ce învîrtea el prin bălți.

— Ce învîrtea ?; întrebă Tudorel.

— Un bici...

„Din răspintia tuturor energiilor sună cornul civilizației"

În dreptul Termocentralei de la Chiscani se întreteaie acum două fluvii : cel de jos, lichid și dintotdeauna, și cel de sus, nevăzut, de energie. Doi stîlpi înalți, situați pe un mal și altul al Dunării, țin în brațele lor puternice un cablu gros, prin care pulsează în insulă curentul electric. Lucrarea, dificilă și impozantă, de înaltă tehnicitate, a fost realizată de o echipă de specialiști condusă printre alții și de meșterii Virgil Ghiaus și Ioan Vancu, de la Electromontaj Cîmpina, pe care i-am mai întîlnit și pe alte șantiere. În momentul cînd le notez aceste rînduri, este pusă sub tensiune stația electrică „Lunca", a treia, după „Lebăda" și „Zatna", existente acum în insulă. Momentul este important. Marchează, după îndiguire, o nouă etapă de dezvoltare a insulei : industrializarea. Din răspîntia aceasta a energiilor sună cornul civilizației. Radiourile, televizoarele, frigiderele, mașinile de spălat, sobele electrice intră în prize și gestul, în complexitățile și profunzimile lui, determină noi considerații despre lume. Pe albia fostului lac Șerbanu, cel mai mare din balta de odinioară, a apărut deja primul nucleu de industrie : Fabrica de uscat furaje verzi. Produce, deocamdată, 40 de tone de furaje concentrate pe zi, sub formă de granule și brichete. Inginerul Marcel Cucu, 29 ani, din Dumitrești Vrancei, directorul fabricii, ne spune că prin procesul acesta de deshidratare forțată, furajele verzi își conservă toate calitățile nutritive. Este prima încercare de livrare a produselor finite din insulă. Gheorghe Cîrstea, șef de tură, Ghinea Pană, din Mărașu, Aurel Hurmuza, Ioniță Popa, împreună cu ceilalți, munccsc din noapte în noapte, trec peste ei bucuriile și necazurile începutului, și n-au timp să se gîndească ce semnificație are gestul lor, de a trece dintr-o clasă în alta; de a forma aici primul nucleu muncitoresc.

Revin la Fănuș. Pînă acum s-a chinuit de mama focului cu un pix. Pe o asemenea caniculă, lui îi „înghețase" pasta. Noroc de economistul fermei Patiu, Bratu Butoi, care a dus pasta la gură, a suflat puternic în ea și i-a pus pixul pe rotile. Și-a notat ceva în carnet și cere umbră. Tudorel Gerea ia cap compas punctul Blasova, unde într-o cutie de carton plînge un arici și unde se află un vechi crac de Dunăre, cu stuf, cu pește și cu sălcii. Nea Cocoș, cabanierul, a pus bibanul la fript, iar doctorul Victor Finescu a ridicat marele pavoaz. Acesta din urmă, un entuziast inepuizabil, se luptă de ctițva ani să transforme această oază într-o zonă turistică și de agrement. Cîteva întreprinderi au construit aici, prin acțiuni patriotice, cabane, unde o parte din angajați, care vor, petrec sfîrșitul de săptămînă. Îi întreb pe Fănuș : „Ce elemente noi ți se impun în romanul pe care îl scrii, acum, după ce ai umblat din nou prin aceste locuri ?"

„Cea mai mare descoperire pe care am făcut-o e că lumea din insulă miroase altfel..."

— Pe lîngă mirosurile tradiționale, — apă, sălcie, măturică, stînjenei sălbatic, izmă, cai, porci sălbatici, am întîlnit acum mirosul de trandafiri aduși din coasta Brăilei. La fiecare fermă găligie polițe de crini, miroase a zmeură, a floare de cartofi, a gura leului, a piersic și a gutui. Cum îl chema, zici, pe omul āla care spunea că aici se fac gutuile cît capul meu ?

— Constantin Chiriță, șeful fermei zootehnice Patiu. Un om minunat. Lucrează în insulă de cînd era copil și lucrează bine.

— La el, la fermă, mirosea... bineînțeles, a urdă și a cas, dar mirosea și a piersici, a mărar și pelin și mai cu seamă a nalbă. O nalbă ciudată, ca un scaiete, avînd pe tulpină pînă la o sută de flori roșii. Dacă ai fost atent, în fundul grădinii creșteau agrișe. Dar cel mai mult mi-a plăcut acolo că oile au fătat numai miei albi. 6 522 de semne ale norocului. Păcat însă că nu se mai află pe aici nici un cal, nici un singur cal. Ciudat, au dispărut toți caii, dar a apărut un cuvînt de o frumusețe răpitoare : prioca. O prioacă de cal e o mică herghelie. Mă gîndesc că fierbînd caii, ca să-i dea la gîște, sau vînzîndu-i pe două halbe de bere la o circiumă din Dobrogea, oamenii au născocit un joc care face să le treacă dorul de cali care le-au populat viața și visul. Vorbesc de bătrîni. Tinerii de mult nu mai visează mînji.

— Ia o foaie și scrie-mi unde și cînd l-ai întîlnit pe cel care ți-a vorbit despre prioca de cai ; am stat tot timpul împreună și n-am observat.

„Privalul Pantea. O vale adîncă. Iarbă cafenie. Un pumn de lăcuste cîntă pe un colț de stea care nu-i decît o casă pierdută de un copil. Sus, un petic de arșiță. O casă de lut. Un cîine negru. Se deschide ușa și, ca dintr-o închipuire de biserică, apare o femeie cu un copil în brațe. Ăla micu e somnoros și a visat Dunărea fiindcă udă rochia maică-si. Vreau să cer apă și știu dinainte că apa vă mirosi a busuioc ca a ne știu ce altă iarbă aromată, dar femeia îmi zice : „Al meu nu e acasă. E dus între gîrle, să potcovească..o prioacă de cai". „E departe între gîrle ?", întreb eu. Și-ea îmi răspunde : „Între gîrle e dincolo..."

— Am văzut ce-ai scris, dă-mi foaia.

— Dă-mi o luntre, să merg dincolo, între gîrle, să fur o prioacă de cai.

— Ați fost neam de hoți ?

— Vai de mine, Grigore, cum poți vorbi așa ? Bunicul amesteca un drum și o pajiște de iarbă într-o gură de mal și scotea de acolo patru perechi de cai. Asta se cheamă hoție ? Eu cred mai degrabă că eram vrăjitori.

„Digul este un gard care ne apără de Dunăre"

Dunăre. Punctul de livrare Țăcău. Sute de mașini încărcate cu grîu, sînt aduse aici, urcate pe o platformă hidraulică, înclinate pînă la 45 de grade, acolo obloanele sar în lături, și grîul, aur topit, curge în buncăre. De acolo, pe o bandă transportoare, curge în șlep, iar șlepul, sub povara grîului, se duce încet-încet la afund, pînă la două palme de copastie. Șleparul Nicolae Paraschiv, mușcat de Dunăre, e în disputa cu șeful punctului de livrare, economistul Nicu Mindroiu. Economistul îi cere să încarce la capacitate, îi cere să umble repede, cirmaciul șlepului cu nr. 7 414 încarcă pînă unde știe el că e asigurată plutirea normală a vasului. Din harța lor constat că în insulă e grîu mult, că fiecare își face datoria. În jur, oamenii insulei, cu maiouri prăfuite, cu șepci sau bășți decolorate, îmbîcsite de pleavă, cu porii astupați de un praf aurifer de grîu, se mișcă asemenea unor comete iuți, mănîncă din bidoane, din gamele, beau apă din butoale de lemn sau direct din Dunăre, dorm pe unde apucă, dar euleg grîu, adună grîu, transportă grîu. Trupurile lor, de culoarea bronzului, miros a nădușeală și a grîu. Mașinile curg încărcate cu grîu, într-un șlep intră 120—150 de mașini, un șlep se încarcă în mai puțin de o zi, șoferii vin ca nălucile, pe unii i-am certat că risipesc grîu, soarele arde smîntîi în luna lui cuptor, la Dunăre se adună movile de grîu. George Pană, șofer, face și șase curse pe zi, cară grîu de cînd e insula insulă, mecanicul Radu Iorga veghează și ascultă torsul motorului de la punctul de livrare „cît ține forfota asta", iar forfota grîului ține din zori în zori.

Fumegă Dunărea, se văd în depărtare satele adăpostite sub dig, un curcubeu înnodat la capete : Țăcău, Băndoiu, Mărașu, Zatna, Măgura, Rața, Agaua, Piatra Frecății, Titcov, Odaiă, o elevă din clasa I, Nicoleta Grigore, din Mărașu, a răspuns la un extemporal : „Digul este un gard care ne apără de Dunăre".

— Ce crezi, Fănuș, că a însemnat digul pentru noi, cei de dincoace de Dunăre ?

— Digul, marele inel verde ! Nu există pescar de aici care să nu fi visat să prindă un pește cu un inel de aur. Iată-l. Digul înseamnă intrarea acestor oameni și a acestor locuri în civilizația socialistă a României, începutul de istorie modernă. Balta era o legendă colcăind de neguri și de povești. Insula, dacă ne gîndim că trupul

Corăbii de fosfor pe o mare de grîu

României are chip de pîine, este colțul aburind pe care-l rupi, cînd scoți pîinea din cuptor.

„Singura dintre bucuriile lumii de care pămîntul nu se poate lipsi decît două luni din an e grîul"

Grîu. Grîu și porumb, hibrizi noi de porumb și floarea-soarelui sucindu-și fața după soare. Riuri de grîu din solurile „Dacia", „Ileana" și „Iulia", obținute la secțiile de cercetări ale Stațiunii experimentale Brăila, situate aici în insulă, preluate apoi de agronomii fermelor și adaptate la condițiile de mare producție. Movile de grîu, miez de pîine dulce crescută în cupe de nufăr. Fănuș umblă printre grămezile de grîu și așa cum e, mare și blond, pare, în asfințitul singeriu și fierbinte, un uriaș bob de grîu, o movilă de grîu care a făcut picioare și umblă prin insulă. Îmi amintesc de Blaga și îi strig : Fănuș, ascultă ! „Copil, îmi plăcea, despoiat, de veșminte, / să intru-n picioare în cada cu grîu, / cufundat pîn' la gură în boabe de aur". El reia : „Pe umeri simțeam o povară de rîu. / Și-acuma, în timpuri tîrzii, cînd mai văd / citeodată grămezi de semințe pe arii, / anevoie pun capăt fierbintei dorințî / de-a le atinge cu fața".

— E teribil, continuă el, cît mă tulburâ și mă liniștește grîul. Jumătate din viața mea am dormit într-o casă cu grîu. Noi țineam grîul în pod, știi ? Am scris undeva că bunica îmi spunea mereu că pe sub pămîntul nostru umblă cali griului : cap de grîu, trup de grîu, picioare de grîu. Eu știu să visez cu grîu. Cînd am mari necazuri, îmi spun : la noapte vreau să visez grîu. Eu cred că și grîul la rîndul lui visează oameni. Dintre toate bucuriile lumii, singura de care pămîntul nu se poate lipsi decît două luni din an este grîul.

— Din cîte știu, eroul romanului la care lucrezi acum este un om al acestor locuri. Mergi deci prin realitatea cărții tale. Cînstit, de ce ai venit aici, cînd erai atît de cufundat în lucru ? Aici, unde se coace și se seceră grîul, unde se prășește porumbul, unde oamenii, arși de soare, plini de praf, după cum ai văzut, fericiți și nu totdeauna fericiți, dorm pe grămezi de grîu, în vagoane dormitor, pe șleșuri ?

— Trebuia să vin. Aici, eu merg prin două lumi : cea dusă și cea prezentă. Am simțit nevoia să-mi aduc eroul cărții la Brăila, să-i pun să treacă Dunărea, să înnebunească sub doi plopi și să vadă. Să vadă lumea dintre cele trei Dunări. Grigore, eu, cînd scriu, port în mine un om pe care îl cunosc și nu-l cunosc. L-am adus aici pentru că se mișca nesigur pe pămîntul din insulă.

— Fă o legătură între omul tău și omul acesta, pe care l-ai văzut în atîtea ipostaze aici.

— Omul ce-l port în mine e lacom și nervos, nerăbdător și inflexibil și va suferi mult. Va fi uneori înfrînt și trebuie să învețe răbdarea și înfrîngerea și cum se vindecă sufletul de dușmănii și mai ales de frică. Dealtfel, fraza cu care începe romanul este următoarea : „Frica linge pui miziriei și-i face mari". Eroul acestei cărți vrea să vorbească aproape cu toți oamenii și-i supără aproape pe toți, fiindcă mulți vor încerca să-i mănînce zilele. Fără Dunăre și fără cîmpia de aici, destinul meu și al cărților mele ar fi fost vulgar.

Se apropie de noi inginerul Ion Vlad, Erou al Muncii Socialiste, de la înființare directorul întreprinderii agricole de stat. E un om subțire și nu prea înalt și la toamnă, cînd va începe recoltatul porumbului, va împlini 55 de ani. Îl întreb pe Fănuș : „Crezi că omul āla, de care vorbeai, are niște întrebări pentru directorul Insulei Mari ?"

Și Fănuș către director :

— Ion Vlad, am văzut pe un perete în biroul dv. o lozincă — „Oamenii spun puțin cînd vorbesc mult". Dv., ăștia din insulă, vă exprimați strîns ?

— Pe noi brăilenii ne judecă acum după numărul camioanelor cu grîu care trec prin oraș. Soacră-mea a auzit azi-dimineață la lapte că „āia din insulă nu prea stau bine cu grîul anul āsta ; camioane rare".

— Stați răi ?

— Nu. Încărcăm grîul în șlepuri și astea nu trec pe bulevard.

Industrializăm insula și, uitați-vă, oamenii abia învață cum să se miște în ritmul secolului

— Directore, am mai văzut că sînteți de trei ori decorați cu Ordinul Muncii clasa I...

— Îmi place cînd vorbiți de lucruri bune. Pe ziua de azi sînteți primul om cu care încă nu m-am certat.

— Păi, să vă ofer un motiv : șeful fermei zootehnice, Constantin Chiriță, care anul trecut a obținut 1,4 milioane lei beneficii, în loc de 19 000 lei cît avea planificat, ne spunea că în insulă nu mai există un petic de pășune. Că oile ar trebui plimbate măcar noaptea pe un cîmp cu iarbă, dar dv. ați optat o dată pentru totdeauna numai pentru creșterea oilor și mieilor pe grătare de oțel. De ce nu direct în frigare ?

— Tehnicianul meu a fost premiat cu zece mii de lei, pentru munca lui excepțională, dar oile trebuie crescute în sistem industrial. Nu mai am timp și nu-mi convine să behăie o oaie doi ani ca să dea un miel. În sistemul industrial de creștere, mielul se dă, după zece luni, la montă și în cîteva luni devine mamă și dă lapte. E o revoluționare a ciclului biologic dacă vreți. Noi lucrăm intensiv, pe scară mare, deci facem treaba asta și cu oțel. Uite, am pornit cu un plan de 360 milioane lei, am ajuns la 500 milioane, iar la sfîrșitul acestui cincinal vom ajunge la 700 milioane lei producție globală. Jumătate din această valoare o va da zootehnia.

— Ciobanii sînt de aceeași părere ?

— Unora nu le mai convine, că nu mai stau în bită, nu mai au timp să cînte la caval. La o fermă de zece mii de oi, ciobanul va trebui să se transforme în mecanizator; or, mecanizatorul va trebui să preia creșterea oilor : mîncarea o aduce tractoristul, apa vine pe țeavă și e nevoie de muncă. Dar e nevoie și de o schimbare de optică, de concepție. Construim peste tot case ale ciobanilor cu filtre igienice, industrializăm insula și, uitați-vă, oamenii abia învață cum să se miște în ritmul secolului.

— Peștele mai crește în insulă ?

— Amenajăm acum două crescătorii în două foste brațe ale Dunării, rămase în incinta îndiguită : 450 hectare de luciu de apă, cam o mie de tone de pește pe an. N-am vrea să creștem crap, ci știuci. E un pește de regim și producător de icre. Proiectanții spun că nu există în lume așa ceva. Ce dacă nu există ? Va exista la noi.

— Mie mi se pare mai rentabil hectarul de pește decît de porumb.

— Greșiți mult.

— Culesul porumbului e totuși o problemă cumplită pentru dv.

— Nu va mai fi. Vom avea în curînd combina care recoltează porumbul în boabe, vom construi patru puncte de livrare și uscare la Bălaia, Băndoiu, Maicanu și Blasova, unde se vor prelua și usca 32 000 de tone de porumb în 24 de ore. În toamna care vine se va lucra așa. Aceasta e tehnologia modernă de cultivare a porumbului. Altfel nu se mai poate.

— Ce veți face cu drumurile ?

— Ne vor trebui ani buni ca să facem ceva. Ați mers pe magistrală ?

— Da.

— Nu v-a frapat cînd ați văzut o bucată de asfalt, iar pămînt și iar asfalt ?

— Ba da.

— Ei, astea sînt nade. O să pice într-o zi un om cu bani și cu putere și o să zică : „faceți". E mare nevoie de asfalt în insulă. Măcar magistrala și drumurile spre micile noastre porturi, punctele de livrare, astea dacă ar fi asfaltate.

— Sînteți brăilean ?

— Din tată în fiu. Fiul meu, care termină anul acesta agronomia, va fi tot aici.

— Ca între brăileni, cînd nu ne aude nimeni : vă e dor de fosta Baltă a Brăilei ?

— Da.

— Și mie.

Dar nu se putea altfel.

Noapte de iulie. După trei zile și trei nopți, ne întoarcem la Brăila. Mașina aleargă pe drumuri strîmte, înecate între lanuri de porumb și floarea-soarelui. Fulgeră hohotit deasupra Bărăganului. Răspund fulgere scurte din Munții Măcinului. Pe arii, grămezi înalte de grîu. Sus, pe cer, luna e și ea o arie plină cu grîu. Din trifoaie izbucnesc sute de lepuri în lumina farurilor. Tudorel Gerea frînează și îi lasă cu zile. Trece și o vulpe. E de zăpadă ? Trec digul, se duc să bea apă din Dunăre. Continuă să tune, dar nu plouă. E zăpușeală. Fănuș ține mîna afară. Caută gîtul vîntului sau poate o imaginară coamă de cal. Îl cred obosit și-i întreb: „Cum te simți ?" Răspunsul vine ca o larbă întunecată : „Încărcat de lume, Grigore".

O lume, trei Dunări și o priocă de cal. Cu care se va așeza la masă ca să le amestece în poveste...

Noapte cu trandafiri la Dunăre !

N. GRIGORE MARAȘANU

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ

Flacăra revine

O cură la Ocna Sibiului, multe poate lecui. Doar nepăsarea gospodarilor stațiunii e incurabilă

În urmă cu un an, revista noastră publica ancheta „Cine ridică obloanele imensei farmacii naturale de la Ocna Sibiului?". Am luat din nou drumul bătrinei stațiuni și am ajuns pe la ora înserării, împreună cu mecanizatorul Marin Iepure de la I.A.S.-Dăbuleni, venit aci să-și oblojască încheieturile. Atunci ne-am trezit față-n față cu întrebarea neiertătoare, unde vom dormi? Ne-am îndreptat deci pașii spre biroul de cazare, de unde recepționera Suzana Stoie i-a oferit lui Marin Iepure, posesorul unui bilet pentru tratament, un pat în camera 8, din vila 9. Cei care sosesc fără bilet — și numărul lor este foarte mare — sînt îndrumați spre case particulare.

A doua zi afară era un soare copleșitor și minunat. Pe șeful stațiunii, tovarășul Petre Guran, l-am găsit în birou. A rămas o vreme pe gînduri, apoi a zis: vă spuneam acum doi ani că se studia fundația și rezistența solului în vederea unor construcții. De atunci a mai venit o delegație să studieze dacă sursa naturală de tratament — nămolul și apa sărată — prezintă garanții și pentru viitor. Or, condițiile naturale sînt inepuizabile. În ultimii 40 de ani se consumă apa dintr-un singur lac și lacuri sînt vreo 15 nefolosite. Capacitatea de cazare este aceeași ca acum doi ani, ca acum cinci ani și redusă la jumătate față de acum 10 ani. Clădirile s-au deteriorat, au devenit insalubre și au fost demolate, de construit nu s-a mai construit nimic. Niște cheltuieli s-ar justifica din plin. Baza de tratament, deși arată jalnic în exterior, fiind măcinată de ploile și vînturile celor 70 de ani de cînd există, are o capacitate de trei ori mai mare decît cea de cazare".

Azi și nămolul sapropelic din cele 15 lacuri care nu mai aparțin stațiunii fac, ca și cele din stațiune, adevărate minuni. Tratează reumatismele de toate felurile, afecțiunile ginecologice și ale sistemului nervos periferic, se folosesc cu succes în tratarea insuficienței unor glande cu secreție internă și în unele boli ale aparatului respirator.

Față de anii trecuți și față de căutarea tot mai mare pe care o au apele și nămolurile de la Ocna Sibiului, INDIFERENȚA celor care administrează stațiunea este în creștere. Zona lacurilor exterioare prezintă încă pericole de alunecări și scufundări de teren. Posibilitățile de cazare scad. Simpla împrejmuire cu garduri a lacurilor nu rezolvă nimic. Tocmai de aceea ne și întrebăm: oare cu toată puterea de vindecare a curelor de Ocna Sibiului, această lipsă de spirit gospodăresc, subestimarea punerii în valoare din punct de vedere medical și implicit economic, a unor asemenea posibilități să fie o boală atît de incurabilă?

ION PREDOȘANU ■

Viața și munca la pădure

Plouă.

T.V.-ul în care ne aflăm înaintează greu și oarecum romantic. Seara și ploaia fac pădurea misterioasă, mai mare, și, dacă, ar fi cu adevărat aur, atunci totul ar fi în regulă. În dreapta, îmi explică Gheorghe Suciu, este un loc pentru așteptarea urșilor. Mai sus, în stînga, anul trecut, din cauza vîntului, s-au rupt mai mulți molizi.

Depășim cîteva turme de oi care, respectînd toată literatura despre ele, nu se dau deloc la o parte din fața mașinii. Vocea tovarășului meu de drum sună oarecum neașteptat: „Eu sînt născut aici, în județ, în comuna Subcetate. Tata a fost și el muncitor forestier în cadrul Combinatului de prelucrarea lemnului Toplița".

Mașina oprește cu un scrîșnet lung. Trecem peste un pod de lemn și intrăm într-o încăpere. Are, cred, 16 metri pătrați, trei paturi de fier, o masă, o sobă de fier și două dulapuri mici. Un fel de noptiere lucrate la prima secure. Sînt prevăzute cu sită, așa că observatorul atent poate vedea ce conțin. Cutii de conserve, castraveți, ardei, sare, ceaune și alte cîteva pachete învelite într-o hîrtie care a fost cîndva albă. Pe una dintre mese, căci sînt totuși două, există cîteva caiete liniate foarte ordonat, ziarele „Scînteia" și „Elöre" și se mai găsește revista „Silvicultura și exploatarea pădurilor".

Clădirea parchetului Drîgla mai are două dormitoare de cîte 12 paturi, o magazie cu un grup electrogen, o mică încăpere în care se țin uneltele și cearșafuri de rezervă pentru oaspeți. Văd prin geam, căci lumina este aprinsă, oamenii dormind în paturi în poziții care nu lasă nici un dubiu: peste zi munca lor a fost grea și a durat multe ore. La aproape 20 metri de acest grup social se află grajdul celor cinci cai. Cai lucioși, mari, de te și miri cum se îndură să continue să doarmă în picioare. La ora 19, cînd îl părăsisem, Gheorghe Suciu căutase zadarnic pîine în cele două brutării existente. Revenise totuși cu cîteva „japoneze", un fel de chifle mari și puțin dulci. „Ca să vă dau un exemplu, spusese Suciu, azi e luni și se aprovizionează toți forestierii. De aceea nu se găsește. În celelalte zile cred că este la orice oră". Aflasem că în celelalte zile nu se coboară din parchete decît în cazuri deosebite. Iată dar de ce maistrul forestier Suciu folosise cuvîntul „probabil". Din 10 în 10 ani, aflu, se face inventarul pădurilor. În acest fel se știe ce vechime are pădurea, ce cuprinde, și se mai știe cînd trebuie tăiată. Anul forestier începe la 1 septembrie. Atunci ocoalele silvice, cele care se ocupă de protecția pădurii, încheie contracte cu parchetele de exploatare. Dumneata tai atît și atît, de exemplu, aud vocea lui Suciu în încăperea slab luminată. Adică 2-3 parcele cărora noi le spunem „partizi". Într-un tîrziu înțeleg totuși deosebirea dintre ele: parcela este denumirea de pe hărțile silvice, iar partida este locul concret unde se lucrează. Binevoitor, Gheorghe Suciu, unul dintre cei mai vechi și buni maiștri forestieri din țară, îmi spune, pentru a mă ajuta, că una e să vezi pe hartă Toplița și alta e să vii s-o vezi, să trăiești în ea, să-i cunoști frumusețile. „Sîntem în partida 372 B. Treaba a început anul trecut cu construirea drumurilor și apoi a potecilor. Cum ar fi de pildă drumul pe care am venit cu mașina. Se înlătură după aceea arborii putreziți, bolovanii și partida se împarte în „postăți". Ele sînt marcate în culori diferite. Deși lucrăm în acord global, pădurea nu se taie după principiul „dobori mult, cîștigi mai mult". Există o schemă cadru care prevede amănunțit totul. Schema noastră cadru este Fs T_2. Adică, fag, tăiere succesivă, scos cu funicularul și apropiat cu tractorul...".

Plouă.

Este ora 5. Ies să văd oamenii treziți dar în cele două camere nu e nimeni. Paturile de fier stau curate, făcute, aliniate și goale. Oamenii au plecat, ar fi plecat și Suciu dar, delicat fiind, m-a așteptat, să mă scol. Cele două camere în care intru nestingherit respiră liniștea obiectelor fundamentale. Sobe, dulapuri, lăcăte, ceaune, pîine, sare, apă. Un șah pe un pat pare un lux. Pe ușile cîtorva dulapuri se simt probabil bine înconjurate de prietenia afectuoasă a atîtor bărbați vînjoși și departe de ai lor, cîteva cunoscute vedete de cinema. Din țară și de peste hotare. Sub podul de lemn, un pîrîu firav ivind din centimetru în centimetru sclipiri metalice. Sînt cutiile de conserve deja golite. Mîncăm și noi una și pornim pe un drum pe care unii îl văd doar în filmele de război. Genul acela de drum complet desfundat pe care înaintează cu greu cai și alături de ei suflarea pasivă — femeile, bătrînii și copiii. Obișnuit cu drumul, maistrul forestier Suciu poate să și vorbească. După 2 kilometri ajungem la un loc în care arborii suferă o primă selecție. Este platforma de preindustrializare. De-o parte arborii cei mai importanți, cei pentru furnir! Urmează, în ordinea importanței lor economice, buștenii pentru gater, adică pentru cherestea, lemnul mărunt pentru șantierul de mangalizare și crengile între 2 și 7 centimetri. „Mă numesc Benezic Octavian, am 38 de ani și sînt din comuna Poiana Teiului, județul Neamț. Am venit aici deoarece în județul nostru sînt prea mulți muncitori forestieri. Îmi văd soția și cei trei copii la două săptămîni. În rest eu scriu și soția îmi răspunde că a primit, și alte probleme. Dacă poșta urcă pînă aici? Nu, dar nea Suciu mai merge în timpul săptămînii la Toplița, le ia de la poarta C.P.L.-ului și ni le aduce". „Mă numesc Sandor Ioan, sînt din Remetea—Harghita și lucrez în pădure de 6 ani. Tata a lucrat și el la pădure dar a ieșit la pensie. Acum își mănîncă pensia și pe mine m-a trimis sus. Munca îmi place și cu izolarea nu se pune problema. N-ai încotro, te obișnuiești".

Peste alți doi kilometri parcurși, ajungem în chiar locul unde se taie arborii. Ferăstrăul mecanic mînuit de doi inși cu căști de protecție albastre mai are puțin și... din această vatră va mai pleca spre lume un fag. Dispariția sa are ceva tragic chiar dacă ea a fost prevăzută în planul cadru Fs T_2.

Postața a fost tăiată matematic. Oamenii, cei doi, vor coborî spre sfîrșitul zilei și vor înlătura crengile și bolovanii. Evident, se lucrează de sus în jos. „Mă cheamă Boldan Iosif și sînt din Poiana Teiului-Neamț. Din aceeași comună cu cei de la ferăstrău și cu Benezic Octavian, de la platforma de jos. Eu sînt în legătură cu cel de sus, de la funicular, prin semnale. Sînt 4 semnale principale. Acum steagul este roșu, dar iarna este albastru. Asta ca să ne vedem bine și de la distanță". Steagul de care vorbește este de fapt un băț învelit cu o pungă roșie de material plastic. Gîndindu-te la faptul că el, Boldan, pe lîngă semnale leagă și dezleagă la tractorul care va duce buștenii la vale, muncă fizică de prim rang, ceea ce are în mînă poate fi considerat un autentic drapel al asprei munci din pădure. Maistrul Suciu îmi risipește nedumeririle legate de faptul că față de volumul lemnului tăiat și prelucrat oamenii par puțini: „Și sînt puțini. Înainte, treaba lui Boldan o făceau cel puțin doi bărbați. Tot înainte, ajutorul celui care folosește ferăstrăul nu făcea ce face azi. Adică, acum doboară și el, secționează și leagă la funicular. Adevărul este că oamenii harnici i-au eliminat pe cei leneși. De fapt 90 la sută din oamenii noștri au toate calificările necesare muncii în pădure".

Cînd coborîm, vedem în apropierea grupului social, țapinarii. Stoian Dumitru, Stoian Niculae, Lasko Imre și Bogoș Istvan. Efortul lor este unul extraordinar. Pe brațe ridică de 10—12 ori copaci întregi. Aud O! O! O!, este strigătul lor dar nu are nimic trist. Este un strigăt de bărbat care aici, departe de civilizație și de confort, luptă pentru civilizație și pentru confort.

Datele esențiale ale vieții sociale din România funcționează corect și aici, în parchetul Drîgla. Oamenii cîștigă bani buni, în raport cu efortul depus și calificarea ce o au. După 14 ani de lucru neîntrerupt în pădure, perioadă în care a dobîndit toate calificările, Tincă Gheorghe este la școala de maiștri de la Sighetul Marmației. Vaideș Emil și Gabor Dumitru sînt de asemenea la școala de maiștri de la Arad. Peste cîteva luni se vor întoarce și vor lua locul, poate al lui Suciu. De la școala de funicularișți de la Vatra Dornei a venit Baciu Traian și a plecat, spre a obține calificarea, Ciki- Tamaș. Munca este deci ocrotită și ajutată să răzbată pe justețe. Nici un om nu a stat bolnav mai mult de cîteva ore în parchet, ci a fost transportat la policlinică sau la spital. Nici accidente de muncă nu au avut loc din 15 septembrie 1976. Este data la care s-a constituit parchetul de exploatare Drîgla.

Întrebați dacă au necazuri, oamenii de la Drîgla spun că nu, deoarece le-au rezolvat. Cu puțin efort însă pot fi sprijiniți pentru a-și construi o cantină bazată pe gospodăria anexă. Sau, de jos, de la cantina Combinatului de prelucrarea lemnului din Toplița, să li se trimită o masă caldă. Unele munci de pădure necesită chiar și peste 5 000 de calorii zilnic! Cabana de unde se aprovizionează, fiindcă la 2 kilometri există și așa ceva, oferă prea puține mărfuri și neapărat simple, prea simple. Este deschisă pentru ei doar de trei ori pe săptămînă. Trebuie, desigur, să li se pună la dispoziție și un televizor și trebuie să li se construiască o baie.

Supunem aceste lucruri atenției forurilor de resort cu convingerea că ele se pot rezolva. Aici, la Drîgla, judecînd după rezultatele în muncă, ne și aflăm în luna septembrie 1977. Procentul lemnului foarte bun este la foioase de 90,5 la sută și de 98 la sută la rășinoase.

... Gheorghe Suciu mă conduce pînă la Toplița de unde voi pleca spre Miercurea Ciuc. Ochii săi cinstiți și calzi mă și stînjenesc căci din nou vor, cred, să-mi mulțumească că am stat puțin alături de ei, bărbații pădurilor.

Iată un om, iată niște oameni, muncitorii forestieri, care trebuie judecați nu după vorbe neapărat, ci după munca lor grea și aspră, luminată de adevărul brațelor și forța credinței în mai bine.

EUGEN SECELEANU ■

Vă propunem un nume: Marina Devesel

...Marina Devesel vine din Prisăcanii Iașilor. Un colț de lună sîngerie dă zvon în tîmplele mele, căci prima oară am auzit de Prisăcani de la Sadoveanu. Luînd să citesc cele opt schițe trimise *Flăcării* am fost convins că voi cobori în drumuri de ar-

hondaric, pe o brazdă nostalgică, între petunii de toamnă. Dar scrisul ei e departe de lumina abătîndu-se în suflet, dinspre Moldova, cu sitari de floare de măceș. Marina Devesel trăiește la București și a uitat să culce gîndul în liniștea moldovenească. Și-a schimbat tiparul de busuioace pe un pahar de cîntec mai aspru și amar. Scrie revoltat, ca și cum ar vrea să spargă o durere (uneori, frazele sînt cioplite numai cu țipăt sau chiuituri, și asta nu e bine) și caută lumea numai cu partea de inimă născută pentru iubire. Cunoaște, cred eu, taina cîntarului cu talgerele din două frunze: pe o frunză, ochi băuți cu rouă, pe cealaltă, bob de lună fragedă pus în somnul celui (celei) ce nu vine...

FĂNUȘ NEAGU ■

Să vii, Pușiule!

– Te anunț, că mă doare măseaua !

– Te anunț, că merg la policlinică să-ți iau bon.

– Am înghițit trei algocalmine ; vii la „Izvor" ?

– Mai bine mergem la dentist.

– Lasă-l, vino, am să-ți spun ceva urgent și grav !

– Urgența mi-o spui pe drum și durerea o lăsăm doctorului.

– Fie !

Ne-am dus de-mînă, eu vorbind întruna să te fac să uiți, așteptînd nerăbdători pe culoar doctorul de la urgență, care era femeie, înaltă, cu ochelari, păr strîns în bonetă albă și voce răsunătoare :

– Cine mă așteaptă !

– Noi !

– Ce aveți ?

– O durere.

– Și dumneata ?

– Îl însoțesc !

– În ce relații sînteți ?

– Cele mai bune !

– Soți, frați ?

– Frați.

– Atunci, la loc, Uite, aici eu comand. Mi-ai zis :

– Pușiule, stai cu mine, Pușiule !

Iar a-ul tău era prelung sau poate avea ecou în mine și-mi frămîntam mîinile și-mi împingeam trupul în perete să nu-ți simt durerea și ochii-mi stăteau . pironiți la mîinile ei care se mișcau în voie. Erai ca nou născut, eu mulțumită. Dimineața la telefon ne-am regăsit :

– Sînt bine, nu mă doare !

– Durează o zi sau două ; mergem la tratament în continuare ?

– Da, Pușiule, așa vom face.

Ziua a fost un veac și picioarele țepene la alergat :

– Hei, Grozăvie, oprește-te, lasă-mă să răsuflu. Și n-ai mai fost ca ieri, cerînd mingîieri, ci distant :

– Să-ți spun : ești pregătită ?

– Am făcut vreo trăsnaie ?

– Să vezi, eu ce trăsnaie fac ! Mai bine nu-ți spun. Nu știu ce se va întîmpla cu tine dacă vei afla.

– Ce-ți pasă ce-o să fie pe dinăuntru !

– Păi, îmi pasă.

– Hai, dă-i drumul !

Ți-ai prins brațul de al meu, mai mult agățîndu-te, iar eu mi-am ferit obrazul.

– Știu, nu e cinstit, nu e corect, îmi dai voie, Pușiule, să mă însor ? Mai încolo, mai în vară.

Parcă avea importanță cînd : vară, iarnă, la mine era azi, n-ai priceput ? Și de-abia închisesem buzele c-un „te iubesc". Ți-ai descărcat povara, dîndu-mi-o. Fluierai să nu simțim tăcerea și-ți lipeai capul cu părul, inele, de mine. Nu te-am privit nici o clipă c-aș fi fost și mai umilită. Te-am îndepărtat ușor cu „n-am nevoie de milă" !

– Dar ?

– Ce e dar – Grozăvie ? N-am fost creșcuți în aceeași poală de mama Maria ? Nu ne-am bătut cu toate pernele din casă, n-am avut același ursuleț, n-am strigat zbîrci la șotron, n-am dat cu bățul în boltă, n-am mîncat dude negre din vecini ? Dar-ul ăsta ne-a despărțit, Grozăvie, că tata n-a mai stat în casa voastră cu chirie și-a pornit din șantier în șantier, c-așa-i meseria de constructor, și prin prof și prin schele și prin zloată, crescînd cu caschetă pe cap, jucîndu-mă cu mistria și gustînd din var. Sîmbăta ștergea cu migală portretul mamei, iar vaza cu flori o împrospăta. Prima lui grijă cînd ne mutam era portretul în ulei „să nu se spargă geamul" și dacă vreun bărbat arunca priviri mai insistente, se-nciuda și-l acoperea. Doar era femeia lui și mama mea pe care o știam numai din corespondența ascunsă în noptieră. Probabil că-și umplea duminicile cu lectura lor, iar eu porneam c-un băț și un cuțit prin pădurile învecinate. Acolo aveam scorburi, mesteceni și stejari cu inițiale încrustate, poienițele cu margarete și toporași la tot pasul. Îmi despleteam cozile groase, lungi pînă la brîu, împrăștiindu-mi părul prin iarbă, atunci cînd trupul era lipit de pămînt, așteptînd ca soarele să-mi arămească obrajii și așa m-a găsit tata, care a fugit speriat spre casă „c-a înnebunit, fata ; precis e vîrsta, trebuie măritată". Dar cu cine, că șantierul dimineața îi plin de bărbați și seara se răspîndesc la țuică, la șah, la televizor și-ea vrea unul oacheș, care s-o ducă de mînă chiar și prin gropile cu var, numai să-i arate Luceafărul.

L-a adus pe Dan în casă, la masă, în pat „c-așa se obișnuiește în șantier" spunea, pînă am înțeles că tata nu știe decît să-ntoarcă ceasul, să facă frigărui, să stea cu capul ridicat spre schele, muncind de dimineață pînă seară ,și adormind cu picioarele-n lighean. Numai Dan știa să mănînce zdravăn, să se plimbe cu tranzistorul, din fotoliu în fotoliu, să-și ungă părul cu briantină și să meargă prin vecini că „acasă nu-i rost de vorbă".

Îl simțeam în plus și mă enerva zgomotul pașilor apăsați de un trup mătăhălos, scobitul în măsele, sughițul după un pahar cu sifon și gorgora cu mușețel făcută la cinci dimineața de te „scula din morți".

Eram tăcută pentru că învățam întruna să reușesc la concursuri, să vin mai repede la – mama Maria – unde-n poala ei îmi regăseam liniștea. Scrisorile tale din armată îmi frigeau mîinile și le așteptam ca pe minuni.

„Ne-au tăiat dudul, Pușiule, că le păta asfaltul și hainele ; din el trăgeam cu praștia, din el luam frunze pentru viermii de mătase, din el aveam „desert". Pușiule, să vii, să scormonim pămîntul, să-i vedem rădăcinile !"

Și-am venit după mulți ani c-un geamantan și-o fetiță de mînă. Poate cozile mele te-au făcut să spui : „Ești o domniță" și mă uitam la tine și mă uitam în jur – tu ai crescut, numai inelele din păr mi-l amintea pe Grozăvie – în rest erai bărbat, iar eu nu mai aveam picioarele goale, ci pantofi cu toc.

Camera mea de la etaj corespundea cu a ta de la parter. Noapte de noapte ieșeam la geam, străpungînd întunericul c-o sfoară care purta dragostea de la etaj la parter cu bilețele, cu ghinde, cu castane, cu cîtite umplute cu smochine, cu buchete de flori. Ziua, după birou, umblam prin cofetării, amestecînd „te iubesc" cu prăjitură sau mergeam la plajă.

– Întoarce-te, Grozăvie !

– Iar faci lucruri de nesuportat ?

– Da, mă dezbrac !

– Și ce-ai acolo ?

– Un picior și o mînă.

– Ba, ai și un șold !

– Am, dar tu ?

– Eu sînt numai mușchi.

– Ce faci ?

– Împart seninul ; jumătate ție, jumătate mie și cînd ne dăm mîna să se facă cerul.

Atunci, cum poți să pleci, Grozăvie, din lumea noastră ? Nu te mai țin rădăcinile dudului ? Să știi că doare și nu-i vorba de o zi, ci de toate peste una. Mă priveai cu teamă. Un om capabil de asemenea gest nu-l mai simte pe celălalt.

Și de n-aș plînge că s-ar zgudui casa și mama Maria ar veni să mă-mpace cu turtițe cu migdale, cu dovleac copt și palmele ei aspre de atîta grădinărit mi-ar lua tîmplele și mi-ar vorbi... dar ce să-mi vorbească, că ea nu te are în minte c-o altă fată. Am să-mi leg mîinile și picioarele, să nu-ți dau telefon, să nu-ți scriu, să nu-ți ies în drum, am să pun furtunul pe mine pînă-mi scot arșița din trup și lacrămile să țîșnească dacă vor, dar nu aici, nu pe stradă, nu în văzul lumii, ci în codru : uite așa, primăvară, că prea ți-ai făcut de cap cu mine în oraș – am venit să-mi găzduiești năduful, să-mi frec obrajii de scoarța copacilor, să-mi treacă... să-mi treacă... să-mi treacă... dar de ce să-mi treacă ? Doar am zămislit pruni și cireși, corăbii din coji de nucă, am zdrobit simburi de caise între dinți și-am împletit nuiele. Scrisoarea ta, Grozăvie, o am în palmă nedesfăcută, mototolită și udă... Și dacă... nici un dacă, nici un gest nu-l acoperă pe celălalt...

Abundență

– Pleci ?

– Da !

– Și cît stai ?

– Șase luni.

– Îi mult ?

– Mie mi se pare dublu !

– Nu știu nici ce-i șase luni, nici dublu; să-mi zici așa, pe zile !

– În jur de o sută optzeci.

– Va să zică, îmi trebuie o sută optzeci de franci, dar numai de cîte un franc !

– Pentru biserică ? Ce, am murit ?

– Tu să taci, prostule : un franc mă costă plicul cu hîrtie. Am să-ți scriu în fiecare zi. Așa te am în casă. Mai stăm și noi de taină seara. Dar știi c-o să-mi fie urît ?

– Tu te-ai obișnuit cu urîtul. De la o vreme ești mereu singură.

– Cine ți-a spus că m-am obișnuit ? Și nu sînt singură. Am fotografiile voastre. Uite colo, sus, e Nela, cu ochii speriați și cozile pînă la briu. Stă în leagănul de lîngă prun, apoi Ion, cu geanta scorojită și taică-tu și eu, mire și mireasă. Mai am radio, televizorul. Toată lumea-i la mine-n casă !

– Într-un fel, da !

– Ce vorbă-i aia, într-un fel, uiți că am grija grijilor voastre ? Mă tot gîndesc la Ion, el s-a dus primul, era și bietul taică-tu lîngă mine, ne-a privit, ne-a sărutat mîna și a plîns. Tu, prisleo, ești curajos. Acum, ce ai ?

– Știu eu mamă, ușor n-o să-mi fie !

– Ba, o să-ți fie. Tu ai fost obișnuit cu multă gălăgie în casă, cu perne în cap, cu mîncare dintr-un castron. Și eroți năzdrăvani rău. Gălețile cu apă le răsturnați pe voi. Acolo sînteți mulți, toți la un fel. Și n-ai să mai faci mofturi la mîncare : „mămică mea, scumpa mea, pentru fiul tău cel mic, îi faci astăzi cea mai minunată mîncare, plăcintă cu praz și colțunași cu brînză și cu smîntînă din abundență" ! Auzi, n-o să însemne abundență în scrisori dacă m-oi pune pe atîta taină în fiecare zi ?

– Așa să faci mamă, abundență în toate !

– Ion ăla era un prost, se văicărea întruna. Ba, că i-au legat șireturile ajungînd tîrziu la raport, ba l-au uns cu cremă de ghete sau i-au pus cuie în marmeladă. Așa-i cînd sînteți mulți flăcăi voinici. Vă arde de hîrjoană. Da, Ion era mai singur și acasă. Tot cu carteo-n mînă îl găseai. N-avea prieteni în sat și vorba lui, o știi, rară. Acum își bagă ochii într-un microscop. Întotdeauna vine să ne vadă de sărbători. Pe mine și pe tine, prisleo, c-atît am mai rămas : Maria Asandei cu feciorul – inginer agronom. Ai ajuns și tu pe banii tăi. Ai iubit pămîntul ca și mine. Ți-a plăcut să vezi grîul copt și porumbul înalt cît taică-tu. Să nu mă faci de rîs, că vin la comandant și-i spun să-ți dea instrucția cea mai greo. Auzi la el, o sută optzeci de zile. Acum trebuie să merg la cooperativă să schimb banii. Ce-o să se mai mire nea Toader că cer numai de un franc. Eh ! Dă-l încolo, parcă el știe ce-i în sufletul nostru.

– Da, mamă, în sufletul nostru !

– Io să nu te mai aud așa ; cine se duce la cătănie, se face bărbat. Ce, vrei să te știi de fusta mea o viață-ntreagă ? Acolo, aveți program, faceți sport, mîncați la oră fixă și te deprinzi cu străinul. Ce, noi oamenii nu sîntem frați între noi ? Îmi pare rău că n-a venit și Nela să-și ia rămas bun de la tine. Stă de gardă la căpătîiul lehuzelor. Și zici că pleci ?

– Păi, da, plec !

– Vezi să scrii numărul unității mai mare, așa, ca să bucuri ochii mei bătrîni !

– Te las, sănătoasă, mamă !

– Să mă găsești sănătoasă și haĭ, fruntea sus și pieptul afară, să simt și eu că-s mamă de cătană.

★

Și Tudor plecă, cu geamantanul de lemn în mîna dreaptă, cu fruntea și pieptul așa cum îl învățase mama. Iar ea, bătrînă, cu mîna ridicată în dreptul ochilor cu batista mototolită, îl vedea venind...

Amintiri dintr-o copilărie

Sau poate că visam. Nu știu...
O ceață albă se lăsa mai jos
Simțeam că strigă cineva
Sau poate visul meu era frumos

Sau poate că întrasem în cuvînt
Pînă la suflet luminat de-o stea
Tata stătea pe prispa de pămînt
Sau poate numai visul meu era

Priveam în jos și negura creștea
Parcă zăream o casă pe colnic
Mama ieșise-n tindă și striga
Stăteam în cîmp și n-auzeam nimic

Trecea pe rîu la vale cineva
I se-auzea în noapte legănarea
Sau poate numai visul meu era
Timpul cioplea din suflete uitarea.

Stau copiii pe cîmpie

Stau copiii pe cîmpie
Înveliți în veșnicie
Noaptea-și cheamă zorile
Ei rămîn cu florile
Ceru-și mină carele
Ei rămîn cu soarele
Stau în cîntec și descîntec
Și-nflorește luna-n pîntec
Sufletul dintr-o chilie
Mușcă foaia de hîrtie
Că la morile de vînt
Timpul macină cuvînt
Și pe margini de pămînt
Trece luna secerînd
Doar copiii pe cîmpie
Dorm frumos în veșnicie !

DAN BOSOANCĂ ■

Reîntîlnire cu roua

Drumul e lung și noi curgem mereu
Cocorii subție aerul cu aripile
Legănarea de vînt se revarsă
Din zi în noapte
Și rădăcinile arborilor
Se-ntind lacome
Pe sub tălpile noastre

De fiecare dată
Pînă la reîntîlnirea cu roua
Numărăm stelele.

Atît de aproape

Sîntem atît de aproape
Unii de alții
Încît nici umbra nu pătrunde
Între umerii noștri

Ne auzim respirația
Cum se dezbracă pe purpura gurii
La vremea cînd pașii lunii
Se-ntorc din împărăția pădurii.

MIRON ȚIC ■

INTRE CLASIC ŞI BAROC (XXXV)

MANET

Sfîrşitul şi începutul unui mit

1.

Mărturisesc că un Pierre Loti nu-mi spune mare lucru, deşi cîndva în liceu m-au amuzat amănuntele biografiei lui aventuroase şi extravagante, unele de un gust dubios ca mania deghizărilor, plăcerea de a organiza dinee la care invitaţii trebuiau să vină în costume din epoca lui Ludovic al XI-lea şi să vorbească franceza din secolul al XV-lea sau discursul de recepţie la Academia franceză în care şi-a stupefiat auditorii declarînd „Domnilor, eu nu citesc niciodată !" Dar există o întîmplare semnificativă în viaţa acestui derutant marinar şi autor de romane exotice, dacă e adevărat tot ce se povesteşte despre dragostea sa cu tînăra Hakidjé (din care el va face prima sa eroină Aziyadé), despre întîlnirile lor într-o barcă pe mare şi despre propunerea pe care Hakidjé i-a făcut-o printre suspine de a se arunca în mare cu ea pentru a sfîrşi împreună. Luntraşul i-a sfătuit să renunţe, dar interesant e argumentul care l-a determinat pe Pierre Loti să-şi retragă consimţămîntul : „Cine se îneacă face o grimasă teribilă"... Această întîmplare nu este, poate, cu totul străină de cea pusă pe seama lui Goethe, care, la trei ani, jucîndu-se cu alţi copii, ar fi început să plîngă deoarece văzuse un copil urît. Recunoaştem aici, în forme anecdotice, ceea ce arta europeană n-a încetat să repete după ce Paris, pe muntele Ida, s-a decis să dea mărul Afroditei.

Dilema lui Paris n-o privea desigur pe arţăgoasa şi războinătoarea Hera. Dacă a ezitat, a putut să ezite numai între Atena şi Afrodita. El a preferat în cele din urmă Frumuseţea. Şi luînd această hotărîre şi-a spus, poate, că înţelepciunea trebuie cucerită pornind de la frumuseţe ; opţiune care, cu unele excepţii şi eclipse, a constituit destinul artei europene.

M-aş putea opri aici, adăugînd : Afrodita a murit în 1863. Atunci cînd a fost pictat tabloul lui Manet **Olympia.** Doar se ştie că arta modernă începe cu Manet şi cu această Olympia plăpîndă, cu trupul rigid, lipsit de farmec. Pe scurt, cînd artei nu i-a mai fost de ajuns frumuseţea Însă mi-e greu să-mi explic cum o credinţă care a durat milenii, din momentul cînd grecii au dat-o artei pe Afrodita, cu tot ce este bun şi rău în acest dar, a putut fi învinsă de o fiinţă care n-are nimic seducător şi care a stîrnit un cor de insulte, ceea ce a făcut din ea cea mai ofensată femeie din istoria artei. Ar trebui să accept ideea că arta europeană a crezut în frumuseţe întocmai cum ştiinţa a crezut multă vreme în Ptolemeu. Şi că într-o zi trebuia să apară şi în artă Copernic. Şi că numele lui a fost Manet. Iar dovada : Olympia. Olympia care ne-ar fi dezvăluit dintr-o dată că frumuseţea nu este în centrul artei, aşa cum Pămîntul nu este în centrul universului... Dacă nu vreau să înaintez pe acest drum este pentru că refuz să cred că arta ar putea să întemeieze ceva pe dispreţul frumuseţii.

Cunosc riscul adevărat al operei lui Manet. S-a rîs de Rembrandt şi de Delacroix, însă niciodată iritarea n-a fost atît de vehementă. Şi niciodată atacurile n-au fost atît de îndîrjite. Courbet vorbea despre Olympia ca despre o carte de joc, iar Théophile Gautier adăuga că ea nu se explică din nici un punct de vedere, chiar luînd-o ceea ce este, „un model plăpînd întins pe un cearşaf". Insultele n-au ocolit exclamaţiile vulgare de genul „dacă Olympia făcea bulevardul nu i s-ar fi dat trei franci !" Şi după toate acestea, Olympia a devenit zeiţa neplăcută a unei arte noi ! Cei care au contestat-o şi-au amintit că, în acelaşi an în care Manet şi-a expus opera sa, Cabanel a expus o **Naştere a Venerei** în care nimic nu se schimbase din vremea grecilor. Şi în faţa căreia Olympia părea o insolenţă. Dar victoria în istoria artei urma să fie cîştigată de Manet, nu de Cabanel. În ciuda batjocurilor la care a fost supusă, Olympia anunţa că Afrodita a fost detronată. Era cea mai importantă lovitură de stat în estetică din ultimele două milenii şi jumătate. De aici la greşeala de a crede că aceste întîmplări au dat dreptate celor care privesc cu îndulgenţă statuile greceşti nu mai e decît un pas.

Lumina înaltă a verii îmi aduce aminte că o parte din mine este iremediabil legată de încrederea elină în frumuseţe şi, în numele oricărui argument, voi refuza să accept că Parthenonul nu ne mai poate spune nimic. Dacă-l admir pe Gauguin, îmi păstrez toate rezervele faţă de declaraţiile lui nedrepte la adresa Eladei. Dacă-i prefer pe impresionişti neoclasicismului, mă gîndesc totuşi cu tristeţe la toate cruciadele pornite împotriva idealurilor Renaşterii şi la copiii trimişi de Savonarola în Florenţa să meargă din casă în casă, strîngînd parfumuri, instrumente muzicale, tablouri şi alte dovezi de trădare a lui Dumnezeu pentru a fi arse pe rug în mijlocul cetăţii... barbaria a luat destule ori şi forme evlavioase... Mă întorc la Tiţian şi nu vreau să renunţ la frumuseţea pe care el o elogiază în **Venus din Urbino.** De ce ne-ar cere arta modernă să dispreţuim ceea ce e frumos ? Şi dacă n-au dreptate cei care au insultat-o pe Olympia, n-au dreptate nici cei care au văzut în ea singura zeiţă posibilă. Sensul ei trebuie căutat nu comparînd-o cu Venus din Urbino pentru a spune că Manet e învingător acolo unde nu se pot obţine victorii, ci pentru a spune că el vrea să picteze **altceva.**

Venus din Urbino nu mai e o zeiţă. E o femeie. Olympia nu mai e o femeie. E „o impresie". Aşadar, nu era vorba de demitizarea Venerei, de desacralizarea şi umanizarea ei, ci de a găsi artei o altă justificare. Paris nu mai vroia să dea mărul Afroditei nu atît pentru că s-ar fi îndoit de frumuseţea ei, cît pentru că de data aceasta nu-l interesa chiar întrebarea pe care i-au pus-o cele trei zeiţe. El va întoarce capul de la ele căutînd altceva ; căutînd să răspundă unei întrebări pe care şi-o punea singur şi pe care alţi artişti o anticipaseră chiar dacă n-au formulat-o atît de limpede. Pictînd slujnice în locul zeiţelor, Rembrandt pornise pe aceeaşi cale, chiar dacă n-a mers pînă la capătul ei, acolo unde aştepta Olympia. Această „impresie" care ar putea şopti ca Rimbaud, dacă ar deschide buzele : „Je est un autre".

OCTAVIAN PALER ■

RETROSPECTIVA STAGIUNII TEATRALE

TEATRE ÎN DILEMĂ: CÎŢI PE SCENĂ, CÎŢI ÎN SCHEMĂ?

E vară, teatrele au intrat în vacanţă, cîteva fac turnee pe litoral, calitatea spectacolelor din turneele acestea stă adesea sub semnul îngăduinţei, care-l cuprinde uneori pe tot cetăţeanul la mare, la nisip fierbinte şi bere rece. Cum asta e de-acum o altă problemă, vă invităm, stimaţi cititori, să vedem care e, totuşi, problema de boltă a vieţii teatrale, adică aceea care ne tiuce cu gîndul la stagiunea viitoare, la realizarea planului repertorial, la utilizarea actorilor şi a sălilor de spectacol. Problema-cheie o putem deduce lesne dacă acum, la sfîrşitul stagiunii, citim afişul teatrelor de toate mărimile. Vom vedea că ea are caracterul evidenţei şi că obligă la discuţie.

Iată trei teatre, unul din Bucureşti, prima scenă a ţării de fapt, şi două din provincie : Teatrul Naţional „I.L. Caragiale", Teatrul Naţional din Craiova şi Teatrul „Victor Ion Popa" din Bîrlad.

În stagiunea 1976-1977, Naţionalul bucureştean şi-a propus, pentru cele trei săli ale sale (Sala mare, Sala mică şi Sala Atelier), montarea a 12 premiere. Au fost realizate şi prezentate la public numai 5 : Marele soldat (Dan Tărchilă), Cyrano de Bergerac (Edmond Rostand), Destine (Regine Weickert) şi două spectacole de montaj (unul de muzică şi poezie, celălalt, pe nume „1907", în cadrul Festivalului „Cîntarea României"). În planul stagiunii figurează ca realizate încă trei premiere. Ele, însă, vor fi văzute de public abia în toamnă, deci în stagiunea următoare. Este, cum spuneam, evident, că cele trei săli ale Naţionalului bucureştean nu au cunoscut, practic, decît 5 premiere. Asta ne zice, nouă, spectatorilor, afişul şi asta scriem. Este drept să amintim aici că în repertoriul permanent al Teatrului Naţional „I.L. Caragiale" figurează 25 de titluri, din care unele de mare montare (Richard al III-lea, Danton, Coana Chiriţa), cum tot drept este să notăm că multe din cele 25 de titluri apar pe afiş abia de cîteva ori într-un an.

O ultimă informaţie, care îi poate da cititorului un criteriu în aprecierea muncii celor trei colective teatrale : Naţionalul bucureştean este slujit de nu mai puţin de 90 de actori.

Teatrul Naţional din Craiova are o singură sală de spectacol şi 40 de actori. În stagiunea 1976-1977 craiovenii şi-au propus realizarea a 10 premiere. Şi au dat efectiv 9, cea de a zecea urmînd să întîlnească publicul în deschiderea stagiunii viitoare. Iată cele 10 piese : Patetica '77 (Mihnea Gheorghiu), Interviu (Ecaterina Oproiu), Excursia (Theodor Mănescu), Domnişoara Nastasia (G.M. Zamfirescu), Vinovatul (Ion Băieşu), Spectacol colaj Caragiale, Cronica judeţului Dolj (pe textul unui rapsod popular), Brâncuşi (Mihai Georgescu), Baia romană (S. Stratiev). Naţionalul craiovean are în repertoriul curent un număr de 19 titluri, unele foarte jucate, altele ceva mai puţin.

Comparînd afişele celor două teatre, putem înţelege că există unele situaţii cînd comparaţia nu se poate face. De pildă, ar fi greu să punem faţă în faţă munca depusă la montarea piesei „Danton" şi aceea din care a rezultat spectacolul într-un act „Brâncuşi". Totuşi, judecînd lucrurile în ansamblu, nu putem să nu băgăm de seamă că, în ce priveşte realizarea planului de premiere şi, legat de aceasta, a planului de folosire a forţelor actoriceşti situaţia Naţionalului bucureştean comportă discuţii. Pentru ca lucrurile să fie şi mai clare, vom aduce în demonstraţie şi realizările stagiunii într-un teatru mic, beneficiind de serviciile a numai 25 de actori, din care unii provenind din rîndurile amatorilor. Teatrul „Victor Ion Popa" din Bîrlad şi-a propus realizarea a 8 premiere şi a dat 7 : Comedie de modă veche (A. Arbuzov), Puterea şi Adevărul (Titus Popovici), Şoimii (Petru Vintilă), Mira (Mihai Eminescu), Fiicele (Sidonia Drăguşanu), Spaniolii în Danemarca (Prosper Mérimée), Nu sîntem îngeri (Paul Ioachim).

Cercetînd comparativ starea repertoriului la aceste trei teatre, aducînd, mai departe, în discuţie repertoriul mai multor teatre din Capitală şi din provincie, vom vedea că Bucureştiul se bucură de prezenţa în statele de serviciu a unui număr impresionant de actori — şi în multe cazuri dintre cei mai buni — (şi respectiv de tehnicieni, administraţie), dar că provincia îşi onorează mult mai convingător afişul. Dacă la începutul acestui text problema-cheie părea să fie aceea a realizării planului de premiere propus, observăm că, înaintînd pe firul ei, treburile se complică. Spectatorul nu are cum să ştie cauzele care duc la Teatrul Naţional „I.L. Caragiale" la un afiş de noutăţi atît de sărac. De fapt, pe spectator nici nu-l interesează aceste cauze. Cum ne-am propus să citim afişul odată cu spectatorii şi de pe poziţia intereselor lor, nu ne rămîne decît să consemnăm evidenţa, şi anume că, în toată stagiunea 1976-1977 Naţionalul bucureştean nu a venit în cele trei săli ale sale decît cu 5 premiere.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Scenografii stagiunii

Să fii — ca Doina Almăşan Popa, la Timişoara — constructor de port, de temniţă, ori de casă de parveniţi. Să fii — Adriana Leonescu, la Bucureşti, la „Mic" — constructorul unei case cu pereţi de nuiele împletite, cu podele de pămînt şi cu acoperiş de cer, al unei case — numită tranşeu — care se străduieşte să-i acopere şi să-i apere pe oamenii ei, care vor să fie independenţi, de ploaia cea cu gloanţe. Să fii — ca Safta Şerbu, la Bîrlad — constructor de casă blînd moldovenească, casă de acum o sută de ani, casă în care oamenii trăiau cu tandreţi şi cu idealuri de care mai avem nevoie şi-acum. Să fii — ca Eva Şorban, la Bucureşti, la „Ion Creangă" — constructorul căsuţei scorburoase de copac, şi al căsuţei din turtă dulce, şi ale celorlalte căsuţe din aşezarea feerică a gîndurilor-vise ale copilăriei. Să fii — ca Mircea Ciobanu, la Botoşani — constructorul unei case la parterul căreia se spune adevărul şi în subsolul căreia se moare. Să fii — ca Mihai Tofan, la Bucureşti, la „Ion Vasilescu" — constructorul unei camere de creaţie (gazetărească) în nici mai mult, nici mai puţin decît clădirea unui penitenciar american. Să fii — ca Helmut Stürmer, la Sibiu — constructorul caselor de gust lumpen-baroc al celor din universul interlop al lui Makie-Siş. Să fii — ca Dan Jitianu, la Bucureşti, la „Bulandra" — constructorul unei camere care să nu fie mobilată decît cu un scrin, un fotoliu, o banchetă şi — ia, acolo ! — cîteva zbuciumate suflete de oameni. Să fii — ca T. Th. Ciupe, la Oradea — constructorul unui anume mediu al unei anume lumi de altădată, doar aşternînd un anume macrameu pe o anume masă. Să fii ca Vittorio Holtier, la Bucureşti, la „Giuleşti" — constructorul unei camere de stimulare, netehnică însă profund umană, a responsabilităţii conştiinţelor oamenilor. Să fii — ca Paul Bortnovschi, la Iaşi — constructor de casă-depozit de documente şi depozit de glorie şi durere. Să fii — ca Ion Popescu Udrişte, la Bucureşti, la „Nottara" — constructor de casă-han în care se pot sătura poftele complicat nobile ale unui Henric-rege şi, constructor, de masă la care rămîne flămîndă aspiraţia simplu omenească spre viaţa trăită cu generozitate, risipă şi umor a lui Sir John Falstaff. Să fii — ca Traian Niţescu, la Tîrgu Mureş — constructor de casă-monument pe măsura sufletului şi conştiinţei şi puterii Baciului Horia al Răscoalei.

Să fii constructor de case cărora veşnic le va lipsi un perete. Să fii constructor de cuprinsuri în care, predestinat, se vor petrece drame şi chiar tragedii. Să fii constructor de case care — în iulie, la sfîrşit de stagiune, acolo lîngă porţile din spate ale teatrelor, lîngă porţile prin care nu intră spectatorii ci doar arta — sînt desfăcute în fişii de pînză prăfuită, în leaţuri de lemn cariat, în grămezi de cuie ruginite, în fişii de suflete de artişti.

Să fii deci scenograf. Ar părea o grea povară, numai că aceste case ale lor au fost aplaudate. Sau, măcar, au avut şansa.

NELU IONESCU ■

Pe scena Teatrului „Ion Creangă". „Sfîrlă năzdrăvanul" de G. M. Zamfirescu a găsit datorită scenografei Eva Şerban un cadru cromatic plin de poezie

CRONICA LITERARĂ

Romulus Rusan:

„America ogarului cenuşiu"

Citim *America ogarului cenuşiu* cu un sentiment nu numai literar.

Unii vor căuta probabil senzaţionalul. Nu-l vor găsi. Este o carte sobră, admirabil scrisă, fără scăderi de ton, dar şi fără stridenţe publicitare. Autorul se află în faţa unui subiect neobişnuit şi puţin paradoxal : o lume despre care se vorbeşte mult şi totuşi necunoscută. Prima impresie este că nici americanii n-o cunosc prea bine. A încerca să descoperi la Philadelphia casa lui E. A. Poe e aproape o aventură. N-am spicuit decît acest exemplu, care nu e poate cel mai nimerit. Dar cam aşa stau lucrurile. Uriesenia striveşte, nu e familiară. Curiosul e primit mai degrabă cu ostilitate (disimulată sau nu), fascinaţia e o capcană. Starea de spirit care-l stăpîneşte tot timpul pare să fie una ambiguă : de sfială şi orgoliu, de uimire şi deziluzie. Cartea aceasta e şi o confesiune ; poate chiar o verificare a unui potenţial de cunoaştere şi de viaţă. Ne gîndim, fireste, la cel care a scris-o.

«Ogarul cenuşiu» este autobuzul de cursă lungă : „Greyhound"-ul. Numai numele poate să pară straniu. Cu acest vehicul (un simbol de „standardizare la proporţii naţionale") Romulus Rusan străbate o bună parte din Statele Unite. Despre această Americă scrie el. Se înţelege că tabloul nu va fi complet. Cartea are structura unui memorial de călătorie, fragmentat pe zile, dar şi tematic. Avantajul e că la un moment dat autorul nu mai descrie, ci evocă. Titlul e reportericesc şi de fapt Romulus Rusan asta şi face : reportaj de ţinută, cu mijloacele superioare ale prozatorului şi analistului înzestrat.

Romulus Rusan a prins foarte bine sensul de ficţiune (socială, psihologică, politică etc.) al lumii americane şi, implicit, al oricărei supercivilizaţii. De aceea şi-a conceput memorialul ca o demitizare. Nu e vorba doar de polemică. Desigur, sînt de învins încă multe prejudecăţi despre americani, notează autorul. Texasul bunăoară se prezintă cu totul altfel decît crede europeanul, victimă a unei desincronizări de aproape un secol. Or, Romulus Rusan merge ceva mai departe. El descoperă insatisfacţia, neîmplinirea acolo unde iluzia se arată mai strălucitoare. Aşa sînt : bunăstarea, beţia consumului, mitul muncii (în realitate „viciul muncii"), oroarea de obiecte. Dincolo de acestea nu se mai zăreşte nici un început.

America ogarului cenuşiu este o carte tristă. Cu atît mai tristă, cu cît lumea aceasta plină de contraste nu e raportată la o altă lume reală, existentă undeva şi cîndva, ci numai la una vag posibilă, imaginară. Sau şi mai tragic, la propria sa mitologie răsturnată.

Ce-i drept, sînt şi reflecţii ce conving mai puţin. Ele privesc prea intim, credem, condiţia artistului şi trădează superstiţia intelectualistă de a complica existenţa : „Zguduitor e faptul că în această cursă pentru bunăstare nu mai rămîne loc pentru fericire. Pretenţiile cresc, şi nu e atît de greu să le acoperi, cît e de greu să le reziştimoral. Cel care se lasă antrenat nu mai are timp să-şi contemple victoriile. Obligat de inerţie să privească mai înainte, nemaiavînd posibilitatea să se întoarcă din drum, americanul mijlociu pierde voluptatea dramatismului". Foarte frumos spus şi gîndit. Dar parcă este prea mult să-i ceri cuiva, omului obişnuit, să-şi cultive dramatismul propriei existenţe. Şi cu voluptate pe deasupra. Este şi puţină retorică aici.

Reporterul are deci nostalgia artei, după cum prozatorul de ficţiune are obsesia vieţii. Textul citat pluteşte oarecum în abstracţie. Faptul de a fi om nu e un privilegiu, fiindcă un om nu este mai om decît altul. Ideea ar fi fost mai la locul ei, adusă pe un teren ferm social şi politic.

Prima parte se intitulează „Nouăzeci şi patru de zile în interiorul Americii". E mai statică, nu şi monotonă. Dimpotrivă, ne-a plăcut mai mult decît partea a doua : „Ocolul Americii în cincizeci de zile". Ne-a plăcut pentru tentativa de a sonda în adînc, în spiritualitate. Se mai ocupă de instituţii, de maniere şi obiceiuri. Face nu o dată observaţii morale pătrunzătoare. Deşi pleacă de la detalii obiective, fragmentul de jurnal are aspect de tabletă. Comentariul, scăpărător şi febril, ţine de-acum de eseu şi nu de reportajul propriu-zis.

A doua parte, mai dinamică, e totuşi expeditivă şi geografică. La spaima de timp se adaugă cea de spaţiu. Descrie deşerturi, munţi, oraşe, muzee... şi fireste acei „oameni mai mari ca oraşele", mîndria culturală a Americii. Natura şi civilizaţia se înfruntă într-un spectacol tulburător. Dar vorba autorului, frumuseţea nu se poate povesti.

Cu această operă de maturitate Romulus Rusan aduce un argument, dintre cele mai strălucite, pentru viabilitatea reportajului literar. *America ogarului cenuşiu* este o carte adevărată.

CORNEL MORARU ■

RUBRICA MEA

După zece ani

S-au împlinit la 14 iulie zece ani de la încetarea din viaţă a lui Tudor Arghezi. Orice calificativ este de prisos. Bătălia în jurul operei lui încetase de mult şi societatea noastră cea nouă l-a situat la locul cel dintîi, alături de Mihail Sadoveanu, amîndoi la vîrsta patriarhilor, în plină activitate. În fiecare săptămînă, cititorii îi sorbeau cu nesaţ tableta sau poezia, în prima pagină a „Contemporanului". Proteicul autor al „Cuvintelor potrivite" şi al neasemuitelor poeme în proză din „Ce-ai cu mine, vîntule" de fiecare dată îşi revela o faţă nouă, neprevăzută, cu o forţă de primenire a expresiei care uimea pe toţi credincioşii săi lectori. Debutase la vîrsta de 16 ani, smulgînd admiraţia lui Macedonski, care a recunoscut în excepţionalul adolescent un virtuoz al versului. Nici un scriitor român, nici chiar cei ce l-au depăşit în longevitate, nu a scris pînă în pragul sfîrşitului, cu aceeaşi vigoare şi conştiinţă artistică. Am înaintea mea o serie impresionantă de plachete anuale, în formatul în-4°, reprezentînd creaţia lirică a tînărului neobosit octogenar : „Frunze" (1961), „Poeme noi" (1963), „Cadenţe" (1964), „Silabe" (1965), „Ritmuri" (1966) şi „Noaptea" (1967). Este de necrezut, dar mă întreb totuşi dacă nu lipseşte o verigă anuală, intermediară, între prima şi cea de a doua culegere. Prezenţa lui Arghezi, în publicistică şi în literatură, a cetăţeanului, a poetului şi a prozatorului, prezenţă zi de zi, a fost într-adevăr fenomenală. Dar iată, mai rămăseseră, neadunate la un loc, în presa literară sau în sertarele biroului maestrului faur, materiale pentru alte două plachete : ele au apărut în anul în care poetul „Testamentului" ar fi împlinit nouăzeci de ani : „Crengi" şi „XC", ambele în anul 1970. O nouă, adică inedită **ars poetica**, intitulată „La aminte", în fruntea acestei din urmă culegeri, enunţa încă o dată crezul liric al genialului poet, înnoitor al expresiei lirice, dar rămas credincios formelor tradiţionale ale versului :

„Dansează stihul ritmul şi pas cu pas îl sună. / O rimă-i mai scîlcie, o rimă e mai bună, / Dar trebuie o rimă şi-o pauză la vers, / Cum e şi călcătura la horă şi la mers. / Căci de se frînge stihul strîmbat şi dă în gropi / Şi jocul pare-o horă ca de ologi şi şchiopi".

Aedul naţional a văzut aşadar pînă la urmă poezia asociată ritmului şi horei noastre şi şi-a rostit canoanele în aceşti iambi bătuţi la nicovală, în distihuri de aceeaşi vigoare ca neuitatele „Oseminte pierdute" din „Cuvinte potrivite". Alte poezii stigmatizează pe deşăraţi („E bine a trăi", „Voce din pămînt") sau completează măreţul poem sociogonic, — cum l-a numit Tudor Vianu — „Cîntare omului". („Război şi pace"), ori enunţă un crez republican şi antifascist. Militant încă din anul „Agatelor negre", în periodicul „Linia dreaptă" (1904), poetul a luptat totdeauna pentru justiţia socială, pentru o mai dreaptă orînduire, pentru respectul muncii şi al oamenilor ei. El însuşi muncitor încarnat, la nevoie şi cu braţele, dar totdeauna cu mintea şi cu condeiul, a dat generaţiilor tinere exemplul unei activităţi ritmice, ordonate, cotidiene, fie în creaţia originală, fie în tălmăciri, ele însele adevărate re-creaţii, ca uluitorul dialog dintre Hamlet şi mama lui, în prezenţa, nevăzută acesteia, a fantomei tatălui celui dintîi.

Mărtişorul, loc de pios pelerinaj, anual, cercetat şi deunăzi, este şi el o dovadă palpabilă a puterii de muncă a celui ce şi-a gospodărit opera ca pe o casă şi un domeniu, proprii, închinată culturii naţionale.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE SI VORBELE

Sic transit...

Am citit zilele trecute o scurtă informaţie care m-a umplut de melancolie. Era vorba de retipărirea, la Flammarion, a romanului „Monsieur Vénus", apărut pentru întîia oară în 1889. Notiţa preciza că autoarea lui, Rachilde, „uitată azi", a mai scris o sută de cărţi. Să adăugăm încă următoarele lucruri. Rachilde a fost pseudonimul Margueritei Valette, soţia întemeietorului şi directorului faimoasei „Mercure de France", cea mai prestigioasă revistă franceză din anii '90. Frecventată şi cultivată de marii scriitori ai vremii, prietena şi biografa lui Alfred Jarry, romanciera a cules nenumărate omagii şi elogii ; hiperfinul Rémy de Gourmont îi făcea loc în prima sa „Carte a Măştilor", printre nume ca : Mallarmé, Rimbaud, Tristan Corbière şi Lautréamont; Maurice Barrès, care prefaţase ediţia a doua din „Monsieur Vénus", afirma fără a clipi că romanul acesta este o capodoperă. Rachilde a murit în 1953 şi a mai publicat o ultimă carte prin 1942.

La 25 ani după ce a închis ochii, a fost uitată complet şi publicul din propria ei ţară trebuie informat cine e necunoscuta retipărită.

Cît de iluzorie se dovedeşte notorietatea literară din timpul vieţii ! O sută de volume, răscomentate atunci cînd au apărut, zac în prezent nedeschise prin cine ştie ce biblioteci provinciale ! De o femeie care a domnit două decenii peste literele franceze nu-şi mai aminteşte acum aproape nimeni !

Melancolia mi-a sporit-o şi gîndul la cîte patimi se aprind între confraţii mei pentru o omisiune de nume dintr-un articol obscur. Ce energii sînt cheltuite ca o carte să obţină încă o recenzie laudativă !

Stai un pic — îmi veţi replica ; independent de judecata posterităţii, omul a gustat plăcerile gloriei ; ce se va întîmpla pe urmă îl lasă rece, acolo unde se odihneşte, surd şi orb la zbaterile lumii de afară. Omului, da, poate, dar scriitorului din el, sigur, nu, dacă acesta a existat cu adevărat. Spun o banalitate enormă, care, totuşi, rămîne, orice aş face, un mare adevăr. Miza artistului veritabil e dincolo de viaţa mărginită omenească ; altfel toate strădaniile lui n-ar avea nici o noimă. Cred că el se bucură sau suferă încă o dată, în a doua sa existenţă postumă, după cum îi urcă sau coboară steaua. Faţa imaterială a lui Macedonski, aşa cum se ţese ea din strofele poetului singure, apare surizătoare, liniştită, împăcată, astăzi.

Gloria e femeie şi are capricii. Adesea îşi poate schimba pe neaşteptate preferinţele, mai ales cînd nu e constrînsă a le acorda cuiva anume. Îndîrjirea de a o cuceri neapărat poate să o flateze, dar să o facă, abia, să nu cedeze. Alteori, dimpotrivă, indiferenţa se întîmplă să o întărîte şi să-i stîrnească interes. Oricum, părţiala măruntă pe o trecere în enumerările festive de la locul şapte, la şase, piedica pusă rivalului, intrigile mizere prin culisele redacţionale sînt destinate a provoca repulsie. Ca femeie, gloria trebuie să stimeze cavalerismul.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

CREŞTEREA LIMBII ROMÂNEŞTI

Gramatica

În anii ultimi ai învăţămîntului general şi liceal nu se mai preda GRAMATICA. Se „sperîau" de vicleniile ei nu numai elevii, ci, deopotrivă — de ce să nu recunoaştem — şi dascălii de limbă română. Unii. Premisa ar fi următoarea : Programa nu „prevedea". Aş adăuga : „nici nu interzicea". Vreau, prin asta, să spun că orice străbatere a noastră, a dascălilor, în text literar, orice însoţire cu el, orice „analiză literară" ar trebui, sau, măcar, ar putea să beneficieze de luminile gramaticii. Şi ale stilisticii.

Deocamdată am să mă refer la relaţiile dintre „analiza literară" — atît de larg practicată în învăţămînt — „luminile", aşa cum le-am zis, ale GRAMATICII. Versul lui Eminescu din **Călin (File de poveste).** „S-au făcut ca ceara albă, faţa roşe ca un măr" nu poate fi tălmăcit, în esenţa lui intimă, decît chemînd în ajutor şi sprijin datele sintaxei. În primul rînd — cu riscul destrămării poeziei — să restabilim topica uzuală de care Poetul, în mod deliberat, se îndepărtase : „Faţa roşe ca un măr s-au făcut albă ca ceara". Şi aşa ar fi sunat bine. Dar altfel...

Pe urmă tot sintaxa — aşadar, gramatica — ne înlesneşte priceperea şi interpretarea exactă şi nuanţată a structurii gramaticale a versului aruncînd o lumină nouă asupra înţelegerii lui depline. Aici predicatul — înfăţişat subiectului **faţa** — este „s-au făcut **albă**". Vrednic de reţinut este faptul că — în rînduiala cuvintelor din vers, pricinuită de poet — distribuirea pauzelor, intonaţia şi fluxul rostirii, faţă de cel obişnuit, se modifică fundamental. De asemenea locul accentelor care denivelează cu efecte vii pentru poezie folosinţa obişnuită a vorbirii. „Ca ceara" este, devine — într-o asemenea interpretare — un indice stilistic realizat al categoriei gramaticale a superlativului. Pe plan de egalitate cu cea de a doua comparaţie din acelaşi vers „faţa roşe ca un măr". Deci, dacă ne străduim să „depoetizăm" textul — întreprinderea nu este dificilă — obţinem ceva de genul ăsta : „Faţa foarte roşe s-a făcut foarte albă". Dar asta nu mai sună a poezie.

Într-un vers remarcabil din **Epigonii**, Eminescu vede „poeţi ce-au scris o limbă **ca un fagure de miere**". Comparaţia nu este cîştigată numai din „amănuntul" că româna este, într-adevăr, o limbă „dulce". Versul citat „trimite" însă mult mai departe. O fi ea — mierea — dulce, dar intenţia lingvistică a Poetului — nu o dată genială — a văzut în **fagure** un simbol : al — cum iarăşi ne place nouă să spunem — **sistemului. Adică**, într-un anume sens al GEOMETRIEI.

G. I. TOHĂNEANU ■

RESTITUIRI

Mihail Sorbul şi Alexandru Cazaban, cînd prieteni, cînd certaţi, la cafeneaua „Capşa" în 1937.

Văzuţi de SILVAN ■

POEM PENTRU LUMINA OCHILOR

Se spune că, murind, în scurta clipă
A ruperii de cele ce iubim,
Mai revedem frumoasa-ne risipă
De viață, sub un arc de cer sublim,

Ca dintr-un zbor, cu șesurile-i scrise
De zile-gemene născind din sorți,
Cu zări de dor ce ne-au rămas închise
Ori s-au deschis, misterioase porți ;

Cu munți picloși de îndoieli, și creste
De izbînziri, și văi adînci de plins ;
Cu mările iubirii, o poveste
În care veșnicia ni s-a strîns ;

Cu aurii poieni de voluptate
În care-am fost copii, femei, bărbați,
Cuprinse lin de-amurguri și-nnoptate
Apoi, ca niște ochi înlăcrimați ;

Se spune că-n această fulgerare
Miimile secundei vor fi ani
Și-ntre văpăi de sunet și culoare
Ne-om retrăi c-un pătimit elan,

Și toate cîte-n viață ne părură
Amare, dulci, ades de ne-ndurat,
Își vor ivi întreaga lor măsură,
Ca-n negrul nopții, cerul înstelat.

Un văz secret, imens, se va deschide,
Suflet al celui adormind domol
Sub pulberile pleoapelor livide
Un văz adînc, dar către nimeni sol...

O, dragii mei ochi, prunci ai feții mele,
Puțini miopi, naivi și plinși ades,
Privirea voastră m-a legat de stele,
Voi, florile luminii mi-ați culeș !

Doina Sălăjan

Zeescul văz deschis avid în pripa
Plecării mari, oricît de plin de har,
Ne-nstare-i a lăsa cuiva din clipa
Străfulgerării, un clipit măcar.

Ce vede el, e numai pentru sine,
Nepovestit de-o gură vie, vis.
Mări de-ntîmplări trăite, văi, coline,
Revin inconștientului abis.

Doar ce-mi dați voi, ochi vii, se poate spune
Și-nchipui-ntr-alt fel în tainic gînd.
Chiar de-aș orbi, în mine vor rămîne
Să le refac, minunile, pe rînd.

Cîmpuri cu flori, voi povesti odată
Cum sta aleanul meu cu fața-n sus
În iarba verii lin de vînt mișcată ;
Voi povesti cum anii mi s-au dus

În umbrele pădurilor tomnite,
Sperînd s-apuce marile ninsori ;
Voi spune, cum, tu alb al albei pite
Te-asemeni cu întîile-mi candori ;

Voi povesti de tine arbor verde
Cum ploii de noiembrie te-ai dat,
Șoptind că numai frunza ți se pierde,
Că ai mai fost și vei mai fi-nviat ;

Voi povesti cum răsăreau pe chipul
Aproapelui surîsuri și tristeți ;
Cum alb se morărea sub mări nisipul
Ningînd în sus, pe țărm, fierbinți nămeți...

Se spune că, murind, în scurta clipă
A ruperii de cele ce iubim,
Mai revedem frumoasa-ne risipă
De viață, sub un arc de cer sublim

Și toate cîte-n traiu-ne părură
Amare, dulci, ades de ne-ndurat,
Își vor ivi întreaga lor măsură,
Ca-n negrul nopții, cerul înstelat...

O, dragii mei ochi, scumpa mea privire,
Să cîntăriți de pe acum ce-a fost,
Ca viața mea, nu moartea-mi să prefire
Al fiecărei clipe, preț și rost !

Și adînciți cu-aprins nesaț în lume,
Un mai aprins nesaț să crească-n voi,
În timp ce-n mine-ncet or să se-adune
Zilele vii și nopțile șuvoi.

Să fiu atît de plin de frumusețe
Și-atît de nesătul de ea, încît
Să nici nu știu că-n voi au fost să-nghețe,
C-un lung fior, noiane de urît.

Și-atît de-mpătimit să fiu de toate
Cîte priviți, clarvăzătorii mei,
Încît să mi se pară că străbate
Prin voi, din mit, privirea unor zei.

Și-atît să cred că darurile voastre
Nemuritor mă fac pe-acest pămînt,
Încît sub fulgerările albastre
Murind cîndva, să mă aud cîntînd.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VI**)

11 februarie 1962. Nu numai oamenii din teatru camuflează drame. Azi dimineață intru într-o librărie de pe bulevard. Lîngă un stand de cărți străine, W. Dacă nu mi-ar fi făcut un semn cu mîna, dacă nu mi-ar fi vorbit, n-aș fi recunoscut-o. A fost cea mai frumoasă fată a generației mele : un lujer gratios, un oval al feței de o rară perfecție, ochi tăiați oblic, „tătărește", de un verde stins, mîinile și gleznele strunjite cu minuție, un glas melodios, aproape lubric. Ar fi putut face balet — a fost o pasiune secretă a ei, trădată — sau teatru. În anul doi de facultate l-a cunoscut pe T. Niciodată n-am întîlnit o minte mai pătrată, un creier mai refuzat nuanțelor, o judecată mai simplificatoare, o sensibilitate mai ciolănoasă. Intră în noțiunea de dogmă și dogmatism o enciclopedie de explicații politice, sociale, economice, culturale, bazate pe excegeze istorice, dialectice, sociologice, psihanalitice. N-am întîlnit însă nicăieri explicația biologică, poate cea mai plauzibilă : crețierul dogmatic, ca expresie a unei fiziologii involute, mutație negativă fenomen de regresiune pe scara dezvoltării umane. De ce să cred în aparția nefericitului copil mongoloid și să nu înțeleg că din tenebrele îndepărtate ale preistoriei pot ajunge pînă la noi, pe o traiectorie stranie și pedepsitoare, crețierele dogmatice ? Pe T. l-am cunoscut grație eternului M. R. P. care avea talentul să descopere și să depună la masa noastră de cafenea toți avariații, toate ciurucurile vieții culturale, prezentate elogios, expulzate, tot de el, după cîteva zile, cu injurii. În lunile de dinaintea ocupării Austriei de tancurile naziste a reușit să ne aducă pe cap un incredibil muzeu de ceară : poeți nepublicați, ziariști veleitari, anarhiști suspecți, dansatori ratați și „fețe", mai ales fete, bune, dulci, disponibile, fără prejudecăți, adepte ale teoriei paharului cu apă, pe care nu știu de unde le recruta, fiindcă apăreau o dată sau de două ori și dispăreau pe urmă. De T. n-am mai scăpat și era, recunosc, un fenomen de excepție. N-avea nici un dubiu, nu era chinuit de nici o întrebare, definitiv în certitudinile lui neclintite. Cînd a apărut cartea lui Gide care a stîrnit în cercul nostru atîtea controverse, T. a rezolvat problema radical : „O carte dușmănoasă. N-am citit-o, dar nu poate să fie decît dușmănoasă. E momentul să punem punct discuțiilor". Ar fi trebuit să ne surprindă, de atunci, perversiunea lui autoritară, dar tineri și lipsiți de experiență o numeam „intransigentă". Iar W., ființa asta diafană, de subtilități intelectuale reale, s-a căsătorit cu T. După 23 August i-am văzut, de cîteva ori, la ei acasă. T. era mereu în ascensiune, iar W. „muncea" și ea. Se scula dimineața la șase, se spăla cu săpun de leșie pe obraz, își lega părul într-un batic și, încălțată cu o pereche de pantofi bărbătești, fără tocuri, pleca la „muncă", de unde nu se întorcea decît la unsprezece noaptea, otrăvită de mahorca ei și a altora. În iarna lui 1951 l-am frecventat din nou, în cîteva duminici. Formau o familie exemplară, austeră și principială. În casa lor nu se discutau decît „probleme de muncă", se mînca mizerabil, se rîdea parcimonios de reacționari și birocrați, iar în serile de entuziasm T. punea — în 1951 — un patefon „Vocea stăpînului" și, în sunetele unor tangouri din 1932, se dansa decent — și la distanță — fiecare bărbat cu soția lui. În 1954 ascensiunea lui T. a suferit o frînă bruscă. Ani de zile n-am mai știut mai nimic de ei. Și, acum, iată, o privesc pe W. încercînd să-mi ascund surpriza și emoția. Din pricina unei dereglări glandulare s-a îngrășat pînă la diformitate, iar fața ei, de un oval ideal, pare îngropată sub un vînăt strat de praf cosmic. — „Ce face T. ?" S-a întunecat și mai tare : — „Nu știu. Ne-am despărțit". Am ieșit din librărie și am pornit-o, încet, spre Piața Romană. După o lungă tăcere a simțit nevoia unei destăinuiri. Cu privire la viața ei, cu privire la viața lui T., cu privire la viața lor, în general. În viața mea n-am asistat la o revărsare mai îngrozitoare de dejecții, de lături pestilențiale. Peste cîteva zile, la Dalles, l-am întîlnit, la o expoziție, pe el. M-a acostat, m-a împiedicat să văd tablourile, fiindcă a început să-mi relateze, în plină expoziție, „drama" lui. Și am asistat, îmbolnăvit de greață, la o altă revărsare de venin fetid, amănunte josnice și degradante, divulgate fără ezitare. Și atunci m-am gîndit, din nou, nu la T., fiindcă nu merită, ci la W., care a avut ce pierde, care ar fi putut să trăiască și a murit de mult fără s-o știe, plătind tribut celui mai grav dintre păcate : trădarea de sine. Am găsit în Gide : trădarea altora e o crimă, trădarea ta, o abjecție.

14 martie 1967. O epidemie de divorturi scandaloase. Oameni care s-au prefăcut a se iubi și care se despart fiindcă s-au detestat. Dar nu fenomenul civil mă interesează. Asist la bancruta unor mistificări. A unor existențe măsluite, travestite. Sînt ispitit de o piesă și de un titlu : „Travești".

21 noiembrie 1967. Început piesa.

30 noiembrie 1967. Lucrat, intens, la „Travești", dar fără spor. Prea multe filoane dramatice, care nu se concentrează într-un singur focar de conflict obligat. O clipă sînt tentat să merg pe o formulă epică : „Travești" sau : „Scene din viața de teatru", dar îmi dau seama că e o soluție de compromis, inacceptabilă. Obosit, descurajat, abandonez versiunea. Citit, pînă la cinci dimineața, Othello. Miracolul Shakespeare rămîne inepuizabil. Fiecare nouă lectură îmi propune alte sugestii. De data asta, gelozia Maurului mi s-a părut subsidiară, de o semnificație subalternă. În schimb, piesa mi s-a impus ca o tragedie a Cunoașterii, a Deciziei, a Acțiunii. Othello, imaginea negativă a lui Hamlet. Hamlet știe tot, dar n-are curajul deciziei. Othello nu știe nimic, dar ia, în schimb, toate hotărîrile. Dureros la Othello — de aici suferința și blestemul lui — e lipsa de curiozitate. Minte simplificatoare și suficientă, Maurul acceptă perfidia lui Iago cu o ușurință deplorabilă. Din ce mă gîndesc, îmi dau seama că, înainte de a fi un gelos, Othello e un dogmatic, cu toate defectele speciei : elementar, intratabil, leneș să cerceteze, violent, răzbunător, incapabil să confrunte schema lui rudimentară de gîndire cu datele complexe ale realului.

2 decembrie 1967. Din nou, lucru la „Travești" care începe să mi se limpezească. Drama Alexandrei Dan, actriță dotată și directoare de teatru, cheltuind o energie uriașă în serviciul instituției pe care o conduce, va fi o dramă a trădării de sine. Drama unei femei care „muncind" se iluzionează că a făcut tot ce se cuvine pentru fericirea ei. Bovarism Bovarism inversat. Fiindcă la capătul a douăzeci de ani de „muncă", Alexandra se va descoperi sub imperiul celei mai aspre sancțiuni : singurătatea. Despre singurătatea asta amară și pedepsitoare ezităm să vorbim. Într-un tratat de sociologie, pentru uzul mestecătorilor de gumă, am găsit o savuroasă explicație a solitudinii : orașul cu stupurile lui de beton care anihilează posibilitatea relațiilor umane. Autorul uită că există o singurătate infinit mai chinuitoare : a omului părăsit de el însuși. M. E., care are talentul formulărilor lapidare, spunea despre o nefericită colegă de a ei : „n-are ce face cu ea".

3 decembrie 1967. Încep să se precizeze principiul coagulant al piesei : după trădarea de sine, trădarea de cellalți. Cît timp Alexandra e puternică și bine văzută „sus", toți cei din jurul ei o înconjoară cu o admirație, cu un respect și cu o dragoste fără limite. În clipa însă cînd au impresia că Alexandra a căzut, o abandonează, fără remușcări. Fenomenul „Pristanda" în forme contemporane, fiindcă departe de a-și fi epuizat esența, „pristandanismul" persistă în aspecte multiple și diverse. Acum cîțiva ani, acasă la el, într-una din serile lui de vervă inepuizabilă, Mihai Raica a completat fenomenul „Pristanda" cu o explicație suplimentară, seducătoare : nu se dezvoltă decît pe terenul favoritismului. Și ne-a evocat, cu talentul lui fără pereche, cu farmecul lui fără egal, o figură pitorească a vieții politice dintre cele două războaie : Alecu Constantinescu-Porcul. Se pare că era de o inteligență scăpărătoare, spiritual, sarcastic, cinic, dur, iubit, temut și detestat, în același timp. Porecla „Porcul" și-o dobîndise din pricina gurii spurcate : debita obscenități cu dezinvoltură. La moartea lui, un adversar neîmpăcat, Șeicaru, a scris un pamflet de o violență cumplită : „Porcul și-a dat ultimul grohăit". În schimb, la funeraliile care i s-au făcut, au luat parte toți oamenii politici ai zilei, iar o ilustră personalitate liberală a ținut următorul discurs emoționant : „Întristată adunare. Îl conducem pe ultimul lui drum pe domnul Alexandru Constantinescu. A fost un devotat patriot, un ilustru om politic, dar, mai mult decît toate, a fost un mare HAȚIRGIU". Și s-a și explicat : „n-a venit odată un om să-i ceară ceva și defunctul să nu-l facă HAȚÎRUL"... „Hațîrul ăsta fanariot — a continuat Misu Ralea — l-a născut pe Pristanda, sluga plecată, gata oricînd să te vîndă pentru un patron mai avantajos". — „Coane Misule, ai dreptate : opozanții feroci se recrutează dintre partizanii dezamăgiți".

4 decembrie 1967. Deși lucrurile se clarifică, nici un progres. Oboseală și inerție, dureri de cap și insomnii. Amîn piesa și scriu fabule. Îmi dau un sentiment de satisfacție fiindcă mă obligă la laconisme. Fabula modernă trebuie să fie percutantă și să nu depășească dimensiunile rondelului. Beneficiară a desenului animat, e constrînsă la un strop de umor. Formele tradiționale — oricît de ilustre : La Fontaine — o plasează în genul didactic, fabula modernă e dramatică : o comedie în cîteva versuri. Dificultățile mă incită.

AUREL BARANGA ■

Turneul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (278, 279, 280, 281)

Medgidia, 13 iulie, orele 20. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul de vară. Spectacolul de miercuri, 13 iulie, de la clubul „Cimentul" din Medgidia a avut o desfășurare mai puțin obișnuită. Datorită indisponibilității conducătorului cenaclului (prima din cele 278 de ședințe de pînă azi !), întîmplarea literar-artistică din această localitate a fost prezentată de actorul Florian Pittiș. Trebuie să spunem că atît spectatorii — elevi-brigadieri din tabăra de la Medgidia, aflați la Centrul de calificare pentru construirea canalului Dunărea-Marea Neagră, tinerii din tabăra de creație a C.C. al U.T.C. — cît și interpreții de pe scenă au fost mulțumiți de calitatea reprezentației. Aceasta datorită faptului demonstrat în mai multe rînduri că fiecare membru al cenaclului își cunoaște perfect nu numai rolul său, dar poate ține oricînd locul altui coleg. Revenind la spectacolul din seara de 13 iulie, trebuie amintit că el a început cu un moment deosebit de emoționant — acela în care membrii cenaclului împreună cu întreaga sală — aproximativ 400 de persoane — au intonat una din cele mai impunătoare creații ale cenaclului — „Trăiască România" !, pe versurile poetului Adrian Păunescu și pe muzica lui Nicu Alifantis

Primul recital individual a aparținut lui Adrian Ivanițchi. El a cîntat pentru început tulburătorul cîntec „Amiaza", pe versurile lui Aurel Sorobetea : „Pîine melodios, doamnele cu voal / Bărbații din primul / Și fiii din al doilea / Mondial." Este unul din cîntecele semnificative ale cenaclului, o pledoarie vibrantă pentru pace în lume. Tot Adrian Ivanițchi a fost interpretul plin de har al altor două piese îndrăgite de iubitorii muzicii tinere de la noi : „Ploaia care va veni" și „Vînare de vînt". După care Valeriu Penișoară s-a prezentat într-o formă de zile mari cu trei din cunoscutele compoziții proprii : „Cuvîntul lui Roată către Divan", „Povestea eroilor" (versuri I. Pricop) și „Da, mai avem" (versuri Adrian Păunescu) Inzestrata cîntăreață care este Suzana Georgescu a ținut să se înfățiseze cît mai bine publicului din Medgidia cu „Șoimul", „Cîntă, cucule, cîntă" precum și o piesă din repertoriul internațional — lucru care i-a ieșit de minune. Vali Șerban a cîntat cu aleasă „Gînd de împămîntenire" și „A plecat motul prin țară". Victor Socaciu a cîntat sfîșietor „Zi de logodnă", „Dor de țară" și „Un punct de vedere". Deși fără Erika Jozsa, plecată pentru o zi la București pentru un examen, Karol Horvath și Alexandru Dobranzsky au cucerit pe drept cuvînt publicul cu o suită de dansuri de pe Valea Ghimeșului. Au mai rămas totuși destule aplauze și pentru Mircea Bodolan care a interpretat cu înviorătoare discreție „Cîntec haiducesc" și un altul pe un text de Shakespeare. Tot el a dat tonul pentru ca sala întreagă, împreună cu cei de pe scenă, să cînte „Cozma Răcoare", pe versurile lui Nicolae Labiș. Florian Pittiș a obținut un mare succes „jucînd" „Lordul John" (versuri de G. Cosbuc) — interpretat de Adrian Ivanițchi. Aici trebuie să amintim că de fapt melodia aparține lui Mircea Vintilă, care însă a lipsit nemotivat, lucru analizat de conducerea cenaclului și sancționat așa cum se cuvine. Tot Florian Pittiș a spus o fabulă de Ion Dogar-Marinescu, tablete de Radu Cosașu, „În mai" de Nicolae Labiș, o poezie de două versuri aparținînd lui Mihai Ursachi, „Scrisoarea III" — fragment, variantă de interpretare — a lui Mihai Eminescu și o fabulă de Marcel Breslașu. În general, tot ce a făcut Florian Pittiș — în acea seară — a făcut cu dezinvoltură și bine. Recitalul unuia dintre cei mai înzestrați cîntăreți folk pe care îi avem — este vorba de Doru Stănculescu — a cuprins „Avram Iancu", „Fără petale", „Cum se naște un mit". El a fost acompaniat, printre alții, de Sorin Minghiat și Ionel Petrov. Eugen Cristea care, pe lîngă faptul că este tînăr, mai este și foarte talentat, a fost îndelung aplaudat pentru interpretarea unui „Blues" și a pantomimei „Îndrăgostitul". La cererea publicului, Mircea Bodolan a cîntat „Rănitul dintre linii". După care a urmat Roșu și Negru, o formație în componența căreia intră Florin Ochescu — chitară solo, un artist care cîntă foarte bine fără a voi să atragă atenția asupra sa, Liviu Tudan — chitară bas, Valeriu Sterian — chitară și voce, Tică Bădilă — baterie. În final, toți cei prezenți, artiști și spectatori, au ținut să-și cinstească țara, pe cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, intonînd încă o dată „Trăiască România !".

Năvodari, 16 iulie, orele 19.30. După o pauză de două zile, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar și-a continuat seria spectacolelor pe care le desfășoară pe litoral. A fost un spectacol deosebit de interesant, deoarece el s-a desfășurat în fața cîtorva sute de copii (unii nu aveau mai mult de 7—8 ani), aflați la odihnă pe litoralul Mării Negre, și a educatorilor lor. Cu toate acestea, fiecare întîmplare literar-artistică, avînd nu rigoarea unui scenariu stabilit dinainte, ci acel curs pe care îl are însăși viața, n-a căzut niciodată în monotonie, nu și-a plictisit niciodată spectatorii. La Năvodari, cu excepția lui Mircea Bodolan, au fost prezenți toți membrii cenaclului care s-au aflat și la Medgidia la care s-au adăugat Erika Jozsa și Mircea Vintilă Alături de ei s-a aflat de data aceasta și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, care a făcut tot ce i-a stat în putință și a reușit pînă într-un punct să ridice orice barieră dintre scenă și public, să apropie virstele Virtuțile educative și patriotice ale artei promovate de cenaclu s-au făcut evidente și cu această ocazie.

Medgidia, 17 iulie, orele 19.30. Toți membrii reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar au fost prezenți la cea de-a doua întîlnire cu publicul din Medgidia. În grădina de vară a orașului întîmplarea literar-artistică s-a desfășurat sub semnul incertitudinii în ceea ce privește starea vremii. Cu toate acestea, peste șase sute de tineri au sfidat capriciile timpului și au ținut cu tot dinadinsul să dovedească oaspeților lor că prezența cenaclului în orașul unde trăiesc este pentru ei un adevărat eveniment, o sărbătoare care nu trebuie umbrită din pricina picăturilor de ploaie care în unele momente ale spectacolului s-au transformat într-o ploaie veritabilă, îndurată cu stoicism de spectatori.

După ce poetul Adrian Păunescu a prezentat publicului pe cei care se găsesc pe scenă, actorul Eugen Cristea, acompaniat de alți colegi de-ai săi, a încălzit atmosfera cîntînd „Cozma Răcoare". Apoi, rînd pe rînd, Mircea Bodolan și Eugen Cristea au cîntat cu toți cei prezenți „Omul pădurii", un cîntec deosebit de antrenant. Excelentul cîntăreț folk care este Mircea Vintilă a interpretat cu acuratețe „Pămîntul deocamdată" A urmat apoi un moment creat de Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranzsky. Din recitalul pe care l-au susținut nu au lipsit piesele „Nunta", „Cînd o fi să fiu mai mare", „Pasărea" (interpretat atît în limba română cît și în limba lor maternă, limba maghiară), precum și „Noi, muritorii". Asupra ultimei piese merită să zăbovim puțin deoarece ea este una dintre cele mai frumoase ale cenaclului, atît textul cît și melodia fiind de o tristețe luminoasă. Suzana Georgescu s-a impus atît prin „Cîntă, cucule, cîntă", cît și prin piesa „Șoimul", a cărei linie melodică este atît de sinuoasă încît pe un interpret mai puțin experimentat l-ar pune cu siguranță în încurcătură. Doru Stănculescu își merită pe drept cuvînt faima de reprezentat de seamă al muzicii tinere de la noi. „Avram Iancu", „Cîntec între apele țării" sunînd impresionant în interpretarea sa. Vali Șerban și-a spus din nou „Blestemul", pe versurile lui A.E. Baconsky. Formația Roșu și Negru, tot mai bine sudată în noua ei configurație, a cîntat șapte cîntece : „Antirăzboinică", „Devenire", „Cu iubirea de moșie", „Nopți", „Cîntec pentru oameni", „Amintire cu haiduci", „Blues". Dacă Vali Șerban, Liviu Tudan și Tică Bădilă au fost corecți, Florin Ochescu — chitară solo — a fost din nou excepțional nu numai în modestie, dar și ca interpretare. Mircea Bodolan a obținut din nou adeziunea publicului cu „Dor de mamă", „Rănitul dintre linii" și „Sătul sub secetă după potop" Toate cele trei cîntece interpretate de Victor Socaciu — „Dona, Dona", „Oiule", „Un punct de vedere" — au sunat foarte bine. De un succes deosebit s-a bucurat Eugen Cristea cu pantomima „În tren" și parodia finalului filmului „Cu mîinile curate". Adrian Ivanițchi și-a susținut recitalul — „Amiaza", „Ploaia care va veni", „Vînare de vînt" — cu impetuozitate. Un cîntăreț care știe să se facă iubit de la început și pe merit este Valeriu Penișoară. „Cuvîntul lui Roată către Divan" și „Da, mai avem" îl vor păstra cu siguranță în memoria localnicilor. Nici Florian Pittiș nu are prea multe șanse să fie uitat așa de ușor, textele interpretate de el — „În mai" — N. Labiș — și „Scrisoarea III" — variantă de

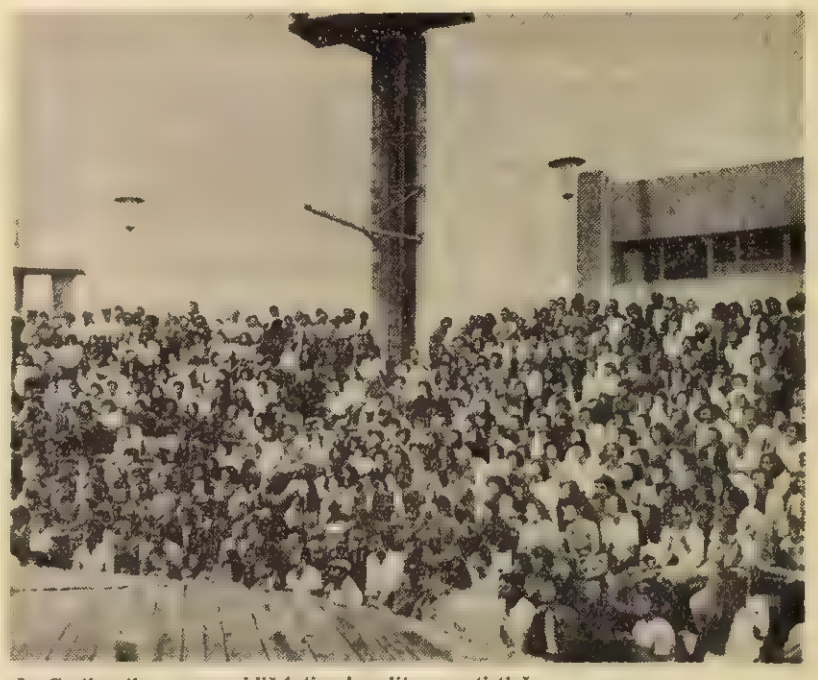

La Costinești, o memorabilă întîmplare literar-artistică.

interpretare — fiind răsplătite cu îndelungi aplauze. Mircea Vintilă a cîntat nu mai puțin de 10 (zece) cîntece la întîmplarea artistică de la Medgidia : „Lordul John", „Constantin și Veronica", „Eroii", „Hanul lui Manuc", „Pămîntul deocamdată", „Bade Ioane", „Dor de singurătate", „Mielul", „Proverbe", „Crezul meu". Cînd toți credeau că spectacolul s-a terminat, simțind dorința publicului de a mai rămîne în cenaclu, Adrian Păunescu a invitat pe unii dintre artiști să mai interpreteze cîte o piesă. Roșu și Negru a interpretat „Doină", Valeriu Sterian a cîntat unul dintre cele mai răscolitoare cîntece ale cenaclului — „Om bun", aparținînd lui Dan Andrei Aldea. Adrian Păunescu, covîrșit parcă de greutatea propriului său poem, a rostit cu emoție „Repetabila povară". Ca un semn de omagiu pentru publicul din Medgidia care l-a apreciat demersul artistic, Valeriu Penișoară a cîntat „Bătălia de la Vaslui". Florian Pittiș a cîntat și el „Cîntecul bufonului" din piesa lui Shakespeare „A douăsprezecea noapte". Această întîmplare literar-artistică a cunoscut apoteoza cînd s-a recitat încandescentul poem „Lumină ! Luptă ! Libertate !", după care întreaga asistență a cîntat „Trăiască România !", însuflețită de convingerea în mersul revoluției noastre, în idealurile comuniste.

Costinești, 18 iulie, orele 19,45. Pînă la orele 2 dimineața a durat una din remarcabilele întîlniri cu publicul pe care le-a avut Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Totul a concurat la reușita acestei întîmplări literar-artistice — un public sensibil, receptiv și avizat în ce privește arta tinără, interpreți cu posibilități depline de exprimare, o vreme fără capricii. Sub cerul înalt de vară așezat ca un clopot protector deasupra noastră, piesele de bază ale cenaclului, la care s-au adăugat și altele mai puțin cunoscute, dar care vor avea cu siguranță un destin fericit, adică vor fi păstrate în memoria ascultătorilor — ne referim aici la „Maria și marea" al lui Doru Stănculescu — după cum s-au auzit pentru prima oară și unele compoziții, ca de pildă „Copiii de țărani", pe versuri de Adrian Păunescu, cîntec interpretat cu emoție de Valeriu Penișoară Nu ținem să înșirăm din nou tot ce s-a cîntat — și s-a cîntat mult, și nici cine anume a cîntat — au fost prezenți pe scenă toți membrii cenaclului care au făcut deplasarea pe litoral. Asta pentru a nu transforma cronica noastră într-o dare de seamă fastidioasă și lipsită de acea vibrație pe care a avut-o spectacolul. Am vrea să subliniem însă un lucru care de acum a devenit, credem, clar pentru toți : întîmplările literar-artistice ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar se desfășoară nu la inspirația unuia sau altuia dintre membrii cenaclului sau potrivit unui scenariu întocmit în canoane. Dimpotrivă, acest cenaclu — și lucrul a fost încă o dată dovedit în ședința din seara zilei de 18 iulie — își are consolidată forța și temeinicia ideilor sale — idei inspirate d'ntr-o profundă scrutare a lumii în care trăim, în dorința de comunicare reală cu publicul. Pentru membrii cenaclului, acesta nu este format din spectatori, ci din semeni de-ai lor cu care caută pe tot parcursul reprezentației să stabilească un dialog, o bază de înțelegere, să-și descopere aspirațiile comune. Lucru care s-a realizat pe deplin la spectacolul din seara zilei de 18 iulie. Acei minunați oameni tineri, în număr de cîteva mii, care au cîntat împreună cu membrii cenaclului, au rîs sau au fost mîhniți odată cu ei, au condamnat ororile veacului sau au lăudat marile fapte ale omului nostru contemporan, ale omului adevărat dintotdeauna, pe parcursul a peste șase ore, au fost coautori ai unei întîmplări literar-artistice, au stimulat pe cei din scenă la crearea unor momente cu adevărat de înaltă ținută artistică. Aceasta a imprimat spectacolului vioiciune și substanță, evitîndu-se astfel orice secvențe plicticoase, s-a dat curs dorinței de a promova noul — interesant în acest sens, debutul în cenaclu al lui Filip Marin, student timișorean, și foarte interesante discutiile care au urmat, membrii cenaclului dovedindu-se nu numai interpreți sträluciți, dar și înzestrați cu o viziune fermă — și nuanțată — asupra artei, asupra rosturilor ei. Fără îndoială, astfel de confruntări — mai ales că opiniile au fost contradictorii — sînt deosebit de utile pentru viața cenaclului, asigurîndu-i nu numai o notă de imprevizibil, dar și împrospătîndu-i forțele.

Cel mai de sus moment al serii va rămîne recitalul de 50 de minute al lui Doru Stănculescu, aflat la apogeul formei sale artistice.

Cînd scriu, afară mai aud fîșîituri din cîntecul de încheiere al acestui spectacol-triumf :

Să curățăm tot răul din viața României,
Că noi sîntem Partidul și Țara Oamenilor.
. . . . . .
Dacă renunți la luptă, n-ai ce să mai aștepți,
Nimica nu se face-n poziție de drepți.
Să facem România, prin toți și pentru toți,
Un teritoriu liber de-orice prejudecăți
Să fie-al nostru dreptul și-a noastră datoria
Trăiască libertatea ! Trăiască România !

Cronici de GEORGE ARION
Fotografii de GH. AMUZA

Florin Ochescu — unul dintre cei mai buni chitariști pe care îi avem

Din nou la Medgidia, de data aceasta „cîntînd în ploaie"

JURNALUL UNUI CĂLĂTOR

SCEPTIC

Dezamăgiri de sezon

Cînd am fost prima oară la Geneva, într-o vară fierbinte de parcă era de import, un parizian francez îmi spunea cu o mahmureală care nu îl caracteriza numai pe el, că dacă vrea să-și întîlnească o cunoștință din Nagasaki sau, mă rog, din Tokio, atunci nu are decît să se posteze pe podul Mont Blanc care leagă cele două brațe ale orașului despărțit de lacul Léman. S-ar părea că celebrul pod de unde se poate admira, cînd funcționează, una din cele mai înalte arteziene din lume, e un fel de Mecca a japonezilor. Vara, turiștii niponi cu economii în stare să sfideze balansurile dramatice între yen și francul elvețian profită de faptul, scuzabil, că genevezii pleacă în concedii (foarte puțini în... Japonia), pentru a lua în primire celebra așezare diplomatică. Palatul Națiunilor și mai toate edificiile în care se desfășoară o gamă largă de conferințe internaționale sînt fotografiate pe dinăuntru și pe dinafară cu o fervoare a detaliului greu de imaginat. Turiștii japonezi, de regulă în grupuri, înarmați cu mormane de aparate de filmat sau de fotografiat, prelau fotogramă cu fotogramă tot ce poate oferi Geneva, metodic, cu ghidurile în mînă și sandvișurile în buzunar, într-o desfășurare de energie care trădează ambiția inepuizabilă a călătorilor conștienți că o amintire frumoasă are șanse mari să nu se repete.

Spre deosebire de turismul de grup, în general vivace, turismul „first-class" se realizează mut și cu morgă. Călătorii bogați nu fotografiază, pentru că amintirile lor se decontează după alte criterii. Vara, pe promenada lacului, Rolls-urile se înșiră unul după altul în parkingurile hotelurilor unde, conform unei tradiții de fier, vin să-și macine splinul milionarii care au băut pînă la fund cupa „amară" a vacanțelor în Azore sau Hawai. La acest nivel „se vine" la Geneva pentru reîntîlniri melancolice și extrem de scrobite între hotarele unor cluburi private cu o cotă de participare pentru un sezon care ar asigura bunăstarea anuală a unei familii elvețiene cu foarte mulți copii.

Într-un asemenea climat de opulență rafinată și plictiseală apăsătoare, industria hotelieră de rangul I nu are de ales. Ea trebuie să-și facă datoria pedant și pînă la capăt. Totul este organizat perfect pentru a nu deranja nici măcar cu o adiere în plus sau în minus respectabila clientelă. Printre altele, avîndu-se în vedere prețurile dureros de condimentate, nu se cer bani cash pentru că, este știut, milionarii sînt harpagoni. Plățile se reglează numai în cecuri. În consecință, se achită, în franci sau orice altă monedă care se mai poate mîndri cu o asemenea titulatură, numai bacșișurile. Pentru acest măruntiș la Geneva sosesc cu trenurile clasa a III-a, cu autobuzele sau camioanele tineri și tinere, caracterizați de un optimism imprudent, din Italia, Spania sau Portugalia.

Pentru două, trei luni, ei îngroașă rîndul personalului de serviciu din hoteluri sau din rețeaua micilor magazine de tot felul. Mulți sînt puși să aibă grijă de parcuri, tund iarba, udă florile, spală automobile, mătură străzile, sortează legumele și fructele în piețele neapărat cochete ale Genevei. Cei mai norocoși, care și-au cîștigat o notorietate profesională în sezoanele precedente, plimbă cățeii onorabilei clientele din hotelurile de lux. Operațiunea se desfășoară cu o strictețe decentă pe trasee bine delimitate și după un orar care nu poate fi perturbat decît de apariția unor calamități reale, evident, pentru patrupede: o ploaie ușoară sau altele asemenea.

„Turiștii" harnici care nu găsesc de lucru pentru cîteva săptămîni sau nu și-au șlefuit îndeajuns talentul de a prinde cîteva bacșișuri pe zi nu au de ales. Trebuie să se pregătească sufleteste pentru un lung autostop, înapoi, acasă. Asta e regula jocului. Între dezamăgirea lor și aceea a milionarilor veniți pe marginea Lémanului să se mai deconecteze, într-o sobră aspirație spre imposibila fericire, există o diferență de preț. Și una de optică: milionarii pot face autostopul cu apetisanta curiozitate, vag buimacă, față de o năzbîtie veselă, drăguță și ieșită din comun.

RADU BUDEANU ■

Reuniuni internaționale:

DREPTUL MĂRII

De cîțiva ani atenția statelor și a opiniei publice mondiale este reținută — s-ar putea spune în mod constant sau în orice caz cu o mare ritmicitate — de ceea ce specialiștii denumesc „A III-a Conferință O.N.U. asupra dreptului mării", ajunsă în acest an la a 6-a sesiune, de la convocarea ei oficială în 1973.

Această desemnare succintă sugerează evident ideea că este vorba de o reuniune internațională care succede în timp altor acțiuni similare și că obiectivul său îl constituie elaborarea unor reglementări juridice cu privire la mări și oceane. Într-adevăr, problematica mărilor și oceanelor a mai fost examinată în cadrul a două conferințe organizate sub egida O.N.U. în 1958 și 1960, care au dus la adoptarea unor importante convenții internaționale și anume : Convenția asupra mării teritoriale și zonei contigui, Convenția asupra platoului continental, Convenția mării libere, Convenția privind pescuitul și conservarea resurselor biologice ale mării libere

Ceea ce rezultă mai puțin din simpla evocare a acțiunii ca atare este explicația duratei sale puțin obișnuite în comparație cu alte conferințe internaționale, a aprecierii, deseori întîlnite, că este vorba de una dintre cele mai importante negocieri internaționale din ultima vreme.

Importanța și actualitatea acestor negocieri derivă în primul rînd din existența unor legături deosebit de strînse între subiectele de pe agenda conferinței și unele probleme economice majore, cum sînt materiile prime, comerțul, energia, alimentația, mediul înconjurător și alte elemente care nu au avut o prea mare pondere la conferințele anterioare din acest domeniu.

Aspectele politico-juridice de redefinire a naturii și conținutului relațiilor dintre state cu privire la importantul domeniu al mărilor și oceanelor, care cuprinde peste 70 la sută din suprafața globului, ocupă, de asemenea, un loc de prim rang în lucrările conferinței, majoritatea covîrșitoare a statelor lumii manifestîndu-și voința și voința de a așeza la baza interdependenței, deci a cooperării lor, inclusiv în domeniul maritim, principii și norme noi, convenite după proceduri democratice, care să reflecte coordonatele actuale și de perspectivă ale vieții internaționale.

Din punct de vedere al participării, numărul statelor este de peste 150. Reamintind că la conferințele precedente au participat 86 de state care, în general, au încercat să codifice unele reguli cristalizate în practică, pe baza tradiției unei creații juridice evolutive, rezultă că la actuala conferință sîntem în prezența unor profunde schimbări cantitative și calitative în sensul luării unor decizii politico-juridice rapide asupra ansamblului problemelor, cu participarea tuturor statelor — în primul rînd a celor care nu au putut participa la conferințele anterioare sau au avut o participare nerevelatoare.

În plus, așa cum au reliefat cu pregnanță lucrările de pînă acum, interesele participanților diferă, uneori în mod fundamental, în funcție de situația lor geografică (existînd țări riverane sau fără litoral, posesoare sau neposesoare de insule, cu țărmuri și platouri vaste sau restrînse, riverane sau neriverane la strîmtori etc.), de poziția economică (departajarea fiind netă între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare) și de alți factori, inclusiv cei de natură militaro-strategică.

Elementul nou care a readus, relativ rapid, pe agenda O.N.U. problematica mărilor și oceanelor îl constituie intrarea în sfera reglementărilor juridice a teritoriilor submarine aflate la mari adîncimi, denumite succint **Zona internațională**, unde se estimează a fi concentrate importante bogății minerale, în special noduli de manganez, nichel etc. Discuțiile care au avut loc pe această temă înainte de conferință s-au soldat cu adoptarea, la 17 decembrie 1970, de către Adunarea generală a O.N.U. a „Declarației de principii care guvernează fundul mărilor și oceanelor ca și subsolul lor în afara limitelor jurisdicției naționale".

Deși nu se poate încă estima sfera de cuprindere a zonei internaționale — deoarece practic ea depinde de criteriile ce se vor adopta pentru fixarea limitelor platourilor continentale ale statelor — mutația produsă este considerabilă atît sub aspect politico-juridic, cît și din punct de vedere al modalităților de cooperare între state. Schimbarea calificării de bunuri ale nimănui (res nullius) în bunuri comune (res communis), fapt reflectat în declararea acestor teritorii drept „patrimoniu comun al umanității", este dublată de directiva de a se elabora un regim internațional care să cuprindă un mecanism internațional corespunzător și care să prevadă îndeosebi punerea în valoare metodică și sigură și gestiunea rațională a zonei și resurselor sale, împărțirea echitabilă a beneficiilor, ținînd seama în special de interesele și nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Lucrările de pînă acum ale conferinței au dovedit că sarcina trasată de Adunarea generală a O.N.U. nu este ușor de îndeplinit. La sesiunea din acest an a trebuit chiar să se acorde o anumită prioritate examinării problemelor legate de zona internațională, în special a celor care privesc modul de punere în valoare a resurselor (exclusiv de către Autoritatea internațională ce se va crea sau și de către state individual), stabilirea unei politici a exploatării resurselor zonei, modul de constituire și funcționare a viitoarei Autorități internaționale.

Tendința de compromis care se conturează se axează pe ideea stabilirii unui sistem de tranzitie, pentru 20—25 de ani, care să țină seama de interesele țărilor în curs de dezvoltare dar și ale statelor care dispun de mijloacele tehnice și financiare necesare pentru exploatarea bogățiilor zonei. Soluționarea echitabilă a acestei probleme depinde în mare măsură de menținerea unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare în cadrul „grupului celor 77".

Un alt element de noutate îl constituie apariția conceptului de **zonă economică** de pînă la 200 mile care vizează gestiunea resurselor biologice marine în sectoarele maritime situate dincolo de apele teritoriale, fixate de marea majoritate a statelor la 12 mile.

Ideea instituirii unor zone economice în care statele riverane să aibă competențe lărgite cu privire la conservarea și exploatarea resurselor biologice din zonele adiacente țărmurilor lor a fost avansată de unele țări din America Latină și din Africa pornind de la nevoi economico-sociale specifice țărilor în curs de dezvoltare și de la necesitatea găsirii unei alternative care să descurajeze tendința extinderii unilaterale a apelor teritoriale peste limita de 12 mile.

Preluarea acestei idei de către țările dezvoltate și mai ales instituirea unilaterală de către asemenea state a unor zone de pescuit cu caracter mai mult sau mai puțin exclusiv a încurajat tendința din cadrul conferinței de a considera că zona economică trebuie să facă parte dintre zonele de sub jurisdicția națională, statut recunoscut deja pentru apele teritoriale și platoul continental.

Există totuși speranța că reglementările ce vor fi reținute în final la conferință vor conține elemente de natură să evite transformarea acestui nou concept în instrument de împărțire a mărilor și oceanelor, să permită accesul tuturor statelor, în condiții rezonabile, la exploatarea bogățiilor biologice din zonele economice care sînt sau vor fi instituite.

Adăugînd faptul că la conferință au apărut elemente noi și în legătură cu problematica „clasică" a mărilor și oceanelor, ca de exemplu înlocuirea actualelor criterii de fixare spre largul mării a platoului continental (200 m adîncime sau exploatabilitatea) cu un criteriu geologic (panta continentală), stabilirea unor noi reguli privind spațiile din jurul insulelor, trecerea prin strîmtorile internaționale, regimul mărilor închise și semiînchise, delimitarea spațiilor maritime între statele vecine etc., avem, credem, confirmarea afirmației că regimul mărilor și oceanelor este o componentă de primă importanță a problematicii internaționale actuale.

Cu toate dificultățile întîmpinate pînă acum marea majoritate a participanților speră ca lucrările conferinței să se încheie cu succes, eventual chiar în cursul anului viitor.

★

În lumina politicii sale externe, plină de responsabilitate față de modul în care trebuie soluționate problemele vieții internaționale, țara noastră a participat și participă activ la lucrările Conferinței asupra dreptului mării, animată de dorința și voința de a se conferi lucrărilor conferinței și reglementărilor ce vor rezulta spiritul profund democratic și echitabil care trebuie să anime relațiile dintre state în toate domeniile. Poziția țării noastre față de diversele probleme de pe agenda conferinței are în vedere, de asemenea, promovarea unor interese specifice derivînd din situația de stat riveran la Marea Neagră și care în același timp desfășoară activități în oceanul planetar, cum sînt transporturile maritime și pescuitul oceanic.

Coordonata esențială a poziției țării noastre pornește de la aprecierea dată de președintele Nicolae Ceaușescu în expunerea din 28 martie a.c. — în sensul că „O.N.U. poate și trebuie să-și aducă contribuția la reglementarea echitabilă a folosirii mărilor și oceanelor, ținînd seama că tendința de extindere unilaterală a drepturilor unor state asupra oceanului planetar, care poate căpăta în fapt caracterul unei extinderi teritoriale, poate crea un șir de probleme conflictuale grave în viața internațională, poate duce la ascuțirea contradicțiilor și agravarea încordării pe plan mondial", că „este necesar ca în reglementarea acestei probleme să se pornească de la principiul ca mările și oceanele să aparțină în continuare patrimoniului internațional al umanității, să servească interesele tuturor popoarelor, cauzei colaborării și păcii".

T. M. DAMASCHIN ■

La 15 iulie a.c. s-au încheiat, la New York, lucrările sesiunii a 6-a a celei de-a III-a Conferințe O.N.U. asupra dreptului mării, al cărei obiectiv constă în elaborarea și adoptarea unei convenții care să includă pe cît posibil, toate aspectele legate de regimul mărilor și oceanelor. Recomandarea Adunării generale a O.N.U. este de a se avea în vedere că problemele spațiului oceanic sînt strîns legate și trebuie examinate în ansamblul lor.

Negocierile pe această temă vor fi reluate anul viitor în cadrul unei noi sesiuni a conferinței. Există speranța ca lucrările conferinței să se încheie la finele anului 1978 prin semnarea viitoarei convenții, în cadrul unei sesiuni festive la Caracas, unde în 1974 au început discuțiile privind fondul problemelor de pe agenda conferinței.

Cuba: „Alamar", un simbol al dezvoltării

Încîntați de splendorile vechi și recente ale Havanei, de arhitectura îndrăzneață și elegantă a construcțiilor sale, bineînțeles că încă din primul moment al vizitei am acceptat propunerea gazdelor de a vedea noul cartier de locuințe „Alamar" al Capitalei, una dintre cele mai de seamă realizări ale Cubei socialiste în domeniul social-cultural.

Sînt cîțiva kilometri din centrul Havanei pînă acolo, pe care îi străbatem cu mașina în aproape o jumătate de oră. Autostrada, străjuită de vile în stilul arhitectonic vechi, de cocotieri încărcați de fructe cît bostanul de mari și culturi agricole, se îndreaptă în direcția nord-vest, în întîmpinarea brizei Golfului Mexic. Cartierul „Alamar" e de fapt un oraș de sine stătător, un oraș satelit al Havanei, conceput și construit după cele mai moderne exigențe ale arhitecturii și confortului.

Primul bloc a fost construit în 1970, iar de atunci s-au ridicat sute de clădiri, nu mai înalte de trei-patru niveluri, cu cîte 40—50 de apartamente fiecare. În 1977 s-a ajuns aici la aproape 35 000 locuitori și se prevede ca pînă în 1985

cartierul „Alamar" să cuprindă 85 000 locuitori. Școlile, grădinițele, spațiile comerciale, cinematografele, parcurile întregesc personalitatea și coordonatele

SPECIALIȘTI ROMÂNI ÎN AFRICA

Oameni de la „Rompetrol" în Sahara algeriană

În deșert sondorii se simt, uneori, aidoma cosmonauților rătăcind în neant. „La sute de kilometri de magistrala transsaharianâ, undeva printre dune, la 1 000 sau chiar 1 500 km depărtare de oraș, orbit de furtunile de nisip, fără alt punct de orientare decît turla sondei și cele zece umbre care trebăluiesc în jurul ei, pe o temperatură de 65 de grade la soare, ai impresia că te afli în neant" — remarcă inginerul Aurel Turcu, de la Întreprinderea de cooperare economică cu străinătatea pentru petrol și gaze „Rompetrol". El a activat mai mulți ani în Algeria ca șef de contract pentru asistența tehnică românească în cadrul societății petroliere algeriene „Sonatrach" și, în această calitate, cunoaște în amănunțime activitatea sutelor de specialiști români, ingineri de foraj, sondori șefi, maiștri de foraj, maiștri mecanici, mecanici, ingineri geologi și geofizicieni, ingineri de producție care, începînd din 1968, laolaltă cu specialiștii algerieni, au lucrat în pustiul saharian cu instalațiile de foraj livrate de „Industrialexport" sau au trudit la planșetă, în birourile „Sonatrach", pe baza unui contract de asistență tehnică, aducîndu-și contribuția la valorificarea imenselor bogății petroliere ale Saharei.

Așadar, nu toți specialiștii noștri au trebuit să înfrunte vitregiile Saharei. Unii prin natura specialității lor, de pildă o parte din inginerii care prelucrau și interpretau datele lucrărilor de cercetare geologică, au stat cufundați în noiane de cifre, în maldăre de hărți sau în fața mașinii electronice de calcul, fără ca prin aceasta aportul lor să fie mai puțin prețios, chiar hotărîtor, în reușita programului de asistență tehnică. Alții însă s-au avîntat în imensitățile de nisip, la Hassi Messaoud, la Im Amenas și în alte colțuri ale Saharei.

— Cum arată un asemenea punct de foraj în plin deșert, tovarășe inginer Turcu ?

— Să luăm, bunăoară, El Borma, la 300 km de Hassi Messaoud, spre frontiera tunisiană și cea libiană. Șoseaua spre El Borma este, din multe privințe, o pură ficțiune. Cîndva, un tractor și o lamă de buldozer au trasat direcția unui drum printre dune. Un drum neasfaltat, de nisip, pe care vînturile deșertului îl acoperă mereu. Pe aci doar șoferii beduini, care au făcut saltul de la cămilă la automobil, se încumetă să conducă, bazîndu-se pe un simț înnăscut al orientării în deșert. Bornele sînt despărțite, pe alocuri, de kilometri întregi, o pană de motor echivalînd, în unele cazuri, cu moartea prin sete. Cînd am ajuns eu acolo, trei algerieni care rămăseseră în pană cu automobilul lor se pierduseră și au putut fi găsiți doar cu elicopterul. Sonda propriu-zisă nu este situată, în mod obișnuit, lîngă vreun sat sau măcar cătun. O mînă de oameni în deșert. O dată pe săptămînă aterizează un avion și toată lumea se îmbulzește la aeroport, chiar dacă nu are nici o treabă, doar pentru a mîngîia cu ochii avionul, practic singura legătură cu civilizația. Munca este dură, epuizantă, din cauza condițiilor climatice.

Petrol și apă — două elemente capitale ale prosperității Algeriei. Alături de algerieni, specialiști români, acționînd în cadrul unor vaste programe de asistență tehnică, sînt prezenți pe ambele fronturi, în bătălia pentru petrol și în bătălia pentru apă. În fotografie, aspect din timpul construcției pe firul riului K'Sob, din estul Algeriei, a unui baraj de acumulare pentru irigații. Debit : 3 000 000 metri cubi de apă. Au participat constructori și utilaje românești.

Trei specialiști de-ai noștri au lucrat în acest avanpost al bătăliei pentru petrolul saharian. Pentru a prezenta o imagine justă, mă grăbesc să adaug că autoritățile algeriene, în colaborare cu „Rompetrol", au acordat cele mai bune condiții de recuperare și odihnă inginerilor și tehnicienilor români trimiși în puncte izolate. Cam la fiecare trei săptămîni, ei revin, pentru o săptămînă de recuperare, în unul din cele trei centre de pe coasta mediteraneană afectate acestui scop : la Boumerdès, lîngă Alger, la Oran și la Les Andalouses, lîngă Oran.

— În momentul de față — precizează inginerul Costel Moise, directorul adjunct al „Rompetrol"-ului — tocmai pe baza bunelor rezultate obținute în ultimii ani și a aprecierii cîștigate de specialiștii și instalațiile noastre în Algeria, formele de cooperare dintre cele două țări prietene se amplifică și se diversifică. În 1976 a fost semnat un important contract pe cinci ani pentru execuția de lucrări de foraj în Sahara cu instalații românești și cu echipele de tehnicieni corespunzătoare. Diferența față de perioada precedentă constă în următoarele : în loc de a vinde instalațiile noastre partenerului și a-i acorda apoi, la cerere, pe bază de contract, asistență tehnică, mergem de la bun început cu instalațiile și specialiștii noștri la fața locului, executăm toate lucrările pentru perioada stabilită — în cazul de față cinci ani — apoi „împachetăm" și ne întoarcem acasă, putînd folosi același utilaj și în alte părți de pe glob. Este o formă superioară de cooperare, asigurînd nu numai o mai bună valorificare a inteligenței tehnice românești, dar și o contribuție mai substanțială din partea noastră la avîntul industriei extractive algeriene. Pentru a da o idee asupra proporțiilor acestui nou contract, suficient să spunem că în momentul cînd, conform prevederilor lui, toate instalațiile noastre vor fi în funcțiune în Algeria ele vor constitui acolo echivalentul unei mari întreprinderi de foraj din țară.

— Amploarea care prin ea însăși ilustrează în modul cel mai convingător *eficiența* asistenței tehnice acordate de România socialistă statului african prieten — completează inginerul Turcu. Și să nu uităm că partenerul nostru are toate posibilitățile de comparație și evaluare, avînd în vedere că în Algeria activează specialiști în petrol din vreo zece țări. Tocmai în acest context putem afirma cu toată răspunderea că oamenii și instalațiile noastre au trecut cu succes examenul practicii. S-au remarcat inginerii Traian Blebea, Vitalian Danciu, Dumitru Șerbănescu, mecanicii Petre Jalbă, Nicolae Hornea, sondorii-șefi Constantin Amaricăi, Florentin Vladu și mulți, mulți alții. Specialiștii români au fost elogiați de conducerea societății „Sonatrach", de înalte oficialități algeriene. Aș vrea să profit de acest prilej pentru a sublinia deosebita competență tehnică a colegilor algerieni, relațiile de conlucrare rodnică, stabilite cu inginerii noștri.

Prezența românească în Algeria îmbracă și aspecte poate mai puțin cunoscute, dar cu o profundă rezonanță umană.

...Deb Deb, un sat de nomazi beduini, ocupă o suprafață de 200 kilometri pătrați, cît un mare oraș. Aici, la Deb Deb, specialiști români din cadrul „Rompetrol"-ului au forat cu o instalație românească T—50 și au recondiționat sonde de apă. Să nu mire participarea „Rompetrol"-ului la căutarea apei : în mod normal, aceiași tehnicieni care forează puțuri de petrol în pustiu forează și sonde de apă pentru alimentarea cu apă industrială. Și să nu uităm că pînza freatică se ascunde adînc sub dune, pînă la 1 200 m sub nivelul nisipului.

Grație eforturilor conjugate ale tehnicienilor de foraj români și algerieni, într-un sfîrșit a apărut apă și la Deb Deb. Pe măsură ce se înlocuia noroiul de foraj, lichidul dătător de viață își croia drum din străfunduri. Nu țișnind cu putere, ca o fîntînă arteziană, ci încet, încet, gîlgîind, parcă înaintînd cu greu spre suprafață.

Erau acolo șase români și zece algerieni, emoționați, cu ochii ațintiți asupra puțului, cu gîndul la viitoarea oază care se va crea în jur și care va permite, în sfîrșit, stabilizarea satului rătăcitor, crearea unui alt colț de civilizație în „Sudul fantastic", după cum spun înșiși algerienii. Nu a fost nici o festivitate (cel mai apropiat oraș de reședință, Oargla, se află la aproape 1 000 km depărtare !), n-au răsunat cîntece, nu s-au ținut discursuri. Doar o mînă de oameni în deșert, extaziați în fața unui fir de apă. Zece algerieni și șase români.

LIONEL NIȚESCU ■

MONDO UMANO ?

Strict autentic

Înainte de a spicui dintr-un articol mai amplu apărut în săptămînalul „Time", aflăm (dintr-o știre a agenției ANSA) că un magistrat din localitatea Aquila a sechestrat un număr de 162 de reviste cu caracter pornografic tipărite în Italia. Întrucît ele puteau fi achiziționate în voie de la chioșcurile de ziare din întreaga Italie, o serie de societăți au denunțat publicațiile „pentru obscenitatea evidentă și incontestabilă". Singular, gestul magistratului s-a bucurat de un ecou deosebit, fără a fi urmat, din păcate, de altele. Și acum, promisa revistă a presei care, credem, nu mai are nevoie de comentarii !

„...La Londra, cîntărețul Johnny Rotten („Putredul") scuipă auditoriul și țipă în gura mare : „Vă urăsc !" După o primă perioadă de succes care l-a adus pe ecranele televiziunii, lumea bună britanică a hotărît că și ea urăște cuvintele obscene, hainele ponosite și comportarea dezgustătoare a lui Rotten. Johnny și orchestra sa, al cărei nume obscen este de netipărit, nu mai au acces la radio și în sălile de concert britanice.

...La Hollywood, membrii unei asemenea orchestre, numită „Microbii", încearcă să salveze o seară monotonă, la barul „Whisky" mînjindu-se cu unt de arahide.

...La Boston, solistul grupului „Dead Boys" („Băieții morți") plonjează pe scenă ca o pasăre, în „bomba" numită „Șobolanul". Poartă o haină de piele, descheiată, și un tricou decorat cu zvastici. Se dedă la gesturi și „glume" de o obscenitate inimaginabilă.

...În Florida, impresarul Sidney Drashin declară că este o chestiune de timp pînă cînd invazia muzicii „punk" (scîrbos, dezgustător) va începe și aici. Afirmă el : „Compania noastră consideră că are să fie o mare afacere. S-a întins peste tot".

...La Tokio, Chicago și Paris, adolescenții se agită cuprinși de isterie și salută cu țipete exaltate sunetele zgomotoase, stridente adesea, brutale ale „rock"-ului scîrbos". De aproape un an, acest gen de așa-zisă muzică a proliferat în tavernele „rock" din marile orașe occidentale. În aceste spelunci a șoca este șic. Membrii orchestrelor și asculătorii lor se împopoțonează în maiouri și „blue-jeans" intenționat zdrențuite ; idealul este ca rupturile să fie prinse cu ace de siguranță. Emblemele de zvastică se asortează într-adevăr cu o asemenea costumație. La Londra, părul este adesea uns cu cantități mari de ulei, pieptănat în sus și vopsit în albastru, oranj și verde, sau într-o seducătoare combinație de două nuanțe. Urechile perforate pot fi împodobite cu ace de siguranță — unele făcute din aur sau argint.

Scenele au început să se umple cu un număr amețitor de grupuri și soliști ale căror nume evidențiază nihilismul și grosolănia care au inspirat această mișcare „culturală". „Ciocnirea", „Bolidul", „Dictatorii", „Strangulatorii", „Damnații" și „Richard-Iadul", cum își zice un cîntăreț „punk" din New York. Muzica face apel la instinctele primitive, animale, este un fel de strigăt al cavernelor.

Seymour Stein, de la compania de discuri „Sire Records", unul dintre campionii „punk"-ului, consideră că această muzică reflectă o stare de indiferență totală în rîndul tineretului. «Tinerii consideră că ei n-au avut nici un amestec în crearea haosului care este lumea noastră de astăzi și, de asemenea, ei nu au de gînd să facă nimic pentru a o face mai bună — fiindcă nu pot».

Ne oprim aici și mai precizăm doar că toate cele de mai sus sînt strict autentice.

PETRE NICOLAE ■

civice și spirituale ale acestui cartier modern. Zeci de mii de havanezi, tineri și vîrstnici, au participat și participă prin muncă patriotică la construcția orașului nou. Fiecare elev și student de altfel se poate mîndri că și-a petrecut cel puțin o vacanță în salopetă de constructor pe acest șantier.

Stăm de vorbă cu muncitorii și inginerii de aici. Ne vorbesc despre sarcinile lor prezente și despre cele viitoare, despre marile obiective economice ale actualului plan cincinal aprobat de primul congres al Partidului Comunist Cubanez. Toate orașele vor cunoaște o dezvoltare fără precedent. Ajutorul constructorilor, în ridicarea noilor construcții de locuințe și social-culturale, a noilor întreprinderi industriale, este — spun ei — producția pe care o asigură tovarășii lor din fabricile de ciment, pentru că cimentul este într-adevăr unul dintre cele mai necesare materiale de care are nevoie acum și în perspectivă Cuba socialistă. Se prevede ca în 1980, prin punerea în funcțiune a două noi și moderne întreprinderi, să se ajungă la o producție de 5 milioane tone ciment anual. Tocmai de aceea sîntem invitați să vedem o astfel de unitate economică.

Iată-ne, o zi mai tîrziu, la una dintre cele mai importante unități industriale din provincia Havanei : fabrica de ciment aflată în a doua etapă a dezvoltării sale. Roberto Leyva, directorul tehnic al întreprinderii, ne informează că înainte de revoluție, fabrica producea cam 300 tone de ciment pe an, Cuba neputînd fi considerată pe atunci ca țară producătoare de ciment. În anii din urmă însă fabrica s-a dezvoltat continuu furnizînd șantierelor de zeci de ori mai multe materiale de construcții, pentru ca la sfîrșitul cincinalului în curs să livreze anual circa 1 400 000 tone de ciment.

Cea de-a doua întreprindere cu acest profil pe care o vizităm se află în orașul Cienfuegos („O sută de focuri") aflată și ea în construcție și care în 1980 va produce 1 600 000 tone ciment anual. Inginerul Vidal Cabarrubia ne atrage atenția asupra unor macarale albastre înșiruite în perimetrul construcției : „Sînt utilaje românești, spune el, trimise aici în cadrul colaborării economice dintre țările noastre și ca ajutor frățesc în dezvoltarea industriei materialelor de construcții din țara noastră". Dealtfel, am întîlnit pe multe alte șantiere utilaje și specialiști români participînd la ridicarea noilor obiective economice ale Cubei socialiste. Obiective care, așa cum spuneam, împînzesc în acest cincinal harta țării prietene.

Într-adevăr, pe baza directivelor primului Congres al Partidului Comunist Cubanez se prevede ca în 1980 produsul social global să fie cu 34 la sută mai mare decît în 1975, ritm care va asigura dublarea puterii economice a Cubei în numai 11 ani. O intensă dezvoltare va cunoaște industria zahărului, ramură cu cea mai mare pondere în venitul național. Se prevede ca în 1980 producția de zahăr să ajungă la 8—8,7 milioane tone. Baza energetică va spori și ea în această perioadă cu circa 35 la sută, punîndu-se în producție unități energetice ce vor spori de 3 ori nivelul atins înainte de revoluție. Producția metalurgiei neferoase va crește cu cel puțin 90 la sută. Se vor produce 100 000 televizoare și 300 000 aparate de radio anual. Industria pescuitului va trebui să asigure recoltarea în 1980 a cel puțin 350 000 tone de pește. Industria chimică, industria alimentară, agricultura se vor înscrie și ele în aceleași ritmuri înalte de dezvoltare.

ROMULUS LAL ■

Jucătorii

La acest campionat atît de complicat un singur lucru a fost bun : că, de bine de rău, am putut constata că avem, dacă nu multe formații bune, destul de mulți jucători foarte buni. Recentele clasamente publicate, între care unul al revistei acesteia, au stabilit, după mai multe criterii, o oarecare ierarhie.

Aici ar fi de discutat ce înseamnă un jucător valoros : cel care marchează sau cel care creează ? S-a observat astfel, de la o vreme, că marchează mai mult jucătorii din linia de mijloc decît înaintașii de meserie. Lucrurile își au explicația lor : dacă ai un Cruyff sau Gerd Müller, atunci poți să-l ții și în linia din față pentru că el tot va marca.

Dar să ne întoarcem la ierarhia jucătorilor. După revista **Luceafărul**, Dudu Georgescu ar merita o coroană specială în afara celei de-a doua Ghete de aur ; după **Flacăra**, Ștefănescu de la **Universitatea Craiova** ar fi jucătorul care a strălucit cel mai mult în acest an. După noi, dreptate au ambele reviste. Dudu Georgescu a marcat 47 de goluri numai în campionatul anului acesta, ceea ce este o cifră record și pentru Europa. Deci, locul întîi în clasament este binemeritat. Judecînd lucrurile și altfel, și clasamentul revistei noastre este real. Aici au intrat în socoteală nu atît eficacitatea pe goluri cît constanța formei lui Ștefănescu care, este foarte adevărat, a fost jucătorul ce s-a impus de la joc la joc în campionatul recent încheiat. După mine, un alt jucător care ar putea să fie premiat pentru regularitatea formei sale ar fi Cheran de la Dinamo. În discuție, pe această temă, ar mai intra Bölöni și Vigu precum și Antonescu de la F.C. Constanța. Ce facem cu Mulțescu, cu Balaci, cu Simionaș, cu Romilă, cu Dumitru și cu alții pe care încă nu-i numim ? Aici clasamentul devine complicat. Cred că locul al doilea, al treilea și al patrulea ar trebui disputat între cei numiți mai sus, mai puțin Dumitru care, anul acesta, a fost inegal. Capriciile de formă se datoresc multor cauze : iată că pînă acum, în ordinea preferințelor noastre, nu a apărut, de pildă, Sătmăreanu II, jucător de națională, dar nu atît de egal cu sine însuși ca Antonescu, dacă e să luăm stoperii. Nu apare în acest clasament Sameș care a făcut jocuri excelente la națională, cel puțin anul acesta, dar la club nu-l un jucător care strălucește, Troi și Crișan, Zamfir și cu Marcu — și ei, luați individual, plini de calități — nu se înscriu pe lista celor mai buni jucători ai anului ; dacă Zamfir și Crișan au mai arătat cîte ceva la națională, atunci nu putem vorbi despre același lucru la cluburile lor.

Ar mai fi de semnalat jucători care răsar între care l-aș numi pe Cîrțu de la Universitatea Craiova, pe Bucu de la Politehnica Iași, pe Zamfir de la F.C. Constanța, un puști de 15 ani, Giolgău care a jucat destul de puțin la Craiova ca și Irimescu, alte două speranțe. N-au confirmat în schimb Cămătaru și Țicleanu de la același club, și ei speranțe, dar care n-au fost întrebuințați destul.

În sfîrșit, jucători despre care s-a vorbit bine, dar nu întotdeauna : Angelescu și Economu de la Corvinul. Un loc în acest clasament l-ar mai avea și Stoica de la Steaua și încă vreo alți cîțiva pe care probabil că noi i-am uitat.

Concluzia este că jucători buni se găsesc. De obicei, ei promit foarte mult la început, se plafonează repede însă, nu se țin de antrenament și nu-și respectă talentul. Rare cazuri ca Dembrovschi și Antonescu, oameni care ar merita să fie citați pentru consecvența lor în pregătirea sportivă. Despre ceilalți, n-avem nimic de spus.

EUGEN BARBU ■

Cu 6,88 m, Alina Gheorghiu a cîștigat, detașat, primul loc.

Maricica Puică a învins clar, aminind pentru altă dată doborîrea recordului la 3 000 ce părea la un moment dat serios amenințat.

Fotografii de AUREL NEAGU ■

Atletele noastre s-au calificat în finala „Cupei Europei"

Pentru a treia oară consecutiv, dar mult mai convingător decît în anii 1973 și 1975, reprezentativa feminină de atletism a României și-a cîștigat dreptul de a participa la finala „Cupei Europei", ocupînd locul al II-lea în semifinalele disputate, duminică după-amiază, la București, după puternica echipă a Uniunii Sovietice. Într-o competiție dintre cele mai alese, adunînd la start atlete din 8 țări, sportivele noastre s-au comportat remarcabil, confirmînd poziția fruntașă a atletismului românesc în Europa și înaintînd promisiuni din tre cele mai ferme pentru finalele — grupa A — ce urmează să se desfășoare la Helsinki.

Mai mult decît mulțumitor, bilanțul fetelor vorbește de la sine : 6 victorii, 4 locuri secunde și 1 loc III, cu o mențiune specială pentru cursele de semifond în care Natalia Mărășescu (pe 1 500), Ileana Silai (pe 800) și Maricica Puică (pe 3 000) și-au depășit clar adversarele, înscriind timpi în preajma recordurilor mondiale. La 36 de ani, Ileana Silai se arată, de la o cursă la alta, într-un progres uimitor, prin succesul de duminică ea devenind singura alergătoare din lume care a acoperit anul acesta 800 de metri sub 2 minute în concursuri consecutive ! Victorii notabile au înregistrat și săritoarele Alina Gheorghiu și Cornelia Popa, prima sărind în lungime foarte aproape de recordul de referință al fostei campioane olimpice Viorica Viscopoleanu. Statistica arată că săritura cea mai slabă a Alinei Gheorghiu a depășit cu 20 de centimetri performanța maximă a celei de a doua clasate, ceea ce, firește, vorbește de la sine despre marele progres făcut în ultima vreme de atleta noastră. La sulița prin cel mai bun rezultat al său din acest sezon pe care-l dorim cît mai repede confirmat, Eva Zörgö și-a întrecut adversarele, aducînd puncte prețioase reprezentativei țării. În condițiile în care, meteahnă mai veche, sprinterele au rămas datoare cronometrelor și numerosului public, se cuvine subliniată comportarea onorabilă a Doinei Bădescu, a Elenei Tărîță, a ștafetei de 4 × 400 și a Valentinei Groapă. Mai mult așteptam de la Argentina Menis, ale cărei calități fizice deosebite o recomandă pentru performanțe superioare.

ANDREI GEORGESCU ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Daciada, duminică, 17 iulie 1977

Brăila: înot și fotbal

O duminică bîntuită de tot soarele Bărăganului și de copii. 400 de copii școlari din 20 de școli generale, școli sportive și licee cu program de educație fizică din țară au venit la Brăila să se întreacă, timp de patru zile, în cadrul Concursului republican de înot ● De ce la Brăila ? Organizatorii concursului au pus la dispoziția participanților toate condițiile necesare unei bune și pasionante întreceri sportive ● Concursul se înscrie în planul de activitate al „Daciadei", manifestare sportivă de masă, și pînă în această a patra zi de întreceri au fost corectate 17 recorduri republicane ● Profesorul Vladimir Simionescu, inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului, ne spunea că „această întrecere este cea mai puternică ediție din toate cîte s-au desfășurat pînă în prezent. La toate probele s-au stabilit noi recorduri". Apoi se remarcă valoarea de masă a participanților. Adică au fost probe la care rezultatele celor 8 finaliști au fost superioare rezultatelor cîștigătorilor edițiilor anterioare ● Faptul se datorește negreșit antrenorilor care pregătesc acești copii și din care citățm, la întîmplare, pe profesorii Nicolae Tat, București, Felix Heitz, Brăila, Ion Suster, Reșița, Rodica Hușțiuc, Galați.

În cadrul aceleiași largi manifestări, „Daciada", tot la Brăila s-a desfășurat un campionat fotbalistic de selecție la care au participat toate echipele de fotbal din județ. Duminică s-a desfășurat finala. „Scopul campionatului, ne mărturisea Robert Cosmoc, noul antrenor al echipei F.C. Brăila, a fost de a descoperi elementele valoroase locale, capabile de promovare în echipele divizionare B și C, pentru a se mai renunța la «importul» de jucători."

— „A"-ul nu vă interesează ?, întreb eu.

— Ei, ne interesează, dar deocamdată nu ne pronunțăm.

— Ați depistat jucători care merită promovarea ?

— Două-trei nume am reținut deja, dar acest campionat m-a ajutat pe mine să-mi fac o imagine de ansamblu despre potențialul fotbalistic al județului. Săptămîna aceasta vom mai organiza încă trei meciuri de selecție.

Cine știe dacă speranțele fotbalului brăilean nu se vor ivi tocmai dintre sutele de tineri care se întrec acum sub ochii selecționerilor.

NICOLAE GRIGORE ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Primele succese românești la Jocurile mondiale ale surzilor

Duminică dimineața, pe stadionul Dinamo, a fost declarată deschisă cea de a XIII-a ediție a Jocurilor mondiale ale surzilor. Spectatorii, prezenți în număr mare, au salutat cu aplauze prietenești pe cei peste 1 500 de participanți, sosiți la București din 32 de țări ale lumii, spre a se întrece la 12 discipline.

În aceeași zi au început, pe diverse arene și stadioane ale Capitalei, competițiile, participarea reprezentanților noștri debutînd sub auspicii favorabile. Astfel, trăgătorul Gheorghe Vasilescu a cîștigat proba de pușcă liberă, 60 de focuri culcat, devenind primul campion mondial al actualei ediții, fiind totodată cel de al doilea sportiv român care reușește să obțină titlul suprem în istoria a 53 de ani a J.M.S. Remarcabil au debutat și alți reprezentanți ai României, fotbaliștii întrecînd cu 4—0 Argentina, voleibaliștii cu 3—1 Italia, iar voleibalistele — de la meciul cărora vă oferim imaginea noastră — surclasînd echipa Olandei, în fața căreia a cîștigat cu 3—0. La ora la care revista noastră intră la tipar, cea de a XIII-a ediție a Jocurilor mondiale ale surzilor se află în plină desfășurare.

Fotografie de S. BAKCSY ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

O drastică sancțiune a federației de handbal, egală cu o mare gaură în apă...

Campionatul divizionar A de handbal masculin s-a încheiat de cîteva săptămîni. Dintre cele două echipe care au retrogradat, una a reprezentat pentru handbalul nostru mai mult decît un nume. Este Universitatea București. Această formație, îndrumată de antrenorul emerit Eugen Trofin, ani la rînd s-a numărat printre cele mai bune teamuri, dînd de furcă tuturor colegelor de întrecere, dar mai ales celor ce țînteau la titlu. În plus, ea a furnizat — ani în șir — celorlalte echipe, handbalului românesc, serii întregi de talente. Voina, Cosma, Ștef, Goran, Samungi, Kicsid, Gațu sînt doar cîteva exemple.

Am întrebat la clubul universitar de ce echipa a părăsit prima divizie. Ne-a răspuns, cinstit, critic și autocritic, conf. univ. E. Trofin. „De-a lungul anilor echipa noastră a fost pilonul cluburilor-fanion ale handbalului românesc. Am dorit totdeauna (și dorim și-acum, în continuare) să contribuim la progresul acestui frumos joc sportiv. Retrogradarea se datorează mai multor cauze. Unele țin de noi, altele nu ! Trebuie să spun că din lipsă de timp eu nu m-am mai ocupat în paralel și de echipa de juniori, și de aceea la „U" ne-au cam lipsit în ultima vreme tinerii jucători. N-aș vrea să trec cu vederea nici absența mea de la cîrma formației în perioada acumulărilor și chiar a campionatului. Din ianuarie și pînă în septembrie 1976 am fost la dispoziția F.R.H. și la conducerea tehnică a echipei Canadei. Situația precară a secției noastre, dar și a altor secții similare cu noi din punct de vedere organizatoric, are însă o explicație care ar trebui să pună pe gînduri pe toți cei ce doresc binele handbalului nostru. Este vorba de o tristă realitate : tot mai mulți tineri pun acum pe primul plan rezolvarea materială a problemelor lor și abia după aceea realizarea lor sportivă și profesională. În acest fel cluburile cu posibilități aleg calea cea mai simplă dar sigură pentru recrutarea de talente, lăsînd pe planul secund creșterea în pepiniera proprie a unor autentice valori. Ca pedagog cred că oferindu-le tinerilor satisfacții materiale pentru reușite în sport nu le facem servicii, ci dimpotrivă. Ca antrenor, socotesc că și handbalului românesc i se aduc astfel deservicii. Nu-i mai puțin adevărat că noi am retrogradat și pentru că unele echipe au cîștigat o serie de meciuri cu alte arme decît cele ale sportului și sportivității. Un elocvent exemplu ar fi ceea ce s-a întîmplat la Iași".

★

Cu două zile înaintea meciului dintre „U" București și Gloria Arad, jucătorul Constantinescu Gelu (de la Gloria) îl contactează pe Cornel Banciu, portarul echipei „U". Apoi, de față cu jucătorul Omescu (tot de la Gloria), îi propune bucureșteanului suma de 2 000 (două mii) lei în schimbul victoriei arădene. Banciu promite să dea răspunsul a doua zi. În ziua meciului, Gelu îl așteaptă pe Banciu în drumul spre sală și pentru că acesta era cu doi coechipieri (M. Marinescu și T. Gabriel), îl ia de o parte și îi repetă propunerea cu mențiunea că suma o va primi după încheierea partidei. Banciu nu acceptă decît banii înainte. Gelu cere atunci un răgaz pentru a discuta cu „ai lui". La sală, după ce se pare că discutase cu cei ce-l îndemnau și finanțau, îl cheamă pe Banciu în W.C. și îi înmînează un plic (cu antetul Întreprinderii Gloria !) în care suma promisă era întreagă. Se despart, dar Banciu dă plicul vicepreședintelui clubului „U" iar acesta, după ce face monetarul, îl dă antrenorului federal Niculae Nedef, de față fiind și un reprezentant al C.N.E.F.S., Gheorghe Lupan. A urmat meciul în care Gloria a ieșit victorioasă la un punct diferență (în paranteză fie spus, martorii oculari înclină să creadă că este mai mult decît posibil ca bani să mai fi primit și alți coechipieri ai lui Banciu, într-atît de slab au jucat)... După încheierea partidei, clubul „U" a făcut și înaintat federației un memoriu și totodată a comunicat verbal antrenorului echipei arădene că cei 2 000 lei se află la un membru al Biroului federal.

Știți ce face Federația ? Intrunește abia după trei săptămîni comisia de disciplină, cheamă în fața ei de la „U" doar pe Banciu, iar de la Gloria pe Constantinescu și pe antrenorul echipei, Wegeman Roland, și hotărăște **suspendarea de la orice activitate, începînd cu 15 U 1977, pînă la încheierea anchetei F.R.H., a jucătorului Constantinescu.** După mai bine de trei luni de... anchetă, timp în care nici de această dată de la „U" nu a fost nimeni chestionat, F.R.H. îi scoate „acarul Păun" pe Gelu C. și aplică celorlalți factori o sancțiune mai mult simbolică. Iată cum sună hotărîrea publicată în Buletinul informativ al F.R.H. nr. 10/1977 : „La jocurile din turneul de

sală al campionatului R.S.R. categoria A masculin de la Iași — februarie 1977 — jucătorul Constantinescu Gelu (Gloria Arad) a oferit o sumă de bani unui jucător de la „U" București în vederea favorizării de către acesta a rezultatului final al întîlnirii. În urma anchetei efectuate, Biroul federal a stabilit următoarele măsuri disciplinare : — jucătorul Constantinescu Gelu este sancționat cu suspendarea pe viață din orice activitate sportivă oficială (exclus din viața sportivă) ; — secția de handbal Gloria Arad și antrenorul ei sînt sancționați cu avertisment pentru lipsuri în educarea și comportarea sportivilor proprii".

Recitind hotărîrea veți zice că ea este de aplaudat. Dar iată ce face Biroul federal. Neamintind suma pusă în joc, ne lasă să înțelegem că ar fi vorba nu de două mii de lei, ci de 200—300, pe care-i avea și Gelu C. la el și pe care, din dorința de a mai juca în divizia A cu echipa lui, i-a făcut cadou unui jucător de la „U". Așa s-ar și explica „clemența" în cazul celorlalți factori cu răspunderi de la Gloria. Sancțiunea nu este deosebit de severă nici în cazul „drasticei" suspendări pe viață, pentru că unul cunoscător ea îi apare ca tautologică : F.R.H. scoate la pensie un pensionar, Gelu C. fiind rezerva rezervelor la echipa lui, iar vîrsta (peste 30 de ani) recomandîndu-i pentru retragerea din activitatea sportivă de performanță.

Este totuși de la sine înțeles că Gelu C. nu a avut atîția bani de aruncat din buzunarul lui, cum este la mintea oricui că el nu a acționat de unul singur. Iar dacă Gelu C. este vinovat, atunci, în aceeași măsură, se fac vinovați și cei ce i-au indemnat, și cei ce i-au procurat banii. De asemenea, este surprinzător că Biroul federal — care declară mereu sus și tare că dorește ca în handbal astfel de întîmplări reprobabile, de mentalități dăunătoare să nu mai existe — nu a cerut tuturor secțiilor de handbal să dezbată cele petrecute în turneul de la Iași. Era și de așteptat ca în toate colectivele în care trăiesc, muncesc și învață handbaliști să se discute și să se acționeze pentru a se înțelege necesitatea respectării în întregime a normelor etice și echității socialiste.

Fără îndoială însă că faptele puse în discuție ridică încă multe alte probleme. Despre măsuri, să notăm — pe scurt — că ar fi absolut necesar, și timp mai este încă la dispoziție, ca Biroul federal al F.R.H. să nu se oprească la jumătățile de măsură cunoscute. Pentru restabilirea climatului de muncă și disciplină, a ordinii și seriozității în handbalul nostru este de datoria factorilor investiți cu răspunderi în mișcarea noastră sportivă să analizeze întreaga desfășurare a ultimului tur al diviziei masculine ; să facă o anchetă serioasă asupra celor întîmplate la Iași și totodată să ceară organelor justiției să intervină ; să tragă la răspundere pe antrenorul formației și pe ceilalți activiști ai secției de handbal de la Gloria Arad, ajungînd pînă la excluderea lor din viața sportivă ; să amendeze cu retrogradarea în divizia secundă întreaga formație arădeană. Cale de mijloc nu există. Numai astfel, prin măsuri și hotărîri drastice, dar oneste, se poate asigura progresul pe mai departe al handbalului nostru.

I. NOVAC ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

IN OBIECTIV : ECHIPE FĂRĂ „NUME"

Pandurii Tg. Jiu — o așteptare de 30 de ani!

Pe harta fotbalistică a țării există orașe mari și orașe mici. Dar există totodată orașe în care pasiunea pentru fotbal e în mare scădere — să luăm exemplul municipiului Cluj-Napoca, sau al Pitești-ului, sau al Galați-ului dacă vreți, și așa mai departe — cum, de asemenea, există o mulțime de orașe mai mici în care pasiunea pentru fotbal se află în mare creștere. Aici, pentru că vom face o investigație mai de durată, nu numai că vom aminti cîteva nume, dar le vom și studia de aproape, încercînd să depistăm acele resorturi interne care-i fac pe iubitorii de fotbal din Tîrgu Jiu, Sinaia, Cîmpulung-Muscel, Reghin sau Botoșani să se înghesuie duminică de duminică în arena echipei favorite într-un număr care de multe ori depășește asistența unei partide de primă divizie... Aici, la confluența dintre sportul de masă și cel de performanță, pasiunea pentru evoluțiile echipelor **mici** capătă adesea sensuri dintre cele mai nobile, legînd numele unui oraș de sportul cu balonul rotund mai mult decît o reușesc de obicei un F.C.M. Galați, un C.F.R. Cluj-Napoca sau chiar o anume echipă Progresul București, care rămîn departe de a putea simboliza ceva pe harta fotbalistică la care ne-am referit. Numele amintite, mărturisim, nu au fost luate la întîmplare — ba dimpotrivă. Este vorba de echipe nou promovate în a doua divizie a țării, de regulă după mulți și lungi ani de așteptări infructuoase. Dar, se spune, cu cît așteptarea este mai lungă, cu atît satisfacția reușitei este mai deplină ! Pentru astăzi, ca început, **Pandurii Tîrgu Jiu — județul Gorj.**

★

Orașul Tg. Jiu n-a avut pînă anul acesta echipă în divizia secundă a țării. E drept, imediat după război în țară se înființaseră pe lîngă prima divizie a țării, un fel de campionate zonale, echivalente într-un fel cu divizia B de azi. „Pandurii" a făcut parte dintr-o astfel de „zonă", dar atunci cînd s-au alcătuit primele serii oficiale pentru a doua divizie, Gorjul n-a mai avut reprezentant — rămînînd mereu cu speranța unei promovări care, iată, acum se împlinește după exact trei decenii de așteptare. În cele două campionate care au precedat actuala lor promovare (1974—1975 și 1975—1976), „Pandurii" a terminat de fiecare dată pe locul secund în serie, fiind întrecută „la potou", mai întîi de Minerul Motru și apoi de Minerul Lupeni. În campionatul 1976—1977, echipa gorjeană nu a debutat chiar cu dreptul, fiindcă în chiar primul meci de campionat a terminat la egalitate (1-1) cu Unirea Drăgășani, și încă pe terenul propriu. A urmat însă imediat o analiză severă, s-au stabilit responsabilități și sarcini sporite pentru fiecare membru al conducerii echipei și s-a creat, ca urmare, o adevărată emulație spre promovare, stîrnită, acum se poate spune, de „dușul rece" din prima etapă ! Cu toate acestea, Pandurii Tg. Jiu a încheiat turul campionatului abia pe locul al doilea, la un punct de marea sa rivală, echipa C.S.M. Drobeta-Tr. Severin. În pauza dintre tur și retur, cunoscutul Titus Ozon l-a înlocuit pe antrenorul de pînă atunci, instructorul Aurel Stănescu, care a devenit antrenor secund al echipei. De asemenea, la Tîrgu Jiu a sosit cea mai importantă piesă (la ora actuală) a echipei, tînărul ex-craiovean Pițurcă, un jucător foarte dotat și care, dealtfel, a și jucat cîteva meciuri în prima divizie a țării ! Victor Pițurcă a devenit în curînd „vedeta" echipei gorjene și, în același timp, marea simpatie a suporterilor din orașul lui Brâncuși. În finalul campionatului, „Pandurii" a terminat cu nu mai puțin de cinci puncte avans în fața echipei din Drobeta-Tr. Severin, de fapt un alt oraș ahtiat după o re-promovare pe care o așteaptă de ani de zile. Iată palmaresul formației gorjene :

30	21	6	3	61—16	48

Cu alte cuvinte, 21 de victorii, 6 meciuri nule și numai trei înfrîngeri, dintre care două în turul campionatului (în deplasare, cu C.F.R. Craiova și Minerul Motru) și una singură în retur (la Unirea Drobeta-Tr. Severin, tot pe teren advers). În meciurile directe cu C.S.M. Drobeta-Tr. Severin, „Pandurii" a terminat la egalitate (1-1) în deplasare și a cîștigat cu 1-0 pe terenul propriu, în retur, după un meci care a entuziasmat întreaga asistență. De asemenea, 61 de goluri marcate (golgeter Victor Pițurcă, deși el a jucat numai în retur !) și numai 16 primite, deci cîte unul singur la două meciuri... Între jucătorii de bază ai echipei din Tîrgu Jiu se cuvine să-i amintim pe portarul Papuc, fundașii Mladin (căpitanul echipei), Nanu și Stircu, mijlocașul Zuică, extrema Băluță și, bineînțeles, „virful" Pițurcă.

Iată deci condițiile în care orașul de 80 000 de locuitori care este la ora actuală Tîrgu Jiu și-a văzut visul cu ochii : reprezentarea în a doua divizie fotbalistică a țării. Echipa are la ora actuală o excelentă bază materială (un stadion de 10 000 de locuri, mai mereu arhiplin dealtfel, două terenuri de antrenament, o sală polivalentă, cu 1 000 de locuri, de curînd inaugurată și care va putea fi folosită pentru antrenamentele de iarnă etc.), este destul de tînără și capabilă de progrese mai mari. Cu unele întăriri în cadrul formației de bază, Pandurii Tg. Jiu poate deveni — așa cum anticipau suporterii ei încă înainte de încheierea campionatului — un adversar redutabil pentru orice echipă, chiar dacă această echipă se întîmplă a se numi, de exemplu, Rapid — viitoarea sa adversară de serie...

DUMITRU GRAUR ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Vacanțele bunicilor

PĂTIMAȘII DE LA BALTA ALBĂ (1846)

Să enumerăm cîteva dintre stațiunile de vacanță de la noi, cu începuturile lor modeste și — mai ales — pitorești, așa cum le aflăm din ziarele și revistele anilor respectivi, care ne dau răspunsul la întrebarea : Cum își petreceau bunicii vacanțele ?

Despre lacul cu ape minerale aflat pe moșia logofătului Constantin Bălă-

ceanu, la Balta Albă, din județul Brăila, ziarele bucureștene scriau, în luna iulie 1846 : „Numărul pătimașilor (adică al bolnavilor) care-și caută alinarea suferințelor acolo, a trecut de cinci mii și mulți s-au vindecat chiar și de boala dropiei. Acum s-au mai pregătit 40 de odăi și încă o ospătărie" Renumele acestei stațiuni balneare va ajunge, după opt ani, dincolo de hotarele țării, revista franceză „L'Illustration" publicînd, în august 1854, un lung articol, însoțit de un desen al lui Theodor Aman, despre „Lacul și plaja de la Balta Albă din România, care a început a fi vizitat acum și de străini".

UMOR INVOLUNTAR

De-ale bălții

Dinți subțiri, tăioși ca briciul,
Dolii grele cern pe baltă.
Și-află-n lama lor supliciul
Peștișori nevinovați
Pe cînd știuca vajnic saltă
Visînd noi sacrificați.

Nemișcată stă în stuf
Ochiul doar e pîndă trează ;
Parcă-i lemn pictat
Dar, uff !,
La un invizibil semn
Tulbură calma amiază
Acest lemn —
Al bălții lup.

Ce mai probă de vitează,
Ce trufii fără egal,
Cînd începe să foreze
Lacul botul de metal !
Un simbol e de curaj
Pe al apelor tangaj.
Cît orgoliu —
Cînd săgeată stufărișul —
Poartă-o știucă !
Ce visează, fără pată
Pare pentru toți cei care
Din eroare
Nu știu că
Este lașă și cînd mușcă.
Prea cumplita răpitoare
Cea mai „cea mai" dintre toate
Poate-n moarte să coboare
Prada numai... pe la spate
(Nu din milă, se-nțelege,
Crima n-are nici o lege
Ci din simplă lașitate)

Morala :

Și curajul e-o minciună
Citeodată, nu-s povești,
Depinzînd din care parte
Și cu ce ochi îl privești.

NICULAE DRAGOȘ ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Despre străzi, lucruri și sentimente

Iată o carte plină de virtuți. E compusă cu răbdare și măiestrie, acțiunea merge abrupt, stilul e pe înțelesul tuturor. Cît despre sentiment, el o brăzdează adînc, atît în lung cît și pe diagonale. Dacă, pe măsură ce mergem la miezul ei, avem unele nedumeriri față de acest obicei al autorilor de a ordona cuvintele după alfabet, ne dăm pînă la urmă seama că numai astfel puteau să facă să palpite de viață indispensabila tipăritură.

Cartea se cheamă *Ghidul străzilor municipiului București*. Sînt pagini peste pagini care lucrează direct asupra emoțiilor cetățeanului. Puțini știu, probabil, că pot compune o cerere în căsătorie pe Strada Prevederii și una de divorț pe Strada Regenerării (sau invers). Că se află și o Intrare a Distincției, ceea ce, desigur, nu poate decît să ne miște. Cum tot spre a ne mișca e și Strada Dulcișei. Lipsesc unele simțăminte mai noi cum sînt: angoasa, anxietatea, exultația, ebuliția, eclatațiunea, claustrofobia etc. În compensație, expresia se înviorează și se îmbogățește substanțial în momentele de mare jubilațiune tehnică. Apare ca firesc să avem străzi ale Atomului, Atmosferei, Azbestului, Azotului, Barometrului, Bauxitei, Bazaltului, Betonului, Buretelui, Bitumului, Cablului, Caolinei ș.a.m.d. O șansă pentru cititor ar fi trecerea la probleme mai complicate, apropiate sensibilității noastre. De pildă, se simte nevoia unei Străzi a Bisulfitului de calciu, a Acidului dezoxiribonucleic. O realitate care, de asemenea, nu poate să lipsească sînt aminoacizii, apoi, instrumentele moderne de orientare. Să ne oprim puțin la chestiunile pe care le ridică existența unei Străzi a Cablului. Știu oare tovarășii care muncesc la împrospătarea nomenclatorului stradal că la Ploiești se fabrică o gamă largă de cabluri metalice împletite, tensionate, simple, duble, cvadruple, cu sau fără miez de oțel, ca să nu pomenim decît de cele mai simple sub raport tehnic ? Se vădește că nu știu. Aceeași modestie, în ciuda unei imaginații disciplinate, prevăzătoare, pline de dulcișie, transpare în botezarea unor străzi dinspre marginile urbei. Avem Intrarea Cifrelor, Intrarea Comutatorului, Intrarea Condensatorului, Intrarea Difuzorului. Dar dacă e vorba de condensator uscat (variabil) sau electrolitic nu se specifică nimic. Cît despre Intrarea Difuzorului, aici chestiunea e delicată. S-ar putea crede că e vorba de un difuzor artizanal, de unul autohton ori din import, s-ar putea crede orice. Trăim un veac al preciziei. Sînt oameni care au norocul să locuiască pe Strada Racordării, a Sintezei, a Agrafei, a Prilejului, a Apropierii dar nicăieri nu se spune cine de cine se apropie, despre a cui sinteză e vorba, dacă racordarea se petrece în plan sufletesc sau în plan orizontal, dacă agrafa e ordinară, din cele cu două bucăți la leu sau e o piesă istorică. Și asta, repet, într-un secol al nuanței, al lucrului bine circumstanțializat.

Evident, Ghidul străzilor rămîne, în ciuda mărunțelor noastre observații, o pildă de metodă, o lectură agreabilă, pe alocuri cu un umor sănătos, constructiv, aplicat, tonic și uneori entuziast.

ION POPESCU ■

(pseudonimul literar al lui Popa Ionescu)

Strada Lecturii, 275 (din Strada Învierii, prin Strada Galenei, prima la dreapta pe Butonului)

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Salonul tinerilor caricaturiști

Simbătă 16.VII.1977 în holul hotelului din Costinești a avut loc deschiderea expoziției „Salonul tinerilor caricaturiști, ediția a II-a", expoziție organizată de pagina „Racul" a revistei „Flacăra" și comitetul U.T.C. presă-tipărituri. Sînt prezenți în expoziție 28 de caricaturiști, cu aproape 100 de lucrări, respectiv : Anton Dragoș, Gh. D. Constantinescu, Dénes Molnér, Mihai Pinzaru-Pim, Ando, Rudi Schmüchle, N. Viziteu, Sorin Postolache, I. Vlăsceanu, Dan Ioniță, Marian Oproiu, Aurel Ștefan Alexandrescu, Relu Ioniță, Mihai Barbu, Ion Barbu, Petre Botezatu, Raul Țiganu, Mariana Șerban, C. Chiriloaie, Vlad Gheorghiu, Marian Crețu, Mihai Boacă, Leonte Năstase, Dorin Damaschin, Gh. Mitroiu, Petre Luca, Daniel Ionescu și Timotei Nădășan.

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

MIRON DINULESCU ■

„Important şi la noi, ca pretutindeni, este omul. Nu cel abstract, ci cel cu nume şi cu prenume"

— Aţi participat, în ultima vreme, la două evenimente de excepţională însemnătate în viaţa ţării — Plenara Comitetului Central al partidului şi Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale, din 28—29 iunie, şi Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi. Aţi luat cuvîntul şi la Plenară, şi în plenul Congresului, v-am citit intervenţiile în ziare. V-aţi aflat, cu alte cuvinte, într-o poziţie de proeminenţă, într-o situaţie privilegiată, din care faptele — şi ideile — se văd bine. Ce impresie vă domină, ce vi s-a impus cel mai mult, urmărind dintr-un astfel de unghi desfăşurarea acestor evenimente ?

— Sînt încă sub impresia puternică, proaspătă, a cuvîntului secretarului general al partidului, rostit la Plenară, şi a amplei expuneri făcute la tribuna Congresului, în faţa celor peste 10 000 de participanţi la marele forum al muncitorimii române. Ce mi s-a impus cel mai mult ? Modul în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, întreprinzînd o analiză profundă, exhaustivă, a unui moment (actualul stadiu) al dezvoltării economico-sociale a României, a problemelor cardinale ale înaintării noastre, a transformat analiza, ca totdeauna, într-un document de însemnătate istorică, într-un amplu program al noului, într-un sistem de idei a căror eficienţă practică este şi una imediată, este şi una de durată. O astfel de analiză te înarmează cu toate armele, pentru toate luptele ce te aşteaptă, cu toate cheile, pentru toate porţile ce se interpun între tine şi viitor şi, în acelaşi timp, îţi suscită capacitatea de muncă, de gîndire, de inovaţie, de imaginaţie, te invită să-ţi spui propriul tău cuvînt, te invită la dialog.

— Concret, la „Electroputere" ?...

— Concret, referindu-mă la „Electroputere" şi la întreaga noastră centrală, aş putea vorbi despre vizitele secretarului general al partidului, începînd cu prima zi de lucru din acest an, cu îlmineaţa de 3 ianuarie, ca despre momente care, prin consecinţe, s-au constituit ca tot atîtea momente-cheie, determinînd importante mutări — de accent sau de centru — ale activităţii noastre.

— În 1974, „Electroputere", îmi amintesc, mergea prost. Secretarul general al partidului a venit atunci în uzină.

— ...Şi a întreprins una din acele atente, complete şi intransigente analize, care-i sînt proprii, o analiză la obiect, o analiză la cauză, vădind o excelentă cunoaştere a realităţilor, o analiză care, prin forţa ei de pătrundere în miezul lucrurilor, ca şi prin soluţiile practice adoptate atunci, la faţa locului, a determinat un reviriment pe toate planurile. Succesele noastre de azi (fiindcă astăzi avem succese !) îşi au rădăcinile în acele zile. „Zile fierbinţi", zile de funcţionare „cu toate focurile" a armei criticii, zile în care nici o neregulă n-a fost cruţată, dar, în acelaşi timp, zile de dialog fertil, deschis, tovărăşesc, comunist, incitînd propria noastră gîndire, propriul nostru aport la îmbunătăţirea situaţiei.

— Un astfel de dialog —sau stil de lucru —se practică şi la dv., la nivelul centralei ?

— Eu zic că da.

— Concret, cum ? Cînd, să zicem, i-aţi criticat ultima oară pe cei din subordinea dv. ? Dar pe cei de „deasupra", din minister, din forurile centrale ? Cînd v-aţi făcut ultima oară autocritica ?

— Pe cei din subordine, prin forţa lucrurilor, îi critic zilnic... În şedinţe sau între patru ochi. Pe cei „de deasupra", cum ziceţi dv., îi critic (viaţa, experienţa m-au învăţat aşa...) nu atît între patru ochi, nici între şase sau opt, ci în şedinţe mai largi, în dezbateri de forum sau de organism de decizie, într-un cadru care, prin rostul lui şi prin funcţiunile lui, e obligat să ia act, e obligat să ia o poziţie faţă de criticile, observaţiile sau sugestiile mele .Ultima oară am făcut-o în plenul Congresului, arătînd, de pildă, printre altele, că legăturile directe ale centralelor (este şi cazul nostru, al Craiovei !) cu organele centrale şi de sinteză sînt limitate, ca efect al actualei metodologii de lucru, arătînd, de asemenea, că ministerele practică încă o tutelă măruntă asupra noastră, se ocupă cam mult prea mult de probleme curente, neglijîndu-le în bună măsură pe cele de anvergură, sarcinile în direcţia promovării politicii economice pe ramură. M-aţi întrebat şi cînd mi-am făcut ultima oară autocritica. Mi-am făcut-o şi la Congres, mi-am făcut-o şi la Plenara partidului, arătînd că noi, cei de la C.I.M.A.E.-Craiova, sîntem conştienţi că încă n-am făcut totul, că încă mai avem mult de făcut pe linia creşterii calităţii, a scurtării ciclului de asimilare şi a duratei de înnoire a producţiei, a reducerii cheltuielilor materiale. Dar, cu aceasta, încă n-am răspuns ultimei dv. întrebări Autocritic vorbind, cred că şi eu, ca şi alţi conducători de unităţi economice, sîntem încă, la capitolul „autocritică", datori. Nu atît în faţa forurilor superioare (acolo, vrînd-nevrînd, îţi faci, trebuie să-ţi faci autocritica !), cît în faţa oamenilor muncii, a colectivelor în care lucrăm. E o datorie revoluţionară, comunistă, asupra căreia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în cuvîntul de închidere rostit la Congres, ne-a atras, pe bună dreptate, atenţia.

— Dar vorbeaţi şi de nişte succese. „Astăzi avem succese !", aşa aţi spus.

— Da, avem. Planul pe primul semestru l-am depăşit, preliminăm, pe întregul an, depăşiri la principalii indicatori. Ne-am ocupat intens (pe linia indicaţiilor date de tovarăşul Ceauşescu încă din acele „zile fierbinţi" ale anului '74) de creşterea producţiei pe seama unei mai bune utilizări a suprafeţelor existente, de creşterea productivităţii, a calităţii, de diversificarea producţiei, de asimilarea a noi produse. La „Electroputere", în acest cincinal, volumul producţiei pe suprafeţele existente se va dubla. Am asimilat, în acest prim semestru, o vastă serie de produse noi, ponderea producţiei lor în producţia-marfă urmînd să atingă, la finele anului, mai mult de 40 la sută. Am asimilat, de pildă, în ultima perioadă, transformatorul-bloc de 400 kV la 400 MVA, am asimilat tipuri noi de locomotive electrice şi diesel electrice magistrale, cum ar fi locomotivele de 3 000, 3 500 şi 4 000 cai-putere. Toate aceste produse, mai moderne, deşi mai pretenţioase, deşi cu puteri mai mari, cu performanţe tehnico-economice mai înalte, sînt mai uşoare în greutate, au înghiţit mai puţin metal. La sfîrşitul cincinalului, ponderea produselor noi şi reproiectate în totalul producţiei centralei noastre va fi de peste 72,5 la sută.

— Aveţi ambiţii mari. Cum le veţi împlini ?

— Cu oamenii. Cu oamenii noştri.

— „Electroputere" a debutat într-un oraş fără industrie, cu nişte muncitori-băieţandri abia veniţi de la plug...

— „Electroputere" a cucerit, în decurs de ani, succese echivalînd cu o revoluţie. „Electroputere", în decurs de ani, a preluat pe umerii săi — pe umerii muncitorilor-băieţandri veniţi de la plug — marile sarcini ale electrificării ţării. „Electroputere", cu muncitorii săi băieţandri, cu aceşti „oltenaşi" din cîmpia Jiului, exportă azi transformatoare de putere, aparataje, locomotive în zeci de ţări, nu numai în cele în curs de dezvoltare (şi trebuie spus că avem relaţii cu majoritatea acestor ţări !), dar şi în cele de veche şi redutabilă tradiţie industrială. Locomotiva de 3 500 CP, de care v-am vorbit, realizată în colaborare cu firme din Anglia, e destinată englezilor, am asimilat-o într-un timp scurt, am livrat deja peste Marea Mînecii primele bucăţi. Gîndiţi-vă numai cîte se fac la noi, în „Electroputere" şi în centrala noastră, dacă lucrăm cu nu mai puţin de 10 000 de sortimente de materiale ! Cu nişte ţărani, mai mult, cu nişte pui de ţărani, cu nişte băieţi foarte tineri, „Electroputere" a ajuns o marcă, un nume de rezonanţă.

— Băieţandrii de care vorbim, totuşi, au mai îmbătrînit, s-au maturizat, au trecut peste ei nişte ani.

— De maturizat, da, s-au maturizat. De îmbătrînit, nici vorbă ! Colectivul uzinei are şi azi o vîrstă medie foarte tînără, cam în jur de 24 de ani. Mulţi dintre cei care au crescut aici, devenind muncitori de înaltă calificare, ingineri, specialişti, au plecat, au trebuit să plece în întreprinderi noi, ca să transmită altora ştafeta lor.

— Un lucru frumos ! Înseamnă că „Electroputere" a devenit o mare şcoală de cadre.

— Dar să privim şi reversul medaliei. Înseamnă că o serie de întreprinderi mai tinere, implantate chiar lîngă noi, pe aceeaşi platformă industrială (şi mă refer la întreprinderea de utilaje grele, şi mă refer la noua întreprindere de automobile OLTCIT), dar ţinînd de alte centrale, cu sedii în alte oraşe, şi-au făcut şi îşi fac socotelile cam aşa : de ce să ne batem noi capul cu pregătirea cadrelor, acolo, la Craiova, e „Electroputere", va da cadre „Electroputere", o vor forţa, în ultimă instanţă, factorii locului, organele locului, care răspund de planul economic în profil teritorial, care răspund, deci, şi de alimentarea noastră cu cadre ! O aşezare mai bună a sarcinilor centralelor, aşa cum am propus la Congres, în relaţia lor cu organele ministeriale, ca şi cu organele de partid şi de stat locale, ar reglementa şi această problemă. Pregătirea, stabilizarea, evoluţia oamenilor nu trebuie lăsate la voia întîmplării.

— E bine că discuţia noastră a alunecat spre oameni. E bine că vă preocupă atît soarta lor.

— Important şi la noi, ca pretutindeni, este omul. Nu cel abstract, ci cel cu nume şi cu prenume. Civilizaţia noastră socialistă este opera unor oameni cu nume şi cu prenume.

— Dar cît — la nivelul dv., al conducătorului de centrală, de mare centrală industrială — înseamnă omul, omul concret, omul cu nume şi cu prenume, muncitorul de la o maşină, de la un banc de lucru ? Care-i accesul lui la dv., cu o problemă, cu o critică, cu o plîngere, cu o cerere ? Ca să fiu mai clar : cîţi directori aveţi în subordine ?

— Vreo douăzeci. Directori şi ingineri şefi.

— Şi cîţi şefi de secţii şi de servicii ?

— Peste optzeci.

— „Pînă la dumnezeu, te mănîncă sfinţii". E-adevărat ?

— Evident, timpul nu îmi îngăduie să-i primesc, într-o zi, pe toţi cei care, poate, ar vrea să fie primiţi, ar vrea să-mi vorbească. Dar şi eu, şi ceilalţi tovarăşi din conducere, din biroul executiv al centralei, din direcţiile întreprinderilor, ne străduim, şi nu numai în zilele de audienţe, să corelăm informaţiile calculatorului (apropo, avem în centrală şi un calculator electronic) cu informaţiile vieţii, ale omului, cu problemele lui, cu sugestiile lui. Democraţia muncitorească, astăzi, la noi, nu e o vorbă în vînt, ci o realitate a vieţii, o lege chiar a acestei vieţi, cu rodnice consecinţe în conducerea şi perfecţionarea întregii noastre activităţi.

— Vorbeaţi despre îndatoririle conducătorului comunist, care, am înţeles, nu e un rob al calculatorului, ci un autor de decizie în profilul căruia intră, e obligatoriu să intre, şi însuşirile, exigenţele, personalitatea morală, dacă vreţi, aş zice chiar sentimentele unui om politic. Dv. aţi fost şi activist de partid. Să înţeleg că v-a ajutat această muncă ?

— Foarte mult. Ca activist de partid, am deprins, m-am străduit să deprind — am fost chiar obligat să deprind — nişte modele de conducere. Modele de analiză, de sinteză, de muncă vie, concretă cu oamenii. Modele în modul de a investiga, de a adînci problemele vieţii în toată complexitatea lor. Ca şi în modul de a pregăti o hotărîre, o decizie, de a emite şi de a transmite decizia, de a urmări şi controla îndeplinirea ei. Şi în sfîrşit —sau poate în primul rînd — în modul de a munci în colectiv, în modul de conducere colectivă. Deci, un model de dialog.

— Tovarăşe Licu, aveţi copii ?

— Da, doi, un băiat în clasa a opta, o fată în clasa a noua.

— Vă ocupaţi şi de ei ?

— Da. Încerc...

— Sînteţi un bun om de casă, un bun gospodar al familiei ?

— De ce mă întrebaţi ?

— Uzina arată frumos. E ordine, e curăţenie, sînt spaţii verzi pretutindeni, iarba şi florile ajung pînă-n uşa halelor. Ni se destăinuie aici un spirit de gospodar. Care, de bună seamă, nu se ignoră.

— Vă mulţumesc. Am să transmit aceste aprecieri ale dv. soţiei mele. Care, desigur, n-o să mă creadă..

ILIE PURCARU

Ion Licu, 44 de ani, este directorul general al Centralei industriale de maşini şi aparataj electrice—Craiova, centrală organizată pe uzinele „Electroputere" — cea mai mare cetate a industriei electrotehnice româneşti — dar cu unităţi productive diseminate şi-n alte părţi (Întreprinderea de transformatoare din Filiaşi, întreprinderile de celule şi piese turnate din Băileşti, întreprinderile „Electromotor", „Electrotimiş" şi „Electrobanat" din Timişoara, Întreprinderea „Electroceramica" din Turda) şi cu unităţi în construcţie ce-i lărgesc teritoriul (din nou Filiaşi, printr-o fabrică de motoare electrice, apoi Bonţanii printr-o întreprindere de izolatori de sticlă, apoi Tg. Secuiesc, printr-o întreprindere de piese presate ceramice). Directorul general, precum absoluta majoritate, dacă nu unanimitatea oamenilor centralei, în chip simbolic a celor de la „Electroputere", uzina-matrice sau uzina-pilon a sistemului, este fiu de ţăran. De fel din Zătreni Vîlcel, a urmat o şcoală profesională, a dat examene şi la liceu, lucrînd între timp, efectiv, şi în producţie, a fost trimis la facultate şi, din 1956, a devenit inginer la „Electroputere". Cu excepţia cîtorva ani de însărcinări politice (a fost adjunctul secţiei economice a Comitetului regional Oltenia al P.C.R. şi, din 1968 pînă în 1974, secretar cu probleme economice al Comitetului judeţean de partid Gorj), întreaga activitate a inginerului Licu s-a desfăşurat la „Electroputere", unde, din 1974, este directorul general al centralei.

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (I. Niţescu — 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; ştiinţă (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetăţeneşti, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; administraţie (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

4150

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Anul XVI — Nr. 30 (788) — 30 iulie 1977

Deschizătorul de bolți

Am sărbătorit, duminică, 24 iulie, **Ziua constructorului**, ziua unui erou al acestei vremi — și, din această vreme, mai mult ca oricînd, al acestui om — al cărui chip, a cărui muncă, a cărui formulă de viață ies din granițele obișnuitului, ridicîndu-se la valoarea unui simbol.

Construcția este definiția României contemporane, este zidul compact, masiv, încordat și sărbătoresc ce ne desparte de ziua de ieri, zid de pe culmile căruia, ca de pe culmea cea mai înaltă a ființei noastre, privim spre mîine. Construcția este ființa noastră de azi și de mîine, este uzina modernă, este blocul modern, este casa și agora, cu spațiul lor ambiant, este marea, vitala, incoruptibila temelie a peisajului românesc și a vieții românilor, iar constructorii, autorii ei, sînt, la noi, la români, oameni cu un destin aparte, oameni cu un destin simbolic.

Nu există creator mai etern decît constructorul, fiindcă materia lui înfruntă cu îndrăzneală eternitatea, și nu există, în același timp, creator mai robit circumstanței decît constructorul, care zidește sub comanda clipei, sub rigorile clipei, sub izbiturile ei, uneori dramatice. Și poate, nici creator mai conștient de menirea lui socială, fiindcă el știe că înălțind edificii pentru eternitate — adeș sub rigorile clipei — construiește, de fapt, o civilizație, construiește o țară, construiește o epocă.

Am sărbătorit, anul acesta, Ziua constructorului, într-un moment de excepție. Unic prin febra, prin amploarea, prin patosul și intensitatea tumultului constructiv, prin uriașa desfășurare de forțe ale construcției, prin anvergura planurilor edificării. Am celebrat această zi purtîndu-i, întregi, semnificațiile, dar și răspunderile, mîndria marilor împliniri, bucuria succeselor, dar și eforturile, mai încordate decît oricînd, impuse de izbitura năprasnică a unor clipe. Am celebrat această zi doar la cîteva luni de la seismul din martie, de la declanșarea giganticei bătălii naționale a reconstrucției, a refacerii, care a pus și pune la grele eforturi, la patetice sacrificii și încercări un întreg popor. Și, în primul rînd, acest mare, neobosit și eroic detașament al constructorilor, al căror exemplu de muncă și pasiune, de abnegație și conștiință, oferit în zilele crudelor încercări, menținut și sporit zi de zi, într-o bătălie cu fronturi deschise pe toate zările, a adus, pe toate aceste zări, acea liniște, acel calm, acea fermă certitudine a victoriei pe care ți-o dă prezența unei armate viteze, disciplinate, organizate, acționînd ca un singur om, dăruindu-se ca un singur suflet.

Tot ce-au făcut ei, constructorii, în aceste zile — tot ce-au făcut, de fapt, în aceste decenii de tumultuoasă escaladare a timpului pe treptele schelelor, în urcușul spre înălțimile României contemporane — nu mai intră la capitolul trudă, ci trece direct în beneficiul ideii de eroism. Fiindcă truda presupune răsplată, răsplata imediată, pe cînd eroismul are în vedere o altă, care ține de viitor. Constructorii sînt niște romantici sau niște profesioniști ai provizoratului, niște oameni care trăiesc, muncesc, există nu pentru azi, ci în contul zilei ce va veni, cînd edificiul va fi isprăvit. Cînd termină într-un loc, ei își pun cortul în altă parte, trec din cort în baracă, trec din baracă în cabană, rîvnind confortul unui bloc, dar, odată blocul ajuns la acoperiș, îl abandonează, lăsîndu-l celor ce vor veni după ei. Și constructorii, uitînd de azi, pornesc frenetic spre mîine și spre poimîine, lăsînd în urmă bucurii pentru ieri. Ei sînt, astfel, eroii — printre cei mai mari — ai acestui timp, ei sînt niște generoși, ei își fac din romantism o profesie, fiindcă peste pragul zilei de azi, peste provizoratul ei atît de robust, ei — luminați de marile planuri vizionare ale partidului — văd limpede dincolo și, văzînd, au credința, tăria și energia să se avînte neobosiți într-acolo, ca să deschidă bolțile, ca să cucerească acea planetă, ascunsă cîndva în norii incertitudinii, care este ziua de mîine, ziua de mulțumire și de răsplată a viitorului.

Societatea noastră — ea însăși, în întregul ei, încleștată în uriașul efort al construcției viitorului — îi înconjoară cu o dragoste, o recunoștință, o prețuire, o investire cu atribute ale nobleții, ale răspunderii, pe care documentele de partid și de stat, recomandările și hotărîrile recentului Congres al Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi le învederează din nou, le subliniază major. Vom înflori ca națiune doar construind, întemeindu-ne, prin noi, mari și moderne monumente ale industriei, ale culturii, ale civilizației, ale puterii noastre. Ele înseamnă chipul cel nou al țării, aversul și reversul strălucitoarei medalii care e România socialistă, țara construcției, țara constructorilor.

ILIE PURCARU ■

● Chemate să dea viață hotărîrilor Congresului clasei muncitoare, marilor comandamente ale dezvoltării accelerate și multilaterale a economiei naționale cuprinse în Expunerea prezentată la înaltul forum de secretarul general al partidului și președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adunările generale ale oamenilor muncii desfășurate în această perioadă în toate întreprinderile din țară constituie cadrul optim al unei noi și puternice afirmări a democrației muncitorești, al spiritului critic creator al maselor, al angajamentului lor ferm de a contribui la obținerea în acest cincinal a unei producții suplimentare în valoare de 120—130 miliarde lei. Reporterii noștri prezenți la două din aceste adunări, respectiv la întreprinderea „Metalica" (de la care am reținut secvența fotografică de mai sus) și secția oțelărie a I.M.G., ambele din București, confirmă un mare adevăr al democrației muncitorești în acțiune :

Cuvîntul și fapta muncitorilor înșiși

(Pagina a 5-a)

O viziune a construcției în interpretarea fotografică a ELENEI GHERA ■

Vara de foc și epopee 1917

Bătălia de la Mărășești

Au trecut ani după ani și iată că s-au împlinit șase decenii de la ceea ce a fost marea bătălie înscrisă în cartea neamului — Bătălia de la Mărășești. Răscolind cenușa trecutului, se va vedea că acolo a fost leagănul unui șir de evenimente mari : Doaga-Mărășești — Cota 100 — Răzoare — pădurile Prisaca și Călini — care au intrat în istorie și trezesc în noi — cei ce am fost martori în acele zile și locuri — amintiri ce nu se pot șterge.

Datoria față de popor mă obligă, ca martor al acestei încleștări, să reînviez unele fapte ale fiilor neamului nostru, fapte ce reprezintă o măreață pildă de forță morală și patriotism.

În acele zile și locuri comandam Batalionul 2 din Regimentul 3 vînători care făcea parte din Divizia a 5-a comandată de generalul Razu.

Începînd din ziua de 23 iulie după prînz și toată noaptea de 23—24 iulie s-a dezlănțuit asupra frontului Diviziei 34 ruse un uragan de foc. Cu mîile căzeau bombele pe pozițiile ce trebuiau să fie atacate și le răscoleau șanțurile, fărîmițînd toate întăririle și distrugînd toate adăposturile. Taluzurile șanțurilor se prăbușeau astupîndu-le, rețelele de sîrmă se spulberau. Întregul front al Armatei a IV-a ruse era deopotrivă bombardat, dar mai înfricoșătoare a fost porțiunea cuprinsă între Movilenii de Jos de pe Siret și calea ferată Focșani-Mărășești. În special Pădurea Neagră a fost răscolită, aprinsă și zdrobită cu totul de proiectile, îndeosebi obuze cu gaze asfixiante.

La ora 4,30, în dimineața zilei de 24 iulie, infanteria dușmană pornește la atac precedată de valurile gazelor asfixiante. În prima linie sînt diviziile 216, 89 germane și 12 bavareză. Atacul a surprins unitățile Armatei a 4-a ruse. Frontul a fost spart și nici o altă unitate rusă nu se găsea în apropiere pentru a astupa spărtura. Trupele românești ale Armatei I erau departe, pe malul stîng al Siretului, la sud de Tecuci. Localitatea Ciușlea, Pădurea Neagră, comunele Străjescu și Bizigheștl sînt ocupate.

În ziua de 24 iulie la orele 15 am primit ordin de la comandamentul regimentului, ca împreună cu întreg batalionul să trecem pe malul drept al Siretului și să ne punem sub ordinele comandamentului Regimentului 8 Buzău— colonel Voicescu.

Mă pun imediat în mișcare, însă fără compania a 8-a care a fost oprită de comandantul regimentului pentru paza podului de la Cornești. Trec Siretul pe podul de la Furceni și înaintez cu batalionul pe drumul ce ducea de la pădurea Prisaca pe lîngă Doaga la Străjescu.

Situația batalionului pe care-l comandam a fost foarte dificilă în noaptea de 24—25 iulie. Din cauză că satul Doaga era înconjurat din trei părți de porumb și de o parte de lunca Siretului, nu aveam vedere în depărtare. Germanii puteau să se apropie neobservați de sat.

Se înserase bine. După ce am dat o raită prin sat pe la posturile de comandă ale comandanților de companii, vin la locul unde îmi stabilisem postul de comandă, îmi aștern o foaie de cort și culcat pe spate cu ochii la cerul pe care de-abia se mai vedea licărirea unei stele, mă las pradă gîndurilor și grijii, apoi încep să moțăi.

În ziua de 25 iulie 1917, pînă la orele 9,30 nici o mișcare din partea nemților pe frontul ocupat de batalion, însă de la această oră a început un bombardament îngrozitor asupra poziției ocupate de batalion și a satului Doaga, care a durat mai bine de 5 ore și mi-a produs pierderi în ofițeri și trupă. Pînă la orele 11 toate casele din satul Doaga, de la sud de viroaga Gîrla Morilor au fost una cu pămîntul. Nemții au lungit apoi tragerea asupra celeilalte jumătăți de sat.

Nu era posibil să stai în sat și atunci am plecat cu postul de comandă pe linia 1, lîngă postul de comandă al căpitanului Dumitriu Florea, comandantul Companiei a 6-a.

Nemții pornesc la atac, dar îndată ce ies din porumb, unde se adăpostiseră, sînt secerați de gloanțele mitralierei și ale armelor ostașilor Companiei a 6-a. Un prim val este oprit. Zeci de cadavre și răniți zac înaintea tranșeelor luptătorilor Companiei a 6-a.

Un nou val de atac însă, și mai numeros, se năpustește asupra companiei. Căpitanul Dumitriu Florea este pe linia sa, în picioare, cu o armă, trage în nemți, îndeamnă pe ostași strigînd : „Trageți băieți, nu vă lăsați !". Și acest val se prăbușește ! Noi cadavre acoperă cîmpul din fața companiei. Un timp nici o mișcare, se întrerupsese chiar și bombardamentul de artilerie asupra satului Doaga. Căpitanul Dumitriu Florea vine la postul său de comandă să-și facă raportul. L-am îmbrățișat pentru vitejia cu care luptase. Mă îndrept apoi spre postul de comandă al Companiei a 6-a. Nu fac 20 de pași cînd din nou începe bombardamentul nemțesc și un obuz explodează aproape de locul unde era căpitanul Dumitriu Florea, rănindu-l grav la ambele picioare. Dau imediat ordin ca brancardierii să-l ridice și să-l ducă la postul de prim ajutor, în pădurea Prisaca, însă el spune : „Lasă, frate, lăsați-mă pe mine, vedeți de alții care sînt mai grav răniți". El era însă cel mai grav. În timp ce era dus pe brancardă către postul de prim ajutor, la o depărtare numai de 100 m de locul unde a fost rănit, se sparge un alt obuz care omoară pe căpitanul Dumitriu Florea. Așa a murit căpitanul Dumitriu Florea. Moartea sa ne-a impresionat adînc pe toți. Cu lacrimi în ochi sergentul Vasile Drăgan, agent de legătură în grupa mea de comandă, l-a înfășurat în foaia de cort, l-a luat în spate și l-a dus de l-a înmormîntat la biserica din Cosmești din Deal.

Bombardamentul nemțesc a continuat cu aceeași intensitate asupra satului Doaga. La orele 16 se începe un nou atac. Valurile infanteriei nemțești încep să lasă din lanul de porumb din fața companiilor 5 și 6. Și acest atac este înecat în sîngele atacatorului, cîmpul din fața companiilor se înnegrește și mai mult de cadavrele dușmanului. Dar cu toate pierderile grele pe care ai noștri le-au provocat nemților, aceștia vin din nou, vin mereu, se apropie de tranșeele noastre. Deodată, la glasul puternic al sublocotenentului Tuțescu: „Pe ei băieți, nu vă lăsați, ne-a omorît comandantul !", ostașii Companiei a 6-a se reped asupra nemților trăgînd din mers și cu baioneta la armă. La fel și Compania a 5-a în frunte cu sublocotenentul Dincă. Nemții surprinși și îngroziți nu mai stau să dea piept cu baioneta ostașilor noștri, ci se întorc și o iau la goană înapoi, intră în lanul de porumb și fug, fug urmăriți de focurile trase de ostașii noștri.

Se făcuse orele 19 și se părea că nemții s-au liniștit, nu vor mai ataca, însă deodată un bombardament violent al artileriei nemțești cu calibre de 150 și 200 aruncă o ploaie de proiectile asupra tranșeelor noastre și ale vecinilor, Regimentul 8 Buzău. Nemții pornesc un atac fulgerător.

La ora 19,45, legătura cu vecinii este ruptă. Un val de atac nemțesc iese din lunca Siretului și pătrunzînd între Regimentul 8 Buzău și Compania a 6-a ajunge la liziera de est a satului Doaga în spatele Companiei a 6-a.

Am plecat cu cei 3 agenți de legătură ce erau lîngă mine către postul de comandă al Companiei a 5-a. Însă această companie din cauza amenințării ce venea de la dreapta și pierderilor ce le avea din cauza bombardamentului nemțesc, din proprie inițiativă s-a repliat către pădurea Prisaca unde era Batalionul 1 din Regimentul 3 vînători. Nemții pătrunseseră într-un spațiu de 400 de metri dintre Compania a 5-a și Regimentul 7 și era amenințată să fie încercuită, de aceea s-a retras.

Nu mai puțin eroice, oră de oră scurgîndu-se în crîncene încleștări cu inamicul, au fost zilele care au urmat pe cîmpul de luptă din jurul aceluiași sat Doaga, pînă în momentul cînd am fost rănit, moment pe care desigur nu pot să nu-l evoc. Era pe 28 iulie, în jurul orelor 17,30, cînd caporalul Vișan Ștefan, agent al meu de legătură, de pe parapetul postului de comandă, a sunat atacul.

Ambele companii și cu mine, întreg personalul grupului de comandă al batalionului, am țîșnit din adăposturi. Sunetul de goarnă pe cîmpul de luptă este ca o metaforă care te face să uiți complet de tine și să te vezi alături de moșii și strămoșii care au luptat. Prin focul ucigător al inamicului, continuăm atacînd, luptînd cu baioneta, cu grenada. Valul de atac cade ca un trăsnet asupra nemților, ostașii se bat ca leii, iar nemții, înspăimîntați, lasă cîmpul acoperit de cadavre și fug înapoi, caută scăpare în fugă, în puterea focului de mitraliere tras din pomi și de pe acoperișurile caselor din Doaga. Trecem Gîrla Morilor și iată-ne la un pas de colțul nord-vest al satului Doaga.

Căpitanul francez Gras Raymond, de la un observator al postului de comandă al regimentului, nu-și mai satură bucuria cînd vede pe ostașii noștri alergînd cu atîta elan și exclamă : „Bravas soldats roumains", ca apoi un glonț dușman să-i rănească.

La un moment dat sunetul goarnei caporalului Vișan, m-a urmărit și mi se părea a fi un cîntec de veselie și că marele alai din juru-mi sălta de bucurie, cad jos și simt că întunericul mă cuprinde. Apoi nu mai simt nimic. Îmi revin. Privesc în jur: morți, mulți morți. Mitralierele dușmane, tăcăneau continuu. Simt ceva cald în partea stîngă a pieptului, puțin mai jos de inimă. Pun mîna dreaptă și văd că se umple de sînge.

Înserase bine, aripile nopții se desfăceau încet, încet. Fluieratul gloanțelor dușmane se auzea mai rar. Dinaintea mea, cîte un glonț pleca spre dușmanul care era în Doaga și numai la cîțiva pași de locul unde eram culcat. Mi-am dat seama că în fața mea mai erau ostași din batalionul meu, însă în spate nu se auzea decît din cînd în cînd tăcănitul unei mitraliere.

Cu poalele cămășii făcute ghem și apăsînd cu mîna stîngă pe rană pentru a opri sîngele să nu mai curgă, încep să mă trag tîrîș înapoi. După mari sforțări mă rostogolesc în viroaga Gîrla Morilor, unde găsesc pe sublocotenentul Popescu Isvoare. Trăgea cu mitraliera.

Tot timpul cît am stat în trenul sanitar și apoi în spitalele din Tecuci și Bîrlad, am fost foarte nervos din cauză că nu puteam să mă întorc înapoi pe front, să fiu din nou lîngă cei de care nu mă despărțisem niciodată de la începutul războiului. La 19 august 1917 m-am înapoiat pe front la Regimentul 3 vînători, refăcut.

Am avut însă și o mare bucurie : vestea victoriei noastre de la Mărășești. Toată lumea vorbea cu admirație despre vitejia Regimentului 3 vînători, despre faima pe care și-o cîștigase prin luptele eroice purtate.

Supraviețuitorii din Diviziile 5 și 9. care mai sînt astăzi în viață, pot să spună cu mîndrie fără nici o teamă de a fi contrazișl :

„Noi, tovarășii și frații de la Diviziile a 5-a și a 9-a, am spart de la început toate valurile ce le aruncau nemții asupra noastră. Noi din Divizia a 5-a sîntem acei care am luptat la început singuri și apoi însoțiți, de cei din Divizia a 9-a cu un dușman ce ne era de multe ori superior. Noi, Divizia a 5-a, am croit victoria de la Mărășești și a fost terminată de cei de la Divizia a 9-a împreună cu diviziile surori 14, 13 și 10".

Mă plec în fața celor ce s-au jertfit pe frontul de la Mărășești și păstrez veșnic în mine memoria lor.

C. VASILIU-RĂȘCANU ■
general de armată în rezervă

Generalului Grigorescu și românilor

A Romei amintire legendară
trăiește pe a Dacului moșie
deși țărina-i sfîntă, cu trufie,
barbarii în picioare o călcară.

Români, și totuși țara e a voastră
cu falnici munți, cu trainice desișuri,
cu cîmpul dogorît de secerișuri
și umezit de Dunărea albastră !

A voastră e pe totdeauna glia,
de la Traian, urmașilor lăsată !
Spre codrii ei Marc-Aureliu cată,
Își plînge-n ea Ovidiu pribegia.

A voastră e cu lacrimile toate
cîte s-au scurs din ochii suferinței,
răscumpărînd amarul ce părinții
l-au îndurat în vremi încrîncenate.

A voastră-i roua de pe bolta frunții,
în veac de veac, pe tainic cînd asudă
și vlaga toată și-o revarsă-n trudă
ca rod să dea, înalt și mult, grăunții.

Vrea azi dușmanul lupta s-o pornească?
Pornească-se ! În pulberi va apune.
Virtutea moștenirilor străbune
învie-n fala voastră vitejească.

Vuiți păduri ! Vă-nvolburați, voi, ape !
Munți, detunați și despicați pămîntul,
ca-n bezna lui să-și afle-n veci mormîntul
cei care-au vrut mormîntul să vi-l sape.

Sus inimă, români ! Pe vechi meleaguri,
Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare,
cu spadele în mîini necruțătoare,
ca zeii stau sub ale voastre steaguri !

G. DUMON ■

În românește de VICTOR TULBURE

Din ciclul în pregătire :
„Privighetori din alte țări"

*) G. Dumon a făcut parte ca ofițer, în grad de locotenent colonel, din misiunea militară franceză, comandată de generalul Henri Mathias Berthelot (1861—1931), care a contribuit la reorganizarea armatei române în primăvara anului 1917. Poezia este scrisă din acea vreme și a fost publicată, pentru prima oară, într-o versiune liberă, de Nicolae Iorga în volumul său „Opera poetică" apărut la Craiova, în 1921, în colecția „Ramuri".

Un grup de ostași și o mitralieră rezistînd eroic pe poziții, unul din multele acte de vitejie săvîrșite la Mărășești

Autorul evocării din această pagină

Permanența dialogului politic internațional promovat de partidul și statul nostru

Intilnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele Partidului Comunist German

In timpul convorbirilor cu secretarul general al C.C. al Partidului Comunist Mexican

Dialog prietenesc cu secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist din Liban

Primirea secretarului general al Partidului Liberal Autentic „True Whig" din Liberia

● Solidaritate militantă cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste

De fiecare dată, cînd este vorba de dialogul internațional purtat de conducerea partidului și statului nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, principalul făuritor și promotor al intregii noastre politici, ceea ce se reliefează cu pregnanță, fie și pe durata restrinsă a unei săptămini, este consecvența cu care sînt traduse în viață orientările de politică externă ale Congresului al XI-lea, îndreptate spre promovarea telurilor păcii, colaborării și progresului omenirii.

Din bogata și complexa activitate desfășurată pe plan internațional de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în săptămina politică la care ne referim, consemnăm mai intîi intilnirea, în staținea Neptun, a secretarului general al Partidului Comunist Român cu tovarășul Herbert Mies, președintele Partidului Comunist German. Reținem, printre altele, satisfacția exprimată pentru bunele relații statornicite între cele două partide, afirmarea voinței comune de a extinde și adinci raporturile de prietenie și solidaritate militantă, de a lărgi contactele, schimbul de informații și experiență. A fost, de asemenea, reliefată importanța intensificării acțiunilor clasei muncitoare, ale maselor populare, partidelor revoluționare, muncitorești, democratice, progresiste, ale tuturor forțelor iubitoare de pace, pentru accelerarea schimbărilor înnoitoare în societatea contemporană, a procesului de edificare a unui climat de securitate, încredere și cooperare în Europa și în lume.

În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și delegația Partidului Comunist Mexican, condusă de tovarășul Arnoldo Martinez Verdugo, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Mexican, secretarul general al C.C. al P.C.M. a dat o înaltă apreciere sprijinului activ și solidarității manifestate consecvent de conducerea Partidului Comunist Român față de Partidul Comunist Mexican. S-a reafirmat poziția celor două partide cu privire la necesitatea dezvoltării unității, colaborării și solidarității între partidele comuniste și muncitorești, pe baza egalității în drepturi, a stimei și înțelegerii reciproce, respectării dreptului fiecărui partid de a-și elabora în mod autonom linia generală politică în concordanță cu realitățile naționale, social-economice și istorice din fiecare țară, fără nici un amestec din afară. În acest sens, în convorbirea avută recent cu grupul de ziariști americani, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniia faptul că toate partidele — fie din țările socialiste, fie din țările capitaliste — toate forțele progresiste trebuie să țină seama de schimbările care au loc și să-și elaboreze politica în concordanță cu transformările ce se petrec în lume. Partidul nostru își exprimă convingerea, după cum se consemnează în comunicatul publicat, că se va ajunge la dezvoltarea solidarității, respectindu-se calea pe care un partid sau altul, o țară sau alta și-o aleg pentru dezvoltarea lor.

● Colaborare pe multiple planuri cu țările în curs de dezvoltare

Această linie fundamentală de acțiune a partidului nostru s-a concretizat în intilnirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, le-a avut cu secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist din Liban, Assem Kansou, care a manifestat stimă față de politica internațională promovată de Partidul Comunist Român, de România, și-a exprimat respectul și profunda admirație pentru activitatea secretarului general al P.C.R., pentru inițiativele sale în soluționarea problemelor cu care este confruntată contemporaneitatea, pentru poziția constructivă în reglementarea politică a situației din Orientul Apropiat, pentru restabilirea păcii, liniștii, pentru normalizarea vieții economico-sociale libaneze, pentru menținerea independenței și integrității Libanului. Bunele raporturi statornicite între cele două partide au determinat părțile să-și exprime hotărirea comună de a extinde relațiile de conlucrare în interesul dezvoltării continue a legăturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare, al cauzei păcii și progresului în lume.

În numele acelorași înalte idealuri de pace și colaborare economică, s-a desfășurat și intilnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și delegația Partidului Liberal Autentic — „True Whig" — din Liberia, condusă de McKinley A. Deshield, secretar general al partidului. Și de data aceasta a fost relevată evoluția fructuoasă a raporturilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre România și Liberia; s-a evocat insemnătatea hotăritoare a intilnirilor, convorbirilor și înțelegerilor dintre președintii Nicolae Ceaușescu și William Tolbert jr., care au creat o bază solidă promovării, pe multiple planuri, a relațiilor româno-liberiene. S-a apreciat că în condițiile complexe ale situației internaționale actuale se impune intensificarea conlucrării, pe plan național și international, a tuturor forțelor progresiste și democratice, în lupta impotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de dominație și discriminare rasială, pentru promovarea unei politici de înțelegere și cooperare între toate națiunile.

Agenda săptăminii politice a mai cuprins, în aceeași ordine de idei, convorbirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Jean Keutcha, ministrul afacerilor externe al Republicii Unite Camerun. S-a subliniat modul pozitiv în care evoluează relațiile politice, economice, tehnico-științifice și culturale dintre cele două state și a fost subliniată, totodată, dorința comună de a se acționa în continuare pentru identificarea unor noi domenii de colaborare de interes reciproc, în măsură să intensifice și mai mult raporturile prietenești dintre România și Camerun. Au fost evidențiate, în continuare, mutațiile adinci care au loc în lume, afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a trăi liber, de a fi stăpine pe destinele lor, de a-și hotări soarta în conformitate cu aspirațiile lor fundamentale. Desprindem și de aici punctul de vedere al partidului nostru, în soluționarea problemelor complexe ale contemporaneității, care impune participarea activă la viața internațională, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor, un rol tot mai important revenind țărilor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, țărilor nealiniate, profund interesate în abolirea politicii imperialiste, în promovarea unei politici noi, echitabile, de conlucrare rodnică între națiuni.

● Extinderea raporturilor cu toate statele lumii, indiferent de orinduirea socială

În același spirit de conlucrare pentru pace și colaborare cu toate țările lumii, indiferent de orinduirea lor socială, se inscrie și întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu și delegația Uniunii și Ligii societăților cetățenilor de origine română din S.U.A. și Canada, condusă de John Coman, președintele Uniunii și Ligii, care, la invitația Asociației „România", a efectuat o vizită documentară în țara noastră.

Relevînd satisfacția membrilor Uniunii și Ligii față de dezvoltarea relațiilor României cu Statele Unite și Canada, oaspetele a subliniat dorința de a contribui și în viitor la întărirea prieteniei și conlucrării româno-americane și româno-canadiene. El a arătat că, deși aflați departe de țara de baștină, cetățenii de origine română au păstrat permanent — prin grai și obiceiuri — legături vii cu România și vor transmite urmașilor mindria originii lor românești, dragostea pentru acest popor și această țară. Știut fiind că nu există organizație, partid sau popor care să nu-și poată aduce contribuția la întărirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie și pace, la conlucrare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat speranța că cetățenii americani și canadieni de origine română vor acționa, pe măsura posibilităților pe care le au, în calitate de cetățeni loiali ai statelor lor, pentru dezvoltarea relațiilor româno-americane și româno-canadiene în diverse domenii de interes reciproc. Această idee reiese și din convorbirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu grupul de ziariști americani: „Am putea spune că, în ultimii ani, relațiile României cu Statele Unite s-au dezvoltat într-un ritm destul de rapid. Am ajuns la o extindere importantă a schimburilor economice, a colaborării în diferite domenii, științifice și culturale — și, desigur, la o dezvoltare a conlucrării în soluționarea unor probleme complexe ale vieții internaționale".

Așadar, clarviziunea principiilor de politică externă promovate de președintele Nicolae Ceaușescu, bogăția, diversitatea ideilor care se desprind săptămînă de săptămînă din dialogul internațional, probează forța și capacitatea partidului nostru, ale secretarului său general, puse în slujba conlucrării, a apropierii popoarelor, exprimă puterea și dorința noastră de a milita pentru întărirea unității tuturor forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste, pentru triumful idealurilor de libertate, democrație, independență națională și propășire socială, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru înfăptuirea unei lumi mai drepte și mai bune, eliberate de spectrul războiului, în primul rînd al celui nuclear.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Nevoia de victorii

Reîntîlnire cu un mai vechi erou al reportajelor mele. Ce-ai mai făcut, îl întreb, în ultimii ani ? Același lucru, îmi răspunde.

Inginerul horticol Ion Rădulescu face, de cîțiva ani, mai exact de vreo cinci, de cînd a terminat facultatea, același lucru, adică lucrează (în ultimul timp, ca inginer șef) la ferma pomicolă Copăceni a I.A.S. Mălădărești, județul Vîlcea. Ana, soția lui, și ea inginer, lucrează tot aici. Au doi copii, un băiețel și o fetiță, născuți aici, crescuți aici, crescuți cam „sălbatic", zice Ana, adică lăsați să umble haihui peste dealuri, prin toată ferma, printre meri, printre tăurași, printre albine și zmeurișuri.

Discutăm despre meri, despre tăurași, despre albine, despre zmeură. 209 hectare cu meri, toți de soi (Ionathan și Parmen auriu), toți „pe rod", și încă un rod bun, un trup de plantație (125 de hectare) în plină modernizare, dotîndu-se cu bazine și căi de acces, pregături pentru o nouă plantație, „superintensivă", cu o densitate de 2 800 de pomi la un hectar. O sută cincizeci de tăurași, care tăurași sînt un dar al merilor (printre rîndurile de meri s-a plantat borceag, cu el hrănindu-se și crescînd cei o sută cincizeci, ei crescînd, pare-se, bine, odată ce în mai și în iunie au luat sporuri de cîte un kilogram, deci dublînd pretențiile planului). O sută optzeci de familii de albine, care, la fel, sînt un dar al merilor, sînt aici pentru meri, albinele ajutînd la polenizare, dar care, fiindcă tot sînt aici, mai fac și miere, vor da în anul acesta vreo 3 800 kg, deci cu 1 000 kg peste plan. Merii și tot ce-au adus ei, adică tăurașii și stupii, au crescut sub ochii celor doi, ai inginerilor Rădulescu, dealurile pe care se află astăzi livada fiind, pînă acum cîțiva ani, pustii. Pe alte dealuri pustii, pe vreo cinci hectare de ripi și de grohotișuri, cei doi au plantat ruguri de zmeură. De fapt, cînd au luat în primire ferma, zmeurul exista, dar se afla pe teren arabil. L-au scos de acolo și l-au urcat pe ripi. Au acum cinci hectare cu zmeur, vor ajunge la zece.

Înșirarea asta de cifre e plicticoasă — ar putea spune cineva. E fotografică — ar putea spune altcineva. E adevărat, convine inginerul Ion Rădulescu, dar între mărul cu putere de transcendere, între mărul cîntat într-un poem, și cel real, 99,9 la sută din muritori îl vor prefera pe ultimul, deși... (interlocutorul meu rămîne o clipă pe gînduri...) nici cel ce ține de înfimul procent ce reprezintă restul nu sînt, desigur, de neglijat. Dar, mă rog, acest rest e în seama altora, a poeților, nu într-a lui.

Cel ce îmi spune cele de mai sus, acest tînăr care, de ani și ani, n-a mai ieșit dintre meri, dintre stupi, dintre tăurași, dintre zmeurișuri, trăind doar viața pămîntului, a pămîntului „real", primordial și nud (Copăceniul nu-i asfaltat decît în parte...), cu bucurii și necazuri legate direct de regimul cosmic, deci cu o istorie personală ținînd de fluctuațiile termice ale planetei, pe care le simte direct cu inima, cu pulsul fierbinte și alarmat al îngerului, suferind de insolație odată cu dealurile pîrjolite de soare, răbdînd reumatisme odată cu crengile înghețate (da, anul acesta, în primăvară, au fost înghețuri, a fost luptă mare pentru salvarea pomilor), îmi spune, de fapt, o poveste cu toate virtuțile unui poem. Povestea sau poemul lui s-ar putea numi însă **nevoia de victorii.**

Ar mai trebui amintită o evidență, ar mai trebui spusă o vorbă mare — cu care, poate, s-ar fi cuvenit să începem — și anume că victoriile se obțin greu. Ca să scoți, în toamna trecută, deci într-un an dificil, vitreg pentru pomicultură, fructe cu care se depășești, valoric, planul, obținînd beneficii de milioane din „pulpă" de mere și prune oferite exportului, nu e, desigur, un fapt oarecare. Oarecare, în schimb, poate părea, privit din afară, faptul plantării unor hectare cu zmeur. Dar cînd aceste hectare sînt ripi aride, sălbatice, și cînd plantarea se face prin muncă patriotică, cu muncitorii fermei, dar nu numai cu ei, fiindcă ei sînt puțini, ci și cu sezonierii, cu cei angajați doar în campanii, cu cei veniți aici doar cu unicul scop de a strînge bani, faptul capătă acea culoare aparte, acel gust inefabil, acea putere de transcendere care au, împreună, un singur nume : cel al victoriei.

Și în rest, îl întreb pe inginerul Ion Rădulescu, ce mai zici, ce mai faci ?... Același lucru, îmi răspunde el.

ION OLTEANU

Ce fac eroii din martie?

● **TEODOR BUCUR :**

„Pentru noi munca nu este o stare de excepție. Acum, ca și în martie, noi nu ne facem decît datoria"

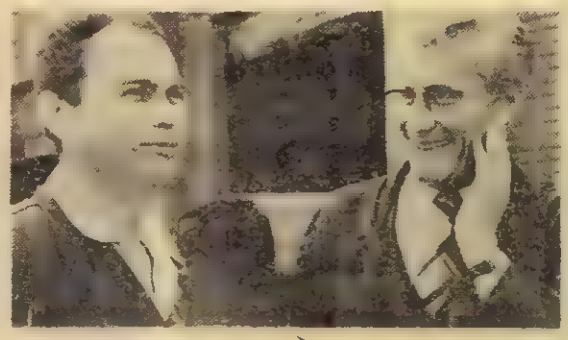

Uzinele „23 August". Trepidația muncii, a producției continue. Oamenii își vorbesc scurt, repede, pe înțeles. Cum să-i întrebi ce mai fac ? Ce mai fac, de cînd ? De atunci, din 4 martie, de pildă.

— Ce am făcut noi ? Am fost și noi printre alții. Atunci ca și acum se poate vorbi despre colectivul nostru care, într-adevăr, este o forță, mă asigură inginerul Constantin Mihăescu.

„Lucrez în uzină de 27 de ani. Rănile uzinei au fost rănile mele", spune Teodor Bucur lăsînd deschisă posibilitatea unui dialog.

Îl vizităm pe maistrul sculer al fabricii de locomotive, un adevărat artist în meseria sa, cum ne-a fost recomandat, și ceea ce ne impresionează dintr-un început sînt ordinea și curățenia, lucruri obligatorii într-un asemenea sector de muncă, dar aici ele ating pedanteria. „Sînt îndrăgostit de ceea ce fac, îmi mărturisește maistrul sculer, și pentru asta nu țin nici la timpul meu liber".

Membru în comitetul de partid pe uzină, Teodor Bucur oferă între alte exemple și pe acela al unui loc de muncă exemplar : atelierul său de reparat scule, dispozitive, verificatoare ; distribuția de măsură și control, ca și depozitul de scule și dispozitive și laboratorul de centrat și controlat scule de mare randament. Uneltele strălucitoare al căror rost nu se divulgă dintr-o dată. Există un cod pe care orice muncitor care intră în aceste „cabinete" ale preciziei trebuie să-l descifreze. Fiecărei piese din sertar sau de pe pupitru îi corespunde semnul grafic de pe panou, în toate componentele sale, cu numărul său de ordine, cu secretul său descifrat. Ne-am obișnuit să privim mașinile diesel cu chibzuință. Trec pe lîngă noi, în viteză, mii de ore de muncă, de studiu și de pricepere. Ne oprim la bariere și drumul nostru este întretăiat de vibrația motoarelor, de mii de cai-putere și de voință omenească. Cine să știe că în trupul uriașei mașini pulsează și piesele cizelate în liniștea „cabinetelor" maistrului Teodor Bucur ? Dar noi mai știm că efortul lui Teodor Bucur se adaugă tuturor energiilor creatoare din întreprinderea care a și depășit pe primele 6 luni ale acestui an prevederile planului de producție globală cu peste 47 milioane lei, iar la productivitatea muncii cu 5,3 la sută. Și Teodor Bucur se poate mîndri că, la sesiunea recentă a Marii Adunări Naționale, colectivului de muncă de la Uzinele „23 August" i-a fost conferit titlul de fruntaș pe industrie, decernîndu-i-se Ordinul Steaua Republicii clasa I. De toate acestea răspunde ca de propria casă și familie maistrul sculer Teodor Bucur. Curățenia strălucitoare ce domnește aici, fluxul continuu al producției îți dau sentimentul stenic al forței colective căreia nici o stihie a naturii nu-i poate înfrînge voința de a construi.

● **CONSTANTIN ȘELARU :**

„Pe șantierele refacerii, ale construcției, omul se regăsește pe sine"

Aproape de intrarea în Herăstrău, într-una din după-amiezile trecute, l-am întîlnit pe Constantin Șelaru, într-un costum gri deschis, cu cravată, conducîndu-și prietena. Consemnez aceasta deoarece singura imagine a lui Șelaru mi-a rămas aceea a unui om dirijînd autocamioane și buldozere — cizme de cauciuc, scurtă de piele, cască de protecție.

A doua zi, la Grand Hotel — Grupul 7 de șantiere din centrala construcțiilor montaj București al C.P.M.B.

În uniforma gărzilor patriotice, Constantin Șelaru îmi arată clădirea la parterul căreia noi cumpăram cărți de la Librăria Academiei. „Ne aflăm în ultima fază de restaurare și de finisare a unui străvechi și important hotel al Bucureștiului din 1867.

— Constantin Șelaru, dumneata ești chiar peste tot ? Ce ai făcut de la cutremur încoace ?

— Păi, după un somn de 12 ore am continuat eliminarea efectelor dezastrului la cîteva școli. Opream orice basculantă ce trecea în treaba ei pentru a încărca și molozul nostru. După opt zile am fost inclus în comandamentul de muncă al sectorului 6. În 2-3 săptămîni am descongestionat cu gărzile patriotice și elevii uteciști din școli profesionale și licee întreg sediul sectorului 6 al P.C.R. și al Consiliului popular. Din mers, am preluat munca patriotică la Hotel Bulevard, sub îndrumarea directă a sectorului 6 de partid, și la alte imobile afectate de seism de pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej și de pe strada Brezoianu. Cu munca patriotică s-au făcut minuni. De vreo lună și jumătate circa 100—150 de oameni ai gărzilor patriotice au contribuit la degajarea uriașului moloz rezultat în urma lucrărilor efectuate. Ne-am bucurat de sprijinul direct al echipelor de muncitori care ne-au ajutat și cu unele materiale care au intrat în operă.

— În operă ? Ce faci după ce te speli de moloz ?

— Eu, dacă nu citesc 30—40 de pagini pe zi, sînt bolnav. Sînt și un meloman consecvent. De la moloz am plecat la multe concerte. Cea mai mare fericire pentru mine este să stau într-un fotoliu și să ascult Vivaldi, Beethoven, Mozart. Apoi „Încolonarea I. Vă rog să vă considerați niște oameni nobili care au o misiune de îndeplinit". „Ce-i asta ?" „Așa le vorbesc eu gărzilor patriotice înainte de a începe bătălia. După muncă le mulțumesc călduros". „Cum reușești să te împarți tuturor și să-ți aparții ?" „La Iași am stat la orfelinat. Așa că am dus de mic o viață organizată. Apoi, de la 14 ani, la profesională, cazangiu la Nicolina, muncitor la „Vulcan" și student la juridice. Mă gîndesc că suma tuturor concertelor și cărților trăite te face să rezolvi și să înțelegi mai bine problema molozului. Un om care nu muncește nu înțelege nimic. Dar munca, entuziasmul sînt molipsitoare".

● **ION ODABASIAN,**

un activist obștesc care nu cunoaște odihna :

„Ce s-ar întîmpla dacă nu aș avea atîtea de făcut?"

Pe Ion Garabet Odabasian l-am căutat mult și bine cu telefonul pînă ce l-am găsit. Soția sa, Maria, un fel de dispecer al acțiunilor de interes obștesc ale soțului, îmi aranjează totuși o întîlnire.

Pe strada Arcului, într-o casă îmbrățișată de verdeață mă întîmpină statura de atlet a omului pe care îl caut. Vîrsta pe care și-o declară singur —70 și... — mă face să clipesc des ca în fața unor mecanisme frumoase, strălucitoare și pe care nu le pricep. Vocea sa de bas mă invită în casă. Pereți împodobiți cu trofee, diplome și medalii vorbesc despre neastîmpărul și performanțele de o viață ale lui Ion Odabasian — responsabilul comisiei cetățenești de cartier, activist obștesc al sectorului 2, activist al Comitetului municipal al Crucii Roșii, președintele C.E.F.S. al sectorului 2 (de peste 29 de ani), membru al comisiei orășenești de atletism, membru al Federației române de atletism în comisia centrală de cros și marș. Și de 29 de ani vicepreședinte al secției de atletism al clubului Dinamo.

La cutremur, Ion Odabasian a lucrat și a vegheat zi și noapte împreună cu soția, de la 4 martie pînă la 9 martie orele 19, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost prezent la nivelarea terenului. Ion Odabasian este, între altele, inițiatorul recuperării dramatice a unor familii, nu mai puțin de opt vieți omenești la blocul din strada Popa Rusu.

— Dar sînteți foarte greu de găsit, Ion Odabasian !

— Sînt mereu ocupat cu sportul și cu alte treburi obștești. Eu am fost campion național la natație, am practicat boxul, schiul, atletismul. Cînd m-ați căutat eram tocmai plecat la Cîmpulung Muscel unde am organizat cea de a 4-a ediție a cursei munților la marș. Disting pe pereți 4 diplome „Merite în activitatea sportivă", decernate de C.N.E.F.S. în 1964, 1968, 1970,

— Am primit din partea Consiliului Național al Crucii Roșii peste 200 de adrese ale unor oameni din diverse țări care aveau rude sau prieteni în sectorul nostru. Trebuie să le răspund. Eu, soția mea și alți membri ai Crucii Roșii avem în îngrijirea noastră două cămine de bătrîni, o casă a copilului, și alte familii de bătrîni care nu mai au pe nimeni apropiat.

Ion Odabasian se dăruie societății în adevăratul sens al cuvîntului, cu trupul și sufletul : a donat pînă acum de 76 de ori sînge pentru salvarea de vieți omenești.

Ion Odabasian, profesorul de cultură fizică medicală de la Spitalul Dr. Cantacuzino, unul dintre pionierii serviciilor de cultură fizică medicală în sanatorii, autor al cîtorva importante lucrări științifice în acest domeniu, se întreabă : Ce s-ar întîmpla dacă n-aș face nimic ?

Străzile Arcului, Termopile și Licurg fac parte din familia lui Ion Odabasian.

Grupaj realizat de ADI CUSIN
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ

ADUNĂRILE GENERALE ALE OAMENILOR MUNCII

Cuvîntul și fapta muncitorilor înșiși

De curînd au început adunările generale ale oamenilor muncii din unitățile industriale, agricole, de construcții, transporturi, din institutele de cercetare și proiectare. Avînd drept cadru programatic al pregătirii și desfășurării lor magistrala Expunere a secretarului general al partidului prezentată la Congresul consiliilor oamenilor muncii, Hotărîrea și Chemarea Congresului, adunările generale, instituție profund democratică, reprezentînd forul suprem de conducere de către muncitorii înșiși ai întreprinderilor, au înscris, desigur, pe ordinea de zi o problematică de mare complexitate. La toate nivelurile organizatorice ale unităților economice, oamenii muncii sînt chemați să analizeze în spirit critic și autocritic rezultatele obținute în primul semestru din acest an, măsurile ce se impun pentru îndeplinirea planului la toți indicatorii și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă pe anul în curs și să stabilească, de asemenea, măsurile necesare pentru asigurarea condițiilor de realizare și depășire a planului în anul 1978. În esență este vorba de a se trece energic, neîntîrziat, la acțiune, pentru înfăptuirea mobilizatoarelor sarcini trasate de Congresul consiliilor oamenilor muncii, care, după cum se știe, pe baza prospectării realiste a resurselor economiei noastre, a stabilit ca față de prevederile cincinalului să se obțină o producție industrială suplimentară de 120—130 miliarde lei. Că subiectul central al dezbaterilor îl constituie între altele și hotărîrea de a îndeplini acest angajament de onoare, de maximă importanță pentru bunăstarea și propășirea țării, o dovedesc și reportajele de mai jos, precum și imaginile alăturate, prilejuite de adunările generale din cadrul a două întreprinderi bucureștene : Întreprinderea de mașini grele și Metalica.

Radu Dobrescu : „Anul viitor va trebui să economisim aproape 50 tone de metal..."

Livius Cochela : „Productivitatea ! O mină de aur precum știți..."

Arnold Cimpeanu : „Puține întreprinderi folosesc atît de bine spațiul ca noi. Dar..."

Dumitru Ștefan : „Eu sînt de douăzeci de ani aici, mă cunoașteți..."

METALICA

O miime din angajamentul pe țară

Vineri, 22 iulie, cu începere de la ora exactă, 15, cînd fusese anunțată și cînd a și început, dealtfel, adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la Întreprinderea „Metalica" din București, oamenii s-au vădit a fi din capul locului unii mai sentimentali, alții mai reținuți. Ca întotdeauna cînd vorbesc despre ei înșiși, unii sînt tentați să discute mai ales despre calități, alții despre cusururi. Tonul critic l-a dat chiar darea de seamă, consemnînd printre altele :„...S-au plătit penalizări furnizorilor pentru neachitarea la timp a facturilor, în sumă de 121 000 lei". Ritmicitatea producției, care normal trebuie realizată în proporție decadală de 33 la sută, a fost nesatisfăcătoare. Una dintre cauze este activitatea compartimentului de aprovizionare, care va trebui să ia măsurile ce se impun pentru a aduce materialele la timp. Da, uneori lucrăm în materie de aprovizionare fără perspectivă, în mod pompieristic. Dealtfel, serviciul aprovizionare-desfacere a fost analizat de comitetul de partid și C.O.M. și sîntem în curs de îmbunătățire a activității acestui compartiment. Pe semestrul întîi au existat 62 cazuri de indisciplină. Iată, chiar ieri, pe seară, cîțiva muncitori ședeau pe bancă afară în fața secției, iar maistrul Anton nu era prea departe de ei..."

Aerul e închis, împietrit de dogoarea după-amiezii de vară. Din partea cealaltă a sălii cineva se ridică și mai deschide o fereastră. Broboanele de apă înghețată pe frunte în valul de răcoare. Inginerul Octavian Stănescu, directorul întreprinderii, continuă să citească darea de seamă. Același ton critic, aceeași lipsă de menajamente. E adevărat, se arată și cele bune, nu numai cele rele, creșterea productivității cu 108,3 la sută față de plan pe primul semestru al acestui an, de exemplu, dar impresia rămîne aceeași, de examen critic sever și amănunțit al întreprinderii, care ar putea lăsa chiar — unui oaspete necunoscător și sosit direct în această sală — credința că lucrurile nu merg tocmai bine aici. Că nu este deloc așa, cunoșteam însă din ceea ce-mi spuseseră inginerul Octavian Stănescu și Gheorghe Butu, secretarul adjunct al Comitetului de partid pe întreprindere, încă înainte de această adunare generală, cînd aflasem că „Metalica" își va majora angajamentele pînă la sfîrșitul cincinalului cu 120 milioane lei, ceea ce ar echivala aproximativ cu a mia parte din producția industrială suplimentară de 120—130 miliarde de lei care, potrivit hotărîrilor recentului Congres al oamenilor muncii, va trebui realizată pînă în 1980. Prezentarea, după aceea, a unui referat cuprinzînd propunerile de măsuri pentru îmbunătățirea normelor, a fost, s-ar putea spune, una dintre primele hotăriri pe care adunarea generală le-a luat pentru îndeplinirea acestui angajament. Căci, anul viitor, am notat, va însemna la „Metalica" o reducere de 15 000 ore de muncă față de anul acesta. Ceva mai tîrziu, la discuții, sentimentalii sau nu, cum spuneam, adică dispuși sau nu să evoce mai pe îndelete drumul întreprinderii de pe cînd fabrica doar broaște, balamale și alte obiecte de felul acesta, pînă la profilarea întreprinderii pe unicate, că singura producătoare din țară de cazane pentru încălzire centrală sau de confecții metalice pentru sere, oamenii au vorbit scurt, cuprinzător, despre semestrul în care am intrat, despre anul următor.

Radu Dobrescu, maistru, atelier lăcătușerie : „Eu vreau să fac o critică C.O.M.-ului că în darea de seamă nu s-a relevat că rezultatele obținute sînt cele mai bune din istoria întreprinderii. Sînt de 27 de ani în uzină și știu ce spun. E oare suficient să arătăm doar că rezultatele obținute sînt satisfăcătoare ?" Apoi : „Știm cu toții ce accent se pune pe economisirea de metal. Or, noi sîntem mari consumatori de metal. Din cîte am înțeles, va trebui să economisim anul viitor aproape 50 de tone. Eu cred că e posibil. Ba poate chiar și mai mult. Ei, dacă am sta să ne gîndim, s-ar găsi multe repere care să poată fi făcute din înlocuitori. Din mase plastice, de exemplu. Zic să ne gîndim cu toții mai bine la ce facem".

Arnold Cimpeanu, șef birou desfacere : „S-ar fi putut face mai mult dacă am fi fost ajutați și din afară. Mă refer la problema spațiului. Puține întreprinderi cunosc, care să gospodărească atît de bine spațiul ca noi. Stăm pe 1,6 hectare. I.M.G.B.-ul stă pe un teren de 30 de ori mai mare ca noi și dă o producție a cărei valoare este de patru ori mai mare ca a noastră. Ba, dacă stau și mă gîndesc e loc și aici pentru mai bine. Fiindcă facem transportul cam rudimentar, după cum știți. Există, cred, prea multă irosire de forță de muncă manuală ; de aici întîrzieri etc".

George Ghenoiu, șef birou personal : „Precum se știe, noi am calificat în ultimii ani 225 de muncitori. Din aceștia, doar 109 mai sînt în întreprindere. Fluctuația aceasta trebuie să ne dea de gîndit. Propun, de aceea, construirea unui cămin de nefamiliști, pentru stabilizarea forței de muncă. Și cum întotdeauna tovarășii de la sector ne-au ajutat, cred că ne vor ajuta și acum. Am pune în primul rînd, noi umărul. Chiar și cei care au apartamente frumoase în oraș".

Lungu Cezar, cazangerie : „Darea de seamă a arătat bine că ritmicitatea aprovizionării a lăsat mult de dorit. De aici și realizarea unei proporții decadale nesatisfăcătoare. Asta e o problemă. Să zicem că ea depinde și de ce e în afara întreprinderii. Dar se mai ivește și situația a cărei cauză e chiar aici, înăuntru, printre noi, și anume că nu sînt respectate întotdeauna graficele între ateliere. C.O.M.-ul trebuie să aibă aici un cuvînt de spus".

Dumitru Ștefan : „Eu sînt muncitor la sculărie, mă cunoașteți. Sînt de 20 de ani aici, și tot meseria asta am avut-o. Nu e ușoară să știți. Mulți au vrut s-o cunoască, dar ori n-au prea avut chemare ori au învățat-o și-au plecat prin alte părți. Iar noi, ascultați la mine, ce vă spun aici avem nevoie de scule. O să-i avem pînă la urmă, nu știu pe care cale, dar COM-ul trebuie să hotărască !

Livius Cochela, șef birou plan : „La noi productivitatea a crescut în '76 față de '75 cu 127 la sută, iar anul acesta, tot față de '75, cu 133 la sută. Păi, o spun aici, pentru unii care n-o știu : creșterea cu 108,3 la sută față de plan a productivității pe primul semestru înseamnă exact 11 miliarde de lei. De aici ies banii ! Și de aici, în mare parte, va trebui să iasă și realizarea angajamentului nostru de a da a mia parte din angajamentul național de 120—130 miliarde producție suplimentară. Propun întocmirea unui program de măsuri concrete și foarte eficiente în privința acestui indicator. Care e o mină de aur, cum știți".

Ion Oacheș, reprezentantul centralei : „Și eu aș vrea să mă refer aici la o problemă atinsă, dealtfel, în darea de seamă : a indicelui de utilizare a mașinilor, de 80,2 la sută, deci sub plafonul minim stabilit. Pentru a crește acest indice, după un calcul sumar, vă trebuie 70—80 muncitori prelucrători. Am văzut că vă propuneți calificarea a 19 oameni. E puțin. Trebuie să rezolvăm grabnic, să vedem cum facem, fiindcă va trebui neapărat să începeți școlarizarea".

Cum rîndurile acestea nu vor să fie un proces verbal al adunării, ne vom opri aici. Arătînd că, așa cum adunarea generală de la „Metalica" începuse la ora exactă cînd fusese anunțată, ea s-a încheiat la ora exactă, am spune, cînd vorba se cuvenea ca, după limpezirea gîndului, să treacă în faptă.

DUMITRU ELIADE

OȚELĂRIE I.M.G.B.

Oțelul se mai face și cu sufletul

Darea de seamă prezentată **oțelarilor de la Întreprinderea de mașini grele** din București a fost exact ceea ce trebuia să fie. O expunere clară, documentată, precisă. O analiză lucidă și exactă, în spiritul documentelor recentului Congres al consiliilor oamenilor muncii, al indicațiilor secretarului general al partidului. Cifre, bilanțuri, aprecieri. Nu vom insista totuși asupra lor pentru că luările de cuvînt care au urmat au refăcut activitatea oțelarilor în aceste prime șase luni ale anului beneficiind, firește, de temperatura înaltă a discuțiilor. Pentru că, așa cum remarca un vorbitor, deși cele mai bune rezultate ale cuptoarelor au fost obținute în lunile martie și aprilie, cînd „eforturile depuse de oameni au fost extraordinare, făcîndu-se oțel și cu sufletul, starea noastră de muncă, a întregii suflări de la oțelărie, este cea normală. Și normal pentru noi, afirma cel care luase cuvîntul, înseamnă ca azi, mîine, în acest cincinal să dăm mai mult oțel. Un oțel de o calitate excepțională". Iată deci cuvintele eroilor acestei stări normale, temeinică analiză a muncii celor ce refuză calificativul de eroic acolo unde totul se înscrie în perimetrul noțiunii de înaltă datorie muncitorească.

Nicolae Munteanu (maistru principal la hala de turnare) : „Am ascultat cu toții darea de seamă și firește că ne bucură rezultatele pe care le-a obținut secția noastră în semestrul întîi. Însă dacă ținem seama că angajamentul nostru prevede să dăm în acest an 3000 tone oțel aliat în plus peste sarcinile de plan, eu vă mărturisesc deschis că nu sînt mulțumit de realizările secției. Și mă gîndesc, de fapt, la ceea ce puteam obține. Să luăm, de pildă, pierderile de oțel înregistrate la hala noastră. Dacă noi, maiștrii și șefii de echipă, ne-am fi făcut datoria, n-am fi avut atîtea cuptoare de oțel. Este adevărat, fabricile de cărămizi refractare ne-au trimis cărămizi fisurate sau cu abateri dimensionale și trebuie intervenit fără întîrziere în această direcție, dar pînă una-alta noi înșine putem lucra cu mai multă responsabilitate".

Anghel Mutiu (maistru principal sectorul întreținere și reparații cuptoare) : „Știm cu toții că sarcinile noastre sînt mai mari în acest an. Noi ne-am angajat. La producția marfă va trebui să dăm două milioane lei în plus. Desigur ne putem bucura, dar să nu ne îmbătăm de fericire acum în iulie, ca pe urmă, la sfîrșitul anului, să ne facem autocritica. Și darea de seamă a menționat că nu stăm de loc bine cu disciplina. Există încă multe absențe."

Mihai Secu, muncitor specialist, secretarul organizației de bază P.C.R. de la sectorul cald : „Părerea mea este că în 1978, dacă ne mobilizăm mai mult, nu numai în ședințe, dar și în fața cuptoarelor, am fi ieșit secție fruntașă. Și maistrul Munteanu are dreptate. Ei puteau evita multe dintre pierderile de oțel, dacă erau mai atenți. Dar mai este ceva. Se lucrează bine pe șarjă, însă cîteodată nu se așteaptă rezultatele laboratorului și constatăm că munca de cîteva ore a oamenilor a fost zadarnică. Este clar, trebuie respectate tehnologiile. Tot de disciplină ține și acest lucru. Trebuie să ne gîndim mai bine munca".

Dumitru Căpățînă

Al. Opranescu

Nicolae Munteanu

Gh. Drișcu

Alexandru Opranescu, inginer : „Aș vrea să ridic din nou problema rebuturilor. Darea de seamă a arătat că în această privință există o simetrie. Schimbul C, schimbul cu cea mai mare producție din acest semestru, are și cel mai mic procent de rebuturi, în timp ce schimbul B, cu realizările cele mai mici, are un procent de rebuturi ridicat. Avem mari posibilități ca în acest an să diminuăm foarte mult cifra rebuturilor. Dovada o constituie calitatea bună a producției în lunile mai și iunie."

Desigur, lista cu înscrierile la cuvînt a fost mult mai bogată. Spațiul însă ne obligă să reținem doar esențialul. Adică participarea responsabilă, spiritul critic și autocritic, combativitatea oțelarilor.

La sfîrșitul adunării am mai stat de vorbă cu maistrul Nicolae Munteanu, atras între altele și de faptul că omul are aproape treizeci de ani lucrați în oțel, la Reșița. „Într-adevăr am lucrat la Reșița. Acolo am învățat meserie. Maistrul Mutiu a venit de la Hunedoara și are aproape un sfert de veac în oțel. Secu a lucrat la „Griviță" la cazangerie. Am venit toți, noi și mulți alții, la I.M.G.B. să facem cel mai bun oțel. Și în cei douăsprezece ani avem și performanțe. Bunăoară, am realizat anul acesta oțelul pentru paletele turbinelor, performanță unică în țară. Un oțel înalt aliat, inoxidabil. Sau, am dat și oțelul pentru pintenul cîrmei petrolierului „Independența". Sînt, zic eu, dovezi că putem realiza un oțel de cea mai bună calitate. Depinde numai de munca noastră, de modul în care vom ști să ne organizăm, de soluțiile tehnice pe care le vom găsi. Pentru acest fapt am spus în ședință că nu pot fi cu totul mulțumit. Îmi cunosc colegii și știu că putem da mai mult oțel. Și de cea mai bună calitate".

RĂZVAN BARBULESCU

TIMIȘOARA :

Întotdeauna, un S.O.S. la „061" aduce... Salvarea!

Prima constatare pe care am făcut-o la Stația de salvare din Timișoara — de sîmbătă noaptea pînă duminică dimineața, 16/17 iulie — se leagă de adevărul că oamenii în alb și șoferii cu mașinile lor... zburătoare stau de veghe la sănătatea locuitorilor celui de-al doilea oraș al țării. Și, tot ca o concluzie nocturnă : nu numai că acolo se stă de veghe, ci, mai ales, se intervine, se vindecă boli și se astîmpără dureri. Absolut autentice, iată cîteva cazuri, la unele participînd și noi, grație bunăvoinței dr. Adrian Saică, șef de gardă : o criză de hipertensiune (incredibil : 300/150 !), patru nașteri („Să vă trăiască"), un politraumatizat („bătut măr", după o seară de chef și ceartă), doi copii în convulsii (urgență majoră, cerînd o intervenție în cel mult 6 minute !), o hemoragie cerebrală (bolnava fiind transportată la spital), o incubație de rujeolă a unui băiețel de 7 luni (al treilea copil al unei tinere familii, soții avînd doar 26 ani), o intoxicație voluntară cu sodă de rufe și clordelazin (deci tentativă de sinucidere, regretată de făptașul salvat), cîteva banale crize biliare, un deces (E. B., 73 de ani) etc. etc.

Oricum, în noaptea respectivă Salvarea timișoreană a acționat în 50 de situații (între orele 20—8), 17 fiind urgențe pentru adulți, 9 în pediatrie, 7 în obstetrică și 17 transporturi la spital, atunci cînd starea bolnavului depășea nu neapărat competența, cît posibilitățile în timp ale celor de la Salvare. Într-adevăr, aci se dă o luptă continuă cu minutele, adesea cu secundele, adesea o mașină aflată în misiune fiind comandată prin stația de radio să descindă la un alt caz, iar medicul sau asistentul medical, cum spunea și cum proceda dr. Adrian Saică, să fie „constrins" să dea diagnostice rapide, dar bine socotite, în grabă dar cu discernămînt și competență, să dea o decizie imediată și justă. Din acest punct de vedere se motivează opinia dr. Mladin, de 21 de ani la „Urgențe", în sensul că „Salvarea este o instituție perfectă, iar acolo unde nu este, ea se anulează de la sine". În fond, oricine poate pune mîna pe telefon și are dreptul ca, după cîteva amănunte de principiu (cine ?, ce ?, de cînd ?, cum ? și, în finai unde ?), să ceară și să aștepte omul salvator, chiar dacă aceste îi va „administra" un simplu sfat, o injecție sau o „pastilă" — cum se întîmplă de multe ori. O observație, după aceeași noapte de veghe : la capătul firului cu numărul „061" se află nu un cadru medical, cum ar fi firesc la o asemenea instituție strict specializată și de mare promptitudine, ci o telefonistă, o funcționară, cea care pune întrebări automate și completează fișa de urgență. Deși supra-vegheată de un asistent medical, deși „instruită" prin natura locului de muncă în datele superficiale ale chestionarelor, totuși, atunci cînd cetățeanul cere „Salvarea", are dreptul să știe că este ascultat și consultat — telefonul este primul mijlocitor — de către un virtual... salvator !

Altfel, instituția este perfectă : 57 de mașini, cu o medie de 200 km în 24 de ore — cum socotea Iosif Pușkaș, șeful garajului, om aflat din 1942 în sănătate și din 1948 la „urgențe" —, plus medici, asistenți, moașe, fie sîmbăta, fie marți, fie zi, fie noapte, arșiță sau ger, oricînd gata pentru sănătatea cea de toate zilele !

TEODOR BULZA ■

Cînd controlul are ochii legați, afaceriștii au mîinile libere

Amîndoi, Grinberg Ancel și Floroaia Ermil, erau încadrați ca șefi depozit mobilă în orașul Piatra Neamț. Aveau aceleași atribuțiuni de serviciu : primirea, recepționarea și vînzarea mobilei pe bază de factură (întocmită de magazinul de prezentare și desfacere). În centrul orașului se află un frumos magazin de prezentare și desfacere. Aici, cetățeanul vedea și alegea mobila. Lua de la vînzătorul Inna Viorel factura pe care sta scris ce mobilă a ales. Cu factura aceasta ajungea la Grinberg sau la Floroaia, la un mare depozit de mobilă. Cetățeanul se întorcea în centru, la magazin, achita și apoi urma să ridice mobila de la depozit. Încă din această fază sistemul prezintă serioase semne de întrebare. Dacă era depozit de ce se vindea mobilă direct de aici, de ce era permis accesul în el după bunul plac al șefilor de depozit Grinberg și Floroaia ? Dacă era și aici magazin de prezentare și desfacere ca și în centru, de ce nu exista și „casă" ? Această primă abatere de la disciplina muncii avea să genereze un lanț întreg de furturi pe care le vom înfățișa cititorilor noștri.

În ziua de 28 decembrie 1976 organele județene de miliție sînt sesizate că la depozitul condus de Grinberg și Floroaia, se vînd scaune cu prețuri modificate. Descinderea efectuată rapid și competent stabilește că se primise un lot de scaune de la Fabrica de mobilă din Gherla. Ca și alte obiecte de mobilier, scaunele erau de 4 categorii, în funcție de stofa cu care sînt tapițate, categorii ce se deosebesc, firește, și ca preț. „La indicația mea, avea să ne spună Grinberg, Floroaia a modificat prețurile. Unele scaune au fost „avansate" la categorii mai mari iar altora li s-au pus prețuri la întîmplare, dar mai mari". Percheziție la domiciliul celor doi : stupoare ! Grinberg, cel modest îmbrăcat, cel cuviincios și mereu în pană de bani (așa pretindea), ținea într-un geamantan (neîncuiat), pe șifonier, suma de 537 740 lei. Apoi, obligațiuni CEC în valoare de 9 000 lei, cecuri în valoare de 30 000 lei, 20 metri perdele, covoare și altele. Într-o percheziție ulterioară, încă 17 000 lei, ascunși în galeriile de metal de la geamuri. La depozit i s-au mai găsit 1 600 lei încasați ilegal și două boniere cu un regim special în valoare de 62 000 lei. Mai tîrziu s-a dovedit că încasa banii folosindu-le, de ochii lumii, dar nu-i depunea. De ce bani dispunea Grinberg în mod legal ? Retribuția sa de lei 2 500 brut lunar ! Soția nu este încadrată în cîmpul muncii iar fiica a terminat un institut de învățămînt superior în 1976. La nunta fiicei sale, ne-o spune chiar Grinberg, s-au strîns 42 000 lei iar el, tată și socru, a pus pe masă, modest, alți 40 000 lei. Adică avansul pentru un apartament proprietate personală. Grinberg a beneficiat în viața sa de nenumărate avantaje. Apartament de 3 camere primit cu chirie de la stat, bursă pentru fată pe toată durata studiilor universitare, obținerea, fără examen și deci fără carnet, a calității de expert contabil ! În anul 1973, prin februarie, cînd a preluat, alături de Floroaia, gestiunea depozitului, Grinberg avea 59 de ani. A cerut să fie numit șef de depozit pentru că, vezi doamne, se apropie pensia și nu i-ar strica o retribuție mai mare ca să-i lasă o sumă mai bună. A fost înțeles de către conducerea Direcției comerciale Neamț. Iată, reproduse textual, declarațiile sale date în prezența ofițerului anchetator, a cărui perseverență în soluționarea cazului trebuie remarcată : „De cînd lucrez am economisit 130 000 lei. La plecarea definitivă în străinătate o soră mi-a lăsat 128 000 lei. Diferența de aproape 300 000 lei ? Reprezintă plusul scos de la clienți, obținut prin schimbarea prețului mobilei, a vînzării directe din depozit sau datorită înșelării cumpărătorilor pur și simplu. Nu toți clienții se pricep la mobilă și aproape nici unul nu se gîndește să confrunte prețul de pe factură cu cel de pe eticheta obiectului cumpărat. Practicam diferențe de preț variind între 80 și 400 lei. Zilnic vindeam marfă între 80 000 și 300 000 lei. Scoteam zilnic, înșelînd cetățenii, sume între 400 și 700 lei. Dacă am avut inventare ? Desigur..." Grinberg povestește lucruri ținînd de o tristă etică privind modul cum se făceau inventarele. El a pus în joc și nume și sume pe care, pretinde el, le-a oferit celor care-i inventariau gestiunea. Ba mai mult, în acele zile, el și Floroaia aduceau mîncare și băutură.

Și totuși, cum proceda scriptic Grinberg de ieșea aproape curat la inventare ? Simplu, ne-o spune chiar el : „Mă bifam de fiecare dată la contabilitate și știam soldul. Aveam de fiecare dată clienți care achitaseră mobila, dar n-o ridicaseră. Aveam destule mijloace să-i împiedicăm s-o facă". Aici, la acest depozit, se poate oare vorbi despre disciplina muncii, despre răspundere și control ? Se încheiau de pildă acte pentru mobilă care nu exista ci urma să vină. Se întîmpla să contractezi joi, să spunem, și sîmbătă, cînd te duceai să ridici mobila, n-o găseai. Erai îndemnat să iei alta. Dar mobila oferită costa fie mai puțin, fie mai mult. În primul caz, recunoaște tot Grinberg, nu primeai banii înapoi. În al doilea, achitai lui Grinberg sau Floroaia diferența și ei nu-ți eliberau chitanță. Și într-un caz și într-altul clientul era furat. Transportul mobilei la domiciliu era, de asemenea, în neconcordanță cu normele legale. Mașinile circulau fără aparatul de taxare și sumele încasate erau însușite de Grinberg și Floroaia. Dacă nu acceptai sistemul erai lăsat pradă cărușașilor particulari. Faptul că acum Grinberg recunoaște aproape în întregime practicile sale necinstite nu este rău. Dar adevărul este că după atîtea luni acest dosar, deja voluminos, poartă amprenta muncii inteligente, tenace și perseverente a ofițerului anchetator.

Într-o casă din oraș lucrează aproape zi și noapte cîțiva funcționari desemnați să execute verificarea contabilă a gestiunii celor doi. Iată cîteva date oferite de aceștia prin sondarea lunilor iulie și august ale anului 1976. Din cele cîteva sute de repere de mobilă s-au oprit pentru început la recamierul de 2 181 lei. În iulie au intrat în depozit 28 de repere și la ieșire, deci la vînzare, nu apare nimic. În august intră alte 35 și nu iese nimic. În schimb la recamierul de 2 317 lei, deci unul mai scump, situația se prezintă în felul următor : intră 1 în iulie și 4 în august. Deci 5. Ies 22 în iulie și 21 în august. Deci 43. La cele cu prețul de 2 452 nu intră nimic nici în iulie, nici în august. Ies însă 4 în iulie și 3 în august ! De unde aceste diferențe ? La recamierele de 2 571 intră 45 în iulie și 45 în august. La ieșiri nu apare nimic ! Și așa mai departe ! O situație asemănătoare cu aceea de la recamierul de 2 181 lei. La prețul de 2 587 lei intră 2 și ies 9 în iulie, respectiv 6 și 10 în august. Deci un plus de 11. La prețul de 2 517 lei intră 13 în iulie și ies 54 ; în august nu intră nimic și ies 35. Un plus deci de 76. Adaugăm cifra de 11 de mai sus și obținem 87. Cum arătam, la prețul de lei 2 571 au intrat în iulie și august 90 de piese. Ele n-au mai ieșit însă cu acest

● **Mari fraude la depozitul de mobilă din Piatra Neamț**

preț. A ieșit însă un total foarte apropiat, 87, la acelea care s-au vîndut cu prețuri mai mari. Mai clar, recamierul de 2 571 s-a vîndut la prețurile de 2 715 și 2587 lei. La aceste articole s-a obținut prin fals, uz de fals și alte infracțiuni mai grave suma de lei 25 000.

Dar cine este și Floroaia Ermil ? E un cetățean cu 7 clase primare, uns gestionar prin derogări. De meserie a fost timplar, pînă cînd, avid de înșelăciune și furt, a cerut și a obținut o gestiune. La percheziție i s-au găsit 20 000 lei și 6 carnete de CEC în valoare de 30 000 lei. Este proprietarul unui autoturism Skoda 100 S, al unei case cu trei camere și a două grădini. Are doi copii în întreținere și soția adaugă celor 1 800 lei brut, cîștigați de el lunar, o pensie de 700 lei. Lunar, Floroaia trimitea cîte 500-600 lei drept danie la 5 biserici și 2 mănăstiri din județ ! Probabil ca să i se ierte păcatele ! Una dintre isprăvile sale de notorietate : a donat bisericii din cartierul Vînători un clopot în valoare de 8 000 lei !

De unde atîția bani, suport al sfidării celor care-și întemeiază viața pe muncă proprie și cinstită ? Iată ce spune Floroaia. Reproduc de asemenea textual : „Am acceptat să iau gestiunea împreună cu Grinberg în februarie 1973. Tocmai fusese arestat Iosub Eugen și era vacant un post. Îl știam pe Grinberg deoarece lucrase înainte ca merceolog la Direcția comercială și îmi făcea cîteodată inventar. Am avut deci încredere în el deoarece se pricepea. Prețurile la mobilă le schimba Grinberg. Da, veneau de la furnizor cu anumite prețuri dar el le modifica. Eu semnam avizele de primire deși știam prețurile reale. Ce nereguli erau ? Se permitea accesul în depozit al persoanelor străine. Din moment ce nu era și la noi casă, este clar că nu era magazin de prezentare și desfacere. Dealtfel, și eu și Grinberg am cerut să se trimită o casieră, dar tovarășul director adjunct Mihai Năforniță nu a fost de acord. Se eliberau acte pentru mărfuri care nu existau în depozit. Se elibera mobilă la un preț inferior celui încasat. Nu dădeam omului diferența înapoi. Să zicem că omul, exasperat de așteptare, accepta o altă garnitură. Era o diferență de cîteva sute de lei, în plus sau în minus. Dacă era plus, luam banii și nu-i depuneam. La minus îi dădeam un cuier sau o etajeră, de fiecare dată cu o valoare mai mică. Nu, nu se elibera nici un bon. O evidență exista, dar pentru uzul nostru, și ea era ținută de Grinberg. Da, recunosc că atunci, cu tapițerile de la Roman, n-am dat banii înapoi. Grinberg nu mi-a dat niciodată vreun ban în mînă. Îi lăsa într-un sertar...".

Discut cu directorul Direcției comerciale, Dorin Dumitru, și cu Nicolae Pruteanu, secretarul comitetului de partid al instituției. Cu toate eforturile nu am reușit să-l prind pe directorul adjunct, cel care se ocupă de acest sector, Mihai Năforniță. Deși i-au fost comunicate zilele în care l-am așteptat, nu am reușit să dăm de dînsul iar azi, 20 iulie 1977, a plecat în concediu. Păcat. Nemulțumit, pe bună dreptate, de cele întîmplate, tovarășul Dorin Dumitru îmi apune : „Grinberg a luat gestiunea la 13 februarie 1973 cu un plus de lei 3 000. La inventarul din 12 februarie 1974 i se găsește un plus de 48 000 lei din care 47 000 mărfuri achitate și neridicate. În 2 iunie 1975 i se găsește un plus de 109 000 lei dintre care achitate și neridicate 107 000 lei. La 6 august 1975 un plus de 32 000 lei — mărfuri achitate și neridicate. La inventarul de predare, cel din decembrie 1976, după arestarea lui Grinberg și Floroaia, se găsesc în plus 239 000 lei. Mărfuri achitate și neridicate 94 000 lei. Trebuie justificați 145 000 lei. Este clar că ne facem vinovați de lipsa unui control ferm. Adjunctul meu, Mihai Năforniță, a obstrucționat vizibil eforturile noastre de a înființa o casierie și la depozit. Ce să mai spun ? Furt și jaf în toată regula".

De 7 luni de zile, aici, la Direcția comercială, cîțiva funcționari deslușesc, în funcție de atribuțiile lor, țițele acestei murdare afaceri. Un dosar de cîteva sute de pagini cuprinde doar cererile și rezolvările cetățenilor care au achitat garnituri întregi dar au primit de la Grinberg și Floroaia numai o parte din lucruri. Abia au început să se uite pe etichete și au descoperit că au fost înșelați. Practic, cîteva mii de familii. Unii dintre păgubași au fost chiar colegi de muncă ai celor doi infractori ! Dorința rapace de îmbogățire a celor doi n-a cunoscut însă nici milă, nici bariere. O femeie cu cinci copii, toți prezenți la depozit în ziua ridicării mobilei, a fost înșelată cu circa 1 000 lei. Printre cei care abia recent au intrat în posesia mobilei achitate anticipat se numără Gheorghe Aurelia, Hodor Ecaterina, Cucu Gheorghe, Marinescu Petre și alții. După toate probabilitățile lista ar cuprinde, cum spuneam, cîteva mii de oameni. Mii de familii din orașul Piatra Neamț și din județul Neamț. Sînt, de asemenea, indicii potrivit cărora statul a fost furat de o mare sumă de bani. Poate că vom reveni asupra acestui caz spre a face cunoscute toate firele, pe toți cei implicați, mai mult sau mai puțin. Pînă atunci, cîteva întrebări din multele ce se pot pune la adresa Direcției comerciale a județului :

1) Cum de mai are gestiune I. Cojocaru ? La o unitate din Tîrgu Neamț a avut un plus în gestiune de 160 000 lei apoi un minus de 150 000 lei ! A fost totuși încadrat ca gestionar la magazinul Unic din Piatra Neamț, unde a ieșit în minus cu 200 000 lei. Deși i s-au acordat cu o generozitate demnă de o cauză mai bună perisabilități de 150 000 lei, nu ies la socoteală 50 000 lei. De ce este menținut totuși gestionar ?

2) Deși Irina Viorel, vînzător la magazinul de prezentare și desfacere a mobilei din Piatra Neamț, este cercetat penal în dosarul Floroaia-Grinberg, i s-a dat gestiunea depozitului unde au lucrat cei doi. De ce ?

3) În condițiile cînd, firesc, valorile gestiunilor cresc, era oare normal ca un om cu numai 7 clase (Floroaia Ermil) să fie menținut gestionar ?

4) Faptul că de la același depozit a fost arestat, în 1973, Iosub Eugen nu a fost de natură să impresioneze pe nimeni ?

5) Desele reclamații primite la Direcția comercială privind schimbarea prețurilor, încasarea de bacșiș, transportul mobilei în condiții ilegale nu era normal să facă la timpul potrivit obiectul unei comisii de anchetă ?

6) Cînd va fi analizată activitatea celor 6 revizori care au controlat, prin rotație, gestiunea celor doi ?

Întrebări se mai pot pune, și nu puține. Căci Floroaia Ermil îmi vorbea cu un cinism prost mascat despre faptul că zilnic primea de la clienți 10—15 lei de „căciulă" ca și despre situația stranie că adevărata evidență a depozitului era cunoscută doar de Grinberg. Șeful serviciului contabilității din Direcția comercială, Rădulescu Doru, deci cadru cu sarcini precise pe linia îndrumării și controlului gestiunilor, spunea naiv : „Nu am avut motive întemeiate să-l suspectăm pe Grinberg. Era îmbrăcat modest chiar foarte modest, și nu l-am văzut bind niciodată. Nu lua niciodată taxi. Nici bani în casă nu dădea. Soția ținea casa cu croitoria". Oare acestea sînt criteriile după care apreciezi un om căruia statul i-a încredințat gestiuni de milioane ?

Și în acest caz a intervenit, cum era și normal, bratul drept al legii. Se vor stabili răspunderi și pedepse corecte și diferențiate. Dar iată consecințele nefaste ale lipsei controlului, ale lipsei disciplinei în muncă, ale încălcării unor dispoziții obligatorii și legale, ale sfidării cu cinism a normelor etice și echității. Respectarea întocmai a legii, a regulamentelor de ordine interioară nu este facultativă pentru nimeni în nici o ramură de activitate. Este firesc, de aceea, să ne întrebăm : oare controalele, cîte s-au perindat, au avut ochii legați ?

EUGEN SECELEANU ■

Cititorii ne sesizează

De mai multe luni, la toate magazinele alimentare din orașul Balș, județul Olt, dacă soliciți apă minerală, vînzătorii te privesc de parcă ai vorbi de roci de pe Marte. Probabil că de-acum îi doare și gîtul după atîtea răspunsuri negative date prin binecunoscuta mișcare a capului. Consumatorii care au neapărată nevoie de apă minerală și-o aduc de la Slatina, Craiova, Caracal sau chiar de la București. **(Eugen Pantelimon,** Balș)

Am apelat și noi la serviciile B.T.T. și am obținut bilete pentru frumoasa stațiune Izvorul Mureșului. Acolo însă ne-au întîmpinat destule neplăceri. Dintr-o discuție cu tovarășul Mihai Dinu, directorul stațiunii, am înțeles că nu găsește sprijinul necesar la organele de resort ale județului Harghita pentru rezolvarea următoarelor probleme : 1. organizarea unui cabinet medical pentru toți turiștii ; acum sînt rezolvate pe ici, pe colo numai probleme ale copiilor, adulții fiind trimiși la Gheorgheni ; 2) înființarea unei agenții C.E.C. Deocamdată, solicitanții trebuie să meargă la Voșlobeni — sat la zece kilometri — sau la Gheorgheni ; 3) introducerea unui sistem telefonic normal nu ca cel existent, care funcționează zilnic între orele 8—16 (?!), iar duminica... pauză ; 4) asigurarea unei mai bune aprovizionări cu ziare și reviste... noi am mai adăuga și organizarea mai bună a acțiunilor cultural-educative, precum și a celor distractive. Ca să nu mai vorbim de igrasia din unele camere sau de inexistența cofetăriei stațiunii căreia i se mai face și reclamă într-un pliant al B.T.T. **(Laurențiu Ștefănescu** și **Constantin Ioniță,** Huși)

În comuna Vatra Moldoviței oamenii uită uneori să îmbătrînească. Roman Bodnar, la cei 85 de ani ai săi, de exemplu, încă muncește ca un bărbat în putere, fie la pădure, fie la cîmp. Din zori pînă în seară își face de lucru acolo unde trebuie gospodăriei îi îndeamnă. Acum, de curînd, a cosit, a

adunat și a clădit singur stogurile de fîn. Un exemplu viu de sănătate trupească și de suflet, un exemplu pentru cei mai tineri. **(Malis Nicolai,** Suceava)

Mă numesc **Nicolae Moacă** și locuiesc în Polovragi — Gorj. La 31 martie a.c. am concurat pentru ocuparea unui post la cooperativa de consum Polovragi. Concursul s-a ținut la sediul U.J.C.C. — Gorj. Eu am fost clasat pe primul loc din șase candidați, dar nici în prezent cooperativa nu mi-a dat decizia de încadrare. Aceasta, cu toate că, în urma unor sesizări la forurile județene mi s-a dat dreptate și tovarășii de acolo au fost de acord cu angajarea mea. Ce ar mai trebui oare să fac ?

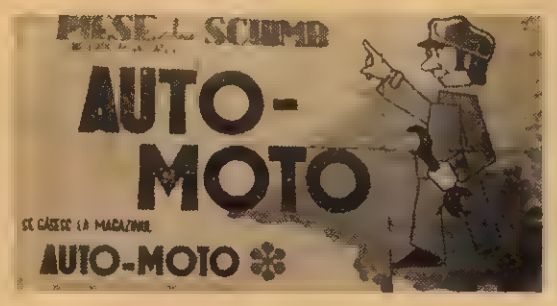

Reclamă ? În centrul orașului Gheorgheni (județul Harghita) este expus panoul din fotografia alăturată. Are dimensiuni de-a dreptul impresionante : 6 x 4 metri.

Și eu care credeam că piesele de schimb auto-moto se găsesc la magazinul de legume și fructe...

Ce să-i faci ? Mai învață omul... **(Silviu Pop)**

Vă scriu în numele sătenilor din localitatea Mihail Kogălniceanu, comuna Coțușca, județul Botoșani. Am dori ca autobuzele ce trec pe la noi să oprească în sat — unde există un loc numai bun pentru așa ceva — nu la un kilometru aläturi de localitate. Lucrul e simplu, înființarea stației de care avem nevoie nu depinde decît de I.T.A. Botoșani, dar, deocamdată, deși am cerut nu am fost ajutați. **(Constantin Grădinaru)**

Este de necrezut dar încă mai există oameni care cred în prezicerile oferite de ciocul papagalului. Obtuzitatea sfidătoare a acestora stîrnește cel puțin hazul. Iată o mostră : „4. PLANETA PT. DOMNIȘOARA. Ești foarte mîndră și din această cauză ai mulți dușmani dar aceasta nu împiedică nimic la norocul tău din contra vei face un drum unde dușmanii d-tale îți caută rău dar un tînăr bun care te va scăpa din toate acestea și te vei căsători cu el vei duce o viață fericită. Vei avea patru copii și vei trăi 85 ani. Vei lua de bărbat pe Nicu. Loto 17 47 59". Cum sînt multiplicate aceste probe de șarlatanie și în ce tipografie se culeg ? Oare nu există nimeni care să intervină împotriva unei asemenea penibile forme de obscurantism ? Și doar în 1978 vom comemora bicentenarul morții lui Voltaire, ilustrul dușman al superstițiilor. **(Ion Vasilescu,** București)

Mă numesc **Constantin Pintilie,** sînt pensionar. Sînt printre sinistrații cutremurului de la 4 martie, printre cei care, prin grija partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, am primit îndată locuințe. Locuiesc într-un apartament frumos și modern, pe care îl împart cu soția mea, la etajul 8 al blocului nr. 106 de pe șoseaua Colentina 66. Marea noastră bucurie, cea prin care ni s-au asigurat bătrînețile, este însă întunecată de o serie de nereguli de ordin administrativ-gospodăresc. Deși banii fondului de rulment, necesari pentru darea în exploatare a liftului, s-au strîns de mult (de către președintele comitetului de bloc, tov. Gh. Frățilă), liftul încă nu funcționează. Sînt om în vîrstă, am 70 de ani, sînt, ca și soția mea, suferind, bolnav de inimă, drept care urcarea pe jos a opt etaje se transformă pentru noi într-un calvar. Mai sînt, la etajele superioare ale blocului, și alți oameni în vîrstă, sînt, la etajele șapte și opt, și două femei gravide. Apoi, de cînd ne-am mutat, deci de cîteva luni, spălătoria de bloc este impracticabilă, fiind folosită de președintele comitetului ca magazie. Cerînd explicații asupra acestor nereguli, am primit, din partea președintelui comitetului, răspunsuri iritate, amenințări cu „evacuarea din bloc, dacă nu-mi convine".

Locuim în blocurile 8 B, 8 C, 8 D și 8 E de pe strada Cișmelei, Constanța. Mulți sîntem muncitori în port sau navigatori, dar indiferent de meserie, majoritatea sîntem dornici de liniște și de frumusețe. Or, cum această frumusețe n-ar putea să însemne aducerea vreunui munte la mare, ea înseamnă, cu siguranță, pentru noi, arbori, straturi de flori, iarbă verde. Din păcate, unii locatari, nerespectînd nici dorința vecinilor lor de bloc și nici unele hotărîri ale unor foruri locale, au întins pe spațiile verzi din jurul blocurilor tot felul de rețele de sîrmă pentru uscat rufe și de bare pentru bătut covoare. Păcat de blocurile acestea, de confort 1, pe care le-am primit fără nici un fel de defecte, că trebuie, acum, să stea închise în asemenea tarcuri de sîrmă ! Comitetul de locatari de la blocul 8 B a vrut să ridice sîrmele de pe spațiile verzi și să degajeze locul, dar n-a fost posibil deoarece au sărit și s-au pus de-a curmezișul vecinii de la blocul 8 C, adică cei care le-au instalat. **(Gheorghe Paraschiv, Bucur Ion, Gheorghe Rădulescu)**

CEI MAI BUNI CONTINUĂ... ȘI PE LITORAL. Astfel s-a intitulat spectacolul de revistă desfășurat nu demult sub egida A.T.M. la Constanța, după cum ține să precizăm colegul nostru, Ion Mustață, unul din protagoniști, spectacol criticat într-unul din numerele noastre precedente pentru umorul său ieftin și unele accente frivole (vezi „Flacăra" nr. 29, foiletonul „Afară-i vopsit gardul, dar înăuntru nu-i leopardul", pag. 6). Dacă s-a putut face vreo legătură între acest titlu și o cunoscută emisiune de la Radioteleviziune (al cărei succes se datorează în bună măsură și acestui popular animator), ea s-a datorat numai stării deplorabile a anunțului respectivului spectacol din care lipsea sintagma : „și pe litoral". Bine însă că, după cîte aflăm, nu s-a continuat cu glumele de un umor îndoielnic și nici cu obiceiul ca unele nume înscrise pe afiș să strălucească prin absență.

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.

Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Semnale critice recepționate

Primim de la Consiliul Popular al județului Vîlcea, Inspectoratul școlar : În scrisoarea tovarășului Avan Gheorghe din comuna Păușești, județul Vîlcea, adresată revistei „Flacăra" se sesizează faptul că pe nedrept a fost înlocuit din funcția de director al școlii generale Păușești. Din cercetările efectuate la Școala generală din comuna Păușești au rezultat următoarele : în ultimii doi ani de activitate desfășurată în școală au existat o serie de neajunsuri.

Printre acestea arătăm : plecarea unor cadre didactice de la ore, discuții neprincipiale în colectivul de cadre didactice. Deși tovarășul Avan Gheorghe a fost atenționat de mai multe ori, nu a luat măsuri corespunzătoare. În perioada stării de necesitate decretată în urma seismului din 4 martie 1977, fiind ofițer de serviciu a plecat din comună.

Ca urmare a fost sancționat de plenara Comitetului comunal de partid cu vot de blam și s-a hotărît înlocuirea din funcția de director. (Semnează inspector școlar general prof. **Gh. Simeanu**)

Un răspuns de la Casa de Economii și Consemnațiuni, sucursala județeană Suceava : În legătură cu problema sesizată de tov. Coroianu Mihai din comuna Dorna Arini, apărută în nr. 24 din 16 iunie a.c. al revistei Flacăra la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" arătăm următoarele :

Semnatarul sesizării dorește să-și construiască o locuință proprietate personală în comuna în care își are domiciliul, în care scop solicită un credit de la stat prin Casa de Economii și Consemnațiuni.

În conformitate cu prevederile art. 25 din Legea nr. 4/1973, persoanele încadrate cu contract de muncă din mediul rural, pot beneficia de credite pentru construirea de locuințe proprietate personală în comuna în care au locul de muncă.

Întrucît tov. Coroianu Mihai are locul de muncă în orașul Vatra Dornei (muncitor la cooperativa meșteșugărească) și domiciliază în comuna Dorna Arini unde dorește să-și construiască locuința, nu întrunește condițiile prevăzute de Legea nr. 4/1973 pentru a beneficia de credit de la C.E.C. (Semnează director **M. Costiug**)

Un răspuns de la Consiliul popular al județului Hunedoara, Direcția sanitară Deva : Urmare scrisorii apărute la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" în numărul 16 din 21.04.1977 al revistei Flacăra, privitor la lipsa asigurării asistenței medicale angajaților de la I.T.A. Brad, vă informăm :

— conducerile spitalelor Brad și C.F.R. Simeria de comun acord au stabilit ca asistența medicală a angajaților I.T.A. Brad să fie asigurată de dispensarul urban nr. I și policlinica Brad, cu excepția zilei de vineri cînd se asigură prin personal medical din rețeaua transporturi și telecomunicații ;

— concediile medicale pentru bolnavi se vor acorda prin spitalul C.F.R. Simeria. (Semnează medic primar director dr. **Theodor Bădiu** și medic inspector dr. **Aurel Aitoneanu**)

N.R. Ne bucură acordul intervenit între conducerile celor două spitale, chiar dacă — în treacăt fie zis — atîta lucru se putea realiza și fără intervenția noastră. Am reținut pînă și amănuntul că solicitanții sînt angajații unei întreprinderi de transport. Dar oare de aceea pacienții consultați la Brad trebuie să meargă ploi la Simeria pentru concediu medical ? Ciudat și inacceptabil mod de a pune oamenii pe drumuri. Chiar dacă ei lucrează în transporturi ! Așteptăm ca — operativ — cei în drept să trateze eficient „boala" de a rezolva astfel problemele cetățenilor. Cu atît mai mult cu cît este vorba de oameni în suferință.

Primim de la Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Brăila : Ca răspuns la scrisoarea adresată de tov. Nicolae Bădiță care sesizează că în secția nr. 72 (cartonaje) a cooperativei Tehnocasnica Brăila unde lucrează nu-și realizează retribuția tarifară, vă comunicăm următoarele :

Activitatea de cartonaj în cadrul sus-menționatei cooperative se desfășoară cu membrii cooperatori invalizi-nevăzători, ajutați de lucrători valizi. Cunoscut fiind faptul că în cadrul cooperației meșteșugărești producția nu este nominalizată, deci nici pentru această activitate asigurarea de lucru făcîndu-se numai pe bază de comenzi întîmplătoare, au fost perioade cînd secția respectivă nu a lucrat din plin și în consecință nu s-a reușit să se asigure în unele luni retribuția tarifară, știut fiind faptul că muncitorii din această unitate sînt retribuiți după norme de muncă în acord colectiv.

În asemenea situații beneficiind de prevederile statuare și instrucțiunile UCECOM în vigoare, membrilor cooperatori nevăzători li se acordă de către conducerea cooperativei ajutoare sociale din fondurile proprii, astfel încît cu manopera ce o realizează pentru producția executată să poată atinge retribuția tarifară lunară. De aceste prevederi statuare nu beneficiază membrii cooperatori valizi care s-au declarat nemulțumiți de cîștigurile realizate.

Față de această situație, conducerea cooperativei a primit sarcina să analizeze și să redistribuie o parte din forța de muncă validă de la secția cartonaj la alte activități, astfel încît cei rămași să-și poată realiza cel puțin retribuția tarifară lunară în baza comenzilor primite și a procurării de materii prime necesare.

În consecință, considerăm că sesizarea făcută este parțial întemeiată și urmează ca prin măsurile ce se vor lua, conducerea cooperativei să reglementeze problema realizării cîștigurilor corespunzătoare. (Semnează : președinte **N. Cărăușu,** șef birou, **V. Matei**)

Poșta redacției

Colectiv locatari, str. Aviatorilor — Petroșani. S-au luat măsuri de către forurile competente locale de deconectarea semnalizării acustice de la pasajul de cale ferată la km 82 și 222, situat între Petroșani și Livezeni.

Ion Pavel — Arad. Am fost informați că ați intrat în posesia drepturilor bănești care vi se cuvenceau de la Fabrica de nutrețuri combinate.

Dumitru Radu — comuna Frumușani (Ilfov). Ne cereți să o determinăm pe nora dv. să plătească pensie de întreținere pentru copii. Nu noi, adresați-vă în acest sens instanței de judecată.

Mândița Tănase — comuna Rădăuți Prut (Botoșani). Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Botoșani ne-a informat că sînteți în evidența Oficiului forței de muncă, de asemenea, că vi s-au oferit mai multe locuri de muncă, dar ați refuzat. Dv. doriți să lucrați numai la spitalul din comună, care este în curs de construcție și, evident, încă nu se fac încadrări.

Gheorghe Munteanu — București. În prezent, Magazinul pentru produse de panificație „Cuptorul de aur" funcționează cu program normal. A fost închis, într-adevăr, dar pentru renovare.

Grup de tineri — Rupea (Brașov). Pentru a fi luate în considerare cele scrise, reveniți cu amănunte convingătoare și nu omiteți adresele dumneavoastră.

Elena Budău — Roman. Pentru a vi se face o expertiză la o clinică din București sau Iași este necesar să aveți o recomandare în acest sens dată de către spitalul municipal Roman.

Vasile Stretle — comuna Izvoru (Argeș). Vă mulțumim de știrea trimisă, și ne bucurăm că și în comuna dumneavoastră tovarășii de la consiliul popular, în frunte cu secretarul comitetului comunal de partid și primar al comunei, participă efectiv la campania agricolă de recoltat și treierat păioase.

MARGA NEDELEA

OMUL NOU

O conștiință lucidă

Omul nou nu este și nu poate fi produsul întîmplării, al miracolului și al unor acte voluntariste. El este rodul unor legi sociale obiective, ca și al unor acțiuni individuale, conștiente și programatice, care acționează asupra **omului pur și simplu,** în cadrul procesului istoric al permanentei deveniri. Cum am văzut în articolul precedent, omul nou cunoaște mai întîi un mod de viață nou, ferit de orice formă de alienare. În interiorul acestui statut existențial, el își concepe, pe baza unei filosofii științifice și pe măsură ce stăpînește noi domenii ale cunoașterii, creează noi bunuri materiale și spirituale, un nou ideal de viață pe care tinde să-l întruchipeze în propria sa existență. Procesul nu e deloc linear și idilic. În calea lui apar nenumărate obstacole sub forma prejudecăților de tot soiul, a ignoranței, a persistenței unor rămășițe ale vechiului. Pentru formarea omului nou este nevoie de o temeinică pregătire ideologică, de o cultură generală bogată și variată, de însușirea conștientă a principiilor moralei comuniste, a legilor eticii și echității socialiste, ceea ce și constituie obiectivul educațional fundamental al partidului. E nevoie așadar de o **conștiință lucidă,** educată și autoeducată, capabilă să distingă între vechi și nou, să judece în spirit critic și autocritic, să militeze pentru promovarea în viață a acelei triade care a caracterizat vreme îndelungată eforturile spirituale ale omenirii : **Binele, Frumosul** și **Adevărul.** E vorba și aici nu de categorii etice abstracte, vînturate de toate moralele de pînă acum și călcate sistematic în picioare de toate societățile bazate pe clase antagonice, ci de realități vii, implicate organic în comportarea oamenilor, în modul lor concret de a fi, de a gîndi și de a reacționa în viață.

Conștiința lucidă a omului nou este incompatibilă cu pasivitatea și resemnarea creștinească propovăduită de religie, ea presupune intervenție activă, creatoare, și nu, pur și simplu, prohibitivă. Omul nou nu poate fi produsul unei serii de **nu**-uri, de negații restrictive impuse din afară, ci din asemenea atitudini constructive care-i construiesc personalitatea într-o coloană, în permanentă ascensiune a umanismului și demnității. E vorba de niște mutații structurale în mentalitatea oamenilor, în viziunea lor asupra lor înșiși, a lumii și societății, care nu se produc în chip miraculos. E necesară o lucrare intensă, de ordin instructiv-educativ, a insului asupra sa.

Evident, societatea lucrează constant și substanțial, dar insul nu poate aștepta, în această privință, totul, ca și în alte situații, numai de la societate. Preocuparea pentru autoeducare și autoperfecționare este și ea esențială în procesul **apariției** și afirmării omului nou. Societatea creează toate condițiile obiective dar fiecare membru al ei e dator să depună maximum de efort pentru a le fructifica în propria sa biografie. În fiecare dintre noi, omul nou nu poate apărea dacă nu-l sprijinim noi înșine în chip deliberat și consecvent. Apariția lui are loc în plan spiritual și fără intervenția noastră conștientă se poate lăsa așteptată sine die.

ION DODU BĂLAN ■

Traiectorii în curs de a fi corectate

Din cei 29 de tineri reintorși în Satu Mare de la centrele de reeducare din țară, 28 au fost deja repartizați în producție, urmînd ca al 29-lea să se reîncadreze într-o școală generală pentru a-și încheia studiile. Trecuți prin sfatul omeniei, cu atenție, cu tact, întrebați ce fel de calificare au și spre ce meserii și locuri de muncă doresc să se îndrepte, cei 28 tineri eliberați în mai și-au regăsit liniștea, bunăvoința, încrederea și speranța necesare propriei lor redresări morale. Prezentăm în rîndurile ce urmează trei din destinele dramatice, din biografiile furtunoase, corectate de societate într-un mod umanitar și exemplar.

Ciupac Grigore e un adolescent fragil, plăcut la înfățișare, ușor efeminat, cu ochi strălucitori și inteligenți. Lucrează ca bobinator la Întreprinderea „Ardeleana" din Satu Mare, își depășește zilnic norma, e ponderat și disciplinat. Cîștigă 1 550 de lei pe lună. Din prima retribuție a băut o bere, și-a cumpărat o pereche de pantofi și un costum de haine.

— Care meserie îți place mai mult ? — Îmi place să fiu de folos, să repar. Sînt tare multe lucruri de reparat : o clanță, o ușă, o priză, un reșou, o mașină de călcat, un frigider, o siguranță, o mașină de spălat... Rămîne mereu ceva de reparat și eu aș vrea să mă pricep la toate. — Cum te simți aici, în întreprindere ? — Mă simt curat. Nu vă uitați că am hainele murdare de lucru. Mă simt ca sculat din pat după o boală, încă slăbit, dar fericit. — Îți place munca ? — Întîi și întîi că mie, cum v-am spus, îmi place să meșteresc mereu cîte ceva. Apoi mă simt bine printre oameni. Oamenii m-au primit ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Mă simt liber. Niciodată nu mi-am închipuit că oamenii sînt atît de buni. Cîștig bine. Vreau să-mi găsesc casă, să mă îmbrac, să muncesc, să învăț mai departe la seral și să mă fac om.

Sulea Simion, electrician bobinator, membru în biroul de partid, un bărbat tînăr, cu ochi luminoși și buni, își răvășește părul cu mîinile și îl privește pe Ciupac cu dragoste, ca pe un frate mai mic : „Cînd ne-a fost adus băiatul ăsta de la serviciul personal, n-a spus nimeni nimic, cine-i, de unde-i, ce-a făcut, ce-a dres. Mai tîrziu am aflat totul de la el. Nu contează, i-am spus. Nu e nici o problemă. Dacă vrei să devii om, aici ai o șansă foarte mare. Toți avem grijă de el. E un băiat bun, disciplinat, sensibil și delicat. Are mînă de aur. Va fi un meseriaș bun.

Costin Maria, secretară U.T.C. pe întreprindere, o fată inimoasă, mereu cu sufletul la gură și ambițioasă, spune că noul angajat, Ciupac Grigore, dacă n-ai ști de unde vine, nu pare să fi comis nici o infracțiune în viața lui, spune că discutînd cu el a înțeles că lecția de viață pe care a primit-o a fost dură și mai ales dureroasă, că a fost victima unor prietenii nocive de care cei de la U.T.C. din întreprindere promit că îl vor feri, că îi vor face rost de o locuință undeva în oraș și-l vor invita mai des pe la club, la acțiuni culturale, științifice, la dans.

— Nu e nevoie, răspunde Ciupac Grigore. De acum știu să mă feresc și singur de prietenii răi. — Ți-ai mai întîlnit vechi prieteni ? — Nu. Se feresc de mine. Și fac rău. De la mine au acum ce învăța. I-aș aduce sigur pe calea cea bună. I-aș pune să dea examen la seral, să se angajeze în întreprindere, să se îmbrace și să învețe să mănînce la masă frumos, să cedeze locul în autobuz celor mai în vîrstă și să nu treacă strada pe unde e sens interzis. Că cine trece strada pe unde nu trebuie, trece și prin viață pe stop.

★

Doboș Gheorghe e un băiat mărunt, tuns scurt, cu ochi umezi, dezordonat și mirat la tot ce se întîmplă în lume. Așteaptă să intre în schimbul de după-amiază. Ține în mînă o servietă cu de-ale gurii așezate frumos de mama sa în ștergar alb și cartea de protecția muncii pe care o buchisește de cîteva zile. Biografie încărcată de abateri mai mult sau mai puțin minore. Sînt șapte frați crescuți de o mamă harnică și grijulie, dar depășită de greutăți. Tatăl lor „trăiește prin Banat cu altă femeie !" Ultima meserie dinaintea școlii de corecție : cioban la oi. A fost repartizat la Uzina „Unio" din Satu Mare, ca forjor, meserie deprinsă în școala de reeducare. — Cîți ani ? — 17. — Îți place meseria ? — Place. — Cum te simți printre tovarășii de muncă ? — Bine.

— Cum să se simtă ?, intervine secretarul de partid, **Gheorghe Vaida.** Abia s-a prezentat la fabrică de 3 zile. Pînă acum a fost ocupat cu formele de angajare. De cum a venit i-am spus că la noi dacă e cuminte și disciplinat, dacă nu lipsește și nu întîrzie de la lucru o să cîștige destul ca să trăiască bine și să-și ajute mama din cînd în cînd cu bani.

Ne întoarcem spre Doboș Gheorghe.

— Ți-e rușine de viața ta de pînă acum ? — Nici nu știam ce rost am eu pe lume. Nici nu m-a învățat nimeni de ce trăim, pentru ce adică tragem aer în piept și de ce e cer deasupra noastră. Mi-a plăcut pe cîmp, în aer liber, dar mă simțeam singur. — Nu cumva ai de gînd să fugi de aici și să te întorci la cîmp ? ! — Nu. Aici nu sînt singur. Aici fac o meserie frumoasă. Cînd eram mic fugeam de la școală ca să văd tractoarele și să mîn și eu tractoarele. Aveam un tractorist care mă învăța să conduc. Dar a murit. Mie îmi plac motoarele...

Pop Mihai, șeful secției de forjă, un bărbat masiv și „cu greutate" care i-ar putea fi tată lui Doboș Gheorghe, ne spune că aici, la forjă, e muncă grea și un spirit de echipă cu adevărat muncitoresc. „Aici n-au ce căuta oamenii care trag chiulul. Nu rezistă. De aceea, eu am vorbit frumos cu el, i-am spus, măi, băiete, aici se cîștigă bine, se lucrează cu mașini perfecționate și ai ocazia să te perfecționezi în calificare, să înveți cum se trăiește civilizat, să întemeiezi o familie... Apoi l-am trimis să-și completeze formele de angajare. Și a dispărut vreo două sau trei săptămîni. L-am căutat și l-am adus din nou la întreprindere. M-a mințit, ba că a fost la maică-sa, ba că a fost la o înmormîntare la Baia Mare. Ba că s-a îmbolnăvit... Cînd am văzut că mă poartă cu vorba, mi-am zis că dacă el nu prea e convins să se facă om, apoi îl facem noi. Ca să nu vină după aia, mai tîrziu, peste nu știu cîți ani, să ne reproșeze că n-am fost în stare să-l creștem. I-am dat un însoțitor care l-a ajutat să-și completeze formele de angajare. L-am pus într-o echipă optimă ca să se acomodeze cu lucrul, să se asocieze cu colectivul, să prindă, cum se zice, gust pentru muncă.

★

Cel mai „spectaculos" personaj dintre cele abordate este fără îndoială **Ionel Coroamă,** reîntegrat în muncă la Întreprinderea de mobilă din Satu Mare. Coroamă pare ușor cabrat, în „gardă", gata să răspundă oricărui „atac", cu privire mobilă, ascunsă în desenul ochilor mici, asiatici, cu o expresie de avertisment și de afront, cu buza de jos ușor răsfrîntă și capul dat pe spate cînd vorbește. Se vede că îl irită atenția care i se acordă. A căutat întotdeauna să se dea la fund, să treacă neobservat, să pară calm, liniștit, imperturbabil.

— M-am angajat aici, vreau să muncesc, să-mi văd de treabă, să nu mă bage nimeni în seamă. Oamenii de aici m-au primit bine. Mai bine nici nu-mi puteam imagina. Îmi vorbesc frumos, n-am lipsit niciodată, n-am întîrziat, n-am jignit pe nimeni și mi-am îndeplinit sarcinile de serviciu cît am putut mai bine. — Ce meserie ai fi vrut să înveți ? — De șofer. — Bine, dar dumneata știi să conduci mașina, că doar pentru furtul unor mașini ai fost condamnat. — Știu foarte bine, dar n-am calificare, nici carnet. — Prin urmare goneai pe șosele, pe drumuri fără carnet. — Fără. — Bun. Ai fost un „înger negru", acum tovarășii dumitale de muncă spun că ești un muncitor disciplinat, serios și plin de inițiativă. Cum s-a întîmplat ? — Se întîmplă, tovarășu', se întîmplă. Nu e dracul atît de negru. Dacă oamenii ar fi știut să vorbească cu mine de la început, dacă aș fi avut și eu o familie care să aibă grijă de mine, dacă aș fi avut prieteni adevărați, profesori cu tact și cîte și mai cîte, cum au avut alții, poate că n-aș fi ajuns un infractor dat sub urmărire în toată țara. — Și acum, ce-ai de gînd să faci în viitor ? — Să muncesc, să-mi văd de treabă, să nu mă mai arate nimeni cu degetul.

Szendrei Andrei, maistrul mecanic care l-a primit în subordine pe Ionel Coroamă, spune că nu are nimic să-i reproșeze. „Cînd a venit, am ținut o ședință fulger în secție, le-am atras atenția oamenilor că Ionel Coroamă a comis abateri de la normele sociale, că trebuie să avem grijă de el, să-i vorbim frumos, să-l inițiem în specificul muncii noastre. Pînă acum n-am avut nici o reclamație împotriva lui. E un muncitor ireproșabil".

Secretarul U.T.C., **Turian Mircea,** l-a sfătuit să-și uite vechii prieteni care îl acompaniau în escapade, să-și caute prieteni noi în întreprindere. „I-am dat locuință în căminul pentru nefamiliști, o cameră, pentru că acasă, la tatăl său, condițiile sînt improprii, căutăm să-l mobilizăm la acțiunile noastre și răspunde întotdeauna cu promptitudine. Esențial este să știi să-i vorbești și să-i acorzi încredere. Pentru că, se pare, nimeni n-a avut pînă acum încredere în el".

★

Satu Mare e un oraș, unde spiritul muncitoresc se simte nu numai în halele întreprinderilor, ci pretutindeni. E un oraș de oameni gospodari și muncitori. Un oraș în care îți face plăcere să trăiești. Umanismul hotărîrii prin care tinerii care au comis anumite abateri de la normele de conviețuire socială și de la lege au fost reintegrați în muncă și în viața de toate zilele se manifestă la Satu Mare prin atitudinea oamenilor din echipele de muncă, din secții, din organizațiile de partid și U.T.C. din întreprinderi și din cartiere care înregistrează ca un seismograf ultrasensibil tot ce fac acești tineri și le corectează treptat și cu tact biografia.

A. DOHOTARU ■

Universul muncii, climatul cel mai propice pentru formarea tineretului

Școala de inventică ieșeană — un produs al integrării

Iașul trăia zilele trecute, cînd l-am vizitat, freamătul neasemuit și inconfundabil al concursurilor de admitere, respira, aș zice, prin toți porii săi evenimentul care făcea ca toate celelalte activități, proprii orașului îmbrăcat în hainele noii sale industrii, să cedeze, cu bunăvoință și chiar simpatie, prioritățile lor majore, tinereții studioase. Este explicabil că, în atari condiții, orice cadru didactic era greu de abordat și mai cu seamă rectorul Institutului politehnic, prof. dr. ing. Mihai Gafițeanu, deși — deloc paradoxal — se aflau cu toții în permanență la dispoziția școlii, venind în zori și plecînd seara tîrziu, astfel încît într-o „fereastră" duminicală l-am avut în față pe cel căutat.

— Întrucît concursurile vin și trec, cu întregul lor cortegiu de întîmplări, mai mult ori mai puțin previzibile, doresc să discutăm despre ceea ce, deja, a devenit un element de structură a învățămîntului nostru superior, în ciuda noutății sale : despre integrare, rugîndu-vă să-l fixați locul, în raport cu pregătirea clasică pe care și dumneavoastră, în anii studenției, ați urmat-o.

— Se impune remarca privind specificitatea ideii în sine, idee care caracterizează, în prezent, învățămîntul românesc și care a emanat de la conducerea superioară a partidului nostru, de la secretarul său general. Față de formula clasică, la care ați făcut referire, au apărut numeroase elemente suplimentare, dintre care cel mai revoluționar mi se pare a fi acela că raportul cercetare-cadru didactic, raport exclusiv pînă nu demult, s-a lărgit prin includerea chiar a celor mai tineri studenți. De asemeni, integrarea, cel puțin în concepția noastră, nu este și nu poate fi o operație încheiată, ci una în permanentă desfășurare și anume în paralel cu însăși evoluția industriei ieșene și chiar a celei naționale. Zona industrială a orașului nostru a urmat calea indicată de partid și am văzut foarte clar cum s-a petrecut aceasta. Știm cum va continua, așa încît cunoaștem, de pe acum, ce puncte de întîlnire vom avea cu sectorul producției nemijlocite și, mai ales, ce teritoriu au de acoperit cadrele din învățămîntul superior și studenții pe care-i pregătesc, care este de fapt propriul lor loc de muncă în acest ansamblu de forțe.

— Cum vedeți și, dacă se poate, cum vă înscrieți în circuitul pe care l-ați trasat ?

— Va trebui să vă arăt fie macheta noilor construcții care ne-au fost afectate sau să ne deplasăm pe teren pentru a o vedea. Deocamdată, ne vom mărgini la machetă. Iată construcțiile realizate, destinate învățămîntului ; reprezintă o pătrime din totalul celor deja concepute și aprobate și ocupă o zonă impresionantă, vecină celei industriale, la circa 400—500 m distanță, și cuprinde nu numai săli de cursuri, ci și ateliere ori, mai exact, hale industriale adevărate, cu tot utilajul trebuincios. Se poate spune, de pe acum, că centrul tradițional al învățămîntului superior ieșean — Copoul — a căpătat o replică puternică, căreia doar tradiția îi mai lipsește, dar sperăm că și-o va dobîndi, nu peste foarte mult timp.

Baza materială, care ni s-a creat, a operat, la rîndul ei, mutații fundamentale și teoretice și practice. La Facultatea de mecanică, de pildă, cam 15—18 studenți, pe an, obțin brevete de inventatori, cifră importantă, după părerea mea. Dealtfel pe această bază s-a născut școala de inventică. Seriile care termină acum au prins 3—4 ani de integrare. Cele noi vor beneficia de ciclul complet, astfel că așteptăm, și în acest domeniu, progrese. Vedeți, noile generații de absolvenți au scăpat de un mare neajuns pe care noi l-am resimțit la terminarea studiilor. Făceai, de pildă, secția de motoare, dar ți-era frică să pornești un motor! Și nu numai atît. Sînt de părere că însăși funcția socială a inginerului a înregistrat și va înregistra, în continuare, modificări. Muncitorul este conștient acum că cel care-l conduce cunoaște bine ceea ce face el și că știe ce să-i ceară, că nu bîjbîie. Chiar seminarille tradiționale și-au schimbat conținutul mutîndu-se, nu doar formal, ci funcțional, din amfiteatre în halele industriale. Se pare că am evitat răspunsul la întrebarea dumneavoastră. De fapt, am vrut să-i lărgesc cadrul. Revenind, pot spune că

Convorbire cu prof. dr. ing. Mihai Gafițeanu, rectorul Institutului politehnic „Gh. Asachi"

școala de inventică ieșeană este o realitate născută din necesități și sprijinită de Comitetul județean de partid Iași, că periodic au loc întîlnirile inventatorilor, fie ei studenți, profesori, tehnicieni ori muncitori. Se realizează, cu regularitate și seriozitate extremă, un schimb de informații, de idei, de o mare eficacitate și interes pentru toți participanții. Dealtfel, în tehnică, cercetarea a devenit un fenomen de echipă, nu individual, și implică tot felul de activități, în care fiecare își poate da concursul, fie el muncitor sau student. Să nu înțelegeți că ne limităm la cercetarea aplicativă, ignorînd-o pe cea fundamentală. Programul prioritar național, planul de stat, planurile departamentale ca și cel prioritar stabilit de către Comitetul județean de partid Iași sînt tot atîtea surse și resurse pentru desfășurarea cercetării fundamentale.

— Cum s-a adaptat corpul profesoral noului cadru creat ?

— Putem chiar calcula această adaptare și o facem, la Iași : așezăm alături catedrele, le analizăm gîndurile, perspectivele, rezultatele. Forța exemplului personal mi se pare cea mai eficace. Voi da un singur exemplu privind activitatea studenților profesorului Vitalie Belousov, decanul Facultății de mecanică. În condițiile integrării, s-au realizat, aici, numeroase scule, transferate, deja industriei și care și-au cîștigat repede notorietatea. Mă refer la așa numitele freze „Romascom" care s-au produs întîi la noi și, în prezent, și la atelierele Nicolina Iași, la Focșani și Suceava. Sîntem solicitați, ca profesori, să luăm parte la un proces nou pe care nu l-am cunoscut nici unul dintre noi pînă acum cîțiva ani.

— Ce este specific pentru școala ieșeană în acest moment ?

— Un răspuns echitabil trebuie să țină seama de diversele domenii de activitate. De pildă, pentru Facultatea de chimie industrială (tehnologie chimică cum i se spune de curînd) tipice sînt cercetările privind producerea hîrtiilor speciale, să le spunem artificiale sau sintetice, conduse de acad. prof. Cristofor Simionescu, care țin pasul cu începerea montării unei fabrici și a stației pilot, planificată pentru trimestrul III al anului; Facultatea de construcții cercetează problemele betonului armat și mă bucur să spun că specialiștii ieșeni au fost solicitați, în calitate de consultanți, la București în urma seismului din martie. Dealtfel, dacă privim pe fereastră, vedem o platformă, realizată încă din 1964—1965, pe care putem „organiza" cutremure de diferite intensități, pentru a studia comportamentul construcțiilor și al materialelor folosite la diferite solicitări seismice. Facultatea de hidrotehnică și-a inclus în plan studierea sistemelor de irigații și a bazinelor hidrografice de care dispune județul ; cea de mecanică continuă adîncirea cercetărilor în domeniul sculelor. Pot să vă informez că la Iași s-a renunțat total la importul sculelor de un anume tip, ceea ce înseamnă o economie de 15 000 lei pentru fiecare piesă. Valoarea contractelor de cercetare, pe acest an, este de 35 milioane lei, iar a producției proprii (inclusiv autodotarea) de 17 milioane. Am dat cifre, dar ele nu spun totul, deși își au importanța lor. Conținutul acestor preocupări, ca rezultat al muncii de cercetare necesară economiei naționale, mi se pare major. Sînt conștient că nu vom putea, niciodată, să avem tot ceea ce are industria, nici n-ar fi normal, dar beneficiem și vom putea beneficia, prin cooperare, de valențele sale pe lîngă cele proprii.

— Fiindcă veni vorba... prezența studenților, a profesorilor lor în procesele respective nu deranjează industria ?

— Aparent noile idei conturbă. Așa a fost întotdeauna. Am folosit un timp trecut, deliberat. Ideile noi nu circulă lin, ca un text bătut la mașină, dar dispunem de un sistem, grație căruia ideile acestea devin publice (amintesc, iată, școala noastră de inventică), contactul profesorilor, al studenților cu maiștrii, cu muncitorii, cu alți ingineri fac ca noul să-și cîștige adepți. În plus, avem posibilități materiale de experiment ale institutului, așa încît, cum a fost cazul frezelor, putem veni cu ideea concretizată material și să convingem. Dar n-am întîmpinat, încă, obstacole de netrecut. Din totalul brevetelor pe țară, institutul nostru deține a 30-a parte, ceea ce mi se pare important, ținînd seama că există mii de întreprinderi, unde zeci de mii de oameni gîndesc.

— Care sînt atu-urile Iașului universitar în materie de invenții ?

— Realizările Facultății de mecanică, condusă de prof. dr. V. Belousov. Merite incontestabile au academicianul Cristofor Simionescu, care dirijează cercetările de la hîrtie, printre altele, sau profesorii Vasile Diaconescu și Emanuel Poppel. Cîteva nume de studenți inventatori de la mecanică : Hanzu Ilie, Țîpu Vichentie, Enache Gheorghe, Ungureanu Gheorghe, Lupescu Octavian, despre care veți mai auzi. Revenind la începutul discuției noastre vreau să adaug ceva : integrarea începuse să se facă resimțită, dar îi lipsea suportul oficial, pentru a spune așa, adică acea minte ascuțită care să „vadă ideile", cum spunea un mare scriitor, să le decanteze din noianul de fapte care-l ascundeau și să-i dea viață. Cam asta a reprezentat pentru noi inițiativa partidului devenită, acum, metodă de muncă.

EMANUEL VALERIU ■

Corpul CH, cu laboratoare și săli de clasă, de la Institutul politehnic „Gh. Asachi" din Iași

STUDIUM

Româna în licee, prin prisma admiterii

Este vorba despre proba orală, eliminatorie, susținută de candidații la Facultatea de limbă și literatură română. Nu ne vom ocupa de cantitatea cunoștințelor, indicate în programa analitică publicată de M.E.I., ci de modul de comunicare a acestor cunoștințe, prin urmare de **corectitudinea, precizia și expresivitatea** exprimării, elemente esențiale pentru cei care vor cultiva, ca profesori de română, excepționalele disponibilități intelectuale și artistice ale limbii noastre, ducînd mai departe emoționantul testament al lui Ienăchiță Văcărescu. Desigur, nu li s-a cerut candidaților să țină lecții de retorică ori expuneri calofile, mai ales în condițiile de inerentă emotivitate a examenului, dar li s-a cerut, și trebuie să li se ceară, să demonstreze că au o elementară vocație pentru studierea limbii române și, desigur, că au nivelul unor absolvenți de liceu, care au parcurs o programă cuprinzătoare și, în sine, suficientă pentru promovarea unui atare test. Și am constatat, cu satisfacție, că o mare parte a celor ce s-au prezentat în fața comisiilor de admitere erau stăpîni pe materia cerută și, ca o consecință firească, aproape automată, exprimarea le era cursivă, corectă, convingătoare. Căci, să fie limpede, erorile de exprimare se datorează în primul rînd erorilor de informare, lacunelor în pregătire, o exprimare în sine, fără raportare la fondul de cunoștințe, devine simplă fanfaronadă, sesizabilă de îndată de către orice dascăl cu experiență. De aceea încercarea unor candidați de a trișa, pe această cale, s-a soldat, cum era de așteptat, cu un eșec.

Ajunși aici ne îngăduim să sesizăm un viciu mai general pe care-l dovedesc unii absolvenți de liceu și pe care Maiorescu l-a numit, cu peste un veac în urmă **beția de cuvinte**, iar după el Mihail Dragomirescu i-a zis **eczema verbală**. Viciul acestei maniere de exprimare constă în disproporția dintre cunoștințe și idei, de o parte, și cantitatea de vorbe, de cealaltă, cea din urmă copleșind pe primele. Puțini candidați răspund, în reflexul exprimării, condiției de **concentrare**, de **sobrietate**, de **rigoare verbală** căci, din cîte ne-am dat noi înșine seama, cu prilejul unor vizite în școli, asupra acestor aspecte profesorii de română trec cu grabă și uneori cu indiferență ca și cînd elevii ar trebui să le știe din naștere. Obsedați, aproape terorizați de cantitatea de cunoștințe, de epuizarea tuturor **verigilor metodologice** din planul de lecție, mulți profesori nu găsesc necesar să-și corecteze elevii, iar uneori, din păcate, ei înșiși nu-și supraveghează suficient exprimarea (mai ales profesorii de alte discipline decît română dar despre această problemă specială ne vom ocupa în alt număr). Or, mai ales lecțiile de română e nevoie să devină, atît prin expunerea profesorului cît și prin răspunsurile ori expunerile elevilor, modele de exprimare. Profesorul va trebui să întrerupă și să corecteze, în mod obligatoriu, orice exprimare incorectă, șchioapă, incoerentă, să penalizeze (evident prin mijloacele pedagogice ce-i stau la îndemînă) înclinația logoreică, fanfaronada, inflația verbală, obișnuindu-i pe elevi cu **simțul responsabilității cuvîntului**, descurajînd vorbăria în gol. Procedînd în acest fel, profesorul va sacrifica, poate, la început, o parte din timpul consacrat volumului de cunoștințe dar, treptat, elevii se vor obișnui, le va intra în reflex exprimarea riguroasă și acest timp va fi indiscutabil recuperat. Să ținem minte o vorbă a lui Iorga : „Nivelul de cultură al unui popor este nivelul de exprimare al celor ce-l compun și dovada supremă a patriotismului popoarelor".

POMPILIU MARCEA ■

INSTITUTUL DE PROIECTĂRI PENTRU INDUSTRIA UȘOARĂ

UN AVANPOST AL GÎNDIRII TEHNICE ORIGINALE

Invenții brevetate în cadrul I.P.I.U. și unele din distincțiile obținute la tîrguri și saloane internaționale

1. „Grindă canal prefabricată din beton precomprimat pentru hale industriale", realizat de un colectiv condus de inginer Ion Dan Măracine. **Medalia de argint la Tîrgurile internaționale de la Nürenberg (1969) și Köln (1972) ;**

2. „Aparat pentru ventilația, încălzirea și răcirea aerului", creația unui colectiv alcătuit din inginerii Petre Constantinescu, Emil Oachiș și Grigore Rădulescu. **Medalia de vermeuil la Salonul de invenții, de la Bruxelles (1971) ;**

3. „Construcție industrială universală, blindată cu pod tehnic", inginer Gheorghe Cristescu și inginer Tudor Georgescu. **Medalia de argint, Geneva (1972), Medalia de aur, Köln (1972) ;**

4. „Grindă canal prefabricată pentru ventilarea sau încălzirea halelor industriale", inginer Petre Constantinescu și inginer Mihai Popescu. **Medalia de vermeuil, Bruxelles (1971) ;**

5. „Deflector reglabil din elemente prefabricate de beton armat", colectiv condus de inginerul Petre Constantinescu. **Medalia de argint, Geneva (1973) ;**

6. „Sistem de protecție și obturare pentru deschiderile lanternourilor halelor industriale", același autor. **Medalia de argint, Geneva (1973) ;**

7. „Procedeu și instalație pentru evacuarea lichidelor mai ușoare decît apa din rezervoare submerse", realizat de arhitect Alexandru Ene. **Medalia de argint, Viena (1971) ;**

8. „Aparat pentru hașurarea desenelor" și „Perspectograf", același autor. **Medalia de argint și, respectiv, cea de aur, Viena (1973) ;**

9. „Elemente prefabricate din beton precomprimat pentru acoperirea halelor industriale", realizat de un colectiv condus de inginerul Alexandru Mitroiu. **Medalia de aur, Bruxelles (1975) ;**

10. „Aparat indicator bioritmic", profesor Iancu Scutașu Comăneanu. **Medalia de argint, Geneva (1976) ;**

11. „Instalație de foraj geotehnic", colectiv condus de inginer Teodor Stoianovici. **Medalia de aur, Geneva (1975)** etc. etc.

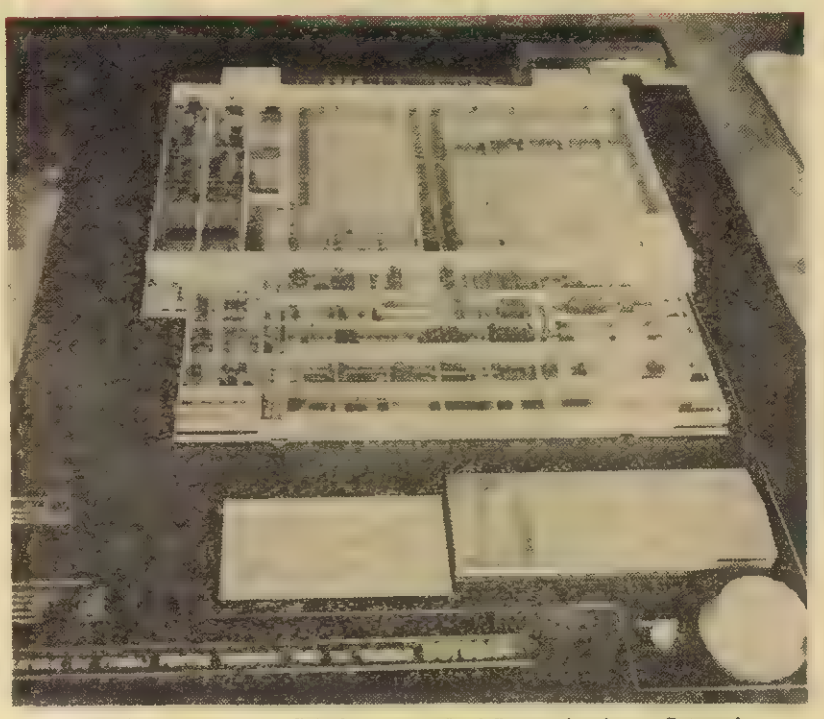

Macheta țesătoriei cu finisaj pentru țesături fine tip bumbac — Botoșani

Brevetele de invenție enumerate mai sus, alese dintr-o listă mult mai amplă, au adus, pe lîngă sumedenia de distincții internaționale, importante beneficii industriei țării. Astfel, economiile post-calculate se ridică la peste 12 milioane de lei în cazul „Grindei canal" (punctul 1), ating 6 milioane pentru „Aparat pentru ventilație" (2), depășesc 6 milioane la „Grindă canal prefabricată pentru ventilarea..." (4), cifră valabilă și pentru aplicarea în practică a invenției numărul 9 din enumerarea noastră.

Pentru toate aceste dovezi grăitoare de muncă și inteligență creatoare, I.P.I.U. a fost distins cu Ordinul Muncii, clasa I, în 1972 și cu Ordinul Muncii, clasa a II-a, în 1977.

De fapt, la I.P.I.U., prescurtarea care desemnează institutul nu e cea mai exactă, în realitate fiind vorba despre o unitate de proiectări tehnologice pentru industria ușoară, ceea ce, firește, oferă de la bun început un reper în plus, o lămurire suplimentară. Care lămurire vrea să spună că aici, într-o clădire din mijlocul cartierului Balta Albă, se gîndesc și se realizează proiecte de inginerie tehnologică pentru toate ramurile industriei ușoare, se proiectează obiective industriale de investiții, fie dezvoltări, fie unități complet noi, în sfîrșit, se lansează, în țară sau în străinătate, tehnologii moderne, cu eficiență economică tot mai mare.

Acestea fiind zise, ni se pare foarte clar că o relatare ca aceea care va urma nu va putea epuiza toate aspectele activității desfășurate la I.P.I.U., drept pentru care reporterul și-a propus să zăbovească numai asupra cîtorva din laturile unei munci perseverente și serioase, pe care o recomandă, mai bine decît vorbele, recenta decernare a Ordinului Muncii, precum și un bilanț pe 1976 dintre cele mai fructuoase. Bilanț constatînd depășiri ale angajamentelor la toți indicatorii, cu 6,4 la sută la valoarea producției globale, cu 3,3 la sută la productivitatea muncii, cu 11,8 la sută la beneficii și așa mai departe, realizări permițînd o scurtare a termenelor de predare a proiectelor, față de planificarea inițială, cu nu mai puțin de 23 000 de zile pe durata unui an, numărînd, firește, doar 365 !!

Un prim capitol la care ne vom opri, discutînd cu directorul institutului, inginerul George Cojocaru, vizitînd atelierele și ascultîndu-i pe lucrătorii lor, este cel al căutării și găsirii de tehnologii noi, lansate de la I.P.I.U. în mai toate ramurile industriei ușoare. De exemplu, în filaturi și țesătorii, mai ales în domeniul exploatării posibilităților inului, cultură tradițională în țara noastră, cu o mare rază de cultivare, pe care însă ani și ani textiliștii au ignorat-o, din motive mai mult sau mai puțin subiective, fiind nevoie ca însuși șeful statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-una din rodnicele sale vizite de lucru în unitățile cu profil, să dea indicații privind extinderea culturilor de in și cînepă, precum și prelucrarea mai intensă în topitorii și fabrici textile a acestora. Specialiștii și-au însușit critica făcută, apucîndu-se temeinic de treabă. Îmbinînd munca de cercetare cu cea productivă, ei au constatat, după căutări nu o dată eșuate, care au necesitat întoarceri din drumuri ce păreau terminate sau chiar renunțarea la altele, că inul poate fi utilizat cu foarte bune rezultate nu doar pentru perdele sau cearșafuri, întrebuințări devenite tradiționale, ci și pentru obiecte de îmbrăcăminte de tot felul, mergînd pînă la costume. În ideea valorificării superioare a materiei prime, folosită în soluția finală în amestec cu poliesterul, proiectanții de la I.P.I.U. au introdus în proiecte o tehnologie originală, „Fabricația firelor de in în amestec cu poliester din semitort fiert-albit", pe baza căreia s-au proiectat 4 noi unități, cu o mărire de 20 la sută a productivității muncii și cu o reducere considerabilă a suprafeței productive construite. Prin proiectarea de utilaje și linii tehnologice originale, prin agregatizarea acestora, prin realizarea de proiecte de plan de montaj și prin încheierea unor instalații de automatizare, I.P.I.U. și-a trecut în cont, socotind anul 1976 și primul semestru al anului în curs, o substanțială economie valutară prin sistarea sau limitarea importurilor, adică prin folosirea la maximum a inteligenței proprii. În atelierul condus de inginerul Nicolae Radu, am avut ocazia să vedem o mulțime de asemenea proiecte. Astfel, mașinile autohtone de țesut fără suveică au condus, în industria mătăsii și a bumbacului, la o sporire a productivității muncii cu 60 la sută. Introducerea în proiecte a unor linii continue pentru finișaj, dezancolat, degresat, spălat, vopsit sau condensat, a permis importante creșteri ale indicelui de productivitate, mergînd pînă la 30 la sută, precum și o reducere cu 20 la sută a suprafeței productive construite, întreaga industrie ușoară constatînd, ca urmare a eforturilor și punerii în aplicare a inteligenței tehnice a specialiștilor de la I.P.I.U., o micșorare a valorilor de construcții-montaj cu mai bine de un sfert ! În unele cazuri am înțeles din spusele inginerului Lucian Vlad, directorul adjunct tehnic al institutului, nu s-a plecat de la zero, pașii înainte realizîndu-se fie prin asimilări, fie prin perfecționări de detaliu, fie prin cooperarea cu firme străine. De foarte multe ori însă, tehnicienii de la I.P.I.U. s-au încumetat să desțelenească ei înșiși drumuri, obținînd — după cum se poate lesne observa în caseta alăturată — numeroase brevete de invenție, aplicate în țară și în străinătate, încununate cu distincții dintre cele mai alese în competiția valorică a tehnicii contemporane, în perimetrul căreia I.P.I.U. a întărit o tradiție și și-a făcut un renume. Dar nu tot ceea ce s-a conceput și închegat ca noutăți la planșetele institutului am enumerat alături, într-un spațiu pe care l-am consacrat în întregime invențiilor brevetate. Ar mai rămîne de vorbit despre proiectarea unui obiectiv avînd la bază o tehnologie proprie în industria sticlăriei pentru fabricarea unor sticle semioptice, concepție românească folosită la I.A.S.B., a cărei ultimă finalitate se leagă de eliminarea totală și definitivă a importului în materie, prin exploatarea judicioasă și la parametri maximi a resurselor interne. Rămînînd în acest sector, se cade să amintim despre cuptoarele pentru industria porțelanului și despre cele pentru recoacere a articolelor de sticlărie, soluții, de asemenea, originale, după cum, trecînd în alt domeniu, trebuie notată instalația pentru fabricarea tălpii artificiale, pe o linie tehnologică de concepție integral românească, realizată la I.P.I.U. de un colectiv larg de specialiști, condus de inginerul Ion Mihăilescu.

Prelucrînd toate datele culese din biblioteci, din experiența altora și din îndrăzneala lor prin intermediul unui calculator, plasat în incinta unui Centru de calcul propriu, optimizînd pe calculator toate programele de lucru, inginerii de la I.P.I.U. au declanșat în urmă cu puțină vreme, dar tot ca o noutate a activităților din industria ușoară, acțiuni de marketing și de proiectare a organizării întreprinderilor, mai multe unități, ca Țesătoria de mătase din Tîrgu Mureș, Tăbăcăria „13 Decembrie" din Sibiu sau Întreprinderea de tricotaje din Motru, pornind la drum pe baza proiectelor elaborate la institutul din Balta Albă. Proiecte presupunînd forme moderne și avansate de organizare a întregii activități într-o întreprindere, începînd cu recrutarea, selecționarea și promovarea cadrelor, continuînd cu stabilirea circuitului producției, de la intrarea materiilor prime și pînă la confecționarea produsului finit, inclusiv a documentelor de circulație, încheind cu fixarea atribuțiilor și atributelor conducerii, a sistemului informațional și așa mai departe.

Ideile capătă dimensiuni reale pe planșetă

Realizările de la I.P.I.U. n-ar putea fi concepute, ne-a mărturisit unul dintre cei mai vechi și mai reputați ingineri ai unității, Ion Dan Măracine, pe care, în 1954, directorul adjunct Vlad l-a găsit în institut „mai tînăr cu 23 de ani, dar la fel de exigent și de entuziast", în afara spiritului de echipă. La I.P.I.U., greul treburilor n-a căzut niciodată pe spatele unui singur om, toate atelierele funcționînd ca niște ceasornice, fiecare lucrător știind exact ce are de făcut și făcînd, acționînd ca o rotiță a unui uriaș mecanism, mereu pus la punct. Dacă nimeni n-a muncit de unul singur, nici nimeni n-a hotărît de unul singur, ușa biroului directorului George Cojocaru rămînînd mereu deschisă pentru oamenii institutului, pe care i-a lăudat sau criticat după cum a fost cazul, dar pe care nu i-a tratat niciodată ca pe subalterni, ci mereu ca pe colaboratori prețioși, la ideile și sugestiile cărora se cade să pleci, de fiecare dată, urechea. Dealtfel, în această privință, o dare de seamă ce ne-a fost pusă la dispoziție ni se pare a sintetiza de minune afirmațiile de mai sus : „...activitatea institutului s-a desfășurat sub îndrumarea Consiliului științific și a biroului acestuia. În 1976 au avut loc 15 plenare și 24 de ședințe de birou, adoptîndu-se 150 de hotărîri. Toate au fost transpuse în practică".

La ora la care specialiștii de la I.P.I.U. participă, ca proiectanți generali, la realizarea unor fabrici de tricotaje sau a unor filaturi de bumbac în țări îndepărtate, în Sudan, Bangladesh sau Mongolia, făcînd o propagandă dintre cele mai strălucite inteligențe românești, aprecierea de care se bucură, pe plan intern, activitatea Institutului, pentru a doua oară distins cu Ordinul Muncii, trebuie privită ca o recunoaștere firească a muncii pline de merite și a unei seriozități exemplare, plecate mereu, totdeauna din pilda comuniștilor, care se pot mîndri, pe bună dreptate, că au făcut din I.P.I.U. un avanpost al gîndirii tehnice românești originale.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Floarea-soarelui își întoarce fața spre România

• Agricultura românească, aflată într-o dezvoltare fără precedent, cunoaște în ultimul deceniu unul din revirimentele sale cele mai impunătoare în domeniul culturii florii-soarelui. Secretul figurii deosebite pe care o face această plantă în prim-planul producției noastre agricole poate fi descoperit direct pe ogoare, dar nu mai puțin pe cîmpurile experimentale, în laborator, sub lentila microscopului. Ne-am adresat, de aceea, unuia dintre oamenii noștri de știință pentru care acest secret s-a dezvăluit mai demult printr-o tenace muncă de cercetare și experimentare. Personalitate de prim rang a cercetării noastre agricole, doctorul docent inginer Alexandru Viorel Vrînceanu este actualmente șeful secției de genetica plantelor și șeful colectivului de selecție și ameliorare a florii-soarelui din cadrul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice — Fundulea, unitate de cercetare a Academiei de științe agricole și silvice. Conduce, totodată, Centrul de coordonare a rețelei experimentale F.A.O. pentru floarea-soarelui. Este autorul unor lucrări fundamentale în materie, între care monografia „Floarea-soarelui" (1974), la elaborarea căreia a avut drept colaboratori pe F. Stoenescu, A. Ulinici, H. Iliescu, Fl. Paulian.

— Nu neapărat pentru a justifica titlul pe care intenționez să-l dau convorbirii noastre, ci pentru a porni de la o însușire a acestei plante cunoscută tuturor, aș dori să începem prin a ne spune cum e cu această veșnică rotire a ei după soare.

— Într-adevăr, floarea-soarelui posedă un caracter denumit heliotropism pozitiv, ceea ce înseamnă o mișcare de urmărire de către discul floral a deplasării aparente a soarelui, astfel că suprafața discoidală formează un unghi drept cu direcția de cădere a razelor solare. Heliotropismul încetează însă brusc în momentul dezvoltării florilor, iar ulterior toate capitulele privesc într-o singură direcție, aceea din care soarele răsare la începutul înfloririi. Cui se datorește această încremenire ? Nu știm precis. Acest aspect este un secret al florii-soarelui pe care încă nu-l putem explica. Nici nu ne-a interesat în mod special să știm aceasta, deși manifestarea extrem de interesantă a fost observată de foarte multă vreme, „exploatată" metaforic de poeți și de rapsozii populari. Pe noi ne-a interesat în munca de selecție și ameliorare — sub aspectul poziției — înclinarea capitulului floral care determină aptitudinea pentru recoltarea mecanică, constituind în același timp un mijloc indirect de prevenire a pagubelor provocate de păsări și a neajunsurilor datorate stagnării apei. O înclinare de 30—40 de grade față de orizontală ferește polenul și stigmatele de acțiunea directă a razelor solare.

— Trebuie să înțeleg deci că pentru dumneavoastră, stimate tovarășe dr. ing. Vrinceanu, cercetător de reputație mondială, floarea-soarelui mai are secrete ?

— Sigur că are ! Care plantă sau ce organism viu și-a dezvăluit TOATE secretele ? Adevărul științific, ca și adevărul filosofic în general, nu e o categorie absolută, ci doar o etapă, desigur mereu mai cuprinzătoare.

— De cînd se cultivă în România floarea-soarelui ?

— Cea mai veche mărturie în acest sens o constituie o pictură intitulată „Iașul în 1842" a lui Ludovic Stavski, expusă la Muzeul de artă din Iași, în care se văd cîteva plante de floarea soarelui cu un singur capitul. La mănăstirea Putna se află un steag datînd din anul 1871, trimis de „urbea Vaslui — în memoria marelui erou al Rahovei din anul 1475" — Ștefan cel Mare, pe care este imprimată ca emblemă a acestui oraș o plantă de floarea-soarelui. Aceasta poate fi considerată o dovadă a existenței primelor uleinițe de floarea-soarelui la Vaslui și a primelor începuturi de cultură a florii-soarelui în țara noastră. Dacă în 1910 existau în cultură 672 hectare, în anii următori suprafețele au crescut treptat de la 6141 hectare în 1913, la circa 55 800 hectare în 1938. Soiuri mai cunoscute erau „Măslinica", cultivat în județul Olt, și „Uleioasa", cultivat în Moldova. După cel de-al doilea război mondial, îndeosebi ca urmare a așezării agriculturii pe baze noi, cultura florii-soarelui a cunoscut o dezvoltare deosebită, astfel că după 1970 producția totală a crescut de 17 ori datorită atît suprafețelor cultivate (circa 530 000 hectare), cît, mai ales, realizării unor producții mari la unitatea de suprafață. Practic, în răstimpul ultimelor două decenii producția medie la hectar s-a dublat, aceasta datorîndu-se îmbunătățirii tehnicii de cultură, utilizării unor soiuri de mare productivitate, cu conținut ridicat de ulei, și amplasării lor în zone favorabile și foarte favorabile de cultură.

— La Fundulea s-au creat în timp soiuri și hibrizi cu valoare productivă deosebită. Ce ne puteți spune despre aceste realizări ?

— România este astăzi a cincea țară cultivatoare de floarea-soarelui pe plan mondial, pînă acum cîțiva ani ea situîndu-se pe locul doi. Mărirea suprafețelor cultivate s-a produs de curînd în unele state ca urmare a „provocării" pe care România a lansat-o țărilor producătoare și consumatoare de ulei de floarea-soarelui și astfel acestea, practicînd deocamdată un sistem extensiv de cultură, au trecut pe locuri fruntașe în clasificarea după criteriul arealului de cultură. În ceea ce privește producția de ulei pe unitatea de suprafață, ne-am păstrat constant locul doi. Avem de mai mulți ani un randament de extracție foarte bun de 44,5 la sută ulei din 100 kilograme sămînță brută; din care dacă eliminăm umiditatea și impuritățile ajungem la 50—52 la sută. Primul soi creat la Fundulea a fost denumit „Record" și omologarea lui s-a produs în 1965. Datorită calităților sale el a înlocuit soiurile mai vechi de proveniență străină. Apoi au fost creați doi hibrizi autohtoni, „Romsun 52" și „Romsun 53", ei ocupînd în prezent circa 40 la sută din suprafața totală cultivată.

— Acești hibrizi au, ca să rămînem în temă, un nume hibrid.

— Este o denumire comercială sub care societatea noastră de comerț exterior Romagrimex a exportat cantități importante de semințe în Statele Unite ale Americii, Italia, Spania și-n alte țări. „Romsun" este abrevierea cuvintelor „Rumanian sunflower" care în limba engleză înseamnă floarea-soarelui românească.

— Ce recorduri s-au înregistrat la acești hibrizi în cultura mare, pe terenurile agricole?

— Constant, peste 3000 kilograme la hectar producție medie. Așa, bunăoară, în 1975, la C.A.P. Miloșești, județul Ialomița, pe 500 hectare s-au obținut în medie 3 350 kilograme de pe fiecare hectar cultivat. Dealtfel, în județele Ialomița și Constanța, „Romsun 53" a dat o medie pe întreaga suprafață cultivată (aproape 100 000 hectare) cu 450 kilograme, respectiv 350, mai mare decît vechiul soi „Record".

— Îmi spuneați cîndva că timpul necesar creării unui soi sau a unui hibrid nou este de 10—12 ani și că „uzura morală" (adică și longevitatea, pînă la apariția altor soiuri sau hibrizi mai buni) se produce după 6—8 ani. Cum se poate scurta prima perioadă și prelungi cea de-a doua, de către cercetători, în activitatea nemijlocită de creație ?

— O rețetă infailibilă nu cred că există. Aș aminti totuși trei elemente pe care le consider esențiale și anume: 1) un puternic spirit de echipă pluridisciplinară a celor care se ocupă de problema respectivă ; 2) o colaborare interdisciplinară cu științele de graniță; 3) o tehnică de investigație cît mai adecvată. Și acum să descriu cum lucrăm noi. La punctul 1 : sîntem șase cercetători în colectiv (în afară de mine toți au în jur de 35 de ani), avînd următoarele specializări: trei selecționatori și amelioratori, un citogenetician, un fitopatolog și un fiziolog. Fiecare are sarcini precise, legate de specializarea sa, și toate obiectivele, să le zic individuale, converg spre scopul comun. Totodată, însă, oricare dintre noi poate să-l înlocuiască oricînd — cel puțin pentru o perioadă scurtă — pe celălalt, pentru că cunoaște precis sistemul general după care se desfășoară cercetarea. La punctul 2 : colaborăm cu disciplinele înrudite sau de graniță, pentru că altfel nu am putea să ne mișcăm lejer și să rezolvăm problemele complexe care se ivesc să zicem în microscopia electronică sau în biochimia celulară. La punctul 3 : folosim cu succes tehnici de lucru și de măsurare cantitativă și calitativă a unor procese intime din plantă, provocînd dirijat unele reacții. Avem la dispoziție o instalație ultramodernă denumită fitotron. Aici putem dirija, conform unui program prestabilit, toate elementele de microclimat: temperatură, umiditate relativă a aerului, luminozitate, schimb de gaze și, bineînțeles, nutriția plantelor.

— Ați avut amabilitatea să-mi prezentați o parte din acest fitotron care, într-adevăr, se constituie într-o instalație care impresionează, dacă nu prin altceva, prin aceea că într-o secțiune era răcoare și aerul excesiv de umed, iar în alta o secetă și o uscăciune sufocantă, indiferent de condițiile exterioare instalației. Ce cîștig pentru cercetare reprezintă fitotronul?

— Pe lîngă că putem crea și reproduce oricînd condiții de secetă sau de exces de umiditate, manifestări care în natură au un caracter aleatoriu, realizăm pe an trei cicluri de reproducție și asta poate scurta la jumătate timpul de elaborare a unui hibrid nou. Pentru testarea rezistenței la mană e nevoie de o temperatură de plus 18 grade Celsius și o umiditate relativă a aerului de 80—90 la sută. În cîmp liber, de cele mai multe ori așteptî mult și bine apariția unor asemenea condiții și se poate ca ele să apară fără a fi pregătit să realizezi supra-infectarea cu agentul patogen.

— Ați enumerat pînă acum ca realizări un soi, „Record", și doi hibrizi, „Romsun 52" și „Romsun 53". Numai pentru ei aveți brevetul de invenție?

— Brevet de invenție am primit de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci numai pentru soiul „Record". Există în cultură încă patru hibrizi: „Romsun 301", „Romsun 90", „Romsun 59" și „Sorem 80". Din păcate, pentru nici un hibrid nu ni s-a acordat brevetul de inventator, deși sînt ani buni de cînd am predat documentația. Metoda de hibridare la floarea-soarelui reprezintă o prioritate mondială ce ne aparține și în alte țări s-au acordat brevete pentru hibrizi creați mult mai tîrziu decît la noi. Subliniez că hibrizii noștri, pe lîngă că sînt extinși în cultura mare, au primit recunoaștere internațională prin însuși faptul că, așa cum arătam, au fost cumpărați de firme din țări cu agricultură dezvoltată. „Sorem 80" este un hibrid nou, rezistent la mană, caracteristică ce lipsește oricărui hibrid cunoscut la ora actuală

— De cîteva ori v-am auzit discutînd cu colaboratorii dumneavoastră despre un anume model genetic. Mi se pare extraordinară aventura — și spun aventura în sensul pozitiv și generos al cuvîntului — de a modifica microuniversul ereditar al plantei.

— Selecția și ameliorarea în masă este desigur o metodă bună, dar ea e întrucîtva depășită, deoarece operează cu ceea ce geneticienii denumesc expresia fenotipică a individului, adică ceea ce se vede și se măsoară foarte ușor. Or, o serie de însușiri și caractere pozitive și negative se manifestă recesiv, sau altfel spus, ne scapă la prima vedere. Suportul material al ereditații, ca și mecanismele de combinare și transmitere a caracterelor bune și rele nu se pot explica fără ajutorul citogeneticii sau al geneticii moleculare. Noi lucrăm într-un fel împotriva intereselor conservării speciei. Este destul să amintesc în acest sens că specia nu are „nevoie" de androsterilitatea citoplasmatică, care nouă ne folosește enorm pentru hibridare. În perspectivă, vrem să creăm un model genetic al unui hibrid, și în acest model nu neglijăm o mulțime de aspecte ce caracterizează cantitativ și calitativ planta nou creată. Modelul genetic înseamnă o muncă extrem de laborioasă de „genetic engineering", adică inginerie genetică, și realizarea lui este înscrisă în planul nostru de cercetare. Metoda presupune transferuri repetate de gene pe anumiți cromozomi de la formele sălbatice la cele cultivate. Notați că am realizat deja linii consangvine androsterile, ceea ce ușurează mult munca de hibridare. Modelul genetic este mult mai complex decît l-am enunțat eu acum. Ceea ce-mi dă o speranță neștirbită este faptul că experimental am obținut hibrizi care au dat o medie de 4 800 kilograme la hectar, cu 54 la sută ulei în sămînța uscată.

— În ce constă activitatea dumneavoastră pe plan internațional, în calitate de conducător al Centrului de coordonare al rețelei experimentale F.A.O. pentru floarea-soarelui ?

— Cele 16 țări participante la acest centru de coordonare au în studiu patru teme de cercetare legate de floarea-soarelui. În cadrul cooperării tehnico-științifice și al relațiilor internaționale pe care țara noastră le promovează consecvent cu țările în curs de dezvoltare, ca și cu celelate țări, am vizitat de curînd cîteva state din Orientul Apropiat, unde m-am străduit să antrenez institutele de specialitate la activitatea comună a rețelei. În luna septembrie, la Cordoba, în Spania, se va desfășura cea de-a doua reuniune a rețelei, prilej cu care vom analiza activitatea ultimilor doi ani și vom stabili programul pentru perioada următoare. Vom edita o publicație de specialitate sub egida F.A.O., care va facilita schimbul de opinii, idei, rezultate experimentale, spre binele și folosul tuturor.

Convorbire consemnată de
ELISEI TARȚA

JURILOVCA

un sat care iese în larg

• În fiecare luni, dis-de-dimineață

La Jurilovca, unde dealurile Dobrogei nu mai sînt decît o bănuială, șoseaua taie satul păzită de pomi. Dacă vii întîia oară ai impresia că treci printr-o grădină cu vișini, zarzări, caiși și pruni. Pe nici o stradă nu poți privi fără opreliști curțile. Ele se ascund în spatele zarzărilor încărcați, al duzilor cu trotuarul înnegrit, al teilor și tufelor groase de trandafiri. Miroase stăruitor a apă și simți că dacă ai mai merge un timp cu ochii închiși te-ai scufunda în lacul Razelm sau chiar în mare. Doar dacă-ți iese înainte o căruță trasă de un măgar nepăsător și sătul de toate te-ar putea bate gîndul că treci printr-un sat. Dar cum vara bărbații sînt fie pe mare, fie la secerat iar femeile au treburi tot pe cîmp, la grădini, la vii și la atelierul de covoare, abia spre mijlocul acelei livezi îți dai seama că ești în mijlocul unui sat. Atunci vezi casele, majoritatea acoperite cu tablă zincată, altele cu stuf înnegrit, și nu pentru că stăpînii n-ar avea bani pentru tablă sau țiglă, ci pentru că așa se acopereau casele de sute de ani și ce s-a făcut sute de ani nu se schimbă ori de repede. În plus, pescarii știu că stuful nu i-a trădat niciodată, că el adună primul toate bucuriile întoarcerii de pe Razelm, fiind singura plantă care îi întîmpină după zile întregi de plutit.

Dacă întrebi de cineva trebuie mai întîi să știi strada. Jurilovca și-a botezat străzile, deși este un sat, dar cu presimțirea, poate chiar cu siguranța celui care se pregătește să întîmpine un anume lucru. Iar dacă ți-e sete trebuie să descoperi cișmelele ascunse în rondurile de trandafiri, crizanteme, petunii, gladiole și mușcate dobrogene. Abia spre seară ai cu adevărat pe cine să întrebi pe cine cauți, dar și atunci întîlnești mai ales femei și te miri unde sînt bărbații, chiar și cei bătrîni, de ce nu apar la magazine sau în fața caselor, pe băncile nu prea rzase de atîta șezut, dar vechi și rezistente, deși sînt făcute dintr-o scîndură bătută în piroane pe doi stîlpi subțiri. Ori te mulțumești cu puțin, ori aștepți duminica pentru a putea schimba cîteva cuvinte cu ei.

La pescuit se pleacă luni dimineața și se vine simbătă seara sau duminică dimineața. Am fost într-una din acele case de pe malul mării în care stau o săptămînă. Sînt de fapt niște cabane, nu turistice, dar cabane, la care în fiecare zi o barcă aduce pîine din sat și cu pîinea mai aduce și alte merinde și ziarele și cam la două săptămîni mai aduce și cărți în locul cărților aduse cu două săptămîni înainte.

Pescarii se trezesc la trei, înainte de răsăritul soarelui, își iau cu ei cloncile galbene făcute din pînză de bumbac dată cu ulei de in sub care se ascund de ploaie, de valuri și sub care își aprind țigările cînd vîntul suflă cu putere. Trag cîte șase la rame și ies în larg spre taliene, unde marea nici nu este atît de adîncă pe cît credem noi, nepricepuții, și nici pe cît ar trebui să fie. Se întorc tîrziu, cînd soarele e sus sau norii se văd cu limpezime cum gonesc, mănîncă în cabana lor pescărească, repară plasele, citesc ziarele, dorm, se trezesc și atunci, spre seară, și acolo, este singura dată cînd sînt dispuși să ți povestească viața. Acolo și atunci îți pot spune toată istoria pescuitului, toate legendele despre peștele zburător, totul, absolut totul, chiar și ceea ce nu știu prea bine.

La Jurilovca în fiecare an se pescuiesc și se trimit spre țară 10 000 de tone de pește. Iar pentru asta zeci de bărbați își petrec acasă mai puțin de un sfert din zilele unui an. Și datorită lor satul a început să însemne ceva, un ceva care le dă dreptul să spună cu mîndrie că sînt din Jurilovca și nu din altă parte.

• Afanase Condrat, tatăl pescarilor

Cel puțin o dată pe an, în 3 ianuarie, tatăl pescarilor, cum îi zic unii directorului Atanase Condrat, stă la fereastra dinspre Razelm fără să privească întinderile de gheață, gîndindu-se cam cîți ani au trecut de cînd i s-a spus „numai pentru un an, numai pentru un an" și încearcă să cîntărească între ce-a făcut de la acei 3 ianuarie 1953 pînă azi și ce-ar fi făcut dacă ar fi rămas doar anul pentru care fusese rugat și ce-ar fi însemnat viața lui în acest caz și dacă asta (ce-ar fi devenit viața lui dacă nu rămînea decît un an) i-ar fi adus mai multe satisfacții decît i-a adus rămînerea definitivă la Jurilovca. În acel an, 1953, visa să devină inginer piscicol și mult timp după 1953 s-a mai gîndit

Întoarcerea din larg a pescarilor

la asta, dar n-a avut puterea să spună plec, sau poate n-a vrut să plece deși putea.

În 1952 a fost chemat și i s-a spus : vei fi director la o întreprindere piscicolă și el, cu bunul-simț al omului trecut prin multe și cu mare respect față de carte, a spus : Eu, director ? Dar ce școală am ? O coadă de pește, dar a trebuit să se ducă și s-a dus, gîndindu-se că va încerca să-și aducă aminte de tot ce-a învățat de la bătrînii pescari, ziua și noaptea în larg, mai ales de la Rodion Cernomoritz și că în materie de pescuit pe Dunăre și pe mare puține lucruri îi sînt străine. Mai tîrziu, după ce a venit la Jurilovca „numai pentru un an" și-a dat seama că știe mult mai multe lucruri nu numai despre pescuit, ci și despre viața peștilor, despre viața din adîncul apei, lucruri învățate de la oameni care nu trecuseră prin nici o academie dar absolviseră cursurile fără orarii ale vieții în larg. Cîțiva specialiști susțineau că șalăul trebuie exterminat dintr-un anume loc pentru că distruge crapul și periclitează recoltele. Cînd i-a contrazis a fost dat afară din ședință, s-a întors, a fost iar dat afară, s-a întors iar și a spus : prindem 1 000 de șalăi, îi viscerăm și dacă găsim în ei pui de crap mănînc acolo pe loc, nu numai puii de crap dar și șalăii, cu oase cu tot, iar dacă nu, nu vreau să-i mănînce specialiștii, pentru că nu era important ca specialiștii să mănînce peștii cu oase, ci să nu-mi mai spună nimeni niciodată că șalăul se hrănește cu pui de crap. Au viscerat peștii, n-au găsit nici un pui de crap.

Dar înainte de asta a trebuit să demonstreze că a venit la Jurilovca nu ca să fie director, ci pentru ca să facă o mulțime de lucruri, să schimbe oamenii, să le schimbe viața. Pescarii ieșeau în larg cu băutură, singurul medicament împotriva frigului, spuneau ei, contrabanda cu pește nu murise de tot, tehnicile de pescuit erau tot cele vechi, cum nici viața nu făcuse prea mulți pași înainte. Toate acestea au început să însemne scrisori anonime, priviri bănuitoare fără să-i pese, fără să le pese și lor, apoi s-a trezit cu geamurile sparte dar s-a făcut că nu-i pasă și nici unora nu le-a păsat de nepăsarea lui, el rămînînd cu geamurile sparte, apoi s-a trezit cu un pietroi de cîteva zeci de kilograme aruncat în casă și atunci cu siguranță s-a gîndit de ce a rămas, de ce n-a plecat dar regretul n-a durat mult, a murit sau l-a înăbușit și a continuat cu încăpățînare să-i oprească pe oameni să bea pe mare, să facă altceva decît aveau dreptul, să-i convingă și să le demonstreze că și pămîntul trebuie lucrat. A fost huiduit în ședințe și reclamat și ar fi putut da înapoi. Dar există oameni care pentru nimic în lume nu ar putea face un pas înapoi pentru că știu că numai la gîndul că l-ar putea face ar pierde totul. De pe Razelm a început să se recolteze mai mult pește, C.A.P.-ul să devină rentabil și bărbații să-l salute, să-l întrebe ce mai face și cum o duce cu sănătatea și viața. S-a motorizat transportul pe lac, pe malul mării au apărut cabanele și de la 3 taliene de mare și 1 000 de tone pește s-a ajuns la 40 de taliene și la 10 000 de tone de pește. Cu siguranță că tot ce a reușit să facă nu a făcut singur și nu se datorează numai lui. Fără oameni, singur, ar fi putut construi cel mult o colibă sau ar fi prins cîteva tone de pește.

• Orașul se aude venind

Mulți bărbați din Jurilovca sînt plecați pe ocean, cu mari vase de pescuit. Își văd satul de două ori pe an. E ca și cum ai vedea un copac la un an după ce a fost sădit, pe urmă la trei și apoi la cinci, și de fiecare dată ai rămîne uimit de viața care triumfă și-n lipsa ta, pe care dacă ai fi urmărit-o zi de zi și-ar fi obosit ochii și n-ai mai observa mare lucru. La fel și ei. În șase luni dispare o casă și apare alta. În șase luni mor cinci bătrîni și se nasc zece copii. Cînd se întorc nu au timp să asculte despre fiecare naștere și fiecare mort. Abia cînd rămîn mai mult timp pe uscat, cîte un an, bagă de seamă copiii mari, pe care nu i-au văzut niciodată, casele noi ridicate la margine, în care locuiesc foștii copii, căsătoriți între timp. Le află pe toate, pînă la o limită, limita sub care fiecare om dintr-un sat știe ce se petrece în viața celuilalt. Cînd satul trece peste această limită și amănuntele încep să scape înseamnă că trec mai multe mașini, fluieră navele, se aud aparatele de radio date la maximum, apar oameni străini, despre care nu ai pe cine să întrebi pentru că nu sînt de prin satele vecine, nu se mai salută toți locuitorii, viața începe să aibă alt ritm, să apară programe de funcționare pentru tot ceea ce funcționează, să existe oameni care cumpără și oameni care vînd într-un anume loc și acel loc să se numească piață, un loc unde există oameni pînă seara tîrziu și acel loc să se numească nu consiliul popular, nici strada cutare, ci pur și simplu centru, să existe ore fixe la care oamenii pleacă spre anumite locuri și ore fixe la care oamenii se întorc din aceste locuri, apare graba de a ajunge și graba de a se întoarce, începe să se audă orașul venind și să se vadă cum satul se retrage pe nesimțite, nu jenat, ci obligat să se retragă, să-și ascundă o parte din străvechile lui lucruri. Parcă pentru a nu le pierde pentru totdeauna, pentru a-și putea aduce aminte cînd va fi cu adevărat oraș, Jurilovca și-a pus deoparte hainele sale de sat. Muzeul acestui sat, în curînd fost sat pescăresc, este opera unui bătrîn. Lui i-a venit ideea de a salva o parte din lucrurile pe care timpul le ia cu el în marea sa călătorie. Naum Pocorski, în 1971, la 75 de ani, într-o casă pustie, s-a apucat de adunat obiecte pentru muzeu, spunîndu-și : dragă Pocorski, o muzică s-a sfîrșit, de acum începe alta, ai putea să-i zici chiar altă viață. Ai fost profesor, ai fost economist, ai fost bibliotecar, toate s-au dus, acum începe altă viață, altă muzică, trebuie să faci ceva ca să-ți rămînă numele, căci un pom pentru ce va veni n-ai sădit încă și poate că ai să scapi de timp adunînd viața acestor pescari într-o casă de pescari.

A îngrijit curtea, a sădit niște flori, a pregătit o tăbliță indicatoare pe care a pus-o deoparte pentru cînd totul va fi gata și-a început să care cu spatele sau cu cărucîorul pietre, un plug, rîșniță de lemn, să cumpere de la un pescar cu trei sticle de vin o amforă grecească dinaintea erei noastre, scoasă pe plajă de mare, să culeagă monede de la cetatea Argamum, să ceară oamenilor uneltele vechi, nefolosite de ani de zile, unele roase de cari și prăfuite, opinci de lemn cu ramă de fier, vintire și carmace de pescuit, prima diplomă primită de un pescar din Jurilovca, medalii primite de pescari în 1877, în 1918, în 1944 patine de os, cărți cu coperte de lemn sau de piele, să înjghebe o mică bibliotecă.

Cei plecați pe ocean, uneori fără timp de a se întreba unde sînt și ce dată arată calendarele, alteori plictisiți de moarte în căutarea peștelui și sătui de jucat table cu zaruri devenite cu vremea rotunde, așteaptă scrisorile de la Jurilovca. Aici se pun la cutia poștală scrisori pentru careul 240 Las Palmas, pentru porturile cele mai ciudate ale acestui glob, unde vasele pot posesc pentru aprovizionare cu apă și alimente. Atunci se aduc scrisorile și se recitesc pînă la dispariția scrisului. Cei care nu primesc sînt niște oameni nefericiți pentru cîteva zile. Dar și cei care primesc află foarte puține despre cum la Jurilovca se aude orașul venind. Care dintre cei de acasă și-ar pierde timpul și spațiul într-o scrisoare pentru a povesti că în curînd se vor construi două ateliere de deservire unde se va produce mobilă și tapiserie, că se dau în folosință 24 de apartamente din cele 500 care se vor mai da, că va apărea o fabrică de gheață, una de semiconserve, că s-a trecut de 5 000 de kg de grîu la hectar și asta e ceva față de 1 200, că de la secția de covoare 90% din producție pleacă pe lungile drumuri ale continentului, că la hotelul din centrul satului (în curînd al fostului sat) nu se găsesc mai niciodată locuri, că la chempingul așezat pe limba de pămînt care desparte Razelmul de mare vin turiștii acestui secol, așa cum vin în toate orașele prospere ale lumii. Omul care le-ar putea scrie pe toate acestea ar fi Gheorghe Trancă, primarul, el fiind, probabil, omul care știe cel mai bine datele și amănuntele instalării viitorului oraș, dar poate nici el nu ar ști totul dacă n-ar întreba pe președintele C.A.P.-ului (Grigore Zenovei) și secretara adjunctă, a comitetului de partid, Nicolița Lebit, cea care se ocupă de formațiile artistice, de viața culturală a viitorului oraș. Și dacă cei trei l-ar chema și pe directorul întreprinderii piscicole, pe tatăl pescarilor, și s-ar hotărî să scrie tuturor celor plecați pe oceane o scrisoare atotcuprinzătoare ar ajunge la concluzia că un text în detaliu ar fi imposibil și cea mai bună soluție rămîne un text simplu : Dragi prieteni, la Jurilovca orașul se aude venind și-l veți auzi și voi, poate chiar îl veți vedea cînd veți veni acasă. Noroc bun pe oceane și nu uitați cîntecul „Marea Neagră, marea noastră..."

CORNEL NISTORESCU ■

Un semn că orașul nu numai se aude venind, ci se și vede : noul și cochetul hotel „Albatros"

CAREI

orașul care a devenit Oraș

● Un ostaș a venit acasă

L-am întrebat pe bătrînul profesor Iosif Ardeleanu din Carei dacă nu s-a gîndit vreodată să părăsească orașul său, să se mute, bunăoară, la Satu Mare sau la Cluj-Napoca.

— Noi aici am fost, aici rămînem. Ca și vecinii noștri din Țara Oașului. Nu sînt și ei de-ai lui Burebista ?

Referința destul de neașteptată la vestitul conducător geto-dac, în Careiul anului 1977, ar putea fi, oare, pusă pe seama formației profesionale a acestui dascăl care a predat aci istoria timp de 42 de ani ? A predat și, într-un fel, a făcut istoria acestor locuri, cînd, acum 33 de ani, ca sublocotenent în Regimentul 5 Roșiori din Divizia I de cavalerie, într-o dimineață ploioasă de octombrie, a pătruns în oraș printre primii ostași români eliberatori.

— Veniserm **acasă** — își amintește el. Fusese înfrîntă rezistența inamicului la Pășunea Tărîțelor, la 4 km de Carei, și înaintam atenți la cea mai mică mișcare din fața noastră. Ardeau magazinele din centru, ardea baza de recepție de lîngă gară, în depărtare se auzea canonada, iar eu depănam gîndurile pribeagului întors printre ai săi, după atîția ani de absență. Iată Liceul „Vasile Lucaciu", iată și școala nr. 2 de la a cărei catedră mă smulseseră vitregia anilor din urmă, războiul ; îmi aținteam ochii spre gară, doar-doar de-oi zări pe fratele meu, ceferistul ; mă gîndeam la mama, la tata, la surori. Nu m-am putut însă opri nici o clipă în oraș, în ciuda aprigei mele dorințe. O oră a durat traversarea Careiului, apoi m-am avîntat spre cîmpie, spre necunoscut. Războiul nu se sfîrșise nici pentru mine, nici pentru plutonul de mitraliere pe care-l comandam. Se sfîrșise doar pentru sergentul Ion Dima și alți camarazi de-ai mei căzuți în luptă lîngă mine, cu cîteva ore înainte. Iar eu mă gîndeam la toți ai mei, vii și morți, și mergeam mai departe. Seara, la un popas, undeva în cîmpie, am auzit la radio : „În cursul zilei de astăzi, 25 octombrie 1944, au fost cucerite orașele Satu Mare și Carei, fiind astfel eliberat întreg teritoriul patriei noastre". Pacă mi-a sărit inima din piept. Este și acesta unul din motivele profunde pentru care v-am spus : „Aici am fost, aici rămînem". E pămînt frămîntat de sudoare și de sînge.

Și nici referința la Burebista nu fusese fortuită.

— Prin părțile Careiului se afla o localitate încă de pe timpul acestui rege — arată primarul Ioan Corneanu, el însuși doctorand în istorie. Pe harta Daciei alcătuită de Ptolomeu figurează aci un **oppidum**, Dochiodava sau Docidava. (Dealtfel un sat din apropierea Careiului se cheamă DACIA). Dar dacii din partea locului erau oameni liberi. Țara Careiului a fost o puternică vatră de formare a poporului și limbii române. Toate vînturile istoriei care au bătut de la nord și sud, de la răsărit și apus nu au putut altera celula românească autohtonă, care s-a dezvoltat permanent în cursul timpului. Într-adevăr, în decursul veacurilor, s-au așezat pe aceste meleaguri maghiari, germani care, laolaltă cu românii, au trudit, au construit, iar în vremuri de restriște au suferit împreună. Pe aici a trecut și Mihai Viteazul, după ce și-a stabilit tabăra la Moftin ; la Carei a urmat școala Simion Bărnuțiu, a activat și Vasile Lucaciu în

cadrul acțiunii memorandiste ; aici își va fi așternut, poate, primele versuri Ady Endre în caietul său de elev. Iar azi, oamenii muncii români, maghiari, germani își făuresc, umăr la umăr, viitorul.

● Blocuri-turn pe Strada Mare

Această așezare de cîmpie care, secole la rînd (prima atestare documentară : 7 februarie 1320), a vegetat în praf și anonimat ; această cetate de margine de țară care își cucerise o faimă locală mai mult prin tîrgurile săptămînale de animale decît prin calitatea sa de centru administrativ al comitatului Sătmar ; acest oraș centenar prin centrul căruia, pînă acum cîțiva ani, trecea zilnic **ciurda** de vite în sunet de goarnă, cum e obiceiul locului ; acest oraș în care, pînă acum cîțiva ani, nu existau un metru pătrat de asfalt, un metru de canalizare, un singur robinet cu apă curentă ; această așezare de cîmpie învăluită, săptămîni de-a rîndul, în praful purtat de vînturi dinspre dunele de nisip de la Valea lui Mihai — se mîndrește azi cu o industrie modernă în plină dezvoltare, cu blocuri-turn de 10 etaje, cu 4 500 de apartamente construite în anii 1960—1975 și alte 2 500 prevăzute pentru actualul cincinal, cu străzi asfaltate care nu ar face de rușine un mare oraș. Merită relevată și îmbinarea armonioasă a vechiului cu noul. Blocurile-turn, noile construcții, nu distonează cu castelul feudal și umbritele alei, cu bisericile din piatră ale secolului al XVIII-lea, modernul dăinuind pașnic alături de clasic și baroc, și nelăcînd să explodeze liniștea ambientală. Fiindcă există două lucruri distincte : binefacerile civilizației și ale vieții moderne, care își imprimă tot mai mult pecetea asupra noului Carei, și modernismul cu orice preț. Iar cetățenii Careiului nu se grăbesc deloc să renunțe la patina trecutului, la un ritm de viață în consonanță cu natura înconjurătoare și cîmpia nesfîrșită din care își trag seva.

În cartierul Grădina viilor, sute, dacă nu mii de locuitori, își cultivă peticul lor de vie pe un teritoriu de agrement care ocupa circa un sfert din suprafața orașului. Și-au construit vilișoare de vară și, ieșind din schimb de la noua și moderna Filatură de bumbac, de la întreprinderea de in și cînepă, de la „Unio" — secția Carei, de la Fabrica de ulei „Ardealul", trebăluiesc în fața aracilor, asistați de membrii familiei de la 3 la 80 de ani.

Firește, nici digresiunea viticolă de mai sus, nici elogiul umbritelor alei, al unei anumite liniști patriarhale — înțelese în sensul bun al cuvîntului — nu infirmă, ci dimpotrivă conferă dimensiuni proprii noii vocații industriale a Careiului, astfel reliefată de primul secretar al comitetului orășenesc de partid, primarul Ioan Corneanu :

— În ultimii ani s-au construit în orașul nostru Filatura de bumbac, întreprinderea de in și cînepă, Fabrica de lapte, Fabrica de biscuiți, s-a dezvoltat vechea Fabrică de ulei „Ardealul", iar trecerea secției metal de la industria locală la întreprinderea „Unio", de interes republican, a pus bazele construcției de mașini în Carei. Această dezvoltare industrială puternică va continua și în anii următori. Pînă în 1980 se vor ridica alte întreprinderi, construcțiile de mașini urmînd să ocupe locul preponderent, ce vor ridica producția industrială globală a Careiului la peste 3 miliarde de lei.

Dincolo de cifre stau însă oamenii vii. Bătrînului meșter Ștefan Horn, șef de atelier al secției Carei a Întreprinderii „Unio" — Satu Mare, îi place să povestească o întîmplare cu tîlc :

— Deunăzi am fost cu feciorul la Timișoara ca să-l înscriu la admitere la politehnică. În timp ce băiatul alerga după acte, mă așed pe o bancă în parc. Lîngă mine, un bătrînel se odihnește și el la soare și, din vorbă în vorbă, aflu că este chiar din Carei, dar nu-și revăzuse orașul de cîțiva ani. „Cunosc Careiul ca pe buzunarul meu" se laudă el. Pentru ca după cîteva clipe să constatăm amîndoi că vorbim limbi diferite. Cum se mai spune, între noi a avut loc un dialog al surzilor. El mă întreba despre magazia de cereale cu gardul de cărămidă, de lîngă tîrgul de vite, eu îi spuneam despre policlinica și blocul-turn construite în acel loc; el se interesa de atelierul lui Iosif Hortzman „Pluguri, mașini de semănat, cazane de fiert țuică", eu îi relatam despre atelierul „meu", „Unio" — Carei, despre producția noastră de azi — transportoare pentru industria construcțiilor, recipiente și mecanisme de răcire pentru complexoare —, despre premierele noastre industriale și despre export.

Aceste mutații pe linia producției, rod al industrializării socialiste, antrenează și mutații sociale, în structura mîinii de lucru.

— Doar în ultimele zece zile — ne spune Vasile Pop, inspector principal de Personal la secția din Carei a întreprinderii „Unio" — am primit cam 250 de cereri de la muncitori care lucrează la Satu Mare, Oradea, Brașov, București și care vor să se întoarcă acasă în Carei, să muncească la noi. Curg solicitările de calificare din partea tinerilor din Carei și din localitățile din jur : Căpleni, Moftin, Tirean, Petrești, Pișcolț, Ianculești, Berveni, Lucăceni. Și din aceștia am putea angaja 200—300 lunar !

Bineînțeles, recrutarea mîinii de lucru se efectuează pe bază de necesități, planificat sînt plasați absolvenții liceelor industriale, nu toate cererile își găsesc rezolvarea pe loc, dar faptul în sine — exemplificat cu **o singură** întreprindere din Carei — este grăitor pentru puterea de iradiere a Careiului industrial în zona rurală înconjurătoare.

● „Important este trandafirul"

Dincolo de aspectele economice, urbanizarea înseamnă un proces continuu, o metamorfoză profundă social-culturală și chiar psihologică. Or, uneori ea nu ține pasul cu dezvoltarea economică. Careiul urcă pe verticală, în curînd vor fi aici patru blocuri-turn de zece etaje, dar ținuta urbană a cetățeanului nu urcă la verticală neapărat cu aceeași rapiditate. Venea, bunăoară, Ștefan Ruha, și el fiu al Careiului, pentru un concert. Unii careieni entuziaști, patrioți-locali dar mai puțin avizați asupra subtilităților simfonice, izbucneau în aplauze după Andante, neștiind că o simfonie are, de regulă, patru părți și nu una. Dar asta a fost odată. Adică acum cîțiva ani. Să luăm însă și unele aspecte mai de masă. Bunăoară, bătălia pentru curățenia orașului. Locul 2 ocupat recent de Carei în întrecerea patriotică pe țară pe 1976 pentru înfrumusețarea și buna gospodărire a localităților, ca și Ordinul Muncii clasa a II-a ce i s-a conferit cu acest prilej evidențiază tocmai această nouă **ținută urbană**. Curățenia exemplară pe străzi, cascadele de flori și vasele ornamentale concepute de fostul vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc, azi pensionar, Iuliu Nagy — Gyula Baci, după cum îi spun toți acestui pictor amator și îndrăgostit al florilor ; serviabilitatea vînzătorilor și bunul-gust în aranjarea magazinelor, chiar și a celor găzduite în localuri vechi ; parcul central, perfect întreținut, cu alură de grădină botanică — toate acestea aparțin noii ținute urbane.

Pentru menținerea „feței orașului" există o preocupare continuă. O vînzătoare de semințe, al cărui soț s-a nimerit să fie măturător — lucrător la salubritate, dacă preferați — este interpelată :

— Păi, cum vine asta ? Dumneata vinzi semințe și bărbatul le mătură ?

Și s-a luat hotărîrea : nici un vînzător de semințe pe străzile orașului !

Sînt, firește, fapte foarte mărunte, nelipsite însă de semnificație, fiindcă tocmai asemenea fleacuri puse cap la cap concură la ținuta unui oraș modern. Bunăoară această scenă mută. O femeie cu un copil de mînă trec pe Bulevardul Independenței. Mama smulge o floare dintr-un boschet și i-o dă odraslei. Piaza rea a făcut ca în spate să se afle primarul. Femeia ia, grăbită, floarea și o aruncă în boschet, punînd-o, chipurile, la loc. Ioan Corneanu se apropie și, în loc de perorația așteptată, zîmbește, ridică floarea de pe jos și o vîră din nou în mîinile piciului înmărmurit, în timp ce mama se face roșie ca trandafirul pe care-l rupsese. Lecția a fost învățată, fără ocări și fără amenzi. Vorba cîntecului : „Important este trandafirul".

● Ziua cea mai lungă

„Care a fost ziua cea mai lungă, cea mai încărcată de semnificații, cea mai fericită pentru dv., în ultimii ani ?"

— ...Cînd s-a deschis noua policlinică, la 12 septembrie 1975. În doar trei luni și jumătate, adică de la acea dată pînă la sfîrșitul anului 1975, s-au acordat cu 90 000 consultații mai mult decît în tot anul 1974. (Dr. Andrei Ghițiu, directorul spitalului și policlinicii orășenești).

— ...Cînd s-a adus apa în oraș, în noiembrie 1976. Civilizația se raportează și la apă, care poate însemna industrie, bunăstare, chiar cultură urbană. Cînd a țîșnit pentru prima oară la punctul de distribuție lîngă Fabrica de ulei, toți care eram de față am luat-o în căușul mîinilor, am aruncat-o în văzduh, ne-am umezit fața. În fine, apă ! (Primarul).

— ...Cînd mi-am dat seama — nu știu exact momentul — că în Carei a dispărut praful. (Dr. Ștefan Silaghi).

— ...Cînd s-a deschis noua filatură. Atunci am simțit eu că la Carei a venit industria modernă. (Un trecător de pe stradă).

Privind în jur în noul Carei există, în adevăr, toate motivele să primești astfel de răspunsuri din partea oricăruia dintre cei 30 000 de cetățeni ai săi. Orașul se dezvoltă pe verticală, păstrîndu-și, pe orizontală, dimensiunea patriarhală, parcurile și viile, deschiderea spre cîmpia nemărginită din care s-a întrupat. Iar în adînc se află rădăcinile în veacuri ale acestor oameni care aici au fost, aici rămîn.

LIONEL NIȚESCU ■

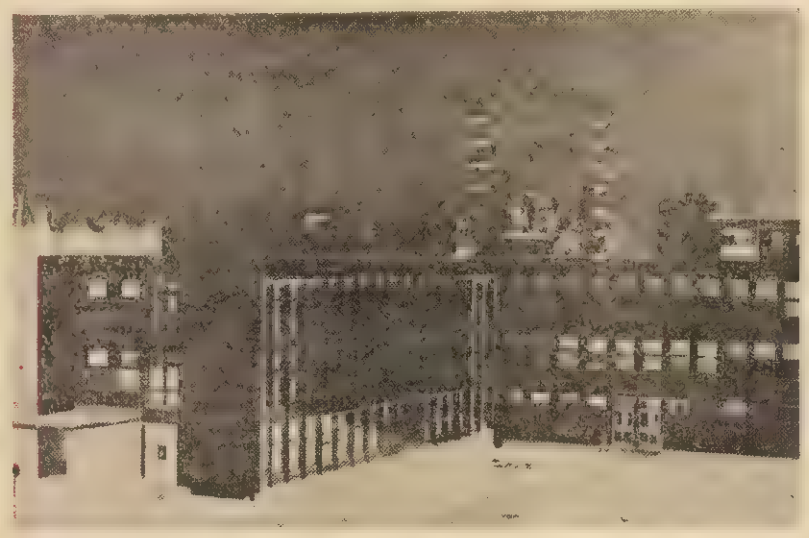

Castelul din Carei, cu frumoasa lui arhitectonică (sus), și un colț modern al orașului (fotografie solarizată), imagini realizate de Vasile Dalos, elev, și Murvai Gyorgy de la Fabrica „Ardealul"

Ape și meandre ale poluării în județul Ilfov

Apa sub microscop

Fie că o știm sau nu, apele țării, de la cele mari la cele mai firave, sînt catalogate, fiecăreia dintre ele atribuindu-i-se, în funcție de capacități și calități, anumite funcționalități, spre a folosi un cuvînt mai la îndemînă. Vlăsia, cu care orice bucureștean intră, într-un fel, în contact, fie și numai traversînd șoseaua națională ce duce spre Snagov și mai departe, face parte din categoria a II-a de ape, adică dintre acelea necesare amenajărilor piscicole, în scopuri urbanistice și de agrement. Ei bine, o astfel de apă trebuie să aibă o oxigenare minimă de 5 mililitri de oxigen la litru. Raportul reprezintă tocmai o condiție-limită pentru viața peștelui. Analizele laboratoarelor specializate arată însă că media, pe anul 1976, a fost, de 1,98 mililitri de oxigen la litrul de apă!

O cifră neliniștitoare. Valorile mai recente, ale acelorași analize, dau variații surprinzătoare: 3,2 în ianuarie, 6,4 în martie, 4,2 în mai, 11,8 în iunie, explicate, în principal, de volumul mare de ploi din acest an, care au ajutat la primenirea apei. O altă analiză importantă este aceea a consumului biochimic de oxigen calculat la 5 zile; pentru aceeași Vlăsie luată ca etalon, media anului trecut a fost de 35 mililitri la litrul de apă, iar în ianuarie 1977 de 500 (din cauza înghețului), în martie de 7,4, în aprilie de 41, în iunie de 11. Normele legale fixează acest consum la 7 mililitri/litru pe durata celor 5 zile, pentru ca apa respectivă să poată avea calitățile necesare multiplelor sale întrebuințări. Și aceste cifre sînt îngrijorătoare și ele ar putea fi încă sprijinite cu altele: prezența amoniacului, a amoniumului, a azotaților și a altor substanțe, care, de asemenea, ar grăi tot despre poluare (la Sanatoriul T.B.C. de la Balotești mirosurile Vlăsiei sînt puse în „valoare", în mod nedorit desigur, de căderea de apă de la „cascadă", prin care se produce o oxigenare, dar nu a plăminilor celor aflați la tratament și care n-au nici o vină pentru neglijența celor care poluează de fapt acest riușor în amonte).

La „izvoarele" poluării

Cine sînt cei care infestează apele? În cazul județului Ilfov, unde am întreprins acest raid, în special marile întreprinderi de creștere și îngrășare a porcilor. Dar nu numai ele. Am vizitat cîteva dintre aceste unități de pe teritoriul amintit: Periș, Ulmeni, Balotești, Snagov, Buftea, Budești, Alexeni, Chiriacul-Izvoarele etc., locuri în care începe, sau se amplifică, poluarea unor ape, fie că ele se cheamă Vlăsia, Dîmbovița, Ialomița și altele. Am stat de vorbă cu factorii de răspundere din cîteva unități, am văzut instalațiile de epurare a apelor folosite în procesele de producție (la Filatura Balotești starea acestei stații mi s-a părut jalnică, rugina și murdăria domină... tehnica) și, cu mirare, am consemnat un „acord deplin" în ceea ce privește starea necorespunzătoare a apei, atunci cînd ea este redată circuitului său firesc, după folosire. Și directorii și inginerii mecanici, cu care am stat de vorbă, au fost de acord că apa pleacă din unitățile lor încărcată de substanțe nocive, care contravin prevederilor legale. Și totuși deosebirile de opinii au apărut atunci cînd a venit vorba despre responsabilități.

Totul e-n ordine, dar...

La I.S.P.I.A. Periș, unitate care cunoaște un reviriment despre care, poate, vom avea prilejul să mai scriem, sînt asigurat că „totul e-n ordine, atît în ceea ce privește producția de animale, cît și starea apei". Numai că, apelînd la opiniile inginerului mecanic Victor Mănescu, un om tînăr și serios, în sarcinile căruia se include și buna funcționare a stației de epurare, aflu că apa pe care întreprinderea o redă naturii, după folosință, este foarte poluată. Desigur, explicații există, și ele se sprijină, mai ales, aici ca și în alte unități similare, pe decalajul creat între capacitățile inițiale de producție ale întreprinderii și cele actuale, care n-au mai fost corelate cu posibilitățile de prelucrare a apei în instalațiile de epurare. Bineînțeles, chiar și atunci cînd s-au inițiat lucrări de extindere a acestor stații (cum este cazul la Periș), au apărut întîrzieri, mai mult sau mai puțin justificate, din partea proiectantului ori a constructorului. La Periș termenele au fost lăsate în urmă, iar șantierul de construcții al I.A.S. Avicola Buciumeni, care se ocupă de lucrare, nu a mai dat un altul față de cel nerespectat (30 iunie 1977). Răsfoind „Legea nr. 1/1976 pentru adoptarea Programului național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice", am extras următorul pasaj: **„vor fi complctate și extinse stațiile de epurare existente, astfel încît acestea să dispună de capacitatea necesară; vor fi lichidate restanțele în acest domeniu."** Text care mă scutește de comentarii...

Noroc cu Dunărea

că-i aproape...

Comuna Ulmeni, din vecinătatea Olteniței, se bucură de un renume greu de invidiat: este cea mai mare întreprindere de creștere și îngrășare a porcilor din țară și — spun cei de acolo — din lume. M-am așteptat ca aici, pe lîngă producția propriu-zisă, să întîlnesc și instalațiile de epurare a marilor cantități de apă folosite (circa 8 000 mc pe zi), mai cu seamă că se află în construcție avansată și un mare abator care va completa în mod fericit profilul acestei unități. Dar constatările privind calitatea apei au fost negative. Nu mă refer la analiza propriu-zisă, rezultatele acesteia le știam de la București, ci la altceva: la conflictul personal care s-a născut între un funcționar al Oficiului de gospodărire a apelor și directorul întreprinderii, conflict ajuns în fața justiției și provocat de aplicarea unei amenzi împotriva dr. Constantin Aureliu, care conduce unitatea din Ulmeni. Desigur, oricine este nemulțumit de o hotărîre care-l privește o poate ataca, pe diferite căi, dar atunci cînd este pusă în discuție o chestiune de o atare importanță, cum este cea a poluării apelor, o dispută personală abate atenția de la fondul real al problemei. Dr. Constantin Aureliu, om priceput în ale profesiei sale, fapt pentru care a și fost promovat într-o muncă de răspundere, explică, la fel ca și alții, că principala sa sarcină este producția și că în privința stației de epurare aceasta se dovedește într-adevăr depășită de dublarea, în numai cîțiva ani, a capacității întreprinderii pe care o conduce de curînd. Va fi și mai greu cînd abatorul va intra și el în funcțiune, pentru că pînă în prezent, nu s-au început lucrările de construcție

La Periș, se execută lucrări de extindere a stației de epurare, dar cînd vor fi ele gata și cînd va funcționa, din plin, noua instalație este mult mai greu de spus.

a stației de epurare a apei. Or, abatorul este planificat să producă în trimestrul III al acestui an! Reproduc din nou din Legea nr. 1/1976: **„va fi asigurată darea în exploatare a stațiilor și instalațiilor de epurare, concomitent cu obiectivele pe care le deservesc".** Prin urmare, activitatea abatorului poate fi interzisă de către organele Consiliului Național al Apelor, ceea ce mi se pare mai grav decît un conflict personal între doi funcționari. Este drept că la Ulmeni s-au făcut unele încercări de rezolvare a unei situații necorespunzătoare, prin construirea unui canal circular, în jurul bazinelor de decantare a apelor reziduale, canal în care apa este deversată la orele de vîrf și reintrodusă în bazinul mare, prin pompare, după aceea, sau în cursul nopții, pentru a fi supusă operațiilor de epurare, fapt care a redat agriculturii o suprafață de circa 150 ha care, pînă de curînd, era învadată de resturile animaliere. Se pare însă că soluția nu a fost avizată de O.G.A. și nu din ambiția unuia ori a altuia, ci din rațiuni tehnice. Am remarcat că nici aici nu există un laborator pentru analizarea apei, deși el ar trebui să funcționeze peste tot în astfel de stații. O soluție, care de asemeni ocolește prevederile legale, s-a mai încercat: racordarea canalizării apei pluviale la sistemul de desecare al orașului Oltenița, deci la un alt beneficiar care, după cum știm, nu și-a dat acordul (prevedere legală obligatorie). Pe această rețea, se pare, vor fi îndrumate și apele reziduale provenite de la noul abator. Dunărea va primi, în continuare, ape grav poluate, în aval de Oltenița, sperîndu-se că debitul major al fluviului va rezolva problema... Dar pînă cînd? Și, mai ales, cu ce consecințe?

Ce cred specialiștii

Spuneam, la începutul acestui articol, că m-a surprins unanimitatea de vederi în privința lipsei de calitate, de igienă, a apei rezultate după folosire în unitățile economice vizitate. M-am adresat, preluînd punctul de vedere al celor considerați culpabili, conducerii Oficiului județean de gospodărire a apelor, respectiv directorului Constantin Ionescu și șefului de serviciu Adrian Corda.

— De ce sînt vinovați directorii de complexe ori cei de întreprinderi pentru slaba calitate a apelor după folosirea lor în procesele productive?

Mi se răspunde tot printr-o întrebare.

— Dacă la dumneavoastră acasă curg robinetele și se risipește apa, cine este de vină, ori cine trebuie să repare garniturile? Serios vorbind, nu cred în vina proiectanților, invocată de unii directori, deoarece ei lucrează după o temă dată și care aparține beneficiarului. Că problemele litigioase se cer rezolvate la nivelul unor departamente și ministere mi se pare la fel de adevărat, ca și faptul că, în ceea ce ne privește, raporturile noastre se limitează la conducerea unităților respective, adică la directori. Este obligația lor să solicite celelalte foruri de care depind. Legea îi sprijină și pe ei ca și pe noi, cerîndu-le lor și nu altora extinderea capacităților de epurare la nivelul necesităților. Nu vreau să se creadă că facem caz de principialitate, pentru că, uneori, ni se forțează și nouă mîna pentru obținerea unor avize, de obicei nu în condițiile cele mai ortodoxe și, de fiecare dată, cu invocarea importanței producției. Dealtfel, dacă-mi este permisă o părere personală, bazată însă pe multe exemple, cred că directorii de care ne ocupăm nu văd altceva decît producția știind că dacă o realizează nimeni nu-i va „certa". E un mod îngust de a vedea lucrurile, care n-ar trebui să caracterizeze munca nici unui conducător, indiferent de nivelul la care operează el. Mi-aș permite să citez din Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, al eticii și echității socialiste, acel paragraf care cere membrilor P.C.R., U.T.C. ca și tuturor cetățenilor țării noastre să manifeste **„o grijă permanentă pentru buna gospodărire a pămîntului, apelor, pădurilor, a tuturor avuțiilor și frumuseților naturale ale patriei, să participe activ la acțiuni de protejare a acestora, să lupte hotărît împotriva degradării mediului ambiant".** Acești directori trebuie să considere că ei nu produc doar porci, textile sau zahăr, ci că utilizează o materie primă de interes național, care este apa și pe care ei sînt obligați s-o restituie în cei mai buni parametri.

— Care este, după părerea dumneavoastră, așadar, cauza principală a ineficacității actualelor stații de epurare, considerînd și constatarea obiectivă că ele sînt depășite de volumul producției animaliere, care mi se pare cea mai importantă sursă de poluare a apelor, cel puțin pe teritoriul județului Ilfov?

— Chiar și în condițiile supradimensionării creșcătoriilor, față de începuturile de acum cîțiva ani, răspunde ing. A. Corda, sîntem convinși că o exploatare corespunzătoare a instalațiilor existente ar face față, încă un timp, cerințelor. Dar, cînd, de exemplu, una dintre stații, ca aceea de la Periș, n-a funcționat aproape niciodată timp de 15 ani la parametrii proiectați, ce pretenții mai putem avea? Cum pot invoca cei de acolo neconcordanța dintre stații și producție cînd nici ceea ce au nu este folosit cum trebuie? Înțelegem că pot surveni accidente tehnice, că stația poate fi oprită o vreme, dar cînd aceste stopări au o frecvență atît de mare, constatată la repetate controale, e clar că plîngerile lor nu mai pot fi luate în considerație. Cînd utilajele cu care au fost dotate unele unități (tractoare, remorci, graifere etc.) pentru transportul gunoiului de pe platformele respective sînt găsite efectuînd alte activități, cînd construcția destinată laboratorului de analiză a apei a rămas încă neutilată și nefolosită, cînd oamenii care trebuie să se specializeze în manevrarea stațiilor nu se prezintă la școlarizare, cînd se afirmă, fără nici o acoperire științifică, că nici pe plan mondial nu s-a rezolvat problema epurării apelor reziduale (noi avem cu totul alte informații), sîntem de părere că atitudinea noastră față de neregulile constatate a fost prea înțelegătoare, prea lipsită de hotărîre.

Pe birourile direcției O.G.A. s-au adunat maldăre de dosare privind lipsurile constatate în cele 35 de creșcătorii de porci din județ (dintre care doar cea de la Chiriacul-Izvoarele respectă normele legale) și din alte întreprinderi industriale, procese verbale de constatare, angajamente și termene de rezolvare a problemelor, acțiuni în justiție, hotărîri judecătorești și rezoluții ale diverselor ministere și departamente, o arhivă impresionantă (în sens negativ, firește) și care ar dispărea odată cu un simplu fapt, și anume cu respectarea unor prevederi legale ce nu par a fi atît de complicate pe cît devin ele cu fiecare zi de întîrziere.

MANOLE CARȚAN ■

Dîmbovița, la Budești, s-ar prezenta ca un colț de rai, înverzit și proaspăt, dacă n-ar fi mirosurile insuportabile și, ceva mai încolo, pe maluri, depozitele de gunoi

Dialog

Emil Gavriliu. Destul de întins registrul în care vă încercați glasul, cu toate că numitorul comun al poeziilor pare să fie programatismul lor, lucru care nu e deloc rău. Paradoxal însă, poezia care ni s-a părut cea mai rotundă din eșantionul trimis rămîne „Noapte", drept pentru care o și reproducem. Lecția argheziană se face simțită atît aici, cît și în alte strofe („Prelungirea mîinilor", în ce are mai bun, e un ecou din „Cîntare omului"). Ceea ce cred că vă împiedică să izbutiți pe de-a-ntregul în unele poezii e o anumită inconsecvență în atitudine (autoironia cu tăiș de diamant din „Lucidități" eșuează după cîteva strofe în efuziune dulceagă pentru ca în final să reveniți cu vreo două strofe de un patetism autentic). Alteori vreți să topiți metale dure la temperaturi joase, și de aceea șarja nu vă iese („Prea mulți"). O discuție mai pe îndelete, asupra căreia putem conveni telefonic, ar putea fi, eventual, mai lămuritoare.

George Alexandru Ioniță. În ciuda voluminoasei materii trimise, universul liric pe care îl propuneți este destul de sărac, și puține dintre poezii poartă acea încărcătură de viață și de idei, care să-i confere substanță și densitate. Sînteți obsedat mai mult de cuvinte, unele, în intenția dv. simboluri (durere, răni, speranță, lumină, părinți, naștere, altar, memorie etc), dar cam uzate, neînvestite cu sensuri noi. Cuvintele trebuie căutate nu în sine, ci pentru a „exprima adevărul" cum aspira marele poet. Conștient poate, de căutarea aceasta, adesea sterilă, și mărturisiți într-o poezie care debutează promițător (ca pînă la urmă să recurgă la locuri comune de genul „să aprind torța libertății", „păsări de foc") : „Nu rîdeți de puținătatea cuvintelor mele / numai vîrsta mă face să greșesc, mă-nvinuie / mereu de prea multă căutare a cuvîntului / neputința trupului meu biruie, sfidează-/ durerea stelelor uitate-n memoria nopții". „Puținătatea cuvintelor" pe care singur o invocați e deci un fenomen real. O asemenea puținătate reușiți s-o evitați, s-o suplinițI, mai ales în acele încercări în care invocați părinții, sau în cîteva din poemele închinate păcii. Mai rotunde, și ca atare demne de a fi încredințate tiparului, ni s-au părut „Transhumanță" și „Patria poemului meu". În paranteză fie spus, cu gramatica n-ar strica dacă v-ați pune de acord în anumite cazuri.

Laurențiu Groza : „Bun găsit, Botoșani" nu e decît o înșiruire de fișe destul de sărace, vehiculînd date elementare, larg cunoscute, despre personalitățile al căror nume se leagă într-un fel sau altul de acest vechi leagăn de cultură.

Gandy Romulus R. Georgescu. Lăudabilă intenția dv de a închina cîteva strofe unora dintre marii poeți, bag seama preferați. Din păcate însă aceste strofe abundă în atîtea locuri comune încît dacă faci abstracție de dedicații, nu vedem ce legătură au enormitățile, uneori grotești, pe care le debitați cu poetul invocat. Ca în poezia intitulată „Exod" și dedicată lui Labiș pe care o transcriem în întregime : „Aud cum trec secundele-n delir, / Trăiesc adîncul dorului zefir, / Aud cum urlă liniștea-n cavou, / Văd infinitul de forma unui ou. / / Tresar hoinar l-amurguri singuratice, / Tot mai înalt m-afund în apele freatice, / Hrănesc stelele cu sufletul meu gol, / Cîntăresc cu sînge orice replică din rol... // Rămîn crispat la ploile din Univers / Și cînd flămînd sug lacrimi dintr-un vers / Străpung o clipă nemărginirea, șoptind ce-ascunde zarea, / Sfidez intens iubirea ta cu moartea / Cînd singur și mult mai singur privesc marea".

Carmen Focșa. Cu toate că în plicul ce ne-a parvenit de curînd, am reîntîlnit poezii deja remarcate și comentate, pentru același lirism al „cîntecului șoptit" reținem „Cotropit de ninsori". „Anotimp românesc", cu toate generoasele dv. intenții, evoluează într-un vag metaforic („păsări de abur", miez albăstrit" etc).

Sabina Roman, Lugoj ; **Dreda Vichi,** Turda; **Băicuș Gh.,** Pătîrlagele; **Emil Băjan,** Cerna : MAI TRIMITEȚI.

G. Donici, Vaslui :. **Coman Monica,** București ; **Eugen Chiriac,** Galați : DEOCAMDATĂ, NU.

NICULAE STOIAN ■

Cotropit de alese ninsori...

Tu
Ce mă crezi cotropit de alese ninsori
Nu-mi apăra necuviința de a te face să fii
Cum îți aperi puterea prin care ai uitat să mai dori.

Știu
Că de-atita urît mă auzi înflorind
Îndelung, dintr-un sunet încert
Ca un aspru colind...
Și totuși ești așa de aproape și-așa de subțire,
Văd flacăra nopții din care cobori
Ca dintr-o firească și grea umilire,
Tu, ce mă crezi cotropit de alese ninsori.

CARMEN FOCȘA ■

Noapte

Ultima stea
a căzut astă noapte în infinit.
Greierele care cînta
nu s-a mai auzit.

Cu sens, fără sens,
s-a făcut întuneric mare și dens
ca doi ochi care s-au scurs.
Are bot de cîrtiță
și labe de urs
masiv și bolovănos
care rontăie în eternitate
un os.

Ca un ulcior răsturnat
tot ce știam
am uitat.

EMIL GAVRILIU ■

Transhumanță

Pentru a înțelege nesfîrșita muzică a pămîntului
trebuie să-ți ridici fruntea
pînă la cea mai apropiată stea de tine,
iarba îți va îngădui să strigi,
să aștepți,
e atîta liniște în spațiul acesta.
Totul e să-ți îndemni gîndul dincolo
de albele herghelii ale norilor
de munții și apele unde luna
răsare cu ochii deschiși,
ca o speranță.

Există o înțelegere a muzicii pămîntului
dincolo de puritatea auzului,
dincolo
de așteptare, unde-și face cuib
un poem cu aripile larg deschise
■■■
poate tu, omule,
travestit în copac.

Patria poemului meu

Nu mă rup de această țară, de apele
și munții coborînd pînă în oameni,
nu voi fugi de-nțelepciunea strămoșilor,
ei fiind cuvîntul ce nu moare-n tăcere.

Pot fi poet dacă nu sînt al acestui pămînt ?
Istoria mă-mbracă cu memoria lăcașelor de suflet,
îmi deschide ochiul spre poarta începutului
de unde purcede numele poemului meu.

Un cîntec pentru toți oamenii, pentru aerul
acesta pe care-l port ca pe-o haină de sărbătoare,
în care părinții prin copii respiră,
de la naștere și pînă la moarte, doinind.

Nu voi pleca dintre oamenii aceștia,
nu mă voi uita în nici un ochi al lumii,
priviți-mi fiii, ei nu-mi vor ierta lașitatea
de-a mă rupe de ei cînd nici iarba nu moare.

Aici rămîn, aici îmi e locul și casa,
chiar de voi muri, trupul meu va rămîne
înflorind balade, învățînd trecerea
în lumea strămoșilor, nemurind.

GEORGE ALEXANDRU IONIȚĂ ■

Moș Șidor, meșterul și rapsodul

Salutînd cu deosebită satisfacție înființarea paginii „Dintre sute de catarge", vă propun și eu un portret al unui mare meșter și rapsod de pe meleagurile Bucovinei,

Isidor Andronicescu, moș Șidor cum îl știe toată Suceava pe octogenarul creator de artă populară din comuna Fundul Moldovei, și-a cîștigat faima ca rapsod popular cu melodii de o rară frumusețe pe care fluierul lui Ilie Cazacu le-a transformat în triluri fără seamăn, iar Sofia Vicoveanca le cîntă pe scenele lumii.

Moș Șidor este un neîntrecut meșter constructor de orologii muzicale, adevărate unicate ale genului. Iată cîteva din lucrările sale originale : orologiul împodobit cu motive florale și cu frunze de stejar „zice" o frumoasă doină bucovineană, altul cu motive geometrice, cu clinchetul amintind de clopotele armonioase de la Putna și Voroneț, altele cu figurine în mișcare mimînd dansatori la Arcanul, fluierari de la Botuș sau mineri de la Dealu-Negru.

Vestit lutier, citat elogios în lucrări de specialitate ca „Vioara și constructorii ei" de Zoltan Hegyessi, moș Șidor este creatorul unor instrumente muzicale, care au uimit prin puritatea sunetului. Viorile sale din cel mai bun lemn de molid, căutat chiar de el printre arborii de rezonanță din pădurile Bucovinei, au o notă personală, sînt pictate în întregime cu motive florale originale, așa cum nu se găsesc pe alte viori din întreaga lume.

Prin tot ce creează, melodie, vioară sau orologiu cu mecanisme muzicale, moș Șidor este original și plin de fantezie, un autentic creator de artă populară românească.

FERDINAND MICHITOVICI ■
Cîmpulung Moldovenesc

REVISTA REVISTELOR TINERE

„Opinia studențească" nr. 5

Una dintre revistele studențești de marcă, în peisajul cultural al centrelor universitare, „Opinia studențească", editată de Consiliul U.A.S.C. Iași, atestă o bună orientare a colectivului de redacție, cu un program deschis întotdeauna noului, viața studentului din ziua de azi avînd complexitatea vieții tuturor celor care muncesc. De la agenda politică și ancheta socială (realizată de Valentin Silistru și Șerban Naicu), asupra unei acțiuni salutare care este autogospodărirea, de la cronica filosofică ce se ocupă cu gîndirea lui Herbert Marcuse din **Scrieri filozofice** (C. Petcu) ori de mesajul umanist și mobilizator al cărții lui Mihai Florea, **Responsabilitatea acțiunii sociale** (P. Constantin) și pînă la paginile dedicate poeziei, reportajului, cronicii literare, traducerilor din lirica universală, ca și la celelalte rubrici, lunarul ieșean își justifică din plin existența evitînd cu succes formulele consacrate dar atît de statice ale altor reviste. De bună inspirație, reportajul lui Ștefan Mitroi „Un semestru care începe la Cernavodă și ține pînă la Agigea sau invers".

Pagina dedicată poeziei găzduiește de această dată numele a doi membri ai colectivului de redacție : Gheorghe Bogorodea și Cătălin Bordeianu. Meditațiile lirice ale lui Gh. Bogorodea uneori adoptînd un ton confesiv : „Mă iartă că astăzi merg împleticit / — nu băutura mă tulbură", merită reținute mai ales prin consistența expresiei poetice („de ce ți s-au pietrificat urmele / și doar ai umblat desculță. / De ce te păstrează văzduhul / Și doar ai trecut precum adierea. / De ce te simt în preajmă / și mîna îmi destăinue chipul / Și doar nu ai fost altfel decît așteptarea"), atestînd totodată un travaliu artistic mai îndelungat sau numai **așteptarea** unei stări de incandescență. Un nume ce ni s-a propus atenției încă din liceu, Cătălin Bordeianu, poet de autentică sensibilitate, aflat în preajma debutului editorial, ne oferă o paletă lirică mai viguroasă, convingătoare. Un vînt prielnic pentru poezie pare a împinge versul lui Cătălin Bordeianu — „Adolescența ca o hotărîre de iubire / În roua unui nimb întîrziat /", în același peisaj al purității — „Ca la-nceput neașteptînd lumina / Cuvintele dintre zăpezi ne sfredeleau retina / ". Cu o sintaxă rilkeană dar nu în detrimentul prospețimii versului, poetul caligrafiază: „Cine acum nu pleacă fără vină ? / Sîngele meu alunecă pe zîmții ferigilor... **(Cine pleacă acum).** Eliberîndu-se nu numai de cadențele, dar, în unele cazuri, și de arhitectura poeziei lui Ion Barbu, Cătălin Bordeianu, structură lirică în plină formare, nu ar avea decît de cîștigat. Cu mult discernămînt și cu aplicație, sub titlul **„Starea de liniște și forță a poeziei"**, Mihai Leoveanu discută ultimele cărți de versuri ale unor poeți de marcă din cetatea Iașului, Ioanid Romanescu **(Energia visului)** și Ion Chiriac **(Liniștea dintrei nori)** ambele apărute în Editura **Junimea,** realizînd o minuțioasă radiografie a întregului lor demers liric, susținut de citate edificatoare. Cu o concepție estetică clarificată în urma unei îndelungate și arzătoare experiențe poetice, Ioanid Romanescu „apare ca un receptacol a toate cîte sînt", „dăruindu-se mulțimii, fiind purtătorul ei de cuvînt în fața veșniciei". Descifrînd poezia lui Ion Chiriac, criticul observă o sinceritate de zile mari și o simplitate plăcută inimilor celor cărora se adresează. O reușită pagină de traduceri din lirica italiană contemporană (din Leonardo Sinisgalli) semnează același Mihai Leoveanu și Sînziana Sterghiu.

Un binevenit dialog despre vocația socială a designului la rubrica **dezbateri,** precum și alertele consemnări fac din lunarul ieșean „Opinia studențească" o revistă vie, de interes crescînd, o școală de publicistică.

C. ADOLF ■

ÎNTRE CLASIC ȘI BAROC

MANET

Sfîrșitul și începutul unui mit

2.

Am putea afirma oare că oamenii seamănă cu orta pe care o iubesc ? Și că genul de artă pe care-l admirăm cel mai mult ne definește cel mai mult ? Ce trebuie să înțeleg atunci din ezitările mele în fața **Olympiei** lui Manet ? Îmi dau seama că n-aș putea intra în rîndul celor care au contestat-o și nici n-aș putea consimți integral la cele scrise de Zola, care o admira fără rezerve. Și am impresia că reacția indigenilor din Tahiti l-ar fi surprins, poate, și pe Manet ; văzînd-o pe **Olympia** printre reproducerile cu care Gauguin își împodobea coliba, ei l-au întrebat pur și simplu dacă aceasta era soția lui.

Caravaggio lasă în lumină numai ceea ce vrea să se vadă. În schimb, Rembrandt aruncă în umbră tocmai semnificațiile cele mai profunde. La fel cum procedează vara înnegrind în ceasurile amiezii ierburile prea pline de soare... Ce gîndește acum **Ginditorul** lui Rodin ? Ce speranță se află înlăuntrul stelei pe care o picta Van Gogh în vîrful chiparoșilor săi ? Ce vor șopti în clipa următoare buzele statuilor grecești ? Dacă aceste întrebări mă preocupă înseamnă că arta adevărată ne cere ca și viața să spunem „da" și să spunem „nu". Iar soluția lui Erasm nu e nici în artă cea mai înțeleaptă.

O compar din nou pe **Olympia** cu **Venus din Urbino.** Din culoarea trupului a fost alungată umbra venețiană ; carnea este aproape albă, fără mister. Există în opera lui Manet chiar o duritate a liniilor care contrazice misterul feminin. Astfel, după ce pictura a silit-o pe zeița frumuseții să devină femeie, ea o alungat-o din templul artei, înlocuind-o cu o ființă hulită și lipsită de grație. Tot ce s-a întîmplat de la nașterea Afroditei din spuma mării e o istorie ce se încheie aici sub privirile fosforescente ale unei pisici negre care îi întărită și mai mult pe contestatari. Și în acest timp pe Olympia n-o interesează nici măcar victoria ei. Nu surîde celor care o admiră și nu răspunde celor care o jignesc. E închisă în muțenia ei absentă. Cum scrie Paul Valéry, „capul său este pustiu".

Totuși, Zola a mizat bine. Chiar dacă el nu înțelegea, de fapt, noutatea pe care o aduceau prietenii săi impresioniști. Și chiar dacă, ridicîndu-se, singur, în apărarea lui Manet, ne previne că e întotdeauna de partea celor învinși. Primită cu ofense, batjocorită, apărată de poliție pentru a nu fi sfîșiată, **Olympia** se va sui în cele din urmă pe tronul artei. În 1890, pînza lui Manet este cumpărată prin subscripție și oferită statului care, din prudență, o expune deocamdată în muzeul Luxemburg. În 1907 este însă transferată la Luvru. După 44 de ani, cea mai acută controversă din arta secolului al XIX-lea se încheie prin victoria celei lovite cu pietre, încurajînd îndrăznelile artei adevărate și totodată intimidîndu-i pe critici și pe cumpărătorii de tablouri, făcînd mai dificilă condamnarea impusturii, gata oricînd să ridice pe pavilionul ei steagul pătaniei impresioniștilor.

Dar nu să-mi explic o eroare a criticii și a publicului vreau aici. În fond, dintre toți pictorii timpului, Lorenzo Magnificul îl prefera pe Antonio Pollaiuolo ! El Greco a fost uitat secole întregi, iar procurorul din procesele intentate lui Flaubert și lui Baudelaire a ajuns ministru. **Olympia** pune în cauză mai mult decît un stil. Și poate că ea pune în cauză mai mult decît o problemă de artă, deoarece odată cu ea s-a vorbit despre sfîrșitul definitiv al Renașterii. Și tocmai aici intervin ezitările mele. E amiază afară, ora cînd știu cel mai bine că frumusețea omului a fost întotdeauna în dezacord cu moartea. Și cînd știu cel mai bine că avem nevoie de Elada măcar pentru a nu uita că iubirea este originea artei. Oare nu asta au spus grecii în povestea păstoriței care a zgîriat pe un zid conturul umbrei iubitului ei dîndu-ne primul portret din istoria picturii ? Niciodată nu vom repeta de ajuns semnificația acestei legende. Și, probabil, Baudelaire are dreptate, omul sfîrșește prin a semăna cu ceea ce ar vrea să fie. M-am visat adesea printre cei care în Renaștere ștergeau de pămînt statuile dezgropate, avînd ca și ei aceeași încredere în frumusețe și dragoste. Trebuie să mă vindec de acest romantism desuet ? Brusc, ochii fosforescenți ai pisicii din tabloul lui Manet îmi par ironici.

Și totuși știu că frumusețea nu mai poate domni singură. Ne-au spus-o în forme diferite și Michelangelo, și Rembrandt, și Goya. Toți au căutat, dincolo de ceea ce se cunoștea pînă la ei, altceva. Și dacă nu putem numi totdeauna acest „altceva" cu numele adevărului, îl putem numi oricum cu numele speranței. Datorită lor și altora ca ei am aflat că nici o frumusețe nu se naște, cum credeau cei vechi, din spuma mării, ci din sufletele care ard.

Aceasta înseamnă că arta nu se poate mulțumi să repete, cum făcea Cabanel. Dealtfel, sînt de multă vreme convins că adevărata zeiță a frumuseții nu este Afrodita, ci Atena, cea care, ridicînd lancea, unește frumusețea și curajul și ne vorbește despre o frumusețe care luptă. În mîna ei piăpîndă, Olympia n-ar izbuti să țină această lance. Dar nu-i putem refuza lui Manet ceea ce datorăm oricărui deschizător de drumuri adevărate. El știe că nu se poate concepe o artă fără curaj, pentru că nu se poate concepe o artă fără speranță. Și, oricît ar părea de paradoxal, prin ei lancea grecilor a intrat încă o dată la Luvru.

De ce-am condamna atunci faptul că Olympia nu e frumoasă ? Manet nici nu și-a propus să rivalizeze cu grecii pe acest teren. Să observăm mai degrabă că acolo unde ne așteptam cel mai puțin să reîntîlnim Elada, iată că această întîlnire are loc. Și acolo unde s-a vorbit de înfrîngerea definitivă a Eladei, iată că descoperim, de fapt, o nouă victorie a ei. Din acest moment, nimic nu m-ar împiedica să-mi imaginez că, întorcînd capul, în direcția în care se uită pisica din tabloul lui Manet, aș revedea Parthenonul.

OCTAVIAN PALER ■

5 minute dintr-o viață închinată artei

Cu profesorul, compozitorul și dirijorul Marin Constantin despre Premiul „Michelangelo", primit recent în Italia

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

„Marin Constantin este fondatorul și dirijorul acelui miraculos ansamblu vocal pe care publicul italian îl cunoaște sub legenda de **Corul Madrigal din București.** Rar ne este dat să întîlnim un dirijor care să pătrundă atît de adînc polifonia clasică, scoțîndu-ne din cele mai ascunse meandre și să ne ducă spre lumina și bogățiile creației cu atîta naturalețe și simplitate și ușurință așa cum o face Marin Constantin... Creînd singularа sa orchestră „de voci" perfect folosită în serviciul artei polifoniei vocale, Marin Constantin a revoluționat tehnica execuției și arta întocmirii repertoriului." Am citat din prezentarea care i s-a făcut dirijorului Marin Constantin în Italia la Fiuggi, în seara zilei de 20 iulie 1977, cînd pe scena Teatrului Fîntînilor, celebra cîntăreață Maria Caniglia i-a înmînat conducătorului mereu inegalabilului „Madrigal" Premiul internațional **„David di Michelangelo D'oro '77."**

— Aș vrea, stimate maestre Marin Constantin, să stăm puțin de vorbă despre dumneavoastră, despre înalta distincție ce vi s-a acordat recent, sau mai curînd despre distincțiile primite, în general, în ultimul timp...

— Într-adevăr e vorba de mai multe distincții. Și asta pentru că odată cu „Michelangelo D'oro", premiu care a mai fost acordat doar în 1975, la prima sa ediție, celebrului pianist Arthur Rubinstein, ni s-a mai înmînat, la 29 noiembrie 1976, „Madrigalului" și mie, un alt premiu internațional, „Săgetătorul de aur". Premiul „Michelangelo" vine de asemenea, după ce în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" am luat premiul I pentru muzica de cameră.

— După premiere ați mai susținut și alte spectacole în Italia ?

— Da, bineînțeles, am avut, cum să vă spun, cel mai important turneu de pînă acum în Italia. Am dat concerte în principalele orașe : Milano, Veneția, Modena, Rimini, Bologna, Spoletto, Roma ș.a.

— Ce ați cîntat publicului italian ?

— Peste tot am prezentat în prima parte cultura renascentistă europeană, în primul rînd, italiană. Partea a doua a fost alcătuită din valori deosebite ale creației românești, vechi și contemporane. De la documente ale culturii vocale muzicale din secolele XV, XVI, XVII, pînă la „Obîrșii" de Mihai Moldovan, „Cîntec și joc" de Radu Paladi, și „Chindia" de Alexandru Pașcanu.

— Cum a fost primită muzica românească ?

— Spre bucuria noastră ea duce la creșterea forței programului nostru, este o prezență inedită. Originalitatea ei izvorăște din specificul folclorului nostru și din respirația folclorică a compozitorilor contemporani. Dealtfel, demult nu mai este un secret că școala noastră componistică este una dintre cele mai redutabile din lume la această oră, atît datorită succeselor obținute de ea în general cît și datorită culturii interpretative. Nu mă gîndesc numai la mine și la „Madrigal", ci și la alți interpreți sau alte valori care impun muzica noastră pe plan internațional.

— Ce am uitat să vă întreb despre acest turneu ?

— Ceea ce a fost mai frumos. Deviza premiului obținut de mine și anume : „O viață închinată artei."

— Am mai uitat și altceva ?

— Primele audiții. În cadrul concursului de la Rimini, concurs de creații muzicale pentru cor, poemul „Obîrșii" al lui Mihai Moldovan, prezentat în primă audiție peste hotare, a fost apreciat și distins ca fiind cea mai valoroasă creație. Tot acolo am avut încă o primă audiție mondială, lucrarea „Scara roșie" a compozitorului italian Alessandro Sbordoni, pe versuri de Pablo Neruda.

— Cîteva proiecte ?

— Avem acum o scurtă vacanță. Din 8 august începem un mic turneu pe litoralul nostru, vom fi prezenți apoi la București pentru sărbătorirea zilei de 23 August. În octombrie vom înregistra al treilea disc de documente muzicale vocale din secolele XVII și XVIII, acțiune începută în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" și menită să sprijine cunoașterea și valorificarea patrimoniului nostru cultural și spiritual.

ION PREDOȘANU ■

IN MEMORIAM

Emil Botta

A murit Emil Botta ? Mai curînd aș zice că a plecat spre a rămîne definitiv în universul veșnic al creației sale, în panteonul literaturii române și universale.

Emil Botta, născut la 17 septembrie 1911, la Putna, dintr-o veche familie ardelenească, ilustrată în 1579 de nobilul voievod Botta de Cernești, mai avea cîteva luni pînă la a împlini vîrsta de 66 de ani. A fost toată viața sa un om liber, trăind singur, doar cu himerele sale și slujind permanent celor două muze, Euterpei, muza poeziei lirice, și Melpomenei, muza tragediei.

Cele două pasiuni le-a avut din adolescență, încă de la 17 ani, cînd, intrînd în Conservatorul de artă dramatică în clasa lui Ion Livescu, e admis și de Tudor Arghezi cu versuri la **Bilete de papagal.** Emil Botta a fost un actor inimitabil și un poet unic, a fost pentru mine Actorul și Poetul, omul care a coincis pînă la identitate cu aceste două noțiuni, adevărate embleme categoriale, în ființa sa.

De o frumusețe în același timp serafică și virilă, aproape stranie, Emil Botta juca, atunci cînd era bine distribuit, extraordinar, într-o dăruire totală, frenetică, pur și simplu cutremurătoare. Obișnuit să urmăresc jocul actorilor cu detașare, mă simțeam zguduit de actorul Emil Botta și cînd jocul său atingea apogeul, trebuia să întorc ochii ca să mă pot stăpîni. Nu-l voi uita niciodată în Ion din „Năpasta", unul din cele mai mari roluri ale lui.

Ca poet, Emil Botta a lăsat patru volume de versuri, „Întunecatul April" (1937, distins cu Premiul Poeților Tineri, al Fundației), „Pe-o gură de rai" (1943), „Vineri" (1971, ciclu inedit în culegerea de „Versuri") și „Un dor fără sațiu" (1976), la care trebuie să adăugăm volumul de proze fantastice „Trîntorul" (1943). Nu am ezitat nici un moment să așez pe Emil Botta în rîndul celor mai mari poeți români de ieri și de azi. Lirismul său, de cea mai pură esență, de o muzică misterioasă, izvorăște din peisajul mitic românesc, din legendă și poveste, din fantezie și vis, reamintind pe Eminescu și pe Blaga, dar într-o expresie cu totul originală, absolut personală. Structură complexă, neliniștită, Botta cîntă bucuria de a fi, dorul existențial, și, asemenea poetului popular, vede moartea ca pe o reîntoarcere în ciclurile eterne ale naturii. Viziunile sale sînt paradiziace și infernale, oscilînd între jubilație și suferință, totul fiind comunicat cu o infinită vibrație afectivă.

Am scris de două sau trei ori despre Emil Botta, izbutind să-mi atrag prețuirea lui. Mi-a spus-o de cîteva ori la telefon, în felul său ciudat, enigmatic, ca și întraductibil, cu o voce ca din altă lume. Era un om de o mare candoare sufletească, un exuberant melancolic, de o rară discreție. Ultima dată m-a întrebat cum poate să-mi trimită volumul „Un dor fără sațiu". Îl bănuiam suferind, nu credeam însă că „femeia cu ochii de gheață", una din aparițiile lui terifiante, îl va lovi fără iertare, atît de curînd. Îi salut pentru cea din urmă oară în nemurire.

AL. PIRU ■

RUBRICA MEA

Franyó Zoltán la 90 de ani

Decan de vîrstă și de talent al tălmăcitorilor în limbile maghiară și germană, din literatura română clasică și contemporană, ale cărei frumuseți i-au fost revelate la citirea poeziilor lui Eminescu, Franyó Zoltán împlinește la 31 iulie vîrsta de 90 de ani (întîile cuvinte românești le-a învățat la jocul de arșice, în școala primară de la Ineu). Din toată inima, urăm tînărului nonagenar, rămas același entuziast iubitor al frumosului și militant pentru apropierea dintre națiuni, virtuți încununate și cu prestigiosul Premiu Herder : „La mulți ani !"

Rănit pe frontul din Galiția și repartizat, în convalescență, la Arhivele Militare din Viena, unde erau mobilizați pe loc o seamă de însemnați scriitori din Imperiul austro-ungar, Franyó Zoltán face cunoștință, printre alții, cu Rainer Maria Rilke, căruia recent îi tradusese în limba maghiară „Cîntecul de dragoste și de moarte al stegarului Christoph Rilke".

Împrietenit cu Ady Endre, pe care-l apără împotriva atacurilor preotului-poet Szabolcska Mihály, îi închide „pleoapele împodobite cu gene lungi și negre", în dimineața zilei de 27 ianuarie 1919, la sanatoriul Park din Budapesta. În țara noastră, reîntîlnește, după douăzeci de ani, pe Liviu Rebreanu, cu care fusese coleg ca elev al Academiei militare Ludovika din Budapesta. Marele romancier își va da concursul pentru a asigura cele mai frumoase condiții tehnice tipăririi, la Timișoara, în 1932, a cărții: **Rumänische Dichter. Eine Anthologie zeitgenössischer Lyrik, übersetzt und herausgegeben von Zoltán Franyó** (selecție editată de municipalitate și oferită în dar congresiștilor adunării mondiale a PEN-clubului, în mai 1932, la Budapesta).

Din nenumăratele tălmăciri magistrale ale sărbătoritului nostru o vom menționa pe aceea a **Luceafărului**, în limba germană (Editura „Literatura", Timișoara), ediție bilingvă, în metrul original. Dealtfel, traducător pe cît de talentat, pe atît de conștiincios, maestrul și-a făcut o regulă de a transpune versurile totdeauna cu respectul strict al originalului.

Mai menționăm, din recentele sale lucrări, „Vîrsta de aur", antologie de lirică patriotică românească, ediție bilingvă româno-maghiară, antologie și traducere de Franyó Zoltán. Editura Minerva, 1975, cu texte din 66 de poeți de la Zaharia Stancu la Mircea Dinescu. Desăvîrșit poet și filolog, tălmăcitorul dă viață nouă versurilor lui, cu o rară sensibilitate muzicală și cu o mare bogăție lexicală.

Autor și al unei antologii a liricii mondiale în limba maghiară, minunat tălmăcitor al lui „Faust" de Goethe, al „Corbului" lui Poe, al lui Hofmannsthal, al lui Puşkin și al lui Eugen Jebeleanu, în limba maghiară, al poeților clasici români, de la Vasile Alecsandri la Mihai Beniuc, în limba germană, precum și al liricii grecești, în aceeași limbă, într-o arie a cărei vastitate nu o pot cuprinde rîndurile noastre omagiale, Franyó Zoltán este unul din rarisimele exemple etice de sacrificare a propriilor sale legitime ambiții de creație originală pe altarul literaturii universale, posedată în textele originale, de la Homer pînă în zilele noastre.

Fervoarea în serviciul frumosului și munca uriașă de re-creator au asigurat vigurosului maestru acea tinerețe fără bătrînețe din basmele noastre. Salutăm la aniversarea sa pe exemplarul cetățean și poet, pe prietenul muzelor și al slujitorilor lor, cu amintirea neștearsă a prea rarelor noastre întîlniri.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Poezia patriotică și politică

Fiind sentiment și iubire, patriotismul apare drept o problemă literară ce poate fi analizată și explicată prin situațiile și actele specifice iubirii. Mulți poeți se poartă cu patria așa cum se poartă îndrăgostitul cu femeia adorată. O celebră poezie de Eluard dedicată Franței a apărut dealtfel în acest chip, printr-o simplă substituire de nume; alegoriile patriotice din artele vizuale merg în aceeași direcție. În afară de patria funcționalizată matern se mai conturează și un mod pindaric al patriotismului, care devine și o problemă bărbătească. În aceste cazuri, complimentul și madrigalul nu-și mai au locul ; dar se face loc destul pentru grandoare și gravitate.

Patriotismul este un sentiment : starea modernă a liricii corelează constant afectivitatea cu rațiunea politică și ideologică. Poezia poate fi *ilustrare* politică, *evidență* politică sau *act* politic. Prima categorie include mai ales ocazionalul, fără a fi neapărat definită de conjunctural ; celelalte privesc aceeași realitate din două unghiuri diferite, decisive, determinate de firea poetului. Poezia ca act politic e cunoscută de la pașoptiști la Eminescu și de la Goga la Adrian Păunescu : ea are un caracter contestatar, revoluționar sau constructiv, este o inițiativă politică și prin aceasta o cauză și nu un efect al politicului. Cealaltă posibilitate evidențiază structurile politice ale unei societăți așa cum evidențiază fenomenele naturale, găsindu-le la fel de firești.

Evidența politică modernă își revendică în poezie mai ales acele situații și persoane din care se precipită sau se cristalizează prin procese insesizabile categoriile stilistice : faptele trec din regiunile existenței istorice în cele existențiale, ale eului colectiv. Un termen comun al procesului îl constituie geografia reală, suportul vieții practice și punctul de plecare al oricărei construcții spirituale. Prin asemenea condiții, poezia politică și patriotică este o eternă poezie a începuturilor, de multe ori văzute epopeic. Începuturi care încep mereu, cu fiecare act și individ. Evidența acestei realități premitologice fascinează pe poetul modern, fie el Blaga sau Baconsky : scenografia ei se întinde între simplitatea maiestuoasă a dacismului și sacralitatea naturii ascunse în aburii metacroniei. O realitate *veche*, în sens eminescian. Printr-un asemenea sistem de privire, efectele sînt duble : cele vechi sînt noi, istoria mai nouă este o formă de manifestare a vechimii.

O ecuație rezolvată în poezia patriotică actuală privește raporturile dintre sentimentele circumstanțializate, proprii acestei poezii, și coordonatele ghicite ale vieții într-un univers infinit. Patriotismul este prin excelență un sentiment dezvoltat intensiv, în funcție de un spațiu geografic și de o experiență istorică dată. Nu se poate imagina un patriotism planetar, decît dacă o realitate precisă ar deveni contrariul ei. Numai un naiv sau un imperialist ar putea afirma că piatra filosofală va deveni producția unei țări anume, sau că adevărul absolut poate fi expus lexical și gramatical exclusiv într-o anumită limbă. Dar acțiunea intensivă a spiritualității și afectivității poate face, și chiar face, un salt peste acest obstacol obiectiv, pentru a se raporta la universal sau cosmic. Și aceste raporturi pot avea o formă convențională și superficială, de anexare a cosmicului la ilustrarea politico-patriotică, și alta profundă, prin care patriotismul iese firesc din univers, ca o articulație armonică a cosmicului și localului.

Poezia politică a evidenței aparține unei epoci liniștite și pozitive. Eficacitatea ei crește în măsura în care evidențele sînt sugerate și în aceea în care sînt adevăruri. Și sarcina de a face din evidență sugestie, din evidență adevăr sau numai evidență, conferă poetului nu numai demnitatea, dar și valoarea.

MARIAN POPA ■

CRESTEREA LIMBII ROMÂNEȘTI

Vorbe de clacă

În **Chrestomație română...**, tipărită în 1891 de M. Gaster, citim: „Astea ș-altili sînt povești bune la șezătoare, seara; sînt **vorbă dă clacă** — să vorbim să n-adormim — istorii și parascovenii, pîntru ca să treacă timpu' și urîtu'...".

Îmi permit să cred că un fel de **vorbă de clacă** — adică „fără rost, inutilă, fără temeiu", cum definește expresia în discuție dicționarul lui Pușcariu — este și cea înflorind fără rădăcină, mă refer la o seamă de termeni neologici, prin care vrem, uneori, să „epatăm" sau chiar să uluim, prin „aleasa" noastră selectare a cuvintelor, pe interlocutori.

Am să încep, respectînd ordinea alfabetică — e, de fapt, în toate împrejurările, cea mai firească și are darul că nu supără pe nimeni — cu un verb foarte la modă: **a atenționa**. Asta înseamnă, în cugetele celor care îl întrebuințează, „a face (pe cineva) atent". După știința mea, dicționarele noastre au bunul simț de a nu înregistra acest cuvînt barbar, care contrazice legile derivării românești. El nu se justifică nici ca împrumut. În franceză, de unde ni l-am fi putut însuși, verbul corespunzător nu există; doar un adjectiv — **attentionné** — însemnînd cu totul altceva: „care este plin de atenție față de cineva..." Sigur, există, în orice act al rostirii, o tendință spre brevilocvență. Nu cred că putem să-l așezăm pe **a atenționa** printre cuvintele care satisfac această tendință, corespunzînd alteia, numită „economie de efort".

Aud, din ce în ce mai des, verbul **a concluziona**, cu sensul „a trage concluzii". Întreb: oare nu sună „snob" ? Și — atunci — nu e bine să-l lepădăm?

De la o vreme își face loc, în lexicul pedant, **a contacta**, cu înțelesul „a întîlni". Sună foarte „distins". Asta — cel puțin — există în franceză. Dar, în dictionare, cu mențiunea: „Mot rejeté par les puristes". Avem, neapărat, nevoie de el? Cred că nu.

În fine: la o întîlnire sărbătorească auzii pe cineva rostind fraza următoare: „Vreau să vă **sugestionez** și eu ceva". În mintea „cugetătorului", **a sugestiona** însemna, în contextul dat, „a da sugestii"! Și așa, lingvistica și psihologia duc, împreună, casă bună!...

G. I. TOHĂNEANU ■

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Dragoș: „Cu inima curată"

Cu inima curată, ultima carte a lui Nicolae Dragoș, pare să fie expresia unei dramatice opțiuni. Poetul compune ode patriotice sau civice, dar nu se uită în același timp nici pe sine. Tonul de confesiune de aici rezultă. Scrie despre patrie ca despre sine însuși. Cîntecul nu mai are în el nimic silnic. Firește nu e ușor să-ți asumi povara imensă a istoriei. Riscul e de a nu-i fi pe măsură. Orgoliul, în poezie, are totuși margini. La capătul drumului însă, poetul nostru se redescoperă cu satisfacție în tot ce a întîlnit și poate acum să spună : „Port patria în inimă". Poetul e sincer, pentru că e demn să fie sincer. Istoria îi strivește numai pe cei care n-o întîmpină cu gînduri curate. Iubirea de patrie se dezvăluie de astă dată ca inițiere și nu atît ca atitudine.

Meditația lirică, în volum, merge uneori pînă la condiția însăși a poeziei. Nu se limitează deci la o singură temă. Volumul se deschide cu un admirabil poem „Și fii !" Îndemnul e de a fi prin cuvînt. Poet încercat, Nicolae Dragoș știe că sinceritatea nu se află doar în noi. Ea se află mai degrabă în cuvinte sau chiar dincolo de cuvinte. Inutil să strigi că ești sincer. De fapt, poetul nu prea se încrede nici în cuvinte, fiindcă o iau deseori razna, aleargă cu mult înaintea ideilor. De aceea le admonestează tandru și le strunește, pentru a le face să cînte „neliniștea și adevărul". Îndemnul de a scrie sună aproape patetic: „Adună-ți din urechea vremii / Vorbele / Și du-le către / Rădăcina faptei lor / Acolo unde se contopesc / Cu sîngele / Din care s-a născut, / Cu sentimentele din care-și / Smulg neîncetat / Acel teribil oxigen al existenței".

La Nicolae Dragoș, dispoziția dialectică (și moralistă) primează asupra celei evocatoare și plastice. Detaliile se resorb în idei. Poetul intonează de obicei un cîntec, lipsit de culoare, sever ca o inscripție de columnă. O asemenea poezie se naște propriu-zis din întrebări, fără să fie sceptică : „De ce vorbiți de patrie mereu ?" / Copilul într-o zi m-a întrebat, / Venea cu cerul liniștit în ochi / Și sufletul ca un izvor curat". Fiecare poet ar trebui să-și pună această întrebare. Ce urmează, demonstrația e mai puțin importantă. Copilul s-a substituit aici nu întîmplător poetului. Tonul, nu numai în acest poem, e al unui moralist de tip superior, care încă nu și-a pierdut candoarea.

Cînd e pîndit de monotonie, Nicolae Dragoș caută noi pretexte și formule de înscenare a versului. Fiecare poem e ca un mic spectacol. Poetul știe să fie deopotrivă grav și familiar, energic și duios. Cercetează cu sfială tainele trecutului, în care-și descoperă cu venerație chipul (fiindcă e același cu chipul patriei). Dar nu concepe istoria ca „un sarcofag". Cînd evocă pe Mihai sau pe Tudor, versurile sînt pătrunse de fior tragic. Ne-a mai plăcut „Balada eroului cel simplu", pentru linia curat epică a discursului, deși nu povestește nimic. E tot ce se poate spune mai cu bun simț despre eroul anonim. Și aici farmecul aparține mai mult ideii și regiei de text : „Nu, nu-l căutați pe ordinele de zi / Care-au schimbat numele simple / În monumente, repere ale jertfei ! / / El merge mereu înainte fără încetare, / Prin Istorie / Cu Țara pe urmele lui'.

Dar sentimentul istoriei poate fi și un sentiment polemic : „Istoria e sînge curs la rădăcini de flori amare / e-n ochiul țării veșnic plîns / ce luminează și ne doare / e glas de inimă de țară / nu simplă vorbă de-mprumut / (...). Nu e un mal de mare moartă / nici vreme vremuind confuză ; / Istoria nici cînd nu iartă / de e trădată, Ea acuză !".

Un loc aparte ocupă în volum poemul manifest, rod al vocației satirice și militante. Mai mult ca oricînd, poetul veghează la destinul umanității. Avertizează conștiintele, le inculcă spaima de „un straniu deces mondial". În „Pamflet", aluziile la măcelul atomic sînt și mai directe : „Pătruns de-o tulburătoare conștiință de sine / Pămîntul țipă din nu știu ce fluviu / otrăvit cu substanțe radioactive / Dintr-o mare ce nu vrea să devină / Marea Moartă / — Oricît ar ademeni-o legendele —". Poemul se încheie înălțător, cu o chemare la solidaritate și iubire. La fel, „Prietenii mei, poeții" cucerește prin mesaj și notația febrilă. Versurile acestea vor și reușesc să-i scoată pe oameni din indiferență.

Întîlnim și poeme de factură imnică, mai ales în ciclul „Eternul soare". Sînt poeme ale conștiinței comuniste, ale visului lucid și treaz. Mai remarcăm tema labișiană a luptei cu inerția. Poetul vorbește acum „din viitor". Versurile sînt mai grave, deși tot lapidare și reflexive. Impresia e de împlinire calmă, sărbătorească. Poetul nu mai are nici o reținere, gîndul nu mai cercetează nici o taină. Nu-și mai aparține sieși, ci patriei. Căutările, toate, s-au împlinit : „De-i soare strîns în suflet, în vers e sărbătoare / De cad în inimi norii, se-nnegură cuvîntul. / Poetul prin menire e-a lumii întrebare / Legat de viața lumii cu viața lui, cu gîndul".

Cu inima curată e profesiunea de credință, lirică, a unui poet comunist contemporan.

CORNEL MORARU ■

E patria...

Vară. Rostogoliri şi revărsare
De globuri şi de ţişnete din Soare.
Mai jos, sub el, un leneş nor hoinar.
Prin tivul lui cu ciucuri de argint
Răzbea întruna aurul solar.

Umbroase cîmpuri aprindea pe rînd
Lumina straniei după-amieze.
Şirul de sălcii, albăstriu cîndva,
Un ocean de flăcări verzi era
Sub ochiul redeschis să-l cerceteze.

A treia oară, ai fi zis că-n jerbe
De foc se scaldă ţărmul cunoscut.
De pe coline, unde-şi ţin soborul,
Pădurile păreau că îşi iau zborul,
Şi-aveau mestecenii un verde crud.

Apoi, ca din senin, o-nvolburare
Şi, galben năboită din frunzare,
O ploaie grea — parfumul dens, de tei.
Iar valea cu oraşul, doar vibraţii :
Năvalnică viltoare către spaţii,
Atît de dulce-n măreţia ei !

Ştiu eu ? Poate lumina e de vină.
In trecerea-i de-atuncea, peregrină,
O lume nouă ea mi-a desluşit :
Costişele erau mai suitoare,
Inalturile, mai cutezătoare,
Şi spaţiul, atît de nesfîrşit !

Stăteam, cu încîntarea mea deplină,
In lumea inundată de lumină,
Cu inima cătînd să înţeleg
Şi patria, care mă-ndeamnă : — Creşte !,
Şi-acel ceva care îmi desluşeşte
Cerul de vară, cerul ei întreg !

SZÉKELY JÁNOS ■
In româneşte de GELU PĂTEANU ■

Delta Dunării

Din zarea celuilalt mal,
Ziua, un steag alb,
Vislește spre mine și tine ;

Picla-ntomnată se destramă,
Acolo unde umbre se ascund
În spatele tremurîndei lumini.

Și iată, femei vin la maluri,
Să bată cu umede rufe
Sufletul apei ce geme.

Un alcyon se înfige în slavă
Și între duhul stufului
Și zarea trezită a ochiului tău,

Nisipul devine un vînt zburător,
O inimă a ceasului deltei
Ce bate în ritm nesfîrșit !

FRANZ STORCH ■
În românește de N. GR. MĂRĂȘANU

Veteranii

Cît o mai ducem așa ?
Carnea, se pare e încă asemenea fructelor pe dinăuntru
Și epiderma de catifea sau brocart. Și încă mă simt
Dimineața frumos și binevenit. Dar pînă unde
Se poate întinde linia vieții — drum plin de pulbere ?
Cîți vom ajunge la marea odihnă, la marea cea mare, de somn ?
Cîți vom rămîne atleți ? Cîți vom rămîne sensibili ?
Căci ne-am cheltuit fără să știm generoși,
Și se mai aud undeva hohotind gurile noastre de fum
Și de promisiuni nerespectate în fața femeilor.
Cîți dintre noi vor fi declarați peste noapte eroi ?

Cîți vor purta ochelari și cîți vor uita cum se doarme tîrziu
Pe birouri cu tîmpla pe armă ?
Uneori ne trezim ascultînd prin ușile întredeschise
Cum și-au schimbat părerile arborii despre vînt
Dar mai ales ce spun măturătorii de stradă
Despre urmele pașilor noștri...

Poate am obosit și e timpul să trecem tăcuți în rezervă,
Bătrîni camarazi tinerețea-nvățînd tot mai mult...
Alții coboară pe trepte acum și porțile li se deschid ca și cum
Înaintea lor ar lovi majordomi neștiuți în pămînt
Cu picioare de aur.

ADRIAN DOHOTARU ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VI***)

22 decembrie 1967. Cum spune Mateiu : „o vreme de lacrimi". Un noiembrie putred, tardiv. La şapte seara, pe Brezoianu, întîlnire cu N. Nu l-am mai văzut de ani de zile. Slăbit, fără bonomia lui contagioasă. Îmi relatează succint drama : băiatul lui cel mare, în vîrstă de şaptesprezece ani, copil înfiat, după moda timpului, a luat-o „razna", spre disperarea soţiei lui N., mamă devotată, în orele libere, dar „ocupată" fiindcă „munceşte" la o asociaţie, şi spre tristeţea lui, care — după cum declară : „era foarte legat de băiat". — „Dar ce a făcut ?" întreb. — „Întîi a fugit de la şcoală. Pe urmă spunea că vrea să picteze. Acum cîteva zile a spart garajul unui vecin, a furat maşina şi, după un raid nocturn, a terminat într-un stîlp". — „Rănit ?" — „Din nefericire, nu. Arestat". — „Şi ce ai de gînd să faci ?" — „Vin de la avocat, îmi spune, încerc să-l des-fiez" — „Adică ?" — „Să-i retrag paternitatea". Am impresia că n-am auzit bine. Mă întreb : dacă era copilul lui adevărat, tot aşa proceda ? Dar nu pun nici o întrebare : iată bancruta finală a unei familii, fabricată după şablonul vremii, demnă de inspiraţia unui romancier ca A.M., o familie „principială" care a înlocuit iubirea, grija, devotamentul, sacrificiul cu legea aspră a criticii şi autocriticii.

26 decembrie 1967. Ce tristeţe ! Am priceperea, informaţia, cultura, discernămîntul şi exigenţa pe care dacă le-aş fi avut la douăzeci de ani, aş fi putut ajunge un mare scriitor. Din nefericire, e prea tîrziu : am vîrsta pe care cînd o avea tata, mi se părea, demult, un om bătrîn.

2 ianuarie 1968. Lungă discuţie la „Uniune" cu P. Omul ăsta e un fenomen. La a nu ştiu cîta prăbuşire teatrală — piese jucate de două sau trei ori, cu săli goale — e netulburat, senin, olimpian, sigur de el, disprefuind întreaga dramaturgie a lumii. La sfîrşit mi-a declarat convins şi cu toată seriozitatea : „aştept verdictul critic al anului 2000" Sînt încredinţat : dacă ar veni Sofocle, Racine, Molière, Cehov şi Caragiale, dacă i-ar spune toţi : „omule, nu-ţi mai pierde vremea, n-ai nici o chemare, n-ai pic de talent", le-ar zîmbi superior şi i-ar trimite la plimbare. Fericiţi cei ce nu au dubii ! Paranoia, dereglare majoră a sistemului de gîndire, m-a pasionat încă de pe vremea stagiului pe care l-am făcut la psihiatrie, la profesorul Tomescu. Am urmărit şi îngrijit cîteva cazuri clasice de bolnavi suferind de delirul grandorii, întrebîndu-mă, mereu, care e coeficientul de adevăr şi care e coeficientul de stimulare în maladia asta pitorească şi totuşi atît de chinuitoare. Cazul lui C. — om, fără îndoială, de geniu — e cunoscut, ca să mai menţionez, aici, atîtea poveşti care circulă pe socoteala lui, din nefericire, toate, adevărate. Notez un singur episod la care am fost martor. Mă aflam la „Naţional" în biroul lui Z. Şt. cînd a intrat C. jovial şi euforic, el care de obicei era instabil şi anxios. — „Mîine, după-masă", ne spune, lui C., îmi făgăduieşte, sînt sigur, nu va lipsi. Aşteptăm — şi eu şi St. — ziua de mîine cu respiraţia tăiată. A doua zi, la opt fix, intru la Capşa. Barbu e prezent, cu paltonul pe el, în cafeneaua care începe să se golească. Nu aşteaptă să-l întreb cum a fost, îşi propteşte bărbia în mîini, mîinile în bastonul de cireş, mă priveşte cu ochii lui verzi, oblici, de cadînă lascivă : „o teoremă pe care o rezolvă, cu uşurinţă, orice elev din ultima clasă de liceu". Nu-mi vine să cred, îmi cer iertare, trec la telefon şi-l chem pe Froda. — „Eu, domnule profesor. Aţi fost ?" — „Fost" — „Şi ?" Ca vorbit cu Barbu, îmi răspunde : „o teoremă pe care o găseşti în orice manual de liceu". — „Cine a asistat ?" — „Toată secţia matematică". — „Şi Moisil ?" — „Şi". — „Şi ce a urmat ?" — „Nimic. Tăcere". A doua zi în biroul lui St. intră C., senin, netulburat, fericit. — „Bravo, dom C., îl întîmpină Zaharia. Ia zii, cum a mers ?" Ne scrutează cu privirile lui albastre, nevinovate. — „N-aţi aflat ?" — „Nu" — „I-am făcut mat. Au rămas interzişi. N-a îndrăznit nici unul să deschidă gura".

17 ianuarie 1968. După o pauză în care am încercat să nu mă mai gîndesc la piesă, mă întorc la „Travesti". Filoanele, iniţial divergente, converg, acum, spre un nod central : drama de familie a Alexandrei. Dar drama asta, a femeii care a pierdut iubirea bărbatului ei, ţese din zona frivolă, pentru una mult mai gravă : a maternităţii frustrate. Ce tragedie mai mare poate trăi o femeie, spre crepusculul vieţii, decît sentimentul mărturisit de doamna Bulandra, cu o tîrzie căinţă : „sînt o mamă ratată" ? La sfîrşitul unei existenţe măsluite, în sfîrşit lucidă, Alexandra va declara, ca bilanţ al unei vieţi trosite : „mă simt ca după o premieră căzută". Şi nu e o replică de teatru. Descinsă din decor în proza vieţii, Alexandra asistă la sinuciderea băiatului ei, care a luat-o şi el „razna", dar nu cu gîndul să-l „des-fieze", ci cutremurată de culpabilităţi. Şi ca o concluzie amară : „am adus viaţa în teatru şi e foarte bine, şi teatrul în viaţă şi e foarte rău". Nu ştiu dacă replica va rămîne aşa cum am notat-o mai sus, dar asta e ideea ei, şi mi se pare preţioasă.

18—27 ianuarie 1968. Lucrat zi şi noapte la piesă. Cred că atmosfera de teatru : culise, repetiţii, emoţiile premierei şi tipurile : regizorul autocrat, eternul „june-prim" cabotin, secretarul literar, dramaturg veleitar, contabilul rutinier, sau sufleurul, edec pitoresc, mi-au reuşit. Era şi lucrul cel mai uşor. Coloana vertebrală, fulgerul, patima piesei, e Alexandra. Rolul mi-a fost inspirat de doamna Bulandra. L-am scris pe măsura unui alt „monstru sacru", M., care nu mai trăieşte, cu adevărat, decît sub focurile reflectoarelor şi pe scîndura scenei, pînă la acel punct de confuzie în care Iancu Brezeanu privind într-o zi pe fereastra casei sale cum ploua torenţial, a spus : „Sublim ! Plouă ca în „Furtuna" lui Shakespeare !"

Fără dată. S-a terminat şi a doua „domnie" a lui Z. St. la „Naţional". Lasă în urma lui, în pofida atîtor controverse, amintirea unui mare director. Mă aflu în biroul lui, în timp ce-şi strînge lucrurile. Mă uit în jur : în încăperea asta, prăfuită şi modestă dar tutelată de umbra ilustră a lui Caragiale, Davila sau Tudor Vianu, am îngropat, amîndoi, o felie de viaţă. Tăcere. Nici o evocare, nici o amintire, nici un regret. Cu pachetele de manuscrise în braţe, Zaharia Stancu se duce acasă, eu, la repetiţiile cu „Travesti". Pe drum îmi aduc aminte de Victor Eftimiu şi de părintele Avakumov : — „Mai e mult, Sfinţia ta ?" — — „Numai pînă la moarte". — „Să mergem".

AUREL BARANGA ■

Turneul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (282, 283, 284, 285, 286)

● **STAȚIUNEA „VENUS" — MANGALIA NORD, 19 iulie.** Deși petrecută într-o zi stabilită a fi de odihnă, reuniunea membrilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar din seara de marți, 19 iulie, la restaurantul „Aladin" din stațiunea Venus, prilejuită de o sărbătorire colegială — poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, împlinea 34 de ani — s-a transformat într-o întîmplare literar-artistică spontană, de o deosebită frumusețe și cu adînci semnificații. Mai bine de 200 de oameni, prezenți la acea oră în local și în împrejurimile lui, de unde au fost atrași de sunetul limpede al chitarei lui Adrian Ivanițchi sau de glasul Suzanei Georgescu, au ascultat cu entuziasm și în cele din urmă au cîntat împreună cu membrii cenaclului cîntece mult îndrăgite și aplaudate. Pentru a zugrăvi în cîteva linii atmosfera în care s-a desfășurat această adevărată întîmplare literar-artistică, trebuie mai întîi să arătăm că în localul amintit cîntă în mod obișnuit o formație de muzică pop adusă din străinătate. Membrii acestei formații oferă și momente de artă autentică, dar fac și gafe explicabile prin teribilism și necunoaștere. Între acestea, confuzia dintre ritmurile „Periniței" și cele ale „Kazaciokului", melodii atît de populare astăzi, pretutindeni. Cu acordul șefului localului și în aplauzele și deplina satisfacție a celor prezenți, Victor Socaciu a cîntat „Un punct de vedere", Adrian

Ca de obicei, Mircea Vintilă se întrece pe sine, fapt întîmplat și la spectacolul susținut la Mamaia

Ivanițchi „Ploaia care va veni" și „Vinare de vînt", Mircea Vintilă „Pămîntul deocamdată", Doru Stănculescu „Fără petale", Suzana Georgescu „Cîntă, cucule, cîntă", iar formația Roșu și Negru a susținut un scurt recital (din care n-au lipsit nici „Antirăzboinica", „Devenire", „Amintire cu haiduci") format din momente care au probat măiestria interpretativă și acuratețea tehnică pe care cei patru componenți ai formației noastre le-au demonstrat cu prisosință. Publicul prezent a salutat, în picioare, cu lungi aplauze și ovații fiecare cîntec interpretat de membrii cenaclului. Dar, din păcate, tocmai atunci cînd întîmplarea literar-artistică se pregătea să ajungă la apogeu prin cîntecul „Trăiască România !", apare în vecinătatea scenei cetățeanul Nicolae Izvanovici — despre care aveam mai tîrziu să aflăm că îndeplinește funcția de șef de complex. Sus-numitul, pe un ton deosebit de arogant, dar nici cea mai mică înțelegere pentru muzica bună, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a pune capăt întîmplării literar-artistice, deși s-a încercat, cu calm și în mod civilizat, să i se explice despre ce este vorba. Aerele în care plutea șeful de complex aveau o cifră octanică prea ridicată, iar maniera de discuție mult prea străină celor mai elementare noțiuni de ospitalitate și de manieră pentru a-l putea convinge în vreun fel.

În ciuda acestui regretabil incident, membrii cenaclului, lipsiți de microfoane, și-au făcut datoria față de publicul care-i solicitase, oferind un moment de mare artă și înălțare patriotică.

● **MANGALIA, 20 iulie, ora 20.** Continuîndu-și turneul pe litoral, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a organizat o nouă întîmplare literar-artistică la Casa Armatei din Mangalia. Deși are numai 350 de locuri numerotate, în sală au fost aproape 500 de spectatori, iar în oraș, ni s-a spus, cererea de bilete a fost mult mai mare. Astfel încît organizațiile U.T.C. din unitățile de marină militară din portul Mangalia n-au putut decît să-și trimită reprezentanți la cenaclu. Cinstea de a deschide spectacolul i-a revenit de această dată lui Valeriu Penișoară, care a cîntat „Cuvîntul lui Roată către Divan", „Da, mai avem" și, cu deosebit succes, „Copiii de țărani", ultimele două compoziții pe versuri de Adrian Păunescu. Cu verva care îl este caracteristică, Mihai Stan a descrețit toate frunțile recitînd două poezii: „Expunere pe tema Revoluția de la 7 la 3" de Petre Dragu și „Minunea" de Marin Sorescu. Recitalul lui Mircea Vintilă a cuprins nu mai puțin de nouă cîntece. Primele două, „Lordul John" și „Constantin și Veronica", au fost interpretate „în duet" cu Florian Pittiș. Este aici momentul să subliniem că pe Florian Pittiș fiecare pantomimă pentru „Lordul John" îl obligă la circa 20—25 de flotări în brațe, ceea ce de acum începe să semene cu un adevărat antrenament. Au urmat „Hanul lui Manuc", „Mielul", „Eroii", „Bade Ioane", „Pămîntul deocamdată", „Hai la moșul cu proverbe" și, la cererea sălii, „Contradicții de familie". Tînărul Vali Șerban și-a spus din nou „Blestemul", pe versurile lui A.E. Baconsky, iar Suzana Georgescu a interpretat obsesivul „Cîntă, cucule, cîntă". De cîte trei ori au fost aplaudați îndelung atît Victor Socaciu, cît și Adrian Ivanițchi, pentru cîntecele „Dona, Dona", „Oltul" și „Un punct de vedere" (Socaciu) și „Amiaza", „Ploaia care va veni" și „Vinare de vînt" (Ivanițchi). Șeful Casei Armatei din Mangalia l-a înminat cu acest prilej poetului Adrian Păunescu, conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, un buchet de flori, însoțit de urarea „La mulți ani !" Atunci, Adrian Păunescu a simțit nevoia să recite „Repetabila povară". Stirnit de atmosfera deosebit de caldă din sală, Eugen Cristea a interpretat cu multă imaginație două pantomime („În tren" și „Îndrăgostitul") și a reușit aceeași performanță cu parodia după finalul filmului „Cu mîinile curate". De succes s-a bucurat și Mircea Bodolan, care a cîntat „Satul sub secetă după potop", „Mătrăguna" și „Rănitul dintre linii". A urmat recitalul grupului format din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky, din care n-au lipsit „Nunta", „Cînd o fi să fiu mai mare", „Noi, muritorii", „Pasărea" și o suită de cîntece din Valea Ghimeșului. Deosebit de antrenante, cîntecele „Omul pădurii" și „Cozma Răcoare" n-au avut ca interpreți numai pe majoritatea membrilor cenaclului, ci și pe spectatorii din sală, care au reluat la unison, cu ușurință refrenele celor două cîntece. Sigur că un cîntec precum „Trăiască România !" cu mesajul lui patriotic a întrunit adeziunea totală : **„Să facem România, prin toți și pentru toți, / Un teritoriu liber de-orice prejudecăți / Să fie-al nostru dreptul și-a noastră datoria / Trăiască libertatea ! Trăiască România !"** „Folk Cameral Grup" (adică Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Ionel Petrov) a interpretat șase cîntece, fiecare în parte cu cota sa de succes : „Ai, hai !", „Fără petale", „Avram Iancu", „Maria și marca", „Baladă de copilărie" și „Cîntec între apele țării". Cu acestea publicul fiind mulțumit deplin, ne-am fi putut apropia de sfîrșitul întîmplării literar-artistice, dacă n-ar mai fi urmat formația Roșu și Negru („Antirăzboinică", „Doină", „Cu iubirea de moșie", „Devenire", „Nopți", „Amintire cu haiduci"), al cărei succes este de fiecare dată cu adevărat mare, adică pe măsura talentului celor ce o compun. În final, Florian Pittiș cu „Inscripție pe piatra de hotar" de Geo Dumitrescu, „Cetatea Neamțului" de George Coșbuc și o tabletă a lui Radu Cosașu. Totul s-a încheiat cu Cîntecul bufonului din „A douăsprezecea noapte".

● **CONSTANȚA, 21 iulie, ora 20.** 2000 de tineri și mai puțin tineri au asistat la o nouă întîmplare literar-artistică. Totul a început cu un recital amplu susținut de formația Roșu și Negru. După cele opt piese interpretate de Roșu și Negru, Mihail Stan a spus „Tot mai des visez pămîntul" de Ion Gheorghe și „Minunea" de Marin Sorescu, iar Mircea Bodolan a cîntat „Satul sub secetă după potop", „Rănitul dintre linii" și „Mătrăguna". Din sală, între alte bilete pe care le-a primit conducătorul cenaclului, unul ne-a produs o deosebită plăcere. **„Sîntem un grup de timișoreni — glăsuia bucata de hîrtie — care ținem să vă felicităm chiar și pe această cale cu ocazia decernării Premiului I Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în cadrul manifestării naționale Cîntarea României !"** A urmat Suzana Georgescu cu „Șoimul" și „Cîntă, cucule, cîntă", apoi tînărul Vali Șerban din județul Alba, un debutant în această vară în cenaclu, cu „Blestem" și „A plecat moțul în țară". Erika Jozsa, Karol Horvath și Al. Dobranszky și-au susținut repertoriul din seara precedentă, la care au adăugat un alt cîntec, „Joc", de Kányádi Sándor. Florian Pittiș a spus poezia „Da, mai avem", un monolog din „Elisabeta I" de P. Foster și a interpretat Cîntecul bufonului din „A douăsprezecea noapte". Au urmat recitalurile lui Adrian Ivanițchi („Amiaza", „Ploaia care va veni" „Vinare de vînt" și „Trăiască România !"), Victor Socaciu („Dona, Dona", „Oltul", „Țintă între bine și rău"), Doru Stănculescu („Ai, hai", „Fără petale", „Maria și marca", „Cîntec între apele țării") și Mircea Vintilă („Constantin și Veronica", „Bade Ioane", „Lordul John", „Pămîntul deocamdată"). A fost o seară frumoasă fără a fi excepțională și aceasta pentru că, dintr-o dispoziție administrativă neașteptată, întîmplarea literar-artistică a fost nevoită să se încheie mult mai repede decît erau hotărîți s-o facă membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar și chiar cum sperau să se întîmple miile de tineri din sală, care au vibrat exact așa cum trebuie la fiecare cîntec sau poezie din program.

● **TECHIRGHIOL, 22 VII, ora 20.** Au cîntat formația Roșu și Negru, Vali Șerban, Valeriu Penișoară (succesul serii !), Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky, Mircea Bodolan, Doru Stănculescu, Eugen Cristea, Suzana Georgescu și Mircea Vintilă. Au citit versuri Mihail Stan și Florian Pittiș. Cum ne-a mărturisit conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, seara nu a fost dintre cele mai reușite, ba a fost chiar destul de comună. Avem curajul de a recunoaște acest lucru, așa cum în alte atîtea dăți ne-am bucurat, așa cum se cuvenea, de reușita serilor literar-artistice ale cenaclului. A fost, se pare, în primul rînd o slabă cunoaștere a publicului din partea celor care au contractat un asemenea spectacol care se adresează în primul rînd tineretului. Acestea fiind spuse, remarcăm totuși prezența tuturor membrilor cenaclului pe scena teatrului de vară din localitate.

● **MAMAIA, 23 iulie, ora 20.** Chiar așa cum se anticipa, întîmplarea literar-artistică de la Mamaia a fost un mare succes. Într-o sală arhiplină și cu numeroși oameni refuzați din păcate la casele de bilete, spectacolul s-a deschis printr-un vibrant „Trăiască România !", pentru a se încheia — aproape șase ore mai tîrziu — prin același cîntec patriotic cu însuflețire interpretat de membrii cenaclului împreună cu cei peste 1 500 de oameni prezenți în grădină.

Cînd Eugen Cristea și Adrian Ivanițchi cîntă „Omul pădurii" și „Cozma Răcoare", toți cei din sală vibrează cu toată ființa și patosul lor. Într-o înlănțuire logică a urmat formația Roșu și Negru, al cărei temperament nu mai trebuie încă o dată relevat. Seara de simbătă de la Mamaia a cuprins și cîteva recitaluri combinate. Astfel între cîntecele lui Mircea Bodolan („Satul sub secetă după potop", „Rănitul dintre linii", „Dor de mamă", „Mătrăguna") Mihail Stan a recitat poeziile „Document" (de Constant Tonegaru), „Tot mai des visez pămîntul" și „Minunea", iar cînd a cîntat cu același cunoscut succes, aplaudat spontan din sală, Valeriu Penișoară („Ora strepezită", „Cuvîntul lui Roată către Divan", „Da, mai avem", „Copiii de țărani", „Ană-Doamnă"), a intervenit și Eugen Cristea cu pantomimele „În tren", „Îndrăgostitul", parodia „Cu mîinile curate".

Au mai susținut recitaluri substanțiale Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky, Doru Stănculescu și formația sa, Adrian Ivanițchi („întrerupt" de Mihail Stan care a recitat puternica poezie „La poarta grădinilor" de Dumitru Popescu) și Victor Socaciu. Adrian Păunescu a spus, pe cînd Socaciu cînta „Dona Dona", poezia „Porumbeii și vulturii", din volumul „Pămîntul deocamdată", apoi, împreună cu Florian Pittiș, „Inscripție pe piatra de hotar" (Geo Dumitrescu), „Da, mai avem" (Adrian Păunescu) și „Ultima scrisoare" (Mihai Beniuc), poezii subliniate cu aplauze furtunoase, spontane, din sală. În ceea ce-l privește pe Mircea Vintilă trebuie să notăm că el a cîntat la Mamaia pînă la epuizare, adică în jur de 50 de minute, timp în care a reușit să susțină un recital de excepție cuprinzînd nu mai puțin de 12 piese. În afara cîntecelor sale binecunoscute („Mielul", „Hanul lui Manuc", „Dulce România" etc.) am reținut și alte cîteva piese mai vechi și mai noi

În felul acesta, așa cum sublinia conducătorul cenaclului, seara de muzică și poezie s-ar fi putut încheia într-un triumf deplin. Dar publicul cerînd, și membrii cenaclului fiind cu totul de acord, întîmplarea literar-artistică s-a prelungit cu încă alte cîntece, între care „Avram Iancu" (Doru Stănculescu), „Om bun" și „Educație prin cîntec" (Vali Șterian) ; „Țintă între bine și rău" (Victor Socaciu), iar în final poemul „Lumină ! Luptă ! Libertate !" — și așa cum am spus — cîntecul patriotic „Trăiască România !"

A fost o seară de neuitat, un nou spectacol-triumf al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Desigur, unul dintre bileteie primite din sală de către conducătorul cenaclului glăsuia astfel : „Ne-ați oferit o seară deosebită. Vă mulțumim ! Mulți vor pleca de aici promițîndu-și să devină mai buni, mai curați". Aceasta și constituie, fără îndoială, crezul și scopul principal al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

DUMITRU GRAUR

● La începutul lunii august, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar** intenționează să organizeze la Sibiu sau într-unul din satele mărginimii Sibiului o tabără de creație pentru membrii săi. Totodată însă Cenaclul Flacăra ar putea susține un turneu de poezie și muzică după următorul program : **1 august** — Sibiu ; **3 august** — Copșa Mică ; **4 august** — Mediaș ; **5 august** — Sibiu, **6 august** — Tilișca.

Iată și proiectul de program după „momentul Sibiu" : **8 august** — Deva ; **9 august** — Petroșani ; **10 august** — Tg. Jiu ; **11 august** — Drobeta-Tr. Severin ; **12 august** — Craiova ; **13 august** — Bârca.

Public receptiv și entuziast la Casa Armatei din Mangalia

JURNALUL UNUI CĂLĂTOR SCEPTIC

Amsterdam

Deși nici un oraș din lume nu seamănă cu Veneția, în afara Veneției însăși, numeroase cetăți — mai vechi sau mai noi — așezate pe lagune, fie bătute de briza nordului, fie toropite de canicula tropicală — se autointitulează cu o ... meață nostalgie... „Veneții". ... avcam să aflu, surprins, că Venetii, ... ast port la ... Nordului dacă ar fi continuat să se dezvolte..

Mai intîi și mai intîi ... mul („Digul de pe Amstel") este un oraș al lumii și apoi al Țărilor de Jos. Este adevărat că 7 000 din cele 40 000 de monumente ale Olandei, ocrotite cu o severitate fără derogări, se află aici. Este adevărat că „Rijksmuseum", adică Luvrul Olandei, și, mai de curînd, Muzeul Van Gogh, se află tot aici. Și, în sfîrșit, este tot atît de adevărat că cele șapte secole de atestare documentară a portului au căpătat o pregnanță aparte prin marile operațiuni de restaurare care au vizat Domul rotund, vechiul burg Jardaan și Salba antrepozitelor.

Dincolo de florile care te însoțesc la tot pasul (în definitiv olandezii au „inventat" lalcaua), tenta orașului este mai mult cosmopolită decît națională. Aceasta în primul rînd datorită vieții comerciale care acum, ca și în urmă cu un secol sau două, pulsează susținut. În prezent Amsterdamul ocupă un loc de prim ordin în ceea ce privește tranzitul internațional : 300 de milioane de tone se manipulează anual de-a lungul docurilor sale miriapodice. Dar dincolo de du-te-vino-ul mărfurilor de tot felul, freamăt care se întîlnește și în porturile sărace, Amsterdamul are șansa de a fi „chiverisit" cu tradiție... De patru veacuri șlefuitorii de diamante de aici impun moda emoțiilor costisitoare de pe toate meridianele. Aceste ateliere unde meșteri misterioși și harnici se gîrbovesc peste pietrele prețioase au intrat, cu arme și bagaje, ca un laitmotiv obligatoriu, în suita interminabilă a clarobscurului pînzelor olandeze. Ele sînt concurate în epoca tehnologiei moderne de o paletă de industrii care conturează faima ceva mai nouă a Amsterdamului : construcții de mașini, motoare pentru nave, turbine, structuri de oțel, mașini textile, instalații de desalinizare, utilaj petrolier, echipamente de pompare și refrigerare etc.

Deasupra casei lui Rembrandt smogul plutește ca oriunde, iar gracht-urile (canalele) își poartă apele grele de uleiuri și ambalaje exact ca în docurile new-yorkeze. Poate din cauza manevrelor insidioase ale poluării localnicii își duc patima horticolă dincolo de orice limită. Parcurile, scuarurile, grădinile interioare au devenit la Amsterdam expresia apărării, cu orice preț, împotriva relelor corozive ale epocii

Amsterdamul a bătut în ultimii doi ani, recordul Marsiliei. Acela de capitală a drogurilor. „Cartierul Rembrandt" a devenit o Mecca vest-europeană a consumatorilor de stupefiante. 10 grame de heroină costă acum 30 de florini. Marfa se desface rapid și în masă într-un ritm care a stupefiat și „Interpolul". S-a ajuns la situația, într-adevăr dramatică, a unei specii noi de imigrare : toxicomanii.

Peste 8 000 de victime din Franța, Marea Britanie, Italia s-au mutat la Amsterdam pentru a obține, direct de la sursă, mult rîvnitele pliculețe... În cele 300 de restaurante unde peisajul uman conturează lamentabilul efect al dozelor din ce în ce mai puternice, mafia rețelelor de droguri își face de cap după toate regulile artei de a vinde și ucide...

Desigur, poliția acționează. În primele patru luni ale anului acestuia au fost confiscate 175 de kilograme de droguri tari. Este, evident, o picătură dintr-un ocean. Un ocean al disperării reci care nu are nimic comun nici cu florile, nici cu meșteri olandezi de acum sau din urmă cu șapte secole... S-au dus vremurile ironiei vesele cînd turiștii sosiți aici fredonau balada aceea minunată scoasă în lume de Jacques Brell.

Și, totuși, spre deosebire de apă, heroina nu macină digurile care apără orașele olandeze de furia talazurilor. Se vor construi, poate, alte „diguri". Structura lor nu a fost încă brevetată.

RADU BUDEANU ■

Securitatea alimentară mondială

● Problematica

„Statistica foametei" este unul din cele mai sumbre capitole ale studiului economiei mondiale . Experții nu îndrăznesc să se pună toți de acord asupra unor cifre globale. Cel de-al treilea raport al Clubului de la Roma „Restructurarea ordinii internaționale", întrunit sub coordonarea cunoscutului economist olandez Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel, doctor honoris causa al multor universități, printre ... cea din Cluj-Napoca, încearcă să ... un pas înainte. Înfometații din ... ca lume — ne asigură raportul — ajung la un miliard și jumătate Printre ... nt femeile și copii, aceștia din urmă reprezentînd 40 la sută din total. Peste 300 de milioane de copii suferă de deficiențe fizice grave datorită subalimentației. Pe ansamblu, la începutul anilor '70 numărul subalimentaților era mai mare decît oricînd. Calculele făcute de alți experți dovedesc că la fiecare opt secunde foametea seceră o ființă umană, iar într-un an aproape 25 de milioane de oameni dispar loviți de același flagel.

Cifrele disponibile pun în lumină nu numai decalajele calității vieții în țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ci și adevărul, imposibil de tăinuit, al **exploziei inegalităților în fața morții**. Cu venitul lor mediu zilnic, peste 125 de milioane de oameni abia își pot permite cumpărarea unei pîini. Majoritatea locuitorilor din țările cele mai slab dezvoltate (peste 40, potrivit omologării făcute de O.N.U.) consumă în medie 1 000 de calorii pe zi, față de necesarul recomandabil de 2 500, în timp ce în țările dezvoltate acest consum zilnic este de 3 000 de calorii. La nivelul planetei, statele industrializate (o treime din omenire) consumă 2/3 din hrana lumii, restul de o treime revenind țărilor în curs de dezvoltare. Date recente dovedesc, de asemenea, că statele dezvoltate dispun anual de 1 000 kg cereale per capito, iar cele în curs de dezvoltare de numai 200 kg.

Statisticile nu se limitează însă la dezvăluirea fenomenului foametei și subnutriției. Oameni de știință responsabili ne asigură că Terra dispune de un potențial agroalimentar suficient să asigure hrana întregii populații, de astăzi și de mîine, a lumii, mai precis nu numai pentru patru miliarde de locuitori, ci chiar și pentru 76 de miliarde de ființe umane. Orice soluție trebuie să pornească însă de la repudierea teoriilor malthusiene și neomalthusiene și de la recunoașterea adevărului că foametea este în primul rînd rezultatul relațiilor de profundă inegalitate și nedreptate ce marchează actuala ordine economică internațională.

Organizația Națiunilor Unite și instituțiile din sistemul său au adus o contribuție meritorie la încetățenirea ideii că alimentația este o problemă mondială. Stocurile alimentare mondiale se află la cel mai scăzut nivel în ultimii 20 de ani, prețurile produselor alimentare sînt anormal de ridicate, calamitățile naturale au afectat, cu intensități diferite, în ultimii 12 ani toate țările lumii, viața a milioane de persoane depinde deseori de capriciile atmosferice dintr-un singur an — atestă datele cumulative publicate de O.N.U. și F.A.O., principala instituție din domeniul alimentației și agriculturii.

● Mecanisme și soluții

Puteau oare statele lumii să se mărginească la diagnosticarea, fie ea cît de științifică, a situației alimentare ? Răspunsul nu poate fi decît negativ Problematica alimentației mondiale figurează de multă vreme în preocupările O.N.U. și ale F.A.O. Necesitatea combaterii foametei a determinat acțiuni mai viguroase din partea O.N.U., care a convocat în noiembrie 1974 o conferință mondială a alimentației, ținută la Roma. Reuniunea a rugat Adunarea Generală a O.N.U. să desemneze un Consiliu mondial al alimentației, organ ce a fost creat în decembrie 1974, avînd 36 de membri. La lucrările acestuia, desfășurate în cursul acestui an, s-a relevat că pînă în 1985 țările care nu se pot aproviziona singure cu cereale vor avea nevoie de 85—110 milioane de tone de produse alimentare. Ținînd seama de aceste cerințe, s-a decis crearea unui Fond internațional al dezvoltării agricole, avînd drept scop ... zarea investițiilor destinate îmbunătățirii agriculturii în țările în

Spectrul foamei poate fi lesne deslușit pe chipurile chinuite ale acestor copii

curs de dezvoltare. S-a hotărît, de asemenea, constituirea unui sistem coordonat de rezerve de cereale, format pe plan național, dar completat printr-un serviciu mondial de informare cu privire la alimentație și pentru identificarea și combaterea unor penurii alimentare. F.A.O. a înființat un fond pentru stabilirea unui sistem denumit Acțiunea internațională pentru securitatea mondială alimentară.

Într-o rezoluție intitulată „Securitatea alimentară mondială", adoptată de F.A.O., se afirmă că întregii comunități internaționale îi revine sarcina de a asigura, în orice moment și la nivel mondial, o aprovizionare suficientă cu produse alimentare de bază și mai ales de cereale, astfel încît să permită o lărgire constantă a consumului și neutralizarea fluctuațiilor de producție și prețuri. În concepția F.A.O., problematica securității alimentare trebuie să fie abordată pe mai multe fronturi, pe temeiul unei acțiuni mondiale, la scară națională și internațională, menită să consolideze baza producției alimentare în țările în curs de dezvoltare, programele de ajutor alimentar și măsurile politice naționale în materie de stocuri. Prin rezoluțiile F.A.O., statele membre s-au angajat să-și stabilească obiectivele naționale în materie de stocuri alimentare, să fixeze nivelul considerat drept indispensabil pentru a garanta o aprovizionare regulată, pentru satisfacerea nevoilor interne și a necesităților de export, „inclusiv o marjă de securitate pentru situațiile neprevăzute, sau pentru cele de criză în caz de recolte proaste sau de calamități naturale". Se face, de asemenea, un apel pentru sporirea ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare, pentru a întări potențialul producției lor alimentare, pentru stabilirea rezervelor lor naționale de alimente, în funcție de prioritățile și resursele acestora.

La reuniunile recente privind alimentația au fost evidențiate și alte necesități, cum sînt cele privind aprovizionarea cu îngrășăminte, ceea ce constituie o sarcină a unui Program internațional creat de F.A.O. în acest domeniu, mai ales pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte s-a cerut o îmbunătățire a însăși politicii aplicate în ceea ce privește ajutorul alimentar avînd în vedere evitarea fluctuațiilor excesive la prețurile produselor alimentare, precum și menținerea ajutorului alimentar mai mult în natură decît pe plan financiar.

Mecanismele menționate mai sus funcționează alături de **Programul alimentar mondial** (P.A.M.) aflat sub egida O.N.U. și F.A.O. P.A.M are drept obiectiv stimularea dezvoltării economice și sociale, oferind ajutor sub formă de produse alimentare.

Ca urmare a recoltelor insuficiente din numeroase țări și a foametei care a afectat mai multe zone ale lumii, P.A.M a trecut el însuși printr-o criză, resursele și programele sale fiind puternic reduse. Aceasta a făcut ca în ultimii ani P.A.M. să se limiteze la acordarea de asistență prioritară în situațiile care prezentau cea mai mare urgență.

Problematica securității alimentare mondiale cunoaște în prezent o abordare frontală, în cadrul dezbaterilor privind statornicirea unei noi ordini economice internaționale. Într-unul din cele mai importante documente ale Adunării generale pe această temă se subliniază că fiecărui stat interesat îi revine îndatorirea de a promova „în conformitate cu puterea sa suverană de apreciere și cu planurile și politicile sale de dezvoltare" o interacțiune între creșterea producției alimentare și reformele social-economice pentru a se ajunge la o dezvoltare rurală integrată. Se are în vedere, de asemenea, reducerea pierderilor de produse alimentare cu cel puțin 50% pînă în anul 1985. În același timp, toate țările ar trebui să subscrie la un angajament internațional reînnoit cu privire la securitatea alimentară mondială. Ele ar trebui să constituie și să întrețină stocuri mondiale de cereale, deținute la nivel național și regional, care să fie „plasate în mod strategic în țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, importatoare și exportatoare", stocuri care trebuie să fie suficient de importante pentru a putea face față marilor deficite previzibile în materie de produse alimentare.

★

Participantă activă la dezbaterile privind statornicirea noii ordini economice internaționale, România are o contribuție apreciată la eforturile pentru soluționarea problemei alimentației. Țara noastră a propus la O.N.U. să se treacă neîntîrziat la elaborarea unor programe complexe pentru creșterea producției agricole, în primul rînd în țările în curs de dezvoltare, prin recuperarea terenurilor nefolosite, realizarea unor sisteme moderne de irigații, îmbunătățiri funciare și ameliorare a solului, creșterea producției de îngrășăminte și alte substanțe chimice, precum și pentru producerea de noi soiuri de semințe și noi rase de animale, aclimatizate zonelor din țările în curs de dezvoltare. Totodată, România se pronunță pentru adoptarea unor măsuri de natură să păstreze o corelație corespunzătoare între prețurile produselor agricole, prețurile materiilor prime și ale produselor industriale. Aceste propuneri se adaugă celor făcute cu ani în urmă la F.A.O. privind înfăptuirea reformelor agrare și se înscriu în preocupările constante ale țării noastre de combatere a fenomenului tot mai îngrijorător al crizei alimentare care afectează zone întinse ale globului, menținînd în prezent flagelul și păstrînd pentru viitor spectrul negru al foametei. Aceasta impune acțiuni hotărîte din partea tuturor statelor, dornice să făurească o lume mai bună și mai dreaptă, pe măsura demnității omului și a aspirațiilor popoarelor de pretutindeni.

IOAN VOICU

REPORTAJ PE GLOB

Lacurile de lignit

Mașina gonea cu 100 kilometri la oră pe autostrada Berlin-Dresda, care taie în jumătate regiunea Cottbus, cel mai important centru carbonifer și energetic al țării, satisfăcînd în jur de o treime din necesarul întregii republici. Dar nici viteza, nici perdelele de pini și mesteceni ce străjuiau aproape neîntrerupt șoseaua nu fereau ochiul de o imagine asemănătoare unui peisaj lunar: imense gropi negre săpate, cu ani în urmă sau acum, în scoarța Terrei, cu adîncimi nu prea mari dar pe întinderi ce se exprimă prin sute sau mii de hectare, unde excavatoare gigantice scot chiar de la suprafața pămîntului una dintre cele mai mari bogății ale țării — lignitul. O materie primă la care R.D. Germană, prin cele 250 milioane tone extrase anual, se înscrie cu 40% din producția mondială ; o preponderență care se dorește păstrată și în viitor. Dar pentru a obține în exploatările la suprafață o asemenea cantitate de lignit este necesar a înlătura nu mai puțin de 1 milion metri cubi de pămînt ; acum, căci specialiștii apreciază că peste cîțiva ani va fi nevoie de 2 miliarde. Ce înseamnă acest lucru pentru mediu ? O singură exploatare de 3 km lățime avansează în fiecare zi cu 3 m, deci cu peste 1 km într-un an, lăsînd în urmă pe nu mai puțin de 300 ha doar urmele adînci și negre ale excavatoarelor. Din această cauză, numai între anii 1950—1970 suprafața scoasă din circuitul vieții, pierdută deci pentru agricultură, s-a ridicat la 240 000 ha și ea n-ar fi încetat să crească dacă un efort considerabil n-ar fi fost depus în ultimii ani pentru a stăvili această evoluție. Căci legea asupra amenajării și protecției mediului înconjurător, adoptată în 1970, precizează că, după exploatare, terenurile trebuie redate agriculturii sau silviculturii în starea lor inițială. În cazurile cînd acest lucru nu este posibil — și le întîlnim adesori, căci în unele exploatări miniere s-a săpat la zeci de metri adîncime — terenurile trebuie amenajate astfel încît să servească pescuitului, hidrologiei sau turismului și odihnei. Și astfel, din anul 1972, cînd acțiunea a luat o deosebită amploare, și pînă în anul trecut, peste 10 000 de hectare altădată ocupate de mine de lignit au fost redate circuitului vieții. Este pentru prima dată cînd lucrările de reamenajare le-au depășit ca ritm pe cele de distrugere.

Am părăsit autostrada pentru a vedea, la numai cîțiva kilometri, aproape de orașul Senftenburg, unul dintre primele roade ale acestei orientări. Cu 10 ani în urmă, comuna Grosskoschen era în întregime „închinată" cărbunelui. Dar tot atunci s-a născut proiectul — primul de acest fel — ca, odată ce va fi dezafectată, exploatarea să fie inundată pentru a se forma un lac artificial. Și chiar în timp ce extragerea cărbunelui continua, minerii începuseră lucrările de amenajare : pereții au fost egalizați, canalele de deviere a apelor de infiltrație au fost umplute și partea centrală a exploatării a fost ridicată, din chiar pămîntul săpat, pentru a forma astăzi o insulă de 200 ha plină de verdeață. În jurul ei se întinde o masă de apă de 1 200 ha — o dată și jumătate mai mare decît atracția berlineză Müggelsee și tot atît de bine amenajată pentru sport și turism — care la primul week-end după inaugurarea din 1 iunie 1973 a înregistrat nu mai puțin de 40 000 vizitatori curioși, și mîndri totodată, să vadă cum s-a transformat într-un timp așa de scurt o mină într-un superb loc de recreare.

Odată experiența cîștigată, proiectele de amenajări asemănătoare au început să curgă lanț, ele oferind atît posibilități de recreare în chiar proximitatea unor mari centre industriale, cît și de folosire a acestor mari bazine de apă în scopuri hidrologice : protecția împotriva inundațiilor, irigații, alimentări industriale.

Despre Leipzig, cititorul știe, probabil, că este un vechi și mare centru cultural și comercial. Aici s-a născut legenda lui Faust și tot aici găsim una dintre cele mai vechi universități europene, unul dintre cele mai bogate muzee ale continentului, precum și renumitele și tradiționalele sale tîrguri comerciale. Prea puțini știu însă că Leipzigul părea amenințat, la un moment dat, să-și piardă din frumusețe pentru că în ultimul deceniu el a devenit un oraș al cărbunelui. De jur împrejurul său și chiar sub el imense zăcăminte de lignit au început sau așteaptă să fie valorificate. Din sud, ca și din nord, exploatările la zi avansaseră pînă spre marginile orașului, în fața lor rarele zone de verdeață dînd pas cu pas înapoi. O situație fără ieșire ? Nicidecum. Dar iată ce afirmă Horst Walter, adjunctul șefului serviciului de protecția mediului din cadrul Consiliului regional Leipzig : „Conștienți că extracția lignitului antrenează o devastare temporară, sau cel puțin o importantă depreciere a mediului natural, noi apreciem totodată că este posibil să orientăm procesele de transformare a mediului înconjurător astfel încît acesta să fie reamenajat așa cum o cer interesele generațiilor actuale și viitoare. Bazîndu-se pe experimentele bune care au fost făcute, Consiliul regional Leipzig a elaborat și adoptat în 1973, în colaborare cu peste 50 de instituții și întreprinderi, un proiect complex, pe termen lung, în vederea amenajării vechilor zone de extracție a lignitului situate în jurul Leipzigului." În termenii acestui proiect, se vor forma la marginea unei păduri existente oglinzi de apă cu o suprafață totală de peste 5 000 ha, constituind centre în jurul cărora vor gravita zone de recreare situate în imediata apropiere a unor aglomerații urbane precum Leipzig, Altenburg, Borna. În fostele exploatări de la Kulkwitz, Pahna și Hainbergne, amenajările sînt în curs, ele oferind deja posibilități de recreare unui număr de peste 40 000 oameni. Ele se realizează rapid datorită alocării unor importante fonduri (10 milioane mărci numai pentru prima zonă), ca și datorită numeroaselor inițiative pe care le iau locuitorii și întreprinderile din circumscripțiile respective. De aceea se spune, și nu fără temei, că în următorii 50 de ani Leipzigul, azi un „oraș al cărbunelui", va merita numele de „oraș al lacurilor".

VIRGIL SIMION ■

Cu numai cîțiva ani în urmă aici, la Kulkwitz, situat doar la 8 km de centrul orașului Leipzig, a fost o mină de cărbuni ; acum e un lac de agrement

MONDO UMANO ?

Spaima de bani falsificați

Faptele nu sînt deloc întîmplătoare. Mai mult chiar, băncile, magazinele sau instituțiile care lucrează cu bani sînt din ce în ce mai precaute. Și mai preocupate de a găsi măsuri de protecție împotriva falsificatorilor de bani, care, îndeosebi în ultimul timp, au devenit tot mai activi și mai ingenioși. Ca urmare :

— Banca Națională a Belgiei va emite, începînd din 1978, bilete de bancă pe care le apreciază ca imposibil de imitat. (Hîrtia noilor bilete va avea o bandă metalică fină, iar filigranul, hîrtia și reliefurile vor fi diferite și noi. Tipărite și în scrierea Braille, vor avea indicații și pentru orbi.)

— În Franța s-au inventat mașini care descoperă falsul iar Banca Franței tratează problema cu toată seriozitatea. Dealtfel, ea are o manieră de fabricare a biletelor sale care le face destul de greu imitabile. În plus, unele dintre ele sînt schimbate la intervale relativ scurte.

— Preocupări similare există și în R.F. Germania, Anglia, S.U.A., Italia, Spania etc.

— Un congres al Interpolului, desfășurat la Madrid, s-a referit și la această delicată problemă.

Dar, cu toate aceste măsuri și acțiuni de prevenire, s-a constatat că în cursul anului 1976 au fost falsificate 70 milioane (!) de bilete de bancă și cecuri — ceea ce înseamnă de zece ori mai mult decît se înregistrase în 1975.

Firește, noua și ampla ofensivă a falsificatorilor de bani a provocat alertă nu numai la băncile naționale vest-europene, ci și la Interpol. „Le Nouvel Economiste" arăta că, pentru prima dată, și-au făcut apariția noi *calificări* în falsificarea de bani, de lingouri de aur, de documente importante și cecuri.

La rîndul ei, revista „Le Point" scria recent : „Peste tot este la fel. De la Cahors la Lannion și de la Arcachon la Mulhouse, casierii strîmbă din nas cînd văd o bancnotă de 500 franci. Aruncă rapid o privire peste chipul lui Blaise Pascal imprimat pe ea, prind bancnota între degete și o pipăie, apoi invariabil o înapoiază celui care a prezentat-o, explicînd neîncrederea : «Nu, nu pot să iau astfel de bancnote. Mergeți mai bine la o bancă și o schimbați». Toată lumea se ferește să ia în mînă o astfel de bancnotă, de teamă să nu fie victima unei înșelătorii. Nu demult, un farmacist a chemat, precipitat, poliția arătînd o astfel de bancnotă. Era evident că semnătura secretarului general al Băncii Franței era schimbată, altfel biletul părea autentic. S-au organizat rapid baraje ale poliției, verificări, oprirea automobiliștilor, pentru ca la o nouă verificare să se constate că biletul era autentic, numai că banca își schimbase pur și simplu secretarul general.

Această psihoză are bazele ei logice. De circa un an au fost puse în circulație bancnote de 500 franci falsificate. La Amiens a fost arestat un individ care a încercat să-și plătească cumpărăturile într-un mare magazin cu o bancnotă falsă, iar în plin centrul Parisului, pe Champs Elisées, polițiștii care supravegheau un suspect au avut surpriza să găsească în portbagajul mașinii sale 150 000 franci în bilete falsificate.

Să ne oprim aici precizînd că genul respectiv de „falsificări" pune în pericol între altele și situația monedelor din țările respective. Adesea, cei ce practică astfel de îndeletniciri la dimensiuni industriale au tot felul de acoperiri în cercurile de afaceri din statele respective.

PETRE NICOLAE ■

Uite brîul, trece... Baltica!

În ultima săptămînă a lunii iunie, în depărtarea insulei Gotland, la aproximativ 300 de kilometri de Stockholm, s-au auzit foarte pregnant aceste strigături : „Uite brîul / Trece rîul / Și mîndruța / Potecuța", însoțind pașii Brîului românesc, sau cuvintele jocului popular Nuneasca, repetatele : „Ce mai soare luminos / Ce mai ginere frumos."

Le rosteau 100 de tineri din Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca, veniți la cursurile organizate în localitatea centrală a insulei, orășelul Visley, sub auspiciile Asociației de folclor „Gotlands folkdans". Membrii acestei asociații își rezervaseră o parte din zilele verii lui 1977 pentru cunoașterea cît mai apropiată a dansului popular românesc. În marea lor majoritate tineri și tinere între 22 și 30 de ani, care lucrează mai ales în învățămînt, acești pasionați ai dansului se străduiesc să-și însușească — în perioada vacanțelor — tot ceea ce au mai reprezentativ în acest domeniu diverse popoare. Deplasîndu-se la „sursă" ori invitînd specialiști din țările respective, membrii asociației au luat astfel contact cu folclorul coregrafic din Iugoslavia, Grecia, Bulgaria, de asemenea din America de Sud și Asia. Un interes aparte, în acest context, este acordat tezaurului folcloric românesc.

Impresia pe care a lăsat-o în Suedia ansamblul folcloric „Prahova" din Ploiești cu ocazia unui turneu întreprins aici a fost deosebită, contribuind și ea la invitarea conducătorului formației ploieștene, coregraful Dumitru Pîrvu, la cursurile din acest an.

Dumitru Pîrvu este primul care a predat dansuri populare românești la Visley, dar, înaintea sa, binecunoscutii maeștri coregrafi Theodor Vasilescu, artist emerit, și Tita Sever au făcut cunoscută în Peninsula scandinavă frumusețea jocului popular de pe la noi.

Pe baza unui program de 6 ore zilnic, Dumitru Pîrvu a lucrat intens cu o grupă de începători și alta de avansați, care, în final, au putut spune că „stăpînesc" 21 de dansuri din Oltenia, Muntenia, Moldova și Ardeal. Coregraful ploieștean ne-a mărturisit că a fost de-a dreptul impresionat de dăruirea elevilor săi la repetiții. De reținut că toți cursanții foloseau sistemul de notare a dansurilor adoptat de Institutul de folclor din București, că le erau familiare numeroase melodii populare din diverse zone ale țării noastre, că se dovedeau la curent cu multe aspecte ale actualității românești. Unii dintre ei fuseseră în Bucovina și evocau splendoarea Voronețului, alții aduceau în discuție frumusețile de la Muzeul satului. Oaspetele român a putut constata cu cîtă simpatie este urmărit și aici efortul gigantic pe care poporul român îl depune pentru înlăturarea urmărilor nefaste ale cutremurului din 4 martie, ecoul puternic prelungit, pînă în această extremitate a Europei, al marelui Festival național „Cîntarea României".

„La reuniunea de adio — își amintește Dumitru Pîrvu — am trăit clipe de copleșitoare emoție. Fetele au venit îmbrăcate în frumoase ii românești, s-au adus discuri cu muzică românească, a fost o seară de neuitat".

...100 de tineri din Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca își iuțesc pașii în ritmul dansurilor noastre, iar în inima lor freamătă sentimentele prieteniei, cele mai sincere prețuiri pentru poporul român, pentru arta sa milenară. La sute și sute de kilometri, peste întinderi, peste ape, „brîul" trece punte durabilă. Și e bine să știm că în lume poate răsuna cîntecul, cîntecul care să proclame triumfător : „Ce mai soare luminos !"

CORNELIU ȘERBAN ■

Tenisul îmbătrînește

De mai multă vreme cuvintele frumoase pe care le scriam atît de des despre **Ilie Năstase** au început să sărăcească. Ba au apărut chiar și niște ghionți prin presă, niște răstiri inacceptabile.

Ce iute uităm cîte a făcut acest om pentru tenisul românesc !

Mă doare, ca pe fiecare, că, deși am avut de zece ani în Ilie Năstase pe cel mai mare campion al lumii, **Salatiera** n-a poposit niciodată la București. Sigur că și Ilie Năstase a dorit, ca și noi, s-o avem dar n-a reușit să facă mai mult decît a făcut. De data aceasta el a pierdut punctul decisiv și mi se pare că nu-i prima oară. Dar lui i s-a întîmplat destul de rar acest lucru care se întîmplă altora destul de des. Și atunci de unde tonul ăsta inacceptabil, luarea asta de guler atît de nepotrivită ? Un singur om nu poate cîștiga niciodată pentru o echipă întreagă. Putea să fie **Hărădău** cel care să repare ceea ce a stricat Năstase de data asta. Dar Hărădău, care a obținut altădată cîteva puncte bunișoare, la Roland Garros întorcea mingea peste plasă cum se întoarce finul la cîmp. N-a obținut punctul pe care-l așteptam. Este limpede că după **Năstase** și **Țiriac** în tenisul nostru va rămîne un gol istoric. Trebuie să ne obișnuim cu ideea asta. Poate fetele acelea care se mișcă bine la ora asta, **Ruzici** și **Florența Mihai**, să compenseze cu talentul lor ceea ce pierdem prin îmbătrînirea marilor noștri campioni.

Dar să ne întoarcem la Ilie Năstase. El a făcut din sportul alb sportul-rege în România, după fotbal. În afară de gimnaști, de handbaliști și de rugbiști (a, era să uit tenisul de masă — fete!), nu-mi amintesc ca alt sport să fi adus atîta glorie României ca tenisul. Este mult ca să se vorbească despre țara ta (pe vremea cînd **Nadia Comăneci** nu se ivise între vedetele mondiale ale lumii) cum se vorbea pe vremea lui **Năstase** de România. Un propagandist ca el și ca Nadia nu se pot trage de urechi de către fitecine. Există un respect care trebuie păstrat, o permanentă reverență pe care trebuie s-o facem marilor figuri sportive ale națiunii. Pe **Moina**, care era un Eminescu al sprintului, nimeni nu l-a bătut familiar pe umeri cînd n-a mai alergat pe suta de metri 10,4, pe marea **Iolanda Balaș** n-a atins-o nimeni cu ștacheta la popou cînd cariera ei a luat sfîrșit în plină glorie. Am avut și vom mai avea minunați sportivi care s-au bătut și se vor bate pentru culorile dragi ale patriei. Un muzeu al sportului, care se tot face și nu se mai termină, ar trebui să aibă busturile în bronz ai lui David, al lui Iosif Sîrbu, al Liei Manoliu, al lui Dinu Cristea, al lui Tălmaciu, al lui Dobay și Petschowski și al cîtor altora, pentru ca generațiile viitoare să nu-i uite. Năstase va avea și el un bust în muzeul închipuirii mele, cum va avea și Țiriac. Ei au fost rachetele de aur ale tenisului românesc și poate vor mai fi. Dar, încă o dată, de unde atîta lipsă de respect, această familiaritate a unor gazetari cu un om care a purtat faima României din Australia în America, din Europa în Africa, a cărui fotografie o purtau șoferii de pe camioane în Alaska, cum astăzi fotografia Nadiei deschide emisiunile de televiziune în Canada.

Doamnelor și domnilor, tenisul îmbătrînește. Bună seara !

EUGEN BARBU ■

J.M.S. — 1977, dincolo de performanțe

Pentru început, un scurt interviu cu Drago Vukotić, președintele Federației mondiale a surzilor : ● **Stimate tovarășe Vukotić, care sînt principalele probleme actuale ale vieții și muncii surzilor de pe glob ?** ● Pe glob există, ca membri ai diverselor asociații, circa 36 milioane de surzi. Cea mai importantă problemă este școlarizarea acestora. Școlarizarea precoce și corectă asigură comunicarea dintre surzi și lumea auzitorilor. Dacă aceasta nu se înfăptuiește, integrarea socială a surdului suferă sau devine chiar imposibilă. Este, desigur, vorba de o comunicare complexă : cu surzii și pentru surzi. Dar s-au făcut mari progrese, la aceasta contribuind și faptul că federația noastră are statut consultativ, gradul B, la O.N.U. și la agențiile specializate cum sînt UNESCO, O.M.S. și I.L.O. (Biroul internațional al muncii). ● **Aș dori să vă mai întreb despre semnificația majoră a actualelor Jocuri ?** ● Este extrem de importantă pentru viitorul sportului tăcut în lume. Pentru pace, prietenie, pentru încurajarea tuturor oamenilor. Organizatorii, prietenii noștri români, au muncit foarte mult și cu folos. Aș dori să mulțumesc conducerii statului român pentru aceste zile minunate petrecute în România.

De la Gheorghe Miclea, președintele Asociației surzilor din România, de la Eugenia Chirvase, secretar responsabil al asociației, aflăm că în România sînt 24 000 de surzi, dintre care 18 000 membri activi ai A.S.R. Diferența ? Bătrînii surzi se retrag din asociație iar tinerii o pot face după ce au împlinit 16 ani. Poate deveni membru al asociației noastre, mi se explică, orice deficient de auz care a împlinit 16 ani, care-și manifestă dorința și care respectă statutul și are o pierdere a auzului de cel puțin 40 de decibeli. Un copil se poate naște surd.

De la grădiniță însă (4—7 ani), unde se face demutizarea prin semne convenționale, copilul intră în școala de 11 ani unde învață limba română, matematică, istorie, desen, botanică, zoologie și alte materii principale de învățămînt. La vîrsta corespunzătoare copilul poate deveni pionier și utecist. La 18 ani, în funcție de aptitudini, intră la școala profesională. Poate deveni după 3 ani strungar, frezor, turnător, desenator tehnic, tehnician dentar. Dacă sînt foarte bine dotați ei pot urma licee și facultăți. Ultimii doi absolvenți, membri ai Asociației surzilor din România, se numesc Elena Pop și Florin Barbu. Elena a urmat Facultatea de defectologie de la Cluj-Napoca și este profesoară la Școala pentru surzi din Satu Mare, Florin a absolvit Facultatea de filosofie din același oraș și este cercetător la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice din București. Nadia Constantin este lucrătoare la I.T.B. și studentă, secția fără frecvență, la I.C.F. Nicolae Moloșag, vicepreședinte al asociației, este proiectant principal la metrou, Marioara Marinescu, de asemenea vicepreședinte al asociației, este o bună tehniciană dentară în municipiul Ploiești. Octavian Pește, absolvent al Școlii profesionale speciale nr. 2 din Timișoara, este acum la Pitești. Are o bună activitate la locul de muncă, o viață de familie frumoasă și din 1974 este membru al Partidului Comunist Român. Este căsătorit și are doi copii : un băiat de 16 ani și o fată de 14. „Mă înțeleg ușor cu ei, deși ambii sînt auzitori, îmi spune Octavian Pește. Încă de mici au simțit nevoia să vorbească extrem de clar pentru a-și bucura părinții". „Sînt cuminți ?", întreb. „Da, îmi răspunde, n-am avut niciodată discuții cu vecinii".

Drago Vukotić, președintele Federației mondiale a surzilor

Jeffrey Float (S.U.A.) — 10 medalii de aur la natație

Conceput spre a dovedi că surzenia nu împiedică integrarea socială, o dovadă fiind chiar această ediție a Jocurilor mondiale, prezentul reportaj conține și cîteva rezumate ale discuțiilor cu cei mai valoroși dintre sportivi : „Particip pentru prima oară la jocuri și sînt fericit că am cîștigat 10 medalii de aur la natație. Cred că sînt printre primii 25 din lume, firește, socotind și auzitorii, care au obținut această performanță. Nu aud de la 3 ani dar grație mamei am fost demutizat de mic și acum vorbesc, după cîte vă puteți da seama. Cred că puteam să cîștig toate cele 13 medalii de aur puse în joc dar m-am gîndit că e mult mai important ca un alt surd să obțină una decît ca eu să mai cîștig alta. Cred că organizarea a fost ireproșabilă și atmosfera extrem de frumoasă" (Float Jeffrey James, S.U.A.), „Am urmat cursurile Școlii profesionale speciale din Craiova și lucrez la I.C.M.R. Reșița. Sînt apreciat la locul de muncă și zilnic mă antrenez și urmez cursurile școlii populare de artă" (Gheorghe Vădraru, România, campion la 20 km marș) ; „Ca și în țara dumneavoastră, la noi, în Bulgaria, sportului surzilor i se acordă o mare atenție. Fostul campion al Bulgariei la 5 000 m, 10 000 m și maraton era surd. În viața de toate zilele sînt student la Institutul de cultură fizică din Sofia. Organizarea a fost foarte bună, la nivel ridicat iar la triplu salt, 100 metri plat, de pildă, rezultatele sînt comparabile cu acelea ale auzitorilor" (Nikolai Vasiliev, Bulgaria, medalie de aur la săritura în înălțime) ; „Am 38 de ani și lucrez la principala legătorie de cărți din Cluj-Napoca. Soțul meu, Aurel, este pantofar. Locuim împreună cu cei doi copii într-un apartament confort I proprietate de stat.

Am urmat în cele mai bune condiții Școala specială de surzi din Cluj-Napoca și apoi Școala profesională nr. 1 din București. Este a cincea participare a mea la Jocurile mondiale ale surzilor, Olimpiadele tăcerii, cum le spunem noi. La Jocurile mondiale de la Helsinki am obținut prima noastră medalie. Totul a fost extraordinar de frumos" (Maria Necșe, România, medalie de bronz la tenis de masă, simplu). În încheiere un scurt interviu cu Jerald Jordan (S.U.A.), președintele Comitetului internațional al sporturilor tăcute : ● **Am auzit că în ciuda deficienței de auz sînteți o personalitate a învățămîntului din țara dumneavoastră. Cu titlu de exemplu pentru tinerii surzi, pentru toți tinerii în general, spuneți-mi, stimate domnule Jordan, cum și cît ați reușit în viață ?** ● Am muncit foarte mult, mai mult ca un auzitor. Sînt profesor de matematică la Colegiul Gallet din Washington și totodată director adjunct al comisiei de admitere. Lucrez acolo de 18 ani. Am fost înainte directorul Departamentului de calculatoare electronice. Munca aprigă poate face din orice surd un om perfect integrat în viață, o personalitate dacă aptitudinile îl ajută. Ca și la auzitori, dealtfel. ● **Ce rol are sportul în complicatul dar posibilul proces de integrare a surdului în viața socială ?** ● Acum 2000 de ani, în Grecia antică, cei deficienți de auz nu erau menținuți în cetate. Această mentalitate s-a schimbat în decursul a 2000 de ani. Schimbările de astăzi sînt într-un ritm accelerat. Așa se face că surzii pot comunica între ei și cu auzitorii. Sînt progrese evidente. Înainte surzii nu aveau voie să conducă mașina. Acum au în majoritatea țărilor. Consecventă politicii sale de adînc umanism, România a abolit printre primele această măsură. În majoritatea țărilor a fost de asemenea abolită interdicția potrivit căreia un surd nu se putea însura cu o femeie normală. Jocurile mondiale ale surzilor sînt o ilustrare a perfectei colaborări dintre surzi și normali. ● **Referiți-vă, vă rugăm, la actuala ediție a Jocurilor.** ● Asociația surzilor din România merită felicitări și mulțumiri pentru găzduirea celei de-a XIII-a ediții a Jocurilor mondiale ale surzilor. Nici o altă gazdă nu a avut de suferit o asemenea lovitură cum a fost catastrofalul cutremur din 4 martie. Faptul că România și-a menținut și dus la bun sfîrșit organizarea acestor Jocuri vorbește de curajul poporului român. La actuala ediție participă circa 1 500 de sportivi din 32 de țări reprezentînd toate continentele. S-a înregistrat cel mai mare număr de participanți. Arbitrii au fost de bună calitate, pista pentru atletism și bazinul de înot superbe. Au fost și unele greutăți dar comitetul de organizare a fost, spre marele său merit, deosebit de atent la îndepărtarea lor. În România, Jocurile mondiale ale surzilor s-au desfășurat frumos și firesc.

S. EUGEN ■

Din nou Cupa de Vis...

Așadar, și în acest sezon, Cupa Davis, ai cărei principali competitori am fost ani de-a rîndul, va continua fără echipa noastră reprezentativă. Nu se poate spune că programările ne-au fost defavorabile ci, dimpotrivă, ele ne-au oferit atît prilejul rodării formației, în întîlniri mai ușoare, pentru ca meciul cu echipa Cehoslovaciei să marcheze un vîrf, după care Anglia și Franța ar fi trebuit, în mod firesc, să ne lase liber drumul spre finala zonei europene și de aici mai departe.

Pînă acum, cu toții ne-am lăsat pradă dulcei așteptări legănate de neobișnuitul talent al lui Ilie Năstase și gîndului că jumătatea aceea de punct, teribil de prețioasă, va fi adusă de alt as al rachetei, Ion Țiriac, alături de Ilie cu care, așa cum s-a scris chiar în aceste coloane, „a început să se iubească din nou". Dar slăbiciunea reprezentativei noastre se vădise de mult, chiar din întîlnirile cîștigate la București, iar criza de formă a lui Năstase era destul de bine redată de evoluțiile sale din marile ori micile turnee internaționale. Despre Dumitru Hărădău ce să spunem ? Faptul că el este preferat unor tineri, poate astăzi mai slabi decît el, dar cărora perspectiva, acum blocată de campionul țării și de selecționeri, le poate surîde totuși, constituie, pentru noi cel puțin, o enigmă. Nu o dată s-a spus și s-a scris, iar specialiștii o știu foarte bine, că întrecerea pentru Cupa Davis este, mai ales, o competiție a nervilor, a ambiției, a capacităților psihice. Or, de ce să ne amăgim în continuare, Hărădău nu este un luptător, nu este omul capabil să se autodepășească, să smulgă o victorie tocmai atunci cînd ea ne este mai necesară, cum a fost cazul acum la Paris. E comod să joci la umbra talentului lui Năstase, dar cînd această umbră începe să se rarefieze, abia atunci vedem ceea ce, de fapt, ar fi trebuit să vedem de mult : reprezentativa noastră a contat numai pe cele două puncte și jumătate care constituiau tainul obligatoriu al lui Năstase. Dacă el nu și-a realizat această normă, iată, părăsim arena învinși. Ilie a evoluat mult sub posibilitățile sale, cedînd în fața propriilor săi nervi, încertitudini și indiferențe, poate, față de soarta echipei ale cărei culori le poartă, oboselii sau poverii răspunderii asumate, cu mult succes pînă acum, de-a lungul a aproape 8 ani. Nemulțumirea publicului, care asistă din fotolii sau din tribune la meciurile echipei de tenis a României, este justificată, dar cauzele eșecului se cer explicate. Respingem acele voci care lansează idei absurde, țintind lipsa de sportivitate a lui Ilie, îi combatem cu tărie pe cei care nu văd în întreprinderile acestui supercampion doar afaceri tenebroase și financiare, pentru că Năstase nu reprezintă numai un produs rarisim al sportului nostru și al celui mondial deopotrivă, ci și un suflet ales, cinstit, ca unul dintre acei sportivi care exclud compromisurile, care sînt obligați să lupte tocmai în numele valorii pe care o au și al respectului datorat publicului favorit.

Cine va ridica piatra ?, ne întrebăm din nou, așteptînd nu jigniri ale jucătorilor, ci măsuri concrete, de perspectivă, căutări și inițiative curajoase, care să redreseze tenisul nostru masculin. Pentru că, fie cu Năstase, fie fără el, va trebui să se mai joace tenis pe meleagurile noastre...

EMIL LEONARD ■

racul

Pocher în mijlocul naturii

De la o anumită vreme, oroarea de „poluare" și „bombardamentul informațional" au devenit un adevărat tic. Chiar oamenii cei mai ignoranți se tem, fără nici o justificare, de „bombardamentul informațional" ca și cum cultura ar fi o invazie în fața căreia ei și rudele cele mai apropiate trebuie să reziste eroic. A apărut nevoia foarte omenească de a petrece cîteva clipe în mijlocul naturii. Să jucăm pocher, dar în preajma munților. Să fumăm Pal Mall, dar în mijlocul livezilor.

Și iată că începe sfînta pregătire pentru week-end. Toți, inclusiv tovarășa Petrescu, vor să uite de larma metropolei, de ședințele de analiză, tinjesc, de comun acord, după ciripitul unei păsări sau alteia. Vor ozon, vor verdeață, vor cer albastru, vor proteine și bună dispoziție. Și încep să pregătească divinul calabalîc. Tot ce au în sufragerie, tot ce au în bucătărie, cămară, în pivniță, tot ce le-a adus tușa Aglaia să lasă la aer liber.

— Aș fi foarte fericit dacă am face o partidă de pocher pe malul mării. Ce divin ar fi dacă valurile înspumate ale mării noastre negre mi-ar mîngîia quinta royală.

— Și eu am nevoie de natură. Aș vrea să beau o sticlă de whisky la umbra brazilor bătrîni.

— Aș vrea să sorb o cafeluță cu zahărul separat într-o poiană din Munții Bucegi. Să vină o căprioară și totul va fi ca-n basme, și zahărul separat.

Și așa tiriș-grăpiș au cărat toate tabieturile, și pocherul și whisky-ul, și cafeluța și anecdotele spre toate colțurile țării, la munte și la mare, în toate formele de relief.

TEODOR MAZILU ■

Din bunăvoință

Profilul pare-un fel de sabie
Pe umeri de bătrîn sergent.
De sus privește lumea-absent
Deși e lumii veche scabie.

E Dumneolui un fel de **Fost**
Dar și un fel de **Este este**
Slujbaș la profeții funeste
Pe scurt, un tip ciufut, anost,

Din cînd în cînd, de prin prezidii
Unde-l din inerție pus
Ros de zănatice invidii
Face pe clovnul ! Clovn... de sus.

Cînd conformist, cînd revoltat
Cam cum îi cîntă interesul
(Doar el, se știe, poartă fesul)
Naivii-l iau de „tip ciudat".

Și se mai vrea și-un fel de fante,
De Don Juan trecut de ani
Crezînd că viața-nseamnă bani
Pentru sentințe delirante.

E o statuie de confuzii
Din care rezistent e soclu ;
El se tot vrea la alții ciocîu
Satir bătrîn, mințind iluzii

E Dumneolui un fel de **Fost**
Dar și un fel de **Este este...**
Ce, fals trăind, n-a prins de veste
Că circul lui nu are rost —
Bilci de doi bani al unui... fost.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Vacanțele bunicilor

STABILIMENTELE DE LA MEHADIA (1822)

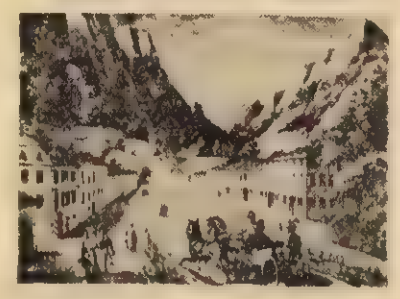

Sîntem, după cum se știe, una din țările europene cu cele mai vechi stațiuni balneoclimaterice. Miraculoasele izvoare de pe Valea Cernei — ca să dăm un singur exemplu — au fost descoperite și folosite de către romani în timpul expediției lor împotriva dacilor (în anii 105-106); deci băile Herculane au o vechime de mai mult de optsprezece secole. Acum o sută cincizeci de ani aceste băi se mai numeau **Stabilimentele de ape sfinte ale lui Hercule, de la Mehadia.** Folosirea lor de către bolnavii veniți din alte țări o găsim semnalată în publicațiile germane și franceze. Stampa alăturată o reproducem din albumul DONAU-ANSICHTEN, al lui Iacob Alt, apărut la Viena în 1822. Cu un an mai înainte se tipărea la Brașov cartea : **Despre apele minerale de la Arpătac, Bodoc și Covasna,** scrisă de medicul Vasile Pop. Așadar aceștia sînt anii de început cert, din epoca modernă, ai stațiunilor balneoclimaterice de la noi.

UMOR INVOLUNTAR

Sfaturi pentru mai tirziu

... Cînd ne pregătim pentru tăierea porcului este bine să avem din timp uneltele necesare cărora trebuie să le acordăm toată atenția.

... Este necesar să acordăm o atenție deosebită ca țeava de ieșire a acestei mașini să fie complet netedă fără asperități...

... După o pregătire minuțioasă poate urma tăierea porcului.

... Tăierea porcului are tradiții seculare, devenind un adevărat ritual care se transmite din tată în fiu, în funcție de locul geografic.

...Este bine ca animalul să se odihnească 12 ore înainte de sacrificare.

... Topirea grăsimilor este o muncă ce solicită multă atenție.

... Se pot prepara cremvurști gustoși de casă, cu condiția să avem mațe de oaie sau miel.

... Iarna putem prepara un salam uscat și foarte gustos, care se poate păstra și un an de zile.

... Cu ocazia tăierii porcului ne stau la dispoziție cantități mai mari de carne.

... Gospodina poate avea inițiativă numai la condimentare, unde gustul celei care prepară produsul este hotărîtor.

(Din lucrarea lui Viorel Suciu și Gheorghe Szekely — **Tăiem porcul. Cum îl preparăm ?**, apărută la Editura Ceres).

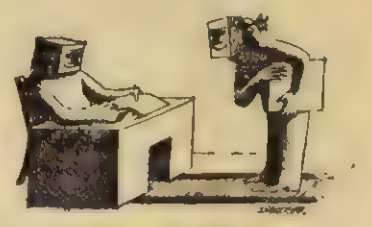

ANTON DRAGOȘ ■

Cum au procedat doi șoferi profesioniști în aceeași zi, pe aceeași șosea

În antiteză, prudența și iresponsabilitatea

Mii, zeci de mii de oameni ai volanului exercită meseria de șofer profesionist cu pasiune, dăruire, cu înaltă răspundere. Aproape zilnic, datorită măiestriei, prudenței și atenției cu care pilotează autovehiculele, nu puțini șoferi profesioniști — eroi anonimi ai străzii — evită producerea unor evenimente grave de circulație ori contribuie la atenuarea maximă a unor potențiale consecințe grave a accidentelor rutiere.

Un asemenea caz petrecut nu demult pe raza comunei Bănești — Prahova se impune cred a fi cunoscut de marele public. La volanul autobasculantei nr. 31—PH—2400 aparținînd Întreprinderii „Vulturul" Comarnic, CRISTINEL FACAIEȚ coboară panta care se termină la podul peste riul Prahova, de unde apoi se despart cele două drumuri : unul spre Cîmpina și celălalt spre varianta de ocolire a orașului.

Circula ca întotdeauna, cu viteză ponderată, relaxat, dar în același timp atent la trafic.

Pentru moment totul părea normal. Participanții la trafic se deplasau corect, nici o încălcare nu tulbura echilibrul circulației destul de intensă în acea după-amiază de vară. În timp ce autobasculanta diesel se apropia de pod, din spatele unei autospeciale „Tatra" care, circulînd din sens opus începuse să urce rampa spre centrul comunei Bănești, se ivește pe neașteptate un autoturism Dacia 1300. Pentru profesionistul C.F. nu existau decît două alternative. Ori să părăsească șoseaua spre dreapta unde știa că se află o viroagă destul de adîncă, ori să intre în plin în autoturismul „contravenient" care se angajase în depășirea autospecialei fără nici un fel de asigurare. A ales prima variantă. Reducînd la maximum viteza, a virat spre dreapta penetrînd parapetul metalic și apoi manevrînd colosul, asemenea unui participant la motocros, a coborît valea. S-a „lansat" nu însă pe un drum cît de cît croit așa cum fac motocicliștii, ci culcînd la pămînt plantația deasă de pomi ce ascund privirilor trecătorilor cîteva gospodării situate în apropierea viroagei sus amintite. După cum se vede în fotografie autovehiculul condus de curajosul șofer s-a oprit pe „picioare" (nu cu roțile în sus) la numai cîțiva pași de o casă.

Astfel, un accident care se putea solda cu patru morți (șoferița amatoare A.M. și cele trei colege ale sale ce se aflau în autoturism) a avut datorită prezenței de spirit și curajului lui C. F. doar consecințe minime, respectiv cîteva mici avarii produse autovehiculului greu.

În antiteză, pe de o parte atitudinea iresponsabilă a șoferiței care conducea ocazional mașini împrumutate de la colege, atitudine din păcate destul de frecvent întîlnită sub forma concepției fatalmentare : „mie nu mi se întîmplă nimic, la nevoie mă feresc ceilalți" și pe de altă parte stilul preventiv de conducere practicat de șoferul profesionist, care cu sînge rece, cu calm, a reușit să evite un accident catastrofal.

Specialiștii au ajuns la concluzia — prelucrînd și studiind mii de accidente — că aplicarea regulii conducerii preventive ar însemna o reducere a numărului de morți în accidente cu 15—20% și de răniți cu 10—15%.

Cu regret, dar nu întotdeauna profesioniștii sînt model. Pe aceeași șosea, în aceeași zi, la numai 2 ore de la întîmplarea amintită, în orașul Comarnic, șoferul NICOLAE SMĂRĂNDOIU conducea autobasculanta necarosată 0154—B, proprietatea Întreprinderii „Automecanica" București din direcția Brașov spre București. Încălcînd elementara, dar foarte importanta regulă a asigurării înainte de a se angaja în depășire, așa cum a făcut și diletanta M.A., șoferul nostru a forțat dublarea acroșînd autoturismul Dacia 1300 nr. 2—BV—8263, condus corect de P. S. Ca urmare a coliziunii, șoferița P. S., soțul și copilul lor, care se găseau în autoturism, au fost răniți grav și internați de urgență în spitalul din localitatea Poiana Cîmpina.

În primul caz : un șofer profesionist exemplu de prudență și o șoferiță iresponsabilă, în al doilea un profesionist lipsit de răspundere și o șoferiță care conducea corect.

Prilej de reflecții pentru acei reprezentanți ai ambelor mari categorii de participanți la trafic — șoferi profesioniști și amatori — care nu rareori procedează ca „eroii negativi" din cele două întîmplări.

Colonel VICTOR BEDA ■

Lupta dintre nou și vechi e și o luptă cu noi înșine, în folosul tuturor celorlalți membri ai societății

• Încă din anul 1957 cînd s-a dedicat, sub îndrumarea profesorului său A. Nana, studiilor biliopatiilor, profesorul Cornel Toader a stabilit, de la bun început, că mecanismul fiziopatologic fundamental în patologia biliară îl reprezintă dissinergiile biliare, concepție dezvoltată în cercetările sale viitoare, publicate în majoritatea revistelor de specialitate din țară și străinătate, cercetări care au combătut cu argumente dintre cele mai solide vechea concepție a dischineziilor biliare. A fost dovedită pentru prima oară în lume existența biliopatiilor asociate sau polipolare, dar mai ales a fost pusă la punct baza științifică și clinică pentru rezolvarea corectă, încă de la prima operație, a bolnavilor biliari, foarte des întîlniți în practica medicală. Soluția pe care o dau cercetările profesorului Cornel Toader permite ca majoritatea acestor suferinzi să fie total vindecați la ora actuală în numai 14 zile.

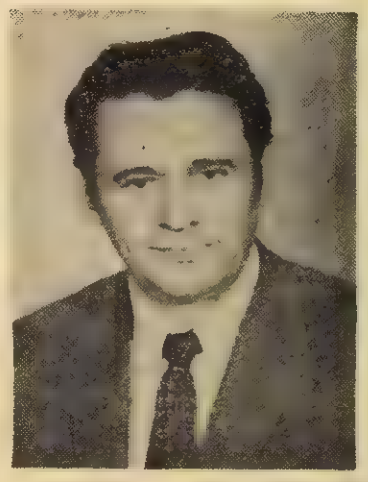

Aflat la capătul unei zile de muncă, cinci operații, una mai dificilă decît cealaltă, plus o mulțime de alte treburi care cad cu obligativitate în sarcinile unui șef de clinică (este vorba de Clinica chirurgicală a III-a din Cluj-Napoca), profesorul Cornel Toader m-a întîmpinat cu un zîmbet oarecum obosit. Aproape că aș fi renunțat la dialogul pe care-l stabiliserăm de comun acord pentru acea zi. Nu, să nu amînăm discuția noastră, mi-a spus dînsul, pentru că toate, dar absolut toate zilele sînt la fel.

Și-a șters fruntea nădușită cu mîneca halatului, a băut pe nerăsuflate un pahar cu apă minerală și, cu gesturi parcă filmate cu încetinitorul, a alunecat într-un fotoliu deasupra căruia zărisem chiar din prima clipă o diplomă a Academiei de chirurgie din Paris, cea mai veche instituție de acest fel din lume, un fel de înaltă societate a chirurgiei mondiale. Devenit membru al acestei Academii încă din anul 1973, cînd avea numai 45 de ani, prilej cu care a avut loc o festivitate specială în onoarea celui mai tînăr membru al acestei instituții academice, profesorul Cornel Toader mărea la 6 numărul total al medicilor români cărora, prin recunoașterea unor deosebite merite profesionale, li s-a făcut această înaltă onoare.

— Dacă tot începem dialogul nostru, iată, privind această diplomă a Academiei de chirurgie din Paris, alături de care mai văd o sumedenie de alte diplome, aș spune că, față de părinții dumneavoastră, tot medici, și față de ceilalți cinci frați ai dumneavoastră, tot medici, sînteți, poate, singurul care a gustat, cum se zice, din cupa celebrității.

— Mi se pare că sîntem în fața unei legende.

— Cum adică ?

— În primul rînd, părinții mei sînt nu medici, ci țărani. În al doilea rînd, din cei șase frați cîți sîntem cu toții, numai patru sîntem medici. Trei chirurgi, adică eu, Ion și Viorica, singura noastră soră, chirurg oftalmolog la Spitalul militar central din București, și Aurel, medic ginecolog. Ceilalți doi frați, Gheorghe și Nicolae, sînt ingineri. Și ar mai fi ceva de spus și în al treilea rînd.

— Ascult și notez.

— Ar fi o revenire la faptul că părinții mei au fost țărani, simpli țărani. Țin neapărat să adaug că părinții mei s-au născut în Albac, satul lui Horia. Chiar dacă eu și frații mei ne-am născut în comuna Ianculești, lîngă Carei, unde au fost strămutați la sfîrșitul secolului trecut mulți moți, comună care s-a numit astfel în cinstea celuilalt mare erou al moților, Avram Iancu, bineînțeles că noi tot **moți** zicem că sîntem.

— La începutul dialogului nostru mi se părea că sînteți foarte obosit...

— Chiar și sînt. Ieri, cînd m-aș fi odihnit, fiind duminică, m-am despărțit de studenții mei. Azi am avut ce-am avut aici, la clinică, iar după ce închei dialogul cu dumneata vreau să dau o fugă pînă acasă, să mănînc, și-apoi să merg la spectacolul Teatrului Mic care a venit cu piesa „Rața sălbatică". Dar nu cumva să crezi că abia aștept să scap de dumneata. Ca să nu pierdem timp, te-aș invita să discutăm în mașină și-apoi la mine acasă.

(Se subînțelege că dialogul nostru a continuat în mașină, în lift și-n apartamentul distinsului meu interlocutor).

— Deci, la început, mi se părea că sînteți foarte obosit. Vorbind despre frați și părinți, parcă v-a dispărut toată oboseala !

— Îmi face, desigur, plăcere să vorbesc despre frații și părinții mei. Mă mîndresc cu ei, dar revigorarea asta vine și dintr-un fel de pornire împotriva acelor intelectuali mai tineri sau mai vîrstnici, e drept puțini, care, deși provin din familii de țărani, s-au rupt de acea extraordinară rădăcină a înțelepciunii populare privind munca și valoarea ei, privind gîndirea, comportamentul, rostul și menirea unei existențe. Să știi că nu mă refer la cei care au ajuns să se poarte, cum se spune, cu nasul pe sus. Despre aceștia nici nu merită să discutăm. Mă refer la cei care nu mai gîndesc la fel de sănătos ca părinții lor, țărani sau muncitori, care aveau o bază, o temelie solidă pentru conduita lor. Mult mai bine mă înțeleg cu un om simplu, decît cu un astfel de intelectual înstrăinat de el însuși. Mă revoltă nu numai felul lor de-a fi, niște oameni bîjbîind prin întuneric, cît faptul că nu au ce să dea, în planul educației, copiilor lor. Nu avem voie să ne rupem de rădăcină, adică noi, pe lîngă niște bunuri materiale, trebuie să dăm copiilor noștri idei și comportări sănătoase, aceleași permanențe pe care noi, la rîndul nostru, le-am primit de la părinții noștri.

— Chiar dacă vreau în primul rînd să vă ascult pe dv., vă voi mărturisi că îmi place foarte mult ceea ce spuneți. În mod concret, cum ați fost sfătuit, cum ați fost îndrumat în viață de către părinții dumneavoastră ? Și, bineînțeles, cum ați procedat cu propriii dumneavoastră copii ?

— Părinții mei, ca niște țărani autentici ce sînt, nu mi-au dat nici un sfat, nu mi-au ținut nici un fel de predică, dar m-au făcut să asimilez majoritatea învățămintelor, unele dintre ele proverbe, pe care le știau din bătrîni. Nu m-au pus să le învăț, ci să le asimilez ! Au dezbătut, nu neapărat cu mine, ci în fața mea, anumite întîmplări din lumea satului. Dacă stau și mă gîndesc puțin aș spune că toată educația lor a avut la bază un principiu pe care l-aș numi puterea exemplului personal. Sigur că da, ca profesor universitar, cîmpul meu de observație este superior, puterea mea de analiză ceva mai rafinată, dar, mă crezi sau nu, eu nu aș spune că îl depășesc în inteligență pe un țăran cum a fost tatăl meu. Pot chiar să vin și cu un amănunt, tatăl meu era un meșteșugar, ba chiar un adevărat artist, în cioplitul lemnului cu barda. Cioplea lemnul cu o precizie pe care eu, chirurg fiind, cînd țin bisturiul în mînă, încă nu am atins-o. Dar asta ar fi o altă poveste. Ce am făcut eu cu copiii mei ? Am doi copii, un băiat și o fată. El este student la medicină, vrea să-mi calce pe urme, iar ea, fata, este studentă la arhitectură. Cum i-am educat, deci. Pe baza aceluiași principiu, al exemplului personal. Numai că pentru mine, cînd eram copil sau adolescent, nu era prea greu să înțeleg munca și viața și gîndirea părinților mei. Pe cîtă vreme copiii mei n-aveau cum să înțeleagă prea multe lucruri din ceea ce făceam eu. Fata mea, de exemplu, aproape că termina liceul și nu știa că pentru mine nu există decît o singură deviză, a muncii. Munceam de dimineața pînă seara, îmi spuneam că ea este în stare să vadă acest lucru și să-l înțeleagă. Dar, îmi aduc aminte, parcă a fost ieri, vine fata mea într-o seară și-mi spune că e tare dezamăgită. Eu priveam la televizor un concurs de patinaj artistic. Nu știu cine l-a băgat în cap ideea că între a visa și a înfăptui ar fi un drum pe care nu-l poți parcurge decît cu pile, cu relații, cu noroace picate din cer și așa mai departe. Altfel spus, pentru a gusta din glorie nu e destul să ai anumite calități și aptitudini. Am făcut un lucru pe care părinții mei nu-l făcuseră cu mine, adică am discutat trei sau patru ore cu fata mea. La capătul discuției eu am ieșit cîștigat, întrucît, o spun cu toată sinceritatea, abia atunci mi-am dat seama nu numai ce vrea fata mea, ci majoritatea tinerilor. Abia atunci i-am înțeles pe studenții mei și mi-am spus că neapărat trebuie să facem ceva care să nu-i rupă de acea rădăcină din care ne-au hrănit părinții noștri. Fata mea, precum mulți alții, nu avea o noțiune foarte exactă despre muncă. Nu știa că-n lumea asta a noastră totul se bazează numai și numai pe muncă. I-am explicat că printre viitoarele medaliate la concursul acela de patinaj artistic pe care îl urmăriserăm, se vor număra doar cele care au muncit mult, extraordinar de mult, că munca lor nu se vede neapărat la proba artistică propriu-zisă, cît mai ales la exercițiile impuse. Trebuie să muncești mult, i-am spus fetei, pînă treci de exercițiile impuse, dar și mai mult, foarte, foarte mult după aceea, cînd vrei să atingi chiar perfecțiunea. Altfel, gloria sau celebritatea rămîn doar un vis. Cred că m-a înțeles și mai bine în momentul în care, iertată să-mi fie lipsa de modestie față de cititori, m-am dat ca un exemplu pe mine. I-am spus că în ceea ce mă privește eu am trecut de exercițiile impuse. Prin muncă și pasiune, două elemente esențiale, atunci cînd vrei să depășești nivelul mediocrității.

(Ajunși în acest punct, dialogul nostru s-a întrerupt. Împreună cu soția sa, profesorul ținea neapărat să ajungă și la teatru. A rămas să ne întîlnim a doua zi, chiar la prima oră, adică pe la 7,30).

— Bună dimineața, cum a fost spectacolul ?

— Bună dimineața, nu mi-a plăcut. Mi-a transmis o stare de nervozitate și crispare, ori eu eram deja cu nervii întinși la maximum, dar asta pare să fie o altă problemă.

— Pentru că timpul e foarte scurt, trebuie să intrați la vizită, v-aș ruga, stimate tovarășe profesor, să-mi răspundeți la două întrebări: există un anume tip de student pe care îl îndrăgiți ? Cum se manifestă în viața dumneavoastră lupta dintre vechi și nou ?

— Mai întîi ar trebui să spun că nu-mi plac deloc studenții care, înainte de examene, vin și mă-ntreabă dacă pot să treacă examenul parcurgînd numai o anume parte a bibliografiei. Aceștia vor să învețe puțin și-apoi să spună că știu multe. Îmi plac cei care mă-ntreabă ce anume ar mai putea citi în plus. Iar dacă din rîndul acestora din urmă se mai ridică și un student cu probleme, adică un student mai dificil, gata oricînd să te contrazică, dar cu probe și, dacă se poate, cu bună-cuviință, atunci aceștia îmi sînt realmente simpatici. Cît despre nou și vechi, în timpul studenției mele, academicianul Moga mi-a dat o lecție, cea mai mare din viața mea, pe care nu am să o uit niciodată. La un simpozion am luat cuvîntul și mi-am expus și eu punctul de vedere. Trebuie să spun că eu eram unul dintre acei studenți problematici pe care academicianul Moga îi aprecia. Ba chiar îl simpatiza. Ei bine, punctul meu de vedere îl contrazicea total pe al academicianului Moga. Am vorbit, pur și simplu, fără să-mi dau seama că s-ar putea să-l jignesc. Ar fi trebuit să am în prealabil o conversație cu dumnealui. După simpozion am zbughit-o direct acasă. Nu am dormit toată noaptea. A doua zi m-am dus și i-am cerut iertare. **Nu-ți permit**, mi-a zis, **să-ți ceri iertare. Expunerea ta a fost logică și argumentată. S-ar putea să ai dreptate. Mergi pe drumul acesta pînă la capăt.** Atîta a fost. Uneori stau și mă-ntreb ce s-ar fi întîmplat dacă orgoliul său ar fi fost mai mare decît omenia și cinstea sa. Am înțeles atunci că lupta dintre nou și vechi este o luptă a noastră cu noi înșine în folosul tuturor celorlalți membri ai societății. Îmi place să cred că am acționat și voi acționa ca atare, în spiritul acelei lecții.

VICTOR NIȚĂ ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

31 iulie — 6 august 1977

ÎNTÎMPINÎND MAREA SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ DIN AUGUST poporul român, strîns unit în jurul partidului, al secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este angajat cu toată ființa și hărnicia sa în vasta operă de înfăptuire a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., în îndeplinirea și depășirea planului cincinal. Izbînzile în muncă din uzine și de pe ogoare, de pe șantiere și din laboratoare sînt totodată omagiul cel mai ales pe care îl aduce lungului drum de biruințe parcurs, totdeauna cu comuniștii în frunte, din August 1944 pînă în prezent, prilej fericit și entuziast de a evoca în paginile ziarelor și revistelor, în poeme și cantate împlinirile, destinele, năzuințele acestei epoci fără egal în istoria României. Multe din paginile numărului de față, prin însuși profilul lor obișnuit dau expresie acestei statornice preocupări. În mod special sub genericul „O citadelă a oțelului și un oraș al petrochimiei în spațiul și timpul devenirii lor spirituale" încercăm să surprindem în cîteva pagini (5, 8, 11, 12, 13, 18) climatul în care muncesc, gîndesc, se formează, produc inteligență, se cultivă și creează literatură și artă oamenii din două mari centre muncitorești, nou apărute, ca municipii, pe harta țării.

ION JALEA
ARCAS ODIHNINDU-SE

Statornic respect pentru omul muncii

M-au trimis în luna iulie pe litoral sarcinile pe care mi le-am asumat în comunicarea poeziei și muzicii către oamenii tineri. Obiectul intervenției de față nu este însă nicidecum poezia, nu poate fi nicidecum muzica. Este însă ținta principală a activității generale ce se desfășoară azi în țara noastră și anume — omul. Mă voi ocupa de unul din aspectele cele mai emoționante ale situației omului, și anume mă voi ocupa de *grija față de om*. Cu cît îmbătrînesc — și procesul acesta se întîmplă pentru mine la modul cifric tocmai vara — cu atît îmi dau seama ce rezervă extraordinară de sănătate și vigoare este țărmul românesc al Mării Negre. Am văzut și eu destule locuri din lume. Am avut norocul ca în sufletul meu să cadă frînturi de enciclopedie existențială. Pot deci compara. Fără îndoială că toată planeta e frumoasă și mai frumoasă decît planeta însăși este întîlnirea dintre uscat și mare, misterioasa punte dintre aceste două limite : pămîntul și apa. Oricît am fi de plictisiți, oricît am fi de obosiți, locul unde marea și uscatul se întîlnesc va sădi în noi nostalgia, ne va fi dor de ceva ce n-am văzut niciodată și vom visa cai ciudați și corăbii bătrîne. Și, o dată în viața noastră, pe neașteptate, în suflete ni se va ridica a revanșă cine știe ce epavă scufundată nedrept. Iar din toate imaginile mării — între care, desigur, că așezarea noastră la soare, ca așezarea bucatelor pe masa unei cantine, nu este neapărat plină de măreție — dintre toate imaginile mării e puternică și memorabilă imaginea copiilor care se joacă pe țărm și în apă. Miroase a vînt sărat, iar casele de pe țărmul Mării Negre, ceea ce am făcut noi, românii, aici, prin grija mereu sporită a Arhitectului nostru, reprezintă o mare realizare a civilizației. Uriașe investiții bănești și de forță de muncă au căpătat forma gingașă, ațîțătoare, odihnitoare a unei lungi odăi pentru odihnă, pentru reverie. Pare că însăși marea a lucrat aceste case. Pare că a auzit cineva voința mării și a întipărit-o în piatră, în cărămidă, în beton și-n sticlă. Desigur, lucrarea nu-i gata. Mai avem încă de făcut ceva și nu puțin pe țărmul mării noastre. Dar impresia mea e că viitorimea va considera țărmul nostru un Olimp real, o întruchipare a gîndirii practice a unui popor, a grijii sale față de prezent și a bunului simț în raport cu ceea ce va gîndi viitorul despre el. Și poate că în această privință forța socialismului se manifestă mai clar decît în multe altele, prin capacitatea de aduna energii și de a le așeza într-o formă durabilă și frumoasă. Și, mai ales, prin aceea că în mod programatic aceste realizări sînt destinate omului. Și nu omului abstract, ci omului concret, aceluia și acestuia. Omului din cele 40 de județe ale României, considerînd și Bucureștiul un județ. Omului a cărui mînă, zidind la Baia Mare, la Suceva, la Craiova, la Oradea, zidește de fapt și pe litoral.

Am constatat cu surprindere, în anii din urmă, o anumită deteriorare a raporturilor dintre cei puși să împartă și să administreze frumusețea și căldura litoralului și oamenii muncii. Iată, mi-am zis, un lucru care se va termina

(Continuare în pagina 6)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Invocație

Aud în depărtări pădurile Moldovei din adînc
prin ele trec zilele mirese purtate pe oblînc
mîinile lor sapă în fîntîni de dor ;
Moldova e și azi leagănul meu dulce
în care au trudit anii, ochii,
fața curată a copilăriei,
mîinile prelungi
spre iubire deschise.
Pămînt al făgăduinței, inima ta
veghează cum clopotele Neamțului
la masa de taină a munților.
Acolo din fiecare deal pornește
un nume de luptător într-o mare cinste.
Învelit cu oasele lor, pămîntul,
aleasă matcă sfîntită,
tresare în veșnicie.
Pe aceste albastre cărări,
O, părinții mei, mă bucur că m-am născut,
aici la fel miroase grîul
dor de nu voi ști slăvire să vă aduc
trupul meu prunduit
nu va adormi în liniștea pămîntului.

GHEORGHE NISTOR ■

Popor de strămoși

— Testamentul lui Nicolae Iorga —

Grîul de sub mine arde mai puternic decît gloanțele
boabele mi-au pătruns în carne adînc
un vulcan e mirîștea pe care stau
adăpostit de cerul prea limpede.
Cu fața în sus noaptea întreagă am privit oamenii
am captat semnalele cerești ce umblau pe mirişte
ca pe o tablă magnetică
și mă durea strașnic capacul ce începuse să-mi crească
din piept.
Capul meu doborît de ființele fără cap
a zăcut la pieptul mamei sale țărîna
de toate viețuitoarele mirîștii privegheat.
Luna a deschis un ochi de fier peste ceața
ce domina pămîntul
arborii aprinși au luminat adînc inima lumii
de unde au pornit tinere crengi viguroase
să întocmească lumina după razele-i drepte.
În țară s-a oprit vîntul și riurile au stat neclintite
nimeni nu mișca într-un popor de strămoși.

VALERIU BARGĂU ■

ELECTROCRONOGRAFIA ROMÂNEASCĂ ÎN CIRCUITUL LUMII

Revenim astăzi asupra electrocronografiei și a descoperitorului ei, medicul Ioan Florin Dumitrescu de la Centrul pentru protecția și igiena muncii din cadrul Ministerului Industriei Chimice, nu pentru a repeta lucruri despre care revista noastră a mai scris susținînd de la bun început această activitate științifică de excepțională însemnătate, ci pentru a sublinia un nou succes internațional de mare prestigiu al electrocronografiei românești, reprezentată recent, cu autoritatea deschizătorilor de drumuri, la cel de-al III-lea Congres internațional de psihotronică,

(Continuare în pagina 11)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

În acest număr:

◆ Viața la sapte sprezece ani poate fi nefericită — o anchetă despre fenomenul tinerilor în colectivele muncitorești (pag. 8)

● Week-end-ul pentru mulți din cei aleși la volan n-a avut happy-end și Un raid în căutarea unor responsabili de la unități comerciale de pe două artere bucureștene: la ronica „Fără prejudecăți" (pagina 14-15).

■ Adevărul despre Rapid — o anchetă la locul de joacă (pagina 22).

Vara de foc și epopee 1917

Bătălia de la Oituz

Amplasarea pe poziție a unui tun greu, purtat de ostași pe povîrnișurile Cașinului (fotografie de la Muzeul Militar Central).

Ofensiva de la Oituz s-a dezlănțuit, la 26 iulie — după o puternică pregătire de artilerie — și-n trei zile de lupte crîncene, inamicul a izbutit să străpungă frontul și să rupă legătura între Diviziile 6 și 7 infanterie, pătrunzînd adînc pînă la 14 km de Valea Trotușului, unde se afla o cale ferată și o șosea bună.

În fața acestei situații grele, Marele Cartier Român a fost silit să angajeze în bătălie și ultima rezervă disponibilă, Divizia 1 cavalerie, aflată în zona Movileni — Pădurea Dorasca, în spatele frontului de la Mărășești.

Și astfel, printr-un marș de noapte cumplit, pe drumuri desfundate și pe o căldură toridă, divizia descalecă în dimineața de 29 iulie la Onești, pe Trotuș, pentru a porni la atac pe jos.

29—31 iulie 1917 — Atacul Diviziei 1 cavalerie s-a dezlănțuit vijelios, fără pregătire de artilerie, cînd se înginea ziua cu noaptea, și tocmai cînd dușmanul se pregătea să petreacă o noapte liniștită.

A fost un „i u r e ș" de nedescris, care reamintea șarjele memorabile de la Robănești, Roșiori de Vede și Prunaru, unde regimentele 9, 5 și 2 roșiori s-au acoperit de glorie.

Iar după miezul nopții, frontul atins de cavaleriști se lega la dreapta cu Divizia 7-a infanterie, pe faimoasa cotă 789, teribil disputată în zilele anterioare, iar la stînga cu vînătorii Regimentului 1, pe Vîrful Pietrii (cota 697).

Comandamentul român, înțelegînd să valorifice frumoasa izbîndă din 29 iulie, hotărăște continuarea ofensivei, în care scop întărește Divizia 1 cavalerie cu Regimentul 1 Grăniceri, și cu două batalioane din Regimentul 22 Infanterie, sosite în ziua de 30 în zona de operații.

Atacul pornește la 31 iulie, dimineața, după un bombardament de trei ore, plasat îndeosebi asupra înălțimilor cu cotele 703 și 789 (Coșna), recucerite de inamic — cu mari sacrificii — în ajun.

În cadrul acestei operațiuni reușite, se situează un episod eroic remarcabil, al cărui erou principal a fost căpitanul Demetriade, din al 9-lea Regiment de Roșiori.

Mic la trup, dar mare la suflet, ager la minte și iute ca argintul viu, acest tînăr căpitan își făurise renumele de luptător neînfricat încă din prima parte a campaniei, cînd s-a remarcat prin bravura personală în acțiunile de pe muntele Coți, unde sprijinea cu mitralierele sale Regimentul 1 Grăniceri în luptele grele din defileul Oltului, acte de vitejie pentru care fusese decorat cu unele din cele mai înalte ordine ale țării.

La ora „H", cu carabina în mînă, ca toți soldații lui, cu chipiul aplecat strengărește pe sprinceană, și pe piept cu cruciulița albastră a lui „Mihai Viteazul", lîngă „Legiunea de Onoare", căpitanul Demetriade se avîntă la atac, avînd în linia I trei plutoane, comandate respectiv de locotenentul Anghelescu Constantin și sublocotenenții Ioanin Ștefan și Slătineanu Ion.

La un moment dat, căpitanul fu rănit de un glonț, la picior, dar continuă înaintarea. Unui gradat, care-l ruga să se lase pansat, îi răspunse: „Nu e nimic, dragul meu, o simplă zgîrîietură; trebuie să ajung cît mai repede sus!". Și continuă cursa, șchiopătînd ușor, învîrtind chipiul deasupra capului și strigînd cît îl ținea gura: „la creastă, băieți, a noastră e izbînda!...

În clipa următoare căzu la cîțiva pași de el, în fruntea plutonului din centru, sublocotenentul Ioanin, lovit mortal de o schijă de mortier.

La ultima creastă, cînd mai avea doar 100 de pași pînă la poziția dușmană, o rafală de mitraliere îl seceră în plin avînt, la înălțimea pieptului, așternîndu-i — chiar peste decorații — un șirag de răni glorioase, care-i pecetluiau cu sînge eroismul și aveau să-l treacă în legendă. O clipă șovăi, țintuit de lovitura brutală; mai făcu un semn cu chipiul spre cotă și se prăbuși în genunchi.

„Anghelescu să ia comanda; iar după izbîndă, pe mine să mă-ngropați aici..." mai putu rosti, cu glasul sfîrșit, sergentului din grupul său de comandă — care nu-l scăpase nici o clipă din ochi — și sîngele îl podidi, șuvoi, pe gură.

Preluînd comanda, locotenentul Anghelescu a dus curînd escadronul pe obiectivul final (cota 703), dar — în lupta corp la corp, dată pentru răpunerea și alungarea dușmanului — a căzut și el străpuns de baionete.

Pentru vitejia fără seamăn și disprețul de moarte, dovedite în atacul din 31 iulie 1917, escadronul 3 fu citat prin „Ordin de zi" pe Armata a II-a, iar stindardul Regimentului 9 Roșiori a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul".

6 august 1917. A fost cu drept cuvînt „ziua cea mai lungă" și cea mai grea a Diviziei 1 Cavalerie, în „Bătălia Oituzului".

Loviturile primite în zilele de 29 și 31 iulie au pus pe gînduri comandamentul german și i-au cam tăiat elanul. Totuși, nemții din 1917, ca dealtfel și urmașii lor, din 1944, nu erau oameni care să se dea bătuți cu una, cu două

Și astfel, între 1-5 august, ei și-au pregătit în mare taină „riposta", regrupîndu-și forțele în pasul Oituzului. Înlocuind unitățile greu încercate și introducînd forțe proaspete, cu multă artilerie, în zona de efort, care rămînea — bineînțeles — tot sectorul diviziei de cavalerie, cu care aveau o veche răfuială, fiindcă le bara cu dîrzenie drumul spre Valea Trotușului și Siret.

Deodată, în dimineața aceea de 6 august, către orele 7, dușmanul dezlănțuie un bombardament năprasnic, prevestitor de mari evenimente. Timp de trei ore, s-a tras cu toate calibrele și cu o violență și o intensitate neobișnuite, pe tot frontul, vizînd îndeosebi Coșna și cotele 703 și 697 (Vîrful Pietrei).

Către orele 11 dușmanul pornește la atac, în valuri succesive, precedate și antrenate de un tir masiv de artilerie. Efortul se concentrează în zona Măgurei Coșna, pe care o apărau cu îndîrjire escadroanele Regimentului 1 cavalerie pe jos — fiecare divizie de cavalerie avea 4 regimente călări și unul pe jos, care purta numărul diviziei în legătură la stînga cu escadronul 4 din Regimentul 5 roșiori (căpitan Rîmniceanu).

Văzînd că nu poate cuceri Coșna prin atac de front, inamicul hotărăște să izoleze, mai întîi, Regimentul 1 pe jos, și-n acest scop, după o pregătire violentă de artilerie — vînătorii de munte würtenberghezi atacă puternic, pătrunzînd ca o pană la legătura cu escadronul cpt. Rîmniceanu; apoi dușmanul atacă spre nord și printr-o luptă înverșunată, la baionetă, cucerește cota 789. Viteazul lt. col. Corneliu Popeea, antrenînd personal cele 2 escadroane din rezervă, contraatacă fulgerător și reocupă cota.

În încăierarea asta dramatică, de pe Coșna, care a durat aproape cinci ore, Regimentul 1 pe jos a pierdut peste 250 de oameni, între care 12 ofițeri (morți, răniți și dispăruți), în frunte cu bravul său comandant, căzut eroic, cu carabina în mînă, cu puțin înainte de pierderea cotei blestemate.

Așa cum era de așteptat, drama de pe Coșna, a antrenat și escadronul din Regimentul 5 roșiori, aflat la sud de cotă. Preocupat, de la începutul acțiunii, să refacă legătura spre dreapta, căpitanul Rîmniceanu a hotărît să atace cu rezerva spre N.V., ca să degajeze Regimentul 1 pe jos și să refacă frontul rupt.

Cele două plutoane, comandate de locotenenții Iliescu Dumitru și Oprescu Gheorghe, resping pe dușman, apropiindu-se pînă la 100 pași de cotă; dar aici fură contraatacate puternic dinspre Vest, tăiate de restul escadronului și încercuite.

În această situație dificilă, căpitanul Rîmniceanu a fost silit să intervină și cu plutonul sublocotenentului Flor Dan Petre, fostul meu coleg de la Liceul militar „Mînăstirea Dealului". Acest tînăr ofițer, care se afirmase ca luptător neînfricat încă din zilele de 29 și 31 iulie, se avîntă în fruntea plutonului și, rupînd încercuirea, acordă colegilor săi sprijinul material și moral, atît de așteptat; dar cade vitejește răpus de grenadele dușmane.

În încleștarea inegală ce a urmat, și care s-a prelungit pînă tîrziu, în asfințitul soarelui, au pierit glorios, luptînd pînă la ultimul cartuș și pînă la ultima suflare, mulți ostași ai escadronului 4, în frunte cu ofițerii comandanți de plutoane; dar despre acești eroi nu s-a mai aflat nimic, niciodată. Înmormîntați de inamic, ei și-au aflat odihna veșnică, undeva, în preajma măgurei, pe pămîntul scump al țării, apărat cu prețul vieții lor.

Și apoi să nu uităm că apărarea Diviziei 1 cavalerie se mai sprijinea și pe alte două bastioane tari, pe care dușmanul a fost obligat să le atace, odată cu Dealul Coșnei: primul, solid organizat pe Poiana lui Boboc, în apărarea căreia s-au acoperit de glorie escadroanele căpitanilor Nicolae Vulturescu, Vasile Stoenescu, Toma Anastasiu și Emil Mora (primii trei căzuți vitejește, în fruntea escadroanelor, în încleștările ce au urmat), respectiv din regimentele 4, 10, 5 și 9 roșiori; iar al doilea constituit din satul Grozești, cu cota 385 și Castelul Negroponte, pe care-l apărau cu înverșunare bravii vînători olteni ai Regimentului 1.

Cu asemenea oameni, nu e de mirare că s-a putut ține piept la Oituz, în clipe atît de grele!

Odată cu lăsarea întunericului, s-a potolit și viforul bătăliei.

Adversarii, sfîrșiți de oboseală, au lăsat armele ca să-și îngroape morții și să-și odihnească trupurile, trudite și însîngerate.

Cu tot prăpădul de fier, de plumb și de foc, cu toate eforturile și cu toate jertfele de vieți omenești, dușmanul n-a putut răzbi nici acum în Valea Trotușului.

Ieșul din 29 iulie și rezistența superbă din 6 august a roșiorilor, au dat timp Comandamentului Român să aducă și să arunce în bătălie și alte trupe, reușind să zăvorască pentru totdeauna poarta Oituzului.

Ca și-n marile bătălii din trecutul nostru zbuciumat, luptînd umăr la umăr, roșiorii și vînătorii, călărașii, grănicerii, infanteriștii și tunarii, au zdrobit pe cotropitori, au salvat Țara Moldovei și au schimbat soarta războiului.

Victoriile decisive de la Mărășești și Oituz, ca și ofensiva reușită de la Mărăști, au năruit planurile de cucerire ale trufașului Ludendorf, consacrînd încă o dată patriotismul și virtuțile ostășești ale luptătorilor români.

Acum, cînd a trecut mai bine de o jumătate de veac de la acele dramatice încleștări, și cînd noi, datorită jertfei lor, trăim într-o țară mîndră și liberă, se cuvine să ne înclinăm fruntea, cu smerenie și adîncă recunoștință, în fața acestor eroi, care: **„Pentru Țară, n-au precupețit o dreaptă și credincioasă slujbă, pînă la vărsarea sîngelui"** — așa cum glăsuiesc vechile hrisoave.

General-locotenent în rezervă
MARCEL OLTEANU ■
veteran de la Oituz

Autorul evocării de față.

Un grup de generali și ofițeri superiori din comandament, în răgazul dintre două lupte. Pot fi recunoscuți în centru, de la dreapta la stînga, generalul rus Scerbacev (al treilea), generalul Berthelot, șeful misiunii militare franceze în România (al patrulea) și colonelul de brigadă Cantacuzino, comandantul brigăzii 1 grăniceri de la Oituz (al cincilea). Fotografie din arhiva Marcei Olteanu

Colaborare, prietenie și solidaritate pentru triumful păcii, democrației și progresului social

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu tovarășul Santiago Carrillo

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, împreună cu tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, în timpul recentei întîlniri din stațiunea Neptun

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit, duminică, în stațiunea Neptun, cu tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a salutat cu multă căldură pe tovarășul Santiago Carrillo și l-a rugat să transmită conducerii partidului, comuniștilor spanioli un cordial salut de prietenie și solidaritate, iar Partidului Comunist din Spania, urarea de noi și noi succese în activitatea desfășurată, împreună cu celelalte forțe progresiste, democratice, patriotice, pentru adîncirea procesului de democratizare, pentru rezolvarea, în interesul poporului, a problemelor vieții politico-economice, pentru întărirea independenței și suveranității naționale, pentru progres economic și social.

Mulțumind călduros, oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial salut de prietenie din partea conducerii partidului, a comuniștilor spanioli, împreună cu întreaga recunoștință pentru sprijinul și solidaritatea manifestate statornic de Partidul Comunist Român, de secretarul său general, față de lupta curajoasă, plină de consecvență, a Partidului Comunist din Spania pentru apărarea și promovarea intereselor și aspirațiilor vitale ale oamenilor muncii, ale poporului spaniol, pentru dezvoltarea democratică independentă a țării pe calea progresului, prosperității și bunăstării. Exprimîndu-și deosebita satisfacție pentru reîntîlnirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, el a urat, în același timp, poporului prieten român să obțină în continuare noi și mari victorii în vasta activitate de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În timpul întrevederii s-a procedat la o informare reciprocă asupra activității și preocupărilor actuale ale celor două partide și a avut loc un schimb de vederi asupra unor probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ale vieții politice mondiale.

Constatînd cu deplină satisfacție stadiul actual al relațiilor de solidaritate frățească statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Santiago Carrillo au manifestat hotărîrea de a milita pentru întărirea continuă a acestor raporturi în interesul consolidării prieteniei tradiționale dintre cele două popoare, legate prin puternice afinități de origine și limbă, prin idealul de dreptate socială și națională, spre binele extinderii colaborării multilaterale dintre cele două țări. De ambele părți s-a apreciat că legalizarea Partidului Comunist din Spania — după ce timp de 38 de ani a fost nevoit să activeze în ilegalitate — reprezintă un eveniment important în viața politică a Spaniei, deschizînd noi perspective accelerării procesului de democratizare a țării, realizării aspirațiilor poporului spaniol spre lichidarea totală a rămășițelor trecutului dictatorial, pentru progres economic și social.

În cursul convorbirilor s-a exprimat satisfacția pentru cursul ascendent al relațiilor, pe multiple planuri, dintre România și Spania, subliniindu-se dorința ambelor partide de a acționa pentru dezvoltarea raporturilor politice, a schimburilor comerciale, a cooperării economice, pentru amplificarea colaborării tehnico-științifice, pentru lărgirea legăturilor în domeniul culturii, artei și învățămîntului dintre România și Spania, ceea ce corespunde intereselor celor două popoare prietene, cauzei păcii și colaborării în Europa și în lume.

Cei doi conducători de partid au reafirmat importanța luptei unite a maselor populare în marile transformări politice, economice și sociale, care au avut loc și continuă să aibă loc în lume și au subliniat rolul deosebit care revine partidelor comuniste și muncitorești, partidelor socialiste, social-democrate, tuturor forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste, în asigurarea triumfului păcii, democrației și progresului social.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Santiago Carrillo au reafirmat hotărîrea Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Spania de a milita în continuare pentru întărirea colaborării, prieteniei și solidarității dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru făurirea unei unități de tip nou a mișcării comuniste și muncitorești. S-a evidențiat că întrucît partidele comuniste și muncitorești își desfășoară activitatea într-o mare diversitate de situații și împrejurări determinate de particularitățile istorice, economice, sociale și naționale, diferite de la țară la țară, o condiție fundamentală a succesului misiunii lor istorice este aplicarea creatoare a socialismului științific la realitățile concrete. Aceasta presupune respectarea riguroasă a dreptului fiecărui partid de a-și stabili în mod autonom, de sine stătător, linia politică, strategia și tactica revoluționară, fără nici un amestec din afară, instaurarea și dezvoltarea unor relații de prietenie și solidaritate între partide bazate pe deplina egalitate în drepturi, pe stimă și respect reciproc. În acest cadru, s-a dat o apreciere pozitivă pașilor înregistrați spre înțelegere, conlucrare și elaborare de programe și platforme de acțiune comună între partidele comuniste, socialiste și social-democrate, alte forțe progresiste din țările vest-europene, ceea ce deschide perspective rodnice de creștere a influenței acestora în rîndul oamenilor muncii, al maselor largi populare, de participare tot mai activă în viața politică națională și creează premisele unei dezvoltări noi, democratice, ale unei conlucrări tot mai fructuoase între popoare în lupta lor pentru pace, destindere și înțelegere internațională.

În cursul schimbului de păreri privind situația din Europa s-a arătat că ambele partide acordă o deosebită importanță lucrărilor pregătitoare ale reuniunii din toamnă de la Belgrad, menită să adopte măsuri concrete pentru impulsionarea traducerii în viață a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru accelerarea procesului de edificare a unui climat de încredere, colaborare și destindere pe continentul nostru și, îndeosebi, pentru trecerea la măsuri eficiente de dezarmare și dezangajare militară, fără de care nu pot fi concepute pacea și securitatea Europei. Secretarii generali ai celor două partide au reafirmat necesitatea întreprinderii de pași concreți pe calea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, pentru reducerea bugetelor și efectivelor militare, pentru depășirea divizării Europei în blocuri militare opuse și, în general, pentru desființarea tuturor blocurilor militare.

Cei doi conducători de partid au exprimat și cu acest prilej solidaritatea cu lupta popoarelor de a fi stăpîne pe propriile destine și bogățiile lor naționale, pentru eliberare și independență națională deplină, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a politicii de discriminare rasială și apartheid, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru o nouă ordine economică internațională.

Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă caldă, de sinceră prietenie tovărășească.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut pe tovarășul Santiago Carrillo la dejun, desfășurat într-o ambianță de cordialitate și caldă prietenie, caracteristică legăturilor tradiționale dintre cele două partide comuniste, dintre conducătorii Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Spania.

PRIMIREA LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A REPREZENTANTULUI PARTIDULUI COMUNIST DIN MAREA BRITANIE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit, marți după-amiază, în stațiunea Neptun, pe Jack Wooddis, membru al Comitetului Politic al Partidului Comunist din Marea Britanie, care se află în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R.

La primire a participat tovarășul Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut frățesc din partea secretarului general al Partidului Comunist din Marea Britanie, tovarășul Gordon McLennan.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru mesaj și a rugat să se transmită secretarului general al Partidului Comunist din Marea Britanie, celorlalți tovarăși din conducerea partidului, un salut călduros și cele mai bune urări de succese în activitate.

În timpul convorbirii s-a exprimat satisfacția pentru evoluția ascendentă a raporturilor dintre P.C.R. și P.C. din Marea Britanie, dorința de a dezvolta și în viitor relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două partide, spre binele unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, al tuturor forțelor antiimperialiste, al întăririi și dezvoltării relațiilor dintre cele două țări și popoare.

Schimbul de vederi în probleme internaționale a pus în evidență profundele schimbări petrecute în lume, mutațiile intervenite în raportul de forțe, ca rezultat al afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a pune capăt politicii imperialiste și colonialiste, de a se dezvolta liber, deplin stăpîne pe destinele lor.

În cadrul convorbirii s-a subliniat necesitatea de a se acționa consecvent pentru întărirea continuă a forței și unității fiecărui partid comunist — element fundamental al sporirii forței și influenței mișcării comuniste și muncitorești internaționale, de a se respecta dreptul fiecărui partid de a-și elabora și stabili în mod independent linia politică, strategia și tactica sa revoluționară, fără nici o ingerință din afară. În acest context s-a subliniat însemnătatea întăririi prieteniei și colaborării partidelor comuniste și muncitorești în lupta pentru pace, libertate, destindere în relațiile internaționale. A fost evidențiată, totodată, importanța dialogului dintre partidele comuniste și muncitorești, purtat într-un climat de stimă și respect reciproc, pe baza egalității depline în drepturi.

Convorbirea s-a desfășurat într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie.

Noroc bun, Uricani!

Un grup de ortaci de la Uricani la ieșirea din șut

Zilele acestea mina și orașul Uricani sărbătoresc 30 de ani de existență, 30 de ani de tinerețe. Ce înseamnă acești ani în viața minei, în viața localității, în viața generațiilor de mineri care au scormonit străfundurile pămîntului cu picamărul și lopata ? Înainte de toate înseamnă muncă, o muncă eroică aproape în fiecare clipă, o muncă aspră. O recentă întîlnire între generațiile de mineri ale Uricanilor aducea în fața tinerilor momente ale începutului istorisite de unul dintre veterani. Radu Victor povestește că era în '47 un tînăr lăcătuș, de 26 de ani, secretar al organizației de bază P.C.R. a sectorului V al minei Lupeni. A primit sarcină ca împreună cu tot sectorul, vreo trei grupe de mineri, una de pregătire și două de cărbune, conduse de Ion Tudoran, Mihai Tudoran și Bartha Ludovic, să deschidă o mină la Uricani și să ducă cu ei tradiția minerească, adică aceea a muncii exemplare. Au atacat galeriile de coastă Balomir și galeria II. Orașul de azi era atunci un sat de munte cu cîteva case, trei circiumi și o prăvălie. Ici-colo licărea, noaptea, cîte o lampă de petrol, în rest domneau bezna și concertele brotăceilor din mlaștinile care se întindeau spre Cîmpul lui Neag. La început brigadierii aveau doar cîteva barăci, legătura cu Lupeniul —, de unde se aprovizionau cu alimente și cele de trebuință — se făcea cu o mocăniță cu abur care transporta de șase ori pe zi muncitori, o dată, dimineața, gospodinele la piață și în restul zilei cărbune. Dacă la suprafață atunci cînd mai sărea o roată de la vagonet sau cînd mocănița pierdea apa, totul se repara, în schimb în subteran nu exista nici un mijloc de transport. Pe galerii, cărbunele era tras de doi cai, iar pe suitor era ridicat cu brațele. De transport mecanizat, cu crațare și benzi, ca astăzi, nici pomeneală. În locul lor existau niște scocuri oscilante pe care două lopeți mergeau înainte și una înapoi. Și după șutul în care lucrau goi și scăldați în gîrle de sudoare, minerii negri de praful cărbunelui mergeau așa pe la casele lor unde îi așteptau nevestele cu covata cu apă. Casele lor, este un fel de a spune, brigadierii de atunci aveau doar barăci, primul bloc s-a dat în folosință în '52, au urmat apoi altele, numărul apartamentelor fiind azi de peste 1 500. Orașul Uricani este, acum, un oraș modern, cu cinematografe, cu casă de cultură, cu biblioteci, cu școli și grădinițe, și peste 30 de spații comerciale. Mocănița de altădată a dispărut, locul ei fiind luat de autobuze și autoturisme, orașul Uricani avînd nu mai puțin de 700 mașini proprietate personală, fiind orașul cu cel mai mare număr de autoturisme la mia de locuitori. Ca toate localitățile în care viața oamenilor este închinată aproape unei singure activități, a intrat repede în rîndul cetăților cărbunelui, precum Lupeni, Petroșani, Petrila sau Lonea. Are acum peste 7 800 de locuitori, dintre care aproape 3 500 muncesc în diverse domenii, iar mai bine de 80% dintre ei sînt mineri sau, cum îi numea cineva, „purtătorii cei mai curați ai luminii". De la 4 000 tone cărbune cît a fost producția în primul an, mina Uricani a ajuns azi, prin producția anuală, să se situeze pe locul al doilea în țară între producătorii de cărbune pentru oțelării. În cei 30 de ani, minerii din Uricani, lucrînd mai întîi cu lopata și picamărul, iar apoi cu utilaje din ce în ce mai complexe, au schimbat pămîntul, atît la rădăcini cît și la suprafață. Milioanele de tone de cărbune cît au dat în acești ani ar putea fi transportate cu o garnitură de vagoane în lungime totală de aproape 3 000 de km. Orașul are acum numai blocuri și case noi, peste tot ne întîmpină florile și vorbele frumoase despre minerii brigăzilor lui Văsîi, Scorpie, Brînzan, sau Kelemen, oameni care își fac datoria cinstind la 6 august tripla sărbătoare: a minei, a orașului și a Zilei minerului cu 8 800 tone cărbune peste planul primului semestru. De aceea, și nu numai de aceea, se cuvine cu acest prilej să le spunem și noi minerilor din Uricani: „Noroc bun, întru mulți ani!" Lor și orașului lor.

ION PREDOȘANU ■

Inginerul Octavian Lefter știe să vadă drumul pe care trebuie să-l urmeze cei din Pogana pentru a redresa cooperativa lor

Un om și o „corabie" numită Pogana

În clipa în care l-am cunoscut, ploua. L-am întîlnit sub streașina consiliului popular. Stătea la vorbă cu alți oameni care se adăpostiseră de ploaie. Am făcut cunoștință și a întors către mine doi ochi albaștri, limpezi precum cerul senin. Am încercat să-i prind privirea, dar nu am reușit, deși mă privea drept în față. Privirea sa trecea dincolo de mine, sau nu ajungea pînă la mine. Mi-am adus aminte cuvintele vicepreședintelui Nourescu de la U.J.C.A.P. Vaslui : „Despre Pogana, o comună ca oricare alta, nu știu dacă se merită să scrieți, deși, după părerea mea, Pogana a început să se desprindă, să se apropie de comunele de frunte ale județului nostru. În schimb, despre inginerul Octavian Lefter, care a făcut acolo adevărate minuni, se poate scrie fără nici un fel de reținere. Este, fără doar și poate, un erou de reportaj".

Pînă să ajung să-l cunosc, mai aflasem despre el că a fost muncitor sudor, în Tîrgu Ocna, că a urmat liceul la seral, că în anul doi al facultății i s-a agravat boala de ochi, că Pogana era un loc unde cel mai priceput inginer agronom, după doi ani de muncă, putea fi catalogat ca nepriceput, că în urmă cu șase ani, de exemplu, producția la un hectar de vie era de 180 kilograme de struguri — incredibil, desigur — că legumicultura era, ca și via, la pămînt. Chiar dacă nu vede decît pînă la doi metri cu claritate, în orice caz vede, în perspectivă, mult mai bine decît alții care au privirea normală. Am mai aflat, pînă să-l cunosc, că din amărîta aceea de vie pe care a preluat-o în urmă cu opt ani, cînd a fost repartizat la Pogana, a ajuns să scoată struguri și apoi vinuri cu care a cîștigat trei medalii de aur și premiul cel mare pe județ, în concurs cu celebrele vinuri de Huși numite „Zghihara". A demonstrat, cu alte cuvinte, nu numai că a săltat producția de la 180 de kilograme la aproape 7 000 de kilograme struguri la hectar, cît mai ales posibilitatea și resursele bazinului viticol Tutova pe care, cît de curînd, specialiștii trebuie să-l includă în rîndul pretendenților la celebritate la capitolul vinuri roșii, îndeosebi cabernet. „Multe am mai pătimit eu, avea să-mi spună inginerul Lefter, în timp ce băteam cu piciorul viile din Bogești, sat aparținător de comuna Pogana, din cauza viilor ăstora și a vinului pe care, cu o trudă de neînchipuit, l-am pregătit pentru concursuri".

Așadar, reluînd firul reportajului nostru, pe inginerul Lefter l-am întîlnit sub streașina consiliului popular. „Știam că trebuie să veniți, m-au anunțat cei de la U.J.C.A.P. Dar, cu ploaia asta, care acum stă, acum o ia din nou de la capăt, mă gîndeam că nu mai veniți astăzi. Poate că nu o să mă credeți, dar eu i-am tot spus soției mele că va veni cineva, într-o zi, de la ziar și are să scrie despre tot ce facem noi aici". Și fiindcă a venit vorba de soția sa, ar mai trebui, poate, să notez, pentru întregirea prezentării inginerului Lefter, că în urmă cu aproape 14 ani, cînd era student, și cînd boala i s-a agravat brusc, studenta de atunci, de la filologie, fi citea cursurile de agronomie. Nu erau căsătoriți încă. Așa se face, după cum mă asigură inginerul Lefter, că soția sa știe tot atîta agronomie cît și el și că viața sa ar fi fost cu totul și cu totul alta dacă nu ar fi avut-o în preajma sa pe Delia. Ei bine, în clipa aceea mărturisesc că stăruia în mintea mea întîlnirea de la solarii unde făcusem cunoștință cu nea Vasile Stupu, șef de echipă, moș Toader Răcea și Elena Sîrbu. Îi întrebasem ce fel de om este inginerul Lefter.

„Are numai vorbe bune și ne respectă ca pe părinții lui. În fața lui ne simțim și noi oameni. Este alături de noi trup și suflet. Este de-al nostru, chiar dacă părinții lui au fost muncitori și nu țărani, ca noi" (Elena Sîrbu).

„S-a zbătut mult pentru noi. Acum patru-cinci ani, pînă seara tîrziu umbla pe la casele oamenilor, împreună cu șeful de echipă. Vorbea cu fiecare în parte. Nu a urmărit niciodată un interes al lui, personal. Au vrut unii să-i pună în spate tot felul de prostii pe care chiar ei le făceau, dar ne-am ridicat noi și l-am apărat, pentru că apăram un om și dreptatea care era de partea lui. Dacă îndrăznește cineva să ni-l ia, am zis, noi nu mai venim la fermă, la solarii. Ar mai fi nevoie în ceape de mulți oameni ca el" (moș Toader Răcea).

„Dacă și în alte sectoare, la zootehnie sau la cultura mare, ar mai fi oameni ca dînsul, am ajunge și noi ceape fruntaș. Noi, legumicultura și viticultura, cu doar cîteva zeci de hectare de pămînt și cu numai cîțiva oameni, aducem mai mult de jumătate din veniturile ceapeului. Eu nu spun că în celelalte sectoare nu se muncește, dar nu cu simț gospodăresc. Nici la noi nu exista simțul acesta, dar a venit tovarășul inginer și ne-a arătat cu amănuntul cum să facem. Ba chiar ne-a și ambiționat. Anul acesta nu se poate să nu ieșim primii pe județ la legumicultură, mai ales la roșii. Au venit la solariile noastre, în schimb de experiență, specialiști din tot județul. S-au minunat. Vom scoate, din solarii, între 80—90 de tone de roșii la hectar, iar din roșiile aflate în cultura de cîmp în jur de 25 de tone. Bani buni, bani munciți, bani frumoși" (Vasile Stupu).

Intrasem apoi în solarii. Foliile de polietilenă pocneau în bătaia vîntului ca niște pînze de corabie. Să fie, oare, Pogana inginerului Lefter, într-adevăr, o corabie care abia acum își ridică pînzele ? !

VICTOR NIȚĂ ■

Uzina și orașul — în grija tuturor

Gheorghe Dumitriu

Zorica Mihăilă

Gheorghe Stoica

„Numele meu este Gheorghe Stoica, sînt oțelar la Oțelăria Siemens Martin 1 și locuiesc în Hunedoara pe Aleea Cocsarilor. Puteți să luați acest amănunt și ca un dat al soartei. Tata a fost furnalist, iar eu mai am încă cinci frați tot siderurgiști, oțelari și lăcătuși. Așa vine și pe flux. Fiu-meu, dacă o face facultatea, o să vină la Hunedoara pentru că este o vorbă, cine a băut apă din locul acesta se întoarce sigur printre ai săi. Așa facem noi oțelul, din tată în fiu. În asta stă puterea noastră. Cînd combinatul este al tău, cînd te zbați mereu, și tu și cel de lîngă tine, să plămădești mai mult metal, cînd aproape întreg orașul respiră, și acum într-adevăr respiră, pentru că avem verdeață aproape ca la Timișoara și pentru că în fața oțelăriei există iarbă proaspătă, salcîmi și brazi, iar electrofiltrele apără orașul de poluare, cum spuneam, cînd orașul respiră prin acest combinat, mai poate afirma cineva că furnalele și laminorul nu sînt ale noastre ? Uitați, pînă la sfîrșitul cincinalului am hotărît cu toții să dăm peste plan o importantă producție fizică. Sau mai aproape, de la Siemens-ul nostru vom ajunge să trimitem spre laminor, pînă la sfîrșitul anului, dintr-o tonă de oțel 84,7 la sută metal. Deocamdată, la tonă, trimitem doar 83 la sută, dar pentru asta ne întrunim în adunări generale și în C.O.M.-uri. Să gîndim împreună, să căutăm soluții. M-au ales oamenii în C.O.M. De ce credeți că au făcut-o ? De ce l-au ales și pe Dumitriu, care mi-e bun prieten și cu care o să vorbiți după aceea ? Pentru că au încredere în noi. Oamenii se ridică în adunări și spun cînd treburile nu merg bine în producție, cînd ținea nu este cum ar trebui să fie, sau spun că n-ar mai trebui să se vîndă alcool la restaurante pînă la ora zece dimineața pentru că avem necazuri cu unii. Și treaba s-a rezolvat : nu se mai vinde. Credeți că acestea sînt lucruri mărunte ? Cîtuși de puțin ! Știți că datorită microcantinelor noastre și datorită cantinei mari cu autoservire, după cîte am aflat, renumită în toată țara, a scăzut numărul bolnavilor de gastrită ? Toate aceste lucruri au fost dezbătute și hotărîte în consiliul oamenilor muncii. Întîi consiliile pe uzină, că sînt șapte, și apoi în consiliul mare, pe combinat. De un an și ceva s-au înființat consiliile pe uzine. Cîștigul este mare. În inteligență, deci în producție, modernizare, dar și în foarte multe alte lucruri care țin de viața noastră, de care vă poate vorbi foarte bine și Dumitriu".

Gheorghe Dumitriu este un bărbat mic de statură, ca și prietenul său, însă mai voinic, mai legat. Are ochii vioi și cînd îmi vorbește stă pe scaun ca la fotograf, cu mîinile așezate în poală și cu capul ușor dat pe spate. Omul este moldovean de prin părțile Bîrladului, dar, de bună seamă, a băut apă de la Hunedoara din fragedă copilărie, de vreme ce n-a părăsit-o de peste patruzeci de ani. „Cînd am venit eu la Hunedoara, povestește sudorul de la secția I-a, furnale, orașul era de fapt o comună cu cinci mii de suflete. Am stat la o familie de maghiari, pe bărbat îl chema, mai trăiește și azi, Rudolf Cerna și era furnalist. Așa am ajuns și eu în combinat, pe atunci oțelărie doar. Are asta vreo importanță ? Păi, are, cum spunea și Stoica. Că dacă ai devenit hunedorean trebuie să trăiești pentru ea. Dacă vă interesează munca mea de membru al C.O.M., întrebați-i pe cei care m-au ales să vedeți ce vă răspund. Vă spun eu, pentru că a pomenit și Stoica de lucrul acesta : „de gura lui Dumitriu și Stoica nu scapă nici directorul !"

Altfel, fără o adevărată democrație, n-am putea rezolva sarcinile pe care le avem, nu ne-am îndeplini angajamentele. Fiecare la locul său, firește. De exemplu, că fără exemplu știu că nu se poate, echipa mea de sudori a prevenit mult opririle accidentale și a redus durata de staționare a furnalelor. În fiecare lună, la reparațiile planificate reducem durata cu patru-cinci ore. Asta, numai la furnalul 5, este echivalent cu 200 tone fontă. Și deoarece vorbeam de democrație, mai adaug că obligația noastră de comuniști este să și urmărim ce se întîmplă cu propunerile oamenilor, să le-o spunem apoi în adunările generale : Fraților, asta e !, ați cerut-o, o aveți. Și cînd fac afirmația de mai înainte mă gîndesc la racordarea oxigenului la furnalele cinci și șase. Urcau oamenii cu tubul de oxigen în spate, de le storceai salopetele de apă. Am ridicat problema, C.O.M.-ul a fost de acord și în foarte scurtă vreme s-a racordat oxigenul. Dacă nu se întîmplă așa, oamenii nu mai au încredere în tine. Degeaba mai ești tu în consiliul pe uzină dacă nu rezolvi nimic din ce stringi de la ei".

Zorica Mihăilă este bobinatoare, șefă de echipă la secția reparații electrice, deputată și membră în comitetul municipal de partid, secretara organizației de bază 3. Are 44 de ani și din '50 lucrează la combinat în același loc de muncă. „Avem în C.O.M. o reprezentantă foarte bună, dovadă că propunerile noastre nu întîrzie niciodată să se concretizeze. Priviți atelierul. Știți cum arăta ? Vă spun eu : rău ! Am discutat într-o adunare generală problema aceasta și firește ne-am pus pe treabă. Am lucrat și în timpul nostru liber și am realizat ceea ce se vede chiar așa, cu ochiul liber : cuptorul de uscat motoare, am tras apă, am pus flori, am amenajat vestiare. Erau și niște mese magnetice care ne cam dădeau de lucru și trebuiau casate. Le-am lungit viața cu o izolație mai bună și nu mai trebuie să cumpărăm deocamdată altele. Secția noastră de reparații scoate de multe ori combinatul din încurcătură. De fapt, în adunările generale noi le propunem diferite soluții. Se dezbat mai departe fără întîrziere și se aprobă. Lucrăm astfel la bobinarea motoarelor de întrenare a cajelor chiar și în timpul nostru liber. Pentru că timpul pierdut înseamnă oțel pierdut. Pierde laminorul, pierde și combinatul. Dragostea pentru combinat, care e al nostru, ne obligă. Este o datorie pe care o simțim fiecare și despre care nu ne prea vine să vorbim. Sigur, n-am descoperit noi cei de la Hunedoara democrația, dar știm că trebuie și sîntem în stare s-o facem, în fiecare zi, faptă. Este combinatul nostru și răspundem de el, de rezultatele lui. Din cauza acestei dăruiri, mulți ne-au judecat greșit. Se spunea : Hunedoara, și toți afirmau că viața noastră de aici este oțelul. Mai sînt și azi destui care cred asta. Dacă ar fi așa însă, ar fi dureros. Am fi niște infirmi. Metalul este pîinea industriei. Noi ne pricepem să-l facem și încă bine, dovadă că de șase ani sîntem fruntași pe ramură. Dar asta este altceva. Viața noastră înseamnă orașul care devine din ce în ce mai frumos, înseamnă locuințele pe care le avem, practic problema aceasta fiind rezolvată aici, la poalele Chizidului, înseamnă și cinematografe, și case de cultură, și bazine de înot, adică toate problemele oamenilor care muncesc în combinat și ale familiilor lor. Împreună, peste jumătate din populația orașului. Chiar dacă exagerez, și așa se întîmplă, pot spune că o bună parte din cele ridicate în oraș în ultima vreme s-au hotărît în C.O.M.-ul combinatului. La noi a conduce democratic activitatea combinatului înseamnă pe lîngă oțel mai mult și mai bun și un oraș fără poluare, un apartament confortabil și o floare în mijlocul orașului".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cine pune problemele, cine le rezolvă?

— Era o problemă, altădată, curățenia și aspectul îngrijit al curții întreprinderii, îmi povestește Traian Bobeica, secretarul C.O.M.-ului de la „Semănătoarea". Se clădeau, pe nebăgate de seamă, stive impozante de fiare, prin fața secțiilor, pe lîngă hale. Bineînțeles că se spunea oamenilor că asta nu prea aduce a disciplină și spirit gospodăresc, dar, știți cum e vorba, de multe ori intră pe o ureche și iese pe alta. Și chiar dacă se evacuau grămezile acelea informe de fier, era mult pînă să arunce unul, iarăși, pe locul rămas liber, cine știe ce obiect, că se găseau destui care să-l imite. Ei bine, C.O.M.-ul a avut atunci inspirația fericită, cred, de a amenaja pe locurile acelea spații verzi. Și situația, după cum se vede și azi, s-a rezolvat ca prin farmec. Oamenii nu pot arunca fiare pe iarbă, pe flori. A fost o „problemă"...

— Sînt multe altele, desigur, aici, într-o întreprindere cu peste șase mii de oameni...

— Și al cărei nume a rămas simbolic, căci uzina a prosperat, iar acest lucru nu se putea întîmpla simplificîndu-și ei, ca să zic așa, complicîndu-și activitatea. Și unde-i muncă, sînt și probleme. O mie și una. Ce spun o mie și una ?! Ele sînt mult mai multe. De toate felurile, chipurile și nuanțele, de la problemele fiecărui loc de muncă, pe care un muncitor le are zilnic dar nu face din ele un capăt de țară, fiindcă le rezolvă ori singur ori cu cei din preajmă, pînă la probleme care depășesc întreprinderea...

— De pildă ?

— Nu demult întreprinderea noastră a solicitat centralei o intervenție la Întreprinderea de mecanică fină București și Fabrica de scule Rîșnov, pentru ca unitățile acestea să aducă îmbunătățirile ce se cuvin calității plăcuțelor „vidia" și „amovibile", necesare nouă la mașinile de prelucrare prin așchiere. Dar cele mai multe **probleme** sînt desigur cele ce se materializează în sugestiile și propunerile oamenilor, în secții și ateliere, parte dintre ele ajungînd să fie dezbătute chiar de către Consiliul oamenilor muncii pe întreprindere, așa cum au ajuns, pe primul semestru al acestui an, 65, iar în cursul anului trecut, 115.

Ne-am oprit la una dintre cele 65. Este o propunere făcută de către inginerul Stan Ilie, șeful secției a 6-a a întreprinderii, în cadrul adunării generale a reprezentanților oamenilor muncii de pe data de 8 februarie a.c. De fapt propunerea este mai veche și, după cum aflu, ea datează din toamna anului trecut, aparținînd șefului de brigadă Romeo Petrache și oamenilor lui, care au arătat într-o adunare pe secție că nu se pot executa anumite operații de îndoire a chesoanelor și a așa-ziselor punți față-spate pentru combinele de pantă, decît cu o mașină de îndoit de 400 tone, un agregat care nu există decît în cîteva locuri în țară și al cărui preț, dacă s-ar fi apelat la soluția importului, s-ar fi ridicat la aproape un milion lei valută. Desigur, oamenii au propus, dar nu tot ei puteau să ducă la capăt această idee. Așa se face că propunerea a trecut în mîna specialiștilor de la atelierul de proiectare autoutilări, mai precis în seama inginerului Matei Petre, de la care aflăm că execuția acestei mașini de o forță uriașă se apropie vertiginos de final, ea fiind realizată cu mijloace proprii în proporție de 99 la sută, restul reprezentînd o colaborare a întreprinderii „Grivița roșie". Utilajul e lucrat în atelierul de autoutilări dar ar fi o greșeală din parte-ne dacă nu am arăta că el reprezintă de fapt o operă a întregii întreprinderi, la înfăptuirea căreia își aduc contribuția aproape toate secțiile și atelierele. Anumite subansamble sînt montate, de exemplu, în spațiul depozitului de laminate, singurul loc din întreprindere unde există o macara destul de puternică pentru manevrarea pieselor de mari dimensiuni ale mașinii. Iată deci drumul de rezolvare a unei **probleme**, de la cei, puțini, care propun uneori fără a ști exact ce și cum trebuie făcut, pînă la cei mulți care dau formă gîndului de început.

Dar, trebuie să arătăm, la „Semănătoarea" o serie întreagă de probleme apar — probleme de producție, nu de altă natură — din chiar împrejurarea că mulți dintre angajații uzinei sînt navetiști și locuiesc la țară. Iată ce-mi spunea Ion Florea, lăcătuș în atelierul prelucrări table :

— Eu sînt de fel dintr-un sat din Ilfov, se numește Bildana. Acolo am casa, familia, acolo mă întorc în fiecare zi după muncă. Că pe acasă mai mă ocup și cu agricultura, asta e de la sine înțeles. Ce vreau să spun este însă că eu aflu acolo, la țară, păreri foarte clare, pe șleau, aș zice, despre mașinile pe care le facem aici, spuse cu sinceritatea pe care ți-o poate arăta un prieten. De exemplu, un bun prieten al meu, Marin Ioniță, șef de brigadă la S.M.A. Tărtășești, mi-a zis de mai multe ori : mă, voi acolo, la fabrică, nu puteți să schimbați piesa aia din pîslă la C-12 ? El vroia să-mi spună că burlanul de evacuare la combina C-12 nu e tocmai etanș, și asta ducea la risipă de grîu. Eu cred că pot spune, astăzi, că problema aceasta este rezolvată. Dar tot cei din sat mi-au deschis ochii, ca buni cunoscători care lucrează direct cu mașinile, că mai e nevoie de retușuri la paletele combinei, la lanțul elevator și la atîtea altele. Toate astea s-au petrecut într-un șir de ani, nici ei nu mi le-au spus o dată, nici eu nu le-am făcut într-o zi. Dar dacă stau și mă uit în urmă, cred că am adus vreo sută de îmbunătățiri din astea. Îmbunătățiri, așa zice lumea, nu numai ale modului de fabricație a pieselor, ci și ale calității însești a acestor piese. Adică și pentru muncitor și pentru țăran...

DUMITRU ELIADE ■

CETĂȚENII ÎNTREABĂ, PRIMARUL RĂSPUNDE

Pașcaniul, în cursul zilei, pare un oraș părăsit. Străzile sale nu cunosc agitația obișnuită a altor localități, fiind lipsite de acei „plimbăreți" care a-

O vedere din centrul orașului Pașcani, județul Iași. Fotografie de Elena Ghera

nimă așa-numitele corso-uri tipice atît Bucureștiului cît și altor multor așezări din țară. Oricare ar fi explicația acestei stări de fapt, am constatat că între 6 și 7 dimineața se înregistrează, aici, cea mai intensă viață a străzilor, aglomerații în magazine, în piață, puls viu al traficului rutier. Peste 20 000 de cetățeni se adaugă pășcănenilor la aceste ore, venind din satele dimprejur, din Iași, pentru a merge la locurile lor de muncă. Cu cîțiva dintre ei, localnici și navetiști, am stat de vorbă, iar întrebările cele mai frecvente le-am comunicat primarului orașului, tovarășul **Eugen Nichifor-Moraru,** stabilind astfel un dialog poate mai puțin obișnuit, dar deloc lipsit de interes.

— În orașul dv. se poate vorbi despre o explozie demografică. Ce probleme a pus municipalității acest fenomen ?

— Foarte multe și delicate, în sensul că nu totdeauna rezolvarea lor depinde de noi. În 1974 înregistrasem 20 150 de locuitori, la recensămîntul din ianuarie 1976 au fost 25 000. Mă refer doar la cei care locuiesc permanent aici. Ceilalți sînt în număr de peste 20 000. Obligațiile noastre trebuie să-i includă și pe aceștia, pentru că ei, muncind la Pașcani, se aprovizionează aici, chiar dacă vin din mediul rural.

— Credeți că astfel se explică aglomerațiile pe care le reclamă cetățenii, mai ales la anumite ore ale zilei ?

— Bineînțeles, deoarece după întrarea la I.M.M.R. sau pe șantierele industriale aflate în construcție, sau la fabrica de perdele, la cea de lapte și la altele mai mici se poate spune că unitățile comerciale încezesc pînă la ora schimburilor. Piața este bine aprovizionată, mai ales cu carne de diferite sorturi ; ați văzut, probabil, carne de vită și oaie, în special, pe care localnicii o prepară moldovenește, cu varză.

— Ni s-a spus că pîinea este neîndestulătoare, deși foarte bună.

— Am pus în funcțiune 36 de centre de pîine, dar răspîndite pe întreg teritoriul orașului. În apropierea întreprinderilor, vînzătorii nu prididesc în orele de vîrf. Se fac cozi. Aprovizionarea nu este totdeauna punctuală și o întîrziere de 10—15 minute provoacă, într-adevăr, cozi și nemulțumiri. Pîinea este mult mai bună acum cînd am înlocuit cuptoarele italienești, care parcă au fost cumpărate cu ochii legați, cu cele românești. Producem între 24—25 de tone la 24 de ore, dar cantitatea a devenit insuficientă. Acum 20—30 de ani se producea pînă la o tonă de pîine în cele 3 brutării ale orașului.

— N-am prea văzut legume, fructe...

— Valea Siretului este blagoslovită, din acest punct de vedere, numai că drumul de la producător la consumator este prea lung și birocratic. Sistemul actual mi se pare încărcat de prea mulți intermediari. C.L.F.-urile creează probleme, mai întîi producătorilor și apoi consumatorilor. Cred că pentru marile orașe, ca București, Iași, Timișoara, pot exista rațiuni ale unui asemenea sistem, dar nu pentru localitățile mici, de genul Pașcaniului. Cetățenii noștri sînt obișnuiți să se aprovizioneze cu de toate, pentru iarnă. Întrucît C.L.F.-ul la noi nu dispune de depozite corespunzătoare, ajunge în situația de a avea marfă supusă alterării. Și tocmai pe aceasta o trimite la piață. Între timp însă se strică și marfa care fusese sortată drept bună. Este un cerc vicios. Permanenta sortare scumpește, printre altele, și prețul de cost al acestor produse.

— Dar semipreparatele de carne, de ce lipsesc adeseori ?

— Pentru că abatorul local este mic. Se sacrifică doar în limita consumului mediu, fără a se asigura și cantitatea necesară pentru semipreparate.

— Unde credeți că nu se justifică, deloc, cozile ?

— La biletele de tren pentru accelerat. De aceea am început construirea unei agenții în oraș.

— Ce părere aveți, tovarășe primar, despre felul în care se țin audiențe la diverse instituții, printre care și Consiliul popular municipal ?

— Știu că sînt încă cetățeni nemulțumiți, în această privință, cu toate străduințile noastre de a-i primi pe toți solicitanții și a sta de vorbă cu ei, cu răbdare. Uneori se înscriu 100—120 de oameni. Tot uneori îi strîngem într-o sală și îi ascultăm, prin sondaj, dacă timpul nu ne permite să discutăm cu fiecare, în parte. Nu știu dacă e bine sau nu. (Sigur nu ! — adăugăm noi în paranteză). Dar, pentru că s-a pus problema, vreau să vă spun deschis punctul meu de vedere asupra audiențelor. Cred că în puține locuri de pe glob se înregistrează atîtea audiențe ca la noi. A devenit o modă, sau o manie, a unora. E un drept și nu-i putem acuza pe cei care uzează de el. Numai că am constatat că sînt mereu aceiași. Cine a fost primit de directorul unei întreprinderi sau de către secretarul de partid, vine și la secretarul consiliului, și la vicepreședinte, și la președinte, folosind întreaga ierarhie, deși i s-a explicat că nu are dreptate. Aceștia sînt „oamenii-problemă" care au ispășit o pedeapsă penală, ori care și-au părăsit familia, ori care nu și-au văzut de treabă pe unde au lucrat, ori comozi sau chiar leneși, care vor lefuri mari și muncă puțină, în general, oameni fără calificare. Cele mai numeroase cereri : locuințe, servicii, butelii.

— Preferați să aveți în continuare „oameni-problemă" în loc să le rezolvați cererile, aducîndu-i la linia de plutire ?

— M-am referit la o categorie de cetățeni. Cea mai numeroasă, cred că 90—95% din cei care solicită audiențe. Ceilalți 5 la sută sînt oameni buni, care într-adevăr n-au fost înțeleși, și asupra cărora s-au luat măsuri pripite. Ideea celor dintîi este aceea că dacă noi vrem, le putem rezolva situațiile. Ei nu înțeleg că există legi pe care nimeni nu are voie să le încalce. Nu pot încadra pe cineva într-un post dacă are numai patru clase elementare. Școala nu-și face datoria și nu înțeleg cum mai pot exista astfel de oameni, care s-au sustras formelor de învățămînt obligatorii ! Mai trist este că, majoritatea, nu sînt prea în vîrstă. Cred însă, în mod sincer, că și alții, în afara activiștilor consiliului municipal care acordă audiențe, nu-și fac pe deplin datoria în orele respective, astfel încît la noi ajung aceiași oameni.

— Să-mi îngăduiți acum cîteva întrebări ale redacției. Ce anume găsim numai și numai la Pașcani ?

— Întreprinderea mecanică de material rulant — I.M.M.R. — singura din țară care produce piese de schimb pentru vagoane : cîrlige de tracțiune, aparate de legare, tampoane etc. apoi, singura întreprindere de perdele ; o secție, cu același profil, funcționează la București și alta la Piatra Neamț, dar noi avem o fabrică.

— Care este problema numărul 1 a orașului ?

— Punerea de acord a construcțiilor civile cu dezvoltarea industrială. Dar iată și una secundară : aceea a concubinajului, adică a familiilor constituite fără bază legală și care afectează celula de bază a societății, adică familia, situație din care rezultă alte probleme delicate pentru administrație, pentru sănătate și chiar pentru economie.

— Ce nu vă place la Pașcani ?

— Că n-am posibilitatea de a șterge, mai repede, niște urme ale trecutului.

— Dar la județul Iași, în ansamblu ?

— Nu-mi place arhitectura orașului Iași și nici cea de aici. Nu-mi place că orașul, capitală de județ, ne acordă prea puțină atenție și credit, cu foarte, foarte rare excepții. Ca să mut un gard, dau un exemplu, îmi este necesară aprobare de la centru. Specificul local este prea puțin luat în seamă. Intenționăm, de pildă, să facem un fel de teleferic pe șină cu care să aducem oamenii de pe platforma de jos în orașul de sus. Știu eu dacă vom reuși ?... La Iași unora le place prea mult să se „burice", crezînd că acolo s-a strîns toată inteligența Moldovei. Cred că și materia cenușie a Pașcaniului, a Hîrlăului, a Tîrgului Frumos poate fi mai bine folosită. Fiecare mai are încă de învățat de la alții. Numai să vrea s-o facă.

EM. VALERIU ■

Statornic respect pentru omul muncii

(Urmare din pagina 1)

repede, pentru că e anormal și ofensator la adresa tocmai a omului muncii. Anul trecut au fost ceva probleme cu cazarea. Acum doi ani ne-au zis niște oameni că ei nu acceptă — și mi-am permis să cred că pe bună dreptate — să fie scoși din hotel ca să fie introduși în locul lor străini. Și asta, adică neacceptarea situației, nu pentru că noi, românii, n-am avea un adînc sentiment al ospitalității, ci pentru că ospitalitate nu înseamnă lipsa de grijă a unor reprezentanți ai Ministerului Turismului față de amestecarea datelor de sosire a străinilor și a cetățenilor români în același hotel și în aceeași cameră. A lucra cu oaspeți e o treabă grea, pe care numai cel care au vocație știu s-o facă. Pentru că nu poți lucra cu oaspeți jignindu-ți compatrioții. Și, de asemenea, nu poți lucra cu ai tăi, dezinteresîndu-te de cine îți vine în gazdă. Probleme vor fi, desigur, întotdeauna în aceste domenii. Nu ne facem iluzii că, de exemplu, reprezentanții unor firme comerciale, care au interes să-și ducă turiștii în altă parte, vor lăuda în presa țărilor lor țărmul românesc, cînd ei, literalmente, au nevoie pentru afacerile lor de potolirea interesului turiștilor față de țărmul nostru. Dar asta e o problemă și motivele pe care le-am putea da noi și, uneori, le dăm de a fi obiectul unor critici trebuie să ne intereseze și trebuie să le eliminăm. Nu știu de ce, dar în această privință, a raportului cu cetățeanul, indiferent de ce origine e el, parcă ai noștri din comerț și turism au rămas mult în urma altor domenii ale vieții economice și sociale, moștenind moravuri vechi și inventînd, cîteodată, chiar năravuri noi. Aceste lucruri le gîndeam dinainte de iulie 1977, cînd, iată, în stațiunea Venus mă văd înconjurat de o mulțime de oameni — 480, după cîte aveam să aflu — care-mi spun : „Dumneata ești ziarist, fă ceva pentru noi că, uite, stăm de două zile și două nopți pe-afară, cu copii, cu bătrîni, dormim cum putem și avem bilete în regulă, plătite de astă primăvară". Desigur, puterile unui ziarist sînt cele ale meseriei lui, așa încît am răpit de la treaba pe care o aveau pe litoral, cîteva ore, cîțiva oameni ai redacției și i-am trimis să sesizeze pe cei în drept și să încerce să-i facă să rezolve această situație. Într-adevăr, pînă seara, 600 de oameni — căci numărul celor care forțau cazarea în stațiune crescuse — au fost repartizați în stațiuni învecinate, iar oamenii au plecat mulțumiți să-și petreacă zilele de concediu. Zilele următoare însă am constatat că situația continuă să se agraveze. Sute și sute de cetățeni veneau spre litoral cu bilete de odihnă, cu chitanțe că achitaseră la oficiile județene de turism ceea ce se cuvenea dar nu puteau fi cazați. Ba am aflat că ei își plătiseră și așa-zisul comision către O.N.T., care nu poate să ofere gratuit (ce fel de asigurare o să vă dați seama în curînd) siguranța cazării pe litoral. În fața acestei avalanșe, responsabilii de pe litoral — amenințați de oameni că vor fi puși să le dea locuințe cînd ei n-aveau de unde — ba dispăreau, ba nu mai voiau să răspundă la telefon, ba răgușeau cerînd autorităților de resort să nu mai emită bilete pentru litoral, că nu mai sînt locuri. Biletele însă continuau să fie emise. Încrezătorii cetățeni continuau să vină la mare și cei mai mulți dintre ei continuau să doarmă afară, să se chinuie, să se înghesuie la cozi fără eficacitate, să invoce o dreptate pe care nimeni n-o mai putea face. Unii spuneau că au bilete emise de U.G.S.R., alții că au bilete emise de Oficiul județean de turism, alții că... alții că... În acest timp, firește, funcționau, pe bună dreptate, și contractele externe. Cine e de vină de toată această încurcătură ? Pe om, de fapt, nici nu prea-l interesează cine e de vină. Îl interesează că după un an de muncă — și nu muncă oarecare, ci muncă pentru realizarea unor idealuri dificile și măreațe — vine la mare, cu bani plătiți din efortul lui cinstit, după ce-și anunță ceremonios familia că vor avea un concediu pe litoral, și nu numai că nu realizează ceea ce a promis familiei, dar ajunge la exasperare, la o oboseală cu mult mai mare decît în restul anului. Pentru că în restul anului măcar avea unde dormi și ce mînca și era sigur că va ajunge acasă și va sta la masă. Cine-i de vină, întrebăm noi, care aflăm între timp că există și un calculator pe care s-au dat mulți bani și care face plajă la mare și el, în loc să indice gazdelor litoralului unde sînt locuri libere în acea zi, unde nu, și, mai ales, să centralizeze știrile cele mai recente și să anunțe emițătorii de bilete că emit bilete neacoperite de realitate. O acțiune întru totul similară cu emiterea banilor falși. Cîteva mii de lei îl costă pe un om, în funcție de familie și de gradul de confort în care vrea să se instaleze, biletul la mare. Și ce i se oferă în schimb ? Responsabilii din stațiune, disperați că n-au soluție, își iau cîmpii, dispar, oamenii muncii îi caută, invocînd autorități care n-au nici o legătură cu domeniul și în această vreme viața trece. Trece viața, trece o parte din concediu, dar nu trece lipsa de respect a unora față de oamenii muncii. Și faptul mi se pare deosebit de grav. Pe un țărm populat cu imaginea de basm a unei civilizații cum în puține alte locuri poți întîlni, indolența, lipsa de respect, bătaia de joc, disprețul față de banul muncit nu-și au locul. Un om muncește trei sute de zile pentru a sta 12 zile la mare și a se odihni. Și nu numai pentru a se odihni în funcție de ce a muncit, ci și pentru a se odihni în perspectiva noilor eforturi pe care va trebui să le facă. Nimeni nu are dreptul să batjocorească în nici un fel dreptul elementar al oamenilor. Că e o simplă scăpare din vedere a Ministerului Turismului, că e o încurcătură produsă de gospodarii litoralului, că e un paralelism curios între biletele emise de sindicat și biletele oficiilor județene de turism, asta nu ne poate interesa decît de acum în colo. Așteptăm deci precizările și măsurile ce se impun. Mai ales că în unele cazuri și norocoșii care au cazare se plîng în diverse scrisori de calitatea mesei. Cum nu e vorba de cîteva persoane, ci de foarte multe, care consideră că în prea multe locaturi grija față de om este înțeleasă ca o grijă față de personalul localului și nu față de oamenii care mănîncă în local, ne întrebăm dacă n-ar fi oare utilă acțiunea unui organism permanent, un control obștesc, care să verifice temeinic și rapid cantitatea și calitatea meselor ce se oferă oamenilor muncii aflați la odihnă.

Repet, măreția acestui țărm ar fi cazul să impună seriozitate și competență, cinste și respect tuturor celor care, într-un fel sau altul, gospodăresc țărmul Mării Negre. Investiția de pe acest țărm e prea mare, frumusețea lui e prea evidentă, nevoia noastră de odihnă e prea acută, pentru ca în lucrurile mici să ne permitem, într-un local sau altul, într-un hotel sau altul, să ne facem de rîs. Mai multă atenție, mai mult control și mai multă stimulare a inițiativei bune se cer azi și în viitor la Marea Neagră.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

LA ȘUTA SEACĂ, DIN PRICINA UNOR NEGLIJENȚE ȘI A UNOR AMBIȚII ALE TOVARĂȘILOR DIN CONDUCEREA SCHELEI TÎRGOVIȘTE, AU APĂRUT SEMNELE POLUĂRII, IAR APA NU CURGE DECÎT FOARTE RAR LA CONDUCTE. INTERVENȚIA REVISTEI SUSȚINUTĂ DE COMITETUL JUDEȚEAN DE PARTID DÎMBOVIȚA A DECLANȘAT ADOPTAREA URGENTĂ A UNOR MĂSURI DE ÎNLĂTURARE A ACESTEI SITUAȚII.

Primim la redacție, în ziua de 24 iulie a.c., următoarea scrisoare : „Stimate tovarășe redactor-șef ! Vă scriem în numele a trei sute de familii care domiciliază în satul Șuta Seacă, comuna Lucieni, județul Dîmbovița, încrezători în spiritul de dreptate și de omenie pe care, potrivit sarcinilor încredințate de partid, îl promovează revista „Flacăra", trăind speranța că ne veți ajuta să rezolvăm o problemă de importanță vitală pentru oamenii din satul nostru. Vă arătăm pe scurt necazul nostru. Aprovizionarea cu apă se face, de mai multă vreme, după începerea exploatării petrolului în această zonă, de la stația de apă a schelei Tîrgoviște instalată pe rîul Dîmbovița de unde aceasta este adusă prin conducte pînă în sat unde sînt circa 10 cișmele publice. Luna aceasta însă tovarășul director (ing. Panțu Toma) al schelei petrolifere Tîrgoviște, încălcînd legile țării, care stabilesc obligații ferme în această privință, ne-a oprit apa, astfel că întregul sat are de suferit. Mai mult decît atîta, rîul Șuta Seacă a fost infestat cu apă sărată și petrol de la sonde, astfel că nici vitele nu avem unde le adăpa. În această situație, apa pe care o consumăm o aducem de la 4—5 km și în condiții neigienice, ceea ce periclitează sănătatea noastră. Rugăm cu încredere revista „Flacăra" să trimită pe cineva în mijlocul nostru, spre a ne ajuta. În numele satului, Marin Vasile (deputat), Tudor Ion (ing. șef la C.A.P. Lucieni), Burtescu Stan (pensionar), Mărinuș Ilie (muncitor), Nica Dorina (casnică)". Urmează multe alte semnături.

NOTA REDACȚIEI : Desemnat să verific conținutul acestei grave scrisori, am luat legătura la Tîrgoviște cu tovarășul Tiberiu Varga, secretar cu probleme organizatorice al Comitetului județean Dîmbovița al P.C.R. În scopul de a se lua măsuri imediate s-a decis să fiu însoțit de un reprezentant al schelei și de unul al Sanepidului. Însoțitorii mei au fost inginer Joița Ion, șef secție mecano-energetic al schelei extracție Tîrgoviște (adică cel ce se ocupă de asemenea probleme în cadrul instituției, n.a.), și doctor Rodica Laurențiu, inspector pentru problema igienei mediului înconjurător la Sanepid-ul județean. Iată foarte pe scurt rezultatele verificării și opiniile celor autorizați și ale celor care ne-au sesizat amintita situație : „Calitatea apei este bună, dar apa lipsește. Miercuri, cînd am zi pentru satul Șuta Seacă, văd oameni cărînd apa cu căldările de la cîțiva kilometri. Nu avem anul acesta semnalate cazuri de hepatită sau de alte boli asemănătoare. Anul trecut am avut însă și aici la Șuta Seacă. Comuna are șapte sate și apariția unor cazuri într-un sat este, desigur, alarmantă" (doctor Maria Preda, de la dispensarul comunei Lucieni). „Alimentăm satul Șuta Seacă cu apă de la schela Tîrgoviște. De o lună însă dinții s-au supărat și dau presiune mică pe conducte. La Șuta Seacă, ultimul punct al alimentării cu apă, apa nu mai ajunge. Dinții nu-și respectă contractul, ca să mă opresc la acest aspect" (Gheorghe Mocănescu, secretar adjunct cu probleme de propagandă al comitetului de partid al comunei Lucieni). „Apa se aduce în sat de la schela Tîrgoviște pe bază de contract. Priviți contractul ! Dinșii se obligă, contra cost, să livreze în cele mai bune condițiuni comunei 6 000 de metri cubi lunar" (Marin Bălașa, contabil șef al Consiliului popular al comunei Lucieni). La rugămintea iritată a inginerului Joița văd în contract și următoarea clauză : „Locuitorii comunei n-au voie să deschidă alte surse de apă și au obligația să verifice lunar calitatea conductelor".

Tot dînsul îmi atrage atenția că este secetă și pe un ton destul de nepotrivit îmi spune că verificarea aceasta n-are rost, că vina este a locuitorilor care nu respectă contractul. Mai spune că reprezintă o unitate productivă și că dacă ar da apă cum vrea fiecare unde s-ar ajunge ? Ar suferi perturbații producția. Fără să comentez ajungem totuși la satul Șuta Seacă.

„Dacă veneați noaptea pe la 2, vedeați cozi la apă. Întreb și eu ca un om simplu : de ce noaptea ajunge presiunea și ziua nu ?" (Mănescu Octavian, locuitor al comunei). La acest de ce răspunde inginerul Joița astfel : „Pentru că ziua sînt, contrar înțelegerii noastre, surse suplimentare de apă în satele Siliștea, Raciu și Ciurari. Ei folosesc apa la stropitul viei și al grădinilor. Am informații că unii și-au făcut chiar eleștee. Nu mai vorbesc de apa de pe șanțuri". Întreb : „Dacă în satele pe care le-ați numit există atîta belșug de apă, credeți că este posibil ca tot acolo să se ia apă și noaptea ? Căci nici măcar noaptea nu este apă de fiecare dată în Șuta Seacă ? Nu primesc răspuns. Nu reproducem alte opinii din sat căci, în condițiile lipsei de apă, ele seamănă în mod necesar.

...Stația de apă pentru comuna Lucieni. Pompa pentru Șuta Seacă stă. De ce ? Constantin Stancu, mecanic de întreținere, se scapă : „Șeful stației, tovarășul Bucura (adjunctul inginerului Joița — n.n.), a oprit conducta pentru Șuta Seacă de aseară. Nu cunosc motivele ; eu execut ce mi se dă ordin. Să știți că este secetă : la manometru conducta are acum 0,7 atmosfere în loc de 1,5 at. cît este normal". Așa este dar aici se pun cei puțin două întrebări : 1) de ce merg doar 3 pompe din 5 ? 2) de ce satului Șuta Seacă apa îi este trimisă cu 5,5 atmosfere iar localității Răzvad cu 28 de atmosfere ? Față de punctul de alimentare cu apă, Șuta Seacă este la 15 km, iar Răzvadul la 25 km. Deci, în funcție de distanță, raportul dintre cele două localități este 3 la 2 (în favoarea Răzvadului) iar la presiune, la apă deci, practic de 5 la 1 (tot în favoarea Răzvadului). Vom oferi și o explicație asupra acestui nedrept și chiar straniu raport. Mergem și în satul Raciu. Nu curge apă pe nicăieri și oamenii se plîng pe bună dreptate. Afirmația despre răsfățul cu apă de aici cade. În satul Siliștea cîteva conducte, majoritatea însă nici nu merg. Într-adevăr, în multe curți sînt robinete, în una este chiar un furtun, dar apă nu. Și apoi cișmelele din curți nu reprezintă practic aită sursă de apă, ci, în cel mai rău caz, o racordare neautorizată la sursa de apă existentă. Inginerul Joița este fericit de descoperirea acestor „braconieri" : „Aoleo, ce-o să le facă tovarășul director Panțu. Le ia apa de tot. Este un om foarte cumsecade, extrem de înțelegător, dar așa ceva nu înghite. Nu v-a dat dînsul în schimbul fierului vechi ce l-ați predat conducta ?" Întrebarea este adresată cîtorva locuitori ai satului care spun că „da, ne-a dat". În satul Ciurari nu curge apă deloc așa că, din nou, afirmația cu belșugul de apă nu are acoperire în fapte. Iată și opinia secretarului comitetului de partid al comunei Lucieni, primarul localității, tovarășul Ion Enache : „O primă constatare : interesul față de comuna noastră a scăzut din partea schelei. De aceea să nu se supere nimeni, dar la Răzvad locuiesc majoritatea cadrelor de conducere a schelei și asta explică multe. Este oare drept ca dînșii să aibă în case aparate pentru măsurarea presiunii apei și noi, o comună întreagă, să avem paușal ? De unde știm noi cîtă apă ni se dă ? Situația aceasta este veche de acum cîțiva ani. În ciuda acestei poziții neprincipiale, lipsită de înțelegere, noi, comitetul de partid al comunei, și cetățenii nu stăm cu mîinile în sîn. Facem puțuri, încercăm să ne ajutăm singuri. La Șuta Seacă însă, la adîncimea la care putem ajunge cu mijloacele noastre, apa nu e potabilă. Puțurile trebuie săpate la peste 60 de metri".

Din cîte am înțeles „războiul" dintre schelă și sat este unul vechi, a cărui rezolvare se tărăgănează. În momentul de față conducerea schelei este supărată : în urmă cu două luni a trimis consiliului popular al comunei două adrese prin care cerea lichidarea surselor suplimentare de apă, a eleșteelor (inexistente, dealtfel) și amenința cu închiderea apei. Amenințarea a fost adusă la îndeplinire dar cumva subtil. Se dă apă cu o presiune insuficientă. La Comitetul județean de partid Dîmbovița al P.C.R. am fost asigurați însă că se vor lua măsuri ferme, că la Șuta Seacă va fi apă. Așa cum este legal, moral și uman.

EUGEN SECELEANU ■

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.

Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Grup de învățători pensionari — Constanța. Ne-am informat pentru dv. la Ministerul Educației și Învățămîntului și am aflat că ; potrivit instrucțiunilor M.E.I. nr. 101145/970 gradele didactice obținute înainte de reforma învățămîntului din anul 1948 au putut fi recunoscute sau atribuite și cadrelor didactice pensionare care au fost însă încadrate temporar în învățămînt. Pentru educatoarele și învățătorii pensionari care au obținut gradele II și I înainte de reforma învățămîntului și care au fost angajați pentru o anumită perioadă în funcții didactice, deciziile de retribuire corespunzătoare gradului recunoscut au fost emise de inspectoratele școlare județene.

Ion Toma — București. Ni s-a comunicat că vi s-a atribuit locuință din fondul locativ al I. S. Flacăra Roșie.

Dumitru Păduraru — Fălticeni. Cumnata dv. despre care ne-ați scris a fost luată în evidența medicului neurolog din localitate și în funcție de evoluția bolii va fi internată într-o clinică de specialitate.

Mihai Cocuz — București. Cooperativa de producție meșteșugărească „Artă și precizie" ne-a comunicat că vi s-a trimis o adresă prin care ați fost chemat să vă prezentați cu ceasul pentru remedierea defecțiunilor dar că... dv. nu v-ați prezentat. Care-i adevărul ?

Mihai Roșca — Simeria. Așteptăm răspuns de la Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. De îndată ce îl vom primi, vă vom anunța.

Smaranda Florea — Ploiești. În județul Prahova există două școli ajutătoare : o școală pentru băieți la Filipești și o școală pentru fete la Ploiești. Pentru a vă putea înscrie fiul este necesar să vă adresați Comisiei pentru ocrotirea minorilor care funcționează pe lîngă Consiliul popular județean.

Florina Copcă — Craiova. Aveți obligația să respectați contractul încheiat cu întreprinderea care v-a școlarizat.

Petre Martin — comuna Curcani (Ilfov). — Ne-ați trimis o scrisoare neclară. Reveniți cu amănunte concrete.

MARGA NEDELEA ■

Cititorii ne sesizează

Mă numesc Florian Cățoiu și locuiesc în satul Suslănești, comuna Mioarele, județul Argeș, așezat pe șoseaua ce leagă orașul Cîmpulung Muscel cu municipiul Pitești. În acest sat există un singur telefon, instalat la cooperativa satului, pe care toată lumea o știe că are program 7—11, 17—20 sau 8—12, 16—19. E greu de dat vreun telefon. În cazul vreunei urgențe medicale, de pompieri, de accident sau pur și simplu pentru rezolvarea vreunor probleme personale ale oamenilor. În timp ce în comună, în satul de reședință vreau să spun, s-au instalat și sînt în curs de instalare 25 posturi de telefon, iar pentru satul Suslănești, care face aproape în întregime planul pe toată comuna la achiziții și la orice nevoie a comunei, ori sînt în fruntea acțiunilor obștești — la construirea școlii, introducerea luminii, construirea unui magazin, cămin, deci le facem pe toate, iar dînșii să nu ne dea nici măcar cele 4 posturi de telefon care au fost repartizate pentru acest sat, din informațiile pe care le avem. E just ? Menționez că am făcut cerere în acest sens la Direcția poștelor și telecomunicațiilor a județului Argeș, cerere avizată favorabil de către primarul comunei.

Pe strada Florilor nr. 12 din Miercurea Ciuc, „OCHIUL CRITIC" trage chiulul. Este singurul lucru care poate fi

„citit" aici, adesea în ediție... bilingvă, așa cum arată imaginea de mai sus. (Fotografie de **Nicolae Tokacek**)

Vă scriu în numele locatarilor blocului D1, microraion 40, Galați. La mai puțin de 50 de metri de bloc se află o magazie a Fabricii de cuie și lanțuri Galați, dotată cu o rampă C.F.R. Zgomotele produse la încărcare sînt infernale. La această neplăcere se mai adaugă praful produs de o stație de betoane și de poligonul de prefabricate din apropiere. Apoi mai sînt mașinile de diferite tonaje care au distrus strada din fața blocului și din care curg mereu materiale ce îngroașă praful. În afară de timpul cînd plouă, zi și noapte trebuie să stăm cu ferestrele închise. Aceasta ca să nu mai vorbim de ambianța insuportabilă produsă de lucrătorii care fluieră după orice femeie și de șoferii ce claxonează pătimaș cînd trec pe lîngă vreuna. Totul se întîmplă sub ochii și spre amuzamentul celor ce supraveghează lucrul ca și frecventa escaladare a gardului de către cei ce merg să cumpere băuturi. Între orele 5 și 22 așa trăim, iar, uneori, toată noaptea. Zgomotele și praful și mahalagismele ne fac viața insuportabilă, dar pe plan local asta se vede că nu face nici o impresie, pentru că sesizările noastre de pînă acum au rămas ineficiente. **(Pavel Dacu, Galați)**

Primim din partea Asociației locatarilor, bloc 88, șoseaua Colentina nr. 89, sectorul 2, București : „În numele locatarilor blocului, vă rugăm să ne sprijiniți în rezolvarea unor probleme ce persistă de aproape un an de zile și care n-au fost rezolvate pe nici o cale, cu toate apelurile verbale și scrise adresate celor în drept. Astfel, încă de la preluarea imobilului s-au ivit următoarele neajunsuri : abundente infiltrații de apă în subsolul imobilului, care au dus la formarea unui periculos focar de infecții ; mari deficiențe în transportul în comun și lipsa stațiilor pe distanțe foarte lungi (aproximativ 1 500 de metri) ; lipsa telefoanelor publice pe o rază foarte mare (nici chiar la oficiul P.T.T.R. nr. 11 : canalizarea stradală lasă mult de dorit fiecare ploaie producînd refularea în stradă a nămolului din rețea, lucru care, de asemenea, poate să ducă la focare de infecții. La toate acestea se mai adaugă faptul că, în urma seismului de la 4 martie, nu am fost vizitați încă de nici o comisie care să stabilească gradul de avariere a imobilului și măsurile în vederea consolidării lui". Semnează : **Mirel Bălă**, președinte, **Dan Bundă**, vicepreședinte, **V. Munteanu**, administrator.

Primim din partea Elenei Braia, sora cunoscutelor cîntărețe Ioana Radu și Mia Braia, o lungă scrisoare din care reproducem cîteva paragrafe surprinzătoare prin precizările formulate : „Vă scriu aceste rînduri cu referire la interviul luat cîntăreței Mia Braia și apărut în Flacăra nr. 20. Mă numesc Braia Elena, soră fiind cu Ioana Radu cît și cu Mia Braia și, țin să menționez, „soră din ambii părinți", ca atare fiind cea mai în măsură să aduc la realitate unele afirmații făcute în acel interviu. Începutul carierei cîntăreței Mia Braia nu a fost la Pietrosani cum se afirmă, ci în trupa condusă de Manu Nedelanu la Craiova, care funcționa la restaurantul „Minerva". Aș dori mult să fac o vizită, cît mai trăiesc, prin locurile unde se află muntele Braia și unde susură pîrîiașul cu același nume, precum și să mă plimb prin cartierul Braia, locuri istorice, după cum menționează sora mea, dar de care eu nu am auzit pînă azi !! Cele de mai sus întăresc dealtfel toate trecutele afirmații reale, ale Ioanei Radu, în interviurile el. O mare curiozitate mă face, de asemenea, să mă întreb la cei 62 de ani pe care îi am, și dispunînd încă de o memorie perfectă, care este asa-zisa noastră mătușă cîntăreață la Budapesta și cu care astăzi trebuie să ne fălim, dar de care eu nu am auzit și pretind că nici nu a existat". Chestiuni de familie deci, în care nu ne putem amesteca.

Mă numesc Ștefan Curelea și locuiesc în București, într-un apartament pe care îl plătesc în rate. Am fost angajatul Întreprinderii de construcții și montaj Teleorman, cu sediul în Alexandria, pînă la 15 ianuarie a.c. cînd m-am transferat, tot în construcții, la I.C.F.I. București. În februarie, m-am trezit că se publică vînzarea apartamentului meu pentru că n-aș fi plătit niște rate la C.E.C. la care se adăugau majorări, totalizînd astfel o datorie neonorată de 9 500 de lei. În realitate, ratele mi s-au reținut pe stat la întreprinderea teleormăneană, dar aceasta recunoaște printr-o adresă că unele sume au fost virate greșit. Eu n-am avut altă soluție decît să accept un angajament pentru o reținere suplimentară de 580 de lei pe lună, pînă la acoperirea acestei noi datorii. Sînt obligat, astfel, să plătesc de două ori, iar Întreprinderea din Alexandria amînă mereu să lămurească lucrurile, cu toate rugămințile mele.

OMUL NOU

Identitate precisă

Poetul și romancierul francez Edmond Harancourt, autorul celebrului vers „Partir, c'est mourir un peu" din Rondel de l'Adieu, a scris o frază aforistică, nu mai puțin faimoasă, în care susținea că trupul se imortalizează devenind idee. Omul se sustrage legilor colectivității — ar vrea să spună această formulare gnomică — numai prin creație, prin creația spirituală și materială care durează mult dincolo de marginile existenței noastre, fatal trecătoare. Dintotdeauna, omul s-a arătat preocupat să biruie efemeritatea prin creație, dar niciodată n-a dispus ca acum, în proporții de masă, de condiții obiective, de un climat spiritual atît de prielnic afirmării ideilor și sentimentelor sale. Amplul festival „Cîntarea României" care a pus mii și mii de oameni ai muncii în situația de a-și transfigura munca și viața în creație, e o mărturie grăitoare în această privință și, totodată, fără precedent. Evident, masele populare au creat dintotdeauna, cu talent și uneori cu geniu, opere materiale și spirituale nemuritoare, dar autorii acestora, oameni noi și înaintați pentru vremea lor, au rămas în umbra anonimatului. Ce trist e, de pildă, că nu-l cunoaștem pe Ciobanul care s-a transformat într-o idee, în creierul Munților Carpați, creînd Miorița și atîtea doine și balade nepieritoare. Pe cîți oameni de geniu nu i-a înghițit, de-a lungul vremii, **anonimatul**?! Unii și-au lăsat numele într-o rimă de baladă sau în lacrima nestinsă a unei doine, dar nu și-au iscălit niciodată creația, și nu din vina lor. Nimeni nu le cunoaște identitatea. Mai social și mai dăruit colectivității decît oricare altul, omul nou are foarte dezvoltat simțul paternității propriei creații. Și-o iscălește, iese cu ea în lume, se confruntă cu tovarășii săi, cu publicul larg. E un cîștig imens care obligă, însă, foarte mult. „Numele adunat pe o carte" de orice fel, așezat pe un tablou sau săpat într-o sculptură, identitatea aceasta nobilă, la care are dreptul fiecare, solicită, de la toți, exigență și răspundere, efort și dăruire creatoare. Omul nou se găsește într-un continuu proces de formare și conturare a personalității, care nu mai trece prin lume, anonim ca florile cîmpului și ca păsările cerului, ci poartă un nume, capabil s-o exprime și s-o reprezinte. Numele acesta va dăinui peste moarte, numai prin eforturile lui creatoare, care-i transformă existența într-un gînd înalt și durabil, într-un sentiment luminos, într-un act nepieritor de cultură și civilizație. Climatul spiritual în care-și desfășoară activitatea omul nou din societatea noastră contemporană creează toate condițiile pentru realizarea unei personalități umane puternice și distincte, singura prin care biruie vremelnicia. Nimic nu pică, însă, de-a gata din cer, totul trebuie creat prin eforturile noastre exigente și responsabile, singurele care ne pot da identitatea și dimensiunile reale ale personalității fiecăruia.

ION DODU BĂLAN ■

Vîrsta de șaptesprezece ani poate fi serioasă

„E BINE CA DAN SĂ ȘTIE CĂ ALĂTURI DE EL STĂ MEREU CINEVA CARE-I VREA BINELE"

— A. Dan e aici ?

— Da, e lăcătuș cazangiu la întreprinderea noastră.

E al meu ! De fapt mi l-au încredințat mie, să-l cresc așa cum crește un muncitor la noi. Harnic, drept și cinstit. Dar ce treabă aveți cu el ?

(Începutul unei discuții cu maistrul principal Dorel Sita de la Atelierul mecanic central al Uzinei de cauciuc din Combinatul petrochimic al municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej.) Sărim peste fiare și unelte, ocolim cazane prin interiorul cărora ar putea țîșni un motociclist, strigăm „Dan, Dan" și iată-l : un tînăr de vreo 17 ani, ridicîndu-se deasupra lucrului său, îi strîng mîna cam pe la cot și, ce să-l întreb ?

Înainte cu o oră consultam împreună cu tovarășa Floarea Leuștean, secretara cu propaganda a Comitetului municipal de partid, planul desfășurat al reeducării prin muncă a celor cărora, printr-un act de înaltă umanitate al conducerii de partid și de stat, le-au fost amnistiate abaterile de la normele de conduită socială. Deja aflați în procesul reintegrării sociale, departe de o sancțiune pe care o pot ispăși dar uneori nu o înțeleg, acești tineri stau față în față cu oameni care participă activ și entuziast la procesul de edificare a societății noastre socialiste. Precauția dar și încrederea în ei se întîlnesc într-un singur sentiment — acela al grijii părintești.

De fapt ce să-l întreb pe Dan ? „Fiind băiet, păduri cutreeram". Cine a scris asta, Dan ?

— Nu știu.

Sosit de la o școală de reeducare, Dan muncește cu îndîrjire. „Vede el vreun film ?" „La ora 20 eu sînt în casă. Nu vreau să se mai știe de mine. Vreau să devin un bun meseriaș, dacă se poate, auto. Am 8 clase, aș vrea să fac și liceul industrial".

— Dar mașină mică nu vrei, Dan ?

— Am. A adus-o tata din Irak.

— Tatăl său e lăcătuș mecanic și un om destoinic, mă lămurește Dorel Sita. Băiatul face parte dintr-o familie echilibrată. Îl urmăresc îndeaproape. Am și eu doi copii mari și știu ce-nseamnă să-i crești. E bine ca Dan să știe că alături de el stă mereu cineva care îi vrea binele.

Gheorghe Sandu, șeful său de echipă, este mai mulțumit de el decît de alții. „Am fost tare mirat cînd am aflat că a fost **acolo**, la școală. Dar a învățat să fie lăcătuș mecanic și în primul rînd ascultător. Nu ți-ar părăsi locul de muncă nici pentru cinci minute, fără permisiunea noastră".

— Ce ai făcut, Dane ?

Cu ochii în pămînt, ținînd o piuliță, îmi povestește că el a cerut prietenia unei fete, s-a plimbat cu ea o săptămînă dar într-o zi n-au fost părinții ei acasă și...

— Tata lucra în Irak, a aflat abia cînd s-a întors că eu și ajunsesem în urma unui proces la școala de reeducare. N-a vrut să mă vadă mult timp. De supărare. Îmi dau seama abia acum că în lume trebuie să fiu un om corect și nimic nu e mai frumos decît să te bucuri de roadele muncii tale. Aici toți mă ajută, nu mă jignește nimeni. Vreau să ajung și eu ca maistrul Sita — și se uită în ochii lui.

— Am fost cu băiatul pînă și la directorul general. Am discutat cu el și despre el în adunarea Consiliului oamenilor muncii. Ce mai, simt că a luat-o pe calea cea bună ! Consider că măsurile reeducării prin muncă, devenite acum literă de lege la noi, exprimă forța și trăinicia orînduirii în care trăim. Spune acestea maistrul Dorel Sita, venit tocmai de la Fabrica chimică din Făgăraș, ca specialist, să pună umărul în anii de început ai combinatului. Alături de combinat, niște căsuțe înecate în verdeață, cu ronduri de flori de la poartă pînă la ușă alcătuiesc un cartier pe aleile căruia pășim cu emoție. El se numește **colonia de intervenție**. În orice minut al nopții locuitorii acestei insolite așezări au o fereastră aprinsă. Aceea a conștiinței, a dragostei care îi poate face într-o clipă apărătorii unei mari cuceriri — a muncii. Acolo locuiește și maistrul Dorel Sita. El știe cum se cresc oamenii.

„CELE OPT ORE PETRECUTE ZILNIC LA LUCRU SE PRELUNGESC ÎN SUFLETUL MEU"

Însoțit de Maria Grădinaru, maistru instructor la serviciul învățămînt al combinatului, am cunoscut întreaga platformă industrială. Îmi vorbește despre toți, despre toate ca despre propria ei familie. Ne îndreptăm către Rafinăria din cadrul Combinatului petrochimic Borzești unde o întîlnim pe D. Silvia.

Silvia este bobinatoare la motoare electrice de o lună. Muncește conștiincios și tăcut.

— Noi am primit-o în mod firesc în colectiv, i-am explicat ce are să facă, nimeni nu-i amintește de trecut, Silvia a apucat-o pe calea cea bună — mă lămurește maistrul Iftimie. „Au un colectiv foarte serios, aici e o adevărată școală a muncii și a respectului față de om. Silvia n-o să mai plece de-acum", își exprimă încrederea și Maria Grădinaru.

— Dar ce călătorii ai făcut ?

— Am fugit cu cîteva fete de-acasă. Eram eleve în anul I la Școala generală nr. 5 în Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Am plecat la Brașov. Am vrut să ne angajăm la fabrica de ciocolată din localitate. Pe urmă, nu ne-am mai dus. Am cheltuit și banii pe care i-am luat de la părinți, cărora le-am zis că mergem să ne înscriem la liceul sanitar. Mi-au dat de acasă 800 de lei și un geamantan greu cu haine. Am stat la o gazdă.

— Și gazda ?

— I-am spus că lucrăm la Uzina „Tractorul". Plecam la 7 și veneam la 4. În timpul zilei ne uitam pe stradă. Cînd ni se terminau banii veneam pe rînd acasă și mai luam. Pînă ce a aflat cineva din orașul nostru ce facem. Am fost luate de la gazdă și în urma unui proces am fost trimise la școala de reeducare din București. Acum am o leafă de 1 460 lei.

— Ce ai să faci cu banii ?

— În primul rînd, pentru mîncare și abonament. De la 1 august voi face naveta, mutîndu-mă în comuna unde stau și părinții. Îi voi ajuta și pe ei. Am terminat 10 clase și școala profesională și mă gîndesc, poate mă înscriu la liceu. Deși la meserie eram prima, la carte...

— Ai prieteni ?

— Mă împac bine cu toți. N-aș mai pleca de aici. Maistrul Iftimie mi-a dat pentru început un lucru mai ușor. Aici am învățat eu multe lucruri, chiar mai mult decît bobinajul — corectitudinea și adevărata prietenie între oameni care te prețuiesc în primul rînd pentru muncă. Cele opt ore petrecute aici se prelungesc mult în sufletul meu.

„TREBUIE MULTĂ RĂBDARE ȘI PERSEVERENȚĂ DAR NOI VOM FACE DIN ACESTE FETE OAMENI !"

Întreprinderea de confecții Bacău — atelier Gheorghe Gheorghiu-Dej. Genoveva Dumitrache, șefă de sector, secretara organizației de bază P.C.R. pe atelier, mă însoțește în secție. O sală lungă, una după alta mașini de cusut, una după alta fete. N-am intrat cînd tocmai se depășeau normele prevăzute în plan, ci tocmai cînd pe fiece mașină se desfăcea un pachețel cu mîncare. Același desfășurător ca la sediul comitetului municipal de partid : cine pentru cine răspunde. „Am primit și noi cîteva fete pentru reeducare prin muncă. S-au și integrat colectivului. Au unele probleme cu naveta. J. Mariana, de unde coboară și pînă în satul ei, merge mult pe jos. Se teme.

— Cămine n-aveți ?

— Pentru băieți ne-au ajutat alte întreprinderi, găzduindu-i la căminele de nefamiliști. Pentru fete încă nu-i loc.

Ne oprim în dreptul lui J. Mariana. Răspunde de ea ajutorul de meșter, Gologan Mariana.

— Ce lucrezi aici, Mariana ?

— Costume antiacizi. Am sosit în această întreprindere din 17 iulie. Am opt clase și vreau să-mi continuu școala. Îmi place să muncesc aici. E curat, avem condiții.

— Vin de la școala profesională nr. 54 din București (școală de reeducare) îmi spune colega ei, Antohie Gabriela

— De ce ?

— Am găsit un portmoneu în niște pantaloni. La școală m-am comportat bine. Am stat un an și jumătate, mi-am terminat șapte clase. Tovarășa directoare Ortansa Brezeanu mi-a scris și mi-a trimis fotografii. Am fost foarte emoționată. La școala profesională s-a mai interesat de mine cineva de la „Scînteia tineretului". În timpul liber mă ocup cu artizanatul.

De A. Valentina răspunde ajutorul meșter Chirața Bădiță.

Cum se comportă fata ? „Mai greu reeducabilă. Sîntem mai atente la evoluția ei. Minte cumplit. Minte de stinge. Așa, pare docilă. A fost la școala de reeducare. Pentru furt. Tatăl ei, muncitor necalificat la C.F.R. Acum culege zmeură. „De ce ai fost la școala de reeducare ?" „M-am căsătorit la 15 ani. Am trăit cu el patru luni". „Te-ai căsătorit ?!" „Nu, nu m-am căsătorit, o mătușă vroia să mă căsătorească. Nu ne-am împăcat și într-o zi am fugit. Am luat și 300 de lei. La proces el spunea că am luat mai mult". „Trebuie să ne mai străduim cu ea, îmi spune Chirața Bădiță. Trebuie multă răbdare și perseverență, dar noi vom face din aceste fete oameni, n-aveți grijă". Toate mașinile au început să țăcăne. Multe dintre fetele care muncesc aici, în marea lor majoritate atît de tinere, au și început să-și croiască un drum în viață.

Nimic nu se repară în afara societății, ci numai prin ea.

Întreg municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, orașul fără pensionari, cum i se mai zice, este o școală a muncii, a demnității. Pe străzile lui vor trece cu fruntea neumbrită de vină toți cei cărora astăzi societatea vrea să le dea un nume, o identitate — aceea de muncitori. Vîrsta de șaptesprezece ani, cîți are fiecare dintre tinerii încredințați spre formare unor colective muncitorești din orașul de pe Trotuș, poate fi așadar serioasă, contrar unei celebre metafore a lui Rimbaud, care credea că nu poți fi prea serios la 17 ani cînd castanii-s înfloriți pe bulevarde.

ADI CUSIN ■

Un oraș în întregime tînăr, respirînd aerul tare al marilor înălțimi ale muncii și frumuseții morale, e climatul cel mai propice pentru formarea multilaterală a tinerilor.

INVITAT AL REVISTEI „FLACĂRA", DIRECTORUL ȘTIINȚIFIC AL INCREST, ING. CONSTANTIN CEAUȘELU, DESCOPERĂ ÎNTR-O EXPOZIȚIE ȘCOLARĂ :

Un stand al expoziției „Muncă și creativitate". Fotografie de Ion Predoșanu

20 de noutăți brevetabile

Timp de două săptămîni, Liceul de matematică și fizică „Nicolae Bălcescu" din Capitală a găzduit expoziția elevilor bucureșteni organizată în luna iulie sub genericul „Muncă și creativitate". Un adevărat panoramic al inteligenței tehnice școlare, prilej de afirmare a unei concepții îndrăznețe despre instrucție și educație, expoziția ilustrează saltul calitativ al învățămîntului românesc în ultimii ani. Începînd cu obiectele simple, dar ingenioase, executate cu îndeminare de preșcolari și terminînd cu indicatorul de nivel pentru locomotivele diesel, realizare a elevilor Liceului industrial „23 August", sau cu mașina electrică cu disc pentru debitat metale, construită de elevii Liceului industrial „Electroaparataj" — și acestea sînt doar două exemple, alese absolut la întîmplare — acest spațiu al muncii și al creativității elevilor din Capitală oferă totodată posibilitatea unor prime aprecieri sau bilanțuri.

Ghidați de un custode priceput și inimos din partea organizatorilor, l-am numit pe inspectorul școlar Nicolae Dinu, am vizitat expoziția alături de directorul științific al Institutului național pentru creație științifică și tehnică (INCREST), inginerul Constantin Ceaușelu. Cele aproximativ 1 200 de repere, însoțite de cuprinzătoare etichete de prezentare, stîrnesc interesul, admirația și adeseori uimirea vizitatorilor. Aparate de măsurat mărimi electrice, rod al priceperii elevilor Liceului de matematică și fizică „Gh. Șincai" și a elevilor Liceului industrial „Unirea", o foarfecă cu excentric pentru tăiat tablă, realizată de elevii Liceului industrial „Vulcan", dispozitiv pentru demonstrarea în laborator a fenomenului de răsucire, construit de elevii Liceului industrial nr. 23, machete privind sistematizarea unor zone urbane și rurale gîndite și, firește, executate la Liceul industrial nr. 22, interesante modele de confecții și încălțăminte, moderne și pline de gust, lucrate de elevii liceului gazdă sau de cei ai Liceului industrial „Dîmbovița", iată numai cîteva exponate-jaloane care pot da o imagine, desigur incompletă, a gamei largi de produse realizate de elevii bucureșteni în laboratoarele și atelierele școală sau în cercurile tehnico-aplicative și științifice ale caselor de pionieri.

„O primă impresie pe care ți-o fac exponatele, ne declară directorul științific al INCREST-ului, este aceea că învățămîntul nostru face mari pași și în domeniul aplicativ pe lîngă cel teoretic. Firește, trebuie subliniate în primul rînd creația, nivelul tehnic al gîndirii pionierilor și elevilor. Sînt, după cîte am observat, peste douăzeci de noutăți brevetabile. Cîteva dintre ele : semnalizatorul de apropiere, ingenios conceput și cu o vastă arie de aplicabilitate, avertizorul de incendii, aparatele de măsură pentru mărimi electrice destinate laboratoarelor școlare, dispozitivul pentru dispersarea substanțelor medicamentoase la crescătoriile de păsări. Cum am spus, sînt doar cîteva exemple care demonstrează însă că n-avem motive să ne îndoim că în rîndul tinerilor nu există sclipiri care să ducă la realizarea unor invenții". Privim alimentatorul didactic funcționînd la o sursă de curent cu o tensiune de la 3 la 24 volți care rezolvă problemele tehnice de acest gen într-un atelier sau laborator școlar. Cu ani în urmă, ne informează profesorul Nicolae Dinu, acest tip de alimentator fusese realizat de cooperativa „Progresul" însă cu un gabarit mai mare decît cel expus aici și costînd de aproape trei ori mai mult. Lucrat îngrijit, cu un înalt profesionalism, alimentatorul respectiv a fost deja executat în 150 de exemplare, fiind distribuit în unitățile școlare, în continuare comenzile crescînd spectaculos. De asemenea, indicatoarele de nivel pentru locomotivele diesel hidraulice, construite de elevii Liceului industrial „23 August", sînt realizate în serie mare, după cum cuțitele mașinilor de canetat, executate de Liceul industrial „Metaloglobus", au luat deja drumul spre întreprinderile din industria ușoară. „Aceste realizări, ne spune în continuare directorul științific al INCREST-ului, ar trebui sprijinite, cred eu, prin înființarea unui organism centralizat, care să cuprindă și un cabinet de consultații, astfel încît întreaga creație școlară să fie bine orientată spre performanțele ce trebuie atinse. Cabinete cum există, de exemplu, în marile uzine, unde îndrumarea tehnică este multilaterală. Deoarece remarcăm în această expoziție că, alături de invențiile de care pomeneam și cărora le mai lipsește doar brevetul, există numeroase produse care fac parte din planurile uzinale, ele fiind realizate în atelierele școlare devenite astfel parte integrantă a procesului productiv. De pildă, panoul pe care îl avem în față ne informează că în învățămîntul gimnazial și liceal din București există 820 de ateliere școală, iar suma veniturilor realizate din activitatea productivă, numai în licee, se ridică în 1976 la cifra de 182 731 000 lei. Cifra vorbește de la sine. Este vorba de o mare cantitate de muncă și inteligență. Priveam două exponate : mașina de sudat prin puncte și aparatul de măsură pentru mărimi electrice, destinate învățămîntului. Amîndouă se remarcă prin precizia tehnică. A doua însă beneficiază de un atribut în plus : concurează produsele similare executate în străinătate. Deci se elimină importul. Devine necesară în felul acesta o îndrumare mai atentă a tinerilor inventatori în ceea ce privește modul în care-și pot proteja invențiile. Să fie, de asemenea, ajutați să-și elaboreze documentația pentru obținerea brevetelor. Este o mare răspundere care ne revine tuturor pentru ca aceste idei să nu se piardă sau să nu se risipească pe diferite canale". Notînd faptul că expoziția „Muncă și creativitate" deschisă în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", faza județeană, este un adevărat succes, îl mai rugăm pe tovarășul inginer Constantin Ceaușelu să ne spună. În concluzie, care sînt principalele aspecte reliefate de această manifestare. „Expoziția demonstrează în primul rînd viabilitatea concepției dezvoltării învățămîntului nostru pe coordonatele fundamentale trasate de partid, adică strîns legat de cercetare și producție. Cîștigă din acest lucru economia, dar totodată mai există și un cîștig moral, dată fiind valoarea educativă, formativă pe care o reprezintă munca productivă a elevilor. Este un imens cîștig moral, cu înalte virtuți patriotice, dobîndit încă de la această vîrstă fragedă".

RĂZVAN BÂRBULESCU

NIȘTE DASCĂLI

Ne-a intrat în atenție, vizitînd Școala profesională nr. 20 din Bistrița Vîlcei, subordonată Ministerului Muncii, o categorie de dascăli despre care, dintr-o falsă pudoare, nu se prea scrie, nu se prea vorbește. Acești dascăli se numesc Nicolae Voineag, director adjunct, Corneliu Petrescu, director adjunct, Constantin Manasia, Marin Jianu, Ion Stănciulescu, Elena Stănciulescu, Emilia Popescu, Ermil Popescu, Ioana Dumitrescu, Andrei Ilie, Ion Istocescu ș.a. Ei sînt, cu toții, 49 profesori, 19 pedagogi, 38 maiștri, 1 medic, 6 cadre sanitare. Ei se ocupă de 680 de copii. Ei înfăptuiesc o muncă ce presupune o competență, o dăruire, o abnegație, un eroism cotidian chiar, de un fel deosebit.

Dar despre ei, dintr-o falsă pudoare, dintr-o nevoie (dar cine are această nevoie ?) de ocolire a unor aspecte dramatice ale vieții, nu se prea scrie, nu se prea vorbește. Fiindcă ei se ocupă de niște copii nefericiți. „Copii cu dificultăți", li se spune. Copii „cu probleme" de înțelegere, de dezvoltare a intelectului, copii ce, altădată, ar fi fost, social vorbind, niște inapți, niște refuzați, niște viforîți ai vieții, pradă unei inexorabile alienări. Copii ce astăzi sînt vegheați, instruiți, corectați și recuperați, ajutați să ajungă oameni.

Există, pentru asta, aici, la Bistrița, niște condiții de viață și de învățătură de-a dreptul impresionante, de la cantină și dormitoare, ce par decupate dintr-o reclamă turistică, la săli de clasă, laboratoare, cabinete de studii și logopedice (pentru corectarea vorbirii), săli de testări și examinări psihologice, spații moderne pentru diverse activități artistice și sportive, toate dotate cu o tehnică la zi, dotate, de fapt, cu cele mai noi și mai scumpe mijloace instructiv-formative, astfel încît, eliberat de povara materială a actului educativ, gestul dascălului să fie degajat, să se poată concentra spre interiorul naturii sale, să capete acea înaltă, deosebită eficiență pe care o presupune recuperarea unor copii „cu probleme".

Ei, acești dascăli, nu lucrează (precum, din păcate, mulți alții) doar cu programa, cu manualul, cu catalogul, cu niște „clase" (entități mai mult sau mai puțin abstracte), ci cu copii. Cu fiecare din cei 680 de copii. Fiindcă fiecare din cei 680 are o „problemă" a lui, care cere să intervii inspirat, „din mers", în programă și în manual, să le corectezi, să le adaptezi „problemei". Care cere să fii și dascăl cu temeinice cunoștințe, și fin psiholog, și părinte (las'că toți acești copii sînt interni, dar mai sînt și părinți ce ultă să vină să-i vadă, rușinați de progenitura lor, scuturîndu-se chiar și de amintirea ei). Care cere, cu alte cuvinte, să fii profesor-părinte-om.

Cea dintîi satisfacție e ușor de dedus. Sigur, spune directorul, acești copii „cu probleme" nu pot ajunge niște genii, nu pot ajunge să uimească lumea prin niște fapte (deși, ca în orice demers de edificare umană, surpriza, imprevizibilului nu sînt excluse !), dar pot ajunge niște oameni adevărați, la un pas doar, sau nici la atît, în urma altora, pot ajunge, de pildă (este doar un exemplu, din sute !), ca Neculae Neamțu, absolvent al acestei școli, absolvent și de liceu seral, azi șef de secție la Uzinele „Nicolina", prețuit de toți, tată a doi copii sănătoși, deștepți, cu mari aptitudini pentru învățătură. Ei pot ajunge (și ajung !) muncitori de înaltă calificare, dulgheri sau tîmplari, meșteri de mobilă și de tîmplărie artistică, lăcătuși și instalatori, zidari și mozaicari, tapițeri și croitori, adică tot ce se învață în atelierele școlii, spre binele lor.

Cea de-a doua satisfacție e de ordin profesional. Pe lîngă faptul exercitării complexe a facultăților, cunoștințelor și ideilor pedagogice, un loc important deținîndu-l experimentul, căutările novatoare, mai este, spune directorul Voineag, și faptul, deloc neglijabil, că profesorul, aici, e chiar profesor, e Profesorul, cu majusculă, e suveranul deplin al teritoriului său, neimixtat de nimeni. Adică el, aici, este tatăl copilului, și nimeni altul ! El hotărăște, prin propria lui lucrare de modelare umană, viitoare destine.

Această școală, recuperînd niște copii, recuperează astfel, într-un fel, și o profesie, cea a dascălului, sau, dacă vorba asta, *recuperare*, poate părea prea tare, să zicem că-i oferă acestei profesii niște prilejuri de împliniri — morale și pedagogice — asupra cărora merită meditat.

I. OLTEANU

STUDIUM

Necesitatea spiritului de sinteză

O rachiă destul de veche și îndeajuns de comună a tratării unei teme, indiferent de domeniul căreia-i aparține, este incapacitatea sintezei, fragmentarismul ori empirismul viziunii, neputința stabilirii de raporturi între diverse fenomene și, de aici, absența observațiilor cu caracter general, a concluziilor valabile pentru o familie ori o serie de fapte, absență ce dă un aspect pedestru și mediocru lucrărilor. Se trădează astfel lipsa de perspectivă, orizontul limitat, lacunar, superficialitatea asimilării materiei. Folosind o comparație, pentru edificare, am putea spune că această categorie de candidați se află în ipostaza nefericită a acelor „meșteri" care, avînd la îndemînă întreg materialul necesar construcției ce li se cere, nu izbutesc să ridice edificiul sau înghebează un simulacru care se prăbușește la intîia probă decisivă. Un subiect, ca „Direcțiile principale ale literaturii de inspirație istorică în epoca pașoptistă", să spunem, rezumă, mai mult sau mai puțin conștiincios, „Alexandru Lăpușneanu" de C. Negruzzi, „Legendele istorice" ale lui Bolintineanu, „Dumbrava roșie" de Alecsandri etc., fără a raporta temele, subiectele, tipologia la semnificațiile mai adînci din care să rezulte sensul patriotic, tonifiant, în spiritul unui romantism racordat la aspirațiile naționale. Un alt subiect : „Natura în poezia lui Alecsandri, Eminescu și Coșbuc", rezumă, de asemenea, cîteva pasteluri din fiecare poet, fără a stabili particularitățile estetice proprii fiecăruia, fără a observa, cum o cerea subiectul, consonanțele dar și diferențierile. În felul acesta autorii sînt tratați cu aceeași pană uniformizatoare, cenușie, fără conștiința elementelor individualizatoare, căci fiecare mare creator are o sensibilitate proprie, disponibilități specifice, reflexe artistice distinctive, iar reflectarea naturii, în fiecare caz în parte, comportă alternative unice din punctul de vedere al opticii, al instrumentelor de detectare sau de receptare. Alecsandri este mai degrabă un descriptiv și un solar, Eminescu este un reflexiv cu un ascuțit simț al armoniilor interioare, Coșbuc trece natura într-un registru narativ, adesea viguros și optimist, destul de apropiat de folclor. Un subiect de istorie, cum ar fi „Semnificația răscoalei din 1907 la începutul veacului nostru", este tratat, de regulă, strict epic : cauzele răscoalei, momentele principale, înăbușirea, și cu asta candidatul crede că și-a făcut datoria cînd, în realitate, el nu s-a referit, în nici o frază, la semnificația evenimentului, ceea ce i se cerea, în fond. Dar incapacitatea de a se ridica deasupra faptelor spre a le desluși semnificațiile : politice, sociale, umane în sens larg etc., îi oprește tocmai în pragul de la care, în fond, trebuia să-și conceapă lucrarea. Evident, faptele, informațiile constituie materialul indispensabil lucrării, dar etalarea lui nu este un scop în sine, ci trebuie să se supună unei finalități superioare. Tratarea unui subiect de socialism științific, să spunem „Fondul umanist al Constituției Republicii Socialiste România", devine, de regulă, o înșirare de fișe despre diverse articole, fără năzuința sintezei cerute și care presupune selecția și comentarea paragrafelor ilustrative la un elementar nivel de abstractizare. Căci, pînă la urmă, care este scopul informației, al datelor concrete, dacă nu acela de a construi, pe baza lor, un edificiu intelectual ? Cantonarea neputincioasă în cantitate, fără voința și capacitatea convertirii în calitate, în sinteză, duce, în ordinea intelectuală, la un practicism îngust, la comoditatea gîndirii și la minima rezistență. Necesitatea problematizării materiei, mai ales în condițiile creșterii uriașe a cantității informaționale, se dovedește indiscutabilă. Efortul profesorilor în acest sens devine o condiție vitală a ridicării învățămîntului la nivelul sarcinilor actuale. Examenul absolvenților liceelor este și un examen al dascălilor care i-au pregătit.

POMPILIU MARCEA

PUNCTE DE VEDERE

Pentru o „Istorie culturală atotcuprinzătoare a României"

Plenara C.C. al P.C.R. din 29 și 30 iunie a.c. a pus din nou, cu acuitate, problema înnoirii orizonturilor și metodelor de cercetare și interpretare folosite în critica și în istoriografia noastră literară. Este evident că numai o primenire a orizonturilor, un salt calitativ menit să aducă istoriografia literară la nivelul conștiinței actuale a poporului român despre el însuși, despre trecutul său istoric, poate să ne dea acele sinteze înnoitoare în care cititorul de azi, format în coordonatele societății românești socialiste, să găsească răspunsurile la întrebări rămase în afara atenției epocilor anterioare.

Una din aceste întrebări privește natura, rolul, importanța și legăturile cu realitatea românească ale culturilor create pe teritoriul patriei noastre de naționalitățile conlocuitoare. Desigur, găsim capitole substanțiale în tratatele de istorie sau de istorie a literaturii, apărute în anii noștri, tratate în care sînt pomenite nume și fapte de cultură sau titluri de opere aparținînd mai ales cărturarilor maghiari, sași, șvabi, secui. Putem să ne dăm seama, parcurgînd aceste pagini, despre existența unor importante fenomene de cultură create de secularii noștri tovarăși de existență istorică pe aceste meleaguri. Totuși sîntem încă departe de a avea o perspectivă profundă și în stare să descopere adevăratele semnificații, pentru istoria națională și europeană, asupra culturii sașilor, șvabilor, maghiarilor și secuilor deși din rîndurile lor s-au ridicat personalități de talie europeană, cu un rol important în cultura epocii și cu un rol tot atît de important în împletirea destinelor spirituale ale naționalităților conlocuitoare cu destinele spirituale ale poporului român.

Este nevoie de fapt să căpătăm o optică nouă asupra a ceea ce aș numi „istoria culturală a pămîntului românesc", mai largă, mai surprinzătoare în dimensiunile și implicațiile ei, decît o istorie a culturii circumscrisă numai operelor și biografiilor cărturarilor români. Există teritorii în Europa care au favorizat, datorită poziției lor geografice sau circumstanțelor istorice, sau importanței culturale, fenomene de interferență spirituală, schimburi culturale, procese de afirmare spirituală a altor culturi, popoare sau națiuni. Cel mai ilustru asemenea teritoriu a fost, de peste o jumătate de mileniu, de cînd a înflorit civilizația actuală a Europei, începînd cu splendidul secol al XIII-lea, teritoriul Franței. Franța a fost patria spirituală a tuturor europenilor, Parisul a fost punctul de incidență al tuturor curentelor de idei născute pe continentul nostru. Un rol mai modest, dar care ne poate da o idee despre acest fenomen, încă nestudiat în profunzime, au jucat Țările de Jos, unde spiritul de toleranță și progres al burgheziei a permis unor cărturari înaintați din alte țări să-și găsească loc de refugiu și creație. Unitatea în diversitate a culturii europene poate fi urmărită și demonstrată și din acest punct de vedere, al împletirii destinelor spirituale ale unui teritoriu și unui popor anume, cu ale altor popoare, cu ale „Europei" în întregul ei. Promovarea unor astfel de cercetări ar răspunde inițiativelor statului nostru în direcția făuririi acelei noi conștiințe europene, ca bază pentru eforturile politice tinzînd să instituie o atmosferă de pace și colaborare pe continentul nostru. Or, aceste inițiative, acest spirit cu adevărat european se dovedește a reprezenta, în politica actuală a statului nostru, o continuare, pe o treaptă nouă, a unor vechi și strălucite tradiții de înfrățire spirituală, de colaborare, pe care numai o nouă perspectivă asupra trecutului cultural al pămîntului pe care trăim poate să le dezvăluie în adevărata lor amploare.

Într-adevăr, deși nu putem stabili o paralelă și cu atît mai puțin un semn de egalitate între destinul Franței și al României, un lucru este limpede : pămîntul pe care s-au format poporul și limba română este unul din ținuturile europene cu cea mai mare capacitate de absorbție și iradiere culturală. Este un teritoriu pe care s-au întîmplat cu mult mai multe fapte culturale decît se obișnuiește a se reține de obicei în bagajul de cunoștințe cu care școala, manualele, tratatele înzestrează, de un secol încoace, pe românul de cultură medie. O istorie culturală a României în care toate aceste fapte să fie cu atenție înregistrate și integrate într-un sistem de semnificații ne pune în fată o realitate neașteptată pentru cei mai mulți. Cîți știu oare ce rol esențial au jucat Țara Românească și Moldova, cu cărturarii lor din secolele XV—XVI, în destinele culturii vechi bulgare ori sîrbe și în procesul de difuzare și tranzitare a creațiilor culturale bizantine, sud-slave sau vechi ruse ? Cît de mult — sau cît de puțin ! — se știe despre rolul pămîntului românesc și al culturii române în renașterea culturală a Greciei din secolele XVII și XVIII, pînă la 1821 ? Sau în nașterea culturii bulgare moderne ? Sau în cariera unor mari cărturari sîrbi ca Dositei Obradovici, care a fost o vreme secretar al unor domni români ? Sau în mișcarea spirituală ce a determinat configurarea acelei mari literaturi ruse reprezentate de Gogol, Dostoievski și Tolstoi, Tolstoi cel care trimite precis la Valahia în celebra sa nuvelă *Părintele Serghie* ? În relevarea și aprofundarea acestor fenomene, istoriografia noastră literară mai are încă mult de făcut.

Ion Jalea : Decebal (1973), sculptură din recenta expoziție omagială

Unul din capitolele cele mai importante dintr-o asemenea operă va fi acela dedicat culturii maghiare, secuiești și săsești din Transilvania, al semnificației lor europene și al raporturilor lor cu viața politică și spirituală românească. Ne propunem să punctăm aici, desigur foarte vag, această realitate, în legătură cu două personalități marcante ale culturii transilvane din veacul al XVI-lea : Johannes Honterus și Gaspar Heltay, ambii de naționalitate germană, dar ultimul făcînd o semnificativă carieră de cărturar maghiar, cu ecouri și în cultura română. În destinul acestor două personalități, am zice simbolice, putem urmări o întreagă realitate, mult mai vastă, pe care ei o semnifică și luminează. Această realitate este constituită din multe fire ce se împletesc, și care unesc pe români, maghiari, germani, pe acest teritoriu transilvan care a fost, datorită în primul rînd solidarității lui cu destinele românilor de pretutindeni, o importantă prezență în politica și cultura Europei.

Faptul principal în istoria Transilvaniei din secolul XVI este salvarea ei de la destinul hărăzit Ungariei, care în 1541 devine parte pașalîc turcesc, parte posesiune habsburgică. Atunci cînd, în 1526, Soliman Magnificul omoară la Mohaci pe regele Ungariei și aruncă regatul în haosul terminat tragic în 1541, Europa se afla în plină Renaștere, iar Luther declanșase, de aproape un deceniu, Reforma, al doilea curent fundamental de idei din care va ieși lumea modernă. În acest moment, sud-estul Europei era închis oricărei penetrații a noului spirit, deoarece la sud de Dunăre domnea, în plin apogeu, imperiul otoman. O singură parte rămăsese în afara acestei dominații : Țările Române. Oprind invazia otomană, scăpînd de pericolul de a deveni pașalîcuri, Țara Românească și Moldova stăteau ca două ziduri de cetate în jurul Transilvaniei, îmbrățișînd-o dinspre sud și răsărit. Cucerind Ungaria, Poarta otomană a fost obligată să recunoască Transilvaniei statut de principat autonom, vasal, extinzînd astfel asupră-i regimul admis, în fața unei eroice rezistențe, Moldovei și Țării Românești. Acest fapt, esențial, datorat strînsei colaborări politice și militare între domnii români și voievodul Transilvaniei, Ioan Zapolya, admis de turci ca rege al Ungariei și sprijinit esențial de Petru Rareș pentru dobîndirea tronului, acest fapt fundamental — că Transilvania rămîne liberă de administrația turcă ori habsburgică — îi conferă brusc, în secolul al XVI-lea, un destin politic și cultural de excepție, atît pentru locuitorii săi români, maghiari și sași cît și pentru poporul și cultura maghiară în general. Cum spunea istoricul maghiar Makkai, „Centrul de gravitate al vieții intelectuale ungare din acest timp se afla în Transilvania", care a devenit „refugiul noului spirit ungar" (L. Makkai, *Histoire de Transylvanie*, Paris, 1946, p. 172—173). Dar *în același moment* Transilvania devine un focar cultural și religios al umanismului și Reformei prin populația de origine germană și, totodată, pentru prima oară, și un focar al culturii românești, prin vastul curent de traduceri și tipărituri în limba română, pentru românii de pretutindeni. În acest moment, toate naționalitățile din Transilvania trăiesc simultan procesul de înmugurire a conștiinței moderne, a *conștiinței de neam*, se doresc desprinse din universalismul medieval al bisericii și regatelor multinaționale, doresc să întemeieze o cultură proprie, *bazată pe limba vorbită de popor*. Români, maghiari, germani trec simultan la limba națională ca limbă de cultură, dar, dobîndind conștiința diferenței lor etnice, descoperă totodată acel spirit, unic în Europa, de frăție spirituală și morală, de prețuire reciprocă, de spirit de colaborare. Fiecare e mîndru de a fi român, german, maghiar, dar în același timp e deschis spre cultura celorlalți, poate chiar să devină un făuritor de cultură pe tărîmul vecin. Nicolaus Olahus, românul, primul umanist al neamului său, mîndru de strămoșii săi români și de neamul său românesc, nu este mai puțin un mare cărturar al Ungariei rămase sub Habsburgi. Gaspar Heltay, sasul din Cluj, devine părintele prozei maghiare, primul mare prozator de limbă maghiară și traducător al Bibliei cu putere de exemplu și pentru românii ce-l vor folosi traducerea la celebra „Palie de la Orăștie".

Născut la Brașov, în 1498, deci cu cinci ani mai tînăr decît sibianul Nicolaus Olahus, Honterus este cea dintîi mare personalitate de anvergură europeană pe care o dă cultura sașilor și totodată întemeietorul conștiinței de sine a populației săsești, primul mare cărturar sas care are conștiința clară a ceea ce este neamul său, de origine germană, desigur, dar cu un destin istoric propriu. Dacă românii, ortodocși, priveau încă spre Bizanț, fie el și sub stăpînirea Semilunii, alimentîndu-se în continuare din sursele bizantino-slave, sașii și maghiarii, catolici, priveau de secole spre civilizația occidentală și astfel *teritoriul românesc devenea deschis spiritualmente spre ambele arii confesionale și culturale europene*, devenea *locul lor de întîlnire, întrepătrundere și sinteză*.

La numai 17 ani Honterus pleacă, după obiceiul vremii, la o universitate occidentală, nu însă la Padova, frecventată mai ales de maghiari, ci la Viena, loc de întrepătrundere a curentelor politice și culturale din toată Europa. Studiază acolo geografia, istoria, jurisprudența și teologia, învață arta gravurii în lemn și noua artă tipografică, află pentru prima oară de revoluția religioasă a lui Luther. Reforma, care era și un prim mare impuls dat conștiinței naționale germane, exaltînd limba poporului. Se întoarce în patrie, la Brașov, în 1527, spre a găsi Transilvania sfîșiată de luptele dintre partizanii lui Ferdinand de Habsburg — cei pe care-i va bate Petru Rareș la Feldioara — și ai lui Ioan Zapolya. Își dă seama că nu e ceasul culturii, și pleacă din nou să acumuleze experiență și știință. Îl găsim în 1529 la Regensburg, apoi în 1530 la Krakovia, capitala unei Polonii în plin avînt al Renașterii. Cultul limbilor clasice domină și Honterus are buna idee de a întocmi o *gramatică latină* care este atît de bună, încît va fi adoptată ca manual de școală în toată Europa, cunoscînd 14 ediții. De asemeni, alcătuiește o *Cosmografie*, un fel de geografie și istorie amestecate, în versuri latinești. Era încă un umanist, cu veleri universale și aspirații universaliste ! Și această carte are un succes uriaș : 17 ediții, dintre care 6 la Zürich, 5 la Basel, cîteva la Krakovia, Köln, Duisburg, Hanovra, Praga și Brașov. Cu această faimă de umanist se duce el la Basel, oraș plin încă de amintirea lui Erasmus, prințul umaniștilor. Acolo stă doi ani, perfecționîndu-se în arta tipografiei și definitivîndu-și concepțiile religioase și naționale.

Se întoarce în 1533 într-o Transilvanie, în sfîrșit, așezată, și desfășoară pînă în anul morții sale, 1549, o activitate frenetică de profesor, tipograf, reformator religios și organizator al comunității săsești. Datorăm cu toții lui Honterus racordarea Transilvaniei la cea mai puternică mișcare de idei moderne, alături de Renaștere : Reforma. El este personalitatea puternică ce înmănunchează toate inițiativele și curentele și care determină trecerea germanilor din Transilvania la Reformă, la cultul limbii naționale în locul celei latine. Tipărește clasici greci și latini în prima tipografie transilvană cu caracter *umanist* înființată de el, dar și două cărți de drept roman și bizantin. Alcătuiește un compendiu cu obiceiurile săsești, spre a demonstra tradiția juridică proprie a acestei populații, care, de la el începînd, devine o *națiunalitate* tot mai conștientă de sine, care va da în secolul următor străluciți cărturari, umaniști și oameni de știință.

Se știe cît de importantă a fost Reforma pentru impulsionarea traducerilor și mai ales tipăriturilor în limba română. S-a demonstrat categoric contribuția importantă a sașilor din Brașov la opera, decisivă, întreprinsă de diaconul Coresi și de preoții români din Schei. Honterus aparține, prin aceasta, nu numai *pămîntului* românesc ; acțiunea lui a rodit și în *cultura* română. El este unul din ctitorii marii simpatii intelectuale dintre vechii cărturari sași și cei români.

Cît privește pe Gaspar Heltay, după cum am spus, el este traducătorul *Pentateuculul* în limba maghiară, tipărit la Cluj în 1551 și luat ca principal izvor de traducătorii „Paliei de la Orăștie" — prima traducere românească din Pentateuc. Era și el sas din Cluj, bilingv și trecut de la luteranism la calvinism iar de acolo la antitrinitarism. A dat cel mai puternic impuls folosirii limbii maghiare în cultură și biserică și a lăsat o adaptare a fabulelor lui Esop în maghiară, precum și o prelucrare pe ungurește a celebrei istorii latine a Ungariei de Bonfinius. Heltay este caracterizat astfel de specialiștii din R. P. Ungară : „În ciuda originii sale germane a fost prozatorul maghiar cel mai savuros al secolului". „Sub pana sa, istoria, polemica religioasă ori dizertația morală devin adevărate romane" (*Histoire abrégée de la littérature hongroise* de Tibor Klaniczay, Josef Szauder și Miklós Szabolcsi, Budapesta, 1962, p. 34). (Este interesant de notat că și cel mai important teoretician al Reformei ungare, Ferenț David, care l-a influențat mult pe Heltay, era tot sas de origine, și că unul din protectorii cei mai fermi ai Reformei a fost românul Mihail Csaky, patronul lui Heltay.) Heltay a supraviețuit lui Olahus și Honterus, fiind mai tînăr decît ei. A murit în 1574. În 1581, Șerban Coresi tipărea *Palia de la Orăștie* prin care fapta sa rodea și pentru cultura română.

În biografia și opera acestor doi cărturari întrevedem ceva din acea Transilvanie a naționalităților ce își îmbogățesc reciproc tezaurul de valori, fără a se anula una pe alta. Și înțelegem de ce într-o Europă sfîșiată de lupte confesionale, o Europă care zdrobește pentru sute de ani pe cehi în numele crucii, o Europă în care, peste un secol, vor fi inventate cumplitele „dragonade", aici, în Transilvania, a fost proclamat, pentru prima oară, în anul *1550*, dreptul fiecărei confesiuni de a exista nestînjenită, fără a încerca să suprime pe altă. Iată de ce azi, într-o Europă ce se caută în adîncime spre a-și descoperi rațiunile unității și păcii, tradiția aceasta are mai mult decît valoarea unui fapt de istorie culturală.

DAN ZAMFIRESCU ■

Oțelul — invențiile și inventatorii lui

Ing. Boris Rusu de la C. S. Hunedoara

— Stimate tovarășe inginer Boris Rusu, v-am căutat pentru un interviu fiindcă sînteți șeful secției cercetare la Combinatul siderurgic Hunedoara și pentru că la Hunedoara se face oțel. Cercetarea, și în oțelărie, duce la noutate, la invenție. Dar, în materie de oțel, nu se prea vorbește de mari invenții, de mari inventatori. De ce?

— Pentru că nu e cazul nici la noi, nici în alte părți. La fabricarea oțelului iau parte mulți oameni. Unul singur, care să schimbe el cu o invenție fața oțelului, nu cunosc. Procesul noutății e următorul — spre exemplu procesul care a dus la fabricarea prafurilor exoterme. Acestea sînt niște amestecuri care prin ardere degajă o mare cantitate de căldură. O treabă de finețe, care, în final, asigură multă eficiență la laminare. Mai întîi am studiat literatura de specialitate și am aflat un număr de 16 rețete folosite în lume. Trebuie spus că eu, cercetătorul, trebuia să fiu foarte pătruns de importanța realizării acestor prafuri exoterme. Mi-am procurat — ca să zic așa — niște argumente și astfel am ajuns ca să ne ocupăm de problemă nu unul, ci trei oameni. Apoi, s-a întîmplat să sesizeze mai mulți importanța problemei și să fim interesați de ea nu trei, ci douăzeci. Băgați de seamă că povestesc exact cum a fost. S-a proiectat întîi o stație-pilot pentru cîteva sute de tone. Rezultatele fiind bune, am cîștigat de partea noastră și ministerul și astfel s-a trecut la proiectarea unei stații pentru o producție mare, de cîteva mii de tone.

— Aceste prafuri exoterme, fabricate la Reșița, sînt patent de invenție românesc?

— Chestiunea se pune în felul următor: țara noastră produce milioane de tone de oțel. Orice import e costisitor, fiindcă de multe ori cel care vinde pune preț mare la marfa lui numai pentru că tu te afli în situația de a avea nevoie, iar el în aceea de a te putea servi. Deci, n-ai încotro și cumperi, dacă nu vrei să fabrici chiar tu. Un exemplu: importam un oțel pentru producerea unor țevi rezistente la temperaturi joase. Tehnic, nu era cine știe ce greutate să-l faci. Dar era necesar să te pui în situația de a-l face. După ce l-am preparat la noi ne-am întrebat: de ce naiba cerea firma aia atîția bani? E clar, pentru că o solicitam și legea ei e asta: să scoată un profit cît mai mare.

— Vorbind cu dumneavoastră, încep să cred că, în fond, e simplu să fabrici oțel. Trebuie, cum spuneați, să te pui numai în situația...

— Uite, tovarășe, eu mă ocup de oțeluri de 26 de ani. Fiica mea e inginer metalurg și vine, la îndemnul meu, să-mi continue meseria la Hunedoara. A avut la dispoziție biblioteca mea tehnică, apoi asigurarea pe care m-am simțit dator să i-o dau tot timpul, cum că merită să te ții o viață de fabricarea oțelului. Începîndu-mi ingineria, am plecat, la rîndu-mi, cu o anume încredere în experiența și măiestria meșterilor oțelari ai Hunedoarei. Aici se face oțel de zeci, de sute de ani. Asta nu e deloc puțin. Oțelul românesc e bun. O dovadă: standardurile noastre sînt mai pretențioase decît în multe țări cu tradiție. Unii beneficiari interni ridică obiecții la calitatea unor mărci de oțeluri și aceleași mărci sînt foarte solicitate la export. Un paradox, nu-i așa? Astfel stînd lucrurile, sigur că e simplu să fabrici oțel. Mă aflam cîndva într-o oțelărie din R.F. Germania. De fapt, mare lucru nu ne-au arătat ei, oțelarii germani. Mai mult lucruri generale, de protocol. Și știți de ce? Pentrhu că se tem să nu le subtilizezi din ochi, cum s-ar spune, rețetele de fabricație. Se înțelege că aceste rețete sînt, pînă la urmă, ceva simplu și eficient. E necesar să fie un lucru simplu și ușor de învățat. Muncitorului trebuie să-i fie foarte limpede ce are de făcut. Să fie pus în situația de a respecta tehnologia de fabricație.

— O precizare care revine atît de des, încît vă rog s-o lămurim mai bine.

— Am participat la multe ședințe de analiză a calității muncii, unde în loc să i se spună meșterului oțelar unde a greșit el, Popescu sau Ionescu, se vorbea, în general, de faptul că nu ieșise cum trebuie calitatea oțelului și că toți trebuie să facem un efort în plus etc. etc. Or, o rețetă bine întocmită spune că operațiunea cutare durează fix 25 de minute, altă operațiune 7 minute. Am întrebat, într-o astfel de ședință, dacă meșterii oțelari au sau nu ceas. Mulți nu aveau. Cum să faci un efort în plus pentru calitate dacă nu există un ceas care să te vegheze? Am pus, firește, ceasuri în hale și așa a crescut calitatea. Încă un fapt: sînt șarje unde trebuie să drămuiești foarte bine cantitatea de material introdusă. Îți trebuie, bunăoară, 5 kg aluminiu pulbere. Cel mai sigur lucru este ca, odată cu rețeta, să-i dai omului și măsura cu care să pună cele 5 kg aluminiu.

— Nu mi-ați răspuns la întrebarea dacă prafurile exoterme sînt patent de invenție.

— Ca să răspund a fost nevoie să deschid mai multe paranteze. Ziceam undeva că, ocupîndu-mă de problemă, am cercetat 16 rețete de fabricație. A noastră este a 17-a. Nici o rețetă nu seamănă întocmai cu alta, deoarece condițiile de lucru diferă. S-a întîmplat să cumpărăm licențe și tehnologii foarte bune, dar să nu dăm mărcile de oțeluri la calitatea așteptată. De ce? Licența nu era corelată cu posibilitățile noastre de producție. Care nu sînt neapărat mai rele, ci doar altele. Cu timpul, adoptînd, recercetînd problema, ajungi la calitatea așteptată. Asta cere timp, experiență tehnică. Cunosc o uzină siderurgică nouă, perfect echipată, care beneficiază și de cele mai bune licențe pentru oțeluri înalt aliate și speciale. Cu toate acestea, rezultatele sînt încă mediocre. Și oamenii ei sînt noi, trebuie să se deprindă cu echipamentele, să măsoare timpul cu minutul și secunda, să învețe cum trebuie urmată tehnologia. Citeam într-o rețetă pentru o marcă de oțel înalt aliat următoarea propoziție: „Se recomandă ca...". Asta era o prostie, fiindcă omului nu trebuie să-i strecori ideea că e vorba numai de o simplă recomandare și că se poate și altcumva. De aceea știința oțelului tinde să devină — pentru oamenii știutori — un lucru simplu. Tocmai pentru că se lucrează în niște parametri clari.

— Totuși, nu mi-ați răspuns la prima întrebare: cum se nasc inventatorii oțelului? La dumneavoastră, spre exemplu, cum apare un inventator?

— Mai întîi apare problema de rezolvat și apoi omul care să o rezolve. Se întîmplă să se ivească și idei mari, dar care sînt sorlite să nu devină fapt pentru că nu rezolvă o problemă oportună. Vreau să spun astfel că în materie de oțel primează cercetarea aplicativă. Nu poți, adică, să lucrezi într-un institut de cercetări siderurgice și de acolo să dai de cîteva ori pe an printr-o uzină siderurgică. Ești legat de producția directă, ești cel dintîi responsabil pentru calitatea noii mărci de oțel. Eu cred că dintre toți specialiștii, fabricarea unui bun specialist în oțeluri costă cel mai mult statul. Și iată de ce: o șarjă bună costă milioane de lei. O șarjă ratată costă tot atîtea milioane. Eu recunosc cinstit că pînă a învăța meserie am mai stricat și unele șarje, recuperate, desigur, ca metal. Și mai subliniez un lucru: asta duce la asumarea unei mari responsabilități. Ești ca un chirurg. De tine, de conștiința și priceperea ta, depinde totul, reușita sau eșecul. Dealtfel, un oțelar serios e totdeauna circumspect cînd îi ies, de la început, toate șarjele bune. Te gîndești: nu se poate, e pe undeva o greșeală. Și totul din pricina experienței în profesie care te învață că pînă la lucrul sigur trebuie să urci mai multe trepte ale îndoielii. Și pentru că, totuși, discutăm despre invenții și inventatori în oțel, să spunem că noi ne-am concentrat eforturile în două direcții, ambele onorate cum se cuvine: producția de oțeluri ieftine, fără multe elemente de aliere, dar cu rezistență mecanică ridicată și o mare rezistență la coroziune atmosferică (marca CIH—COR), precum și în direcția producerii de oțeluri inoxidabile înalt aliate pentru eliminarea importurilor. Despre toate acestea, în particular, nu e momentul să discutăm fiindcă riscăm, nu-i așa, să ne dezvăluim secretele. Un lucru e cert: ori de cîte ori se taie importul la o anumită calitate de oțel, apare, precis, un inventator autohton al ei.

TUDOR OCTAVIAN

Noua înfățișare urbanistică a Hunedoarei, una din materializările imediate, în însăși viața siderurgiștilor, a ideilor creatoare de noi valori

Electrocronografia românească în circuitul lumii

(Urmare din pag. 1)

găzduit între 27 iunie și 3 iulie în capitala Japoniei. Înfățișînd celor 120 de participanți veniți din 21 de țări ale lumii 6 lucrări științifice din domeniul electrocronografiei și al metodelor electrografice originale cei doi specialiști români prezenți la Tokio, doctorul Ioan Florin Dumitrescu și doctorul Dumitru Cămărzan, principalul său colaborator, au prezentat stadiul cel mai avansat al cercetărilor lor, după care așa-numita „fotografie Kirlian" și-a lărgit și adîncit sensurile, ajungînd — prin intermediul metodelor gîndite și fructificate de Ioan Florin Dumitrescu — să permită obținerea unei imagini necunoscute a structurilor vii, fixată la nivel celular, experiențele din laboratorul de la Centrul pentru protecția și igiena muncii demonstrînd că, în condiții de boală, au loc în organismul uman anumite modificări ale descărcărilor luminoase, fenomene care, analizate în detaliu, pot conduce la fundamentarea unei tehnici medicale de explorare și diagnostic superioare celei socotite clasice. Comunicările românilor au stîrnit un deosebit interes la Tokio. În cadrul unor mese rotunde s-a discutat abundent în jurul electrocronografiei și al noutății ei științifice, specialiștii prezenți subliniind faptul că, prin intermediul metodelor doctorului Dumitrescu, știința românească se află angajată pe un drum revoluționar, la capătul căruia par să existe mari șanse ca electrocronografia să devină — după cum nota profesorul Young S. Kine de la Universitatea din Ohio — „o nouă armă de diagnostic în medicină". Ca o recunoaștere grăitoare a meritelor sale de excepție, Ioan Florin Dumitrescu a făcut parte din prezidiul reuniunii inaugurale a congresului, fiind apoi ales membru în Consiliul științific al Asociației internaționale de psihotronie. Șederii în Japonia i-a urmat o vizită, de mai lungă durată, în Republica Populară Chineză, de unde doctorii Dumitrescu și Cămărzan au revenit în țară în ultimele zile ale lunii iulie. Schimbul de opinii dintre specialiștii români și cei chinezi s-a dovedit extrem de util, mai ales în domeniul în care electrocronografia se interferează cu acupunctura, practică în care, după cum bine se știe, medicii chinezi au o străveche și verificată experiență, pe care au împărtășit-o, cu o deosebită amabilitate, confraților din București, în cadrul unor discuții și experiențe efectuate la Academia de medicină tradițională din Pekin. La rîndul lor, cercetătorii români au susținut, la Pekin și Șanhai, comunicări științifice, urmate de mese rotunde, prezentînd realizările lor în materie de electrocronografie, teoretică și tehnologică. Autor a 25 de brevete de inventator, Ioan Florin Dumitrescu a vorbit colegilor chinezi despre electrocronografele sale, mereu perfecționate, între care ultimul, realizat în colaborare cu profesorul Anton Policek de la Institutul politehnic din Timișoara, a produs o impresie deosebită la recentul Congres internațional de acupunctură științifică și tehnologie aplicată, desfășurat la București, noutatea lui — premieră tehnologică absolută — legîndu-se de capacitatea de a asigura o protecție totală a inimii la descărcări electrice de mare putere.

Atît participarea la întrunirea științifică de la Tokio, cît și schimbul de experiență din Republica Populară Chineză reprezintă noi dovezi ale prețuirii de care se bucură astăzi electrocronografia, recunoscută în tot mai multe părți ale lumii ca o metodă deschizătoare de drumuri, fundamentată prin muncă, talent și aplicație de doctorul Ioan Florin Dumitrescu și așezată, cum spuneam și cu alte prilejuri, în slujba celui mai vechi dintre idealurile umanității. În serviciul sănătății oamenilor.

Doctorii Ioan Florin Dumitrescu și Dumitru Cămărzan în mijlocul colegilor chinezi de la Academia de medicină tradițională din Pekin

Activitatea de club e bună, dar hunedorenii au azi pretenții mai mari

■ În municipiul Hunedoara muncesc, învață, se joacă, îmbătrînesc ori întineresc, se cultivă din proprie virtute sau prin aceea a obștii, fac sport ori numai conversează despre sport, adică trăiesc, într-un cuvînt, o viață normală, mai bine de 80 000 de cetățeni. Omul în trecere prin oraș, omul dispus să privească în jurul lui și să compare, va fi uimit însă de curățenia exemplară a orașului, de abundența, de mărimea spațiilor verzi, de aerul foarte cuviincios al străzii. Un oraș rezidență tipic. Există, prin urmare, giganticul Combinat siderurgic și, alături, orașul lui. Citeodată orașul bagă un pinten în combinat, în alt loc uzinele înaintează în oraș. Una din cele mai frumoase pilde de frăție între o industrie și un oraș. ■ Se știe că siderurgia nu e o industrie tocmai curată, că furnalele și numeroasele coșuri de fabrică aruncă spre cer, în ciuda tuturor filtrelor și parafiltrelor, însemnate cantități de fum și pulberi. Este, de aceea, cu atît mai emoționantă grija prin care cetățenii fac o grădină din fiecare palmă de pămînt. ■ Dimineața, străzile municipiului Hunedoara sînt aproape pustii. Rar orașe din țară în care să ai, atît de lămurit, sentimentul că toată lumea e la muncă. Dealtfel, zgomotul înfundat ce vine dinspre industrie accentuează starea de stinghereală ce te ia, pe tine, turist ori persoană în trecere prin urbe, om obișnuit cu străzi zgomotoase, cu forfotă, zăpușeală, claxoane de mașini și altele asemănătoare. Aici, bați străzi întregi, în centru și în cartiere, și abia de întîlnești, la cîte un colț, grupuri de tineri discutînd, firește, despre fotbal. Se vorbește atîta de fotbal în Hunedoara, încît ești tentat să gîndești că nu mai rămîne vreme și pentru alt soi de conversații ■ În urbe funcționează patru cinematografe. Verbul e generos, fiindcă mai normal ar fi să spunem că, uneori, se întîmplă să dea filme chiar toate patru. Trei din ele găzduiesc, după sezon și nevoie, spectacole de tot felul, ședințe de tot felul, lume de tot felul cu interese de tot felul. ■ Există o Casă de cultură, o Bibliotecă municipală de 40 000 de volume, două cluburi muncitorești — Siderurgistul și Constructorul —, un mare stadion — Corvinul —, niște stadioane mai modeste, o piscină acoperită, cîteva baze sportive. Mai funcționează aici un Institut de subingineri, fapt ce spune că un număr din cetățenii Hunedoarei se cheamă studenți și aduc ori ar urma să aducă o nuanță anume la starea culturală a orașului. ■ Sîntem la întîlnirea a două luni fierbinți, mulți oameni sînt în concediu, risipiți prin țară. Lucru, la urma urmei, normal. ■ Cum tot normal e și faptul că în Hunedoara rămîn să muncească și să-și trăiască viața obișnuită, indiferent de căldurile lui iulie, 60 000 sau 70 000 de cetățeni. ■ Între cele obișnuite intră și orele de după slujbă. Ce îndeletniciri și ce satisfacții culturale are, prin urmare, localnicul vara, între un campionat de fotbal care s-a încheiat și unul care va să înceapă ? ■ Iată o întrebare grea. Judecînd prin cele scrise mai înainte, s-ar zice că răspunsul ne stă, totuși, la îndemînă. Numai că, procedînd astfel, facem greșeala de a nu lua în seamă specificul vieții la Hunedoara, circumstanțele oarecum aparte în care cetățenii municipiului își duc munca și speranțele într-un trai mereu mai împlinit.

■ Dacă privim afișul cu turneele celor cîtorva teatre ce s-au îndemnat, de la începutul anului, spre Hunedoara, vom vedea că acest afiș e sărac. Nu e cazul să judecăm după cuprinsul lui nici calitatea instituțiilor teatrale vizitatoare, dar nici nivelul cultural al localnicilor. Se petrece o neînțelegere și vom vedea cum. Hunedorenii deci au avut parte de o reprezentație a Estradei din Deva, de vreo trei șușanele cu muzici ușoare, de niște ansambluri județene de muzică populară, de o stagiune cu un concert pe lună, stagiune susținută, spre cinstea ei, cu toată profesionalitatea de Filarmonica din Cluj-Napoca și, în fine, de cîteva piese de teatru : Soacra cu trei nurori, Ion Anapoda (Tg. Mureș), Sîngele (Sibiu), Balada celor doi îndrăgostiți (Arad). ■ Teatrul Giulești a binevoit să patroneze, din stimă pentru setea de cultură a hunedorenilor, un turneu cu „Roșu și Negru". Nu o dramatizare a romanului cu același nume, ci un spectacol al vestitei formații de tobe și chitare. ■ Mai trebuie spus că organizatorii feluritelor spectacole „de turneu" sosite în Hunedoara pretind prețuri foarte piperate la intrare. Am putea spune, fără să exagerăm prea mult, că prețul biletelor e invers proporțional cu meritele spectacolului și că autorii de șușanele cam trag spre centrele muncitorești. În lipsă de ceva mai bun, lumea merge să vadă ce i se oferă. ■ Iată un punct în care discuția trebuie să meargă în termeni gravi: la Hunedoara și în alte cîteva orașe de provincie de mărimea Hunedoarei ar trebui să existe stagiune de spectacole cu cele mai bune realizări în materie de teatru dramatic, muzică simfonică și de operă, estradă, stagiune care să fie patronată de un for artistic central ■ În Festivalul național „Cîntarea României", municipiul a mobilizat, la felurite tipuri de manifestări artistice și în toate fazele, peste 17 000 de muncitori, elevi, studenți, intelectuali. Au fost constituite, în vederea festivalului, 90 formații noi (teatru, muzică populară, brigăzi etc.). În oraș funcționează 34 formații corale. Dealtfel, în cadrul concursului interjudețean „Cîntare patriei" Hunedoara s-a clasat pe locul al II-lea. ■ Patru formații au reușit să se claseze în primele locuri la faza finală a „Cîntării României" : Cvartetul de coarde, Corul Combinatului siderurgic, Corul de cameră al sindicatelor din învățămînt și Ansamblul de dansuri populare. ■ Hunedoara nu are teatru profesionist, dar asta nu înseamnă că locuitorii urbei nu tind spre teatru. O dovadă : cele 19 formații de amatori. Este interesant să notăm că la Hunedoara se mai găsesc : 6 formații de teatru de păpuși (!), 4 fanfare (tradiția !), o orchestră semisimfonică, 40 formații de dansuri populare, 47 de muzică ușoară, 24 de muzică folk (!). ■ Între cei peste 17 000 de artiști amatori ai municipiului există vreo douăzeci pasionați de mandolină. În consecință, și două formații de mandoline. ■ Cu tovarășul Ioan Drașoveanu, abia de puțină vreme președinte al Comitetului municipal de cultură și educație socialistă, discut preț de cinci minute, tovarășul Drașoveanu grăbind acasă cu mașina care peste un ceas avea să-l ducă spre litoral. E convins că trebuie făcut ceva în privința unei stagiuni de spectacol profesionist, și se întreabă ce-i de făcut, în general, și care ar fi calea către teatrele dramatice și muzicale de valoare. Întrebări mari care, firește, nu aveau cum să afle răspuns în cele cîteva minute pe care ni le-a acordat. ■ Cluburile „Siderurgistul" și „Constructorul", cu cele patru săli pentru spectacole și diferite manifestări — cîte au împreună —, cu cele peste 120 000 de volume — cîte numără împreună bibliotecile lor —, cu cercurile politice și artistice, cu cenaclurile lor literare, cu marile formații și ansambluri folclorice, corale, cu cineclubul și cercurile practice sînt, în fapt, adevăratele case de cultură ale municipiului. ■ În dimineața zilei de 20 iulie, la orele 11, la cinematograful „Arta" al Casei de cultură rula filmul „7 păcate". Starea peliculei era atît de jalnică, iar entuziasmul în muncă al operatorului atît de coborît încît din cele șapte păcate abia de mai ajungeau pe ecran vreo cinci. ■ În birourile metodiștilor, tovarășul Nicolae Bocșa, metodist cu problemele Universității populare, mînca o bucată de mezel cu roșii. Anunțat de venirea noastră și, bineînțeles, de rostul acestei documentări, a rămas consecvent cu sine și a ronțăit metodic, timp de o jumătate de ceas, la mezel. „Știți, ne-a spus, stomacul își cere și el dreptul". Hîrtiile activităților la Universitatea populară, cît pot și ele să vorbească singure, ne spun că în anul școlar încheiat cursurile au fost frecventate de peste 1 000 de persoane, dar cei mai mulți înscriși sînt la cursurile practice : depanare radio-tv, construcții aparate electrice, croitorie. Amănuntul nu ne spune care este, cu adevărat, folosul cultural și, firește, ideologic al întregului program de cursuri. ■ Exact în fața Casei de cultură, două afișe două anunță o seamă de concursuri pentru ocuparea unor locuri vacante în Ansamblul artistic al tineretului ce urmează a se constitui. Pe ambele afișe scrie mare și clar că se caută „2 proziști-umoriști". Ce drăcovenie va mai fi fiind și asta ? ■ Afișul de sezon al Casei de cultură numără un simpozion — pe teme foarte generale — la fiecare două-trei zile. Cînd nu e simpozion, e conferință, cînd nu e conferință, e dezbatere, cînd nici dezbatere nu e, atunci e un fel de simpozion-dezbatere-conferință. Cale mai comodă de a bifa un punct în planul de activități nici că există. ■ La concertele pe bază de abonament ale Filarmonicii clujene poate fi socotit un public bun de cîteva sute de persoane. Toată chestiunea, în ce privește treburile culturale, e să oferi — în sălile de spectacol ale municipiului — programe și activități de natură a stîrni interesul și al pasionatului pentru muzică ieșeră, și al celui pentru muzică dificilă. Cînd, pe parcursul unei luni întregi, pe afișul Casei de cultură scrie, de mai multe ori, „Seară cultural-educativă pentru tineret", poți fi sigur că în serile respective nu e vorba de cultură și abia de începe loc pentru educație. De fapt e vorba de cunoscutele baluri în care se descurcă fiecare cum poate. ■ Hunedoara are cîteva baze sportive excepționale. Toamna, mai cu seamă, orașul cunoaște pe lîngă un strașnic puls sportiv, un puls bun al treburilor culturale de interes public. ■ În anul școlar 1976—1977 Universitatea populară a avut 26 cursuri. Pentru anul ce vine, programul anunță 52 de cursuri. O problemă: dacă unele cursuri — precum „Femeia în societatea modernă" și „Religie, știință, morală" — n-au avut, eufemistic vorbind, succesul scontat, de ce e nevoie să dublăm numărul punctelor în programa lui 1977 ? ■ Se citesc anual cam 60 000 de titluri la biblioteca clubului „Siderurgistul". Clubul e curat, cam încărcat de „mijloace de propagandă vizuală" care nu concentrează în chipul dorit atenția cetățeanului, dar excesul indică totuși o concepție. Clubul „Constructorul", lucind și el de curățenie, amintește puțin perioada romantică a anilor '50—'60. Dealtfel, clădirea a fost cantină, cămin și loc pentru toate treburile obștii constructorilor. Se simte în ambele cluburi mînă de gospodar. ■ Nu-i mai puțin adevărat că multe, foarte multe din activitățile cluburilor țintesc chestiuni de producție, de calificare și perfecționare profesională, probleme politice curente. Toate acestea probează că instituțiile cu profil ideologic și cultural-artistic ale unui centru muncitoresc, sută la sută, au, în chip necesar, o orientare și metode de a o pune în fapt oarecum diferite de ale altor localități cu o structură socială altfel alcătuită. ■ Și atunci, ce trebuie să cuprindă răspunsul la întrebarea care deschide documentarea noastră la Hunedoara : care e starea culturii în municipiu ?

TUDOR OCTAVIAN ■

Demiurgicul și totodată cotidianul efort al oțelarilor în fața cuptorului n-a putut scăpa nici fotoreporterului nostru Ion Predoșanu

Casa de cultură a municipiului, „teatrul", cum îi zic hunedorenii

O vedere asupra unuia din modernele și frumoasele cartiere ale orașului de pe Trotuș. Fotografie de Elena Ghera

O stare dinamică și de masă a culturii, a științei, a artelor

Ultima mare manifestare culturală din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, orașul Nadiei Comăneci și al chimiștilor de pe Trotuș, a avut loc la începutul acestei veri. Sub egida unei societăți culturale locale — Societatea de creație, cercetare și valorificare a creației „G. Călinescu" — s-au desfășurat, consemnate pe larg de ziarele și revistele noastre — inclusiv de „Flacăra" — „Zilele culturii călinesciene", zile de poezie, de muzică, de spectacole teatrale, de expoziții de artă, de numeroase comunicări științifice — vreo 70 ! — pe varii teme, de largi și însuflețite dezbateri cu publicul, chemat să străbată, în spațiul acestor zile, o traiectorie culturală vastă, decisă de la plafonul unor exigențe superioare, de cea mai pură esență umanistă călinesciană.

De ce „zilele Călinescu" ? — s-a întrebat cineva. Oare alegerea lui G. Călinescu ca patron spiritual al acestei manifestări stă sub semnul hazardului, al inspirației unei clipe, al nevoii de-a adopta un părinte, atunci cînd părinții reali lipsesc ? E așa și nu prea e așa. Sigur, orașul chimiștilor, oraș care numără astăzi peste 50 000 de locuitori, e, în tot și în toate, o cetate a noului, fără istorie, fără tradiție, deci, aparent, fără putința de a apela la memoria sa pentru niște nume sau fapte prestigioase ale culturii. Cu 25 de ani în urmă, cînd s-a pus piatra de temelie a actualului municipiu, locul, adică vechiul Onești, era un sat, și încă unul din cele mici, avea doar 2 300 de suflete. Dar aici, cu șase decenii în urmă (decembrie 1917), se inaugura un „Teatru sătesc", inedit pentru epocă și pentru întregul ținut al Trotușului, „sediu model" de instituție „pentru învățătură și îndemnuri bune", cu o cortină pictată de Octav Băncilă, cu conferențiari care, de-a lungul timpului, aveau să se cheme chiar și N. Iorga sau Gh. Țițeica. Tot aici, cu cinci decenii în urmă (1927) lua ființă Societatea culturală „Cosînzeana", dedicată „iluminării satului", deci o tradiție culturală există, mai exact spus a existat, chiar dacă firavă, chiar dacă, înălțîndu-se și recăzînd cu pilpîiri de luminare în bezna epocii, ea se stinsese de mult în momentul întemeierii orașului. O mare, bogată, efervescentă viață culturală s-a constituit abia în acești ani, cei ai orașului, cei ai noii întemeieri, marcînd locul, pe harta țării, nu numai ca pe un mare centru muncitoresc (care dă peste cincizeci la sută din producția industrială a județului Bacău !), ci și ca pe un centru spiritual de largă iradiere, angajat într-o semnificativă competiție creatoare cu centre de veche tradiție, ridicîndu-se de la rolul subordonat și restrictiv de consumator de cultură — tipic „tîrgușorului de provincie" — la acela de producător de valori culturale, artistice, științifice. Altfel spus, vechiul Onești, orașul de azi al chimiștilor, înseamnă nu numai un loc al exploziei demografice, nu numai un oraș-monument al noului, o suită de edificii de cea mai contemporană ținută arhitectonică, nu numai o mare platformă industrială, ci și un loc al „exploziei culturale", o platformă a culturii socialiste, un spațiu de producție — cu largi deschideri — a valorilor spiritului.

Cîteva date, edificatoare prin ele însele, făcînd inutil comentariul adiacent. În oraș funcționează o vastă rețea de instituții de cultură (nici una profesionistă !), antrenînd, ca producători sau participanți la actul spiritual, nu zeci, ci mii, multe mii de locuitori ai urbei. Societatea „G. Călinescu" cuprinde în secțiile sale (literatură contemporană, sociologie-istorie, arte, sport, cineclub-foto) peste 300 de creatori și cercetători, autori de lucrări literar-artistice și științifice, editori, cu prilejul „zilelor Călinescu", ai unui „Jurnal literar" de aleasă și exigentă ținută. Universitatea cultural-științifică a municipiului (cu 26 de cursuri) e frecventată de 1 000 de oameni. Cercurile Casei de cultură (cu un larg evantai de preocupări, de la științe și arte la filatelie și bridge) grupează altă mie de asidui participanți. Sute de specialiști ai industriei iau parte la manifestările unui așa-numit „Informatic Club", o veritabilă Casă a tehnicii, cu cercuri ale constructorului, ale energeticianului, ale ingineriei chimice și automatizării. Alți numeroși specialiști activează în societăți științifice (de științe filologice, istorice, matematice, medicale etc.), societăți care, nota bene !, au în orașul de pe Trotuș filiale, precum în capitalele de județe. Mii de oameni de toate vîrstele participă la activitățile și la ansamblurile artistice (festivalul-concurs de muzică populară și ușoară „Retorta de cristal", aflat anul acesta la a X-a ediție, Teatrul popular, cîștigător al cîtorva premii întîi la întrecerile pe țară, „Cotidian-Cineclub", distins cu premiul I la Festivalul filmului de amatori de la Reșița, Teatrul de păpuși, Ansamblul folcloric „Doina Trotușului", Corul muncitoresc revoluționar, Discoteca Casei de cultură etc.). Cenaclului literar „Junimea nouă", una din cele mai prestigioase instituții de cultură ale orașului, îi dedicăm un spațiu special într-o altă pagină a revistei. Extrem de bogate, de variate, cu activități și cu rezultate ce se constituie — nu șovăim s-o spunem — ca elemente-surpriză, uneori chiar ca unicate ale genului, sînt formele ce polarizează energiile tineretului, forme ce s-au impus, evident, cu efervescență și cu necesitate într-un oraș în care vîrsta medie a locuitorilor este sub treizeci de ani și în care numai elevii sînt în număr de 16 000. Cercul de desen „Ion Diaconescu" al Școlii generale nr. 5, întemeiat cu 11 ani în urmă, din inițiativa pictorului-profesor Gh. Mocanu, este de mult celebru, la fel de celebru ca și cercul micilor pictori din Vulturești Argeșului, lucrările copiilor de aici călătorind pe toate meridianele, premiate, salutate și admirate pretutindeni. Se adaugă cenaclul literar „Zburătorul" al Casei pionierilor, și el cu un bogat palmares de premii și de distincții, se adaugă Studioul de teatru „George Vraca" al pionierilor, aflat la a VIII-a stagiune permanentă, cu peste 30 de spectacole la activ, se adaugă Societatea științifică și literar-artistică „Gr. Moisil" a elevilor, și ea la a VIII-a ediție a sesiunii de referate și de comunicări intitulată „Muguri de vis comunist". N-am mai notat acțiunile bibliotecilor, ale celei municipale (cu un fond de peste 70 000 de volume), ale celei de la Casa de cultură (60 000 de volume), n-am mai notat, alături de „zilele Călinescu", o seamă de alte manifestări de anvergură, de la simpozioane științifice de înaltă ținută și însuflețită participare a cadrelor de specialiști (ultimul, desfășurat sub genericul „Matematica în procesul de integrare învățămînt-cercetare-producție", bucurîndu-se, ca și „zilele Călinescu", de prezența unor personalități din București și din alte centre) la ample dezbateri cu publicul (ultima, intitulată „Industrie și spiritualitate", atrăgîndu-și participarea a sute și sute de oameni).

Urmașele cu fundițe ale Nadiei Comăneci

Care sînt explicațiile acestei vieți culturale atît de vii, de efervescente și de promițătoare, la rivalitate cu cea a marilor centre, care sînt factorii sau condițiile ce au stimulat — ducînd la împlinirea contemporană — climatul sau cadrul spiritual al orașului muncitorilor de pe Trotuș ?

Trebuie spus, de la bun început, că orașul nu dispune nici pe departe, pentru viața sa culturală, de condiții sau avantaje materiale deosebite. Dimpotrivă. Spațiul producției și al afirmării culturii, covîrșit de necesități mai stringente, ținînd de explozia demografică, e, ca proporții, depășit de cerințele vieții, a devenit pe alocuri strîmt. Există, e drept, o mare, modernă Casă de cultură a sindicatelor, una din cele mai mari, mai moderne din țară, cu o sală de spectacole de 750 de locuri, există două cinematografe (800 de locuri), dar multe altele încă lipsesc. Muzeul de istorie al municipiului, de pildă, își înghesuie exponatele, printre care splendide piese ceramice ale culturii Cucuteni, deshumate din vatra Onești-lor, într-un apartament de bloc, nereușind să valorifice public nici zece la sută din fondul său. Nu există o sală de expoziții, expozițiile, cînd se fac (și se fac des !), apelînd la pereții unor sedii precum cel al O.J.T.-ului, ceea ce face ca privitorii tablourilor să se vadă siliți a se strecura, cerîndu-și scuze, printre mesele la care lucrează, evident deranjați, funcționarii respectivei instituții. Nu există spații propice pentru o serie de activități științifice. Nu există o sală de sport pentru competiții, deschisă publicului, ci numai sălile (e drept, minunat înzestrate !) destinate antrenamentelor, pregătirii sportivilor, ceea ce face ca marea majoritate a onești-lor să nu fi văzut evoluțiile Nadiei și ale Teodorei decît la televizor. Se va construi, în curînd, o mare sală polivalentă, care va rezolva toate aceste probleme. Dar iată că, în ciuda unor condiții — sau a lipsei unor condiții — Onești-ul cultural este, și nu de ieri, o prezență marcantă, am zice chiar de excepție, pe harta spirituală a României socialiste. Care e explicația ? Cine și cum a construit acest „Onești al spiritului", acest rodnic climat, această stare dinamică și de masă a culturii, a științei, a artelor ?

Creatorii vieții culturale sînt, evident, niște oameni, oameni ai locului, oameni ce, mai cu seamă, au devenit ai locului (patru cincimi din populația municipiului e venită din alte părți). Figura centrală a acestei vieți culturale este cea a intelectualului specialist, legat de apariția marilor obiective industriale, a cercetătorului din instituții științifice, venit să creeze noi nuclee de investiție, a profesorului care are în răspundere educarea unei tinerimi studioase ce reprezintă 30 la sută din populație. Acestor specialiști — cei mai mulți, cum spuneam, veniți de aiurea, foarte mulți însoțiți de renumele unei prețuite activități — li se cuvine, înainte de toate, un cald cuvînt de apreciere pentru entuziasmul cu care, în unele împrejurări, au bravat lipsa de condiții, greutățile începutului, pentru generozitatea cu care au renuntat la un cadru consolidat al profesiei lor și al vieții lor, acceptînd s-o ia de la început, cu bucuria pionieratului.

Ei sînt — desprindem dintr-o lungă listă de nume — ingineri ca Iosif Bobițan, Mihai Lupașcu sau Ion Prunache, conducătorii cercurilor „Informatic-Club"-ului, ca Ion Lucian sau Doru Dorel, animatorii Discotecii de la Casa de cultură. Ei sînt medici ca Dorin Speranția, muzicolog pasionat, om care, de vreo 12 ani, ține, săptămînă de săptămînă, un curs de istoria muzicii sufocat de public. Ei sînt activiști culturali, ca profesorul Mihai Ciubotaru, președintele Comitetului municipal de cultură și educație socialistă, pasionat al cercetărilor sociologice privind dinamica dezvoltării social-culturale a orașului, sau ca directorul Casei de cultură, poetul, publicistul, pictorul și sculptorul Candiano Priceputu, autor, printre altele, al „Obeliscului Poeziei", inspirată operă de sculptură așezată în centrul orașului. Ei sînt poeți ca profesorul Constantin Th. Ciobanu, președintele Societății „G. Călinescu", sau ca Gheorghe Izbășescu, președintele cenaclului „Zburătorul". Ei se numesc Bela Karoly, acest mare făuritor de miracole ale sportului, sau Gheorghe Mocanu, acest mare făuritor de miracole ale artei, ambii lucrînd cu materia fragedă a copilăriei, însuflețind-o și dîndu-i zbor. Ei sînt ades, ca profesie, nu oameni ai spiritului, ci oameni ai practicii, precum lăcătușul Ilie Mitarcă, prim regizor artistic al Teatrului popular, cel căruia această tînără instituție îi datorează enorm din prestigiul său, din succesele sale. Ei toți, cei mai mulți veniți de aiurea, detașați din centre mai importante, n-au socotit detașarea drept o „exilare", o „înmormîntare provincială", n-au pozat în „martiri culturali" ajunși într-un Mato Grosso, n-au cerut în schimbul „sacrificiului" lor recompense tratate avocățește, dreptul la un „bene merenti" material sau moral, nici n-au văzut în aceasta o trambulină pentru saltul spre un post mai înalt. Ei au venit aici hotărîți să rămînă aici, hotărîți să facă treabă — o treabă bună ! — aici. Și dacă mai adăugăm — fapt cu care, poate, ar fi trebuit să începem — grija, atenția acordată culturii și slujitorilor ei de către forurile locale de partid și de stat, receptive la ideile bune, la tot ceea ce poate grăbi înaintarea, conducînd cu inteligență și cu răspundere procesul emancipării spirituale a locului, avem, conturată în liniile ei de sens, explicația rodnicului climat și a rodnicelor succese care fac faima orașului pe acest plan.

Creatorii-artiști ai orașului sînt prinși, la ora de față, în niște mari pregătiri. Se pregătește, ne spune primarul municipiului, tovarășul Vasile Ghineț, un spectacol de sunet, mișcare și lumină dedicat bătăliilor de la Mărăști-Mărășești-Oituz, un spectacol de anvergură, ce se va ține în aer liber, avînd ca protagoniști cîteva sute de artiști amatori, avînd ca public orașul întreg. Nu ne putem opri să nu ne amintim, consemnînd această noutate de ultimă oră, că orașul unor astfel de manifestări — de o amploare la care puține alte orașe, mai mari și mai vechi, se încumetă — n-are o instituție artistică profesionistă. Și cu aceasta punem punct discuției. Sau, poate, cine știe, abia o deschidem.

ILIE PURCARU

Pe șoselele județelor Ilfov, Argeș, Dimbovița, Prahova, Brașov

Week-end care pentru mulți dintre cei aflați la volan n-a avut happy-end!

Simbătă 30 și duminică 31 iulie, împreună cu lucrătorii de la serviciile de circulație din cadrul Inspectoratelor de miliție din județele Ilfov, Argeș, Dimbovița, Prahova și Brașov am efectuat un raid-anchetă pe drumurile publice. În vizor: respectarea regulilor de circulație și de bun-simț pe căile de acces spre mare și munte, ținînd cont că ne aflam la un sfîrșit de săptămînă cu mare aglomerație și cu trafic intens.

Conducere auto și autoconduită

Plecăm din timp cu o Dacie 1300; stație de radioemisie, sirenă, lampă de semnalizare, rezervorul plin și, să nu uit, blocnotes. Obiectiv: prin trei județe pe magistrala București — Pitești. Pe pista de beton supraîncălzită mașinile rulează cu 80 de kilometri la oră. Viteză legală! Depășim cîteva camioane, ne depășesc niște turisme. Se semnalizează corect, se respectă prioritățile. Se pare că însuși drumul, prin aspectul său modern și curat, impune conducătorilor o autoconduită. Ne oprim sub o pasarelă. Și prima neregulă: o autobasculantă goală, cu mare viteză și fără foaie de parcurs. Șoferul acesteia, Matei Tănase, a împrumutat-o de la I.R.A.-Cîmpina și se repede pînă acasă în comuna Corbii Mari. Firește, amendă (!) iar întreprinderea va fi anunțată. După cinci minute: înainte de a ajunge în punctul nostru, un autocamion-conteiner trage pe dreapta, staționează puțin și se apropie cu prudență. Este un Roman-diesel cu nr. 31-OT-3181. În uriașa cutie metalică doar cîteva butoaie cu uleiuri pentru vopsele, încărcătură ce putea fi transportată cu ușurință de un simplu camion cu tonaj mic. Încercăm să discutăm problema cu șoferul titular, Valeriu Jilcu — de unde sînt mărfurile, pentru cine etc. — dar acesta refuză conversația. De ce? Aflăm foarte repede. În cabină, într-un sac de hîrtie, un sac cu emblema unei firme străine, pungi cu diverse vopsele. „De unde le aveți" ? „Le-am cumpărat". „De unde" ? „Cum de unde, de la un magazin". „Care" ? „Cum care" ? „Un magazin, pot eu să mai știu, sînt atîtea în București". „Bonul de cumpărare îl aveți ?" „Ce bon ? N-am nici un bon". „Ce cantitate aveți" ? „Vreo 2-3 kilograme". „Să mergem să le cîntărim" ! „Tovarășe comandant, ce naiba, înțelegeți și dumneavoastră, mi le-a dat un băiat la parcare, nici măcar nu i le-am plătit". „Vă rog, o declarație" ! „Nu dau nici o declarație". Deci un auto-conteiner mare, încărcat, mai puțin de jumătate, cu niște mărfuri de proveniență dubioasă; șoferul încărcase mașina la Cooperativa chimică din strada Fălticeni nr. 2 — București.

Rulăm mai departe; cu un alt echipaj trecem în județul Dîmbovița. La kilometrul 60 cîteva glisiere și arbuști rupți; urme de derapare, pete de sînge. „Ieri — îmi explică lucrătorul de la circulație — venind dinspre Pitești, o Dacie cu număr de Dolj s-a răsturnat. Era dimineață. Conducătorul auto adormise la volan. L-am găsit mort".

Așteptăm pe șosea în dreptul unde magistrala este traversată de DN 61. Se apropie un tractor cu remorcă: 41-DB-1658. Transportă diverse mărfuri pentru o cooperativă și o garnitură de mobilă. Pentru ea nu există nici o formă legală. Din spate vine un alt tractor cu remorcă. De fapt cu două. Ultima nu are sistem de frînare și peste încărcătura care stă gata să se reverse, călătoresc două femei. „N-aveți voie, este pericol de accident". „Dacă n-am știut, avem fiecare cîte patru copii acasă". Dar călătoarele rămîn pe locurile lor. Lucrătorul de miliție oprește din nou tractorul cu nr. 41-DB-1562 și-l obligă pe conducător să respecte legea.

Intrăm în zona de circulație de pe teritoriul județului Argeș. Toma Marin cu autoutilitara 21-AG-3909 transportă în loc de mărfuri pentru întreprindere persoane pentru buzunarul său. Coman Stelian de la volanul autocamionului 21-TR-2849 de cum ne vede bagă țigara în gură aprinsă așa cum era și începe să o mestece. Lucrătorul de miliție cunoaște trucul: i se dă fiola care se înverzește. Mașina este trasă pe dreapta, i se iau carnetul și cheile de contact.

La înapoiere, refăcînd drumul, dar abătîndu-ne și pe șosele laterale, întîlnim alte nereguli. Un mecanizator care conducea (fără permis) un tractor neînmatriculat din dispoziția unui șef de fermă, un conducător auto aflat sub influența băuturii, un altul care se ducea acasă cu autocamionul întreprinderii, un motociclist care la avertizarea miliției lasă motocicleta și fuge peste arătură, ascunzîndu-se în întuneric și încă mulți alții.

VICTOR CONSTANTINESCU

Nu circulați pe sens invers!

Oră de vîrf și de arșiță ca-n deșertul Kalahari pe Valea Prahovei. Trec mașini cu pedala acceleratorului apăsată în limitele vitezei legale. Oameni grăbiți să se întoarcă din voiaje de servi-

Vacile, tot vaci, nu țin seama de regulile de circulație nici măcar pe magistrala București-Pitești. Fotografie de Victor Constantinescu

ciu sau din concedii torride pe malul mării, oameni care se pregătesc de vacanță sau de week-end.

Din senin, pe drum drept, cum se spune, într-un moment de acalmie pe șosea, inginerul agronom Mihaela Mușețeanu încearcă o depășire fără să se asigure atent și, ca să evite un accident catastrofal, face „garaj" dintr-un autoturism parcat cuminte lîngă bordură. Dacia 1300 roșie cu numărul 1-DB-8466, pilotată de domnia sa, e adusă tocmai de la o revizie tehnică. Soțul ei, Daniel Mușețeanu, tot inginer agronom, încearcă să o calmeze, ca un om care știe că dintr-o asemenea depășire se poate ajunge mai curînd la urgență (ferită să fie de așa ceva !) decît la o amendă și la plata remedierilor.

Așteptăm într-o coloană de cîțiva kilometri să treacă un tren prin bariera lăsată la calea ferată Slănic-Ploiești. Momente de plictiseală și destindere. Pînă ce Eugen Ioniță, trece fantomatic, ținînd motocicleta de ghidon, peste linia ferată, pe sub barieră, prin fața trenului care se apropie. Eugen Ioniță scapă viu și nevătămat din escaladare dar ajunge față în față, ochi în ochi cu maiorul Alexandru Anghel de la direcția circulației din Inspectoratul județean al miliției. Știe că a greșit, recunoaște și devine dintr-o dată spășit și melancolic, implorînd clemență. Spune că s-a dus, așa, într-o mică excursie, pînă la restaurantul de la paralela 45. Lui Eugen Ioniță îi lipseau cîteva fracțiuni de secundă ca să ajungă. „În aer" plătind scump nu atît amenda cît mai ales cafeaua de la paralela 45. După care tînărul subțire, asimetric și cu ochelari a aprins o țigară și a încălecat pe motocicleta sa cu numărul 47-B-7688, cu direcția București. Feriți trenuri „sălbatice" din calea lui !

Fantastică aglomerație pe șosea ! Se circulă însă exact și reglementar. Se simte aerul tare și răcoros de munte La Azuga ne întîmpină într-un BMW cu semnal luminos și sonor, plutonierul Ionel Racoviță de la Inspectoratul județean al miliției din Brașov. La postul de control din Dîrste înregistrăm o tamponare produsă de cetățeanul Dumitru Bilă din Săcele, care la volanul Daciei 1300 proprietate personală a circulat fără să respecte distanța reglementară, dar mai ales logică, față de vehiculul din față oprit brusc înaintea unui obstacol. Ilie Udroiu cu autotractorul 21-TR-1828 din Videle s-a trezit gonind pe sens interzis și cu sistemul de iluminat defect !

Oprim cîteva minute la radarul instalat pe șosea în dreptul coloanelor de plopi de la intrarea în Brașov. Zonă periculoasă, cu severe restricții de viteză, unde acum, în amurg, roua se scutură din frunze, cade pe calupurile din piatră din șosea și produce mîzgă, declanșează derapări și accidente. Transcriem un lanț de autovehicule care au depășit viteza admisă în cîteva minute, mai exact, în cîteva secunde: 1-HR-2774, 21-BV-1516, 21-BV-3186, 46-B-1599, 46-BV-3284, 21-CV-1504, 32-BV-6223, 21-BV-3314.

Sergentul major Alexandru Marinescu aplică deocamdată ștampile (hai să zicem contravenționale) pe carnetele conducătorilor auto prinși în „flagrant delict" de viteză, cu piciorul „lipit prea strîns" de accelerator. Proteste, vociferări, lamentări și un cortegiu de reacții suburbane, chiar „birjărești", din partea inginerilor, medicilor, contabililor arhitecților cu fotografii la minut prin radar. Flagrantă dezlănțuire din partea a doi tineri dintr-o Dacie 1300 cu numărul 8-B-1072, care ridică vocea, gesticulează, smulg carnetul din mîinile subofițerilor de miliție, bruschează și violentează cu expresii necontrolate. Ei se numesc Ion și Pompiliu Mandache. E obligat să intervină, pentru a calma spiritele, plutonierul Ionel Racoviță, cel care ne conduce prin acest raid-anchetă pe teme de circulație în județul Brașov. La verificarea sa amănunțită, cei doi recalcitranți se dovedesc a fi în culpă gravă: autoturismul pe care-l conduc are 1 058 km la bord, se află încă în rodaj, e supraîncărcat cu 5 persoane (între care o soție, o mamă soacră și un copil), și e proprietatea Întreprinderii de transporturi turistice auto !

Să sperăm că întreprinderea va ști să le arate drumul potrivit pentru a se evita asemenea abateri.

A. ULMEANU

Am găsit mașina, căutați șoferul!

Cu toții acasă ! Cam așa s-ar putea intitula un întreg articol, din care noi vom face doar un simplu paragraf, negativ, incluzîndu-i aici pe șoferii și tractoriștii întîlniți în cale, în drum spre casele lor, dar la volanul camioanelor, basculantelor, betonierelor, autodubelor T.V. și chiar al unor mașini de transport internațional, desigur în condiții care contravin legilor, adică fără foi de parcurs, fără ordine de serviciu.

Pe un drum de țară, în comuna Mihai Bravu, droaie de copii înconjoară o mașină de transport internațional, răsfoind ultimele prospecte (color) ale unor mașini mici și mari. Motorul instalației de răcire a mărfii funcționează făcînd să trepideze ulița. Soția șoferului Gheorghe Neacșu ne spune că soțul ei se află la frizer, în sat, unde nu-l găsim, nici pe el și nici pe ajutorul său Marin Stoica (plecat în alt sat vecin, de unde și este). Cu Neacșu vorbim, pînă în cele din urmă, lîngă Volga sa gri și, așa — de la om la om — ne spune că va pleca chiar azi — duminică — în Iran cu ouă, încărcate la Constanța. Revenit din Constanța la București, pentru acte, și pornind apoi spre Giurgiu, pe unde-i este traseul, a făcut o „bucă" să-și ia bagajele, mîncarea. Nemulțumit de faptul că o mașină care încarcă la Constanța este adusă la București pentru acte gata încărcată, în loc să treacă în Bulgaria pe la Negru Vodă, am telefonat luni dimineață la I.T.I.A. și m-am interesat de soarta echipajului de pe 34-B-5754 și am aflat, de la dispecerul Mihăilescu, că respectiva mașină n-a intrat încă în garaj pentru acte și că urmează să sosească peste două zile, după care va pleca, negreșit, în Iran... Pînă acolo drumu-i lung, dar minciuna a fost mai scurtă...

Să trăiți, am băut doar o bere ! În Prundu, autocamionul 33-B-5401, prinzînd în oglinda retrovizoare mașina miliției, virează brusc la stînga pe un drum desfundat, acoperindu-se de o perdea protectoare de praf. Îl ajungem, totuși, curînd și facem cunoștință cu Dinu Stanislav, cu soacra sa și cu cei trei copii. Omul se ducea de vale să-și ia niște chirpici pentru casă; mai făcuse un transport. Evident, nu avea forme legale și i se spune că va fi amendat. Dar, răspunde că nu-i pasă, fiindcă tot n-are bani cu care să plătească. Pare băut și este invitat să sufle în celebra fiolă-cameleon. „Ce-i asta ? N-am suflat în viața mea, nu suflu nici acum. Mai bine dați-mi amenda de 100 de lei și gata." Se lasă totuși convins să sufle, merge greu de tot, omul este și fumător, ne explică, dar încet, încet, apare culoarea verde în fiolă. „Am băut, dom'le, cu șefu', cu Gheorghe Giurgiuveanu ca să-mi dea și mie mașina pentru drumurile astea, c-am venit azi noapte de la Turnu Măgurele de sînt așa de obosit !"

În tîrg, la Călugăreni, animația primelor ore ale dimineții s-a stins. Este amiază. Un autocamion, pe care scrie Transport tehnologic, domină drumul pustiu. Numărul mașinii 23-B-4277. După scandalul iscat de apariția echipajului și de aparatul de fotografiat, se așterne liniștea, adusă de energia plutonierului major Eugen Tufeanu și de înțelepciunea femeilor care-și astîmpără bărbații. Apare și șoferul Ion Șerban de la I.U.T. Alexandria. Are foaia de parcurs în alb... Afirmă că posedă și chitanță, pentru transportul pe care-l efectua, dar n-o găsește. Aflăm că i s-au dat 300 de lei pentru căratul scîndurilor rămase nevîndute.

În comuna Hotarele, aproape de celebra casă a lui Udriște Năsturel, întîlnim, trasă în șanț o dubiță T.V., cu nr. 23-B-3281. Fără șofer. O fi furată și abandonată ? Deschidem ușa fără efort și chei, sub privirile indiferente ale unor copii și ale unei femei care lua apă de la fîntînă; găsim cheile în contact și actele la locul lor (adică nelalocul lor, întrucît șoferul cine știe unde se afla). Le luăm, le cercetăm și plutonierul Ion Vlădescu le reține. Înlocuindu-le cu o scrisoare prin care-l anunță pe Vasile Vîrșoi, conducătorul dispărut al mașinii, de unde și le poate ridica. Cine-l cunoaște (locuiește pe strada Sergent Sofronie Vasile, nr. 5, sector V) îl poate ajuta.

MANOLE CĂRTAN

Iată cîteva numai din evenimentele și faptele înregistrate pe segmente ale unor drumuri intens circulate la sfîrșit de săptămînă. E vorba de cîteva ceasuri (și nu ceasuri rele !) iar întîmplările prezentate constituie ele însele, prin implicațiile sociale și economice pe care le generează, tot atîtea semnale de atenție atît la nivelul individului cît și al unor întreprinderi și instituții.

Printre ultimele premiere comerciale din sectorul 7 — restaurantul cu specific doljean „Bârca", aparținînd I.A.P.L. „Cotroceni"

O UNITATE FRUNTAȘĂ ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ POATE SĂ-ȘI FACĂ PUBLICE SECRETELE!

— La recenta Consfătuire cu cadrele de conducere și tehnicienii din rețeaua de comerț a Capitalei, doar două au fost unitățile care, după știința noastră, au fost evidențiate. Este vorba de complexul „Intercontinental", care a primit nu demult premiul întîi în întrecerea cu toate celelalte unități ale Complexelor „Intercontinental" din Europa, ca și de Întreprinderea de alimentație publică „Cotroceni", a sectorului 7 bucureștean, căreia i s-a acordat titlul de întreprindere evidențiată pe țară în întrecerea pentru îndeplinirea și depășirea planului de stat pe anul trecut. Dumneavoastră, tovarășe director Alexandru Șerbănescu, cum puteți explica reușitele de care am amintit aici ?

— Vreau mai întîi să spun că Diploma de întreprindere evidențiată pe ramură nu face altceva decît să răsplătească o muncă de ani de zile. În fapt I.A.P.L. „Cotroceni" a obținut titlul de fruntașă în comerțul Capitalei timp de 8 ani consecutiv. Anul acesta am primit, pentru realizările din 1976, titlul de fruntașă pe ramură, deci pe toată țara ! Lucrurile se explică prin faptul că, beneficiind de atenta și permanenta îndrumare a organizației municipale de partid, a comitetului de partid al sectorului, de sprijinul susținut al Direcției comerciale a Consiliului popular al Capitalei, preocupările noastre, atît la nivelul conducerii întreprinderii cît și la nivelul unităților, s-au orientat ferm spre realizarea indicatorilor de plan pe fiecare perioadă de timp : la zi, pe decade, lunar, trimestrial, semestrial și abia la urmă anual, ca o consecință logică, nu ca un scop în sine. Trebuie să rețineți că nu facem comerț numai de dragul de a-l face, ci pentru realizarea integrală a ambelor roluri ale sale : atît cel social, de bună servire a intereselor populației, cît și cel economic, în cadrul căruia se înscrie ca obligatorie realizarea tuturor indicatorilor economico-financiari. Este însă necesară o preocupare de 365 zile într-un an, dar nu o preocupare funcționărească, de birou — ci o activitate practică, de teren, de la care nu este scutit nici unul din membrii conducerii întreprinderii : directorul comercial, șefii de servicii de specialitate, directorul coordonator însuși. Aici mă refer în primul rînd la activitatea de contractare a fondului de marfă, un lucru pe care noi ne-am străduit întotdeauna să nu-l așteptăm să se producă de la sine, ci i-am venit în întîmpinare cît am putut.

— V-aș ruga totuși să dați cîteva cifre pentru cititorii noștri.

— Întreprinderea și-a realizat, cum spuneam, indicatorii de plan în toate amănuntele — fie că este vorba de desfacere, de producția culinară, de productivitatea muncii sau de indicatorul final și cel mai prețios, beneficiul. Pe anul trecut am realizat o depășire a planului de beneficii de 15,2 la sută, dar și o economie la cheltuieli de circa două milioane de lei. În ce privește productivitatea muncii, vreau să rețineți că ea este aproape dublă față de media obișnuită din rețeaua de comerț a Capitalei.

— Dar au trecut deja șapte luni din anul în curs. Ne-ar interesa dacă există o continuitate în aceste frumoase realizări.

— Pentru a rămîne în domeniul cifrelor, puteți nota că pe primul semestru al anului în curs planul de realizări la desfacere este de 104,8 la sută, cel al producției culinare de 102,8 la sută, economiile la cheltuieli de circulație se ridică la peste 300 000 de lei, în condițiile în cont beneficiile sînt mai mari cu 12,7 la sută decît cele prevăzute inițial. Dincolo de aceste cifre, nimeni nu trebuie să uite că am avut de trecut și un foarte mare impas, seismul și urmările sale, care au marcat desigur și activitatea de comerț și alimentație publică. Dar, din chiar dimineața zilei de 5 martie, am și ieșit în stradă cu tonete avînd spre vînzare produse adecvate momentului : apă minerală, răcoritoare, fructe citrice, mărfuri preambalate și așa mai departe. Dealtfel, ca să fac o paranteză, comerțul stradal a însemnat pentru întreprinderea noastră un foarte mare sprijin în realizarea planului de desfacere. Practic, noi am înțeles că nu există marfă care să nu poată fi vîndută, dacă te preocupă acest lucru și dacă găsești mijloacele adecvate.

— Se află deci aici, sîntem siguri, unul dintre motivele pentru care, cum spuneam, întreprinderea pe care o conduceți este la ora actuală singura din comerțul Capitalei cu planul pe primul semestru realizat. De asemenea, știm că în cadrul consfătuirii amintite au fost evidențiate unitățile care au reușit să lase din impasul și urmările seismului prin mijloace și eforturi proprii. Cum ați realizat acest lucru în cadrul I.A.P.L. „Cotroceni" ?

— Noi avem de mai multă vreme un centru de meseriași propriu, pe care ne bazăm deseori pentru întreținerea și reparațiile curente din unități. Lucrul s-a dovedit întotdeauna foarte rentabil, dar cu ocazia impasului amintit centrul ne-a fost de un folos uriaș. Astfel, meșeriașii pe care îi avem, tîmplari, zidari, electricieni, instalatori, zugravi și așa mai departe au lucrat în unitățile afectate, unde au primit însă și ajutorul personalului de acolo, „recalificat" pentru scurt timp și dînd ajutor prețios pentru cît mai rapida redare în folosință a unităților respective.

— Tovarășe Șerbănescu, din cîte știm tema dumneavoastră de doctorat se numește, logic, „Eficiența serviciilor în alimentația publică". Vreți să ne spuneți cum realizați practic această temă în întreprinderea pe care o conduceți ?

— Indicatorii citați mai sus vorbesc, cred, suficient despre faptul că I.A.P.L. „Cotroceni" urmărește îndeaproape rentabilitatea și respectiv eficiența economică a întreprinderii. În plus, trebuie vorbit și despre fenomenul de diversificare a rețelei de unități, pentru cît mai buna servire a publicului consumator. Astfel, majoritatea unităților noastre au astăzi un specific aparte, distinct față de alte unități din rețea. Cred că sînteți convins că nu este suficient să-i dai unei unități un anumit nume și să-i tai panglica de inaugurare pentru a o deosebi de altele, similare. Am reușit însă să asigurăm pentru anumite localuri un sortiment de bază, pe specific național diferit, care să poată fi găsit la orice oră din zi de consumatori. Vadurile comerciale există, cum bine știți, în diferite puncte ale Bucureștiului — dar se pot forma totodată și altele, așa cum credem că am reușit noi în unele locuri. Astfel, avem astăzi restaurantele Tismana (specific gorjean), Codrii Cosminului (moldovenesc), Monte Carlo (cu specific de parc, de grădină-restaurant), Orizont (oltenesc) și, mai de curînd, restaurantul Bârca, cu accentuat specific doljean. Vom căuta să extindem această rețea, așa cum vom căuta desigur să nu-i dezamăgim nici pe mai departe pe consumatorii noștri. Succesele de care am amintit ne fac desigur cinste, dar, cum se spune, ele ne obligă în continuare la noi eforturi pentru îmbunătățirea și diversificarea activității de alimentație publică, în interesul cetățenilor Capitalei.

DINU GRECU

În căutarea responsabililor de unități comerciale,

pe două mari artere bucureștene:

MAI ÎNTÎI „PLECAȚI", APOI „NESOSIȚI, ÎNCĂ" SAU DUPĂ PARAVANUL UNDE „ACCESUL PERSOANELOR STRĂINE ESTE STRICT INTERZIS" ȘI AȘA AU MUNCIT „DE DIMINEAȚA PÎNĂ SEARA"

Simbătă, 30 iulie, am descins în mulțimea de magazine de pe bulevardele Magheru și Gh. Gheorghiu-Dej cu un scop destul de modest : ce fac responsabilii de magazine ?. Încă se mai simțeau ezitările dimineții, magazinele erau aproape goale, pregătindu-se parcă pentru aglomerația sfîrșitului de săptămînă.

Ca un simplu cumpărător, la lactobarul de la nr. 34 (Bd. Magheru) :

— Bună dimineața ! Cu șeful unității, dacă se poate ?

— Nu se poate, că-i plecat, dar vine în cinci minute !

— Unde-i ?

— Trebuie să vină de la magazinul Beldiman.

Un telefon la magazinul Beldiman : responsabilul Mircea Măzăreanu n-a ajuns. Alt telefon. În sfîrșit e acolo. Oricum, pînă își termină treaba, pînă se întoarce „în cinci minute", ca simplu cumpărător nu mai avem timp și nici chef să-i spunem că o parte din vînzătoare se cam grupaseră după diferite reguli.

La Vînătorul, responsabilul Nicolae Tănase era, dar nu ca un responsabil, ci mai degrabă ca un vînzător oarecare strecurat după tejghea. Nu ecuson, nu halat, nu program de lucru. „Programul meu este de la deschidere pînă la închidere. Dimineața plec după aprovizionare, revin, chiar și masa o iau aici(?) și plec seara. Nu pot spune ore fixe cînd sînt aici ! Ce pot face ?"

La restaurantul braserie „Grădinița" întrebăm de responsabil. Ni se arată două persoane la o masă în dosul unui paravan, sorbind liniștite cafelele aproape reci.

— Dv. sînteți responsabilul ?

— Eu !

— Păi nu prea se vede...

— Am ecusonul în birou !

— Și dînsul ?

— E un coleg de la I.A.P.L.

Vanghele Costică, colegul, se sperie (Ce-ai cu mine, dom'le, eu mi-s pensionar) și dispare.

— Știți ce făceau ospătarii cînd am venit ?

— Nu. (Se adunaseră după același principiu al grămezii din rugby).

În loc să se preocupe de organizarea și pregătirea unității pentru fluxul după-amiezii, responsabilul abia își începuse pregătirea „morală". Mai mult, cînd am solicitat „condica", a fost scoasă de la un loc ferit. Pe una din pagini scria : „Condica de sugestii și reclamații se aduce cu foarte multă greutate". Surprins în neregulă (nu foarte mare), responsabilul Alexandru Ducanu a început să ne șoptească la ureche de una și de alta.

Hazarian Serman (Unitatea 109 cafea) ținea condica în sertar („Da, dar e la dispoziția consumatorilor"). Un program exact de lucru ar fi între orele de funcționare a magazinului dar de fapt lucrează „de dimineața pînă seara", deși pe ușa de acces spre biroul său scrie cutremurător de limpede : „Accesul persoanelor străine strict interzis".

De fapt, la majoritatea magazinelor, pentru a putea schimba cîteva cuvinte cu responsabilul, cumpărătorul trebuie să-și ia inima în dinți pentru a trece de aceste inscripții categorice, aproape amenințătoare, care te avertizează că îndărătul ușii ai putea găsi nu un responsabil, ci o bombă care fisîie.

La **Unic** am întîlnit primul responsabil aflat în mijlocul magazinului, supraveghind mersul lucrurilor, intervenind la fiecare „pană" cu un caiet ordonat pe probleme, cu halat și ecuson. Nu întîmplător la **Unic**, ordinea, operativitatea și solicitudinea vînzătorilor diferă de alte magazine, și responsabilul Marin Irimescu fiind „unic" printre confrații săi.

La magazinul alimentar **Neptun** responsabilul lipsea și nimeni n-avea idee pe unde putea fi și cam pe cînd ar binevoi să revină. La „Gospodina" din strada Academiei programul responsabilului era tot de dimineață pînă seara. Dar însemna același lucru... Abia la cofetăria București (Bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej) am întîlnit un responsabil mai responsabil. Veronica Stan servea la mese de parcă n-ar fi avut „funcție". În cofetărie era o atmosferă îmbietoare, multă liniște, nimeni nu avea de așteptat. Dealtfel, revenind în orele de vîrf (17) am găsit-o pe responsabilă dereticînd, ca orice vînzătoare, ceea ce, în comparație cu ceilalți, a apărut de-a dreptul incredibil.

Dimineața a trecut cum a trecut. Responsabilii ba se mai trezesc (din moment ce lucrează pînă seara tîrziu), ba se ocupă de aprovizionare, pentru a putea face față asaltului de după-amiază, cînd supraveghează doar și lucrează, conform programului, pe care ar fi trebuit să-l aibă, cu cumpărătorii.

La magazinul **Model** din strada Beldiman pe la 17,30 un cumpărător nemulțumit căuta responsabilul. La un raion se adunase multă lume și din două vînzătoare lucra una. Bineînțeles, responsabilul Ilie Boată era în birou și nu vedea nimic. La Unitatea de legume-fructe 301 (Bd.Gh. Gheorghiu-Dej) vînzătoarea nu prea avea habar de numele exact al responsabilului, darămite de ora la care ar binevoi să se arate de pe unde era. Problema programului am lăsat-o baltă. La Tic-Tac, responsabilul era plecat la o ședință. Cine-i ține locul ? Ni se răspunde : Bătrînu Tănase. În caietul responsabilului scrie : „Plecat la ședință. Răspunde Ilie Ion plecat la 8,20" (?). Așteptăm 15 minute și orice discuție cu responsabilul sau cu înlocuitorul său devine o utopie. La patiseria „Capitol" responsabilul lucra tot de dimineață pînă seara, dar la ora respectivă se odihnea. În locul său, să nu se supere nimeni, răspunde „tot colectivul". La restaurantul „Cireșica", responsabilul era plecat la o ședință. În locul lui șeful de sală. În locul șefului de sală un barman. În locul unui barman un Ion Stoian, cu un halat destul de soios.

Cît privește programul de lucru cu consumatorii, obligatoriu pentru toți responsabilii, se poate lesne deduce din raidul nostru. Din cele 30-40 de unități comerciale, doar la două responsabilii aveau un program fixat, aprobat de conducerea unității. În rest toată lumea pretindea cu mîndrie că rămîne pe poziții de dimineața pînă seara tîrziu, încît mai te miri cum de nu i-a venit cuiva ideea să le facă responsabililor în magazin o cameră unde să și doarmă. Pe majoritatea celor găsiți în magazine, deși nu aveau nici program, nici ținută de responsabili, i-am găsit de fapt în birouri, departe de problemele muncii zilnice, în afara fluxului comercial, la o cafea sau cu un prieten și în cel mai bun caz întocmind cîte o hîrtie și spunînd că acum au venit sau tocmai se pregăteau să plece după cine știe ce nevoi. Cum spunea responsabilul cofetăriei „Cișmigiu" a cărui sinceritate ne-a dat gata : „Eu nu sînt aici, deși sînt aici". Din această dilemă, vorba unui cunoscut personaj, nu putem ieși.

CORNEL NISTORESCU

P.S. Poate că unii cititori (chiar și de la direcțiile comerciale și întreprinderile de care aparțin unitățile vizate) ar fi tentați să creadă că de dragul vervei foiletonistice am căutat asemenea absențe cu lumînarea. Nouă înșine nu ne-a venit a crede ochilor, dacă nu era cu noi și un reprezentant al serviciului economic de la Inspectoratul General al Miliției, om cu un simț mai acut al exactității.

INTRE CLASIC ŞI BAROC

MANET

Sfîrşitul şi începutul unui mit

I

Mă imaginez uneori printre vizitatorii Salonului din 1865 cînd a izbucnit scandalul. Şi mă întreb ce vor fi gîndit primii vizitatori care au întîlnit-o în 1907 pe **Olympia** la Luvru. Între aceste două date există destule posibilităţi să se treacă de la o greşeală la alta. Şi de la o intoleranţă la alta. Unii dintre cei care au ofensat-o pe Olympia în numele lui Tiţian, s-au îndoit apoi, în numele Olympiei, de Tiţian, care căuta încă, în **Venus din Ur bine**, frumuseţea.

Şi într-un caz şi în altul, ei exagerau importanţa comparaţiei dintre cele două tablouri. De fapt, ceea ce e asemănător în ele nu face decît să sublinieze cît de mult cele două nuduri se deosebesc. Căci nu putem vorbi nici de stîngăcie, nici de un ideal de frumuseţe degenerat. În schimb, îi putem atribui lui Manet intenţia de a se defini prin comparaţie. De aceea toate datele trebuie să amintească în prima clipă, fără echivoc, tabloul lui Tiţian. Cadrul, atitudinea, personajele. Dar odată Tiţian reamintit, Manet poate declara ceea ce doreşte el însuşi. Cei care au crezut la început că au de-a face cu o imitaţie stîngace şi arbitrară îşi vor da seama (sau nu, dar asta e treaba lor) că au fost atraşi într-o capcană. Asemănarea cu Tiţian n-avea decît rostul să le atragă atenţia. Ceea ce declara acum Manet era, dimpotrivă, ceea ce va spune şi Zola, că nici un artist n-a fost mare din pricină că a fost imitator.

Venus a murit !, ar fi putut continua Manet. Locul ei a fost luat de această „impresie" pe care am numit-o Olympia ! Nu căutaţi aici o zeiţă şi nici o femeie, ci priviţi mai degrabă ce relaţii noi se pot stabili între culori. Am pictat-o pe Olympia rigidă şi lipsită de farmec tocmai pentru a arăta că am urmărit altceva, nu frumuseţea, altceva decît Tiţian.

Înţeleg toate aceste argumente şi totuşi ceva mă împiedică să merg pînă la capăt. Îmi amintesc că pentru a o apăra pe **Doamna Bovary**, Flaubert îi scria lui Guy de Maupassant că „tot ce este frumos este şi moral". Ceea ce nu era o idee nouă. Se ştie că pentru a sluji mai bine frumosul, grecii l-au pus în cele din urmă deasupra lumii. Şi, dealtfel, aici a fost greşeala lor. Căci din clipa aceea, fiind singură, frumuseţea a început să se ofilească. Zeiţele au fost nevoite să surîdă. Dar era prea tîrziu. Odată cu surîsul, a apărut şi melancolia... Vreau să spun că vorbind despre forţa artei, nu ne putem limita la frumuseţe. Trebuie să străbatem drumul de la Rafael la Michelangelo... Cînd Voltaire a murit, biserica i-a refuzat înmormîntarea în pămînt binecuvîntat. A fost nevoie ca admiratorii lui, sub pretextul că era încă viu, să-l transporte la Scellières, unde un paroh cu vederi largi l-a primit în cimitir. Mai tîrziu, revoluţia franceză l-a constrîns pe rege să poruncească transferarea osemintelor sale în Pantheon. Acest omagiu postum adus lui Voltaire era şi un omagiu adus artei. Artei care, chiar înlăuntrul culturii în care s-a născut Afrodita, ne-a dat destule exemple despre faptul că, avînd idealuri, ore şi datorii. Am putea uita că marii tragici greci au fost nişte luptători şi că Eschil s-a distins la Salamina ?

Dar dacă nu e adevărat că artistului îi e de ajuns frumuseţea, de ce i-ar fi de ajuns ceea ce o contestă ? A ne apropia de Manet şi de arta modernă nu înseamnă a alege între el şi Tiţian, ci a şti să preţuim, la fiecare, ceea ce au vrut să ne spună cînd au crezut cel mai mult în misiunea creaţiei lor. Şi poate ar trebui să ne amintim că timpul a distrus numai o parte din statuile şi templele greceşti ; cele mai multe au fost victimele cruciadei dezlănţuite de edictul lui Teodosiu al II-lea împotriva marmurilor „păgîne", cînd Fidias şi Praxitele erau pseudonime ale diavolului.

Înseamnă că am toate motivele să vin în faţa pînzei lui Manet cu toată dragostea mea pentru Elada. Înseamnă că trebuie să păstrez neştirbite darurile Renaşterii pentru a înţelege această operă cu care Renaşterea se încheie definitiv. Înseamnă că trebuie să refuz dispreţuirea frumuseţii pentru a putea să admir această femeie urîtă care a devenit zeiţa artei moderne, aşa cum Nefertiti a dat chipul ei emblematic artei egiptene sau Afrodita celei greceşti. Înseamnă că nu trebuie să renunţ la nimic în faţa acestei pînze pentru ca să sper că ea îmi va spune totul. Înseamnă că nu pot lua decît într-un singur sens cuvintele lui Cézanne „Toată Renaşterea noastră datează de atunci". Şi anume în sensul că această renaştere nu se întemeiază pe amnezia. Dacă Olympia ar vorbi, ea şi-ar aminti fără răutate de Venus.

Dar Olympia nu vrea să spună nimic. Chiar dacă buzele ei ar putea vorbi, ar rămîne mute.

Nu dau acestei muţenii un înţeles peiorativ. Vreau numai să adaug, despărţindu-mă de tabloul lui Manet, că din partea Olympiei, ca şi din partea Giocondei sau a Sfinxului de la piramide nu vom afla, probabil, decît ceea ce vom fi în stare să rostim singuri.

Şi poate că acesta a fost chiar scopul unor astfel de opere. Să găsim înlăuntrul lor numai ceea ce am pus noi înşine. Oare nu sîntem singurii vinovaţi dacă am plecat din faţa lor mulţumindu-ne să repetăm aceste vorbe din Dante **Guarda e passa**, „Priveşte şi treci" ? Sau dacă n-am priceput la timp lecţiile de frumuseţe ale verii ?

OCTAVIAN PALER ■

EXPOZIŢII

Victor Vicşoreanu şi cele o mie de vase ale sale

De cîteva zile, Muzeul satului găzduieşte o expoziţie pe care o vom numi — fără să ezităm la cuvinte — fabuloasă : o mie de vase de lut — o mie de obiecte ceramice, fiecare din ele un unicat de artă — aparţinînd unui singur artist. Este olarul Victor Vicşoreanu din Hurezul Vîlcei, unul din marii artişti ai acestei ţări, nume celebru, încoronat cu numeroase distincţii (cea mai recentă : Premiul I pe ţară la „Cîntarea României"), nume, de fapt, cu genealogie de cronică, pogoritor dintr-un lung şirag de meşteri, cu strămoşi care, poate, în epoca ctitoriei brâncoveneşti a Hurezului, erau acolo, concurînd cu lutul şi cu arta lor anonimă produsele scumpe ale ceramicii orientale, înfruntîndu-le cu succes, impunînd harul acestui pămînt ales.

Cele o mie de vase expuse de V Vicşoreanu refac, de fapt, această istorie, întreaga istorie a ceramicii de Hurez, de la sursele ei primare pînă la zi, meşterul ambiţionînd, după cum ne anunţă

Un maestru al ceramicii, Victor Vicşoreanu, surprins în timpul creaţiei de Ion Prodoşanu

o inscripţie de pe un perete al expoziţiei, „o prezentare retrospectivă a etapelor artei decorării în ceramica de Hurez", cu succesiunea de tehnici, materiale, motive, cu tot ceea ce fantezia cromatică şi de linii a meşterilor acestui loc a imaginat în cursul vremii, oferindu-ne astfel o inedită sinteză, un expresiv document asupra vechimii, a dăinuirii, a strălucirii omului creator pe acest pămînt.

Nu este vorba, desigur, de o simplă recopiere a unor motive arhaice, ci de o lucrare nouă în duhul lor, meşterul extrăgînd aceste motive, ca şi strămoşii, din generosul amestec de forme şi de culori pe care-l oferă lutul (ofertă pe care fiecare artist o înţelege în felul lui !), pentru a le pune într-un cadru nou, cel al sensibilităţii contemporane, de fapt propria lui sensibilitate. El păstrează intact canonul tradiţiei dar, ca orice artist, intervine în chip rezolut în materia ei, corectînd efecte, cristalizîndu-le, intervine deci ca un demiurg, iar prin aceasta nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-şi sieşi matricea stilistică. Forma e dată, canonul e dat, dar cîtă iscusinţă şi vervă, cîtă inteligenţă, originalitate şi măiestrie sînt risipite în cadrul lor, în traducerea, prin culoare şi prin desen, a unor ritmuri, simboluri şi semne ce prezidează arta olarilor hurezani din cea mai adîncă vechime ! În farfuriile („taierele") semnate de Vicşoreanu se poate observa, cel mai bine, una dintre caracteristicile cele mai preţioase ale ceramicii noastre, „aerarea", lăsarea unor spaţii libere cu ajutorul cărora artistul valorifică fericit motivele, epurînd orice elemente care încarcă. Prezidează o viziune a obiectului ca întreg decorativ, fiecare element concurînd la echilibrul perfect al totului, prin care se realizează, de fapt, armonia. Meşterul urmăreşte o logică artistică riguroasă — geometrică, am spune — în distribuirea motivelor, aplicîndu-le în aşa fel încît, oricum ar fi aşezat obiectul, decoraţia să vorbească ochiului la fel de inteligibil, de expresiv. Dar rigoarea şi echilibrul compoziţiei nu duc nicicum la schematizare, ci, dimpotrivă, prin marea varietate a ornamentelor, se obţine un efect decorativ de o bogăţie, de o căldură, de o somptuozitate care provoacă încîntarea, sau prin şocul neprevăzutului, al invenţiei meşterului, deruta noastră, de fapt elevaţia către sublim.

S-au spus multe despre arta lui Vicşoreanu, şi, dacă ar fi să mai spunem şi noi ceva, am repeta ceea ce am mai spus şi cu alt prilej, şi anume că „taierele", strachinile şi ceştile lui, deşi de materie efemeră, îţi dau un acut sentiment al duratei. Sub un perete sau un raft cu farfurii de Victor Vicşoreanu îţi vine să te aşezi, să te odihneşti, să dormi, cu acea linişte pe care o au numai ţăranii cînd îşi încredinţează somnul umbrei măreţe, calme, puternice a stejarului împodobit cu păsări. Stejarii veghează cerul, arta de lut a lui Vicşoreanu e o artă cu adîncimi de cer. Smalţurile curate, irizate, solare, incredibile în fineţea şi prospeţimea lor, ies din mîinile lui ca şi cum s-ar fi decantat din văzduh, nu din tumultul telluric al lutului.

Îi mulţumim.

ILIE PURCARU ■

„Camping Boema" — sau niciodată nu-i prea tîrziu pentru o revistă de calitate

Să fi fost revista noastră — aşa cum părea la un moment dat, în ultimele stagiuni — exclusiv şi iremediabil sortită a fi plasată în zona divertismentului minor „agrementat" cu toate „poncifele" genului, de la gluma de un gust cel puţin discutabil, ca să folosim un eufemism, pînă la muzica uşoară ieftină, constînd cel mai adesea din şlagăre internaţionale traduse ca vai de lume şi interpretate şi mai şi, ori pînă la dansurile cu suceli şi cu paiete, „doi paşi şi un brinci" de care s-au săturat pînă şi dansatorii ? Aceasta să fie revista românească, gen în care beneficiem de o frumoasă tradiţie, una din cele mai frumoase în Europa, cînd mă gîndesc la forţa expresiei lui Constantin Tănase, la popularitatea pe care Nea Costică a ştiut să o confere unui spectacol vehiculînd, în afară de numerele de divertisment, în general bine făcute, şi cu gust, angajînd tot ce aveam mai bun în ţară în materie de gen, idei şi o critică socială a căror virulenţă era demnă de pana unui Caragiale ?

Niciodată însă nu e prea tîrziu nici pentru revista mult visată, cu dansuri şi muzică de calitate şi mai ales libret bine scris, mustind de umor şi care să critice cu verb şfichiuitor tot ce mai e de criticat, de la moravurile învechite ale unora pînă la tendinţa de căpătuială a altora, de la anacronismele unor situaţii şi chiar instituţii pînă la frica de a nu pierde scaunul, nepotismul, pila, bacşişul şi celelalte.

„Camping Boema", recenta premieră estivală a Teatrului „Constantin Tănase", ne demonstrează prin succesul său la public acest lucru. Dealtfel se observă în ultima vreme, strict în ultima vreme, impulsionată şi de climatul fertil al Festivalului naţional „Cîntarea României", o anume schimbare de optică la „Tănase".

„Camping Boema" o certifică. Publicul a simţit că e altceva aici decît aceeaşi şi aceeaşi „căruţă cu paiete" şi ia cu asalt casele de bilete. Şi acest altceva înseamnă mai întîi Stela Popescu şi Ştefan Bănică — protagoniştii acestui spectacol care nu e chiar o revistă dar care face mai mult decît o revistă. Ei cîntă şi joacă cu verva lor binecunoscută şi fie că rămîn în „lift", ori au o întîlnire de afaceri „penale", ori „cîntă" la ţambal, farmecul acestui cuplu artistic sudat, poanta precis plasată şi cu umor adesea sec — lucru rarisim la Savoy ori la Boema — le asigură succesul scontat.

Mai ales Stela Popescu dovedeşte în cupletul „Tuţu — băiatul lui Tătuţu", parodie a comportamentului unui fiu de bani gata, că rămîne, angajată sau nu la revistă, actriţa nr. 1 a genului. Lîngă ea promite Ana Maria Moculescu, actriţă debutantă la acest teatru.

Mai altceva înseamnă Horia Moculescu cu formaţia sa (Radu Boldiş — chitară, Tomy Bereczki — flaut, saxofon, Mihai Muncioiu — chitară, Sorin Movileanu — chitară-bas, Marian Toroimac — baterie) care asigură o calitate muzicală deosebită întregului spectacol. Altceva sînt şi textele lui Mihai Maximilian, parcă mai ancorate în realitatea noastră (deşi aici autorul poate fi mai perseverent, finalul spectacolului alunecînd graţios în bufonadă gratuită) ; şi altceva e muzica lui Vasile Veselovschi, compozitor inspirat ca întotdeauna chiar dacă nu lansează aici nici un şlagăr (apropo, n-am înţeles deloc de ce s-a simţit nevoia introducerii în recitalul, dealtfel izbutit şi cu profesionalism al Margaretei Pîslaru, a unor şlagăre internaţionale ; dacă muzica e semnată de Vasile Veselovschi, aşa cum apare pe afiş, atunci să auzim muzică de Vasile Veselovschi). În sfîrşit, pentru prima oară la o premieră la „Tănase" nu criticăm baletul. El nu există. Şi poate e mai bine aşa. Cele cîteva „evoluţii" coregrafice ale corp-ansamblului, trecerile prin scenă şi decorurile „mişcătoare" de preferat „grand-baletelor" lui Cornel Patrichi, poartă semnătura lui Sandu Feyer. El poate demonstra, dealtfel, mult mai mult.

NICOLAE SPIRESCU ■

RUBRICA MEA

Sic

Adverbul latinesc **sic**, cu înțelesul **așa**, se întrebuințează în mai multe limbi, între paranteze, după un cuvînt sau o expresie, pentru a arăta o transcriere exactă, chiar dacă într-o formă greșită sau în mod impropriu. Astfel, dacă întîlnim într-un text literar sau științific, autograf, formele **intinerar** sau **indentic**, în loc de formele corecte, **itinerar** sau **identic**, cuvîntul **(sic)** ne atrage atenția că nu este o greșeală a copistului sau a culegătorului, ci a însuși autorului, în conflict cu ortografia.

Am găsit cu cale să tratez acest mic subiect, — dacă există subiecte mici în materie de ortografie, disciplină pe care ar trebui s-o respecte orice absolvent, măcar al cursului elementar — citind interesanta lucrare, îngrijită de Iordan Datcu în Editura Minerva, 1976, cu titlul : Artur Gorovei, **Literatură populară**, culegeri și studii.

În această meritorie operă, închinată întemeietorului revistei de folclor **Șezătoarea**, care a apărut între anii 1892 și 1929, cu o scurtă întrerupere în timpul războiului mondial, am întîlnit această curioasă folosire a buclucașului adverb :

„Același lucru este în privința cîntecelor, a mobilierului, a decorației clădirii, în scurt, pentru toate manifestațiile (sic !) vieții populare (pag. 118)".

Cuvîntul „manifestațiile" este, la acea dată, și corect ortografiat și la locul lui în context. Ulterior apare dubletul „manifestările". Paranteza și adverbul, urmate de semnul mirării, nu-și au locul.

În schimb, pe pagina următoare, întîlnim un solecism (dezacord între subiect și predicat), care nu este urmat de implacabilul **sic** :

„De la invenția tipografiei, și mai cu seamă de la răspîndirea ziarelor, acest **caracter** individual al descoperirilor, sau al modificațiilor foarte importante, a devenit **vizibilă**".

Corect : **vizibil** !

Avem de-a face sau cu o transcriere greșită, sau cu o greșeală a culegătorului, sau cu aceea a autorului însuși, după care, în cazul respectului absolut față de text, era necesară mențiunea, cu sau fără semnul mirării : **(sic)**.

Mai sus, pe aceeași pagină, același semn și adverbul, ambele între paranteze, sînt corect puse :

„Problema esențială a folclorului, ca și ale **(sic !)** celorlalte ramuri de sociologie" etc.

Corect : „ca și a celorlalte".

Mă întreb însă : de ce primul **sic** e pus între paranteze rotunde, iar celălalt, între paranteze drepte ? Care e deosebirea, în intenția editorului ?

Foarte interesante sînt scrisorile renumitului lingvist M. Gaster, reproduse de Artur Gorovei în studiul pe care i-l închină. Deși plecat de mult din țară (1885), în urma unei expulzări, el păstra de la Londra contactul cu oamenii de știință români, pe calea epistolară. Scrisorile lui sînt redactate într-o excelentă limbă, cu două mici inadvertențe:

„Nădăjduiesc că la urma urmelor te vei alege cu recunoașterea din partea acelora ce vor învăța să prețuiască cum trebuie această muncă **neobositoare...**" (pag. 228).

și :

„Pomii **impleticiți** în baladele populare..." (pag. 229).

Citiți : „muncă **neobosită**" și „**Pomii împletiți**". Editorul a omis fatidicul **(sic)**.

O ultimă nedumerire !

Folcloristul blăjean Alexiu Viciu se folosește de două ori în aceeași scrisoare de sintagma : „în dar", cu înțelesul „în zadar", dar mai aproape de vechea formă, utilizată și de Eminescu, la debutul lui: „în darn" („În **darn** răsună lira-mi de Eco repetită").

Și aci trebuia pus **(sic)**, dacă transcrierea a fost exactă !

ȘERBAN CIOCULESCU

Poezia patriotică și politică (II)

Poezia politică își alege poeții la începuturile evoluției ei postbelice, nefiind în mod obiectiv accesibilă oricui. Noua concepție despre lume și societate nu este o mistică : ea nu acceptă mutații oricum, chiar dacă acceptă revelații. Practic și moral, un poet care a servit o politică reacționară interbelică nu este apt pentru a sprijini liric noile realități : el nu ar fi înainte de toate verosimil. Aceasta e situația tuturor poeților mai mari sau mai mici, legați politic sau, în anumite cazuri, fie și numai administrativ de vechiul regim.

În aceste condiții, se poate face o primă observație în legătură cu poeții politici care se impun imediat după Eliberare : ei sînt în primul rînd cei tineri. Poeții tineri vin cu o biografie nouă, neîncărcată, cu entuziasmul, vitalitatea și disponibilitatea fără de care nici o revoluție nu e de închipuit. Și nu se cunosc încă revoluții făcute de bătrîni. La apariția primului volum, Victor Tulbure are 23 ani, Dan Deșliu 22, A. E. Baconsky 25, Aurel Rău 23; situația se verifică încă mai tîrziu prin Nicolae Labiș, Ion Gheorghe sau Gheorghe Tomozei. O categorie a celor mai în vîrstă, recuperați de poezia politică, include pe poeții interbelici de stînga, formînd opoziția fățișă sau tăcută față de realitățile sociale ale timpului, unii programatic orientați către simbolism, ermetism sau expresionism : Mihai Beniuc, Zaharia Stancu, Maria Banuș, Cicerone Theodorescu, Eugen Jebeleanu, Radu Boureanu, Demostene Botez ș.a. Există evident și o categorie de poeți militanți revoluționari sau democrați, cu o operă interbelică paradoxal nonmilitantă, dar care e recuperată prin noile poziții sociale ale autorilor : de la A. Toma la Mihail Cruceanu.

În sfîrșit, o ultimă categorie recuperată este aceea a avangardiștilor și în genere a nonconformiștilor. Raporturile dintre avangardism, patriotic și politic sînt dintre cele mai complexe. Avangarda artistică a fost în genere strîns legată de politic, dar cîteodată în mod confuz, dacă nu capricios și anarhic : există o atitudine utilă a avangardistului sub aspect politic, anulată de un singur poem sau invers ; există atitudini sau poezii care se neutralizează prin opoziție. Relațiile avangardei cu patrioticul nu au fost adesea prea cordiale. Avangardismul a fost pînă atunci mai ales o mișcare internaționalizantă, adeseori cosmopolită, mizînd pe contestații absolute și pe efect imediat; literatura patriotică se baza însă pe tradiții certe, pe ceea ce are mai stabil o națiune, și părea că nu se poate imagina un patriotism avangardist, dadaist, suprarealist sau parabolizant. În schimb, marile idei politice ca și marile frămîntări politice au avut un caracter internațional, adesea internaționalist : însuși marxism-leninismul o ilustrează, dar el a comportat o asimilare organică în fiecare țară, în funcție de specificul țării respective. Ceea ce nu s-a întîmplat și cu avangarda literară. Nici această situație nu e nouă : Eminescu criticînd pe „ai noștri tineri" reîntorși de la Paris, viza o avangardă neasimilabilă ; reacția e negativă față de Macedonski nu numai din cauza unei epigrame, ci și din cauza avangardismului său. Avangarda noastră interbelică, în anii imediat următori războiului, se dovedește a fi receptivă față de ideile noi, reprezentînd dealtfel singura categorie la care revelația este verosimilă : Geo Dumitrescu, Nina Cassian, Gellu Naum, Virgil Teodorescu. Nina Cassian trece de exemplu de la *La scara 1/1* din 1948, la *Sufletul nostru* sau *An viu, Nouă sute și șaptesprezece din 1949*. Mulți dintre aceștia se vor întoarce dealtfel, mai tîrziu, la vechile lor unelte, în ceea ce privește expresia. Dar marii poeți nu oferă asemenea fenomene. Dealtfel, timpul așază lucrurile : poeții mari sînt repuși în drepturile lor, de la Blaga și Arghezi, la Bacovia, Barbu sau Voiculescu. Procedeele avangardei sînt valorificate cu excepțională eficacitate în lirica politică și patriotică de poeți ca Ion Gheorghe sau Nichita Stănescu. Și asta și pentru că avangarda însăși devenise parte a trecutului, a tradiției deci.

MARIAN POPA

SEMNAL

Specialitate și vocație

Cărțile și scriitorii, mai ales marii scriitori, își au destinul lor. Firește, nu înseamnă că în fața posterității totul decurge de la sine. Nu mai puțin important este cine anume întreține viața de după moarte a artistului și a operei sale. Există oameni care se ocupă de asemenea lucruri. O fac pentru că sînt specialiști, dar și dintr-o mare iubire față de carte. Ei ne ajută să ajungem la carte, ne ușurează calea înțelegerii. Un asemenea om este Angela Ion, cadru universitar cu o bogată și strălucită activitate. Destul să-i enumerăm cîteva dintre lucrările apărute pînă acum : **Histoire de la littérature française** (capitolul despre Balzac) sau **La poésie romantique**. Ele confirmă o vocație și, în același timp, și pasiunea pentru cercetare. Ceea ce e, de două ori, semnificativ, știut fiind că profesorul azi abandonează tot mai mult retorica, discursul, în favoarea scrisului.

Dar activitatea Angelei Ion este în primul rînd legată de numele lui Balzac. Marelui scriitor i-a arătat un interes total. Amintim bunăoară volumul de nuvele **Ilustrul Gaudissart**, apărut la Editura „Univers". E, de fapt, o culegere din povestirile lui Balzac, o selecție făcută pe niște criterii limpede formulate : „varietatea tematică, bogăția tipologică, diversitatea procedeelor literare". Am reținut interpretarea din prefață. Autoarea pleacă de la ideea, în cazul lui Balzac, a prioității operei față de autor. De asemenea, vede povestirile în perspectiva romanului, a „romanului continuu" : multe dintre romane „își găsesc o strălucită ilustrare în nuvelele și povestirile selecționate pentru volumul de față, care reflectă, ca un microcosmos aproape complet, întregul macrocosmos al creației balzaciene".

În sfîrșit, lectura povestirilor aprofundează romanele. Poate că aceasta este sugestia cea mai profundă și cea mai îndrăzneață din întregul studiu.

Lucrul acesta pare și mai evident în prezentarea pe care i-a făcut-o ilustrului romancier în populara colecție care apare sub egida Editurii enciclopedice, **Multum in parvo**. Marele scriitor e restituit prin textele sale fundamentale, care iluminează deopotrivă viața și destinul creației. Impresionează din nou puterea de selecție, gustul pentru tot ce este durabil în opera lui Balzac. Ni-l restituie ca pe un contemporan al nostru. Analiza și comentariile sînt sobre, aplicate întotdeauna la text. Autoarea scrie cursiv, plăcut, transmite idei fără să le complice. Este un adevărat specialist, cucerind prin erudiție, dar și prin bun-simț. Știe tot ce s-a scris despre Balzac, e la curent cu noile curente ale criticii europene, fără să le preia însă cu ostentație.

Prezențe ca a Angelei Ion sînt reconfortante pentru orice om cu gustul culturii.

CORNEL MORARU

CRONICA LITERARĂ

Marin Preda: Viața ca o pradă

Noua carte a lui Marin Preda, **Viața ca o pradă**, seamănă întrucîtva cu o carte de amintiri. Însă romancierul se apără, pe bună dreptate, de o astfel de posibilă interpretare : „Dar eu nu vreau să povestesc a c' „amintiri", ci doar lucruri pe care le contemplu și azi cu un sentiment de neliniște că s-ar fi putut totuși să nu aibă loc, și atunci nici lumina care le însoțește azi în amintire să nu fi existat". Cartea poate fi înțeleasă și ca un **bildungsroman**, un roman al formării unei conștiințe care la treptat contact cu lumea înconjurătoare, începe să-i deslușească secretele și chiar caută să o modifice. Dar această scriere e mai curînd o carte despre modul cum se elaborează o carte, mai exact spus, despre modul cum se începe o carte. Autorul destăinuie ce luptă teribilă a dus cu faptele de viață care îl asaltau înainte de a compune **Moromeții**. Plecat la Sinaia cu dorința expresă ca după volumul de nuvele **Întîlnirea din pămînturi** să conceapă primul său roman, scriitorul rememorează crîmpeie din anii de copilărie, de tinerețe, nu pentru a zăbovi încă o dată în preajma unor amintiri dragi, ci pentru a afla ce anume din tot ce i s-a întîmplat merită să istorisească în noua sa carte, la ce trebuie renunțat din tot vălmășagul de fapte petrecute în existența sa : „Ce să scriu despre generația mea împrăștiată, prinsă de valurile istoriei și a cărei soartă îmi scăpa ? mă întrebam în fața mesei mele de scris, la Sinaia, în acea iarnă bogată în zăpadă a anului '49. Să scriu despre un tînăr care își caută drum, singur în marele oraș și necunoscînd pe nimeni ? Ce mi se mai întîmplase ?".

Ca un laitmotiv apare în carte amintirea tăierii salcîmului din ograda părinților, întîmplare povestită într-o schiță, **Salcîmul**, neinclusă în volumul de debut. „Salcîmul, era însă un cod care nu trebuia divulgat. Scena cu doborîrea lui îmi apărea acum ca o poartă pe care dacă știam s-o deschid intram pe un teritoriu în care trăia o lume miraculoasă pe care o cunoșteam și pe care o puteam povesti. Cum s-o deschid ? m-am întrebat". Se știe că scena tăierii salcîmului a devenit una din cele mai cunoscute din **Moromeții**. Dar pînă a ajunge să descopere subiectul viitorului roman, Marin Preda narează întîmplări din școală, descrie chipuri de profesori, întîlnirea sa cu istoria, asasinarea lui Iorga de către legionari, notează impresii de lectură. Povestind, autorul învinge prin cuvînt, îndepărtează de sine tot ce este inutil pentru construcția pe care visează s-o înalțe. În carte apar sau sînt pomenite numeroase personaje reale — Zaharia Stancu, Miron Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu, Al. Cerna Rădulescu ș.a. Fără discuție, paginile respective se citesc cu mare interes. Dar dramatismul și nota de senzațional a volumului provin din încercarea de a surprinde mecanismul care declanșează scrierea unei lucrări, din încercarea de a descoperi care sînt resorturile intime ce trebuie urnite pentru ca din haosul de evenimente să fie alese acelea ce așezate într-o anumită ordine să contureze un univers. Parafrazîndu-l pe autor, putem spune că și literatura e pentru el o pradă, un vînat de preț hăituit vreme îndelungată fără a băga de seamă la alte ispite. La capătul acestei căutări nu lipsite de măreție, asupra autorului pogoară liniștea și el cunoaște izbăvirea prin creație : „Acasă, adică la Sinaia, în singurătatea vilei unde mă retrăsesem, m-am așezat din nou la masă în fața ferestrei și după ce am contemplat cîteva minute același peisaj feeric de afară, am pus mîna pe stilou și am început să scriu : Ilie Moromete.

N-am băut nici cafele, nici alcool. Iar de fumat abia îmi aduceam aminte. Scriam liniștit, fără febră și fără ștersături".

Viața ca o pradă, scriere de o profundă originalitate în literatura română, este una din cele mai bune cărți ale lui Marin Preda.

Sîntem bucuroși că apariția acestui modest comentariu coincide cu împlinirea, la 5 august, a 55 de ani de la nașterea unuia din marii maeștri ai prozei românești. Îi urăm, de aceea, autorului „Moromeților", „Imposibilei întoarceri" și altor opere de seamă ale literaturii noastre, viață îndelungată și putere de creație.

GEORGE ARION

CENACLURI HUNEDORENE PREZENTATE DE SECRETARII LOR

„Izvoare"

La Hunedoara există, după cum se știe, de peste douăzeci de ani un cenaclu literar binecunoscut, „Flacăra". Ne-am gîndit să ființeze și un cenaclu numai al tineretului și în anul 1976 a luat ființă, la casa de cultură a municipiului cenaclul literar artistic „Izvoare". Întrunind, săptămînal, tineri de diverse profesii dar mai cu seamă elevi ai liceelor din municipiu, cenaclul a început să se afirme în public, treptat, onorîndu-și sugestivul frontispiciu. Au „izvorît" de aici în paginile de literatură ale ziarului județean, în suplimentul literar „Ritmuri hunedorene", apoi în revistele „Luceafărul" și „Orizont", foarte tineri poeți ca Daniela Cikini, Gheorghe Nistor, Mariana Chirila, Rodica Buta, Mihai Marcu, Claudiu Latcu și Martin Seghedi, alături de mai cunoscuții Ioan Radu Igna, Ion Macovei, Ioan Evu...

Noi ne întîlnim cu publicul din Hunedoara și din împrejurimi, unde, alături de poeții cenaclului, prezentăm folkiști, recitatori artistici, umoriști... În unele spectacole mai largi am realizat adevărate concerte în care formații artistice tinere din municipiu s-au reunit. Cîteva prezențe la TV, mai multe emisiuni de poezie și folk la radio, ne-au bucurat, stimulîndu-ne. În Festivalul național „Cîntarea României" am participat la secția de creație cu patru poeți și un prozator. Lunar prezentăm spectacole sub genericul „Sub tîmpla stemei", acestea împreună cu cenaclul „Flacăra" și formația de dans modern a casei de cultură. Tot împreună cu acest cenaclu noi am inițiat o suită de întîlniri cu publicul în zonele bogate de istorie a vetrei hunedorene, numită „Pelerinaj la sanctuarele neamului".

Pentru a ne extinde, în tărîm scenic, pregătim un „spectacol al tinereții" contopindu-ne cu formațiile tinere ale casei de cultură într-un ansamblu al tineretului, în colaborare cu comitetul municipal U.T.C. Vreau să menționez și prezența plasticienilor tineri în cenaclul nostru din care aș aminti pe Ion Vago, Șanda Tămaș, Tiberiu Bolasz precum și pe tînărul sculptor Adrian Cristea. Ajutîndu-ne la un sprijin real al revistelor, atît de necesar ieșirii la lumină a tinerilor creatori, sîntem bucuroși că una dintre ele, „Orizont", ne deschide deseori spațiu pentru publicare, dar ar fi bine ca și alte reviste să ne sprijine.

Noi, alături de celelalte două cenacluri ale municipiului, ne străduim să ne înscriem în frontul mai larg al activităților artistice de aici, bucurîndu-ne de fiece succes al fiecărui în parte. În viitorul foarte apropiat, un număr de șapte membri ai cenaclului „Izvoare" vor debuta în editura „Facla", într-o antologie de tineri poeți din această parte a patriei. La ediția a doua a „Cîntării României" vom participa cu mai multe forțe, avînd, de-acum, experiența unei prime ediții.

EUGEN EVU ■

„Lupta"

Nu știu dacă a mai fost utilizată atît la propriu, cît și la figurat ideea aceasta de cenaclu literar muncitoresc. Cert e că la Hunedoara a luat ființă, ca expresie a dorinței unui grup de tineri muncitori din C.S.H. de a avea un cenaclu al lor, capabil să le exprime într-un mod adecvat preocupările specifice muncii și creației lor — cenaclul literar „Lupta". Majoritatea membrilor cenaclului sînt muncitori interesați cu precădere de transfigurarea artistică a problemelor, ideilor, sentimentelor ce se nasc din relația lor cu munca și viața în care sînt implicați. În acest sens aș da aici cîteva nume care, cel puțin pentru noi, reprezintă niște promisiuni, respectiv: Gh. Nistor, otelar, Adrian Demea, instalator, Carmen Demea, elevă, Mariana Pandaru, mecanograf, Aurel Manta, muncitor, S. D. Mark, formator, Nicolae M. Isac, țăran cooperator, Marin Porumb, subinginer. Apariția unui cenaclu literar într-un oraș ce depășește 80 de mii de locuitori nu ar fi fost ciudată dacă înaintea sa nu ar fi existat alte trei. Cenaclul cu cele mai vechi tradiții „Flacăra", veche, reuniune a tuturor forțelor hunedorene; cenaclul „Izvoare" al elevilor, de pe lîngă Casa de cultură, și cenaclul pionierilor „Muguri". Ne-am lovit de tot felul de întrebări: „Ce rost are un nou cenaclu ?", „Cu ce idee pleacă la drum ?"

Noi am luat ființă din marea dorință de a ne exprima pe noi așa cum trăim în acest secol al industrializării. Ne-am postat de la început împotriva unei vieți idilice și a unei arte idilice. Acțiunea noastră a fost mult favorizată și de climatul sănătos al muncii și vieții din acest gigant siderurgic — Erou al Muncii Socialiste. Un lucru esențial pentru cenaclul „Lupta" a fost Festivalul național „Cîntarea României", ca urmare a căruia ne-am și afirmat în viața culturală a orașului siderurgiștilor. Acțiunea noastră a prins cheag și așa constă în publicarea poemelor cenacliștilor în revistele literare, în edituri (un exemplu în acest sens este premierea de către Editura „Cartea Românească" a volumului semnatarului acestor rînduri, afirmat mai întîi în climatul „Luptei"). Ne bucură foarte mult orice apariție în presă, în edituri. Acest lucru confirmă ideea de bază a cenaclului „Lupta". Sîntem bucuroși pentru orice om nou adus la ședințele și spectacolele noastre. În concepția noastră dialogul viu, neîntrerupt cu publicul — principalul beneficiar al poemelor, prozelor noastre — are o importanță de valoare însești a apariției cenaclului „Lupta". Paralel cu toate acțiunile noastre vrem să instaurăm în cenaclul „Lupta" un adevărat climat literar propice desfășurării unei munci creatoare.

VALERIU BÂRGĂU ■

Cenaclul „Junimea nouă"

Emanația firească a climatului spiritual creat aici odată chiar cu venirea constructorilor — Cenaclul literar „Junimea nouă", condus de poetul Constantin Th. Ciobanu, urmărește în cadrul ședințelor de lucru promovarea unei literaturi originale, precum și stimularea tinerelor talente ale municipiului din cadrul cercurilor literare din instituțiile și întreprinderile pe care le patronează. Începînd din prima sîmbătă a lunii septembrie și sfîrșind cu ultima sîmbătă dinaintea zilelor „Călinescu", se adună în jurul mesei rotunde din impozabila Casă de cultură a sindicatelor (al cărei director este tot un membru al cenaclului, poetul Candiano Priceputu), muncitori, profesori, ingineri, juriști, medici, studenți — foști elevi ai liceelor din municipiu. Cenaclul a editat pînă acum două culegeri: „Cîntece în coloană" și „Jurnal literar", ambele cuprinzînd peste 80 de semnături (versuri și proză). Efortul creator al membrilor cenaclului se concretizează în volume de versuri despre care critica literară s-a exprimat în termeni elogioși. Debutînd în culegerea „Cetatea de inimă" (1972), poetul Constantin Th. Ciobanu are în curs de apariție la Editura „Cartea Românească" volumul de versuri „Manole fără Ana". Poetul Gheorghe Izbășescu, conducător al secției de poezie în cadrul societății „George Călinescu", debutînd într-o antologie de poezie „Cerul în apă" (Editura „Junimea"), are în pregătire la Editura „Cartea Românească" volumul de versuri „Solstițiu" și o carte despre orașul său, „Discurs în agora". Un alt membru consecvent al cenaclului, Iosif Mihai Paulic, este prezent în librării cu două volume de versuri: „Înainte de miazăzi" și „La marginea liniștii". Peisajul liric este completat și de mai tînăra Viorica Mereuță ce a debutat promițător cu volumul „Singurătatea păsărilor" (Editura Eminescu 1971).

Nu există poet al tînărului municipiu care să nu fi scris despre orașul său. În fiecare sîmbătă, asupra manuscriselor se apleacă și muncitorul operator chimist Ion Dragomir care s-a făcut cunoscut dealtfel și la Festivalul național „Cîntarea României" și operatorul chimist, poetul Nicolae Leca, și Ion Tighiliu, fervent reporter, și Dorin Speranția, medic și critic de artă, din cercul literar de la Sibiu, stăpîn pe uneltele sale și cu spirit acid, ca și poetul Vicențiu Ghioldum ori prozatoarea Emilia Done, elevă încă. Sînt deja cunoscute și impuse recitalurile de poezie patriotică „Poetul în cetate", organizate periodic de cenaclul „Junimea nouă", la care au citit cu emoție mulți poeți de frunte ai țării.

Continuînd tradițiile publicației fondate de G. Călinescu „Jurnalul literar" — ce apare cu prilejul zilelor culturii puse sub egida marelui om de cultură de peste un deceniu, sub îngrijirea lui Constantin Th. Ciobanu, Gh. Izbășescu și Candiano Priceputu, — dă o nouă dimensiune vieții culturale din orașul petrochimiei.

ADI CUSIN ■

Izvorul

Legătura secetei e destul de strînsă
cu izvorul martir
dat în stăpînire neamului meu —
matcă ușoară de apă
pentru însetații din pustiu.

Zi și noapte trebuie să păzesc
izvorul să nu se usuce.

O clipă de oboseală
și seceta-i și arde triumfătoare
suflarea și-așa destul de subțire.
Dar izvorul își vede mai departe
de taina lui
și mă trezește numaidecît
la datorie.

GHEORGHE IZBĂSESCU ■

Onești

Ascultați cum se naște Cetatea
unde patru rîuri fac nod de glorie,
la umbra Stejarului cel Mare !
Ascultați cum crește Cetatea,
cu oamenii în rost la temelie,
înălțînd pădurea fieroasă
către uimirea calmă a soarelui !
Ascultați cum răsună Cetatea
de reintinerirea materiei,
înflorind în lume elanul nostru
învățat de pămînt cu memoria sării.

CONSTANTIN TH. CIOBANU ■

Meșter de curcubeie

Dacă a pierit curcubeul din sufletul tău
și vrei să-ți faci un alt curcubeu
ia mai întîi de la șapte sentimente
șapte culori.
Apoi te urcă pe un munte ;
dacă în suflet nu ai nici un munte
caută un deal, o colină ;
dacă nici deal, nici colină
nu-s în sufletul tău și
vrei totuși să-ți faci un alt curcubeu,
caută încolo, încoace, pe ici,
poate găsești un mușuroi de furnici,
dacă în căutare nu ai spor
ridică-te măcar în vîrful picioarelor.

Ia apoi arcul unui copil,
pune-l pe zarea din suflet și lin
trage pe sub el linii egale,
egal arcuite, egal de late,
strălucitoare ca din mătase
și numără bine să nu tragi numai șase.

Uitasem să-ți spun,
ca să-ți meargă treaba din plin,
cerul unde-l faci trebuie să fie senin
și trebuie să fie plins mai înainte un pic
altfel curcubeul nu-i bun de nimic.

VASILE BUȚAN ■

O, iarba...

Gîtuie ește această clipă de abur,
aceas a prin care treci
tîrziu și nesubtilă
cu sînii galbeni amintindu-ți surpare.
...O, anii tăinuiți în singe asru
ca un secret complice cu genunchii
și iarba mirosind a ars de soare !

CANDIANO PRICEPUTU ■

Patrie din gînd

Pămînt nesărutat și greu de-ngîndurare
Lumina alor mei în străvechime doarme
cu sîngele-n milenii neînchinat sub arme
împădurind vecii-n îmbrățișare

Pămînt de spus cu inima la gură,
Cu sufletul în miez de doine supt
În tine rădăcinile mă-ndură
în nunta unui imn neîntrerupt

Pămînt de leac și de încununare
prin tine respirația mi-e cînt
și doar o viață prin iubiri mă doare
și sînt o flacără fără mormînt...

Ninsoare în Ardeal

Ninge, lenește moarte a ploilor
în liniște rana se bucură ; ninge ;
Sîngele nenuntit al eroilor
încă o dată învinge.

Iarnă. Prin basmul român
taine suind la izvoare :
cele eterne rămîn
vatră și zare.

Nopți în Ardeal: la sălașuri de zei
ninge cu slavă și îngîndurare.
Sufletul bun al strămoșilor mei
dăinuie-n doine ; și doare.
Ninge din patrie, ninge mereu
sufletul bun al poporului meu.

EUGEN EVU ■

C'țiva dintre membrii de bază ai Cenaclului „Junimea nouă" din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, în același timp principali animatori ai efervescenței vieți spirituale. Fotografie de Elena Ghera

Iubire de cai

Noi pricepem și altfel iubirea de cai ;
pe ei mai ies Domnii și azi din pămînt
și știm că ei vin dintr-un altfel de rai
dintr-o moarte ce-i naște mereu în cuvînt

de-a lungul luminii din care-au plecat
botezați îndelung pe ochi cu vecie
în catedrala lumii clopote mai bat
și azi de cînd fruntea li s-a scurs sub cimpie

și de cînd se perindă prin Marele întreg
la vămi lăsîndu-și oasele arvună
adesea îi vedem sub cruci cum trec
pe caii lor cu trupul subțiat de lună.

Să nu uităm că-n colbu-așternut de vechi
rapsozi
în josul tainelor din care nasc românii
se mai cabrează caii, în somn, sub voievozi
în hamurile grele-ale țărinii.

MARTIN SEGHEDI ■

Eroilor

Încep în munți vulturi să cadă
peste lumina mestecenilor,
în cîmpii se răstoarnă ziua
de-atîta fruct lăsat sub zăpadă.

Coboară în fii amintirea părinților
plecați undeva la hotar
pămîntul poartă cu el semnul soarelui
dar și urma frumoasă a ploilor.

MARIANA PANDARU ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VI****)

Ianuarie 1969. Repetiții chinuite cu „Travesti". Va trebui, probabil, să renunț la serviciile S.M. și să-mi pun singur, piesa în scenă. Aceeași poveste ca la „Cristofor" : autocrația regizorală. Am crezut, de cînd am început să scriu teatru, că funcția regizorului este una de devotiune și abnegație. De la Gusty, prin Sică, m-am obișnuit cu ideea că regizorul trebuie să fie ca aerul dintr-o odaie : să existe, fără să-l simți, ca inima unui organism sănătos : să bată, fără să-și manifeste prezența. Asist, și la noi, în ultima vreme, la o demonstrație de orgolii : nimic nu contează în afara „viziunii" și a „concepției" unui regizor totalitar. La „Cristofor" lucrurile s-au petrecut astfel. La insistențele direcției „Municipalului", încredințez piesa lui V.M., regizor tînăr, recomandat de o presă de specialitate entuziastă. Îi dau textul, decis să vin la generale. După trei săptămîni de repetiții intense, îmi spune M. : „Nu vrei să vii și tu pe la teatru, să vezi ce se întîmplă ?" — „Dar ce se întîmplă ?" — „Vino și-o să vezi". A doua zi sînt la repetiții. Mă uit și nu-mi vine să-mi cred ochilor. Sînt convins că în colaborare cu M. mi s-a pus la cale o farsă. Toate intențiile textului, cele mai directe, sînt denaturate. Personajele au devenit niște fantoșe absurde și delirante. Textul e respectat, dar logica acțiunii a fost spulberată, psihologia eroilor dizolvată de o gestică arbitrară, de o mișcare somnambulică și bizară, care transformă un vodevil inocent într-o dramă de migrenă, din care, bineînțeles, orice urmă de umor e exclusă. În favoarea unei convulsii grave și stranii. Înrerup repetiția, îl întreb pe regizor ce se întîmplă pe scenă ; e senin, satisfăcut : asta e „viziunea" lui asupra spectacolului, derivată dintr-o concepție cu privire la necesitatea „re-teatralizării textului dramatic". — „De acord", îl răspund calm, „dar unde e piesa în toată istoria asta ?" Și se petrece un fapt demn de fantezia lui Alphonse Allais : începe să-mi explice comedia, cu o replică finală, de un haz imperial : „Iertați-mă, dar dumneavoastră „nu știți ce ați scris". Dilema : **primatul textului sau al regiei** este marea achiziție a spectacologiei contemporane, cu balanta înclinată spre importanța unei direcții de scenă intolerante. **Textul** a devenit un simplu **pretext**, cu toate servitutile impuse de un statut subaltern. La New York, în 1957, am văzut într-un teatru „off Broadway" un „Hamlet" jucat de o trupă de invertiți fără complexe — își mărturiseau public vicile — în care Hamlet era înfățișat în tragedia lui esențială : sfîșiat între direcții contrare : dorința de răzbunare și iubirea lui tulbure pentru regele asasin. Textul era respectat cu strictețe, dar marea tragedie se transformase într-un imn adus sexualității „eliberate și eliberatoare". În aceeași stagiune am asistat la reprezentarea unui „Cehov — erotizat" : un „Unchiul Vania", în care personajul principal era pustiit de ravagiile viciului singular, iar personajele feminine, alcoolizate, îndobitocite și stridente, erau prezentate ca niște nimfomane dezlănțuite. Dorința legitimă a lui Artaud de a buscula gusturile unui public mediocru, aservit teatrului academic sau comercial, ros pînă la coardă de convenții, a degenerat într-un teatru al violenței în sine, discutat, pînă la două noaptea, cu directoarea trupei, o fată drăguță de douăzeci și șase de ani, fostă balerină în Berlinul occidental, conducătoarea — după propria ei expresie — „ideologică" a ansamblului. Ține să-mi cunoască părerea. — „Interesant", îi spun. „Singurul lucru care mă deranjează este că nu ați dus spectacolul pînă la consecințele lui firești". — „Adică ?" „Eu, în locul dumneavoastră, luam, la sfîrșit, o mitralieră și impuscam spectatorii. S-ar fi jucat în colaborare cu morga, și ar fi fost sublim". — „Nu ne-am gîndit", îmi răspunde cu seriozitate. „Să vorbesc cu administratorul nostru, s-ar putea să fie o soluție". Trebuie să recunosc, fata avea haz. În schimb, „spectacolul" și discuția mi-au lăsat un gust de cianură. Și totuși nu pot să cred în disolutia teatrului și în moartea lui. Cum se va petrece resurecția, nu știu. Cum va Cuvîntului, cînd mai există, i se asociază, fără nici o legitimitate, urletul, scrîșnetul, geamătul, tumba bufonă, sau tragicul acces de epilepsie. Anul trecut, la Hamburg, într-o pivniță transformată sumar într-un teatru „en ronde", am văzut un spectacol în care „revoluția dramatică" era împinsă pînă la limita extremă : o trupă de zece băieți și zece fete se defulau" în fața unui public stupefiat. Textul, exclus cu desăvîrșire, era înlocuit, seral, cu improvizația spontană, absolută. Se lua o replică din **Faust**, la întîmplare, pe marginea căreia se dezlănțuia un acces sinistru de țipete, sau dimpotrivă, de lungi tăceri, împietrite în poze hieratice. Spre sfîrșitul „spectacolului", actorii, ajunși la un punct culminant al excitației nervoase, se năpusteau asupra spectatorilor, scuipîndu-i sau luîndu-i la palme, pentru ca pe calea asta — am aflat, ulterior din program — să-i „implice într-un act de protest politic și artistic purificator". După spectacol, la o cafenea, am arăta un spectacol de teatru peste douăzeci sau treizeci de ani, e greu de prevăzut. O singură certitudine îmi rămîne : că **ideea** va ieși din confuzie, și că după lungi avataruri, **cuvîntul** va fi repus în drepturile lui suverane. Pînă atunci însă, să mă întorc la piesa mea, și, în pofida unei prese negative, să mi-o pun singur în scenă, nu fiindcă aș fi ros de vanități regizorale, n-am asemenea trufii, scrisul meu mi-ajunge, dar pentru că mă îndărătnicesc să cred că teatrul rămîne un mod de comunicare umană, că logosul n-a fost abolit, că nu trăim într-o lume infirmă de surzi și afazici, că omul, indiferent la ce suferințe și umilințe va mai fi supus, nu poate fi tratat ca o zdreanță disprețuită, ca un jalnic eșec al biologiei. M., care mă privește peste umăr cînd scriu, îmi spune în glumă : „ai rămas un copil". Îi răspund cu o replică a ei din „Travesti" : „tot secretul în viață e să îmbătrînești fără să devii adult".

13 ianuarie 1969. Premiera „Tavestiului". Cine n-a trăit seara unei premiere nu știe ce înseamnă un duș scoțian de spaime, speranțe, sentimentul zădărniciei și al inutilității, jena, rușinea sau, dimpotrivă încrederea, credința în miracole, disperarea — toate amestecate și injectate în conștiința ta tulbure și culpabilizată. Ani de zile am fost torturat în adolescență — și mai tîrziu — de un coșmar periodic. Mă aflam undeva, la operă sau într-o sală de concert, în mijlocul unei mulțimi, grandioasă prin noblețe. Și, deodată, observam că sînt gol, ca un cadavru la morgă. Ani de zile am fost chinuit de visul ăsta rău și obsedant, la capătul căruia mă trezeam sleit pentru multe ceasuri, incapabil de cea mai neînsemnată reacție. De cînd scriu teatru — și nu e o coincidență — coșmarul a dispărut. Înlocuit, probabil, de un alt coșmar, de data asta viu și de veghe : premiera. Primul spectacol, în care te înfățișezi în fața oamenilor, în pielea goală, despuiat, victimă a tuturor indiscrețiilor, pradă ușoară pentru toate răzbunările. Un spectacol de teatru e ucigător prin riscurile la care te supui. Invidiez soarta sculptorului, stăpîn pe piatra și dalta lui, a pictorului, suveran al pînzei și al culorilor sale. În teatru depinzi de umoarea actorilor, de dispoziția atît de instabilă a interpreților emoționați pînă la sufocare, de amănunte ridicole : un bec explodat, un decor mișcat în scena cea mare, de care ți-ai legat atîtea nădejdi, un univers incontrolabil și capricios, stînd sub legi binevoitoare sau dușmănoase, cu neputință de domesticit. Nietzsche are dreptate : teatrul, o artă prea „omenească". E ora patru — cortina se ridică la Studio la șapte și jumătate — mă uit din minut în minut la ceas, am impresia că minutele au înghețat. Mi-aduc aminte de un amănunt al luminilor, nefixat, intru în panică, chem la telefon teatrul, nu răspunde nimeni la regizorat, fac numărul casei de bilete : tăcere. M. a plecat la coafor, de dimineață se plîngea de dureri de git — știu că e o formă a tracului — la cinci telefon de la Dem. R., se teme că intră în extinctie vocală — sînt obișnuit și cu spaimele lui — îmi iau pulsul : o sută douăzeci. Înghit două pastile de „Inderal", mă lungesc pe divan, caut să mă gîndesc la orice altceva numai la „Travesti" nu, îmi umblă în cap o fabulă, căreia nu i-am găsit morala, mă așed la birou și încep o tabletă, se-

(Continuare în pagina 23)

AUREL BARANGA ■

Seară a cenaclului nostru, memorabilă prin entuziasmul artiștilor și al spectatorilor, în municipiul Galați

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (nr. 287, 288, 289)

Brăila, 25 iulie, Grădina clubului Progresul, orele 19,30. Venind de pe litoral, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, s-a oprit pentru trei zile în cele două mari orașe dunărene, Brăila și Galați. La Brăila, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar revenea după mai bine de doi ani de absență — mai exact din ziua de 5 mai 1975, cînd a susținut a 70-a ședință a sa, în sala Teatrului municipal „Maria Filotti" din localitate. Între timp, după cum se vede, s-au scurs nu numai peste doi ani de zile, dar și peste 200 de întîmplări literar-artistice petrecute sub egida Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Cu toate acestea, prima dintre serile brăilene a fost destul de slabă ca număr de participanți (în jur de o mie), lucru întîmplat însă — așa cum ne-au asigurat spectatorii prezenți — din vina organizatorilor, care n-au anunțat evenimentul decît cu cel mult o zi înainte de a se ține. Am întîlnit însă la Brăila un public excepțional de receptiv, atent și capabil să vibreze la toate momentele petrecute pe scenă, un public care a revenit dealtfel și a doua zi, cînd grădina a fost într-adevăr ticsită de oameni. Întorcîndu-ne la prima seară, trebuie să reținem mai cu seamă recitalurile lui Doru Stănculescu și Mihail Stan (mai bine de o oră de cîntec și poezie), care au cuprins cîntecele „Ai, hai", „Cîntec între apele țării", „Maria și marea", „Scrisoarea soldatului de orișiunde", „Shambala", „Fără petale" și „De trei ani n-am dat pe-acasă", ca și poeziile „Tot mai des visez pămîntul", (Ion Gheorghe), „Document" (C. Tonegaru), „Cu privire la tabloul lui Delacroix — Luptă lui Iacob cu îngerul" (Emil Botta), „La poarta grădinilor" (Dumitru Popescu) și „Minunea" (M. Sorescu). De asemenea, tot recitaluri combinate au susținut Mircea Vintilă și Florian Pittiș („Constantin și Veronica", „Lordul John", „La fereastra spre livadă", „Hanul lui Manuc", „Mielul", „Dulce Romanie", „Bade Ioane" și „Pămîntul deocamdată", alături de poeziile „Cetatea Neamțului", „Inscripție pe piatra de hotar", și de monologul din „Elisabeta I" de Paul Foster. Adrian Păunescu a întrebat publicul despre autorii poeziilor „Cetatea Neamțului" (George Coșbuc) și „La fereastra spre livadă" (Șt. O. Iosif). Spre surprinderea generală, un singur spectator, elevul Dorin Blănaru, a știut răspunsurile exacte. În orice caz, bravo lui !

Erika Jozsa, Karol Horvath și Al. Dobranszky au susținut programul lor obișnuit, format din cinci cîntece, neuitînd să precizeze că piesa „Cînd o fi să fiu mai mare" a fost pentru prima oară reprezentată în cenaclu în chiar ședința din mai 1975, de la Brăila ! Au mai cîntat, desigur cu același succes de public cunoscut, formația Roșu și Negru, Suzana Georgescu, Vali Șerban, Adrian Ivanițchi (în plus, față de repertoriul cunoscut, „Scrisoarea unui student pe piatra unui mormînt scitic", pe versuri de Mihai Ursachi), Valeriu Penișoară și Victor Socaciu. Între cîntecele ultimului vom reține de această dată „Sub scutul amurgului", pe versuri de Lucian Blaga, și „Un punct de vedere", versuri de Adrian Păunescu, o poezie-manifest care cu acest prilej a împlinit un an de cînd este cîntată pe scena cenaclului. N-au lipsit, bineînțeles, poemele de largă respirație patriotică „Trăiască România !", „Lumină ! Luptă ! Libertate !" și „Manifest pentru sănătatea pămîntului", poezie recitată de chiar autorul ei, poetul Adrian Păunescu, același care avea să recite spre final în stilul inimitabil „Repetabila povară". Totul s-a încheiat, inspirat, prin Cîntecul bufonului din „A douăsprezecea noapte", prilej cu care Adrian Păunescu și Florian Pittiș au rostit eternele versuri ale lui Shakespeare : „Dacă v-a plăcut bufonul / Mai poftiți și mîine seară !" Ceea ce, dealtfel, s-a și întîmplat ..

Brăila, 26 iulie, orele 19.30. Prezent cu cei mai apreciați membri ai săi, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar s-a întîlnit din nou cu publicul din Brăila într-o atmosferă prielnică artei politice, între interpreți și spectatori angajîndu-se acel dialog firesc și emoționant care are loc întotdeauna cînd poezia și muzica bună găsesc o sală receptivă și avizată. Nu vom mai înșira aici tot ce s-a cîntat și s-a recitat în această seară — repertoriul cenaclului fiind cunoscut. Dar vom preciza că s-a demonstrat încă o dată că forța artei tinere promovate de cenaclu constă într-o scrutare atentă a problemelor care ne frămîntă pe noi, cei aflați pe meleagurile românești, cît și a problemelor care frămîntă în general omul contemporan. În seara de 26 iulie, membrii cenaclului, fiecare după talentul său, fiecare după forma artistică în care s-a aflat în momentul respectiv — și trebuie să spunem că s-au aflat într-o bună formă — au demonstrat din nou că o artă de esență revoluționară, inspirată din realitățile contemporane, debarasate de canoane învechite, dar acceptînd rigori pe care și le creează ea însăși, înovînd în domeniul esteticii potrivit exigențelor unor noi timpuri, are toate șansele să ajungă la inima publicului, să-l emoționeze, să-l îndemne la meditație.

Galați, 27 iulie, orele 19. Și la manifestarea de la Galați de a doua zi, manifestare cu adevărat strălucită, s-a înregistrat aceeași opțiune a publicului pentru o artă care nu se sfiește să se intereseze de condiția omului din secolul XX. O scrisoare emoționantă primită de membrii cenaclului atestă încrederea tinerilor de aici într-o artă care îi exprimă cu sinceritate : „Tineretul de pe platforma „leagăn" a oțelului patriei noastre vă iubește cu înflăcărare, cu incandescența ce se revarsă din inimile lui, alevea celei din cuptoare și vă așteaptă necondiționat, în orice împrejurare, pentru a le dărui din magica forță patriotică pe care o purtați și o duceți ca pe o flacără a adevărului, în torța pe care, cu drept cuvînt, ați numit-o „Cenaclul Flacăra"». Au fost prezentate acestui public generos și entuziast piese de bază din repertoriul cenaclului, care mărturisesc preocuparea actorilor și interpreților de a oferi celor care îi privesc și ascultă o artă cît mai diversă. Au fost cîntate și recitate compoziții și poezii pline de patos revoluționar și de autentică vibrație patriotică, s-au făcut auzite meditații profunde asupra destinului omului de azi, care trăiește pe o planetă ce poate fi salvată sau poate fi năruită de un gest irresponsabil, după cum a fost loc și pentru tandrețea unui cîntec de dragoste. Tot ce s-a petrecut pe scenă a găsit ecou în public, după cum publicul, la rîndul său, așa cum se obișnuiește la spectacolele cenaclului Flacăra a ținut și de data asta și a reușit pe deplin să fie coautor la actul artistic. A fost o seară marcată de explozia de tinerețe și sinceritate a publicului din Galați care împreună cu publicul nostru din Baia Mare, București, Craiova, Deva, Reșița, Tîrgu Mureș și Timișoara se situează pe locul I în topul nostru de inimă. „La mulți ani cu sănătate" este cîntecul care încheie manifestarea de înaltă ținută artistică și de patriotism care a realizat-o cenaclul într-o seară de neuitat la Galați.

V. ȘTEFĂNESCU ■

După excursiile lunare, roboţii s-au angajat în uzine!

Sub titlul de mai sus, revista vest-germană „Deutsche Allgemeine Sonntagsblatt" publică un amplu articol privind perspectiva folosirii roboţilor industriali. Nu sînt trecute sub tăcere nici posibilităţile ca această utilizare să ducă la accentuarea şomajului, dar dincolo de aceste implicaţii, legate direct de caracterul societăţii bazate pe inechitate, prezintă un incontestabil interes datele pur tehnice şi ştiinţifice ale problemei. Prevestirile din romanele ştiinţifico-fantastice vor fi depăşite de realitate? Aşa s-ar crede, parcurgînd articolul din revista vest-germană, din care redăm extrasele ce urmează.

...Chelnerul n-are decît un braţ. Liniştit, el serveşte berea mustind în căni studenţilor reuniţi la bar. Numele său: „Trallfa", îmbrăcămintea sa de lucru: din oţel pur. Chelnerul este un robot!

Scena, care ar putea fi extrasă dintr-un roman ştiinţifico-fantastic, s-a desfăşurat recent în localul Universităţii tehnice din Stuttgart şi a avut ca scop să demonstreze precizia metodelor de muncă ale roboţilor.

Circa 2 000 de colegi de oţel vopsesc, sudează, ajustează şi sortează în întreprinderile industriale vest-europene, la ora actuală; iar aceştia merg de la tipul „Trallfa" pînă la produse ale altor circa patruzeci de fabricanţi din diverse ţări industriale: de la Japonia la S.U.A. Roboţi industriali din prima generaţie lucrează la uzinele „Volkswagen" din Wolsburg, ca şi la presele din Kokfeld sau la firmele de motoare industriale Kokums Jenverks AB din Suedia. În Japonia, unde această nouă tehnică cunoaşte dezvoltarea cea mai amplă, sînt de acum oţelării aproape în întregime automatizate, graţie intervenţiei roboţilor. Şi la sticlăriile din Meinz aceşti colegi de oţel manipulează produsele cele mai fragile.

...Potrivit unui studiu, păstrat secret pînă în prezent, numai în R. F. Germania, roboţii industriali ar reprezenta 2 la sută din ansamblul forţei de muncă, proporţie neglijabilă, în definitiv, dar dacă se va ajunge la automatizarea unui oarecare număr de procedee, care să fie controlate de un personal specializat sau chiar în mod automat, cîmpul de acţiune al roboţilor ar reprezenta 35 la sută din cifra totală a posturilor din industrie. Iar previziunea formulată de acest studiu, potrivit căreia numeroase maşini ce vor fi introduse în 1985 în industrie vor poseda braţe automate, este din punct de vedere tehnic mai mult decît realizabilă.

Doi specialişti americani în marketing, domnii Forst şi Sullivan, ajung la aceeaşi concluzie — într-un studiu, de asemenea, ţinut secret — potrivit căreia piaţa actuală a roboţilor, evaluată la 70 milioane franci pe an, va creşte foarte rapid. Nivelul pe care îl va atinge e estimat de cei doi specialişti la 1,3 miliarde franci. La aceasta se adaugă 4,2 miliarde pentru roboţii din generaţia următoare, care vor avea mai multe facultăţi „senzoriale", permiţîndu-le să recunoască obiectele înconjurătoare, să dispună de o inteligenţă dirijată de un ordinator şi să poată înlocui personalul calificat.

...Potrivit avizului unor „robotologi", umanizarea muncii vizează mai înainte de orice înlocuirea omului în sarcinile mai grele în raport cu forţa sa, lui lăsîndu-i-se o mai mare parte a deciziei, ocrotindu-i-se interesul şi acordîndu-i-se astfel mai multe posibilităţi de autorealizare. Aceasta priveşte, în principal, domenii ca oţelăriile, atelierele de forjă, tinichigeria şi procedeele industriale grele.

Deci robotul trebuie să intre în acţiune mai ales în sectoarele în care procesul tehnologic implică un contact cu materiale dăunătoare organismului, sau zgomot, căldură şi efort fizic efectuat într-un singur sens şi cu o frecvenţă ridicată. Robotul trebuie deci să înlocuiască omul la lucrările penibile şi să suprime „posturile" foarte scurte. Robotul trebuie să ia locul colegilor săi din carne şi oase în locurile în care sănătatea acestora e ameninţată, iar accidentele sînt numeroase.

...O anchetă privind rentabilitatea, comandată de Asociaţia vest-germană de automatizare, a ajuns la concluzia că, în pofida costului ridicat al achiziţionării unui robot (200 000 de mărci), rentabilitatea sa e asigurată. Timpul de amortizare — 1,42 ani, rentabilitatea — 50,5 la sută pe an.

Dezarmarea, prima urgenţă

Potrivit datelor furnizate de Anuarul 1977 al Institutului de la Stockholm pentru cercetări asupra păcii, în cursul anului trecut în lume s-au cheltuit pentru înarmare 330 miliarde de dolari, adică aproape un milion pe zi, ceea ce reprezintă mai mult decît ansamblul produsului naţional al ţărilor în curs de dezvoltare din Asia australă, Extremul Orient şi Africa luate împreună şi mult mai mult decît produsul naţional al tuturor statelor latino-americane.

Cheltuielile militare, sporite an de an, au condus la o acumulare de mijloace de distrugere fără precedent. Numai arsenalul nuclear strategic al S.U.A. cuprinde la ora actuală 1 504 rachete intercontinentale terestre, 656 rachete amplasate pe 41 submarine nucleare strategice, precum şi 400 avioane de bombardament. Aceste mijloace de transport ale armelor nucleare pot lansa peste 9 000 bombe termonucleare. Totalul armamentului nuclear existent astăzi în lume face să revină, pe cap de locuitor al planetei, echivalentul a 15 000 kg explozibil clasic, ceea ce, la un calcul sumar, ne arată că numai arsenalul atomic este suficient pentru a distruge orice fiinţă umană de aproximativ 150 de ori.

Ca locuitori ai Europei putem reţine cu legitimă îngrijorare că o mare parte din acest arsenal clasic şi nuclear se află pe continentul nostru, că 80 la sută din imensele fonduri care susţin cursa înarmărilor grevează asupra bugetelor ţărilor semnatare ale Actului final de la Helsinki.

Acest pericol care planează asupra umanităţii devine mai mare de la zi la zi: justificarea cursei înarmărilor prin aşa-numita teorie a „echilibrului de forţe" nu înseamnă în practică decît o încercare de aliniere, la cote tot mai înalte, a unor armamente tot mai ucigătoare. Tot mai precară ne apare o asemenea concepţie astăzi, cînd după o conflagraţie mondială nu ar mai exista nici învingători şi nici învinşi, pentru că în general nu ar mai exista nimic din ceea ce numim astăzi civilizaţia umană.

În anii care s-au scurs de la încheierea celui de-al doilea război mondial, problematica dezarmării a făcut obiectul a numeroase dezbateri şi tratative multilaterale la Adunarea generală a O.N.U., Comisia pentru dezarmare, Comitetul celor 10 şi apoi 18 state pentru dezarmare, Conferinţa Comitetului pentru dezarmare de la Geneva etc.

În ultima vreme au fost abordate, la Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa şi la negocierile de la Viena privind reducerea trupelor şi armamentelor în Europa centrală, unele probleme militare ale continentului european, dezangajarea militară şi dezarmarea constituind dealtfel probleme cheie ale edificării securităţii.

Dar în pofida eforturilor depuse de numeroase state, bilanţul ultimelor trei decenii în care s-a vorbit şi s-a negociat pe tema dezarmării aproape fără încetare este departe de a fi satisfăcător. Acordurile realizate, deşi au importanţa lor, sînt colaterale, parţiale şi, din păcate, ineficiente în ceea ce priveşte stoparea perfecţionării şi acumulării continue a armamentelor. Ele nu afectează adevăratele probleme ale dezarmării, nu diminuează primejdiile războiului şi nu au condus la reducerea stocurilor de arme.

În aceste condiţii, necesitatea concentrării tuturor eforturilor în vederea scoaterii negocierilor de dezarmare din impasul în care se află, pentru adoptarea unor măsuri efective de dezarmare generală şi completă şi în primul rînd nucleară este determinată atît de condiţii obiective cît şi subiective. Condiţiile de ordin obiectiv demonstrează că este complet iraţional şi inuman ca în situaţia în care 70% din populaţia globului se află în stare de subdezvoltare economică şi în lume mor anual de foame aproape 25 de milioane de oameni, să fie irosite anual în scopuri militare sume imense care depăşesc de 25 de ori totalul ajutorului internaţional pentru dezvoltare.

Din punct de vedere subiectiv, viaţa a demonstrat că acumularea de arsenale militare tot mai mari şi mai sofisticate nu constituie şi nu poate constitui un factor de creştere a securităţii statelor, ci dimpotrivă. Înarmările subminează terenul securităţii. Pe măsura accelerării cursei înarmărilor, în special a celei nucleare, sentimentul de insecuritate al fiecărui stat şi al comunităţii internaţionale în ansamblu nu a făcut decît să sporească.

Pornind de la teza fundamentală că acumularea de arme şi armamente duce inevitabil la agravarea pericolului izbucnirii de conflicte, că irosirea de mijloace umane şi materiale uriaşe în scopuri neproductive, de distrugere constituie o grea povară ce apasă pe umerii tuturor popoarelor, ţara noastră s-a pronunţat cu hotărîre şi consecvenţă pentru trecerea neîntîrziată, pînă nu va fi prea tîrziu, la adoptarea unor măsuri eficiente, practice, de dezarmare generală şi completă, în primul rînd de dezarmare nucleară.

Partidul Comunist Român, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a adus preţioase contribuţii teoretice şi practice în domeniul dezarmării. Concepţia partidului şi statului nostru cu privire la obiectivele dezarmării, măsuri prioritare, căile şi modalităţile de realizare a lor, au fost definite cu claritate în documentele Congreselor al IX-lea, al X-lea şi al XI-lea, în cuvîntările tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R., preşedintele Republicii Socialiste România.

Numeroasele iniţiative concrete avansate de ţara noastră de-a lungul anilor în diverse organisme care se ocupă de dezarmare şi-au găsit o încununare în programul cuprinzător cu privire la dezarmare adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., în documentul programatic prezentat în anul 1975 la cea de-a XXX-a sesiune a O.N.U., intitulat „Poziţia României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare şi în instaurarea unei păci trainice în lume". Documentul conţine, într-o viziune de ansamblu integrată, un ansamblu de măsuri imediate şi de perspectivă în domeniul dezarmării, constituind în fapt un veritabil program de acţiune a cărui îndeplinire să conducă la realizarea dezarmării generale şi complete, în primul rînd a celei nucleare. Măsurile propuse de ţara noastră privesc: îngheţarea şi reducerea bugetelor militare; interzicerea, reducerea treptată şi, în perspectivă, lichidarea armamentului nuclear; crearea de zone de pace şi colaborare lipsite de arme nucleare; măsuri de dezarmare şi dezangajare militară, parţiale şi la nivel regional; încheierea unui Tratat de dezarmare generală şi completă; sporirea rolului Organizaţiei Naţiunilor Unite şi al Adunării sale generale în domeniul dezarmării; interzicerea propagandei de război; mobilizarea tuturor forţelor societăţii pentru înfăptuirea dezarmării.

Este demn de semnalat că unele din propunerile avansate de ţara noastră prin acest document au fost de pe acum adoptate. Astfel, ideea unei sesiuni speciale a Adunării generale a O.N.U., consacrată problemelor dezarmării, a fost însuşită de ţările nealiniate la reuniunea de la Colombo (1976) şi sesiunea a XXX-a a Adunării generale a O.N.U. a decis convocarea unei sesiuni speciale dedicată dezarmării pentru perioada mai—iunie 1978. La această sesiune urmează să se abordeze, cu participarea tuturor statelor, problematica dezarmării în vederea efectuării unei analize a situaţiei existente, a stabilirii liniilor directoare de acţiune în negocierile de dezarmare, a principiilor pe care acestea trebuie să se bazeze şi a forurilor viitoare, democratice, de negocieri. De asemenea, propunerile din documentul românesc cu privire la creşterea rolului O.N.U. în domeniul dezarmării s-au materializat anul trecut, cînd, la iniţiativa României şi a altor state, Adunarea generală a Naţiunilor Unite a creat Centrul O.N.U. pentru dezarmare, organism cu preocupări largi în domeniul informării opiniei publice, a tuturor statelor, asupra stadiului cursei înarmărilor şi negocierilor de dezarmare.

Dintre multiplele propuneri din documentul românesc dorim să subliniem importanţa şi urgenţa celei referitoare la îngheţarea şi reducerea bugetelor militare. Această măsură permite atît oprirea cursei înarmărilor prin reducerea suportului ei material — bugetele militare — cît şi obţinerea de fonduri importante în vederea sprijinirii procesului dezvoltării economice. După cum este cunoscut, ţara noastră a propus reducerea cu cel puţin 10 la sută a bugetelor militare ale tuturor statelor şi transferarea a jumătate din mijloacele astfel economisite la dispoziţia unui fond de dezvoltare al O.N.U. care ar urma să fie creat pentru sprijinirea ţărilor rămase în urmă din punct de vedere economic, cu prioritate a celor care au un venit naţional pe cap de locuitor sub 200 dolari. În acelaşi timp, România a propus alcătuirea unui program de reducere a bugetelor militare, astfel ca la sfîrşitul acestui deceniu reducerile să reprezinte cel puţin 25—30 la sută faţă de plafonul iniţial; reducîndu-se în mod corespunzător efectivele armate şi armamentul.

Înspăimîntătorul spectru al arsenalului nuclear, etalat atît de savant în această alegorie fotografică

Aplicarea în practică a acestor măsuri ar permite eliberarea unor fonduri însemnate. Astfel numai reducerea cu 10 la sută a bugetelor militare propusă de România ca o primă etapă ar conduce la economisirea unor fonduri ce ar permite dublarea totalului asistenţei financiare acordate în prezent ţărilor în curs de dezvoltare, iar reducerile de 25—30 la sută ar elibera resurse de ordinul a 100—120 miliarde de dolari, ceea ce ar permite practic eradicarea foamei şi subnutriţiei, precum şi a tuturor maladiilor de pe planeta noastră.

Desigur, promovarea unor asemenea măsuri reale de încetare a cursei înarmărilor şi dezarmare reclamă stăruitoare eforturi din partea statelor şi guvernelor. Înainte de toate este necesar ca în acest domeniu de interes vital pentru prezentul şi viitorul omenirii, stadiul declaraţiilor de principii şi al bunelor intenţii să fie depăşit, să se treacă la acţiune concretă, la fapte. În ceea ce o priveşte România socialistă este ferm decisă, ca, alături de toate forţele înaintate ale lumii contemporane, de toate statele să acţioneze prin toate mijloacele, cu hotărîre şi consecvenţa dovedită şi pînă acum pentru obţinerea de progrese reale pe calea dezarmării, convinsă fiind că aceasta corespunde intereselor vitale ale poporului român ca şi ale tuturor popoarelor.

TEODOR MELEŞCANU ■

O privelişte, cu mireasma şi culoarea locală a Văii Trandafirilor

Bulgaria:

„Valea trandafirilor" — privelişte şi industrie

Călătorul străin prin Bulgaria este fără doar şi poate tentat să vadă unul din locurile care în memoria sa, din cele citite sau auzite, se asociază nu o dată cu numele ţării vecine şi prietene — „Valea Trandafirilor". Sigur că această tentaţie este cu atît mai mare, dacă vizitatorul se află în Bulgaria la începutul lui iunie cînd, în prima duminică a acestei luni, în oraşele Karlovo şi Kazanlik se sărbătoreşte, după un ritual de mare frumuseţe, Ziua trandafirului. Căci oamenii acestor locuri trăiesc în cultul florilor roşii şi albe, ale căror petale sînt culese dimineaţa, înainte de răsăritul soarelui, pentru a se extrage din ele uleiul de trandafir. Este o muncă migăloasă strîngerea petală cu petală, dar pe deplin răsplătită, întrucît din 3 000 kilograme de petale de trandafir roşu sau 4 500 kilograme de petale de trandafir alb se obţine un kilogram de ulei ce valorează dublul preţului unui kilogram de aur.

Poate că cititorul se întreabă în ce măsură Valea Trandafirilor a rămas cu adevărat a trandafirilor, cum s-au răsfrînt asupra ei mutaţiile intervenite în dezvoltarea industrială, economică a Bulgariei, care a cuprins, în mod firesc, şi această zonă.

Am trecut nu o dată prin Valea Trandafirilor, străbătînd depresiunea în care se întinde, începînd de la Klisura pînă dincolo de Kazanlik, pe o distanţă de peste 100 kilometri, între lanţurile muntoase Stara Planina şi Sredna Gora. Am luat parte la sărbătoarea Zilei trandafirului şi am ascultat opiniile specialiştilor, ale factorilor competenţi şi răspunzători de cultura trandafirului. Cu certitudine, Valea Trandafirilor rămîne o împărăţie a acestor flori aducătoare de venit, de valută forte, Bulgaria fiind cel mai mare exportator de ulei de trandafir din lume. În locul vechilor instalaţii de obţinere a uleiului, păstrate în muzeul „Institutului trandafirului, culturilor de plante eterice şi medicinale din Kazanlik", s-a dezvoltat astăzi o adevărată industrie, cu fabrici şi tehnologii moderne. Specialiştii institutului au obţinut noi soiuri de trandafir, între care cele mai recente sînt „Svejen" şi „Iskra", ce se disting printr-o înaltă productivitate şi un conţinut ridicat de ulei. Colaboratorii aceluiaşi institut au creat noi tehnologii pentru producţia de lavandă, ca şi noi soiuri ale acestei plante, care dau între 60 şi 100 kilograme de ulei per hectar şi pînă la 2 600 leva venit pur. Se preconizează ca în perioada 1975—1980, suprafeţele cultivate cu lavandă să crească cu peste o treime, în vederea sporirii exportului de ulei de lavandă, deosebit de căutat în industria parfumurilor. Aşadar, în peisajul Văii Trandafirilor s-a dezvoltat o industrie puternică, modernă, specifică prelucrării acestor frumoase şi utile flori, a lavandei, un centru de cercetări în cultura acestor plante.

Dar principalele oraşe din Valea Trandafirilor şi-au îmbogăţit zestrea şi cu alte obiective economice, industriale — rod al politicii de dezvoltare echilibrată, armonioasă a tuturor zonelor ţării. Pe harta economică a oraşului Karlovo au apărut o uzină de tractoare şi o mare întreprindere textilă, s-a dezvoltat industria vinului, regiunea fiind cunoscută prin producţia căutatului soi „Muscatul de Karlovo". Oraşul a devenit un important nod de cale ferată, potenţialului său economic adăugîndu-i-se un mare obiectiv din zonă — cascada „Suciurum".

Şi celălalt oraş mai mare din Valea Trandafirilor — Kazanlikul — care numără astăzi peste 50 000 locuitori, cunoaşte o vie activitate economică. Oraşul a devenit un important centru de prelucrare a metalelor şi în special a aluminiului ; s-a îmbogăţit cu întreprinderi ale industriei textile şi alimentare. Pe baza unor vechi tradiţii, s-a dezvoltat o adevărată industrie a covoarelor şi ceramicii, a instrumentelor muzicale. Oraşul este cunoscut prin apele sale minerale cu înalte proprietăţi terapeutice, valorificate pe scară industrială. Dar Kazanlikul rămîne în primul rînd centrul fabricării uleiului de trandafir în întreprinderi moderne ridicate în ultima vreme.

Sigur că frumuseţile naturale, pitorescul peisajului montan, privelişte a întinderilor de trandafiri albi şi roşii au favorizat în zona respectivă dezvoltarea intensă a turismului. Fie că ne aflăm la Karlovo ori Kalofer — oraşul în care s-a născut marele poet şi revoluţionar Hristo Botev — ori la Kazanlik, sîntem găzduiţi în hoteluri moderne sau ni se recomandă să vizităm interesantele vestigii arheologice atestînd existenţa umană din vremuri îndepărtate pe aceste meleaguri, monumente între care se detaşează renumita necropolă de la Kazanlik, mormîntul unui mare şef trac din secolele IV—III î.e.n., descoperită în 1944.

În peisajul Bulgariei socialiste de azi, Valea Trandafirilor este, aşadar, o prezenţă în primul rînd economică. Frumuseţilor naturale, omul le-a adăugat bogăţia roadelor muncii sale, în folosul său, al societăţii, le-a imprimat ritmul şi sufiul înnoitor al prefacerilor economice şi sociale pe care le înfăptuieşte în întreaga sa ţară, poporul bulgar — vecin şi prieten.

CONSTANTIN I. IONESCU

REPORTAJ PE GLOB

Dincolo de Cocody

Între aeroportul „Port Bouet", de o eleganţă vag provocatoare, şi Abidjan autostrada face un slalom leneş, printre ultimele avanposturi ale junglei. Briza lagunei te învăluie de la început şi miroase a flori despre care nu ai auzit încă.

Vorbind o franceză pe care şi parizienii o pot înţelege dacă sînt atenţi, ivorienii îşi primesc oaspeţii din Europa cu o cordialitate glumeaţă, de parcă ar şti, de la început, că străinii sosiţi la Abidjan vor fi uimiţi şi fericiţi că oraşul se prezintă „şi mai şi" decît pot ghidurile să sugereze... Adevărul este că oraşul s-a ridicat, printre lacuri şi canale, cu o impetuozitate remarcabilă şi, în acelaşi timp, cu un anume rafinament. Arhitectura e suplă, blocurile au verticalitatea fină a unor tulpini grandioase, iar hotelurile, aliniate pe un fel de Rivieră interioară, au elanuri care taie respiraţia. Oraşul pare nou, este construit cu iubire, şi trădează ambiţia de a concura, inclusiv în ceea ce priveşte ultimele finisaje, „topul" metropolelor de coastă.

Spre deosebire de numeroase capitale africane întinse haotic, strivind vegetaţia involburată şi împingînd-o la periferii, la Abidjan spaţiile verzi sînt ocrotite cu o pedanterie care suportă toate excesele. Grădini interioare, grădini exterioare, şiruri kilometrice de boschete, palmieri scurţi sau înalţi, toată această invazie horticolă e concepută să producă umbre reconfortante şi să învăluie, în mreje parfumate, tot centrul capitalei. Poate nicăieri ca în „Cocody", cartierul de vîrf rezidenţial, vegetaţia intensivă şi vilele cu pereţi de cristal nu emană o mai învederată topografie a paradisului pe pămînt.

La mai puţin de doi kilometri de Cocody sau de hotelul „Coasta de Fildeş", despre care se spune că are cele mai bune terenuri de tenis, de golf şi piste pentru elicoptere din tot vestul Africii, se întind, cu o mohorîtă timiditate, cartierele sărace... Istoria îşi spune şi la Abidjan cuvîntul. Pînă la urmă, dincolo de design-ul oazelor, ivorienii mai au de parcurs un drum lung pînă să-şi aşeze la temelia ţării întregi salba de parcuri municipale şi arteziene care par aici cele mai tulburătoare victorii ale orăşenilor din oraşele noi asupra geografiei fără vîrstă.

În 1910 Abidjanul era un sat pitulat, mititel şi sărac, cu 700 de locuitori. Un sfert de veac mai tîrziu devine centrul administrativ al coloniei franceze de atunci. Azi este o Nisă cu peste 800 000 de locuitori, cu autostrăzi vehemente şi un urbanism avînd, în cel mai rău caz, un complex de superioritate. Zonele insalubre, peisajele paupere care păreau să se transforme într-o constantă a destinului colonial dispar pas cu pas. Efortul tenace de desprindere din istoria ceţoasă a dependenţei este punctat, începînd din 1960, anul proclamării oficiale a republicii, de un lung şir de realizări.

Abidjanul reflectă, prin ritmurile vieţii sale actuale, conştiinţa de sine a unei ţări africane orientate spre o prosperitate nesuperficială. Anual, prin docurile portului trec peste 300 000 tone de cafea (Coasta de Fildeş este al treilea producător mondial), 120 000 tone de cacao, acaju, mahon, nuci de cocos, ananas, banane etc. Se perindă pe aici, într-o alertă continuă, utilaje grele, produse industriale de tot felul, produse alimentare. Nu departe de port se întinde noua centură industrială a oraşului : obiective ale industriei grele, rafinării, fabrici de textile, încălţăminte etc.

Schimburile comerciale ale Coastei de Fildeş şi, în general, relaţiile ei externe se extind continuu. La începutul anului acestuia vizita efectuată de preşedintele Nicolae Ceauşescu a stimulat o determinantă lărgire a legăturilor cu ţara noastră. Printre numeroase alte sectoare s-a activat colaborarea în domeniul industriei miniere, energetice, forestiere, cercetării geologice etc.

Căile spre lume ale Coastei de Fildeş se multiplică şi se prelungesc. Iar la „Muzeul omului", impozant centru etnografic, reprezentativ pentru tradiţiile culturii folclorice ale Africii de sud-vest, a fost proiectat un nou corp de clădiri consacrat artei ivoriene contemporane. Desigur, în jurul ei arteziene vor compune un concert acvatic de piculine...

RADU BUDEANU

Centrul Abidjanului, expresie a ambiţioasei emancipări moderne

MONDO UMANO ?

Pustiu la Cinecittà

Acolo s-au auzit de atîtea ori comenzile seci ale lui Federico Fellini : „Atenţie ! motor ! filmăm !" Acolo Vittorio de Sica a dat viaţă unor vestiţi eroi ai rezistenţei italiene sau tot el a regizat atîtea şi atîtea filme. Acolo s-au discutat şi aprobat scenariile unor celebre pelicule — neorealiste sau comedii, de factură poliţistă sau chiar westernuri. Acolo, pe platouri, au apărut şi s-au impus în conştiinţa spectatorului de cinema regizori, interpreţi şi scenarişti. Acolo au avut a doua lor casă Luigi Zampa sau Claudia Cardinale, Marcelo Mastroianni sau Gina Lollobrigida, Gian Maria Volonté sau Stefania Sandrelli, Toto sau Ugo Tognazzi şi atîţia alţii. Acolo, ziua sau noaptea, vara sau iarna, zeci şi sute de oameni, grupaţi în echipe, realizau filme. Unele dintre ele, nu puţine, au intrat în istoria filmului contemporan, au deschis capitole noi, au lansat vedete, au iscat vii dezbateri în jurul lor, s-au întors cu premii de la festivaluri tradiţionale — precum cele de la Cannes, Veneţia, Palma de Majorca, Moscova etc. Au fost — e drept — şi eşecuri — nu puţine. Dar „Roma, orele 11", „Nu-i pace sub măslini", „La dolce vita", „Rocco şi fraţii săi" şi cîte altele — mii — au scris aceste nume pe generic ca loc al lor de producţie.

Tot de acolo, nu demult, au plecat spre sălile de cinema filme ca *1900* realizat de Bernardo Bertolucci, *Cassanova* regizat de Federico Fellini, *Inocentul* lui Luchino Visconti, *Inimi pierdute*, autor Dino Risi. Sînt unele dintre filmele despre care „Le Monde" din 28 iulie scrie că în acest sezon s-au bucurat de mari onoruri la Paris. Au dovedit-o retrospectivele numeroase dedicate filmelor politice sau comediei în stil italian. A demonstrat-o marele succes de public şi a remarcat-o cu promptitudine critica de specialitate, uneori atît de greu receptivă la succesul adevărat.

Acolo înseamnă cel mai mare studio de filme din Roma. Se numeşte *Cinecittà*.

Ei bine, iarna trecută mitica *Cinecittà* era pustiu. Au scris-o, la timpul respectiv, agenţii ca A.N.S.A., France Presse, iar, zilele trecute, a repetat-o, nu fără tristeţe, şi presa franceză. Decorurile de la *Cassanova* nu erau încă demontate deşi filmul fusese terminat de cîteva luni. Nu se turna decît într-un singur colţişor al studioului — o producţie a televiziunii italiene. Cum s-a ajuns la aşa ceva ? Se arată că frecventarea sălilor de cinema a scăzut cu 20 la sută în comparaţie cu anul precedent iar numărul producţiilor s-a diminuat de la 89 la 57 de filme. Este televiziunea principala cauză a crizei filmului italian ? S-ar putea, întrucît numai locuitorii Romei pot alege, în fiecare săptămînă, între 150 filme difuzate de numeroasele televiziuni particulare, fără a mai socoti cele două canale naţionale şi programele ţărilor vecine ce le pot capta. Presa, în atari condiţii, scrie : „Pentru ce să se deplaseze lumea, să iasă în stradă, unde agresiunile sînt deja obişnuite, să plătească un preţ din ce în ce mai incompatibil cu starea de austeritate şi toate astea pentru a vedea ce ? Pornografie şi violenţă — genuri difuzate cu prioritate".

În această situaţie ne vin în minte cuvintele pe care unul din răsfăţaţii studioului — l-am numit pe Fellini — le-a rostit cîndva : „Buona fortuna Cinecittà". Geniul lui Fellini prevăzuse şi prăbuşirea acestei cetăţi a lumii de celuloid.

PETRE NICOLAE

Adevărul despre Rapid

„Dar unde sînt zăpezile de odinioară ?", vorba poetului, sau „înălțarea și decăderea echipei Rapid", în urmă cu zece ani cînd cîștiga campionatul

Fără îndoială că ziua de 30 iunie 1977 a înlăcrimat foarte mulți iubitori ai fotbalului — acești inimitabili suporteri ai Rapidului, puși față în față cu evidența retrogradării în divizia secundă, un necaz în care au refuzat să creadă pînă în ultima clipă a campionatului. Rapidul are la ora actuală vreo cîteva sute de mii de suporteri în toată țara, dacă nu chiar aproape un milion ! S-a spus adesea că echipa din Giulești nu prea are forță organizatorică, lucru dealtfel destul de adevărat, după cum veți vedea mai departe. Dar principala forță a echipei de lîngă Podul Grant rămîne tocmai acea imensă masă de suporteri, sutele de mii de simpatizanți sau „microbiști" de-a dreptul, care și-au legat sufletul pentru toată viața de numele RAPID. În 1967, cînd echipa feroviară a cîștigat campionatul țării, devenind pentru prima oară în lunga istorie a clubului campioană, nu puțini suporteri bucureșteni au făcut drumul de la Ploiești (unde avusese loc ultimul meci) pînă la București pe jos ! În 1977, deci exact la zece ani după cucerirea titlului de campion, cînd Rapidul retrogradă în divizia secundă, aceiași oameni s-au ascuns în case, n-au îndrăznit să dea ochii cu restul oamenilor... După aceea ne-au scris nouă, și desigur și altor publicații, cerîndu-ne, impunîndu-ne chiar o anchetă serioasă și pertinentă asupra condiției actuale a echipei și clubului Rapid. Ni se cerea să spunem, să scriem **Adevărul despre Rapid.** Este ceea ce veți citi în continuare.

RAPID, CLUB AL C.F.R.-ULUI ?

Ca formă organizatorică, Clubul sportiv Rapid București aparține direct de Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport. Este deci un club direct subvenționat, sprijinit și îndrumat de forumul conducător al mișcării sportive din România, avînd cu alte cuvinte la dispoziție mijloace financiare **legale** dintre cele mai bune, care asigură condiții de pregătire aproape excepționale. În interviul alăturat antrenorul Motroc afirmă că Rapidului nu i s-au dat decît exact 16 600 lei primă în zece luni de zile, pentru tot lotul de jucători. Aceste prime însă, să ne înțelegem bine, au fost acordate **peste premierele obișnuite ale C.N.E.F.S.-ului,** în vigoare pentru orice echipă din prima divizie, din partea celorlalte organe, să le spunem semitutelare ale Rapidului : Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Regionala C.F.R. București. Este destul de probabil ca la alte cluburi, cele departamentale sau cele organizate în jurul marilor întreprinderi, aceste prime „semioficiale" să fi depășit cu mult cotele primite de jucătorii din Giulești. Aici problema este mai vastă, și ea ține mai întîi de statutul jucătorului de fotbal — adică de un lucru încă nu prea bine definit. În atare condiții, se pare că giuleștenii au fost defavorizați prin comparație cu jucătorii altor echipe, dar să nu uităm să subliniem că, la vremea lor, nici Dumitriu II, Ion Ionescu sau Ilie Greavu n-au cîștigat cine știe ce prime suplimentare, lucru care nu i-a împiedicat însă, între altele, să cîștige campionatul țării ! Marin Bărbulescu, actualul antrenor al Rapidului, cu care am stat nu demult de vorbă, era chiar de părere că problema primelor este, de fapt, una falsă. „Nu altcineva a fost de vină că Rapid n-a izbutit să cîștige mai multe meciuri — ci numai jucătorii și antrenorul lor", spunea actualul conducător tehnic al echipei feroviare. Deci, cu alte cuvinte problema discutată pînă acum este în orice caz una secundară, care în orice caz ține de mentalitatea unor jucători și prea puțin de condiția unui club de mărimea Rapidului. Pentru a rămîne în continuare în perimetrul organizatoric, trebuie să subliniem că prea multe moaște au dăunat, ca întotdeauna, bunei funcționări și împărțiri a responsabilităților. De fapt, spunînd exact lucrurilor pe nume, Rapid București a fost pînă nu demult unul dintre cluburile cele mai prost organizate. Aici antrenorul Motroc are perfectă dreptate, deși și el a contribuit destul la adevărata dezbinare apărută la un moment dat între membrii biroului de conducere. Practic, de cîțiva ani, conducerea efectivă a clubului n-a izbutit aproape deloc să țină lucrurile în mînă. Nici nu este într-un fel de mirare, întrucît Florin Ștefănescu, fostul președinte, n-a fost la viața lui decît un priceput instructor de dansuri populare (absolvent însă al I.E.F.S.), iar atunci cînd n-a avut un post nu s-a simțit deloc jenat să cînte la contrabas, împreună cu frații săi mai mari, într-un local de pe Calea Griviței, „Feroviarul" pe nume. În ceea ce-l privește pe Liviu Mihăilescu, vicepreședinte al clubului, nici acesta n-a dat vreodată cu piciorul în minge, iar în fața jucătorilor n-a știut niciodată să se impună nici cît negru sub unghie. Actualul președinte al clubului, Florea Tănăsescu, care a fost pînă în anul 1973... președinte la Rapid, post pe care l-a părăsit pentru a deveni, un timp, secretar general al federației de fotbal, ne spunea că, revenind la Rapid, n-a găsit nici măcar o singură cărămidă pusă în plus...

Astfel încît, cu toată roata de tren prezentă pe „blazonul" clubului, Rapidul de azi nu este decît prea puțin o reprezentanță a departamentului de transporturi și telecomunicații sau a feroviarilor. Prelejul s-a pierdut, se pare, tocmai în anii 1956—1957. De atunci încoace, din păcate, nu s-a găsit niciodată formula cea mai fericită pentru ca echipa și clubul atît de iubite în România să treacă în „patronajul" ministerului de resort. De fapt, singurul sprijin pe care ministerul numit îl acordă clubului este rezolvarea încadrării în producție a sportivilor giuleșteni.

În ceea ce privește sprijinul suporterilor, aflați într-un număr atît de impresionant, după cum am spus, e bine să se știe că scriptele clubului nu numără la ora actuală decît aproximativ 250 de cotizanți „la zi", dintre care cam jumătate din provincie. Elevii plătesc 5 lei pe lună, iar adulții 10. Nu se string deci mai mult de două, trei mii de lei pe lună, o sumă infimă deci, dar președintele Florea Tănăsescu avea desigur dreptate cînd afirma că amănuntul cu pricina nu ține neapărat de Rapid, ci mai curînd de **condiția de suporter,** adică de lucrul care încă nu este deloc definitivat. Ce oferă un club suporterilor ? Ce drepturi și obligații au cotizanții ? Nimeni nu știe încă !

RAPID — UN SAC DE JUCĂTORI FĂRĂ FUND ?

Una dintre greșelile cele mai mari săvîrșite în ultimii ani a fost fără îndoială dispensarea de prea mulți jucători. Sigur, cînd au plecat Răducanu sau Angelescu, antrenorul Motroc s-a opus cu îndîrjire. Dar, totodată, cînd au plecat jucători mai tineri la echipe inferioare, acolo unde aveau să joace chiar foarte bine (este vorba de Negroiu — la Nitramonia, Naghi — la Autobuzul, Țiță și Pleșoianu — la Unirea Alexandria), chiar Ion Motroc a fost de acord. Apoi, grupul „recalcitranților", plecat în corpore la Chimia Rm. Vîlcea : Savu, Bartales, Stanca, Iordan, Roșca — pe care Motroc l-a înlăturat pentru a întrona o așa-zisă disciplină de fier în echipă, care să nu mai fie subminată de vedete alcoolice. Cînd Florin Marin a plecat la Steaua, clubul militar i-a oferit Rapidului în loc jucători de pe o listă întreagă, din care nu lipseau Smarandache, Dumitriu IV și alții. Ion Motroc a susținut că astfel de jucători „avem și noi în grădina noastră !", și i-a refuzat pe toți, cerîndu-i în schimb pe Năstase sau Ailenei, pe care nu-i putea da Steaua ! În cele din urmă, încheindu-se perioada de transferări, Rapid l-a pierdut pe Fl. Marin și n-a căpătat nimic în schimb... În plus, de cîțiva ani de zile, cam de la Dumitru încoace, acest aproape nesecat izvor de talente care a fost clubul Rapid n-a mai scos nici un jucător de valoare. Florea Tănăsescu, care se pare că nu aprobă plecarea celor cinci jucători la Rm. Vîlcea, era de părere că un jucător rău poate fi adus dacă nu pe calea cea bună, măcar într-o condiție care să satisfacă atît pretențiile antrenorului, cît și nevoia de puncte sau de spectacol. „Cînd am fost prima oară președinte, spunea, l-am avut jucători și pe Todor, Dungu, Kotzka sau Neacșu — care numai uși de biserică nu erau ! Dar ne făceam treaba cu ei foarte bine, și-au ajuns și în echipa națională". În încheierea acestui „capitol" să notăm **formația** pe care Rapidul a cedat-o, începînd din 1971, altor cluburi din țară :

Răducanu (Roșca) — Codrea, Fl. Marin, Boc, Iordan — Angelescu (Savu), Oct. Ionescu, Dumitru — Petreanu, Stanca, Bartales. Și lista, cum ați văzut, mai poate continua...

RAPID — O RETROGRADARE LOGICĂ ?

Discutînd despre retrogradare, l-am simțit pe Florea Tănăsescu așezat între două scaune. De fapt, omul n-a revenit la Rapid decît în primăvara acestui an, cînd, spunea azi, „știam că Rapidul va scăpa foarte greu de retrogradare, întrucît cunosc bine ce se întîmplă de obicei în retururile de campionat !" Acum, cînd faptele sînt împlinite, ezită între a-l acuza fără menajamente pe Ion Motroc și între a-i găsi tot felul de scuze. Să-l ascultăm totuși, chiar așa cum găsuiește : „...Nu se face ca după trei ani de zile, în care n-ai făcut mai nimic, să dai la urmă vina pe jucători. Că ei nu sînt în stare să-ți înțeleagă ideile. Dar poate tocmai aceste idei sînt prea încurcate, sau nu știi tu, ca antrenor, să le explici cum trebuie ! Cred dealtfel că Motroc a încercat să facă prea multe la Rapid. Unui jucător de fotbal nu trebuie să-i explici ceva foarte complicat, fiindcă se plictisește și nu te mai urmărește, lui trebuie să-i spui lucruri cît mai simple. Pînă la urmă Motroc și-a pierdut încrederea în forțele jucătorilor și n-a mai știut ce să facă cu ei. În același timp, și din partea jucătorilor a intervenit o stare de blazare — fiindcă așa se întîmplă, unul om dacă-i tot spui că nu faci așa cum trebuie, că nu aplici, că nu știi și așa mai departe, în cele din urmă te va refuza, se va opune. Altfel, Motroc e un om cu multe calități, depune foarte multă pasiune în tot ce face și poate că la clubul nostru va reveni după o bucată de vreme, poate va primi alte însărcinări. Deocamdată i-am spus să se odihnească, fiindcă a muncit totuși foarte mult, chiar neajutat la un moment dat de nimeni din club. Ajunsese să le facă el pe toate... Dar era uneori și prea nervos. Ajunsese de le striga la pauză jucătorilor, la cabine, că le la gîtul și alte asemenea lucruri — deși poate din dorința de a face ceva, pentru a scăpa echipa din situația grea în care se găsea".

Acestea fiind zise, să nu uităm să ne referim și la aspectul cel mai vizibil al unei echipe — jocul propriu-zis. Aici capetele de acuzare nu mai pot fi combătute în nici un fel. Ce a jucat Rapidul în ultimul campionat, și nu este numai părerea noastră, numai fotbal nu s-a putut chema. Echipa din Grant, deși a cîștigat o dată campionatul țării și de mai multe ori Cupa, n-a fost niciodată în istoria sa o echipă de mare angajament fizic, de mare travaliu, o constantă valorică la cel mai înalt nivel. Rapid a făcut jocuri bune și jocuri catastrofale, a bătut Steaua și Dinamo, pierzînd apoi, la numai o săptămînă distanță, la Arieșul Turda sau Siderurgistul Galați. Suporterii săi erau însă mai totdeauna mulțumiți, întrucît Rapid însemna în primul rînd **spectacol,** fotbal-fantezie și fotbal fără canoane. Antrenorul Ion Motroc, căruia îi purtăm totuși multă stima pentru ceea ce a încercat să facă și pentru calitățile sale profesionale totodată, a vrut să renunțe de tot la fotbalul-spectacol în favoarea fotbalului realist, bazat pe apărare fermă, cu marcaj individual și mult angajament fizic, așa cum dealtfel se joacă astăzi mai peste tot. Nu a avut însă după părerea noastră și jucătorii care se pretau la un asemenea joc — sau n-a știut să și-i aleagă. Ceea ce a rezultat în final a fost de-a dreptul penibil și atît de departe de tradiția Rapidului : un joc închis, fără nici o lumină, numai cu ochii pe adversar, nici o idee proprie de atac. Jucînd astfel, Rapid a obținut și cîteva rezultate bune (vezi victoriile la Steaua și Dinamo), dar numai două puncte în deplasare și un golaveraj zdrobitor, cu 49 de goluri primite, față de numai 38 marcate. Practic, deși Rapidul de azi a jucat mai mult pe apărare, echipa a primit în cîteva meciuri (5 goluri la Petroșani, 6 la Tg. Mureș) mai multe decît primea în trecut, jucînd pe atac, într-un întreg campionat ! Astfel, retrogradarea Rapidului s-a produs, după cum se știe, la golaveraj !!

★

În sfîrșit, pentru a nu ne ascunde după degete, să subliniem că ancheta de față și-a propus să deslușească pentru cititorii noștri **cauzele interne** ale retrogradării Rapidului, și nu acele fapte de conjunctură ale ultimului campionat, implicațiile din afara clubului, mai pe șleau spus curioasele rezultate obținute de cîteva echipe aflate alături de Rapid în lupta pentru evitarea retrogradării. Nu este de competența noastră să analizăm faptele cu pricina și dealtfel nici n-ar fi fost nevoie să le amintim dacă obiectivul promis de antrenorul Motroc (locul 6 în campionat) s-ar fi realizat ! Cînd scriem aceste rînduri, care se vor în sprijinul unei mai bune organizări a clubului feroviar („feroviar" ?!), pentru reînnodarea superbei tradiții fotbalistice a Giuleștiului, Rapidul se află într-un lung turneu în Orientul depărtat. La cîrma echipei se află acum Marin Bărbulescu, care revine după 6 ani de absență, un antrenor despre care Florea Tănăsescu crede că nu este altceva decît opusul lui Ion Motroc, adică un om calm, cu temperament echilibrat, partizan al înțelegerii depline între el și jucători. Alături de noul antrenor secund, fostul internațional Dan Coe, Marin Bărbulescu speră să schimbe întreaga atmosferă a echipei, să refacă tradiția jocurilor mult apreciate de public în Giulești sau pe oricare alt stadion din țară. „Nu dorim o promovare în diviza A cu orice mijloace, ne spuneau cei doi, ci o promovare prin jocuri bune. Dorim deci nu numai să revenim în prima divizie, dar să punem și bazele unei echipe noi, mai bune, care să se bată din nou pentru primele locuri în campionat". Turneul în R. P. Chineză și R.P.D. Coreeană, altfel un turneu foarte greu, cu dificultăți de adaptare, a fost tocmai de aceea acceptat — pentru reintegrarea atmosferei sufletești din sînul echipei, pentru liniște și coeziune între jucători. Pe Rapid o așteaptă, începînd de la toamnă, un drum foarte greu — al reîntoarcerii în divizia A...

DUMITRU GRAUR ■

PALMARES RAPID
campionatul 1976 — 1977

În cele 34 de meciuri susținute în cadrul ultimei ediții a campionatului diviziei A, Rapid București a obținut următoarele rezultate :

2—0 și 0—2 cu F.C. Bihor ; 0—1 și 0—0 cu F.C. Argeș ; 3—0 și 0—3 cu Jiul ; 0—1 și 2—1 cu U.T.A. ; 3—2 și 0—1 cu F.C.M. Galați ; 1—3 și 1—0 cu Dinamo ; 0—3 și 0—0 cu Univ. Craiova ; 0—1 și 0—0 cu Poli. Iași ; 2—0 și 1—4 cu Steaua ; 1—3 și 2—1 cu Poli. Timișoara ; 2—0 și 1—6 cu A.S.A. ; 1—3 și 6—0 cu Progresul ; 0—3 și 0—1 cu S.C. Bacău ; 1—1 și 0—0 cu F.C.M. Reșița ; 1—1 și 1—1 cu Sportul stud. ; 0—2 și 1—0 cu Corvinul ; 3—1 și 1—2 cu F. C. Constanța.

Bilanț general : 11 victorii, 8 meciuri nule, 15 înfrîngeri, golaveraj 38—49, 30 puncte. La egalitate de puncte cu F.C. Constanța, Rapidul a retrogradat avînd un golaveraj mai slab cu 9 goluri.

Explicațiile lui Ion Motroc

Poate să-și pună nu numai mîinile, ci și cenușă în cap, antrenorul Motroc. Rapidul tot în divizia B va juca.

— Au trecut numai cîteva săptămîni de cînd ai fost destituit de la Rapid, arătîndu-ți destul de abătut, așa că aș vrea să te întreb ceva vesel. Care crezi că e cel mai bun lucru pe care l-ai făcut în Giuleștiul, ca antrenor ?

— N-a fost vorba de nici o destituire ! Lucrînd de 18 ani la I.E.F.S., la catedra de fotbal, mi s-a cerut s-o părăsesc definitiv pentru a mă dedica Rapidului. Firește, am refuzat, drept pentru care s-a procedat la numirea unor alți antrenori.

— Nu cumva răspunsul pe care urma să-l dai era dinainte cunoscut ?

— Ce să mai vorbim ! ?

— Bine, atunci răspunde-mi la jumătatea de întrebare de mai devreme.

— Cel mai bun lucru pe care l-am făcut în Giulești, timp de 3 ani, a fost să-i împiedic pe jucători să plece.

— Unde și de ce să plece ?

— La alte cluburi, din cauza neputinței Rapidului de a le asigura satisfacerea unor pretenții. Dacă ar fi fost după jucători, Rapidul ar fi intrat în teren numai cu juniorii ! Toți ar fi plecat, iar eu m-am dat peste cap să-i țin la ușa clubului. Uneori, recunosc, am făcut și lucruri care nu se făceau. Din dragoste pentru culorile Giuleștiului.

— Care crezi că e cea mai dureroasă pierdere a Rapidului din acești ani ?

— Răducanu. Cu el în poartă, Rapidul ar fi și acum în divizia A. Am fost forțat să renunț la Rică, iar eu m-am complăcut să fac jocul altora.

— Chiar așa, Ion Motroc, de ce-ar fi plecat toți jucătorii din Giulești ?

— Din o mie și unul de motive, dar înainte de toate din cauza condițiilor materiale, mai proaste decît la multe echipe de divizia C. Am să dau un exemplu concret. În 10 luni din anul trecut, Rapidul a dat exact 16 600 de lei primă în 21 de jucători. Împarte 16 600 la 10 și împarte din nou la 21. Firește, fotbalul nostru nu e profesionist, dar jucătorii, aflîndu-se în dificultate, își cîștigă în altă parte, își reproșează lucrul acesta și, dacă îi ține talentul și-i ține balamalele, te sanctă și se duc la mai bine. Rapidul n-a putut oferi nici măcar condiții mulțumitoare.

— Dar conducerea, conducerea secției ce-a făcut ?

— Singura secție care a făcut ceva adevărat ceva pentru echipă a fost schimbată în februarie, fără nici o explicație ! Secția care a înlocuit-o a activat doar în cadrul ședinței de constituire. Apoi, cum l-ai mai văzut, i-am mai văzut și eu ! Rapidul a fost și rămîne o echipă a nimănui. Rivalitatea dintre unii lucrători din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și alții din cadrul Regionalei C.F.R. s-a spart în capul echipei, care n-a beneficiat de nici un avantaj, dar a suportat toate consecințele.

— Cum adică s-a spart în capul echipei ? Care rivalitate, în ce sens ?

— Parcă dumneata nu știi ! ?

— Să zicem că nu știu. Cum ai avut curajul, înaintea începerii ultimului campionat, să spui că Rapidul va termina pe unul din primele 6 locuri, ai curajul și acum ?

— Fie. Oamenii din secție n-au avut nici o putere. Cînd echipa a ajuns la strămutare, au aruncat cu toții vina pe mine, deși nici unul n-a catadicsit, în 3 ani, să vină să vadă un antrenament. Cum se zice, la plăcinte înainte, la război înapoi.

— Ion Motroc, se pare că toată lumea e de vină că a retrogradat Rapidul, mai puțin antrenorul. Eu o să scriu chiar așa, dar te avertizez că s-ar putea ca lumea să se amuze.

— Am și eu partea mea de vină.

— Care ?

— Am crezut prea mult în jucători, în drăgostea lor față de culorile clubului, am abuzat de latura afectivă. Paradoxal e că tocmai fotbaliștii pe care i-am promovat, cei tineri, Petcu sau Rișnița bunăoară, m-au înțeles cel mai puțin și m-au trădat cel mai repede. Viața nesportivă le-a dăunat unora, necunoașterea intereselor le-a dăunat altora, dar iubirea exagerată față de mingea a dăunat cel mai mult echipei. Extremele, mai ales, n-au dat drumul la balon decît în situații fără ieșire, jucînd foarte rar pentru vîrful Rontea care, de la meci la meci, n-a mai înțeles nimic. Una era tactica de la cabine, alta era cea hotărîtă de jucători, cu de la sine putere, în teren. Pe Neagu l-am retras la mijloc ca să scape de adversarul direct și să pontă șuta. N-a șutat mai deloc. Lui Petcu l-am recomandat să țină adversarul mereu în față, dar el a lovit mereu din spate. Pe Marin Stelian l-am rugat să ajute faza de finalizare și n-a ajutat. Dotat cu un talent deosebit Marin Stelian a făcut ultimul meci bun pentru Rapid în finala Cupei din 1974, după care a tras pe dreapta.

— Dumneata ne spui cum a jucat Rapidul, fapt pe care-l cunoaștem. A jucat prost. Noi vrem să ne explici cauzele.

— Ar mai fi multe, dar mă voi mărgini la cîteva, pe care le consider mai grăitoare. Ca să rămînă la Rapid, Răducanu a primit bani în plus față de coechipieri nu de la club, ci printr-un C.A.R. făcut de antrenorul Motroc. Pe Telespan l-am ținut 3 luni la hotel, pe banii mei, fiindcă n-avea casă. De asemenea, recent, Giuleștiul l-a pierdut pe Cojocaru, pe care nimeni în afară de mine nu l-a băgat în seamă, tratîndu-l cu indiferență. Apoi, în secția de fotbal a Rapidului a figurat și mai figurează ca membru directorul adjunct al Școlii generale 178, Paul Popescu. Fapt unic, acesta face parte și din conducerea secției Sportului studențesc, grupare căreia l-a oferit dezlegările mai multor juniori de la școala respectivă ! Mai rămîne, crezi, ceva de adăugat ? !

— Poate că da. Ce urmează să faci de-acum înainte ?

— Vreau să promovez echipa Catedrei de fotbal de la I.E.F.S. în divizia C.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un caz fără precedent ?

La Craiova patru jucători : *Beldeanu, Berneanu, Purcaru* și *Cămătaru* au organizat un „putch" împotriva antrenorului lor *Constantin Teașcă*. Nemulțumiți de programul de lucru pe care acest antrenor l-a impus de un an de zile în cetatea Băniei, cu complicități din afară pe care le vom stabili ulterior, ei au încercat să dea un aer legal acțiunii lor care nu poate fi calificată decît josnică. Profitînd că acest club are două conduceri (lucru neobișnuit în orice punct al globului), o conducere de la Universitate și alta a clubului propriu-zis, rebelii au pus pe antrenor în fața faptului împlinit.

Conducerea efectivă a acțiunii au luat-o cei doi cumnați : Beldeanu și Cămătaru (acesta din urmă, ieșit în lumea fotbalistică la șapte luni, autor al cîtorva meciuri și al cîtorva goluri, ceea ce i-a creat un statut de copil precoce, care trebuie întărcat de pe acum, ca să nu-i crească coarnele prea mari). Despre *Purcaru* și *Berneanu* lumea a mai auzit cîte ceva : primul este cunoscut ca un chiulangiu notoriu, iar al doilea a fost scos din anonimat prin sfătuința lui Teașcă, care a făcut din el un fel de *Cristache* (căzut în anonimat, la Galați după ce antrenorul de atunci al *Stelei*, tot *Teașcă*, îl aruncase în echipa națională, numai după șase luni de antrenamente riguroase).

Așadar, în timp ce Balaci, despre care deocamdată ne abținem a vorbi, e la lot, adjunctul său Beldeanu la Craiova, unde bea cu cumnatul prin cîrciumi, face gesturi obscene în localuri publice, fapt pentru care ar fi trebuit să fie condamnat urgent pentru încălcarea eticii socialiste. Iată profilul moral al unor nătîngi care cred că încalcă disciplina și ordinea socialistă în cadrul vieții sportive numai pentru că talentul lor, mai mare sau mai mic, le dă dreptul la aceasta. *Beldeanu* a fugit de la Reșița tot după o serie de alte scandaluri provocate la beție. Antrenorul *Reinhart* poate depune mărturie în acest sens. Dar mai sînt și alte trimiteri : *Cernătanu*, plecat de la Craiova cu coada între picioare, după pe aduse echipa în stare jalnică după manevre complicate de transfer, îl „dă" pe Nedelcu II, care a ajuns în națională, pentru *Beldeanu* prin filiera U.T.A. *Cămătaru* este o invenție mai nouă : jucător de perspectivă, după cîteva meciuri promițătoare nu confirmă așteptările și joacă din cînd în cînd. Din pepiniera clubului apărușră la orizont *Cîrțu* și *Țicleanu* și perspectiva stării pe tușă, ca și la Purcaru, îl crease alergii. Și atunci, se imaginează o intrigă ca în filme, jumătatea echipei rămîne la *Craiova*, jumătate merge în pregătire sub conducerea lui *Deliu*. Pe urmă, jumătatea aflată în pregătire declară, pur și simplu, la ivirea antrenorului *Teașcă*, cum că „mîncarea nu este bună", invocînd totodată faptul că eșecurile la examene ale unor jucători s-ar datora tot unor exigențe formulate de antrenor (??!) și nu neștiinței lor.

Dar să ne întoarcem puțin înapoi, către sfîrșitul campionatului trecut. Socoteala ar fi foarte simplă dacă n-ar fi foarte tristă. Jucătorii în cauză (dovezi vom căuta să avem foarte curînd cu ajutorul miliției) joacă apatic și compromit cîteva meciuri (vezi partidele cu Corvinul, cu Constanța și cu Dinamo București) și atunci nu ne mai doare capul !

Conducerea efectivă a clubului, pusă în fața faptelor, se înfoaie, decide că va lua măsuri drastice contra jucătorilor dar brusc cade pe spate : păi noi cu cine să jucăm, cu *Teașcă* sau cu echipa ? Și atunci, elegant, i se propune lui *Teașcă* să părăsească cîrma corăbiei. Se întîmplă însă un lucru neașteptat : victima, dată afară și din alte locuri, tot pentru intransigența lui, refuză să părăsească clubul care vrea să-i concedieze. Federația ca totdeauna asistă neputincioasă, de o săptămînă și mai bine, la aceste abominabile fapte, ziarul de specialitate nu scoate un cuvînt pentru că de aia e ziar de specialitate.

În așteptarea unor concluzii care se impun cu necesitate și de urgență, întrebăm :

1. Este vinovat antrenorul *Teașcă* că a cerut, în spiritul hotărîrilor de partid, să se muncească serios pentru ridicarea fotbalului românesc la un nivel onorabil ?

2. A sprijinit în vreun caz federația de specialitate pe vreun antrenor care a fost dat afară de la clubul său de jucători, infirmînd hotărîrea unor conduceri slabe ?

3. Nu cumva deseori cluburile universitare sînt amestecate în viața sportivă practicînd cutia milelor la examene de ani de zile și cîteodată promovînd ignoranți în posturi de medici, avocați, ingineri ș.a., numai pentru că în viața lor au marcat 20 de goluri ?

4. Nu este momentul ca ambele conduceri ale clubului *Universitatea Craiova* să-și dea, *in corpore*, demisia și să lase locul unor oameni care iubesc cu adevărat fotbalul craiovean, renunțînd la jucătorii care nu înțeleg să-și respecte, în primul rînd, talentul propriu și pe urmă eforturile disperate ale unui om (cu defectele lui) dar care a dovedit, chiar la Craiova, că într-un an de zile, cu niște copii de care n-a auzit nimeni pînă atunci, poate să ocupe locul III în clasamentul primei divizii și să cîștige strălucitor Cupa României ?

5. Să fie ascultați oamenii muncii, din Craiova și din alte puncte din țară, care ne-au scris în număr enorm, în aceste zile, dacă este posibil ca un antrenor care și-a dovedit de nenumărate ori capacitatea aa, să fie lăsat pe drumuri de niște indivizi care, într-o țară a muncii, ignoră tocmai datoria lor fundamentală, aceea de a munci și-și gîndesc obligațiile, față de societate, cu bocancii parcă și nu cu capul lor.

În concluzie : cazul Teașcă pune, o dată pentru totdeauna, problema unei alegeri definitive : dacă e posibil ca un om, fie el savant, fotbalist, artist, poate să încalce regulile eticii socialiste fără ca să pățească nimic ; dacă este posibil să pedepsim succesul.

La toate aceste întrebări, opinia publică, nu numai din Craiova, ci din întreaga țară, așteaptă un răspuns drastic : scoaterea din viața sportivă a oricărui refractar oricărei conduite, fie că se numește *Balaci* și este un incontestabil talent, fie că se numește *Cămătaru* și el un talent în devenire, dar irremediabil pătimaș al alcoolului și lenei de a munci.

EUGEN BARBU ■

Daciada

În cadrul întrecerilor „Daciadei" pe Stadionul tineretului din Capitală s-au desfășurat simbătă și duminică finalele pe județul Ilfov, la băieți și fete, la probele : atletism, oină, volei și handbal. La handbal băieți pe primul loc s-a clasat echipa comunei Mihăilești iar la fete s-a calificat echipa comunei Vedea, antrenată de profesorul Mircea Grigore, după un meci pasionant, în care a învins cu 10—9 echipa comunei din Mihăilești. Un public numeros a aplaudat permanent în cele două zile evoluția sportivilor ilfoveni.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VI****)

(Urmare din pagina 19)

dus de titlu : „Omul zero dimensional", omul fără veleități, fără emoții, fără spaime, fără îndoieli — omul burduhănă, incapabil de lacrimă, sterp ca o cîrjă, ca atîția alții ca mine veni peste două ore să mă judece. Instalat comod în fotoliu, însul sobru și copleșit de responsabilități, confundînd seriozitatea cu încruntarea, vine să vineze greșeli, incapabil să rîdă, incapabil să plîngă, acceptînd, la plecare, să-ți întindă o mînă îndulgentă, sau să-ți aducă, superior, un elogiu, dat, cu dezgust, ca un bacșiș. Jur să nu mai scriu teatru în viața mea. Dar în aceeași clipă, mi-aduc aminte de Gide. La optzeci de ani, în anticamera unei morți presimțite și iminente, este înștiințat că la „Comedia Franceză" i se va pune în scenă o adaptare după romanul lui : „Les caves du Vatican". Faptul e consemnat în ultima carte a lui Gide, un testament nesupravegheat, incendiar prin sinceritate : „Ainsi soit il" sau „Les jeux sont faits". Și în clipa în care află noutatea, agonicul Gide — nu se mai hrănea de luni de zile, torturat de o anorexie, scrutată cu luciditate — renaște miraculos, așteptînd cu o nerăbdare juvenilă, cu febra debutantului, ziua primei lecturi a piesei, cînd va trăi minunea să-și audă gîndurile, rostite cu glas tare de actori. E șase și jumătate, nu mai pot aștepta, plec la teatru.

17 ianuarie. „Zidurile au urechi", spunea mama, am certitudinea că și urechile au ziduri. La „Casa Scînteii" mă întîlnesc în lift cu N., cel ce umbla să-și „des-fiezo" fiul. — „Am fost aseară la „Travesti", îmi spune, și înghețat. — „Grozavă piesă, cred că cea mai bună piesă a ta. Am rîs de m-am prăpădit". Și eu care credeam că s-a recunoscut în dramă, și că-mi va cere socoteală. Adevărul însă este că nimeni nu se recunoaște niciodată în personajele unei satire, fiecare crezînd că e vorba de altcineva și că vicille înfățișate, sub lupa măritoare a scenei, pot fi atribuite oricui, numai lui, nu. Cred că e o reacție de refuz, de apărare a creierului. L-am văzut pe profesorul S., un ilustru oncolog, pe patul lui de moarte. Diagnosticase în viața lui mii sau zeci de mii de cazuri de cancer. Acum își trăia ultimele zile, devorat, el însuși, de un cancer al ficatului. Mi-a descris simptomele bolii care avea să-l răpună în mai puțin de o săptămînă, mi-a arătat medicamentele pe care le lua — medicamente specifice anticanceroase — dar susținea senin că suferă de „un reumatism rebel" pe care medicii „nu erau în stare să-l domine". Ne apărăm de moarte cu toate mijloacele, cu riscul căderii în ridicol, și așa fiindcă moartea rămîne cea mai nemeritată ofensă.

19 ianuarie. Dacă nimeni nu se recunoaște în personajele vitriolate pe scenă, atunci cum stăm cu valoarea, cu forța pedagogică a artei ? Nu stăm. Ani de zile, ne-am iluzionat, sub imperiul unei estetici simplificate, crezînd că arta are puterea edictului. N-are. Dovadă : după patru sute de ani, Harpagon, de care a rîs o omenire, continuă să circule, prosper. Tartuffe a stîrpit filistinismul ? Anna Karenina a îndulcoșat generații, a dispărut păcatul ei ? Trebuie să înțelegem, de aici, că arta e o indeletnicire fără consecințe ? O aventură fără posteritate ? Trebuie să ne convingem că modalitatea specifică de acțiune a artei e subterană și tenace, insidioasă și „perfidă", lucrînd pe căile ei proprii, necunoscute și incontrolabile. Poezule lui Rimbaud, apărute în o sută de exemplare, ultate într-o pivniță, au influențat lirica lumii mai mult decît milioanele de volume de poeme scrise în toate graiurile pămîntului de scriitori sărbătoriți, premiați și ovaționați la vremea lor, dar de care astăzi nu mai știe nimeni. Teatrul n-are obligații didactice, dacă luăm termenul în accepție directă și elementară, Teatrul are o altă datorie : să fie o mărturie a vremii, nu o copie, ci un testimoniu al epocii : fața ascunsă a lumii.

20 ianuarie. Orice premieră are un epilog dramatic : croșicile. Nu le-am așteptat cu emoție, fiindcă știu mai bine ca oricine ce e rău și ce e bun în ce am scris. Singura mea grijă a fost să nu-mi fie insultați actorii. M-a durut mîhnirea lor mai mult decît orice jignire adusă mie. De la prima piesă pe care am scris-o, m-am simțit responsabil pentru tot ce se petrece pe scenă. „Dramaturgii", care, după o premieră căzută, dau vina pe interpreți ar trebui goniți din teatru cu biciul. Scriitorii de teatru care își maltratează interpreții, obligîndu-i să învețe texte interminabile, stupide, cu neputință de memorat, sînt niște cîrpaci bicisnici, lipsiți de conștiință. Cu puțin — cu o lună — înainte de moartea sa, am stat o după-amiază la căpătîiul lui C.P. Îi lăudam romanele în care cred cu sinceritate, îi dureа „eșecul" lui în teatru — expresia a fost a lui — deși știa că „Danton" și „Jocul ielelor" îi vor supraviețui. — „Am greșit, mi-a spus, n-am iubit actorii". Și am descifrat în cuvintele lui un regret sfîșietor. Au apărut primele cronici la „Travesti". Toți interpreții, pînă la unul, sînt lăudați. Sînt fericit, mi-am făcut datoria, pot să mă gîndesc la o altă piesă.

„Avem toate condițiile politice, economice, și sociale pentru promovarea femeilor în munci de conducere și dacă nu noi vom profita de ele pentru a ne afirma, atunci cine? Bărbații?"

Inginer Georgeta Cristoloveanu, directoarea Centralei mătăsii, inului și cinepii, și inginer Nina Nicolae, directorul Întreprinderii „Flamura Roșie", ambele din București

— Dumneavoastră, tovarășă inginer GEORGETA CRISTOLOVEANU, în calitate de director general al Centralei industriei mătăsii, inului și cinepii, purtați răspunderea directă pentru numeroase fabrici textile de prim rang — „Relon"—Panduri, „Mătăsea Populară", „Victoria"—Iași și altele —, și dumneavoastră, tovarășă inginer NINA NICOLAE, cu o îndelungată practică în producție și în prezent — pentru a doua oară! — directoarea Întreprinderii „Flamura Roșie" din București, sînteți cu adevărat femei cu înalte funcții de conducere în industrie, confirmînd încă o dată, dacă mai era nevoie, că SE POATE. Firește, nu sînteți singurele, nici în sectorul dumneavoastră de activitate, nici în altele, dar situația fiind aceea pe care o cunoaștem — și anume că transpunerea, în întregimea lor, a indicațiilor clare ale conducerii de partid și de stat se află în curs de realizare și că drumul femeilor spre funcții de conducere în economie, nu este peste tot neted și înflorit — v-aș ruga să ne vorbiți despre experiența dumneavoastră.

GEORGETA CRISTOLOVEANU: Progresele sînt, într-adevăr, atît de evidente, încît nici nu mai este necesar să le reamintim cu de-amănuntul. Se conturează, de fapt, un reviriment. Dar ar însemna să ne depărtăm de însuși spiritul hotărîrilor de partid care stau la baza acestui reviriment dacă n-am stărui mai mult asupra a ceea ce rămîne de făcut pentru a le transpune și mai energic în practică. La urma urmei, indicațiile pentru promovarea femeilor sînt clare, dar ele sînt, nu o dată, aplicate de bărbați. Așa că...

NINA NICOLAE: Să vă dau un exemplu simplu, dar sugestiv, care dovedește, după părerea mea, că mai sînt încă destule de făcut în această direcție. În 1974 am urmat un curs de perfecționare la CEPECA, pentru cadrele de conducere din ramura bunurilor de consum, la care participau directori, ingineri-șefi și contabili-șefi. Ei bine, din cei 30 de cursanți din grupa mea eram singura femeie. Veți replica: asta a fost odată, dar azi... Acum cîteva săptămîni, mai exact în luna iunie, am urmat a doua fază a aceluiași curs, în cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu", la care erau prezenți, de astă dată, numai directori. Din 27 de cursanți eram patru femei director. Rețineți: este vorba de întreprinderi producătoare de **bunuri de consum**, nu de locomotive. Așadar, 4 din 27. Este și acesta un progres, dar destul de lent. Nu afirm că dinamica procentajelor din grupa mea ar reflecta exact, aritmetic, situația generală din economie, totuși ele capătă o anumită semnificație, cel puțin orientativă. Cred că se află încă relativ puține femei în funcții de conducere în comerț și în industria alimentară, bunăoară, unde spiritul practic, bunul gust și cel de al „șaselea simț" al femeii și-ar găsi o eficientă aplicare.

G. C.: Eu aș lărgi sfera. M-am întrebat, de pildă, de ce femeile nu ar putea fi promovate mai cu îndrăzneală chiar și în construcția de mașini și electronică, unde, după cum bine se știe, nu se cer bicepși, ci materie cenușie, finețe, precizie, minuțiozitate. Dealtfel, în aceste sectoare lucrează numeroase femei, dar cîte directoare?

— Care ar fi condițiile promovării femeilor în posturi de conducere în industrie, după părerea dumneavoastră?

G.C.: Bărbații sînt foarte atenți la comportarea de plan profesional a femeii-director. Nu pretind că ei abia așteaptă s-o vadă greșind, departe de mine acest gînd, dar, oricum, există încă o doză de neîncredere, poate nemărturisită pe față, poate inconștientă, în capacitățile ei nur tehnice. În acest context, esențialul este ca să n-o punem în dificultate în noul ei post. Pentru aceasta, trebuie să-i fie mai întîi create condiții pentru acumularea unei bogate experiențe profesionale. Eu însămi — poate nu ar trebui să mă iau ca exemplu, totuși o fac, fiindcă pot vorbi cel mai bine despre propria mea experiență — înainte de a fi numită director general de centrală am fost, succesiv, șef de control tehnic de calitate, șef de serviciu tehnic, șef de secție finisaj — specialitatea mea —, șef de producție, inginer-șef, director de întreprindere. După ce ai parcurs toată filiera, simțămîntul de inferioritate tehnică dispare de la sine.

N.N.: Este însă necesar „curajul" de a promova o femeie, și nu un bărbat. N-o să uit ce mi s-a întîmplat mie. Lucram la „Mătăsea Populară", cînd am fost desemnată inginer-șef la „Select", o întreprindere cu peste o mie de muncitori. Or, tocmai în acea perioadă eu aășteptam pe primul meu băiețel. Mi s-a arătat deci o încredere deosebită, pe care am căutat s-o justific nelipsind nici o singură zi de la fabrică după concediul de maternitate. Nu m-am descurcat prea ușor, dar din producție n-am lipsit.

— Atingeți un punct nodal: femeia-director este soție, mamă, gospodină, deci are, în mod fatal, un evantai mai larg de preocupări decît bărbatul, preocupări adesea foarte îndepărtate de munca de conducere din fabrică. (Iată o perifrază frumoasă, de care sînt foarte mîndru, pentru a evita un termen consacrat care ne stă pe buze, dar pe care ne cam ferim să-l pronunțăm: femeia la cratiță.) Cum se împacă aceste preocupări multiple, dar lăturalnice, cu munca de director? Fără îndoială că nu e nici prima, nici ultima oară cînd vi se adresează o asemenea întrebare.

N.N.: Femeia-director sau inginer-șef, să spunem, nu este și nici nu dorește să fie scutită acasă de gospodărie. Pentru ea munca gospodărească implică însă și o oboseală nervoasă în plus, fiindcă în timp ce deretică și face sarmale gîndurile îi fug tot la fabrică, la muncă. Menajul poate și trebuie să reprezinte o plăcere pentru ea, dar munca brută ar trebui să-i fie și mai mult ușurată — și n-am descoperit America făcînd această afirmație. Astfel va merge mai bine și munca de director! Evident, eliminarea sau reducerea muncii brute în menaj ar veni în ajutorul **tuturor** femeilor. Am auzit că ar fi în asimilare la noi o mașină de spălat automată care stoarce rufele. Pînă una alta, eu pierd cu „Alba Lux" cel puțin patru ore la fiecare două săptămîni, și încă nu este exemplul cel mai frapant. Cu aceasta nu m-am abătut decît aparent de la firul discuției noastre. După părerea mea, femeile au bune calități de conducător în industrie, pregătirea lor teoretică se compară favorabil cu aceea a bărbaților, în plus beneficiază de însușiri psihologice native, manifestă tact, o înțelegere mai umană, dacă-mi permiteți, a problemelor personale. Toate aceste calități vor fi cu atît mai bine valorificate în activități de conducere în industrie, cu cît unelte casnice perfecționate îi vor ușura mai mult munca acasă. Ceea ce, bineînțeles, nu-l va scuti niciodată pe soț de obligația de a împărți cu soția poverile „administrative", „casnice". Mie, soțul îmi face piața și mă mîndresc cu asta. Cred că și el.

— Am vorbit, mai înainte, despre femeia în producție, soție și gospodină. Dar copiii? Caut să-mi imaginez o directoare de mare întreprindere cu trei copii mici...

N.N.: Este un dat al naturii, dar el nu limitează în mod absolut accesul la posturi de conducere. Eu însămi, după cum vă amintiți, am fost promovată tocmai cînd devenisem mamă... Adevărat, maternitatea implică răspunderi care nu pot să nu se răsfrîngă vremelnic asupra activității profesionale... Odată, cînd eram inginer-șef la „Select", a venit la mine șeful sectorului Creație. Întreprinderea avea pe atunci probleme grele, telefoanele zbîrniiau, referatele se aglomerau cerînd o rezolvare urgentă. Eu mă aflam în biroul meu și știți ce făceam? Plîngeam în hohote, cu capul pe masă. Băiețelul meu cel mic avea o formă gravă de varicelă și primisem un telefon alarmant de la spital. Plîngeam și nu mă mai opream. Au trecut anii. Deunăzi mă întîlnesc din nou cu acel creator de modele, care între timp ieșise la pensie. Mi-a spus: „E mult de atunci, tovarășă directoare, dar eu niciodată n-o să vă uit cum stăteați cu capul pe birou, în vacarmul fabricii, și plîngeați în hohote!" Da, aceasta este condiția femeii, a mamei, dar iată-mă acum conducătoare de întreprindere, iar copilul, desigur, nici nu-și amintește de greaua încercare prin care a trecut.

G.C.: Și totuși creșelele ar putea să ajute mai mult mamele, orice funcție ar avea ele în producție. Copiii mici fac ușor febră, fără ca să fie vorba de o boală cît de cît gravă. Un simplu guturai sau un deranjament stomacal. Imediat, creșa „înapoiază" copilul mamei. De aci numeroase absențe din producție și alte neplăceri. Nu s-ar putea oare înființa, pe lîngă creșe, staționare sau camere speciale în care să fie îngrijite afecțiunile banale care nu necesită internarea în spital? Aceasta ar constitui o înlesnire enormă pentru mamele angajate în producție și ar da rezultate economice binefăcătoare. S-ar putea studia și alte soluții pe aceeași linie. Noi am făcut asemenea propuneri, care merită studiate, chiar dacă nu se pot pune în practică de azi pe mîine. Fapt este că odată cu dezvoltarea vertiginoasă a industriei textile în țara noastră, ca parte integrantă a industrializării socialiste, problemele mamei angajate în acest sector cu mînă de lucru predominant feminină capătă o altă amploare. În acest context se înscrie și necesitatea extinderii sistemului de creșe săptămînale. La noi, în industria textilă, programul de lucru este, ziua, 6—14, 14—22. Or, dacă mama trebuie să fie la război ei la 6 dimineața, cînd își mai duce copilul la creșă? Înțelegem că sînt probleme complicate, care nu se pot rezolva, cum am zis, de azi pe mîine, dar care trebuie să stea — și probabil că stau — în atenția forurilor competente.

— Dumneavoastră sînteți femei cu funcții de conducere în industrie. În ce măsură sînteți ajutate de colectiv, de democrația muncitorească, atît de caracteristică societății noastre?

N.N.: O femeie-director are de întîmpinat un plus de dificultate în activitatea de conducere, în sensul că trebuie să-și afirme personalitatea, autoritatea, competența profesională în fața unor cadre tehnice bărbați în care dăinuie, poate inconștient, cum am arătat, anumite prejudecăți. Din fericire, în momentul de față, climatul din fabrică, nivelul de conștiință al muncitorilor cunosc o asemenea evoluție, încît sarcina femeii-director apare mult ușurată. Oamenii cred în democrație, în forța ei — astfel aș putea exprima starea lor de spirit. Aceste transformări în conștiință nu pot fi detașate de contextul vieții materiale, care se îmbunătățește pe zi ce trece. Astfel, la „Flamura Roșie" avem grupuri sociale noi, ventilatoarele de la secția Vopsitorie au spulberat ceața deasă de chimicale de nu se mai vedea om cu om, s-a construit un cămin de nefamiliști etc. Elementul esențial îl constituie însă participarea vie a muncitorilor la activitatea de conducere, orizontul mai larg, preocuparea sporită pentru marca și destinele fabricii.

G.C.: În concluzie, directorul acționează azi în condiții mult mai favorabile, adîncirea continuă a democrației muncitorești creînd un cadru propice muncii de conducere. Și dacă la aceasta se adaugă și acuitatea psihologică a femeii-director...

— Revenim deci la punctul de plecare.

G.C.: Eu însămi am promovat trei directoare și trei ingineri-șefi femei în întreprinderi. La fel am procedat și cu anumite funcții de conducere din aparatul Centralei.

N.N.: Nu dezvălui nici un secret dacă voi spune că mi-am și pus ochii în întreprinderea noastră pe o tînără inginer care — mă gîndesc eu — mi-ar putea lua locul. Nu a rămas chiar atît de mult pînă la sfîrșitul carierei mele. De pe acum caut să o formez pe acea tînără, să o orientez, să-i deschid o perspectivă spre munca de conducere. Avem create la noi toate condițiile politice, economice și sociale pentru promovarea femeilor în munci de conducere și eu vreau să profit de aceste condiții pentru a pregăti terenul ca după mine să vină tot o directoare. La urma urmei, dacă nu noi, femeile, vom profita de ele pentru a ne afirma, atunci cine? Bărbații?

LIONEL NIȚESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (I. Nițescu — 16 17); cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbuș — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

ANUL XXVIII-NR 32 (1057) — 11 august 1977

flacăra

SAPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

23 AUGUST 1944 1977

Trei schimburi la Filipeștii de Pădure

Pămîntul acesta cutat, cu profiluri de dealuri ruginii-roșietice toamna și primăvara și zugrăvite acum în tonuri multiple de verde, ascunde alte reliefuri, cu fruntea întoarsă înspre adîncurile adînci, ca într-o rugăciune la altarul bogățiilor noastre, ale tuturor, reliefuri ce se privesc în oglinda de întuneric a țițeiului, cu care s-au înfrățit în lungile vîrste ale timpului, fără ca omul să le fi întrerupt îmbrățișarea tăcută, pînă nu demult, adică după 1945. Așa s-a întîmplat la Filipeștii de Pădure, aproape de București, dar și mai aproape de Ploiești și Tîrgoviște, în acest triunghi de istorie românească, unde regimul nostru a creat — cum ne-a spus inginerul Avram Onea u, director întreprinderii — o mină tînără, foarte tînără, în raport cu cele tradiționale, pe care, îndepărtații noștri strămoși știau să le scoată. Aici, la Filipeștii de Pădure, înaintea eliberării țării, cîțiva

(Continuare în pagina 6)

EMANUEL VALERIU ■

Din cuptoarele pămîntului, aromă de pîine nouă. Fotografie de EMANUEL TANJALĂ ■

Bătrîna și truda

Piața Craiovei, zi de vară. Lubenițe multe, struguri, pepeni, verdețuri, voci stinse sau mai pline de amintirea fumului de tutun strigă, cheamă, îndeamnă. Piață. Un singur sunet desparte acest cuvînt de celălalt. Viață. Deodată rumoarea este spartă de un individ ciudat care spune vorbe fără legătură și în fond cerșește îndurare și înțelegere de la oameni. Omul este beat, căldura îl face și mai vorbăreț. Sincope mari despart înțelesurile și deodată aud lîngă mine o femeie comentînd ce spune individul ciudat și întrebînd de lîngă chita ei mare de pătrunjel ce e, ce vrea, cine este ?

— Nu știu ce zice, îi spun.

— Da' ce-o vrea, mamă ?

— Cred că vrea să-i ajute lumea.

— Auzi, mamă, de ce nu s-a ajutat el cînd a fost tînăr ? Să fi muncit, să fi pus ban pe ban și să-și fi făcut o coverciță, nu te ninge, nu te plouă. Eu nu am avut nimic, nici o palmă de pămînt, am muncit pe la unul și pe la altul, pe la boieri și pe la de-i mai mici și mi-am făcut cît am putut.

— Dar de unde știți ce vrea ?

— Știu că merge cu cerșeala. Cît ești tînăr să muncești, ca să nu cerșești cînd ești bătrîn. Și cît ești bătrîn să muncești că, uite, eu am 77 de ani și de două ori pe săptămînă vin la piață cu pătrunjel, cu ardei iute — ai, mamă, nu lei niște ardei iute că pătrunjel nu cred că iei că nu oi face ciorbe — vin și cu cimbru să vînd. Sînt crescute la mine în curte. Toate sîntem așa aici. Și după aia zilele celelalte mă duc la global că noră-mea-i bolnavă, săracu, și nu poate.

— Bine, da' și dumneavoastră sînteți bătrînă și un om bătrîn nu este mult mai puțincios — încerc eu să intru în stratul limbajului vechi acolo unde cred că mă pot apropia de această femeie bătrînă — mai puțincios decît un om tînăr bolnav.

— E bolnavă, mamă, e bolnavă rău. Dacă nu are ea nici copii. Ne-am cumpărat unul de la oraș...

— De ce credeți că-i este mai greu nurorii dumneavoastră decît dumneavoastră să muncească ?

— Mamă, îmi zice femeia, eu și dacă oi muri, mor de bătrînețe, n-a murit nimeni din muncă. Acum, la noi, la Iașnița, nu ar fi greu cu munca, este greu cu dusul la muncă, că este încolo spre Amaradia, știi matale pe acolo ?

— Știu !

— Și cînd viu aicea la piață, viu că mai scot și eu bani, mai dau pe Rață, mai.... că ne-am vîndut toți copilului ăsta de l-am cumpărat. Muică, eu îți spun ceva dar să nu mă spui, noi am cumpărat copilul acesta pe bani mulți. Ni l-a dat unul, a vorbit el acolo, și am dat 20 000 de lei ca să putem să-l luăm gratis.

— Da' nu costă nimic o înfiere.

— Ete, muică, pe noi ne-a costat. Da' să nu mă spui la cineva, să nu ni-l ia.

Mă uit la mîinile mari, aspre, bune, ale acestei femei, în ea trăiește pentru o clipă maica-mare a mea și, dacă ați vedea-o, ar trăi pentru fiecare dintre dumneavoastră amintirea bunicii, a femeii care face pîine, îngrijește cîmpul și crește copii, a femeii care nu poate înțelege cum de sînt oameni pe lumea asta care nu muncesc.

— Cît ești tînăr te iubesc toți, cînd îmbătrînești te mai uită. Cît ești tînăr trebuie să pui mîna să muncești, că dacă te înveți cu munca, în muncă îmbătrînești. Și dacă nu muncești, ce să faci ? Eu cred că dacă nu munceam, muream. Auzi-l pe ăla, decît să dea din gură mai bine s-ar duce și ar munci. Da' matale cine ești ?

(Continuare în pagina 4)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Eroul necunoscut

Desigur că a fost și el copil
Desigur a avut și el o mamă ;
Poate mai este încă așteptat
Să vină într-o vară, într-o toamnă ;

Poate-a avut pe undeva copii
Poate femeia lui încă-l mai crede
Pe undeva în viață respirînd,
Poate nu vrea să-l știe iarbă verde.

Pe undeva desigur s-a păstrat
Zîmbetul lui și poate vreo scrisoare
Scrisă cu praf de pușcă noaptea cînd
Viața se vrea în veci nemuritoare.

Necunoscut ? Cînd trebuie să ai
Oricum o mamă ce ți-a dat lumină ?
Necunoscut e poate bunul vînt
Ce umblă din colină în colină.

Pe cînd cei cunoscuți au viața lor
Și moartea lor ce nimeni nu le-o schimbă
Prin cel Necunoscut necunoscuții toți
Trăiesc într-aceeași sfîntă limbă.

Și poate fi oricărei mame fiu
Ce-l mai așteaptă încă-ngrijorată
Și dintre morți el poate fi strigat
Mereu cu toate numele deodată.

DAN VERONA ■

AZI, PE „ȘOSEAUA MILIONARILOR"

● Replică, după 16 ani, la o cunoscută carte de reportaj inspirată de începuturile transformării socialiste în agricultură.

(Pag. 12–13)

● **DE LA SOLURI ARIDE, LUNARE, LA CÎMPURI FERTILE** . un argument, între atîtea altele, despre forța transformatoare a științei pusă în slujba progresului economic. (pagina 10)

● **PROBLEME REZOLVATE ȘI (MAI ALES) NEREZOLVATE ALE TRANSPORTULUI ÎN COMUN** : răspunsurile directorului general al I.T.B. la întrebări puse de „Flacăra" — întrebări care, de fapt, sînt ale cetățenilor. (pagina 9)

23 AUGUST 1944-1977

În zilele insurecției și după aceea

Bătălia de la porțile orașului

După cum se știe, prima și cea mai importantă problemă, care condiționa reușita insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, era asigurarea — **cu orice preț** — a stăpînirii orașului. Comandamentul Militar, care avea răspunderea operațiunilor, dispunea inițial de 3 regimente de cavalerie, la care se adăugau un batalion de parașutiști (la Pipera) și cîteva companii de recruți, de la părțile sedentare ale unităților din garnizoana București. Aceste trupe au fost sprijinite energic de la început de formațiunile de luptă patriotice, organizate din vreme de către partid din muncitori de la Căile Ferate, de la Uzinele „Malaxa" și de la alte întreprinderi bucureștene.

În fața acestor efective modeste, dușmanul dispunea — numai în interiorul Capitalei — de peste 5 000 de oameni, în sprijinul cărora puteau interveni repede alți 6 000, aflați în zona acoperită a pădurilor Băneasa și Tunari și pe Aeroporturile Otopeni și Băneasa. Menționez că fasciștii, presimțind parcă ce avea să se întîmple, transformaseră Pădurea Băneasa, denumită de ei „Lagerwald", într-un puternic „reduit", capabil să facă față oricărei neplăceri din partea noastră. Dar hitleriștii mai aveau la Ploiești și în zona petroliferă peste 20 000 de oameni care păzeau cea mai importantă bogăție ce nu le aparținea, petrolul țării noastre.

Chiar în aceste condiții, comuniștii români, inițiatorii insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, principalii săi organizatori și conducători totodată, n-au pregetat să pornească la luptă, într-una din cele mai grele situații din istoria noastră ; și prin asta ei au binemeritat de la patrie.

Încrezător în forțele poporului — însetat de libertate națională și socială — cunoscînd starea de spirit antihitleristă a populației și armatei, folosind împrejurările favorabile, create de victoriile armatelor sovietice, de puternicele lovituri pe care le dădeau în acele zile trupelor hitleriste, în zona Iași-Chișinău, P.C.R. a trecut împreună cu celelalte forțe cu care colabora la înfăptuirea planului său îndelung pregătit.

Îndată ce s-au adunat comandanții de unități la Comandamentul Militar al Capitalei, în Palatul Brâncoveanu, generalul Iosif Teodorescu, împreună cu șeful de stat-major, colonelul Dămăceanu, ne-au expus „planul de acțiune", care — în linii mari — prevedea ca : a. — **Regimentul 2 Călărași și 4 Roșiori** să încercuiască și să dezarmeze, în noaptea de 23/24. VIII. toate unitățile și misiunile militare hitleriste din oraș, în timp ce : b. **Garda călare va interzice — cu orice preț — pătrunderea forțelor dușmane în Capitală**, pe direcțiile : 1. — Tunari — Herăstrău, 2. — Otopeni — Băneasa, și 3. — Mogoșoaia — Străulești — București.

E clar că Garda călare, regimentul pe care-l comandam, primea, în după-amiaza aceea, o misiune decisivă ; și, dealtfel, acest lucru mi l-a confirmat, fără inconjur, chiar comandantul Capitalei, în clipa despărțirii : aveam să ducem **o acțiune defensivă, fără gînd de retragere.**

Revenind la misiunea principală, amintesc că, după o scurtă recunoaștere a terenului, efectuată încă pe lumină, am hotărît să-mi instalez apărarea la sud de „centura lacurilor" unde poziția era bine acoperită de obstacole naturale greu de trecut și se putea apăra cu forțe puține, chiar împotriva unui inamic superior. Într-adevăr, la traversarea lacurilor Băneasa și Herăstrău, cele trei direcții de pătrundere în oraș sînt „sugrumate" de podurile respective, care constituie pentru atacator „puncte obligate de trecere".

Dispozitivul s-a realizat complet către miezul nopții ; dar este inutil să afirm că nimeni n-a mai putut închide ochi după aceea. Toți eram conștienți că regimentul nostru fusese pus de strajă la porțile cele mai primejduite ale Capitalei, ca să asigure liniștea și securitatea cetățenilor și pentru a garanta buna desfășurare a insurecției. Acest sentiment de mare răspundere, pe care l-am constatat atunci la toți ofițerii și ostașii mei, s-a dovedit a fi îndreptățit cînd s-a cunoscut conținutul ordinului telegrafic, care emana direct de la cartierul lui Hitler și prevedea ca trupele germane : 1. să pătrundă **cu forța** în București, și — împreună cu hitleriștii blocați în oraș — să înăbușe „răscoala" ; 2. să aresteze pe toți conducătorii mișcării, să instaleze imediat un guvern pro-german și să treacă la represalii **energice împotriva poporului român.**

Și totuși **noaptea de 23—24 august** s-a scurs destul de liniștit ; un singur eveniment merită să fie menționat : trecerea generalului nazist Gerstenberg prin liniile noastre, spre Otopeni. Se știe că acel general s-a prezentat la Palat, **angajîndu-se, pe cuvînt de onoare**, că va convinge pe colegii săi generali, aflați în Lagerwald, să părăsească — fără luptă — teritoriul României. I s-au dat, ca însoțitori, doi ofițeri de Stat Major, avînd asupra lor un permis de trecere de la C.M.C. Și astfel, s-a prezentat la Podul Băneasa, unde a fost oprit de subit. Lucian Spiroiu, care comanda plutonul însărcinat cu paza apropiată a baricadei.

După controlarea actelor, ofițerul i-a îngăduit să treacă ; dar, odată ajuns în Pădurea Băneasa — la ai lui — Gerstenberg a arestat pe cei doi însoțitori români și a organizat, personal, atacul cc avea să se dezlănțuie, peste cîteva ore, la Podul Băneasa. El avea să plătească însă curînd cutezanța sa. În dimineața de 28 august — retrăgîndu-se de la Otopeni — împreună cu colegul său generalul Stahel (singerosul călău al Varsoviei) și cu 2 000 de hitleriști valizi, îmbarcați în mașini — Gerstenberg a încercat să se salveze spre Ardeal, prin pasul Buzăului ; dar a fost capturat de elemente din comandamentul Armatei a 4-a, din ordinul generalului Ilie Șteflea, la Ghergița, localitate istorică, pe vremuri reședință de vară a voievozilor munteni. Și astfel, făcînd calea întoarsă, omul în care Hitler își pusese toată nădejdea pentru „pacificarea" României a trecut — de astă dată fără nici o oprelițe — peste podul de la Băneasa și a nimerit tocmai într-un lagăr de prizonieri...

Cît privește lupta de la Băneasa, apelez și la însemnările poetului Teodor Balș, subofițer al regimentului.

„Noapte de așteptare, de nesomn, de pîndă. La 2 după miezul nopții, ne inspectează din nou colonelul nostru. Curînd se face ziuă. Pe șoseaua Ploieștilor apare o coloană de mașini, tunuri și motociclete. Alarmă. Le numărăm. Coboară dinspre aeroport.

Vin hitleriștii, strigă cineva. Se opresc pe pod, la baricadă. Încearcă să curețe terenul. Sar din mașini și vin spre pod, în fugă. Puzderie. Un tun antiaerian, greu, în capul coloanei, foarte aproape de baricadă. Servanții îl coboară țeava spre liniile noastre. De pe pod s-au dezlănțuit mitralierele. Răspundem și noi acum, cu puști mitraliere... Cînd țeava tunului antiaerian cobora însă, să poată începe tragerea terestră, din dreapta și din stînga șoselei, dintre tufișuri cele trei tunuri anti-tanc ale noastre au deschis focul. Și cîteva proiectile — trase de sergentul Virtosu — l-au nimerit în plin. Atunci inamicul a înțeles, furibund, focul mitralierelor, al brandurilor. Și-al tunurilor. Un nou proiectil de-al nostru a nimerit în plin camionul cu muniții intrat pe pod. Au început explozîile-n lanț. Înspăimîntați, hitleriștii s-au aruncat la pămînt : alții au rupt-o la fugă înapoi. Cîteva mașini au luat foc, blocînd, mai bine decît bărcile, șoseaua.

„Vin Stukas-urile !" Atît am putut nota, într-un răgaz de o clipă. Dinspre Otopeni, pe cerul clar al dimineții, au apărut siluetele bombardierelor de picaj. Au trecut pe deasupra noastră într-un arc de cerc. Din spate, căzînd pe o parte ca niște păsări împușcate, se prăvăleau spre noi, mitraliind. Priveam ghemuiți în gropi bombele ce se desprindeau de sub aripi".

Toată dimineața a durat bombardamentul, dezlănțuit concomitent cu armele de foc ale trupelor hitleriste de dincolo de lac. Au încercat un nou atac. Veneau, țîșnind în salturi scurte, pe șosea. Un val, un altul, al treilea, și altele din urmă, tot mai multe. Trăgeam cu disperare. Tevile carabinelor și ale automatelor frigeau. Era pe podul de peste lac o viermuială de oameni, tîrîndu-se printre cadavre. Dar nu puteau înainta : cădeau acolo, zvîrcolindu-se secerați de-ai noștri".

Grăbit să execute porunca lui Hitler, generalul Gerstenberg alesese drumul cel mai scurt (autostrada), pentru a pătrunde în Capitală ; dar, așa cum se întîmplă uneori, acel drum s-a dovedit a nu fi fost și cel mai bun. Și astfel, dîndu-și seama că nu poate răzbi peste pod, el a recurs la aviație, executînd bombardamente furibunde asupra poziției noastre, în nădejdea că ne va zdrobi rezistența. Dar n-a izbutit decît să ne provoace pierderi și să distrugă podul de pe calea ferată București — Constanța, care — lovit în plin — s-a prăbușit, blocînd complet circulația pe autostradă.

•

Așa s-a desfășurat înclestarea hotărîtoare cu dușmanul din acele zile ale memorabilului august 1944. Și primul omagiu scris adus luptătorilor din Garda călare a fost acela al Comandamentului Capitalei, care își încheie „Darea de seamă" asupra operațiunilor regimentului printr-o frază cuprinzătoare :

„Rezistența dîrză și hotărîtă a ostașilor acestui brav regiment de gardă a pus stavilă definitiv pătrunderii germanilor în capitala țării, garantînd astfel desfășurarea favorabilă a insurecției și asigurînd viitoarea bază de plecare la atac, pentru nimicirea completă a cotropitorilor fasciști" (v. Arhiva M.F.A. — vol. 242/1 — fila 72).

După cîțiva ani de la consumarea acestor fapte, Partidul Comunist Român a hotărît ca — pe locul de unde a plecat riposta nimicitoare împotriva cotropitorilor — să fie așezată o placă comemorativă, pe care stă scris :

„De-a lungul acestei căi ferate, de la comuna Pipera și pînă la șoseaua București — Chitila, a fost baza de plecare la atac a unităților românești, care au luptat între 24—27 august 1944, pentru apărarea Bucureștiului, împotriva trupelor hitleriste, care acționau dinspre comuna Băneasa și din pădurile Tunari și Băneasa.

Slavă ostașilor români care au luptat pentru libertatea și independența Patriei noastre".

General locotenent în rezervă
MARCEL OLTEANU ■

„În amintirile noastre, noi, cei din comuna Teglás, îl pomenim cu cea mai mare cinste pe ostașul român Popescu Gh. Ion"

La 33 de ani de la Eliberare, de la insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, de la întoarcerea armelor împotriva invadatorului, încă primim — de sub vremea care, se spune, șterge totul, de sub iarba care, se spune, crește indiferentă peste amintiri — niște vești. Niște vești de atunci, niște vești încă proaspete, încă vii, niște documente încă necunoscute, niște file care îmbogățesc — mereu și mereu — sfînta carte a luptei românilor pentru libertate și demnitate. Pentru libertatea și demnitatea noastră, pentru libertatea și demnitatea celor de-o seamă cu noi.

Un fapt, dintre multe, scoțînd din groapa comună a eroilor anonimi — a miilor și răsmiilor de eroi anonimi, jertfiți în această luptă — un nume : caporalul Popescu Gh. Ion din satul Arcani, județul Gorj. Un nume care — scos din uitare pe un meleag depărtat al jertfelor românești, prin gestul de pioasă recunoștință al oamenilor care și-au dobîndit libertatea grație lui și celor ca el — călătorește acum înapoi, regăsindu-și vatra, regăsindu-i pe cei ai lui.

Dar iată gestul, iată povestea :

Pe adresa cooperatoarei Ana Popescu din Arcani a sosit, de curînd, o scrisoare. O scrisoare din Ungaria prietenă, din comuna Teglás, o scrisoare scurtă și sobră, care-i aducea, după 33 de ani, o veste. O veste nesperată, despre soțul ei, Popescu Gh. Ion, dat dispărut spre sfîrșitul anului '44, în timpul luptelor împotriva fasciștilor. Iată textul, așa cum a fost trimis (trimis, delicată atenție a corespondentului !, în traducere românească) :

„Stimată tovarășă Popescu Ana ! Soțul dumneavoastră, Popescu Gh. Ion, în lupta cu dușmanii fasciști pentru eliberarea comunei Teglás, și-a jertfit viața pentru libertatea noastră. În amintirile noastre, noi îl pomenim cu cea mai mare cinste. Vă rog foarte mult ca, printr-o scrisoare, să mă informați despre viața lui de acasă, despre viața familiei. Dacă aveți în posesie fotografii, vă rog să mi le trimiteți, pentru a face o copie după ele. După aceea, vi le trimit înapoi. Dacă cunoașteți, dintre foștii camarazi, care sînt în viață, m-ar interesa numele și adresa lor. Informațiile prețioase cerute de mine le voi folosi în istoria eliberării comunei de către luptătorii eroi, dintre care unul este Popescu Gh. Ion. Așteptînd informațiile dumneavoastră, pentru care vă mulțumesc dinainte, rămîn, cu salut tovărășesc, Molnár Iános, secretar de partid al comunei Teglás".

Cine a fost Popescu Gh. Ion, cel pomenit cu „cea mai mare cinste" în amintirile locuitorilor comunei Teglás, cel care va intra în „istoria eliberării comunei de către luptătorii eroi" ?

A fost un om obișnuit. Născut la Arcani, în 1920, fiu de țărani săraci, rămas orfan de ambii părinți la vîrsta de 13 ani, absolvent (cu note maxime) a șapte clase primare, dar nevoit să se înhame de mic la greul muncilor pentru alții, trăind o copilărie și o adolescență lipsite de bucurii, de orizont. La 21 de ani se însura cu Ana. Un an mai tîrziu, în martie 1942, după ce Ana născuse o fetiță, era încorporat în Batalionul 8 Vînători, pornind pe drumul fără întoarcere al războiului. A scris cît a scris nevești-si, dar, de pe la sfîrșitul lui 1944, scrisorile au conținut. Despre caporalul Popescu Gh. Ion nu s-a mai auzit nimic. Ana, îmbrăcată în haine cernite, pe care nu le-a mai părăsit niciodată, și-a crescut singură fetița, care, ajunsă la vîrsta măritișului, s-a căsătorit cu un muncitor. În memoria tatălui, primul ei născut, un băiețel, a fost botezat tot Ion.

Deci Popescu Gh. Ion a fost un om obișnuit, cu un destin ca atîtea altele, cu o familie ca atîtea altele, un om dintr-un sat de sub umbra Carpaților Gorjului, un om care, luptînd vitejește pentru eliberarea pămîntului său, s-a bătut, la fel de viteaz, pentru alții, pentru niște oameni care, primind libertatea prin jertfa lui și a celor asemeni lui, îi socotesc pe cei căzuți ca pe ai lor, îi cuprind, cu recunoștință și cinste, în vatra lor, în familia lor, în istoria luptei lor pentru libertate și demnitate.

Un om obișnuit, dar — ca atîția alții — un simbol.

TITU RĂDOI ■

Bilanț al vredniciei, măsuri care îndeamnă la noi izbînzi

Întrunit luni 8 august a.c., sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a examinat și aprobat raportul privind îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1 ianuarie — 31 iulie 1977.

Așa cum se precizează în comunicatul dat publicității, Comitetul Politic Executiv a apreciat că, în primele șapte luni ale acestui an, poporul nostru a muncit cu hotărîre și abnegație pentru îndeplinirea prevederilor Congresului al XI-lea și a Programului partidului, a obiectivelor actualului cincinal. Planul producției globale industriale a fost realizat în proporție de 102,6 la sută, iar, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, producția realizată este mai mare cu 11,2 la sută. Aceste rezultate asigură condiții pentru creșterea nivelului de trai, pentru îmbunătățirea standardului de viață al întregului popor, după cum exprimă hărnicia, hotărîrea, conștiința înaintată cu care clasa noastră muncitoare determină mersul înainte al țării, îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Ele sînt totodată o strălucită confirmare a realismului, caracterului științific al politicii partidului nostru. Cu atît mai importante, cu atît mai semnificative sînt aceste realizări cu cît ele au fost obținute în pofida condițiilor grele și a marilor pierderi provocate de cutremurul de la 4 martie.

Comitetul Politic Executiv a relevat, totodată și lipsuri care s-au manifestat — în unele ramuri industriale — în realizarea ritmică, la toți indicatorii, a prevederilor de plan și, în special, în ce privește producția fizică. Spiritul critic, exigența cu care au fost analizate nu numai rezultatele bune dar și deficiențele — de pildă în modul cum se îndeplinește planul de investiții din acest an — constituie o garanție că ministerele, organismele economice, conducerile unităților economice — așa cum le-a cerut Comitetul Politic Executiv — vor lua măsuri hotărîte pentru recuperarea restanțelor în cel mai scurt timp, respectarea strictă a obligațiilor contractuale, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, ridicarea calității produselor, mobilizarea mai intensă a forțelor pentru realizarea tuturor obiectivelor cuprinse în planul de stat, intensificarea activității de proiectare, îmbunătățirea organizării muncii pe toate șantierele, sporirea eficienței întregii activități economice.

Măsurile stabilite, îndemnurile adresate sînt de natură să mobilizeze și mai intens eforturile și spiritul creator al tuturor oamenilor muncii, care, în aceste zile premergătoare sărbătorii de la 23 August, înscriu în cronica întrecerii noi și expresive dovezi ale patriotismului, ale încrederii nestrămutate în politica partidului, acționînd cu hotărîre și depistînd în cadrul dezbaterilor democratice din întreprinderi noi rezerve pentru înfăptuirea angajamentului stabilit la Congresul consiliilor oamenilor muncii privind creșterea suplimentară a producției, asigurînd astfel baza îndeplinirii programelor de ridicare mai accentuată în acest cincinal a nivelului de trai.

Comitetul Politic Executiv a luat, de asemenea, în discuție unele modificări ale Legii privind organizarea și funcționarea controlului obștesc. Propunerile aprobate întăresc rolul controlului oamenilor muncii în cadrul formelor instituționalizate ale democrației noastre socialiste care asigură participarea activă și directă a cetățenilor la conducerea treburilor de stat și obștești la înfăptuirea politicii partidului. Pentru conducerea și îndrumarea activității de control a oamenilor muncii se vor constitui o comisie centrală, precum și comisii pe localități ale Frontului Unității Socialiste.

În cursul ședinței, Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat regulamentul de organizare și desfășurare a competiției sportive naționale DACIADA, manifestare amplă, organizată din inițiativa secretarului general al partidului. Sistemul unitar în care este concepută, faptul că se organizează pentru toate domeniile activității sportive vor permite DACIADEI să îmbine organic educația fizică și sportul de masă cu promovarea pe o scară tot mai largă a talentelor în vederea afirmării lor în sportul de performanță. DACIADA se va desfășura în două ediții : de vară, în perioada martie-octombrie, și de iarnă, în perioada noiembrie-februarie, cu o finală pe țară, o dată la doi ani, începînd cu anul 1978.

Întîlnirea prietenească din Crimeea a tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev

Nouă contribuție la adîncirea prieteniei și colaborării româno-sovietice

Agenda politică a săptămînii trecute a înscris în cronica relațiilor de prietenie, colaborare multilaterală și solidaritate dintre România și Uniunea Sovietică un nou și important moment : vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țara vecină, întîlnirea prietenească pe care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut-o, vineri, 5 august, în Crimeea, cu tovarășul Leonid Brejnev, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Desfășurate în ambianța de cordialitate și prietenie, caracteristică raporturilor dintre cele două partide și țări, convorbirile prilejuite de această vizită au pus în evidență în mod semnificativ trăinicia prieteniei româno-sovietice, hotărîrea Partidului Comunist Român și Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, a Republicii Socialiste România și Uniunii Sovietice, a popoarelor noastre, de a acționa pe mai departe pentru promovarea raporturilor de conlucrare multilaterală, pentru extinderea și adîncirea relațiilor și cooperării economice, îndeosebi în producție. Avînd străvechi tradiții istorice, beneficiind de cadrul favorabil oferit de comunitatea de orînduire, ideologie și țeluri și întemeindu-se trainic pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului, ale egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, relațiile româno-sovietice dobîndesc astfel un nou și puternic impuls în cursul lor mereu ascendent. Se relevă așadar și prin rezultatele acestei noi întîlniri însemnătatea deosebită pe care au avut-o și o au pentru această evoluție întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev. Soldat cu înțelegeri și măsuri concrete menite să asigure dezvoltarea relațiilor prietenești, să îndentifice noi posibilități și domenii de colaborare, dialogul la nivel înalt româno-sovietic a conferit de fiecare dată dimensiuni tot mai ample prieteniei și conlucrării rodnice, dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Cu prilejul întîlnirii din Crimeea tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev s-au informat reciproc asupra modului în care sînt îndeplinite hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R., și ale Congresului al XXV-lea al P.C.U.S., despre problemele care se află în prezent în centrul atenției, a preocupărilor celor două partide. Exprimînd sentimentele întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat felicitări popoarelor sovietice pentru succesele realizate în construcția comunismului, în întîmpinarea celei de-a 60-a aniversări a Revoluției din Octombrie, urîndu-le să obțină în continuare noi și mari victorii.

Sentimentele frățești cu care la rîndul lor popoarele sovietice urmăresc marile înfăptuiri ale poporului român, sub conducerea partidului său comunist, în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și-au găsit expresie în felicitările adresate de secretarul general al C.C. al P.C.U.S.

Cei doi conducători de partid și de stat au procedat la examinarea modului cum se transpun în viață înțelegerile convenite în noiembrie 1976, la București, cu prilejul vizitei tovarășului Leonid Brejnev în țara noastră, constatînd cu satisfacție că prevederile „Declarației privind dezvoltarea continuă a colaborării și prieteniei frățești între P.C.R. și P.C.U.S., între România și Uniunea Sovietică se materializează cu succes, în toate domeniile principale. Sub semnul dorinței de a acționa pe această linie și în viitor, în cadrul convorbirilor a fost examinat un larg cerc de probleme privind evoluția relațiilor bilaterale, posibilitățile și căile de dezvoltare a colaborării în folosul accelerării mersului construcției socialiste și comuniste în cele două țări vecine și prietene. S-a reliefat ca dorință a amîndor părți extinderea formelor noi, superioare, de cooperare, stabilirea perspectivei specializării și cooperării bilaterale în producție, în strînsă legătură cu măsurile generale stabilite în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Noul dialog româno-sovietic la nivel înalt a prilejuit și un schimb de opinii în probleme actuale ale vieții internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești, ale întăririi cooperării internaționale în slujba cauzei socialismului, păcii, progresului social și înțelegerii între popoare. S-a remarcat cu acest prilej că ideile și propunerile concrete cuprinse în Declarația Consfătuirii de la București, din noiembrie 1976, a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia își păstrează pe deplin valabilitatea, înfăptuirea lor putînd face să progreseze considerabil cauza dezarmării, a întăririi securității în Europa. Cei doi conducători de partid și de stat și-au exprimat în aceeași ordine de idei speranța că întîlnirea de la Belgrad a reprezentanților statelor participante la Conferința general-europeană va reprezenta o contribuție la adîncirea colaborării multilaterale și reciproc avantajoase dintre țările continentului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Brejnev, abordînd probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, au subliniat importanța întăririi continue a solidarității internaționale, a dezvoltării colaborării dintre partide, pe baza marxism-leninismului, a principiilor convenite la Conferința de la Berlin, ale egalității în drepturi, autonomiei, dreptului fiecărui partid de a-și elabora politica de sine stătător, corespunzător condițiilor specifice în care activează.

Dînd o înaltă apreciere activității desfășurate și cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința din 8 august, și-a exprimat satisfacția pentru rezultatele întîlnirii și convorbirilor dintre secretarul general al P.C.R. și secretarul general al C.C. al P.C.U.S., și a stabilit măsuri corespunzătoare pentru înfăptuirea practică a celor convenite, pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor multilaterale româno-sovietice.

Aprecierile Comitetului Politic Executiv privind însemnătatea dialogului din Crimeea, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev, sînt în consens deplin cu gîndul și sentimentele întregului nostru popor, care a primit cu satisfacție rezultatele acestei întîlniri, ca pe o nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-sovietice, la cauza unității și forței socialismului, a victoriei luptei pentru progres, pace și cooperarea în întreaga lume.

23 AUGUST 1944 1977

Relația fundamentală a echității socialiste

Calitatea muncii, calitatea vieții

„Noi, cei din industria textilă, beneficiem, încă de la 1 iulie a.c., de o retribuție mărită — ne spunea, zilele trecute, Niculina Bichir, muncitoare la întreprinderea „Tricodava" din Capitală. Acum iau în mînă cu 234 de lei mai mult. Ca să nu mai vorbim de faptul că, muncind în acord, pe luna iulie am realizat un cîștig net cu 646 de lei mai mare decît în luna precedentă. La asta se mai adaugă un spor substanțial obținut pe aceeași cale de soțul meu care lucrează la Întreprinderea „Vulcan" Ca orice oameni gospodari, ne-am și făcut unele socoteli privind noile posibilități pe care ni le oferă acest buget familial simțitor mai mare. Avem un apartament frumos, cumpărat, pe care ni l-am mobilat deja așa cum am dorit. Avem un singur copil, lucrurile mari și necesare le avem ; de acum ne gîndim deja la mașină. E un vis pe care, în noile condiții, cred că ni-l vom putea permite, și încă mai curînd decît am fi crezut".

Confecționera Georgeta Nițu lucrează în întreprindere doar de două luni. Cîștigul ei lunar însă a crescut, de la 1 iulie, cu 174 de lei. „Este o creștere simțitoare în situația mea — ne spunea aceasta. În astfel de condiții, contribuția noastră efectivă în producție înregistrează, firesc, dorința sinceră și neîntreruptă de a munci mai mult și mai bine. În familia mea noul cîștig se va răsfrînge în modul cel mai concret în calitatea vieții. Am doi copii, avem casă, soțul meu lucrează într-o întreprindere de transporturi. Tot ce vom cumpăra și vom face, de acum, va conține marca acestei sensibile ridicări a nivelului nostru de viață".

Florica Matache, ajutor de maistru, beneficiază de o creștere a retribuției de 290 de lei lunar. „Soțul meu lucrează la „Vulcan" — preciza aceasta — așa că începînd din această lună va primi și el o retribuție mai mare cu 17,7 la sută. Este una din cele mai concrete dovezi ale grijii partidului pentru condițiile noastre de viață, căreia îi vom răspunde printr-o și mai însuflețită angajare în depășirea sarcinilor de plan, la locurile noastre de muncă".

Maistrul de tură Nicu Bulgaru înregistrează o creștere a retribuției nete lunare de 413 lei. „Lucrînd în acord, am posibilitatea să urc și mai mult această creștere, prin eforturile mele și calitatea producției — ne spunea el. Soția mea lucrează tot în confecții, la F.C.T.B. Noul venit al familiei, substanțial mărit, ne va permite să trăim mai bine. După cum ne obligă conștiința, pe de altă parte, să muncim și noi mai mult și mai bine, ca să răspundem, astfel, după puterile și după inima noastră grijii permanente pe care ne-o poartă partidul".

„Tricodava" este una din cele mai tinere întreprinderi ale Capitalei prin vîrsta pe care o are unitatea, dar și prin tinerețea, la propriu, a celor ce muncesc aici. „Media de vîrstă este în jur de 22 de ani — ne spunea Maria Covăcescu, secretara comitetului U.T.C., și nu este acesta în nici un caz ultimul lucru din cele care stau la baza succeselor întreprinderii noastre. Noile retribuții au generat o stare de spirit admirabilă. Ceva destul de abstract, veți zice, dar care se reflectă foarte concret în volumul și calitatea producției. Aș avea la îndemînă multe elemente cu care să vă conving. Cred însă că ajunge și numai acesta : inițial, angajamentul nostru anual prevedea o depășire cu 22 de milioane lei a producției planificate ; ei bine, doar pînă la 23 August vom realiza — am asigurat toate condițiile — 18 din aceste 22 de milioane. Vă dați seama deci cam cît va produce peste planul anual tînărul nostru colectiv. Și noile retribuții, cu starea de spirit pe care au creat-o, așa cum ziceam, contribuie efectiv, nu numai la îmbunătățirea condițiilor noastre de viață, dar și la rezultate din ce în ce mai bune ale întreprinderii".

Vom răspunde după puterile și după inima noastră grijii pe care ne-o poartă partidul

La Întreprinderea de mașini grele București stăm de vorbă cu cîțiva din cei care realizează produsele de mare prestigiu ale acestei unități. Tînărul strungar Gheorghe Ștefan are de la 1 august, a.c., o retribuție sporită, ceea ce înseamnă pentru el lunar 352 lei mai mult. „Urmează să mă căsătoresc și, în mod normal, mă gîndesc la contractarea unei locuințe. Retribuția actuală apropie simțitor momentul acesta la care visam, dealtfel, de mult".

Lăcătușul Nicolae Scutaru are 25 de ani, lucrează în secția mecano-sudură, în care tînăra lui soție, Octavia Scutaru, este sudor. Vom aduce, împreună, în casă, lunar, 586 de lei mai mult. Bani frumoși care prind extraordinar de bine unei familii ca a noastră. Deocamdată așteptăm repartizarea unei locuințe, mai ales că, peste puțină vreme, vom fi trei. Creșterea retribuției ne va aduce cîteva mii de lei în plus pe an, lucru care ne permite să ne gîndim, de pe acum, la un apartament al nostru. Ne facem și noi planuri ca toți colegii. Această mărire a bugetelor familiei este, la noi în țară, ceva normal. Dar, tocmai asta este de o valoare extraordinară, cred eu, această **stare normală** în care se implică grija permanentă, concretă — ca a unui părinte în familia lui — pe care o poartă partidul muncitorilor țării. N-are rost să vă spun mai mult. Lucrăm în cea mai bună echipă a secției. Mă gîndesc la volumul și calitatea producției, precum și la ritmicitatea acesteia. Noile condiții de viață se vor simți — sînt sigur — în cota din ce în ce mai înaltă a productivității muncii noastre".

„Eu voi primi, lunar, cu 555 de lei mai mult, ne spune strungarul Emil Grosu. Am locuință bună, avem în casă ce ne trebuie Asta arată limpede că avem serioase motive să ne bucurăm de noile condiții de retribuire, de care eu beneficiez, deja, de la 1 august. Și vom face să se simtă în producție, prin rezultate superioare, recunoștința pentru grija ce o poartă partidul ca viața noastră, a tuturor, să devină mai îndestulătoare".

DORIN GHERGHINESCU ■

Minerii de la cataractele Lotrului sau o poveste despre muncă și dragoste

La cataracte, Lotrul nu mai spumegă ca altădată. Mi-o spune la fața locului inginerul Gheorghe Tănase, directorul Întreprinderii miniere din Rîmnicu Vîlcea, omul care poartă în memorie și în inimă întreaga istorie a ultimului deceniu al acestor meleaguri.

Constructorii Lotrului i-au găsit aici pe minerii vîlceni. De-a lungul anilor, galeriile „cetății luminii" s-au îmbrățișat pe sub munți, cu cele ale minerilor. A trecut un deceniu în care minerii și constructorii, laolaltă, au făurit o nouă legendă Lotrului. Acum, cînd prin marea orgă din centrala subterană de la Ciunget trec acordurile luminii, minerii sînt din nou singuri. Constructorii au plecat, ei au rămas. În pragul sărbătorii lor de la 6 august i-am găsit acolo, în masivul Lotrului, în aval de marele munte dintre munți — barajul de la Vidra — străbătînd adîncurile pentru a aduce la suprafață produse pegmatitice cu o largă întrebuințare în diferite sectoare industriale. Sectorul minier Cataracte este, dealtfel, singurul loc din țară de unde se extrage hîrtia de mică (micaritul), folosită în industria electrotehnică. Televizoarele sau aparatele noastre de radio n-ar putea fi construite dacă minerii din Munții Lotrului n-ar valorifica această prețioasă bogăție a subsolului — cristalul de mică — folosit sub formă de „rondele", „foițe", „fluturi" și „fulgi", ca izolator cu o deosebită valoare tehnică.

Munca minerilor de la Cataracte nu e deloc ușoară, am putea spune că e chiar dură. Dar oamenii aceștia, care stau departe de familiile lor, la zeci, uneori chiar la sute de kilometri, nu pot să nu drămuiască riguros fiecare secundă. Decadă de decadă, lună de lună, minerii sectorului Cataracte sînt fruntași pe întreprindere, îndeplinindu-și cu cinste sarcinile de plan și angajamentele asumate în întrecerea socialistă. În cinstea „Zilei minerului", ca răspuns la grija manifestată de partidul și statul nostru pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor lor de muncă și viață, ei au dat peste plan 77 tone mică brută, 1 000 tone feldspat și 366 kg mică-foiță de calitate superioară. „Este răspunsul nostru minieresc — ne spune șeful sectorului, Nicolae Dumitrescu — la recentele măsuri luate din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în urma vizitei de lucru din Valea Jiului, pentru sporirea bunăstării noastre, pentru majorarea substanțială a retribuției de care beneficiem printre primele categorii de oameni ai muncii".

Minerii de la cataractele Lotrului sau o poveste despre muncă și dragoste

„Noi, minerii — adaugă unul dintre veteranii minei Cataracte, comunistul Ion Rădescu — muncim din greu, dar, iată, societatea noastră socialistă ne așază munca pe primul loc, oferindu-ne, în acest fel, mari satisfacții. Dragostei ce ni se arată îi răspundem cu dragoste, cu o dragoste exprimată prin faptele noastre".

Dintr-un astfel de sentiment s-a născut, alci, o amplă acțiune pentru modernizarea tehnologiilor în subteran, fiecare specialist aducîndu-și o contribuție majoră la promovarea noului. Concepută, proiectată și executată de colectivul de mineri vîlceni prin autodotare, instalația de separare mecanică a cristalelor de mică valorifică, în prezent, cu mare randament, atît zăcămîntul din adîncuri, cît și pe cel din afloriment. Cu ajutorul acestei instalații se recuperează toate cristalele mai mari de 4 milimetri, productivitatea crescînd de peste 10 ori. În prezent, coeficientul de extracție a micii din zăcămînt este de 60—70 la sută. Prin intrarea în producție a unei alte instalații, la care se lucrează acum, acest coeficient va spori pînă la 95 la sută. Este vorba de o instalație de separare gravitațională a micii, realizată de un colectiv format din inginerii Ion Georgescu, Mircea Ciripelu, Gheorghe Grigoriu, maistrul Nicolae Tudora și lăcătușul mecanic Vasile Nistor. Zilele acestea instalația va trece probele rodajului mecanic, urmînd să intre în producție, conform angajamentului minerilor, în cinstea marii sărbători a eliberării patriei.

IOAN BARBU ■

Bătrîna și truda

(Urmare din pagina 1)

— Un om, îi răspund și mi se pare că m-am lăudat destul zicînd despre mine că sînt un om.

Așază cu mîinile mari pătrunjelul pe tejghea, îi mai dă cu puțină apă să nu se pălească, munca a făcut-o frumoasă, iar grija — grija care este un fel de muncă lăuntrică, o muncă pentru binele moral al celor la care ții — i-a mărit ochii. Cîtă înțelepciune neprefabricată, cîtă înțelepciune curată și neatinsă de nici un compromis strălucește în cuvintele acestei femei care vorbește nu ca să fie luată în seamă, ci pentru că are nevoie să se exprime. Îmi înmormîntez încă o dată în amintire pe bunica mea în clipa în care îmi iau ochii de la această femeie și îi arunc din nou asupra larmei pieței Craiovei, piață care este așa cum este, plină de o lume pestriță și de semnele bune pe care ni le dă pămîntul că lucrează sub noi. Omul, care vorbea aiurea, a dispărut, adormit probabil la vreo umbră. Mă întorc spre bătrîna de lîngă tejghea, îi iau numele, o cheamă Constanța Bica, și ea mă roagă să-i spun de ce o întreb de nume.

— Auzi, muică, să nu mă dai la vreo judecătorie !

Atunci — ca să mă creadă că mă voi mai duce să iau verdeață de-acasă, de la dumneaei — îi cumpăr tot pătrunjelul, tot cimbrul și ea mi le dă mai ieftine, 12 chite de pătrunjel la leu, ba chiar are undeva impresia că m-a înșelat sau că nu am eu ce să fac cu atîta pătrunjel și îmi mai pune două, trei chitrișoare ca să nu mă răzgîndesc, mă costă 45 de lei toată munca ei, 45 de lei pe care de atîtea ori îi risipesc (și eu și atîția oameni așa-ziși moderni) pe aiureli, iau și ardei iute și mi-l dă 10 la leu, îi sclipesc ochii că va pleca mai repede acasă și că va putea să-și ajute nora, ducîndu-se în zori la global, cum nu concepe ea, femeie bătrînă de 77 de ani, din lumea ei pe care atît de rar o mai vizitează gîndul nostru, să nu muncească, să fie, cum zicea ea, de rîsul lumii că nu muncește.

— Ba, muică, puneți mîna și munciți. S-aveți o covercuță fiecare, nu că s-aveți bogății mari, da' s-aveți fiecare coperișul vostru să nu vă ningă, să nu vă plouă...

...Noaptea merg cu o mașină pe șoseaua grabei și cînd în fața mea orgoliile a două perechi de faruri aprinse eu faza mare se izbesc inutil și criminal, revăd imaginea acelei femei, refăcînd-o din mireasma amestecată de pătrunjel și cimbru pe care o duc cu mine și mă gîndesc la vremurile cînd peste sufletul meu va ninge și va ploua.

O pregnantă expresie a superiorității orînduirii noastre:

Democrația muncitorească

I.C.M.E.: „Numai punînd cu toții umărul vom reuși să realizăm ceea ce ne-am propus"

C. Isteodorescu

Ion Hațeganu

Ion Macău

Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, pe scurt I.C.M.E., este o întreprindere despre care neavizații cunosc foarte puține lucruri, fabrica avînd un profil aparent lipsit de acel spectaculos industrial, pe care-l creează, de pildă, o locomotivă diesel. Deci, cabluri de energie cu izolație în PVC și hîrtie, conductori și cabluri cu izolație de cauciuc, materiale electroizolante, condensatori de forță, conductori emailați etc. La ora aceasta I.C.M.E.-ul fabrică peste 15 000 de tipodimensiuni, ultima realizare fiind cablul de 20 de kilovolți pregătindu-se, de asemenea, asimilarea cablurilor de 6 kilovolți în cauciuc.

Iată-ne însă oaspeții întreprinderii bucureștene, care peste doi ani va împlini 30 de ani de existență, într-un moment mai greu pentru colectivul I.C.M.E.-ului, moment care face și obiectul adunării generale a reprezentanților oamenilor muncii din întreprindere. În mod firesc această situație este relietată cu pregnanță de darea de seamă prezentată de directorul întreprinderii Ion Macău: „Rezultatele obținute de colectivul nostru nu sînt satisfăcătoare, nu sînt pe măsura posibilităților de care dispunem".

Astfel, fiind instaurată o atmosferă propice dezbaterilor temeinice, pătrunse de responsabilitate și spirit gospodăresc, discuțiile ce au urmat au scos în evidență mai puțin realizările, cunoscute de toată lumea, cît mai ales lipsurile manifestate în activitatea unității din primul semestru, în vederea găsirii unor soluții pentru eliminarea lor. Am notat în acest sens cîteva dintre luările de cuvînt ale participanților din care rezultă că la I.C.M.E. există importante rezerve pentru lichidarea rapidă a lipsurilor. Astfel, șeful secției cabluri de energie, Cristian Isteodorescu, afirma: „În cea mai mare parte, răspunderea pentru aceste deficiențe o purtăm noi. De pildă, problema transportului în interiorul întreprinderii, circulația tamburilor în fazele intermediare, evacuarea produselor finite din secții la depozite, descărcarea și manipularea materialelor ne creează mari dificultăți, împiedicîndu-ne să mărim productivitatea. Este vorba de fapt de întîrzierea unor investiții de mare importanță". Constantin Costantinescu, secția materiale electroizolante: „Voi fi sincer și vă voi spune că personal nu sînt mulțumit de felul în care ne-am făcut datoria. Avem desigur și necazuri cu furnizorii în privința calității produselor pe care ni le livrează dar trebuie mai întîi să ne descoperim propriile slăbiciuni. Aș zice, de exemplu, că atelierul de cercetare se ocupă prea mult de probleme mărunte, lipsindu-ne cercetarea de perspectivă".

Deci, două probleme a căror importanță a fost subliniată de secretarul general al partidului la recentul Congres al Consiliilor oamenilor muncii, problema investițiilor întîrziate și cea a irosirii gîndirii tehnice proprii, probleme care puteau fi rezolvate la timp, cu un plus de mobilizare, cu o organizare mai eficientă, folosindu-se la maximum posibilitățile existente în întreprindere. În continuare, discutînd despre disciplină și despre calificarea celor veniți în fabrică, în ultima vreme, Ion Hațeganu de la secția trefilare cupru, secție care a dat destulă bătaie de cap întreprinderii, fiind totodată o secție de bază, spunea: „Există, la noi, fapt remarcat și în darea de seamă, o mare fluctuație de muncitori. La adunarea noastră pe secție s-au făcut propuneri pentru remedierea acestei deficiențe. Una consta în pregătirea personalului prin ucenicie; adică la locul de muncă. Aș vrea să arăt, în altă ordine, că o problemă o constituie pentru noi calitatea necorespunzătoare a cuprului primit de la întreprinderea de sîrmă din Cîmpia Turzii. Datorită deselor rupturi pe mașina înregistrăm frecvente staționări". Însă o sarcină deosebită în ceea ce privește disciplina și calificarea revine și organizațiilor de U.T.C., fapt remarcat și de secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere, Hristudor Tuțuianu: „Aproape jumătate din numărul angajaților noștri sînt tineri. Consider că noi, uteciștii, nu ne-am făcut datoria. Numărul mare de absențe precum și unele sarcini nerealizate de noi au contribuit fără îndoială la rezultatele slabe ale întreprinderii". Fac aici o paranteză ca să arăt că l-am cunoscut pe unul dintre tinerii angajați în această unitate în urma hotărîrii partidului de a încredința colectivelor de muncă spre reeducare pe cei care într-un moment al vieții lor au greșit față de societate. Mi se pare astfel, că nu sînt deloc lipsite de interes cuvintele lui Ștefan Paul, în vîrstă de 18 ani, care îmi mărturisea: „Acesta este primul meu serviciu. Muncitorii pe care i-am întîlnit la atelierul mecanic auto și mă gîndesc în primul rînd la șeful brigăzii, nea Vasile Mușat, m-au întîmpinat cu atîta omenie încît mă simt îndatorat pentru tot restul vieții. Înțeleg că îl pot răsplăti devenind un muncitor de nădejde al întreprinderii". Am dat acest exemplu ca să ilustrez forța colectivului de la I.C.M.E., capacitatea lui de a educa noi generații de muncitori, așa cum remarca și Ion Hațeganu.

Pentru a sublinia încă o dată caracterul realist și fertil al dezbaterilor de la Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din București, redăm în încheiere cuvîntul muncitorului Ion Tudorache de la secția conductori, cuvînt din care se degajă fermitatea cu care oamenii muncii de la I.C.M.E. sînt hotărîți să acționeze pentru lichidarea neajunsurilor în cel mai scurt timp. Poziția lor clară lipsită de echivoc în ceea ce privește modul în care au muncit: „Lucrez în întreprinderea aceasta de 22 de ani. Iar acum fabrica trece printr-un moment greu. Desigur, putem fi ajutați din afară ca să depășim impasul. De centrală, de minister. Tovarășii de la sector și de la municipiu, de asemenea, ne dau o mînă de ajutor. Dar în primul rînd, zic eu, trebuie să ne ajutăm singuri. Cu cinci ani în urmă, din această întreprindere plecase inițiativa ca fiecare cadru tehnic și ingineresc să contribuie, în afara atribuțiilor de serviciu, la realizarea unor teme legate de perfecționarea procesului tehnologic, de creștere a productivității muncii. Oamenii aceia n-au plecat, sînt tot între noi. Eu sînt muncitor, dar vreau să spun că numai punînd cu toții umărul vom pune lucrurile pe picioare.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Femeia cu părul cărunt de la linia 04

Pe la 20—25 de ani, mă gîndeam, Victoria Filimon pesemne că era o mîndrețe de fată. Acum, la 35, i-au rămas ochii limpezi, căprui, parcă de aur, calzi, un zîmbet ca o aromă de pîine, un zîmbet încă sfios și o piele netedă pe un obraz rotund ca o lună plină. Mai tîrziu, la sfîrșitul dialogului nostru, gîndurile-mi s-au adeverit. Soțul, după spusele ei, Gheorghe Filimon, oșean din comuna Turț, acum tîmplar la Întreprinderea de mobilă „Libertatea" din Cluj-Napoca, se mîndrea tare mult printre oșenii lui că se află în vorbă cu o fată frumoasă ca Victoria. „Eu, s-a mărturisit în continuare Victoria Filimon, de față fiind și fosta ei colegă de bancă din școala profesională, de-acum 18 ani, Elena Crișan, să vă spun drept, aveam oarecari temeri. Despre oșeni se spun tot felul de legende, unele frumoase, altele mai puțin. Dar Gheorghe s-a dovedit a fi un om tare blînd și iubitor de casă și copii. Am avut noroc. Se aseamănă foarte mult cu felul meu de a fi. Nici el și nici eu n-am putea pleca undeva, în concediu, singuri."

„Unde ați fost, de exemplu, anul acesta în concediu?" „La mare, cu cei doi copii, Constantin și Mihai, și cu soțul, bineînțeles. Ne-am simțit foarte bine, am avut o cameră mare cu trei paturi, la un minihotel, iar cu mîncarea am avut noroc că bucătarii, ba chiar și chelnerii, erau toți de-aici, din Cluj-Napoca. Numai cu spectacolele am stat mai rău, că una scria pe afiș și alta era acolo, pe scenă, adică alții erau cîntăreții de muzică populară și ușoară, nu cei de pe afiș. Nu spun că nu a fost frumos, dar păcăleala, ca să nu-i spun altcumva, tot păcăleală rămînea."

De peste 18 ani, adică din clipa în care a terminat școala profesională de pe lîngă celebra întreprindere de încălțăminte „Clujeana", calificîndu-se în meseria de confecționară-croitoreasă în ramura încălțămintei, Victoria Filimon a lucrat și încă mai lucrează în unul și același loc de muncă, la una din mașinile de cusut ale liniei 04, una din cele 15 linii ale secției în care se cos toate elementele, de la talpă în sus, ale unui pantof de damă sau ale unui pantof pentru bărbați. N-ar fi nimic de spus, vreau să zic nimic senzațional, nici chiar faptul că și-a terminat între timp liceul la seral, deși, tot între timp, a mai crescut și doi copii. Oarecum mai deosebit ar fi faptul că de-a lungul celor 18 ani de muncă, de sub mîinile muncitoarei Victoria Filimon n-au ieșit decît produse de calitate. Altfel spus, nici un rebut timp de 18 ani. Tot oarecum deosebit ar mai fi și faptul că în urmă cu 18 ani Victoria Filimon își începea meseria împreună cu colega ei Elena Crișan, dar, în timp ce Elena a urmat școala de maiștri, ajungînd, pînă la urmă, șefa liniilor 04 și 06, iar la ora actuală îndeplinește și funcția de secretară a comitetului de partid pe întreaga secție, Victoria a rămas la locul ei de muncă și e cunoscută ca o muncitoare destoinică, priceputa, gata oricînd să dea o mînă de ajutor sau un sfat mai tinerelor colege care au apărut în secție, la linia 04.

„Într-una din ședințele noastre de producție privind creșterea continuă a calității produselor, Victoria, care este membră în biroul organizației de bază și este, totodată, și responsabila grupei sindicale, a avut o intervenție din care reiese, zic eu, care o cunosc mai îndeaproape, foarte clar felul ei de-a gîndi atunci cînd vorbește despre problemele liniei și-ale secției. A spus că în secția noastră, pe lîngă noile muncitoare, sînt destule femei care știu să facă o treabă bună și că ar fi cazul ca muncitoarele cu vechime să fie atente nu doar la calitatea produselor lor, care nu poate fi altcumva decît foarte bună, cît și la produsele celorlalte colege. A spus că nu ar fi vorba de o permanență pînă cum ar înțelege unele, ci despre un ajutor colegial, omenesc. Între controalele interfazice ale calității trebuie să apară sfatul muncitoarelor cu experiență. Modestă, ca întotdeauna, Victoria nu s-a dat pe ea ca exemplu, dar, în realitate, chiar asta făcea, le explica celorlalte femei motivul pentru care nu de puține ori ea proceda ca atare. Dealtfel, ca să fiu sinceră pînă la capăt, pînă de curînd am avut în secție un necaz destul de mare. În locul meu, ca maistru, a venit o fată, de la Timișoara, proaspătă absolventă a școlii de maiștri. Nu numai că nu avea experiență în această funcție, dar nu se putea acomoda nicicum cu procesul tehnologic de la noi, diferit, pare-se, de ceea ce învățase ea la Timișoara. Pînă la urmă, la cererea întregii secții, conducerea întreprinderii a schimbat-o din această funcție. Dar, pînă la această hotărîre a conducerii, calitatea produselor, pe linii și secție, au asigurat-o muncitoare ca Iulia Szilaghi, Ana Balogh, Kalo Raveca, Ecaterina Ilieș și, bineînțeles, Victoria Filimon. Dintre toate, nu pentru că îmi este prietenă, deci fără nici un fel de părtinire, Victoria a dovedit că are toate calitățile și deplina pricepere a unui maistru. I-am și spus că trebuie să se hotărască o dată și să-și facă școala de maiștri. Nu neapărat în folosul ei, cît al secției, mai ales că toate femeile o iubesc cu adevărat și ar deveni, ca să zic așa, un maistru ideal."

Bineînțeles că Victoria Filimon, la auzul acestor vorbe, era toată numai un zîmbet, motiv pentru care am întrebat-o dacă nu cumva părerea sa despre ea însăși a început să se schimbe, dacă nu cumva a început să crească în propriii ei ochi. „E-adevărat, mi-a răspuns, fetele țin la mine, am fost într-o vreme bolnavă, o simplă răceală, și au venit acasă, să vadă ce-i cu mine, vreo șase fete. Mi-au adus prăjituri și flori și mi-au spus ce se mai întîmplă prin secție. E-adevărat și faptul că în ultima vreme mă cam bate gîndul cu școala de maiștri, dar trebuie să văd ce zice și soțul meu. Nu cred să se opună, dar e bine să vorbesc și cu el, să nu spună că fac lucrurile de capul meu, de una singură, chiar dacă am părul mai mult de jumătate încărunțit."

Și în acest moment, dialogul nostru a atins un subiect de neocolit într-o discuție cu o femeie de 35 de ani. „Dacă n-ar fi părul ăsta cărunt — ne-a replicat dînsa — pe care nu vreau nicicum să-l ascund, aș arăta chiar de 35 de ani deși eu mă simt mult mai tînără. Altfel nici prin gînd nu mi-ar trece să merg la școala de maiștri."

VICTOR NIȚĂ ■

Trei schimburi la Filipeştii de Pădure

(Urmare din pagina 1)

Inavuţiţi prin dotele nevestelor îşi organizaseră cîte o „exploatare privată", un fel de zgîrietură, cu briceagul, în scoarţa unui falnic stejar. Acţiunea lor urmase tentativei unor societăţi italiene care, prin 1890, încercaseră, fără prea mare convingere, deschiderea unor mine, decedate în ipostaza de debut. Un impuls, mai notabil, a fost dat de către C.F.R. care, nevoite să-şi găsească surse de combustibil cît mai numeroase, apelează la acest bazin, fără însă a-l înscrie în circuitul minier propriu-zis în care a pătruns, de fapt, în ultimii 30 de ani.

Ieşirea din schimb la mina Palanga

Fotografii de ION PREDOŞANU ■

● Un schimb la lumina dimineţii...

Îl căutăm, anume, pe Ion Brînduş, pe care-l mai căutasem şi altă dată pentru a afla de la el cum de răzbise cu ortacii săi prin straturile de magnă, nisip şi prin pînzele de apă pînă la cărbunele adevărat, într-un loc în care natura se apăra sălbatic. Va lucra de noapte, schimbul trei, aşa încît mergem la el acasă, adică în satul minier, numit aşa cu toate că încă din şosea avem în faţă nu case de chirpici, ci blocuri de cărămidă, acoperite cu ţiglă (470 de apartamente) înşiruite de-a lungul unor străzi adevărate, cu trotuare, cu curţi invadate de verdeaţă (viţa-de-vie fiind la mare cinste), cu liceu industrial, cu cămin cultural căruia i se poate spune, fără reţinere, Casă de cultură, cu magazine, puncte alimentare de tot felul, brutărie, farmacie etc. şi cu copii zburdalnici animînd spaţiile cu gălăgia şi forfota lor. Oricine ştie unde stă Ion Brînduş. Într-o casă doar cu parter, cu grădină îndestulată, cu verandă închisă în fier forjat şi sticlă.

Ion Brînduş are o figură puţin obişnuită : roşcovan, cu ochi albaştri, cu favoriţi lungi şi stufoşi (ceea ce ne arată că nu este indiferent la cerinţele modei), cu cărare într-o parte, un irlandez aş zice dacă nu m-aş afla la Filipeştii de Pădure, nu prea departe de Bucureşti şi foarte aproape de Ploieşti. Povestea sa seamănă cu a multora din cei care, plecaţi din sate, şi-au croit un alt drum, în zonele miniere. Brînduş reprezintă, de fapt, a doua generaţie a familiei sale, aflată la mină, deoarece şi tatăl său făcuse, în tinereţea sa mult mai zbuciumată fireşte, acelaşi pas. Mai întîi în Valea Jiului, mai apoi la Filipeşti. Ce-i mai nou în viaţa acestui miner decît în a altora ? Recenta sa călătorie în Libia, unde a muncit aproape un an de zile, alături de alţi români pentru realizarea aprovizionării cu apă a oraşului Benghazi. Pe nesimţite, copiii, soţia, vecinul despre care am amintit şi alţi copii se strîng în jurul mesei pe care au apărut paharele şi sticla cu vin (producţie proprie) pentru a asculta poveştile adevărate ale lui Brînduş. Şi omul povesteşte cu har, subliniindu-şi cu gesturi largi amintirile. Deşi muncind la întuneric, el a ştiut să vadă mult şi să nu uite nici amănuntele. din scurtele sale treceri prin aeroporturi de mare trafic şi nici pe cele ale modului de viaţă de prin alte părţi... Aşa încît s-a simţit fericit, revenind acasă. Despre acest drum el va povesti, desigur, pînă la bătrîneţe, dacă nu va mai face şi altul pînă atunci, pentru că, la cei 43 de ani ai săi, Ion Brînduş are încă înaintea sa o viaţă. O viaţă pe care o înfrumuseţează cei doi copii, soţia vrednică pe care şi-a ales-o, gospodăria bine pusă la punct, cum îi place să afirme chiar el, comodităţile moderne, pe care şi le oferă după orele grele de muncă, amintirile concrete de prin depărtări.

● Un schimb la lumina inimii...

Pe Andrei Chefălan, a cărui faimă de miner începe să fie însoţită de cea a fetiţei sale mai mari (sînt patru copii în casa lui, trei fete şi doar un „ortac"), premiantă de cînd a început şcoala, comandantă de detaşament de pionieri şi acum de unitate, nu l-am aflat în noua sa locuinţă din colonia Proviţa (100 de apartamente locuite, alte 40 în construcţie) compusă din trei camere şi dependinţele necesare. Maria Chefălan, soţia vrednicului miner, cu băieţelul cel mic puţin speriat în braţe („a căzut adineauri şi şi-a julit nasul"), ne primeşte ca orice gospodină mîndră de casa ei. „Stăm doar din ianuarie aici, blocurile sînt noi, vedeţi şi dumneavoastră, şi ne simţim mai bine decît în satul minier unde am locuit, cu toate că vom duce dorul grădinii, dar trebuia să ne apropiem de oraş pentru ca Elena, cea mare, să poată merge la şcoala de aici. Era păcat să nu-i dăm această posibilitate, văzînd cît îi place cartea. Aici, la Clubul minier sînt tot felul de cercuri : de muzică, de balet, de limbi străine."

Vorbim, bineînţeles, despre capul familiei şi Maria deapănă amintirile unei tinereţi, care nu este chiar atît de îndepărtată pe cît ar părea s-o arate cei patru copii. „Cînd l-am luat nu era miner. Lucra ca săpător la Slatina, acolo unde s-a făcut combinatul. Dar nu era mulţumit. Vina cui ? Şi a lui, că nu învăţase decît patru clase. Ne-am gîndit să venim aici, la mină, cărbunele a dat multora de mîncare şi încă destul, dacă le-a plăcut munca. Pe noi ne ţine doar leafa lui. Eu ajut în casă. Sînt, cum să zic, „salariata" lui şi a copiilor. Andrei e un om bun, înalt şi blond, a mare fi seamănă, are 36 de ani şi toţi îi zic Sucă, după vărul lui nea Mărin-Amza, că al meu fiind din Slatina toţi îl taxează de oltean. Acum, de Ziua Minerului, facem 11 ani de cînd sîntem aici. Ce să vă mai spun ? E om bun, nu bea nu fumează, nu face rele. N-am auzit înjurătură din gura lui".

E impresionant să asculţi o femeie simplă vorbind, cu puţinele sale cuvinte mai meşteşugite, despre omul alături de care-şi duce viaţa. Înţelegi din poticnelile ei că nu-i este la îndemînă, că poate nu s-a gîndit vreodată în acest fel la soţul ei, ori că n-a crezut că va trebui s-o facă, mai ales în prezenţa unor străini. Dar mai înţelegi şi altceva, acel altceva pe care unii îl caută fără a-l găsi o viaţă întreagă şi anume că traiul acestor oameni este frumos pentru că este cinstit, bazat pe muncă, pe înţelegerea ei, pe familie. Pare o atitudine egoistă ? Atunci să mai spunem şi alte lucruri despre „necunoscutul" Andrei Chefălan. El face parte din echipele de salvare ale minei, iar după seismul din martie a lucrat la Bucureşti, la blocurile „Scala" şi „Lizeanu", salvînd, cu riscul vieţii sale, alte vieţi. Reamintesc, din cronica dramatică a acelor zile, că minerii-salvatori din Filipeştii de Pădure s-au prezentat cei dintîi, chiar în acea noapte, în Bucureştiul greu încercat.

● Un schimb la lumina lămpaşelor...

Cine merge într-o aşezare minieră trebuie să pătrundă măcar într-o galerie, dacă nu chiar pînă la cel mai îndepărtat şi izolat abataj. Este aceasta nu numai o tentaţie, stîrnită de curiozitate, ori de spiritul de aventură, ci o obligaţie morală, suscitată de un firesc sentiment de admiraţie pentru munca acestor oameni. Acolo, ei ne apar în toată măreţia lor aureolată de eroismul fiecărei clipe. Îi întîlnim pe Ion I. Pop şi pe Dumitru Gh. Alexandru, amîndoi şefi de brigadă, cel dintîi mic de statură, foarte vioi, cel de al doilea înalt şi spătos, lent în mişcări, cu palmele cît lopata ; primul venit din judeţul Sălaj, celălalt din comuna vecină, Măgureni ; ambii lucrînd în sectorul Sud Balanga, Pop la „pregătire", Dumitru în abatajul frontal, la exploatare. Sînt parcă făcuţi, fiecare, pentru munca respectivă, căci, cum am spus, Pop este firav şi vioi, rapid în gesturi şi desigur om de decizie, aşa cum se şi cere unui miner care asigură atacul împotriva peretelui de cărbune, la vîrsta experienţei mature, 43 de ani, dintre care 20 în subteran ; iar Dumitru întruchipează tinereţea şi forţa, călite nu numai în ani de muncă, ci şi în zile de odihnă, cum au fost cele ale lunii abia încheiate, petrecute la mare, în staţiunea Saturn.

— Cînd om ieşi afară şi m-oi spăla pe faţă, nu ştiu dacă n-oi fi mai negru decît acum, că prea mi-a plăcut să stau la soare ! Nămolul l-am lăsat, după cîteva zile. Unii zic că n-am făcut bine, dar, deocamdată, nu mă doare nimic.

Ziua lor de lucru este pe sfîrşite. Parcurgem drumul pînă la suprafaţă împreună, discutînd. Ambii sînt reprezentanţi ai muncitorilor în C.O.M. şi se bucură de respectul celorlalţi. Pop a primit Ordinul Muncii clasa I chiar din mîinile preşedintelui ţării, cu cinci ani în urmă, oamenii ştiu asta şi-l privesc într-un fel anume pe ardeleanul sosit aici cu aproape 20 de ani în urmă, înaintea multora de prin aceste locuri, cu toate că el se va retrage tot în Sălajul natal, în satul Romita, din comuna Românaşi, unde şi-a construit o casă după gustul său şi după canoanele locale, adică mare, să încapă tot neamul lui şi al copiilor săi.

— Al mare a terminat şcoala. A intrat în leafă. Tehnician veterinar. Are meserie bună. Cu al mic mai avem de tras. O să termine şcoala la noi, acasă.

Discutăm, înaintînd prin galeria principală, largă şi bine aerisită, despre problemele producţiei, dificultăţile specifice minei, despre cîştigurile oamenilor. Mina este complet electrificată, apa potabilă s-a introdus pretutindeni, surse de gaze nu sînt, deci gradul de pericol este mult mai mic decît în alte zone. Uneori se ajunge mai greu la cărbune dar combinele, care se produc de curînd chiar în uzina din Filipeşti, au venit în ajutorul minerilor. „Bineînţeles, de lopată nu ne putem despărţi, zice Dumitru Gh. Alexandru, ea este scula noastră, a celor de aici. De cîştigat se cîştigă între 4 000 şi 5 000 lei, de către cei vrednici, desigur, adică, dacă socotim pe şut, sînt unii care iau şi 180 de lei într-o zi. Cine anume ? Păi chiar şi eu. Sigur, se ţine seama şi de gradul de calificare. Retribuţia netă creşte începînd de la 1 august cu 20 la sută".

— Eu am venit aici cînd aveam casa de la Sălaj la roşu. Ziceam să lucrez pînă i-oi face uşile şi ferestrele, dar m-am îndulcit la bani, de ce să vă mint ? Şi am rămas. Ca mîine fac cei 20 ori 22 ori poate chiar mai mulţi, dac-oi fi sănătos, şi mă întorc acasă. La noi secretul este să te înţelegi cu colectivul, să-i cointeresezi pe toţi. Greu este doar începutul, să zic prima lună, după care oamenii, dacă au fost ţinuţi bine în mînă, încep să tragă fiecare, ştiind că aşa-i bine şi că le rentează tuturor.

Lumina zilei pare filtrată de o uriaşă lupă verzuie. Ochiul se obişnuieşte încet-încet cu ea, devorînd-o parcă cu fiecare pas care te apropie de suprafaţă. Cu cei doi am devenit prieten aşa încît invitaţia de a ciocni un păhărel de palincă de Zalău, în casa lui Pop I. Pop, vine firesc şi face plăcere tuturor, căci grupului nostru aveau să i se adauge şi alţii, printre care directorul minei, primit ca oricare alt oaspete de soţia lui Pop, care pare o ardeleancă rătăcită pe meleaguri prahovene, în rochiţa sa invadată de flori mărunte şi viu colorate, şi pe care bujorii obrajilor le provoacă, parcă, la o întrecere de prospeţime. Degetarele paharelor sînt prinse cu gingăşie de mîinile bătătorite de muncă ale celor cîţiva mineri, ale celorlalţi musafiri ai familiei Pop, sînt ridicate spre buze, cînd cineva zice cu glas pătrunzător : „Să închinăm, fraţilor, că mîine e Ziua noastră, a minerilor".

Dumitru Gh. Alexandru

Ioan I. Pop

Ion Brînduş, cu soţia şi băiatul în grădina casei

CÎTEVA SUGESTII PENTRU GOSPODARII LITORALULUI

Am citit cu mult interes articolul dv., „Statornic respect pentru omul muncii" — publicat în revista „Flacăra" nr. 31 din 4.08.1977. Desigur, cele semnalate sînt atît de reale încît orice comentariu — din partea forurilor de resort — nu poate avea decît un sens : acela al măsurilor de îndreptare a situației.

Eu vă scriu această scrisoare din dorința de a puncta unele constatări personale, care sper că citite de cei vizați să poată influența cît de cît buna mers al turismului pe litoral.

Acum cîțiva ani în urmă, directorul general al Centralei „Litoral" dădea asigurări ferme, în presă, că în perioada imediat următoare treburile vor merge mai bine, oamenii muncii veniți la odihnă vor beneficia de servicii din ce în ce mai bune pe perioada concediului la mare, etc., etc. Printre soluțiile preconizate atunci de conducătorul nr. 1 al turismului pe litoral se numărau : repartizarea turiștilor direct la hotel de cei ce emit biletul de odihnă, încadrarea unităților din subordinea centralei (respectiv I.H.R.-uri, complexe etc.) cu personal de înaltă calificare, funcțiile de răspundere — ca șefi de agenții, complexe, servicii etc. — vor fi ocupate numai de personal cu studii superioare economice, juridice, tocmai pentru a pune punct practicilor învechite din sistem, pentru înlăturarea deficiențelor existente etc.

Bucuros de aceste promisiuni, mi-am pregătit cu mult timp înainte concediul pentru anul 1976. Am ajuns în Mamaia unde la dispeceratul de cazare domnea aceeași dezordine ca și în alți ani. Cu copilul în brațe, am așteptat 5 (cinci) ore la dispecerat— după care am solicitat să vorbesc cu șeful dispeceratului care nici nu a acceptat să-mi asculte necazul, dîndu-mă pur și simplu afară din biroul său, deranjîndu-l poate de la sorbirea cafelei ce-i fusese adusă cu puțin timp în urmă. Cazat în final la hotelul „Dunărea", unde sincer să fiu, gazdele, în special femei, au fost deosebit de amabile și ospitaliere. Dar au venit necazurile mesei. În decursul a 12 zile de concediu, am fost mutat sau mai bine zis re-repartizat la 6 mese diferite. Am cerut explicații. Șeful restaurantului „Sirena" m-a apostrofat, m-a amenințat și în final mi-a strigat **să fiu mulțumit că am unde mînca ! !** El are instrucțiuni precise.

Iată foarte pe scurt ce-au însemnat pentru mine și familia mea 12 zile de concediu la mare ! Cu ce drept și în numele căror dispozițiuni unii lucrători de pe litoral își bat joc de banii plătiți pe biletele de odihnă ? După 12 zile de concediu mi-am reluat munca în întreprindere, obosit, tracasat, prescriindu-mi-se medicamente niciodată folosite de mine înainte de acest atît de așteptat concediu.

Am înaintat o sesizare amănunțită directorului I.H.R. Mamaia precum și directorului general al centralei. După circa o lună mi se răspunde că șeful restaurantului „Sirena" a fost sancționat cu „mustrare". Cu ce l-o fi afectat această sancțiune pe numitul șef nu știu. Știu că în acest sezon este tot șef de unitate.

Cu toții sîntem oameni ai muncii și sîntem îndreptățiți a cere să se pună punct o dată pentru totdeauna practicilor învechite din sistemul turismului pe litoral ! Să se țină cont în orice loc de muncă de principiile generale ale eticii și echității socialiste pe care le promovează partidul și pe care nimeni, absolut nimeni nu are dreptul să le încalce !

Îmi exprim în continuare unele propuneri ce doresc a fi analizate (împreună cu celelalte, făcute sigur și de alți oameni ai muncii aflați la odihnă) cu simț de răspundere și eventual puse în practică cît mai repede posibil :

1. Înlocuirea personalului necompetent, depășit din funcțiile de răspundere (șef complex, șef unitate, șef serviciu etc.) cu personal capabil, pregătit corespunzător atît ca studii cît și moral politic — prin concursuri anuale, publicate din timp în presa centrală și buletinul oficial. Declarați reușiți, viitorii specialiști să fie pregătiți temeinic în cadrul Centrului de perfecționare de pe lîngă ministerul de resort.

2. Renunțarea la serviciile a numeroși pensionari de diferite profesii ce ocupă vara pe litoral funcții de sezonieri, fără a avea nici înclinații și nici capacitate fizico-psihică pentru posturi ca șef de sală, ospătar, recepționer etc.

3. Desființarea actualelor dispecerate de cazare, urmînd ca repartizarea turiștilor să se facă de la agențiile județene, nominalizat pe hoteluri, în funcție de gradul de ocupare a acestora.

4. Dispeceratul central să lucreze permanent și direct cu agențiile județene și U.G.S.R. — prin telex zilnic, evitîndu-se astfel aglomerările, transferările de la un hotel la altul etc.

Desigur pot fi făcute multe, foarte multe lucruri bune ! Cu o condiție : oameni potriviți să fie încadrați în funcții potrivite. Să se termine cu improvizații ce fac numai necazuri atît turiștilor cît și conducerii Centralei „Litoral".

După experiența de anul trecut, și neavînd încredere că nu voi da iarăși peste aceleași neprimitoare gazde cu părere de rău în acest an am rămas acasă.

Poate însă la anul va fi mai bine.

Cu deosebită stimă și considerațiune,

Eugen Dumitrescu.

Buzău, str. D. Gherea, Bloc 4, sc. B, et. II, ap. 32.

Un răspuns la articolul „O ECUAȚIE CU TREI NECUNOSCUTE" referitor la lucrările de diplomă de la facultățile de limbi străine ale Universității din București. (Flacăra, 7 iulie)

Tematica lucrărilor de diplomă și metodologia științifică de abordare au constituit o preocupare constantă a catedrei de literatură franceză de la Facultatea de limbi străine a Universității din București. Seriozitatea cu care colectivul acestei catedre a trecut la o nouă orientare în pregătirea lucrărilor de licență se concretizează în efortul de a integra lucrările de licență în planul de cercetare științifică a catedrei.

Astfel, problematica foarte complexă a lucrărilor de licență susținute în sesiunea iunie 1977 răspunde necesității de a forma profesori de limba și literatura franceză cu un înalt nivel de cunoștințe, capabili să educe generații de elevi în spiritul respectului pentru valorile perene ale culturii mondiale, căreia geniul românesc i-a adăugat rodul creației sale originale.

Lucrările de licență au avut ca obiectiv cercetarea relațiilor literare româno-franceze, dintre ideologie și literatură, dintre cultură și civilizație, precum și principalele metodologii moderne de cercetare a fenomenului literar abordate din perspectiva criticii marxiste.

De aceea modul în care este prezentată activitatea catedrei de literatură franceză de la Universitatea din București în articolul **O ecuație cu trei necunoscute**, Flacăra, 7 iulie 1977, semnat de Aura Matei-Săvulescu, a provocat uimire și nedumerire.

În primul rînd există o evidentă contradicție între afirmațiile de ordin general cuprinse în articol și exemplificări. Astfel, afirmația că subiectele tratate de absolvenții anului în curs nu diferă prea mult de cele care se dădeau cu 10-15 ani în urmă nu se poate susține prin titluri ca **Punctul de vedere al personajului în romanul stendhalian** sau **Categoria timpului narativ în romanul balzacian.** Optica interpretativă cerută de aceste formulări presupune o cunoaștere temeinică a celor mai interesante tendințe critice actuale și aceste subiecte ar fi putut ilustra tocmai ceea ce autoarea numește „direcție majoră, prioritară : însușirea și aplicarea unor metodologii moderne". În fapt, autoarea articolului, dorind să dea o lecție de modernitate colectivului catedrei de literatură franceză, se dovedește foarte puțin competentă în domeniul criticii moderne. Aceasta conduce la aprecieri eronate, ca de pildă ideea că un subiect precum **Condiția umană la Pascal** nu dă posibilitatea de a formula puncte de vedere noi în cercetarea literaturii franceze. Fără să mai subliniem actualitatea studierii tendinței umaniste a literaturii franceze, ne întrebăm pe drept cuvînt care este informația autoarei în problema atît de mult dezbătută a caracterului deschis al operei literare, polivalentă prin esență, generînd noi sensuri ? Dacă raționamentul autoarei articolului ar fi întemeiat, ar însemna că după studiul monumental consacrat de George Călinescu vieții și operei lui Eminescu, originalitatea oricărui cercetător postcălinescian ar putea fi pusă sub semnul întrebării. Dealtfel facultatea noastră a organizat în anul 1973 o sesiune Pascal consacrată sărbătoririi a 350 de ani de la nașterea lui care au participat prestigioși istorici literari filosofi, fizicieni, matematicieni etc. Cu acest prilej s-au adus în discuție noi puncte de vedere în raport cu opera și gîndirea lui Pascal, subliniindu-se tocmai modernitatea genialului gînditor. Ni se pare că în contextul ideologic actual un subiect privind umanismul are o valoare formativă superioară cercetării semioticii bijuteriilor care beneficiază de elogiile necondiționate ale autoarei.

În ceea ce privește relațiile literare româno-franceze, ținem să amintim că cercetări de tipul **Verlaine în România, François Villon în românește** se bucură de o anumită tradiție în facultatea noastră, fiind inițiate încă de regretatul profesor N.N. Condeescu care a obținut un strălucit doctorat cu o teză de literatură comparată. Profesorii acestei catedre au elaborat teze de doctorat axate pe receptarea marilor scriitori francezi în România, sînt autori de articole tratînd despre interferențe între cultura franceză și cultura națională, publicate în revistele din țară și din străinătate. Apreciem că s-a depășit acest stadiu ; ca autori ai unei **Istorii a literaturii franceze**, profesorii acestei catedre se străduiesc să întocmească sinteze pe epoci, să definească specificul receptării culturii franceze în România, în funcție de particularitățile creatoare ale poporului nostru.

Din felul în care este redactat articolul **O ecuație cu trei necunoscute** rezultă că Aura Matei-Săvulescu gîndește cel puțin confuz o serie de noțiuni fundamentale, cum ar fi de exemplu rolul tradiției în evoluția literaturii. Se pare că autoarea articolului confundă studiul literaturii cu arhivistica, din moment ce susține că : „practic, doar accidentele de arhivă (duc) în mod fericit la ștergerea ultimelor «pete albe» din cadrul istoriei literaturii și culturii respectivelor popoare". Dealtfel ni se pare că este o dovadă de superficialitate și caracterizarea anumitor lucrări numai după titlul acestora, fără a avea nici o informație despre modul în care ele au fost tratate. Participarea la susținerea lucrărilor, sau cel puțin răsfoirea lucrărilor incriminate era o obligație elementară a autoarei articolului.

În privința felului în care a fost efectuată ancheta la Facultatea de limbi străine, ținem să subliniem că Aura Matei-Săvulescu nu a discutat, așa cum s-ar fi cuvenit cu șeful catedrei de literatură franceză, profesor dr. Angela Ion, absentînd fără să prevină la întîlnirea fixată, deși această întîlnire ar fi fost cu atît mai necesară cu cît membrii catedrei de literatură franceză au condus **90 de lucrări de diplomă** (din totalul de 110), ceea ce presupune un mare volum de activitate căruia autoarea articolului nu i-a acordat nici o atenție.

Conform indicațiilor de partid privind obligația de a analiza critic apărute în presă, conținutul articolului apărut în revista **Flacăra** a fost discutat în cadrul colectivului de catedră (12 iulie 1977), membrii colectivului exprimîndu-și profunda nemulțumire. Nemulțumirea profesorilor de literatură franceză de la Universitatea din București a fost cu atît mai mare cu cît articolul a fost publicat la o lună după ce colectivul catedrei a analizat cu deosebit spirit de răspundere tocmai adecvarea examenului de licență la obiectivele majore ale învățămîntului limbilor străine din țara noastră, legarea lui mai strînsă de cerințele viitoarei profesiuni a absolvenților, valorificarea lucrărilor de diplomă prin publicare sau prin fișarea lor în biblioteca facultății pentru a servi ca material documentar etc. Ignorarea acestui efort, din lipsă de informare sau din alt motiv, este un blam nejustificat adus întregului colectiv, atitudine care după părerea noastră contravine eticii gazetărești.

Colectivul catedrei de literatură franceză
Universitatea din București
28 iulie 1977

NOTA REDACȚIEI : Existența acestor puncte de vedere contradictorii obligă redacția să revină în viitor, cu o anchetă largă pe această temă.

Semnale critice recepționate

Primim din partea UCECOM :

„Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de către Mircea Pușcășelu din Suceava, s-a efectuat o verificare asupra modului cum i s-au stabilit acestuia imputațiile de către cooperativa „Libertatea" din Rădăuți, ținîndu-se seama de documentele pe care le-a invocat în scrisoare și de relațiile pe care le-a dat înainte de începerea verificării. S-a constatat că în mod eronat i s-a menținut imputarea pentru suma de 84 lei, deoarece prin hotărîrea nr. 463/7.V.1974 a Tribunalului județean Suceava au fost anulate toate deciziile de imputare emise pentru produsele livrate magazinului „Fortuna" București. Suma i-a fost remisă cu recipisa nr. 218 746 26.VII.1977. A fost cercetată de asemeni temeinicia celorlalte decizii de imputare și s-a constatat că, față de documentele existente în arhiva cooperativei, ele nu pot fi anulate, lucru care i s-a adus la cunoștință. Avînd în vedere faptul că și-a exprimat dorința de a aduce noi probe în sprijinul susținerii sale că deciziile de imputare au fost emise fără temei legal, de comun acord cu conducerea U.J.C.M. Suceava s-a stabilit să i se permită accesul la arhiva cooperativei „Libertatea" din Rădăuți iar în funcție de documentele ce se vor găsi, organele C.F.I. din U.J.C.M. Suceava și conducerea uniunii vor lua măsuri operative de soluționare".

Din partea Regionalei căi ferate Iași, Divizia comercială :

„Urmare scrisorii cititorului Toader Balahur publicată în revista Flacăra nr. 26 (prin care acesta relata modul greșit în care i s-a aplicat o contravenție — N.R.) vă facem cunoscut că am reanalizat contravenția aplicată acestuia la data de 14 mai a.c. prin procesul verbal nr. 196 929. Abonamentul prezentat nu are decît o singură perforare, pe ziua de 14 V a.c., făcută de șeful de tren Bolohan. Rezultă că observația tovarășului Balahur, făcută șefului de tren, nu era întemeiată. Am considerat totuși că deși a folosit un ton și expresii mai puțin uzitate în relațiile cu niște angajați aflați în timpul serviciului, pentru că prin aceasta și-a exprimat șefului de stație pe schimb nemulțumirea față de șeful de tren, nu se impunea aplicarea amenzii. Drept pentru care am dispus anularea procesului verbal de contravenție nr. 169 929 din 14 V a.c.".

Din partea Procuraturii locale Brașov :

„La scrisoarea cititorului Ion Șelaru, trimisă revistei Flacăra, vă aducem la cunoștință următoarele : fiul lui I.Ș. a fost eliberat din penitenciar, pedepsele aplicate de Judecătoria Brașov fiind grațiate în baza Decr. 115/1977. În prezent el este încadrat în producție la fabrica „Republica" din Brașov în calitate de tîmplar, aflîndu-se sub directa supraveghere a colectivului de muncă din cadrul acestei unități și a organelor de Procuratură și Miliție din municipiul Brașov. Întrucît I. Ș. susține că fiul său are tendința și în prezent de a consuma băuturi alcoolice, situație în care lipsește nemotivat de la serviciu și comite fapte antisociale, i s-a dat îndrumarea să solicite de urgență organelor Procuraturii internarea fiului său pentru dezalcoolizare, în baza Decr. 12/1965, în cazul în care acesta va continua să nu respecte regulile de conviețuire socială ca urmare a consumului exagerat de băuturi alcoolice."

Din partea Consiliului popular al județului Maramureș :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei de către un grup de muncitori de la T.C. Maramureș privind aspecte negative legate de încadrarea în trepte superioare de retribuire vă comunicăm : comisia care a procedat la verificarea cunoștințelor de specialitate în luna martie a.c. nu a fost în componență legală, fapt pentru care de comun acord cu comitetul sindicatului, conducerea unității și membrii comisiei, s-a hotărît o nouă examinare atît a celor care inițial au fost declarați reușiți cît și a celor nereușiți. La noua verificare din luna iunie, comisia fiind în întregime prezentă, din cei 77 înscriși au fost declarați reușiți 63, printre care și cei ce semnaseră sesizarea către revista Flacăra".

Am primit de la Comitetul județean Ialomița al P.C.R. :

„Urmare adresei dv., referitor la scrisoarea lui Vlad Niculae din Călărași, str. Zefirului nr. 1, prin care sesizează unele nereguli din cadrul unității la care lucrează, vă comunicăm următoarele :

Petiționarul a lucrat în echipa condusă de Munteanu Marin de la 1. X. 1976 pînă la 13. II. 1977, cînd s-a transferat la I.M.C. Călărași. În cursul lunilor noiembrie, decembrie 1976, echipa condusă de Munteanu Marin și fratele său, pe nume Munteanu Toma, a executat în afara orelor de program în zilele de sîmbătă și duminică o lucrare — un radier de fier beton — pentru Fabrica de nutreturi combinate Ciulnița, ce era necesară laboratorului de încolțire a semințelor, plata făcîndu-se de către Trustul de construcții montaj pentru agricultură și industria alimentară București. Suma de bani ce s-a cuvenit întregii echipe a fost primită de Munteanu Toma care a semnat în fals statul de plată, oferind muncitorilor numai cîte 400 lei. Pentru infracțiunea de însușire produsă în dauna avutului obștesc, fals și uz de fals, fapte prevăzute și pedepsite de articolul 215 raportat la art. 229 al. I cod penal și art. 289 și 291 cod penal, numitului Munteanu Toma, membru P.C.R., i s-a întocmit dosar penal. Nu se confirmă cele sesizate că Munteanu Marin ar fi primit diferite sume de bani de la muncitorii din echipa sa".

Un răspuns de la I.A.P.L. Central :

„Ca urmare notei apărute la rubrica Flacăra la dispoziția dumneavoastră din nr. 27 din 7 iulie 1977, prin care se sesiza că la restaurantul Cișmigiu orchestra își desfășoară programul muzical depășind limitele sonore admise, vă comunicăm că în urma analizei efectuate de noi a reieșit că cele sesizate sînt reale, ca urmare s-a trecut la schimbarea orchestrei.

Vechea orchestră avînd multe instrumente electronice producea un zgomot mult prea mare, din această cauză a fost înlocuită cu o orchestră adecvată care să-și desfășoare programul în mod corespunzător și în limitele programului stabilit. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat" (Semnează : director **D. Mitran**, din partea oficiului juridic — **M. Tănăsescu**).

Poșta redacției

■ **Elena Lemnaru** — comuna Grebănu, județul Buzău, Ministerul Muncii, Direcția forței de muncă, ne-a încunoștințat că vi s-a aprobat încadrarea ca vînzătoare la Agenția Loto-Pronosport.

■ **Ion Irimescu** — Buzău (?). Ne pare rău, dar scrisul dumneavoastră este absolut ilizibil. Rugați pe cineva să vă dactilografieze textul în cauza.

■ **Andrei Ioan** — Caransebeș ; **Bucur Amalia** — comuna Căvăran, județul Caraș-Severin ; **Samoilă Ioan** — **Craiova.** Ne pare rău, întîrzierea noastră se datorește faptului că încă nu am primit răspunsurile cuvenite de la forurile în drept cărora ne-am adresat.

■ **Zaharia Bărdașe** — Zalău. Vă confirmăm că am primit scrisoarea dumneavoastră în legătură cu eroarea apărută într-un articol publicat în revistă ; vom lua măsurile de cuviință.

H. P. ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.**

● **Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Un Snagov al Craiovei

Pentru un oraș cu un sfert de milion de locuitori, cum este Craiova de astăzi, prilejurile de evadare în natură nu sînt — și mai cu seamă n-au fost — cele mai generoase, orașul neavînd, precum se știe, nici munți, nici mare, nici codri străvechi, nici rezervație de fiare sau plante rare, el răsărind de-a dreptul din cîmp, din platitudinea mănoasă a Jiului și Amaradiei, vag presărată cu niște dealuri chelbe, roase de soare, toropite de colb. Între vechiul „Parc al poporului" (superbă construcție vegetală fără pereche în țară prin stilul ei, prin „florul romantic" descoperit și cîntat de toți călătorii, dar un parc al orașului, integrat vetrei lui) și lunca Jiului (și ea frumoasă, dar tot „a orașului", cu respirația arborilor covîrșită de cea a uzinelor), „evadarea" rămîne doar o iluzie, cel puțin pentru cei ce-o resimt ca nevoie majoră. Soluții inventate pe parcurs, unele inspirate (precum strandul de la punctul numit „Hanul Doctorului" de pe șoseaua ce duce la București), au însemnat, desigur, niște pași înainte, dar nu destui pentru cel ce visează marile drumeții, marile teritorii ale recreării.

În vara asta însă Craiova și-a dobîndit un Snagov al ei. Un lac din împrejurimile urbei, lacul „Giormane", oglindind copacii unei păduri bătrîne (resturi din vechiul codru al Bratovoieștilor), a devenit, prin amenajări de amploare, încă în plină desfășurare, o veritabilă stațiune, decretată astfel și prin nume: Stațiunea de agrement „Victoria". Anul trecut, lacul și plaja și arborii lui erau încă un loc semisălbatic, un loc, desigur, cu farmecul lui, dar puțin cercetat de gălăgioșii și sociabilii craioveni, care, pe lîngă natură, caută, cel mai adesea, și altceva. Altfel spus, pe lîngă nevoia de plajă, de apă, de păduri, omul plecat spre toate acestea (convins că vrea numai acestea !), mai simte și nevoia de element de civilizație, de frumos arhitectural, de confort estival legat de el. Și trebuie spus că Snagovul Craiovei i le oferă, la ora de față, într-un chip mai mult decît promițător.

La 30—40 de minute de mers cu autobuzul, craioveanul întîlnește o plajă de 12 000 metri pătrați (anul trecut ea n-avea nici pe jumătate !), un lac cu 100 de hectare de apă, cu bărci (în viitorul apropiat: cu o mare bază nautică), cu 4 restaurante (1 000 de locuri), cu spații confortabile de cazare (a căror capacitate, inclusiv de confort, va crește, prin construirea unui modern motel), cu dușuri răsărind din nisip, cu instalații sanitare puse la punct (s-a operat, printre altele, integrala canalizare a stațiunii), cu noutăți ce așază „Victoria" în rivalitate cu așezămintele consacrate. Printre noutăți: o saună, încă nefolosită prea mult, tîrcolită cu circumspecție de craioveanul obișnuit cu scalda din Jiu sau în apele reci ale lacului. Printre alte noutăți: o cofetărie, un café-bar. Toate alcătuind un cadru arhitectonic modern, cu clădirivile a căror linie, luminozitate și colorit scriu pe fundalul de azur al locului o priveliște nouă, încă în curs de elaborare, încă deschisă spre viitor.

Tînăra stațiune — inițiativă a forurilor județene de partid și de stat — este opera muncii patriotice a craiovenilor. Mii de oameni ai muncii, proveniți, ni se spune, din vreo 26 de întreprinderi ale orașului, și-au dăruit, în primăvara asta, cîteva sute de mii de ceasuri edificării „Victoriei", ridicînd ziduri, plantînd arbori și flori, spălînd nisip în apele Jiului, așternîndu-l pe țărmul lacului, canalizînd stațiunea cu apele aceluiași rîu, care nu-i chiar pe țărmul lacului și nici chiar așa ușor de captat. Schița amenajărilor, întocmită de I.P.J.-Dolj, a prevăzut soluții ingenioase, moderne și economice, îndrăznețe, dar fără ostentație, în rimă cu cadrul poetic al locului, cu mireasma de ape adînci, de porumbiște și caprifoi. Primul vicepreședinte al Consiliului popular județean, ing. Vasile Bulucea, a supravegheat personal — și cu pasiune — toate lucrările, toate detaliile, de la alcătuirea schiței la aprovizionarea restaurantelor. Aprovizionare care, cel puțin la ora de față, e excelentă, deși responsabilul bazei materiale a O.J.T.-ului, Iosif Epure, e de părere (și are dreptate) că, la acest capitol, încă mai e de lucru, cel puțin în ce privește calificarea (citiți: priceperea, promptitudinea, politețea) personalului de servire.

Oricum, cei 10 000—12 000 de craioveni ce iau cu asalt, duminica, stațiunea, au serile, cînd se întorc acasă cu bronz pe umeri și răcoare sub haine, sentimentul că au petrecut, într-adevăr, o duminică.

I. OLTEANU ■

Unde mîncăm în fugă?

Bucureștean sau nu, cînd stomacul își cere drepturile, la ore mai mult ori mai puțin obișnuite, în care treburile zilei te presează încă, îți pui întrebarea: unde poți mînca, rapid, ieftin, fără cheltuială de timp și, dacă se poate, ceva care să-ți placă, ba, și fără bani prea mulți.

Am întreprins de aceea un raid prin centrul orașului, prin cîteva locuri aglomerate și prin cîteva cartiere unde funcționează mari întreprinderi industriale, pentru a vedea ce răspunsuri își găsește întrebarea legitimă a oricărui om dornic să-și potolească foamea fără a pierde totuși prea mult timp. În pasajul Victoriei, de pildă, se poate spune că omului de pe stradă îi sînt puse la îndemînă numeroase și tentante posibilități pentru o gustare, pînă la ora obișnuită a prînzului ori pînă la masa de seară. În locul coșurilor cu covrigi, de altădată, au apărut chioșcuri salubre, cu frigorifere, chiuvete, cu produse destul de variate, prezentate ca în reclame, de la băuturi răcoritoare, la sandvișuri calde, cîrnăciori cu muștar, diverse produse de patiserie, sucuri, dulciuri etc. Gheorghe Godeanu, responsabilul acestor unități, circulă de la una la alta, neobosit, ca pe vremea cînd evolua între corzile ringului, în ținută ireproșabilă (costum bleumarin, cămașă albă și cravată de culoare închisă) încercînd să rezolve atît cererile subalternilor săi, cît și eventualele nemulțumiri ale publicului. Se aduce marfă mai tot timpul, se fac comenzi pentru a doua zi.

— Începem la 6,30 dimineața cu crenvurști, brînzoaice, sandvișuri; după orele 11,00 intervenim cu produse de patiserie și cofetărie, dar la două dintre cele 4 puncte de care mă ocup, continuăm cu preparatele primelor ore. Brînzoaice moldovenești, de exemplu, vindem în jur de 2 000 zilnic.

Pe strada Aristide Briand, colț cu Academiei, funcționează un snack-bar, unde omul poate sta la o măsuță și consuma cîteva feluri de mîncare caldă: fripturi, ouă sub diverse forme, hamburgeri etc., unde poate bea și un pahar cu vin (nu se vinde la sticlă). Rămîn ceva mai mult aici pentru a vedea cum decurg lucrurile. Responsabilul Mihai Moron, unul dintre cei patru angajați, îmi explică:

— Clienții se împart în două mari categorii, cei permanenți, majoritatea locatari din blocurile vecine, persoane singure sau familii care preferă snack-ul gătitului în casă, și cei ocazionali: turiști români și străini, studenți de la Universitate. Am început cu 10 mese, acum avem 22 și, în plus, două spații de-a lungul pereților, unde se poate servi în picioare. Observațiile mele în cei cîțiva ani de cînd lucrez aici, am început ca ospătar, sînt pozitive, mai ales din punctul de vedere al eficienței, deoarece vînzarea este foarte bună.

Continuîndu-mi drumul pe bulevardul Republicii, pe sub pasajul de la Universitate, am întîlnit numeroase alte puncte alimentare unde cetățeanul grăbit poate să ia o gustare „din mers". Aș trece în rîndul acelorași unități și pensiunea „Dîmbovița", recent deschisă, tot pe strada Aristide Briand, colț cu bulevardul N. Bălcescu, unde, contra unei sume de 12,50 lei, se poate servi un meniu fix, cu mai multe variante (5—6 ciorbe sau supe, 7—8 feluri de mîncare, 2—3 deserturi) și unde, pe durata celor 4 ore (pensiunea funcționează zilnic de la orele 12,30 la 16,30) se vînd, în medie, 500 de meniuri, echivalînd cu tot atîția clienți.

Primele observații: în perimetrul descris există multe unități alimentare unde se poate mînca „din mers". Ideală mi s-a părut formula snack-barului, dar mai rar întîlnită pe ansamblul orașului, chiar dacă în curînd se va deschide un snack-bar și în complexul Majestic. Ceva mai departe, spre Piața Unirii, sau spre cea a Palatului se găsesc binecunoscutele expres-uri, ca și la Gara de Nord, ori lîngă hotelul Lido, sau Central. De asemenea, Gara de Nord, zonă superaglomerată în tot cursul zilei, dispune de prea puține unități de acest gen. Cîndva puteai să-ți procuri pachete cu sandvișuri. Cîndva ! Chioșcurile cu biscuiți și răcoritoare nu satisfac cerințele, iar restaurantul gării este un restaurant și nu poate intra în discuție. Mai ales pe peroane, ultimul loc de contact cu Capitala al călătorilor, sînt instalate prea puține chioșcuri și cu un sortiment foarte limitat (nimic cald, de pildă) pentru cei sosiți în ultima clipă și care ar dori să ia ceva din fugă, chiar de pe scara vagonului, să zicem exagerînd puțin ! Moda hot-dogs (cîrnăciorii de tip crenvurști) s-a extins și spre cartierele mărginașe, dar — așa cum se întîmplă și cu moda vestimentară — cu modificări care o degradează. De pildă, la localul familial „Văcărești", pe șoseaua cu același nume, se scot afară o masă, un cîntar, un vas cu muștar, o grămadă de pîine și o cratiță cu cîrnați deja fierți, sparți, pătrunși de apă, lipsiți de gust (situație identică și în alte cartiere). În vecinătatea Uzinelor „23 August" și „Republica", unde cred că ar putea funcționa unele unități de acest gen, sau la complexele studențești de la Grozăvești, nu întîlnești astfel de puncte alimentare, ceea ce conduce la concluzia că ele sînt un apanaj exclusiv al centrului propriuzis al orașului. Măsura în care actuala stare de fapt corespunde unor necesități îmi este cel puțin neclară.

Pentru unele amănunte și opinii autorizate l-am abordat pe Ion Apostol, directorul C.H.R. „Flora" de care aparțin cele mai multe unități, cu specificul sondat de noi în această anchetă.

— Concluzia că omul de azi are nevoie să mănînce din mers ni s-a impus încă de acum cîțiva ani, de cînd am și început organizarea și exploatarea unor asemenea unități, dintre care ați amintit și văzut cîteva. Practicăm sistemul din 1975, o dată destul de recentă, este drept, dar un interval de timp care ne-a permis observații importante pentru buna deservire a acestui public, mereu în mișcare. Nu, observația dumneavoastră privind concurența pe care noile unități ar putea-o face celor mai vechi și mai mari, cum este restaurantul hotelului „Union" sau altele (putem să includem aici și rotiseria vecină) nu se justifică deoarece publicul a observat și diferențele, în ceea ce privește oferta ce i se face, și pe cele ținînd de prețurile practicate. Snack-barul, de pildă, are regim de categoria I, dar fără remiză, de unde rezultă și prețuri mai convenabile, iar celelalte, de categoria a III-a. Sub raportul eficienței comerciale, ele corespund sută la sută. Un singur om realizează o vînzare zilnică, la un astfel de sortiment cum este hot-dogs-ul, între 4 000 și 7 000 de lei. Din păcate, nu am putut extinde sistemul grill-urilor, la care preparăm sandvișurile calde, din lipsa grătarelor. În privința cartierelor „mărginașe", despre care ați amintit, nu cred că aveți dreptate, dar la marile magazine din centru, sau din Obor, Colentina, Piața Sudului și altele consider justificată observația că absența unor asemenea unități alimentare se face resimțită, atît pentru clienții respectivelor magazine, cît și pentru comerțul nostru care nu fructifică niște surse de venituri sigure. Explicația pentru care s-a renunțat — deoarece asemenea puncte au funcționat totuși — ține de lipsa de disciplină, dacă vreți, a consumatorilor, care aruncau pe unde apucau ambalajele, hîrtiile și chiar resturile alimentare (oare acesta e un motiv să se renunțe la o asemenea înlesnire?). Dealtfel, după părerea mea, întregul oraș resimte absența unor coșuri în care cetățeanul civilizat să poată arunca ceea ce nu-i mai trebuie. Observația este valabilă chiar pentru arterele cele mai importante.

În ceea ce ne privește, am instalat coșuri alături de punctele alimentare, dar debarasarea lor cade în sarcina vînzătorilor, care uneori, la orele de vîrf, nu o pot face decît nemulțumindu-și clienții ! Dacă se poate, aș dori să remarc că succesul snack-barurilor se datorează, după opinia mea, faptului că totul se prepară în fața clientului, care poate supraveghea curățenia și cantitățile ce-i sînt destinate dar și faptului că sortimentului, în general limitat, din motive obiective — rapiditate în primul rînd — noi îi adăugăm numeroase garnituri, în special de legume, ciuperci, orez și altele, astfel încît omul se ridică de la masă sătul și cu un consum de timp minimal. O preparare, dintre cele mai lungi, durează 5—6 minute. Programul prevede ca duminica să ținem închis, dar noi lucrăm și în aceste zile, pînă la orele prînzului și cu bune rezultate. Ar trebui, desigur, să stabilim și oficial această regulă. Cu toată graba lor, presupusă ori reală, unii clienți caută anume unele specialități, cum sînt acele turte numite langoși cu brînză, pe care le găsesc doar pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej, colț cu str. Brezoianu. Mai cred că produsele lactate sînt prea puțin desfăcute în unități mici, sau împreună cu produsele de panificație, în special laptele dulce ca și cel bătut. Nu oricine este dispus să intre într-un magazin pentru o chiflă și un pahar cu lapte dar, aflate în apropiere, le-ar servi cu plăcere. Sînt de acord cu critica dumneavoastră privind lipsa de aerisire de la snack-barul din str. Aristide Briand, care ține de unitatea noastră.

EMIL LEONARD ■

CU DIRECTORUL GENERAL AL I.T.B., INGINERUL DUMITRU STOIAN, DESPRE

Probleme rezolvate și (mai ales) nerezolvate ale transportului în comun

— Tovarășe director general, de la bun început vreau să cădem de acord asupra faptului că mijloacele de transport ale I.T.B.-ului nu merg cum ar trebui. Ce părere aveți ?

— E o părere personală ?

— Nu. E vorba despre opinia cetățenilor care ne-au scris și ne scriu la redacție, adresînd cuvinte nu tocmai frumoase întreprinderii pe care o conduceți.

— Știu că vă scriu, pentru că ne scriu și nouă. În primul trimestru al anului am primit exact 1777 de scrisori de la călători, din care 1583 au fost rezolvate. Cele mai multe dintre ele ne-au ajutat în muncă, contribuind la depistarea unor greutăți reale în desfășurarea transportului urban, altele însă ne-au pus pe drumuri degeaba, ridicînd probleme imaginare sau solicitînd fel de fel de mărunțișuri.

— Anume ?

— Vechea poveste, fiecare vrea să aibă stație de autobuz sau de tramvai în fața casei, cu condiția ca zgomotul să nu-l deranjeze ? ! Desființarea unor opriri, măsură la care am procedat după multă chibzuință și nu de unii singuri, a creat o adevărată avalanșă de critici, venite mai ales de la persoane care nu lucrează direct în producție și care, firește, nu sînt legate de prezența la oră fixă, dimineața, la serviciu, dimineața fiind timpul zilei în care I.T.B.-ul își concentrează toate energiile pentru buna deservire a publicului. După statisticile noastre, reclamațiile vin de la mai puțin de 1 la sută din numărul călătorilor, numai că noi înțelegem că acest procent trebuie tratat cu maximum de seriozitate, căci el reprezintă, la cei peste 4 milioane de cetățeni pe care-i transportăm zilnic, o cifră importantă. În ce privește înființarea sau reînființarea de stații, nu intenționăm să dăm curs decît acelor solicitări cu totul și cu totul îndreptățite, din acest punct de vedere găsindu-ne încă departe de uzanțele unui transport modern.

— Cît de departe ?

— Am ajuns la o distanță medie între stații pe total rețea I.T.B. de 500 de metri. N-am să repet că la New York, de exemplu, stațiile curselor rapide se află la peste 2 kilometri distanță una de cealaltă, dar am să subliniez faptul că la Budapesta distanța medie dintre opririle autobuzelor sau tramvaielor depășește 800 de metri. La Praga, la Paris, la Viena sau unde vreți prin lume, dintr-o stație nu poți privi la călătorii care așteaptă troleibuzul în cealaltă. La noi, din păcate, poți. Bucureșteanul, despre care continuu să cred că are destule justificări atunci cînd se plînge de serviciile I.T.B.-ului, rămîne un sedentar greu de convins.

— Spuneați mai devreme că hotărîrea de a înființa sau desființa stații n-ați luat-o, ca să citez, de unii singuri. Cum adică ?

— Pe lîngă Primărie funcționează o Comisie de circulație, din care face parte, alături de alte foruri, și I.T.B.-ul, comisie care analizează traseele, amplasarea stațiilor și așa mai departe, fiecare mișcare fiind îndelung studiată în colectiv și justificată de rațiuni care depășesc, ca să zic așa, interesul cutărui sau cutărui cetățean. Propunerile acestei comisii sînt apoi supuse judecății Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului, care avizează sau respinge, de la caz la caz.

— Mulți cititori reclamă fracționarea circulației pe bulevardele din centru, întreruperea ei, obligația de a face transbordări și de a plăti cîteva bilete pentru a ajunge, să zicem, de la Belu la Băneasa. Ce le putem răspunde ?

— Întrebarea aceasta mi se pare că implică mai multe răspunsuri.

— Vă rog.

— Ne străduim să-i determinăm pe călători să înțeleagă marile avantaje pe care le oferă sistemul de abonamente, care se practică astăzi în toată lumea, în conformitate cu care de la Belu la Băneasa se poate ajunge cu aceiași bani ca și înainte de 4 martie. Am înființat 14 puncte de vînzare a abonamentelor, 6 fixe și 8 volante, am făcut și nițică publicitate în jurul lor, dar oamenii manifestă o ciudată reținere. Nu vom renunța așa ușor la o bătălie care este, înainte de toate, una împotriva unei mentalități. Dealtfel, sistemul de autotaxare pe care intenționăm să-l extindem și la tramvaie argumentează o asemenea atitudine, chiar dacă primele rezultate ale autotaxării nu sînt dintre cele mai îmbucurătoare.

— În ce sens ?

— Am dirijat 300 de taxatori către meserii mai utile societății, în cadrul mai larg al unei operații de canalizare a așa-zișilor auxiliari către munca productivă. Întorcînd moneda pe partea cealaltă, se cade însă să spunem, în unele situații, am constatat că aproape 20 la sută din cei care folosesc vehiculele cu autotaxare nu plătesc ! Vom întări, într-o primă fază, controlul, în ideea extinderii sistemului, convingerea conducerii I.T.B.-ului fiind că pînă la urmă acest experiment va da rezultate bune.

— N-am uitat că îmi sînteți dator cu o jumătate de răspuns la întrebarea de mai devreme, dar sînt tentat să vă întrerup. Ce înseamnă acești 20 la sută ?

— Cu exactitate n-aș putea spune, dar sînt în măsură să afirm, pe baza unor date de necombătut, că anul trecut I.T.B.-ul a vărsat la bugetul statului suma de 10 milioane de lei, încasată pentru amenzi datorate neplății biletului de călătorie. E o sumă, nu-i așa ?

— Mă rog, să revenim la ceea ce discutam mai devreme.

— Adică la raporturile dintre cetățean și I.T.B. ?

— Exact.

— Grație ajutorului permanent al Primăriei, care a urgentat lucrările de consolidare, degajările de trasee și așa mai departe, facem în prezent eforturi pentru ca circulația autobuzelor și troleibuzelor pe axa nord-sud, pe bulevardele Magheru, Bălcescu și 1848, să se reia în condiții normale pînă la sfîrșitul lunii. Prin grăbirea lucrărilor edilitare din zona Pieței Unirii și prin crearea unui culoar de 24 de metri la intrarea pe Magistrală, față de cei numai 7 metri de pînă acum, municipalitatea ne-a ușurat munca, în așa fel încît pînă la 1 septembrie se va putea circula prin zona respectivă fără gîtuiri și interdicții. De asemenea, încheindu-se modernizările de pe Șoseaua Giurgiului și 1 Mai, ne-am întors și cu autobuzele pe acolo, asigurînd un trafic normal. Liniile din Balta Albă, cu excepția tronsonului Baba Novac-Cățelu, și cele din Progresul-Giurgiului își vor recăpăta curînd traseele vechi. Se depun eforturi considerabile pentru reluarea cît mai rapidă a circulației pe străzile Galați și Vlitor, dar nu se poate preciza nici o dată în ceea ce privește reintroducerea tramvaielor pe Moșilor, arteră care a suferit mult de pe urma seismului. În altă ordine de idei, rămînem la părerea că trebuie evitată angajarea transportului greu pe străzile înguste. Așa am procedat cu Academiei, cu 13 Decembrie, cu Lipscani și cu altele, operațiunea urmînd să continue.

— Tovarășe director general, să zăbovim nițel la un subiect care, sînt convins, o să vă facă plăcere. Care e starea disciplinei personalului I.T.B. ?

— Vă mulțumesc, întrebarea e cu adevărat reconfortantă. Poate că nu stăm mai rău ca alții la acest capitol, dar nu stăm bine.

— Nu înțeleg.

— Prin firescul ei, întreaga activitate a întreprinderii noastre se desfășoară în public, de aceea orice act de indisciplină întîmplat la I.T.B. ajunge imediat la cunoștința oamenilor care rămîn cu impresia că la I.T.B. e dezordine numai pentru că un taxator e nervos sau un șofer e irascibil, deși însiși călătorii sînt, uneori, nu mai puțin vinovați de declanșarea unor incidente. Cînd în alte unități se întîmplă abateri de la disciplină, rufele se spală în familie și gata. I.T.B.-ul își spală toate rufele la o albie așezată în mijlocul străzii.

— Asta însemnînd ce ?

— Că avem destule cazuri de indisciplină, de la nepurtarea uniformei și a ecusonului la abateri de la graficul de circulație și la atitudine ireverențioasă față de publicul călător, numai că, prin comparație cu primul semestru al anului trecut, numărul lor e în vizibilă scădere. Firește, n-am făcut totul pentru educația lucrătorilor noștri, avem din acest punct de vedere încă mari lipsuri, dar problema disciplinei a stat și stă în centrul preocupărilor de fiecare zi ale tuturor factorilor cu munci de răspundere în întreprindere.

— Cum stă I.T.B.-ul la capitolul fluctuației de cadre ?

— Raportate la 35 000 de lucrători, 5 868 de veniri și 5 999 de plecări, pe primele 6 luni ale acestui an, nu reprezintă cifre chiar așa de îngrijorătoare, mai ales privindu-le în contextul realizărilor întreprinderii. Astfel, defectele tehnice în traseu au scăzut în 1977 cu aproape 8 000, tamponările cu 2 000, accidentele de persoane cu 155 și așa mai departe. Rezumînd, trebuie spus că, față de anul trecut, situația s-a îmbunătățit, dar ea rămîne departe de ceea ce am vrea noi să fie. Mai avem mult de muncit la capitolul educație, știm acest lucru și nu vom precupeți nici un efort spre a îndepărta lipsurile.

— Tovarășe inginer Stoian, cum explicați marea fluctuație de cadre la I.T.B. ?

— Sînt mai multe motivele care conduc la o asemenea stare de fapte. În primul rînd, starea tehnică necorespunzătoare a vehiculelor, datorată lipsei pieselor de schimb. Există unele explicații legate de greutățile întîmpinate în sectorul locuințelor. Pentru lucrătorii noștri nefamiliști, am asigurat suficiente spații de cazare, căminele I.T.B.-ului numărînd peste 3 000 de locuri. În ceea ce-i privește însă pe familiști, din care aproape jumătate sînt flotanți, deținem 2 800 de cereri de case, mai vechi sau mai noi. În sfîrșit, programul de lucru în turnus.

— Cu programul de lucru, lucrurile sînt oarecum clare. Ca să ieși din depou la 4 dimineața, trebuie să te scoli la 3, dacă nu chiar la 2. Mulți încearcă, mulți renunță. Cred că discuția noastră se apropie de sfîrșit. Cum pregătește I.T.B.-ul viitorul cel mai apropiat ? Cum va fi, din punct de vedere al circulației pe mijloacele transportului în comun, iarna lui 1977 ?

— Am uitat ceva.

— Vă rog.

— Vorbind despre abonamente, aș dori să informați publicul că lucrăm în prezent la un nou sistem, pe care îl vom pune cît de curînd în practică. El prevede cumpărarea, o dată pe an, a abonamentului propriu-zis cu fotografie; la care ar urma să se adauge lunar un tichet, de la lună la lună de altă culoare. Tichetele vor fi puse în vînzare la chioșcurile de ziare, la tutungerii și în alte locuri, în așa fel încît cetățeanul care va voi să-și procure un abonament permanent pe I.T.B. va fi obligat să zăbovească la unul din punctele noastre special amenajate doar o dată pe an. Tichetele le va cumpăra, nu-i așa, din mers.

— Cum rămîne cu iarna ?

— Față de perioada actuală, mă tem că dificultățile vor crește, mai ales din cauza lipsei pieselor de schimb, a căror situație e grea la autobuze și getaxuri. La ultimele, parcul e căzut în proporție de aproape 50 la sută. Ne confruntăm cu mari probleme în ceea ce privește aprovizionarea cu piese de schimb pentru autobuzele Roman, U.D. 112 și pentru taximetrele Dacia 1300, repere importante la Dacia, bielete, lanțuri de distribuție și așa mai departe, ne lipsesc toate piesele pentru cutia de viteză, direcție și axe la autobuze, furnizorii răspunzîndu-ne identic: „producem, dar numai pentru mașinile noi, pentru piese de schimb nu deținem capacități ! !" Firește, diversele întreprinderi din Brașov, Pitești, Florești sau Sibiu, cu care colaborăm, își cunosc mai bine ca oricare posibilitățile, dar luciditatea lor nu ne ajută la nimic. Dînșii ridică din umeri, noi încercăm să încropim cu forțele noastre ce putem, am asimilat multe produse, am îmbunătățit cu o sumedenie de piese planul tehnic, dar n-am răzbit peste tot, în unele locuri pentru că, pur și simplu, greutățile tehnologice ne depășesc. Aceasta e situația.

— Ce-i de făcut ?

— Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să privească problema pieselor de schimb cu mai multă responsabilitate, onorînd cît mai urgent cererile noastre. De asemenea, Ministerul Industriei Chimice să ne asigure burdufele de suspensie, asimilate și omologate la Florești.

— Am ajuns la sfîrșit. Aveți dreptul la o opinie neprovocată de nici o întrebare. Vă ascultăm.

— Pe primul semestru, I.T.B.-ul a depășit cu 5 la sută planul, din punct de vedere al valorii globale a producției și al serviciilor către populație. Aș vrea ca acest procent să fie cunoscut și de cei 1 la sută din călătorii noștri care ne critică în termeni nu dintre cei mai urbani.

— E o părere personală ?

— Nu. E vorba despre opinia lucrătorilor itebiști, din care marea majoritate, în frunte cu comuniștii, nu precupețesc nici un efort pentru ca transportul în comun să devină, cu fiecare zi, mai civilizat și mai eficient. Din acest punct de vedere, vreau să asigur publicul că vom face, de la director la ultimul manipulant, tot ceea ce ține de puterile noastre și tot ceea ce este omenește posibil. Uneori însă, după cum am încercat să arăt mai sus, unele chestiuni ne depășesc și simțim nevoia să fim ajutați.

OVIDIU IOANIȚOAIA

O remarcabilă realizare: tramvaiul silențios articulat V. 3. A., și o dovadă că ceasurile I.T.B.-ului nu merg toate ca la... cap de linie

23 AUGUST 1944 1977

De la soluri aride, lunare, la cîmpuri fertile

Ne aflăm în punctul numit Hîrboca, nu departe de apa Slănicului, în județul Buzău. De jur împrejur se văd cîmpuri întinse, acoperite cu tot felul de culturi. La stînga, cîțva cooperatori string snopii de pe o pantă ce coboară pînă în buza drumului. Alături, paiele rămase după secerișul grîului se înalță în piramide. Mai încolo, porumbul se unduie leneș, în bătaia vîntului. Președintele C.A.P.-ului din Cărpinișteа coboară de pe cal și ne explică rostul culturilor în fîșii. Unele, zice, fixează solul, altele țin apa, dar la toate avem rezultate remarcabile.

— Cum stați cu porumbul, tovarășe președinte ?

— Trei mii de kilograme de boabe la hectar de aici.

— Dar cu grîul ?

— De pe Hîrboca, am recoltat peste media pe C.A.P. Patru mii și ceva la hectar.

— Acum zece ani cît ați recoltat de aici ?

— Nimic.

— Cum așa ? !

— Hîrboca a fost pînă acum citără vreme ceea ce noi numeam pămînt rău. Denivelat. Rupt. Distrus de ape. Erodat. Ani și ani n-am pus nimic aici. Parcă era sol lunar.

— Și ce-ați făcut ?

— L-am amenajat. După puterile noastre și după indicațiile profesorului Vasile Ștefan de la Agronomie.

● Un tînăr cercetător trece prin Valea plîngerii

Acțiunea despre care vom scrie în cele ce urmează s-a declanșat în urmă cu vreo douăzeci de ani. Pe atunci, conferențiarul Vasile Ștefan, de la catedra de îmbunătățiri funciare a Institutului agronomic din București, era numai asistent. Într-o bună zi i-a fost dat să ajungă pe Valea Slănicului din regiunea Buzău, parcurgînd înfiorat cei vreo cincizeci de kilometri de la Săpoca la Lopătari, o zonă întinsă de teren frămîntat și denivelat, presărată cu ravene și ogașe, erodată de timp și de ploi, nefolosită de om decît ici-colo, pe niște petice neproductive. Despre toate acestea aflase cîte ceva din literatura de specialitate, regiunea de curbură a Carpaților fiind recunoscută pentru solul ei chinuit și sterp, compromis de scurgerea vremurilor și de un regim pluviometric aparte, capabil să favorizeze distrugerea humusului, a stratului de pămînt dătător de viață, pînă la rocile mamă necultivabile, gresii, marne sau nisipuri. Știa cîte ceva, dar nu-și închipuise — cum recunoaște astăzi, peste ani — că eroziunea putuse căpăta asemenea catastrofale proporții. Cum avea să scrie mai tîrziu, într-o lucrare de deosebit interes științific, „Aspecte ale eroziunii solului și metode de valorificare a solurilor în pantă din județul Buzău", Casa Agronomului, 1975, alcătuită împreună cu tinerii săi colaboratori Alexandru Ene și Niculina Dumitrescu, „aproape nu exista versant care să nu fi purtat amprenta consecințelor nefaste ale eroziunii", natura și anumite greșeli ale oamenilor din trecut, între care folosirea nerațională a terenurilor în pantă și continuarea unor practici agricole necorespunzătoare, conducînd la compromiterea a peste 50 000 de hectare numai în bazinul Slănicului.

Atunci s-a înfiripat în mintea tînărului cercetător ideea de a porni o luptă aprigă pentru recuperarea acestor terenuri, la care localnicii practic renunțaseră, prin tradiție, numindu-le pămînturi rele și botezînd întreaga vale cu un nume semnificativ, Valea Plîngerii. Și-a dat seama, de la bun început, că nu va avea de înfruntat numai pămîntul muribund, cu mîncăturile și alunecările sale, ci și o anume mentalitate a oamenilor, de aceea a considerat de cuviință că trebuie să se înarmeze cu un arsenal științific redutabil, spre a purcede apoi la experimentări de teren. A petrecut zile și săptămîni în șir pe malul Slănicului, cartînd cu amănunțime întreaga zonă, notînd temperatura și precipitațiile, analizînd detaliat pierderile de sol, concluzii pe care le-a adunat în cadrul tezei de doctorat, susținută în 1963 cu titlul „Eroziunea solului pe pășunile din bazinul Slănicului Buzăului", în finalul căreia s-a angajat să caute și să găsească soluții nu doar pentru a limita fenomenele de distrugere a pămînturilor din zonă, ci și pentru a-l recupera și întoarce agriculturii sub formă de teren arabil.

● Acțiunea s-a pornit cu cinci hectare de mărăciniș și cătină

Firește, după cum anticipase, începuturile n-au fost dintre cele mai trandafirii. Însă cu sprijinul organelor de partid și de stat, sprijin care n-a încetat nici o clipă și care s-a dovedit cu atît mai benefic cu cît s-a manifestat chiar din faza pionieratului, doctorul Ștefan a primit în 1968 un lot experimental pe teritoriul C.A.P. Aldeni. Cinci hectare. A pornit — cum povestește cu nostalgie — de la fertilitate zero și de la înțelegere zero, avînd ca ajutoare numai trei ființe. Doi boi și pe nea Ionică, proprietarul lor. A cărat pămînt cu spatele, repartizarea unei roabe însemnînd primul pas pe calea convingerii celorlalți, nu doar a cooperatorilor din Aldeni, Cărpinișteа, Blăjani, Beceni, ci chiar a unora dintre președinții de colectivă, a unora dintre inginerii agronomi. Pentru că despre perioada aceea nu-i place să vorbească prea mult, vom face o paranteză, descriind atmosfera primelor experimentări prin vorbele inginerului Gheorghe Maftei, director general adjunct al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Buzău, for care s-a aflat tot timpul de partea îndrăznelii cercetătorului din București. Cînd a început să lucreze la Aldeni, spunea Gheorghe Maftei, doctorul Ștefan a părut multora un visător. .„Ce-a venit ăsta, se mirau oamenii, să ne învețe pe noi ? ! Din moși-strămoși știm că pămîntul nostru nu se poate cultiva, că e rău și rupt, că nu suportă nici o cultură. Cerc fonduri pentru niște rezultate care s-ar putea să apară peste cîțiva ani. Dar dacă nu apar ? Cum vom justifica în fața oamenilor banii aruncați pe fereastră ? N-avem atîta vreme cît să așteptăm să vedem ce și cum va face, banii pot merge mai bine la un staul sau la o mașină, de care avem nevoie imediat".

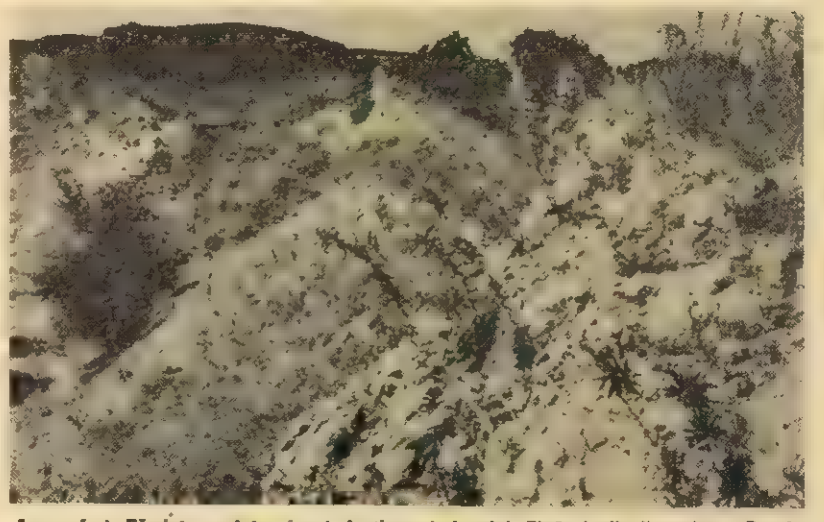

Așa a fost. Pămînt erodat, mîncat de timp și de ploi. Pînă și oile îl ocoleau. Pe el nu creștea practic nimic, nici măcar iarbă

— Tovarășe inginer, de unde a plecat doctorul Ștefan ?

— De la cinci hectare de mărăciniș și cătină. Le-a defrișat, le-a nivelat, le-a cultivat, le-a făcut roditoare.

— Cît de roditoare ?

— Axîndu-se pe ierburi perene în prima fază, a ajuns să dea de pe lotul experimental șaptezeci de tone de masă verde la hectar.

— Ce-a urmat ?

— Oamenii și-au făcut autocritica și s-au apucat să extindă metodele doctorului Ștefan. La Aldeni, la Cărpinișteа și Cernătești au venit la conducerea cooperativelor președinți mai tineri și mai receptivi, care au amenajat imediat suprafețe întinse cu ierburi perene, optzeci de hectare la Aldeni, două sute la Blăjani, șase sute la Cărpinișteа și așa mai departe, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. Cu 5 000 de kilograme de fîn la hectar, adunat de pe pămînturile rele de altădată, cărpinețenii și-au dublat nu numai producția de lapte pe cap de vacă furajată, ci și-au înmulțit considerabil șeptelul. De pierdut, n-au pierdut decît scepticii, cei care s-au scumpit la bani, viața demonstrînd pînă la urmă că s-au scumpit la tărîțe.

● Au fost și poticneli, au fost și încercări ratate

Să revenim. Povestită așa, recuperarea pămînturilor din zona Buzăului, peste 32 000 de hectare redate agriculturii dintr-un total pe județ de aproximativ 80 000, poate părea foarte simplă. Dar n-a fost așa. Fiecare bucată de teren avea alte caracteristici și fiecare solicita un alt tratament. Doctorul Ștefan și colaboratorii săi, între care adesea studenți aflați în practică productivă, au analizat suprafață cu suprafață, căutînd soluțiile cele mai eficiente din punct de vedere economic. Pentru refacerea fertilității au folosit materie organică diversă, selecționarea vegetației urmînd unei cunoașteri complexe a terenului. Au fost și poticneli, au fost și încercări ratate. Lucerna, de exemplu, a dat rezultate slabe, determinînd renunțarea la ea. Specialiștii au însămînțat atunci graminee, obsigă, golomăț și colium. Randamentul a fost net superior cultivării lucernei, dar doctorul Ștefan nu s-a declarat mulțumit pînă la capăt. A trecut pe trifoi. N-a mers. A pus în pămînt semințe de sparcetă, cultura aceasta dînd cele mai bune rezultate, drept pentru care a fost extinsă pe sute de hectare. Firește, toate acestea au necesitat timp și răbdare. E ușor să tot mergi înainte, dar e mai greu să constați că ai apucat-o pe alături de drum, să te întorci și s-o iei de la capăt. Vasile Ștefan a avut tăria s-o facă, angajîndu-se pe un drum îndrăznet, pe care l-a deschis aproape de unul singur, dar pe care l-a continuat prin colaborări și ajutoare prețioase, despre importanța cărora îi place să vorbească. La acest capitol trece sprijinul primit de la Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie, îndeobște de la inginerii Cornel Răuță și Petre Stănescu, cooperarea cu directorul Oficiului de îmbunătățiri funciare și proiectări pentru construcții în agricultură din Buzău, Vasile Ciocîrdel, la loc de cinste punînd ajutorul primit din partea sutelor de cooperatori de pe Valea Slănicului, din experiența cărora recunoaște că mai are o sumedenie de lucruri de învățat.

Pentru că în zona respectivă au mai rămas de redat agriculturii, adică oamenilor, încă multe hectare, conferențiarul Ștefan își continuă cercetările și munca productivă în condiții mult mai favorabile. Lotul experimental de la Aldeni a fost dotat cu un minilaborator. Un tehnician specializat, pe numele său Valeriu Pîrvițu, lucrează la fața locului, unde există de fapt o bază științifică dintre cele mai solide și mai productive în perimetrul căreia activitatea începe în zori și se încheie noaptea, Vasile Ștefan și colaboratorii săi fiind convinși că drumul pe care s-au angajat e încă lung.

Peste Hîrboca începe să coboare amurgul. Inginerul șef al C.A.P.-ului din Cărpinișteа, Ion Boerescu, cutreieră lanurile de porumb, din care nu se vede, înălțimea porumbului depășind statul unui om. Ne arată cu mîna undeva peste dealuri, spre apa Cîlnăului, spunînd că acolo vor amenaja curînd o nouă suprafață cu ierburi perene. Cu sparcetă. Numai cu sparcetă, căci a dat rezultate excelente pentru furajarea animalelor.

— Anume ce rezultate, tovarășe inginer ?

— Am sporit producțiile la lapte și la lînă. Le-am dublat. Pînă acum, prin finețele pe care le-am instalat pe pămînturile rele de acum zece ani, am asigurat mult mai multă hrană vacilor și oilor cooperativei.

— Tovarășe inginer, acolo unde se vede terenul acela cu sparcetă, ce era în urmă cu cîțiva ani ?

— Cu cîți ?

— Să zicem, cu cinci.

— Nu era nimic. Doar rîpe și pămînt sterp.

EMIL NEGOIȚĂ

Așa este. Prin cercetarea conferențiarului universitar dr. Vasile Ștefan și prin munca oamenilor, pămîntul a devenit fertil, porumbul atingînd statul unui bărbat. Fotografii de VASILE MĂNECAN

UN NOU PUNCT DE VEDERE ÎN DEZBATEREA NOASTRĂ DESPRE NUTRIȚIE

„Omul nu trebuie să fie interesat de cîtă carne mănîncă, ci de cîte proteine sau glucide conține produsul respectiv"

● Astăzi răspunde medicul primar Ozias Șisler, inspector general în Departamentul industriei alimentare

— Cu ce contribuie industria alimentară la încetățenirea principiilor de alimentație rațională în rîndurile tuturor categoriilor de consumatori ?

— Industria producătoare de bunuri alimentare are un rol deosebit în realizarea dezideratului de stabilire a principiilor de alimentație rațională a populației, în condițiile creșterii an de an a volumului de alimente gata preparate. Din acest punct de vedere, industria alimentară trebuie să țină seama de producția fiecărui sortiment în parte, sub aspectul unui conținut rațional de valori nutritive, dar trebuie să realizeze această cerință pe seama întregii economii, în sensul planificării producției în funcție de nevoile metabolice ale diverselor categorii de consumatori.

— Cum se realizează, practic, acest lucru ?

— Se ia în considerație necesarul de calorii al consumatorilor determinat după criterii de alimentație rațională, pe grupe de vîrstă, condiții de muncă, diferite stări fiziologice etc. În funcție de numărul de consumatori pe fiecare grupă, se stabilește volumul de produse pe care trebuie să-l realizeze industria pe o perioadă determinată. Dealtfel, așa cum subliniază documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., întreaga dezvoltare trebuie să pornească de la necesitatea asigurării unei producții materiale în stare să satisfacă cerințele de consum, științific determinate. Bineînțeles, la stabilirea nivelului de consum trebuie să se țină seama de resursele reale existente.

— În mod concret, cum abordează industria alimentară problema alimentației raționale ?

— Aș începe cu sectorul de cercetare. În problematica Institutului de cercetări pentru industria și chimia alimentară au o pondere însemnată temele care abordează acest aspect. În cadrul institutului funcționează un nucleu de medici cercetători, specialiști în nutriție, care, pe lîngă alte însărcinări, determină valoarea nutritivă a produselor alimentare realizate de întreprinderile din sistemul Departamentului industriei alimentare.

— Ce importanță are această determinare pentru consumator ?

— S-ar părea că are mai puțină importanță, dar va trebui să ajungem acolo, încît consumatorul să fie interesat a cunoaște, nu cîtă carne, cîtă grăsime sau cît zahăr consumă, ci cîte proteine, lipide sau glucide conține un produs ! În funcție de vîrsta și activitatea pe care o desfășoară, omul trebuie să știe cît poate consuma din produsul respectiv.

În acest mod va putea contribui, în cunoștință de cauză, la respectarea criteriilor științifice de alimentație, în scopul apărării și întăririi propriei sale sănătăți, iar industria alimentară vine prin aceasta în întîmpinare, aducîndu-și contribuția la introducerea principiilor de alimentație rațională.

— Ce alte domenii mai abordează cercetarea legate de problema în discuție ?

— Mă refer la cercetarea care se desfășoară în cadrul industriei alimentare, pentru că cercetarea în domeniul nutriției oferă un cadru mai larg, de care se ocupă institutele și clinicile de specialitate din cadrul Academiei și Ministerului Sănătății. Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară mai întreprinde cercetări pentru introducerea de noi tehnologii în producția de bunuri alimentare, care se perfecționează mereu, pe măsură ce apar noi cuceriri în știință și tehnică. O preocupare de seamă în realizarea acestor tehnologii se leagă de păstrarea în cît mai mare măsură a factorilor nutritivi din materiile prime sau, mai exact, de reducerea la minimum posibil a pierderilor de factori nutritivi în procesul tehnologic. Se fac de asemenea, cercetări pentru realizarea de sortimente noi, care să țină seama de cerințele la care ne referim. În tematica de cercetare figurează, de exemplu, obținerea unor sortimente de produse lactate hipercalorice, hiperproteice și hipolipidice, precum și a unor produse lactate hiperproteice și cu adaos de lipide, destinate alimentației copiilor.

La capitolul realizări trebuie menționat faptul că, în momentul de față, sînt în curs de revizuire a normelor interne și stasurilor pentru produsele alimentare, ca o cerință obiectivă pentru îmbunătățirea calității produselor. Unul din criteriile principale care stă la baza acestei revizuiri este realizarea unei valori nutritive superioare a produselor, privită prin prisma principiilor de alimentație rațională. La normele preparatelor din carne, de exemplu, care au fost revizuite, au fost stabilite valorile maxime admise pentru conținutul în lipide, ca o măsură de profilaxie a dislipemiilor și obezității. În colaborare cu Ministerul Sănătății, care participă ca factor de decizie în fundamentarea acestor valori, se elaborează și limitele minime ale conținutului în proteine, astfel încît raportul lipide-proteine să fie rațional. Sortimentele noi de produse alimentare care se omologhează în cadrul acțiunii de diversificare a produselor industriei alimentare se încadrează în aceste precepte de nutriție.

— Tovarășe inspector, în domeniul la care vă referiți nu există nici un fel de, hai să le zicem, minusuri ? Totul e roz și minunat ?

— Personal, consider că nu este suficientă preocuparea la nivelul unităților furnizoare de materii prime pentru producția de alimente. Trebuie să se pună mai mult accent pe conținutul în substanță utilă al materiilor prime agroalimentare, pe realizarea și livrarea către fabrici a unor materii prime care să se încadreze riguros în parametrii de calitate necesari obținerii unor sortimente cu valoare nutritivă superioară.

De asemenea, este necesar ca și unitățile industriale să se preocupe într-o măsură mai mare de calitatea produselor alimentare, ca și de rezultatele economice, ținînd seama, în primul rînd, de valoarea de întrebuințare a acestora.

— Am reținut din spusele dumneavoastră preocuparea industriei alimentare pentru introducerea alimentației raționale în rîndul masei largi de consumatori. Adică a oamenilor sănătoși. Ce se întreprinde, tovarășe doctor, pentru hrănirea bolnavilor ?

— Sarcina principală a industriei alimentare este asigurarea aprovizionării populației cu produse industriale alimentare salubre, nutritive și corespunzătoare din punct de vedere organoleptic, la volumul planificat. În același timp între obligațiile industriei a fost și rămîne producția de alimente dietetice destinate bolnavilor suferinzi de diferite afecțiuni. Asemenea produse se realizează la propunerea Departamentului industriei alimentare sau la sugestia clinicii de nutriție și boli metabolice, care le avizează după experimentarea clinică a prototipului.

Cei interesați cunosc sortimentele de produse alimentare dietetice deja existente în comerț, cum sînt salamurile dietetice cu grăsimi vegetale și conținut de sare scăzut, salamuri preparate exclusiv din carne de vită, șunca din carne de mînzat cu conținut de sare redus, sortimente de conserve din carne sau mixte lipsite de condimente și ingrediente prăjite și preparate de asemenea cu un conținut redus de sare și cu grăsimi vegetale. Se livrează de asemenea produse lactate dietetice cu conținut ridicat de proteine și fără grăsimi, produse de panificație, pîine fără sare, hipoglucidică, și chiar unele produse zaharoase de tipul bomboanelor care conțin anumite principii active din plante (tei, brad, anason etc.) cu acțiune antiseptică și expectorantă, bere cu un bogat conținut de vitamine din complexul „B" (caramel, Palas, junior etc.) și altele.

Pentru copiii bolnavi și sănătoși, au fost livrate produse dietetice cu indicații în unele distrofii sau pentru alimentația copiilor de anumite vîrste. Asemenea sortimente au fost puse în consum după experimentare clinică și cu avizul organelor de specialitate.

Din acest punct de vedere industria și cercetarea mai au încă multe de făcut, în sensul că gama acestor sortimente-dietetice pentru adulți și copii și produse specifice alimentației copiilor în special pentru primul an de vîrstă — este încă redusă.

ANDREI GEORGESCU ■

Din nou despre vaccinurile doctorului Băcanu

În urmă cu aproape doi ani, mai exact la 29 noiembrie 1975, revista noastră a publicat un amplu articol dedicat activității și realizărilor doctorului Constantin St. Băcanu, născut la 19 noiembrie 1920 în comuna musceleană Davidești, fost cadru universitar și șef de laborator în cadrul Institutului de seruri și vaccinuri „Ion Cantacuzino", pensionar, din 1973, pe motive de boală. Titlul articolului amintit era „Autovaccinurile mediculuj Constantin St. Băcanu", iar conținutul lui menționa, între altele, pasiunea timpurie a cercetătorului bucureștean pentru autovaccin, cunoscut ca principiu și metodă, din cele mai vechi timpuri, prezent încă în farmacopeea chineză de acum două milenii, dar pentru redescoperirea căruia doctorul Băcanu a întreprins migăloase studii de bibliotecă și laborator, încununate cu mai multe brevete de invenție. Dintre acestea, vaccinul actinofiltrat, extrem de aplicat și apreciat la vremea respectivă. După 1968, an în care investigațiile sale s-au orientat îndeobște spre cercetarea etiologiei tumorilor maligne, Constantin St. Băcanu a constatat, în temeiul unei cazuistici abundente, că în nenumărate maladii cronice, adesea supurative, agentul patogen nu poate fi detectat cu certitudine, în consecință tratamentul cu antibiotice sau cu vaccinuri preparate cu germeni izolați pe mediu de cultură arătîndu-se neputincios. De aici și pînă la ideea preparării unor vaccinuri totale, care să conțină deopotrivă factorul celular eft și agentul de agresiune extern, nu i-a rămas de făcut decît un singur pas doctorului Băcanu, pas legat de vindecarea miraculoasă a unui caz de parodontoză, prin administrarea de autovaccin total. Scriind atunci despre realizarea de excepțională importanță teoretică și practică a medicului bucureștean, analizînd în detaliu mecanismele intime ale autovaccinului total, asupra cărora, firește, nu mai revenim, „Flacăra" a marcat o prioritate științifică absolută, plasată dincolo de orice dubiu, o prioritate mondială pe care unele revendicări recente, venite de la cercetători străini, n-au cum s-o conteste și nici cum s-o umbrească.

Despre eficacitatea terapeutică a autovaccinurilor preparate de Constantin St. Băcanu s-au pronunțat, în decursul anilor, o serie amplă de specialiști români, numele profesorilor doctori docenți I. Șuteu, directorul Clinicii II chirurgie de la Spitalul de urgență, Șt. Berceanu, șeful Clinicii de hematologie de la Spitalul Fundeni, P. Firu, șeful Clinicii de stomatologie infantilă, reprezentînd garanții pe măsura aprecierilor laudative adresate activității doctorului Băcanu de autorități medicale de înalt prestigiu. În paralel, administrarea autovaccinului dezintegrat parțial (fierbere și apă distilată) a condus la rezultate terapeutice remarcabile într-un larg evantai de boli, incluzînd aici infecțiile urinare, gastritele, colitele, ulcerele, sinuzitele, afecțiunile hepatice, alergiile, osteomielitele, schizofreniile, insomniile, tumorile benigne și maligne etc.

Într-o perioadă mai recentă, după ce a demonstrat că prin acțiunea autovaccinului tulpinile microbiene redevin sensibile la antibiotice, Constantin St. Băcanu a administrat, în cadrul I.S.C.I.P. Periș, județul Ilfov, autovaccin la scroafe în ultima lună de gestație și la purcei din maternitate și creșă, obținînd rezultate spectaculare, care au făcut obiectul unei comunicări, „Rezultate preliminare înregistrate după administrarea de vaccin total celulo-microbian dezintegrat parțial la suinele în gestație, maternitate, creșe și îngrășătorie", prof. dr. doc. I. Șuteu, dr. St. Băcanu și colaboratorii, lucrare care, din motive greu de acceptat, n-a văzut încă lumina tiparului, publicarea ei urmînd să aibă loc în cel mai scurt timp, în urma intervenției hotărîte a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, for care a sprijinit permanent gîndirea și acțiunea inventatorului. La Periș, ca să revenim, doctorul Băcanu a izbutit, grație autovaccinului, să înlăture endometritele post partum, mastitele și orice alte pericole le îmbolnăvire, constatînd totolată, prin compararea cu un lot de scroafe și purcei martor, că nou-născuții tratați cu autovaccin au crescut mult mai repede în greutate, prezentînd un spor de 1 kilogram după 30 de zile și un spor de 4,5 kilograme după 110 zile, prezentînd o sănătate perfectă, fiind blînzi, uniformi ca lungime, înălțime și greutate. Pe baza acestor date, cercetătorul și-a extins ipotezele la universul uman, fundamentînd o teorie pe care a denumit-o a egalității biologice, la închegarea căreia lucrează în prezent, revista noastră angajîndu-se ca, la momentul oportun, să-și informeze cititorii asupra ei, cu detaliile de rigoare.

Zilele trecute l-am vizitat pe doctorul Băcanu în locuința sa din Piața Amzei. L-am găsit în pat, acuzînd durerile unei hernii rebele. Mulțumit de cele întreprinse pînă acum, recunoscător celor ce, sub o formă sau alta, i-au întins o mînă de ajutor, cu știința și experiența lor, Constantin St. Băcanu ne-a vorbit despre hiatusurile, dureroase și prelungi, care au intervenit în sprijinirea activității sale, insistînd asupra necesității ca munca sa de cercetare să poată fi continuată între pereții unui laborator.

Dorința sa, justificată de o pasiune fără margini și de rezultate teoretice și practice remarcabile, o înfățișăm, ca încheiere a acestei relatări, forurilor în măsură să decidă și, în primul rînd, C.N.S.T.-ului, organism care a dat dovadă mereu de înțelegere și bunăvoință față de munca și realizările doctorului Constantin St. Băcanu.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

23 AUGUST 1944 1977

● 64 de kilometri, cinci localități (patru sate și un oraș), în mijlocul fostei cîmpii a Torontalului, acoperită de cernoziom și, mai ales, stăpînită de oameni iubitori de muncă și de viață, de bănățeni români, germani, maghiari sau sîrbi, adunați aci de istorie și de pămîntul mănos, colț în formă de inimă din orizontul românesc, dovadă concretă de ce au însemnat ANII NOȘTRI în ceea ce numim cu mîndrie civilizația satului socialist — aceasta este „Șoseaua milionarilor", deci drumul de piatră Becicherecu Mic — Biled — Lovrin — Sînnicolaul Mare — Cenad, spațiu străbătut, în 1961, de scriitorul Petru Vintilă, autor al unei cărți de reportaje apărută în fosta Editură pentru literatură. După 16 ani, pe același itinerar, căutînd eroii de-atunci și alții de-acum, un alt reporter străbate Șoseaua milionarilor și notează prima constatare : drumul a fost asfaltat, de la un capăt la celălalt, însă pare să fie la fel de vechi și patriarhal, grație duzilor seculari, aplecați de vîrstă peste firul șoselei, peste aleea încărcată de verdele verii, pe unde soarele începutului lui august abia izbutește să-și strecoare căldurile și chiar lumina, singura capabilă să cuprindă și să îmbrățișeze întinderea nesfîrșită — însă atît de odihnitoare — a cîmpiei bănățene.

„De departe am zărit comuna ivindu-se în mijlocul cîmpiei gigantice"

Becicherecu Mic, locul nașterii „gurii de aur" a cărturarului Dimitrie Țichindeal, are 2 800 de locuitori și 645 de ani de la intîia consemnare în istorie. Cîndva mlaștină nesfîrșită, prelungire a bălților și a pămîntului moale din care s-a ridicat cetatea Timișoarei, satul acesta — lung cît un gînd din serile de vară — a fost primul argument al „nașilor" șoselei pe care o străbatem. Oamenii de atunci, din 1961, pomeniți în cartea de reportaje, nu mai trăiesc aici ; Mircea Neagu, fostul președinte al C.A.P., s-a mutat la Lovrin, Radu Mihai, fostul primar, muncește la „Ceramica" Jimbolia, iar brigadiera Elena Kerestury „s-a măritat și a plecat în Bărăgan". Aflăm toate acestea de la Anghel Bogdan, primar din 1963, am la 49 de ani, cu un chip blînd și cumsecade, unul din cei opt prunci ai unei familii de slugi din Becicherec, deveniți astăzi oameni mari, la casele lor, așa cum vrea orice părinte să-și liniștească bătrînețile. Slugi au fost mare parte din „milionarii" de atunci și de acum ; din 1961 și pînă în 1977, au rămas și anulat toate recordurile la care exclamau reporterii și îndemnau lumea să ia aminte la ce-i în stare bănățeanul, acel român fălos și puțin vorbăreț, harnic și închis ca un lacăt, priceput și invidios — așa se credea. Iată cîteva cifre care depășesc anul-repar : 1 000 de taurine, 500 vaci cu lapte (față de 400 și, respectiv, 150 atunci), 2 000 porci (700), 40 000 de păsări (250), 4 781 kg grîu la hectar (interesant, aceeași medie, ca de elev silitor, și în 1976 și în acest an !) — ca să ne referim doar la C.A.P.-ul ajuns de 15 ori milionar. Comuna ?! S-a apropiat și mai mult de Timișoara, nu prin cei 700 de novetiști, foști plugari, acum muncitori de înaltă calificare, de la mecanică fină pînă la artizani ai memoriilor calculatoarelor, ci prin calitatea și puterea traiului tuturor. Pe Petru Vintilă se minuna văzînd în case aparate de radio, aflînd că există familii care au chiar și trei biciclete. „De la «Dacii» la mobile scumpe, de la mașini de gătit la frigidere ultraperfecționate, de la instalații de baie la case cu etaj, de la telefon la domiciliu la podele parchetate, de toate veți intîlni în Becicherecu Mic" — ne spune, mîndru, primarul, fostul fecior de slugă, a cărui ambiție este ca satul să poarte numele de drept al lui Dimitrie Țichindeal, cărturarul și fabulistul, ca semn al cinstirii memoriei și faptei unui vrednic înaintaș, ridicat și el din nevoi și sărăcie spre lumina slovei.

„Ne-am tras lumină electrică". „Vreau să pun niște pomi în curte", „Să-mi vedeți și mie casa, că nu mi-e rușine să vi-o arăt", „Am un copil student în anul I", „Păi, știți ce volum de desfacere avem noi la Becicherec ?", „Bani, vă spun precis : cîștig 21 100 pe an", „Nici eu nu stau prost", „Spune tu, să nu creadă tovarășii că mințim"... — replici la 1961, mai îzbinzi atunci, pe care viața le-a învechit, dar nu le-a trecut în uitare. După 16 ani, milioanele se văd la tot pasul, în case și pe străzi, în fapta și viața oamenilor. E clar — m-am convins — Becicherecu Mic e... mare !

Bucuria primei recolte, la vîrsta liceenilor

Biled '77 — semnele industriei

Bărbatul din fotografia din carte ține în brațe un purcel de lapte și zîmbește părînd a fi cel mai fericit om — dacă nu din lume, cel puțin din Biled; „era omul acela scund și îndesat, cu o mustață neagră și stufoasă cît o viabie sub nas" — scria Petru Vintilă. Omul acela se numește Sabin Bec și era președintele, „vestitul președinte" al C.A.P. Biled. Avea 47 de ani și nu putea — atunci — să creadă că anii se scurg atît de repede, încît „parcă ieri a fost scrisă cartea asta... Îmbătrînim". Sabin Bec, astăzi : pensionar, la fel de scund și îndesat, doar că mustața i-a încărunțit și i s-a rărit, iar puterea muncii a început să-l părăsească. A venit bucuros la Primărie, a venit emaționat, împreună cu prietenul său de-o viață, Ioan Mayer („scund și gros cît un butuc, cu o față rotundă, mereu zîmbitoare" — ca și acum), și el erou de reportaj, invalid de război, 24 de ani vizitiu, tată a 7 copii, azi bărbați și neveste. Și Sabin Bec și Ioan Mayer au fost slugi pe la chiaburii din Biled, au dormit în grajduri și fînețe, au mîncat pită uscată și clisă rîncedă. Deveniți milionari, unul chiar în fruntea noilor bogați, și-au schimbat viața, pe-a lor, pe-a copiilor lor, pe-a celorlalți. Ca urmare, Biledul anului 1977 este un adevărat oraș pentru locuitorii lui, întrucît nu le lipsește nimic din ceea ce mai separă cele două moduri de viață; deci, străzi largi, curate, cu case arătoase și făloase ca oamenii care le-au construit, drumuri asfaltate, betonate sau pietruite, canalizare, flori și parcuri, magazine de tot felul, cu și fără etaj, bar și chiar teren de sport cu nocturnă, fabrici, adică secții ale unor mari întreprinderi industriale din Timișoara și Sînnicolaul Mare, o puternică stațiune pentru mecanizarea agriculturii.

„Apoi s-a urcat pe capra trăsurii, ca pe capra unei imperiale, ca pe o corabie, ori ca pe o gondolă de lemn lăcuit", da, Ioan Mayer a luat hățurile cailor săi blinzi ca și sufletul său, Rudi și Rex („iubeam caii de mic, deși erau ai altora, îmi erau dragi ca ochii din cap ; calul e deștept, tinere dragă, uneori mi se pare că mă întrece, nu, nu glumesc"), i-a întins mîna lui Sabin Bec, fostul său președinte, acum bolnav, pensionar, necăjit pe tensiunea din artere, de lîngă inimă, au făcut o fotografie în mijlocul satului, mîndri, nostalgici, rotindu-și privirile înlăcrimate și socotind că, într-adevăr, au trecut 16 ani buni pe Șoseaua milionarilor, întristîndu-se că pînă și bogății îmbătrînesc, apoi au plecat spre casă să vadă de nepoți și poate să răsfoiască din nou cartea de suflet.

În Biled, străveche așezare românească în cîmpia ferită de crivăț și de iernile aspre s-au așezat acum două secole și coloniști repartizați de împărăteasa de la Viena ; strămoșii lui Ioan Schmidt, primarul comunei Biled, om tînăr, abia trecut de 35 de ani, au găsit aci „pline și sare", pămînt și loc de trăit. Au rămas și vor rămîne alături de cei dintîi, așa încît căruțele cu covîltir și popasul în necunoscut ale coloniștilor au rămas în legende și stampe de epocă, aproape de uitare. Primarul — fost cîțiva ani vrednic director al căminului cultural — îmi vorbește de serile de folclor românesc și șvăbesc, de nunțile mixte, de chirvaiul specific populației nemțești, de armonia vieții românilor cu germanii și maghiarii. „Vedeți — adaugă — nouă nu ni se par acestea ca fiind ceva ieșit din comun, ci propriu... comunei noastre, altor localități din Banat, unde istoria a împreunat oamenii și, în anii socialismului, le-a împreunat destinele. Milionul de la început a născut milioane de bucurii, milioane de izbînzi. Aveam 17 ani cînd a apărut cartea și mi se părea că Sabin Bec era cel mai mare om din lume atunci cînd trecea cu birja pe ulițele satului...". Deși astăzi ar avea dreptul să se gîndească astfel despre Ioan Taugner, noul președinte al C.A.P. Biled, poate că unul din nepoții lui Ioan Mayer sau chiar al lui Sabin Bec își închipuie că Ioan Schmidt, primarul, chiar pe bicicletă, în birjă sau în ARO, este acel om fericit, intîiul cetățean al unui sat prosper, crescut din truda și binecuvintarea cernoziomului, a sudorii și a mîntîi omenești.

„Kilometrul 47 : Lovrin"

„...e ca și un oraș, are case chiar și cu un etaj, există un cinemascop, un parc, un spital, magazine numeroase, țtrand și un stadion sportiv" — nota autorul „Șoselei milionarilor" în începutul de primăvară al anului 1961. De atunci, localitatea aceasta, așezată la o întretăiere de drumuri ferate și asfaltate, la marginea cătorva cucuruzul își întinde brațele spre lumină, îndemnîndu-și boabele pline cu lapte și coceanul zemos să se bucure de anotimpul fertil, deci Lovrinul-sat și Lovrinul-viitor oraș a adus locuitorilor săi cale bună și dreaptă spre urbanizare, spre progres, spre bunăstare. Iată cîteva argumente : asfaltarea străzilor, patru blocuri de locuit, un complex comercial „ca la oraș", 7 km de conducte cu apă, 246 case cu apă... în casă, 300 cu băi proprii, 75 de autoturisme, plus cea mai mare pondere economică pe plan agricol dintre comunele județului, 79 milioane lei — vînzări de mărfuri, 15 milioane — prestări servicii, iar pentru viitorul apropiat : 80 de apartamente, o centrală termică, o nouă creșă-grădiniță, o stație de uscare și condiționare a semințelor (investiție ce însumează cîteva zeci de milioane lei). Pentru toate acestea s-au cheltuit și să cheltuie încă sume fabuloase, adică depășind milionul, cifra aceea imensă urmată de șase zero-uri, care a consacrat aceste locuri și, mai ales, i-a făcut celebri pe făptașii, pe oamenii din Lovrin. Primarul comunei, Petre Milităroiu, din 1950 trăind și muncind aici, venit din Vîlcea ca absolvent al primei promoții a Școlii medii tehnice din Sibiu, nu glumește spunînd că Lovrinului, pentru a fi cu adevărat oraș, nu-i lipsește decît titlul... Oricum, între cele patru viitoare orașe din județul Timiș, Lovrinul se pregătește să schimbe firmele din centru și să atragă atenția cartografilor pentru corectarea hărților... învechite. „Mîndrețea de stat" de care scria Cora Irineu (autoarea unor „Scrisori bănățene") fără să-și poată explica faptul că foștii coloniști din Alsacia și Lorena și-au uitat limba maternă, franceza, are și acum cetățeni care poartă nume ca Pierre, Renard, Vivé sau Berger, ultimul fiind al mecanizatorului de la C.A.P., cu prenumele Francise, între 1957–1972 președinte, deci și la vremea apariției „Șoselei..." în librării. „Au fost anii cei mai grei, cînd se consolida drumul nostru spre mai bine ; atunci am construit grajdurile, serele, chiar și școala, ștrandul, baia comunală... Atunci s-a împlinit primul milion, care stă la temelia celorlalte, ca o dobîndă pentru vrednicia oamenilor... Eu, nu fiindcă mă cheamă Berger, am fost președinte nu ca să-i îndemn, ci ca să le țin socotelile, să le iscălesc succesele...".

Ar mai trebui adăugat că de la Lovrin pornesc spre toate zările în care se cultivă porumb și grîu diferite soiuri, cunoscuții hibrizi simpli botezați „Lovrin-400" sau „Lovrin-415" — porumb, ori grîul, tot „Lovrin", cu numerele 10, 13, 24, 26 și, tot așa, „pe sărite", cum a vrut știința, pînă la 231. Fostul ICAR de care scria Petru Vintilă, deci Stațiunea de cercetări agricole (cu un sector de cercetare și un altul de producere a semințelor superioare) este condusă astăzi și de mulți ani încoace de Emil Vlaicu, între specialiști numărîndu-se dr. ing. Titus Suba (creatorul hibrizilor 400 și 415), ingineriii Romulus Paraschivoiu, de la laboratorul de ameliorare a grîului, Ion Șandru, un dușman al bolilor și dăunătorilor, Oprea Segărceanu, profilat pe chimizare și erbicidare. De la 15 ingineri în 1961, la 32 astăzi, de la 1 289 de hectare „laborator", la 2 900 acum — la Stațiune, de la 6 182 420 lei producție globală atunci, la 31 000 000 astăzi, de la 2 000 hl lapte, la 8 100, de la 2 800 kg grîu, la 5 200 — la C.A.P. s.a.m.d.

„Omul face milionul !" — zîmbește Mihai Lața, vicepreședintele consiliului popular comunal, om bolnav de entuziasm și neodihnă, născut și crescut aici, a cărui supremă bucurie va fi schimbarea buletinului de identitate, adică să se scrie în acest act „orașul Lovrin, strada..." Va fi, sigur, în viitoarea urbe și o stradă sau — de ce nu ?! — un bulevard „Înfrățirea", fiindcă acesta este sentimentul tonifiant cu care agonisesc milioanele românii, germanii, maghiarii sau sîrbii de aici, de la kilometrul 42 al Șoselei milionarilor.

„Lăsați-vă măcar cîteva ore pradă poeziei discrete pe care o degajă acest oraș tînăr"...

Sînnicolaul Mare, urbe liniștită, calmă ca lumina care îmbrățișează cîmpia, ca apa blîndă, cu nume de fecioară, Aranca, al cărei fir discret merge în paralel cu inima orașului, Sînnicolaul Mare, oraș ca toate orașele din lume, deci cu industrie puternică (la 1961 — nimic), în care două întreprinderi au rang republican (cea de prelucrare a cînepii și Filatura-țesătorie), plus secții ale fabricilor de ciorapi, Electrometal, plus întreprinderi de industrie locală, de cooperație meșteșugărească, în toate fiind cuprinși mai multe mii de muncitori. Din 1968 pînă astăzi, Sînnicolaul Mare a devenit un oraș industrial-agrar, cunoscînd un ritm de investiții nebănuit, astfel încît și locuitorii lui se miră de ploforma industrială ieșită ca o minune pe drumul Cenadului, mărginînd aceeași „Șosea a milionarilor". Poezia orașului — de care vorbea Petru Vintilă — este un adevărat poem al devenirii, al propășirii urmașilor coriților de la 1858, mai precis ai țăranilor iubitori de cîntări, fiindcă Sînnicolaul era atunci o comună stătută și colbuită, cu o istorie ștearsă și fără orizont — scriau reporterii, deși arta și frumosul erau aici ca acasă, de vreme ce Bela Bartok (o sală memorială, la Muzeul orașului) aici a văzut lumina zilei și tot aici a auzit întîia doină din pusta bîntuită de doruri. Se laudă „sînnicliușenii" cu descoperirea unei comori de aur, acum o sută de ani și mai bine, compusă din vase și cupe de mare preț, un adevărat tezaur, cum rar s-o ivit în lume, care se află la Muzeul din Viena. „Strada comorii" de astăzi amintește de acel moment ; vizitînd, acum cîțiva ani, acest muzeu vienez, vicepreședintele Consiliului popular orășenesc, Anton Schütz, îmi mărturisea emoția puternică pe care o trăit-o văzînd, în sfîrșit, podoabele acelea. Revenind acasă, a umblat pe toate ulițele, a intrat în casele oamenilor, s-a oprit pe platforma industrială, apoi a trecut pe la C.A.P. și I.A.S., la gară și la spital, la noua fabrică de lactate, la liceul industrial, la Castel (sediul Casei de cultură și al muzeului), deci a colindat tot orașul, după care s-a dus la primărie și a scris un articol pentru ziarul „Drapelul roșu" din Timișoara, articol intitulat „Comorile orașului Sînnicolaul Mare". A scris despre toate cele văzute și știute, a scris mai ales despre oameni, ei înșiși comori latente, ascunse. Și Sînnicolaul Mare este un loc în care se vorbesc cîteva din limbile pămîntului, ale căror cuvinte sînt rostite cu voce tare, adică demn și frățește, fără să supere pe nimeni, fie el român, fie șvab, fie ungur, fie sîrb, fie bulgar. Orașul este compus din poliglоți — fără nici o exagerare ! —, adică vorbitori de multe limbi, astfel încît au devenit o raritate cei care știu doar saluturile și nu pot să închege măcar o discuție legată de starea grîului, de producția industrială, de fotbal sau tăria răchiei de prună. Și din acest punct de vedere, Sînnicolaul Mare e în întregimea lui un tezaur, ce și șoseaua care îl taie exact pe la mijloc, apoi face un ocol, în unghi drept, trecînd și prin fața casei lui Mihai Roca, din 24 iunie 1950 contabil (numit, cîndva, socotitor) al C.A.P.-ului, cel care consemna, în primul registru al averii obștești, incredibila sumă de 21 000 lei, adică atît cît cîștiga, la 1961, țăranul din Becicherecu Mic. Tot Roca Mihai a calculat și cele 15 milioane ale cooperatorilor de aici, comoara...

„Iată-mă la capătul călătoriei"...

...la Cenad, kilometrul 64 al Șoselei milionarilor, șat așezat pe malul stîng al Mureșului, pe o vatră de istorie docică, unde, spun cărțile de istorie și documentele, în fosta cetate Morisenum, cronicarul anonim ar fi auzit o sclavă cîntînd într-o limbă născută din convietuirea urmașilor lui Decebal cu cei ai lui Traian. După Glad, aici a domnit, în secolul dintîi al mileniului nostru, Ahtum, un mare bărbat, înfrînt și omorît la cîțiva kilometri depărtare, la Tomnatic, de cei care a dat numele actual comunei pe care o vizităm. Tot pe la Cenad au trecut țăranii răsculați conduși de Doja, în iunie 1514, înfrîngînd aici o puternică oaste feudală și îndreptîndu-se spre Timișoara, unde se afla sfîrșitul marelui război țărănesc. Noter toate acestea după spusele lui Ioan Herbei, președintele cooperativei agricole, care a prezentat o comunicare științifică la Sesiunea consacrată împlinirii a 70 de ani de la marea răscoală din 1907. Comunicarea purta titlul „Pe locurile în care s-au jertfit vitejii lui Doja"... Deci, la Cenad, la capătul șoselei, de vorbă cu un fecior de foste slugi, Ioan Herbei, 53 de ani, născut la poalele muntelui Găina, care conduce astăzi o puternică unitate agricolă, cu un venit de 45 de milioane de lei (12 în 1961), cu 5 700 hectare, de pe care numai în iulie a.c. s-au adunat șapte milioane de... lei. Ar fi de comparat fiecare sector de astăzi cu datele din 1961 ; de la 720 taurine, la 2 400, de la 1 293 de porcine, la 8 000, ar fi de scris despre eroicele bătălii ale cerăzenilor, în '70, '73 și în '75, cu apele neastîmpărate ale Mureșului, despre pagubele produse de inundații în albia majoră, de milioanele de lei pustiite și risipite de riul nărăvaș, ar trebui amintită dragostea oamenilor de aici pentru cai, mai ales de rasa Nonius (250 la număr !), „cai frumoși, cu picioare subțiri și înalte, iuți ca vîntul, cai cu crupe rotunde și lucioase... Numai la arabi, cerchezi și tătari mai poți întîlni o pasiune atît de adîncă pentru cai cum întîlnești la populația din cîmpia Banatului, dar mai ales cum întîlnești la Cenad" — scria Petru Vintilă. Ioan Herbei aprobă, da, așa și este, aici calul stă în rînd cu omul, cal de muncă, nu de dus prin tîrguri și expus sub ochii mirați ai orășenilor. Calul nu mănîncă benzină sau motorină ; hrana lui e la tot pasul și nu costă decît un ceas de coasă la căderea soarelui, în pășunile de pe malul Mureșului sau de lîngă pădure.

Fosta cetate, lungă, lungă, cu o ulîță mare cotită pe lîngă biserica catolică (acolo se văd ziduri vechi, acolo se bănuiește că ar fi un început de subterane incîlcite, chiar pe sub Mureș), nu ascunde mormîntul lui Attila, cum grăia legenda ; aici istoria a hotărît să rămînă o așezare de oameni harnici, iubitori de trai cinstit și îndestulător, așa cum sînt astăzi cenăzenii. 600 de case noi, 40 de autoturisme, 700 de televizoare, 2 000 de aparate de radio, 16 km de alimentare cu apă în sistem centralizat, totul — viață nouă, altceva decît ceea ce nici măcar nu bănuiau răsculații conduși de Doja ori părinții președintelui Ioan Herbei.

August 1977. Șoseaua milionarilor. Becicherecu Mic — Biled — Lovrin — Sînnicolaul Mare — Cenad. O arteră a marelui drum al României socialiste. Spațiu în care ideile și faptele se măsoară nu neapărat în milioane, ci în dăruire și entuziasm, în hărnicia și belșugul foștilor paori din cîmpia Banatului.

TEODOR BULZA ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

„Omul face milionul" o dovedesc zilnic lovrinenii

Ioan Herbei în fiecare moment știe de unde și cum va obține fiecare leu al celor 45 de milioane

PANAIT ISTRATI INEDIT

Bunătatea, dragostea există în inima omului

• Revista Esprit din martie 1977 publică textul de mai jos precizînd că el a fost găsit în Arhivele „Fondului Romain Rolland". Este vorba de un caiet de școală conținînd 16 pagini de „meditații, nostalgii, amintiri, visuri și gînduri", scrise în aprilie-mai 1921. Prima pagină a caietului poartă titlul „Hors du monde, dans le monde et pour le monde" și dedicația „à Romain Rolland". Revista Esprit subliniază că publicarea unor fragmente din aceste texte se face ca urmare a bunăvoinței doamnei Panait Istrati, textele fiind comunicate de Marcel Mermoz, președintele Asociației prietenilor lui Panait Istrati.

Cum precizează revista, ieșit din spitalul din Nisa după încercarea de sinucidere din ianuarie 1921, Panait Istrati credea cu fermitate că viața sa va fi de atunci înainte iluminată de miracolul de a fi găsit în persoana lui Romain Rolland prietenul visat — „o insulă de lumină într-un ocean de întuneric și urît" : „Nu dorese pentru stomacul meu decît o bucată de pîine, dar pentru ochii mei lumea întreagă".

În fragmentele de mai jos regăsim expresia cumplitei însingurări și mizerii a unui dezrădăcinat, care păstrează nostalgia țării de baștină și a limbii acesteia și care, în confruntare cu nefericirea unei vieți fără rost într-o lume a „capitalismului" și a „banului", cu o „omenire egoistă" crede că numai acea artă care relevă „dragostea omului pentru om" se poate dovedi mai puternică decît orice, adevărata creatoare a vieții și singura cale de izbăvire.

Nisa, 15 aprilie 1921

...Vreau să dispar în mijlocul acestei lumi, prea ocupată, prinsă de afaceri, obsedată de viața materială... Dar este greu pentru că iubesc viața și sînt foarte senzual. Nu vreau să practic virtutea și nici să îmbrățișez ascetismul : acestea sînt refugiile disperării și eu nu sînt un disperat. De ce aș fi ? Chiar dacă n-aș fi cunoscut niciodată marile daruri ale vieții : Dragostea și Bucuria care exaltă, Durerea și Ura care răscolesc, Altruismul și Abnegația care copleșesc, chiar dacă nu le-am găsit la alte ființe, manifestîndu-se cu forța unei furtuni, nu aș putea fi disperat, nu aș avea dreptul pentru că **le-am simțit în mine**, și eu sînt un om, și trebuie să existe și alții ca mine ; **trebuie să știi să te apleci**, chiar și asupra unui fir de iarbă, și atunci te recunoști pretutindeni, dacă nu în întregime cel puțin în părticele, în părticele din sine însuși.

Nu în această privință am eșuat, ci în privința răbdării : cînd ești sărac și prea puțin înarmat pentru luptă nu poți servi doi stăpîni în același timp ; și atunci trebuie să alegi între o viață normală — cînd nenumăratele nevoi cotidiene zdrobesc sufletul și îl fac banal, îl înjosesc — și cealaltă viață, viața eroică, viața de contemplație (absurdă din punct de vedere uman, inumană chiar) dar pe care forțele suverane ale ființei mele au ales-o în ciuda mea.

27 aprilie

Reintru în camera mea după ce am bătut două ore „Promenada", sfîșiat de polițiști, plictisit de clienții care nu sînt clienți, și mai ales enervat de proasta mea dispoziție. Nu mai pot ! — „Domnilor, doamnelor, fotografii frumoase... șase bucăți 8 franci !" Of, ce tîmpenie! Of, ce mizerie ! Să fii deranjat de mii de ori pe zi și să te întorci seara cu o duzină de franci în buzunar. Asta înseamnă o viață de om care simte, freamătă, care dorește ?...

De aseară m-am aruncat asupra cărții **Les musiciens d'aujourd'hui**[*], mai întîi am înghițit dintr-o suflare „Hugo Wolf". Martinet mi-a oferit pagina cea mai bună. Și azi dimineață, pe Promenadă, am început „Berlioz". M-a mișcat de la primele pagini. Peste tot văd viața mea, peste tot aceiași oameni, oamenii care pătimesc de suferința omului înzestrat. Și ceea ce este înfricoșător este că acești oameni se exprimă aproape în același fel, uneori cu aceleași cuvinte, și mă surprind că i-am plagiat inconștient înainte de a le fi cunoscut viața. Chiar dacă ar fi vorba de un secol, ori două, cinci ori douăzeci de secole înainte de mine, întotdeauna au fost aceleași suferințe și aceleași moduri de exprimare.

Și iată ce fel de om sînt ! Nu am putut să mă smulg și să plec ! Și am scris că plec, că dispar. Și iată-mă încă la Nisa ! Pregătisem totul : într-o dimineață am plasat-o pe soția mea ca „servantă", am părăsit-o acolo, păstrîndu-mi doar o boccea ; doream să iau a doua zi trenul spre Toulon, să dispar. Deodată, spre amiază, iată-l pe prietenul meu D. ; își părăsește locul său, revoltat, dezgustat, de mii de ori mai nefericit decît mine, fără țel în viață, fără posibilitatea de a se exprima. Își părăsește locul de sclav la spital, pentru a mi se alătura, spre a bate drumurile, spre a străbate cîmpiile înflorite și înmiresmate. M-a dezarmat dintr-o privire ; m-a îndispus profund. A trebuit să-mi amîn plecarea, să văd și să revăd soția în lacrimi, deznădăjduită, strivită, știindu-se servitoare într-o cameră tristă, un nimic departe de mine. Și, din ce în ce mai mult, atît unul cît și celălalt au învins slăbiciunea mea. A trebuit să cedez și să rămîn, să încerc să mă agăț din nou de fotografiile mele blestemate, să-mi îngrop durerea, să-mi reiau calvarul, viața banală plină de șicane și mizerii.

Stăpîne Destin !... Ce vrei să faci din mine ? Vreau să devin un vagabond, un pribeag, un vîntură-lume, dar să-mi păstrez credința, să sufăr în pace, singur, vorbind cu mine însumi și cu vîntul, și nici asta nu o pot face ; nici asta !...

[*]) Cartea lui Romain Rolland.

30 aprilie

Capitalism !... Bani !... Umanitate egoistă de astăzi !... Te blestem cu toată puterea ființei mele și blestem de asemeni natura ingrată care în loc să îndrepte impetuozitatea sentimentelor mele în direcția luptelor sociale, să facă din mine un luptător de fiecare zi, un ziarist puternic, un orator care zguduie mulțimile, un militant, un mînuitor al unei unelte distrugătoare care lovește neîncetat baza acestei societăți absurde, m-a împins pe drumul steril al gînditorului care se oprește asupra tuturor tarelor caracterului uman, care vede prea de aproape sau prea de departe și care-și epuizează energia în speculații sentimentale idioate, în visări plîngărețe atunci cînd timpurile impun să strîngi dinții și să lovești pentru a nimici. (Blestem încă o dată aceste împrejurări care, în loc să-mi permită să scriu în propria mea limbă ce-mi este familiară, m-au alungat la mii de leghe depărtare de țara mea și mă obligă să pierd timpul căutînd în dicționare, pentru stupidul motiv că în cutare loc trebuie doi „l", doi „m", doi „n", pentru că unul singur nu este îndeajuns. Dar, chiar cu riscul de a părea ridicol, mă agăț de această limbă pe care o iubesc și pe care vreau să o cunosc.)

Azi dimineață am fost din nou trist din cauza timpului urît care persistă și care nu-mi dă posibilitatea să-mi cîștig pîinea. Disperat, mi-am reluat cartea și am citit „Wagner". Cuvintele triste cu care Rolland încheie capitolul m-au revoltat. Este adevărat, așa e lumea : frumosul care trebuie să rămînă etern, indiferent în ce epocă a fost dezvăluit, și care trebuie să fie apreciat întotdeauna, este uitat, înmormîntat, iar frivolitatea noului cu orice preț îl înlocuiește. Sînt mîndru că nu am aparținut niciodată acestei lumi. Fără călăuză, condus numai de instinctul meu, am iubit întotdeauna frumosul unic, frumosul tuturor timpurilor, al tuturor geniilor.

Am fost de asemeni cît se poate de surprins de acest regret al lui Wagner care spune : „Pentru a avea din nou tinerețea mea, sănătatea mea, pentru a mă bucura de natură, pentru o femeie care să mă iubească fără reținere, pentru copii frumoși dau **toată arta mea**". Este modul de a gîndi al mamei mele, dorința ei, regretul ei. Și ea se întreba, mirată, de ce sacrific fericirea omului care trăiește pașnic, înconjurat de familia sa, pentru o himeră. — „Dumnezeu să mă ierte, dar eu cred că îți pierzi capul cu toate prostiile. În loc să te căsătorești și să-mi dăruiești un copil de-al tău pe care să-l pot îmbrățișa". Ei bine, nu !... Chiar astăzi, cînd remușcarea cea mai atroce îmi roade inima și îmi otrăvește existența, chiar astăzi cînd mi-aș da viața spre a răscumpăra crima de a-mi fi omorît mama, chiar și astăzi **nu mi-aș da arta pentru a o reînvia** ! Of ! Iartă-mă, iartă-mi acest cuvînt odios, scumpă mamă, sclavă sfîntă, martiră între martiri, dar nu pot spune contrariul a ceea ce simt : nu, nu !... Dormi acolo unde ești, dormi somnul celor drepți, dar nu te amesteca într-o viață pe care nu o înțelegi deloc !... Arta nu este viața, arta este cea care creează viața. Arta, adevărata artă poate produce și moartea, ea distruge totul pentru a crea imposibilul ! Îmi voi irosi viața așa cum se pare, voi muri aplecat fără rost deasupra acestei foi de hîrtie, dar voi spune fără încetare că arta este mai puternică decît viața, mai prețioasă decît „niște copii frumoși", decît o femeie care să iubească „fără reținere" ; ea este mai puternică în comparație și cu această natură splendidă care nu are frumusețe pentru ochii celui lipsit de artă.

Fără artă, lumea nu ar putea exista, nu ar putea respira. Pentru a exista, pentru a respira, îi trebuie arta, adică suferința. Această suferință nu aparține tuturor...

2 mai

Astăzi, l-am întîlnit pe K., nefericit muncitor fotograf fără lucru, și pe T. care a ieșit din închisoare. Primul mi-a povestit niște lucruri de necrezut : el, soția și copiii lui crapă de foame. Al doilea, cinstit muncitor fotograf și el, după trei luni de închisoare, iese murdărit de patronul lui pentru cîteva nimicuri pe care și le însușise. Sînt convins de inocența lui. Mai avea la dispoziție doar trei zile pînă la părăsirea Franței, nu avea un ban în buzunar dar încălțămintea îi era ruptă cu totul. N-am putut să-l ajut cu nimic, fiind eu însumi în mizerie, dar am făcut tot ce am putut, iar recunoștința sa mută mi-a umplut inima de durere. Cel de-al doilea a plecat, dar l-am păstrat pe K. cu mine pentru a fotografia împreună, căci el vorbește prost franceza, este timid și neprezentabil. Sînt extrem de fericit să o văd pe soția mea, căreia îi lipsește totul, la fel de generoasă ca și mine, gata să-l ajute pe nefericit.

Am alergat prin sate dar ne-am întors cu o recoltă săracă. K. are tatăl olandez și mama spaniolă, iar el este născut pe un teritoriu englez. Soția lui este indiancă. Copiii încîntători nu sînt ai lui. Și, entuziasmat oarecum de epavele umane, de sfînta resemnare cu care ele își suportă nefericirea, am lăsat deoparte zdrobitoarea mea proastă dispoziție pentru a le insufla curaj. Dar în această seară, pe un frumos platou, din punctul numit „La lanterne", mi-am dat seama cît de insuportabilă îmi este tovărășia unui om limitat. Eram singuri, ei și cu mine. O vedere magnifică, amintind puțin pe cea de la Caux asupra Montreux, mai puțin „la Dent du Midi". O mare întinsă și liniștită care putea fi confundată cu lacul Genevei. Și o mulțime amestecată care dansa, plină de orgoliu, în sunetul unei muzici de tîrg, spectacol hidos contrastînd în chip oribil cu acest loc plin de grație. În viața mea am putut vedea multe spectacole populare și în numeroase țări. Sînt avid de astfel de spectacole, dar pot să afirm că, într-o mulțime la fel ca și la un individ, cînd lipsește un idealism superior, banalitatea ucide orice frumusețe. Am văzut aci ridicolul în persoană : un bărbat cu un picior de lemn dansînd cu o femeie. Cu toată gravitatea sa de infirm glorios, el a reușit să facă ridicole dansatoarea și dansul.

Aveam dorința să comunic cu cineva, să fac un schimb de idei, de sentimente. K. mi-a răspuns prin banalități. M-am simțit izolat. La capătul drumului, jos, într-un mic sat, un cimitir își arăta neantul, disperarea sa mută. Aci se dansa acum ; cei de acolo dansaseră ieri. Și, paralizat de spectacolul unei asemenea vieți, al unei vieți fără ideal, am simțit nevoia să las să cadă aparatul și să mă prăvălesc împreună cu el în vid...

5 mai

...Întorcîndu-mi privirea spre trecut și analizînd oamenii pe care i-am cunoscut, nu descopăr nici unul care a dobîndit o victorie asupra lui însuși și care să nu fie o victorie a orgoliului, inspirată de un scop cu totul mediocru, asupra marii și foarte umanei slăbiciuni (nu destul de puternică totuși, nu destul de **umană** la ei), și asupra unicei valori care face omul glorios : bunătatea, dragostea.

Îmi amintesc că, începînd din cea mai fragedă adolescență, la vîrsta de 15—16 ani, cînd am părăsit lectura romanelor senzaționale și am deschis ochii asupra frumosului domeniu al adevăratei literaturi, m-am întrebat, după fiecare lectură care îmi plăcea : este autorul un om bun ? Și mai tîrziu, cînd am descoperit literatura biografică, m-am aruncat cu aviditate asupra vieților marilor oameni, dar am păstrat totdeauna regretul să constat că doar rareori ele atingeau problema care mă interesa cel mai mult : umanitatea intimă a scriitorului, a artistului. Biografii satisfăceau în mare măsură curiozitatea sterilă a publicului de treabă, și scotoceau pînă și în rufele murdare ale mortului : ei nu-mi spuneau însă nimic despre **dragostea omului față de oameni** ; și cît de mult am suferit cînd am văzut că marele Lamartine, ce pare atît de bun, atît de uman, nu spunea nimic, sau aproape nimic, despre această parte, cea mai importantă, a sufletului uman.

Prieteni !... Mi-a trebuit să aștept douăzeci de ani pentru a descoperi, în sfîrșit, într-o bună zi, această mare voce : a fost vocea omului căruia îi dedic aceste note, vocea omului căruia mă adresez în acest moment, spre care cobor seara, obosit și decepționat, pentru a-mi așeza capul și a asculta palpitațiile marii inimi a Umanității — vocea lui Romain Rolland. Prieteni ! Prieteni de mîine !... În acest moment, cel mai trist din existența mea, sînt omul cel mai fericit de pe pămînt, strig de bucurie și plîng de fericire, ca în acea cameră a sanatoriului Sylvana din Lausanne, cînd citeam cele trei **Vieți**, ca printre mașinile din garajul Peugeot, la Geneva, unde înghițeam „Jean-Christophe". Nu mai vreau nimic, nu mai doresc nimic, pot să mor și mîine, singura neliniște din viața mea a dispărut : bunătatea, dragostea există în inima omului și știu astăzi că există scriitori, artiști care nu sînt numai fabricanți ai unor lucruri bune doar pentru distracție.

La Nisa, în 1925

Dialog

PUBLICISTICA, o școală cu multiple virtuți formative pentru orice tînăr talent. Inserăm în deschiderea dialogului nostru o asemenea idee pentru că din experiența acumulată de diferite publicații, inclusiv de Flacăra, în promovarea tinerilor talente se desprinde o concluzie extrem de valoroasă: pentru un tînăr dornic să se afirme în literatură, fie ea poezie sau proză, scrisul publicistic reprezintă un mijloc de maturizare social-politică, o exersare a condeiului extrem de utilă. Reportajul, portretul, eseul, foiletonul (mai ales cînd sînt realizate cu mijloace de expresie cît mai aproape de cele ale beletristicii propriu-zise îl obligă pe viitorul poet, prozator sau chiar critic literar să aprofundeze cunoașterea vieții chiar din colectivitatea în care trăiește, să-și pună cu mai multă acuitate civică problemele acestei colectivități, să-și ascută spiritul de observație socială, să devină un militant social în cea mai nobilă accepțiune a acestui termen. Dar nu numai speciile destul de înrudite cu beletristica, așa-numita literatură document, ci și cele tipic ziaristice — ancheta, articolul, informația, comentariul politic — contribuie în mod sensibil la formarea sa. Ca să nu mai vorbim de faptul că recenzia, prezentarea unei cărți, intervenția într-o dezbatere literar-artistică sînt modalități nemijlocite de cultivare și exersare a discernămîntului și gustului literar, cu implicații dintre cele mai fructuoase pentru aceeași plenară afirmare a aptitudinilor literare, pentru formarea unei personalități. O asemenea exigență, ca aceea a exersării spiritului critic, o formula între alții și marele Călinescu pe vremea editării „Jurnalului literar".

Din toate aceste motive, ținem să-i rugăm pe toți colaboratorii noștri de talent, care ne trimit versuri sau proză pentru pagina de față sau pentru celelalte, să se socoată în același timp corespondenții noștri în orașele sau comunele în care locuiesc și cu atît mai mult în locurile unde muncesc sau învață. Ne-am bucura deci ca în plicurile pe care ni le trimit să primim uneori și scrieri cu caracter publicistic — reportaje, portrete, eseuri, anchete, articole, informații referitoare la oameni și evenimente din colectivitățile cărora le aparțin. În măsura în care e posibil, ele pot fi însoțite de fotografii sau desene adecvate. Dorim să continuăm a forma astfel o largă rețea de colaboratori a căror contribuție la elaborarea și scrierea paginilor noastre să facă din „Flacăra" nu numai una din revistele cu cei mai mulți cititori, ci și cu colectivul redacțional cel mai larg. Pe măsură ce această colaborare își va dovedi eficiența, sîntem gata să conferim și un caracter mai sistematic acestei rețele de corespondenți. Sperăm că această propunere pe care o facem celor care ne trimit literatură înainte de toate să nu fie înțeleasă ca o încercare subtilă de a diminua elanul creator și fecunditatea literară a nimănui ci, dimpotrivă, a fortifica virtuțile pentru scris prin ucenicia la această însemnată școală care este publicistica militantă, revoluționară. În definitiv, mai toți marii scriitori români, fie ei poeți, prozatori sau dramaturgi, au fost în același timp și mari reporteri și eseiști. Să nu uităm că doi dintre creatorii de geniu ai literaturii noastre, Eminescu și Caragiale, sînt totodată și părinții jurnalismului românesc modern. Așteptăm, așadar, dragi colegi, alături de poeziile, prozele, articolele de critică, și cît mai vibrante pagini de publicistică.

■ **Ioan Vasiu,** Orăștie; George **Bera Arădeanu,** București, **Marian Dumitrescu,** Alexandria : Pînă la o apropiată publicare în cadrul rubricii „Vă propunem un nume", reținem pentru pagina de față cîteva poezii. Ele nu sînt deocamdată decît acele semnale luminoase de pe panourile electronice din eroporturile moderne vestind iminenta decolare. Dar pentru ca această decolare să se realizeze cu toate motoarele funcționînd din plin, mai așteptăm de la dv și alte versuri, cu o tematică mai bogată și mai diversă, care să constituie o carte de vizită cît mai concludentă. O mai curajoasă și originală transfigurare a propriei dv. experiențe de viață, o trăire la o temperatură mai înaltă a evenimentelor, o mai mare încărcătură de idei nu pot decît să fertilizeze în mod fericit scrisul dv. Așteptăm deci.

■ **Difta Dumitriu,** Timișoara, **Camelia Marinescu,** Mangalia, **Filip Rohan, Sabina Roman,** Lugoj, **Paul Jarda,** Tîrgoviște : MAI TRIMITEȚI.

■ **Valeria Ciobanu,** București, **Liviu Jianu,** Craiova, **Vasile Voscorodea,** Sirlău : DEOCAMDATĂ, NU.

NICULAE STOIAN ■

Ultimul dac din Tapae

...În fiecare zi vin la drumul acesta străvechi
Și prea lungă îmi pare șerpuirea lui de lut ;
Pe-aici dacă merg nu mai găsesc oastea dacilor
Și Decebal așteaptă, are nevoie de mine !...
Către ce depărtare duc urmele-astea de sandale ?
Către ce grăbire ? O, zei neputincioși !
Vezi, prietene, de-aceea zilnic te chem,
Nu mai știu drumul cel bun, care nu duce-acolo,
În cetatea-aceea blestemat de frumoasă, Roma !
Dar ,dacă nu mai e nici o nădejde acum,
Ia-mă cu tine, să-ți arăt, în sfîrșit,
Cum știe să lupte și să moară, Gerula !
În fiecare judecată, ție m-am plîns prietene,
Din fiecare piatră un om vorbește cu mine ;
Toți arborii, apele, focurile-acestea sub seară,
Îmi spun de eroii daci, îmi vorbesc de patrie
Și uit că mi-e foame și că mă dor adînc rănile !
O, multe cărări aveam pentru pașii mei grăbiți
Și drepte ori cotite drumuri din piatră și lut ;
Toate legau davele noastre și toate duceau
Spre inima Daciei, în hora bătrînilor munți !
Acum fiecare cetate o rană e de foc și de sînge,
Marmura zeilor la picioare culcată-i ;
Zamolxis, bătrînule, dă-mi tăria să rid
Și, alungă dușmanul de-aici, ori, lasă-l,
În dreptul suliței mele,
Singura trebuincioasă în aceste clipe !

GEORGE BERA ARĂDEANU ■
(muncitor, București)

Scrisoare

Tată scriu despre țară-n această scrisoare
Despre tot ce-i frumos despre tot ce mă doare
Îți scriu tată cu strigăt de greier din țară
Și gleznа țărinii o sărut cînd coboară
Stelele ruguri pe maluri de cer
Și-adoarme cu turma bătrînul cioer
Țara-i tată o adîncă lumină curată
Din care cresc umerii noștri și munții odată
Și cum nu ți-aș scrie cînd trece-n viori
O liniște-adîncă de-albastre ninsori
Cînd inimile noastre și sîngele nu-s
Decît păsări ce zboară aprinse pe sus
Și cum nu ți-aș scrie cînd oasele curg
În pămînt pe o coastă de roșu amurg
Cînd caii cei albi au albit pîn-la oase
Și domnii-adormit-au în vise frumoase ?...

MARIAN DUMITRESCU ■
(Elev, Alexandria)

Anotimp

Vorba mea e ca secera cînd
mușcă flămîndă din papură.
Cărui destin să o vînd
cînd știu că nu se mai satură ?

Îmi singerează somnul și fug
spre alte poriri de cascadă,
în mijlocul vostru mă simt ca un rug
pe care ard zei de zăpadă

Vin sărbători în curînd, poate știi
cîte fecioare visează la nuntă,
femeile-și pling fercirea-n copii
și toamna apune căruntă...

IOAN VASIU ■
(funcționar, Orăștie)

Săgetătorii

La zece ani de la înființare, **Săgetătorul,** cenaclul elevilor bucureșteni, și-a înscris numele, devenit renume, pe o nouă plachetă de versuri, care cuprinde, de data aceasta, și un bilanț jubiliar. Aflăm astfel că entuziaștii „săgetători" (blazon tot atît de dorit și plin de farmec ca acela de „cireșar") sînt în număr de nouă sute, că au tipărit pînă în prezent, în antologii, o mie de pagini de literatură, că au obținut, la diferite concursuri de creație, nici mai mult nici mai puțin decît o sută cincizeci de premii. Totodată, ne sînt prezentate succint „cîteva voci care se fac auzite" : Doina Uricariu, Sofia Georgescu, Gabriel Stănescu, Irina Gorun, Dinu Adam, Anca Armaș, Vasile Poenaru, Doina Doru, Magdalena Cârneci, Oana Chelaru, Katia Fodor, Mihaela Opriș.

Cît privește versurile propriu-zise incluse în plachetă, se pare că, de data aceasta, muzele, absorbite de momentul sărbătoresc, au uitat să-și facă datoria. Elevii-poeți pe care i-au preferat autorii selecției (profesorul Tudor Opriș, îndrumătorul literar al cenaclului, în colaborare cu Constanța Buzea și Ștefan Aug. Doinaș) scriu, cel puțin deocamdată, fără elan, netransmițîndu-ne acel fior al înaintării în necunoscut pe care Rimbaud și Labiș, Esenin și Magda Isanos ne-au obișnuit să-l asociem cu adolescența. Totul pare știut dinainte și îndeplinit ca o ternă obligație. Iau naștere astfel două categorii de versuri. Prima se caracterizează prin corectitudine și placiditate, printr-un fel de modernism profesionalizat : „Fațetele luminii / Scăpătau / În spirale. / ... / Oamenii adăugaseră / Încă un pumn de aluat / La temei de alb". (Irina Airinei). Cea de-a doua este mai pitorească, însă în sensul peiorativ al cuvîntului, cuprinzînd tot felul de combinații hilare : „Decebal e-acel stejar, / în furnal Traian e jar, / Mircea e un strop de rouă, / Ștefan e o schelă nouă, / / Alexandru-i șantier, / Și Bălcescu, inginer, / Mihai o hidrocentrală, / Cuza e un prag de școală". (Ștefan Maier-Niculescu).

Foarte rar în această atmosferă bătrînească izbucnește cîte o imagine mai îndrăzneață : „Pasărea a tăiat luna în două... / Deschizîndu-se fructul, / potop de simburi s-a întîmplat" (Ioana Crăciun) sau măcar se face auzit cîte un ritm mai energic : „Patrie de vreme bună, patrie cu iarbă verde, / Coasa cetii tremurată pînă-n sînge-o simt oval, / Gleznа apei, răcoroasă, mă adoarme și mă pierde / Limpede spălîndu-mi văzul cînd trag noaptea mai spre mal". (Lelia Munteanu).

„Săgetătorii", cu dragostea lor generoasă pentru poezie, merită mai multă franchețe decît cea care li s-a arătat pînă acum. Să nu-i obișnuim cu fraze critice gongorice (cum există destule în plachetă), să nu instituționalizăm prematur bătăile inimilor lor.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Gînduri pentru tinerii reporteri

Întîmplarea a făcut ca tocmai cînd adresam în pagina de față îndemnul ca tinerii noștri colaboratori, aspiranți la literatură, să-și încerce forțele și în publicistică, îndeosebi în reportaj și eseistică, să ne parvină acest text inedit despre reportaj aparținînd unuia din cei mai valoroși oameni de presă ai noștri din ultimele 4–5 decenii, lui Mircea Grigorescu, dispărut înainte de vreme, în plină activitate, în urmă cu doi ani. Publicîndu-l în această pagină, sîntem convinși că el va reprezenta un sfat prețios pentru tinerii noștri colaboratori.

Cea mai răspîndită și, de asemenea, cea mai veche părere despre reporteri este că oamenii aceștia, reprezentați, de regulă, cu un carnet în mîna stîngă și un stilou în dreapta, notează cu o stenografie fulgerătoare și indescifrabilă tot ce se întîmplă în jurul lor. Nu este mai puțin cunoscută — din arhiva profesiunii — imaginea reporterului creat de Caragiale, a reporterului care, în Cișmigiu, plimbîndu-se singuratic pe alei umbrite, caută subiecte imaginare și interviuri cu personaje atotștiutoare — dar inexistente. Nu ! Această faună de reporteri creată de creionul acidulat al lui Caragiale nu mai există, dacă va fi existat vreodată.

Un reporter de azi — și nu numai el, ci toți colegii săi din fermecătoarea muncă de ziarist frățește și frumos împletită cu munca de scriitor — oferă lumii noastre o imagine cu totul deosebită de tradiții. În primul rînd, pentru a descoperi, cum spune poetul Andrițoiu, destinul cuvintelor și prin ele al oamenilor, reporterul trebuie să înceapă prin a munci, la fel de dur, la fel de intens ca în orice altă muncă, la fel de pasionat ca în orice altă artă. Reportajul ne cere, ba chiar ne impune, aceeași migală pusă de strungar în eleganța cu care sculptează bara de oțel ; aceeași nobilă vigoare a tractoristului care gravează brazde adînci pe pagina plată, monotonă a miriștii...

Astăzi subiectele vin singure către noi, sosesc din toate părțile, o veritabilă avalanșă. Nu căutarea lor, ci alegerea celui mai viu, a celui mai autentic, a subiectului în desfășurarea căruia se pot regăsi cei mai mulți oameni — această alegere este adevărata și dulcea noastră povară. Prin ea se deschide drumul către cititori, către ascultători. De fapt, reportajul este o comunicare continuă între ceea ce ne oferă nouă, reporterilor, avalanșa de noutăți din fiecare zi, din fiecare oră a zilei și nestinsa sete de cunoaștere a marelui public. Din acest mare public facem parte noi înșine. Intrăm, ca toți trecătorii, în fluviul străzilor. Pașii ne pot duce către uzină, către muzeu, către școală, către o casă simplă și curată sau un edificiu imens. Pretutindeni vom găsi subiecte de reportaj, de o nebănuită bogăție, de o amploare și o complexitate evidentă. Primul trecător pe care-l întîlnim este eroul unui reportaj. Ar fi de ajuns să ne oprim, să-i dăm bună ziua și să-l întrebăm. Nu se va mira, ne va răspunde, pentru că s-au familiarizat toți oamenii cu tehnica nouă și rapidă a marelui reportaj cotidian. Ne va vorbi despre atelierul sau despre biroul lui, de cele mai multe ori cu mîndrie, cîteodată cu îngrijorare. E grăbit. Are încă multe treburi de făcut. Reportajul său trebuie scris cu fapte, cu cifre, trebuie să-și găsească locul în plan și planul să se cuprindă în armonia vastă a muncii tuturor.

Au trecut pe lîngă noi o sută, o mie de subiecte de reportaj. Toate sînt interesante, inedite, fiecare trecător este o inepuizabilă sursă de gînduri, de fapte, de întîmplări, de pasiuni. Reporterul ar trebui să fie un computer cu o mie de ochi și de urechi și să utilizeze toate multiplicatoarele posibile, pentru a reda reportajele cuprinse numai în cîteva minute, pe fluviul străzii. Un reportaj este și strada fără trecători — un tărîm primitor, care așteaptă mareea umană. Așteptarea nu poate fi lungă. De undeva, din toate unghiurile, din case, din uzine, din școli, fluviul uman își va primi substanța, va crește, se va revărsa către marile bulevarde. Fiecare om de aici, fiecare zîmbet sau încruntare de pe fața lui poate fi începutul unui reportaj ce ni se oferă cu ineditul sau chiar cu banalitatea lui aparentă. Fiecare pas duce către un reportaj. De cele mai multe ori pe cele mai multe le-am oprit în cămara imaginației. Dar subiectele ne cheamă, ne solicită, mereu, altele, noi. Ne așteaptă, aici, în fluviul străzilor și în umbra caldă a caselor.

MIRCEA GRIGORESCU ■

INTRE CLASIC ŞI BAROC

MONET

Aventura impresiei

1.

Cele cincisprezece tablouri reprezentînd căpiţe de fin pictate de Monet la diferite ore din zi ar trebui văzute toate în aceeaşi sală de muzeu. Ca şi pînzele din seria catedralelor din Rouen unde regăsim mereu aceeaşi faţadă privită aproape din acelaşi unghi, dar la alte ore. Ca şi plopii sau nuferii lui Monet ce se repetă şi ei... A vedea un singur tablou din aceste serii înseamnă a risca să neglijăm sensul însuşi al acestei picturi. Cînd Monet îşi intitulează un tablou „Catedrala din Rouen, efect de dimineaţă" sau altul „Catedrala din Rouen în plin soare", aceasta are o anumită importanţă. Nici un grec nu şi-ar fi intitulat opera „Afrodita la amiază" sau „Afrodita dimineaţa", după cum n-ar fi conceput pentru nimic în lume să construiască de cincisprezece ori Parthenonul. Căci pentru artistul grec, Afrodita, ieşind din mare, vrea să iasă şi din timp. Ea surîde, sigură că frumuseţea ei va fi eternă. În schimb, pictorul impresionist vrea să zmulgă peisajului numai adevărul unui moment. Fiecare tablou rupe peceţile unei clipe trecătoare pentru a-i afla secretele şi bogăţia.

Pe lîngă zeii ei cunoscuţi, apa, ceaţa, lumina, mai există, aşadar, un zeu al acestei picturi. Şi poate cel mai important e tocmai acesta care e şi cel mai pieritor : clipa. Pentru că numai un artist convins că poate aşeza clipa la temelia lumii va picta de atîtea ori aceiaşi nuferi, aceeaşi faţadă a catedralei din Rouen sau aceleaşi căpiţe de fin, încredinţat că de fiecare dată vede altceva. Nu ne scăldăm de două ori în acelaşi rîu, spunea Heraclit. Impresionismul adaugă prin Monet : nu privim niciodată aceiaşi plopi sau aceiaşi nuferi, chiar dacă ne aşezăm în acelaşi unghi pentru a-i picta din nou.

Un zeu care durează o clipă, iată o descoperire ciudată pe care impresionismul o face pentru a exclama imediat : dar clipa care trece este nespus de bogată ! Monet mărturisea că la început îşi propusese să picteze numai două pînze reprezentînd căpiţe de fin, una pe timp mohorît, alta pe vreme însorită. Dar, pictînd, şi-a dat seama că astfel nu va epuiza nici pe departe bogăţia de efecte pe care ochiul său avid de impresii le înregistra. Dincolo de melancolia lui Horaţiu cînd murmura „O, Leucone, stînd de vorbă timpul a şi trecut" se ascunde o amărăciune pe care impresioniştii n-o au. Pe ei nu-i doare clipa, ci se lasă copleşiţi de ea. Nu vorbesc despre clipă pentru a ne vorbi despre efemer, ci pentru a ne vorbi despre o frumusete care durează în continua mişcare şi metamorfoză a lumii. Aici se află una din marile descoperiri ale impresionismului care află înlăuntrul curgerii timpului nu desnădejdea, ci pasiunea.

„Pictez cum cîntă o pasăre", declara Monet, dar, desigur, nu spunea adevărul. Pentru că ne găsim în faţa unei picturi care vrea să-l stringă pe Proteu în braţe pentru a-l sili să răspundă pe loc la toate întrebările. Şi n-are importanţă dacă unele cuvinte au mai fost rostite, dacă faţada catedralei din Rouen a mai fost pictată de douăzeci de ori din acelaşi unghi, dacă variantele căpiţelor de fin se înmulţesc şi dacă artistul pictează aceiaşi nuferi, din moment ce fiecare oră a zilei aduce ceva nou. „Totul s-a spus de cînd există oameni care gîndesc", nota undeva La Bruyère. Pentru un pictor impresionist însă, şi în primul rînd pentru Monet, o asemenea frază e lipsită de sens. Lumea e pentru Monet veşnic nouă şi veşnic tînără. Ea nu îmbătrîneşte niciodată şi n-are rost să vorbim despre ceea ce e ireversibil dacă în fiecare clipă vom găsi un motiv de recunoştinţă. De ce-am regreta ceea ce avem la îndemînă ? De ce-am regreta ceea ce nu trebuie decît să ştim să vedem ? Important, pare să răspundă Monet, e ca, la rîndul său, fiecare să declare, şi chiar de mai multe ori în acelaşi loc, că această lume plină de soare merită să fie iubită. Omul n-are nevoie de piramide, ne sugerează el. E suficient dacă ştie să privească aşa cum trebuie o căpiţă de fin.

Cam în aceeaşi vreme cu impresioniştii apare şi fotografia. Şi poate că ar trebui să ne întrebăm : în ce măsură ar fi rostul artei să se ocupe de clipă cînd menirea ei ar trebui să fie eternitatea, lăsînd clipa pe seama fotografiei ? Nu găsesc un răspuns mai bun decît să repet ce-i spunea odată Elizabeth Barrett Browning lui Robert Browning : Dacă nu m-aş fi găsit în cutare zi, la cutare oră, în faţa cutărei case eternitatea n-ar fi avut loc pentru noi... Iată, Atena ridică acum în locul lăncii o privire plină de dragoste şi de recunoştinţă pentru ceea ce descoperă în aerul unei zile de vară. Curajul acestei arte este acela de a substitui unei piramide o căpiţă de fin fără să aibă sentimentul că astfel ar renunţa la ceva.

Şi în timp ce la Claude Lorrain, de pildă, am putea avea senzaţia că o pasăre care cîntă se află într-o colivie frumoasă, Monet vrea să-i schiţeze zborul lăsînd-o în deplină libertate. De fapt pentru el nu pasărea este faptul esenţial, ci zborul ei : şi poate chiar mai mult : cîntecul ei prefăcut în lumină ; o lumină care durează o clipă, dar această clipă ne vorbeşte despre ceea ce e etern, tinereţea nemuritoare a lumii. Niciodată efemerul n-a fost chemat cu o pasiune mai mare să-şi conteste amărăciunea.

Un asemenea artist e departe de febra şi anxietatea epicureenilor. El îşi poate aşeza de cîte ori vrea şevaletul în faţa catedralei din Rouen fără primejdia să se repete ; sau în aceeaşi grădină, pictînd aceeaşi apă şi aceiaşi nuferi cu convingerea că, povestindu-şi impresiile, cucereşte frumuseţea lumii.

Şi putem fi de acord sau nu cu Monet ca pictor, putem să admirăm sau nu clăile sale violete de fin. Dar un lucru e sigur. El ne aminteşte că n-avem voie să trecem prin lume nepăsători.

OCTAVIAN PALER ■

Festivalul de folclor al ţărilor balcanice

Duminică, 7 august, orele 20, în sala Operei din Bucureşti, a avut loc spectacolul de deschidere al Festivalului de folclor al ţărilor balcanice.

Solii artei populare din **Bulgaria** (Ansamblul folcloric din Varna), **Grecia** (Ansamblul folcloric „Vracoforon", din Creta), **Iugoslavia** (Ansamblul folcloric „Orce Nikolov", din Skoplje), **Turcia** (Ansamblul folcloric al Ministerului turismului şi informaţiilor) şi **România** (Ansamblul de cîntece şi dansuri „Timişul" al Casei municipale de cultură, din Timişoara) au adus în acest spectacol inaugural primele accente ale mesajului de pace şi prietenie, de bună vecinătate, de înţelegere şi de colaborare, din acest străvechi leagăn de cultură, care este sud-estul european.

Programul selectiv oferit publicului spectator a fost o expresie sinceră şi caldă a valorilor specifice fiecăruia din domeniile folclorice pe care le-a reprezentat, sugerînd pregnanta originalitate a creaţiei popoarelor respective şi a deschis, încă o dată mai larg, evantaiul viziunii noastre despre numeroasele legături şi întrepătrunderi artistice din acest spaţiu cultural, atît de generos şi de bun păstrător al tradiţiilor locale. Survenind la scurt timp după festivalul european găzduit tot la Bucureşti evenimentul vorbeşte de la sine despre însemnătatea lui.

Am remarcat cu satisfacţie exuberanţa dansurilor populare bulgare, vivacitatea şi energia dansurilor iugoslave, fineţea aeriană a filigranului dansurilor greceşti, vitalitatea patetică a dansului turcesc, verva, pitorescul şi măiestria dansului românesc.

Formaţii muzicale excelente care au executat melodiile dansurilor şi au acompaniat pe cîntăreţii vocali au adus puternice şi noi dovezi despre originalitatea expresiei muzicale şi stilul specific fiecăruia din graiurile muzicale ale popoarelor lor.

Privit în ansamblu, spectacolul a fost o izbutită manifestare grăitoare a apropierii şi a bunelor legături de vecinătate şi de prietenie, pentru care ţara noastră militează consecvent. Însăşi lăudabila iniţiativă a acestui festival, care va reuni în zilele următoare (pînă la 14 augus), pe litoralul românesc unele dintre cele mai prestigioase şi reprezentative

formaţii folclorice ale ţărilor din Balcani, constituie o dovadă a acestei preocupări statornice.

Urăm deplin succes, în continuare, pe scenele litoralului, echipelor de peste hotare şi celor româneşti (dealtfel fiecare bucurîndu-se de un prestigios palmares de turnee şi trofee, după cum s-a subliniat în textul — bine alcătuit şi prezentat — pentru fiecare din excelentele formaţii aduse în scenă în prima seară a festivalului).

AL. I. AMZULESCU ■

„Cîntecele Oltului"

„Cîntarea României" continuă. În acest vast, somptuos concert al conştiinţei artistice naţionale, adunînd voci de pe toate apele ţării, am auzit, cu cîteva zile în urmă, cum cîntă Oltul

„Cîntecele Oltului" se intitulează un festival folcloric de amploare şi de tradiţie — aflat anul acesta la a noua ediţie — care adună la Rîmnicu Vîlcea, în luna august, ansambluri de cîntece şi de dansuri din judeţele străbătute de rîul-rege al românilor, de la Harghita la Covasna, de la Braşov la Sibiu, de la Vîlcea la Olt. Din fiecare judeţ, un ansamblu. Fiecare ansamblu, obligat să prezinte un obicei strămosesc, o ceremonie, o datină (o şezătoare, o nuntă, o sărbătoare câmpestră etc.), în jurul cărora să-şi ţească cîntecele, să-şi împletească dansurile, să facă să sune vocea strămoşilor.

Cum cîntau strămoşii ? Cîntecele, observa un cercetător, au uneori (chiar deseori !) destinul pieselor fragile de arhitectură, azvîrlite printr-o urgie a vremii sub talazuri de mare sau de pămînt. Într-o asemenea circumstanţă, factura unei octave apare tot atît de dureroasă ca sfărîmarea unei arcade de piatră ; pierderea unui ornament sonor lasă fatal descoperită o coloană de armonii ; scufundarea în uitare a unui recviem sau motet echivalează cu prăbuşirea, pentru vecie, a unui întreg edificiu, o catedrală sau un dom. Închipuiţi-vă, spune acelaşi cercetător, un imn acoperit de ape pînă la jumătate, cu trepte de marmură cătărîndu-se dramatic şi retezîndu-se undeva, în neant, cu pogorişuri de scări cufundate sub nivelul plutirii şi fugind în adînc, cu ogive oarbe, indiferente acum luminii, cu vaste portaluri abandonate furtunii, prin care zboară păsări. Asemenea relicve de dimensiuni ciclopeene — muzicale sau arhitectonice — nouă ne lipsesc. Vechea noastră cultură, a lutului ars şi a lemnului, n-a putut clădi durabil decît în spirit. Totuşi, cum să însemnezi sunetul, păstrîndu-l spontan, curat şi fierbinte, pentru o altă ureche care încă nu s-a ivit în timp ? Ceva din el mai rămîne, se pare, imprimat în cuvînt, o materie care, ca şi lutul, ia uneori amprenta glasului uman. Dar mai departe ?

La astfel de întrebări — adică la întrebarea : cum cîntau strămoşii ? — au răspuns, la festivalul amintit, ansamblul folcloric din Lunca de jos, judeţul Harghita, cel din oraşul Sfîntu Gheorghe, judeţul Covasna, cel al căminului cultural Augustin, comuna Ormeniş, judeţul Braşov, cel al satului Mohu, din Mărginimea Sibiului, cel al oraşului Corabia, din judeţul Olt, şi cel al comunei vîlcene Malaia, din Valea Lotrului. Au răspuns amintindu-ne, cu forţă şi cu talent, un adevăr, un bineştiut adevăr, şi anume acela că, în ciuda faptului că folcloriştii, pînă nu prea demult, au cules din cîntecele populare doar cuvintele (ca şi cum ar fi ales din flori mirositoare doar polenul !), în ciuda faptului că nu ştim, de pildă, cum se cînta „Mioriţa" în veacul trecut, ca să nu mai vorbim de epoca Brâncoveanului, ne mai rămîne totuşi deschis un drum. Un drum pe care, în rînd cu folcloriştii şi cu muzicologii de azi, deseori înaintea lor, păsesc cu nădejde, cu dăruire şi cu credinţă, membrii acestor ansambluri, un drum ce înseamnă, la noi, suoraviţuirea (..miraculoasă !", spun observatorii din afară ai fenomenului) cîntecului folcloric. Cîntecul nostru popular — ne-au reamintit aceste ansambluri — este şi proaspăt, şi străvechi, spontan dar şi canonic pînă la limită, arheologia lui confundîndu-se cu perpetua naştere, pînă la încîntarea şi deruta cercetătorului.

La întrebarea : cum cîntau strămoşii ? se poate deci răspunde ascultînd aceste cîntece arhaice, multe din ele încă vii, multe din ele scoase din uitare şi aduse spre noi, ca o solie a veacurilor, a străvechimii şi dăinuirii noastre, de membrii acestor ansambluri.

Cel mai interesant, sub acest raport, ni s-a părut programul de cîntece şi de dansuri intitulat „Dragu-mi-i vara la munte", brodat pe canavaua ritualului păstoresc al „urcării oilor" în Carpaţi, prezentat de ansamblul artiştilor amatori din Malaia Vîlcei. Ansamblul e vechi, fiinţează de vreo trei decenii, dar pe scenele unui festival de talia celui de la Rîmnicu Vîlcea a evoluat, acum, pentru prima oară. Un scenariu „scris" de însişi rapsozii satului (Ana Chirculescu, Gheorghe Damu, Ion Ciontu, Gheorghe Manta), un spectacol atent lucrat (pregătit de instructorii Ion Ciontu şi Anişoara Pleşanu, de coregrafa Maria Constantinescu şi dirijorul Ion Piloiu), bucurîndu-se de îndrumarea calificată a unor îndrăgostiţi ai cîntecului arhaic (învăţătoarea Lucia Popescu, directoarea căminului cultural, Ilie Manta, secretarul adjunct al Comitetului comunat de partid), ne-a dat putinţa să vedem cum se pot salva din uitare bătrîne cîntece, tulburătoare prin frumuseţe, prin vechime, prin inedit. Practic, cei numiţi mai sus, pregătind spectacolul, au angajat, vreme de cîteva luni, o adevărată expediţie de arheologie muzicală, poposind, prin munţi, pe la stîne, poposind prin sat, pe la porţi bătrîneşti, culegînd de colo un fir de cîntec, de dincolo altul, recompunînd cu migală ţesătura străveche, recompunînd în toate datele lui cîntecul strămoşesc, acest cîntec rupt, sugrumat între secole, cu jumătăţi şi sferturi de silabe aruncate peste timp, dar care acum, în spectacolul mălăienilor, a sunat plin, rotund, armonios, închegat, uimitor de viu, uimitor de proaspăt. S-a construit (sau reconstruit), cu alte cuvinte, o veritabilă coloană sonoră a istoriei locului, un veritabil monument al artei lui.

Nu putem încheia această sumară prezentare a festivalului de la Rîmnicu Vîlcea fără a aminti, lîngă calitatea spectacolelor, lîngă autenticul promovat ca prim şi ultim criteriu, încă un fapt. Ascultînd la ele acasă cîntecele păstorilor Vîlcei, ale muncitorilor din Corabia, ascultînd la ele acasă cîntecele din zona Rupei, aduse de braşoveni, ca şi piesele de folclor secuiesc din Covasna sau cele din faimoasa Vale a Ghimeşului, nu intuim totdeauna cît de strîns este legată fiecare melodie de locul ei de origine, de particularitatea sau personalitatea artistică şi istorică a unei anume zone, aşa cum nu intuim legătura organică dintre aceste documente melodice care, citite fiind în suită, compun, limpede exprimat, unul din cele mai interesante certificate ale unităţii noastre, implicit ale comuniunii cu alte neamuri. Această revelaţie nu poate să ne-o ofere decît strîngerea lor laolaltă, aducerea lor pe aceeaşi scenă, prin cele mai ilustrative exemple, prin cele mai exacte, mai autentice, mai definitorii piese. Strîngîndu-le astfel de pe întregul Olt, din Transilvania ca şi din Oltenia, de la români ca şi de la saşi, maghiari sau secui, festivalul folcloric „Cîntecele Oltului" întreprinde, de mai mulţi ani, un act ce-l aşază la cota majoră în concertul manifestărilor naţionale dedicate valorificării folclorului şi educării publicului.

ILIE PURCARU ■

RUBRICA MEA

Florea bis redivivus

Împușcat la 3 iulie 1898 de către jandarmi, în apropierea Mînăstirii Neamțului, eroul nostru, la scurte intervale, este readus în atenția publică prin două lucrări : **În afara legii, Ion Florea** de N. Vornicescu și A. Sever, în Editura „Junimea", Iași, 1976, și Mihail Sadoveanu, **Corespondența debutului** (1898—1904), ediție îngrijită, note și studiu introductiv de regretatul Savin Bratu și Constantin Mitru, în colecția **Documente literare**, Editura Minerva, București, 1977.

Dar cine a fost Ion Florea ? După cei doi autori, un ex-lex, un haiduc, dintre acei eroi ai imaginației populare din trecut care luau de la bogați și dădeau la săraci.

La cinci zile după împușcarea lui Ion Florea, tînărul Mihail Sadoveanu îi scria prietenului și colegului său, Enric Furtună, întrebîndu-l :

„De banditul Florea ai auzit ? A fost împușcat. Mi-a părut grozav de rău și nu știu de ce. Așa, o simpatie — pentru omul acela necăjit și pribeag — gonit de o întreagă societate mult mai cufundată în răutăți și crime decît el.

Cine știe ! Poate acela era adevăratul drum pe care trebuia să-l urmeze omenirea ! Și dacă cîte-o oaie rătăcită de mizeriile omenești caută libertatea, e sfîrîmată.

Eu nu găsesc vinovat pe Florea. Aici a fost o luptă pe viață și pe moarte între bandit și societate. O luptă leală, nu lașă. El a fost Robul, el e de compătimit și dacă a căzut în luptă e de plîns.

Dormi în pace, omule, ucis de oameni ! Cînd a murit am văzut pe-o femeie plîngînd. Sărac-cu ! Nu-i tot om ? Cum să-l împuște ca pe un ciine ?

Eu am să-i consacrez o poveste vînătorească **La poale de codru"**.

O notă din „Corespondența" lui Sadoveanu ne spune că proiectul n-a fost realizat.

Răspunzîndu-i însă lui Enric Furtună, care probabil se entuziasmase pentru Florea, Sadoveanu îl rechema la moderație, în scrisoarea următoare, de la 13 iulie 1898 :

„Tu prea îl idealizezi poate. Florea nu e un ideal. Numai o umbră de ideal, căci prea scurtă i-a fost viața și n-a avut cînd să-și desfășoare rețeaua faptelor spăimîntătoare..."

Mezinul său, Vasile Sadoveanu, în cartea **Bădia Mihai** a dat oarecare extensiune aceluiași episod, care le-a încălzit amîndurora imaginația.

Autorii monografiei din anul trecut îi consacră 230 de pagini interesante, ca să nu spun palpitante ca ale unui roman polițist. Nu ni se spune însă, după acte, pentru ce fusese condamnat la muncă silnică, dacă ucisese sau nu, prin alte cuvinte dacă a fost într-adevăr vinovat sau nu, dimpotrivă, o victimă a societății. Procesul, redeschis de N. Vornicescu și A. Sever, nu este pentru noi închis.

ȘERBAN CIOCULESCU

Poezia patriotică și politică (III)

O caracteristică fundamentală a poeziei postbelice constă în corelarea definitivă a politicului și patrioticului printr-o unică viziune asupra omului și societății sale. O asemenea revoluție în gîndirea și în practica socială este cu adevărat capitală : ea n-a mai fost întîlnită pînă atunci, și literatura n-a putut beneficia de ea. Ba, dimpotrivă, au existat destule conflicte între politic și patriotic, ca și declasări reciproce ale sferelor de reprezentare : pentru a susține un program politic limitat, poezia își putea aroga patriotismul, patriotismul era monopolizat și considerat printr-o culoare sau alta. Sînt notorii disputele dintre conservatori și liberali în secolul trecut, și însuși Eminescu putea nega patriotismul unui C.A. Rosetti, fie și cu bună-credință. Și n-au crezut, de pildă, legionarii că ideea de patriotism ar putea constitui un scut, o mască pentru mișcarea lor de tristă memorie, pretinzînd că poezia lor, prin credință, ar fi, chipurile, o sumă a patriotismului ?

Au existat anumite particularități de dozare și raportare a politicului și patrioticului în evoluția postbelică a poeziei. După Eliberare și pînă pe la mijlocul deceniului șapte, politicul a oferit accentul principal și chiar exclusiv al liricii, patrioticul constituind o consecință a sa, decurgînd în mod firesc ca un termen complementar pentru internaționalismul proletar. Aceasta e situația evidentă prin primele volume de Dan Desliu sau A. Toma Fenomenul ar fi explicabil și obiectiv, în măsura în care folosirea ideilor de național și patriotism în ultimul război și în preajma lui de tot felul de mișcări politice care au favorizat sau nu au împiedicat generarea unei drame naționale a dat impresia — falsă în fond — că acestea s-au degradat. Această reținere sau chiar refuzul sentimentului patriotic s-a bazat pe o confuzie nu totdeauna ușor de înlăturat, între național și naționalism. În aceste circumstanțe se evită discret nu neapărat sentimentele, cît noțiunile. În poezia vremii se vorbește despre „poporul muncitor" și mai puțin despre poporul român. În genere, poezia are două sarcini precise : să mobilizeze forțele sociale pozitive pentru impunerea, consolidarea și dezvoltarea noilor structuri sociale, cărora le cîntă realizările, și să-ia atitudine categorică împotriva oricărei manifestări ostile față de realitatea revoluționară. Poezia este exclusiv politică și verifică sau aplică ideea leninistă a antagonismelor ireductibile : cine nu e cu noi e împotriva noastră. Și din acest punct de vedere, dușmanul e unic, prezentînd o variantă externă și una internă : pe de o parte, chiaburul, burghezul, fostul, pe de alta, imperialistul și uneltele sale, atițătorul la un nou război. Un titlu de broșură e caracteristic epocii : „Chiaburul e dușmanul păcii". Existența unei lupte de clasă și opinia că aceasta se ascute continuu, complică încă și mai mult lucrurile, după cum declanșarea războiului rece pretinde o deosebită atenție în promovarea unității socialiste internaționale, uneori pe seama caracterului național. Se manifestă totuși un specific național implicat în această perioadă a poeziei politice, prin marca geografică : bunăoară în poezia ocazională care celebrează succesele industriale — de la inaugurarea unei linii electrice de înaltă tensiune, la momentele Bumbești-Livezeni, Agnita-Botorca, Bicaz. Abia în a doua jumătate a deceniului șase apar titluri corective de plachete : **Lauda patriei** (Victor Tulburu, 1955), **Cîntecele pămîntului natal** (Ion Brad, 1956), **Oda pămîntului meu** (Mihu Dragomir, 1957).

Pe măsura construirii și consolidării noilor realități, se afirmă tot mai pregnant, ca o dimensiune a acestora, conștiința patriotismului socialist, ce-și află expresie în planul literaturii într-o poezie patriotică și politică nu numai nouă, dar și remarcabilă : de la Nicolae Labiș la Al. Andrițoiu, de la Grigore Hagiu la Ioan Alexandru, de la Ion Gheorghe la Dan Mutașcu. Evident, prin contribuția celor tineri ca și a celor vîrstnici.

MARIAN POPA

ATITUDINI

Duioșii periculoase

„Pot fi, oare, uitate jertfirile de sine ale unei femei întru apărarea propriei demnități ?", se întreabă, răvășit de emoție, Ion Grecea în finalul romanului său **Talida**, pentru ca imediat să-și răspundă cu patos, printr-un singur cuvînt, răsunător ca o lovitură de gong : „Niciodată !..." De fapt — am răspunde noi, mai sceptici — pot fi uitate, dacă acel care le istorisește n-o face decît pentru a smulge lacrimi de compasiune cititorilor săi. O asemenea literatură, numită în mod curent „melodramatică", prezintă numeroase avantaje, ca ușurința de-a o scrie, succesul garantat în rîndurile unui anumit public etc., dar și un mic dezavantaj, destul de greu, totuși, de trecut cu vederea : nu este literatură.

Caracteristica principală a genului o constituie convenționalismul. În locul unei reprezentări originale a realității, ni se oferă un surogat de realitate, fabricat pe bandă rulantă, în locul unui limbaj epic expresiv — o retorică pe cît de „sublimă", pe atît de ridicolă, ca tiradele lui Rică Venturiano.

Protagonista romanului și, totodată, purtătoarea misteriosului (ostentativ misteriosului) nume Talida este — se putea altfel ? — o femeie extraordinar de frumoasă, în viața căreia se acumulează nemaipomenit de multe suferințe. Și se acumulează nu urmînd o logică a realității sau măcar a probabilității, ci asaltînd-o necontenit, ca un roi de albine, din dispoziția arbitrară (deși bine calculată !) a autorului. Astfel, ea trebuie să asiste la moartea năprasnică a două dintre surorile ei (una, infirmă și îndrăgostită fără speranță, se aruncă într-un rîu, iar cealaltă este înjunghiată de către fostul ei iubit, care o surprinde cu altul), să descopere că propriul ei iubit o abandonează dintr-un motiv meschin, să se căsătorească cu un bărbat mult mai în vîrstă, să țină piept, apoi, agresiunilor erotice ale unui critic de artă care o ajutase să se lanseze în pictură (are și talent la desen !) și, în sfîrșit, să-l omoare pe acest curtezan insistent, care se dovedește și un infractor înrăit, exact în momentul cînd își găsise de bine, de rău mulțumirea, recăsătorindu-se cu un tînăr atît de brav și devotat încît nu scapă prilejul s-o salveze de cîteva ori de la moarte.

Ion Grecea este un scriitor nu numai de talent dar și cu experiență — o frenezie a acțiunii, un stil curgător etc. — și care tocmai de aceea n-ar trebui să facă asemenea concesii kitsch-ului. Modèle de literatură autentică există destule, între altele și printre cărțile sale anterioare.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ,
din nou în librării

● În jurul datei de 25 august, în librării se va afla din nou volumul poetului Adrian Păunescu, **Pămîntul deocamdată.** După ce primele două tiraje ale volumului au fost epuizate, răspunzînd solicitărilor unui mare număr de iubitori de poezie, Editura Eminescu a scos de sub tipar cel de-al treilea tiraj al acestei cărți.

CRONICA LITERARĂ

Ștefan Bănulescu: „Cartea milionarului — Cartea de la Metopolis"

O carte deosebit de frumoasă este **Cartea de la Metopolis** a lui Ștefan Bănulescu. Acest prim volum dintr-o proiectată tetralogie, **Cartea milionarului**, dezvăluie un rafinament stilistic pe care puțini dintre autorii noștri de azi l-au atins. Scriitorul nu povestește oricum, preocupat doar de desfășurarea acțiunii, ci își alege cuvintele cu grija ca ele să compună o narațiune bogat ornamentată, care să atragă prin strălucirea construcției. Uneori, această dragoste pentru frazele îndelung șlefuite îți creează aceeași impresie pe care ai avea-o dacă ai constata că în încăperile unui palat minunat împodobit pe dinafară, nu se află nimic. Din fericire însă cele mai multe pagini din volum nu suferă de calofilie și comunică lucruri fundamentale despre condiția omului de azi și dintotdeauna.

„Cartea de la Metopolis" descrie o lume care își trăiește cu disperare și împotrivire destrămarea. Teritoriul pe care se află orașul Metopolis, orașul Mavrocordat, cîmpia Dicosimiei, este un ținut în care printre numeroase repere familiare se strecoară, ca un lucru firesc, altele ce țin de domeniul miraculosului, însă prezentate ca și cum n-ar trebui să stîrnească uimirea. Date din istorie, arheologie, geografie, botanică, zoologie etc. se interferează cu altele imaginare care metamorfozează acest tărîm într-unul fabulos, imposibil de descoperit pe vreo hartă, deși indicațiile numeroase pe care le oferă autorul încearcă să te convingă că el e ferm localizat. O mulțime de personaje forfotesc în acest bazar multicolor, care mai de care mai enigmatic, mai insolit. Un om sosește în orașul Metopolis rostogolind o roată și își croiește aici un nou destin; o femeie-paracliser spală rufele în clopotniță, pune mături și în același timp trage și clopotele; un alt erou, Constantin Pierdutul I, dotat cu o minte fenomenală, face în gînd operații ce concurează posibilitățile calculatoarelor electronice (întreaga lui poveste este absolut remarcabilă, scrisă de condeiul unui mare maestru) ; modul în care lucrează croitorul-demiurg Polider amintește de legenda despre facerea lumii. Dar toate aceste apariții misterioase, toate evenimentele curioase prin care trec ele, nu sînt înfățișate doar ca o colecție amuzantă de ciudățenii, ci au, ca și în romanul lui Gabriel Garcia Marquez, **Un veac de singurătate**, o funcționalitate precisă, aceea de a contura un perimetru magic în interiorul căruia anormalul poate deveni ceva firesc, ca emblemă a unui univers aparte. Dar dacă la scriitorul columbian era vorba de o lume tînără care își întemeia istoria, de un haos ce trebuia ordonat, în cartea lui Ștefan Bănulescu este vorba de efortul de a se păstra în istorie al unei vechi civilizații amenințate să dispară. Ceea ce acolo era agitație, în „Cartea de la Metopolis" este calm, zăbavă asupra tuturor lucrurilor și întîmplărilor, socotite la fel de importante. Extraordinar e descrisă năruirea continuă a orașului Metopolis, amenințat să moară atît din pricina săpăturilor efectuate în solul său unde se presupune că se află mari cantități de marmură roșie cît și din pricina stingerii fecundității, astfel încît el e populat mai mult de bătrîni.

Într-un fel, eroul principal al romanului este povestitorul, Milionarul care nu trece prin întîmplări nemaipomenite, dar consemnează ca un reporter însetat de senzațional confesiunile locuitorilor acestui ținut pentru a le salva de la uitare. Dar nu tot ce se povestește este socotit adevărat, deseori pur și simplu se inventează cu voluptate, faptele expuse de martori diferiți se contrazic, astfel încît realitatea din carte capătă o înfățișare caleidoscopică. Autorul devine uneori ironic, zeflemisește intervențiile unora dintre localnici, mai ales atunci cînd ei dau proporții fantastice unor evenimente insignifiante tocmai din dorința lor de a se amăgi că trăiesc palpitant, ca odinioară, că nimic nu le poate uzurpa dreptul la supraviețuire. Ei îl sechestrează, de pildă, pe celebrul bizantinolog Filip Lăscăreanu-Umilitul, legănîndu-se astfel cu iluzia că și-au anexat astfel însăși istoria, și nu că au pus mîna doar pe un om care îi cunoaște numai mecanismele.

Întreaga carte compune un ceremonial al povestirii, elogiată pentru puterea ei de a păstra o mărturie despre oameni și fapte. Nu oricine poate povesti orice — de pildă, la un moment dat, unul dintre eroi, generalul Marosin, cedează altui personaj dreptul de a povesti, pentru că întîmplările respective cereau un alt fel de narator. Prin povestire, umanitatea descrisă de Ștefan Bănulescu încearcă să se salveze. Dar tocmai ea o condamnă la dispariție deoarece o constrînge să fabuleze evenimente în loc să le creeze, să acționeze pentru a-și făuri mai departe o istorie.

Acest prim volum din **Cartea milionarului**, plin de semnificații care nu pot fi epuizate într-un spațiu restrîns, este o promisiune a unei cărți unice în literatura noastră.

GEORGE ARION

„Angajăm urgent!", dar cît de urgent?

Zilnic, întîlnim ziare în care se scrie că întreprinderea X angajează urgent atîta și atîta personal. Firește, publicarea necesarului de cadre este normală și nu o contestăm ca atare. Înțelegem desigur că unele unități economice au nevoie urgent de cadre iar altele au nevoie dar nu chiar imediat. În cadrul unui raid efectuat în orașul Sfîntu Gheorghe și comuna Ozun — ambele din județul Covasna — am încercat să vedem cît de urgent se angajează de-adevăratelea și ne-am propus, de asemenea, să vedem angrenajul unui concurs pentru ocuparea unui post vacant.

Pentru început reținem cîteva din afirmațiile tovarășului Dobra Iosif, directorul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Covasna : „Odată cu Legea 24/1976 formalitățile necesare angajării s-au redus mult. Întreprinderile pot angaja direct, fără avizul nostru. Ele rămîn datoare să ne înștiințeze însă ce posturi libere au. Cred că între „angajăm urgent" și „angajăm" simplu nu este nici o deosebire. Atît angajarea prin transfer cît și cea directă presupun totuși niște forme ce nu pot fi nesocotite. Urgent, cred eu, înseamnă, în cazul de față, un fel de „frate, ești binevenit, te așteptăm cu drag și hai odată".

Discut cu tovarășul Petcu Florea, directorul Întreprinderii de transport auto Covasna. Întreprinderea a dat în urmă cu 20 de zile un anunț de genul „angajăm urgent". Iată ce spune dinsul : „În urma anunțului s-au prezentat 3 și am angajat unul. Pentru angajarea urgentă cetățeanul a făcut următoarele : a) Cerere tip către director b) Plecarea la Brașov pentru testare psihologică. Treaba asta ia 4—5 zile c) Vizita medicală la Policlinica pentru transport personal C.F.R. Brașov care înseamnă alte două zile d) Repartiție de la forțele de muncă. Se obține în cîteva ore e) Adeverință de la fostul loc de muncă cu privire la faptul că n-a avut pagube f) Două zile pentru instructaj pe linia protecției muncii și luarea în primire a mașinii. În total, cam 10—12 zile".

— Dar dacă ar fi fost vorba de o angajare obișnuită cît ar fi durat ?

— Tot atît, răspunde cumva mirat tovarășul director.

— Atunci de ce urgent ?

Un alt exemplu, asemănător în bună măsură, la Întreprinderea de spirt Ozun. Și această unitate a făcut cunoscut că angajează urgent conducători auto pentru cisterne și tractoriști rutieri. Contabilul-șef Iacob Claudiu îmi spune că n-au oameni de mai multă vreme și au hotărît în consiliul de conducere darea anunțului. În urma anunțului, recunoaște dînsul cu sinceritate, nu s-a angajat nimeni. Dar ce forme trebuie îndeplinite pentru a te angaja urgent aici, la Întreprinderea de spirt Ozun ? Mi le spune Kiss Aranka, inspector la compartimentul personal : „O cerere care se aprobă în cîteva ore ; fișă medicală ale cărei rubrici se completează în parte la Sf. Gheorghe (raze, stomatologie și ginecologie) ; aducerea fișei de lichidare. Sîngele pentru analize se recoltează aici, la Ozun, dar aceasta doar de 4 ori pe săptămînă și-apoi solicitantul îl duce personal la Sf. Gheorghe, și tot personal așteaptă mai multe zile să ia rezultatul și să-l aducă la Ozun. Cum s-ar spune, o angajare urgentă, ca și o angajare obișnuită, nu durează nici aici mai puțin de 7 zile, și aceasta în cazurile fericite, cînd îți surîde șansa de a găsi exact atunci cînd deschizi ușa pe toți cei care sînt în măsură să-ți dea un act sau o semnătură !

Ni se poate obiecta că, în cazul ofertelor de serviciu, „urgent" are altă accepțiune. Posibil, dar n-ar fi cazul să se caute, dincolo de simplificările aduse deja, și alte soluții care să reducă și mai mult consumul de timp și de drumuri necesar unei încadrări în muncă, pentru ca în consens cu necesitățile lor presante unitățile să poată, în beneficiul lor și al solicitanților, să dea realitate deplină expresiei din anunțurile publicitare ? Adică **urgent** să fie într-adevăr **urgent** !

Și iată, tot un anunț ne pune în față unei alte modalități de încadrare : concursul. La sfîrșitul lunii iunie, Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agricole Covasna anunță scoaterea la concurs a unui post de contabil-șef. Ce s-a întîmplat de fapt ? Fostul contabil-șef Spălățescu Romeo a obținut transfer în interesul serviciului pentru a se angaja la teleferic, la Brașov. I s-a dat însă drumul cu condiția să aducă om în loc. Ce s-a întîmplat apoi ? „Anunțul nu l-am dat noi, ci Direcția agricolă Covasna. Din cîte știu a avut loc un concurs. N-am participat căci era vorba de un post de conducere" (Rotter Magdalena, șef birou plan, organizarea muncii, retribuire și personal). Nici ingînerul-șef al unității, nou angajat, nu știe dacă a fost concurs și cum a fost. Actualul contabil-șef al unității se numește Bagoly Rozalia. Are ca studii liceul și lucrează aici din 1970, ca șef birou contabilitate. Iată ce ne spune : „A fost concurs dar nu m-am prezentat decît eu. Am dat un fel de lucrare scrisă și am reușit". Nu intrăm în amănuntele privitoare la condițiile pretinse pentru ocuparea unei funcții ca aceasta. Examinăm doar decizia de încadrare a lui Bagoly Rozalia emisă de Direcția agricolă a județului Covasna. Iată ce scrie negru pe alb : .....Avînd în vedere adresa nr. 2 310/1977 emisă de OIFPCA Sf. Gheorghe prin care propune încadrarea în postul de șef contabil — devenit vacant prin transferul tov. Spălățescu Romeo — a tov. Bagoly Rozalia, șef. birou contabil financiar și analize economice. În temeiul art. 61 din Legea 57/1968 privind organizarea și funcționarea consiliilor populare cu modificările și completările ulterioare dispunem Art. 1 — Cu data de 11 iulie 1977. tov. Bagoly Rozalia — șef birou contabil financiar și analize economice — **se promovează** (sublinierea ne aparține) în funcția de șef contabil în cadrul Oficiului de îmbunătățiri funciare și proiectări pentru agricultură cu o retribuție tarifară de lei 3 560, clasa 30 și o indemnizație de conducere de 215 lei conf. art. 36 alin. 3 din legea nr. 57/1974 (penalizată cu două clase pentru studii)" (poate pentru lipsa lor — n.n.).

Mai jos, pe aceeași decizie se face precizarea că s-au respectat legile în vigoare. Oare și legea privind ocuparea postului prin concurs ? Concursul a fost anunțat pentru 6 iulie 1977. În aceeași zi însă, OIFPCA, prin semnătura directorului Toma Nicolae, cere Direcției agricole Covasna (for tutelar) ca Bagoly Rozalia să fie numită contabil-șef. Se ridică următoarele întrebări :

— A fost promovare sau concurs ?

— Dacă a fost promovare de ce s-a înscenat un concurs, iar dacă a fost concurs de ce în chiar ziua ținerii lui s-a făcut adresă pentru ridicarea în rang a funcționarei în cauză ?

— De ce n-au participat la acest așa zis concurs și alți funcționari din unitate care îndeplineau toate condițiile (inclusiv de studii, care n-ar fi impus penalizare) ?

— Fiind vorba de un post de conducere n-ar fi trebuit ca presupusul concurs să fie organizat, controlat și decis de forul tutelar și nu de întreprinderea în cauză ?

— Pe ziua de 6, dată la care Direcția agricolă Covasna a primit adresa întreprinderii se mai puteau prezenta candidați. Așa este legea. De ce s-a făcut adresă dinainte ?

Menționez că nu avem nici un fel de date care ne-ar putea face să punem la îndoială dacă tovarășa Bagoly Rozalia a meritat să fie promovată.

Nici nu ne-a interesat acest lucru în cazul de față, ci doar mecanismul ocupării unui post, care mecanism din cîte se vede n-a funcționat tocmai în cadrul definit de lege. Ci doar creînd aparența respectării normelor. Ne mai întrebăm : oare conducerea unității știe cum sînt privite și comentate de cei din jur astfel de decizii ? Oare consiliul oamenilor muncii nu are nimic de spus în legătură cu asemenea concursuri care privesc în cel mai înalt grad bunul mers al activității întreprinderii ?

Tovarășul Kovacs Alexandru, inspector la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Covasna, era de părere că avem de-a face cu o practică ilegală și dăunătoare. Un punct de vedere la care subscriem fără rezerve.

EUGEN SECELEANU

UN CITITOR DESPRE POLUAREA... „TURISTICĂ"

„Da, domnule, pîrîul e și-al meu!"

De cîțiva ani se vorbește — și, din păcate, de cele mai multe ori doar „se vorbește" — din ce în ce mai mult despre poluare. În cele ce urmează, mi-aș permite „să vorbesc" și eu despre un gen de poluare, și anume cea produsă de către unii așa-ziși turiști.

Dacă — de exemplu — veți avea prilejul și curiozitatea să parcurgeți pe jos Cheile Bicazului, veți vedea pe unul din minunații pereți ai cheilor „opera" lui Găină Alexandru din comuna Dămuc, județul Neamț. Din 1973 — cînd a venit probabil pentru prima dată în Cheile Bicazului — dumnealui a „cotcodăcit" în fiecare an pe acest perete cîte o „poezioară" ca aceea din fotografia alăturată. Nu numai că a mizgălit peretele, dar citiți și dumneavoastră : .

„Sună buciumu răsună / Depe virFurile de munte / În zînbet de Voe bună / Stau mîndrele să-l asculte. / Am să urc să cînt și eu / Depe virF de stîncă naltă / Să cînte buciumul meu / Să răsune țara toată".

Nu mai e nevoie, cred, de nici un comentariu....

Numai că dumnealui, Găină Alexandru, de o vreme a evoluat. Pînă în 1975 se rezuma doar la „poezie". Anul trecut însă a trecut în domeniul „artelor plastice". Pe o suprafață de 5/4 metri, deci pe circa douăzeci de metri pătrați de stîncă, a zugrăvit cu bidineaua un așa-zis cioban cu fluierul și... 13 oi albe alături de 12 negre. Ce m-a durut însă cel mai mult în toată povestea aceasta a fost faptul că foarte mulți dintre cei care treceau pe acolo se extaziau mai mult în fața acestei „opere de artă" decît a Cheilor Bicazului. Alte „distinse personalități", precum Bene Karoly și Bene Vilma, Borbely Jakab și Rozsika, Szabad Eva din Satu Mare și (din păcate !) mulți, mulți alții, s-au mulțumit „doar" să... se semneze.

La Bilea lac, așa-zisa expediție „Sfinx 76" din Aiud, județul Alba, a ținut neapărat să-și marcheze trecerea, mizgălind o stîncă cu litere de un metru și ceva. Ce mai poți spune despre asemenea vajnici „iubitori ai naturii" ?

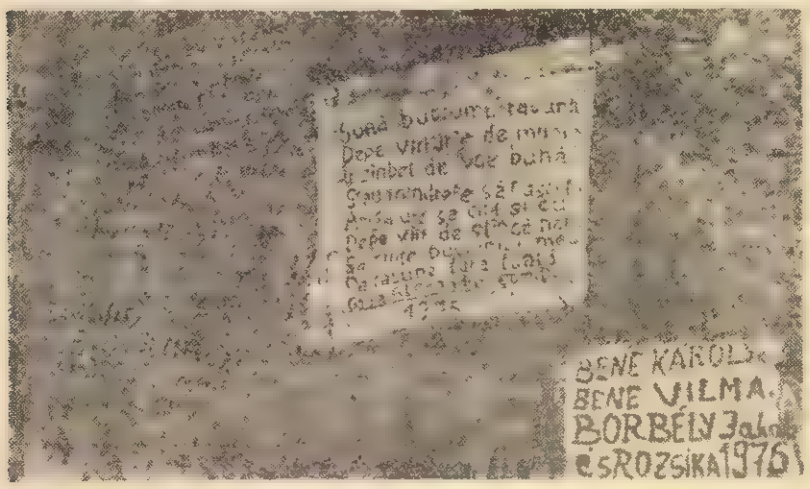

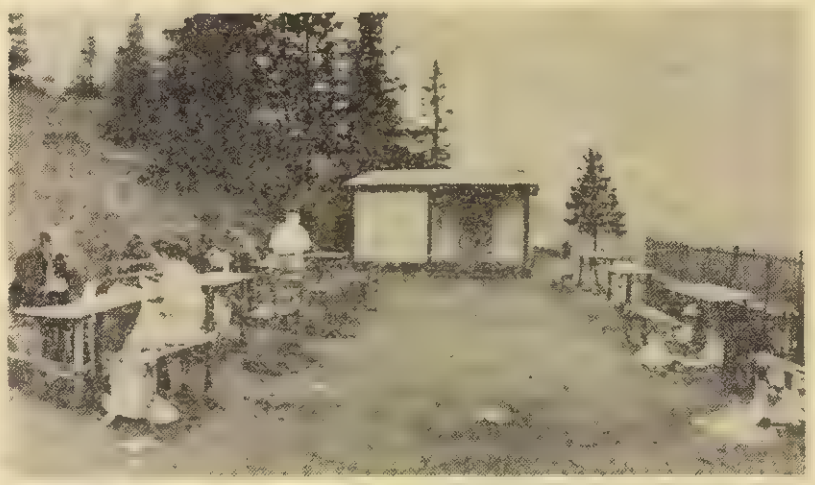

Lacul Sfînta Ana de asemenea e poluat de prea „iubitorii" de natură : numai conserve goale, sticle sparte, inscripții peste inscripții, la tot pasul. Deși există o decizie a Consiliului popular orășenesc Băile Tușnad, care interzice accesul autoturismelor pînă jos, la lac (s-a pus chiar și o barieră), precum și camparea în împrejurimile lacului, această decizie fiind expusă pe un panou cît toate zilele, nu puțini sînt cei care coboară cu „Dacia" lor pînă în imediata apropiere a lacului. Vara trecută, unul din ei nu numai că și-a spălat mașina în apele lacului, dar a și golit uleiul ars în lac...

Automobiliștii din Piatra Neamț se pare că au descoperit o nouă stație de spălare a autoturismelor în pîrîul Almaș din apropierea municipiului. Am numărat, de pildă, pe 2 iulie a.c., nu mai puțin de 23 autoturisme în mijlocul pîrîului.

Posesorii autoturismelor 2—BV—6702 și 1—BC—2355 își spălau mașinile în apa cristalină a pîrîului Cîrțișoara, ca răzbunare pesemne pe drumul transfăgărășan care îndrăznise să le prăfuiască „bijuteriile".

Priviți și o altă fotografie, la șaua Pingărați (pasul Bicaz). Nu știu cum mai au unii poftă de mîncare într-un asemenea decor. Aparatul de fotografiat nu poate reda în întregime ce am văzut acolo : zeci de **kilograme** de hîrtie aruncată în toate părțile, pungi de plastic, cutii goale de conserve, sticle sparte...

Se pune întrebarea : ce-i de făcut ?

Cînd l-am întrebat pe posesorul autoturismului 2—BV—6702, cum de-și permite să-și spele mașina în apele pîrîului, răspunsul a fost : „Da' cine ești tu ? Ce-i, pîrîul tău ?" Un răspuns tipic pentru un asemenea om. Mi-am permis în schimb să-i fotografiez mașina și să-i pun în mod public aceeași întrebare. Știu eu, poate îl vor mai întreba și alții, pe alte căi...

Dacă toți cei care trecem prin Cheile Bicazului, pe la Bilea, pe la lacul Sfînta Ana sau prin alte locuri — și sîntem tot mai mulți — ne-am scrijeli numele pe unde-am nimerí, cum ar mai arăta oare aceste monumente ale naturii peste cîțiva ani ?

Îmi permit totodată să adresez revistei „Flacăra" — care nu o dată și-a dovedit utilitatea și în probleme asemănătoare — să întreprindă o anchetă pe această temă și să pornească o adevărată campanie împotriva poluării „turistice".

De ce n-am lăsa și urmașilor noștri locurile acestea așa cum le-am cunoscut noi?

SILVIU POP

NICU ALIFANTIS

O muzică angajată, cu problematică, muzica acestei generații

Nicu Alifantis, unul dintre reprezentanții de frunte ai muzicii tinere, trăiește la Brăila și ține chitara în mîini cu aerul unui om care s-ar fi hotărît să țină o armă. Și, firește, sunetul său se aude. Se aude ori de cîte ori Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar cîntă „Trăiască România" a cărui muzică inspirată îi aparține.

În primăvara lui 1974 urmăream în sala Teatrului Maria Filotti una din montările de real succes ale teatrului brăilean — Swanewit — de August Strindberg, în regia lui Al. Tocilescu. Spectacolul, o patetică invitație la puritate, își amplifica emoția și mesajul printr-o muzică nouă, ce dădea subiectului, etern dealtfel, aerul viu al contemporaneității. B'ntuiți de clanul tineresc al piesei și, de ce nu, de romantism, mulți dintre spectatori am petrecut o noapte în parc, în tovărășia autorului acelei muzici, ascultîndu-l pînă ce Dunărea se făcuse albă. A doua zi, cîntărețul avea să apuce o valiză de lemn pentru a se urca în trenul cu recruți. Parcă astfel, al ajuns la „Flacăra".

— Da. Debutul meu în Cenaclul Flacăra s-a petrecut în anul acela, în '74, cînd eram încă în armată. Cenaclul m-a primit cu multă căldură iar lansarea mea o datorez acestei școli itinerante ce a polarizat în jurul conducătorului ei, poetul Adrian Păunescu, cele mai autentice valori ale poeziei și muzicii tinere.

— Am impresia că muzica de scenă joacă un anumit rol în evoluția ta artistică.

— Momentul decisiv în opțiunea mea a fost întîlnirea în 1970 cu compozitorul Mircea Florian, autorul muzicii la piesa **Philadelphia, ești a mea**, pe care am cîntat-o în spectacol. De atunci am îndrăgit muzica de scenă. Mă bucur cînd realizez o fericită conlucrare cu textul. Apoi am mai iscălit muzica pieselor „Furtuna" lui Ostrovski, „Întîlnirea mea cu Micul Prinț" de Dumitru Solomon, urmîndu-le „Trandafirii roșii" de Zaharia Bârsan (un music-hall) și spectacolul de la

Pitești „Cînd larba are chip de om" de Rodica Padina.

— Cum crezi că vei rămîne prin muzica dedicată scenei?

— Muzica pentru scenă este un examen foarte greu. Trebuie să știi să intri în atmosferă. Acest travaliu îți dă **subțirime** muzicală și conștiință profesională.

— Care este sentimentul tău în legătură cu viitorul muzicii folk ?

— Unii ne tratează drept niște amatori. Și culmea e că nu se prea greșește !

— Cum așa ?

— Pentru că gradul de profesionalizare al multor cîntăreți folk este foarte scăzut. Iar prin profesionalizare înțeleg tot ce ține de seriozitatea actului de creație. Și nu puțini sînt acei cîntăreți folk care s-au rezumat doar la cele cîteva piese cu care s-au lansat, nemailucrînd nimic. Și mai ales că sînt cîteva piese de rezistență care se cîntă de vreo cinci ani.

— Ce înțelegi prin asta ? Lene sau neputință de a crea ?

— Și una și alta. Dacă nu cauți permanent înnoirea ajungi imediat la plafonare. Foarte important e cum te prezinți în fața publicului. Este obligatoriu să aduci ceva nou. Dar pentru asta trebuie să fii un artist complex. Iată un bun exemplu — Radu Gheorghe ! Mulți pot să învețe de la el sau de la Dan Aldea. Nu te poți rezuma doar la ce ai făcut acum cinci ani, azi cînd se cîntă muzică electronică. Se impune, viața o cere, multiplicarea mijloacelor de exprimare. Dar pentru asta trebuie ascultată multă, multă muzică. Și de bună calitate.

— Apreciez orientarea ta către textele cu sigiliul marelui talent — Bacovia, Barbu, M.R.P., Dimov. Și ce bucurii mai ai ?

— Eu am fost etichetat de toată lumea, de la colegii de cenaclu pînă la critici, că nu sînt un cîntăreț folk. Ceea ce este foarte adevărat. Nici nu țin să fiu. Dar foarte bine ar face toți folkiștii de azi să aibă mai multă melodicitate în cîntecele lor, o frazare mai nuanțată (nu vorbesc de consacrații Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian care se află în teritoriul muzicii). Mă refer la puzderia de cîntăreți folk apăruți peste noapte și care întunecă prin insistență și neglijență eforturile meritorii ale cîtorva. Mulți dintre ei cred că muzica folk înseamnă un zumzet oarecare. Nu-i asta !

— Pe ce teritoriu te găsești ?

— Nu sînt folkist. Eu sînt în sfera muzicii tinere.

— Ce înțelegi prin muzică tînără ?

— O muzică angajată, cu problematică, o muzică a acestei generații, de acum, dar cu condiția să fie muzică ! Pentru asta cred că e nevoie să depășim ambianța clasică de spectacol în care un cîntăreț vine și se așază fie pe un scaun, fie pe jos, în fața sălii și cîntă. Trebuie depășit urgent momentul. Publicul are nevoie de un spectacol generos. Cîteva încercări de acest gen au fost. De pildă, Mircea Florian și formația „Curtea veche" mai nou, Vali Sterian care au știut să ofere surprize.

— Tot mai multe scrisori reclamă absența ta din Cenaclul Flacăra. Tu ești cel care ai lansat în cenaclu un cîntec manifest al acestei generații, un cîntec de inaltă și înflăcărată dragoste pentru România, pe care l-au preluat mii de voci.

— Am inițiat să ies în lume pentru că treapta artistică la care ajunsesem nu mă mai satisfăcea. Riscam o plafonare de care, cu tot succesul, dacă nu-ți dai seama la timp, te scufunzi pentru totdeauna. Am căutat formule noi de exprimare și, sper, să mă regăsiți pe o treaptă superioară. Voi apărea în curînd în cenaclu, în fața publicului. Absența mea de pînă acum n-a însemnat decît perioada pregătirii unei noi apariții.

— S-o interpretăm ca exigență și mîndrie profesională. Discul tău, „Cîntec de noapte", recent apărut, reflectă o etapă depășită ?

— Reflectă ceea ce este, ceea ce rămîne valabil din munca mea de pînă acum. Așa cum ați observat și în acest disc, poate că mai ales în acest disc, am avut nevoie de Bacovia, de Blaga, de Nichita Stănescu.

— Ce faci acum ?

— Lucrez la un spectacol realizat în colaborare cu Adrian Enescu („După melci" de Ion Barbu) care semnează orchestrația și conducerea muzicală a spectacolului, în regia lui Al. Tocilescu, cel care v-a oferit un **Swanewit** de neuitat.

— Deși răbdarea mea este mare, spune-mi ceva despre spectacol.

— Trebuie văzut. Nu e de explicat. Nu dau amănunte. Nu desconspir.

— Nu ? Nu !

— Am mai terminat recent un spectacol **Jocuri mecanice cu bufoni** pe versuri de George Țărnea, un spectacol realizat împreună cu formația mea. Ideea — eternă ca dragostea : necesitatea artei, setea omului de puritate.

— Cum trăiește Nicu Alifantis spiritul acestei epoci ?

— Ca un om liber al unei țări libere. Care e conștient de uriașul efort pe care patria sa, România, îl face sub conducerea partidului pentru a ocupa un loc de frunte în lume și care îi cîntă acest nobil și măreț efort. Ca un om tînăr care învață mereu pentru a învăța la rîndul său pe alții prin arta sa.

ADI CUSIN

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VII)

1953, februarie. A doua zi de execuție a lui S. Ședințele astea, în care un om este ținuit la zid și supus lapidării, sînt mai îngrozitoare decît execuțiile în care condamnatul e legat la ochi și se ordonă: „foc !" Am asistat, în timpul războiului, la împușcarea unui soldat „rămas de regiment", și nu mi-a lăsat o amintire mai cumplită. Poate fiindcă s-a petrecut la o oră incertă, înainte de a se lumina bine de ziuă, poate pentru că a durat doar cîteva secunde. Ziua de ieri, în schimb, a fost interminabilă, spectacolul de nesuportat. De nesuportat, înainte de a începe. Eram în holul mare, din fața sălii de ședințe, și observam cum se adună, treptat, invitații la dezbateri. Fiecare știe, în linii mari, despre ce este vorba, unii chiar în amănunte, fiindcă au fost „prelucrați", „instruiți" și „înarmați" cum „să pună problema", cum să ia cuvîntul.

Observ reacția, fețele și comportarea lor. E în tot ce spun un soi de frenezie controlată, o euforie supravegheată, o fericire că e vorba de S., și nu de ei. Și asta, din pricina sentimentului obscur că în locul lui S. putea să fie oricare altul dintre noi. Ieri ședința a avut un preziduu ilustru : Gr., și M.S., și K. Astăzi n-a mai venit decît K., mic, sfrijit, verde, veninos în priviri și „glume" sau, dimpotrivă, tandru, cordial și prevenitor cu cei ce trebuie menajați. Iau cuvîntul. În continuare, alți confrați „revoltați" de felul cum a lucrat S., de abuzurile pe care le-a săvîrșit. Îl privesc pe S., la, constîncios, note și-l observ, cu aceeași atenție, pe K. Concentrat la cele spuse de vorbitori, reacționează cu o mimică nuanțată. Sînt exemple mărunte : nu le înregistrează. Sînt altele pe care le notează ca să le releve la concluzii, și, în sfîrșit, fapte la auzul cărora tresare excedat în indignarea lui manifestă. Întoarce capul spre S., părînd a-i spune : „nefericitule, cum ai fost în stare de asemenea ticăloșii ?" Or, întîmplarea face ca ani de zile am fost martor la ședințe restrînse, în care toate „ticăloșiile" care îl stîrnesc, azi, surpriza și revolta au fost ordonate de el, de K. Acum însă, inocent, dă din cap ca un pendul sufocat de proteste interioare, părînd a afirma încă o dată : „cine și-ar fi putut imagina ?" În fața acestei reacții lipsite de echivoc, vorbitorul capătă curaj, glasul îi devine de stentor, rechizitoriul său sporește în virulență și asprime. Mă simt invadat de o greață cosmică, fiindcă mi-e silă și de mine : de ce n-am curajul să mă scol și să-i amintesc lui K. că toate faptele care îi stîrnesc, acum, aici, dezaprobarea, le-a pus la cale el ? Dar, uite, că n-am demnitatea s-o fac, poate fiindcă știu că un asemenea act de bravură ar fi și inutil și ridicol. K. ar nega cu violență, cîțiva confrați binevoitori, dornici să îa o notă maximă la extemporalul „principialității", m-ar dezavua cu fermitate, cerînd să se stabilească „imediat și chiar în această ședință" ce mă „leagă" de S. și „ce interese apăr". Știu, toate astea sînt argumentele lașității, dar uite că tac prudent și „disciplinat", intoxicat, sleit, cu o singură dorință : să scap cît mai repede. Și ca să fug de K., și ca să fug de mine și de tot ce se întîmplă în jur, decolez din realitate în ficțiune. Pe masa prezidențială în care tronează, discreționar și omnipotent, K., e un telefon, la care mă uit, de ieri, nedumerit, fiindcă mi se pare deplasat și fără rost : ce să caute telefonul ăsta aici ? Și totuși — mă gîndesc — ce ar fi să sune în sala asta vastă și izolată de lume ? Să sune prelung și să ridice receptorul K. La capătul celălalt al firului să fie o secretară care să spună : „Aici cancelaria tovarășului St. Nu se aude ? Aici cancelaria tovarășului St. I.V.St. vrea să vorbească cu tovarășul S." În clipa aia sublimă, K. ar înlemni, ar spune : „imediat", l-ar chema pe S. și ar adăuga — cu ce glas, cu ce ochi — „tovarășul St. vrea să-ți vorbească". Să treacă S. la telefon și să zică, simplu, fără emoție : „Eu, tovarășe St. Să vin la dumneavoastră ? S-o iau și pe F. ? Sigur, I.V., imediat. Cer un avion și, în patru ore, sînt la dumneavoastră. Mulțumesc, I.V., mulțumesc". Ce s-ar întîmpla dacă s-ar petrece minunea asta ? Ce s-ar întîmpla cu ședința, cu vorbitorii de pînă acum, cu concluziile pregătite, cu tot esafodajul ăsta de ranchiune rumegate, de răzbunări meschine, de calcule bîtuce, cu toată mascarada asta de ipocrizii, de pasiuni simulate, în care nu crede nimeni ? Ce-ar fi, Doamne ? Și mă pomenesc, rugîndu-mă : „Doamne, Dumnezeule, mii de ani ai fost un Dumnezeu rău, nemilos, răzbunător — Dumnezeul răzbunării — fii, Doamne, și tu, o dată, bun. Mii de ani ai făcut minuni solemne, care mai mult au înspăimîntat oamenii, creîndu-le nenumărate complexe de inferioritate decît i-au făcut fericiți. fii, Doamne și tu, o singură dată, șugubăț și fă o minune ilariantă, ca o lovitură de teatru, din cel mai reușit Feydeau. Fă, Doamne, miracolul ăsta pentru mine și-ți făgăduiesc jumătate din drepturile mele de autor". Se vede însă că Dumnezeu n-are umor — e limpede : în Biblie nu găsești nici o glumă, nici un cuvînt de spirit, nici o singură anecdotă — așa că telefonul n-a sunat, mort și rătăcit pe masa prezidențială, absurd ca întîlnirea dintre o umbrelă și o mașină de cusut pe o masă de disecție. Asta ca să citez o veche patimă de a mea : Lautreamont. În schimb ședința s-a terminat, la două noaptea, cu niște concluzii la adresa lui S., nu grave, dar, oricum, amenințătoare.

5 mai 1955. A doua oară, într-o singură săptămînă, la V., în legătură cu proiectul unei opere lirice. Ține să scriu scenariul, mai exact : libretul. Mă primește într-o stare de bună dispoziție debordantă. E spiritual, atent, receptiv la propunerile mele, deși e limpede că n-am avut răgazul — șase zile — să mă prezint cu un sinopsis organizat. Trece peste unele sugestii inacceptabile, deși le recunoaște, generos, prima la public, mă încurajează — a simțit ezitările mele — e profund încredințat că : „o să iasă o treabă bună". În clipa în care vreau să trec la propuneri concrete : o eventuală colaborare cu un compozitor experimentat — sună telefonul. A ridicat receptorul „scurtului", n-a spus decît : „imediat !", a închis și, obscură. Simt cum scaunul pe care șed se transformă, încet, într-unul electric, încerc să improvizez nu o scuză, fiindcă știu că nu e sensibil la asemenea argumente, dar un început de ipoteză care să-i dea certitudinea că am toată bunăvoința, îmi răspunde dezgustat și sceptic : „cu bune intenții e pavat și infernul". Încerc, intimidat, să mai adaug ceva, dar a sunat telefonul. Ridică, precipitat, „scurtul", cu un sentiment de profundă pietate: „da, da, imediat !", și dispare iar, grăbit, covîrșit de responsabilități, reclamat, urgent, „sus". Încerc să mă adun, mă privesc într-o oglindă invizibilă și-mi plîng de milă : „uite în ce nefericire ai picat", a intrat secretara, o fată drăguță și preventoare, e îndrăgostită de șeful ei — dar care secretară nu nutrește o adorație secretă pentru șeful ei ? — încerc să schimb cu ea un cuvînt, e tăcută și inabordabilă. Cum să-i ardă de discuții, cînd și-a simțit superiorul nervos, necăjit, negru, turbat ? Secretarele sînt seismografe umorale : înregistrează cea mai mică variație de dispoziție sufletească a superiorilor ierarhici cu o precizie electronică și-și ajustează psihologia în consecință : neliniștite. Îngîndurate cînd e șeful trist, euforice, în al șaptelea cer, cînd îl simt satisfăcut. Liniște, a ieșit secretara, a intrat șeful. Și dacă nu l-aș cunoaște de treizeci de ani, dacă nu l-aș fi văzut acum cinci minute, cu o față de pămînt și cu ochii stinși, întorși înăuntru, spre universul lui de tenebre și spaime, aș jura că a venit un alt om : luminat, cordial, jovial, de o bună dispoziție contagioasă. Reia firul libretului și îl recapitulează optimist. Îmi laudă fantezia, inventivitatea, logica strîngentă, capacitatea de construcție dramatică — „pe care nu o au mulți", dialogul viu, interesant, firesc. „umorul folcloric" — de ce „folcloric" nu știu, dar, probabil, că e ceva de bine — e sigur c-o să realizez „o treabă strălucită". — „Cînd ești mai avansat, te anunți și vii imediat". La proiectul ăsta de operă lirică, militantă, mobilizatoare, ține foarte mult. „Și nu numai eu". Rostite, ultimele cuvinte, ca o încurajare și ca o promisiune.

6 mai 1955. Zac de ieri, toropit ca de lîngoare, incapabil de cel mai mic efort. Un singur gînd, o singură obsesie : a fost epoca pietrei, epoca bronzului, epoca fierului, trăim în epoca telefonului. A telefonului care schimbă imperii și destine omenești. Libretul de operă mi-a zburat din minte. În schimb, ideea asta a telefonului, a telefonului-zeu și mit, îmi intră în creier ca un cui. S-ar putea ca într-o zi să se transforme într-o piesă la care să țin eu. Singura modalitate de a scrie ceva adevărat.

AUREL BARANGA

MONDO UMANO ?

Naufragiul unui Boeing

Nu, nu este vorba de o greșeală de redactare sau de dactilografiere. Și nici de una de traducere. Desigur, mulți își mai amintesc de acea carte a lui Arthur Hailey, devenită best-seller în Statele Unite și întrunind voturile publicului pentru o lungă perioadă de timp, numită **Aeroportul.** Firește, cartea a captat și interesul producătorilor de filme care, în scurt timp, au și realizat un film — numit tot „Aeroportul" —, cu o distribuție prestigioasă — Burt Lancaster, Dean Martin, Jean Seberg —, cu o acțiune tare, dinamică ce stîrnește și menține atenția spectatorului Pe scurt, cum și filmul s-a bucurat de succes iar acest gen de pelicule-catastrofe prindea, producătorii și scenariștii au mers mai departe și au realizat „747 în pericol", care — și el — a beneficiat de vedete cunoscute și bine cotate în box-office : Charlton Heston, Karen Black.

Însă imaginația scenariștilor n-a părăsit acest teritoriu și a conceput lucruri și mai tari. De trei-patru ori mai tari decît cele din primul film, dacă ar fi să ne luăm după cei ce au văzut noua peliculă. Astfel, Oliver Merlin (în „Le Monde") scrie că în noua serie, giganticul avion Boeing 747 nu numai că este răpit, dar este constrîns să amerizeze, apoi eșuează pe fundul mării și revine la suprafață. Evident, fără ca numeroșii pasageri să pățească ceva sau chiar să știe. Dar, în timp ce au loc toate acestea, între numeroasele cupluri de naufragiați se înfiripă siropoase povești de dragoste pe care nici cronicarii de specialitate și nici spectatorii nu le iau în seamă.

Atenția lor se oprește, în schimb, asupra performanțelor echipei de tehnicieni de la Hollywood care, după efectele insolite realizate în filmele de senzație precum „Turnul infernal" și „Cutremurul de pămînt", s-au autodepășit. Desigur, producătorului William Freye i-ar fi fost ușor să cumpere un Boeing 747, autentic, plătind pe el o bagatelă de 45 de milioane de dolari. El însă a preferat macheta. După o lună de filmări în studio și la Burbank Airport din Los Angeles, întreaga echipă s-a deplasat la San Diego, apoi la Palm Beach și Wakula Springs. Sumele cheltuite n-au fost anunțate, dar se pare că ele se ridică la cîteva zeci de milioane de dolari pe care, desigur, producătorii speră să le recupereze în scurt timp. Deja filmul a ieșit pe piață distribuit de Cinema International Corporation, al cărei patroni spun că, din cauza concurenței, trebuie să recurgă la... catastrofe din ce în ce mai tari pentru a se menține în cursă. Firește, concurența spune, la rîndul ei, același lucru. Și cursa continuă într-un ritm și mai accelerat. Lista catastrofelor fiind, însă, cam limitată, scenariștii trebuie să inventeze noi formule de confruntare cu ele și, implicit, de atragere a spectatorilor.

Încă un amănunt : naufragiul Boeing-ului 747 nu putea avea loc decît în enigmaticul „Triunghi al Bermudelor", adică acolo unde, de regulă, tot pentru amatorii de senzații tari, vapoarele și avioanele dispar fără urmă.

Oare, astfel, performanța scenariștilor și a producătorilor acestui **naufragiu** apare și mai mare ? Greu de crezut, dar joaca de-a catastrofele continuă la Hollywood.

PETRE NICOLAE ■

Societățile transnaționale și necesitatea unui cod de conduită al lor

Printre temele ce vor fi dezbătute la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării generale a O.N.U., care se va deschide în septembrie a.c. la New York, locul societăților transnaționale în economia mondială va deține o pondere însemnată în problematica examinată. Ratiunea interesului membrilor O.N.U. față de aceste societăți derivă din fapte concrete, multe din ele îngrijorătoare. Societățile transnaționale (denumite, de asemenea, multinaționale, sau supranaționale) sînt, în esență, monopoluri gigantice ale căror cifre de afaceri depășesc frecvent bugetele multor țări ale lumii.

Înmulțirea și consolidarea rapidă a societăților transnaționale reprezintă o realitate. Literatura de specialitate le consideră una din forțele majore care au modelat sistemul international. Dintr-un total de 650 — cele mai mari societăți de acest tip — 638 își au sediul în S.U.A., Europa occidentală și Japonia. Se estimează că 300 de întreprinderi americane, împreună cu cele 5 200 de filiale străine ale acestora dețin 28% din exporturile mondiale. Fără a lua, desigur, în calcul țările socialiste, se apreciază că, chiar înainte de sfîrșitul anilor '80, întreprinderile transnaționale ar putea controla peste 40% din producția mondială. Alți autori afirmă că în anul 1985 un număr de 200—300 de societăți transnaționale vor controla 80% din producția țărilor occidentale. Numărul pe luna august a.c. al revistei „L'Economiste du Tiers-Monde" scrie că aceste societăți au ajuns să considere lumea drept „teatrul lor exclusiv".

Statele — și în primul rînd cele în curs de dezvoltare — nu puteau să nu reacționeze în fața acestei realități. La 1 mai 1974 Adunarea generală a O.N.U., adoptînd Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, înscria în acest document un capitol special referitor la reglementarea și controlul asupra activității societăților transnaționale. Accentul principal viza necesitatea de a depune toate eforturile în vederea elaborării și punerii în aplicare a unui cod international de conduită privind aceste societăți și se sublinia însemnătatea măsurilor destinate prevenirii amestecului lor în treburile interne ale țărilor în care operează.

Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, adoptată la 12 decembrie 1974, proclamînd dreptul fiecărui stat de a deține și exercita în mod liber suveranitatea deplină și permanentă asupra tuturor bogățiilor, resurselor naturale și activităților economice, statua că fiecare țară are dreptul de a reglementa și de a supraveghea activitățile societăților transnaționale în limitele jurisdicției sale naționale și de a lua măsuri pentru ca aceste activități să se conformeze legilor, regulilor și reglementărilor sale și să se încadreze în „politicile sale economice și sociale.

Acuitatea măsurilor menite să dea materialitate dorinței statelor în curs de dezvoltare de a „disciplina" activitatea societăților transnaționale a fost pusă în lumină cu și mai multă energie în Declarația economică a celei de-a V-a Conferințe a șefilor de stat sau de guvern din țările nealiniate, întruniți la Colombo în august 1976, fiind reafirmată și cu prilejul lucrărilor Biroului de coordonare al acestor țări de la New Delhi, din aprilie 1977. În termeni fără echivoc se evidențiază faptul că societățile transnaționale „împinse de apetitul obținerii unor profituri exorbitante, secătuiesc resursele, sabotează economia și atentează la suveranitatea țărilor în curs de dezvoltare, violează principiile nemestecului în treburile interne ale statelor, aduc atingere dreptului popoarelor de a-și hotărî de sine stătător destinele, recurg frecvent la jaful avutului public, la corupție și la alte practici indezirabile și subordonează țările în curs de dezvoltare țărilor industrializate".

Așa fiind, apare firesc ca O.N.U., organismele și institutiile ce compun sistemul său, asociațiile științifice, economiștii de pe toate meridianele să se preocupe tot mai mult de fenomenul „transnaționalelor". Se constată în această direcție o similitudine remarcabilă în punctele de vedere. Astfel, potrivit Egiptului, codul de conduită al „transnaționalelor" ar trebui să consacre obligația acestor societăți de a respecta legile țărilor primitoare : ele trebuie să acționeze pentru înfăptuirea scopurilor și obiectivelor sociale și economice din țările în care activează și să respecte interdicția de a nu se deda la acte subversive și să se abțină de la orice formă de activitate politică.

La rîndul ei, India a sugerat ca în cod să fie înscris principiul abținerii de la orice amestec în treburile interne ale țării gazdă și respectul față de politica națională, față de obiectivele și prioritățile de dezvoltare ale statelor primitoare. Aceeași țară a sugerat includerea în cod a principiului suveranității permanente asupra resurselor naturale, publicitatea datelor economice, comunicarea informațiilor cu caracter confidențial guvernului țării gazdă, renunțarea la practicile comerciale restrictive. Codul ar trebui să prevadă abținerea de la practicile de coruptie si de la orice alte plăți ilicite, respectarea normelor stabilite în materie de relații sociale și industriale, recrutarea și formarea de personal local : abținerea de la orice cerere de tratament preferențial și respectarea identității sociale și culturale a statelor primitoare. Cantarea prin mijloace corupțive a „cooperării" unor factori de conducere politică din țările gazdă a fost dovedită în unele cazuri prin revelații compromițătoare care au făcut senzație.

Preocuparea, pe deplin legitimă față de modul în care trebuie reglementată conduita societăților transnaționale se reflectă și în răspunsurile unor țări dezvoltate. Astfel, Franța a declarat expres că „Societățile transnaționale trebuie să respecte legislațiile naționale și să țină seama de obiectivele economice și sociale ale țărilor în care își exercită activitățile mai ales în materie de dezvoltare industrială și regională, de ocrotire a mediului, de creare de locuri de muncă, de cercetare și de transfer al tehnologiilor..." Aceeași țară precizează că „imixtiunea în viața politică a țărilor gazdă trebuie să fie interzisă".

Sintetizîndu-și pozițiile cu privire la codul de conduită, țările latino-americane au extins analiza asupra implicațiilor de ordin social și cultural generate de activitatea societăților transnaționale. Institutiile sociale, valorile culturale, tradițiile, uzanțele și cutumele unei națiuni sînt supuse impactului acestor societăți, care tind să transplanteze propriul lor model de dezvoltare socială, model care de cele mai multe ori, este foarte îndepărtat de tradițiile culturale și de structura socială a țării gazdă. Mai mult decît atît, societățile în cauză încearcă să impună o anumită „cultură", să introducă perturbări în particularitățile naționale ale statului gazdă. De aceea, s-a subliniat că societățile transnaționale trebuie să se conformeze nu numai prevederilor legislative ci și condițiilor politice, uzanțelor și cutumelor din țara gazdă. Orice ingerință în treburile interne sau externe trebuie să fie repudiată cu toată fermitatea. Grupul latino-american s-a exprimat fără echivoc în această privință, precizînd că societățile amintite nu trebuie să se amestece în relațiile dintre guvernul țării primitoare și guvernele altor state și nici să nu tulbure aceste raporturi. Societățile nu trebuie să devină instrumentul politicii externe a unui alt stat, și nici să nu servească la extinderea jurisdicției țării de origine asupra țării primitoare.

Țările în curs de dezvoltare stigmatizează cu toată energia actele de coruptie, plățile ilegale sau ofertele de plăți ilegale săvîrșite de întreprinderile transnaționale. Sînt criticate cu aceeași vehemență cererile sau acceptările de plăți ilegale, contrare eticii și prevederilor legilor. Aceste practici, prezentînd o mare gravitate, formează obiectul unei examinări separate, în cadrul unui grup de lucru interguvernamental, creat în 1976 de Consiliul Economic și Social și care raportează Consiliul O.N.U. pentru societățile transnaționale. La reuniunile acestor foruri s-au impus atenției propunerile făcute de numeroase state privind includerea în codul de conduită a unor prevederi de sine stătătoare de natură să împiedice nu numai ingerințele acestor societăți în treburile politice și economice ale statelor, ci să curme, totodată, practicile susceptibile să favorizeze exercitarea de presiuni economice asupra guvernelor țărilor gazdă. În același timp, statele s-au pronunțat pentru un cod de conduită care să asigure respectarea de către societățile transnaționale a rezolutiilor O.N.U. prin care sînt condamnate relațiile cu regimurile coloniale și rasiste. Actualitatea acestei preocupări politice este dovedită de un recent raport al O.N.U. intitulat în mod elocvent „Activitățile societăților transnaționale în Africa australă și amploarea colaborării lor cu regimurile ilegale din acea regiune", raport ce demască practicile contrare rezolutiilor adoptate de organizația mondială.

Exemplificările, inevitabil sumare, date mai sus vin să ilustreze, cu forța adevărului, justețea punctului de vedere exprimat de țara noastră, potrivit căruia în urma intensificării deosebite a activităților desfășurate de societățile transnaționale au loc puternice manifestări de opoziție, chiar și din partea țărilor capitaliste dezvoltate, față de politica și actiunile acestor societăți. În cele mai recente analize pe această temă se invederează că lupta împotriva ofensivei „transnaționalelor" postulează strategii naționale de dezvoltare economică independentă. În acest context se înscriu și dezbaterile actuale privind elaborarea unei noi strategii a dezvoltării pe baza obiectivelor edificării unei noi ordini economice mondiale. Pe acest plan, eforturile din cadrul O.N.U. pentru elaborarea unui cod care să guverneze conduita societăților transnaționale se integrează organic în lupta pentru o mai bună și mai dreaptă organizare a lumii, apte să pună capăt mostenirii unui trecut de care popoarele doresc să se despartă ireversibil, pentru a-și construi un viitor pus sub semnul consolidator al marilor comandamente ale dreptului și echității.

IOAN VOICU ■

ROMÂNI ÎN AFRICA

Beduinii descoperă

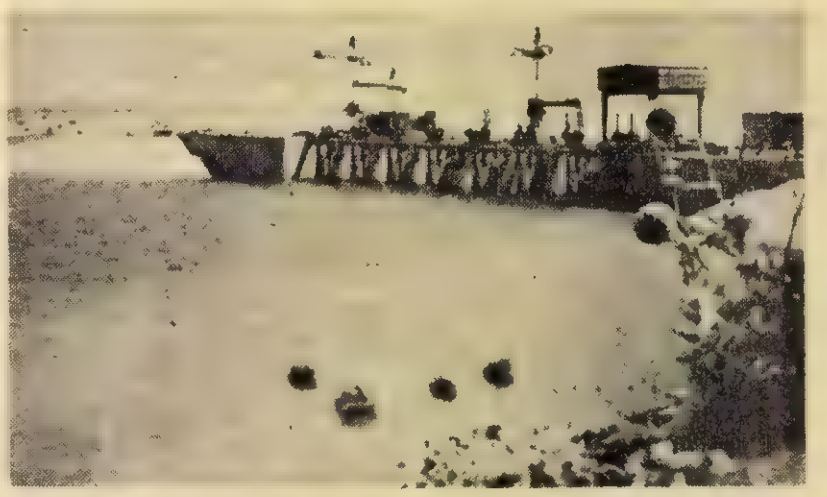

De la Alep la Saoura, unde urma să vizităm marele baraj de pe Eufrat, șoseaua străbate, preț de 140 de kilometri, una din acele zone pe care geografii le colorează pe hărțile lor în cel mai pal galben de care dispun — culoarea deșertului inundat de lumina orbitoare a soarelui. Făcusem cunoștința acestui peisaj auster și mirific deja cu cîteva zile în urmă, la Palmyra, dar nu reușisem încă să mă sustrag fascinației sale. Plecasem cam tîrziu din Alep și șoseaua asfaltată spinteca întruna nesfîrșita pînză a deșertului, în direcția soarelui. Lăsasem de mult în urmă livezile de fistic din împrejurimile orașului și, sub văpaia solară, priveam concentrat, aproape fix, în adîncimea peisajului, încercînd să prind pe retină tot ce se putea. Uimit de trecerea abia sesizabilă a galbenului terestru în albastrul irizat al cerului și toropit, mai mult de lumină decît de căldură, am văzut atunci cum un sat întreg de beduini, care pînă adineauri abia se putea ghici la marea depărtare la care se afla, a săltat pur și simplu deasupra liniei orizontului și a rămas acolo, nefiresc de real, proiectat, ca pe ecranul unui cinematograf, minute în șir. Încă nu-mi revenisem întru totul din surpriza acestei prime întîlniri cu o fata morgana, cînd am avut impresia că fenomenul se repetă : la marginea

REPORTAJ PE GLOB

Domul printre „gratacielli"

Domul din Milano stratifică, în exuberanta lui dantelărie de piatră, istoria de cinci secole a Italiei. Temelia i-a fost sădită în veacul al XIV-lea — mai exact în 1386 — iar ultimul ecou de daltă, după ce Niccolo di Bonaventure a tăiat în abside cele mai ample ferestre din lume și meșterii lombarzi fixaseră cele 2245 de statui într-o abundență poziționalâ incredibilă, a răsunat în timp ce la Waterloo Napoleon încheia, sub un nor de sulf, un ciclu al istoriei.

Domul este inima de piatră a Lombardiei, așa cum Scala e inima vivace a Italiei întregi. Oricine sosește la Milano simte nevoia nedisimulată de a se precipita spre aceste două repere, care au făcut și continuă să întrețină faima orașului. Nici eu nu am făcut excepție.

Ca nicăieri în Italia, asaltul timpului a răzvrătit fragilul echilibru al vaselor comunicante — mă refer la mlezul medieval al cetății — stirnind deschideri noi și comprimări urbanistice nemiloase. Orașul vechi a primit în piept pumni de beton și oțel. Milano s-a proliferat vertiginos pe orizontală și verticală, devenind cel mai american oraș italian. Și-a înghițit, pe rînd, periferiile cu o foame unică, cel puțin așa spun italienii. Azi, cei mai impozanți „gratacielli" — zgîrie-nori — din peninsulă înțeapă cerul aici, benzile rutiere cele mai moderne se derulează concentric, tot aici, în sfîrșit, comerțul cel mai efervescent pulsează, năucitor, tot aici. Milano a devenit orașul superlativelor. În plus și în minus. Milano este — și nimeni nu se miră — zona cea mai poluată a Italiei. Tot el este și „nodul" nordic al șomajului și delincvenței. Dar, dincolo de orice, Milano e prima speranță a Sudului... Spre el se îndreaptă visurile săracilor din Sicilia și nu numai de acolo. O vrajă tulbure învăluie, odată cu smogul, crenelurile noii industrii — adevărata, cumplita inimă a orașului. La ore fixe, pulsația ei produce fluxul și refluxul unei imense populații muncitorești. Numai navetiștii sînt 400 000... Ritmurile industriei mari, dar și sinusoida evoluției economice cînd calmă, cînd dominată de virtejurile crizei mișcă, pe serpentinele usturătoare ale prețurilor, însăși viața milanezilor. Localnicii trebuie să aibă „rădăcini" flexibile. Cercurile concentrice ale Milanului devin, astfel, din interior spre exterior, frontierele mereu depășite ale celor care se îndreaptă spre periferii. „L'Europeo" nota, în acest sens, că, pînă spre anii '60, locuitorii din centrul orașului formau o populație extrem de eterogenă și diversificată sub raport social. Era o întrepătrundere variată și pitorească a diverselor clase și pături sociale. Industriașul și muncitorul de la Pirelli, marele burghez și artizanul, pictorul și studentul erau vecini. Iar strada resimțea acest lucru : alături de „boutique"-uri rafinate, prăvălii de mîna a doua, alături de restaurantul de lux — circiuma tradițională. Și toate acestea dădeau o atmosferă interesantă, vie, plină de neprevăzut.

După anii '60, centrul orașului a fost sfîrtecat. Lumea care trăia aici a fost expulzată de specula marilor proprietari imobiliari și de mitul care se năștea — acela al „orașului perfect".

Elementul relevant, ceea ce domină și ordonează impresiile oricărui străin, rămîne febrilitatea acestei cetăți al cărei arc voltaic luminează „triunghiul nordic" pe întreaga sa întindere : Lombardia, Liguria și Piemont. Milanezii au conștiința vocației lor industriale, a capacității de a defrișa prin tehnologie peisaje umane sau naturale oricît de anchilozate. La Milano se află „Pirelli", unde se fabrică cunoscutele anvelope, „Innocenti" — centrul producției de mașini-unelte de înaltă tehnicitate, „F.N.I." — celebrul complex al petrochimiei.

O puzderie de cartiere orbitează în jurul unor obiective industriale de prima mînă : Lignano este un mare centru metalurgic și textil, Busto Arsizio adăpostește unele dintre cele mai mari fabrici de țesut bumbacul din întreaga Italie, la Sesto Calende se înalță marile uzine pentru construirea avioanelor, în Caretie se găsesc filaturi, fabrici de dantele și de mobile ; Canalle Villoresi se confundă cu industria de coloranți și mătase artificială. Combinatul metalurgic „Falck", trustul de produse chimice, „Montecatini", fabrici de produse de cauciuc, sticlă, oglinzi, porțelanuri, hîrtie, mezeluri și brînzeturi, uzine producătoare de mașini agricole, poduri metalice și locomotive — iată, într-un tablou sumar, rețeaua industrială a orașului.

Într-adevăr, Domul se pierde printre „gratacielli" și coșuri de fabrici. O face, însă cu o senină trufie și parcă împăcat cu zelul de azi al milanezilor, care și-au schimbat, e adevărat, de la un veac la altul, orașul, uneltele și speranțele...

RADU BUDEANU ■

gustul peștelui proaspăt

șoselei, beduini în tradiționalele lor veșminte ne ofereau spre cumpărare, ținîndu-i de coadă în adierea fierbinte a aerului, nici mai mult, nici mai puțin decît... pești !! Pești proaspeți, prinși în mod vădit de curînd, de vreme ce încă se mai zbăteau. Și încă ce pești : niște crapi de toată frumusețea, de două-trei kilograme bucata. Dar nu mai era un miraj. Nedumerirea avea să dispară destul de repede, căci numai peste cîteva minute, în stînga șoselei, galbenul deșertului avea să fie spart brusc de o erupție de albastru-verzui — culoarea inconfundabilă a mării — extrem de intensă aici, sub potopul de lumină. Ajunsesem deja la Maskaneh, mică localitate cu mare viitor, situată pe „țărmul" lacului de acumulare al barajului de pe Eufrat. Peștii vii din mijlocul deșertului își pierduseră misterul — aveau acum o explicație logică. Mersesem oare prea repede ? Nu părăsisem nici de două ore hotelul Tourism din centrul Alepului și iată, deșertul ostenise, părea că-și dă duhul. Dinspre imensul lac, o vastă rețea de canale și conducte transportă pe ogoare, și încă din abundență, atît de prețioasa apă. Maskaneh este una din zonele unde cu patru ani în urmă, îndată după acumularea apelor în spatele barajului, a început marea bătălie împotriva deșertului. O bună parte a sistemului de irigații din bazinul Maskaneh, care va avea în final o suprafață de 155 000 hectare, este dată deja în folosință și produce. La fel stau lucrurile și în alte sisteme de irigații, în bazinul Balikh, în cel de pe Valea Eufratului etc. La Saoura, orașul nou, modern, de 50 000 de locuitori, ridicat pentru constructorii barajului, hidrocentralei și ai unităților economice ce au apărut și continuă să apară în această întinsă regiune, avem posibilitatea să ne facem o imagine mai exactă despre acest mare și important obiectiv al economiei siriene, pe care îl vizităm. Însoțiți de Husain Said Ali, directorul oficiului de relații cu publicul al Administrației barajului Eufrat urcăm pe coronamentul barajului de anrocamente, operă tehnică solidă și impresionantă. Cu 4,5 km lungime, 60 m înălțime, 512 m lățime la bază și 19 m la coronament, el a „înghițit" 41 milioane m c de materiale. În spatele său, lacul în care urmărim un timp sarabanda unui banc de crapi : 630 km p de apă în mijlocul deșertului, aproape 12 miliarde de metri cubi de apă dulce, mai necesară aici decît aerul însuși. Coborîm apoi în interiorul hidrocentralei, plasată în corpul barajului. În sala mașinilor, tuburi cu neon și aer condiționat. Cinci din cele opt turbine Kaplan a cîte 100 MW fiecare sînt deja în funcțiune, la una montajul este aproape încheiat, la ultimele două a început. Încă un an și centrala va produce la întreaga ei capacitate, furnizînd tinerei, dar viguroasei economii siriene, energia necesară. Dar principalul scop al realizării acestui proiect, ne explică Husain Said Ali, au fost și rămîn irigațiile. 640 000 ha de deșert urmează a fi fertilizate în anii ce vin de-a lungul Eufratului. Amploarea și importanța acestei acțiuni devin și mai limpezi dacă avem în vedere că întreaga suprafață cultivată în prezent în Siria este de numai 540 000 hectare. Amabila noastră gazdă ne vorbește cu multă satisfacție de faptul că la realizarea acestui proiect participă și România prietenă. Peste 400 de specialiști români de la Romagrimex realizează în prezent un sistem de 27 000 ha la Rakka, la 60 km în aval de baraj. Tot Romagrimex elaborează și studiile pentru un al doilea sistem, de 100 000 ha, în bazinul Balikh. Aproape o cincime din întreg acest obiectiv de importanță vitală pentru economia siriană urmează a fi realizată deci în cooperare cu România — rod splendid al relațiilor de strînsă și caldă prietenie dintre cele două țări și popoare, ai căror mari artizani sînt președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad.

Beduinii au devenit, așadar, pescari, grădinari și viticultori. De la Alep la Abu Kamal, unde Eufratul părăsește Siria, pe o fișie cu o lungime de 450 km și o arie de 6 400 kmp, deșertul bate în retragere, făcînd loc grîului, orzului și porumbului, bumbacului și sfeclei-de-zahăr, florii-soarelui, trifoiului și pomilor fructiferi, culturilor de viță-de-vie, soia și cartofi, pisciculturii și pădurilor. Acolo unde pînă nu demult oile, caprele și cămilele asigurau singurele mijloace de existență, și-au făcut apariția mari unități agricole și industriale. Una din zonele cele mai înapoiate ale Siriei se racordează rapid la exigențele secolului XX — fenomen vizibil, palpabil și tonifiant, un nou și uluitor miraj, fiindcă nu mai este un efect optic, ci rezultatul efortului conștient și planificat al oamenilor acestei țări.

RAZIL ȘTEFAN ■

PRIVIGHETORI DIN ALTE ȚĂRI

Marie Nizet : ROMÂNIEI

O, scumpă Românie a dulcelui meu vis,
în zori și-n asfințituri tainic cu aur scris
de nimbul unei vraje în care-n veci rămîi,
și unde-i poezia-n torente revărsată, —
îngăduie, cu gîndu-mi din urmă, totodată,
să-ți dăruiesc și cîntul meu dintîi !

Nu le e dat, în zile de triumfal alai,
poeților să-și strige revoltele din grai
deși, din cîte stînuri tîrșar sub pana lor,
cel mai frumos adesea-i născut din jalea sumbră.
Tot astfel și-al meu suflet, cînd veacul ne adumbră,
azi își menește-n cînt alt viitor.

În cuget și în artă, pe cerul tău senin,
îți voi reda iar astrul cu licăru-i deplin,
spălat de mizga nopții și ridicat din hău.
Știu că-mi destramă viața pretenții iluzorii,
dar sînt copila care, sub faldul unei glorii,
vrea numele să-și lege de al tău !

Și aură — e alta eu nu am pe pămînt,
cu care să te apăr, decît acest cuvînt.
Din calea defăimării n-am cum să mă feresc.
Doar singură voit-am a sorților schimbare
Și nu-s eu păstrătoarea cuvintelor pe care
și pruncii tăi, din leagăn, le vorbesc !

Disprețuind pe-ai lumii nedrepți stăpînitori,
de prinți ori țări nu-mi pasă. Sfidez pe trădători
Dar n-am să las uitării, niciclnd, eroii tăi.
Loviților de soartă le-nchin prietenia.
Cu versul meu, ce-n valuri înecă infamia,
cînt victima și înfierez călăi !

Contemplu cîteodată din margine de drum
prezentul trist. Trecutul se pierde ca un fum,
iar ceea ce se-arată e-un viitor anost...
Atunci mă-ndrept spre-aceia pe care îi inspiră
dreptatea ta și-aceia își află-a mea liră,
în inima ta caldă, adăpost.

Și nici nu-ți sînt străină, cît timp, nedomolit,
sînt singele meu galic cu-al Romei contopit
așa cum mi-l lăsară părinții legendari.
Iar în Ardeni aspri, ca-n creste carpatine,
pădurile valone din țara mea sînt pline
de lupi sălbatici și de inimi mari.

O, dacă omenirea ar fi, în lupta-i grea,
cîndva să se ridice, urmînd chemarea mea,
și-ar fi chiar nemurirea s-o smulgă de la zei,
aș vrea ca despre mine, atunci, așa să spună :
— În cîntec, Libertatea îi e suprema strună !
Și România e deviza ei !

1/13 mai 1878

În românește de VICTOR TULBURE și RALUCA TULBURE ■

Marie Nizet, poetă belgiană, născută la 19 iunie 1859. Tatăl său a fost directorul Bibliotecii regale din Bruxelles, mare admirator al românilor și prieten cu Al. Macedonski. Fratele poetei, Henri Nizet, venise prin 1883—1884 în România, după care a publicat un roman conținînd și unele referiri la țara noastră. Marie Nizet nu ne-a vizitat niciodată țara, dar a nutrit o vie dragoste pentru poporul nostru a cărui limbă și-o însușise și a cărui istorie o cunoștea temeinic. În anul 1878, deci în vîrstă de numai 19 ani, Marie Nizet debutează cu un volum de versuri consacrat în întregime României. Între acesta și ultimul, care a apărut postum, poeta a mai publicat și un roman al cărui subiect este de asemenea românesc.

Volumul România (Chants de la Roumanie) a fost semnalat în 1882 de V. A. Urechia, care îl publică în Albumul macedo-român poezia Le pauvre roumain, și în 1917 de Nicolae Iorga, traducătorul poemului Oltul. Poeta a murit în 1922.

Sporturi anonime

În urmă cu vreo lună de zile, am avut ocazia să văd un mănunchi de spectatori aciuați în tribunele stadionului Republicii. Părea o sezătoare în aer liber la care cîțiva intimi luau parte, dintr-o obligație mai veche și dintr-o curiozitate obosită. De fapt, pe Republicii se disputa un concurs internațional de atletism. Avem atleți care figurează în clasamentele primilor zece în lume. Dar ei dispar așa cum au apărut : meteoric. Poate este și foarte greu să te chinui săptămîni întregi, dacă nu ani, pentru cîțiva centimetri în plus la sărituri sau pentru cîteva secunde mai puțin la alergări. Poate că este foarte dificil ca pe ploaie și soare să te zbați într-un cerc ca să arunci greutatea cu cîțiva centimetri mai departe. Știu trăgători de elită care se pregătesc ani de zile pentru un punctaj maxim. Tirul cere nervi de oțel, răbdare, o sănătate perfectă, ca și canotajul, ca și patinajul, ca să nu mai pomenesc de alte sporturi. În sălile unde evoluează halterofilii vine lume puțină. Aceleași pilcuri rărite de curioși, mai mult familiile concurenților, decît spectatori în bunul înțeles al acestui cuvînt. La scrimă situația este asemănătoare. Handbalul stringe spectatori mai mulți, sau rugby-ul, dacă e vorba de meciuri internaționale. Într-o vreme, o partidă de volei umplea pînă la refuz sala Floreasca. Baschetul a decăzut și el și a devenit un sport confidențial. În vogă au rămas fotbalul de care lumea nu se mai vindecă, gimnastica din cauza Nadiei Comăneci și a Teodorei Ungureanu, sau tenisul din cauza lui Năstase și Țiriac. E puțin, foarte puțin.

Întrebarea este dacă și sporturile respective nu sunt vinovate de această lipsă de curiozitate. O partidă de oină, oricît mi-ar mingiia amintirile din copilărie, nu atrage atît cît un gol al lui Dudu Georgescu. Hocheiul, care este un sport dinamic, are și el spectatorii lui, care nu sunt destul de mulți. Întrebare : Oare atracția spectatorilor față de un sport nu se datorește și personalităților ? Vrem să chemăm lumea în jurul unor discipline care continuă să rămînă periferice. Dar ce facem pentru asta ? Există desigur mijloace de a atrage lumea, prin asta înțeleg publicitate. Dar o facem ? Am remarcat că o emisiune a Televiziunii care arăta publicul britanic adunat pe Wembley la finala Cupei Angliei a stîrnit în mijlocul spectatorilor noștri remușcări. În săptămîna următoare acestei emisiuni tribunele de la Republicii, tot la un concurs de atletism, nu mai erau atît de goale. Iată deci că dacă facem reclamă hanurilor, restaurantelor, mititeilor, cîrnaților oltenești și prăjiturilor de la Athenée Palace am putea să cheltuim și niște bani pentru a arăta frumusețea unor sporturi pe nedrept numite minore. O întrecere nautică sau un concurs de înot în bazin pot fi la fel de spectaculoase ca un meci de fotbal, după cum ne-am dat seama la Montreal. Dar pentru a atrage spectatorii trebuie să le deschidem ochii.

Avem la ora asta cîteva atlete de talie mondială ; mă gîndesc la Mărășescu și Șilai. Ce facem ca să le popularizăm ? Ziarul Sportul le dă din cînd în cînd cîte o fotografie, dar asta nu e suficient. Cînd scriu toate astea mă gîndesc la propaganda care ar trebui făcută în jurul sporturilor aparent minore. Un atlet concurează altfel în fața unei arene pline decît în singurătatea unui stadion ocupat numai de oficiali și de arbitri. Mii de școlari ar putea să fie lăsați să intre gratuit la aceste concursuri atletice, deși îmi închipui că porțile sunt deschise pentru ei, dar nimeni nu-i invită să se ducă acolo. Pe urmă, orele destinate educației fizice s-au împuținat. Asta e rău. Dacă vrem să avem savanți buni, muncitori buni, medici buni, trebuie să avem mai întîi niște oameni sănătoși. Este un lucru fundamental. Sigur că personalitățile de genul Nadiei Comăneci, lui Ilie Năstase, Dudu Georgescu polarizează în jurul lor atenția generală. Întrebarea este de ce în jurul atleților curiozitatea este mai mică ? S-o spunem pe-a dreaptă : organizarea concursurilor este nedibace. Ne pierdem mult timp, întrecerile nu curg șnur, participarea e destul de anonimă dacă exceptăm unele concursuri și atunci interesul e mic. Mai multe afișe, mai multe fotografii, mai multă reclamă. Să nu ne speriem de acest cuvînt.

EUGEN BARBU ■

ANGELO NICULESCU :

„Vrem să luptăm de la egal la egal cu Dinamo și Steaua"

— Stimate Angelo Niculescu, venirea dumneavoastră la Timișoara pare un veritabil „cap de afiș" al transferărilor de antrenori din vara aceasta. De ce aici ?

— Am vrut să mai schimb aerul, atmosfera de lucru. Am tinut mortis să plec de la „Sportul studențesc" întrucît jucătorii de acolo — într-o mare măsură — nu mai erau receptivi la sarcinile și exigențele fotbalului actual, poate și din cauză că și-au văzut rezolvate aproape toate obiectivele personale. Ivindu-se această invitație la Timișoara...

— La concurență cu una mai veche însă, cea de la Dinamo...

— Am optat, totuși, pentru „Poli". Dinamo cîștigase campionatul ; ce alt obiectiv aș fi putut adăuga ?! Poate doar cîștigarea Cupei campionilor europeni...

— Ar fi și acesta un vis... Fotbalul nostru nu prea are asemenea speranțe.

— Păcat ! Dacă ar depinde numai de noi, antrenorii... Oricum, am găsit la Timișoara o echipă disciplinată, dornică de afirmare, cu care vrem să luptăm de la egal la egal și cu Dinamo, și cu Steaua, am găsit un oraș iubitor de fotbal și dornic de a saluta performanțele formației sale favorite. Deci, vreau să ajungem într-o cupă europeană, ca urmare a unui fotbal de calitate, nu pozițional, nu static, nu „gură-cască", ci în continuă mișcare, anticipînd fazele, să evităm asadar fotbalul încorsetat în sisteme rigide. Mișcarea în teren e prima condiție a performanței!

— Venind la „Poli", v-ați reîntîlnit cu Dembrovschi, unul din cei „unsprezece pasageri ai corăbiei" care a dus fotbalul românesc la Guadalajara.

— Vedeți cum e, dacă Dembrovschi nu a venit la „Sportul studențesc", cum aș fi dorit (i-am și reprosat atunci că drumul de la Bacău la Timișoara trece prin București), iată că l-am urmat eu. Nu doar de aceea — v-am spus-o. Dembrovschi este încă un fotbalist pe care se poate cori strui o tactică de joc, datorită experienței, gîndirii, tehnicii, seriozității sale. Un adevărat sportiv-model ! Apoi, dacă m-ați întreba de „secundul" meu, de Costică Rădulescu, v-aș spune că îmi este un vechi

și apreciat colaborator. Încă de cînd juca la Dinamo Brașov sau la Dinamo Bacău. Ulterior, ne-am întîlnit ca antrenori și ne-am bucurat mult unul de prezența celuilalt.

— O discuție cu Angelo Niculescu nu poate ocoli un subiect cum este „națională". Șanse există pentru un al treilea drum peste Ocean...

— Da, șansele sînt mari. Într-adevăr, ar fi a treia participare românească la un campionat mondial de fotbal. Și tot a treia trecere peste Ocean, spre continentul american. Dar nu trebuie să fim încrezători în calificare decît atît cît trebuie, fiindcă nici concurenții noștri nu stau cu brațele în sîn. Trebuie să privim și viitoarele meciuri cu cea mai mare seriozitate și responsabilitate.

— Dacă ați fi și acum selecționerul tricolorilor...

— ... nu aș renunța la Răducanu, Dinu și Lucescu, așa cum am spus și la federație. Sper că Ștefan Covaci va lua sugestia mea ca un act colegial.

— Dobrin ?! În Mexic n-a intrat nici un minut în joc.

— Nu regret nici acum. Dealtfel, în raport cu timpul și cu conduita lui morală, mi s-a confirmat că am procedat just. El singur s-a eliminat dintre titulari. Spre deosebire de Răducanu, care s-a trezit tîrziu, dar s-a trezit totuși. Nu-l uit niciclnd : „Bre, tătucu — mi-a spus în Mexic —, se termină Campionatul Mondial și eu n-am jucat încă ! Cum mă întorc acasă ?! Ce-or să zică ai mei ?!" Mi-a plăcut, l-am înțeles. A apărat contra Braziliei, în cel mai frumos joc al echipei noastre. În plus, și în anii următori s-a dovedit un sportiv de înaltă clasă.

— Bilanțul antrenorului Angelo Niculescu poate fi invidiat de colegi. Realizările se cunosc ; nu se știu însă „regretele"...

— De acord să vorbim și despre ele. Ar fi : ratarea șansei de a ajunge cu echipa națională în semifinalele Cupei Europei, lucru care mă frămîntă încă ; faptul că am pierdut, cu „Sportul studențesc", Cupa Balcanică, deși o aveam „în mînă" ; apoi, că n-am putut să onorez invitațiile mai vechi ale cluburilor A.E.K., Olympiakos Pireu și Olimpique Marseille. Pe lîngă marile satisfacții cu echipa națională, aș adăuga-o pe aceea că am scris o carte, „Corabia cu 11 pasageri", în care am elucidat o bună parte din activitatea mea de performanță. Carte apreciată și de revista „Flacăra", care mi-a susținut astfel replicile date unor cronicari de suprafață. Sper ca și pe viitor să mă bucur de aceleași ajutor, prin critică și prin aprecieri.

— În ceea ce ne privește, vă urăm izbînzi cît mai frumoase, începînd cu chiar primul sezon al dumneavoastră la Timișoara.

TEODOR BULZA ■

CRONICA ȘOSELEI

O autorizație de reparație și o cutie de diazepam

După accident, în torpedoul autoturismului 1-DB-6323 s-au găsit, printre altele, o autorizație prin care se dădea dreptul posesorului mașinii să și-o repare (ca urmare a unei tamponări) și două cutii de medicamente : sedative și tranchilizante. Fapt banal, pentru că în multe autovehicule se pot găsi asemenea lucruri. În cazul de față documentul cu pricina și cutiuțele cu medicamente explică însă în bună măsură cauzele indirecte ale evenimentului de circulație produs pe D.N. 2 la km. 54+450 între București și Urziceni.

Cauza directă a accidentului, la fel de banală : exces de viteză în condițiile drumului umed. În locul unde s-a produs evenimentul șoseaua era perfect dreaptă. Șoferul, dintr-un motiv rămas necunoscut, a apăsat probabil prea puternic pe pedala de frînă a Skodiței, mașina a intrat în derapaj, pilotul s-a speriat, nu s-a priceput să readucă autoturismul pe direcția inițială prin manevrarea volanului și mașina lipsită de control a părăsit partea carosabilă spre stînga, izbindu-se apoi cu putere de un pom, exact în partea în care se găsește postul de pilotaj al autovehiculului.

Accident tipic de începător în care și-a pierdut viața Constantin Savu în vîrstă de 53 de ani, muncitor la Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște.

Să ne întoarcem la obiectele găsite la bordul mașinii. Autorizația : servise lui C.S să-și repare mașina cu care în ziua de 17 iulie 1977, la numai 5 zile de la primirea permisului, intrase în spatele unui autocamion. Avariile nu au fost deosebite, dar această coliziune la atît de scurt timp după „brevetarea" lui ca pilot de autoturism l-a frămîntat mult pe C.S. Toată ziua care a precedat accidentului el a fost nervos și agitat. Întrebuința și înainte medicamente de genul celor găsite în autoturism, dar pentru a se liniști cît de cît, el a mărit doza. Cei apropiați lui C.S. au relatat că și în noaptea dinaintea tragediei, în pofida pastilelor ingerate, el a fost la fel de agitat și frămîntat.

A pornit la drum dis-de-dimineață, foarte devreme. Nervozitatea și-a manifestat-o de la primii metri parcurși și în continuare pe șosea apăsînd cu nesăbuință pe pedala de accelerație în pofida ploii, a lipsei de experiență, a oboselii, a stării de tensiune în care se găsea.

Așadar, la 12 iulie C.S. a primit permisul de conducere, la 17 iulie a comis tamponarea, iar la 20 iulie dimineața și-a pierdut viața în împrejurările descrise mai sus. A condus deci doar 8 zile.

Aproximativ la fel s-au comportat în circulație și alți aproape 100 de începători care și-au pierdut viața în accidente în primul semestru al anului 1977, depășind periculos, neacordînd prioritate, gonind imprudent p. sectoare de drum periculoase etc Laolaltă cu ei, în aceeași perioadă, alți 350 de „boboci ai volanului" s-au ales cu leziuni grave ca urmare a evenimentelor rutiere produse tot din vina lor.

Azi, în condițiile circulației supraaglomerate, conducerea mașinii este o activitate tot mai complexă care solicită intens, nervos și fizic, pe conducătorul auto.

Concepția multora (din păcate) care reduc această activitatate plină de răspundere cu zeci, sute de fațete și nuanțe, pe care șoferul le descoperă treptat pe măsura kilometrilor rulați, la simpla cunoaștere a manevrării comenzilor, s-a dovedit și se dovedește pe zi ce trece falimentară.

Șoferii începători nu trăiesc izolat, ci în colective în care se găsesc numeroși piloți cu experiență care au învățat văzînd și trăind numeroase întîmplări în circulație. Ei pot da o mînă de ajutor colegilor „de volan", sfătuindu-i, îndrumîndu-i, recomandîndu-le cum să-și planifice călătoriile, cum să procedeze în situațiile dificile, cum să se pregătească ei și mașinile lor în vederea deplasărilor de vacanță.

Șoferi tineri sau vîrstnici, profesioniști sau amatori, cu mai multă sau mai puțină experiență, trebuie să facă front comun în lupta contra accidentelor, pentru întărirea disciplinei și securității rutiere.

Iar începătorii să reflecteze la cele 8 zile cît a reprezentat stagiul la volan al lui C.S.

Colonel VICTOR BEDA ■

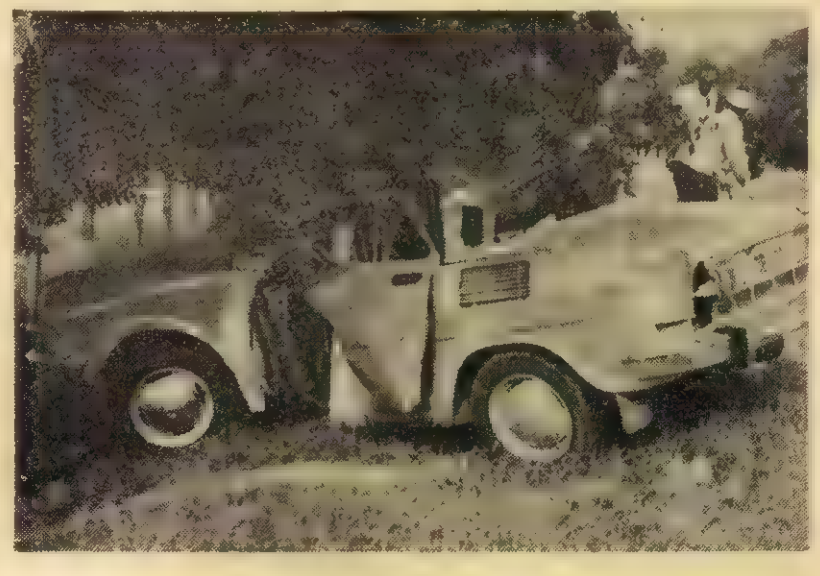

O POVESTE DIN DIVIZIA C

Uite Popa, nu e Popa!

Din punct de vedere pur **sportiv**, Minerul Rodna a pierdut competiția pentru promovarea în divizia secundă a țării. Mult timp lideră, echipa din Rodna n-a reușit în ultima etapă decît un rezultat de egalitate (0—0), în deplasare, contra echipei Dermata Cluj-Napoca — în timp ce Avintul Reghin cîștiga fără joc cu 3—0, adversara sa, Minerul Borșa, fiind exclusă mai demult din campionat (o „poveste", care de asemenea, poate că o vom spune odată !). Meciul de la Cluj-Napoca a fost unul „pe viață și pe moarte", cum se spune, întrucît oaspeților le trebuiau două puncte pentru a promova, în timp ce gazdele aveau neapărată nevoie măcar de unul pentru a nu retrograda. Rezultatul (0—0) a salvat Dermata, dar a făcut în același timp ca echipa din Rodna să piardă întrecerea pentru promovare, deși poseda un golaveraj mult mai bun decît principala sa adversară. Deci, campionatul 1976—1977, divizia C, seria a X-a : **1. Avintul Reghin — 40 puncte** (golaveraj 44—27), **2. Minerul Rodna — 39 puncte** (66—37).

Urindu-i echipei din Reghin mult succes în divizia superioară în care a promovat, să ne întoarcem la motivele pentru care ne-am hotărît să punem pe hîrtie amănuntele mai puțin cunoscute ale finalului de campionat din divizia C, seria a X-a, tocmai acum, în preajma unui nou campionat. Mai întîi trebuie să vorbim de încă un meci, Dermata Cluj-Napoca — Cimentul Turda, disputat cu două săptămîni mai devreme de partida amintită. Cu această ocazie, arbitrul Ștefan Moldovan (Sighetul Marmației), elimină din joc spre sfîrșitul partidei un jucător al gazdelor, care se dovedise extrem de dur în mai multe rînduri, ba chiar cotonogar de-a dreptul. În foaia de arbitraj apare următoarea versiune : **„Eliminat Popa Dorin Dumitru în min. 84 pentru lovirea adversarului cu piciorul".** Drept urmare, Comisia de competiții și disciplină a F.R.F. îl suspendă pe juniorul Popa pe trei etape.

Două săptămîni mai tîrziu, deci în ultima etapă, delegatul echipei Minerul Rodna contestă dreptul de joc al jucătorului clujean Valentin Olariu, fundaș central în echipa Dermata, pe care îl consideră suspendat și, ca urmare, fără drept de joc. Meciul se încheie cu rezultatul amintit, dar o rezolvare favorabilă a contestației ar da cîștig de cauză echipei din Rodna, care astfel ar promova în divizia secundă...

Ce legătură să fie însă între juniorul Dorin Popa și seniorul Valentin Olariu ?! Există, și încă una foarte strînsă. Pentru echipa clujeană pierderea unui jucător de bază cum este Olariu ar fi însemnat, practic, retrogradarea. Și atunci, în loc să accepte sancțiunea meritată, conducătorii echipei clujene îl conving pe arbitru că jucătorul eliminat nu a fost Olariu, ci un junior, Dorin Popa, a cărui legitimație este înmînată arbitrului. Și totuși, Minerul Rodna îl contestă pe Olariu, prezentînd Comisiei de competiții și disciplină următoarele acte :

1. Declarația antrenorului Vladimir Rațiu (Cimentul Turda), care afirmă că jucătorul eliminat în meciul respectiv a fost Olariu, nu Popa.

2. Declarația jucătorului turdean Gabriel Jianu (Cimentul), care afirmă că el a fost lovit, sau practic călcat în picioare de Olariu, nu de Popa.

3. Adeverință din partea secretarului organizației U.T.C. din cadrul Liceului industrial nr. 1 din Cluj-Napoca, prin care se afirmă că elevul Popa Dorin Dumitru a fost prezent în dimineața zilei de duminică 12 iunie la acțiunea de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, desfășurată pe stadionul municipal. Adeverința este semnată și de directorul liceului.

4. Declarațiile a doi colegi de clasă cu elevul Popa, prin care se susține prezența acestuia la acțiunea amintită.

5. Declarația jucătorului clujean Ionel Suciu (Dermata) care susține că jucătorul eliminat de pe teren în meciul cu Cimentul a fost Olariu, nu Popa !

6. Memoriul asociației sportive Minerul Rodna, în care se afirmă, printre altele : **„Menționăm că jucătorul Popa Dorin a fost trecut pe foaia de arbitraj după terminarea meciului, la poziția 15 (ultima), pentru a putea fi suspendat în locul lui Olariu. Acest lucru l-a făcut delegatul Dermatei, un anume Crișan, care a fost adus special la localul unde erau și arbitrii, pentru a nu exista dubii în privința caracterelor literelor scrise în foaia de arbitraj."**

La **judecată**, toate aceste puncte de vedere s-au susținut în continuare, majoritatea dintre ele chiar verbal. Împotriva lor n-au existat decît următoarele mărturii :

1. Cea a antrenorului echipei Dermata, care nu recunoaște substituirea.

2. Cea a jucătorului Olariu, care nu recunoaște nimic.

3. Cea a arbitrului de centru, Șt. Moldovan, care nu-și prea amintește nimic...

Să facem însă cîteva precizări. Dorin Popa, chiar trecut în poziția a 15-a, ca să fie eliminat ar fi trebuit să intre mai întîi în teren. În foaie, arbitrul cu pricina menționează că au fost înlocuiți doi jucători de la Dermata, dar nu se spune niciunde **cine l-a înlocuit** și în ce minut ! Mai departe : cînd un jucător de rezervă intră în joc, el prezintă de regulă legitimația sa arbitrului de centru, care o viră imediat în buzunar pentru a relua cît mai repede jocul. Or, în declarația scrisă la F.R.F., arbitrul Moldovan susține următoarele : **„La sfîrșitul jocului conducerea echipei Dermata PREZINTĂ** (sublinierea noastră !) **carnetul jucătorului respectiv susținînd identitatea lui Popa Dorin."** Deci, juniorul Popa nu intrase în joc ! El era pe stadionul municipal, la acțiunea organizată de U.T.C. și conducerea liceului din care face parte !! Nu ne rămîne însă decît să ne întrebăm de ce n-au fost convocați la **judecată** și arbitrii de linie V. Gherasim și L. Haracsek (Baia Mare), care ar fi putut să aducă o lumină suplimentară cu privire la eliminarea din meciul Dermata — Cimentul. De asemenea, nu mică ne-a fost mirarea cînd am constatat că tușierii de la meciul Dermata — Minerul Borșa s-au numit... Șt. Moldovan și L. Haracsek !

•

Ce a hotărît federația ? În primul rînd a suspectat întreaga acțiune a asociației sportive Minerul Borșa. A suspectat toate declarațiile care susțineau contestația, pe care le bănuie de a fi obținute prin rugăminți și anumite insistențe din partea contestatarilor... S-a ajuns pînă acolo încît se bănuie că elevul Popa ar fi fost prezent la acțiunea de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei numai în primele ore ale dimineții, după care ar fi plecat la meci ! Cel care ar fi putut să lămurească lucrurile ar fi fost arbitrul de centru, dar în privința lui de asemenea nimeni nu poate băga mîna în foc. În asemenea condiții, suspectînd pe cei care au reclamat, nu pe cei reclamați, Comisia de competiții și disciplină a hotărît să respingă contestația ca neîntemeiată, **hotărîre semnată de secretarul general al F.R.F., Ion Alexandrescu.** Astfel, rezultatul meciului de la Cluj-Napoca a rămas cel de pe teren, iar Minerul Rodna tot în divizia C.

Pentru final să nu uităm să menționăm că numita comisie a reușit să găsească pînă și un viciu de fond la contestație, și anume că ea a fost depusă în pauza meciului și nu înainte de joc, după cum cere regulamentul. E drept că lucrul acesta s-a observat prea tîrziu, după ce contestația fusese deja respinsă, fiindcă, altfel, nimeni n-ar mai fi stat de vorbă cu cei din Rodna. Dincolo de toate aceste amănunte, întreaga anchetă e de natură să ne lase un nou gust amar, așa cum se întîmplă prea adesea cînd intrăm între culisele fotbalului nostru. Dacă Minerul Rodna a fost lezată de promovare, lucrul are prea puțină importanță pentru fotbalul românesc și, personal, nici nu ne interesează. Ceea ce e cu adevărat grav este impasul moral prezent destul de des în competițiile naționale, așa cum s-a desfășurat și această poveste din seria a X-a a diviziei C Ca ultimă notare, poate n-ar fi rău să știți cine a fost căpitanul echipei Dermata la meciul imediat următor jocului cu Cimentul. El se numește Valentin Olariu, adică jucătorul împricinat însuși !! Ca o răsplată, desigur, pentru buna sa comportare...

DUMITRU GRAUR ■

Spionajul industrial, vechi de cînd e lumea

Astăzi, cînd marile întreprinderi se reunesc în cadrul unor conferințe ultrasecrete, se folosește deseori izolarea sălilor respective printr-un cîmp electromagnetic pentru a împiedica funcționarea eventualelor miniemițătoare. Au apărut de asemenea consilieri în contraspionaj economic care încearcă în acest fel, sau prin alte metode, să împiedice producerea unor mari pagube. Spionajul industrial modern nu se rezumă numai la furtul formulelor secrete de fabricație. El a depășit domeniul tehnicii intrînd în domeniul economic. Se încearcă să se afle prevederile bugetare, prețul viitoarelor produse, lista piețelor de desfacere etc. Spionajul industrial — ajuns astăzi la această formă — se practică însă de secole. Iată ce-și propune să demonstreze Jacques Bergier, autorul unor cărți ca „Agenții secreți contra armelor secrete", „Spionajul industrial" din a cărui evocare publicată în paginile revistei „Historia" reproducem povestea unor spioni de altădată.

Secretul din pălăria prințesei

A fost odată o fermecătoare prințesă și un mare secret. Așa ar putea începe o poveste din „O mie și una de nopți". De fapt este vorba de o poveste autentică aflată într-una din cronicile chineze. Secretul era cel al mătăsii naturale, iar fermecătoarea prințesă a plecat într-o călătorie în străinătate purtînd o magnifică pălărie cu flori care ascundeau mici viermișori de mătase pe care i-a dăruit amantului său ce era indian. În acest fel mătasea naturală părăsise China ! Avem de-a face cu un exemplu clasic de spionaj industrial, vechi de aproape cincisprezece secole și totuși este departe de a fi primul exemplu. Încă din preistorie oamenii au încercat să-și smulgă unii altora „secretele industriale", iar triburile care au descoperit secretul focului au fost victimele spionajului practicat de triburile mai puțin fericite din acest punct de vedere. Un alt secret — neelucidat nici în zilele noastre, precizează Jacques Bergier — este acela al modalității de prelucrare a silexului. Tehnicile delicate de prelucrare n-au fost redescoperite decît foarte greu și parțial de către cercetătorii moderni. Există, spre exemplu, un mod de a sparge o placă rectangulară de silex obținîndu-se dintr-o singură dată o spargere a plăcii în cele patru colțuri, porțiunea rămasă intactă avînd forma unei inimi. Inimi de acest fel au fost găsite, și tehnica zilelor noastre le-a reinventat întrucît operația deși foarte delicată a putut fi învățată. Acum zece mii sau douăzeci de mii de ani spionii au căutat și probabil au furat, nu o dată, acest secret. Alți spioni industriali au căutat să descopere — fără succes însă — tehnicile folosite de către cretani în construirea unor complicate și diverse mașinării; spunem, fără succes, căci pentru construirea extraordinarului ansamblu de megaliți de la Stonehenge din Anglia (în care unii văd astăzi o gigantică mașină de previziune a mișcării astrelor) a fost necesar să fie aduși specialiștii cretani care au deținut vreme îndelungată monopolul acestor tehnici. Lui Dedal, cel mai mare inginer al cretanilor, i-au fost atribuite invenții și descoperiri extraordinare, în diverse domenii : planoare, roboți, metode de însămînțare artificală, adezivi etc., lucru greu de crezut, Dedal, chiar genial, fiind ...un singur om. S-ar putea ca Dedal să fi fost de fapt un fel de denumire-simbol atribuită tuturor celor aparținînd unei anumite școli, în felul cum în epoca noastră se folosește cuvîntul „politehnicieni". Dedal rămîne un mister de lămurit, ca și nenumăratele secrete industriale ale epocii cuprinse între civilizația cretană și Evul Mediu, secrete căutate, pierdute, regăsite.

Proiectilul care a distrus Pisa

Ca o compensație, există numeroase documente asupra unui secret militar, dar în același timp industrial, privind o invenție apărută la Constantinopol : proiectilul incendiar. Începînd din sec. al VII-lea și pînă în secolul al XII-lea s-au făcut numeroase încercări pentru descoperirea acestui secret, numai arabii străduindu-se timp de patru sute de ani pentru a parveni la el, la acest secret pierdut, regăsit, din nou pierdut. Există o versiune aparținînd istoricului englez Gibbon, cum că spionii arabi care încercau să descopere secretul încercau de fapt să recupereze unul din proprille lor secrete, întrucît invenția fusese realizată de către un oarecare Gallinicos locuind la Heliopolis (Siria), fugit din serviciul califului pentru a intra în serviciul împăratului Bizanțului.

Au existat și martori serioși care au văzut această armă specifică epocii, în acțiune. Unul din aceștia povestește că ea era transportată de către o sulițâ lansată de o enormă praștie și că proiectilul pleca „ca un dragon înaripat, cu o coadă lungă, gros ca un cap de purcel, zburînd cu rapiditatea trăznetului și făcînd un zgomot azurzitor". În momentul în care proiectilul își atingea ținta se producea o explozie violentă însoțită de un nor de fum negru. După dispariția fumului, o flacără se propaga în toate direcțiile, atît pe verticală cît și lateral și în jos. Încercarea de a înăbuși flacăra cu apă era ineficace și numai nisipul, oțetul și urina o atenuau.

Timp de patru secole, eforturile spionajului industrial din toate țările au fost concentrate asupra proiectilului incendiar. Italienii în special după distrugerea Pisei la sfîrșitul secolului XI au făcut totul pentru a afla secretul, dar nu s-au putut apropia de el. După lungi eforturi, musulmanii au reușit să fure secretul și să-l utilizeze în timpul cruciadelor, dar apoi... ei s-a pierdut din nou. N-a mai fost regăsit ! Tot ce se știe este că în compoziție intrau un derivat al petrolului, pucioasă și rășină de pin. S-a comparat proiectilul incendiar cu napalmul, dar proprietățile nu sînt aceleași. Pentru a fabrica un proiectil incendiar modern ar fi necesar să se adauge o specie de napalm pe bază de sodiu metalic. Dar este îndoielnic că tehnicile epocii, chiar dacă am admite că alchimiștii au deținut secrete extraordinare, permiteau fabricarea industrială a sodiumului metalic, care nu poate fi preparat decît prin electroliză. S-a încercat să se dea o altă explicație și anume că alchimiștii ce au inventat proiectilul incendiar reușiseră să extragă fosforul ce se aprindea în contact cu apa. Sigur că asemenea procedee se pot utiliza, că asemenea compuși se pot obține, dar este improbabil că odată obținuți, în condițiile Evului Mediu, ei puteau fi izolați, purificați și preparați industrial.

Compoziția proiectilului industrial a fost păstrată secretă, am putea spune cu gelozie. În felul acesta teroarea inamicilor a fost mărită și prelungită prin ignoranța lor și prin elementul surpriză. Am moștenit această ignoranță și din păcate nu putem trimite spioni în trecut. Secretul proiectilului incendiar a fost altădată păstrat cu tot atîta grijă ca cel al bombei atomice... sau al prafului de pușcă.

FURNEA ■

„Pe toți ne privesc problemele obștii, ale țării și ale planetei întregi"

● Pictorul Sabin Bălașa s-a născut la 17 iunie 1932 în Dobriceni (Olt) ● Absolvent al Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu" ● Prezent cu lucrări de o deosebită valoare în toate expozițiile colective la nivel național, ca și în multe din străinătate, paradoxal însă, n-a deschis nici o expoziție personală, între altele și din pricină că lucrările i-au fost achiziționate din atelier ● La Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași și Muzeul Militar Central a realizat câteva picturi murale de mare forță a viziunii și expresiei ● Este, totodată, autorul unor filme unice în domeniul animației, lui datorîndu-i-se o specie nouă, așa-numita cine-pictură ● Cucerește numeroase premii în țară și străinătate pentru pictură și film de animație ● Este laureat al Festivalului național „Cîntarea României".

— Sabin Bălașa, cine vă știe tablourile poate crede că în permanență cunoașteți o stare de bucurie cum nu îi este dat oricui s-o afle. Există în lucrările dumneavoastră atîta armonie, atîta pace, atîta tinerețe și fericire încît este imposibil să-ți închipui că autorul lor a știut vreodată ce este îngrijorarea și tristețea. Așa să fie ?

— Așa să fie dacă vrei, dar de fapt lucrurile stau cu totul altfel. Poate că opera mea stă sub semnul calmului și beatitudinii, dar eu personal nu sînt un om lipsit de dramatism. Oricînd pot dovedi cu schițele mele, cu lucrări neterminate, că o altă operă a mea ar fi putut să fiinteze. M-am cenzurat dur. Am avut citeodată săptămîni întregi cînd eram obsedat și nu desenam decît viețăți primare, monștri, familii fericite care trăiau pe bombe, copii care se jucau cu bombe în timp ce toată lumea își vedea liniștită de treburi...

— Ca în ÎMPĂRATUL MUȘTELOR, romanul lui William Golding.

— Exact. De fiecare dată în lucrăriie mele pe care le socotești, ca și alții, că stau sub semnul echilibrului — dacă le privești mai atent nu se poate să nu observi o anumită tensiune chiar și așa cum sînt acum — au existat violență, și ură, și durere pe care însă le-am eliminat treptat spre sfîrșitul lucrării.

— Nu aveți curajul să le vedeți înfățișate pe pînză ?

— Nu de asta. Dimpotrivă, aveam curajul să mă confrunt cu ele și să le învîng. Mi-am spus întotdeauna că omenirea trebuie încurajată. Că este destulă amărăciune pe această planetă pentru ca s-o mai arăt și eu. În lucrările mele omenirea trăiește într-o lume mai dreaptă și mai bună, fără să fie amenințată de pericole. Însă pînă cînd ajung să așternpe pînză un astfel de tablou care ție ți se pare probabil idilic, prin cîte a trecut autorul...

— Înfățișînd omenirii un chip la care ea mai mult aspiră, fiind mai luminos decît în realitate, nu credeți că amăgiți, că oferiți iluzii ?

— Dacă mi-aș încheia opera acum nu mi-aș socoti nici pe departe misiunea de artist terminată. Vă spun cu sinceritate la amîndoi (adică mie și poetului Niculae Stoian care a fost de față la dialogul purtat cu prietenul său, Sabin Bălașa, intervenind deseori în discuție — n.a.) : presimt că în viziunea mea de pictor se vor produce schimbări esențiale, care vor completa ce am făcut pînă acum. Înainte de a deveni un confort pentru mine, pictura mea a devenit un confort pentru alții Or, asta e un semnal că lucrurile nu mai pot continua la fel.

— Sînteți un răsfățat al publicului. Asta vă îngrijorează ?

— Nu. E un lucru meritat. Oamenii ne iubesc cînd îi iubim și noi.

— Ce loc acordați visului în creația dumneavoastră ?

— Un loc foarte important. El este punctul de plecare al uriașei capacități umane. Întîi visezi. După aceea dorești ca visul tău să devină realitate. După aceea îl organizezi, îi dai viață, îl transformi în realitate. Omenirea și-a îndeplinit treptat toate visele și nu a renunțat la realizarea nici unuia dintre ele.

— Ce vis ați vrea să vi se realizeze ?

— Să văd omenirea ajungînd la acea zi în care să scape de robia mijloacelor și să le supună scopurilor existenței.

— Am văzut în atelierul dumneavoastră un AUTOPORTRET care vă definește extraordinar opera. Păreți că tocmai ați sosit de pe un tărîm fabulos, că purtați solia unei civilizații de pe o planetă îndepărtată.

— Sau poate, dacă te uiți din nou mai atent, un mesaj al civilizației de pe planeta pe care trăim.

— Se poate spune și așa. Dar trebuie să recunoașteți că totuși e vorba de ceva straniu în tabloul acesta. Se pot recunoaște elemente din lumea înconjurătoare. Dar organizate altfel, așa cum se întîmplă și în alte lucrări ale dumneavoastră. M-ar interesa să-mi vorbiți despre raportul dintre realitate și opera de artă.

— Lucrurile sînt foarte complicate și n-am de gînd să mă erijez într-un specialist atoateștiutor. Nu pot să vorbesc decît despre ce am aflat prin truda mea. Sînt sigur că eu înfățișez realitatea socială cînd relev adevărul social, adevărul societății noastre. Autoportretul meu este plasat în mijlocul oamenilor care îl privesc. Ei fac parte din opera mea, i-am prevăzut, i-am văzut. Adevărul e că noi sîntem plasați în mediul nostru, pe o planetă întreagă. Știm acest lucru în vremea noastră. Tot ce fac trebuie să poarte deci amprenta epocii mele. Rafael trăia sub un cer populat cu îngeri. Noi trăim sub un cer cosmic. În Renaștere, fondurile brune indicau tocmai un mediu închis, strîmt. Astăzi, albastrul, care e lumina cea mai îndepărtată, ne prezintă pe noi, oamenii care am ajuns să zburăm în spațiul cosmic.

— E vreo legătură între albastrul dumneavoastră și cel voronețian ?

— Nici una directă, ca inspirație nemijlocită. Albastrul meu e din Miorița și din Eminescu, adică din matricea noastră spirituală. Primul meu pas însemnat l-am făcut atunci cînd mi-am dat seama că arta românească nu începe cu Aman, cum învățam la școală, ci că este mult mai veche, din vremea Mioriței și a Meșterului Manole. Și-acum — nu mi-e rușine s-o mărturisesc — citesc basme. Totdeauna sînt tulburat cînd citesc **Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte** (ceva atît de adînc rar s-a scris în literatura noastră).

— Cum acționează istoria asupra dumneavoastră ?

— Istoria este un organism și îmi simt funcția în acest organism. Locul meu cel dintîi nu e la șevalet. Ci în această istorie, în acest prezent, în această lume. Mă simt o parte din organismul viu al acestei istorii și știu că și de veghea, de funcționalitatea mea depinde viața lui.

— Opera acționează asupra creatorului ?

— În lupta cu mine însumi — de fapt cea mai grea luptă pe care am purtat-o — dacă nu aveam îndrăzneala și tenacitatea de parcă aș fi fost în fața unui adversar, pierdeam cursa cea mai importantă. Oamenii ne așteaptă realizați, nu trebuie să se chinuie cu noi. Lupta cu pînza a fost mai ușoară decît lupta pentru formarea mea ca om.

— Între morala creatorului și morala artei există o deosebire ?

— Oricînd pot să demostrez lumii că o lichea nu poate crea o operă de valoare.

— La ce rigori ale artei ați putea renunța ?

— La nici una.

— Ați trăit ca artist în ultima vreme un eveniment cu semnificații deosebite ?

— Da. Cu prilejul expoziției finale din cadrul Festivalului național „Cîntarea României", noi, artiștii plastici, am avut o întîlnire cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care și-a exprimat prețuirea pentru munca noastră. Dar totodată ne-a spus că în operele unor artiști care trăiesc într-o țară independentă, în România de azi, trebuie să fie mai puțină modestie în raport cu potențele artistice ale creatorilor. Că trebuie mai mult curaj în operele noastre, mai multă diversitate, o mai atentă scrutare a dimensiunilor noastre spirituale. Curaj și libertate pe care artiștii le au, ca oricare alți cetățeni ai țării. Mai există însă unii care subapreciază publicul și își cheltuiesc timpul cu selecționări și comisii, în loc să creeze opere durabile, expresie a spiritualității românești. Este firesc, a spus secretarul general al partidului, ca artiștii să răspundă ei înșiși în fața istoriei și poporului, cu conștiința lor. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat o mare expoziție în această toamnă care să fie deschisă tuturora în mod democratic, fiecare artist fiind prezent cu acele lucrări care îl reprezintă cel mai bine. Cea mai bună comisie este conștiința noastră politică și patriotică.

— Asupra artistului apasă acum o responsabilitate sporită.

— Nimeni nu-ți mai poate găsi vreo scuză. Te arăți exact așa cum ești.

— Și cum e Șabin Bălașa ?

— Eu neg tot ceea ce distruge omul. Am o dragoste severă (pentru că adevărata dragoste e totdeauna severă) pentru semenii mei. Dacă stau și mă gîndesc bine, toată opera mea e împotriva tuturor dezastrelor de felul celor de la Hiroșima.

— Dar...

— Încă o clipă. Cred în triumful omului. Ai văzut, natura a creat și monștri. Dar ei, dinozaurii, de pildă, n-au supraviețuit. Omenirea încă mai tîrăște după sine amintiri de coșmar. Mai rostește nume de personaje ale istoriei care și-au făcut din crimă și umilirea semenilor un titlu de glorie. Însă nu acești monștri umani înseamnă istoria planetei, deși uneori au înfrînt-o în mod nefast. Cred într-o zi în care lumea va arăta ca în pînzele mele. Senină, armonioasă, cuprinsă de pace.

— Pentru asta ar trebui să-și uite trecutul. Ar fi oare bine ?

— Nu. N-ar fi bine. Pentru că s-ar putea întîmpla să se repete la un moment dat vechile erori.

— Dar nu va fi plictisitoare o lume fundată numai pe bunătate și fericire ?

— După atîtea mii de ani în care omul a fost batjocorit, a fost supus opresiunilor de tot felul, după ce i s-a răpit în repetate rînduri dreptul de a-și exercita înalta sa menire, nu crezi că n-ar strica puțină liniște, puțin echilibru, cu orice risc, chiar și cu acela de a ne plictisi ? Măcar o mie de ani.

— Poate să fie și mai mult.

— Arta mea e militantă. Scrie te rog asta.

— Nici o grijă.

— Țin s-o scrii pentru că prea socotesc unii că m-am cufundat în ambianța unor meleaguri imaginare, de unde nu mai văd nimic din ce se petrece în jurul meu. Ei bine, sînt un om care vede și știe se înseamnă epoca noastră. Cine nu e impresionat de ceea ce vede pe lume e un infirm.

— Care ar fi una dintre erorile săvîrșite în lumea contemporană ?

— Ideea unora că a trăi bine înseamnă a trăi adevărat. Dar asta nu este echivalent. Întotdeauna efortul uman, revoluțiile s-au făcut pe lume pentru a trăi drept și adevărat și nu pentru a trăi mai îndestulat, a ne îmbuiba. Ideea aceasta, de esență mic-burgheză, se face uneori simțită și la noi. Dar ea e de import, străină nouă, străină de viața strămbunilor noștri care au dorit întotdeauna nu să trăiască în îmbuibare, ci omenește, în curățenie morală.

— Dar ce înseamnă a trăi adevărat ?

— A trăi la nivelul gîndului. A profita din plin de privilegiul de a te fi născut om, adică o conștiință.

— Mi-ați cam contrazis impresia pe care o aveam că sînteți un om senin.

— La mine e obsesivă ideea amenințării lumii.

— Dar este de-ajuns ca un artist să mediteze asupra lumii numai prin mijloacele specifice artei lui ?

— Nu. Cu siguranță că nu. Pe toți ne privesc problemele obștii, ale țării ca și ale planetei întregi. Și orice om conștient trebuie să lupte pentru salvarea omului. Cu orice mijloace. Cum ți-am mai spus : eu cred în triumful omului. Eu cred că omenirea va cunoaște într-o zi bucuria imensă pe care și-o dorește de veacuri și pentru care s-au jertfit atîția. N-am nici o îndoială că Pămîntul va deveni o planetă fericită.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83); redactor, șef — 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

23 AUGUST 1944-1977

„Cinstind marile evenimente istorice, pe marii noştri înaintaşi, pe toţi moşii şi străbunii noştri, avem datoria de onoare de a fi participanţi activi la făurirea noii istorii a patriei noastre, a istoriei sale socialiste, de a făuri condiţiile pentru realizarea istoriei viitoare — istoria comunistă a poporului nostru".

NICOLAE CEAUŞESCU

flacăra

33 — 18 august 1977

SAPTĂMÎNAL SOCIAL DE FRONTUL UNITĂŢII SOCIALISTE

Un monument al luminii de CONSTANTIN LUCACI ■

Sărbătoare de August

Dincolo de amintiri, peste amintiri, ziua de 23 August 1944 are forţa obiectivă a marilor acte ale istoriei, a actelor care, dominînd şi reorientînd cursul evenimentelor, adică istoria, fac ca o întreagă vîrstă a existenţei noastre — 33 de ani — să devină obiectivă, să devină istorie, ca şi cum pagina trăită de noi ar ţine de un letopiseţ dintr-un alt veac şi nu de nişte zile sau clipe care ne-au implicat nemijlocit suflarea, eforturile, uneori sîngele. Este forţa faptelor istorice ce depăşesc insul, atrăgînd în gravitaţia lor milioanele de inşi ce compun o masă sau ceea ce-am deprins a numi, de atunci încoace, **masele**. Ele n-au intrat, atunci, pentru întîia oară în istorie. Fără prezenţa lor modelatoare, demiurgică, nu există istorie şi nu există ţară. Ele au decis în repetate rînduri destinul acestui popor, care este ceea ce este prin această prezenţă a lor. Dar 23 August 1944 înseamnă, în istoria României, mai mult decît atît, înseamnă nu numai prezenţă, ci, pentru întîia oară, asigurarea participării maselor la istorie, ca act demiurgic, ca act creator.

Cine a asigurat, în chip programatic, această participare, cine a diriguit-o efectiv, cine i-a decis eficienţa, iar prin aceasta caracterul de lege — lege sub semnul căreia am muncit, am trăit, am creat în toţi aceşti 33 de ani — a fost Partidul Comunist Român, pe atunci cea mai tînără forţă politică a românilor, dar capabilă, mai mult decît oricare altele, să preia pe umerii săi, să conducă şi să finalizeze în împliniri majore — împliniri ce înseamnă, de fapt, România de azi — năvalnica dezlănţuire populară a acelui august fertil şi incandescent. Augustul insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste, augustul cînd, printr-un act temerar de voinţă, România a scuturat dictatul Germaniei naziste, a răsturnat guvernul antonescian, şi-a organizat cu o promptitudine remarcabilă armata, forţele patriotice, alăturîndu-se Uniunii Sovietice, purtătoarea greului războiului, alăturîndu-se trupelor aliate în marşul lor triumfal spre înfrîngerea hitlerismului. Cei ce am fost martorii acelui anotimp, cei ce i-am simţit sau i-am dăruit, într-un fel sau altul, căldura, nu vom uita capacitatea cosmică

(Continuare în pag. 5)

FLACĂRA ■

ODĂ LIBERTĂŢII

Cu ochii arzînd în orbite,
Cu gînduri şi simţuri curate,
Urmaşilor te vom promite
Şi te vom păzi, Libertate.

Din tine se naşte furtuna,
Ce-n pînzele veacului bate,
A noastră vei fi totdeauna,
Şi te vom iubi, Libertate.

Din lacrimă creşti, din durere,
Şi din umilinţe-ndurate,
Din lupta ce dreptul şi-l cere,
Şi ne luminezi, Libertate.

Tu nu eşti plătită cu banii,
În tine o inimă bate,
De tine se tem toţi tiranii,
Dar noi te iubim, Libertate.

Că nu e lumină mai mare,
Şi cer mai frumos nu se poate,
Decît viaţa ta ce ne doare,
Şi-ţi sîntem ostaşi, Libertate.

Tu nu ne îndemni la huzururi,
La trai consumat pe furate,
Cinstită şi bună de-a pururi,
Tu dreaptă te-arăţi, Libertate.

Tu birui poveri şi dezastre,
Cetate uneşti cu cetate,
Lumină a patriei noastre,
Şi sfîntă ne eşti Libertate.

Nu-s neguri să nu se răstoarne,
Cînd fulgerul tău ne străbate,
Seminţele tale în carne
Şi-n suflet le-avem, Libertate.

Convulsia ta fericită
În tîmpla născutului bate,
Ne du în fertila ispită
A tot ce însemni, Libertate.

Corupţii şi cei fără ţară,
Te-ar vrea răstignită pe spate,
Că neamuri tu faci să tresară
Din temniţi şi somn, Libertate.

Să cadă ca ploile-n şanţuri,
Să tremure dogmele toate,
Ridică-se patrii din lanţuri
La tunetul tău, Libertate.

Iar dacă de-un nume se leagă,
Intrarea în legalitate,
A ta, cu putere întreagă,
În statul român, Libertate,

Tu nu ne-ai venit dintre astre,
Ci te-am dobîndit pe luptate,
Eroului Patriei noastre,
Datoare îi eşti, Libertate.

Cînd astăzi dăm mînă cu mînă
Şi a te rosti se mai poate,
Datoare-i e limba română,
Datori îi sîntem, Libertate.

La orice-ncercare rezistă,
Poporul conştiinţei curate,
Clădind soarta lui comunistă,
În albia ta, Libertate.

Ai fost şi rămîi adevărul
Urmaş la urmaş să-l arate,
Te cînte furtuna şi cerul,
Odată cu noi, Libertate.

În noi se găseşte tăria,
Prin tot ce trudim ne vom bate,
Trăiască în veci România,
Sub zodia ta, Libertate.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit

Amplu și rodnic dialog de lucru

La Combinatul de celuloză și hîrtie din Drobeta-Turnu Severin

În județul Gorj, pe șantierul unui nou obiectiv industrial

La Șantierul naval, unitate reprezentativă a industriei mehedințene

Momentul politic marcant al săptămînii trecute, situat, firesc, în centrul atenției și interesului viu al întregii națiuni, l-au constituit vizitele de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii noastre socialiste, le-a făcut, în zilele de 11 și 12 august, în județele Gorj și Mehedinți. Ambianța în care s-au desfășurat aceste noi și rodnice întîlniri cu oameni ai muncii de pe meleagurile înfloritoare ale Olteniei a fost ambianța sărbătorească, de puternică vibrație patriotică, pe care o generează îndeobște în asemenea prilejuri definitorii pentru stilul de muncă al secretarului general al partidului, pentru democrația noastră, sentimentele unanime de încredere și puternică adeziune la politica partidului, de dragoste și aleasă stimă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de profundă recunoștință pentru grija ce dinsul o poartă permanent propășirii țării și bunăstării poporului. Prefuțindeni pe traseul străbătut, locuitorii celor două județe, ai tuturor localităților incluse în itinerar, au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o primire entuziastă, ovaționînd cu căldură și manifestîndu-și cu putere nestrămutatul devotament pentru secretarul general, pentru conducerea partidului și statului, voința fermă de a lupta fără preget pentru înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, de a-și aduce contribuția mereu sporită la progresul economiei noastre socialiste, la înflorirea patriei.

În programul vizitei s-au înscris unități importante ale industriei noastre socialiste, caracteristice pentru dezvoltarea impetuoasă a celor două județe în acest cincinal. Simpla enumerare a acestora este în măsură să ilustreze, dincolo de paleta largă a domeniilor, a problematicii abordate cu prilejul acestui fertil dialog, ritmurile accelerate în care se dezvoltă asemenea întregii țări și aceste județe, altădată printre cele mai rămase în urmă, efectele binefăcătoare ale politicii partidului de repartizare teritorială armonioasă, echilibrată a forțelor de producție, și nu a oricăror forțe de producție, ci a celor care definesc o economie modernă, în pas cu actualele cuceriri ale științei și tehnicii.

Astfel, la Tîrgu Jiu, secretarul general al partidului a fost oaspetele colectivelor de muncă de pe platforma industrială din zona de nord a orașului : Combinatul de articole tehnice din cauciuc, a cărui producție — începută cu numai doi ani în urmă — urmează să capete dimensiuni deosebite prin noile obiective care se execută, eșalonat, în acest cincinal, și Fabrica de sticlărie pentru menaj, una din cele mai tinere întreprinderi industriale, nu doar prin faptul că are tot doi ani de funcționare, ci și prin media de vîrstă a colectivului care se situează sub 21 de ani. O altă unitate vizitată — Combinatul de prelucrare a lemnului — punct de reper în noua hartă a municipiului, evoluînd sub semnul coloanei brâncușiene, și-a sporit producția de aproape 25 de ori față de 1960, anul intrării în funcțiune, și oferă azi un exemplu de organizare științifică, de utilizare a tehnicilor moderne în urmărirea și conducerea întregului ciclu de fabricație.

În același județ, la Gîrla, Roșia de Jiu și Lupoaia, la Rovinari și Motru, în cele două mari centre ale bazinului carbonifer al Olteniei, unde au fost abordate probleme de însemnătate deosebită privind industria extractivă, valorificarea mai eficientă a bogățiilor subsolului prin extinderea tehnicilor și metodelor celor mai eficiente, se ilustrează cu deosebită pregnanță grija pe care o poartă partidul și statul minerilor, acestui detașament de frunte al clasei muncitoare, marile transformări pe care anii socialismului și mai ales realizările ultimilor ani le-au adus în viața oamenilor, a localităților.

Nu mai puțin expresive în ceea ce privește ritmul, dimensiunile și efectele politicii de industrializare socialistă, de accelerată dezvoltare economico-socială a întregii țări sînt și obiectivele incluse în itinerarul vizitei în județul Mehedinți : Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin, propulsat în numai cinci ani, adică în răstimpul măsurat de două întîlniri cu secretarul general al partidului, spre ambiții constructive deosebite, de la nava de 2 000 tdw la tancul petrolier de 7 000 tdw ; Întreprinderea de vagoane, cu producție înnoită și diversificată, dublată în cursul unui cincinal și, ceea ce trebuie subliniat îndeosebi, realizată cu utilaje și mașini dintre cele mai moderne, de mare productivitate ; Combinatul de celuloză și hîrtie aflat în prezent cu toate instalațiile în funcțiune și în aprig efort pentru atingerea — lucru petrecut în acest an la o parte din secții — și depășirea parametrilor proiectați ca și pentru ridicarea calității produselor sale, avînd parametri tehnico-economici la nivelul celor realizați de firme cu cea mai bogată experiență în domeniu. Pe locul unde se desfășoară lucrările de pregătire a construcției sistemului hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier II" — obiectiv ce va fi realizat împreună cu țara vecină și prietenă de pe celălalt mal al Dunării — s-a reliefat, în cadrul dialogului purtat, importanța, valabilă pentru toate lucrările de investiții, a organizării temeinice a șantierului și activității, pentru realizarea în timp cît mai scurt și cu eficiență economică ridicată a obiectivului menit să valorifice potențialul hidroenergetic al Dunării. Ce alte cuvinte ar putea evoca decît cele prin care oamenii din Salcia au răspuns atunci cînd secretarul general al partidului l-a întrebat cum merg treburile, adică — „Bine și vor merge și mai bine", pentru a arăta cum această comună mehedințeană ai cărei locuitori, în număr de 5 000, trăiesc aproape toți în case noi, cu apă la robinet, probează că prin munca oamenilor, prin eforturile consecvent orientate de politica partidului agricultura se dezvoltă și ea în ritm rapid, înfățișarea satului se înscrie în toate județele pe noile coordonate ale civilizației.

Iată, succint prezentate, fronturile muncii, ale dezvoltării, în care munca neobosită a secretarului general al partidului a pus în relief, în cele două zile de intens și fructuos dialog cu cadre de conducere din ministere, cu muncitorii și cu specialiștii din unități, noi și însemnate resurse de creștere a producției, de îmbunătățire a activității, a eficienței acesteia, în interesul accelerării dezvoltării patriei, al ridicării continue a nivelului de trai al poporului. S-au evidențiat și de această dată orientări și concluzii de valoare deosebită, indicații prețioase, a căror însemnătate trece dincolo de perimetrul unei unități sau alteia, avînd valabilitate pentru domenii și sectoare întregi, pentru economie în ansamblu. Viile dialoguri prilejuite de analiza aprofundată la fața locului a modului cum se îndeplinesc sarcinile ce revin unităților vizitate, județelor respective în actualul cincinal — expresii din cele mai semnificative ale democratismului orînduirii noastre, ale participării directe a oamenilor muncii la adoptarea deciziilor care privesc activitatea lor ca și activitatea întregii țări — și, în modul cel mai pregnant, adunările populare desfășurate în municipiile Tîrgu Jiu, Drobeta-Turnu Severin și în orașul Motru, în cadrul cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit ample cuvîntări, au evidențiat deplina adeziune la programele adoptate de partid pentru dezvoltarea mai rapidă a economiei, pentru creșterea mai accentuată pe această bază a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, hotărîrea de a transpune în fapte de muncă, în realizări tot mai însemnate, sentimentul de satisfacție și recunoștință pentru prețuirea de care se bucură în țara noastră munca. Munca în folosul țării, singura temelie, cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vieții demne a fiecăruia ca și a progresului multilateral și prosperității întregului popor.

cu oamenii muncii din județele Gorj și Mehedinți

pe meleagurile înfloritoare ale Olteniei

La Tîrgu Jiu, ca pretutindeni în locurile vizitate, o primire deosebit de călduroasă

Analiză concretă, la fața locului, a valorificării zăcămintelor din bazinul Olteniei

CONCLUZII, ORIENTĂRI, INDICAȚII

din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la adunările populare din municipiile Tîrgu Jiu și Drobeta-Turnu Severin și orașul Motru

În întreaga țară, pe primele 7 luni ale acestui an, producția industrială s-a dezvoltat într-un ritm de peste 11 la sută, obținîndu-se peste plan o producție de aproape 11 miliarde lei; aceasta demonstrează realismul cincinalului, capacitatea minunatei noastre clase muncitoare, a inginerilor și tehnicienilor, a întregului nostru popor de a înfăptui neabătut programul elaborat de Congresul al XI-lea.

★

Avem de realizat în acest cincinal un volum uriaș de investiții: aproape 1000 miliarde lei. Trebuie să construim mii de noi unități economice industriale și agricole; trebuie să realizăm un milion de apartamente fizice, din care, după cum știți, un număr important în județul Gorj. Toate acestea cer eforturi susținute pentru îmbunătățirea organizării activității de construcție, pentru folosirea eficientă a mijloacelor de care dispunem, a forței de muncă, pentru mecanizarea lucrărilor. Trebuie să asigurăm realizarea integrală, chiar cu o devansare dacă este posibil, a planului de investiții — atît în domeniul industriei și agriculturii, cît și în construcția de locuințe. Numai astfel vom putea crea o bază trainică pentru dezvoltarea generală a țării, pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit, de muncă și de viață ale întregului nostru popor.

★

Avem, fără îndoială, tot dreptul să fim mulțumiți cu ceea ce am realizat. Nu putem însă uita că mai există și lipsuri, că mai sînt greutăți, că mai avem încă mult de făcut. În următorii 3 ani, pînă în 1980, trebuie să facem eforturi susținute pentru a înfăptui în cele mai bune condiții planul cincinal, programul Congresului al XI-lea. Odată cu preocuparea pentru realizarea planului de producție, trebuie să acordăm o atenție mai mare reducerii cheltuielilor materiale, deoarece cheltuim încă mult pentru realizarea unei unități de produs. Cu cît vom reduce mai mult cheltuielile de producție, cu cît vom economisi mai multe materiale, cu atît vom reuși să sporim mai rapid venitul național și, pe această bază, să asigurăm posibilități atît pentru dezvoltarea generală a țării, cît și pentru ridicarea nivelului de viață al întregului nostru popor.

★

În ultimii 10 ani, producția minieră din acest bazin și din celelalte bazine din Oltenia a cunoscut o dezvoltare rapidă și după rezervele de cărbune existente, și în următorii ani — pînă în 1980 și după aceea — va continua să se dezvolte într-un ritm rapid, urmînd ca din această zonă să obținem cea mai mare cantitate de lignit din țară. Bazinul Motru, în general bazinele din Oltenia vor deveni, pînă la urmă, cele mai puternice centre miniere din Republica Socialistă România.

Odată cu dezvoltarea producției miniere s-au dezvoltat puternic și alte ramuri ale industriei. În primul rînd, a cunoscut o dezvoltare rapidă energetica. Actualmente, centralele din această parte a țării dau o producție însemnată și vor ajunge, după prevederi, la peste 3 500 MW în anul 1980, ceea ce înseamnă peste 20 la sută din întreaga putere instalată a României. Iată cum județul Gorj, întreaga Oltenie, înainte înapoiată din punct de vedere industrial, devin, rapid un centru puternic al industriei noastre socialiste, cu o pondere importantă în întreaga economie națională. Acesta este rezultatul nemijlocit al politicii de industrializare socialistă, de amplasare armonioasă pe întreg teritoriul țării a forțelor de producție, al politicii de ridicare a nivelului de civilizație, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

★

Pe baza rezultatelor obținute în prima parte a cincinalului, a resurselor realizate ca urmare a măsurilor de reducere mai accentuată a cheltuielilor materiale, a apărut posibilitatea alocării unor fonduri mai mari pentru progresul diferitelor sectoare ale economiei și, totodată, afectării a peste 35 miliarde lei în vederea creșterii într-un ritm mai înalt a nivelului de trai al poporului. După cum se știe, în conformitate cu hotărîrile plenarei Comitetului Central, retribuția reală va crește în acest cincinal cu circa 30 la sută, față de 18—20 la sută, cît se prevăzuse inițial. Începînd de la 1 iulie, o serie de ramuri au primit prima parte a majorării, apoi de la 1 august constructorii de mașini și alte categorii. Pînă la sfîrșitul anului, peste 3 milioane și jumătate de oameni ai muncii vor primi prima rată a majorării, iar în anul viitor, toți oamenii muncii. Începînd din 1979, se va primi și a doua parte a majorării, ajungîndu-se la un spor al retribuției de circa 30 la sută, iar în unele ramuri chiar de 31—32 la sută. Toate acestea exprimă preocuparea partidului și guvernului de a înfăptui neabătut prevederile Programului elaborat de Congresul al XI-lea privitoare la creșterea continuă a bunăstării poporului — țelul suprem al întregii noastre activități.

★

Așa cum am spus și la Tîrgu Jiu, toate aceste măsuri au putut fi luate datorită rezultatelor bune obținute în dezvoltarea economică a țării. Pentru ca ele să poată duce realmente la creșterea nivelului de trai, trebuie să fie urmate de realizarea planului de producție, de reducerea cheltuielilor materiale, de creșterea productivității muncii, de sporirea mai substanțială a venitului național. Iată de ce trebuie să intensificăm eforturile pentru ca, în timpul de muncă stabilit, fiecare, cu mijloacele tehnice de care dispune, să producă mai mult, cu cheltuieli mai mici. Cu cît vom cheltui mai puțin la realizarea unui produs, cu atît mai mult va crește atît partea din venitul național consacrată dezvoltării societății, cît și cea afectată ridicării bunăstării întregului popor.

★

Noi construim o societate a muncii, în care fiecare trebuie să muncească după posibilitățile sale, primind după munca depusă. Cînd vom ajunge în comunism — dar mai avem pînă atunci cîteva zeci de ani după părerea mea, în orice caz pînă în 1990 prevedem abia să încheiem în mare stadiul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — fiecare va putea să muncească după posibilități și să primească după nevoi. Desigur, nu în sensul ca unii să nu dea nimic societății și să primească tot ce vor. În primul rînd și în comunism toți cetățenii vor trebui să muncească, sporindu-și continuu posibilitățile, iar necesitățile vor fi determinate științific. Fiecare va putea duce o viață fără griji, dar o viață cinstită, nu de lene și nu bazată pe speculă.

★

Este necesar să se acorde mai multă atenție bunei funcționări a organelor de conducere colectivă, participării active a consiliilor oamenilor muncii și adunărilor generale la dezbaterea și hotărîrea tuturor problemelor. Democrația socialistă pe care o edificăm presupune ca, neapărat, fiecare colectiv de muncă, fiecare muncitor să participe efectiv, în cadrul adunării generale, la dezbaterea problemelor, să-și spună cuvîntul și să acționeze pentru lichidarea lipsurilor, pentru îmbunătățirea întregii activități. Comitetele de partid, consiliile populare, consiliile oamenilor muncii să se consfătuiască permanent cu masele de oameni ai muncii, să aplece urechea la părerea lor, să le asculte propunerile și împreună cu ele să găsească soluții pentru asigurarea mersului nostru înainte. Numai în aceste condiții avem deplina garanție că vom putea înfăptui Programul elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Numai astfel democrația noastră socialistă va asigura participarea conștientă a întregului popor la făurirea propriului său viitor, viitorul comunist!

La Tîrgu Jiu, în timpul adunării populare prilejuită de vizita secretarului general al partidului

ACEȘTI OAMENI NOI,

OMUL NOU

Generația lui August

Mugurul acela de om care a văzut lumina zilei în august 1944 are acum vîrsta de 33 de ani. Vîrsta la care s-au stins figuri legendare închegînd doctrine și modele de viață pentru o mare parte a omenirii, vîrsta la care au apus în umbra veșnică ochii iradiind de lumină ai Bălcescului ; vîrsta la care s-a întunecat mintea celui mai mare poet al neamului nostru, în așteptarea mormîntului „fără de noroc și fără de prieteni", vîrsta atîtor și atîtor celebrități care au marcat într-un fel sau altul pentru veșnicii destinul omului și al omenirii. Mugurul acela de om, care are acum 33 de ani, a fost pionier și utecist, a participat la momentele de răscruce ale noii noastre istorii, a crescut odată cu țara și s-a format ca un **om nou**, ca un constructor de nădejde al societății socialiste.

Noul calitativ din esența acestui om nu-l dă însă simpla coincidență calendaristică, ci climatul politic și ideologic în care s-a plămădit, atmosfera spirituală profund revoluționară în care și-a modelat conștiința, spiritul de abnegație cu care și-a servit patria și partidul, lupta lui necurmată pentru mai bine, pentru frumos și pentru adevăr. E o generație de luptători și de visători care învățînd din tradițiile glorioasei noastre clase muncitoare, ale partidului comunist, poate năzui și acționa cu certitudinea realizării. Rădăcinile acestei înălțătoare certitudini pornesc, fără îndoială, și din solul udat cu sînge de eroi al zilei de 23 August 1944. În contextul politicii științifice a partidului și statului nostru viața fiecărui om e o certitudine, ca și viața fiecărei generații care-și aduce contribuția ei la continua propășire și înflorire a patriei. Din generația lui august nu fac, desigur, parte numai cei născuți fizic atunci ci și cei renăscuți moral și cei ce au luptat conștienți pentru ca această zi istorică să devină ziua națională a poporului român. Pe verticala coloanei infinite a acestei zile istorice omul nou durează visurile și năzuințele sale cele mai legitime și mai îndrăznețe. La lumina ei, în care pilpîie un întreg trecut istoric, își construiește el cu demnitate prezentul socialist și-și cucerește viitorul, realizîndu-se totodată pe sine ca **om de seamă**, pe măsura acestor vremi fără de seamăn, în care se realizează idealurile noastre multiseculare de dreptate socială, demnitate umană, independență și suveranitate națională, deschizînd o etapă radical nouă în drumul spre progres și împlinire al națiunii noastre socialiste. Oamenii noi ai noii epoci istorice, din care s-au scurs 33 de ani, strînși uniți în jurul partidului s-au confruntat cu greutăți mari, învingînd sărăcia multiseculară pe care ne-au lăsat-o moștenire clasele exploatatoare, au pus capăt exploatării de orice fel, au lichidat analfabetismul și mizeria materială, au transformat o țară înapoiată din punct de vedere economic într-o țară cu o industrie avansată, cu o agricultură socialistă, înfloritoare, cu o cultură bogată ce se integrează rodnic în circuitul de valori al lumii contemporane, ducînd popoarelor mesajul nostru de prietenie, pace și colaborare, semnificația eforturilor noastre de a participa activ și constructiv la statornicirea unei noi ordini politice și economice, mult mai echitabilă și mai bună.

Omul nou al generației lui august s-a format în totul evenimentelor noi, care au brăzdat istoria noastră contemporană. El poartă chipul și caracteristicile vremii sale în chipul căreia el se oglindește la rîndu-i, ca om nou în țară nouă.

ION DODU BĂLAN

Treizeci ca unul

Cu ani în urmă, Simon Andrei și-a cumpărat o casă în cartierul Militari, pe strada Dedulești. O casă mică, atît cît să încapă familia lui fără copii. Dar o casă frumoasă și îngrijită, cu doi plopi înalți, argintii, la poartă, și cu o grădină multicoloră, cu flori de toate felurile, în fața ferestrelor. Acolo își cheamă meșterul, cîteodată, băieții din echipă. La o dulceață de vișine sau de nuci verzi așa cum, zice, numai soția sa, Ida, știe să facă. Sau, bineînțeles, la un pahar de vin bun, băut pe îndelete și cu măsură, și cinstit cu bucatele în pregătirea cărora, de asemenea, crede, soția sa este nesfîrșită. „Tot s-a întîmplat să n-am copii. De-asta, zic, băieții ăștia parcă ar fi ai mei...".

La început au fost șapte. În martie 1963. Pînă în mai s-au strîns 17. Acum sînt treizeci. Unsprezece din Harghita, din cele cinci comune de pe Valea Cașinului : Iacobeni, Imper, Plăieșii de Jos și de Sus, Cașinul Nou. Din neam de forestieri și tîmplari. De pe unde, cum zice Simon Andrei, șeful echipei, amintindu-și de locurile din care a plecat, casele erau cioplite cu barda și încheiate în coadă de rîndunică. Dar și de prin alte părți. „Am unul din comuna Putna, altul din Drobeta-Turnu Severin, altul din Gheorgheni. Toți, la fel. Harnici, serioși. La noi se cîștigă bani, se muncește și nu se bea. Între astea e o legătură. Dacă nu se bea, se muncește. Dacă se muncește, se iau bani. Iar oamenii sînt mulțumiți că pot să-și organizeze mai bine viețile. Dar asta înseamnă, nu-i așa ?, să știi ce vrei pe lume".

Pot fi și aceste cuvinte o explicație a faptului că echipa lui Simon Andrei e una dintre cele mai bune echipe de dulgheri din București. Desigur, de-a lungul anilor, unii s-au retras. Petre Vancea, de exemplu, sau Traian Alexe, s-au pensionat. Ei făceau parte dintre oamenii de început ai echipei, cei care o alcătuiseră în 1963. Alții le-au luat locul. De fapt, spune Simon Andrei, echipa s-a primenit continuu. Dar dacă și-a păstrat, în urma acestor schimbări, faima de a fi „una dintre cele mai bune", faptul se datorează desigur și înțelegerii convenite între Simon Andrei și fiecare tînăr venit să se încadreze aici. „I-am spus, fiecăruia: eu nu-ți cer să știi. Totul este să vrei. Dacă vrei, eu îți arăt de zece, de douăzeci de ori, pînă pricepi și te deprinzi cu lucrul. Nu trebuie să fii meseriaș mare, la-nceput, că nimeni nu s-a născut învățat. Cam așa. Cine m-a ascultat, a rămas. Cine nu, nu. Cine s-a uitat după fiecare fustă sau mașină care trecea pe lîngă bloc n-a învățat aici meseria, nici n-a rămas mult printre noi

— N-au știut ei ce lasă în urmă, adaugă Aurel Iepure, de fel din Viișoara-Botoșani și membru al echipei lui Simon Andrei din 1969. N-au știut ce lasă în urmă, zic. Fiindcă-ți trebuie timp ca să te poți simți legat de niște oameni și să-ți fie greu să fii rupt de ei. Cum sîntem noi, ăștia, echipa lui nea Andrei. Ne-avem ca frații. Mi-aduc aminte, de pe vremea cînd lucram la un bloc de pe lîngă Fabrica de lapte, tot aici, în Militari. A venit tovarășul director Dragomirescu, era grabă mare — făceam ziua și etajul — și-a zis : Andrei, dă zor, că dacă voi terminați treaba asta mai devreme, o să primiți prime zdravene. Era vorba de o sumă frumușică. Dar nea Andrei a zis : tovarășe director, banii îi luăm și se duc pe una, pe alta. Nu s-ar putea mai bine să facem rost de niște case pentru băieții ăștia ? Că ei fac case, dar n-au case. Am primit atunci trei apartamente și o garsonieră. Eu, Gheorghe Tudoran și Gheorghe Mohan am luat apartamente, iar Kerekeș Vasile, garsoniera. Ar fi putut să sară vreunul din cei care aveau case și să ceară banii de primă. Dar uite că n-a făcut-o nimeni. Am muncit atunci treizeci de oameni, dar „prima", adică locuințele, s-a dat numai la patru. Nu e asta ajutorare și unire ?

— Dar accidentele ?, zice Ion Oancea.

— Ce e cu accidentele ?

— Păi, echipa noastră n-a avut nici un accident. Să știți că și-n asta se vede dacă o echipă este sau nu legată.

— La cîte blocuri sau apartamente a lucrat echipa asta a matale, nea Andrei ?

— Zău că mi-e greu să spun așa, dintr-o dată, la cîte. Am tot zis să fac un album cu locurile pe unde am trecut, dar uite că n-am mai ajuns nici azi să-l fac. Dar au fost destule locuri. Am început pe magistrala Nord-Sud. Pe urmă am trecut la micro 7, în Drumul Taberei. Apoi am lucrat la „Intercontinental", la hotel. Formele alea, întortocheate, ne-au dat multă bătaie de cap, ca să facem cofrajele potrivite. Paralel lucram și la Teatrul Național și la magazinul „Cocor". După aceea, prin hotărîrea C.O.M-ului nostru am fost repartizat pentru o lucrare la Frankfurt pe Main. Era vorba de un cvartal cu blocuri de 29 de nivele, numit „Sachsenhauserberg". Am stat 27 de luni acolo. Cu echipa am trasat tot cvartalul, l-am scos din pămînt, cum s-ar zice, i-am dat naștere. Cînd am terminat, nemții ne-au dat o masă și ne-au dăruit cîte o cană de pămînt cu niște inscripții foarte frumoase și o diplomă de onoare pentru lucrări de bună calitate. Da, am lucrat repede și bine, acolo.

Repede și bine, dar nu numai acolo, ci pretutindeni pe unde a trecut echipa lui Simon Andrei, pe care am întîlnit-o, de această dată, la blocul 22 B din strada Lujerului, la întretăierea acestei străzi cu bulevardul Armata Poporului, mai bine-zis, unde se află în curs de construcție cel mai înalt bloc de locuințe din Capitală.

— E o lucrare grea, îmi spunea Paul Tănase, inginerul șef al Grupului 7 șantiere. De aceea l-am repartizat aici pe Simon cu echipa lui. Lor, de fapt, le dăm cele mai dificile obiective. Fiindcă pe ei putem oricînd conta.

Da, în fiecare lună norma echipei este îndeplinită în proporție de 1,3. Oamenii lui Simon Andrei au fost declarați, dealtfel, de 12 ori, echipă fruntașă. El însuși, meșterul, a primit cu cîtva timp în urmă „Medalia Muncii". Dar toate aceste fapte își au explicațiile lor, care pot să pară mărunte, este adevărat, dacă n-ar fi în realitate de o importanță întotdeauna mai mare decît am fi tentați să credem.

Ion Buga : Eu lucrez aici de un an, dar i-am cunoscut pe oamenii lui nea Andrei încă înainte de a mă angaja. Dinșii lucrau la un bloc chiar lîngă unitatea în care am făcut eu armata. Cînd m-am liberat, mă cunoșteau doar, m-au primit printre ei. Eram necalificat. Acum șeful zice că sînt un dulgher bun. Eu cred că dacă aș fi fost în altă echipă aș fi învățat mai greu mult-puținul pe care-l știu acum.

Simon A. Ion : Eu sînt frate cu Andrei, lucrez cu ei dinainte de a fi făcut echipa asta. Dar frați sîntem acasă. La lucru, el e meșterul, eu omul care-i ascult ordinele și nu-i întorc vorba.

Aurel Iepure : Cînd am făcut nuntă, la un restaurant, pe Rahova, au venit 22 de oameni din echipă, în frunte cu șeful.

Vasile Bivolaru : Dar și matale m-ai ajutat pe mine cînd a trebuit să trimit banii ăia, vreo trei mii, la ai mei, acasă, la Putna, și nu-i aveam.

Vasile Olteanu : Cînd am primit garsoniera, undeva într-un bloc în Ferentari, cine m-a ajutat să-mi mut mobila ? Nu oameni din echipă ? Schiller Emeric și Oancea Ion.

— Dacă am vrut ceva, zice Simon Andrei, a fost să fac nu numai blocuri dar și să-i învăț pe băieții ăștia că dulgheria se-nvață odată cu omenia și treizeci, cîți sînt în echipa asta, să fie ca unul. Și sînt.

DUMITRU ELIADE

O parte din această jumătate de veac a vieții mele se numește istorie

Scund, firav, încărunțit, cu o privire, totuși, de copil, maistrul Costică Chiriac a împlinit de curînd 51 de ani.

— Dacă spun că am împlinit 51 de ani, nu pare mult, nimeni nu zice că am îmbătrînit. Dar dacă spun că am trecut de-o jumătate de veac, asta sună așa, a istorie.

În 1948, un tinerel, de felul său din Brăila, termina, tocmai la Brașov o școală profesională de electricieni. În 1955, tinerelul, deja cap de familie, întrucît se căsătorise, intra pe porțile întreprinderii „Electrotehnica" din Capitală. A fost repartizat ca muncitor la atelierul de automatizări.

— Eram tînăr, pe-atunci, chiar și ramura electrotehnicii era tînără la noi în țară, foarte tînără. În atelierul de automatizări ne ocupam cu releistică, o chestiune pe care astăzi, la școală, la cercurile de minitehnicus, o știu chiar și copiii. Iar astăzi executăm instalații de automatizări electronice industriale. Diferența este, într-adevăr, imensă, pentru că s-a pornit de la niște ateliere de meșteșugari, vreau să spun meseriași, strînși, după cîte am aflat, în strada Doamnei, și s-a ajuns la această întreprindere care produce, pe bază de licență proprie, aparataj electric medical, cum ar fi instalații Röntgen. Da, ai dumneata dreptate, într-un anume fel o parte din această jumătate de veac a mea se numește, n-am încotro, trebuie să recunosc, istorie. Numai că la acea parte din jumătatea de veac ar trebui neapărat să-i adaugi și pe colegii mei de generație, unii chiar mai vîrstnici decît mine, adevărații pionieri ai electrotehnicii românești, cei care erau meseriași recunoscuți pe vremea cînd eu de-abia învățam la școala profesională din Brașov. Ar fi vorba despre Carol Gabbert, aici de față, care tace și meșterește la un motoraș electric, sau despre Ion Tudorache, Petre Bibo, Vasile Vărgatu, Ion Dîrlea și Petre Stoica.

— După cîte știu, maistre Chiriac, ai venit aici, la automatizări, ca muncitor, ai devenit șef de echipă, apoi tehnician, iar din 1972 ai devenit maistru. Nu ți se pare că, în comparație cu vîrsta medie a maiștrilor care ajung la această funcție cam pe la 35 de ani, pentru dumneata drumul, ca timp, a fost cam lung ? Din 1948 și pînă în 1972 parcă a trecut ceva timp, nu-i așa ?

— Și eu ce trebuie să răspund la întrebarea asta ? Așa a fost să fie. Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Adevărul este că eu însumi nu am avut timp să mă ocup special de problema asta, și-apoi, știu eu dacă aș fi dat fuga la școala de maiștri, cine mai rămînea să rezolve problemele producției.

— Adevărul este că, dacă-mi dați voie să vorbesc și eu, a intervenit un tînăr despre care aveam să aflu că este subinginerul Vasile Pîrvu, aflat încă în perioada de stagiatură, fără oameni ca maistrul Chiriac, un atelier ca al nostru ar duce-o așa și așa. Mai concret m-aș referi la faptul că maistrul Chiriac este cel care a dat tonul dialogului dintre noi și proiectanții instalațiilor pe care le executăm. Cu ochiul lui format, cu experiența sa, maistrul Chiriac a sesizat că unele instalații pot fi îmbunătățite. Și nu numai că pot, ci neapărat trebuie. Să zicem că totul a început, ca să dau chiar și un exemplu, cu instalația de sudură în mediu cu argon, sau cum fi spunem noi ISA-300, care era un utilaj greu de

FĂURITORI DE ȚARĂ NOUĂ

depanat, netipizat și cu un gabarit nu prea aspectuos. Ei bine, după indicațiile maistrului Chiriac și ale muncitorilor care au executat această instalație s-a revenit asupra proiectului încă din faza de execuție, iar astăzi un defect oarecare în rețea se depistează, se controlează și se remediază în doar cîteva ore, nu în cîteva zile, cum s-ar fi întîmplat în caz că se mergea pe vechea idee. Mai mult decît atît, maistrul Chiriac m-a îndemnat, vreau să spun că m-a încurajat, să studiez cu atenție comanda motoarelor pentru valțurile de cauciuc, necesare întreprinderii de acest fel din Tîrgu Jiu, și să-i propun proiectantului o altă soluție în legătură cu sistemul mecanic de blocare a separatorului de înaltă tensiune. E-adevărat că pînă să ajung la acea soluție, acceptată integral de proiectant, am întors-o pe toate fețele, ca execuție, cu lăcătușul Gheorghe Militaru. Ca să pun punct, astfel de dialoguri, promovate și susținute de maistrul Chiriac și de către toată conducerea atelierului și secției, au găsit un teren favorabil tocmai pentru că muncitorii cu experiență, bătrînii, cum le spunem noi, au știut să trezească în noi ceea ce se numește apetitul pentru nou.

Notată cuvînt cu cuvînt, intervenția acestui „apărător" a surprins, zic eu, cîteva din trăsăturile de bază ale interlocutorului meu, maistrul Costică Chiriac, care, după cum se vede, n-a prea apucat să vorbească despre el însuși. Ceea ce s-ar mai putea adăuga, dincolo de dragostea și respectul de care se bucură maistrul Chiriac în atelierul de automatizări, ar fi, ca să spun așa, faptul că, printr-o generalizare perfect logică, actualul cincinal al revoluției tehnico-științifice aparține nu doar cercetătorilor sau oamenilor de știință, ci și unor astfel de oameni, consemnați cu nume și prenume în acest reportaj prilejuit de așa-zisul dialog cu maistrul Costică Chiriac.

VICTOR NIȚĂ ■

Sărbătoare de August

(Urmare din pagina 1)

de transfigurare pe care astfel de evenimente o aduc în viața unui popor. Stăm, practic, în prelungirea acelui elan de atunci, pe care l-am potențat, mereu și mereu, cu alte acte revoluționare, cu alte fapte istorice de o unică anvergură, care au întărit mandatul — de năzuință, de vis, de speranțe — pe care masele, la 23 August 1944, l-au încredințat Partidului Comunist Român.

23 August 1944 s-a afirmat, astfel, în destinul nostru, ca o fericită, deplină conjuncție a unor străvechi năzuințe și aspirații populare, purtate în lungul secolelor, cu o programă de luptă precis definită, cristalizată într-un prielnic moment istoric, programă gîndită și pusă în practică de comuniștii români. Nu vom uita, de aceea, înflăcărarea, dar și luciditatea cu care am încredințat acest mandat — mandatul de a ne conduce destinele — comuniștilor, o înflăcărare ce ne făcea, în acea vîrstă a tinereții revoluționare a țării, să vedem drumul mai senin și mai lin decît a fost cu adevărat, o luciditate ce, totuși, ținea dreaptă cumpăna judecății, determinîndu-ne să decidem că alt drum decît acesta nu este, hotărîndu-ne să apucăm neșovăitor, neabătut pe acest drum.

Ce a rezultat, se vede. Întorcînd capul în urmă, găsim acest drum măsurat, pe tot lungul lui, asemeni unei somptuoase magistrale a devenirii noastre, de pietrele kilometrice ale noului, pietre țesute strînș, alcătuind un zid compact, masiv, încordat și sărbătoresc, ce ne desparte definitiv de vechea țară, de vechea istorie a înapoierii, pietre care înseamnă uzinele și hidrocentralele noastre, industria, agricultura, cultura, democrația, noua noastră civilizație, noul nostru nivel material și spiritual de viață, prezentul nostru, viitorul nostru. La 33 de ani de la Eliberare, de la încredințarea mandatului național în mîinile comuniștilor, la 33 de ani de istorie socialistă în România, se poate spune — o vedem cu ochii, o simțim cu viața noastră întreagă — că toate punctele fundamentale din programul partidului s-au împlinit și se împlinesc, că toate promisiunile și angajamentele asumate în fața maselor, a poporului, au fost și sînt strălucit onorate, că, peste sacrificii și greutăți, peste încordări adesea excepționale, ziua de azi și de mîine a României și a românilor se profilează sub aura celei mai mari demnități și nobleți pe care le-a cunoscut vreodată acest pămînt.

Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, a rezultat glorioasa istorie, corolar al întregii noastre istorii, a acestor din urmă ani, anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cea mai densă etapă a împlinirilor, a îndrăznelilor, a victoriilor, etapa maximei afirmări a socialismului românesc, etapa maximei înfloriri a României socialiste. A rezultat această epocă a maturității noastre, a performanțelor noastre, a supremelor certitudini în marea cursă a hărniciei și eroismului, în care ne-am angajat de 33 de ani, a rezultat acest cincinal al revoluției tehnico-științifice care dă visurilor noastre de viitor, exprimate în planurile partidului, în temerarele cifre ale înaintării noastre, cea mai lungă dintre bătăliile lor de pînă acum. Nu sîntem un popor numeros, sîntem doar cu ceva peste 21 de milioane, dar cifrele acestea uimesc lumea, ne așază în rîndul popoarelor mari, al umanității mari, al civilizațiilor în plină expansiune.

În al 33-lea an al Eliberării sale, România se află, astfel, în plin efort al urcușului ei spre culmi, în plin efort al eliberării de lestul trecutului, în plin efort al înfrîngerii unei blestemate gravități istorice, gravitația întîrzierii, gravitația sărăciei, gravitația umilinței. În pofida unor condiții grele, a pierderilor provocate de seismul de la 4 martie, producția industrială națională s-a dezvoltat, în primele șapte luni ale acestui an, într-un ritm de peste 11 la sută, obținîndu-se, peste plan, o producție de aproape 11 miliarde lei. În pofida unor condiții ținînd de legile oarbe ale naturii, de secetă, țărănimea cooperatistă a României (țărănime care, anul trecut, a cules cea mai mare recoltă din istoria pămîntului nostru) depune uriașe eforturi, concretizate în destule succese, pentru sporirea aportului agriculturii, vitală ramură a economiei, în marea bătălie a dezvoltării, a ridicării bunăstării națiunii. S-a reliefat cu putere, o dată în plus, în acest an de mari încercări, capacitatea Partidului Comunist Român, a conducerii sale, în frunte cu secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a domina cursul evenimentelor, de a mobiliza energiile întregului popor, de a decide cu promptitudine soluțiile salvatoare, de a fi în frunte la bine ca și la rău, de a asigura — cu luciditate și bărbăție, cu eroism și înțelepciune — victoria noastră, a celor 21 de milioane, români, maghiari, germani și de alte naționalități, constituiți în marele bloc de granit care înseamnă națiunea noastră socialistă.

În al 33-lea an al Eliberării sale, România socialistă, țară angajată cu toate forțele, cu eroism și cu pasiune în marea cursă a edificării viitorului, raportează, de-acum, și un prezent, un mare prezent al civilizației sale, al înfloririi fără precedent a peisajului său, al înfloririi fără precedent a vieții omului. Cifrele, din nou, sînt elocvente, și mai mult decît ele, simbolul acestui prezent îl poartă, concret, traiul nostru, viața noastră de toate zilele, casa și agora, orașul și satul, universul în care trăim, ne mișcăm, creăm, visăm. Mai mult de jumătate din populația României (inclusiv, spun statisticile, peste șase miloane de săteni, deci aproape a doua parte din țărănimea țării) trăiește astăzi în case noi, ca urmare a construirii, în ultimul sfert de veac, a circa 3,6 milioane de apartamente și locuințe din fondurile statului, din credite acordate de stat și din fondurile proprii ale populației. Actualul plan cincinal prevede construcția a aproape un milion de apartamente în orașe (deci de două ori mai mult decît în cincinalul precedent !) și a circa 250 000—300 000 locuințe în comune și sate (un număr important din aceste comune, circa 120, urmînd să devină, în acest cincinal, orașe, trecînd deci la un stadiu superior de civilizație). Cu o deosebită vigoare s-a manifestat, în acest an, grija partidului pentru viața omului, prin măsuri ce incumbă un uriaș efort, cum ar fi o mai dreaptă așezare a pensiilor (inclusiv a celor pentru țărani, pentru toți țăranii, nu numai pentru cei din zona cooperativizată), și recent, adică de la 1 iulie, trecerea la aplicarea programului de mărire a retribuției, de ridicare a nivelului de trai al întregului nostru popor. Creșterea retribuției reale, în acest cincinal, cu peste 30 la sută (față de circa 18—20 la sută, cît prevedeau Directivele Congresului al XI-lea) pentru toate categoriile de oameni ai muncii de la orașe și sate, alăturată unui întreg complex de măsuri vizînd sporirea fondului social de consum, îmbunătățirea aprovizionării populației etc., reprezentînd o impresionantă desfășurare a forțelor bunăstării, nu reprezintă, desigur, niște trepte de aur care să ne schimbe mirific casele, existența, ci doar niște trepte. Bune, tefere, sănătoase, certe, așezate cu mult efort, cu sacrificii chiar, pentru urcușul nostru spre bunăstare și fericire, spre orizonturile visate, deschise prin planurile partidului, înfăptuite prin munca și vrednicia noastră.

Iată de ce, sărbătorind cu mîndrie a 33-a aniversare a României noi, năzuim mai sus, vrem mai sus, dînd patriei și partidului — cîrmaciul destinului nostru, mandatarul speranțelor noastre — toată energia, toată munca, toată dăruirea de care sîntem în stare. Nu sînt ușoare — pentru atingerea marilor țeluri pe care ni le-am propus — eforturile. Dar știm — știm astăzi mai bine ca niciodată — că țara, mereu mai frumoasă și mai puternică, va fi aptă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei, în aceste clipe de mari încordări ale muncii, ale creației. Acest sentiment e mai mult decît însuflețitor, e un fluviu de apă vie din care sorbim, ca și geții din vechiul Istros, cu gîndul la renașterea noastră continuă, cu gîndul la acel viitor de aur spre care, neabătuți, pășim.

Muncitorul adevărat nu-și măsoară timpul cu ceasul, ci cu munca proprie

Unul dintre cei mai destoinici oameni ai întreprinderii de aparataj electronic auto din capitala județului Covasna, orașul Sfîntu Gheorghe, recomandat de însuși tovarășul Ferdinand Nagy, prim-secretar al Comitetului județean Covasna al P.C.R., se numește Szabo Zoltan și este șeful secției galvanizare. Avînd „doar" 39 de ani, viața sa nu este prea complicată. Sensul ei major a fost și este munca și, firește, satisfacțiile ce decurg din aceasta. La Copșa Mică, la Uzina de metalurgie neferoasă unde a lucrat inițial a venit pentru prima oară în contact cu chimia — mai precis cu extracția cadmiului și indiului. Cum alături de Szabo Zoltan, acolo la Copșa Mică, s-au format și alte cadre, nu-i de mirare că secția de acid sulfuric a uzinei s-a dezvoltat considerabil și, mai ales, absorbția și camerele de comandă. Cum pentru specialistul de care scriem perfecționarea pregătirii profesionale n-a rămas niciodată o lozincă sau doar ceva valabil pentru alții, s-a înscris la seral și, apoi, la școala de maiștri — specialitatea electrochimie și metalurgie. A fost trimis la specializare și în străinătate.

— Tovarășe Szabo, o întrebare se impune, totuși. Cum ați ajuns aici ?

— Mi-am cunoscut soția la Copșa Mică unde eram amîndoi elevi. Lucrurile după cunoștința noastră, au evoluat normal și în anul 1964 ne-am căsătorit. Ea, dînsa cum obișnuiesc eu să-i spun, este din comuna Reci, județul Covasna. Am hotărît atunci să ne stabilim lîngă socri.

Îl întreb care a fost cel mai greu lucru pe care l-a întîmpinat aici, la Sfîntu Gheorghe, firește, în cadrul întreprinderii. Spune sincer, hotărît și

combativ, cum se autocaracterizase : „Secția de galvanizare care încă din anul venirii mele (1974 — n.n.) mi-a fost dată în primire se construia abia. Fără mare efort, sau grație celor anterioare, am văzut că proiectul ei nu corespundea. Mă refer și la construcție, și la capacitate. În calitatea mea de maistru galvanizator eram convins că proiectul trebuia schimbat cu totul. Și, totuși, insist, erați nou venit în oraș, erați om și cîteodată oamenii se feresc să-și creeze complicații, ei bine, deci cum ați determinat proiectantul și conducerea să vă creadă, să vă acorde un credit total ? Răspunde și-i notez răspunsul căci seamănă teribil de mult cu adevărata profesie de credință a omului de azi din România socialistă : „Curajul nostru, al celor din generația mea, se întemeiază pe faptul că sub ochii noștri s-au înfăptuit marile obiective politice, economice, sociale și culturale ale Partidului Comunist Român. Curajul nostru se întemeiază de fiecare dată pe faptele și pe îndemnul partidului, pe forța sa de a se autodepăși, pe temeinicia hotărîrilor sale. Nu vreau să mint, eșecuri am avut și eu, dar nu m-am complicat cu ele. Cum era să-mi fie frică pe atunci că mă vor da afară dacă aveam dreptate ?"

Szabo Zoltan îmi spune că și-a făcut în fabrica de atunci o mică stație-pilot cu ajutorul căreia a adus argumente economice atît conducerii, cît și proiectantului. Alături, soția îmi spune că nu de puține ori i-a dus mîncarea noaptea în fabrică, acolo unde dormea dîrzul ei soț. „Cînd mă vedea lumea cu mîncare, îmi spune dînsa, unii mă întrebau dacă Zoltan mai lucrează în industrie sau s-a transferat la coasă".

Cu sprijinul Comitetului județean de partid, Szabo Zoltan a convins pe șefi care nu-l înțelegeau sau chiar i se opuneau, fie din ignoranță, fie din comoditate, că instalația inițial proiectată nu rezistă dacă sînt analizați următorii factori : 1) productivitatea muncitorului ; b) calitatea și consumul de reactivi ; c) rentabilitatea. De la conducerea întreprinderii am aflat că întregul colectiv are de îndeplinit, în cinstea zilei de 23 August, sarcini deosebit de importante pe linia folosirii judicioase a investițiilor, a creșterii productivității muncii, a scăderii la maximum a consumului de materii și materiale prime.

— Ce vi se pare determinant în realizarea acestor sarcini ?

— Poate că datele tehnice interesează mai puțin. Ați aflat totuși că întreprinderea produce o gamă largă de aparataj electric pentru parcul nostru rutier. Secția noastră are un rol intermediar — între secția de prelucrări mecanice și între montajul general. Ce facem noi aici în secție trebuie să răspundă la următoarele cerințe : să fie aidoma standardelor ; să reziste la coroziune ; să aibă un aspect estetic corespunzător.

Desigur, un reportaj, fie el exhaustiv, nu poate defini în totalitate un om. Mi-au plăcut însă la Szabo Zoltan credința lui în om, curajul comunist de a nu ceda în fața greutăților și mi-a mai plăcut modul cum vorbea despre noua lui casă, căci, prin munca proprie, este pe punctul de a-și dura o casă cu scară interioară și tot ce trebuie. N-aș putea ca reporter să nu consemnez și amănuntul aflat la despărțire, acela că șefi ai atelierelor de galvanizare, de la „Electromagnetica" București, „Flamura Roșie" Sibiu, Întreprinderea de electricitate Pitești, Întreprinderea de piese auto Gheorgheni și Fabrica de șuruburi Tîrgu Secuiesc s-au format muncind alături de maistrul acesta tînăr din Sfîntu Gheorghe.

ION SAVU ■

Fiecare pretindem, îndreptățit, numai lucruri de calitate

Dar, să nu uităm, chiar noi înșine sîntem cei care le producem!

În loc de oricare altă introducere, atacînd, cum se spune, subiectul printr-o singură frază, vom reproduce uriașa lozincă pe care am citit-o în curtea destul de strîmtă a Întreprinderii de piele și mănuși din Timișoara: „Fiecare muncitor — un sever controlor de calitate al propriei sale munci !" Să mai adăugăm că astfel de lozinci, pe care le-am căutat nu întîmplător, am putut citi și în alte două întreprinderi timișorene, la „Detergenți" și la Întreprinderea de confecții „Bega", unde, prin reportajul de față, am încercat să surprindem modul în care calitatea produsului a devenit și devine, pe zi ce trece, o problemă a fiecărui muncitor în parte.

S-ar putea, zicem noi, să apară următoarea întrebare : de ce am optat, cu un astfel de reportaj, pentru Timișoara ? Pentru că, de ce să nu o spunem, produsele acestui oraș, nu doar cele pe care le vom comenta, au cîștigat, tocmai prin calitate, încrederea cumpărătorilor din toată țara. Pentru că în Timișoara, oraș al zecilor de întreprinderi, unele mai mici, altele mai mari, unele mai noi, altele mai vechi, există, după cum afirma unul dintre interlocutorii noștri, Corneliu Roman, inginer-șef al Întreprinderii de piele și mănuși, o tradiție care se cere respectată, o tradiție care parcă te împinge de la spate. „Există, a continuat dînsul, mai ales tradiția lucrului bine început și bine dus pînă la capăt, după cum mai există și o zicală bănățeană că lucrul făcut de azi pe mîine, adică improvizația, în așa fel trebuie gîndit încît să țină nu de azi pe mîine, ci toată viața. Mai altfel spus, nimic nu se face în pripă, fără o judicioasă organizare a muncii, fără o responsabilitate clară din partea fiecărui muncitor."

În drum spre secția de confecții, maistrul Alexandru Both, șeful acestei secții, fost celebru fotbalist al Timișoarei, a jucat ani la rînd în echipa CAMT-ului, avea să-și depene, pe scurt, nu numai cîteva amintiri din acele timpuri, cele mai frumoase amintiri din viața sa, dar și faptul că l-a urmat la meserie pe tatăl său care a lucrat în întreprindere timp de 44 de ani.

„Sînt foarte multe lucruri de spus atunci cînd vorbim despre calitatea unui produs oarecare. Calitatea unui produs reprezintă responsabilitatea unui muncitor într-o anume fază a executării acelui produs, dar, cum sînt foarte multe faze ale procesului tehnologic, calitatea sa, pe ansamblu, reprezintă nivelul de conștiință și disciplină muncitorească al întregului colectiv. Calitatea finală a produsului este asigurată de serviciul C.T.C., dar, pentru o mai bună activitate a acestuia serviciu, au fost create controalele interfazice prin intermediul cărora un produs nu poate să meargă pe bandă, mai departe, spre o altă fază de producție, fără ca să nu se revină asupra sa în momentul în care s-a semnalat un anume defect".

„S-ar părea că nu mai aveți nici un fel de problemă, serviciul controlului de calitate a fost înlăturat prin controlul brigadierului, al maistrului și al muncitorului care nu admite să iasă un produs defect de la colegul său care a executat o operație anterioară. În realitate, desigur, procesul de producție nu cunoaște, adică nu a atins, un asemenea stadiu ideal. Vreau să spun că în realitate oamenii au stări psihice și fizice diferite, după cum și îndemînarea lor este diferită. Au ajuns, vă întreb, muncitorii întreprinderii, ai secției dumneavoastră, așa cum scrie pe lozincă, severi controlori de calitate ai propriei lor munci ?".

„În marea lor majoritate, a intervenit inginera Ana Iancu, șefa serviciului C.T.C., da, mai ales muncitorii cu vechime, cu mare experiență, buni cunoscători ai meseriei. Există un control riguros, un autocontrol, asupra produselor lor, dar și asupra operațiilor pe care cu o fază mai devreme le-a executat un alt coleg. Dar asta nu înseamnă că totul merge strună. Brigadierii, maiștrii, ceteciștii pot să ne dea destule exemple de oameni care nu vor să admită, nici în ruptul capului, că au greșit, chiar dacă le arătăm negru pe alb. Spun că așa știau ei, că așa li s-a spus să facă. Sînt unii care își recunosc greșeala și revin asupra produsului. Cu alții însă, uneori, ajungem cu discuțiile în contradictoriu pînă la inginerul-șef. În urma unor astfel de întîmplări care nu ne-au bucurat, am alcătuit liste cu muncitoare care nu se încadrează, calitativ vorbind, la nivelul de îndeminare medie. Nu are rost să vă dau numele lor, le-am descuraja, mai ales că noi sperăm să le ambiționăm, să acționăm asupra lor prin puterea de educație a colectivului. Cum ? Prin intermediul muncitoarelor foarte bune, care să le supravegheze îndeaproape, să le mai arate, să le convingă de la om la om că nu-i important doar să lucrezi, ci să lucrezi într-un anume fel. Adică de calitate. Să știți că am reușit astfel, prin aceste femei, să obținem rezultate foarte bune. La secția de cusătorie ne-am sprijinit pe femei ca Ana Hum, Rozalia Vădean, Marga Trașcă, Elena Ungureanu și Florica Ilea. La croit ne-am bazat pe intervențiile muncitorilor Gheorghe Preda, Emil Neducin, Ion Ardeleanu și Dumitru Arjoca. Iar la haine de piele aceste noi orientări privind instruirea în timpul muncii și prin muncă au căzut în sarcina unor femei ca Ana Chibo, Elena Botez, Ecaterina Borlea și Vuca Albu. După cum se vede, o adevărată armată cu care ducem bătălia împotriva produselor de slabă calitate, dar cu ajutorul căreia încercăm să-i aducem și pe alți muncitori la un nivel de pregătire profesională cît mai ridicat."

Dincolo de acest substanțial aport al muncitorilor cu înaltă calificare la creșterea continuă a calității produselor, nu doar a celor care ies de sub mîinile lor de aur, ci și ale colegilor lor mai tineri și mai neexperimentați, am mai consemnat un amănunt al acestei bătălii : datorită excepționalei calități a mănușilor și hainelor de piele produse aici, la Timișoara, întreaga producție a întreprinderii, inclusiv cea din anul 1978, a fost contractată atît pentru piața externă, cît și pentru cea internă. Din partea beneficiarilor, în loc de reclamații, sosesc numai cereri insistente de a spori comenzile, în timp ce alți viitori beneficiari abia așteaptă să intre în lucru și comenzile lor.

Punctînd încă o dată contribuția muncitorilor cu înaltă calificare la creșterea continuă a calității produselor Întreprinderii de piele și mănuși din Timișoara, am putea pune capăt acestui reportaj. Dar inginerul Corneliu Roman ne-a prezentat ordinea de zi a viitoarei adunări generale a oamenilor muncii unde problema calității și diversificării produselor deține capul de afiș. „Avem probleme la secția de tăbăcărie ne-a relatat inginerul Roman, unde se cere instaurarea de urgență a unui climat de exigență sporită, mai ales că au fost semnalate cîteva piei cu o lustruire neuniformă, ceea ce, mai pe înțelesul tuturor, a însemnat trecerea lor din nou prin procesul de lustruire. Ne propunem, apoi, extinderea perforărilor prin stanțare, după cum și înlocuirea unor cusături manuale prin același procedeu al stanțării, ceea ce înseamnă că-i vom determina pe muncitori să execute numai produse cu un aspect cît mai atrăgător. O altă problemă care va fi dezbătută în adunarea generală va fi aceea a întocmirii unei fișe tehnice și de control pentru fiecare articol, fișă în care vor fi trecute — asta e noutatea — pretențiile beneficiarului. Ne vom preocupa de asemenea și de crearea unor noi modele cu consumuri reduse de piele. Toate aceste preocupări vor fi supuse dezbaterilor tuturor oamenilor muncii și, în lumina concluziilor ce vor fi trase, vom trece la înfăptuirea lor".

După cum se vede, chiar și atunci cînd există un climat general de interes și preocupare pentru creșterea calității produselor, încă mai sînt posibilități și resurse pentru îmbunătățirea continuă a acestui proces specific anului în curs al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Și pentru că și în celelalte două întreprinderi, la „Detergenți" și la „Bega", am întîlnit aspecte întru totul asemănătoare, nu ne vom repeta decît în ceea ce privește faptul că elementul principal, forța care împinge mereu înainte calitatea produsului, îl reprezintă nu doar tradiția acestui oraș, ci contribuția directă, conștientă a muncitorilor cu înaltă calificare, a muncitorilor care sînt stăpîni pe tainele meseriei, taine pe care, cu generozitate, le dezvăluie mai tinerilor lor colegi.

VICTOR NIȚĂ ■

În fotografie — imagine de la întreprinderea de detergenți. Cu experiența celor peste șapte ani de meserie, operatorul Aurel Gioca urmărește corectitudinea comenzilor executate direct de la tabloul de comandă de către Vasile Codrean

AUDIENȚELE LA TÎRGOVIȘTE

sau cît și cum se înțelege că solicitudinea față de omul muncii nu-i un act benevol

Primăria municipiului Tîrgoviște, mutată pentru cîtăva vreme din frumoasa clădire ridicată în 1889, aflată deocamdată în curs de consolidare, își desfășoară activitatea într-o fostă casă de cultură, pe bulevardul Castanilor. Lipit pe ușă, un anunț face cunoscut programul audiențelor pe întreaga săptămînă. Astăzi, 12 august, de pildă, audiențele sînt ținute de Florin Rădulescu, secretar al comitetului executiv municipal. Între orele 8—10. La ora 9 se mai aflau în fața ușii încă cinci persoane. Asist în continuare la desfășurarea audienței, înregistrînd astfel cîte ceva din atmosfera, din tonul dialogului, din solicitudinea cu care sînt tratați cetățenii. Dobrița Tîrziman, din strada Mierlei, bloc 44, a fost la primărie de mai multe ori în decursul anilor și recunoaște cinstit că de fiecare dată a fost înțeleasă și ajutată. De data aceasta are un necaz cu materialele provenite din demolarea fostei sale locuințe. De aproape un an este chemată la cercetări, deși, afirmă dînsa, avea o autorizație de la Consiliul popular al municipiului care îi dădea dreptul să valorifice aceste materiale. Florin Rădulescu o ascultă atent, exprimîndu-și apoi părerea că într-adevăr undeva s-a comis un abuz. Un telefon dat imediat la miliția municipiului ne lămurește însă cum stau lucrurile. De fapt, cantitatea materialelor vîndute de Dobrița Tîrziman a fost mai mare decît cea rezultată din demolări. Solicitanta este și de această dată înțeleasă, deoarece se pare că a fost victima unui speculant care i-a promis că-i vinde materialele la un preț mai bun, dar totodată a mărit cantitatea acestor materiale, profitînd de autorizația și naivitatea Dobriței Tîrziman. Intră apoi Stelica Manciu, îngrijitoare la școala de șoferi. Ne spune că are cinci copii și locuiesc astfel șapte persoane în două camere confort doi. Ca și în cazul precedent, și Stelica Manciu își amintește că primăria a mai ajutat-o în urmă cu cîțiva ani tot într-o problemă de spațiu. Femeia este suferindă, are stenoză mitrală și o semiparalizie. Secretarul comitetului executiv se informează despre întreaga ei situație, omenește, cu căldură. Rezolvarea imediată : I.J G.C.L.-ul va verifica situația la fața locului și în cinci zile femeia va avea un răspuns. În cazul în care lucrurile se prezintă așa cum au fost relatate, Stelica Manciu are toate șansele să primească o locuință mai spațioasă, dat fiind că în luna septembrie municipiul va beneficia de un nou lot de locuințe. „Cazul acesta, îmi spunea după aceea secretarul comitetului executiv al municipiului, Florin Rădulescu, este semnificativ pentru dezvoltarea municipiului nostru. În urmă cu șapte-opt ani, oamenii veneau și ne cereau pur și simplu locuință. Astăzi problema aceasta este în cea mai mare parte rezolvată, însă, firesc, oamenii vin și ne solicită un confort mai bun sau aprobări pentru a-și construi singuri locuințe în diferite zone ale orașului. Desigur, greutăți mai întîmpinăm. Orașul, industria lui cunosc în acești ani o dezvoltare extraordinară. Numărul populației față de anul 1966, de pildă, s-a dublat, fără să mai socotim navetiștii. Ne confruntăm în permanență cu probleme noi pe care ne străduim să le rezolvăm cît mai operativ. Dar numai primăria nu poate să facă singură acest lucru". Pentru a explica ultima afirmație a secretarului comitetului executiv, vom apela la un exemplu. Astfel, la biroul de scrisori și sesizări, inspectorul Ion Istrate ne relatează un caz recent. Economistul Marcel Dumitriu a fost angajat cu cîteva luni în urmă la Întreprinderea „Oțelinox" și i s-a dat un apartament cu trei camere, confort unu, pe care-l ocupă cu concubina sa, deși omul mai are un spațiu la Galați unde a lucrat pînă la venirea în Tîrgoviște și unde se află și soția sa, de care este despărțit. Faptul a fost sesizat de un membru al comisiei de repartizare a locuințelor de la întreprinderea respectivă, care se opusese din capul locului repartizării acestui apartament lui Marcel Dumitriu, date fiind necesitățile și prioritățile întreprinderii. Lucrurile sînt clare. Oamenii care, conform legii, aveau dreptul la astfel de apartamente au fost frustrați, pentru că cineva a nesocotit prevederile legale !

„Referitor la aceste audiențe, continuă să ne relateze Florin Rădulescu, vă spunem că am încercat un sistem care să faciliteze cetățenilor un adevărat dialog cu noi. Astfel, fiecare zi a săptămînii are prevăzute ore de audiență, primarul municipiului, Constantin Motoroiu primind cetățenii orașului și duminica". „Mai ales duminica, ne informa tovarășul Motoroiu, pentru că atunci omul este mai liber și nu e nevoit să se învoiască de la serviciu,

„Gusturile nu se discută..."

Posibil, dar în nici un caz la tîrgul de mostre!

● O sugestivă etalare a coordonatelor nivelului de trai din România de azi ● În actuala ediție — modalitate inedită de sondare a opiniei consumatorului: consiliul reprezentanților cumpărătorilor

Duminică, 14 august, la Complexul expozițional din Piața Scînteii, și-a deschis porțile TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM — BUCUREȘTI 1977. Uriașa expoziție, de peste 200 000 de articole — înfățișînd într-un tablou vast și convingător preocupările neîntrerupte de a asigura căminelor noastre un grad ridicat de confort, corespunzător celor mai diverse gusturi — va sta la dispoziția publicului pînă la 11 septembrie a.c. Pe o suprafață de aproape 31 000 de metri pătrați, 14 pavilioane oferă rezultatele muncii susținute de transpunere în viață a Programului de îmbunătățire a producției și desfacerii bunurilor de consum. Diversitatea produselor, proporția ridicată de modele noi, grija evidentă pentru calitate și sporirea gradului de funcționalitate, precum și pentru estetica exponatelor probează responsabilitatea cu care producătorii de bunuri de consum s-au străduit să îndeplinească indicațiile date de conducerea de partid cu prilejul vizitelor în întreprinderile de profil, al expoziției efectuate la tîrgul de anul trecut. Întregul ansamblu constituie una din cele mai concrete expresii a importanței acestui sector al economiei — dovedind preocuparea constantă pentru ridicarea continuă a standardului de viață al populației — în cadrul politicii partidului și statului nostru.

„Lumea copiilor" ademenește și încîntă un mare număr de vizitatori

Numai industria ușoară prezintă la confruntarea cu marele public mai bine de 20 000 de modele, dintre care trei sferturi sînt noi. Cele 1 500 de modele de confecții — toate noi — au asigurată desfacerea în proporție de sută la sută.

Garniturile de mobilă expuse — peste 100 — arată că întreprinderea producătoare au folosit concluziile desprinse cu ocazia unor expoziții anterioare. Se simte orientarea activității de concepție spre o mai bună utilizare a spațiilor interioare, este vizibil un spor de frumusețe în linia generală a garniturilor. Din păcate însă încă nu este predominant realismul producătorilor în ce privește raportarea proporțiilor de ansamblu ale mobilierului la dimensiunile reale — pe care cumpărătorul nu le poate modifica după gust — ale încăperilor unui apartament obișnuit. Peste 2 000 de articole sînt prezentate în pavilionul rezervat industriei cosmetice și chimiei de uz casnic. Din multitudinea noutăților atractive notăm detergenții cu spumă reglabilă.

Cele peste 800 de exponate ale industriei electronice și electrotehnice — 100 din acestea sînt noi — arată și ele grija cu care se urmărește accentuarea confortului, a atributelor de modern și util în căminele noastre.

Reținem atenția de asemenea în mod deosebit de plăcut pavilionul destinat agriculturii și industriei alimentare, ca și exponatele pentru copii. De la articole alimentare și vestimentare pînă la o întreagă lume de jucării, atenția acordată celor mici, nevoilor și fericirii lor, este probată cu migală, cu fantezie, cu dragoste.

Produsele industriei ușoare se dovedesc printre cele mai atrăgătoare

În cadrul tîrgului, un mare număr de unități comerciale bucureștene vor desface produse expuse, astfel că tendința de cumpărare va fi testată direct, pe viu, încă în perioada de pînă la 11 septembrie. În toată această perioadă vor fi prezentate parade ale modei, se vor face demonstrații practice. Zilnic, aproape o mie de oameni vor fi amfitrionii bucuroși ai oaspeți ai marelui public.

Ceea ce particularizează însă ediția a 8-a, din acest an, a tîrgului, ridicînd nivelul valorii efectelor ei practice, este faptul că ea se poate numi ediția celei mai reale, mai metodice și mai largi consultări cu publicul, de pînă acum. Constituit la indicația conducerii de partid, CONSILIUL REPREZENTANȚILOR CUMPĂRĂTORILOR va reuni 500 de membri numai din Capitală, pe lîngă cîte 150, pînă la 200 din fiecare județ. Oameni de toate profesiile, de toate vîrstele, reprezentînd nu numai o mare diversitate de gusturi dar și familii cu diferite niveluri de venituri își vor spune părerea și se va ține seamă de concluziile ce vor rezulta. Pe lîngă aceasta, recenzori special instruiți vor completa 70 000 de chestionare — consultînd publicul — care vor fi prelucrate operativ de Institutul pentru economia comerțului interior și turism, astfel încît concluziile vor parveni grupului de specialiști și reprezentanți ai cumpărătorilor încă înainte de începerea discuțiilor pentru contractări. Dacă mai adăugăm că unitățile comerciale județene au desfășurat și continuă să desfășoare pe raza lor de activitate o largă consultare a publicului prin expoziții locale și că se vor utiliza și concluziile opțiunilor cumpărătorilor din toate județele țării, avem imaginea reală a ceea ce numeam mai sus cea mai largă consultare cu publicul de pînă acum.

Demne de toată aprecierea, eforturile organizatorilor — peste 7 000 de oameni au trudit cu discreție, cu fantezie, cu gust, pentru această sugestivă, splendidă etalare a coordonatelor nivelului de trai din România de azi — demne de toată aprecierea zic eam, aceste eforturi merită din plin încununarea așteptată, printr-o eficiență sporită în cadrul activității de contractare și, în ultimă analiză, prin îmbunătățirea continuă a producției și desfacerii bunurilor de consum.

Nu uitați : TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM — BUCUREȘTI 1977 este deschis pentru public de la 14 august la 11 septembrie a.c. și poate fi vizitat zilnic între orele 10—18, iar duminica între orele 9—18.

DORIN GHERGHINESCU

---

cum se mai întîmplă, ca să-și rezolve o treabă urgentă. Ca să fim sinceri, numărul solicitanților a mai scăzut în comparație cu, să spunem, anul 1970. Primeam atunci cam patru mii de cetățeni pe an și nu vă mai spun cîte eforturi făceam ca să le rezolvăm tîrgoviștenilor problemele. Firește, nu reușeam însă în măsura în care o facem astăzi".

Ne-am înscris apoi la audiențe la o întreprindere foarte solicitată în general de cetățeni : Întreprinderea județeană de gospodărie comunală locativă Tîrgoviște. Mărturisim că n-am ales această întreprindere întîmplător, ci pentru că la primărie am întîlnit numeroase sesizări care priveau I.J.G.C.L.-ul, mai exact Exploatarea de gospodărie orășenească, cum stă scris la intrare. Ajunși aici, lucrurile au stat cam așa : la ora trei după-amiază, ora la care trebuia să înceapă audiențele ținute în acea zi de inginerul Gheorghe Constantinescu, șeful șantierului construcții-montaj al întreprinderii, secretara nu știa nimic și se mira că tovarășul inginer n-a venit încă. Apoi a dat un telefon ca să-l anunțe că are audiențe. Peste un sfert de oră lucrurile nu se schimbaseră. Aproape de ora trei și jumătate sosește inginerul-șef Dumitru Mușatescu care, aflînd că așteaptă cineva la audiențe, mă invită la dînsul: „La spuneți, tovarășu', cu ce problemă ?" Îi spun. Omul mă privește zîmbind ușor și scoate registrul de audiențe. Pentru că nu putem controla în ce măsură au fost rezolvate unele sesizări mai vechi, deoarece procesele verbale erau încuiate și angajații se aflau pe picior de plecare și pentru că la audiențe în afară de mine nu mai era nimeni (sesizări și reclamații există, însă sistemul audiențelor prezintă aici serioase fisuri, n.n.), îi propun inginerului-șef să notăm cîteva solicitări și să vedem concret, pe teren, cum au fost rezolvate. Așa am ajuns la cetățenii Cristea Vasilescu și Ion Moise, cărora în termenul promis li s-au montat sobele, E.G.O.T.-ul (adică Exploatarea de gospodărie orășenească Tîrgoviște) ținîndu-se de cuvînt. Tot așa am ajuns și la familia Gheorghe Gheorghiță care sesizase că li plouă în casă. La ultima adresă popasul nostru este mai lung. „Vai de capul nostru, ne întîmpină soția reclamantului, cîte am pătimit cu casa asta. Prima reclamație am făcut-o în 1968. Au venit niște lucrători, ne-au pus niște carton gudronat și după un timp a plouat din nou. Iar am reclamat, au venit alții, la întreprinderea cu pricina s-au schimbat directorii, ne-au mai pus carton și tot degeaba : plouă. Ultima reclamație am făcut-o în iunie. A venit cineva și a aruncat niște smoală care nici pînă azi nu s-a întărit, de s-a făcut scara neagră și o băgăm și în apartamente, dar întîmplarea face că de atunci n-a mai plouat. Priviți însă cum arată pereții ! Nouă cine ne suportă paguba ?" Într-adevăr, pereții arată jalnic. Pătați, cu tencuiala căzută. Aspectul lor nu se apropie cîtuși de puțin de ceea ce am văzut la blocul 51 din strada Melodiilor. Nu numai în apartamentul Iolandei Țuțulea care reclamase situația, dar în tot blocul. În aproape toate apartamentele și în casa scării. Imagine de coșmar, cu pereți uzi și înnegriți de vreme și neîngrijire, cu tencuiala căzută, cu mari fisuri și degradări datorate instalațiilor sanitare prost executate, cu apă care și astăzi curge mai ușor pe scară decît prin robinete. Situația acestui bloc este destul de ciudată. A aparținut grupului de șantiere Tîrgoviște, apoi a trecut la E.G.O.T. și ulterior din nou la grupul de șantiere. După aspect însă nu-i al nimănui, dar firesc, după spusele inginerului-șef, ar trebui să fie al întreprinderii de gospodărie, adică al întreprinderii pe care o conduce ! O situație asemănătoare, dacă nu mai gravă, deoarece este în joc soarta unui număr de ceva mai mult de două sute de apartamente, întîlnim în microraionul șase. Intrăm astfel în apartamentul 17 din blocul 21 B, unde igrasia nu poate fi alungată deocamdată. „Am încercat tot felul de soluții, afirma Dumitru Mușatescu. Acum beneficiem de ajutorul INCERC-ului care ne-a oferit o soluție originală și așteptăm să vedem cît este de eficace". Totodată așteaptă și locatarii, adăugăm noi, și încă în condiții de sinistrați după inundații.

De fapt, micul nostru raid la cîțiva dintre solicitanții întreprinderii tîrgoviștene a plecat de la audiențe. Și, ca să fim sinceri, deși aceste dialoguri cetățean-întreprindere suferă în ceea ce privește organizarea (de pildă, am remarcat că pînă și șefii de birou țin audiențe, nu doar organele de conducere ale întreprinderii, cum prevede legea, n.n.), totuși I.J.G.C.L.-ul face eforturi însemnate ca să-și onoreze obligațiile. Dovadă, faptul că inginerul-șef este cunoscut de cetățeni ca un „cal breaz", ca să respectăm propria-i afirmație. Și nu numai din audiențe, ci de la fața locului. „Stăm de vorbă cu foarte mulți cetățeni, ne spune în încheiere inginerul-șef, dar pe mulți nu-i mai înregistrăm în caietul nostru de evidențe. Cunoaștem situația din absolut toate cartierele, dar nu reușim să facem întotdeauna față solicitărilor". De fapt, zicem noi, o evidență strictă a sesizărilor, deci un regim de audiențe eficient pentru cetățean și nu numai discuții la fața locului, care de multe ori sînt întîmplătoare, ar ajuta mai mult întreprinderea respectivă să rezolve nevoile cetățenilor. De unde se vede că deocamdată audiențele sînt tratate cu superficialitate la E.G.O.T.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Nu e deloc uşor, dar fiind vorba de a forma oameni, oamenii nu se dau bătuţi

„Nu e deloc uşor să le faci educaţie acestor tineri — spune tovarăşa Gabor Rozalia, secretara de partid a Întreprinderii de tricotaje „Someşul" din oraşul Cluj-Napoca, referindu-se la noii repartizaţi în producţie : Borşan Liviu şi Hodină Olga. Am avut şi s-ar putea să mai avem multă bătaie de cap cu ei. De cînd au venit în întreprindere mă ocup de ei la fel sau poate chiar mai mult decît de proprii mei copii".

E într-adevăr dificil să cîştigi de partea vieţii şi societăţii un om crescut la întîmplare, respins de propria sa mamă. (recăsătorită şi devenită între timp mamă a încă doi gemeni), cum e cazul lui Borşan Liviu. „Nu vreau să ştiu de el nimic !" a exclamat această mamă nefericită cînd Gabor Rozalia i s-a adresat într-o seară, îngrijorată de absenţele repetate ale noului încadrat în muncă.

A fost găsit pînă la urmă, după chinuitoare căutări la nenumărate adrese, mahmur din cauza nopţilor de vagabondaj şi beţie, dormind, aproape de prînz, în cea de-a cincea zi a dezertării sale de la muncă, de către tovarăşa Gabor Rozalia. A fost aspru criticat în comisia de disciplină şi sfătuit să nu repete viaţa de noctambul care l-a dus la condamnare. I s-a găsit o gazdă, undeva pe Calea Turzii, la numărul 10, i s-au împrumutat chiar bani de cantină, a primit în dar un ceas deşteptător ca să nu mai întîrzie. „Şi iată — spune tovarăşa Gabor Rozalia — sînt cîteva săptămîni de cînd lucrează fără absenţe, de cînd ni se pare, a redevenit un om întreg".

Cu Hodină Olga lucrurile s-au complicat din cauza navetei. Fata asta nostimă, de 17 ani, eliberată din şcoala de reeducare şi calificată în industria textilă, locuieşte la Dej şi face zilnic zeci de kilometri spre întreprindere şi de la întreprindere, cu trenul. I s-a procurat un abonament pe căile ferate. În primele zile a lucrat bine, temeinic, uşor stingherită printre colegele de muncă, apoi a lipsit consecutiv cîteva schimburi. Colegele au anunţat că e bolnavă. Gabor Rozalia s-a interesat la cabinetul medical de soarta noii angajate dar de acolo i s-a răspuns că nu există nici un „caz" cu numele de Hodină Olga. Fapt pentru care, secretara de partid, împreună cu locţiitoarea secretarei de partid şi cu preşedinta de sindicat din întreprindere s-au urcat într-o dimineaţă în maşină şi au descins în Dej, la adresa sus-numitei. A fost găsită dormind la orele 11, într-o dezordine de infern, reclamată, pe rînd, violent, de toţi vecinii, pentru degringolada morală în care se complace, pentru scandalurile care se iscă sub ferestrele lor, zi şi noapte, din cauza multpeţitei lor colocatare. Cele trei femei, cele trei tovarăşe de muncă, au trimis-o pe Hodină Olga la muncă, adică în schimbul de după-amiază, au descins la Consiliul Popular, la sindicat şi la miliţie, cerînd sprijinul tuturor în supravegherea „copilului lor adoptiv" şi în perfectarea unui schimb de domiciliu, cel puţin temporar, din Dej în Cluj-Napoca, eventual în căminul de nefamilişti al întreprinderii. Acestea au fost ultimele absenţe înregistrate de Hodină Olga, reprimită în întreprindere după zile şi nopţi de uitare de sine, smulsă (în mod terapeutic) din plasa de păianjen a relaţiilor obscure, de la Dej, din amintirile urîte de fată rămasă devreme fără părinţi şi prin viaţa căreia mulţi oameni au lăsat uşile vraiştе fără să dea bună ziua.

Garanţia că aceşti tineri vor redeveni cetăţeni demni de respectul nostru prin ei înşişi, prin munca şi prin viaţa lor, o constituie exemplara atitudine a tovarăşilor de muncă din întreprindere şi în mod special a comuniştilor de felul tovarăşei Gabor Rozalia, faţă de viitorul lor de oameni.

★

Procesul reintegrării e îndelungat şi complicat. Multe din destinele celor supuşi reeducării sînt confuze şi neclare. Dar oamenii au înţeles unii mai repede, alţii mai puţin, că trebuie să la atitudine, cu mai multă responsabilitate civică faţă de ceea ce poate să tulbure sau să stînjenească climatul nostru de muncă, de viaţă. Nu mai avem dreptul să ridicăm din umeri şi să ne facem că n-am văzut sau n-am auzit, cînd lîngă noi se petrec fapte antisociale sau, în orice caz, abateri de la normele de conduită cetăţenească. Iată cîteva momente semnificative pentru evoluţia atitudinii opiniei publice în acest sens.

Un cetăţean observă că într-una din casele de pe strada Roosevelt din Cluj-Napoca s-a strecurat un individ dubios. E ziua în amiaza mare. Cetăţeanul mobilizează trecătorii şi-l urmăresc pe hoţul care a sărit pe fereastră încărcat de lucruri furate, pînă în parcul Caraiale, unde îl opresc, îl legitimează anunţînd între timp şi miliţia. Hoţul este unul din cei cărora li s-au dat şansa de a se reintegra în colectivitate dar care refuză să muncească şi se numeşte Torday Gheorghe. Am reţinut din rîndul celor care au stopat această cursă periculoasă numele cetăţenilor Todea Augustin şi Istrate Teodor, nu atît pentru calităţile de adevăraţi cascadori dovedite în urmărirea celui care încercase să scape prin fugă, ci pentru totul altceva, pentru ceea ce numim spiritul civic, vigilenţa şi atitudinea cetăţenească promptă.

Şi ei, ca şi ceilalţi cetăţeni, eroi ai acestei întîmplări, puteau, cum insinua unul dintre mai tîrziii martori atraşi acolo de curiozitate, să-şi vadă de drum, de treburile lor, adică să nu se bage, să nu se încumete, fiindcă, e adevărat şi asta, nu cunoşti dinainte nici reacţia, nici puterea celui pe care trebuie să-l pui la punct. „Nu, nu putem să fim nepăsători", a venit replica pe mai multe voci, cu aceeaşi remarcabilă promptitudine.

Paznicul Balogh Martin observă şi el mai multe zile la rînd nişte cetăţeni care se retrag încărcaţi de alimente şi băuturi în apropierea locului său de veghe. Oamenii mănîncă, beau, vorbesc zgomotos sfidînd liniştea publică. Aude că în cîteva nopţi la rînd a fost spartă şi prădată ghereta cooperativei „Ardeleana" situată în Obor, unde veneau muncitorii să mănînce mititei, cîrnaţi cu muştar, stînd în picioare şi grăbindu-se să se reîntoarcă în schimb. Judecă aşa cum trebuie să judece orice om. Şi din proprie iniţiativă întră noaptea în cercul „spărgătorilor" care fac chiolhan în aer liber pe seama cooperativei, „mîncînd fără muncă". Doi dintre ei reuşesc să fugă. Unul rămîne însă prins de guler. E Vigh Iuhas Martin, un novice în materie, corupt de fugarii care erau în recidivă: Nagy Cornel şi Vincze Iosif, şi care au refuzat să se prezinte la locurile de muncă repartizate. Miliţia le-a dresat proces verbal. „Da, sigur, mărturisea apoi cu mîndrie cel care avusese îndrăzneala să strice cheful unor întîrziaţi pe drumul spre demnitate, nu se aflau în perimetrul de care răspund, dar de cinste răspundem cu toţii.

Un minor, pe numele său Bîrteş Andrei de pe strada Zriney nr. 7, şi un tînăr eliberat din casa de copii Prundu Bîrgăului, în vîrstă de 19 ani, care răspunde la chemarea de Cămăraş Anton spre deosebire de alţii ca el care au în ceput să muncească, să devină oameni continuă să vagabondeze furînd din magazine, sparg felinare, dau cu pietre după cîini şi se retrag să doarmă prin subsoluri, prin pivniţe. Primul, scăpat din vedere de nişte părinţi care nu s-au înţeles în materie de cod pedagogic (!), celălalt, plecat de la Casa de copii la întîmplare (!), adică fără îndrumare atentă şi fără orientare spre un loc de muncă şi supraveghere. E vorba, se pare, de un inexplicabil caz de formalism, de nerespectare a procedurii stabilite asupra cărula reţinem atenţia organelor în drept. Murdari, şifonaţi, fumînd, bînd şi distrîndu-se la voia întîmplării prin cinematografe de cartier cei doi tineri nu puteau trece neobservaţi. I-au băgat în seamă mai întîi locatarii din Calea Turzii nr. 1. Îngrijoraţi de soarta lor, descoperindu-i mereu în pivniţa casei — oamenii i-au întrebat cine sînt, ce vor, unde le trăiesc părinţii şi, chibzuind la soluţii, au acţionat firesc, omeneşte. Birtaş Andrei a fost predat părinţilor, care, sperăm, de data aceasta, după severa admonestare ce li s-a făcut, vor găsi o metodă pedagogică comună pentru reeducarea fiului lor. Cămăraş Anton a fost încadrat la Uzina mecanică unde munceşte să obţină o calificare. Întîlnindu-se peste ani şi ani îşi vor zîmbi probabil stînjeniţi în amintirea acestor rătăciri din care i-a trezit la realitate, la viaţa demnă, opinia publică ! Forţa care, acţionînd în formarea şi educarea oamenilor, le dă acestora prilejul de a-şi descoperi calităţi deosebite.

A. ULMEANU ■

O anchetă dată peste cap

Adevărul e că nu totdeauna o anchetă iese aşa cum îşi închipuie la început reporterul (sau cum o doreşte reclamantul). Dar să intrăm în subiect :

„Subsemnata Deli-Iorga Marcela Lucica, născută în anul 1959, luna august, ziua 19, domiciliată în Constanţa (...) sînt orfană de tată din anul 1972, cînd tatăl meu a decedat în urma unui neoplasm hepatic. În anul 1975 am primit o moştenire de la mătuşa tatălui meu, fiind singura beneficiară a moştenirii (...) În urmă cu doi ani, mama mea, Deli-Iorga Alexandrina îl aduce în casă pe numitul Olaru Vasile. Acesta fiind căsătorit şi cu doi copii, divorţează şi obţine hotărîrea judecătorească de divorţ în anul 1976. Odată cu venirea lui în casă au început scandaluri şi certuri la care într-un mod mai mult sau mai puţin direct eram obligată să iau parte. În general certurile erau declanşate de acelaşi mobil: banii !! Mama mea a scos circa 25 000 de la C.E.C. pentru a-l mulţumi pe numitul Olaru Vasile. Menţionez că în momentul primirii moştenirii mama mea a fost numită curator tutelar pînă voi împlini vîrsta de 18 ani. În luna septembrie a anului 1976 mama mea împreună cu numitul Olaru Vasile au început să exercite o serie de presiuni morale şi fizice asupra mea (Marcela ne trimite şi un certificat medico-legal atestînd primirea unor lovituri — n.a.) **pentru a fi de acord cu scoaterea banilor de pe C.E.C.-ul meu, reprezentînd contravaloarea moştenirii. (...) Anul acesta, respectiv 1977, voi deveni majoră, de aceea au început să mă bată, să mă dea afară din casă. să nu-mi mai dea de mîncare, doar, doar îşi vor atinge scopul. Pe data de 21 iunie a.c. am fost bătută de numitul Olaru Vasile, în urma loviturilor primite fiind dusă de urgenţă la spital pe data de 22 iunie, cu diagnosticul de dischinezie biliară cauzată de lovirea ficatului cu un corp dur. La ora actuală sînt într-o stare disperată** (etc., etc. — n.a.)... **Nu vreau să-mi publicaţi scrisoarea în „Flacăra" decît dacă credeţi că este necesar. Vreau în primul rînd DREPTATE".**

N-am reprodus totuşi decît cel mult jumătate din textul scrisorii primite cam acum o lună de la eleva constănţeană Deli-Iorga Marcela. Scrisoare corect scrisă, cu patos şi chiar cu o anumită candoare. Extrem de impresionabilă. Dar, din păcate, extrem de subiectivă totodată ! Iată ce am aflat după vreo trei zile de alergătură.

Familia Deli-Iorga n-a fost decît mult prea scurt timp o familie fericită. Alexandrina, soţia tehnicianului agronom Lucian Deli-Iorga, a intrat repede în aprige conflicte cu mama-soacră, în timp ce fetiţa-dinţilor, Marcela-Lucica, se trăgea mai înspre tată, care susţine că i-a fost un mare prieten. Cînd Lucian Deli-Iorga a decedat, Marcela nu şi-a revenit luni de zile. I se părea că toţi cei din jurul ei poartă o imensă vină. În starea de spirit în care se găsea, lucrurile care au urmat n-au putut fi înţelese de Marcela cu detaşare. Avea dealtfel numai vreo 14-15 ani, iar o mamă care încerca „să-şi refacă viaţa" i-a apărut pe loc ca o străină, o duşmană. Mai întîi s-a ivit soţul dintîi al Alexandrinei Deli-Iorga, care între timp însă se căsătorise, apoi „numitul" Vasile Olaru, om de 47 de ani azi, şef de tură într-unul din silozurile portului Constanţa. Cu o mamă care se apropie de 40 de ani, bolnavă de tensiune şi care doreşte bineînţeles să se recăsătorească, şi un concubin care a părăsit doi copii, Marcela s-a înstrăinat tot mai mult de casa în care locuieşte. Nu-i deloc o fetiţă nedescurcăreaţă, ba dimpotrivă. Apoi a venit chestiunea cu moştenirea (în jur de 37 000 de lei) şi de atunci Marcela se simţea în al nouălea cer. Numai că de bani nu se putea atinge fără consimţămîntul mamei sale. Nu-i mai puţin adevărat că nici Alexandrina Deli-Iorga nu putea scoate un ban de pe C.E.C. fără aprobarea Marcelei. Dar nici nu avea de gînd, pînă nu şi-a dat seama că fetiţei sale numai la moştenire îi este gîndul. Marcela se îmbolnăveşte de hepatită. Face apoi o recădere, lipseşte foarte mult de la şcoală. Pierde un an, neprezentîndu-se la corijenţă ! Susţine nu o singură dată în faţa mamei că are de gînd să se lase de tot de şcoală şi să-şi găsească undeva un serviciu. Atunci mama propune să depună banii de pe C.E.C. drept avans pentru cumpărarea unui apartament proprietate personală, **pe numele Marcelei.** Numai pentru ca să-şi la gîndul de la bani, să se ţină de învăţătură... Marcela mai primeşte şi o pensie de ajutor social din partea statului, circa 700 de lei pe lună, bani pe care îi consideră a fi o sumă perfect acoperitoare pentru întreţinerea sa. Alexandrina Deli-Iorga şi Vasile Olaru încep de la o vreme să-şi dea seama de drumul pe care apucă fetiţa „lor" şi vor să găsească mijloacele cele mai bune pentru a o îndrepta. Nu-i însă decît prea tîrziu — Marcela a cunoscut şi un anume Viorel V., băiat de 25 de ani şi cu antecedente penale pentru trafic de valută, cărula probabil că banii Marcelei îi surîd şi are de gînd să facă orice pentru a-i obţine. Anul acesta Marcela Deli-Iorga ar fi trebuit să dea examen pentru admiterea în treapta a doua de liceu. Nu s-a înscris la examen ! Chiar anul în sine l-a absolvit extrem de greu, fiind adusă la şcoală mai mult cu forţa de colegi, la rugămintea profesorilor.

Lucrurile însă nu sînt aşa de complicate pe cît par. Trăind într-o familie dezbinată, apoi cu o mamă care încerca „să-şi refacă viaţa", Marcela n-a avut niciodată exemple prea bune de urmat. La şcoala în care a învăţat, Liceul industrial numărul 1 din Constanţa, atît directorul Alexandru Buciu cît şi alţi profesori cu care am stat de vorbă, Ioana Mitran (diriginţă) şi Silvia Andrei (profesoară de fizică), cunosc în general problema. Ştiu între altele că ar fi vorba de o moştenire, că fata pare oarecum dezorientată, derutată. În catalog există multe absenţe, dar majoritatea motivate în vreun fel, există medii de 8,75 şi medii de 4,50 (deşi la acelaşi obiect de învăţămînt, româna de exemplu) şi media generală de absolvire a clasei a X-a de 6,86. Atît directorul cît şi diriginta clasei îmi vor spune simplu, ca şi cum cel mai simplu lucru din lume ar fi să rostească : „Fata era inteligentă, temerară, cam impulsivă şi fără respectul vîrstei. În orice caz, pe noi **ne-a depăşit** problema sa familială !" Sublinierea îmi aparţine. Deci, multă vreme fără sprijin din partea familiei, apoi fără nici un sprijin din partea şcolii (chiar să nu se fi găsit nici o soluţie ?!), unde şi în cine găseşte Marcela „sprijin" ? În anturajul altor tineri dezorientaţi, în compania celor de teapa lui Viorel V., în nopţile pierdute şi în boemia atît de nocivă mai ales pentru o minoră. Cînd Marcela fuge pentru prima oară de acasă, adăpostindu-se temporar la bunica sa, „părinţii" întră în derută, încercînd să o aducă pe alt drum. Ruptura e însă definitivă. În fine, în starea de spirit în care se găseşte, scrie o scrisoare în cea mai mare parte mincinoasă la revista „Flacăra". În faţa confruntării mărturiseşte doar jumătate din adevăruri, simţindu-se pe mai departe o fiinţă persecutată, neînţelegînd nici în ceasul al 12-lea cît de vinovată se află în faţa ei însăşi, cel puţin în egală măsură cu mama şi concubinul ei...

Aşadar, o viaţă, un destin tînăr aflat în primejdia de a porni strîmb, săvîrşind paşi care vor fi regretaţi mai tîrziu. Marcela Deli-Iorga s-a aflat tocmai în cea mai grea perioadă a adolescenţei faţă în faţă cu lucruri pe care n-a putut să le accepte : imoralitatea mamei, compromisul concubinajului, lipsa unui tată „legal" şi aşa mai departe. Judecînd astfel lucrurile, Marcela ar putea avea aproape scuze pentru reacţiile ei. Nu însă şi pentru ceea ce a făcut în continuare. Căutînd ieşirea din această situaţie, înstrăinîndu-se de casă, şi-a pretins o independenţă ce nu-i serveşte şi nu-i poate servi evoluţia firească a vieţii. Aici ar fi trebuit să intervină mai eficace şcoala, colectivitatea, prietenii. Este ceea ce, din păcate, în cazul Marcelei, nu s-a întîmplat. Deocamdată.

Am părăsit Constanţa şi ancheta cu pricina cu un gust amar, de neîmplinire. Deşi ne-a îndus în eroare cînd ne-a scris, Marcela Deli-Iorga n-a fost în stare să-şi recunoască vina ei nici în clipa despărţirii. Practic, n-a înţeles cum şi în ce fel greşeşte, sau n-a vrut să înţeleagă. Dar oare cei din preajma ei înţeleg măcar acum în ce constă greşeala lor faţă de această fată ?

DUMITRU GRAUR ■

Cititorii ne sesizează

Zilele acestea întregul neam românesc sărbătorește împlinirea a 60 de ani de la eroicele lupte de la Mărășești, locul unde mii de ostași români au apărat cu pieptul lor glia strămoșească. Printre acești bravi eroi au fost și ostași din comuna mea, Siliștea Crucii, județul Dolj, în amintirea cărora s-a ridicat în centrul comunei — ca dealtfel în multe localități din România — un monument pe care stă scris numele lor. Acest monument din marmură a avut în vîrful său un vultur de bronz, simbol al biruinței ostașului român asupra dușmanului. De foarte mulți ani acest vultur a fost luat de pe monument fără nici o justificare. În prezent monumentul arătînd ca o statuie neterminată, fiind supus deteriorării. Întrucît este vorba de un simbol al vitejiei ostașilor români care s-au jertfit pentru apărarea locurilor natale, ar trebui ca edilii comunei să caute o soluție pentru restaurarea acestui menument (**Ion Văduva**, Petroșani).

Mă numesc **Derecskei Iosif** și locuiesc în municipiul Baia Mare, bulevardul București, bloc 34 ; m-am hotărît să revin asupra scrisorii adresate redacției împreună cu locatarii blocului nostru în cursul lunii aprilie a.c. Delegații O.J.C.V.L. Baia Mare s-au deplasat — în urma adresei dv. — în apartamentele noastre luînd act punct cu punct de existența sau inexistența deficiențelor arătate în scrisoarea noastră. A urmat o vizită a specialiștilor însărcinați cu remedierile, tîmplari, zidari, din partea T. C. Maramureș, care în măsura posibilităților și dotării au remediat unele defecțiuni. Personal sînt nemulțumit de calitatea reparațiilor efectuate la ușile căzute — din cauza ieșirii șuruburilor de lemn — a căror reparare s-a făcut cu metode ce nu asigură durabilitate, ci numai funcționalitate momentană ; eu, nefiind specialist, nu mai pot contesta calitatea lucrării decît după ce ușile vor cădea din nou. Una a și căzut deja. Ne dau probleme în continuare înundările provocate de deficiențele izolației de pardoseală a grupurilor sociale. Nu s-a soluționat problema antenei comune. Și, în sfîrșit, revin asupra celei mai arzătoare probleme care ne nemulțumește : deși au trecut 3 luni de la data verificării, făcute în urma scrisorii noastre, nu s-a predat încă ascensorul, fiind nevoiți să urcăm etajele pe jos.

Joi, 28 iulie a.c., împreună cu fiul meu Gheorghe I. Trifan, din Reșița, ne-am prezentat cu autoturismul la „Dacia service" din Bacău la ora 9 a.m. pentru a-i schimba o bucșă care costă la preț oficial suma de opt lei. De serviciu era recepționer tov. Mircea Apostolescu, care ne-a făcut comanda. După două ore de așteptare ne-a anulat-o sub pretext că nu se găsesc bucșe în magazie. După multe insistențe, tot dînsul ne spune că va merge pe la băieții de prin ateliere și poate o să găsească o bucșă. Într-adevăr după trei ore de așteptare și între patru ochi îi înmînează fiului meu o bucșă cerînd suma de 60 lei și condiționînd să meargă în altă parte pentru a monta piesa. Apoi ne amînă după ora 15 cînd se schimbă muncitorii din ateliere. După ora 17 se prezintă un muncitor cu cheile pentru a primi autoturismul ca să-i monteze acea piesă, o face într-o jumătate de oră. O zi pierdută, deci, foame și oboseală, plus 127 lei în loc de 75 cît ar fi fost normal (**Ioan Trifan**, Roman, Neamț).

Vizitînd diferite orașe ale țării — Cluj-Napoca, Oradea, Timișoara — m-am convins de utilitatea autotaxării pe mijloacele de transport în comun. Am citit în Flacăra din 30 VI a.c. despre introducerea experimentală a procedeului și la București. Tocmai de aceea nu înțeleg de ce nu se introduce această formă modernă și la Arad, de vreme ce ea și-a dovedit eficiența. Nu e vorba numai de creșterea rentabilității economice și a vitezei de circulație ; prin autotaxare se pot elimina situațiile nepăcute cînd pasagerii care se urcă la „coborîre" trimit banii „din mînă în mînă" pentru cumpărarea biletului, deranjîndu-i pe ceilalți. Dealtfel, biletele bloc pentru autotaxare au apărut acum cîteva luni și la Arad, dar taxatorii au rămas (**Iuliu Lucaciu**).

Delta Dunării, adevărată perlă turistică a țării noastre, este vizitată în aceste zile de numeroși turiști. Din păcate, însă, transportul cu navele prin deltă nu este întotdeauna cum ar trebui, punînd la grea încercare răbdarea excursioniștilor. Iată, de pildă, un fapt petrecut marți, 9 august.

De la Mila 23 sat, conform programului afișat, trebuia să plece la ora 6 dimineața, spre Crișan, nava rapidă Vatra Dornei. Vasul a sosit, însă, cu 40 de minute întîrziere și nu mică a fost surprinderea pasagerilor cînd au fost anunțați că Vatra Dornei nu va mai opri la Crișan (cum era în program), ci va merge direct la... Tulcea. O parte dintre excursioniști au rămas pe mal, cei mai mulți, însă, au urcat, dorind să ajungă la Tulcea. Comandantul navei, Ichimov Ivii, și-a numărat pasagerii (vreo 60), le-a luat cîte 30 de lei (fără să le dea bilete) — costul călătoriei pînă la Tulcea — și după ce a străbătut cîteva canale a oprit vasul pe motiv că s-a defectat, pasagerii urmînd să-și continue drumul cu o cursă obișnuită, la care biletul ar fi costat doar 12 lei. Cererea justificată a pasagerilor de a primi bilete de călătorie s-a izbit de răspunsurile nepoliticoase, jignitoare ale comandantului Ichimov Ivii care a emis pe loc două bilete colective de cîte 25 de persoane, cu care noi, călătorii, trebuia să cerem la Tulcea „tot ce vreți, că tot n-o să primiți nimic înapoi". Ne întrebăm ce o fi „primit" comandantul navei (în afară de ce și-a oprit singur) în urma reclamației făcute de călătorii ajunși cu chiu cu vai la căpitănia din Tulcea. (**F. Henț**, București).

Șoseaua Vitan-Bîrzești, pe porțiunea între șoseaua Olteniței-sere Vitan, pe distanța de circa 1 kilometru, este într-o stare de nedescris. Această șosea este singura cale de legătură între șoseaua Giurgiului, Berceni, Olteniței, șoseaua dinspre Giurgiu pe care trec mașini ale T.I.R.-ului din Bulgaria cu direcția Colentina-Constanța, Ploiești, Brașov, Oradea spre Ungaria. Această șosea face legătura între zona industrializată Berceni, Giurgiului, Balta Albă și platforma 23 August. Legătura dintre aceste zone se efectuează cu traseul liniei I.T.B. 102 și 102 barat, mașini marca Ikarus, importate din Ungaria, pe care I.T.B. este nevoită să le scoată din circulație la intervale dese din cauza unei uzuri premature. Oare care este termenul de exploatare al unei căi de circulație, deoarece pe această porțiune nu au fost văzute echipe de întreținere și reparații în ultimii patru-cinci ani ? Chiar nu se poate lua nici o măsură pentru a rezolva această stare deplorabilă a șoselei așa-zise nod de legătură foarte important pentru Capitala noastră ? (**Nicolae Popa**, București).

Vă trimit o fotografie reprezentînd Spitalul de recuperare Brădet-Băi din județul Argeș, încă o nouă expresie a grijii partidului și statului nostru pentru sănătatea oamenilor muncii (Prof. **Ion Ariea**, Aleșd, Bihor).

Noi, locatarii blocului A 1 din Oradea, strada 6 Martie nr. 2, vă aducem la cunoștință următoarele : locuim într-un bloc cu nouă etaje, construit pe drumul european 15, în apartamente proprietate personală. La parterul blocului este amenajată braseria „Pare", care încă de la deschidere ne-a provocat o serie de necazuri, în ultimul an acestea creîndu-ne o stare de permanentă neliniște. Această unitate și-a amenajat la subsolul tehnic — precizăm : subsolul **tehnic** — spații de depozitare pentru mărfuri alimentare și alte materiale gospodărești îngrădindu-ne cu gard metalic robinetele de apă de la intrarea în coloanele principale de la bucătării și băi, precum și gurile de desfundare a conductelor ce vin de la bucătării și băi. Închizînd aceste spații cu gard metalic și sub cheie, intervenția noastră sau a instalatorului, dacă situația ar solicita-o, a devenit imposibilă. Nu știm dacă organele sanitare și-au dat avizul pentru amenajarea spațiilor de depozitare în subsolul blocului nostru, cei doi șefi de unitate ai braseriei susțin că există, considerăm însă că este absolut necesar să avem o cale de acces la instalațiile din subsolul tehnic, pentru a putea interveni la orice oră cînd situația o cere (**Din partea Asociației locatarilor „6 Martie 2—6" Oradea, strada 6 Martie nr. 4**, semnează un număr de 18 cetățeni).

Mă numesc **Ion Teodorescu**, locuiesc în București, Calea Plevnei 104, sector 7. La 16 iunie a.c., cu chitanța nr. 021778 am achitat la Oficiul 58 un abonament „Flacăra" pe trimestrul 2 acesta trimițînd comanda 2569 către Oficiul 12 care deservește Calea Plevnei. Am așteptat revista. Au trecut o săptămînă, două, dar „Flacăra" nu mi-a venit nici după a treia săptămînă, cînd am fost nevoit să iau legătura cu tovarășa Jeni Scărlătescu de la Oficiul 12. Aceasta ne-a trimis la Oficiul 1 — spunînd că acesta ne va trimite publicația : Oficiul 1 m-a trimis înapoi din nou la Oficiul 12, și uite așa nici pînă **astăzi nu am primit** revista pentru care am plătit abonamentul.

Mă numesc **Mihai Ion**, domiciliez în strada 30 Decembrie nr. 18, sectorul 4 București, matematician la Centrala industriei poligrafice din Piața Scînteii nr. 1, vă aduc la cunoștință următoarele : sînt posesor al contractului de construire nr. 745/1 încheiat cu ICVL București la 10 octombrie 1975. Obiectul contractului îl reprezintă apartamentul nr. 84 de la blocul 16 din Calea Dorobanți nr. 135—145. Apartamentul meu format dintr-o cameră are vederea în spatele clădirii, deasupra terasei pe care o formează mezaninul. Luni, 1 august a.c., am aflat cu surprindere de la șeful șantierului că pe această terasă, în fața ferestrei mele, la o distanță de 1,5 metri, se va construi casa troliului pentru ascensorul de marfă al magazinului de la parter și mezanin. Această construcție va împiedica iluminarea și aerisirea naturală a apartamentului meu, iar instalația liftului va polua sonor nu numai locuința mea, ci și pe cele învecinate. Menționez că nu am avut cunoștință de această construcție la contractarea apartamentului și consider ilegală și abuzivă executarea acestei anexe fără a se ține seamă de necesitățile firești ale locatarilor : lumină și aer.

Semnale critice recepționate

Am primit de la Uniunea județeană a cooperativelor de consum Ilfov : În legătură cu articolul : Acțiunea „Hanul Vlăsiei", publicat în revista „Flacăra" nr. 23 din 9 iunie a.c., în care se arată neregulile la unitatea noastră reprezentativă „Hanul Vlăsiei", săvîrșite de șeful unității Ion Tudoșache și barmana Popescu Preda Mihaela, neregulă constatate de către tov. locotenent major de miliție Costică Voicu, vă comunicăm următoarele : La apariția articolului am procedat la verificarea unității sub toate aspectele și lucrătorii vizați au luat de îndată măsuri, pentru punerea unității la punct cu privire la curățenie și aprovizionare. Această situație bună a fost reținută la controalele noastre repetate și chiar la controalele inopinate făcute de forul nostru tutelar, Centrocoop. Neavînd un proces verbal de constatare încheiat de către tov. locotenent major Costică Voicu sau vreo altă sesizare din care să reiasă că acești lucrători incorecți au fost puși sub urmărire penală, nu am putut lua măsuri disciplinare împotriva lor.

În articol se arată că tov. locotenent major a ridicat toate documentele unității și le verifică, în funcție de cele constatate vom lua de îndată măsurile legale. Nu se confirmă nici relatarea din articol că barmana Popescu Preda Mihaela „are un cazier extrem de bogat", întrucît din certificatul de cazier judiciar nr. 7919/517913 din 23 iunie a.c. eliberat de Inspectoratul General al Miliției rezultă că aceasta nu are nici o condamnare penală. Dealtfel această lucrează în sectorul de alimentație publică din anul 1969 și pînă în prezent, la controalele efectuate de toate organele competente, nu ne-a sesizat despre abaterile săvîrșite. Tudora Vlad nu figurează ca angajată la restaurantul „Hanul Vlăsiei" și nu am cunoscut că aceasta a lucrat ca angajată neoficial. Așteptăm rezultatul constatărilor făcute de tov. lt. major Costică Voicu ; după ce va verifica documentele ridicate, în funcție de acest rezultat vom lua măsuri disciplinare împotriva celor vinovați. Vom continua să urmărim activitatea lucrătorilor din această unitate și în caz că vom constata abateri, vom lua măsuri severe de sancționare. (Semnează, președinte **I. Furcăreasa** și șef birou personal **D. Simionescu**).

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să li se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.

Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Grup de învățători pensionari — Constanța. Ne-am informat pentru dv. la Ministerul Educației și Învățămîntului și am aflat că : potrivit instrucțiunilor M.E.I. nr. 101145/970 gradele didactice obținute înainte de reforma învățămîntului din anul 1948 au putut fi recunoscute sau atribuite și cadrelor didactice pensionare care au fost însă încadrate temporar în învățămînt. Pentru educatoarele și învățătorii pensionari care au obținut gradele II și I înainte de reforma învățămîntului și care au fost angajați pentru o anumită perioadă în funcții didactice, deciziile de retribuire corespunzătoare gradului recunoscut au fost emise de inspectoratele școlare județene.

Ion Toma — București. Ni s-a comunicat că vi s-a atribuit locuință din fondul locativ al I.S. Flacăra Roșie.

Dumitru Pădurariu — Fălticeni. Cumnata dv. despre care ne-ați scris a fost luată în evidența medicului neurolog din localitate și în funcție de evoluția bolii va fi internată într-o clinică de specialitate.

Mihai Corcuz — București. Cooperativa de producție meșteșugărească „Artă și precizie" ne-a comunicat că vi s-a trimis o adresă prin care ați fost chemat să vă prezentați cu ceasul pentru remedierea defecțiunilor dar că... dv. nu v-ați prezentat. Care-i adevărul ?

Mihai Roșca — Simeria. Așteptăm răspuns de la Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. De îndată ce îl vom primi vă vom anunța.

Smaranda Florea — Ploiești. În județul Prahova există două școli ajutătoare : o școală pentru băieți la Filipești și o școală pentru fete la Ploiești. Pentru a vă putea înscrie fiul, este necesar să vă adresați Comisiei pentru ocrotirea minorilor care funcționează pe lîngă Consiliul popular județean.

Florina Copcă — Craiova. Aveți obligația să respectați contractul încheiat cu întreprinderea care v-a școlarizat.

Petre Martin — comuna Curcani (Ilfov). Ne-ați trimis o scrisoare neclară. Reveniți cu amănunte concrete.

Ivanovici Niculae — Stațiunea Venus — Mangalia. Într-o scrisoare adresată redacției, își exprimă dezacordul cu conținutul relatării întîmplării literar-artistice de la Mangalia, semnată de Dumitru Graur în „Flacăra" nr. 30 din 28 iulie a.c.

MARGA NEDELEA

Stomatolog și inventator de elită

Doctorul Florea Dinu, medic principal de specialitate stomatolog, s-a născut în 1938, în comuna argeșeană Aluniș. Rămas orfan de timpuriu, a crescut la Casa de copii „Victoria" din București, în care a locuit pînă la terminarea facultății, în 1961. După absolvire, a fost repartizat; la cerere, într-un centru muncitoresc, lucrînd pînă în 1963 la Policlinica Petrol din Moinești. Din 1963, s-a mutat la Cîmpina, unde funcționează și astăzi, în cadrul Spitalului unificat.

A fost distins, în 1969, cu Diploma de Onoare a C.C. al U.T.C., în anul următor intrînd în partidul comuniștilor. Doctor în stomatologie din 1974, cu teza „Tratamentul bio-enzimatic în păstrarea vitalității pulpare". Autor a peste 70 de lucrări științifice publicate în țară și în străinătate, 4 dintre acestea fiind încununate cu distincții la congresele internaționale de specialitate de la Roma, 1970 și 1974, Paris, 1973, Sofia, 1975, Atena, 1975. Membru al Uniunii Medicale Balcanice, al Federației Dentare Internaționale, Londra, 1969, și al Asociației Stomatologice Internaționale, Paris, 1969.

Posesor a 3 brevete de inventator, după cum urmează: „Medicament opoterapic folosit în stomatologie și procedeu de preparare a lui", numărul 61 477/1974, în colaborare cu soția sa, farmacista Elena Dinu; „Procedeu și aparat electronic multifuncțional destinat în special pentru diagnostic, anestezie, profilaxie și tratament în stomatologie", 61 946/1976, cu Elena Dinu și Ion Misiricoff; „Aparat pentru descimentarea lucrărilor dentare", 52 720/1977, cu Elena Dinu și inginer Alexandru Pirușcă.

S-a întîmplat să deschid ușa cabinetului în care lucrează după orele de program și s-a mai întîmplat să-l găsesc pe doctorul Florea Dinu acolo, meșterind ceva la un aparat. Neînțelegînd prea bine rostul sosirii mele, m-a privit curios și trist, cu o tristețe care i se trage, voi pricepe mai tîrziu, de foarte demult și de care nu va scăpa probabil niciodată, în ciuda tuturor împlinirilor și a tuturor satisfacțiilor care-i însoțesc viața, apoi a încercat să se scuze. Mîine, l-am auzit, plec în concediu, așa că am vrut să las toate treburile aranjate.

După un sfert de oră a terminat, declarîndu-se de acord să vorbească despre invențiile sale. Medicamentul, a zis, referindu-se la primul său brevet de inventator, l-am obținut după zece ani de studiu, după o îndelungată cercetare pe microscopul electronic de la Institutul de anatomie și patologie „Victor Babeș", numele lui de opoterapic venind de la faptul că l-am extras din pulpă dentară de bovină. Firește, are și-un nume, efdinogen se cheamă, iar valoarea lui, verificată pe vreo opt mii de cazuri vindecate aproape sută la sută, constă în aceea că poate reface celula vie. Aplicat în parodontopatii, efdinogenul exclude operația, oferind gingiei compromise șansa de a se restabili printr-un aport remarcabil de substanțe nutritive, echivalent cu un kilogram de carne, la nivelul unei singure fiole. Se mai poate folosi, ceea ce vrea să însemne că l-am folosit, în stările cașectice, de denutriție sau de slăbire, în stările canceroase, în care dă imunoterapie, în acidoze și alcaloze, în stomatite și fracturi, în fenomenele de îmbătrînire, în care reface celula, împiedicînd mortificarea ei.

A doua invenție a sa, cronologic vorbind, e un aparat de numai trei kilograme, complet tranzistorizat, pe care Florea Dinu l-a gîndit și l-a realizat de afecțiuni și, mai ales, în gangrene și infecții. Terapia clasică, explică inventatorul, presupune în gangrenele avansate scoaterea dinților, urmată de douăzeci de ședințe de tratament antiseptic. Cu aparatul acesta, continuă, dinții rămîn la locul lor, terapia se limitează la o singură obturare, iar rezultatele sînt dintre cele mai îmbucurătoare, nu doar în gangrene, ci și în osteomielite, în nevralgii de trigemen, în paralizii faciale sau în fracturi.

N-a fost ușor, mărturisește, nici să-l intuiască și nici să-l realizeze. A muncit mult pentru el, nu doar la lumina zilei, ci și la aceea a becului, nopți în șir, căutînd să afle care e sursa durerilor apărute la nivelul smaltului dentar, țesut despre care orice student în stomatologie află, încă de la primele noțiuni, că este avascular și neinervat. Utilizînd microscopul electronic, doctorul Dinu a constatat că lucrurile nu stau tocmai așa, descoperind la nivelul pulpei dentare existența fibrelor mielinice și amielinice, despre care se credea că nu pătrund atît de adînc. Aprofundînd, a constatat că fibrele respective sînt preluate de odontoblast, ale cărui prelungiri ajung pînă la joncțiunea smalț-dentină, provocînd durerile. Odată închegat și odată folosit spre alinarea suferințelor a zeci și sute de bolnavi, veniți la cabinetul doctorului Dinu nu doar din Cîmpina, ci din întreaga țară, prototipul aparatului și-a cîștigat, prin rezultate terapeutice spectaculare, dreptul la extindere. Prin intermediul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, organism care a manifestat un constant și viu interes față de descoperirile medicului cîmpinean, sprijinindu-le și încurajîndu-le, Florea Dinu a făcut, recent, cîteva demonstrații practice în cadrul Clinicii de chirurgie maxilo-facială și al Policlinicii metodologice universitare din București, profesorii Valerian Popescu și Ioan Gall validînd, cu autoritatea lor științifică recunoscută, calitățile de excepție ale invenției. Procesul verbal încheiat cu ocazia demonstrațiilor, la 24 iunie 1977, notează că „funcțiile pentru care a fost construit aparatul corespund în general scopurilor propuse", subliniind totodată necesitatea extinderii aplicării lui.

În sfîrșit, cea de a treia invenție a tînărului medic din Cîmpina, pentru care a primit brevetul cu nici două luni în urmă, aduce de asemenea o sumedenie de îmbunătățiri metodelor clasice, anume acelora de descimentare a lucrărilor dentare. Realizate incorect sau fisurate, lucrările respective se înlătură, în mod obișnuit, prin tăiere cu instrumente abrazive sau de turație, ceea ce conduce, dincolo de unele pericole de accidentare cauzate de deraparea frezei, la obligația refacerii complete a lucrării îndepărtate, cu pierderea de metal prețios corespunzătoare, cît și la compromiterea vitalității dentare, îndeobște a dinților stîlpi. Cu aparatul doctorului Dinu, lucrarea incorectă se scoate fără să fie distrusă, se completează și se repune, fazele de amprentă și laborator eliminîndu-se, obținîndu-se astfel o importantă economie de timp, de material și, dacă ne e permis să spunem așa, de durere.

Firește, despre toate aceste invenții s-ar putea scrie pe larg, intrînd în detalii de construcție. N-am făcut acest lucru, pe de-o parte, pentru că amănuntele ar fi interesat numai pe specialiști și, pe de alta, pentru că intenția noastră n-a fost aceea de a descrie, cu abundență, niște aparate, ci de a înfățișa activitatea demnă de laudă și stimă a unui stomatolog care, departe de clinici cu renume și utilaj modern, a găsit resurse de inteligență și energie spre a descoperi, spre a perfecționa, spre a continua drumuri despre care se credea că s-au înfundat pentru totdeauna. Bucurîndu-se permanent de ajutorul și aprecierea organelor județene de partid și de stat, sprijinit tot timpul de C.N.Ș.T. și, mai ales în vremea din urmă, de Direcția sanitară a județului Prahova, de directorul acesteia, doctorul Ioan Pănescu, Florea Dinu a avut de înfruntat, firește, nu doar reacția de orgoliu sau de ignoranță a unor colegi, ci și poticnelile și limitele propriei cercetări. Descoperirile sale nu s-au născut peste noapte și nici măcar peste zi. Ele au presupus o serie întreagă de dificultăți inerente mersului înainte, au presupus chiar îndoieli și înfrîngeri. Înfrînt, doctorul Dinu n-a dezarmat niciodată, ci a găsit mereu puterea și înțelepciunea de a o lua de la capăt, cu mai multă ambiție, cu mai multă înverșunare, punînd în fiecare din invențiile sale un dram din sufletul său, oferindu-le apoi oamenilor, spre a le alina durerea și a-i însănătoși. Adică exact acelor oameni care l-au ajutat pe orfanul crescut la Casa de copii să devină un medic reputat, înconjurat de stima și respectul colectivității.

Astăzi, cînd la Cîmpina este gata să-și deschidă porțile un modern și bine utilat Centru de cercetare și asistență în stomatologie, meritată reținut faptul că la întemeierea lui a contribuit și cercetarea doctorului Florea Dinu, stomatolog și inventator de elită, al cărui destin de împlinire profesională, la capătul unei munci și al unei pasiuni fără cusur, capătă semnificații dintre cele mai profunde și dintre cele mai luminoase.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Secvențe din viața unei întreprinderi-șantier

Pentru noua față a Capitalei

Inginerul Valeriu Geambazu, directorul ICRAL-Herăstrău, face parte din categoria acelor oameni care, începînd cu primele ore de după dezastrul din noaptea de 4 spre 5 martie, au pierdut sensul exact al cîtorva noțiuni cum ar fi liniște, probleme familiale, timp liber, ba chiar și odihnă.

„Au trecut, iată, mai bine de cinci luni de la seism, timp în care, după sfaturile — în glumă, bineînțeles — ale unor prieteni de-ai mei, trebuia să-mi dau demisia, sau să accept o îmbătrînire prematură. După cum se vede, nu mi-am dat demisia, cît despre îmbătrînire, pot să vă asigur că fenomenul nu a avut loc. În altă ordine de idei ultimele cinci luni au însemnat, în planul experienței profesionale, ba chiar și al experienței de viață, mai mult decît toți anii de pînă acum. Au fost și necazuri, dar au fost și satisfacții. Și nu mă refer doar la persoana mea, ci la viața și munca de zi cu zi a colectivului nostru".

Am să încerc să aduc la cunoștința cititorului motivele care l-au determinat pe inginerul Valeriu Geambazu să spună că au fost și necazuri, dar și satisfacții. Sectorul 1, cel mai afectat de seism, are o suprafață egală cu cea a municipiului Constanța, de exemplu, ceea ce vorbește de la sine despre zona de lucru a celor peste 700 de oameni ai ICRAL-ului Herăstrău. După cum se știe, în sarcina ICRAL-elor au fost repartizate, pentru consolidare și reconstrucție, toate clădirile cuprinse în formula P+3, adică parter plus trei etaje. Celelalte clădiri, mai înalte, au fost repartizate Centralei de Construcții și Montaj, mai exact spus celor 8 grupuri de șantiere. „Amploarea lucrărilor, avea să-mi spună interlocutorul meu, ne-a determinat la o colaborare pe care eu aș numi-o fructuoasă. Această colaborare nu s-a redus doar la noi, ICRAL Herăstrău și Centrala de Construcții și Montaj, ci și la alți factori pe care neapărat țin să-i subliniez. Ar fi vorba în primul rînd despre ajutorul concret și de înaltă calificare primit din partea muncitorilor veniți din 15 județe ale țării. I-aș remarca mai ales pe cei 40 de muncitori din județul Cluj, care au venit imediat după cutremur și au atacat lucrările imobilelor din Ana Ipătescu nr. 24—26, sau Calea Victoriei, nr. 33—35, iar la ora actuală pot fi găsiți în Piața Cosmonauților, la nr. 1A. Foarte buni s-au dovedit a fi și reprezentanții județelor Galați și Harghita, comasați la ora actuală în strada Academiei la imobilul nr. 35—37, care nu este altul decît celebra „Romarta". O altă colaborare ar fi cea dintre noi și colegii de la ICRAL-Vitan, ICRAL-Colentina, ICRAL-Giulești, ICRAL-Pajura, cu ajutorul cărora am declanșat un ritm mai susținut la imobilele din bulevardele Bălcescu nr. 17, Magheru nr. 43 (blocul Turist) și nr. 12—14 (blocul Patria)".

Să adăugăm acestor obiective și clădirile din Calea Victoriei nr. 308, 139, 128, 87 (blocul numit Gioconda), bulevardul Bălcescu nr. 32, 36, bulevardul Magheru nr. 20 și 9, adică Teatrul Nottara și magazinul Eva. „După cum se vede, am vorbit pînă acum numai despre marile clădiri la care, alături de ceilalți factori pe care i-am enumerat, ne-am adus și noi contribuția. Dar, uneori, deși cele 420 de asociații de locatari cîte avem în sector i-au mobilizat pe oameni pentru a ne da o mînă de ajutor, mai ales mînă de lucru necalificată, fapt care se cere înscris la suita de colaborări despre care am vorbit, în timp ce noi, icraliștii, ingineri, tehnicieni și muncitori, fără nici un fel de deosebire, scoteam mortarul de pe scări, i-am văzut pe mulți locatari cum își plimbau cîinii. Se întrebau muncitorii cum de este posibil așa ceva. Dar în sinea mea a trebuit să recunosc, iar acum o fac chiar și public, că oamenii aceia, cu cîinii lor, nu se ridicau nici pe departe la valoarea morală și umană a unor muncitori ca maistrul Iulian Ionescu, al cărui aparat de sudură s-a aprins primul în tot Bucureștiul acela căzut în întuneric. La numai cîteva ore a salvat, prin tăierea oțel-betonului, un om dintre ruinele Casatei, după cum muncitorul Mircea Ciobanu, cu mîinile și cu unghiile, a smuls dintre ruine, de la Scala, un alt om pe care l-a redat vieții".

Și pentru că tot am ajuns la acest punct, aveam să notez în continuare că toți, dar absolut toți lucrătorii de la ICRAL-Herăstrău au răspuns prezent în dimineața zilei de 5 martie. Dar cîțiva șefi de echipă, peste numai cîteva zile, cînd era clar pentru toată lumea că numai ore dulci nu vor veni, ci dimpotrivă, și-au depus cererile de transfer. „N-am stat o clipă în cumpănă, le-am aprobat imediat transferul și în locul lor am așezat cîțiva oameni tineri care au muncit extraordinar, cu o pasiune pe care ceilalți, rămînînd, n-ar fi dovedit-o niciodată. Au fost, cum spuneam, clipe, zile, momente și situații care au dat la iveală adevărata față a omului. Colectivul nostru s-a călit din punct de vedere tehnic, organizatoric, profesional, dar mai ales uman, sub conducerea Comitetului municipal de partid și a sectorului de partid. Trebuie să mărturisesc că majoritatea lucrătorilor noștri au rămas la datorie, au înfruntat greutățile de tot felul". Dintre aceste greutăți inginerul Geambazu s-a văzut nevoit să recunoască, printre altele, că au dus o acută lipsă de utilaje mici, cum ar fi pompele de diferite tipuri de injectat mortarul, sau de mijloace de transport cu gabarit mic, cum ar fi autoturismele de mic tonaj, cu care ar fi putut intra pe străzile înguste, sau de macarale de fereastră.

Iată, ne apropiem de finalul consemnării acestui dialog cu inginerul Valeriu Geambazu, și n-am scris nimic despre cele peste 1 000 de imobile, dintr-un total de 1 650, cuprinse în categoria P+3, multe dintre ele consolidate, finisate și predate locatarilor, altele în curs de finisare. „Celorlalte, avea să-mi relateze interlocutorul meu, nu li s-a întocmit în toată complexitatea ei documentația tehnică, dar, în ceea ce ne privește, sîntem convinși că în toamna aceasta, pînă spre mijlocul ei, toate casele vor fi locuibile, mai ales că specialiștii de la INCERC ne-au pus la dispoziție o serie de soluții și metode de consolidare foarte eficiente ca timp și durabilitate.

În loc de oricare altă concluzie, acum, în preajma marii sărbători de la 23 August, cînd Capitala prinde din ce în ce mai mult contur ul unui oraș renăscut prin munca de zi cu zi a unor oameni prezenți mereu la datorie, spusele inginerului Valeriu Geambazu, adăugate multor altor consemnări despre faptele constructorilor după 4 martie, mi s-au părut a fi o radiografie a muncii unui ICRAL, instituție care, ca și I.T.B.-ul, trezește interesul în cel mai înalt grad al bucureșteanului, cel în măsură să-i aprecieze realizările, calitatea efortului.

N. VICTOR ■

Cercetarea de laborator a confirmat valoarea deosebită a Boicilului

• În cura de apariție, o carte despre Boicilul forte • Efecte antialgice mai puternice decît ale xilinei ! • Din cauza tăcerii titularului de brevet, este pusă în pericol brevetarea medicamentului în străinătate ! • În locul clinicii promise, numărul paturilor Centrului experimental de la Timișoara a fost redus la 17 ! ?

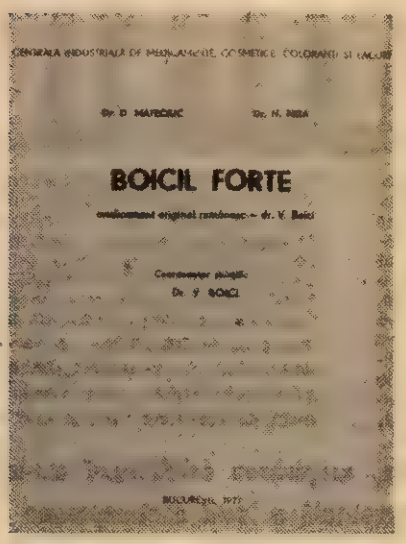

După cum bine se știe, revista noastră a scris în mai multe rînduri despre activitatea medicului timișorean Vasile Boici și despre efectele spectaculare ale aplicării medicamentului antialgic Boicil forte, folosit cu rezultate remarcabile în tratamentul unei serii largi de maladii și, înainte de toate, în răpunerea reumatismului. Susținînd cauza Boicilului, „Flacăra" s-a bazat pe mărturiile a mii și mii de bolnavi, pe care administrarea Boicilului i-a scos din suferință, ameliorîndu-le starea sau vindecîndu-i, întorcîndu-i la familiile și locurile lor de muncă. Bolnavi, sosiți la Centrul experimental de la Timișoara din toate colțurile țării și de mai departe, din Pakistan sau Argentina și din Irak sau Canada, care n-au pregetat să se adreseze redacției, subliniind serviciile terapeutice neobișnuite ale Boicilului. Numărul înregistrat al acestor bolnavi a depășit, după evidența strictă a Centrului, cifra impresionantă de 25 000, primiți și tratați în condiții nu dintre cele mai fericite, asupra cărora vom reveni mai tîrziu.

Avînd de înfruntat o sumedenie de adversități, unele datorate relei voințe, altele explicabile prin poziții antiștiințifice, fiindcă numai așa poate fi etichetată respingerea deliberată a unei idei, fără verificarea ei prealabilă, Boicilul și-a cîștigat anevoie un loc sub soarele medicinei românești, la impunerea și brevetarea sa contribuind în mod decisiv valoarea excepțională a medicamentului, probată prin ameliorări și vindecări plasate dincolo de orice dubiu, la care s-a adăugat, mai ales în vremea din urmă, sprijinul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, for care, înaintea ministerului de resort, a manifestat un interes deosebit față de Boicil. Inamicii medicamentului, care n-au fost puțini și n-au fost slabi, au reproșat totdeauna lui Vasile Boici îndrăzneala de a fi procedat la aplicarea leacului în terapia umană înainte ca medicamentul să fie însoțit de o documentație științifică riguroasă, singura capabilă să demonstreze datele acțiunii farmacodinamice. Reproș în mare măsură întemeiat, numai că pus în mod deliberat greșit pe seama inventatorului care, neposedînd laboratoare și nici mijloace științifice reclamate de o asemenea acțiune, n-a putut întreprinde nimic de unul singur, mărginindu-se, dacă o mărginire poate fi socotită o asemenea nobilă atitudine, să-și așeze viața în slujba însănătoșirii semenilor săi.

Iată că astăzi putem afirma, nu fără satisfacție, că ultima dintre rezervele legate de impunerea Boicilului A FOST SPULBERATĂ. Cu puțin timp în urmă, prin intervenția energică a C.N.S.T., Boicilul a intrat în posesia unei documentații științifice remarcabile, care nu numai că nu vine să contrazică efectele practice obținute de medicamentul în discuție, CI CONFIRMĂ ÎNTRU TOTUL CALITĂȚILE DE EXCEPȚIE ale Boicilului. Astfel, după cum menționează un raport științific semnat de profesorul doctor docent Ștefan Gavrilescu, rectorul Institutului de medicină din Timișoara, în urma studierii efectelor terapeutice ale Boicilului la 400 de bolnavi cu diverse afecțiuni reumatismale, urmăriți în clinicile și policlinicile din orașul de pe Bega, s-a putut constata că

„Boicilul este un preparat cu efecte antialgice puternice ; preparatul este bine suportat de bolnav, efectele adverse fiind puțin importante și foarte rar întîlnite ; acțiunea sa este de scurtă durată, astfel că este necesară repetarea infiltrațiilor ; terapia cu Boicil, în infiltrații locale, se recomandă în bolile reumatismale localizate, în care pe primul plan este durerea și care nu au la bază o perturbare generală a organismului, ca nevralgii-nevrite, periartrite, lombosciatice vertebrale, artroze și spondiloze".

Protocolul experimental privind modificările histopatologice determinate de preparatul Boicil forte, întocmit în cadrul Catedrei de morfopatologie a Institutului de medicină din Timișoara și purtînd semnătura șefului catedrei, profesorul doctor docent Leonida Georgescu, este de asemenea favorabil medicamentului :

„Din datele experimentale (n.n. — datorate unui studiu pe șobolani albi) reiese că preparatul Boicil nu are acțiune toxică asupra țesuturilor conjunctiv, muscular, adipos, asupra nervilor, pielii, rinichilor și ficatului. Reacțiile inflamatorii din primele 24 de ore au un caracter rezolut, fiind probabil de natură traumatică".

Pe baza documentelor de mai sus, precum și în temeiul cercetării efectuate în cadrul Centrului metodologic de reumatologie din București, doi medici timișoreni, Dumitru Mateciuc și Nicolae Mita, au încheiat nu demult redactarea unei cărți dedicată Boicilului forte, 55 de pagini, 32 de ilustrații, a cărei tipărire se află în curs, sub egida Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, volum alcătuit sub coordonarea inventatorului. Astfel medicamentul reintră în drepturi științifice totale, autorii demonstrînd — pe baza unor probe inatacabile — că „produsul Boicil forte poate fi utilizat în microinfiltrații, calmînd durerea și mărind mobilitatea articulară ÎN PROCENTE MAI MARI DECÎT XILINA" (subl. n., pag. 34).

Facem aici o paranteză, pentru a găzdui o reîntoarcere în timp. Mulți dintre cei care, recent, și-au așezat semnăturile pe documentele atestînd valoarea deosebită a Boicilului s-au numărat între cei care l-au privit cu neîncredere sau, din păcate, chiar dintre adversarii invenției, vremea și experiențele de laborator făcîndu-i să-și schimbe radical opiniile. Izbînda Boicilului poartă cu sine semnificații dintre cele mai adînci, fiind vorba despre o victorie a adevărului într-o țară în care adevărul, garantat de legile societății noastre socialiste, nu poate să nu iasă la lumină.

Revenind, se cade să spunem că succesul de care se bucură Boicilul forte în străinătate este în continuă creștere, după cum în continuă creștere este numărul bolnavilor care solicită, din țară sau de aiurea, medicamentul. Astfel, după ce a căpătat brevet de protecție în numeroase țări ale lumii, după informațiile noastre în 24, Boicilul a primit drept de vînzare în Statele Unite și Spania. În S.U.A., brevetarea Boicilului poartă numărul 4012505, datînd din 15 martie 1977. În Spania, brevetul s-a acordat cu mult înainte, mai exact la 19 ianuarie 1976, cu numărul 444419, dar comunicarea lui la ROMINVENT a sosit abia la 7 iulie 1977. Multe alte țări, vechi și tradiționale producătoare de produse farmaceutice, între care U.R.S.S., Anglia și Danemarca, s-au adresat ROMINVENTULUI pentru brevetare. Acesta a trimis, după normele în vigoare, scrisorile de acceptare titularului de brevet, adică Întreprinderii „Terapia" din Cluj-Napoca, a cărei cronică tăcere a cauzat importante prejudicii nu doar unei unități, ci întregii economii naționale, termenele solicitate epuizîndu-se adesea, ceea ce a silit și silește ROMINVENTUL la taxe suplimentare ! Cunoscînd receptivitatea cu care forul tutelar, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, a primit toate sugestiile făcute de revista noastră în privința Boicilului, îi înaintăm observațiile de mai sus, nutrind convingerea că va găsi, în cel mai scurt timp, căile cele mai drepte spre a remedia o situație curioasă și păgubitoare.

În sfîrșit, după cum am promis, cîteva cuvinte despre starea actuală a centrului experimental pe bază de Boicil de la Timișoara. Asaltat de cereri dintre cele mai numeroase, venite de la pacienți români și străini, ultimii în număr de 8 în ziua documentării noastre, sosiți din Iugoslavia, R.D.G., Irak și Austria, centrul a fost mutat, în urmă cu 3 luni, într-o aripă a Spitalului județean, fără ca aici condițiile să fie mai bune decît cele anterioare. Numărul paturilor centrului a fost redus de la 20 la 17, iar promisiunea unei clinici cu 50 de paturi, făcută mai demult de Ministerul Sănătății, este încă o promisiune, deși centrul a adus, de la înființare și pînă astăzi, o însemnată sumă în valută, obținută numai pentru prestația medicală propriu-zisă, fără a mai pune la socoteală, cum poate ar fi normal, costul medicamentului în sine, al cazării în hoteluri și așa mai departe.

O situație inacceptabilă, căreia forurile locale și Ministerul Sănătății îi vor pune, sperăm, capăt de urgență.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Energie electrică din Marea Neagră?

Multă vreme, ideea captării energiei degajate de valurile mării a apărut mai tuturor drept o frumoasă idee de laborator, „de seră" oarecum, frumoasă și utopică totodată, mult prea puțin rentabilă pentru a putea concura sistemele clasice producătoare de energie electrică : termocentralele și hidrocentralele obișnuite. Încercări de studiu, ce-i drept, s-au tot făcut cam de prin anul 1940, începînd cu cele ale specialiștilor francezi, mai apoi cu ale americanilor și ale japonezilor. Brevetele de construire a hidrocentralelor marine desigur diferă — dar toate pleacă de la un numitor comun, folosirea energiei naturale cuprinsă în mișcarea ondulatorie a valurilor mișcate de vînt sau de maree. Fiindcă veni vorba de brevete, să consemnăm aici că principiul care stă la baza unuia dintre ele, cel japonez, a fost propus, în variante apropiate, încă înainte de cel de-al doilea război mondial de autori români, dar din nefericire aceste propuneri au fost respinse la vremea respectivă de comisiile de examinare (este vorba de brevete O.S.I.M. din anii 1930—39.

Astăzi, adică de cîțiva ani, lucrurile s-au schimbat aproape radical. Avînd în vedere creșterea uimitoare a prețurilor combustibililor clasici pe piața mondială (amintiți-vă de criza petrolului !), ca și îngrijorarea legitimă privind epuizarea lor, a devenit aproape imperativă reevaluarea posibilităților de valorificare a surselor primare de energie și în primul rînd a celor practic inepuizabile «i nepoluante, așa cum desigur sînt și valurile mării. Practic vorbind, sub semnul crizei de energie au început să devină rentabile și centralele marine, de unde și preocuparea unei întregi serii de țări pentru punerea la punct a unui sistem propriu de captare a energiei din valuri. În lume cercetările sînt de acum destul de avansate. Astfel, specialiștii de la catedra de inginerie a Universității din Lancaster au definitivat deja proiectul unei centrale a cărei stație-pilot va putea furniza, ea singură, energie electrică pentru un oraș cu 12 000 de locuitori și, ceea ce e destul de surprinzător, la un cost mult scăzut celui actual. Intrarea în funcțiune a primei instalații de 10 000 kW este prevăzută pentru anul 1986. Studiile preliminare efectuate de englezi au scos în evidență că dintre toate sursele noi de energie capabile de a fi exploatate, valurile prezintă cel mai mare interes. Ar fi suficientă amenajarea unui front de aproximativ o mie de kilometri de litoral pentru a se produce jumătate din cantitatea de electricitate consumată în prezent.

În ceea ce privește cercetarea românească în domeniu, nu ne vom sfii dintr-un început să precizăm că ea este abia la început. Există cîțiva specialiști hidroenergeticieni pasionați de temă, care simt încă de pe acum nevoia de a efectua studii și cercetări pentru *energia de mîine*. Printre aceștia pot fi amintiți inginerii Constantin Iulian, Mihai Enache, Dan Magdaș, Petru Dan Lazăr și geologul Ion Lup. Pînă în momentul de față, pașii pe care acești specialiști i-au făcut nu sînt prea mulți. Prezentul aduce, însă, după opinia noastră, tot mai multe argumente ca problemele legate de posibilitatea captării energiei valurilor, în condițiile specifice Mării Negre, să intre în focarul actualității. Desigur, soluția va trebui să țină seama de variația nivelului mediu al mării din apropierea țărmului românesc, de variația direcției de propagare a valurilor și de variația gradului de agitație al mării, manifestat prin continua modificare a elementelor caracteristice valurilor (amplitudine, lungime de undă și perioadă). Cum panta fundului submarin din dreptul coastelor românești ale Mării Negre este foarte mică și valurile pierd între linia orizontului și plajă o bună parte a energiei lor, amplasarea centralelor de captare a energiei nu s-ar putea face în apropierea țărmului, ci numai în larg, la o bună distanță de țărm. În acest caz, trebuie desigur remarcat că frontul de captare al energiei valurilor are și rol de apărare a țărmului. Se știe că se fac cheltuieli importante în scopul stăvilirii acțiunii distructive a mării. Pentru litoralul românesc s-a apreciat, în zona Constanța, o retragere a malului cu circa un metru pe an. Frontul de hidrocentrale marine despre care am vorbit ar putea avea și acțiunea de pavăză în fața agresiunii valurilor. Reducîndu-se cheltuielile necesare protejării costiere, scade implicit și costul kilovatului astfel obținut.

Amplasate în larg, dincolo de linia orizontului, aceste hidrocentrale nu se vor zări de pe plajă cu ochiul liber, chiar în zilele cele mai însorite. În schimb, navele aflate în larg vor putea găsi pe vreme de furtună un adăpost sigur în spatele zonelor de captare, avînd totodată asigurată o circulație costieră ferită de pericole.

Nu vom intra desigur în amănuntele studiului teoretic elaborat de cîțiva specialiști — un studiu care se bizuie pe o soluție originală, după specificul valurilor din Marea Neagră. Hidroenergeticienii amintiți au continuat cercetările, cu forțe proprii și în special după orele programului zilnic, realizînd un model de instalație destinată captării energiei valurilor, testat cu promițătoare rezultate de laborator. Ar urma pasul cel mai important, cel al testării în fața mării, prin realizarea unei stații-pilot pe Marea Neagră. Energia brută a valurilor mării noastre a fost evaluată, pe parcursul unui an, la aproximativ 40 000 kWh pentru fiecare metru liniar de front de val. Cifra este

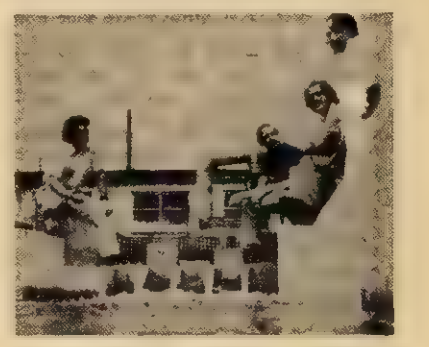

Muncă din pasiune : Petru Dan Lazăr, Dan Magdaș, Ion Lup și Constantin Iulian

poate modestă, dar să nu uităm că în largul mării agitația valurilor este mult mai pronunțată. Iar în ceea ce privește rentabilitatea energiei electrice obținute din valurile mării, ați înțeles desigur că astăzi totul trebuie reevaluat, după nevoia stringentă de energie în lume. Din păcate, și lucrul n-a fost constatat numai de noi, specialiștii amintiți fac aceste cercetări din imboldul unei pasiuni, nu din obligația unor sarcini în această direcție dar cu gîndul că s-ar putea să nu fie departe timpul cînd vor primi și o asemenea însărcinare.

Este și motivul pentru care am așternut aceste rînduri, în speranța că ele vor avea efectul dorit, adică un sprijin mai consistent pentru pasionații căutători nu de aur, ci de electricitate în Marea Neagră...

DINU GRECU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

NOUA ROMÂNIE, ANUL XXXIII

Se înfăptuiește visul vizionarilor de acum un veac: „libertatea dinăuntru ca și cea din afară"

— Tovarășe profesor doctor VIRGIL CÂNDEA, dumneavoastră, ca istoric, priviți mai totdeauna, în mod profesional am putea spune, spre trecut. De data aceasta, v-aș sugera un mod mai puțin obișnuit de abordare a trecutului, și anume, din perspectiva viitorului. Cum credeți că l-ar apare unui istoric din anul 2000 sau chiar din 2077 deceniile scurse de la insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 ? Cum le-ar încadra ei în șuvoiul milenarei istorii a României ?

— Întrebarea este mai puțin dificilă decît s-ar crede la prima vedere. Firește, trecerea timpului — mai ales în vremea noastră, cînd transformările politice, economice și sociale se succed cu amețitoare repeziciune și într-o ploare necunoscută în trecut — aduce, în mod inevitabil, unele schimbări de optică, elucidează motivații și corelații, poate nesesizate, în toată complexitatea lor, de înșiși participanții, făuritorii

evenimentelor respective. Și totuși, și cu privire la 23 August și la cele trei decenii următoare, ca și cu privire la alte momente de cotitură în istoria neamului, omul de știință poate face aprecieri pe care ființul vremii nu le va altera, cel puțin în liniile lor mari, esențiale. Actul de la 23 August și transformările politice, sociale, economice săvîrșite sub semnul lui se înscriu în seria evenimentelor fundamentale care definesc formarea statului român modern și contemporan, intrarea lui în concertul națiunilor ca stat independent. Eliberarea de sub jugul fascist, în 1944, are, din punct de vedere istoric, semnificații comparabile și trăsături comune cu Unirea, cucerirea independenței de stat și desăvîrșirea unității de stat a României.

— Care sînt aceste trăsături comune?

— Actul de la 23 August a fost un act al întregii națiuni, căruia i se aplică perfect cuvintele lui Mihail Kogălniceanu privitoare la Unirea din 1859 : **poporul a făcut-o !** În al doilea rînd, el a avut o semnificație profund democratică și revoluționară și, în al treilea rînd, a avut rezonanță și importante urmări pe plan internațional. Eliberarea și prefacerile politice următoare lui 23 August au permis să fie împlinit ceea ce îi lipsea statului național român : realizarea plenară a statului său de independență. În adevăr, un statut de independență semnifică un program de dezvoltare liberă conform aspirațiilor întregului popor. Or, rămînerea în urmă a vechii Românii pe plan internațional, economic, cultural, persistența și chiar exacerbarea inegalităților sociale ciunteau independența noastră, făceau ca România să nu poată uza de toate consecințele care decurg dintr-o independență reală. Țara se găsea, cu alte cuvinte, într-o situație de contradependență.

— Este o noțiune subtilă, pe care, după cîte știu, ați reluat-o adesea în studiile dumneavoastră și care merită comentată, cu atît mai mult cu cît ne va ajuta să definim, poate dintr-un unghi mai puțin obișnuit, o caracteristică fundamentală a României anului 1977.

— Mult timp, independența a fost confundată cu un concept pe care știința sociale l-au izolat și definit „contradependența", adică împotrivirea sistematică la orice amestec din afară, ceea ce implică, orice s-ar zice, o stare de dependență, programul și potențialul economic al celui atacat depinzînd de inițiativele agresorului. Oricît ar părea de curios, în această stare de contradependență s-a găsit și un Ștefan cel Mare, ca să nu vorbim de urmașii săi. Gîndiți-vă cum ar fi arătat economia și cultura Moldovei la sfîrșitul domniei lui dacă țara nu ar fi fost silită să ducă atîtea războaie ! Deși izbăvită de jugul străin prin lupta eroică a lui Ștefan și a oștenilor săi, Moldova a depins, chiar pe timpul domniei lui, de inițiativele agresorului, fiind obligată să-și consacre toate energiile în scopurile apărării. Dar independența înseamnă libertate deplină în idealuri, optiuni și mijloace de a le realiza, în condiții care permit unei națiuni angajarea în împlinirea acestor idealuri a tuturor energiilor sale, fără continua preocupare de pericolele venite din afara ei.

— Considerați că independența este un termen absolut ?

— Este un termen corelativ — stare contrarie dependenței — dar nu unul absolut. De la voința de a nu depinde de o autoritate exterioară și pînă la realizarea acestui ideal sînt trepte condiționate de capacitatea de a acționa liber, de a respinge orice intervenție din afară, de a menține această situație, dar mai ales de a-ți face în așa fel recunoscută independența încît continua ei apărare să nu devină un factor negativ, de natură să-ți blocheze energiile creatoare în sectorul apărării.

— Dumneavoastră participați frecvent la constituiri științifice internaționale, la diverse inițiative de istorici străini. Ați putea cita cîteva păreri recente ale lor cu privire la locul României pe arena mondială ?

— Grupul de profesori de științe politice de la Universitatea Montreal, Canada, cu care m-am întîlnit anul trecut au relevat succesele obținute în ultimele trei decenii de țara noastră în domeniul economic, cultural și al nivelului de trai. La începutul anului 1977 am luat parte la colocviul de istorie de la Universitatea de stat din Ohio, în orașul Columbus, S.U.A. Profesorul Walter Bacon a analizat în mod aprofundat, cu acest prilej, contribuția României la viața internațională contemporană, comentînd cu finețe și în mod deosebit de elogios acțiunile României pe plan mondial. Sînt doar cîteva exemple mai recente.

— Se vorbește din ce în ce mai mult în ultima vreme de interdependența statelor. Nu există oare o contradicție între interdependență și independență?

— Nicidecum. Interdependența este o situație de acceptare liberă a raporturilor cu alte state, pentru obținerea de avantaje reciproce. Ea nu trebuie împușă din afară. Este relevantă din acest punct de vedere accepțiunea pe care o dădea președintele Nicolae Ceaușescu acestui concept într-un interviu acordat în 1973 unui ziarist străin : „Între toate statele există o interdependență și aș putea spune că, în perspectivă, aceasta se va accentua ca rezultat al intensificării colaborării economice, științifice, culturale. Dar această interdependență, pe care o consider necesară, nu trebuie să ducă la dependență ; ea trebuie să se exprime în posibilitatea fiecărei țări — deci și a țărilor mici și mijlocii — de a participa, în formele pe care le consideră utile, la diferitele acțiuni de cooperare cu alte state, de a-și hotărî de sine stătător dezvoltarea. Limita este deci acolo unde interdependența se poate transforma în dependență, ceea ce înseamnă, de fapt, pierderea independenței naționale". Și din perspectiva anului 2077, România anului 1977 — militînd cu exemplară consecvență pentru aplicarea acestor principii în viața internațională — va apare fidelă întregii sale acțiuni istorice desfășurate de-a lungul vremurilor pentru a-și afirma independența și suveranitatea, a se bucura deopotrivă „de libertatea dinăuntru ca și cea din afară", cum năzuiau vizionarii de acum un veac și mai bine.

Dincolo de cifre, asigurarea echilibrului om-mediu, problemă fundamentală a lumii contemporane

— Tovarășe conferențiar doctor ION VELCEA, o discuție despre dezvoltarea economică a României în ultimii ani și despre stadiul atins în anul XXXIII al noii Românii este pindită de un anumit pericol, de riscul de a ne cufunda în cifre. Firește, nimeni nu contestă valoarea, semnificația lor deosebită, mai ales într-un domeniu ca acela care face obiectul acestui interviu. Totuși, ar fi de preferat — fără a evita cu totul ilustrarea cifrică — să stăruim mai mult asupra unor idei și realități fundamentale, decît asupra expresiei lor matematice, dacă ne putem astfel exprima. Din acest punct de vedere : care anume aspect al procesului de fructuoasă dezvoltare a economiei României socialiste rețineți mai mult atenția dumneavoastră ca specialist în geografia economică, ca om de știință și ca simplu cetățean al României anului 1977 ?

— Aș menționa, în primul rînd, problema relației om-mediu, care, în condițiile societăților industrializate, a devenit, poate, problema nr. 1 a contemporaneității. În unele țări dezvoltate ea a căpătat dimensiuni dramatice. La noi în țară, în contextul accelerării procesului de industrializare socialistă și de urbanizare, al organizării judicioase a teritoriului, ocrotirea naturii, și — pe un plan mult mai larg care transcende aspectul de protecție — însușirea unei concepții bioeconomice în activitatea de producție și în construcția socială reprezintă una din realitățile fundamentale ale vieții noastre, ale României anului 1977. Obiectivul major urmărit: integrarea armonioasă a omului în mediu.

— Această integrare pune formidabile probleme unei țări ca a noastră, care se industrializează și se urbanizează în ritmuri și proporții nemaiconoscute pe aceste meleaguri.

— Fără a ne pierde în cifre, după cum ați sugerat și dumneavoastră, există totuși cîteva puncte de reper care trebuie evidențiate. S-au scurs de la 23 August 1944 33 de ani. În această perioadă industria noastră a crescut cam tot de atîtea ori ! Mai exact, ea realizează astăzi o producție globală de 34 ori mai mare decît în anul 1938, an de vîrf în producția antebelică. Eforturile pentru dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării au făcut ca numărul județelor ce obțin o producție globală de peste zece miliarde de lei să crească de la 4, în 1965, la 23 în 1976. În ultimul deceniu au fost construite circa un milion de locuințe, au apărut noi orașe pe harta țării, ponderea locuitorilor urbani apropiindu-se de jumătate din totalul populației țării; procesul de urbanizare continuă și se amplifică. Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism se înfăptuiește treptat, sub ochii noștri. Sînt realizări istorice, care schimbă fundamental fața României. Și tocmai într-un asemenea context, orientarea spre încadrarea armonioasă a omului în mediu, spre utilizarea cadrului natural, a tuturor resurselor țării exclusiv în folosul colectivității își relevă întreaga valoare și poate fi apreciată în toate implicațiile ei.

— A lipsit oare cu desăvîrșire conceptia bioeconomică în vechea Românie ?

— Au existat semnale de alarmă, poate și măsuri timide, dar lipsite de eficiență în condițiile sociale existente atunci. Sînt cunoscute acțiunile de distrugere a resurselor naturale datorite unei exploatări neraționale, în folosul exclusiv al companiilor capitaliste. Ion Simionescu, în lucrarea sa „Țara noastră — oameni, locuri, lucruri", apărută în 1938, scria cu durere : **„Rămîn mușchii plesuvi. Puhoaiele pun stăpînire pe locul pădurilor, sălbăticind ținuturi întregi. Înfățișarea Vrancei este o jale. Munții moșneni din Dorna au ajuns numai stînci, ca și cei din regiunea Latului".** Despădăririle masive au condus la formarea unor dezechilibre, la declanșarea unor puternice și dăunătoare alunecări de teren. Cea mai spectaculoasă intervenție a omului asupra naturii s-a realizat la noi doar în anii socialismului. Valorificarea la un nivel superior și în interesul întregului popor a resurselor naturale și umane ale țării a constituit și constituie obiectivul major al planurilor de stat. Deosebit de semnificative sînt schimbările intervenite în peisajul geografic al țării datorită descoperirii de noi resurse naturale, construirii de platforme industriale în zone care vegetau neștiute sub vechiul regim, executării unor vaste lucrări de irigații și de îndiguire, combaterii eroziunii solului, valorificării terenurilor nisipoase, utilizării rationale a spațiului rural și urban etc.

— În ce măsură realizarea acestor obiective se corelează în mod direct și necesar cu politica de protecție și de conservare a mediului înconjurător, pe care o considerați drept una din realizările majore ale ultimilor ani ?

— Noile măsuri și reglementări stabilite prin legile privind protecția mediului înconjurător (1973), protecția localităților apelor (1974), sistematizarea teritoriului, a localităților urbane și rurale (1974), folosirea, protejarea și ameliorarea fondului funciar (1974), programele naționale de perspectivă privind amenajarea bazinelor hidrografice și folosirea complexă a apelor, conservarea și gospodărirea rațională a pădurilor și multe alte asemenea măsuri au creat cadrul juridico-administrativ pentru elaborarea, unui sistem unic de planificare și conducere a activității în domeniul utilizării și protejării mediului ambiant. Subliniez că toate aceste măsuri depășesc cu mult cadrul protecției propriu-zise. Ele denotă preocuparea forurilor de conducere pentru **calitatea vieții** — în jurul căreia se duc atîtea controverse în statele puternic industrializate — fiind menite, totodată, să contribuie la înfăptuirea unuia din țelurile primordiale ale societății noastre, și anume **la realizarea acelui echilibru statornic între om și mediu, care pare un vis de neatins între societate și mediul înconjurător.** Și totuși în România socialistă acest echilibru — deși încă nu toate problemele au fost rezolvate — tinde să devină o realitate.

Societatea socialistă a răsturnat pentru totdeauna un adevăr insuportabil: „cel ce are bani are și putere"

— Tovarășe profesor doctor DUMITRU MAZILU, dezvoltarea continuă a democrației socialiste, lărgirea cadrului de participare a întregului popor la făurirea conștientă a propriului destin, la conducerea societății, reprezintă o constantă a politicii Partidului Comunist Român, o problemă fundamentală a României de azi, a construcției socialiste. Am dori să o abordați din mai multe unghiuri de vedere, cu atît mai mult cu cît, în vălmășagul evenimentelor, nu avem totdeauna răgazul să meditățm mai adînc asupra esenței și modului de funcționare a mecanismelor noastre democratice.

— Nu putem vorbi despre problema adîncirii continue a democrației socialiste fără a sublinia rolul central pe care-l ocupă în acest proces Partidul Comunist Român, făuritorul României contemporane, polarizatorul energiilor creatoare ale întregului popor. După cum s-a subliniat însă la Congresul al XI-lea, îndeplinirea rolului conducător al partidului nu se poate realiza prin metode administrative, ci printr-o intensă activitate politică, organizatorică și educativă, prin unirea maselor largi ale oamenilor muncii, a întregului popor. În acest cadru foarte general trebule evocată metoda incetățenită la noi a organizării de consfătuiri pe ramuri de producție, de congrese și conferințe cu caracter național — largi forumuri sociale în care sînt analizate și dezbătute probleme esențiale ale progresului economic și social. Congresul consiliilor populare județene, Congresul consiliilor educației politice și al culturii socialiste, Congresul consiliilor de conducere din unitățile agricole socialiste, al întregii țărănimi și, recent, Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi au înfățișat posibilitățile largi pe care ele le creează pentru participarea efectivă a maselor la elaborarea politicii generale de conducere a societății. Acest fapt a și determinat instituționalizarea lor, ca foruri de conducere.

— Asistăm, în momentul de față, la un proces de excepțională importanță și semnificație, care se accentuează pe măsură ce progresează construcția societății socialiste multilateral dezvoltate : preluarea de către societate, de către organele obștești și de către colectivele de oameni ai muncii a unor funcții și atribuții ale statului. Cum puteți comenta acest fenomen, cu largi implicații asupra democrației socialiste ?

— În etapa actuală, ca dovadă a creșterii responsabilității civice, capătă o sferă tot mai largă de acțiune **factorul moral, influența obștească** în procesul perfecționării relațiilor sociale. Se restrînge treptat sfera coerciținii statale, fără ca să scadă însă importanța și menirea ei socială. În lupta împotriva fenomenelor antisociale se împletesc armonios formele obștești cu cele statale, factorul juridic cu cel moral. Iar transmiterea unor sarcini legate de această activitate de la organele de stat la cele obștești, care funcționează în temeiul reprezentării tuturor categoriilor de oameni ai muncii și folosesc metode și mijloace specifice organizațiilor obștești, reprezintă o măsură democratică, din cele mai revoluționare, ilustrînd participarea activă și responsabilă a maselor în conducerea efectivă a vieții sociale. Acesta este sensul măsurii profund novatoare potrivit căreia sancționarea și reeducarea tinerilor pînă la 21 de ani care au săvîrșit încălcări ale normelor de convietuire socială și ale legilor țării trec în grija și răspunderea colectivelor de muncă din unitățile socialiste, a organizațiilor obștești, urmînd ca rolul decisiv în acțiunea de reeducare să-i aibă munca în folosul societății. De asemenea, trebuie amintită hotărîrea recentei Plenare a C.C. al P.C.R. privind sporirea răspunderii directe a organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducerilor colective ale redacțiilor, radioteleviziunii, editurilor, caselor de filme, institutiilor de spectacole pentru conținutul și orientarea acestor activități.

— Este oare participarea elementul cel mai caracteristic al democrației ?

— Multă vreme s-a crezut acest lucru. Școala anglo-saxonă a apreciat că participarea reprezintă cea mai importantă cucerire în efortul de îmbogățire și dezvoltare a democrației în general, a celei burgheze în special. Școala franceză a criticat tendința de reducere a acestui complex fenomen la **democrația participativă.** În viziunea reprezentanților acestei școli „maximum de democrație" aflăm acolo unde se asigură, odată cu cea mai deplină participare, **libertatea de exprimare,** dreptul la opinie cu privire la conceperea și înfăptuirea guvernămîntului în sistemul social-politic dat. Această teză am întîlnit-o și în discuțiile științifice pe care le-am avut în ultimii ani la Universitățile Columbia, Harvard și Berkeley din Statele Unite.

— În ce constă superioritatea democrației socialiste ?

— După cum se subliniază în Programul partidului nostru, adoptat la Congresul al XI-lea, democrația socialistă este superioară, în primul rînd, prin aceea că se întemeiază pe proprietatea obștească asupra principalelor mijloace de producție, premisa obiectivă, reală a înfăptuirii conducerii de către popor, garanția fundamentală a drepturilor și libertăților oamenilor muncii. Întemeindu-se pe relațiile de producție socialiste, puterea noastră de stat garantează posibilitatea practică a celor mai largi drepturi și libertăți. Este știut că în societatea bazată pe exploatare nu poate exista o egalitate reală între proprietarii marilor trusturi, ai marilor bănci și milioanele de muncitori nevoiți să-și vîndă forța de muncă pentru a-și asigura existența. Recunoscînd acest adevăr, ziarul american „Texas Observer" scria : „Adevărul principal, insuportabil, specific vieții politice americane constă în aceea că acel ce are bani are și putere. Aceasta este o realitate evidentă, dar despre care nu se vorbește ; ea există, dar nu este recunoscută".

— Ce legătură există între democrație și legalitate ?

— Foarte strînsă. Conducerea de către popor se realizează, trebuie să se realizeze, într-un cadru organizat, potrivit anumitor cerințe ale desfășurării relațiilor de producție. În general, ale relațiilor sociale, în sensul progresului economico-social. Acest cadru este asigurat de ansamblul legilor adoptate în sistemul democrației socialiste. Participarea la elaborarea acestora se realizează în două faze : a. la conceperea lor, la elaborarea pe baza deziderateler poporului nostru în toate domeniile de activitate ; b. la adoptarea lor, atît la nivelul organelor locale, cît și al organelor supreme ale puterii de stat. Fiind astfel promovate, legile noastre sînt întelese de oamenii muncii și respectate. Tocmai acest proces al respectării legilor dă expresie relației intime, foarte strînse care există între democrație și legalitate. Desigur, lucrurile nu se desfășoară atît de simplu cum pare la prima vedere.

— În ultimii ani s-au adoptat multe legi. Cum explicați aceasta din perspectiva dezvoltării democrației ? Și ce relație vedeți între stabilitate și mobilitate în organizarea și conducerea democratică a societății ?

— Democrația noastră, ca dealtfel orice alt sistem democratic consecvent, presupune îmbunătățirea permanentă a cadrului instituțional al desfășurării activităților economico-sociale.

Relația stabilitate — mobilitate, din perspectiva perfecționării democrației socialiste, presupune **pregătirea temeinică a soluțiilor legislative,** definitivarea lor înaintea adoptării, în scopul asigurării unei concordanțe cît mai fidele între cerințe și realități, între necesități și posibilități, așa încît schimbările, elementele de mobilitate să aibă un rol **corectiv** pe fondul general, de continuitate și durată, al stabilității. Este, indiscutabil, o expresie sintetică a interrelațiilor existente între democrație—legalitate—participare, în cuplul extrem de important stabilitate-mobilitate. În organizarea și conducerea societății socialiste românești.

Cultura României contemporane: ce s-a făcut și ce se face se referă la om și i se adresează în produse armonioase, pe măsura lui

— Stimată tovarășă profesoară doctor ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, în cadrul acestor interviuri consacrate României anului XXXIII am dori să vă punem o singură întrebare privind viața culturală actuală. Nu fiindcă aceasta din urmă nu ar oferi multiple fațete, ci tocmai datorită acestui fapt ne vom limita la o singură întrebare. În adevăr, avînd în vedere bogăția, imensa complexitate și varietate a problematicii culturale, orice particularizare, pe parcursul celor cîteva rînduri care ne stau la dispoziție, ar fi hazardată și poate chiar inechitabilă. La ce domeniu să te oprești, pe care creatori să-i citezi ? V-aș întreba, așadar, cum ați caracteriza cultura actuală a României, cum se leagă ea și cum îmbogățește filonul culturii României de ieri și de totdeauna ?

— Iată — în aceste întrebări — un subiect pasionant, tulburător pentru cercetătorul fenomenului de cultură Firește, fiecare epocă poartă pecetea ei indelebilă, care se regăsește și în spiritualitatea perioadei respective. Iar cultura României socialiste se desfășoară pe coordonatele înfățișate pregnant de tovarășul Nicolae Ceaușescu scriitorilor, la ultima lor conferință națională : pornind de la considerentul că menirea istorică a socialismului este nu numai eliberarea omului de exploatare și asuprire, asigurarea bunăstării lui materiale și spirituale, ci și făurirea unei civilizații superioare, partidul și statul nostru asigură dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului, științei și culturii, legarea tot mai strînsă a acestora de cerințele concrete ale societății, intensificarea tot mai puternică a vieții spirituale a poporului, făurirea suprastructurii noi a orînduirii pe care o edificăm.

— Dar în ce măsură noua noastră cultură, cu noul ei conținut, exprimînd preocupările, dorințele, năzuințele de mai bine ale poporului, frămîntările și măreția epocii noastre, lupta pentru lichidarea vechiului și afirmarea noului, se atașează, totuși, vechiului filon al culturii românești, Marii Tradiții ?

— Cultura românească s-a întemeiat pe o dublă sorginte, care ne leagă deopotrivă de fondul arhaic al locului nostru dacic și de sensul profund al misiunii civilizatorii europene desfășurate de romani. Am participat, altfel spus, în aceeași măsură la un mit arhaic și la un mit cultural, am trăit pendulînd între noi însine și Europa, între creația originalității noastre absolute și cea mulată pe modele europene. Și cultura populară românească s-a alcătuit și a crescut în timp, flux lent, cuminte, dar amplu, fără oprire, pe statornicele coordonate ale acelei neschimbate viziuni despre lume, ținînd de înțelepciunea tradițională măsurată după criteriile unui ethos de echilibru al puterilor lăuntrice, dînd la iveală formele frumoase ordonate conform tiparelor clasicizante ale matricel stilistice românești, păstrate în chip egal în toate provinciile românești.

— Între arhaitatea culturii românești și modernitatea culturii noastre contemporane, „totuși atît de sănătos clasicizată", după cum o caracterizați undeva, ce trăsături de unire există, ce făgăduiesc ele viitorului ?

— Într-o lume ca aceea de astăzi, aflată în cele mai neașteptate transformări, permanența unei astfel de clasicități, care se poate tălmăci în termenii unui durabil umanism fundat pe o tradiție populară îndelungată și pe care se construiește un nou umanism, al unei noi etape de istorie românească, socialistă, obiectivitatea noastră structurală, echilibrul nostru de existență, calmul valorilor noastre clasice oferă făgăduințe luminoase. Astfel vom observa că înăuntrul modernității temperate a tuturor aspectelor culturale, tradiția lucrează și astăzi ca factor de echilibrare și sincronizare, prin modelele sale originare, atît de adînc pecetluite de matricea stilistică, precum și prin frina clasicizantă de care ați pomenit mai sus. De la învățămînt, în cadrul căruia școala de matematică, de arhitectură ori de medicină își păstrează bînestabilitul prestigiu în sud-estul și în întreaga Europă, la teatru, care cunoaște pe scenele străine, prin regizori și actori români, succese de netăgăduit ; la muzică, atît în aspectul creator, încununat de attîtea premii, ca și în cel interpretativ, pentru care e de ajuns să menționăm „Madrigalul", cu consensul mondial al gloriei sale ; la artele figurative, străluciț reprezentate, la poezie și proză, pretutindeni spiritul românesc contemporan își afirmă în plenitudine vocația sa creatoare, îmbinînd armonios datele sigure ale tradiției cu îndrăznelile necesare ale unui ev nou. Și am da un singur exemplu, luat din urbanistică. Un foarte notoriu arhitect american observa admirativ frumoasa potrivire dintre complexul de construcții de la Sala Palatului și biserica de stil brîncovenesc Kretulescu.

— Cum ați putea defini cultura României contemporane ?

— Ce s-a făcut și ce se face se referă la om și i se adresează în opere armonioase, pe măsura lui și păstrînd neschimbat modul rationalității lui luminoase. Cum Brâncuși păstra, în prima jumătate a secolului nostru, atît de violent zguduită de rupturi și explozii ale limbajului artistic, o seninătate și pură integritate a formelor originare, așa și astăzi, în a doua jumătate a secolului, poeții, muzicienii, arhitecții, artiștii plastici și orice constructor de forme din țara noastră înfățișează în operele lor drumurile și tradițiile unei culturi de obîrșie veche și puternică, impregnată de un umanism contemporan cu cel al Greciei antice. Angajați în zidirea civilizației contemporane, fertilizată de ideile materialismului dialectic și de realitățile socialiste, românii cultivă cu fervoare valorile umane, făcînd din artă, în peisajul preocupărilor multiple și diversificate de azi, aliata cea mai prețioasă a educației multilaterale, proprii societății noastre, a omului modern.

LIONEL NIȚESCU ■

Delta Dunării:

Turiști serioși, devastăm gratuit!

Mă aflu în Delta Dunării. Iar Delta Dunării, în aceste zile de vară, de vacanță pentru mulți dintre noi, devine o realitate fascinantă. Atrage sute de mii sau poate chiar milioane de oameni: de la cresc㠹torii de vite, la tăietorii de papură și de aici la turiștii de o zi sau de un concediu. Spațiul deltei are, acum, după litoral, cea mai numeroasă populație pe kilometru pătrat. Marea și delta au devenit simbolurile ale vacanțelor. E foarte bine! Sînt frumusețile noastre naturale de care avem dreptul să ne bucurăm. Dar cum le păstrăm? Cum le transmitem generațiilor care vin după noi?

DUPĂ-AMIAZĂ LA MURIGHIOL, margine de deltă, unde se poate ajunge pe roți. Zăpușeală, afluență de turiști. La campingul „Pelicanul" nu se mai găsește nici un loc. Turiștii, români sau străini, sînt îndrumați spre particularii care au contractat cu O.N.T.-ul. Ion Cuceravi, responsabil la căsuțe și la bărci, e supărat. Pune o parte din neregulile constatate pe seama turiștilor care și-au întins corturile pe locurile interzise: „Se feresc să plătească taxa de opt lei pe noapte. În schimb se alimentează cu apă de aici, folosesc instalațiile sanitare, apelează și la alte servicii". Umblăm printre corturi: în incinta amenajată e, cît de cît, ordine. Dincolo, peisajul e dezolant: hîrtiile și pungile de plastic au cuprins gardul campingului, au ajuns pînă în stuf, invadează delta; mormanele de resturi menajere amenință să ajungă la jumătatea corturilor, împrăștie mirosuri urîte, adună muște. Fotografiem. Turiștii continuă să parcheze aici, unde o placă scrisă în românește și în alte cinci limbi le interzice acest lucru, instalează corturi. Nu pe aceleași locuri, acolo e murdar, ci pe altele. Cînd pleacă, lasă aceeași dezordine. Pecinginea se întinde, cuprinde sute de metri, kilometri. Cîmpul, pășune cîndva, cu sutele de vetre de foc, e de-a dreptul pîrjolit, pestrit: sute de sticle, borcane, cutii de conserve, roți de bicicletă, bidoane de uleiuri, butelii de spraiuri, camere de cauciuc, fier forjat, pantofi de damă, o caroserie abandonată, bărăci apărute peste noapte, barcagii clandestini care plimbă lumea prin deltă cu suprapreț, care aduc lemne cu barca și le vînd turiștilor să-și frigă șalăi, poluare fizică și morală.

— E într-adevăr dezolant, e de părere familia Mureșanu, din București; am scos de pe locul acesta două ligheane de gunoi. Cei care au plecat puteau să-l adune și să-l îngroape.

— De ce v-ați oprit aici, cînd locul amenajat pentru corturi e la o sută de metri?

— N-am știut; n-am circulat prin dreptul pancartei...

— Dv. vă vine să instalați cortul aici?, îl întreb pe proprietarul „Daciei" 1—BH—6731, Toma pe numele de familie.

—.Nu-mi vine, dar ce naiba să fac? Unde să mai plec acum noaptea?

— I-am zis soțului că n-aș vrea să stau aici; dezordinea asta devine, pur și simplu, un pericol pentru copii, e rezultatul unei acute lipse de conștiință din partea unor turiști (Viorica Pătrașcu, din Făgăraș, Brașov).

NAVIGĂM PE DUNĂRE CU „PISCICULTORUL". Conducătorul șalupei se numește Vasile Ilie. Noi îl spunem, ca și ceilalți, „Batca". Vasile Bleacurenco e marinar, are grijă de curățenia la bord. Mecanic șef e nea Victor și acum doarme sus, pe cabină, încolăcit ca un cîine la adăpost. Bate Crivățul. Pe mare, aud, e o furtună de gradul zece. Ne îndreptăm spre Maliuc. Am recepționat de acolo un S.O.S., referitor la situații ca acelea de mai sus. Despre ce este vorba aflăm de la Anastasia Sirigo, secretar al consiliului popular comunal: „Majoritatea celor care vin să viziteze delta, în zona Maliucului, sînt oameni liniștiți. Alții însă ne fac mari greutăți. N-ar fi nimic, în ultimă instanță, că se așază pe spațiile verzi. E vorba de ce lasă pe iarbă. Sînt zile cînd adunăm după dînșii cîte o căruță de coji de pepeni, cutii de conserve, pungi de plastic agățate în pomi. Un turist a fost surprins înlăturînd plăcuțele care avertizează: „Nu rupeți iarba". Cei care circulă cu bacuri-dormitor devin, de la o oarecare oră, foarte gălăgioși, tulbură ordinea publică. Pe 20 iunie 1977, au debarcat în Maliuc, de pe nava „Histria", 500 de elevi de la o școală generală din Galați, însoțiți de 40 de cadre didactice. Fără să ne consulte, să le indicăm un loc de odihnă, s-au așezat unde au dorit, au lăsat pe spațiile verzi o plavie de resturi menajere. Au devastat pomii, au rupt crengile cu fructe cu tot, au indignat locuitorii comunei. Și să știți, tot ce facem aici, facem din dorința ca turiștii care vin la noi să se simtă bine. Să revină cu plăcere".

Gîndul care mă obsedează acum, pe cheiul Maliucului, este următorul: ce poate să pretindă elevilor săi un profesor, într-un extemporal de pildă, despre relația om-natură? Nimic altceva decît dragostea omului față de mediul care-l înconjoară, grija pentru protecția acestuia, pentru dezvoltarea lui. Și dacă vrem în continuare ca peisajele noastre să nu fie desfigurate prin neglijență, ignoranță sau brutalitate, atunci trebuie să-i facem educație viitorului turist încă din școală.

LA „CRIȘAN" ȘI LA SULINA, tot niște turiști au rupt gardurile să facă foc de tabără și să frigă pește. Pe toate străzile Sulinei sînt instalate corturi, iar printre corturi aceeași dezordine. „Am anunțat consiliul popular, ne declară, la Sulina, Mircea Mihalache, dar n-a luat nici o măsură. O dată am plătit un buldozerist, a făcut curat, dar degeaba". Locuitorii din jur, turiștii, depozitează resturi menajere în lacul din apropierea orașului și pecinginea, poluantă, dezolantă, înaintează spre centrul orașului și spre mijlocul deltei. „Și, vai, să vedeți ce miroase!", intervine soacra lui Mircea Mihalache; ce-o fi făcînd „Sanepidul"?

— Ce întreprinde conducerea primăriei?, îl întrebăm pe Ion Garbi, vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc Sulina.

— Vom face curățenie, iar terenurile pentru corturi, cele virane, le vom amenaja cu pămînt scos de la lucrările de construcții. Am emis și o decizie prin care am stabilit locurile de instalare a corturilor, dar turiștii, după cum ați constatat, s-au instalat prin toate colțurile orașului. Da, au rupt gardurile, chiar și de la cimitir, rup crengile pomilor să se apere de țînțari. Fac aluzie la proasta gospodărire a orașului, vin la primărie, unii ne amenință cu „Reflectorul", alții cu prietenii, alții strigă: „te aranjez eu". Stadionul, locul stabilit de noi pentru instalarea corturilor, e degradat, e numai cenușă, și l-am făcut cu bani.

— De ce nu aplicați amenzi, dacă ați decis în acest sens?

— E într-adevăr o lipsă a noastră. Apoi, e drept, nici noi nu sîntem organizați, bine aprovizionați. Ce putem face dacă pentru o șalupă de marfă cheltuim 300 de lei cu telefonul?

Așa cum reiese din dialogul de față, multe situații neplăcute și pentru turiști, și pentru organele locale, se petrec și din cauză că turismul în deltă, mai ales la Sulina, suferă și de o acută lipsă de organizare, iar uneori de o bază materială insuficientă. Plaja de la Sulina este plină de tot ce aruncă marea la țărm: pietre, iarbă de mare, lemne etc. Și are, mărturisesc turiștii, cel mai fin nisip de pe întreg litoralul românesc. Nu are, însă, decît 3 cabine sparte, o instalație de duș, o barcă și un casier care eliberează bilete de 50 de bani la intrare. În lipsa unor spații de cazare, se dezvoltă și aici un turism particular: misiți plătiți te acostează de cum cobori din vapor și îți oferă camere. La „Mila 23", acest fel de turism, ne mărturisea secretarul biroului organizației de partid, Samoil Buhael, se practică în mod curent. La „Crișan", la fel. Turistul plătește uneori, pentru cazare, masă, pentru o plimbare cu barca, prețuri ridicate. Le acceptă, pentru că delta e frumoasă, e un adevărat miraj, iar el nu are de ales.

DELTA DUNĂRII ESTE VÎNZOLITĂ, POLUATĂ și de alt fel de vizitatori: tăietorii de papură. Mulți păpurari și-au părăsit slujbele, unele de înaltă calificare, ca de pildă Nicolae Apostol, Petru Bocovineanu, Ioan Grosu, de fel din Constanța, și au venit în deltă. Tăiatul papurei nu este o îndeletnicire ilicită, dacă ai contract cu o întreprindere socialistă, o cooperativă de producție. Ilicit este faptul că acești oameni produc unele distrugeri în deltă: taie sălciile de pe marginea canalelor, fac focul, unii sustrag peștele din sculele de pescuit ale pescarilor; de la posturile de miliție din Maliuc, „Crișan", de la Cherhanaua Sulina, avem destule exemple. Achim Kital, șef de echipă la pescarii de la „Mila 23", ne mărturisea: „Azi am găsit sculele umblate, iar un vintir a dispărut. Cineva a luat peștele din el, nu l-a mai putut pune la loc și l-a luat curentul. Treaba asta au putut-o face și unii turiști, dar mai degrabă cei care îi plimbă cu barca și închiriază. De unde atîta pește la ei?"

— Tovarășe doctor Ion Munteanu, sînteți director științific la Institutul de cercetări și proiectări Delta Dunării. Într-o seară, la Cherhanaua Matița, un pescar bărbos și bătrîn îmi spunea, cu lacrimi în ochi, că peștele, mai ales șalăul, e bolnav; are răni pe pîntec. De ce credeți?

— Boala de care vă vorbea pescarul se numește hidropizie, apare și se transmite la peștii slabi, nerezistenți. Peștele slăbește din cauza lipsei de mîncare sau a înrăutățirii condițiilor de mediu.

— Delta Dunării e un mediu poluat?

— Poluarea deltei e strîns legată de poluarea apei din Dunăre care nu mai e cea de acum 15—20 ani. Apar, în anumite perioade ale anului, ioni de cupru, mercur, zinc, plumb, uneori în procente care depășesc normele admise de orice stas. Apa deltei e poluată de unele întreprinderi, de nave, mai ales de navigatorii care aruncă în apă uleiurile consumate, benzinele etc. Creșterea gradului de poluare a condus la distrugerea, în unele zone, a faunei deltei.

— Turiștii cum mai poluează delta?

— Cu tot felul de ambarcațiuni, cu mașinile, ați văzut, rup pe capete nuferii. Odată mă aflam pe Lopatna. Erau acolo 10—15 turiști cu bărci închiriate de la „Mila 23", și toți aveau brațele pline cu nuferi albi. În momentul acela am simțit o strîngere de inimă și mi-am adus aminte de anii studenției, din Iași. La Grădina botanică erau trei flori de nuferi. Erau păzite și prețuite ca aurul. Să rupi atîția nuferi albi înseamnă jaf, balta rămîne după tine ca un cîmp cosit și nimeni nu-i mai poate admira frumusețea. Iar turiști vin în deltă în fiecare zi. Aceștia din urmă ce mai văd? Pe urmă, unii turiști pătrund adînc, împotriva legii, în rezervații, să vadă, să fotografieze de aproape. Din punct de vedere biologic, deranjează foarte mult. Sînt păsări care clocesc și își părăsesc cuibul, altele intră în panică generală; peștele se reproduce, întreaga natură procreează și e nevoie de liniște.

— Păsările, pelicanii, se mai împușcă?

— Pelicanii nu s-au împușcat niciodată. Cu 15—20 de ani în urmă li se distrugeau ouăle. Dar acum trei ani am fost martor la o vînătoare, în Obretinul Mare. Vînători erau niște turiști cu arme cu lunete. Trăgeau de pe o șalupă rapidă, din mers. Glonțele poposea în tot ce îl ieșea în cale. Era un altfel de jaf. Legea vînatului interzice asemenea jafuri. Dar, protejată și ea de lege, a apărut în deltă o dezvoltare fără precedent a păsărilor răpitoare: cioara grivă și coțofana. Amîndouă consumă ouăle păsărilor și puii. S-au înmulțit prea de tot și pescărușii. Cînd se ară, în Dobrogea, se țin ca ciorile după tractor.

— Cînd eram copii, la școală, ni se cerea să dărîmăm cuiburile de ciori, să le omorîm chiar. De ce?

— Știți și dv.: pentru a se păstra echilibrul biologic între păsările folositoare și cele nedorite; care produc pagube mari și care sînt înzestrate de natură cu o putere de regenerare foarte mare.

— Sînteți și vicepreședinte al Comisiei pentru protecția mediului înconjurător. Cu ce măsuri apără, această Comisie județeană, Delta Dunării?

— INSTRUMENTUL CEL MAI EFICIENT DE APĂRARE A DELTEI DUNĂRII ESTE LEGEA și dacă o respectăm cu toții înseamnă că o putem și apăra. Delta nu este numai a tulcenilor, ea este în egală măsură a fiecăruia dintre noi și sîntem cu toții obligați să o protejăm. Se cer îmbunătățite condițiile de mediu, prin stoparea oricăror surse de poluare din țara noastră și concomitent din țările riverane. Mai presupune asigurarea condițiilor de hrană pentru întreaga faună piscicolă. Se impune o mai bună organizare a turismului, dezvoltarea spațiilor de cazare. Cîtă vreme turistul nu va avea unde dormi, își va instala cortul tot la întîmplare. Ghizii O.N.T. ar fi bine să posede cunoștințe despre ecologia, flora și fauna, despre evoluția și schimbările deltei în această evoluție. Să fie niște apărători ai deltei. Chiar Centrala deltei mai poate opri multe canale de poluare. Specialiștii, foarte mulți în problemele deltei, trebuie să se întrunească și să se pună de acord, că altfel se vor face în continuare greșeli, dăunătoare economiei naționale. Temele de cercetare trebuie cuprinse într-o bancă de informații pentru a se evita paralelismele și, deci, cheltuielile inutile. Planuri și măsuri de apărare avem. Trebuie să le aplicăm mai cu curaj, cu responsabilitate în practică.

O șalupă a Căpităniei portului, condusă acum de Ștefan Belici, ne aduce, la o oră destul de tîrzie, de la Sulina la Tulcea. Două zile am fost însoțiți de căpitanul I de port, Ionel Scutelnicu, absolvent al Facultății de drept din Iași, un moldovean tînăr și cumsecade, venit, cine știe la ce îndemn al sufletului, să vegheze Dunărea și să o apere, cu legea în mînă, de poluare sau de distrugere. În uniforma lui albă, de soldat credincios al Dunării și al deltei, l-am văzut oprind nave, controlîndu-le, să vadă în ce măsură poluează sau nu apele, și gestul lui mi s-a părut totdeauna plin de optimism. Dar ce pot face numai niște soldați ca ei? Foarte puțin, dacă fiecare dintre noi nu-și asumă responsabilitatea morală prin care să devină apărător ferm al acestui leagăn de libertate și lumină care este natura.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Vă propunem un nume:

ION TRIF PLEȘA

Un nume care, așa cum aflăm din scrisoarea ce ne-o adresează, la 28 de ani a mai publicat „în trei reviste, dintre care una, cu trei ani în urmă, l-a onorat și cu un premiu („Luceafărul") după care ușile, altădată atît de primitoare, s-au închis una cîte una. Pe cine să te superi și de ce să te superi, se întreabă cu oarecare resemnare, în continuarea scrisorii sale, Ion Trif Pleșa, redactor ca și atunci al centrului de radioficare Bereşti și secretar al Comitetului orășenesc U.T.C. al acelei noi așezări urbane apărută pe harta județului Galați. Principalul e că în acești trei ani tînărul activist politic nu s-a supărat pe talentul său, talent dealtfel excelent intuit de poetul Ion Gheorghe și definit în urmă cu trei ani într-o scurtă prezentare. Semnele remarcate de confratele de la „Luceafărul" — „promisiune dintre cele mai trainice, glas începînd a se distinge, ecou care se alătură poeziei majore" — sînt poate mai vizibile azi, cînd ne apare cert că premiul de atunci nu e o „simplă recunoaștere a unui fapt de viață și de timp".

Deși Ion Trif Pleșa e de multe ori inegal în poeziile sale, alături de versuri de-a dreptul antologice putînd să întîlnești enunțul nemarcat de „izotopul radioactiv" al poeziei ori gestul mai mult frondă decît atitudine poetică, trebuie să salutăm în acest talent, al cărui debut îl revalidăm, unul din izvoarele curate ca lamura ale poeziei românești de ceă mai recentă proveniență. Albia sa, frustă în mod natural — cu toate că pot fi sesizate și unele accidente datorate inexperienței — este una care duce către matca sigură a poeziei noastre contemporane, energiile pe care le generează fiind racordate cu vigoare la ceea ce am numi sistemul energetic național de sensibilitate și gîndire, de atitudine, proprii acestei epoci.

Față de multe alte talente — reale și ele, pe care și noi și alte reviste le încurajăm — Ion Trif Pleșa are și **privilegiul unei biografii** care se convertește, cel mai adesea, în mod fericit, în versurile sale. E chiar surprinzător cum, cu o mare acuitate, retrăiește momente și stări de spirit pe care, personal, n-a avut cum să le cunoască. Ipostazele, atitudinile de viață, o anumită înversunare ne trimit uneori la poezia de începuturi a lui Labiș sau Ioan Alexandru. Apoi, este foarte interesant modul în care acest autor știe să pună într-o relație autentic poetică, bogată în semnificații și încheieri neașteptate lucruri dintre cele mai familiare, domestice: modul cum întreabă țăranii de o stradă, un peron de gară (fie al celei de Nord, fie al celei din Tălășmani), o masă care joacă, o căciulă de miel țuguiată etc. Tocmai de aci se și simte atotputernicia poetului Ion Trif Pleșa. Este în plus și un spirit activist, calitate nu atît de comună, mai ales cînd ea este probată de reușite ca „Poemul civic" din grupajul de față.

Propunem, din toate aceste motive, la care se adaugă și acele intuiții ale evoluției viitoare, nu numai un nume pentru cititorii revistei, ci și pentru o carte, pe coperta căreia o editură și-ar face un titlu de onoare să i-l tipărească. Ion Trif Pleșa va fi neîndoielnic una din acele izbînzi ale poeziei noastre, care îndreptățește trudnica noastră „goană după aur" printre munții de minereu verbal.

N. S. ■

Sonet

Mormintele de voievozi dau și căldură
cînd termometrele cu toate sînt deșarte.
Veacurile se furișează să stea gură la gură,
cu nimic nu le putem desparte.

Noi nu avem nume de împrumut,
pacea o vrem cît mai fierbinte.
Azi viscolul la coadă a trecut,
să nu-l lăsăm un pas să facă înainte.

Tot ce ne trebuie avem alci:
nume și case, bucurii și morminte.
Noi nu simțim trecutul ca un bici
oprind cișmelele să iasă setei noastre înainte.

Țărîna e atît de-ascultătoare
că n-ar mai trebui s-o ținem sub picioare.

Tata întrebînd de strada Roșiori

Porcă-l văd întrebînd de strada Roșiori,
îmbrăcat în hainele lui largi, cusute în sat.
Numai sapa știe cîte sărbători
au devenit bătături în palmele lui de bărbat.

Ajuns tîrziu în strada Roșiori
căciula cu sfială el și-o scoate.
Direct pe inimă îi cad ninsori,
lumina n-are timp de stat cu mîinile la spate.

Cît de frumos întreabă țăranii trecătorii,
pe care mină se ajunge în strada Cutare.
Ca o școală pe dinăuntru plină cu copii sînt norii,
brazdele mestecă pentru bobul de grîu mîncare.

De-a curmezișul șinghelui a pus o rază,
de la el numai întunericul cu mîna goală a plecat.
Pădurea stă-n lună ca într-o vizuină și viseză,
urma lui de talpa uriașă a lumii s-a atîrnat.

Peronul gării Tălășmani

Acest peron să tacă și să tacă,
acest peron atît de multe știe.
Sub pașii noștri urme de părinți s-aud cum crapă,
față de gura lor fîntîna tot mai are-o datorie.

O femeie la fiecare tren își aștepta bărbatul,
mîncarea se sleia-n bucătărie.
În jurul lămpilor se strîngea tot satul,
dar pe cîte unul un somn fără de porți nu-l mai lăsa să vie.

Degetul ți se despărțise de trăgaci,
privirea ți-era scrisă în felurite limbi.
Spuneai că soarele azi e foarte dibaci
și-un pumn de țărînă de-aici
cu nici un munte străin să nu schimbi.

Un dulce echilibru

Vezi cum joacă masa?
Pune, mamă, luna sub piciorul ei.
Pămîntul are țicnai de aur
dar nu te teme
că la gură niciodată nu l-a dus.
O sămînță în bibliotecă e în stare
să tragă pămîntul de limbă,
să afle ce-i
cu plicul nou-nouț al nopții,
dar rupe-l, mamă, rupe-l,
eu în el nimic nu am de pus.
Se vede prin lut,
casa în fugă și-o tras pe ea o cămășuță.
Plopul din coastă va rămîne
un alb termometru
pus în fiecare toamnă
la subsuoara pădurii de tei.
Minzul are sufletul greu
ca piedica pe care tata o punea la căruță.
Mîncarea scoate abur
și iată masa joacă.
pune, mamă, luna sub piciorul ei.

Numărătoare în Moldova

Căciulă de miel țuguiată,
din mîini în mîini ajunsă de la daci pînă la noi.
De istorie de-atîtea ori ai fost sfărîmată,
tu ții numărătoarea la viscole și ploi.

Atîtea veacuri frămîntată-n mînă,
tu ai dospit ca și un aluat.
Căciula ne este martoră bună
că munții cu ce-am avut l-am îmbrăcat.

Satul e cu pîine încoronat,
în el copiii în jurul viitorului fac horă.
Căciula nu poate greși față de sat,
Cu orice ninsoare căciula este soră.

Poem civic

Liniștea nu se vrea o firimitură
strînsă la urmă și aruncată.
Douăzeci și două de milioane am intrat în tură,
păcii toată averea îi va fi păstrată.

Gura veacului e întoarsă spre noi,
reflectoare se oprind și-o luminează.
Șei uriașe aruncă peste ploi,
Nu aplaudăm nici pușca adormită și nici pe cea trează.

E veacul fudul, nu-i mai place nimic,
drumurile lui privesc la urma de căruță piezișe.
De ce liniștea se vinde aiurea cu un preț prea mic
și v-ați adus aminte de cortuș?

Mai scump e un pocnet de armă decît ea, știu.
Pe tarabele lumii se vînd cu castronul cartușe.
Gîtlejul acestui veac e ars cu cel mai tare rachiu,
dar noi nu dăm de lucru nici unei cenușe.

Liniștea înseamnă să ai o casă o ta,
copii zburdalnici să-ți lasă în întîmpinare.
Munții în veci să nu știe a oftа,
drumurile cît e noaptea să vorbească de vite și cote.

Inima noastră nimic nu știe pe gratis a lua,
în fața firului de iarbă veacul răspunde: Prezent.
Adevărul e garnitura de tren care zilnic ne ia,
pentru pace inima ne bate tot mai insistent.

Istoria știe că tunurile sînt prea pretențioase,
pentru ele degeaba sînt flori, lanuri de grîu și turme.
Ele vor ca țărîna să rămînă c-o poală de oase,
noi vrem să coacem pîine în oale strămoșilor urme.

ION TRIF PLEȘA ■

Dialog

Popescu Popești, jud. Olt: Multe, multe versuri, metafore („executate" în serie) așijderea, poezie cam puțină. Poezia nu se naște din cuvinte, înșiruite întîmplător, uneori chiar fără o logică internă, ca să nu vorbim de cea de ansamblu. Chiar dacă practicați ceea ce s-ar putea numi notația lirică, ea nu se poate reduce la asocierea unor elemente întîmplătoare, disparate, nepolarizate de un anume sentiment, de o idee sau o observație revelatoare prin noutatea și sugestia lor.

Ce-i drept, ici-colo, din aceste multiple combinații pe care le faceți, „folosind întregul dv. timp liber", cum ne încredințați, vă iese și cîte o metaforă demnă de reținut (Lanul de grîu, / viață pe drum. / Pîinea / o potecă pentru oameni — „Pe pămînt"), ca imediat să urmeze o mare banalitate (Pămîntul acesta / și-a împletit / doina / precum Manole / și-a zidit soția / pentru pomenire — „Puritate"). Parcurgînd fiecare compunere a dv., la sfîrșit îți vine să exclami: Ei, și! Oarecum definitorie pentru această filosofare ieftină, de cele mai multe ori vagă, pe care dv. o confundați cu o stare lirică ni se pare a fi această ipostază contrariantă: „Dacă neliniștea / nu m-ar inunda / rădăcinile nerăbdării / s-ar usca în plictiseală / Eu aș aștepta trenul / în gara lipsită / de cale ferată (o gară fără cale ferată poate ființa, desigur, numai ca o metaforă, fără nici o acoperire logică). De aceea (ca să preluăm o expresie tot din scrisoarea dv.), credem că principala „lacună" pe care vă simțiți chemat să o ameliorați ar fi aceea a poeziei înseși. Încercați de aceea, dacă puteți, să vă abțineți o vreme de a compune fără noimă. *Scrieți numai atunci cînd nu veți putea să nu scrieți.* Să vedem ce va ieși.

Rodica Botez, loco: Deocamdată simple „poetizări" ce nu depășesc nivelul unei compuneri școlare ceva mai simțite (contemplarea unui pescăruș care se pierde în larg, reflecții comune despre nerenunțarea la viața ce trebuie trăită sau la uitarea celor ce ne bucură sau ne dor etc.).

Marieta Sava-Bursuc, loco: Avalanșă de locuri comune, din care greu se pot desprinde un fior sau un vers de autentică poezie. Ca „mostră" de compunere gratuită, de mimare a poeziei poate fi citat la întîmplare orice titlu: Desprinse dintr-un cătun stelar, / pe vremea aceeă care n-a existat / Eu vin odată cu șipotul riurilor / înaintea ierburilor / cu sînul plin de anotimpuri / în leagăn cudalb / la finalul munților / cu verticală răbdare / contopindu-mă — „Fascinantă".

A.V., Brașov: Indicativul nostru *„Deocamdată, nu"* ar fi prea generos pentru catrene ca acestea: Cîți poeți (sic) pe lumea asta, / Cîntă dragostea și dorul / Dar puțini mai cîntă astăzi / Dragostea primordială // Unde-i bucuria spuneți / A ființei ce gîndește / Este sigur dac-o cauți / În lumină și progresuri...

Dumitru Sinulescu, Constanța: Dacă ar trebui să procedăm ca în matematică (iertați-ne această analogie, oarecum didactică) pentru a găsi cel mai mare divizor comun al versurilor trimise, atunci factorii primi comuni ar fi, din punct de vedere al vocabularului poetic (în măsura în care dumneavoastră le conferiți o valență estetică): iarbă, floare, lume, mare, muguri, fluviu, tăcere, lucru, alge. De ce recurgem la acest procedeu, mai intuitiv poate? Pentru că într-un singur mănunchi de versuri asocierea acelorași elemente, fără a genera relații și semnificații noi, nu e de cel mai bun augur. Altfel versurile nu sînt lipsite de unele frumusețî (îndeosebi meditațiile despre dragoste). Nu subestimați totuși, cînd e vorba de poezie și nu de misivele către redacție, biografia, adică trăirea cu toată intensitatea a evenimentelor din spațiul și timpul cărora le aparțineți. Transcriem, pentru patetismul ei, „Ochii limpezi" (cu toate că și aici se pot remarca anumite locuri comune de genul celor incriminate mai sus): Mi-ar trebui mai mult decît dragostea / să pot scurta, cu un deget măcar / limitele solitudinii // și iată marea îmi limpezește ochii / marea cu maluri albe de tăcere / mareș luminii fragede / marea cufundată în gînduri, / melancolică mare / marea de aripi a cerului / marea cu lungi coliere de alge la gît / marea din miezul lucrurilor / marea tulburătoare a inimii / marea furtunilor, marea confidențelor / marea ignobilă a ierbii / marea memoriei îndoliate / marea de sînge a trupului / marea de foc, marea de pămînt / insondabila mare a dragostei / ce-mi spune în fiecare noapte / că nu mai sînt al meu...

NICULAE STOIAN ■

ÎNTRE CLASIC ȘI BAROC

MONET

Aventura impresiei

2.

Episoadele unor iubiri celebre nu ne învață uneori nimic în privința dragostei. Alfred de Musset, de pildă, mărturisea cu un umor îndoielnic că se îndrăgostea la fel de ușor cum răcea. Dragostea lui cu George Sand e o suită de strigăte, de suspine și de zgomote de veselă spartă. Richard Burton și Liz Taylor n-au descoperit nimic în această materie, ei n-au avut nevoie decît să recitească o pagină romanțată de istorie literară.

Dar impresionismul ne-a demonstrat convingător că artistul trebuie să iubească frumusețea lumii, dacă vrea să-i rostească numele.

Ar trebui, poate, să-l amintesc pe Don Juan. Dacă, așa cum a fost numit, Monet este un Rafael al apei, poate că el nu este mai puțin un Don Juan al naturii, al luminii. Mă gîndesc, desigur, nu la ceea ce este frivol în eroul lui Tirso de Molina, ci la ceea ce îl face să amîne problemele sale cu cerul, căutînd absolutul în posiunea sa. Nu pictează Monet mereu alți plopi și alți nuferi ? De fiecare dată cu convingerea că va atinge adevărul clipei. Și de fiecare dată plecînd spre o altă clipă, la fel cum Don Juan pleca spre o altă iubire.

La fel ? Dacă ar fi așa, Monet nu trebuia să închidă seriile sale — a catedralelor din Rouen, a căpițelor de fin, a plopilor sau a nuferilor. Ele trebuiau să se încheie numai prin moartea pictorului. Căci în limbajul lui Don Juan a se opri înseamnă a se resemna.

Tocmai de aceea comparația trebuie oprită aici. Pentru că Don Juan a pus inițial dragostei o condiție care-l va împinge spre un sfîrșit tragic. În loc să-i caute temeiul în fidelitate, îl caută în trădare, risipind ceea ce n-a avut niciodată din vina lui. El trăiește ca și pictorii impresioniști numai înlăuntrul clipei, dar nu are încredere decît în clipa pe care o atinge cu mîna. Începînd prin a-i înșela pe alții, a sfîrșit prin a se înșela pe sine. Începînd prin a nu se lăsa prins în mrejele nici unei iubiri, a sfîrșit prin a deveni un hăitult. Începînd prin a ne amuza, sfîrșește prin a ne îngrozi. El e intrat în mecanismul necruțător al tragediei. Surîsul său insolent nu mai poate ascunde adevărul. Dragostea nu i-a arătat lui Don Juan decît partea sa efemeră. Ceea care moare după prima îmbrățișare și care ucide la prima atingere. Niciodată el n-a aflat gustul duratei în dragoste, al credinței, al fidelității. A galit clipele pentru a se lovi mereu de o absență. El crede că doi și cu doi fac patru și că patru și cu patru fac opt, dar asta nu face decît să-i mascheze disperarea.

Impresionismul nu este însă nici o artă insolentă, nici o artă disperată. El s-a despărțit demult de Don Juan. Din momentul cînd n-a renunțat la fidelitate, în ciuda faptului că a transformat clipa în zeu.

Prin fericirea de a descompune lumina unei clipe, impresioniștii își bat joc de problema infinitului. Dar ei își bat joc și de împărăția cerurilor. Ei ne spun ca și Gide în „Fructele pămîntului" că izvoarele vor fi acolo unde dorințele noastre le vor face să curgă și că orice cunoaștere pe care n-a precedot-o o senzație nu-i va apropia de adevărul artei. Gide îl sfătuiește pe Natanael să ardă în sine toate cărțile. Impresioniștii vor să uite obiectele, vor să se fi născut orbi pentru ca, ulterior, căpătînd-și vederea, să descopere brusc lumea cu un ochi virginal. Nici lor nu le ajunge să afle de la alții că nisipurile plajelor sînt mai; ei vor ca și picioarele lor goale să le simtă. Dealtfel, recitind recent „Fructele pămîntului" mă gîndeam că există aici nenumărate pasaje care s-ar potrivi de minune să fie rostite într-un muzeu consacrat impresioniștilor. Acești pictori purtau „ca și femeile din palidul Orient" toată averea cu ei. Și oricare dintre ei ar fi putut să citeze o asemenea frază : „Înțeleptul e cel care se miră de orice". Oricare dintre ei, și în primul rînd Monet. Poate că nici un alt pictor nu s-a atins cu atîta pasiune de ceea ce părea efemer. El nu ne-a chemat în fața pînzelor sale să ne spună : sperați în nemurirea unei alte lumi, ci să ne atragă atenția cîte frumuseți nebănuite există pe lumea aceasta. Bătălia artei se dă aici pe terenul cel mai vulnerabil, unde părea că totul e dinainte pierdut, dar unde timpul care fugea ireparabil pentru Vergiliu este pentru Monet o suită de impresii ce nu trebuie lăsate să treacă fără să-și arate darurile.

Spre deosebire de cinicul Don Juan, acest pictor cunoaște răsplata fidelității. El a fost în stare să dovedească un fapt neașteptat : că pictînd la nesfîrșit același lucru, de fiecare dată aflăm altceva. Or, cineva care gîndește astfel are vocația de a veni în fața lumii cu o atît de mare încredere în ea încît să dea fiecărui strop de lumină și fiecărui reflex al apei valoarea unei frumuseți statornice. Monet așează o impresie la temelia lumii, apoi aleargă să caute alta, însă nu face asta pentru că n-ar avea încredere decît în clipe, ci pentru a simți cît mai multe să vorbească. Aproape orb, el nu încetează să picteze lumina. Și cînd se întoarce spre nuferii din grădina Givemy, ceva din uimirea primelor dimineți ale lumii îi aburește privirea.

A iubi astfel viața înseamnă a găsi înlăuntrul fiecărui moment aripa care s-a înălțe și a da artei o sete firească. Dacă albastrul lui Fra Angelico nu e făcut pentru a fi comparat cu al unui cer adevărat, ci cu iluziile despre fericire, iar Venera lui Botticelli n-ar putea fi dusă lîngă mări adevărate, în cazul lui Monet ne putem asuma riscul să-i urmăm bucuria. Pentru că n-au dreptate cei care spun că nu putem întemeia nimic pe iubire. Mai mult, sînt convins că nu putem întemeia nimic împotriva ei.

OCTAVIAN PALER ■

Măgura — un teritoriu fertil al sculpturii

Miercuri, 10 august, s-a deschis cea de-a VIII-a ediție a Taberei de sculptură în aer liber de la Măgura Buzăului, tabără organizată de C.C al U.T.C. și Comitetul județean de cultură și educație socialistă Buzău, în colaborare cu Uniunea artiștilor plastici. A devenit o tradiție ca în fiecare vară, timp de o lună de zile, blocuri de piatră din vechea carieră Cluta să fie ridicate și duse într-o frumoasă poiană rotată, la Măgura, pentru ca aici, sub dălțile tinerilor sculptori, să treacă din poziție de lucru în poziție de viață. An de an 16 tineri sculptori, cu dăruirea, cu spontaneitatea și forța lor de creație, însuflețesc 16 pietre și le adaugă la zestrea muzeului în aer liber, zestre alcătuită în prezent din 112 lucrări.

Măgura este, în felul acesta, un teritoriu fertil al sculpturii și tinde să devină o școală care nu trebuie să se termine niciodată. Pe aici trec toate drumurile ascendente ale sculpturii românești. Pe la Măgura au trecut cei mai buni artiști ai noștri (pînă la o anumită vîrstă) și au pornit apoi pe un drum propriu, poate gîndit aici, un George Apostu, un Nicăpetre sau mai tînărul Cristian Breazu. Caracterul Măgurei de școală și muzeu a pătruns de mult în adîncurile conștiinței iubitorilor de frumos, în conștiința tuturor, chiar și a artiștilor consacrați, care lucrează alături de mai tinerii lor colegi în cadrul aceleiași tabere. Vin aci, își trag la sorți blocurile de piatră, le cioplesc cu migală și trudă, apoi se iscălesc, cu o bucată de daltă, așa, tinerește, ca să nu li se uite numele. Adică, în această serie : Gh. Coman, Mihai Buculei, Dumitru Pasima, Ion Deac-Bistrița, Yorgos Yliopulos, Nicolae Ghiață, Dinu Cîmpeanu, Al. Usinevici, Constantin Platon, Gh. Bradea, Marcel Voinea, Iulian Coruț, Sava Stoianov, Elena Avramescu-Hariga, Alina Enache și Constantin Rădulescu. Tuturor le urăm mult succes.

ION PREDOȘANU ■

RUBRICA MEA

Un viteaz: căpitanul poet Nicolae Vulovici

Mă bucur să semnalez apariția în Editura militară a micromonografiei lui Eugen Marinescu: **Cîntărețul luptelor și al biruințelor, căpitanul-poet Nicolae Vulovici.** S-a născut la Calafat, la 8 iunie 1877, dintr-o familie modestă. Orfan de tată, urmă Școala de ofițeri de infanterie din Craiova, iar la absolvirea ei, în 1900, obținu gradul de sublocotenent și repartizarea la regimentul 26 infanterie „Rovine" din Craiova. În lipsa unei bibliografii cronologice a operei lui lirice, putem presupune că a scris de pe băncile școlii, încă din adolescență, așa cum se întîmplă cu toate vocațiile literare și mai ales cele poetice.

A publicat 15 poezii în **Noua revistă olteană** (noiembrie 1903 — septembrie 1904), cu subiecte patriotice, unele inspirate de Războiul pentru independență. A făcut parte din redacția revistei **Ramuri,** alături de C. Șerban-Făgețel și D. Tomescu și a colaborat la **Neamul românesc pentru popor,** de sub conducerea lui N. Iorga, care-i apreciase în **Sămănătorul** prima culegere, **Vitejești** (1906).

Într-un turneu literar prin Ardealul subjugat, alături de colaboratorii **Ramurilor,** poposi la Sibiu, la Rășinari, la Sălișteă la Alba Iulia și la Bucium-sasa, unde funcționa Ion Agârbiceanu, pe care-l impulsionă prin voinicia sa, „urcînd muntele Detunata (...), cu privirile strălucitoare pe care nu le mai puteau sătura frumusețile din jur. Ce țară ! ofta mereu."

Din portretul pe care i l-a schițat P. Partenie, alt scriitor prețuit de N. Iorga, îl vedem pe Nicolae Vulovici „înalt, spătos, blond, cu ochii albaștri și visători", un entuziast care „înnebunea de-a binelea cînd apăreau rîndurile de laudă ale profesorului și care, la apariția **Ramurilor,** lua în spangă numărul proaspăt ieșit de sub teasc, îl purta pe străzile Craiovei și striga de auzeau prietenii :

— A apărut Tagetblatt-ul românesc, fraților!" și „de bucurie nu mai vedea felinarele pe care le izbea zicînd pardon !"

Era, așadar, și un om de duh.

În al doilea volum, **Stihuri oțelite** (1910, Ramuri, Craiova), figurează profeticul catren :

„De-o fi să mor, Tu Doamne, dă-mi/ O moarte ostășească : / Un glonte-n floarea din chipiu / În lupte mă izbească !"

Așa a și fost să fie ! Cu gradul de căpitan trece munții în august 1916 și la comanda unui batalion din regimentul 15 infanterie Războieni, la 7 septembrie, în lupta pentru eliberarea orașului Miercurea Ciuc, cade lovit în frunte de un glonț. Avansat post-mortem la gradul de maior, este slăvit, printre alții, de N. Iorga, care salută în erou pe unul „din rasa unui Körner și a unui Petőfi, care mărturisesc murind că tot ce au scris era adevărat". Cu alte cuvinte, nu a făcut numai literatură : și-a scris opera cu propriul sînge.

Un alt poet viteaz, Constantin T. Stoika, prevedea, cu puțin înainte de a-l urma pe Vulovici în mormînt :

„Ca mîine vom fi mulți dintre noi în odihna glorioasă a pămîntului."

Cel dintîi căzuse, la trecerea frontierei, la Predeal, poetul erou Mihail Săulescu.

Eugen Marinescu ne dă, la sfîrșitul volumului, o mică serie de poezii patriotice : **De-o fi să mor,** de Nicolae Vulovici, **Istoria** de Mihail Săulescu și **Imn Păcii** de Constantin T. Stoika, apoi, sub titlul **Restituiri,** din cel dintîi, **Glasul Patriei, Chemare, Alba Iulia, Cetatea Neamțului, Oștenilor din 16 Suceava, Oltule, La statuia lui Tudor** și **Plînge codru.**

În **La statuia lui Tudor** poetul își cerea iertare în numele nostru, al tuturor :

„De ți-am greșit — urmași pitici — / Tu iartă-ne, Stăpîne, / Ne-am rătăcit și noi pe drum... / Dar lupta ne rămîne."

Nicolae Vulovici a dus lupta la biruință, înscriindu-se printre făuritorii României întregite.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Ion Brad: „Transilvane cetăți fără somn"

Ion Brad a ales ca titlu pentru ultimul său volum de versuri o metaforă inspirată : «transilvane cetăți fără somn». Veghea poetului se întîlnește aici, fecund, cu destinul neadormit al patriei. După cum meditația cea mai gravă și iscoditoare se va împleti, în vers, cu sentimentul veșniciei. Trecutul mai ales apare într-o altă lumină. Este un trecut cu forță de oracol. Răsturnarea aceasta de sens copleșește ca o iluminare. Prezentul și viitorul parcă descind acum dintr-un timp înalt, de legendă : „Tulburător de înalte, aud spicele pietrelor, / Cetățile — acestea rămase-n picioare / Prin munți fără somn. Adie în noi sufletul vetrelor / Reînviate, dogoritoare, / Sub ochii mirați ai timpului / Ca un astru enorm".

Într-o poezie atît de muzicală și metaforică, tonul va fi cel adecvat : învăluitor și liturgic. Totuși două momente, cel puțin, dau tensiune epică evocării : *Recviem la Mihai Viteazul* și *Gorun la Țebea.* Sînt, de fapt, două cicluri distincte și unitare în volum. Mihai Viteazul și Avram Iancu apar deopotrivă tragici și vizionari. Drama lor e arătată cu mijloace simple. Poetul, așa cum îl știm, alternează ritmurile fastuoase cu cele folclorice, imnul cu dialogul direct. Oricît s-ar sublima istoria în mit și simbol, mai rămîn (în poeme) destule detalii dureroase ca să dea culoare și cruzime tabloului. Prima pornire este justițiară și vindicativă. Dar tot de aici poetul extrage și o „filosofie" a echilibrului. Fiindcă tocmai înțelepciunea este aceea care statornicește timpurile. Și indignarea într-un fel se surdinizează. Ion Brad e mai degrabă un rapsod și un cronicar (firește, cu înclinații moraliste), mai aproape uneori de baladă și de inscripția frustă, abia ritmată. Îndeosebi luciditatea este una din sursele cîntecului. Undeva chiar scrie : „Curajul nostru-i fiul rațiunii / Scăldat într-un izvor curat, imens".

Mai e de semnalat *Cronică veche și nouă la Muntele Athos,* compunere amplă cu voluptăți cărturărești. De astă dată cufundarea în trecut înseamnă întoarcerea la izvoare. De la început surprinde pretextul romantic al călătoriei nocturne : „M-am dus cu noaptea pe calcul lunii / Tiptil, în vîrful degetelor, singur / Să nu trezesc din somnul firav marea, / Ori clopotele adormite-n turnuri / Ca niște bufnițe posomorîte, / Să nu-și dezlege cobea peste codri. / Pe unde doar mistreți cu colți de argint / Sparg furioși oglinzile, să nu-i / Mai certe speriate din izvoare". De fapt, intrarea în vis este intrarea în poezie. Se pregătește atmosfera (poate și cadrul) pentru ce va urma : poetul slăvește ctitoriile în cuvînt și spirit ale strămoșilor.

Ion Brad nu-și dezminte nici în *Transilvane cetăți fără somn* vocația originarului. Eroii sînt înfrățiți cu elementele. Poetul cîntă «voievozii-rîuri», «oastea-pădure», «spațiul mioritic», iar un poem se intitulează blagian *Zeu ocrotitor stejarul.*

Aparent, istoria a fost redusă la cîteva laitmotive. Ion Brad vine însă cu o adevărată mitologie lirică. Imaginile, toate, sînt memorabile. Negru-Vodă doarme cu capul pe mănăstire, țepele lui Vlad sînt făcute din razele lunii, Burebista (regele pururi treaz) taie capul viților-de-vie, toaca de la Putna vestește trezirea lui Ștefan. Fiecare poem e ca un descîntec pentru a curma beția și somnul, pofta și trădarea. Poetul se apropie vizibil de Lucian Blaga, dar se și depărtează — ca idee.

Poeme de tulburătoare sugestie, ca *Oleandrii, Sonet* și *Toamnă tîrzie,* vorbesc mai mult despre poet. Sînt confesiuni triste sau doar nostalgice. Poetul, cu presimțirile sale întunecate, se înscrie într-o altă durată. Nu și într-un alt destin. Mesajul final e turnat în versuri energice, mobilizatoare : „Că doar oțelul din cuvînt / Pulsează nevăzut rachete / Spre spațiul totdeauna sfînt / Al legămintelor secrete // Cu aerul care-l sorbim, / Cu leagănul din amintire. / Cu lutul Patriei sublim, / Cu fruntea-nscrisă-n omenire".

CORNEL MORARU ■

ATITUDINI

Mă cheamă Corina, uneori Lili, și vînd muzică la... Romanța

Un reportaj, firește, bine scris, despre viața oamenilor muncii al căror loc de muncă este Ministerul de Interne ar fi capabil să redea autenticitatea, complexitatea vieții acestora. Desigur, nu cerem literaturii polițiste să fie reportaj, dar tocmai asta este problema. Literatura poate mai mult, ea are un contact mai des cu eternitatea, cu gravul, cu solemnul, cu tragicul și cu dramaticul. Mai înainte de a ne exprima cîteva opinii despre romanul polițist actual vom menționa că am citit dacă nu totul, în cea mai mare parte din ceea ce s-a scris în ultimii 20 de ani și unele lucrări de 2—3 ori. Apreciem în mod deosebit romanul *Cercul magic* al lui Nicolae Mărgeanu și *Crima de la mansardă* al Rodicăi Ojoc Brașoveanu. În primul (mult îndrăgit de academicianul Grigore Moisil) există o intrigă perfect desfășurată și cititorul participă efectiv și afectiv la acțiune. Trăsăturile celor buni sînt profunde, ale celor răi sînt profunde, lipsește evident orice fel de schematism. În al doilea scriitura este alertă, are umor iar maiorul, un om profund uman, trist cînd se întîlnea cu infracțiunea privită ca o degradare umană, moare într-un final de-a dreptul impresionant. O observație se impune cu acest prilej : este singurul roman polițist românesc în care moare la datorie un lucrător al Ministerului de Interne. Dar cîți lucrători ai acestui minister nu s-au jertfit la datorie păstrînd pură și limpede viața și realizările acestui popor ?

Cu excepțiile pomenite, după opinia noastră, avem de-a face cu multe, extrem de multe lucrări care nu au nimic comun cu viața și din această cauză nici cu literatura. Mai mult : aceste carențe se cunosc dar sînt perpetuate din motive pe care nu le cunoaștem. Nu credem că este loial să pretindem la infinit că spioni cu mare experiență capotează cu rapiditate atunci cînd veniți în România, la Carei, să spunem, vor să fure secrete care nu sînt deloc secrete, sînt adică lucruri pe care, în anumite cazuri, localnicii le-ar spune cu o prietenie evidentă. După cum nu este loială descrierea fără nici un discernămînt a ofițerului anchetator. El este plictisitor, plat, rutinat, modest și destul de cenușiu.

Vrem să spunem că așa apare în unele dintre aceste cărți cum ar fi *Rolls-Royce* semnată de Chiril Tricolici sau *Dragul meu Sherloc Holmes* aparținînd lui Haralamb Zincă. Dar iată cîteva citate din lucrarea lui H. Zincă : „...Trei pași mă despart de colonelul Donea și tot atîția pași de logodnica mea. Ce Hamlet ? Ce Romeo ? Unde-i nemuritorul Will să se uite în sufletul meu și să-mi descifreze dilemele ?"... Demarează... Îmi propun ca încă în noaptea asta să-i telefonez... Sau mîine de dimineață, la „Romanța" unde am cunoscut-o pe Lili vînzînd ...muzică „...E rîndul lui Grigoraș, al „omului cu trusa", să intervină :

— Am ridicat-o. A fost folosită... După toate probabilitățile, morfina a fost absorbită de o seringă și, probabil, injectată.

— Și seringa ? întreb din ce în ce mai tulburat.

— Nu a fost găsită !, precizează procurorul..."

Iată deci, referindu-ne la ultimul citat, ce „inventiv" se dovedește Haralamb Zincă. După toate probabilitățile morfina a fost absorbită de o seringă (!!!) probabil (sublinierea ne aparține) injectată și toți acești „probabili" se întemeiază pe CE ? Pe faptul sigur că seringa nu a fost găsită (!!!).

În cel puțin 50 din romanele polițiste românești iubita platonică a ofițerului anchetator lucrează la un magazin de discuri, la secția „Clasice" împăcîndu-se bine cu muzicologul șef al magazinului (!) și fiind admirată de colega de la populară. Dar, de regulă, ea se numește Corina și prezența ei în carte, ca și în viața anchetatorului, nu are nici o importanță și este împotriva oricărei logici. Ne întrebăm : cum de ajung aceste Corine, mereu neglijate, mereu tînjind după căminul și copiii lor, soțiile model de mai tîrziu, mamele ideale de mai tîrziu ? Logic ar fi ca aceste tinere Corine să fie fiicele Corinelor calme și materne dar nici vorbă de așa ceva.

Cititorul este socotit doar consumator al acestor producții, căci rolul său în descifrarea enigmei este egal cu zero. În cărți există mult prea multe personaje, unele linii de investigație sînt părăsite pur și simplu și peste tot plutește o plictiseală cumplită... N-am înțeles de ce, apoi, mulți dintre ofițerii și subofițerii de miliție au nume asemănătoare cu aceia care-i urmăresc. Piciorus, Povară, Bătrînul. Iată doar cîteva dintre lucrurile care ne nemulțumesc și ele, deși par mici, ne nemulțumesc căci sînt semnul indubitabil al superficialității, comodității și al credinței că cititorul unei astfel de literaturi n-ar avea nici un fel de pretenții. Ceea ce, evident, e fals !

EUGEN SECELEANU ■

Minerul

În subpămînt, printre nămeți de ere,
stăpîn pe vatra minei..și-n putere
cer zămislind din piatră, cu sudoare,
deschizător de drumuri spre izvoare
de fier, de aur, de cărbune...
pentru mai binele din lume,
trecînd din strat în strat,
din stîncă-n stîncă,
plătind folosul vieții lui prin muncă,
minerul ostenește cu migală
să scoată soarele-mpietrit afară,
să-i dea viață, și să-i dea lumină,
să-l răsădească în grădină,
stăpîn pe vatra minei, și-n putere,
în lumea lui de beznă și tăcere,
minerul ostenește cu migală
să scoată ochiul începutului de lume-afară,
să-l răsădească în grădină.
să-i dea viață, și să-i dea lumină.

RADU SELEJAN ■

O povestire științifico-fantastică de Ov. S. Crohmălniceanu

Mesajul din stele

Joi, 2 iunie, la orele 15 și 7 minute, directorul marelui observator radio-astronomic din Jodrell Bank fu asaltat de o gălăgie iscată în anticamera cabinetului său. Cineva insista să-l vadă neapărat, deși secretara refuza, știind prea bine că distinsul om de știință nu suferea să fie smuls în momentul acela unor preocupări absorbitoare. Era timpul pe care și-l rezerva contemplării anumitor publicații ilustrate, ca Playboy, de nedus acasă din cauza copiilor și ținute sub cheie în sertarul din stînga al biroului. Tonul discuțiilor îndărătul ușii capitonate crescu simțitor, directorul auzi chiar cuvîntul urît „vacă !", se produse o mică busculadă și înăuntru pătrunse Harry Segall, șeful echipei de prelucrători ai recepțiilor spațiale, dînd-o violent în lături pe secretară, care căuta cu ultimele puteri să-i bareze drumul.

Intrusul era vizibil prada unei puternice emoții, halatul alb de lucru îi fîlfîia descheiat, părul răvășit părea să fi trecut într-un roșu mai aprins, ca și cum luase foc, omul abia reușea să scoată pe gură niște sunete articulate. Din bîlbîiala lui, directorul reținu cu greu cîteva frînturi de propoziții. La 15 și 11 minute izbuti să reconstituie ceea ce Harry Segall ținea să-i spună : Radiotelescopul numărul 3 primise un mesaj al altor ființe inteligente din cosmos.

Directorul își liniști întîi subalternul, rugîndu-l să stea jos și să ia o pastilă de valium, ca să-și revină. Îi dădu toate asigurările că se va deplasa personal imediat la punctul unde fusese înregistrat mesajul, ieșind din birou, avu grijă să ordone secretarei să cheme paza și să nu-l lase, sub nici un motiv, pe Harry Segall să părăsească încăperea sau să telefoneze cuiva. Mai ceru să vină de urgență medicul observatorului și să controleze cu tact, dar și cu o maximă conștiinciozitate, dacă roșcovanul nu se scrintise.

La 17 h 02', după ce, succesiv, încă două echipe verificaseră amănunțit cum se lucrase și urmăriseră milimetric funcționarea releelor creierului electronic traducător, directorul copie atent mesajul în blocnotesul său.

Părăsi apoi camera unde căpătase ultimele informații și se îndreptă hotărît spre prima cabină telefonică de siguranță din drum. Sparse geamul, chemă iar paza și dădu dispoziția ca membrii celor trei echipe, care luaseră cunoștință de eveniment, să fie cît mai repede izolați. Toată lumea, în cap cu Segall, trebuia transportată fără întîrziere undeva și ținută, pînă la noi indicații, sub supraveghere strictă.

Directorul stațiunii Jodrell Bank învățase să fie prudent, ca omul păcălit. Cu mesajele astea extraterestre o încurcase de cîteva ori. Prima dată luase lucrul mult prea ușor, nu băgase de seamă că e 1 aprilie și l se făcuse o farsă tîmpită.

A doua oară ieșise mai urît. Porcul acela de inginer, însărcinat cu supravegherea creierului-traducător, cum umbla mereu beat — și prost făcuse că, din cauza firii lui prea caritabile, nu-i dăduse la timp afară — își neglijase treaba și lăsase în memoria mașinii cugetările alea personale trăsnite, analizate apoi ca modele ale gîndirii unei civilizații superioare. Altădată se descoperi că mesajul era o reclamă la niște ciorapi de damă extrafini, țesuți din radiațiuni, operație publicitară care, printr-o distorsiune fizică ciudată și necunoscută pînă atunci, „efectul Moriss", ajunsese în cosmos. Cel care explicase cum avusese loc eroarea luă Premiul Nobel pe anul 1994 și dărui numele său fenomenului. Directorul observatorului Jodrell Bank deveni cîteva săptămîni în șir obiectul caricaturiștilor de pe întreg globul. Un japonez îl desenase primind în spate o lovitură de picior femeiesc zvelt și energic, îmbrăcat cu ciorapul acela transparent și supraelastic.

De astă dată, directorul stațiunii Jodrell Bank ținu să se supraasigure, cu atît mai mult cu cît „mesajul" nu avea nimic insolit și lăsa impresia să fie absolut autentic.

A doua zi, vineri, 3 iunie 1997, dis-de-dimineață, chemă ministerul de resort. Obținu o audiență pentru ora 11 și 15 minute. Compuse un scurt raport, avînd grijă să nu se angajeze în nici un fel, dar și să evite subestimarea importanței faptului. Găsise — socotea el — o formulă fericită, dacă evenimentul e adevărat, „implicațiile lui depășesc de departe neînsemnata mea persoană și îndrăznesc să sugerez ca știrea să fie păstrată secretă, pînă Președinția Consiliului va lua o decizie." Anexă apoi textul mesajului, transcris exact, așa cum îl copiase cu propria-i mînă în blocnotes și-l controlase la dactilografiere de zece ori. Nu era lung și avea un caracter precis, practic, s-ar fi putut zice. Suna așa, în graiul terestru (specialiștii care lucrau cu creierul electronic-traducător fuseseră uimiți de simplitatea „sistemului lingvistic" al semnalelor, necesitau doar o „cheie" spre a fi trecute din orice limbă în alta, ca o partitură muzicală) : „Către toate planetele : Dați-ne, vă rugăm, dacă aveți, orice relații despre echipajul nostru, dispărut, purtînd însignele $\sqrt{-1}$ 0. Îndreptați informațiile către planeta extremă a sistemului vostru solar ; posedăm mijloacele să le culegem. Mulțumim".

Ministrul, un om corpolent și blajin, cu păr alb și o față de văcar, rămase — la lectura textului — perplex. Își reveni, după cîteva minute, și-l întrebă, vizibil alarmat, pe director dacă știrea nu transpirase cumva. Asigurările primite îl liniștiră oarecum, dar o anumită neîncredere i se ghicea în inexpresivitatea privirii, căci își urmărea un gînd interior. Se ridică de la birou, închise raportul în safe, reveni, strînse mîna directorului și-l conduse, afabil, pînă la ușă, căutînd să risipească impresia încordării inițiale. Rămas singur, ridică receptorul telefonului și formă un număr. Directorul fu reținut la coborîrea din lift și transportat alături de colaboratorii săi.

Luni, 6 iunie, avu loc reuniunea Prezidenției de Consiliu. Pînă la orele 18, cînd începu, exista confirmarea că toate observatoarele mari captaseră „mesajul" și-i dăduseră absolut exact aceeași transcriere. Ședința dură patru ore, sfîrșindu-se cu concluzia că trebuie convocată, fără întîrziere, o întîlnire internațională, la vîrful cel mai înalt. Pînă atunci, fiecare confederație științifică regională să pregătească propuneri.

Consfătuirea avu loc peste trei săptămîni. Către deschiderea ei, unele rumori vagi ajunseră în presă. Niște ziariști reușiră să tragă de limbă pe o soră care lucra într-un sanatoriu, unde erau ținuți fără orice contact cu lumea din afară doi teleobservatori. Se ventilă presupunerea că au fost receptate niște vești alarmante în legătură cu o invazie extraterestră apropiată. Mai multe gazete (e adevărat, nu dintre cele mai serioase) vorbiră chiar de un ultimatum. Secretariatul Confederațiilor științifice mondiale fu nevoit să dea o dezmințire liniștitoare. Cuprinsul ei, nu prea inspirat, convinse toată lumea că există ceva serios, care e ținut ascuns. Presa protestă, află adevărul și căpătă dreptul de a cunoaște rezultatele dezbaterilor „la vîrf". Acestea debutară întîi sub semnul unei stări euforice. Era prima oară cînd apărea ocazia luării sigure de contact cu alte ființe inteligente din cosmos, după atîtea speranțe spulberate, rînd pe rînd. În forul științific suprem al Pămîntului răsunară lungi discursuri exaltante. Nu încăpea nici o îndoială că ființele inteligente care trimiseseră „mesajul" ajunseseră la o civilizație mult superioară celei terestre. Ele călătoreau fără dificultăți prin constelații ; afirmația cu privire la putința de a culege știrile de oriunde fu în repetate rînduri citată. Era dovada irefutabilă că locuitorii planetei necunoscute știau cum să învingă imensele, amețitoarele distanțe din cosmos. Optimiștii întrevăzură, chiar pînă la o vizită proximă, posibilitatea comunicării de informații științifice care să împingă cunoștințele umane cu cîteva secole sau — cine știe ? — milenii înainte. De ce n-am obține îndată leacul cancerului ? Ba chiar un ser de întinerire sigură a întregului organism ? Nimeni nu mai fu dispus să contracteze asigurări noi pe viață sau să achite ratele celor vechi, provocînd astfel falimentul majorității societăților care se ocupau cu aceasta.

Curînd, dezbaterile căpătară alt ton. Președintele unei Confederații regionale introduse, primul, o notă de neîncredere în intervenția sa. El atrase atenția că transmițătorii mesajului își rezervaseră dreptul să culeagă răspunsul, fără să dea nici o indicație mai precisă pe ce cale. „Intrigă — adăugase același vorbitor — secretul sub care se ascund presupușii noștri prieteni astrali. Pentru ce mesajul nu suflă nici o vorbă de unde vine ?"

Dezbaterile luară de aci o altă turnură ; noi voci își exprimară temeri. Intervenți și presa ; ziarele publicară numeroase articole pro și contra temporizării răspunsului. Am putea — susținură unii — ca și noi să nu ne dezvăluim poziția exactă. Dar ideea, ingenioasă în principiu, se ciocnea de o contradicție insurmontabilă. Atunci cum să beneficiem de eventualele avantaje ale contactului cu extratereștrii ?

Dezbaterile „la vîrf" se lungiră cîteva luni de zile, cu întreruperi mari pentru consultări. Abia în 29 septembrie fu luată o decizie. Asumîndu-și inerentele riscuri, Pămîntul va răspunde.

Dar se ținu seama și de „teza malaeză", cum căpătase denumirea în limbajul gazetăresc invitația la prudență. Măsuri urgente prefăcură cea mai mare parte din numeroșii sateliți ai globului într-un imens cîmp de mine ceresc. Tot sistemul defensiv terestru intră în stare de alarmă permanentă. Se alcătui o comisie din reprezentanții tuturor statelor, însărcinată cu redactarea răspunsului. El — spunea comunicatul — trebuie să fie „o chintesență a cunoștințelor, înțelepciunii și moralei noastre".

Lucrările comisiei, întrunite la 1 noiembrie 1997, demarară greu. Pînă către sfîrșitul anului se purtară exclusiv chestiuni de procedură. Apoi, după vacanța de iarnă, comisia intră într-o interminabilă discuție asupra formei răspunsului. Prin martie, se căzu de acord că oricîtă concentrare ar reclama aceasta, trebuia să aibă fatal o anumită extindere, spre a putea exprima „chintesența cunoștințelor, înțelepciunii și moralei umane". Fu acceptată, după aprinse controverse, propunerea ca răspunsul să cuprindă maximum 3 000 de cuvinte. Se trecu, apoi, la conținut, unde intervenira alte probleme spinoase. Ce ton să se dea „răspunsului" ?

Cînd toate argumentele discuției de principiu se epuizară, comisia trecu în sfîrșit la redactarea „răspunsului". Textul căpătă forma lui finală către sfîrșitul lunii martie 1998. Ziarele începură publicarea lui la 29 martie, în mai multe numere succesive.

Textul tipărit stîrni, cum era de așteptat, nenumărate comentarii. Unii îi găsiră lipsuri serioase și se grăbiră să le semnaleze. Alții își exprimară părerea că „răspunsul" bate prea mult apa în piuă și nu merge direct la ceea ce interesează. Destui îl găsiră „nediplomatic", numeroase voci îi reproșară discursivitatea și lipsa de originalitate. Cineva scrise că ar fi fost, poate, mai bine să transmitem o teoremă geometrică. De ce nu o frază muzicală ? — se ivi pe loc întrebarea. În sfîrșit, varietatea reacțiilor publicului la aflarea textului fu extrem de mare. Președintele comisiei de redactare simți nevoia să aducă unele lămuriri. După cum se constată — începu el — cîte capete, atîtea păreri. Comisia ar trebui, prin urmare, felicitată că a reușit să ajungă totuși la o formulă acceptată în unanimitate. Multe din obiecțiile invocate se produseseră și în procesul elaborării textului. Aveam de ales, însă — preciză președintele — ori ne opream la o soluție cu inevitabile lipsuri (fiecare lucrut e perfectibil, adăugase modest), ori ne apuca anul 2000 discutînd.

„Răspunsul" primi, la 4 aprilie 1998, viza celor opt președinți adunați într-o ședință solemnă. Toate posturile de teleemisiune ale globului porniră să-l emită, fără întrerupere, trei săptămîni la rînd. Apoi, interesul public se deplasă către așteptarea noului mesaj care trebuie să sosească din stele.

Trecură două luni și teleradioscoapele pămîntene nu receptară nimic. Lumea dădea semne de enervare. Nici după încă trei luni cerul nu ieși din mutenia lui. Pesimiștii ridicară capul : „Am spus noi că așa și pe dincolo.."

Prin septembrie începură să se audă voci cîrtitoare. „Răspunsul" nu a fost redactat cu cap... — spunea tot mai multă lume. „Poate l-am speriat" — porniră să susțină unii cu o stăruință mereu sporită. Se băgă însă de seamă că ideea contrazicea temeiurile nădejdii generale. O civilizație superioară nu avea de ce să intre în panică citind mesajul pămîntenilor. „Atunci n-am știut să ne facem înțeleși !" — apăru alt reproș. Un glumeț lansă ideea că „textul", prin lungimea lui, îi plictisise pe extratereștri. În lumea lor se vorbește concis — dovadă laconismul apelului lansat de el.

Peste șapte luni încheiate, Consiliul celor opt președinți, reunit, hotărî să completeze mesajul terestru cu un altul, mai scurt, care să aducă aminte necunoscuților din stele, discret dar limpede, regulile politeții. Noul text suna : „Adresat amplă comunicare. Neprimit nimic pînă acum. Mirați !" Toate stațiunile terestre expediară, timp de trei săptămîni, fără întrerupere, această notificare în cosmos. Dacă spațiile mute și infinite ar fi avut măcar un licăr de conștiință, deduceau sigur, din repetiția insistentă, care le făcea să vibreze, așteptarea exasperată a pămîntenilor.

Iar se scurseră luni de zile fără nici o veste. Tensiunea crescu pe glob. Cîrtelilor le luară locul incriminările fățișe. Cîteva mari ziare, citite pe tot globul, publicară un șir de articole fulminante împotriva Consiliului celor opt. Alcătuitorii săi erau acuzați că trataseră cu o „gravă neseriozitate" chestiunea apelului astral. „S-a încercat măcar să se afle cam de unde putea veni ei ?" — suna o întrebare incriminatoare. Cum jurnaliștii trebuiau și ei să mănînce o pîine, descoperiră și cîteva detalii scandaloase. Un președinte avusese o nuntă în familie, fapt care determinase amînarea celei de-a optsprezecea reuniuni cu trei zile. Apăru și o fotografie cu participanții la reuniune ținînd pahare mari de whisky în mînă, istorisindu-și anecdote și amuzîndu-se copios. Deasupra imaginii erau imprimate gros cuvintele revoltate : „Și între timp extratereștrii așteaptă..."

Spre a preveni o criză, Consiliul decise la 10 octombrie 1999 să reia notificarea, întărindu-i tonul de surprindere. În noua versiune suna : „Vă facem cunoscut pentru a doua oară. Adresat amplă comunicare. Neprimit nimic pînă acum. Foarte mirați !"

Secretarul consiliului ținu o conferință de presă.

Precizările nu reușiră să înlăture criza. Cîțiva gazetari obraznici își îngăduiră să ia în derîdere, la televiziune, pe rețeaua intercontinentală, formula „sensibil modificat". Unul recurse chiar la dictonul „Parturiunt montes..." ceea ce, între noi fie spus, nu era prea original. Oricum însă, președintele grupului statelor sudice fu nevoit să-și dea demisia, cînd se află că el sugerase forma celei de-a doua notificări. A treia porni în spațiu după nouă luni. Se născu greu, la capătul a peste o sută douăzeci și șapte de ședințe. Nu diferea mult de celelalte, conținea totuși cîteva adevăruri notabile. Accentul cădea acum, printr-o întorsătură sintactică, din capul locului pe nedumerirea și chiar supărarea pămîntenilor : „Pentru a treia oară — suna mesajul — atragem atenția asupra amplei noastre comunicări. Neprimit nimic nici pînă acum. Cum să interpretăm tăcerea ? Neplăcut surprinși !"

Această ultimă formă disperată a apelului adresat anonimilor din stele nu apucă să fie supusă comentariilor veninoase, întrucît la 1 ianuarie 2000 (data se datoră, după toate aparențele, unei simple întîmplări) sosi mult așteptatul răspuns. El suna, în traducerea — fără sensuri echivoce — astfel :

„Nu am răspuns la cele trei mesaje ale dumneavoastră, pentru că nu conțineau nici o informație privitoare la problema care ne interesa. Era vorba de echipajul nostru $\sqrt{-1}$ 0. Am înțeles că nu aveți să ne dați nici o relație despre el, așadar orice supărare e nemotivată. Inutilă osteneala comunicării datelor despre planeta pe care o numiți Terra. Vă aducem la cunoștință pe această cale că le deținem demult, prin mijloace proprii. Din păcate, planeta dumneavoastră — sîntem siliți să v-o spunem — nu intră în nici unul din planurile noastre sub raport economic, științific sau ca stație de navigație intergalactică. Vom fi bucuroși să ne vizitați oricînd, dacă doriți. Bineînțeles, mijloacele voiajului și cheltuielile legate de el, vă privesc."

Izbînzile, izbîndă

întru cinstire cheamă

Sărbătorii naționale de la 23 August

Izbînzile, cu cît sînt mai de seamă,
Cu cît salvatu-ne-au de la dezastre
Acest pămînt de dave și de castre
Cu-atît izbîndă-ntru cinstire cheamă.

Fii dar, tu, matcă-a națiunii noastre,
Renăscătoarea ei izbîndă-mamă,
Triumf suprem, cum țara te proclamă,
Al flamurei roș-galbene-albastre.

Triumf plătit c-un preț cum nu există,
Semn că de-aceea, doar luptînd, rezistă
Acest popor pe plaiuri carpatine,

Că va-nfrunta și vremea care vine,
Cu fiece izbîndă comunistă
Mai suveran, atotstăpîn pe sine.

NICULAE STOIAN ■

Prin inima cetății

Eu am văzut odată pădurile umblînd
și stemele căzute sub trăznete de vară,
o lume năpădită de spaime, amurgind,
și steagul libertății pe turn întîia oară.

Văzut-am zeii trufași căzuți peste altare
și vitejescul sînge schimbînd culoarea humii,
spre soare nălțînd fruntea mulțimi răzbunătoare
și-n altă plămădire geneza nou-a lumii.

Era o țară-ntreagă în mersu-i avîntat,
pornită să-și urzească spre viitor destinul
gonind domnia nopții, sordidul ei sabat,
nelegiuita lege și lacrima și chinul.

Inverșunate lupte și fiara izgonită,
căderea hotare strîmbe ce despărțiră frați ;
o, brațele deschise și ochii-nlăcrimați
de bucuria vieții din nou descoperită.

Trăit-am tot vîrtejul acelor frămîntări,
la facerea a doua a lumii, ce-a fost dată
în suveran să schimbe poporul unei țări
și vatra ei în rai de grădină-mbelșugată.

Eu am văzut în mers pădurile pornite
prin inima cetății în salopete-albastre
și bezna sfîșiată de-a razelor cuțite,
pe tot ce făurirăm — pecetea vremii noastre.

VLAICU BÂRNA ■

Privighetori din alte țări...

Dintre poeții sovietici care ne-au vizitat țara și ale căror sonete dedicate poporului nostru le înserăm în această coloană, numele cel mai cunoscut cititorilor români este acela al lui **Maksim Tank**, figură marcantă a poeziei bieloruse. Versurile au fost scrise în 1917, în urma unui drum făcut prin Bărăgan.

Peder Huzangai este scriitorul cel mai de seamă al poporului ciuvaș. A fost profesor de literatură comparată la Universitatea din Ceboksarî, capitala Republicii Sovietice Socialiste Autonome Ciuvașe, și autorul a numeroase lucrări privind istoria culturilor Orientului. A vizitat România în 1959. Impresiile de călătorie și le-a adunat în cîteva cicluri de poeme care vorbesc de frumusețea peisajului românesc și de virtuțile poporului român. A fost un bun prieten al României. În 1969, la Varna, cu un an înainte de regretabila lui dispariție, i-a încredințat tălmăcitorului acestor versuri poemul dedicat lui Aurel Vlaicu, precum și o întreagă suită de poezii inspirate de mediul românesc care i-a fost atît de drag.

V. T. ■

PEDER HUZANGAI :

Aurel Vlaicu

Venea din cei care-avîntați spre soare
duc mai departe fala unei nații.
Viteazul șoim trecînd în zbor Carpații
și-a frînt, aici, aripile amare.

Veninul unei minți clevetitoare
spre noi și-l revărsară sceleraților
c-am pus pe Laika-n neștiute spații
s-adulmece cărările stelare.

Dar îndemnat de-a dorului nepace
spre tot mai sus, de la Icar încoace,
azi orice neam un Vlaicu-al său și-l are,
poet al faptelor înaripate !
Sub bolțile de el întîi umblate,
lui îi închin pioasa mea cîntare !

MAKSIM TANK :

Culorile Dunării

E Dunărea albastră la culoare...
E verde, alții spun, sau argintie...
Ea numai astfel ar putea să fie :
cum o zărește-n sine fiecare.
Pe țărmurile ei urmînd potica
și murmurîndu-i numele în șoapte,
eu neagră am văzut-o într-o noapte,
cînd negrii ochi frumoasa Vasilica
și-i înălța spre stele-n crug văratec,
iar greierii zvoneau și ei din strune
și se cocea porumbul pe jăratec
și vîntul mîngîind cosițe brune,
lung fremăta-n cîmpiile române
și mirosea a busuioc și-a pîine.

În românește de
VICTOR TULBURE ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VII**)

8 martie 1958. „Toate familiile fericite seamănă între ele, fiecare familie nefericită e nefericită în felul ei". Așa începe Anna Karenina. În casa demnitarului A. există o bibliotecă bogată — două sute de volume în „Pleiade", — un televizor adus din străinătate, o instalație stereofonică extraordinară, o colecție de discuri selectate de un gust sigur, o opulență în stare să satisfacă toate capriciile și o tristețe de cimitir, noaptea. Dar mai gravă decît tristețea e apăsarea permanentă, o neliniște fără pauză. Tonul tensiunii este dat de A. și de suferința lui morală, nevindecată.

Omul suferă de crize sufletești, periodice, violente, provocate de o gelozie absurdă și singeroasă. E în stare, ca să-și satisfacă accesul necesar, să inventeze cele mai neverosimile pretexte : o privire a soției sale, aruncată, fără nici o intenție, din goana mașinii, unui trecător anonim, o amintire nevinovată a doamnei, din anii adolescenței, mărturisită chiar de ea, imprudent, — A. practică, insistent, gelozia retrospectivă, — salutul schimbat, din greșeală, cu un necunoscut, într-o sală de teatru, motive suficiente ca să-l zvîrle, automat, într-o criză chinuitoare, care durează zile și nopți mistuite în interogatorii epuizante : „Cine e bărbatul și de cînd îl cunoști ?" — „Nu-l cunosc." — „Minți", acces cumplit pe care îl suspectez însoțit de sancțiuni fizice, terminat, ca orice criză, cu o împăcare temporară, pînă la declanșarea viitoarei drame. Sînt, de luni de zile, martorul acestei mascarade sadomasohiste, demnă de competența unui psihanalist avizat, confident plictisit al ambelor părți, obosit să ascult aceleași povești ridicole, exasperante prin stereotipie. Alaltăieri seara mă aflam la masă la el, incapabil să refuz o invitație insistentă. Domnea o atmosferă senină, astrele păreau să ne fie favorabile. La cafea, A. a pus, la insistențele mele, o versiune recent primită a „Păsării de foc", ascultată de el cu dificultate, într-o reculegere simulată, după care am început să povestesc întîmplări din teatru, receptate, întotdeauna, de laici, cu interes. Viața culiselor rămîne un etern miraj. La un moment dat, și fără nici o legătură cu cele discutate, doamna s-a pomenit evocîndu-l elogios pe P. C. din Ministerul Culturii, pe care îl întîlnise la Paris, înainte de a deveni soția lui A. Deși laudele sînt motivate — îl cunosc pe P. C. și-l socotesc un om cu totul remarcabil —, îmi dau seama că nefericita inspirație e doamnei de a-l prezenta favorabil, cu simpatie, ne-a aruncat în catastrofă. Îl privesc pe A. și-l surprind transformat, ca într-un film de groază : fața lui asimetrică a devenit monstruoasă, obrajii de culoarea splinei, privirea rătăcită și furioasă. Nu se poate stăpîni, nu ține seama că sînt de față, fără să rostească un cuvînt, se ridică și trece în biroul lui, alăturat holului în care ne aflăm. O privesc pe ea : e palidă și îi tremură bărbia. De alături îl aud pe A. formînd, nervos, un număr de telefon. A obținut legătura. La capătul firului — îmi dau seama fără efort —, e M., pontif al culturii, pe linie de stat. — „Uite, frate dragă, ce vreau să te rog. E vorba de P. C. Lucrează în tine. Îi dai afară imediat. O să-ți explic eu. Noroc!" Epilogul aproape că n-ar mai trebui consemnat : trei zile și trei nopți de tortură : „— Ce a fost între tine și el ?" — după care, ca de obicei, A. și-a făcut valiza și s-a mutat, pentru o săptămînă, într-o vilă somptuoasă de lîngă București, ca să-și distileze, în solitudine, bucuriile secrete. Peste alte cîteva zile, pe culoarele ministerului îl întîlnesc pe P. C. Expulzat din funcția lui, pe care o îndeplinea cu strălucire, tras, provizoriu, pe o linie de garaj, descumpănit, desfigurat, n-are nici o tristețe. Cel mult o nedumerire, fiindcă nimeni nu s-a simțit obligat să-i dea cea mai vagă explicație. Cum să-i spun că de vină e **telefonul**, această diavolească invenție a veacului, și ce ar înțelege bietul om din povestea mea fantezistă ?

9 iunie 1966. După treisprezece ani — fiindcă, iată, sînt treisprezece ani de la celebra ședință ținută la K. —, timp în care am pendulat între ipotezele cele mai contradictorii, m-am decis. Deși „telefonul" s-ar preta la o tragedie shakespeareană — și se va naște, într-o zi, poetul care s-o scrie — o să scriu o farsă, o farsă absurdă, în care telefonul o să fie personajul principal. Între melodramă și farsă o aleg pe cea din urmă, fiindcă ea pune în valoare neprevăzutul, arbitrariul și argumentul ilogic.

10 iunie 1966. Citesc, stupefiat, articolul lui B. despre farsă. Condamnă genul sau specia — nu mai știu nici eu — pentru frivolitate. Confuzia și eroarea lui B. vin dintr-o prejudecată. Grecii împărțeau teatrul în tragedie și comedie. Pentru B. — și din nefericire nu numai pentru el —, există genul „adînc" și genul „ușor". Tot ce e plicticos, pretențios, obscur, la nevoie ininteligibil, e „adînc". Tot ce zguduie sala de rîs, timp de două ore delectate, într-un moment în care omul are nevoie de zîmbet, ca de oxigen, e „ușor". Jupîn Dumitrache, la lectura lui Ipingescu din „Vocea Patriotului Naționale", exclama răscolit : „e scris adînc". Ferească Dumnezeu de parveniții intelectuali și de noii snobi, mai răi și mai intoleranți decît predecesorii lor în ignoranță, fiindcă mai tineri, mai vitali, carnasieri și răzbunători.

12 iunie 1966. Acțiunea „telefonului" se petrece într-o redacție. Dintre toate amintirile mele ziaristice, conlucrarea cu T. mi-a lăsat-o pe cea mai deplorabilă. Incapabil, mistuit de invidii toxice, cînd vedea pe cineva în stare să scrie un articol în două ore, declara „materialul" superficial. Pentru ca un articol să fie „serios" și „profund", trebuia să miroasă — pentru faptul că mă „repet" și nu mă pun de acord cu mișcarea dramatică ce se desfășoară în întreaga lume. E exponentul, arogant, al „noului val", uitînd că cincisprezece ani a mîncat realism cu pîine. Mă declară „depășit", „anacronic", în dezacord cu spiritualitatea contemporană. Îmi asum riscurile. N-am fost, niciodată, sedus de tenebre, de obscur, morbid, pervers, alambicat și ambiguu. Detest starea de torpoare intelectuală, disprețuiesc tăiatul firului de păr în patru ca un viciu, am decența înfirmităților mele și divulgarea lor, publică, m-ar degrada. Nu suport „cazurile", le consider de o natură excentrică actului artistic, am oroarea confesiunilor obscene, nutresc o desconsiderare înversunată pentru cei care pun în discuție partea primitivă a omului, socotind „curajul" lor o penibilă impudoare. Acum, cînd în întreaga lume se practică un ANTI-TEATRU furios, nutresc ambiția să realizez un PRO-TEATRU alcătuit din limpezimi, dintr-o geometrie exemplară a relațiilor omenești, scris în respectul tuturor canoanelor, înfrîngînd dificultăți, superiorul dispreț al unora, surîsul satisfăcut al altora. Și dacă n-o să izbutesc — și am toate șansele să eșuez — încă îmi va rămîne o satisfacție: faptul că am năzuit. Lucrat toată noaptea la piesă. Cristinoiu — directorul „Făcliei vii" — n-are decît o singură dorință : să scape de Chitlaru, ființă incomodă fiindcă spune adevărul. Îl cheamă, deci, la el în birou, ca să-i aducă la cunoștință vestea concedierii. Dar în clipa aceea se petrece miracolul : sună telefonul. Telefonul care în 1953, pe masa lui K., a rămas inert și mut, acum, funcționează : — „Alo, Ministerul Presei. Vreau să vorbesc cu prietenul meu Chitlaru". Telefonul, un simplu telefon, dar cîte nu poate să facă această infernală invenție a veacului ? Scris pînă la cinci și jumătate dimineața, cu un imens sentiment de mulțumire.

25 iunie 1966. Ieri dimineața am asistat în fața casei mele la următoarea discuție : — „Pe mine tata m-a adus din Anglia", spunea un băiețaș purtînd un splendid costumaș de piele, fiul unui ministru-adjunct din Ministerul Comerțului Exterior. — „Pe mine tata m-a adus din America", a supralicitat un alt băiețaș, la fel de bine îmbrăcat, fiul unui cunoscut arhitect, locuind în blocul de alături. — „Pe mine tata nu m-a adus", a spus fiul portarului, patru ani neîmpliniți : „M-A FĂCUT". Și sînt gata să jur că am descifrat în cuvintele lui o asemenea ironie evidentă, de parcă n-ar fi vorbit un copil, ci lumea întreagă. Glasul oamenilor. Gata, acum știu: noua mea piesă nu se va numi nici „Telefonul", nici „Făclia vie". OPINIA PUBLICĂ.

AUREL BARANGA ■

MONDO UMANO ?

Cote alarmante

Ziarul francez „Le Figaro" care, la rîndu-i citează o publicaţie de specialitate — „Liaison", organ al prefecturii poliţiei — scrie că, în Franţa, delincvenţa în rîndurile tinerilor, fenomen prezentat cîndva drept o ameninţare potenţială, a atins cote alarmante. O dovedeşte faptul că din 1960 şi pînă în 1976 numărul minorilor delincvenţi care au fost arestaţi a ajuns la 8 200, de la 4 500 cît era la începutul acestui deceniu. Acelaşi cotidian, încercînd să analizeze numeroasele implicaţii ale fenomenului, constată că, între timp, s-a schimbat şi natura delictelor comise de tineri. Astfel, alături de delicte „tradiţionale", un mare număr dintre tineri de 18 ani poartă ilegal arme şi se află printre autorii unor furturi sau chiar jafuri comise ameninţînd cu arma.

Mai mult, poliţiştii francezi au descoperit cu uimire că un tînăr de 16 ani practica proxenetismul pe scară largă în timp ce alţii, de aceeaşi vîrstă, se ocupau cu escrocherii sau atacau cu violenţă adesea tot adolescenţi. S-au înregistrat şi cazuri de violenţă colectivă : în decembrie, anul trecut, într-un cartier parizian mai mulţi tineri au intrat într-un imobil şi l-au incendiat. Este adevărat, incendiul a fost stins la puţin timp după izbucnire dar fapta şi autorii ei i-au pus pe gînduri pe mulţi.

Publicaţia vest-germană „Die Welt" se ocupă, şi ea, de un alt fenomen îngrijorător în rîndul tinerilor. Ea citează, la rîndul său, un studiu privind situaţia tineretului vest-german, efectuat de un institut de specialitate din Stuttgart, care a constatat o înmulţire de-a dreptul alarmantă a tulburărilor fizice şi psihice la copii şi adolescenţi.

Astfel, studiul amintit arată că în 1975, pe teritoriul R.F.G., circa 100 000 elevi au abandonat şcoala generală fără a o absolvi. Pentru anul viitor institutul citat estimează la 125 000 numărul elevilor rataţi. Caracterul inuman al aşa-zisului „principiu al şanselor egale" care nu ţine cîtuşi de puţin seama de dotarea copilului de la natură, îi etichetează de la bun început pe cei mai puţin dotaţi ca „rataţi". Pedagogi din diferite landuri ale ţării au stabilit că pînă la 30 la sută dintre elevii tuturor treptelor de studiu necesită măsuri suplimentare de stimulare la învăţătură.

„Deosebit de îngrijorător" apreciază medicii de la Institutul din Stuttgart consumul de tranchilizante şi excitante, care a ajuns în rîndul elevilor la proporţii înspăimîntătoare. 27 la sută dintre elevii de 12 ani şi 42 la sută dintre cei de 14 ani consumă alcool, în prezent, cel puţin de trei ori pe săptămînă. 36 la sută dintre copiii de 6—14 ani fumează ocazional sau obişnuit. Studiul atrage atenţia asupra pericolului unei adevărate „calamităţi sociale" în legătură cu aceasta, deoarece „creşterea epidemică a fumatului în rîndul tinerilor sub 16 ani are drept consecinţă posibilitatea apariţiei unei boli, astăzi, incurabile — cancerul pulmonar."

În sfîrşit, o analiză efectuată în şcolile din Stuttgart a scos la iveală faptul că 30—50 la sută dintre copii nu primesc dimineaţa un mic dejun satisfăcător. Pe întreg teritoriul ţării, 400 000 de copii pleacă la şcoală fără a lua micul dejun.

Problemele, cum se vede, au implicaţii multiple şi profunde. Publicaţiile din care am citat se referă şi la eforturile de preîntîmpinare atît a unor fenomene precum delincvenţa juvenilă cît, şi mai pe larg, la ceea ce ele numesc, o reeducare fundamentală a tinerei generaţii. O întrebare le este comună : sînt suficiente eforturile care se depun, în acest sens ?

PETRE NICOLAE ■

O carte răscoleşte conştiinţele

Tradusă imediat în mai multe limbi de circulaţie universală, în tiraje de masă, o carte răscoleşte de mai multă vreme conştiinţele, bucurîndu-se de adeziunea unanimă, atît a marelui public, cît şi a criticilor literari. Este vorba de „Rădăcini" a scriitorului american de culoare Alex Haley. Succesul lui Haley este atît de mare încît filmul de televiziune care a fost făcut prin scenarizarea cărţii a atins un record fără precedent în ce priveşte vizionarea de către public. Alcătuit din opt episoade difuzate în jurul orei 11 noaptea, serialul TV după cartea lui Haley a fost un adevărat eveniment. Copiii erau culcaţi mai devreme pentru a fi treziţi la timp ca să poată urmări filmul. Ce este de fapt „Roots" (Rădăcini) ?

Cartea povesteşte istoria unei familii de negri americani, exemplară pentru întreaga populaţie de culoare a Statelor Unite. O populaţie care este creatoarea unei tradiţii culturale distincte, în care se înmănunchează reminiscenţele originilor africane şi experienţa vieţii grele de oprimare inumană din timpul sclaviei. Apărută în anul Bicentenarului Independenţei americane, cartea lui Haley este mărturia conştiinţei de sine şi demnităţii unei mari părţi a naţiunii americane, *cu diversitatea tradiţiilor sale etnice, dar şi cu aportul ei specific la făurirea destinului Statelor Unite.*

Acum Alex Haley lucrează la o nouă carte, intitulată „În căutarea rădăcinilor mele — Povestea unui negru american", în care relatează cercetările sale de peste 15 ani care l-au dus la reconstituirea documentară a istoriei familiei sale, munca pasionată şi vizionară care stă la baza succesului său. Din această carte, care se află încă în faza elaborării, reproducem fragmentul următor.

Cum am scris „Roots" (Rădăcini)

Cea mai veche amintire a mea este aceea în care bunica, verişoara Georgia, verişoara Plus şi mătuşa Till stau de vorbă pe terasa casei din Henning, statul Tennessee. În amurg, bătrînele cu feţe zbîrcite şi cenuşii stăteau aşezate în balansoare şi vorbeau despre sclavi, stăpîni şi plantaţii, petice multicolore ale istoriei familiei transmise oral din generaţie în generaţie.

Cea mai îndepărtată persoană pe care o pomeneau bunica şi celelalte bătrîne era *Africanul*. Ele povesteau că Africanul fusese adus aici pe un vas, într-un loc numit „Naplis" şi vîndut ca sclav în Virginia. Acolo, el s-a căsătorit cu o sclavă şi a avut o fetiţă, Kizzy. Bătrînele povesteau că, după ce Kizzy a împlinit patru ani, tatăl ei avea obiceiul să-i arate cu degetul diferite obiecte pe care apoi le numea în limba sa maternă. De exemplu, îi arăta o ghitară şi, cu un sunet monosilabic, spunea : „ko". Sau, arătînd spre firul care străbătea împrejurimile plantaţiei, spunea : „Kamby Bolongo". Şi cînd ceilalţi sclavi i se adresau cu Toby — numele pe care i-l dăduse stăpînul său — Africanul se opunea cu îndîrjire, insistînd că numele său era Kin-tay. Kin-tay îi povestea deseori lui Kizzy despre el. I-a povestit că pe cînd cioplea o bucată de lemn pentru o tobă, în apropierea satului său african, a fost atacat de patru oameni, capturat şi dus în sclavie.

După ce Kizzy a crescut mare şi a devenit mamă, ea i-a povestit fiului său aceste întîmplări, şi el, la rîndul său, le-a povestit copiilor săi. Nepoata lui era mama mea şi ea mi-a „pompat" în sînge această *saga* a familiei, pînă cînd am ştiut pe de rost povestea Africanului şi cursul ulterior al generaţiilor familiei mele prin vremurile plantaţiilor de tutun şi bumbac, trecînd prin Războiul civil şi eliberarea sclavilor.

La 17 ani, în timpul celui de-al doilea război mondial, m-am înscris voluntar în marina militară şi m-am trezit ospătar la popota unui vapor din sud-vestul Pacificului. Ca să lupt împotriva plictiselii am început să învăţ ca să devin scriitor. Am rămas în marină şi după terminarea războiului, scriind în fiecare noapte, şapte nopţi pe săptămînă, timp de opt ani, pînă cînd am vîndut prima mea povestire unei reviste. Se intitula „Harlemul necunoscut" şi a apărut în iunie 1954 în „Reader's Digest". La vîrsta de 37 de ani m-am retras din armată, hotărît să devin scriitor profesionist. Lucrînd împreună cu celebrul „Black Muslim", am redactat textul cărţii „Autobiografia lui Malcolm X".

Îmi aminteam încă punctele principale ale istoriei familiei mele. Ar fi putut oare aceasta, sprijinită de documente, să formeze materia unei cărţi ? În timpul anului 1962, printre alte preocupări, am început să urmăresc firele povestirii. Prin registrele de impozite şi actele plantaţiilor, am găsit, ici şi colo, cîte ceva. Am vizitat-o pe bătrîna „enciclopedie" a familiei, verişoara Georgia Anderson, din Kansas City. M-am dus şi la Arhiva Naţională din Washington, la Biblioteca Congresului, la filialele Bibliotecii Revoluţiei Americane. Prin 1967 am considerat că deţineam destule date despre cele şapte generaţii americane ale familiei.

Elementul necunoscut din ghicitoarea trecutului continuau să fie acele sunete ciudate, ascuţite şi stridente, pe care le rostea însuşi Africanul. Cum locuiam la New York am început să mă duc la sediul O.N.U. şi să întreb africani dacă recunosc sunetele pe care le scoteam. Fiecare mă asculta şi apoi pleca repede. Era şi normal : închipuiţi-vă un american cu accent sudic încercînd să reproducă sunetele africane !

În cele din urmă, am descoperit un specialist în limbi africane care mi-a spus că vorba „Kin-tay" era numele unei familii din tribul Mandinka, iar „Kamby Bolongo" era probabil denumirea fluviului Gambia în dialect Mandinka. Peste trei zile mă aflam în Africa.

În capitala Gambiei, la Banjul, m-am întîlnit cu un grup de gambieni care mi-au relatat cum se păstrează de secole istoria Africii. În aşezările vechi din interiorul continentului există nişte bătrîni numiţi „griot" care sînt de fapt arhive vii. Aceştia ştiu şi, în anumite ocazii, recită istoria multiseculară a familiilor şi neamurilor, a aşezărilor şi a triburilor, aşa cum aceste istorii au fost spuse demult. Deoarece străstrămoşul meu spusese că numele său era Kin-tay (corect se pronunţa Kinte) şi cum neamul Kinte era cunoscut în Gambia, prietenii mei urmau să vadă ce pot face ca să mă ajute. M-am întors la New York şi după un timp am primit o scrisoare recomandată prin care eram înştiinţat că se făcuseră cercetări şi într-adevăr fusese găsit un „griot" al neamului Kinte. În scrisoare mi se comunica că numele era Kebba Kanga Fofana. M-am întors în Gambia şi am organizat o expediţie ca să ajung la el.

Există în viaţă clipe de o intensitate emoţională unice, momente care în viaţa unui om sînt irepetabile. Ei bine mie mi-a fost dat să trăiesc un asemenea moment în prima zi petrecută în aşezarea Juffure din Africa occidentală.

Cînd echipa noastră de 14 oameni a ajuns în preajma aşezării, populaţia satului a început să se strîngă, ieşind din colibele rotunde de pămînt. De la distanţă am zărit un bătrîn mic de statură, cu un fel de pălărie pătrată pe cap, un caftan alb, străduindu-se să pară cît mai important. Oamenii s-au strîns în jurul meu, formînd un fel de potcoavă. Bătrînul se uită pătrunzător în ochii mei şi vorbi în dialectul Mandinka. Interpreţii îmi traduseră : „Strămoşii ne-au spus că mulţi dintre ai noştri, de aici, sînt exilaţi în acel loc care se numeşte America".

Apoi bătrînul care număra 73 de ploi — modul gambian de a zice 73 de ani (bazat pe sistemul ploilor anuale) — a început să-mi depene lunga istorie ancestrală a neamului Kinte. Oamenii satului ascultau încremeniţi într-o tăcere mormîntală, în timp ce din capul „griot"-ului se revărsa un torent incredibil de detalii privind rude depărtate. Bătrînul îmi spunea cine cu cine se căsătorise în urmă cu două şi chiar trei secole ! Am fost impresionînt nu numai de mulţimea amănuntelor, dar şi de modul biblic în care vorbea, cam în genul : „... Şi cutare îşi luă femeie pe cutare, dobîndind de la ea un fiu, pe cutare..."

„Griot"-ul vorbea deja de cîteva ore şi ajunsesem cam prin 1750 — după calendarul nostru — cînd deodată spuse : „Pe timpul venirii soldaţilor regelui, cel mai mare dintre cei patru fii ai lui Omoro, Kunta, plecă din sat ca să taie o bucată de lemn şi nicicînd n-a mai fost văzut..."

Am încremenit. Bătrînul n-avea absolut nici o cale pe care să fi aflat că ceea ce tocmai povestea se potrivea cu cele auzite de mine în copilărie de la bătrînele aşezate în pridvorul casei din Henning, statul Tennessee ! Mi-am scos carnetul pe care notasem ce-mi spusese bunica despre African. Interpretul îi arătă oamenilor şi „griot"-ului. Erau toţi tulburaţi.

În numărul viitor vom reda fragmentul final al amintirilor lui Haley privind împrejurările în care a reuşit să ajungă la „rădăcinile" sale africane şi la modul în care a început să scrie cartea menită, în cuvintele sale, „să fie un punct de susţinere a mîndriei de a fi negru."

Unde sînt gondolierii de altădată?

„S-a stins viaţa falnicei Veneţii", spunea poetul. Chiar dacă şi în prezent „oraşul dogilor" îşi păstrează nealterată atracţia, ceva din farmecul de altădată a pierit treptat-treptat. Iar farmecul acestei „cetăţi a lagunelor" — construită pe 126 insuliţe, legate între ele prin canale — era dat şi de prezenţa romantică a gondolierilor. Însă, odată cu apariţia bărcilor cu motor, această breaslă este pe cale de dispariţie. Dacă în urmă cu 20 de ani pe vechile canale circulau peste 2 000 de gondole, în prezent numărul lor este de circa 450. Iar tendinţa este ca şi acest număr să scadă. Nu este nici o nenorocire, s-a spus. În fond, multe meserii nu-şi mai au rostul în epoca modernă. Dar, din păcate, dispariţia gondolierilor nu are numai aspectul nostalgic al ieşirii din peisajul îndrăgit a unei prezenţe romantice, care răscolea amintiri plăcute. Aşa cum s-a dovedit, creşterea numărului de nave cu motor — „vaporetti", bărci-taxiuri, bărci cu motor particulare — a antrenat o creştere rapidă a poluării apelor, iar, pe de altă parte, din cauza valurilor provocate de trecerea lor, o accentuare a procesului erodării clădirilor istorice. În faţa acestei situaţii, autorităţile au început să ia o serie de măsuri care vin în întîmpinarea dorinţei gondolierilor. Astfel s-a hotărît ca pe o mare parte a canalului Grande să fie introdus „sensul interzis" începînd cu 10 august a.c.

Este posibil ca aceste măsuri să ducă la o reconsiderare a meseriei de gondolier, care este practicată cu regularitate de circa 300 persoane. Meseria este, dealtfel, din ce în ce mai grea. Gondola, recunosc ei, a devenit exclusiv un mijloc de transport pentru turiştii străini. Anchetele au stabilit dealtfel că cea mai mare parte a locuitorilor Veneţiei folosesc gondola de cel mult două ori în viaţa lor. Atelierele pentru fabricarea acestor vase — care se construiesc din şapte tipuri de lemn — s-au redus simţitor, în prezent existînd doar trei centre de acest fel. Pe de altă parte, preţul de construcţie a unei gondole a crescut an de an, în prezent fiind de circa 4 milioane lire italiene (aproximativ 2 700 lire sterline). „Ar fi bine ca şi generaţiile viitoare să se bucure de splendorile acestui oraş unic. Iar existenţa gondolierilor ar fi marca oraşului şi semnul continuităţii sale", spunea o oficialitate a municipalităţii.

Canalele Parisului

În subsolul Parisului se află un alt Paris, pe care locuitorii oraşului îl văd greu sau îl ignoră pur şi simplu. Este lumea subterană a celor peste 2 100 km de canale. Dealtfel, în ultima vreme aceste canale au devenit un adevărat punct de atracţie turistică rivalizînd cu turnul Eiffel şi cu Champs Elysée. Construit în urmă cu peste un secol, acest complex subteran este una din marile construcţii civile ale veacului al XIX-lea. „Les Egouts", cum sînt denumite de francezi, sînt concepute după principiul curgerii libere a apelor, ceea ce permite o economisire a lucrărilor de pompare. Aceste canale sînt imortalizate de Victor Hugo în „Mizerabilii", făcînd parte din „misterele Parisului", sporind astfel atracţia pentru turişti. Lîngă sediul Ministerului de Externe al Franţei — pe Quai d'Orsay — pentru vizitatori se află intrarea într-unul din punctele de intersectare a diverselor canale. Locul a fost amenajat, aerul — purificat astfel încît vizitatorul nu înregistrează decît aspectul „romantic" al tenebroaselor construcţii. Turiştii sînt pregătiţi mai întîi „teoretic", prezentîndu-li-se un film în care sînt arătate aspecte ale acestei lumi subterane, este indicată harta cu întreaga ţesătură de canale, tuburi de aducţiune, tuburi deversoare. Sînt prezentate cîteva date istorice. Vizitatorul află astfel că prima mare încercare şi acţiune de unificare a sistemului de canale datează din timpul lui Napoleon, mai precis din 1807. Dar abia la mijlocul secolului trecut, baronul Haussman, care a planificat marile artere ale Parisului, a realizat un sistem coerent al „dedesubtului" Parisului care leagă acum peste 83 000 imobile şi deserveşte mai mult de trei milioane de persoane. Reţeaua de canale este dispusă în patru zone, iar de curînd dispune şi de staţii de purificare. Bineînţeles că la acestea se adaugă tunelurile săpate pentru metrouri, canale pentru apă potabilă, cele ale poştei pneumatice şi ale cablurilor telefonice, astfel încît imaginea Parisului subteran a devenit foarte complexă. Abia apoi turistul este coborît 20 metri sub nivelul străzii pentru a lua cunoştinţă, la faţa locului, de o parte a lumii subterane a capitalei franceze.

România, dialogul cu lumea

„Partidul și statul nostru desfășoară pe plan internațional o intensă activitate pusă în slujba idealurilor de libertate și progres ale popoarelor, de egalitate și respect între națiuni, de destindere și cooperare pașnică între state. România se situează ferm alături de forțele revoluționare, progresiste, antiimperialiste, militează neobosit pentru cauza libertății și independenței popoarelor, pentru o politică nouă, de respect al dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, calea dezvoltării social-politice, de egalitate între toate națiunile, de colaborare și pace".

NICOLAE CEAUȘESCU

Civilizația socialistă a prezentului, democratică și prosperă, axată pe principiile unui umanism viguros, își găsește o elocventă reflectare — prin însuși cadrul logic al interdependenței între politica internă și cea externă — și în planul dialogului României cu lumea.

Vitalitatea și eficiența politicii internaționale a partidului și statului nostru decurg din analiza și interpretarea materialist-dialectică a proceselor și fenomenelor contemporaneității, din aprecierea științifică a tendințelor social-politice și economice mondiale. O asemenea viziune revoluționară, dominată de dinamismul unei acțiuni perseverente, consecvente, principiale consacrată soluționării responsabile — în spiritul deziderateloi fundamentale ale tuturor popoarelor — a problemelor ce confruntă omenirea, conturează timbrul specific al dialogului țării noastre cu lumea. Acest dialog este fundamental marcat de gîndirea politică a secretarului general al partidului care conferă ansamblului relațiilor internaționale ale României dimensiuni calitative și cantitative unice în întreaga istorie a națiunii noastre. Este suficient să relevăm, în legătură cu prodigioasa activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, că din anul 1965 și pînă în prezent, s-a întîlnit și a purtat convorbiri cu șefi de state sau guverne din peste 100 de țări, precum și cu peste 3 000 de conducători, delegații sau reprezentanți ai diferitelor partide și organizații politice, membri ai guvernelor, personalități ale vieții politice, economice, tehnico-științifice și culturale.

Această paletă de contacte de o amploare excepțională a avut drept finalizare extinderea și aprofundarea relațiilor multilaterale ale României cu țări de pe toate continentele. Se detașează — din ansamblul acestor legături — prin dinamica schimburilor materiale și spirituale, relațiile de solidaritate frățească și largă colaborare cu țările socialiste, cu toate statele care își construiesc, într-o multitudine de condiții specifice, noua orînduire.

Comuniunea de idealuri și obiective ale țărilor socialiste, ideologia comună marxist-leninistă, aspirația fierbinte de a deschide omenirii largi punți către un viitor comunist constituie tot atîtea puternice pîrghii ale unei colaborări calitativ superioare, bazate pe respectarea strictă a principiilor care trebuie să guverneze relațiile dintre partidele și popoarele noastre. După cum se știe, Partidul Comunist Român a acționat și acționează cu fermitate pentru continua intensificare a legăturilor cu partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste, cu toate partidele comuniste, forțele democratice și progresiste din întreaga lume pornind de la principiul fundamental că în conformitate cu condițiile istorice distincte și a cadrului social-economic și cultural propriu fiecărei țări, pe baza unei depline autonomii, a libertății de acțiune, fiecare partid să-și organizeze strategia și tactica, în opera de edificare a progresului și civilizației fiecărei națiuni.

Amplificîndu-și necontenit acțiunile de cooperare și colaborare în cadrul C.A.E.R. și al Tratatului de la Varșovia, stimulîndu-și relațiile cu toate statele socialiste, România acționează perseverent pentru consolidarea unui cadru stabil, de lungă durată, în planul legăturilor sale cu țări de pe toate continentele. Aflată în plin proces de dezvoltare și avînd o perspectivă clară asupra mutațiilor și tendințelor care domină lumea, România întreține relații tot mai puternice și diversificate cu statele în curs de dezvoltare, care s-au eliberat de împilarea colonială. Tabloul circuitelor economice dintre statele din Africa, Asia, America Latină și România conturează o rețea deasă care oferă o alură planetară acestor schimburi. Vizitele la nivel înalt efectuate în aceste țări, dialogurile purtate de președintele Nicolae Ceaușescu cu șefii de stat din zonele respective la București, finalizate prin semnarea unor importante documente de colaborare, reprezintă o elocventă mărturie a principialității acestei colaborări, a viziunii potrivit căreia țările în curs de dezvoltare trebuie să defrișeze, prin eforturi conjugate, căi noi de devenire a lumii. Lumea nouă, a unei ordini politice și economice calitativ superioare care să țină seama, în spirit și literă, de dreptul popoarelor de a se dezvolta libere și nestînjenite, de a colabora fără discriminări, de a-și fructifica plenar propriile resurse materiale și umane, constituie cheia de boltă a acțiunii politice românești în ansamblul dialogurilor sale cu țările angrenate pe drumul unei dezvoltări independente.

Deziderate similare inspiră solidaritatea militantă a României cu popoarele care luptă împotriva colonialismului și neocolonialismului, a apartheidului. După cum se știe, țara noastră a acordat și acordă sprijin moral, politic, economic și diplomatic mișcărilor de eliberare națională, forțelor care imprimă popoarelor lor un destin nou, al demnității și suveranității.

Regăsim astfel în practica relațiilor țării noastre cu forțele progresiste și democratice, cu popoarele care s-au angrenat pentru depășirea dramaticei moșteniri a exploatării străine virtuțile militante și umaniste ale politicii românești, politică ale cărei axe traversează deziderateele cele mai nobile ale contemporaneității.

Participînd activ la schimburile materiale și spirituale ale umanității, de pe poziția unui potențial în permanentă diversificare, România s-a conectat „din mers" la exigențele diviziunii internaționale a muncii. Avînd convingerea că toate popoarele au de oferit și de primit, că practic resursele dialogului sînt inepuizabile, colaborarea echitabilă fiind pîrghia fundamentală a progresului, țara noastră întreține, de asemenea, relații multilaterale cu statele capitaliste dezvoltate, fiind un partener unanim apreciat. Sfera acțiunilor de cooperare, a legăturilor în cele mai variate sectoare cu aceste țări s-a extins continuu în ultimul deceniu, devenind expresia concludentă a faptului că atunci cînd statele, indiferent de orînduire, pun la baza relațiilor lor principiile dreptului internațional, spiritul constructiv în abordarea problematicii bilaterale se deschid ample și fertile perspective de accelerare a progresului, în beneficiul reciproc.

Îmbinînd armonios sfera relațiilor bilaterale cu acțiunile avînd o deschidere multilaterală, urmărirea perseverentă a obiectivelor tactice cu viziunea strategică, țara noastră s-a făcut cunoscută, printr-o consecventă și amplă contribuție la abordarea problemelor cardinale ale contemporaneității. Nu există compartiment al vieții internaționale în care România, în conformitate cu atributele umaniste și revoluționare ale politicii pe care o desfășoară, să nu își fi adus pregnante contribuții.

Ca țară europeană România a participat intens, avansînd notabile inițiative și acționînd cu tenacitate în vederea edificării pe continentul nostru a unui climat cu adevărat nou. Sînt cunoscute multiplele eforturi ale țării noastre în vederea pregătirii Conferinței general-europene și, apoi, a finalizării fiecărei etape a acesteia. La Dipoli, Helsinki, Geneva, din nou la Helsinki (cu prilejul semnării Actului final) și, de curînd, la Belgrad, mesajul României socialiste a avut un larg ecou. Efortul tenace de a se trece de la declarații la fapte, necesitatea aplicării în viață a Actului final în toată amploarea prevederilor sale, imprimarea procesului securității și cooperării a unui cadru instituțional, consolidarea „spiritului de la Helsinki" prin exersarea susținută a consensului, a principiului rotației, a participării egale și în deplină libertate în toate compartimentele conferinței a tuturor statelor participante — iată cîteva orientări care definesc viziunea României asupra problemei numărul unu a continentului nostru. Avînd conștiința clară a procesului, complex îndelungat, pe care îl presupune înfăptuirea unei reale securități și largi cooperări în Europa, România consideră că reuniunea din toamnă, de la Belgrad, urmează să aducă noi pași pe drumul consolidării securității și frontierelor naționale a tuturor trupelor străine și a armamentului acestora, reducerea treptată a armatelor naționale — nu în mod simbolic, ci o reducere de 5—10 la sută a efectivelor militare ale tuturor statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki, renunțarea la efectuarea în apropierea frontierelor sau pe teritoriile altor state a manevrelor militare, precum și a oricăror demonstrații de forță.

De o deosebită importanță ar fi, în opinia României, încheierea unui pact general european de dezarmare, cu participarea tuturor statelor semnatare ale Actului final.

În suita măsurilor de dezangajare militară și dezarmare, România atribuie un loc de frunte zonelor de pace și colaborare, lipsite de arme nucleare, crearea acestora integrîndu-se în procesul edificării securității și cooperării. Constituirea de zone denuclearizate trebuie să pornească de la necesitatea de a se oferi tuturor țărilor garanții egale de securitate, prin angajamente solemne din partea statelor posesoare de arme nucleare de a nu utiliza sau amenința cu folosirea armelor nucleare împotriva popoarelor din zonele respective.

În spiritul acelorași comandamente morale care guvernează abordarea problematicii dezarmării, România acționează și în „domeniul de vîrf" al eforturilor de perfecționare a ansamblului legăturilor internaționale — democratizarea acestora.

Care sînt în esență, în concepția țării noastre, liniile de afirmare în practică a democratizării vieții mondiale ? Soluționarea tuturor problemelor litigioase dintre state pe cale pașnică, prin negocieri, pe baza respectării stricte a principiilor de drept internațional ; asigurarea dreptului tuturor statelor de a participa pe bază de egalitate la viața internațională, la soluționarea marilor probleme ale omenirii în care sînt interesate ; elaborarea unui complex de norme și metode noi, inspirate din noile principii, cu menirea și de a garanta găsirea soluțiilor politice optime, convenabile tuturor ; creșterea rolului O.N.U. ca forum de dezbateri democratice în rezolvarea marilor probleme cu care este confruntată lumea contemporană.

În mod concret, agenda de acțiune a României în direcțiile amintite include un inventar de repere elocvente prin ele însele ; țara noastră a inițiat în cadrul O.N.U. peste 400 de documente (la care s-au raliat peste 100 de state), o activitate laborioasă fiind desfășurată și în cele 50 de organizații guvernamentale și în cele 500 de organizații negu vernamentale în care este membră. România participă la peste 500 de acorduri cu caracter multilateral. Exemple le ar putea continua. Vom reține, ca o expresie relevantă a opțiunilor românești în domeniul democratizării relațiilor internaționale, propunerile avansate în cadrul O.N.U. și care prevăd lărgirea practicii sesiunilor speciale, consacrarea procedurii consensului, dreptul Adunării Generale de a formula indicații concrete cu privire la activitatea Consiliului de Securitate, mărirea numărului membrilor Consiliului de Securitate, corespunzător creșterii numărului țărilor membre ale O.N.U., precum și includerea în Consiliul de Securitate, prin rotație, a 1—2 reprezentanți ai fiecărei zone geografice.

O privire asupra resorturilor și sectoarelor de afirmare ale politicii internaționale a României socialiste, chiar și fără o inventariere exhaustivă, impune constatarea că orînduirea socialistă și în mod special perioada care a trecut de la al IX-lea Congres, a determinat în planul politicii externe românești o reașezare fundamentală. România își proiectează azi, la nivel planetar, o activitate internațională consolidată de atributele demnității și libertății, practicînd un ansamblu de relații care constituie un exemplu grăitor pentru eficacitatea și viabilitatea principiilor ce le aplică în dialogul cu lumea.

Politica României — o politică închinată dreptului popoarelor de a fi ele însele într-o lume a păcii, justiției și civilizației.

RADU BUDEANU

• Partidul Comunist Român întreține legături fie direct, fie pe linia Frontului Unității Socialiste cu aproape 250 de partide comuniste, socialiste sau social-democrate, partide de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, mișcări de eliberare națională din peste 110 țări.

• România întreține raporturi diplomatice și consulare cu 129 de state. În 1965 țara noastră avea asemenea relații cu 67 de state, iar în 1947 cu numai 25.

În domeniul economic, România are legături cu peste 140 de țări. În 1950 acestea se desfășurau doar cu 29 de state.

RELAȚIILE ROMÂNIEI CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

• În februarie 1976 reuniunea de la Manila a hotărît să primească țara noastră în „Grupul celor 77".

• În august 1976 reuniunea de la Colombo a stabilit ca România să capete statutul de invitată la activitățile statelor nealiniate.

• România a încheiat declarații solemne comune și declarații comune cu 33 de țări în curs de dezvoltare. Au fost semnate, de asemenea, 110 acorduri generale de cooperare, acorduri economice și comerciale.

• În ansamblul relațiilor economice ale României, legăturile cu țările în curs de dezvoltare erau de 7 la sută în 1965, în prezent au atins 21,3 la sută, iar în 1980 vor fi de 25—30 la sută.

• În perioada 1960—1976 dinamica schimburilor economice cu aceste țări a crescut de 30 de ori.

• România acordă un sprijin activ acestor țări prin construirea în comun de obiective industriale (circa 100) în sectoare-cheie : petrolier, metalurgic, construcții de mașini, forestier, agricol, piscicol etc.

INIȚIATIVE ROMÂNEȘTI ÎN DOMENIUL DEZARMĂRII ÎN CADRUL O.N.U.

• Proclamarea unui deceniu al dezarmării (1969).

• Întărirea securității internaționale.

• Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității internaționale (1970).

• Convocarea, în perioada mai—iunie 1978, a unei sesiuni speciale a Adunării Generale O.N.U. consacrată dezarmării.

• Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale (1972, 1973).

Cortina

Începe un nou campionat de fotbal. Nu știm cît de interesant va fi. În orice caz, condițiile de pornire sunt destul de triste. După un altul care a fost penibil, nu avem nici o siguranță că ceea ce urmează ne va lăsa un gust mai bun. Meciuri măsluite, jucători care fac ce vor, arbitraje părtinitoare, nici un fel de măsură luată împotriva cuiva. Ni s-a promis marea cu sarea și-n afară de excluderea unor arbitri din corpul „cavalerilor fluierului" nu putem menționa că autoritatea federației de specialitate a sporit. Dimpotrivă.

Așteptînd lista transferărilor, nu ne facem iluzii că s-au ivit peste noapte stele proaspete în fotbalul nostru, afară de cîțiva juniori promovați de nevoie și ei pe cale de a urma pe veterani în drumul indisciplinei și al bunului plac. Nu putem să semnalăm cititorilor vreo afirmare pregnantă.

Indisciplina a crescut în ultimul an (vezi numărul eliminaților de pe teren, vezi cartonașele galbene și roșii care au crescut vertiginos). Așteptăm cu strîngere de inimă cupele europene în care nu se știe ce surprize vor mai veni. În orice caz pasul hotărîtor spre acel fotbal pe care-l visăm nu s-a făcut. Am fi nedrepți însă dacă n-am aminti că echipa națională se află în preajma unei calificări pentru campionatul mondial care ne-ar bucura pe toți. Dar avem noi siguranța că ne putem cumpăra biletele de avion pentru Argentina ? Cu astfel de jucători capricioși, nedisciplinați, jucînd după ureche și împotriva sfaturilor antrenorilor lor ne putem aștepta (Doamne ferește !) și la lucruri neplăcute.

Nu vrem să facem nici un fel de pronostic pentru că în fotbalul nostru se poate întîmpla orice. Dar, ca simplă recomandare, am vrea să spunem că îngăduința față de jucătorii nedisciplinați nu poate duce la nici un fel de rezultate. Experiența cluburilor care au promovat masiv tineretul în echipe ar trebui urmată și de cei care se bazează pe jucători plafonați, pe vedete răsuflate și pe vedete în curs de a deveni răsuflate. Impunerea unui regim sever de antrenamente, a unei discipline de fier, a întăririi autorității antrenorilor și a găsirii unor conducători de cluburi care nu se lasă conduși de interese imediate, ei văd în perspectivă, iată imperativele absolut necesare dacă dorim să intrăm în competiție cu țări care au un fotbal înaintat.

Nu vreau să fiu luat drept un defetist, dar premisele de la care pornim în acest campionat sunt dintre cele mai mediocre : echipe slabe, jucători leneși care nu mai vor să învețe nimic după scurta și meteorica lor afirmare, conducători de cluburi lipsiți de orice fel de autoritate, complici cu leneșii, cu chiulangiii, cu bețivanii și cu vînzătorii de meciuri, iată ce mă îndreptățește să spun că pînă la măsurile pe care atît le-am dorit și pe care nu le-am avut, nu putem face un pas înainte.

În acest moment de răscruce, o dezamăgire pe care nu ne-o putem înfrîna, dorim totuși să fim infirmați și să putem scrie cu plăcere rînduri entuziaste despre cei care, duminică de duminică, vor face ca atenția noastră să fie îndreptată din nou spre terenurile de fotbal.

Succes !

EUGEN BARBU ■

P. S. — În acest moment sărbătoresc umbra unui mare antrenor „asasinat" prin scoaterea lui afară, pe tușă, de către niște oameni care vor da socoteală la vreme pentru aderarea la minciună și la lipsa de disciplină : antrenorul Constantin Teașcă.

„ÎN PREZENT, CINE NU SE ANTRENEAZĂ ZILNIC, RISCĂ SĂ PIARDĂ TRENUL"

— Tovarășe Alexandrescu, pentru că nu vreau să vă supăr de la bun început, am să vă pun o primă întrebare, ca să zic așa, neutră. Cum i se pare fostului mare jucător Alexandrescu fotbalul românesc de astăzi prin comparație, firește, cu cel de pe vremea C.C.A.-ului ?

— Cel de ieri era mai frumos, cel de azi e mai greu. Pe vremea mea, WM-ul te lăsa să te miști pe spații largi, iar marcajul singeros de acum, cînd atacantul umblă pe teren cu o santinelă în stînga și una în dreapta, nu se descoperise. Cu timpul, jocul cu mingea s-a complicat, a devenit un fenomen social în care sînt implicați de pe o poziție sau alta, mii și mii de oameni, apoi s-a îngreunat, mai ales privit prin prisma antrenamentelor și a pregătirii fizice, astăzi mult mai chinuitoare decît în epoca de aur a C.C.A.-ului. În prezent, cine nu se antrenează zilnic, riscă să piardă trenul.

— Fotbalul românesc se antrenează zilnic ?

— Cel puțin la nivelul diviziei A, zilnic. Dar asta e o chestiune a federației numai în măsura în care federația îndrumă și controlează, în rest, progresul fotbalului românesc depinde, după părerea mea, înainte de toate, de priceperea, pasiunea și fidelitatea antrenorilor.

— Cred că vă referiți la acei antrenori pe care federația îi cam lasă la cheremul cluburilor, dacă nu chiar la acela al jucătorilor, tehnicieni angajați cu surle și trîmbițe și dați afară după primul eșec. Așa-i ?

— Federația a făcut în raport cu antrenorii tot ceea ce i-a stat în putință.

— Anume ?

— Nu o dată, a infirmat demiterea unor antrenori, căzuți victimă metalității despre care vorbeai, după care jucătorilor le revin toate meritele la victorie, iar antrenorilor toate vinovățiile la înfrîngere. La diviziile A și B s-a introdus de mai mulți ani obligativitatea contractelor între cluburi și antrenori, mai întîi pentru o durată de 2 ani, din această vară, pentru 3. Cînd cluburile au botărît, unilateral și fără justificări, să încalce contractele, federația a intervenit de partea antrenorilor. Vă pot furniza o sumedenie de exemple. Constanța, Aradul, Satu Mare, Petroșani, Brăila și așa mai departe, echipe care au schimbat antrenorii ca pe cămăși, vina fiind nu numai a conducerii cluburilor sau asociațiilor sportive, ci și a Consiliilor județene pentru educație fizică și sport, care n-au manifestat, în cazurile amintite și în multe altele, nici un fel de preocupare pentru creșterea unor tehnicieni autohtoni.

— Ce a mai întreprins federația în folosul tehnicienilor din fotbalul românesc ?

— Urmînd deosebitei experiențe și exigenței vicepreședintelui F.R.F., Ștefan Covaci, de activitatea căruia se leagă ideile novatoare din ultima vreme, s-a interzis accesul la divizia A al antrenorilor fără categoria I, socotind că prima datorie a unui antrenor e să-și desăvîrșească pregătirea profesională. Astfel, Ene de la Jiul, Manolache de la U.T.A. și Costică Rădulescu de la Timișoara, avînd numai categoria a III-a, au rămas fără echipe, urmînd să primească dreptul de a mai antrena grupări de primă divizie numai după obținerea unei categorii superioare. De asemenea, plecînd de la ideea că în fotbalul românesc, mai ales în cel de performanță, trebuie să lucroze doar oameni dedicați trup și suflet fotbalului românesc, federația a dat indicații ferme ca antrenorii echipelor de divizia A să se ocupe numai de echipele respective, renunțînd la alte obligații, vizavi de catedre și așa mai departe.

— Mai exact, tovarășe Alexandrescu, mai exact.

— Sînt multe exemple de acest gen. Angelo Niculescu, Ion Ionescu de la Arad, pînă mai ieri Motroc, Ola de la Constanța, care lucrează în virtutea unei detașări și așa mai departe. Exemplul cel mai clasic și, după mine, cel mai păgubitor pentru fotbalul nostru îl oferă doctorul Constantin Rădulescu din Cluj-Napoca, medic cu retribuția, antrenor și consilier cu pasiunea...

— Să nu ne ferim de cuvinte. Nu atît cu pasiunea, cît cu avantajele ! Vă cer scuze pentru întrerupere și vă ascult în continuare.

— În sfîrșit, cine vrea să se ocupe de fotbal, atunci să se ocupe cu adevărat de fotbal, așa cum face, ca să citez primul nume venit în minte, Teașcă, tehnician care, ca și Gică Popescu, Kluge, Gorgorin sau Valentin Stănescu, și-a închinat întreaga viață fotbalului.

— Nu fără a pătimi după urma lui.

— Firește, dar mai puțin din vina lui și mai mult din cea a confraților. Visînd mereu să facă un pas în plus, Teașcă a căutat și a găsit metode noi de antrenament, supunîndu-și jucătorii la exigențe mereu mai mari, ai căror rost fotbaliștii nu l-au înțeles totdeauna, cerînd capul antrenorului. Acuzîndu-l pe Teașcă de antrenamente chinuitoare, jucătorii au avut, din păcate, elemente de comparație culese din activitatea altor antrenori, mai puțin intransigenți și mai puțin muncitori. Dacă toți tehnicienii noștri ar proceda ca Teașcă, s-ar realiza o unitate de idei de pe urma căreia fotbalul românesc n-ar avea decît de cîștigat. Din păcate, uneori meseriașul Teașcă e trădat și deservit de temperamentul omului.

— Vreau să vă întreb ceva, chiar cu riscul de a vă supăra. Dealtfel, v-am avertizat. Cum s-a făcut și cum de se mai face, tovarășe secretar, că federația, gîndind așa cum susțineați mai devreme că gîndește, a angajat în anii din urmă mai mulți antrenori pe care cluburile i-au îndepărtat ca necorespunzători ? Mă refer, nu-i așa ?, la Drăgușin, Valentin Stănescu, Cosmoc și Cernăianu. Care au fost criteriile care au justificat opțiunile amintite ?

— Federația s-a orientat după activitatea îndelungată a antrenorilor respectivi și după bunele rezultate obținute de ei la cluburi. Apoi, termenul de necorespunzător mi se pare deplasat.

— Să zicem. Dar încadrarea lui Octavian Popescu cum se explică, știut fiind faptul că fostul internațional a ajuns la una din echipele reprezentative, mai exact la cea de 21 de ani, peste noapte, sărind mai multe trepte ? În aceeași ciudată situație se află și secundul său, Constantin Deliu, promovat peste noapte.

— Cu ei încercăm un experiment, vizînd o promovare timpurie.

— Pînă acum experimentul a reușit ?

— Cred că da. Marea majoritate a rezultatelor obținute de formația pe care o conduc au fost bune. Unele chiar foarte bune.

— Exceptînd meciurile cu reprezentativele Iugoslaviei și Spaniei, singurele oficiale, pierdute dealtfel la scor !!

— Federația nu vrea să cadă pe panta cluburilor și să judece un antrenor după un rezultat sau două.

— Tovarășe Alexandrescu, să trecem la altceva. Fotbalul românesc stă așa cum stă, adică mult mai bine decît în alți ani, dar încă departe de ceea ce ar vrea el să devină și, poate, și mai departe de ceea ce și-a propus, chiar dacă se află la un pas de calificarea pentru campionatele

Actualul secretar al Federației Române de fotbal, Ion Alexandrescu, este maestru al sportului. A jucat în echipa de aur a C.C.A.-ului, între anii 1950—1962, fiind părtaș la cucerirea a 5 titluri de campion al țării și la dobîndirea a tot atîtea Cupe ale României. A fost selecționat de 14 ori în reprezentativa țării. Golgeter al campionatului național, ediția 1955—1956.

mondiale din Argentina. Este oare sistemul lui competițional actual vinovat de oarecare stagnare ?

— N-aș zice. Desigur că sistemul nostru competițional e perfectibil, dar în esență el reprezintă o piramidă cu o bază dintre cele mai solide. Avem foarte multe echipe angrenate în competiții regulate, vom avea din toamnă două campionate de juniori, o divizie cu fotbaliști născuți în 1959 și o întrecere republicană cu fotbaliști născuți în 1960, centrele de copii și juniori au ajuns la un număr respectabil, la 51, dar din punct de vedere al jucătorilor legitimați stăm încă prost.

— Cît de prost ?

— Numai 120 000 de jucători legitimați, față de mult mai mulți în țări cu care fotbalul nostru se află în competiție. Bunăoară în R.F.G., numărul fotbaliștilor cu licență se apropie de 2 milioane, în Olanda sînt 800 000, în Franța la fel. Pînă în 1980 vom ajunge și noi, după prevederile federației, la 200 000 de legitimați.

— Aminteați de 51 de centre de copii și juniori. Cred că nu cifra în sine contează, cît productivitatea lor. Este oare federația mulțumită din acest punct de vedere ?

— În unele cazuri, da, în altele nu. În urma unor analize amănunțite am fost siliți uneori să suspendăm subvențiile pentru anumite centre cronic sterile. Cu toate astea, prima ediție a diviziei naționale de juniori a favorizat promovarea a 34 de fotbaliști crescuți la centre, juniori ca Geolgău, Irimescu, Doru Zamfir, Nicșa, Popa sau Gall înaintînd frumoase promisiuni. Din păcate cred că actuala formă de organizare, prin care tineretul ajunge la performanță în fotbal pe calea cluburilor, nu mai corespunde aspirațiilor fotbalului românesc și pretențiilor lui de afirmare pe plan internațional. Părerea mea e că jocul cu mingea trebuie apropiat mai mult de școală, dat fiind faptul că în prezent, la noi, grație înțelepciunii politicii partidului și statului, nici un copil nu rămîne în afara cadrului școlii. Aplicînd în viață Programul privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980, aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în noiembrie 1976, toate celelalte discipline sportive și-au rezolvat problemele de performanță timpurie la nivelul cluburilor școlare, înființate și impulsionate la nivelul Ministerului Educației și Învățămîntului. Numai fotbalul nu și-a rezolvat nimic., Comisia de resort din cadrul ministerului amintit are în componența ei un singur specialist în fotbal, pe numele său Gheorghe Dragomir, cu atribuții limitate la sportul universitar.

— Tovarășe secretar, toate bune și frumoase, numai că aș vrea să vă întreb dacă toți acești copii pe care sperați și pe care sperăm să-i atragem de partea fotbalului au unde să joace. Au sau n-au ?

— Există peste 3 000 de terenuri omologate în țară, situația terenurilor mari, a stadioanelor, dacă vreți, e bună spre foarte bună, dar rămînem în continuare deficitari la amenajarea unor terenuri simple, nepretențioase. Acestea au fost mult timp neglijate, deși federația varsă anual 2—3 milioane de lei pentru construirea unor terenuri destinate instruirii copiilor și juniorilor. S-a ajuns astfel la situația paradoxală că, la Brașov, de exemplu, nu sînt suficiente terenuri simple pentru deprinderea fotbalului, dar există mai multe stadioane mari, între care unul cu 30 000 de locuri stă nefolosit de ani de zile !

— Cînd am început acest dialog, ați fost nevoit să încuiați ușa. Pentru că, mai devreme sau mai tîrziu, va trebui s-o deschideți în fața zecilor de cetățeni care vă așteaptă, mă văd silit să mă grăbesc, amintind pentru altă dată cîteva din întrebările pe care le-am pregătit. Chiar așa, tovarășe Alexandrescu, cu ce treburi vin la federație toți acești oameni ?

— Cu fel de fel de treburi și fel de fel de intervenții, legate mai ales de noul regulament de transferări. Regulamentul e clar, dar oamenii încearcă să ne convingă că există, pentru interesele lor, fel de fel de portițe. Nu există. Unde-l lege, nu-i tocmeală.

— Poate că oamenii nu mai înțeleg cum devine cu transferările, căci regulamentul lor s-a schimbat cam în fiecare an.

— S-a îmbunătățit mereu și, în funcție de cerințe, se va mai îmbunătăți.

— Frumos spus. Concret, ce aduce el nou anul acesta față de alți ani ?

— Pentru prima dată transferurile au fost blocate, un jucător avînd dreptul să plece de la o grupare la alta numai după ce a stat 5 ani. Această clauză ne face să credem că echipele mari, obișnuite să la fotbaliști de unde le plăcea, vor înțelege că a venit vremea să-și crească singure schimbul de mîine. În aceeași situație se găsesc și județele. Încercăm astfel să-i legăm pe jucători într-o măsură mai mare de un anumit loc și de un anumit colectiv de muncă, fotbalistul român de astăzi avînd obligația să fie nu doar un virtuos pe gazon, ci și un cetățean care să-și merite, prin muncă și seriozitate, locul în societate.

— Au fost multe cereri de transfer ?

— Multe, dar 80 la sută dintre ele s-au referit la schimbări de echipe în cadrul aceluiași județ. Au rămas 33 de cazuri în suspensie, repartizări după terminarea facultății sau satisfaceri de stagiu militar, pe care Biroul federal le va lua cît de curînd în discuție, analizîndu-le temeinic și decizînd de la caz la caz.

— Ne puteți da cîteva exemple ?

— Nu.

— O ultimă chestiune. Presa a scris abundent la sfîrșitul campionatului trecut despre anumite aranjări de meciuri, atrăgînd atenția federației asupra unor rezultate curioase. Ce a întreprins F.R.F. în acest sens ?

— Doresc să vă întreb ceva.

— La dispoziția dumneavoastră.

— Între Corvinul—F.C. Constanța 0—0 la Hunedoara și U.TA.—Corvinul 1—1 la Arad, care rezultat vi s-a părut trucat ? Dar între 5—0 miercuri și 0—4 duminică ? Nu răspundeți ? Convingerea noastră e că, în fotbal, orice rezultat e posibil atîta timp cît mingea rămîne rotundă. Neavînd la dispoziție probe concrete, federația n-a luat nici o măsură, neputînd să acuze pe nimeni pe baza unor bănuieli mai mult sau mai puțin hazardate. Atîta am avut de spus în această privință.

— Conform obiceiului casei aveți dreptul la un răspuns neprovocat de nici o întrebare. Vă rog.

— Întreaga suflare a fotbalului românesc e preocupată în prezent de calificarea echipei naționale la campionatul mondial din 1978, obiectiv de care ne aflăm foarte aproape. Ar mai rămîne de făcut un singur pas, poate cel mai greu. Federația, sprijinită, ca totdeauna, de Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, a luat toate măsurile pentru a asigura reprezentativei un program adecvat de pregătire, dar eforturile el ar trebui dublate, într-o măsură mai mare ca altădată, de eforturile cluburilor, îndeobște ale celora care dau jucători echipei naționale. Responsabilitatea la cluburi trebuie să crească, spre a nu ajunge în situația precară dintr-un trecut nu prea îndepărtat cînd cluburile, ieșite pe ușa de serviciu din cupele continentale, s-au străduit să caute vinovați în altă parte.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Campionatul

Cinci minute înainte de start

Ca la fiecare nou început de sezon competițional, revista noastră și-a propus să prezinte cititorilor săi starea de spirit în care se abordează, în toate cele 18 tabere ale diviziei A, cel de-al 60-lea campionat al țării. Iată întrebările la care au fost rugați să răspundă antrenorii sau conducătorii de cluburi din prima divizie a țării :

1. CE NOUTĂȚI PREZENTAȚI ÎN ECHIPELE DUMNEAVOASTRĂ ?

2. CE LOC V-AȚI PROPUS PENTRU NOUL CAMPIONAT ? CINE CREDEȚI CĂ ARE CELE MAI MARI ȘANSE LA TITLU ? CINE VA RETROGRADA ?

3. AVEȚI DE GÎND SĂ RECUZAȚI VREUN ARBITRU ?

Și iată cele 18 răspunsuri primite :

Ion Nunweiller (Dinamo București)

1. Pentru întărirea lotului, am apelat la cîțiva jucători foști împrumutați, pe care îi considerăm mai apropiați de club, cunoscînd pretențiile și condițiile noastre. Este vorba de Dragnea, Augustin, Mateescu și Zamfir. I-am pierdut, în schimb, pe Lucescu și Rosznai. În plus, un singur transfer : tînărul și talentatul Tălnar, fost la Unirea Alba Iulia.

2. Dinamo, cum probabil știți, nu-și propune decît locul I. Principala sa rivală se numește, desigur, Steaua — dar nu trebuie s-o omitem pe Universitatea Craiova, o echipă tînără și de perspectivă, ca și pe Politehnica Timișoara, care poate renaște sub bagheta lui Angelo Niculescu. O figură frumoasă în campionat va face, sînt convins, Politehnica Iași, echipă care anul trecut a fost, după mine, revelația campionatului. În ceea ce privește retrogradarea, cred că cele mai amenințate echipe sînt tot cele nou promovate, mai ales că prin prisma noului regulament de transferări nici n-au putut să-și întărească prea mult loturile.

3. Niciodată clubul Dinamo n-a recuzat și nici nu va recuza vreodată un arbitru. Acesta poate să și greșească, dar n-am avut niciodată convingerea că a făcut-o intenționat.

Emerich Jenei (Steaua)

1. Prezentăm un lot de jucători practic neschimbat. A plecat mijlocașul Florea și l-am inclus în lot pe tînărul Anghel Maria, care a revenit de fapt în clubul nostru, fiind împrumutat pînă acum la Gloria Buzău.

2. Este o întrebare inutilă pentru Steaua sau pentru Dinamo ; noi nu ne putem propune decît locul I, deci titlul de campioni, ca și cîștigarea Cupei României. Alte obiective nu există... Pentru mine însă, ca antrenor, îmi propun în primul rînd o mai bună prestație a echipei pe terenul de joc. Iar laurii, dacă vor veni, să vină ca o consecință a jocului bun, nu ca un scop în sine... În ceea ce privește lupta pentru evitarea retrogradării, nu pot da nici un verdict. Nici n-aș vrea dealtfel să-mi supăr confrații, antrenori ai altor echipe, fie ele și cele mai nou promovate.

3. Personal, n-am prea ținut cont niciodată de cine mă arbitrează și în ce fel. Am fost întotdeauna conștient că dacă echipa joacă bine, nici un arbitru din lume n-o poate învinge... N-aș vrea însă să se înțeleagă că sîntem în cele mai bune relații cu toți arbitrii noștri. Așa că nu știu ce are de gînd clubul să facă, poate va recuza pe cineva. Deși nu cred.

Constantin Teașcă (Universitatea Craiova)

1. Am introdus în lot încă doi jucători tineri — Ungureanu și Stăncescu, foști la Electroputere. A plecat Țarălungă la Pandurii Tg. Jiu.

2. Ne propunem locul 2. Titlul îl cîștigă Steaua sau Dinamo. Mi-e foarte greu să anticipez retrogradarea.

3. Eu personal n-am nimic cu nici un arbitru. Poate că ei se vor recuza singuri pentru Craiova, așa cum a făcut acum cîțiva ani Rainea !

Gheorghe Pintilie (A.S.A. Tg. Mureș)

1. Au plecat Nicolae Naghi (la Gaz-metan Mediaș), Szőlősi (Chimica Tîrnăveni) și Nagel (C.F.R. Cluj-Napoca). În lot au fost incluși Vunvulea (Chimica) și juniorii Biro, Gali și Simo. Luptăm, de asemenea, pentru recuperarea lui Canlaro.

2. Ne-am propus un loc pe linia celor obținute în ultimii ani, deci în nici un caz mai jos de 4—5. Campioana țării va fi Steaua sau Dinamo. Dați-mi voie să nu mă pronunț asupra retrogradării. În orice caz, cele mai periclitate sînt echipele al căror jucători muncesc mai puțin și sînt mai puțin serioși...

3. Nu recuzăm nici un arbitru.

Angelo Niculescu (Politehnica Timișoara)

1. Jucători noi : Voiaru (fost la C.F.R.), Iuga (Progresul Brăila) și Caraivan (U.M.T.) ; au plecat : Maier (U.M.T.), Mioc (F.C.M. Reșița) și Istrătescu (C.F.R.). Sperăm ca aceste noutăți să ne avantajeze, să ne ajute în cursa pentru ocuparea unui loc fruntaș în clasament.

2. Ne-am propus să ocupăm unul din cele patru locuri din fruntea clasamentului. Campioană va fi Dinamo, Steaua sau... Politehnica Timișoara. Retrogradarea ? — o întrebare de 25 de puncte. Numai competiția însăși poate da răspunsul corect.

3. Personal, l-aș recuza doar pe ploieșteanul Mihai Moraru. În rest, victoriile le decid jucătorii, nu arbitrii...

Traian Ionescu (Jiul Petroșani)

1. Cel mai mult ne doare pierderea lui Augustin...

2. Am fi mulțumiți cu locul cucerit în campionatul trecut ! Titlul : Steaua sau Dinamo. Despre retrogradare e greu de răspuns. Oricum, nu vreau să comit un gest de impolitețe.

3. Nu.

Jean Dobrescu (Sportul studențesc)

1. Ne-au revenit cîțiva „împrumutați" : Iorgulescu de la Progresul, Șerbănică de la „Poli" Iași, Popa de la Unirea Alexandria, N. Alexandru de la Buzău și Stroie de la F.C. Brăila. Au plecat Cassai, Marin Oltenau, Bunea și Marica. De asemenea, cum se știe, s-au schimbat și antrenorii...

2. Ne propunem un loc în primele șase. Începutul campionatului este însă foarte greu pentru noi : din șase meciuri avem nu mai puțin de patru deplasări, și anume la Craiova, la Timișoara, la Reșița și cu Dinamo. Campioană va fi Steaua sau Dinamo ; aproape toate celelalte echipe luptă să scape de retrogradare ! ! Redevenind serioși, cred că cele mai mari șanse de a cădea din divizie le au echipele C.S. Tîrgoviște, Petrolul Ploiești și F.C. Constanța.

3. Nu recuzăm, din principiu, nici un arbitru. Tot ce le cerem este să ne fluiere și în meciurile din deplasare la fel ca în București, unde, se știe, se sînt cu ochii pe ei !

Ion Barbu (F.C. Argeș)

1. L-am pierdut pe Doru Nicolae (fugit la Bistrița, cum se știe), Mustățea își pregătește retragerea din activitatea competițională, Toma I a fost împrumutat la F.C. Petrolul, iar Dumitrescu a căpătat dezlegare pentru F.C. Bihor.

2. Vrem să ocupăm un loc între 6 și 8. Titlul îl va cîștiga Dinamo, pe care o consider echipa cea mai solidă. Nu am curajul să mă pronunț asupra retrogradării, fiindcă nu vreau să-mi fac dușmani.

3. I-am recuzat pe Constantin Ghiță, Ioan Rus și Romeo Stincan.

Virgil Blujdea (F.C. Bihor)

1. În plus față de sezonul trecut : Dumitrescu (de la F.C. Argeș), Dragoș (Voința Oradea) și Stoica (Saioniu).

2. Cu doi jucători de bază accidentați, este vorba de Kun II și C. Georgescu, nu putem să emitem pretenții prea mari. Ne propunem însă un loc scutit de emoții. Campioană va fi Steaua, Dinamo sau „Poli" Timișoara. La cele trei locuri ale retrogradării „concurează" cel puțin opt echipe. Să le mai numesc ?

3. Pînă acum nu am recuzat pe nimeni.

Ioan Reinhardt (F.C.M. Reșița)

1. Numai Mioc, care s-a reîntors acasă după terminarea facultății la Timișoara.

2. Avînd în vedere lotul de care dispunem, ne propunem un loc pînă la al 10-lea, bineînțeles în partea superioară. Pentru titlu vor lupta Steaua și Dinamo. Nu cunosc valoarea noilor promovate. Oricum, riscul unui asemenea răspuns este prea mare.

2. Otto Andereo și Constantin Dinulescu.

Ilie Oană (Politehnica Iași)

1. Nu avem noutăți de semnalat. Am pierdut cîțiva jucători, dar lotul nu a avut prea mult de suferit. În plus, am inclus cîțiva juniori.

2. Pentru noul campionat ne-am propus înainte de toate îmbunătățirea calității jocurilor, cu idei noi transpuse pe terenul de joc. Locul în clasament nefiind un scop în sine, consider că vom ocupa un loc bun, indiferent care va fi acesta. Pentru titlu concurează, ca întotdeauna, Steaua și Dinamo, apoi „Poli" Timișoara (datorită conducătorului tehnic pe care îl are acum) și Universitatea Craiova (dacă va reuși să-și rezolve problemele interne și la cîrma echipei va rămîne Teașcă). Tuturor acestor echipe le acord șanse aproximativ egale. Foarte greu de pronunțat în privința retrogradării. Startul, desigur, este același pentru toată lumea. Sosirea este însă în ordinea prestațiilor ..

3. Nu. Am dori însă ca obiectivitatea arbitrilor să fie superioară în acest campionat față de edițiile precedente, pe linia în care s-au înscris, în mare, și în campionatul trecut.

Corneliu Costinescu (S.C. Bacău)

1. Au revenit în clubul nostru jucătorii Andrieș (de la C.S. Botoșani), Elisei (C.S.M. Borzești), Vamanu (Letea) și Chitaru (Dinamo).

2. Ne propunem un loc de mijlocul clasamentului. Cred că titlul va fi cîștigat din nou de Dinamo, dar un cuvînt de spus vor avea Steaua, Universitatea Craiova și Politehnica Timișoara. Greu de apreciat cine va retrograda. Bineînțeles că echipele cu jocuri și rezultate mai slabe, chiar dacă uneori se mai întîmplă și invers...

3. Nu recuzăm pe nimeni.

Gheorghe Oia (F.C. Constanța)

1. Există mai mulți jucători noi în lot, între care Sărăcin și Gache (foști la Portul), Leu (Cimentul Medgidia), Mincă (Agronomia București), Purcărea, Corali și Marinov (de la juniori). Dragnea s-a reîntors la Dinamo.

2. Un loc între 6 și 12. Dinamo sau Steaua își vor disputa titlul. Vor trebui să lupte pentru evitarea retrogradării vreo 6—7 echipe, între care și noi.

3. N-am recuzat pe nimeni și nici nu vom recuza.

Teodor Culpaș (Olimpia Satu-Mare)

1. I-am introdus în lotul echipei pe Mathe (fost la Zalău), Szabo (Carei), Gherine (reîntors de la Cîmpulung Moldovenesc), Balogh și Szabo, ultimul rezervă de portar. Smarandache a rămas definitiv la Olimpia. Regretăm însă că federația nu aprobă transferul jucătorilor Condruc (Baia Mare) și Demarcek (Minerul Cavnic), care au dezlegarea de la cluburile lor. Toate demersurile noastre au rămas fără răspuns în această direcție.

2. Obiectivul nostru e să rămînem în prima divizie a țării. Dinamo va cîștiga din nou titlul. În privința retrogradării, vă mărturisesc că nu ne dăm încă seama de puterea celorlalte echipe și de cerințele noului campionat.

3. Nu, nu este în practica noastră.

Mircea Dridea (Petrolul Ploiești)

1. Îi avem în plus în lotul nostru pe Constantin II și Cozarec (de la Metalul Plopeni), Nicu Lazăr (Pranova) și Dirman, care a fost împrumutat la Minerul Gura Humorului.

2. Avem o echipă foarte tînără. Ne-am propus un loc între 10 și 12, care, sincer vorbind, ne-ar onora. Eternul duel Steaua — Dinamo va decide titlul. Poate să retrogradeze oricine, în afara noastră ! ! În mod special, nu l-o dorim însă nimănui.

3. Nu. Orice arbitru poate greși. Intenția este însă greu de detectat. Dacă va fi cazul, vom recuza în viitorul campionat...

Nicolae Proca (C.S. Tîrgoviște)

1. Iată jucătorii noi legitimați : Fl. Grigore și I. Ștefănescu (de la Flacăra Moreni), Marinescu și Enache (foști la C.S.U. Galați, veniți prin reparație după terminarea facultății).

2. Tot ce ne dorim este supraviețuirea în divizia A. Pentru titlu vor lupta Dinamo și Steaua. Vă rog să-mi dați voie să mă abțin în privința retrogradării !

3. Nu recuzăm din principiu arbitrii, mai ales că echipa noastră a avut prea puțin de a face cu cei din prima divizie.

Ion Ionescu (U.T.A.)

1. Am inclus în lot doi jucători ai U.T.A.-ei, Capes și Coraș, care fuseseră împrumutați la Rapid Arad. Nou la echipă sînt și eu într-un fel, ca antrenor, deoarece mă reîntîlnesc cu mulți jucători după șapte ani de despărțire. Sper să lucrăm din nou foarte bine.

2. Ne-am propus ocuparea unui loc între 8 și 10. După mine, anul acesta titlul nu-i va scăpa Stelei. În privința retrogradării mă abțin. Dacă ar fi posibil, mi-ar plăcea să nu cadă nimeni din divizie ! !

3. Nu recuz pe nimeni. Există, ce-i drept, o criză de moralitate în fotbalul nostru. Sper însă ca arbitrii să-și spună de acum înainte mai apăsat cuvîntul și în această direcție.

Ștefan Coldum (Corvinul Hunedoara)

1. L-am legitimat pe Niculescu (fost la Jiul) și-l avem în perspectivă (dacă Biroul federal va aproba) pe Lucescu și Cassai. În plus, am inclus în lot trei juniori : Klein, Toderică și Vulpescu.

2. Ne-am propus un loc între primele 10 ale clasamentului. Pentru titlu, eternul duel Steaua — Dinamo va decide, „arbitrat" poate și de Universitatea Craiova. Nu pot să mă pronunț asupra retrogradării, necunoscînd toate echipele, valoarea loturilor și noile achiziții.

3. Nu. Din punct de vedere personal, n-am nimic cu nici unul dintre arbitrii din prima divizie.

Anchetă realizată de
DUMITRU GRAUR
DUMITRU CONSTANTINESCU
GHEORGHE AMUZA

Niște tineri care învață să-și pună aripi

Lîngă Brașov, la Ghimbav, o tabără care poartă numele eroului aviator Mircea Zorileanu, unul din pionierii aerului din primul război mondial. Se spune și se reține că a fost primul pilot care a trecut Carpații și că trecînd deasupra acestor munți îmbărbătă infanteria. Scopul taberei, spunea comandantul, inginer Nicolae Gonțu, este desigur pregătirea tineretului pentru apărarea patriei, dar tot aici se pregătesc vîrfuri sportive aviatice. Anul acesta echipa se pregătește pentru Balcaniada din Bulgaria unde, ca și anii trecuți, se speră în rezultate bune și foarte bune. De notat că întreaga echipă de fete provine în exclusivitate de aici, de la Ghimbav. Tabăra funcționează, vară de vară, reunind ca și în alte locuri din țară băieți și fete dornici să zboare, să devină adică parașutiști, planoriști, aviatori. Nu este un secret pentru nimeni, sau nu mai este, că fiind mare numărul pasionaților, se ajunge destul de dificil, cu prețul unor eforturi și 21 ani. Dar iată cîteva impresii ale celor care acum urmează școala de la Ghimbav :

„Mă numesc Popescu Dragoș, am 17 ani și sînt din Giurgiu. Sînt profund recunoscător partidului și statului pentru condițiile ce ni se oferă, căci pentru cele 30—40 de ore de zbor se cheltuiesc cu fiecare dintre noi cîteva zeci de mii de lei. Sînt elev în anul IV. Moștenesc această pasiune de la tata care la vremea lui s-a ocupat cu planorismul. Este foarte adevărat că am o adevărată pasiune pentru mecanică. Sus fiind, căci am luat deja lecții de zbor, am senzația că văzduhul este mai original decît pămîntul. Chiar și păsările se văd mai altfel decît pe pămînt. Intim vorbind, simt că aici în tabără m-am maturizat foarte mult. Îmi doresc și sper că voi reuși să devin pilot și să apăr România".

Mihăilă Monica din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej se află aici pentru a doua oară și a mai fost o dată la Ploiești. Este în anul V la Liceul industrial de chimie. Își dorește pentru viitor să dea la aeronave. De sus, îmi spune, oamenii seamănă foarte mult și chiar regretă că pe pămînt deosebirile sînt uneori foarte mari.

„Mă numesc Simionescu Lidia și sînt elevă în anul IV la Liceul industrial de industrie alimentară Suceava. Am fost aici în tabără și anul trecut. Am avut un mare noroc căci sînt locțiitoarea șefului aerocercului din oraș. Îmi doresc foarte mult să capăt și mai multă stăpînire de mine. Ce senzație mă urmărește cînd sînt sus ? Nici un zbor nu seamănă cu altul. De ce ? Starea timpului este diferită, iar starea sufletească de asemenea" Văd, spun, că ai în mînă un carnețel. Mă pot uita prin ei ?, asta în măsura în care are legătură cu zborul. „Vă rog", îmi spune Simionescu Lidia. Mă uit. Citesc : „Atenție la botul avionului în timpul virajelor. Atenție ! Atenție ! Atenție !" Din același caiet : „Cînd pleci în zbor trebuie să-ți propui să zbori foarte bine".

Ceea ce și fac acești frumoși băieți și aceste curajoase fetițe.

EUGEN SIMIONESCU

care impresionează, prin perseverență. Mi se povestea că un băiat din Bacău neavînd repartizare s-a urcat totuși în tren, a ajuns la Ghimbav și impresionînd factorii responsabili a rămas și acum este un elev foarte bun. Totuși tinerii nu ajung aici „tabula rasa". În timpul iernii fac pregătire destul de minuțioasă la aerocercurile care funcționează în mai fiecare mare oraș. Ajunși la Ghimbav, dau un examen teoretic însă — frumos și impresionant — cei respinși nu sînt trimiși acasă, ci ținuți încă 10 zile pentru reexaminare. Stimulați de exemplul colegilor reușiți, cei reexaminați trec și ei probele. După trecerea probelor teoretice în școală se face pregătire teoretică încă o săptămînă — pentru parașutism mai mult — și apoi urmează mult rîvnitul zbor sau, respectiv, saltul cu obiectul numit parașută. Vîrsta la care candidații sînt primiți variază între 17

● CARE ESTE ECHIPA NAȚIONALĂ A ULTIMULUI SFERT DE VEAC ÎN FOTBALUL ROMÂNESC ?

Voinescu sau Răducanu ? Zavoda II sau Sătmăreanu I ? Apolzan sau Nunweiller ? Bone, Dinu sau Dumitru ? Pircălab sau Dembrovschi ? Constantin sau Dudu Georgescu ? Oblemenco sau Dobrin ? Tătaru I sau Lucescu ? Cîteva nume, absolut la întîmplare, pentru a vă stimula aducerea aminte și nu spre a vă orienta în vreun fel preferințele.

Rugăm cititorii noștri să răspundă la întrebarea noastră, alcătuind, după preferința fiecăruia, formula de echipă a unui „11" ideal, format din fotbaliști sau jucători încă în activitate. Așadar, așteptăm preferințele dumneavoastră PÎNĂ LA 15 SEPTEMBRIE a.c., pe adresa redacției. Echipa națională a ultimilor 25 de ani (1952—1977), alcătuită prin „voturile" cititorilor, ale tehnicienilor și ziariștilor de specialitate, va fi publicată în ALMANAHUL „FLACĂRA" — 1978.

1944 · 1977
23 AUGUST

Alexandru Stoica, prim-topitor la Combinatul siderurgic Galați, Erou al Muncii Socialiste

• Pe Alexandru Stoica l-am cunoscut mai demult, într-o noapte dramatică în care, suspendat de niște frînghii, ca un alpinist pe un perete de stîncă, tăia cu aparatul de sudură un „urs" de zgură depus, în urma unei avarii, pe un convertizor dintr-o hală a Combinatului siderurgic Galați. L-am cunoscut este un fel de a spune, pentru că el nu putea vorbi cu nimeni de acolo de unde stătea agățat, ci doar l-am urmărit, cu sufletul la gură, alături de tovarășii săi mai tineri ori de aceeași vîrstă, cum se lupta, îndîrjit și încăpățînat, cu tonele incremenite pe uriașul agregat scos, din această cauză, din funcțiune. De-abia mai tîrziu, adică după cîteva ore, timp în care el coborîse din cînd în cînd, pentru a sorbi cu disperare două-trei căni cu apă, ce păreau să-i refacă forțele, am schimbat primele cuvinte. Dacă mă gîndesc însă foarte bine îmi dau seama că totuși, în acele ore, de încleștare tăcută, de muncă aprigă, prezentînd riscuri mari pentru el dar necesară pentru toți ceilalți, pentru combinat, muncă pe care și-o asumase voluntar și pe care i-o conferiseră, deopotrivă, ceilalți, știindu-l cel mai îndreptățit să o facă, Alexandru Stoica se prezentase așa cum era, cu toate calitățile sale, poate și cu erorile sale...

„Conștiința de a aparține clasei muncitoare, clasa care deține în primul rînd puterea în această țară și-i veghează destinul"

— Îndrăznesc să cred, tovarășe Stoica, acum cînd stăm liniștiți de vorbă, că principala trăsătură a caracterului dumneavoastră este curajul. Să fie doar influența felului în care ne-am cunoscut ?

— Am citit și, pesemne, este adevărat că cel mai greu, pentru un om, este să vorbească despre el însuși. Mai ales dacă-i cinstit și mai ales dacă știe că gîndurile sale vor fi aflate și de alții. Nu vreau să ocolesc răspunsul, dar îl voi generaliza spunînd că însuși faptul de a trăi după codul comunist înseamnă curaj, noțiune dealtfel foarte complexă. Important mi se pare să știm însă ce anume ne insuflă acest curaj. În ceea ce mă privește — iată, am curajul s-o spun — cred că hotărîtoare a fost, în conturarea felului meu de a fi, conștiința că aparțin, prin totul, clasei muncitoare, adică acelei clase care deține în primul rînd puterea în această țară și-i veghează destinul. Tatăl meu mi-a spus, înainte de a muri, că dacă voi face vreodată politică s-o fac pe cea comunistă, pentru că acest partid este al celor săraci. L-am ascultat, mai ales pentru că m-am convins și singur de nobilele țeluri ale comuniștilor și am fost comunist de la început, cu toate că oficial am devenit membru al partidului de-abia în 1965, atunci cînd m-am considerat eu însumi apt să preiau, ca pe un crez, principiile sale și m-am simțit capabil să lupt pentru ele. Bineînțeles că, înainte, am activat, ani de-a rîndul, ca utecist. A avea curaj, zic eu, înseamnă a respecta statutul comunist, pentru că fără curaj cu greu poți contribui la schimbările structurale pe care le-a inițiat și le conduce partidul. Și în această privință, exemplul cel mai grăitor și mai demn de urmat de noi toți îl constituie secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Ați împlinit, recent, 44 de ani și, dacă fac o socoteală simplă, aveți acum de trei ori vîrsta din august 1944. Erați un copil de 11 ani cînd țara a fost eliberată. Ce v-au învățat acești ani ?

— Multe, dar toate concentrate într-o singură idee : să-mi fac datoria întotdeauna. Așa spus poate părea simplu, dar, credeți-mă, uneori devine foarte complicat, deoarece nu trăim izolați și se întîmplă ca dorința mea sau a altuia de a ne face datoria neabătut îi deranjează pe unii, mai comozi, mai conservatori.

— Un exemplu...

— Cînd am făcut lancea manuală de tăiere cu oxigen a „urșilor" de zgură, unul din foștii mei șefi, inginer, mi-a spus că n-o să obțin rezultatele așteptate. A trebuit să mă străduiesc, cu ceilalți tovarăși cu care am imaginat și realizat lancea, fără sprijinul „oficial" al secției. Dar noi ne-am considerat învestiți cu acest drept din oficiu, cum spun avocații, pentru că sîntem muncitori și comuniști și știm că toate treburile producției și ale țării sînt și ale noastre. Acum avem brevetul de inventatori înregistrat. Vedeți dv., nu vreau să acuz pe nimeni, dar se întîmplă ca oameni mai bine pregătiți decît un muncitor să fie blocați de cartea pe care au învățat-o, împiedicați să gîndească dincolo de buchiile ei, în vreme ce omul simplu, cel care muncește nemijlocit la făurirea bunurilor materiale, are nu o dată mai multă îndrăzneală, inițiativă. Cînd am gîndit, tot în colectiv, lancea cu 4 diuze în locul celei cu 3, ing. Kraft, om cu experiență, șef la oțelărie, și ing. Drișcu, tehnologul secției, au fost de părere că noua lance de încărcat hîtele cazanelor la convertizoare nu va aduce nici o îmbunătățire procesului și nici nu va diminua depunerile de „urși" la gura convertizoarelor. Ei credeau orbește în lancea cu 3 diuze, produsă în străinătate și importată de noi. Cred că nu-mi voi face noi adversari, dacă voi spune că tocmai contactul direct cu producția, și deci cel care-l realizează, observă și ridică necesitatea cerută de procesul productiv, sesizîndu-se astfel lipsurile. Apoi să nu uităm că azi nu ne mai ploconim în fața produselor străine.

— Credeți că printre muncitori mai există indiferenți ?

— Din păcate știu că mai există și tocmai de aceea atrag atenția asupra primejdiei oplosirii prin unele locuri a indiferenței, a modului de a gîndi că dacă producția merge ea nu mai trebuie și nu poate fi determinată să meargă și mai bine. Vedeți, chiar dacă eu am rămas un om cu puțină carte, deoarece am fost singurul băiat din cei cinci copii și a trebuit să muncesc de mic pentru a-mi ajuta părinții și surorile, viața grea pe care am dus-o mi-a ținut loc de facultate. Desigur, regret că nu am studii superioare, dar asta nu m-a împiedicat să citesc enorm, mai ales în domeniul care mă interesează, astfel încît nu numai că pot susține o discuție, oricît de complexă, despre oțel și tehnologiile acestuia, dar i-am învățat aproape toate secretele. Am fost și ajutat prin multe căi, dintre care schimburile de experiență făcute inclusiv peste hotare în țări cu tradiție siderurgică, mi-au prins foarte bine. M-ați întrebat mai devreme ce m-a învățat viața și am răspuns foarte pe scurt. Vreau să mai adaug ceva și anume că am ajuns la concluzia că nu este suficient să te consideri un produs al societății ci, deopotrivă, un datornic al ei, adică să-i dai cel puțin în măsura în care ai primit de la ea.

— Ce vă dă acest sentiment de împlinire ?

— Însăși satisfacția pe care o resimt la sfîrșitul unei zile de muncă sau după o perioadă mai lungă de căutări și reușite. Cred că m-am maturizat mai repede decît alți băieți din generația mea, munca m-a făcut să gîndesc mai mult, să-mi caut soluțiile, pentru problemele pe care ea mi le punea. Principalul sfătuitor mi-a fost propria conștiință de om și de comunist, de fapt una și aceeași. Mi-am consacrat ani și ani din viață studiului individual. N-am știut ce e distracția. Mi-am propus un singur țel : să-mi cunosc la perfecție meseria.

— Nu puteți spune că nu v-ați și bucurat de „roadele învățăturii"...

— Într-adevăr, cînd am primit din mîna președintelui țării, titlul de Erou al Muncii Socialiste, sau cînd am fost ales în Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice, ori cînd am fost delegat la congrese și plenare, la unele încredințîndu-mi-se și cuvîntul, nu m-a întrebat nimeni ce studii am, toată lumea fiind interesată, probabil, de cum muncesc, cu ce rezultate. De aici s-a tras desigur și concluzia asupra felului în care gîndesc. Ce vă spuneam la început ? Simt din plin faptul că aparțin clasei muncitoare, cea care conduce destinele acestei țări și sînt mîndru că, pe măsura posibilităților mele, pot fi de folos efortului general.

— V-ați referit la muncitori, la ingineri. Cum vedeți raportul ideal dintre acești doi factori ai producției ?

— Cred că, dacă mai există uneori o barieră, ea e de natură psihologică. Dacă inginerul nu-și apreciază pregătirea doar ca un factor în virtutea căruia el dă dispoziții, muncitorul fiind un simplu executant, atunci lucrurile merg bine. Orice muncitor, dar — zic eu — mai ales oțelarul, trebuie tratat, de tehnicieni, cu orice pregătire ar fi ei, de la egal la egal, trebuie făcut să înțeleagă procesele cele mai fine ale producției, dacă el nu le cunoaște încă, și atunci, vă asigur, acel muncitor va da întreaga măsură a capacităților sale profesionale. Muncitorul nu poate fi considerat doar un element de execuție. El trebuie să fie și unul de gîndire. Știți dv. că oțelarii mai vechi, mai experimentați, simt oțelul în structura lui cea mai intimă, temperaturi, compoziție etc. etc. din ochi, cu o precizie confirmată apoi de analizele de laborator ? Ce ziceți de asta ?

— Cum vedeți scara răspunderilor față de producție ?

— Avîndu-l pe treapta cea mai înaltă pe muncitor. Acesta răspunde în primul rînd de calitate pentru că el, cum am mai spus, are contactul cel mai direct cu procesul productiv. În mod ideal și inginerul ar trebui să aibă același contact, dar, uneori, acesta se mărginește la îndrumarea și la controlul îndeplinirii sarcinilor.

— Ce considerați decisiv în privința calității : disciplina sau organizarea ?

— Pe amîndouă, în ordinea în care le-ați și formulat. De ce mușai în ordinea respectivă ? Pentru că fără disciplină nu poate exista organizare. N-aș vrea însă să repet niște lucruri știute.

— Poate n-ar fi tocmai rău...

— Ei bine : punctualitatea la serviciu, respectarea instrucțiunilor tehnologice și așa mai departe... Aș prefera să exemplific însă : cred că cea mai gravă suferință a calității se produce atunci cînd, din lipsa de supraveghere a procesului productiv, cel puțin în siderurgie, nu se iau, la momentul oportun, măsurile cele mai indicate. Cîntarele electronice de care dispunem, pentru cîntărirea fierului vechi, nu funcționează corect, iar cine trebuie să se ocupe de ele n-o face. Cîntărirea se face din ochi, ceea ce mi se pare o nelegiuire, atîta vreme cît beneficiem de cîntare electronice ! Ochiul te poate înșela cu 3—5 sau chiar 7 tone. De aici consecințe : erori la temperaturi, între 50 și 70 de grade, scoaterea de lichid devine necontrolabilă și așa mai departe. Urmarea ? Calitate scăzută la produsul final ! Alt exemplu, privind disciplina muncii : macaragiii, din comoditate, nu așază trocile cu grijă pe cîntare, ci le trîntesc cam de sus și cam pe unde apucă. De aici defecțiunile acestor aparate și recurgerea la cîntarul ochiometric...

— Nu ați luat cuvîntul la recentul Congres al C.O.M. Ați fost totuși pregătit ? Ce ați fi avut de spus ?

— Ceva care, probabil, n-ar fi convenit conducerii Combinatului Siderurgic Galați. Și anume doream să propun folosirea calculatorului de care dispunem, în procesul de producție. Atunci s-ar fi văzut foarte clar cine și cît muncește, cînd și unde se greșește. În prezent, calculatorul din combinat face state de plată și urmărește stadiul reparațiilor la utilaje. Prea puțin pentru posibilitățile sale și insuficient pentru ambiția noastră de a munci, cu fiecare zi, dacă este posibil, mai bine decît în ajun.

EMANUEL VALERIU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83); redactor, șef — 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

TRĂIASCĂ LIBERTATEA, TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

flacăra

[illegible] — Nr. 34 [illegible] — 25 august 1977

[illegible] UNITATII SOCIALISTE

Sărbătoarea naţională a poporului român

23 AUGUST 1977. A XXXIII-a aniversare a eliberării patriei de sub dominaţia hitleristă. Înveşmîntată sărbătoreşte, după tradiţie, ţara întreagă a cinstit măreaţa noastră zi naţională sub semnul atributelor fundamentale ale muncii şi existenţei noastre cotidiene şi care sînt: dragostea fierbinte şi statornică pentru patria socialistă, unitatea deplină şi de neclintit a tuturor fiilor acestui pămînt în jurul partidului, al secretarului său general, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Sărbătorirea în anul centenarului Ind[illegible] şi al împlinirii a trei decenii de existenţă a Republicii a acelui glorios august al istoriei noastre, în care România şi-a cucerit prin luptă independenţa şi suveranitatea naţională, croindu-şi drum spre destinul luminos, îndelung visat, a dobîndit dimensiuni şi simboluri noi, îndemnînd la rememorarea marelui arc peste timp înălţat de patria noastră de la vitregia vremurilor trecute pînă la prosperitatea şi înflorirea socialistă pe care le cunoaşte astăzi. Cu sentimente de puternică şi îndreptăţită mîndrie pentru marile succese obţinute pe frontul larg al înfăptuirii obiectivelor cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice, ale programului partidului, oamenii muncii din întreaga ţară — români, maghiari, germani, de alte naţionalităţi — într-o unică vibraţie patriotică şi-au exprimat, în această zi de glorii şi de cîntec, hotărîrea bărbătească, fermă, muncitorească

(Continuare în pag. 2)

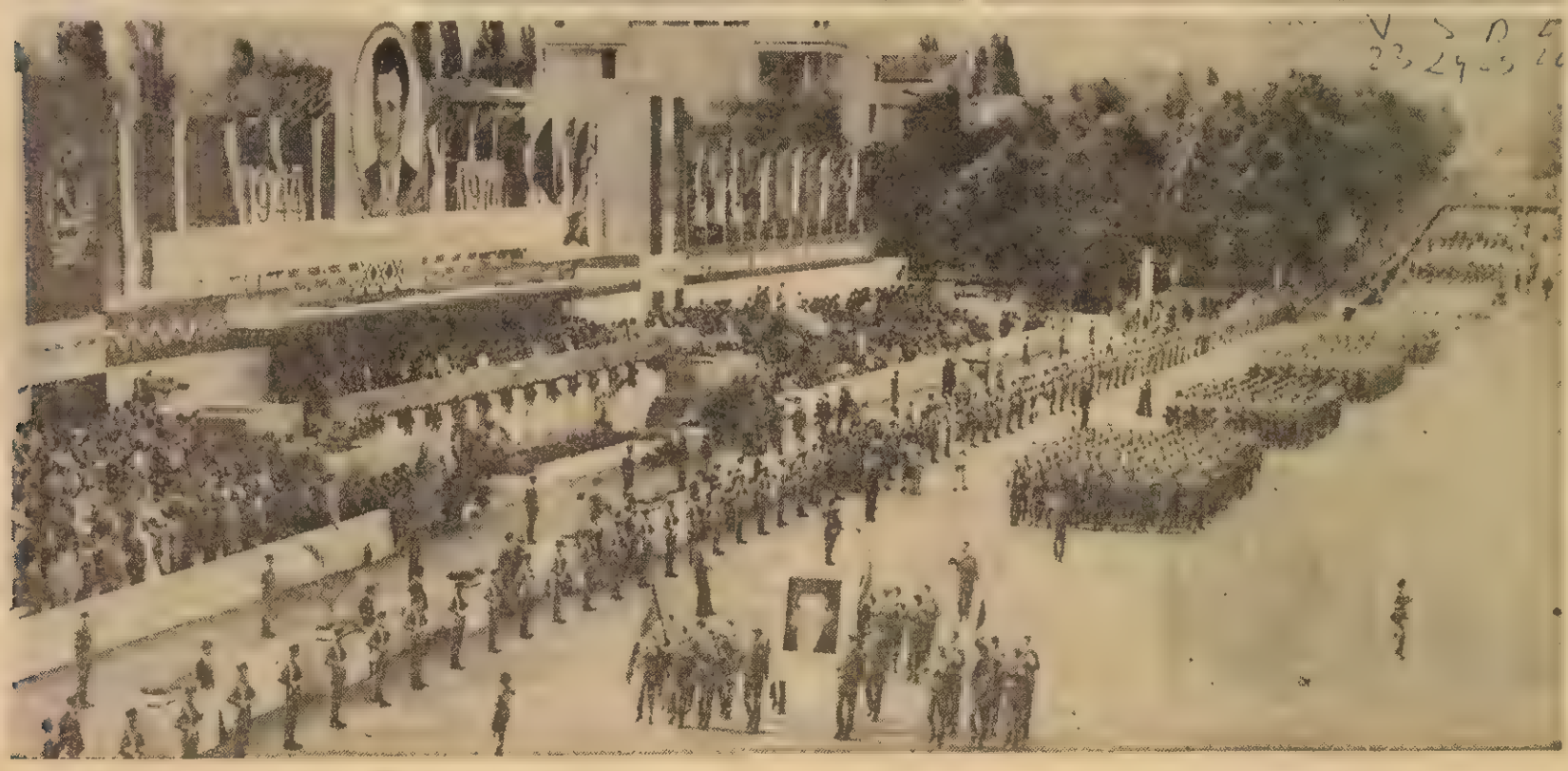

(Urmare din pag. 1)

de a înfăptui întocmai și întotdeauna cuvîntul partidului, politica sa științifică, creatoare, singura în putere să îndeplinească idealurile socialiste și comuniste ale națiunii noastre, năzuințele sale de bunăstare și fericire, asigurînd României, în lume, măreția, prestigiul și demnitatea pe care le merită.

Ca în fiecare an, demonstrația oamenilor muncii din Capitala țării s-a desfășurat în Piața Aviatorilor — uriașă arenă înconjurată de flamuri roșii și tricolore, strălucind sub soarele unei dimineți albastre. Tribuna centrală este dominată de un mare portret al secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încadrat de stemele partidului și țării.

Ora 8,00. La tribuna oficială sosește tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aplauzele, uralele, ovațiile mereu mai puternice, mai entuziaste, dau înaltă expresie gîndurilor și simțămintelor întregului popor — dragostea adîncă nepieritoare, încrederea totală în cel mai iubit fiu al țării, al patriei și partidului, purtătorul celor mai nobile idealuri de libertate și o viață tot mai înfloritoare ale națiunii noastre socialiste. Minute în șir, cei prezenți în Piața Aviatorilor aclamă cu înflăcărare : „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu — România !", „Ceaușescu și poporul !"

Împreună cu secretarul general al partidului, în tribuna oficială iau loc : tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășul Manea Mănescu, tovarășii Emil Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Iosif Banc, Ion Coman, Teodor Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Constantin Dăscălescu, Ion Stănescu, Mihai Marinescu, precum și membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești, conducători ai organizațiilor de masă și obștești.

În celelalte tribune se află reprezentanți ai instituțiilor centrale și organizațiilor obștești, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, participanți la insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, foștii comandanți de mari unități pe frontul antihitlerist, generali, eroi ai muncii socialiste, reprezentanți ai oamenilor muncii din mari întreprinderi bucureștene, personalități ale vieții științifice, culturale și artistice, activiști ai organelor centrale de partid și de stat, ziariști.

În tribunele oficiale se află numeroase delegații de peste hotare, șefi ai misiunilor diplomatice acreditați în România, alți membri ai corpului diplomatic, atașați militari, reprezentanți ai presei străine.

Acordurile solemne ale Imnului de Stat al Republicii Socialiste România deschid demonstrația.

Glorioasa aniversare a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste este salutată prin 21 de salve de artilerie.

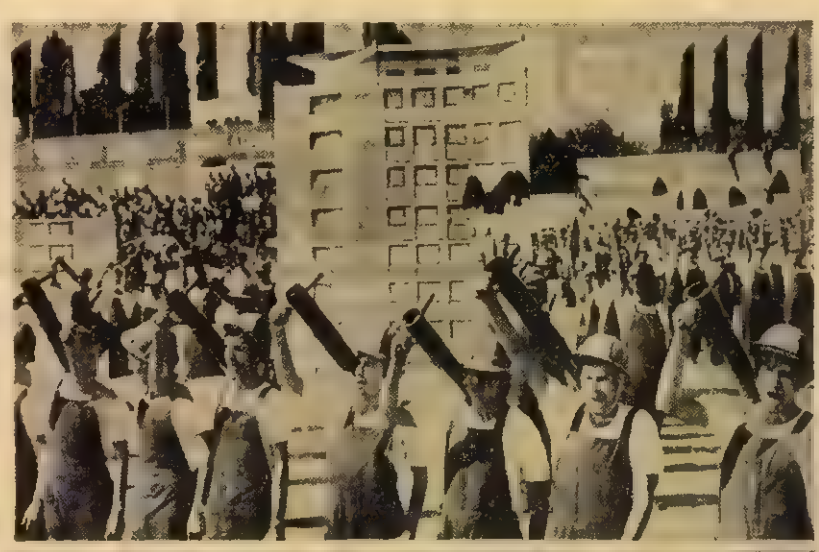

Coloanele fapte, coloanele idei

Niciodată coloanele acestea ale unei zile festive nu vor putea fi de ajuns de mari pentru a dovedi, pentru a demonstra cu faptele și simțămintele lor întreaga voință de pace și prosperitate a României noastre socialiste. Demonstrația oamenilor muncii la sărbătoarea eliberării depline a patriei, de ziua dobîndirii celei mai mari libertăți ce și-o poate dori un popor, aceea de a da omului muncitor puterea să-și hotărască singur traiul și destinul, este, ne-am obișnuit să fie așa, o trecere în revistă a lucrurilor și ideilor prin care omul muncitor își arată, de la an la an, mai apăsat mersul conștiinței sale. Coloanele de demonstranți prezintă fapte. Este, prin urmare, un fapt important că în acest cincinal Capitala va avea 151 000 noi apartamente. E fapt că aici va locui mai bine de jumătate de milion de cetățeni. Este evident că asta spune mai mult decît orice cum crește nivelul de trai, cum se îmbogățește, mai bine-zis, traiul, cum se emancipează viața, lăsîndu-i timp omului să se ocupe mai mult de treburile publice, de chestiunile profesiei, de politica generală a statului. Fiecare din faptele demonstrate de coloanele de oameni ai muncii la 23 August este, în realitate, o idee din complexul de idei cuprins de programul partidului, dovedindu-se astfel că nimic nu e posibil fără temeiul unui program limpede formulat, aprobat de cetățeni, însușit cu destoinicie, sprijinit cu hotărîre. Încă un fapt, în sensul celor zise pînă acum, e acela că industria Bucureștiului raportează o depășire a sarcinilor cu o producție de peste 2 miliarde lei. Aceasta e o problemă de ritm, iar ritmul dezvoltării economice este o problemă de clarviziune ideologică. Coloanele de demonstranți care de ziua eliberării României de sub dominația fascistă raportează conducerii de partid și de stat, celui mai vrednic fiu al națiunii, tovarășului Nicolae Ceaușescu, rezultatele concrete, palpabile ale unei politici de construcție multilaterală, arătînd în fiecare domeniu al vieții economice cum sporește cantitatea de bunuri și cum se perfecționează nivelul de trai arătă, în fapt, ideile noi de care se lasă pătruns omul muncitor, un chip al formării omului nou.

În aceste coloane de 23 August putem citi creșterea în putere a patriei de la un an la altul, de la o schimbare la alta. Industria construcțiilor de mașini, de pildă, luînd ca punct de referință anul 1938, demonstrează că azi ea produce în două zile tot ce se producea atunci într-un an. Mai firesc ar părea să comparăm producția industrială a anilor noștri cu producția primilor ani de după Eliberare, ani de țară sărăcită, ruinată, cu o economie profund dezechilibrată. Socotind că în acest cincinal România are de realizat un volum de investiții impresionant, de 1 000 miliarde de lei, aproape tot atît cît s-a investit în trei cincinale trecute, că asta înseamnă, între altele, darea în funcțiune a peste 2 700 capacități industriale importante, avem toate datele pentru a demonstra calitatea stării revoluționare a industriei noastre. Privind coloanele idei ale lui 23 August, privind noile înfățișări ale faptelor care schimbă fața patriei e limpede, într-un chip emoționant limpede, de ce partidul comunist pune mai presus de orice munca, indiferent de domeniul unde se afirmă ea. Munca venind din conștiința marii ei libertăți în România aduce libertate, munca luminată asigură creșterea accelerată a veniturilor populației, munca face legi noi și oameni noi. Alcătuirea acestor coloane idei cu oameni din sectoare foarte diferite ale muncii și ale spiritului vrea să spună că indiferent de activitatea ce-o duce omul, ceea ce contează în România anului 1977 este calitatea muncii, sporul ei real. Nivelul real al vieții e arătat de graficele creșterii industriei și, deopotrivă, de plăcerea pentru artă și cultură ce-o manifestă masele mari de oameni ai muncii în multele manifestări culturale, în marele festival al „Cîntării României". Perfecționarea în continuare a organizării și conducerii vieții sociale, mobilizarea tuturor resurselor și energiilor în mișcarea întrecerii socialiste, creșterea rolului conducător al organizațiilor de partid, întărirea democrației muncitorești, iată forțele ce au pus în mișcare coloanele acestei zile de 23 August, iată motivele ce le îndreptățesc încrederea în sine, patriotismul, entuziasmul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Forța destinului patriei

Marșul cadențat al coloanelor gărzilor patriotice, înnobilate de titlurile de glorie cîștigate pe fronturile de luptă ale zilei de 23 August 1944, explozia de copilărie și de entuziasm a pionierilor și șoimilor patriei deschid manifestația cu un aer solemn și tonic. Înaintarea în ritm viu a coloanelor de oameni ai muncii, cuprinzînd într-o respirație largă spațiul pieței destinat demonstrației, umple aerul de glasurile de bărbați și femei scandînd lozinci fierbinți închinate partidului comunist și conducătorului iubit al țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Defilează oameni ai muncii din principalele citadele ale clasei muncitoare, din întreprinderi care de-a lungul anilor au fost în avangarda luptelor sociale și politice, din Întreprinderea 23 August, din întreprinderile Timpuri Noi și Grivița Roșie, Vulcan, femei și copii ridicînd în mîini drapele, panouri reprezentînd sinoptic bilanțurile victorioase ale muncii lor, buchete de flori, eșarfe, trec prin fața tribunelor, aducînd salutul lor luminos conducerii partidului și statului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. E o desfășurare de forță și de bucurie, de încredere și cinste, o polifonie tulburătoare de glasuri care cîntă, care rostesc în cor versuri din fondul principal de simțire al poporului, această zi de sărbătoare și de mare aducere aminte. Defilează de fapt proprietarii a „tot ce mișcă-n țara asta", stăpîni pe destinul istoriei, conștienți de sensul muncii și creației lor materiale și spirituale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ridică mîna în semn de salut adresat parcă fiecărui om din coloană. Oțelari, strungari, frezori, forjori, matrițeri, sudori, bobinatori, textiliste, tricotoare trec prin Piața Aviatorilor într-o paletă cromatică și o vibrație sentimentală impresionantă, oameni distinși cu înalte titluri și ordine ale muncii patetice, eroice pentru socialism, oameni cu expresii de sinceră și totală dăruire lumii pe care o făurim, oameni cu expresii de fericire și limpede emoție. Sînt în coloane adevărate dinastii muncitorești ca acelea de la 23 August, Republica, Timpuri Noi, Vulcan, Filatura românească de bumbac etc., unde meseriile se moștenesc din tată în fiu, și tradițiile luptei revoluționare se transmit din om în om.

Pe panourile purtate prin Piața Aviatorilor în această zi de bilanț lăuntric și de mare aducere aminte sînt înscrise detalii ale scenariului vieții noastre de mîine, ale Programului de perspectivă al Partidului Comunist Român, Programul vieții și muncii noastre temeinice. Fluviile de demonstranți, oameni ai muncii din orașul amiral al patriei, creatori de bunuri materiale și spirituale, zestrea și tezaurul nostru de obște, reprezintă în fapt forța destinului patriei care și-a ales drumul în istorie cu 33 de ani în urmă.

Se demonstrează în pas viu, în cadență modelată de marile fanfare reunite, cu pas adînc, sigur, cu mîinile ridicate în semn de salut, arborînd drapele și surîsuri care caracterizează starea de spirit a unei națiuni optimiste, încrezătoare în propriul ei viitor.

ADRIAN DOHOTARU ■

Vigoare, tinereţe, sănătate

Într-o minunată unire de cuget și simțiri, în finalul marii demonstrații a oamenilor muncii din Capitală, în Piața Aviatorilor și-au făcut apariția sportivii. Defilarea acestora prin fața tribunei oficiale, a secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicoale Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, s-a transformat într-o amplă și extrem de convingătoare demonstrație de vigoare, tinerețe, sănătate, într-un vibrant mesaj de recunoștință pentru condițiile pe care partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, le asigură dezvoltării educației fizice și sportului din țara noastră, în scopul atît de nobil al creării unui tineret sănătos, puternic, dezvoltat multilateral, atît intelectual cît și fizic. Chiar la începutul defilării, un masiv grup de sportivi a accentuat bucuria tineretului nostru de a participa, începînd din acest an, la ampla manifestare sportivă națională **„Daciada"**, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, menită să asigure dezvoltarea intensă și multilaterală a sportului de masă. Următoarele momente, de mare semnificație, aparțin sportivilor de la **Institutul de educație fizică și sport**. Băieții sînt în alb complet, iar fetele în albastru. Cu toții flutură eșarfe tricolore, creînd în piață un adevărat vîrtej de culori, mișcări ritmice. Trupuri îmbrăcate în roșu și trupuri îmbrăcate în culorile tricolorului înscriu, pe caldarîmul pieței, inițialele mult iubite **P.C.R. — R.S.R.**, iar cîteva minute mai tîrziu alte trupuri de tineri sportivi oțeliți vor scrie un alt cuvînt, un nume drag tuturor, format din nouă litere : **CEAUȘESCU.**

Aplauze furtunoase au stîrnit și foarte tinerele gimnaste ale cluburilor sportive școlare care au executat în fața tribunelor cîteva exerciții specifice, de mare dificultate pentru vîrsta lor. Cu funde uriașe, albe, la codițe și privirea mîndră, fetițele de numai 7—8 ani ne-au arătat încă o dată că gimnastica feminină este la ora actuală în România ceva mult mai mult decît un miracol numit Comăneci sau Ungureanu, că ea reprezintă o ramură sportivă îndrăgită de mii de copii, avînd și pe mai departe viitorul asigurat. Trec în continuare componenți ai clubului sportiv al armatei, **Steaua**, club care a sărbătorit anul acesta jubileul celor 30 de ani de existență. Rugbiștii clubului Steaua, campioni ai țării, au în componența lor nu mai puțin de 9 jucători internaționali. Sportivii clubului **Dinamo** au purtat, în primele lor rînduri însemnele prețioaselor distincții primite de clubul lor, Ordinul Muncii și Meritul Sportiv, iar pe carul alegoric care prezenta cele mai noi și mai frumoase succese ale sportivilor dinamoviști, cupe, medalii, titluri europene și mondiale, am avut plăcerea de a-i privi manifestîndu-și bucuria pe Alina Goreac și Dan Greçu, componenți ai echipei de gimnastică, proaspeți medaliați cu aur la Universiada de la Sofia. Defilarea sportivilor este încheiată de un alt grup masiv de tineri purtînd portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu și o uriașă lozincă avînd înscrise cuvintele izvorîte din inima tuturor celor care au manifestat : **„Mulțumim din inimă partidului !"**.

DUMITRU GRAUR ■

Grandioasa manifestație la sfîrșit, în acordurile maiestuoase ale imnurilor „Trei culori" și „E scris pe tricolor unire", ce exprimă un adevăr primordial al existenței noastre, pentru care au luptat și s-au jertfit zeci și zeci de generații de eroi, culminînd cu generația eliberării, adevăr sub semnul glorios al căruia se desfășoară viața și munca noastră pașnică, de popor harnic și liber, stăpîn deplin în propria lui țară. Din mii de piepturi răsună apoi vibrantul cîntec-omagiu „Partidul, Ceaușescu, România". Este momentul în care fluviul iubirii nețărmurite față de patrie și partid, față de ilustrul cîrmaci al civilizației noastre noi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ce a străbătut întreaga manifestație, capătă strălucire și valoare de apoteoză. Este momentul emoționant care dă viață, sub cerul înalt și limpede al acestei dimineți de august, unității de nezdruncinat a poporului în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, voinței tuturor cetățenilor patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de a munci fără preget, cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică pentru transpunerea în viață a măreților sarcini trasate de partid, pentru înscrierea României pe orbita civilizației moderne, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre piscurile luminoase ale comunismului.

Fotografii de ION PREDOȘANU și AGERPRES

La I.M.U.A.B., experiența n-o dă scurgerea anilor ci efortul de a o dobîndi

„Construcția de mașini-unelte este, cum să vă spun, lucrul naibii ! O adevărată știință ! O precizie de microni la utilaje colos. Fără să faci o adevărată pasiune pentru meserie, nu merge ! Există o curiozitate, un neastîmpăr al montorului, un sentiment care-l împiedică să treacă indiferent pe lîngă o astfel de mașină întîlnită în țară sau aiurea. Se întreabă imediat dacă ar putea-o pune în funcțiune, dacă ar putea-o construi. Fără această curiozitate tehnică, fără pasiunea de care pomeneam, marele cîștig al constructorilor de mașini-unelte din întreprinderea noastră, n-am fi reușit să realizăm strungul carusel cu diametrul de prelucrare de 20 de metri sau o mașină de alezat și frezat cu diametrul de 180 de milimetri. Sînt, firește, două exemple. Dar, iată-ne că astăzi, după numai cincisprezece ani de cînd există fabrica, sîntem competitivi cu țări puternic industrializate. Și nu uitați, media de vîrstă a colectivului nostru este doar de douăzeci și trei de ani".

N-am apelat întîmplător la cuvintele maistrului montor Ion Dragu, totodată și locțiitor al secretarului comitetului de partid pe întreprindere, ci pentru faptul că ele relevau două trăsături distincte ale colectivului de la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din Capitală : pasiunea și vîrsta tînără. Dacă media de vîrstă a întregului colectiv este, așa cum spunea Ion Dragu, douăzeci și trei de ani, să nu uităm să spunem că media de vîrstă a conducerii acestui colectiv este de treizeci și patru de ani.

Întîmplător, pe inginerul șef coordonator Sergiu Pîrneci, cel mai tînăr dintre ei, 32 de ani, l-am cunoscut foarte bine cu ani în urmă la acea vîrstă necoaptă a tuturor speranțelor. L-am regăsit azi într-un halat albastru și niște pantaloni de doc, mereu grăbit, cu ochii pe ceas, maturizat, cu probleme, dar fără morgă. „Uite, aveam o întîlnire cu inginerii stagiari din fabrică. De două zile tot caut să găsesc o jumătate de oră să stăm de vorbă, era să zic ca de la stagiar la stagiar, oricum nu ne despart prea mulți ani, și acum îi așteptam. Dacă este nevoie de o asemenea întîlnire ? Este. Și eu am făcut acești trei ani tot aici în fabrică. Vii proaspăt, vioi, ești doar inginer, dar una este facultatea și alta producția. Deși, într-adevăr, de cîțiva ani învățămîntul nostru a făcut mari progrese în privința legării lui de practică. Însă, oamenii trebuie să știe din capul locului ce au de făcut. Este, dacă vrei, unul din meritele noastre, al celor din conducerea fabricii : cu toții am crescut, ne-am format ca muncitori, notează bine, ca muncitori, aici. Am trecut prin toate secțiile funcționale. La facultate învățasem ca lumea problemele teoretice, cum să-ți spun, la modul ideal. În secțiile acestea însă am învățat să lucrez în condiții concrete. Am lucrat la montaj. Cot la cot cu muncitorii. Niște oameni excepționali, cu o cultură tehnică în domeniul nostru, al mașinilor-unelte, îți mărturisesc sincer, absolut impresionantă. Am demontat mașinile bucată cu bucată, am pus mîna la rezolvarea reclamațiilor, pentru că în urmă cu cîțiva ani am avut parte și de așa ceva. N-am prea avut eșecuri, dar nu pot uita că în primul an după repartiție am dat la o mașină prototip niște cote greșite. Ceva mai tîrziu am trecut împreună prin halele imense ale I.M.U.A.B.-ului. Hala nouă a mașinilor-unelte foarte grele, gata, cu exact opt luni mai devreme decît termenul inițial. Hala de montaj dominată de uriașele strunguri carusel și de modernele mașini de alezat și frezat. Îi întreb ce este de fapt I.M.U.A.B.-ul. „Una dintre cele mai moderne întreprinderi de acest gen de pe continentul nostru. Dar îți mai pot da o definiție : fabrica de făcut fabrici. Am făcut aici utilaje pentru alte fabrici din țară, dar am specializat și muncitori pentru ele. Pentru Întreprinderea de mașini unelte din Bacău, pentru Întreprinderea de strunguri din Tîrgoviște sau pentru Întreprinderea pentru mașini agregate și mașini unelte speciale din Iași. Cum vezi, am dat și din experiența și din inteligența noastră tehnică. Dacă vrei, eficiența noastră se măsoară la beneficiar". Deși foarte tînără, întreprinderea bucureșteană și-a făcut un frumos renume în țară și străinătate. Pentru excepționala precizie a prelucrărilor, pentru calitatea deosebită a produselor sale. Adevărate argumente ale tradiției. „N-avem prea mulți ani în spate, afirmă inginerul șef, dar priceperea și pasiunea muncitorilor și inginerilor noștri au anulat într-un fel prejudecățile despre tradiție. Nu numărul anilor contează ci cantitatea de inteligență. Este o trăsătură a industriei moderne dealtfel. Mulți dintre muncitorii fabricii au fost în peste 25 de țări. Au învățat limbi străine, au citit și au gîndit lucruri noi".

Vreme de două ceasuri l-am părăsit pe tînărul inginer șef, chemat de treburi urgente. Prilej de a sta de vorbă cu secretarul comitetului de partid Gheorghe Popescu, el însuși în vîrstă de 32 de ani.

„Cine ne cunoaște astăzi ar putea să creadă că am fost o întreprindere norocoasă. Că ne-a mers totul de la început pînă la sfîrșit șnur. Fără poticneli, fără eforturi. Ar fi o imagine falsă și absolut jignitoare. La început veneau alții și lucrau pentru noi, învățîndu-ne în același timp. În felul acesta s-au ridicat oamenii noștri. Specialiștii de azi. Ceea ce face azi echipa lui Constantin Barbu, de pildă, mă refer la asamblarea mașinii AFP 180, este o chestiune în care, în urmă cu doisprezece ani, nu prea îndrăzneau mulți să creadă în fabrica aceasta. Cum spune Dragu, am fost ca niște alpiniști, care au cucerit muntele stîncă cu stîncă. Am învățat mașină cu mașină. Fără să ne mințim, cunoscîndu-ne pe noi în același timp. Deci s-au format și oameni. Nu ne este indiferent, dau un exemplu, cine pleacă la un service în străinătate. Desigur un bun specialist care reprezintă fabrica și care n-are voie să bîjbîie, s-o scalde, dar totodată și un comunist care reprezintă țara. Adică o conștiință. Ce vreau să spun? Că aici, la I.M.U.A.B., s-au format nu numai muncitori cu înaltă calificare, ingineri deosebit de valoroși, dar și adevărate conștiințe. În urmă cu trei-patru ani aveam necazuri cu planul. Se speriaseră unii de ceea ce trebuiau să realizeze. Alții erau chiar sceptici. Am schimbat optica aceasta, a lui „nu se poate", cu multă muncă și ambiție. „Ne-am folosit timpul exact cu ceea ce are el mai bun : lupta cu inerția". Ce înseamnă totuși pasiune, cum se manifestă ea concret în munca constructorilor de mașini-unelte de la întreprinderea bucureșteană ? Semnele sînt ușor de reperat. Să centrezi în așa fel o mașină, să-i faci un astfel de program încît colosul să te asculte perfect. Nu-ți iese o cotă, te gîndești din nou, te sfătuiești, te frămînți, citești. Unii cunosc o parte a mașinii, alții cealaltă parte, dar sînt unii care o cunosc toată. Este un țel. Tot așa cum o mașină odată cunoscută este că o „facultate absolvită". Toate acestea, spun eu, sînt sigur semne ale tinereții".

RADU BARBU

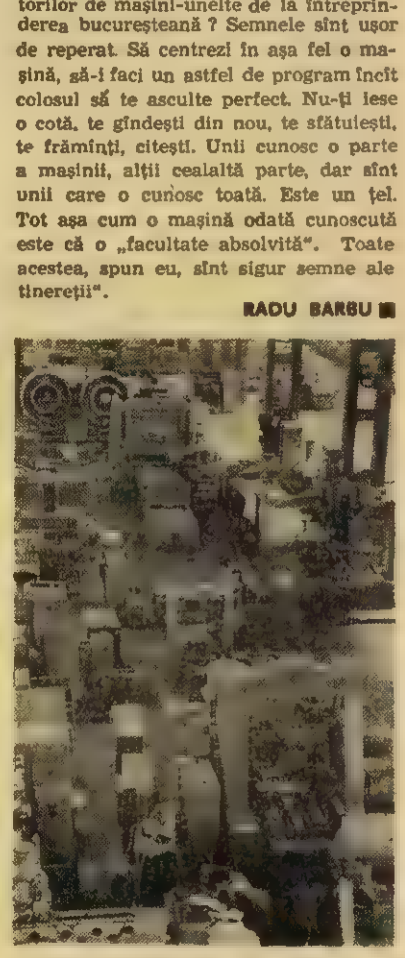

Hala de prelucrări mecanice grele

Niște marinari, niște furtuni, dar mai puțin furtunile, mai mult ei, marinarii

La ora cînd apar aceste rînduri, mototancul petrolier „Crișana" — unul din giganții flotei noastre maritime — e în drum spre Irak.

Se află, după socotelile noastre, undeva, în Marea Roșie, plutind sub un cer arid, printre tărmuri goale, aclamat, sub vînt, de copaci oblici, înfipți în nisip ca luminările într-un tort. Sau poate că-i mai departe, în drum spre Aden, sau poate că și Adenul, golful perlelor, a rămas în urmă, deci o piatră s-a ridicat de pe inima comandantului Mircea Munteanu, da, a scăpat de furtunile de nisip, de bombardamentul nisipului, a trecut deci cu bine printr-o mare-deșert viforită pe distanțe astrale de particule orbitoare, ucigătoare, teribile cînd se infiltrează în instalațiile navei, acum singura grijă e navigația și, evident, musonul, care în această perioadă a anului bate cu furie dinspre sud-vest. O altă piatră (sau doar o particulă de nisip ?) i s-a luat de pe inimă cu niște zile și nopți în urmă, cînd a trecut cu bine prin gîtuirea de ape a Dardanelelor, operație deloc lesnicioasă chiar cu vase obișnuite, de tonaje medii, extrem de complicată cu un colos precum „Crișana". Cîte pietre au mai rămas ?

Mircea Munteanu are 33 de ani. E cel mai tînăr comandant de tancuri din flota noastră. „Crișana", vasul pe care-l comandă, are 86 000 tdw, e lung cît două stadioane de fotbal (242 metri) motorul (22 300 cai-putere) și instalațiile aferente ating, ni se spune, înălțimea unei clădiri cu șapte etaje. O supernavă, aflată în mîinile unui tînăr. O comandă doar de cîteva luni, mai exact de la 27 aprilie, cînd, la numai un an după ce primise brevetul de comandant (inițial pe tancul „Oltenia", de 36 000 tdw), la numai zece după absolvirea Școlii de ofițeri de marină, a fost uns la cîrma acestei nave-gigant, printre cele mai mari ale flotei noastre, printre cele mai noi, supermodernă, superpretențioasă, automatizată, computerizată, luînd ca repere cosmice în drumul ei nu clipirea înșelătoare a stelelor, ci semnalele sateliților, putînd deci să-și taie singură ruta, ghicind-o singură între talazurile care o șterg sau o înfășoară, dar o navă, totuși, aflată în mîinile unor oameni și, în primul rînd, ale lui, ale comandantului.

Am stat de vorbă cu Mircea Munteanu, tînărul comandant, cel mai tînăr de pe tancurile noastre petroliere, despre viața lui și a navei lui, despre munca lor, despre măsurile acestei munci.

Măsurile muncii, pe un vas-tanc de 86 000 tdw, sînt, deocamdată, dintre măsurile cu care se confruntă flota noastră, cele mai mari. Deocamdată !, ține să precizeze Mircea Munteanu, fiindcă, peste puțin, va porni în prima sa cursă „Independența", vasul de 150 000 tdw făurit în docurile Constanței. I-ar place să comande „Independența" ?, îl întreb. Evident, auride. Evident, se gîndește, nu se poate să nu se gîndească, în clipa asta, la ceea ce mă gîndesc și eu. Adică la faptul că el, Mircea Munteanu, într-un timp foarte scurt, socotit în ani, uneori în sezoane, a trecut de pe coaja de nucă a bricului „Mircea", vasul-școală al ofițerilor de marină, la cîrma celor 36 000 de tone ale „Olteniei", apoi a celor 86 000 ale „Crișanei", escaladînd rapid nu doar o scară a tonajelor, ci și a tehnicii, a cunoașterii, cu măsuri inedite, cu noutăți și cu exigențe extreme pe fiece treaptă, în fiece zi.

S-a simțit vreodată, în această escaladare, amețit ? Nu ascunde : da, și nu numai o dată. Oricare, în locul lui, s-ar fi simțit. Cînd i s-a propus comanda „Olteniei", a amețit. Cînd i s-a propus comanda „Crișanei", la fel. Trecuse, înainte de a primi brevetul de comandant, prin toate treptele, prin toate rosturile, prin toată ierarhia conducerii unei nave, fusese ofițer III, ofițer II, ofițer secund, lucrase pe toate tipurile de tancuri, din 1969 e numai pe tancuri, și, evident, parcurgînd toate aceste trepte, fără să sară nici una, fără să „ardă etapele", cum se spune, se deprinsese cu ritmul, i se păruse normal, nu luase seama la viteza escaladării, viteză care l-a protectat, într-o bună zi, cînd încă nici nu împlinise 33 de ani, la cîrma celor 86 000 de tone ale „Crișanei". Deci într-o mare, extremă răspundere și, sigur, o mare faimă, fapt care, firește, nu-l lasă indiferent, deși, pentru sine, el nu voise niciodată un nume mare, voise doar un nume simplu și onest. A spus-o dealtfel și șefilor lui. Ce înseamnă, însă, să fii onest ? — i s-a replicat. Să muncești prob, deci să muncești din răsputeri, ca să nu întinezi măcar criteriul de onestitate pe care ți l-ai propus inițial. Și pentru ca munca să nu fie o povară (mai ales în condițiile, prin definiție împovărătoare, ale vieții pe mare, ale eforturilor marinărești), trebuie să muncești inteligent, fiindcă onestitatea e o calitate morală, nu există proști onești. Onestitatea pretinde opțiunea, deci simțul discernerii, deci inteligența. Inteligența, simțul discernerii te obligă însă la creație în tot ce faci, ceea ce, dacă perseverezi, fiindcă onestitatea e și perseverență, te împinge la afirmare, la faimă, la a fi „cineva". Oul lui Columb, deci. Era mult mai simplu să-l spargi de la început.

Ceea ce Mircea Munteanu a și făcut. În fruntea unui echipaj sudat, harnic și întrepid, compus și din vechi marinari ca nea Banciu Afrim, om de 50 de ani, decanul de vîrstă al navei, și din tineri ca Nanu Marian sau Matică Ion, marinari la 23 de ani, compus și din redutabili specialiști,ași ai tehnicii, ca șeful mecanic Constantin Folescu, ca ofițerii electricieni Marin Crișan sau Ovidiu Cotlarenco, ca ajutorul mecanic Vasile Porojan sau timonierul Jean Urcan, compus și din tineri la început de carieră, ca ofițerul III-maritim Marta Ion, născut în 1953, în fruntea unor oameni care conduc, pe mările și oceanele lumii, un vas gigant, supermodern, superpretențios, cerînd o infinită grijă și o înaltă calificare în dirijarea, supravegherea și întreținerea complicatelor instalații, Mircea Munteanu raportează, în fiecare lună, realizarea exemplară a obligațiilor de producție, mai puțin (adică deloc) avarii, întîrzieri, devieri de la ruta înscrisă în plan.

Nu-i un destin singular, ci simptomatic. E un destin reclamat de epocă, de continua escaladare de trepte, de dezvoltarea vertiginoasă a flotei noastre, de ambițiile ei, atît de mari, temerare chiar, cel puțin în raport cu nivelul de la care s-a pornit. Ce înseamnă asta ? Înseamnă, zice Mircea Munteanu, că există un domeniu al aparențelor și un domeniu al esențelor și, sigur, adaugă el, e grav cînd cele două teritorii se încalecă în mintea cuiva. Ignorînd ultimul teritoriu înseamnă să demobilizezi, ignorîndu-l pe primul, înseamnă să te îmbeți cu apă rece. Dar, e la fel de limpede, apar adesea și imprejurări de excepție. Sînt, cu alte cuvinte, domenii, precum cel al comerțului peste mări, în care doi parteneri, România și, să zicem, Japonia, nu pornesc de la același start, n-au aceeași tradiție, n-au același potențial. 200 de milioane de tone, metri cubi, mile marine, oameni, barili etc. nu sînt totuna cu 20. La un anume prag, cifrele devin fantastice, dimensiunile ametesc, ți se taie picioarele. „Lucizii" (sau galeria scepticilor, sau cei ce privesc, ca la o competiție sportivă, de pe margine) intervin cu soluția : „Vezi-ți de lungul nasului !" Noi, românii, crede Mircea Munteanu, am stat cam prea multă vreme sub teroarea cifrelor mari, a măsurilor mari, a faimelor mari, uneori a fumurilor mari. Dar înfruntîndu-le mitul, am învins. Tînărul comandant, cîndva (nu prea demult) elev cu nota 10 la istorie al Liceului „I. L. Caragiale" din București, își amintește, de pildă, că, în întregul ev mediu, ne-am bătut cu armate care, în chip convențional (termen-limită pentru imaginația cronicarilor !), depășeau cifra de 200 mii. Pe acele vremuri, deloc serafice, funcționa însă nu pedagogia „lucizilor", pedagogia înfrîngerii în prizonierat și înapoiere, ci o înțelepciune mai sănătoasă, cea populară : „N-avem voie să ne lăsăm învinși !" N-avem voie, zice Mircea Munteanu, noi, cei de azi, să ne lăsăm învinși în competiția timpului, să ne lăsăm depășiți de timp, să ne simțim „prea tineri", în condițiile în care flota noastră maritimă, ieri ca și inexistentă, brăzdează astăzi mările și oceanele, în condițiile în care România socialistă, făurind vase-gigant precum „Independența", va intra, spun statisticile, în 1980, în rîndul primelor zece țări constructoare de nave din lume.

Pentru asta, pe vasul-gigant „Crișana", la ordinea zilei se află învățătura. Adică oamenii, între truda diurnă și somn, învață. De fapt, la ordinea zilei sînt multe, în primul rînd întreținerea complicatelor și costisitoarelor instalații, mai sînt și problemele navigației, manevrarea colosului prin strîmtori și prin îmbulzeala porturilor, mai sînt și nopțile, cu vasenălucă ce-ți taie drumul, gata-gata să te izbească, vase-sinucigașe, unele profesînd deliberat autodistrugerea, fiindcă sînt vechi și armatorii umblă să le sacrifice în schimbul „daunelor", mai sînt și furtunile, care, desigur, nu sînt chiar „o problemă", cel puțin nu pentru un vas-gigant ce „calcă" deodată cîteva valuri, un lanț de valuri, aplatizîndu-le semeția, potolindu-le agresivitatea, mai e și aerul pe care-l respiri, fiindcă vasul transportă nu mirodenii, ci petrol, viața pe el miroase a petrol, mai este și depărtarea, însingurarea, contactul mult prea sumar cu pămîntul, cu cei de-acasă, instalațiile automate încărcînd și descărcînd petrolul în răstimp de ore, făcînd deci escalele scurte; dar, peste toate, la ordinea zilei rămîne învățătura. Se predau zilnic, la club, pe punte sau în sala mașinilor, lecții, predă șeful mecanic, predă căpitanul de punte, predă nostromul, tuturor, inclusiv ofițerilor, le predă Munteanu, care, la rîndu-i, ca toți ceilalți, învață.

Fără acest oxigen vital — cel al conștiinței, cel al marii ambiții de a supune timpul — arderile mașinăriei noastre psihice, spune Mircea Munteanu, ar fi incomplete. De înaintat, ce e drept, am înainta, dar, ca și un cargou obosit, scoțînd foarte mult fum.

Drept care vasul-tanc „Crișana", unul din vasele-gigant ale României socialiste, înaintează, peste mări și în timp, scoțînd nu fum, ci străluminat de flacăra albă a pasiunii, a pasiunii și a creației.

ILIE PURCARU

„Dacă sînt probleme Vasile Stoica e și el acolo...“

Vasile Stoica este, de fel, din comuna Mărgineni-Neamț. O comună al cărei nume interlocutorul meu îl crede potrivit căci pare așezată, într-adevăr, la margine de lume. Copii fiind, văzuse acolo filme aduse de caravana cinematografică și aflase că omul care mînuia aparatele se numea operator. Meseria aceea ar fi vrut s-o învețe. Așa a ajuns la Grupul școlar de petrol și chimie de la Săvinești, care pregătea, după cum auzise, operatori. Că era vorba despre operatori chimiști avea să afle, desigur, destul de repede, dar școala n-a mai schimbat-o. Ajuns unul dintre cei mai destoinici maiștri ai Combinatului petrochimic din Pitești, își amintește încă, nu fără o anumită duioșie, de naivitatea cu care păși pragul acelei școli, și spune că n-ar fi cinstit din partea lui dacă n-ar recunoaște că începutul s-a datorat acelei confuzii. Ceea ce a urmat n-a mai fost nici pe departe o confuzie ci un lung efort de adaptare la o meserie pe care el s-a străduit s-o înțeleagă pînă la capăt, să-și limpezească adică păienjenișul instalațiilor din petrochimie, pitoresc poate, văzut dinafară, cu nenumăratele retorte, conducte și turnuri argintii, dar complicat dacă-i privești dinăuntru, ca martor al desfacerii materiei în elemente și al purificării ei.

Lucrează în uzina de acrilonitril-cian din 1970, cînd a fost solicitat, împreună cu alți muncitori de la Săvinești, pentru a ajuta la punerea în funcțiune a noilor instalații. A venit acolo unde fusese nevoie de el, lăsînd în urmă un cămin pe care abia și-l întemeiase. Acum, uzina are o producție anuală de miliarde, iar unde productivitatea muncii pe angajat se ridică, însumînd zilele unui an, la peste un milion de lei. De aceea, spune Stoica Vasile, care este și secretarul comitetului de partid al uzinei, oamenii trebuie să cunoască, și cunosc ce au în mîini. Lunar sînt informați despre activitatea uzinei, a combinatului. Și, bineînțeles, despre importanța produselor uzinei pentru economia națională. Acrilonitriiul fabricat la Pitești la calea Săvinești, unde se transformă în fire sintetice. „Mai facem și un ierbicid. Singurii din țară care-l producem. Este un ierbicid foarte bun, în care agricultura și-a găsit un aliat credincios. Curăță porumbul sau vița de vie de toate buruienile. Rămîne pămîntul lucrimă. Curat, ușor de muncit. Sigur, mai producem și altele“.

Dincolo de aceste cuvinte, încercînd o explicare mai amănunțită a lor, discuția devine tehnicistă. Este specificul petrochimiei, despre care se poate spune ușor că înnobilează și însuflețește valoarea materiei prime, a țițeiului, dar e mai greu, în cuvinte, de deslușit cum. Pentru a înțelege ce se petrece acolo, înăuntrul imensului laborator care este combinatul, trebuie să știi chimie, să fii un specialist. Să cunoști această meserie grea. „Una dintre cele mai grele, în care conștiinciozitatea și disciplina sînt la mare preț dar ele nu presupun nicidecum imobilitate. Doar o știu și copiii, azi: aceasta e o industrie de avangardă, transformările se produc în cadrul ei cu repeziciune, înnoirile sînt spectaculoase. Și cum ar putea fi altfel cînd noi înșine, cei ce lucrăm în această industrie, privim fascinați dincolo de tablourile de comandă, acolo unde se petrece, sesizabil doar ochilor minții, procesul în care țițeiul e obligat să dea un pas înapoi și să se desfacă pentru a apuca apoi pe căile pe care oamenii i le croiesc ?“ Este o «facere» și o «desfacere» a lumii, cum zice maistrul Vasile Stoica. Adeseori, în instalațiile de acrilonitril polimerizează cîte o coloană de distilare, adică acrilonitrilul se transformă în poliacrilonitril și se întărește, scăzînd astfel randamentul procesului de fabricație. Se scot atunci, din coloanele înalte de aproape 50 de metri, inelele. Operația aceasta, apoi spălarea și montarea inelelor la loc, la ore lungi și grele de trudă. Cînd necesitatea unei asemenea intervenții apare noaptea, este și mai dificil. „Dar la noi s-a încetățenit o metodă, zice maistrul. Dacă dau telefon lui Tinca Nicolae, de exemplu, să vină cu oamenii lui pentru a remedia o defecțiune, n-am nevoie să-i caut apoi pe toți la telefon sau să trimit după ei și să-l anunț pe fiecare în parte, că trebuie să vină. Vin singuri, se anunță unul pe altul, au mașini aproape toți, și la un sfert de oră îi vezi că apar în grup pe poarta fabricii. Atunci, sau mai tîrziu, veniți dumneavoastră, gazetarii, și scrieți un reportaj despre eroismul acestor oameni care vă apar nebărbieriți, cu bărbile crescute și cu mîinile tremurînd de oboseală, la capătul lucrului. Cum o să scrieți și despre mine, poate, ca despre un om care a învățat această meserie cu poftă, și a făcut-o cu plăcere. Sper s-o pot face încă mult timp, căci n-am decît 31 de ani și vreau de la viață mai mult decît pînă acum. Vreau, de exemplu, un copil, fiindcă nu-l am și fiindcă-mi stă gol apartamentul pe care mi l-au dat cei de aici, din Pitești, de unde n-o să mai plec niciodată, și în care mă întorc seara tîrziu, căci stau și 12 ore în combinat deși programul e de 6. Dar nu stau ca să pot spune, vezi bine, unui reporter, acest lucru, nici ca să fiu „erou“, ci pur și simplu pentru că aici e treabă de făcut mereu și pentru că am dreptate cînd îi răspund nevestei — tot operatoare, aici, la secția piroliză, de felul ei tot din județul meu, chiar din Piatra Neamț — care mă mai întreabă : măi, Vasile, care e familia ta ? Și eu zic : fabrica, și pe urmă noi. N-avem copii, și oare nu mi-ar fi rușine să plec ca un funcționar de la combinat, la oră fixă și cu geanta subsuoară, văitîndu-mă că am greutăți ? Și ea tace. Și trece repede ziua, și a doua zi este una la fel. Dacă n-ar fi munca, dacă n-ar fi problemele care trebuie să le rezolvăm nu știu ce s-ar alege din mine“.

Iată de ce într-una din zilele acestea, maistrul Vasile Stoica a fost ales să reprezinte județul Argeș în Consiliul Național al oamenilor muncii.

DUMITRU ELIADE

Fotoanchetă „Flacăra“:

Cum gospodăriți fondurile fixe ?

Utilaje care produc... rugină!

În anul 1974 s-a transferat Țesătoriilor Reunite, de la Fabrica „Borangicul“, un vaporizator continuu în valoare de peste un milion lei. Pe atunci, ne spun factorii de conducere ai celor două unități, vaporizatorul era strict necesar fluxului tehnologic de la Țesătoriile Reunite. Cu toate acestea, el nu a fost ridicat dintr-o magazie de la „Borangicul“ nici pînă în prezent. Tovarășii de la Țesătoriile Reunite spun că la dînșii fluxul tehnologic s-a schimbat între timp și asta explică pentru ce nu au ridicat utilajul. Din 1974 și pînă în prezent stînd însă vaporizatorul în condiții improprii apreciem că s-a degradat.

De fapt, aceste constatări ne-au fost prilejuite de un raid-anchetă pe care l-am efectuat împreună cu reprezentanți ai Inspectoratului pentru controlul gospodăririi fondurilor fixe. La aceeași întreprindere, Țesătoriile Reunite, există și alte utilaje nefolosite. Astfel, mașina de pulverizat prin pistol mecanic (procurată din import) nu lucrează de mai bine de doi ani. Un uscător de fire stă demontat de cîțiva ani și așteaptă chipurile reamplasarea. În grădina întreprinderii am găsit cîteva cuve care au prins cîteva toamne. Tot acolo era și un aparat de vopsit vertical, de asemenea valorînd bani grei. Notăm că pentru una din cuve, stea orizontală, s-a găsit destinatarul — serviciul de cercetări al centralei — numai că nimeni nu s-a prezentat s-o ridice.

În spiritul obiectivității consemnăm că la aceeași întreprindere, o mașină în aceeași situație, o mașină de flaușat tot din import, se află aproape de capătul readaptării pentru sortimentele noi. De unde se vede că atunci cînd există preocupare, hărnicie și spirit gospodăresc, folosirea unor utilaje vechi pentru noile tehnologii este posibilă.

ELENA GHERA

Procesul verbal de predare-primire încheiat în 25 iunie 1974, între fabrica Borangicul și Țesătoriile Reunite se încheie astfel : „Acest mijloc fix predat complet și în stare de funcționare conform adresei...“. Utilajul respectiv în valoare de peste 1 milion lei este și astăzi, după 3 ani, în același loc, adică la Borangicul, și în aceeași stare, adică de nefuncționare.

Serviciul mecano-energetic al Centralei industriale a mătăsii, inului și cînepii și Direcția utilaje și piese de schimb din Ministerul Industriei Ușoare știau de existența parcului cu utilaje din grădina Țesătoriilor Reunite ? Conducerea întreprinderii respective știa precis. Mai mult, ne-a asigurat că ploile și zăpada nu le atacă. O fi și așa, deși realitatea demonstrează contrariul. Nu le-o fi atacînd ploaia și zăpada dar indiferența este extrem de corozivă !

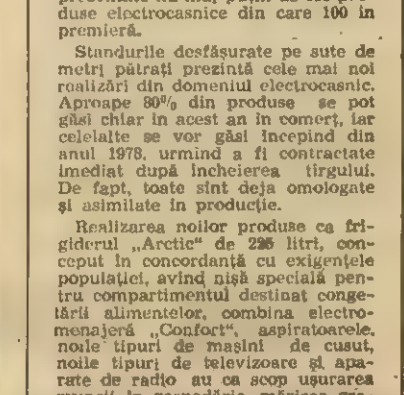

Mașina de pulverizat prin pistol mecanic (importată) nici ea nu se găsește în stare de funcționare cum ar fi reglementar printr-o eventuală redistribuire. Este demontată, plină de praf și imobilizează o încăpere a fabricii de peste doi ani de zile.

Singurul caz fericit îl reprezintă mașina de flaușat. Tot de doi ani nu a funcționat, dar acum are șansa de a fi adaptată și folosită în întreprindere pentru executarea noilor produse : plușuri și blănuri sintetice. La ora actuală este în probe tehnologice.

TÎRGUL DE MOSTRE

Acolo unde privesc mai ales gospodinele

Tîrgul de mostre are mai mult chiar decît la precedentele ediții un pronunțat caracter de lucru, este o confruntare spectaculoasă între cei care produc și cei care consumă. Oamenii vin, studiază, comentează, verifică produsele în raport cu angajamentele creatorilor și producătorilor din industrie.

În cadrul acestui imens magazin universal care este Tîrgul de mostre, un spațiu larg e destinat articolelor electrocasnice prevăzute a se dubla în acest cincinal față de cincinalul precedent. Vizităm pavilioanele Z—3 și Z—4 unde sînt prezentate nu mai puțin de 800 produse electrocasnice din care 100 în premieră.

Standurile desfășurate pe sute de metri pătrați prezintă cele mai noi realizări din domeniul electrocasnic. Aproape 80% din produse se pot găsi chiar în acest an în comerț, iar celelalte se vor găsi începînd din anul 1978, urmînd a fi contractate imediat după încheierea tîrgului. De fapt, toate sînt deja omologate și asimilate în producție.

Realizarea noilor produse ca frigiderul „Arctic“ de 235 litri, conceput în concordanță cu exigențele populației, avînd nișă specială pentru compartimentul destinat congelării alimentelor, combina electromenajeră „Confort“, aspiratoarele, noile tipuri de mașini de cusut, noile tipuri de televizoare și aparate de radio au ca scop ușurarea muncii în gospodărie, mărirea gradului de confort al apartamentelor și asigurarea economiei de energie. În fiecare săptămînă, ne spune tovarășul Alexandru Melinte, reprezentantul pavilioanelor menționate, au loc demonstrații practice cu aceste produse. S-au organizat în cadrul pavilioanelor încăperi model dotate cu aceste produse, astfel încît cumpărătorul să se convingă direct de utilitatea și de modul lor de folosință.

Iată și cîteva dintre părerile vizitatorilor : **Ina Stavăr** — casnică, București : sînt lucruri foarte utile, excelent finisate, cu folosință îndelungată. Remarc noile produse : mașina de cusut cu zig-zag „Sanda“, dar mai ales combina electromenajeră „Confort“ ce corespunde actualelor dimensiuni ale spațiului destinat bucătăriilor, cît și noul fier de călcat cu termoregulator, uscătorul electric de păr.

Zamfir Andrei — Focșani : noile aparate de radio și televizoare au într-adevăr înalt grad de finisaj ; garanția că ele nu sînt doar simple prezențe formale, de expoziție, o constituie faptul că unele au și apărut deja în magazine.

În fața standurilor acestui tîrg te încearcă sentimentul mîndriei dar și dorința atît de firească ca această îmbietoare imagine vorbind despre potențialul industriei noastre de a produce tot ceea ce îi este necesar omului, toate bunurile de care avem nevoie la cea mai înaltă calitate, să o reîntîlnim multiplicată în rafturile de fiecare zi ale unităților comerciale. Destinul fiecărui produs este condiționat de contractarea și livrarea sa la fondul pieței în anul 1978, contractare ce va avea loc în luna viitoare. Iată de ce, o vizită în pavilioanele Tîrgului de mostre este utilă pentru fiecare dintre dumneavoastră deoarece de opțiunile pe care le veți afirma depinde în mare măsură profilul comerțului cu aparate electrocasnice.

GH. AMUZA

Poftiți în vagoane!
Dar atenție unde vă așezați!!

Trenul personal 5005, se anunță la difuzoarele din Gara de Nord, va pleca peste 6 minute în direcția Ciceu-Adjud. Deși, în continuare, „persoanele care au condus pe călători sînt rugate să coboare din vagoane", ne continuăm raidul. Cum anume pleacă trenurile din gară, cît sînt ele de curate, de pregătite pentru drumul mai lung sau mai scurt care le așteaptă ? Trenul 5005 este destul de curat dar nu în totalitate. Toaletele au hîrtie igienică, apa la chiuvete curge iar în dispozitivul pentru săpun lichid există ceva care nu face spumă.

Peste cîteva minute de la plecarea lui 5005 sosește cu o întîrziere de 120 de minute rapidul 32. Dar faptul nu ne impresionează prea mult din moment ce astăzi, 19 august, cea mai mare întîrziere pînă la ora 14 a fost de 300 de minute. Rapidul sosește într-un hal fără de hal. Duşumeaua multor vagoane a suportat, se vede, vin și alte băuturi, praful este de un deget iar resturile mîncărici sînt aruncate peste tot. Conductorul Buda Gavril spune „nu de puține ori, de aici, de la București, rapidul pleacă «modest» curățat și chiar cu unele vagoane murdare".

Deși pleacă de pe linia 1, trenul personal 1093 (Titu—Pitești) este curățat în pripă. Un W.C. este defect și în cîteva vagoane praful îți ia ochii. Iată ce ne spune șeful trenului, Preda Ștefan : „Nu sînt mulțumit de modul cum a fost pregătit pentru drum acest tren. Eu însumi ajung la destinație cu bluza de uniformă murdară".

Deși sosește în București Nord doar de la Mîneciu, personalul 3042 este de asemenea murdar.

Odată ajunse în București Nord, trenurile personale, accelerate și rapide merg fie la Basarab, fie la Revizia de vagoane București—Griviția, pentru curățenie și revizie tehnică. După cum este normal ne-am deplasat și noi la Revizia de vagoane București—Griviția pentru a discuta cu factorii responsabili, pentru a vedea la fața locului ce se face și ce nu se face pentru ca o călătorie cu trenul să decurgă plăcut și civilizat.

Găsim tras pentru revizie și curățenie trenul 421. Revizia tehnică, din cîte ne dăm seama, se face cu răspundere și conștiinciozitate. În vagoane însă 7—8 femei stau de vorbă, unele fumează, altele s-au întins pe bănci. Vrem să fim bine înțeleși. Nutrim o stimă reală pentru lucrătorii C.F.R.-ului, pentru aceste femei care pe ploaie, vînt sau zăpadă fac o treabă deloc ușoară. Totuși, în ultimul timp, o parte dintre trenuri sau din vagoanele unor garnituri poartă amprenta lipsei de grijă, a superficialității și comodității. Cum spuneam, grupul de femei stătea. Întrebăm de ce și aflăm că este așteptat șeful de echipă Șerban Nicolae ca să le repartizeze la muncă. Stimulate de prezența noastră, Băcanu Elena, Zbircea Constanța și celelalte încep lucrul. Ne aflăm deci în fața unor momente de chiul în absența șefului. Tovarășii cu care am discutat, este drept, deschis, fără reținere, ne spuneau că șeful de echipă Șerban Nicolae nu era în accelerat 421 deoarece lua în primire alt tren. În realitate era la poartă... pe postul respectiv. Chiar despre trenuri fiind vorba, nu vrem să facem din acest om un acar Șerban, văr cu unul Păun, căci e clar că nu singur s-a decretat portar... Ne-a impresionat cu adevărat munca grea, dar desfășurată cu hărnicie și conștiinciozitate a vidanjorului Canela Gheorghe care, singur în cîteva ore, a curățat 9 garnituri. Era și el necăjit că rapidul 15, din cauza întîrzierii, n-a putut sta pentru curățenie decît 15 minute, ceea ce, trebuie să recunoaștem, înseamnă un fleac. Cum pentru curățenia în vagoane se folosesc mătura și cîrpa, ne-am mirat că îngrijitoarele din trenuri au niște cioate, niște resturi de mătură.

Discutăm cu inginerul Militaru Dumitru, adjunctul șefului unității, cu Ioniță Ion, secretarul comitetului de partid, și cu Munteanu Alexandru, președintele comitetului sindical. Ni se spune că aici, la București-Griviția, sînt pregătite doar trenurile rapide și accelerate. Ni se mai spune că garniturile de pe magistrala 1 (Timișoara—Craiova) ajung într-o stare care nu face deloc cinste călătorilor. Unele trenuri ajung, se afirmă, cu 40—50 geamuri sparte, cu perdele sfîșiate, cu oglinzi sparte. Sîntem rugați ca prin intermediul revistei să facem un apel la conștiința călătorilor, ceea ce, firește, făceam oricum. „Nu sîntem nici noi mulțumiți și aveți dreptate integral, ni se spune. Din cauza fluctuației personalului necalificat, unele operații făcînd parte din curățenia trenurilor sînt sărite". Noi consemnăm, din necesarul respect acordat adevărului, opiniile interlocutorilor noștri, chiar dacă ele nu ne-au convins pe deplin. Altfel, pe scheme și pe grafice poți vedea că fiecare lucrător de aici, de la revizie, are sarcini clare pe linia controlului modului cum pleacă garniturile. În realitate, trenurile arată cîteodată murdare, atît pe dinăuntru cît și pe dinafară.

În sprijinul dînșilor ni s-au adus și alte argumente. Numai în luna iulie s-au înregistrat 1 914 zile-om concediu medical. Dar pe lîngă acestea și un număr destul de mare de concedii fără plată (pe care le acordă chiar șeful unității !). Acestea, ca și fluctuația cadrelor, mult, foarte mult invocată, sînt lucruri care trebuie însă rezolvate aici și chiar de către aceia cu care discutăm. Adevărul este, lucru de noi constatat, că la Revizia de vagoane București-Griviția organizarea și controlul muncii prezintă unele carențe. Nu nesocotim în nici un fel siguranța circulației dar nici modul cum arată un tren, cum călătorim cu el nu ne rămîne indiferent. S-a statornicit aici obiceiul ca Șerban Nicolae și, probabil, nu numai el, să dirijeze oamenii de la distanță. Regulamentul prevede însă negru pe alb că el, ca șef de echipă trebuie să ia în primire fiecare garnitură, să împartă concret munca, să fie în mijlocul oamenilor. Pentru că, inspectînd doar la sfîrșit rezultatele poate sancționa pe cei vinovați dar nu poate opri trenul să plece conform mersului. În sfîrșit, mai vechea practică a tînguirilor și lamentărilor este și aici prezentă și atunci de ce să ne mirăm că unele trenuri arată cum arată ?

Înainte de a încheia această anchetă să consemnăm și o situație de domeniul absurdului. Revizia de vagoane București—Griviția avea voie să achiziționeze mături doar de la o cooperativă meșteșugărească a cărei activitate este bîntuită de nereguli. Măsura Regionalei C.F.R. București ? Nu mai luați mături de la ei căci nu sînt cinstiți ! Dar de unde ?, se întreabă cei de la revizie căci particularul nu face mături precum prevede regionala amintită. Adică grele de minimum 700 de grame, lungi de cel puțin 50 de centimetri.

Așa că, îndemnul cuprins în titlu se vrea și un apel la o mai bună organizare a muncii, aici, în locul de unde zi de zi pleacă trenuri a căror stare poate să contribuie, și trebuie s-o facă, la prestigiul Capitalei țării și la prestigiul Căilor Ferate.

Și mături cu mături, nu pot lipsi. Trebuie însă să ne întrebăm : în condițiile de azi cînd în orice gospodărie sînt folosite mijloace moderne, de la perii diverse la aspiratoare diverse, neuitînd firește detergenții și chiar spray-urile, n-ar fi cazul ca cei care administrează trenurile să depășească și ei stadiul măturii și al cîrpei fixate în vîrful unui băț și să apeleze la instrumente pe măsura vremii adică de mare productivitate și eficiență ? Singurele, dealtfel, capabile să asigure aspectul civilizat pe care orice garnitură de tren trebuie s-o afișeze în oricare din drumurile sale.

EUGEN SECELEANU ■
ION PREDOȘANU ■

Un compartiment așa cum rămîne în urma călătorilor

ALO, TELEFOANELE?

● O convorbire care nu putea dura, cum e regula, „doar cinci minute"

— Să vă prezint întîi celor care vor citi aceste rînduri : sînteți doctor inginer Ion Uidilă, director general adjunct al Direcției generale de poștă și telecomunicații din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Cred că este cazul să dorim acestei convorbiri o deplină obiectivitate.

I. U. — De acord.

— Atunci vă rugăm să ne spuneți, ne vom referi tot timpul la Capitală, dacă primiți reclamații de la cetățeni și de ce natură sînt acestea ?

I. U. — Acționînd în cadrul unui firesc plan de dezvoltare, direcția noastră și-a orientat activitatea spre satisfacerea cererii populației prin instalarea cu prioritate de posturi telefonice în cartierele noi care înfloresc acum în zonele periferice ale orașului. Această activitate, care constă în primul rînd în instalarea de centrale, este corelată cu lucrările de racordare a blocurilor la rețeaua telefonică stradală. Tot în cartierele noi instalăm și cele mai multe telefoane publice.

— Mă scuzați, dar v-am întrebat altceva.

I. U. — Tocmai am ajuns acolo. Se fac eforturi puternice pe linia investițiilor, se dezvoltă telefonia automată interurbană, fapt care conferă bucureșteanului o excepțională posibilitate de comunicare cu întreaga țară, a crescut numărul serviciilor prestate de către administrația noastră. Trebuie să notăm că în actualul cincinal numărul abonaților reprezintă deja un sfert din întreaga capacitate telefonică a orașului realizată pînă în momentul de față. În același timp, ridicarea continuă a nivelului de trai, creșterea populației orașului atrag firesc și o sporire a numărului de solicitări. Ne bucură acest fapt, dar numărul solicitărilor devine mai mare față de posibilitățile de satisfacere a lor. Astfel, un solicitant poate fi aminat de pe un an pe altul. Reclamațiile se referă deci în principal la această problemă : aminarea unor cereri de instalare.

— Ce le spuneți acestor oameni ?

I. U. — Cam ceea ce v-am spus și dumneavoastră. În plus îi asigurăm că cererile vor fi pînă la urmă rezolvate ; după criteriul vechimii cu excepția unor cazuri deosebite, un om bolnav, un om bătrîn... Unii înțeleg, alții nu.

— Și ce le mai puteți spune acum, folosind prilejul pe care-l oferă această convorbire ?

I. U. — Pînă la sfîrșitul acestui an în Berceni vom pune în funcțiune o centrală nouă — 10 000 de posturi. Dar cererile sînt deja cu 2 000 mai numeroase decît posibilitățile create. În cartierul Militari era prevăzută pentru 1979, de asemenea, o nouă centrală : o vom da în folosință tot pînă la sfîrșitul acestui an.

— Vă rog să ne vorbiți despre telefoanele publice. După ce criterii sînt ele amplasate, cîte sînt în momentul de față și cum se face întreținerea lor ?

I. U. — Urmărim ca acolo unde densitatea posturilor la abonați este mai mică numărul de telefoane publice să fie mai mare. Avem în momentul de față circa 5 000. Noi le instalăm mai la vedere, adică în locuri circulate, fiindcă pe ici, pe colo copiii se mai joacă cu ele și le deteriorează. Dar nu acest fapt constituie cauza principală a muțeniei unora. De aceea ne-am gîndit că trebuie să introducem un nou telefon public cu o construcție mai simplă, mai durabilă și să permită și o mai bună depanare care să nu fie făcută la fața locului unde tehnicianul are condiții mai grele și lucrează în fugă, ci chiar în atelierele noastre specializate. Acest nou telefon, care conține un modul electromecanic ușor de înlocuit chiar de către lucrătorii noștri care fac colectarea monetarului, a fost deja realizat de către Direcția județeană Brașov și noi l-am încredințat spre multiplicare Întreprinderii . Electromagnetica. Anul acesta îl va pune în fabricație.

— Să revenim la reclamații : știu că vi se impută uneori lipsa de obiectivitate la taxarea convorbirilor adiționale. Firește, unele reclamații pot fi neîntemeiate, dar nu cred că toate, știți cum e vorba aceea: „pînă nu faci foc, nu ieși fum". Care este de fapt adevărul ?

I. U. — Aș vrea să vă spun mai întîi ceva despre sistemul nostru de înregistrare a convorbirilor adiționale. Este vorba de unul electromagnetic, care prezintă o mare siguranță în exploatare. Acest sistem este dealtfel folosit de marea majoritate a administrațiilor naționale de telecomunicații. Totuși se mai pot ivi și defecțiuni, nu putem nega acest fapt. Noi avem lunar cîrca 1 000 de reclamații scrise și din cele 7 000 înregistrate pe primele șapte luni doar 200 au fost întemeiate.

— Tovarășe director general, dumneavoastră ați observat că adesea telefoanele noastre funcționează prost : audiție slabă sau întreruperi în timpul convorbirilor.

I. U. — Am observat și eu. Noi considerăm că actualul aparat telefonic este mai bun decît cel fabricat în 1966. Totuși nu corespunde în întregime dorințelor abonaților și condițiilor unei exploatări eficiente. Cele două capsule au o sensibilitate insuficientă pentru a putea permite, de pildă, folosirea unor cabluri cu fire de cupru în diametru mai mic. De vreo trei ani discutăm cu fabricantul, ni se promite, dar după cum ați remarcat problema este încă nerezolvată. Cît privește întreruperile, ele se datoresc unor manevre greșit executate de către tehnicienii care fac verificări în timpul orelor de trafic forte, ziua. Ar trebui făcute noaptea. Și să nu uit, o problemă privind audiția : capsulele au un timp de funcționare normală limitat, tehnicianul care obligatoriu face la domiciliul abonatului revizia tehnică este dator să le schimbe la timp.

— La cît timp se face această revizie tehnică ?

I. U. — O dată pe an, iar revizia periodică din cinci în cinci ani.

— Tovarășe director, aș vrea să fiți sigur că există încă telefoane la care nu s-a făcut nici o revizie de 20 de ani !

I. U. — Este posibil și așa ceva. Revizia o face tehnicianul de teren. El poate să o facă sau să nu o facă, dar să raporteze și ceea ce n-a lucrat. E o problemă de conștiință fiindcă controlul muncii sale se face prin sondaj. În același timp, chiar șeful de rețea poate, la rîndu-i, să mai închidă ochii la neglijențele unui lucrător.

— La seism au fost afectate numeroase linii telefonice. Care este situația remedierii acestora ?

I. U. — Toate defecțiunile ivite atunci au fost înlăturate cu destulă operativitate. Menționez că toți angajații au dat dovadă de mult patriotism în remedierea întreruperilor cauzate de cutremur.

Ceea ce urmează să facem după ce constructorii vor termina reparațiile clădirilor, este să organizăm mai eficient activitatea pentru ca definitivarea lucrărilor de cabluri instalate pe fațade să fie cît mai grabnic încheiată. Sperăm să dovedim aceeași operativitate ca în cazul restabilirii întreruperilor provocate de seism.

— Penultima întrebare : cum socotiți taxa abonamentului, este scumpă sau ieftină ?

I. U. — Ieftină și asta mai ales în raport cu ceea ce plătim noi pentru alte bunuri.

— Și ultima : doriți, la rîndul dumneavoastră, să-mi puneți o întrebare sau să-mi spuneți ceva ?

I. U. — Aș fi dorit ca această convorbire să nu fi avut loc acum ci mai tîrziu, peste cîteva luni, cînd am fi putut consemna rezolvarea unui însemnat număr din cererile oamenilor.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

București, centrul comercial numărul unu al țării

● Interviu cu tovarășul Radu Abagiu, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal București, director general al Direcției comerciale

— Cam cît consumă un oraș de 2 milioane de locuitori într-o lună ?

— 30 de mii tone de pîine și produse de panificație, 35 000 tone de făină și mălai, 7 milioane și jumătate litri de lapte, 11 000 tone de carne și produse din carne, 30 milioane ouă, 4 000 tone zahăr și produse zaharoase, 3 tone ulei, margarină, unt sau untură, 40 mii tone de legume, fructe și cartofi, 50—60 milioane sticle de răcoritoare, bere, apă minerală.

— Îmi imaginez că distribuția acestor cantități într-o lună implică probleme multiple.

— 60 000 de lucrători din comerț și 30 000 lucrători din prestările de servicii pentru populație sînt mobilizați în această amplă acțiune de aprovizionare, de distribuție și de desfacere pentru consumatori care vehiculează zilnic peste 10 000 tone produse agroalimentare.

— Această vastă acțiune desfășurată prin rețelele comerciale din București solicită intens mijloacele de transport auto și pe calea ferată.

— Exact. Zi și noapte, pe străzile orașului alcargă 2 000 de camioane ale întreprinderii Transcom, organizate în coloane pe depozite de mărfuri. Zilnic intră în București 500—600 vagoane convenționale cu diverse mărfuri iar diferența, în special la legume, fructe, lapte, carne și alte produse perisabile, vine direct cu autocamioanele.

— De unde vin autocamioanele și trenurile care asigură aprovizionarea Bucureștiului ?

— Din aproape toate județele țării.

— Prin urmare, rețeaua de transporturi trebuie să funcționeze cu o punctualitate de ceasornic elvețian, ca aprovizionarea orașului să se facă în flux continuu. Aveți nemulțumiri în acest sens ?

— Nemulțumirile ni le putem crea numai noi dacă nu urmărim atent și zilnic modul în care se realizează graficele de livrare. Colaborînd îndeaproape cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și ministerele furnizoare rezolvăm în termen și eficient problemele aprovizionării Capitalei. Și, în aceeași ordine de idei, pentru evitarea unor evenimente neplăcute în sistemul de aprovizionare a unităților din Capitală, am creat de cîțiva ani un stoc de rezervă, improspătat în permanență, care asigură echilibrul dintre furnizori și consumatori, îndepărtează crizele din aprovizionare și oferă comerțului o atmosferă de calm, de certitudine.

— Cu toate acestea fluctuațiile din aprovizionare se mențin.

— Se mențin uneori din cauze independente de voința noastră. Unele întreprinderi nu primesc materia primă la timp și ne livrează produsele cu întîrziere. Uneori, aceste întîrzieri în aprovizionarea întreprinderilor influențează și asupra calității produselor. Dar aceasta e altă poveste. Ivindu-se întîrzieri în aprovizionare se pot crea solicitări artificial majorate ale unor consumatori care recurg la supraaprovizionări, ceea ce duce la serioase dificultăți în comerț. De fapt, putem spune că aprovizionarea în Capitală este corespunzătoare și în flux continuu, la nivelul celor mai multe produse. Mai avem încă probleme privind acoperirea necesarului de carne în structură, dar și aceste probleme vor fi rezolvate mai bine începînd chiar din această lună ! Adevărul e că, de cînd lumea și pămîntul, o aprovizionare bună asigură un consum normal, pe cînd o aprovizionare slabă, cu fluctuații, duce la risipă și nesiguranță. E foarte important ca omul să vadă marfa în vitrine, să știe că există toate sortimentele, din abundență, ca să nu-i trezim în mod exploziv și aberant spiritul de conservare.

— Se poate spune că în ora actuală orașul numărul unu al țării oferă imaginea unei rețele comerciale normale, repartizată la cei două milioane de locuitori ?

— Bucureștenii, dar și cei care vin și se aprovizionează din București, intră în relații directe cu 6 000 de unități comerciale, ceea ce înseamnă că se deplasează într-un spațiu comercial întins pe 560 000 metri pătrați. E o sarcină care derivă și din „Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980", unul din programele care ne călăuzesc dealtfel în munca noastră de zi cu zi.

— Suficient ?

— Insuficient ! Insuficient, totuși, cînd ne gîndim la expansiunea orașului, la noile cartiere și la exigențele ridicate ale consumatorilor, în proporție directă cu aspirațiile spre civilizație și confort. De fapt acest lucru nu ne lasă indiferenți. Urmează ca pînă la sfîrșitul cincinalului în curs să se dubleze spațiile comerciale din București față de cele existente în 1975. Vom ajunge la aproape 1 000 000 de metri pătrați.

— Ce repercusiuni are asupra cetățeanului de rînd faptul că sînt mai puține spații comerciale ?

— Aglomerări, cozi la unele produse, imposibilitatea de a depozita și prezenta marfa în condiții optime, pentru facilitarea orientării sale, timp pierdut în căutarea magazinelor specializate etc.

— Oare nu iau proporții unele magazine ? Se construiesc în ultima vreme magazine mari în care te poți rătăci.

— Vă contrazic. Viitorul este al marilor magazine, unde, datorită organizării, omul nu are cum se rătăci, unde găsește tot ceea ce îi trebuie, nu mai pierde timp căutînd magazine mici, specializate, de pe o stradă sau alta, dintr-un cartier într-altul și unde, de multe ori, oferindu-i-se întreaga gamă de elemente care compun galaxia civilizației noastre cotidiene, își poate completa inventarul de obiecte necesare, la sugestia noastră. Dar, fără îndoială, uneori serviciul rece, impersonal tine de calitatea vînzătorilor și de pregătirea lor, capitol la care sîntem încă deficitari.

— Vom reveni asupra acestui capitol, dar mai înainte vă solicităm o precizare : considerați că actuala distribuție a spațiilor comerciale pe zone, pe cartiere, este normală ?

— V-am spus că sînt încă insuficiente spațiile pe care le deținem.

— Nu e vorba de numărul spațiilor ci de distribuția lor pe profile și în mod egal pe zone de aglomerație și interes.

— Este real că deocamdată zonele Pantelimon, Colentina și centrul orașului sînt bine organizate și dotate. În Drumul Taberei, Berceni și Balta Albă, unde numărul magazinelor este insuficient, sînt în curs de amenajare noi rețele comerciale, fie la parterul blocurilor, fie prin plombe între blocuri.

— Prin urmare, pentru a-și face aprovizionarea complet, cetățenii trebuie să vină în centru, în Pantelimon sau în Colentina, unde în mod normal ar trebui să fie feriți de aglomerări. Dar, cum oamenii au mai mare încredere în magazinele de tradiție din centru și cum unele dintre acestea sînt mai bine aprovizionate cu mărfuri și produse de calitate, centrul comercial rămîne tot aglomerat.

— E un fetiș. La ora actuală aprovizionarea se face uniform. Ba chiar aș putea spune că unele cartiere sînt mai bine aprovizionate decît centrul.

— Chiar și prin piețe unde se desfac produsele proaspete ale pămîntului din vecinătatea imediată sau îndepărtată ? Cîte piețe funcționează la ora actuală în București ?

— 40.

— Cîte locuri sînt destinate producătorilor ?

— 12 000.

— Considerați că sînt suficiente ?

— N-am spus asta. Dar, față de cele 8 000 de acum doi ani, înregistrăm un progres, nu ? Urmează să amenajăm cîteva piețe noi în aceleași cartiere în care spațiile comerciale sînt insuficiente : în Drumul Taberei, Berceni și Balta Albă.

— Și totuși unii cetățeni se sesizează că spațiile comerciale sînt prost distribuite și profilate în noile cartiere.

— Amplasarea și profilarea lor se face ținînd cont de anumiți parametri în funcțiune și care întrunesc exigențe de nivel mondial. Este gîndit și chiar proiectat ca în următorii ani să aducem serioase îmbunătățiri acestei profilări odată cu noile construcții de locuințe. Dar unii cetățeni ar dori să se amenajeze magazine agroalimentare chiar la parterul blocurilor în care locuiesc, după cum alții le contestă pentru că fac zgomot. Ce să facem ? Viața merge înainte și noi sîntem datori să creăm condiții corespunzătoare de desfacere, fiind atenți în același timp la protejarea locatarilor.

— De fapt, tovarășe vicepreședinte, care sînt greutățile pe care le întîmpinați în acțiunea dinamică, energică de propășire a comerțului în București ?

— Greutățile ni le facem singuri, cînd nu rezolvăm problemele la timp. Nu avem nici o scuză pentru neîndeplinirea sarcinilor noastre la termenele prevăzute. Cetățenii ne pot trage la răspundere pe noi și numai pe noi, cei care lucrăm în comerț, dacă aprovizionarea lor cu toate elementele necesare desfășurării unei existențe normale nu merge bine. Avem tot sprijinul, toată înțelegerea, la toate nivelele, pînă la nivelul tovarășului secretar general al partidului, care în repetate rînduri ne-a criticat pentru lipsuri și ne-a făcut recomandări importante în vederea organizării și aprovizionării exemplare, pe măsura exigențelor impuse de orașul numărul unu al țării. Experiența demonstrează că crearea, la nivelul orașului, a unui Consiliu municipal care se ocupă direct și operativ, zi de zi, de aprovizionarea cetățenilor în condiții bune, de desfacerea în flux continuu a mărfurilor și de întreprinderile prestatoare de servicii, a dus la eliminarea treptată a neajunsurilor în munca noastră și la succesele pe care le consemnăm. Altfel, studiind dinamica desfacerilor de mărfuri în București, se constată că din 1960, cînd desfacerile pe locuitor valorau 5 708 lei, în 1975, de pildă, ele au ajuns la 13 380 lei. Și sînt în continuă diversificare și amplificare.

— Tovarășe vicepreședinte, cum vă explicați că o seamă de produse expuse de ani și ani prin vitrinele expozițiilor și tîrzurilor de mostre nu apar totuși în vitrinele magazinelor de rînd ? Cum vedeți dumneavoastră rezolvarea rapidă și eficientă a sincronizării dintre cerere și ofertă și ce întreprindeți în acest sens ?

— De fapt, adeseori, desincronizarea de care vorbiți se produce din cauză că nu există un contact permanent între depozite și unitățile de desfacere. Sînt mulți șefi de unități care nu se prezintă direct în depozite la achiziționarea mărfurilor și comandă mărfuri vechi. Pe scurt, sînt șefi de unități prost informați. Ne-am gîndit să deschidem la toate depozitele niște „camere de mostre" unde șefii de unități pot lua contact cu ultimele modele realizate de întreprinderile furnizoare printr-o testare masivă a cererii. Pe de altă parte, unele magazine mici depășesc posibilitățile de expunere a tuturor sortimentelor de mărfuri și din acest motiv nu comandă decît anumite sortimente, verificate ca vandabile.

— Se vorbește mult și despre extinderea sortimentelor de produse în vederea ușurării muncii gospodinelor.

— La acest capitol am înregistrat un salt spectaculos. În doi ani producția unităților care produc preparate și semipreparate agroalimentare a crescut de aproximativ trei ori și jumătate iar numărul unităților și secțiilor specializate în aceste produse a ajuns la peste 200.

— E destul ?

— Evident, nu. Pentru că în afară de multiplicarea unităților de tip „Gospodina" care vînd preparate și semipreparate agroalimentare, trebuie diversificate și mașinile și aparatele necesare gospodinelor pentru scurtarea timpului de lucru în casă. Nu se află încă în magazine sobele de gătit electrice cu cel mai mare randament, mașinile automate de spălat vase sau de spălat rufe, în general sîntem încă deficitari în sectorul produselor electrocasnice. Dar, există deja un program de măsuri pe baza căruia, în viitorul apropiat, se va pune la dispoziția populației o gamă foarte largă din aceste produse.

— Toți în vederea operativizării rețelei de comerț s-au creat „casele de comenzi". Dar dacă lucrurile merg la fel ca pînă acum în ceea ce privește funcționarea „caselor de comenzi" cu produse agroalimentare, consumatorii își vor pierde încrederea în eficiența lor. Deocamdată, aprovizionarea „prin telefon" se face cu mulți nervi, cu mari lacune, cu întîrzieri și uneori într-o manieră necivilizată.

— Aprovizionarea prin „case de comenzi" s-a impus tocmai în cadrul unor relații civilizate de comerț, ținînd cont de evoluția lumii moderne. Astăzi oamenii nu au timp de pierdut pentru cumpărături. Dar în București avem doar cinci „case de comenzi" ! Aceste cinci case de comenzi nu fac față solicitărilor în anumite perioade. Intenționăm să dezvoltăm rețeaua caselor de comenzi. Vrem să creăm cel puțin o casă reprezentativă de comerț în fiecare sector. Altfel se întîmplă adeseori să sunăm la nesfîrșit prin telefon o „casă de comenzi" și să înregistrăm, ca la „informații C.F.R.", semnalul: ocupat! Personal, am întîlnit cazuri în care lucrătorii din diverse „case de comenzi", înnebuniți de numărul de apeluri, supraaglomerați, au pus receptorul alături !

— Cu această mărturisire, avem prilejul să revenim la un capitol delicat și deficitar al comerțului bucureștean. E vorba de comportarea lucrătorilor din comerț.

— Calitatea servirii și atitudinea vînzătorilor față de consumatori se vor îmbunătăți vizibil prin extinderea spațiilor comerciale, deci prin reducerea aglomerării, prin expunerea deschisă și convingătoare a mărfurilor și introducerea autoservirii, printr-un personal calificat și bine pregătit. Trebuie să știți că lucrătorii din comerț, atît de comentați în presă și prin canalele televiziunii, luați peste picior și pe bună dreptate criticați pentru unele maniere, au repus în circulație, în cîteva luni, aproape toate unitățile comerciale afectate de cutremur, lucrînd efectiv zi și noapte, alături de constructori. Tot ei au deschis din primele zile după seism peste 1 500 de puncte și ghișee de desfacere cu produse vitai necesare populației, ajutînd în acest fel și la instaurarea și menținerea atmosferei de calm, de organizare exactă. Toți acești oameni care lucrează în picioare și își prelungesc programul pînă la 10—12 ore pe zi pentru rezolvarea calculelor, primirea mărfurilor și curățenia în unități, au în sarcini gestiuni importante și sînt trași la răspundere pentru neîndeplinirea planurilor de încasări. Într-un domeniu în care piața depinde totuși de consumatori ! Se întîmplă ca unii sau alții dintre vînzători să fie nepoliticoși, să vorbească urît. Li se întîmplă acest lucru uneori și consumatorilor. Dar, firește, într-un comerț civilizat, vînzătorii trebuie să se comporte ireproșabil. Nu toți lucrătorii din comerț sînt bine pregătiți. Dar ne preocupăm intens de calificarea lor, de pregătirea lor generală și specializată, de ridicarea nivelului de pregătire a cadrelor de conducere. Intenționăm să așezăm în posturile de conducere din întreprinderi și mari unități cadre cu pregătire superioară de specialitate. Așteptăm, în acest sens, cu nerăbdare primele promoții de absolvenți ai „secției de alimentație și turism" din cadrul A.S.E., cărora le oferim de pe acum toate condițiile în vederea practicii în producție și însușirii tuturor elementelor profesiunii noastre.

— Întîmplător sau neîntîmplător, unii lucrători din comerț folosesc în relațiile cu consumatorii practici necinstite, în afara normelor de etică și echității socialiste și chiar în afara legii. Cum acționați pentru eradicarea abuzului, mitei, bacșișului și chiar furtului din avutul obștesc ?

— Printr-o informare permanentă asupra comerțului pe toate fluxurile sale, printr-un control periodic și riguros, printr-o muncă susținută de educare la nivelul fiecărei unități, organizații de partid, de U.T.C. și de sindicat, prin rezolvarea optimă a aprovizionării și a spațiilor comerciale în așa fel încît consumatorii să nu mai fie obligați să caute și să aștepte la cozi produsele necesare.

— Cum sînt stimulați lucrătorii din comerț ? Cum sînt cointeresați adevărații comercianți în munca de servire exemplară a cetățenilor ?

— Sînt stimulați prin cîștig, sînt plătiți la cotă procentuală de desfacere. Un negustor adevărat care știe să aprovizioneze magazinul în funcție de cerere, care știe să-și expună și să-și prezinte marfa, care știe să o ofere consumatorilor, cîștigă întotdeauna mai bine. Cînd nu-și realizează planul, e penalizat. Așa încît lucrătorii din comerț, la ora actuală, au toate motivele să fie interesați în servirea exemplară a consumatorilor.

— Ce ați reproșa dumneavoastră, ca responsabil al comerțului în acest mare oraș al țării, consumatorilor ?

— Consumatorilor eu nu am dreptul să le reproșez nimic. Pe bani, pe retribuția lor, consumatorii au dreptul să solicite ceea ce le este necesar. Datoria noastră este să le oferim un sortiment cît mai bogat de produse și condiții de comerț civilizate.

— Adică un comerț în care vechea zicală românească „socoteala de-acasă nu se potrivește cu aceea din tîrg" să rămînă doar ca o vorbă de duh. În fapt, cu cît socoteala de-acasă se va potrivi mai bine cu aceea din tîrg, va fi mai bine.

A. DOHOTARU

Un magazin-etalon al comerțului bucureștean în care găsești de toate : „Unirea" și o imagine care vrea să convingă că și în ceea ce privește aspectul civilizat comerțul mai are de lucru

Să facem imposibilă viaţa de lene şi speculă!

Un apel care ne priveşte pe toţi şi o adresă precisă: paraziţii din piaţa Sfînta Vineri

Trăim într-o societate în care principalul criteriu de apreciere a oamenilor este munca. Munca în sfera producţiei şi creaţiei de bunuri materiale şi spirituale necesare edificării unei civilizaţii avansate, pentru ridicarea bunăstării şi împlinirea multilaterală a oamenilor. De aceea nimănui nu-i este îngăduit să-şi afirme existenţa în afara muncii, nimeni nu poate sfida munca prin eludarea legilor societăţii, nimeni nu poate trăi din expediente, din speculă şi parazitism. Şi totuşi printre noi se mai strecoară indivizi puşi pe „trai pe vătrai", cum spune o înţeleaptă vorbă din bătrîni, care induc în eroare societatea şi infestează strada, vînzători de ocazie, bişnitari, pierde-vară şi vînători de chilipiruri. Iată cîţiva dintre ei, din păcate încă în... acţiune !

Ne aflăm în perimetrul pieţei Sfînta Vineri din Bucureşti. Un loc central din Capitală, aşezat dealtfel în imediata apropiere a Judecătoriei sectorului 4. Pe la ora 9, în zonă, ca să spunem aşa, îşi fac apariţia zeci de indivizi fistichiu îmbrăcaţi. Se salută între ei şi aşteaptă. La 10 apare unul dintre şefi, căruia ceilalţi, plini de supunere, îi zic Zoro. Zoro scoate din buzunar cîteva mii de lei şi-i împarte, în văzul lumii, celor mai apropiaţi colaboratori. Sînt bani ce vor fi folosiţi pentru cumpărarea ilegală a obiectelor pe care tot soiul de hoţi, paraziţi, indivizi declasaţi le procură pe diferite căi. Achiziţionate la preţuri de cîteva ori mai mici decît cele la care în mod normal ar trebui evaluate, obiectele se revînd fie membrilor altei găşti, fie unor amatori de lucruri cumpărate cu bani puţini, fără a-i interesa proveniţenţa. Tabloul aminteşte de alte vremuri, este murdar şi detestabil, dar zi de zi poate fi văzut în acelaşi perimetru al pieţei Sfînta Vineri. Pentru cei despre care scriu nu există muncă, ruşine, bun-simţ şi nici măcar teamă. Se vînd casetofoane, haine de piele, costume bărbăteşti şi de damă, parfumuri scumpe, ţigări străine. Indivizi certaţi cu normele elementare de morală şi ordine, care n-au aflat încă drumul spre muncă şi care-şi închipuie că, în discordanţă cu mersul firesc al vieţii şi al vremii noastre, îşi vor putea continua trista existenţă întemeiată pe lene, pe afaceri dubioase, pe speculă. În jurul orei 15 animaţia scade. Bişniţarii servesc o masă bună la bufetul din Piaţa Unirii, la „Hanul lui Manuc", „Bucur" sau la „Ciocîrlia". Pe la 17 totul reîncepe. Ai viziuni neorealiste. O femeie ţine în braţe un sugar. Se apropie de un virtual client, întreabă dacă acesta are nevoie de un pachet de Kent, Dunhill, Chesterfield, primeşte, cînd primeşte, un răspuns afirmativ şi pachetul sau pachetele sînt scoase dintre scutece.

Lui Călin Constantin, de 36 de ani, i se spune „Amigo". Este instalator încălzire centrală la I.C.R.A.L. Giuleşti, dar adevăratul lui loc de muncă este piaţa Bărăţiei. Se ajută în aceste murdare treburi de nevasta lui, Gheorghiţa, şi de un băiat de 16 ani şi jumătate, pe numele său Dinu Ilie. Discut cu Călin Constantin şi-mi dau seama, o spune chiar el, că nici nu concepe să trăiască altfel. Minte cu naturaleţe şi e normal să fie aşa din moment ce a ieşit pe „piaţă" acum 25 de ani. Ce-i pasă că, eroic, imensa majoritate a populaţiei Capitalei a luptat şi luptă pentru lichidarea consecinţelor catastrofalului cutremur din 4 martie ? Oare şefii săi, colegii de la I.C.R.A.L. Giuleşti ştiu cu ce se ocupă Călin Constantin ? Pentru unii dintre aceşti tovarăşi creşterea rolului colectivelor în educarea şi reeducarea oamenilor, aşa ne convinge cazul de faţă, nu pare să aibă încă eficienţa necesară în terenul atitudinii concrete faţă de fiecare lucrător. Călin Constantin are însă şi un „ucenic". De 16 ani şi jumătate, Dinu Ilie, a ieşit şi el pe „piaţă" de vreun an şi promite, se vede treaba ! Vinde ţigări străine cu 25 sau 30 de lei pachetul. Îl întreb de unde are ţigările şi-mi spune că de la unchiul, adică de la Călin Constantin. Dar unchiul de unde le are?, insist. Zadarnic. Ştie lecţia şi tace. De fapt, Călin Constantin nu-i este unchi în nici un fel ci îi este maestru. L-a „recrutat" Călin Constantin, în urmă cu un an, din comuna Crevedia Mare. Şi el lucrează, chipurile, la I.C.R.A.L. Herăstrău, dar zi de zi este acolo, la piaţa Bărăţiei. Tatăl său, Dinu Alexandru, este mecanic iar mama cooperatoare. Oare unde cred ei că le este fiul, oare cum înţeleg obligaţia sacră de a-ţi creşte copiii în spiritul cinstei, dreptăţii şi adevărului ? De pe acum Dinu Ilie fumează, bea, iar şcoala a abandonat-o cu desăvîrşire.

Un alt stăpîn de necontestat al bordurii, un bişnitar prin convingere este Gheoşilă Nicolae, de 26 de ani. Cu toate că are doi copii mici în întreţinere, evită munca şi desigur că nu gîndul la viitorul acestora îi tulbură existenţa. Pentru început mi-a spus că lucrează la Întreprinderea cinematografică a municipiului Bucureşti dar legitimaţia de serviciu nu are viză pe acest an. Recunoaşte, astfel, că nu mai lucrează de cîteva luni. De cînd anume ? Efortul acesta intelectual îl oboseşte atît de mult încît îmi spune că nu-şi aduce aminte. Din cînd în cînd, zice plin de el, fac şi pe zugravul, căci pricep şi meseria asta. Din cînd în cînd, dar nu i se pare anormal atît timp cît unii lucrători ai I.C.R.A.L.-urilor îi sînt colegi de bişniţă şi viaţă necinstită.

Chiru Grigore zis şi „Itebistul" este vînjos, bine şi temeinic bronzat. Este pensionar la 40 de ani. Are nerUşinarea să spună că nu primeşte lunar decît 400 de lei, că are nevastă şi 4 fete dar numai într-un buzunar poartă capital de rulment în valoare de aproape 500 de lei. Nici măcar nu ştia exact cît anume are. Recunoaşte că se ocupă cu cumpărarea şi vînzarea obiectelor şi chiar avea asupra lui o pereche de pantaloni noi-nouţi şi un tranzistor. De ce-i spune „Itebistul" ? A lucrat vreo 10 ani la I.T.B. dar apoi n-a mai putut. A avut un accident pe linia tramvaiului 12, vatman fiind. Înţeleg că victima avea 97 de ani şi a fost de vină, dar modul cinic în care-mi sînt relatate faptele este de natură să mă înfioare.

Un bun prieten al lui Amigo se numeşte Gheorghe Vasile şi lucrează la o tipografie. Ascult ce-mi spune şi parcă nu-mi vine să cred : „Echipa în care lucrez s-a oferit să ajute la reconstrucţia Căii Victoriei şi m-am dus şi eu. Dacă vreţi să ştiţi, şi acum am moloz în cap. De ce nu sînt acum acolo ? Da, este ora 13 dar trebuia să fiu la Bărăţiei lîngă băieţi şi mai trebuia să şi beau ceva. La mine nu găsiţi obiecte de vînzare ci doar cel mult puteţi cumpăra ceva. De unde le procur ? Păi nu v-am spus că le cumpăr?"

Cu ajutorul locotenentului Lepşa Ştefan, şeful brigăzii pentru combaterea parazitismului din municipiul Bucureşti, şi al colaboratorilor săi, mai identific şi stau de vorbă cu alţi paraziţi. Vasile Hingheru, poreclă nu nume real, a ieşit de la puşcărie şi nu lucrează. Ion Unguru a ieşit din închisoare odată cu generosul Decret de amnistie şi graţiere din acest an, dar nu lucrează, ci face bişniţă şi el. Burlacu, pensionar şi el, îşi neinsteşte anii fiind un înrăit al banului obţinut pe căi necinstite.

Zoro, un fel de şef între aceşti indivizi a căror viaţă se întemeiază pe lene şi speculă. Atenţie ! Alături de ei, şi sub influenţa lui, se află „colegul" Dinu Ilie, avînd 16 ani şi jumătate

Deşi pensionar, individul zis Burlacu este în plină activitate ilicită şi degradantă

Lafaiet, la fel, unchiul lui Amigo.

La fel de condamnabil este faptul că acolo, în zonă, zonă comercială prin excelenţă, există o complicitate demnă de cauze mai bune. Şefii şi lucrătorii numeroaselor magazine se plîng platonic şi neconvingător de existenţa acestor bişnitari şi paraziţi dar nici unul nu îa pe vreun înrăit de guler să-l ducă acolo unde este cazul. L-ar lua dacă de la ei ar fura, dar cum asa ceva nu se întîmplă, se complac, dacă numai despre asta este vorba, privind această veritabilă adunătură de „comercianţi la negru". Sîntem siguri că ei ar trebui să fie primii reprezentanţi ai opiniei publice, al cărei rol în eradicarea unor asemenea stări de lucruri este unul important. Avem datoria şi stă în puterea colectivităţii noastre să eliminăm cu desăvîrşire asemenea pete întunecate din peisajul oraşului, să determinăm sfîrşitul firesc al acestor inadmisibile existenţe întemeiate pe lene şi speculă.

Cea dintîi şi cea mai eficientă măsură este, evident, aceea care depinde de fiecare dintre noi, de a refuza ofertele acestor negustori, de a-i descuraja prin lipsa totală a amatorilor de chilipiruri.

Ne gîndim că persistenţa unei asemenea stări de lucruri tocmai în preajma Judecătoriei sectorului 4 constituie, într-un fel, o jignire la adresa oamenilor legii care lucrează aici. Ar fi cazul şi de dorit ca ei să fie cei dintîi iniţiatori ai unei acţiuni practice de prevenire pe teren a abaterilor de la lege întîmplate în perimetrul pieţelor Sfînta Vineri şi Bărăţiei, aflate chiar sub ochii lor. Pentru că astfel de indivizi certaţi cu legea şi cu bunul-simţ nu au ce căuta în perimetrul vieţii oraşului şi stă în puterea noastră să luăm atitudine şi să acţionăm în numele legii, al normelor societăţii noastre.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de ELENA GHERA

Indivizi certaţi cu morala, cu bunul-simţ, ai căror loc de „muncă" este piaţa Bărăţiei

Şi totuşi de unde provin aceste mărfuri ?

Absolvenții la locurile de muncă

Un drum în viață nu poate fi un salt în necunoscut

Tinerii despre care va fi vorba mai jos nu se cunosc, deși trăiesc în același oraș : Tîrgoviște. Pentru prima oară ei se întîlnesc în cuprinsul acestor rînduri. Fac parte din promoția de ingineri din acest an. Se numesc, în ordinea în care am stat de vorbă cu ei, Vasile Bărbulescu, Adrian Bumbuță, Ion Dascălu și Victor Constantin. Primul a absolvit Institutul de petrol și gaze din Ploiești, secția mașini și utilaj petrolier. Trebuia să se prezinte la post pe 10 august. A venit pe 4. Timp de o săptămînă a făcut naveta, zilnic, la Ploiești, de unde este de fel, dar după aceea i s-a făcut loc în căminul de nefamiliști al uzinei. La construcția căruia, își amintește, a contribuit și el în urmă cu doi ani, pe cînd se afla, ca student, în practică la Întreprinderea de utilaj petrolier. Aici a și fost repartizat. Lucrează într-una din secțiile de montaj, în cadrul unei brigăzi căreia i se spune IC 5, după numele instalației de foraj pentru apă pe care o construiește. Muncește alături de alți 75 de oameni, sub conducerea maistrului Vasile Polișevschi, care i-a spus încă din prima zi : Puiule, azi e acomodare, mîine e șmotru. Adică lucru în plin pentru cele opt ore. Programul este de la 7 la 15. La ieșirea din schimb, mănîncă în întreprindere, la microcantină. După-amiezile, spune, a jucat tenis în parcul Chindia, cu noii săi colegi, printre care a reușit de pe acum să-și facă vreo cîțiva prieteni. La cinematograf a mers o singură dată. Ziua se încheie cu cîteva ore de lectură, așa cum îmi spunea și Adrian Bumbuță, absolvent al Facultății de construcții din București, repartizat la Întreprinderea de construcții-montaj metalurgice. El s-a prezentat la post pe 1 august. Lucrează pe șantierul uzinei „Inox", pe platforma industrială a orașului, împreună cu maistrul Ilie Cînteză. Programul este de 11 ore, program de șantier, de la 7 dimineața la 6 seara. Cu toate că timp liber nu-i rămîne prea mult, nu este seară, îmi spune tînărul inginer, să nu treacă pe la poșta orașului și să nu vorbească la telefon cu soția sa. „Peste două luni trebuie să nască. A rămas singură, în garsoniera pe care o avem în Militari. Mă înțelegeți, deci, de ce vorbesc cu ea atît de des. Dealtfel, săptămînal merg acasă. Plec sîmbăta seara, mă întorc luni dimineața. N-am întîrziat niciodată".

Ion Dascălu, care a absolvit de curînd, tot în București, Facultatea de construcții de mașini, lucrează la Întreprinderea de strunguri SARO. „Eu am mai lucrat aici, înainte, la Tîrgoviște, îmi spune. Timp de patru ani am fost frezor. M-am întîlnit la SARO cu foști colegi : Vasile Beznoiu, care a ajuns maistru, David Marian, care lucrează acum chiar în secția mea, și alții. Am, dealtfel, în această uzină și doi frați, unul inginer, iar celălalt frezor. Eu lucrez ca tehnolog în secția axe și roți dințate. Deși trebuia să mă prezint pe 1 august, m-am angajat pe 13 iulie. De la 1 august țin locul unui coleg care

Adrian Bumbuță

Vasile Bărbulescu

se află în concediu și conduc o formație de 33 de oameni. Lucrăm în acord global. Un motiv în plus ca să răspund întrebării despre felul cum am fost primiți la posturi și prin faptul că avem unele necazuri în ce privește aprovizionarea. Altceva ce să vă mai spun ? Lucrez în trei schimburi... De unde se vede că am fost primiți ca niște oameni de care într-adevăr era nevoie. Nu vorbe frumoase și repetate îndemnuri de a ne apuca de lucru, ci muncă, sarcini directe de producție și răspundere. În aceeași măsură, e adevărat, și atenție în ce privește cererile pe care deja le-am formulat. Eu am nevoie de casă, de exemplu, pentru că stau la socri aici, în Tîrgoviște, ori ei nu prea au spațiu. Stăm două familii, cu copii, în două camere. Conducerea întreprinderii mi-a promis că mă va ajuta să obțin un apartament".

Printre întreprinderile tîrgoviștene care au primit absolvenți în acest an se numără și „Romlux". Constantin Victor, subinginer, absolvent al Facultății de electrotehnică din cadrul Institutului politehnic București, a mai lucrat, înainte, timp de cinci ani, în această fabrică. Oamenii îl cunosc, așadar. Își amintesc de el de pe cînd era doar un copilandru ce venise din comuna Moțăieni, aflată tot în județul Dîmbovița, și urmase școala profesională de reglori-lăcătuși, precum și de eforturile lui de a termina liceul la seral. Acum s-au reîntîlnit, cu începere din 22 iulie, cînd subinginerul s-a prezentat la lucru. Mă feresc să-i fac lui Constantin Victor un portret în cîteva cuvinte de circumstanță, dar nu pot să nu spun că el mi-a părut neliniștit, muncit de gînduri și de îndoieli al căror temei aveam să-l descifrez apoi prin mărturisirea acestui tînăr : „Nu este prea mult de vorbit despre mine, îmi spunea el. Eu am încă de pe cînd eram reglor un apartament, deci dintr-o dată grijile îmi sînt mai puține. Problema este, însă, că „Romlux" n-a fost niciodată o uzină de frunte, la Tîrgoviște, și ar fi putut să fie. Uzina este foarte bine dotată, are utilaje dintre cele mai moderne, multe dintre ele utilaje scumpe, aduse din import, dar din păcate există lipsuri serioase în ce privește calificarea oamenilor. În cei cîțiva ani cît am lipsit, am crezut că „Romlux" va înceta să mai fie o întreprindere-problemă. N-a încetat. Conducerea întreprinderii a fost de mai multe ori schimbată, și pe bună dreptate, pentru rezultatele nesatisfăcătoare obținute. Mulți oameni pleacă, se duc la întreprinderi unde se cîștigă mai bine, la întreprinderi mai rentabile. Urmarea este că noi continuăm să facem producție — eu știu ce spun și îmi asum răspunderea acestor afirmații — „după ureche". Ce altă expresie să folosesc pentru a spune că nu există încă o bine statornicită disciplină tehnologică ? Mirarea mea este cu atît mai mare cu cît uzina are un numeros corp de specialiști, cam 70 la număr. Cum sînt folosiți aceștia ? — iată ceea ce a fost și a rămas o întrebare fără un răspuns mulțumitor. Nu este un secret pentru nimeni dintre cei ce lucrează aici că la „Romlux" au fost repartizați, mai anii trecuți, absolvenți care puteau să lucreze cu succes în combinate de producere a îngrășămintelor chimice, nu într-o întreprindere care avea mare nevoie de specialiști în chimia silicatelor. Există, din cîte cunosc, și vreo doi ingineri chimiști care au această specialitate, unul lucrează însă la proiectare, celălalt nu știu pe unde, dar se vede că randamentul lor în profesie nu este cel optim. Pe de altă parte, banii investiți în specializările unor ingineri în străinătate n-aduc foloasele cuvenite, nu se întorc în beneficiul întreprinderii, din moment ce ei ori nu lucrează direct în problemele pentru care s-au specializat, ori pleacă la alte întreprinderi. Problemele întreprinderii noastre sînt cunoscute de către toți factorii de resort. S-au încercat și se încearcă, desigur, soluții. Nu știu, însă, dacă rezolvarea va veni de afară. Sînt, cred eu, atîtea lucruri pe care le putem face chiar noi, cei de dinăuntru, cei din întreprindere.

Patru tineri, absolvenți ai unor facultăți tehnice. Fiecare cu problemele lui personale ori de serviciu. N-au fost primiți cu flori. Doar sînt bărbați. Nici n-au spus, nici n-au auzit cuvinte mari. Directorii întreprinderilor i-au chemat la ei, în prima zi, pentru a-i cunoaște. În scurt timp cei patru absolvenți au cunoscut — sau au revăzut — pe toți ceilalți, oamenii uzinei, printre care poate vor rămîne o viață. Fiindcă totul, de-acum încolo, urmează să se întemeieze pe această cunoaștere. Doar este adevărat, cum spunea unul dintre ei, că un drum în viață nu poate fi un salt în necunoscut.

Victor Constantin

Ion Dascălu

DUMITRU ELIADE ■

STUDIUM

Amintiri și realități

Citim astăzi vechi pagini despre școală scrise de Eliade Rădulescu (Cum se învăța pe atunci ?), C. Negruzzi (Cum am învățat românește ?), Ion Ghica (Școala acum 50 de ani), Creangă (Amintiri din copilărie), I. L. Caragiale (Lanțul slăbiciunilor, Peste 50 de ani), Slavici (Lumea prin care am trecut), Vlahuță (Mogildea), M. Sadoveanu (Domnu Trandafir) ș.a., cu o optică degajată, aproape estetă. Autorii lor se amuzau însă mai puțin, căci situația lor, nu o dată de victime, le trezea revolta, ori sarcasmul. Numai dascălii care le dezlegaseră taina slovei le provocau o undă nostalgică. Chiosea, bădița Vasile, Bazil Drăgoșescu, domnu Busuioc ș.a. „Dascălul Chiosea, își amintește Ion Ghica, nu era om rău, dar se necăjea, pentru că-l durea inima cînd vedea că nu se silesc copiii la învățătură... Pentru el școala nu era o chiverniseală, nu se gîndea la : treci zi, treci noapte, apropie-te leafă. Nu sta cu ceasornicul deschis pe catedră ca nu cumva minutarul să treacă peste semn". Nu altfel era domnu Busuioc al lui Sadoveanu : „Nu, domnu nostru nu ne-a învățat niciodată din pricină că se temea de cei mari. Îi era drag să ne învețe, și parcă eram copiii lui — asta am simțit-o totdeauna, cît am fost sub supravegherea lui". Pentru cei mai mulți școala însemna chin, mizerie, brutalitate, umilință, ori „cumplit meșteșug de timpenie", cum zice Creangă. Mai aproape de noi, în 1935, Cuvîntul liber a organizat o anchetă în legătură cu școala, la care au răspuns, între alții, Arghezi, Bacovia, Eugen Lovinescu, Al. Philippide, Demostene Botez, Alexandru Sahia, Miron Radu Paraschivescu. În mod semnificativ revista începe cu poezia bacoviană Liceu (cimitir al tinereții mele), aproape toți cei anchetați rețin latura sumbră a vechii școli. Dar să ne amintim noi înșine de școala pe care am urmat-o, în urmă cu trei decenii, într-un sat sau într-un tîrg oarecare : săli improvizate, neîncăpătoare, în care iarna tremuram de ger, în care învățam, de regulă, cîte două clase dintr-o dată, sub supravegherea aceluiași învățător, de obicei și el un ins umil dar care, dacă avea flacăra apostolatului, ne încălzea mintea și sufletul. Unii dintre noi parcurgeam, pînă la școală, cîțiva kilometri, pe jos, zilnic, prin ploi, arșită ori nămeți, căci localurile de învățămînt nu se găseau în toate satele. Iarna, cînd ziua era mică, plecam de-acasă pe întuneric, în grup, chiuind, de teama lupilor. Cărțile erau o raritate, ele depindeau de spiritul practic ori de generozitatea învățătorilor, iar rechizitele erau destul de scumpe pentru puterile părinților noștri. Cu un maculator de o sută de file în care înghesuiam toate materiile și cu un creion, pe care-l ascuteam cu o extremă atenție ca să nu risipim nimic din mină, treceam un trimestru bun. Stilou n-avea nici învățătorul. Cerneala o făceam din vopsele și nu știu cum se întîmpla că era mai totdeauna de un violet sidefat. Lecția trebuia s-o învățăm din clasă, căci odată ajunși în familie trebăluiam ca oamenii mari. Școlile secundare, existente de regulă într-un singur oraș, capitala județului, erau de-a dreptul inaccesibile celor mai mulți dintre noi, căci presupuneau taxe, uniforme, cărți, întreținere la gazdă sau la internat, bani pentru tren cînd distanța era mai mare de 20—30 de kilometri.

Privim astăzi, fără orgoliu, dar cu luciditate, la trei decenii și trei ani după Eliberare, realizările din învățămîntul românesc, una din laturile cele mai elocvente ale revoluției socialiste. Democratizarea școlii de toate gradele în sensul creării de condiții optime de învățătură pentru toți fiii țării : înființarea de școli de toate treptele în fiecare localitate, cît de mică, înzestrarea lor cu cele necesare predării teoretice și dobîndirii de aptitudini practice, gratuitatea absolută a întregului învățămînt, obligativitatea școlii generale de zece ani, manuale gratuite, tabere de odihnă pentru cei merituoși, grija finalizării sociale a cunoștințelor căpătate, iată numai cîteva aspecte la care elevii ori profesorii de altădată nu puteau spera decît în vis. Cred că starea de astăzi a învățămîntului românesc este dovada decisivă a democratismului și umanismului ce caracterizează societatea noastră. Totul este ca grija să nu nască răsfățul, ocrotirea să nu ducă la lîncezeală, ca stimulentele obștești să nu anihileze eforturile individuale.

POMPILIU MARCEA ■

La Centrala pentru producția avicolă, un dialog despre

Punguța cu doi bani, altfel decît în poveste...

Sarcinile amplificării și diversificării producției zootehnice cuprinse în Planul național de dezvoltare a zootehniei — a cărei pondere în ansamblul economiei agricole cunoaște o creștere permanentă — au pus în fața cercetătorilor, specialiștilor, tehnicienilor și muncitorilor probleme noi, a căror rezolvare presupune cu necesitate găsirea rapidă a unor soluții moderne, eficiente și rentabile. Cercetarea, realizarea de material biologic cu mare valoare sub aspectul potențialului productiv, producția de furaje combinate și biostimulatori ca și producția zootehnică propriu-zisă și citeodată chiar desfacerea produselor — cel puțin în unele ramuri ale zootehniei — au traversat în ultimii ani o perioadă aflată în plin proces integrationist. Un exemplu care se constituie ca un adevărat model de integrare ce și-a validat în timp avantajele științifice — sub aspectul rezultatelor cercetării — economice — sub aspectul rezultatelor de producție — și sociale — sub aspectul ocupării într-o calificare superioară a forței de muncă — este CENTRALA PENTRU PRODUCȚIA AVICOLĂ aparținînd Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Pentru a face publică activitatea complexă și amplu diversificată ce se reunește în cadrul acelaiași unități, ne-am adresat tovarășului dr. ing. STAN ȚÎRLEA, director general al Centralei pentru producția avicolă, președinte al Asociației generale a crescătorilor de păsări și animale mici din România, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvice, membru în Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale care, din 1967, conduce sectorul avicol al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

— Cred că este bine ca discuția noastră să începă cu o constatare la îndemîna oricui, chiar a unei persoane care n-a intrat vreodată într-un complex avicol, și anume că asistăm în ultimii ani la o abundență constantă în piețe, magazine, cantine și restaurante a cărnii de pasăre ca și a ouălor de găină. Faptul este cu atît mai îmbucurător cu cît carnea de pui se regăsește în alimentația tuturor vîrstelor și, după cîte știu, nici restricțiile unor diete și regimuri alimentare severe nu conțin contraindicații legate de acest produs.

— Abundența constantă de produse alimentare avicole la care vă referiți este urmare directă a îndeplinirii prevederilor cuprinse în documentele de partid și de stat ca și a orientării ce s-a dat sectorului zootehnic de-a crește specii de animale și păsări de la care să se poată obține în cel mai scurt timp și cu cheltuieli minime producții maxime. Păsările în general, găinile în cazul nostru, au cel mai scurt ciclu biologic, astfel că răspund bine la cerințele noastre. În cadrul politicii economice vizînd modernizarea zootehniei, conducerea superioară de partid și de stat a aprobat fonduri mari de investiții ceea ce a permis crearea unor complexe avicole moderne în sectorul de stat iar din creditele acordate sectorului cooperatist al agriculturii s-au înființat alte complexe care practică aceeași tehnologie de creștere și exploatare a păsărilor de carne și ouă. Așa s-a ajuns ca anul trecut producția globală a centralei noastre să depășească 7,5 miliarde lei iar carnea de pasăre să reprezinte circa 30 la sută din cantitatea totală de carne proaspătă (exclusiv preparatele din carne) consumată de populația României. Dacă în 1960 se produceau în țara noastră 9 000 de tone carne de pasăre, în 1975 s-au realizat 145 000 tone iar în 1980 avem înscrise în plan 400 000 tone din care 252 000 revin centralei. În ceea ce privește producția de ouă, dinamica evidențiază o creștere de la 394 milioane bucăți în 1960 la peste 2 miliarde în 1975 urmînd să se ajungă la sfîrșitul actualului cincinal la aproape 3,5 miliarde.

— Pe diagramele și graficele pe care mi le-ați arătat sînt reprezentate creșteri spectaculoase, riguros realizate pînă acum și, ceea ce este important, dezvoltarea sectorului va urma în mod sigur un drum constant ascendent. Cred că numai investițiile inițiale de care pomeniți nu justifică prin ele însele succesele de pînă acum sau pe cele care se prefigurează. Aș vrea să insistați de aceea asupra integrării cercetării cu producția și desfacerea, aspect să-i zic organizatoric, care, în cazul centralei ce-o conduceți mi se pare deosebit de semnificativ.

— Concentrarea și specializarea producției în cadrul unei integrări pe verticală și pe orizontală s-a realizat la noi mult mai deplin decît în statele capitaliste cu avicultură avansată. Mari economiști din țări capitaliste care ne-au vizitat au apreciat că socialismul a creat posibilități pe care ei nu le au pentru realizarea unei integrări perfecte și perfectibile. În primul rînd este vorba de o concepție unitară tehnologică și de organizare la nivel național. Întreaga matcă de reproducție cuprinzînd centrele de selecție și hibridare ca și stațiunile de incubație — altfel spus suprastructura aviculturii sau vîrful de piramidă într-o reprezentare structural-spațială — sînt concentrate în ferme și complexe specializate ale statului iar industrializarea producției (abatoarele și stațiile de sortare și ambalare a ouălor) și desfacerea ei se petrecé în același cadru organizatoric. Între aceste două extreme ale procesului productiv — realizarea de material biologic și prelucrarea producției — se află crescătorii de pui de carne și producătorii de ouă de consum din sectorul de stat, cooperatist și din gospodăriile populației. Pe lîngă materialul biologic, noi elaborăm tehnologii specifice pentru fiecare hibrid de carne sau ouă. Pînă în anii 1969—1970 România importa întreaga matcă de reproducție necesară producției de carne de pasăre și ouă deci acel vîrf de piramidă pomenit mai înainte nu ne aparținea. A fost nevoie să creăm la noi acest vîrf pentru că altfel era imposibil să dezvoltăm avicultura. Dacă nu realizam aceasta, nivelul actual atins ne-ar fi obligat să construim cîteva aerodroame speciale dotate cu o flotilă de avioane care, în cadrul unor curse charter, să ne aducă zilnic ouăle pe care urma să le incubăm. Ei bine, din linîile pure importate am obținut printr-o muncă de selecție și ameliorare într-un timp record mai mulți tetrahibrizi pentru pui broiler și hibrizi triliniari pentru ouă. Din importatori de material biologic am ajuns exportatori cu contracte ferme pe termen lung astfel că, numai într-o jumătate de an, am recuperat în totalitate investiția valutară iar acum avem noi angajate curse charter cu care, săptămînal, transportăm în state din piața dolarului material biologic valoros și competitiv în raport cu țări în care agricultura industrială are o tradiție îndelungată. Centrala noastră, prin specialiștii ei acordă asistență tehnică în cîteva țări care își dezvoltă sectoarele avicole.

— Din cele spuse înțeleg că nu orice găină produce numărul de ouă care să facă rentabilă creșterea și exploatarea ei și nu orice pui de o zi se pretează la o creștere industrială pentru carne. A fost necesară o cercetare și o testare a calităților, o îmbunătățire a caracteristicilor productive, această muncă continuînd și în prezent.

— La noi în țară există un patrimoniu genetic foarte bogat pe care îl explorăm în cadrul centrelor de selecție și ameliorare. Secretarul general al partidului nostru și președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a vizitat de mai multe ori cîteva complexe avicole, ne-a indicat să folosim cît mai mult fondul genetic național. În urmă cu mai bine de 10 ani am organizat la Constanța o mare colecție de rase, varietăți și tipuri de păsări crescute în rasă pură provenite de la avicultori pasionați, minunați păstrători ai zesterei genetice avicole. Există în această direcție o bună tradiție, unele asociații de crescători de păsări ca bunăoară cea de la Sighișoara avînd o vechime mai mare de 100 de ani. Colecția noastră cuprinde peste 150 de rase, varietăți și tipuri, toate cu pedigreu, fiind apreciată de genetiștii avicoli străini de renume mondial drept cea mai vastă și cuprinzătoare colecție de acest fel din lume. Realizarea acesteia reprezintă un aspect al integrării pe orizontală prin cuprinderea în aria preocupărilor noastre a materialului biologic din întreg teritoriul patriei. Specialiștii noștri care au o pregătire științifică corespunzătoare în selecție și hibridare își direcționează eforturile spre descoperirea unor însușiri productive care pot fi preluate și transpuse în programele naționale de selecție și hibridare obținînd linii de păsări perfecționate. Dacă în ograda țărănească puiul de găină ajungea din primăvară pînă în toamnă (deci într-un interval de 5—6 luni) la o greutate de 700—800 de grame, într-un complex avicol în două luni, iar în ultimii 3—4 ani în 42—49 de zile el ajunge la 1,5—2 kg greutate vie. Coeficientul de transformare a furajelor se cifrează la circa 2 kg furaj combinat consumat pentru 1 kg greutate vie. Cu 20 de ani în urmă în primele crescătorii de păsări din I.A.S. un îngrijitor avea în primire 300—400 de păsări iar astăzi în halele moderne, echipate cu baterii de creștere, același îngrijitor are în răspundere 15 000 de găini ouătoare sau 25 000—33 000 de pui de carne. Devine chiar greu de comparat productivitatea muncii de-acum 20 de ani cu cea de azi.

— Legat de tehnologiile intensive de creștere a puilor broiler aș vrea să abordez un aspect al calității cărnii. Se spunea la un moment dat că uneori carnea de pui broiler are un miros sau un gust persistent, neplăcut de pește și că acestea s-ar datora făinii de pește care intră în componența furajului combinat.

— Gustul sau mirosul specific neplăcut nu trebuie pus în nici un caz pe seama făinii de pește care, notați bine, atunci cînd o avem într-o proporție de abia 2—4 la sută în amestecul furajului. Un anume gust specific dobîndește puiul broiler atunci cînd este sacrificat slab și nu la greutatea optimă. Dealtfel același gust necorespunzător îl va întîlni consumatorul și la porcul, vita sau oaia slabă. Se poate întîmpla ca acest gust să apară consecutiv administrării unor medicamente cu puțin timp înainte de sacrificare, acestea neavînd timp să se resoarbă. Or, în acest caz este vorba de o greșeală a crescătorului. Ar trebui să amintim că, în general, consumatorul manifestă un conservatorism alimentar explicabil și prin aceea că omul are două ecrane alimentare. Primul superior superficial — cerebral și al doilea inferior și profund — digestiv. Înainte de a consuma alimentul propriu-zis omul consumă simbolul acestuia. Așa se face că un pui crescut într-un complex poate dobîndi în mintea consumatorului calități pe care nu le are numai pentru că el provine dintr-un anume loc. Ca să fiu mai convingător vă voi spune că la un moment dat unii beneficiari externi ne-au cerut ouă de consum cu coaja pigmentată și noi a trebuit să creăm hibrizi producători de ouă cu asemenea coajă. Oul în sine care, cum bine știm, se consumă fără coajă nu avea o valoare alimentară deosebită cu toată coaja pigmentată.

— Gîndindu-mă la regele Franței, Henric al IV-lea care, în urmă cu sute de ani, voia ca fiecare familie de țărani să aibă duminica în oală o găină, asta ca semn de prosperitate, sînt îndreptățit să afirm că la noi pasărea dintr-o delicatesă, dintr-un produs de lux alimentar, a ajuns un aliment uzual. Vă întreb în acest caz: integrarea pe verticală a activității avicole privește și eliminarea unor verigi intermediare între cercetare, producție, comercializare?

— Centrala are în fiecare județ mai multe magazine de prezentare și desfacere AVICOLA unde cumpărătorii găsesc mereu marfă proaspătă. Avem cîteva rotiserii și două restaurante cu specific avicol denumite „Cocoșul de aur" la Craiova și la Tîrgu Mureș. Curînd vor apărea alți doi „cocoși de aur" la Arad și la Galați ceea ce ne va permite să valorificăm superior produsele noastre în cadrul unei rețele integrate în profil teritorial.

— O problemă prin rezolvarea căreia s-au putut obține importante economii cu furajele este aceea a sexării puilor broiler de o zi. Într-o discuție anterioară ați afirmat că acest aspect a fost rezolvat de specialiștii centralei. Care sînt avantajele și cum s-a reușit obținerea lor?

— Creșterea separată pe sexe a puilor broiler a evidențiat în cadrul unor cercetări efecte economice importante datorate cerințelor diferite de hrană și îngrijire ale puicuțelor față de cocoșei. Astfel, cocoșeii cresc mai repede dacă în rețeta furajului conținutul proteic este mai ridicat față de puicuțe la care nu se constată un efect corespunzător. Iar perioada de creștere a puicuțelor pînă la greutatea de sacrificare poate fi scurtată cu 7—8 zile folosind o rețetă adecvată. Sexarea prin metoda cloacală (japoneză) îndeobște uzitată este foarte brutală pentru puii respectivi iar sexatorilor le este mult solicitat văzul și pe lîngă toate acestea mai este și înceată deci inoperantă pentru zecile de mii de pui ce trebuie sexați într-o zi. Noi am reușit să creăm la centrele de selecție de la Tărtășești-Ilfov și Bacău linii de păsări de carne care posedă o genă marcatoare a culorii pufului la pui de o zi. Diferențierea coloristică permite o separare simplă, ușoară și foarte sigură a puilor imediat după eclozionare. Pentru hibrizii de găini ouătoare proveniți din rasa Leghorn, unde această genă marcatoare nu poate fi folosită, s-au creat linii utilizîndu-se o altă genă răspunzătoare pentru îmbrăcarea înceată sau rapidă cu penele mari de la aripi denumite remige. Specialiștii noștri de la întreprinderile Avicola din Arad, Mihăilești și Constanța au obținut hibrizi care se deosebesc după sex chiar la vîrsta de o zi după dezvoltarea remigelor primare.

— Concentrarea mare de păsări într-o singură unitate ca de pildă la „Avicola" Crevedia sau Arad, unde pe un singur amplasament se află aproape un milion de găini ouătoare, este de natură să impună rezolvarea unor probleme de flux tehnologic al exploatării, de igienă zoosanitară și ajunși aici aș fi interesat să știu cum evitați poluarea mediului ambiant, poluare datorată dejecțiilor, știut fiind că nici un organism viu nu este un convertor perfect al elementelor nutritive.

— În general, complexele noastre nu poluează ambientalul sau cel puțin nu ridică probleme ca unele complexe unde sînt exploatate alte specii de animale. Am folosit metoda de uscare a dejecțiilor în vederea reciclării lor iar acum ne preocupă însilozarea acestora pentru o mai bună reciclare. Fără îndoială se cer eforturi sporite pentru a găsi cele mai potrivite căi și metode prin care să se elimine total pericolul poluării și totodată resturile nedigerate să fie cît mai bine refolosite în cadrul unor procedee eficiente de reciclare.

Convorbire consemnată de
ELISEI TARȚA ■

Un simbol de istorie, la concurență cu alimentația publică

Cine ne arată cum ajungem la Sarmizegetusa?

Vestea unor noi descoperiri arheologice la Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană), în apropiere de Hațeg, jud. Hunedoara, unde activează vrednicii cercetători clujeni, m-a determinat să reiau, zilele trecute, minunatele drumuri ale acestei zone, blagoslovită de frumusețí naturale, îmbogățită de cea spirituală a oamenilor, vatră de istorie, cărbune și oțel, deopotrivă, a țării. Primul contact cu directorul muzeului de arheologie din Deva, prof. Liviu Valea, cu care refac străvechi drumuri dacice și romane, trasee medievale importante, toate presărate cu obiective de o extremă valoare documentară, redînd, pregnant, în ciuda trecerii timpului, pulsul vieții de altădată, viață ale cărei izvoare se măsoară nu în secole ci în milenii. Cetățile dacice, din Munții Orăștiei, Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană), termele romane de la Vețel (unice, pînă în prezent, pe teritoriul românesc), bisericuțele de la Densuș și Strei, Gorunul lui Horia de la Țebea etc.

Al doilea contact : cu Oficiul județean de turism unde încerc să aflu cum pot accede la Sarmizegetusa romană ori la cea dacică. Cu surprindere iau act de faptul că nu se organizează excursii nici la una, nici la cealaltă. Bunăvoința funcționarei mă încurajează să cer explicații suplimentare și le primesc : la ruinele cetăților dacice, adică la sanctuarele de la Grădiștea de Munte nu există drum pentru autoturisme, iar cu mijloacele celor de la I.F.E.T. nu este permis să se circule deoarece s-au întîmplat accidente ; pînă la Costești, da, există autobuzul care face cursa obișnuită ; pentru Ulpia Traiana nu sînt solicitări !!! Dar circulă autobuzele I.T.A. Alte filiale, sau „centrala" O.N.T.-ului, din București, s-ar putea să organizeze. O.J.T.-Deva nu cunoaște. Leg această informație de părerea exprimată de prof. Liviu Valea, care era nemulțumit de faptul că organele locale de turism nu colaborează cu muzeul, al cărui director este, în vederea stabilirii unor trasee turistice în zona Hunedoara și nici nu informează instituția sa dacă se fac asemenea excursii. (Am reprodus acest punct de vedere deoarece cred că el poate constitui o idee și pentru organisme turistice din alte județe unde există și muzee specializate.).

O primă întrebare mi se pare legitimă: este oare firească situația întîlnită la Deva ? Pentru a nu recurge la un punct de vedere personal și, deci, unilateral mi-am propus să fac o experiență.

● Vreți să mergeți cu mine ?

Am pornit spre Sarmizegetusa, pe șoseaua națională care leagă Deva de marile orașe ale țării, pînă la intersecția acesteia cu drumul care se bifurcă spre Hațeg și Caransebeș, trecînd prin actuala comună Sarmizegetusa și am așteptat sosirea primului autoturism. Oprind i-am întrebat pe cei doi turiști, o femeie și un bărbat, unde merg, aflînd că vizitau regiunea și aveau ca prim obiectiv Deva. Le-am explicat, foarte pe scurt, că deviind 30 de km, de la șoseaua principală, tot pe asfalt, pot vedea ruinele așezării romane numită Sarmizegetusa. Firește, dacă îi interesează așa ceva. Cum s-ar putea. Îndată, cei doi au căzut de acord să întreprindă ocolul rugîndu-mă să-i orientez. Am pornit împreună și, la marginea șoselei pe care o străbăteam, am văzut o familie din Iași (numărul mașinii 1 IS 4605, luînd masa la umbra Daciei 1 300. Doi părinți cu doi copii. M-am înțeles mai repede decît cu cei dintîi interlocutori și, ca urmare, îndată ce au sfîrșit prînzul, au pornit spre cetate. Pe tot drumul, pînă acolo, n-am întîlnit nici un panou, nici un indiciu care să-mi vestească apropierea de reputatul obiectiv arheologic și turistic. În schimb, cele mai mici așezări omenești, aflate la 1 km de șosea, la 4 ori la 11, erau înscrise pe cunoscutele indicatoare albastru cu alb ca și cele prin care se trecea cu numele zugrăvit pe blîndele noastre pietre indicatoare... Am notat cîteva dintre ele : Ocolișul Mare, Hătăgel, Măceu, Peșteana, dar erau multe dintre acestea a căror onomastică nu cred să vă trezească vreo fibră a memoriei ori a imaginației decît numai dacă ați fi de pe acolo...

Încercînd să observ tot ce poate ține de propaganda vizuală am observat că unitățile alimentare sînt anunțate în mod susținut, unele dintre ele, cum este cabana Bucura, chiar cu 13 km mai devreme ! Am mai notat că există și o stațiune Călanul Mic unde se poate mînca bine și se pot face băi. Singura placardă, pe care scrisese, cîndva, Sarmizegetusa, fusese mutată pe cealaltă parte a șoselei (așa am și zărit-o, deși ascunsă de pomi) pe fața vizibilă fiind „pictată" policrom o altă reclamă, pentru aceeași cabană Bucura, în văzul celor care mergeau spre Deva. În aceste momente mi-am reamintit că nici pe drumul național principal, dinspre Sibiu spre Deva ori din direcția cealaltă, Arad — Deva, nu poate fi întîlnită vreo mărturie a existenței unei cetăți romane, capitala, printre altele, a Daciei romane ! Și atunci, de unde să afle turiștii în trecere despre ea ? Și cum să regrete ei că, pentru o bucla de 30 km, pierd un astfel de prilej ? Mă întreb, cu oarecare iritare, dacă Sarmizegetusa nu-și merită, măcar, bucata sa de scîndură, ca toate celelalte așezări, mai mari ori mai mici ? Cu 7 kilometri mai devreme, pe pașnicii stîlpi betonați, care marchează fidel, distanțele, din kilometru în kilometru, este anunțată comuna Sarmizegetusa. Cea de azi, firește ! Dar, de-abia în momentul cînd, pînă acolo, nu mai există concurența altei așezări !

● Replică la presupusa lipsă de interes

La ruine, o plăcută surpriză : număr 25 de autoturisme din județe îndepărtate : Prahova, Ilfov, Ialomița, Iași, Galați, Brașov, din municipiul București — cele mai multe — Cluj, Timișoara etc., din Italia, Olanda. Una singură din Hunedoara... Desigur, nu intenționez să fac nimănui un proces de intenție, poate în alte zile situația este alta, adică apar mai multe mașini din jur și mai puține din depărtări, dar poate fi și mai rău, adică să nu fie nici una din orașele ori satele vecine, așa încît situația, consemnată la 17 august, se cere apreciată doar ca un sondaj. Discut cu un bărbat coborît, împreună cu cei doi copii ai săi și soția, dintr-un autoturism cu număr de Bihor, care-mi spune că este tehnician mecanic la „Înfrățirea" din Oradea, îl cheamă Mihai Soos, și că a vrut să vadă, în acest concediu, cetatea și celelalte obiective amintind de trecutul nostru, atît pentru plăcerea și informarea sa personală cît și pentru plăcerea fiului său, Leonte, în vîrstă de 12 ani, interesat de istorie. Mai departe, pe drumul spre Palatul Augustalilor (desfundat și prost întreținut, cu un marcaj dubios care te duce la o remiză de mașini agricole, dacă te lei după el) o altă familie, cea a lui Gheorghe Vuia, împiegat de mișcare în Timișoara. Mobilul aflării sale aici ? Și-a amintit că învățase la școală și chiar fusese cu profesorul de istorie într-o excursie și a vrut „ca și copiii săi să vadă și să știe cum au trăit strămoșii lor îndepărtați". Olandezii fuseseră aduși de o prietenă din Sibiu, erau tineri și nu lipsiți de cunoștințe istorice în ceea ce privește trecutul poporului nostru, iar legătura cu prezentul, îmi spun ei amuzați, o fac consumînd, cu nesaț, pepenii cumpărați de la un oltean de prin părțile Caracalului (!)

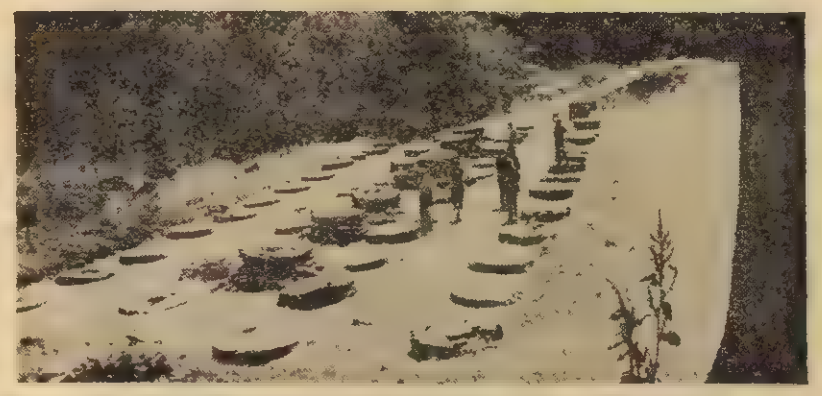

Un grup de artiști plastici, veniți în tabără de creație la Deva, vizitează unul din sanctuarele de la Grădiștea de Munte. Dar cîți turiști o pot face ?

care-mi explică, după ce-l încredințez că nu sînt de la fisc, că el vine aici mereu, la bădia Traian, unde sosesc mușterii din toată lumea.

Ceea ce nu aflaseră însă tovarășii de la O.J.T.-Deva...

● Cînd zic concurență nu fac metafore

Așadar, există interes pentru Sarmizegetusa, dar el nu este stimulat, dirijat, organizat. Cînd am scris că acest simbol de istorie este concurat de alimentația publică am gîndit serios și nu găsesc că fac rău cei ce-și anunță prezența, pe parcursul public al drumurilor, ei că rău fac ceilalți, care lasă la voia întîmplării sau doar a perseverenței unora descoperirea minunățiilor aduse la lumina zilei (se așteaptă încă și altele) de către arheologi. Aici este, iarăși, un punct nevralgic, mai cu seamă că se poate generaliza : spațiile comerciale se bagă în sufletul istoriei, ca s-o spun pe șleau, adică, la Sarmizegetusa cabana turistică, cam han de fapt, stă în coasta ruinelor romane și chiar peste ele, deoarece specialiștii ne-au spus că tocmai acolo se află — probabil — și alte construcții civile. Ne întrebăm, chiar dacă presupunerile arheologilor nu vor fi confirmate : oare localurile publice nu pot fi ridicate la o distanță mai respectuoasă ? Este absolut „comercial" să fie chiar zid în zid cu romanii ? Îmi amintesc că la Mausoleul de la Mărășești se ajunge într-o ambianță de cîrnăciori și alte „specialități", din care nu lipsesc, uneori, nici izurile alcoolice. Oare profiturile comerciale, care-și au, firește, însemnătatea și utilitatea lor, se cer musai, procurate chiar cu sacrificarea unor sentimente cu mult mai înălțătoare decît realizarea planului de încasări al nu știu cărei cooperative sau trust de alimentație publică ? Cu beneficiul vînzătorilor de pepeni se poate asocia, oare, forța de simbol a unor construcții milenare în care și-au trăit viața străbunii noștrii ?

● Cetățile dacice, trecut și viitor

Nu vă așteptați la cine știe ce informație senzațională, ci doar la un punct de vedere. Care este acesta ? Iată-l : în 1980 va avea loc, în țara noastră, Congresul mondial de istorie, eveniment care va atrage, desigur, prezența unor somități, în materie, de pretutindeni. Firește programul va fi gîndit din vreme și va ține seama de cele mai importante valori pe care le păstrează acest pămînt. Dar, poate lipsi, oare, din rîndul acestora, complexul dacic de la Grădiștea de Munte ? Adică tocmai așezarea cea mai spectaculoasă a strămoșilor daci ? Cred că nu. Evident nu, pentru că ruine grecești ori romane mai pot fi întîlnite în atîtea alte locuri dar vestigiile poporului dac sînt exclusivitatea teritoriului nostru național, de ieri și de azi. Cum vor putea ajunge oaspeții, veniți la congres, în preajma sanctuarelor și cetății de la Grădiștea de Munte ? Nici cu elicopterul, pentru că, am putea afirma, atît Burebista cît și Decebal au ales astfel locul încît să nu poată fi accesibil decît picioarelor de om și de cal. Există o planificare, potrivit căreia, drumul forestier se va termina în 1980, dar mă îndoiesc că așa va fi, ținînd seama de felul în care se lucra în august 1977. Mai știu că anul viitor chiar, Sarmizegetusa dacică va împlini 2050 de ani și poate prilejul ar fi potrivit ca noi, românii, să putem accede pînă acolo, cu efortul picioarelor proprii, ca la un adevărat pelerinaj pios, dar numai în ceea ce privește coasta neprietenoasă a muntelui nu și a celor 20 de kilometri, dintre Costești și Grădiștea, pentru că, orice s-ar spune, ar fi, cum este și în prezent, prea greu și inutil de întreprins atîta vreme cît utilajele moderne pot deschide, pînă acolo, o panglică, de piatră măcar, care să ne ușureze intențiile și efortul.

● Muzeul, element activ, raportat la trecut

O vorbă, mai înainte de a încheia aceste observații izvorîte dintr-o bună intenție : Muzeul de arheologie de la Ulpia Traiana a fost creat pentru a funcționa, adică pentru a-și ține porțile deschise, nu închise, așa cum le-am găsit eu, deși mi-am anunțat venirea în timpul programului (afișat). Îi mulțumesc vajnicului țăran Firuț, care cosea otava din jurul pietrelor sfinte și care avea cheile, dar el nu-l va putea suplini niciodată pe directorul Emil Nemeș absent în acea zi.

EMANUEL VALERIU ■

Muzeul de la Ulpia Traiana este frumos chiar și pe dinafară. Dar adevăratele valori sînt dincolo de ușile închise...

Acest gard de sîrmă separă vestigiile de la Sarmizegetusa romană de incinta restaurantului vecin. Dar el nu poate îngrădi, în nici un fel, cercetările care trebuie să continue, chiar dacă beneficiile comerciale vor avea de suferit. Fotografii de EM. TÂNJALĂ ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

TRIUNGHIUL ALUMINIULUI

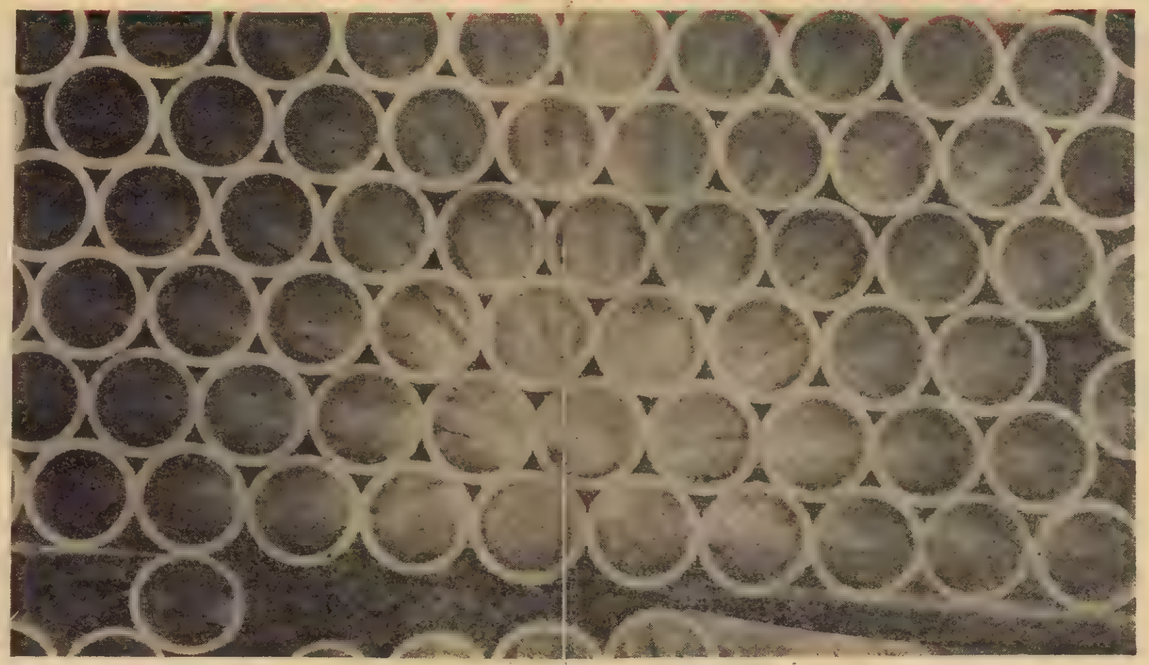

Geometria aluminiului, metalul de aur al viitorului

Aluminiul — emblema unui oraș

Din inima muntelui și din inima omului a pornit drumul

Istoria aluminiului românesc a debutat sceptic: „Nu se poate!" Bauxită se găsea suficient în Bihor, în Munții Pădurea Craiului, dar caracteristicile locale făceau necesară elaborarea unei tehnologii care, pe atunci, nu exista. Se poate? Nu se poate? În jurul acestei chestiuni s-a desfășurat la IPROMIN o acerbă luptă de opinii — după expresia unuia din participanți — și nu puțini au fost specialiștii care au înclinat spre **nu**. Să nu-i condamnăm, privindu-i superiori de pe pozițiile zilei de azi. Nu invocăm zicala „După război mulți viteji se arată", ci dificultatea de a-ți asuma răspunderea unor investiții de sute de milioane de lei, fără a fi perfect convins că banii poporului își vor găsi cea mai bună întrebuințare. Iar ițele problemei erau destul de încurcate. Cînd, în sfîrșit, specialiștii români au elaborat o tehnologie originală și exploatarea a fost pornită, la Dobrești, nici atunci nu s-au desfășurat toate ca la carte. Primele rezultate nu au fost prea încurajatoare și minerii dădeau din cap a îndoială.

Minerii de la Dobrești... Cîți dintre ei să fi fost cu adevărat mineri? Mulți dintre ei erau tăietori de lemne din Apuseni, muncitori agricoli sezonieri din Cîmpia de Vest, zidari, electricieni, mecanici sosiți, mai bine zis, întorși acasă, de pe șantierele de la Hunedoara și Reșița, țărani din Hidișel, Topa, Rotărești, Ogești, Zece Hotare, oameni care de cînd se știau ei, părinții și străbunii lor își păraseau satele pentru a-și cîștiga o pîine pe care pămîntul sărac al acestei zone submontane nu le-o putea asigura îndestulătoare. Reveneau acasă la o lună sau la un an o dată, își îmbrățișau soțiile și pruncii, parcă sorbind tărie din locurile natale, destul ca să le ajungă pe încă o lună și încă un an, apoi, cu traista în băț, luau din nou calea îndepărtatelor șantiere. De cînd cu bauxita s-au putut întoarce acasă, dar...

— Citeam incertitudinea pe fețele lor — ne spune omul care și-a legat viața de bogățiile din adîncurile acestor munți, directorul întreprinderii miniere Dobrești, inginerul Emil Fechete. Iată însă că, puțin cîte puțin, neîncrederea a cedat: soluțiile date de IPROMIN s-au dovedit judicioase, personalul tehnic al minei a adus și el îmbunătățirile dictate de practică și exploatarea din Pădurea Craiului a arătat ce poate. Mai exact, oamenii au arătat ce pot, în acești munți care prefigurează măreția Apusenilor, ai căror vecini sînt. Fiindcă aici se înfăptuiește un minerit de un fel deosebit: bauxita se extrage și de la suprafață și din adînc; în plus, minerului i se cer și calități de maratonist și de alpinist. O comună pe rază căreia se află un **singur** sector al minei ocupă o suprafață cît cea a Bucureștiului! Și nu întîmplător, unul din satele din perimetrul minier se numește Zece Hotare. Distanțele sînt atît de mari, încît oamenii comunică între ei prin stații mobile de radio emisie-recepție I iar cînd se lasă ceața pe munțele pleșuv, de nu mai vezi la cinci metri dincolo de virful nasului, cînd plouă mărunt, exasperant și argila se lipește de cizme, trăgîndu-te spre adînc cu 10 kg suplimentare de masă eleioasă, te întrebi unde sfîrșește mineritul și unde începe **alpinismul**.

De aci începe drumul aluminiului românesc. Lozinca s-a născut în luptă cu neîncrederea, cu natura, cu izolarea. A fost realmente o creație colectivă stimulată de noile orizonturi ale socialismului. Ea i-a insuflețit pe mineri, le-a dat putere, voință, încredere și, mai presus de toate, mîndrie pentru fapta lor. Azi, Dobrești și celelalte comune pe care le-am putea denumi: ale bauxitei românești, nu mai sînt așezări ale unor oameni care vin acasă doar în vizită. Unii își reclădesc pentru a doua oară casa în ultimii 12 ani, de cînd au îmbrățișat noua profesiune.

— Cînd acum cinci ani au ieșit la pensie primii mineri de la Dobrești — spune Emil Fechete — am înțeles că avem și noi o istorie.

În adevăr, aici s-a scris prima filă a istoriei aluminiului românesc. A doua a fost adăugată de întreprinderea de aluminiu din Oradea. Cine sînt cei care i-au așternut slovele? Aceiași care îndreaptă și azi spre Slatina „marșrutele" de hidrat de aluminiu. În 1965 veniseră la Oradea ingineri, tehnicieni și muncitori de înaltă calificare de la diverse combinate chimice și întreprinderi miniere din țară. Lor li s-au alăturat oamenii Bihorului, foști păstori de la Mierlău și Hidișel, țărani din Diosig și dinspre părțile Beiușului, ba chiar și foști meseriași. Unul era atît de neștiutor în ale chimiei, încît l-a întrebat pe maistrul Gavrilă Scurtu:

— Nene, ce se întîmplă dacă mănînc hidrat de aluminiu?

Scurtu, el însuși provenit de la C.F.R., l-a răspuns, serios:

— Înseamnă că ai și tu alumină în tine, dar nu te văd bine, fiindcă alumina are sodă.

Firește, cazul nu este, cum se spune, tipic, dar păstrează o anumită semnificație, evocă o ambianță, căutările, ezitările, poate chiar naivitățile începutului, strania concentrare de forțe în jurul unei întreprinderi care încă nu exista și căreia i se săpau fundațiile undeva printre borceag și porumb, la marginea orașului.

Și tot ei au dat prima alumină românească, ei sînt cei care, într-o dimineață de aprilie, au privit extaziați praful roșcat-liu ivit pe bandă de la Filtrarea albă și l-au însoțit, cu sutele, ca pe o mireasă, de-a lungul halei.

— Era un entuziasm greu de povestit — își amintește Gavrilă Scurtu. Păcat că de la ziar n-a fost nimeni; eram numai noi.

Și-au umplut buzunarele cu pulberea umedă, să o așeze la loc de cinste în vitrina din sufragerie, ca semn pentru fii și nepoți, că au participat la un moment de seamă al istoriei industriei socialiste. Și cu toții au exclamat, într-o singură voce: „Sîntem acum aluminiști!"

Întreprinderea orădeană a început-o cu dreptul. Se povestește și acum o anecdotă adevărată, poate mai grăitoare pentru parametrii atinși, decît zeci de cifre și date tehnice.

Lucrurile s-au petrecut cam așa. Vine directorul general de la Slatina, vin și alți ingineri și se „plîng" la confrații lor bihoreni:

— Treabă-i asta? Alumina voastră e prea bună. Ce ne facem?

În tehnică se utilizează, de regulă, nouă calități de aluminiu: de la A1 la A9, fiecare corespunzînd unei anumite folosințe. Evident, pentru fabricarea țevilor de irigație sau cratițelor de bucătărie, nu este nevoie ca aluminiul respectiv să fie, de pildă, și bun conducător de electricitate. Or, datorită faptului că bauxita de la Dobrești a întrecut așteptările (calitativ, ea este superioară mediei mondiale), precum și datorită unor situații specifice, în acel moment, Întreprinderii de alumină din Oradea, se întîmpla, uneori, ca alumina să fie... prea bună. Firește, supărarea celor de la Slatina nu a fost mare, și-acum sînt satisfăcute, ca să spunem așa, toate gusturile: de la A1 la A9. Azi, Întreprinderea din Oradea constituie o adevărată școală pentru tînăra industrie a aluminiului românesc.

Cu trecerea anilor nu a intervenit la acești oameni blazarea care ucide progresul. Dimpotrivă, stăruie la ei acel fior al noului, acea mîndrie a deschizătorilor de drumuri, amintirea acelei clipe de entuziasm colectiv cînd au chiuit „Sîntem și noi aluminiști!"

LIONEL NIȚESCU ■

Oameni care ascultă nașterea aluminei bihorene

În primăvara anului 1968, cînd la Întreprinderea de aluminiu din Slatina a intrat în funcțiune hala a treia de electroliză, Mircea Bunea dădea primul său interviu revistei „Flacăra", declarînd următoarele: „Acum trei ani m-am numărat printre cei care au pornit prima serie de cuve de aluminiu românesc. Mi-aduc aminte că atunci cînd s-a demarat prima cuvă ne curgea transpirația pe șira spinării din pricina curiozității și a emoției. Am introdus prima cantitate de electrolit în cuvă și deodată ne-am trezit în plin carnaval. Numai că artificiile — arcurile electrice, de fapt — porneau chiar din fața noastră. Într-o clipă n-au mai rămas acolo decît inginerii noștri specializați în străinătate. Oltenii veniți la „specializare" la Slatina o luaseră la fugă". Stau de vorbă cu maistrul Bunea astăzi, cînd s-au scurs exact doisprezece ani de la întîmplarea povestită mai sus. „Eu, de fel, îmi mărturisește maistrul Bunea, sînt din Albești de Prahova. Adică nu-s oltean, dar acum, vedeți și dumneavoastră, m-am legat cu Slatina pe viață. Aici am familia, aici tot rostul. Mai exact, aluminiul m-a legat" cu ceilalți a făcut la fel. Chiar dacă ei sînt din județ. Au venit unii direct de la plug, pentru că profilul județului era mai mult agricol și mai puțin industrial. Însă, dotă mi-aduc bine aminte, prima dotă în Slatina fusesem prin '51, într-o iarnă, cînd, în drum spre Timișoara, făcusem o întrerupere de trei ore să-mi văd un unchi. Găsisem atunci un tîrgușor cu centrul povat, unde nu trăiau parcă mai mult de douăsprezece mii de suflete. O gară, două autobuze mici și o piață foarte bună, după cîte spunea unchiu-meu. Cînd am revenit în 1963, de data asta definitiv, la poalele Grădiștei se simțea un freamăt proaspăt. Se construiau primele blocuri de locuințe, pentru că începuseră și lucrările la fundația halelor de electroliză. Veneau oameni din toate comunele. Habar n-aveau ce înseamnă industrie. Dealtfel, nici n-aveau. Prima șarjă de aluminiu am dat-o în iunie 1965. Țărani. Unii veneau pe șantier, stăteau proaspăt în sapoi, firește nu cîștigau mare lucru și se mirau cam așa: „măi frate, oltenii sîntem, lopeți avem, dar de ce nu ies și boni că doar nu stăm să ne păzim hainele?!" În acest fapt a constat greul. Trebuiau să se învețe oamenii cu o disciplină de muncitor, să lucreze la mentalitatea lor. A durat ceva timp munca asta. Chiar mai tîrziu, cînd lucram în plin, nu se obișnuiseră toți cu noul lor statut. Dacă-i era lui mai aproape peste gard, o lua pe acolo, ce-i pasa de poartă, de portar. Azi își scot șapca și legitimația de la cinci metri de portar.

La poalele dealului Grădiștea, pînă acum cincisprezece ani viața se desfășura calm, ploua „de trei ori pe săptămînă" și cam atît. Cu zece ani mai înainte se întîmpla și mai puține lucruri. O gară, un pod. Plecau oltenii la Hunedoara, la Reșița, în Ardeal, în Dobrogea să caute de lucru. În 1963 aluminiul a trezit orașul. Unii spun că l-a inventat. Un oraș nou, mare, industrial, deși pămîntul gras îi făcea pe sceptici să nu lase agricultura din mînă pe aluminiul din proiecte. Primul cartier de locuințe: Crișan I. În 1969 urmează integrarea în fluxul producției a halei a patra de electroliză, capacitatea uzinei ajungînd astfel la 100 000 de tone aluminiu pe an. 1971: cartierele noi — Progresul I, Progresul II. Se întorceau oltenii acasă. Populația creștea spectaculos. În douăzeci de ani de peste cinci ori. Ritmul mediu de dezvoltare a Slatinei a fost în ultimii douăsprezece ani de aproape trei ori mai mare decît cel al întregii țări.

„Aluminiul, ne destăinuie maistrul Bunea, a fost șansa acestui oraș. O șansă pe care partidul ne-a dat-o în acești ultimi zece ani. Într-un fel era dreptul nostru, așa cum era al întregii țări, de a ieși din formula „eminamente agricolă." Aluminiu în Slatina însă nu înseamnă doar ceea ce produce întreprinderea noastră. Să nu le uităm pe ultimele venite: Întreprinderea de prelucrare a aluminiului și Întreprinderea de produse carbonoase. Formăm în felul acesta un triunghi — unicat în țară — al aluminiului românesc."

Este adevărat, o imagine a Slatinei, a aluminiului fabricat aici, ar fi trunchiată dacă n-am pomeni de electrozii siderurgici sau de blocurile de fumal fabricate la Întreprinderea de produse carbonoase. De cele peste 4 000 de produse asimilate acolo unde valoarea aluminiului se triplează, adică la Întreprinderea de prelucrare a acestui metal. Ceo mai recentă realizare a colectivului de la această întreprindere este punerea în funcțiune a laminorului de bandă la cald, fapt care elimină importul. Sus, pe pintenul Grădiștei, bate un vînt puternic. În stînga curge liniștit Oltul. În față, peste vîlceaua care adăpostește orașul vechi, se profilează orașul nou de pe terasa Slatinei. Benzile asfaltate ale șoselelor șerpuiesc spre zonele industriale. Panoramic în spațiu și timp. Însuși dealul Grădiștei va deveni alteeva, cu un modern hotel cocolat pe platou, cu alei domestice, tot așa cum faleza Oltului va cînta, într-un viitor nu prea îndepărtat, faleza Mării Negre. Cine ar fi gîndit vreodată că Slatina va avea grădină zoologică, de pildă? Un fapt. Tot așa cum casa de cultură a sindicatelor, superbă realizare arhitectonică, simbol al timpurilor moderne, temeinic așezate pe acest meleag, atestat documentar cu 600 de ani în urmă, reprezintă un alt fapt. Tot așa cum, un alt exemplu, cele șapte spectacole ale Operei române din București s-au desfășurat în primăvara acestui an cu săliile pline și bilete epuizate cu trei zile înainte.

„Cine îndrăznea cu ani în urmă, spunea, în cuvîntul său, Nicolae Spinu, secretar al comitetului județean de partid, cu ocazia adunării generale a oamenilor muncii de la Întreprinderea de aluminiu, să creadă că în acest oraș se va produce aluminiu, un aluminiu care să-i concureze pe cel fabricat în țări cu vechi tradiții? Dar, mai ales, cine cuteza să spere că întreprinderea dumneavoastră va primi după numai 12 ani de existență înalta distincție „Ordinul Muncii clasa I", steagul de fruntaș pe țară în întrecerea socialistă, precum și diploma pentru cei mai înalți indici de utilizare a mașinilor-unelte?"

Într-adevăr, cîți din cei care în urmă cu peste un deceniu buchiseau abecedarul aluminiului visau ca într-un timp record să dea impresionante producții de aluminiu de cea mai bună calitate? Tradiția, o dovedesc aluminiștii slătineni, h-așteaptă anii. Inseși angajamentele colectivului de la I.A.S., și amintim două dintre ele, 800 de tone de aluminiu în plus în acest an și o calitate superioară într-un procent de sută la sută, din întreaga producție, demonstrează că examenul de maturitate al celor care fac aluminiul românesc a devenit faptă. Tot așa cum orașul de la poalele Grădiștei, pașnic scăldat azi de un Olt în curs de domesticire, se înalță și se dezvolta pe măsura noilor sărbători.

MIRCEA RAICIU ■

Vis alb, sclipitor, ca un pescăruș cînd iese din Dunăre

Străbat, de o zi, Uzina de alumină din Tulcea și imaginea de care nu mai scap este una care mă face să cred că umblu printr-o pădure cu arbori de aluminiu: lunară, stranie, dogoritoare. Poate și din cauza soarelui care astăzi, aici, la gurile Dunării, și-a ieșit de-a dreptul din minți. În curte, o clișmea aruncă în sus un fir de lumină, oamenii, unii goi pînă la briu, alții cu salopetele înroșite de oxizi, îmbrăcate direct pe piele, păraesc pentru cîteva secunde posturile, ies incendiați de căldură și se reped cu gurile însetate asupra firului de apă, se răcoresc o părere și intră iar în foc. Pe Dunăre, la cîțiva pași, pescărușii, care astăzi îmi par și ei de aluminiu, fac la fel: zboară pe sus, în canicula, săgetează fluviul, cu ochi pătrunzători și, cînd văd peștele, string aripile pe lîngă trup, zvicnesc în aer ca o săgeată de aluminiu, se înecă pentru o clipă și ies cu prada în plisc. Și un gest și altul sînt existențiale.

Gavril Pop strigă în telefon: „Te aud, te aud, perfect, Sabina, spune, dragă". De la capătul celălalt al firului o femeie îi spune ceva. El reia: „Ți-am trimis banii la tati, la Pecica, la Pușcaș Max. Servus, dragă!" Apoi, către mine: „Soția a plecat cu copiii în concediu, la Oradea. Eu n-am putut să plec, avem un virf de montaj la uzina de alumină, în cea de-a treia etapă de dezvoltare".

E zor mare la Tulcea. Oamenii lucrează la montaj cîte 14—15 ore pe zi, fac și producție, trimit spre Slatina alumină din care, prelucrată, se va naște aluminiul-metal. Gavril Pop are 40 de ani, este inginer șef al combinatului metalurgic și vorbind cu „no, bine" și cu „servus, dragă", îți poți da seama ușor că e unul dintre acela cărora industrializarea le-a cerut să-și schimbe domiciliul din Oradea la Tulcea. „La început, zice, credeam eu că numai la Oradea poți face meserie. După ce am venit însă aici, să stabilim locul de amplasare a uzinei, s-a întîmplat ceva care m-a făcut să mi cam corectez părerea aceea a mea. Eram cazați într-o casă de oaspeți și într-o seară, tîrziu, ne-am trezit cu un grup de oameni, ce-i drept poșnici, peste noi.

— Sînteți de la Metalurgie?, întreabă ei.

— Da, le răspund.

— Și-i adevărat că veți face la noi un combinat?

— Adevărat, mai zic eu.

— Cîți oameni vor putea lucra în el?

— Poate două mii.

— Credeți că vom putea intra și noi la lucru?

— Numai dacă o să vreți, le răspund.

— Adică înseamnă că se poate, nu așa?

— Sigur că se poate. Și au plecat. Din momentul ăla mi-am dat seama că tulcenii abia așteaptă să se apuce de treabă, iar eu m-am hotărît să rămîn aici.

Asentimentul tulcenilor pentru implantarea acestui prim nucleu de mare industrie la ei acasă, pe un loc văduvit nu numai de industrie ci și de alte bucurii ale vieții de pînă atunci, s-a manifestat ca fenomen de masă: mulți, foarte mulți s-au angajat la șantier din primele zile, au înălțat combinatul, s-au școlit la locurile de muncă, în alte uzine de profil, iar astăzi sînt specialiști în fabricarea aluminiei. Au impresionat chiar, pentru că dobrogenii de la gurile Dunării sînt harnici, perseverenți și tari, ăsta e cuvîntul, tari fizic și tari moral. Au uimit prin tărie pentru că au fost nevoiți să înfrunte totdeauna condițiile aspre ale locului: crivățul de piatră al Dobrogei, duhurile secetelor, frigul deltei, cînd ouăle corbilor crapă de ger, sminteala apelor care sar buimace peste maluri.

— Ce făceai înainte de a veni în combinat, Melinte Ivanov?

— Pescuiam cu tata în lacurile Dranov și Razelm. Trăgeam la băbăici 35 kilometri pe zi, iar simbăta cînd plecam spre casă, de la Dranov la Dunavățul de Jos, atingeam 40 de kilometri.

— Nu era mai bine la baltă?

— Într-un fel era, într-un fel nu era.

— De ce „era" și de ce „nu era"?

— Era pentru că stăteam lîngă părinți, lîngă frați și surori, trăgeam eu la rame de vedeam albastru, dar nopțile miroseau a-nuferi și a pană de somn pirguită în flacără și nu-mi amoram mintea cu mai nimic decît cu **ce** și **cum** să fac eu să prind somnul care l-a înghițit pe bunicul. Nu era bine pentru că nu puteam să stau o viață legat de brîul tatii, că omul e făcut să mai și gîndească, să mai învețe-și o meserie, să iasă din anonimat, să se confrunte cu ceva.

— Cu ce te confrunți tu acum?

— Am făcut școala de operatori la Oradea, am ajuns șef de echipă la măcinare și fac ce n-a făcut neam de neamul meu: alumină. M-am căsătorit, avem un copil și locuim la bloc.

— Inginer Cornel Șelaru, du-mă la Groapa cu Lei!

— V-aș duce, dar e departe și n-am mașină. Și chiar dacă v-aș duce n-ați vedea acolo nici un leu.

— Ce-aș putea vedea acolo?

— O gospodărie de apă industrială și nefiltrată care asigură necesarul de apă în procesul de fabricație a aluminei.

30 000 mc de apă! Atît consumă în 24 de ore combinatul tulcean. La Groapa Lelor oamenii scot atîta apă încît fac groapă în Dunăre.

— Ce motive au adus „alumina" la Tulcea, tovarășe inginer Șelaru?

— O gîndire economică (navele cu bauxită aprosc aici), o repartizare judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, folosirea forței de muncă disponibilă din zonă, în ultimă instanță, înălțarea Tulcei, a oamenilor ei, în civilizație.

— Eremia Belog, sînteți, mi s-a spus, cel mai vechi aluminist aici. Ce amintire de început nu vă părăsește?

— Amintirea unui cucui.

— Îmi place că glumiți, dar faceți-mă să înțeleg.

— Numai că eu nu vă glumesc: cînd am luat prima dată bilet de avion, Tulcea-București, am intrat în agenție și am dat cu capul de pragul de sus. Astfel mi-am procurat mai întîi un cucui și apoi bilet. Înțelegeți ce clădire era aceea. Acum sper că ați văzut aeroportul Tulcei. Dar cel mai spectaculos proces e cel uman. Aici erau cîteva colibe, dincolo cîțiva pescari se invîrteau pe cheiul trădind lipsa de preocupare.

În viața acestor oameni nu se întîmplase nimic. Și atunci s-a „întîmplat" combinatul, „aluminа". Pescarii, ați văzut, s-au calificat și la început umblau cu salopetele și la lucru și pe stradă trădîndu-și, de dată asta, mîndria că sînt muncitori.

La uzinele, de pildă, pentru o reparație la „leșiere" se aduna toată oastea tehnică a uzinei și abia o terminau în două săptămîni. În urmă cu o lună, aceeași reparație au făcut-o numai operatorii de serviciu Stelian Oprea, Ion Ioncu, Ion Mocanu, Ene Gheorghe, Ion Franga, conduși de maistrul Mitache Lucian, într-o noapte. Fără măcar să-l cheme de acasă pe șeful de secție. Instalațiile, tehnologiile inițiale au fost îmbunătățite și acum prelucrează bauxite, prin același procedeu clasic — Bayer — cu un conținut de calciu de zece ori mai mare decît cele preconizate a se folosi inițial și cu o duritate de pînă la 6,5 grade pe scara Mosh. Rezultatul se constituie în premieră mondială. Da, transformarea rapidă a oamenilor din pescari, agricultori, ciobani, în specialiști care să modifice procedeele clasice, considerate de unii poate imuabile, să gîndească pe scara Mosh, să dețină un simț acut al solidarității umane, este într-adevăr cel mai spectaculos proces. S-ar putea ca cei implicați în acest proces să observe mai puțin transformarea lor, preocupați fiind de inseși scopurile lor de a-și duce în sus cetatea aluminei, de a crea mitul modern al aluminei tulcene, dar cînd vor avea puțin timp să-și contemple chipul în oglindă vor dibui poate acea noblețe spirituală pe care și-o imprimă lupta pentru o societate modernă, industrializată, civilizată.

Vis alb, de aluminiu, sclipitor ca un pescăruș cînd iese din Dunăre și cîntă vertical spre o apoteoză abia intuită.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

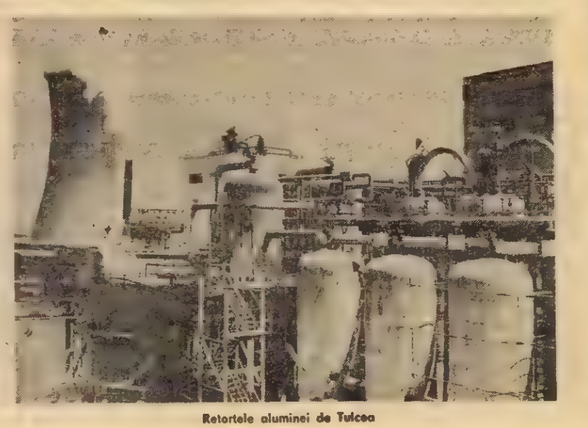

Retortele aluminei de Tulcea

Un simbol de istorie, la concurență cu alimentația publică

Cine ne arată cum ajungem la Sarmizegetusa?

Vestea unor noi descoperiri arheologice la Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană), în apropiere de Hațeg, jud. Hunedoara, unde activează vrednicii cercetători clujeni, m-a determinat să reiau, zilele trecute, minunatele drumuri ale acestei zone, binecuvîntată de frumuseți naturale, îmbogățită de cea spirituală a oamenilor, vatră de istorie, cărbune și oțel, deopotrivă, a țării. Primul contact cu directorul muzeului de arheologie din Deva, prof. Liviu Valea, cu care refac străvechi drumuri dacice și romane, trasee medievale importante, toate presărate cu obiective de o extremă valoare documentară, rodind, pregnant, în ciuda trecerii timpului, pulsul vieții de altădată, viață ale cărei izvoare se măsoară nu în secole ci în milenii. Cetățile dacice, din Munții Orăștiei, Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană), termele romane de la Vețel (unice, pînă în prezent, pe teritoriul românesc), bisericuțele de la Densuș și Strei, Gorunul lui Horia de la Țebea etc.

Al doilea contact: cu Oficiul județean de turism unde încerc să aflu cum pot accede la Sarmizegetusa romană ori la cea dacică. Cu surprindere iau act de faptul că nu se organizează excursii nici la una, nici la cealaltă. Bunăvoința funcționarei mă încurajează să cer explicații suplimentare și le primesc: la ruinele cetăților dacice, adică la sanctuarele de la Grădiștea de Munte nu există drum pentru autoturisme, iar cu mijloacele celor de la I.F.E.T. nu este permis să se circule deoarece s-au întîmplat accidente; pînă la Costești, da, există autobuzul care face cursa obișnuită; pentru Ulpia Traiana nu sînt solicitări !!! Dar circulă autobuzele I.T.A. Alte filiale, sau „centrala" O.N.T.-ului, din București, s-ar putea să organizeze. O.J.T.-Deva nu cunoaște. Leg această informație de părerea exprimată de prof. Liviu Valea, care era nemulțumit de faptul că organele locale de turism nu colaborează cu muzeul, al cărui director este, în vederea stabilirii unor trasee turistice în zona Hunedoara și nici nu informează instituția sa dacă se fac asemenea excursii. (Am reprodus acest punct de vedere deoarece cred că el poate constitui o idee și pentru organisme turistice din alte județe unde există și muzee specializate.).

O primă întrebare mi se pare legitimă: este oare firească situația întîlnită la Deva? Pentru a nu recurge la un punct de vedere personal și, deci, unilateral mi-am propus să fac o experiență.

● Vreți să mergeți cu mine?

Am pornit spre Sarmizegetusa, pe șoseaua națională care leagă Deva de marile orașe ale țării, pînă la intersecția acesteia cu drumul care se bifurcă spre Hațeg și Caransebeș, trecînd prin actuala comună Sarmizegetusa și am așteptat sosirea primului autoturism. Oprind i-am întrebat pe cei doi turiști, o femeie și un bărbat, unde merg, aflînd că vizitau regiunea și aveau ca prim obiectiv Deva. Le-am explicat, foarte pe scurt, că deviind 30 de km, de la șoseaua principală, tot pe asfalt, pot vedea ruinele așezării romane numită Sarmizegetusa. Firește, dacă îl interesează așa ceva. Cum s-ar putea. Îndată, cei doi au căzut de acord să întreprindă ocolul rugîndu-mă să-i orientez. Am pornit împreună și, la marginea șoselei pe care o străbăteam, am văzut o familie din Iași (numărul mașinii 1 IS 4605, luînd masa la umbra Daciei 1 300. Doi părinți cu doi copii. M-am înțeles mai repede decît cu cei dintîi interlocutori și, ca urmare, îndată ce au sfîrșit prînzul, au pornit spre cetate. Pe tot drumul, pînă acolo, n-am întîlnit nici un panou, nici un indiciu care să-mi vestească apropierea de reputatul obiectiv arheologic și turistic. În schimb, cele mai mici așezări omenești, aflate la 1 km de șosea, la 4 ori la 11, erau înscrise pe cunoscutele indicatoare albastru cu alb ca și cele prin care se trecea cu numele zugrăvit pe blindele noastre pietre indicatoare... Am notat cîteva dintre ele: Ocolișul Mare, Hătăgel, Măceu, Pești-ana, dar erau multe dintre acestea a căror onomastică nu cred să vă trezească vreo fibră a memoriei ori a imaginației decît numai dacă ați fi de pe acolo...

Încercînd să observ tot ce poate ține de propaganda vizuală am observat că unitățile alimentare sînt anunțate în mod susținut, unele dintre ele, cum este cabana Bucura, chiar cu 13 km mai devreme! Am mai notat că există și o stațiune Călanul Mic unde se poate mînca bine și se pot face băi. Singura placardă, pe care scrisese, cîndva, Sarmizegetusa, fusese mutată pe cealaltă parte a șoselei (așa am și zărit-o, deși ascunsă de pomi) pe fața vizibilă fiind „pictată" policrom o altă reclamă, pentru aceeași cabană Bucura, în văzul celor care mergeau spre Deva. În aceste momente mi-am reamintit că nici pe drumul național principal, dinspre Sibiu spre Deva ori din direcția cealaltă, Arad — Deva, nu poate fi întîlnită vreo mărturie a existenței unei cetăți romane, capitala, printre altele, a Daciei romane! Și atunci, de unde să afle turiștii în trecere despre ea? Și cum să regrete ei că, pentru o bucăl de 30 km, pierd un astfel de prilej? Mă întreb, cu oarecare iritare, dacă Sarmizegetusa nu-și merită, măcar, bucata sa de șindrilă, ca toate celelalte așezări, mai mari ori mai mici? Cu 7 kilometri mai devreme, pe pașnicii stîlpi betonați, care marchează fidel, distanțele, din kilometru în kilometru, este anunțată comuna Sarmizegetusa. Cea de azi, firește! Dar, de-abia în momentul cînd, pînă acolo, nu mai există concurența altei așezări!

● Replică la presupusa lipsă de interes

La ruine, o plăcută surpriză: număr 25 de autoturisme din județe îndepărtate: Prahova, Ilfov, Ialomița, Iași, Galați, Brașov, din municipiul București — cele mai multe — Cluj, Timișoara etc., din Italia, Olanda. Una singură din Hunedoara... Desigur, nu intenționez să fac nimănui un proces de intenție, poate în alte zile situația este alta, adică apar mai multe mașini din jur și mai puține din depărtări, dar poate fi și mai rău, adică să nu fie nici una din orașele ori satele vecine, așa încît situația, consemnată la 17 august, se cere apreciată doar ca un sondaj. Discut cu un bărbat coborît, împreună cu cei doi copii ai săi și soția, dintr-un autoturism cu număr de Bihor, care-mi spune că este tehnician mecanic la „Înfrățirea" din Oradea, îl cheamă Mihai Soos, și că a vrut să vadă, în acest concediu, cetatea și celelalte obiective amintind de trecutul nostru, atît pentru plăcerea și informarea sa personală cît și pentru plăcerea fiului său, Leonte, în vîrstă de 12 ani, interesat de istorie. Mai departe, pe drumul spre Palatul Augustalilor (desfundat și prost întreținut, cu un marcaj dubios care te duce la o remiză de mașini agricole, dacă te lei după el) o altă familie, cea a lui Gheorghe Vuia, impiegat de mișcare în Timișoara. Mobilul aflării sale aici? Și-a amintit că învățase la școală și chiar fusese cu profesorul de istorie într-o excursie și a vrut „ca și copiii săi să vadă și să știe cum au trăit strămoșii lor îndepărtați". Olandezii fuseseră aduși de o prietenă din Sibiu, erau tineri și nu lipsiți de cunoștințe istorice în ceea ce privește trecutul poporului nostru, iar legătura cu prezentul, îmi spun ei amuzați, o fac consumînd, cu nesaț, pepenii cumpărați de la un oltean de prin părțile Caracalului (?)

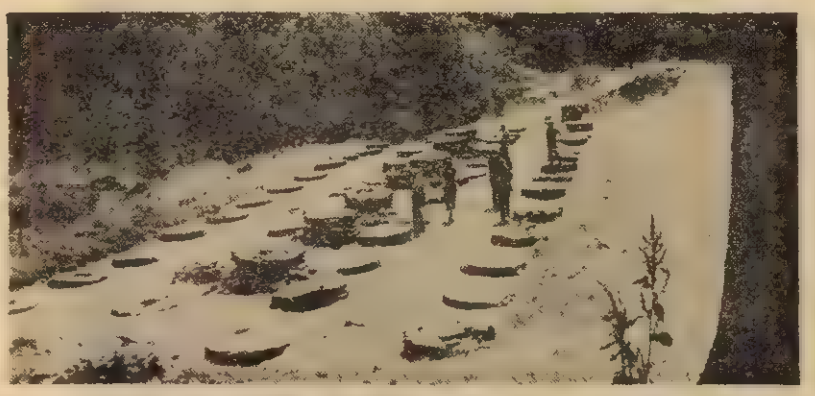

Un grup de artiști plastici, veniți în tabără de creație la Deva, vizitează unul din sanctuarele de la Grădiștea de Munte. Dar cîți turiști o pot face?

care-mi explică, după ce-l încredințez că nu sînt de la fisc, că el vine aici mereu, la bădia Traian, unde sosesc mușterii din toată lumea.

Ceea ce nu aflaseră însă tovarășii de la O.J.T.-Deva...

● Cînd zic concurență nu fac metafore

Așadar, există interes pentru Sarmizegetusa, dar el nu este stimulat, dirijat, organizat. Cînd am scris că acest simbol de istorie este concurat de alimentația publică am gîndit serios și nu găsesc că fac rău cei ce-și anunță prezența, pe parcursul public al drumurilor, ci că rău fac ceilalți, care lasă la voia întîmplării sau doar a perseverenței unora descoperirea minunățiilor aduse la lumina zilei (se așteaptă încă și altele) de către arheologi. Aici este, iarăși, un punct nevralgic, mai cu seamă că se poate generaliza: spațiile comerciale se bagă în sufletul istoriei, ca s-o spun pe șleau, adică, la Sarmizegetusa cabana turistică, cam han de fapt, stă în coasta ruinelor romane și chiar peste ele, deoarece specialiștii ne-au spus că tocmai acolo se află — probabil — și alte construcții civile. Ne întrebăm, chiar dacă presupunerile arheologilor nu vor fi confirmate: oare localurile publice nu pot fi ridicate la o distanță mai respectuoasă? Este absolut „comercial" să fie chiar zid în zid cu romanii? Îmi amintesc că la Mausoleul de la Mărășești se ajunge într-o ambianță de cîrnăciori și alte „specialități", din care nu lipsesc, uneori, nici izurile alcoolice. Oare profiturile comerciale, care-și au, firește, însemnătatea și utilitatea lor, se cer musai, procurate chiar cu sacrificarea unor sentimente cu mult mai înălțătoare decît realizarea planului de încasări al nu știu cărei cooperative sau trust de alimentație publică? Cu beneficiul vînzătorilor de pepeni se poate asocia, oare, forța de simbol a unor construcții milenare în care și-au trăit viața strămoșii noștri?

● Cetățile dacice, trecut și viitor

Nu vă așteptați la cine știe ce informație senzațională, ci doar la un punct de vedere. Care este acesta? Iată-l: în 1980 va avea loc, în țara noastră, Congresul mondial de istorie, eveniment care va atrage, desigur, prezența unor somități, în materie, de pretutindeni. Firește programul va fi gîndit din vreme și va ține seama de cele mai importante valori pe care le păstrează acest pămînt. Dar, poate lipsi, oare, din rîndul acestora, complexul dacic de la Grădiștea de Munte? Adică tocmai așezarea cea mai spectaculoasă a strămoșilor daci? Cred că nu. Evident nu, pentru că ruine grecești ori romane mai pot fi întîlnite în atîtea alte locuri dar vestigiile poporului dac sînt exclusivitatea teritoriului nostru național, de ieri și de azi. Cum vor putea ajunge oaspeții, veniți la congres, în preajma sanctuarelor și cetății de la Grădiștea de Munte? Nici cu elicopterul, pentru că, am putea afirma, atît Burebista cît și Decebal au ales astfel locul încît să nu poată fi accesibil decît porumbului de om și de cal. Există o planificare, potrivit căreia, drumul forestier se va termina în 1980, dar mă îndoiesc că așa va fi, ținînd seama de felul în care se lucra în august 1977. Mai știu că anul viitor chiar, Sarmizegetusa dacică va împlini 2050 de ani și poate prilejul ar fi potrivit ca noi, românii, să putem accede pînă acolo, cu efortul picioarelor proprii, ca la un adevărat pelerinaj pios, dar numai în ceea ce privește coasta neprietenoasă a muntelui nu și a celor 20 de kilometri, dintre Costești și Grădiștea, pentru că, orice s-ar spune, ar fi, cum este și în prezent, prea greu și inutil de întreprins atîta vreme cît utilajele moderne pot deschide, pînă acolo, o panglică, de piatră măcar, care să ne ușureze intențiile și efortul.

● Muzeul, element activ, raportat la trecut

O vorbă, mai înainte de a încheia aceste observații izvorîte dintr-o bună intenție: Muzeul de arheologie de la Ulpia Traiana a fost creat pentru a funcționa, adică pentru a-și ține porțile deschise, nu închise, așa cum le-am găsit eu, deși mi-am anunțat venirea în timpul programului (afișat). Îi mulțumesc vajnicului țăran Firuț, care cosea otava din jurul pietrelor sfinte și care avea cheile, dar el nu-l va putea suplini niciodată pe directorul Emil Nemeș absent în acea zi.

EMANUEL VALERIU ■

Muzeul de la Ulpia Traiana este frumos chiar și pe dinafară. Dar adevăratele valori sînt dincolo de ușile închise...

Acest gard de sîrmă separă vestigiile de la Sarmizegetusa romană de incinta restaurantului vecin. Dar el nu poate îngrădi, în nici un fel, cercetările care trebuie să continue, chiar dacă beneficiile comerciale vor avea de suferit. Fotografii de EM. TĂNJALĂ ■

În Munții Vrancei, unde s-a născut cel mai mare lac natural de acumulare din România

Vrîncenii de la Nereju muncesc și visează frumos, în vecinătatea acestui miracol!

O vedere oarecum generală a celui mai nou lac de acumulare din țara noastră, a celui mai nou, totodată

De cîte ori admirăm una dintre inegalabilele construcții ale naturii ne întrebăm, în mod reflex, cînd oare s-a petrecut și socotim (timpul avînd dimensiuni generoase) cu deceniile, cu secolele, cu mileniile, preciziunile subtiindu-și astfel substanța... Iată însă că, uneori, transformările acestea se petrec chiar sub ochii prezentului!

Din Munții Vrancei ne-a parvenit (și prin strădania colegilor de la România liberă) știrea că, în cursul lunii iunie din acest an s-a produs un fenomen natural care a schimbat fața unor locuri pe care oamenii de acolo se obișnuiseră a le ști într-un anume fel, adică o vale săpată (mă întreb iarăși: cine știe de cînd?) de apa rîului Zăbala, încadrată de fagi, mesteceni, brazi și molizi ce coborau dinspre versante surori, cîndva, reunind, după un efort de proporții geologice, malurile și născînd, în numai cîteva zile sau săptămîni, un mare lac, cu ape de smarald, topit parcă din verdele bogatei vegetații înghițite. Pentru că, o pădure uriașă, de pe un întreg versant, de circa 2,5 km (în pantă) a alunecat lin, aproape neobservat, de undeva din adîncuri, trăgînd după sine acest covor împădurit și ridicînd o stavilă în calea apelor Zăbalei, transformîndu-le, din vesele unde rostogolitoare, în luciul liniștit al unui lac de aproape 2 km. lungime, cu adîncimi ce ating, în cele mai înalte locuri, aproape 40 de metri! Un decor fantastic se înfățișează acum privirilor uimite ale celor care ajung în aceste locuri, situate la 20 km de Nereju, ultima așezare, spre munte, de pe Valea Zăbalei. Un piept de pămînt, un pinten înfipt cu încăpățînare în calea apelor, pe culmea cărula falnicii copaci, de peste 30 metri înălțime, au încremenit într-un decor ireal, continuînd să trăiască, dacă mai au sub ei un petic de viață, ori ruginind, văzînd cu ochii, dacă pămîntul le-a alunecat de la rădăcini. Porțiuni întregi, din pașnica „poiană din pădure", cum îi spuneau localnicii, s-au deplasat, în neștire, cu zeci și sute de metri; fragii își ascund, pudic, roșeața sub tremuratele lor frunze verzi, la umbra unor copaci necunoscuți, margaretele și clopoțeii violeți își clatină tulpinile în adierea vîntului, alături de ciulini străini, răscoliți de prin cine știe ce alte locuri, întocmai strămutărilor miraculoase dintr-un vers arghezian, care surprinde prin noutate și armonie, prin îndrăzneala împerecherilor de cuvinte contradictorii dar care, laolaltă, izvorăsc idei și sensuri neașteptate, dar posibile...

● Noi sîntem obișnuiți să vedem pămîntul curgînd

Am fost acolo zilele trecute și am ureat spre sursele de viață ale Zăbalei, făcînd drumul întors al vreților care coborîseră din munte. Am oprit, în drum, oameni și am vorbit cu ei. Ce știau, ce auziseră, ce gîndeau... Primul întîlnit a fost pădurarul comunal din Paltinul, Cosma St. Ioan.

— Da, am auzit, cum se poate să nu știu? Cunosc locul, că am păscut, cînd eram copil, oile pe-acolo. Nu-i departe. Mergeți drept înainte și nu cîrniți deloc, cam 30 de km... Cum e acolo acum? E un lac, mare de poți întoarce vaporu' în el, că a fugit pămîntul cu pădure, cu tot... Locul se cheamă „la grobă", cum îi spunem noi, ori „la căldări". Eram la o ședință cînd am aflat, da' m-am dus mai tîrziu pe-acolo cu alți pădurari, să vedem minunea. O să dați de Fănică Răduță, pădurarul, care o să vă spună mai multe și de brigadierul Ionel Nistor, dacă s-o fi întors de la nuntă...

Cu cît urc spre noul lac, nenumit încă, întîlnesc, pe lîngă un peisaj de basm, frumos și calm, ori sălbatic și înfricoșător, creat de apele rîului Putna (ei înșiși o poveste și o legendă), lume de tot felul, de la feciori la oameni albiți, fiecare purtînd cu el, viguros ori dezmierdat, toporișca cu tăiș de brici, a celor de la munte și stau cîteva clipe de vorbă cu ei. Sînt calmi, cînd relatează despre „minunea" din această vară, nu par speriați defel, fiindcă „noi sîntem obișnuiți să vedem pămîntul curgînd", cum îmi spune ciobanul Sandu Rapa de la stîna Crim. „Mai aveți de sult, pînă la Fagul alb, mai întrebați oamenii, că eu n-am fost să văd, ci doar am auzit". Trec pe sub învolte porți de lemn, frumos sculptat, și pe care scrie, ca pentru o sărbătoare perpetuă, „Bine ați venit" ori „Drum bun", ajungînd și părăsind apoi Năruja și Paltinul, oprindu-mă la Nereju, la consiliul popular al comunei. La umbra pomilor din curte, artiștii amatori ai locurilor se pregătesc pentru un drum la Focșani. Cel mai vîrstnic, Ioniță Ciuciu, are 71 de ani, dar suflă cu foc în cimpoiul în care și-a golit puterea plămînilor săi de-a lungul cîtorva zeci de ani în singurătatea păsunilor vrîncene. Cel mai tînăr, fluierașul Enache V. Radu, are numai 43 de ani, iar între vîrstele lor Bozgolete E. Dumitru, de 67 de ani. Parcă mai bine decît orice altceva liniștea și hazul acestor oameni oglindesc starea generală a populației din Nereju pentru care evenimentele din iunie n-au însemnat nimic altceva decît zbenguiri ale naturii, cu care ei sînt prieteni de cînd lumea.

— Ei, și ce-i dacă s-a zbircit pămîntul? Noi ne vedem tot de meseria noastră. Care-i așcea 7 Păi, să muncim și să mîncăm și să bem bine! răspunde Ioniță Ciuciu, în risul celorlalți, pentru care pare să vorbească, potrivit unei înțelegeri neauzite și unei încrederi sigure că ei văști să se descurce bine în fața unora veniți de la oraș cunoși să verifice cu ochii cele auzite.

Muncitorul Valeserenu Stoica povestește...

● Ce spun cei care au văzut, sau erau să vadă ce s-a întîmplat...

La Consiliu se află și primarul Ion Chiriac, și „vicele" Soare Ciutoiu, și instructorul județean de partid Ion Răducu și alți oameni din comună, printre care șeful sectorului forestier Cristea Gherghei, ing. Vasile Stoica, șeful postului de miliție, tractoriști, șoferi, gospodari. Am spus, era ajunul lui 23 August și se puneau la punct ultimele pregătiri sărbătorești, printre care plecarea la Focșani a artiștilor amatori mi s-a părut cea mai reprezentativă, pentru comună. Fiecare din cei de față poate spune cîte ceva din cele petrecute în primele zile de iunie, cînd, de fapt, s-a observat „schimbarea". Trei șoferi de peridocuri au fost prinși cu mașinile lor grele încărcate în pasta clisoasă coborîtă din munte. Numele lor: Brumă Andrei, Gh. Brumaru și Dumitru Ene. Ei aveau să devină ultimii trecători motorizați, cine știe pentru cîtă vreme, de pe fosta șosea, acum dispărută. Andrei Brumă povestește:

— Erau zile de ploaie deasă, măruntă. Pămîntul începuse să alunece, dar nevăzut, nesimțit. Parcă brazii erau mai înclinați, dar cine stătea să se uite în sus, căci nici nu le putea vedea vîrfurile; ploua ca prin sită. Mi-aduc aminte ziua: marți 8 iunie. Văzusem la televizor filmul „Salariul groazei" și mă uitam, fără să înțeleg, la clisa galbenă și moale ca lutul olarilor, care se stringea în jurul pneurilor. Se mai împotmoliseră și alții. Pe 3, pe 4 iunie. O mașină a ieșit singură. Pe celelalte două le-am descărcat și le-am tras afară cu șufele (cabluri n.n.) de pe troliu. De-atunci, n-a mai trecut nimeni pe-acolo, vreau să zic pe mașini. De altfel, chiar după atîtea zile, oamenii vorbesc și sînt preocupați în continuare de masa lemnoasă doborîtă, de felul în care o vor putea, totuși, recupera. Șoferii, în loc să încerce să se salveze, atunci, au rămas pe loc, au muncit aprig, pentru scoaterea mașinilor afară și a bușteni lor, pînă la cel din urmă.

Instructorul de partid își scoate caietul, în care-și notează activitatea fiecărei zile. Reconstituim ziua de 8 iunie, cînd, împreună cu dr. Ion Mânea și scriitorul focșănean Pricop, venit la Nereju să scrie un scenariu (poate o va face chiar cu acest subiect) s-a deplasat, cu autosanitara din comună, la fața locului.

— Încercam să suim și pașii ne mergeau înapoi. Cînd am ajuns în poiană, am simțit că ceva neobișnuit se întîmplă, dar undeva în adîncurile nevăzute. Era mai mult un presentiment, o neliniște înăuntrică, de neexplicat. Ideea că într-o clipă, atunci, s-ar fi putut ca totul să alunece cu noi, mi-a dat fiori de gheață. Dar mai tîrziu... A trebuit să ne croim poteci, pas cu pas, trecînd peste trunchiuri răsturnate, peste crengi ca pe niște punți, spre a cerceta întreaga zonă. Am raportat, chiar în aceeași zi, la Focșani. Consecințe economice au fost, gîndiți-vă cîtă pădure se află sub ape și pămînt! Dar o parte din materialul lemnos s-a și scos. Vom încerca să continuăm. Trei guri de exploatare sînt acum închise.

Intervine primarul comunei care ne informează că s-au și început lucrările unui alt drum, care să ocolească barajul natural creat și pe care să poată accede utilajele grele și oamenii. Mai tîrziu, aveam să văd acest șantier atacat, gospodărește, din ambele părți ale barajului. La fața locului, pe un petic de iarbă, coborît din cine știe ce altă poiană de munte, pe un ziar întins, am apucat să înghițim din cele aduse de-acasă. Trece muncitorul forestier Valeserenu Stoica, însoțit de cîinele său, și ne urează cele de cuviință. Îl oprim pentru a mînca cu noi și a ne povesti. El a auzit cum trosneau copacii, dar n-a știut de-i vînt ori ce-i că a ținut zile de-a rîndul cănarea asta a lor. Mai curios i s-a părut că, numai după cîteva zile de la formarea lacului, au sosit aici primele rațe sălbatice, nemaivăzute pînă atunci în Munții Vrancei. El reconstituie cu precizie decorul de mai înainte, folosind, pentru identificări, largi porțiuni de pămînt plantat cu brazi fragezi, ajunse acum din pantă pe teren plat, frînturi din vechiul drum înghițit de ape pe cea mai mare porțiune, dar care se mai poate vedea la cele două capete ale barajului și chiar, așa întreg cum era, pe o altă secțiune ocolită, ca o insulă, de ape. Au muncit, din greu, în acele zile dar, după părerea lui, de om simplu, Cristea Măciucă și Petre Chiriac, care au scos peridocurile ca și fasonatorul mecanic Constantin Cărbunaru au fost „cei mai ai naibii". Au dispărut cîteva piraie și au apărut altele. S-au efectuat drenări de ape, s-au construit poteci și punți din trunchiuri, a fost ajutată Zăbala să iasă din strînsoare și să-și găsească un nou drum spre vale.

— Eu cred că barajul ăsta nu-l mai strică nimeni. Nici timpul, nici omul. N-ați văzut ce curată e apa Zăbalei? Ei, dacă-i așa, înseamnă că ea nu spală nimic, nu cară la vale barajul.

● Ce visează oamenii în fața noii realități?

Nu, riul Zăbala nu a fost blocat. Probabil, știrea primelor zile, în care noul lac a acumulat circa 1,5 milioane metri cubi de apă. Într-adevăr, acum, strămutate cu cîteva zeci de metri spre dreapta, aceste ape, cu sclipiri de argint și soare, rătăcite ca stoluri de păsări alungate de furtună, s-au regăsit pe sub stînci și trunchiuri, la 10 metri deasupra vechii albii, cu vesele fluturări de unde proaspete, trecînd peste „căldări", ca și mai înainte, și ajungînd în Putna rîbdătoare, spre a-i povesti, în graiul necunoscut al apelor, aventura sa și întîrzierea de cîteva zile (cît poate însemna, oare, acest răstimp, raportat la multimilenara lor înfrățire? poate nici o clipă...).

Mai mult decît despre orice, oamenii vorbesc despre perspectivă. Ei văd (și doresc că totul să devină realitate) născîndu-se aici o stațiune mai frumoasă decît Lacul Roșu. Lacul Negru ar trebui să se cheme lacul lor, spre care ei nădăjduiesc să vadă întinzîndu-se asfaltul șoselei, care acum se oprește la 30 de kilometri de baraj. Mai visează un alt baraj construit, în fața celui actual, spre a-l proteja și spre a face posibilă folosirea apelor acumulate ca sursă de energie electrică. Văd oameni mulți îndreptîndu-și atenția și pașii spre Nereju și Lacul Negru, născut peste noapte. Gîndesc frumos și cu încredere într-un viitor pe care natura aceasta încîntătoare l-a făcut posibil printr-un nou gest de energie și dărnicie, adăugat celorlalte de pînă acum, ca pentru a atrage atenția tuturor asupra unor locuri minunate, cărora oamenii încearcă — și de atîtea ori reușesc! — să le țină măsura.

EMANUEL VALERIU ■

P.S. Poate că, transmițînd aceste gînduri și aspirații ale vrîncenilor de la Nereju, autoritățile județului, specialiștii în materie de la București se vor apleca mai atent asupra locurilor în care fenomenul natural de pe Valea Zăbalei a produs un mare reviriment în imaginația și sufletele oamenilor.

În sus, pe Valea Zăbalei, apele acestui riu, stopate un timp de baraj, au întins luciul noului lac pînă departe

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

ÎNTRE CLASIC ŞI BAROC

MONET

Aventura impresiei

3.

Am învăţat să iubesc marea cam în aceeaşi vreme în care m-am apropiat de pînzele impresioniştilor. Nu-mi dau seama în ce măsură ceea ce am simţit în faţa mării m-a ajutat să înţeleg mai bine pasiunea lui Monet pentru lumină, dar în mod sigur peisajele lui Monet m-au ajutat să iubesc marea mai mult. Datorez acestei picturi, poate, uimirea fericită pe care mi-o dau nisipul fierbinte şi cerul de vară într-un ceas cînd soarele a obosit apa şi melancoliile, domnind singur deasupra plajelor. Şi cînd pentru a face artă, în sensul iniţial, n-ar fi nevoie decît să desenezi pe nisip o umbră sau o amintire... Poate că Braque are dreptate, multe afişe de stimulare a turismului sînt de factură impresionistă. Dar asta nu înseamnă decît că impresionismul ne-a învăţat să iubim marea, nisipul şi lumina mai mult, poate, chiar decît au făcut-o grecii prin Afrodita. Monet şi-ar fi dorit să fie înmormîntat în mare sub o geamandură, iar lumina era pentru el la fel de importantă ca adevărul.

De fapt, cele cincisprezece căpiţe de fîn sînt cincisprezece stări ale luminii. Cincisprezece monumente închinate aceluiaşi zeu : lumina, pe altarul căruia sînt jertfiţi nuferi şi plopi ; acest zeu al cărui sanctuar Monet l-a mutat pe rînd dintre căpiţele de fîn în faţa catedralei din Rouen, pentru a pluti apoi somptuos odată cu nuferii din grădina Giverny.

Şi pentru a dovedi cît de departe sîntem de Elada, ar ajunge să spunem că impresionismul il declară pe Dionysos zeu al luminii !... Cînd Monet pictează faţada catedralei din Rouen, culoarea învinge desenul, clipa învinge piramida, impresia învinge obiectul. Cînd pictează nuferi, artistul însuşi pare învins de soare. Toate răspunsurile sînt aici, în această clipă care ridică vălul pentru a ne arăta enigmele lumii copleşite de lumină. De la egipteni şi de la imnurile închinate de greci lui Apolo nimeni n-a mai adus, poate, un elogiu atît de convingător soarelui.

Dar toate acestea nu sînt simple „frumuseţi meteorologice". Ca orice artă adevărată, impresionismul a ştiut să spere. Şi tocmai de aceea el ne-a lăsat o pictură care nu este numai o victorie a ochilor. Oscar Wilde spunea că, după tablourile lui Monet, n-a mai privit podurile Londrei în acelaşi chip ca înainte. Această mărturisire o înţeleg nu numai în sensul că arta a îmbogăţit natura cu lucruri pe care nu le-ar fi cunoscut altfel, ci şi într-un sens pe care marea mi-l aminteşte acum : că uneori lucrurile cele mai familiare sînt cele pe care le cunoaştem cel mai puţin. De cîte ori n-am trecut pe acest ţărm fără să mă gîndesc decît la tinereţea mea şi la bucuria de a sta cu trupul gol la soare ? Înotam în mare şi singura înţelepciune de care simţeam că aveam nevoie era acolo, în nisipul cald şi în soarele care dogorea. A venit apoi o zi cînd, surprins, am observat că toate acestea, soarele, marea şi ţărmul, formau o morală. Mi-am adus aminte de Ulise pentru a numi credinţa mea în ceea ce e statornic şi de Afrodita pentru a numi frumuseţea. Dincolo de toate acestea, ştiam însă tot timpul că era vorba de cauza mea proprie, de nevoia mea de a pune, în orice situaţie, ceea ce iubesc, între mine şi moarte. Aşa cum ştiu şi acum că insist asupra peisajelor lui Monet tocmai pentru că ele îmi dau prilejul să mă întorc pe acest ţărm, să privesc valurile rostogolindu-se pe nisip şi să-mi repet că nu putem începe să vorbim despre fericire decît atunci cînd am sfîrşit să mai aducem obiecţii inimii, apropiindu-ne de lucrurile din jur cu o dragoste care refuză orice indiferenţă. Zeii impresionismului sînt, într-adevăr, apa, lumina şi clipa, dar sînt nişte zei cărora le place să viseze.

Şi chiar mai mult decît atît. Căci e limpede că în cele mai izbutite opere ale ei, această pictură cerne lumina pentru a descoperi adevărul. Ea nu se joacă. Şi sub aparenta ei modestie se ascunde un mare orgoliu. În fond, explorează clipa nu pentru a muri odată cu ea. Ci în speranţa de a descoperi înlăuntrul clipei un adevăr care va dura. În fiecare dintre aceşti pictori care îşi poartă şevaletul în plin soare, pe malul apelor, există, dacă nu un om devorat de un vultur în singurătate, unul hotărît să plătească acest preţ al tuturor celor ce i-au concurat pe zei.

Nu demult, într-o sală a muzeului Puşkin din Moscova, am văzut, alăturate, două din tablourile lui Monet reprezentînd faţada catedralei din Rouen. Detaliile sînt aproape aceleaşi. Diferă numai culoarea, mi-am zis... M-am depărtat cîţiva paşi. Mă înşelasem, totuşi. Nu e aceeaşi catedrală, deşi e limpede că în ambele cazuri Monet a pictat acelaşi edificiu ! Şi problema nu e numai a culorii. Oricum, nu ne putem mulţumi să enumerăm... Aceşti artişti erau convinşi că impresia imediată îi va călăuzi spre secretul lucrurilor. Se străduiau de aceea să reţină această impresie în toată plenitudinea ei. Şi dacă n-au cucerit secretul pe care-l rîvneau, cel puţin ne-au arătat cît de bogată e natura din jurul nostru. Dar de cîte ori putem vedea acelaşi lucru şi să-l pictăm, fără să-i epuizăm bogăţia ? De cincisprezece ori, de douăzeci de ori, nu asta are importanţă ne răspunde Monet prin tablourile lui. Important e că putem vorbi despre Prometeu şi privind reflexele soarelui într-un ochi de apă ; important e că aceste peisaje cu ceruri trandafirii, aşa cum le visa înainte de moarte Corot, ne reproşează momentele de indiferenţă cînd am pierdut, de pildă, frumuseţea unei zile de vară pentru că n-am ştiut s-o vedem şi s-o iubim. Căci adevărata lecţie a lui Monet nu priveşte muzeul, ci lumina care îi încălzeşte zidurile. Sau care inundă marea acum, amintindu-mi de un pictor care a sfîrşit orb după ce a dăruit lumii atîta lumină.

OCTAVIAN PALER ■

CARTEA DE ARTĂ

Constantin Lucaci

Editura MERIDIANE a scos, sub semnătura lui Romulus Balaban, o carte a sculpturii lui Constantin Lucaci, un tip de publicaţie căreia i se zice de obicei album de artă şi care, în ciuda frumoasei sale înfăţişări tipografice, nu este, pînă la urmă, decît o bună introducere, pe drumul metaforei şi al impresiei, în opera atît de nouă, de seducătoare a acestui artist. Textul lui Romulus Balaban cît şi fotografiile lui Aurel Mihailopol vor să indice — lucru mai puţin practicat în cartea de artă — felul de emoţie ce trebuie să-l încerce publicul la întîlnirea cu sculpturile monumentale în oţel ale lui Lucaci. O preparaţie, prin urmare, pentru cunoaştere afectivă şi, de aici încolo, pentru aceea estetică. Este evident că toţi cei care au construit tipografic cartea au slujit cu plăcere ideea lui Romulus Balaban şi dacă cititorul la în mînă nobila tipăritură cu înfiorare, cu simţămîntul că atinge artă, faptul merită să fie arătat. Unele comentarii ce s-au scris, apropo de rostul critic al ediţiei, au exagerat în această direcţie, întrucît cei doi autori — şi trebuie neapărat să vorbim de doi autori — nu au dorit nici un moment să facă din cartea lor un instrument neapărat util criticii şi istoriografiei de artă. Romulus Balaban scrie un text greu de simpatie pentru sublimele himere astrale ale lui Lucaci, el ascultă cu emoţie cuvîntul sculptorului şi-l transcrie preaplecat. Cînd îndrăzneşte o interpretare, o comparaţie a formei cu formele în oţel, cîte le-a dat sculptura lumii, o face destul de în grabă. Pe el nu-l interesează asta, el vrea să comunice impresii, să cîştige simpatizanţi la cauză. E îndemnat să procedeze astfel şi de fotografiile lui Mihailopol. Secţiunea ilustraţiilor ar putea fi foarte bine semnată de Aurel Mihailopol şi s-ar chema, firesc, contribuţia unui artist fotograf la sensibilizarea publicului pentru un tip de sculptură. E prea artist Mihailopol ca să-i cerem lui imagini document din opera lui Lucaci, e prea bătut el însuşi de himere ca să nu vadă această operă cu ochiul unei minţi vizionare. Scriind de funcţia luminii în metoda sculpturii lui Constantin Lucaci, de aspiraţia cosmică, Romulus Balaban află prilejul cel mai bun al metaforei. Atunci cînd prelucrează fondul fotografiei, astfel ca negrul să capete funcţie poetică, Mihailopol nu procedează altfel. Aşa stînd lucrurile, rezultă că persoanele interesate să ştie ce sînt în realitate sculpturile lui Lucaci, de unde vin aceste forme, ce înţeles au muchia curbă ori polisajul, ce dimensiuni au obiectele şi de ce estetică ţin vor fi obligate să aştepte o tipică monografie a creaţiei lui Constantin Lucaci ori să-i cunoască opera şi direct.

TUDOR OCTAVIAN ■

Dan Iordăchescu, din nou pe scenă!

— Stimate maestre, cu exact 5 luni şi jumătate în urmă vă aflaţi pe un pat de operaţie al Spitalului „Elias". Ce s-a mai întîmplat de atunci ?

— După cum ştiţi, pentru că m-aţi văzut în acele zile, aveam fracturate ambele picioare. Operaţie foarte grea. Numai la piciorul drept aveam 17 fracturi. Exista în rîndul medicilor o doză de scepticism privitor la revenirea mea pe scenă. Şi totuşi măiestria chirurgilor de la „Elias", precum şi a profesorului doctor Aurel Denischi m-a pus pe picioare. Am stat în spital patru luni. Patru luni de şedere la pat, incertitudini, speranţe şi multe, foarte multe scrisori şi telefoane. Doresc să-mi exprim profunda recunoştinţă pentru vibranta (emoţionanta) omenie a tuturor vecinilor casei mele, care „în corpore" au ajutat la transportarea mea urgentă la Spitalul Elias, în condiţiile imposibile ale nopţii de 4 martie, şi datorită cărora iată, trăiesc şi sînt sănătos.

— Spuneţi-ne ceva despre scrisorile şi telefoanele pe care le primeaţi.

— Marea majoritate au fost semne de simpatie, regrete pentru cele întîmplate, sincere cuvinte de îmbărbătare. Le mulţumesc din tot sufletul şi azi pentru curajul şi încrederea pe care mi le-au dat. Altele au fost amuzante. De pildă, cineva mă întreba cum de a fost posibil să sar de la etajul 13 (bine aleasă, cifra) al Intercontinentalului şi cum de am nimerit pe firele de troleibus. Omul îmi explica mai departe că el ştie că am fost proiectat apoi într-un copac şi asta m-a salvat. Însă cum vă spun, cei mai mulţi mă îmbărbătau, se arătau îngrijoraţi, vroiau să ştie exact adevărul.

— Şi care este de fapt adevărul ?

— Sînt momente pe care nimeni nu vrea să şi le amintească. Au trecut. Le-am şters. Urmăream la televizor eforturile întregii ţări, ale secretarului general al partidului, calmul, luciditatea şi vorbele sale de îmbărbătare, munca imensă de refacere a Bucureştiului. Dar în acelaşi timp vă mulţumesc că îmi daţi posibilitatea să explic cum au stat lucrurile pentru a termina cu zvonurile şi reaua credinţă a unora. Soţia aştepta în acele zile un copil. În momentele de spaimă a ieşit pe terasă şi a fugit pe trepte. I-am strigat să nu lase, apoi am încercat s-o ajung şi s-o opresc de teama unor ţigle ce se puteau prăbuşi de pe acoperiş şi am sărit cele patru trepte ale terasei. Nu ştiu cum v-am putut spune atunci fereastră pentru că vedeţi bine ferestrele au un fel de plase din fier forjat şi geamurile nu se pot deschide decît înăuntru. Am explicat acest lucru pentru că m-au durut zvonurile şi interpretările răuvoitoare care mă acuzau că mi-am lăsat familia şi din egoism am încercat să mă salvez pe mine. Este o diferenţă ca de la cer la pămînt între ceea ce s-a întîmplat şi versiunea acestor zvonuri care au mistificat adevărul, mai ales că articolul apărut în revista „Flacăra" nu îndreptăţea o asemenea interpretare. Căci una este a sări (cum am făcut-o) şi a mă accidenta grav, pentru a salva viaţa soţiei cu preţul vieţii mele şi alta este a-i părăsi pe toţi, soţie, copii, pentru a-mi scăpa pielea. Dar încă o dată vă spun, am fost emoţionat de grija spectatorilor care nu m-au uitat şi care ţin la mine, de atenţia şi grija conducătorilor unor instituţii muzicale din ţară şi străinătate, care m-au vizitat cu excepţia conducerii şi a majorităţii colegilor mei de la Opera Română din Bucureşti.

— Într-adevăr surprinzătoare atitudine.

— Lumea este surprinsă, eu sînt însă îndurerat. Pentru că timp de 21 de ani am slujit şi reprezentat această instituţie.

— În luna iunie aţi părăsit spitalul. Care au fost semnele imediate ale oamenilor şi simpatiei celor care vă apreciau şi stimau ?

— Pe lîngă bucuria prietenilor şi a cunoscuţilor eram înconjurat de bucuria şi satisfacţia celor care probabil mă cunoşteau de pe scenă. La mare am fost înconjurat de o avalanşă de necunoscuţi care erau vizibil emoţionaţi de faptul că mă văd sănătos. Dar, din păcate, am avut şi veşti proaste. Unii impresari din străinătate, care datorită zvonurilor credeau că nu voi mai apărea pe scenă, mi-au reziliat contractele fără nici un cuvînt de regret pentru situaţia în care bănuiau că mă aflu. Pur şi simplu, nu-i mai interesam.

— Am aflat că între timp aţi primit o diplomă şi aţi fost inclus în două publicaţii enciclopedice pe acest an...

— Da, este vorba de diploma şi includerea mea în „Who's who in the world" precum şi în cea editată la Cambridge intitulată „Bărbaţi remarcabili".

— Ce menţionează diploma amintită ?

— Printre altele, vă reproduc exact „Includere care se limitează la acele personalităţi care au demonstrat realizări remarcabile în domeniul lor de activitate, deci au contribuit în mod semnificativ la îmbunătăţirea societăţii contemporane."

— Şi acum, cînd vă reluaţi activitatea ?

— În septembrie voi cînta la filarmonică şi apoi voi pleca în străinătate, începînd cu Bratislava şi terminînd cu un turneu în Uniunea Sovietică spre sfîrşitul anului. În ianuarie voi pleca la Budapesta şi pe urmă în Statele Unite. În ţară voi cînta probabil pe scenele operelor din : Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi şi în Bucureşti, cum v-am spus, la Filarmonica „George Enescu".

RĂZVAN BÎRBULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Eugen Barbu: „Incognito" II

Al doilea volum din **Incognito** conține numai trei capitole, ce-i drept de mare întindere : **Tribulații sentimentale, Judecătorii nemiloși, Batalionul de pedeapsă.** Ultimul se înscrie ca un episod aproape independent, ca un microroman al războiului. Este și cel mai impresionant. Eugen Barbu evocă aici frontul în maniera modernă a autenticității, dar cu un plus de dramatism și de poezie. Autorul se mișcă și de data aceasta pe un teren familiar. În afară de Tronaru și un locotenent degradat, Matei Bogasieru, în centrul evocării se află Sile Milion, zis Finanțu, un vestit spărgător de bănci. Așadar, o lume pestriță, într-o viziune de infern (uneori totuși prea vesel) amintind întrucîtva de **Groapa.** Un alt grup memorabil e acela al cioclilor, în frunte cu orbul Trandafir Mucenicul, fixat într-o imagine macabră : apare mereu însoțindu-și „averea" și sicriele, în care-și va îngropa camarazii morți, bineînțeles dacă aceștia plăteau dinainte. Au loc tot felul de grozăvii, care nu se pot povesti : autorul insistă asupra atmosferei. Pînă și tragismul situațiilor e mutat frecvent în grotesc și savori de limbaj. Realitatea frontului e dezolantă. Luni de zile nu se dă nici o luptă. Soldații înfruntă setea, deșertul, megalomania nemților : adevăratul inamic. La un moment dat dispare orice barieră de condiție socială și morală. Comunistul Tronaru (deși, în continuare, suspectat) e privit cu alți ochi de cei pe care i-a salvat de la moarte sigură. Hoții din trupa lui Finanțu se dovedesc și ei buni la ceva. Umilit de nemți și pus la zid, chiar și colonelul Vardaru (dealtfel, neșarjat nici pînă atunci) devine un personaj mai simpatic. Războiul nu e pur și simplu demitizat — se mai întîmplă și acte de eroism, cel puțin din disperare — ci e restituit în latura lui absurdă. Impresia ultimă e de coșmar. Evocarea primește, surprinzător, o tentă psihologică.

Altfel, față de primul volum, nici o modificare de structură, poate numai una de accent epic. Acțiunea nu lîncezește, dar nici nu se dezlănțuie. Autorul își pregătește cu răbdare volumul următor. Apoi, în mai mare măsură acum timpul epic și timpul obiectiv (pura cronologie a faptelor) se suprapun. În volumul anterior, procesul din 1946, ca și evenimente politice mai recente ocupau — pentru a nu se crea vreo confuzie ideologică — un spațiu mai amplu. În volumul de față doar într-o singură împrejurare autorul dă un extras din interogatoriul lui Mihai Antonescu.

În schimb, personajele — unele dintre ele — par excedate de trecutul lor. Pe Evelyne o preocupă mai nou psihanaliza și cu destulă frenezie își răzbună — prin mărturisire — adolescența reprimată („timpul pierdut"). Firește, în acest caz, defularea nu e decît o falsă trăire. Și Matei Bogasieru își rememorează trecutul, dar nu în prezența psihanalistului, prilej sau numai pretext pentru autor de a polemiza cu ideologiile extremiste de dreapta, din preajma războiului. În primul volum se folosise de temutul pamfletar Pavel Candrea. Acum pamfletul se confundă cu un fel de jurnal de lectură, punctat din cînd în cînd cu înscenări directe de idei și cu protagoniști ai „mișcării". Asemenea divagații (psiho-ideatice) pot părea gratuite ; linia propriu-zis epică a ciné-romanului va fi pe alocuri strangulată. Numai că viziunea artistului cîștigă în altă direcție. Autorul nu se lasă furat de evenimente, ci le restituie, într-un fel, culoarea psihologică nebănuită (ideile și faptele sînt retrăite cu pasiune), ca și aerul de rafinament și intelectualitate. O astfel de proză se naște din studiu și lectură, nu numai din observație.

Pusă pe seama unor personaje caricaturizate, istoria însăși apare uneori caricaturizată. Nu e vina autorului. Așa au stat atunci lucrurile. **Incognito** se impune ca un excelent serial de evenimente și destine individuale. Eugen Barbu nu-i aruncă direct în scenă pe marii protagoniști ai politicii timpului. Cu greu ar fi putut evita clișeele: Viața oamenilor mari e monotonă, spunea Călinescu. Barbu preferă oameni obișnuiți. Tocmai detaliile și aparițiile episodice întreține mișcarea epică în ciné-roman. Sinuciderea lui Anatol Dumitrescu, alături de arestarea lui Tronaru și trimiterea lui pe front, relansează întregul roman. Interesant este că Eugen Barbu nu cultivă intriga polițistă, cum s-ar bănui : pentru el, am văzut, istoria nu mai are secrete. Faptele au o singură dimensiune, cea luminată din perspectiva timpului nostru.

Azi tendința e mai degrabă de a încifra istoria. Dimpotrivă, **Incognito** (roman politic, în primul rînd) convinge prin decizia de stil și adecvarea formulei epice.

CORNEL MORARU ■

RUBRICA MEA

Versul și ritmul

Flămînd de zgomot (poluare sonoră), un june tovarăș mă probozește pentru că am scris :

„Oamenii „poeziei noi", dezarticulați, se tîrăsc ca viermii (îmi dau seama că-i nedreptățesc pe aceștia din urmă)" (în **Itinerar critic**, Editura Eminescu, 1976, **Paradoxe asupra Poeziei și zborului**, 21 martie 1974).

Cînd scriam acele rînduri, nu știam, vorba francezului (je ne croyais pas si bien dire), că enunțam nu un paradox, ci un adevăr, dintre cele verificabile prin observație.

Într-adevăr, cine privește mișcarea în spațiu a unei rime vede că „umbletul" ei nu e mai puțin ritmic decît acela al viețuitoarelor vertebrate. De la microcosm, de la protozoare și pînă la om, trecînd la macrocosm, globul terestru și marile galaxii, din afara sistemului nostru planetar, totul este guvernat, în mișcarea universală, de legile inflexibile ale ritmului. La originea ei, poezia era asociată cîntecului și jocului ; în acest fel, se îmbinau armonios trei modalități specifice ale ritmului. Noi, modernii, am reușit să facem din vers, prin abolirea ritmului, o altă față a prozei, adeseori mai tîritoare decît aceasta.

Nu spun nimic nou, amintind că versurile pot fi bune sau proaste, poetice sau prozaice, înaripate sau pedestre. Chiar și acestea din urmă, dacă sînt slabe, respectă uneori ritmul, fără a-i conferi însă agrementul fluidității sau al plasticității. Desigur, nu mai putem suferi țăcăneala scurtă a bătăii de metronom, ca în legendele istorice ale lui Bolintineanu, care însă, în celelalte sectoare ale poeziei lui, obținea remarcabile varietăți ritmice și valori muzicale. Nici nu putem cere ritmului poetic, inflexibilitatea celui organic, de ordinul legilor naturale.

Poezia lirică este expresia supremă a unei întinse game de emoții afective, urcate la treapta înaltă a emoției estetice. Cînd proza simplă afectează în spațiul paginii structura strofică, lipsită fiind de orice încărcătură emotivă, cînd versul caută și găsește ceea ce s-a numit prozaismul, de ce să ne mirăm că reporterii, receptînd frumusețile priveliștilor noastre și ale noilor grandioase înfăptuiri industriale sau urbanistice, conferă prozei lor aripile entuziasmului și răscumpără în ochii cititorilor sensibili platitudinile distinsilor lor confrați și tovarăși, poeții ? Iar dacă este așa, a cui e vina ?

Mă bucur însă că marele concurs al „Cîntării României" a readus pe mulți poeți la rigorile versificației „tradiționale" și le-a reamintit că aceasta are rolul de a-i deprinde cu greul și în schimb de a-i răsplăti cu învingerea dificultății, cea mai bună școală a virtuții.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Dialog

P. Delahușită, Loco: Schițele dv. sînt niște „rara avis" printre teancurile de plicuri pline de versuri. Primirea lor ne bucură fiindcă n-am vrea să fim suspectați de părtinire pentru aspiranții la poezie. Mai aproape de împlinire e cea de a doua dintre ele, respectiv, „Fugarul" în care atmosfera de mister, ușor terifiantă, adecvată psihologiei copilului, e bine surprinsă. Ceea ce-i lipsește schiței e motivația gestului de solidaritate umană al mamei și copilului față de acel om fugărit. Altfel totul pare o simplă faptă filantropică, oarecum gratuită. Poate n-ar fi inoportun să revedeți schița în acest sens și să ne-o retrimiteți.

Iulian Iordache, Petroșani : Sîntem bucuroși că apelul nostru de a ni se trimite și scrieri cu caracter publicistic a găsit repede ecou. Însemnările dv. reportericești, în fapt trei portrete ale unor bravi mineri, au pregnanță și nerv, reușesc să prezinte fapte și detalii semnificative, sînt lapidare. Calități care decurg neîndoielnic și din avantajul pe care îl aveți de a lucra nemijlocit cu asemenea oameni ca tehnician, din cîte am înțeles, la Centrala Cărbunelui din Petroșani. Drept pentru care le vom publica în pagina noastră intitulată „Galeria personalităților muncii". Cu asemenea scrieri, inclusiv cu schițe sau povestiri care să exploateze același „zăcămînt" de viață sau altele similare veți fi bine primit oricînd, cu condiția ca ele să fie reușite, concludente. Atenție la dactilografa care vă bate manuscrisele : cam face greșeli de ortografie pe care trebuie să le corectați mai exigent.

Gh. Băgu, Simeria : Litigiul pe care ne propuneți să-l soluționăm noi nu e posibil deoarece n-am văzut spectacolul în discuție. Textul, nelipsit de unele versuri frumoase, purtînd însă, firesc, amprenta amatorismului, e mai puțin concludent pentru a vă da cîștig de cauză. Deficiențele nu consistă în orice caz în prezența sau absența din textul montajului a unor evenimente, ci în mai restrînsa dv. experiență în a le îmbina organic și adecvat pentru un montaj scenic. Oricum, se vede că pasiunea și talentul pe care le-ați pus în prezentarea dv. în concurs au fost răsplătite de cei în mijlocul cărora trăiți și munciți. Ceea ce nu e puțin lucru. Ediția nouă a festivalului „Cîntarea României" cum practic a și început, aveți posibilitatea să vă revanșați.

Liliana Dorian, Loco : Versuri promițătoare în mai fiecare poezie, accente sincere și originale. „Poartă de lemn" e deschiderea cea mai directă către poezie, dacă n-ar fi versurile de „închidere", destul de comune. Așteptăm cu încredere.

Ion Bran, Satu Mare : Dintr-o culegere pe care Centrul de îndrumare a creației Satu Mare a trimis-o poetului Adrian Păunescu, reunind versuri de-ale dv. și ale poetului muncitor Vasile Tarța în perspectiva editării pe plan local, am selectat aceste poezii pentru pagina de față, reînnoind astfel atît prețuirea noastră pentru talentul viguros probat de scrierile ce ne-au parvenit cît și încurajarea noastră frățească față de efortul eroic pe care îl faceți de a vă învinge suferința ce vă ținuiește la pat de peste un deceniu. Încrederea în viață, răzbătînd dealtfel din fiecare vers, reprezintă o pildă de bărbăție demnă de urmat nu numai de cei care ar putea să fie supuși la asemenea grele încercări, ci chiar de unii tineri plesnind de sănătate, dar zăcînd de apatie și lene. Sîntem convinși că inițiativa colegilor de la cenaclul din Satu Mare (și printre ei a metodistului Ovidiu Suciu) va fi încununată de succes.

NICULAE STOIAN ■

Pe-aici nu e nimeni acasă

Pe-aici nu e nimeni acasă. Zăduf.
Cărămizile curg din zid ca un aur
topit. Fumuri, murind, se suie la cer
printre steme și frunze de laur.

Bărbații s-au urcat cu toții la munte,
femeile-au mers fără număr la șes —
căci muntele trebuie-nvins cu ciocanul,
și trebuie grîul culeș.

Pe raft, în tomuri fila e goală :
literele-au țîșnit printre lucruri șuvoi
aromind ca polenul ce-n locuri anume
deschide prisăci pentru roi.

Chiar și norii-au plecat după ploaie
pe mări,
iar străjerii sînt duși după flinte.
Auzi doar, ca o gură imensă, văzduhul
suflînd în lucrătura fierbinte.

Sărbătorile ce umblă prin semințe

Sărbători bogate
umblă prin semințe
cu chipul de miezuri dezghiocate,
ca solare uși deschise vraiște.
Ele sînt nadă pentru fecunditate.

Se prind aici
Feți-Frumoși ce țin
brinduși albastre în dinți.
Vin și prieteni de departe
cu bivoli de brumă
rumegîndu-le-n circă.
Mame cu copii la sîn,
mame,
și viitoare mame încă vin
la sărbătorile ce umblă prin semințe.

Le lunec printre trupuri
pe-o vreme de mugur
în luntre de prun.
C-o teslă de aur
îmi scobesc sălașul mai tare
într-un ceas bun.

Se adună o sămînță,
un animal, sau o boare.
Se ia și gîndul — materie primă
pentru marea mișcare.

Căutăm un pămînt
mai bun de mîncat.
Stringem și cer,
cringul de smarald
sau cristalul de ger.

Limpezim la sunet
veriga masivă de joc.
Și morile de apă,
și morile de vînt
și morile de foc
din piepturile noastre.

Alegem. Ezităm.
Ezitările sînt cotituri,
cotiturile-s semne de-ntrebare.
Ah ! depinde de mărimea fluturelui
ziua, la desprimăvărare...

În trupul meu fluid,
curgînd repetat, se înoată
cu mișcări încete.
Se face și plajă
de neguri fugare.
Se face și dragoste mare
pe coastele ce-mi ies înflorite
prin stropul de veșminte.

ION BRAN ■

Scăpat dintr-o „cursă de șoareci"

Cînd a luat hotărîrea să rămînă în R.F.G., Constantin B. de pe strada Labirint nr. 19 din București se afla de fapt la Köln. Era o zi limpede cu ger tare ca alcoolul și cu balans somptuos de frunze moarte pe străzi cu vitrine delirante, încărcate de obiecte strălucitoare și pline de cumpărători cosmopoliți. Constantin B. umbla prin magazine obosit, cu ochi de cenușă, cu pleoape inflamate, cu picioare flagelate. Strada vuia în jurul său de limuzine stridente, de vînzători ambulanți de crenvurști și bere, cu bistrouri policrome și cafenele încărcate de fumul țigărilor de foi. I s-a părut că alunecă într-o lume prosperă, lipsită de griji.

Acum recunoaște că s-a lăsat infantil indus în eroare, că s-a lăsat pradă unei tentații care suvoara încă din copilărie, spre aventură, spre necunoscut, ca un fluture spre o lampă. Hotărîrea de a rămîne efectiv a luat-o brusc, ca atunci cînd apeși pe accelerator, smulgi mașina din viteza legală, o proiectezi într-o viteză nebună și imprudentă, cînd nu mai înregistrezi peisajul din jur și urmărești numai ciocotul albastru al șoselei din care ies aburi. S-a întors la hotel, și-a făcut bagajul grăbit, să nu fie surprins de colegii de cameră, specialiști veniți în Occident ca să perfecteze o tranzacție economică, a coborît în hol cu sentimentul că e un hoț pus sub urmărire, a cerut relații de la recepționeri și s-a trîntit într-un taximetru orientat imediat spre sediul poliției. Funcționarii de acolo l-au primit eleganți, politicoși și reci, dar l-au atras atenția că destinul unui emigrant trece prin lagăr, prin filtre dese și rigoroase, printr-un purgatoriu umilitor și prelung. Cum adică ? Bărbatul din fața lor nici nu voia să audă de purgatoriu ! „Ce purgatoriu ? ! Asta s'ut și gata ! Din clipa în care m-am adresat dumneavoastră mă consider un cetățean absolut liber al planetei", „Ei, nu e chiar așa, noi nu știm cine sînteți, cu ce vă ocupați, în ce scopuri veniți aici și trebuie să ne asigurăm împotriva persoanelor suspecte, a delincvenților, a vagabonzilor, a oamenilor fără căpătîi". Lucru absolut normal ! Redus la tăcere, cu un bagaj în care și-a înghesuit costumul de gală, cîteva cămăși de schimb, o pereche de butoni de aur, instrumentele de bărbierit, peria și pasta de dinți, fără bani, fără rude, fără „recomandări", Constantin B. a acceptat să fie internat în lagărul din Trier ! Un lagăr cu sîrmă ghimpată păzit de polițiști și de cîini, un dormitor enorm cu paturi de fier și așternuturi mirosind a curățătorie chimică, ființa emigranți cu fruntea îngustă, trivială, beți și bătăuși. Un lagăr ca un spital de boli nervoase unde te temi să dormi ca să nu fii prădat. O carantină obligatorie între Răsărit și Apus. Interogatorii peste interogatorii, mîncare în silă, conversații rudimentare și deasupra cer senin printre gratii. Umilit, degradat, fostul economist de la o întreprindere importantă din București care credea că va păși pe urmele marilor oameni de finanțe din Wall-Street a slăbit, s-a tulburat, nerăbdător să afle ce-i rezervă destinul, a început să-și piardă încrederea în sine, să doarmă năclăit de coșmare și de resă doarmă năclăit de coșmare și de remușcări. Transferat într-un lagăr din vecinătatea Romei unde i s-a acordat o oarecare libertate de mișcare, s-a trezit asediat de tot felul de oameni care promit Eldorado, care vînd iluzii false, care fură, șantajează, induc în eroare și ucid Da, da, ucid ! Se spune că în timpul unor „filtre" anterioare s-au comis crime. A căutat de lucru, a vîndut la țarabă piuliițe, ghivece de flori, rame, umbrele, jucării etc., dar mai ales curse de șoareci ! Nici astăzi nu-și dă seama cum l-a putut împinge hazardul să vîndă curse de șoareci — poate din ironie — tocmai el care se simțea tot mai mult prizonier, acolo, într-o cursă de șoareci. Transfugi din mai multe țări lăsaseră în urmă familii consternate, îngrijorate, vieți dezordonate și paradoxale, un trecut de care s-au despărțit fără scrupule. Oameni cu conștiința încărcată care se suspectau unii pe alții, se blamau, se refuzau. „Trăiam ca un șoarece, trăiam uitînd tot mai mult de mine însumi, într-o totală confuzie, între realitate și vis. Unde să merg ? Nu știam nici măcar înectro să-mi mai îndrept pașii. Blocurile de pe Wall-Street mi se păreau mai departe decît planetele reci și pustii din nopțile albe. Eram un șoarece în cursă. În Africa de Sud n-am fost primit pentru că veneam dintr-o țară socialistă și nu eram apt pentru munci manuale. Pînă la urmă am plecat în America, după un riguros consult medical în care am fost controlat pînă și la dinți, ca pe vremea tîrgurilor de sclavi sau ca un cal în tîrgurile de animale. Uneori rămîneam tîmpit în fața televizorului și urmăream emisiunile cu animale. E fantastic cum se cultivă în oameni atmosfera de junglă. Sînt foarte multe emisiuni din viața animalelor în care revine obsedantă morala că existența înseamnă luptă pentru supraviețuire, că animalele care nu se adaptează, nu rezistă, mor și dispar, că se impun doar animalele puternice, doar animalele alese". Constantin B. a fost un american strivit de complexe, un inadaptabil, un ros de invidii, de ură, în marele mecanism al luptei pentru supraviețuire și al concurenței. A schimbat nenumărate locuri de muncă. A fost cuminte și întreprinzător, harnic și priceput dar incapabil să dea „marea lovitură" pe care o visează toți, stînd la pîndă, calculînd, strîngînd bani la ciorap și dîndu-și importanță, surizînd tonic ca să nu creadă nimeni că sînt înfrînți. A lucrat la Pepsi-Cola, la o societate de binefaceri, într-un magazin de mobilă, într-o întreprindere textilă, într-o băcănie, cîte 12 -16 ore pe zi. Seara se întorcea acasă obosit și singur, într-un apartament împărțit cu alți chiriași disperați, pe unde foșneau insecte și șobolani, cu ferestrele deschise spre un Hudson River poluat, într-un cartier (Green Point) pe cale de degradare, unde nimeni nu mai investește bani pentru repararea caselor și proprietarii trăiesc din închirieri insalubre. „Eu cred că «visul american» s-a stins, că «pămîntul oportunităților egale» s-a degradat. Pentru că de zeci, de sute de ani, oamenii vin mereu acolo ca să se îmbogățească, să facă bani, bani, bani. E îngrozitor cum visează oamenii bani și banii ți se scurg printre degete. Muncești, cîștigi bine, e adevărat, dar «nivelul de trai» îți impune un milion de cervezi, de plăți, de cheltuieli, faci rate, împrumuți, restitui, investești și pînă la urmă te trezești în faliment. Și iei totul de la început. Nu, viața, acolo, cel puțin pentru mine, nu a fost vis, ci coșmar. Pentru că vin mereu alți oameni. Emigrează mereu suedezi, olandezi, spanioli, greci, evrei, italieni. Și se cațără unii peste alții, ca maimuțele în junglă Cîți dintre ei se realizează ? Foarte puțini. Și ce înseamnă să te realizezi acolo, cînd azi ai totul și mîine pierzi totul, ca și cum ai juca la o ruletă cosmică și steaua ta a căzut ! Americanii sînt oameni deschiși, primitori, ospitalieri, numai că jocurile au fost făcute. Fiecare burghez sau proletar are casa sa, familia sa, comunitatea în care se simte bine. Cel care vine e un intrus. Și e firesc să fie așa, doși oamenii îți acordă șanse egale. Hai, dă ce ai mai bun, pune în practică ceea ce știi ! Dar unde ? Nu mai sînt locuri de muncă la nivelul pregătirii tale. Trebuie să te mulțumești cu resturile de la prinzul familiei americane adevărate. Și acest lucru te umilește. Dacă eu, cel de-acum, m-aș fi întîlnit cu cel de acum 5 ani pe o stradă din Brooklin sau din Queens, m-aș fi urît pentru gestul pe care l-am făcut ; dar cel de acum cinci ani întîlnindu-mă pe mine cel de azi emigrînd în America, m-ar fi urît pentru că venea încă unul să se înfrupte din resturi. Și atunci să mă mai mir că acela care vine după mine pune mîna pe arma cu lunetă sau pe revolver și vrea să mă suprime ? E greu, e îngrozitor de greu să te adaptezi la viața de acolo. Americanii au pînă și alt sistem de măsură a greutății sau a distanței, alt sistem de măsură a timpului, vreau să spun alt ritm de viață și alt sistem de măsură a omului : nu după valoarea lui intrinsecă, ci după bani. Ei nu te întreabă ce ești, cine ești. La ei esențialul e cît cîștigi Și asta se vede pe fața ta. Nu e nevoie să deschizi gura". Constantin B. s-a întors de cîteva luni din Statele Unite. Nu urăște țara din care s-a întors. Dimpotrivă, spune că s-a întors în clipa în care i-a înțeles mai bine pe americani și cînd a realizat că el nu va putea deveni niciodată un cetățean american. Pentru că el este cu totul altceva, un român. „Nu mai puteam să rămîn pentru că nu mai eram eu însumi. Dacă rămîneam, uitam să mai vorbesc. Și acest lucru mi se părea, fără îndoială, îngrozitor. De ani de zile visam cum mă întorc acasă, pe strada Labirint, la numărul 19 cum sărut pragul, cum deschid ușa, cum se dă ușa de perete, cum adulmec înăuntrul vieții pe care am trădat-o inconștient și bolnav, cum imi îmbrățișez soția și copilul, cum plîngem cu toții și cum mă așez pe pat, oftînd adînc ca pentru nu știu cîte generații care s-au răzbunat pe mine. M-am întors pentru că mi se făcuse frică de mine. Nu mă mai interesa nimic. Eram un străin ! Vă rog să mă înțelegeți bine : nu urăsc America. America e țara tuturor extremelor. Dar trebuie să găsești calea de mijloc. Or, căile de mijloc nu mai există ! Îmi iubesc țara pentru că aici e viața mea, aici mă simt în sfîrșit om, știu că mă cuic, că mă scol la mine acasă, că merg la serviciu, că am rădăcinile bine înfipte în pămînt și nu mă poate nimeni clătina după cum bat vînturile".

Constantin B a fost reprimit în serviciu în aceeași întreprindere pe care a abandonat-o acum cinci ani într-o dimineață frumoasă și rece de octombrie, la Koln. De cîteva zile și-a trimis soția și copilul la mare. E singur. Citește. Are o bibliotecă serioasă, de intelectual. E, în sfîrșit, un om liniștit.

„Într-o zi, copilul mai mic al unor cunoscuți de dincolo a venit la mine și mi-a spus să-i dau 5 dolari ca să-mi facă rost de niște țigări bune. I-am dat N-a mai venit. Mă ocolea. L-am spus mamei sale mai mult dintr-un simț moral decît din avariție. Mama l-a bătut în fața mea strigînd : «Nu ți-e rușine, furi bani de la nenorocitul ăsta !?» Ei bine, nu mai doresc nimănui să simtă pe pielea lui cum sună cuvîntul acesta : «nenorocit»".

A. ULMEANU

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VII***)

● **27 IUNIE 1966.** De reținut pentru prima parte a „Opiniei" „curtea" pe care și-o organizase T., în redacția lui. Nu valeți, nu slugi plecate, nu coloane vertebrale flexibile. Asemenea fantome țin de domeniul „vechiului" ce trebuie combătut și stîrpit. Locul lor a fost luat de valeți „principiali", „demni" și „intransigenți", care împing demnitatea pînă la curajul de a-l critica pe T. pentru greșeli grațioase, îndrăznească care-l face pe T. fericit, fiindcă-i demonstrează ce atmosferă „sănătoasă" domnește în redacție. În schimb, de autocrația pe care o exercită asupra tuturor nu suflă nimeni un cuvînt, judecata „tovarășului T." fiind infailibilă și inatacabilă. Mă aflam, în 1953, în biroul lui, solicitat să scriu un articol pe probleme de cultură. Mi-a cerut să-l aștept : citea și corecta un material, ce urma să intre „de azi pe mîine", o cronică dramatică. „Tovarășul T." lucra la birou, în spatele scaunului lui, în picioare, A.B., autorul cronicii. T. citea atent și expert. Din cînd în cînd, făcea pe marginea manuscrisului cîte un semn de semnificații cunoscute: o linie verticală: „greșit", sau o linie scurtă, contorsionată, ca o spirochetă : „confuz". De la pagina a treia observațiile deven masive : o jumătate de pagină tăiată cu o linie, rezolută, diagonală, o filă întreagă, a patra, eliminată, cu o concluzie definitivă : „alt final !" Îl observam pe A.B., în timp ce asista la masacrarea cronicii lui. Nici un protest. Dimpotrivă, un soi de mulțumire recunoscătoare fiindcă a fost „ajutat" ca să vadă mai „profund", o fericire ipocrită : „ a crescut". După ieșirea lui A. B. cu materialul măcelărit, îl întreb pe T. : — „Ai văzut spectacolul?" — „Nu." — „Ai citit piesa ?" — „Nu." N-a văzut spectacolul, n-a citit piesa, dar știe cum trebuie scrisă cronica. La concihul de la Niceea — 325, era noastră — mulți dintre adversarii lui Arie l-au combătut cu înverșunare, mărturisind că nu cunosc tezele ereticului. Nici nu era nevoie să le cunoască. E de-ajuns să fii stăpînit de **„dreapta credință"**, ca să nu greșești niciodată, orice ai spune.

● **28 IUNIE 1966.** La **„Făclia vie"** impostorii își apără scaunele amenințate de Chitlaru, cu disperare. Despre scaunele apărate cu dinții, cu ghiarele și cu practicile contemporane : calomnia și denunțul, s-a mai scris și am scris și eu, dar — acum îmi dau seama — simplificînd. La urma urmei, orice om, oriunde are o funcție, un post, un „job", și-l apără cu toate armele. Noutatea o constituie faptul că nechemații, necalificații, aero-purtații își apără niște scaune la care n-au dreptul și la care au ajuns numai fiindcă au fost numiți. O altă dominantă: din clipa în care au ajuns, prin miracolul teleghidării, la o treaptă pe care n-au visat-o în viața lor, sînt convinși că demnitatea li se cuvine, ca rezultat al unor merite recunoscute, al unui devotament necontestat și al unei capacități de orientare politică la fel de sigură și de eficace în toate domeniile. Îi urmăresc, cu pasiune, pe R. de peste douăzeci de ani. A trecut prin posturi de conducere și de răspundere în cele mai neprevăzute sectoare. Nu s-a mirat niciodată și nu și-a pus, o singură clipă, întrebarea dacă are pregătirea profesională necesară. Dimpotrivă, odată numit, a fost încredințat că nu se putea concepe o alegere mai potrivită și mai oportună. În consecință, a doua zi după instalare a convocat cadrele subalterne, le-a ținut o prelucrare aspră : în sectorul respectiv domnește inerția, „automulțumirea", e momentul unei cotituri radicale. Și, pretutindeni, cu aceeași competență nulă, a scos cadre calificate, a adus „oameni de nădejde", specialiști la zero, conducînd sectorul cu Poartă niște favuride psihologice iritante. Are însă la nu știu ce piesă un motto : «Ca să fii tare, fii singur». Merită să meditățm".

● **4 IULIE 1966.** „Opinia" avansează. Scris o scenă amplă pe care as putea-o intitula : „conjurația nulităților". Ține de un fenomen cu răspîndire socială alarmantă. Oriunde apare un om cinstit, capabil, dornic să facă un lucru bun, cu promptitudine de reflex, se declanșează reacția în lanț a făcătorilor de nimic, amenințați. Directorul. Cristinoiu nu constituie o excepție de la regulă. Instalat confortabil în dictatura lui, inert și refractar oricărui spirit de înnoire, nu lasă nici oc altii să lucreze, fiindcă orice succes, al oricui — deși e și succesul gazetei — i se pare o stîrbire adusă autorității lui. Am trăit procesul — refuz să-mi aduc aminte, silogistic al reducerii la absurd. Într-un film cu frații Marx există trei linii de dialog edificatoare. Cei trei frați sînt boți. În căutarea unei lovituri. — „În casa de alături", spune primul, „se află îngropată o comoară". — „Dar alături nu există nici o casă", observă al doilea. — „N-are importanță, putem clădi una", conchide al treilea, spre ilaritatea sălii de spectacol. O analiză a dialogului demonstrează logica lui perfectă : cei trei sînt atît de tare ispitiți să fure, c-ar fi în stare să clădească o casă, numai ca s-o prade ulterior. Subtilul Gide era pasionat de acest tip de umor. Colecționa anecdote asemănătoare pentru o carte : „Le manuel du parfait causeur", pe care n-a mai avut timp s-o termine. Țin minte o anecdotă pe care o dădea ca exemplu : la granița spre Elveția a Germaniei hitleriste, trei iepuri încearcă să fure frontiera. Sînt însă prinși de grăniceri. — „De ce fugiți ?" — „Am auzit", răspunde un iepure, „că de mîine sînt împușcate girafele". — „Da, dar voi nu sînteți girafe". — „Știm, dar e atît de greu de dovedit". Apărută în 1933, anecdota își va dezvălui fondul tragic mult mai tîrziu și foarte departe.

● **10 IULIE 1966.** Reintors la „Opinia" cu forțe proaspete. Tensiunea în redacție crește. Chitlaru mușcește ca să dea ziarului un conținut și o înfățișare cît de cît acceptabilă. Cristinoiu îl pîndește din umbră ca să-l prindă greșind. Vînătoarea asta „vigilentă" de greșeli a ajuns o plagă și un blestem, fiindcă orice idee poate fi răstălmăcită și transformată în contrariul ei. Cu o dialectică sprințară se poate demonstra orice. Iată însă că așteptarea lui Cristinoiu nu e prea lungă. Fiindcă intră pe... fir **telefonul**, zeitate modernă atotstăpînitoare. „Ministrul Presei", îngerul tutelar și ocrotitor al lui Chitlaru, a fost revocat. Cuvîntul „revocat" îmi place pentru armonia lui celestă : „re-vo-cat". Trei silabe divine. Vor aduce aminte multora că nimeni nu s-a născut, ca să moară ministru. Dar, în acelasi timp, Chitlaru a rămas orfan. Singur pe lume și părăsit. I-a sosit ora scadenței, ceasul socotelii finale. Cristinoiu jubilează, nulitățile sînt în al nouălea cer. A bătut gongul pentru clipa răfuielii. Ce va urma în viață știu, ce va urma în piesă, iată marele mister. Un singur lucru mi-e limpede. Că sînt la mijlocul „Opiniei" și că bietul Chitlaru e abia la jumătatea calvarului. Din însemnările mele, dacă le-ar citi cineva, ar putea crede că lucrez la o tragedie. Așa și este. Fiindcă, uite, îl privesc pe Chitlaru. O planetă dezorbitată. E destinul lui. Că s-ar putea întîmpla ca oamenii să rîdă, e treaba lor. N-am urmărit-o, n-am vrut-o. La recitirea textului, o să tai, fără milă, orice replică dubioasă, în sfîrșit, ca să stîrnească hazul mediocru. „Opinia publică" va fi o tragedie camuflată sau nu va fi nimic.

AUREL BARANGA

Cititorii ne sesizează

Pe data de 2 mai a.c. v-am trimis o scrisoare în care arătam necazurile pe care le am cu înstrăinarea apartamentului contractat de mine din Cîmpia Turzii, strada Gh. Barițiu nr. 28, bloc L 4, scara B, apart. 24. În urma ajutorului dat de dumneavoastră, pentru care vă mulțumesc, am primit de la Oficiul județean pentru construirea locuințelor — Cluj o adresă în care se arată că pînă la data de 30 iunie a.c. vor fi depuse actele necesare la Notariatul de stat Turda. Pînă aici totul bine. M-am adresat Notariatului de stat Turda pentru a primi un extras ca să-mi fac formele legale. Iată însă că primesc de aici o adresă prin care mi se comunică următoarele : actele au sosit în ziua de 4 august, iar în 12 august au fost trimise înapoi la I.C.G.L. Turda întrucît erau „incopiecte"! Nici pînă astăzi I.C.G.L. Turda nu le-a expediat completate, iar eu nu mă pot încadra astfel în dispozițiunile Legii 4/1973. **(Emanoil Mare, Lugoj)**

Peste deal de vestitul sat Ruginoasa, reședința domnitorului A. I. Cuza, se întinde satul Heleșteni, sat de adevărați gospodari : case frumoase, fîntîni cu apa rece și limpede ca lacrima. C.A.P.-ul de aici este unul dintre cele fruntașe pe județ. În acest an locuitorii de aici au avut planificată realizarea sumei de 732 000 lei prin muncă voluntară și au realizat 961 000 lei, din lucrările mai principale enumerîndu-se : amenajarea a doi kilometri de cursuri de apă, repararea străzilor și trotuarelor pe o distanță de 11 000 metri pătrați, construirea a 6 fîntîni — fîntînile sînt aici o tradiție — și plantarea a 3 000 de arbori și pomi. **(Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos)**

Mă numesc **Nicolae Coman** și sînt angajat la I.O.B. Baia-Mare, secția turnătorie, atelierul de modelărie metal în funcția de strungar. În luna aprilie a.c. mi s-a făcut o reținere din leafă în sumă de 289 lei. Mergînd la contabilitatea secției mi s-a spus că s-a comis o greșeală care poate fi remediată de serviciul financiar. Serviciul financiar m-a trimis înapoi la contabilitate, contabilitatea înapoi la serviciul financiar, și uite-așa mă poartă pe drumuri trei luni de zile. Nu e vorba de importanța sumei, m-am adresat dumneavoastră poate că astfel voi reuși să ies din acest lanț birocratic.

Mă numesc **Gheorghe Feiman**, domiciliez în Galați și doresc să vă aduc la cunoștință următorul caz : prin intermediul Ministerului Sănătății mi se aprobă obținerea unui aparat auditiv tipul Wider Super T. 641, pe care îl primesc la 26 octombrie 1975, achitînd suma de 2 335 lei. Bucuria mea a fost însă de scurtă durată : după exact 5 zile aparatul nu mai funcționează. Întrucît aparatul se află în garanție, mă adresez unității de unde l-am ridicat. — Unitatea tehnico-medicală din Galați, dîndu-mi spun însă să mă adresez Oficiului farmaceutic București — strada Aviator Sănătescu nr. 48 — de unde este trimis la firma producătoare pentru a fi reparat. După mai multe cereri făcute la Ministerul Sănătății pentru a se urgenta repararea, primesc aparatul în ziua de 5 noiembrie 1976. Dar și de astă dată el funcționează numai cîteva zile. De data asta mă deplasez personal la București, la adresa indicată mai sus, cei de aici mă îndrumă însă la Unitatea tehnico-medicală nr. 3 — strada Alecu Constantinescu, nr. 8. Tovarășii de aici îmi spun că aparatul trebuie reparat de specialiști de care ei, deocamdată, nu dispun ; atunci cînd vor sosi, mă vor anunța. Am așteptat pînă astăzi — nici un rezultat. Întrucît nu pot renunța la o sumă atît de mare ca aceea pe care am dat-o, doresc ori să-mi fie restituită această sumă, ori să mi se furnizeze un alt aparat.

Mă numesc **Petre Iordănescu**, din București, strada Liviu Rebreanu nr. 6, bloc B, 1, ap. 440, sectorul 4, vă rog să mă ajutați să pot obține și eu un abonament la revista FLACĂRA începînd cu trimestrul IV a.c. și în continuare pe anul viitor. Solicit aceasta, deoarece la Oficiul nr. 57, de care aparțin, nu pot obține așa ceva pe motiv că, după cum spun cei de aici, începînd cu trimestrul II lor nu li s-a mai repartizat nici un abonament. Menționez că pentru trimestrul I al anului în curs eu am fost abonat, achitînd contravaloarea abonamentului cu chitanța nr. 106 385 din 6 XI 1976 la sus-numitul oficiu. Întrebînd la alte oficii, mi s-a răspuns că dacă prezint chitanța de plată a abonamentului pe luna iunie a.c., mi se face imediat abonament cu începere din iulie, reieșind deci că alte oficii primesc abonamente — numai al nostru nu !

Zilele trecute mai mulți locuitori din orașul Hațeg, județul Hunedoara, dorind să cumpere sare de la magazinul mixt din strada Decebal au fost întîmpinați de vînzătoare cu surprinzătoarea formulă : nu vindem sare decît cu sacul. După cum se știe, un sac conține 50 de kilograme ; vrei, nu vrei, îți trebuie un kilogram de sare pentru gospodărie, trebuie să iei 50. Oare într-adevăr acestea să fie dispozițiile forurilor tutelare în ceea ce privește regulile comerțului ? **(Nicu Sbuchea, Hațeg)**

La Centrul de librării din municipiul Botoșani un număr de 20 de angajați conduce activitatea de carte la patru librării. Pînă la 1 ianuarie 1977, cînd cartea era dirijată de Centrul de librării din Suceava, librăria „M. Eminescu" din Botoșani era plină cu cărți de tot felul. Acum, cu ocazia dirijării cărții de către Centrul de librării din Botoșani, cărțile se vînd mai mult din depozit, fără să mai treacă prin librărie, sau în cantități infime pentru doritorii de carte din Botoșani. Ca să putem cumpăra o carte apărută pe piață, trebuie ori să mergem la depozitul central de librării din strada Ștefan cel Mare, ceea ce contravine legilor în vigoare, ori să pîndim ore întregi la librărie momentul cînd cartea este adusă de la depozit și recepționată. Oare ce fac cei 20 de angajați ai Centrului de librării din Botoșani pentru repartizarea unor colete de cărți la cele patru librării existente în Botoșani care însumează 13 librari ? Cum se decontează banii încasați direct de la depozit ? Ori se desființează librăriile și desfacem cărțile numai la depozit, ori desființăm centrul de librării și facem o activitate de carte așa cum o cer toate regulile comerțului. **(Săvinescu Gheorghe)**

În FLACĂRA nr. 32/1976 a apărut o sesizare a unui consătean al meu din V. Nehoiului, comuna Nehoiu, județul Buzău, despre electrificarea Văii Nehoiului. După aceea a venit cineva din partea I.R.E.-ului cu primarul nostru și ne-au promis că se rezolvă. S-a primit chiar și un răspuns îmbucurător din partea Consiliului popular județean. De atunci s-au perindat pe aici topometriști și proiectanți, au început chiar lucrările, dar s-au întrerupt și, în ultimele luni, primarul a dirijat oamenii în alte părți, pe noi amînîndu-ne mereu, săptămînă de săptămînă, după ce, la o adunare populară, ne promisese marea cu sarea. Nu mai știm de cine să ne mai rugăm, de aceea vă scriem iar. **(Constantin Baciu)**

În Galați — strada 1 Mai — firma de la magazinul de confecții SORANA se prezintă în felul pe care îl vedeți în fotografia alăturată, mergînd parcă la o veritabilă concurență cu binecunoscuta revistă REBUS **(Nicolae Tokacek)**

Sînt economist la ferma legumicolă aparținătoare de I.A.S. Vetiș, județul Satu Mare. Am satisfacția să vă anunț că în acest an angajații fermei noastre au obținut o recoltă deosebit de bogată și totodată să vă transmit două fotografii mai puțin obișnuite, efectuate la culegerea recoltei : un exemplar de cartof pe cît de mare — 1 370 grame — pe atît de curios, cît și un exemplar de vînătă de mărime normală dar cu o formă multiinterpretabilă. **(Nicolae Cosoreci, Satu Mare)**

Semnale critice recepționate

Din partea C.E.C. — sucursala județeană Dolj, Craiova :

„Urmare publicării în nr. 27 a.c. în revista FLACĂRA a scrisorii cititoarei **Mileva Munteanu** din Craiova, vă facem cunoscut : scoaterea la licitație a apartamentului soților Munteanu Constantin și Mileva se datorește faptului că în contabilitate nu a fost înregistrată contravaloarea a 5 rate achitate la casieria sucursalei C.E.C. Dolj după expirarea termenului legal de rambursare, care se obțineau de obicei de la locul de muncă. Pentru acest fapt, prin Decizia nr. 54/1977 a conducerii Sucursalei C.E.C. Dolj, personalul vinovat a fost sancționat. Fără a subestima lipsurile ce s-au produs în contabilizarea ratelor restante și achitate ulterior la casierie, ținem să arătăm că situația de mai sus putea fi evitată dacă soții Munteanu achitau ratele la scadență. Astfel, în ultimii trei ani au rămas în restanță cu 3—5 rate de 6 ori datorită faptului că tov. Munteanu Constantin — titularul contractului — și-a schimbat de 3 ori locul de muncă, iar unitățile de la care a plecat nu au transmis la noul loc de muncă și contractul de credit, și nici dînsul nu a avansat ratele profitînd de faptul că odată cu transferul nu i s-a transmis și contractul de împrumut. În acest sens au fost purtate discuții cu tovarășa Munteanu Mileva, cu care ocazie i s-au cerut scuze pentru greșeala produsă și i s-a atras atenția asupra respectării prevederilor contractului de împrumut, în sensul achitării lună de lună a ratelor datorate. Vă mulțumim pentru ajutorul acordat"

Din partea Consiliului popular al municipiului București — Direcția domeniului public :

„În urma observației critice cu privire la cartierul Pantelimon, apărută în revista dv. din 7 iulie a.c., vă facem cunoscut că pe terenul viran din spatele blocurilor 5, 6, 31 și 32 de pe șoseaua Pantelimon, în prezent se lucrează la amenajarea viitorului parc „Morarilor", care are termen de realizare sfîrșitul anului 1977".

Din partea Consiliului popular al județului Olt :

„În urma scrisorii cititorului **Gheorghe Stănescu** din orașul Caracal, trimise nouă spre rezolvare, vă comunicăm următoarele : verificarea celor sesizate s-a făcut de către Inspectoratul comercial de stat al județului Olt, cazul soluționîndu-se favorabil pentru autorul scrisorii, acesta intrînd în posesia unei sobe de încălzit cu petrol tip „Satu-Mare". Pentru servirea preferențială, gestionarului Gheorghe Căldăraru de la magazinul de fieroase din localitate i s-a dat un avertisment și a fost amendat cu suma de 1 000 lei".

Din partea Întreprinderii de mașini-unelte și agregate Titan:

„Referitor la sesizarea tinerilor M. Broșteanu, M. Mocanu, I. Barbălată și R. Pintilie, apărută în revista FLACĂRA vă comunicăm următoarele: cele relatate de acești tineri cu privire la neajunsurile din cămin sînt reale. În acest sens conducerea întreprinderii a luat măsuri ca în cămin să fie montate prize electrice și căminul să fie dotat cu plite de asemenea electrice, pentru ca tinerii să-și poată prepăti mîncare caldă. În ceea ce privește schimbarea lenjeriei la cămin vă comunicăm că aceasta, în perioada sesizată, a fost făcută necorespunzător întrucît comenzile date la „Nufărul" nu au fost aduse la timp. În legătură cu activitatea administratorului : acesta a avut dese discuții cu tinerii pentru a face și păstra curățenie în camera lor ; nefăcînd curățenie aceștia au fost amendați de Sanepid, fapt care a dus la declanșarea discuțiilor neprincipiale dintre ei și administrator. Apariția sesizării în revista FLACĂRA a făcut ca membrii conducerii întreprinderii să aibă în vedere cele petrecute la acest cămin și să ia măsuri ca în viitor să nu se mai manifeste astfel de neajunsuri".

Poșta redacției

● **Aurel Stanciu** — Arad. Consiliul popular al municipiului Arad ne comunică faptul că luîndu-se legătura cu O.J.C.V.L. Arad, acesta a confirmat că locuința dv. a fost lustă sub observație, dar că nu s-a reușit să se pătrundă în ea întrucît nu era nimeni acasă în mai multe rînduri; vi se recomandă să puneți la dispoziția O.J.C.V.L. Arad un orar prin care să fie informat cînd puteți fi găsit acasă, pentru a se verifica cele semnalate.

● **Irina Sitaru** — Craiova. În urma comunicării întreprinderii de sere înșiruită prin care solicită 80 de posturi, vă puteți încadra imediat, avînd posibilitatea să lucrați în domeniul în care v-ați pregătit.

● **Vasile și Valeria Stanca** — Pitești. Sîntem informați că, analizîndu-se situația dumneavoastră familială deosebită, vi s-a aprobat repartizarea unui apartament din fondul de stat în blocul E-11 din cartierul Găvana II.

● **Luca Petreanu** — comuna Răcășdia, județul Caraș-Severin și **Dumitra Petrache** — București, I.D.M.S. ne comunică : începînd cu data de 11 octombrie 1976, cumpărarea autoturismului DACIA-1 300 în rate se face numai în baza unui singur contract de vînzare-cumpărare, astfel că cererile dv. nu pot fi rezolvate favorabil.

● **Ioan Mesaroș** — Mediaș. Cred că v-ați dat și dumneavoastră seama că problema în care v-ați adresat depășește posibilitățile noastre; veți primi în curînd fotografia expediată.

H. P. ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.**

● Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

OGLINZI RETROVIZOARE

„Bild am Sonntag": Criminalitate infantilă

Criminalitatea în rîndul minorilor în R.F. Germania a luat proporții îngrijorătoare, crescînd în ultimii 20 de ani cu 80 la sută, după cum informează revista vest-germană „Bild am Sonntag" din 24 iulie a.c.

Tabloul crimelor este îngrozitor: două fetițe în vîrstă de 14 ani chinuie și ucid o femeie de 81 de ani pentru a o prăda; nu le ajungeau banii de buzunar. Un copil de 13 ani și-a împușcat prietenul pentru a-i lua ceasul. Doi minori au maltratat cu sadism o femeie de 67 de ani.

Revista prezintă aprecierile lui Werner Hamacher, șeful Biroului de criminalistică din Düsseldorf, potrivit cărula dacă în 1970 s-au înregistrat 3,91 omoruri și tentative de omor la suta de mii de locuitori, în 1980 acestea ar putea ajunge la aproape 8,60; furturile vor crește de la 21,5 la 43,6, iar spargerile de la 397 la 978 de cazuri.

Psihologul Salewski din München arată, în legătură cu această stare de lucruri: „Brutalitatea este o răzbunare pentru lipsa de afecțiune din casa părintească, la școală, la studii. Copiii de astăzi se răzbună după deviza: însăși societatea este vinovată dacă eu, acum, ucid pe cineva".

Iată cum explică Salewski cauzele, mobilurile sadismului, ale torturilor la care se dedau minorii: „Să ucizi pur și simplu ar fi prea puțin. Victima trebuie să și sufere puțin. Copiii au învățat acest lucru de la cinematograf și televizor. Așa se explică incredibila lipsă de legături afective pe care copiii o simt în casa părintească".

„Din prostie, continuă psihologul vest-german, ei încep să se dedea la brutalități. Tinerii trăiesc pentru prima dată sentimentul orgoliului într-o aventură proprie. Sentimentul reținerii este distrus. Se începe cu zgomotul motocicletei, apoi pocnesc din automate, apoi chinuie un trecător oarecare... Apoi se merge mai departe, pînă la omor, un fel de omor după un ritual".

Un alt caz: patru tineri au ucis, fără vreun motiv, un tînăr necunoscut lor, Ulrich von Heymann, în vîrstă de 18 ani. După ce au colindat localurile, cei patru s-au năpustit asupra tînărului pe care nu-l cunoșteau, i-au sfîșiat hainele, l-au trîntit apoi la pămînt și l-au ucis cu cuțitele ca într-un ritual.

La proces, unul din cei patru criminali a declarat: „Uneori m-am întrebat dacă părinții mei au în genere sentimente. Față de mine nu le-au manifestat niciodată".

Psihologul Salewski explică: „Pînă atunci, cei patru tineri fuseseră prost tratați. Ei știau că așa vor trebui să trăiască mereu. Dintr-o dată s-a schimbat ceva în ei. Noi, psihologii, numim aceasta transferarea mecanismului de apărare asupra altei persoane. Această persoană trebuie să sufere pentru ceea ce au suferit ei înșiși".

Prin urmare, cruzimea care a devenit tot mai accentuată la această generație ar semnifica un strigăt de ajutor, pentru ca tinerii să fie luați în considerație, un strigăt de căutare a recunoașterii lor, a dragostei față de ei, sentiment de care sînt acum frustrați.

Articolul din „Bild am Sonntag" se încheie cu un apel: „Noi toți ar trebui să întreprindem rapid ceva, înainte de a fi prea tîrziu".

Un scriitor pornește în căutarea rădăcinilor ancestrale

Cum am scris „Roots" (II)

● Pornind pe urmele unor istorisiri ale bunicii și mătușilor, scriitorul american de culoare Alex Haley a scris o carte palpitantă ce reconstituie istoria de multe generații a familiei sale, simbol al condiției negrilor americani. Răpiți odinioară cu brutalitate Africii natale, reduși la condiția mizeră și umilitoare de sclavi, acești oameni nu numai că au supraviețuit condițiilor vitrege de viață, dar au păstrat în ființa lor — de-a lungul a numeroase generații care au urmat — amintirea limbii materne și a pămîntului natal, a „rădăcinilor".

Pornind în căutarea acestor rădăcini autorul cărții, scriitorul modern Haley va asista fascinat la derularea unei povești cu valoare de simbol, la lupta omului pentru conservarea unor valori ancestrale, reazem al ființei existenței sale.

În cercetările sale Haley a fost călăuzit de cele cîteva cuvinte din dialectul străbunilor săi care, deși pentru ei nu mai aveau nici un sens, s-au dovedit a fi „cheia" din ghicitoarea trecutului, punctul de unire al amintirilor individuale cu marea memorie colectivă. Cuvintele au fost moștenirea de preț pe care, de-a lungul a cinci generații, l-a transmis-o „Africanul" și care l-au dus pe Haley la descoperirea RĂDĂCINILOR.

Ca la un semn toți cei 70 de oameni formară un cerc în jurul meu, cu trupurile foarte apropiate, cîntînd și mișcîndu-se în sens invers acelor ceasornicului. Nu pot descrie ce-am simțit atunci. O femeie se desprinse din cerc, cu o grimasă pe fața ei neagră ca tăciunele, și se îndreptă spre mine cu ceva în brațe. Își luă copilul de la piept și aproape că-l zvîrli spre mine. Gestul ei spunea: „Ia-l !", și l-am luat, strîngînd pruncul în brațe. Apoi, la fel de brusc, femeia își luă copilul înapoi. O altă femeie repetă gestul cu pruncul ei, apoi alta, și alta. Un an mai tîrziu un celebru profesor de la Harvard avea să-mi explice: „Dumneata ai luat parte la una din cele mai vechi ceremonii rituale ale omenirii. În felul lor membrii tribului îți spuneau: «Prin această carne care este a noastră, noi sîntem una cu tine și tu ești una cu noi»".

Mai tîrziu, pe cînd călătoream pe drumul din interiorul continentului african, am auzit ritmul sacadat al tobelor. Cînd ne-am apropiat de satul vecin, oamenii erau adunați pe marginea drumului plin de praf, fluturîndu-și mîinile și strigînd. Ridicat în picioare în Land Rover am înțeles în cele din urmă că strigau cu toții: „Domnu' Kinte ! Domnu' Kinte !". În ochii lor eram simbolul tuturor negrilor din S.U.A. ai căror strămoși fuseseră smulși Africii. Cu mîinile pe față am început să plîng așa cum nu mai plînsesem niciodată în viață. În acea clipă, tot ce puteam face era să plîng.

Apoi am plecat la Londra. Am căutat și am căutat și pînă la urmă, în Arhivele Parlamentului Britanic, am descoperit că „soldații regelui" menționați de „griot" se referă la un grup denumit „forțele colonelului O'Hare", care fusese trimis în 1767 pe fluviul Gambia să păzească ceea ce era pe atunci fortul britanic James, un fort de sclavi. Apoi m-am dus la Biroul Arhivelor Publice din Londra, unde am avut posibilitatea să-mi continuu cercetările printre vechi acte navale. Am căutat documentele corăbiilor cu sclavi care veneau din Africa. Există volume și volume de asemenea acte. Într-o zi, în cea de-a șaptea săptămînă a căutărilor, parcurgînd cel de-al 1 023-lea dosar, pe cînd mă uitam pe o pagină ce raporta mișcările a 30 de corăbii de sclavi, ochii mi-au căzut pe numărul 18 și m-am oprit. Era vorba de o corabie care venise direct de pe fluviul Gambia în America, în 1767. Numele ei era „Lord Ligonier". Ea ajunsese la Annapolis („Naplis") în dimineața zilei de 29 septembrie 1767.

Cu exact 200 de ani mai tîrziu, la 29 septembrie 1967, singurul loc din lume în care puteam fi era digul portului Annapolis. Stăteam în picioare pe dig și priveam în zare, deasupra acelor ape pe care străstrăstrămoșul meu fusese adus. Și acolo, în Annapolis, am consultat colecția microfilmată a „Gazetei" din Maryland. În numărul din 1 octombrie 1767, pe pagina 3, am găsit un anunț care-i informa pe cititori că vasul „Lord Ligonier" tocmai sosise din Gambia cu o „încărcătură de SCLAVI sănătoși de bună calitate", care urmau să fie vîndu,i la licitație miercurea viitoare.

În anii care au urmat mi-am continuat cercetările cu minuțiozitate în circa 50 de biblioteci, arhive și colecții de documente de pe trei continente. Mi-am petrecut un an consultînd nenumărate documente despre cultura așezărilor din Gambia în secolele XVIII și XIX. Dorind să plutesc pe aceleași ape care au purtat corabia „Lord Ligonier", am plecat cu avionul în Africa și m-am îmbarcat apoi pe vasul „Steaua Africană". M-am străduit să petrec cele zece nopți ale traversării oceanului întins dezbrăcat pe scîndura aspră din cala întunecoasă și friguroasă a vaporului. Dar asta era lux curat în comparație cu tortura inumană îndurată de milioanele de negri care, înlănțuiți și încătușați, zăceau îngroziți în propria lor murdărie, într-un întuneric plin de miasme insuportabile, de-a lungul unor călătorii care durau în medie 60—70 de zile.

Cartea „Roots" mi-a luat peste zece ani. De ce am intitulat-o „RĂDĂCINI" ? Pentru că ea nu numai că spune povestea unei familii, familia mea, dar, în același timp simbolizează istoria a milioane de negri americani de origine africană. Cartea mea este menită să fie un punct de susținere a mîndriei de a fi negru și un memento al adevărului universal că sîntem cu toții egali.

Reportaj pe gloh

Sub crestele Cordilierilor

Am ajuns la Bogota după un zbor lung de noapte. Pe aeroport, la Madrid, înainte să ne îmbarcăm în jetul specializat în cursele transoceanice, băusem o cafea tare, uleioasă ca păcura. Cafea columbiană... Cel puțin așa mi s-a spus. În orice caz, n-am mai putut dormi, rămînînd într-o stare de trezie chinuită în timpul zborului. M-am gîndit ore în șir, cu o rîvnă de neînvidiat, că, sub pîntecele nichelat al avionului, la 9 000 de metri, bubuie talazurile întunecate ale Atlanticului... Cînd, în sfîrșit, am aterizat dintr-un cer livid, se scurgea cotropitoare o paramitos de zile mari. Ploua, adică, zdravăn. În rest, ceață.

De la aeroport, cît se poate de elegant și cotropit de un public vivace, am fost preluat de un șofer care își știa meseria. A simțit că sînt complet demontat și m-a lăsat în pace, scutindu-mă de orice explicații în legătură cu peisajul. M-am întîlnit, astfel, cu Bogota abia a doua zi dimineață, cînd cerul devenise curat și adînc și capitala se întindea, în pante, luminoasă și clară, cu o vanitate exuberantă de parcă m-ar fi tras de mînecă s-o filmez...

Bogota se mai numește „Atena americană". Aceasta pentru că un plic de clădiri centrale, în special edificii guvernamentale, au fost clădite într-un stil clasic oarecum imperativ. Abundă fațadele severe, presate de coloane de marmură ionice, iar spațiile intermediare, în special în Piața Bolivar, sînt gîndite cu o anume cutezanță, în încercarea de a sublinia alura maiestuoasă a clădirilor. Monumentele solide, de marmură sau granit cu frontoane grele, sînt concurate însă de o puzderie de catedrale mai mari sau mai mici, peste 200, care conferă orașului o tentă arhitectonică unică. Chiar în vîrful Bogotei, pe culmea masivului Monserrate, se află o asemenea catedrală ca un memento al evlaviei cenușii a conchistadorilor spanioli.

Dintre aceste lăcașuri peste care pătrunjenul vremii țese o iremediabilă pînză a tăcerii și solitudinii, se detașează un monument aparte, în care imaginația omului și creativitatea naturii și-au dat mîna, ca în cazul templelor asiatice. Bogotanii, aducînd vorba de Catedral del Sol, nu iartă nici un străin. Aproape te obligă, stîrnindu-ți imperios curiozitatea, să parcurgi cei 40 de kilometri, care despart capitala de această minune... Monument al culturii chibchà, în ocnele de sare de la Sipaquira, a fost săpată, timp de un veac, o „sală" uriașă — devenită catedrală — sub ale cărei bolți de o grandoare tulburătoare ar putea... intra Notre Dame din Paris...

Capitala columbiană, întemeiată în aprilie 1538, sub denumirea de Santa Fe de Bogota, păstrează ca un arbore liniile concentrice ale vîrstelor. E drept, într-o organizare pe verticală, pentru că Bogota a aspirat, de-a lungul timpului, spre învingerea tenace a înălțimilor. Ciudată ambiție... Orașul se desfășoară aproape de crestele munților, a Anzilor Cordilieri, fiind considerat ca cel mai populat oraș la o asemenea altitudine, nu numai din America Latină, dar din întreaga lume. Două milioane trei sute de mii de locuitori își duc viața la peste 2 200 de metri.

Cartierele vechi, spaniole, înghesuite și scunde, cu străzi strîmte inundate de o populație pestriță, sînt presate de urbanismul opulent al reședințelor neoclasice sau baroce, aerate de largile „calle" tăiate perfect, cu rigla. Mai sus își împing acoperișurile clădirile noi: sediile societăților de asigurare, băncile (dintre care unele cu o forță de... persuasiune la scara continentului: „First National City Bank", „Bank of London and Montreal Ltd", „Royal Bank" etc.). Printre ele colosul ultramodern — Tequendama, hotel și vast complex comercial.

De la an la an, Bogota își întinde hotarele cu o foame nesățioasă de spațiu. Peisajul montan este înghițit pas cu pas: Las Ferias, Rio Negro, Restrepo sau Ingles sînt cartiere noi, care își conectează cele cinci veacuri de istorie ale așezării.

Ca multe din marile concentrări urbane latino-americane, Bogota este o întrepătrundere, adesea condimentată, între straturile de culturi și antipozii, croiți în vreme, bogății și sărăcie. Opulența auriferă de odinioară, aglomerată stupefiant în Museo del Oro — demonstrație a dimensiunilor unei culturi gîndite în aur — rămîne, poate, reperul cel mai vehement al sinusoidelor parcurse de poporul columbian, ca și de Bogota însăși.

În ultima vreme, alinîată în pas cu opțiunile latino-americane la nivelul continentului, Columbia regăsește în efortul de reașezare a relațiilor economice propria ei vocație de a construi și colabora. Noi industrii proliferează, programe ample de dezvoltare deschid perspective de cooperare cu state apropiate sau mai îndepărtate. Punțile colaborării cu România, spre exemplu, s-au consolidat puternic cînd, în urmă cu patru ani, s-a desfășurat, la Bogota, dialogul la nivel înalt prilejuit de vizita președintelui Nicolae Ceaușescu. Țara noastră contribuie, prin utilaje și transfer de tehnologie, la punerea în valoare a unor zăcăminte de cărbune cocsificabil. Experiența românească în domeniul industriei petroliere este foarte apreciată, ca oriunde în lume, și în această țară. Studenți columbieni se pregătesc la București. Se pregătesc la București pentru a fertiliza pămînturile columbiene luminate de speranțele, niciodată stinse, ale lui Bolivar...

RADU BUDEANU ■

Sclavia secolului XX

Două evenimente atrag atenția în cursul acestei săptămîni pe pămîntul continentului african. Este vorba de desfășurarea în capitala Nigeriei, între 22-26 august, a lucrărilor primei Conferințe mondiale de luptă împotriva apartheidului și de sărbătorirea, la 26 august, de forțele progresiste a „Zilei Namibiei". Ambele acțiuni amintite aduc în discuție politica regimului de la Pretoria, care practică discriminarea rasială și apartheidul, atît pe teritoriul Africii de Sud cît și pe teritoriul, ocupat ilegal, al Namibiei.

Conferința mondială de luptă împotriva apartheidului, manifestare de amploare organizată sub egida Organizației Națiunilor Unite, în cooperare cu Organizația Unității Africane și cu guvernul Nigeriei, se desfășoară într-un moment în care popoarele din regiune și-au intensificat tot mai mult lupta de eliberare națională, pentru cucerirea drepturilor și libertăților democratice. Participă reprezentanți ai 54 de națiuni, ai unor mișcări de eliberare și organizații neguvernamentale și internaționale. Conferința își propune „să marcheze debutul unei ofensive de mare anvergură, care va fi lansată în cadrul campaniei mondiale de acțiune comună, întreprinsă pentru a lichida definitiv apartheidul".

Oficialitățile sud-africane folosesc pentru politica lor de apartheid (cuvînt afrikaans care înseamnă „separare") următorii termeni : „Modalitate de separare politică și socială a populației albe, metise, indiene și bantu, cît și de menținere, protejare și întărire a rasei albe, pentru ca să poată juca rolul de ghid și conducător al altor rase".

Ce înseamnă apartheidul în practică de la consacrarea sa legală în 1948, odată cu venirea la putere a Partidului Naționalist, o spun cifrele. Într-un raport întocmit de Comisia O.N.U. pentru dezvoltarea socială se menționează că separarea vizează patru categorii de locuitori : albi (de proveniență exclusiv europeană) — 18 la sută, metiși — 9 la sută, asiatici — 3 la sută, bantu, populația de culoare — 70 la sută. Cum joacă rolul de ghid rasa albă ? Cele 18 procente din totalul populației, deținute de albi, au la dispoziție 87 la sută din teritoriul țării și beneficiază de 75 la sută din venitul național total. Sclavagismului secolului XX, cum este denumit apartheidul, îi aparțin și următoarele date : peste 3 000 000 de africani au fost deplasați, împotriva voinței lor, din zonele în care s-au născut și au trăit, uneori cu un avertisment de numai 24 ore, în bantustane cu scopul regrupării treptate a populației de culoare. Venitul mediu al locuitorilor de culoare este de 20 ori mai mic decît al semenului lor alb. Sute de legi și mii de reglementări sau decrete guvernamentale au creat un sistem judiciar care bate toate recordurile în materie de „fabricare" a delincvenților. Negrul este un infractor potențial, oricînd poate să ajungă la închisoare. În Africa de Sud există doar trei institute de învățămînt superior pentru tinerii de culoare, cu o capacitate de 4 000 de locuri (la o populație de 20,7 milioane africani). Pentru alți există însă 10 universități, cu 75 000 de locuri. Un sfert din numărul copiilor mor din cauza subnutriției înainte de a împlini zece ani.

Realitățile crude ale politicii de apartheid sînt condamnate în întreaga lume. Au dovedit-o dezbaterile de la O.N.U., izolarea regimurilor de la Pretoria și Salisbury, valul de proteste de pretutindeni împotriva acestor practici care batjocoresc demnitatea umană. Situația tot mai grea a populației de culoare din Africa de Sud, Namibia și Rhodesia, pune popoarele lumii în fața necesității de a acționa mai ferm pentru a eradica acest rușinos flagel al contemporaneității.

România socialistă — consecventă principiului conform căruia fiecare popor trebuie să fie stăpîn pe propria soartă, în condițiile independenței și suveranității depline — și-a manifestat permanent solidaritatea activă cu cauza dreaptă a popoarelor din Africa australă. România a condamnat și condamnă apartheidul și practicile politicii rasiste, care mențin starea de tensiune în regiune, periclitînd, totodată, pacea și securitatea internațională. „Condamnînd cu fermitate politica de apartheid și de discriminare rasială care reprezintă o sfidare la adresa umanității, o încălcare flagrantă a Cartei O.N.U., a celor mai elementare drepturi ale omului și constituie un grav pericol pentru pacea și securitatea internațională, România socialistă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se pronunță în mod hotărît și acționează consecvent în sprijinul luptei populației din Africa de Sud pentru libertate și democrație, pentru realizarea dreptului său sacru la o viață liberă și demnă, de sine stătătoare".

RODICA AVRAM

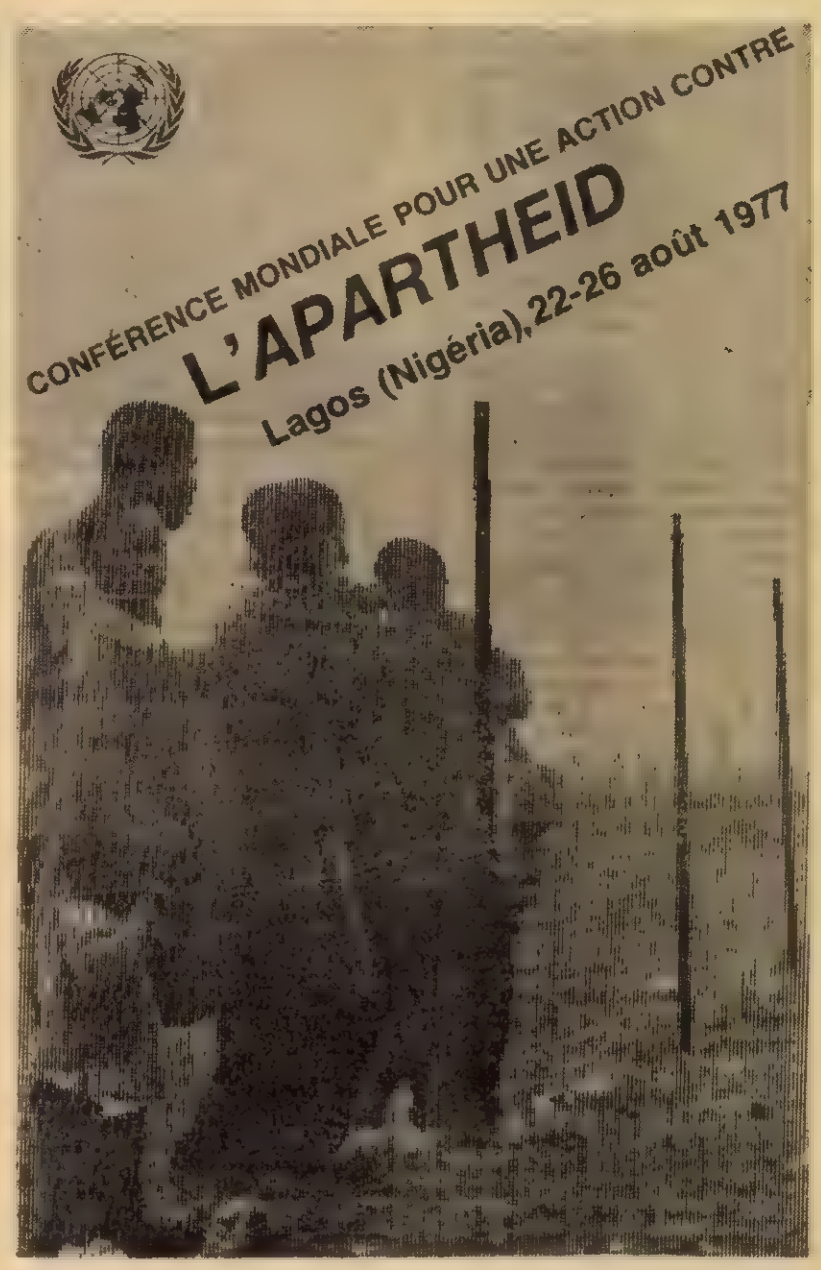

Cum să nu te cutremuri ?!

De la Organizația Națiunilor Unite, prin centrul de informare pentru România se-a parvenit un șocuitor document, intitulat „APARTHEIDUL ÎN PRACTICĂ". Documentul se abține de la orice comentariu, mulțumindu-se să redea doar 200 de exemple din prevederile unei legislații rasiale considerate a fi fără egal în istorie, sub raportul volumului și complexității sale. Această legislație constituie aparatul juridic „care reglementează existența a patru cincimi din populația Africii de Sud, adică a 20,7 milioane de africani, persoane de culoare și asiatici". Iată cîteva extrase :

Imagine frecventă pe străzile orașelor sud-africane

● Un african care s-a născut într-un oraș și a trăit în acesta fără întrerupere timp de 50 de ani, dar l-a părăsit pentru a locui în altă parte pentru o perioadă de timp, fie chiar numai pentru două săptămîni, nu are oficial dreptul de a mai reveni în orașul în care s-a născut și de a rămîne aici mai mult de 72 de ore, dacă nu a obținut permis în acest scop. Dacă rămîne în oraș fără permis, el se face vinovat de un delict pasibil de o amendă care nu depășește 20 ranzi (randul, monedă sud-africană, echivalînd aproximativ cu 1.20 dolari S.U.A.) sau, cel puțin, de o pedeapsă cu închisoarea care nu depășește două luni.

● Nici un african locuind legal într-un oraș, în virtutea permisului ce i-a fost dat, nu are, oficial, dreptul să locuiască împreună cu soția și copiii. Aceștia nu pot locui împreună cu el decît dacă li s-au înmînat separat permise care să le autorizeze șederea.

● Grupul alb se compune din „persoane care sînt prin aspectul lor evident albi sau sînt recunoscuți în general ca albi, spre deosebire de cei care, deși prin aspect sînt albi, sînt recunoscuți în general ca fiind persoane de culoare".
Nici o persoană „evident albă" care este căsătorită sau conviețuiește cu o persoană africană sau o persoană de culoare nu poate fi cuprinsă în grupul alb.

● Orice om, cu aspect evident alb, care este căsătorit cu o africană este considerat aparținînd grupului african.

● Președintele Republicii poate să declare prin promulgarea în Jurnalul oficial, „de cîte ori acest lucru este considerat oportun", că o zonă determinată, ocupată pînă atunci de persoane de culoare care posedă aici terenuri (indiferent de durata ocupării și a posedării) va deveni o zonă albă începînd de la o anumită dată.

● Orice african avînd împlinită vîrsta de 16 ani trebuie să posede un carnet de referințe (Reference Book). Orice african poate fi oprit în orice moment de un agent de poliție care să-i ceară să arate acest carnet. Dacă un african nu poate arăta carnetul său de referințe pentru că l-a lăsat acasă, comite o infracțiune penală pasibilă de o amendă care nu depășește 20 de ranzi sau de o pedeapsă cu închisoare de o lună.

● Dacă nu i-a fost înmînat un certificat de atestare, un african cu diplomă universitară nu poate să-și dea semnătura unui funcționar competent în loc de a i se lua amprentele digitale, atunci cînd prezintă o cerere de carnet de referințe.

● Un inspector al muncii poate, în orice moment, să pună capăt angajării unui african care muncește într-un oraș, oricare ar fi durata perioadei în care el a muncit și chiar dacă patronul său se opune acestei măsuri. Acest agent al muncii de lucru îl poate constrînge pe africanul care și-a pierdut locul de muncă să părăsească orașul unde a lucrat, și să-i interzică să mai revină în el pentru o perioadă stabilită.

● Dacă o persoană de rasă albă, locuind într-un oraș folosește un african pentru o muncă oarecare de achelărie, zidărie, instalație electrică sau orice altă muncă specializată, fără o dispensă specială a Ministerului Muncii, comite o infracțiune penală pasibilă cu o amendă care nu depășește 200 de ranzi, sau de o pedeapsă cu închisoarea de un an sau doi.

● Un inspector municipal al muncii poate, în orice moment, să pună capăt angajării unui african în zona sa, dacă el apreciază că această muncă nu este autentică („bona fide") chiar dacă acest african a ocupat acest loc de muncă timp de 25 de ani, dînd satisfacție deplină patronului, său alb.

● Un african care locuiește într-un oraș și dă gratuit lecții de scris și citit cîtorva prieteni africani la domiciliul său este vinovat de infracțiune penală și este pasibil de o amendă nedepășind 200 de ranzi sau de o pedeapsă cu închisoarea de 6 luni.

● Un alb care-și învață servitorii să citească cîteva ore pe săptămînă este vinovat de infracțiune penală.

● Este ilegal ca un om alb și unul ne-alb să servească o ceașcă de ceai împreună într-o cafenea, chiar dacă aceasta este în Africa de Sud, cel puțin dacă nu au obținut o autorizație specială în acest scop.

● Dacă nu a obținut o autorizație specială, un profesor african comite o infracțiune penală ținînd o conferință la un club rezervat albilor, chiar dacă a fost invitat de acest club.

● Un celibatar care este „aparent" alb sau care este „în general considerat" astfel și care intenționează să aibă raporturi sexuale cu o femeie care nu este „aparent" o albă sau care nu este „în general considerată" astfel, este vinovat de o infracțiune penală care va fi pedepsită cu o pedeapsă cu închisoarea cu muncă forțată de maximum 7 ani, dacă el nu poate dovedi tribunalului că în momentul în care se presupune că ar fi comis această infracțiune el avea motive serioase să creadă că această femeie era „aparent" albă sau că era „în general considerată" astfel.

● Nici un african nu are dreptul să facă parte dintr-un juriu format pentru un proces penal, chiar dacă acuzatul este african.

60

Al şaizecelea campionat de fotbal al ţării a debutat cu cîteva surprize. Astfel, **Dinamo**, pe teren propriu, n-a reuşit decît un meci nul în faţa echipei care, teoretic, nu-i punea nici o problemă. La Oradea, **F.C. Bihor** învinge **Steaua** cu 2—1, ceea ce ni se pare foarte îngrijorător (şi cînd spun asta mă gîndesc şi la **Dinamo**) pentru cupele europene. La drept vorbind, aceste două echipe sunt, de fapt, scheletul echipei naţionale. Şi, încă o dată, avem încă un motiv de îngrijorare.

Debutanţii au început-o binişor, **Olimpia** Satu Mare învingînd pe **U.T.A.** cu 2—0, Tîrgovişte dispunînd de **Corvinul** Hunedoara cu 1—0, făcînd un debut promiţător, dacă ne gîndim că în echipa învinsă figurau **Lucescu, Nunweiller** şi **Cassai.** În schimb **Petrolul,** care înscria multe goluri pe teren propriu (pe vremea cînd era altă Marioară), a făcut meci nul cu masiva echipă din **Tg. Mureş.** Îngrijorează ultimele rezultate ale echipei **Sportul studenţesc** care, în patru zile, a încasat şapte goluri. O altă echipă care promite să candideze la retrogradare anul acesta ni se pare **Reşiţa** care şi aşa a terminat campionatul trecut în dificultate.

După relatările radiofonice a fost destulă lume în tribune, mai ales în oraşele Tîrgovişte, Ploieşti şi Satu Mare, care abia au dat de gustul mierii. Am remarcat două nume noi : Isaia care, la 17 ani, înscrie primul său gol în divizia A, şi Ţălnar adus cu mari sacrificii ca să salveze obrazul dinamovist. N-a reuşit în duminica asta dar, în meciul cu **Atletico Madrid,** cu siguranţă că o va face !

Jucători a căror absenţă ne pune semne de întrebare : **Windt** de la Reşiţa, **Zamfir** de la **Steaua** care se pare că mai sărbătoreşte şi acum succesele din **Maroc.** De asemenea, inexplicabilă absenţa lui Sameş.

Arbitrajele au fost bunicele : lui **Ghiţulescu** i-a stat ceasul în timpul transmisiei, fiind obligat să-şi ceară scuze auditorilor, iar transmisia de la **Sofia** a lui **Minoiu, Octavian Vintilă** a fost chiar mai slabă decît meciul **Dinamo-Sport Club** Bacău.

Subsemnatul a privit la televizor meciul de la Piteşti, **Argeş — Politehnica Iaşi,** între două echipe parcă abia ieşite din subteran, aflate, după 34 de etape, la capătul puterii, ceea ce a dus pe telespectatori la capătul răbdării! Probabil că erau obosiţi, bieţii de ei, de cele 60 de campionate în care jucaseră ei şi strămoşii lor. Echipa **Politehnica Iaşi,** care se lăuda cu cea mai bună apărare din ţară, a scăpat numai cu trei bobiţe, punîndu-ne problema dacă nu-i cazul să importăm un portar cu prilejul meciului cu **Spania,** întrucît ceea ce se găseşte pe piaţa noastră n-are căutare. Aviz amatorilor... S-au marcat cinci puncte, dar asta n-a avut nici o importanţă. Dacă şi pe celelalte stadioane s-a jucat cum s-a jucat la Piteşti, aleluia ! Cu un singur jucător — e vorba de **Dobrin** — nu se poate să ne declarăm satisfăcuţi de acest început de campionat.

Dar, să mai avem răbdare...

EUGEN BARBU

O nouă confirmare a valorii şcolii româneşti de gimnastică

La sosire, pe aeroportul Otopeni : Alina Goreac, Gabriela Trușcă, Anca Grigoraș și Rodica Sabău (de la dreapta la stînga)

Cucerind două medalii de aur şi contribuind din plin la obţinerea medaliei de argint în concursul pe echipe, gimnasta noastră Alina Goreac a reuşit să aducă lumii sportive mondiale o nouă confirmare a valorii deosebite pe care o posedă la ora actuală şcoala românească de gimnastică feminină. Că România are în momentul de faţă cea mai puternică echipă de gimnastică feminină din lume (de fapt mai multe echipe, întrucît prima formaţie, cea cu Nadia Comăneci şi Teodora Ungureanu a rămas, după cum se ştie, în ţară), este o evidenţă pe care Alina Goreac a subliniat-o superb, după o luptă dîrză cu adversarele sale şi, totodată, cu arbitrajul nu întotdeauna obiectiv. Astfel, relatează comentatorii aflaţi la faţa locului, notele Alinei Goreac în concursul pe aparate (9,55 la sărituri, 9,80 la bîrnă, 9,75 la paralele şi 9,50 la sol) nu reflectă exact calitatea şi siguranţa prestaţiilor gimnastei române. Alina Goreac, studentă a Institutului de educaţie fizică şi sport din Bucureşti, e în vîrstă de 24 de ani. Este membră a clubului Dinamo Bucureşti (antrenori Emilia Liţă şi Nicolae Covaci), club care a cîştigat anul acesta preţiosul titlu de campioană a ţării pe echipe. Titlul de campioană mondială universitară încununează fără îndoială o muncă de ani de zile, demnă de toate laudele. Bravo, deci, Alina !

Iată palmaresul echipei universitare de gimnastică feminină a României (să nu uităm că şi băieţii au cîştigat două medalii, aur prin DAN GRECU şi bronz prin NICOLAE OPRESCU, ambele la inele), obţinut în concursul de la Sofia :

— **două medalii de aur** (ambele prin ALINA GOREAC, la paralele şi în proba combinată, individual compus) ;

— **trei medalii de argint** (în proba pe echipe, apoi prin GABRIELA TRUŞCĂ, la paralele, şi ANCA GRIGORAŞ, la bîrnă) ;

— **două medalii de bronz** (prin ALINA GOREAC, la bîrnă, şi ANCA GRIGORAŞ, la sărituri).

Cu totul, inclusiv medaliile băieţilor, **3 medalii de aur, 3 de argint** şi **3 de bronz = 9 medalii.** Fără îndoială, un nou succes de prestigiu al gimnasticii şi sportului românesc !

Dragostea pentru Petrolul începe de la ora 9

PLOIEŞTI: F.C. Petrolul — A.S.A. Tg. Mureş 0—0 Aşteptată de către prahoveni cu un interes justificat, reintrarea după 3 ani a petroliştilor în competiţia de elită a fotbalului românesc a fost o adevărată sărbătoare, la care au ţinut să participe mai mulţi suporteri decît putea înghiţi bătrînul stadion al „găzarilor". Ziceam bătrîn şi aş adăuga neîncăpător, deoarece ultimele retuşuri le-a suportat în 1954, deci în urmă cu 23 de ani, ei fiind de fapt mult mai vechi. Pe atunci oraşul, un puternic centru industrial, în continuă dezvoltare şi astăzi, avea doar 100 000 de locuitori. Acum numără peste 250 000. Ca şi atunci, capacitatea stadionului a rămas la 17 500 de locuri, iar biletele pentru meciul de duminică s-au epuizat încă de joi, la cîteva ore după punerea lor în vînzare. Aşa se face că duminică dimineaţa, pe la orele 9, o întreagă stradă de oameni, adică vreo două-trei mii au luat cu asalt porţile tribunei a doua, le-au rupt şi au intrat fără să plătească. Au fost şi unii care s-au prezentat la casele de bilete cu intenţia de a-şi plăti biletul, dar nimeni n-avea de gînd să părăsească stadionul. Organizatorii şi oamenii de ordine s-au prezentat la posturi abia pe la 11.30. Sesizez toate aceste lucruri tocmai avînd în vedere meciuri chiar mai importante, cum va fi cel de duminică, cu Steaua ! Este drept că, în continuare, organizatorii şi-au făcut oarecum datoria, spărgînd zeci de sticle cu băuturi alcoolice la două dintre porţile de intrare, în timp ce la o altă poartă, poate din spirit de economie, adică fiind oameni mai stringători, s-au recoltat peste o sută de sticle de diferite mărimi, pe care o maşină le-a transportat nu se ştie unde. Deci, ca să recapitulăm, la ora începerii partidei foarte mulţi prahoveni au rămas în afara porţilor stadionului, lor adăugîndu-li-se numeroşi tîrgmureşeni veniţi să-şi încurajeze echipa favorită, ca şi cîteva sute de constructori de pe aceleaşi meleaguri, care lucrează pe şantierele bucureştene la modernizarea şi înfrumuseţarea Capitalei, unde ridică 240 de apartamente. Dealtfel, inginerul Mircea Dridea, preşedintele clubului, recunoaşte că există multe datorii neachitate faţă de suporterii ploieşteni, faţă de dragostea ce o arată pentru tînăra lor echipă. Petrolul, ne mai spunea, nu are vedete. În schimb toţi jucătorii sînt oameni de afirmare, există o atmosferă serioasă de lucru şi de peste un an n-au mai existat probleme de ordin disciplinar. Deşi nu au cîştigat meciul cu A.S.A., gazdele au prestat un joc de un bun nivel tehnic şi, încurajate cu frenezie de o galerie parcă în fierbere, au dominat copios un adversar incomod, la rîndul lui bine pregătit atît fizic cît şi tactic, care ar fi ridicat probleme şi altor divizionare A, aşa cum ştim că face de obicei. Ploieştenii au făcut risipă de energie, Pisău, Simaciu şi State dovedind o bună tehnică, ceea ce nu este puţin lucru atîta timp cît în teren erau Hajnal, Bölöni, Ispir, Fazekaş. Băieţilor reputatului antrenor Valentin Stănescu le-a ieşit totul în afara golului, iar asta pentru că s-au pripit în fazele de finalizare şi au abuzat de baloane înalte în faţa unor fundaşi înalţi, înşir şi Unchiaş. Campionatul fiind abia la început, credem că prin luptă dreaptă şi cinstită, prin străduinţă, cu modestie şi deplină încredere în forţele proprii, vor reuşi să-şi îndeplinească obiectivul, rămînerea în prima divizie. Le-o dorim din toată inima. A arbitrat foarte bine C. Manuşaride, ajutat de Gh. Vasilescu I şi G. Fodor — toţi din Bucureşti **(Ion Predoşanu).**

Mircea Dridea şi Valentin Stănescu în aşteptarea golului

Va deveni Corvinul o echipă de temut?

TÎRGOVIŞTE : C.S. — F.C. Corvinul Hunedoara 1—0 (0—0). După diversele urări de bine în vederea noului sezon competiţional, petrecute în cabina arbitrilor, Nicolae Ţiu, preşedintele clubului hunedorean, îmi zice : „Reluarea campionatului înseamnă pentru noi că o luăm de la capăt cu grijile !" Insistînd puţin, aflu că, totuşi, se speră ca anul acesta (cel competiţional adică) să fie unul mai uşor decît cel precedent, mai lipsit de emoţii pentru Corvinul. Aşezată în teren, echipa hunedoreană arată într-adevăr mult mai bine decît eram obişnuiţi. Prin includerea lui Lucescu şi Cassai, aşaturi de Radu Nunweiller, echipa a cîpătat un grad de tehnicitate superior multor altor formaţii din ţară. Lipsesc însă Economu (fotbalist despre care Lucescu susţine că este un mare jucător) şi Angelescu (ambii accidentaţi), înlocuiţi cu Dumitriu IV şi juniorul Petcu. Chiar şi fără titularii amintiţi oaspeţii reuşesc repede să-şi pună amprenta personală pe joc, opunînd elanului normal al gazdelor un joc cu multe pase redublate, plimbînd şi reţinînd balonul cît mai mult posibil. Stilul este foarte cunoscut — este „stilul Dinamo", sau „stilul Radu Nunweiller" dacă vreţi, a cărui personalitate, dacă s-a impus altăţia ani la echipa campioană şi la cea reprezentativă, nu văd de ce nu s-ar impune şi la Corvinul. Lipsesc însă accelerările ofensive, mai cu seamă că Nunweiller şi Lucescu joacă aproape singuri, nesusţinuţi decît prea timid de coechipieri. De partea cealaltă, echipa tîrgovişteană se ambiţionează întru totul, căutînd golul cu orice preţ. Norocul va fi de partea juniorului Isaia, un tînăr de 17 ani care însă joacă aproape de un an de zile ca titular în echipa tîrgovişteană. Hunedoreanul încearcă să cîştige duelul psihologic cu Coman, vorbindu-i din spatele porţii unde se încălzea : „Măi Narcis, de mine nu scapi. Pe pariu că-ţi dau un gol !" Vorbe în vînt însă, pariu neonorat. Meciul încheindu-se cu victoria, dealtfel meritată, a gazdelor, fac un ultim raid la cabine. Antrenorul Nicolae Proca răguşit ca întotdeauna după meci, pare liniştit şi oarecum încrezător în viitor : „Azi n-am jucat rău. Mai avem însă mult de lucrat, mai ales la omogenizare. Practic, ţi-o spun deschis, Tîrgovişte n-are decît o bună echipă de divizia D, pe care se va strădui s-o ţină în A. Nu va fi uşor, dar e posibil.". În cabina hunedorenilor, multă linişte. Băieţii fac apropae toţi baie, dar Lucescu a rămas pe gînduri, complet echirat. Îmi zice, vizibil amărît : „Corvinul a fost o echipă care a luptat numai pentru evitarea retrogradării. Băieţii nu sînt obişnuiţi decît să forţeze victoria acasă şi să încerce să piardă cît mai onorabil în deplasare. De circa două săptămîni de cînd sînt cu ei, m-am străduit, împreună cu Radu desigur, să-i facem să creadă mai mult în ei, să schimbăm total stilul şi faţa echipei. Dar parcă n-au încă curajul să-şi depăşească obişnuita lor condiţie, să lasă la joc cu mai mult curaj. Cred că putem face la Hunedoara o echipă bună, care să joace la cîştig pe orice teren din ţară. Convingerea mea e că şi la Tîrgovişte am fi putut să luăm două puncte — dar ne-am temut de adversar .. Poate cu timpul, peste cîteva etape, se vor schimba lucrurile". Ca să încheiem cît se poate de obiectiv, îi precizez pe această cale arbitrului Romeo Stîncan că golul marcat de Tătaru II în minutul 66 a fost perfect valabil şi că „alibiul" pe care îl posedă în semnalizarea aluree a tuşierului Gh. Manta nu-l onorează în nici un fel. Al doilea tuşier al brigăzii bucureştene şi singurul căruia îi acord o notă bună este Gh. Vasilescu II **(Dumitru Graur).**

Lucescu, la primul meci sub tricoul Corvinului

Dorinţa de a învinge cîştigă!

ORADEA: F.C. Bihor — Steaua 2—1 (1—1). Considerat meciul etapei, jocul a fost aşteptat la Oradea cu enorm interes, cei 20 000 de spectatori umplînd pînă la refuz stadionul înainte cu o oră de fluierul arbitrului. Rămînea însă ca stadionul să intră-un troing marca Adiddas. Virgil Bradea, la primul meci oficial la conducerea echipei bihorene, îşi exprima încrederea în forţele sale şi regretul de a nu avea valizi toţi jucătorii. Astfel, în afara accidentaţilor mai vechi (Kun II şi Georgescu), Popovici s-a recuperat la timp, iar Gherghelţ şi Fudan au jucat fiecare cîte cîte un meci cu pielea protejată în faşe elastice. Singurul care a avut curajul să debuteze fără a fi 100% ce se dorea încă a fost Dumitru Dragomir, vicepreşedintele cu probleme tehnice al Bihorului, care pronostica o victorie cu 2—1 în favoarea gazdelor ! Steaua apare foarte sigură pe ea, militarii sînt dezinvoltă, siguri de valoarea lor. Pe aeroportul oradean îi aşteaptă avionul special cu care au făcut deplasarea şi cu care se vor întoarce peste numai cîteva ore la Bucureşti. Iordănescu va marca un gol superb după numai nouă minute şi oaspeţii joacă în continuare bine, întrevăzînd o victorie lejeră, identică cu cea obţinută în finalul campionatului trecut. Ştie, ştiut nu mai insistă însă, dînd prilej gazdelor să se organizeze mai bine şi să atace din ce în ce mai hotărît poarta lui Moraru. La pauză, Cristian Gaţu, prezent la joc, ne-a mărturisit că-l surprinde lipsa mijlocaşului de apărare în defensiva Stelei şi, la poliul opus, perfecta aşezare în teren a gazdelor. Lucrurile aveau să se accentueze dealtfel în repriza secundă, cînd bihorenii au avut momente cînd au dominat, prin fotbal autentic, de mare spectacol, echipa de 24 de carate a Stelei. Urmarea firească a fost cel de-al doilea gol al lui Ghergheli, în urma unui şut splendid, de la 20 metri, sus la vinclu. Steaua a încercat o revenire, dar lipsa unor titulari preţioşi (Fl. Marin şi Stoica — accidentaţi, Sameş — suspendat o etapă pentru eliminarea din finala Cupei, dar şi Zamfir, care pur şi simplu a dispărut după revenirea lotului din turneul în Maroc, fiind semnalat numai, în cîteva circiumi din Ghencea !), apoi scăderea de randament a lui Dumitru şi a lui Iordănescu, ca şi forma excepţională a portarului orădean Albu au făcut ca tabela să rămînă neschimbată. După joc, observatorul federal prof. Constantin Cernăianu aprecia calitatea deosebită a partidei, considerînd dăruirea în joc a bihorenilor drept factorul determinant pentru obţinerea victoriei. O partidă pe care spectatorii din Oradea o vor uita cu greu, la care şi-au adus contribuţia şi cei trei arbitri : biriădeanu N. Rainea şi D. Manteanu şi Gh. **Avram — Piatra Neamţ (Cornel Ionescu).**

Ce se întîmplă la „U" Cluj-Napoca?

Nu cred să fi fost vreodată în țara noastră un club de fotbal mai simpatizat și mai iubit ca „U" Cluj-Napoca, club care a dat țării jucători și căpitani de națională, club care cînd sportul la noi era încă în fașă a reprezentat cu cinste și demnitate culorile noastre în țară și peste hotare. Puțini știu că primul mare turneu în străinătate al unei echipe românești a fost făcut de studenții clujeni, invitați în Franța (1923) la sărbătorile ce aveau loc la Grenoble, cu ocazia inaugurării stadionului de acolo. Au pornit peste granițe în vagoane de clasa a III-a, fiecare cu cîte un burduf de brînză, pîine și două „rude" de salam, totul procurat printr-o cambie iscălită și girată cu mari greutăți la o bancă locală. Așa s-a făcut primul mare turneu al unei echipe românești peste hotare! Și ei au învins acolo, pentru ca să fie apoi invitați imediat și în Italia, jucînd și cîștigînd la Torino cupa orașului. În acest turneu, marele Aurel Guga, căpitanul lui „U" și al națională, este propus de presa străină în echipa „continentului". Și au mai jucat apoi în națională Pompei Lazăr, Bonciucat, Grațian Sepi, care a preluat de la Guga și căpitănia națională, apoi Andrei Sepci, portarul care a apărat o întreagă Balcaniadă fără să primească vreun gol, continuînd cu Nicu David, Lazăr Sfera, Vasile Gain, Sever Coracu, Ivansuc, Marcu, Suciu și așa mai departe. Totul s-a făcut însă cu mari sacrificii, cu mari greutăți, pentru că Universitatea a fost totdeauna un club sărac. Atît de sărac, încît la Sibiu, în refugiu, după Dictatul de la Viena, trecuseră cinci etape divizionare și nu aveau o minge, o pereche de ciorapi sau un ban. Am pornit de la nimic materialicește, dar am făcut sacrificii enorme, vînzîndu-ne chiar hainele de pe noi, numai ca „U" să ia ființă și să existe în plin refugiu, la Sibiu.

Cred că în întreaga istorie a sportului românesc nu există un alt exemplu mai mare de dîrzenie, de voință de a fi, de a exista, cîștigînd chiar în această dramă istorică încă un campionat național de atletism cu Moina, Coracu, Stoichițescu, Borcoman ș.a. sau jucînd din nou o finală a Cupei României la fotbal în București. Cu „U" pe piept, cu Clujul în inimi, jucam și concuram pretutindeni în aplauzele spectatorilor, convinși și conștienți că sportul e viață. De aceea „U" reprezintă un simbol în sportul țării noastre și de aceea — cred — acest simbol nu poate fi însușit sau împrumutat de alte cluburi care n-au trăit astfel de evenimente, felicitînd din toată inima decența și bunul-simț al publicului craiovean, care-și încurajează echipa cu „Haide, Știința" și nu cu „Haide, U".

Iată-ne însă cu un an în urmă retrogradați, necăjiți, descumpăniți, după ce ani în șir de-abia supraviețuiam în divizia A, punîndu-ne mereu întrebarea dacă retrogradăm sau nu. Conducerea echipei, care a arătat o ușurință de neimaginat, treptat, treptat, în ultimii 8—10 ani a lăsat să se destrame echipa, pierzînd inexplicabil formații întregi de jucători, cu care ar fi trebuit să atacăm titlul și nu „lanterna". Au fost transferați peste 20 de titulari — iată un lucru nemaipomenit — și așa a urmat cel mai mare dezastru din istoria acestui club: retrogradarea în divizia B. „U" a mai căzut în divizia secundă de-a lungul timpurilor, dar a căzut cu un lot bun de jucători, lot care i-a permis revenirea în „A" imediat, nu ca acum, cînd conducerea după formula „după noi potopul" a transferat marea majoritate a jucătorilor titulari.

Se scrie mult în cronicile sportive ale ziarelor și revistelor de la noi despre climatul din fotbalul țării, dar fără să se pună degetul pe rană, fără să se arate că rădăcina răului stă înfipt adînc la conducerile de club. Eugen Barbu și Adrian Păunescu scriu despre corupția unor arbitri și a unor jucători vînzători de jocuri. Dar cine-i corupe? Cine îi amăgește? Cine îi dezonorează? De ce să nu mergem la adevărata cauză, la rădăcina răului? Într-un singur sezon „U" pierde deodată trei jucători de bază: Oprea, Codrea, Mustățea. Nici măcar simbolic, o singură monedă de un leu n-a intrat în vistieria săracă a clubului de pe urma cedării lor. Este de crezut așa ceva? Degringolada cedărilor a urmat apoi vertiginos, cu Ștefan, Negru, Mihăilă, Crețu, Fanea Lazăr, Lică, Matei, Viorel Mureșan, Munteanu, Poratski ș.a. Puzderia de antrenori înlocuiți — un adevărat record pe țară — era făcută numai ca să scuze și să acopere această distrugere treptată a clubului, fără ca să se ia o măsură energică pentru înlăturarea celor ce pregăteau dezastrul. A trebuit ca „U" să retrogradeze în divizia B, să rămînă fără jucători și fără perspectiva revenirii în „A", pentru ca în sfîrșit să se ia măsuri și acești demolatori ai clubului, preocupați numai de dezlegarea jucătorilor, să fie înlăturați definitiv de la conducere.

Am pierdut publicul, am pierdut cele mai mari simpatii pe care le-a avut vreodată un club sportiv pe stadioane! „U" nu a putut să se redreseze în primul an de divizie secundă, ajungînd chiar de-abia să scape de o nouă retrogradare în a treia divizie, numai la golaveraj, datorită și unui antrenor C. Rădulescu, care după ce a retrogradat C.F.R.-ul în B nu i-a lipsit decît golaveraj ca să retrogradeze și pe „U" în în... C.

Dar iată-ne acum pornind iar de la nimic, ca și în alte situații tragice din trecut. Cu noi conducători, onești, inimoși, de mare probitate, printre care și fostul jucător al clubului internaționalul Paul Marcu, care împreună cu întregul comitet de conducere vor să sacrifice totul pentru a readuce clubul în ierarhia fruntașă a țării. Publicul a început încet-încet să revină în arenă, ajungînd acum să fie mai numeros ca în divizia A, rezultatele recente de pregătire sub bagheta antrenorului Peniță Moldoveanu fiind foarte bune, zidindu-se o echipă tînără, talentată și cu mari perspective. Plecarea lui Hurloi și Batacliu la C.F.R., pentru a înlesni și acesteia promovarea în prima divizie a țării, nu a afectat cu nimic mersul înainte al studenților, din contra, le-a mărit ambiția și moralul să lupte cu toată ardoarea și cu tot entuziasmul lor tineresc pentru a readuce clubul și Clujul, din nou, în elita fotbalului românesc.

Dr. MIHAI IUBU — Cluj-Napoca

Un autobuz plonjează în prăpastie

În partea de sus a fotografiei, deasupra zonei unde se disting siluetele unor oameni, se află drumul. La limita de jos a pozei, unde se observă o „jumătate" de autobuz (care seamănă cu autovehiculele decapotate ce transportau cu ani în urmă turiștii pe vechiul drum de la Brașov la Poiana), se află fundul prăpastiei.

Distanța de la punctul cardinal nord pînă la cel de sud al pozei, care reprezintă în realitate circa 150 de metri, diferența de nivel fiind 50 m. a fost parcursă de autobuz rostogolindu-se. Pare de necrezut dar așa este. După ce a părăsit șoseaua autobuzul a efectuat asemenea unui portar virtuos un plonjeu de circa 10 m. La contactul puternic cu peretele aproape vertical al ripei, plafonul autobuzului s-a smuls din stîlpii de susținere și după ce a zburat lateral cîțiva metri a aterizat ușor pe iarbă.

În această fază a accidentului, cele 23 de persoane au fost catapultate și împrăștiate pe versantul prăpastiei. În cădere două persoane și-au pierdut viața, iar alte două (printre care și șoferul) au suferit leziuni grave. Ceilalți pasageri s-au ales cu contuzii ușoare și zgîrieturi.

După ce a pierdut plafonul, autobuzul și-a continuat „drumul" spre fundul prăpastiei pînă a ajuns în poziția imortalizată de aparatul de fotografiat.

N-a fost vorba de nici o defecțiune tehnică, șoferul nu a fost lovit și aruncat în afara drumului de alt autovehicul greu, nu a fost nici măcar jenat cîtuși de puțin de alt participant motorizat la trafic. Nu! A fost vorba de cîteva secunde de neatenție. Într-o zonă a șoselei în pantă cu multe curbe strînse, șoferul s-a aplecat jos cu intenția să recupereze un tabel căzut de pe bordul mașinii din pricina trepidațiilor autovehiculului. Cînd s-a ridicat, mașina deja părăsise partea carosabilă. Cum viteza autobuzului era relativ mare, readucerea lui pe asfalt nu a mai fost posibilă. Mai departe au urmat secvențele descrise.

Tabelul la care m-am referit e un fel de „Cui ai lui Pepelea". În realitate un act fals întocmit de șofer, în care înșirarea celor 23 de călători transportați nelegal trebuia, la un eventual control, să-i facă pe cei ce verificau actele să creadă că e vorba nu de o cursă clandestină, ci de una perfect legală.

N-a avut loc nici un control, ci un accident grav, care putea fi o veritabilă catastrofă în care să-și piardă viața nu doi, ci toți sau aproape toți pasagerii autobuzului.

Încă un accident care demonstrează convingător, și încă cu ce argument, că șoferul de autobuz nu trebuie să fie numai un bun pilot, un bun mecanic, ci un om care să înțeleagă marea lui răspundere pentru pasagerii care îi încredințează viața urcîndu-se într-un mijloc de transport în comun. Șoferii de autobuze reprezintă — trebuie să reprezinte „crema" conducătorilor auto, oameni cu mare experiență și competență care să aibă tăria de a respinge tentațiile specifice profesiei, licorile, ofertele de curse clandestine, de părăsire a itinerarului etc.

A făcut așa Circo Petre, șofer la Autobaza T. A. Brad? Nu! După ce s-a întors din cursa Brad — Bulzești de Sus, se pregătea să parcheze autobuzul ce urma să se odihnească pînă a doua zi dimineața, cînd C. P. trebuia să se înapoieze la Brad. La stația terminus îl așteptă însă un grup de pasageri care tocmai coborîseră de la „Tîrgul de fete". „Hai, bade Circo, să ne duci la Brad, ori măcar pînă la Baia de Criș, că te-om omeni".

C. P. n-a stat la gînduri. „Bine, strîngeți-vă mai mulți și fiecare să dea între 5 și 10 lei".

„Colecta" a fost făcută rapid și mașina a plecat „vai-vîrtej" la vale. N-a făcut prea mulți kilometri și a urmat „fatala" cădere pe podea a tabelului cu pricina.

Deznodămîntul acestei curse este identic cu acel al multor „raiduri" clandestine. Șoferii, știindu-se cu „musca pe căciulă", conduc inhibați, nervoși, dorind ca actul ilegal ce-l comit să se termine cît mai repede, înainte de a da ochi cu organele de control.

Ușurința, lăcomia de cîștiguri facile, lipsa de răspundere față de pasageri și față de nobila meserie de șofer profesionist nu se pot termina decît așa cum și-a încheiat cariera C. P.

Colonel VICTOR BEDA

Ultimul top al lui Elvis Presley

Născut la 8 ianuarie 1935 la Tupelo, un orășel din Mississippi, Elvis Presley, cel mai celebru cîntăreț de rock al tuturor timpurilor, provine dintr-o familie modestă. Cultura sa muzicală s-a rezumat multă vreme la aceea pe care și-o face un bun ascultător la radio. La Memphis, unde și-a urmat studiile, l-a întîlnit pe Sam Phillips, producătorul Casei de discuri Sun. Elvis, de ziua mamei sale, l-a rugat pe Phillips să-i înregistreze o compoziție proprie numită „That's all right mama" (E în regulă, mamă). Alertată de succesul local, marea firmă producătoare de discuri RCA îl ia sub tutela sa, lansînd astfel în 1956 pe marea stea a rockului care avea să fie Presley. Cu o voce caldă, vibrantă și un corp de atlet grec (care avea să ajungă mai tîrziu la fatala greutate de 110 kilograme), Elvis devine idolul artistic al unei generații, ajungînd să fie numit „king" — regele — rockului.

Popularitatea sa devine atît de mare încît, pentru a satisface milioanele de tineri care doreau să-l vadă, se apelează la film. În trei zile, tot în 1956, se turnează **Love me tender.**

Iată cîteva dintre cîntecele de pe discurile care se răspîndesc în întreaga lume — **Love me tender, Blue suede shoes, Jailhous Rock** etc.

În 1958, tînărul de peste Ocean trăiește o adevărată dramă — Elvis pleacă în armată, în R.F. Germania. Doi ani mai tîrziu el revine fără ca publicul să-l fi uitat, avînd ca impresar pe colonelul Tom Parker. Prima apariție după stagiul militar și-o face într-un delirant show al lui Frank Sinatra.

Nebunia rockului se domolește însă cu timpul și Elvis apare pe post de „crooner" (un fel de cîntăreț plin de șarm, dar superficial). Se părea că „regele" a devenit un artist dulceag, de varietăți. Cîntecele sale siropoase, ușor vulgare încep să șteargă imaginea cîntărețului rock. Prezența sa în baruri, filme de serie, programe de varieté pare a anunța renunțarea la muzica pe care o practicase pînă atunci. Șocul cel mare îl are în 1969 la Memphis, cînd publicul din noua generație (a Beatles-ilor, și ei mari admiratori ai lui Elvis și Stones-ilor) nu-l cunoaște. Abia atunci înțelege că în lumea muzicală s-a petrecut ceva și că este depășit. Își dă seama că trebuie să reapară pe marile scene. Astfel, spectacolul său de la International Hotel din Las Vegas devine filmul **Elvis Show,** difuzat la noi sub titlul **Dragoste la Las Vegas,** care are un extraordinar succes, reînnoindu-i calitativ și cantitativ repertoriul. Redevenit vedetă în vremurile de glorie ale muzicii pop, Elvis Presley produce discuri surpriză ca **In the getto, Suspicious Mind, Big Boss Man.** Ajunge din nou pe locuri fruntașe în top-uri, dovedindu-și longevitatea artistică și numărul încă mare de admiratori. Adulat, contestat, Presley, cîntărețul miliardar și cabotin, a făcut ca uneori să se uite marea sa contribuție la constituirea muzicii rock actuale. Cancanurile, scandalurile de presă, mai mult sau mai puțin reale, au făcut ca lumea să uite totuși faptul că Elvis a fost, în primul rînd, unul din piloni rockului și că rămîne o figură remarcabilă în istoria acestei muzici.

Dispărut la 42 de ani, regele rockului — Elvis Presley — a însemnat un moment important în muzica tinerilor din ultimele două decenii.

GEORGE STANCA

Matematica m-a învățat să fiu preocupat numai de probleme la care pot să pun umărul

Solomon Marcus s-a născut la 1 martie 1925 în orașul Bacău. Este profesor la Universitatea din București.

Bibliografie selectivă : Lingvistică matematică **(1963–1966)**, Gramatici și automate finite **(1964)**, Noțiuni de analiză matematică **(1967)**, Algebraic Linguistics **(1967)**, Introduction mathématique à la linguistique structurale **(1967)**, Limbaj, logică, filozofie **(în colaborare, 1968)**, Algebraicke modely v lingvistice **(1969)**, Poetica matematică **(1970)**, Introduzione alla linguistica matematica **(în colaborare, 1971)**, Mathematische Poetik **(1973)**, Matematička Poetika **(1974)**, Semiotica folclorului **(în colaborare, 1975)**, Din gîndirea matematică românească **(1975)**, Introducion en la linguistica matematica **(în colaborare, 1977)**.

— Ce este matematica pură ?

— E tot atît de bine o expresie pleonastică (pentru că matematicii îi e proprie o puritate logică) dar și o contradicție în termeni (deoarece, oricît de abstractă ar fi, matematica e contaminată de idei și structuri extramatematice).

— Vă ocupați de matematică, de lingvistică matematică, de poetică matematică... Nu aveți impresia că sînteți cam izolat abordînd asemenea domenii inaccesibile pentru cei mai mulți ?

— Ba da.

— De unde provine această izolare ?

— Între matematică și rest sînt prea multe verigi intermediare, pe care cei mai mulți nu le înțeleg și nici nouă, matematicienilor, nu ne e ușor să le explicăm. De aceea, chiar admirația care ne este adresată vine de multe ori mai degrabă dintr-un sentiment de inaccesibilitate decît dintr-unul de reală apreciere.

— Nu există nici o soluție ?

— Vedeți, ar trebui ca matematicienii să fie luați ca și poeții. Lumea să fie mulțumită că ei există. Din păcate, matematicienii nu pot să placă precum poeții.

— Glumiți, desigur. Cum ați ajuns la matematică ? Ați fost cumva în școală unul dintre elevii aceia mereu nemulțumiți că li se dau pentru acasă prea puține probleme și exerciții de rezolvat ?

— Nicidecum. Ca elev, pasiunea mea era literatura. Am luat bacalaureatul în 1944. Fiind clasificat întîiul, aveam dreptul să mă înscriu fără examen la orice facultate doream. Am venit la București, în noiembrie 1944 și, citind în holul Facultății de matematică niște anunțuri în care se prezentau cursurile predate aici, am fost vrăjit de sonoritatea unor cuvinte, deși pentru mine ele aveau atunci un înțeles vag. Așa că m-am înscris. N-am să uit niciodată lecția de deschidere pe care ne-a ținut-o Miron Nicolescu. Începea așa : „Faceți tabula rasa din tot ce ați învățat pînă acum".

— În ce sens se poate socoti matematica o știință aristocrată ?

— În sensul că ea ajută numai acele domenii de activitate care sînt suficient de dezvoltate.

— Matematica te poate îndepărta de realitate ?

— Ea este o știință care, chiar atunci cînd pornește nemijlocit de la structurile lumii reale, trebuie să tragă consecințele tuturor acestor premise, ipoteze. Această combinatorică infinită a consecințelor îl duce pe matematician la crearea unor universuri care, în aparență, nu mai au legătură cu lumea reală. Dar, din punct de vedere profesional, trebuie explorate și acestea, chiar dacă nu se vede, pentru moment, unde duc.

— Există și fundături ?

— Fără îndoială. Însă dacă de teama lor te-ai opri, ți-ai impune limite care ar constitui o frînă.

— Prin urmare, uneori, matematicianul cercetează o problemă căreia nu-i întrevede o posibilitate de aplicare. Nu e aceasta un lux ?

— Cînd a apărut geometria neeuclidiană, ea a putut părea un simplu joc. Posibilitatea de a se construi geometria fără a se presupune că dintr-un punct la o dreaptă se poate duce o singură paralelă nu părea să influențeze înțelegerea naturii înconjurătoare. Ulterior însă, prin teoria relativității, s-a dovedit că lucrurile nu stau așa.

— Există însă oameni de știință care proslăvesc independența matematicii din lumea înconjurătoare, socotind-o un univers de sine stătător, cu legi proprii și fără să aibă vreo înrîurire asupra lumii în care trăim.

— E o aberație. Marii matematicieni au fost totdeauna conștienți de impactul social al matematicii. Chiar dacă uneori s-au alintat și și-au exprimat rezerve în legătură cu funcția ei de cunoaștere. Am dat mai demult de un caiet de însemnări al marelui nostru matematician Simion Stoilov. Ce convingător demonstra, în urmă cu peste 50 de ani, legătura matematicii cu lumea reală !

— Concret, în ce constă azi această legătură ?

— De pildă, în legătura tot mai strînsă cu producția. Astăzi, mulți ingineri și economiști ne cer să rezolvăm probleme din sectoarele lor de activitate. Se realizează o concretizare a raporturilor pe care le are matematicianul cu sfera producției materiale. Să vă dau un exemplu : colegul meu Nicolae Cristescu a încheiat contracte cu Institutul de prospecțiuni geologice în legătură cu dimensionarea structurilor de rezistență în minele de sare. S-au putut valorifica astfel zăcăminte suplimentare. În urmă cu patru decenii nu se putea imagina o atare colaborare.

— În ce stadiu a ajuns matematica românească ?

— Acum un secol și jumătate oameni cu dragoste de carte și de popor editau primele manuale — un Asachi, un Gheorghe Lazăr, un Heliade... Ei au creat limbajul prin care știința a fost pusă la îndemîna poporului. E o lecție de înalt patriotism pe care trebuie s-o continuăm. Astăzi se petrece un fenomen asemănător. Asistăm la un nou iluminism. Cu matematica superioară trebuie să facem ceea ce s-a făcut atunci cu matematica elementară. S-o răspîndim printre cît mai mulți specialiști nematematicieni. Sarcina de acum e mai complexă, mai dificilă. Unele manuale nu-și îndeplinesc încă funcția socială, sînt aride, plictisitoare, inaccesibile, neinteresante, incapabile să stimuleze...

— Sînteți mulțumit de Poetica matematică, volumul în care cercetați apropierile dintre limbajul științific și cel literar ? Cine a cîștigat aici : matematica ? Literatura ? Și una și alta ? Sau e doar o demonstrație frumoasă în sine, pe care cei mai mulți o admiră în necunoștință de cauză, datorită gradului ei scăzut de accesibilitate ?

— Anumite reacții m-au bucurat. Faptul că a fost recenzată favorabil, că a fost tradusă în cîteva limbi... Unele critici m-au ajutat, altele m-au scandalizat. Dar evident că din 1970, anul în care a apărut cartea, și pînă acum, lucrurile s-au schimbat. Azi aș scrie-o altfel, pentru că ar trebui să țin seamă de marele număr de cercetări pe care ediția din 1970 le-a generat atît în rîndul teoreticienilor literaturii, cît și în rîndul matematicienilor.

— Ce v-a deranjat atunci cînd a apărut această carte ?

— Faptul că ea a șocat. Nu ar fi trebuit să șocheze, deoarece continua cercetări vechi de cîteva decenii, în special lucrările lui Pius Servien, Matila Ghyka... Dar aceștia nici măcar nu figurează în enciclopediile noastre. Estetica românească, teoria literaturii nu au fost încă în stare să-i asimileze.

— Există un specific al școlii matematice românești ?

— Unele trăsături mi se par deosebit de pregnante. Astfel, există o legătură organică între diferitele generații de matematicieni. Deși nu l-am cunoscut decît puțin pe Dimitrie Pompeiu, l-am recunoscut în personalități atît de distincte ca cele ale lui Octav Onicescu, Miron Nicolescu, Grigore Moisil. Fiecare dintre aceștia l-a continuat într-o manieră proprie. Apoi, mi se pare că noi avem o vocație de pionierat. Mereu am venit cu puncte de vedere noi. Astăzi se mai observă o trăsătură : echilibrul dintre cercetarea fundamentală și cea aplicativă.

— Cum trăiește un matematician istoria ?

— O trăiește mai întîi ca oricare cetățean, cu gravitate, cu participare și răspundere. Ca cercetător este tentat să surprindă fenomenele de repetiție ale istoriei. Sau s-o înțeleagă ca pe un joc strategic, studiind poziția partenerilor, a adversarilor, problemele de decizie care apar. Și poate că și cu o oarecare detașare, fiindcă e tentat mereu s-o interpreteze.

— Ce rol poate avea matematica în istoria noastră ?

— Avem o mare răspundere : formarea unor competențe înalte. Și a unor conștiințe. Mai toate criticile care se fac în presă vizează divorțul dintre competență și conștiință sau, în cazuri mai grave, absența amîndurora. Numeroase competențe au la bază pregătirea matematică. Matematica este o știință a procedurii pe cale sistematică. Ea te ajută să ordonezi lucrurile, să le clasifici. Nu se mai poate face azi abstracție de funcția ei educativă. Prin armata de profesori pe care o formăm, noi influențăm sensibil gîndirea tineretului de azi. Am încercat o mare bucurie cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a spus într-o cuvîntare rostită la Conferința națională a cercetării științifice și proiectării din octombrie 1974, că astăzi, „nu există, de fapt, sector de cercetare, de activitate în care matematica să nu-și găsească un larg cîmp de aplicare. Avem o cercetare matematică bună și dorim ca ea să aducă în viitor o contribuție mai substanțială la întreaga activitate de cercetare, la progresul general al societății noastre socialiste". M-am bucurat alături de colegii mei că din partea conducerii societății noastre a venit o astfel de înțelegere plină de semnificații.

— Matematica se poate despărți de politică ?

— În nici un caz azi. Știința nu se mai poate dezvolta fără o politică judicioasă a ei, iar științele politice găsesc în matematică un auxiliar prețios. Personal, prin activitatea mea la Secția de studiul sistemelor a Universității din București sînt direct implicat în cîteva contracte de mare însemnătate economică și politică. Unul dintre ele este încheiat cu Universitatea Națiunilor Unite.

— În ce problemă ?

— Referitor la problema **Scopuri, procese și indicatori de dezvoltare**, în care rolul părții românești este de a prezenta punctul de vedere al țării noastre cu privire la dezvoltarea societății omenești.

— Există oare posibilitatea să se ajungă din nou la desființarea granițelor dintre diverse domenii de cunoaștere ?

— Nu numai că există posibilitatea, dar chiar spre asta ne îndreptăm. Diferențierea extremă a disciplinelor s-a produs abia din secolul trecut, ea nu a fost starea naturală a culturii umane. Pe cine mira altădată un Leonardo da Vinci sau un Pascal ? Sînt convins că o nouă Renaștere ne așteaptă.

— Care credeți că este una din problemele societății noastre ?

— Realizarea unei convergențe între competență și conștiință. Înalta competență trebuie să aibă la bază o conștiință la fel de înaltă. Altfel apar dramele.

— Ce lecție de viață v-a dat matematica ?

— M-a învățat să fiu preocupat numai de probleme la care pot să pun umărul.

— Ce vă preocupă acum cel mai mult ?

— Formarea tineretului.

— Știința a adus și mari nenorociri omenirii. Poate și astfel se explică neîncrederea unora în ea.

— Nu știința ca atare, ci o politică nefastă a științei și o politică nefastă în general pot să pună în primejdie viața omenirii. Orice știință poate fi folosită în scopuri bune sau rele. Dacă ne gîndim bine, ne dăm seama că știința a ajuns să fie folosită în scopuri negative tocmai datorită divorțului dintre conștiință și competență. O orînduire ca a noastră, bazată pe dreptate socială, nu poate concepe utilizarea științei în scopuri de distrugere. În plus, o atare orînduire oferă mult mai bune condiții de folosire a științei, tocmai datorită caracterului ei planificat. Fiecare unitate economică este o piesă într-o organizare mai amplă.

— Vă îngrijorează ceva în epoca de azi ?

— Acumularea mijloacelor de distrugere este un fapt. Dar mi se pare că trăim o etapă în care nu se pune problema de a întreprinde ceva ca un foc de artificii, ci de a crea o solidaritate reală a locuitorilor Pămîntului, astfel încît să nu mai fie posibil nici un flagel.

— Dar cum puteți fi atît de calm, dumneavoastră, un om de știință, cînd, iată, ziarele au anunțat nu demult că o nouă armă e pe cale de a se fabrica — bomba cu neutron.

— Cred în înțelepciunea omului care nu-și va nimici niciodată planeta pe care s-a născut.

— Matematica v-a făcut fericit ?

— Singură, nu m-ar fi putut face. Dar nici fără ea nu aș fi putut fi fericit.

— Există totuși matematică pură, Solomon Marcus ?

— Nu. După cum nici fericire pură.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

[illegible] 35 [illegible] – 1 septembrie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La Baia de Fier, într-o mină tînără, printre mineri cu nume de Basarabi

Baia de Fier, așezarea minerilor, forestierilor și ciobanilor de sub Munții Gorjului, își justifică numele din plin. Localitatea e o „baie" sau o căldare, un fel de vastă mină naturală la zi, cu pereți de stînci, pe care soarele o inundă tîrziu, mult după răsărit, prin explozie. La Baia de Fier, zilele și nopțile vin subit, prin surprindere, ca prin răsucirea unui comutator electric gigant. E dimineață ! Asta înseamnă că aici e zi plină — dimineața a fost mai demult, în văi — cu un soare care s-a suprapus violent, dinamitînd noaptea, printr-un contact sumar de fitil aprins. L-a aprins un miner și s-a făcut ziuă. Seara, la fel : a suflat un miner în gigantica lui lampă cu carbid, care altminteri luminează întreg universul, și s-a făcut întuneric. Toată lumea doarme aici, la Baia de Fier, într-o tăcere deplină de univers care se regenerează. Așa trebuie să fie ziua și noaptea în Cosmos.

În afara acestui grandios al rotației și revoluției universale, pe care îl simți din plin aici, la Baia de Fier, localitatea, oamenii și bogățiile ei îți deșteaptă, la fel, un sentiment de necuprindere, de nețărmurit, vecin uneori cu fabulosul, cu fantasticul. Localitate întinsă, ocupînd, cu casele ei, cu oamenii ei (4 580 de suflete), cu bogățiile și industriile (guri de exploatare a lemnului, fabrică de cherestea, carieră de piatră și, peste toate, mina de grafit, unica mină de grafit din România), cu ogoarele și cu pășunile ei alpine, cu munții ei, foșgăind pînă sus de turme, un teritoriu de 120 kilometri pătrați. Din centrul Băii de Fier pînă la Muntele Pleșa, unde se află ultima din cele 11 stîne ale „băiașilor", bați cu piciorul sau călare (în ultima vreme cu autoturisme ARO sau IMS) peste 160 de kilometri. Un abur fantastic pune, peste același pămînt, istoria, aromîndu-l, învăluindu-l, oxidîndu-i culorile, întărindu-le o patină și-așa arhaică. Sîntem într-una din cele mai vechi exploatări sau „băi" ale fierului, „băile", de fapt, sînt pretutindeni, le întîlnești pe toate coclaurile, cerbicea de piatră a munților, în care oamenii le-au sculptat cîndva, le poartă și azi amintirea ca pe niște trofee, un deal cu fîneață se cheamă „livezul Băii" sau „dealul Băii", un cîmp se cheamă „cîmpul Băii", o pădure „dumbrava Băii", un teren mlaștinos, acoperit cu mesteceni și cu anini, este „bărcul Băii". Băile fierului de la Baia de Fier au fost exploatate de mult, probă, printre altele, obiectele străvechi (o zăbală de cal, un vîrf de suliță) descoperite în celebra „Peșteră a Muierilor", aflătoare pe vatra satului. După daci, băile au trecut sub romanii a căror tabără, cantonată în fața cheilor calcaroase ale rîului Galbenul, a fost, după toate semnele, puternică, numeroasă, odată ce pe săliștea casei locuitorului Gheorghe Panduru a fost dezgropat, cu ani în urmă, un vast cimitir al strămoșilor de pe Tibru. Apoi băile au trecut în mîinile fiilor și nepoților, ale românilor, industria exploatării fierului nesuspendîndu-și procesele pe aici decît temporar, în bătăi de clipă. Le regăsim menționate în însemnările lui Paul de Alep, pe vremea lui Matei Basarab, le regăsim și sub Brâncoveanu, care ctitorește aici o frumoasă biserică (în picioare și astăzi, restaurată, decretată monument istoric), apoi ele se pierd, dispar, filo-

(Continuare în pag. 12-13)

I. OLTEANU ■

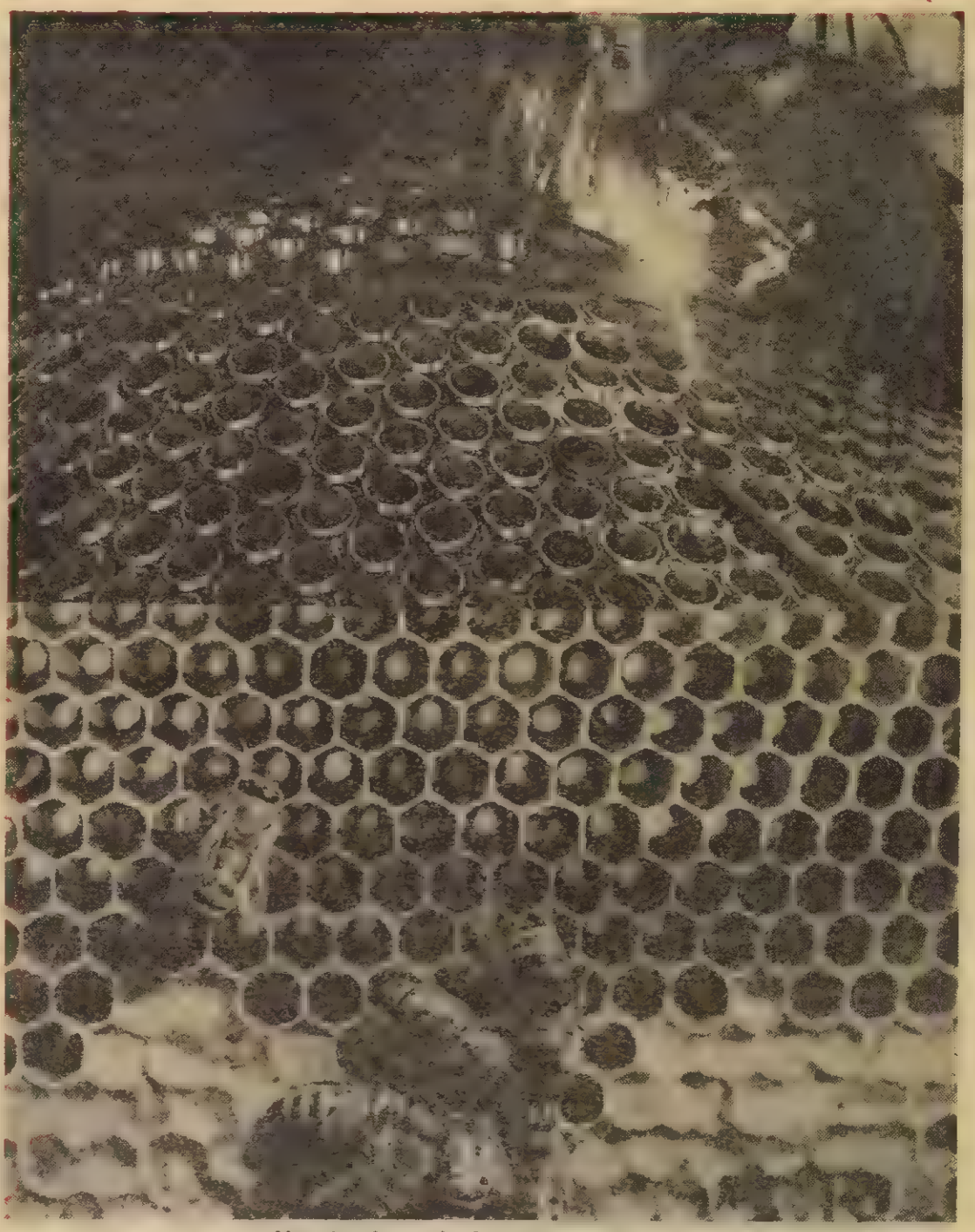

Alături — fotografie de VIRGIL PAVEL

Din cuprins:

- **PLUS 19.3 LA SUTĂ (cîteva calcule despre retribuția — majorată începînd de astăzi — a siderurgiștilor)**
- **În piețele Capitalei și în grădinile de unde ne vin legumele.**
- **O carte de căpătîi — manualul școlar (o dezbatere care rămîne deschisă).**
- **Unde ne sînt spectatorii (o întrebare la Opera Română).**

Cîntec de toamnă

Noi care niciodată
podoabe n-am ales,
ci doar prin poezie
am vrut s-avem un nume
tot căutînd în lume
tiparul lumii cum e,
ce înțeles e-n toate
cînd toate-s înțeles,
de cînd ne știm, cu visul
ne-am tot ținut anume
fîntînă limpezită,
grădină de cules
și-am regăsit în toate
aceste taine ce-s
ca vechile imagini
cu început de lume...
Noi care niciodată
podoabe n-am ales,
ci albia aceasta
a cîntecului pură ;
cît lumea se clădește
pe-un singur înțeles,
să-i dăm acestui cîntec
o faptă pe măsură...
Cu ochii spre lumină
stăm gata de cules
și, totodată, greul
pămîntului ne fură...

PAUL BALAHUR ■

Retribuția siderurgiștilor începînd de azi:

ÎN MEDIE, CU 19,3 LA SUTĂ MAI MARE

Aceasta doar în prima etapă, fiindcă în actualul cincinal, în industria metalurgiei feroase și cocsochimice se va aplica unul din cele mai ridicate procente de creștere a retribuției din economie : 33 la sută.

După cum se știe, începînd cu luna iulie a anului în curs, muncitorii din agricultură, construcții-montaj, industria textilă, a confecțiilor și industria alimentară au intrat în posesia retribuțiilor majorate. Începînd cu data de 1 august, alte două categorii de muncitori, minerii și cei din industria construcțiilor de mașini și prelucrări metalice, au beneficiat de acordarea primei trepte a majorării retribuțiilor în acest cincinal. Revista noastră, prin note, comentarii și reportaje la fața locului, a consemnat aceste evenimente care, în limbajul concret al cifrelor, vorbesc despre grija permanentă a partidului și statului nostru pentru continua creștere a nivelului de trai al oamenilor muncii. Dincolo de satisfacția firească a interlocutorilor noștri, muncitori și muncitoare care au adăugat la venitul familiilor lor importante sume de bani, am reținut hotărîrea fermă a tuturor de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de producție ale acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice, al calității, cincinal care poate fi numit, cum spunea unul dintre interlocutori, și cincinalul creșterii deosebite a nivelului de trai pentru fiecare om al muncii în parte.

- Iată însă că, potrivit programului de creștere a veniturilor de la 1 septembrie, de astăzi adică, vor beneficia de majorarea retribuțiilor și muncitorii din industria metalurgiei feroase și cocsochimice, altfel spus siderurgiștii. După cum este știut retribuțiile în acest important sector al economiei vor fi majorate în medie cu 19,3 la sută în prima etapă, mai precis, pentru personalul din rețeaua A siderurgie, majorările vor fi cuprinse între 18,9—20,7 la sută, iar pentru cel din rețeaua B siderurgie majorările vor fi cuprinse între 17,9—18,8 la sută. Ce înseamnă aceasta ? Calculele o demonstrează convingător : un spor însemnat la bugetul lunar al celor ce asigură țării metalul necesar.

Un furnalist, sau un oțelar cuprins în nivelul A de retribuire din siderurgie, încadrat la categoria a VI-a cu treapta a III-a, are în prezent o retribuție de 2 293 de lei. Începînd cu 1 septembrie, va avea o retribuție tarifară de 2 744 de lei, ceea ce înseamnă un venit în plus de 441 de lei. Asta înseamnă o creștere a retribuției cu 19,7, dar, pe lîngă această creștere directă, veniturile sale vor fi suplimentate cu sporul corespunzător de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, adică 10 la sută din noua retribuție, ceea ce înseamnă alți 275 de lei, plus cele cinci procente obținute prin munca în acord, adică alți 135 de lei. În prima etapă, deci, care începe la data de 1 septembrie, un muncitor cu înaltă calificare, ceea ce vrea să însemne de regulă un oțelar șef, un furnalist șef, adică un șef de echipă, sau chiar un muncitor pur și simplu avînd această categorie de încadrare, va avea un venit suplimentar de 821 de lei.

Un alt exemplu pe care l-am analizat ar fi un laminorist la cald, categoria a IV-a. Vom constata din calculele pe care le vom face că laminoriștii la cald beneficiază de o majorare a retribuției cu 20,7 la sută. Dar iată calculele : actuala sa retribuție, pînă la 1 septembrie, era de 1 656 de lei. Va primi o retribuție majorată de 1 999 de lei, cu 343 de lei mai mult. Va beneficia, ca și furnaliștii sau oțelarii, de suplimentarea veniturilor prin sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și prin sporul obținut prin acordul global. În cadrul aceleiași meserii un tînăr care începea pentru prima dată să muncească, adică avînd o vechime zero, era încadrat cu o retribuție de 1 398 de lei. Ei bine, prin majorarea actuală, începătorul ajunge la o retribuție de 1 663 de lei, mai mare decît vechea retribuție a unui muncitor de categoria a IV-a.

Vom analiza în continuare retribuțiile maiștrilor simpli și ale maiștrilor principali. Pentru maiștri simpli oțelari sau furnaliști, pe lîngă majorarea retribuției tarifare, s-a luat hotărîrea să li se mai acorde o clasă de retribuție, ceea ce înseamnă o creștere efectivă de aproximativ 20—21 la sută a vechii retribuții. Mai concret, un maistru simplu care are gradația a V-a, clasa 27, va fi încadrat tot în categoria a V-a, dar la clasa 28, pentru care retribuția sa va crește de la 2 620 de lei la 3 170 de lei, ceea ce reprezintă o majorare de 550 lei, la care se adaugă bineînțeles sporul de vechime și de acord global. În ceea ce-l privește pe un maistru principal, acesta avînd, de exemplu, gradația a VI-a, clasa 30, va trece de la o retribuție de 3 000 de lei la o retribuție majorată de 3 480 de lei. Merită să ne oprim puțin asupra unei diferențe care este evidentă, adică un maistru simplu va avea un cîștig suplimentar de 550 de lei, iar un maistru principal va avea un cîștig suplimentar de 480 de lei. Pentru o mai bună corelare a retribuției maistrului simplu cu retribuția muncitorilor pe care îi are în subordine, acestuia i s-a acordat, așa cum am spus, o clasă de retribuție în plus, ceea ce reprezintă o creștere cu încă cinci procente a majorării obișnuite ce se aplică maiștrilor. Cu alte cuvinte, nu este vorba despre nici o neconcordanță între majorarea retribuției unui maistru principal și a unui maistru simplu.

Dincolo de aceste cifre care în graiul lor concis au punctat importantul salt al creșterii nivelului de trai pentru toți muncitorii din siderurgie, ne propunem ca într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre să comentăm de la fața locului acest eveniment major din viața unor familii de siderurgiști.

VICTOR NIȚĂ ■

LUCRÎND LA PLANȘETĂ NU NUMAI CU PENIȚA, CI ȘI CU INIMA!

Există la ora actuală în județul Neamț două municipii (Piatra Neamț și Roman), două orașe (Tîrgu Neamț și Bicaz) și 70 de comune, incluzînd nu mai puțin de 347 de sate, dintre care însă cam 100 sînt așezări foarte mici, avînd sub 500 de locuitori. În anul 1969, am aflat, perimetrele construibile din județ erau cuprinse în peste 35 000 de hectare ; astăzi însă, analizîndu-se conform indicațiilor de partid ocuparea exagerată a suprafețelor agricole, limitele construibile amintite au fost reduse la numai 19 000 de hectare. Astfel, s-a ajuns la concluzia că aproape o treime din numărul satelor din județul Neamț nu prezintă condiții corespunzătoare de dezvoltare și, în consecință, au fost propuse pentru dezafectare în timp, populația lor urmînd să se mute treptat în localitățile viabile. Deja, în cursul anului trecut, peste o sută de familii s-au mutat din afara perimetrului construibil în interiorul lui, lăsînd pămîntul în seama tractoarelor și plugurilor, așa cum era mai normal să fie. Nu e mai puțin adevărat că pînă la sfîrșitul actualului cincinal alte două comune vor fi declarate centre urbane — Bălțătești și Roznovul.

În ceea ce privește specificul edilitar al județului, după părerea lui Iosif Ciubotaru, arhitectul șef al județului Neamț, acesta „era... că nu prea era !", adică foarte greu s-ar fi putut vorbi în această parte a țării despre un specific și o tradiție edilitară anume. Piatra Neamț de exemplu, astăzi supranumită nu o singură dată „perla Moldovei", n-a fost în trecut decît o urbe prăfuită, veche, plină de pensionari și copii imberbi. Orașul a explodat, pur și simplu, ca în atîtea alte locuri de pe cuprinsul țării, drept logică urmare a dezvoltării sale industriale cu adevărat spectaculoase. Nu este mai puțin adevărat că aici au lucrat încă de la început cîțiva arhitecți (Mariana Vereanu, Alexandru Iotzu, între alții) care nu s-au folosit la planșetă, numai de peniță, ci și de inimă. Cum poate lucra un arhitect cu inima ? „Simplu, ne răspunde Iosif Ciubotaru. Atunci cînd muncește nu numai pentru a primi o aprobare pe proiect, ci pur și simplu se pune în situația celui care va locui pe acea stradă sau în acea locuință, se „mută" primul în edificiul care va fi construit după planurile sale, devenind „chiriaș" încă de pe planșetă ?" Astfel, există chiar o continuitate în urbanistica orașului Piatra Neamț. Schița de sistematizare municipiului, aprobată în 1976, a fost a treia din istoria orașului, dar alcătuită de același colectiv, care a reluat mereu, pe plan superior, idei mai vechi socotite poate, la acea oră, drept prea îndrăznețe. Colectivul atelierului de proiectare din cadrul Consiliului popular județean a rămas totuși un colectiv tînăr, entuziast, care se bucură dealtfel de o deosebită înțelegere și sensibil sprijin.

Cu ce se deosebește totuși Piatra Neamț de alte orașe moldovene ? Bine gîndit din punct de vedere arhitectural, orașul se află ancorat perfect în peisajul munților împăduriți dimprejur, care coboară pînă la numai cîțiva metri de blocurile cele mai semețe. Practic, toate „capetele de perspectivă" ale străzilor se încheie cu munți, peste al căror contur verde-închis se profilează siluetele albe ale blocurilor de patru, cinci sau zece etaje. „La ora actuală, ne spunea tovarășul Vasile Bălan, prim-secretar al Comitetului municipal de partid, conturul orașului este aproape definitivat. Au rămas doar cîteva cartiere, cum ar fi Dărmănești, Mărăței, ansamblurile Dacia, Făgetului și Bicaz, care urmează să fie definitivate în următorii ani, pînă la finele cincinalului. În zona Făgetului, de exemplu, situată chiar sub poalele muntelui Pietricica, altădată cea mai urîtă parte a orașului, avem de gînd să construim cîteva blocuri deosebit de frumoase, de tip Olimp cum li se spune, după cele construite pe litoralul Mării Negre. Unii au propus să mai lăsăm ceva din casele aflate încă acolo, așa ca o mărturie a trecutului față în față cu prezentul, dar n-a fost nimeni de acord cu așa ceva — ce nevoie avem de mărturii de tristă amintire ? !"

Fără îndoială, la explozia urbanistică a Pietrei Neamț a contribuit din plin prezența apropiată a Combinatului de fire și fibre sintetice de la Săvinești. La ultimul recensămînt, populația orașului s-a cifrat la 77 000 de locuitori ! Dezvoltarea sa edilitară (între altele, cam două mii de apartamente pe an) se va face mai ales pe verticală, desigur o verticală controlată, pentru a nu da loc la excese, și asta pentru că orașul nu mai are prea mult loc să se extindă în afară. În ceea ce privește sistematizarea localităților rurale, aici trebuie vorbit, în afara fixării unui perimetru optim construibil, despre preluarea, alături de parametrii edilitari moderni, a elementelor arhitecturale tradiționale. De asemenea, o atenție deosebită se acordă creării unor centre civice, în cadrul cărora se află, de regulă, centrul politico-administrativ, unitățile de învățămînt, grădinițele, unitățile sanitare, spațiile comerciale și pentru activitățile meșteșugărești, locuințele noi (cu parter și unul, două etaje), toate acestea fiind în așa fel amplasate încît să poată fi cu ușurință racordate la rețelele edilitare. În acest fel, alimentarea cu apă potabilă este un lucru ca și rezolvat în județul Neamț, au început canalizările, nu mai este o curiozitate centrala termică într-o comună. Asemenea centre civice, reușită a transpunerii ideilor edililor nemțeni în practică, au fost realizate în comunele Vînători, Săbăoani, Bodești, Agapia, Răucești, Bălțătești, Roznov, Cordun și așa mai departe.

Astfel încît, dincolo de reușitele în urbanistica și sistematizarea județului Neamț pe care le-am înfățișat aici doar parțial, ceea ce ne-a impresionat în mod deosebit la arhitecții nemțeni, aproape ca un secret al lor, a fost felul în care au înțeles să muncească pentru frumusețea localităților și confortul celor care le populează: cu inima !

DUMITRU GRAUR ■

Importante convorbiri cu oameni politici, cu delegații de peste hotare

Prezența în tribunele din Piața Aviatorilor a numeroși oaspeți de peste hotare — membri ai delegațiilor pe linie de stat și parlamentară, reprezentanți ai unor partide comuniste și muncitorești, partide socialiste, partide guvernamentale din țările în curs de dezvoltare, ai unor organizații progresiste și democratice din diferite țări ale lumii, cu prilejul celei de-a XXXIII-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă, a constituit o nouă dovadă a prețuirii de care se bucură România socialistă pe arena internațională, activitatea neobosită a președintelui Nicolae Ceaușescu pusă în slujba aspirațiilor poporului nostru, a idealurilor de pace și progres ale întregii umanități. Este și contextul în care se înscriu importantele convorbiri pe care le-a avut în ultimele zile tovarășul Nicolae Ceaușescu cu oameni politici și delegații de peste hotare.

O serie de convorbiri au oglindit strînsele relații de prietenie, de stimă și respect reciproc care unesc România cu țările în curs de dezvoltare.

Astfel, președintele Republicii Socialiste România a primit delegația parlamentară egipteană condusă de dr. Sayed Ali El Sayed, vicepreședinte al Adunării Poporului din Republica Arabă Egipt, care ne-a vizitat țara. În timpul întrevederii a fost evidențiată dezvoltarea multilaterală a relațiilor dintre cele două țări, avînd la bază hotărîrile și măsurile stabilite cu ocazia întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt de la București și Cairo, prietenia și înțelegerea dintre cei doi șefi de stat. A fost exprimată dorința comună de a extinde și aprofunda fructuoasa colaborare româno-egipteană în folosul ambelor țări și popoare, al construirii unei lumi mai drepte și mai bune. În acest cadru a fost subliniată însemnătatea conlucrării dintre parlamentele celor două țări. S-a procedat, de asemenea, la un schimb de păreri asupra unor aspecte ale actualității internaționale, îndeosebi cu privire la situația din Orientul Mijlociu, asupra necesității unor acțiuni politice mai hotărîte pentru instaurarea unei păci drepte și durabile în zonă prin retragerea israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, pentru rezolvarea problemei poporului palestinian în conformitate cu aspirațiile sale legitime — inclusiv prin crearea unui stat palestinian liber și independent — pentru asigurarea suveranității și independenței tuturor statelor din această regiune.

Vicepreședintele Adunării Poporului din Republica Arabă Egipt a exprimat tovarășului Nicolae Ceaușescu profunda recunoștință și considerație a Parlamentului, a întregului popor egiptean pentru poziția României față de soluționarea pe cale politică a conflictului din Orientul Mijlociu, pentru atenția deosebită și activitatea neobosită a șefului statului român în vederea realizării unei păci drepte și trainice în această zonă, corespunzător intereselor legitime și aspirațiilor fundamentale ale tuturor popoarelor din regiune.

★

În cadrul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Hamilton S. Amerasinghe (Sri Lanka), președintele în exercițiu al Adunării Generale a O.N.U., care a efectuat o vizită oficială în România, s-a subliniat că evoluția situației politice internaționale, schimbările profunde petrecute în lume impun cu necesitate creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în abordarea și soluționarea problemelor majore ale contemporaneității, în conformitate cu interesele și aspirațiile fundamentale ale popoarelor. S-a evidențiat, totodată, aportul important al țărilor mici și mijlocii, al țărilor în curs de dezvoltare, al statelor nealiniate la rezolvarea constructivă a problemelor complexe ce confruntă omenirea de astăzi, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale, care să ducă la lichidarea subdezvoltării, să asigure progresul economic și social al tuturor națiunilor și să le înlesnească accesul la cuceririle științei și tehnicii moderne.

★

Consecvența politicii externe de pace și largă cooperare a țării noastre, care, în spiritul coexistenței pașnice, dezvoltă relații de colaborare cu toate statele lumii, indiferent de regimul lor politic și social s-a ilustrat și prin convorbirile prilejuite de primirea de către președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primului ministru al statului Israel, Menahem

Primirea de către președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primului ministru al statului Israel

Begin, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. În cadrul convorbirilor au fost abordate probleme ale relațiilor bilaterale, cît și probleme internaționale de interes reciproc.

Au fost examinate stadiul actual al relațiilor româno-israeliene și posibilitățile de promovare a acestora în viitor. De ambele părți s-a relevat că raporturile dintre cele două țări evoluează normal, în spiritul principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. S-a considerat că aceste principii oferă o bază corespunzătoare pentru extinderea conlucrării economice, tehnico-științifice, culturale, pentru lărgirea ariei de cooperare în sfera producției materiale și intensificarea legăturilor comerciale, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni, al edificării unei lumi mai drepte și mai bune.

Subliniind că țara noastră a militat și militează cu toată fermitatea pentru rezolvarea politică a diferendelor dintre state, pentru stingerea, pe această cale, a focarelor de încordare și conflict ce se mai mențin în diferite zone ale globului, președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția consecventă a României față de instaurarea unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu, prin retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, recunoașterea intereselor și aspirațiilor legitime ale poporului arab palestinean, inclusiv a dreptului său de a-și crea un stat național propriu, asigurarea independenței și suveranității tuturor țărilor din regiune. Președintele Nicolae Ceaușescu a precizat că România se pronunță pentru reluarea Conferinței de la Geneva, cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, pentru sporirea rolului Organizației Națiunilor Unite în soluționarea politică a conflictului din Orientul Mijlociu.

La rîndul său, premierul israelian a prezentat poziția Israelului în ceea ce privește situația din zonă, căile propuse de țara sa pentru promovarea procesului de realizare a păcii în Orientul Mijlociu.

Șeful statului român a exprimat convingerea că în abordarea problemelor Orientului Mijlociu va prevala rațiunea, că părțile implicate în conflict vor renunța la orice acțiuni de natură să complice și să agraveze situația existentă, că țările direct interesate, toate statele lumii își vor intensifica eforturile în vederea găsirii unei soluții care să răspundă intereselor vitale ale popoarelor din regiune, ale păcii și securității în lume, pentru a face ca Orientul Mijlociu să devină o zonă a liniștii, a bunei vecinătăți, încrederii și colaborării pașnice.

De comun acord s-a considerat că, deși există deosebiri de vederi în probleme privind căile de reglementare a situației din Orientul Mijlociu, esențială este sporirea eforturilor în vederea asigurării unei păci juste și durabile în zonă.

S-a apreciat că vizita în România a primului ministru al Israelului, convorbirile purtate contribuie la dezvoltarea pe mai departe a relațiilor dintre cele două țări, la stimularea eforturilor pentru realizarea unei păci drepte și trainice în Orientul Mijlociu, la cauza destinderii și colaborării internaționale.

★

Poporul român, care a cunoscut el însuși jugul asupririi străine, a sprijinit totdeauna lupta de eliberare și emancipare a popoarelor africane și din alte regiuni ale lumii. Condamnarea de către țara noastră a politicii de apartheid și de discriminare rasială decurge din poziția sa principială față de orice politică de forță și dictat, din atașamentul față de principiile Cartei Națiunilor Unite.

Această poziție fermă a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, a fost relevată și cu ocazia recentei Conferințe mondiale de luptă împotriva apartheidului care s-a desfășurat în capitala Nigeriei (Lagos). În cadrul lucrărilor a fost prezentat mesajul transmis participanților de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mesajul, însușit de conferință ca document de lucru, a fost primit cu vii aplauze de participanți, care au elogiat politica de deplină consecvență a României în acest domeniu. Ca un omagiu adus țării noastre, în semn de stimă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de prețuire a aportului său la cauza lichidării apartheidului, conferința a organizat un moment solemn consacrat celei de-a XXXIII-a aniversări a eliberării țării noastre de sub dominația fascistă. Cu această ocazie plenara conferinței a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, Partidului Comunist Român și poporului român un mesaj de calde salutări și felicitări.

În tovarășul Nicolae Ceaușescu Africa neagră vede un dușman neîmpăcat al politicii imperialiste, colonialiste, al apartheidului și al oricăror forme de dominație și asuprire, un sprijinitor consecvent al dreptului popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor.

★

În cursul convorbirilor dintre președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și James Phillips jr., ministrul finanțelor al Republicii Liberia, președintele părții țării sale în Comisia mixtă de cooperare economică româno-liberiană, au fost evocate bunele relații statornicite între țările și popoarele noastre. Schimbul de vederi a reliefat, totodată, dorința comună de a accelera dezvoltarea acestor raporturi pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural. A fost subliniată, în acest cadru, importanța hotărîtoare a înțelegerilor stabilite de cei doi șefi de stat, de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele Republicii Liberia, William Tolbert jr., cu prilejul întîlnirilor de la București și Monrovia, pentru extinderea și întărirea conlucrării româno-liberiene, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

S-a relevat importanța unității și solidarității popoarelor africane în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de dominație și asuprire, a politicii de discriminare rasială și apartheid, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru o nouă ordine economică mondială.

★

Securitatea europeană ca și alte probleme ale vieții internaționale, precum și relațiile bilaterale au format obiectul întrevederilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a avut cu ministrul administrației interne din Portugalia, Manuel Da Costa Bras, și cu vice-secretarul național al Partidului Socialist Italian, Enrico Manca.

În timpul întrevederii cu Enrico Manca a avut loc și o informare reciprocă privind activitatea Partidului Comunist Român și Partidului Socialist Italian. Schimbul de vederi în probleme internaționale a evidențiat transformările survenite pe plan mondial, afirmarea tot mai puternică a hotărîrii popoarelor de a se dezvolta în mod liber și independent, de a pune capăt politicii imperialiste și neocolonialiste, inegalităților sociale și naționale, de a-și hotărî în mod liber și independent calea dezvoltării, de a conviețui în condiții de pace și securitate. S-a relevat importanța înfăptuirii unui sistem real de securitate și colaborare în Europa prin aplicarea consecventă și integrală a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, a întăririi colaborării și bunei vecinătăți în Balcani și în zona Mării Mediterane, care să contribuie la promovarea unui climat de destindere și înțelegere în Europa, să exercite o influență pozitivă asupra relațiilor internaționale în ansamblu. A fost reafirmată convingerea că adîncirea conlucrării dintre partidele comuniste, socialiste, social-democrate, dintre toate forțele progresiste și democratice, inclusiv creștine, slujește intereselor fundamentale ale oamenilor muncii, ale tuturor popoarelor.

În cadrul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și ministrul administrației interne din Portugalia, Manuel Da Costa Bras, s-a apreciat cu satisfacție evoluția pozitivă a relațiilor dintre România și Portugalia, care cunosc în ultima vreme un puternic impuls ca urmare a înțelegerilor la care s-a ajuns în timpul întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt de la București și Lisabona. Totodată, de ambele părți a fost reafirmată dorința de a adînci și mai mult conlucrarea româno-portugheză, atît pe plan bilateral cît și pe plan internațional, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei securității și păcii în Europa, ca și în întreaga lume.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au primit, la Snagov, pe publicistul grec Theodoros Katrivanos, membru al Comitetului Executiv al conducerii E.D.A., autorul volumului „Demiurgul României noi", apărut recent la Atena. Oaspetele a relevat interesul larg manifestat în Grecia față de această lucrare — fapt ce ilustrează prestigiul internațional mereu în creștere al României în lume, înalta stimă de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu — eminentă personalitate a vieții politice contemporane.

★

Consemnăm în finalul acestei cronici un apropiat eveniment politic de deosebită însemnătate.

La 28 august s-a anunțat că tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu vor efectua, în prima decadă a lunii septembrie, o vizită oficială de prietenie în Republica Populară Bulgaria, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Vizita va constitui, fără îndoială, o nouă și puternică afirmare a voinței celor două partide și state de a adînci tot mai mult colaborarea și conlucrarea multilaterală. Dunărea nu desparte, ci unește cele două popoare, devenind un adevărat fluviu al prieteniei și solidarității româno-bulgare, cimentate de lupta pentru un țel comun: făurirea unei lumi socialiste, a unei lumi a libertății și prosperității, a demnității și fericirii omului.

LUCIAN NICULESCU ■

Oamenii minunați de la sonde

Liniștea prin care am suit pînă aici, în dealul cel mai înalt al Morenilor, a rămas în urmă. E noapte. De cîteva ore stau printre oamenii echipei lui Ion Lungeanu. Jos, risipite prin văi, se întrevăd luminile orașului. Sus, stelele. Mari, dilatate parcă de aerul curat al dealului Piscurilor. Aici se forează sonda 5 501. Una dintre cele mai grele din țară, mi se spune. Forajul va ajunge la cîteva mii de metri. Pînă acum au fost străbătute straturile dacian, pontian, meotian. În această noapte sapa continuă să înainteze într-un strat de helvețian. Aici, spune maistrul Lungeanu, arătînd cu degetul pe o planșă aflată la vedere în cabina sa. O rocă foarte dură, de gresii compacte, adaugă el lămurind lucrurile. Pe hartă stă înscrisă o cifră : adîncimea la care se ajunsese la ora 23, cînd maistrul și oamenii săi au intrat în schimb.

Ieșim din nou afară și mai trecem o dată pe la toate posturile de lucru. Acum o să ne învățați de-a binelea meseria, zice Ion Lungeanu. Un bărbat înalt, trecut de 50 de ani, cu ochi verzi și cu amintiri frumoase despre Cuba, unde a fost trimis o vreme să lucreze tot în petrol. S-a făcut ora 2 și 30 de minute. Instalațiile sondei vuiesc ca o uzină, ca un tren care se năpustește în viteză de-a lungul unui viaduct. Ilie Barbu, laborantul, și-a lăsat deoparte aparatele de măsură și control, a desfăcut un ziar și pe el a întins mîncarea de-acasă. Taie cu briceagul o bucată de pîine, o felie de roșie, una de brînză. Fără grabă, o dată, apoi o la de la capăt. Nu are nimic de raportat maistrului. Totul e-n regulă, zice, fluidul de foraj, „noroiul" care aduce sus la suprafață, roca dislocată din adînc, își păstrează compoziția normală. Nu trebuie, așadar, nici o intervenție. În drum către turla sondei ne întîlnim cu Nicolae Păcureț și Nicolae Bocioacă. Vin de la motopompe, li spun ei maistrului. Să n-aibă nici o grijă, totul e bine acolo. Urcăm pe scările turlei. Pe platforma de la 36 de metri îi vedem pe Gheorghe Nisipeanu, pe Gheorghe Pletea și Petre Baciu, sondori-podari, controlînd „Cîrligul" de care stau suspendate cele 140 de tone ale „prăjinilor". Prin schelăria metalică a turlei bate un val de aer înfrigurat. Vine și se pierde peste pantele dulci, molcome, ale dealurilor Morenilor, în umbra neagră, ca de cărbune, a pădurilor de stejar. Coborîm. La pupitrul de comandă, Ion Traiciu, sondorul-șef, a mărit între timp pînă la 18 tone greutatea care apasă pe sapă. Tot el are în supraveghere mersul motorului diesel de 700 CP. Deci, explică, sapa acționează cu energia dată de acest motor și, ca să fie ajutată pentru a-și deschide drum, am lăsat pe ea sarcina de 18 tone, greutatea care apasă pe sapă. Tot el are în supraveghere mersul motorului diesel de 700 C.P. Deci, explică, sapa acționează cu energia dată de acest motor și, ca să fie ajutată, pentru a-și deschide drum, am lăsat pe ea sarcina de 18 tone. Asta e forța de apăsare cea mai potrivită acum. Restul de 122 din cele 140 de tone ale prăjinilor stau sprijinite pe turla sondei. Jos, în întunericul pămîntului, sapa lucrează fără întrerupere. Înaintează cu viteza medie obișnuită, 1 metru la 2 ore. Este ora 5. În arcul orizontului, Sirius se aprinde ca o flacără străvezie, curată, și nu mult după aceea peste frunzișul greoi, ca de aramă, care îmbracă împrejurimile, răsare soarele. O corabie cu pînze în flăcări, incendiind cerul. S-a încheiat o noapte de muncă, în timpul căreia nu s-a petrecut, iată, nimic neobișnuit și senzațional, dar sonda 5 501 s-a aflat în „marș" neîntrerupt, adică a funcționat. E drept că marșul s-a întins numai pe patru metri și a durat opt ore, dar el s-a petrecut acolo unde nici ochii minții nu pot să vadă întotdeauna exact, adică în liniștea de piatră și în memoria stelară a pămîntului.

RADU CONSTANTINESCU ■

Sondorul Nicolae Nisipeanu, un om de bază al formației

Indicațiile maistrului Ion Lungeanu sînt ample și înțelese chiar în uruitul motoarelor

Munca de sondor-podar, muncă deloc ușoară, este dusă la bun sfîrșit cu răspundere, abnegație și tenacitate

Nicolae Bocioacă a fost și este cel mai bun mecanic

Pe noul vas românesc „Blaj" — marele pavoaz

„Respectîndu-și angajamentul luat în cinstea zilei de 23 August constructorii navali gălățeni au lansat la apă primul lor mineralier de 55 000 tdw, realizare excepțională din punct de vedere tehnic precum și al termenilor de execuție, al metodelor de lucru folosite".

Așa poate arăta știrea despre evenimentul în cauză, știre care la ora aceasta a străbătut, desigur, întreaga țară. Adăugăm acesteia coordonatele umane și materiale care o circumscriu.

Vaporul, să-l numim așa spre bucuria copiilor de constructori aflați luni la festivitate și pentru care cuvintele cargou, mineralier sau prescurtarea tdw sînt încă neînțelese, să-l numim așa și pentru primarul orașului Blaj, oraș al cărui nume demn a fost înscris cu litere albe pe prora vasului, este atît de mare încît privirea nu-l poate îmbrățișa dintr-o dată. E alb cu negru iar partea care calcă apa este verde închis, ca marea pe care o v-a străbate. Mai bine de 200 de metri în lungime și vreo 17 în înălțime, de jos pînă la puntea principală. De pe catarg se vede mai întîi orașul cu Dunărea în stînga și lacul în dreapta apoi, coborînd privirea, șantierul naval, docul în care a fost construit vasul și acesta în întregime cu puntea principală secționată de magaziile pentru minereuri. Cuvîntul magazie pare cam impropriu dacă te gîndești că ridicînd un perete despărțitor în două magazii poate încăpea cu ușurință cunoscuta Sală polivalentă cu spectatori cu tot. Dealtfel primarul de la Blaj, impresionat pesemne de aceste gabarite, a exclamat „Aici se pot aduna laolaltă toți cei 22 000 de locuitori ai orașului nostru. Voi povesti acasă despre acest vas".

Dar nu numai gabaritele impun, la urma urmei se pot face și facem vase și mai mari, ci în primul rînd construcția în detalii cu soluțiile eficiente din punct de vedere tehnic și economic, ceea ce vădește hărnicie, creativitate și multă îndrăzneală. După război — șantierul există mai dinainte — cele mai mari vase construite aici erau niște șainere de pescuit, ceva ca o barcă de lemn înzestrată cu motor. S-a trecut prin toate fazele de dezvoltare, adică înzestrare materială și umană, iar în 1960 este materializat aici un proiect de navă maritimă : primul cargou de 4 500 tdw a primit, firesc, numele de Galați. Din 1970, se construiesc la Galați deja nave de 18 000 tdw. Saltul de la șainere la nava maritimă de 18 000 este mare dar în limitele așteptate. La împlinirea a 80 de ani de la înființarea șantierului, într-o zi memorabilă cînd colectivul a avut cinstea de a-l avea ca oaspete pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care felicitîndu-l pe constructori, le-a sugerat să-și dubleze hărnicia adăugîndu-i mai multă îndrăzneală. Și oamenii au îndrăznit ! S-au angajat atunci să construiască vase de 40 000 de tdw, iar acum iată că s-au și depășit.

Pentru o construcție de asemenea amploare a trebuit luat aproape totul de la început. Și în timp ce proiectanții puneau pe hîrtie primele repere, muncitorii — sudorii, matrițerii, electricienii, macaragiii etc. — au trecut la însușirea noilor tehnologii. Fiindcă una era să construiești în hală o secție de vas în greutate de 50 de tone și alta desigur atunci cînd această secție avea să cîntărească cel puțin 300 de tone. **„Uneori ni se strecura în suflet, ca un ghimpe, îndoiala —** își amintea inginerul șef Vasile Zota. **În asemenea momente fiecare îl căuta pe celălalt. Începusem lucrul în hală și de cîteva ori pe zi alergam pe șantierul unde oamenii de la grupul de construcții hidrotehnice ridicau sau mai bine zis așezau în albia Dunării docul uscat. Și nu numai fiindcă aveam și noi de executat lucrările din metal ci mai ales fiindcă știam că de soarta acestei construcții depinde și execuția în grafic a navei de 55 000. La realizarea ei am aplicat modulizarea, adică ceva asemănător cu tehnica folosită în electronică unde compartimente funcționale sînt realizate separat și apoi îmbinate cu mai multă ușurință. Ca element specific notați că în faza cînd secțiile de navă erau în atelierul de montaj noi am început să montăm în acestea țevi, pompe, instalații electrice și așa mai departe. Metoda a condus la reducerea cu 20 la sută a timpului de staționare la cheiul de armare. Și astfel se face că vasul lansat acum la apă nu este gol pe dinăuntru și are în el o însemnată parte din utilajele și instalațiile de care va avea nevoie. Oamenii au lucrat și o fac în continuare, admirabil. Vă pot vorbi de foarte mulți, sigur că nu-i puteți reține pe toți dar dacă vă rog să-i notați pe Nicu Macovei, maistru, Vasile Stanimia, șef de echipă, Gheorghe Mandu, inginer, Ion Dărăscu, Andrei Panait, Vasile Bălăuță și Gheorghe Mereuță, nu cred că se va supăra cineva".**

Pe unii dintre acești oameni i-am întîlnit luni spre prînz lîngă vasul „Blaj" așteptînd momentul festiv și tradițional al botezului cu o sticlă de șampanie ciocnită de oțelul prorei. Alții, care cu o zi și o noapte înainte vegheaseră umplerea docului cu apă și primele semne de plutire, „totul decurgînd conform calculelor", aveau, desigur, o binemeritată odihnă. Dar pe cei mai mulți i-am putut afla pe platoul de alături de camera de construcție a docului, acum goală. Erau în plină activitate lîngă cîteva secții ale celui de-al doilea mineralier de 55 000 de tdw. Adică în timp ce în camera de evacuare „Blaj"-ul va primi tot ce are nevoie pentru a pleca la drum, alături vor începe lucrările de asamblare ale corpului următorului vas. Adică din mers cu o productivitate tot mai bună, fără timpi pierduți și ezitări sterile.

...Momentul a fost încărcat de emoție. Sticla s-a spart desenînd o efemeră floare de spumă albă, sirenele din port au început să sune, oamenii și-au scos caschetele salutînd pe noul născut, vasului „Blaj" i s-a urat vînt bun din pupă pe mările și oceanele lumii. Din vîrful catargului pînă la pupă și proră se arcuia în bătaia vîntului marele pavoaz. Pavilioanele lui, mici drapele frumos colorate, reprezentau fiecare o literă dintr-un alfabet internațional. Se putea scrie cu aceste însemne orice cuvînt : lumină, sudoare, victorie, abnegație, bucurie, pace.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Am fost cel mai tînăr maistru de la „Griviţa Roşie"

Nicolae Florea, 37 de ani, maistru în secţia a doua mecanică a Întreprinderii de utilaj chimic „Griviţa Roşie", unul dintre reprezentanţii muncitorimii bucureştene în Consiliul naţional al oamenilor muncii.

Un zîmbet, o vorbă de duh şi o privire deschisă, drept în faţă, proprie oamenilor care nu au nimic de ascuns, m-au făcut să simt şi să înţeleg că în inima, în viaţa şi în gîndurile maistrului Nicolae Florea pot intra fără nici un fel de oprelişti, aşa cum se intră într-o casă cu uşile larg deschise.

Din spusele sale, vorbind despre sine, aveam să aflu că era cît pe-aci să ajungă învăţător sau chiar profesor. Terminase în 1954 şcoala elementară şi reuşise la examenele de admitere într-un liceu pedagogic. Dar cum tatăl său murise pe front, iar mama sa avea destule greutăţi cu creşterea celor trei copii, a renunţat (ca fiind mai mare şi, deci, ajuns cap de familie) la viitorul său într-ale pedagogiei şi a dat un alt examen, la „Griviţa Roşie".

— Pe atunci era mare lucru să reuşeşti să intri în şcoala profesională de la „Griviţa Roşie". Îmi aduc aminte că erau 300 de inşi pe 30 de locuri. De ce atît de puţine locuri ? Pentru că locomotivele cu aburi care se reparau în ateliere erau foarte puţine la număr. Examenul în sine nu a fost cine ştie ce greu, dar eu era să fiu respins la vizita medicală, deoarece pentru meseria de montori de locomotive, deşi eu intenţionam să devin strungar, se căutau băieţi voinici, nu sfrijiţi ca mine. Noroc că un om, nu ştiu cine, a pus piciorul pe cîntar şi în loc de 55 de kilograme am ajuns de 65. Altfel nu treceam de vizită. După primul an de lăcătuşerie la pilă, că aşa se făcea pe atunci, indiferent de meserie, clasa noastră a fost trecută la meseria de strungari. Al treilea mare noroc al vieţii mele l-a reprezentat şi faptul că, la un an după terminarea şcolii, am fost trecut în echipa lui Ştefan Raiciu, un strungar de mare clasă despre care auzisem încă din şcoala profesională. Aveam 18 ani, abia împliniţi, şi executam lucrări de categoria a VIII-a, cum era pe atunci, ceea ce astăzi ar fi categoria a VI-a. Se spune că lăceam faţă, iar nea Raiciu era mulţumit de cuzineţii mei, că asta era pe-atunci cel mai greu lucru, să faci cuzineţi. Acolo, în echipa lui nea Raiciu, am învăţat două lucruri : că un strungar adevărat trebuie să ştie să lucreze cu toate utilajele de prelucrare prin aşchiere şi că nu există cuvîntul „nu se poate". Atît de adevărate şi atît de adînc au pătruns aceste două idei în conştiinţa oamenilor noştri încît, de la cuzineţi şi diverse repere din armătura mecanică a locomotivelor cu aburi, principalele operaţii de-acum 20 de ani, am ajuns să producem utilaj chimic de mare complexitate, atît ca proiect cît şi ca execuţie. Ar fi vorba, ca să dău cîteva exemple, de seria de schimbătoare de căldură la temperaturi înalte şi presiuni mari, livrate către combinatele chimice din Slobozia, Tg. Mureş şi Craiova, sau despre acelaşi tip de schimbătoare, modificat pentru linia de uree şi amoniac de la Slobozia. Deci, de la simple piese, adică repere de serie, la utilaje şi instalaţii chimice de unicat.

— Şi nu-ţi pare rău, l-am întrebat pe maistrul Florea, că n-ai ajuns profesor sau învăţător ? Mai ales că, după cum mărturiseai, se spunea despre dumneata că ai fi avut anumite înclinaţii spre pedagogie.

— Nu-mi pare rău şi, ca să susţin această afirmaţie, am să vin cu următoarele argumente. În primul rînd mi-am ajutat familia la momentul oportun. În al doilea rînd am ajuns să fac parte din marele colectiv de la „Griviţa Roşie", o adevărată şcoală muncitorească. În al treilea rînd evoluţia mea ca meseriaş a coincis cu diversificarea producţiei, cu saltul acesta care constituie mîndria întreprinderii noastre. În al patrulea rînd, în legătură cu aşa-zisele mele aptitudini pedagogice, ajuns maistru la 29 de ani neîmpliniţi (eram cel mai tînăr maistru de la „Griviţa Roşie", ceea cé, zic eu, a însemnat ceva pentru mîndria mea), aveam şi încă mai am un larg teren de acţiune. Ca secretar al comitetului de partid pe secţia a doua mecanică şi ca membru în Consiliul oamenilor muncii pe întreprindere am sarcina şi datoria de a mă ocupa îndeaproape de oameni în scopul ducerii la bun sfîrşit a sarcinilor de producţie, dar şi în scopul rezolvării tuturor doleanţelor justificate ale muncitorilor. Nu ştiu cum să spun, dar nu se poate delimita cu claritate de unde pînă unde începe numai munca şi de unde pînă unde începe numai viaţa. Sînt două sectoare care se interpătrund într-o mie şi una de puncte. Alături de alţi oameni de vîrsta mea şi avînd aceeaşi pregătire, am reuşit să-l ridicăm pe toţi muncitorii la un nivel profesional cu care să atacăm noile obiective tehnice care stau în faţa noastră. Sînt foarte puţini cei care astăzi se încumetă să spună despre o operaţie tehnică oarecare că nu se poate. I-am obişnuit să-şi pună mintea la contribuţie, să aibă o mîndrie a lor, de adevăraţi meseriaşi. Am creat, aşa cum se recomanda în lucrările Congresului consiliilor oamenilor muncii din toată ţara, climatul necesar pentru un susţinut dialog între muncitorii noştri şi proiectanţii utilajelor pe care noi le executăm. A menţine şi a activiza un astfel de climat îmi oferă posibilitatea să mă manifest, fără doar şi poate, şi ca pedagog, adică, în concluzie, produsul de bază al întreprinderii noastre nu-l reprezintă doar seria de utilaje chimice, ci omul nou, muncitorul nou, conştiinţa sa, profesionalitatea sa.

— Aş putea spune că dumneata însuţi eşti unul dintre aceste produse de bază ale „Griviţei Roşii", dar mai la îndemînă mi se pare următoarea întrebare : care este momentul cel mai important din viaţa maistrului Nicolae Florea ?

— Momente importante în viaţa mea, ca în viaţa oricărui alt muncitor, au fost multe. De exemplu, prima piesă executată la strung, sau prima felicitare din partea şefului de echipă sau a maistrului pentru felul în care mi-am dus la bun sfîrşit o treabă grea. Sau chiar naşterea primului copil. Sau momentul în care i-am convins pe oameni că merit să-mi acorde încrederea lor. Am avut astfel de momente şi aş dori, ca proaspăt ales în Consiliul Naţional al Oamenilor Muncii, să fac în continuare dovada, prin fapte, că merit această încredere, această învestitură care mă onorează şi, drept să spun, mă emoţionează, dar, în acelaşi timp, mă şi stimulează.

VICTOR NIŢĂ

Fotoanchetă economică în staţia C.F.R. „16 Februarie"

„Comenzi urgente" pe linia moartă!

Discuţia alunecă repede către exemple. Cum se şi cuvine, dealtfel. Şi pentru că exemple există destule, deoarece, cum ne încredinţează interlocutorul nostru, inginerul Corneliu Stelian, şeful staţiei C.F.R. „16 Februarie 1933", din cele 4 500 de transporturi de diferite mărfuri adăpostite în depozitele şi magaziile gării, aproximativ 3 700 sînt penalizabile. Procentul este imens, desigur, şi el pare să vorbească suficient de limpede despre grija unor funcţionari aparţinînd unor întreprinderi şi instituţii bucureştene de a intra în posesia unor mărfuri pe care le-au cerut prin contracte şi comenzi ferme. Vin şi aşteaptă în gara „16 Februarie" fără să fie ridicate la termen, transporturi cu comenzi dintre cele mai diferite, din ţară şi de peste hotare. Astfel, Întreprinderea „Electronica" a cerut, mai demult, nişte cartoane lichide de umplere, care au sosit de mult, pe 20 iulie. Casiera Alexandra Niţă arată că de trei ori a anunţat întreprinderea să trimită delegaţi care să preia marfa plimbată în lungul Europei, dar repetatele apeluri au rămas fără răspuns. Există însă şi nepăsări de mai lungă durată, ca să zicem aşa, şi ni se exemplifică prin Baza de aprovizionare-desfacere utilaj chimic din bulevardul Miciurin nr. 1, pe adresa căreia au sosit, pe 17 mai a.c., două lăzi cu aparate din import, în greutate de 1 500 de kilograme. Şi această unitate a fost anunţată tot de trei ori, dar, probabil, penalizările de peste 4 000 de lei, cît reprezintă „locaţia", au părut prea mici pentru a se deranja cineva să preia aparatele cerute. Alte două transporturi de aparate electrice de la

Craiova, unul din aprilie şi celălalt din iunie, care au fost anunţate de şapte ori Centrului de biologie şi patologie Bucureşti din bulevardul Haşdeu nr. 8, continuă să rămînă în depozitele gării, sub privirile nedumerite ale oamenilor C.F.R.-ului. Să nu mai aibă nevoie de aceste aparate cei care le-au cerut?

Însoţiţi de inginerul Tudor Ştefan, dăm o raită prin magaziile şi depozitele staţiei. Întîi, în cele acoperite, unde, într-o ordine riguroasă, se înşiruie ori sînt stivuite sute de colete. Ordinea este esenţială aici, zice interlocutorul nostru, altfel n-ar avea cum să încapă, spre păstrare, atîtea mărfuri sosite şi neridicate. Cu toate acestea, mărturisim, pe platforma de depozitare aflată sub cerul liber, în dreapta şi în stînga căii ferate, numai ordine nu am observat. Aici, unde spaţiul este mai mare, coletele păreau depozitate la voia întîmplării, pe locurile pe care au rămas de cînd au fost descărcate din vagoane. Adică pradă vîntului, ploii, prafului. În aceste condiţii stau, de exemplu, cele trei freze sosite la sfîrşitul lui aprilie din Bulgaria pe adresa I.A.S.-ului Buftea (foto 1), sau maşina MRG-8, seria 2527, pe care Întreprinderea Mecanică Roman a trimis-o, la mijlocul lunii iulie. Trustului de construcţii Carpaţi (foto 2). Magazinerul Vlad Constantin, a cărui cabină se află la cîţiva paşi de aceste utilaje, a văzut bine că ele au rămas descoperite tuturor intemperiilor, nu numai celor birocratice, dar, recunoaşte, nu s-a gîndit să le acopere cu o bucată de placaj sau cu o foaie de polietilenă pentru a le mai ocroti. Nici măcar nu ar fi fost necesar să se deplaseze pentru a procura aceste materiale. Placajul, polietilena stau jos, lîngă utilaje, şi un om mai grijulliu n-ar fi avut altceva de făcut decît să le ia, frumos, cu mîna, şi să le pună pe utilajele amintite.

În afară de procedeul mai sus amintit, ca o întreprindere să vină şi să-şi ridice din depozitele gării mărfur[illegible] pe care singură le-a comandat, există însă şi o formă de transport mai suplă, modernă şi eficientă, creată evident în avantajul beneficiarilor cărora marfa comandată li se aduce, pur şi simplu, „la scară". „Această formă de transport într-adevăr foarte eficientă şi modernă, ne spunea Mihai Cernea, şeful districtului E.C.M. (adică Expediţii Camionaj Mecanizat) nu ne dă însă mai puţină bătaie de cap, şi veţi vedea imediat de ce. Noi lucrăm cu transcontainere de 10 şi 20 tone. Aceste transcontainere sînt încărcate pe semiremorci care sînt ataşate unor camioane şi duse pînă în curtea întreprinderii care e beneficiarul transportului. Acolo, dacă descărcarea nu poate fi făcută imediat, lăsăm semiremorca cu transcontainerul o zi, două, sau cît este nevoie. În orice caz, nu prea mult timp, pentru că altfel ar însemna să ne scoatem pe noi înşine, „căruşe", din uz. Este, dealtfel, tocmai ceea ce s-a întîmplat, şi asta e bătaia de cap şi necazurile de care aminteam. Fiindcă multe întreprinderi au transformat semiremorcile noastre în depozite ambulante. Există, oricît de greu ar fi de crezut, întreprinderi care n-au reuşit să descarce semiremorcile pe care le-am lăsat în curţile lor de luni de zile. I.C.R.T.I.-ul (adică Întreprinderea de comerţ cu ridicata textile şi încălţăminte), din strada Valea Cascadelor, de exemplu, ne-a imobilizat astfel 37 de transcontainere, din 15 iunie. Am încheiat o minută cu ei, să descarce şi să ni le restituie, pentru că sînt mijloacele noastre de transport şi avem nevoie de ele ca să ducem şi altora mărfurile depozitate aici, dar zadarnic. Ştiţi la cît s-au ridicat penalizările pînă acum? Fantastic, la suma de aproape 2 (două) milioane. Răbdarea la [illegible] pus o şi Baza de aprovizionare tehnico-materială piese schimb Cătănoaia, care, după ce nu ne-a restituit cele 29 transcontainere, le-a mai şi defectat, după cîte ştim. Sînt buni şi ei de plată, vreo 800 000 de lei penalizări. Nouă însă penalizările acestea nu ne ţin deloc de cald, ca să zicem aşa, fiindcă — dacă stăm şi adunăm toate maşinile noastre nerestituite — ajungem la concluzia, destul de gravă, că 40 la sută din parcul semiremorcilor noastre se află imobilizate. Activitatea noastră, aşadar, a fost redusă la aproape jumătate. Urmarea? Toate aceste sute de transcontainere pe care trebuia să le ducem altor întreprinderi şi nu le-am dus pentru că nu am avut cu ce" (foto 3).

Încît, ca să reluăm o vorbă a ultimului nostru interlocutor, în chip de concluzie am putea întreba: era necesar ca unele întreprinderi care au vrut să se aprovizioneze cu diferite utilaje şi mărfuri, să fi făcut, totodată, şi comenzi speciale pentru a li se trimite şi a se aproviziona cu puţină memorie?

DUMITRU ELIADE
Fotografii de VASILE MANECAN

ÎN DOUĂ PIEȚE DIN CAPITALĂ ȘI ÎN GRĂDINILE DE UNDE NE VIN LEGUMELE

La „Matache" unde găsești de toate

Pe la ora șase dimineața, Piața „Ilie Pintilie" este deja animată. Pînă spre seară aici își vor încărca sacoșele mai bine de zece mii de oameni, avînd locuința în cel puțin patru sectoare ale Bucureștiului, de care este împresurată piața amintită, **Matache** în limbajul gospodinelor. Prima vedere e cu adevărat excelentă: piața e încărcată cu absolut de toate, legume și fructe de sezon (poate cam puțini struguri), carne și pește (e adevărat, nu proaspăt!), brînză (totuși, o zi mai slabă), ouă și alte cele de trebuință zilnică, fără coadă, fără înghesuială, civilizat și curat, o plăcere pentru cumpărători. Practic, pentru a nu rămîne doar la vorbe, iată o serie de cantități de marfă intrate în piață în dimineața de marți, 30 august: 8 500 kg roșii, 5 200 kg vinete, 8 500 kg ardei gras, 600 kg salată, 800 kg dovlecei, 4 200 kg castraveți, 30 de tone de pepeni verzi, 17 000 kg cartofi, 71 500 de ouă și așa mai departe. Contribuie la aceste cantități atît unitățile I.L.F., Gostat, Agrocoop, cît și, firește, producătorii. Se vinde de cam 700 000—800 000 de lei în fiecare zi în Piața „Ilie Pintilie", lucru de care sînt responsabili în foarte mare măsură cei în jur de 800 de producători prezenți, sau țărani cum li se spunea mai demult.

De jur împrejurul pieței, n-am găsit coadă decît în două locuri. În primul, un producător tocmai își desfăcea sacii cu orz, pentru hrana puilor de curte. Fiind singurul cu astfel de marfă la ora aceea, coada s-a format imediat. În al doilea loc, la un magazin al Gostatului, se vindea mălai. Magazia era chiar plină, dar nu exista decît un singur vînzător, lucru care făcea ca vînzarea să fie prea înceată, neconformă cu posibilitățile reale de aprovizionare a cumpărătorilor.

Sigur, să nu se înțeleagă că nu mai există și unele probleme. Le mărturisește chiar Vasile Mihai, conducătorul piețelor din sectorul 7 al Capitalei. „Mai sînt și producători care nu respectă prețul stabilit în mercurial, ne spune dînsul. Dacă sectorul de stat ar fi mai bine aprovizionat, balanța pieței s-ar putea echilibra cu ușurință. Cînd nu se întîmplă așa, nouă nu ne rămîne decît să-i supraveghem cît mai atent pe producători și eventual să le tragem cîte o amendă. Dar sînt opt sute!" Avînd la îndemînă chitanțierul de amenzi al intendentului de piață Ilie Voicu, se certifică faptul că vorbele lui Vasile Mihai, om „de 21 de ani pe baricade", cum îi place să spună, nu sînt vorbe în vînt. Într-o singură zi aici s-au împărțit mai bine de 50 de amenzi, pentru diferite abateri. Astfel, producătorilor M. Păitășan (comuna Nuci) și G. Răducanu (Dridu), pentru vînzarea cu suprapreț la vinete, I. Călin (Coșereni) pentru vînzare fără carnet de producător, M. Ivan (Ciorogîrla) pentru suprapreț la roșii, V. Roșu și F. Bănică (Plopeni) pentru lipsa afișajului cu prețul de vînzare, ca și vînzătorilor Ion Scorboreanu și Ștefania Ionescu (ambii de la Gostat) pentru lipsă la gramaj, li s-au dat amenzi ce variază între 25 și 150 de lei.

Una peste alta, și mai cu seamă comparativ cu alte unități de același gen, Piața „Ilie Pintilie" rămîne una dintre cele mai bogate de pe întinderea Capitalei, servind cu generozitate interesele și dorințele miilor de cumpărători care o vizitează în fiecare zi. Cînd am plecat, spre ora nouă, am mai întîlnit totuși o mică coadă — aceea a producătorilor, care se înșiruiseră în fața Zahanalei pieței, al cărei „maestru de ceremonii", pe numele său Doru Vlăduț, a pus la punct servirea unei ciorbe de burtă de mare atracție.

DUMITRU GEORGE

Ozana-Titan: spațiu există, unde sînt vînzătorii?

Deși e una din cele mai cochete piețe mici ale Bucureștiului — întreaga suprafață asfaltată, birouri, grup sanitar, chioșc lactate, apă și canalizare, tarabe, spațiu pentru comerțul cu păsări — piața Ozana, ținînd de administrația piețelor a sectorului 4 este dar aproape că nu există. Pe o suprafață de aproape o mie de mp se găsesc abia cîteva tarabe la care cîțiva particulari se necăjesc să vîndă ce-au reușit s-adune de prin grădini. Ozana aceasta nu se găsește la marginea lumii, ci chiar în mijlocul marelui cartier Titan. Șeful pieței, pensionarul Ion Ciureanu, e de acord cu noi că, în ce privește soarta locului, nu sînt decît două și numai două soluții: ori piața să fie desființată, ori să fie luată în seamă cum se cuvine de administrația piețelor din sector. Tovarășul Ciureanu este, de asemenea, de acord cu ideea că desființarea pieței Ozana ar fi o soluție cît se poate de anapoda, de moment ce s-au dat atîția bani ca să fie construită. Cartierul Titan e mare, cum bine se știe, cetățenii din Titan obișnuiesc să mănînce aceleași legume și fructe ca tot bucureșteanul, numai că pentru asta ar fi nevoie să le găsească. Cauza e una singură: administrația piețelor din sector nu a reușit să determine I.L.F. -ul sau Gostatul să-și instaleze aici niște unități serioase. Producătorii nu pot decît să completeze nevoile unei piețe. Am putea discuta mult și bine despre ce e Ozana și ce ar trebui să fie, responsabilii comerțului cu fructe și legume din sector ar veni, se înțelege, cu argumente și contraargumente la situația de fapt a pieței iar dînsa, în ciuda discuțiilor va continua să stea pustie, înviorată cîteodată de ambițiile cîte unui bătrînel, decis să vîndă niște morcovi, ale unei babe care fabrică borș și de cheful cîtorva producători, care țin la preț și vînd marfă urîtă. Tot la Ozana se mai găsește un centru de distribuție a laptelui. El e bine aprovizionat și se aseamănă cu toate centrele care distribuie laptele Întreprinderii Vitan prin aceea că, la cîteva zile o dată, vinde laptele gata acrit. Tovarășii gestionari ai centrelor de distribuție a laptelui nu fac nici un efort personal să acrească laptele. El vine gata covășit de la Întreprinderea Vitan cu avizul de specialitate al Controlului de calitate și al medicului Cernescu. Ca să spunem lucrurilor pe nume și fără nici un dram de ironie, ceea ce se întîmplă cu laptele destinat unui întreg cartier cam aduce a bătaie de joc. Dacă tovarășul Cernescu ar vrea să știe ce gîndesc oamenii muncii, cu și fără copii, în zilele cu lapte acidulat, ar trebui să facă o plimbare prin Titan. Cu această ocazie ar vedea că zeci de borcane de iaurt, murdare și înjumătățite încă de la ieșirea pe poarta întreprinderii, sînt refuzate de cumpărător, s-ar convinge personal că una din cauzele care duc la alterarea laptelui proaspăt e starea de murdărie a sticlelor în care se îmbuteliază laptele.

ION POPESCU

Un record la „Transcom": 2 zile pentru 8 kilometri!

De la directorul I.L.F. Berceni, Iorgu Dumitru, aflăm că între furnizorii amintitei instituții, C.A.P. Jilava s-ar afla printre restanțieri. Iată-ne la acest C.A.P., marți, 30 august, orele 6.45. Deși programul începe la ora 7, dacă despre program poate fi vorba în legumicultură în aceste zile, inginerul șef Cesni Petru vine la 7 și un sfert, iar șefa de fermă Georgescu Lucia aproape de 8. Motivările lor nici nu merită să fie comentate („Azi mi s-a întîmplat prima oară"; „Mașina 75 circulă extrem de prost și are accidente") dar exemplul lor, da. La ferma de legumicultură nr. 1 (șef inginer Georgescu Lucia) lucra, la orele 7,15 un singur om. Îl cheamă Tudor Vasile și are 70 de ani. Ne spune că unii tineri se scoală la 8 și din acest motiv ne întrebăm, ba și investigăm zadarnic, unde este secretarul organizației U.T.C. pe comună. În jur vedem roșii și castraveți frumoși dar și multe depreciate din cauză că nu au fost culese la timp. O magazie adăpostește, de asemenea, multe lăzi cu roșii, neputînd fi trimise fabricilor de conserve. La ferma legumicolă nr. 2 (șeful ei este învoit trei zile pentru a-și aduce copiii din Ardeal) nu lucrează nimeni, deși timpul este extrem de favorabil. Pe alte tarlale se lucrează într-adevăr, evidențiindu-se în mod deosebit echipa cooperatorilor condusă de Gheorghe M. Ștefan. Acestea sînt lucrurile care încriminează, ca să ne exprimăm așa, modul cum se lucrează în unele sectoare ale C.A.P.-ului Jilava. Ce aflăm însă în continuare ne stupefiază nițel. Faptele sînt exacte deoarece ne sînt probate cu acte de toate felurile: „Afirmația tovarășului director Iorgu Dumitru că n-am livrat castraveți este inexactă. Sîmbătă am avut recoltată cantitatea de 1 526 kg, dar reprezentanții dînsului au refuzat s-o ridice. Au vrut doar varză, roșii și ardei gras. Și au luat doar cantitatea pe care dînșii au dorit-o și nu pe aceea existentă pe cîmp, cea pe care le-o puteam adică oferi. În afară de asta, conform contractului încheiat cu I.L.F. Militari, trebuia ca dînșii, săptămîna trecută, să ridice zilnic de la noi cîte 6 tone de ceapă. Pînă acum nu au ridicat nici un kilogram". Afirmațiile acestea aparțin președintelui C.A.P.-ului Jilava, Voicu Vasile, un om, ni s-a părut, serios și competent. Dar la capitolul exigență față de personalul din subordine mai are foarte multe de făcut.

La I.L.F. Militari lucrurile stau mai bine din toate punctele de vedere. Directorul întreprinderii, inginerul P. Niculescu, a introdus modernizări în întreprindere, a redus mult din drumul, pe vremuri lung, al legumelor de pe cîmp la piață sau la fabricile de conserve și a construit, între altele fie spus, și I.L.F.-ul Berceni, condus astăzi de tovarășul Iorgu Dumitru. Din păcate, unii dintre subalternii dînsului, în dorința deloc stimabilă de a se evidenția, îl dezinformează sau îl mint pur și simplu. De pildă, recepționerul Petrescu Ion care în prezența noastră l-a asigurat că spre C.A.P.-ul Chiajna, unul dintre furnizorii dumnealor, au plecat spre prima oră mașini pentru a ridica mărfuri. Cînd am ajuns noi la Chiajna, în jurul orei 11, nu venise nici o mașină. La 11,15 minute, în directă legătură cu ancheta noastră desigur, au apărut recepționerul Petrescu Ion și șoferul Răducanu, fiește într-un camion. De două zile, din 28 august a.c. sînt plecați spre Chiajna (distanța între comună și I.L.F.-ul Militari este de 8 kilometri) șoferii Dumitru Petrescu și Constantin Sandu. De ajuns n-au ajuns încă. La Chiajna, localitate intrată cumva în domeniul anecdoticii, aflăm, vedem acte, culegem declarații ale oamenilor care nu ne fac deloc să rîdem. Din factura 226 din 29 august 1977 aflăm că valoarea lăzilor transportate de un camion este de 27 536,10 lei, iar a legumelor din ele de 16 535,70 lei. Asta pentru că oamenii de la I.L.F. veniseră să încarce varză în lăzi pentru ardei gras. Președintele și contabilul-șef al cooperativei ne asigură, tot cu acte, că zilnic pot livra 8—10 tone varză, 6 000 kg roșii și, culmea, atenție tovarăși de la I.L.F., 4—5 tone castraveți. Transcomul însă nu depinde nici de I.L.F., nici de vreun C.A.P. Iar despre disciplina unora dintre angajații acestei întreprinderi am vorbit mai înainte. Și nu numai despre indisciplină este vorba. Sistemul de lucru al unor șoferi de la Transcom, ne spun cei de la Chiajna, este următorul: se duc prin piețe și, ca niște veritabili misiți, întreabă șefii sau pe cei mai mici de ce anume produs au nevoie. De vinete, de pildă, li se răspunde. Și atunci ei se abat de la sarcina primită, nu mai merg la Chiajna să ridice roșii, ci în alte comune după vinete. Credem că n-o fac degeaba. Urmarea (dealtfel reală): cei de la Chiajna au recoltat într-o zi 6 tone roșii. Sînt ridicate abia după 4—5 zile. Ajung la I.L.F. unde, pe bună dreptate, se constată că sînt depreciate. La fabricile de conserve cu ele, se decide. Înapoi la Chiajna, căci aici este fabrica de conserve.

Un lucru care nici nouă nu ni s-a părut echitabil: în zilele de 23 August și 24 august, din proprie inițiativă, țăranii cooperatori, U.T.C.-iștii din comună au recoltat cîteva tone de legume. Nu le-a ridicat nimeni căci I.L.F.-ul n-a lucrat. Lipsă de corelare păgubitoare, pentru unitățile respective și mai cu seamă pentru cumpărători.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de RADU CONSTANTINESCU

La C.A.P. Jilava sînt castraveți, dar cine-i ridică?

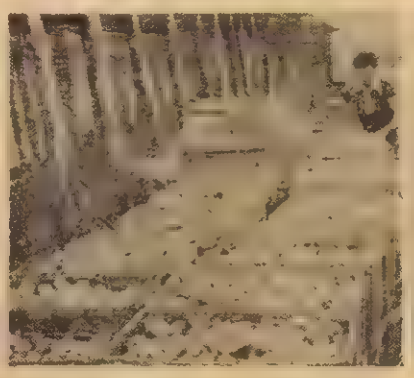

I.L.F. Berceni nu a ridicat nici pînă azi 30 tone ceapă de la una dintre unitățile producătoare

Din cîte știm, ziua de muncă în agricultură nu începe la 7,30. Doar șoferii întîrzie

Neridicate la timp, roșiile de la Chiajna ajung, totuși, la I.L.F. Militari și, apoi, la fabrica de conserve din... Chiajna

TIRGUL DE MOSTRE

Jucăriile

La standul jucăriilor din Pavilionul A al actualului Tîrg de mostre se întîlnesc vizitatorii de toate vîrstele.

O singură privire peste cele peste 600 de jucării care ocupă un spațiu însemnat în cadrul prezentării exponatelor te poartă de la ceea ce numim joacă la lucruri foarte serioase și importante.

Ne adresăm tovarășei cercetătoare principale Julieta Alexandru din cadrul Institutului de cercetări pedagogice și psihologice.

— Ce impresie v-a făcut actualul stand de jucării ?

— Remarc dintr-un început importanța și seriozitatea industriei și organizatorilor pentru acest stand. Actuala expoziție, plină de farmec, o consider cea mai reușită din ultimii ani, atît prin varietatea de jucării cît și prin ingeniozitatea și adaptarea la scopul pentru care au fost realizate.

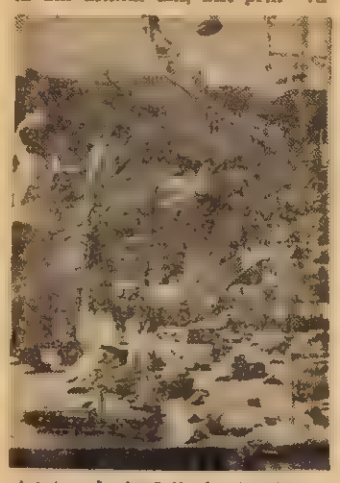

— Răspunde industria nevoilor de instruire și cerințe ale copiilor ?

— Cunoscînd că două unități mari, Centrul de estetică a produselor ale industriei ușoare și UCECOM și zeci de fabrici care au în nomenclatorul lor astfel de produse, ne putem da seama ce importanță ocupă acest sector în preocupările economiei naționale. Astfel, în ultimii ani, pe baza unui program de dezvoltare și diversificare a producției, industria noastră a realizat jucării cu subiect, jocuri care reflectă lumea înconjurătoare ce contribuie la formarea și dezvoltarea gustului pentru frumos, a intelectului copiilor.

— Ce jucării noi v-au impresionat mai mult ?

— Mai întîi vreau să constat varietatea de culori a produselor, fantezia realizării lor. Ca noi produse, apariția jucăriilor electronice de montaj ca : telefon cu două posturi, avionul Vlaicu 2 realizat de Metaloglobus, jucăriile de mase plastice produse de fabrica Viitorul Oradea, care contribuie la dezvoltarea spiritului creator, a inventivității copiilor. Aș mai adăuga jucăriile cu mecanisme de mers „Dana", cele muzicale și altele.

— Pentru activitățile instructive ?

— Iată un lucru nou aici, trusele pentru activități tehnice, trusele cu jucării pentru grădinițe, cît și jucării populare sau cele cu eroi din basme populare.

— Cercetătorul ce consideră că ar mai fi necesar ?

— O mai mare varietate de jucării pentru grupa de vîrstă 1-3 ani, cu forme și colorit atrăgătoare, diversificarea jucăriilor mecanizate, cele cu reprezentări matematice, a jucăriilor semifabricate : mozaicuri, cuburi. Pentru că jucăria nu este o joacă ci o formă de activitate de bază a copilului.

GH. AMUZA

Alimentația publică și publicul

Într-o seară la un restaurant de cartier

TIMPUL I

Totul s-a întîmplat de curînd, în ziua cînd proaspătul doctor în filologie A.I. a hotărît să sărbătorească evenimentul nu departe de casă ci la un restaurant în cartier — mai precis la restaurantul Călugăreni situat pe șoseaua Giurgiului. Și-a invitat familia și un prieten. În total șapte persoane și doi copii. Au consumat o gustare formată din cîteva felii de salam de Sibiu, puțină pastramă, cașcaval, măsline, o friptură, s-au băut la masă 300 g de coniac, 3 sticle de vin, 3 sticle de apă minerală și 2 sticle de Ci-co pentru cei doi copii. Totul a fost minunat și chiar s-au simțit bine pînă în clipa cînd chelnerul *Constantin Tănase*, zis și «nea Titi», a venit să facă plata. Suma totală 487 lei. Toți cei de față s-au revoltat și au cerut nota de plată și justificarea sumei. Chelnerul a rupt nota de plată și l-a chemat pe responsabilul restaurantului, *Sergiu Voinescu*. Acesta a venit la masă, a început să-i jignească pe cei nouă consumatori. „Ce-i bai, doctore ? Nu ai bani să plătești consumația ? Ce, vrei pomană, ce, nu ți-e rușine ? etc., etc.". După ce și-a terminat tot bagajul de cuvinte a început să îmbrîncească mai întîi femeile, apoi bărbații de la masă. După ce scandalul s-a potolit puțin, «nea Titi» a venit cu o nouă notă de plată avînd suma de 387 lei. „Am redus 100 de lei, v-a făcut-o cadou responsabilul, doctori meschini ce sînteți". S-au plătit banii iar chitanța a fost oprită de chelner. Cînd cei care au venit să-și sărbătorească evenimentul la restaurantul din șoseaua Giurgiului, au vrut să plece personalul de serviciu i-a petrecut cu înjurături pînă departe.

TIMPUL II

Împreună cu locotenentul *Ștefan Dincă* de la circa 17, secția economică, și elevul caporal *Mihai Dinu* de la școala de ofițeri, am poposit recent la restaurantul Călugăreni. În biroul responsabilului, mic dealtfel, dar încăpător pentru cele trei persoane care se cinsteau aici cu o sticlă de votcă: *Ferat Gafar*, pensionar — dar care se mai ocupă din cînd în cînd cu aprovizionarea — și cei doi responsabili ai unității, *Sergiu Voinescu* și *Constantin Vasilescu*. Era ora 14. Cei trei par mai mult deranjați de întreruperea micii petreceri decît de prezența noastră. Ei savurează în continuare licoarea albă și tare din paharele destinate apei minerale.

TIMPUL III

În timp ce locotenentul Ștefan Dincă verifică borderourile, notele de plată și facturile, stau de vorbă cu ospătarii care au fost prezenți la incident.

Dorina Turcin — ajutoare de ospătar — îmi spune că în ziua respectivă în jurul orei 13 cînd «nea Titi» a făcut nota de plată a încărcat cantitatea la salam de Sibiu. Cei care au consumat nu s-au lăsat păcăliți și de aici s-a iscat tot scandalul. Mai multe nu vrea să ne spună. La toate întrebările noastre lasă ochii în jos și ridică indiferentă din umeri.

Buceac Ecaterina. Un tovarăș de la masă dorea totuși să plătească consumația în timp ce altul a vrut să-l bată pe «șefu». O întreb unde se află la ora aceasta tovarășa Maria Predescu, ajutor de ospătar. Îmi răspunde că s-a dus să dea niște telefoane pe la restaurantul Giurgiului.

Predescu Maria. Am fost tot timpul în restaurant. Tovarășa Buceac Ecaterina minte. În seara aceea toți consumatorii erau într-o stare avansată de ebrietate și m-au jignit.

— Cum ?

— Au spus să nu mă amestec.

— S-au bătut ?

— L-au bătut pe «șefu». L-au luat de gît și l-au îmbrîncit. I-au rupt cămașa.

Responsabilul Sergiu Voinescu. M-au tras de mînecă și de curea. Nu m-au luat de gît și n-a fost cazul de bătaie. Dar pînă la urmă le-am cerut scuze.

— De ce ?

— Așa am considerat eu. Am redus nota de plată cu 100 de lei ca să le arătăm noi că sîntem niște «domni», nu ei, care se zgîrcesc la bani în ciuda faptului că își spuneau între ei „dom' doctor". Ca să vă spun cinstit. A venit la mine «nea Titi» și mi-a spus : „Lasă șefu că avem niște clienți serioși, să le punem o masă afară". Eu am fost de acord și ei drept mulțumire uitați ce mi-au făcut. I-am servit cu mîncare pe platou că dacă dădeau de unul „al dracului". Ehei! Chema pe toți aici și-i bătea zdravăn".

TIMPUL IV

Împreună cu locotenentul Ștefan Dincă, seara tîrziu, la sediul circii nr. 17 Miliție ne centralizăm ideile și datele. Ce se întîmplă de fapt la restaurantul Călugăreni, restaurant fără firmă, deschis de cîteva săptămîni pe șoseaua Giurgiului ? Dar să reluăm filmul evenimentelor din ziua de pomină și să vedem matematic tot ce s-a întîmplat în seara respectivă. Cei prezenți au cerut să li se aducă cașcaval la capac. Chelnerul a afirmat că acest sortiment de cașcaval Dalia se întinde și este mai bun dacă este servit crud și la felii. Consultînd registrele, privind intrările unor mărfuri precum și prețurile corespunzătoare categoriei restaurantului reiese următoarele : la cantitatea de 400 g cașcaval care costa 16,80 lei, nota de plată inițială pretindea 19,20, preț care reiese din bonul pe care chelnerul l-a decontat bucătarului *Nicolae Putu*. În cazul cînd ospătarul a servit cașcaval Dalia (și aceasta este prezumția absolut legală ce se desprinde din ancheta efectuată de noi) la cașcaval Dalia pentru 400 de grame ar fi trebuit să se încaseze 15,60 lei și nu 19,20, cum trecuse ospătarul în nota inițială, la 400 de grame pastramă (preț de desfacere de 76 lei kg) suma de 30,40 lei și nicidecum 31,20 lei cît s-a încasat. Iar cele 200 de grame măsline (preț de desfacere de 18 lei kg) 3,60 lei și nicidecum 4,80 cît a pretins ospătarul.

Trecînd la fripturi, conform declarației șefului de unitate și conform rețetarului existent în unitate reiese că la o friptură de vită garnitura se compune din : 70 g cartofi prăjiți care costă 1,25 lei, 50 g sote de ciuperci care costă 3,75 lei, 100 g pilaf care costă 0,80 lei și 100 g mazăre care costă 2,30 lei. Această garnitură, împreună cu 200 g de friptură care costă 10.20 lei ar forma porția etalon. Adunînd sumele, reiese că o friptură împreună cu garnitura ar costa 18,30 lei. Din nota de plată reiese că cele 9 fripturi au costat 158,60 lei. Acceptînd varianta șefului de unitate care a afirmat că la 16 iulie în unitate nu se găseau ciuperci și deci din prețul fripturii cu garnitură care costă 18,30 lei ar trebui să scădem prețul a 50 de grame sote ciuperci, echivalent cu suma de 3,75 lei. Rezultă din calculele efectuate că prețul fripturilor în acest caz ar fi de numai 130,95 lei și nicidecum 158,60 lei. Rezultă deci că și în această variantă a existat un profit de 27,65 lei. Lăsăm la o parte faptul că s-au cerut fripturi numai cu garnitură de cartofi, acestea ar costa numai 103,50 lei. În acest caz rezultă că s-a încasat în plus suma de 55,05 lei. Adunînd cele două sume, a mîncării și a băuturii rezultă că ceea ce s-a consumat a costat de fapt suma de 372,35 lei, sumă care a fost calculată în prezența șefului de unitate și necontestată de acesta.

Deci, acesta era misterul care a făcut ca prima notă de plată de 487 lei să fie ruptă. Așa se explică „politețea" șefului de unitate de a face cadou consumatorilor sume de bani „prin reducerea notei de plată". Așa se explică tîrguiala ospătarului și a șefului de unitate pe marginea unor socoteli atît de simple. Dacă luăm în considerare ce a declarat ospătarul *Constantin Tănase* față de consumatori și ceilalți ospătari din unitate că de fapt nu ar fi fost 400 de grame de salam de Sibiu ci numai 200 de grame, reiese clar că și a doua notă de plată a fost încărcată cu suma de 61,30 lei, în varianta consumatorilor și cu 23,25 lei în varianta șefului de sală. În cazul celor relatate de noi ar mai exista dubiu, precizăm că borderoul de vînzări al ospătarului din ziua de 16 iulie 1977 a fost modificat ulterior. Deci, pe lîngă toate acestea se mai adaugă și fals în acte publice.

TIMPUL V

Responsabilul de unitate nu a stat cu mîinile încrucișate. Chiar imediat a început să-și pună în acțiune toate relațiile. A doua zi, la redacție am primit o groază de telefoane. Unul din ele era din partea unui coleg de redacție care mi-a spus : „A venit aseară pe la mine și m-a rugat să-ți dau un telefon și să te rog să nu scrii nimic. Eu te rog următoarele : dacă este vinovat, să scrii absolut totul". Ceea ce am și făcut.

Mulțumind în încheiere celor doi lucrători de miliție, locotenentului *Ștefan Dincă* și elevului caporal *Mihai Dinu*, care muncind o zi întreagă ne-au ajutat să elucidăm acest caz, precizăm că redactarea celui de al VI-lea timp revine conducerii întreprinderii de alimentație în subordinea căreia se află noul restaurant de pe șoseaua Giurgiului.

SORIN POSTOLACHE

Se poate și fără sifon, dar totuși...

Cînd a apărut autosifonul, toți consumatorii de apă gazoasă au binecuvîntat invenția și pe creatori și în entuziasmul momentului n-au observat că există și un călcîi al lui Achile : capsulele metalice de schimb. Acum în București există, după statistici comerciale, circa 10 000 000 de capsule pe care posesorii lor nu le folosesc. Adică nu le pot folosi.

La centrele de schimb — le-am vizitat pe cele din cartierele Bucureștii Noi, Giurgiului, Gara de Nord — există capsule din belșug. „Noi putem să asigurăm schimbul rapid și în orice fel de cantități — declara responsabila centrului nr. 34 — Gara de Nord, tovarășa Maria Asan. Numai la calitate stăm mai prost. 10—15 la sută din capsulele schimbate ne sînt înapoiate de cumpărători ; nu au gaz, nu funcționează ventilul". Le primiți ? „Le primim, ce să facem... Oamenii au dreptate, trebuie să-i înțelegem. Mai rău este că ne facem cu toții nervi".

Răspunsuri asemănătoare la toate centrele. Există, impus de situație, și un original registru. Un caiet mare unde reclamantul, adică cumpărătorul care odată ajuns acasă a constatat în cine știe ce împrejurări că nu poate prepara mult rîvnita apă gazoasă și plin de bună dispoziție s-a înapoiat la centru gata să-l ia de gît pe responsabil, este invitat să-și scrie numele și prenumele, adresa, data etc. Dacă se calmează poate chiar primește înapoi o capsulă, două ; o dată pe lună fiecare centru este vizitat de un reprezentant al întreprinderii care verifică registrul și decide numărul de returnări. Cel în cauză are și o ștampilă specială, fapt ce atestă încetățenirea sistemului. Întrebarea este de ce nu s-a mers pe linia eliminării rebuturilor în fabricație în locul acestor încercări costisitoare de a le retrage după ce au pătruns pe piață. Am vizitat fabrica de umplut capsule. De fapt un atelier al unității „Ci-co". Aici se îmbuteliază zilnic circa 100 000 de capsule (acestea sînt produse la „Electrometal"-Timișoara). Există un control al calității ? Există. Nu funcționează însă eficient. De pildă : cîntărirea din jumătate în jumătate de oră a unui set de 10 capsule nu duce niciodată la modificarea în mai bine a parametrilor pe fluxul tehnologic. Atitudinea lucrătoarelor este explicată și de tendința unanimă de a pune toate defectele pe seama sistemului capsulei. Atît șeful unității cît și cel al atelierului sînt de părere că este vorba de un sistem greoi care nu poate rezista la mai mult de 5—6 încărcări. Poate că este adevărat dar această părere stimulează pasivitatea. Revizuirea și repararea capsulelor reprezintă o activitate ocazională. Cei doi sînt gata să ne arate capsule de altă fabricație cu un sistem mai eficace, dar nu pot da un răspuns ferm despre modificarea actualului sistem atît de criticat. Răspunsul nu-l poate oferi nici tovarășul Gheorghe Nețu, directorul întreprinderii de produse alimentare, care are în subordine toate cele 140 de centre pentru sifoane cît și fabrica de îmbuteliat. Transcriu cuvînt cu cuvînt : „Capsulele sînt o problemă care nu se poate rezolva". Să zicem ca dînsul și ca mulți alții : să fie modificată capsula. Dar să fie ! „Vedeți — dă un nou răspuns interlocutorul — problema trebuie rezolvată la nivel pe țară". Rezolvați-o dumneavoastră și cu siguranță exemplul bun va fi urmat imediat...

Se pare deci că cele 10 000 000 de capsule care nu mai rulează pe piață sînt defecte. Și mai înseamnă că numărul acestora se poate dubla curînd fiindcă în problema capsulelor pentru autosifoane toată lumea știe și afirmă că „există probleme". Dar cine acționează pentru înlăturarea lor ?

C. VICTOR

O carte de căpătîi — manualul școlar

Importanța învățămîntului pentru viața și ascensiunea unui popor este un adevăr de prea mult timp recunoscut și mult prea evident pentru a-l mai pune în discuție cu aerul că ai descoperit America. Felul cum profesăm cunoașterea acestui adevăr însă merită să fie discutat. Partidul a creat toate condițiile unei dezvoltări a învățămîntului în România socialistă pe măsura capacităților minunatului nostru tineret, pe măsura cotelor din ce în ce mai înalte la care vom ajunge noi și generațiile viitoare în drumul către comunism. Între aceestea și faptul că manualele se distribuie gratuit. la începutul fiecărui an școlar. Dar, dincolo de cadrul organizatoric de ansamblu, de liniile generale de dezvoltare a domeniului, trasate sub directa grijă a conducerii partidului, eficiența mijloacelor concrete cu care se realizează dezvoltarea amintită depinde, în mod firesc, de creatorii și mînuitorii acestor mijloace, adică de slujitorii catedrei. Or, cum unul din principalele mijloace de care se slujește școala este **manualul**, răspunderea pentru calitatea și eficiența acestuia îi angajează nu numai pe autorii trecuți pe copertă ci pe toți slujitorii școlii, de la cel mai neexperimentat învățător pînă la ministrul educației și învățămîntului.

Calitatea manualelor școlare se pune permanent la noi, ca o componentă de mare importanță a procesului de continuă perfecționare a școlii. Condițiile nou create prin încheierea activității de așezare a școlii noastre pe o bază nouă mențin firesc în actualitate problema manualelor școlare, îmbunătățirea continuă a calității lor fiind, în fapt, o lege a sistemului nostru de învățămînt.

Ni se pare, de aceea normal să deschidem această dezbatere cu unele puncte de vedere asupra cărților de citire și geografie pentru ciclul primar. Evident, este o dezbatere de durată, la care invităm să-și spună cuvîntul cadre didactice, autori de manuale, specialiști în pedagogie și psihologie, oameni de cultură din toate domeniile, părinți.

Geografia — o publicistică șablonardă?

Avem în față manualul de geografie pentru clasa a III-a, prima carte de geografie pe care o punem în mîna copiilor noștri. Adică prima poartă prin care copilul e scos, cum s-ar zice, din geografia casei și adus în geografia țării și a lumii care va fi a sa. Deci o carte care, lîngă cea despre limba neamului și cea despre istoria lui, marchează în chip semnificativ memoria unei generații. Și, evident, nu numai memoria.

Manualul la care ne referim, ediția 1977, se adresează copiilor din București. Cuprinde trei părți : I) Noțiuni generale de geografie, II) Municipiul București, III) Județul Ilfov. Ce învață copilul din București despre orașul și spațiul care îl înconjoară ?

Învață, mai întîi, că trebuie spus **Bucureștiul**, nu **Bucureștii**, autorii manualului (prof. Vulcu Bujor, înv. Motrescu Vasile, înv. Fotescu -Eleonora, prof. Nițu Florica) ignorînd, după cum se vede, o discuție tranșată de mult în favoarea netă a **Bucureștilor**, prin intervenția unor voci de prestigiu ale limbii române printre care, ca să ne mărginim la un singur exemplu, Tudor Arghezi. Mă rog, fie totuși și Bucureștiul, un cunoscut academician ar zice că-i „bine și-așa, bine și altminteri", nu-i singurul caz în care punctul pe i (în cazul nostru, pe doi „i") e evitat de cei autorizați, chiar plătiți, ca să-l pună.

Și mai departe ? Mai departe, copilul din București învață (pag. 33), că orașul e „așezat în partea de sud a țării" și în propoziția următoare, că „se învecinează de jur împrejur cu județul Ilfov". Asta înainte de a fi învățat ce e o țară și ce-i un județ, noțiunile de geografie generală din partea întîi a manualului încercuind doar dimensiuni planetare sau cosmice (orizontul, linia orizontului, punctele cardinale, înfățișarea pămîntului etc.). Mă rog, fie și așa, un copil de opt ani știe, desigur, ce e o țară, mai puțin, desigur, ce înseamnă un județ, dar sfînta memorie, repetarea respectuoasă sau fanatică a noțiunilor neînțelese încă cerută de-atîția dascăli, îl va salva și de data asta. Dar mai departe ?

Mai departe, el învață o seamă de lucruri, mai bine-zis o seamă de cuvinte, dar nimic sau aproape nimic despre București și județul Ilfov.

Să ne explicăm. Manualul, după opinia noastră, e mai puțin geografie și mai mult publicistică, și încă una de o calitate depășită. Adică „lecțiile", cele mai multe, sînt niște articole de ziar, un anume tip de articole, ținînd de copilăria genului, vagi, generale, seci, incolore, șablonarde, repudiate de mult chiar și de gazetele de perete, adică niște compuneri foarte aproape de procesul verbal, foarte departe de știință, ca să nu mai vorbim de artă. Se spune totul, în foarte multe cuvinte, dar nu se spune, practic, nimic. Oriunde, pe cvasitotalitatea filelor cărții, București-ști se pot înlocui cu Craiova, cu Cluj-Napoca, cu Timișoara sau Tg. Mureș, cuvintele fiind, cum spuneam general-valabile, de o larghețe, dacă se poate spune astfel, a generalului, care face ca amănuntul particular, concret, sensul specific sau culoarea certă a locului să se pulverizeze irevocabil. Astfel (pag. 36) : „Pămîntul pe care se întinde astăzi Bucureștiul (sau Caiova, sau Cluj-Napoca — n.n.) a fost locuit din timpuri străvechi de oameni statornici. Multă vreme îndeletnicirile principale ale oamenilor de pe aici au fost păstoritul și agricultura. Mai tîrziu s-au dezvoltat diferite meșteșuguri și comerțul, mărindu-se treptat numărul locuitorilor". Mai departe, pe aceeași pagină : „În cei 33 de ani de la Eliberare, Bucureștiul (sau Timișoara, sau Tg. Mureș — n.n.) și-a schimbat înfățișarea, devenind un oraș modern. Clădiri măreț s-au înălțat și se înalță în fiecare colț al lui (chiar în fiecare !?, n.n.), ștergînd urmele sărăciei trecutului și făcîndu-l de nerecunoscut. Pe locurile vechilor mahalale s-au construit cartiere noi, cu numeroase blocuri de locuințe, magazine, cinematografe, școli, grădinițe, parcuri etc". Da, etc...

Cum citatele pot fi, se știe, înșelătoare, existînd o tehnică a decupării lor manevrată de cel ce citează, vom reproduce integral o lecție, intitulată „Locuitorii municipiului București și ocupațiile lor" :

„Municipiul București are în prezent o populație de peste 1 500 000 de locuitori. Odată cu dezvoltarea continuă a orașului crește și numărul locuitorilor. Astăzi, municipiul București se numără printre marile orașe ale lumii.

1. O mare parte din numărul locuitorilor municipiului București și mulți locuitori din comunele suburbane sînt muncitori. Ei lucrează în uzine, fabrici, șantiere de construcții, transporturi și la buna gospodărire a orașului. Alți muncitori lucrează în întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii sau în întreprinderi agricole de stat care se găsesc în apropierea orașului.

Cei mai vîrstnici își amintesc de condițiile grele de muncă și de trai ale muncitorilor din trecut. Acum, sub conducerea partidului, poporul nostru își clădește o viață nouă. Muncitorii, în frunte cu comuniștii, obțin noi și noi succese, dînd țării tot mai multe produse de bună calitate. Ei știu că, lucrînd cu spor, țara devine tot mai bogată, iar traiul lor din ce în ce mai îndestulat.

2. Pe ogoarele comunelor suburbane lucrează cu hărnicie țăranii cooperatori, uniți în cooperativele agricole de producție. Prin folosirea mașinilor agricole, a îngrășămintelor chimice, a irigațiilor și urmînd îndrumările date de specialiști, țăranii cooperatori obțin recolte tot mai bune, bogății de seamă a țării.

3. Unii dintre locuitorii Capitalei și din comunele suburbane lucrează în diferite instituții de învățămînt, cultură și artă, în institute de cercetare, institutii pentru apărarea sănătății etc. Acestia sînt învățători, profesori, oameni de știință, ingineri, medici, artiști care împreună alcătuiesc intelectualitatea. Prin munca lor, ei asigură buna pregătire a tineretului, sprijină ridicarea culturală a oamenilor muncii sau se ocupă de ocrotirea sănătății populației și de dezvoltarea științei în țara noastră.

O parte din locuitorii municipiului București lucrează în cooperativele meșteșugărești, în comerțul socialist sau ca funcționari în diferite instituții și întreprinderi.

Datorită dezvoltării necontenite a industriei și agriculturii, bogățiile țării cresc an de an. Prin grija partidului și a statului nostru, viața oamenilor muncii devine din ce în ce mai bună.

Alături de întregul popor, muncitorii, țăranii cooperatori, intelectualii și ceilalți oameni ai muncii din București și din comunele suburbane, strîns uniți, lucrează cu hărnicie și pricepere. Ei contribuie din plin la înflorirea Capitalei și a patriei noastre dragi".

Asta e lecția ! Credem, nu credem, asta e o lecție despre București, credem, nu credem, asta e lecție de geografie ?

Îi îndreptăm în fiecare toamnă pe copiii noștri spre această carte, spre această carte primordială care e geografia pămîntului românesc, uitînd însă s-o mai revizuim, transformîndu-i desuetudinea, adică acea publicistică depășită de care vorbeam mai sus, în ceva imuabil. Cartea nu-i tocmai veche, deși nici tocmai nouă (întocmită în conformitate cu programa din 1969, ea a fost, citim pe fila de gardă, „revizuită" ultima oară acum doi ani, în 1975), dar, oricum, ea, este limpede, s-a învechit, s-a prăfuit.

Ce propunem ? Cîndva Arghezi visa cartea de școală ca pe o carte a jocului geamănă cu frăgezimile vîrstei,cu disponibilitățile ei. („Ce e cercul ? Un pătrat. / Cum e unghiul ? Crăcănat"...). Creangă, cu o jumătate de veac înainte, avusese aceeași intuiție a funcției pedagogice a jocului în manualul său. Am vrea deci să spunem, și spusa noastră se vrea o propunere, că, mai precis decît pedagogii, cei ce au harul de a redescoperi continentul scufundat al copilăriei, ba, mai mult, de a mina și folosi chiar tehnicile vîrstei în scopul de a atrage copilul, de a-i face vie, sensibilă, caldă, apropiată și perceptibilă lumea în care trăiește, rămîn scriitorii. Din păcate, nici o pagină din acest manual nu poartă semnătura unui scriitor.

Să fim înțeleși, nu vrem o „literaturizare" a geografiei, nu vrem deloc să uzurpăm criteriile științei, vrem doar ca aceste criterii să funcționeze, să fie vii, să fie eficiente. Vrem o carte funcțional interesantă și frumoasă, care să spună ceva și să spună bine — atrăgîndu-l pe copil — acest ceva. Vrem, dacă e vorba de știință, deci de criteriile informării, să aflăm, dintr-un manual despre București, cum, cînd și de ce orașul lui Bucur a devenit capitala României (ceea ce cartea în discuție, credem, nu credem, nu ne spune !). Și mai vrem, dacă e vorba despre modul în care e scrisă această carte, altfel de „literatură", altfel de metafore, de imagini, decît cele care ne spun (pag. 37), că bulevardele noi, clădirile și luminile lor dau Bucureștilor ceva „de basm". Cum adică, ne-ar putea replica, inocent sau malițios, copilul de opt ani — intim cu basmul, specialist în basm — cum adică, București-știi sînt un basm, sînt o ficțiune, sînt un oraș care nu există ?

Asta, forțînd puțin, glumind puțin. Dar nu forțînd și nu glumind decît puțin.

ILIE PURCARU ■

LIMBA ROMÂNĂ ÎN CĂRȚILE DE CITIRE

Mari erori pentru cei mici

Una din ultimele lecții ale Abecedarului se cheamă „Țara mea".

Abecedarul nu este o carte oarecare a anilor dinții ai școlii, ci muma tuturor cărților noastre de căpătîi și cinstit, e firesc, e necesar ca lecția ce face suma întregii științe dobîndite, buche cu buche, în clasa I să scrie și să spună ce e țara, cine sîntem noi și ce ne leagă de țară. Cuvîntul ei trebuie să fie limpede și bine cumpănit în frază, simțit adînc și iubit cu toată dragostea. Pagina nu trebuie să cuprindă altceva decît lucruri de ținut minte toată viața.

Se înțelege că, într-o măsură importantă, abecedarele ultimilor ani o și fac, ele fiind cărțile care marchează cele dintîi, progresul manualelor școlare și al noii școli.

„Avem o țară mare, frumoasă și bogată. Locuitorii ei — zic autorii Abecedarului — **sînt harnici și pricepuți".** Autorii — Maria Giurgea și Maria Georgescu Boștină — săvîrșesc aici unele imprecizii. Dacă noi sîntem cei care **„avem o țară mare, frumoasă și bogată"**, atunci de ce sînt **„locuitorii ei"** harnici și pricepuți și nu chiar **noi** ? Nu se găseau, oare, în toate dicționarele limbii române niște cuvinte mai vrednice să-i fixeze copilului în conștiință cîteva din multele virtuți ale românului ?

Să trecem mai departe la manualul de Limba română pentru clasa a II-a (partea I, autori Anca I. Maria și Radu I. Maria), a cărui lecție de început e „Țara noastră". **„Țara noastră**, spune textul, **se numește Republica Socialistă România. Noi ne numim români".** Stimatele tovarășe profesoare care au purces la alcătuirea manualului ar trebui să știe de-acum lucrul pe care-l știe covîrșitoarea majoritate a locuitorilor României și anume că noi chiar **sîntem români** !

Pornind astfel discuția privind limba și conținutul manualelor de limba română pentru clasele I-IV, s-ar părea că urmărim orientarea ei spre polemică. Despre cartea de citire, nu-i așa ?, e îndreptățit să aibă păreri fiecare. Fiindcă folosul unei astfel de discuții nu e îndoielnic, vom proceda la semnalarea unor erori mai mult decît evidente. Nu suspectăm bunele intenții ale tovarășilor învățători și profesori care au lucrat și au referit, la redactarea manualelor în chestiune, dar nu putem să nu ne exprimăm uimirea constatînd că printre cei care decid asupra textului ce merge la tipar într-un tiraj de zeci de milioane de exemplare nu întîlnim nici o autoritate în gramatică, psihologie, logică. Abecedarul, bunăoară, cuprinde abia cîteva sute de cuvinte. Dacă pe întinderea unui an de școală sînt de ajuns cîteva sute de cuvinte ca să-i formeze elevului deprinderile scrisului și cititului e absolut necesar ca acest minim să aibă expresivitate, să se adreseze inteligenței reale a copilului de 6-7 ani, hotărît mai exersată azi decît în urmă cu niște ani și, ce-i mai important, să comunice tot ce au cuvintele de comunicat în tiparele unei gramatici fără ezitări. Cum unele propoziții sînt, în chip necesar, completate cu imagini, enigmistice, vom considera desenul ca făcînd parte, precum cuvîntul, la genul potrivit, la singular sau plural, dar nearticulat, adică în felul lui normal. Să citim și să descurcăm, prin urmare, unele încurcături :

La pag. 41 stă scris că **„Anica are ouă". A avea** este un verb generos, e drept, dar nu chiar așa de generos ! În ilustrație se vede clar că Anica ține, de fapt, un ou în mînă. Atît : îl ține în mînă, nu îl **are**. La pag. 37 se spune că **„Aura e mare. Ea are steag".** Corect este, se înțelege : Ea are un steag. La pag. 66, stă scris așa : **„Horia este vărul meu. ODATĂ, eram la el, în satul Hotarele. DUMINICA, mă duceam cu Horia la horă".** Acest „odată" nu stă deloc bine aici. Îl potrivesc în frază astfel, împiedicat, numai cei care nu stăpînesc deplin limba română. Vara... **„e căldură ca de cuptor"** (pag. 106). Evident, nimeni nu zice astfel. O seamă de texte ridică probleme delicate de logică. **„Este leul, spune tata. E un animal frumos și puternic. I se mai zice și regele animalelor. Să mergem la el !"** Leul este într-adevăr frumos și puternic, dar noi, oamenii, avem unele motive ca să nu ne îndemnăm atît de repede **„să mergem la el !"** La pag. 83, niște vrăbii se ceartă pe o omidă. O vrabie bătrînă le invită să caute din ramură în ramură fiindcă **„pe copaci sînt destule omizi".** După această instructivă istorioară cu omizi, știți dumneavoastră ce zicală e pus să memoreze copilul ? Sigur că nu știți. Zicala sună astfel : **„Cine este muncitor, de hrană nu duce dor".** Acum, lăsînd deoparte relația dintre hrană, muncă și mișcătoarele

din copaci, ne întrebăm : de ce oare omul muncitor nu duce dor de hrană ? Istorioare ușor suprarealiste mai întîlnim. După ce copilul învață cîteva litere, e pus să scrie dialogul următor : **„Rica are carie ? Nu ! Păpușa are carie"**. Cînd compun versuri, autorii ajung la rezultate interesante. Iată o strofă : **„Tatăl meu coboară-n mină / ca să SMULGĂ FIERUL (?!) / DAR pe seară, mult îi place / Să privească cerul"**. O alta la pag. 105 : **„Haideți, copii, să cîntăm, / Cu toți copiii din țară ! / A noastră e ziua, copii, / E ziua întîia din vară"**. O strofă în care nu putem zice ce anume nu merge, fiindcă nu prea merge nimic. Unele neglijențe constatăm la timpii verbelor. Un exemplu la pag. 89 : **„La școală AVEM și teatru de păpuși. Tovarășa învățătoare NE ARATĂ o păpușă... etc"**. Și două rînduri mai jos : **„Cum se numește ? AM ÎNTREBAT NOI"**.

Dacă Abecedarul nu pune, în principal, probleme de conținut, manualul de Limbă română (partea I) pentru clasa a II-a și cărțile de Citire pentru clasele a III-a și a IV-a pun și încă destule. O astfel de problemă am arătat-o mai sus. Trebuie să lămurim aici o chestiune de principiu. Cele mai multe texte sînt însoțite de precizarea : „după cutare autor", precizare ce vrea să spună că scrierea originală a fost reașezată în formă nouă și că, în multe cazuri, de la autorul respectiv nu s-a mai păstrat decît linia narațiunii. Marii noștri scriitori au fost și sînt mari minuitori și creatori de limbă. Opinia noastră e că nu ne putem permite să-i prelucrăm pe Sadoveanu, Agârbiceanu, Hogaș, Delavrancea, Zaharia Stancu ori Marin Preda după cum ne cade bine, ca să ne iasă în manualul de Citire utilul cu plăcutul. Ion Șerdean, Florian Dițuleasa și Eliza Paveliu semnează tustrei Citirea pentru clasa a III-a. Tot ei semnează și prelucrările. Dar văzînd cîți autori ocazionali își publică producția de cuvinte goale în cărțile de citire sîntem îndreptățiți să ne formulăm nedumeririle în termeni drastici. Să notăm niște nume : Petru Demetru Popescu, Cornelia Bejan, Florian Tucă, Nicolae Popescu Rășinari, Aurel Petri, Radu Costăchescu, Alexandru Drăgoi, Constantin Motaș, Ofelia Proca, Octavian Metea. Să mai adăugăm că Citirile, indiferent de cine le alcătuiește, mai selectează texte din Dan Deșliu, Florin Iordăchescu, Ștefan Tita, Victor Sivetidis, Mircea Sîntimbreanu, Ion Grecea, Virgil Stoenescu dar ignorează cu totul literatura, în general, și literatura pentru copii a unor scriitori cu merite artistice reale și importante din toate generațiile. Să luăm la întîmplare un text de Alexandru Drăgoi, despre Constantin Brâncuși (cl. I) și un altul, nesemnat (redactat de colectivul de autori ai manualului de clasa a II-a), intitulat **„O viață nouă"**, pentru a scoate din acestea unele concluzii privind adevărul și forța ideologică (formativă) a manualelor. Să nu uităm că acești copii au 8, 9 și 10 ani, că urmăresc mulțime de emisiuni tv încă din pruncie, că trăiesc o viață infinit mai complexă, mai grăbită, mai bogată în informații decît în primii ani ai socialismului în România. **„Datorită muncii sale stăruitoare și marelui său talent** — se spune în lecția despre Brâncuși — **tînărul artist reușește în cîțiva ani SĂ CUCEREASCĂ LOCUL ÎNTÎI în sculptura românească"**. Lucrul acesta se întîmplă, cum se știe, la cursele cicliste, la trîntă, la trasul la țintă dar nicidecum în artă. **„La Paris,** zice Alexandru Drăgoi, **Brâncuși își construiește singur un atelier și o căsuță de locuit, cu laviță și vatră, asemenea celor din satul său"**. Adică, Brâncuși n-ar fi avut altceva de făcut decît să-și toarne o chilie din chirpici în buricul Parisului, așa, ca să le arate el francuzilor cine sînt ai noștri. Că autorul povestirii ori autorii prelucrării își dau cu presupusul, deși mai drept era să ceară, acolo unde nu știu, sprijinul unor științori, se vădește și spre sfîrșitul narațiunii. **„La Paris,** zic dînșii, **se păstrează neatinsă căsuța oltenească...** etc.", precizare care-l îndreptățește pe elev să-și închipuie că pentru asta e Brâncuși o personalitate și un om mare al națiunii, numai fiindcă a ținut morțiș să stea într-o căsuță mititică, în ciuda faptului că Parisul îi oferea cel puțin apă curentă și bec electric. În lecția **„O viață nouă"** (pag 76) **„inginerul Marinescu Ion se odihnește după o săptămînă de muncă. În locuința sa din blocul cel nou este atît de plăcut !"** În acest ceas de reverie, care spune, pasămite, totul despre viața nouă a oamenilor care locuiesc la bloc, pe ușă intră Sorin **„cu automobilul în brațe"**. (Sublimă hiperbolă a copilăriei fără griji !). Privindu-l pe Sorin, lui Marinescu Ion **„ochii i se întunecă. Își amintește cît de tristă a fost copilăria lui... Mama s-a îmbolnăvit. El dorea să învețe la școală, dar nu avea bani pentru cărți și îmbrăcăminte. Abia după război, cînd poporul muncitor a ajuns la conducerea țării... Marinescu Ion a ajuns inginer"**. Concluzia : **„Astăzi trăiește o altă viață. El privește jocul copilului și se gîndește la viața fericită pe care o duc acum oamenii muncii și copiii lor"**. A doua concluzie : **„Mama apare în prag. Dragii mei, poftiți la masă"**. Întrebările la lecție sună și ele convingător și, mai ales, stimulativ : **„Cum a trăit Marinescu în copilărie ? Ce fel de viață duce acum el și familia lui ? Dar oamenii muncii din patria noastră ?"**

Pe cît de multe sînt în aceste cărți de început neaoșismele, arhaismele, regionalismele ori, pur și simplu, cuvintele rare, pe atît de puțin apar termenii frecvenți în viața cu adevărat nouă a copiilor. În manualele de clasa a II-a și a III-a găsim un belșug de cuvinte precum : **ifos, ropot, cloareci, nesocotit, ghioage, ghiaur, gureș, dalba, fudulie, colb, ponosit, sumețit, găitan, spasm, ienit, rovină, genune, pirdalnic, pridideală, zăbranic, fișic, răgute, buhos, imblare, chivără, purcedere, bodoloanță, irugă, tăsma, suhat, tizic, iscodire.** Sigur, cuvintele există în limbă și unele situații ale limbii le cer, dar e vreme destulă pentru ele. Oricum, se vor poticni de ele copiii în lecturile istorice, le vor aduna oricum în fondul de rezervă al vocabularului. Ca să ne dăm seama ce dificultăți pune învățarea unor termeni ca aceștia, e destul să vedem ce greu se descurcă autorii înșiși cînd trebuie să le dea un înțeles prin cuvintele uzuale. Astfel **„se năpusteau"** este echivalat cu **„dădeau buzna. năvăleau"**, **„smerit"** cu **„supus, umil"**, iar **„a se închina"** e tradus, nici mai mult, nici mai puțin, cu **„a se încovoia, a se pleca, a se supune"** (!).

Despre **„scaunul împărăției"** se zice că ar fi **„capitala împărăției, locul unde STAU împărații"**, Sarmizegetusa fiind și ea **„cetatea unde STĂTEAU conducătorii dacilor"**. Rămîne de văzut ce înțeles dau copiii verbului **„a sta"**. Despre **„soi"** se zice că e o **„persoană trimisă cu o misiune în tabăra DUȘMANĂ"** (?!). Oare numai dușmanilor li se trimit solii ? Autorii cred că **„ghiaur"** este **„porecla dată de turci celor de altă credință"**, că un **„colnic"** este numai un **„luminiș în pădure"** și că **„nobilii"** sînt **„în trecut, stăpîni ai pămînturilor"**. Grivița și Plevna ar fi **„localități în Bulgaria unde turcii au opus rezistență îndîrjită la 1877"** iar **„talerul"** un **„vas de forma farfuriei"**, în doină **„găsim înfățișate dorul, jalea, dragostea etc."** (!!!), **„bolile molipsitoare"** sînt **„boli care se iau (se transmit) prin atingerea cu un bolnav sau cu ALTE OBIECTE (!!!) pe care se află microbi"**.

Am discutat cu o seamă de părinți despre manualele de citire din clasele I—IV și parte din observațiile transcrise aici sînt la sugestia lor. Nu ne permite nici spațiul, nu e nici căderea noastră să alcătuim liste cu toate cusururile acestor manuale. Ele au, se înțelege, și merite, numai că o cercetare a meritelor e mult stingherită de mulțimea de greșeli cîte le însoțesc. Cum alcătuirea manualelor urmează programa și cum conținutul, orientarea programei fac obiectul unei altfel de analize, scriem din nou întrebarea cu care am deschis articolul : oare n-ar fi drept să fie încredințate aceste cărți unor distinși universitari, specialiști în gramatică, logică, psihologie, pedagogie ca să refere și ei asupra calității ? Se înțelege că textul nostru deschide o discuție publică asupra manualelor de limbă română și că vom publica mai departe intervențiile cititorilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cum vorbim la școală, cum vorbim în vacanță

Poluarea limbajului duce la adevărate insanități verbale față de care necesitatea unei terapeutici severe se dovedește absolut indispensabilă. Și unde se poate contracara mai eficient profilarea unui asemenea limbaj, decît în școală? Școala este instituția fundamentală care este chemată să ducă la îndeplinire testamentul sacru al lui Enăchiță Văcărescu care asocia, pe drept, creșterea limbii românești de „a patriei cinstire". Să îndepărtăm prejudecata după care cultivarea limbii ar fi exclusiv treaba profesorului de română, adoptînd ideea că responsabilă integral de această misiune este școala în **totalitatea ei.** Evident, prin natura disciplinei pe care o predă, profesorul de română are un rol special în acest proces, care însă trebuie să solidarizeze în egală măsură pe profesorii tuturor disciplinelor din școală. Căci profesorul de română, cu cele cîteva ore săptămînale, cu greu va izbuti să creeze reflexele unei exprimări corecte, clare, precise, expresive, elegante, dacă colegii săi de la celelalte discipline ignoră această finalitate. În vizitele pe care le-am făcut în cîteva școli și licee, pe linia obligațiilor de integrare, am avut curiozitatea să răsfoiesc caiete ale elevilor nu numai de la română ci și de la alte materii, întîlnind, nu o dată, situații îngrijorătoare. Mi-am dat seama că, din păcate, multe aparțin dascălilor. Faptul mi-a fost confirmat și de felul în care se exprimă mulți profesori de la alte discipline, în diverse împrejurări. Discuții despre lecțiile ținute luări de cuvînt în consiliile profesorale etc. Unii, începînd să la cuvîntul, își cer scuze mai sincere sau mai ironice pentru felul în care se exprimă, cu un fel de orgoliu al disciplinei ce o predau". „Sînt profesor de desen, sînt profesor de fizică, de naturale" etc. ca și cînd aceste materii ar acorda de la sine dispense de exprimare, ca și cînd modul de a comunica cunoștințe, de a instrui poate fi vreodată indiferent. Să fie clar : nu există, nu pot exista, profesori eminenți, indiferent de materia ce o predau, care să se exprime incoerent, iar asimilarea cunoștințelor de către elevi este, într-o măsură esențială determinată de modul de a le transmite.

Dar, pentru crearea, la elevi, a unui limbaj corect, civilizat, este nevoie și de permanenta supraveghere a modului de exprimare și în afara școlii. Cînd, în pauză, pe stradă, în familie, în vacanțe, adică în cea mai mare parte a timpului (un elev stă, în medie, 5-6 ore în școală din 24), elevii se consideră dezlegați de obligațiile școlii folosind un limbaj periferic, „golănesc" și nimeni nu intervine, ei cred că asemenea obligații sînt numai pentru școală și nu pentru viață, uitînd că școala nu este altceva decît pregătirea pentru viață. Cînd, într-o tabără de elevi, am comunicat directorului impresiile mele nefavorabile, despre felul în care vorbesc între ei elevii, acesta mi-a răspuns cu o superioară indulgență : „Lăsați-i, sînt doar în tabără nu sînt în clasă". Ca și cînd limbajul cuviincios, frumos, ar fi incompatibil cu taberele ori cu vacanțele, ca și cînd limbajul necivilizat, de prost gust, ar relaxa pe tineri. Să ne înțelegem : nu pledăm pentru exprimarea incoloră, încorsetată, pedantă, scrobită, ipocrită, care inhibă comunicarea bogăției sufletești, a disponibilităților originale. Detestăm însă, și în egală măsură trebuie să descurajăm, ca profesori, mutilarea sau alterarea acestui tezaur. Cu toții, indiferent de materia pe care o predăm.

POMPILIU MARCEA ■

Constructorii știu că se apropie 15 septembrie

„Pînă la începerea noului an școlar vor fi gata pentru a primi elevii 3 construcții școlare, de fapt 3 construcții noi lîngă școli care funcționează deja; noi numim asemenea lucrări extinderi" — declară inginerul Nicolae Jerca de la serviciul plan-investiții al inspectoratului școlar-București. Aici avem în total un număr mic de săli de clasă în raport cu necesarul, 44 — erau prevăzute pentru acest an școlar circa 200 — dar odată cu lucrările de refacere în Capitală, planul de construcții școlare a fost revăzut. Aceasta este situația!

Scurt. Să vedem atunci măcar ce s-a realizat din planul rămas. În bulevardul Lacul Tei, la școala nr. 31, structura este terminată și se lucrează la finisări. La fel se prezintă situația și la șantierul școlii nr. 204 din Drumul Taberei, adică normal, un ritm bun de lucru care sugerează respectarea termenelor. La Gara de Est, la școala sportivă nr. 2, este aproape gata o frumoasă sală de sport. Cîțiva lucrători, 5 sau 6, se fac că finisează pe ici pe colo; de fapt au terminat aproape totul și sînt în așteptare pentru ultima operație, așezarea parchetului. Acesta trebuie să sosească de la o oră la alta.

În Băneasa, la școala generală nr. 6, după cutremur, în clădirea și așa cam improprie, cursurile au fost organizate în trei schimburi. „În trei schimburi vom organiza și noi munca finisorilor — declară maistrul Nicolae Grigore de la șantierul 2 finisaje al grupului 2 de șantiere. Avem deja în șantier, la parterul clădirii și primul etaj, zidari, mozaicari, tîmplari". „În ce ne privește — spune inginerul Ion Stănescu, specialistul în structuri de la același grup — putem spune că am ajuns la 98 la sută din volumul total al lucrării. Ritmul bun de muncă a permis, după cum ați constatat, finisorilor să se apuce de lucru. Pe 15 septembrie, copiii, aceiași care astăzi, împreună cu profesorii lor vin să ne ajute la operațiile necalificate, vor putea intra în noile lor săli de școală". „Alături de ei ne vom bucura și noi, cadrele didactice — spune profesoara Veronica Popescu. În noua școală cu 16 săli de curs, vom avea laboratoare la fiecare etaj, ateliere, precum și un cabinet medical. Pînă atunci, pînă în ziua de 15, trebuie la rîndu-ne să organizăm totul. Astăzi ne ocupăm de trierea manualelor gratuite și verificarea lor".

VICTOR CONSTANT ■

În timp ce deasupra se mai toarnă încă beton, la parter și primul etaj finisorii gătesc școala pentru marea sărbătoare de la jumătatea lunii septembrie (la școala generală nr. 6)

Școlarii din satul Răchiteni, comuna Mircești, județul Iași s-au angajat ca în cinstea zilei de 23 August să construiască un nou atelier-școală. Sub conducerea cadrelor didactice, prin muncă susținută, acest obiectiv a fost ridicat cu 10 zile mai devreme costul construcției ridicîndu-se la 60 000 lei, sumă realizată de pionieri și elevi din contravaloarea lucrărilor prestate în vechiul atelier : diferite obiecte metalice și de tîmplărie ca scăunele pentru prescolari, garduri din metal, porți și vitrine metalice. Menționez că aceiași copii și-au construit singuri atît băncurile pentru lucru, cît și toate cele necesare pentru autodotare. **(Dumitru Păpușoiu,** Tg. Frumos)

Vă scriu din nou deoarece la scrisoarea noastră apărută în FLACĂRA din 7 iulie a.c. cu privire la restituirea de către O.J.C.L. Suceava a sumelor datorate nouă pentru neinstalarea antenei colective de bloc T.V., nu am primit nici un răspuns. Ne întrebăm : cum pot fi atît de pasivi unii angajați care, practic, sînt plătiți din contribuția contractanților față de care au obligații ? Nici măcar nu se sinchisesc să ne răspundă ce au de gînd. Chiar nu se poate găsi o soluție care să-i determine pe cei de la O.J.C.L. Suceava să ne restituie datoria, să nu mai abuzeze de răbdarea a 40 de familii ? **(S. Antochi,** str. E. Hurmuzache 12, bloc I.6, Rădăuți)

Mă numesc **Dan Catrina** și locuiesc în cartierul Militari. În această zonă, începînd cu 1973, s-au construit circa 25 blocuri, altele construindu-se în continuare. Totul este frumos, blocurile noi sînt aspectuoase, există spații verzi amenajate prin muncă voluntară de locatari — în afară de două lucruri : se simte o acută lipsă de spații comerciale în această zonă și avînd în vedere că la parterul blocurilor de 10 etaje nu s-au prevăzut spații comerciale, singura soluție pentru cei 10 000 locuitori

ai acestui microraion, vizavi de Liceul „T. Vladimirescu", este construirea unui complex alimentar, avînd în vedere că există spațiu suficient. O a doua problemă este accesul locatarilor din bd. Armata Poporului către blocuri. Din fotografia pe care v-o trimit se poate vedea intrarea, care nu este mai mare de 1,25 metri, iar panourile așezate aici de I.C.M.-4 nu fac altceva decît să camufleze moloz, gropile și noroaiele prin care sîntem nevoiți să trecem. Este cu atît mai necesar să se rezolve această situație, cu cît ea durează de trei ani, zona aflîndu-se în apropierea unei artere principale — autostrada București-Pitești.

Sîntem 36 femei și fete care lucrăm la întreprinderea „Textila" Năsăud în trei schimburi. Locuim însă în sate diferite, respectiv : Mocod, Nimigea, Piatra. Dacă pentru schimbul 1 ne mai descurcăm mergînd cu mașinile I.T.A. — Năsăud, la schimburile 2 și 3 ne e foarte greu. Dorința noastră este de a fi prelungit traseul cursei locale care duce și aduce schimburile 2 și 3 pînă în satul Mocod, adică cu încă trei kilometri de la locul de unde are stație în prezent, la nevoie cu suplimentarea corespunzătoare a tarifului ; ne-ar fi de mare ajutor acest lucru, distanța poate părea mică, dar pe timp rău lucrurile sînt cu totul altfel. **(Valeria Bălaș,** Nimigea, Bistrița Năsăud)

În dimineața zilei de 29 iulie a.c. am solicitat vînzătorului de la centrul de carne nr. 69 strada Clopotarii Vechi, București, un kilogram de antricoate. Nemulțumit de faptul că acest kilogram de carne cuprindea 50 la sută slănină — separat de carne — am cerut, ca dealtfel și alți cumpărători, condica de sugestii și reclamații. Remarc operativitatea cu care mi s-a trimis răspunsul — pe 2 august ! — dar n-am înțeles prea multe. În primul rînd vînzătorul ne spusese că așa prevăd dispozițiile de la un anumit tovarăș, poate tocmai cel care ar fi trebuit să semneze talonul trimis, ca urmarea sesizării mele și care vi-l anexez : „urmare sesizării din 29 iulie etc.. ...Acele antricoate se vindeau cu slănină căci erau de la porcul cu slănină, dar am explicat tov. cumpărător căci ne vine și porc fără slănină după amiază, să vină și dînsul să cumpere". **(Nicolae Martinescu,** bd. Ilie Pintilie 25, bloc 2, apart. 138, sect. 1)

Prezenta imagine înfățișează una dintre cele mai vechi capodopere ale naturii în acest gen : este vorba de Pluta de la Alunu din județul Vîlcea. Acest arbore declarat monument al naturii datează din anul 1456. Neexistînd date anterioare, acest arbo-

re s-ar părea că există dinaintea luptelor lui Vlad Țepeș. De aici vine și vorba în această localitate situată pe malul riului Oltet : „Să crești mare și bătrîn / Ca Pluta de la Alun / Să trăiești, să-mbătrînești / Ca teiul de la Bodești". **(Ion Marinca,** Tg. Jiu)

Cunoașterea florei indicatoare din pădurile din raza Ocolului silvic Alcșd este de o deosebită importanță pentru lucrătorii noștri, aceasta servind la determinarea tipurilor de stațiuni, implicit la stabilirea formulei de împădurire în zonă. Iată pentru care motiv un colectiv condus de inginerul Dumitru Pova va elabora în decurs de un an un cuprinzător „Herbar", incluzînd între filele lui „flora indicatoare", „mugurarul" și „frunzarul" plantelor din pădurile acestei zone a Bihorului. **(Ion Arion)**

În cadrul revistei FLACĂRA nr 31, pag. 2, a apărut articolul „Bătălia de la Oituz", autorul evocării fiind generalul-locotenent r Marcel Olteanu ; a apărut și o fotografie care reprezintă „un grup de generali și ofițeri superiori din comandament, în răgazul dintre două lupte". Pot fi recunoscuți, în centru, de la dreapta la stînga, generalul rus Scerbacev, al treilea, generalul Berthelot, șeful misiunii franceze în România, al patrulea și colonelul de brigadă Cantacuzino, comandantul brigăzii 1 Grăniceri de la Oituz, al cincilea ; fotografie din arhiva Marcel Olteanu. Cum a cincea persoană nu era altcineva decît tatăl meu, generalul Dumitru Gherculescu, cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul", și nu colonelul de brigadă Cantacuzino, vă rog să publicați prezenta rectificare. **(Toma Gherculescu,** Brașov)

Mă numesc **Ecaterina Ianus** și locuiesc în Rădăuți. Avînd doi copii școlari, unul în clasa I, celălalt într-a III-a, cărora trebuind să le cumpăr uniforme școlare, am întîmpinat următorul necaz : mergînd la magazinele din localitate și probînd uniformele pe măsura celor 2 băieți, nu am avut posibilitatea să le cumpăr întrucît acestea sînt prea înguste la piept, fiind prea răscroite la mîneci. Anul trecut am pățit la fel și am amînat cumpărarea uniformelor pentru această toamnă, iată însă că și acum situația este aceeași. Am făcut mai multe sesizări fabricilor de confecții Vaslui, Dorohoi și Botoșani, care aprovizionează cu uniforme școlare orașele Rădăuți și Suceava — în sensul de a revizui, de a înmulți tiparele la uniforme — dar nu am primit nici un răspuns, și nu sînt singura mamă care întîmpină greutăți în această problemă.

Vă rugăm să publicați rîndurile de mai jos pentru a veni astfel în sprijinul unui mare număr de cetățeni care călătoresc între orașele Galați și Iași și care, la ora actuală, sînt nevoiți să parcurgă această distanță fie într-o noapte întreagă, cu un tren personal, sau în 6—7 ore, cu o schimbare de tren în Bîrlad. În Mersul trenurilor, intrat în vigoare la 22 mai a.c., s-au introdus în circulație acceleratele 345—346, care leagă direct Iașul de Galați, distanța fiind parcursă în numai 4 ore. Aceste trenuri au funcționat însă din păcate numai o lună de zile, după care s-au suspendat, fără a ni se da nici o explicație. Cum cele două zone sînt foarte mult legate între ele, atît economic cît și datorită unui mare număr de familii al căror membri trăiesc în cele două județe, solicităm forurile în drept să reanalizeze repunerea în circulație a trenurilor respective. **(Mauriciu Brener,** Galați)

Mă numesc **Virginia Jumătate** și vă scriu în numele meu și al mai multor mame din localitatea Bărăsanul, județul Ialomița. Trăim aici relativ izolat — la 12 kilometri de cel mai apropiat oraș — iar de un an, de cînd medicul nostru pediatru a plecat la București, copiii noștri sînt lipsiți de îngrijirea medicală necesară. Personal am doi copii, unul de doi ani și jumătate iar altul de 9 luni, pe care îi îngrijesc cu ajutorul cărții „Mama și sugarul" de dr. I. Căpraru : rezultatele au fost bune pînă acum — pe cel mic l-am îngrijit chiar de pojar la patru luni — și sper din toată inima să nu intervină nimic grav și de urgență. Problema care ne frămîntă cel mai mult însă este aceea a vaccinării, copiii noștri nefiind luați în evidență în acest sens. Consider că nu este normal ca acești copii să nu-și primească drepturile legale, așa cum și le primesc copiii din orașe, unde părinții sînt invitați să aducă la vaccinare copiii, cei care nu se prezintă fiind chiar amendați.

Pe șoseaua națională nr. 11, între orașele Gh. Gheorghiu-Dej și Tg. Secuiesc, după ce urci fru-

moasele serpentine ale Moghioruțului, te întîmpină frumosul hotel-restaurant „Oituz". Te întîmpină e un fel de a spune, pentru că s-ar putea să ai surprize, așa cum am avut noi. Într-o joi : n-am înțeles un lucru, ori personalul a avut o zi liberă, ori joia e ziua din săptămînă cînd localul este închis. În acest caz ar fi mai nimerită afișarea unui orar. În orice caz, afișul de la intrare poate figura la o rubrică de umor involuntar, cu atît mai mult cu cît la plecare, printre alte reclame, mai zărești și formula „La revedere, mai poftiți pe la noi". **(G.A. Bain,** Comănești, Bacău)

La un kilometru de Tg. Jiu, în localitatea Vădeni, există un cuptor de var care făcea pînă nu demult var de bună calitate, bine ars, fără pietre în el — așa cum se întîmplă de la o vreme, spre necazul constructorilor. Tigla pentru construcții se aducea de la Jimbolia, de asemenea o țiglă de foarte bună calitate. Acum cîțiva ani, pe lîngă fabrica de ciment Tg. Jiu — Bîrsești Gorj s-a mai făcut un cuptor de țiglă și var, țigla de Jimbolia renartizîndu-se astfel numai la constructiile de stat. Pînă aici toate bune, numai că țigla asta de la Bîrsești se face cu mare neglijență, este strîmbă, sucită, ciobită, pentru a o putea folosi, trebuie să cumperi cu cel puțin o treime în plus decît îți este necesar. Cred că o mai mare atenție din partea celor de aici, un mai serios respect față de cumpărătorul produselor, ar fi mai mult decît binevenit. **(Constantin Măruță,** Schela Gorj)

La 12 mai a.c. am cumpărat prin contract de la cooperativa de consum Cuza Vodă, județul Ialomița, o șifragerie tip „Perinița" produsă de C.I.L. Pipera — centrala de prelucrare a lemnului. Ajuns acasă, la desfacerea ambalajului am constatat că masa de 12 persoane era de neîntrebuințat. În afară de aceasta am mai constatat și lipsa unei polițe. M-am adresat depozitului de unde luasem mobila, a venit cineva să constate defecțiunea și să-mi spună că nu e vina lor ci a fabricii. M-am adresat acesteia, care însă nici nu mi-a răspuns. **(Hamerie Manole Mihaela,** Călărași)

Mă numesc **Romică Cosmiță** și vă scriu în numele consătenilor mei din comuna Tibana, județul Iași. Necazurile noastre se asociază mai ales cu timpul ploios. Pe o astfel de vreme se ține lanț întreruperile de curent electric. Fie zi, fie noapte, ne trezim în prea dese rînduri cu aparatele electrocasnice scoase din funcțiune, rămînem în întuneric, ca să nu mai vorbim de necazurile pe care le avem cu copiii, tot din pricina asta. Este imposibil, credem, să nu se găsească o soluție pentru ca stația transformatorului care ne alimentează să funcționeze corect, nu putem înțelege, sîntem chiar toți la dispoziția nepriceperii unui om sau la cea a unor siguranțe defecte ?

Mircea Gomoiescu mă numesc, sînt din Cluj-Napoca, vă relatez un fapt ciudat sesizat de mine în Sibiu. Aici, călătorii autobuzelor au la îndemînă două tipuri de bilete de parcurs : unul alb, celălalt galben ; ambele avînd același preț : 0,50 lei. Ciudățenia — și nu numai ciudățenia, pentru că situația pe care v-o relatez duce adeseori la amenzi — este aceea că, avînd, repet, același preț, biletele albe sînt valabile pentru o anumită zonă („Valabil ptr. una călătorie între CAP LINIE și ZONA TAXARE" — reproduc exact textul imprimat), cele galbene fiind „Valabil ptr. una călătorie între ZONA TAXARE și CAP LINIE". Mi se pare cel puțin ciudată această risipă de culori, ca să nu spun altfel, și mai ales că să nu mă refer la încurcăturile ce se produc datorită unui astfel de procedeu în care nouveniții sînt puși într-o veritabilă dilemă.

Cu cîțiva ani în urmă, ca urmare a poluării riului Dîmbovnic de către Combinatul petrochimic Pitești s-a luat măsura ca în toate comunele și satele așezate de-a lungul acestui riu să se introducă alimentarea cu apă potabilă de la rețea ; în acest scop au fost construite castele de apă, stații de pompare etc. Dacă în toate celelalte localități investițiile făcute s-au materializat, în satul Bîrlogu, comuna Negrași, toate au rămas baltă. Nu vreau să spun că aici nu s-a întreprins nimic, s-a făcut chiar foarte mult, a fost forat puțul de alimentare cu apă, a fost construit castelul de acumulare și distribuire, au fost instalate conductele în rețeaua stradală. A mai rămas doar efectuarea racordului la puțul de alimentare, dar asta nu se face, și nu de o lună, două, ci de peste trei ani. **(Stelian Predescu, Dumitru Preda, Dumitru Dumitrache, Constantin Ivașcu și alții).**

Întors de puțină vreme, după a 5-a intervenție chirurgicală pe un singur rinichi pe care-l mai am, nu am odihnă (așa cum zicem noi, ardelenii), liniște sufletească deplină și am ajuns la aceste rînduri prin care vă rog să publicați prinosul meu de recunoștință față de prof. dr. PROCA EUGENIU de la Clinica Fundeni-București, care în măsura în care cuvintele pot (și voi încerca din tot sufletul) trebuie să-l înfățișeze nu numai ca pe eminentul chirurg și om de știință cu toate atributele ce se desprind de aici, dar și ca pe omul purtător al unui înalt mesaj umanist cu care ne putem mîndri.

Intervențiile chirurgicale repetate (într-o perioadă de 14 ani) și cu precădere intervenția efectuată în luna ianuarie 1977 pe un singur rinichi și atunci cînd subsemnatul mă aflam la capătul unor suferințe și epuizări, au ridicat prețuirea. Îndemînarea și dăruirea D-sale pe culmile desăvîrșirii și cu toată modestia ce trebuie s-o am (nefiind specialist) acest caz merită să fie scos la iveală, să nu rămînă în anonimat, în lumea medicală prin **UNICITATEA LUI, complexitatea problemelor ce s-au pus și rezultatele obținute** (sînt azi redat familiei și societății, fără să mai fi sperat aceasta).

În perioada destul de îndelungată în care am stat în această clinică, am datele necesare pentru a atesta că prof. dr. Proca Eugeniu, pe lîngă numeroasele solicitări pe linie profesională ca : profesor-rector activitate didactică, operații chirurgicale (zilnic 4—5), își găsește timp și, ceea ce este impresionant, resurse inepuizabile de ordin moral, trecînd pe la patul fiecărula dintre noi și în afara preocupărilor, a datelor ce le culege sub aspect medical, a îndrumărilor ce le dă, stă de vorbă cu fiecare și atît de integrat în suferința noastră, încît această acțiune capătă o valoare deosebită ajutîndu-ne și care în final, apreciez, constituie încununarea profesiunii D-sale. Și toate acestea într-un climat de o înaltă ținută și responsabilitate medicală și socială, înconjurat de un personal medico-sanitar format în atari condiții de dînsul, ce fac cinste spitalului Clinicii Fundeni, medicinei noastre românești. **(Moraru Ștefan,** Alba Iulia)

Poșta redacției

Dumitra Petrache — Buftea, Ilfov. În urma cercetărilor efectuate, Consiliul popular al orașului Buftea ne-a anunțat că vi s-a repartizat spațiul de locuit solicitat.

Constantin Drumen — comuna Tismana, Gorj. Prin decizia medicală 551, Comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă v-a încadrat în gradul III de invaliditate.

Florian Brudea — Craiova. Vi s-a aprobat instalarea postului telefonic ; după ce veți achita taxele de instalare, se va executa lucrarea ; vi s-a atribuit numărul de apel 4 89 02.

Ștefania Tochi, Duma Ilieșcu, Alexandru Bologhi — București ; **Tudor Gheorghe** — Timișoara ; **Alexe Petculescu** — Dorohoi și alții Repetăm : încurcăturile sau necazurile pe care le aveți în legătură cu obținerea abonamentelor nu au nici o tangență cu atribuțiile revistei noastre, ele ținînd direct de oficiile poștale în raza cărora domiciliați.

Adrian Ionescu — București. Firește că vă puteți socoti colaborator al revistei noastre ; vă așteptăm cu materiale concrete.

H. P.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 16—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Din nou despre plantele medicinale

FLORA SPONTANĂ ÎNCEPE SĂ TREACĂ ÎN RÎNDUL FLOREI CULTIVATE

Revenim, iată, cu noi amănunte din lumea extraordinară, mereu actuală și mereu fascinantă a plantelor medicinale, mai ales că în toamna acestui an Trustul „Plafar", un adevărat stat major al plantelor medicinale din țara noastră, va împlini vîrsta deloc neglijabilă de doi ani, ceea ce vrea să însemne că „Plafarul" a avut la dispoziție două veri și două toamne, timp în care s-a străduit să dovedească tuturor necesitatea înființării sale.

În prezența biologului Mircea Alexan, șeful biroului plantelor din flora spontană, inginerul Anastase Naom, directorul tehnic al „Plafarului", avea să-mi spună că, pentru satisfacerea unui consum tot mai intens de plante medicinale (tendință mondială la ora actuală, la urma-urmelor, 30 la sută din medicamentele sintetice ale lumii nu fac altceva decît să reproducă, pe cale chimico-industrială, principiile active pe care plantele, printr-un secret mai mult sau mai puțin descoperit, le fabrică de mii de ani), una din principalele preocupări ale trustului a fost și este în continuare aceea de includere în cadrul unei culturi organizate a celor mai căutate plante medicinale, cum ar fi mușețelul, de exemplu.

Dincolo de faptul că biologul Mircea Alexan, șeful biroului de plante din flora spontană, nu era supărat de această pierdere a terenului, deoarece cum altcumva s-ar putea traduce și înțelege trecerea mușețelului din floră spontană în cultură organizată, aveam să notez pentru început o cifră care vorbește de la sine: recolta de plante medicinale din flora spontană și din cultură a anului 1977 este de 1,5 ori mai mare decît cea a anilor 1975 sau 1976. Anul acesta, de exemplu, întrucît am făcut o referire la mușețel, au fost obținute din cultură aproape 250 de tone, dar sînt suficiente speranțe că anul viitor mușețelul obținut pe această cale să atingă o producție de peste 1 000 de tone. În acest scop, ca să mai dăm un alt exemplu, a fost pusă la punct chiar și o mașină specială de semănat mușețel, ceea ce presupune, bineînțeles, că a fost pusă la punct și o agrotehnică adecvată. Tot în acest răstimp de numai doi ani au mai fost introduse în cultură alte plante medicinale cum ar fi mătrăguna (în județul Buzău, comuna Cochirleanca) cu rezultate deosebite, sau măcieșul (județul Botoșani, comuna Flămînzi) care a populat dealuri altădată absolut sterpe și supuse unui continuu proces de erodare. Acestor două plante li se adaugă „trei frați pătați", o rudă sălbatică a panseluței, un excelent ceai depurativ care stimulează curățirea sîngelui, mai ales la copiii care au urticarii (experimentul cultivării a avut loc cu un deosebit succes în comuna Recea-Cristur, județul Cluj), după cum tot în rîndul succeselor poate fi trecută și planta numită lemn dulce, deocamdată în curs de creștere. Rădăcinile acestui lemn dulce, folosite pentru vindecarea bolilor aparatului digestiv, sau ca un corectiv de gusturi, pot fi recoltate numai după patru ani de la sădire. Am mai consemna și trecerea pătlaginei înguste, folosită ca emolient al căilor respiratorii, în rîndul plantelor de cultură, dar mai ales consemnăm integrarea plantei numită codița șoricelului în rîndul acelorași plante de cultură. Chiar dacă se știe, în ceea ce ne privește ne facem o datorie față de public să specificăm că respectiva codiță a șoricelului are aceleași proprietăți ca și mușețelul, adică este tot un dezinfectant, numai că de aproape 10 ori mai puternic.

I-am întrebat pe cei doi interlocutori care sînt plantele medicinale care exercită o deosebită fascinație asupra lor și, bineînțeles, de ce?

Inginerul Anastase Naom: laurul păros, o plantă din care se extrag scopolamina și scobutilul, două puternice sedative ale sistemului nervos. În

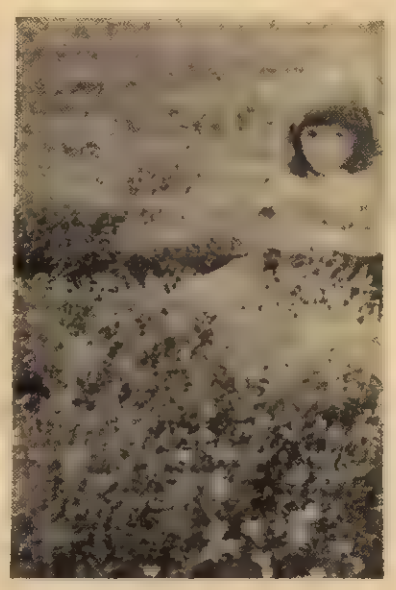

primul rînd țin să atrag atenția cititorilor asupra faptului că respectivii alcaloizi se extrag numai cu ajutorul unor instalații specifice. În al doilea rînd, ca să răspund la partea a doua a întrebării, laurul păros, o plantă oarecare pînă nu de multă vreme, atrage atenția tuturor dintr-un motiv foarte simplu, adică face parte din familia digitaliceelor, plante ale căror principii active nu au putut fi realizate în laborator. Ne aflăm, deci, într-o zonă plină de mister. Și aș mai putea da încă două sau chiar trei amănunte despre acest laur păros de Dunăre, cum i se spune corect. Primul ar fi faptul că doctor farmacist Maria Rizescu a dovedit că laurul poate fi cules și depozitat, adică însilozat, ca oricare alt furaj, fără să i se deprecieze conținutul, idee care combate pentru prima oară legenda laurului cules, uscat și imediat prelucrat. Ce înseamnă asta? Că înainte vreme în perioada de recoltare a laurului toate instalațiile de uscare erau afectate numai acestei plante care altfel s-ar fi depreciat. Ei bine, laurul poate fi cules și însilozat, ba chiar și uscat pe cale naturală, fără uriașul consum de păcură sau alți combustibili folosiți la uscătoare. Și totuși, vorbind despre legende, una dintre ele s-a menținut, adică am dovedit-o, tot prin cercetări minuțioase, că perioada de vîrf în care se poate culege laurul este neapărat ora 10—11, dar nicidecum înainte de ora 8 sau după ora 14, cînd procesul de fotosinteză scade în intensitate iar conținutul de scopolamină sau scobutil se reduce la jumătate.

Biologul Mircea Alexan, autorul, împreună cu inginerul Florentin Crăciun și doctor farmacist Octavian Bojor, al unei voluminoase lucrări intitulate „Farmacia naturii", publicată în două volume la Editura „Ceres": îmi vine foarte greu să aleg din lucrarea respectivă o anume plantă din cele 700, care reprezintă doar 20 la sută din potențialul florei noastre. Aș spune aici, dacă se poate, că trustul nostru a preconizat o acțiune, pe care aș numi-o unică, deoarece nu știu să o mai fi făcut și alții. Este vorba despre refacerea bazinelor de floră spontană prin ceea ce noi am numit spontaneizarea florei. Ar fi vorba, altfel spus, despre ajutorarea direct de către om a acelor specii pe cale de dispariție, dar mai ales de respectarea acordului nescris dintre om și natură. Natura este darnică, dar noi nu trebuie să facem un jaf, nu trebuie să o prăpădim, adică în anul 2000 să poată fi culese, din abundență, aceleași plante care în ultima vreme au fost culese uneori fără prea multă rațiune.

În ceea ce ne privește punem deocamdată punct acestor cîtorva, să le zicem, noutăți din lumea mereu fascinantă a plantelor medicinale, așazisele leacuri bătrînești de pe care trebuie să ștergem doar praful, acel adaos de magie care a însoțit în timpuri străvechi administrarea lor, pentru că, lipsite de textul și ritualul magic al descîntecelor, aceste plante rămîn ceea ce au fost dintotdeauna, cele mai pure medicamente.

VICTOR NIȚĂ ■

O carte a lui Dimitrie Cantemir

Publicarea în limba română a „Sistemului", la 255 de ani de la apariția sa, la Sanktpetersburg în limba rusă, este pentru istoria noastră literară, cu drept cuvînt, un eveniment. Cu atît mai mult cu cît Virgil Cândea a dat o operă savantă, de înaltă erudiție critică și de stăpînire desăvîrșită a tehnicii ediților științifice. Erudiția critică a istoricului, cunoscut editor de texte și traducător, se simte de la prima pagină și se poate urmări pînă la ultima. Cunoașterea tehnicii unei ediții științifice, domeniu în care noi avem o bună tradiție, i-a impus o rigoare, putem spune, absolută, la nivelul tuturor exigențelor actuale.

„Sistemul", prin ediția lui Virgil Cândea, își capătă locul cuvenit de mult, dar nerecunoscut în cultura română. Dacă ar fi să-l încadrăm într-o ramură de cercetări actuale, putem spune, cred, că prin conținutul său este o adevărată și modernă sociologie a religiei mahomedane, și prin orientarea sa, o implacabilă operă antiotomană. Cantemir singur a definit obiectul preocupărilor sale ca fiind religia mahomedană și cîrmuirea politică a popoarelor musulmane; a realizat numai primul, dar în el se resimte și cel de-al doilea. Principele nu și-a propus o expunere dogmatică sau măcar una descriptivă. Operă de exil, ea are într-însa, ca operele tuturor marilor exilați, pornirea nestăpînită către critică violentă a asupritorului, cultivarea în mediile adversare a ideii de revanșă și de izbîndă, prin denunțarea slăbiciunilor și prevestirea inevitabilei decăderi a dușmanului comun.

Editorul a remarcat just substratul politic al operei. Atacarea Porții începînd cu descrierea civilizației pe care ea o promova, a apărut principelui exilat ca necesară pentru a arăta lumii bazele primejdiei otomane și a pregăti lupta împotriva imperiului asupritor. Că, în partea finală, Cantemir recunoaște valori în cultura islamică, o știință, o artă, o literatură, este adevărat, dar aici omul politic lasă loc omului de cultură, care constată cultura oriunde ar exista.

Din punctul de vedere al semnificației politice a operei lui Dimitrie Cantemir, ediția lui Virgil Cândea este revelatoare, „Sistemul" ne apare, în esența lui, ca o filosofie combatantă antiotomană în lupta pentru eliberare a popoarelor creștine. Editarea sa este, astfel, o contribuție esențială la o **restitutia in integrum** a gîndirii și a sentimentelor principelui moldovean.

Ediția de față premerge ediției bilingve a „Sistemului" care trebuie să apară în cadrul colecției operelor complete ale principelui moldovean. Dar pentru această imensă întreprindere trebuia un învățat în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, istoric, orientalist, islamolog, cu pasiunea studiului migălos de texte și cu vocația marilor creații în știință. Virgil Cândea a preluat cu bună-știință această sarcină și o îndeplinește cu succes. Renunțînd de această dată la ideea, nu întotdeauna fericită în acest domeniu, de a folosi colaboratori sau colective, a îndeplinit singur totul; a tradus textul din limba rusă, a redactat studiul introductiv și comentariul, a alcătuit indicii. Ediția a cîștigat în structura și în unitatea sa de stil.

Virgil Cândea dă, astfel, prima traducere completă în limba română a „Sistemului", avînd ca text de bază ediția rusă din 1722. A găsit tăria și voința de a duce la capăt traducerea, căci este știut cît de dificil este textul. Cei care pînă acum au studiat opera principelui o recunosc și este probabil că aceste dificultăți de limbă au făcut ca, cel puțin în istoria literară românească, „Sistemul" să rămînă puțin cunoscut. Versiunea lui Virgil Cândea este redactată într-o limbă aleasă, textul arid devine interesant și atractiv; obscurităților sînt rezolvate cu succes, în text sau în aparatul de note, pasajele greu publicabile sînt estompate în termeni potriviți aleși. Dar fără solide cunoștințe de orientalistică, fără stăpînirea izvoarelor de care Cantemir s-a folosit și fără însușirea spiritului operei cantemiriene, în general, versiunea românească, ca și orice altă versiune într-o limbă străină, nu poate fi asigurată de succes. De aceea, traducerea de față trebuie considerată în ea însăși ca o remarcabilă lucrare științifică. Opera principelui își ia locul legitim în cultura românească și intră în domeniul firesc al studiilor de istorie culturală.

Alegînd textul rusesc din 1722 ca bază versiunii românești, editorul a rezolvat și o problemă de principiu și anume a textului definitiv de autor. Între cele trei versiuni cunoscute: latină prescurtată, latină completă și textul rus, s-a oprit la ultima, pe care o consideră „versiunea de autor". Argumentele sale sînt serioase, ele vor mai fi, desigur, discutate ca în orice problemă de istorie literară în care lipsește un document scris, provenit de la autor.

Virgil Cândea prezintă traducerea precedată de un studiu introductiv și un aparat critic compus dintr-un Comentar, Bibliografie și indici. Este una dintre contribuțiile cele mai prețioase ale ediției.

Studiul introductiv, lucrare de mare densitate științifică, își propune să arate scopul lucrării, alcătuirea ei, izvoarele folosite și valoarea ei. La fiecare dintre aceste chestiuni Virgil Cândea dă răspunsuri clare, folosind bibliografia veche și nouă, aduce argumente convingătoare. Astfel, studiul constituie o adevărată monografie asupra „Sistemului" și orice se va scrie în viitor va trebui să țină seama de aceste concluzii. Cu o cunoștință într-adevăr remarcabilă a surselor și cu răbdarea pe care numai studiul textelor o verifică, Virgil Cândea merge pe urmele lui Cantemir. Îi caută sursele, le verifică, îndreaptă citatele cînd este nevoie, mai ales cînd e vorba despre texte redactate fără ca autorul să fi avut la îndemînă toate izvoarele, editorul face oarecum ceea ce Cantemir însuși ar fi făcut în alte condiții de lucru.

Editorul înlesnește lectorului și înțelegerea „Sistemului". Aprecierile sale sînt cumpănite, fără exagerări de limbaj cum ne-a obișnuit istoria noastră literară. În raport cu islamologia europeană, opera principelui este prima în care civilizația islamică, pînă în fundamentele ei spirituale, este văzută dinlăuntrul ei; autorul ei, care a trăit 20 de ani în imperiul otoman, aducea „o mină" de informații noi, o atitudine și o autenticitate proprii, iar omul de știință nu dispare în fața adversarului, care știe să rămînă un „adversar loial".

În cadrul orientalisticii ruse, „Sistemul" este „punctul de plecare al arabisticii științifice în Rusia" și este surprinzător că în cercetările specialiștilor nu i se acordă o importanță mai pronunțată. Iar în cultura română, împreună cu „Istoria imperiului otoman", „Sistemul" este „contribuția științifică de început a orientalisticii românești".

Comentariul care însoțește textul este de o mare bogăție de informații și referințe: 1261 de note! În Comentar, editorul este tentat să se transforme în istoriograf. În această o mie și mai bine de note găsim identificări de nume, personaje, autori, locuri, precizări de date asupra unor evenimente, clarificări de pasaje obscure în text, explicații la unele expresii, date biografice sau bibliografice, note critice privitoare la exactitatea unor referințe istorice din text, cu datele aduse la zi (64, 114, 178). O întreagă știință, ascunsă uneori în cîteva rînduri, dar mai mult o uimitoare pasiune de a pune totul la punct, de a fixa ultimul amănunt, de a nu lăsa nimic în sarcina lectorului. Rămîne în tehnica ediților critice discuția deschisă asupra conținutului aparatului, oricum s-ar numi, și mai ales chestiunea în ce măsură editorul de texte este îndatorat să vină cu rectificări și întregiri de date atunci cînd acestea sînt greșite sau incomplete în text. Nu vedem, în faza actuală a ediților românești, posibilă o soluție unitară. De aceea, fiecare editor de texte își compune singur schema aparatului. Aparatul dat de Virgil Cândea va contribui cu siguranță la răspîndirea „Sistemului" în cultura noastră și va înlesni cercetătorilor și lectorilor, de orice nivel științific, înțelegerea operei.

G. ZANE ■

*) Dimitrie Cantemir, „Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane". Traducere, studiu introductiv și comentarii de Virgil Cândea. București, Minerva, 1977, LXXXIV.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

— Ia căruța..., ia albia... Bomba, tiri-bomba... Femeia-șarpe... Ia căruța, ia albia... Te trag în poză, „Cînd ți-o fi mai dor de mine, să privești portretul meu !"... Ia căruța, ia albia... Lume, lume, intrați la Muzeul anatomic. Medicii i-au spus că la 21 de ani o să-i iasă un corn pe frunte. Și i-a ieșit, domnilor ! Doi lei intrarea generală...

. . . . . .

— Pneumatica se află în avangarda tehnicii mondiale. Un singur exemplu : diverse automatizări în rachetele cosmice sînt realizate cu dispozitive de această natură. De ce ? Într-o rachetă, o singură scînteie electrică nedorită ar putea declanșa o catastrofă. Or, la comenzile electronice, oricît de perfecționate ar fi, este greu să eviți pericolul unei scîntei. În aparatura pneumatică se transmit comenzile nu pe cale electrică, ci prin presiunea aerului. Firește, și electronica își are avantajele ei, dar...

Inginerul Teodor Naum, directorul adjunct al întreprinderii de elemente pneumatice și aparate de măsură — pe care însă birlădenii, de la mic la mare, o numesc doar I.E.P.A.M. — ne dă aceste explicații în incinta întreprinderii ridicate chiar pe terenul unde se afla, pînă nu demult, taraba Muzeului anatomic și se vindeau albii, țiribombe și fluzii de doi lei. Noua întreprindere, cu utilaj sofisticat, ultramodern, unică în țară, parc că a lansat bătrînul Bîrlad pe orbita secolului XXI, cu automatizările sale pneumatice tocmai bune pentru un salt pe Jupiter. S-a înălțat în locul bîlciului, care semnifica vechea personalitate a orașului „vestit doar pentru iarmaroacele sale" — după cum se arăta într-un Dicționar francez de geografie și istorie.

Dealul copilăriei noastre

Pendularea între trecut și prezent apare încărcată de semnificații în această molcomă așezare moldovenească de la confluența unor văi largi și fertile. Așezat la răscrucea unor renumite drumuri comerciale care duceau spre Bizanț, spre ținuturile Cehiei și Moraviei, spre Lembergul negustorilor și pînă hăt-departe spre Hansa teutonică de la Marea Baltică, Bîrladul, cel mai de seamă tîrg al Moldovei de Jos, după caracterizarea lui Dimitrie Cantemir, a înfruntat vicisitudinile istoriei. A fost scaun al Țării de Jos, cunoscînd vremi de faimă și înflorire, dar a suferit și stricăciunile războiului și pustiirile cotropirilor, de rămășească bietul bîrlădeni „numai cu sufletul", după cum îi deplîngea Neculce.

Dar dincolo de spiritul istoriei și de documente dăinuie aci, pînă în ziua de azi, un parfum patriarhal, în sensul bun al cuvîntului, o dulceață moldovenească, atașamentul față de un trecut care pare contemporan cu prezentul și fără a cărui înțelegere Bîrladul de azi nu ar putea fi conceput. Grădina publică, bunăoară, nu reprezintă doar atîtea și atîtea hectare obîrduite de primărie, ea amintește trecătorilor de frumoasa Marghiolița, soția boierului Iordachi, mîndra jupînească pe care a îndrăgit-o domnul Moldovei Mihail Sturdza, cînd a venit de la Constantinopol. La porunca lui, proprietarii din Tutova au trimis care de beilic, pui de copaci din esența cea mai bună, pentru a înfiripa o grădină.

Dealul Tuguietei — Dealul Brînduș-elor, cum i se mai spune — s-a transformat în ritm cu timpurile, s-a modernizat, s-a acoperit cu vile și locuințe moderne. Dar dealul copilăriei lui Vlahuță a rămas pentru bîrlădeni același simbol al urcușului și sanctuar al amintirilor copilăriei. Era, în orice primăvară, un loc de întrecere pentru cei mici. Se luptau cu prăștiile învîrtitoare — arme de temut — copiii din mahalaua Munteni cu cei din Cotu-Negru. Al cui era dealul, ale cui brîndușele ? Se pare că azi sînt ale nimănui, fiindcă gingașele flori s-au găsit cam stingherite în urma mărșăluit v.c-torios al dezvoltării edilitare.

Dar nu ne putem despărți de vechiul Bîrlad fără a-l evoca pe Ibrăileanu, care scria cum, în „grădina publică, mare și misterioasă ca o pădure, am auzit, într-o seară cu lună, după o zi de ploaie, un flaut dintre niște copaci... Niciodată ca la Bîrlad — notează el în continuare — n-am dus o **viață de idei**".

Un produs care nu figurează în nici un nomenclator din lume

Viața de idei de care vorbea Ibrăileanu a căpătat noi zăbrele și ipostaze în anii socialismului. Ea s-a îmbogățit substanțial ca urmare a dezvoltării economice, pentru care Diomid Năstase, directorul tehnic al gigantului industrial al orașului, Întreprinderea de rulmenți, a găsit o expresie de o rară plasticitate, caracteristică, dealtfel, pentru întreg procesul de industrializare care se desfășoară în țara noastră : „Orașul a făcut «Rulmentul», «Rulmentul» a făcut orașul !" Sînt implicate aci și aspecte subtile, care nu transpar la prima vedere.

— Evoluția tehnologică determină azi evoluția industriei și nu invers — explică inginerul Năstase. Rulmenții înșiși oglindesc evoluția tehnologiei într-un moment sau altul. La fabricarea lor concură cele mai diverse tehnologii : forjare, strunjire, tratamente termice, rectificări, superfinisări, toate la cel mai înalt nivel. În plus, producția de serie cere și ea ca toate operațiile să fie perfect puse la punct. Toate acestea se răsfrîng în rulmentul cel mititel.

Așadar, de pe urma acestei întreprinderi a rezultat o înfuzie de gîndire tehnică în orașul vestit pentru bîciuri și iarmaroace. În 1977 nu bîciurile, ci rulmenții birlădeni sînt cunoscuți și apreciați peste hotarele țării.

Dar „Rulmentul" a furnizat și un produs care nu figurează în nici un nomenclator tehnic din lume : ei a dat încredere birlădenilor în priceperea lor industrială.

A fost un rotar în Bîrlad pe nume Berlea. Soarta fiilor săi — care în alte împrejurări istorice ar fi călcat pe urmele tatălui, îmbrățișînd meșteșuguri onorabile, dar cumva contemporane cu Petru Rareș — este exemplară pentru viața de azi a orașului. Întîi s-a angajat la „Rulmentul" Dumitru Berlea. Dovedind tragere de inimă și competență profesională, a urcat repede treptele ierarhice, devenind director comercial. I s-a alăturat fratele Victor, care a ajuns șef de atelier. Un alt frate, Ion, doctor în științe, a fost, succesiv, asistent la Politehnica din Iași, inginer la „Rulmentul", directorul I.E.P.A.M., prim-secretar al comitetului municipal de partid și, în prezent, lucrează într-un post de conducere tehnică la Iași. Ceilalți frați : Nicolae, tehnician la Pirometrie, Toader, șef de secție adjunct la Rectificare, fără a mai pune la socoteală surori, nepoți și alte rude, care, cu toții, au crescut la „Rulmentul". Orașul a făcut uzina, dar și uzina a făcut orașul...

Sau iată această edificatoare traiectorie socio-profesională a lui Mitrea Ghioc. Cu ani în urmă, la absolvirea liceului, negăsind în oraș un loc de muncă potrivit aptitudinilor și năzuințelor sale, a fost, rînd pe rînd, suplinitor de geografie la o școală dintr-un sat apropiat (tînărul de 18 ani avea elevi de 17...), merceolog, actor amator (l-a jucat pe pitarul lui Mircea cel Bătrîn în „Io, Mircea Voievod"), administrator la o casă de cultură. Un drum în viață, „un vad al meu", după propria sa expresie, l-a găsit doar cînd a apărut I.E.P.A.M. Este îndrăgostit de tehnica nouă, lucrează într-un sector de mare precizie, într-o hală cu aer condiționat (probabil unica pe o rază de 100 km în jur), s-a întors de curînd de la o specializare în Italia.

Poate cea mai pregnantă concretizare a mutațiilor aduse de industrie la poalele Dealului Brînduselor aparține directorului Întreprinderii de confecții, și ea creație a ultimilor ani. Ne repeta inginerul Toader Frățeanu cuvintele rostite acum un sfert de veac și mai bine de fosta directoare a direcției generale a confecțiilor din Ministerul Industriei Ușoare, Paraschiva Brainer. Era prin 1951. Ea îl chemase pe tînărul ardelean de prin părțile Clujului, proaspăt absolvent al Politehnicii, să-i propună să meargă la Bîrlad, unde se preconiza crearea unui puternic centru al producției confecțiilor. Frățeanu a rămas descumpănit :

— Bîrladul ? Mărturisesc că nu-mi spune nimic. Un nume în cartea de istorie și atît. Probabil, un tîrg amărît.

Directoarea i-a replicat :

— Socialismul, tovarășe Frățeanu, nu se construiește numai la București și la Cluj, ci și în Moldova.

Inginerul a acceptat. Și din 1951 tot construiește socialismul în Moldova.

Ce a însemnat, de fapt, socialismul pentru Bîrlad ? În 1975 o producție industrială globală de peste două miliarde jumătate de lei, în 1980 cifra corespunzătoare urmînd să depășească cinci miliarde. Se vor construi și alte întreprinderi industriale, un nou centru civic etc.

— Municipiul se înnoiește din temelii — spune primul secretar al comitetului municipal de partid, Pavel Stoica. Practic, din Bîrladul antebelic nu vor rămîne decît Teatrul, Casa de cultură, sediul actual al primăriei — care va căpăta o altă folosință —, liceul centenar și alte școli care au intrat în conștiința atîtor generații de bîrlădeni. Știați că prima școală de grămătici a fost înființată la Bîrlad în anul 1803 ?

S-ar părea, așadar, că pentru acest oraș metamorfoza va fi cvasicompletă. Și totuși nu.

Adevărat, a trecut de acum în neființă Bîrladul mahalalelor mizere, unde „viața nu era străucită și ceaunul domnea", după cum îmi povestea Ion Saveliuc, bătrînul fotograf minutar al cărui „à la minut" s-a prelungit aci din 1923. În această jumătate de secol și mai bine, pe retina ochiului și pe placa aparatului său cu burduf s-a întipărit cronica vie a Bîrladului.

Fără nostalgii

Adispărut Bîrladul în care grădina publică și fanfara Regimentului 12 infanterie erau singurele mijloace de recreare. Orașul care vuia în timpul războiului mondial — primul, se înțelege — de „balurile preistorice" pe care le dădea bancherul Crisoveloni în palatul lui din apropiere. Ostașii mureau pe front, apărîndu-și țara, și protipendada, cărcîș i se alătura uneori regele în persoană, dansa în blănuri aruncate pe pielea goală în fața focului din cămin sau pierdea la cărți într-o noapte cît cîștiga orașul într-un an.

A dispărut și cvartetul de coarde care se întrunea duminica în sala Curții cu juri, în acea singură zi de sărbătoare în care era golită de publicul ei obișnuit. Cîntau din Borodin un medic, un profesor de limbă latină, un magistrat și un avocat.

A dispărut și arțarul din Strada Mare, la umbra căruia Ion Saveliuc și confratele său de breaslă Iosif Wechsler, curelarul Heinrich, Cristu bragagiul și Petru Petrici băcanul se pierdeau în taclalele lumii lor de mărunți meseriași, acești Take, Ianke și Cadîr, care, ca și evocatorul lor, Victor Ion Popa, la Bîrlad s-au dus traiul.

A dispărut Bîrladul pe ale cărui străzi nepietruite — ne povestea venerabilul profesor Gheorghe Vasile Gălcă — fuseseră duși în lanțuri de **jăndari** cei 12 tîlhari ai lui Piele-Neagră, care l-au prădat și omorît pe Stroe Belcescu, omul care din banii lui a ridicat școli și a înzestrat biblioteca orașului.

A dispărut Bîrladul lui Hagi Andrei Ionescu, angrosistul de coloniale care, pînă a plăti banii ce-l datora de pe urma unui faliment, nu și-a părăsit camera timp de 20 de ani încheiați, întrecînd cu mult, printr-o anumită grandoare provincială, pe emulul său balzacian Césair Birotteau.

A dispărut acel Bîrlad al trecutului nu fiindcă în el toate ar fi fost rele, ci fiindcă vremurile noastre cer și impun alte ritmuri, alte dimensiuni de viață.

Dar a rămas și s-a amplificat, în alte forme și pe alte coordonate, străvechea de cultură și de mai bine de care vorbea și Ibrăileanu. Bîrlădenii de azi trudesc în hale cu aer condiționat, își vînd rulmenții pe cele cinci continente, creează echipamente de automatizare tocmai bune pentru veacul al XXI-lea, dar continuă a trăi cu obsesia brînduș-elor copilăriei lor.

LIONEL NIȚESCU ■

Orașul a făcut „Rulmentul", „Rulmentul" a făcut orașul și bîrlădenii pe amîndouă

Bîrlădenii nu sînt perfect satisfăcuți de centrul orașului, pe care nu-l socotesc suficient de reprezentativ. Arhitectul Viorel Hurduc povestește, cu destul năduf, că automobiliștii în trecere întreabă : „Unde-i centrul ?", fără să-și dea seama că se află chiar acolo... În curînd se va construi un nou centru civic, care, nu ne îndoim, va produce impresia cuvenită pînă și automobiliștilor grăbiți.

Nu cu mulți ani în urmă, Bîrladul era vestit mai mult pentru iarmaroacele sale. „Rulmentul" a schimbat totul.

La Baia de Fier, într-o mină tînără, printre mineri cu nume de Basarabi

(Urmare din pag. 1)

nul seacă sau se ascunde, mai aproape de adevăr, după opinia geologilor, fiind ultima ipoteză, frisonantă pentru localnicul care — miner de cîteva mii de ani — îi așteaptă nerăbdător confirmarea, ca să lege timpul cel vechi de timpul tînăr întru aceeași bătaie de artere.

Cei din Baia de Fier, vechi mineri, sînt astăzi oamenii uneia din cele mai tinere mine, singularizată, între minele țării, și prin vîrstă, prin tinerețea ei, și prin filonul, unic în noi, de grafit, cărbune cu proprietăți prețioase, cu largi aplicații industriale, semnalat aici, sub Muntele Cătălinul, lîngă vatra latină a chellor Galbenului, de savanți români de-acum un veac, dar exploatat sistematic abia în anii socialismului. Tot ce se vede aici, la Cătălinul, în Baia de Fier, sub pămînt și deasupra, de la galeriile ce lărgesc spre adîncuri vetrele antice de topit minereul, de la autostrăzile de asfalt ce lărgesc drumurile secrete prin codri ale oierilor de demult, pînă la instalațiile stației de flotare, ridicată pe-un țărm de lac, între fagi bătrîni, lîngă gura, ca o altfel de mină, ducînd spre adîncuri de timp, a „Peșterii Muierilor", poartă stampilă acestor ani, noutățile cele mai izbitoare fiind, și aici, ca pretutindeni, cele ale ultimului deceniu, deceniul congreselor IX, X și XI ale partidului. Ieri încă, grafitul, acest caș gras și bun al pămîntului, se încărca, asemenea cașului, în butoiașe de lemn, între doage de brad, fiind cărat pe spinările calilor, în cănătare ce coborau dinspre Baia de Fier pe poteci arhaice, ca și cele ale oierilor transhumanți. Butile de brad au fost înlocuite cu anvelope de plastic, caii cu un funicular, funicularul cu puț de coborîre-urcare conceput după exigențe la zi, marfa prețioasă și delicată, extrasă cu tehnici și cu tehnologii în continuă înnoire, pleacă spre țară în camioane, pe șoseaua de asfalt construită acum cîțiva ani. Și pleacă, lună de lună, mereu mai multă. Mina, ni se spune, e în plină extindere și modernizare, se lucrează acum la dublarea capacității ei.

Șeful minei, inginerul Miron Rădescu, om tînăr, este fiu de localnic, de „băiaș". Ceilalți ingineri, Petre Flitan, Gheorghe Bălan și Dumitru Golu, sînt și ei tot de-ai locului, primul din Baia, ultimii din Bumbești-Pițic, satul de la cîțiva kilometri. Cei mai bun minerartificier, fruntaș al întrecerii, delegat al băiașilor la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii, este Ion Basarabă. Nume cu genealogie de cronică, nume pe care-l poartă, în Baia, după socotelile unui monograf al comunei, profesorul Ion Nițulescu, cîteva zeci de familii, descendente din Basarabi, deci rude de sînge cu vodă Matei și cu Brâncoveanu. Numele șefului minei, Rădescu, e purtat de 113 persoane, fiind, la fel, nume vechi, înfiripat în hrisoavele secolelor al XVII-lea, al XVIII-lea și al XIX-lea. Printre minerii, operatorii, artificierii și maiștrii pe care i-am cunoscut aici, alături de fruntași ca Ion Ungureanu, Aurel Unga, Mircea Motan, Stelian Stan, Ștefan Doldur, Gheorghe Papuc, alte nume, precum cele ale lui Ion și Gheorghe Panduru, fac parte, la fel, dintr-o veche, ilustră și întinsă familie, cea a Pandurilor (92 de persoane), descendenți ai celor care s-au înrolat, în 1821, sub drapelul lui Tudor din Vladimiri, aflîndu-se, spune cronica, sub comanda lui Dumitru Gîrbea, căpitanul de poteră, personaj de legendă, „comandir peste toată linia muntelui", viteaz de față, ridicat din simplu țăran, om ai cărui strănepoți de fii care-l poartă numele sînt printre-una din acele tulburătoare coincidențe ale istoriei nu doar păstori ca strămoșii, ci și mineri, nu însă la Baia, ci la Motru.

Cum muncesc ei, acești oameni ai unei tinere mine, acești oameni vechi, iviți dintr-o lume cu rădăcini ce se pierd în timp ? Muncesc cu rîvnă, fiindcă sînt mineri, muncesc mult, fiindcă li se cere mai mult. Da, ține să precizeze Constantin Jitaru, primarul comunei, lor, minerilor Băii de Fier, li se cere mult. Le cere țara, ei fiind, cum spuneam, singurii care dau grafitul, prețiosul grafit așteptat de industria metalurgică, ei, deci, ca unici deținători ai cheilor comorii, neputîndu-se lăsa pe seama altora, cheile astea nevînd dublete și comoara nefiind decît aici. Le cere și Baia de Fier, acest sat gorjenesc de munte, cîndva izolat, trăind doar în sine și pentru sine, mulțumit să trăiască așa, pitindu-se sub destin, nevrînd să fie „luat la ochi" de acesta, refractar la timp, rebarbativ la orice comunicare cu lumea, întîlnind-o doar ritmic, calendaristic, în dependență de transhumanță, apoi refugîndu-se lîngă cer, în pustietate și în tăcere. Sat care, astăzi, prin mina sa, prin importanța și unicitatea ei în peisajul industrial al țării, a descoperit, brusc, gustul celebrității, al lui „a fi cineva", gust, după cum se știe, devorator, împingîndu-l pe cel ce-l încearcă la a vrea tot mai mult. Deci minerilor Băii de Fier le cere mult țara, le cere și Baia de Fier, își cer, peste toate, ei înșiși, acești Basarabi și acești Panduri, formați, din vechi, la școala aspră a trîntelor cu pămîntul și subpămîntul, la școala aspră a luptei pentru păstrarea și înflorirea acestei vetre, școală din care decurg, inflexibil, acțiuni și idei pe care epoca noastră le potențează mereu, le duce la noi împliniri. Deci îi se cere — sau își cer — mereu mai mult, fiindcă nevoia de grafit e în creștere. Deci îi se cere — sau își cer — mereu mai mult, fiindcă nevoia de victorii la Baia de Fier, așezare ce-a spart carapacea anonimatului, revigorîndu-și faima vechii istorii, este în creștere, locul și oamenii lui cer, zi de zi, izbînzile muncii, e firesc să le ceară, fiindcă fără aceste izbînzi o colectivitate — și încă una abia ieșită din anonimat — nu rezistă, se pierde, își pierde identitatea, recade în firea-i veche și strîmtă, se destramă în cenușiu. Despre minerii Băii de Fier, mină fruntașă de ani și ani, nu se știu, ne spune primarul Jitaru, prea multe, ei rămîn totuși, aici, între munții lor, niște izolați, reporterii ziarelor îi cam ignoră, publicitatea îi cam ocolește, dar asta, se pare, nu-i prea tulburâ, ei nu pentru asta muncesc. Strălucirea victoriilor lor e trudită în întuneric, în galeriile subterane ale unui efort extrem de dur, răscumpărat nu de scînteierea festivă a flash-urilor sau a cuvintelor, ci de prețuirea reală, permanentă a întregii societăți, Ion Basarabă, artificierul fruntaș e mulțumit, ne mărturisește că, participînd la marea adunare populară de la Tîrgu-Jiu prilejuită de recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, l-a auzit pe secretarul general al partidului spunînd că oamenii Gorjului sînt în stare să dărîme și munții. Lui, lui Ion Basarabă, îi ajunge că se știe printre astfel de oameni, care, în cazul minerilor, chiar că dărîmă munții, la propriu. Legea creației lor, a minerilor, e cooperarea, unicitatea operei, deci a victoriei, fiind o rezultantă obștească de eforturi și îndrăznell. Nimeni, nici chiar un Basarabă, stîrpe de voievozi, nu-și poate scrie numele pe peretele unei galerii, fiindcă muntele ar roși.

Li se cere mult, li se dă mult. Retribuția lor, ca a tuturor minerilor țării, a înregistrat, din nou, în vara asta, sporuri substanțiale, ceea ce înseamnă o calitate a vieții care sporește substanțial în întindere ca și-n adîncime. Casele lor, în Baia de Fier, sînt cele mai mari, mai frumoase, case cu cîte 3—4 camere, case-pădoabe de artă, cu splendide prispe sau „săli de față" străjuite de stîlpi de piatră sculptată sprijinind vaste arcade în semicerc, case albe, decupîndu-se pe fundalul munților și al codrilor prin această culoare abstractă ce capătă, dintr-o dată, mai ales cînd știi cine-s gospodarii, nu semnificația unei confundări, ci a unei detașări de natură, a unei investiri superioare în cadrul ei. Case în rimă cu Baia de Fier a acestor ani, așezare care-și asumă, tot mai pregnante, semnele noului, ale civilizației citadine, ea urmînd dealtfel să devină, după 1 980, oraș. Electrificare, asfalt, apă potabilă prin conducte, magazine moderne, restaurante moderne, liceu, dispensar, cămin cultural cu 400 de locuri, blocuri-vile pentru muncitori, alte mari edificii obștești în construcție, inclusiv de interes turistic, marchează, la tot pasul, transformări ale peisajului șocante prin inedit și prin anvergură, dar firești, în același timp, pentru o așezare a minerilor.

La Baia de Fier, în Munții Gorjului, vara e scurtă, florile stîncilor (e aici și un rai al florilor) trăiesc abia acum, în plin august, surpriza întîrziată a primăverii, fragile, pe-aceste culmi, încă nu-s ofilite, bobițele afinelor încă sînt amărui și dure, dar anotimpul, adică vara asta atît de scurtă, mi s-a părut, cel puțin judecînd după ritmul roadelor, a-și da măsura nu în lungime, ci în intensitate.

Flacăra revine: După raidul pe șosele, un raid în întreprinderile de transport

Ce s-a întîmplat cu mașinile — mai precis cu șoferii lor — care umblau brambura?

După 14 zile de la data cconstatărilor, publicate de „Flacăra" din 4 august, am luat drumul unor instituții și întreprinderi ai căror conducători auto fuseseră surprinși în conflict cu legea și, uneori, cu simțul răspunderii față de bunurile statului.

Prima investigație, chiar la serviciul circulației, din cadrul Inspectoratului județean Ilfov al Ministerului de Interne, cu ale căror echipaje străbătusem șoselele din raza lor de activitate în zilele de 30 și 31 iulie a.c. Scopul: să vedem cîți dintre cei găsiți în culpă, cu acte reținute sau cu amenzi aplicate pe loc, se prezentaseră, așa cum precizează legea, la organul de miliție, însoțiți de un factor de răspundere din cadrul unităților lor de muncă, pentru explicații, pentru elucidarea cauzelor care duseseră la contravenție și așa mai departe. În registru întîlnim însă foarte puține numere și nume notate de noi, în cele două ultime zile de iulie. Explicația ne-o oferă **maiorul Vasile Forgaci: „Mulți conducători auto nu îndrăznesc să se prezinte în fața șefilor lor pentru a le raporta cele întîmplate. Mai curînd vin la noi, încercînd, prin diferite mijloace, dintre care nu lipsesc tinguielile socotite capabile să înduioșeze (am copii mici, mama e grav bolnavă, etc. etc.) și nici tentativele de mituire".**

O CONVORBIRE CIUDATĂ CARE S-AR FI DORIT NESCRISĂ...

...dar pe care o scriu totuși, deoarece m-a surprins într-atît, încît m-am convins că dacă o reții în carnet pierd, de fapt, o partidă în care se înfruntau simțul datoriei cu încercarea de intimidare (ca să pomenesc numai două dintre mai multele aspecte ale unei experiențe nu foarte noi pentru un ziarist). Precizez că întreaga discuție s-a purtat în termenii cei mai politicoși cu putință, în ciuda divergențelor de opinii care au rămas... divergențe pînă la urmă.

Și iată de ce. Autobasculanta 32 B 5 097, aparținînd I.T.A. Ilfov, autobaza 6 Filaret, este găsită simbătă 30 iulie a.c. la orele 19,30 în tîrg, la Călugăreni, în mijlocul unui maldăr de scînduri, ferestre și uși, provenite de la demolări, aparînd ca evident faptul că tocmai le descărcase. Din discuția avută cu șoferul Stan Nicolae ar trebui să reținem că el coborîse din șosea vrînd să-și cumpere niște materiale pentru casă, intenție la care a renunțat, întrucît i se cereau doi poli pentru o scîndură. Din foaie rezultă că locul de parcare a mașinii se afla la Vidra, deci la distanță de Călugăreni, practic pe un alt traseu, deși la Vidra se poate ajunge chiar și prin... Giurgiu ori... Pitești, ruta mai scurtă este însă cea directă București-Berceni-Vidra. În plus, camionul circula gol. Pe foaia de parcurs nu se indica nimic, alt act care să confirme necesitatea prezenței mașinii pe această șosea nu ne-a fost înfățișat. Stan Nicolae afirma că se ducea la coloană. Comentînd cazul cu tovarășul Dima Frangulea, inginerul șef al autobazei de care aparține autobasculanta amintită, intrăm în controversă deoarece, profan în materie, susțineam că omul circula cu o foaie în alb. Inginerul argumentează că așa ceva nu este posibil. (Vom vedea mai încolo ce cred și alții despre problemă...). Aflăm, că mijloacele sînt destinate unor beneficiari de care depind în realitate șoferii și mașinile pe care le conduc pe o durată de timp, uneori destul de îndelungată. De unde și declinarea unor răspunderi care, după opinia noastră, revin totuși autobazei nr. 6 Filaret, în cazul dat. Conducerea unității, reprezentată în acea zi de inginerul șef, nu știa nimic despre cazul în speță. Este convocat tovarășul Florea Ungureanu, tehnicianul care are ca sarcină supravegherea siguranței circulației pentru autovehiculele aparținînd de autobaza 6, care este însărcinat, pe loc, să facă anchetă, ceea ce durează cel puțin 48 de ore... Dar noi vrem să știm doar dacă șoferul și-a anunțat superiorii că nu mai are acte. (Știam de fapt că o făcuse, deoarece trecusem mai întîi pe la miliție, după cum am scris). Ce-am obținut, prin urmare? Confirmarea unei presupuneri și anume aceea că informarea cadrelor de conducere din unele unități, privind comportamentul oamenilor din subordine, ori nu se face deloc, ori la întîmplare și că unii dintre acești conducători cred că gîndesc bine atunci cînd consideră că un mijloc de transport, închiriat unui beneficiar, trece cu totul și cu totul în responsabilitatea acestuia. Ce este grav într-o atare împrejurare? Că se deschid foarte multe breșe prin care sînt ocolite prevederile legale.

Am întrebat, după alte 24 de ore, ce s-a petrecut și am aflat că mașina se afla la Călugăreni în conformitate cu cerințele beneficiarului, chiar la acea oră, și că totul a fost în ordine! Răspunsul nu ne satisface pentru că: este clar că foia de parcurs, „albă" în momentul găsirii mașinii la tîrg, a fost completată ulterior și anume așa ca să corespundă întocmai; la fel de clar este și faptul că șoferul declarase, în prezența plutonierului Costel Vlădescu și a mea că dorea să-și cumpere scînduri, pe care, ducîndu-le la el acasă, ar fi comis o altă abatere de la traseu evidentă dar posibil de justificat printr-o nouă foaie de parcurs dintre acelea în... alb; la fel de limpede a reieșit vinovăția șoferului care se declarase de acord să plătească, pe loc, o amendă pentru a nu-i fi oprite actele; o amendă de 50 de lei a fost plătită la sediul miliției, la 1 august, cînd Stan Nicolae și șeful său de coloană Iordache Dumitru au avut discuția cu organele de circulație de la județ; și, în fine, recunoașterea făcută duminică 31 iulie de către cei care aduseseră scîndurile la tîrg și care, atunci angajaseră un alt autocamion pentru a le aduce pe cele nevîndute la București, lămurește ceea ce mai era încă neclar pentru alții: „le-am adus aseară cu autobasculanta aia, da' i-am plătit 300 de lei", așa că nu ne mai rămîne decît o întrebare: Cine-o fi mai mare peste autobaza 6?

O ALTĂ UNITATE, O CU TOTUL ALTĂ MENTALITATE...

...am întîlnit la I.T.A. București, autobaza nr. 3 Filaret, Șeful de atelier, ing. Ioan Pop, cunoaște problema cu Vasile Vărșoi, cel care își lăsase cheile în microbuz și dispăruse undeva prin comuna Hotarele. Și această mașină lucra la beneficiar, dar autobaza se interesase chiar a doua zi despre cele întîmplate. Vărșoi declarase că plecase pe aproape pentru a căuta o căldare... În fine, s-a plătit amenda, s-au recuperat actele. Importantă mi se pare atitudinea conducerii autobazei, pe care îmi îngădui s-o dau ca exemplu. Ion Pop și Dumitru Nicolae, șeful de coloană al lui Vasile Vărșoi, cunoșteau întreaga situație și măsurile luate, în afara organelor de miliție: șoferului i se imputase suma de bani reprezentînd contravaloarea kilometrilor parcurși în afara traseului prescris, pe lîngă amenda dictată de miliție (50 de lei). Ni se spune ca, totuși, să încercăm să vorbim și cu directorul autobazei, plecat acum la o ședință. Iată ce ne spune directorul respectiv, om de 58 de ani, dintre care 30 petrecuți în autobaze de acest fel (cea pe care o conduce acum fiind cea mai mare din țară):

— Controalele noastre sînt mai dure și mai eficiente, aș îndrăzni să spun, chiar decît cele ale organelor de miliție și le tratăm cu o maximă exigență luînd măsurile pe care le considerăm potrivite, printre care schimbări de pe autobuze pe basculante, treceri temporare pe alte funcții în garaj, ori — în extremis — desfacerea contractului de muncă celor care nu ne mai dau speranțe de îndreptare. Și, totuși, înregistrăm și noi accidente pe drumul bunei, idealei funcționări, cum am dori-o, a unității noastre. E vorba de 1 400 de șoferi! Toate sesizările, chiar și cele din afara sectorului nostru, sînt verificate rapid. Ordinul 720 al ministerului nostru este foarte clar în această privință.

EXCEPȚIA NU ESTE EXCEPȚIE...

...așa cum s-ar putea crede, deoarece și la I.U.T. Alexandria, unde lucrează șoferul Ion Șerban, cel care angajase un transport de scînduri de la tîrgul din Călugăreni la București, am întîlnit aceeași exigență față de aspectele legalității activității specifice. Ing. Alexandru Badea recunoaște: „Ceea ce s-a scris în „Flacăra" reprezintă o chestiune reală. Șoferul nostru nu poate justifica trei ore și jumătate pe foaia sa de parcurs, deoarece a intrat în garaj la 15,15 ori dv. l-ați găsit acolo la 11,30. Nouă ne-a declarat, dar de-abia după ce a apărut reportajul din „Flacăra", deci cu 4 zile întîrziere, cele întîmplate susținînd că sora sa are casa în reparație și avea nevoie de materiale. Minciuna este evidentă întrucît el luase bani pentru acest transport și încărcase toată cantitatea dusă la tîrg, de alții. Și-a plătit cursa efectuată în scop personal și miliția i-a aplicat o amendă de 300 de lei. E adevărat ce vă spunea inginerul Frangulea că beneficiarul stabilește traseul și toate celelalte condiții, dar foaia de parcurs ne interesează și pe noi; pe manșeta ei vedem, ca-ntr-o oglindă, întreaga activitate din perioadele în care șoferul este dat la terț. Pagubele produse în avutul obștesc devin foarte mari cînd se adună fiecare drum făcut în afara serviciului, pe ansamblul unui județ, ori la nivelul ministerului. Sistemul nostru de lucru prevede o ședință plenară, în fiecare miercuri, în care sînt dezbătute toate aspectele disciplinare ale muncii din săptămîna precedentă. Ieri l-am discutat chiar pe Ion Șerban...

MAI AȘTEPTĂM UN RĂSPUNS...

...de la I.T.I.A., întrucît echipajul despre care am scris a plecat între timp într-o cursă, dar, revenit în țară, va prezenta la control materialul furnizat de un aparat special instalat pe orice mașină de transport internațional (tahograf) care înregistrează orice staționare, pe cauze și durată, de unde apar și deviere le de la traseul prevăzut.

MANOLE CARȚAN ■

Policlinici cu plată

Policlinica cu plată numărul 1 din Calea Griviței. Îmi fac loc cu greu prin mulțimea de pacienți așteptînd, foarte mulți în picioare, transpirați, apatici sau îngrijorați, unii explicîndu-și cu vioiciune bolile în fața cabinetelor de specialitate, trecînd în prealabil pe la casierie (medic specialist — 40 lei, medic primar — 50 lei, profesor — 60 lei), oameni cu speranța vindecării ori chinuiți de lipsa unei boli. O speranță plătită, o jumătate de certitudine. În fața cabinetului de dermatologie, pe un scaun, așteptîndu-și rîndul, Radu Constantin, tehnician forestier din Bacău.

— Ce v-a determinat să veniți la o policlinică cu plată, și încă în București, cînd Bacăul este un oraș mare, cu policlinicile lui cu personal medical a cărui pregătire n-o punem la îndoială?

— Bolile dermatologicec sînt foarte capricioase. Cîți medici, atîtea tratamente. Și uneori te tratezi ani de zile. Profesorul Longhin, pe care îl aștept, este un om a cărui experiență i-a adus faima. Este un bun diagnostician, de renume mondial și dînsul este primul care mi-a dat medicația corespunzătoare. La Bacău nu mi-au dat de capăt. La vîrsta pe care o are profesorul, ar putea să stea acasă. Nu pentru bani vine el aici! Aceasta este viața lui — să vindece! Programarea, simplă, prin telefon.

În dreptul cabinetului de interne, mecanicul auto de la I.T.B. București.

— Ați încercat să apelați pînă acum la policlinica instituției la care lucrați?

— Am venit aici presat în primul rînd de timp. La policlinica I.T.B. nici la orele patru dimineața, dacă te înscrii, nu poți intra. La șase e prea tîrziu. Iar eu dimineața lucrez. Sînt medici buni și acolo, am încercat, dar mereu mi se spune că nu mai au numere de ordine. Prefer să plătesc și să se termine odată. „La noi, la TANA, la transporturi, e și mai greu", mărturisește soția sa, Tudorache Mariana. La stomatologie sînt patru medici într-un cabinet și nici nu discută cu tine.

La serviciul oftalmologie, pensionarul Arnold Grinberg așteaptă.

— Vin aici pentru că la policlinica de cartier e foarte mare aglomerație, timpul acordat consultațiilor este mai redus și mai superficial. Și apoi, cunoscînd un medic în care ai încredere, e firesc să-l urmezi. Boala îl face pe om dificil. Zdravăn de tot și nu suporți aglomerația, birocrația. De aceea vin oamenii aici. Medicul la care mă consult este medic de spital și dacă nu ar fi în policlinica aceasta nu aș putea ajunge la el. Și apoi un bolnav încearcă mai mulți doctori și devine devotat celui care îl vindecă.

Așteptîndu-și rîndul la urologie, inginerul constructor Gheorghe Vasilescu vine cu mare încredere la bogata experiență a medicului Al. Augustin.

— Vedeți, fiecare om este egoist în felul său, mai ales cînd e vorba de sănătate. Eu am un frate doctor, dar nu mă duc la el (chestiune de psihologie). Iertați-mă, mi-a venit rîndul.

— **Zaharia Elena**, sînteți soră medicală de chirurgie. Aici, în afară de ceea ce achită omul la ghișeu, în afară de o programare corectă, ce găsește el la o policlinică cu plată?

— Păi aici avem dintre cei mai buni medici! Cine nu a auzit de prof. Panait Sîrbu, de prof. Scarlat Longhin, de conf. Dragoș Bocancea sau acad. Ion Făgărășanu! Oamenii vin la ei pentru precizarea diagnosticului cînd adeseori s-au tratat, iar tratamentul n-a dat rezultate.

Asistenta șefă Aniței Elena: „Policlinica cu plată numărul 1 are deja o tradiție. Vin pacienți din toată țara, auzind nu de miracole, ci de vindecarea reală a semenilor lor. La spitale, un bolnav nu-și poate frecventa medicul preferat. Aici însă are acces. Media pe zi de consultație pe întreaga policlinică — patru, cinci sute pacienți. Eu cred că sîntem căutați nu pentru cîștigul de timp cît pentru rezultatele care se obțin aici.

Doctorul Ion Lemnete, ginecolog la policlinica cu plată numărul 1, directorul Spitalului Filantropia, ne completează tabloul:

— După sistemul de organizare din țara noastră, fiecare pacient ar trebui să se prezinte la policlinica de care aparține. Dar cel mai mare doctor este acela care te face bine.

Discutăm în cabinetul său, de față fiind și Elena Cazacu, o pacientă iradiind de bucurie. A venit plîngînd de la o circă unde i s-a spus că e suspectă de neoplasm.

— În urma consultației, spune doctorul, am constatat că dumneaei nu are nimic suspect. În loc să facă psihoprofilaxie au trimis-o direct la oncologie. Pe lîngă înalta calificare profesională însă unui medic i se mai cere și foarte multă omenie.

Aproape de închiderea programului găsesc și policlinica cu plată numărul 3, mutată după cutremur pe strada Eforie. Pe un coridor semiluminat așteaptă la serviciul de neurologie Marcel Popescu, economist.

— Voi intra la doctorul Kramer. Fiind după masă liber, e mai ușor. Nu contează că plătesc. Sănătatea...

— Dar la alte policlinici v-ați consultat? Ce v-au spus?

— Chiar acum vin de la circa 24 din Titan.

— I-ați spus medicului de acolo că vă veți repezi și aici?

— De ce să-i spun?

În acel moment și intră.

Sînt invitat cu multă amabilitate în cabinetul său de către doctor col. Victor Florescu, director adjunct al policlinicii numărul 3, orelist, medic la policlinica M.A.N.

— Tovarășe doctor, care este utilitatea unei policlinici cu plată alături de celelalte policlinici?

— Prin aceste policlinici statul a vrut să asigure o asistență medicală în primul rînd de calitate. Lucrul făcut de un artizan e mai prețuit decît cel de serie, ca să folosesc o parabolă. Medicii care dau consultații în policlinicile cu plată sînt numiți de direcția sanitară a municipiului București. În general, sînt numiți medici de la primari în sus. Deci, oameni cu experiență. Noi consultăm și chiar operăm pentru un preț derizoriu, dacă ne gîndim cît poate să dea omul pentru băutură sau pentru repararea unei chiuvete. Cei care vin aici pleacă mulțumiți și nu ne uită. Efectuînd o operație estetică unei tinere profesoare din Tîlmaci, aceasta a trimis-o la noi și pe mama ei cu o otită supurată cronică. Un inginer cu un neoplasm depistat în faza incipientă, după un tratament cu cobalt s-a vindecat.

— Ce a făcut policlinica numărul 3 în timpul cutremurului?

— Atunci policlinica a acordat asistență gratuită tuturor celor aflați la nevoie. Dar în vremuri normale nu toți oamenii se gîndesc cui servește în primul rînd un prim ajutor. Sînt pensionari care își dau întîlnire la circă: „Mai iei și tu o tensiune, mai faci și tu un tușeu de prostată, mai sporovăim..." Spunînd policlinică cu plată, ne putem gîndi la bani. Un medic cîștigă 400-500 de lei lunar, într-un mod corect, dar cîștigul este mult mai mare de partea pacientului. Din suma achitată de client se mai plătește și personalul mediu și chiria. În statul nostru socialist policlinica cu plată este o instituție pusă firesc în slujba oamenilor muncii. Un loc în care omul își poate alege medicul.

ADI CUSIN ■

Două cîntece din Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Amintire cu haiduci

Text și muzică : VALERIU STERIAN

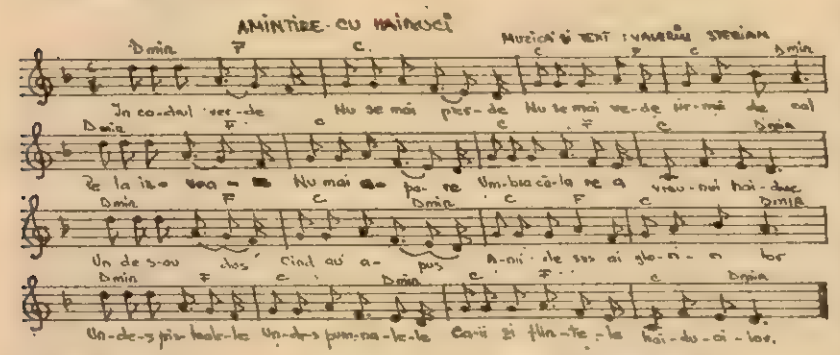

In codrul verde
Nu se mai pierde
Nu se mai vede
Urmă de cal
Pe la izvoare
Nu mai apare
Umbra călare
A vreunui haiduc.

Unde s-au dus
Cînd au apus
Anii de sus
Ai gloriei lor
Unde-s pistoalele
Unde-s pumnalele
Caii și flintele
Haiducii lor.

La drumul mare
Nu mai apare
Să mai omoare
Cîte-un ciocoi
Să-i ia toți banii
Pentru țăranii
Pentru sărmanii
Plini de nevoi.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a avut bucuria ca la spectacolul de la Sala Palatului prilejuit de sărbătorirea zilei de 23 August, să participe și doi din membrii săi : Nicu Alifantis și Adrian Ivanițchi. Ei au interpretat împreună cu corurile reunite ale întregii manifestări cîntecul Trainică România ! **(muzica de Nicu Alifantis, versurile de Adrian Păunescu). E o bucurie care a creat membrilor cenaclului noi răspunderi.**

Antirăzboinică

Text : ADRIAN PAUNESCU — **Muzica : VALERIU STERIAN**

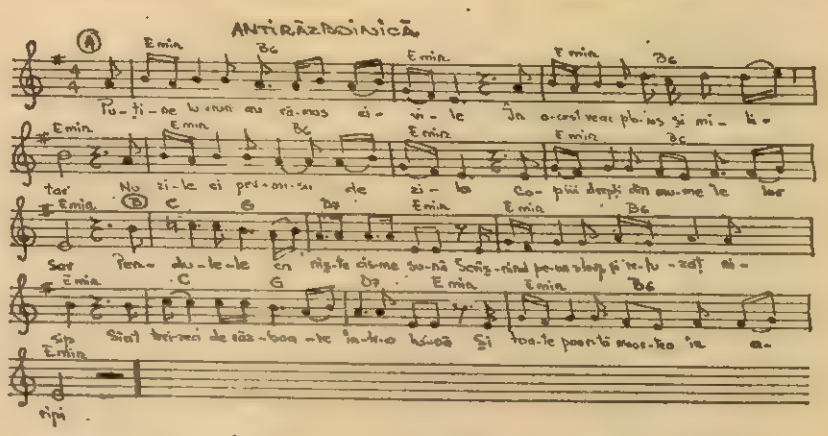

Puține lucruri au rămas civile
În acest veac ploios și militar.
Nu zile ci permisii de zile
Copiii drepți din mumele lor sar.

Pendulele ca niște cizme sună
Scrișnind pe-un sterp și refuzat nisip.
Sînt treizeci de războaie într-o lună
Și toate poartă moartea în aripi.

Nici moartea nu mai are nici un farmec
În acest veac cu foarte mulți soldați.
Sub teii înfloriți stăm ca sub arme
De stele cînd sîntem mitraliați.

De altfel și de observat e lesne
Și de simțit pe propriul grumaz
Că de la conștiință pîn' la glezne
Omul e o manta cu simțuri azi.

Civile au rămas lucruri puține
Nici inima nu are ritm civil
Și înregimentarea prinde bine
Civilului prea bleg și prea umil.

Zîmbiți soldați, e ceasul învierii
Copiii drepți din mumele lor sar
Reglementar să își salute ofițerii
În acest veac ploios și militar.

Dialog

Teodor Capota, Cluj-Napoca : Sonetele dv. „galante" n-ar putea fi în orice caz definitorii pentru un debut cu adevărat reprezentativ, fiind mult prea monocorde și pe deasupra prea puțin personale, de la tonalitatea lor generală la expresie. Chiar dacă ele atestă un anumit meșteșug (cu toate că și aici ar fi de făcut unele observații pe text), nu pot spune prea mult despre personalitatea în devenire a unui poet ca dv., care nu se află la primele apariții. De aceea din cele 10 sonete ne-am oprit numai la unul, și nu întîmplător tocmai la acesta, deoarece aici parcă vocile care s-au mai înregistrat pe această placă sînt șterse de-a binelea, făcîndu-se auzită îndeosebi vocea dumneavoastră.

George Nicolae-Podișor, Rucăr : Reîntîlnirea cu scrisul dv. ne-a bucurat, chiar dacă numai una dintre poezii ni s-a părut demnă să o încredințăm tiparului. Deși ca idei poetice și celelalte sînt generoase, realizarea lor rămîne la jumătate, poate și din pricina unui patriarhalism vetust ca sentiment și limbaj.

Liviu R. Georgescu, Cornățel : Ezitați între romanța cantabilă, ușor demodată, și meditația pseudo-filosofică sau notația de album intim. Cu toate că unele versuri frumoase nu lipsesc, substanța de viață și de gîndire a scrierilor trimise e debilă, suferind de ceea ce numea odată George Călinescu avitaminoză. Am impresia că dv. căutați poezia într-o zonă sterilă, greu fertilizabilă și de propria imaginație. Ipostaza în care vă găsiți o intuiți bine într-una din compunerile trimise : Caut, nu știu ce caut / mi-i foame de gol / și foamea n-am să-mi astîmpăr // Visez — nu știu ce visez / mi-e sete de-abis / și setea n-am să-mi astîmpăr etc. etc.

Ion Burnar, Ciocîrlău : Dacă este de apreciat în genere filonul viguros de poezie pe care-l relevă versurile dv., încă și mai mult apreciem aceste reușite într-un domeniu în care prea mulți autori recurg la descriptism și livresc, la un decorativ sărbătoresc, de circumstanță. E vorba de poezia de esență și rezonanță patriotică. Cu toate că sînteți la început, o profesați cu toată convingerea, avînd și resurse substanțiale de idee și metaforă. Istoria pentru dv. e organic integrată materiei din care vă modelați versurile, fie că e vorba de evocarea eroilor Moiseiului, fie de martiriul lui Constantin Brâncoveanu. Dintre titlurile care reușesc să materializeze aceste căutări am reținut în mod deosebit spre publicare „Eroilor de la Moisei". Strofe frumoase și idei notabile se întîlnesc și în alte versuri trimise, neîmplinite însă în ansamblul lor. Dealtfel vă și recomandăm un travaliu mai stăruitor, o luptă mai aprigă cu cuvîntul, implicit cu prozodia în măsura în care n-ați renunțat la virtuțile ei. Interesante informațiile referitoare la cenaclul sătesc, tip „Flacăra", printre inițiatorii căruia vă numărați. O scurtă prezentare a acestei experiențe ar fi binevenită (nu mai mult de 2 pagini dactilografiate). Poate și un reportaj sau alte scrieri despre însăși comuna dv., ar fi binevenite, așa cum am sugerat și altor colaboratori.

Petru Muscel, Pitești, **Dumitru Drăgan,** Buftea, **Dumitru Paul Oprescu,** Ploiești, **Filip Rohan,** Lugoj, **Olimpia Manafu,** Galați : MAI TRIMITEȚI.

Ionel Ogneanu, Blaj. **B. Gh. Ordeșos,** Loco, **E.A.,** București, **Doru Georgevici,** Reșița, **Gh. Stoian,** Ploiești, **Filip Ralu,** Loco, **Dana Munteanu,** Ploiești, **Dascălu Avram,** Moroieni : DEOCAMDATĂ, NU.

Iubire, hai pe cîmpuri

Iubire, hai pe cîmpuri să ne-mbătăm de spațiu,
senzații policrome să ne pătrundă-n pori.
Vom regăsi dulceața din cartea lui Horațiu
și vom comite alte domestice erori.

Ci vom păși lunatic printre mărunte flori
și macii gurii tale foșni-vor cu nesațiu
iar zeități păgîne, ca în străvechiul Lațiu
ne vor privi cu ochii lor calzi, scînteietori.

Un leneș vînt va trece prin părul tău suav
iar grijile diurne se vor topi și ele.
Vei fi o clipă zîna copilăriei mele,
voi fi o clipă pruncul sfielnic și gingav.

Miroase-a aer proaspăt, o tei și a fineață.
Iubire, hai pe cîmpuri să respirăm viață.

TEODOR CAPOTA ■

Sonet pentru întoarcere...

Pentru dr. Oprișan

Doamnă, am tîmplele arse de fluturi
dinspre coarne de bour vine-nserarea
plec din mine-n genunchi, pe cărarea
ce-aruncom cu caiși, la-nceputuri...

iată-mă, rug, încopciat între streșini
buzele-n tremur însetate-s de-o stea
neastîmpăr e pinda-n frunzare și cetini
armonii ce se-aprind în fulgi de nea

sudălmile maicii în rouri se-ostern
litanii uitate-n răspîntii, etern —
mai merg și mai caut căușu-mi de prunc...

mă învîrt în ce sens ? pe unde-o apuc ?
vina m-ascunde în zorzări, icoană aleasă —
cineva se scutură-n lut... oscute o coasă...

GEORGE NICOLAE-PODIȘOR ■

Eroilor de la Moisei

Trece prin țărînă un moldd aprins
Pînă unde vorba știe a se rosti
Vin copiii-n urmă și mă strigă
Și eu oud și nu mai pot muri
Vin copiii și mă trag de mîini
Cum de funii-ar trage un clopot răsturnat
Bate lutu-n trup ca într-o limbă
Sunetul istoriei ciudat
Bate inima satului pe-o dungă
Cu brațul strîns de unde-ncep viori
Taci inimă și rabdă pînă cînd
Vei bate lor pămîntul în brațe la feciori
Taci inimă și-ascultă undeva
Pe cer se vede-o casă din care ies bărbați
Mereu și nu se gată cu coasele pe umeri
Și intră-n iarba timpului cu gesturi de-mpărați.

ION BURNAR ■

Omisiuni într-un studiu despre revistele școlare

Harnicul profesor și publicist, animator de vreo două decenii încoace al unor cenacluri literare ale elevilor, Tudor Opriș, a întreprins în ultimii ani o ampiă cercetare asupra revistelor școlare apărute între 1834—1974 în toate provinciile românești. Rezultatele acestei investigații, chiar dacă nouă nu ne dau sentimentul că Tudor Opriș este cunoscătorul atît de profund al acestui capitol al istoriei literaturii române, cum i se pare distinsului profesor Ovidiu Papadima (prefațatorul lucrării pe care o comentăm), stau la baza valoroasei sinteze „Reviste literare ale elevilor", 1834—1974, apărută nu demult în Editura didactică și pedagogică, în bune condiții grafice, cu numeroase reproduceri de coperte (elocvente prin ele însele pentru ținuta culturală sub care s-au prezentat nu o dată aceste publicații).

Luînd în considerare un fond de 2 000 de titluri (cu toate că, potrivit și supozițiilor autorului lucrării, numărul acestora în mod real a fost mult mai mare, dar destule din ele nu ni s-au păstrat), dintre care cîteva sute au fost cercetate în amănunțime, după cîte deducem din comentarii, Tudor Opriș a adus o contribuție demnă de laudă nu numai la detectarea unor noi și bogate izvoare ale istoriei noastre literare, multe din ele prea puțin în atenție pînă în prezent, și a lărgit totodată orizonturile istoriei noastre culturale în genere. Nu trebuie uitate că în multe orașe ale țării vreme îndelungată principalul focar de cultură a fost liceul, sau cel mult liceele în urmă cu 100—125 de ani.

Tradițiile acestea, cu schimbările de orizont proprii epocii contemporane și cu anumite intermitențe circumscrise îndeosebi primelor două decenii de după Eliberare, cunosc o nouă înflorire în ultimul deceniu, astfel că prin anii '70 numărul revistelor școlare apărute în licee ca și în școlile generale se ridică la peste 300, unele dintre ele, cum am mai avut plăcerea să remarcăm la timpul cuvenit, rivalizînd nu numai cu unele reviste studențești, ci chiar cu publicații culturale de notorietate. Multe dintre numele impuse sau în curs de a se impune în lumea literelor și artelor românești contemporane s-au afirmat mai întîi în paginile acestor reviste, în cenaclurile literare ale elevilor, fiind apoi preluate de către reviste și ziare de tineret ca „Luceafărul", „Viața studențească", „Scînteia tineretului" îndeosebi prin suplimentul său de altădată „Preludii"), „Amfiteatru" și de cîțiva ani încoace „Flacăra". Nu trebuie uitate numeroasele culegeri de versuri și proză ale școlarilor și elevilor editate de C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Organizației Pionierilor, ca și de forurile acestora de la nivel județean, municipal, orășenesc, comunal.

Pare paradoxal, însă tocmai această perioadă e reflectată mai palid în cartea profesorului Tudor Opriș, și aceasta după părerea noastră pentru că a fost mult prea atent cu acele formațiuni și inițiative literare de care s-a ocupat nemijlocit. E hazardat, de pildă, să-ți închipui că într-un întreg interval (1949—1966), cînd nici o circulară pe linie de învățămînt nu oficializează editarea unor publicații, singura revistă care a apărut în mod regulat (și încă numai dactilografiată) e cea a cenaclului de la Liceul „Mihai Eminescu" din București, intitulată „Catarge literare". Noi însine cunoaștem în aceeași perioadă cîteva cercuri literare în școli (care editau și reviste) și un mare cenaclu, format în principal din elevi, cel al Tineretului de pe lîngă comitetul orășenesc U.T.C. București, strîns legat din punct de vedere al debutului literar de „Scînteia tineretului". În multe alte licee de tradiție din țară funcționau în aceeași perioadă cenacluri sau cercuri literare, unele dintre ele editînd într-o formă sau alta, și unele reviste.

Ca să nu mai vorbim de faptul că începînd din vara lui 1958 cei mai mulți dintre elevii talentați își găsesc în revista „Luceafărul", cu vestitele sale rubrici „Dintre sute de catarge" și „Steaua fără nume" o excelentă rampă de lansare. O cercetare a acestor rubrici, al căror neuitat animator era Mihu Dragomir, va releva un fapt cu adevărat demn de istoria literară : atunci au debutat, elevi fiind încă, unii dintre cei mai originali poeți de astăzi.

Dincolo de asemenea carențe pe care le semnalăm dintr-un sentiment colegial de prețuire față de autor, volumul „Reviste literare ale elevilor" e o carte de un nedezmințit interes pentru un cerc larg de cititori și specialiști.

NICULAE STOIAN ■

INTRE CLASIC ŞI BAROC

MONET

Aventura impresiei

4.

Baudelaire care ura natura ar fi adorat totuşi **Nirvana galbenă**... O apă secretă ca în prima dimineaţă a lumii. Şi pe ea o floare fragilă şi feroce ; floarea impresionismului, nufărul... Floare sau incendiu ? La început pilpîie surd. Apoi ne arde ochii. Deosebirile dintre cuvinte se şterg. Triumf ? Dramă ? Un colţ din edenul floral de la Giverny ? Rană, beţie barbară a ochilor ? Sau rug ? Ce este acest abis galben, hipnotic şi aproape tandru ? Culoarea a absorbit aici întreaga lumină şi formele, rămînind singura stăpînă a universului. Lunga dispută dintre adepţii desenului şi cei ai culorii care a împărţit pictura între Poussin şi Rubens, între Rafael şi Tiţian, pare să se fi încheiat definitiv. Culoarea devoră totul, ca o plantă carnivoră care sfîrşeşte prin a se devora şi pe ea însăşi.

E o pictură care devine aproape muzică. Şi din care lumea se poate naşte din nou. O lume în care totul e posibil încă ; sau totul e sfîrşit. Căci aceşti nuferi din **Nirvana galbenă** pot pluti pe apă şi la începutul lumii şi la sfîrşitul ei. E o stare de deplină libertate a sufletului sau o moarte în vis. Pasărea Phoenix arde, vegetală, de apa incremenită şi încă nu ştim dacă, atunci cînd focul se va potoli, vom descoperi un pumn de cenuşă sau o aripă nouă. Ori mă înşel şi nu e vorba decît de o agonie sălbatecă şi parfumată a nuferilor ? Toate ipotezele sînt aici cu putinţă. Înşişi zeii, otrăviţi cu o culoare care le dă reverii lacustre, nu mai pot lua altă formă decît a nuferilor. Nici moartea... Lîngă o încertitudine plasează o certitudine, îi sfătuia Corot pe pictori. Dar Monet nu mai urmează acest sfat. Şi pare chiar să-l ignore. Nu-l mai interesează decît să ducă la ultimele consecinţe aventurile culorii şi ale impresiei. Nuferii devoră pînă la urmă chiar apa, devoră lumina, se transformă ei în lumină, plutind ca o amintire pe un ieleşteu care nu mai există ; sau ca o speranţă de fericire... Niciodată n-ar fi fost mai simplu să vorbim despre fericire, dacă ar fi suficient să privim nuferii curgînd ca sloiurile pe un ieleşteu adormit, unde ceea ce ni s-a părut a fi sînge nu era decît un reflex al soarelui în amurg, unde toate nedumeririle şi întrebările au fost suspendate, iar Monet ne anunţă în şoaptă că a redescoperit edenul iniţial... el nu are nevoie să se îmbarce ca Gauguin spre Tahiti, e destul să se închidă într-o clipă, aici în grădina Giverny, ca Proust în memorie, ca melancolicul Adrian la Tivoli, ca Machiavelli în nopţile cînd se îmbrăca în haine somptuoase pentru a scrie... e destul să lase culoarea să se prelingă din forme şi să aprindă din ea un rug, un rug de soare, apă şi nuferi pe care ard toate amintirile şi îndoielile pictorului... Şi, totuşi, de ce i-am reproşa asta lui Monet ? Chiar dacă e nepotrivit să vorbim aici despre fericire. Ceea ce a căutat el înlăuntrul clipei este acelaşi lucru pe care l-au căutat artiştii greci înlăuntrul eternităţii. Sub aparenţa unor simple „impresii" se ascunde aceeaşi rivalitate cu zeii. Poate, un singur lucru am fi îndreptăţiţi să-l reproşăm celor care au substituit istoriei Eladei, Parthenonul, şi dilemelor noastre un cer fără întrebări : ne înşelăm crezînd că putem trece prin viaţă refuzînd să luăm parte la procesul lui Socrate ; în cele din urmă va trebui să constatăm că, dacă n-am fost de partea lui, ne-am numărat printre cei care l-au condamnat la moarte. Sau şi aceasta ar fi o învinuire pripită în cazul lui Monet ? El n-a vrut decît să nu ne lase să trecem nepăsători... E mult ? E puţin ? Mă gîndesc la peisajele impresioniştilor nordici, cu grădinile lor pline de un albastru friguros. Mă gîndesc la cantităţile uriaşe de flori pe care le importă sau le cultivă Suedia pentru a combate nopţile şi frigul, la delirul floral bovarizat iarna la Stockholm. O, sudul atît de indiferent faţă de feeriile sale vegetale ! Şi aceşti nuferi calzi, care au temperatura inimii omeneşti. Cine triumfă în ei ? Natura sau arta ? Nuferi visînd alţi nuferi, nuferi incendiaţi de lumină şi de floarea lor, un univers în care totul e cu putinţă cu excepţia indiferenţei, în care totul e aproximativ cu excepţia pasiunii, un peisaj în care rănile înfloresc şi chiar moartea e ameţită de mirosurile grădinii... Dar la un moment dat pictorul ezită şi el, îmbătat de incendiul nuferilor şi apei. Nufărul creat de el pare să-l devore şi pe creatorul său, atrăgîndu-l în acelaşi gol galben, crud şi parfumat, ca o beţie fără întoarcere. Pictura a devenit victima iluziei ei. Icar şi-a ars din nou aripile. Nuferii au experimentat parcă în cîteva clipe toată istoria lumii şi ne-o repovestesc într-un vîrtej de impresii la sfîrşitul cărora Monet moare orb.

E greu să ajung gîndul că această victorie a culorii ascunde ceva. Poate cîteva întrebări născute din atîta linişte. Nu este eternitatea altceva decît dilatarea infinită a clipei, cum credea impresionismul ? Şi nu este lupta împotriva desenului la fel de discutabilă ca lupta dusă împotriva culorii ? Cînd discuţiile academice insistau asupra ideii că singura menire a culorii ar fi să satisfacă ochiul în vreme ce desenul satisface spiritul, era o dovadă că lecţia maeştrilor Renaşterii şi în special a lui Tiţian nu era înţeleasă. Un proces intentat culorii e un proces intentat lui Tiţian şi întregii picturi veneţiene, lui Rubens şi şcolii sale. Dar un proces intentat desenului nu e un proces intentat frumuseţii eline ? Nimeni n-a avut pînă la Monet atîta încredere în culoare încît s-o lase să povestească aproape singură totul, însă, pe măsură ce culoarea triumfă, ea descoperă că acolo, unde nu mai există limite, nu mai există nici certitudini. În dansul ei de victorie se strecoară pe nesimţite o neliniştе : se va pierde oare în labirintul acestui triumf ?

Mă întorc spre Atena. Umbra lăncii zeiţei înţelepciunii se profilează peste **Nirvana galbenă**. Ieşirea din labirint trebuie recucerită mereu. Afară, părul Ariadnei şiroieşte de soare.

OCTAVIAN PALER ■

O întrebare la Opera Română:

Unde ne sînt spectatorii

Era o vreme cînd trenele lungi ale rochiilor măturau scările alergînd sub covoare, cînd mîinile încinse de emoţia spectacolului ce trebuia să înceapă se odihneau o clipă pe balustrada de marmură rece în holul imens scăldat în lumină al Operei Române din Bucureşti. Şi se cînta Traviata. Era o vreme cînd poate un ofiţer aplauda la scenă deschisă şi cu ochii spre loja vecină unde palpitau evantaie. Şi se cînta Traviata. Din mulţimea tramvaielor, a troleibuzelor, din vuietul străzii se desprinde şi astăzi o pereche de tineri în blugi şi flanea, printre costume de seară, trecînd grăbiţi de-a lungul aceleiaşi marmuri albe. Şi se cîntă Traviata.

În 1919 se înfiinţează în Bucureşti „Societatea lirică română" care, preluată de stat, devine prima scenă lirică a ţării — „Opera Română" — instituţie de sine stătătoare.

— Tovarăşe director PETRE CODREANU, cum vă explicaţi interesul slăbit al publicului faţă de spectacolul de operă la ora actuală? Deocamdată, să nu spunem faţă de instituţie.

— Aş zice că nu este vorba de un interes slăbit, ci de o **constantă** lipsă de interes. Şi cînd ne gîndim că Opera şi-a avut zilele ei de glorie, cînd cine găsea un bilet se considera fericit! Cotele de stimă s-au menţinut pînă acum cîţiva ani în urmă.

— Consideraţi acesta un fenomen general, vizînd genul?

— Din păcate, premierele noastre nu au toate strălucirea necesară. În contextul unei largi game spectaculare, pe care o oferă Capitala (aproximativ o premieră pe săptămînă), între atîtea evenimente, care e Marele eveniment? S-ar mai putea crede că scenele îşi pierd spectatorii din cauza televiziunii, a cinematografului. Dar adevărul nu-i nici aici. Nu cred să se fi uitat că respiraţia unei săli de spectacol în faţa scenei e alta decît aceea a unui grup de amici cinstindu-se în faţa televizorului şi că profitul cultural e altul. Să amintim fluxul emoţional şi propria reacţie a spectatorului integrată celei colective contribuind prin prezenţă la actul artistic. Muzica de operă poate fi ascultată şi pe disc, dar unde e spectacolul? Problema care rămîne deschisă este relaţia cu publicul. Chiar dacă sectorul administrativ lucrează corect, chiar dacă organizarea interioară este perfectă, dacă spectacolul nu interesează, toate eforturile sînt anulate. Spectatorul contemporan este un om al muncii, el are grijile sale, trebuie să facă faţă în producţie, suprasolicitat de diverşi stimuli el se gîndeşte sau îşi aminteşte de artă numai duminica sau în concediu.

— Totuşi, există şi acei spectatori constant „înraiţi" care vin la operă pe orice vreme.

— Desigur, oameni care vin de mai multe ori la acelaşi spectacol nu pentru intriga vin ei, ci pentru o arie, pentru un solist, pur şi simplu pentru faptul că acesta le lipseşte la „colecţie". Ca la filatelişti. Opera are atu-urile şi dezavantajele ei. Atu-uri constînd în sincretismul spectacolului, el reuşind să atragă prin ţesătura dramatică, prin muzică, prin decor şi costume, prin fastul propriu genului, prin prezenţa vedetei şi prin aceea că îi dă spectatorului sentimentul că frecventînd opera are un plus de rafinament.

— Snobismul?

— Nu mai condamn nici măcar snobismul. Dacă vii din snobism la operă ori te străduieşti să citeşti în întregime Proust, mîine devii pasionat. Dezavantajele vin din complexitatea tuturor factorilor artistici chiar, care se desfăşoară pe mari suprafeţe de timp şi de spaţiu, o muzică ce nu sună întotdeauna familiar pentru neiniţiat, pentru faptul că nu oricine poate depăşi cu uşurinţă bariera convenţiei, proprie spectacolului de operă. S-ar putea să trezesc nemulţumiri, să deranjez orgolii, dar problema esenţială rămîne aceea a calităţii. Alături de mari personalităţi există însă şi solişti inegali. Ca şi spectacole inegale, dealtfel. Ne putem lăuda însă şi cu spectacole remarcabile datorate fie unei realizări de echipă, fie strălucirii unor vedete. Dacă oferi o „Tosca" cu Maria Nistor Slătinaru, cu Nicolae Herlea ori Cornel Finăţeanu — succesul este garantat. Dar şi „Flautul fermecat" în care, chiar dacă nu cîntă întotdeauna vedete, se bucură de un real succes datorită jocului de echipă. Publicul este acela care ne face să cultivăm spectacolul de vedetă.

— Şi, totuşi, unde este publicul?

— ...Să ne gîndim iarăşi la calitatea spectacolului, care prea adeseori ţine de întîmplare. Ca să nu mai vorbim de repertoriu, care rămîne întotdeauna o problemă „în curs de îmbunătăţire". Publicul vine aici să-şi găsească răspunsul la întrebări eterne, vitale.

— Credeţi? Prin operă?

— Îndeosebi la cele din sfera morală a existenţei. Nu se poate neglija caracterul formativ-educativ al operei.

— Şi cum reacţionează publicul la înnoirea repertoriului cu piese contemporane, fie ele şi numai în concepţie, cum ar fi OEDIP sau HAMLET ? Dacă OEDIP este mai dificil pentru marele public, cel care vrea un limbaj elevat unde-l ? Despre Wagner se vorbeşte atît ! Unde sînt cei care pretind că-l iubesc atunci cînd se prezintă WALKIRIA ?

— Publicul este în mare parte conservator, circumspect. Odată dezamăgit, el îşi pierde încrederea pentru multe viitoare stagiuni. Mulţi cred că o operă nouă este lipsită de melodicitate sau neapărat emfatică, mai ales cînd i se oferă piese de inspiraţie istorică, şi aceasta tocmai pentru că i s-a dat prilejul să vizioneze asemenea produse. Publicul respinge şablonul, care rezidă din impunerea convenţionalului. Degeaba spunem tuturor că „Bălcescu" şi ultima premieră, „Dragoste şi jertfă" sînt bune, că muzica lor se înscrie pe linia marilor tradiţii româneşti. Dar tineretul nu vine nici măcar la „Traviata" cum speraţi dumneavoastră. Ce ştie despre muzică un absolvent de liceu? Muzică folk? Aceasta este toată muzica? Şi nu vine la „Năpasta" şi nu vine la „Noaptea furtunoasă", care este atît de frumoasă. Ce să mai vorbim de „Doamna Chiajna" şi „Ion Vodă cel Cumplit"? Şi cînd mă gîndesc că la „Tudor Vladimirescu" în '52 sau la „Ion Vod cel Cumplit" în '56, la premieră a fost lumea de pe lume. Am simţit cum se realizează un act patriotic exemplar.

★

În Bucureşti sînt peste 60 000 de studenţi, ne spune tovarăşul **Constantin Zăvăleanu**, directorul adjunct administrativ al instituţiei. Gîndiţi-vă ce ar însemna dacă fiecare ar vedea, într-un an, măcar o dată sau de două ori un spectacol! Cu preţul a două ţigări Kent ar putea să-l asculte pe Herlea. Sînt însă şi intelectuali care de cinci ani n-au fost o singură dată la operă, dar nici la teatru. Totuşi, planul de încasări şi, firesc, de premiere, îl realizăm. Mai puţin la indicele număr de spectatori.

— Planul este acelaşi cu anul trecut dar spectatorii nu sînt cei din anii trecuţi.

— Planul ni-l realizăm prin închirierea sălii, a costumelor, prin imprimări la Radio, Televiziune şi Electrecord.

— Şi astfel se echilibrează lucrurile?

— Procentul de întrebuinţare al sălii este, totuşi, destul de redus. Dar cînd jucăm la Sala Palatului realizăm cu „Tosca" 3 000 de spectatori. În deplasări, oferim publicului cîte două spectacole simultane (de operă şi balet) în aceeaşi zi. Planul se realizează, dar statisticile pot fi înşelătoare nerelevînd problemele de conţinut. Încrederea publicului se cîştigă însă şi prin fermitatea afişului, a titlului, a distribuţiei şi a datei.

★

Directorul adjunct artistic, solistul care s-a dăruit scenei de 24 de ani, **Cornel Finăţeanu**, îşi doreşte o stagiune cu un repertoriu stabil, ceea ce ar asigura un plan cert de perspectivă al tuturor sectoarelor de activitate. În funcţie de aceasta, şi-ar putea onora şi soliştii colaborările externe şi interne, problemă care produce încă iritări, animozităţi, stridenţe în instituţia armoniei.

— Ce obiective v-aţi propus pentru noua stagiune ?

— Ridicarea permanentă a calităţii acompaniamentului orchestral, asigurarea echilibrului dintre fosă şi scenă, în acest sens fiind prevăzută la sfîrşitul fiecărei luni programarea unui spectacol, cu titlul provizoriu, „Opera în concert". De fapt, un concert vocal-simfonic, ce va însemna trecerea în revistă a unor arii, duete, terţete din operele lunii respective.

— Din noutăţile stagiunii?

— „Forţa destinului" de Verdi, „Conacul cu stafii" de Moniuşko. Noutăţi la balet : premiera spectacolului „Othelo" de Maciavarini şi, din luna iunie, un spectacol de balet — coupé — semnat de oaspetele american Sokolova. Apoi, „Prinţ şi cerşetor" de Laurenţiu Profeta precum şi o serie de refaceri şi reluări. Stagiunea va fi deschisă cu opera „Dragoste şi jertfă" de Cornel Trăilescu, dedicată centenarului Independenţei patriei.

— Aveţi o explicaţie aparte asupra deficitului de public pe care Opera îl resimte azi?

— Sîntem dur concuraţi de Televiziune. Ea oferă telespectatorilor programe complexe, netulburîndu-le comoditatea. Din păcate, nu toate spectacolele noastre se situează sau se menţin la un nivel artistic ridicat. Problema publicului de operă, socotesc eu, e generală. Exceptînd centrele turistice ca Viena, Roma, Milano, unde un loc se cumpără cu multă vreme înainte de spectacol din pricina afluxului turistic. Vom încerca şi forme noi de afişaj, mai atractive, pentru stagiunea viitoare şi vom face totul pentru ridicarea calitativă a tuturor spectacolelor.

— Ce înseamnă totul? Adică, Nicolae Herlea va cînta mai bine?

— Noi ne bazăm mult pe generaţiile de mijloc şi chiar mai tinere de cîntăreţi, buni preluatori de ştafetă a marilor nume pe care le avem. Dar sper în stagiunea viitoare la o simpatie mai mare între scenă şi public. Uneori, acuzele pot fi reciproce. Dezideratul meu — în cazul că publicul ne va îndrăgi mai mult — ar fi ca acesta să ne răsplătească munca prin ţinuta adecvată la spectacol. Dacă unii, la un revelion, pot îmbrăca un smoking în faţa unei farfurii cu sarmale, nu văd ce-i determină să facă un act de frondă la Operă? E mai modern? Alta e şi starea artistului cînd vede un public pregătit pentru spectacol şi nu „în trecere" pe acolo. Sufăr că Opera Română este doar Opera din Bucureşti şi nu prima scenă lirică a ţării, aşa cum ar trebui să fie. Uneori, oamenii ne sînt angajaţi în manifestări de slabă calitate artistică iar cei care ne rămîn, fac şi ei ce pot. Aş dori să vă conving că Opera nu este o instituţie în sine şi pentru sine, dar că trăieşte numai pentru public şi prin public. Maşiniştii de la scenă, mecanicii de la cazane, peruchierii, machiorii, costumierii, o lume nevăzută şi muncitoare, depune o muncă adevărată, convertită de către cîntăreţii şi balerinii Operei în actul artistic edificator pe care îl aşteptăm.

ADI CUSIN ■

CRONICA LITERARĂ

Gabriel Dimisianu:

„Nouă prozatori"

Gabriel Dimisianu scrie despre cărți ca și cum ar fi un martor care a jurat în fața instanței să spună numai adevărul și de aceea se străduiește să fie cît mai obiectiv în relatarea sa pentru a nu falsifica realitatea. El nu-și îngăduie ca din elementele unei opere să reconstituie o alta într-o viziune personală, ci încearcă să ne-o facă știută chiar pe aceea analizată. Repudiind orice mijloace care l-ar așeza în prim-plan, criticul nu procedează nicidecum aidoma unui ghid care te trage de mînecă pentru ca să-i remarci gesturile elegante cu care îți arată o capodoperă. Textele sale nu se străbat cu răsuflarea tăiată, nu au înfățișarea unor scînteietoare spectacole de idei, însă îți oferă certitudinea că ți se comunică tot timpul lucruri adevărate. Gabriel Dimisianu nu are plăcerea să etaleze puncte de vedere care să contrarieze. Pînă și opiniile lui cu totul originale sînt astfel formulate încît par să le știi dintotdeauna, din aceeași pudoare a criticului de a nu atrage atenția asupra sa. El nu are vocația exploratorilor care cuceresc un ținut necunoscut, dar face parte dintre acei care vin pe urma lor și transformă meleagurile respective în locuri familiare tuturora, întemeind așezări, îndreptînd cursul apelor, desțelenind pămînturi. Poate că tocmai acesta este cel mai mare merit al lui : într-o vreme în care nu puțini critici literari ridică în jurul cărților comentate eșafodaje strălucitoare, cu o vagă legătură cu ele, Gabriel Dimisianu scrie pentru cititori dorind să le îndrume lectura fără a face însă caz de rolul său de mentor. Limbajul folosit, sobru, fără răsuciri spectaculoase ale frazei și fără sintagme potrivite cu cazna special pentru a fi reținute și apoi citate la nevoie, contribuie mult la întreținerea unui dialog folositor cu cel care îl citește.

Toate aceste particularități ale criticii practicate de Gabriel Dimisianu sînt prezente și în volumul apărut nu demult, **Nouă prozatori.** Din prefața cărții aflăm că autorul a adunat în aceste pagini „comentarii despre cîțiva prozatori ale căror prime afirmări sînt legate, direct sau numai prin repercutare, de momentul literar 1960. Voit sau nu, alegerea exprimă un act de solidarizare cu efortul generației din care eu însumi fac parte."

Volumul conține însemnări despre Ștefan Bănulescu, Augustin Buzura, Virgil Duda, Teodor Mazilu, Fănuș Neagu, Dumitru Radu Popescu, Sorin Titel, Constantin Țoiu, Nicolae Velea. Autorul nu este interesat atît de structura operei unui scriitor cît de modul cum ea se constituie. Paginile cărții nu sînt eseuri despre autorii amintiți ci analize de cărți. Citeodată doar, ca în cazul lui Teodor Mazilu, este afirmată o ipoteză de lucru iar ceea ce urmează nu este decît o demonstrație riguroasă : „...producția literară a lui Teodor Mazilu se mobilizează toată spre a înfăptui o nemiloasă radiografiere a formelor impusturii". Deseori interpretările sale sînt întrerupte de reflecții despre destinul romanului românesc, al romanului în genere, din dorința ca discuția să capete dimensiuni mai largi. Un moment al prozei românești contemporane, și anume unul de valoare, este prezentat cu tact și luciditate în toată diversitatea lui. Reproșurile criticului, destul de puține, sînt comunicate pe un ton ceremonios, ca de pildă cele în legătură cu romanul lui Virgil Duda, **Al doilea pasaj.** Chiar dacă se ferește de mărturisiri directe, înțelegem că alegerea criticului se îndreaptă spre o proză echilibrată, spre o narațiune care aspiră la clasicitate, punînd accentul pe frămîntările reale ale omului de azi de la noi și de pretutindeni. Răzbate de asemenea încrederea lui în realism, în acele opere care, fără a copia viața, îți creează senzația ei și de aici provine regretul său cînd o carte nu răspunde acestor exigențe : „Un aer rece circulă totuși prin aceste pagini și am sentimentul că în **Catedrala** percepusem mai multă spontaneitate și vibrație umană" pag. 56).

Cu noul său volum, Gabriel Dimisianu dovedește încă o dată că este unul dintre cei mai buni comentatori de proză pe care îi avem.

GEORGE ARION

RUBRICA MEA

Pentru un dicționar al terminologiei cinematografice

A apărut de curînd, în Editura științifică și enciclopedică, sub semnătura Napoleon Toma Iancu, **Dicționarul actorilor de film.** După cîte o scurtă notă biografică, însoțită de portret, urmează fișa profesională și, în ordinea cronologică, filmele și partenerii respectivi. Am numărat alături de vedetele internaționale, șaizeci și cinci actori români în viață și nouă defuncți. Despre utilitatea unui asemenea instrument de informare nici nu mai trebuie stăruit, chiar dacă nu s-ar împlini ambiția autorului, ca lucrarea lui să devină „o sursă (...) de **emoție artistică**" și „un prilej de **îmbogățire spirituală**". Nu e cam prea mult ? Citirea atentă a dicționarului ne-a dus la descoperirea unui limbaj special, nu prea pe înțelesul tuturor. Astfel, cuvîntul **rol** apare destul de rar, înlocuit fiind cu pretențiosul termen, luat din limbajul muzical, **partitură,** sau **angajament.** De pildă, Mircea Albulescu „se impune în **Dacii,** cu o **partitură (Oluper)...**" ; după ce se afirmă în filmele făcute după comediile lui Caragiale, Costache Antoniu își confirmă valoarea în **„angajamentele** ulterioare". Deși cuvîntul **dicție** apare adesea, el este concurat de altul, **recitativ,** în care, de pildă, Geo Barton își revelează „eleganța". Poate că această nouă noțiune de împrumut din terminologia muzicală are un sens mai larg. Numai un dicționar al termenilor cinematografici ne va putea lămuri pe deplin. Un cuvînt, căzut în desuetudine, este **vedetism,** prin care se înțelege dorința actorului principal, a protagonistului, de a se pune singur în valoare, în detrimentul tovarășilor din distribuție. În locul acestui cuvînt apare un derivat din **divă.** Astfel, lui Sergiu Nicolaescu i se impută **(in cauda venenum),** că rolurile lui n-ar fi lipsite „de oarecare poză **divistică**".

Despre Ion Besoiu aflăm că posedă „garanția **datelor** sale de actor **versatil**". Ce sînt **datele ?** Se pare că nu-s altceva decît calitățile fizice și scenice. Mai puțin fericită e alegerea epitetului **versatil,** care de obicei înfierează pe oamenii schimbători, fără caracter, oportuniști, interesați etc., dar în terminologia noului dicționar încearcă, dimpotrivă, să impună un nou sens : acela de actor complex, cu variate încarnări. Pentru ce este felicitat Ion Fintești, Artist al Poporului ? Pentru excelența sa în „registrul dificil al caracterizărilor comico-dramatice cu o **versatilitate** uimitoare". Liniștește-te, cititorule, e de bine, nu-i de rău, este un mare elogiu, nu-i un blam.

O sintagmă frecventă este „registrul de caracterizare", în care, din fericire, se remarcă foarte mulți, dacă nu toți actorii români de cinema. Astfel, Victor Rebengiuc „obține o creație majoră, grație excepționalei sensibilități dramatice a **registrului de caracterizare".** Nu mă încumet să definesc sintagma. O las pe seama doritului dicționar.

Autorul nutrește pasiunea termenilor radicali. În loc să ne spună că Michel Simon a cucerit multe premii și decorații, aflăm că **„a achiziționat** un mare număr de distincții artistice". Dacă le-a cumpărat, rușine lui ! Dacă nu, am fi preferat alt verb, mai puțin... pe radical. Un alt cuvînt bucluca ș este epitetul **argut,** din expresia „personajul său (al lui Sebastian Papaiani), predispus gestului umoristic și replicii **argute",** sau despre „stilul de joc suplu și armonios în expresie și gestică, **argut",** al Vasilicăi Tastaman.

Cuvîntul, de origine latină, este neîntrat în limbă și greșit întrebuințat, iar **arguția** înseamnă subtilitate sofistică, proprie cauzelor avocățești, dar nelalocul ei în jocul actoricesc. Aș zice că e **insolit,** dacă autorul dicționarului n-ar fi dat și acestui epitet un sens exclusiv elogios, ca atunci cînd releva la Amza Pellea, în **Răscoala** și **Haiducii,** „remarcabile probe ale unui recitativ **insolit".**

Noi știm ce-i un metal ductil (care poate fi tras în fire), dar nu prea înțelegem ce ar fi jocul **ductil** al lui Nucu Păunescu, sau **„ductilitatea** încarnărilor" lui Ștefan Mihăilescu-Brăila. Iarăși nu prea sesizăm cum poate Eleonor Parker să concilieze contrarile, adică să-și pună în valoare calitățile **„etalate** cu **discreție".** Noi știam că **etalajul** (la figurat) e o comportare a celor indiscreți. Discreția însă o reabilitează ! Mai ales cînd un Erminio Macario, **„tatonează** și **etalează"** comicul său ! Ca să nu mai **tatonăm** și noi, așteptăm **etalarea** pe **etalaje** a sus-zisului dicționar viitor.

ȘERBAN CIOCULESCU

INSEMNĂRI DE LECTURĂ

Țara de sub semnul ancorei

Reîncep să apară cărți despre Dobrogea, ținut, cu ani în urmă, bîntuit de reporteri, consumat publicistic pînă la amănuntul fără semnificație, dar, de la un timp, nu se știe de ce, mai puțin umblat. Iată de pildă cartea de reportaj recent apărută „Țara de sub semnul ancorei", semnată de un condei avizat cum este cel al lui Nicolae Fătu, poet și reporter, scriitor tînăr, dar vechi dobrogean, om care, după cum mărturisește în prefață, împarte de două decenii „aerul, soarele, ploile" Dobrogei „cu urmașii centurionului care ține în brațe, acolo, la Adamclisi, semnul întemeierii noastre". Cartea, concepută monografic, ne oferă, în două sute de pagini, „totul despre Dobrogea", încercuind esențele acestui pămînt, datele sale fundamentale de viață și ființă, destăinuindu-ne, în autorul ei, pe lîngă un riguros al informației (uneori rarisimă, smulsă cu știință și har dintr-o istorie sufocant de densă, montată în pagină cu efect de bijuterie), un pasionat descoperitor, deci un reporter cu vocația indispensabilă a meseriei sale. Incursiunile în geografia acestui ținut, ca și în aceea a sufletelor (și în istoria acestor geografii), se petrec sub semnul unei avide dorințe de a găsi lucruri, fapte sau oameni noi și, mai ales, esența, explicația transformării acestora, a marilor întemeieri din anii socialismului, vădind deci efortul de a depăși constatarea printr-o permanentă optică interpretativă, de unde, ca procedeu suveran al cărții, comentariul eseistic, sprijinit pe un puternic suport afectiv. Expunerea, deși riguroasă, apare astfel liberă, vie, spontană, reporterul se întoarce sau se oprește din drum spre a relua o idee, spre a interpola, în mișcarea vie a vieții, o cifră revelatoare, un vers, un fragment dintr-o scriere antică, spărgîndu-se monotonia unei relatări ce ar fi decurs, altfel, poate prea egal, prin digresiunea inteligentă, de cele mai multe ori instructivă, și prin vibrația lirică a entuziasmului față de cele văzute, simțite, trăite, bazată pe capacitatea largă, generoasă de a se substitui sentimental eroilor cărții și de a-l substitui, captivîndu-l, pe cititor. În viziunea lui Nicolae Fătu, oamenii Dobrogei au ceva de eroi mitologici, dar ei, acești oameni, constructori de monumente ale noului ev sau simpli pescari, marinari sau savanți, țărani sau mineri, sînt, în același timp, foarte oameni, ei trăiesc, deopotrivă, dramele cosmice ale mării învolburate de furtuni, ale cîmpiilor biciuite de ierni sarmatice sau ucise de soarele unui sud fantastic, cum și probleme de viață etern umane, simple, obișnuite, înveder ind totuși un „ce" al lor, printr-o pătrundere de adîncime într-o atmosferă și într-un cadru de viață ce dă culoare, sens, specificitate fiecărui detaliu. E evidentă dorința autorului de a legitima o mitologie particulară, proprie acestor locuri, reflex, de fapt, al dragostei lui pentru ele, cum și al unei superioare capacități de „a vedea" Dobrogea în imaginea-i de ansamblu, desfășurîndu-i povestea ca parte a marelui întreg care e România. El ne propune, astfel, nu doar niște fapte, ci o suită de definiții ale acestui pămînt, revelat în trăsăturile lui cardinale, cîteva din ele rămînîndu-ne, după lectură, în memorie : astfel, Dunărea este „o apă atinsă de aripa geniului", o apă care „știe să-și facă din unde și din oamenii de pe țărmuri o uriașă orgă nemuritoare", monumentul de la Adamclisi se înalță în zarea țării, peste apele zbuciumate, „ca un catarg al istoriei", Muscatul de Nazarcea are „parfum de nard sirian" și „dărnicie românească în cupe", iar pe țărmul Mangaliei, vechiul Callatis, unde marea construcție contemporană pare a încorpora calciul unor generații care au construit, s-au risipit, reconstruindu-se mereu, „trei milenii înțeleg noblețea gestului și aplaudă".

ION PRISACARU

Cap limpede

● La editura „Eminescu" a apărut volumul de poezii **Uimitorul răstimp** al lui Liviu Călin. Paginile cărții conturează mai precis profilul acestui poet care fără a face zarvă în jurul său scrie versuri tulburătoare, limpezi, dezvăluind o împăcare deplină cu făpturile și lucrurile : „Sicriul mic de rămurișuri / cu dungi argintate / de lacrimi / a fost odată caiet, a fost goana visului pe stradă, / rîsul tău la paradă / care s-a uscat dintr-o dată / lîngă o marcă poștală / în fotografia din vechiul sipet, / în lemnul de trandafir / mereu înflorit sub locul tăcerii."

● A apărut, la cererea cititorilor, cea de a treia ediție a volumului de poezii **Pămîntul deocamdată,** de Adrian Păunescu. Tirajul : 65 000 exemplare. Cele trei ediții ale cărții însumează tirajul de 112 000 exemplare.

● Proza sentimentală, lipsită de o scrutare atentă a adevăratelor probleme ale vieții, s-a îmbogățit cu o nouă carte : **Intrarea actorilor** de Doru Davidovici, apărută la Editura Militară. Este o mostră de subliteratură, de superficialitate și prost gust : „! Lena, am repetat. Nu fă pe nebuna. Soare. Apă. Avioane. Hai și noi să înotăm." (p. 12) sau : „— Tot animale, vezi ?
— Plozilor le plac animalele.
— Mie și acum.
— Și mie.
— Binecuvîntați animalele și copiii.
— Amin.
— Cîți ani ai ?
— Depinde.
— În acte ?
— Șaisprezece. Șaisprezece și...
— Dumnezeule, o minoră !
— Nu țipa, la fete nu e așa. Nu mai sînt chiar minoră, de cîteva luni.
— Și ce are taică-tu cu tine ?
— Spune-mi cu cine concurez ?
— Cu nepoata ultimului rege din insula Jawa.
— Oho !
— Nici un „oho". Umblă întotdeauna cu doi gealați credincioși după ea."

Ne oprim aici cu citatele, și îi asigurăm pe cititori că de multă vreme n-am citit un „roman de dragoste" mai naiv, mai stîngaci scris ca acesta.

Gabriel Chifu:

FARUL

În mijlocul șesului un salcim singuratic.
Florile lui — magnete puternice,
care te atrag, te smulg fără scăpare.
Prin ele generații întregi, popoare
s-au vărsat în turbinele
inefabile ale cerului.
Mireasma lui ca o piatră
ne sparge ferestrele,
ca o grenadă explodează în noapte.
Veacul e plin de drumuri pierdute :
Aștri se nasc stinși, nemuzicali,
plugul brăzdează lacrima
încoace și-n colo așteptînd
recolta fericită —
dar el, salcimul vechi din șes,
e un far sigur. Sub lumina lui
corabia spartă a veacului ajunge
la mal. Ajunge, ajunge.

„O INIMĂ ARDE" I — MAIAKOVSKI

Deși se pare că te-ai sinucis,
(după ce condamnaseși sinuciderea lui Esenin),
gustul pe care mi-l lași mie e de viață,
nestăvilită viață — cînd frigul
mă cîștigă la zaruri, mai ales atunci îmi amintesc
de tine, ca de o poartă ultimă care mă scoate din încercuire...

Să faci din lacrimă un bici cu care să pui
arhanghelii la treabă, să lase harfele și
să are un pogon cu plugul fierbinte
Cînd toți se ploconesc în fața unor cuvinte
învești mîntate în aur,
tu să înțelegi că sînt niște schelete, niște fantome,
să le arunci cît colo și să dai
coroana de rege altora, bubuitoare,
din coasta ta răsărite.
Trandafirii cărora astăzi le vindeci rănile,
mîine să se ridice cu înverșunare împotriva ta.

Orice rană greu de dus să ți se pară
o răsplată.
Revoluția s-o privești ca pe o cămașă
pe care o îmbraci pentru totdeauna,
care cu pielea ta se amestecă.
Iubitele să te părăsească neînțelegînd
că oasele tale prea lungi adăpostesc fluvii,
iubitele să te părăsească pentru a se afunda
în garoafa facilă a vreunui Severianin.
Să zici „aruncă tu sămînța în pămînt
și eu în versul meu să vedem unde răsare
lanul mai bun de pîine",
să zici „aruncă tu grenada și eu
poemul, să vedem care va dobori labirintul burghez"...

Cu tine am înțeles că omul poate fi
egalul vîntului, al soarelui și al ploilor.
Somnul din toate veacurile
se va teme de numele tău, Maiakovski,
ca de o otravă. E bine.

BULGĂRI DE PĂMÎNT

Iubito, ne-a apucat seara și tot
n-am terminat de zidit spicul acesta de grîu,
ne-a apucat dimineața și iată
n-am terminat de înălțat spicul nostru de grîu
Privește, au plecat toți zidarii,
am rămas doar noi doi,
lucrul e greu, aer, aici sus, puțin,
(aerul nostru mai mult gîndul că odată
spicul va fi gata !) și e atîta tăcere
că se aude neantul cum trece pe
străzi.

O să ne apuce moartea, iubito, fără
să fi terminat spicul nostru ca o rugăciune,
moartea fiilor noștri o să ne apuce
fără să fi terminat de înălțat spicul
acesta de grîu — cînd închid ochii
așa îmi amintesc de noi doi :
zidind la spicul simplu,
zidind ca și cum am arunca
bulgări de pămînt peste
pata de ulei a neantului care
se întinde, se întinde.

LUNETA

Hieroglife grozave,
fragmente din zidirea cerească
la începutul lui martie pe cîmpuri : cai.
Ei, surse de flacără, trec purtînd
invizibile, sublime răniță
care gem de lumină.
Voievodali trec, sînt oceanul
în care întunericul ca o barcă spartă
pururi se îneacă...
Viața greșește : într-un tipar,
mai puțin decît necesarul.
Numai cu ei a greșit altfel —
prin prisos...
Cerul e sărac. Pămîntul e negru.
Începe să plouă.
Doamne, de-aș înverzi ! —
iarbă mă vreau în fața copitei lor,
să mă calce și, în clipa dinaintea
sfîrșitului, să văd prin ei
ca printr-o divină lunetă pînă
în nemurire. Doamne, de-aș înverzi.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier VII****)

22 iulie 1966. Recitit și retranscris prima parte a „Opiniei". Cu mici modificări, totul e în ordine. Partea proastă e că nu știu ce urmează. Să recapitulăm : odată protectorul lui căzut, Cristinoiu îl va elimina pe Chitlaru din redacție, fără ezitare. Situația e limpede. Dar de la situație și pînă la desfășurarea obligată a faptelor, e un drum la care nu m-am gîndit. Concluzie : dacă nu ți-e clară ultima scenă n-o scrie pe prima.

23 iulie 1966. Citit o piesă a unui debutant — manuscris trimis spre lectură și referat de ministeR — o comedie : „Erupția Vezuviului". Calități certe : alertă, o replică promptă, un umor discret. Nefericirea e subiectul. Acțiunea se petrece într-o gospodărie colectivă, condusă arbitrar și abuziv de un președinte incompetent, înconjurat de un stat major corupt. În gospodărie există un brigadier naiv — un soi de Haplea contemporan — ironizat și disprețuit. De propunerile lui logice și de bun simț nu ține seama nimeni. Pînă într-o zi cînd eroul **turbează**. Prudent, autorul evită termenul **„turbează"**, l-a înlocuit cu **„își iese din pepeni"** sau **„sare din papuci"**, stare de spirit în care le spune celor din conducere, în față, toate adevărurile acumulate. A **„erupt Vezuviul"**. De aici înainte povestea se desfășoară după o schemă presimțită : „forurile" se sesizează și fac ordine în gospodărie. După masă îl chem pe autor la mine, un tînăr locvace și tumultuos. „Dragul meu, îi spun, ți-am citit piesa cu o reală plăcere", și îi relev calitățile comediei. „Nefericirea o constituie subiectul. Victimă a unei false memorii ai mers, fără să-ți dai seama, pe subiectul „Mielului turbat". N-are nici o importanță că „Mielul" se petrece într-o uzină și „Vezuviul" la țară. Că Biserică e metalurgist și eroul dumitale, brigadier. Sînt amănunte subsidiare, de decor. Important e nucleul comediei : un om cinstit, socotit de toată lumea candid pînă la prostie, care în „Mielul" turbează, iar la dumneata „erupe ca un vulcan", spre disperarea sceleraților demascați". Tînărul meu confrate mă ascultă iritat și mă contrazice „teoretic".

— „Mielul dumneavoastră", îmi spune, ca și „Vezuviul" meu, e o farsă. Există un mecanism al speciei, era firesc să intru pe circuitul lui . — Dragul meu, îl răspund, și-mi păstrez calmul, **„turbarea mielului"** nu ține de **„mecanismul"** farsei, e **subiectul** unei comedii. Să-ți dau un exemplu : „Noaptea furtunoasă". Toate peripețiile farsei sînt declanșate de faptul că pe poarta lui Iupin Dumitrache numărul casei a fost bătut invers. Ce ai spune dumneata de mine dacă as scrie o comedie a cărei acțiune s-ar petrece într-o bancă, o farmacie sau un institut de cercetări, în care toate episoadele ar fi declanșate de acest mic amănunt, că pe poarta instituției respective numărul casei ar fi fost bătut pe dos ? S-a sculat și a plecat fără să-mi spună bună ziua. Mă gîndesc : Nu e grav că se pastișează. Toate culturile teatrale tinere încep cu pastișe. Grav e că se **plagiază** cu cinism, și nu rare ori, cu nerușinare. Ca să mă consolez de o zi pierdută, citit, pînă tîrziu noaptea, „Avarul" cu caietul de regie al lui Copeau, alături. „Doamne ce minune ai reușit să scrii, sub pseudonimul Molière".

24, 25, 26, 27 iulie 1966. Zile sterile. Nu sînt în stare să citesc, nu pot să scriu. Ca să-mi mobilez timpul, pun ordine în hîrtii vechi. Dulapurile și sertarele sînt pline de ciorne, de manuscrise abandonate. Distrug tot ce mi se pare irecuperabil. Și cum se întîmplă totdeauna cînd triezi hîrtii vechi, descoperi și citești o filă nedatată : „Călătoria asta la Paris a picat cum nu se poate mai bine, fiindcă m-a scos din obsesiile teatrale. Ajung să te intoxice ca un drog. Astăzi — ultima zi de ședere aici — de dimineața pînă noaptea, tîrziu, cu Tzara. Întîi prin Marais, unde Tzara cunoaște fiecare casă, fiecare poartă, la prinz, la el acasă, în atmosfera unui mic muzeu de artă neagră. Idoli de piatră sau din lemn de abanos, pe care îi încunoară cu un sentiment lubric. Cînd e obligat să se despartă de cîte un obiect — Tz. trăiește dintr-un comert decent cu obiecte de artă — despărțirea la aspect de suferință. Lucrează la un Villon. Amănunt tulburător : ar fi vrut să-mi citească dar manuscrisul se află la un prieten care îi face stilizarea. După cincizeci de ani de Paris, n-are siguranța limbii în care scrie. La cinci, în Clichy la cafeneaua unde se întîlnește Breton cu ultima lui gardă de suprarealiști devotați. La o masă, în penumbră, cîtiva băieți și două fete, dintre care una, blondă, de o mare frumusețe. Sînt timizi — sau intimidați de prezența lui Tzara — vorbesc încet, între ei și rid decent. La cinci și jumătate își face apariția, cu pardesiul pe umeri, grăbit. Breton. Se bucură de prezența lui Tzara — e singurul pe care l-a „reabilitat" după excomunicarea din al doilea Manifest —, și intră direct în discuție, ca în continuarea unei ședințe anterioare. Subiectul : fantasticul la preromanticii germani. Breton conduce dezbaterile cu gravitate academică întreabă socratic și amendează aproximații în spirit de seminar. La sfîrșit mă întreabă dacă există o mișcare suprarealistă la București, curiozitate convențională, fiindcă, mi-am dat seama, era foarte bine informat. Seara cu Tz., Aragon și Elsa Triolet la o piesă de Obaldia. Văd spectacolul pentru a treia oară, dar nu i-o spun lui Tz., ca să nu-l dezamăgesc. După spectacol, la „Rotondă", Elsa Triolet mă întreabă ce cred despre teatrul de avangardă. Îi vorbesc de Jarry și se dezlănțuie fericită. Pentru ea oamenii se împart în două categorii: cei ce adoră teatrul lui Jarry și ceilalți. Aragon, aflînd că l-am văzut după masă pe Breton, îmi vorbește de „son cher André", ca și cînd din 1934 și pînă astăzi nu s-ar fi petrecut nimic care să-i despartă. Dealtminteri — afirmă Aragon — nici o clipă nu s-a îndepărtat de „filoanele fluide și fundamentale" ale suprarealismului. Așa că, cel puțin din acest punct de vedere, nu i se poate reproșa nimic. După plecarea lor, Tzara îmi spune, izbucnind într-un hohot de ris strident : „Ce fou d'Elsa", e numai fou. Mă conduce pînă la hotel. Pe drum îmi vorbește de ultimele ceasuri ale lui Voronca, văzut în dimineața sinuciderii. Era afectuos, liric, dezlănțuit, torențial și plin de proiecte. Seara deschidea robinetul de gaz. La despărțire îmi dă un Apollinaire, ediție bibliofilă. Nu știu ce sentiment obscur îmi spune că e ultima dată cînd îl mai văd pe Tristan Tzara".

28 iulie 1966. De la douăzeci de ani, de cînd trăiesc cu sentimentul morții, îndeplinesc în fiecare dimineață un ritual : mă spăl insistent și mă primenesc esențial. Nu din cochetărie, dacă am un accident, să nu ofer, la morgă, autopsierilor un spectacol neconvenabil. Hîrtiile vechi, manuscrisele neterminate abandonate, sînt rufele noastre murdare. Trebuie ferite de priviri indiscrete. Rup deci, în continuare, sute de pagini, scrisori, unele purtînd semnături ilustre, începuturi de poeme, notații criptice, și pentru mine, astăzi indescifrabile, variante ale pieselor, jucate — o dramă fără titlu — scrisă pe un rețetar medical, în timpul războiului și un roman, din aceeași perioadă : „Crima legitimă a lui Peter Hasenklever". Recitesc piesa stupefiat. E vorba de o femeie de o rară ingenuitate și inimă și ființă plăpîndă și dezarmată. Aparține unei familii prude, crîncene și filistine, construită exclusiv din canoane și prejudecăți. Femeia — eroina n-are nume — e măritată cu un funcționar provincial, o brută insensibilă, individ violent și trivial, o abjecție. Femeia are curajul — sau are decența — să nu mărturisească familiei sale infernul pe care îl trăiește. Dimpotrivă, în scrisori sau cu prilejul vizitelor pe care le face la rudele ei își prezintă bărbatul ca pe un înger de înțelepciune și delicatețe, ca pe o întruchipare a fericirii și ideală a binelui. E probabil proiecția viselor sale ratate. Dar iadul în care se zbate, chinuri atroce și umilințe, ajunge de nesuportat. Femeia fuge de acasă și cere adăpost părinților ei cărora le dezvăluie adevărul. Părinții, surorile măritate și respectabile, întregul orășel au însă alt adevăr : cel anterior, la care nu pot să renunțe, fiindcă este un adevăr comod. „De vină e femeia, strigă, urlă întregul orășel, excitat : să plece !" Și cum drama n-are o determinare istorică, povestea se termină cu lapidarea femeii la marginea orașului. Rup manuscrisul, dar locul ăsta dialectic, al adevărurilor multiple și contradictorii, mă persecută. S-ar putea ca, într-o zi să rescriu piesa. Romanul „Crima legitimă a lui Peter Hasenklever" se petrece la Berlin în lunile de dinaintea și după venirea la putere a naziștilor. Eroul e un poet de douăzeci de ani, amintind, prin multe trăsături, universul adolescenței mele turbulente. Exasperat, debusolat, calcinat de furii, contestă lumea în poeme sfîșietoare publicate în reviste efemere, confidențiale. Mistuit de o iubire fără speranțe își plimbă, la nesfîrșit, silueta tenebroasă printr-un oraș ostil. Cîteva ciocniri cu autoritățile, fără gravitate, au fost totuși suficiente ca să-i determine, în ochii poliției secrete, o fișe de „suspect". În această atmosferă cețoasă, tulbure, are loc venirea la putere a naziștilor cu tot cortegiul lor de nelegiuiri și crime, culminînd cu „noaptea cuțitelor lungi". Peter Hasenklever se simte agresat, hăituit, în primejdie. Se refugiază la o mătușă de-a lui, pensionară bătrînă locuind într-un orășel de provincie, care-l adăpostește fără entuziasm, dar cu bunăvoință. La Rugen, în liniștea unui burg medieval, departe de tumultul marelui oraș în permanentă convulsie, Hasenklever se simte în siguranță. Citește Kleist, Novalis, Hölderlin, Trakl, Morgenstern — „Golgenlieder" — sau umblă, la nesfîrșit, pînă la epuizare, pe țărmul fascinant al Balticei. Fericirea asta obosită nu durează însă decît o săptămînă sau două. Într-o dimineață, mătușa lui îi anunță, fără nici o participare, ca pe un simplu fapt divers, vestea: alături de locuința lor, la trei case distanță, o vecină, și ea pensionară, a fost găsită asasinată prin strangulare. La auzul știrii — și spre mirarea mătușii lui — Peter Hasenklever are sentimentul unui șoc electric. Citesc romanul început în martie 1943 și terminat în februarie 1944. Sînt 296 de pagini de caiet, scris mărunt. Citesc cu același interes cu care aș citi o carte străină. Citesc povestea lui Peter Hasenklever, poetul de douăzeci de ani care contesta lumea, și uit unde mă aflu și ce tin în mînă, fiindcă istoria lui tristă și chinuită abia de aici înainte devenea pasionantă...

AUREL BARANGA

Din nou, după 6 zile, pe Valea Zăbalei

LACUL DIN MUNȚII VRANCEI NU MAI EXISTĂ

Ce cred specialiștii? 40 de km pentru o fotografie! În sfîrșit, un martor ocular. Lacul se va reface?

Lacul și viaductul de pe Valea Zăbalei la 22 august 1977

Același pod fotografiat la 28 august după scurgerea lacului

Vestea că în Munții Vrancei, pe valea riului Zăbala, se formase, în urma unor alunecări masive de teren, cel mai mare lac de acumulare din țara noastră, chiar în cursul acestei veri (știre în legătură cu care „Flacăra" a publicat un amplu reportaj de la fața locului în numărul său precedent), a stîrnit un enorm interes în rîndul turiștilor din întreaga țară. Începînd din ziua următoare publicării reportajului amintit (și ziarul focșenean Milcovia dedicase un spațiu amplu aceluiași eveniment) zeci de autoturisme din cele mai diverse zone geografice ale României au luat drumurile Vrancei, avînd drept punct final lacul fără nume, aflat la circa 20 km de Nereju, ultima așezare de pe Valea Zăbalei. De asemeni, alți numeroși turiști, cu sacul de excursie în spinare, au înfruntat duritatea unui drum de piatră pentru a vedea „minunea". Dar, din ziua de 25 august, cei care porniseră în mașini nu au mai putut accede pînă în acest loc de o mare și impresionantă frumusețe, deoarece drumul fusese întrerupt la numai cîțiva kilometri de Nereju, făcînd imposibilă trecerea oricărui vehicul. Unii temerari au încercat să ajungă cu motocicletele, dar numai cei care mergeau pe jos au avut șansa de a depăși noile obstacole ivite peste noapte. Și aceștia au fost extrem de puțini. Poate unul sau doi, deoarece duritatea drumului de munte îi oprea după cîțiva kilometri.

CE S-A ÎNTÎMPLAT ȘI CÎND ANUME?

În cursul nopții de 24 spre 25 august o ploaie, măruntă la început și violentă mai tîrziu, avea să provoace o creștere neașteptată și foarte rapidă a debitului riului Zăbala și al afluenților săi (numeroase pîrîie) astfel încît noul lac a înregistrat, la rîndul său, o ridicare bruscă a nivelului care a depășit înălțimea barajului natural, creat prin alunecarea unui versant al văii. Spălind fața acestuia, apa a slăbit, implicit, întreaga rezistență a obstacolului, care formase, în numai cîteva zile, cel mai mare lac, de acest gen, din țară, iar Zăbala avea să îndeplinească restul: prin breșa tot mai largă creată, riul și-a făcut loc forțînd cedarea barajului și permițînd, astfel, apelor acumulate în cursul lunii iunie s-o pornească la vale. Lacul fără nume a trăit aproape două luni încheiate pentru a dispărea în 2—3 zile. Această veste uluitoare mi-a fost adusă la cunoștință, telefonic, de dr. Ion Mânea, din Nereju, fiu credincios al plaiurilor vrîncene, unul dintre primii oameni ai locului care-l văzuseră, îndată după nașterea sa surprinzătoare. În acel moment, mi-am amintit observația de geniu a unui copil care, vrînd să-și lămurească, cu puterile minții sale fragede, misterele naturii, se întreba dacă vîrstele geologice, măsurate în mii și mii de ani, nu pot oare ajunge la scadență chiar într-una din zilele noastre? De aici și pînă la un nou drum pe Valea Zăbalei n-a mai fost decît un răstimp de... trei ore și jumătate, necesare drumului, în mașină, de la București la Nereju.

40 DE KM PE JOS PENTRU O FOTOGRAFIE

Atîta a trebuit să străbat duminică pentru a ajunge să pot fixa pe peliculă imaginea locurilor pe care, cel mai nou dar și cel mai efemer lac de acumulare al munților românești, o lăsase în urma trecerii sale prin timp. Încă de pe Valea Putnei se vedeau semnele uriașei viituri: bușteni prelucrați, arbori tineri și copaci maturi punctau, cu trupurile lor inerte, de frumusețe, candidele fragi, gingașele flori, puieții de brad... Copacii maturi, acoperiți de ape timp de două luni, salută acum cerul limpede cu crengi obosite, de culoarea mîlului. Dar, de sus, de pe restul barajului, se văd încă ochiurile de lac din albia atît de efemeră. Lacul există totuși dar la dimensiuni mult diminuate. Apele sale nu mai au același verde limpede, strălucitor, ci unul coclit, ca de baltă stătută. Viaductul, care rămăsese cu doar 80 de cm peste fața lacului, și-a redescoperit picioarele învolte de beton și arcul său generos care susținea podul se vede în totalitate. Jos, curge timid o undă desprinsă din vijelioasa Zăbală.

ÎN SFÎRȘIT, UN MARTOR OCULAR: PROF. FLORICĂ ROMAN

L-am căutat și găsit pe prof. Florică Roman, cercetător științific la Institutul de cercetări și amenajări silvice Vrancea din Focșani, care a fost surprins de creșterea vertiginoasă a apelor, în cursul nopții de 24 spre 25 august, în cortul pe care și-l instalase dincolo de podul amintit, împreună cu prietenul său prof. Ion Denciu. Să-l ascultăm povestind:

— Veniserm să facem unele măsurători, mai precise decît cele care începuseră să circule oral... Eram prevăzut cu o barcă din material plastic și cu toate aparatele necesare, inclusiv cel fotografic. Ploaia ne înmuiase pînă la piele, pentru că nu stătusem degeaba, toată ziua, mai ales că soția fiicei mele și nepotul coborîseră. A fost prima barcă lansată pe lac și cea din urmă. Turiștii care o văzuseră erau uimiți și amuzați, deopotrivă. Data exactă a „botezului apei": 23 august, orele 18,45. Ploua din ziua de 24, de la orele 5 dimineața. O singură pauză, de 3 ore în decurs de 24 de ploaie cînd „mocă nească", cînd violentă și în rafale. De altfel, avea să plouă pînă la 26 august. Plafonul era foarte jos. O nebulozitate apăsătoare se instalase în zonă. La opt seara ne pregăteam de culcare. Nivelul lacului nu crescuse. Nu aveam nici teamă și nici presentimente. Eram calmi. Singurul ceas de care dispuneam încetase să bată. Îl uitasem neîntors... dar, aproximativ în jurul orei unsprezece nopțea, am simțit că fundul cortului devenise mișcător. Nu făcusem șanț în jurul lui. Am presupus că apa ploii s-a strecurat sub cort. În clipa următoare, recurg la lanternă, pentru a mă convinge. În fața cortului o pînză de apă pe care pluteau cetini și vreascuri uscate. Următoarea decizie: tragerea bărcii pe porțiunea uscată a fostului drum, la 5-6 metri de cort. A fost primul moment psihologic generat nu de apă, pentru că nu realizam încă urmările, ci de prudență. Am dus la barcă arma de vînătoare, aparatul fotografic și filmele, aragazul de campanie, sacii de dormit. Totul în 5 minute. În cort, apa depășise, deja, înălțimea cizmelor mele. Îmi amintesc că un turist îmi botezase barca cu numele de „Calipso" și-mi vine să rîd. Continuu să-mi duc și alte obiecte la barcă. Apa era limpede, fără mîl. Ne aflam cam la jumătatea lacului, la circa 600 m de coada lui și cam tot la atîția de la baraj. „Calipso" începuse să plutească. Pe la unsprezece și jumătate nopțea, apa ajunsese pe pod la înălțimea de 1,60 m. Am măsurat. Lanterna a fost primul argument al salvării noastre. Ea îmi dădea calmul necesar, pentru că vedeam ce se întîmplă. Am tras din nou barca pe o porțiune de uscat, cam 30 m. Nu știu cît a durat efortul dar m-a epuizat. Podul dispărea văzînd cu ochii. Nici un zgomot, nimic altceva decît țiriitul ploii. Încă o creștere de 1,30 m, pînă la prima balustradă a podului, care nu se mai vedea (partea pe care se mergea). Îmi reamintesc că, seara, văzusem un tractor forestier, în cabina căruia ne-am refugiat. Uzi pînă la piele. Stînd nemișcați, cît să fumăm o țigară, am înghețat. Revenim la barcă și, într-o servietă și o sacoșă, luăm doar cîteva lucruri. Îmi trec cureaua armei peste umeri. Realizam dezastrul. Pornim în căutarea unei cabane forestiere, care știam că trebuie să existe prin apropiere. Aceasta a fost a doua salvare a noastră. Am ancorat, mai înainte de a pleca, barca de un fag. Ni se stinge lanterna. Panică. Disperat, încep s-o zgudui în mînă și... se reaprinde. Minune! Prietenul meu dă semne de demoralizare. Presimt apropierea zorilor. Peste 400—500 m întîlnim cabana. Prima întrebare: cît este ceasul? Doar 2,45! Crezusem că am parcurs kilometri. Toți muncitorii erau treji, deoarece știau că sîntem pe lac. Ne văzuseră corturile, în acele zile. Primele lor vorbe: vă așteptam, încă de aseară, văzînd cum plouă. Cînd le-am spus ce se întîmplase cu lacul nu vroiau să creadă. Erau 15 sau 18 oameni. De numele lui Ștefan Porojnicov și Cristian Măciucă îmi mai aduc aminte. Ne-au dat cămăși uscate, mîncare și ne-am culcat. Zgomotul infernal, pe care l-am auzit, mi-a dat de înțeles că barajul a cedat. Aceasta s-a petrecut pe la 5,30 dimineața. Ulterior am calculat cu cît crescuse apa lacului: 4,75 m! Cabanei i-am zis „San Salvador". La 6,45 dimineața asistăm cum un arin uriaș și matur este smuls de ape chiar din fața cabanei și dus la vale. Apele au continuat să crească pînă la orele 8,00 dimineața. Nu era nici o adiere de vînt. Dacă barajul nu ar fi fost trecut de ape, cabana ar fi fost acoperită și ea. Pînă la 8-45 nivelul maxim al apei s-a menținut, apoi a scăzut brusc. Spre orele 18.00 în ziua de 25.VIII. ploaia încetează. Mi-am revăzut familia după 48 de ore. Soția revenise, pe jos, la baraj crezînd că ceva foarte grav se petrecuse cu noi.

PRIMELE CONSTATĂRI OBIECTIVE

Riul n-a mai revenit la vechea-i matcă ci și-a creat una nouă. De fapt, a treia, dacă o socotim și pe cea inițială. Nu au fost pierderi de vieți omenești. Masa solului, fiind friabilă, apa a trecut prin ea ușor iar viitura nu a cărat blocuri masive de piatră care puteau distruge totul în calea lor. În afara lemnului, nu s-au cărat la vale alte materiale majore și utilaje. La baraj, nivelul apei nu depășise 20 m deci nu 38—40 m cum s-a crezut, inițial. La pod, înălțimea ei fusese de 10,80 m. Fundul lacului era colmatat de un mîl fin adus, în suspensie, de apele Zăbalei în timpul ploilor din iunie. Panta medie de înclinare a versantului care a alunecat este de 18-20%. Barajul n-a cedat în partea sa inferioară ci a fost „spălat" de apa lacului revărsat și de-abia după aceea Zăbala a putut străpunge pieptul de pămînt, trunchiuri și bolovani, găsindu-și noua sa albie.

CÎTEVA SUPOZIȚII

Profesorul Florică Roman, ca și dr. Ion Mânea, este vrincean din partea locului, cunoaște și studiază, de ani de zile (subiectul diplomei și al tezei de doctorat fiind tocmai riul Putna de la izvoare pînă la vărsare) zona aceasta atît de frămîntată. Iată cîteva dintre presupunerile sale care, dacă nu au încă un fundament științific imbatabil, reprezintă, totuși, un rod al unei gîndiri permanente și al unor studii încă neconfruntate. Aci este vorba despre o alunecare preexistentă evenimentelor din această vară, zona Șindrilița fiind cunoscută, sub acest aspect, încă din timpuri istorice. Stabilizarea alunecării inițiale a fost doar temporară, prin înferbări de slabă calitate, arboret sădit etc. Caracterizată prin băltoace, mici lacuri chiar, monticoli și valuri de pămînt tipice, fără existența unui fir de apă permanent. Patul de pămînt impermeabilizat, cu un substrat argilos cu sfărîmături de gresie completează imaginea tipică zonei. Viiturile nu erau violente și nu durau mult. Toate aceste argumente duc la concluzia că lacul putea fi conservat, dacă s-ar fi construit (cu materialul aflat acolo, în principal) un baraj radial de circa 1 m înălțime, care ar fi deversat orice viitură. Alunecarea pămîntului, în acest loc, va continua astfel încît fostul lac dispărut atît de repede are toate șansele să se refacă mai repede decît ne putem aștepta, ceea ce ar aduce în prim-planul turistic și în cel al hidrologiei zona respectivă. Interesul științific pentru asemenea fenomene este uriaș și se cere a fi fructificat în mod plenar. Calculele făcute, pînă acum, au fost extrem de sumare și practic neinteresate și neinteresante. Astfel, s-a ajuns fie la exagerări, fie la diminuări, ambele atitudini nefolositoare nimănui.

Sper că cele aflate la fața locului cît și realitatea entuziasmului de care sînt animați localnicii, dintre care am numit doar cîțiva, vor fi în măsură să rețină atenția specialiștilor care, prin colaborare cu vrincenii, să poată stabili concluzii valoroase pentru oamenii de știință, cît și de interes general, în acest sens aspectul turistic părîndu-mi-se cel mai important. Vrincenii îndrăgiseră nespus lacul fără nume și îi resimt lipsa în mod vizibil, ca pe o frustrare. Ai zice, chiar, că ei își revendică minunatul dar făcut de natură, ca pe un vis frumos în care continuă să creadă.

EMANUEL VALERIU ■
Fotografiile autorului

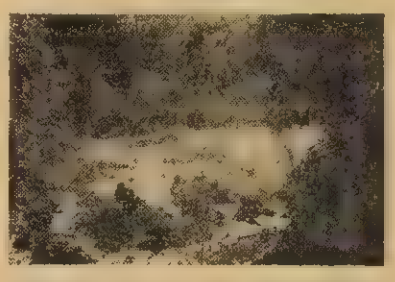

Albia fostului lac mai păstrează încă un volum de ape care dă speranțe vrîncenilor că ei se va reface. Pomii din planul secund al imaginii au stat două luni sub ape.

Vietnam

Lotusul își primenește frunzele

M-am gîndit adesea la povestea ce se spune despre acea stană de piatră stingheră care, lîngă Lang Son, pe o colină, închipuie contururile unei femei cu un copil în brațe. Este povestea femeii care-și așteaptă bărbatul pribeag în îndepărtata Țară a Mătăsii. Timpul curge inexorabil fără a-i aduce niciodată vești. Ea urcă însă zi de zi pe creasta muntelui, doar-doar de o zări la orizont umbra de dor a celui așteptat.

În timpul războiului împotriva intervenției străine imperialiste, tineretul vietnamez avea acest cuvînt de ordine : **Dacă n-ai încă un prieten sau o prietenă, mai așteaptă ! Dacă, îndrăgostit fiind, vrei să te căsătorești, mai așteaptă ! Iar de ești căsătorit, mai așteaptă, va veni timpul pentru a crește copii !** Erau momente cînd așteptarea în împlinirea vieții personale era conduita ce răspundea cel mai bine înaltului comandament al datoriei față de patrie. Așteptarea, la vietnamezi, a fost de totdeauna calea pentru depășirea unor împrejurări grele, fie ele naturale sau determinate istoricește. El așteaptă de la începutul timpului, vară de vară, ploaia, spre a se putea bucura de roadele orezăriilor. Au așteptat, în golful Ha Long în secolul al XIII-lea, clipa refluxului pentru a lovi năprasnic flota cotropitorului, rămasă neputincioasă printre stînci. Au așteptat de secole, în fiecare sezon ploios, ca apele nebune ale fluviului să se retragă din așezări și orezării pentru a înfiripa din nou ceea ce fusese pustiit. Femeile Vietnamului așteaptă acum încrezătoare, zile și nopți, pe pragul de furtuni al Pacificului, bărbații și fiii plecați în larg la pescuit. La fel de răbdătoare și de demne și-au așteptat bărbații și fiii plecați ani de zile cu oastea la luptă. Sub puterea colonială, fără a-și pierde vreodată speranța, vietnamezii au așteptat întotdeauna, cu înțelepciune, clipa cea mai prielnică pentru a lovi inamicul venit de peste mări. În ceasurile infernale ale celor mai mari bombardamente din cîte au rănit vreodată scoarța planetei, în păduri sau adăposturi săpate adînc sub pămînt, vietnamezii știau să aștepte în liniște ultima explozie întîrziată ca să-și reia traiul obișnuit în căsuțele de țară rămase tefere sau în etajele de jos ale blocurilor muncitorești atinse de bombe. Afundați în apa lacurilor, respirînd printr-o tulpină de bambus, cercetașii vietnamezi trebuiau să aștepte ceasuri în șir spre a surprinde deplasarea coloanelor inamicului și a-și informa comandanții. În misiuni de mare pericol, care-i duceau pînă în perimetrul bazelor aeriene dușmane, partizanii vietnamezi așteptau, nu o dată, ore sau zile întregi acel unic moment de neatenție al inamicului pentru a se infiltra în profunzimea liniilor sale defensive și arunca totul în aer.

Așteptare de ani, de zile sau de secunde, așteptare în atîtea rînduri — dacă nu singura, oricum cea mai redutabilă armă, cel mai puternic atú al victoriei, în încleștări neverosimil de inegale. Testamentul lui Ho Și Min, document politic și document literar al Vietnamului ultimilor ani, nu putea să nu invoce cardinala virtute vietnameză a așteptării. **„Războiul ar mai putea dura încă 5 ani, 10 ani, 20 de ani sau mai mult. Hanoiul, Haifongul, ca și alte orașe sau întreprinderi ar putea fi distruse, dar poporul vietnamez nu se va lăsa intimidat. Nimic nu este mai prețios decît independența și libertatea. După victorie, poporul nostru își va reconstrui țara mai bine, mai mare, mai frumos".**

Nerăbdarea, graba, neliniștea, iată stări de spirit necunoscute vietnamezului. Li se substituie, plenipotența, înțelepciunea așteptării. Totul se desfășoară în timp și ceea ce nu s-a întîmplat astăzi se va face cu siguranță la timpul potrivit. **„Nu poate fi o recoltă bună în fiecare an pentru că nici viermii de mătase nu dau mereu multă mătase"** spune o vorbă.

Încrederea și dorul alimentează unul din filoanele de mare bogăție ale literaturii vietnameze. Cuvîntul **dor** și cuvîntul **doină** nu au echivalent perfect în limba acestei țări, dar lirica vietnameză, între creațiile de frumusețe ale graiurilor pămîntului, intră în consonanță, poate mai mult decît oricare alta, cu sentimentul și cu expresia sa artistică numite de cele două cuvinte doar ale limbii române.

Din așteptare s-a născut una din marile opere lirice ale Vietnamului clasic, poemul „Jalea soției al cărei bărbat este plecat la luptă", al poetesei Doan Thi Diem din secolul al XVIII-lea :

Socotesc mereu și mereu zilele
depănate
Din clipa cînd pașii te-au purtat
departe.
De-atunci lotusul și-a primenit
în trei rînduri frunzele...

De cîte ori, în nopțile lungi ale sezonului ploios, femeile orezăriilor n-au îngînat, în ultimele decenii, cîntecul tinerei soții care-și așteaptă omul drag aflat departe, cîntecul din care fiecare vietnamez știe pasaje întregi pe de rost.

În calea mesajelor între Nord și Sud se ridicase, în ultimele cîteva decenii, războiul cu toate vitregiile sale și doar prin miracol comunicația dintre soț și soție, dintre părinți și copii, dintre frați și dintre prieteni se mai putea reînnoda pentru o clipă. Cum însă ai putea ști, chiar și așa, dacă vestea pornită spre tine cu luni în urmă mai este azi, cînd ai aflat-o, adevărată ?

Dar clipa victoriei nu putea să întîrzie și iată, stavila nefirească de nedreaptă ridicată între Nord și Sud a pierit, înghițită de apele rîului Ben Hai și de sihlele junglei. Este marea clipă a împlinirii tuturor așteptărilor, a revederii mereu visate și îndelung pregătite. **„Mă numesc Tran Nam Vinh. Am fost plecat în Nord. Revenit acum la Saigon, îmi caut mama și sora".** (Urmează strada și numărul la care putea fi găsit). Astfel de anunțuri au ocupat în primele luni de după victorie coloane întregi în ziarul „Saigon Giaiphong". Din ziua de 14 mai 1975, cînd s-au restabilit legăturile poștale dintre Hanoi și Saigon, după 21 de ani de întrerupere, cîntecul așteptării luginat de fiecare doar pentru el s-a revărsat într-o nestăvilită odă a bucuriei întonată de un întreg popor.

În Vietnam, cîntecul așteptării îl îngînă acum doar îndrăgostiții. Marile așteptări ale națiunii sînt fapt împlinit.

Și încă ceva care, deși spus acum, spre sfîrșit, nu este și lucrul cel mai puțin important. Așteptarea, la vietnamez, nu este fatalism, abulie, pasivitate. Știind valoarea așteptării, vietnamezul cunoaște cum se cuvine prețul și virtuțile acțiunii. Astăzi, la scară națională, **acțiunea** echivalează cu efortul general — nu mai puțin eroic decît cel dovedit în anii de luptă pentru independență și unitate a patriei — consacrat reconstrucției și construcției socialiste a Republicii.

Pentru toți prietenii de pe glob ai Vietnamului — care asemenea poporului român, au fost alături de această țară și de oamenii ei în anii de luptă îndîrjită pentru salvgardarea ființei naționale — momentul celebrării celei mai mari sărbători din istoria vietnameză, ziua de 2 septembrie, este un nou prilej de rememorare a virtuților de hărnicie și abnegație, ingeniozitate și eroism ale acestui popor, învederate deopotrivă în anii de luptă și în anii construcției pașnice.

Relațiile româno-vietnameze, în a căror evoluție mereu ascendentă un rol determinant l-au reprezentat întîlnirile și convorbirile dintre conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Le Duan, au în față perspective tot mai ample și mai înfloritoare, spre binele celor două popoare și în consonanță cu aspirațiile de pace și progres ale umanității.

CORNELIU VLAD ■

GHANA — de la Acimota la Akosombo

500 milioane de arbori, în care sevele tropicale fierb cu o lentă tenacitate, oferă Ghanei statutul unic de recordmena absolută a producției de cacao. Peste 70 la sută din exporturile acestei țări, înfiptă în Atlantic, sînt constituite de munții de boabe brune, care, după parcă ar vrea a mii și mii de kilometri pe arterele de apă ale lumii, ajung să-și împlinească destinul în milioane de cești. Mereu il tace a reprezentat, în modul cel mai firesc, pentru Ghana, ca și pentru oricare altă țară aflată într-o asemenea fortuită dependență față de „disponibilitățile pămîntului", marea șansă pierdută. În 1892, ea desfăcea pe piața mondială 12 tone de cacao. 70 de ani mai tîrziu, producția ghaneză de cacao ajunsese la peste 380 000 de tone. Evident, oscilațiile gustului mondial se resimt, puternic și imediat, asupra prosperității sutelor de mii de agricultori ocupați în acest sector. O restrîngere a cererii marilor importatori poate echivala, așadar, cu un dezastru... În perioada ocupației coloniale, monocultura era, conform tradiției, o mană cerească bună de stors la sînge, în funcție de conjuncturile favorabile ale pieței. Reversul medaliei, adesea tragic, nu merita să-i intereseze decît pe robii vastelor plantații, obișnuiți de secole să înghită drojdia amară a sărăciei celei mai lucii.

Dar timpul nu trece printre arbori și printre oameni cu indiferența rece cu care traversează orologiile. În Ghana, ca în atîtea alte state africane trezite, în ultima vreme, de amplul impact al independenței, dreptul la progres a însemnat — în primul rînd — o reconsiderare a timpului. Letargii ce păreau definitive au început să se pulverizeze. Vechea colonie portugheză și, apoi, britanică, a început să-și croiască, din 1957, un drum nou. Pas cu pas, viața s-a schimbat, oamenii s-au schimbat, peisajul s-a schimbat. Ce legătură ar mai putea exista între Acimota, sumbra piață de sclavi, și Akosombo, vastul piept de beton, care stăvilește un lac de acumulare lung de 500 de kilometri ?... Ghana și-a urmat destinul, cu o impetuozitate exuberantă, ca însăși Africa...

Accra este, într-un fel, imaginea vie a noului timp ghanez. Printre cascadele vegetale și forfota animală a junglei, s-au tăiat căi rutiere și blocuri moderne. Nu prea multe. Entuziasmul începutului de timp a determinat proiecte care, cîndva, vor părea ciudate. S-a construit, întîi, marele stadion al Libertății. Și bulevardul Libertății. Și monumentele, impozante, închinate independenței. Abia apoi s-a trecut la urbanizare. A trebuit, de aceea, să-mi înfrîng uimirea că, la cîțiva pași de grandioasele așezăminte centrale, casele sînt pitice, străzile nu au trotuare, iar canalizarea este încă, pauperă și la vedere...

Drumurile mele prin Accra sfidau mereu jungla, care năvălește de peste tot. De pe terasa hotelului Continental auzi fîșîind șerpii și sesizezi zumzetul și țipetele animalelor din desișul mustind de umezeală... Orașul își face loc prin istoria fără nume a vegetației, într-un efort vizibil de a-și croi o matcă, o rațiune urbanistică de a fi. Lupta aceasta cu timpul și cu trecutul sclaviei coloniale, cu sărăcia, chipurile fără leac, se resimte peste tot. Este, de fapt, drumul de la Acimota la Akosombo ; de la robia înspăimîntătoare la marea producție de energie electrică pusă în slujba unei economii independente.

În faza finală, hidrocentrala de la Akosombo va furniza 768 000kW. Ea aprovizionează deja cele mai importante orașe ale Ghanei, Accra, Tema, Kamusa, Takaradi, unde există, dealtfel, principalele obiective ale tinerei industrii din această țară. Încă de pe acum, se prefigurează triunghiul industrial al Ghanei : Accra, Akosombo, Tema. Apele zăgăzuite ale Voltei vor da viață unei suprafețe de 20 000 ha, contribuind vital la diversificarea agriculturii, iar rețeaua lacurilor artificiale va acoperi 3 500 mile, plasînd Ghana pe locul al patrulea din lume în acest domeniu. Se va îmbunătăți, totodată, rețeaua comunicațiilor fluviale și va exista, în tot cursul anului, o cantitate suficientă și constantă de apă în toate zonele țării. Mare port oceanic, Tema, perla litoralului ghanez, a devenit un puternic centru industrial. Încă de pe acum, prin cele 40 de fabrici, o rafinărie de petrol, o oțelărie, unități textile, orașul se profilează ca o adevărată cetate a industriei ghaneze. Prin exploatarea marelui zăcămînt de bauxită de la Inchiniso, în vestul Ghanei, uzina de aluminiu din Tema, alimentată cu curent electric de la Akosombo, va fi aprovizionată cu materie primă internă, renunțîndu-se astfel la importuri.

Pe calea prefacerilor și înnoirii sociale, sectorul de stat a ajuns să cuprindă cea mai mare parte din industriile metalurgică, chimică, textilă, de ciment, precum și uzine de montare a automobilelor, întreprinderi electrotehnice. Pe această linie, guvernul ghanez a întreprins, în ultimul timp, noi pași pentru îngrădirea capitalului străin, trecînd sub controlul statului 33 de firme din domeniul industriei ușoare, precum și unități din sfera producției de aluminiu, firme comerciale etc.

Conectarea Ghanei la exigențele unei civilizații moderne și poziția ei față de actualele evoluții din lume au creat premisele unei largi deschideri către colaborarea cu statele de pe toate continentele. Virtuțile dialogului, ale cooperării și înțelegerii, au căpătat o relevantă expresie cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Ghana, în primăvara acestui an.

Documentele de colaborare încheiate atunci au dat expresie, prin conținutul lor, marilor disponibilități care se află la baza stimulării continue a legăturilor dintre popoarele și țările noastre. Legături al căror ecou au învins bătaia ritmică a valurilor Atlanticului, profilînd punțile unei prietenii demne peste mii de kilometri, care despart, ca niște efemeride, porțile țărilor noastre.

RADU BUDEANU ■

Sofia

„CREȘTE, DAR NU ÎMBĂTRÎNEȘTE!"

Sofia este un dar al Vitoșei, au subliniat în repetate rînduri interlocutorii mei din capitala Bulgariei. Pînă cînd aveam să mă conving de acest lucru cu propriii mei ochi de cele spuse, le-am dat crezare de la bun început, constatînd că la sosire, după mai bine de zece ore de mers cu trenul, aerul tare, curat ce venea dinspre muntele Vitoșa mi-a alungat oboseala. Crestele sale albe străjuiesc de sus orașul, împrăștiind aer ozonat, „fabricat" în laboratoarele verzi ale muntelui. Nu este o exagerare cînd sofioții îți atrag atenția că cine a trecut pe aceste locuri și nu a urcat pe Vitoșa nu se poate lăuda că a văzut Sofia. Dealtfel, pe blazonul orașului apare profilul muntelui Vitoșa, alături de templul lui Apolo, simbolul apelor minerale, și de biserica Sf. Sofia, de la care a împrumutat numele, construită de împăratul Justinian, și ale cărei ziduri de cărămidă roșie înfrumusețează și astăzi, cu patina lor multiseculară, centrul orașului.

Puține orașe au o poziție atît de bine aleasă ca Sofia. Orașul se găsește chiar în centrul Peninsulei Balcanice, la o distanță egală de Marea Neagră și Marea Adriatică, la o depărtare egală de țărmul Mării Egee și de punctul cel mai nordic pe care-l atinge țara la Dunăre. Probabil că nu întîmplător, cînd a cucerit acest oraș, în 809, hanul Krum i-a schimbat numele în Sredeț, adică „așezat la mijloc". În zbuciumata sa istorie, Sofia a căpătat diferite nume, după inspirația celor care l-au avut în stăpînire: tracii l-au numit Serdica, romanii, Ulpia Serdica, bizantinii Triadița, iar slavii Sredeț. Cînd a devenit capitala Principatului Bulgariei, în 1879, Sofia avea doar 20 000 de locuitori. După primul război mondial număra 150 000 și aspectul de oraș oriental dispăruse aproape cu totul. În prezent Sofia numără 1 600 000 de locuitori.

Este un avantaj pentru vizitatorii dornici să descopere în tihnă frumusețea și atmosfera specifică a centrului orașului faptul că circulația mașinilor este aici interzisă. Poți admira în liniște catedrala Alexandr Nevski, înălțată între 1904—1912 în semn de recunoștință față de eliberatorii Sofiei de sub jugul otoman, construcția masivă a bisericii Sf. Sofia, în a cărei grădină se află mormîntul marelui scriitor bulgar Ivan Vazov, ruinele fostei cetăți romane Ulpia Serdica, mica basilică romană din secolul V, aflată într-un pasaj subteran. În zona Băilor centrale, veche clădire în stil arab, se poate servi un „ceai" mineral cald, de la izvorul care alimentează gratuit pe amatorii de ape minerale tămăduitoare.

Liniștea din inima orașului este întreruptă de zgomotul buldozerelor, de agitația specifică a unui șantier de construcții. Și dacă în centrul Sofiei șantierele ocupă suprafețe mici și dispărate, împrejmuite cu grijă pentru a nu stingheri cu nimic activitatea normală a orașului, în zonele unde se înalță noile cartiere de locuințe: „Mladost", „Drujba", „Lozeneț", „Cervena Zvezda" și altele, macaralele-turn stăpînesc teritorii întinse. **„Crește, dar nu îmbătrînește"**, deviza Sofiei — aleasă ca inscripție pe stema capitalei bulgare încă din 1911 — își găsește adevărata împlinire în anii noi, ai socialismului. Sofia este în prezent un vast șantier, al constructorilor dornici să-i confere o dezvoltare armonioasă, modernă. Pornind de la condițiile specifice ale amplasării orașului, suprafața lui fiind limitată în toate cele patru puncte cardinale de bariere naturale, se are în vedere o gospodărire judicioasă a terenului, lăsîndu-se loc și extinderii zonelor verzi.

Planul general de dezvoltare a Sofiei prevede crearea mai multor centre ale orașului, în acest fel ajungîndu-se la o descongestionare a centrului tradițional, unde sînt în prezent amplasate două treimi din unitățile comerciale ale capitalei. Ceea ce îți atrage atenția în mod plăcut, văzînd cum sînt puse în aplicare planurile de sistematizare ale Sofiei, este faptul că toate noile construcții au ferestrele îndreptate spre Vitoșa! Blocurile cartierelor noi, care împodobesc de jur împrejur orașul ca o salbă a arhitecturii moderne, sînt dispuse în așa fel încît reușesc să pună în valoare configurația terenului, iar jocul volumelor lor permite păstrarea unor deschideri prin care să se poată vedea fundalul de totdeauna al orașului: muntele. Edilii capitalei bulgare, prezentîndu-ne planurile de viitor ale constructorilor, au amintit înălțarea unor noi obiective culturale; pînă la sfîrșitul actualului cincinal, se vor ridica noi săli de concerte, teatre, pavilioane pentru expoziții, cinematografe și biblioteci, complexul pentru concerte și muzică, clădirea Muzeului național de istorie. Se preconizează în viitorii ani o „urbanizare subterană" a Sofiei: linii de metrou, parcaje, zone comerciale.

Sofia este principalul centru industrial al țării, întreprinderile sale dînd 18 la sută din venitul național. Pe teritoriul capitalei sau în jurul ei au luat naștere moderne capacități de producție industrială, printre care cel mai reprezentativ este Combinatul metalurgic Kremikovți, care a transformat Sofia în cel mai mare centru metalurgic al țării. În cele peste 250 de uzine și fabrici ale capitalei bulgare se produc electrocare, mașini electronice de calcul, motoare electrice, strunguri, oțel și laminate, televizoare și anvelope etc. Alte uzine, în construcție, vor spori gama produselor de marca „Sofia" cu noi tipuri de motoare, calculatoare, coloranți.

...Seara, Sofia păstrează pulsația specifică oricărui mare oraș. Privită de pe Vitoșa, constelația de lumini a orașului pregătit de noapte, în mijlocul căruia strălucesc pînă departe cupolele catedralei Nevski, capătă însă un farmec aparte.

RODICA IEPEȘ ■

MONDO UMANO ?

Amestecate

...După ce a finanțat și a cîștigat copios de pe urma acelui monstru „King Kong", Dino de Laurentiis perseverează. El va finanța (și speră că va și cîștiga) din producerea filmului „Orca" ce va povesti istoria înspăimîntătoare a unei balene. După „Jaws", „Towring Inferno", „Rollercoaster", „Earthquarke" etc. etc. lista filmelor de groază și a monștrilor continuă!

...În schimb, într-un număr din februarie a.c. al publicației „Variety", președintele consiliului de administrație al casei de filme „Gulf and Western" (companie-mamă a „Paramount") se declară **„foarte dezamăgit"** de încasările realizate de „King Kong". Însă, în același număr al publicației citate, „Paramount" declară în pagina de publicitate că pînă la 1 februarie a.c. filmul a realizat încasări de 80 milioane dolari!

...O știre a unei agenții de presă informează că ultimul produs care cunoaște un succes enorm în Marea Britanie este un paner special ce asigură ocupantului (veți vedea la sfîrșit cine poate fi) o poziție mai mult decît confortabilă. Cel mai important lucru este că panerul a fost dotat cu un magnetofon stereo Hign fidelity! În acest fel, ocupantul poate asculta, după voie, orice melodii sau arii fără de care viața l-ar deveni în curînd imposibilă. După succesul din Marea Britanie, panerul, realizat de firma „Carabel Company", este vîndut și în Franța la prețuri de 110—130 de franci. În plus, compania producătoare și magazinele ce-l oferă spre vînzare plătesc bani grei pentru reclamele publicate în „Paris Match" sau alte reviste. O ultimă precizare: ocupantul panerului poate fi o pisică sau un cîine! — căruia trebuie să i se asigure... educație muzicală de către fericiții proprietari!

...Publicația vest-germană „Der Spiegel", referindu-se la „pornografia infantilă în statele occidentale", arată că tineretul din aceste țări este utilizat „ca o rezervă lipsită de apărare a armatei industriei pornografice".

...„Aici, în Brooklyn, spune o bătrînă negresă, imnul nostru național este sirena polițiștilor" (Dintr-un reportaj despre New York publicat în revista „L'Express").

De fapt, știrile de mai sus ar putea constitui, toate, subiectele unor ample comentarii pe marginea realităților pe care le denunță direct sau indirect!

PETRE NICOLAE ■

Un fenomen anti: PUNK

După Westeb's New World Dictionnary, punk înseamnă acel cuvînt vechi din jargonul pușcăriașilor care desemnează ceva mic, neînsemnat. În 1977 cuvîntul are mai multe sensuri în argoul american: o tînără persoană considerată neexperimentată, insignifiantă etc.; ca adjectiv înseamnă inferior, ticălos, vrednic de milă.

Fără îndoială, cuvîntul, de mare vogă în vest, implică mai multe aspecte, începînd cu cel artistic, muzical mai precis, și terminînd cu cel social, în fond cel mai important. Ca sorginte socială, mișcarea punk este produsul mediilor bîntuite de foamete și sărăcie ale unei societăți care, paradoxal, se autointitulează „societate de consum". Punks se vor purtătorii de cuvînt ai lumpen proletariatului, contestînd într-o manieră proprie, departe, evident, de soluțiile reale, structurile sociale care dau naștere alături de o mică lume a opulenței, luxului, unei alte lumi, umile și mereu umilite, mizere, lipsite de orizont. Din punct de vedere muzical, punks se vor continuatorii muzicii unor Rolling Stones, Who și Yardbirds. Dealtfel, în America, primul val punk a apărut imediat după lansarea sus-numitelor formații (anii '65—'66). Punks ai acestor ani nu făceau altceva decît să dilueze muzica idolilor lor sau eventual să accentueze latura ritmică pînă la masacrare, ulterior încercînd o vizualizare a ei. La vremea sa, curentul a fost total neglijat, datorită eclipsei în care l-au ținut formațiile de valoare. Prin 1973, unii critici muzicali, probabil blazați, dornici de noutăți, au încercat o reînviere a acestei muzici, încercînd să impună pe acei „actori" unui rock sălbatic, crud, atroce.

Din februarie anul acesta, pompat de antipublicitate (spectacole și discuri interzise, contracte reziliate de producători), curentul a luat o mare amploare în Anglia.

Astfel, modei decorative a spectacolului de rock clasic (piele, costume baroce etc.) i s-a opus una nouă, aceea a părului scurt, însoțit de haine cît mai mizere, nelipsind bluza neagră de skay. Așa au intrat pe scenă vidanjorii rock-ului, cu jegul lor cu tot. Unele reviste au publicat chiar modele, cuprinzînd în amănunt piesele vestimentare — bluză neagră, tricou cu desene imprimate, blues-jeans cît mai răpănoși. S-au publicat și nelipsitele prețuri, inclusiv cel al tunsului. Nu lipsesc nici accesoriile: ochelari mici, fumurii, petice, insigne (badges) cuprinzînd tot felul de inscripții. Bineînțeles, toate acestea trebuie produse, deci și vîndute, generînd inevitabil industria și profitul aferente curentului punk. Producătorii, impresarii acestei muzici au profitat și profită din plin de ea, nefiind cîtuși de puțin interesați de aspectul estetic, ci doar de cel pecuniar, întreținînd în rîndurile tineretului cultul pentru o astfel de muzică și o astfel de modă care de fapt nu contribuie cu nimic la împlinirea personalității umane. Șocul nu s-a oprit aici, el a continuat cu botezarea formațiilor: Sex Pistols (Pistoalele sexului), Damned (Blestemații), Clash (Ciocnirea), Gorillas. Ca să șocheze și mai mult, cîntecele lor propagă violența, anarhia, erotismul.

Mișcare eterogenă în compoziția sa, care alătură tineri confruntați cu mizeria, cu șomajul și delincvenți sau pușcăriași, are același caracter și în ceea ce privește manifestările. Alături de aspectul contestatar, împotriva unor nedreptăți sociale, punkul bate în mare măsură cărările întortocheate ale anarhismului. O spune chiar unul din cîntecele lor: „Eu nu știu ce vreau / Dar eu știu cum să am / Vreau să sparg totul, să distrug / Vreau să fiu un anarhist". De fapt, lipsiți de un ideal bine precizat, punks contestă totul, atît ceea ce desfigurează personalitatea omului în „societatea de consum" cît și adevăratele căi care i-ar putea aduce salvarea. Din această pricină mișcarea are mai curînd un caracter confuz, expresie, în fapt, a confuziei, a derutei în care se găsește o mare parte a tineretului în Occident, tineret care și-a pierdut încrederea în valorile promovate de capitalism dar nu a ajuns sau i-a fost interzis să descopere încă altele.

Iată, în completarea acestei succinte prezentări spicuiri dintr-o scrisoare semnată de un grup de tineri (care au, împreună, douăzeci de ani de închisoare), trimisă unei redacții care a inițiat o anchetă despre mișcarea punk: „Muzica aceasta e a noastră. Pentru noi, jazz-ul și muzica electronică nu exprimă în nici un fel violența pe care o avem în sufletul nostru. Violență datorată rasismului, sărăciei, societății. Majoritatea dintre noi sîntem șomeri și trăim acolo unde nu e bine să trăiești, în cartierul unde nu e bine să ieși la plimbare dacă ții la integritatea ta. Violența, învălmășeala, ura, lanțurile, cuțitele, drogul de fier, bastoanele și apoi, bineînțeles, închisoarea, poliția, fără a uita alcoolul și drogurile."

Cît despre concluzii, apelăm din nou la un citat, luat de data aceasta dintr-o declarație a lui Pete Townshend, liderul marii formații Who: „Adio tuturor tinerilor punks. Rămîneți mai bine tineri!"

Punk nu e, bineînțeles, o soluție. E un simptom.

GEORGE STANCA ■

Ce să mai credem?

Am văzut săptămîna asta două partide : la televizor una, de la **Timișoara** unde, o echipă care avea să cîștige duminică în mod surprinzător la Oradea și încă la un scor destul de confortabil, ne-a arătat pe teren propriu o „bătrînească" îngrijorătoare. Am recunoscut stilul binecunoscut al lui Angelo Niculescu, numit al temporizării, adică na-ți-o ție, dă-mi-o mie din care nu s-a mai înțeles nimic. E drept că și adversarul arăta și el ca după gripă, dar m-a întristat că s-au făcut atîtea speculații pe tema acestei echipe asociate cu Angelo Niculescu, încît începusem să cred că s-a și terminat campionatul și că-i cunoaștem pe cîștigători. Dar iată că la **Oradea** aceeași formație cîștigă surprinzător. Ce să mai credem ?

Al doilea meci a fost cel de la **Ploiești** unde, se pare că, dacă ne-am lua după tribunele cu goluri în ele, interesul publicului s-ar îndrepta mai mult spre televizor. Au jucat **Petrolul**, o echipă tînără, neexperimentată care, timp de o repriză, ne-a lăsat să credem că poate și cîștiga, numai că după pauză a apărut **Zamfir**, fost jucător ploieștean care joacă din trei etape una, din două reprize — una, dar cînd joacă se vede. E mai prost cînd nu se vede, pentru că dacă nu se vede înseamnă că poate fi văzut prin **Ghencea**, la culesul viilor. Deci, într-a doua repriză, clarificîndu-și jocul, am putut vedea echipa **Steaua**, cea din zilele ei bune încintîndu-ne printr-un joc cum n-am mai văzut de multă vreme. Trei goluri mai frumoase unul decît altul au stîrnit publicul ploieștean să aplaude la „scenă deschisă". Cum **Dinamo** pe terenul său pierdea în aceeași după-amiază cu 1—0 (se spune că putea pierde și mai mult), se pare că anul acesta campioana de acum doi ani are mari șanse să redobîndească performanța de a reciștiga și titlul și Cupa.

Apropo de **Dinamo** — n-o știu numai eu — echipa aceasta a renunțat cu ușurință la jucători asaziși bătrîni care, pe alte terenuri și-n alte tricouri, fac încă față foarte bună în jocul cu balonul rotund. Tinerii promovați de **Dinamo** sunt departe de talia unui **Nunweiller VI** sau a lui **Lucescu**. A fost adus **Tălnar** de undeva, din provincie, dar el astupă găurile se pare acolo unde apar, în formația din **Ștefan cel Mare**. S-ar putea ca această echipă să redobîndească figura din alți ani : a început foarte slab și s-a redresat pe drum. Numai că ne mai despart abia trei duminici pînă cînd în fața campionilor nu va fi **Olimpia Satu Mare**, actualul lider (care merită felicitări pentru debutul ei curajos în prima divizie a țării), ci **Atletico Madrid** care nu prea seamănă cu echipele noastre. Toată lumea se călnează, dar jucători inventați peste noapte nu există. Cred că antrenorii și conducerea clubului s-au pripit cu măsurile luate și că soluții salvatoare sunt foarte greu de găsit.

În rest, am menționa echipa **F.C. Constanța** care a scos rezultatul etapei și care, conform unui foarte bun principiu, a scos la pensie pe pensionari (vreau să înțeleg prin asta pe cei care se simt pensionari) și joacă cu elemente tinere. Vorbe bune se pot spune și despre **F.C. Argeș** în care **Radu II** și **Dobrin** se arată a fi în mare formă.

N-am vrea să anticipăm, dar campionatul actual nu anunță mari surprize. Oboseala manifestată și anul trecut, plictisul jucătorilor sunt cu totul evidente. Ar trebui făcut ceva ca ori să se renunțe la jucători care nu mai au chef să joace, ori să se renunțe la conducătorii de cluburi care se joacă cu soarta fotbalului nostru. Timorarea antrenorilor intervenită în urma unor măsuri luate prin unele locuri care se dovedesc încă de pe acum nefaste, nu poate duce decît la faliment. În timp ce în alte discipline se procedează drastic cu cei care nu-și văd de treabă, în fotbal bunul plac s-a instaurat la el acasă. Rezultatele din confruntările internaționale ne vor arăta încă o dată că drumul împăcării duce la cimitir.

EUGEN BARBU ■

P.S. Nici **Națională** nu se află într-o situație mai bună. Postul de portar e încert. **Cheran** n-a jucat mai deloc. Despre **Sătmăreanu II** nu mă pot pronunța : **Sameș** e în mare formă, **Vigu** — la fel. Linia halfi are în **Romilă**, deocamdată, un titular cert : **Dumitru**, cel puțin la **Ploiești**, a jucat numai 20 de minute : la **Pitești**, **Bölöni** a fost înlocuit : **Dudu Georgescu** nu se mai vede, nu se mai aude și **Zamfir** face ce face.

SUB SEMNUL DACIADEI

Să păstrăm, să îngrijim, dar mai ales să folosim bazele sportive!

București. Cu programul competițional alcătuit de Consiliul municipal pentru educație fizică și sport în față, aleg aproape la întîmplare una dintre asociațiile sportive care și-au anunțat, pentru duminica de 28 august, efectuarea de manifestații sportive în cadrul Daciadei. Este vorba de Asociația sportivă Mecanică fină (a întreprinderii cu același nume din București), care anunță, conform programului : **de la ora 9, fotbal, tenis de masă, șah, popice** — toate pe baza proprie, situată în sectorul 3. Respectiva bază sportivă nu e deloc aproape de centru, ba aș spune mai curînd că ea se află undeva chiar la marginea Bucureștiului, cale de mai bine de o oră de transport în comun. Totuși, interesul fiind major, iată-mă la ora 9 fix la Baza sportivă și de agrement a Întreprinderii de mecanică fină, aflată în vecinătatea lacului Pantelimon II. Chiar de la poartă mă întîmpină o frumoasă plachetă ce strălucește cu mîndrie în soarele dimineții : „Astăzi 7 mai 1977 a fost inaugurată baza sportivă și de agrement a Întreprinderii mecanice fine București. Acest complex a fost construit prin eforturile și munca patriotică a angajaților uzinei. Să păstrăm și să îngrijim ceea ce am realizat noi și pentru noi !" Emoționant, desigur, dar și foarte adevărat întrucît, am aflat mai tîrziu, eforturile tinerilor de la întreprinderea amintită au fost cu adevărat notabile, ca și foarte frumoasa inițiativă a comitetului de conducere, dealtfel, care a luat hotărîrea să ridice prin forțe proprii o minunată bază sportivă. Sînt alei două terenuri de tenis de cîmp, unul de handbal (toate bituminizate), un teren de fotbal gazonat, o arenă de popice cu două piste, cîteva mese de tenis de masă și altele de șah, există vestiare și alte asemenea facilități necesare bunei desfășurări a oricărei competiții de genul amintit. La fața locului nu aveam însă să dau decît peste paznicul bazei, Adrian Alistar, împreună cu Maria și Dorina, soția și respectiv fetița dînsului. În rest, vă rog să mă credeți, nici tipenie de om. Nimeni, nicăieri — nici pe terenurile de tenis, nici pe cel de fotbal, nici la arena de popice. Mesele de tenis de masă și de șah stau neîntrebuințate. Administratorul bazei, Ion Ștefănescu, ca și magazionerul, Gheorghe Negoescu, sînt plecați la meciul echipei de fotbal a întreprinderii. **Mecanică fină** are începînd din anul acesta reprezentantă în divizia C. A pierdut în prima etapă, pe teren propriu, meciul cu Electronica, iar duminica trecută a jucat și iarăși a pierdut, în deplasare, la Automecanica, primind un gol în ultimul minut. Pe la ora 10,30, după ce am zăbovit pentru cîteva vorbe cu paznicul și cîteva fotografii, plec deplin edificat în privința activității competiționale din acea zi însorită de duminică pe baza sportivă a Întreprinderii de mecanică fină ..

A doua zi, luni, am ocazia să stau de vorbă cu ing. Ștefan Blaier, președintele asociației sportive. Dînsul avea să-mi spună, cît se poate de textual : „Duminică, pe baza noastră sportivă au avut loc întreceri în cadrul competiției interne de tenis de cîmp. Sînt înscriși 43 de sportivi. Fotbal n-am avut, pentru că Daciada de fotbal am și încheiat-o, la fel ca și pe cea de șah. La fotbal au participat 34 de echipe, pe ateliere, competiția fiind cîștigată de Sculărie-sectorul I. Începem, în curînd, Daciada la popice..." Îndrăznesc să-i spun că în programul competițional amintit se amintește și despre alte activități. „S-ar putea, ne spune dînsul. S-ar putea să se fi desfășurat în paralel cu activitățile noastre și unele activități sportive ale altor asociații sportive, care n-au bază proprie și sînt programate de comitetul U.T.C. al sectorului". Întrucît mi se pare edificator, nu mai insist, lăsîndu-l pe tovarășul Blaier (prezent dealtfel duminica trecută tot la meciul de fotbal disputat **în deplasare** de echipa întreprinderii) să creadă că s-ar fi putut desfășura și unele activități sportive „în paralel" pe baza sportivă de lîngă lacul Pantelimon. În ceea ce ne privește, ne-am lămurit ! **(Dumitru Graur)**

Primele recorduri — cele de participare

Pitești. Un raid în municipiul Pitești, efectuat duminică împreună cu tovarășul Al. Oțeleanu, prim-vicepreședinte al Comitetului municipal pentru educație fizică și sport, ne prilejuiește o trecere în revistă a manifestărilor sportive (care s-au vrut de masă) înscrise în cadrul competiției sportive naționale „Daciada". ● Pe aleile din pădurea Trivale, de la ora 9 dimineața și nu de la ora 8 cum era anunțat, s-a desfășurat faza pe județ a „Crosului tinerilor muncitori". Mi s-a spus că, la fete, pentru fiecare categorie de virstă trebuie să fie 6 concurente, adică două din Pitești, două din Cîmpulung și două din Curtea de Argeș. Au fost doar cinci concurente sub 19 ani, iar cîștigătoarea, Ioana Vlăsceanu, strungăriță la Întreprinderea de autoturisme, a dovedit reale calități de alergătoare, depășindu-și cu mult adversarele la 1000 de metri. Îndrăznim să afirmăm că și-ar putea încerca talentul la sportul de performanță. Pe locul doi a sosit Luminița Ciobanu, din Curtea de Argeș. La fete peste 19 ani, pe primele două locuri s-au clasat, în ordine, Florica Pătrău (I.A.P.) și Filofteia Ciobanu (Întreprinderea de confecții Curtea de Argeș). Băieții au plecat toți odată și, din 14, cîți s-au încumetat să alerge 2 000 de metri la umbră, au trecut linia de sosire doar 7. Nu am înțeles de ce aici reprezentarea a fost alta, adică din 3 orașe, doar 2 tineri peste 19 ani și 12 sub 19 ani ? Cîștigători : Zolti Deac (T.C.I.—Pitești) și Constantin Bigă (I.F.E.T.—Curtea de Argeș). ● La aceeași oră, în cadrul etapei județene a celei de a patra ediții a „Cupei Scînteii tineretului la tenis", pe terenul Petrolul, 32 de tineri se întreceau în preliminarii pentru desemnarea reprezentanților la faza pe țară. Un lucru îmbucurător, din cei 32 de băieți și fete, un număr de 7 tineri erau reprezentanți ai comunei Valea Iașului. Dealtfel, sportul cu racheta și-a cucerit tot mai mulți amatori în rîndul tinerilor de la sate, iar ca o ilustrare fidelă amintim că sub îndrumarea profesorului Angel Dumitrescu 50 de tineri din Valea Iașului s-au inițiat în tainele acestui sport din ce în ce mai popular. ● Stadionul atletic din parcul Strand a găzduit faza teritorială (județele Argeș, Vîlcea și Olt) a spotivilor surdomuți din asociația sportivă „Tăcerea", la care au participat 30 de tineri ce au alergat, au sărit și au aruncat greutatea. ● Remarcăm că din circa 200 de surdomuți locuitori ai Piteștiului, așa cum ne preciza instructorul sportiv Zorilă Oprișan, aproape 150 au participat la diferite întreceri din cadrul Daciadei. ● O altă manifestare sportivă a fost cupa U.G.S.R. la popice juniori, tot etapă județeană, și ea cu numai 16 participanți. Tovarășul Al. Oțeleanu ne promisese, sîmbătă, că pe baza programului C.M.E.F.S.—Pitești în fiecare asociație vor avea loc întreceri la fotbal, handbal, popice, tenis de masă și volei, iar duminică a adăugat că, la nivel de asociație, întrecerile au putut fi organizate și în alte zile, așa că noi nu putem face altceva decît să-i credem pe cuvînt **(Ion Predoșanu)**

Din cei 14 tineri care au luat startul la „Crosul tinerilor muncitori", desfășurat la Pitești, numai șapte au trecut linia de sosire.

Victorie după șapte ani

IAȘI : Politehnica — Dinamo 2—1 (1—0), meci disputat miercurea trecută. Un meci mare în orașul de pe Bahlui. Ieșenii, ca și alți iubitori ai fotbalului din județele limitrofe (sosiți la stadion cu mijloace proprii sau prin oficiile de turism), au înțesat stadionul în număr aproape dublu capacității oficiale, în ciuda unei ploi ce parcă ne semnala venirea toamnei. Aproape 25 000 de spectatori au urmărit, cu sufletul la gură și cu umbrelele șerios întrebuințate, desfășurarea unei partide deosebit de interesante atît prin evoluția scorului cît, mai ales, prin jocul bun practicat de ambele echipe. Înainte de meci, profesorul Leonida Antohi declara că „victoria nu ne poate scăpa. Dinamo avînd mai totdeauna un început de campionat mai slab, la care se mai adaugă și plecarea lui Lucescu". Dealtfel, cele declarate de secundul Antohi veneau să completeze optimismul antrenorului principal Ilie Oană, care, apreciind că la Pitești elevii săi au jucat mulțumitor (chiar fără să arate tot ce pot), spera într-o evoluție a echipei la întreaga sa capacitate. A fost chiar mai mult de atît. Studenții s-au întrecut pe ei înșiși, desfășurînd în atac un joc rapid, prin cele două extreme Doru Ionescu și Costea, susținute de o linie de mijloc armonică și o apărare sigură, în care a excelat fundașul central Ursu. Prima repriză, care a aparținut aproape în totalitate gazdelor, a luat sfîrșit doar cu 1—0 în favoarea lor (penalty transformat de Romilă), dar asta numai datorită barelor — salvatoare la loviturile cu capul trimise de Nemțeanu și Trandafilon, ca și intervențiilor de ultim moment ale portarului Ștefan. Revenirea dinamoviștilor din a doua repriză le-a adus o egalitate de scurtă durată (la un șut al lui Mateescu de la circa 25 de metri, direct în bara de fier a porții lui Naste), dar ieșul formidabil din finalul partidei al Politehnicii a îngenuncheat pur și simplu echipa campioană. Așadar, după șapte ani de eterne insuccese sau semi-succese ieșenii reușesc o mare victorie în fața dinamoviștilor, în urma unui joc de bună calitate (I. Oană ; „Ce joc, domnule, păcat că nu s-a televizat !") La nivelul partidei, adică foarte bun, arbitrajul lui N. Rainea, din Birlad, ajutat de C. Ghiță — Brașoc și C. Szilaghi — Baia Mare **(Dumitru Constantinescu).**

Nelu Nunweiller n-a dansat nici cît o vară

Ultimul sfert de oră al Olimpiei

SATU MARE : F.C. Olimpia — Jiul 2—0 (0—0). Jocul bun și punctul cîștigat la Bacău au făcut ca stadionul sătmărean să devină neîncăpător, organizatorii fiind puși chiar în încurcătură atunci cînd primul stoc de bilete (aproximativ 10 000) s-au epuizat cu mare repeziciune. În mai puțin de o oră, organizatorii au făcut rost de alte cinci mii de bilete, vîndute la fel de repede pînă la ora începerii meciului. Așteptările suporterilor Olimpiei au fost în bună parte satisfăcute, partida — chiar fără să atingă nivelul cel mai înalt — plăcînd prin ritmul alert, angajamentul total al ambelor combatante și disputa tactică a celor doi antrenori. Gazdele au atacat mult, dar în marea majoritate a timpului stereotip, cu centrări înalte, acolo unde Ciupitu, Bădin și mai ales Cavai păreau de netrecut. Trecea în schimb timpul, desigur în favoarea oaspeților, cărora le convenea de minune o asemenea stare a lucrurilor. Ultimul sfert de oră al meciului (ceea ce începe să devină tradițional la Satu Mare !) a rupt brusc echilibrul partidei. Hărțuită timp de 75 de minute, apărarea Jiului avea să fie îngenuncheată în mai puțin de 120 de secunde de două ori, cele două goluri semnate de Mureșan și Helvei fiind însă urmarea firească a adevăratului echilibru de forțe din teren. Spre deosebire de campionatul trecut, evoluția oaspeților într-un joc în deplasare a fost mult mai stearsă, exprimările sale ofensive fiind acum ca și inexistente. Punctul forte al Jiului rămîne astăzi apărarea, în timp ce eforturile constructive ale lui Multescu sînt prea rar susținute de coechipieri. Cu interes a fost așteptată la Satu Mare reapariția arbitrului vîlcean Nicolae Dinescu, care după o inactivitate „obligatorie" de 10 luni a arbitrat totuși foarte bine. Chiar mai mult decît revenirea lui Dinescu pe prima scenă a fotbalului nostru (de unde, reamintim, fusese inițial suspendat **pe viață** !), la Satu Mare, a intrigat prezența tușierilor M. Moraru și Al. Avramescu, ambii din Ploiești, care au apărut ca niște adevărați „trimiși speciali" ai Petrolului, echipă care va fi gazda Olimpiei chiar în etapa care urmează ! Spre meritul lor, cei doi s-au achitat corect de principala lor misiune, aceea de a asigura respectarea regulamentului. O subliniere de final — fair-play-ul echipei Jiul, care se recunoștea învinsă pe drept, neputîndu-și reproșa decît ei înșiși insuccesul de la Satu Mare. Pe Traian Ionescu îl purta deja gîndul la meciul următor, cînd echipa minerilor are de susținut un joc pe care-l consideră extrem de greu, în compania Corvinului din Hunedoara **(Cornel Ionescu).**

Dumitrache, rămas de unul singur în atacul Jiului

Universiada '77: bilanț strălucit al sportului românesc

Gaudeamus igitur...

AUR

ALINA GOREAC — gimnastică (individual compus)
ALINA GOREAC — gimnastică (paralele)
DAN GRECU — gimnastică (inele)
CORNEL MARIN — scrimă (sabie)
CONSTANTIN ALEXANDRU — lupte greco-romane (cat. 48 kg)
ION PĂUN — lupte greco-romane (cat. 62 kg)
ION DRAICA — lupte greco-romane (cat. 82 kg)
VIRGINIA RUZICI — FLORENȚA MIHAI — tenis (dublu femei)
ECHIPA DE SABIE (Ioan Pop, Cornel Marin, Dan Irimiciuc, Marin Mustață, Ion Pantelimonescu)
ECHIPA DE POLO (Florin Slăvel, Viorel Rus, Dinu Popescu, Adrian Nastasiu, Liviu Răducanu, Ilie Slăvel, Adrian Schervan, Csongor Gyarfas, Radu Mirea, Ivan Fejer și Doru Spinu)
ECHIPA DE SPADĂ (Liviu Angelescu, Costică Bărăgan, Constantin Duțu, Ion Popa, Octavian Zidaru)

ARGINT

ECHIPA FEMININĂ DE GIMNASTICĂ (Alina Goreac, Anca Grigoraș, Gabriela Trușcă, Rodica Sabău)
ANCA GRIGORAȘ — gimnastică (bîrnă)
GABRIELA TRUȘCĂ — gimnastică (paralele)
NICU GINGĂ — lupte greco-romane (cat. 52 kg)
ȘTEFAN RUSU — lupte greco-romane (cat. 68 kg)
GHEORGHE CIOBOTARU — lupte greco-romane (cat. 74 kg)
PAUL COPU — atletism (3 000 m obstacole)
NATALIA MĂRĂȘESCU — atletism (1 500 m)
ECHIPA FEMININĂ DE FLORETĂ (Magdalena Chezan, Marcela Moldovan, Viorica Țurcan, Adriana Băcioi, Mariana Bog)
VIRGINIA RUZICI — DUMITRU HARADĂU — tenis (dublu mixt)

BRONZ

ILIE FLOROIU — atletism (10 000 m)
ALINA GOREAC — gimnastică (bîrnă)
ANCA GRIGORAȘ — gimnastică (sărituri)
NICOLAE OPRESCU — gimnastică (inele)
DAN IRIMICIUC — scrimă (sabie)
NICOLAE HORINCEANU — lupte greco-romane (cat. 57 kg)
PETRE DICU — lupte greco-romane (cat. 90 kg)
MARICICA PUICĂ — atletism (1 500 m)
ANCA MICLĂUȘ — înot (100 m delfin)
GHEORGHE BÎRCU — lupte libere (cat. 52 kg)
GIGEL ANGHEL — lupte libere (cat. 62 kg)
ION IVANOV — lupte libere (cat. 90 kg)
VASILE PUȘCAȘU — lupte libere (cat. 100 kg)
LADISLAU SIMON — lupte libere (cat. + 100 kg)

Niciodată frumosul imn al studenției, al tinereții nu s-a potrivit mai bine ca acum, după splendida comportare a sportivilor noștri studenți la Jocurile Mondiale Universitare de la Sofia. Să ne bucurăm, deci, pentru cele 35 de medalii, de aur, argint și bronz cu care delegația României s-a înapoiat la București, buchet de titluri și medalii fără precedent în istoria participărilor sportivilor români la marile competiții ale lumii, cel mai strălucitor ornament pe blazonul mișcării noastre sportive.

Universiada a dominat anul competițional 1977, aducînd la start timp de 10 zile pe arenele, în sălile și piscinele capitalei bulgare aproape 4 500 de sportivi și sportive din 85 de țări, de pe toate continentele, **numărul națiunilor participante fiind mai mare decît la Jocurile Olimpice de la Montreal.** Acest număr, raportat și la faptul că programul Universiadei a cuprins întreceri la numai 8 discipline — mai puțin decît jumătate față de Olimpiadă — iar mulți dintre eroii de la Montreal au fost prezenți și la Sofia (între cei peste 60 de campioni și medaliați olimpici care au concurat la Universiadă se află celebrități ca atleții Alberto Juantorena și Alejandro Casanas (Cuba), Tatiana Kazankina (U.R.S.S.), poloistul ungur Farago, recunoscut ca cel mai bun jucător al lumii, luptătorul bulgar Aleksander Tomov ș.a.) ne arată că o încercare de a apropia forța competiției estudiantine de tăria unei confruntări olimpice nu poate părea exagerată. Cu atît mai mult trebuie să ne bucure succesele reprezentanților noștri, care au înscris în cartea de aur a sportului românesc una din cele mai frumoase pagini, în condițiile unei concurențe atît de puternice.

Studenții români s-au numărat printre cîștigătorii la 5 ramuri sportive de pe afișul competiției: gimnastică (3 titluri), lupte greco-romane (3 victorii), scrimă (3), tenis și polo. După cum se vede, gimnastica, luptele și scrima își dispută, cu argumente egale, dreptul de a deschide lista evidențierilor. Pentru a le departaja este nevoie de un criteriu secundar, numărul medaliilor de bronz, unde gimnastica depășește, cu o medalie, luptele. Gimnastica are și avantajul... cronologic, deschizînd întrecerile de la Sofia. **Alina Goreac** — strălucită învingătoare în concursul individual și la paralele — și **Dan Grecu** s-au dovedit liderii autentici, aducînd din nou ropote de aplauze și cuvinte măgulitoare la adresa școlii românești de gimnastică. Port-drapel al sportului nostru, gimnastica nu contenește în a ne oferi cele mai mari satisfacții, indiferent de competiție, de vîrsta campioanelor sau de obîrșia lor. Cele 9 medalii, cîte trei pentru fiecare treaptă a podiumului, fac inutile alte comentarii...

Luptătorii de la greco-romane mărturiseau, înaintea Universiadei, că speră să egaleze bilanțul înregistrat în luna mai, la campionatele continentului de la Brusa (Turcia) — 7 medalii. Și, ca de obicei, s-au ținut de cuvînt, realizînd chiar o repartiție identică a aurului, argintului și bronzului! **Constantin Alexandru** (cat. 48 kg, succesor al lui Gheorghe Berceanu, învingător în 1973 la Universiada de la Moscova la aceeași categorie), **Ion Păun** (cat. 62 kg.) și tînărul **Ion Draica,** revelația anului (cat. 82 kg.), campioni continentali la începutul verii, sînt acum și campioni mondiali universitari. Trinta, strămoșească „luptă dreaptă", și-a găsit în strădaniile acestor voinici pe cît de talentați pe atît de serioși și modești un larg cîmp de afirmare internațională.

Scrima, un alt sport în care am învățat de mult gustul victoriei, se poate lăuda acum cu cel mai frumos palmares adunat vreodată. Cele două titluri ale echipelor — de sabie și spadă — arată un progres substanțial la nivel de ansamblu, la arme care pînă nu demult priveau cu jind la succesele floretei. **Cornel Marin** — d'Artagnan-ul sabrerilor — și coechipierii lui **Ioan Pop, Dan Irimiciuc, Marin Mustață** și **Ion Pantelimonescu** și spadasinii **Liviu Angelescu, Costică Bărăgan, Constantin Duțu, Ion Popa** și **Octavian Zidaru** au trecut la Sofia un examen dificil, promovînd cu notă maximă. Examenul de diplomă va avea loc însă, și ei știu prea bine, în 1980, la Moscova!

Virginia Ruzici și **Florența Mihai,** amazoanele tenisului nostru, constituie o apariție inedită într-un clasament de acest gen, tenisul nefiind, îndeobște, un sport deprins cu medaliile. Fetele noastre învață însă repede și iată s-au întors de la Sofia cu aur!

După ce la campionatele europene de la Jönköping i-au scos peri albi antrenorului Grințescu, poloiștii s-au... spălat de toate păcatele, obținînd prima mare victorie a unui sport privit mereu ca un copil talentat, dar care se împiedică, de obicei, în treapta podiumului. Poloiștii noștri trebuie nu numai iubiți ci și stimați pentru ultima lor ispravă care le va deschide, nădăjduim, apetitul pentru alte victorii. **Dinu Popescu, Viorel Rus,** frații **Slăvel, Adrian Nastasiu** și toți ceilalți pot și trebuie să confirme în viitoarele turnee că alcătuiesc una din cele mai bune echipe ale lumii.

Aceștia au fost învingătorii noștri, pentru ei s-a cîntat la Sofia Gaudeamus igitur, pentru ei s-a ridicat tricolorul pe catargul din mijloc, cel mai înalt. Nu trebuie să-i uităm pe ceilalți laureați, medaliați cu argint și bronz — gimnaști, luptători, atleți, tenismani, înotători — al căror nume nu-l mai amintim din motive de spațiu. Toți și-au adus contribuția, printr-o mobilizare exemplară, prin talent și dăruire la realizarea acestui bilanț unic, care poate cuprinde tot ce se obținuse la precedentele trei ediții ale Universiadelor (Budapesta 1965, Torino 1970 și Moscova 1973).

VLAD ARDELEAN

Fiori, porumbei și alte cadouri...

PITEȘTI : F.C. Argeș — A.S.A. Tg. Mureș 4—2 (2—2). Cu cinci minute înainte de începerea partidei, jucătorii, arbitrii și conducătorii celor două cluburi au fost invitați la o festivitate la care n-au lipsit fiori, porumbei, fanioane și, bineînțeles, spectatorii. Primul sărbătorit, Nicolae Dobrin, a împlinit vîrsta de 30 de ani, dar talentul și seriozitatea cu care se pregătește în ultimul timp îl arată mult mai tînăr. Spectatorii piteșteni i-au cîntat din toată inima un mișcător „Mulți ani trăiască!", lucru care l-a impresionat pînă și pe „Gîcu" Dobrin. În aceeași zi s-a sărbătorit și retragerea din activitatea competițională a fostului mijlocaș argeșean Al. Mustețea, care de acum a și pășit în rîndurile cavalerilor fluierului, trecînd, ca să zicem așa, în tabăra adversă, unde nouă, nu ne rămîne decît să-i dorim o frumoasă carieră. Pentru frumoasa festivitate meritã felicitat actualul conducător al clubului, Ion Barbu, care știe bine cît valorează în viața unui sportiv asemenea momente festive. Meciul care a urmat a stat sub semnul întrebării multă vreme, timp în care oaspeții, bine organizați și prea puțin impresionați de frumoasele festivități dinaintea partidei, au pus repede stăpînire pe joc și, cu un atac în vervă, au reușit să la un avans de două goluri (Pisiaru și Fanici). Deși Dobrin era marcat cîrd de Onuțan, cînd de Bölöni, gazdele luptă cu disperare pentru egalare, pe care o obțin dealtfel înainte de sfîrșitul reprizei. Dacă golul egalizator (înscris de Dobrin, cu o nemaipomenită dorință de a răsplăti publicul) a fost pe deplin regulamentar și chiar foarte spectaculos, la primul gol al argeșenilor a contribuit și arbitrul, care s-a făcut că nu vede un fault clar la portarul Solyom. Portarul oaspeților, obstrucționat de Radu II, n-a reușit să prindă balonul decît după linia de poartă. A fost, este adevărat, o mare aglomerație în fața porții mureșene, dar tot adevărat este că ieșeanul Balanovici are o mașină Dacia, pentru care își procurase în dimineața aceleiași zile un set de segmenți pentru motor de la clubul piteștean... După pauză, oaspeții apar în teren fără Bölöni, care acuza dureri la ficat, și lipsa blondului internațional s-a resimțit din ce în ce mai acut. Onuțan nemaiputînd să-l oprească pe Dobrin să-și pună coechipierii în poziții foarte bune de șut. Golul care va înclina balanța întîrzie însă. Va fi înscris de Radu II din penalty, la un fault inutil al lui Unchiaș, dar un fault în careu totuși, pentru care arbitrul posedă deplină acoperire. În final s-a produs și desprinderea despre care am vorbit (gol Roșu, min. 77), care a adus oaspeților o înfrîngere neașteptat de severă într-o partidă în care n-au jucat deloc rău **(Ion Predoșanu).**

Ion Barbu : „Gîcule, îți dau cupa asta, așa, ca să ne vadă lumea, dar nu uita că-i din vitrina clubului și trebuie s-o dai înapoi!"

Divizia B

BUCUREȘTI : Rapid — Chimia Tr. Măgurele 3—1 (0—0). Mai bine de 15 000 de spectatori au fost martori la debutul echipei giuleștene pe lungul drum care, se speră, o va readuce în prima divizie a țării. N-a fost însă un debut dintre cele mai fericite, chiar dacă giuleștenii aveau să cîștige în final două puncte prețioase. Rapid se găsește la ora actuală abia în perioada căutărilor de sine, în plină schimbare de stil și concepție despre joc sub cîrma noilor antrenori. După pauză, oaspeții au deschis scorul pe contraatac (Bădăluță), însă rapidiștii au dovedit o frumoasă capacitate de mobilizare, remontînd și cîștigînd destul de detașat în final prin golurile lui Bartales (tehnic, cu poftă de joc) și Manea (de două ori). Scor normal, dar meciul în sine pune serie semne de întrebare asupra evoluțiilor viitoare ale echipei din Giulești. Meciul a fost bine arbitrat de orădeanul O. Streng **(Dinu Grecu). BISTRIȚA : Gloria — F. C. Baia Mare 3—2 (1—0).** Fanfara comunei Sărata a salutat apariția celor două echipe. Abordînd partida cu mult curaj, oaspeții au jucat deschis, dezinvolt, incomodînd de la început formația gazdă, care a părut surprinsă la o asfel de replică. Gloria este la un pas de K.O., dar în plină dominare băimăreană, la un atac ce nu părea prea periculos, gazdele marchează prin Berceanu, cu largul concurs al portarului Ariciu. Elevii antrenorului Viorel Mateianu suportă șocul, continuă să la jocul aproape pe cont propriu, impresionînd asistența prin tehnica individuală a unor jucători, între care Sabău s-a dovedit cel mai bun de pe teren. La reluare oaspeții atacă cu tot efectivul și înscriu după numai 4 minute un gol pe care arbitrul îl va anula pe motiv de ofsaid, la semnalizarea tușierului Gh. Arhire. Se joacă rapid, cu faze dramatice la ambele porți, partida situîndu-se peste nivelul multor jocuri din prima divizie. Oaspeții vor egala în min. 70 (splendid „cap" al lui Terheș, jucător încă junior), apoi, simțind că pot obține și mai mult, iau conducerea prin golul lui Radu Pamfil, după o cursă a 40 de metri. Se părea că băimărenii vor cîștiga, dar Gloria își revine ca din pumni, se aruncă pur și simplu în atac cu tot efectivul și egalează cu două minute înainte de final, prin vesnicul tînăr Ciocan. Rezultatul este însă echitabil și meritat pentru ambele echipe. După meci, Viorel Mateianu își exprima regretul de a nu-i fi aliniat pe doi dintre jucătorii cu care a făcut toată pregătirea de vară, adică pe Rosznai și Domide. În cazul primului, cînd toate formele de transfer erau gata, la F.R.F. a sosit o telegramă, semnată pare-se chiar de Rosznai, în care acesta și-ar fi anunțat hotărîrea de a juca în continuare la Jiul Petroșani — lucru despre care actualul băimărean nu știe absolut nimic!?! În cazul lui Domide, jucător care a apărut culorile U.T.A. timp de 20 de ani, cu rezultate dintre cele mai bune, și care este actualmente student la un institut superior din Baia Mare, clubul arădean refuză categorie să-i acorde dezlegarea, cedîndu-i în schimb unei divizionare C din Arad, Strungul! Arbitrajul meciului a fost asigurat de suceveanul M. Fediuc, care a condus bine **(Cornel Ionescu).**

CARE ESTE ECHIPA NAȚIONALA A ULTIMULUI SFERT DE VEAC ÎN FOTBALUL ROMÂNESC?

Între scrisorile sosite pe adresa redacției, conținînd răspunsuri la întrebarea de mai sus, am înșirat — spre exemplificare — următoarea „formulă de echipă": Voinescu — Zavoda II, Apolzan, Dinu, Mocanu — Bone, Dumitru — Petschovschi (Pircălab), Constantin, Dobrin, Tătaru I (Lucescu). Sînteți de acord cu ea? V-ar plăcea mai mult acest „11": Răducanu — Sătmăreanu I, Lupescu, Dan Coe, Greavu — Dumitru, Iordănescu, Dobrin — Dembrovschi, Alexandrescu, Zamfir?

Asemenea formații ideale, alcătuite din foști jucători sau jucători încă în activitate, așteptăm să „selecționați" dumneavoastră, dragi cititori, PÎNĂ LA 15 SEPTEMBRIE a.c. Echipa națională a ultimului sfert de veac (1952—1977), alcătuită prin „voturile" cititorilor, ale tehnicienilor și ziariștilor de specialitate, va fi publicată în ALMANAHUL „FLACĂRA" 1978. Așteptăm, așadar, opiniile dumneavoastră!

„Știința este opera unui număr redus de arhitecți și a unui mare număr de muncitori"

Dr. C. Maximilian s-a născut la 1 august 1928. Este șeful laboratorului de genetică al Institutului de endocrinologie „Prof. C.I. Parhon". A publicat mai multe volume de antropologie și de genetică : Sărata-Monteoru — Studiu antropologic (în colaborare), 1962 ; Genetica umană (în colaborare), 1966 ; Introducere în antropologie (în colaborare), 1967 ; Endocrinopatiile genetice (în colaborare), 1968 ; Ereditatea umană, 1970; Timp și destin biologic, 1973 ; Sfaturile genetice (în colaborare), 1977. A scris numeroase lucrări de genetică, articole de popularizare și eseuri despre știință și oameni.

— Ce înseamnă genetica ?

— O cale, poate cea mai importantă, de a ne înțelege începuturile și rosturile. Ce poate fi mai emoționant decît ideea că fiecare dintre noi este produsul întîmplării — în primul rînd — și al circumstanțelor în care am avut șansa să evoluăm, că fiecare dintre noi este un unicat, un experiment al naturii, pe care istoria vieții nu-l va mai cunoaște niciodată? Iată de ce fiecare dintre noi vede lumea cu ochi diferiți, chiar și acea parte din ea pe care o vedem în comun, și iată de ce lumea noastră este atît de diversă și totuși atît de similară.

— Un punct nou de vedere asupra vieții și asupra morții ?

— Un mod de a înțelege și de a accepta viața și moartea.

— Așa se explică marele interes pe care îl stîrnește genetica ?

— Parțial. Genetica va domina scena științei deceniilor următoare. Nimeni nu se îndoiește că ea va oferi cele mai multe soluții acestui veac frămîntat de întrebări, în căutarea unor rezolvări pentru cele 6 miliarde de oameni care vor popula pămîntul.

— Pornind de aici se poate spune că un genetician privește cu alți ochi omul de lîngă el ?

— Da, pentru că știe că fiecare individ este un fenomen biologic singular ce reacționează specific la solicitările mediului lui. De fapt, genetica ne oferă premisele de a ne înțelege mai bine unii pe alții și implicit de a fi mai toleranți.

— Nu-și propune și antropologia același scop ?

— Ba da, dar între ele există o diferență fundamentală. Antropologia fizică, acea antropologie pe care am făcut-o și eu acum două decenii, aduna fapte și în fața explicațiilor se oprea. Elucidarea observațiilor o face genetica. Evident, această antropologie nu poate explica omul.

— Ați vorbit des în ultima vreme despre ingineria genetică, despre materializarea uneia dintre cele mai vechi și mai constante speranțe ale geneticii — controlul eredității. Vă este teamă de ea ?

— Da și nu. Mai curînd da. Vedeți, bioingineria s-a născut acum cîțiva ani. Un început spectaculos. Se transferau gene de la un virus la o bacterie sau de la o bacterie la alta, de dragul performanței în sine. Foarte curînd a devenit evident că laboratoarele de inginerie genetică pot declanșa oricînd o catastrofă biologică. Și cercetările au fost întrerupte. Pentru prima dată în istoria științei oamenii de știință au înțeles că nu mai există o libertate absolută a științei, că ei au datoria de a participa la decizia socială care implică propriile lor succese. După cîteva luni cercetările au fost reluate, de data aceasta în condiții de maximă securitate. Dar ingineria genetică va fi curînd accesibilă oricui. Din acel moment nimeni nu ne mai poate asigura că ea va fi folosită doar pentru atingerea unor țeluri exclusiv umanitare.

Cred totuși că în viitorul apropiat bioingineria va soluționa o parte dintre imperativele epocii noastre. Această speranță va deveni o certitudine în clipa în care ingineria genetică va fi pusă sub control internațional.

— Chiar credeți că undeva pe glob se vor produce arme genetice ?

— Atîta vreme cît această cumplită cursă a înarmărilor va continua, da. dar în același timp sper că ele nu vor fi folosite niciodată.

— Să rămînem un moment la prezent. Pentru mulți dintre noi genetica medicală este o știință teoretică. Este chiar așa ?

— Nu, firește că nu. Genetica umană este o știință practică cu numeroase consecințe sociale, economice și etice.

— Cîndva vom controla procesele biologice. Mă gîndesc la două dintre ele, la clonare și la predeterminarea sexului. Ce se va întîmpla cu ele ?

— Greu de spus. Clonarea, adică producerea în serie de indivizi identici genetic, este realizabilă, mai bine spus putea fi realizată de mult. Și totuși nimeni n-a avut curajul să continue cercetările începute acum patru decenii. Și este ușor de înțeles de ce. Cine își asumă responsabilitatea de a oferi lumii o metodă cu consecințe imprevizibile ? La urma urmei, vom obține succese mereu mai importante dacă vom utiliza mai bine actualul potențial creator al speciei noastre.

Predeterminarea sexului — alegerea sexului copilului — riscă să antreneze un dezechilibru biologic. De aceea nu cred că va deveni o metodă de rutină. N-ar fi exclus să fie totuși mai mult sau mai puțin tolerată.

Un singur fapt este cert — performanțele geneticii pun întrebări la care nu știm încă să răspundem. Numai după ce vom descifra toate consecințele sociale și morale ale unei descoperiri vom decide dacă o vom utiliza sau nu.

— Ne va permite genetica să stabilim limitele potențialului nostru adaptativ ? Spus altfel, există oare limite ale capacității noastre de adaptare ?

— Firește, și trebuie să înțelegem foarte clar acest fenomen. Evoluția umană s-a desfășurat pînă foarte recent, pînă acum trei secole, într-un mediu aproape nemodificat. Aproape brusc mediul s-a transformat. Bineînțeles urmările au fost pozitive. Dar potențialul nostru adaptativ este, nici n-ar putea fi altfel, limitat. Toți geneticienii sînt de acord că o parte, numai o parte dintre tulburările lumii contemporane, sînt expresia unei insuficiente adaptări la mediul înconjurător. Și acum vine o întrebare firească : în ce măsură putem să restructurăm mediul fără să periclităm capacitatea de adaptare ? Nimeni nu știe exact. Știm însă că trebuie să construim o lume pe măsura omului și nu o lume artificială în care să ne găsim greu locul. Iată de ce partidul nostru acordă o importanță atît de mare și omului, și mediului în care trăiește.

— Cum vedeți viitorul biologic al omului ?

— Întrebarea a revenit de nenumărate ori în biologia ultimului deceniu. Iar răspunsul nu are o valoare pur academică. În circumstanțe obișnuite, adică atîta vreme cît vor opera numai factorii care au generat și omul actual, evoluția speciei noastre nu va mai continua. Cu noi uluitoarea aventură a vieții s-a terminat. Aceasta nu înseamnă că universul genetic al speciei Homo sapiens nu se va mai modifica. Remanierile vor fi însă reduse. Mai important va fi viitorul amestec dintre populații. Ele vor accentua diversitatea genetică și implicit vor facilita adaptarea la un mediu în permanență transformare. Și, biologic vorbind, cam atît. Cu o singură și hotărîtoare condiție : pămîntul să rămînă locuibil. Nu sînt un pesimist, nu cred că omul va dispărea într-un „apocalips genetic", dar nu sînt sigur că ceea ce numim entuziasmați civilizație tehnotronică nu va avea nici un ecou asupra fragilelor noastre structuri genetice. Omul viitorului va fi omul de azi într-o lume mai bună.

— Genetica a devenit astfel o problemă politică și socială.

— A fost întotdeauna, chiar și atunci cînd rolul ei nu era atît de clar ca acum. Genetica a creat o revoluție în agricultură, tot ea poate produce bacterii necunoscute deosebit de virulente, în fața cărora sîntem total dezarmați și tot ea va controla în curînd evoluția. Cînd nu mai știu cine a cerut ca cercetările de genetică să fie efectuate în institute închise se gîndea la potențialul ei destructiv. Noi ne gîndim la dispariția foametei și a bolilor ereditare. Două puncte de vedere diferite, generate de două concepții politice deosebite. Noi credem în știință, credem în forța ei constructivă, spunea deseori prof. Șt. Milcu.

— În ritmul actual al descoperirilor o parte dintre „dogmele" de ieri trebuie înlocuite. Dacă specialiștii renunță ușor, sper, la concepțiile anacronice, cum pătrund noile teorii în afara științei ?

— S-a spus deseori că noile concepte și teorii științifice intră în marea circulație, chiar în învățămînt uneori, după o îndelungată perioadă de verificare, după 10 ani. Acest timp s-a redus sau ar trebui să se reducă considerabil. Oricît ar părea de ciudat, nu se întîmplă întotdeauna așa. Mă gîndesc la evoluționism, de pildă. În ultimii ani a devenit o certitudine că din teoria evoluționistă de ieri, teoria sintetică a evoluției, teorii pe care le-am acceptat cu entuziasm — a rămas puțin. Locul lui a fost luat de o altă teorie, născută de o serie remarcabilă de descoperiri. Dar noul evoluționism nu și-a găsit încă locul în biologia noastră.

Dealtminteri, literatura noastră biologică nu operează întotdeauna cu suficientă promptitudine revizuirile impuse de descoperirile cele mai recente ale științei. Am citit cărți de genetică deosebite, dar am citit și cărți cu un aer vetust — ai impresia parcurgîndu-le că în genetică nu s-a mai întîmplat nimic de multă vreme — și cărți încărcate de erori, cu inadmisibil de multe erori. Firește, de multe ori sînt vinovați autorii — n-am văzut semnînd cărți oameni care n-au avut niciodată preocupări serioase de genetică ? Nu este singura explicație.

— Spuneți că în ultimii ani genetica a trăit o serie de descoperiri cu totul excepționale. Care dintre ele vi se pare cea mai impresionantă ?

— Orice ierarhizare este arbitrară. Cred totuși că puține dintre performanțele științifice ale acestui secol au avut un ecou emoțional mai puternic decît aceea că în universul nostru genetic se păstrează urmele îndelungatei istorii a vieții — că noi avem gene comune cu iarba și cu florile, cu vulturii și cu maimuțele. Mai este oare nevoie de altă dovadă că noi sîntem doar un moment din evoluția universului ?

— Ce diferențiază viața omului de știință de azi de viața omului de știință de ieri ?

— Neliniștea. Cercetătorul de acum cîteva decenii, deseori un izolat, avea siguranța că opera lui va rezista timpului. Era o perioadă în care marile descoperiri erau rare și ca atare teoriile se schimbau lent. Astăzi omul de știință este sufocat de avalanșa de fapte noi, fi este din ce în ce mai greu să rămînă pe poziții de avangardă. În mod necesar își restrînge cîmpul de activitate.

Apoi, este și problema ritmului. Sînt puțini cei care, în condițiile actuale, reușesc să urmeze permanent ritmul schimbărilor — poate pentru că sînt puțini cei pentru care știința este o „rațiune" de a fi. Ei sînt însă marii deschizători de drumuri.

— Ce credeți că știu oamenii despre ei înșiși, biologic vorbind ?

— Presupun că știu puțin. Și știu puțin deoarece informațiile pe care le avem despre om sînt destul de puține și deoarece biologia umană n-a reușit să-și sintetizeze rezultatele.

— Dacă n-ați fi fost geneticiân, ce ați fi vrut să fiți ?

— Paleontolog. Mă fascinează în egală măsură trecutul foarte îndepărtat al omului, momentele de cumpănă cînd evoluția „căuta" cel mai bun drum, ca și viitorul lui.

— Ați spus, mai înainte, că este aproape sigur că agricultura va datora enorm ingineriei genetice. Cum ?, cît ? — concret.

— Plante cu imensă productivitate, poate plante necunoscute încă, animale cu mare valoare economică — și ar fi de ajuns dacă ar fi numai atît. Propriile noastre realizări — vorbesc de genetica vegetală și animală — sugerează că viitorul acesta este aproape.

— Ce a oferit, genetica, medicinei românești ?

— Mult, dar nu atît de mult cît ar putea da. Ea oferă sfaturi genetice care sînt, din rațiuni greu de înțeles, mult mai solicitate decît am vrea noi, geneticienii.

— Cine ar trebui să le ceară ?

— Părinții care au născut copii handicapați genetic, ori cei ce provin din familii cu tulburări ereditare. În acest fel am putea evita apariția unui număr mai mult sau mai puțin important de drame. Dar nu numai atît. Un centru puternic de genetică medicală ar putea descoperi o boală ereditară încă de la începutul vieții intrauterine. Ar putea pune diagnosticul în nenumărate boli ereditare, atît de puțin cunoscute, din păcate, de lumea medicală nefamiliarizată cu genetica.

— Ce-i de făcut și cum ?

— Intensificarea, la toate nivelele și pe toate canalele cunoscute, a educației genetice.

— Se știe că genetica românească a renăscut în urmă cu mai puțin de două decenii. Cum s-a impus ea în lume ?

— Cu contribuții uneori impresionante. Ar fi suficient să amintesc, de pildă, că s-au descris noi entități ereditare patologice care au fost incluse în cataloagele de patologie genetică umană și, dincolo de aspectul și importanța lor practică, reprezintă o contribuție la înțelegerea mai largă a eredității umane.

— Genetica este o știință aridă. A mai rămas loc pentru ipoteze și, de ce nu ?, pentru vis ?

— Da, mult. O știință care nu-ți permite să visezi își pierde dimensiunea umană.

A. DOHOTARU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbuș — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

ANUL XXV — Nr. 38 (1 [illegible]) — 8 septembrie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Spiritul revoluționar în acțiune

Fiecare are idei, totul e ca acestea să devină o IDEE

Inginerul Ion Iliescu e constructor șef la Întreprinderea „Tractorul" din Brașov. Înainte de a ne zice bună ziua, îmi pune în față, politicos, dar cu politețea aceea cam autoritară a omului stăpîn pe situație, un articol tipărit, nu demult, chiar în Flacăra. Aici, un coleg zice dezinvolt că tractoristul unui buldozer ține zdravăn volanul mașinii în mîini și că, în răstimpuri, apasă tot atît de zdravăn pe manete.

— Nu trebuie să vă supărați, mă lămurește inginerul Iliescu, dar e o greșeală. Dacă omul apasă pe manete cît îl țin puterile, ori nu știe meserie, ori vrea să prăpădească buldozerul. Apoi, că nu e vorba de un buldozer, ci de încărcătorul frontal pe șenilă S 1 800. Acesta e una din cele mai bune mașini fabricate la noi și e perfect studiat ergonomic. Persoana care-l conduce e musai să aibă cap, nu mușchi. Comen[illegible] sînt ușoare. Îndrăznesc să afirm că ele pretind și o anume finețe a mișcărilor. Și ar mai fi încă ceva: încărcătorul frontal S 1 800 nu are volan. De fapt, noi nu mai producem de mult tractoare cu volan. Despre tractorul românesc s-a scris și s-a vorbit mult. Lumea scrie și vorbește și azi frumos despre el, dar, din păcate, ce este astăzi un tractor nu se prea cunoaște. Bunele intenții care însoțesc orice discuție despre tractoare și munca pe tractoare sînt însoțite de o mulțime de aproximații sau prejudecăți. O prejudecată, spre exemplu, e aceea că autocamionul e o mașină superioară din toate punctele de vedere unui tractor. Or, singurul punct în care se poate vorbi de superioritate — viteza — nu dovedește nimic, întrucît tractorul are tocmai viteza care-i trebuie. Lucrez în domeniul construcției de tractoare de 18 ani, azi conduc proiectarea unor tipuri de tractoare de mare putere, competitive pe piața mondială și sînt, cred, întru totul îndreptățit să subliniez un a-

(Continuare în pagina 11)

TUDOR OCTAVIAN ■

VASILE ACIOBĂNIȚEI: „Pereche"

DIN SUMAR:

■ „Starea de necesitate a toamnei: culesul". **Un raid în mai multe județe ale țării care urmărește stadiul recoltatului.**

■ Cine are nevoie de „Girolac"?

■ „Magnetoterapia" — **o invenție românească pe care trebuie s-o dăm oamenilor, nu uitării.**

■ „Matematicile și prea multele lor necunoscute" — **o masă rotundă, urmare la dezbaterea privind manualele școlare.**

■ „Europa de mîine" — **opinii într-o reuniune internațională.**

■ „Acasă, în Maramureș" — **un itinerar reportericesc în 8 secvențe de Nicolae Breban.**

■ „Timpul, cînd mai e timp" — **o întrebare în județul Alba: Ce fac tinerii încredințați spre reeducare.**

■ Nu ocoliți (deocamdată) Brăila.

Toamnă în hohote

Așează toamnă dulcele în cercuri,
Amurgul vine repede și-adînc,
A ultim fulger ochii verii plîng,
Gutuia pare-un felinar în neguri...

Ce toamnă s-a lăsat peste Carpați!
În cicluri vine toamna ca etatea
Și majestatea sa, singurătatea,
Încearcă brațul de cărunți bărbați.

Acum e cel mai bine de trăit:
Să-ți luminezi secretele ascunse
Și toamna să te caute cu frunze
Și să te sprijini blînd de infinit...

Parcă-ntrebă un tun și-un cuc răspunse,
Cînd tu, iubind, pricepi că ești iubit...

ADRIAN PĂUNESCU ■

Vîslă cu fețe de aur

Un imn cu trandafiri și aur pentru lemnul limpede al bradului românesc.

Și cîntecul Dunării cu sălcii și lebede.

Plouri plutind în nemărginirea Deltei.

Cîntec cu nuferi pe cele trei Crișuri, păsări cu aripă verde pe Tîrnave, cocoșii răsăritului strigînd numele toamnei în bulboanele Siretului, lîngă Galați.

La Pancearevo, în Bulgaria, băieții și fetele noastre, cei ce și-au închinat tinerețea și visul apelor așa cum apele izvorînd din Carpați își închină sîngele, pentru ca pămîntul să ia formă de pîine și să se numească România, au împodobit cerul din sudul Balcanilor cu cîntecul de inimă și suflet al poporului nostru.

Aur, argint și bronz pe numele țării. Dragoste și bucurie lîngă numele învingătorilor. Aprilie cu cocori de mătase albastră și septembrie cu privighetori de toamnă cîntînd pe cele opt căi de migrație — drumurile miraculoaselor plecări și miraculoaselor întoarceri ale păsărilor înscrise deasupra Deltei românești — își sună frunza verde și frunza galbenă peste clipele acestea de glorie ale sportului românesc, peste bărcile legănîndu-se în iubirea noastră.

Apele noastre din care urcă, nemuritoare, legendele. Apele noastre udînd un pămînt de pîine și de mărgăritor.

Apele noastre închipuind la nesfîrșit tinerețe și zei biruitori.

Și luna trecînd prin ele ca o vîslă cu fețe de aur, de argint și de bronz.

FĂNUȘ NEAGU ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Brașov:

De munca fiecăruia depinde bunăstarea tuturor, de calitatea muncii tuturor, înflorirea patriei

Vizita de lucru a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în județul Brașov, petrecută din zorii pînă spre finele zilei de 1 septembrie, prima zi de toamnă și prima zi a unui anotimp în care oamenii gospodari încep să socotească roadele unui an și să gîndească la pregătirea celui ce vine, a cuprins o seamă de analize la fața locului în cîteva din întreprinderile reprezentative ale județului, a însemnat un moment remarcabil pentru arhitectura de perspectivă a marii urbe a Brașovului, a dat un nou și bogat motiv de încredere lucrătorilor din agricultură.

Caracterul deosebit de complex al vizitei, desfășurată sub semnul dragostei și recunoștinței fierbinți nutrite de oamenii muncii din municipiul și județul Brașov față de partid și secretarul său general, al unității de neclintit în jurul partidului, a hotărîrii de a munci fără preget pentru traducerea în viață a obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., s-a vădit în profunzimea și cuprinderea problemelor avute în vedere, probleme esențiale ale dezvoltării economico-sociale a județului, a orașelor și comunelor, probleme care, ca urmare a vizitei, au primit soluții și îndrumări concrete, operative. S-a avut în vedere întreaga gamă de măsuri concrete ce se impun pentru a se asigura realizarea exemplară a sarcinilor cincinalului, la toți indicii calitativi și cantitativi, precum și a angajamentelor asumate, în direcția sporirii contribuției județului la progresul economiei naționale, la creșterea bunăstării poporului. În acest sens au fost relevate spiritul revoluționar ce-i animă pe toți oamenii muncii, înaltul lor devotament în muncă, străduința permanentă pentru promovarea noului în toate domeniile, pentru împlinirea principiilor eticii și echității comuniste.

În această vizită secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a fost însoțit de tovarășa **Elena Ceaușescu**, de tovarășii **Emil Bobu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Iosif Uglar, Teodor Coman.** Mulțimea de oameni care, încă din primele clipe ale sosirii pe pămîntul Brașovului, a întîmpinat cu entuziasm pe secretarul general al partidului, emoționantele semne de cinstire și dragoste ce i se arată pretutindeni tovarășului **Nicolae Ceaușescu** și, prin aceasta, partidului dau expresie vibrantă unei mari încrederi, a unirii tuturor forțelor în slujba înaltei cauze a obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., a cauzei edificării socialiste și comuniste a patriei.

Pentru anul 1977, județul Brașov raportează o producție suplimentară însemnată, ea urmînd a depăși, la încheierea anului, 1,5 miliarde lei. În urma consultării tuturor colectivelor muncitorești, evaluînd cu responsabilitate toată voința de bine a cetățenilor, județul Brașov s-a angajat să dea, pe tot cincinalul, o producție industrială suplimentară de 12 miliarde lei. Toți indicatorii de plan arată creșteri însemnate față de anul trecut, trei pătrimi din sporul producției industriale fiind obținut prin creșterea productivității muncii. Iată un element pe care-l vom sublinia, deoarece în aproape toate locurile, unde s-a desfășurat vizita, s-a procedat la o analiză foarte serioasă a indicelui productivitate. E semnificativ că, în cuvîntarea la adunarea populară, relația productivitate-nivel de trai a fost puternic reliefată, fie că referirea s-a făcut la creșterea retribuției, fie la construcția de noi locuințe, fie la stabilitatea prețurilor: **„Doresc să menționez — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — că am constatat cu bucurie că există o preocupare serioasă pentru mai buna organizare a muncii, pentru automatizarea și mecanizarea preceselor de producție, dar acestea sînt doar începuturi; trebuie să generalizăm aceste măsuri, să sporim mai rapid, pe această bază, productivitatea muncii, să asigurăm resurse pentru a putea crește bogăția națională, nivelul de trai al poporului nostru".**

În timpul vizitei la Combinatul chimic din Făgăraș

La Întreprinderea de autocamioane Brașov, prima în rodnicul program al vizitei, muncitorii, inginerii și tehnicienii au avut satisfacția unui dialog cu fructuoase efecte practice. Ei au ținut să arate că, urmare a vizitei de lucru pe care secretarul general al partidului a efectuat-o aici cu doar un an în urmă, a indicațiilor date atunci, producția a marcat un veritabil salt, cantitativ și calitativ, creșterea productivității muncii fiind în primele opt luni ale acestui an — comparativ cu întreg anul 1976 — cu 16 la sută mai mare. E un indiciu că ea poate să atingă, în scurt timp, cifre mari, că cincinalul revoluției tehnico-științifice e jalonat cu veritabile mutații revoluționare în conștiința producătorilor de bunuri, și prin aceasta, în procesul producției de bunuri. Aici ca dealtfel în toate întreprinderile vizitate, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a examinat modul cum se aplică în practică hotărîrile partidului și statului de sporire neîncetată a veniturilor oamenilor muncii, în conformitate cu contribuția fiecărei ramuri industriale și a fiecărui om la creșterea și întărirea economică a patriei. S-a relevat că venitul mediu al angajaților acestei întreprinderi, unde s-au aplicat de-acum măsurile privind majorarea retribuției tuturor oamenilor muncii, se cifrează la 2 274 lei (față de 1402 lei în 1971) urmînd ca la sfîrșitul cincinalului să ajungă la 2 720 lei. În cuvinte pline de căldură, de recunoștință adîncă, muncitorii și-au exprimat satisfacția pentru grija permanentă a partidului față de creșterea nivelului de trai material și spiritual, subliniind puternic hotărîrea lor de a munci mai bine, mai mult fiindcă munca și numai munca eroică aduce bunăstarea. La Întreprinderea de stofe „Carpatex", la Întreprinderea de tractoare, la Combinatul chimic din Făgăraș, la Întreprinderea de utilaj chimic din aceeași localitate, dialogul, consultarea largă cu toate categoriile de oameni ai muncii, deși au fost orientate spre problemele specifice ale fiecărei întreprinderi, au avut numitorul comun al perfecționării în continuare a activității, al stabilirii căilor prin care se pot realiza mai repede, mai eficient sarcinile ce revin acestor colective în actualul cincinal. Astfel, la Întreprinderea de tractoare au fost apreciate succesele obținute pe linia asimilării de noi tipuri de tractoare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** cerînd să fie înfăptuit, în cel mai scurt timp, întregul program de tractoare grele. Totodată, s-a cerut ministrului industriei construcțiilor de mașini, conducerii centrale și uzinei să se studieze posibilitatea ca în întreprinderile constructoare de mașini aparținînd centralei să fie realizate și anumite tipuri de utilaje miniere. La Combinatul chimic din Făgăraș, analizînd procesul de realizare a investițiilor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** trasează ca sarcină de bază întreprinderilor furnizoare de echipamente ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini să devanseze livrările pentru a se asigura punerea în funcțiune la termen a tuturor capacităților de pe platformă. Aici, ca pretutindeni, a fost prezentă cu multă elocvență ideea că revoluția științifică a cincinalului impune participarea egală a tuturor factorilor industriali, a tuturor producătorilor. **„A fi comunist — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea de la adunarea populară — **a fi revoluționar, a fi militant pentru socialism înseamnă a pune umărul unde este mai greu, a face totul, a-i ajuta pe cei mai slabi pentru a putea merge cît mai ferm înainte".**

Două momente ale vizitei au fost dedicate analizei muncii urbaniștilor precum și a forurilor de cultură și educației socialiste pe linia valorificării moștenirii istorice. Ca urmare a preocupărilor partidului și statului pentru noua înfățișare a marilor centre urbane, a fost prezentată macheta viitorului centru civic al Brașovului, un centru menit să arate rangul de mare putere industrială a vechii așezări. Macheta, concretizînd indicații personale ale secretarului general al partidului, are în vedere realizarea unui nou sediu politico-administrativ, a palatului culturii, a unui magazin universal și a unor noi blocuri de locuințe. Pe parcursul vizitării Cetății Făgărașului, tovarășului **Nicolae Ceaușescu** i-au fost înfățișate preocupările forurilor de resort, a edililor din Făgăraș pentru punerea în valoare a acestei cetăți, atît sub aspect muzeistic, cît și turistic și social-cultural.

La Cooperativa agricolă din Cristian, unitate cunoscută și cinstită pentru recoltele sale, sînt analizate starea recoltei, stadiul muncilor agricole, situația șeptelului, relevîndu-se faptul că munca demnă, harnică, responsabilă aduce întotdeauna rezultate. La sfîrșitul vizitei, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** recomandă membrilor cooperativei agricole să persevereze în direcția creșterii producției la hectar, a unei agriculturi de mare randament.

Pretutindeni, oamenii veniți în întîmpinarea conducătorilor de partid și de stat, emoționați, animați de o simpatie directă și devotată, români, maghiari, germani și de alte naționalități și-au manifestat profunda aderiune la înaltele principii ale programului partidului, pentru un ideal de viață rodnică, întemeiată pe muncă și echitate. Discutînd cu oamenii muncii lîngă mașinile unde aceștia își cîștigă pîinea și cinstea, strîngîndu-le mîna pe parcursul vizitei, salutîndu-i din mașina deschisă, tovarășii **Nicolae Ceaușescu** și **Elena Ceaușescu** au răspuns cu multă căldură sentimentelor de dragoste și prețuire ce li s-au adresat.

Vom încheia acest comentariu citind din nou din cuvîntul tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la adunarea populară care a avut loc la încheierea vizitei, adunare unde, prin reprezentanții lor cetățenii județului au ținut să exprime încă o dată dragostea lor și a întregii națiuni pentru secretarul general al partidului, încrederea în partid, voința de a nu se da niciodată bătuți în lupta pentru construirea socialismului și a comunismului în România. **„Peste noapte nu putem să construim. După cîte știți, nimeni nu a făcut minuni, și nu se pot face minuni! Minunea stă însă în minunatul nostru popor. El, prin munca sa poate înfrînge greutățile, poate — așa cum a dovedit în activitatea sa de pînă acum — să făurească o societate superioară în care să fie deplin stăpîn pe destinele sale, să-și făurească viața așa cum o dorește el!"**

În acest susținut și rodnic efort, vizita de lucru, îndemnurile adresate și cu acest prilej de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** constituie pentru toți oamenii muncii un nou și puternic imbold.

TUDOR OCTAVIAN ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt întîmpinați de locuitorii comunei Cristian, cu prilejul pretutindeni pe parcursul vizitei, cu sentimente de stimă și profundă dragoste, cu tradiționala pîine și sare

La expoziția de la Întreprinderea de autocamioane care reunește ultimele creații ale întreprinderii brașovene și ale unor unități aparținînd centralei de specialitate

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Bulgaria

La sosire, pe aeroportul internațional Sofia

Cronica bogată a relațiilor tradiționale ale prieteniei româno-bulgare înscrie în aceste zile un nou și semnificativ moment, menit să dea noi dimensiuni colaborării dintre cele două țări și popoare : începînd de luni, 5 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu efectuează, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, o vizită oficială de prietenie în țara vecină și prietenă.

Încă de la sosire, în capitală sau în orașul și județul Stara Zagora, înalții oaspeți români au fost întîmpinați cu cele mai înalte onoruri, cu toată căldura inimilor zecilor de mii de locuitori veniți să-și exprime sentimentele de stimă față de conducătorul României socialiste. Aceste sentimente au o mare varietate de expresie : la „Podul Vulturilor", de pildă, din capitala Bulgariei, președintele Consiliului popular orășenesc, Ivan Panev, a înmînat secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în semn de profundă prietenie și stimă, însemnele de aur ale orașului Sofia ; muncitorii Uzinei „Beroe", din Stara Zagora, conducerea întreprinderii au rugat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu să sădească în curtea uzinei un pom al prieteniei care va aminti peste ani de vizita făcută de distinșii oaspeți români în această modernă unitate a industriei bulgare ; țăranii bulgari de la Complexul agroindustrial Zagore i-au întîmpinat pe înalții oaspeți români cu pîine de Zagore și cu ploștile pline cu vin. Pe alte trasee oaspeții au fost întîmpinați cu mulțime de flori și cu hore. Pretutindeni sentimentele poporului bulgar au fost spontane și sincere, ele exprimau bucuria, aprecierea deosebită față de această nouă întîlnire la nivel înalt, față de convorbirile dintre cei doi conducători de partid și de stat, care, de fiecare dată, au dat noi impulsuri relațiilor trainice, cooperării reciproc avantajoase.

Actuala vizită dobîndește semnificații deosebite pentru că are loc în anul în care popoarele noastre aniversează împlinirea unui secol de la victoria repurtată prin jertfa de sînge pe care ostașii români și voluntarii bulgari au dat-o pe cîmpurile de luptă, împreună cu ostașii ruși, împotriva dominației imperiului otoman — dobîndindu-și astfel dreptul de a exista ca state de sine stătătoare, independente.

Desfășurarea vizitei a prilejuit un moment cu deosebite semnificații : după convorbirile oficiale din prima zi a vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășului Todor Jivkov Medalia de aur a Centenarului Independenței de Stat a României : **„Vă înmînez această medalie jubiliară — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — în primul rînd pentru faptul că țările noastre au luptat împreună și împreună au cucerit independența națională, scuturînd jugul otoman, că, de-a lungul secolelor, între popoarele noastre a existat o strînsă colaborare, iar în anii socialismului această s-a ridicat pe o treaptă superioară. Și, de asemenea, pentru contribuția dumneavoastră la dezvoltarea relațiilor dintre România și Bulgaria".**

Actuala vizită prilejuiește totodată continuarea dialogului fructuos purtat la nivel înalt în toamna anului trecut la Lapușna și Ruse.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov și-au manifestat deplina satisfacție pentru noua întîlnire la nivel înalt româno-bulgară, pentru cursul ascendent al relațiilor pe multiple planuri ce se desfășoară cu succes între cele două partide comuniste, între România și Bulgaria, între cele două popoare vecine și prietene. Totodată, au fost evidențiate noi posibilități de diversificare și aprofundare a acestor relații spre binele ambelor țări și popoare, al cauzei socialismului și păcii.

În cadrul convorbirilor oficiale desfășurate într-o atmosferă de înțelegere reciprocă și cordialitate tovărășească, caracteristică raporturilor de prietenie, solidaritate și colaborării tot mai strînse între cele două partide, țări și popoare s-a făcut o largă prezentare a problemelor actuale ale politicii de construire a socialismului în România și Bulgaria. Cei doi conducători de partid și de stat s-au informat asupra activității desfășurate de Partidul Comunist Român și de Partidul Comunist Bulgar pentru înfăptuirea hotărîrilor elaborate de Congresul al XI-lea al P.C.R. și, respectiv, de cel de-al XI-lea Congres al P.C.B., pentru dezvoltarea și modernizarea tuturor ramurilor industriei și agriculturii socialiste, pentru perfecționarea activității ramurilor productive. S-a scos în evidență, de asemenea, preocuparea constantă pentru creșterea continuă a nivelului de viață, material și spiritual, al oamenilor muncii, cum și creșterea rolului conducător al partidului în societate. S-a arătat, printre altele, că stadiul la care au ajuns și perspectivele de dezvoltare a relațiilor româno-bulgare demonstrează cît de eficientă poate fi conlucrarea a două țări prietene și vecine, a două popoare care edifică noua orînduire socială, și care întemeiază relațiile pe stimă și respect reciproc, pe principiile avantajului comun și întrajutorării tovărășești.

Semnificațiile deosebite ale noului dialog la nivel înalt româno-bulgar, semnificația sa pentru conlucrarea bilaterală ca și în planul relațiilor internaționale au fost relevate cu pregnanță și în toasturile rostite de cei doi conducători de partid și de stat cu ocazia dineului oferit în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu: **„În cadrul politicii sale externe,** spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **România pornește ferm de la realitățile contemporane — de la profundele schimbări revoluționare petrecute în lume, în raportul mondial de forțe, ca rezultat al luptei și voinței popoarelor de a se dezvolta liber, într-un climat de pace și colaborare. Ținem însă seama că în lume mai există încă forțe reacționare care pot pune în pericol cursul spre destindere, pacea și securitatea lumii. De aceea apreciem că unirea și conlucrarea tot mai strînsă a tuturor popoarelor, a forțelor înaintate de pretutindeni pentru lichidarea vechii politici imperialiste și promovarea unor relații noi între state constituie imperativul fundamental al zilelor noastre".**

Tovarășul Todor Jivkov a arătat la rîndul său : **„Prietenia noastră este o prietenie în fapte. Colaborarea economică dintre țările noastre se dezvoltă și se adîncește an de an. În ritm rapid cresc schimburile comerciale bulgaro-române. Se înalță întreprinderi comune. Se amplifică contactele în domeniile colaborării politice, ideologice, culturale și științifice.**

Cu toții sîntem convinși că și această întîlnire va deschide noi posibilități și perspective relațiilor noastre multilaterale reciproce".

Sînt idei care dovedesc caracterul rodnic al convorbirilor la nivel înalt, care își găsesc expresia în acțiunile practice ale celor două partide și popoare vecine și prietene.

Întrucît vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Populară Bulgaria continuă la ora încheierii ediției noastre, vom reveni în numărul următor asupra semnificațiilor deosebite ale acestui nou și important moment politic.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

În timpul convorbirilor oficiale

Un moment plin de semnificații : tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sădesc în curtea Uzinei „Beroe" un pom al prieteniei

Starea de necesitate a toamnei: CULESUL

DOLJ

Pe toți îi preocupă recolta, dar la Belciu așa se cheamă și echipa de fotbal a comunei

„Vremea este foarte bună pentru lucru, — ne spune tovarășul Gh. Dindere, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., președintele Uniunii județene a C.A.P. — așa că fiecare zi, fiecare oră trebuie intens folosită. Drept pentru care ziua de 4 septembrie a fost în agricultura doljeană o duminică în haine de lucru nu numai pentru cooperatori și mecanizatori, ci și pentru cei din sectoarele administrative ale unităților din centrele agricole. La Poiana Mare, Bârca, Dăbuleni, Horezu-Poenari, Segarcea, ca să dăm numai cîteva exemple, s-a muncit cu spor, acționîndu-se conform principiului : tot ce se recoltează ziua, pe seară să fie pus la adăpost. Bilanțul de duminică însumează la nivelul județului recoltarea, transportul și depozitarea produselor de pe mai bine de 900 ha cultivate cu porumb, 665 ha cu floarea-soarelui și 300 ha cu sfeclă. Desigur la aceste realizări mai trebuie adăugate cele din legumicultură și viticultură".

Ca o caracteristică, să-i spunem organizatorică, se cuvine notată inițiativa de a se lucra grupat, pe unități și tarlale, de a se permite îmbunătățirea ritmului, a vitezei de recoltare și bineînțeles a încadrării în periodicitate optimă a celorlalte lucrări. În acest mod se desfășoară campania în cadrul consiliului intercooperatist Horezu-Poenari, unde 12 combine, conduse de mecanizatori temeinic instruiți, erau grupate pe aceeași tarla la recoltarea floriisoarelui. O grijă deosebită se acordă aici evitării pierderilor de semințe prin verificarea periodică a reglajelor de dispozitive de recoltat, remedierii rapide a oricăror defecțiuni, pentru aceasta fiind adus un atelier mobil la capătul tarlalei.

Strînsul și treieratul staționar al capitulelor căzute la recoltatul mecanic sau din cauza vîntului era asigurat de o echipă formată din 30 de cooperatori.

Constantin Șelaru — președintele C.A.P. Calopăr — afirma duminică la ora 8 dimineața că din zori pînă la acea oră 5 buncăre cu sămînță de floarea-soarelui fuseseră descărcate în autocamioane și remorci care erau pe drum spre baza de recepție. Pe raza aceluiași Consiliu intercooperatist (Calopăr) un alt președinte, Ștefan Costea, de la C.A.P. Belciu, era preocupat tot de recoltă. Dar nu de recolta de floarea-soarelui ci de echipa de fotbal („Recolta" — Belciu) a cărui fervent susținător se vede că este, din moment ce se găsea pe stadion în timp ce mecanizatorii Ilie Iancu, Nicolae Amuza, Nicolae Tudor își vedeau de treabă pe tarlaua „Legiuri". Formația de 12 persoane care — conform spuselor președintelui — urma să adune capitulele căzute era absentă. Președintele Consiliului intercooperatist Calopăr, ing. Alex. Marinescu, aprecia că recoltatul florii-soarelui se află aproape la jumătate și că în 3 zile bune de lucru se va încheia. Probabil că așa va fi dar de ce la unii treaba merge așa în timp ce la alții persistă o delăsare păgubitoare ?

Specialiștii estimează că în acest an producția de tomate va fi excepțională. Există mai multe unități care au adunat din grădini cîte 60 tone tomate de vară de pe fiecare ha. Așa stau lucrurile la ferma legumicolă la C.A.P. Perișor, unde duminică, alături de cei 150 de cooperatori, au venit la recoltarea tomatelor 170 de școlari din comună, membri de familie, elevi, întreg personalul administrativ al C.A.P. S-a reușit ca mai mult de 50 tone să fie recoltate, încărcate și transportate cu mijloace auto proprii la Fabrica de conserve din Calafat. Păcat însă că drumul legumelor din cîmp spre beneficiar nu este întotdeauna parcurs ca în exemplul de mai sus.

I.P.I.L.E. Calafat a contractat pentru actuala campanie 75 de autocamioane cu containere de 10 tone capacitate și le-a repartizat în mod egal în 3 centre: Poiana Mare, Băilești, Portărești. S-au stabilit indicii de folosință 2,5 pentru primele 2 centre și 1,5 pentru cel de-al 3-lea. Acești indici nefiind altceva decît numărul de transporturi zilnice. Ei nu au fost însă realizați cel puțin pînă acum, ceea ce înseamnă că zilnic se recepționează cu 300—400 tone mai puține tomate decît se planifică în grafice. Unii spun că lipsește combustibilul. Ni se relata însă că mașinile pleacă după tomate și se întorc cu cartofi, ceapă sau altele.

Lipsește deci din partea șefilor de centre controlul permanent și îndrumarea riguroasă a șoferilor care se abat deseori din drum. Or, se știe bine că după gradul de perisabilitate între cartofi, ceapă, pepeni și tomate, acestea din urmă sînt cele mai importante.

ELISEI TARȚA ■

Drept care s-au așezat în rînduri, apucîndu-se virtos de recoltat ca să iasă poza frumoasă.

TELEORMAN

Cînd șeful de fermă recoltează din goana bicicletei, ziua-lumină devine zi mică

Făcînd drumul înapoi de la Zimnicea spre Alexandria, îl întîlnim în drum pe Ion Gera, șef de fermă la legume la C.A.P. Dunărea. Omul dădea sănătos și vrednic din pedalele bicicletei, cu o pîine în portbagaj spre, ne spune el, sediul C.A.P.-ului. Însă oamenii, precizează Ion Gera, sînt la cîmp, la vinete și la roșii. Ion Gera ne mai spune, la umbra unui pom, că, de cînd este șef de fermă, de opt ani adică, la legume au avut numai rezultate bune și anul trecut, și anul acesta, în ciuda grindinei. Ieri au cules 15 tone de vinete și le-au și transportat că altfel se depreciau. Cît despre program, ce să ne mai spună, vine la șase dimineața și adeseori stă pînă noaptea. Și Ion Gera se urcă pe bicicletă și la... sediu ! Noi ne îndreptăm spre „legume" unde observăm că vreo treizeci de femei și doi bărbați erau pe strînse. Adică își strîngeau hainele. Recoltaseră pînă la prînz, dar azi e simbătă și deci zi mică. Observîndu-ne nedumerirea cîteva dintre ele ne-au spus repede că, de fapt, acum, în recoltat, lucrează și după-amiaza. Drept care s-au așezat în rînduri, apucîndu-se virtos de recoltat ca să iasă poza frumoasă. Cît le-o fi ținut nu știm, pentru că așa cum arătam, șeful fermei se îndrepta în goana bicicletei, cu o pîine, spre sediul C.A.P.-ului.

Ne-am continuat drumul și am oprit în deal, la vie, la Suhaia. Șefa de fermă Stela Matei, o fată înaltă și subțire, de 21 de ani, ne informează că azi au strîns conform graficului 6 tone de struguri. „Dar avem și necazuri, intervine Alexandru Stoian, secretarul organizației de bază de la ferma 5 viticolă, C.A.P.-Suhaia. Nu prea vin mașinile beneficiarului să ridice marfa. Strugurii de masă dacă nu sînt ridicați imediat, conform graficului, se pătează. De cele mai multe ori, simbăta și luneа mașinile beneficiarilor nu ajung aici. Și atunci strugurii de masă... îi băgăm la vinificație, dar cu pierderi.

Cam la fel se întîmplă și cu sfecla-de-zahăr, una dintre prioritățile recoltatului. „Graficul de preluări — declară inginerul Vasile Boncotă, director adjunct la Direcția agricolă județeană — ne-a cam încurcat recoltatul. Întreprinderile de prelucrare de la Giurgiu sau Corabia n-au ridicat o parte din producție sau ne-au restricționat livrarea și atunci ritmul recoltării este oarecum încetinit.

Iată doar două exemple din care rezultă că practic recoltatul nu se termină în cîmp, ci acolo unde produsele sînt depozitate sau preluate pentru prelucrare, că lipsa unei coordonări între cei care muncesc la cîmp și beneficiari are repercusiuni asupra calității produselor ! Cît despre cei ce gîndesc că în agricultură, în această perioadă de recoltat intens, se poate vorbi de zile mici, le amintim cuvintele lui Alexandru Stoian : „Democrația în zilele acestea înseamnă că toți, dar absolut toți, să lucrăm zi-lumină în lanuri și să nu pierdem nimic. Doar așa se poate vorbi despre democrație cînd se împart veniturile".

MIRCEA RAICIU ■

„Mai sînt și leneși, dar îi tragem după noi"

Ora 6,30. Într-unul din lanurile de floarea-soarelui de la C.A.P.-Furculești îl descoperim pe Gheorghe Pîrvan, șeful fermei nr. 3. „Azi am intrat mai devreme în lan, ne spune dînsul, pentru că timpul a fost mai uscat și putem recolta. Cam în patru zile terminăm și cele 180 de hectare care ne-au mai rămas". Deși foarte devreme soarele dogorește dela, anunțînd o zi de caniculă. Pe cooperatori mai mult îi ghicești pentru că lujerele înalte nu lăsau vederii decît mașinile de recoltat, adevărate corăbii. Ion Măgureanu este un bărbat robust, ars de soare. Buzunarul sortului este plin cu cîteva „bălării" proaspăt tăiate și omul ne privește oarecum nedumerit. Dacă-l fotografiem, să-și scoată șorțul care nu e prea curat și chiar basca ? Ce să facă? Munceste. Acasă plecăm tîrziu după scăpătatul soarelui, se-ntunecă aproape, încărcăm tot ce-am strîns și plecăm spre depozite. Dacă lucrează toți bine ? Lucrează, dar mai sînt și leneși, știrbitură, dar îi tragem după noi, nu-i lăsăm în urmă. În drum spre sediul C.A.P.-ului îl întîlnim pe primarul comunei, Ilie Pană. „Pînă vor apărea aceste rînduri, ne informează dînsul, recoltarea florii-soarelui va fi terminată. La sfeclă-de-zahăr vom ajunge să recoltăm cam 30 000—35 000 kilograme la hectar în condiții de neirigare. La recoltatul grădinilor ne ajută și elevii de la cele patru școli din comună și angajații comunei repartizați pe ferme". „Deocamdată, ne spune președintele cooperativei din Furculești, Călin Nicolae, singurul lucru foarte important este timpul. Avem : 17 autocamioane și două remorci. Cu S.M.A.-ul colaborarea decurge, ca să zic așa, perfect. Mai au ei ceva necazuri cu piesele de schimb, dar se descurcă. Esențialul este să recoltăm cît mai repede și o facem". Ceva mai tîrziu, tot într-un lan de floarea-soarelui, Elena Mazilu, o femeie adrăvănă, cam de cincizeci de ani și cu gospodăria în Spătărei, îmi spunea : „Trăim așa cum muncim. Adică bine. Acasă sîntem cinci. Bărbatu-meu e mecanizator aici. Acum e pe cîmp, la arat. E harnic și cîștigă bine. În campanie ajunge la 3 500 de lei pe lună. Nici eu n-am vreo oră lipsă. Băiatul lucrează la Alexandria, la „panouri electrice" și uite că din munca asta ne-am luat o „Dacie". Cîștigăm bine, cum am spus, pentru că muncim bine. Și asta înseamnă recoltă bună".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

ILFOV

Cele patru combine sînt, pînă la urmă, două

Am fost înștiințați că pe tarlaua C.A.P.-ului Frumușeni cultivată cu floarea-soarelui vor lucra la recoltare patru combine de tip Gloria. Erau într-adevăr patru. Dar numai două lucrau. L-am întrebat pe Gheorghe Pîrvu, conducătorul uneia dintre combinele oprite, ce s-a întîmplat.

— Ce să se întîmple, nu merge, adică merge dar nu merge bine. Jumătate din sămînță o dă pe jos. Eu n-am ce-i face, e de vină S.M.A.-ul că ne trimite mașini care se defectează !

La cea de a doua combină defectă găsesc chiar un reprezentant al S.M.A.-ului, pe șeful de secție Ion Baltag. E în plină activitate și nu pare prea fericit de ceea ce face.

— Ce are combina ?

— S-a rupt suportul de la schimbătorul de viteză. Ceva care nu puteam să prevedem din bază. O să fac aici ceva provizoriu, să dau drumul la combină.

— Mecanizatorul de la combina de dincolo se plînge de faptul că dumneavoastră, cei de la S.M.A., trimiteți mașinile slab revizuite.

— Ba eu aș spune că sînt de vină oamenii nepricepuți care nu știu să lucreze cu ele, să le exploateze normal și le aduc repede într-o stare de plîns. Vă rog să mă credeți că stăm toată ziua și reparăm stricăciuni provenite din proastă exploatare.

— Suportul cuiel de viteză s-a rupt datorită proastei exploatări a mașinii ?

— Nu, aici... s-a întîmplat și gata. Adevărul este că și fabrica ar putea să mai îmbunătățească cîte ceva. Cureaua de la buncăr este pe dinăuntru și cînd se rupe se blochează totul, cu material. Durează vreo două ore pînă ajungem să schimbăm cureaua.

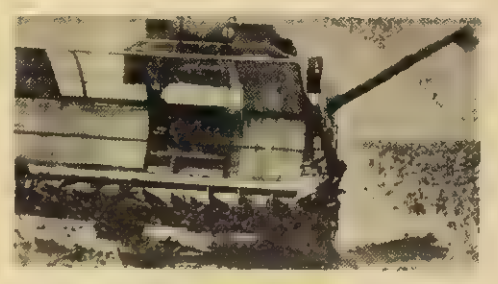

Cu un carnet în mînă, șeful de fermă Alexandru Luican se uită cînd la o combină cînd la alta.

— Ce plan de producție aveți aici ?

— 5 hectare pe zi de combină. Le-am și făcut, uitați aici în carnet sînt cantitățile de pe 20 de hectare.

— În carnet lucrurile stau altfel : cele douăzeci de hectare fuseseră recoltate într-o zi și jumătate !

— Se pare deci că nu va fi realizat planul. Pînă la această oră trebuia să aveți deja recoltate conform graficului 30 de hectare. Președintele C.A.P.-ului cunoaște situația ?

— Cunoaște, cum să nu ! A trecut pe aici în inspecție. Și tovarășul primar a fost. N-aveți grijă, pînă la urmă facem noi planul.

„Pînă la urmă", dar cînd o fi aceasta ? În situația cînd simțul responsabilității personale funcționează cu mari întreruperi și vina de a lăsa nepermis timpii morți este trecută de la o persoană la alta, acest „pînă la urmă" devine o dată calendaristică și mai improbabilă.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

MEHEDINȚI

Unii la recoltat, alții la nuntă sau la taclale

Duminică, 4 septembrie a.c., și în satele mehedințene, ca în întreaga țară, lucrătorii ogoarelor au continuat din plin activitatea susținută de strângere și depozitare a recoltelor acestui an, de pregătire a celor viitoare. La C.A.P. Pristol, peste cinci sute de oameni erau în câmp de la primele ore ale dimineții. Trei sute de cooperatori lucrau la recoltatul manual și mecanic al florii-soarelui, alți o sută saizeci în legumicultură. Se desfășurau de asemenea lucrări în plantațiile viticole — marcatul butașilor — la irigat, la recoltatul porumbului, ca și la eliberarea și pregătirea terenurilor în vederea însămânțării grîului. „La grădina de legume, inginera Maria Cirlig menține și astăzi ritmul de lucru al unei zile obișnuite", a ținut să precizeze Ilie Leca, președintele cooperativei. La acest capitol, al ritmului de lucru, se disting cu deosebire formațiile conduse de șefii de fermă Alexandru Stanciu — recoltarea florii-soarelui — și Alexandru Volcu — recoltat de porumb. Pentru buna organizare a muncii o mențiune deosebită merită, de asemenea, șefii de echipă Ion Liciu și Iancu Botea, precum și Stere Garagancea, responsabil cu baza furajeră, care execută lucrări de însilozat cu întregul set de mașini și toată echipa de deservire. În tarlaua numită **Obiște** l-am întâlnit și pe inginerul șef Tudor Dinu, supraveghind recoltatul mecanic al florii-soarelui. „Mai avem destul de puțin, ne spune acesta. În două zile terminăm".

Acest ritm de lucru susținut, prin care duminica devine o zi oarecare, o zi a hărniciei și spiritului gospodăresc, probează și majoritatea mecanizatorilor de la S.M.A. Gruia. Inginerul Ion Băleanu, directorul unității și președintele Consiliului intercooperatist Gruia, supraveghează și controlează treieratul florii-soarelui și arăturile, precum și munca altor formații care lucrează la recoltat. „La C.A.P. Gruia mobilizarea forței de muncă nu ridică probleme, ne spune acesta, ca de altfel în majoritatea cooperativelor noastre. Toate lucrările se execută în acord global, oamenii vin singuri la treabă acolo unde este nevoie de ei". Ne întâlnim, astfel, cu aceeași remarcă făcută de Ilie Leca la Pristol, când ne asigura — liniștit în această privință : „Chiar dacă n-am stărui noi, oamenii vin singuri și sînt mereu prezenți acolo unde îi cheamă recolta".

Din păcate, însă, nu peste tot comandamentele comunale, constituite pentru buna desfășurare a campaniei agricole de toamnă funcționează la fel. Într-o margine a comunei Rogova, de pildă, la ora 8,30, vreo 15 gospodine își păzesc buteliile de aragaz ! La Vînju Mare e în plină și pitorească desfășurare mare târg mare. Sute de oameni stau în grupuri masive pe drumul principal discutînd sau cinstindu-se pe îndelete. La Bălăcița, deși e ora 9,20, bufetul devine supraaglomerat, ca și grătarul cu mititei de alături. Mari grupuri de tineri și virstnici se află parcă la o nedeie, într-o pauză prelungită dintre hore. Și asta în vecinătatea imediată a sediului C.A.P. și a consiliului popular ! Mircea Unchești, primarul comunei, e destul de nedumerit că tocmai pe el îl întrebăm în această zi de mobilizarea oamenilor la lucru ! Ne arată cu o dezarmantă candoare chiar și un plan de muncă pentru această perioadă — cu prevederi destul de generale — și ne asigură că totul va fi bine până la urmă. Despre mulțimea de oameni de pe drum și de la bufet precizează — rugîndu-ne insistent să-l credem — că unii sînt veniți din satele din jur și că el n-are ce le face. Secretarul comitetului U.T.C. pe comună, Marin Răgulea, ne arată și el un program de activitate, în care figurează la loc de cinste mobilizarea tineretului la lucrările agricole. Cît despre elevi însă, cei doi interlocutori nu pot să ne spună decît că își ajută și ei părinții și că se preconizează folosirea școlarilor la culesul viilor ! Acest dulce cules al viilor va începe — tot după precizările lor — peste două săptămîni, cînd se vor deschide școlile. Amănuntul acesta a fost uitat. Deocamdată însă, elevii au mai mult timp liber, și ar putea fi mobilizați mai operativ. Dar lucrul acesta nu pare să impresioneze pe nimeni. Imperturbabil, Mircea Unchești ne spune că indicațiile concrete ale comitetului județean de partid privind măsurile pentru buna desfășurare a campaniei agricole,

La tîrgul din Vînju Mare nu se vînd numai produse agricole și nici cel puțin numai locale. Încălțăminte de cauciuc oferă cu dărnicie un negustor din Capitală...

În Bălăcița, unii în cîmp, dar destui la bufet și la taclale

le va aplica de mîine dimineață, întrucît le-a aflat doar aseară, de la președinta cooperativei agricole, care a fost ieri la Drobeta-Turnu Severin pentru o instruire, împreună cu inginerul șef !

La C.A.P. Oprișor, în marginea tarlalei **Lacul cu rața**, șapte cooperatori împreună cu economista Aneta Socol așteaptă de la ora 7,30 să vină combinele la recoltatul florii-soarelui. Abia de pe la 9,30 încep însă, acestea să apară. Și vin pînă la urmă 5. Alexandru Zîmța, șeful secției de mecanizare Oprișor, ne asigură că mecanizatorii n-au întîrziat, ci au lucrat mai de dimineață în altă parte ; numai că unul din acestia, Marin Stan, nefiind avertizat la vreme, ne mărturisește cu sinceritate că în locul indicat de șeful lui terminaseră ieri lucrul, iar acum vin toți direct din... secție ! Mai sînt așteptate 8 combine de la Bălăcița. Ele însă nu-și mai fac apariția și avem să aflăm că, probabil acest lucru se va întîmpla abia a doua zi.

În asemenea condiții de mobilizare a oamenilor și a mijloacelor mecanice nu ne mai miră prea mult mecanizatorul Leonida Idita de la S.M.A. Gruia care, terminîndu-i-se motorina, pe la mijlocul zilei, umblă cu combina prin Pătulele după cheia de la depozitul de carburanți, sau șoferul Constantin Dumitrana de la C.A.P. Cioroboreni care — cu camionul 21-MH-1977 — transportă o ceată de nuntași de la Dobra spre Bălăcița.

DORIN GHERGHINESCU ■

IAȘI

Oamenii se ajută unii pe alții și se grăbesc să strîngă recolta ca să nu-i prindă vremea rea

E simbătă, o simbătă stăpînită de un cer senin și de efortul conjugat al oamenilor și al utilajelor mecanice, al tinerilor și al celor vîrstnici în vederea executării, într-un timp cît mai scurt, atît a strîngerii bucatelor cît și pregătirilor destinate anului viitor. Agricultorii ieșeni sînt, cu alte vorbe, angrenați plenar, în campania de toamnă, o campanie care ține seama de priorități, de condiții locale, puse de acord cu cele mai noi principii științifice dar și cu tradiția locurilor, așa cum îmi spune inginerul Ionel Adrian, director general adjunct al Direcției generale agricole a județului Iași.

— Toamna reprezintă cea mai lungă perioadă a campaniilor agricole, astfel încît se impune ca organizarea tuturor activităților să se realizeze judicios, ordinea priorităților dictate de recolte fiind, după părerea mea, cea mai importantă. Dacă vreți s-o cunoașteți, v-o spun : recoltatul cartofului, însilozarea furajelor, pregătiri pentru însămînțările de toamnă, recoltatul sfeclei de zahăr, arăturile de toamnă, probleme de zootehnie și de investiții.

— Ce-i mai nou în ăst an pentru noi, ne spune Dumitru Cărăbuș, din Dumești, e că ne ajutorăm unii pe alții ; dacă cei de la Horlești și-au terminat treaba cu tractoarele, ni le-au trimis nouă, că și noi le-am dat brațe de muncă. Dacă vedeți dv. ce-am făcut noi aici, că ziceți că porumbul de siloz e mare și eu vă mai spun că e și dublu și că mai dă și boabe, ei bine, am făcut doar cu 6 oameni, restul mecanizat, pe 300 ha. Nu s-a dat nici măcar o sapă cu mîna ! La fel, cînd a fost nevoie să împrăștiem gunoiul pe cîmp. Aveam doar o mașină, dar cei de la Letcani ne-au dat două M.I.G.-uri și am dus peste 1 500 tone de gunoi de grajd pe 30 ha. Silozurile noastre sînt acum ca acelea de la I.A.S.-uri, ba aș zice că, de, am cam început să-i întrecem.

Directorul S.M.A. Letcani, Dumitru Sărăcin, gorjan de loc, afirmă că, fără a fi foarte nouă, această metodă a grupării forței mecanizate ca și ideea întrajutorării, a început, din acest an, să dea rezultatele scontate.

— Am înregistrat o mai mare „loialitate" în această privință, ceea ce înseamnă, absolut sigur, că în mentalitatea oamenilor s-a petrecut o schimbare. Îi interesează adică și ce se întîmplă în curtea vecinilor, nu numai la ei acasă. Sînt de părere că, pentru Iași cel puțin, acest fenomen reprezintă noutatea cea mai proaspătă, dar și cea mai interesantă. Ea a coincis cu o activizare a participării țăranilor în cadrul consiliilor de conducere, pînă de curînd mai reticenți, în privința afirmării punctelor lor de vedere, de foarte multe ori judicioase și utile colectivității. Vreți exemple ? Păi, să mă refer chiar la locul unde ne aflăm. Vedeți cele două noi spații de depozitare a porumbului siloz, deja încărcate aproape de vîrf ? Alt exemplu. În satul Păușești se experimentase soiul de grîu Dacia, dar pe o suprafață mică. Tot la inițiativa unor cooperatori, mai vîrstnici, am fost determinați să trecem la semănatul masiv al soiului respectiv, deoarece experiența lor de oameni ai locurilor i-a făcut să înțeleagă, poate mai repede decît cercetătorii, că acel grîu se potrivește cel mai bine pe pămînturile lor. Cei cu care stau de vorbă, inginer Ionel Adrian, Dumitru Sărăcin care este și președintele consiliului intercooperatist, Constantin Stențel, inginerul șef al C.A.P. Dumești, acceptă că, mai de mult (dar încă nu atît de demult pentru a nu fi cazul să amintim) unele inițiative, pornite din rîndul țăranilor, mai puteau fi blocate de orgoliile unor tehnicieni prea puțin experimentați. Întîlnindu-se săptămînal, membrii consiliului de conducere în care au fost cooptați chiar și bătrîni care, practic, nu mai muncesc la cîmp, s-a realizat nu numai frecvența corespunzătoare ritmurilor de lucru dar și atenuarea unor asperități decurgînd, de multe ori, dintr-o insuficientă cunoaștere a oamenilor, din timiditatea unora și îngîmfarea altora.

La Ruginoasa, localitate aflată sub imperiul cartofului de sămînță (aici se aprovizionează întregul județ), recoltarea concentrase toate energiile, iar producția, deși mai mică decît cea precedentă (anul a fost secetos), permite totuși și achiziții de la cooperatori, care depășesc 600 de tone ! S-a împămîntenit ideea că Ruginoasa, potrivit tradiției sale, trebuie să se profileze pe producerea de sămînță de cartofi, iar toate celelalte unități susțin, practic, realizarea acestui fapt, fiind siguri că Ruginoasa le va satisface necesitățile, și încă, în condiții foarte bune. Îmi dau seama, din felul în care se muncește la cîmp, din felul în care se discută acolo cu oamenii — înșiruiți pe un fir al vîrstelor care începe cu 6-7 ani și se termină dincolo de 7 decenii — că a dispărut egoismul mărunt al unora, care nu vedeau decît propriile lor interese. Țăranul știe acum și o spune, așa cum mi-au făcut-o la Letcani Ion Olaru, Veronica Irimiță, că roșiile le vin din solariile de la Grozești și Gorban, încă din primăvară, că legumele de tot felul (morcovul, în special, de care duceau lipsă), ca și verdețurile se fac în cantități suficiente în alte cooperative, care așteaptă în schimb, de la ei, cartofi și sfeclă.

— Vedeți dumneavoastră, zice Aurel Irimiță, om trecut de 70 de ani și care vorbește fără a ne privi, scotocind cu degete contorsionate dar sensibile în grămada de cartofi de un roșu lucios, sortindu-i în trei găleți, după cum trebuie să fie îndrumați — spre consum, spre industrie ori spre sămînță — am avut multă secetă și rodul e mic. Acu-i anu', din 3-4 cartofi ieșea kilu'. Dar și așția sînt la fel de buni. La noi, recolta depinde după cum iasă da' tot facem, dacă socot, la rînduri și la ari, cum știu eu, 15, ba, ce zic, chiar 17 mii la hectar, cum socotiți dumneavoastră.

Cîmpul este punctat de piramide roșietice. De la 6 dimineața și pînă seara, la lăsarea întunericului, am văzut oameni muncind, uneori de aproape, alteori doar ca pe niște puncte colorate, profilate la orizont, ceea ce, iarăși, pentru a-l cita pe inginerul Ionel Adrian, constituie o dovadă a mutațiilor produse în conștiința oamenilor, grăbiți altădată spre case, mai ales sîmbăta.

— Iar mîine, duminică, va fi o zi identică. Oamenii se interesează de starea vremii și au aflat că sfîrșitul lunii va fi aspru. Ei vor ca această eventualitate să găsească recolta la adăpost. Este tocmai ce vrem și noi, ceea ce ne cere întreaga țară.

EMIL LEONARD ■

BRAȘOV

Un cartof, doi cartofi sau nimic să nu rămînă pe cîmp

Deși solul nu este din calea afară de prielnic culturilor mari, și anul acesta harnicii cooperatori din comuna Șercaia, județul Brașov, au obținut recolte care pot fi apreciate ca bune.

Duminică 4 septembrie, orele 8. Mobilizați cu cîteva zile înainte de comitetul de partid al comunei al cărui secretar este Prună Gheorghe, de conducerea cooperativei agricole de producție (președinte Depner Martin, inginer șef Covacs Zoltan) cooperatorii s-au îndreptat spre cele trei puncte de unde începe recoltarea cartofului, produs specific acestor locuri.

Deși comuna este așezată între două mari centre industriale, Brașov și Făgăraș, deci numărul celor care muncesc în industriile acestor două orașe este foarte ridicat, practic pe cîmp se află întreaga forță de muncă a satului. Aici, ca și în alte părți desigur, a fost de mult încetățenită metoda acordului global și mai mult decît atît îmbunătățită odată cu timpul. Astfel, pentru a se asigura un ritm mare culegerii cartofului, cooperatorii care transportă produsul cu mijloace proprii sînt recompensați cu bani sau produse. La sfîrșitul unei zile de muncă începută la 6 și încheiată la orele 18 s-au recoltat cartofii de pe aproximativ 6 hectare. Media ? 20 000 kilograme la hectar. Prezent alături de noi pe cîmp, inginerul Apetroaia Adam, ne spune și arată că soiurile de cartof alb „Măgura", „Colina" și „Eba" s-au purtat bine anul acesta, au rezistat manei. În schimb soiul „Dezire" a rezistat mai puțin bine, nu s-a acomodat pe deplin condițiilor locale. Recolta de cartofi este bună, se lucrează cu sîrg și pe deasupra, lucru mai rar în această zonă, soarele te topește, parcă. Se muncește cu multă migală căci în urma frezei condusă de Ioan Boeru rămîn cartofi, totuși. Se muncește cu atît de mare migală pentru a se evita ceea ce localnicii numesc scosul de pe urmă. Adică, după recoltat se adună cartofii scăpați de mașină. Cooperatoarele Vilvară Maria, Păsărar Felicia, Cosgarea Livia, Borcea Maria avînd pe cap pălării de paie și dedesubt 2—3 basmale, de asemenea obicei din partea locului, ne spun în puținele lor clipe de răgaz că lucrul în cîmp de dimineața pînă seara cînd nu mai distingi mîna de cartof este ceva firesc. Avem ambiția, ne-au spus, să avem cartofi de sămînță proprii, să dăm în fondul de stat o cantitate cît mai mare. Nu mai astfel vom reuși ca valoarea unei norme convenționale să depășească 35 de lei. Seara, pe întuneric, din cele trei puncte de unde s-au recoltat cartofi, Grindu Bengului, Scurta din Sus și Între Văi, oamenii se îndreaptă spre casă obosiți și simți, împovărat de dragoste și chiar duioșie, că alte întrebări ar fi de prisos. Rămîn în urmă cu inginerul Apetroaia Adam. Îmi spune că este din Moldova, că deja s-a obișnuit în Transilvania, că nu mai vrea să se mute din această parte a țării. Și-a cumpărat chiar casă. Aflînd că are doi copiii mici l-am întrebat cînd i-a văzut ultima dată. Răspunde clar, calm, fără ifose : „E. stau împreună cu soția la Codlea unde cum v-am spus ne-am cumpărat două camere cu anexele respective. Ultima dată am văzut acum trei săptămîni".

Peste sat s-a așternut o tăcere atît de mare încît simți parcă nevoia să te rezemi pe ea. Este cea născută din muncă pentru muncă.

EUGEN SECELEANU ■

O întrebare în județul Alba: Ce fac tinerii încredințați spre reeducare?

Timpul, cînd mai e timp

Există la Întreprinderea de industrializarea lemnului Sebeș un tînăr cu o statură impresionantă și cu mîini grele, de piatră. Sub ploaia pieptișă de august, sub un cer de plumb, cu o lumină vînătă, filtrată prin pînzele de nori, Ioan F. împinge bușteni imenși în gater și lucrează transpirat, gol pînă la briu, împurpurat de efort, fierbinte, ore în șir. Lucrează cu o furie și cu o încăpățînare care i-au impresionat pe toți oamenii din întreprindere. Toți știu acum că la secția de gatere a venit după ce a ispășit cîteva luni de condamnare corecțională, pentru o spargere somnambulă într-un bazar (somnambulă pentru că, se pare, a fost comisă în stare de ebrietate), un tînăr de 24 de ani care bate toate normele pe schimb și care vine la orice oră din zi și din noapte să ceară de lucru, suplimentar. Oamenii spun că în sufletul acestui flăcău, căruia băutura i-a sucit mintea în cîteva rînduri, se dă o bătălie cumplită: cînd simte că îl fură patima, se smulge din el însuși, vine la poarta fabricii, îl caută pe inginerul Petru Dănilă, șef de secție la gatere, și îi cere de lucru, orice, numai să fie absorbit de o preocupare care să-i domine chemările pe drumuri rătăcite. Cînd iese din schimb nu uită să-i spună maistrului: „Cînd aveți nevoie eu vin, știți unde mă găsiți și fac tot ce mi se cere." După ce termină de aruncat bușteni în gater, lucrează la legat lăzi în pachete și la confecționat separatoare din P.F.L. „Avem perspectiva să deschidem un nou curs de calificare pentru fasonatori de cherestea și cu această ocazie îl vom ajuta să se instruiască și să învețe o meserie". Cuvintele aparțin inginerului Petru Dănilă, pe care l-am prins într-o pauză, mîncînd un codru de pîine și o conservă de pește oceanic. Inginerul e tînăr și de sub casca de protecție ridică spre noi un chip de bărbat hotărît și energic, cu ochii albaștri. E cel mai tînăr șef de secție din întreprindere și cu toate că are în subordine 600 de oameni, cu toate că străbate zilnic zeci de kilometri prin hale și sub aerul liber, urmărind evenimentele ce se petrec pe fluxul tehnologic, îl cunoaște foarte bine pe titanul de la gatere, pe Ioan F., și îl dă întotdeauna de lucru, pe măsura dorinței sale de a șterge cu sudoare și efort suplimentar greșeala de altădată.

Ceilalți tovarăși de muncă l-au primit ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. La urma urmei, F. Ioan lucrase în întreprindere înainte de condamnare și mulți dintre navetiști îl cunosc foarte bine. Nu l-au adresat nici un cuvînt care să-i aducă aminte trecutul apropiat și au încercat să se poarte cu el în așa fel încît să se simtă înconjurat de prieteni binevoitori și săritori la nevoie. Dar, e adevărat, F. Ioan e suspicios și păstrează încă o reținere nefirească, plină de tensiune, imaginîndu-și că toți ochii sînt pe el, că toți oamenii din uzină știu împrejurările prin care a trecut și că îl condamnă în tăcere. Iată de ce, cînd una din femeile care lucrau în același schimb, măsurătoare de bușteni, neînțelegîndu-se cu el dintr-un motiv minor, l-a făcut „pușcăriaș", flăcăul a izbucnit pe neașteptate, a scrîșnit din dinți, a gemut ca rănit și a plîns. N-a mai fost bun de nimic cîteva zile. Tovarășii săi de muncă au sărit imediat ca arși să o mustre sever pe fată și să-l potolească pe băiat. Oamenii s-au simțit, ei înșiși, jigniți de explozia necontrolată a colegei lor. „Pînă la urmă, desigur, fata a regretat cuvîntul care i-a scăpat printre dinți, dar ea era gata-gata să strice tot ceea ce clădisem noi prin discreție și bun-simț, creînd în jurul lui F. Ioan, de destinul căruia răspundem cu toții, un climat de liniște și bună înțelegere, oferindu-i ca sprijin moral familia noastră de muncitori gateriști" — spune Nicolae Similie, secretarul organizației de partid de la secția de gatere A. „E un băiat bun, harnic, pus pe fapte mari. Înainte de condamnare lucra, așa, cu pauze și se lăsa atras de alții pe la circiumă. Dealtfel, infracțiunea pe care a comis-o n-a pornit din proprie inițiativă, ci din dezordinea morală a unor indivizi certați cu legea care l-au îmbrobodit. Noi, aici, în întreprindere, căutăm să-i fim prieteni buni, prieteni adevărați de viață lungă și cinstită". Sînt gîndurile secretarului de partid al întreprinderii, Nicolae Măcinic, cel care l-a întîmpinat din prima zi pe Ioan F., l-a adresat primele cuvinte de bun venit și l-a repartizat în secția de gatere.

Întrebat ce are de gînd, flăcăul de la gatere care lucrează „ca un leu", sub ploaia măruntă de august, răspunde: „Vreau să mă simt om, să mă însor, să-mi fac o casă și un rost al meu pe pămînt, să prind rădăcini undeva și să trăiesc cît mai departe de otrava care bea mințile celor slabi cu duhul".

În tot acest timp, de cînd s-a angajat în Întreprinderea de industrializarea lemnului din Sebeș, F. Ioan a cîștigat peste 3 200 lei pe lună, deși e muncitor necalificat! Dar banii sînt rodul înțelegerii rostului său în viață departe de „lumea dezlănțuită" a banului nemuncit, necinstit și cît mai aproape de adevărata esență a muncii, nu ca valoare în sine, ci ca mijloc de reintegrare în societate.

Printre tinerii eliberați din penitenciar se află și Virgil Alexandru B. din Alba Iulia, dispărut, din păcate, de cîteva săptămîni, în urma unei abateri pentru care va fi din nou judecat. Cum a alunecat acest tînăr în mlaștina corupției, beției și vagabondajului, deși au fost alertate pentru reîncadrarea lui în muncă și în societate nenumărate organizații și nenumărați oameni gravi și inimoși? Este evident că explicațiile trebuie căutate în erorile comise de părinții săi, cu mulți ani în urmă, cînd, despărțindu-se, au uitat de copii și l-au scăpat din mîini. Un medic viciat de alcool și înrăit jucător de cărți, totuși un medic bun, un chirurg cu mînă de aur, și o femeie frumoasă despre care se spune că a fost cîndva „miss Alba Iulia", umblînd prin instanțe repetate ca să divorțeze, abandonîndu-și fiul, s-au trezit într-o zi că printre ei se rătăcește de fapt un „străin" care fură bani și biciclete, care fumează, sparge case de bani și limuzine, bea și acostează cetățeni pe stradă. Primul care l-a cerut judecătorului Victor Costea, vecin de casă și om de omenie, să intervină pentru ca Virgil Alexandru B. să fie internat într-o școală de reeducare, a fost chiar tatăl acestuia din urmă, medicul chirurg speriat de proporțiile abaterilor și infracțiunilor comise de fiul său. Nu e mai puțin adevărat, spune judecătorul Victor Costea, că băiatul avea în fața sa mereu exemplul mamei sale, care n-a muncit niciodată și care a trăit în umbra frumuseții de odinioară. Acesta a insistat în nenumărate rînduri pe lîngă părinți să sisteze disensiunile care măcinau familia și care se petreceau sub ochii copilului, tocmai în anii formării conștiinței și caracterului său. Apelurile judecătorului și ale celorlalți vecini n-au avut efectul scontat. Și astfel Virgil Alexandru B. ajunge din infracțiune în infracțiune să fie grav pedepsit. Înalt, masiv, frumos dar vagabond și cu patima alcoolului, declară că nu crede că va munci vreodată, deși a încercat de cîteva ori să se încadreze pe șantiere. Iată cum îi revine societății datoria de a repara tîrziu ceea ce a distrus o familie irresponsabilă!

Ultima oară, după decretul eliberator din mai, Virgil Alexandru B. a fost muncitor pe un șantier de construcții din Alba Iulia. S-a prezentat cîteva zile la lucru, dar într-o noapte a repetat una din acele beții maladive, a atacat o femeie încercînd să-i smulgă banii și să o violeze. Cetățenii de pe stradă, alarmați de strigăte, au sărit și l-au pus pe fugă împreună cu un complice, identificat și în curs de cercetare. Opinia publică a intervenit de data aceasta cu promptitudine. Dar Virgil Alexandru B. a dispărut. Desigur, e căutat, va fi găsit și judecat din nou. I s-a oferit șansa extraordinară de a se reabilita, de a-și face un rost, dar n-a reușit nici de data aceasta să intre în rîndul oamenilor. Și oamenii sînt atît de înțelegători, încît încă mai speră. Dovadă îngrijorarea judecătorului Victor Costea care îl cunoaște de cînd era copil și care încearcă mereu, înfruntîndu-i chiar părinții, să-l recupereze pentru societate.

Deci, căutați-l pe Virgil Alexandru B. cît mai e timp.

80 la sută din tinerii eliberați în luna mai din penitenciar s-au încadrat în județul Alba în muncă și își corectează atenți, ajutați de cîlectivele în care muncesc și trăiesc, traiectoria propriului lor destin. Iată, exprimată lapidar, într-o cifră statistică, garanția faptului că pentru majoritatea, decretele legii pline de înalt umanism sînt binevenite, pentru că, la urma urmei, comunitatea nu are dreptul să ridice din umeri în fața excrescențelor și malformațiilor ivite în viața socială, ci trebuie să-și asume răspunderea de a acționa în mod terapeutic, preventiv, de a vindeca rănile și de a repara biografia zbuciumată a unor oameni care au greșit. Dar tot atît de adevărat este că restul celor 20% încă vagabondează dintr-un oraș într-altul, se sustrag de la muncă, de la o viață cinstită și poluează încă societatea. Să nu se creadă cumva că pentru aceștia comunitatea nu are mijloace de a interveni, chiar și în cazul în care abaterile se repetă. Legea nu exceptează pe nimeni și nu dă derogare pentru nimeni ca să sfideze opinia publică.

Legea este umanitară, dar rămîne dreaptă și severă. Dar acest lucru nu dă dreptul nimănui să ridice din umeri sau să se alarmeze în mod fals, ci să acționeze, să sancționeze, să se considere un reprezentant autorizat al opiniei publice.

A. DOHOTARU ■

1.

2.

3.

4.

Unii nu-și văd capul de treabă, iar ei, în șantier, ca la plimbare!

Raid fulger prin șantierele de locuințe aparținînd Grupului de șantiere nr. 1 din Capitală. Un grup despre ale cărui realizări se poate vorbi, și am și făcut-o uneori, în termenii cei mai laudativi. Și explicația lor cea dintîi sînt oamenii, constructorii care fac din lupta îndîrjită cu timpul, cu fiecare părticică a sa, suportul trainic al îndeplinirii exemplare a sarcinilor ce le revin, a sarcinilor care înseamnă locuințe mai bune, mai multe, înainte de termen. Iată însă, pe unul din șantierele aceluiași grup, și oameni — puțini, e-adevărat, dar tocmai excepțiile sînt mai bătătoare la ochi — care nu par să cunoască prețul timpului.

1 Priviți cu cîtă nepăsare s-au așezat la taclale printre schele și cofraje cîțiva dintre muncitorii echipei conduse de Gheorghe Coandă! Ca o sfidare la adresa tuturor celor care la ora asta își văd de treabă și transpiră din greu la locul lor de muncă. Întrebați de ce stau, răspund că așteaptă de două-șăptămîni (!) niște „pedale"! Dar față de șeful de lot, Ion Roman, recunosc că pierd timpul. Timp care va cîntări corespunzător și în retribuția lor.

2 Cei trei tineri picați din lună, pregătiți de bal, fac parte din echipa de zidari a lui Floarea Floarea din șantierul numărul patru de pe Calea Victoriei. Locuiesc chiar pe șantier și nu s-au prezentat la lucru pentru că, spun ei, nu și-au găsit lacătul să închidă baraca! Motive puerile care nu vor scuza niciodată absențele lor și mai ales felul flegmatic de a-și privi îndatoririle față de muncă.

3 Într-un decor insalubru, instalatorul Constantin Țurcanu, întins pe burtă la umbră, sigur de sine, indiferent la orele care trec, citește ultimele știri din ziarul „Sportul", crezînd probabil că va fi plătit pentru asta în cadrul orelor suplimentare!

4 Excavatoristul Pavel Alexandru și muncitorul Dinu Octavian conversează și fac plajă (singuri) în timpul orelor de lucru, departe de lumea dezlănțuită și de lozinca „nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă". Lozincă pe care ar trebui să le-o reamintească fără argumente tovarășii lor de muncă.

Iată numai cîteva ipostaze ale lipsei de răspundere față de muncă, ale indisciplinei și pierderii de timp. Și toate acestea pînă în amiaza mare cînd majoritatea constructorilor își vedeau de treabă. Surprinse în obiectivul aparatelor de fotografiat imaginile contrastante vor constitui, sperăm, semne de exclamare pentru conducerea și pentru întreg colectivul grupului de șantiere nr. 1 din București.

ELENA GHERA ■

● UNUL dintre punctele de atracție ale pitorești stațiuni Tușnad-Băi, din județul Harghita, este lacul Ciucaș, vizitat anual de mii de turiști români și străini ; în mod oficial, pe acest lac, în prezent, sînt permise numai plimbările de agrement cu barca. În mod normal, apa acestui lac ar trebui să fie extrem de curată ; iată însă că, zilnic, pe suprafața lui, poți zări zeci, sute de pești morți. Aceasta, pe de o parte, datorită faptului că aici se deversează o mare conductă prin care se scurg apele menajere din stațiune, pe de alta că — urmare a amenajării unui bazin din beton, împrejmuit cu gard metalic și în care se colectează apa termală ieșită dintr-o sondă — numeroși cetățeni fac baie, și aici și prin împrejurimi, rezultatul fiind acela că frumusețea lacului a rămas de domeniul trecutului, imaginea acestuia fiind dezolantă. În plus, se admite și pescuitul în lac — chiar așa, printre acele sute de pești morți, roșioare și știuci, intrați într-un avansat stadiu de descompunere. Nădăjduim că organele în drept — Consiliul popular al orașului Tușnad-Băi și Comisia județeană pentru protecția mediului înconjurător Harghita — vor lua măsurile ce se cuvin pentru salvarea acestui lac **(prof. Gheorghe Isă, jurist Gheorghe Gal, Baia Mare).**

● SÎNTEM un grup de tineri din satul Remus, comuna Frătești, județul Ilfov, care dorim să aducem la cunoștință prin aceste rînduri că activitatea cultural-sportivă din localitatea noastră lasă mult de dorit. Am avut un cămin cultural — la ora actuală în el se cresc viermi de mătase ; a existat o bibliotecă, dispărută peste noapte ; baza sportivă a satului se află de asemenea într-o stare jalnică, pe ea păscînd animale și hrănindu-se păsările localnicilor din împrejurimi. Vă rugăm să veniți pe la noi, pentru a vă convinge de aceste lucruri. **(Marin Ghețu, Petre Ticțireață, Marin Lazăr, Vasile Albu, Marian Pană, Ștefan Croiciu ș.a.).**

● IMAGINEA din fotografia pe care v-o trimit reprezintă un bloc de locuințe cu 20 de apartamente din orașul Băile Govora, județul Vîlcea, care a avut termen de predare la data de 30 noiembrie 1976. Pe lîngă faptul că acest termen nu a fost respectat de către I.J.C. Vîlcea, în necazul nostru, al celor 20 de contractanți, constructorul a găsit o soluție mai sigură : a încuiat blocul, refuzînd să solicite comisia de recepție în vederea predării locuințelor. Din luna mai și pînă în prezent imobilul se găsește închis, iar noi, contractanții, suspinăm admirîndu-i frumusețea exterioară. **(Ion Ciorobea).**

● EU și soțul meu sîntem acum la vîrsta pensiei. Tragicul eveniment de la 4 martie ni l-a răpit pe unicul fiu. Împreună cu soția sa. Spre deosebire de acestia însă, cei doi copii ai lor nu au fost găsiți. În durerea noastră, am dori să epuizăm toate posibilitățile omenești de investigare ce ne-ar putea aduce acești nepoți dragi ca lumina ochilor, dacă s-ar întîmpla ca ei să trăiască totuși, și prin cine știe ce întîmplare, să fie în grija cuiva. De aceea vă rugăm să ne sprijiniți în acest sens, publicînd fotografiile copiilor, pentru ca, în eventualitatea că vreun cititor al revistei i-ar ști undeva, să ne vină în ajutor. Băiatul — născut la 15 ianuarie 1973 — se numește OLĂNEANU CODRUȚ CONSTANTIN, iar fetița — născută la 7 martie 1975 — se numește OLĂNEANU RALUCA GEORGETA. Copiii, împreună cu părinții lor, au locuit pe strada Brezoianu la numărul 7. **(Maria Olăneanu,** București, strada Colței nr. 23, ap. 3, sector 3).

● ÎN Valea Sării, județul Vrancea — localitatea în care domiciliez — rețeaua comunală de iluminat funcționează cu întreruperi. Întreprinderea de care aparținem este I.R.E.G. Bacău, care are secții și în județul nostru, respectiva instituție nu prea ține cont însă de plîngerile noastre, astfel că ne pomenim, cînd ne e lumea mai dragă, fără televizor, fără frigider, fără lumină pur și simplu — și asta cîte două trei zile în șir. Ni se spune că ar fi vorba de niște siguranțe ce se ard continuu, adică repede, tulburînd astfel distribuirea energiei electrice ; în acest caz, cred, forurile în drept ar trebui să facă ceva pentru eliminarea acestor defecțiuni. **(Tudorică Ciocan).**

● MĂ numesc **Dan-Mihai Ștefănescu** și locuiesc în blocul D.1, din zona Obor a orașului Cîmpina. De aproape 4 luni de cînd m-am mutat aici, într-un apartament proprietate personală, mă găsesc în fața unei situații neplăcute : folosirea apei calde pentru baie și bucătărie se realizează timp de numai 10 ore pe săptămînă — asta în timp ce numai la cîțiva metri de noi, pe cealaltă parte a străzii, ca de altfel în întreg orașul, consumul de apă este de 119 ore pe săptămînă. Ceea ce este și mai ciudat — în afara faptului că restricția ce se impune blocului nostru afectează condițiile de igienă în care trăim — o constituie faptul că în loc să plătim în mod corespunzător, deci de 12 ori mai puțin, ceea ce de fapt nu ar îmbunătăți cu nimic situația, plata, la noi, este de circa 4 ori mai mare — sîntem, adică, de aproape 50 de ori mai dezavantajați.

● VĂ scriu în numele a 50 de consăteni din satul Căușd, județul Bihor, posesori de mașini de gătit aragaz, care, pentru a schimba butelia, trebuie să suporte un sistem pe cît de birocratic, pe atît de ineficient : Centrul Peco din Salonta, împreună cu Consiliul popular al comunei Tuțca — de care aparținem și noi — repartizează o dată pe lună, sau o dată la două luni cîte un camion care să transporte buteliile goale la Salonta. Culmea, nu se acceptă decît circa 10 butelii din cele 50 ale noastre, de cele mai multe ori se înapoiază goale, sînt ținute cîte două săptămîni în școala din sat, apoi sîntem anunțați să ni le luăm acasă pentru a le trimite cu următorul transport. În general, de pe urma unui astfel de „transport" beneficiază acei circa 10 oameni, care s-au sculat cu noaptea în cap, adică de pe la 3—4 dimineața, restul ce facem ? Să vindem aragazele, sau să așteptăm ; pînă cînd ? **(Petru Cocoș).**

● MĂ numesc **Liza Mălureanu**, domiciliez în orașul Moldova Nouă, județul Caraș-Severin. Vă trimit o mostră dintr-o stofă de rochie, din mătase, cumpărată din Moldova Veche la Complexul industrial Orașul Nou, cu prețul de 160 lei metrul. Ulterior, la Magazinul universal Moldova Nouă, am văzut același material avînd prețul 42.50 lei metrul. Sesizînd organele de miliție din Moldova Nouă — reclamația nr. 38437 17.08.1977 — primesc un răspuns prin care mi se spune că respectiva mătase are prețul de desfacere către populație la 194 lei metrul. Ce să cred din toate astea ?

● AM trecut în această vară prin comuna Pojejena, județul Caraș-Severin, comună de care mă leagă amintiri datînd de acum 25 de ani, pe cînd eram învățător aici. Contrastînd frumuseții actuale a așezării — trotuare pavate, podețe din ciment, case arătoase de buni și harnici gospodari — parcul, și mai ales monumentul din centrul său ridicat în memoria eroilor anilor 1917—1918, sînt lăsate în paragină. Propun autorităților locale predarea acestui monument, cît și parcului, elevilor școlii de aici. Sînt convins că în acest fel s-ar realiza nu numai meritata cinstire a celor 46 de eroi căzuți în lupte, ale căror nume sînt încrustate în marmură, dar și o eficientă măsură pe plan comunal, cu efect educativ. **(Vasile Mihail,** Arad)

● **TOURING A.C.R. — Întreprinderea de turism internațional automobilistic București** îl anunță pe cititorul nostru **Teodor Stana** că încurcăturile provocate cu ocazia excursiei în străinătate pe care trebuia să o efectueze se datoresc I.M.J. Bihor, care a trimis răspunsul solicitat după plecarea lui către frontieră. Totodată, instituția în cauză își cere scuzele necesare, solicitînd lui T.S. înțelegerea cuvenită, asigurîndu-ne în același timp de luarea unor măsuri ca pe viitor astfel de situații să nu se mai întîmple.

● MĂ numesc **Elena Cotescu**, locuiesc pe strada Mărcuș din Cîmpulung Muscel. În zona de sud a orașului nostru s-a pus în funcțiune o stație de epurare a apei din Riul Tîrgului. Instalația face un zgomot asurzitor, sîntem oameni care lucrăm la fabrica I.M.M., la minele Godeni, Poenari și Pescăreasa, precum și la alte instituții din oraș, avem nevoie de odihnă, pe timpul nopții zgomotul devine aproape insuportabil. Am făcut mai multe sesizări în acest sens, pentru a se lua măsuri de îndepărtare a poluării fonice. În zadar. Mai menționăm că zgomotul are o astfel de amploare încît nu ne afectează numai pe noi, cei de aici, ci și pe cetățenii comunelor din vecinătate.

● SÎNT mama a doi copii sub 6 ani și locuiesc în cartierul Berceni într-un apartament de pe strada Izvorul Mureșului nr. 1, bloc D 5. Cartierul nostru e format din blocuri de trei și patru apartamente, fiecare familie avînd 1, 2, 3 copii. Este un cartier frumos, nou, și toate ar fi fost bune dacă zilele trecute nu s-ar fi năpustit un buldozer peste terenul de joacă al copiilor noștri, zmulgînd din rădăcini balansoarul, leagănele, globul învîrtitor etc. La țipetele copiilor noștri, muncitorul de pe buldozer le-a spus că „vă facem un bazin de înot !" — pe noi, părinții, nu ne liniștește asta însă, am cerut explicații, ni s-a spus că „pensionarii se plîng de vacarmul produs de copii" — care pensionari ?! — în cele din urmă, am aflat că „mai trebuie amenajate și alte locuri de agrement pentru copii și că, la urma urmei, băncile au rămas". Ca și cum copiii noștri, de bănci au nevoie. Poate că prin publicarea acestor rînduri, vom afla care a fost, de fapt, rațiunea unității de administrație a parcurilor din șoseaua Olteniței nr. 9, sectorul 5, de a desființa locul de joacă al copiilor noștri. **(Gherghina Farcaș,** București).

● ȘI în orașul Craiova, ca și în alte localități ale țării, s-au pus în circulație autobuze Roman-Diesel, de fabricație românească, cu trei uși. Probabil că atît proiectanții, cît și constructorii, s-au gîndit bine atunci cînd au stabilit numărul ușilor, iată însă că la noi, în Craiova, nici nu iese bine din rodaj un astfel de autobuz, că pe ușa de la mijloc apare anunțul „defect". Ceea ce produce aglomerare la coborîre, nervi, încurcături celor veniți aici pentru întîia oară și care nu cunosc regula jocului. Defecțiunile astea sînt cam cu cintec însă, de obicei ușile de la mijloc fiind blocate cu bare din fier, scînduri, cozi de mătură etc. — ceea ce ne face să credem că „defecțiunea" se află în cu totul altă parte, decît în construcția acestor noi mașini. **(Viorel Năvodaru,** Craiova).

Poșta redacției

● **Vasile Pascu — București.** Pentru a deveni membru al unei asociații de numismați, vă sfătuim să vă adresați revistei „Magazin istoric", de unde puteți afla condițiile pe care trebuie să le îndepliniți în acest scop, și mai ales unde trebuie să vă adresați.

● **Atilla Emin** — Constanța. Ne spuneți că ați scris o carte, pe care o apreciați atît dumneavoastră cît și mai mulți cunoscuți, că ați dori să o trimiteți la o editură, întrebîndu-ne cum anume să procedați ; mai menționați că unii dintre eroii cărții sînt în viață, că s-ar putea să vă dea în judecată. Acest din urmă aspect vă privește, în ceea ce privește prima dorință nu aveți decît să expediați manuscrisul pe adresa oricărei dintre edițurile cărora li acordați creditul necesar.

● **Ulise Vinogradschi — Galați, Andrei Andrieș — Focșani.** Încă nu am primit răspuns la scrisorile dumneavoastră adresate forurile competente spre rezolvare.

H. P. ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Ce vor soții Pintilie și ce așteaptă ceilalți de la ei

Pensionarul C. Pintilie, domiciliat în blocul 106 din șoseaua Colentina nr. 66, într-o scrisoare găzduită de revista noastră aducea grave acuzații președintelui asociației locatarilor de aici, Gheorghe Frățilă : cum că, de pildă, deși banii fondului de rulment necesari pentru darea în exploatare a liftului s-au strîns de mult, liftul nu funcționează ; cum că același președinte a transformat spălătoria de bloc în magazie, că folosește răspunsuri iritate, că amenință cu „evacuarea" din bloc etc. etc. Venind, mai ales, din partea unor oameni vîrstnici, lucrurile erau, firește, impresionante.

La scurtă vreme însă, aflăm că realitatea din blocul 106 este cu totul alta decît cea relatată de familia Pintilie. Și anume : cel care are un comportament necivic și violent este însuși acest C. Pintilie, știt el cît și soția provocînd tot felul de scandaluri, fiind rău platnici, provocînd în mai multe rînduri inundarea apartamentelor de la etajul VII — cel imediat inferior lor — în mai multe rînduri transformînd spălătoria în depozit de sticle și borcane, coșuri de nuiele cu articole de cizmărie etc. În plus, C. Pintilie obișnuiește să consume băuturi alcoolice, acostează și insultă femeile de serviciu, face scandal pe scară. Cei doi nu au luat niciodată parte la acțiunile obștești, conform Decretului 230 și Legii 20/1971, în schimb umblă din apartament în apartament cu diferite intrigi, instigări în vederea perturbării liniștii și ordinii ; a existat chiar un moment cînd nemaiavînd un alt argument, C. Pintilie a găsit de cuviință să-și înfigă mîinile în gîtul președintelui, fiind necesară intervenția vecinilor, a casierului asociației de pildă, pentru a-l elibera.

Într-una din camerele apartamentului, Pintilie și-a amenajat chiar un atelier de cizmărie și tulbură liniștea locatarilor prin exercitarea acestei meserii, ca să nu mai spunem că I.C.R.A.L. Colentina și Centrul 5 au fost induse în eroare, el susținînd că ar fi numai pensionar, fără a declara că are atelier de cizmărie cu muncă la domiciliu, pentru a se sustrage astfel de la plata chiriei calculate 100% și cu alte venituri față de pensia reală pe care o primește ; această autorizație de exersare a muncii liber profesioniste este fără acordul I.C.R.A.L.-ului și al Comitetului asociației de locatari. Încontinuu, la domiciliul celor doi se desfășoară un pelerinaj de clienți care provoacă adeseori defectarea liftului, prin nefolosirea corectă a lui de către aceștia. Amenință lumea că îi aranjează ei, că are nu se știe ce rude „care lucrează în presă". Și încă, și încă altele, și, în sfîrșit, o impresionantă listă de locatari ai blocului 106, martori ai neregulilor sistematice săvîrșite de cei doi tovarăși ai lor de adăpost și trai. În schimb, numai lucruri bune despre președintele Gheorghe Frățilă, om muncitor și corect, care a luat blocul de la început, de pe cînd nu avea nici becuri, și care se străduiește, pe puterile sale, să organizeze și să îmbunătățească viața celor de aici — și se știe cît de grea este această muncă de președinte de bloc, ce responsabilități revin celui care o înfăptuiește.

...Probabil că lucrurile se vor sfîrși cu bine, poate că o muncă susținută — și aici ne referim la întregul colectiv al locatarilor blocului 106 — va duce în cele din urmă la aplanarea acestui conflict, va determina familia Pintilie (și pe puținii lor amici) să-și vadă de treabă, și mai ales să-i lase și pe ceilalți să-și vadă de treabă în mod civilizat. Asta ar fi cel mai mult de dorit, firește ; este posibil însă să se întîmple și invers, adică situația din acest bloc să se deterioreze în continuare. Ceea ce n-ar folosi nicicui.

Viața într-un bloc — într-o colectivitate, repet — implică de la sine, imperios, conviețuirea în cadrul unor norme civilizate, de respect reciproc. Este imposibil să nu știi cont de aceste noțiuni elementare, chiar și invocînd pentru aceasta — încercînd să strecori drept reale — niște lucruri ce se vor dovedi curînd a fi simple absurdități.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Voluntari — o comună cu buletin de Capitală

Petre Șerbănescu este primarul comunei suburbane Voluntari, localitate situată în nord-estul Capitalei, cu 35 000 de locuitori și 80 de kilometri pătrați. Este primar de patru ani, perioadă în care localitatea a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I. Are 36 de ani de activitate profesională și 58 de primăveri, cum îi place să spună, trăite și împlinite.

— Simbătă, tovarășe Șerbănescu, ați fost foarte ocupat aici la primărie cu oficierea unor căsătorii. Numai eu am numărat vreo 11. Îmi face plăcere să cred că deși activitatea aceasta v-a răpit aproape toată dimineața, faptul de a vă afla la asemenea ceremonii v-a adus bucurie. Sînt multe nunți în comuna dumneavoastră ?

Petre Șerbănescu : Cam 300 într-un an de zile. Ați sesizat just : mă bucur ori de cîte ori am prilejul să felicit o tînără familie. Poate că cineva să spună „prea multe nunți, domnule", dar eu socotesc că este foarte bine așa. Actul acesta destul de des petrecut aici sugerează stabilitate socială, siguranța tinerilor care își unesc destinele în ziua de mîine, dacă vreți chiar faptul că astăzi se trăiește mai bine ca ieri și închegarea unei familii nu mai ridică probleme ca în trecut.

— Și se trăiește bine în comună la dumneavoastră ?

P. Șerbănescu : Eu zic că da. O scurtă privire în istoria comunei relevă lucruri interesante. Numele și-l datorează voluntarilor din primul război mondial care s-au stabilit pe aceste meleaguri. După 1938, ca urmare a creșterii chiriilor în București, acestea ajungînd pînă la aproape jumătate din salariu, numeroși muncitori din Capitală au venit să locuiască în această comună. Faptul explică tangența pe care locuitorii de aici o aveau încă din acea vreme cu industria marelui oraș. În anii noștri impetuoasa dezvoltare economică a Capitalei a reclamat firește un volum mare de forță de muncă. Așa se face că aproape 90 la sută din populația activă a comunei este ocupată în industrie. Există mari unități economice chiar pe teritoriul nostru : I.P.R.S.-Băneasa, cîteva întreprinderi de transport, un laborator de virusuri tumorale aviare, un laborator central de carantină fitosanitară etc. I.T.A. și-a construit recent o mare autobază pentru reparații iar o întreprindere de utilaje grele construiește un centru de reparații ; chiar și I.T.B.-ul și-a dezvoltat aici cîteva unități. Se înțelege deci că participarea locuitorilor comunei prin muncă directă la viața numeroaselor unități economice ale orașului de trai al populației. Veți înțelege deci că țăranii noștri sînt de fapt niște orășeni cu venituri care nu depind doar de cîmp, niște oameni cu pregătire profesională ridicată, cu o atitudine înaintată în muncă și viață. Așa, ca o imagine, aici în fiecare dimineață puteți vedea urcîndu-se în autobuzele I.T.B. oameni care prin îmbrăcăminte și comportare nu-i prea deosebești de locuitorii permanenți ai orașului.

— Firesc atunci ca în această comună cu buletin de București, ca să spun așa, locuitorii să aibă o viață particulară materială și spirituală la un nivel superior, potrivit cerințelor impuse de civilizația orașului. Vreau să spun că aducîndu-și aportul la dezvoltarea orașului trebuie să se bucure, de pildă, și de binefacerile și comoditățile pe care acesta le oferă cotidian traiului.

P. Șerbănescu : Este cinstit să fie așa.

— Tocmai ! Dar trebuie să precizați chiar dumneavoastră că acum începe unul din rolurile primăriei, acela de a crea condiții tot mai bune pentru traiul locuitorilor comunei.

P. Șerbănescu : Cu ce să încep ? Avem 35 de unități comerciale. Chiar lîngă primărie vedeți un nou supermagazin în care, de ce să n-o spun, găsiți tot ceea ce puteți găsi în cel mai aprovizionat magazin al Capitalei. În sectorul de servire a populației există secții pentru servicii de orice gen ; poate fi reparat un frigider, un televizor — oamenii au, firește, asemenea obiecte — pot fi confecționate încălțăminte și haine etc. Pentru copiii „voluntarilor" există trei școli generale și un liceu agricol ; avînd în vedere natalitatea dezvoltată vom extinde rețeaua școlară cu încă două școli moderne cu 16 clase fiecare. Avem trei circumscripții sanitare generale, cămin cultural, iar cele 181 de străzi sînt pavate aproape în întregime. Comuna noastră nu arată ca vreunul dintre cartierele Bucureștiului, dar ne străduim să-i ridicăm continuu gradul de civilizație. Primăria orașului ne-a dotat cu un grup pentru salubrizare, oamenii s-au obișnuit să vadă străzile curate, vom face tot posibilul să cumpărăm cu banii noștri încă un grup de salubrizare. Aș vrea să vă spun că de toate problemele sale primăria, respectiv Consiliul popular, se ocupă împreună cu instructorii și consilierii voluntari, adică există o veritabilă activitate colectivă.

— Vă mulțumesc, nu este nevoie să continuați. Dealtfel, știu că aici s-au schimbat multe în cîțiva ani de zile. Acum 4 ani chiar biroul dumneavoastră curat și bine mobilat era o simplă cămăruță cu scîndurile de la dușumea rupte și în mijloc cu o masă mică și un scaun. Și fiindcă a venit vorba, aici în acest birou încăpător organizați audiențele ? Cu ce probleme vin oamenii ?

P. Șerbănescu : Și încă foarte mulți. Vin pentru eliberare de acte, pentru aprobări de materiale de construcții și mai ales pentru aprobări construire de locuință proprietate personală. Iată această cerere sosită dimineață pe birou. Ștefan Octav și Irina vor să-și facă casă. Îi cunosc, sînt tineri și harnici amîndoi, muncitori la întreprinderea „Electronica", cînd se vor putea elibera autorizații de construire ei vor fi printre primii care vor beneficia. Trebuie să vă spun că primarul este uneori consultat chiar și în probleme de natură pur personală. Au fost în comună unele certuri între soți sau între vecini. Discutîndu-le aici am înțeles că multe își aveau izvorul în băutură, adică atunci cînd omul se află în situația de a nu mai judeca normal, de a-și pierde măsura. Noi nu am desființat restaurantele și bufetele, dar am introdus un orar menit să limiteze prezența unor amatori în aceste localuri. În zilele cînd este campanie agricolă și mulți locuitori de la noi lucrează la fermele I.A.S.-urilor vecine, de pildă, bufetele cu băuturi se deschid la ora 18. De cînd cu aceste măsuri, la care s-au alăturat și unele acțiuni ale căminului cultural, nu am mai văzut oameni beți prin comună.

— Tovarășe Șerbănescu, se pare că aici, în comună, lucrurile merg bine. Oare chiar toate ? Vă întreb, și sînt convins, v-ar putea întreba și cititorul.

P. Șerbănescu : El, și dumneavoastră ? ! E bine că m-ați întrebat. Mai avem de reparat și pavat străzi, primăria orașului ne ajută cu fonduri substanțiale. Avem de construit o farmacie. În momentul de față, pentru medicamente mai importante cetățeanul trebuie să alerge pînă la oraș, în Capitală. Avem legătură bine asigurată, totuși... În plus trebuie să recunosc faptul că farmacia este cerută de locuitori de mai multi ani de zile. Avem unele dificultăți cu autorizarea construirii de locuințe. Primăria orașului, care așa după cum rezultă și din cele povestite pînă acum, ne sprijină în toate problemele noastre, nu ne permite să eliberăm autorizații — este firesc în momentul de față, întrucît planul de sistematizare a fost retras pentru a fi îmbunătățit. Numai că revenirea lui întîrzie cam mult. Oamenii de aici așteaptă cam de multișor, unii și-au pierdut răbdarea și au început să construiască fără autorizație. Nu putem accepta încălcarea legii, așa că am aplicat amenzi, am și demolat cîteva construcții. Nu-i deloc plăcut că se întîmplă așa, ca om am și regretat unele măsuri.

— Am văzut prin stațiile de autobuz afișe prin care se anunța vînzarea unor terenuri. Vă pot da și exemple concrete. De pildă...

P. Șerbănescu : ...nu este nevoie, cunosc problema. Zona comunei noastre oferă un cadru natural plăcut, pădure, verdeață, apă. Vin diverși cetățeni și vor să-și ridice casă de vară. Cumpără teren, pe o bază cam nelegală, o simplă chitanță de mînă, se declară proprietar și așteaptă momentul să construiască. Acel moment însă nu prea va veni, nu vom autoriza cetățenilor care nu sînt din această comună să-și facă aici case. Am și pus anunțuri să nu se mai înstrăineze terenuri. Dacă vor veni să se stabilească definitiv aici și vor munci cot la cot cu noi, firește, ne vom schimba atitudinea. Dar așa, pe de gata, să vină ca la o stațiune, nu ne convine.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Un director se miră :

De ce e omul ăsta nemulțumit ?
El nu e afectat decît, cel mult, moral

„Subsemnatul Constantin Andronic, domiciliat în București, absolvent al Institutului de arte plastice „N. Grigorescu", obținînd examenul de stat cu media zece și diplomă de merit, șef de promoție pe țară, am fost repartizat, de către Comisia guvernamentală, prin Ordinul de repartiție 3218, din 1 august 1975, la I.S. Decorativa. Încadrarea mea s-a făcut pe postul de pictor grafician — muncitor, categoria B de salarizare. În noiembrie 1975 se decide să fiu încadrat ca artist plastic. Prin decizia nr. 226, din 8 septembrie 1976, se decide : „cu data de 15 august 1976, data expirării stagiaturii, tovarășul Constantin Andronic se încadrează ca artist plastic, grad profesional IV, clasa 15 nivel bază, cu retribuția tarifară de 1895 lei lunar".

Deși atitudinea lui Constantin Andronic față de muncă este exemplară, punîndu-și toată priceperea în lucrul mărunt ca și în ample execuții de trescă necesare muzeelor de istorie, de la angajarea sa dovedind o punctualitate ireproșabilă, la 1 iulie 1977, prin decizia nr. 102, decizie motivată prin reducerea personalului T.E.S.A., i se schimbă din nou încadrarea, fiind trecut ca muncitor grafician în timp ce alții rămîn mai departe în schemă ca „artiști plastici".

„Nu m-aș fi adresat dumneavoastră — spune Constantin Andronic — dacă n-aș fi avut sentimentul că un drept al meu, rezultat din diploma de învățămînt superior pe care o dețin, a fost ignorat în structura T.E.S.A. a întreprinderii, de fapt în aceste posturi rămînînd angajați fără studii superioare. Încadrarea mea la 1 iulie 1977 ca muncitor grafician prin decizia nr. 102, nu neagă care decizia nr. 226 din 1976 prin care mi se conferea, pe baza studiilor superioare de specialitate, calitatea de artist plastic ? Iubesc munca, dar după drumul pe care l-am parcurs încerc acum sentimentul frustrării și al unei adînci amărăciuni".

La Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" se intră greu. Cum s-ar zice, mulți chemați, puțini aleși. După cîteva încercări neizbutite, unii iau calea altor meserii, a altor preocupări, pictura rămînînd un țărm însorit, la care ar fi putut debarca, ori locul unde, fără să bănuiască, i-ar fi pîndit pînă la urmă eșecul. În anul 1956, pe cînd avea 14 ani, rămas orfan de tată, dintr-o familie cu mai mulți frați, Constantin Andronic pleca de acasă, din Vrancea, să învețe o meserie și să-și cîștige cinstit existența. Pictorul Constantin Andronic, membru al U.A.P., absolvent al Institutului de arte plastice „N. Grigorescu", promoția 1975, după patru ani de cursuri universitare și un an de specializare, obține examenul de stat cu nota 10 (zece) și diploma de merit, ca șef de promoție pe țară. Constantin Andronic știe ce-i munca și care este prețul ei. După trei ani de școală profesională se califică muncitor, constructor naval, și lucrează la vapoare, în port, la Galați. Ciocanul e greu și pensula ușoară. Și totuși, în fața șevaletului instalat „en plein air" (adică printre uriașii din oțel, printre unelte de pe șantier) băiatul acesta din Vrancea transpiră din greu. „E bine, nu e bine ? Aceasta trebuie să fac, ori îmi pierd timpul ?" Seara, liceul seral și ziua, la muncă. O echipă de pictori veniți să se inspire din viața șantierului îl văd robotind, îi apreciază lucrările. „Băiatul merită să încerce la institut".

„Terminîndu-mi liceul, au urmat cîțiva ani, poate pentru unii de coșmar, spune Constantin Andronic, dar pentru mine de luptă îndîrjită, cît am bătut la porțile institutului. Am fost și la țară, în învățămînt. Pictam știuleți, garduri și căni și mă tot întrebam chinuitor dacă sînt pe calea cea bună. Pentru mulți eram o promisiune ratată. Singură, mama ce mai credea în mine ! Nu mai știam ce să fac. Și într-o zi, am sosit la casa maestrului Ciucurencu cu șaizeci de cartoane în spate și i le-am pus în ușă. Deznădejde sau voință de alt fel ? Nu știu. Maestrul le-a privit și a spus că eu trebuie să pictez mai departe. Și de atunci, lunar, pînă am intrat la facultate m-a ajutat material și mi-a vegheat cu dragoste de părinte evoluția. Veneam la ușă, sunam și-i rugam să-mi dea măcar o scrisoare să i-o duc la poștă, să am măcar sentimentul că... „Pictează", îmi spunea. Nimerind în chip fericit la atelierul pictorului și profesorului Traian Brădean, m-am bucurat și de ajutorul neprecupețit al acestui adevărat pedagog și artist. Prin el și prin prietenii mei nu m-am pierdut. În ziua în care am fost admis, m-am dus, ca de obicei, să mă caut pe listă. Firește mă uitam pe la coadă și văzînd că nu sînt, am ridicat cu greu capul. Eram primul".

M-am interesat, și am constatat că profesorii institutului poartă amintirea unui om cu mare voință de a învăța, de a se depăși. Membru de partid din 1964, Constantin Andronic a fost președintele A.S.C. pe institut și delegat din partea studenților în comisiile de admitere. Constantin Andronic persevera. Acum, după cele opt ore de producție, zăbovește nopți întregi în fața șevaletului, susținîndu-și crezul profesional cu lucrări de pictură ce au figurat în diversele expoziții organizate de U.A.P. și C.C.E.S. devenind astfel, în acest an, membru al U.A.P. Ce faci acum, Constantin Andronic ?

„La I.S. Decorativa tai litere. Și le lipesc. Cînd vine vreo lucrare de specialitate, sînt solicitat în grabă mare. Atunci, care este locul meu firesc ? Îmi spun mereu acolo că mă apreciază. Dar că nu pot să umble la retribuția altora cu o vechime mai mare (deși fără studii superioare). Chestiune de umanitate, mi se spune. Și eu ? În esență, nu ar fi decît un act formal, dar de ce această „formalitate" nu acționează și invers ? Adresînd un memoriu Consiliului Culturii și Educației Socialiste, mi se face cunoscut că, în urma discuțiilor purtate cu conducerea unității, rezultă că voi fi repus pe un post corespunzător pregătirii mele. De ce repus ? Nu eram acolo unde trebuia de la bun început și bucurîndu-mă de drepturile pe care mi le conferea diploma ? Pentru a nu pierde, să zicem, trei, patru sute de lei la retribuție alți angajați, care nu au pregătirea mea, îmi ocupă postul numai în virtutea vechimii. Eu aș putea să calific pe alții și cînd colo mă aflu în situația de necalificat. Mi se spune să-mi caut, dacă nu-mi place, un alt loc de muncă. Dar eu aici am fost repartizat prin decizie guvernamentală. Dacă s-ar fi putut, rămîneam asistent. Vreau să fiu clar : dacă un tînăr medic după repartiție ar găsi la locul de muncă, unde a fost repartizat, un felcer „bun la toate" cu o vechime, să zicem, de douăzeci de ani, Direcția sanitară l-ar menține pe medic în postul de felcer (nealterîndu-i atribuțiile), numai din scopuri umanitare ?".

Stau de vorbă la I.S. Decorativa cu directorul instituției, Al. Sendel : „Noi a trebuit să reducem douăsprezece posturi (șapte din schema T.E.S.A. și cinci din proiectare). Am zis să nu-i afectăm pe cei cu vechime mai mare, să nu le micșorăm leafa, cînd prin acest artificiu Constantin Andronic nu pierde nimic. Cred că e o soluție umanitară. El nu poate fi afectat decît cel mult moral. Chestiune de orgoliu. Nu avem nimic cu băiatul. Chiar îl apreciem. Dacă el vrea să plece însă, îi dăm transferul. Dar el poate să facă și proiectare de grafică și execuție de grafică". „Ce execuție de grafică ? Adică ?" „Taie litere, lipește... Dar cînd vom avea un post vacant îl vom trece înapoi la T.E.S.A. Chiar mai avem o față în situația aceasta".

Șeful serviciului personal, Andrei Gellert, punctează discuția : „Dar ce ? A fi muncitor nu este o mîndrie ? Ce, înainte nu a fost muncitor ?".

Dar nu aceasta este problema. Să nu încețoșăm lucrurile. Pentru Constantin Andronic munca nu-i o rușine și ca atare este dispus să lucreze oricît. El a fost și va fi muncitor. Dar în statul nostru socialist fiecăruia i se dă să muncească după pregătirea și după puterile sale. Diploma sa îi confirmă capacitatea și îi indică locului pentru care s-a specializat. Și nu fără efort. Omenia despre care vorbiți își va căpăta înțelesul tocmai prin respectarea legii care îi asigură lui Constantin Andronic locul de muncă meritat. De ce să i se ceară lui Andronic un efort de înțelegere și să aștepte pînă cine știe cînd un post vacant ? Postul său există acolo și acum. Repunerea sa în drepturi nu trebuie să sufere amînare.

ADI CUSIN ■

Noua majorare a alocației de stat pentru copii a intrat în vigoare

Copiii, tineretul reprezintă viitorul patriei, dar acest viitor își are rădăcinile implîntate în prezent, el se făurește azi, grație eforturilor reunite ale întregului popor, sub conducerea unui partid conștient de înaltele sale răspunderi. După cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu : *„Întreaga politică promovată de partid și guvern pentru a asigura un trai material mai bun copiilor, tineretului, pentru a dezvolta și perfecționa posibilitățile de instrucție publică, oglindește grija neslăbită, primordială a statului nostru socialist pentru creșterea unor noi generații puternice, viguroase, sănătoase din punct de vedere fizic și spiritual. Aceasta este expresia înaltei răspunderi cu care partidul comunist acționează pentru a asigura însuși viitorul națiunii noastre socialiste, dezvoltarea ei ascendentă prin urmași în stare s-o ridice pe culmile luminoase ale comunismului"*.

Faptul că începînd de la 1 septembrie 1977 s-au majorat alocațiile de stat pentru copii, faptul că, spre deosebire de situația de pînă acum, toate categoriile de personal muncitor care realizează o retribuție tarifară de încadrare, majorată în prima etapă, de pînă la 4 000 lei, beneficiază de alocație de stat pentru *toți* copiii în vîrstă de pînă la 16 ani va fi resimțit în sute de mii de cămine ca o foarte concretă dovadă a felului în care prinde viață Programul privind sporirea mai accelerată a nivelului de trai al poporului în actualul cincinal.

Se știe că în ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din mai a.c. s-a hotărît o substanțială majorare atît a alocației de stat pentru copii, cît și a ajutoarelor ce se acordă mamelor cu mai mulți copii, și a altor ajutoare. Pentru aplicarea acestor măsuri, statul va aloca suplimentar fonduri ce se ridică la circa trei miliarde de lei anual. Majorarea alocațiilor de stat pentru copii se va face, la fel ca și în cazul retribuțiilor, în două etape : de la 1 septembrie a.c. se acordă 50 la sută din sporul stabilit, urmînd ca în cursul anului 1979 să se adauge restul.

Iată acum cîteva exemple relevînd importanța practică a măsurilor susmenționate. Un angajat cu o retribuție netă de 2 620 lei și avînd trei copii în întreținere primea, pînă acum, 110 lei drept alocație (cuvenită doar pentru al treilea copil). De la 1 septembrie, același angajat primește o alocație de 375 lei — cuvenită pentru cei trei copii — iar după aplicarea întregii majorări, în anul 1979, va primi o alocație de stat de 420 lei.

Un părinte cu doi copii, care înainte avea retribuția tarifară brută de 3 945 lei, corespunzînd acum unei retribuții nete de 3 308 lei, *nu* primea alocație pentru nici unul dintre copii. Începînd de la 1 septembrie el primește 250 lei, cîte 125 lei pentru *fiecare* copil, și va continua să-și păstreze acest drept și după majorarea retribuției sale.

De subliniat că pentru copiii din familiile cu venituri mai mici procentul de majorare a alocației în acest cincinal este superior mediei de 30 la sută și, cu atît mai mult, procentului de majorare a alocației acordate pentru copiii din familiile cu venituri mai mari. De pildă, o familie de muncitori cu trei copii, al cărei cap de familie are o retribuție netă între 2 116—2 600 lei, primea pentru cei trei copii o alocație de 330 lei, iar prin majorare — 420 lei, deci o creștere cu 90 lei, din care 50 la sută începînd de la 1 septembrie. O familie de muncitori avînd tot trei copii, dar realizînd o retribuție netă de pînă la 1 390 lei, primea o alocație de 520 lei, iar prin aplicarea noilor măsuri aceasta se majorează cu 160 lei, devenind de 680 lei, jumătate majorare primind-o de la 1 septembrie. Așadar, familiile cu trei copii cu diferența de venituri arătată mai sus vor primi, în final, ca alocație *420* lei, respectiv *680* lei, în funcție de venituri.

Sumelor suplimentare din bugetul statului necesitate de punerea în aplicare a măsurilor stabilite de plenara din mai li se adaugă cele necesitate de înfăptuirea prevederilor Decretului din 16 iulie a.c., privind acordarea de ajutoare, încă din luna august, mamelor cu mai mulți copii, soțiilor de militari în termen.

Copiii patriei vor beneficia, așadar, de acum înainte de ajutoare bănești substanțial mărite din partea statului. Părinții lor sînt datori ca să răspundă acestor măsuri prin eforturi sporite în muncă, singurul izvor al creșterii avuției naționale, singura cale care va duce pe urmașii noștri spre culmile luminoase ale comunismului.

L. NIȚESCU ■

Pe Șoseaua Giurgiului

Cel mai mare magazin „Gostat"

Imaginile pe care vi le prezentăm surprind aspecte obișnuite din viața noului magazin „Gostat" — cel mai mare din Capitală — inaugurat zilele trecute pe Șoseaua Giurgiului. Chiar de la deschidere cunoaște o afluență de cumpărători corespunzătoare volumului de mărfuri — legume, fructe, mezeluri, brînzeturi, păsări tăiate, conserve din legume și fructe, vinuri îmbuteliate, toate acestea și încă multe alte mărfuri agroalimentare, expuse din belșug în galantare, tonete și instalații frigorifice.

Fotografii de VASILE MĂNECAN ■

Din nou despre apele minerale

Centrala există! Așteptăm măsurile...

O masă, ca un fel de prezidiu — din care făceau parte Nicolae Glăjan, director general adjunct în Ministerul Comerțului Interior, Gheorghe Caracaleanu, director comercial în Centrala berii, spirtului și amidonului, Aurel Weiner, ca reprezentant al Institutului de cercetări comerciale, și inginerii Moldoveanu și Sporea, ambii din Centrala de legume și fructe — față în față cu alte două mese, mai întinse ce-i drept, la care au luat loc lucrători din Ministerul Comerțului, reprezentanți ai Oficiilor județene pentru comerțul cu ridicata și cîțiva vizitatori ocazionali ai Tîrgului de mostre. Iată decorul în care s-a desfășurat zilele trecute, mai exact marți între orele 13 și 14,30, acțiunea numită „Consfătuire cu consumatorii" pe tema băuturi răcoritoare și ape minerale, organizată în cadrul celui de-al 8-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum. Mesele, e adevărat, sînt pline cu sticle de apă minerală (mai multe sortimente), Cico și alte băuturi răcoritoare, pufuleți, biscuiți sprițați și de asemenea cîteva formulare-tip, prin care cei prezenți erau solicitați să completeze, după degustare, rubrici privind gustul, aspectul comercial, ambalajul și calificarea generală pentru fiecare produs expus. Cu totul, vreo 50 de persoane — alcătuind ceea ce ar fi trebuit să fie o *masă rotundă* în problema apelor minerale și a băuturilor răcoritoare, pe care revista noastră a avut prilejul nu o singură dată să o sublinieze și să-i ceară rezolvarea cum se cuvine.

S-a făcut mai întîi o prezentare generală a problemei. Corect, la obiect, în deplină cunoștință de cauză. S-au subliniat mai cu seamă cîteva lucruri cu adevărat esențiale, despre care s-a mai discutat în această revistă. Așa este faptul că „pînă acum nu se valorifică nici jumătate din potențialul de apă minerală al țării noastre !" (N. Glăjan), așa sînt și problemele legate de îmbuteliere, transport, contractări, export și așa mai departe. Nu sînt lucruri noi, dar sînt lucruri extrem de importante, care se cer în continuare a fi rezolvate.

Adevărata noutate în privința apelor minerale, și încă una de mare importanță, este trecerea completă a acestei activități de la întreprinderile județene de industrie locală la Departamentul industriei alimentare din cadrul Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, respectiv în cadrul Centralei berii, spirtului și amidonului. Practic, începînd de la 1 septembrie, printr-un Decret Prezidențial, s-a legiferat centralizarea tuturor factorilor care se ocupă de apă minerală, așa cum băuturile răcoritoare au trecut la Centrala de legume și fructe din cadrul aceluiași minister. Este aici o mai veche și imperioasă necesitate pentru bunul mers al sectorului de ape minerale în țara noastră, exprimată dealtfel în mai multe rînduri de specialiștii cu care am stat de vorbă. Astăzi ea se află realizată, ba chiar se apreciază că pe viitor *apa minerală* s-ar putea desprinde pînă și de centrala amintită, creîndu-și un organism central aparte. Deocamdată să salutăm cum se cuvine inițiativa ministerului de resort, sperînd ca oamenii însărcinați cu problemele respective, de atîta vreme rămase nerezolvate, să se pună cît mai repede la curent cu necesitățile sectorului, ba chiar să le și rezolve.

În orice caz, intențiile Centralei berii, spirtului și amidonului, exprimate de însuși directorul Gheorghe Caracaleanu, sînt dintre cele mai notabile. A și fost dealtfel alcătuit un studiu de prospectare a problemei, cu bătaie pînă în anul 1980. Se încheie în aceste zile predarea, după inventar, a bazei materiale de apă minerală de la întreprinderile județene de industrie locală la mari întreprinderi aflate în subordinea centralei. Vor exista, în cadrul centralei, sectoare de cercetare și foraj, de investiții, de producție și de aprovizionare-desfacere. Apa minerală este deci pe cale de a deveni o *marfă republicană*, care va putea fi obținută prin repartiții de același grad. Pînă în anul 1980 se prevede ca producția anuală să crească cu 153 milioane litri — ceea ce ar reprezenta o sporire cu 7,8 litri a consumului pe cap de locuitor. Vor fi necesare, desigur, în acest scop măsuri foarte viguroase. S-a vorbit în cadrul „mesei rotunde" despre modernizarea transportului (paletizat, box-paletizat, ba chiar transport în cisterne de mare capacitate !), îmbunătățirea îmbutelierii și a etanșeității, fabricarea unor recipiente nerecuperabile, din material plastic, diversificarea sortimentelor de apă minerală prin crearea unor sorturi de *apă plată*, adică cu foarte puțin bioxid de carbon, așa cum se obișnuiește în străinătate, despre eforturi pentru lărgirea apei minerale românești la export. Toate acestea sînt probleme reale ale apei minerale la noi în țară, de primă importanță. Nu ne rămîne decît să sperăm în rezolvarea lor practică !

DINU GRECU ■

MAGNETOTERAPIA

● O invenție românească pe care trebuie s-o dăm oamenilor, nu sertarelor

Pe cei doi inventatori timișoreni, Gheorghe Lucaci și Cornel Abrudan, posesori ai certificatului de inventator cu nr. 62969 pentru „Dispozitiv de magnetoterapie și metode de tratament" i-am cunoscut nu prin intermediul unei documentări exprese privind realizarea lor. Dialogul cu ei, pe lîngă schimbul de informație cotidiană, acoperă de fiecare dată spații ale științei contemporane dintre cele mai diferite domenii, ceea ce le unifică preocupările, reprezintă străduința găsirii unor răspunsuri inedite la cîteva din problemele de vîrf în care sînt angajate în prezent importante forțe științifice : găsirea de noi surse energetice, valorificarea superioară a minereurilor cu un conținut mai sărac de metale utilă, comunicații radio etc. Pe lîngă toate acestea, invenția despre care presa a mai vorbit pare o realizare relativ periferică. Schițarea domeniului de preocupări ni se pare totuși utilă fiindcă, vorbind despre dispozitivul de magnetoterapie, prin el vrem să atragem atenția asupra soartei ce o pot avea uneori unele invenții. Dispunem de un fond de inteligență umană, ancorată la izvoarele unor căutări de răscruce pe care nu ne putem permite a o risipi. Doar prin ea ne croim drumul și personalitatea în tezaurul comun de valori al umanității. Spunînd aceste lucruri, devenite, prin repetiție, locuri comune, am anticipat în bună măsură soarta invenției ce poartă semnătura lui Gheorghe Lucaci și Cornel Abrudan din Timișoara.

Autorii ei i-au făcut cadou și autorului acestor rînduri un asemenea dispozitiv. Ceea ce înseamnă că nu este nici scump, nici complicat în exploatare și nici periculos prin eventuale efecte secundare. Întors o dată de pe teren cu o cruntă durere de șale, numită și lombosciatică, o injecție primită la dispensar a avut efect calmant doar pentru vreo 3 ceasuri. Un tratament cu dispozitivul în discuție m-a vindecat definitiv după circa 30' de la aplicarea lui. A fost efectiv primul moment al documentării. Au urmat apoi discuțiile cu doi dintre medicii care au folosit magnetoterapia în zeci de alte situații. Dr. Gheorghe Oancea, medic primar la Spitalul nr. 2, îmi vorbea despre primul pacient care n-a fost altul decît el însuși ; s-a tratat de ulcer în stare acută. Apoi îmi pune la dispoziție registrul de consultații în care bolnavii vindecați cu ajutorul magnetoterapiei sînt înregistrați cu caracter distincte. După un minut și jumătate de la aplicare, asupra lui L.T cu diagnostic *astenie nervoasă*, a început efectul de sedare. B.D a fost complet vindecat de lumbago-afrigore. Numeroși pacienți figurează vindecați de algii coccigiene, nevralgii dentare, artrite tibiotarsiene, gastrite, periartrite scapulo-umerale, ulcere duodenale, cefalee rebelă etc. O precizare se impune totuși ; este vorba de o tratare a respectivelor boli doar în faza lor acută. Cu alte cuvinte, vindecarea stărilor cronice — ideal căutat de orice medicament — este exclusă. Să facem totuși socoteala eficienței și utilității aparatului. Stările acute reprezintă antecamera cronicizării. Stările acute sînt cu mult mai greu de suportat, necesită și ele deplasări la dispensar ori la spital, reclamă pierdere de timp și adesea zile de concediu medical. Din punctul de vedere al efectului imediat, în majoritatea cazurilor, invenția este realmente miraculoasă. Un alt medic primar, pe nume Gheorghe Mezin, de la același spital, mi-a furnizat concluziile sale pe baza a doi ani de experiențe făcute pe 150 de bolnavi. Poliartroze, discopatii lombosciatice, etilism acut întregesc registrul bolilor tratate. Într-o lună de zile pacienții săi au devenit sănătoși fără a fi spitalizați, fără o zi de concediu medical. Efectele curative au fost urmărite atît în perioada tratamentului clinic cît și în investigații de laborator. N-au putut fi semnalate nici un fel de efecte secundare. Magnetoterapia folosită simultan cu medicamentele obișnuite în astfel de boli are efecte complementare.

Despre ce este totuși vorba ? Oricît ar părea de ciudat, deși controversată încă, este deja de mult demonstrată relația dintre cîmpul magnetic natural în primul rînd și apariția ori dispariția unui număr însemnat de boli. Într-o carte tradusă și în limba română — Magnetismul în biologie — I.A. Holodov îi citează pe Aristotel și Pliniu, pe Paracalsin și abatele francez Lenoble precum și alți învățați ai timpului care au sesizat ciudatul comportament al magnetului asupra crizelor de isterie, a vindecării rănilor, hemoragiei ori frigurilor. Cercetătorii timișoreni, fără a fi specialiști consacrați ai domeniului, au pornit de la cîteva observații empirice pe baza cărora și-au conturat ipoteza de lucru. Afecțiunile reumatismale și gastrice sînt mai pronunțate primăvara și toamna cînd, de obicei, umiditatea aerului este mai ridicată. Pe de altă parte este un lucru de toată lumea știut că mai bine de două treimi din greutatea organismului uman o reprezintă apa. Consultarea unor studii de specialitate i-a făcut să se întrebe dacă nu cumva există o relație constantă — echivalentă cu starea de echilibru a sănătății — între cîmpul magnetic ambiant și proprietățile electrice ale mediilor biologice și dacă nu tocmai ruptura echilibrului amintit este pricina durerii. În consecință, concluzia la care au ajuns autorii invenției a fost de a realiza un magnet de un cîmp constant determinat capabil să refacă echilibrul în cauză. Apelînd și la alte lecturi, autorul acestor rînduri a găsit confirmarea ipotezei de la care au pornit Cornel Abrudan și Gheorghe Lucaci. Cercetări mai recente făcute pe plan mondial privind efectele cîmpului magnetic asupra organismelor vii au demonstrat rolul său în mărirea activității fagocitare a leucocitelor precum și caracterul inhibator al aceluiași cîmp în formarea imunității specifice la infecția bacteriană și virotică. În aprecierea invenției în cauză i-am solicitat opinia doctorului I. Fl. Dumitrescu — autor de prestigiu mondial recunoscut prin numeroasele sale invenții în acest domeniu de excepție : „Este deosebit de ingenioasă din punct de vedere tehnic și de o importanță pe care nici autorii ei n-o bănuiesc. Preconizăm aplicarea acestui cîmp de interferență pe punctele de acupunctură sau direct pe zonele algice în o serie de suferințe cu caracter reflex. *Este imperios* necesar ca ea să fie simultan experimentată în spitale, clinici și tratament ambulatoriu" (n.n.).

La Congresul internațional de acupunctură și tehnologie aplicată ce a avut loc la sfîrșitul lunii mai la București, pe tema invenției lor, autorii au susținut un referat iar obiectul invenției a stîrnit un binemeritat interes. Nu demult televiziunea și-a făcut datoria de a-i prezenta într-un context care într-adevăr reprezintă un domeniu de vîrf al științei mondiale, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, prin Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, le-a acordat brevetul. Ca titular a fost desemnată Întreprinderea de ferite din Urziceni și astfel formalitățile s-au încheiat. Din păcate, s-au încheiat înainte de a începe și cea mai importantă etapă, valorificarea ei în beneficiul public și al prestigiului științei românești. *În baza Legii 62 din 1974 privind invențiile și inovațiile, titularul brevetului ARE DATORIA* (!!! — s.n.) *ca în termen de 6 luni de la acordarea certificatului să treacă la executarea și valorificarea practică a invenției.* Ministerul Sănătății, cel mai interesat beneficiar, la rîndu-i, ar fi putut astfel să promoveze deja faza experimentală pentru a-și da astfel acordul generalizării în clinici și spitale. *Deocamdată însă verbul „a valorifica" se conjugă doar la modul optativ.* Practic, invenția se află la dosarul neglijenței. Orice încercare de a explica situația existentă ni se pare lipsită de argumente. Pentru a se realiza, costul investiției este total neglijabil. Un calcul empiric indică o cheltuială pe bucată de cîțiva lei. Or, tocmai această sumă lipsită de importanță să fie ea oare în gîndirea celor îndreptățiți pricina lipsei de interes ? ! După Congresul de la București, autorii îmi vorbeau despre dorința mai multor participanți de a-și procura un astfel de dispozitiv propunîndu-le sume consistente de bani. Au refuzat, și comentariile ni se par absolut de prisos. Ajungem astfel din nou la discutarea aspectelor morale care însoțesc întotdeauna actul invenției. Și nu numai al ei ci și al acelor puși să răspundă de finalizarea ei.

În slujba oamenilor, autorii și beneficiarii de drept ai tuturor realizărilor societății noastre socialiste, marea familie a oamenilor și luptei pentru mai bine.

ION DANCEA ■

Din nou despre invenția inginerului George Rădulescu

Cine are nevoie de „Girolac" ?

Ceea ce veți citi în continuare nu este nici primul, nici — probabil — ultimul articol în care se vorbește despre „Girolac". Revista de specialitate „Știință și tehnică" a scris în septembrie 1967, „Flacăra" în martie 1974, „România pitorească" în octombrie 1975. A fost făcut un film pentru televiziune, și un altul, produs de studioul „Alexandru Sahia", pentru ecran mare, filmul rulînd și producînd deosebit interes în săli de cinematograf din țară și din străinătate. Și așa mai departe.

Despre „Girolac" și despre inventatorul său, inginerul român George Rădulescu, se vorbește deci de foarte multă vreme. În două rînduri, la edițiile din anul 1975 și, respectiv, anul acesta, „Girolacul" a fost prezentat în cadrul Tîrgului de mostre București, unde de asemenea a recoltat sute de impresii și aprecieri unanime în a recunoaște valoarea deosebită a invenției românești citate. Un lucru esențial : nimeni, niciunde, nu a putut formula nici un fel de obiecție privind valoarea acestei invenții, caracterul său prioritar în toată lumea, deosebita sa utilitate.

Vom aminti aici cîteva din calitățile și posibilitățile de utilizare ale invenției numite **„Lac pentru protejarea materialelor metalice și nemetalice"**, sau „Girolac", cum i se mai spune. Produsul inginerului chimist George Rădulescu este un lac incolor, mat sau colorat (după preferință) antiacid, preparat din resturi celulozice lichefiate, din care s-au extras sărurile metalice și toxice, tratate apoi cu plastifianți, pigmenți, diluanți etc. „Girolacul" nu se dizolvă în baze, substanțe gudronoase, eter, petrol, benzină, apă sărată. Rămîne stabil între temperaturile de —80 și +180 grade. Nu este explozibil, nu întreține arderea. Are coeficientul de elasticitate de 7, în loc de 3, cît au cele mai bune lacuri existente acum în lume și este deosebit de flexibil. Costul producerii este iarăși un avantaj, „Girolacul" putînd fi mai ieftin decît multe lacuri și vopsele cunoscute. Investiția necesară pentru pornirea fabricării produsului, inclusiv amenajarea unui spațiu industrial și a unui laborator de cercetare ar pretinde o sumă extrem de redusă, care s-ar putea amortiza în numai cîteva săptămîni.

La ce poate fi necesar „Girolacul" ? Lista posibilelor sale utilizări este foarte lungă și, probabil, cu multe variante de completare. Lacul inginerului Rădulescu se prezintă în fapt ca o peliculă extrem de aderentă pe oricare metal, pe piatră, pe ghips, pe cretă chiar, pe lemn, pe sticlă la nevoie, pe oase, pe hîrtie sau carton, pe beton, pe ceramică — pe care le învelește ca o mănușă protectoare, pătrunzînd în pori, consolidînd și stabilind legături mai puternice, lipind hîrtia și bucățelele de sticlă. Împiedicînd fărîmițarea pietrei, zidurilor, osemintelor. Este mai rezistent decît oricare lac-email cunoscut sau vopsea obișnuit folosită. Poate fi aplicat peste altă vopsea, peste rugină, peste patina vremii — scoțind la iveală culorile inițiale, distrugînd rugina și carii din lemn. George Rădulescu apreciază durata de rezistență a „Girolacului", aplicat pe unele dintre materialele pomenite mai sus, pînă la 30 de ani !

Cîteva experiențe au fost de-a dreptul edificatoare. A demonstrat protejarea superioară a metalului și a pietrei (s-au făcut încercări și la Sarmizegetusa !). Specialiștii în mobilă s-au convins că „Girolacul" conferă lemnului calități superioare, acutind astfel muncitorii de muncă manuală, greoaie, pentru lustruirea cu șerlac și spirt industrial. Nefiind toxic, poate fi folosit la ambalarea produselor alimentare, adică la înlocuirea rondelelor de plută pentru băuturi răcoritoare. Vopsit în interiorul conductelor petroliere, se întinde ca un strat lucitor și alunecos, care împiedică aderarea parafinei de pereții conductei și, deci, înfundarea ei. Ar putea fi folosit în vopsirea obiectelor de metal de orice fel, a tablei pentru mașini, vapoare sau chiar avioane, a vagoanelor de cale ferată, a podurilor și altor construcții metalice. Nu are nevoie de polimerizare în cuptoare speciale, fiind suficientă vopsirea obiectului de 2—3 ori pentru ca acesta să prindă un luciu perfect. O soluție specială, aplicată pe instrumentele muzicale, le conferă acestora o deosebită rezonanță. George Rădulescu a visat dintotdeauna să contribuie la salvarea unor mari opere de artă ale umanității — cum ar fi Parthenonul, picturile murale ale Veneției și Florenței, sau conservarea mult mai rentabilă a celebrului „Tour Eiffel" de la Paris, fără a uita desigur genialele valori de cultură și artă din spațiul bucovinean al țării noastre. Și așa mai departe...

Într-un articol apărut în „Era socialistă", unul dintre vicepreședinții Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie aprecia că „Girolacul" ar aduce țării, numai în folosință anticorozivă, o economie de mai multe milioane de lei anual. În urma unor asemenea aprecieri și frumoase cuvinte, nu puține au fost ofertele primite de inginerul George Rădulescu. De la Șantierul naval Brăila, I.P.L. Reghin, Electrobanat Timișoara, Trustul de construcții Iași, Combinatul siderurgic Galați, C.P.S. Govora sau Institutul de arheologie, pînă la mari firme de renume internațional, cum ar fi trustul „Doit International Co". din New York, întreprinderea cu profil chimic „Decofre", din Franța, sau „Division Bendix American", cu sediul la Paris.

Undeva, însă, lucrurile se împiedică. Anul trecut, inginerul George Rădulescu a semnat un contract pentru producerea „Girolacului" cu Întreprinderea de industrie locală din Hunedoara. S-au produs pînă la ora actuală cîteva tone. Contractul este însă pe cale să se rezilieze, întrucît întreprinderea nu a înțeles să-i respecte toate clauzele. Explicațiile întreprinderii hunedorene nu servesc la nimic. Un singur lucru este clar : „Girolacul" există în România — și numai în România ! — de 15 ani de zile. Despre el s-au scris o sumedenie de articole. Au curs numai aprecieri, cuvinte bune, onorante superlative. Un singur lucru nu se întîmplă : producerea lui la scară industrială !

Între timp — pentru că scopul principal al articolului de față rămîne, mai cu seamă, **bilanțul** faptelor petrecute în ultimul timp în problema „Girolacului" — Institutul român de consulting, „Romconsult", a perfectat un contract de vînzare de licență cu firma „Bendix", căreia i se acordă dreptul de fabricare a produsului pe timp de cinci ani. În Franța se va produce deci, nu peste multă vreme, „Girolac", adică un produs avînd la bază o invenție românească. La noi, în continuare, prea puțin interes...

Aceasta este starea de fapt actuală a celei mai importante invenții a inginerului George Rădulescu, om în vîrstă de aproape 78 de ani, cu nu mai puțin de 29 de brevete la activ. Un simplu articol, în plus, pe aceeași temă este, iată, un lucru deseori insuficient pentru rezolvarea cum se cuvine a problemei. Tocmai de aceea vom face o propunere cît se poate de directă tuturor forurilor care pot decide soarta viitoare a „Girolacului". **Propunem deci, pe această cale, ca reprezentanți din Ministerul Industriei Chimice, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Academia R.S.R., Institutul de arheologie, Combinatul fondului plastic, „Centrocoop" (titularul de brevet), Întreprinderea de industrie locală Hunedoara (actuala „producătoare"), Direcția patrimoniului național și Comisia monumentelor istorice să-și spună cît se poate de serios și obiectiv cuvîntul în această privință. Dacă va fi nevoie, redacția noastră este dispusă să organizeze și o masă rotundă în acest scop.**

Un singur lucru urmărim în acest fel : dacă „Girolacul" are calitățile despre care am amintit, atunci să se bucure de atenția pe care o merită asemenea idei îndrăznețe și utile progresului țării.

DUMITRU GRAUR ■

Fiecare are idei, totul e ca acestea să devină o IDEE

(Urmare din pag. 1)

devăr pe care, cu puțină atenție și un dram mai mult de simpatie pentru munciile cîmpului, ar putea să-l observe toată lumea : un tractor este o mașină foarte complexă, o veritabilă uzină pe roți. Cît despre meseria de tractorist, ea devine una foarte calificată. Atît de calificată și de pretențioasă încît iată, construim tractoare de mare putere, în stare să facă munca a patru, cinci ori mai multe tractoare de puteri medii, numai ca să reducem la minimum numărul tractoriștilor. Mașinile pe care le producem de cîțiva ani și pe care le vom da în anii imediat următori beneficiază de cabine climatizate, cu instalații pentru filtrarea aerului, de servocomenzi hidraulice, de scaun ergonomic, capabil să atenueze vibrațiile. Operațiunile de întreținere se simplifică mult, siguranța în exploatare sporește sensibil.

★

Despre „Tractorul" se spune că e o întreprindere mare. Adevărul e oarecum altul : e o întreprindere foarte mare, un gigant al industriei noastre, cu zeci de mii de angajați, ocupînd o suprafață de teren impresionantă. Pentru dezvoltarea întreprinderii se socotise cîndva un spațiu, acesta părea îndestulător, numai că fiecare an a adus investiții noi și astăzi, iată, uzina ocupă ultimii metri pătrați disponibili. Din decembrie 1946, dată la care s-a produs primul tractor românesc — o mașină zgomotoasă și greoaie, dar mașină și încă una necesară ca soarele și apa agriculturii noastre — și pînă azi au trecut 31 de ani. În 1977, întreprinderea fabrică 31 tipuri de tractoare, de puteri mergînd de la 30 C.P. la 360 C.P. Uneori, întîmplarea face ca adevărul să pară metaforă, să pară simbol, emblemă, figură de stil. Față de 1970, productivitatea a crescut cu 85 la sută. Ea va mai crește, pînă la sfîrșitul cincinalului, cu 50 la sută. Productivitatea este un indicator sintetic important. El indică rodnicia muncii, el deosebește pe omul inteligent și harnic de cel neproductiv.

— Avem unele investiții de realizat pînă în 1980, spune inginerul Vlad Barzacovschi și, firește, le vom realiza. Numai că problema principală nu e să ne extindem, ci să producem mai mult cu oamenii și dotările existente.

Inginerul Barzacovschi este șeful biroului organizare și unul din oamenii direct, foarte direct implicați în procesul de ameliorare a indicelui productivitatea muncii.

— Chestiunea organizării sau, mai bine zis, a perfecționării acesteia ne preocupă acum într-un fel ce nu se putea întîmpla nici înainte de 1970, nici în cincinalul trecut. Sigur, noi n-am fost niciodată o întreprindere dezorganizată, care să trebuiască a suferi niște schimbări mari ca să ajungă la ordine și ritmicitate. Probabil că pentru ce se petrece de cîtva timp la „Tractorul" e nevoie de un cuvînt nou. Cu prilejul vizitei de lucru în județul Brașov din 1 septembrie, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a spus : **„Mai avem multe de făcut în privința creșterii productivității. Nu este un secret pentru nimeni și trebuie să avem permanent în vedere că productivitatea muncii în România este mai**

mică de cîteva ori decît în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Este de înțeles, tovarăși, că dacă productivitatea muncii e mai mică de cîteva ori, nici veniturile nu pot fi decît într-un raport corespunzător cu productivitatea muncii. Iată de ce se impun măsuri hotărîte în această privință". Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a accentuat, dealtfel, în diferite prilejuri ideea că revoluția tehnico-științifică a cincinalului în curs trebuie făcută prin **„măsuri hotărîte"**. Nu e vorba să mărim productivitatea muncii cu un procent, două, ci să o dublăm, să o facem să crească rapid. Am pus la punct o seamă de asemenea soluții și măsuri radicale. Le-am analizat în Consiliul oamenilor muncii, le-am verificat valabilitatea avînd sprijinul colectivelor din diferite secții și compartimente ale întreprinderii. Evident, nu am inventat niște metode, niște căi bune doar la Brașov. Procedînd foarte decis în acțiunea de modernizare a utilajelor existente și acțiunea de autoutilare, n-am făcut decît să punem pe o bază nouă unele activități mai vechi. Pînă în anii trecuți, am modernizat treptat mașinile-unelte din dotare. Acum avem un plan bine structurat pentru modernizarea **tuturor** utilajelor. Practic, în absolut toate secțiile, la absolut toate utilajele s-au efectuat studii de modernizare. Treaba asta a pus în mișcare pe toată lumea și astfel s-au născut niște colective cu o specializare nouă. S-a analizat întreg procesul tehnologic, s-au făcut amănunțite studii ergonomice, aproape fiecare s-a aflat în situația de a-și moderniza utilajul din dotare. Din punct de vedere financiar, problema a fost mult mai simplă decît poate să pară. Băncile au posibilitatea să acorde credit pentru mica mecanizare și noi tocmai de această posibilitate ne-am folosit. Practic, mașinile-unelte care au devenit semiautomate n-au cerut decît un fond de maximum zece procente din valoare, fond care se amortizează rapid. Vedeți, sînt destule întreprinderile unde toată lumea zice „să facem, să facem" pierzîndu-se din vedere esențialul și anume că o cercetare profundă a tuturor posibilităților se face numai cu participarea tuturor oamenilor. Planul de care aminteam mai înainte are nominalizat, pentru fiecare utilaj, omul care răspunde. Practic, avem controlul fiecărui procent din cele cincizeci cu care va crește productivitatea în cincinal. Pe 4 mai a.c. s-a organizat, la nivel județean, un schimb de experiență cu toate întreprinderile industriale. Am demonstrat aici cum înțelegem noi să trecem la măsuri hotărîte pentru creșterea productivității și, legat de aceasta, a bunăstării, cum aplicăm de-acum aceste măsuri. În ce privește autoutilarea este de ajuns să spunem că dacă pînă acum am realizat agregate în valoare de 35 milioane lei, pînă în 1980 vom produce, prin autoutilare, agregate în valoare de 250 milioane lei.

★

Una din mașinile-unelte care au suferit schimbări importante devenind semiautomată este binecunoscutul strung SN 400, fabricat la Arad. Schimbarea — adică echiparea cu sanie hidropneumatică — a primit brevet de invenție (autori, inginerii Simion Săpunariu și Gheorghe Enoaie).

— Aveam unele neplăceri pe linia acestui strung, spune inginerul Enoaie. Producția trebuia să crească, iar mașinile nu făceau față. Ar fi trebuit să aducem din import un strung semiautomat, al cărui preț merge la un milion de lei. Fără a mai socoti faptul că și asta cere ceva timp. Eram tehnolog șef secție. Tehnologia era succesivă, lucru care numai productivitate nu putea să dea. Situația, prin urmare, nu era nici să ridicăm doar nivelul profesional al oamenilor, nici să așezăm altfel mașinile în secție. Se știe că actualele utilaje din dotare pot suporta, aproape toate, și instalații pentru semiautomatizare și, într-o altă etapă, echipament pentru automatizare completă. Trebuia să construim, să inventăm, mai bine zis, un fel de sanie hidropneumatică, în stare să schimbe tehnologia. Să trecem de la operații succesive, la operații simultane. Echipamentul — proiectat și executat în întreprindere — costă cam 15 000 lei, iar costul lui se amortizează foarte repede. Nu mai e nevoie să spun că înainte de a trece la proiectare am făcut un studiu ergonomic amănunțit al strungului. La strungurile semiautomate, planul pe care înainte îl făceam cu 25 de oameni, azi îi realizăm cu numai 7. Muncitorii au trecut să lucreze la alte secții sau în schimbul III. Cu ajutorul tehnicianului Nicolae Tudor, al electricianului Ion Minea, al mai multor muncitori din secție, am semiautomatizat 25 de mașini, două le avem în lucru, avem un plan să înzestrăm cu echipament semiautomat 60 de mașini cu totul. Am întîmpinat și unele dificultăți. Principala dificultate a fost aceea că ideea fiind extrem de simplă și cu avantaje extrem de mari, lumea nu prea credea în ea. De fapt, totul e o chestiune de organizare. Nu poți pretinde fiecărui om să vină cu idei revoluționare. E necesar doar să creezi cadrul ca ideea nouă să-l oblige pe fiecare s-o urmeze. Nu poți să spui unui om : fă o schimbare în conștiință și dă, la mașina la care ai lucrat pînă acum, o producție dublă, dar poți să-l aduci în situația de a ține ritmul cu cei din jur. O chestiune de mîndrie profesională și, totodată, de sporire a venitului familiei. Întreprinderea noastră a realizat primele 150 de bucăți din producția de serie a noului tractor de 150 C.P., un tractor foarte puternic, care trebuie să aducă schimbări importante în munciile agricole. Pentru aproape toată lumea un tractor e un tractor și nimic mai mult. Pentru noi el este încă unul din momentele de adevăr ale industriei de tractoare.

Gerontologia românească înaintea celui de-al VIII-lea Congres european

— Tovarășe doctor docent Cornel David, la ora la care „Flacăra" va tipări dialogul care urmează se va fi aflînd în plină desfășurare, sub președinția academicianului profesor doctor Ana Aslan, cel de al 8-lea Congres european de gerontologie clinică. În calitatea dumneavoastră de colaborator apropiat al savantei Ana Aslan și, în cazul de față, de secretar al reuniunii de la Neptun, v-aș ruga să ne furnizați cîteva amănunte. Vă ascult.

— Congresul de la Neptun, programat între 7 și 10 septembrie, va fi onorat de prezența a peste 350 de participanți, din care 200 de străini, veniți de pe toate continentele, somități în materie de gerontologie clinică, între care profesorii Schouten din Olanda, președintele secției europene de specialitate din cadrul Asociației internaționale de gerontologie, Cebotarev și Frolkis din U.R.S.S., Siggelkow din R.D.G., Bjorksten din S.U.A., Vignalou din Franța și așa mai departe. Încredințarea organizării acestui congres țării noastre, în condițiile în care Franța, Israelul, R.D.G. și R.F.G. au solicitat același lucru, reprezintă o dovadă elocventă a stimei și prețuirii de care se bucură școala românească de gerontologie și geriatrie în întreaga lume, o recunoaștere a meritelor excepționale ale savantei Ana Aslan, ale cărei medicamente, îndeosebi Gerovitalul H 3, sînt cunoscute astăzi în farmaciile din peste 70 de țări.

— De mai multe ori ați pomenit de gerontologie și geriatrie. Vreți să explicați pe scurt pentru cititorii noștri ce semnificație au cei doi termeni ?

— După rapoartele diferiților experți ai Organizației Mondiale a Sănătății, gerontologia poate fi definită drept studiul științific al tuturor aspectelor îmbătrînirii, medico-sociale, economice, comportamentale, de mediu etc. Ea face aproape totdeauna apel la multe alte discipline. În schimb, geriatria este socotită o ramură a gerontologiei, care se ocupă de sănătatea persoanelor vîrstnice din toate punctele de vedere, înțelegînd prin aceasta prevenirea, tratamentul, readaptarea și supravegherea continuă.

— Cu riscul de a vă întrerupe, ce înțelege gerontologia prin îmbătrînire ?

— Un proces fiziologic care începe încă de la concepție și care presupune modificări caracteristice speciei pe toată lungimea vieții. În cursul ultimei perioade a existenței aceste modificări antrenează o diminuare a adaptabilității individului la mediu. Diferitele funcții, cum se spune, nu declină în mod egal la același subiect, o aceeași funcție putînd să îmbătrînească cu viteze inegale la subiecți diferiți. În România, grație ajutorului permanent al partidului și statului, acestor probleme li s-a acordat și li se acordă un maximum de interes, Ministerul Sănătății prevăzînd măsuri concrete de organizare și dezvoltare a asistenței medicale specifice populației vîrstnice. Pe baza asistenței specializate, integrată în sistemul general de asistență medico-socială a populației adulte, Institutul național de gerontologie și geriatrie a inițiat și experimentat „dispensarizarea gerontologică", fundamentată pe principiul prevenirii îmbătrînirii precoce și a patologiei cronice și degenerative de vîrstă, în scopul prelungirii perioadei active de viață. Rezultatele acestui experiment vor fi înfățișate, parțial, la Neptun, pe temeiul unei cazuistici dintre cele mai ample, peste 15 000 de persoane din 115 întreprinderi din diverse sectoare ale producției și din diferite zone ale țării, ele reprezentînd o scădere cu 38 la sută a zilelor de incapacitate temporară și o creștere corespunzătoare a randamentului în muncă.

— Tovarășe doctor, cu ce se va mai prezenta gerontologia românească la al 8-lea Congres european ?

— Înainte de toate, cele 3 rapoarte ale reuniunii au fost întocmite de specialiști români, sub directa îndrumare și cu participarea intensă a academicianului Ana Aslan. Ele sînt intitulate „Cercetări privind procesul de îmbătrînire și profilaxia sa", „Stările depresive în vîrsta a treia" și, respectiv, „Factorii imunologici și îmbătrînirea umană", ultimul dintre ele fiind întocmit de subsemnatul și de doctorița Georgeta Enăchescu.

— În esență, ce aduce nou raportul la care sînteți coautor ?

— Este unanim recunoscut faptul că, odată cu vîrsta, reactivitatea imunologică se modifică, dar căile de a diminua aceste modificări au fost mai puțin studiate și rezolvate pe cale științifică. Pe baza experimentelor cu Gerovital și Aslavital, am reușit să demonstrăm că există posibilități și perspective de a ameliora reactivitatea imunologică, în ciuda îmbătrînirii organismului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

SEMIOLOGIE

NEUROCHIRURGICALĂ

de C. ARSENI, AL. I. CONSTANTINESCU, M. MARȚSIS
Editura Didactică, 1977

● Pentru prima dată în literatura medicală de specialitate apare o lucrare menită să conducă pașii oricărui cercetător în domeniul neurochirurgiei. ● Cartea este rezultatul unei imense experiențe clinice — de peste 40 de ani — și al unei bogate bibliografii consultate la zi.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Scriitorii la izvoarele vieții

ACASĂ, ÎN MARAMUREȘ

Un itinerar reportericesc în 8 secvențe de NICOLAE BREBAN

Vasile Lucaciu, din Șisești, figură deja legendară și apostol al unirii Transilvaniei cu țara mumă) vechile gări, vechile hanuri. Un oraș sau un sat au — atunci cînd o au ! — o structură asemănătoare unui sistem, unui mod de a gîndi, unei structuri muzical-simfonice, unui roman, sistem care urcă prin țevile subțiri, de oțel umon însă, în exprimarea specifică, creatoare de valori. Cine ar putea contesta că structura poeziei lui Blaga nu reflectă, cumva, spiritul construcției satului său mitic care l-a născut pe el și șirul lung de înaintași care l-au pregătit. „Copilo, pune-ți mîinile pe genunchii mei / Eu cred că veșnicia s-a născut la sat...".

● Aceeași greutate sintactică

...Există scriitori care scriu toată viața despre satul lor natal, al cărar destin devine dorul după el. Cred că le vine mai ușor decît dacă ar fi făcut-o o singură dată. M-am născut în Baia-Mare și nu nostalgia a fost primul motor al acestor rînduri ; voiam și vreau să scriu ceva despre România socialistă și mi s-a părut firesc să a privesc din Nord, dintr-un loc înalt și vechi. Scrîind despre Maramureș, scriam în primul rînd despre o „țară". Nu sunt un tip sentimental (sau mă prefac foarte bine că nu sunt !) și reflexul meu a fost al unui neadult, al unui copil : direct și eficient. Vroind să fac ceva ce nu mai făcusem (de a scrie despre oameni vii) m-am întors spre punctul cel mai apropiat, cel al nașterii și am privit relieful și formele care au preexistat în ochii mei, înainte de a mă naște. Ah, o grămadă de lucruri au preexistat, e adevărat, dar de acestea, cîteva, sunt cît de cît sigur.

Editii naii Băi-Mari sunt de felicitat pentru că nu au făcut greșeala altora de a zidi noile clădiri peste cele vechi : ca și la Cluj sau în Varșovia sau Stockholm au păstrat vechiul centru, vechile cartiere (care ar putea fi, e drept, ceva mai înțrijite, refăcute) și alături au creat un centru și cartiere noi. Felul în care se clădește un oraș, felul în care se desvoltă el, „istoricitatea" sa reflectă destul de bine un mod de a gîndi. Cei din Maramureș au gîndit bine, după părerea mea : vechiul, esența sa, formele sale, valorile sale reprezentative trebuesc păstrate, ele nu intră în conflict cu cele noi. Dimpotrivă. E adevărat că pentru a ajunge la această concluzie a trebuit uneori timp și jertfe. Unii însă au nevoe de mai mult timp, alți de mai puține jertfe. Pentru că și clădirile au o ființă a lor, proprie, piețele, bisericile, turnul primăriilor, vechile tribunale sau școli (cum e vechea, solemna clădire galbenă a Liceului „Gheorghe Șincai" din Baia-Mare unde, imi povestea tatăl meu cu emoție, fiind elev în primele clase l-a auzit cu înfiorare și văzut prima oară, vorbind, cu vocea sa tunătoare, în sala de gimnastică a liceului, pe popa Tanu, pe care îl cunoștea din auzite, pe Gheorghe Șincai, pe Petru Maior, pe Samuil Micu, pe Gheorghe Lazăr, pe Simion Bărnuțiu, pe Avram Iancu, pe Andrei Mureșanu, pe Alexandru Papiu Ilarian, pe Timotei Cipariu, pe Aron Pumnul, pe Ioan Rațiu, pe Nicolae Cristea, pe Alexandru Sterca Șuluțiu, pe Ioan Vidacovici, pe Ioan Alexi, pe Ioan Puticiu Maniu, pe Iuliu Maniu, pe Vasile Goldiș, pe Ștefan Cicio Pop, pe Alexandru Vaida Voevod, pe Ioan Suciu, pe Valeriu Branișteanu, pe Ioan Lupaș, pe Onisifor Ghibu, pe Sextil Pușcariu, pe Nicolae Iorga, pe Octavian Goga, pe Ion Agârbiceanu, pe Coriolan Brediceanu, pe Ioan Slavici, pe Ioan Bianu, pe Nicolae Densușianu, pe Ovid Densușianu, pe Aurel Densușianu, pe Ioan Russu Șirianu, pe Ioan Bogdan, pe Vasile Lucaciu, pe Iuliu Hossu, pe Ioan Mihu, pe Ioan Mihalyi de Apșa, pe Ioan Mihalyi de Apșa junior, pe Ioan Mihalyi de Apșa nepot, pe Ioan Mihalyi de Apșa strănepot, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de acum, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de mîine, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de poimîine, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o sută de ani, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut și o secundă, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut și o secundă și o clipită, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut și o secundă și o clipită și o fracțiune de clipită, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut și o secundă și o clipită și o fracțiune de clipită și o fracțiune de fracțiune de clipită, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut și o secundă și o clipită și o fracțiune de clipită și o fracțiune de fracțiune de clipită și o fracțiune de fracțiune de fracțiune de clipită, pe Ioan Mihalyi de Apșa cel de peste o mie de ani și o zi și o oră și un minut și o secundă și o clipită și o fracțiune de clipită și o fracțiune de fracțiune de clipită și o fracțiune de fracțiune de fracțiune de clipită și o fracțiune de

ACASĂ, ÎN MARAMUREȘ

(Urmare din pag. 13)

parcă m-aș fi aflat în fața unui agent de circulație care mi se uita bănuitor în acte, Gheorghe Susa ne asculta zîmbind discret, sondorul Bai Aurel cu o politețe și tăcere desăvîrșite. Din cînd în cînd mă întorceam repede spre el și-l somam să-mi spună ceva deosebit despre el, familia lui, despre colegii de lucru. Orice, dar ceva deosebit ! Zîmbea cu timiditate (așa mi se părea mie !) și de la un timp nici nu-mi mai răspundea ; probabil că-și închipuia că-l întreb de formă sau, pur și simplu, mie, nu avea ce să-mi spună. Nu avea nici o părere despre discuția noastră aprinsă, își închipuia, probabil, că e treaba noastră, că nu putem minca fără să vorbim sau că așa fusesem educați, să apărăm cu entuziasm o idee pe care urma să o uităm în aceeași seară. Cineva a aruncat în discuție numele lui Papa Eusebiu, nepotul maistrului Veselu, băiat cu școală, bacalaureat, care încearcă de cîțiva ani, fără prea mare succes, să se adapteze muncii de sondor. Nu pare că bacalaureatul va învinge scepticismul amabil al sondorilor, nici testul învățăturii sale. Există și acest fel de ratare, al veșnicei autosuspiciuni, al nehotăririi de destin. Uneori nu greutățile externe îl înfring pe oameni ci prea multe posibilități de afirmare. E mai dificil, mai chinuitor să alegi între două calități pe care le posezi, uneori, decît să lupți cu o țară. E o luptă în spatele frontului, sau e o luptă în plină pace cînd „dușmanul" poate fi peste tot, în jur. Cînd trebuie să stai cu spatele nu la zid, ci la tine însuți. Nu-l cunosc pe Papa Eusebiu dar îl sfătuiesc să se hotărască repede ; orice va fi mai bine decît nehotărîrea. Mai bine o hotărîre greșită, decît nici una. Să-mi scrie dacă m-am înșelat.

La întoarcere spre Baia Mare aproape de miezul nopții, ne-am oprit la o sondă în plină activitate. Foraseră vreo 260 m și se așteptau din clipă în clipă să dea peste filon, peste stratul util. Am stat, obosiți de întreaga zi, pe scîndurile ude, privind cei patru sondori introducînd repede și bine prăjinile în puț. Unul dintre ei, înalt, blond, cu ochelari cu dioptrii multe, un fel de student american cu o cască de miner pusă peste un basc, alerga în sus „pe pod", sau manevra iscusit agregatul de montarea prăjinilor în mufă. L-am privit gîndindu-mă la nepotul maistrului Veselu, cel care rămăsese o iarnă să foreze pe munte : era oare un caz asemănător ? ! De ce ne sperie oare, pe noi, „intelectualii", munca fizică ? ! De fapt... mai există oare muncă pur fizică, astăzi, în industrie ? ! Nu cumva ne temem de o nălucă ? ! Se poate, se poate, dar ce năluci, ce umbre rezistente, agresive, nu întîlnim uneori. Propriul nostru trecut, printre altele. Printre alții...

M-am arătat foarte interesat de cei care ameliorează soiuri de plante, de pomi fructiferi sau de cei care cresc și ameliorează rase de animale. Mai ales din cei „nespecializați", din cei care nu lucrează în stațiuni experimentale, în halate etc., etc., deși avem toată stima și pentru acești colegi ai noștri intelectuali. Dar acum doream altceva și atunci colegul și prietenul Susa, nearătînd nici umbră de oboseală sau plictis, mi-a propus și m-a condus la „lelea Mărie".

● „Lelea Mărie"

Lelea Mărie — pe numele întreg Bolte Maria — este o țărancă din Groși, membră a C.A.P. Groși, trecută de șaizeci și care aleargă încă de dimineață pînă seara tîrziu în jurul vacilor care i s-au dat în grijă, uimind pe toată lumea nu atît prin performanțele pe care le izbutește cît de afectul pe care îl stîrnește în dobitoacele calme și de soi din jurul ei, care o recunosc și o ascultă, care, pe pășune nu se deslipesc de lîngă ea. Groși e un sat nu prea mare, cu 380 de fumuri, cu puțin peste 1 000 de locuitori și multă vreme cooperativa s-a sbătut în lipsuri, nereușind nici să-și cîștige strictul necesar. Suprafața mică și săracă de cereale cultivată, plecarea bărbaților la oraș sau vara, să lucreze aiurea etc. etc, au creat această stare de lucruri. Atunci, prin 1962, ne povestește brigadierul Horje Ioan care, împreună cu lelea Mărie lucrează acolo de la fundare, s-au pus bazele unei ferme zootehnice cu numai 25 capete de vaci și 40 de tineret. Fără bani, fără furaje, fără grajduri, fără specialiști. Au fost însă ajutați, patronați de Combinatul chimico-metalurgic Baia-Mare (azi I.M.M.N.) care i-a ajutat cu materiale, mașini, manoperă (un specialist pentru construcția grajdului) etc. Astăzi ferma numără 372 capete taurine, dintre care o bună parte pregătite pentru export și 26 de cai (cu minji). Numai lelea Mărie cu vacile ei, în număr de 17, a dat anul trecut o producție de 59 000 litri lapte (3 500 în medie, pe cap). Pentru acest an, '76, lelea Mărie a obținut retribuția de 33 499 lei din care, o parte în natură, cereale la preț de stat. Astăzi, 70 la sută din venitul C.A.P. Groși se asigură din zootehnie și s-a făcut propunerea ca această stațiune (cu grajdurile încă vechi, neîncăpătoare) să devină stațiune de elită, să asigure soiuri din „bruna de Maramureș" pentru întreaga țară. Toată lumea este de acord, oamenii și ei își dau toată silința dar știu că mai au multe de făcut. Între altele, autoritățile stațiunii, deci : lelea Mărie, brigadierul Horje Ioan și președintele cooperativei, Fekete Gavril, vorbesc despre grija lor pentru asigurarea furajelor, de mecanizarea lucrărilor. „Mecanizarea .e încă slabă !" declară președintele, inginerul Fekete Gavril. „Bărbații pleacă la oraș, în industrie, adaugă el, au început să plece și fetele tinere („is cu fumuri, amu, zice lelea Mărie, le vezi numa cu plasa în mină, în stația de autobuz, eu în tinerețe, numa așe duceam un coș mare, plin cu lapte, pe jos, pînă'n Baie !...") mîna de lucru se împuținează mereu, fără mecanizare va fi practic imposibil de menținut, necum de desvoltat stațiunea. O zi de coasă a unui om costă 150 de lei și patru mese etc. etc.". Agricultura nu-l mai puțin importantă decît industria, spune Horje Ioan. El livrează pîinea, laptele și carnea, lucruri de strictă necesitate. Lucrează de dimineață pînă seara tîrziu, își strică hainele în grajduri, asistă vacile în boală, la naștere, stau pînă tîrziu să le mulgă, să spele vasele, puțini rezistă la acest ritm. Lelea Mărie este, pare-se singura care vine zilnic și-și grijește lotul ei de 17 vaci. Celelalte lucrează o zi una, o zi alta, schimb de natură a scădea atenția, repartiția sarcinilor, apropierea de animal. Se dau și soluții pentru o contribuție mai echitabilă. Pentru a putea realiza deziderатul anunțat de a trece la o **unitate de elită** ar mai avea nevoe — așa cum au fost ajutați la început de Combinatul din Baie — de sprijinul unei întreprinderi industriale. Cine îi ajută pe acești oameni, puțini și inimoși, să creeze o unitate de înalt randament ? Și încă o frămîntare : cei doi-trei entuziaști care sprijină efectiv acest lucru vor îmbătrîni și se vor retrage, cine va duce mai departe opera lor ? !

In orice caz, ferma aceasta care a început modest, care e deservită de cîțiva „fanatici" ai muncii obștești, de înaltă calitate, este unul din locurile cele mai anti-birocratice care există în județ și, probabil, în întreaga țară. Vreau să consemnez aici și familia lelei Mărie la care ea ține atît : fata ei, Ileana, este măritată cu Poran Dumitru, topitor la Baia-Mare. Ea are și o nepoțică, Florica Poran, care e domnișoară mare acum, de a împlinit 17 ani și a trecut cu bine examenul la cursul superior, la școală.

● Și atîtea altele încă, despre Maramureș

Aș fi vrut să scriu ceva despre minele din Maramureș, prima țintă a oricărui reporter, ce vine aici. Aș fi vrut s-o fac mai ales prin biografia unuia din cei mai reprezentativi băieși. Mai ales că de curînd mina din Cavnic a împlinit 600 de ani de existență, aniversare cinstită prin prezența președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Unul din decorați a fost și maistrul minier Simion Danciu (Simi-bacsi) care a devenit astfel Erou al Muncii Socialiste. Din 1971 este pensionar dar nu a rămas, de atunci, nici o oră acasă (dinsul locuiește în Baia-Mare). Dovada a fost propria mea încercare nefructuoasă de a-l găsi, de a vorbi cu dinsul, trei zile la rînd. Este un fel de „tată al minei", alături de directori, autoritatea supremă. Singurul șef de sector maistru, ceilalți sunt toți ingineri. Provine dintr-o veritabilă dinastie muncitorească : tatăl și bunicul mineri, tot la Cavnic. El însuși lucrează de 42 de ani neîntrerupt la aceeași unitate. Refuză să se retragă : simte că dacă ar rămîne acasă, s-ar îmbolnăvi ! Nimic de adăugat.

Cîteva date, scurte, din „cultura" Maramureșului. O dată tristă : anul acesta s-a stins din viață, la 69 de ani, maistrul Stan-Ion Pătraș, creatorul vestitului și unicului cimitir vesel din Săpînța. Cu toți am vizitat acest cimitir sau o vom face : este un monument unic, o atitudine unică, originală, paradoxală în fața morții, mai bine zis în fața convenției morții. Ar fi, se pare, multe de povestit în legătură cu începuturile acestui cimitir, cu lupta meșterului Pătraș cu prejudecățile bisericii și ale oamenilor. A învins și odată cu el a învins, cred, acea calitate distinctivă a artei greco-europene, a modului românesc de a fi care se împotrivește grotescului și atitudinilor extreme, filozofia veche a țăranului, „mioritică", și care l-a făcut adesea să-și mintă lacrimile cu un zîmbet sau să pună un frîu puterii absolute. O măsură în lucruri, principiu care se găsește ilustrat în toate compartimentele vieții noastre istorice, sociale, artistice etc. Ironia în fața convenției morții, subminarea unui ritual macabru și nefiresc, depășirea clipei de desnădejde totală, rîsul, cetera și versul epigramatic s-au regăsit sculptate în lemn și colorate viu de Stan-Ion Pătraș, unul din acei meșteri populari care susțin ca niște coloane, logia instituției naționale a folclorului românesc. A lăsat ca urmași doi ucenici : Toader Turda și Vasile Stan. Oare cît de adîncă va fi dîra ce o va lăsa acest ardelean curajos în arta satelor noastre ? ! Nu e oare ironia stilizată în fața morții, o formă a curajului ? !

Aș mai fi vrut să scriu cîte ceva despre maestrul Vida Geza, despre „lemnele" sale enorme, torsionate cu grație și forță în dans, despre buha sa, Mărioara, pe care o purta pe umăr, despre sera sa de cactuși, despre amintirile sale din Spania etc. etc. De curînd a deschis o expoziție cu unele exponate reprezentînd diferite personaje din basme, obiecte din viața oierilor (căușe), capete de păsări, pălănjeni etc., un fel de expoziție polemică față de obiectele kitsch care au invadat artizanatele din toată țara. S-a auzit oare de această expoziție în țară ?!

Aș fi vrut să mai vorbesc de părintele Pintea Valentin, preot de peste 60 de ani în aceeași comună, Satulung, luptător activ în 1918 și înainte pentru cauza Ardealului românesc, suferind și atunci și în 1940 deținții pentru ideile sale, unul din nenumărați preoți și dascăli ai satelor care au rămas cu țăranul, totdeauna și sub ocupație străină. Pintea Valentin, ginerele protopopului Nicolae Breban care a zidit o catedrală în Cicîrlău, lîngă Baia-Mare.

Trecînd prin Sighetul Marmației și mult timp înainte și după aceea, inevitabil, aproape întreaga mea atenție și emoție mi-au fost captate de ființa dispărută a fostului meu coleg și prieten apropiat, romancierul Alexandru Ivasiuc. Ființa sa vie, de idei, de carne, mi-a oprit aevea dincolo de geamul subțire și întunecat al mașinii și, la întoarcerea prin Sighet prin centru și pe drumul Băii Mari am privit cu încordare și teamă fiecare casă ce se vedea din semi-întunerec, fiecare pom prăfuit și singuratec — din cei vechi — fiecare turlă pentru că de acestea s-a izbit privirea tînără a lui Al. Ivasiuc și, cu precizie frazele sale vii, profunde, elegante, în anii adolescenței liceale. Unul din **oamenii vii** ai Maramureșului, un dar al acestei „țări", adus zestrei naționale de spirit și moralitate, Alexandru Ivasiuc, strănepotul lui Teodor de Mihaly, memorandist și apostol al unirii românilor, acel personaj grav și emblematic care apare în cărțile sale sub inițialele T. M. și care i-a dominat și înfricat prin exemplu, întreaga copilărie. Copilul de nici zece ani contempla această umbră cu încordarea responsabilității, cu instinctul acelui simț moral ce în unii indivizi, extrem de rari, apare precoce. Cine îl va înlocui ? ! Cine îl va urma ? !

Iată, acestea, cîteva, desigur insuficiente, despre „țara Maramureșului". N-am scris nimic despre bisericile de lemn, n-am scris nimic de valea Izei, și valea Cosăului, n-am scris nimic despre poeții, pictorii, metalurgiștii, minerii, muncitorii din combinatele de lemn și textile, despre femeile harnice, despre fetele frumoase din Codru sau Lăpuș, despre horiturile și ilie lor, n-am scris nimic despre legendele Maramureșului, nimic despre copilăria mea, a părinților mei nimic despre munții săi, atît de „umani", nimic despre cîntece, despre felul de a glumi, de a rîde, despre horele sau băuturile, „horincile", despre învățătorii satelor, despre institutele de învățămînt, despre spitale și delincvența juvenilă, despre educație, despre bătrîni. Nu știu dacă am să scriu vreodată despre acestea. Probabil că nu. Sigur că nu. Sau, o s-o fac într-un fel care nu se va chema așa. Undeva, mă voi ascunde în „ceva", într-o altă formă, ca să spun aceste lucruri. Aceleași, mereu aceleași lucruri. La nesfîrșit. Cu teamă înfiorată și încredere în această țară, în prezentul ei, în viitorul ei, în norocul ei omenesc.

Nu ocoliți (deocamdată) Brăila

Cine se deplasează la Galați, ori mai departe de acest oraș, urmînd șoseaua Brăilei, constată, cu plăcută surpriză, că nu mai este obligat să pătrundă în orașul lui Panait Istrati, deoarece edilii de aici (ori poate alții) s-au gîndit să construiască o variantă ocolitoare, așa cum trebuie să aibă orice așezare urbană mai răsărită. Cu aceste gînduri, am virat la stînga, spre Galați, mai ales că un șofer mă asigurase că voi scuti și circa 15 km din drum. Dar, după foarte puțin timp, cîteva minute, pentru a fi mai exact, văd, în prima curbă, înșirate diverse mijloace de transport : autoturisme, autocamioane, vidanje, tractoare, în fine, cam tot ce poate circula motorizat pe o șosea în secolul nostru. Înțeleg ușor : bariera ! De cealaltă parte a ei, din direcția Galați, alte vehicule asemănătoare. Începe așteptarea împerechiată cu speranță. Mai întîi nu opresc motorul zicîndu-mi că, fiind cam al 10-lea autoturism, desigur voi avea mai puțin de așteptat. Dar, mașinile cu număr local le-au stopat, cu excepția tractoarelor, care pot merge, cînd s-au pornit, zi și noapte, că tot una e... În spatele meu încep să soseaască alte și alte vehicule și coloana se îngroașă mereu, de ambele părți ale barierei. Unii încep să vocifereze, deoarece așteaptă de peste 20 de minute. În pustiu, pentru că omul de la barieră n-are ochi să vadă și nici urechi să audă. El are doar un ordin precis : să lase bariera la semnal și s-o ridice după ce trenul a destrămat nerăbdarea, uneori imprudentă, a automobiliștilor.

În sfîrșit, garnitura unui tren de marfă apare cu cortegiul său de sunete și praf, motoarele sînt pornite, fiecare se gîndește cum să recupereze timpul pierdut. Dar surpriza nu s-a epuizat. Bariera rămîne neclintită. Ce se întîmplă ? Nu ni se explică, dar deducem : va mai trece încă un tren, din sens opus. Dar cînd ? Nu se poate ști. Din nou oprirea motoarelor, din nou ieșirea în șosea, la umbra încinsă a camioanelor. Șirul de mașini crește mereu. Doar unii mai au puterea să se enerveze ! Ceilalți par, ori sînt, resemnați. Trece și cealaltă garnitură, trec toate, și cele două caravane pornesc, în sensuri opuse, dar în consens general în ceea ce privește faptul că o asemenea așteptare putea fi măcar diminuată.

Ceea ce se întîmplă la Brăila nu reprezintă o excepție. Iată, de pildă, traseul Craiova—Drobeta-Tr. Severin. Este barat de cîteva întreruperi succesive, astfel că, uneori, se așteaptă 2—3 ore pentru a putea depăși cei cîțiva metri ai terasamentului ce traversează șoseaua. La fel, pe ruta Buzău—Brăila și, fără îndoială, în alte multe locuri din țară, unde nu s-au realizat, încă, pasaje peste calea ferată.

Desigur, sîntem conștienți de faptul că securitatea unui traseu este în avantajul celor aflați la volan.

De asemeni, sîntem de părere că mai bine să așteptăm (puțin) decît să ne riscăm viața. Problema este însă cît poate reprezenta acest „puțin" ? N-aș vrea să se creadă că mă gîndesc doar la bugetul de timp al unui turist oarecare, deoarece pe șoselele noastre circulă foarte multe mijloace de transport, care duc mărfuri în țară și peste hotare, diverse utilaje etc., autocamioane care au și ele un grafic de respectat, că de sosirea sau întîrzierea lor depind procese de muncă importante, la fel ca și cele legate de transportul pe calea ferată. În unele locuri (amintesc din nou șoseaua națională Craiova—Drobeta-Tr. Severin) vezi trenul staționînd la cîteva zeci de metri de barieră și aștepți să se urnească, așa cum ar fi firesc, sau să se ridice obstacolul care barează drumul. Dar nu se întîmplă nici un eveniment și nici celălalt ! Cunoaștem argumentul, dealtfel real și important, pe care desigur l-a avut în vedere C.F.R.-ul cînd a luat măsurile privind regimul barierelor, însă, în același timp, nu putem fi de acord ca el să rămînă unilateral și să ignore celelalte interese, atît pe cele ale întreprinderilor și instituțiilor, care folosesc traficul rutier și nici chiar pe cele ale călătorului ocazional, aflat pe drumurile publice. Ideea grupării trecerii trenurilor prin astfel de puncte reprezintă un punct de vedere modern, dar numai cu condiția ca desfășurarea lui să fie într-adevăr concentrată în minimum de timp necesar și să nu ducă, așa cum se întîmplă în prezent, la o cheltuială de minute uneori exagerată.

● 5 întrebări și tot atîtea răspunsuri, care nu elucidează, însă, problemele

Am stat de vorbă cu tovarășul inginer Anghel Neacșu, director adjunct al Direcției mișcare și comercial din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, solicitîndu-l să răspundă cîtorva întrebări.

1. Cîte treceri la nivel există, de cîte feluri sînt ele ?

R. Pe rețeaua C.F.R. sînt peste 7 000 dintre care 30% păzite. Din acest total, circa 450 au semibariere, fiind acționate automat de trenuri. Majoritatea trecerilor la nivel sînt instalate între stațiile de cale ferată. Acele treceri la nivel care se află pe artere cu circulație rutieră pot fi dirijate (păzite) ori nedirijate (fără pază).

2. Ce criterii se au în vedere cînd se stabilește durata închiderii barierelor ?

R. Sînt mai multe, printre care și intensitatea circulației rutiere de pe drumurile publice intersectate de căi ferate, care pare să vă intereseze în mod special. Regimul lor intră în atribuțiile regionalelor C.F.R. Ele stabilesc poziția „închisă" sau „deschisă" tocmai în raport cu intensitatea circulației rutiere respective. Barierele mecanice, din stație, se închid imediat după anunțarea făcută telefonic de către impiegatul de mișcare, iar cele dintre stații cu 5 minute înainte de trecerea trenului pe la barieră. Dacă mai multe trenuri se succed ori se întretaie, la intervale de bloc automat de linie, barierele rămîn închise pînă trec toate garniturile. Bariera trebuie să se deschidă imediat după trecerea trenului sau retragerea manevrei (acolo unde se fac asemenea operații). În zonele unde se fac manevre permanente, bariera trebuie ridicată din 10 în 10 minute pentru a lăsa să treacă vehiculele de pe șosea. Toate aceste reglementări sînt stabilite prin instrucțiuni speciale.

3. Dar la Baldovinești (pe linia Brăila-Galați) și între Craiova și Drobeta-Tr. Severin de ce se întîrzie în mod exagerat poziția „închis" a barierelor ?

R. Dintr-un sondaj efectuat la cererea dv. în aceste puncte, Baldovinești și Lunca Banului, potrivit graficului de circulație, ținînd seama că pe linia dublă timpul cît bariera se află închisă este mai mare decît în cazul liniei simple, barierele ar trebui să stea închise, în perioadele cele mai solicitate, circa 30 minute, între orele 17.00—18.00 la Baldovinești și circa 35 minute, între orele 11.00 — 12.00, la Lunca Banului. În restul perioadelor, durata de închidere a barierelor este mai mică.

4. Ce măsuri se iau pentru micșorarea timpului de staționare la bariere ?

R. Denivelarea încrucișării căii ferate cu drumul. În prezent există circa 400 de asemenea puncte, iar pînă la sfîrșitul acestui cincinal s-a mai prevăzut realizarea a încă 80 ; înzestrarea trecerilor la nivel cu semibariere automate, acum numărul lor este de 450 iar pînă la sfîrșitul anului 1980 urmează a se monta încă 200 ; de asemenea, se va extinde introducerea instalațiilor de semnalizare automată (fără semibariere sau bariere) la circa 50 de treceri la nivel ; măsuri organizatorice locale ca de exemplu : închiderea barierei cu 5 minute înainte de trecerea trenului la postul de barieră, atunci cînd timpul de mers, de la stație la postul respectiv, este mai mare de 5 minute și, bineînțeles, respectarea circulației trenurilor conform graficului stabilit, adică fără întîrzieri.

5. Cum apreciați situația constatată și de noi, și de alții, în care bariera stă închisă mai mult decît prevăd instrucțiunile dv. ?

R. Ca neîntemeiate. Ele constituie abateri de la reglementările în vigoare. Asemenea situații se află în atenția noastră ca și în cea a conducerii regionalelor de cale ferată, urmărindu-se eliminarea lor definitivă.

● Părerea omului de la barieră

N-am mers prea departe de București, pentru a afla și opinia omului de la barieră, pe care mulți conducători auto grăbiți îl consideră, de regulă, vinovat pentru întîrzierile pe care le provoacă traficului rutier închiderea unei artere de circulație. M-am oprit la bariera de pe Șoseaua Nordului. Am găsit de serviciu doi picheri, care s-au recomandat : Marin Păun și Cornel Rădan. În cele 15 minute, cît am stat cu ei de vorbă, era ora 8,20 dimineața, au trecut 3 trenuri și se anunțase al patrulea. Oamenii cunosc la perfecție regulamentele, au afișate, la loc vizibil, graficele cu trecerile regulate, cu altele speciale dar așteaptă permanent și garnituri ocazionale. Dar, așa cum afirmă ei, necazuri au fost și sînt încă în acest punct.

— Acum o lună, îmi spune Marin Păun, am ținut închis o oră și 46 de minute, de se făcuse o coadă cît vedeai cu ochii. Primarul orașului se afla printre cei ce așteptau. Urlau claxoanele, că se enervaseră toți. Noi n-avem ce face ! Ni s-a comandat : închideți, închidem. Cred însă că ar fi cazul să se mai popularizeze prin presă și la televiziune cum e cu barierele astea noi, automate, ca șoferii să nu le mai ocolească, ori să le lovească uneori intenționat și să le defecteze, că sînt scumpe al naibii și, dacă nu le-am luat numărul, plătim noi reparația.

— Dar de ce unele trenuri fac stație chiar peste șosea, cînd s-ar putea duce dincolo de ea sau opri înaintea ei ?

— Din cauză că, răspunde Cornel Rădan, așa sînt instalate stopurile și garniturile mai lungi încalecă șoseaua. Există un ordin al ministerului nostru ca trenurile să oprească cum spuneți, dar nu este cunoscut decît de mecanicii din Depoul București, nu și de cei de la Ploiești sau din alte părți.

● Concluziile noastre

De problema barierelor se ocupă mai multe direcții, servicii, districte etc. din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Este o chestiune de organizare pe care n-o punem în discuție dar ne îngăduim, totuși, să apreciem că se simte nevoia că cineva anume să gîndească, în ansamblu, și să coordoneze toate problemele iscate de acest mijloc, absolut necesar, de asigurare a circulației feroviare, a securității celei rutiere deopotrivă, deoarece, pornindu-se de la ideea-sens-unic că traficul feroviar are prioritate față de cel de pe drumurile publice, se ajunge la neglijarea acestuia din urmă, iar consecințele se repercutează și în economie, și în siguranța circulației auto, întrucît șoferii devin nervoși, după o lungă așteptare, se grăbesc să recupereze timpul irosit la bariere și pot ajunge, astfel, mai ușor la accidente.

Am constatat că timpii de închidere a barierelor n-au mai fost studiați de mult timp și că nu s-a cercetat posibilitatea trecerii mai multor garnituri prin același punct în minimum de timp, că nu s-au corelat, cu alte cuvinte, niște date uneori previzibile, alteori nu. Cît privește staționările garniturilor de tren peste șoselele publice (și nu numai pe Șoseaua Nordului, ci și pe Șoseaua București — Giurgiu ca și în alte direcții), explicația potrivit căreia se procedează astfel, anume aceea că vagoanele de clasă trebuie să oprească la peron, este dezmințită, practic, de realitate, întrucît pe Șoseaua Nordului nu se oprește în stație ci cu mult înaintea ei și nimeni nu coboară în cîmp, iar la unele halte peroanele sînt atît de mici încît un singur vagon le depășește copios... Referirea, exclusivă, la regulamente și instrucțiuni nu înseamnă și rezolvarea ideală sau măcar corespunzătoare a unor situații critice deoarece, cum o știm prea bine, viața este în continuă transformare și ea ne impune adaptări corespunzătoare. Chiar C.F.R.-ul de azi nu mai este cel de acum 10 ani, să zicem, ceea ce a necesitat numeroase modificări de instrucțiuni și regulamente chiar și în această instituție în care cea mai deplină disciplină ni se pare nu numai obligatorie ci și elementară. Dar aceasta nu înseamnă că pot fi ignorate alte interese în afara celor ce decurg pentru calea ferată. De pildă, răspunsul privind situația de pe ruta Craiova—Drobeta-Tr. Severin nu ne-a satisfăcut, deoarece s-a avut în vedere o singură barieră, cea de la Lunca Banului, dar sînt patru, inclusiv cea amintită, și prinzînd-o închisă pe una dintre ele le găsești coborîte și pe celelalte, ceea ce ridică cu mult timpul de așteptare. În plus, sau mai bine zis în minus, nu s-a precizat că lăsarea barierelor se face cu 5 minute înainte de plecarea trenurilor din cea mai apropiată gară și că, pînă la barieră, sînt uneori de parcurs kilometri, adică un alt consum de timp în detrimentul celor de pe șosea și că, alteori, la limita epuizării acestui timp, din gara aflată în celălalt sens, mai poate porni o garnitură, care necesită alte cinci minute prealabile de coborîre a barierei și alte minute pentru parcurgerea drumului pînă la interferarea șoselei... Întrucît în ancheta noastră este vorba tot despre probleme de circulație, deci de transport, fie că acesta se desfășoară pe drumul de fier ori pe cel de asfalt și cum ministerul de resort le înglobează pe ambele, credem că o colaborare mai strînsă a celor două sectoare nu ar avea decît rezultate satisfăcătoare, atît pentru cei implicați, prin profesie, în transporturile rutiere cît și pentru automobiliștii particulari. Nu-i mai puțin adevărat că și unii conducători auto nu respectă barierele automate, strecurîndu-se printre ele ori lovindu-le. Aceștia o fac nu numai cu un risc personal, ei și public, deoarece bunurile pe care le transportă ca și mijloacele folosite sînt ale colectivității și-i obligă la o răspundere majoră, poate la fel de importantă ca și instinctul de conservare, pe care și-l pierd, în unele cazuri, cu consecințe fatale.

Ceea ce ni se pare indiscutabil este faptul că, în actuala situație, barierele constituie o problemă reală a traficului pe drumurile noastre publice. Tocmai de aceea am încercat s-o aducem în lumina actualității.

EMANUEL VALERIU

INTRE CLASIC ŞI BAROC

Praxitele
Afrodita din Cnid

1.

Iubirea ride de iad şi de cer, spune Baudelaire şi fără îndoială are dreptate. Căci între mîinile unor îndrăgostiţi eternitatea încetează de a mai fi o himeră. Ceea ce **Gînditorul** lui Rodin caută zadarnic, orice adolescent a găsit singur cel puţin o dată. Şi poate tocmai de aceea cred că primul cuvînt al creaţiei n-a fost lumina, ci dragostea.

Ea ride de infern şi de cer, dar întoarce spre viaţă un obraz serios şi grav. E clipa cînd îşi dă seama că trebuie să merite privilegiul de care se bucură. Abia apoi, contemplînd plină de speranţă cîmpiile şi munţii care o înconjoară, iubirea ride din nou. Dar de data aceasta fără ironie. Dimpotrivă, cu recunoştinţă. Va alerga pe aceste cîmpii şi va urca aceşti munţi, căutînd să le dea un sens pe măsura setei pe care o simte. În clipa următoare, aplecîndu-se, va lua un pumn de pămînt în mîini şi, tot frămîntindu-l între degete, într-un tîrziu va observa că a descoperit arta. Sînt convins că asta au vrut să spună şi grecii prin legenda păstoriţei care a creat primul portret din istoria artei zgîriind pe un zid profilul umbrei iubitului ei. Că iubirea, ca formă de a declara tot ceea ce ne leagă de viaţă, este la originea artei.

Şi dacă iubirea este la originea artei, arta nu putea, desigur, decît să urmeze aceleaşi legi. Ea va ride, aşadar, de iad şi de cer şi va încerca să creeze eternitatea. Primul artist a fost şi primul rival al lui Dumnezeu.

Soarele care arde pe cerul limpede usucă poate tocmai acum pe ţărmul mării părul ud şi plin de alge al Afroditei. E ora cînd am înţeles cel mai bine că grecii au început războiul Troiei pentru că nu suportau să fie frustraţi de frumuseţe. Şi că întreaga sculptură greacă n-a făcut decît să aducă exemple în sprijinul alegerii lui Paris. Fidias şi Praxitele i-au dat întru totul dreptate tînărului cioban.

De fapt, zeiţa dragostei şi a frumuseţii ride ea însăşi de iad şi de cer. Statuile ei nu contenesc să ne vorbească despre noi. Despre noi, nu despre Olimp ! Olimpul ei e aici, în lumina care scaldă pămîntul şi care inundă marea. Pe ţărmul unde a ieşit din valuri. Nemurirea ? „Ce înseamnă a fi nemuritor ?" îl întreabă Nausicaa pe Ulise după ce a ascultat povestea cu nimfa Calypso. „A fi uitat de oameni şi a uita de toţi oamenii", răspunde Ulise. Nimeni dintre cei care au crezut vreodată în Afrodita n-a vrut să devină nemuritor în felul acesta. Ea n-a ieşit pe ţărm (nimic nu mă împiedică să-mi imaginez acum că pe trupul de marmură sînt urme de sare şi picături de apă care abia se usucă) să ne predice nemurirea Olimpului, ci frumuseţea lumii, dragostea care ne ajută să creăm o eternitate a noastră, a oamenilor, iubind rîurile în care ne scăldăm, iubind nisipul pe care mergem cu tălpile goale, iubind iarba pe care o strivim sub picioare, iubind pămîntul care ne aduce pe mîini miros de grîu şi duioşia unor seri pline de amintiri, iubind statuile pe care le sculptăm şi casele pe care ni le zidim, iubind împotriva morţii, iubind cu convingerea că unicul paradis posibil e cel pe care omul şi-l poate construi singur, iubind şi negînd tot ceea ce umileşte iubirea şi o jigneşte... da, Afrodita mă ajută prin numele ei să rezum şi ne arată că dorinţa grecilor de a da omului locul pe care alte religii l-au dat zeilor nu e o vorbă goală. Zeiţa este frumoasă tocmai pentru că trupul ei seamănă cu al unei femei frumoase. Ea nici nu are dorinţe mai mari decît aceea de a semăna unei femei frumoase. Această frumuseţe nu ne trimite în cer, ci pe pămînt. Şi, datorită ei, trec din nou pe toate plajele unde am stat altădată la soare ascultînd valurile foşnind pe nisip şi visînd la frumuseţea lumii... Nu acelaşi lucru ar trebui să înţelegem şi pe Acropole ? Căci încrederea elină în frumuseţe e mai importantă decît admirarea Parthenonului. Cîţi au urcat să vadă Parthenonul cu gîndul că acolo, lîngă coloanele lui, vor afla ceva nou despre fericire ? Şi n-au aflat decît că trebuie să iubească soarele şi viaţa pentru a pricepe idealul Eladei? Nici un sceptic n-ar fi stat pe malul mării să aştepte. El s-ar fi dus în aglomeraţia concursurilor de frumuseţe, neavînd încredere în ceea ce ar putea crea singur.

După cum nici o biserică nu s-a gîndit să-l canonizeze pe Don Quijote. În schimb, pe Don Juan da. De ce ? Răspunsul mi se pare simplu. Pentru că nici o religie nu se teme de iluzie cum se teme de dragoste. Tocmai pentru că dragostea repetă tot timpul că unica noastră şansă de a fi fericiţi este **aici** şi că din aceleaşi motive Afrodita iese din neant pe un ţărm. Războiul Troiei nu e străin de sculptorii greci, însă nu e străin nici de ceea ce ni se întîmplă cînd soarele exaltă în noi imaginea frumuseţii.

Cîtă vreme marea artă clasică a crezut în dreptatea sa, statuile au arătat ca la Fidias şi la Policlet. În clipa cînd a apărut melancolia, a apărut Praxitele. Mîinile lui mîngîie trupul de marmură al statuilor cum n-a făcut-o nimeni pînă la el, pregătind drumul spre ceea ce va fi Venus la Botticelli... Şi iată, **Afrodita din Cnid** (în replicile ei romane, cum o mai putem vedea azi) ne aduce surizînd melancolic sub zidurile Troiei în tabăra grecilor... Această Afrodită simte cu siguranţă altfel nisipul sub tălpile ei cînd iese din mare, simte altfel soarele şi timpul. Lumina se încarcă de speranţe şi de regrete, iar dragostea începe să copleşească marmura. Şi s-o învingă pe zeiţă.

Zeii nu sînt însă biruiţi decît pentru a face să triumfe în ei pe deplin omul. În acest sens, e discutabil să vorbim despre începutul declinului artei elene prin Praxitele. Sau despre decadentismul artei helenistice. Ce înseamnă că zeii lui Praxitele surid ? Ce înseamnă că **Victoria de la Samotrace** are nevoie de aripi ? Ceea ce Fidias a reuşit tăcînd, aceste statui simt nevoia să spună.

OCTAVIAN PALER ■

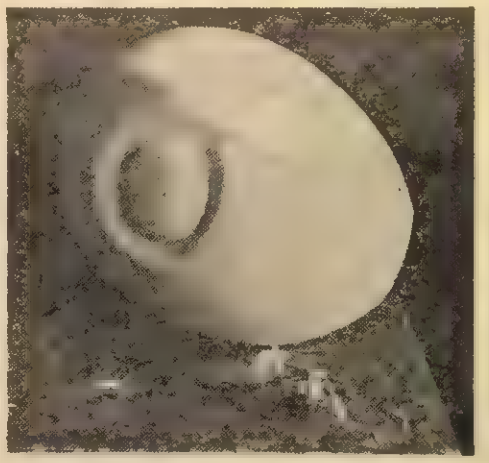

VASILE ACIOBĂNIŢEI : „Somnul"

VASILE ACIOBĂNIŢEI : „Zbor"

CRONICA SPECTACOLELOR

Statut pentru o iniţiativă

De o foarte bună bucată de vreme pe ecranele televizoarelor, transformate în scene la domiciliu, s-au desfăşurat spectacole de teatru preluate, mai mult sau mai puţin în întregime, de la diferite teatre din ţară. Iniţiativa ni se pare mai mult decît remarcabilă. Şi iată de ce : pentru că, oricum, erau spectacole epuizate faţă de publicul local al teatrului respectiv ; pentru că însă erau spectacole în premieră faţă de publicul restului ţării ; pentru că au stimulat munca şi autoexigenţele colectivelor acestor teatre ; pentru că înlesnesc un schimb de experienţă între profesioniştii teatrelor ţării ; dar, mai ales, pentru că s-a făcut un act de dreptate cu creatorii de artă dramatică, în primul rînd cu actorii, din toate colţurile ţării, creatori care, televiziunea fiind de-acuma inventată, au şi dumnealor dreptul la publicitate.

Exact, tot pentru aceste motive, credem că această iniţiativă merită să dobîndească un statut, un regulament care să-i asigure, în folosul tuturor, permanenţa. Se tot aspiră la un teatru al teatrelor în Bucureşti ; ba chiar s-a şi făcut cîte ceva în această privinţă. Televiziunea — printr-o continuă preluare de spectacole teatrale — ar rezolva şi n-ar rezolva această problemă. Ar rezolva-o — mai mult decît o scenă din Bucureşti pusă la dispoziţia teatrelor din provincie — pentru că beneficiari ar fi iubitorii de teatru din întreaga ţară, nu numai cei din Capitală. N-ar rezolva-o decît ciuntit, pentru că, oricît se va perfecţiona maşinuţa aceasta numită televizor, nu va putea asigura armoniile şi conflictele relaţiei directe actor-spectator, om-om.

Nu-i nevoie, pentru început, decît să fie luată hotărîrea ca lunea, de pildă, adică ziua în care oamenii teatrelor şi-au transferat duminica, să fie — cu aceeaşi certitudine ca serialul teleenciclopedic sau ca acel teledetectivistic — să fie deci două ore de teatru din întreaga ţară ; şi să fie luată şi hotărîrea că **toate** teatrele vor fi programate cu spectacolele lor cele mai bune ; şi, încă, să mai fie luată şi hotărîrea ca spectacolele să fie prefaţate de un specialist care să facă prezentarea colectivelor care le-au realizat.

Astfel, teatrul TV, după succesele de pînă acum, ar face încă un mare pas înainte. Un pas cu certe eficienţe informaţionale, educative, stimulatorii.

A fost o vreme cînd se punea întrebarea dacă televiziunea va înlătura teatrul din viaţa noastră. A venit vremea gîndirii — de bun-simţ — cînd televiziunea slujeşte Teatrul. Ca un fel de orgă de lumini — pentru scenă şi actor — în plus.

NELU IONESCU ■

Sărbătoarea Muntelui Ceahlău

Aflată anul acesta la a XII-a ediţie sărbătoarea Muntelui Ceahlău îşi are originea într-un vechi ritual dacic de cinstire a măreţului Cogenon, muntele cel mai semeţ de pe pămînturile carpilor liberi.

Înfiinţat sub formă de festival judeţean de folclor, acesta are scopul de a prelua şi transmite în continuare dansurile, cîntecele şi jocurile populare din zona etnofolclorică a judeţului Neamţ cît şi din zonele de interferenţă.

Bucurîndu-se de o participare masivă, aproape patruzeci de formaţii, acesta atrage prin colorit şi autenticitate un numeros public din ţară şi chiar din străinătate.

Avîndu-se în vedere reactualizarea unor cîntece şi jocuri populare aflate în curs de dispariţie, Centrul de îndrumare a creaţiei populare Neamţ acordă o deosebită atenţie formării şi păstrării unor formaţii autentice de dansuri bătrîneşti cum ar fi formaţiile Căminelor culturale din Borca, Gîrcina, Timişeşti şi Zăneşti ; formaţiile de fluieraşi din Tibucani şi Horia ca dealtfel şi corurile din comunele Războieni, Hangu, Fîrcaşa păstrătoare ale unor piese vechi, unele aproape dispărute, care prin mesajul festivalului sînt preluate de formaţiile tinere din judeţ.

Demn de reţinut este faptul că un păstrător şi continuator al mesajului Sărbătorii muntelui este ansamblul „Floricică de la munte" din Piatra Neamţ, înfiinţat în anul 1970, care păstrează în repertoriul său în mare majoritate piesele de folclor autentic mai sus-amintite. Datorită calităţii interpretative şi conştiinciozităţii în realizarea ţelului propus ansamblul a adus ofranda sa de conştiinţă folclorului nemţean, ofrandă ce constă într-un bogat palmares de premii şi diplome dintre care merită a fi menţionate : Marele Premiu al Festivalului de folclor de la Zakopane — Polonia, Placheta de onoare a Festivalului internaţional de folclor de la Ohrid — Iugoslavia, trei premii I la festivalurile folclorice de la Gorizzia şi Padova — Italia, şi multe altele.

Iată aşadar succint înalta valoare spirituală a unui festival folcloric ale cărui tradiţii se pierd în negura timpului dar a cărui misiune se ridică la scopul nobil de mesager peste generaţii al cîntului, jocului şi portului popular din această vatră veche folclorică — ţinutul Neamţ.

ANDREI PETRU MARCOVICI ■

Memoriile lui Iorgu Iordan

Este biografia unui om savant, de o venerabilă longevitate — Iorgu Iordan împlinește la sfîrșitul acestei luni 89 de ani — egală cu o istorie ? Este o enciclopedie de pilde morale, o poveste a formării înlăuntrul sau în afara evenimentului, o evoluție spectaculoasă în miezul sau în coaja întîmplării personale ? Neîncăpătoare în ramele singure ale uneia din aceste condiții-tablou, o biografie a unui intelectual celebru poate să fie cite ceva din toate acestea sau nimic din toate acestea, lipsită adică de însemnele de excepție ale celui ce o străbate. Dar poate să fie ceva mai mult decît toate acestea la un loc — **literatură în stare latentă.** Ceea ce o confirmă pe deplin **Memoriile** — reintrate de curînd în librării într-o binevenită prelungire de tiraj — academicianului Iorgu Iordan. Ale **scriitorului** Iorgu Iordan, mă grăbesc să adaug, regretînd și bucurîndu-mă în același timp că spațiul demonstrației n-ar putea fi pe drept acoperit decît cu o serie întreagă de citate din acest prim volum de mărturisiri. O sinceritate rousseauistă — sigilată, cum era de așteptat, de reticențele unui temperament științific minuțios prin excelență — prezidează întregul acestui confesional construit din pitorescul frămîntat al devenirii personale, dublat de arhiva vie a istoriei, a dinamicii spirituale caracteristice unui — aproape — veac de cultură românească. Evenimentul particular, uneori detaliul care pare la început de cea mai mică însemnătate, este așezat cu migală sub lupă fără intenția de a manipula constiința cititorului. Iată un amănunt : „Tatăl meu era bulgar. A venit în țară de peste Dunăre la vîrsta de 18 ani și s-a stabilit la Nicorești..." Și iată, după cîteva pagini în care „declarația" părea abandonată printre detalii colaterale o concluzie care dezvăluie o credință deopotrivă patriotică și universalistă, nu fără legătură cu generoasa idee a comuniunii prin limbă adică a devoțiunii precoce față de viitoarea profesiune : „În cazul meu pot afirma (...) că sînt cel puțin tot atît de român ca și conaționalii mei cu documente de la Ștefan cel Mare și că din acest punct de vedere sînt fiul mamei mele". (Profuziunea amănuntelor n-a fost între timp altceva decît o entuziastă revelație a copilului în fața miracolului lingvistic-filosofic al **zicelor** tecucene, țărănești, al limbii pămîntești ca expresie a vieții adevărate).

Anii formării, trecerea prin școală, prin gimnaziu și mai ales prin Liceul Internat, apoi prin Universitatea ieșeană dezvăluie în aproape nonagenarul Iorgu Iordan o memorie excepțională, însoțită permanent de patima adevărului, a radiografiei necruțătoare. Iată-i reînviați în întîmplări sau gesturi uitate pe A. Philippide, N. Iorga, G. Ibrăileanu, A.D. Xenopol, C. Stere, Traian Bratu, pe scriitorii, din grupul **Vieții românești** din primii ani ai apariției acesteia... Iată-i, spre finele volumului I, pe O. Densusianu, D. Gusti, Ștefan Ciobanu, ori iată aceste desene „uitate" despre Curtea de la Iași în anii ocupației germane... Și tot astfel, dacă memoria suportă, Iorgu Iordan trece firesc din alb în negru, aducînd portretele unor dezarticulați ai logicii politice și intelectuale (ca A.C. Cuza, de pildă). Într-un cuvînt, un panoramic istoric, psihologic, social, în cadrul căruia evenimentul obiectiv sau întîmplarea personală se constituie în crochiu epic din care nu lipsește diagnoza lucidă a climatului cultural, a spiritului relațiilor interumane, a vieții universitare îndeosebi, surprinse în toate determinările lor inclusiv economice, materiale.

Undeva, în **Memorii**, Iorgu Iordan își recuză talentul literar în alcătuirea unui portret, după care urmează imediat un excelent tablou psiho-fizic, moral al fratelui său Marin. Tușe simple la modul superior, trădînd pasiunea pentru elementarul definitoriu, aceeași dealtminteri cu care restituie — uneori pornind de la o simplă gnomie sau de la o întîmplare adevărată — personalități de prestigiu sau evenimente cruciale. În subtext, păsește sigur un povestitor de talie nu odată înrudit cu Humulești.

Și în ciuda formației savante a autorului, aroma de tarină învinge, devine literatură, convocată inspirat să definească lecția unei vieți exemplare pătrunsă de un înalt spirit etic, dedicată unei munci nobile pusă în slujba limbii și a culturii românești.

CONSTANTIN CRIȘAN ■

CRONICA LITERARĂ

Alex. Ștefănescu: „Preludiu"

La 30 de ani, Alex. Ștefănescu publică prima sa carte — **Preludiu** — care constituie unul din cele mai importante debuturi în critica literară românească din ultimii ani și totodată un valoros volum care se adaugă literaturii noastre de azi. Autorul nu e un necunoscut. Ca și într-o piesă în care la începutul spectacolului nu există cortină, astfel încît spectatorii se pot familiariza de cînd intră în sală cu decorul și chiar și cu actorii, Alex. Ștefănescu n-a apărut brusc în arena literară, dornic de a provoca surpriza printr-o evoluție ireproșabilă de la bun început, ci și-a lăsat urmărit, prin intervențiile sale în presă, modul în care și-a maturizat opiniile și scrisul. Cu o mare dragoste față de cuvînt, pe care parcă îl studiază să vadă cum se comportă în diverse genuri literare, el a publicat pînă acum — uneori sub diverse pseudonime — un mare număr de versuri, schițe științifico-fantastice, nuvele, recenzii, eseuri, reportaje, simțindu-se de fiecare dată în largul său și manifestînd o nepotolită poftă de scris. Uneori, această lipsă de complexe față de subiectele abordate scade din valoarea paginilor sale și atunci tînărul critic apare în ipostaza unui orator care, prea sigur de triumf, nu mai este atent dacă publicul îl ascultă sau nu. Dar o astfel de tratare cu superioritate a autorilor analizați este rară în volumul **Preludiu.** Alex. Ștefănescu nu are plăcerea unui strengar de a da cu tifla valorilor consacrate numai pentru a stîrni senzație. Cartea lui se citește cu plăcere și interes pentru calitatea deosebită a viziunilor propuse despre scriitori de seamă ai literaturii noastre de azi. Frazele sale au o excepțională concretețe, nu au nimic de-a face cu cele ale unui stil doct și plicticos. Îndeosebi în prima secțiune a cărții, consacrată poeziei, Alex. Ștefănescu demonstrează înzestrarea sa de bun comentator al operelor. (Printre cele mai bune articole sînt acelea referitoare la Dimitrie Stelaru, Leonid Dimov, Nicolae Labiș, Nichita Stănescu). Dar și în celelalte secțiuni, despre proză, teatru, critică literară, paginile sînt la fel de însuflețite și observațiile comunicate la fel de pătrunzătoare. Fiecare articol cuprins în carte dezvăluie febrilitate, ca și cum ar fi fost scris dintr-o suflare. Totul se petrece ca în jocul în care partenerii sînt introduși într-o încăpere necunoscută și lăsați s-o contemple o clipă, iar apoi, cînd ies afară, trebuie să enumere rapid tot ce au zărit acolo. În mod normal nu se poate reține prea mult. De aceea, nu numai tabloul literaturii noastre contemporane apare în prezentarea din carte mai puțin vast decît în realitate, deoarece autorul nu include în el decît ceea ce l-a impresionat hotărîtor, dar și analizele consacrate operei celor 42 de scriitori — prozatori, poeți, dramaturgi, critici literari — sînt parțiale, sînt viziuni fulgurante în care criticul povestește ce l-a șocat cel mai mult. Alex. Ștefănescu descrie operele literare ca pe emblemele unui destin. Talentul său transformă autori pe care îi poți întîlni pe stradă în personaje fabuloase, care trec prin întîmplări uimitoare, învinge și sînt învinși, jubilează sau uneori cunosc deruta. Paginile scrise de el par desprinse dintr-o carte de învățătură, cu eroi exemplari, prezentați ca posibile modele de viață. Pentru că în concepția sa critica nu este o simplă interpretare de texte, ci o meditație cu mijloace specifice asupra vieții. Tînărul autor încearcă zadarnic să contemple cu detașare materialul studiat, el se implică întotdeauna, întocmai unui regizor care, nemulțumit de calitatea reprezentației, năvălește pe scenă și își asumă rînd pe rînd interpretarea tuturor rolurilor. Temperamentul său tumultuos explică și unele injustiții comise de autorul **Preludiului,** cum ar fi cazul lui Ioan Alexandru, poet remarcabil al generației sale, sau cazul lui Eugen Barbu, admirat doar pentru **Princepele.** Dar ele n-au nimic de-a face cu dorința de a epata susținînd opinii contrare celor afirmate deja. Cartea sa demonstrează opinii ferme și are gravitate, deși uneori îl surprindem pe critic făcîndu-ne complice cu ochiul atunci cînd descoperă pasaje neizbutite în scrierile comentate. Cu toate că par scrise cu nerăbdarea de a termina cît mai repede (nu pentru a scăpa de o obligație împovărătoare ci, din contra, de a scrie altceva, dintr-o curiozitate intelectuală de a înțelege cît mai mult din această lume prin cuvîntul așternut pe hîrtie) stilul lui Alex. Ștefănescu nu este niciodată neglijent, are plasticitate și eleganță, caracterizările sale amintind uneori pregnanța celor din **O istorie polemică...** a lui Eugen Barbu (lucrare contestată de critic) : „Cine citește o poezie de Leonid Dimov are impresia că privește prin geamul rotund al unui caleidoscop : într-o lumină filtrată, ireală, o rozetă de imagini feerice se desface și se recompune din ea însăși, ritmată, ca de-o fină zguduire, de apariția fiecărui nou vers ; și, exact ca în cazul miraculosului aparat, elementele care creează iluzia de balet celest sau de giuvaieruri din vreun tezaur al lui Harun-Al-Rașid se dovedesc, luate în palmă, de o banalitate înduioșătoare : cîteva cioburi de sticlă colorată, un pai, un simbure de cireașă".

Alex. Ștefănescu este o frumoasă promisiune între tinerii reprezentanți ai criticii românești de azi.

GEORGE ARION ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Orfeu inculpat

Riscă literatura să provoace repulsie, atunci cînd se oprește asupra aspectelor dezgustătoare ale vieții ?

Iată o îndoială din cele mai grele de clintit, deși presupune, măcar teoretic, o prejudecată dovedită, identificarea greșită a artei cu însăși realitatea care a inspirat-o.

Un cititor, de pildă, reproșează revistei *Flacăra* că a jignit „bunul simț" public tipărind poezia lui Nichita Stănescu *Oedip soldat*, un cîntec împotriva trădării de țară. Păcatul versurilor ar fi că numesc niște lucruri de la care e mai recomandabil să întorci privirile, ca „muci" sau „urină". Cititorul, supărat pe revistă, nu-i face poetului (unul dintre cei mai străluciți poeți de azi, în treacăt fie zis) obiecții de fond, acceptînd o lirică a invectivei. Incriminările vizează violența exprimării : „Oricît ai vrea să combați o idee, o faptă, un individ, să renegi ceva — spune scrisoarea venită la redacție — o poți face cu cuvinte bune, plăcute, academice".

Sigur că unora poate să nu le placă imaginile crude din poezia menționată. E dreptul oricărui cititor. Cît rămînem în cîmpul gusturilor personale, toată lumea are libertatea a și le mărturisi și apăra. Generalizarea și impunerea lor cu anasîna, tuturor celorlalți, constituie însă o tendință abuzivă și inacceptabilă.

Dar — ne va răspunde cititorul nostru — am adus argumente. E adevărat, dar tocmai ele sînt discutabile, dacă nu de-a dreptul eronate. Fiindcă ce înseamnă vorbe murdare în poezie ?

În limbajul de fiecare zi, firește, putem da anumitor cuvinte calificativul acesta. Dar în literatură lucrurile se schimbă. Vorbele au funcția să zugrăvească și joacă un rol analog vopselelor în pictură. Cu culorile cele mai crude se poate crea o pînză magistrală. Au demonstrat-o formidabil Hyeronimus Bosch, Goya și știția alții. Pe tărîmul literaturii, valoarea cuvîntului nu se judecă „în sine", ci după imaginea pe care o invie și semnificația ei. Baudelaire a descris amănunțit descompunerea unui stîrv în niște versuri faimoase, preluate de toate antologiile.

Cititorul nostru ține să ne aducă la cunoștință că, de „s-ar scula din mormînt marii noștri poeți și ar ceti asemenea poezii, ar cere să se înmormînteze din nou". Printre cei în măsură a fi atît de grav ofensați e numit și Arghezi. Dar tocmai el și-a îngăduit, cu o îndrăzneală fără pereche, să folosească în paginile lui cuvinte ca : „boașe", „curvă", „noadă" „scăpău", „nu-s cum mă-sa" etc., ba chiar rușinoșii „muci" și scîrbavnica „urină".

Interlocutorul nostru poate să verifice oricînd acestea deschizînd o carte minunată : *Flori de mucigai*, sau răsfoind inimitabilele pamflete argheziene. Marele poet s-a mîndrit chiar că a lăsat vorbele — cum spune singur — să iasă „în picioarele goale", neinterzicîndu-le să „fluiere" și să „umble haimanale". Și-a revendicat drept un merit al său capital de a fi permis ca „țigăncile cuvintelor să năvălească în poezie, acorte, senzuale și cu o garoafă cu mizga roșie la ureche" — destinate să ne dea „mulți copii din flori frumoși".

Să ne ierte, apoi, cititorul mîniat pe Nichita Stănescu, dar mă îndoiesc că un sentiment de indignare sau silă poate fi exprimat și comunicat altora prin vorbe bune, plăcute, academice. Pînă și corespondentul nostru, datorită probabil sincerei supărări, nu e în stare să păstreze o absolută elevație a limbajului și recurge la termeni mai puțin distinși ca „măgării", „e o rușine" etc.

Nimeni nu blestemă cîrîind și cînd te simți împins să vestejești ceva, cauți cuvinte care să lovească și să usture. Un vechi dicton spune : „Indignarea face versul". Nici Eminescu nu evita invectiva violentă în *Scrisoarea* a *III-a*, acolo unde trece la pamfletul teribil din final, împotriva politicienilor demagogi.

Poezia are facultatea miraculoasă de a înnobila orice cuvînt. Cu singura condiție, să fie bună, să aibă har.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cap limpede

● În revista **Convorbiri literare** Constantin Coroiu își continuă seria de interviuri cu scriitori români. Informat și plin de respect față de interlocutor, dar neconcesiv, el conduce cu abilitate dialogurile. În numărul din luna august al revistei, la întrebările tînărului reporter răspunde Mircea Radu Iacoban. ● Într-un alt interviu, de data aceasta apărut în numărul 8 al revistei **Vatra,** criticul și istoricul literar Mircea Zaciu îi mărturisește publicistului și prozatorului Mihai Sin : „...Lipsa unei reviste de critică și istorie literară românească se simte dureros pe plan național. Se vorbește intens despre sarcinile importante, vitale, ale criticii, avem neîndoios o mișcare critică dinamică și, în pofida unor cîrteli, cît și a unor carențe reale, foarte bine pregătită, de un profesionalism (și talent, adesea) invidiabile chiar de alte literaturi, mai bătrîne"... Totuși, n-avem o revistă de acest gen ● Revista **Orizont** ar trebui să acorde mai multă atenție compartimentului criticii literare. Iată de pildă în numărul 34 al revistei o „consemnare" la cartea lui Mircea Zaciu **Teritorii,** consemnare aparținînd Stelei Mirel. Din incilcita exprimare aflăm mai întîi ceva în legătură cu înnoirea prozei moderne, apoi ni se spune că „Aventura **Teritoriilor** este întîi a eroului plecat din persoana întîia — opusă condiției brechtiene de trăire — la fel de bine și la persoana a treia". Urmează tot felul de considerații care măresc starea de perplexitate a celui care a citit cartea lui Mircea Zaciu. Pentru că ele risipesc orice farmec al acestui remarcabil volum. Modeste sînt și cronicile literare semnate de Lucian Alexiu și Ion Maxim. Nici Eugen Dorcescu și Vasile Versavia nu izbutesc să ne convingă că volumele **Larii sticlei** de Cecilia Dincetate și **Paiașul strămoșesc** de Ilie Măduța trebuie citite deși sînt lăudate cu cuvinte care se folosesc de obicei pentru cele mai valoroase apariții. Eugen Dorcescu ne comunică mai întîi că „al doilea volum a Ceciliei Dincetate... refuză — cu delicatețe, dar hotărît, — orice analiză comodă, orice lectură superficială". De aceea, recenzentul pornește în căutarea unui criteriu care să-i asigure succesul interpretării. Și îl găsește. „Răspunsul, pe care l-am formulat și altădată, este acesta : unui text liric modern, contemporan în fond și expresie, i se cuvine o cercetare de asemenea modernă, condusă de o metodologie necondiționat dialectică. Numai așa lumea operei (care — știm — secondează logica lumii reale) își va dezvălui tensiunile, dinamica, echilibrul și ideea". După această desfășurare de forțe (mult mai amplă decît sugerăm noi aici) Eugen Dorcescu trece la analiza propriu-zisă a volumului, din care nu se înțelege mare lucru datorită limbajului pretențios folosit : „La nivelul imaginii, consemnăm libertatea determinărilor, coalescențelor difuze, scăderea rolului comunicativ al sintaxei. Locurile goale dintre imagini (sînt frecvente metaforele implicate cu termenul figurat eliptic) nu mai sînt ocupate de enunțuri neutre. Textul e — metaforic — compact. Fondul neglijează complet sintaxa, care funcționează în gol (vezi, între altele, la pag. 11, o falsă modală)". Temîndu-se ca nu cumva să facă „o lectură superficială", Eugen Dorcescu a făcut-o atît de profundă încît nici nu mai știi despre ce e vorba.

FLORIN MUGUR

Bălcescu în Italia

Nimic nedemn —
ești doar ambasadorul
unei puteri dispărute.

Nu minți pe nimeni
nu înșeli pe nimeni
nu poți fi nici mințit, nici înșelat.

Nimic nedemn —
îți uiți uneori sabia de cristal
în bătrînele lor hoteluri ploioase

îți uiți uneori
cele șapte trăsuri pline de steaguri culcate
în fața porților sumbre

și toată noaptea steagurile murmură-n somn —
se-aude vuietul încet și plin de forță
al bătăliilor care vor fi

Aici

Am văzut oameni devenind mai buni
aici, în orașul meu —
am văzut oameni devenind mai buni
de douăzeci de ani mă joc cu versul acesta
și el devine tot mai frumos.

Mi-am pus speranțele în Celălalt, toate speranțele
aici, în orașul meu —
privindu-l, încercam să-i îndrept statura și mersul
cum aș fi îndreptat pe genunchi
o sabie veche.

Și într-o bună zi poezia s-a întors —
n-am rugat-o să stea, nu i-am spus
cît am așteptat-o
i-am întins o farfurie de cireșe
și am privit-o cum mănîncă.

Am trăit momente de glorie
aici, în patria mea, în orașul meu, le-am trăit,
le trăiesc —

îmi caut cheile în buzunar
și văd cum mi se încolăcește pe mînă
micul șarpe de aur al minutului.

Despre frumoasa bătrînă din Transilvania

Ea are nouăzeci de ani, ea spune :
disperarea nu e nimic
degeaba-i puneți numele Venus
ori Viță sălbatică —
nu tremură
nu adăpostește nici un fruct
nu-ți imprumută nici un gest, nimic.

Și unghiile bătrînei
pe care se pune ceața subțire
ca un plînset al vrăbiilor.

Ea spune : nu trebuie să cîntărești mai mult
decît gestul tău cel mai delicat
și totul se va liniști —
ea spune : e momentul să ne împăcăm cu lumea.
Bună seara.
O frază trozнește greoi ca o creangă uscată.
Ce-a fost mai greu a trecut.

★

Ea are nouăzeci de ani.
Ea spune : disperarea nu există.
De cînd nu mai vede ?

Dar nu va muri niciodată
dar palma ei subțire va aluneca mereu
pe apa Izei
ca un sicriu făcut din oase de înger

dar cele o sută de fetițe palide tăindu-și pletele
cu foarfecele negre de grădină
deasupra mormîntului ei foarte vesel

dar oamenii pot fi sfinți
dar părul fetițelor miroase a floare de tei
ele știu cînd s-a născut libertatea

cele o sută de fetițe palide
încălzindu-i mormîntul cu pletele lor
ca leagănul unui copil.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier VII (*****)

Peter Hasenklever recepționează vestea morții bătrînii de alături cu o spaimă paralizantă. Se gîndește: dacă, într-o zi, ar fi descoperită, asasinată, mătușa lui, primul om bănuit de crimă ar fi el, exclusul, marginalul, suspectul. Și cum și-ar putea demonstra nevinovăția, cine l-ar crede ? Ideea i se înfige în creier, ca o ghearâ. Nu mai poate citi, răreste ieșirile în oraș, dacă se repede pînă la librăria din centru, ca să-și la ziarele, se întoarce grăbit, după ce și-a stabilit, pe drum, alibiuri. Se mută, din camera de fos, din biblioteca unchiului lui, unde se simtea, pînă atunci, bine, între rafturile de cărti vechi, într-o odaie de la etaj, lîngă camera bătrînii, ca să fie în vecinătatea ei și s-o apere. O clipă, se gîndește să plece, dar renunță : dacă se întîmplă crima, în absența lui, cum să-și dovedească inocența? Nu mai iese din casă, fixat lîngă un aparat de radio primitiv, care transmite, fără încetare, marșuri și atrocități. Nici în camera asta, o sufragerie demodată, în care și-a mutat patul, nu mai poate dormi. Sub pretexte naive, pe care mătușa lui nu le pricepe, se instalează în camera ei, unde își improvizează un pat, incomod, din două fotolii. Mănîncă fără poftă iar puținele ore de somn pe care le mai apucă sînt chinuite de cosmare. Ideea că mătușa lui va fi ucisă a devenit o certitudine. În ultima noapte — a cărtii —, Peter Hasenklever veghează somnul astmatic al bătrînii și-și recapitulează viata, ca într-un film rulat invers: visele, sperantele, dezamăgirile, iubirile trufiile, cărtile, tristetile, spaimele. O priveste pe mătușa lui cum doarme, inconstientă și inutilă. Nefericirea lui, a lui Peter Hasenklever, hătîltul, chinuitul, proscrisul, nu e că va fi ucisă. **Că n-a fost ucisă, încă.** Și, atunci, liniștit, metodic, constiincios, eliberat, în sfîrșit, de terori, o stringe de git, în timp ce aparatul de radio, deschis la maximum, ca să acopere zgomotele inoportune, transmite, solemn, marsuri triumfale. Recitesc, uimit, unele pagini : un roman al fricii. Toată viata mea am urit cu toată puterea fiintei mele nu pe acei care ne-au adus moartea prin foame: pe cei ce ne-au impus umilinta prin spaimă. Romanul, terminat cu putine luni înainte de sfîrsitul războiului, este astăzi în urma mea. Va avea soarta celorlalte hîrtii vechi: focul.

● **3 august 1966.** Pe frontul „Opiniei publice" nimic nou. Prima parte zace pe biroul meu, ca un cadavru. Probabil c-o să abandonez piesa.

● **4 august 1966.** Sertarele sînt, în sfîrșit, curate. Din sutele de pagini care au luat drumul crematoriului nu mai-au mai rămas decît însemnările zilnice, **„jurnalul"** meu. Am început să tin acest jurnal în 1934. Colaboram, de cîteva săptămîni, la „Facla" lui Vinea, adus de un camarad de generație, Badea Marinescu. Într-o zi, spre prînz, mă aflam în redactie. Aduceam o cronică literară, la o carte de război, „Căpitan Conan" de Roger Vercel. S-a deschis usa si a intrat Ion Vinea. M-a prezentat Badea aceluia pe care îl asezam în constiinta mea lîngă cei mai mari poeti: Arghezi Bacovia, Ion Barbu. Ca să mobilez o pauză stingherită, i-am întins manuscrisul. Vinea s-a uitat la titlu, a scris într-un colt „da" si a semnat. — „Nu-l cititi ?", am întrebat, surprins. — „Vai, cum o să-mi îngădui eu să vă cenzurez pe dumneavoastră?" Si-a dat, însă, seama că tonul solemn si pluralul majestătii ar putea fi luate ca o ironie si s-a rectificat: — „Nu-mi faceti înstea să luăm deiunul împreună?" Si, astfel, în tovărăsia lui, prînt fastuos al poeziei, am intrat, pentru prima dată, în sanctuarul „Capsei", unde tronau Ion Minulescu, Liviu Rebreanu, Corneliu Moldovanu sau Soare Z. Soare. Aveam douăzeci si unu de ani. În aceeasi seară, sub imperiul emotiei, mi-am început **„Jurnalul"**. L-am tinut, cu regularitate, pînă în 1941. În toamna de noroi si de sînge a anului 1941, dat afară din casă, din presă, din spital, m-am refugiat într-un cartier periferic unde mi-am improvizat un mic cabinet medical. Alergam de dimineata pînă seara, întrînd în cocioabe mizerabile, îngrăsioase si pestilentiale, în care puteau zeci de auflete sosrîte si bolnave. În acea toamnă crîncenă, în iarna de crimă care i-a urmat, am făcut ordine în sertare si mi-am ars „Jurnalul", ca un mijloc de precautie împotriva unor percheziții eventuale. Am reluat însemnările în 1946, tinute la zi, pe caiete tip scolar, cu filele numerotate constiincios: 1 310 pagini, de scris îndesat, dar citet. Le răsfoiesc pentru prima oară, la întîmplare, fără respectul cronologiei. Note de lectură, extrase din scrisorile primite, extrase din scrisorile de răspuns, proiecte de piese neîncepute, însemnări cotidiene fără semnificatie, ciorna unui roman posibil, un „jurnal" la „Jurnalul" lui Kafka, un „lamento" la moartea lui Ion Barbu, cronici dramatice, „prudente", de uz particular, idei pentru o prefată la cartea lui St., „Costandina", o scrisoare entuziastă, neexpediată, din lipsă de adresă, cu prilejul apariției unui volum de versuri al lui Nichita Stănescu, alte note de lectură, însemnări de călătorie:

«1946. Cu P.G. la Sofia: în ultima seară, la masă, într-o vilă de la marginea orașului, la Gheorghi Dimitrov». Pe cînd îl ascultam evocînd episoade dramatice ale procesului de la Lipsca, nu stiam că, foarte curînd, voi scrie un poem apărut în „Revista Literară" : „La Moscova, cetate eternă / Rosul drapel e în bernă. / Triste sînt fetele proletarilor / Nu mai e Gheorghi Dimitrov / Fiul Bulgarilor..."

«1950. Pentru prima dată la Moscova, după sase ora de zbor, cu o aterizare de două ore la Kiev. Întîlnire cu Leonov, la el acasă, într-o odaie cu scoarte si icoane. La despărtire, îmi dă o iconită, un Sfîntul Gheorghe miniatural, cu o figură de copil speriat. — „Să n-o pierzi", îmi spune, „e sfîntită" » **«1951.** La Praga, la Barandov, unde scriu, cu un sentiment de osîndă, dialogurile unui film. Pe înserat, pe Ulita alhimistilor, seara cu Burian. A pregătit un spectacol fascinant din „Cîntecele lui Maldoror". În ultima clipă, s-a văzut obligat să renunte», **«Aprilie 1956.** La Semftenberg, apoi la Berlin, la premiera „Mielului turbat", spectacol rigid, dar de o mare prizâ la public. Lungă discutie cu scriitorii, conventională si inutilă. Cronici entuziaste.» **«Noiembrie 1956.** În trenul care mă duce de la Varsovia spre Cracovia o figură cunoscută: Nazim Hikmet. Sîntem cazati, amîndoi, la „Hotelul francez". Ne lăsăm valizele în grija traducătorilor si plecăm în oraș. În centru, în jurul catedralei închise, sub un zbor halucinant si ireal de porumbei, o mare multime îngenunchiată. Intrăm în muzeul din fata bazilicei. Într-o încăpere în penumbră, la un clavecin, umbra unei umbre: Wanda Landowska. Un cor de călugărite îi dă răspunsul, cu voci îngerești : „Madona, mia cara". Ne întoarcem la hotel si Hikmet îmi dă întîlnire pentru a doua zi, la micul deiun. În restaurantul hotelului. Dimineata, pe sub usă, o scrisoare: „Iartă-mă că voi lipsi la întîlnire. Am plecat. Am văzut tot ce trebuia văzut. O singură oră divină ajunge. Al dumitale, din toată inima, Nazim Hikmet". Atunci nu stiam, încă, ce dreptate avea.» **«1961.** Cu Z. St. si P. S. si S. I., la Budapesta, la congresul scriitorilor. După lungi insistente si amînări repetate, reusesc, în sfîrșit, să-l văd pe I.G., la el, într-un apartament mobilat sumar, pe o stradă periferică. Tintuit într-un fotoliu, semiparalizat, îmi spune, cu o privire sulfuroasă si un zîmbet amar: „Medicii, care mă caută, tratează animalul din mine. Niste veterinari. Suferinta mea e tristetea". » **«Mai 1963.** La festivalul de teatru de la Novisad, o tulburătoare piesă : Istoria Sfintei Ancilla, meditatie asupra torturii" de Krleja. I-am prefatat un volum de proză, îl întîlnesc la Zagreb, la sediul „Enciclopediei" pe care o editează. Iritat, irascibil, bătrînul revolutionar, intrat în miscarea muncitorească în timpul primului război mondial, strigă: „Nu recunosc pe lumea asta decît o singură crimă: literatura care minte."»

● **5 august 1966.** Răsfoiesc, în continuare, „Jurnalul", uimit si trist. Îl scriam ca să fixez clipa si observ, acum, că totul sună fără substanță si atemporal.

● **6 august 1966.** Un săptămînal literar îmi trimite un chestionar cu opt întrebări, dintre care prima : **„de ce scrieți ?"** Iată o întrebare la care aș putea să dau zece răspunsuri, toate cinstite. Ca să mănînc, ca să trăiesc, ca să exist. Deși răspunsul implică o aproximație : aș fi putut trăi mai bine, și, în orice caz, mai liniștit, rămînînd medic. Dar poate că scriu din orgoliu, dornic de notorietate și glorie. Mă întreb, fidel scepticismului și luciditătii mele : ce **„notorietate"** și care **„glorie"** ? Uit, o singură clipă, c-au existat pe lumea asta Shakespeare, Molière, Gogol, Caragiale ? Poate că scriu din **vocație.** Termenul e prea vag, ca să mă satisfacă. Atunci, poate că scriu din ceea ce ne-am obișnuit să numim cu o expresie uzată pînă la anulare : **„conștiință scriitoricească".** Aceste două cuvinte mă obligă la o precizare, fie și cu prețul unui lung ocol. Am început în 1930, ca poet de avangardă. Știam, atunci, la cei șaptesprezece, optsprezece și nouăsprezece ani ai mei foarte puține lucruri despre lume și viață. Informația mea politică era insuficientă și haotică : „Manifestul comunist", două sau trei capitole, dactilografiate, din „Statul și Revolutia", un volum de Bakunin, un manual de economie politică precar : Lapidus. O atitudine nihilistă, de contestație riguroasă limitase lectura, radical. Din literatura română, Eminescu, Caragiale și Urmuz. Din cea universală : Dante, pentru „Infernul", Cervantes și Rabelais, Shakespeare, pentru „Visul unei nopți de vară". De la rusi : Dostoievski, pentru „Idiotul" și „Demonii", Gogol, pentru „Suflete moarte". Dintre moderni : Gide pentru „Les faux Monnayeurs". Dintre poeți : Rimbaud — împotriva rezervelor lui Breton —, Lautréamont cu „Cîntecele lui Maldoror" — biblia noastră și, bineînțeles, Tzara, Char, Eluard, Crevel, Peret, Breton. Nici un fel de teatru, iar dintre filme, singurele văzute în cei trei ani evocați : „Cîntecul vietii ", un film ceh, și „Malombra", o productie italiană, cred, pe care n-am reușit s-o descopăr, ulterior, în nici o enciclopedie de specialitate. În schimb, ne intoxicam, zilnic, cu muzică : „Pasărea de foc", „Simfonia fantastică", melodiile lui Kurt Weill din „Opera de trei parale" și cîteva discuri de jazz, dintre care unul, **„Mood indigo"** pus pînă la abrutizare. După douăzeci de ani, aflîndu-mă la New York, l-am identificat. Intuiția noastră nu ne trădase : Duke Ellington. Nu știam mare lucru despre lume și viață, dar de un lucru sînt sigur : că eram tînăr, exasperat și ars de furii, că uram cu toată puterea ființei mele statul burghez, morala burgheză, familia burgheză, iubirea burgheză și că furia mea nu era simulată. În perioada aceea, termenii **„conștiință"** și **„scriitor"** intrau în sfera lumii pe care visam s-o văd incendiată și multă vreme aceste două noțiuni au rămas, pentru mine, încărcate cu un conținut derizoriu. Cînd, începînd din 1934, viața m-a silit să văd lumea altfel, cînd am început să colaborez la ziarele și revistele ce se opuneau fascismului, ceea ce gîndeam și făceam atunci deriva dintr-un sentiment de răspundere omenească, elementară și firească, fără tangență cu sfera morală. Cred că mă împotriveam bestialității din instinct, așa cum orice ființă respinge moartea. N-am avut sentimentul unei **„misiuni"** și sînt și astăzi mefient la noțiune. Lucrurile au început să capete alt contur după 1953, cînd am scris **„Mielul turbat".** Scrîind și chinuindu-mă să fie reprezentată, mi-am dat seama că piesa asta, ale cărei limite îmi sînt clare, reprezenta polemica mea cu tot ce se filtrase în mine din epoca de adolescență : furia și ura împotriva a tot ce am detestat mai tare de cînd mă știu : prostia, intoleranța, brutalitatea, impostura, fanatismul, sincer sau simulat, spiritul tiranic. Polemica se mai exercita într-un domeniu : al esteticii. Respingeam lucid și tenace o Estetică ce se pretindea **materialistă,** dar care practica un **idealism** primitiv, fiindcă nu pleca de la **realitate** spre **imaginea artistică,** ci de la o imagine artistică prefabricată și absurdă, spre o realitate schilodită premeditat, ca să intre în schemă. O Estetică ce se voia **dialectică,** dar care practica un **pragmatism** vulgar, pentru că asimila actul artistic cu o uneltă de uz casnic. O Estetică ce se declara **realistă,** dar care practica un **behaviorism** amorf, fiindcă transforma imaginea omului, dintr-o ființă sensibilă și complexă, într-un animal ce răspundea la cîtiva stimuli, prin cîteva reflexe conditionate. Sfinții Părinți ai acestei Estetici erau singurii deținători ai secretelor. Cunoșteau stimulii, cunoșteau reacția omului-robot, în funcție de funcția lui socială : muncitor, țăran, intelectual, activist sau secretar de partid. Și le cunoșteau pe toate atît de bine, încît mă întrebam de ce nu scriu ei. Probabil că n-aveau timp, obligați să conducă, să îndrume și să supravegheze. Oricît de straniu, Estetica asta a reprezentat o recrudescență de scolastică medievală, o teologie decăzută, un bogomilism de tip nou. După „Mielul turbat", polemica mea a devenit organizată. Dealtminteri, n-a fost singura. Tot ce s-a scris mai rezistent în epocă a stat sub semnul aceleiași împotriviri : „Lupta cu inerția", „Desculț", „Groapa" „Moromeții", primul volum. Alte opere, născute din obediența față de canoanele Esteticii respective, se încadrează într-un curent ce ar putea fi numit, cu legitimitate, „sub-realism", **„infra-realism"** sau **„meta-realism".** Și nu le lipsește decît un infim coeficient de grotesc, pentru ca să fie citite și astăzi, ca niște remarcabile productii de **„umor negru".** Tot ce am scris de la „Mielul turbat" încoace s-a născut dintr-o minie fără iertare. Dacă asta se numește **„Conștiință"** și încă **„scriitoricească"**, cu atît mai bine.

AUREL BARANGA ■

Matematicile și prea multele lor necunoscute

● Față de grija stăruitoare și permanentă pe care partidul o acordă învățămîntului românesc, creșterii viitoarelor generații care vor asigura înaintarea țării spre comunism, față de uriașele fonduri destinate de stat ridicării continue a calității școlii noastre, este de datoria slujitorilor catedrei să-și concentreze mai sistematic și mai responsabil eforturile în slujba calității acestei cărți de căpătîi care este manualul școlar. Evident, pornind, în primul rînd, de la realizările de prestigiu obținute deja în această muncă de excepțională importanță la scara întregii societăți, pornind de la rolul manualului în formarea intelectuală și educația tinerilor. înscris în cadrul general al procesului de învățămînt, manualul școlar — de la prima pînă la ultima clasă, indiferent de materie — este un lucru de o gravă, particulară importanță prin efectele sale cu bătaie foarte lungă în timp și spațiu social, pe distanțe de generații întregi.

Dezbaterea începută în numărul trecut o continuăm astăzi, printr-o discuție cu cîțiva pasionați ai acestui subiect, care se referă la manualele de matematică. Invitații noștri : dr. Silviu Teleman, dr. Gheorghe Gussi, asist. univ. Laurențiu Panaitopol, prof. Constantin Ottescu.

— Ce părere aveți despre manualele de matematică folosite în școala noastră ?

CONSTANTIN OTTESCU : Manualele de pînă acum sînt, majoritatea, departe de a fi satisfăcătoare. Excepție face, mai ales, manualul de analiză matematică pentru clasa a XI-a, semnat de prof. dr. docent Nicolae Dinculeanu și conf. dr. Eugen Radu. Eu susțin, de pildă, că la copiii de-a VI-a o argumentare strict logică, eliminînd intuiția, ar fi la fel de nocivă ca una strict intuitivă : chiar mai nocivă. Pe copii trebuie, mai întîi, să-i atragi prin problematic, să le dai satisfacția unor rezolvări și abia după aceea să le pretinzi să-ți demonstreze. Știu că anumiți adepți ai raționamentului pot respinge ideea de rezolvare fără demonstrație. Istoria însă a operat altfel. Susțin că ideea de demonstrație se învață prin imitație. Într-un trimestru sau în mai multe : că nelinistea în fața unui lucru nedemonstrat este o treabă extrem de complicată, care nici unei minți din ultima clasă de liceu nu i se poate pretinde pe deplin. Cu aceste amendamente și sub aceste rezerve privesc eu o eventuală remaniere a programelor și manualelor. Iar acum, concret. Consider, în general, că s-a descongestionat prea mult programul claselor V—VIII. De pildă, la aritmetică în clasa a VI-a, strict vorbind, elevii nu fac nimic altceva decît proporții și găsirea unui termen într-o proporție, celelalți trei fiind dați. Și așta un an întreg ! Procentele și șirul de rapoarte și regula de trei compusă nu sînt, în fond, decît același lucru. Consider, apoi, că geometria de clasa a VI-a este simplistă, că ar trebui făcut mai mult. Este important doar să nu sărim peste cal. În cealaltă extremă. În afară de acestea, eu cred că ar trebui reintroduse sau introduse capitole utile rezolvării unor probleme care ar fi naturale, firești, nu care să ilustreze neapărat o teorie frumos construită. De pildă, algoritmul lui Euclid, care nu se mai face nicăieri, ar fi util să se facă în liceu. Afirm că avem o generație de copii excepțională și manualele la clasele V—VIII subapreciază inteligența lor. Din ceea ce spuneam mai înainte, mă gîndesc însă că va părea — paradoxal — că cer să explicăm copiilor niște lucruri pe care ei să le folosească și să le pretindem să le folosească riguros. Dar, dacă susțin așa ceva, greșesc atît de grav ? Nu asta au făcut dascălii de matematică o viață întreagă ? Credeți că vor face altceva, pe toate meridianele, de acum încolo ?

SILVIU TELEMAN : Acum 140 de ani, la Sf. Sava, Petrache Poenaru preda geometria după cel mai bun manual de geometrie din lume. Or, astăzi sîntem departe de așa ceva cu excepția doar a manualului de analiză. Geometria trebuie organizată axiomatic într-un tot sistematic și logico-deductiv. Așa fac sovieticii, americanii și nu numai ei. Se distinge net ce este axiomă, definiție, teoremă și se fac demonstrații. La noi, manualele nu fac aceste distincții. Problema nu este să se pună mai mult, să se pună mai puțin, să se adauge o teoremă, ori să se scoată o teoremă din manualul de clasa a VI-a sau a VII-a. Este conceptual eronată prezentarea geometriei în toată școala noastră. Din punct de vedere filosofic, manualele respective se mai bazează încă pe materialismul vulgar. Repet, deficiența principală este lipsa organizării logice.

LAURENȚIU PANAITOPOL : Susțin necesitatea unei concentrări bine dirijate de energii pentru ridicarea calității manualelor noastre de matematică, pentru elaborarea unitară a acestora ca și a programelor.

GHEORGHE GUSSI : Această muncă trebuie începută de la clasa întîi și eșalonată rațional. Actualele manuale sînt departe de a fi satisfăcătoare, atît din unghiul posibilităților intelectuale ale elevilor — pe care le subestimează — cît și în raport cu nivelul de pregătire pe care îl pretinde societatea noastră. Să nu uităm că elevii de azi vor trebui să rezolve problemele economice și sociale ale societății românești la sfîrșitul acestui secol și la începutul celui următor.

— De cine și de ce depinde soarta manualelor școlare ?

GHEORGHE GUSSI : Evident, de autorii acestora, dar nu numai de ei. Manualele trebuie să respecte programa, deci ele depind de aceasta. Și, evident, un cuvînt greu are întotdeauna Ministerul Educației și Învățămîntului. Din păcate, programele noastre au cultivat pe alocuri cusururi ale manualelor, au menținut o atmosferă de provizorat, începînd chiar de la ritmul în care erau elaborate. Îmi amintesc, de pildă, că în 1971 am fost chemat și eu la o consfătuire la Ministerul Educației și Învățămîntului. S-a prezentat în proiect o programă elaborată de specialiștii ministerului. Desi era sub orice critică, s-au găsit profesori care au lăudat acel proiect. Mi s-a părut că este necesar să am explicat că programa aceea cuprindea mult mai puțin decît învătase mama mea, care a făcut liceul real prin anii '30. Pe de altă parte era nefericit structurată. Cuvîntul meu a creat o cîudată stupoare. Oricum însă s-a format o comisie mai mică — în care mi s-a făcut cinstea să fiu inclus — cu sarcina de a îndrepta lucrurile. Desigur, nu se putea drege totul. Dar povestea s-a aminat pînă la anul, cînd eu am fost plecat în străinătate și am avut, astfel, norocul să nu mai particip. Este doar o experiență de-a mea cu ministerul, dar cred că ea arată destul de bine cum se lucra uneori.

LAURENȚIU PANAITOPOL : Un manual bun — cel puțin la început — nu este comod nici pentru omul de la catedră și el poate usor să întîmpine o anumită inerție și în rîndul profesorilor de specialitate. Așa a pățit dealtfel și manualul cu care ne mîndrim azi, cel de analiză matematică de clasa a XI-a.

SILVIU TELEMAN : Eficiența manualelor — desigur mă gîndesc mai ales la cele de matematică — depinde în bună măsură de numărul de ore afectate. Nici cu cele mai bune manuale din lume nu vom face mare lucru dacă nu asigurăm copiilor timpul necesar pentru învățare. Mai are importanță stabilitatea și calitatea programei. Și, în sfîrșit, dar nu în ultimul rînd ca importanță, manualele depind de nivelul științific al conceptiei și structurării lor, ca și de graba sau de liniștea — a se citi **responsabilitatea** — cu care sînt gîndite și verificate. La acestea toate se adaugă rolul editurii care uneori, sub presiunea timpului, reduce controlul științific la o simplă formalitate, sfidînd munca onestă a unor referenți care nu au decît vina de a-și fi luat rolul în serios.

Apoi s-a spus că manualul mai depinde de programă, dar cineva trebuie să albă grijă și de soarta acesteia din urmă. După ce ministerul a desemnat un colectiv de elaborare a unei programe, pus sub conducerea unei mari personalități universitare, este de neînțeles ca programa să fie „revăzută și descongestionată", fără consultarea măcar a conducătorului acestui colectiv. Iar unor oameni cărora li se respectă în felul acesta probitatea, demnitatea și munca li se mai face — culmea ! — formidabila cinste de a fi trecuți ca autori.

— Ce credeți că se poate face concret pentru îmbunătățirea manualelor ?

GHEORGHE GUSSI : Să fie ales un om remarcabil prin pricepere, pasiune și probitate profesională care să conducă un colectiv de elaborare a manualelor. Odată hotărît un astfel de colectiv, el trebuie lăsat să muncească, să-și finalizeze lucrul și să terminăm odată cu practica revizuirilor mai mult sau mai puțin anonime și abuzive care sfidează atît caracterul științific al activității cît și onestitatea elementară.

SILVIU TELEMAN : Pentru alcătuirea, verificarea și cizelarea unui asemenea corpus de manuale necesar învățămîntului matematic românesc este nevoie, cred, de cel puțin zece ani.

LAURENȚIU PANAITOPOL : Poate chiar mai devreme. N-as fixa un termen. Este însă nevoie să ne gîndim bine după ce manuale vom preda între timp. Și cum transformarea de care vorbim tot va trebui eșalonată progresiv pe clase, cred că ea poate începe cu mult mai devreme.

CONSTANTIN OTTESCU : Cred că stă în puterea noastră să ne facem manualele dorite mai repede decît s-a spus aici. Datorăm tinerei generații — cel puțin pentru remarcabila ei sete de cunoaștere — mai multă operativitate. Propun ca, din chiar anul școlar care va începe nu peste mult timp, doi profesori, la două clase paralele să și înceapă să predea un viitor manual. Exemplu : să predea fiecare lecție așa cum vor fi stabilit dinainte cu un al treilea, profesor universitar de pildă. După ce a fost predată la clasa a VI-a A, să zicem, profesorul își scrie lecția ținută cu exercițiile respective cu tot, semnalînd colegului său — cu care este foarte important și util să fie prieten — dificultățile. După ce toți trei au șters asperitățile, a doua zi, aceeași lecție să fie predată la clasa paralelă. Lecția scrisă de profesorul primei clase se cizelează din nou și, la sfîrșit de lună sau trimestru, lecțiile predate se dau spre experimentare, ori numai pentru consultare, și altora, după care textul să poată pleca la editură. La sfîrșitul anului școlar manualul e scris. Va putea fi el tipărit pînă la sfîrșitul vacanței de vară ? Dacă nu, peste încă un an ! În decurs de alți cîțiva ani, cu succesive șlefuiri, credeți că nu vom avea un manual acceptabil ? Hai să spun — prin comparație — că poate nu vom avea un automobil analitic care să circule cu 140 de kilometri pe oră, ci unul care va atinge 90 pe oră, dar asta pe orice drum al țării. Pentru programe și manuale elaborate în zece, douăzeci de ani mai avem timp. Le dăm în fond noi, astfel, timp. Și poate — cine știe ? — unele din cele elaborate în mars se vor dovedi chiar ele foarte bune, izvorîte, așa cum ar fi, dintr-o mai toridă practică.

La ce a servit referatul ?

Manualul ELEMENTE DE ALGEBRĂ SUPERIOARĂ pentru clasa a XII-a, folosit pînă acum, spune oricui — foaia de titlu, verso — că a **fost realizat în 1969 și elaborat astfel: A. Hollinger : cap. I—IV ; E. Georgescu-Buzău : cap. V.** Sînt menționați ca referenți : conf. univ. Ion D. Ion și prof. Tr. Rădulescu. Am văzut de curînd la editură cele două referate. Iată fraza de încheiere a profesorului Tr. Rădulescu — unul din specialiștii aleși să judece un manual : „În eventualitatea că el va căpăta o formă mai strînsă și mai concisă și că primul capitol va fi revizuit, el va deveni un foarte bun manual de matematică." Iar acum, iată ce spunea la concluzii celălalt referent, conferențiarul universitar Ion D. Ion : „Capitolele I și II ale manualului le consider inacceptabile. Capitolul III cu numeroase slăbiciuni. Capitolul IV acceptabil, apropiat ca aspect de tratarea tradițională a acestui subiect. Capitolul V (structuri algebrice) în genere corect din punct de vedere științific, cu multe slăbiciuni în concepția redactării. (...)" Acest referat este și datat de autor : 21 aprilie 1969. După cele două referate, pe pagina 21 din dosarul editurii se păstrează următoarea declarație autografă : „Subsemnatul G.-Buzău Eremia, declar că, începînd de azi 4 iunie 1969, nu sînt de acord cu nici o schimbare în capitolul V al manualului de Algebră pentru clasa a XII-a." Urmează un extras cu modificările cerute de editură autorilor, iar apoi referatul cu care redactorul de carte trimitea manuscrisul la tipar și în care spunea printre altele: „Consider acest manual o bună realizare didactică. Lucrarea nu conține greșeli de ordin științific, ideologic, politic și metodic." Data : 31 mai 1969. Să fie doar o greșeală de îndosariere ? Oricum, tovarășul Avram Pop, redactor șef de secție, cu care am răsfoit împreună dosarul, era nedumerit de alt amănunt și anume că referatul cu pricina este semnat numai de redactorul de carte Emilian Stătescu desi ar fi trebuit să poarte și semnătura redactorului șef de secție. Ceea ce pune însă vîrf la toate este faptul că referenții n-au mai fost consultați asupra formei în care a fost tipărit și difuzat manualul. Or, ni se pare inadmisibil ca, ÎN ACESTE CONDIȚII, unui om onest care a răspuns prin muncă la solicitarea editurii să i se joace farsa de a fi arătat lumii ca unul din giranții manualului, nu numai în plan științific, dar și moral. Pentru că asta a pățit în fond conferențiarul universitar Ion D. Ion, referent, e drept, dar autor al unui atît de drastic referat cum ați văzut mai sus.

MARIAN ARGEȘANU ■
DORIN GHERGHINESCU ■

NOTA REDACȚIEI : Punctele de vedere exprimate de participanții la masa rotundă sînt strict personale. Revista „Flacăra" le găzduiește în paginile sale pornind de la importanța problemelor pe care le abordează și fără a aprecia în vreun fel măsura în care acestea pot constitui soluțiile cele mai bune. Le însoțim totodată de invitația adresată persoanelor și instituțiilor preocupate de această chestiune de a-și spune cuvîntul, de a formula sugestii și propuneri de natură să contribuie la atingerea țelului atît de serios al perfecționării în continuare a cărților după care se formează noile generații ale țării

Drumul modernizării școlii trece și pe la „Didactica"

— Tovarășe director Viorel Raicu, am răsfoit un elegant catalog în color cu modernele produse ale întreprinderii pe care o conduceți, „Didactica". Spun elegant dar aș putea spune surprinzător. Multora dintre cei care am terminat școala de mai mulți ani de zile ne este încă în memorie imaginea vechiului laborator școlar unde singurele obiecte de preț puteau să le constituie vreo trusă de chimie sau de fizică. În rest, niște mulaje inexpresive, cîteva planșe aidoma. Ca să respect adevărul, în laborator mai exista adesea și ficusul directorului. Privind catalogul actual se poate înțelege că această imagine este total depășită. Cum arată de fapt astăzi un laborator școlar ?

Inginer Viorel Raicu : Utilarea unui laborator cu cele mai moderne mijloace de învățămînt nu ridică astăzi probleme. Grație grijii părintești a partidului, grijă ce înseamnă un uriaș efort de înzestrare materială și o îndrumare metodică, noi am devenit dintr-un fel de complex artizanal o întreprindere în toată puterea cuvîntului, care produce la un înalt nivel calitativ aproape tot ceea ce este necesar pentru înzestrarea laboratoarelor școlare. În atelierele noastre găsiți mașini-unelte, instalații de nichelat și cromat, de executat obiecte diferite din mase plastice, laboratoare pentru ramura biologică, bancuri de montaj pentru electronică etc. Totul oferă aici imaginea unei activități complexe. Cum arată un laborator școlar astăzi ? În el se pot găsi instrumente electronice de măsură și control, chiar osciloscop, de pildă, camera Wilson, detectorul Geiger-Müler etc. Apoi preparate microscopice și incluziuni — mă refer, de pildă, la incluziuni de alge și animale mici marine în masă plastică transparentă — fireste pentru biologie. Se poate găsi echipament tehnico-vizual (diferite aparate de proiecție ; foarte modern este retroproiectorul „Delta" care realizează la lumina zilei proiecția foliilor și a machetelor transparente) ca și echipamentul sau mai bine zis laboratorul lingvistic audio-activ cu ajutorul căruia pot învăța o limbă străină 36 de elevi deodată. Cataloagele noastre au sute de produse.

— Ați spus „se pot găsi" și nu „se găsesc". Doriți să subliniați că există un decalaj între producție și folosirea acesteia ?

V.R. : Doresc să fiu obiectiv. În cadrul Oficiului central pentru mijloace de învățămînt întreprinderea noastră reprezintă un pion de bază : putem să asigurăm în cea mai mare proporție dotarea laboratoarelor școlare. Dar cum vă spuneam, nu lucrăm chiar singuri. Sîntem în momentul de față întîrziați cu unele livrări la produsele electronice și aparatura optică, adică tocmai acum, în toiul pregătirilor pentru viitorul an școlar, datorită unor întreprinderi cu care colaborăm, I.P.R.S.-Băneasa și fabrica de componente de la Curtea de Argeș, livrează uneori loturi întregi de produse cu fiabilitate foarte scăzută ; I.O.R.-ul la rîndu-i nu a respectat contractul și încă nu ne-a trimis o serie de lentile. De pildă, fără lentila F 84 trusa de fizică pentru liceu, cu toate că are toate celelalte peste o sută de piese, nu poate fi expediată. Aș dori în încheiere să spun ceva și despre viitorul imediat.

Sarcinile noi privind integrarea strînsă a învățămîntului cu producția și cercetarea, crearea condițiilor ca absolvenții să se poată integra cît mai repede în producție ne-au impus măsuri din mers. Pentru viitoarele licee cu profil industrial am asimilat o trusă nouă de electronică. Aceasta va permite realizarea practică a unor montaje complexe. Am început deja fabricarea modulului pentru fizica nucleară, modul ce va cuprinde surse radioactive pentru experiențe. Totodată specialiștii noștri au început studiile pentru asimilarea unui laborator de mărimi electrice, a unui laborator de rezistența materialelor, a unui spectrofotometru etc. Ne-am integrat imediat într-un plan complex de dezvoltare acordat la dimensiunile sarcinilor noi ale integrării învățămîntului din țara noastră.

C. VICTOR ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Pentru ființele inteligente

La 20 august 1977 de la Centrul spațial Kennedy (Florida) a fost lansată sonda Voyager, cu destinația Jupiter — Saturn — Uranus. În aceeași zi, murea la Paris bacteriologul Pierre-Paul-Lévy. Sonda avea la bord o cantitate de mesaje pentru eventualele ființe inteligente de pe alte planete. Pierre-Paul-Lévy mai avea patru ani pînă la a împlini vîrsta de o sută. El s-a născut la Toulouse în 1881. Sonda Voyager urmează să difuzeze în spațiul intersideral muzică, zgomote ale naturii de pe Terra, un salut al secretarului general al Organizației Națiunilor Unite și texte în toate limbile alese de delegații țărilor membre. Franța a ales poemul lui Baudelaire : „Elevație", care începe așa :

„Peste eleștee, peste văi / Peste munți, peste păduri, nori și mări / Dincolo de soare, dincolo de eter / Dincolo de granițele sferelor înstelate / Tu, spirit al meu te miști ager / Și, ca un bun înotător încîntat de adînc / Tu străbați voios profunda imensitate / Cu o nerostită și bărbătească voluptate. / Ridică-te departe de toate aceste miasme morbide..."

Necrologul începea așa : „Intern în spitalele pariziene la 1909, / el este zguduit de flagelul difteriei și se dedică cercetării medicale. / Voluntar în războiul din '914 / afectat laboratorului celei de a șasea armate, / el descoperă fenomenul virajului globular / care permite, în timp de război, / simplificarea diagnosticului de tifoidă. / În 1921, după măcel, el definitivează / primul vaccin francez împotriva difteriei. / Șase sute de copii vor fi imunizați cu succes..."

Poemul lui Baudelaire se încheie așa : „Fericit cel care cu o aripă viguroasă, / Se poate înălța spre cîmpiile luminoase și senine / Cel ale cărui gînduri, ca și ciocîrliile, / dimineața, spre cer, pornesc într-un liber zbor / Cel care plutește peste viață și înțelege lesne / Limbajul florilor și al lucrurilor mute"! Necrologul bătrînului bacteriolog, om străbătător de secol, amuțea astfel : „Căsătorindu-se la '916, cu fata căpitanului Dreyfus / el a avut durerea să-și piardă o fiică, / deportată la Auschwitz"...

O, ființe inteligente ale planetei mele, din tăcutele vieți ce s-au ridicat peste miasmele morbide, veți înțelege oare mai mult decît ființele de pe alte planete din poemul lui Baudelaire ?

RADU COSAȘU ■

Lupta împotriva subdezvoltării — dezbateri, soluții, acțiuni

Pustiurile — lepra Terrei

● Revista „L'Express" consacră în ultimul său număr un amplu material Conferinței O.N.U. asupra combaterii deșerturilor și necesității de a găsi cît mai grabnic un remediu împotriva acestei boli a planetei. „Mai presus de orice trebuie combătută rădăcina răului : problemele economice și sociale legate de gestiunea resurselor, ignoranța și sărăcia".

Pe 45 milioane kilometri pătrați ai Terrei, vegetația dispare încetul cu încetul. 600 milioane de oameni sînt amenințați de acest flagel. Pot oare Națiunile Unite să contribuie la rezolvarea problemelor esențiale ce privesc direct supraviețuirea planetei ? Este tocmai ambiția organizației, după Conferința de la Stockholm, din 1972, asupra mediului înconjurător. După reuniunile privind alimentația — de la Roma —, populația — de la București —, locuințele și orașele — de la Vancouver —, este rîndul problemelor decurgînd din înaintarea continuă a deșerturilor să figureze pe ordinea de zi a unei noi conferințe mondiale, la Nairobi.

Sînt, oare, toți oamenii solidari cu adevărat în fața expansiunii pustiurilor ? Țările industriale au, în genere, șansa de a fi situate în zona temperată. Nu vor fi oare ele tentate să considere că această problemă este mai ales treaba altora, a țărilor sărace din Sahel, din sud-vestul Asiei sau din Anzii Cordilieri ? Dar, prin amploarea sa, înaintarea pustiurilor amenință nu numai popoarele pe care le înfometează, ci și echilibrul economic mondial.

● O șesime din populația globului amenințată de „invazia deșerturilor"

Desigur, de milenii, omenirea s-a obișnuit cu existența deșerturilor, a pămînturilor înghețate de la poli, cu nisipurile din Gobi sau Sahara. Fatalitatea climatică, aceste „deșerturi absolute" nu interesează conferința de la Nairobi. Obiectul său îl constituie viitorul unor zone mult mai întinse, pămînturile așa-numite „aride" sau „semiaride", slab udate de ploi, adesea întîmplătoare, dar suficiente pentru ca, de mii de ani, omul să-și poată produce aici hrana necesară.

Or, iată că, pe pășunile Sahelului, sau pe flancurile Hymalaiei, în valea Indusului și pe platourile australiene, vegetația începe să dispară, făcînd loc unor pîlcuri pustii, care se întind ca lepra pe fața pămîntului. Potrivit expertilor care au pregătit conferința de la Nairobi, pericolul planează asupra a 45 milioane km.p., adică 30 la sută din pămînturi, unde trăiesc 600 milioane de oameni, reprezentînd o șesime din populația mondială. Din cele trei miliarde capete de vite cît numără planeta, peste jumătate se află pe teritoriile amenințate.

Pentru acoperirea nevoilor mondiale, producția de cereale ar trebui să crească cu o treime, între 1970 și 1985. Or, aproape peste tot în zonele temperate producția agricolă stagnează, cîmpurile dau înapoi în fața inexorabilei invazii a asfaltului și betonului. Într-o jumătate de secol, în sudul Saharei, 650 000 km.p. de sol productiv au fost pierduți : echivalentul Franței și Portugaliei la un loc ! În același timp, pădurile din Argentina au fost supraexploatate, ajungîndu-se la un regres de la 60 la 16 milioane hectare. De cînd a început să se practice agricultura, totalul suprafețelor pierdute ar putea egala pe cele ale pămînturilor cultivate astăzi, adică circa 14 milioane km.p. Dar, în ultimele cîteva decenii, procesul s-a accelerat brutal. Dacă tendințele actuale continuă, de acum și pînă în anul 2000, avansul pustiurilor și despăduririle, conjugate cu boom-ul industrial și urban, vor devora pămînturile cultivabile încă. Penuria alimentară este o amenințare cu mult mai vitală decît criza energiei.

● Drama Sahelului nu a fost o fatalitate

A fost însă necesară catastrofa din Sahel pentru ca, în decembrie 1974, Adunarea Generală a O.N.U. să decidă organizarea Conferinței de la Nairobi. Provocată de șase ani de secetă, drama Sahelului nu a fost oare o fatalitate imparabilă ? Progresia deșerturilor nu este legată de modificările climaterice, asupra cărora omul nu are nici o putere? Prin enorma muncă a experților ce au pregătit-o, Conferința de la Nairobi va avea, cel puțin, meritul de a mătura ideile false și recurgerea facilă la fatalitate. Variații climatice au fost cunoscute în toate secolele trecute. Majoritatea climatologilor nu cred că noi traversăm o perioadă deosebit de defavorabilă. Alții descoperă perturbații excepționale, ce nu vin însă din cer, ci din activitatea umană: acumularea prafului, gazului carbonic, aerosolilor și despădurirea pot — local sau global — să modifice regimul ploilor.

Statistic, Africa de nord nu pare să fie astăzi mai puțin udată de ploi decît în vremea cînd servea ca grînar al Imperiului roman. Din 1910 pînă în 1915, Sahelul a cunoscut o secetă mai intensă decît cea cunoscută cu cîtiva ani în urmă, fără să sufere însă aceleași ravagii. Ceea ce s-a schimbat nu este climatul, ci modul de exploatare a regiunilor.

● Cercul vicios al subdezvoltării

Mai favorizați, locuitorii țărilor industriale nu s-au dovedit mai avizați decît cei din Sahel sau din Rajahstan, în nord-vestul Indiei. În vestul Australiei, de pildă, un studiu aerian al regiunii Gascoyne a arătat că jumătate din pajiști sînt puternic degradate. În Statele Unite, Biroul federal de gestiune a solului, responsabil peste 80 milioane hectare de pășuni, estima, în 1975, că pămînturile se află într-o stare jalnică. Cauza răului s-a dovedit aceeași — dezvoltarea excesivă a creșterii vitelor, dincolo de limitele solului. Bogați sau săraci, analfabeți sau nu, toți locuitorii zonelor semiaride comit eroarea fundamentală de a exploata solul ca și cînd anii pluvioși ar constitui norma, iar seceta o catastrofică excepție.

Pentru a combate progresia pustiurilor trebuie mai întîi să se recunoască „caracterul inevitabil al perioadelor de secetă", subliniază planul de acțiune propus la Nairobi. Trebuie să se renunțe la credința că, în fiecare an, la momentul potrivit, apa va cădea din cer pentru a uda exact cît trebuie pămîntul. Exploatarea apei subterane, captarea celei din fluvii par să fie arma cea mai bună în lupta contra acestui flagel. În teorie, irigația rămîne cea mai bună șansă de dezvoltare a producției agricole în țările în curs de dezvoltare, cu obligația de a o dubla cu formarea cadrelor de specialitate. Știința poate fi utilă în studierea solurilor, lupta împotriva salinizării, selecția plantelor cele mai adaptate. Dar, mai presus de orice, trebuie combătută rădăcina răului : problemele economice și sociale legate de gestiunea resurselor, ignoranța și sărăcia.

Pentru a duce lupta la scară mondială, O.N.U. apreciază că va trebui să se cheltuiască 400 milioane dolari pe an. O investiție cît se poate de rentabilă, care ar furniza un cîștig de producție de ordinul a 900 milioane dolari. Dar efortul depășește posibilitățile țărilor direct interesate, care sînt și cele mai sărace de pe planeta noastră. Sursă de mizerie, înaintarea deșerturilor se împletește cu mizeria : eternul cerc vicios al subdezvoltării.

MONDO UMANO ?

Cazul Kappler

La 24 martie 1944, colonelul SS Herbert Kappler, șeful de tristă faimă al Gestapoului din Roma, a ordonat și condus personal uciderea a 335 de civili italieni. Erau represaliile în stil nazist ca urmare a unui atac al partizanilor italieni în cursul căruia muriseră 32 de soldați ai trupelor hitleriste. Potrivit sistemului atroce practicat și în alte părți, Hitler și acoliții uciseau 10 localnici pentru un soldat hitlerist. Așa s-a întîmplat și atunci. Hitler personal a ordonat uciderea, ca represalii la atacul partizanilor, a 320 civili. Cu toate că era din ce în ce mai limpede că al doilea război mondial luase un curs cu totul defavorabil fascismului german, colonelul SS Kappler n-a ezitat să-și dovedească cu vîrf și îndesat zelul : a adunat cele 320 de persoane dar le-a mai adăugat încă 15 ! Apoi, nu numai că a condus masacrul lor dar nu s-a putut abține să nu ucidă, cu un singe rece desăvîrșit, cel puțin 10 dintre acestea. Firește, odată cu zdrobirea hitlerismului, colonelul SS Herbert Kappler a fost arestat, judecat și condamnat pe bună dreptate, în 1948, la detenție pe viață. În închisoarea militară Gaeta a stat 26 de ani, după care în martie 1976, a fost transferat la spitalul militar Celio, din capitala italiană, de unde luni, 15 august, el a evadat, ajungînd în Germania federală, în landul Saxonia inferioară, orășelul Soltau.

Pe scurt, criminalul de război, colonelul SS Herbert Kappler, se află în libertate ! Evenimentul a trezit, așa cum era firesc, o vie dezaprobare în rîndul opiniei publice, atît italiene cît și internaționale. În Piața Domului din Milano, în capitala italiană sau în alte orașe, sute de mii de demonstranți condamnau recrudescența neonazismului și evadarea criminalului de război nazist Kappler. Numeroase personalități politice au luat atitudine împotriva cercurilor neofasciste și au condamnat ușurința cu care a fost tratat Kappler în ultimul timp, ceea ce, dealtfel, a și facilitat evadarea lui.

Totuși, există cîteva fapte contrare celor de mai sus, care, direct spus, au în vedere nu calitatea „eroului" ci spectaculosul evadării lui Kappler și peripețiile prin care a trecut pînă a ajuns în landul Saxonia inferioară. Astfel, săptămînalul vest-german „Bunte illustrierte" a și cumpărat povestea evadării fostului șef al Gestapoului din Roma. Ea va fi scrisă de soția lui, Anneliese, și va apărea în patru numere ce vor fi tipărite în cîte două milioane exemplare fiecare. În goana după senzațional se fac noi compromisuri care, dincolo de aspectul lor prim, duc implicit la o alimentare a spiritului organizațiilor de dreapta și neonaziste. Întrucît este aproape cert că cel puțin două grupuri pronaziste au sprijinit evadarea lui Kappler. În atari condiții, cu o publicitate adecvată, ce va fi sporită și de revista amintită, acestea doresc noi adepți care să se inspire, desigur, din „opera" Kappler. Tot Anneliese vinde pe bani grei interviuri în care dă tot felul de amănunte, e adevărat contradictorii, despre evadarea lui Kappler.

Asemenea gesturi și fapte trebuie să dea serios de gîndit cu atît mai mult cu cît, chiar zilele trecute, niște obscure publicații făceau o reclamă intensă licitației unui schimb de scrisori dintre alte două figuri de tristă faimă ale fascismului : Franco și Mussolini. Cui ajută oare asemenea preocupări ? În nici un caz omenirii în sensul ei adînc și nobil care nu trebuie — și nu poate — să uite istoria și mai ales momentele ei întunecate și pe cei care le-au provocat. Iată de ce, învățămintele istoriei își păstrează profunda actualitate iar datoria omenirii este de a curma cu promptitudine și desăvîrșire orice manifestări sau idei ale unor forțe — autoare ale celei mai întunecate perioade din viața bătrînei Europe.

PETRE NICOLAE ■

Specialiști în studiul viitorului, reuniți la București, discută despre

EUROPA DE MÎINE

Adesea continentul nostru este denumit **bătrîna Europă**. Bătrînă ? Da. Istoria, civilizația și cultura acumulate de-a lungul secolelor susțin afirmația. Dar, deși bogate, experiența și conștiința politică a continentului nostru — arăta doctorul în științe economice Ioniță Olteanu, unul din participanții la recenta Conferință internațională **„Viitorul Europei — stadiul cercetărilor"**, desfășurată zilele acestea la București sub egida Federației mondiale de studiere a viitorului și a Academiei de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România — nu au reușit să-i furnizeze totdeauna soluțiile cele mai potrivite. Pînă și divizarea ei actuală în două blocuri politico-militare opuse, concentrarea unor imense arsenale în inima ei, după peste 30 de ani de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, dovedesc că mai sînt încă foarte multe de făcut pentru a înlătura o serie de obstacole care ipotechează viitorul comun. Europenii sînt datori să facă să renască un nou spirit, bazat pe o cooperare autentică, pe etică și echitate, pe o adevărată apropiere între oamenii și între țările continentului.

Continentului nostru, care totdeauna a adus contribuții importante la civilizația umană, îi revine, prin situația sa specifică, un rol de seamă în elaborarea și edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale, în cadrul căreia statele să fie eliberate de un sistem de relații și de mecanisme care pot genera inegalitate, inechitate și chiar exploatare, prin instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Europa, acest leagăn al civilizației moderne, trebuie să-și onoreze reputația prin felul cum va ști să-și modeleze viitorul.

În acest context, cercetările privind viitorul Europei, precum și reuniunile internaționale pe această temă pot avea rezultate foarte favorabile. În cele ce urmează, redăm opiniile a doi participanți străini asupra unora din numeroasele aspecte abordate în cadrul reuniunii.

● O nouă știință : prognostica

În 1972 — ne declară I. V. Bestujev-Lada (U.R.S.S.), doctor în științe istorice — a fost înființată, pe lîngă prezidiul Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, o comisie pentru întocmirea unui **„Program complex al progresului tehnico-științific în U.R.S.S. și al consecințelor sale social-politice în perioada 1976—1990"**. Sub conducerea vicepreședintelui academiei, V.A. Kotelnikov, ea a efectuat lucrări de mare importanță. Ne preocupă în prezent problema organizării unei comisii permanente sau a unui consiliu științific pentru studierea problemelor teoretice complexe legate de activitățile de prognoză. Fără un asemenea organism nu am putea realiza dezvoltarea rapidă a teoriei prognozei, elaborarea problemelor metodologice ale unei științe tinere, „prognostica". Problema nu constă în concentrarea tuturor cercetărilor de prognoză „sub un singur acoperiș", obiectiv absurd, avînd în vedere caracterul lor interdisciplinar. În fond, prognoza reprezintă o funcție inerentă, necesară oricărei științe, și lucrările respective se pot desfășura în cadrul instituțiilor științifice existente. Dar pentru a grăbi dezvoltarea teoriei prognozei, pentru rezolvarea problemelor principiale, cardinale, cu un caracter mai general, s-a ivit necesitatea creării unui colegiu competent, compus din specialiști de primă mînă, fără ca aceștia să fie, neapărat, „scoși din producție" în virtutea noilor responsabilități asumate. Se preconizează, de asemenea, înființarea unui grup nu prea numeros de metodiști-prognosticieni pentru pregătirea operativă a documentației științifice, ajutat de un aparat tehnico-organizatoric.

V-am menționat aceste aspecte ilustrînd experiența și preocupările noastre, întrucît ele pot prezenta interes și pentru alții, deoarece presupun că de probleme oarecum similare se lovesc și alte state europene, avînd în vedere noutatea domeniului și a tehnicilor de cercetare.

Pentru a sugera dimensiunile preocupărilor noastre, menționez că doar în cursul ultimului an în Uniunea Sovietică au avut loc nu mai puțin de 20 de conferințe științifice pe teme de prognoză. S-au publicat circa o sută de monografii și sute de articole, s-au elaborat cîteva mii de referate, s-au luat măsuri pentru schimbul de experiență și de informație științifică. La Kiev, începînd din anul 1966, are loc în fiecare an un simpozion închinat acestor teme. Și sub auspiciile Asociației din Leningrad pentru propagarea cunoștințelor tehnice și științifice s-au organizat simpozioane, iar de două ori pe lună se desfășoară seminare, în timp ce secția de prognoză științifică a secției din Leningrad a Asociației sovietice de sociologie, în colaborare cu organizația locală a Uniunii arhitecților a organizat conferințe științifice, propunîndu-și să configureze **Leningradul anului 2000.**

S-au extins cercetările științifice în domeniul prognozelor la Moscova, Novosibirsk, Harkov, Tallin, Tartu, Riga, Vilnius, Minsk, Tbilisi, Erevan, Baku, Tașkent, Gorki, Kazan, Kuibîșev, Sverdlovsk, Krasnoiarsk și alte orașe. La Moscova, pe lîngă Comitetul pentru metodele matematicii aplicate și tehnica de calcul al Consiliului unional al societăților tehnico-științifice funcționează o comisie care studiază „Prognoza dezvoltării sistemelor mari", cu participarea periodică a unor distinși specialiști. Aș mai putea da multe asemenea exemple. Ceea ce, repet, nu înseamnă că nu au rămas multe probleme de rezolvat. Iată doar una din ele, prezentă statornic în dezbaterile și frămîntările noastre : formarea cadrelor de specialiști în prognoze, oameni care să poată spune, cu adevărat: **„Viitorul este meseria mea !"** Este, cred eu, o problemă de mare importanță.

● O renaștere europeană pe temeiul echității

Cînd studiezi istoria Europei — arată savantul indian Romesh Thapar, vicepreședinte al Federației mondiale de studiere a viitorului — ești frapat de saltul, de schimbarea calitativă pe care a adus-o Renașterea în istoria bătrînului continent. Sensibilitatea oamenilor a căpătat o nouă acuitate, iar creativitatea lor — noi dimensiuni, spiritul s-a ridicat pe culmi neatinse pînă atunci, s-a cristalizat individualitatea umană, gîndirea și-a luat zborul, rupînd lanțurile care o ținuseră încătușată. Este adevărat, nu a avut loc o Renaștere comparabilă în Europa veacului XX, al revoluției tehnice și științifice. Continentul se află confruntat cu o nouă eră, pe care aș denumi-o egalitaristă. În ce sens ? Este vorba de un egalitarism întemeiat, pe de o parte, pe capacitățile de producție create de știința și tehnologia contemporane, pe de altă parte pe convingerea că există în prezent resursele și posibilități pentru a împlini cerințele cantitative și ale acelor milioane de europeni care pînă în prezent au fost uitați. Semne prevestitoare au apărut la orizont.

— Se schițează o „revoltă" împreună împotriva acelui tip de oraș modern care găzduiește milioane de oameni, dar este impersonal, ineficient, apăsător. Oamenii doresc să trăiască într-o ambianță mai puțin oprimantă. Se discută chiar despre posibila **descongestionare a orașelor,** despre o **distribuire rațională a locurilor de muncă,** legate de locuințe printr-o rețea eficientă de transport.

— Știința și tehnologia zilelor noastre pot satisface pretențiile mereu crescînde și asigura un nivel de trai nevisat în trecut. Aceasta nu trebuie să ducă însă la o muncă epuizantă pentru achiziționarea de bunuri de consum care nu răspund unei nevoi reale. Consumerismul, împins la paroxism de importul obsesiv de mărfuri străine, trebuie respins în viitor. Trebuie să dezvoltăm, pe plan social, un stil de viață, care să ofere o alternativă, concurînd și depășind vulgaritățile societății de consum. Atenția popoarelor se îndreaptă tot mai mult spre aceste probleme, deoarece, exceptînd un număr infim de bogătași și politicieni corupți, masele largi știu că viitorul lor este legat de acel mod de trai care le garantează securitatea și posibilitatea de creație. O asemenea orientare va revoluționa atitudinea față de problemele de alimentație, sănătate, îmbrăcăminte, estetică, timpul liber etc. Oamenii nu vor mai avea ca idol societatea de consum, ci o nouă noțiune: **calitatea vieții,** care va păstra, desigur, pecetea condițiilor locale, a climatului, culturii și tradiției.

— Pentru prima dată, acționează azi grupe importante care **atrag atenția asupra situației națiunilor sărace și pun în discuție bogăția cinică a societăților care au acumulat capital în primele timpuri ale revoluției industriale și în epoca imperialistă.** Transferarea pe plan internațional a concepțiilor naționale despre egalitate reprezintă un pas înainte, cu uriașe implicații, în conștiința umanității.

Este absolut necesar ca, indiferent de forma concretă a viitorului pe care-l preconizăm pentru continentul european — ca, dealtfel, și pentru întreaga lume — să se renunțe la acel **statu quo** care își propune permanentizarea, pe față sau pe ascuns, a așa-numitelor elite. Avem nevoie de instituții și sisteme care să-și tragă seva din participarea populară. A popoarelor suverane, autonome, avînd deplina capacitate ca să-și afirme voința.

Există mari posibilități de schimbare în Europa, dar trebuie să recunoaștem că nu se fac suficiente eforturi, pe plan politic și economic, pentru dezvăluirea adevăratei esențe a consumerismului, pentru demascarea legăturii dintre acesta și practicile internaționale bazate pe inegalitate în relațiile dintre statele bogate și cele sărace, în domeniul comercial, în dezvoltarea industrială, în schimburile tehnologice, științifice și culturale. Iar inegalitatea internațională, încurajată de asemenea practici, lovește în efortul de a se crea în sînul națiunilor instituții și organizații bazate pe egalitate.

Așa-numita lume a treia este conștientă de aceste realități, în ciuda semnelor prevestitoare ale unei noi Renașteri. Ar trebui ca aceste semne să se reliefeze cu mai multă tărie decît pînă acum. Restul ne apare de interes secundar, inclusiv reclama pentru activitățile de ajutorare a statelor sărace de către țările bogate. În fond, acestea din urmă nu fac altceva decît să plătească datorii ale epocii imperialiste. Trebuie să renunțăm la jumătățile de măsuri și să restructurăm fundamental modul nostru de viață. Într-o vreme în care distanțele se șterg tot mai mult ca urmare a revoluției în transporturi, iar **populația se dublează la fiecare sfert de secol,** noi, cei din lumea a treia, urmărim cu încordată atenție scena europeană, doritori să descifrăm semnele unei a doua Renașteri, întemeiată pe noi sisteme de valoare, pe o adevărată egalitate între națiuni.

LIONEL NIȚESCU ■

REPORTAJ PE GLOB

Cetatea din Titan

Străzile înguste șerpuiesc în sus și în jos, înnodîndu-se ca nicăieri în altă parte. Casele sînt scunde, dar solide. Bănuiești în spatele fațadelor austere zidurile late, înfipte temeinic în scoarța pămîntului. Întreaga așezare e un cuib de piatră comprimat între meterezele cetății, crenelate ca în basme. De fapt orășelul acesta cocoțat în vîrful Titanului, nu mai sus de 750 de metri, pare născut și crescut în poveste. Toate sînt construite la scară redusă cu un fel de patimă artizanală care este și rațiunea economică de a fi a acestei republici de 61 de kilometri pătrați. Casele sînt mici, străzile sînt mici, uneltele oamenilor sînt mici : dălți minuscule, pensule fine, ciocănele de jucărie. Sanmarinezii din cetate sînt artizani, filateliști, gravori, ceramiști. Ceilalți, răsfirați pe pantele line ale Titanului, sînt agricultori, păstori, viticultori. Cu toții, aproape 20 000, au hărnicia robustă a oamenilor conștienți că „își cultivă grădina". Dincolo de toate acestea — dimensiunea amplă, cutezătoare și emoționantă a aspirațiilor lor. Din 1291, adică de aproape șapte veacuri, „Serenissima Republica di San Marino", înrădăcinată între Apenini și undele verzi ale Adriaticii, și-a adjudecat un drept păstrat de atunci : independența.

Veneam de la Genova. Cînd am urcat pe șoseaua desfășurată în serpentine calme, sus pe Titan, nu o dată mi s-a întîmplat ca întrînd în vorbă cu localnicii să mă trezesc invitat la masă și rugat cu o insistență voioasă, dezarmantă, să beau vinul și să mă bucur de pîinea, mereu proaspătă, rumenită în cuptoarele de casă... Sanmarinezii sînt prietenoși, cu inima larg deschisă către toți aceia care poposesc pe rodnicul lor pămînt fără alt gînd decît al înțelegerii și respectului față de istoria, de excepție, a acestui minuscul stat. „Odinioară — scria Giuseppe Rossi în „Storia Breve della Republica di San Marino" — vocea bătrînilor și preceptele celei mai bune politici ne îndemnau să repetăm o maximă care suna cam așa : „nati a noi, ignati ad ogni altra" („știuți de noi, neștiuți de nimeni"). Sărăcia și izolarea de lume — acestea constituiau prudența și interesul lor cotidian.

Astăzi norii împilărilor și pericolul invaziilor au pierit. San Marino trăiește, în liniște, într-o bucolică relaxare; conectarea la ritmul epocii. Peste 2 milioane de turiști se perindă anual prin minuscula cetate. Majoritatea absolută investesc, fie și în glumă, în timbrele minunate care reprezintă și cea mai importantă industrie locală. La fel, foarte mulți cumpără albumele splendide care prezintă ceea ce cîndva a fost sudoare și spaimă — lupta pentru libertate a poporului sanmarinez, încleștarea seculară pe acest petic de pămînt. Nenumărate monumente și plăci comemorative, relicve aflate direct sub cerul liber. — printre care turnurile Guaiata, Fratta și Montalle — atestă continuitatea populației de pe muntele Titan. Vestigii dintre cele mai valoroase sînt însă păstrate în muzee, dintre care se detașează Muzeul guvernamental, înființat în 1865 și inaugurat la 30 iulie 1889. Aici se află depozitate într-o cochetă îngemănare picturi celebre, vase grecești, etrusce, italiene. Din sala nr. 25 ajungi în „Galeria garibaldiană" care amintește timpul petrecut de ilustrul personaj la San Marino. În vitrine : o eșarfă tricoloră, scrisori, autografe, două săbii, monede, pistoale, pușți. Un ghid ne atrage atenția asupra a două obiecte dintre cele mai prețioase : rochia Anitei Garibaldi, soția eroului, primită în dar din partea femeilor din Cetona, și drapelul tricolor încredințat de către un comandant al oștilor lui Garibaldi farmacistului Beniamino Righi.

Enclavă pe teritoriul statului italian, care îi respectă statutul autonom în baza unor convenții, San Marino își exercită atributele suverane pe plan legislativ, economic, administrativ, exprimate în tradiționale forme democratice : Consiliul Mare și General (parlamentul), format din 60 de membri, aleși la fiecare 5 ani prin vot popular, Congresul de stat (guvernul), compus din 10 membri, Consiliul celor 12, care supraveghează aplicarea corectă a legilor, doi căpitani-regenți, avînd funcția de șefi ai statului, precum și organul cel mai reprezentativ, Arengo, alcătuit din însuși corpul electoral. Vom reține că cei doi căpitani-regenți conduc republica o perioadă de numai șase luni. În fiecare an la 1 aprilie și 1 octombrie titularii se schimbă. Bineînțeles prilejul este folosit, cu un entuziasm care nu a cedat de-a lungul veacurilor, pentru desfășurarea unor pitorești manifestări la care participă, cu mic, cu mare, toți locuitorii din munte. Din muntele „libertății veșnice", cum i se mai spune.

Firește principiile democratice care se află la baza vieții social-politice și vocația libertății se deslușesc clar și în dialogul pe care San Marino îl poartă cu lumea. O pregnantă expresie a colaborării în pace, a adîncirii unor relații prietenești, echitabile, o constituie și legăturile româno-sanmarineze, cimentate cu prilejul vizitei, în mai 1973, a președintelui Nicolae Ceaușescu în San Marino. S-au întîlnit atunci două popoare, unite în aceeași aspirație ca toate națiunile să-și găsească un loc demn pe pămînt.

RADU BUDEANU ■

Nu cred în minuni

Suntem lămuriți. **F.C. Argeș** este singura echipă neînvinsă conducind cu șase puncte în clasament, împreună cu **F.C. Tîrgoviște.** Aceste echipe sunt urmate de **Steaua, A.S.A. Tg. Mureș, Olimpia și Politehnica Timișoara.** Aparent, clasamentul exprimă valorile reale din această toamnă în care apar, în mod surprinzător, două promovate din divizia B. Să fi coborît nivelul diviziei A la nivelul diviziei B ? Mai mult ca sigur. Campioana se află pe locul 13 și ne-a arătat duminică un joc penibil. Se întîmplă un lucru foarte curios. Unsprezecele din **Ștefan cel Mare,** care practica un joc constructiv, arată acum ca o caricatură a aceleiași echipe și nu mai joacă nimic. Pase pe metru patrat, o lipsă de orizont înfricoșătoare, un half care l-a ajuns în materie de gafe pînă și pe portarul **Eftimescu** de la aceeași echipă, o extremă improvizată, **Al. Moldovan,** care pare un car cu boi înaintînd în nămol, un stoper — **Sătmăreanu II,** care aleargă pe tot terenul fără nici un scop, un **Dudu Georgescu** care este umbra celui de acum un an și doi ani, ascunzîndu-se după adversar, iată imaginea unei echipe care ne va reprezenta peste o săptămînă în Cupa campionilor europeni. Nu credem în minuni. Dacă **Dinamo** va juca tot așa de dezarticulat în meciul de miercurea viitoare, nu vedem cum va putea să reprezinte fotbalul nostru care a fost reprezentat prost în cupele europene, dar acum va fi reprezentat penibil. Îmi pare rău c-o spun, dar în afară de **Ștefan** și de **Tălnar,** pe terenul din **Ștefan cel Mare** n-a fost duminică nici un jucător.

Se pare că singura echipă care mai joacă ceva la ora asta este **A.S.A. Tg. Mureș** întrucît nici **Steaua,** nici **Politehnica Timișoara,** în care se puneau mari speranțe, nu au făcut mare brînză duminică. Despre restul echipelor ce să mai vorbim ? Meciuri căznite, jucători care ies, ca Dumitru, de pe teren, după 75 de minute, iată imaginea unui fotbal decrepit, lăsat la voia fasoanelor unor inși care văd în fotbal un fel de pedeapsă, un fotbal care nu mai are nici cap nici coadă și pe care publicul îl părăsește încetul cu încetul.

Jalnică este situația însă cînd ne gîndim la jocurile viitoare ale **Naționalei.** După cum s-a văzut și **Moraru** și **Cristian,** duminică, ne-au arătat că nu se poate avea încredere în ei. **Cheran** lipsește de pe arene ; **Sătmăreanu II** joacă leapșa la club ; se pare că **Sameș** e singurul jucător în formă, secondat de un **Vigu** pe care virsta o să-l pună în situații dificile în meciurile viitoare. În linia de mijloc nici **Dumitru,** nici **Iordănescu** nu arată o formă care-i îndreptățește la un tricou al **Naționalei. Bölöni** e capricios și joacă cînd bine cînd rău. Se pare că numai **Romilă** arată ceva. În ce privește înaintarea, în afară de **Zamfir,** nu știu de unde vom scoate doi înaintași. În continuare, **Covaci** nu are încă ochi pentru **Dobrin.** Presa l-a mai silit să mai vadă cîțiva jucători, poate-l va sili și de data asta să facă ceva în cazul piteșteanului. Nu de alta, dar a pierde calificarea la **Campionatul mondial** din **Argentina,** după situația favorabilă în care ne aflăm, ar fi cu adevărat o catastrofă, un lucru care nu ar putea fi tolerat de nimeni. Așa încît, fără prejudecăți, antrenorul național, trebuie să treacă la o rectificare masivă a lotului pînă nu e prea tîrziu. Și cu asta am spus tot în săptămîna asta.

EUGEN BARBU ■

P.S. Arbitrul Igna, atît de lăudat de toată presa sportivă, s-a arătat duminică, în dorința lui de a-și face cunoscută personalitatea, destul de neinspirat. A fragmentat jocul fluierînd prea des, a dat un penalty după ce lăsase avantaj și, în general, i se poate reproșa o zi slabă.

„Ăsta-i fotbalul!"

BUCUREȘTI : Steaua — F.C. Argeș 1—1 (1—0). Am ocazia să privesc împreună cu jucătorii de la Steaua partida de pe stadionul Dinamo, transmisă pe micul ecran. Dumitru e gata să parieze că vor cîștiga campionii și că Dudu Georgescu va marca. Deasupra sălii cu televizor, în tribunele stadionului din Ghencea, spectatorii au început să se reverse, privind deocamdată jocul echipelor de juniori. Între noi, cineva încearcă să-i persifleze pe Dudu Georgescu. Puiu Iordănescu se supără imediat, precizînd : „Rideți degeaba, Dudu e cel mai bun centru pe care-l avem !" La fel de

Nicolae Dobrin : „Oare se cunoaște că am 30 de ani ?"

admirat e și Sătmăreanu II, „Peggy" cum îi spun fotbaliștii — lucru care confirmă încă o dată frumoasa unitate sufletească a jucătorilor din lotul reprezentativ. Oaspeții ratează uneori incredibil, apoi Dinamo marchează, prilej pentru Vigu să remarce : „Vezi, cum e fotbalul ăsta !" Vom vedea dealtfel nu peste prea multă vreme, chiar în meciul steliștilor... La 15 minute după reluare, steliștii pleacă la vestiar, pentru a se echipa. În tabăra piteșteană multă decizie pentru un joc bun, dorință de vindere a pielii cît mai scump. Meciul începe într-adevăr într-un ritm de mare angajament, argeșenii luîndu-și severe măsuri de apărare. Pe banca Stelei, o absență : antrenorul principal Em. Jenei, plecat în Spania pentru a urmări pe C.F. Barcelona. La primirea golului înscris de Zamfir (o mai fi marcat vreodată Zamfir cu capul ?!), oaspeții reclamă fault asupra nesigurului portar Cristian. După meci, Ion Barbu, președintele clubului argeșean, avea însă să mărturisească : „Nici vorbă de fault. Acolo Cristian a greșit. Dealtfel, după mine, Anderco a arbitrat astăzi de nota zece". Revenind la meci, Steaua domină cu fundașii la centru, în timp ce F.C. Argeș nu izbutește să confirme punctele cîștigate și locul în clasament. (Fl. Halagian, după meci : „Mă bucură nespus rezultatul, dar echipa n-a jucat prea bine !") Totuși piteștenii simt la un moment dat căderea fizică a Stelei venind mai în față și înscrlind prin Dobrin la o pasă excelentă a lui Iovănescu. Golul lui Dobrin a fost cu adevărat magnific. piteștenii privind mai întîi toată poarta, și cred că și în ochii lui Moraru, și abia apoi lovind balonul cu capul, cu o exactitate de jucător de handbal care trimite mingea cu bolță peste portar, dar cu mîna... Din joc va ieși Dumitru, care pur și simplu e la un pas de K.O. E prins în brațe, susținut, întins pe iarbă, apoi așezat pe un scaun, alb ca varul la față. Nu-și revine complet multe minute după ce jocul s-a încheiat. Explicațiile doctorului Mugur Ghimpețeanu : „Lița s-a întors din turneul în Maroc cu o reacție foarte curioasă la vezica biliară, care-i produce dureri foarte mari după efort fizic. L-am tratat pînă acum cu pastile dar cred că trebuie să-i facem neapărat investigații hepatice." În tabăra piteșteană bucuria e nedisimulată. În cea a Stelei nu există tristețe, mai curînd uluire. „Ce baftă, spune cineva, să tragi numai două șuturi mai periculoase și să pleci cu un punct de pe „Mnracana" noastră !" Alexandru Florescu, șeful secției de fotbal a clubului Steaua, zîmbește cam acru : „Ăsta-i fotbalul !" Chiar așa **(Dumitru Graur).**

Dați copiilor mingi!

PETROȘANI : Jiul — Corvinul Hunedoara 1—0 (0—0). După cele două remize de salon de anul trecut, conjudețele Jiul și Corvinul au hotărît să joace cinstit, după principiul „să cîștige cel mai bun", așa cum cere întotdeauna legea sportului. Este motivul pentru care am putut asista, în prima repriză mai ales, la unul din cele mai izbutite jocuri ale celor două combatante. Nu la fel de izbutit a fost și arbitrajul lui Mihai Moraru, ba chiar dimpotrivă, piloieșteanul arătîndu-se a fi omul cu cea mai slabă prestație de pe teren. El s-a angajat în dese și prelungite pariamentări cu jucătorii, a dat decizii anapoda, și-a apostrofat unul din tușieri (Fl. Pîtiș), pe care l-a înhibat de tot, și a fluierat sfîrșitul reprizei cu două minute mai repede decît se cuvenea. După reluarea jocului, odată cu scurgerea timpului și oarecum stimulați de lipsa totală de autoritate a centralului Moraru, cunoscuții „secerători" Miculescu (de la oaspeți) și Rusu (gazde) au început să-și facă numerele cunoscute, lovind în stînga și-n dreapta fără a fi măcar avertizați. Gazdele îl introduc pe fundașul Petre Grigore, care, în chiar același minut, va trimite de pe extrema dreaptă un șut-centrare, care din greșeală ajunge să se înșurubeze drept în vinclu : 1—0 ! Hunedorenii încearcă egalarea, dar același arbitru avea să le refuze două lovituri din careu, ca și prelungirile pentru desele întreruperi de joc. După meci, antrenorul hunedorean Ștefan Coidum se arată extrem de nemulțumit de arbitraj. Pe antrenorul secund al Jiului, Gheorghe Ene, nu l-am putut aborda întrucît el era nemulțumit de revista „Flacăra", care a scris că nu are categoria necesară unui antrenor din prima divizie. Îl anunțăm pe această cale că de insuccesele sale la examene revista noastră nu se face vinovată cu nimic. Poate găsește alt vinovat. În încheiere, a urmat distribuirea celor trei baloane acordate pentru fairplayul spectatorilor la inițiativa F.R.F. și a gazetei „Munca". Trei dintre cei mai sportivi spectatori, Szabaszlai Ștefan, Stark Aurel și Constantin Pașcan, au primit cîte un balon Artex de 309 de lei, ca merituoși cîștigători ai tragerii la sorți la care au avut drept de participare numai zece spectatori (din 10 000 prezenți la meci !), propuși nominal de o „comisie specială", aleătuită din șase persoane. Inginerul Romulus Cruceru a stat cuminte cu bălaiul său la tribuna I, doar, doar l-o vedea cineva. A auzit cu urechile sale cum Gh. Pop (membru în numita comisie) a spus către o altă persoană : „Vezi că ai să dai un coniac ; te-am trecut pe listă"... Numeroase voci din public își exprimau nemulțumirea față de acest sistem arbitrar : „Cei 10 sînt sau nu cunoscuții clubului ?" (Nicolae Boată), „Au bilet de intrare sau nu ?!" (Nicolae Șerban). „Cum au reușit să aleagă zece din zece mii ?" (C. Băjenaru), sau chiar „De ce n-au dat, tovarășe, mingile la copii ?" (Ivan Puican). Fără comentarii... **(Ion Predoșanu).**

Radu Nunweiller, după întîlnirea cu fundașul Rusu

CARE ESTE ECHIPA NAȚIONALĂ A ULTIMULUI SFERT DE VEAC ÎN FOTBALUL ROMÂNESC ?

• Reamintim cititorilor noștri că NUMAI PÎNĂ LA 15 SEPTEMBRIE a.c. mai pot trimite pe adresa redacției propuneri privind echipa națională „a ultimului sfert de veac (1952—1977), în fotbalul românesc. Ancheta care va stabili formația ideală pentru perioada de timp amintită, formată din foști jucători sau jucători încă în activitate, va fi publicată în ALMANAHUL „FLACĂRA" 1978.

Oricum, mai bine decît invers!

PLOIEȘTI : Petrolul — Olimpia Satu Mare 2—0 (1—0). Deși victorios, Valentin Stănescu nu s-a declarat mulțumit de prestația garniturii sale, fiind însă tentat să creadă că e mai bine să joci slab, cum s-a cam întîmplat cu Petrolul duminică, mai ales între orele 17 și 17,30, cînd Satu Mare a dominat jocul, și să cîștigi, decît invers, reamintind prima repriză a meciului cu Steaua. De partea cealaltă, mai puțin afectat, Gigi Staicu ne-a mărturisit în minutul 91, după ce tocmai stinsese, la cabine, un conflict declanșat între Smarandache (pe teren, corect și prompt în intervenții) și portarul Pusztai, că echipa sa a avut ghinion, în sensul că „o jumătate de oră am fost peste ei, dar mingea n-a vrut să intre în poartă". Ceea ce nu e chiar adevărat, căci în general Petrolul a condus jocul, mancînd mai mult pentru victorie, depunînd mai multe străduințe, în fața unui adversar mai tehnic, dar mai leneș și mai apatic, acuzînd imaginare și repetate persecuții ale arbitrului. În rest, meci nici frumos, nici urît luminat de dirzenia ploieștenilor și de subtilitățile tehnice ale oaspeților, de reapariția lui Florian Dumitrescu, autor al unui gol superb, din voleu, la o centrare a lui State. Menționînd că arbitrajul bucureșteanului Romeo Stincan, la linie băcăuanii Al. Ghigea și M. Feciorescu, a fost corect, vrem să atragem pe această cale atenția conducerii clubului ploieștean, în fruntea căreia se află inimosul și foarte priceputul inginer Mircea Dridea, că la așa-zisa **tribună oficială,** unde am fost siliți să stăm neexistînd masa presei și unde a intrat cam cine a vrut și cine n-a vrut, s-au manifestat atitudini huliganice față de cei aflați prin preajmă, pe banca de rezerve a sătmărenilor, asupra capetelor cărora au fost azvîrlite nu doar expresii jignitoare. **(Ovidiu Ioanițoaia).**

Bătrînețe, haine grele

REȘIȚA : F.C.M. — F.C. Bihor 3—0 (1—0). Emoții mari în ambele tabere înainte de meci, cu vorbe foarte puține în cabine. La orădeni o reapariție : extrema dreaptă Suciu, care se retrăsese din activitatea competițională. În schimb, F.C.M. Reșița nu și-a încheiat cursa pentru transferarea lui Mioc. Acestea fiind zise, să se înțeleagă că și Reșița și Bihorul au la ora actuală loturi dintre cele mai „subțiri" între echipele din prima divizie a țării. În plus, orădenii posedă cea mai virstnică echipă (media de virstă a celor 11 care au intrat pe teren fiind de 26 de ani), întinerită după pauză prin introducerea lui Schwartzman (18 ani), dar și... Suciu (33 de ani) ! La oaspeți singurul care a știut ce a vrut a fost micuțul și mereu inimosul Naom. După meci, antrenorul I. Reinhardt, răgușit complet, se declara mulțumit de jocul de ansamblu al echipei, sperînd în același timp că prezența viitoare a lui Mioc va suplini lipsa lui Tănase. În schimb, Virgil Blujdea de la orădeni se arăta extrem de nemulțumit de starea morală a jucătorilor săi, care încă nu participă la jocuri și la antrenamente cu suficientă conștiinciozitate. Două speranțe își exprima antrenorul Blujdea : integrarea cîtorva juniori, dar și restabilirea accidentaților de valoare ai echipei, cum ar fi Kun și Georgescu. Fără probleme deosebite, arbitrajul severineanului S. Drăgulici a mulțumit pe toată lumea **(Gheorghe Amuza).**

DIALOG CU
CONSTANTIN CERNĂIANU :

„Nu prea avem timp să visăm la calificare, pentru că ne gîndim tot timpul la meciul cu Spania!"

— Constantin Cernăianu, despre dumneata se vehiculează ideea că ești un antrenor norocos. Cît adevăr și cîtă invidie se află în această poveste ?

— E greu de spus. Fotbalul, în fapt, e făcut din victorii și înfrîngeri aproape zilnice. În mai bine de 15 ani de cînd sînt antrenor am obținut și succese, unele destul de frumoase pentru nivelul la care se situa fotbalul nostru, dar am avut și destule insatisfacții. Una peste alta, totuși, poate că bucuriile au fost mai mari decît necazurile — și atunci lumea fotbalului a început să mă socotească un norocos. Eu mă știu însă în primul rînd conștiincios, ordonat, muncitor. N-aș fi spus asta dacă nu m-ai fi provocat dumneata cu această poveste a norocului.

— Ce înseamnă pentru dumneata munca alături de Ștefan Covaci ?

— Un enorm cîștig pentru mine, ca antrenor. Un stimulent deosebit pentru a munci zi și noapte în scopul de a fi la înălțime. Fără îndoială că fotbalul românesc avea nevoie de o asemenea autoritate ca aceea a lui „Piști" Covaci Experiența lui, reputația internațională de care se bucură, noile metode pe care le aplică la lotul reprezentativ, formidabila capacitate de a cuceri orice om aproape instantaneu, de a-l face pe jucători să creadă, să fie convinși de ceea ce le spune, toate aceste lucruri se află acum în sprijinul nemijlocit al fotbalului românesc. Pentru mine este în primul rînd o mare cinste să colaborez cu el la munca deosebit de temeinică, de mare perspectivă, pe care o îndeplinește zi de zi în folosul fotbalului nostru. Că așa este, că așa va fi mai exact, vom vedea, după părerea mea, foarte curînd.

— Care sînt adevăratele cîștiguri de semnalat la echipa națională pe care o antrenezi, cum se știe, împreună cu Ștefan Covaci ?

— Consolidarea unei unități sufletești, lucru pe care îl consider principala noastră armă în lupta pentru calificarea la campionatul mondial. Apoi, buna pregătire fizică, ca urmare a unui stagiu centralizat, în cadrul căruia s-au făcut antrenamente foarte tari, de cele mai multe ori chiar trei ședințe pe zi. Covaci apreciază că jucătorii noștri nu sînt chiar așa de tehnici cum se spune în general. De aceea am lucrat mai ales pentru fibră și pentru potență fizică, dar și pentru tărie morală. Reține însă că n-am avut pînă acum nici un singur jucător accidentat din cauza antrenamentelor foarte tari la care i-am supus. Există apoi o serie de certitudini în echipa națională la ora actuală. În poartă Moraru, excelent în Maroc și de-a dreptul uluitor în jocul de la Atena, cu Panathinaikos. Apoi cuplul de fundași centrali Sătmăreanu II — Sameș, cu un Sameș care a devenit un stîlp de apărare de o siguranță impresionantă, ca și celălalt cuplu, Iordănescu — Dudu Georgescu, în centrul liniei de atac. Pe margini, Cheran (a cărui lipsă s-a simțit la Atena) și Vigu, acesta jucînd dealtfel peste așteptările mele în Maroc și bine la Atena. Rămîn aripile, unde Zamfir a jucat foarte bine la Rabat (a fost cel mai bun jucător al nostru în Maroc) și iarăși bine, a doua repriză, la Atena. La mijloc Dumitru și Bölöni, dar trebuie să subliniez că jocul liniei de mij-

Adevărați autori ai accidentelor de pe D.N. 14, km 46, 800 m

În unitățile de transport a devenit o tradiție ca mașinile noi să fie încredințate în semn de recompensă celor mai buni șoferi. Acest sănătos obicei s-a transformat ulterior într-o regulă prevăzută de actele normative interne ce reglementează activitatea unităților cu profil auto.

Este logic, rațional și mai ales echitabil să se procedeze așa. În favoarea acestei practici mai pledează un factor deloc lipsit de importanță : îngrijirea calificată a autovehiculului de la primii kilometri rulați contribuie la prelungirea vieții mașinii.

Dacă la autobazele Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții această regulă este în general respectată, nu același lucru se întîmplă în alte unități. Un exemplu negativ îl reprezintă Întreprinderea Tehnoutilaj — Odorhei. Trebuind să primească de la Uzina mecanică Mirșa 5 autobasculante, unitatea din Odorhei a inclus printre cei 5 șoferi ce urmau să efectueze deplasarea și pe Andras Koszta, un tînăr în vîrstă de 20 de ani. A. K., absolvent al școlii de șoferi profesioniști din Cluj-Napoca, a obținut permisul de conducere în decembrie 1976.

După terminarea cursurilor el nu s-a angajat ca șofer, ci a preferat să se ocupe de agricultură acasă la părinți.

La 5 iulie 1977 tînărul nostru a intrat în serviciu, ca lăcătuș la unitatea amintită.

În momentul cînd a fost trimis împreună cu cellalți patru delegați să la în primire autovehiculele, A. K. nu avea literalmente nici un fel de experiență în conducerea mașinii. În mod deliberat deci conducerea Întreprinderii Tehnoutilaj Odorhei a creat o situație extrem de periculoasă atît pentru A. K. cît și pentru participanții la circulație de pe traseul ce urma să-l parcurgă mașina de la Mirșa — Sibiu la Odorhei, ca să nu mai vorbim de „chinurile" ce trebuia să le suporte moderna autobasculantă cu motor diesel din partea unui novice nefamiliarizat nu doar cu această „uzină pe roți" ci, în general, cu nici un fel de mașină. Trebuie menționat că din cei 5 nu numai A. K. era novice, ci și încă un delegat, încadrat în unitatea sus-amintită nu în calitate de șofer profesionist, ci în cu totul altă profesie.

Cei în cauză au luat în primire mașinile, s-au făcut cuvenitele probe și coloana formată din cele 5 autobasculante s-a pus în mișcare pe drumul național nr. 14 — Sibiu — Mediaș. Mersul în coloană presupune respectarea unor reguli severe. Despre aceste norme șoferii respectivi trebuiau bineînțeles instruiți. Acest lucru nu s-a făcut însă.

Cînd cele cinci mașini au ajuns la km 46+800 lui A. K. i s-a părut că autovehiculul din fața sa rulează prea încet. S-a gîndit că instalîndu-se în fruntea coloanei va imprima deplasării un ritm mai alert. În consecință, a virat la stînga angajîndu-se în depășire. A comis însă una din cele mai grave și în același timp elementare greșeli. Nu s-a asigurat că poate efectua dublarea în condiții de siguranță. Din sens contrar circula normal, regulamentar o Dacie 1100. Apărînd brusc la cîțiva metri în fața acestei mașini șoferul autoturismului, surprins, nu a mai putut întreprinde nimic pentru salvarea situației. Autobasculanta a intrat în plin în autovehiculul ușor. Și-au pierdut viața șoferul și trei pasageri ai autoturismului : Samoilă Fekete, pilotul Daciei 1100 în vîrstă de 65 de ani, Florian Ernest în vîrstă de 47 de ani, Inocențiu Borza de 32 de ani și Romeo-Mircea Popescu în vîrstă de 32 de ani. O fetiță de 14 ani și ea pasageră a autoturismului a fost rănită grav.

A. K. va răspunde pentru infracțiunea comisă datorită gravei imprudențe dovedite în conducerea mașinii.

Dar analizînd cauzele acestui accident, vinovați îi găsim și pe cei de la întreprinderea din Odorhei care l-au pus să facă pe A. K. o treabă, fără să se convingă că nepracticînd atîta vreme meseria, respectivul mai e în stare să o realizeze, să conducă o asemenea mașină.

În final cîteva cuvinte despre tovarășii de la Mirșa. Apreciază oare că e bine să încredințeze aceste moderne autovehicule oricui se prezintă cu o delegație în mînă, indiferent de pregătire, de experiență.

Dacă unii beneficiari manifestă lipsă de răspundere, trimițînd oameni incompetenți să ridice mașinile, la această trebuie să se adauge neapărat și lipsa de răspundere a celor ce predau autovehiculele respective ?

Colonel VICTOR BEDA

DACIADA

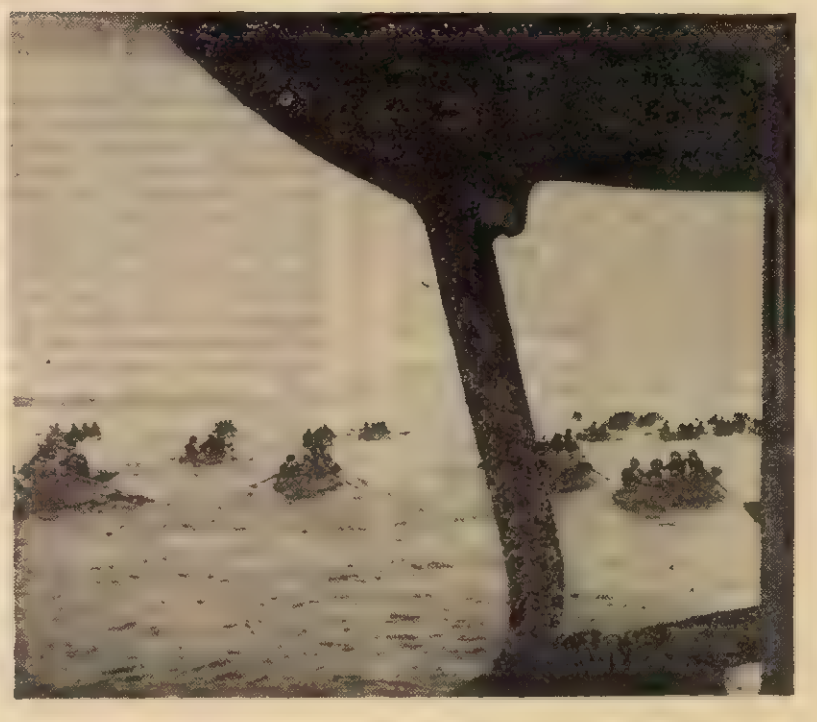

Barca pe valuri plutește ușor

I-am întîlnit la Giurgiu, într-o meritată zi de odihnă. Erau arși de soare, puțin gălăgioși, așa cum le stă bine tinerilor. Proveneau din toate colțurile țării, cîte patru reprezentanți din fiecare județ (plus Bucureștiul care a avut un echipaj separat). În total 160 de tineri, care au pornit într-o expediție nautică pe Dunăre, cu scopul de a parcurge, urmînd cursul apei, locurile unde în urmă cu o sută de ani trupele române au luptat cu arma în mînă pentru cucerirea Independenței țării. Neavînd un caracter pur sportiv, expediția nu și-a propus drept scop mari performante. Dimpotrivă, forța mușchilor îi-a purtat și-i va purta pe membrii expediției din oraș în oraș, unde vor vedea interesante monumente istorice, îi vor cunoaște pe localnici, și, împreună vor încerca să retrăiască emoțiile anului de foc 1877.

Asta nu înseamnă că se poate naviga oricum și oricînd. Conducătorul echipajelor, Vasile Rotaru, ne spune că expediția aceasta o repetă pe cea de anul trecut, doar cu un traseu ceva schimbat. S-a pornit de la Calafat și se va debarca la Cernavoda. Se navighează la 50 de metri de malul românesc. În afara celor 40 de bărci cu rame, expediția mai dispune de două bărci cu motor pentru corpul tehnic și două șalupe-remorcher. Privit de pe mal, originalul convoi măsoară 30 metri în lățime și circa 150 în lungime. El s-a bucurat pînă acum de toate onorurile maritime acordate în asemenea ocazii. Cînd s-au înscris la marea expediție, doar tinerii din același județ se cunoșteau între ei. Acum, la jumătatea traseului ei formează o mare familie. Iată deci un prim ideal atins : noi prietenii ! Dintre cei 160 de tineri prezenți la cea de-a doua expediție, 40 au participat și la cea din anul trecut. Restul sînt noi veniți. Oare de ce au „recidivat" unii dintre ei ? Răspunsul l-am primit de la Gaiffy Ioan din Tîrgu Mureș : „Anul trecut am venit din pură curiozitate, pentru a simți în palme, dacă pot spune astfel, Dunărea. Anul acesta m-a atras nobila idee care a stat la baza expediției. Sînt încă emoționat de cele văzute pînă acum".

Îi privesc aranjați disciplinat în careu — de vîrste diferite, de preocupări diverse, muncitori, țărani, elevi, intelectuali, studenți. Consult din curiozitate lista participanților. Notez : cel mai tînăr, un elev din București, 15 ani. Cel mai vîrstnic are cu 13 ani mai mult, deci 28, și e din Botoșani. Echipajul cel mai interesant mi se pare a fi cel din Tîrgu Mureș, format dintr-un lăcătuș, un elev, un sculptor și un tehnician. Printre participanți, un muzician. Mă grăbesc să-i trec numele, dar sînt rugat să n-o fac. Elevul se teme de profesorul său, care l-a rugat să nu participe la expediție din dorința de a-i proteja mîinile. Mirajul Dunării a învins însă...

Din nou întrebările îmi dau ghes : cum reușesc oare acești tineri, veniți din cele patru puncte cardinale ale țării, să înfrunte Dunărea, mai ales atunci cînd e învolburată ? Visînd e o treabă grea, care pe lîngă bărbăție mai cere puțină pricepere și un dram de îndemînare. Mulți dintre participanți n-au în județele lor posibilități de antrenament. Lămuririle mi le dau : Mircea Solomon, lector universitar, însărcinat cu problemele de navigație, Traian Picu, tehnician, răspunzător de problemele tehnice motoare, Dan Bărăscu, profesor, responsabil cu problemele de înot, supraveghere și salvare, și inginerul Dumitru Marinescu, însărcinat cu probleme de salvare și supraveghere, care răspund în colectiv de buna desfășurare a expediției „Centenarul Independenței României". „Fiind conștienți de structura eterogenă a echipajelor și de faptul că expediția nu are un caracter competitiv, unele echipaje sînt ajutate pe parcurs pentru a nu rămîne în urmă. Atunci cînd e cazul, chiar le remorcăm. În limita posibilităților, le dăm îndrumări tehnice din mers. Noi sperăm ca în final toate cele 40 de echipaje să cîștige multe cunoștințe despre canotaj. Pînă acum am avut un singur moment dificil, la Bechet, cînd cotele Dunării au crescut, în trei-patru ore, cu valuri mari și vînt potrivnic din față. Eram pe punctul de a opri echipajele. Băieții au refuzat, ne-au ascultat îndrumările și pînă la urmă au depășit momentul critic".

Pînă la Giurgiu participanții parcurseseră ceva mai mult de jumătatea traseului. Dar și pînă la Cernavoda mai e cale lungă, pe drumul fără pulbere al bătrînului nostru fluviu. Un fapt este încă de acum cert : expediția „Centenarul Independenței României" i-a ajutat pe acești tineri să dobîndească bunuri dintre cele mai nobile, cum ar fi prietenia, o nouă cunoaștere a frumuseților țării, a trecutului de luptă al poporului.

DAN BÎRLĂDEANU
Fotografie de VALERIU TANASOFF

locași ne frămîntă cel mai mult. Turneul în Maroc, ca și jocul cu Panathinaikos ne-au arătat și o serie de lipsuri, e adevărat, între care mai cu seamă travaliul insuficient al întregii linii de mijloc pentru îndeplinirea ambelor sarcini, atac-apărare, ca și dureroasa lipsă de eficacitate a lui Dudu și Iordănescu, care au ratat uneori ocazii uriașe. În privința lui Dudu Georgescu este totuși de remarcat că el face eforturi notabile la echipa națională pentru ca să nu piardă postul, chiar fiind într-o formă mai slabă acum, la început de campionat. Să sperăm că nu se vor întîmpla asemenea ratări și în meciurile oficiale !

— Am în față o telegramă trimisă de federația de fotbal din Iran, a cărei echipă națională a cîștigat nu demult un meci deosebit de important pentru calificare la C.M. : 1—0 cu Australia, chiar pe terenul acesteia ! De asemenea, iranienii speră într-o reîntîlnire a echipelor naționale la... turneul final al campionatului mondial. Aș dori să-mi spui care este obiectivul numărul unu pentru echipa reprezentativă în această toamnă.

— Cînd am jucat la Teheran, Covaci le-a făcut o serie de recomandări specialiștilor iranieni, lucru care se pare că le-a fost de real folos pentru meciul din Australia. În ceea ce privește obiectivul nostru principal, aș putea răspunde că el este calificarea la turneul final. Dar, privind mai aproape, pentru noi esențial și în același timp prioritar este meciul pe care îl avem de jucat în deplasare, împotriva Spaniei. Tot ce am făcut în această vară, ca și tot ce facem în continuare își găsește finalizarea în meciul de la 26 octombrie. Am jucat la Atena, pentru că Panathinaikos — dealtfel o echipă valoroasă, cu multe individualități de prestigiu — ne-a pus față în față cu un stil de joc și o atmosferă foarte aproape de cea spaniolă. Jucăm încă două meciuri de pregătire, cu Grecia și Polonia, dar ambele la București. De asemenea, o mare importanță au cupele europene, o altă confruntare româno-spaniolă. Urmărind pe C.F. Barcelona (meciuri cu Real Sociedad și Betis Sevilla) și Atletico Madrid (meciuri cu Valencia și San Sebastian), aruncăm în fotbalul spaniol o privire de două ori necesară : pentru echipele de club, Steaua și Dinamo, dar și pentru echipa națională. Trebuie să facem totul pentru ca la 26 octombrie să prezentăm cea mai bună echipă a momentului în fotbalul românesc, o echipă care să fie conștientă că are de trecut un examen foarte important pentru tot viitorul fotbalului nostru. Ca să zic așa, nu prea avem timp să visăm la calificare, pentru că ne gîndim tot timpul la meciul cu Spania ! Un rezultat bun, pe care-l considerăm posibil, ne-ar aduce însă, desigur, și calificarea. O calificare pe care, în eventualitatea obținerii ei, dorim să o traducem cu mai mult folos pentru întreg fotbalul românesc, spre deosebire de cea petrecută acum opt ani, la C.M. din Mexic, care n-a produs, din păcate, prea multe urmări. Campionatul mondial din Argentina, astfel privit, n-ar fi decît un început...

DUMITRU GRAUR

Nu pierdeți startul !

Brăila. Noul regulament al Daciadei a prins viață și în asociațiile sportive din marile întreprinderi brăilene. Bunăoară, la Combinatul de celuloză și hîrtie de la Chiscani sînt antrenate în concurs 16 echipe de fotbal, organizate pe secții de producție, iar pe terenurile de tenis din Parcul Monument se întrec peste o sută de tineri din aceeași întreprindere. Zilele trecute, pe aleile aceluiași parc, care cuprinde și cea mai mare bază sportivă a orașului, s-a desfășurat competiția numită „Crosul fetelor", cîștigată la actuala ediție de Mariana Manea, muncitoare în secția Cord a întreprinderii din Chiscani. Tinerii de la Șantierul naval s-au întrecut pe terenurile de pe faleza Dunării în competiții de volei, handbal, tenis de cîmp. Asemenea întreceri sportive au mai avut loc și la Combinatul de prelucrare a lemnului, Fabrica de confecții și altele. Sînt însă și asociații sportive care deocamdată au pierdut startul Daciadei. Este cazul, în primul rînd, al asociației sportive din cadrul Fabricii de ciment Stînca (președinte Costică Burlăcel, secretar U.T.C. Mircă Tentea), unde nu se desfășoară decît prea obișnuitele și banalele întreceri de popice. De asemenea, aceeași stare neplăcută de lucruri am găsit și la Schela de foraj-extracție Brăila (doar cîteva meciuri de fotbal, sporadic), la Fabrica de glucoză și încă alte asemenea unități, unde conducerile asociațiilor sportive și organizațiile U.T.C. ar trebui să intre mai rapid în atribuțiile care le privesc pentru buna desfășurare a competiției naționale Daciada (**Ștefan Enache**).

„Universul este frumos, iar arta, cred eu, îl înfrumusețează și mai mult"

• Academicianul **Șerban Cioculescu**, critic și istoric literar, s-a născut la 7 septembrie 1902. • Bibliografie selectivă : **Aspecte lirice contemporane** — 1942, **Istoria literaturii române moderne** (în colaborare cu Tudor Vianu și Vladimir Streinu) — 1943, **Dimitrie Anghel** — 1945, **Introducere în poezia lui Tudor Arghezi** — 1946, **Varietăți critice** — 1966, **Aspecte literare contemporane** — 1972. **Itinerar critic** — 1973, **Amintiri** — 1975, **Viața lui Caragiale. Caragialiana** — 1977.

— Ce înseamnă să fii contemporan cu 75 de ani de istorie ? Cu 75 de ani de istorie a secolului XX ?

— În cadrul istoriei moderne, a fi fost contemporanul conștient a peste 65 de ani încărcați de evenimente capitale, ce zic, capitale, de schimbare a fetei universului, este desigur un mare noroc. Dar cînd mă gîndesc mai bine și bunicii noștri au putut avea aceeași senzație, dacă nu pe plan universal, ca generația mea, dar măcar pe plan național. Născuți în jurul anului 1845, au văzut Unirea principatelor și chiar unirea tuturor românilor de după primul război mondial.

— Ați fost martorul unor evenimente capitale. Care anume ?

— Cum spuneam, generația mea a văzut schimbarea la față a întregului univers, dispariția colonialismului, ridicarea la conștiință națională și independență a circa 100 de state noi, revoluțiile socialiste dintr-un număr de țări... Apoi, pe plan cultural și științific, descompunerea atomului, apariția calculatoarelor, electronica, cucerirea cosmosului...

— Ați pornit în viață într-o lume guvernată mai puțin de tehnică și mai ușor de înțeles. Cum vă simțiți în lumea de azi ? Vă este ea familiară ?

— De ce nu ? Omul se obișnuiește cu orice. Am fost în liceu slab la materiile științifice, dar am satisfacția să știu că acela care au fost mai tari la materiile astea mai acum 60 de ani sînt azi total depășiți de progresele științelor fizico-matematice și ale tehnicii industriale. În timpul adolescenței mele mai erau posibili oameni cu o cultură enciclopedică. Azi acest lucru e cu neputință.

— Înseamnă că omenirea a pierdut ceva.

— Nu. Înseamnă că omenirea a cîștigat ceva. A progresat. Și o singură minte nu mai poate ști totul.

— Atunci poate omul a pierdut ceva.

— Nu. Pentru că toate aceste descoperiri sînt ale omului.

— Cum s-a înțeles cu istoria secolului său Șerban Cioculescu ?

— Faptul că pot răspunde la întrebări înseamnează că explozia istorică, poate mai puternică decît cea științifică, nu m-a dezagregat, ca dealtfel și pe alții. Ba, mai mult, mă pot bucura că după atîtea seisme istorice și chiar de pămînt, mi-am păstrat optimismul și puterea de muncă.

— Cum se explică optimismul dumneavoastră ?

— Nu pot să-l explic.

— Dar dacă ar fi să vă caracterizați destinul, dacă l-ați analiza așa cum ați procedat în cazul atîtor scriitori, ce ați spune ?

— E mai ușor s-o faci în cazul altora, cu toate documentele în față. Cînd e vorba de tine însuți nu poți vorbi fără a părea un mare orgolios sau un ipocrit.

— Să facem abstracție de ce puteți părea și vă rog să răspundeți ce credeți că sînteți.

— Vezi, dacă ți-aș spune că n-am o părere bună despre mine ai să mă crezi nesincer. Dar adevărul este că nu am dat tot ceea ce puteam da și nici nu-mi rămîne suficient timp ca să recuperez. Am mai mult melancolia lucrului neîmplinit decît certitudinea realizărilor.

— Dumneavoastră melancolic ?

— Stendhal se întreba în **Viața lui Henry Brulard**, de fapt o autobiografie, dacă e vesel sau trist. Cred că era și una și alta. Așa mă consider și eu. Într-o copilărie întîrziată, pentru că numai copiii trec așa ușor de la o stare la alta. Singurul lucru de care mă pot bucura e că am rămas sensibil la frumusețile lumii exterioare și la cele artistice. Vîrsta înaintată nu a făcut din mine un blazat și nici un neatent la ceea ce se petrece în jurul meu.

— Și cum vi se pare viața de azi ?

— Și-a pierdut tihna. Înainte nu era așa de dinamică. Și timpul istoriei nu era atît de precipitat ca acum. Viața nu era mai bună decît azi, dimpotrivă, azi numărul de privilegiați a scăzut pe planetă iar oamenilor simpli le-a crescut nivelul de trai. Viața a devenit mai intensă, nervii sînt mai solicitați, însă, printr-un paradox, cu toată poluarea, cu toate bolile specifice civilizației moderne, limita de vîrstă a crescut.

— Vă îngrijorează ceva în lumea contemporană ?

— Românul are o vorbă : capul face, capul trage. Dacă omenirea ar suporta — prin absurd ! — demența unui al treilea război mondial, sigur că nu aș putea decît să deplîng soarta acestei planete. Dar eu sper, așa cum sperăm cu toții, că pînă la urmă popoarele vor reuși să facă ele pasul definitiv în direcția instaurării păcii eterne.

— În ce a crezut toată viața Șerban Cioculescu ?

— Am crezut în două... năluci : în adevăr și dreptate.

— De ce năluci ?

— Pentru că sînt de natura idealului niciodată atins pînă mai ieri. De fapt, ele sînt relative. Știi ce spunea Pascal : Ce este dreptate dincoace de Pirinei, dincolo este eroare.

— Poate sînt mai puțin relative aceste noțiuni.

— Cînd ești tînăr așa ți se par lucrurile. Că sînt ori albe, ori negre. Adevărul e altul și cu mare greutate ajungi să-l cunoști.

— Sînteți dezamăgit ?

— Da' de unde ! Universul este frumos, iar arta, cred eu, îl înfrumusețează și mai mult. Îmi pare însă rău că uneori cîte un nou val se luptă să-i urîțească. Și mi-e teamă că unii din generațiile viitoare vor scrie urîtul cu majuscule, așa cum scriem noi azi Frumosul.

— Nu vă împărtășesc neliniștea.

— Să nu crezi cumva că sînt rupt de generațiile de azi. De pildă, am o mare admirație pentru cîțiva critici literari și chiar nutresc speranța că vor depăși generația mea. Mai ales dacă nu se vor robi unor discipline originar viciate, ca structuralismul.

— Nu cred că ar trebui atît de înfierat structuralismul.

— Crede ce vrei. Eu însă socotesc că altul este destinul criticii noastre literare. Sînt optimist pe toată linia. Și cred în destinul literaturii și artei românești.

— Care socotiți că este cel mai glorios moment din literatura noastră ?

— Secolul nostru este mai grandios decît cel precedent. Cu toate acestea, cei mai mari scriitori români aparțin veacului trecut : Eminescu, Caragiale, Creangă. Dar la fel s-a petrecut și în Franța. Nu — secolul al XVIII-lea, secolul luminilor, este cel mai important pentru literatura franceză, ci veacul de aur este cel al lui Ludovic al XIV-lea. În cultură deci, lucrurile nu merg mereu ascendent.

— Ce decurge de aici ?

— Multe. Dar pe mine mă îngrijorează altceva. Că omul nu progresează moral decît cu mari eforturi. Că idealul de perfecțiune al omului rămîne un deziderat și chiar, uneori, o iluzie. În fond, socialismul luptă pentru realizarea acestui OM NOU — preconizat cu elocință de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Ce înțelegeți prin om nou ?

— Un om nu numai echilibrat sufletește, desăvîrșit, incapabil de a face rău și chiar și de a-l gîndi. Omul frumos și drept, ideal și al vechii gîndiri eline.

— Ați citit mii de cărți. Știți cam cîte anume ?

— Nu. Și nici nu mă interesează.

— Ce a însemnat biblioteca pentru dumneavoastră ?

— Biblioteca a fost pentru mine celula libertății mele spirituale. Dacă termenii ți se par contradictorii, treci peste asta. Ai să-mi spui poate că biblioteca mi-a deranjat mintea. Și asta se poate.

— Sînteți ironic ca întotdeauna.

— Și autoironic. Ironia și autoironia au fost cele două pîrghii ale rezistenței mele. Așa m-am putut sustrage nebuniei care ne pîndește pe toți. Cred că ești de acord cu mine că toți avem micile noastre vicleșuguri cu care scăpăm de ea. Deși cred că asta mi-a lipsit fundamental : grăuntele de nebunie.

— Cum se vede istoria dintr-o bibliotecă ?

— Cu toate acestea, o mare parte din cărțile și broșurile din biblioteca mea tratează despre istoria poporului nostru și pot spune că această materie a fost pentru mine un adevărat „Violon D'Ingres". Nu îndrăznesc a spune a doua specialitate. Istoria poporului nostru, cu luptele lui pentru libertate, independență și dreptate socială, este o adevărată școală de energie morală.

— Mi-ați povestit că în timpul seismului de la 4 martie biblioteca din locuința dumneavoastră s-a prăbușit și v-a sechestrat într-o încăpere. Culmea, tocmai cărțile pe care le-ați slujit o viață să atenteze la dumneavoastră !

— S-au poate ele m-au apărat. Cine știe ce s-ar fi întîmplat dacă ieșeam în stradă ! Dar regret totuși că nu s-a întîmplat așa. Ar fi fost frumos. Ce frumos e să devii victima propriului tău cult. Să devii jertfa idolului căruia te-ai închinat o viață. Pentru că o treime din viață mi-am trăit-o în bibliotecă.

— Cum ați prezenta generația din care faceți parte ?

— Nu pot face bilanțul generației mele pentru că sînt eu însumi implicat în destinul ei. Dar am avut mari colegi, poeți, romancieri, critici literari. Nu fac parte dintr-o generație minoră, care să nu fi făcut nimic pentru această țară și, risc să spun, chiar și pentru această lume. Am doar melancolia că sînt un supraviețuitor, că mi-am prohodit prietenii și că la vîrsta mea nu-ți poți face alții.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre capacitatea de creație a poporului român.

— Poporul nostru se dovedește, prin arta și prin literatura lui orală, un nesecat rezervor de creație. Nu mă mir deloc faptul că mai mult entuziasmează pe toate latitudinile globului nostru purtătorii acestui mesaj popular, decît cărțile scriitorilor noștri cei mai buni. Cred că specificul național este mai bine reprezentat de această artă colectivă, una dintre cele mai marcante din lume, decît de către literatura noastră zisă „cultă", deși o bună parte din aceasta se hrănește din sucurile generoase ale humusului nostru.

— Mi-ați putea deconspira cîteva din preferințele din literatura de azi ?

— Avem scriitori de seamă, astăzi, în toate genurile literare. Și, ceea ce este deosebit de îmbucurător, avem și un vast public de cititori, iubitori de literatură. Cine a mai pomenit în trecut tirajul de peste 100 000 de exemplare, obținut de o carte contemporană de poezie ? Tirajul de 112 000 de exemplare al culegerii de sonete **Pămîntul deocamdată**, aparținînd lui Adrian Păunescu, un poet la care țin mult, e un record național și poate nu numai atît, și e cu atît mai surprinzător, cu cît nu avem de a face cu poezii „cantabile", ca acelea ale curînd dispărutului poet francez Prévert. Chiar și poeziile ermetice ale lui Nichita Stănescu se editează și reeditează. Nu mai vorbesc de acelea, uneori voit prozaice, ale lui Marin Sorescu, care se bucură de o mare popularitate. Dintre marii poeți ai generației mele, Alexandru Philippide este cel mai citit și recitit.

— Cîteva nume de romancieri ?

— Citesc cu interes romanele semnate de Radu Tudoran, Eugen Barbu, Marin Preda, Laurențiu Fulga, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Dumitru Radu Popescu și alții.

— Dar critici ?

— Urmăresc scrisul criticilor de toate vîrstele și mai ales ale celor profesioniști, deoarece știi că mai toți literații noștri, chemați sau nechemați, simt mîncărimea opiniilor critice. Dovada ? Noua anchetă despre rolul și datoria criticii... După 23 August 1944 s-au afirmat îndeosebi Al. Piru, Ov. S. Crohmălniceanu, Paul Georgescu, Eugen Simion, Nicolae Manolescu, G. Dimisianu, M. Ungheanu, D. Micu, Lucian Raicu, Dana Dumitriu, Georgeta Horodincă... Nu ne putem plînge de secetă literară și... (fără joc de cuvinte !) critică.

— V-ar tenta să formulați public un testament spiritual ?

— Testament spiritual ? Nu mă simt calificat, deși mă apropii de îmbarcația finală, cu ortul în mînă. Dacă tot ce am făcut poate servi ca un cît de mic exemplu de statornicie în muncă și în principiile directoare, în corectitudine și curiozitate intelectuală, „testamentul" devine de prisos. Critica, apoi, este antipatică tinerilor, mai ales cînd se lasă cu „sfaturi". Nu mă duce, te rog, în ispită !

— Ați ajuns la o vîrstă și la un prestigiu care vă îngăduie să contemplați cu liniște moștenirea spirituală pe care o lăsați urmașilor.

— Poate. Însă, vulgar vorbind, vol claca și eu. Nepreväzutul care se manifestă în istorie este și la scara redusă a omului. Sînt bărbați ca stejarul, pe care îi admirăm pentru statura lor viguroasă, și se prăbușesc totuși în floarea vîrstei. Paradoxul naturii îngăduie unora mai firavi să-și păstreze vitalitatea pînă la o vîrstă înaintată. Nu mă pot plînge. Dar nici lăuda. Constat numai că mașina mea biologică e încă sub presiune, azi, la 75 de ani.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XXVI — 37 (1316) — 15 septembrie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE COMITETUL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a sosit ieri dimineață în județul Iași pentru un nou dialog de lucru cu oamenii muncii din această parte a țării

O relatare a primelor momente ale vizitei în pagina a 2-a

SPIRIT REVOLUȚIONAR COMUNIST, ÎNALTĂ CONȘTIINȚĂ POLITICĂ, GRIJĂ PENTRU OM

Dînd expresie voinței lor de a răspunde prin fapte comandamentelor formulate de secretarul general al partidului la consfătuirea de lucru consacrată propagandei, în paginile 10—11 ale revistei noastre își împărtășesc gîndurile primul secretar al Comitetului județean Covasna al P.C.R., Nagy Ferdinand, oțelarul Ștefan Tripșa, Erou al Muncii Socialiste, compozitorul și dirijorul Marin Constantin, artist emerit, secretarul cu propaganda al Comitetului județean Timiș al P.C.R., Radu Bălan, scriitorul Dinu Săraru, directorul Teatrului Mic.

Un nou an la școala muncii

Ca o succesiune ciclică, toamna, anotimpul culesului roadelor din natură, de pe ogoarele mănoase ale Patriei, corespunde începutului de an școlar, prin urmare momentului în care începe cultivarea viitoarelor roade ce vor fi culese în vara viitoare, în egală măsură ale discipolilor și dascălilor, precum și ale părinților și întregii obști. Grija pe care partidul și statul o acordă învățămîntului de toate gradele, grijă care începe cu dotarea materială și continuă cu asigurarea unor programe temeinice și adecvate momentului pe care-l străbatem, cu reașezarea pe o nouă bază a tuturor treptelor școlare, conform reglementărilor elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului, în urma hotărîrilor adoptate de partid și mai ales cu permanenta preocupare ca fiecare absolvent al diverselor trepte școlare să fie util societății, în raport cu profilul pentru care a fost pregătit și cu aptitudinile sale, toate acestea creează la fiecare început de an școlar un climat de încredere și siguranță, de stabilitate și seriozitate, proprii învățămîntului nostru actual. Căci niciodată n-a existat o asemenea preocupare pentru racordarea, cît mai deplină a înclinațiilor și aspirațiilor individuale cu nevoile societății, singurele capabile să valorifice disponibilitățile și talentul, să le afirme și să le dea amploarea cuvenită. Consecvența și rigoarea cu care statul nostru, mai ales după Congresul al XI-lea al P.C.R., urmărește problema finalizării sociale a rezultatelor școlii de toate nivelurile, prin îmbinarea armonioasă a înclinațiilor și pregătirii individului cu nevoile societății reprezintă singura alternativă posibilă și necesară. Căci, să fie limpede, pînă și cel mai dotat, mai talentat individ, depinde de obștea în care trăiește, în afara căreia totul poate deveni sterilitate. De aceea problema opțiunii tineretului pentru profesiunea pe care o va îmbrățișa trebuie considerată fundamentală și decisivă. După care urmează, desigur, conștiința că destinul propriu depinde, considerabil, de efortul propriu, de voința afirmării și dorința de a-ți sluji, cu devotament, Patria. Iată de ce credem că *prima zi de școală* trebuie să însemneze efectiv și *prima zi de muncă* pentru elevi și profesori. Altfel spus e-

POMPILIU MARCEA ■

(Continuare în pagina 9)

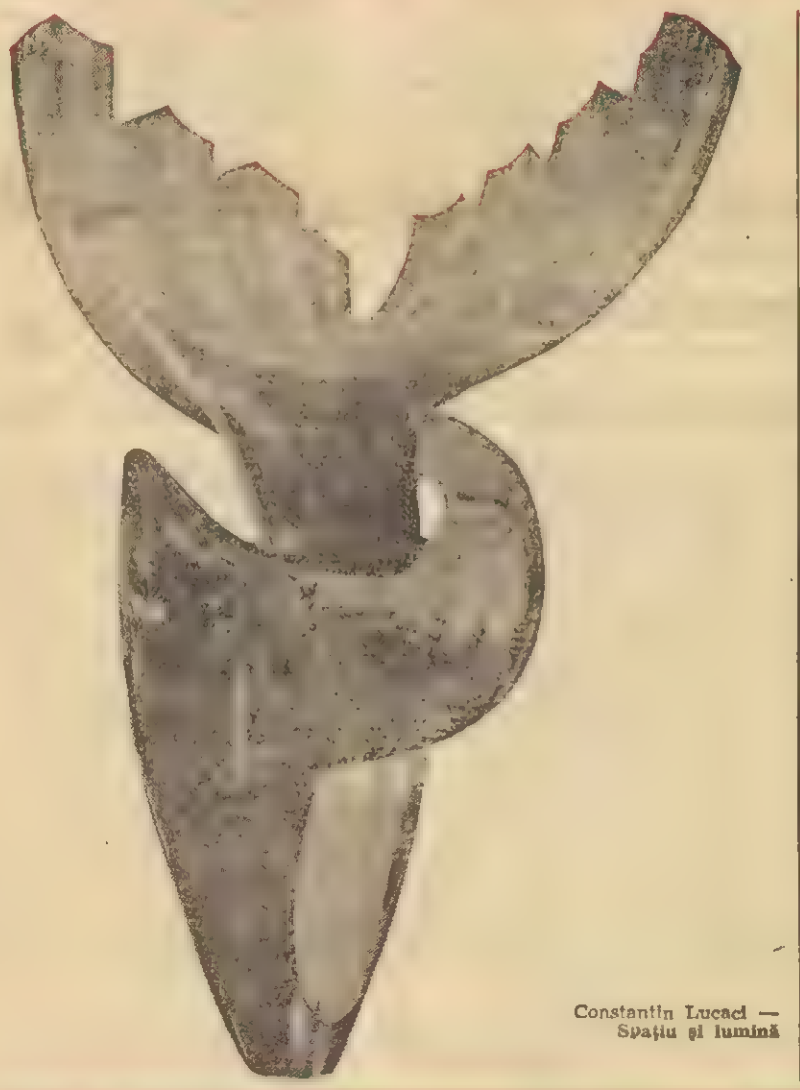

Constantin Lucaci — Spațiu și lumină

DOI COPII ÎȘI REGĂSESC MAMA

Multe din ideile mari care traversează lumea și-ar putea-o face mai bună par inaccesibile și imposibil de tradus în viață pentru că în locurile în care ar urma să aibă loc încercarea, zborul de probă, întîia lor transformare în realitate, oamenii nu sînt suficient pregătiți pentru asta, sînt comozi, obosiți sau pur și simplu n-au forța morală de a deveni purtători de idei. Formidabile binefaceri ale omenirii întîrzie să existe nu pentru că minți strălucite, transformatoare și generoase nu ar fi întuit calea de urmat pentru a se ajunge la acele binefaceri, ci pentru că în concretizarea acelor idei au fost piedici, de multe ori firești, citeodată supraomenești, piedici ale naturii umane însăși, dar uneori și piedici ale diverselor interese pe care rezolvarea problemelor într-o anumită direcție le-ar fi atins, le-ar fi jenat sau, în anumite cazuri, le-ar fi lovit de-a dreptul. Cu mult mai fericită ar fi fost omenirea dacă măcar o parte din marile gîndiri ale revoluționarilor ei autentici ar fi putut deveni armă a mulțimii. Dar pentru asta trebuia să existe acel mijloc de transport curat dinspre ideea genială înspre oamenii care aveau nevoie de întruchiparea ei.

Este evident — cît de evidentă poate fi o idee — că, nu totdeauna din lipsă de vocație în a primi noul, sînt oameni care îl resping, ci din vechi și păcătoase interese economice, din nevoi personale, din pasiuni pecuniare, din dorința unei vieți mai ușoare pentru ei, indiferent cum e viața pentru restul lumii. Dar ceea ce e zguduitor, ceea ce nu se poate să nu pună semne de întrebare majorității cinstite — căci totdeauna a existat o majoritate săracă și cinstită —, ceea ce intrigă și doare e

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Continuare în pagina 7)

Cîntec de Toamnă Luminată

Colilie, colilie,
Toamnă Luminată
O Melancolie
Ține firea toată.

Dar Păstorul-Cel-Pîrît,
Ce-avea oi mai multe ;
Uite-aici l-au doborît
Mașinațiuni oculte.

Peste El e-un munte,
Peste munte, sînt cetăți —
Șade să se-nfrunte
Cu noi toți.

Luminoasă e țăria
Zodia-n prosperitate.
Iată Harmonia
În Cetate

Soarele de-a dura
Cît o mai străbate,
Să ne dea căldura
În Luciditate.

Nu contorsiunile
Celor sterpi, ratați —
Eu invoc Dimensiunile
Omului de la Carpați.

Cine se încruntă
Să ne-ndrepte —
Aivă loc la Nuntă,
Trepte, de vrea trepte.

Nu senini și proști !
Gravi și concentrați !
Viața are două oști.
Nu trăim neînrolați.

Dar și prost și rău
E fără măsură —
O, El, nu îndură
În Unicul Său !

Slavă Marilor Contrarii,
Slavă dreptelor dispute ;
Dar nicicum în sanctuarii,
Cu stindardele vîndute.

Nu Derută !
Claritate —
O, neprefăcută
Mumă Kalitate !

Cei ce pescuiesc
În ape tulburate —
Jur c-am să-i strivesc
Prin Libertate.

ION GHEORGHE ■

8 REPORTERI ÎNTR-UN SCHIMB DE 8 ORE PE PLATFORMA MILITARI

Citiți reportajele în pag. 4—5—6.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Iași

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a început, miercuri, 14 septembrie, o vizită de lucru în județul Iași.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu se află tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Manea Mănescu, Emil Bobu, Cornel Burtică, Iosif Uglar, Teodor Coman.

Noua întîlnire a secretarului general al partidului cu oamenii muncii ieșeni are drept scop examinarea și stabilirea celor mai eficace măsuri și acțiuni în vederea ridicării, pe un plan calitativ superior, a activității în toate domeniile, corespunzător cerințelor și exigențelor actualei etape de dezvoltare a județului, a întregii țări, potrivit prevederilor cincinalului revoluției tehnico-științifice, hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R.

La acest rodnic dialog de lucru participă miniștri, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, muncitori și specialiști.

Iașul, străveche vatră românească, devenit astăzi unul din marile centre economice și culturale ale României socialiste, onorează noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu prin fapte de muncă exprimate în realizarea sarcinilor de plan pe opt luni ale anului, în industrie și agricultură, prin înfăptuiri de seamă în învățămînt, știință, cultură și artă, în alte sectoare ale vieții sociale.

Cu bucurie în inimi, cu sentimentul firesc al mîndriei patriotice pentru trecutul glorios al urbei lor, pentru izbînzile socialiste de astăzi, locuitorii Iașului au întîmpinat pe secretarul general al partidului cu nețărmurită dragoste și recunoștință, adresîndu-i urări de sănătate și viață lungă spre binele țării și fericirea poporului. Sînt sentimente exprimate încă din primele clipe ale sosirii la Iași, ele ilustrînd, încă o dată, cu putere, unitatea poporului în jurul partidului, al secretarului său general, legătura indisolubilă între țelurile fundamentale promovate de forța conducătoare a societății noastre și elanul creator cu care întreaga națiune muncește neabătut pentru a transpune în fapt Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

...Ora 9.15. Avionul prezidențial aterizează pe aeroportul din Iași.

În întîmpinare a venit tovarășul Ion Iliescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R., președintele Consiliului popular județean, care urează tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului un călduros bun venit.

O gardă alcătuită din ostași ai forțelor noastre armate, membri ai gărzilor patriotice și ai detașamentelor de pregătire militară a tineretului prezintă onorul. Se intonează Imnul de stat al Republicii Socialiste România.

Bătrînul Dumitru Macovei, fost muncitor la întreprinderea „Nicolina", împreună cu tineri și tinere în pitorești costume populare, roagă, apoi, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu să guste din pîinea și ploștile cu vin, roade ale pămîntului ieșean și ale hărniciei oamenilor de pe aceste străvechi meleaguri. Grupuri de copii oferă frumoase buchete de flori.

La scurt timp, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, în aclamațiile mulțimii, care ovaționează îndelung pentru partid și secretarul său general, se urcă la bordul unui elicopter special, îndreptîndu-se spre Pașcani.

Pașcaniul, vechi centru muncitoresc al Moldovei, cu remarcabile tradiții revoluționare, care trăiește acum din plin binefacerile prezentului socialist, îi întîmpină pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, cu cele mai alese sentimente de stimă și dragoste.

La coborîrea din elicopter, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu sînt întîmpinați cu calde cuvinte de bun venit de către Eugen Nichifor, prim-secretar al Comitetului de partid orășenesc. Din mii de piepturi au izbucnit urale și ovații. S-a scandat „Ceaușescu — P.C.R.", „Ceaușescu și poporul".

Pe arterele orașului, străbătute apoi de coloana oficială, locuitorii Pașcaniului au făcut aceeași manifestare de dragoste și stimă. Din mașina deschisă, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au răspuns cu simpatie și căldură aplauzelor și uralelor mulțimii.

În memoria pășcănenilor stărue cu putere vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o aici în anul 1973, moment cu adînci repercusiuni asupra viitorului așezării și a oamenilor săi. Atunci au fost puse, la indicația secretarului general al partidului, temeliile dezvoltării unui puternic centru industrial care să continue și să ridice pe noi trepte vechile tradiții muncitorești ale Pașcanilor.

În anii care au urmat, prin alocarea de către stat a unor importante fonduri de investiții, au fost racordate la circuitul productiv întreprinderea de tricotaje și perdele, noi capacități la întreprinderea mecanică de material rulant, aflîndu-se totodată, în fază avansată de construcție, o fabrică de zahăr, una de produse lactate, o unitate industrială pentru producerea de fire tip in, precum și întreprinderea de traductoare, regulatoare și alte elemente de automatizare. Noile capacități industriale au condus la o creștere a producției industriale a Pașcanilor de la 600 milioane lei în 1973, la 1,5 miliarde lei în 1977, urmînd ca aceasta să depășească 4 miliarde lei la finele cincinalului.

Concomitent cu această creștere economică, orașul de pe Valea Siretului a înregistrat și o spectaculoasă dezvoltare urbanistică, vechea așezare schimbîndu-și profund înfățișarea. Zestrea edilitară a Pașcanilor s-a îmbogățit cu aproape 3 300 de apartamente, iar pînă la finele actualului cincinal este prevăzută construirea altor 5 000 apartamente. Grija pentru îmbunătățirea continuă a nivelului de trai material și spiritual al locuitorilor orașului se oglindește și în noile construcții social-culturale, între care se află numeroase creșe, școli, un spital cu policlinică, un hotel, o casă de cultură.

La ora închiderii ediției, vizita secretarului general al partidului în orașul Pașcani din județul Iași continuă. (Agerpres).

ȘEDINȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Măsuri și orientări corespunzătoare cerințelor etapei actuale de dezvoltare a societății

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., desfășurată marți, 13 septembrie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a dezbătut, la punctul numărul unu al ordinii de zi, probleme legate de stabilirea atribuțiilor unitare ale tuturor compartimentelor de muncă din ministere, centrale industriale și întreprinderi. Probleme legate direct de dinamica dezvoltării economiei noastre și impuse de traducerea în practica activității curente a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., privind perfecționarea continuă a conducerii și organizării muncii, simplificarea și desfășurarea ei pe baze unitare. În acest sens, s-au adoptat o serie de măsuri care delimitează precis sarcinile și responsabilitățile fiecărui sector de activitate ce își desfășoară munca sub conducerea organelor colective și în concordanță cu prevederile legilor țării. Ministerele, centralele și întreprinderile urmează ca în interval de trei luni de zile de la aceste dezbateri fructuoase să elaboreze, în spiritul măsurilor adoptate, regulamente proprii de organizare și funcționare care urmează să fie supuse atenției consiliilor de conducere colectivă și adunărilor generale ale oamenilor muncii, pentru a fi definitivate și aprobate. Acest ansamblu de măsuri legate de evoluția dinamică a economiei noastre, de succesele oamenilor muncii în opera de construire a socialismului, contribuie la creșterea răspunderii în activitatea economică și socială, la lichidarea unor paralelisme [illegible] a muncii de organe [illegible] și concretă, obiectiv [illegible] partidului nostru.

În [illegible] de probleme dezbătute în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv s-a discutat și aprobat proiectul [illegible] Consiliul Organizării [illegible], precum și comunicarea acestuia, proiect de lege fundamental, deoarece Consiliul Organizării Economico-Sociale are sarcina înfăptuirii politicii partidului și statului de promovare consecventă a formelor și metodelor științifice de organizare și conducere în toate domeniile de activitate, în funcție de schimbările cantitative și calitative ce intervin în viața societății, de experiența dobîndită și de sarcinile ce urmează să fie îndeplinite în viitorul apropiat și în perspectivă.

Ca o dovadă a grijii permanente pentru om și pentru existența lui de fiecare zi, pentru ca rezultatele dezvoltării economiei naționale să se reflecte și pe viitor cu pregnanță în ridicarea bunăstării întregului nostru popor, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri ca prețurile să evolueze în continuare în limitele planificate. Faptul că în primul semestru al anului în curs prețurile cu amănuntul și ale produselor agricole au evoluat în țara noastră în limitele indicilor planificați sau chiar sub această limită exprimă cît de profund realistă și înțeleaptă este politica partidului și statului nostru, cînd, este bine știut, una din obsesiile lumii contemporane o constituie tocmai creșterea accelerată a prețurilor și a costului vieții.

La toate acestea, în Ședința Comitetului Politic Executiv de marți 13 septembrie, s-a adăugat indicația expresă privind luarea unor măsuri imediate pentru asigurarea aprovizionării cu legume și fructe a unor centre muncitorești din zonele de munte care nu au o bază proprie de producție.

În aceeași ordine de preocupări pentru om, s-a dezbătut și raportul asupra protecției mediului înconjurător în Republica Socialistă România pe perioada 1975—1976 și principalele sarcini ce revin acestui sector în cincinalul revoluției tehnico-științifice. S-a apreciat că în afara implicațiilor ecologice și social-sanitare, problema protecției mediului înconjurător reprezintă și o problemă economică de prim plan. Cu această ocazie s-a cerut accelerarea lucrărilor de montare a instalațiilor, utilajelor și dispozitivelor de protecție atît la obiectivele noi, cît și la cele aflate în funcțiune, nedotate încă cu sisteme de împiedicare a poluării, avîndu-se în vedere în special întreprinderile mari producătoare de noxe.

Examinînd raportul asupra concluziilor controlului efectuat în domeniul activității industriei petroliere din țara noastră, Comitetul Politic Executiv a stabilit, de asemenea, măsuri pentru accelerarea dotării tehnice la nivel corespunzător a cercetării și producției, pentru perfecționarea învățămîntului de toate gradele ce pregătește cadre necesare geologiei și sectorului petrolier, intensificarea prospecțiunilor, forajului și producției, pentru îmbunătățirea radicală a întregii activități petroliere.

Analizînd un raport privind starea de sănătate a populației, Comitetul Politic Executiv a cerut Ministerului Sănătății și ministerelor cu rețea sanitară proprie, comitetelor executive ale consiliilor populare județene și ai municipiului București, să-și intensifice eforturile pentru îmbunătățirea ocrotirii mamei, copilului și tineretului și în general pentru apărarea sănătății oamenilor muncii. În acest scop s-au indicat măsuri pentru intensificarea activității medicale preventive, întărirea igienei publice și educației sanitare a maselor, legarea mai strînsă a cercetării și școlii medicale de practică, dezvoltarea pregătirii și ridicarea conștiinței profesionale a personalului medico-sanitar, respectarea strictă a normelor eticii socialiste în acest domeniu.

Tot în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv a fost trecută în revistă desfășurarea primei ediții a Festivalului „Cîntarea României", apreciindu-se faptul că această manifestare a confirmat în mod strălucit valoarea politică și educativă a inițiativei secretarului general al partidului. S-a exprimat cu această ocazie certitudinea că a doua ediție a Festivalului dedicată celei de a 35-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist se va desfășura la un nivel superior, va antrena mase tot mai largi la crearea de noi valori spirituale cu un profund conținut revoluționar și patriotic, contribuind la dezvoltarea patrimoniului cultural-artistic al României socialiste, la ridicarea nivelului de civilizație și cultură al întregului popor.

În cadrul ședinței s-a dat o înaltă apreciere rezultatelor noului dialog româno-bulgar, în urma vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Bulgaria, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Întregul bilanț al vizitei confirmă aprecierea deosebită a acestui nou dialog la nivel înalt româno-bulgar făcută de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. S-au subliniat cu acest prilej înțelegerile și hotărîrile comune convenite în timpul convorbirilor privind amplificarea conlucrării și lărgirea contactelor pe linie de partid și de stat, exprimîndu-se profunda satisfacție pentru conținutul Declarației semnate de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov și aprobînd în unanimitate documentele semnate, pentru concluziile convorbirilor dintre cei doi conducători de partid și de stat, stabilind totodată măsuri pentru aplicarea lor în viață. Vizita a marcat astfel un moment remarcabil în dezvoltarea prieteniei și colaborării dintre țările, partidele și popoarele noastre, în folosul propășirii ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului, progresului social și păcii.

Ședința, care s-a încheiat cu rezolvarea unor probleme curente ale activității de partid și de stat, a constituit și de această dată cadrul unor analize și măsuri de profundă importanță pentru desfășurarea activității economice, politice, sociale și culturale, în strînsă corelare cu cerințele etapei actuale de dezvoltare a societății noastre.

A. DOHOTARU

Noi perspective pentru prietenia frăţească şi colaborarea multilaterală româno-bulgară

Tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov semnează „Declaraţia privind continua întărire a prieteniei frăţeşti şi aprofundarea colaborării dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Bulgaria".

Întregul popor român a urmărit cu viu interes şi îndreptăţită mîndrie, în toate etapele ei, recenta vizită oficială de prietenie făcută de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Bulgaria, la invitaţia tovarăşului Todor Jivkov, aşa cum consemnam şi în precedentul nostru număr, a luat cu sinceră bucurie şi deplină adeziune cunoştinţă de rezultatele ei rodnice, în care descoperă noi şi semnificative argumente pentru prietenia şi frăţia ce-şi nutresc reciproc de veacuri popoarele român şi bulgar.

Un fapt ce ni se pare cu totul demn de remarcat este acela că şi această vizită, ca dealtfel toate întîlnirile şi convorbirile dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov — factor determinant al dezvoltării continue a raporturilor multilaterale româno-bulgare — primirea atît de călduroasă rezervată pretutindeni oaspeţilor români, au dovedit o dată în plus, în mod impresionant, că cele două popoare pot fi mîndre că au dat relaţiilor dintre ele trăinicia şi permanenţa Carpaţilor şi Balcanilor, iar partidele comuniste din cele două ţări, conducătorii lor, 'le-au călăuzit pe făgaşul dorit, le-au imprimat sensuri noi, profunde, şi dinamismul rînduielilor noastre socialiste, le-au îmbogăţit, diversificat şi multiplicat. Acest fapt a fost evidenţiat de cei doi conducători de partid şi de stat în cuvîntările rostite la marele miting al prieteniei româno-bulgare, din Sofia : „Aş dori să relev încă o dată, şi cu acest prilej — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — însemnătatea deosebită pe care au avut-o pentru progresul susţinut al relaţiilor româno-bulgare întîlnirile şi convorbirile — devenite tradiţionale — dintre noi, stimate tovarăşe Jivkov, traducerea în viaţă a hotărîrilor şi acţiunilor pe care le-am convenit. Fiecare întîlnire a noastră a deschis noi orizonturi şi a dat noi impulsuri marii şi rodnicei prietenii şi colaborări româno-bulgare". La rîndul său, tovarăşul Todor Jivkov arăta : „Noi ne bucurăm sincer că şi cu prilejul acestei vizite a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Bulgaria au fost obţinute noi rezultate creatoare, că aceasta constituie o contribuţie la extinderea, aprofundarea şi îmbogăţirea colaborării multilaterale dintre cele două ţări socialiste frăţeşti şi vecine. Tratativele dintre cele două delegaţii, convorbirile noastre cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi o serie de noi acorduri pe care le vom semna reprezintă expresia dorinţei noastre comune, dorinţei reciproce crescînde pentru dezvoltarea continuă a colaborării bulgaro-române".

Dînd expresie acestei dorinţe unanime, conducătorul partidului şi statului nostru a dus în Bulgaria vecină mesajul cald, sincer de prietenie şi colaborare al poporului nostru ; iar poporul vecin, cu care Dunărea ne uneşte, a întîmpinat înalta solie română cu manifestări pline de dragoste, făcînd la Sofia, la Stara Zagora şi pe tot parcursul vizitei dovada faptului că este animat de aceleaşi sentimente de prietenie faţă de români, de înaltă stimă şi consideraţie faţă de conducerea de partid şi de stat a României socialiste.

Rodnicia convorbirilor dintre cele două delegaţii de partid şi de stat, în fruntea cărora s-au aflat cei mai înalţi conducători, s-a materializat în documentele semnate, în primul rînd „Declaraţia privind continua întărire a prieteniei frăţeşti şi aprofundarea colaborării dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Bulgaria", act politic şi diplomatic - ce consfinţeşte voinţa comună de a lărgi şi adînci raporturile de colaborare multilaterală, pe baza deplinei egalităţi în drepturi, încrederii, întrajutorării tovărăşeşti şi respectului reciproc. Totodată, Declaraţia dă expresie hotărîrii României şi Bulgariei de a acţiona pentru dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi solidaritate cu celelalte ţări socialiste, cu statele în curs de dezvoltare, de a extinde colaborarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de a depune eforturi pentru soluţionarea marilor probleme internaţionale conform intereselor tuturor popoarelor. Prin spiritul şi litera ei, Declaraţia se impune ca o Cartă a ansamblului raporturilor de prietenie şi colaborare româno-bulgare şi ca un document a cărui importanţă depăşeşte evident cadrul relaţiilor bilaterale.

Convorbirile la nivel înalt de la Sofia au scos pregnant în evidenţă faptul dătător de satisfacţie că relaţiile româno-bulgare se dezvoltă continuu. Iar în cadrul discuţiilor s-a acordat o deosebită atenţie extinderii şi diversificării formelor superioare, moderne de colaborare economică, de natură să sprijine această dezvoltare, cum este cooperarea în producţie. Există deja premisele concrete : întreprinderea comună pentru producerea de maşini şi utilaje grele de la Giurgiu-Ruse. În cursul convorbirilor au fost, de asemenea, examinate probleme privind folosirea potenţialului energetic al Dunării, construirea în comun a altor obiective economice, măsurile menite să contribuie la dezvoltarea relaţiilor bilaterale în domeniile ştiinţei, învăţămîntului, culturii, sănătăţii, turismului, al schimburilor în zona de frontieră.

În cursul convorbirilor de la Sofia s-a procedat la un schimb de păreri în probleme ale vieţii internaţionale şi ale mişcării comuniste şi muncitoreşti. România şi Bulgaria şi-au reafirmat hotărîrea de a contribui intens la succesul reuniunii general-europene de la Belgrad ; au evidenţiat dorinţa şi preocuparea lor de a contribui la instaurarea şi consolidarea unui climat de bună vecinătate în Balcani, la transformarea regiunii într-o zonă a păcii trainice şi înţelegerii, fără arme nucleare şi baze militare străine ; cele două părţi şi-au afirmat poziţiile privind necesitatea intensificării luptei pentru înfăptuirea dezarmării generale şi totale, şi în primul rînd a dezarmării nucleare, s-au pronunţat pentru abolirea definitivă a forţei şi ameninţării cu forţa în relaţiile internaţionale, pentru instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale etc.

În ce priveşte problemele mişcării comuniste şi muncitoreşti, este de o deosebită importanţă faptul că Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Bulgar îşi reafirmă hotărîrea de a acţiona pentru dezvoltarea colaborării dintre partidele comuniste şi muncitoreşti conform principiilor înserate în documentul Conferinţei de la Berlin a partidelor comuniste şi muncitoreşti din Europa.

Desfăşurată sub semnul prieteniei, frăţiei şi colaborării, vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu în Bulgaria, convorbirile purtate la Sofia şi rezultatele rodnice obţinute fac ca raporturile româno-bulgare, în cele mai diverse domenii, să înregistreze o accelerare, un ritm susţinut, în consens cu dorinţa comună a popoarelor român şi bulgar, conduse de partidele lor comuniste, de a spori tot mai mult şi mai repede roadele prieteniei, bunei vecinătăţi şi colaborării, în folosul lor, al cauzei socialismului, progresului şi păcii în Europa şi în întreaga lume.

CONSTANTIN I. IONESCU ■

PRIMIRI LA PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU

Delegaţia parlamentară belgiană

Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit, vineri după-amiază, delegaţia parlamentară belgiană, condusă de Edmond Leburton, preşedintele Camerei Reprezentanţilor, şi Robert Vanderkerckhove, preşedintele Senatului, care efectuează o vizită în ţara noastră, la invitaţia M.A.N.

Oaspeţii au exprimat întreaga gratitudine şefului statului român pentru onoarea de a fi primiţi, pentru ospitalitatea şi cordialitatea cu care au fost întîmpinaţi în ţara noastră, subliniind, totodată, caracterul rodnic al discuţiilor purtate, impresiile deosebite produse asupra lor de realizările României contemporane.

Mulţumind pentru aceste aprecieri, şeful statului român şi-a manifestat, la rîndul său, satisfacţia pentru vizita în ţara noastră a delegaţiei parlamentare belgiene şi a relevat importanţa pe care o reprezintă amplificarea contactelor şi a schimburilor de păreri între parlamentele celor două ţări, între organizaţiile politice, care sînt de natură să contribuie la adîncirea prieteniei tradiţionale româno-belgiene, la intensificarea conlucrării bilaterale, la mai buna cunoaştere şi apropiere dintre poporeie român şi belgian, la promovarea idealurilor de pace şi bună colaborare între naţiuni.

Au fost abordate, de asemenea, unele probleme ale situaţiei internaţionale actuale. A fost reliefată necesitatea intensificării eforturilor guvernelor, parlamentelor, ale forţelor progresiste pentru rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea. În acest context a fost scoasă în evidenţă importanţa statornicirii pe continentul european a unui sistem real de securitate şi cooperare prin transpunerea în viaţă a prevederilor Actului final al Conferinţei de la Helsinki. S-a exprimat speranţa că apropiata reuniune de la Belgrad va impulsiona activitatea de înfăptuire a securităţii europene, va deschide largi perspective pentru dezvoltarea nestingherită a colaborării economice, tehnico-ştiinţifice, culturale şi în alte domenii de interes umanitar, va favoriza trecerea la dezangajarea militară a Europei, fără de care nu pot fi concepute pacea şi securitatea pe continentul european şi în lume. De asemenea, a fost reliefată necesitatea statornicirii unor relaţii de egalitate şi echitate între state, instaurării unei noi ordini economice şi politice internaţionale care să asigure progresul şi bunăstarea fiecărei naţiuni. În acest cadru a fost împărtăşită convingerea că România şi Belgia, parlamentele celor două ţări vor putea contribui, printr-o strînsă colaborare, la înfăptuirea aspiraţiilor de libertate, pace şi progres ale popoarelor.

Întrevederea s-a desfăşurat într-o ambianţă cordială, prietenească.

Vicepreşedintele guvernului statului Kuweit

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit, sîmbătă dimineaţă, pe şeicul Jaber Al-Ali Al-Salem Al Sabah, vicepreşedinte al guvernului statului Kuweit, ministrul informaţiilor, care face o vizită în ţara noastră.

Oaspetele a transmis preşedintelui Nicolae Ceauşescu, din partea emirului statului Kuweit, şeic Sabah Al-Salem Al-Sabah, şi a prinţului moştenitor şi prim-ministru al guvernului, şeic Jaber Al-Ahmed Al-Jaber Al- Sabah, un cald salut şi urări prieteneşti. Totodată, el a adresat cuvinte de mulţumire preşedintelui României pentru întrevederea acordată, pentru prilejul oferit de a vizita ţara noastră şi a cunoaşte realizările obţinute de poporul român pe calea progresului economic şi social.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a mulţumit şi a rugat să se transmită emirului statului Kuweit şi prinţului moştenitor şi prim-ministru al guvernului salutul său prietenesc şi cele mai bune urări.

În cursul întrevederii s-a procedat la un schimb de vederi privind stadiul şi perspectivele relaţiilor româno-kuweitiene, apreciindu-se cu satisfacţie evoluţia pozitivă a raporturilor de colaborare şi cooperare dintre cele două ţări, pe multiple planuri. În acest cadru a fost exprimată dorinţa de a se amplifica cooperarea dintre România şi Kuweit, în spiritul înţelegerilor convenite cu ocazia dialogului la nivel înalt ce a avut loc anul trecut în timpul vizitei preşedintelui Nicolae Ceauşescu în Kuweit.

Au fost abordate, totodată, probleme actuale ale vieţii internaţionale, în special cele referitoare la situaţia din Orientul Mijlociu. În acest context, s-a subliniat necesitatea soluţionării cît mai grabnice, pe cale politică, a conflictului din Orientul Mijlociu şi a instaurării unei păci juste şi durabile în zonă.

Vicepreşedintele kuweitian a dat o înaltă apreciere eforturilor şi iniţiativelor României, ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu în vederea soluţionării paşnice a conflictului din Orientul Mijlociu şi a realizării unei păci drepte şi trainice în zonă.

Întrevederea a decurs într-o atmosferă cordială, prietenească.

8 REPORTERI ÎNTR-UN SCHIMB DE 8 ORE PE PLATFORMA MILITARI

Comunitatea de muncă și de viață a 100 000 de oameni

Cu cei peste 100 000 de locuitori ai săi, cartierul Militari reprezintă un adevărat „oraș" în oraș, cu oameni harnici și destoinici, cu construcții mîndre și solide.

Obișnuiți cu itinerarele de rutină prin spațiul comun al existenței, ni se întîmplă uneori să credem că știm totul despre noi înșine și despre peisajul în care trăim. Și într-o zi descoperim că imaginile noastre standard despre străzile prin care trecem, despre intersecțiile la care oprim preocupați, așteptînd să se schimbe culorile semaforului, nu mai coincid cu ceea ce numim realitate cotidiană. Și trebuie să trecem la o corecție de fond.

De pildă, ce înseamnă pentru majoritatea oamenilor cartierul Militari ? După un rapid sondaj de opinie, ar însemna unul din spațiile destinate confortului nostru intim, blocuri moderne cu o arhitectură variată și funcțională și o paletă cromatică inedită, spații verzi și aer curat, chiar dacă uneori se mai stîrnește și praful. Puțini oameni reușesc să pătrundă însă dincolo de aceste sechele, de aceste reprezentări unilaterale și monocorde.

În fapt, cartierul Militari, cu platforma sa industrială, e un „oraș" cu 100 000 locuitori !

Cine vrea să se convingă singur ce înseamnă astăzi platforma Militari, n-are decît să o străbată cu autobuzul sau cu tramvaiul și să cronometreze pe ce distanță se întind noile construcții. 30 de minute de drum efectiv, cu pauzele de rigoare în stații, numai pe artera principală care începe la Palatul Pionierilor și se termină la stația de benzină nr. 39, adică la poarta de vest a orașului, pe șoseaua care duce spre Pitești.

În fapt, este evident, platforma Militari nu înseamnă astăzi numai civilizație, confort, consum și agrement, ci flux tehnologic, bandă rulantă, automatizări, metalurgie, construcții de mașini, produse de industrie grea și de industrie ușoară. Sînt foarte puțini cei care cunosc adevărata identitate economică a cartierului Militari. Aici există 70 de întreprinderi în care lucrează cîteva zeci de mii de oameni. Zeci de mii de proprietari și de producători de mobilă, energie electrică și termică, confecții și tricotaje, radiatoare, obiecte sanitare, prefabricate din beton, cărămizi speciale, tîmplărie metalică, plăci de faianță, produse de ceramică, motoare fine, motoare termice, mașini electrice, produse lactate, răcoritoare, ciocolată etc. se îndreaptă în fiecare dimineață spre I.R.E.M.O.A.S. ELECTROTEHNICA, CESAROM, F.C.T.B., I.T.I.A., I.M.E.B. etc. Într-o ordine a priorităților și obsesiilor secolului 20, platforma industrială Militari, întinzîndu-se pe aproape 1 000 de hectare, se distinge prin faptul că este nepoluantă, adică nu întrunește nici măcar un grad de nocivitate !

Practic, din Militari, și anume de la Termocentrala București Vest care se află în marginea platformei industriale, se varsă în sistemul energetic național 270 megawați energie. Faptul acesta merită reținut în ansamblul unui oraș cum este Bucureștiul, unde la sfîrșitul războiului nu se aprindeau becuri pe străzi decît în proporție de 30 și ceva la sută. Existența acestei termocentrale a determinat creșterea de domeniul științifico-fantasticului a legumiculturii și horticulturii din sere alimentate cu apă caldă. Zeci de hectare acoperite cu planșee de sticlă unde se menține o temperatură constantă, de laborator, produc în două cicluri de vegetație sute de tone de roșii, salată, vinete, mărar, pătrunjel, ardei gras, ardei iute, castraveți, pepeni galbeni pentru piețele Capitalei și pentru piețele lumii, încercînd să sfideze granițele dintre anotimpuri. Și tot aici, în zona platformei Militari, se află culturile principale de garoafe, gladiole, frezii și lalele pentru parfumul interioarelor noastre de familie, pentru policromia spațiilor verzi din București.

În vecinătatea marilor hale industriale, s-au construit și se extind marile depozite agroalimentare ale Bucureștiului, cămara de bucate a celor 2 milioane de locuitori, rezerva tampon pentru evenimente neprevăzute, marja de siguranță pentru o aprovizionare pe flux continuu. Aici sînt conectate la rețeaua electrică cele mai moderne frigorifere ale orașului, capabile să păstreze proaspete, la temperaturi polare, alimentele perisabile ale orașului pe cîteva zile. Și tot de aici sînt distribuite, cu ajutorul mașinilor de transport ale TRANSCOM, principalele produse de bun consum spre magazinele și piețele de desfacere care le solicită.

Platforma Militari este un „oraș", într-adevăr, de 100 000 de locuitori, un „oraș" dominat de beton și sticlă, de blocuri de locuințe care degajă un aer de forță, stabilitate și prosperitate. Viața străzilor e animată. Magazinele sînt ticsite. Trotuarele cunosc un permanent flux și reflux de schele și cofraje glisante, dovadă că „orașul" Militari se înalță în continuare și se dilată. Sînt străzi care parcă se despart de ultimele imagini de război adică de ultimele ruine în urma buldozerelor și demolărilor cu sapa și tîrnăcopul. De aceea, în unele zone ale Militarilor plutește încă în aer un nor de praf prin care soarele înoată anevoios. Dar gîndind un asemenea oraș pentru bucuria oamenilor, edilii se orientează permanent după exigențele și solicitările populației în continuă creștere. Se construiesc mereu noi spații comerciale și pretutindeni apar noi centre de pîine, de lapte, de carne, magazine alimentare, magazine cu autoservire, magazine de mezeluri, brînzeturi, preparate din carne, magazine specializate de cafea și dulciuri, pentru preparate din pește, centre de desfacerea legumelor și fructelor, centre de umplere a sifoanelor, de ape minerale, tutungerii, cofetării, patiserii, gogoșerii, braserii, restaurante, lacto-baruri, librării, florării, farmacii, galanterii, frizerii, saloane de coafură, centre de reparații pentru radio și televizoare, pentru aparate de uz casnic, ceasuri, ochelari, stilouri etc. Un inventar extraordinar de complicat de spații comerciale înzestrate cu toate elementele și utilajele pentru o bună funcționare și dotate cu personal de specialitate. Astfel, suprafața comercială a „orașului" Militari atinge 13 789 metri pătrați și, conform planurilor, se va dubla pînă în 1980.

Pretutindeni, printre blocuri, s-au construit școli generale și licee, grădinițe, creșe, cămine pentru nefamiliști (3 000 de locuri cu perspectiva de a se dubla), baze sportive, un stadion cu tribună și instalații moderne, un dispensar, un cinematograf, un club muncitoresc de proporțiile unei case de cultură. Nu întîmplător, în școlile din acest perimetru industrial se pregătesc lăcătuși, bobinatori, electrotehniști, tinichigii, conducători și mecanici auto, chimiști, constructori, maiștri constructori, vopsitori, specialiști cu diverse profile, muncitori cu diferite calificări legați direct de fluxurile tehnologice ale întreprinderilor din cartier.

Autoconducerea, adică producția devenită cauză de fiecare zi a tuturor

—Și totuși, înainte și după cele opt ore de producție efectivă, reporterul a trebuit să adauge la schimbul său în întreprinderea sus-numită și două ședințe ; prima, la care fuseseră convocați fulger secretarii comitetului de partid și șefii de secții, fiind dintre acelea nenominalizate prin planurile de muncă, trecute sub indexul „și cînd se simte nevoie" ; cea de a doua, strict reglementară, fiindcă era chiar întrunirea obișnuită, lunară, a consiliului oamenilor muncii. Reporterul trebuie să declare de la bun început că, cel puțin pentru edificarea sub anumite aspecte care-l interesau, i s-au părut nu numai necesare, ci chiar eficiente, fiindcă au fost *productive*, în sensul că au pus, au rezolvat ori au găsit o cale de a fi rezolvate *probleme* la ordinea zilei.

Cuvîntul „probleme" face parte, după cum am observat, din fondul principal al vocabularului cotidian al mai tuturor oamenilor cu care am discutat, numai că fiecare are stilul său de a le sublinia. Muncitorul Alexandru Chircă, de la secția băi și radiatoare (ori, cum l se mai spune, în mod justificat, fabrica) are un fel gospodăresc de a le prezenta, ca al unui cap de familie ascultat pentru înțelepciunea îndelungatei sale experiențe și cumpănitei sale judecăți. Secretarul de partid, ing. Florea Dună, om cu un stagiu bunișor de „foc continuu" la Combinatul siderurgic din Galați, de unde a venit în urmă cu cîțiva ani, nu uită să adauge la formularea unei *probleme*, precizarea, devenită laitmotiv aproape, că, în cazul nerezolvării, „pierde nația !" Directorul general al întreprinderii (și director general adjunct al Centralei), ing. Virgil Popa, în același timp și unul din cei mai vechi oameni de aici la cei 46 de ani ai săi, pur și simplu enumeră problemele, uneori specificîndu-le telegrafic numai, conținutul, îndeosebi atunci cînd e vorba să informeze consiliul oamenilor muncii asupra rezolvării lor. Căci ordinea lor numerică s-a încetățenit prin dezbateri democratice, precise, în ședința anterioară, cînd, în funcție de importanța lor, au și fost încredințate spre studiu și propunere de soluționare comisiilor de lucru create de C.O.M.

Schimbul meu reportericesc, propriu-zis, dincolo de cele două ședințe, a debutat cu două *probleme*, ca să preiau și eu expresia locului. Prima dintre ele și-a găsit rezolvarea în chiar amintita întîlnire-fulger din acea dimineață. Trebuia ca vreo 10—15 muncitori, sudori și lăcătuși, să plece de urgență la marele siloz Chiajna din sector, unde s-au făcut unele extinderi și reamenajări pentru aprovizionările de iarnă ale orașului, implicit deci ale muncitorilor de la I.R.E.M.O.A.S. O mașină și pornea cu ei imediat la locul în chestiune.

A doua *problemă* figurase cu mai multă vreme în urmă chiar pe agenda consiliului oamenilor muncii, din comisia de lucru însărcinată să prezinte documentația pentru soluționarea ei fiind chiar omul de la care pornise propunerea, inginerul Ion Mirea, de la atelierul de proiectare. Este vorba de crearea unui agregat pentru zencuirea pieselor ștanțate, adică teșirea unor găuri ale acestora în vederea fixării lor la locurile de întrebuințare. În mod normal această operație se făcea una cîte una. Acum, prin crearea acestui agregat, ele se fac șase sau opt deodată. Deși practic această creație este egală cu o invenție, autorul ei, inginerul Ion Mirea, nu s-a grăbit s-o breveteze. Încercarea de a-i lua un interviu și cu atît mai mult de a-i face o fotografie a eșuat chiar la insistențele secretarului de partid. Întîmplător însă, mergînd să văd această mașină, am dat de tovarășul Mirea, venit s-o mai probeze în vederea unor noi perfecționări. Întrebîndu-l cum i-a venit această idee, mi-a spus laconic : „Gîndindu-mă la oameni, care în cazul respectiv sînt, în plus, și femei. Cum operația amintită, în cadrul fluxului tehnologic continuu, este deosebit de solicitată, dat fiind numărul mare de piese necesar, producția impunea ca unele angajate să lucreze inclusiv într-un schimb de noapte. Agregatul respectiv face munca a 11—12 muncitoare, permițîndu-ne ca de acum înainte să renunțăm la schimbul de noapte".

Agregatul, la prima vedere, e într-adevăr simplu, „Oul lui Columb", cum a căutat să ne convingă inginerul Mirea și tot simplu ni s-a părut și un alt dispozitiv de nituire nou creat, aflat în probe la un banc de lucru vecin.

De la secțiile de echipament și armături (instalații sanitare) am trecut la secția unde se fac alicele întrebuințate în șlefuirea pieselor turnate (alice de sablaj)unde l-am avut ca ghid tehnic pe inginerul Șerbănescu (metalurg de meserie, dar care n-a învățat în facultate această tehnologie, ci a deprins-o aici), împreună cu care am asistat la elaborarea unei șarje de alice care, ca spectacol și emoție, dacă-mi este permis un joc de cuvinte, a fost „mortală", poate mult mai feerică decît o șarjă de oțel sau fontă la Hunedoara. Mult mai spectaculos e însă randamentul acestei secții, la început numai un atelier necesar finisării căzilor de băi după turnare, acum devenită unica fabrică de alice din țară, furnizoare a tuturor întreprinderilor care toarnă piese. Cu toate că un timp au și exportat (Suedia, Franța, Anglia) — și solicitări au și în prezent pe toate meridianele. aprovizionarea internă primează. Deși Băile și Radiatoarele, secții de asemenea *calde*, erau mai tentante ca anvergură și dificultate a muncii, pentru a-mi continua confruntarea cu „problemele" la fața locului, am preferat o fabrică nelipsită de unele dificultăți în desfacerea produselor sale, cea de tîmplărie metalică, preluată cu cîteva luni în urmă de la industria locală (de unde și explicația de a nu ține pasul deocamdată cu performanțele generale ale întreprinderii). Trebuie spus însă că tîmplăria din tablă, cadrele pentru vitrine comerciale și alte instalații de acest gen, atît din punct de vedere al durabilității și aspectului estetic, costul prezintă indiscutabile avantaje pentru unitățile interesate.

Înainte de a conchide cu cea de-a

De la doi stîlpi de beton, la policalificare

Pentru noi toți, ca și pentru partenerii comerciali din peste douăzeci și cinci de țări ale lumii, către care exportă multe din cele vreo două sute de repere executate aici, pe bulevardul Preciziei, CESAROM înseamnă prescurtarea de la ceramică sanitară românească, nume de marcă înregistrată și, firește, nume de întreprindere. Pentru comunistul Traian Cucurean, maistru și șef de secție la obiecte sanitare, CESAROM reprezintă o parte însemnată a biografiei, raportul dintre viața sa și cea a întreprinderii putînd fi exprimat după obișnuita formulă „a văzut unitatea crescînd sub ochii săi".

„În urmă cu cincisprezece ani, cînd s-a întemeiat CESAROM-ul, mai puțin de sine stătătoare și mai mult ca o anexă a IREMOAS-ului, eram cu toții vreo șaptezeci, își aduce aminte maistrul Cucurean, iar rebuturile depășeau treizeci de procente. Astăzi, continuă, să tot fim de douăzeci de ori mai mulți, iar rebuturile au scăzut sub opt la sută. Am început cu un tip de lavoar, un tip de toaletă și un tip de etajeră, ca să ajungem să producem în prezent cam zece tipuri din fiecare, nu doar albe, ci în toate culorile".

Îl rog să-mi explice cauzele acestei deveniri spectaculoase. Stă cîteva clipe pe gînduri, apoi pronunță două cuvinte. Munca, zice, munca și învățătura. Exceptîndu-i pe cei care au deschis ușa fabricii ca s-o închidă a doua zi pe dinafară — că au fost și de-ăia, că doar nu toți mieii ajung berbeci — ceilalți s-au pus de la bun început cu burta pe treabă și pe carte, înțelegînd că încrederii acordate, aceleia de a urni un obiectiv industrial pretențios, trebuie să i se răspundă prin seriozitate și perseverență, drept pentru care foștii muncitori Ion Chiorean, Gheorghe Furdui, Gheorghe Mitrea, Maria Radu sau David Diaconu lucrează astăzi ca maiștri, ultimii doi chiar ca șefi de atelier, la preparare și, respectiv, turnare-modelaj, avînd în subordine pînă și ingineri. La CESAROM dealtfel rolul maiștrilor în organizarea și dirijarea producției nu mai e de mult o vorbă, el devenind o realitate dintre cele mai îmbucurătoare. Cînd scriem asta, ne gîndim la faptul că, pe primele opt luni ale anului în curs întreprinderea și-a depășit toate angajamentele, cu 6,7 la sută la v.p.g., cu 4,6 la productivitate, cu 6,8 la v.p.m. și așa mai departe, procentele de mai sus neputînd, bineînțeles, spune prea multe luate așa, ca simple cifre, dar purtînd ample semnificații dacă ținem cont de faptul că întreaga producție a CESAROM-ului se și vinde, ba chiar, după spusele unui director plin de idei și de energie, pe numele său Marin Ionescu, într-un ritm mai rapid decît se poate produce.

În ce-l privește pe maistrul Cucurean, prima bătălie în secția pe care o conduce a fost și rămîne cea pentru creșterea productivității muncii, capitol la care s-au făcut pași importanți înainte, dar la care „mai e mult pînă departe". Intransigent cu el însuși, Traian Cucurean s-a arătat mereu intransigent cu ceilalți, cerînd — și obținînd — o organizare superioară a locurilor de muncă și o respectare pînă la chestii de chibușerie a tehnologiei de fabricație.

Ar mai fi policalificarea, mi se răspunde, precum și folosirea, în spiritul documentelor de partid recente, a unui singur lucrător pentru deservirea mai multor mașini. Concret, asta vrea să însemne că Ilie Paraschiv controlează două mașini de rabotat, Petre Neacșu două freze, Anton Iacob tot atîtea instalații de găurit, Manea Stroe două mașini de rectificat, și așa mai departe, experimentul demonstrînd că acțiunea a pornit cu dreptul, avînd de cîștigat și fabrica, și oamenii. Prima raportînd, pe primele șapte luni, o reducere cu 12,21 lei a cheltuielilor la o mie de lei producție-marfă, de la 792,89 lei cît s-a planificat la 780,68 cît s-a realizat, în vreme ce muncitorii cuprinși în sistemul acordului global ridică lunar în jur de 2 700 de lei. În ceea ce privește policalificarea, merită subliniat faptul că lăcătușii Nicolae Tite și Gheorghe Niculescu lucrează efectiv și ca sudori, după cum Nicolae N. Ion rezolvă în mod curent probleme de mecanică, electricitate și sudură, ceea ce se întîmplă și cu Petre Vișan, cu toții contribuind cu cunoștințele lor din ce în ce mai vaste la împlinirea și depășirea planului, capitol la care, cum aminteam, CESAROM-ul face eforturi de a trece de la bine la foarte bine. Cunoscînd seriozitatea și perseverența colectivului de muncă de la CESAROM, sîntem convinși că aici, ca peste tot pe platforma industrială a Militarilor, vorbele se rostesc spre a deveni fapte.

Un milion de kilometri pe șoselele lumii

Șoferul Darie Nicolae a parcurs pînă acum la volanul mașinii sale Henschel cu numărul 32—B—5 668, peste un milion de kilometri pe șoselele lumii. E unul din șoferii emeriți care pot fi puși pe emblema întreprinderii aflate în legătură directă cu un sfert din mapamond, cunoscută sub numele de Întreprinderea de transporturi internaționale auto, cu sediul în cartierul Militari din București.

Ce înseamnă, de fapt, să fii șofer de trafic internațional, astăzi, cînd șoselele s-au aglomerat și cînd restricțiile de circulație s-au diversificat ? „Înseamnă, după părerea șoferului Darie Nicolae, un om cu nervii tari, cu prezență de spirit, cu sînge rece adeseori, un om în stare să reziste la volanul mașinii pînă la 800 de kilometri pe zi, la temperaturi oscilînd între minus 40 sau 50 și plus 60 de grade, înseamnă să dormi azi într-o pădure, mîine în cîmp deschis și abia peste cîteva zile într-un pat de hotel, înseamnă atenție concentrată, neslăbită pentru întreținerea mașinii și agregatului frigorific, cunoștințe mecanice solide pentru remedierea avariilor pe parcurs și spirit de sacrificiu, de întrajutorare cînd colegii de drum cer sprijin efectiv". Care sînt, de fapt, itinerariile pe care le străbate în mod curent șoferul Darie Nicolae ? „Anglia, pînă în Scoția, Finlanda, Suedia, Norvegia, R. F. Germania și R. D. Germană, Olanda, Belgia, Franța, Italia, Elveția, Austria, U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Grecia, Turcia, Liban, Iran, Irak, Kuweit etc. Se întîmplă ca o cursă, uneori, să dureze pînă la 30 de zile și itinerariile să se modifice pe parcurs în funcție de necesități transmise telefonic din țară sau în funcție de oscilațiile mercurialelor". De fapt, ce transportă mașinile mamut ale Întreprinderii de transporturi internaționale auto ? „Produse agroalimentare, deci în general produse perisabile, fragile care trebuie îndreptate cu grijă spre destinațiile beneficiarilor noștri. În acest sens, șoferul de pe mașinile de trafic internațional trebuie să urmărească atent menținerea unei temperaturi constante în frigorifer, să oprească din oră în oră pentru a decongela, prin procedee automatizate, încărcătura și a remedia eventualele defecțiuni la aceste aparate complicate și gingașe". Ce face un șofer ca Darie Nicolae cînd se trezește cu o defecțiune de motor sau de frigider pe o autostradă străină, la 10 000 de kilometri de casă ?" „De obicei, mă străduiesc să-mi repar singur defecțiunile și de aceea sîntem înzestrați cu o trusă completă de instrumente și scule dar, întotdeauna, înainte de plecare în cursă, verific cu mare atenție fiecare ansamblu și subansamblu al

mașinii și frigoriferului. Ceea ce mă scutește de unele defecțiuni mai grave. Dar, e adevărat, se ivesc defecțiuni care nu pot fi prevăzute și care ne imobilizează, și atunci primul nostru gînd, al șoferilor de trafic internațional, este să valorificăm imediat încărcătura transportată, avînd în vedere tocmai sensibilitatea mărfii și interesele comerțului nostru. Se întîmplă să fim opriți însă de colegii de pe alte mașini ca să le dăm o mînă de ajutor pentru reparații urgente și nu avem voie să trecem indiferenți mai departe. Cînd ești la mii de kilometri de casă, refuzul de a-i acorda asistență unui coleg aflat în pană înseamnă dezertare ! Personal nu am trecut niciodată ridicînd din umeri în asemenea situații și sînt solicitat de fiecare dată pentru că în cîteva rînduri am oferit soluții bune, salvatoare".

„Străbateți sute de kilometri prin deșert sau prin podișuri și cîmpii fără să întîlniți așezări omenești, cum vă hrăniți ?" „Am în mașină aragaz și îmi gătesc mîncare singur". „Aveți șofer de rezervă ?" „De o vreme călătoresc singur, noi, șoferii de la I.T.I.A. fiind extrem de solicitați. Dar m-am obișnuit". „Nu vă plictisiți atît timp la volan ?" „Să mă plictisesc ? Dușmanul nostru este oboseala, nu plictiseala. Am învățat să privesc ce se întîmplă în jurul meu. De cînd lucrez la I.T.I.A. pot să spun că mi-am făcut universitatea pe roți, am umblat prin orașe, prin muzee și am văzut frumuseți unice, dar pot să vă spun că frumuseți ca la noi nu există nicăieri".

---

doua ședință de după schimbul meu reportericesc, ținută în cabinetul de propagandă al elegantei și spațioasei case de cultură I.R.E.M.O.A.S., principalul lăcaș de acest gen de pe platformă, un scurt memento tehnic cu inginerul șef Aurel Străulea, ardelean de origine. Iată, pe puncte, caracteristicile acestei întreprinderi. Mai întîi că e *integrată* în proporție de 98%, adică producția fizică, inclusiv valoarea ei, depinde în întregime de colectivul său de mai multe mii de angajați. Sînt practic neînsemnate piesele pe care le obțin de la alți furnizori. Secțiile, la rîndul lor, sînt integrate tot într-o proporție ridicată, dînd deci produse aproape finite. Vine la rînd *complexitatea* proceselor tehnologice, reperele fiind mici și extrem de numeroase, din moment ce numai produsele noi sînt peste 100. Din punct de vedere *valoric* producția marfă trebuie să se realizeze din costuri mici, la una din secții acestea înscriindu-se între 20—30 lei și 300—330. Apoi, e o întreprindere *de bunuri de larg consum*, produsele sale fiind destinate desfacerii imediate (respectiv băi, radiatoare, instalații sanitare, echipament metalic pentru uși, ferestre etc., tîmplărie metalică, ceea ce antrenează după sine un dialog permanent și prompt cu clientul, în mod firesc pretențios, acesta fiind inclusiv angajatul întreprinderii).

De ce am ținut să evidențiez aceste trăsături ? Pentru că ele în mod obiectiv, dar și printr-un climat de muncă sănătos, comunist, au dus și la o *integrare* nu numai *profesională*, ci și *morală*, creînd astfel premise pentru o veritabilă autoconducere (aici dealtfel acordul global se aplică în procent de circa 75%).

Puterea de a crea și omenia unui colectiv muncitoresc

Întreprinderea ELECTROTEHNICA. „Cred că nu greșesc dacă vă spun că produsele noastre sînt folosite în toate ramurile economiei naționale", precizează, de la început, directorul Dumitru Ionescu. Inginerul Mihai Vintilă, secretarul comitetului de partid, stărue să notez că în ampla acțiune de reducere a consumurilor de metal, de creștere a competitivității produselor și a productivității muncii, un rol primordial îl are, aici, ceea ce numim în mod obișnuit inteligența tehnică proprie, sau ceea ce el numește permanentul dialog muncitor-proiectant. Game întregi de redresoare și convertizoare au fost reproiectate, obținîndu-se o reducere a consumului de metal pînă la 20 la sută. Notez cîteva nume de ingineri, de activitatea cărora sînt legate aceste succese : Radu Vidrașcu, Octavian Hrubaru, Radu Guță, Doru Creangă, Ștefan Popian. Dar aflu că cel mai important lucru este participarea nemijlocită a muncitorilor din ateliere la conceperea, nu numai la realizarea acestor lucruri cu care se mîndresc pe drept cuvînt. Unul din cele mai harnice colective este cel condus de maistrul Emanoil Chiriță, șeful atelierului Röntgen. Oamenii de aici nu sînt prea vorbăreți, dar fac cu măiestrie întotdeauna ce spun. Majoritatea sînt tineri — media de vîrstă, dealtfel, pe întreaga întreprindere este sub 23 de ani — toți sînt niște executanți excepționali. Încă și mai important e faptul că toți se străduiesc să îmbunătățească soluțiile constructive ale reperelor pe care le fac. Așa s-a întîmplat de pildă — ca în numeroase alte cazuri — cu generatorul de frecvență pentru mașinile de prelucrat prin electroeroziune.

— Documentația trimisă de Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice ne-a pus capul la contribuție și ne-a stimulat mîndria de buni meseriași, spune maistrul Chiriță. Nu ne satisfăceau nici prezentarea generală, nici tehnologiile de execuție a generatorului. I-am schimbat, cum se spune, complet fața. Nu l-au mai recunoscut nici proiectanții, nici beneficiarul, „Electrotimiș". Marea noastră bucurie a fost însă că toți au recunoscut altceva : calitatea îmbunătățirilor pe care le aduseserăm „În general, ni se spune : Faceți și o să vedem cum arată. Așa că, nu în ultimul rînd, ne îngrijim de aspectul și volumul reperelor, adaugă maistrul. Sînt multe cazurile în care realizăm astfel de *lansări* și cînd alte unități preiau produse de la noi. Ultima noutate mai însemnată am produs-o în decembrie trecut. Sînt niște convertizoare de mare putere. Dar dincolo de această mare putere a mașinilor pe care le facem, mi-ar fi drag să găsiți loc în rîndurile pe care o să le scrieți și pentru o altă mare putere, care stă, cred, la rădăcina tuturor succeselor noastre : marea putere a legăturii dintre oameni. Industria, marea industrie, dacă vreți, nu se face numai cu metal, cu proiecte, cu transpirație și cu diplome ; se face și cu sufletul. Adevărata înaltă conștiință muncitorească aș zice că se află tocmai în această putere. V-aș putea spune multe în acest sens, dar mă opresc la un singur lucru, ca să înțelegeți ce înseamnă legătura de care vorbeam și care face din noi toți o singură sfîntă întruchipare a muncii, dar și a simțirii noastre muncitorești. Cu mai puțin de doi ani în urmă, un tovarăș al nostru, maistrul Octavian Rădulescu, a murit, împreună cu soția într-un accident de automobil. Au rămas doi copii orfani, într-un apartament proprietate personală, pentru achitarea căruia mai trebuiau plătiți vreo 40 000 de lei. Colectivul de tovarăși și de prieteni ai celui dispărut am hotărît să facem ceva pentru acești copii. Am achitat apartamentul și, cum nu după mult timp urma serbarea pomului de iarnă, l-am adus aici cu acel prilej și fiecare a primit în dar cîte un carnet C.E.C. de 20 000 lei. Bineînțeles, un colectiv de tutelă s-a îngrijit de ei pînă s-a însănătoșit bunica lor care îi crește și care fusese și ea accidentată.

Am notat gîndurile acestui maistru cu ale cărui performanțe tehnice se mîndrește azi o mare întreprindere de pe platforma Militari, tocmai pentru că ele trec dincolo de aceste performanțe, spre zona nevăzută dar fundamentală a caracterului, a conștiinței muncitorești din care vine — cum zicea el — marea putere a legăturii dintre oameni.

8 REPORTERI ÎNTR-UN SCHIMB DE 8 ORE PE PLATFORMA MILITARI

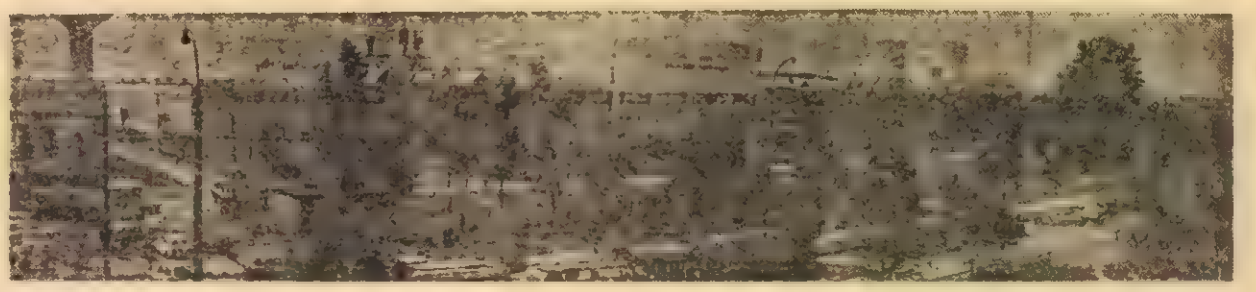

În întreprinderile industriale de pe bulevardul Preciziei, se muncește cu simț de răspundere, cu abnegație și, firește, cu precizie

Răsăritul în poarta de vest a orașului

Ora 5 și 45 la autogara „Militari". În bîroul impiegaților de mișcare greu poți să pătrunzi. Zeci de șoferi își așteaptă rîndul să plece în cursă sau să li se confirme sosirea. Cum de asemenea e greu să stai de vorbă cu cei doi impiegați de serviciu. „E ca la C.F.R. ; nu trebuie să avem întîrzieri" — îmi spune după cîteva minute Victor Rășanu. Acum nu pot nici să răsuflu. Lumea așteaptă să plece. Ați venit prea devreme. Celălalt impiegat, Dan Lozan, terminînd mai repede cu completarea foilor de parcurs, îmi spune că prima cursă cu muncitori a sosit din comuna Bolintinul din Vale la ora 5 și 10. Aflu în continuare că pentru evitarea aglomerării din autogară și pentru transportul muncitorilor cît mai aproape de punctele de lucru, unele curse, ca acelea din Cartojani sau Mirșa, duc muncitorii tocmai în Vitan-Bîrzești. Pînă la ora 5 și 30 au sosit fără întîrziere și cursele din Găneasa, Crivina, Crevedia și Malul Spart. Mi se spune în continuare că în cazul cînd o mașină ar rămîne în pană, imediat se trimite o mașină de rezervă care asigură operativ transportul muncitorilor. Florea Lincă, șofer, lucrează de cîțiva ani aici. A sosit de cîteva minute din cursă. În ciuda faptului că este „mare cît ușa" e doborît de oboseală. Îmi spune că ieri a plecat la ora 15,30 la Mirșa, distanță de peste 60 de kilometri și s-a reîntors la București pe la ora 22,30. A plecat din nou la orele 23,30 și a ajuns în comună pe la 1,30 noaptea. A rămas peste noapte acolo, iar la ora 5 a plecat spre București, unde a ajuns la 6 și 10. Acum se grăbește să ajungă acasă, în Berceni, să facă o baie bună și să se odihnească deoarece la orele 15.30 are de făcut o cursă dus și întors la Negreni, distanță de 90 de kilometri. Lui Florea Lincă, ca și multor colegi de-ai lui, îi place meseria cu toate greutățile pe care le ridică ea.

Pînă la Întreprinderea de construcții și prefabricate din beton ne însoțește Stan Lincan, instalator la această întreprindere, care îmi arată drumul și poarta de la intrare. Pe drum îmi spune că este din comuna Roata. Singura nemulțumire a lui, ca și a celorlalți 200 de muncitori care lucrează aici și sînt din comuna Roata este că nu au mașină cu care să ajungă la oră fixă la program. S-au făcut cereri și pînă la urmă una s-a aprobat. Cîteva zile a circulat o cursă iar apoi gata, s-a anulat. Acum cei din comună stau pînă vin cursele din comunele Sîrbeni, Cartojani. Dacă sînt pline, nu mai opresc ; dacă sînt grăbite, la fel. La întoarcere stau și pînă la ora 18 ca să prindă o mașină. Au fost în audiență la cei de la autogară de multe ori și tot de atîtea ori cei de acolo au ridicat indiferent din umeri.

La casa de nașteri... a caselor

Sosind la ora 6 și 45 la întreprinderea de construcții prefabricate din beton, aflu că directorul Victor Soare a intrat la ora 6 pe poarta întreprinderii. Nu a urcat pînă sus la secretariat, ci s-a dus direct în fabrică. Dar la ora 6 și 55 își face apariția în cabinet. Discuția începe rapid, directorul spunîndu-mi că în cîteva minute va pleca la un bloc din Militari unde au apărut probleme deosebite la montare.

— Cu toate greutățile care au fost anul acesta, mi se spune, întreprinderea de prefabricate a reușit să producă și să transporte blocuri integral prefabricate pentru un număr de 6 500 de apartamente, iar pînă la sfîrșitul anului cifra se va ridica la 7 400. Activitatea se desfășoară în 11 unități de producție. Una din problemele care ne frămîntă la ora aceasta este de a moderniza fabrica și fluxul tehnologic după ultimele noutăți ale tehnicii. Sîntem în faza de finalizare a unor proiecte de case care să țină seama de ultimele indicații din punct de vedere al confortului și rentabilității. În cei 10 ani care au trecut de la înființarea întreprinderii s-au fabricat și s-au montat peste 50 000 de apartamente la blocuri de P+4 etaje. Acum s-a trecut la executarea, conform noilor proiecte, și la blocuri de P+8 etaje. Una din realizările care mi se par de luat în considerare este și aceea că aici se află cea mai modernă fabrică de producere a betonului celular autoclavizat. Investiția s-a realizat cu cîțiva ani în urmă și numai în cîteva luni s-a ajuns la capacitatea maximă. De asemenea, a început fabricarea și producerea elementelor armate din beton ușor pentru acoperișuri și pentru compartimentări. S-au și experimentat la Otopeni prin construcția unor vile de P+1 de 6 apartamente și P+2 de 18 apartamente.

Vizitele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost în acest sens foarte rodnice pentru noi. Astfel, s-a indicat cu această ocazie ca pe viitor acest material să fie folosit pe scară și mai mare și într-o mai largă varietate de întrebuințări. Tot atunci s-au discutat posibilitățile de extindere a întreprinderii și industrializarea lucrărilor de montaj. Ca o noutate, spunem că în jurul datei de 15 septembrie în Militari se va da în folosință un bloc în care elementele decorative românești vor fi executate din beton armat.

Una din problemele care ne frămîntă este aceea ca pe viitor panourile să aibă un grad mare de finisare aici, ușurînd munca pe șantier. De asemenea, căutăm să realizăm niște băi spațiale, introducînd elemente ușoare la mascările de conducte și de ventilație.

În total, în București avem 70 de obiective unde ne desfășurăm activitatea și putem aminti aici 5 unități de învățămînt, 3 de sănătate, 2 de artă, 3 hoteluri iar restul reprezintă clădiri civile. Toate acestea prezintă probleme deosebite pe care trebuie să le rezolvăm și aici în întreprindere, dar și la fața locului, adică pe șantiere. La anul se vor fabrica și se vor monta un număr de 8 000 de apartamente, ajungîndu-se pînă la sfîrșitul cincinalului la un număr de peste 20 000 de apartamente anual.

Dis-de-dimineață, pe calea laptelui

Cu toate că, din multe puncte de vedere, m-ar fi tentat să scriu mai întîi despre alte produse lactate, mult mai îmbietoare, nu uit că dintre ele cel mai important este laptele însuși la fabrica din Militari specializată în acest domeniu.

„Livrările noastre încep, avea să-mi spună Corneliu Zamfirescu, la ora 14,30, cînd laptele pleacă spre unitățile dotate cu frigidere, apoi, cam prin jurul orei 21,00 începe etapa a doua de livrare a laptelui spre celelalte unități, pentru ca pe la ora 4,30—5 să trimitem brînza, iaurtul și înghețata, iar la ora 7 toată operațiunea este definitiv încheiată. Vă pot spune că avem șoferi buni și destoinici, oameni, care, fie ploaie, fie ger, fie arșiță, vor cără mereu, de-a lungul tuturor celor 365 de zile ale anului, laptele către consumatori. În momentele critice din viața Bucureștiului s-a scris despre itebiștii, despre brutari, despre centralele de apă, dar despre noi, lăptarii, n-a pomenit nimeni nici un cuvînt, deși și noi am fost mereu la datorie.

M-am reîntors cam prin jurul orei 14,00 și dintr-un scurt dialog cu inginerul Grigore Ștefan și economistul Mircea Belu, directorul tehnic și, respectiv, directorul comercial al fabricii din Militari, aveam să notez, ca pe o surpriză, faptul că deși numai bucureștenii din sectoarele 6, 7 și 8 primesc zilnic 700 000 de litri de lapte, sînt depășiți, în ceea ce privește consumul de lapte, de către locuitorii orașelor Timișoara, Brașov și Cluj-Napoca. La întrebarea mea, de ce uneori pot fi găsite în sticla de lapte sau în borcanul de iaurt niște mici bucățele de sîrmă, am primit un răspuns care, drept să spun, m-a uimit: de vină sînt numai aluminiștii de la Slatina, unde se produce banda pentru confecționarea capsulelor. Din pricină că această bandă nu e totdeauna de calitate, uneori, bucăți foarte mici de șpan de aluminiu pătrund în sticle sau borcane. Cît privește alte observații critice, mi s-a mai spus că oamenii laptelui își asumă oricare altă acuză, numai una nu, categoric nu, aceea că laptele nu ar fi curat. „Sîntem una din întreprinderile care între orele 5—8 își spală absolut toate instalațiile în vederea începerii unui nou ciclu de industrializare. Pentru ca laptele să fie curat ca lacrima, consumăm pentru fiecare litru de lapte o cantitate de aproape 12 litri de apă. Să adăugăm la acest elocvent aspect și faptul că fiecare șarjă de lapte, brînză, unt, înghețată (la care noi nu folosim nici un singur ou) și iaurt este verificată și superverificată de trei organisme de control medico-sanitar".

Focul continuu al apei

Stația de tratare a apei potabile de la Roșu, aflată la marginea perimetrului pe care îl numim în mod obișnuit platforma Militari — una din cele două care alimentează căminele și industria Bucureștiului cu apă curentă — se sustrage zgomotului și trepidației marelui oraș nu numai prin așezare dar și printr-o stare de spirit a unei mari responsabilități față de oameni. La ora descinderii noastre îi găsesc în schimb pe inginerii Marin Negrilă — șef secție — și Mihai Florea, ca și pe maistrul Ion Samson. Îmi arată instalațiile moderne care pulsează Capitalei jumătate din necesarul de apă. Aflu că sînt în cea mai modernă stație din țară, că oamenii de aici au reușit aproape să dubleze capacitatea proiectată a debitului de apă tratată, prin îmbunătățirea parametrilor de funcționare a utilajelor. Tot inteligenței lor tehnice și gradului ridicat de profesionalitate i se datorează și alt amănunt : în ultimii cinci ani, reparațiile periodice și curente ale instalațiilor — de import — se execută cu piese realizate în atelierul propriu.

Aproape douăzeci din angajații unității locuiesc într-un bloc din incintă și sînt, astfel, gata oricînd să intervină prompt la orice alarmă. Pentru că momentele de maximă încordare nu sînt date numai de inundații mari sau de seisme. Creșterea turbidității apei nu este un fenomen rar, iar în anotimpurile cu temperaturi scăzute numărul factorilor de alarmă sporește simțitor. Cele trei laboratoare — chimic, biologic și bacteriologic — veghează în permanență calitatea apei, la toate treptele procesului tehnologic. Un alt laborator, aflat la 16 kilometri pe traiectul debitului captat, furnizează continuu date asupra compoziției apei, cu șase ore înainte ca ea să ajungă la stație. „Cel mai important lucru în meseria și în viața noastră de aici — îmi spune inginerul Mihai Florea — este că, orice împrejurare s-ar ivi, noi nu putem opri funcționarea stației. Cu orice eforturi, trebuie să asigurăm, în timp util, măsurile necesare pentru ca oamenii și industria Capitalei să aibă totuși apă, o apă bună, sănătoasă, care să nu pună viețile în primejdie.

Dar pentru aceasta cîteva zeci de oameni minunați asigură astfel aici „focul continuu" al apei noastre indispensabile vieții, fără să se sperie și fără să se plîngă că viața și meseria lor le interzic dreptul la erori.

Mulți nuntași, puțini abonați

La ora la care muncitorii de pe platforma industrială Militari, mai precis cei de la I.R.E.M.O.A.S., CESAROM, S.U.T., C.E.T.-vest și Fabrica de prefabricate, iau obișnuita pauză de masă, am intrat în cantina-restaurant I.R.E.M.O.A.S., și înarmat cu răbdare am reușit după aproape 20 de minute de așteptare la coada flotanților să mă servesc după pofta inimii și din mîncărurile existente, care s-au dovedit a fi și gustoase, dar folosind tăvi și tacîmuri murdare, adică acelea avute la dispoziție. Mare, cu litere de-o șchioapă, domina sala un anunț : „Condica de sugestii și sesizări se află la șeful de unitate". Am purces într-acolo și după ce am trecut printr-un labirint de panouri despărțitoare și prin bucătărie, dau de șef, care se afla în preajma unor comenzi și a două cești de cafea gata băute și răsturnate pentru un eventual ghicit. Se numește Nicolae Crișan, are numai 27 de ani și tot viitorul în față, de doi ani și jumătate fiind unul din cei doi șefi care conduc alternativ cantina. Deși despre cantină spune că „este atît de mare încît poți întoarce tramvaiul în ea", îmi mărturisește că au doar 100 de abonați la meniul de șase lei și 60 la cel de nouă lei, adică foarte puțini. La flotanți, aceeași situație: au în jur de 500 pe zi, cu toate că personalul actual și capacitatea cantinei ar putea face față la peste 1500 de solicitanți. Întrebat despre condică recunoaște că „normal ar fi să stea mai în față, ce să mai ocolim adevărul, la casierie, dar ne-am obișnuit așa". În condică găsim numai două sesizări ; o sesizare coincide cu constatarea noastră și sună cam așa : „În ziua de..., dealtfel ca în toate zilele, tacîmurile sînt f. foarte murdare, cu grăsimea pe ele, cu verdeață, cu resturi de la mîncarea care a fost servită anterior. Meniul de nouă lei este slab, nu acoperă cei 9 lei pe care îi plătim". Semnează Gheorghe Teodosia, muncitor la I.R.E.M.O.A.S., marca 3655. Cealaltă sesizare este plină de miere și remarcă : „meniurile foarte bine asortate, diversificarea mîncărurilor, gustul plăcut, numărul mare de calorii și faptul că mîncarea corespunde la gramaj". Această sesizare pare mai puțin verificabilă întrucît semnatarul ei, Toma Ștefan, nu-și dă vreo adresă și nici nu bănuim cum a numărat caloriile și gramele.

Șculerul matriței Gh. Georgescu, membru al comitetului de cantină, comitet compus din trei membri care se văd rar, ne roagă să-i publicăm numai inițialele. În discuția avută cu dumnealui insista asupra rentabilității cantinei-restaurant, rentabilitate deloc neglijabilă, beneficiile pe primele 7 luni ale anului ridicîndu-se la 202 000 lei, majoritatea proveniți de la nunți și mese festive. Nu avem nimic împotriva organizării de nunți și mese festive, sîmbăta și duminica, în localul cantinei, ba chiar sîntem pentru folosirea la maximum a spațiului și capacităților existente. Marin Mocanu, șeful bucătar, este de acord că lipsa de activitate nu a adus niciodată beneficii, dar, își aduce aminte, nu trebuie să neglijăm muncitorii, ne părăsesc altfel, acum șapte ani erau 2 000 de flotanți și mult mai mulți abonați decît astăzi. Conducerea — continuă șeful bucătar — nu știe niciodată cîte foi intră în sarmale și poate nici că — așa cum spunea și tovarășul Georgescu — muncitorii din secțiile noi au nevoie de o jumătate de oră pentru drumul pînă la cantină, plus servitul mesei, iar pauza de masă ține 15 minute și nu au cum lua masa la cantină. Ar fi de aceea bine să se înființeze niște microcantine. Dacă muncitorilor li s-ar da posibilitatea să servească masa în incinta fabricii, am avea mai mulți abonați.

Schimbul redacțional care a realizat reportajul „8 ore pe platforma Militari" (pag. 4–5–6) a fost format din (în ordine alfabetică) : A. DOHOTARU, D. GHERGHINESCU, O. IOANIȚOAIA, V. MANECAN, V. NIȚĂ, S. POSTOLACHE, L. PREDOȘANU, N. STOIAN.

Doi copii își regăsesc mama

(Urmare din pag. 1)

că unor oameni le poate părea, la un moment dat, că ideile mari nu pot deveni niciodată realitate. Că e aparținător de structura lor să nu poată fi întruchipate. Că prin însăși natura lui omul e străin de ideea mare și e rudă cu ideea mică și cu compromisul degradant. Este forța retrogradă a societăților obosite și reacția subterană, aproape insesizabilă, a oamenilor vechi din noile societăți să minimalizeze și să încerce să facă de rîs orice idee mare.

Dar este rolul emoționant, funcția de-o viață a oamenilor cinstiți, purtători ai noului, a acelora care cred că ideile mari sînt perfect compatibile cu natura umană și că lumea poate fi mai bună și trebuie să fie mai bună, este vocația însăși a lumii noi pe care vrem s-o construim, aceea de a impune, fără nici o obligație formală, prin chiar exercitarea omeniei de fiecare zi, ideile mari, ideile care trag timpul înainte.

În ceea ce mă privește, ader, cu oricîte sacrificii, cu oricîte riscuri, cu oricîte greutăți, la marile idei ale vremii mele. La marile idei ale partidului meu. Idei pe care le văd întruchipîndu-se : Cred că libertatea e perfect compatibilă cu natura umană. Cred că, în loc de a înmulți numărul temnicerilor, noi trebuie să înmulțim numărul muncitorilor. Cred că, în loc de a înmulți numărul închisorilor, noi trebuie să înmulțim numărul caselor pentru oameni. Cred că, în loc de a înmulți numărul cenzorilor, noi trebuie să înmulțim numărul dovezilor de dragoste ale creației noastre față de oameni și față de adevăr. Cred că, în loc de a transforma creșele în tribunale și copiii în martori mincinoși, trebuie să impunem dreptatea ca lege a fiecăruia și spiritul de solidaritate ca spirit tutelar al timpului nostru. Cred că rareori în istorie apar oameni — omenești în toate ale lor, fără îndoială — dar care prin fulgerătoare inițiative ale conștiinței lor, prin acțiuni de o vitejie morală incomparabilă, prin încăpățînarea de-a face bine celorlalți, uneori chiar împotriva momentanei voințe a acestora, prin dăruire și devotament față de cauza pe care o slujesc, prin spirit revoluționar teafăr, dar și printr-o îndrăzneală de a se depăși pe ei înșiși, reușesc să-și depășească epoca și să se înhame la carul ei de luptă, trăgîndu-l înainte. Firește, oamenii, ocupați fiind cu treburile de fiecare zi, disting greu momentul în care apare o idee mare. Ne aducem bine aminte ziua cînd a murit un om mare, nimeni nu ține minte ziua cînd s-a născut un om mare. La fel de greu ne aducem aminte și ziua cînd s-a născut o idee mare. Parcă nici n-o sesizăm, parcă nici n-o înțelegem. Și asta deși în cele mai multe situații o doream, o imploram, îi făceam imposibilul portret ideal. Cînd președintele Ceaușescu a avut istorica inițiativă de a da întreaga libertate oamenilor de creație și de gîndire, desființînd cenzura (împotriva căreia, în vreme, atîția dintre noi vociferaseră, bociseră, făcuseră rumoare, o consideraseră rău capital, fără de care așa și pe dincolo... probabil tocmai din convingerea că nu va fi niciodată desființată cenzura) și cînd același mare om al omeniei noastre a zis că pușcăria trebuie desființată ca formă a vieții sociale și că alte legi trebuie să călăuzească noua noastră lume, cine a realizat pînă la capăt consecințele pe care le-ar putea avea întruchiparea adevărată a acestor idei ? Că președintele nostru a ajutat pe mulți dintre noi în înfăptuirea a ceea ce rîvneau să înfăptuiască sau că a făcut o grațiere, sau că a răspuns cu omenie la necazurile necăjiților, acestea toate pot fi considerate semnele omului bun, ale bunăvoinței și umanismului său. Dar ideea transformării libertății într-o instituție inviolabilă, în toate planurile vieții sociale, este o idee pe care abia generațiile viitoare o vor înțelege pînă-n ultima ei rigoare.

Am auzit în toată această perioadă tot felul de văicăreli.

«Dragă, ce-o să ne facem noi cu-atîta libertate a presei ? Ce-o să facă ăștia cu ea ? Sînt prea multe spargeri, miliția, săraca, nu mai are ce să facă. Zău, ce să facă și ea, săraca ? N-are ce să facă ! Nu sîntem noi pregătiți pentru libertate. E-hei !»

Nu mi-am făcut iluzia și cred că nimeni nu și-a făcut-o că o idee atît de radicală, o idee profund revoluționară nu va întîlni comodități, mirări, văicăreli, adversități. Ba chiar mi se pare că în anumite privințe problema e spinoasă, lupta va fi grea și rezultatele nu vor apărea, toate imediat. Dar oricît ar costa împlinirea acestei idei, absolut oricît ar costa, ea merită totul. Să clădești o nouă societate, fără a te sprijini pe temniceri și cenzori, ci pe resursele afirmative ale omului este un fapt extraordinar, pe care nu avem nici o șansă, nici una, zic, să-i uităm vreodată. Cartea de istorie se scrie indiferentă la văicăreli și, uneori, indiferentă și la plînsetul real. Cînd aveam prea mulți cenzori, puneam mîna la gură și șopteam într-o parte : **«Prea multă cenzură ! Totul ar fi cum ar fi, dar e prea multă cenzură !»** Acum, cînd nu mai e, nu ne mai trezim din uimire. Pînă mai deunăzi bolboroseam : **«Un stat fericit n-are nevoie de atîta miliție... Să ceri mereu ajutorul miliției... nu e bine, nu s-o înțelege oare ?!»** Acum cînd autoritatea cea mai înaltă a statului român cere tuturor cetățenilor

Constantin Platon — Mărituca

statului să se constituie în instanța de judecare și de corectare a vieților individuale care au nevoie de asta, unora ni se pare prea mult, prea frumos.

Dar eu zic : Glorie acestui mare moment de inspirație și de revoluție, în care libertatea responsabilă a fost pusă mai presus ca orice !

Și tocmai cînd zic vorbele acestea, mă poartă pașii la o întreprindere din București și acolo aflu, cu o nemărginită bucurie, că nu trebuie să fie prea veseli scepticii de profesie bănuind că marile idei ale vremii noastre nu se pot împlini. Ei vorbesc cu neîncredere despre colectivitate : **«Ce să facă, dragă, colectivitatea, numai justiția poate să facă, pentru că ea e autorizată ! Unde o să ajungem dac-o să dăm colectivităților drepturi juridice ? ! Doamne ferește ! Colectivitățile nu se bagă, nu se-amestecă. Ce este aia colectivitate ? Vorbe ! Justiția e totul !»**

Să vedem dacă nu cumva colectivitatea există, dacă nu cumva forța ei reală e mai mare decît a oricărui tribunal de pe pămînt. Să vedem dacă nu cumva omul simte mai adînc judecata colectivității decît orice verdict formal. Rolul justiției rămîne unul important și precis, nu e cazul să opunem colectivitățile — tribunalelor. Dar justiția va trebui să intervină acolo unde e misiunea ei mare, sporită azi.

LA ÎNCEPUT A FOST URMĂTOAREA SCRISOARE A UNUI ÎNVĂȚĂTOR (minunată este, dar mai ales trebuie să fie misiunea acestui luminător de conștiințe care e învățătorul și care poate deveni, mai mult decît pînă azi, o instanță prin care în colectivități să se exprime autoritatea adevărului !) :

Tov. șef, Vă rog dacă aveți bunăvoința să mă lămuriți cu cîteva date în ce privește o persoană care și-a părăsit copiii și după cîte am fost informat lucrează la dv. Eu vă scriu cîteva rînduri din partea școlii. Mai precis, sînt învățătorul unui băiat de-al tov. Iosif F. Maria. Am trimis o recomandată pe adresa ei de la dv. unde lucrează și mi-a venit retur motivînd că tov. nu mai este la dv. și este undeva la „PLAFAR". De aceea v-aș ruga foarte mult să ne trimiteți și nouă adresa actuală pentru a vedea ce are de gînd să facă cu situația celor doi copii minori care au nevoie în prezent de o educație și îngrijire părintească. Aștept răspunsul dv. Vă mulțumesc anticipat...

APOI A FOST DISCUȚIA DINTRE DIRECTORUL ÎNTREPRINDERII ȘI FEMEIA ÎN CAUZĂ. Directorul a rugat-o să nu uite că are doi copii acasă, dar ea n-a vrut s-audă, a zis că nu se întoarce, nici nu se gîndește să se întoarcă pentru că are un bărbat care-o bate, un bărbat cu care nu se-nțelege, că n-are ea ce să caute acasă. Și că n-are nimeni ce să se amestece în viața ei, că ea-și face datoria de muncitoare și-n rest cine ce să se amestece ?

APOI A FOST O SCRISOARE A UNEI FEMEI din orașul Roman, o vecină a celor doi copii, care între timp se mutaseră, împreună cu tatăl lor, la bloc. O scrisoare de groază prin simplitatea și lacrima ei ; o scrisoare în care pînă și dezacordurile și aproximativa stăpînire a gramaticii fac aerul tragic de fatalitate și pedeapsă :

Stimată doamnă, Avînd puțin timp liber astăzi mam decis să vă scriu cunoscînd unele probleme din discuțiile purtate cu soțul dvs. și copii. Vă cer scuze pentru că nu vă cunosc decît din fotografiile pe care mi le-arătat Liviu și Fănel. Întîlnindu-mă cu mama dv. cu Liviu și Fănel și am discutat unele probleme care nu mă face să cred că aveți o inimă atît de crudă să puteți lăsa doi copii minori. Sînt la noi în gazdă toți trei (și tatăl). Cînd nu iește doma Francisc acasă, Fănel plînge după dumneata și este foarte slab. Nu știu ce vor face acești doi copii la iarnă pentru că acum ei se joacă afară, cu sînt la serviciu împreună cu soțul, Liviu va începe școala la nr. 1/ în Piața Republicii, aproape de blocul meu, dar pe Fănel nu vrea bunica să-l mai ție.

Lam întrebat pe domnul Francisc dacă îi mai vine soția și mi-a spus că e să stea așa pînă îi vă va veni dor de copii, poate atunci vă ve-ți întoarce la ei.

Naș vrea să afle soțul dvs. că vam scria. Am discutat cu mama dvs. și mi-a spus că tare ar fi bucuroasă să vă vadă lîngă copii. Vă cer scuze încă odată că vam deranjat, dar cel mic a slăbit, cel cu ochi albaștri. Domnul Francisc ține foarte mult la copii. După cum văd eu, dumneavoastră nu țineți la ei, au va-ți gîndit că pe parcurs copii să mărcse și o să vă urască. Liviu spune că va uitat, atît ce vă vede în poze. Cînd intru la el în cameră îl prind cu poza în mînă și plînge. Îi chem la masă și nu vrea să vină. La poza dvs. în buzunar și să joacă cu ia. Părerea mea este să vă întoarceți la ce-i doi copii. Cu ei aveți ce aveți, dar să știți că nu este un om rău.

Toată ziua vă compătimește. Liviu pleacă în tabără, ia cumpărat bilet. Stimată doamnă să știți că Liviu este plecat la Znagov, lîngă Pașărea cu elevii din județul Neamț, pînă la data de 29 o să dați de ei la Znagov, numărul de vilă nu-l cunosc, a trecut clasa cu 8,60, acum a intrat Liviu în cameră și-l îndemn să vă scrie. Cu respect, Amariel Elena.

Apoi, în același plic, expediat de aceeași femeie cu dreaptă conștiință — de această femeie care parcă e de serviciu de două mii de ani la copiii săraci, și nu-i e greu niciodată, și nu-i e rușine niciodată să muncească și să-i ajute să crească — în același plic trista și stingacea scrisoare a lui Iosif Liviu, copii în căutarea mamei. O scrisoare pe care mai bine să n-o citești, pe care e mai bine să ți-o povestească un om care a citit-o, pentru că accentul ei de adevăr te va urmări multă vreme :

Draga noastră mămică, să știi că am fost duminică acasă cu Fănel, și a dat tăticul afară din casă tot pe sîrmă, coverturile covorul de pe perete și ce-i de pe jos la strîns și lina este în pod. Pomii, copacii sînt încărcați cu prune și zarzăre. Mămico te rog eu Fănel să vii la noi să ne ingrijești și tu că sîntem mititei, Fănică plînge după tine. Tu mi-ai spus că vii acasă la noi să mă cauți, cînd imi dă mie vacanță. Acum mi-a dat vacanță cînd vii ? că Fănel și eu mine te așteaptă.

Dragă mămică mi-e tare dor de tine, să știi că am primit un plic de la tine de vre-o lună, eu nam avut timp să-ți răspund, cu școala, și astăzi ma pus tanti Lenuța să-ți scriu și ma învățat ca pe mămica mea să nu o uit nici odată. Dacă tu ve-i veni la noi să ne cauți iar dacă la concediu nu rămîi la noi te vom uita. Tăticul este la fabrică schimbul I. Eu am venit acum din oraș cu tanti Lenuța, de la plimbare și am fost și la bunica, și ia dat lui Fănică o felie de pîine cu dulceață și trei prune lui și trei mie și carne de iepure și bunica a spus că ai să vii acasă și la întrebat bunica pe Fănel dacă este dor de tine și el a spus că îi este dor de tine. Să știi că ne-am mutat la bloc etajul 4, avem apă caldă, cadă, arădaz, unde stăm acuma sînt foarte curat nu ca atunci cînd am veni la școală. Eu te rog cu tanti Lenuța să ne răspunzi cu piec 15 zile în tabără, dragă mămico te pupăm cu Fănel care te așteaptă cu nerăbdare.

Te pupăm cu drag mămica noastră.

Dragă mămică să știi că eu sînt în tabără lîngă tine mi-a schimbat tăticul biletul nu mai sînt la mare, dacă imi răspunzi îți voi spune adresa mea.

Ce importanță are fiecare cuvînt al acestor scrisori ! În toată stîngăcia gramaticală a rîndurilor înghesuite, în tot amestecul de pix și creion chimic răzbate știința desăvîrșită a cuvîntului în stare să emoționeze. Cînd Amariei Elena nu mai poate să aibă încredere în ceea ce scrie și simte nevoia să convingă pe mama depărtată să se întoarcă la copiii ei, ea-i spune acesteia de la distanță să revină, își cere scuze pentru asta, zice despre copilul cel mic că a slăbit după mamă-sa, adică de dorul ei și dintr-o dată fixează pe hîrtie acele trei-patru cuvinte care trebuie s-o fi lovit în inimă pe înstrăinata mamă : „cel cu ochi albaștri". Așa zice, „cel cu ochi albaștri", aducîndu-i întreaga realitate de-acasă mamei ce se angajase la „PLAFAR" cu necazurile ei, cu singurătatea ei, cu dorul ei secret și cu vinovăția ei.

Apoi mai e de spus ceva despre scrisoarea lui Liviu, care e , nu-i așa, bărbat în toată firea și cînd e vorba de plîns, de dor, de celelalte, aruncă întotdeauna vina pe frățiorul lui mai mic, Fănel. Și aici, în scrisoarea lui Liviu, accentul de concretețe este cel care zguduie. El spune c-a fost la bunica și bunica l-a dat lui Fănică o felie de pîine și cu dulceață, și 3 (trei) prune lui, și 3 (trei) prune mie, și carne de iepure... Asta găsește Liviu să-i scrie mamei sale, pe care n-o văzuse de atîta timp. Că a mîncat carne de iepure !

APOI A FOST IDEEA OMULUI CARE OCUPĂ FUNCȚIA DE DIRECTOR LA „PLAFAR", GAVRIL GROZEA. El a mai încercat s-o convingă pe femeie, a folosit toate tonurile posibile și dintr-o dată a introdus acel recurs extraordinar la plenul eticii și echității care e colectivitatea. A convocat, pe neașteptate, o plenară a tuturor femeilor din „PLAFAR", excluzînd toți bărbații, în afară de sine, le-a spus să stea jos și le-a întrebat ce părere au despre faptele cuprinse în aceste scrisori.

— Cînd am ajuns pe la mijlocul scrisorii lui Liviu către maică-sa, sala era toată un hohot de plîns. N-am putut să termin scrisoarea, c-a trebuit să mă transform în apărătorul moral și chiar și fizic al Mariei Iosif. Toată revolta și toate necazurile acelor femei se revărsau spre ea. Își pierduseră calmul și li se părea că **IMEDIAT** trebuie să găsească o soluție, că **IMEDIAT** trebuie să intervină. Pînă în acea sală se auzea plînsul lui Fănel, care mîncase carne de iepure și trei prune.

Ce va fi trezind în conștiințele acelor femei muncitoare inspiratul director ? Poate că în unele din ele trezise remușcări, poate că unele își aduceau aminte de părinții uitați, poate că unele aveau tainice probleme asemănătoare problemelor Mariei. Aceasta n-a putut ieși din fabrică : o așteptau femeile. După cîteva ore, omul cu inspirația extraordinară de-a convoca la o hotărîre comună femeile vorbise la Roman și-l dăduse .transferul într-o întreprindere similară. Și așa, fără siguranța acelui loc, Maria Iosif se trezise. Voia să se întoarcă la copiii ei, fie ce-o fi ! Căci iată în rezumat hotărîrea acelei colectivități de femei : „În ziua de 27 iunie a fost pusă în discuția salariaților, care au propus să i se dea un concediu fără salariu de 10 zile, pentru a rezolva situația copiilor. Dacă nu o rezolvă pînă la 9 august, să i se desfacă contractul de muncă".

Iată deci că, totuși, în ciuda tuturor scepticilor, colectivitatea există. Și nu există ca o anexă oarecare, ci ca o instanță cu drept de a hotărî. Nu-mi fac nici acum iluzii că, repede, toate colectivitățile vor deveni plenuri ale eticii și echității. Dar simt din acest exemplu că marile idei pot deveni realitate prin contribuția oamenilor, iar acel director nu s-a purtat ca un trimis al lui Dumnezeu pe pămînt, ci ca un om între oameni. În fond, el avea nevoie de forță de muncă și putea să pună mai presus interesul mărunt (de această dată, într-adevăr mărunt pentru că era doar economic) al fabricii pe care o conduce, și să lase să plîngă departe, fără speranță și fără lumină, doi copii dintre care unul cu ochi albaștri.

Ce argument mai puternic ca acesta că **SE POATE**, că **TREBUIE** trăit în colectiv, că încet-încet, la orașe, la marile fabrici, se formează colective cu legi morale puternice, asemănătoare vechilor și curatelor noastre comunități rurale ? Dacă nimeni nu v-a mulțumit pînă acum, vă mulțumim noi, tovarășe director !

AU NEVOIE DE DOCTORUL IUBU !

La Turda a fost un doctor O.R.L.-ist de mare valoare. Spun că a fost, deoarece pentru a doua oară a fost îndepărtat din clinică și scos la pensie. Eu am fost surd complet, motiv pentru care am stat internat luni de zile la Cluj-Napoca, Sibiu, Brașov, Hunedoara, Orăștie și în Clinica specializată O.R.L. de la București, dar tot surd am venit acasă. M-am dus la Turda, la doctorul Mihai Iubu, care mi-a făcut două serii de tratament și am început să aud, să pot vorbi chiar și la telefon. Mai aveam de făcut și a treia serie, dar iată că el a fost din nou pensionat. De ce nu este lăsat un asemenea specialist să lucreze în continuare ? Oameni ca el se găsesc rar și trebuie înconjurați, cred, cu căldură, cu dragoste și respect. .Dealtfel, respectul pentru un medic nu este respectul pentru pacienții lui ? (Vasile Călinescu, Orăștie, Hunedoara)

În urmă cu cîțva timp am auzit că doctorul Iubu din Turda a fost pensionat, deși era om în plină putere de muncă și făcea atîț de mult bine la atîția suferinzi. Hotărîrea aceasta m-a uimit, pur și simplu, fiind unul dintre pacienții planificați pentru operație în luna august (care deja a trecut). Am fost pe data de 17 septembrie 1976 la consultație și avea peste 1 000 de persoane planificate. M-am bucurat, chiar dacă operația avea să se facă după un an, deoarece boala pe care o am mă chinuie de mai mulți ani de zile, pe parcursul cărora tratamentele făcute au fost inutile. Nu-mi pot închipui cum a fost posibilă atîta neînțelegere în cazul doctorului Iubu, care nu este singular și nici particular — care să-l intereseze numai pe dînsul, adică — ci pe toți oamenii suferinzi ce ar fi putut apela la priceperea acestui mare medic. (Marilena Ionescu, Pitești)

Am citit și am auzit despre doctorul Iubu de la Turda, care a reușit să vindece rinita alergică. Eu sufăr de această boală de zece ani, de cînd am rămas cu o sensibilitate atît de pronunțată la mirosuri încît toată vara strănut, îmi curge nasul și ochii mă dor, iar capacitatea mea de muncă este redusă. Sînt fotografă și am devenit sensibilă și la substanțele chimice pe care le folosesc. La Ploiești am mers la mulți medici, am fost și la Institutul de alergologie, dar fără rezultat. Cu necăbdare am așteptat ca în concediu să merg la Turda. Dar — mirare și necaz ! Doctorul Iubu fusese pensionat... (Dumitru Viorica, Ploiești)

Frig contra cost. Locuiesc în blocul H 6 de pe strada Silozului din Craiova. Subsolul acestui bloc cuprinde o lucrare specială, care la data recepției provizorii, din 30 septembrie 1976, nu era executată, deși cheltuielile au fost suportate de cei 20 de locatari. În decurs de vreo zece luni constructorul nu a executat decît un șanț lung de 7—8 metri, adînc de 2—3 și lat de aproape un metru. Ce s-a întîmplat în iarna trecută, e greu de descris. Acest șanț canalizînd frigul sub apartamentul subsemnatului. Cu toate că unii colocatari s-au adresat atît constructorului cît și I.C.V.L.-ului, rezultatul n-a constat decît în niște promisiuni. Care vor rămîne simple promisiuni, după cum se vede și din fotografia de mai jos, fiindcă termenul recepției definitive e la 30 septembrie. (Aurel Tomescu)

Copiii, pe seama lor înșiși. Vă scriu despre frumoasa inițiativă a comitetului asociației de locatari din blocul B, bd. Dinicu Golescu 23—25, de a înființa un minicolectiv cu copiii din acest bloc. Fac parte din el copii care sînt elevi fruntași la învățătură. Minicomitetul și-a propus ca program de activitate : întreținerea curățeniei pe terenul de joacă al copiilor, pe spațiile verzi din fața și spatele blocului și pe scările acestuia, precum și — de ce nu ? — păstrarea liniștii celor peste o mie de locatari. Împreună cu alți copii ei au prezentat în sala de ședințe a asociației, în fața unui public format din locatari binevoitori și receptivi, un reușit program artistic cu poezii, coruri, gimnastică la sol, ghicitori etc. Ei se bucură, desigur, de apreciere, sprijin și încurajare din partea noastră. (Ion Rădoi, București)

Suceava sau Lugoj ? Cine privește aceste două imagini crede că redacția vrea să propună un test de discernămînt cititorilor, invitîndu-i să descopere elementul, greu descifrabil la prima vedere, care le deosebește. Nu trebuie făcut nici un efort de acest gen, fiindcă ele sînt una și aceeași, respectiv Suceava văzută de pe ruinele vechii cetăți cu același nume. Trebuie să întorci însă cartea poștală, așa cum a făcut cititorul Ostep Șandru care ni le-a expediat de la Rădăuți, atrăgîndu-ne atenția că potrivit legendei tipărite una reprezintă Suceava, iar cealaltă... Lugojul. Corespondentul nostru se întreabă pe drept cuvînt cum e posibil ca deopotrivă Editura „Meridiane" și Întreprinderea poligrafică din Sibiu, ambele instituții recunoscute pentru prestigiul lor, să scape o asemenea eroare într-un număr de exemplare pesemne destul de mare.

I.T.T.A. București : Abaterea de la traseu a fost sancționată. „În revista Flacăra din 4 august a.c. se sesizează faptul că la data de 30 iulie 1977 angajații I.T.T.A. București, Mandache Ion și Mandache Pompiliu, cărora le-a fost încredințat un autoturism pentru a-i efectua rodajul, s-au abătut de la traseul stabilit și au fost depistați de către organele de miliție ale județului Brașov pe ruta București—Brașov cu mașina încărcată la capacitatea maximă. În urma celor cercetate, constatîndu-se abaterile săvîrșite, s-au luat măsuri de sancționare după cum urmează : 1) Imputarea cursei București—Brașov și retur, echivalent cu 380 km x 2,50 lei = 700 lei, ambilor angajați ; 2) diminuarea cu 10 la sută pe timp de trei luni a retribuției lui Mandache Pompiliu ; 3) retragerea unei gradații pe timp de trei luni și schimbarea locului de muncă al lui Mandache Ion. Totodată s-a făcut verificare de fond privind modul de efectuare al rodajului autoturismelor achiziționate de către I.T.T.A. în anul 1977, luîndu-se măsuri pentru asigurarea în continuare a unui rodaj corespunzător".

Carburanți — lipsă, gunoi — berechet. Ne întrebăm de ce G.I.G.C.L.J., secția mixtă, Cluj-Napoca, percepe **taxe pentru munci neefectuate ? ! În ultima** lună gunoiul menajer din cartierul Mănăștur nu a fost ridicat decît de două ori, cînd obligația este de a-l lua din două în două zile. Am menționat acest fapt deoarece în convorbirea telefonică avută la data de 22 august a.c. un tovarăș, Plebea, mi-a comunicat foarte senin că nu au carburant și că atunci cînd îl vor avea vor ridica gunoiul, Ce s-ar întîmpla dacă pompierii sau Salvarea ar răspunde solicitărilor că nu pot să se deplaseze deoarece nu au carburanți ? (Ioan Munthiu, Cluj-Napoca)

În așteptarea liftului. Au trecut nouă luni de la darea în folosință a blocului nostru, blocul AV 2 din bd. Aurel Vlaicu, Aleea Carpați nr. 4, Constanța, dar pentru instalarea liftului încă nu s-a luat nici o măsură Sau, chiar dacă s-a luat vreuna, nu se vede încă nici un rezultat. Și e destul de greu așa, pentru că blocul nostru are 10 etaje. Ceea ce ne miră este că în orașul nostru s-au mai dat în folosință de la începutul anului și alte blocuri, cărora li s-au instalat lifturi, numai blocurile din zona industrială Constanța continuă să rămînă în situația pe care v-am descris-o. (Semnează un grup de 11 persoane).

Cămin cultural sau sală de cinematograf ? Avem un cămin cultural destul de mare, cu sală de spectacole, bibliotecă și un fost club dotat cu televizor, aparat de radio, magnetofon, diferite jocuri, club care la ora actuală a fost transformat în sală de ședințe și, numai cu numele, punct de documentare politico-ideologică. Toată activitatea de la cămin se rezumă la două filme săptămînal care rulează, amîndouă, duminică seara. În cursul săptămînii căminul stă cu ușile închise și nici biblioteca nu este deschisă. La dorința tinerilor de a organiza seri de dans în zilele de duminică, se pune la dispoziție numai scena sălii de spectacole, dar nici aceasta nu poate fi folosită decît după terminarea filmelor, adică după ora 23. (Petre Poenaru, Polovragi, Gorj)

Sunetul clopoțelului într-o școală nouă. O nouă școală generală s-a dat în folosință, de curînd, la Pitești. E vorba de școala care va purta numărul 15 și se află în cartierul Găvana 2. Are 24 de săli de clasă spațioase, laboratoare, ateliere. Acestea sînt dotate cu mobilier școlar și aparatură dintre cele mai frumoase și moderne. Acum, la deschiderea anului școlar, aici, la Școala generală nr. 15 unde mai stăruie încă mirosul de vopsea proaspătă și var, se fac ultimele pregătiri pentru primirea elevilor. A celor peste o mie de copii ai muncitorilor din cartierul Găvana 2. (Ion Vasilescu)

Nu vă luați după prospect ! Consultînd programul excursiilor oferite de O.N.T. am optat pentru o călătorie de 5 zile în Delta Dunării, cu plecarea din București în ziua de 12 august. În cadrul acestei excursii, conform programului afișat, urma să vizităm în ziua a treia și canalul Heracle, canalul Lopatna și lacul Matița. Această zonă este caracterizată de „Ghidul turistic al județului Tulcea", la pagina 94, drept „cea mai frumoasă din Delta Dunării". Spre surprinderea noastră, în acea zi nu am mai vizitat zona amintită, vasele cu care mergeam acostînd în jurul orei 15 la Mila 23. Cerînd explicații ghizilor, ni s-a răspuns că prospectul excursiei e greșit. Aceeași afirmație a făcut-o și personalul de serviciu de la bordul vaselor. Așadar, turiștii, crezuți în prospectele O.N.T. au fost frustrați de cea mai frumoasă parte a excursiei. (Neculai Sfirloș, București) -

I.T.B. ne comunică referitor la sesizarea cetățeanului Cristodor Popescu : Stația nu se justifică. „Autobuzele liniei 122 R circulă în sistem de linie rapidă și asigură angajaților din platforma ICME o legătură directă de transport cu cartierul Panteli-mon și centrul orașului. Opririle suplimentare, cu timpii respectivi de frînare, demarare, așteptare pentru schimbul de călători, diminuează caracterul rapid al liniei. La o scrisoare similară a corespondentului (la care a mai primit un răspuns de la noi), am efectuat un sondaj pe baza căruia s-a stabilit că înființarea unei opriri în stația „Dărăbani" nu se justifică. Stația aceasta e deservită de vehiculele liniilor 28, 46 barat și 65, care pot asigura relații cu autobuzele liniei 122 R în stațiile comune"

Apa... color, dar nu de băut ? „Locuiesc într-un cartier de blocuri din Buziaș, unde apa potabilă se distribuie după un program destul de hazardat, la bunul plac, probabil, al celor care răspund de acest lucru. Îmi pare rău că nu pot să execut o fotografie color pentru a putea dovedi ce culoare are apa în momentul cînd, totuși, după ore întregi de așteptare, începe să curgă. Parcă ar fi amestecată cu vopsea maro închis. Chiar și-n condițiile în care ai impresia că în sfîrșit apa a devenit bună de băut, dacă lași un pahar sau o sticlă deoparte pentru a avea o „rezervă", e lesne de constatat că pe fundul lor s-a depus o materie de aceeași culoare închisă. Cred, de aceea, că e necesar ca apa aceasta să fie supusă mai des analizelor de laborator. (Constantin Oproiu)

Ministerul Comerțului Interior ne comunică : Sancționarea justificată, imputarea excesivă. „Tovarășul Ioan Limbășan, pensionar gradul III de invaliditate cu drept de muncă patru ore, este angajatul sucursalei din Mediaș a Întreprinderii cu răspundere limitată pentru mărfuri alimentare Sibiu și a fost sancționat de șeful sucursalei prin reducerea cu 5 la sută din retribuție pe luna octombrie 1976 pentru nerealizarea sarcinilor proprii de muncă. În urma contestației angajatului și a verificărilor efectuate de către I.C.R.A. Sibiu, s-a constatat că sancționarea era întemeiată și în consecință, la discutarea acestei contestații de către consiliul oamenilor muncii, ea a fost menținută. Întrucît cu ocazia verificării efectuate a reieșit că reținerea s-a aplicat greșit la retribuția lunară integrală și nu la 50 la sută, cît era retribuit angajatul, s-a luat măsura de restituire a sumei încasate în plus".

Stația, facultativă — așteptarea, obligatorie. Fotografia de mai jos reprezintă stația de autobuz de la intersecția drumurilor județene 572 Ciudanovița — Jitin cu 581, Oravița — Reșița. Cuvîntul „facultativă" înscris pe indicatorul stației nu asigură pe călătorii care așteaptă autobuzul că acesta va opri și că ei vor ajunge la timp la treburile lor. În situația că nu va opri, trebuie oare să aștepte cîteva ore pînă vine altul tot cu oprire facultativă ? (Costică Gingu, Ciudanovița)

Poșta redacției

Aurelia Marin — București. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București a înaintat comanda în vederea executării unui cărucior pentru dumneavoastră la Întreprinderea de produse ortopedice și protezare.

Iuliana Munteanu — Timișoara. Conform prevederilor legale, persoanele care au locuință proprietate personală în orașele declarate orașe mari și care ulterior dobîndirii proprietății s-au mutat cu domiciliul în alte localități, ca urmare a schimbării locului de muncă, au dreptul să revină în orașul respectiv după încetarea raporturilor de muncă, dacă au asigurată cazarea în locuința proprie.

Zoica Marinescu — București. Am fost informați de către Procuratura locală Caracal că s-au luat măsuri pentru intrarea în legalitate, adică să se rețină fostului dumneavoastră soț suma ce v-o datorează. De asemenea s-a cerut sancționarea angajatului vinovat de încălcarea dispozițiilor legale.

Stelian Scăunaș — comuna Troianu, Teleorman. Vă așteptăm să treceți pe la redacție.

Anastasia Obreadă — satul Valea Crucovului, Prahova. Începînd cu data de 1 august 1977, prin Decretul nr. 197 6 07.1977, s-a instituit un nou sistem de ajutorare pentru mamele cu mai mulți copii. Dumneavoastră, avînd în îngrijire cinci copii în vîrstă de pînă la 18 ani, veți primi pe lîngă alocația de stat pentru copii un ajutor bănesc de 200 lei lunar.

Grup locuitori — sat Gheorghe Doja, Bacău. În situația pe care ne-ați relatat-o, este bine să vă adresați forului competent, adică procuraturii județene.

MARGA NEDELEA ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 în luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Un nou an la școala muncii

(Urmare din pag.1)

xamenul să înceapă din prima zi iar în momentul în care este planificat, profesorul să fie edificat aproape pe deplin asupra nivelului de pregătire al fiecărui elev, al fiecărui student. Numai astfel se poate interveni în mod eficient pe parcurs și numai astfel se vor evita situațiile dificile ale unor elevi și studenți. Hotărîrile, planurile de învățămînt și programele, oricît de bune vor fi, oricită competență va fi prezidat elaborarea lor, nu rezolvă, de la sine, lucrurile, totul depinde de modul în care vor fi realizate, de eforturile și capacitatea de a le aplica, de permanenta tendință de depășire, de reprimarea tentației de automulțumire. Să reținem ceea ce a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, formulînd observații valabile pentru orice sferă de activitate, inclusiv pentru învățămînt. **„Am obținut rezultate bune : se pare că unii, satisfăcuți de ceea ce am realizat, au început să se automulțumească. În general trebuie să spun că există o anumită stare de automulțumire, și-a făcut loc o anumită gîndire că putem face orice și nu mai e nevoie să studiem prea temeinic lucrurile pentru că și așa avem hotăriri bune — și aceasta este suficient. Or, nu trebuie să uităm nici un moment că asemenea stări de automulțumire constituie un pericol foarte mare pentru orice partid revoluționar, pentru orice revoluționar, deci și pentru partidul nostru. Noi trebuie să luăm o atitudine fermă, hotărîtă, împotriva autolinișitirii și automulțumirii, a concepției greșite că dacă avem hotăriri bune putem face orice, că este suficient să explicăm și, în rest, să stăm liniștiți".**

Vîrsta școlară este vîrsta plămădirii personalității. Felul în care un tînăr se comportă în școală ori în facultate îi decide destinul într-o măsură aproape determinantă. Vîrsta școlară este, în același timp, vîrsta deschiderii către lume, a multiplelor solicitări ale mediului, a inerentelor tentații, între care nu puține pot fi sterile, ori de-a dreptul păgubitoare. Depinde de fiecare discipol și de educatorii săi ca roadele învățăturii să fie cît mai bogate și mai utile, ca perioada școlii să creeze acel mănunchi de virtuți și de deprinderi din care se va dezvolta personalitatea de mai tîrziu, ori să rateze această finalitate majoră. Uneori înclinația, firească, spre afirmare, spre originalitate a unor tineri se consumă în preocupări minore : manifestări excentrice, ținută stridentă, uneori de-a dreptul neglijentă, limbaj periferic, nonconformism de duzină, astfel că energia proprie tinereții este consumată în zadar. Să ne amintim, totdeauna, de marile exemple ale istoriei noastre, de Bălcescu, de Eminescu, de Nicolae Iorga, de Enescu, de Brâncuși, de Coandă, Traian Vuia ori Aurel Vlaicu, care la vîrsta cînd tinerii abia învață, începuseră deja să elaboreze temeliile edificiului nepieritor pe care vor înălța știința și cultura, spre lauda lor și a Patriei lor. Tineretul epocii noastre, educat în spiritul socialismului, cea mai dreaptă și mai umană dintre orînduirile sociale, condus și îndrumat permanent de gloriosul Partid Comunist Român, va duce mai departe, pe noi culmi, făclia nestinsă a geniului creator al poporului nostru, spre lauda și cinstirea României contemporane. Dar la acest nou început de an școlar să avem mereu în minte roadele ce vom culege spre a putea întona, cu toții, un puternic și din inimă : GAUDEAMUS !!!

Ora școlii cu un ceas mai devreme

— NOUTĂȚI ÎN NOUL AN ȘCOLAR —

Ne-am obișnuit ca la fiecare început de an școlar și universitar să luăm cunoștință de realizarea și punerea în folosință a noi obiective destinate învățămîntului. Și cum data apariției acestui număr al revistei este 15 septembrie, deschiderea noului an școlar, cu un ceas mai devreme, ne-am adresat Ministerului Educației și Învățămîntului, unde prof. dr. ing. Constantin Peștiș**anu, secretar de stat, ne confirmă de la bun început: „Da, nici acest an nu face excepție din acest punct de vedere", adăugînd însă : „seismul din 4 martie a afectat serios baza materială a învățămîntului pentru a cărei refacere s-au depus eforturi nebănuite din partea elevilor, studenților, a cadrelor didactice și, desigur, a constructorilor. Era dealtfel de așteptat să se răspundă prompt și exemplar la îndemnurile secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu".**

Și împreună urmărim mai întîi situația *lucrărilor de reparații capitale* la aceste clădiri. După 4 martie se prevăzuse readucerea în stare de folosire de execuție iar practica și munca patriotică a elevilor și studenților a fost și ea reorganizată. La sfîrșitul lui noiembrie a.c. întregul fond de clădiri avariate va fi readus în stare de folosință.

Iată acum, pe scurt, *noutățile survenite în domeniul învățămîntului nostru de toate gradele.* În acest an școlar copiii și elevii vor beneficia în plus față de anul trecut de 22 000 locuri în grădinițe, de încă 2 500 săli de clasă, de 32 000 locuri în internate, de încă 11 000 locuri în atelierele-școală și de 100 săli de gimnastică. Practic, nu există județ care să nu beneficieze de noi spații pentru învățămîntul de cultură generală. Un tablou al multiplelor șantiere destinate învățămîntului superior cuprinde peste 20 mari lucrări care s-au executat sau sînt în curs de execuție în mai multe centre universitare. Pînă la 15 septembrie a.c. erau gata : în Cluj-Napoca, 2 cămine (unul al Universității, cu 300 locuri, pentru studenții familiști și unul al Politehnicii, cu 960 locuri) și 8 800 mp de spațiu pentru Facultatea de mecanică ; în Craiova, un cămin cu 1 000 locuri ; în Iași, un cămin (264 locuri pentru studenții familiști), 5 040 mp la Agronomie pentru ateliere-școală și solarii legumicole și un amfiteatru cu 330 locuri la Medicină ; la Reșița, la Institutul de subingineri, o cantină pentru 1 000 de studenți. Urmează să fie încheiate lucrările și deci să fie date în folosință, peste puțină vreme, un cămin cu 476 locuri la Universitatea București, alte două cămine și o cantină la Institutul de construcții, o sală de producție de 1 150 mp la Conservatorul din Cluj-Napoca, un cămin (1 184 locuri) la Politehnica din Iași, un alt cămin, cu 432 locuri la Institutul de petrol și gaze din Ploiești, 1 300 mp spațiu de învățămînt la Facultatea de mecanică de la Politehnica timișoreană, încă două cămine destinate studenților facultăților de agronomie și medicină din Timișoara.

Peste 80 la sută din cele aproximativ 29 de milioane de manuale școlare editate anual și puse gratuit la îndemîna elevilor României socialiste văd lumina tiparului la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Un eveniment cu tulburătoare semnificații : prima zi de școală

a nu mai puțin de 3 066 imobile sau, exprimat altfel, a 1 943 646 mp de suprafață totală, desfășurată. În București, de pildă, trebuiau redate beneficiarilor 120 grădinițe, 84 școli generale, 11 case de copii, 41 licee, un atelier, 6 internate, 60 clădiri destinate învățămîntului superior, 23 cămine și 7 cantine studențești. În 20 de județe afectate era necesară repararea și pregătirea a încă 656 grădinițe, 1 635 școli generale, 20 case de copii, 141 licee, 35 ateliere, 97 internate, 69 clădiri destinate învățămîntului superior, 37 cămine și 11 cantine studențești.

Zilele de vacanță s-au măsurat în suprafețe de zidărie înălțată, în metri cubi de mloz îndepărtat. Mii și mii de perechi de brațe harnice și minți agere au învățat în cîteva zile cele mai simple dar și cele mai complicate meserii pentru ca laolaltă cu muncitorii, inginerii și tehnicienii să răspundă prezent comandamentelor majore ale patriei. Pînă la 3 septembrie, pe baza documentațiilor întocmite de cadrele didactice și studenții de la Institutul de construcții din București și de la facultățile de construcții din Timișoara, Cluj-Napoca, Iași precum și de institutele de proiectare județene, fuseseră reparate și pregătite 2 429 clădiri, adică 79,2 la sută din totalul lor. Peste o săptămînă, indicele ajunsese la 90 la sută. Au rămas, după cum se vede, puține locuri unde mai există spații la care lucrul nu a început. Este cazul cîtorva grădinițe (3 la Buzău, și cîte una la Iași și județul Ilfov), a 12 școli generale (cîte una în Argeș și Brăila, cîte 3 în Iași și Ilfov și 4 la Buzău), a 5 licee (unul în Argeș, altul la Brașov, altul la Brăila și 2 în Vîlcea), a 12 clădiri destinate învățămîntului superior (dintre care Iașul deține cea mai mare pondere — 23), a 10 cămine studențești în Iași și a 5 cantine studențești (cîte 2 în București și Iași și una la Craiova). Dar și în aceste locuri sînt luate deja măsuri în vederea începerii lucrărilor de reparații. Sînt mobilizate toate forțele pentru, grăbirea ritmului

***Manualele școlare* ale anului de învățămînt 1977—1978 vor fi tipărite într-un tiraj record de peste 35 milioane exemplare. Numărul titlurilor apărute sau în curs de apariție ajunge la 850. Din acestea 149 sînt manuale noi, iar 183 manuale îmbunătățite. Printre manualele noi pentru școlile în limbile naționalităților conlocuitoare amintim : Istoria României pentru clasele a VII-a și a IX-a, Constituția pentru clasa a VII-a, Limba română pentru clasa a VIII-a (Din păcate însă unele — și nu din vina tipografilor — nu au ieșit încă de sub teasc.) Multe din noile manuale se bucură de o concepție grafică superioară, fapt ce contribuie în mod firesc la perfecționarea procesului de învățămînt.**

Iată, așadar, un cadru optim pentru îmbunătățirea și perfecționarea continuă a procesului didactic din învățămîntul nostru. După cum s-a văzut, și în acest an, creșterea bazei materiale a figurat la loc de cinste. Spațiile noi create, îmbunătățirile aduse în scurt timp vechilor clădiri vin să ilustreze grija pe care partidul și statul nostru o acordă formării generațiilor tinere.

I. NOVAC

Pedagogul, omul ce insuflă iubirea de frumos și de adevăr

Loc de frunte în viața unui popor îi revine din vechime pedagogului, celui care se ocupă de formația morală și spirituală a omului.

Astăzi încep școlile, de la grădiniță la universitate, zeci de mii de pedagogi se așază în scaun față în față cu pruncii și tinerii pămîntului și cerului românesc de mîine, și încep să le vorbească, să-i inițieze în adevărul științei și al frumosului, să-i formeze într-o cinste și caracter, într-o morală și dreptate.

Pedagogul este cel de-al doilea părinte în viața unui om și anii săi cei mai buni în creștere sînt legați de prezența nemijlocită a acestuia în lucrarea sa de toate zilele.

Eminescu spune că omul nu se poate forma ca ființă morală decît avînd un model de moralitate în fața sa. Nu conceptele abstracte îl fac pe om mai bun, ci văzînd cu ochii săi un om care face binele, iar acesta este pedagogul în viața copilului la această vîrstă a formației sale morale și spirituale. Știință se poate dobîndi și din cărți de-a dreptul, însă pentru îndreptarea inimii și a spiritului pe calea dreptății și adevărului este nevoie de exemplul viu al celui dăruit pentru propășirea celorlalți. Patriot adevărat, militant revoluționar, profund și pasionat, trebuie să fie acest pedagog, pătruns de valorile ființei noastre naționale, de spiritul de jertfă al înaintașilor, de credința și dragostea lor față de cele nepieritoare, față de idealurile de care este însuflețit poporul nostru în această epocă.

Și matematica, știm de la Platon, este roada iubirii morale, nici cele mai abstracte formule algebrice nu pot fi închegate fără geniul iubirii care străbate zonele cele mai adînci.

Un mare fizician contemporan, Heisenberg, spunea cu decenii în urmă, înainte de descoperirea forței atomice, că pentru punerea acesteia în practică în vederea zborurilor cosmice este nevoie de mii de oameni sinceri care să conlucreze laolaltă ca și cum ar fi unul singur. Nu știința lipsea, așadar, ci unitatea, ieșirea din eul propriu și aceasta este în primul rînd lucrarea omului moral. Se știe că zborul pe Lună este fructul conlucrării laolaltă, într-un suflet, a trei milioane de specialiști. Aceasta este o faptă în egală măsură cel puțin și a pedagogiei ca și a științei. Omul învață ușor orice meserie, dar pentru a se forma ca ființă morală, de caracter, se cer ani și ani de lucrare asupra fiecărui ins în parte, numai prin mijlocirea celor mai pilduitoare capodopere spirituale ale umanității viețuite de fiecare pedagog în Patria lui. Cu acest gînd socot că trebuie să ne așezăm ca pedagogi în fața copiilor noștri, în fața viitorului Patriei noastre, astăzi mai mult ca oricînd.

IOAN ALEXANDRU

Septembrie, 1977.

Spirit revoluționar comunist, înaltă

Frăția și unitatea — chezășia împlinirilor socialiste din județul nostru

Străveche vatră românească, locuită și iubită de români și maghiari, adunați de istorie pe malurile aceloraș ape, la umbrele acelorași păduri, lîngă piscurile acelorași munți, județul Covasna, ca și celelalte județe ale țării, reprezintă un etalon, o sinteză a frumuseții României, un semn al trecerii noastre cu folos prin vreme.

Celui care n-a mai fost de multă vreme pe aceste încîntătoare meleaguri carpatine, metamorfoza ultimului deceniu i s-ar părea fantastică, așa cum, dealtfel, și este. Dintr-un județ în care industria, cu nu prea mulți ani în urmă, era încă un pisc greu accesibil, Covasna a devenit, grație politicii Partidului Comunist Român privind dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și localităților țării, un județ cu o industrie în plină dezvoltare. Orașele lui și-au schimbat înfățișarea. Oamenii lui, români și maghiari, acționînd într-o deplină unitate și frăție, și-au înzecit preocupările, mobilizîndu-se plenar pentru ca, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, să îndeplinească exemplar mărețele sarcini ale actualului cincinal, Programul partidului elaborat la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R.

Dezvoltarea industrială, urbanizarea localităților, creșterea gradului de civilizație și bunăstare al oamenilor muncii, al tuturor locuitorilor județului, au determinat mutații profunde în conștiința oamenilor, în preocupările lor cotidiene. Formarea omului nou, a omului societății noastre socialiste, reprezintă o sarcină de mare importanță, în realizarea căreia organele și organizațiile de partid, activul Comitetului județean de partid, trebuie să-și aducă o contribuție din ce în ce mai mare, valorificînd în acest sens bogata experiență dobîndită pînă în prezent, multiple și variate forme educaționale, de propagandă.

Pentru că, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei : **„Propaganda de partid și întreaga activitate politico-ideologică trebuie să fie mult mai ferme în explicarea politicii noastre în problema națională, a principiilor care stau la baza ei. Partidul nostru comunist a rezolvat în mod just, cu adevărat revoluționar, această problemă, asigurînd deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, creînd condiții și posibilități egale pentru toți de a participa la viața economică și socială, la conducerea societății, asigurînd ridicarea economică și socială a tuturor regiunilor patriei — inclusiv a celor cu populație de alte naționalități — folosirea limbii naționale în învățămînt, artă și cultură. Trebuie spus însă că nu în suficientă măsură propaganda noastră de partid a știut să valorifice această bogată experiență a partidului nostru, să pună în evidență realizările deosebite obținute în rezolvarea problemei naționale, în întărirea unității și frăției tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — în munca și lupta pentru progresul și înflorirea patriei comune, pentru edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul României".**

Deslușim cu deplină satisfacție și mîndrie patriotică valoarea inestimabilă a acestor idei, profunzimea lor, care constituie repere esențiale ale activității noastre viitoare în acest important domeniu de activitate.

Industrializarea, dezvoltarea învățămîntului, a culturii, s-au conjugat armonios în județul nostru cu întărirea continuă a frăției și unității de acțiune a românilor și maghiarilor ce locuiesc pe aceste meleaguri. În întreprinderile noastre, în marea lor majoritate noi, dotate cu cele mai moderne utilaje și instalații, muncesc cu abnegație și dăruire români și maghiari învățînd unii de la alții tainele meseriilor, ajutîndu-se la greu, bucurîndu-se împreună de succese. Faptele de muncă sînt semnate deopotrivă de români și maghiari, înfrumusețate fiind de prietenie și frăție, sub zodia erei noastre socialiste. Astfel, spre exemplu, planul pe opt luni la producția globală industrială pe județ a fost îndeplinit în cinstea zilei de 23 August cu 15 zile mai devreme.

La Tg. Secuiesc și Întorsura Buzăului, la Baraolt și Sf. Gheorghe, la Covasna și la Bretcu, la Oituz și la Ozun, pretutindeni în satele și orașele covăsnene, unitatea și frăția îmbină ca trainici lianți hotărîrile noastre, avînd în frunte exemplul comuniștilor de a nu precupeți nici un efort în vederea îndeplinirii cu cinste a tuturor sarcinilor ce ne revin, pentru a ne aduce o contribuție cît mai de seamă la prosperitatea patriei noastre comune, România socialistă.

În școli, urmașii noștri, români și maghiari, deslușesc împreună tainele științei și culturii, își îmbogățesc cunoștințele, învață să fie fii destoinici și de nădejde ai patriei, viitori constructori ai comunismului. Floarea prieteniei și a frăției se cultivă în sufletele celor mai tinere vlăstare, pentru că istoria a dovedit, în nenumărate rînduri, că numai unitatea și frăția au condus la realizări, la împliniri remarcabile.

Pe scenele caselor de cultură, ale căminelor culturale, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" și-au dat concursul mii și mii de oameni ai muncii, țărani cooperatori, tineri și virstnici, într-o deplină unitate, români și maghiari, îmbinînd într-o adevărată armonie tradițiile culturale, datinile locuitorilor de pe această vatră carpatină, unde, după cum spunea marele povestitor Benedek Elek, românul a învățat de la maghiar și maghiarul de la român, în manifestările culturale remarcîndu-se o plăcută și reală simbioză. Festivalurile culturale, organizate în județul nostru, la Întorsura Buzăului — „Ciobănașul", la Balvanyos — „Festivalul cîntecului, jocului și portului popular", la Voinești — „Nedeia mocănească", la Reci — „Festivalul de muzică ușoară", atrag un număr impresionant de artiști amatori din multe județe ale țării.

În același scop, pentru continua întărire a unității și frăției, Comitetul județean de partid, întregul activ se străduiesc și reușesc să țină o permanentă legătură cu masele de oameni ai muncii, explicîndu-le politica partidului și mobilizîndu-i s-o îndeplinească fără preget, în orice clipă, în mod exemplar. Audiențele, întîlnirile cu diferite prilejuri cu locuitorii județului ne conferă tot atîtea momente de întărire a unității și frăției. În același context, rezolvarea cererilor și sesizărilor oamenilor muncii la timp și în spiritul legalității noastre socialiste contribuie nemijlocit la crearea unei ambianțe constructive, în vederea realizării în lumina politicii partidului a unității și frăției dintre oamenii muncii români și maghiari, care viețuiesc împreună în această parte a României. Ne străduim să promovăm o cît mai strînsă legătură cu masele de oameni ai muncii, să le asigurăm, respectînd democrația socialistă, o cît mai largă participare la conducerea treburilor economice, sociale și obștești ; de asemenea, ne preocupăm ca aceștia să găsească în orice moment deschise ușile celor cărora vor să se adreseze ; în același timp, am reușit în mare măsură să determinăm ca toate cadrele cu munci de răspundere să se afle în permanență în mijlocul maselor, să se informeze direct de la surse despre mersul treburilor, să poată lua cele mai bune măsuri, în concordanță deplină cu realitatea.

Aici, lîngă Carpați, pe malurile Oltului, visul de veacuri al românilor și maghiarilor înfrățiți în muncă și idealuri, acționînd prin muncă și unitate, se înalță columnă de lumină. Aici, în fiecare clipă, în fiecare zi, se culeg roadele hărniciei, roadele stăruinței de a fi mereu în primele rînduri, roadele pasiunii și dăruirii, roadele conștiinței noi, muncitorești, socialiste, roadele înțeleptei politici a Partidului Comunist Român. Aici, pe aceste meleaguri, lipsite pînă nu demult de industrie, se va realiza la sfîrșitul actualului cincinal, pentru prima oară în istoria județului, o producție industrială globală de peste 10 miliarde lei, faptul însemnînd încă un exemplu elocvent al unității și frăției, al modului în care oamenii locului, români și maghiari, știu să-și respecte cuvîntul dat, știu să răspundă cu litera faptei grijii partidului.

NAGY FERDINAND
prim-secretar al Comitetului județean Covasna al P.C.R.

Trebuie să ne ocupăm și de om, el fiind oțelul de cea mai bună calitate

Pe maistrul oțelar Ștefan Tripșa nu l-am întîlnit pe platforma oțelăriei nr. 2, acolo unde îl știam de peste 20 de ani.

Nu aș fi început astfel dacă în urmă cu cîteva luni, cu prilejul unui alt interviu, cunoscutul oțelar nu mi-ar fi spus că pe el îl pot întîlni numai și numai pe platforma oțelăriei ca pe unul dintre „utilajele fixe" ale cuptorului. Dar iată că nu l-am întîlnit la locul indicat cu atîta siguranță și mîndrie, ci la el acasă, în O.M., adică în orașul muncitoresc, cîteva ore înainte de a pleca în schimbul de noapte, sub aceeași lumină înaltă a flăcărilor. Iată explicația sa:

— Dat fiind faptul că o bună bucată de timp vom folosi o cantitate sporită de fontă lichidă, în vederea scurtării timpului de șarjare, prezența noastră, a celor despre care se spune că ne cunoaștem meseria ceva mai mult decît alții, este absolut necesară în supravegherea și conducerea unui astfel de procedeu care cere, într-adevăr, multă atenție și o pregătire profesională superioară. Dar cred că nu ai venit la mine acasă doar pentru atîta lucru, să afli de ce lucrez eu în schimbul de noapte.

— Nu, n-am venit numai pentru atîta lucru, cum spuneai dumneata, deși, drept să-ți spun, eram curios să-l aud chiar și pe Ștefan Tripșa despre acest comandament tehnologic, dacă se poate să-i spun așa. Să începem dar cu un ceas mai devreme acest important schimb, discutînd despre gîndurile și sentimentele pe care ți le-a trezit recenta Cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită cu prilejul Consfătuirii de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei.

— Am citit cu atenția cuvenită această cuvîntare pe care eu o consider, în cîteva puncte principale ale ei, o reluare mai amplă, mai bogată în conținut, puternic subliniată, a cuvîntării rostite la mitingul prilejuit de vizita în județul Brașov. Și atunci, și acum, ca întotdeauna dealtfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o analiză cuprinzătoare și exactă a etapei actuale a dezvoltării țării noastre, a felului în care sînt traduse în viață hotărîrile celui de-al XI-lea Congres al partidului. Nu pot decît să mă bucur că în această cuvîntare tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în discuție, cu inegalabila sa putere de analiză, cîteva dintre cele mai importante aspecte ale muncii politice, educative, ideologice, domeniu foarte complex întrucît munca politică nu este altceva decît activitatea vie, cu omul, înarmarea făuritorului societății noastre cu cunoștințe politice și ideologice care să-i permită angajarea sa din ce în ce mai dinamică în realizarea și depășirea sarcinilor de producție asumate. Țara noastră și-a propus să intre în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Pentru atingerea acestui deziderat se cere un uriaș efort, o adevărată luptă, nu o dată plină de sacrificii. S-a constatat că munca din domeniul activității politice, al propagandei și al ideologiei nu s-a consacrat suficient atingerii acestor țeluri de un temeinic patriotism. Iată, îmi dau seama că ar trebui să fiu ceva mai concret.

— Iar eu, iată, sînt gata să notez.

— Au fost promovați în rîndul propagandiștilor și activiștilor din combinatul nostru oameni buni, destoinici, evidențiați la locul lor de muncă, oameni al căror cuvînt avea greutate, altfel spus oameni demni de tot respectul. Dar s-a întîmplat ca dintre aceștia să fie și unii care mai tîrziu au comis cîteva abateri, fapte reprobabile. De ce s-a ajuns la cîteva astfel de triste întîmplări? Pentru că s-a obișnuit ca omul să fie mai întîi promovat și abia mai apoi crescut. Eu cred că procesul acesta, al promovării, ar avea o ordine mai firească dacă în privința oamenilor ne-am conduce după criteriul selecționării, al creșterii și abia apoi al promovării. Într-un astfel de caz nu am mai avea surprizele care nu pot să facă altceva decît să dăuneze în ansamblu muncii noastre politice. Un alt lucru pe care aș vrea să-l aduc în discuție ar fi acela că de multe ori combinatul nostru a fost vizitat de comisii și controale de tot felul. De peste 25 de ani tot asist la perindarea acestor comisii și controale, dar niciodată nu l-am auzit pe cineva să se intereseze și de felul în care oamenii noștri își trăiesc viața, vreau să spun timpul liber, în afara combinatului. Singura lor problemă a fost aceea a analizei muncii, a depășirilor noastre față de angajamentele asumate. Noi ne-am făcut datoria și am depășit permanent aceste angajamente, dar poate că respectivii tovarăși ar fi trebuit să se preocupe și de om, el fiind înainte de toate oțelul de cea mai bună calitate, fără de care n-ar fi posibil nici cel plămădit în cuptoare. Să mai aduc în discuție și un alt aspect?

— Bineînțeles.

— Au loc la diferite niveluri foarte multe ședințe cu dări de seamă formale, cu explicarea amănunțită a unor probleme deja cunoscute, fapt pentru care ședințele sînt lipsite de operativitate și se pierde enorm de mult timp. Mai mult decît atît, ședințele au de obicei o ordine de zi atît de limitată, încît adevăratele probleme ale muncii și ale vieții nu pot fi abordate, nu intră în cîntec, ca să zic așa, din care cauză în loc ca toate neclarităților să fie discutate deschis, cu participarea tuturor oamenilor, acestea își găsesc rezolvarea pe căi lăturalnice democrației noastre. Altfel spus, ședințe doar pentru ca graficul activităților politico-ideologice să fie respectat. Aceste ședințe ar trebui să se transforme într-o adevărată posibilitate de analiză și înlăturare a neînțelegerilor. Ar mai fi, desigur, foarte multe lucruri de spus, dar eu, deocamdată, mă limitez numai la aceste cîteva aspecte, care, în spiritul recentei Cuvîntări a tovarășului Nicolae Ceaușescu, vor face obiectul de analiză a muncii și din domeniul educației politice, al ideologiei și propagandei din combinatul nostru.

VICTOR NIȚĂ

Deși s-au scris și s-au spus atîtea despre Tabăra de sculptură de la Măgura, rămîne, peste toate, ideea ce a dus, cu ani în urmă, la deschiderea ei : constituirea unui parc de sculptură unde, în cadrul generos al frumoasei naturi a Măgurii, să se întîlnească tendințele artei tinere, ale unei arte viguroase, sub semnul unui umanism de esență revoluționară. Aici, artiștii plastici au dat o seamă de lucrări ce vădesc, pe lîngă o subtilă înțelegere a datelor tradiționale ale sculpturii populare românești, o superioară concepție ambientală, astfel că tabăra de la Măgura Buzăului — coordonată și finanțată de Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Județului Buzău și de Uniunea Artiștilor Plastici din R.S.R. — rămîne de referință pentru întreaga serie a taberelor de creație deschise — de-a lungul ultimilor ani — în multe din județele țării.

Sava Stoianov — Ceas solar.

conştiinţă politică, grijă pentru om

„Propaganda noastră trebuie să-i însufleţească pe oameni în întreaga lor activitate de edificare a noii orînduiri, să-i determine să facă totul, să-şi consacre toate forţele, toată capacitatea lor de muncă şi creaţie înfăptuirii politicii partidului, cauzei victoriei socialismului şi comunismului în România".

NICOLAE CEAUŞESCU

Muzica şi mesajul umanismului nostru revoluţionar

Mulţi cunosc, desigur, succesele obţinute de-a lungul anilor peste hotare de către corul de cameră „Madrigal", „Flacăra" însăşi relatîndu-le nu o dată. Pentru mulţi, rostul muncii noastre a putut să pară numai acesta, de a reprezenta peste graniţă muzica românească sau, mai bine zis, şcoala interpretativă românească. Din păcate, sînt şi publicaţii care scriu prea puţin, ca să nu zic supărător de puţin de munca în ţară a „Madrigalului", de strădaniile formaţiei în stimularea activităţii corale şi în promovarea muzicii corale româneşti, vechi şi contemporane. În anul care a trecut corul de cameră „Madrigal" a dat peste o sută de concerte în ţară, în oraşe mari şi în oraşe mici, în sate, în aer liber. Astfel, am cîntat în faţa muncitorilor reşiţeni, chiar acolo, pe platforma industrială, am cîntat muzică românească şi din repertoriul universal în faţa constructorilor de nave din Galaţi, pentru minerii de la Herga (Baia Mare), pentru muncitorii din industria uşoară timişoreană, pentru muncitorii din industria mobilei din Tîrgu Mureş. Am mai fost la Botoşani, Suceava, Iaşi, Brăila, Constanţa, Zimnicea, Braşov, Sighişoara, Satu Mare şi în alte cîteva zeci de localităţi. Avem legături, pe care le pot numi, din toată inima, frăţeşti, cu formaţii corale săteşti din Chizătău-Timiş, din Marga-Caraş Severin, din Hideaga şi Ardusat, cu corul maghiar din Ceuaş şi cu cel german din Sighişoara, cu multe coruri de tradiţie muncitorească din Călăraşi, Buzău şi Brăila. În lumea destul de mare şi destul de importantă a oamenilor iubitori de muzică sîntem mereu bineveniţi, sîntem aşteptaţi, preţuiţi. Fireşte, spunînd toate acestea nu la mine mă gîndesc şi nici la formaţia „Madrigal". Mă gîndesc numai şi numai la faptul că muzica e şi ea un mijloc de educaţie şi de propagandă, în mod direct şi indirect. A face oameni mai buni, mai frumoşi, mai oameni înseamnă a contribui la înfăptuirea idealurilor umanismului revoluţionar al societăţii noastre, şi că noi, muzicienii, trebuie să facem muzică pentru popor, pentru toate categoriile de oameni ce se cheamă, împreună, un popor. Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea de lucru cu activiştii şi cadrele din domeniul educaţiei politice, al propagandei şi ideologiei a avut multe referiri la obligaţia oamenilor de creaţie de a-şi consacra întreaga lor muncă şi voinţă de bine înălţării spirituale a poporului român, educării generaţiilor în ideea respectului pentru om şi pentru muncă, a încrederii în muncă. Publicul nostru e foarte divers şi dacă „Madrigalul" este ceea ce este, acest lucru a fost posibil înainte de toate pentru că am reuşit să cîştigăm dragostea şi admiraţia publicului românesc. Corul „Madrigal" a concertat în numeroase ţări, el a făcut mai bine de o sută de turnee peste hotare dar am ştiut oriunde şi oricînd că noi slujim cauza culturii româneşti şi că cea mai aleasă confirmare a muncii noastre tot ţara ne-o dă, tot publicul nostru, din Bucureşti, din Reşiţa, din Galaţi, din toate oraşele şi satele în care am mers şi vom merge, fiindcă numai în sensibilitatea, spiritualitatea lor îşi găseşte răsunet profund cîntecul nostru.

MARIN CONSTANTIN ■
artist emerit

Iulian Coruţ — Formă şi mişcare.

Marcel Voinea — Meşterul Manole.

Intransigenţă, cutezanţă, abordare concretă şi complexă a lucrurilor

Ca atîtea alte expuneri ale secretarului general al partidului — la congrese, conferinţe, plenare, vizite — recenta cuvîntare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, consacrată activităţii în domeniul educaţiei politice, al propagandei şi ideologiei, nu este doar un document de o excepţională însemnătate teoretică, o nouă dovadă a capacităţii creatoare, clarvăzătoare, a gîndirii şi acţiunii conducătorului partidului şi statului nostru, ci şi un adevărat îndreptar, o călăuză a întregii munci de propagandă. Într-o sinteză desăvîrşită, analizînd profund starea actuală a propagandei de partid, a activităţii politico-ideologice, cultural-educative, criticîndu-le temeinic neajunsurile, neîmplinirile, definindu-le — pe un plan superior, dialectic — funcţiile, misiunea de a ţine pasul cu marile transformări care au avut şi au loc în România socialistă sub conducerea partidului comunist, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a atras atenţia asupra aspectului novator şi specific în propagandă, subliniind necesitatea interdependenţei între formele şi metodele acesteia şi epoca de neîncetate mutaţii social-economice şi politice pe care o trăim — totul demonstrînd clar justeţea şi importanţa documentelor Congresului al XI-lea al partidului.

Combătînd ferm spiritul de automulţumire, de autolinistire şi comoditate, tendinţa unor cadre de conducere de a se rupe de viaţa şi munca oamenilor, de a privi şi socoti totul prin prisma intereselor personale, mărunte, chiar meschine — urmare a neînţelegerii şi respectării ca un tot unitar a normelor eticii şi echităţii socialiste, ale muncii şi vieţii comuniştilor — secretarul general al partidului ne-a dat acelaşi strălucit exemplu de spirit comunist, revoluţionar, intransigent, de înalt patriotism, de clarvăzător şi creator militant pentru ideile marxism-leninismului.

În judeţul Timiş, orientările desprinse din cuvîntare trebuie să-şi găsească reflectarea cuvenită în întreaga activitate politico-ideologică şi cultural-educativă a organelor şi organizaţiilor de partid, de tineret şi sindicat, în rîndul tuturor oamenilor muncii. Trăiesc şi muncesc pe aceste meleaguri, într-o deplină armonie şi înţelegere, români, germani, maghiari, sîrbi şi de alte naţionalităţi, oameni legaţi trup şi suflet de destinele patriei comune, de continua ei propăşire. Judeţul Timiş se înfăţişează, astăzi, ca un puternic şi tradiţional centru industrial, ca o zonă agricolă intensivă, în plină modernizare, ca un spaţiu cultural complex. Pentru propaganda noastră, această realitate trebuie să fie un vast domeniu de acţiune unitară, dar şi diversificată ; pentru a ţine pasul cu dinamismul vieţii social-economice şi cultural-artistice, propaganda şi propagandiştii trebuie să acţioneze nu cu simple lozinci, nu cu teze învăţate pe nerăsuflate, nu prin dogmatism, nu prin lipsă de discernămînt, ci cu spirit revoluţionar, combativ, novator, prin muncă, muncă neobosită, imaginaţie şi entuziasm, intransigenţă şi cutezanţă. Dispunem de o importantă diversificare a mijloacelor de propagandă şi de activitate instructiv-formativă sau cultural-educativă, de la învăţămîntul de partid la propaganda vizuală, de la şcoli de toate gradele pînă la Universitate, Politehnică, Agronomie şi Medicină, de la Teatru Naţional, teatru german, teatru maghiar, Operă şi Filarmonică, ansambluri artistice pînă la aşezăminte culturale, biblioteci şi cinematografe în toate localităţile ; la Timişoara apar trei cotidiane (Drapelul roşu, Neue Banater Zeitung, Szabad Szo), săptămînalele Orizont şi Banatske Novine, revista Knijevni Jivot, funcţionează Editura Facla, un Studio teritorial de radio şi televiziune (cu emisiuni în trei limbi), există asociaţii şi filiale ale uniunilor de creaţie, alte instituţii de cultură. În ciuda unor realizări, nu putem fi mulţumiţi de modul în care — raportat la analiza făcută de tovarăşul Nicolae Ceauşescu — toate aceste instrumente educaţionale şi-au adaptat programele la exigenţele actuale, nu putem fi satisfăcuţi de felul în care răspund imperativului reflectării realităţilor specifice judeţului nostru, dezvoltării multilaterale a conştiinţei omului nou, educării tuturor categoriilor de cetăţeni — îndeosebi a tineretului — în spiritul cultului muncii. Într-adevăr au apărut semne ale comodităţii în gîndire, în acţiune, în muncă ; de la vorbă la faptă s-au ivit mari discrepanţe ; traiul bun al unora, „şefia" şi izolarea între pereţii capitonaţi ai birourilor au dus, uneori, la nesocotirea intereselor generale ale societăţii. Toate aceste stări trebuie dezvăluite, trebuie criticate, trebuie înlăturate.

Specificul economiei judeţului Timiş obligă, totodată, pe toţi activiştii de partid şi de stat, cadrele de conducere la o neîncetată perfecţionare a stilului şi metodelor de muncă, a organizării întregii activităţi, educînd şi îndrumînd masele spre realizarea exemplară a prevederilor planurilor de producţie, spre o muncă tot mai rodnică, spre creşterea implicită a nivelului de trai material şi spiritual. Una dintre principalele căi de înfăptuire a acestor deziderate este formulată de însuşi tovarăşul Nicolae Ceauşescu : „Trebuie să formăm în aşa fel pe activişti, pe comunişti, pe oamenii muncii, încît să fie în stare nu numai să repete nişte teze, ci să şi găsească soluţii cum să fie aplicate, cum să se asigure dezvoltarea şi îmbunătăţirea activităţii acolo unde îşi desfăşoară munca".

RADU BĂLAN ■
secretar al Comitetului judeţean Timiş al P.C.R.

Activismul scriitorului

Într-un context de înaltă ţinută teoretică, venind să definească superior şi complex rolul propagandei de partid şi misiunea esenţială a activistului politic, secretarul general al partidului a acordat *din nou* scriitorului atributul de militant politic. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut apel la imaginea anilor ilegalităţii şi ai luptei revoluţionare pentru instaurarea puterii clasei muncitoare şi a arătat ce semnificaţie politică deschisă, declarată, a avut, atunci, prezenţa scriitorilor. Adevărul este că, din acest punct de vedere, scriitorimea română se poate mîndri cu o solidă tradiţie militantistă, că marii scriitori români ai vremii au fost oameni politici pe primele baricade ale luptei revoluţionare. Să nu uităm că Sadoveanu a fost unul dintre primii membri ai conducerii tinerei republici româneşti, că un Camil Petrescu a scris despre Bălcescu la comanda socială a timpului şi a Partidului comunist, Călinescu a fost deputat şi a activat ca atare şi nu numai în scris, Stancu a fost deputat, Eftimiu a fost o liră încordată a revoluţiei, dar exemplele sînt cunoscute, nu mai trebuie reamintite. Ce se cere, în fond, astăzi, scriitorului român ? Să fie activist de partid. Nici n-ar putea fi altfel. Noi nu sîntem scriitorii unei societăţi apolitice, noi nu sîntem scriitorii unui rai de liliac şi regina nopţii. Noi sîntem scriitorii unei ţări care a situat politica în centrul ei vital, noi sîntem scriitorii unei societăţi care izvorăşte declarat dintr-o concepţie politică şi se construieşte dintr-o convingere politică. Mai mult ca oricînd scrisul devine o armă politică. Să nu ni se pară cuvintele mari şi prea apăsate. Dar secretarul general al partidului atrage atenţia că politica se face nu numai cu cărţile, ea se face şi *direct*, prin participare directă la viaţa societăţii, la propăşirea ei. Marii scriitori ai universului socialist nu pot afla altă sursă de inspiraţie decît în acest univers socialist viu. Însă nu ne mai putem plimba prin el ca prin nişte saloane fastuoase. Viaţa noastră e şi mai complicată, şi mai aspră, nu se construieşte uşor, şantierele, fabricile nu sînt saloane de bal, adevărul nu învinge de la sine, principiul nu se afirmă prin simpla rostire a lozincii. Nu e destul să cunoşti turistic societatea noastră ca să o poţi descrie cinstit şi curajos şi angajat. Nu poţi privi socialismul ca pe nişte întîmplări la cinematograf, din stal, şi apoi să-l descrii. Cere şi el sacrificii. Unui scriitor comunist i se impune pe bună dreptate participare deplină şi directă la bătălie. Socialismul este o lume prea nouă pentru ca să ne permitem să fi descriem numai după lectura ziarelor şi vizionarea emisiunilor tv. Dacă n-ai participat direct la afirmarea unui punct de vedere nou în viaţă şi n-ai înţeles ce greu este şi cîtă sudoare curge şi cîte însomnii se petrec, e puţin probabil că vei reuşi să scrii adevărul şi să-l faci adevăr literar.

Cel puţin aceasta e convingerea mea. Eu cred sincer că scriitorul român, de azi — şi mă refer cu precădere la tineri — trebuie să se înhame serios la carul vieţii şi să simtă pe umeri rezistenţa, *măcar a aerului*, în încercarea aceasta milenară de a împinge lumea înainte.

Eu îl văd pe scriitor gazetar, dar nu de cabinet şi de amintiri, ci de adevăruri vii ; activist de partid în campanie şi la un sediu de primărie sau de judeţ, la o împărţire a beneficiului, toamna, într-o cooperativă, ca să ţi se umple sufletul cînd îi se cară cu camionul bucatele acasă, sau să simţi nevoia să spui nişte adevăruri răspicate cînd vezi că se cocoloşesc lucrurile şi se chivernisesc interesele personale, să fii de faţă la o adunare de partid la combinatul de sodă chimică, să vezi cum muncitorii îşi arată nemulţumirea, cînd nu-şi pot îndeplini planul şi nu-şi pot face datoria pentru că aprovizionarea n-a mers cum trebuie, şi cînd ajungi acasă şi pui capul jos frînt şi dăulat, cum zice olteanul, să-ţi aduci aminte că „Doamne, mîine o iau de la început !" Ei, şi după aceea să pui condeiul pe hîrtie şi să scrii. Atunci, da.

Eu cred în misiunea de activist politic a scriitorului şi consider că secretarul general al partidului i-a redat scriitorului un înalt prestigiu şi în partid şi în viaţă. Rămîne să-l merităm şi să-l apărăm.

DINU SĂRARU ■

La C.A.P. Gîrbovi răsăritul soarelui a găsit echipa lui Marcu Apostol în lan

Zi-lumină în triunghiul de aur al Bărăganului

Odihnă în cîmp la Cotorca

Rulăm cu o „Dacie" de-a curmezișul Bărăganului, spre trei comune învecinate din trei județe. La Gîrbovi, în Ilfov, soarele răsare sub ochii noștri. Oamenii răsar și ei în cîmp. Poposim la echipa condusă de Marcu Apostol, formată din 32 de cooperatori. Șeful de echipă ne asigură că toți sînt la treabă. „Dacă nu credeți, zice, alegeți un nume din caietul meu de prezență, eu fluier și omul spune prezent sau vine aici". Zic : Fluieră după Radu Picioacă. Șeful echipei strigă după nea Radu care răspunde dintr-o înfundătură de porumb: „Ce e, mă, Marcule ?" Radu Picioacă are 63 de ani, dar s-a angajat să recolteze tot porumbul de pe un hectar întreg. Nu vrea să se dea bătut. Alături culeg soții Elena și Dumitru S. Ion, Eleonora M. Ene, de 56 ani, mamă a șapte copii. Să fie la ora 6 și 30 de minute în cîmp, mama Eleonora s-a trezit azi la ora 4. „Am făcut un bulion, zice, am dat la păsări, la porc, am făcut plasa cu de-ale gurii. Moșu' e bolnav sărmanu' de pe front".

Sînt zile însă cînd la ora 4 oamenii sînt în cîmp : cînd se recoltează tutunul, fasolea, mazărea. La ora aceea din noapte, satul e în febre : se aud zgomote, sunete de roți, cai galopînd, scîncete de copii cărora li se deranjează somnul. Zarva durează jumătate de oră. Pe urmă se mută în lanurile de porumb, floarea-soarelui, de sfeclă. Atunci se trezește Bărăganul. Dropia își spală fața în rouă, prigoria cîntă ascunsă în mătăsuri de porumb, căprioarele, care au invadat cîmpia, fug spre tufele de păduri. Deși numai la 60 kilometri de oraș, gîrbovenii vin în număr mare la lucru. Se cîștigă. Cooperativa lor e de două ori distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Valoarea unei norme convenționale, planificate, e de 45 lei, dar ajunge la 55. Un cooperator din cîmp cîștigă pînă la 1 800 lei pe lună. Cei din legumicultură, zootehnie, construcții ajung pînă la 2 600 lei. De ce pleca, de acasă, să lucreze în altă parte? — se întreabă cîte unul. Și-apoi, acum și munca s-a mai ușurat : cooperativa a atins un grad ridicat de mecanizare. Peste 70 la sută din suprafața totală se erbicidează. Concepția despre muncă e următoarea: „Nu e important să trudești 360 de zile numai în cîmp, iar norma de muncă să aibă valoare mică, principalul e să crească randamentul". Înseamnă, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta cuvîntare la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, că mai toți comuniștii din C.A.P. Gîrbovi luptă pentru ridicarea continuă a productivității muncii. Din cele 1 800 de hectare cultivate cu porumb, s-au recoltat 250 hectare. Deși nu a fost un an prea bun, după cum se știe, din cauza secetei, președintele cooperativei, Marcel Dobra, și ei Erou al Muncii Socialiste, speră să realizeze, în medie, producția planificată : 7 500 kilograme la hectar, în teren neirigat. Cu toate astea l-am găsit în biroul său, cu capul în palme. Am crezut că e obosit, deși era aproape în zori. Nu, am constatat ulterior, gîndea. La ce ?

— Ați văzut, oamenii depozitează porumbul jos, pe maldări de coceni și noi avem 50 de mijloace de transport cu o capacitate de 260 tone. N-avem însă carburanți. Am făcut necesarul pe un an, dar centrala ni l-a redus cu 60 la sută. Apoi, iată alt aspect : noi producem cam 1 600 tone carne pe an. Tot centrala ne spune să aducem furaje din alte județe, cu vagoanele. C.F.R.-ul ne spune însă că nu are vagoane. Pot eu să las vita să rabde ? Nu, și sînt forțat să aduc furajele cu mijloacele de transport ale noastre. Dar depășesc limita de județ și atunci mă amendează organele I.R.T.A., cu 700—2 000 lei Vreți exemple ? Am avut nevoie anul acesta de 3 000 mc de balast. Balastiera e la 35 kilometri, în județul Buzău. Vagoane mi s-au repartizat doar pentru jumătate din cantitate. Ăsta nu e un ceapc de trei lulele. Am plecat atunci cu mașinile noastre, ne-au oprit organele Irtei și ne-au amendat cu 14 300 lei. Pentru cine fac eu toate aceste eforturi? Pentru Marcel, ca președinte, sau pentru obște, pentru economie ? Știți cum numim noi toate necazurile astea ? Frîne proaste pentru economia cooperatistă! Din aceste motive șoferii au început să mă lase. Recolta rămîne mult timp pe cîmp, se depreciază. Anul trecut abia am salvat 3 000 tone de sfeclă. Și știți ce spune, pe bună dreptate, cooperatorul ? „Tovarășe președinte, eu v-am produs marfa în acord global, valorificați-o !"

Revenim în lanurile de floarea-soarelui, în total 450 hectare. Se recoltaseră, la data raidului nostru, 300 ha cu o producție de aproape 3 000 kilograme la hectar. „Nu e producția pe care o doream noi, mărturisește cooperatorul Ion C. Enescu ; a bătut piatra". Ghiță Licu, mecanizator, recoltează cu o „Glorie" cam 15—20 tone pe zi. Tractoristul C. Burbutan este însă puțin supărat : are o pană de cauciuc și așteaptă să-i aducă cineva cauciucul tocmai de la secția de mecanizare. Se însenin eză cînd vede o șaretă cu un cal : „uite-i că vin !" Timpii morți vor fi recuperați. Ne gîndim însă dacă nu cumva ar fi fost mai bine ca toate aceste mici reparații, intervenții să le facă o mașină de depanare. Spunem astfel, deoarece, pe un lan de soia, tot la Gîrbovi, cîțiva oameni stăteau la soare pe sacii goi. Se repara combina. „Aseară mi s-au rupt două curele la tobă. Le-aș fi schimbat pe loc, dar nu le-am avut la mine. Nu am niciodată rezerve". Și aici s-a pierdut cam o oră bună dintr-un timp excelent pentru recoltat..

Soarele arde puternic și în zare, pe drumurile de asfalt ale Bărăganului, ne fac semne fetele morgane. Tănase Tache, șoferul nostru, e de părere că munca în agricultură e la fel de grea și responsabilă ca aceea din mină sau din fața cuptoarelor. Nu-l contrazic. Bătuți de vînturi iuți, aspre, arși pînă la oase de focul alb al soarelui, mecanizatorii cu băști îmbibate de motorină, cu maiouri scăldate în uleiuri, cu trupuri de culoarea cernoziomului pe care îl răscolesc, îi frămîntă ca pe o cocă fantastică sînt la fel de eroi ca toți ceilalți eroi. Între timp, „Dacia" noastră a înghițit cîteva zeci de kilometri și se oprește pe sola Alexeanca, a cooperativei „Cotorca", comuna Glodeanu-Siliștea (Buzău) cultivată cu cartofi. Șeful fermei nu este un inginer, ci un bun gospodar, Ion Chirauc, care știe să conducă, să organizeze bine munca a 175 de cooperatori, prezenți toți în cîmp. Și-au planificat să realizeze pe sola asta 15 tone cartofi la hectar. Deși nu a plouat de trei luni aici la Cotorca, prin alegerea celor mai adecvate soiuri, printr-o bună pregătire a terenurilor, prin lucrări de întreținere executate la timp și bine, fermierul Ion Chirauc și cooperatorii săi, harnici, inimoși, au realizat 21 tone la hectar ; unele echipe chiar 25 de tone. Pentru zona Bărăganului, nu cea mai propice culturii cartofului, producția e bună. Oamenii cară saci grei plini de cartofi mari, sănătoși, îi așază pe cîntare, îi încarcă în căruțe și mașini. Pe zi se recoltează un tren de 6 vagoane și economistul fermei, Ion Sp. Marin, abia mai pridiește să-i cîntărească. Forma de retribuție a oamenilor este desigur și aici acordul global : stimulator și echitabil, pentru că omul primește bani și produse în raport cu munca depusă. Ion Gh. Dinu, C. Leca, Ion St. Cristea, Tudor Dinu, Gh. M. Stan, Ion M. Stere, Maria Ghiță Dinu, sînt cei mai buni dintre cei mai buni.

Tot la Cotorca, oamenii au venit în număr mare la recoltatul sfeclei-de-zahăr : aproape 200 de oameni, pe 250 hectare. Au recoltat 70 hectare. Din echipa lui Gh. Radu, formată din 23 de „brațe", cum zice el, nu lipsește nici unul. Sînt mai ales femei. Nu mai e un secret că în forța de muncă a multor cooperative domină numeric femeile. Unele însă refuză să vină la muncă și împotriva acestora s-a format o hotărîtă opinie : „S-au coconit, ne spun cooperatoarele aici în lan ; mănîncă „ariile" (loturile date în folosință) degeaba". Șeful de echipă și secretarul biroului organizației de partid nr. 2 refuză să le numească pe cele care nu vin la muncă. Comunistele din echipă nu sînt de acord cu tăcerea lui, cam penibilă, acoperitoare, și ni le numesc ele : Nicoleta Oancea, Tinca Mihai, Geta Trandafir, Maria Mihalcea, Aurica Mihai au loturi în folosință și refuză să vină la muncă. Filote Pană și Sava Stan, la fel. În comuna Glodeanu-Siliștea sînt 84 de persoane care nu prestează o muncă în C.A.P. S-a întocmit un tabel, aflu, și s-a înmînat Consiliului popular comunal. L-am căutat pe

Ștergar

Doar lumina felinarelor
pe tăișul de sabie,
fugare ploi
își devoră fagurii-n port ;
sîntem aici,
patria e semnul divin.
O răbufnire de clopote
își trage laptele
prin văzduh,
Unicorn aleargă pe cîmp
cu copite de funigei...
Poet fără patrie
nu e bine să fii ;
pe diguri de oase
își mestecă bufonii otrava.
Pe tălpi
rămîn calde suplicii,
(n-am să vă spun
nici un basm)
în urmă, pe aorta lumii
am aruncat un ștergar.

Eu laud

Cum poci să strig
prin aceste jgheaburi
de flacăre ?...
În clopotniță
își suie viforul grapa ;
a fost doar o izbucnire
de plîns
la marginea mării,
nimburi aduse de vînt.
Și ca un pesmet
ți se varsă ziua
pe gură ;
în trupul morții
stau fluturi încoronați.
Eu laud tot ce clădești
cu palmele tale :
aceste piei de blestem
pe care le ungi cu rășină,
acel cîntec
spus de gresie în zori
cînd își lasă iarba laptele
prin colibe.

VALERIU ARMEANU

Munți de sfeclă riscă să se deprecieze în stația C.F.R. Grindu așteptînd vagoanele

Tovarășul Petre Ioniță, primarul comunei, să aflăm ce alte măsuri s-au mai luat după ce s-a întocmit tabelul. Nu l-am găsit. Era plecat cu aproape 200 de oameni și 4 mașini din cele 4 ceapcuri ale comunei la o acțiune ce se desfășura la Monteoru, nu se știe de ce în plină perioadă de recoltare. Dimineața și seara bufetul a fost. În ziua raidului plin. Cîțiva cheflii avuseseră atîta timp să bea, încît spre seară se încăieraseră în mijlocul comunei. Peste 50 de persoane îi priveau. Unii îi dezaprobau alții se amuzau. Erau plini de sînge. Cam din aceleași motive, un tovarăș plutonier, care tocmai atunci, spunea, sosise de la Buzău, n-a intervenit.

— Tovarășe Alexandru Mortu, sînteți secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular comunal ; ce-ați întreprins pentru a-i atrage la muncă pe cei care nu vor să muncească ?

— S-a stat personal de vorbă cu ei, conducerile cooperativelor le-au oferit chiar unele posturi mai ușoare, dar au refuzat, invocînd diferite motive. Acum am trimis tabelul la Direcția muncii, la județ, să-i cheme să le facă o expertiză medicală ; să ne spună dacă sînt sau nu apți de muncă. Multe sînt femei. Știți cum le spun celelalte femei acestora ? „Cocoane agricole".

Unele dintre acestea, ne spuneau la fel de revoltate cooperatoarele din Gîrbovi, îau cîrîitoarea sub braț (găina vreau să zic) și imediat fac rost de certificat medical. Soțiile lui Napoleon Grigoraș, casier la ceape, ale economiștilor Emilian Apostol și Nicu D. Stan nu vin la muncă, deși președintele cooperativei ne asigura că pot să muncească. „Stau acasă, cumpără ce e mai bun de la cooperativă, iar noi, cînd ajungem seara acasă, nu mai găsim aproape nimic. Trebuie să luptăm cu toții împotriva celor ce s-au bolerit. Știți ce propunem noi ? Celor care nu produc nimic, să nu li se vîndă nimic din munca altora". Iată o judecată dreaptă, în spiritul țăranului harnic, al poporului nostru care a știut totdeauna că munca este singurul mod cinstit de a trăi.

Punct compas, baza de recepție Grindu. Pe solele cultivate cu sfeclă, mai mulți cooperatori ai s-au plins că angajații de acolo nu mai primesc sfecla în bază ; mai ales căruțele, care, spun ei, strică pista, îngreunează ritmul de descărcare și cîntărire. În bază însă, constatăm, nu e aglomerație. Cu două cîntare-bascule ritmul de preluare se menține alert. „Necazul e altul, mărturisește Gheorghe N. Voicu, șeful bazei ; avem un munte de sfeclă și nu o putem expedia spre fabricile de zahăr. Fabrica de la Urziceni nu funcționează, iar cea de la Buzău e prea aglomerată. Am primit dispoziție de la Buzău să expediem sfeclă și la fabrica de zahăr din Roman, dar cei de acolo ne-au trimis o telegramă că nu o mai pot primi. Sînt și ei la fel de aglomerați. Nu avem nici vagoane, iar cooperatorii, forțați de timp, dau zor și o recoltează".

— Care ar fi soluția ?

— Să avem vagoane, să funcționeze din plin și toate fabricile de zahăr.

Șeful stației C.F.R. Grindu, Mihail Sultz, ne asigură că a doua zi vor sosi 10 vagoane, că planul de transport se realizează, decadal, dar nu există o corelare în toate. Desigur, știm cu toții că dulceața zahărului se obține cu multă muncă. Dar ce facem ? Că Bărăganul aruncă din el torente de zahăr topit. Cooperatorii au înălțat munți de sfeclă. Iar sfecla, care oricînd se poate deprecia, trebuie să ajungă în timp util la fabricile de zahăr, și să fie prelucrată. Cu toții sîntem răspunzători de îndeplinirea acestui comandament !

Grindu, comună cu nume de culoarea speranței, grîu — ridicătură de pămînt pe care te aduni cînd înundă apele ; accelerăm spre Grindu (Ialomița), ultimul nostru punct de reper în acest reportaj-anchetă. Am văzut la Grindu, pe terenurile fermei nr. 2, sute de bărbați și femei recoltînd porumb. O armată de oameni, talpa țării, truditoare și harnică, luînd cu asalt altă armată, cea vegetală a lui Păpușă Vodă, cum numea pădurile de porumb nu demult poetul Tudor George. Bărbații taie cărări prin porumb, deschid drum femeilor. Să le fie mai ușor, acestea adună porumbul într-un fel de șorțuri care le atîrnă de gît cu niște prunci. Copii de porumb, știuleți de porumb cît niște pruncii. Din cînd în cînd, femei sau bărbați ies dintre bugeacurile de porumb, din care nu le vezi călare și vin la fîntînile Bărăganului, singuratice, ca niște girafe stranii și beau apa care izvorăște din pămîntul bogat, rezistent la secetă, ca și la galopul străin de odinioară. Porumb, pămîntul geme sub greutatea

S-au strămutat în munte

Blocurile, într-o zi,
s-au strămutat în munte
luînd cu ele toate macaralele ;
au așternut grădinile pe clinuri,
răsfrîngînd în chip de spaliere,
margini
și-au așternut pădurea peste
piscuri —
draperii.
Pînă s-ajungem noi,
trăgeau la scară camioane,
stîrnind praf,
dregîndu-și glasul,
ca omul fără treabă ;
excavatoare ostenite de urcuș
umblau la pas, gata să muște.
Am văzut
betoniere pîntecoase, apărute
parcă
să-ncurce lumea ;
stîlpii electrici, consternați,
înmărmureau în margine de drum :
nu le venea să-și creadă
ochilor.

Dar ce vreți,
erau din zori tot în picioare ;
cît despre case,
ele se și instalaseră cu tot tipicul
și definitiv de-acum :
ferestre largi sorbeau,
în mari înghițituri,
apa luminei
și mîncau cu poftă
pîinea aerului însorit,
iar ascensoarele alunecau —
jos-sus,
în ritm de respirații
căldura fremătă în pulsul
caselor.
Trăiau, atît de sus țîșnite
ziduri palpabile
— deși aproape imaterial —
încît, pînă să-și ia răgaz
o clipă, orașul, de la lucru,
ele proptiră cerul cu un turn.

MARKI ZOLTÁN
În românește de GELU PĂTEANU

Tatăl și fiul

Într-o singură noapte
poezia viitorului
ca și cum aș strînge
ochii tăi în brațe.
Într-o singură noapte
o singură viață
stătea de pază cu viitorul ridicat la
ochi.
Unde-i Doamne înserarea care
spune totul
de bunăvoie ?
Prietenii varsă vinul în pahare
de la mare-nălțime.
Dincolo de fereastră
tatăl și fiul umăr la umăr
trec Dunărea înot.

Neonul

În fiecare bibliotecă o sirenă
mortală
își dezmiardă cîntecul
ca și cînd ar citi
atunci toate cărțile.
Dar labirintul cîmpiei
dincolo de ziduri
răsună de rouă
ca o turmă de ierburi
din frunze tropotind pe întinderea
zilei.
În seara cînd am scris aceste
versuri
neonul avea o lumină retorică.

GEORGE ALBOIU

Președintele C.A.P. Grindu, Dan Mircea Anghel, Erou al Muncii Socialiste, și inginerul șef Virgiliu Micu, doi oameni harnici care iubesc cîmpul și-i sporesc rodnicia

La fel și ceilalți. Combinele plutesc parcă în lan, una după alta, ca într-o luptă marină. Pădurea de floarea-soarelui își pleacă înfiorată capul în amurgul ce se lasă și intră în procesul industrializării. Și lanul se împuținează, dispare. Din urmă vin tractoriștii, supergreii, la fel de impasibili la trecerea orelor, una după alta ; ară, grăpează, nivelează. De sus, un avion împrăștie îngrășăminte. Îl conduce, aflu, Iosif Golicza, un aviator încercat care de 19 ani hrănește Bărăganul cu îngrășăminte. Cîmpia îmi pare astfel un vast laborator în care toate elementele intră în combinație, o uzină uriașă cu foc continuu : la un capăt se pregătește pîinea care o să vină, la celălalt se adună pîinea care s-a copt la flacăra pămîntului.

— Tovarășe inginer șef Virgiliu Micu, cum reușiți să mențineți acest ritm ?

movilelor de porumb, mașinile noastre adună porumb : 40 de tone, 60 de tone, 100 de tone pe zi-lumină. Președintele Dan Mircea Anghel, Erou al Muncii Socialiste, se minunează și el. Parcă acum l-ar vedea prima dată. N-a plouat de 80 de zile la Grindu, dar e înalt, plin de știuleți și des ca o pădure tînără. Îmi place să-i simt răcoarea, asprimea bobului în care laptele s-a uscat. Cunosc cîteva dintre femeile care, acum, îmi simbolizează parcă fertilitatea acestei cîmpii românești : Tudora G. Irimia iese din porumb, arsă de soare, cu toate că e îmbrobodită strașnic, și rîde. E încă tînără, dar are cinci copii : cel mic are 5 ani, îl mare a împlinit 16. Sînt acasă, singuri. S-au crescut unul pe altul și sînt copii buni. Cea mai „veche" în acest colț de Bărăgan, dintre cele de față, e Țața Atena. Are 58 de ani, a căsătorit două fete și e puțin supărată : mușneagul ei e bolnav. Georgeta Radu e cea mai tînără, are 25 de ani și a devenit de curînd mamă. Aceste femei și acești bărbați au ridicat de două ori cooperativa, prin hărnicia lor, pînă la titlul de Erou al Muncii Socialiste. Recoltele obținute de ei sînt dintre cele mai mari. Valoarea normei convenționale atinge uneori cifra de 60 lei. Un cooperator harnic realizează și două norme într-o zi-lumină. Fasolea, aflăm, a fost recoltată. Floarea-soarelui se termină sub ochii noștri, cu o producție de 3 150 kilograme la hectar. Este ora 18 și mecanizatorii Marin Stoica și Traian Șerban n-au coborît de pe „Glorii". De 12 ore stau cu piciorul pe accelerație.

— Printr-o foarte bună organizare, printr-o viziune de perspectivă. S-a înțeles de mult că în agricultură nu mai sînt campanii, ci un flux neîntrerupt. Oamenii sînt acei care ne ajută să menținem acest ritm, să ne facem bine meseria de specialiști. Nivelul la care a ajuns conștiința obștii constituie cea mai mare tărie. Oamenii noștri știu că în agricultură nu mai e timp de pierdut timpul !

— Tovarășe președinte Dan Mircea Anghel, care e secretul că pe terenuri neirigate obțineți producții atît de mari ? Pe unele sole, de pildă, 3 300 kilograme de floarea-soarelui, iar la porumb, pînă la 6 700—7 000 kilograme la hectar ?

— Secretul constă, de data aceasta, în curaj ; am avut curajul și am lăsat un număr mare de plante la hectar. Densitatea a menținut, în condițiile de secetă, umiditatea solului.

Dar curajul se bazează pe stăpînirea solidă a științei de a face agricultură. În frunte cu președintele cooperativei, deputat pentru a treia oară în Marea Adunare Națională și membru al Consiliului de Stat, cu inginerul șef, la Grindu sînt mulți specialiști de valoare și oameni de hărnicie, care iubesc cîmpul și știu să-l stimeze sporindu-i rodnicia.

Ne întoarcem după o zi-lumină spre București.

Imens, de un roșu arămiu, soarele se rostogolește peste Bărăgan, ca o dropie în flăcări.

N. GRIGORE MARAȘANU
Fotografii de ION PREDOȘANU

O idee impusă grabnic, în condiții de necesitate:

Consolidarea construcțiilor prin rășină armată cu fibre de sticlă

Dacă ideile mari sînt simple, e logic ca ideile absolut excepționale să fie excepțional de simple. Una din aceste idei, ce pare acum la îndemîna oricui, s-a născut din îndemnul unei mari nevoi și anume nevoia de a pune urgent la dispoziția constructorilor o metodă eficace pentru repararea grinzilor și diafragmelor fisurate în multele construcții în curs de consolidare.

Ca să punem, din capul locului, discuția în termenii celui mai palpabil adevăr, vom preciza că metoda s-a născut ca idee pe la începutul lunii iulie și că acum, în septembrie, ea este fapt. Se aplică, spre exemplu, la consolidarea clădirii Spitalului de urgență, la o seamă de blocuri de locuințe de pe marile bulevarde ale Capitalei, se va aplica, trebuie să fiți siguri de asta, pretutindeni unde va fi cazul.

— Orice clădire din beton armat prezintă o serie de fisuri, spune dr. ing. Romulus Constantinescu, autorul metodei despre care scriem, fisuri invizibile cu ochiul liber, nepericuloase. Dacă armătura nu a apucat să treacă de punctul de curgere, cum se spune în limbaj tehnic, elementul de beton armat — grindă, placă, stîlp, diafragmă — poate fi reparat astfel ca să suporte sarcini chiar mai mari decît acelea la care a fost calculat inițial. Prin iulie citeam o publicație inginerească franțuzească unde se recapitulau succesele obținute în placarea betonului armat fisurat și în lipirea, pur și simplu, a unor elemente de beton armat cu rășini epoxidice. La noi, se știe, injectarea de rășini epoxidice în fisurile mai mari se face în mod curent. Noutatea era că francezii încercau să pună un fel de petice de tablă prin lipitură cu rășini epoxidice pe porțiunile cu defect. Se dădea exemplul unei grinzi puse într-un corset de tablă. M-am gîndit mult la lucrul acesta, simțeam că el ascunde o idee importantă, că francezii trecuseră, de fapt, pe lîngă o soluție tehnică excepțională. Trebuia să găsesc un material mai ieftin decît tabla de oțel, tot atît de rezistent, dacă nu cumva mai rezistent decît oțelul, un material ușor de procurat, lesne de manevrat, care să nu pună probleme specifice de prelucrare pe șantierele unde se fac consolidări. M-am gîndit că fibra de sticlă și anume țesătura din fibre de sticlă pusă între straturi de chit epoxidic ar putea fi cheia problemei și, împreună cu dr. ing. Mauriciu Weissenberg, ing. Silvia Andrieș, ing. Ștefan Enescu și ing. Raul Popescu — toți colegi la INCERC București — am procedat de urgență la toate probele, calculele și verificările necesare, dealtfel, la orice lansare a unei idei.

— Știți, tovarășe inginer Romulus Constantinescu, am intervenit noi, așa cum prezentați dumneavoastră lucrurile, ele par totuși mult prea simple.

— V-am spus că, exceptînd folosirea țesăturilor de fibră de sticlă, metoda lipirii betoanelor cu rășini epoxidice nu e nouă. Ori se injectează rășini epoxidice în fisuri ori se lipesc, pur și simplu, cu rășini elemente diferite. Literatura de specialitate dă multe și frumoase exemple de eficacitate. De pildă, Opera din Sydney. Aici au fost „lipite" între ele 2 500 elemente ale construcției. La fel la stadionul Parc de Princes din Paris. La fel la izolările hidrofuge ale unor stații de metro din Paris. Injectarea fisurilor precum și consolidările prin armături lipite s-au făcut și la o mare autostradă aeriană din Tokio. Cum vedeți, lipirea cu rășini epoxidice nu e chiar o noutate tehnică, dar ea se generalizează ca metodă abia în ultimii ani. Era nevoie de timp, ca să avem certitudinea că lipirile rezistă în timp.

— Ce aduce totuși nou țesătura din fibră de sticlă?

— Nu e o noutate că fibra de sticlă e de trei ori mai rezistentă ca oțelul. Am pus pe bancurile de încercări de la INCERC felurite grinzi, le-am încărcat cu sarcini mai mari decît cele luate în calcul la realizarea lor, ca să obținem astfel fisuri grave, am placat, apoi, suprafețele care prezentau fisuri cu două sau trei straturi de chit epoxidic și țesături din fibră de sticlă, după caz. Am obținut, practic, o nouă armare. Noi contam pe o rezistență de 80 la sută din rezistența inițială și am fi fost mulțumiți dacă o obțineam. Cu uimire, cu mare bucurie am văzut că rezistența a crescut cu 20 la sută peste maximul calculat, ceea ce este extraordinar. O eprubetă de 20x1,5 mm de epoxid și fibră de sticlă atinge o rezistență la tracțiune de peste 425 kgf/cm², mergînd chiar pînă la 650 kgf/cm². Betonul, se știe, are o rezistență foarte mică la tracțiune, de 40 de ori mai mică decît rășina armată cu fibră de sticlă. Practic, am inventat un nou tip de armătură, ieftină, cu materiale care se fabrică în țară.

— Mai departe, discuția ar putea să fie utilă numai specialiștilor.

— Mai departe trebuie să spunem că, foarte probabil, se vor petrece unele schimbări în realizarea construcțiilor de beton armat. Eu țin să adaug, în legătură cu această contribuție românească, concluziile unei comisii de experți americani, care a cercetat clădirile avariate și consolidate prin procedeele indicate de noi: „Experiența istorică și de laborator a ultimilor 20 de ani trebuie să dea suficientă încredere în ce privește metoda injectării cu rășini epoxidice, acolo, firește, unde injectarea — și, am preciza noi, lipirea cu țesături din fibră de sticlă — apare ca fiind soluția optimă". Am adăugat precizarea întrucît nu e, totuși, vorba de o metodă universal valabilă în consolidarea construcțiilor. La Spitalul de urgență ea are mare aplicabilitate, fiindcă putem ajunge relativ ușor la elementele de rezistență avariate. Ceea ce este cu totul remarcabil este faptul că am reușit, în condiții de mare necesitate, să elaborăm, într-un timp foarte scurt — de-abia cîteva săptămîni — o metodă nouă și toate instrucțiunile de folosire. Sînt destui muncitori acum care procedează la placarea unor grinzi ori diafragme cu siguranța ce-o vădeau pînă mai ieri numai în treburile cunoscute ale profesiei de constructor. Socotesc că multe idei bune urmează un drum prea lung pînă să ajungă în practica meseriei. Oricum, voi sublinia că dacă metoda noastră a ajuns atît de repede fapt este pentru că am avut, la promovarea ei, tot sprijinul.

ION POPESCU ■

CU O MÎNĂ DE FÎN, MARI ECONOMII DE VALUTĂ

● Doctorul Ionel Dinu, medic primar, șef de serviciu la Spitalul județean din Timișoara, este o personalitate cunoscută într-un domeniu relativ nou al medicinei: alergologia și imunologia. Născut în Poiana Mare (Dolj). Are 52 de ani; a absolvit facultatea la Timișoara, iar 19 ani a fost asistent, apoi șef de lucrări la clinica de boli interne din cadrul Institutului de medicină din acest oraș. În 1967 a devenit doctor în științe medicale. Semnătura i-a apărut în 40 de publicații din țară și străinătate; a prezentat — ca autor sau coautor — peste 100 de comunicări științifice la diferite congrese și alte manifestări, începînd cu anul 1963, la Vichy (primul Congres internațional de alergie alimentară și digestivă) și încheind cu cel de-al X-lea Congres de alergologie, Praga, 4—9 septembrie a.c. Dr. Ionel Dinu este membru al Academiei europene de alergologie și imunologie clinică, al Societății europene de S.R. Endotelial, al Societății de alergologie și imunologie clinică din R.F.G.

— În ciuda informațiilor cvasigenerale despre alergie, cuvînt intrat în vocabularul uzual și folosit în diferite situații, totuși, prea puține se cunosc despre știința acestei boli oarecum aparte. Deci, ce este alergologia?

— Să începem cu... începutul acestor boli cu substrat imun. Disciplina a fost descoperită în anul 1900 de către savanții francezi Richet și Portier, absolut întîmplător. Ei au fost invitați de prințul de Monaco pe un iaht ca să lămurească o enigmă: de ce pescarii și înotătorii intrînd în apă, în contact cu ceva, se... urzicau?! Richet și Portier au găsit imediat cauza; era vorba de anemonele marine. Din anemonele culese au făcut un extract, cu care au vaccinat cîini, sperînd că aceștia vor rezista la toxinele bănuite a fi conținute. După 2-3 injecții, cîinii mureau, prin șoc! Apăruse, așadar, un fenomen contrar imunității, numit anafilaxie (opus apărării), un fenomen nou. Mai apoi, medicul german Pirquet, în clinică, a descoperit o reacție ciudată a bolnavilor la serurile imune — boala serului. Alergia! — așa i-a dat și numele.

— Am început să pricepem...

— Da, alergia este o reacție modificată a organismului dobîndită în urma unei infecții, după o vaccinare sau după un contact prelungit cu anumite substanțe din mediul înconjurător.

— Care sînt formele cele mai răspîndite?

— Alergii la pene, la praful de casă, la polen, la mucegaiuri, la părul de pisică, la acvarii (în fapt, la puricii cu care se hrănesc anumiți pești), la diferite prafuri industriale...

— Bănuiesc că e destul de dificil a stabili diagnosticul exact...

— Evident! Bolnavul nu poate cunoaște pricina unor stări nefirești ale sănătății sale, iar ceea ce e mai trist este faptul că mulți medici nu știu cum să-l investigheze și să-i îndrume. O cauză: în facultăți se învață prea puțin despre alergologie și, în general, despre imunopatologie, deși noua disciplină cîștigă tot mai mult teren.

— Care este stadiul alergologiei noastre?

— Incipient, încă. Totuși, am avut și avem cadre valoroase, începînd cu prof. A. Păunescu-Podeanu, prof. S. Longhin, prof. Radu Păun, prof. E. Seropian, dr. Gr. I. Popescu și alții. Elocvent este faptul că noi, alergologii, puțini cîți sîntem, stabilim diagnosticul, cunoaștem deci boala și bolnavul, însă avem greutăți în procurarea alergenilor, substanțele folosite atît pentru diagnostic, cît și pentru tratamentul bolilor alergice.

— Dumneavoastră?! — ca să ajungem la subiectul propriu-zis al discuției noastre.

— După 4 ani de încercări, avînd o cazuistică de circa 3 000 de bolnavi, am organizat producerea alergenilor. După numeroase experiențe, am propus spre brevetare și producere alergeni indigeni, evitînd cheltuielile valutare. O singură serie de alergeni costă, de pildă, 180 de mărci vest-germane! Un bolnav are nevoie de trei serii pe an (tratamentul durînd doi ani), iar o trusă pentru testare (cu care se pot face circa 25 de testări) este consumată în nici două săptămîni în cadrul serviciului nostru; costul ei în moneda la care m-am referit mai înainte, 800 de mărci! Faceți o socoteală: dacă în 4 ani am putut trata circa 3 000 de cazuri, cîte milioane s-au economisit?!

— Lăsînd cititorii să găsească răspunsul (între ei sperînd că vor fi și unele persoane direct vizate de cele ce urmează), vă mai întrebăm: cît costă alergenul preparat de dv.?!

— Extras din polen, din praf, din fulgi de păsări, din păr sau fîn mucegăit, alergenul acesta costă foarte, foarte puțin; cu o mînă de fîn, se obține materia primă pentru șase luni! Am făcut, în colaborare cu soția mea, dr. Nelly Dinu, bacteriolog, peste 50 de alergeni diferiți, competitivi cu cei străini.

— Cine împiedică sau întîrzie producerea în serie a alergenilor respectivi?!

— Întîi, vreau să menționez că m-am bucurat de înțelegerea dr. Ioan Lighezan, directorul Spitalului județean, care a cerut Ministerului Sănătății aprobarea corespunzătoare. Acum așteptăm ca O.S.I.M. să dea verdictul! Ar fi bine să se facă, așa cum am mai cerut, un laborator de cercetare și producție. Cu puțin timp înainte a existat o propunere, luată în studiu de Ministerul Sănătății, pentru înființarea unei clinici alergologice în stațiunea Poiana Mărului (Caraș-Severin).

— Un rezultat concret al eforturilor de pînă acum...

— La cele menționate, adaug că, în acei 4 ani de cînd la Timișoara s-a deschis serviciul pe care îl conduc, cu cele 3 000 de cazuri din întreaga țară, doar două sau trei persoane au fost pensionate din pricina acestei boli, deși unele situații păreau irecuperabile. Vreau să declar răspicat că nu mă interesează un succes personal, cît dorința sinceră de a deschide căile medicinei românești spre cunoașterea și tratarea tuturor necazurilor organismelor umane. Tot ceea ce am realizat și vom realiza nu ne cere decît spirit novator, adică revoluționar, străduințe fără preget, înțelegere, fiindcă adesea ne înfruntăm cu lipsa de receptivitate și cu nepăsarea chiar.

— Deocamdată, marea dv. satisfacție trebuie să fie afluența de oameni, deci renumele serviciului...

— Așa și este! Oamenii vin în număr mare, spațiul devine o problemă și se simte nevoia cel puțin încă a unui alergolog. Joia și vinerea, în situația actuală, vine la cabinet și un pediatru, pentru o singură oră... Ce să vă mai spun?! L-am pregătit documentația pentru un alt brevet, privitor la extragerea unui alergen ceva mai deosebit.

— Altceva?!

— Doar speranța să nu fac alergie la... așteptare!

TEODOR BULZA ■

Cine are nevoie de „Girolac"? (II)

● Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor primul pe lista solicitanților

Așa cum am precizat în articolul anterior („Flacăra" din 8 septembrie a.c.), despre „Girolac" s-a mai scris și urmează să se mai scrie în continuare. În ceea ce ne privește, opțiunea noastră este totală: vom scrie despre „Girolac" exact atîta vreme cît va fi nevoie — nu numai pentru a semnala o anume stare de fapt, pentru a amenda conduita acelora care îi dau în continuare prea puțină importanță invenției ale cărei calități sînt, cum am precizat în numărul precedent, deosebite, ci pentru a determina rezolvarea cum se cuvine a acestei probleme de mare însemnătate pentru economia națională.

Am invitat dealtfel pe această cale, acum o săptămînă, ca factorii de răspundere să-și spună cuvîntul în privința invenției inginerului român George Rădulescu. Un prim semnal am primit din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. La numai o zi după apariția articolului, ne-a telefonat la redacție inginerul Alexandru Tulceanu, inspector general în cadrul Direcției de organizare și control a ministerului. Una dintre problemele care își cer rezolvarea cu cea mai mare rapiditate în cadrul departamentului C.F.R. este la ora actuală aceea a prelatelor care acoperă vagoanele de cale ferată deschise. Practic, la C.F.R. există o mulțime de vagoane care, ca să zicem așa, nu sînt vagoane decît pe jumătate, iar partea superioară rămîne liberă sub cer. Este nevoie deci de o prelată pentru acoperirea vagonului, care transportă fel de fel de materiale și mărfuri, substanțe și materie primă îndeosebi pentru industria chimică. La ora actuală această prelată, avînd dimensiunile de 14×3 metri în suprafață, se produce la o fabrică specializată din Tecuci. Ea este confecționată din pînză dublă cauciucată (sau „dublu frecționată cu cauciuc", cum spun specialiștii), și costă destul de mult. Inginerul Tulceanu a citit articolul respectiv și atras de calitățile „Girolacului" ar dori să știe: 1. actualele prelate, acoperite cu cauciuc, s-ar putea unge cu „Girolac" la cusături?; 2. dacă s-ar putea confecționa un material nou, prin impregnarea pînzei de prelată cu „Girolac", în loc de cauciuc?

Fără amînări, fără formalități, inginerul Tulceanu s-a deplasat, împreună cu noi, acasă la autorul invenției. Inspectorul general Alexandru Tulceanu îl asigură pe George Rădulescu că ministerul de resort se interesează de invenția sa, pe care ar putea-o folosi dealtfel și în alte domenii (cum ar fi vopsirea în interior a vagoanelor-container și alte asemenea lucruri), dacă se va dovedi eficientă. Răspunsurile lui George Rădulescu sînt simple: 1. „Girolacul" se poate aplica și peste cauciuc; 2. Dat pe pînză nu mai este nevoie de cauciucarea acesteia, „Girolacul" preluînd cu succes toate calitățile protectoare ale acestuia.

Aceste lucruri fiind stabilite, s-a convenit să se treacă la experimentare practică în condițiile cerute. Operația urmează să aibă loc chiar în aceste zile, în cadrul institutului de cercetări al ministerului de resort, George Rădulescu angajîndu-se să prepare o cantitate mică din produsul său chiar în incinta institutului. Nu avem deci decît cuvinte foarte frumoase pentru atitudinea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor (respectiv a inginerului Tulceanu), care în dorința de a găsi rezolvări practice cît mai eficiente problemelor pe care le are, reacționează cu interes și promptitudine la o idee și o soluție de valoare, cum se poate dovedi „Girolacul". Așteptăm cu interes mersul experimentărilor, asupra cărora vă vom informa la timp. Rămîne totuși deschisă întrebarea: cine mai are nevoie de „Girolac"? Doritorii se pot adresa redacției noastre, la telefon 17 78 82.

DUMITRU GRAUR ■

Un punct de vedere

Versuri : ADRIAN PĂUNESCU **Muzica : VICTOR SOCACIU**

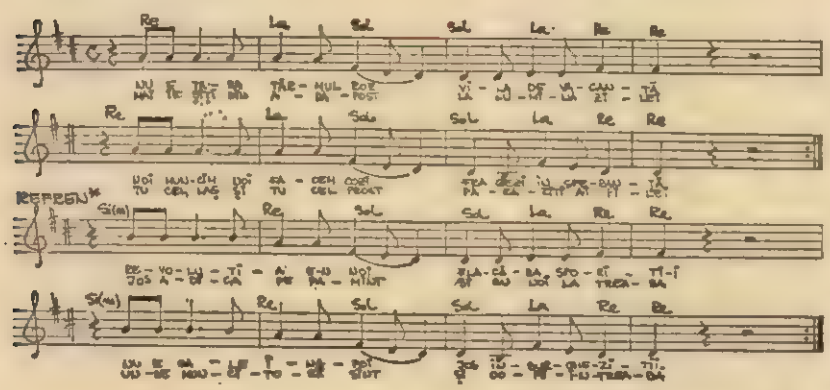

I

Nu e ţara ţărmul roz,
Vila de vacanţă,
Noi muncim, noi facem cozi,
Fragezi în speranţă.
Mai ieşiţi din adăpost
La lumina zilei,
Tu, cel laş, şi tu, cel prost,
Paraziţi ai pilei.

Refren : Revoluţia e-n noi,
Flacăra sporiţi-i,
Nu e cale înapoi,
Jos imburgheziţii !
Jos, adică pe pămînt,
Şi cu noi la treabă,
Unde muncitorii sînt
Şi copiii-ntreabă.

II

Nu se face din lozinci
Viitorul mare,
Trebuie puţin să-mpingi
Ale vremii care
Cît o fi sub cer pămînt
O să-şi afle petic,
Dracul nu devine sfînt
Operat estetic.

Refren

III

Ţara pentru-a ridica
Pînă peste poate
E nevoie cineva
Să o ducă-n spate.
Ţării viaţa mea-i deschid
Oră lîngă oră,
Nu-s opt ore în partid,
Şaisprezece fără.

Refren

IV

Ţara-i drum de zi cu zi,
Ţara e prezenţă,
Nu se poate construi
Prin corespondenţă.
Omul drept nu e umil,
Nici nu bate-n tobă,
Naşterea unui copil
Nimeni n-o aprobă.

Refren

Amfiteatru literar

Ritual

Urcă lumina, încet, din lumină
ca o rotire a zborului în pasăre,
ca o rostogolire a inimii în dor
urcă lumina, încet, din lumină,
în floare
pe-un lujer de somn lăcrimare,
în pleoapă,
ecou al neliniştii sapă
sau izbindă în aripă sau vajnică pîndă.

Puţin cîte puţin urcă lumina în lucruri
printr-o latentă modificare a înnoptării,
printr-o latentă programare a întîmplării
pînă sub încheietura ochiului mirare,
pînă sub încheietura gîndului căutare.

Mereu mă întreb, dimineaţa :
iarba zorilor sună în păsări-vîslă de
cîntec ?
lacrima soarelui coboară în suflet
ţărmure, sete ?
şi singele,
singele cu care-mi acopăr neliniştea
rugă necontenită, ritual...

CRISTIAN DICA
elev, Alexandria

Regret pentru copilărie

Ce trist curge lumina,
Săpîndu-mi în suflet fîntîni,
Peste coaja copacilor tineri.
Liniştea zgîriată de ţipete mute.
În portul timpului
Pentru prima oară am ancorat.

Privesc stelele...

O pasăre-mi zvîcneşte din suflet afară,
Iarba îşi strigă mirii de rouă,
Cineva îmi face semn...
Încep să număr stelele...
Cea mai strălucitoare a căzut !

CARMELLA MIGRIN
elevă, Gura Humorului

O propoziţie

O propoziţie
te face să le găseşti pe cele ce urmează
e plăcerea ta
de a găsi consecinţe primelor cuvinte
ţin capul în bătaia după-amiezii
şi trupul meu nu mai e un vehicul
omul avea ceva al lui —
consecinţele de-o clipă
m-au făcut să gîndesc
că poemul acesta îl puteam scrie
pentru a mă surprinde într-o relaţie.
Lumina linişteşte obiectele
şi-n piept povara uşoară
te face stăpîn pe tristeţi
încerci un sentiment subtil
vorbind cu un bătrîn
cînd în piept povara uşoară
te face uitat de sine

DUMITRU MIRA
elev, Buzău

Arc de triumf

Noi ne numim Carpaţi
căci munţii se înalţă către soare,
noi Bărăgan sîntem
căci grîul nostru-acolo-n veci nu moare.
Şi noi durăm casele din reavănul pămînt
că-n Dacia Carpaţii
au fost,
vor fi şi sînt !

Noi plîngem cu cocori
pe genele-n lumină arcuite
şi gîndul ne-ndreptăm
spre zilele cu glorii hărăzite.
Din stupi şi din livadă, din reavănul
pămînt,
acoperim, sub rouă,
eroii
din mormînt.

Ne-adună vara snop,
căldura ei ne leagă-n mîini belşugul.
Noi Ţară ne numim
că nu ne-am renegat în veacuri plugul.
Şi vom trăi în pace pe veşnicul pămînt
că-n Dacia Carpaţii
au fost,
vor fi şi sînt !

STELA F. IONESCU
elevă, Tg. Mureş

După cutremur

Aş vrea o pasăre să fiu,
Departe, în văzduh, să zbor,
Ca un cocor în libertate să trăiesc
Şi ca un porumbel aş vrea să mor.

Şi o corabie pe mare-aş vrea să fiu,
În voia soartei să plutesc în zori,
Şi valuri mîndre să se-nalţe-n jur,
Pe vîrful cărora aş vrea să zbor.

Şi-o insulă pustie-aş vrea să fiu,
Un pescăruş pe marea în furtuni.
Ba chiar şi infinitu-aş vrea să fiu,
Un cîntec trist rămas de la străbuni.

CĂTĂLINA ALDEA
elevă (11 ani), Bucureşti

A fost odată...

A fost odată...

Prin ceaţă şi nea,
Povestea de rouă,
Tăinuită şi nouă,
Poartă fermecată,
Spre soare venea.

A fost odată...

Un basm început
Prin ploaia fierbinte
Venea să alinte
O lume uitată
Şi un zîmbet tăcut.

A fost odată...

Povestea de-argint
Prin focul din frunze,
Pe drumuri ascunse
Atît de curată
Şi-n zbor istovit,

Voia să ajungă la copilul cu părul de aur,
Voia să potolească albastrul adînc din ochii săi...

Prin zăpezi şi prin roze de soare
Prin ceaţă şi prin ramuri în floare
Acelaşi albastru şi astăzi îl caută...
Prin viscol, azur sau ninsoare
Prin linişte şi valuri de mare,
Acelaşi basm...
A fost odată.

ILEANA TRAILA
elevă, Craiova

Izvor

Maramureş, Poartă-n lună de copii urcaţi în vîrste
Solzii peştilor sînt riuri care-mpătimit ard astre
Nu avem nici una gemene stările noastre
Cînd furtuna înfloreşte, nălucind copilăria.

Maramureş, pămînt vechi străveghind iubirea adîncă,
Haiduci călărind viori, deochiaţi cu smalţ de măr.
Din născare bronzul ţipă să se audă vîtul cum în viaţă intră
spumegînd un roib de soare.

Maramureş, blestămăţie de iubire şi tăcere
Zac în porţile de lemn cai de nunţi,
Mirese aprinse, de noroc şi saibe grele.
Tainică împotrivire sînt fîntînile da lacrimi,
de seacă noaptea-n ochii icoanelor.

Maramureş, felul veşnic al omului de a fi izvor.

MARIAN CONSTANTINESCU
student, Bucureşti

Ploaia

Lumea se împarte în două : cei care beau şi cei care plouă. Şoaptele care vin la intersecţia vînturilor aduc de fiecare dată miros de ploaie. Fiecare picătură, fiecare gînd, sunete din lumea cîntăreţilor nopţii. Au sensuri diferite căderile ploii ! Cînd mă regăsesc plouă. Cînd vreau să plîng, plouă. Fiecare ploaie îmi aduce o renaştere a păsării Phoenix. O pasăre mai mare decît pasărea Phoenix. Nimeni nu o cunoaşte, nici măcar eu ! Cînd plouă oamenii fug, oamenii sînt trişti. Îmi place să stau cu mîinile întinse în ploaie. Eu o cerşesc. Îmi place să-i cerşesc stropii, să mă îmbăt cu ei şi să visez. Ploaia mă-mbată cu trecerea ei de cîntec trist. Apă-foc ! Apă-foc ! La fiecare cotitură de stradă o caut. Camera mea e plină de ploaie. Camera mea are miros de ploaie şi munţii. Păsările vin, ciugulesc un pic, ciugulesc mai mult şi-apoi pleacă.

Numai vîntul îmi mîngîie trupul cu cicatricele toamnei. Toamna şi-a lăsat amprentele trecerii ei. O toamnă în care cocorii au uitat să mai cînte la fereastra mea înainte de plecare. O toamnă cu lungi evantaie de nori deasupra cărora mîna providenţei mă culege şi mă aruncă din nou la locul meu. Un loc strîmt şi-ntunecat.

— Tu n-ai voie să zbori !

Şi plouă cu mirosuri de melci ce-şi plimbă casa pe mîinile mele aruncate în iarba umedă şi rece. Melci călători, melci nomazi. Fraţii mei din fiecare zi şi noapte. Cînd plouă fluturii se-ascund în părul meu şi-mi spun poveşti de iubire. E bine să fii ca un vînt răvăşit. E bine să fii ca o noapte fără stele. De mine nu se sperie ploaia. Iubesc ploaia şi ea mă iubeşte. Ploaia este iubita mea din fiecare seară. Ploaie cu ginduri ce nu mai vor să plece. Ploaie de tăceri iremediabil de reci. Cuvintele stau adîncite în trupul ei şi nu ies decît atunci cînd petalele macilor cad lin pe pămînt. Nu pot să exist în tăcere ! Viaţa mea e un prelung sunet. Un sunet de orgă în împărăţia brazilor. O curgere de riu neîndupleçat. Sau poate un riu deasupra căruia a crescut un baraj !

Plouă !

Nu se mai lasă visele prinse în palma copilăriei, azi e frig şi cad stropi care vestesc trecerea timpului. Stropii aceştia mă dor. Plouă !

PAUL DORU CHINEZU
student, Lugoj

ÎNTRE CLASIC ŞI BAROC

PRAXITELE

Afrodita din Cnid

2.

De ce-am vedea în surîsul zeiţelor lui Praxitele o rană? Şi în plăcerea cu care ele îşi descoperă trupul omenesc un semn de declin al artei greceşti? Abia melancolia lor ne arată că zeii au început să iubească pămîntul. După ce Praxitele le pune pe buze un surîs uşor obosit, ei învaţă să se scalde în realitate cu o voluptate şi o înţelegere pe care nu le-au avut înainte.

Într-o dimineaţă de mai din 1903 un indigen din cătunul Atouana din insula Dominique repeta printre hohote de plîns „Gauguin a murit, acum nu mai există nici un om". Chiar dacă Gauguin n-ar fi pictat nimic la tropice, el a făcut pe fostul canibal Tioka, cel mai apropiat prieten al său la Atouana, să spună fraza cea mai tulburătoare care s-a rostit după moartea cuiva. Dar viaţa are sensul ei pe care iubirea rizînd de infern şi de cer îl cunoaşte foarte bine şi care ne aminteşte că n-am venit pe lume numai pentru a muri. Sau pentru a purta o mască indiferentă. Şi iată-mă sub zidurile Troiei visînd altceva decît Fidias! În această amiază sînt convins că mai importantă decît frumuseţea este o învăţătură care mă lămureşte de ce o iubesc. Şi dacă dincolo de melancolia Afroditei din Cnid se ghiceşte mai uşor singurătatea, acesta nu e decît un semn că arta a căutat mijloace diferite pentru a lupta împotriva singurătăţii.

Poate ceea ce a pierdut arta-elină după Fidias este înţelepciunea. Încrederea în măsură. Dar în clipa aceasta îl prefer pe Praxitele tuturor celorlalţi sculptori greci, tocmai pentru că el nu ascunde adevărul. Simte nevoia să spună mai mult despre viaţă şi de aceea nu mai poate sculpta cu detaşare. Recunoaşte, între altele, că trupul frumos pe care-l sculptează nu e nemuritor. Şi tocmai de aceea el reuşeşte ceea ce Fidias n-a reuşit. Să unească frumuseţea şi dragostea. Să cioplească piatra în aşa fel încît zeiţa frumuseţii să devină şi zeiţa dragostei. El ia frumuseţii nemurirea pentru a-i dărui dragostea.

Mi-l închipui pe Casanova şoptind ironic la bătrîneţe: „Toată viaţa am trăit ca un filosof". Şi poate că am meritat această supremă ironie din partea unui corsar al dragostei, din moment ce n-a trebuit decît să-şi scrie memoriile pentru a rivaliza în eternitate cu Goethe. Într-o lume care încurcă astfel gloriile şi în care analfabetul Cagliostro a avut Parisul la picioare, chiar e nevoie, poate, din cînd în cînd de asemenea lecţii. Dar cu atît mai mult dragostea adevărată în faţa vieţii n-are voie să tacă.

Da, arta lui Praxitele şi a celor care l-au urmat e o artă care nu evită amărăciunea. Mai mult, ea ajunge la amărăciune înlăuntrul frumuseţii. Şi, am putea adăuga chiar: datorită ei. Ce am avea de regretat într-o lume lipsită de frumuseţe? Tocmai amărăciunea ne arată că aceşti artişti nu-şi mai pot stăpîni strigătul de iubire. „Omul e singurul obiect demn de pasiunea noastră", ar fi putut să exclame şi Praxitele. Dar ei nu va trage de aici o concluzie pripită. Se va mulţumi să coboare, cu spatele la Olimp, pe ţărmul mării, privind femeile care fac baie, soarele care dogoreşte nisipul şi cerul gol. Umbrele sînt mai lungi, amurgul artei greceşti se anunţă, dar în acest amurg artiştii vor iubi infinit mai mult decît în amiaza marii arte clasice ţărmul, nisipul cald, lumina şi toate celelalte adevăruri ale vieţii. Dacă există vreun zeu care o dispreţuieşte pe Afrodita din Cnid pentru faptul că nu mai trece absentă, cu atît mai rău pentru el.

El, sculptorul, a observat umbrele lungindu-se pe nisip, a observat soarele trecînd de zenit, a observat că acelaşi nisip pe care înaintează Afrodita curge şi în clepsidre. Zeiţa frumuseţii a aflat că frumuseţea ei urmează o lege căreia şi Olimpul trebuie să i se supună. Dar tocmai de aceea nu mai iese din mare nepăsătoare şi iubeşte soarele care îi mîngîie trupul şi freamătă fericită simţind nisipul cald. Frumuseţea elină a devenit cu adevărat umană abia în clipa cînd a descoperit dragostea.

Marea însăşi parcă s-a schimbat. Înainte, în timpul lui Fidias, marea era perfect liniştită, fără un val, ca o oglindă pe care nu tremura nici umbre, nici presimţiri şi deodată pe această oglindă au început să foşnească valurile anunţînd că liniştea eroică a marii arte greceşti se încheiase... Pe ţărm, Afrodita întoarce privirea nedumerită spre această mare pe care n-o mai recunoaşte întrutotul, căci ea nu mai seamănă cu cea în care s-a născut... Praxitele şi sculptorii de după el întorc şi ei uneori privirile în speranţa că o vor revedea pe Afrodita ieşind din valuri ca odinioară. Să regretăm că nu aflau decît propria lor poveste? Să le fim, oricum, recunoscători că, atingînd marmura, o iubeau cu atît mai mult cu cît le era mai greu să fie calmi şi senini.

La drept vorbind, frumuseţea încă nu ştie că e provizorie. Şi dacă ar şti, n-ar avea motive să dea acestui fapt alt sens decît unul evident. Pe măsură ce se depărtează de liniştea zeilor, în marmura statuilor Afrodita află că frumuseţea singură nu ajunge să dea o semnificaţie lucrurilor. Iată, în melancolia lui Praxitele se ascunde şi prima lui biruinţă. Acum e destul să păstrezi echilibrul între lancea şi scutul pe care le ţine în mîini Atena, zeiţa înţelepciunii, şi să laşi sufletul să vorbească. După aceea, Afrodita va fi o zeiţă la fel de raţională ca Descartes. Nu va avea îndoieli decît pentru a-şi întări încrederea.

OCTAVIAN PALER

CARTEA DE ARTĂ

Constable

Dacă pentru arta franceză românul a dat întotdeauna un mare interes, pentru cea engleză interesul lui a fost mai degrabă modest. Vor fi existînd nişte cauze, va fi fiind vina unor anume sensibilităţi ce nu se îngăduie, e posibil ca totul să se întîmple din pricina distanţei şi a sărăciei informaţiilor, deşi puţinătatea ştirilor şi chiar depărtarea trebuie socotite mai mult efect decît cauză. Situaţia cam ciudată, fiindcă — exceptîndu-i pe Turner, Gainsborough, Hogarth ori Constable, mult celebri şi adesea înţeleşi chiar — Anglia a dat încă artişti extraordinari în toate privinţele. Numele şi matricea stilistică a operei unor pictori de mîna a doua de pe continent sînt de-ajuns de cunoscute unui număr mare de oameni cu şcoală, dar cîţi îşi pot mărturisi ştiinţa şi, din ştiinţă, simpatia faţă de maeştri precum George Stubss, Romney, Joseph Wright of Derby, Girtin sau, mai aproape de sufletul omului modern, faţă de prodigioasa originalitate a unor Fuseli, William Blake, Samuel Palmer şi Bonington. Cunoaşterea prerafaeliţilor e subminată de o mulţime de prejudecăţi, cîteva calchiind felul erorilor ce însoţesc îndeobşte comentariile asupra manierismului italian şi asupra manierismului, în general. Două mari expoziţii itinerante, una în R.F. Germania, în 1974, pregătită cu mare seriozitate la Staatliche Kunsthalle Baden-Baden, alta în S.U.A., în 1976, patronată de Delaware Art Museum cu ocazia aniversării Bicentenarului Independenţei, au reuşit să îndrepte curiozitatea prea mişcătoare a publicului spre pictura, de o arzătoare spiritualitate, a fruntaşilor mişcării prerafaelite.

Poetul Vasile Nicolescu, iată, e foarte preocupat de creaţia lui Turner şi a lui Constable şi rodul originalei — am fi îndreptăţiţi să zicem — pasiuni se împlineşte în două cărţi, amîndouă apărute la „Meridiane"; Constable, la puţină vreme după Turner. Dacă simpatia poetului pentru maeştrii englezi are temeiuri ce numai el poate să le lămurească complet, studiile care au ieşit din aceasta sînt absolut remarcabile. Ele sînt primele eseuri de aleasă calitate scrise la noi, nu numai pe motivele picturii lui Turner şi Constable, ci chiar ale întregii picturi engleze. Pentru un poet şi anume pentru un poet al unor fierbinţi glaciaţiuni — ca să ne folosim de chipul în care Vasile Nicolescu obişnuieşte să cheme extremele — ideea de a scrie întîi de tumultul extatic şi vizionar al lui Turner, apoi de Constable, „umilul apostol al naturii", şi de „subtilul său panteism, de esenţă modernă", de „emotivitatea lui cucernică şi sănătoasă", de cazna unui „obsedat al fluidului germinativ" — ideea deci de a ţine astfel în mîinile sale polii, de a pluti în sublimul contrariilor trebuie să prezinte o maiestuoasă chemare. Singur Constable nu-i putea permite un comentariu pasionat. Opera lui John Constable e cercetată nu atît în relaţie cu realizări comparabile ori importante ale peisajului englez sau european, cît mai cu seamă vizavi de opera bătută de himeră a lui Turner. Este, după cunoştinţa noastră, pentru prima oară cînd mersul picturii celor doi e studiat cu un atît de apăsat sentiment al predestinării. Ca şi cum, peste timp, un devotat al cauzei lor află, prin verb, mîntuirea de a-i fi iubit peste măsură. „Poate nu într-atît de recules, nu într-atît de taciturn, de solemn morocănos şi reţinut cum ne apare cînd îl judecăm în relaţie cu contemporanul său, exaltatul Turner, Constable dibuie cu o tenacitate parcă mai puţin vizibilă, dar cu atît mai înverşunată, misterul culorii, materia ei palpabilă. Turner, care compune şi versuri, îşi îmbracă sufletul în curcubeu şi visează la chimia culorilor, le combină şi le măsoară efectele în tot soiul de diagrame, pictează, cum s-a spus, cu aburi coloraţi, pictează chiar cu aer. El vrea, într-un gest imposibil, să-şi lipească retina de fulger... Mai puţin spectaculos, Constable îşi îmbracă spiritul în materia zgrunţuroasă sau uleioasă a vopselelor sale, e obsedat de fluidul germinativ al universului, el caută rădăcina de viaţă a culorii, se ascunde calm în materia care dăinuie, ca să dăinuiască odată cu ea".

TUDOR OCTAVIAN

Vasile Nicolescu — CONSTABLE, Editura Meridiane, 1977, studiu şi antologie de texte critice, 64 reproduceri alb-negru şi color — Seria „Clasicii picturii universale".

ARTA AMATORILOR

„Kitsch"-ul sub paravanul amatorismului

Mulţi dintre dumneavoastră, stimaţi cititori, veţi fi luat aminte la pictura rea expusă de cîtiva ani în centrul Bucureştiului, pe Calea Victoriei, în Holul mare al Bibliotecii Centrale Universitare. Dacă într-o vreme, calitatea producţiei plimbată pe aici nu părea o primejdie pentru nimeni, fiindcă nimeni nu gîndea că istoria e de durată, astăzi lucrurile sînt foarte încurcate, iar sistema expoziţiilor găzduite aici trebuie discutată public.

Iată cum stau lucrurile cu expoziţiile găzduite aici, iată cum s-a ajuns ca, sub patronajul unei instituţii create pentru îndrumarea mişcării artei populare şi a celei amatoare, o seamă de persoane cu gustul faimei şi al banului netrudit, să deschidă tarabă de kitsch pe pînză chiar în pragul Muzeului de artă al României, în centrul Capitalei, în întîmpinarea cetăţeanului român şi străin, a localnicului şi provincialului, deopotrivă.

Biblioteca vinde, pentru o chirie de 350 lei pe zi, Holul dinspre Calea Victoriei. Îl vinde şi atît. Oricine, prin urmare, poate să facă aici o expoziţie personală, cu condiţia să aibă avizul „Centrului de îndrumare a creaţiei artistice populare şi mişcării artistice de masă", respectiv semnătura tovarăşului director Alexandru Ianculescu pe o adresă către B.C.U. În adresă se spune că o comisie de specialişti a văzut lucrările şi, socotind calitatea lor în acord deplin cu mersul artei amatoare, aprobă deschiderea expoziţiei şi lista lucrărilor. Chiria sălii pe timp de două săptămîni se ridică la 6 000 lei. „Sumă întru totul rezonabilă, ne spune tovarăşul Ion Stoica, director adjunct al B.C.U., este cea mai mică chirie pentru o sală de expoziţii. Banii aceştia sînt pentru întreţinerea sălii, pentru lumină, căldură şi ce-i mai trebuie unei săli de expoziţie, astfel că biblioteca n-are, practic, nici un avantaj material. Noi sîntem de bună-credinţă, am oferit acest spaţiu pentru organizarea unor expoziţii de calitate, dar n-avem nici o vină că lucrurile au ajuns pînă aici. Atîta vreme cît „Centrul de îndrumare..." dă avizul, noi trebuie să ne onorăm contractul. Fiindcă, în ce priveşte chestiunea financiară, se încheie un contract cu expozantul. Noi am protestat adesea, acuzînd mediocritatea acestor expoziţii, am spus că ele nu fac nici o onoare Bibliotecii Centrale Universitare, în cîteva rînduri am solicitat sprijinul tovarăşului Mircea Deac, dar nu s-a făcut nimic".

Tovarăşul director adjunct Ion Stoica pare să pună întreaga poveste sub semnul fatalităţii. Tot destinul orînduieşte lucrurile şi la „Centrul de îndrumare...": „Există o comisie de 15 specialişti, zice tovarăşul Alexandru Ianculescu, dar fiind vorba de nişte tovarăşi ce fac asta benevol, avizul îl dă, de regulă, o comisie mai restrînsă, de 7-8 oameni. Eu sînt preşedintele ei, însă am un singur vot, ca fiecare. Personal, nu sînt de acord cu toate lucrările.. Dacă aş avea drept de veto, aş orienta altfel situaţia, ca să expunem numai pictură de calitate. În ce priveşte expoziţia Mariei Dumitrescu, eu nu am avut nimic de zis, întrucît eram în concediu. Tovarăşul care expune acum, Romeo Cosmovici, este un nume cunoscut, am putea spune că se exprimă ca un profesionist. Ceea ce vă rog eu pe dumneavoastră este să fim foarte atenţi cînd vorbim de arta semnată de amatori, fiindcă riscăm să dăm cu ciocanul în sufletele oamenilor. (sic!) În sufletele oamenilor nu trebuie să dăm cu ciocanul. Noi trebuie să stimulăm plăcerea pentru frumos a oamenilor muncii. Dacă sala ne-ar aparţine am pune la punct un program de expoziţii care să dea posibilitate celor mai talentaţi artişti populari şi amatori să se prezinte publicului. Pentru Robert Scripcariu şi Văduva noi am reuşit să plătim chiria sălii, ca să le facem o expoziţie pe măsura talentului lor. Cum vedeţi, însă, chiria aceasta nu prea operează... democratic. Şi aşa fac expoziţie două expoziţie unul şi altul. Noi nu sîntem de acord ca un artist amator să deschidă anual cîte o expoziţie în centrul Bucureştiului şi nici chiar în altă parte, deoarece, pe de o parte, el, amatorul nu are lucrări ca să susţină calitatea necesară a unei astfel de selecţii, pe de altă parte, nu e acesta rostul mişcării de amatori, ca să profesionalizeze ca pictori nişte oameni ce au o profesiune. Eu accentuez ideea că trebuie să organizăm expoziţii la B.C.U., cu condiţia să fie reprezentative pentru mişcarea artei amatoare, să prezentăm acolo artişti remarcaţi în Festivalul „Cîntarea României".

Cum puteţi lesne observa, tovarăşul Ianculescu vorbeşte ca şi cum nu ar fi chiar domnia-sa directorul „Centrului...", preşedintele comisiei şi specialistul numit în funcţia ce-o deţine tocmai ca să îndrume mişcarea artei populare în perimetrul municipiului Bucureşti, să urmărească aplicarea legii, să apere exact idelle atît de frumos exprimate mai sus. Că se eludează legea, şi anume o lege financiară, vom arăta luînd exemplul expoziţiei Romeo Cosmovici, un „amator" cu un ritm al expoziţiilor personale căruia nu i-ar face faţă nici cel mai grăbit profesionist. În selecţia de la B.C.U., cîteva din tablourile expuse fac parte din colecţii particulare, iar 21 din ele sînt „Reţinute". Adică vîndute. Dacă artiştii plastici vînd, cum se ştie, prin Fondul plastic, plătind statului o cotă parte din vînzare, „amatorii" aceştia de la B.C.U., îşi plasează marfa ca la piaţă; ei fac evaluarea lucrării, ei bagă banii în buzunar. Că afacerea e mai mult decît rentabilă o demonstrează faptul că-şi pot permite să plătească 350 de lei pe zi chirie pe prostul gust. Ştim că „Centrul de îndrumare..." are ca sarcină principală sprijinirea şi orientarea mişcării de masă a artiştilor amatori. Mai ştim, şi „Cîntarea României" a demonstrat-o cu prisosinţă, că talente se nasc egal în toate mediile sociale, că arta este pentru amatorul cu un real respect al meseriei sale, o plăcere a sufletului şi nu una a buzunarului. Citind lista persoanelor care au comercializat kitsch în sala aceasta a nimănui din Calea Victoriei vedem că ele provin, fără absolut nici o excepţie, dintre ingineri, arhitecţi, jurişti, profesori de desen, cei mai mulţi. Mai mult, vedem că au folosit sala pentru a-şi pregăti aici unele contacte cu galerii străine de mîna a şaptea. Este evident că nu intenţionăm să ironizăm înclinarea — atunci cînd este reală — spre artele frumoase a unor oameni. Vrem doar să atragem serios atenţia asupra unei situaţii foarte neplăcute: după paravanul „amatorismului" stau adesea nişte persoane cu o moralâ artistică mai mult decît îndoielnică. Sub îngăduinta a două instituţii foarte respectabile, iată, se profesionalizează mediocritatea. În hăuna stimabilă a omului cu drag de artă, intră ambiţiosul cu drag de bani. Luîndu-ne deci, noi, curajul, invităm pe inspectorii Administraţiei financiare a sectorului să-şi facă într-o zi drum pe la B.C.U. şi să pună în cele legale tranzacţiile cu pictura de gang nimerită, nu o dată, pe aici. Mai îndrăznim să sugerăm conducerii B.C.U., şi conducerii „Centrului pentru îndrumarea creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă" să-şi pună de acord interesele şi să scoată urgent această sală din zodia unei cam necuviincioase fatalităţi. La umbra marilor idei se-ntîmplă să crească şi idei meschine. Pe afişul expoziţiei lui Romeo Cosmovici stă scris: „Realităţi contemporane văzute de artiştii plastici amatori". Nu ştim ce va fi înţeles din realităţile epocii contemporane Romeo Cosmovici şi ce va fi crezut dînsul că-i trebuie publicului, cert este că, într-o manieră plat academică, un academism căruia-i lipsesc lecţiile fundamentale de desen şi culoare, el exersează la infinit mori de vînt în pustie, căsuţe tupilate prin păduri, vederi ale unor locuri anonime, portrete convenţionale de bătrîni bărboşi şi altele asemănătoare, numai teme şi lucruri preponderente în realitatea făcătorilor de tablouri la preţul de trei parale bucata.

O. TUDOR

RUBRICA MEA

Experienţe lirice

Căutarea de sine şi simultan căutarea unei forme noi de expresie sînt cele două mari probleme ce se pun oricărui debutant în literatură. Nicăieri nu este mai grea această dibuire decît în poezie, mai ales cînd începătorul pleacă la drum cu memoria încărcată de cadenţele poetului preferat. Poate că Lucian Blaga a fost acesta pentru Valeriu Armeanu, în curent dealtfel, de la primul său volum (**Să visăm**, Editura Eminescu, 1970), cu toată lirica noastră contemporană.

Din **Tristeţe metafizică** s-au nutrit o seamă de tineri poeţi, siderati de ambii termeni ai prestigioasei atitudini. Boala veacului, pe de altă parte, este o redescoperire a expresioniştilor de la începutul secolului nostru, după romanticii veacului precedent. Peste limpedea expresie a romanticilor s-a suprapus însă ceaţa artificială a ermetismului. Valeriu Armeanu pleacă de la acest enunţ plauzibil :

„E bolnav aerul"

ca să continue cu un surîs ambiguu :

„De-un dinte de zeu care plînge".

Să nu încercăm a înţelege ceva, după săltăreţele cicluri aritmetice :

„E bolnav din trei în trei / De minciuni în colţii răi / Şi din cinci în cinci e iar / De pustiul dat cu var".

Sfîrşitul ni-l reabilitează pe poet :

„E trist aerul, iubito/ De zile multe foarte, / E trist de nemurire / Sau de prea lungă moarte".

Între primul vers citat şi acest final se intercalează însă o umplutură eterogenă, desigur, dintr-un calcul al efectului, care ne scapă.

Al doilea volum al lui Valeriu Armeanu se deschide cu un derutant **Imn la cetatea luminii**, reportaj liric, se închină celor care au adus lumina la Porţile de Fier (Editura Facla, 1974), urmat de scurte poeme, de intenţie sibilinică, dintre care am reţine **Taină**, cu alte ecouri blagiene („...Pe pragul duhului / Pling păsări mari pe lespezi grele").

În recentul volum, **Odihna lacrimii** (Scrisul Românesc, 1977), ne izbim de curioase experienţe lexicale, din acelea care au smuls atîtea zadarnice osteneli generaţiei de la 1960 (aşa îşi zice, dacă nu mă înşel) :

„Verde-am zis / La ochi de cring / Să te plingui. / Să mă pling".

A se plingui este o contaminare după **a se tîngui** (un capriţ filologic !).

„Verde-am zis / La Faure..."

Faur e forma populară pentru **Februarie**, dar n-are plural (care i-a trebuit poetului ludic, să rimeze cu „ghiaure !").

Căutînd o asonanţă la „Cerul scurs", jucăuşul găseşte „Cu umăr frîns" (în loc de frînt !).

În fond, altfel talentat, poetul oscilează între atitudini grave ale visării filosofice şi plăcerea jocului, recent manifestată şi prin grafica în scară a versului. O anumită prospeţime este poate semnul eliberării de fantome şi al orientării proprii, departe de „Marea Laudă".

ŞERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE ŞI VORBELE

Fizica şi frumosul

Am citit, zilele acestea, o carte pe care, odată începută, mi-a fost imposibil să o mai las din mînă. Nu era un roman plin de peripeţii senzaţionale şi nici măcar „cu cheie", aşa cum se scriu acum, ca să aţîţe curiozitatea cititorilor, dornici să afle cine sînt persoanele încondeiate în ele. Nu era o operă critică pusă pe desfiinţarea confraţilor, deci de succes garantat. Nu era un volum de versuri, cu atît mai puţin.

Ca să întrerup „suspense"-ul, mă grăbesc să vă dezvălui titlul: e vorba de o carte a vestitului fizician Werner Heisenberg, apărută în prestigioasa colecţie : „Idei contemporane" (Ed. Politică) şi se numeşte „Paşi peste graniţă".

Foarte bine, veţi spune, dar ce legătură are asta cu pagina de actualitate literară a „Flacării" ? Multe, asupra cărora merită de reflectat — sînt gata să răspund — şi iată cîteva:

Întîi, marele savant atomist, recunoscut printre întemeietorii fizicii cuantice, a fost un desăvîrşit umanist, cititor al filosofilor greci în original. Numeroase din paginile sale revin mereu la Socrate, la Democrit şi Leucip, la Platon şi Aristotel. Altele dovedesc o egală stăpînire a marilor clasici ; o strălucită conferinţă, ţinută în 1967, avînd ca subiect : „Imaginea naturii la Goethe şi lumea tehnicii şi ştiinţei", arată, spre surpriza unora, că nu numai nu ne „despărţim" de acest ilustru spirit, ci abia ne reîntîlnim cu el. O expunere, superioară ca substanţă multor tomuri pretenţioase de estetică, tratează într-o manieră exemplară problema încîlcită a „frumosului".

Lăsînd la o parte asemenea vecinătăţi profitabile, lectura unei astfel de cărţi stimulează gîndirea artistică. Pot rămîne oare poeţii, romancierii, pictorii, muzicienii indiferenţi în faţa unei reprezentări noi, fundamental modificate, pe care ne-o dă ştiinţa despre alcătuirea intimă a naturii ?

Heisenberg, un reprezentant de geniu al taberei celor care se ocupă cu cercetarea „exactă", „pozitivă", vine să sublinieze rolul indispensabil al artei în însuşi progresul gîndirii ştiinţifice. O mentalitate strîmt utilitaristă, din păcate cu ecouri azi şi la noi, primeşte astfel o lovitură grea chiar pe terenul unde se credea mai acasă, şi încă din partea unei asemenea autorităţi ştiinţifice. Îndeletnicirile artistice nu sînt activităţi fără folos „practic", „rentabil", „productiv" pentru societate. Dimpotrivă, spiritul — atrage atenţia Heisenberg — presimte sau mai degrabă intuieşte justeţea anumitor explicaţii ale fenomenelor naturii, datorită „frumuseţii", formulelor matematice care le descriu. De cîteva ori în istoria gîndirii ştiinţifice au avut loc salturi colosale pe această cale nebănuită.

Făuritorii de frumos nu sînt deci doar nişte greieri, cum vor să-i vadă exclusiv minţile contabile. Educă adeseori însăşi inventivitatea savanţilor, contribuind astfel la descoperirile lor, cu urmări folositoare, imense pentru umanitate.

Şi încă ceva: nu e oare un păcat că ne pierdem atîta timp comentînd diverse opuscule fade şi sărace în idei, dar lăsăm să treacă nediscutate, cum merită, cărţi excepţionale, de îndată ce ies din sfera strictă a beletristicii ? Doar în colecţia amintită au apărut o mulţime, şi literaţii ar cîştiga serios luînd contact cu ele. Pentru asta însă, chiar universul lecturilor care s-ar cuveni să facă obiectul publicisticii noastre ar trebui să-şi schimbe puţin cuprinsul sau mai simplu zis, adevăratele *idei* să ia loc fleacurilor.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

SINTEZE

Poezia politică şi patriotică (IV)

Poezia de susţinere sau evidenţiere a realităţii politice şi sociale se prezintă la început prin două roluri: unul mobilizator, răspunzînd conceptului de comandă socială şi celor mai urgente exigenţe ale momentului revoluţionar, şi altul exultativ, jubilativ, ca elogiu al celor mai proaspete realizări social-economice.

Lirica patetică din primul deceniu republican actualizează, potrivit noilor cerinţe, viziunea romantismului atras de grandiosul faptic, de monumentalitatea socialului, dar nu evită nici realitatea tihnită a detaliului cotidian. Predomină însă categoric formele amplorii afective jubilative şi este remarcabilă asociaţia sau asimilarea structurilor muzicale grandioase şi chiar a instrumentelor care au impresionat totdeauna masele prin tonul sau timbrul lor impetuos. În această perioadă, poezia nu e văzută prin funcţii de specificare, de autonomizare, ci printr-un sincretism : ea e înainte de toate suport al unui mesaj, sau componentă într-un ansamblu de funcţii artistice, cu scop politic. Poezia e cînt, cîntec, cîntare, dîndu-i-se cuvîntului toate accepţiile, prin Eugen Jebeleanu, Radu Boureanu, Cicerone Theodorescu, sau, mai tîrziu, Tudor Arghezi. Dar poezia îşi asumă şi rolul mai modest al cîntecului de masă. Titlurile culegerilor de poeme sau ale poemelor indică această opţiune estetico-politică : **Cîntul vieţii** (A. Toma), **Cîntec despre Gabor cincisutistul** (Ion Brad, 1950), **Cîntece pentru Republică** (1950) şi **Cîntecul despre Doftana** (1949) de Nina Cassian, **Cîntec de leagăn al Doncăi** (Marcel Breslaşu, 1953), **Un cîntec din uliţa noastră** (Cicerone Theodorescu, 1953), **Cîntece de zi şi noapte** (A.E. Baconski, 1954), pînă la **Cîntece de veghe** (Eugen Frunză, 1959), **Cîntare Cetăţii lui Bucur** (Radu Boureanu, 1959) şi **Eu nu cînt că ştiu să cînt** (Victor Tulbure, 1959). Tudor Arghezi dă formei valoarea maximă : **Cîntare omului** (1956). Maxima amploare muzicală o oferă oratoriul. **Surîsul Hiroşimei** (1958), **Oratoriul Eliberării** (1959) de Eugen Jebeleanu. În 1960, Nicolae Tăutu dă **Rapsodia română**. Instrumentele muzicale, ca simboluri, devin „canale de comunicare", dînd glas mesajului, programului poetic : **Vioara roşie** (Victor Tulbure, 1948), **Goarnele inimii** (Dan Deşliu, 1949), **Tulnice în munţi** (Vlaicu Bârna, 1950), **Cornul pădurarului** (Victor Tulbure, 1957), **Goarna şi sirena** (George Dan, 1959).

Dincolo de cînt, imnic şi instrumental, exultativul se prezintă în starea confesiunii pure (**Bucurie** de Maria Banuş, 1949), prin ode (de la **Odă pădurii** de A.E. Baconsky, 1950, la **Odă pămîntului meu** de Mihu Dragomir, 1957) sau prin encomiastic (**Laude** de M.R. Paraschivescu, 1953, **Zile slăvite** de Eugen Frunză, 1951, **Lauda patriei** de Victor Tulbure, 1955. Pe de altă parte, sînt frecvente scenografiile grandioase, în care întreaga realitate capătă aspectul unei manifestaţii de masă, fiecare cadru al realităţii fiind tutelat de stindardul roşu, elementul emblematic suprem : **Fîlfîie steagul roşu peste sat** (Radu Boureanu, 1949), **Sub steagul vieţii** (Eugen Frunză, 1950), **Steaguri** (Mihai Beniuc, 1951). O asemenea poezie devine eficace atunci şi întruneşte alese virtuţi artistice cînd distanţa dintre modelul ocazional al realităţii şi imaginea lui amplificată nu este prea mare, pentru a declanşa dizarmonii sau antiteze elementare ; apoi o stare de sărbătoare devine neverosimilă, dacă ea apare ca permanentă şi nu ocazionată istoric. Această poezie şterge uneori hotarele dintre simplitate şi simplism, dar ea are o forţă de penetraţie pe care au avut-o totdeauna simplitatea şi entuziasmul grandios : poezia politică plină de patos a acestei perioade revoluţionare trebuie asociată în ce are ea mai valoros cu experienţele similare din muzică, dezvoltate în timp, de la Beethoven la Şostakovici.

MARIAN POPA ■

CRONICA LITERARĂ

Ana Blandiana: „Cele patru anotimpuri"

Cu **Cele patru anotimpuri** Ana Blandiana se impune ca o excelentă prozatoare. Cartea conţine proze fantastice, pentru fiecare anotimp cîte una. Prima, dedicată iernii, corespunde cel mai bine canoanelor ştiute ale genului. Se intitulează „Capela cu fluturi". Întîmplarea se desfăşoară într-un spaţiu închis. La început e casa cu atmosfera ei grea, imundă. Eroina evadează, e firesc, într-un loc mai familiar. Aşa ajunge în micul parc din centrul oraşului (bănuim că e vorba de un centru). Ca hipnotizată intră în biserica din apropiere. De-abia acum intrăm propriu-zis în fantastic. Eroina e singură : detaliu extrem de preţios. Descoperă (prima dată fără nici o uimire) că înăuntru ninge ; afară era totuşi soare. Apoi „vede" fluturii. Lucidă pînă la sarcasm, crede că e victima unei iluzii. Dar cînd observă că fluturii există cu adevărat, se înspăimîntă. Explorarea capelei încetează brusc, însă aventura continuă în afară. Taina nu poate s-o comunice nimănui, întîlneşte tot felul de personaje ciudate, desprinse parcă de timp : bătrînul, bătrîna, copiii. Asistă şi la un spectacol cu balerini care se metamorfozează în fluturi. Cu timpul impresia se muzicalizează. O ninsoare care parcă nu va mai conteni niciodată acoperă parcul şi oamenii. Totul se prăbuşeşte în neant şi puritate. („Bătrînul dispăruse demult, dacă fusese vreodată, în ceaţa albă a propriei sale inexistenţe"). Coşmarul se termină (sau de-abia începe) odată cu revenirea acasă în acelaşi cadru apăsător. Dealtfel toate prozele din volum simbolizează o existenţă ciclică, pusă de acord cu un ritual cosmic.

Ne surprinde în povestiri, în afară de graţia scrierii, înclinaţia vizionară. Mereu dăm peste cîte un „episod de apocalips", chiar dacă pretextul se dovedeşte a fi mai mult senzorial. Firească acest tip de proză nu contrazice poezia. Poeta îşi reia în fond aici temele ei preferate. Povestirile (care sînt mai puţin „crepusculare" decît ale lui Michel de Ghelderode) sînt scrise toate la persoana întîi şi par mai degrabă pagini de jurnal decît ficţiuni absolute. „Fantasticul nu e opus realului, este doar o înfăţişare mai plină de semnificaţii a acestuia" — motivează autoarea. Dar iată şi reversul : „La urma urmei, a-ţi imagina înseamnă a-ţi aminti". Întotdeauna porneşte de la o dispoziţie psihologic verosimilă. Privirea îndeosebi se agaţă cu disperare de cîte un detaliu, pe care-l amplifică pînă la absurd. Sub regimul obsesiei, graniţa dintre real şi ireal se estompează. Pătrundem pe toate căile într-o altă lume, stranie şi ameninţătoare. Aici simţurile percep numai culori şi sunete, nu obiecte. Bănuim că de fapt le inventează. Decorul e nu mai puţin tiranic, fiindcă din el nu se poate ieşi. Dar se poate oricînd intra. „Capela", „Camera", „Plaja", „Cimitirul", „Podul casei" constituie tot atîtea spaţii limită. Ajunsă aici eroina se repliază în abisul simţurilor şi al reveriei uneori livreşti. Trăieşte contradictoriu un sentiment de fascinaţie şi repulsie. Are totuşi puterea să se detaşeze pînă la un punct, să asiste ca la un spectacol, străină de sine şi de ce se întîmplă.

Fantasticul rezultă deci dintr-o percepţie discontinuă a realului. Deşi autoarea îşi reprimă orice pornire epică, imaginea recompusă are totuşi cursivitate, fiindcă se lasă în voia visului. Confuzia de regnuri duce şi ea tot la fantastic. Totul se topeşte parcă într-un sentiment de regresiune. Se sugerează, în acelaşi timp, că de fapt nimic nu ne poate fi străin. Între trup şi univers, între percepţie şi realitate se face un permanent transfer de semnificaţii, de viaţă şi de moarte. Lucrurile sînt lascive, senzuale. Printre ele eroina este mai degrabă o prezenţă dulcoasă. Spectacolul, în ciuda dispoziţiei mai mult analitice a scriitoarei, nu e lipsit de măreţie. Cele patru povestiri, cum spuneam, corespund celor patru stări ale timpului cosmic.

„Amintiri din copilărie" aduce unele detalii biografice. Episodul fantastic e proiectat aşadar în trecut. Povestirea ni se pare a fi cea mai echilibrată din întregul volum. Totuşi se încheie la fel ca şi celelalte, cu un refuz mai mult sau mai puţin patetic. În „Oraşul topit" eroina nu voia să se mai trezească din somn. Acum refuză, dramatic, să aleagă între mai multe posibilităţi. Refuză, fiindcă nu se poate altfel. Magnetismul visului (extincţia, moartea) învinge orice iluzie. Înţelegem pînă la urmă că nu se poate „trăi" împotriva instinctelor. Între a contura un personaj şi a proiecta un destin, Ana Blandiana preferă a doua variantă. Eroina însăşi n-are chip. Dar simţim că trebuie să semene tot mai mult cu o mască. Firească, un minim de convenţie literară persistă încă, deşi formula fantastică vine din temperament, nu dintr-o manieră anume (un model posibil rămînînd, se înţelege, acelaşi Michel de Ghelderode, căruia autoarea i-a dedicat nu demult un pătrunzător eseu).

CORNEL MORARU ■

PE ECRANE — O NOUĂ PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ

Pecetea gîndului, pecetea cuvîntului

Viteaz înseamnă un om care dovedește bărbăție, curaj, eroism în luptă; viteaz este un bărbat îndrăzneț, inimos, dîrz. Viața lui Mihai — domnul care, după cucerirea romană a Daciei, a reunit pentru întîia oară pămînturile Munteniei, Transilvaniei și Moldovei — a fost într-atît de renumită încît i-a dat acestui Domn român încă un nume. Mihai Viteazul — iată deci un personaj în al cărui portret orice artist ar fi fost obsedat de ideea redării mărcii de vitejie. Eugen Mandric, autorul scenariului filmului „Buzduganul cu trei peceți", a mers mai departe în adîncul personalității lui Mihai și mai în adîncul istoriei timpului lui Mihai și, în portretul pe care a cutezat să-l facă Viteazului, s-a înverșunat să reliefeze, să pună într-o meritată lumină marca de înțelepciune a Domnului Țărilor Românești.

Scenariul lui Eugen Mandric este și cronică, și meditație.

Cronică pentru că dezvăluie o mulțime de întîmplări aparținînd de istoria secretă a acelor timpuri. Bătălia de la Călugăreni, de pildă, s-a petrecut în cîmp deschis și, ca să spun așa, a fost întru totul o știre europeană publică. Dar Mihai, acest bărbat al înfruntărilor deschise, cinstite, pe față, cavalerești, a fost silit să poarte și nenumărate bătălii de culise. Mai precis, mișcări de apărare și contraofensivă. În jurul său și al visurilor sale se țeseau, permanent, zeci de intrigi. Meschine, ascunse, perfide, odioase, dar periculoase și care alcătuiau, în totalitatea lor, frontul, aproape neîntrerupt în timp, al unui război necavaleresc, neviteaz ci laș, nefățiș ci al junghierului înfipt în spate, după o privire încărcată de loialitate și un zîmbet prietenesc în față. Pentru un om onest, pentru un bărbat al încleștărilor, al faptelor fățișe, fără îndoială că un asemenea lanț de înfruntări oculte a constituit un adevărat coșmar. Un coșmar căruia el, însă, i s-a opus, cu luciditate și adaptîndu-se, chiar cu abilitate, fiind însă conștient că lupta fără vitejie, că lupta cu armele intrigii, e pentru el doar o silire și un act de voință a inteligenței și nu o îndeletnicire înnăscută a firii sale. Mihai a fost conștient că doar uneltirea și necinstea și trădarea îi vor putea înfrînge vitejia și îi vor curma viața. A purtat — pentru că el era nu numai brat, numai putere, ci pentru că era și gîndire limpede — și acest război ascuns, dar l-a purtat de nevoie și cu scîrbă. A știut că-i va aduce înfrîngerea și moartea dar l-a purtat tot fără șovăieli, tot fără spaime, tot vitejește.

Meditație este scenariul lui Eugen Mandric pentru că, depărtîndu-se voit, deliberat, de partea exterior spectaculoasă a faptelor lui Mihai, a căutat să afle și să dezvăluie ce se petrece în conștiința și-n sufletul unui om care, fiind cu limpezimea minții, cu clarviziunea deasupra contemporanilor săi, a trebuit să se bată, să se lupte și ca să se facă înțeles de ei, de însiși partizanii săi. Mihai a fost înconjurat de mulți oameni loiali dar ale căror priviri nu puteau depăși hotarul epocii și domnul-om a trebuit să facă și eforturi, de supraomenească răbdare, pentru a-i face să vadă rosturi mai importante decît cele ale lor, individuale sau de mici grupuri, care, pînă la urmă, nici nu erau rosturi ci doar interese. Viteazul a fost și un înțelept, și un ideolog, și un pedagog, un învățător. Scena în care Mihai Viteazul se duce la Putna, la mormîntul lui Ștefan cel Mare și îl roagă pe stareț să-l lase cîteva clipe singur lîngă locul de sfîrșit și de rădăcină al unei mari conștiințe românești, să-l lase pentru a cere puterea unui sfat înțelept este una dintre cele două chei ale filmului și este o scenă care poate va rămîne — ca idee — în conștiințele contemporanilor și ale urmașilor noștri. E o scenă-idee care nu știu dacă s-a petrecut în timpul istoriei, dar care are puterea și șansa să pătrundă în legendele neamului nostru. În sfîrșit, mai este de remarcat că scenariul acestui film este o meditație politică a unui contemporan despre politica unui Domn al românilor de-acum aproape patru veacuri. O meditație despre frămîntări vechi de sute de ani dar încă actuale, încă dureroase pentru conștiințele noastre de azi.

Cînd sînt adevărate și simțite, gîndurile și cuvintele care le spun nu trebuie tulburate. De aceea, marele merit — al regizorului Constantin Vaeni, și-al autorului imaginii, Iosif Demian, și-al autorului decorurilor, arhitectul Nicolae Drăgan, și-al autoarei costumelor, Ileana Oroveanu Kosman, și-al autoarei muzicii, Cornelia Tăutu, și-al autoarei montajului, Margareta Anescu, și-al actorilor și-al tuturor celor care și-au pus profesionalismul și talentul în munca-artă de transformare în film a cronico-meditației lui Eugen Mandric — este că au muncit cu discreție, că s-au uitat pe ei și au uitat de posibilitatea afișării artei lor, că au acceptat să le fie creațiile doar fundal, doar puncte de sprijin, pentru a se realiza un mare scop : pentru a se auzi, adînc și liber, cuvîntul.

Actorul Victor Rebengiuc — repet, prin discreție — realizează performanța de a medita continuu, rămînînd o fire de acțiune; și exact asta trebuia să fie pentru că meditația personajului său, a lui Mihai, era ajunsă la nivelul concluziilor înainte de a începe luptele pentru realizarea ideii de unire. De-a lungul întîmplărilor întregului film, Mihai, prin Rebengiuc, meditează aplicat, caută soluții pentru rezolvarea diferitelor impasuri prin care trece ideea sa, prin care trece concluzia meditațiilor sale. Deci Mihai, meditînd concret, căutînd soluții pentru ieșirea din încurcături, de fapt rămîne om de acțiune, rămîne Viteazul faptelor. E o dualitate de nuanță a unui chip unic. Victor Rebengiuc a făcut demonstrația echilibrului și discreției.

Regizorul Constantin Vaeni ar fi putut de asemenea să pună accentul pe acțiunea fizică și să scape filmul în bulboana-vîrtej-morișcă ieftin spectaculoasă a unui film de război cu scene „tari", ori, mai rău, a unui film de capă și spadă. Dar și Constantin Vaeni a avut înțelepciunea și discreția și rafinamentul să-și folosească talentul și meșteșugul pentru realizarea unui film tot de aventuri, dar ale spiritului. Obligator, există în film și scene de luptă, de conflict fizic, dar, perfect logic, ele slujesc doar ca pretext informațional pentru a declanșa dialogurile și monologul unor alte și alte meditații. Și — ceea ce dă satisfacții, ceea ce bucură un spirit intelectual — pentru că se răstoarnă regula jocului se răstoarnă și efectele jocului, adică scenele de lupte, de mișcare fizică, atît de gustate de unii, ajung cumva trenant-explicative.

Actorii — un număr impresionant și de-o actorie impresionantă, nedrept citez doar o parte dintre ei: Toma Caragiu, Ștefan Sileanu, Istvan Gyarmaty, Olga Bucătaru, Teofil Vilcu, Lorand Lohinszky, Cornel Coman, Vasile Nițulescu, Ovidiu Iuliu Moldovan, George Motoi, Ferenc Fábián, Constantin Fugașin, Petre Gheorghiu-Dolj, Ștefan Velniciuc, Ferenc Bencze, Cornel Nicoară, Francisc Báacs, Tudor Stavru, Andras Csorba, Dan Săndulescu, Gheorghe Nae Mazilu, Jean Săndulescu, Mihai Pălădescu, Gabriel Oseciuc — au de asemenea meritul de a fi înțeles personalitatea care se vrea dată filmului, de a fi înțeles că pe această pelicură se vrea, se ambiționează — împotriva tuturor regulilor, sau poate a prejudecăților, de înghebare a unui film — să se filmeze însuși cuvîntul. De aceea s-au ferit de gestica bogată și au apăsat pe pedala rostirii replicilor. E un film în care nu se vorbește grăbit, e un film al cuvîntului răspicat, al cuvîntului care — fie că șoptește perfid, fie că țipă de durere, fie că-i didactic pentru a face limpede și de înțeles un gînd adînc — construiește adevărul unei gîndiri, al unei concepții. E un film care, dealtfel, începe cu un anume cuvînt strigat repetat: „Omule ! Omule ! Omule ! Omule !"

NELU IONESCU

Stagiunea teatrală la primul gong

Odată cu fructele toamnei, la mijlocul lui septembrie, același gong va marca începutul noii stagiuni pentru toate teatrele din țară. O stagiune ce se va deschide mai devreme, anunțîndu-se cu un rod bogat, cu o notă distinctă în repertoriu — fiecare teatru debutînd cu o piesă originală românească. Dacă în stagiunea trecută o bună parte a repertoriului era dedicată Centenarului Independenței patriei, noua stagiune adaugă pieselor de inspirație istorică, pe cele de vibrație contemporană, în spiritul hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste. La start, din întreg repertoriul dramaturgiei românești se disting circa zece premiere absolute.

Un periplu la cîteva instituții teatrale din țară ne dă imaginea apropiatei stagiuni puse sub semnul exigenței, diversificării ariei tematice și a maturității creatoare.

● *Teatrul Național din Cluj-Napoca* își va deschide stagiunea cu o nouă piesă a dramaturgului Horia Lovinescu, „Autobiografie" — premieră absolută — în regia lui Marius D. Aurelian și scenografia lui Octavian Cosman. Vom asista la procesul de limpezire a conștiinței unui om a cărui viață sinuoasă se va împlini căpătîndu-și adevăratul sens în contextul muncii dintr-o uzină. Aceeași scenă va prilejui debutul în dramaturgie al prozatorului și poetului Mircea Micu, cu piesa „Avram Iancu" dedicată împlinirii a 130 de ani de la Revoluția din 1848, lucrare în care două figuri îndrăgite ale neamului, Avram Iancu și Nicolae Bălcescu, au prilejul unei emoționante întîlniri, bogată în semnificații. Și fiindcă în luna ianuarie se vor împlini o sută de ani de la nașterea lui Zaharia Bârsan, primul director al teatrului de la poalele Feleacului, remarcabil actor și om de cultură, Naționalul clujean va pune în scenă „Trandafirii roșii", cunoscuta feerie pentru tineret a acestui autor. Tineri actori repartizați în roluri mari vin să infirme teoria că slujitorii Taliei se poate afirma doar pe scenele Capitalei.

● *Teatrul Național „Vasile Alecsandri" din Iași* își invită publicul la „Camera de alături", a foarte prezentului dramaturg Paul Everac, dovadă că teatrele sînt sensibile la piese care, deși scrise mai demult, își păstrează totuși actualitatea (regia Călin Florian, scenografia Mihai Tofan de la Naționalul bucureștean). Spectacolul va prilejui lui Dionisie Vîlcu etalarea (pentru a cîta oară ?) a personalității sale artistice. Adina Popa, Cornelia Gheorghiu, Emil Coșeriu, Corneliu Burlacu și Virgil Raiciu vor face dovada că scena ieșeană este o școală de înaltă tradiție actoricească.

Un teatru național trebuie să fie casa dramaturgului român — ne spune directorul acestei prestigioase instituții, actorul de bun renume Teofil Vîlcu. Drept care în această toamnă cortina se va ridica și pentru piesa „Quod" de Nelu Ionescu (dramaturg ieșean, cronicar bucureștean și coleg de redacție), dramatizare după romanul cu același nume de același autor. În rolul titular : Constantin Popa.

Valorificarea dramaturgiei clasice românești rămîne o constantă a preocupărilor teatrelor noastre și în această stagiune, naționalul ieșean avînd înscrisă în repertoriu „Jocul lelelor", piesa celui „care a văzut idei" — Camil Petrescu. Pentru a 5-a ediție a Festivalului de poezie „Mihai Eminescu", dedicat aniversării republicii, Teatrul Național pregătește în dramatizarea Cătălinei Buzoianu un spectacol de mare amploare, după articolele și proza poetului, cu titlul provizoriu „Sub fruntea noastră e lumea". (Adi CUSIN)

● *La Teatrul Național din Timișoara* stagiunea va începe la 20 septembrie, cu piesa „Jocul lelelor" de Camil Petrescu, în regia lui Ioan Ieremia (solicitat intens și, poate, definitiv, de Teatrul Mic) și în scenografia Emiliei Jivanov. În rolurile principale : Gheorghe Stana și Monica Mihăescu. Pentru octombrie, o nouă premieră : „Tineri căsătoriți caută cameră" de Roscin, cu Traian Buzoianu și Monica Mihăescu, iar în noiembrie, „Piatră la rinichi" de Paul Everac. Din șase premiere programate în stagiunea actuală, trei sînt cunoscute, celelalte urmînd a fi definitivate în curînd.

● *Teatrul german de stat*, care va sărbători 25 de ani de la înființare în ianuarie 1978 (cu „Emilia Galotti" de Lessing), omagiind 125 de ani de la nașterea scriitorului bănățean Adam Müller-Guttenbrunn, va deschide noua stagiune la 11 octombrie, cu dramatizarea romanului acestuia, „Meșterul Jacob și copiii", dramatizarea datorîndu-i-se lui Hans Kehrer (regia : Margot Göttlinger, scenografia : Ferencz Kovacs). Vor urma : „Inima rece" de Grete Gross și Johann Szeler (regia : Friedrich Schilha, scenografia : Dragoș Georgescu), „Viața particulară" de Ovidiu Genaru (regia, Geta Vlad, scenografia Traian Zamfirescu), în perspectivă : „Caseta" de Carl Sterhein, „Fiul mai în vîrstă" de Alexander Wampillow, „Alcadele din Zalameea" de Calderon de la Barca.

● *La Teatrul maghiar de stat* noua stagiune debutează cu comedia scriitorului Komvfik Istvan (din Tg. Mureș), „Cînd scroafa urcă în copac", premieră absolută ; regia — Mattray Laszlo, scenografia — Winterfeld Sandor. Gongul inaugural se va auzi chiar la 15 septembrie, în sala proprie, care (gong) va zori, probabil, și constructorii ce nu și-au onorat promisiunea de a încheia la timp lucrările contractate. Pentru octombrie „Viforul" de Delavrancea (regia : Cseresnyes Iuliu, scenografia : Winterfeld Sandor și Virgil Miloia), tot premieră, iar în noiembrie sau decembrie va apărea afișul unui spectacol nou, cu o piesă încă nenominalizată. Reluări : „Dinu". de Radu F. Alexandru, „Omul care aduce ploaia" de R. Nash și „A 12-a noapte" de Shakespeare.

În rest, cei cu care am discutat — prof. dr. Traian Bunescu, directorul Teatrului Național, Hilde Schleich, secretara literară a Teatrului german, și Francisc Meșter, regizor de scenă la Teatrul maghiar — speră ca noua stagiune să aducă un plus de consistență în relația teatru-public și, firesc, pe planul educației multilaterale a spectatorilor în spiritul revoluționar al partidului nostru (Teodor BULZA).

● *La Brașov, Teatrul Dramatic* pregătește o stagiune foarte ambițioasă. Ce ambiție mai mare decît un spectacol cu „O scrisoare pierdută", purtată jumătate de secol mai încoace, pe la 1930, turnată, adică, în tipare noi, altele decît ne-a obișnuit tradiția. A doua premieră va fi „Interviu" de Ecaterina Oproiu. Regizoarea Anca Ovanez Doroșenco țintește — în cadrul scenografiei imaginat de George Doroșenco — o idee de zile mari : un interviu total, dacă ne putem exprima astfel, un ceas de adevăr cu participarea spectatorului, unde iluzia să treacă în real și realul în iluzie. Reporterul și reportera sînt Mircea Andreescu și Paula Ionescu, iar starea lor de spirit din aceste zile, premergătoare premierei, poate fi oarecum înțeleasă privind fotografia realizată într-o zi de repetiții de Ion Predoșanu. (Tudor OCTAVIAN)

George Ţărnea:

Cartea olarilor

„Olarilor domneşti din Curtea Hurezului, păstrători de laudă ai semnelor brâncoveneşti peste vămile timpului, închinare!"

Roţile pământului

Tăcerile cu miez adormitor
Se răsucesc pe roţile de dor

Luîndu-şi chip de stea la zile mari
Din sufletele albe de olari

Pe roţile de piatră se rotesc
Ulcioarele cu suflet părintesc

Vorbindu-ne în graiul humei lor
Despre acelaşi cer ocrotitor

Sub roţi de lemn domnesc sub roţi de grîu
Păstrîndu-şi semnul ţării lîngă brîu

Călătoresc spre ziuă uneori
Oştenii doinei înzăoaţi în flori

Pămînt zidit pe roţi pămînt culcat
Sub alte roţi cu miezul sfîrtecat

Mereu se-aud şi se rotesc mereu
Un neam întreg de roţi prin trupul meu

Călătoriile

Olarii-şi trec lumina printre noi
Pe curgătoare căi săpate-n ploi

Lăsîndu-ne din dreptul vieţii lor
Cîte-o poveste scrisă pe ulcior

Şi curg mereu spre soare alţi olari
Pe tainice poteci de cărturari

Scriind rotund cînd roţile-şi urnesc
Marile cărţi de suflet românesc

Şlefuitorul de amintiri

Sub fragedele palme de olar
Se odihneşte un izvor solar

Din care urcă toate cîte sînt
Spre tălmăcirea visului pămînt

Şi se rotesc mereu sub fruntea lui
Destule stele şi părinţi destui

Încît ulciorul mîngîiat din mers
Păstrează nemurirea unui vers

Precum sub flori pămîntul cîntător
Păstrează-n miez povestea unui zbor

Dacă atingi cu sufletul pe rînd
Peceţile cărărilor din gînd

Poţi auzi la marginea cu ger
Cum se prelinge roua peste cer

Şi cum din matca necuprinsei firi
Ni se preling pe tîmple amintiri

Şlefuitor smerit de sărbători
Olarul cheamă ziua peste flori

Şi cheamă smaltul cerului curat
Peste pămîntul crud nestrecurat

Spunîndu-ne cu palmele poveşti
Despre ţărîna ţării părinteşti

Brîncovenescul semn

Brîncovenescul sînge asfinţit
Sub roţile cu cearcăn ascuţit

Răsare-n casa humelor domneşti
Lîngă Hurezul păstrător de veşti

Şi vin olarii pe poteci subţiri
Din amintirea altei amintiri

S-adune din ţărînă către zori
Simburi de stea şi maci ocrotitori

Din sîngele iubirii răsăriţi
Lîngă fîntîna fiilor jertfiţi

Pe cînd se-aud dintr-un ulcior curgînd
Cei strămutaţi cu drumurile-n gînd

Pămîntul

Pămînt cărat pe umeri de păduri
Rostogolit din soare sub securi

Şi împietrit la vremuri timpurii
Sub temelii subţiri de ctitorii

Pămînt visat pămînt călătorit
Pămînt străpuns de dor şi înflorit

Pămînt scăldat cu fragi pămînt plăpînd
Pămînt strălucitor pămînt de rînd

Pămînt trecut din viaţă-n alte vieţi
Pe tălpile uitaţilor drumeţi

Pămînt de hrană şi pămînt cuprins
Sub veşnicia smaltului aprins

Pămînt strivit sub umbre de strămoşi
Pămînt zămislitor de Feţi-Frumoşi

Pămînt cuminte pus prin legămînt
La temelia zborului. Pămînt!

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VII******)

8 august 1966. Recitesc, în continuare, „Jurnalul" şi descopăr, la cinci, şase pagini, o nouă însemnare: şedinţă. Şedinţă de lucru, de analiză, de sinteză, de perspectivă, de informare. Tiluri diferite pentru acelaşi conţinut şi, mai ales, pentru aceeaşi desfăşurare rituală: un referat, care constituie doar o bază de discuţie, luări de cuvînt, care îmbogăţesc, în mod substanţial conţinutul dezbaterilor, şi, bineînţeles, concluziile, menite să îmbunătăţească munca viitoare. Citesc, uimit şi sedus, cîteva relatări ale unor asemenea şedinţe, aflate, unele de altele, la distanţe de ani, dar semănînd între ele ca două picături de apă prin ideile vehiculate şi vocabularul folosit, dar, mai ales, prin patosul simulat al participanţilor, gata să recunoască, emoţionaţi, că şedinţa a avut un caracter constructiv — uneori, de un înalt nivel — şi că, în orice caz, i-a „înarmat" pentru activitatea lor ulterioară. Închid „Jurnalul" şi mă simt cuprins de o imensă fericire, trăiesc una dintre acele clipe rare, atît de extraordinare şi de neprevăzute, că nu le uiţi pînă la moarte. Acum ştiu, ştiu bine, ştiu perfect şi pînă în cele mai mici amănunte ce va fi partea a doua din „Opinia publică". O şedinţă. Dar nu o şedinţă simplă, obişnuită, oarecare, ci Şedinţa matrice, arhetipală, fundamentală, ceremonială, rituală, simbol şi mit. ŞEDINŢA ABSOLUTĂ. E ora trei şi jumătate noaptea, M. doarme de mult, într-un cameră, fără precauţii, s-a trezit: — „Ce e? Ce s-a întîmplat?" În comunic, exaltat, protectul. Mă priveşte, melancolizată: — „Ai înnebunit. O să fugă lumea din sală. Nu le ajunge cît stau, ziua, prin şedinţe, şi seara, la teatru, tot şedinţe?" O ascult resemnat, trist că nu pricepe: — „Să-ţi spun ceva: sînt atît de „sătul" de succese, mi-e dor de un eşec". S-a întors şi a adormit. Aprind lampa de noapte şi citesc cîteva pagini din „Arhondologia" lui Sion, această gură spurcată şi de geniu. Cartea mi-a dat-o, acum doi ani, de ziua mea, Vianu şi, de atunci, stă pe măsuţa de noapte, lîngă „Craii" şi „Amintirile" lui Locusteanu, biblioteca mea de căpătîi. Veacul fanariot, cu tenebrele şi luminile lui, a fost insuficient exploatat în literatură. De la paisprezece ani, de cînd am citit, vrăjit, romanul lui Filimon, visez să scriu o carte inspirată de aceeaşi epocă, toxică şi suavă, în care adevărurile cele mai dureroase erau topite în acelaşi creuzet cu abuzul, cruzimea şi mitologia infantilă. Dar, uite, e ziuă, lumina străbate prin obloane, trebuie să fac efortul şi să dorm cîteva ceasuri, de mîine mă aşed, temeinic, la lucru.

10 august 1966. Şedinţa din redacţia „Făcliei vii" se va desfăşura după tiparul clasic: un referat concis şi „obiectiv", cu scopul să dea doar liniile directoare ale dezbaterilor, dar din care va rezulta, cu limpezime, ce dezastruoasă a fost activitatea lui Chitlaru, ce efecte dăunătoare, incalculabile, a avut. Apoi, vor urma la cuvînt vorbitorii, nu în ordinea înscrierii, ci după felul cum va socoti prezidiul de cuvinţă, pentru buna desfăşurare a discuţiilor. „Instruiţi", „înarmaţi", „clarificaţi" şi „indignaţi", adversarii lui Chitlaru vor da glas revoltei lor legitime. Vor denunţa, deci, modul abuziv şi „sectar" în care a lucrat Chitlaru, caracterul „obiectiv duşmănos" al activităţii lui, gravele greşeli ideologice săvîrşite, spiritul de comandă şi înfumurarea de care a dat dovadă, faptul că nu are o pregătire politică serioasă şi nici una, profesională, corespunzătoare. Pentru ca acest „caz trist" să fie clarificat „pînă la capăt", vor fi aruncate în discuţie fapte reale, interpretate însă denaturat, amestecate cu insinuările cele mai perfide şi cu aluziile cele mai otrăvite. Tehnica defăimării şi a compromiterii unui om a fost pusă la punct, în epoca modernă, de Leon Bloy. Dacă vrei să distrugi pe cineva, dă frîu liber celei mai scelerate imaginaţii. Nu-i cruţa nimic, nici familia, nici viaţa privată, nu ezita şi lansează, fără rezerve, cele mai cumplite şi mai incredibile infamii. Dacă a fost văzut într-o zi, pe stradă, cu o femeie, e adulterin. Dacă a fost văzut cu un bărbat, e homosexual, dacă a fost văzut singur, practică viciul singular. Aruncă-i în cap toate lăturile, pînă să facă dovada că nu-i adevărat, ai determinat curentul de opinie şi nimic nu e mai dificil de spulberat decît convingerea că cineva e o lepră demnă de dispreţ. „Imparţial" şi „principial", prezidiul va da cuvîntul şi oamenilor cinstiţi, dornici să restabilească adevărul, dar timpul acordat cuvîntului lor va fi limitat, fiindcă „esenţialul a fost spus" şi „dacă mai au ceva de adăugat", s-o facă în scris, intervenţiile lor urmînd a fi încorporate în stenograma dezbaterilor. Şi cu asta, se va ajunge la autocritica pe care va trebui să şi-o facă, smerit, Chitlaru. Momentul e înălţător, liniştea, în sală, desăvîrşită, adunarea trăieşte o emoţie profundă. Ceremonia cere ca cel ce-şi face autocritica să fie palid, sleit, la capătul puterilor, în pragul sincopei. Are buzele arse de sete, i se oferă, generos, un pahar cu apă, s-ar putea prăbuşi dintr-o clipă în alta, face însă eforturi supraomeneşti ca să se domine şi să bea paharul cu otravă pînă la fund. Începe, cu un glas stins — voci din sală: mai tare, la microfon — repetă, mecanic, unele fraze neîncheiate: semn sublim de frămîntare sufletească, în care intră şi căinţa pentru faptele şi greşelile sale, dar şi satisfacţia că, astăzi, poate să le vadă, în sfîrşit, în adevărata lor lumină vinovată. Va mulţumi, deci, tovarăşilor pentru ajutorul primit, pentru munca lor „dezinteresată", pentru efortul pe care l-au depus ca să-l salveze din ghearele descompunerii. Ca şi cînd l-ar fi luat o perdea de pe ochi, în clipa asta — datorită sprijinului dat cu atîta dăruire de colegii lui —, îşi vede, cu o deosebită limpezime, erorile. Şi cu această mărturisire, care umezeşte multe priviri, vocea lui prinde sonoritate. Şi trece, cu un soi de voluptate, la recapitularea capetelor de acuzare — toate „juste" —, la care, dacă are imaginaţie, adaugă şi altele, nemenţionate în timpul dezbaterilor, spre satisfacţia celui ce scrie procesul verbal şi a prezidiului atent.

Recunoaşterea greşelilor poate să fie însă şi un act strict formal, dacă cel ce-şi face autocritica nu analizează şi „cauza", „rădăcina" erorilor incriminate. Fără îndoială, una dintre pricini este „ruperea şi îndepărtarea" de mase. Din această cauză — Chitlaru va recunoaşte deschis — că „a pierdut pămîntul de sub picioare" şi mai ales, că „n-a mai văzut pădurea din cauza copacilor". Într-un cuvînt: „s-a culcat pe lauri". La aceste explicaţii se pot, eventual, adăuga: „unele relaţii neprincipiale", cultivate în ultima vreme, şi care i-au făcut „meritele", împingîndul pe panta, atît de periculoasă, a „înfumurării". Într-un cuvînt: „şi-a pierdut busola, i s-a urcat la cap". Toate aceste abateri trec „ca un fir roşu" prin întreaga lui activitate din ultimul timp. Referatul a subliniat un aspect dintre cele mai însemnate şi Chitlaru ţine să-l amintească: „a pierdut perspectiva", lucrînd, în ultima vreme, haotic, „la întîmplare", fapt care a adus grave prejudicii muncii. Aici e momentul cel mai dramatic, fiindcă, pătruns de „consecinţele grave" ale activităţii sale, de remuşcările care îi tulbură conştiinţa, Chitlaru va fi gata să izbucnească în plîns. Pasionant pentru mine în ritualul autocriticii este jocul de ipocrizii: cel ce-şi face autocritica **simulează** sinceritatea, iar sala, care îl urmăreşte, se prefface că îl crede. Dar ca într-o niţe oglinzi paralele, jocul se mai răsfrînge o dată: cel ce-şi face autocritica ştie că nu e crezut, iar cei din sală, că interpretează un rol. Şi, totuşi, vorba lui Arghezi, jucăm jocul, „arză-l-ar focu".

11 august 1966. Încep să cred că M. are dreptate. Condusă ca în scenariul de mai sus — copie naturalistă a realităţii —, ŞEDINŢA poate deveni plicticoasă, chiar insuportabilă. Ce înduri în viaţă nu poţi îndura în teatru. Pe scenă, chiar şi URÎTUL trebuie să fie frumos, odiosul, străgător, sordidul, pitoresc. Altfel, fuge lumea din sală, cea mai aspră pedeapsă pentru un dramaturg. Deci, înapoi, la reconsiderarea şedinţei şi a felului cum trebuie să se desfăşoare.

14 august 1966. Să recapitulăm piesa, cu o atenţie deosebită la punctele nodale. Directorul Cristinoiu, incomodat de prezenţa lui Chitlaru, intenţionează să-l scoată din redacţie, spre satisfacţia statului său major venal şi lipsit de scrupule. Pe această situaţie, vine telefonul salvator al Ministrului Presei care vrea să vorbească cu prietenul său Chitlaru. Şi astfel Chitlaru nu numai că nu e concediat, dar e avansat redactor-şef adjunct. În această calitate, ia o serie de măsuri menite să îmbunătăţească munca, spre disperarea paraziţilor şi a elementelor incapabile, ameninţate. Şi directorul Cristinoiu spumegă, dar e obligat, să se resemneze. Nu însă pentru multă vreme: Ministrul Presei, protectorul lui Chitlaru, a fost debarcat. Ticăloşii exultă: e momentul ca „numitul Chitlaru Gh." să fie executat. Şi se convoacă Şedinţa decisivă. Da, dar dacă există un Dumnezeu al nemernicilor, există şi unul al oamenilor cinstiţi. Doarme el, din cînd în cînd, e adevărat, dar se şi trezeşte, citeodată. În clipa în care Chitlaru va ajunge la capătul autocriticii sale sîngeroase, o să sune telefonul — Telefonul salvator, telefonul-miracol, telefonul pe care l-am aşteptat în 1952, în şedinţa de la K. şi care, atunci, indiferent la suferinţele omeneşti, a rămas mut, ca o piatră. Acum, în 1966, telefonul va suna. Şi ştiu cine e la capătul firului: NOUL MINISTRU AL PRESEI.

15 august 1966. Nu! Nu va veni un telefon. Va veni un OM. În plină şedinţă, înainte de concluzii, înainte ca pe fruntea lui Chitlaru să se pună sigiliul infamiei, se va deschide uşa şi va intra UN OM. Pseudonimul lui este NOUL MINISTRU AL PRESEI, aşa cum, în alte împrejurări, împrumută diferite nume, acoperind însă aceeaşi unică identitate: a omeniei şi a spiritului de justiţie. Binecuvîntez secunda în care mi-a venit ideea acestei noi răsturnări de situaţie, nu pentru valoarea loviturii de teatru, pe care n-am vrut-o şi n-am urmărit-o, pentru ceva mult mai preţios: vreau să văd faţa lui Cristinoiu şi chipurile detractorilor lui Chitlaru, la venirea NOULUI MINISTRU, aştept momentul cu emoţie, deşi reacţia sceleraţilor este previzibilă. Instantaneu şi ingerească, vor schimba de registru. Canalia contemporană a dobîndit o nouă trăsătură de caracter: nerusinarea. Am cunoscut, pe vremuri, în cafeneaua politică şi gazetărească a epocii, o faună decăzută: peşti, care îşi duceau nevestele în garsonierele amanţilor, escroci internaţionali, invertiţi, dejecţiile unei societăţi în pierdere de viteză. Erau în stare de orice. Dar aveau o grijă: să salveze aparenţele, să nu se dezvăluie, să nu se divulge. Canaliile contemporane, mai puţin numeroase, e adevărat, şi cu o arie de acţiune infinit mai restrînsă, nu ştiu să „salveze aparenţele". Neobrăzaţi şi cinici, oscilează între extreme, cu dezinvoltură, trecînd de la o atitudine la contrariul ei, cu cea mai netulburată seninătate. Nu evoluăm doar în virtuţi. Şi în vicii.

AUREL BARANGA

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Telex la moartea inventatorului

La 9 august 1977 moare Edward Kleinschmidt, inventatorul telescriptorului. La 17 august 1977, 21 de lovituri de tun anunţă că spărgătorul de gheaţă sovietic „Arktika" a atins Polul Nord după 7 zile de navigaţie, străbătînd 1 609 mile printre gheţuri de 3—4 metri grosime. Jandarmeria franceză anunţă că în perioada 10 iulie—26 august 1977 au murit în escaladarea munţilor 84 de alpinişti, faţă de 52 în 1975 şi doar 26 în 1976. „Arktika" este primul vas de suprafaţă construit de om care ajunge la Pol. Jean Malaurie, directorul Centrului de studii arctice de la Paris, găseşte cu cale să aminteaască opiniei mondiale că, în urmă cu 20 de ani, el a condus personal o anchetă printre eschimoşii care l-au însoţit pe Peary şi Cook, americanii care-şi dispută titlul de primii cuceritori ai Polului. Domnul Moshref, un om de afaceri iranian, participă prin telefon, din Teheran, minut de minut, la licitaţia de mînji de la Deauville (Franţa). Nici Peary şi nici Cook nu au ajuns la Polul Nord. Nici una din metodele de reperaj ale lui Peary nu e sigură. „Chiar dacă ar fi atins Polul, el nu ar fi ştiut-o !", a afirmat demult Gustav Galle, un specialist berlinez. Domnul Moshref vrea să o cumpere cu orice chip pe Nonoalca, fata lui Nonoalco, campionul, şi a Madinei. Ministrul finanţelor şi al industriei Emiratelor Arabe Unite trimite o extrem de amabilă scrisoare primului ministru al Groenlandei, exprimîndu-şi dorinţa de a cumpăra pentru statul său trei perechi de vulturi albi, polari. Dar amiralul Byrd, Richard Byrd, n-a cucerit Polul la 9 mai 1926 ? Ce-i cu Byrd ? Vulturii polari nu se pot însă reproduce sub cerul Emiratelor Arabe ? Nu, consiliul consultativ al Groenlandei a interzis în 1971 exportul de vulturi albi, fie şi împăiaţi, pentru a proteja specia pe cale de dispariţie. Zoologii danezi sprijină hotărirea groenlandeză. Domnul Moshref o cumpără pe Nonoalca, prin telefon, plătind-o cu 700 000 de franci. Iar Richard Byrd, amiralul, a mînţit. Floyd Bennet, pilotul său, a făcut mărturisiri complete şi tardive: handicapaţi de o pierdere de ulei, ei n-au trecut peste Pol la 9 mai 1926. Polul Nord a fost pentru prima oară survolat de dirijabilul Norge, cu Nobile şi Amundsen la bord, în ziua de 12 mai 1926. Acesta-l adevărul controlat riguros. Au urmat Papanin, în avion, la 21 mai 1937, Nautilus, submarin american, în 1958, trecere pe sub Pol, Skate, tot submarin, tot american, ridicat din adînc la suprafaţă, tot în 1958, peste zece ani Ralph Plarsted, pe motocicletă, Wally Herbert, în 1961, şi Guido Monzino, în 1972, pe sănii trase de reni, radioghidaţi. Nu poţi cuceri un Pol sau altul — mînţind. Nu poţi cuceri nimic prin minciună. Inventatorul telescriptorului a trăit un secol. El a murit la 101 ani. De inimă.

Şi ce s-a mai întîmplat ? Urmare în numărul viitor.

RADU COSAŞU

Instruirea — condiţie sine qua non a dezvoltării

În urmă cu cîteva zile, la 8 septembrie, a fost marcată, pentru a XII-a oară, Ziua internaţională a alfabetizării. Amănuntul este cu atît mai frapant cu cît el se înscrie aproximativ în aceeaşi perioadă calendaristică — septembrie — cu un alt fapt, întîmpinat sărbătoreşte în foarte multe colţuri ale planetei, cu precădere în emisfera noastră : deschiderea unui nou an şcolar. Desigur, coincidenţa este tulburătoare şi depăşeşte semnificaţiile unui simplu fapt divers, deoarece în contextul violentelor contraste sociale şi din acest domeniu cifrele înseşi capătă forţa unor argumente acuzatoare. Pe glob, a precizat recent directorul general adjunct al UNESCO, John Fobes, numărul neştiutorilor de carte continuă să sporească, fiind în prezent de aproximativ 800 de milioane. Ce reprezintă această cifră la nivelul omenirii ? Faptul că un adult din trei nu ştie nici să scrie, nici să citească, nici să efectueze în scris un calcul elementar şi perspectiva ca, în condiţiile persistenţei în viitor a fenomenului analfabetismului, numărul copiilor între 6 şi 11 ani neşcolarizaţi, majoritatea trăind în ţările lumii a treia, să ajungă în 1985 la aproximativ 134 milioane ! Acum, cînd nivelul descoperirilor şi acumulărilor umane de ştiinţă şi civilizaţie pare capabil să ofere vieţii calitatea spre care omenirea, prin tot ce are ea mai bun, a aspirat dintotdeauna, această atenţionare sună ca un semnal de alarmă. Ea exprimă o realitate care vine în contradicţie cu un imperativ fundamental al epocii noastre : dezvoltarea independentă, în condiţii de egalitate, a tuturor ţărilor. Or, făurirea unei noi orînduiri sociale, a unei economii independente, participarea la diviziunea internaţională a muncii sînt strîns legate de o înaltă dezvoltare a ştiinţei şi culturii, de formarea cadrelor naţionale pentru toate domeniile de activitate. Faţă de un asemenea ideal, şcoala nu mai poate rămîne doar un scop în sine, ci devine un factor hotărîtor în progresul oricărei ţări. Nu întîmplător găsim prezentă, în gîndirea mai multor popoare, într-o expresie diferită, desigur, aceeaşi idee : „cine se gîndeşte la viitor, formează oameni". Prin tot ceea ce face, prin tot ceea ce creează, prin felul în care se formează omul se autoproiectează în viitor. Şi dacă totuşi pe Pămînt, în fiecare an — o spun statisticile UNESCO — numărul copiilor de vîrstă şcolară care rămîn în afara procesului instructiv sporeşte cu 2 milioane, iar în jurul anului 2 000 vor continua încă să fie analfabeţi aproximativ 15 la sută din locuitorii Terrei, fenomenul acesta poate fi stăvilit.

În primul rînd, prin eforturile proprii ale ţărilor cu număr ridicat de analfabeţi, în al doilea rînd, printr-o largă şi rodnică conlucrare internaţională. În al treilea rînd, dar nu ultimul, prin dirijarea unor importante fonduri materiale, cheltuite în scopuri distructive, spre domenii paşnice, legate direct de creşterea nivelului de viaţă şi instruire.

Diferenţele radicale ce separă ţările dezvoltate de cele subdezvoltate ori aflate în curs de dezvoltare aduc în prim plan caracterul anacronic al actualului sistem de relaţii economice internaţionale, utilizarea neraţională şi neadecvată a resurselor planetei. În prezent, din cele 4 miliarde de locuitori ai planetei, aproximativ 3 miliarde trăiesc în ţările în curs de dezvoltare, iar după toate probabilităţile, majoritatea populaţiei anului 2 000 — cînd se estimează că în lume vor trăi 7 miliarde de oameni — aceştia se vor naşte cu precădere în lumea a treia. Astfel încît, conştiente de rolul esenţial ce revine pregătirii cadrelor proprii în procesul învingerii subdezvoltării, statele în curs de dezvoltare alocă importante sume din bugetul naţional problemelor educaţiei, instrucţiei şi învăţămîntului. Zambia, cu o populaţie de 4,5 milioane de locuitori, are în prezent 2 500 şcoli elementare, unde învaţă 840 000 de elevi, 115 şcoli de grad mediu, cu 62 000 elevi, şi universitatea de la Lusaka, ale cărei cursuri sînt frecventate de aproximativ 3 000 studenţi. În octombrie 1964, la data proclamării independenţei, în această ţară africană existau doar 900 de absolvenţi cu pregătire medie şi superioară, iar aproape 90 la sută din populaţie era analfabetă.

În Algeria, unde înainte de revoluţie existau doar trei ingineri de naţionalitate algeriană, activează în prezent zeci de mii de specialişti proprii, cu înaltă calificare. Cîteva cifre edificatoare: în ultimul an şcolar, 1976—1977, instituţiile de învăţămînt superior au fost absolvite de 6 685 de specialişti, numărul studenţilor fiind în acest an de 65 000, comparativ cu 59 000 în anul universitar trecut. Pe o altă parte a globului, în Venezuela, declara recent ministrul naţional al educaţiei, în ultimii patru ani s-au construit tot atîtea instituţii de învăţămînt superior cîte s-au înfiinţat în cei 71 de ani precedenţi. Peste trei milioane de tineri cubanezi au început la 1 septembrie cursurile noului an şcolar, multe dintre spaţiile oferite învăţămîntului fiind construcţii noi. În Republica Socialistă Vietnam, începerea, la 12 septembrie, a noului an şcolar, a constituit, de asemenea, un moment de inaugurare a o serie de şcoli noi, cu număr sporit de cadre. Preocuparea de a dezvolta cea mai de preţ resursă a umanităţii — copiii — există, deci, pe toate meridianele şi paralelele. Dar clopoţelul care vesteşte începerea noului an şcolar nu sună la fel peste tot. Mai sînt milioane de copii de vîrstă şcolară care nu au încă posibilitatea să fie şcolarizaţi. Pentru ei, la această oră, cînd poate multe mîini şi-ar dori să mîngîie filele unor cărţi, să ne reamintim că... un tanc costă cît o şcoală, un bombardier cît 30 de şcoli, că pentru echiparea unui soldat se cheltuiesc, în lume, fonduri de 80 de ori mai mari decît pentru educarea unui copil, că peste 100 milioane de calete ar putea fi cumpărate cu suma de 34,2 milioane dolari, cîţi se cheltuiesc într-o oră, pe glob, pentru înarmare. Că oamenii trebuie să se gîndească mereu la aceste lucruri şi să acţioneze pentru transformarea lor, pentru a ajunge ziua cînd porţile şcolii să se deschidă la fel de primitoare, la fel de luminoase, pentru toţi copiii lumii.

DOINA IOVĂNEL

Copiii africani în universul cunoaşterii

SPECIALIŞTI ROMÂNI PE CINCI CONTINENTE

Bandar Shapur, un port în Golful Persic

De cîţiva ani — mai exact din 1973 — specialişti români au adăugat un nou domeniu la cele multe în care se afirmă relaţiile, diverse şi ample, de cooperare internaţională tehnică, ştiinţifică şi economică ale României : ei construiesc nu numai în ţară, ci şi în alte ţări drumuri şi poduri, porturi şi aeroporturi civile, execută complexe instalaţii de telecomunicaţii. Este o activitate de înaltă tehnicitate, de vîrf pe plan mondial, încorporînd cel mai preţios bun de care dispunem — inteligenţa românească — şi necesitînd mobilizarea unor importante forţe tehnice. La construirea de porturi, bunăoară, se folosesc macarale de capacităţi în jur de 100 t; tetrapozii constitutivi ai digurilor spărgătoare de valuri, cîntărind, fiecare, între patru şi zece tone, sînt ridicaţi, manipulaţi şi îmbinaţi cu maximă precizie, fiind destinaţi să reziste secole de-a rîndul asaltului apelor. Pentru lucrări de tipul celor menţionate mai sus zeci de vase transportă din ţară nu numai ciment, cherestea, oţel-beton, bitum, ci în special echipamente sofisticate : instalaţii de mixturi asfaltice, de centrifugare a piloţilor, de ridicare etc., pentru sutele de ingineri, tehnicieni şi muncitori români de înaltă calificare care lucrează, luni şi chiar ani de zile, departe de ţară : construcţia unui port, bunăoară, durează mai mulţi ani.

Deşi primele contracte în domeniul construcţiilor în transporturi peste hotare datează de relativ puţină vreme, „Contransimex", organizaţia specializată a Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor care execută lucrările prin Centrala de construcţii de căi ferate — cea mai mare centrală de construcţii din ţară —, şi-a cucerit un bun renume internaţional într-un domeniu în care sînt prezente pe piaţa internaţională, prin ofertele lor, doar 10—12 ţări, printre care S.U.A., Canada, Republica Federală Germania, Franţa şi Japonia. Obţinînd contracte prin sistemul de licitaţie, „Contransimex" a efectuat, în Republica Federală Germania, Grecia, Libia, Senegal, Maroc, Algeria, Egipt, Sudan, Iran lucrări de o mare diversitate : de la cercetări asupra sistematizării navigaţiei pe Nil, la un studiu de proiectare pentru electrificarea de căi ferate, de la investigarea potenţialului piscicol în Mediterană la construcţia — încă în curs — a unui nou port iranian la Golful Persic : Bandar Shapur, care va fi specializat în descărcarea pe barje. Despre ce e vorba?

Cînd apele portuare sînt prea puţin adînci pentru a permite descărcarea vaselor de mare tonaj, se foloseşte, în prezent, un nou sistem : de la bordul vaselor se lansează barje de 800—1 000 t (un fel de şlepuri) gata încărcate. Prin acest sistem se economiseşte timpul de încărcare-descărcare şi, în acelaşi timp, giganţii maritimi de 80 000—100 000 t capătă acces la porturi care pînă mai ieri le erau interzise. Este şi cazul portului din Golful Persic, unde lucrează circa 200 specialişti de-ai noştri, folosind utilaje şi echipamente româneşti.

Dificultăţile n-au fost şi nu sînt puţine — ne-au declarat specialiştii care cunosc prin proprie experienţă situaţia de la faţa locului. În execuţie a trebuit să se ţină seama, bineînţeles, de un specific local, deosebit de cel din ţară. Astfel, montarea şi demontarea cofrajelor modulate pentru turnarea plăcilor de suprastructură se efectuează doar în timpul refluxului. Piloţii centrifugaţi — un fel de stîlpi uriaşi, goi pe dinăuntru, lungi de 20 m şi cîntărind mai multe tone fiecare — sînt ridicaţi de pe sol, manipulaţi în aer şi bătuţi în pămînt cu „berbeci" uriaşi. În acest scop s-au construit utilaje unicat. Şi să nu se uite că în timpul verii munca se desfăşoară la temperaturi de peste 50 grade la umbră !

— La umbră, vorba vine, fiindcă, de fapt, tot la soare se lucrează — intervine unul din ingineri. Dealtfel, pentru mine, o temperatură de, să spunem, 54 grade la umbră nu reprezintă un lucru neobişnuit. Cînd am participat la studiul de sistematizare a navigaţiei pe Nil, lîngă Khartum, mercurul a urcat, la umbră, la 64 grade. Totuşi oamenii noştri s-au obişnuit. Ei îşi dau seama că acolo, sub soarele torid, într-o izolare cvasitotală (cel mai apropiat oraş, Abadan, se află la 110 km depărtare), ridică o construcţie pe care n-a mai cunoscut-o încă istoria tehnicii portuare româneşti.

Nu sînt vorbe spuse doar aşa, ca să sune frumos. La 13 iunie 1977, Ministerul de Externe iranian a transmis oficial ambasadei noastre la Teheran, în numele Departamentului iranian al porturilor şi navigaţiei, mulţumiri pentru calitatea lucrărilor recepţionate pînă la acea dată. Întreprinderii „Contrasimex" i s-a decernat, în decembrie 1976, trofeul internaţional „Mercurul de Aur", pentru contribuţia adusă la cooperarea economică internaţională.

Firească, au mai rămas destule greutăţi în faţă, dar în final şi ele vor fi învinse. Fiindcă, dincolo de documentele oficiale, de confirmările colegilor de specialitate iranieni şi străini, acţionează cu tărie mîndria patriotică;

LIONEL NIŢESCU

O vedere a portului iranian Bandar Shapur la construirea căruia participă specialiştii români

O.N.U. din nou în sesiune

Peste cîteva zile, la 20 septembrie, va începe la New York cea de-a XXXII-a sesiune ordinară a Adunării Generale a Națiunilor Unite. Lucrările ei vor debuta printr-un eveniment politic de mare însemnătate: primirea în O.N.U. a R. S. Vietnam și a Republicii Djibouti. Componența organizației va atinge astfel cifra de 149 de state membre, apropiind instituția de desăvîrșirea universalității sale.

Organizația mondială va dezbate timp de trei luni, în plenară și în șapte comisii, o amplă și complexă problematică a cooperării internaționale. Diversitatea tematică a dezbaterilor este un fapt ce nu mai trebuie să fie anticipat. Ordinea de zi provizorie a sesiunii cuprinde, pînă în prezent, 125 de puncte, iar procedural există posibilitatea îmbogățirii ei și pe parcursul lucrărilor. Departe de a fi de o importanță egală, aceste puncte vizează însă în majoritatea lor covîrșitoare, probleme de însemnătate capitală pentru colaborarea pe multiple planuri dintre statele lumii. Printre acestea se impune în mod prioritar atenției tema edificării unei noi ordini internaționale care se regăsește în mai multe puncte ale agendei.

În primul rînd, forului plenar îi va reveni sarcina de a continua și aprofunda dezbaterile pe teme economice de la cea de-a XXXI-a sesiune a Adunării Generale, ale cărei lucrări au fost reluate în perioada 13-16 septembrie pentru a permite încheierea lor oficială și transferarea problematicii examinate viitoarei sesiuni.

Strategia internațională a dezvoltării, evaluarea rezultatelor obținute în aplicarea rezoluțiilor O.N.U. referitoare la statornicirea unei noi ordini internaționale, la drepturile și îndatoririle economice ale statelor, cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, știința și tehnologia în slujba dezvoltării, problemele alimentare, rețin atenția prin largul evantai de aspecte concrete supuse dezbaterilor, fiind o continuare firească a dialogului din ultimii ani în care țara noastră a marcat în 1975 un moment de seamă, prin prezentarea cunoscutului document programatic „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale".

Dezarmarea va avea o pondere de seamă în deliberări, deținînd, ca și în trecut, o cifră record: 15 puncte. Lichidarea colonialismului, dreptul dezvoltării, ocrotirea mediului înconjurător, combaterea discriminării rasiale și a apartheidului, condiția femeii, terorismul internațional, folosirea în scopuri pașnice a spațiului extraatmosferic, dreptul mării, dreptul dezvoltării sînt adevărate capitole ce grupează numeroase subiecte specifice care vor anima ședințele celui mai cuprinzător for diplomatic multilateral al zilelor noastre.

Statele membre ale O.N.U. vor avea, de asemenea, de examinat unele probleme conflictuale, cum sînt situația din Orientul Apropiat, inclusiv exercitarea drepturilor inalienabile ale poporului palestinian de creare a unui stat propriu, situația din Cipru și problema Namibiei. Un loc aparte îl vor ocupa punctele privind întărirea securității internaționale și încheierea unui tratat mondial de nerecurgere la forță în relațiile internaționale.

Referindu-ne, în principal, la unele teme de pe agendă în care România este prezentă cu inițiative proprii, se cuvine a evidenția faptul că o incontestabilă actualitate o are analizarea raportului Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației. Punctul „Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea dreptului internațional în relațiile dintre state" este un subiect intrat în dezbaterea mondială, la propunerea țării noastre, în 1972.

Inițiativa românească s-a bucurat, de-a lungul anilor, de un binemeritat succes și a inaugurat un amplu proces, în plină desfășurare, de examinare aprofundată a căilor celor mai adecvate pentru sporirea contribuției O.N.U. la soluționarea problemelor cardinale ale vieții internaționale. Concepția generală a țării noastre pe tema menționată a fost sintetizată, în 1975, în documentul „Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său la realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice". Documentul dă expresie viziunii românești cu privire la democratizarea relațiilor internaționale și la participarea O.N.U., ca for universal, la statornicirea unei noi ordini economice și politice internaționale. El cuprinde o analiză lucidă, multilaterală, făcută cu simțul unei înalte responsabilități, a înfăptuirilor și scăderilor din activitatea Națiunilor Unite și vizează toate sectoarele de bază ale acțiunilor instituției mondiale, precum și îmbunătățirea actului său constitutiv.

Inițiativa țării noastre s-a bucurat de o largă rezonanță în dezbaterile din 1975-1976 ale Comisiei a VI-a (juridică) a Adunării Generale a O.N.U. și la sesiunile din 1976 și 1977 ale Comitetului pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației, organ creat pe baza unei rezoluții adoptate prin consens, propusă de România, Filipine și alte 27 de state. În raport sînt reflectate numeroase idei și propuneri care vor stimula dialogul cu privire la sporirea eficacității, prestigiului și autorității Națiunilor Unite.

Puse sub semnul pregătirilor pentru sesiunea specială a Adunării Generale din 1978, consacrată problemelor dezarmării, dezbaterile din acest domeniu se vor axa pe o multitudine de aspecte vizînd, între altele, creșterea rolului O.N.U. în negocierile de dezarmare, înfăptuirea scopurilor și obiectivelor Deceniului dezarmării, reducerea bugetelor militare, armele chimice și bacteriologice (biologice), încetarea experiențelor nucleare și termonucleare, interzicerea perfecționării și fabricării de noi tipuri de arme de distrugere în masă și de noi sisteme de asemenea arme. Documentul prezentat de țara noastră în 1975 intitulat „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume" se va afla din nou în atenția O.N.U. El cuprinde un adevărat program de măsuri concrete, practice, în vederea scoaterii negocierilor de dezarmare din impas și fundamentează un concept global al dezarmării întemeiat pe exigențele unei noi ordini internaționale.

Se poate anticipa că un interes deosebit va prezenta examinarea inițiativei țării noastre privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele lor profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume, inițiativă ce datează încă din anul 1970. Statele membre vor analiza un raport întocmit pe această temă de un grup de experți care și-a desfășurat activitatea sub președinția reprezentantului român.

Lupta pentru desăvîrșirea procesului de lichidare a colonialismului, la care România are o contribuție unanim apreciată, figurează pe agenda proximei sesiuni cu 9 puncte, printre care un loc central îl va ocupa discutarea problemei Namibiei, a Rhodesiei de sud și a raportului cu privire la realizarea Declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale.

Bogata problematică socială a sesiunii cuprinde, între altele, examinarea propunerilor avansate de România și alte state în legătură cu extinderea colaborării internaționale în asigurarea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și educație care preocupă tineretul din întreaga lume, precum și antrenarea mai largă a acestuia la procesul dezvoltării naționale. Dezbaterea are la origină o inițiativă românească ce datează din anul 1960 privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Discuțiile din acest an privind tînăra generație vor fi axate și pe rolul tineretului în edificarea unei noi ordini economice internaționale. Dintre celelalte teme social-umanitare relevăm eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, prevenirea crimei și lupta împotriva delincvenței, promovarea egalității în drepturi a femeii, ocrotirea drepturilor omului.

Eveniment de prim ordin în viața politico-diplomatică, cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. este chemată să aducă o contribuție constructivă la dezbaterea și soluționarea democratică a marilor probleme care stau în fața omenirii. Membru activ al O.N.U., România participă cu încredere la lucrările sesiunii fiind convinsă, așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, că **„Organizația Națiunilor Unite constituie cadrul cel mai corespunzător pentru unirea eforturilor tuturor popoarelor în vederea edificării unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră".**

Alături de toate statele, România așteaptă rezultate pozitive de la viitoarea sesiune a Adunării Generale a O.N.U., pe măsura năzuințelor popoarelor de pretutindeni, vital interesate ca instituția mondială să se situeze la înălțimea comandamentelor cooperării pașnice, multilaterale și multiforme, între toate națiunile.

IOAN VOICU ■

Recoltarea iutei, pe plantațiile provinciei Hai Hung, din Republica Socialistă Vietnam, stat ce urmează să fie primit în O.N.U. la sesiunea actuală.

MONDO UMANO ?

Inutila reapariție a „centurionilor"

Mai întîi faptele. Un deputat belgian, Ernest Glinne, a declarat că posedă documente ce demonstrează că belgieni sau persoane străine aflate în Belgia au fost recrutați mercenari în armata guvernului minoritar rhodesian. Totodată, el s-a pronunțat pentru adoptarea urgentă a unei legi care să interzică belgienilor înrolarea ca mercenari („France Presse", ianuarie a. c.). Același fapt este relatat și de ziarul din Bruxelles „Le Soir" care dezvăluie pe larg felul cum sînt recrutați în Belgia mercenarii. O lună mai tîrziu publicația londoneză „Daily Mail" confirmă informațiile furnizate de Frontul Patriotic Zimbabwe potrivit cărora, în serviciul regimului rasist rhodesian, acționează peste 1 500 de mercenari care luptă împotriva patrioților zimbabwe. Se precizează că regimul minoritar rhodesian recrutează în continuare mercenari din state occidentale.

În ultimul timp, s-au difuzat povestiri despre „carierele frumoase și cîștigurile garantate în țări cu cer însorit" ale unor Denard, Schramme, Steiner, Hoare și alți „centurioni invulnerabili" care au operat fără scrupule și jenă în Vietnam, Congo, Biafra, Sudan, Angola. În șirul amănuntelor privind multașteptatul „ou de aur" ce-l vor găsi aceste „ființe sălbatice", care se antrenează la clubul „Wild Geece" din Johannesburg, lipsea, desigur, precizarea că majoritatea companionilor celor de mai sus au pierit în timpul luptelor. Sau că au fost pur și simplu lichidați fără milă de colegi de-ai lor ce-i acuzau de blîndețe sau, mai curînd, pentru a le lua bruma de bani strînși sau bunurile jefuite în cursul operațiunilor militare.

Ce se dorește cu acele povestiri ? Evident, reeditarea isprăvilor acelor „centurioni invulnerabili" sau „soldați ai norocului" sau, mai exact zis, „profesioniști ai crimei" ! Unde ? În Rhodesia. Împotriva cui ? Împotriva poporului zimbabwe care luptă pentru dreptul său sacru de a dispune el însuși de destinele sale și de a-și alege el singur viitorul. În solda cui ? În cea a regimului rasist minoritar de la Salisbury. Sînt recrutați în Occident de societăți cu nume nevinovate ce par a se ocupa de cu totul altceva. Le trădează anunțurile tot mai puțin voalate („E nevoie de mercenari", „Căutăm bărbați capabili pentru instruirea celor dornici de «safari»" etc).

S-a dovedit, însă, că e vorba de protejarea intereselor din Africa de Sud sau Rhodesia ale unor corporații multinaționale și, implicit, de înăbușirea luptei mișcărilor de eliberare din aceste țări. Se uită însă lecția justă primită de mercenari în Vietnam sau Congo, Biafra sau Sudan sau, mai recent, în Angola. Se speră că 4 000 de mărci vest-germane pe lună și o asigurare pe viață primite de acești „profesioniști ai crimei" pot face mai mult decît angajarea și credința unui popor în justețea luptei sale. Se crede că ultimele redute ale rasismului și apartheidului pot fi păstrate prin serviciile mercenarilor — un anacronism la fel de flagrant și de nociv ca și lumea pe care o slujesc „centurionii invulnerabili", de fapt unele dintre cele mai declasate elemente din țările de baștină.

Să le reamintim, totuși, lamentabilul lor sfîrșit din Vietnam, Congo, Nigeria, Sudan și Angola !

PETRE NICOLAE ■

În așteptarea lui Godot

La ora cînd dumneavoastră veți citi rîndurile acestea probabil că o să vă gîndiți la meciurile din Cupele Europene, așa încît comentarea unei etape de o mediocritate clasă care a avut loc sîmbătă și duminica trecută o să vă intereseze foarte puțin. Situația mea este însă mai dificilă pentru că trebuie să anticipez. Ce pot eu să anticipez cînd, așa cum scrie ziarul **Sportul** de marți, echipele care ne reprezintă n-au înscris nici un gol din acțiune (ziarul de specialitate face precizarea că e vorba de participantele la **„europene"**, excluzînd **A.S.A. Tg. Mureș** care a învins cu un scor comod **Reșița** și a marcat mai ales din acțiune).

O privire asupra clasamentului ne arată că pe primele patru locuri nu se află decît echipa mureșeană și că celelalte reprezentante ale noastre în competițiile continentului ocupă locurile 5, 9 și 10 după cinci etape. Sigur că asta nu trebuie să ne dea o idee fixă asupra șanselor, dar mai mult ca sigur că, de pildă, **Dinamo** are o misiune foarte dificilă în fața lui **Atletico Madrid**. **Steaua**, care a jucat ceva mai bine un meci din cele cinci, poate are șansele cele mai bune. Mă gîndesc însă că **A.S.A.**, care se prezintă, cel puțin deocamdată, excelent, este calul pe care trebuie să mizez, dar jocurile sale în deplasare, în general nereușite, mă fac mai prudent. Înțelept ar fi să pun frînă la stilou, sau să arunc mașina de scris în Dîmbovița, dar **partizanatul** meu mă împiedică. Sigur că doresc din toată inima succese pe toate patru fronturile, dar ca niciodată, acest campionat a găsit echipele cu formațiile foarte slăbite. De pildă, **Dinamo** are două sucursale la Hunedoara și la Petroșani unde a lăsat și a recuperat în parte pe unii dintre cei mai interesanți jucători ai săi. Cei care i-au înlocuit, dacă-i excludem pe Țălnar, nu prea fac figură de A, ci fac niște caricaturi ale foștilor titulari. Pe un jucător ca Ion Marin dacă-l prezinți în **Cupele Europene** este ca și cînd ți-ai trimite masorul în teren pentru că celelalte rezerve au căzut pe drum din avion. Într-o situație aproximativ asemănătoare se află **Steaua** care are în Dumitru un jucător jumătate valid, jumătate invalid și, dacă-ți lipsește o asemenea „bujie" din angrenaj motorul o să facă gripă și dacă face gripă, adio calificare!

Dar ce-o fi, o fi! Asta o s-o știm joi seara. Să vedem ce s-a întîmplat sîmbătă și duminică pe terenurile noastre. Meciurile de sîmbătă s-au încheiat toate trei la egalitate, ca într-o bună piesă scrisă după un scenariu insipid. Mă surprinde numai că, de pildă, echipa **Politehnica Iași** care începuse **tare** acest campionat a pornit-o din nou spre coada clasamentului, unde și **Jiul**, aflat pe locul 14, anunță un an prost după unul foarte bun. Ciudată este și căderea **Bihorului**, ca să nu mai vorbim de **Reșița**. Conform previziunilor noastre ea s-a instalat ferm pe ultimul loc. Și mai curioasă este situația echipei din Bacău. După cinci etape n-a obținut nici o victorie deși se pare că a jucat binișor pînă acum. Dar misterele fotbalului nu vor fi dezlegate de mine. Iată, tîrîș-grăpiș, după un început bun și două etape contradictorii, **Politehnica Timișoara** promite să confirme pronosticurile suporterilor săi cei mai optimiști. O bună impresie face și F.C. Constanța care cîștigă cu regularitate acasă și pierde, cu aceeași regularitate, în deplasare.

Cam asta e situația acum. Trebuie numai să așteptăm ceea ce o să urmeze. Dar nu înțeleg ce au făcut anumite echipe în perioadalor de așa-zisă pregătire. Își vor fi „lucrat" antrenorii!

EUGEN BARBU ■

DACIADA

Finala „Crosului tinerilor muncitori"

„Cetatea lui Bacovia", Bacăul, a găzduit duminică, sub un cer plumburiu, una din cele mai atractive competiții de masă înscrisă sub semnul „Daciadei", finala pe țară a „Crosului tinerilor muncitori". Coloana sportivilor a străbătut în sunet de fanfară principalul bulevard al orașului, iar cetățenii i-au întovărășit pe tinerii concurenți pînă-n parcul Gherăiești, locul de desfășurare a probelor. Gazdele: organizațiile județene ale sindicatelor, U.T.C.-ului și C.J.E.F.S.-Bacău au oferit celor peste 200 de participanți condiții excelente de concurs, iar publicului, în deschidere, un cros popular la care au participat sute de tineri și tinere din întreprinderile și instituțiile orașului.

Startul oficial s-a dat sub asistența a numeroși tehnicieni și arbitri, pe un traseu special amenajat probelor de cros. Tinerii alergători — finaliști — au etalat cu acest prilej o seamă de calități pentru această ramură sportivă, o bună pregătire fizică, fiind pe drept cei mai demni reprezentanți din cei peste 400 000 de concurenți care au participat la toate fazele pe țară ale acestei populare competiții. Cele patru curse, în ordinea categoriilor de vîrstă, au fost strînse și deosebit de atractive, învingătorii stabilindu-se pe ultimele zeci de metri. Strungărița *Ioana Vlăsceanu*, de la Întreprinderea de autoturisme „Dacia", reprezentanta județului Argeș, și-a adjudecat victoria la 1 000 m. Într-o altă probă rezervată fetelor — pe 1 500 m — prima a trecut linia de sosire *Maria Munteanu* — croitoreasă la Întreprinderea de confecții din Vaslui. Strungarul *Gheorghe Bunea* de la I. M. Cugir a cîștigat proba de 2 000 m rezervată juniorilor. O disputăpalpitantă a fost aceea rezervată seniorilor pe distanța de 3 000 m, în care învingătorul, *Tricu Gh. Marin*, instalator la I.O.B. Balș, a demonstrat reale calități atletice. Dealtfel, reprezentantul județului Olt a cucerit și Cupa C.N.E.F.S. — oferită sportivului cu cea mai înaltă tehnicitate.

Toți concurenții clasați pe primele trei locuri au primit diplome, cupe și medaliile de campioni ai celei de a treia ediții a „Crosului tinerilor muncitori", organizată de Consiliul Central al U.G.S.R.

Cupa „Scînteii tineretului" la tenis

• **CAMPIONII EDIȚIEI A IV-A, 1977**

Săptămîna trecută s-au desfășurat în stațiunea tineretului de pe litoralul Mării Negre, Costinești, întrecerile celei de-a IV-a ediții a tradiționalei competiții de masă, cu caracter republican, *Cupa „Scînteii tineretului" la tenis*. După patru zile de dispute dîrze, pasionante, în care numeroși concurenți au etalat admirabile calități de luptă, cunoștințe tehnico-tactice revelatoare, precum și multă măiestrie în mînuirea rachetei, au fost desemnați campionii pe anul 1977.

Iată-i, în ordinea categoriilor, pe fericiții cîștigători ai meciurilor finale, medaliați cu aur, argint și bronz: categoria 10—14 ani, *fete: Kosa Francisca* (județul Maramureș), care a învins-o, în finală, pe Csulak Cristina (Cluj) cu 6—2, 5—6, 6—1. Locul trei a revenit reprezentantei Capitalei — Anca Pruteanu; *băieți: Slobozianu Mircea* (Iași), învingător, în partida finală, cu 6—3, 6—1 în fața lui Teodosiu Flavius (București). Pe locul 3 — Lepădatu Dănuț (Bacău); categoria 15—19 ani, *fete: Mîndrescu Florentina* (Bacău), cîștigătoare în finală în fața Mihaelei Ciubotaru (Prahova) cu 6—2, 2—6, 7—5. Pe locul 3 — Paceagiu Gabriela (București); *băieți: Morariu Dumitru* (Iași), care l-a învins în finală cu 7—5, 6—3 pe Ionescu Adrian (Prahova). Pe locul 3 — Enache Remus (Argeș); categoria 20—25 ani, *fete: Iana Marinela* (Vîlcea), învingătoare în meciul final cu 6—1, 6—2 în fața Crăiței Marinescu (Brașov). Pe locul 3 — Krajla Eva (Maramureș); *băieți: Aghion Virgil* (Iași), învingător în finală cu 7—6, 6—4, în fața lui Ion Neagoe (Dolj). Pe locul 3 — Gheorghe Teodorescu (Buzău).

***Marele trofeu transmisibil** Cupa „Scînteii tineretului" a revenit echipei reprezentative a județului Iași*, care a cucerit trei titluri de campioni și alte poziții fruntașe în clasamentul final, realizînd cel mai bun punctaj.

Au fost acordate numeroase premii — cupe, trofee, materiale, echipament sportiv — primilor trei clasați, precum și multor altor sportivi care s-au distins prin tehnică, combativitate, tinerețe.

VASILE CĂBULEA ■

Meci frumos, chiar dacă fără goluri

BACĂU: Sport Club — Steaua 0—0. A bătut un vînt atît de turbat și a fost atît de frig sîmbătă, la Bacău, încît la un moment dat un spectator hîtru i-a strigat din tribună lui Răducanu, rămas fără prea multe justificări, socotim noi, pe banca de rezerve a Stelei, să nu se oprească din dirdîit căci riscă să răcească! În condițiile în care bucureștenii s-au deplasat la Bacău fără bluze de trening, excepîndu-i pe jucătorii din teren, cei mai fericiți a fost Alienel, care a primit de la foștii săi coechipieri un hanorac. Pentru a se încălzi, o grămadă de spectatori se înarmaseră cu licorile de rigoare, numai că organizatorii s-au arătat drastici, oprind toate sticlele la intrare. Partida a început într-un ritm cu adevărat sufocant, băcăuanii, fără nici o victorie la activ, năpustindu-se spre poarta lui Moraru, pentru a obține o sumedenie de cornere în fața unui portar aflat în formă deosebită. Fără Dumitru, rămas acasă pentru un test cu barium la clinica condusă de general profesor doctor Șuteu, Steaua s-a văzut silită să se apere o jumătate de oră, dar prestația foarte exactă a lui Sameș și dispeceratul inspirat al lui Ion Ion au înlăturat de fiecare dată pericolele, bucureștenii contribuind în egală măsură la realizarea unei prime reprize despre care profesorul Costinescu, președintele Sport Clubului, declara că a fost cea mai frumoasă din multele desfășurate în acest an. După pauză, echipele au menținut ritmul, dar nici una dintre ele n-a izbutit să înscrie, cea mai mare ocazie de gol fiind legată de bara lui Chitaru, expediată dintr-o lovitură liberă în min. 81. La sfîrșit, toată lumea a părut mulțumită. Băcăuanii că n-au pierdut, „un meci cu Steaua fiind oricînd de 1, X, 2" (Corneliu Costinescu), militarii „că au făcut o repetiție ideală înaintea confruntării de la Barcelona" (Emerich Jenei). Meritá subliniată poftа de joc a tuturor fotbaliștilor intrați pe teren, lureșul băcăuan găsind un bun partener de întrecere în ambiția foștilor campioni care n-au jucat pentru trecerea timpului, ci au alergat și muncit pentru fiecare minge, ultimă că și-au petrecut noaptea dinaintea partidei într-un cămin de pensionari și că au servit prînzul pe un colț de masă la „Dumbrava", la un ceas al zilei la care pianista începea încălzirea înaintea unei nunți, firește cu „dar". Cu excepția unui cartonaș galben acordat în mod nejustificat lui Iordănescu, arbitrajul hunedoreanului V. Crăciunescu a fost la înălțime, ca și ajutorul venit de la linie din partea lui I. Ștefăniță (din același oraș). În schimb, ezitant și nesigur I. Chiițibar, din Pitești, care mai mult a încurcat lucrurile. Cu toate acestea, brigada de arbitri a fost silită să părăsească stadionul într-o Dacie strecurată pînă la tunelul jucătorilor. Mai mulți spectatori ar fi avut de plătit și oaspeților polițe imaginare, legate nu atît de desfășurarea meciului propriu-zis, cît de amintirea acelei partide de Cupă de la Brăila, pe care Steaua a cîștigat-o în fața Băcăuanului, în primăvară, printr-un gol dubios. Pînă la urmă, nu s-a produs nici un incident, iar autobuzul Stelei s-a îndreptat spre aeroport în aplauzele a cîteva sute de localnici (**Ovidiu Ioanițoaia**).

Greu de rezistat A.S.A.-ei!

TÎRGU MUREȘ: A.S.A. — F.C.M. Reșița 4—1 (3—1). Cu două ore înainte de meci, la Tg. Mureș sosește prin Ilie Pătruică licența cu drept de joc imediat a lui Mioc, ultima achiziție a clubului reșițean. Fără să facă o partidă grozavă pe aripa dreaptă, nou venit a adus echipei mai multă personalitate în joc și o mai mare încredere în forțele proprii. Deși handicapată din start ca urmare a unei duble greșeli a lui Uțiu și Hergane, speculată prompt de Fanici, jocul oaspeților a fost plăcut ochiului, suficient de tehnic, orientat în permanență pe atac. Oaspeții reușesc chiar să înscrie printr-un penalty, după ce Solyom apărase miraculos

Bölöni (A.S.A.), într-un moment de vîrf.

un șut al lui Bora. Cum spuneam, reșițenii n-au jucat rău la Tg. Mureș, dar neșansa lor a fost aceea că au întîlnit o echipă în mare formă, căreia puține formații din prima divizie l-ar fi putut rezista. A.S.A. se află la ora actuală în cea mai bună formă din ultimii 5—6 ani de zile, echipa (cu excepția lui Fanici și a juniorului Gall) constituind un nucleu de jucători care se află împreună de tot atîția ani. Ei își cunosc foarte bine rolul și locul în echipă, reușind datorită unei pregătiri fizice superioare să imprime pe anumite perioade de joc un ritm cu adevărat infernal partidei, obligînd adversarul să greșească. Ceea ce s-a și întîmplat în cazul apărării reșițene, în cadrul căreia eforturile lui Windt (bun, în ciuda celor 4 goluri primite) au fost insuficiente pentru a stăvili scorul. Spre diferență de anii trecuți, echipa antrenorului Tiberiu Bone (prezent duminică la Atena, la meciul lui A.E.K.) se pare că și-a găsit și mult doritul om de gol, Fanici, autor a trei din cele patru goluri ale gazdelor. Sperăm ca toate acestea să fie de bun augur pentru întîlnirea oficială din Cupa U.E.F.A. cu valoroasa echipă A.E.K. Atena, în rîndul căreia joacă și internaționalul iugoslav Bajevici. Mediașeanul Gh. Jucan n-a arbitrat deloc rău (**Cornel Ionescu**).

Agud la fel de-bun ca Dudu?

HUNEDOARA: F.C. Corvinul — Dinamo 1—1 (1—0). Atmosferă de mare meci, adică un stadion arhiplin cu 3 ore înainte de începerea partidei. O galerie veselă, cu momente sportive dar și cu strigături de la marginea orașului, de mahala. Cîteva argumente cu privire la atmosferă: jocul lui Lucescu și al lui Radu Nunweiller împotriva foștilor coechipieri, ca și reintrarea lui Angelescu (Corvinul) și Cheran (Dinamo). Arbitrul Ioan Rus avea să declare înainte de meci: „Aș fi condus cu plăcere acest meci anul trecut, cînd dinamoviștii au cîștigat la Hunedoara cu 2—0, lucru pe care nu prea cred să-l reușească și astăzi, deoarece Corvinul nu mai este echipa de anul trecut, și nici Dinamo nu mai arată valoarea arătată în campionatul precedent". Și pentru că vorbim de arbitri, să notăm că de-a lungul meciului mureșeanul I. Rus și constănțeanul C. Ispas s-au comportat corect și exact, în timp ce celălalt mureșean, C. Szilaghi, a ridicat steagul mai mult cînd nu trebuia, favorizîndu-i pe oaspeți. Meciul propriu-zis a început în nota de dominare a gazdelor, care au pasat în viteză și au trecut nepermis de ușor prin inima defensivei dinamoviste. Sătmăreanu II, mai ales, a fost învîrtit ca un titirez de Agud, hunedoreanul manifestînd o deosebită poftă de joc. Din păcate, după numai 25 de minute, elanul Corvinului s-a stins, iar dinamoviștii au pus stăpînire pe joc. Ion Moldovan și Țălnar aveau însă să rateze incredibil, în urma unor pase foarte bune de la Dudu

Georgescu și Augustin. Același Augustin (care s-a luat parcă la întrecere cu colegul său de linie Mateescu în a fault mai mult) îl lovește însă grosolan pe Angelescu, care lese iar din joc, după numai 46 de minute, pe care le așteptase de multă vreme. În partea a doua a jocului, cu excepția penalty-ului transformat de Dudu Georgescu, pe teren n-a existat fotbal deloc. Consemnînd și părerile celor doi antrenori — „Hunedorenii au jucat în primele 25 de minute ca o mare echipă" (I. Nunweiller) ; „Rezultatul nu mă poate satisface întrucît am pierdut un punct pe teren propriu !" (St. Coidum) — punem punct acestei cronici, din care am dori să reiasă că fotbalul a fost prezent mai cu seamă prin evoluțiile celor două virfuri, Agud și Dudu Georgescu (Victor Niță).

Divizia B

REGHIN : Avîntul — Gloria Bistrița 0—1 (0—1). După 21 de ani, Reghinul a revenit în eșalonul secund al fotbalului nostru. Orașul cu cea mai mare întreprindere producătoare de materiale sportive din țară posedă la ora actuală o echipă foarte tînără (medie de virstă 19 ani !), plină de ambiție, dar lipsită total de experiența competițională. Puternic susținută de cei peste 1 500 de suporteri veniți la Reghin în autobuze speciale sau mașini proprii, Gloria s-a simțit ca acasă. Net superioară pe toate planurile, echipa oaspete a dominat minute în șir, confirmînd și cu această ocazie jocul bun de la Cugir, unde a reușit să înscrie trei goluri. Bistrițenii, avînd în Ciocan un regizor inspirat, au creat numeroase ocazii de gol, concretizate toate în prima repriză de Moga, Ciocan, Ghiță și Damian. Dacă scorul nu a luat proporții și mai mari, de vină sînt totuși numai atacanții Gloriei, care au mai ratat în repriza secundă cei puțin șapte ocazii uriașe ! În felul acesta, neuitînd să subliniem și curajoasa prestație a tinerilor jucători din Reghin, credem că nu riscăm apreciind că promovarea în prima divizie a țării va trece anul acesta și pe la Bistrița. Partida a fost excelent condusă de I. Barbu, ajutat de un debutant, I. Csonadi, și N. Poka — toți din Deva (Ion Cornea).

BUCUREȘTI : Rapid — Unirea Alexandria 5—1 (2—0). Învinsă la limită la Craiova, Rapidul a strîns rîndurile reușind duminică pe stadionul Republicii (Giulești își refăcea gazonul) un joc și o victorie care au mulțumit pe deplin galeria rapidistă. După trei etape, echipa din Grant pare să se fi obișnuit cu ideea de joc preconizată de antrenorii M. Bărbulescu și Dan Coe. Cu o linie mediană inedită, Cojocaru—Neagu—Petcu și un atac incisiv din care au făcut parte Bartales, Rontea și Manea, Rapidul a controlat jocul în întregime, înscriind de cinci ori și ratînd încă de zece. O remarcă deosebită merită Bartales, realizator a două goluri (al doilea printr-un șut din viteză, cu piciorul stîng, de la 30 de metri, direct în vinclu) și creator al multor ocazii. De asemenea, l-am remarcat și pe tînărul jucător Iovănescu, component al echipei naționale de juniori, care îl înlocuiește deocamdată cu succes pe Grigoraș, ale cărui gînduri se îndreaptă, se pare, mai mult spre tentațiile cluburilor provinciale decît spre antrenamente, la care participă tot mai în dorul lelii. Trei goluri a marcat Rontea, care se simte bine în divizia secundă, după cum se vede! A arbitrat corect severineanul S. Drăgulici (Dinu Grecu).

Să-i ridicăm iaurtului statuie!

A ridica iaurtului o statuie e o misiune dificilă care cred eu ar depăși pînă și geniul lui Michelangelo Buonarotti. Cum să dăltuiești în piatra sacră sărmanul, modestul, autodidactul, nutritivul iaurt atît de supus eroziunii și micului dejun ? Credeam că între iaurt și veșnicie va domni întotdeauna o distanță astrală.

Uite că nu e chiar așa... și poate că totuși cîndva, într-o bună zi, va răsări un sculptor de geniu capabil să ridice iaurtul pe soclul pe care îl merită.

Că de meritat, îl merită.

Și e nedrept ca iaurtul să n-aibă o statuie care să-l reprezinte în toată grandoarea lui ascunsă, solemnă, ieftină și nutritivă.

Căci grandoarea iaurtului, ca orice grandoare autentică, este bine ascunsă sub lespedea puzderiei de calități nutritive.

Iaurtul nu e un borcan cu iaurt. Nu e un aliment indispensabil ficatului, e mai mult, o jertfă, un altar, un crez.

Da. Mulți și-au jertfit cei mai frumoși ani ai vieții la flacăra celestă a iaurtului.

Cine sînt sclavii demonicului borcan ? Cei care trăiesc numai pentru gloria obiectelor. N-ar cheltui un ban pentru o floare. N-ar risipi un ban pentru o carte. N-ar admite cu nici un chip să-și prăpădească sfinții bănișori pentru a-l vedea pe Caragiale sau a-l asculta pe Mozart. S-ar îmbolnăvi foarte grav dacă și-ar ajuta părinții aflați în impas sau numai în anii bătrînetii. Ar crăpa de ciudă dacă și-ar scoate din pușculiță bănișorii necesari unui concediu pe malul mării.

Iaurtul e atunci numai iaurt ? Nu. Iaurtul e cîinele care-și apără stăpînii de orice fericire omenească.

De aceea de cîte ori văd un borcan de iaurt înghițind o leafă foarte mare mi se face frică și-o iau la fugă.

Iaurtul nu mai e ăla pe care îl știm, s-a solidificat, a ieșit din borcanul inițial, a căpătat cu toate vitaminele lui priviri de cîine lup.

Prin meschinăria unora o statuie făcută din iaurt poate să capete, Doamne, ferește-ne, viața eternă a piramidelor egiptene.

TEODOR MAZILU

Mihai Pinzaru — Pim —

Cu ani în urmă — mai precis în toamna anului 1967 — cîțiva studenți de la Institutul de construcții București au început să scoată o revistă a lor, care se numea *Amfion*. Printre colaboratorii ei era și Mihai Pînzaru-Pim, pe atunci student în anul IV la Facultatea de hidrotehnică. Desena de cîțiva ani, publicase caricaturi în cîteva reviste din țară, participase la cîteva expoziții. După ce a terminat facultatea s-a întors de unde a plecat — la Suceava. Lucrează acum ca inginer hidrotehnician. Zilnic își consacră cîteva ore desenului.

Pim a cucerit treaptă cu treaptă tainele desenului, stăpînind acum cu siguranță secretele tușului. Execută, în maniere diferite, caricaturi, afișe, coperte

de carte, traducîndu-și în limbaj plastic, cu meșteșug și aparent fără mare efort, ideile din ce în ce mai profunde. Pim a participat la numeroase expoziții din țară și străinătate și organizează anual „Salonul umorului sucevean", aflat acum la a IV-a ediție.

8 participări la SALOANELE DE UMOR — București.
1968—1976

PERSONALE

— București 1969; — Suceava — 7 expoziții între 1969—1975.

ÎN STRĂINĂTATE

— Skoplje 1969, 1973, 1974; Ljubljana 1969, Moscova 1969, Vasto 1972, Cracovia 1972, Sarajevo 1973, 1974, Ancona 1973, Tolentino 1973, 1977, Gabrovo 1973 și 1977, unde este invitat să participe personal, Bordighera 1975, 1977, Atena 1975, 1977, Berlin 1975, Montreal 1975, 1976.

PREMII

— București 1968; — Suceava 1972 ; — Cracovia 1972 ; Vaslui 1974.

SORIN POSTOLACHE

O viață de om și un muzeu

Există în creierul Munților Apuseni, într-o comună risipită printre păduri și văi adînci și sălbatice, un învățător pe care merită să-l cunoști pur și simplu pentru faptul că trăiește și respiră pe acest pămînt. E un om binevoitor, înalt, zvelt la 70 de ani, agil și de o vitalitate molipsitoare, care n-a absentat nici o singură zi în 46 de ani de muncă de la îndatoririle sale de dascăl, de om de cultură și de luminat om de sfat printre cetățenii comunei. Îl cheamă Alb Pamfil și acum, la 70 de ani, este organizatorul unui muzeu unic prin bogăția de elemente de civilizație strînse de-a lungul unei vieți eroice de învățător care a crescut șase copii în bătătura casei și a învățat literele alfabetului zeci de generații de elevi. Învățătorul Alb Pamfil din comuna Lupșa nu e un om obișnuit, nu cunoaște odihna și satisfacția de sine, n-a dormit niciodată mai mult de cinci ore pe noapte și n-a pregetat să străbată zeci de kilometri pînă în cătunele cele mai îndepărtate pentru a-i învăța carte pe oamenii învinși de întuneric din Țara Moților de altădată, în marea epopee a alfabetizării. Fapt pentru care i s-a decernat titlul de „învățător emerit". A trăit parcă dintr-o răsuflare, zice, și surîde cu dinții albi sănătoși, cu ochii luminați de o mare generozitate și de cer senin. E un om de munte obișnuit să parcurgă zilnic zeci de kilometri pe jos, să escaladeze pantele cele mai abrupte ca un adevărat alpinist și să scormonească pămîntul în căutarea celor mai îndepărtate mărturii de civilizație de pe aceste meleaguri. Muzeul său, trecut de acum în toate gîndurile tuturor ce din lume, vizitat în pelerinaj de oameni de pe multe meridiane ale lumii și de oameni de baștină care se înclină cu un sentiment de respect pentru acest patriarh al munților de apus, păstrător pios al obiectelor de muncă, de cult, de desfătare estetică țîșnite din mîinile românilor petrecuți pe aceste locuri sfinte. Muzeul pe care îl îmbogățește mereu cu exponate exală încă răsuflarea și căldura strămoșilor noștri. Se află aici strînse cu deosebită grijă și respect pentru adevăr cîteva zeci de mii de elemente de civilizație provenite din paleolitic și din neolitic, din epocile îndepărtate ale descoperirii roții și uneltelor de vînat și pescuit, zămislite de vechii locuitori din munții de apus, interioare de locuințe patriarhale cu toate obiectele care compun galaxia de îndeletniciri omenești din zodia occidentală a Carpaților, cu unelte meșteșugărești de aurari și cîbărari, de crescători de vite și de albine, arme de luptători pentru dreptate socială. Se află aici, în margine de șosea, pe drumul de Cîmpeni, la o răscruce de vînturi, relicve scumpe care au aparținut marilor luptători pentru dreptate socială și națională începînd cu Horia, Cloșca și Crișan și terminînd cu Avram Iancu.

E greu de crezut cum a putut aduna un om într-o viață atîta lumină, cum a putut conserva cu mijloace rudimentare atîtea lucruri minunate de care avem nevoie ca să rămînem noi înșine, ca să ne scriem autobiografia de taină și de suflet. Cum? Răspunde soața sa, o femeie de munte pe nume Ana care s-a născut tot în Lupșa și care a vegheat lîngă tîmpla dascălului de țară zi și noapte, să crească mari copiii, să ajungă oameni de omenie și să adune din cele patru zări minunatele lucruri care compun „muzeul vieții și morții pe pămînt" din Lupșa. Zi și noapte pentru că muzeul său nu s-a născut din donații ci din iscodiri și răscoliri de pridvoare și poduri de casă, din săpături arheologice și din tîrguri de vineri sau de duminică. Auzind că undeva într-o casă dintr-un vîrf de munte se află un coltar sau o icoană de demult, un leagăn de copii moștenit din moși-strămoși, lustruit de vreme sau un răboj rămas după o grindă de acum două secole, învățătorul Alb Pamfil se îmbrăca degrabă, adică se gătea de drum cum se spune în basme și, pe vreme rea sau bună, pe zi ori pe noapte, se ducea la casa omului și tîrguia lucrurile omenește, dar pe bani, lăsîndu-și uneori leafa întreagă pentru o ladă de zestre sau pentru o ie și un cojoc. Lucrurile care fac faima muzeului gîndit și muncit de Alb Pamfil din Lupșa Apusenilor au fost aduse de cele mai multe ori în spinare peste munți și văi, pe cărări pierdute în noapte sau în cringuri dese. Soața sa, Ana, pomenește de o rupere de nori întîmplată în anii trecuți care a produs o inundație pe vale și o revărsare de izvoare și de pîrîuri nemaiîntîlnită prin aceste meleaguri scăldate de Arieș. Alb Pamfil venea tocmai de peste munte cu o masă grea de lemn la care, spun bătrînii, ar fi rămas de multe ori să scrie Avram Iancu. Satul se adunase dincoace de rîu și îi striga să rămînă acolo pînă se va risipi urgia și mai ales să lepede obiectele aduse cu sine ca să nu se înece. Cum să le lepede ?! Ele făceau parte din ființa oamenilor de pe aceste pămînturi și nu le putea lăsa pradă stihiilor cu nici un preț ! Atunci, Alb Pamfil a intrat așa îmbrăcat, în ape cu masa lui Avram Iancu în spinare și a tăiat piepțiș drum vreme de cîteva ore prin revărsările neliniștite și a adus masa în muzeu.

Are 70 de ani, își conduce vizitatorii prin muzeu completînd imaginile obiectelor naturale cu imaginile plastice ale folclorului din satele și cătunele comunei, vorbind expresiv și convingător, într-un limbaj hîtru și piperat cu expresii, snoave și proverbe pline de înțelepciune. Oamenii rîd, se opresc cu răsuflarea întretăiată și admiră emoționați extraordinara desfășurare de istorie trăită și muncită, adăpostită în acest muzeu. Elevii săi vin din cînd în cînd să vadă ce le mai face dascălul, unii dintre ei au ajuns oameni cu funcții importante și se mîndresc cu învățătorul lor peste țări și mări. Uneori soțiile unora îi cer discret, la ureche, să le vîndă o ie, un covor, o icoană pe sticlă și bătrînul dascăl se simte stînjenit pentru că vrea să spună : muzeul nu mai este proprietatea lui ci a întregii comunități, iar lucrurile adunate aici au o valoare inestimabilă care s-ar putea traduce în milioane de lei, dar care depășesc relația mercantilă de tîrg sau de magazin de artizanat ! Muzeul său a intrat deja în patrimoniul național. Aceasta a fost lucrarea sa de o viață. Și e mîndru de această lucrare ca de o epopee. Ea s-a născut dintr-un sentiment de dragoste de țară care depășește orice declarație patetică. Cu toate acestea, muzeul său e pus sub înțelepciunea unui îndemn al lui Avram Iancu : „Dragul meu, nu-ți părăsi neamul tău că te bate dumnezeu !"

A. DONOTARU

Un pionierat care ne obligă la realizări de mare răsunet în confruntarea științifică mondială

Petre Vancea s-a născut la 27 iunie 1902 în comuna Rudari, din județul Dolj. A terminat Facultatea de medicină din Cluj, urcînd pe rînd toate treptele ierarhiei universitare, devenind, în 1942, profesor universitar prin concurs. Inventator și autor de cărți și manuale, Petre Vancea este membru corespondent al Academiei, făcînd totodată parte, ca membru activ sau onorific, din 17 academii și societăți medicale din întreaga lume. Este vicepreședinte al Societății Internaționale de Ergoftalmologie și unul dintre întemeietorii ei. Membru în Consiliul European al Societății Internaționale de Oftalmologie, distins cu „Medalia de aur a Trahomului".

— Tovarășe profesor, să începem prin a ne mărturisi învățătura cea mai durabilă din anii copilăriei.

— M-am născut și am crescut în Rudarii Doljului, printre țărani, tatăl meu fiind unul dintre ei, cu o judecată la fel de dreaptă ca a tuturor celorlalți și la fel de puțin știutor de carte. Dacă nu ne-ar plăcea să ne ferim de cuvinte, aș zice chiar că era analfabet. Asta nu l-a împiedicat pe el și nu i-a împiedicat nici pe ceilalți să mă învețe devreme ce e munca, răsplătită după cantitatea și calitatea ei, într-un spirit de echitate pentru care, aș spune, militățm în prezent, și în virtutea acestei legi morale a poporului nostru de oameni vrednici și drepți. Cred că copilăria, petrecută printre oameni simpli și muncitori, a avut o înrîurire decisivă asupra biografiei mele, o sumedenie de lucruri bune deținîndu-le din exemplul acelor ani. Respectul față de muncă, echitatea în raporturile cu oamenii și, mai presus de orice, dragostea față de țară, pe care am slujit-o și o slujesc din toate puterile mele.

— V-ați închinat întreaga viață sănătății oamenilor, mai exact vederii lor, ajungînd prin muncă și perseverență unul dintre cei mai mari oftalmologi contemporani. Vi se pare lung drumul lăsat în urmă ? Vi se pare scurt ?

— Mi se pare așa cum a fost. Greu. Presărat cu multe bucurii și satisfacții, dar și cu destule necazuri. Dac-ar fi s-o iau de la capăt, aș lua-o pe aceleași poteci, evitînd poate unele dintre capcanele care mi-au fost așezate în cale și în care mi s-a întîmplat să cad. Dar de lucrat, tot pentru sănătatea oamenilor aș lucra.

— De unde începe oftalmologia, care vrea să fie abecedarul ei ?

— Firește că de la ochi, despre care, din păcate, puțini știu ce rol extraordinar joacă în echilibrul organismului uman. Dintr-un motiv foarte simplu, de care adesea îmi e rușine, nici mulți dintre absolvenții facultății de medicină, nici unii dintre doctorii cu o oarecare experiență, nu știu destule, tratînd ochiul ca pe o biată anexă a omului.

— Care anume e motivul ?

— Am umblat prin toată lumea, am participat la congrese și am ținut cursuri, am împărtășit altora din experiența mea și a înaintașilor mei, așa că pot afirma, în deplină cunoștință de cauză, că pretutindeni, în școli de medicină mai vechi sau mai noi, mai tradiționaliste sau mai inovatoare, oftalmologia se predă studenților în 120 de ore de curs și de laborator. La noi, oftalmologiei îi sînt repartizate numai 7 ore mari și late ! ! Știi ce fac studenții în timpul cursurilor de oftalmologie ?

— Probabil că iau notițe.

— Nicidecum. Învață pentru materiile socotite serioase, pentru anatomie sau dermatologie. Toată viața m-am zbătut să schimb ceva, dar se vede că puterile mele au fost prea slabe sau prea puține pentru așa ceva. Cînd am ieșit la pensie, îți spun cu durere că mulți studenți de-ai mei s-au bucurat, căci la Vancea nu treceau decît cei care știau oftalmologie cu adevărat.

— Nu mi-ați răspuns la întrebarea despre ochi.

— Prin țesuturile sale ochiul sintetizează mai bine decît oricare alt organ întreaga economie a alcătuirii numită om. Fiind un creier exteriorizat, supus foarte mult stressului nervos, el reflectă cel mai fidel dezechilibrul organismului uman. Am să dau un exemplu, amintind că un diabetic cronic poate trăi pînă la adînci bătrînețe cu maladia respectivă, tratată cum se cuvine, dar el riscă de regulă să-și piardă vederea. În toată lumea există astăzi peste optsprezece milioane de orbi, problema vederii fiind una de maximă importanță pentru contemporaneitate, căci statistici dintre cele mai ferme, efectuate cu mijloace moderne, au demonstrat că abia treizeci și șapte la sută din populația globului vede bine cu amîndoi ochii. Proporția celor cu diverse afecțiuni oculare este, după rapoartele Organizației Mondiale a Sănătății, în continuă creștere.

— Ce-i de făcut ? Care sînt armele împotriva acestei amenințări ?

— Orice ochi, chiar și acela considerat foarte sănătos, trebuie supus măcar o dată pe an unui examen riguros. Există boli, cum ar fi glaucomul, asimptomatice, care se instalează devreme, declarîndu-se uneori după cincisprezece ani, dar cu leziuni ireversibile, în fața cărora medicul, alertat după declanșarea maladiei, nu mai are altceva de făcut decît să-și exprime regretul și neputința. Un mijloc de a întîmpina asemenea catastrofe se leagă, teoretic vorbind, de inițierea unor acțiuni, pe scară largă, de depistare precoce. Echipe de oftalmologi se deplasează la locurile de muncă ale cetățenilor și testează tensiunea oculară, parametrul care poate spune cel mai ușor dacă se întîmplă sau nu ceva cu ochiul.

— O clipă, vă rog. De ce numai teoretic ?

— Pentru că, din cîte știu, la noi s-a renunțat la asemenea controale periodice. Pe vremea cînd conduceam clinica de la „Colțea", am bătut o sumedenie de întreprinderi spre a verifica tensiunea oculară a oamenilor. Apoi s-a zis că treaba asta ia prea mult timp și nu rentează, căci există multe alte boli care ar avea dreptul la prioritate. Cancerul, bunăoară. Departe de mine intenția de a compara pericolul ce-l prezintă pentru organismul uman cancerul sau miopia, dar cred că rămîne destul loc și pentru una și pentru alta. Din păcate s-a ales calea cea mai facilă. S-a tratat chestiunea cu o supărătoare superficialitate, așa cum se întîmplă și cu miopia.

— Ce se întîmplă cu miopia ?

— Ea nu e doar un viciu de refracție, ci o maladie mult mai serioasă, care nu se poate vindeca numai prin schimbarea la anumite intervale de timp a dioptriilor. E o boală de sistem care conduce adesea la complicații mutilante și irecuperabile, cea mai gravă dintre formele ei ulterioare fiind dezlipirea de retină, afecțiune cu periculoase implicații sociale, ducînd la dureroase și timpurii pensionări. Convingerea mea, împărtășită astăzi de întreaga lume a oftalmologiei avansate, e legată de tratarea miopiei la pat, cu urmărirea de rigoare a celui bolnav, cu administrarea medicamentației corespunzătoare. În 1970, ca să dau un exemplu, am comunicat la Paris, la un congres al oftalmologilor francezi, o lucrare care a stîrnit, o spun fără falsă modestie, un mare interes, deschizînd oarecum un drum. Analizînd în paralel un lot de cincizeci de miopi tratați numai prin schimbarea lentilelor și un lot de bolnavi dispensarizați, pentru controale periodice, la un centru special amenajat la Iași, am demonstrat că primii au ajuns, în proporții mai mult decît îngrijorătoare, la dezlipiri de retină sau la alte complicații, în timp ce miopii aflați sub tratament consecvent n-au pățit nimic. Dar eu am spus, eu am auzit. Comunicarea de la Paris a schimbat multe în lumea oftalmologiei.

— Tovarășe profesor, există vreo legătură între alimentația unui om și buna funcționare a ochilor săi ?

— Foarte strînsă, în ideea că o alimentație nerațională are un rol covîrșitor în apariția unor degenerațiuni ale ochiului. Ca medic, nu pot decît să salut faptul că alimentația rațională devine o problemă de stat, avînd în vedere importanța pe care i-a acordat-o recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru consacrată propagandei. Problema se pune cu mare seriozitate mai ales în timpul copilăriei, cînd anumite greșeli de alimentație lasă urme dintre cele mai dureroase, conducînd uneori la compromiterea vederii adulte. Lipsa de vitamina A, de pildă, produce cu vremea apariția pe partea externă a ochilor a unor plăci conjunctivale, numite plăcile Bitot, a căror combatere e și dificilă și îndelungată. De aceea trebuie să impunem copiilor noștri o alimentație rațională și, pe cît posibil, naturală, morcovii, de exemplu, putînd să suplinească foarte bine carențele de vitamină A. După cum s-a încetățenit în medicină expresia „decît trei grame de vitamina C sintetică mai bine o lămîie." Numai că puțini părinți știu și aplică asemenea lucruri.

— Chiar riscînd să vă stîrnesc, am să vă întreb din nou, de ce ?

— Simplu. Pentru că nu are cine să le-o spună. Medicii fie că n-au timp, fie că nici ei nu cunosc prea bine datele problemei. Cu asta, mă întorc de unde am plecat, la maniera defectuoasă în care este predată oftalmologia în timpul facultății. Am avut ocazia, într-o viață de om, să stau de vorbă cu absolvenți de liceu, constatînd cu surprindere că ei știu despre ochi mai mult decît știu medicii la terminarea facultății. Lucru trist, dar într-un fel firesc, căci primii învață la anatomie ochiul mai multe ore decît o fac ultimii în șase ani de studiu ! ! Nu mă poate bănui nimeni că încerc vanități absurde, sînt ani buni de cînd nu mai predau, așa că pot să-mi permit să spun, cu mîhnire și depășit în puterea mea de înțelegere, că oftalmologia a rămas un fel de oaie neagră a medicinei. Avînd la dispoziție numai șapte ore, ea atacă repede problemele complicate ale patologiei, punîndu-l pe student în situația de a sări peste chestiuni esențiale și de a nu mai înțelege nimic. Toată această anomalie se petrece în condițiile în care, la noi, medicina s-a desfăcut în vreo cincizeci de discipline, deși pretutindeni ea continuă să se predea în exact jumătate.

— Să vă pun aceeași întrebare de mai devreme ?

— N-o mai pune că am învățat-o ! De ce ? Pentru că, deși e departe de mine gîndul de a susține că nu avem și astăzi realizări de mare răsunet, cu care putem oricînd să ne confruntăm pe plan științific cu străinătatea, avem obligații și față de pionieratul școlii noastre de medicină, ca și datoria de a recupera anumite hiatus-uri. Această stare se explică și prin faptul că, ani de zile, într-o epocă demult apusă, profesorii sau șefii de catedră, mă rog, oamenii cei mai autorizați să impună o orientare, n-au fost lăsați să-și aleagă colaboratorii. Aceștia au fost numiți adesea fără acordul lor, din considerente străine muncii științifice. A fost nevoie să intervină însuși șeful statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spre a face rînduială, dar un hiatus în continuitate s-a produs. E bine că în prezent se fac eforturi pentru permanenta racordare la progresul științific mondial. Fuga de răspundere a căpătat, pe alocuri, dimensiuni nebănuite, constituind o frînă însemnată. Am să dau un alt exemplu, cules din experiența mea. În urmă cu vreo zece ani, Organizația Mondială a Sănătății oferise medicinei noastre o sută patruzeci de burse. Cum se aflau pe liste și cîțiva dintre colaboratorii mei, atît eu cît și alți colegi ne-am dus la ministrul de atunci, altfel om de știință dintre cei mai aleși, convingîndu-l să dea curs acestei propuneri. Omul s-a convins și bursierii și-au văzut de treabă, învățînd ceva pentru ei și pentru țara aceasta, unde s-au născut, unde se cade să trăiască, nu doar la plăcinte, ci eventual și la greu, făcîndu-și astăzi datoria de buni medici și buni români.

— Din informațiile pe care le-am triat în vederea acestui dialog, am înțeles că operați și astăzi, mai ales la Iași. Ce operați mai mult ?

— De toate. Mai ales cataracte, dar cataracte adevărate.

— Mai există, oare, și altfel ?

— Da. Ne-a năpădit în vremea din urmă moda cataractelor false, diagnosticate din grabă sau din ușurință. S-a întemeiat parcă regula că un om care vede niște tulbure suferă musai de cataractă. Se face astăzi un mare abuz de această maladie, abuz la care s-a ajuns din puținătatea specialiștilor și a timpului care le rămîne pentru a examina, la spital sau în policlinică, un pacient. Știința spune clar : dacă nu e opac cristalinul, nu e cataractă. Dar cine are atîta răgaz cît să ajungă la un diagnostic după o foarte amănunțită investigare a bolnavului ? Asta n-o spun eu, ci o demonstrează practica. Din acest punct de vedere, după părerea mea, cele 18 consultații la cabinetul cu plată, suplimentare activității în spital, nu rezolvă problema. Consulți un bolnav nu ca să-i iei banii, ci ca să-i depistezi boala și să-l faci bine. Treaba asta a devenit din ce în ce mai pretențioasă, pentru că din ce în ce mai pretențioasă a devenit însăși viața noastră tot mai stressată, într-o lume în care tehnica a luat-o cu mult înaintea puterii omului de a se acomoda, de aceea uneori poți s-o închei în zece minute, iar alteori într-un ceas

OVIDIU IOANITOAIA ■

FLACĂRA. Redacție : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XXVI — NR. 38 1163 — 22 septembrie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Cintec de îmbărbătare

Vremea cu lupte încearcă mereu
Inima ta și o ia și o-ntreabă :
—Rupe-te-n două cît ești de slabă !
Vinde-te fricii pentru un leu !—

Vin și neliniști, vine și grabă
Inima ta s-o întrebe mereu,
Dacă-i e frică, dacă-i e greu,
De vrea să-ncerce o altă treabă.

Dar se aude instantaneu
Glasul conștiinței — vie, neroabă —
Ea ce răspunde la ce se-ntreabă,
Ea ce veghează demnă, mereu :

—Ajută fibra lumii cea slabă,
Umărul pune-l unde e greu !—.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Despre muncă

„Societatea pe care o edificăm nu se realizează decît prin muncă...", iată o idee, iată un adevăr la care secretarul general al partidului ne îndeamnă să avem mereu atenția trează. Explicabil, fiindcă există o serie de adevăruri unanim știute, care însă capătă valoare, sînt pe deplin utile abia în clipa în care le descoperi înțelesul lor profund, esența. A munci ? În aparență nimic mai simplu. A aprecia munca ? Există, s-a arătat, chiar prea mulți care se ocupă de treaba asta, adică se păstrează departe de munca efectivă. Firește, trebuie să discutăm mai pe larg și cu mai multă severitate și despre ei, dar asta e o altă poveste.

Pentru mulți dintre noi, care n-am cunoscut scutecele sterile, ci mîngîierea aspră a grîului, care ne-am petrecut o parte din viață sub zodia abur-lor dulcegi de plumb și a apelor silicoase, sau a trebuit să respirăm în ritmul pulsului întunecat al minelor, am fost obligați să învățăm acest verb foarte devreme, ni s-a infiltrat în conștiințe într-un timp nu prea îndepărtat de cel în care ne deprindem a rosti corect alt cuvînt — mamă. Am muncit din nevoie, din obligație, de frică sau din disperare, am muncit de plăcere, oricum am muncit pînă am reușit să înțelegem ceea ce trebuia înțeles. Muncind, am descoperit ceea ce au simțit toți cei ce au purtat pe umerii lor prestigiul și demnitatea speciei noastre atît de risipitoare că viața fără muncă este seacă, lipsită de sens, pustie, că — așa cum spunea

(Continuare în pagina 5)

AUGUSTIN BUZURA ■

O sărbătoare în tot ce-nțeleg

Uneori într-un arc cu săgeți vii ce-ngheață,
Într-un turn alteori cum cadranul de ceas,
Pe-o colină de unde cu lună s-a tras
Și-mi umblă fluturi reci de lumină pe față ;

În războiul cu nervi dulci de noapte și noi,
În preziua uitatelor, albe speranțe,
În pămîntul cu-atîta iubire și gloanțe,
Ca-ntr-un depozit de glorie, pacea din noi.

Dar : cel mai mult și mai mult,
Într-o privighetoare care nici măcar
nu se-așează
Într-o aripă, poate, locuiesc într-o rază,
O sărbătoare în tot ce-nțeleg și ascult.

A. I. ZAINESCU ■

Starea de necesitate a toamnei : CULESUL

În acest număr, un raid de camponie în mari podgorii ale țării

Fotocompoziție de ORESTE PLECAN ■

A face propagandă, a fi propagandist...

Termenul propagandă a avut, cîndva la noi, un sens aproape negativ. Faptul nu este însă de natură să ne mire. „Dicționarul psihologic Larousse medii [illegible] definițiile de mai jos pentru această interpretare, atît datorită unei optici viciate a autorilor săi, cît și procesului de formare a opiniei individului sau colectivităților, dar mai ales — ca rezultat al ofensivei brutale a propagandei burgheze și a diferitelor sale variante, poluante pentru conștiința cetățeanului.

Reacția critică față de „propagandă" — existentă și la noi într-o anumită perioadă — își avea sorgintea în cauze similare, pe primul loc situîndu-se întrecerea hîrșită a unor partide care, prin cuvinte pompoase și argumentare supergumflată, în totală contradicție cu realitatea, urmăreau să-și creeze un cerc de adepți. Cînd, în fața unei încercări de demonstrație de acest tip, auditoriul reacționa prin cuvîntul „propagandă !", aceasta însemna că oratorul era clar demascat ca mincinos. Falsul, golul deveneau la caricatura politicianistă hîrșîită, excelent descrisă de Caragiale în scenele fără egal din „O scrisoare pierdută".

Sensul actual — de fapt cel real, științific — al noțiunii de propagandă a fost impus prin activitatea [illegible] a comuniștilor, [illegible] schimbe lumea în mod [illegible] și nu doar „în vorbe". În „propagandă"), ei au făcut din propagandă ceea ce trebuie ea să fie : mijloc fundamental, indispensabil al acțiunii politice al cărui conținut îl constituie difuzarea în masă a unor idei, urmărind scopul de a convinge colectivități largi și diverse de justețea unor principii și de a le determina să acționeze conform idealului și obiectivelor înalt umanitare spre care aspiră ideologia revoluționară.

Propaganda, scrie chiar și dicționarul Larousse, „se apropie de educație", părerea de rău a autorilor fiind [illegible] din urmă pornește de la [illegible], prima, adică propaganda [illegible], la [illegible], au făcut comuniștii în privința propagandei a fost tocmai [illegible] de a o păstra în terenul [illegible], singurul care are șansa [illegible] unei acțiuni profunde, efective asupra conștiințelor, transformînd-o deci într-un mijloc efectiv educativ.

(Continuare în pagina 4)

EUGEN FLORESCU ■

SEMNEAZĂ ÎN ACEST NUMĂR :

Șerban Cioculescu, Ov. S. Crohmălniceanu, Marian Popa, Ion Arieșanu, Octavian Paler, Doina Sălajan, Aurel Baranga, Radu Cosașu, Eugen Barbu, Nicolae Dragoș, Teodor Mazilu

LA PÎINE SE AJUNGE PRIN MUNCĂ

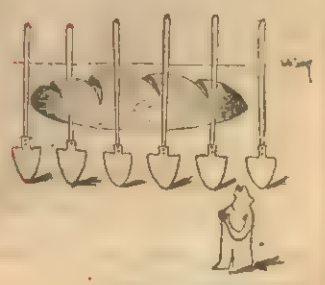

de SORIN POSTOLACHE ■

Izbicenii, oameni ai pămîntului și ai cuvîntului

45 de țărani și țărănci din Izbicenii Oltului au făcut, între 5 și 24 iulie, o excursie în Italia. Cei 45 sînt membri ai ansamblului folcloric al satului, sînt cîntăreți și dansatori. În Italia au fost invitați la un festival artistic internațional, făcîndu-i pe cei de-acolo să-i aplaude și, în pauzele spectacolului, să i chestioneze despre o mie și unul de lucruri. Despre cîntecul nostru arhaic, despre ritmul și împletitura horelor și, nu în ultimul rînd, despre limba noastră. Întrebările, provenite dintr-o uimire, au provocat la rîndu-le o uimire. Obișnuiți s-o tot vorbească, s-o tot audă și o tot cînte, cei 45 din Izbiceni nu prea băgaseră, zic ei, de seamă că limba lor, a țăranilor de lîngă Dunăre și de lîngă Olt, oglindește atît de bine și firea lor, și firea pămîntului din care vin.

Altfel spus, sînt bucuroși că au făcut această excursie pentru ceea ce [illegible] în primul rînd, despre ei înșiși.

Dar despre importanța ce se dă cuvîntului în Izbiceni vom mai vorbi.

Dacă ar mai fi invitați undeva, pe pămîntul acesta mare, s-ar mai duce ? Răspunsul — surprinzător pentru interlocutor — e evaziv : nu, probabil că nu. Cel puțin, nu acum.

De ce nu ?

Întîi, fiindcă ei, oamenii Izbicenilor, nu sînt, mi se dă a-nțelege, „niște olimbăreți". Tipici reprezentanți ai unui neam sedentar, neam de cîmpie, prea legat cu rădăcini istorice de glia din care se naște și în care se-ngroapă, s-au bucurat, desigur, ori de cîte ori niște fii ai acestui pămînt s-au avîntat spre un necunoscut despre care ei, ceilalți, au aflat mai pe urmă rămînînd în prag. Acești plecați, acești încununați cu laurii depărtărilor, au fost puțini. Cei 45, plecați în vara asta, au fost deja prea mulți. Ei, cum s-ar zice, au fost prea de-ajuns ca să satur dorul (atît cît e) al Izbicenilor de alte zări, nevoia de expansiune sentimentală trăită și înțeleasă într-un anume fel de cei care, rămînînd de-a pururi locului, se plăcîndu-le să rămînă astfel, se mulțumesc cu metafizica distanțelor.

Al doilea, fiindcă ei, oamenii Izbicenilor, sînt niște oameni foarte ocupați. Cei 45 au plecat fiindcă s-a nimerit un moment prielnic, cînd se putea pleca. Ei au plecat în timpul grîului, care, de ani și ani, se recoltează mecanizat, nu mai are nevoie de brațul omului. În mîini de iulie n-ar fi putut pleca, fiind vremea roșiilor. N-ar mai putea pleca nici acum, fiind vremea sfeclei și a porumbului. Legumele, sfecla, porumbul își au și ele mecanizarea lor, dar ele încă mai cer brat de om, încă solicită mușchi și nervi, inteligență și rezistență fizică și, mai presus de toate, știința organizării, instinctul coeziunii, deci sentimentul social al omului acestei vremi, deci o desfășurare de forțe care nu se poate priva de nici un ins, de nici un brat în putere.

Al treilea, fiindcă anul acesta, mai mult ca alții, a ridicat trinta omului cu pămîntul, truda lui pentru pîine și viață, la cerința unor eforturi cu totul deosebite.

Stau de vorbă despre aceste eforturi

(Continuare în paginile 12—13)

ILIE PURCARU ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Iași, Botoșani, Suceava

„Într-adevăr, Moldova noastră devine

● După cum v-am informat încă în precedentul număr al revistei, în care am prezentat momentele prime ale acestui dominant eveniment înscris pe agenda politică a săptămînii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, în zilele de 14—17 septembrie, o vizită de lucru în județele Iași, Botoșani și Suceava. Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu au luat parte la vizită tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Manea Mănescu, Emil Bobu, Cornel Burtică, Iosif Uglar, Teodor Coman.

C.A.P.-Bivolari : Se vizitează ferma pomicolă

Reîntîlnirea secretarului general al partidului, președintele republicii, cu locuitorii celor trei județe din nordul Moldovei, dialogul amplu și fructuos cu producătorii de bunuri materiale și spirituale de pe aceste plaiuri străbune, s-au desfășurat într-o ambianță sărbătorească, de puternică vibrație patriotică, prilejuind reafirmarea cu tărie a unității indestructibile dintre partid și popor, a plenarei angajări în îndeplinirea programului partidului de înflorire și dezvoltare continuă a patriei. Pretutindeni pe traseul vizitei, în fiecare din localitățile, întreprinderile sau instituțiile incluse în acest itinerar de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat de mii și zeci de mii de oameni, cu înflăcărate manifestări de bucurie, de caldă dragoste și prețuire, de adîncă recunoștință pentru tot ceea ce conducătorul iubit al partidului și statului a făcut și face, cu exemplară rîvnă de patriot și revoluționar comunist, pentru dezvoltarea acestor străbune meleaguri, a întregii țări.

Temeiurile acestor trainice sentimente, sursa din care ele își extrag profunzimea și statornicia sînt bine știute, nefiind altele decît marile realizări prin care, politica partidului de dezvoltare echilibrată, armonioasă a tuturor regiunilor țării dă și acestor trei județe — numărîndu-se cîndva printre cele cu o slabă dezvoltare economică — ritmuri noi, dinamice, de viață și înflorire. Din bilanțurile, firesc evocate, în analizele la fața locului în întreprinderi, ca și la marile adunări populare ce au încununat vizita în fiecare județ, oricare exemplu ai alege, este la fel de sugestiv și cuprinzător. Iată, Pașcaniul — beneficiar adevărat al unor vechi tradiții muncitorești, a căpătat în răstimpul a numai patru ani, adică de la vizita pe care a făcut-o aici în 1973 secretarul general al partidului, conturul unui puternic centru industrial și au fost racordate la circuitul productiv întreprinderea de tricotaje și perdele, noi capacități la întreprinderea de material rulant și se află în fază avansată de construcție o fabrică de zahăr, una de produse lactate, o unitate industrială pentru producerea de fire tip în precum și o întreprindere de traductoare, regulatoare și alte elemente de automatizare. Sau, ca să folosim și exemplul unui județ, Botoșanii — un adevărat județ-șantier după Congresul al IX-lea al partidului — de la 4 unități economice cu mai puțin de 100 de salariați, la naționalizare a ajuns astăzi la 14 mari unități industriale între care „Electrocontact" și întreprinderea textilă „Moldova", și la afirmarea citorva industrii de vîrf, valoarea producției crescînd de peste 20 de ori și urmînd a fi, la sfîrșitul actualului cincinal de 11,5 miliarde lei.

Puternica afirmare a industriei se însoțește și aici, ca pretutindeni, de mari și profunde mutații în înfățișarea localităților, redimensionîndu-le pe coordonatele unei civilizații superioare, de schimbări de esență în viața oamenilor. Iarăși, oricare din localitățile vizitate — fie Iași, Botoșani, Suceava, Pașcani sau Rădăuți, fie așezările miniere de la Leșu Ursului sau chiar comune ca Bivolari — poate constitui un semnificativ argument. Iași — 34 000 de apartamente, în Botoșani 14 000, în Suceava 18 000 și acestea numai în acest cincinal, cifre care nu-și găsesc egal în nici una din perioadele anterioare și la care se adaugă în aceleași proporții edificii culturale, de învățămînt, de ocrotire a sănătății, impun, în noi dimensiuni urbanistice, adevărul că dezvoltarea producției materiale și sporirea rapidă a venitului național stau la baza ridicării bunăstării materiale și spirituale.

Dialogul amplu cu muncitori, țărani, specialiști, cadre de partid și de stat, îmbrățișînd aproape toate domeniile — industrie, agricultură, știință, învățămînt,

IAȘI — În timpul vizitei pe platforma Combinatului de utilaj greu Nicolina

BOTOȘANI — În fața machetelor, analizînd modul cum se înfăptuiește programul de sistematizare

tot mai frumoasă, tot mai bogată"

Marea adunare populară din municipiul Suceava

cercetare, urbanism etc. — a prilejuit analiza aprofundată a unor probleme esențiale privind înfăptuirea obiectivelor planului cincinal, creșterea producției industriale și agricole, realizarea în ritm mai intens a investițiilor, sporirea eficienței economice, ridicarea continuă a gradului de civilizație materială și spirituală al celor ce muncesc.

„Am venit în cîteva județe din Moldova pentru a vedea cum muncesc moldovenii — spunea secretarul general al partidului, la marea adunare populară din municipiul Suceava, ca un bilanț al întregii vizite adăugînd : **Trebuie să spunem că avem impresii deosebit de plăcute ; într-adevăr, Moldova noastră devine tot mai frumoasă, tot mai bogată, iar locuitorii ei tot mai îmbelșugați".** Firește, nu doar prin ceea ce s-a realizat deja, și cum am arătat s-a realizat enorm de mult, ci mai cu seamă prin ce se face acum, în acest cincinal, prin ceea ce urmează să se facă prin transpunerea neabătută în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea. Apreciind eforturile oamenilor muncii din cele trei județe, secretarul general al partidului a indicat, să se acționeze cu și mai multă energie în direcția creșterii rapide a producției și productivității muncii, urgentării ritmului de lucru pe șantiere, gospodăririi cu eficiență superioară a tuturor resurselor materiale și umane. În fiecare din unitățile vizitate s-au formulat la fața locului îndemnuri și indicații concrete, pentru mai buna organizare a muncii, a proceselor de producție, pentru modernizarea structurilor de producție, a tehnologiilor, ridicarea calității produselor, pentru reducerea consumurilor de materii prime și materiale, pregătirii cadrelor etc., cu alte cuvinte direcții și soluții a căror valoare trece dincolo de perimetrul unei întreprinderi sau al unui județ, avînd valabilitate pentru întreaga economie și a căror idee dominantă este valorificarea mai intensă a potențialului productiv, pe baza afirmării tot mai plenare la fiecare loc de muncă a spiritului creator, revoluționar, patriotic.

Analizele întreprinse au pus, în același timp, în evidență că în toate cele trei județe, oamenii muncii din industrie și agricultură, din toate domeniile, sînt în măsură să asigure îndeplinirea exemplară a prevederilor cincinalului, a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Convingere întemeiată pe faptele care atestă, aici, ca pretutindeni în România, unanimitatea unei alte convingeri: aceea că munca fără preget a tuturor este, cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, singurul izvor al ridicării continue a bunăstării întregului popor.

★

Prezent la Iași — străvechi centru de cultură și școală românească — în ziua de 15 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la festivitatea națională de inaugurare a noului an școlar și universitar. Participarea a intrat în tradiție și ea ilustrează locul și rolul pe care partidul, secretarul său general, societatea noastră le acordă școlii în vasta și complexa activitate de pregătire pentru muncă și viață a tinerei generații, de formare a omului nou, constructor al societății socialiste și comuniste în România. Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu acest prilej cu cadre didactice din învățămîntul liceal și superior, cu studenți și elevi, a vizitat instituții școlare și universitare, examinînd rezultatele obținute, căile de și mai susținută acțiune ce trebuie urmate pentru legarea tot mai strînsă a învățămîntului de producție și cercetare, de cerințele vieții, pentru ridicarea, pe o treaptă nouă, pe baza măsurilor adoptate de conducerea partidului privind perfecționarea școlii, a calității și eficienței procesului instructiv-educativ. În cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Iași — un generos îndreptar pentru elevi și studenți, pentru slujitorii școlii, pentru întreaga activitate educativă — secretarul general al partidului a subliniat că noul an de învățămînt va însemna o etapă nouă, superioară în perfecționarea școlii românești, în trecerea în viață a hotărîrilor adoptate de Congresul al XI-lea. S-a indicat cu deosebită claritate și ceea ce se impune pentru aceasta : valorificarea din plin a cadrului creat, o sporită preocupare pentru folosirea superioară a bazei materiale de care dispun instituțiile școlare, pentru îmbunătățirea cursurilor și manualelor și ridicarea conținutului și calității învățămîntului, în pas cu cerințele progresului tehnic și științific actual. Sînt toate acestea îndrumări de mare valoare, pe care slujitorii școlii de toate gradele și tinerii aflați pe băncile lor, urmîndu-le cu neslăbită preocupare, vor răspunde cu tot mai bune rezultate exigențelor pe care le pun în fața lor obiectivele actuale și de perspectivă ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

★

Menționăm în finalul acestor succinte consemnări încă unul din momentele deosebit de semnificative ale acestei vizite de lucru în județe din nordul Moldovei. În străvechea cetate de scaun a Sucevei, acolo unde vibrează puternic aducerea aminte a gloriei străbune, secretarul general al partidului a dezvelit statuia ecvestră a lui Ștefan cel Mare — omagiu fierbinte memoriei marelui voievod și cititor de civilizație. Monumentul, simbol al continuității de viață și luptă a poporului român — dezvelit în anul sărbătoririi centenarului independenței de stat a României — omagiază memoria și faptele tuturor înaintașilor care, cu demnitate și bărbăție, n-au pregetat nimic în lupta grea și îndelungată pentru independență, neatîrnare și civilizație românească, pentru propășirea țării și poporului român. Un monument care, de pe strămoșeștile plaiuri bucovinene leagă gloria istoriei de măreția prezentului, făcînd să răsune simbolic peste țară, cuvintele devenite legendă ce rostesc că „Moldova e a urmașilor voștri și-a urmașilor urmașilor voștri, în veacul vecilor" ca un tulburător și permanent îndemn.

Adică : să facem Moldova tot mai frumoasă, tot mai bogată.

Moldova, ca țara întreagă.

Textilistele din Botoșani i-au întîmpinat cu entuziasm, cu ovații, cu nespusă bucurie pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu

În fața machetei se examinează amplasamentul viitoarelor obiective din zona industrială a Văii Sucevei

Ce înseamnă să pui umărul la greu

Cu cîteva zile în urmă, duminică dimineață, sub ploaia mărunță și sub căderile repezi de frunze, în hala oțelăriei electrice de la Uzinele „23 August", focurile ard cu vuiet de ocean în hulă. Un singur cuptor electric e rece. Cuptorul numărul șase de cinci tone. Cățărați pe armătura metalică, pe balustrade, sudorii scapără în aer cascade de jeturi incandescente. Se execută tocmai reparațiile de uzură. Contracronometru. De ce? Pentru că timpul de reparații, conform calendarelor de breaslă, durează în mod obișnuit 72 de ore iar brigada de întreținere promite scurtarea termenului la 32 de ore. (Lucru ce se va întîmpla la orele 13 și 40 de minute !) Ce înseamnă această performanță ? Cum se traduce în limbaj siderurgic ? Patru șarje peste plan, adică 400 tone de oțel producție suplimentară. Ce resorturi intime determină această întrecere contracronometru, această devansare de termen, această comprimare în timp ? „Vedeți dumneavoastră, răspunde **inginerul Ion Săftescu** — încercînd pentru noi, mai puțin familiarizați cu producția de oțel, o explicație savantă și prețioasă — unii oameni pornesc să escaladeze Everestul pur și simplu pentru că există. Pentru noi, Everestul e, într-un fel, chiar timpul. Îl escaladăm pe toți versanții posibili și imposibili". Înțeleg că prin escaladarea timpului se realizează economii și se ridică productivitatea muncii. Dar, de ce această ambiție ? „Pentru că noi, prin muncă înțelegem efort concentrat și total, contribuție cu brațele și cu mintea la realizarea unor sarcini de plan pe care uneori ni le trasăm și singuri, pentru că nimeni nu știe mai bine decît noi cît poate produce un cuptor. Practic, ceea ce spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea de vineri, 9 septembrie, că «a munci cît poți înseamnă a da tot ceea ce ești capabil, fizic și intelectual pentru societate, înseamnă a pune pe primul plan interesele generale», și noi, ca oțelari, vom face totdeauna astfel".

Și ce înseamnă, de fapt, „a pune pe primul plan interesele generale" ?

Înseamnă să vii în oțelărie într-o duminică de septembrie și să rămîi de dimineață pînă seara tîrziu, împreună cu cele două schimburi de foc continuu, deși ești în zi liberă, de odihnă. Fapt valabil pentru maistrul Ștefan Pîrvan, șeful atelierului de oțelărie, și pentru Ștefan Sorescu, secretarul comitetului de partid din atelierul de oțelărie. Înseamnă să te încăpățînezi să demonstrezi că un cuptor electric poate rezista fără reparații 220 de șarje deși, conform regulilor în vigoare, nu poate depăși 120 ! **Prim-topitorul Anton Nicolae** explică această performanță în felul următor : „Apoi, noi, care trăim de vreo 30 de ani prin muncă, în țara asta, am învățat un lucru sfînt : să nu ne batem joc de munca noastră și de averea noastră. Am înțeles că am terminat-o cu proprietarii, cu Malaxa, cu Auschnit și cu alții, am ajuns noi proprietari și dacă sîntem proprietari trebuie să gîndim cu capul nostru ce e bine să facem și ce nu e bine, că n-are cine să gîndească pentru noi".

O șarjă obișnuită costă imens. Dar o șarjă care conține feroaliaje, cum ar fi ferowolfram, ferovanadiu, ferocrom, feromangan, ferosiliciu, nichel, cobalt etc. costă la nivel mondial valută forte. „Știm cu toții deja ce proporții au luat în lume prețurile la metalele neferoase și mai știm că se accentuează criza de metale scumpe. Există, după cum se vorbește, o limită de creștere și de exploatare în acest sens. Prin urmare, grija noastră pentru economisirea acestor materii prime are aspect farmaceutic. Nu ne permitem să risipim nici măcar un fir de praf de ferowolfram, de ferovanadiu. Cînd se împrăștie la turnarea în cuvă îl stringem cu palmele din nisip și din pămînt". **Dumitru Stanciu, prim-topitorul** de la cuptorul cinci, este renumit nu numai pentru modul în care economisește materia primă ci și pentru numărul de șarje executate într-un schimb : 3 ! Performanță rară, care ascunde în ea pe unul din cuceritorii acelui Everest secret pe care-l pomenea inginerul Ion Săftescu și care se materializează în lupta cu secundele, minutele și orele de foc continuu.

Ce anume îi mobilizează pe acești oameni la o muncă însuflețită care depășește limitele unor sarcini propriuzise, de serviciu ? **Secretarul de partid al oțelăriei, Ștefan Sorescu,** crede că la baza spiritului de echipă stă tradiția muncitorească de la Uzinele „23 August", faptul că în fiecare lună muncitorii sînt informați pe îndelete asupra sarcinilor întreprinderii, că există o întrecere socialistă riguroasă între brigăzi și beneficiază de o veche experiență a muncii în acord global, adică de experiența muncii prin toți, pentru toți ! Din această atmosferă se nasc și ideile novatoare care reduc cheltuielile de producție, ridică productivitatea muncii și ușurează efortul fizic. În cîteva luni s-a realizat, astfel, prin autoutilare, un dispozitiv de tip Greifen, pentru executarea gropilor de formare a pieselor mari ce se toarnă în sol, care înlocuiește cîțiva muncitori și scurtează timpul de lucru. Autori, inginerul Ion Săftescu, subinginerul Ion Melinte, maistrul Gheorghe Dănescu și muncitorii Gheorghe Rădulescu și Alexandru Toma. În alte cîteva luni tot inginerul Ion Săftescu împreună cu un colectiv au pus în funcțiune o instalație inedită de ventilație la cuptoarele oțelăriei, eliminînd mare parte din instalațiile care trebuiau importate. Muncitorii Gheorghe Călugăru, Lucian Jibleanu, maistrul Ștefan Botea și subinginerul Ion Melinte au pus la punct o ingenioasă instalație pneumatică de transportat materialele prăfoase necesare turnătoriei la mari distanțe, care înlocuiește munca manuală și reduce timpul de execuție al unor operații complicate.

Nu întîmplător, cînd o întreprindere din țară vrea să toarne anumite piese din materiale pretențioase și în dozaje de laborator farmaceutic, își trimite mai întîi emisarii la oțelăria de la Uzinele „23 August", știind că aici se află cei mai buni și mai curajoși oțelari în abordarea noilor tehnologii. Aici se toarnă piese de la 100 de grame pînă la 25 de tone, într-o gamă de oțeluri care cuprind 30 de rețete specifice. Prin forța lucrurilor și prin tradiție, oțelarii din Uzinele „23 August" servesc interesul nostru general. Prin forța lucrurilor pentru că, în sine, alegerea unei astfel de meserii înseamnă o opțiune conștientă în serviciul societății ; a produce oțel din care se fabrică locomotive, vagoane, nave, turnale și laminoare cere o înaltă conștiință a muncii.

Dar cum se explică această permanentă rîvnă de a escalada Everestul numit aici timp productiv și de a descoperi mereu și mereu noi soluții tehnologice pentru emanciparea siderurgiei românești, la nivel mondial ? Șeful de secție-coordonator, de la turnătoria de oțel, **inginerul Gabriel Crudu,** spune că e în firea lucrurilor această aspirație. „Nu ne putem declara satisfăcuți sau mulțumiți de ceea ce facem cîtă vreme rămîne mereu ceva de făcut. Am citit undeva că oamenii, în general, nu folosesc decît 10 la sută din capacitățile lor cerebrale și că singura posibilitate de a evolua — evoluția noastră ca specie fiind practic încheiată — este să încercăm să gîndim și cu restul creierului. Adică, treaba asta înseamnă că va trebui să ne punem capul mai mult la contribuție și să evoluăm nu numai ca oameni la întîmplare ci mai ales ca oameni ai muncii. Deci, cîtă vreme mai avem atîtea posibilități de a gîndi și regîndi procesele de producție pentru a le perfecționa în interesul societății, al vieții, nu ne putem declara mulțumiți de noi înșine. Fiecăruia dintre noi i se adresează îndemnul tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu atunci cînd spune că nu e cazul să ne lăsăm pradă mulțumirii de sine, pradă ideii că vor veni alții după noi ca să ducă la bun sfîrșit ceea ce am început, din moment ce avem toate condițiile și destule resurse să ne facem datoria pînă la capăt, cu dăruire și chiar cu 'sacrificiu".

DUMA FABIAN ■

Om pînă la capăt

Atîta timp cît viețile noastre
sînt irepetabile și inconfundabile,
unica șansă pe care ne-o acordă materia veșnică
de-a fi vii în lumină, aici și acum,
N-ar fi o murdărie să ne irosim viața zadarnic ?
Să ne folosim de prilejul acestei vieți
care ni s-a dat o singură dată în toată lumina
doar pentru a ne înjosi demnitatea și frumusețea de oameni,
doar pentru a ne murdări cinstea străbună cu egoism și falsitate,
N-ar fi o umilire cumplită să ne folosim de unica noastră șansă
doar pentru a duce o viață mai josnică decît viermii ?
Omul nu e un abuz al pămîntului,
nu e un capriciu al stelelor,
nici un joc al oceanelor întunecate,
ci o datorie perpetuă a materiei veșnice față de sine.
A fi om e o măreție irepetabilă,
e datorie pe care o avem de la începuturile lumii
și trebuie s-o împlinim acum.
A fi om e o sarcină luminoasă și bună pe care
cu riscul propriilor noastre vieți
trebuie să o ducem la capăt.

ION ZUBAȘCU ■

A face propagandă, a fi propagandist...

(Urmare din pagina 1)

Sinceri fiind, nici drumul pînă la această practică n-a fost lipsit de sinuozități. Au existat oameni, chiar în perioada de după eliberare, care au crezut că metodele vechi mai puteau fi utilizate, mai ales din considerentul egoist al ușurării muncii și eforturilor lor personale. Astfel, cu mirare observăm că pînă și un „roman" recent apărut, subminat, dealtfel, și de alte erori de logică politică, încearcă să ia apărarea unui personaj care, în perioada întovărășirilor, îi înșela pe săteni cu niște fotografii care-l reprezentau pe dumnealui, pitit într-un lan pipernicit de porumb, pentru ca recolta astfel „înălțată" prin falsificare să impresioneze pe „țărani" și să le determine o schimbare rapidă de atitudine. Justificarea unei astfel de „propagande" era, pe atunci — pentru „eroul" respectiv — de tipul „scopul scuză mijloacele", iar azi ea este plasată în seama „trecutului". Așa era „epoca", zice el, fără să țină cont cît de păgubitoare au fost, în acele cazuri, urmările unor asemenea practici.

În fapt, mai mult decît epoca, așa era „omul" care se preta la mijloace zise „propagandistice", de inducere în eroare și nu de convingere, cum era necesar. Flindcă, spre exemplu, toți cei ce au lucrat cu tovarășul Nicolae Ceaușescu — în perioada cînd era secretar al Comitetului regional de partid Oltenia — știu cît de vehementă a fost împotrivirea sa față de cei ce apelau la metode comune cu ale țărăniștilor, care făceau sătenilor promisiuni nefondate, numai pentrû a-i atrage de partea lor. „Trebuie, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — după cum notează unul dintre activiștii de partid din anii 1947—1950 — să discutăm sincer, deschis, cinstit cu poporul, să nu ocolim problemele dificile. Numai așa îi vom face pe oameni să acționeze într-un fel sau altul".

Sînt, dealtfel, principii pe care le-am auzit de nenumărate ori, în anii din urmă, reafirmate de secretarul general al partidului care, la Plenara din noiembrie 1971, a și demascat acele practici vechi ca fiind netipice pentru partid și neadecvate muncii ideologice și de propagandă.

Recenta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei readuce în actualitatea meditației noastre termenul de propagandă, determinînd ridicarea pe un plan superior a înțelegerii și practicii cotidiene a acestei extrem de importante activități de partid.

Realist ca întotdeauna, secretarul general nu ezită să vorbească de existența unor lipsuri, cu toate succesele evidente pe care le-am obținut în anii de cînd, ca urmare a inițiativelor sale, am reușit să facem disjuncția între propaganda, așa cum o înțelegem noi, azi, și „propagandă" (între ghilimele). Ceea ce ne arată dinsul cu deosebire de această dată este că, pe lîngă festivism sau generalitatea neinteresantă, se manifestă în chip cu totul păgubitor și tendința unora de a reduce întreaga activitate de propagandă la o așa-zisă muncă de explicare a hotărîrilor sau textelor documentelor de partid și de stat.

Desigur, explicarea este, în anumite situații, absolut necesară, face și ea parte din munca de propagandă, dar pritocirea de vorbe — „explicarea de lucruri ce sînt deja elaborate și cunoscute", cum se exprimă secretarul general al partidului — este specifică îndeosebi oamenilor care au o foarte slabă legătură cu viața cu activitățile colectivelor de muncă. Dacă cercetezi cu oarecare amănunțire vezi că, în comparație cu frontul activ al celor care acționează în cunoștință de cauză pentru difuzarea în mase a unor idei și care urmăresc efectele acestei difuzări, adaptîndu-și continuu munca la pulsația vieții, „explicatorii" „în principiu", cei înșurubați doar în sertarele lor cu fraze ce se vor introduse sub formă de „pene" în diferite texte, fie pentru conferințe bune oriunde, fie chiar pentru articole de ziar — sînt total despărțiți de bătăliile reale ale procesului constructiv.

Nu, cei mai adesea, ei nu spun lucruri incorecte, principial. Atîta numai că, neurmărind un efect concret, nepornind de la probleme reale și neîncercînd să le rezolve, vorbele sau literele lor se nasc moarte. Grija tipică a acestor falși propagandiști este să se „acopere", desigur formal, în vederea unei eventuale analize a muncii lor. Pe ei îi interesează mai puțin auditoriul — specific, de pildă, unei anumite case de cultură —, adecvarea unui subiect la problemele concrete ale locului respectiv, ei nu dau bătălii pentru ceva, — ei își trec în plan „teme". În acele cazuri paguba rezultă din aceea că, dacă afișul reușește, poate, să-i „acopere" pe ei, sala (cu sute de locuri) sau articolul (în sute de mii de exemplare) îndeplinesc numai în mod aparent rolul difuzării ideilor.

Propaganda înseamnă azi **bătălie pentru nou,** contra vechiului. Dar pentru a putea fi realizată în bune condițiuni și cu eficiență efectivă, propaganda înseamnă cunoastere a acestui nou, mai înseamnă și dragoste pentru el, pentru realizatorii lui.

Ca să te poți lupta pentru nou din comuna Bivolari-Iași, recent vizitată de secretarul general al partidului, nou care înseamnă plantațiile intensive de meri, sau sectorul sericicol — ambele de foarte mare randament — trebuie să fi trecut, evident, cel puțin o dată pe la Bivolari.

Numai aflîndu-te acolo, în fața pomilor, care au parcă mai multe fructe decît frunze, îți vine să te întrebi : Cîte asemenea plantații sînt în județ? De ce aici s-au făcut și la c.a.p.-ul vecin nu ? De ce pe unele terenuri s-a mers după metode de plantare cu soiuri mai puțin productive ? Și, mai ales, vei căuta răspuns la întrebarea : ce se poate face, și ce depinde de tine pentru ca aceste metode noi, foarte economice, să fie răspîndite ?

Mai simplu zis, dacă înțelegem bine cuvîntarea secretarului general al partidului — și credem că așa este — nu se poate face propagandă reală, efectivă, azi, indiferent ce funcție ai, fără să-ți iei tașca la spinare și să intri în plantații, să cercetezi sectoarele zootehnice, să te oprești la brigăzile de muncă de pe șantiere, din fabrici, să asiști la ore în școli și facultăți, să discuți și, mai ales, să-i asculți pe oameni. Să explici unde lucrurile sînt neclare și în măsura în care sînt neclare, dar, totodată, să duci experiența, gîndirea și practica bună în cît mai multe locuri, să nu te oprești din acțiune atîta timp cît n-ai reușit să-i convingi pe cei ce încă nu sînt convinși. Aceasta înseamnă a difuza idei, deci a face muncă de propagandist.

Acolo, la Bivolari Iași, am asistat la o scenă cu totul revelatoare pentru gîndurile mai înainte formulate. La sectorul sericicol s-a prezentat în fața secretarului general al partidului un specialist care a arătat că trecerea la constituirea acestui sector este urmarea unei idei sugerate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și anume de a crește viermi de mătase pe frunze de ricin, metoda fiind de două ori economică, obținîndu-se și mătase și semințe pentru uleiuri.

Majoritatea celor de față am fost, cred, emoționați tocmai datorită faptului că erau martori la un fapt care, deși, în aparență particular (dezvoltarea sericiculturii), este, în realitate, caracteristic pentru stilul de lucru al secretarului general al partidului, de sprijinire asiduă, în toate sectoarele vieții economico-sociale, inclusiv în munca de propagandă și ideologică, a procesului difuzării și aplicării ideilor noi. Venise personal să constate cum capătă contur ideile lansate, cum se traduc în fapt cele propuse anterior, gata fiind — așa cum, practic, s-a și procedat cu acel prilej — la a adopta noi măsuri de impulsionare, de dezvoltare și progres în respectivul domeniu. O propagandă a noului — vie, activă, urmărită pînă la capăt, eficientă.

...Nu este acesta exemplul pe care — indiferent de profesiile noastre — trebuie să-l urmăm cu toții?

Spirit revoluționar, înaltă conștiință comunistă

„Mai mult decît am făcut-o pînă acum, trebuie să trăim și să muncim între oameni, pentru oameni"

— Tovarășe Constantin Dinu, în calitatea dumneavoastră de prim-secretar al Comitetului orășenesc de partid Rîmnicu Sărat, sînteți cel mai în măsură să ne spuneți ce s-a realizat și ce nu s-a realizat la Rîmnic în domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei. Cu alte cuvinte, care erau realizările și, dacă e cazul, care erau poticnelile vineri, 9 septembrie, cînd, după cum știe întreaga națiune, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit o cuvîntare de importanță istorică, constituind un document de înaltă ținută marxist-leninistă, cu o valoare teoretică și practică excepțională. Vă ascultăm.

— Bilanț și program în același timp, cuvîntarea secretarului general al partidului, o nouă și grăitoare dovadă a contribuției excepționale pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o aduce în accelerarea construcției noii orînduiri, în edificarea unei civilizații materiale și spirituale superioare pe pămîntul românesc, a constituit și va constitui în continuare obiectul unor analize temeinice din partea tuturor comuniștilor, a oamenilor muncii din orașul nostru. Pe baza studiului cuvîntării s-au revizuit și îmbunătățit planurile de măsuri la nivelul organizațiilor de partid din toate întreprinderile Rîmnicului Sărat, oraș care, îmi permit să fac o paranteză, numără astăzi peste 30 000 de locuitori, din care 40 la sută angrenați într-o activitate productivă, față de numai 10 la sută, în urmă cu 7—8 ani. Ca să vă răspund la întrebare, voi menționa că, din punct de vedere al activității politico-educative, s-au realizat la noi multe lucruri bune, dar mai sînt tot atîtea de făcut. Într-un interval de timp relativ scurt, din 1968 și pînă astăzi, numărul membrilor de partid din oraș a crescut de peste 3 ori, ca o consecință firească a ridicării nivelului politico-ideologic al locuitorilor, al conștiinței lor. Din păcate, nu la toate capitolele ne putem mîndri cu împliniri, rămînînd, cum spuneam, o sumedenie de lucruri de făcut.

— Anume ?

— Am să zăbovesc la calitatea propagandiștilor, în număr de 140 la nivelul întregului oraș. Adesea, ei s-au limitat să se ocupe numai de aspecte generale, neglijînd problemele concrete ale activității politico-educative, ideologice, a legării strînse a propagandei de partid de sarcinile de zi cu zi, de felul în care toți membrii colectivității noastre trebuie să acționeze în conformitate cu realitățile din diferitele sectoare. Ba mai mult, unii dintre ei au dat dovadă de delăsare și de lipsă de interes. În lumina cuvîntării din 9 septembrie, la nivelul Comitetului orășenesc de partid Rîmnicu Sărat, s-a procedat la o revizuire atentă a listei de propagandiști, operație cu atît mai importantă cu cît ea a avut loc chiar în preajma deschiderii noului an de învățămînt ideologic de partid. 20 dintre vechii propagandiști au fost înlocuiți, fiind promovate elemente mai tinere, cu studii corespunzătoare, oameni care s-au distins la locurile lor de muncă prin rezultate bune, prin entuziasm și seriozitate, comuniști care au înțeles, mai mult decît alții, să facă educație politică nu doar prin vorbe, ci prin exemplul personal.

— V-am ruga să dați cîteva exemple concrete.

— Lui Emil Bejan, președinte al cooperativei meșteșugărești „Arta populară", sau lui Alexandru Minzală, inginer la I.P.N.C., li s-a retras onoarea de propagandist, din cauza lipsei de activitate. În schimb, li s-a acordat încredere unor comuniști legați direct de procesul de producție, tineri ca Aurel Aldea, recent promovat, în urma unor rezultate constant bune, inginer șef la Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare, lui Constantin Zamfira, maistru la fabrica „Partizanul" și altora. Așteptăm de la ei, sau, mai precis, cu sprijinul lor, să facem, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, din hotărîrile și documentele de partid, o călăuză pentru activitatea practică de zi cu zi, în așa fel încît acestea să nu constituie numai un obiect de studiu la învățămîntul de partid sau un prilej de dezbatere la diferite consfătuiri, ci un mijloc de a lumina și lămuri oamenii, pentru a fi traduse în viață.

— Îmi permit să citez un fragment din cuvîntarea secretarului general al partidului, care spunea că „datorită slabei preocupări pentru educarea și formarea acestor cadre în acest spirit am avut și avem nu puține cazuri cînd unii adoptă atitudini boierești, de distanțare față de oameni. De multe ori muncitorii nu îndrăznesc să intre la director pentru a nu-l deranja, deși, în conformitate cu hotărîrile existente și cu practica, ușa directorului — ca să spun așa — trebuie să fie deschisă zi și noapte pentru muncitori, pentru personalul întreprinderii". Se poate vorbi, tovarășe Constantin Dinu, de asemenea manifestări și la Rîmnicu Sărat ?

— Neîndoielnic, este vorba aici de un îndemn adresat nouă pentru o mai mare exigență în munca de cadre și în munca de educare a cadrelor, a căror activitate trebuie urmărită și îndrumată în permanență, nu doar sub aspect profesional, ci și al relațiilor cu oamenii. Ceea ce n-am făcut în cazul Întreprinderii de țigarete, de exemplu, unde directorul Gheorghe Mitruț a uitat, se pare, că a fost cîndva, nu cu multă vreme în urmă, simplu maistru, adoptînd față de lucrătorii unității o atitudine distantă, care nu acceptă nici o replică. Întreprinderea pe care o conduce depășește, de regulă, angajamentele luate, aducîndu-și o contribuție demnă de luat în seamă la realizarea producției globale industriale a orașului, depășind astăzi 2,2 miliarde de lei, ca urmare a investițiilor de care s-a bucurat și se bucură Rîmnicu Sărat din partea conducerii superioare de partid și de stat, precum și ca o consecință firească a hărniciei și seriozității rîmnicenilor, care au făcut din urbea lor, cîndva moartă și fără perspective, un oraș în plină ascensiune socialistă, știm toate astea, dar acesta este numai un aspect al problemei. Îndeplinirea și depășirea planului n-au nimic a face cu atitudinea de atotștiutor, de desconsiderare a celorlalți, a directorului Mitruț, a cărui comportare ne-a dat mai demult de gîndit, dar pe care acum Comitetul orășenesc de partid și-a propus s-o analizeze în mod mai temeinic.

— Să trecem la altceva. Ce s-a întreprins și ce se întreprinde la Rîmnicu Sărat pentru o mai bună organizare a timpului liber al oamenilor muncii, îndeosebi al tineretului ?

— Nu stăm foarte bine la acest capitol. La prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" am înscris, la diversele faze, 70 de formații de artiști amatori, alcătuite pe principiul, de la care nu ne-am abătut niciodată, al urcării pe scenă numai a fruntașilor în producție. Față de 40 de formații existente cu 2-3 ani în urmă, s-a făcut, firește, un salt, îmbucurător mai ales prin aceea că a fost nu doar de ordin cantitativ, ci și calitativ. Din cei 6 000 de artiști amatori din oraș, aproape un sfert au pătruns în fazele superioare, corul muncitoresc de la fabrica „Partizanul", 90 de bărbați îmbrăcați în salopete, impun juriilor prin diversificarea repertoriului și măiestria interpretării. O puternică mișcare de artă amatoare există la Întreprinderea de țigarete, ale cărei formații pot oricînd susține un program interesant, satisfăcînd toate gusturile. În rest, la capitolul realizări mai putem include desele excursii organizate fie la nivel de oraș, fie la nivel de întreprindere, din acest punct de vedere distingîndu-se Întreprinderea de confecții și cea de garnituri de frînă și etanșare. Nu mi se pare forțată legătura ce se poate face în cazul ultimei, dintre aceste acțiuni de viață a colectivului și faptul că, după un start mai greoi, întreprinderea a devenit una dintre unitățile economice de frunte ale județului, care și-a redimensionat angajamentele, dînd importante realizări peste plan.

— Tovarășe prim-secretar, unde se distrează tineretul din Rîmnic ? Ca să zicem așa, unde dansează el ? Cîte cluburi are orașul ?

— Rîmnicul deține o singură sală de spectacole, care găzduiește în mod curent cinematograful. Zilele acestea urmează să inaugurăm un club al tineretului pe lîngă Întreprinderea de confecții, primul din oraș. Spre sfîrșitul anului vom da în folosință un cinematograf nou, în 1978, un al doilea, urmînd, firește, să lăsăm casa de cultură la dispoziția exclusivă a tineretului. Din decembrie, cînd vom deschide cinematograful cu 340 de locuri, vom da activității de organizare a timpului liber al tinerilor alte dimensiuni, remediind o lipsă de care, cu toate condițiile obiective, ne facem astăzi vinovați.

— Cu dansul cum rămîne ?

— Și aici sîntem oarecum descoperiți, adică datori față de tineri. Exceptînd ringurile deschise și diversele reuniuni organizate la sfîrșit de săptămînă în unele întreprinderi, la cantine, mai ales, tinerii noștri nu prea au unde dansa.

— Tovarășe prim-secretar, sînteți un om deosebit de activ, cu trup și suflet alături de interesele și doleanțele rîmnicenilor, lucru pe care l-am dedus asistînd alături de dumneavoastră la audiențele pe care le-ați acordat astăzi, cu începere de la 7 dimineața. Ați stat de vorbă cu exact 52 de persoane, întîmpinîndu-le, de la caz la caz, cu emoție și înțelegere. Chiar cu riscul de a vă supăra, vom întreba dacă așa se întîmpla și înainte de 9 septembrie ?

— E greu să vorbească o persoană despre propria-i activitate, dar țin să vă asigur că m-am străduit ca legăturile mele cu cetățenii să fie mereu dintre cele mai strînse, numărul audiențelor de la Comitetul orășenesc de partid sau de la Primărie depășind, anual, cifra de 3 000, ceea ce vrea să spună că, de la 1 ianuarie la 31 decembrie, fiecare al zecelea rîmnicean a avut posibilitatea să stea de vorbă cu primarul într-un cadru organizat. Rîmnicul nefiind un oraș prea mare, acestor posibilități li s-au adăugat acelea ocazionate de desele deplasări în întreprinderi sau chiar de traversarea unei străzi. Oamenii te cunosc și, în plină stradă, te opresc și-ți cer un sfat sau un ajutor.

— Vorbiți de deplasări în întreprinderi. Care a fost ultima dintre ele ?

— Chiar astăzi am fost la Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare, spre a constata personal ce măsuri s-au luat pentru preluarea din mers a schimburilor, în ideea organizării locurilor de muncă, a ritmicității aprovizionării și așa mai departe. Fac tot ceea ce îmi stă în putință și sînt conștient că în lumina exigențelor formulate de secretarul general al partidului trebuie să fac și mai mult pentru a fi cît mai aproape de oameni, pentru a petrece cît mai mult timp în mijlocul lor, fiindcă, așa cum menționa tovarășul Nicolae Ceaușescu, nici un activist de partid n-are dreptul să se închidă în birou și să creadă că-și poate consuma existența unde vrea. Nu, mai mult decît am făcut-o fiecare pînă acum trebuie să trăim și să muncim între oameni, pentru oameni.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Despre muncă

(Urmare din pagina 1)

un mare scriitor — trăim atît cît muncim, că bucuria muncii — atunci cînd munca prestată este în consens cu aspirațiile tale, este liber aleasă — rămîne sentimentul cel mai împlinit, mai întreg. El face ridicole cuvintele sunătoare, biziitul „mușteior la arat", al „polivalenților" care n-au descoperit că una este să recunoști importanța muncii și alta să o practici efectiv.

Așadar, muncim pentru că trăim, sau trăim pentru că muncim. Iar munca trebuie prestată cu dăruirea și modestia celor ce au clădit, să zicem, falnicele biserici maramureșene și tot ceea ce constituie fundamentul pe care se clădește civilizația de azi. Sau, ca să utilizez o superbă comparație aparținînd iarăși unui scriitor — cu modestia și rezerva pictorului egiptean de fresce, a marelui anonim care și-a petrecut viața creînd neasemuite capodopere în morminte, fără convingerea că ele vor fi văzute cîndva.

Nivelul de civilizație al unui om — dar și al unei colectivități — poate fi simplu descifrat din atitudinea pe care o are față de muncă, după felul în care aceasta este apreciată și răsplătită și tot printr-o asemenea prismă poate fi, cu certitudine, pronosticat viitorul.

„Cînd chemi la muncă, spunea Iorga, să-ți văd sapa în mînă". Și este absolut normal ca numai cei cu „sapa în mînă" — indiferent dacă aceștia scarmonesc pămîntul, sau, cu rigla, eprubeta, stiloul ori calculatorul, ne descifrează chipul prezent sau viitor — să se bucure de roadele ei.

Așadar, am făcut tot ceea ce se putea face ? Oare sîntem în pas cu vremea ? Acestea ar fi întrebările care ar trebui să ne preocupe în primul rînd, pentru că ele sînt în măsură să stîrnească altele, de care depinde dezvoltarea și împlinirea noastră ca ființe ce nu vrem să facem umbră pămîntului, ci să creăm liber, așa cum ne dictează conștiința.

RUBRICA MEA

Nu, cabotinului!

În sensul strict al cuvîntului, cabotinul este un actor fără talent, dar care dă din coate și vrea să fie distribuit în rolurile mari. Între colegi de teatru, actori și actrițe, noțiunea capătă un sens subiectiv, iar acela sau aceea care se crede singurul sau singura cu autentică vocație îi consideră pe toți ceilalți cabotini. Să ascultăm însă opinia unui eminent regizor francez dintre cele două mari războaie, pe Firmin Gémier, vorbind tinerilor actori de la Théâtre Antoine, în calitate de director :

„Și mai ales, copiii mei, nu fiți cabotini.

Cabotin, după cum știți, este actorul care nu acceptă decît rolurile în care apare sub o lumină frumoasă, cu toate avantajele lui fizice. Este acela care nu se gîndește decît să culeagă aplauze pentru el însuși, care trage spuza pe turta lui, care dezechilibrează sforțările tovarășilor săi și care nimicește piesele, în loc să le joace.

Cabotinul este dușmanul artei noastre.

Nu trebuie să năzuim decît a sluji operele cele frumoase și ideile generoase pe care le cuprind. Trebuie să lăsăm supuși, pe planul lor exact, rolurile ce ne-au fost date. Din devotament pentru idee, trebuie să acceptăm rolurile secundare și ingrate, în pană.

Copii, amintiți-vă cuvintele mele : aveți o misiune foarte înaltă, aceea de a călăuzi pe contemporanii voștri, dînd strălucire în fața lor capodoperelor din toate veacurile.

O asemenea sarcină este neplăcută, iar pentru a o duce la bun sfîrșit trebuie credință".

Frumoase cuvinte, nu-i așa ?

Ele se potrivesc nu numai actorilor, ci tuturor muncitorilor, din toate ramurile de activitate, deoarece fiecare din acestea își are cabotinii săi. Prin acest cuvînt înțeleg pe omul care nu numai că nu-și dă osteneala să realizeze tot ce ar putea, dacă ar vrea, dar aruncă praf în ochii tovarășilor săi de muncă prin vorbe mari și atitudini teatrale. Acesta este cabotinul, după gesturile și vorbele lui late îl recunoaștem. Cabotinul este prin excelență tipul automulțumit, priceput să obțină prin minim de efort maximul de avantaje, bun de gură, gălăgios, învățat să iasă din rînd și să se erijeze în factor de prim-plan, să se impună cu orice preț și să pătrundă pretutindeni, cu vorba veche, ciocoiască :

— Știi tu cine sînt eu ?

În locul meritului, tupeul. În locul muncii, aroganța.

Numitorul comun între cabotinul propriu-zis, din culisele teatrelor, și cel ce proliferează în toate domeniile muncii și ale vieții publice, este ceea ce aș numi teatralitatea.

Cabotinul este prin definiție teatral : pe cît de nesincer și de leneș, pe atît de emfatic și de înfipt. Oriunde apare, el joacă rolul parazitului cinic, care trăiește și prosperă din munca celorlalți. Îl consider mai primejdios decît prototipul său din lumea teatrală, care culege numai ridicolul, nereușind niciodată să se substituie adevăratelor talente, pe cînd cabotinul .ca să zic așa extrateatral reușește adeseori să urce trepte nemeritate și să se facă ascultat, pentru că acoperă vocile tuturor.

Acolo unde munca primează, cabotinul își desfășoară unicul talent de care dispune, pentru a i se sustrage, culegîndu-i însă roadele.

Fabulistul i-a găsit cartea de vizită : este musca la arat.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Starea de necesitate a toamnei:

Din cîmpii spre dealuri, spre podgorii, culesul acestui an solar continuă cu o intensitate neobișnuită. Mii, zeci de mii de oameni se află mobilizați de zile și nopți într-o campanie dinamică și plină de răspundere pentru recoltarea roadelor pămîntului în așa fel, încît să nu se risipească nici un bob, nici un gram, nică un ban. Între acestea, un loc aparte ocupă campania de strîns din vii strugurii copți și neobișnuit de dulci ai acestei toamne, avuție națională prețioasă, tezaur inestimabil și de tradiție la români. Se dă o bătălie extraordinară contracronometru pentru a cîștiga timp în reacția decantărilor și prelucrărilor, pentru depozitarea și îmbutelierea în condiții de înaltă responsabilitate, a vinurilor celebre românești. Specialiștii veghează zi și noapte la dozarea licorilor și balsamurilor medaliate sau nemedaliate, pentru sporirea valențelor în vitamine ale tuturor soiurilor de vin, pentru menținerea esenței strugurilor fabuloși din acest an în buchetul clinchetind al

■ PIETROASELE :

Zile și nopți, fără somn, în lungul drum al strugurilor către vin

După spusele primarului Alexandru Baciu, la Pietroasele, în județul Buzău, prima săptămînă de campanie s-a încheiat cu recoltarea a sapte sute de tone de struguri, prompt transportate către Centrul de vinificare aflat la o aruncătură de băț de comună. Mai multe condiții obiective explică și scuză cifra de mai sus care, numai transcrisă pe hîrtie, n-ar avea darul să-i mulțumească pe bunii gospodari din Pietroasele, asta vrînd să însemne că, pe de o parte, o însemnată cantitate de forță de muncă s-a aflat angajată, în paralel, în strîngerea porumbului și, pe de alta, că strugurii, mai ales cei din care urmează să se nască deliciosul Muscat, n-au ajuns încă la procentul de zahăr dorit.

Cum la Pietroasele și la Săringa, acestea fiind cele două sate ale comunei, fiecare cu cooperativa lui de producție, viile se numesc mereu altfel, după o geografie cunoscută amănuntit numai de localnici, ne-am deplasat la punctul botezat La Moară, urmărind la lucru echipa lui Veronică Paraschiv, una din cele mai redutabile din Ferma 1, echipă care a făcut, an de an, o realitate din angajamentul „în urma noastră nici un bob necules". Privind la rîvna cooperatoriloi, exersată din generație în generație pe podgoriile Pietroaselor, ne-a fost dat să aflăm că recolta acestei toamne va fi una dintre cele mai bogate, poate cea mai abundentă din ultimii cinci ani, dar că bazele ei n-au fost puse atît de dărnicia naturii, cît de munca și strădania oamenilor care au știut să depășească momentele dificile din primăvară, cînd excesul de umiditate a împiedicat săparea la timp a viei. Pînă la urmă, tehnologia a fost respectată în ciuda marilor eforturi implicate, iar rezultatele responsabilității cooperatorilor pot fi văzute — dacă nu chiar gustate — pe oricare din cele peste cinci sute de hectare ale Pietroaselor acoperite cu viță-de-vie : struguri sănătoși, curați, neciupiți de mană. Dar nici în primăvară, cînd primarul Baciu crede că s-a hotărît soarta unei minunate recolte, n-au lipsit potențialele, inginerul Constantin Preda, spre exemplu, fiind în mai multe rînduri criticat pentru rămîneri în urmă în executarea unor lucrări de întreținere.

Cocoțați pe capra unei căruțe încărcate cu două bene pline cu struguri, am parcurs apoi, împreună cu brigadierul Gheorghe Bacău, unul din primii oameni ai C.A.P.-ului din Pietroasele, mereu frunțaș și mereu exemplu, precum și împreună cu calul Trifoi, drumul pînă la Centrul de vinificare. Am găsit acolo exact patruzeci și patru de lucrători, antrenați într-un program de saisprezece ore, neafișat, dar respectat cu strictețe, prin fermitatea și pilda personală a comunistului Ion Stoicescu, al cărui carnet de muncă are, după douăzeci și cinci de ani de producție, o singură rubrică, la care scrie Întreprinderea de vie și vin Buzău.

Aici, benele din căruța noastră, una din cele cîteva zeci antrenate în transportul cît se poate de ritmic și fără timpi morți, al strugurilor către vin, au fost preluate de o macara de plafon, iar conținutul vărsat cu grijă în zdrobitor, sub privirile grijulii ale muncitorului Ion Fasole, convins că are a face deopotrivă cu materia primă din care va ieși, peste puțin timp, renumita Tămîioasă de Pietroasele sau tot atît de exact spus, cu o avuție națională, din care nu trebuie să se piardă nimic. Circuitul se completează cu linurile înălțate, cu presele pneumatice și, în sfîrșit, cu cele continue, după care vinul, din care laboranta Elena Dodiu la tot timpul probe, ajunge în uriașe lăzdane de stejar. Spațiul de depozitare al centrului are o capacitate de cîteva sute de vagoane, aflate în curs de umplere, prin respectarea integrală a Legii viei și vinului din 1971, ale cărei Norme tehnice de executare se găsesc, sub forma unei broșuri cu coperte verzui, în camera în care, pe un pat de campanie, Ion Stoicescu își petrece nopțile, firește, de campanie. Peste tot domnesc ordinea și disciplina, există toate condițiile ca un vin dintre cele mai curate, cunoscutele și solicitatele Tămîioasă, Fetească sau Muscat de Pietroasele, să ajungă pînă la consumatori.

La ora la care apare acest reportaj, la Pietroasele, campania, susținută de forțe redutabile, se află în perioada de vîrf.

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

■ TÎRNAVE :

Pînă în prima decadă a lunii octombrie, strugurii de pe Tîrnave încă se coc

Din superba constelație a podgoriilor românești, și cînd spun podgorie mă refer mai ales la vin, nu pot lipsi, fără doar și poate, podgoriile de pe Tîrnave, celebrele vinuri albe, aromate, sau albe, seci, vinuri care, în competițiile internaționale au cucerit, pînă la ora actuală, 118 medalii, dintre care 91 de aur, 23 de argint și 2 de bronz, cifre care pot fi completate cu numeroase alte medalii obținute la concursurile republicane.

Numai că, în timp ce colegii mei s-au reîntors în redacție cu tolba plină de amănunte de la marele ritual al culesului de vie, eu n-am avut altceva de făcut decît să încerc să pătrund în tainele vinurilor de pe Tîrnave, avîndu-i ca interlocutori pe inginerul Simion Babeș, directorul stațiunii de la Blaj, și pe Marin Toader, unul dintre inginerii care de peste 30 de ani trudesc la temelia secretă a vinurilor din această zonă a țării.

De ce m-am limitat, ca să zic așa, numai la atît ? Pentru că în întreg Podișul Transilvaniei marele cules de struguri începe de-abia în prima decadă a lunii octombrie. De ce atît de tîrziu ? Particularitatea și calitatea vinurilor de pe Tîrnave rezidă tocmai în această tîrzie maturizare a strugurilor, cu o moleomă și prelungită decantare a luminii și căldurii soarelui.

În timp ce strugurii din sudul țării se coc mult mai devreme, înmagazinînd în retortele lor un ridicat conținut de zahăr, cei de pe Tîrnave, datorită curentilor reci provocați de ape, datorită ceților prin care razele soarelui parcă se filtrează, și datorită vecinătăților cu numeroase păduri, de unde vin permanente valuri de răcoare, se maturizează lent, drept pentru care aroma și gustul se stabilizează mai accentuat. Dincolo de aromă și gust, vinurile din Podișul Transilvaniei, provenite din soiurile de bază cum sînt Fetească regală, Muscat Ottonel, Traminer roz, Sauvignon, Riesling italian, Pinot gris, Fetească albă, Neuburger, Furmint și Cordovan, au tocmai datorită acestei maturizări tîrzii o aciditate mult mai mare decît toate celelalte vinuri ale țării, și în consecință buchetul, suma totală a acestor calități, are o persistență mai pronunțată, ușor de recunoscut și imposibil de imitat, ceea ce vrea să însemne, în ultimă instanță, particularitate și calitate.

Aveam să notez, din partea celor doi interlocutori, trei principale direcții în care se desfășoară activitatea cercetătorilor și specialiștilor de la Blaj : menținerea purității soiurilor tradiționale, modernizarea viilor aflate în plină vigoare (se desființează unul dintre rînduri, astfel încît distanța între două rînduri să fie de cel puțin doi metri, necesari pentru introducerea mecanizării), sau plantarea de vii noi, tinere, cu material selecționat, și, în fine, ameliorarea soiurilor existente, ameliorare în rîndul căreia pot fi trecute cele trei brevete de invenție pentru clonii Traminer roz-60, Pinot gris-34 și Sauvignon-9, precum și clonii de portaltoi Crăciunel 26, Crăciunel 71 și Crăciunel 4-SO4, tot inventii (de unde se poate vedea că și în materie de vie se pot face invenții !) dar care, deocamdată, nu au dosarele complete.

Se cuvine să adaug acestei sumare prezentări a viilor și vinurilor de pe Tîrnave și faptul că stațiunea din Blaj posedă încă de anul trecut un modern și ultradotat combinat de vinificație, combinat care, cu două săptămîni înainte de marele asalt al culesului, își făcea ultimele retușuri în ceea ce privește curățenia și buna funcționare a utilajelor.

N. VICTOR ■

■ OSTROV, MURFATLAR :

Ca întotdeauna, strugurii și vinurile dobrogene își mențin ridicată cota calității

Cu aproape treizeci de kilometri înainte de a ajunge la sediul I.A.S.-ului Ostrov din comuna cu același nume, renumitele vii din localitate te întîmpină bogate în rod, ciorchinii mari și grei îndoind aracii. Aflăm de la Dumitru Deleu, șeful compartimentului economic al întreprinderii agricole, că zilnic aproximativ patru mii de oameni, angajați ai I.A.S.-ului, elevi, studenți și militari, participă cu tragere de inimă și responsabil la culesul strugurilor din cele zece ferme ale întreprinderii. Astfel, la ora raidului nostru era deja culeasă o cantitate de 6 300 de tone de struguri existînd perspectiva de a se depăși sarcinile de plan. Este adevărat că în acest an, în care clima s-a arătat adeseori vitregă, nu vor fi atinse recordurile anului trecut, însă din punct de vedere calitativ producția acestei toamne este mult mai bună, soiurile de masă specifice locului, „Afuz-ali" și „Italia", acumulînd mai mult zahăr ca în toamna trecută. Lucrîndu-se zi-lumină, cu graficele de cules și preluări în termen, un merit în această privință revenind firește și beneficiarilor dintre care amintim C.L.F. Berceni și Întreprinderile gostat din București și Constanța, nu se pierde nici un bob și nu se depreciază nici cea mai mică cantitate din recoltă. Însă nu putem trece cu vederea că, timp de vreo trei zile după jumătatea lunii august, datorită faptului că C.F.R.-ul n-a pus la dispoziție vagoanele frigorifice necesare, aproximativ 150 de tone de struguri au stat în stoc, pierzînd astfel din calitate, iar I.A.S.-ul fiind păgubit cu sume de circa 80 000 de lei. Dar după data de 20 august, ne menționează Dumitru Deleu, lucrurile merg foarte bine, ritmul zilnic de recoltat fiind de 700 de tone. O dovadă că lucrurile stau chiar așa o constituie și rezultatele foarte bune obținute de elevii Liceului Șantierului naval din Constanța pe care i-am găsit în pauza de prînz la complexul Lipița. Astfel elevii anilor I C și D ne-au mărturisit că abia așteptau să intre în după-amiaza aceea din nou printre araci ca să mai culeagă încă zece tone de struguri pînă se înserează, adică exact cît au cules în dimineața acelei zile și să stabilească astfel un nou record : 20 de tone struguri recoltate pe zi.

De calitatea foarte bună a strugurilor dobrogeni obținută în această toamnă avem să mai aflăm cîte ceva și la Combinatul de vinificație al I.A.S.-Murfatlar, firmă care desigur nu mai necesită nici un fel de prezentare. Cele două linii automate de îmbuteliere ale combinatului, unde se lucrează în două schimburi prelungite, umplu în fiecare oră cîte trei mii de sticle. Inginerul Petre Ionescu, șeful combinatului, ne spune în acest sens că din punct de vedere calitativ producția pe 1977 este superioară celei din anul trecut, datorită acumulării de zahăr din struguri și că în cadrul selectării soiurilor se ține cont de aceste acumulări. „Sîntem organizați în această campanie, adaugă inginerul Petre Ionescu, astfel încît să prelucrăm zilnic între 600 și 700 tone de struguri, în regim de flux continuu, 24 din 24 de ore și duminica. De asemenea, sîntem preocupați în continuare de prezentarea vinului nostru (sticle cu un format specific, etichete, ambalaje) precum și de învechirea vinului la sticle, livrînd anual din vinoteca noastră circa 150 000 de sticle".

Apropo de cele pomenite referitor la prezentarea producției Murfatlar îi rog pe șeful combinatului să ne spună cam care ar fi legătura între vinul vîndut în diferite orașe ale țării, inclusiv în Capitală, sub cunoscuta și apreciata firmă „Murfatlar", dar îmbuteliat, conform unei mențiuni pe etichetă, în cu totul altă parte, și producția obținută aici, dat fiind că totuși calitatea lor diferă destul de mult. „Nici una, afirmă inginerul Petre Ionescu. Adică se îmbuteliază, așa cum ați menționat, în alte părți, sub firma noastră. Eufemistic vorbind, putem spune că este vorba de o „colaborare" între întreprinderile viei și vinurilor din diferite județe, colaborare păguboasă și pentru cumpărători, dar și pentru noi". În contextul acestui răspuns credem că orice comentariu este de prisos.

RĂZVAN BARBULESCU ■

■ MINIȘ, RECAȘ :

Omisiuni regretabile pe lista concursurilor

Există podgorii și vii. Fie că viță-de-vie se cultivă pe terenuri frămîntate, cu pantă înclinată peste 25 la sută, ca în Miniș, fie că panta este mai dulce, așa cum o au dealurile Recașului, în ambele locuri strugurii sînt în anul acesta cu rod greu. Strugurii albaștri, vineți, verzi, violeți, galbeni, aurii, roșii, străvezii, negri, cu boabe cărnoase, cu valori alimentare și terapeutice ridicate. Există o tradiție, ca să începem cu asta, care spune despre podgoriile Miniș și Recaș că ar avea cele mai grozave vinuri roșii și asta încă de pe timpul dacilor și al romanilor care cultivau vie în aceste locuri, și mai ales la Mocrea Înaltului, podgorie aparținătoare acum Minișului.

În zilele de simbătă și duminică, zile cenușii și ploioase, am poposit în aceste renumite podgorii din vestul țării. Inginerul Alexandru Mihalca, directorul Stațiunii de cercetări viticole Miniș, a preferat să-mi vorbească despre cercetare și rezultatele ei, deși dînsul, ca persoană, cum spune, se ocupă de vinificație și mai puțin de subtile teorii. Efectul cel mai palpabil al „mărețului eveniment al toamnei" care este culesul viilor, ar fi, după părerea sa, strădania tuturor de a găsi cele mai potrivite soluri, fapt ce se traduce în acest an prin obținerea unei recolte de 14 000 kilograme struguri la hectar din clonul de Cadarcă-123, specific numai Minișului și Recașului, un biotip valoros, rod al muncii cercetătorilor din stațiune.

A fost omologat acum doi ani și se confirmă deja, este mai productiv, mai rezistent la putregaiuri, cu un conținut mai mare de zahăr, fiind și intens colorat înspre negru. Față de suprafața existentă va fi înmulțit și se va putea obține în fiecare an material săditor pentru 5 hectare de viță altoită. Au în curs de omologare clonul Miniș-1, cu o producție de 15—16 tone la hectar pentru vinuri albe de consum curent. Pînă acum s-a cules cu o viteză de 40—50 tone pe zi, cei 240 de elevi de la Liceul agricol Miniș și cei 100 de muncitori făcîndu-și pe deplin datoria, 30 la sută din suprafață fiind deja recoltată și prelucrată, urmînd ca cel mai tîrziu în 8 octombrie culesul să fie terminat. Aveam să aflu și de ce nu dorește directorul Mihalca să vorbească despre vinificație, despre specialitatea în care deține titlul de doctor. Tehnologia de vinificație trebuie făcută în funcție de soi și de anul recoltării, după cele mai moderne metode, dar aici, la Miniș, și acum vinurile roșii se produc după metoda

CULESUL

vinurilor din pahare. De-a lungul ultimilor ani, de-a lungul ultimelor anotimpuri, respectînd prevederile Legii viei și vinurilor, s-a desfășurat o campanie de anvergură, s-au depus eforturi deosebite, pentru folosirea celor mai potrivite soiuri de struguri în condițiile noastre de sol și de climă, pentru introducerea în îngrijirea și exploatarea culturilor de viță-de-vie a procedeelor moderne menite să transforme roadele dintr-o bogăție întîmplătoare, într-una organizată după ultimele telegrame ale științei, industrializată. Întreg acest ansamblu de acțiuni își arată rezultatele în aceste zile și nopți de muncă intensă, cu gîndul la cei care au dreptul să se bucure de roadele podgoriilor noastre. Iată ce ne-a îndemnat să informăm în detaliu pe cititorii noștri despre această campanie extraordinară desfășurată pe traseele unor celebre podgorii românești.

clasică, în căzi de lemn. Este drept, se obține o calitate deosebită, dar metoda este migăloasă și cere mult lucru manual, cam 36—40 de ore de scufundări în cadă. Cea mai bună metodă este cea cu recipienți rotativi, recipienți pe care staționea îi are, dar nu funcționează, fiind înfrînte investițiile. Un alt „of" este că vinul roșu de Cădarcă, deși rege al vinurilor roșii la Londra, în ciuva ani la rînd, din 1862 încoace, și plin de medalii de aur în continuare, nu mai participă la concursuri, întrucît cei în drept au refuzat să achite plata taxei de participare la concursurile internaționale din acest an (!), o taxă reprezentînd o sumă infimă. Aceasta cu toate că numai în ultimii 20 de ani, din 76 de probe trimise la 28 de concursuri internaționale și 4 naționale Cădarca a obținut 47 medalii de aur și 24 de argint la Montpellier, Ljubljana, Budapesta, Bratislava, Tbilisi, București etc.

La Recaș l-am găsit pe inginerul Ioan Roșca, directorul I.A.S.-Recaș, dar nu la vie, ci la sectorul zootehnic de care este îndrăgostit, sector cu care se mîndrește, el avînd ponderea cea mai mare din activitatea I.A.S.-ului, după care urmează sectorul viticol, dar asta deocamdată, pentru că suprafața cultivată cu vie pe rod este în continuă creștere. Se recoltează zilnic 150 de tone de struguri cu sprijinul celor 300 de studenți timișoreni, nu agronomi, ci economiști, ai celor 100 de elevi și 400 de muncitori. Pînă acum s-a recoltat mai mult de jumătate din producția anului în curs, iar dacă se îndreaptă vremea, în 10 zile lucrătoare culesul se încheie cu o depășire la producția planificată de 2 000 kilograme la hectar, în total două trenuri a cîte 40 de vagoane fiecare. Ca și la Miniș, aici la Recaș nu există nici o stație de îmbuteliere, vinul fiind supus acestei penultime operații doar la Ștefănești și Valea Călugărească cu ale căror etichete, ca să zicem așa, se mai și întîmplă să se amestece. Deși medaliați, la rîndul lor, cu numeroase trofee de aur și argint, cei din Recaș n-au mai participat la concursuri de cinci ani. Inginerul Gheorghe Georgescu, șeful fermei de vinificație, este de părere că situația asta influențează negativ calitatea vinurilor. Se lasă impresia că nu se acordă o importanță cuvenită tuturor podgoriilor din țară, mai ales celor care nu sînt aproape de București.

ION PREDOȘANU

■ ODOBEȘTI :

Aici pămîntul e un arbore de strugure!

Viile nu-și mai încap rodul. Pe toate drumurile aleargă mașini, tractoare cu remorci, căruțe încărcate cu struguri, pe coșurile cărora rîd cocoțați copii cu obrajii mînjiți de must. Oamenii împing ziua pînă spre miezul nopților și în puținele ore de somn visează tot struguri. Inginerul Alex. Buleu, directorul I.A.S.-ului Odobești, se uită pe cer și zice : „Pînă acum, timpul a ținut cu noi ; norii ăia mă cam îngrijorează". Recolta de struguri, bună în toamna asta, trebuie strînsă repede. În cimp, la cele 21 de centre de vinificație sînt masate forțe puternice : 2 000 muncitori sezonieri, 2 620 elevi, 600 studenți de la Facultatea de medicină București, cîteva sute de soldați. Directorul are grija culesului, dar și a oamenilor : unde să mănînce, să doarmă ? Au fost amenajate dormitoare, cantine, săli de mese. Cea mai mare sală de mese rămîne însă tot cîmpul.

Traversăm un masiv de 25 hectare cu vii pentru struguri de masă. Inginera Dorina Ioan, șefa fermei nr. 11, speră la o producție de 16 000 kilograme la hectar. Viticultoare din tată în fiu, născută în Odobești, școlită în Capitală, a revenit „la butuc", cum îi place să spună. Se oprește la o tulpină de viță, o desfrunzește, să se vadă strugurii, și se minunează. „Am modernizat-o, zice, am schimbat sistemul de susținere cu șpaliere din beton, am ridicat tulpina butucului la 75 cm. Cred că și aceste lucrări au contribuit la ridicarea producției". Parcelele acestea, cu 18 000 kilograme la hectar, au fost lucrate de echipa lui Miron Staicu. Altele, la fel de bune, de oamenii din echipele conduse de Dumitru Ciobanu și Dumitru Costin. Dintre cei mai buni, se detașează totuși mecanizatorul Ion Leica, 26 ani, și muncitorul Nica Acristi. Ei fac din meserie o virtute, sînt oameni pe care îi prețuiește nivelul la care se face viticultură azi la Odobești. Strugurii se recoltează pe soiuri, se sortează în lăzi și imediat se livrează : 10 tone pe zi, la intern și export. Beneficiarul extern, aflăm, încîntat de calitatea strugurilor, s-a grăbit să transmită felicitările sale producătorilor români.

Stația de vinificație a I.A.S.-ului Odobești e o uzină : contabilul șef, economistul Nicolae Ioniță, ne spune că are planificat să vinifice 15 000 tone struguri. Un Milcov de vin, sorbit dintr-o privire ! Soiuri : galbena de Odobești — de două ori consecutiv cîștigătoare a cupei juriului de la Montpellier (Franța) — aligote, fetească regală, cabernet sauvignon, kadarka lui Teodoreanu, fetească albă, riesling italian, muscat ottonel, alte soiuri care au adus întreprinderii 148 de medalii, din care 34 de aur, și de două ori Ordinul Muncii clasa a II-a. Tradiție ! Inginera Ecaterina Dragu, șefa stației de vinificație, ne spunea, lucru constatat și de noi, că toate lucrările — culesul, transportul, prelucrarea strugurilor — sînt sincronizate. Strugurii se transportă repede, ajung la prelucrare în cel mult două ore, în loc de patru. Se depun eforturi să nu se zdrobească boabele, să nu oxideze în contact prea îndelungat cu aerul. Transportul se asigură cu 36 de tractoare. Un tractor transportă o dată opt tone. Descărcarea celor două bene, de la fiecare tractor, prin basculare hidraulică, durează 60 de secunde ; am măsurat timpul pe ceas. Maistrul Ion Miclea a realizat, după gîndire proprie, un scurgător pentru must, cu care se extrage aproape tot mustul din bob. „Tot aici am realizat o instalație termică pentru extragerea culorii din strugurii negri, prin încălzirea mustuielii, spune inginera Ecaterina Dragu ; am reușit astfel să obținem vinuri curente de masă, intens colorate, foarte solicitate pe piața internă și la export". Așa se lucrează și la centrul de vinificare nr. 21. Șeful centrului, tehnicianul Alexandru Stănculescu, din Broșteni, de peste Milcov, fiind și secretarul organizației U.T.C. pe întreprindere, conduce o echipă de tineri. Au plan de vinificare 3 vagoane pe zi. Ei vinifică 5. „Am reparat bine utilajele, zice, ne-am organizat munca și sîntem ajutați de mecanizare. Astfel reușim să menținem un ritm de muncă alert". Atît Stănciulescu, cît și Gheorghe Lăbușcă, și el pivnicer de 25 de ani, susțin că galbena de Odobești, soi de vin creat de cercetătorii Stațiunii viticole Odobești, omologat în 1972, e unul dintre cele mai bune soiuri. Ca să obțină vinuri de calitate, strugurii se prelucrează pînă la ultimul bob în ziua respectivă. „Să nu se oțetească mustul. Că pe urmă ești obligat să-l tratezi. Și un vin prea tratat nu e bun". Din această cauză se lucrează pînă la orele trei nopțea. Pe urmă se spală utilajele pentru a doua zi. În orele acelea puține de liniște, freamătul culesului se astîmpără. Ascultînd mai atent, constați că e doar o părere : din cisternele de pînă la 5 tone, sulie freamătul înțepător al mustuiului, altă taină care se dezvăluie auzului.

În podgoriile C.A.P.-ului Rîmnicenî, sînt 400 de muncitori și 240 de elevi. Se culege și se transportă în bene din lemn, în căruțe ale căror coșuri sînt îmbrăcate în folii de polietilenă. Se evită risipa. Șerban Soare, rutierist, face cam 4 drumuri pe zi. Lucrează cu două remorci. „În timp cît duc eu una la centru, a doua se încarcă". Cei cu căruțele nu reușesc însă să facă mai mult de două drumuri pe zi. Cooperativa e cam departe de centru. În situația aceasta, strugurii pot oxida, se mai zdrobesc și aduc rabat calității vinului. Cooperatorii Sandu Petrache, Vasilè Ștefan, Ilie Turturică mă contrazic : „vinul va fi foarte bun anul acesta. Nu vedeți dv., strugurii sînt ca aurul. Nu negură, nu mucegai, nu ploi. Cum să nu iasă bun ?" Producțiile în ceapeuri ajung pînă la 7 000—8 000 kilograme la hectar. Bune, față de 6 000 kilograme planificat. De aceea singurul lucru pe care și-l doresc acum viticultorii este timpul bun, favorabil culesului. Soarele nu le zădărnicește speranța, strălucește și încălzește aurul viilor protector.

N. GRIGORE

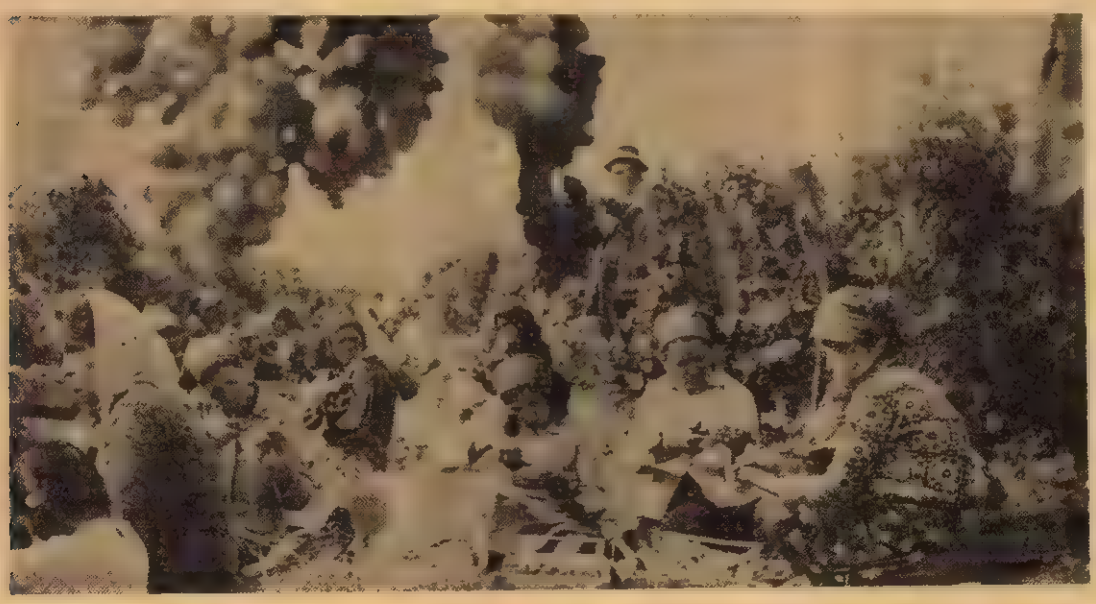

■ ȘTEFĂNEȘTI, SÎMBURESTI :

Nimeni nu stă cu mîinile în sîn și mustul se varsă ca într-un tezaur

Complexul viti-vinicol de la Ștefănești este integrat într-o mare unitate de 4 000 de ha de viță-de-vie cu o capacitate de depozitare a vinului de 80 de vagoane. Cu forme de integrare la toate soiurile de vinuri. Pentru a întregi imaginea stațiunii Ștefănești-Argeș, am stat de vorbă cu directorul stațiunii, **Constantin Budan** : „Vedeți dumneavoastră, totul pleacă de la tradiția viei. Toate aceste dealuri de pe firul Argeșului atestă cultura viței-de-vie de pe timpul lui Mircea cel Bătrîn, pe la 1380. Așa încît, noi moștenim o mare avuție, sistemul de cultură este cu adevărat superior, structura de organizare, exploatare, de cercetare s-a modernizat, reflectînd sinteza experienței cîștigate și rezultatul cercetărilor. Din 1960, de cînd a luat ființă stațiunea de cercetări viticole de la Ștefănești, avem sarcina să contribuim la dezvoltarea viticulturii cu sisteme moderne de culturi eficiente. Aici mai avem o sarcină deosebită, de a influența și a participa efectiv la înfăptuirea programului de dezvoltare a viticulturii în cincinalul actual.

Vița-de-vie, biologic, poate folosi terenuri în pantă, suportă mai bine oscilațiile de umiditate, calitatea viei devenind superioară celei de șes. Să nu uităm că rolul culturii de viță-de-vie este și de a conserva solul și de a impulsiona creșterea fertilității pămîntului. Aici, la Ștefănești, o importanță deosebită o au și strugurii de masă. Există o grijă deosebită a cercetătorilor și a conducerii stațiunii pentru obținerea unor calități superioare de struguri de masă care să ajungă la consumator în stare proaspătă, „deoarece nici o cură de fructe nu poate echivala cu una de struguri".

Pe partea cealaltă a județului Olt, undeva, într-o vale liniștită, aproape de dealurile Drăgășanilor, se află Complexul de vinificație Simburești al I.A.S.-ului Simburești. Aici, ascunse parcă de lume, se mai află și cele două ferme Simburești și Bolindețu care înconjoară complexul. Din 16 septembrie a început culesul strugurilor de masă. 150 de copii și 50 de muncitori culeg pe zi 7 500 kg de struguri la ha, cu 1 500 kg mai mult decît planul stabilit. Recoltatul se face de sus în jos dealului, pentru a evita culesul greoi la o eventuală vreme nefavorabilă. Lădițele culese sînt aranjate cu grijă într-un autocamion pentru a lua mai departe drumul piețelor Sibiului și ale Slatinei, în stare proaspătă. Pînă acum s-au cules 80 de tone de struguri din cele 150 de tone care trebuie culese în aceste zile. Și aici, la Simburești, anul acesta va ieși un vin bun deoarece calitatea strugurilor a ajuns la gradul de zahăr suficient pe litru. Pe văile Bolindețului și ale Simbureștilor butucii de vie au fost ridicați la 80 de cm și s-a dirijat vița prin cordon bilateral pe o singură tulpină, pentru a se putea lucra mecanizat și a se evita stricăciunile ce survin în timpul vegetației. Din această cauză s-au obținut economii de materiale și de mînă de lucru creînd în același timp o aerisire permanentă a viței-de-vie.

Aici, la Simburești, numai forța de muncă este puțin deficitară — îmi spune viitorul inginer **Crețu Ilie**, șeful fermei Bolindețu — toată valea pe care e așezată plantația este binecuvîntată de soare, de la răsărit și pînă la asfințit. De aceea, strugurii negri, Cabernet, fac vinul acela roșu-rubiniu de Simburești. La Combinatul de vinificație Simburești, l-am găsit, destul de greu, pe inginerul **Radu Vasile**, șeful fermei de vinificație : „Mă credeți că de azi dimineață am urcat și coborît două etaje de cel puțin 200 de ori ? Sincer vă spun, sînt buimăcit de atîta alergare. A început cu adevărat munca la noi". Combinatul are capacitate de 250 de vagoane, ocupîndu-se de prelucrarea soiurilor de struguri pentru vinul roșu. Majoritatea vinurilor obținute aici au destinația exportului la : Franța, R.F.G., Italia. Modernizarea plantațiilor viticole a dus la un grad de mecanizare de peste 80%, la combaterea dăunătorilor prin stropiri permanente și la reducerea în totalitate a lucrărilor în verde (plivit, legat) — îmi spune inginerul Radu Vasile. Pentru anul 1977 s-au dat tehnologii de producere a vinului pe soiuri și sortimente, respectîndu-se indicațiile Oficiului internațional al viei și vinului, privind cantitatea de bioxid de sulf admisibilă

(Continuare în pagina 9)

EMANUEL TĂNJALĂ

„Sfatul cetățeanului" sau despre inițiativa care înseamnă:

La Ploiești, ușa primăriei e totdeauna deschisă

Fără doar și poate „Sfatul cetățeanului" din luna mai se aseamănă prin caracterul său de lucru — o adunare la care participă cetățeni, președinți ai comitetelor de locatari, deputați, reprezentanți ai primăriei (despre Ploiești este vorba) — cu toate celelalte care au fost înaintea ei, sau i-au urmat. Participanții au discutat atunci multe probleme, au făcut propuneri. Firește, au existat și răspunsuri pe loc, de pildă, cînd cineva a întrebat dacă se pot demola cămările din apartamentele situate în blocurile noi, pentru a mări spațiul holurilor, dar cele mai multe probleme au fost reținute cu grijă de către cei vizați. La începutul lunii iunie, în holul sălii ce avea să găzduiască următoarea adunare erau afișate toate propunerile și modul lor de rezolvare. De pildă :

„Repararea căminului de apă de lîngă Bl. 147 A + B vest, care s-a distrus și prezintă pericol pentru locatari" — „Executați"; „Repararea și mutarea pompei de apă de pe strada Mimiului nr. 19 de la care se scurge apa în stradă". — „Pompa s-a reparat. Amplasarea este corespunzătoare" ; „Repararea străzii Cringași care este distrusă din cauza circulației intense". — „Se va repara în trim. II a.c. odată cu strada Dimitrie Cantemir care este legată cu str. Cringași". Exemplele de acest fel sînt numeroase. Există însă cîteva care aparent au aceeași înfățișare, adică lîngă propunerea cetățeanului se află și răspunsul scris, dar fondul rezolvării este cam schimbat. Popovici Gheorghe, care locuiește în Bl. 40 B vest, propunea: „În cartierul vest există două restaurante, o patiserie și o singură alimentară și avem rugămintea ca în locul patiseriei, unde se vînd bere și produse de patiserie, să se desfacă produse lactate". Răspunsul organelor comerciale suna astfel : „Nu este justificată măsura deoarece în cartierul Pl. Vest și așa rețeaua de alimentație publică este deficitară". Adică problema a fost ocolită chipurile principal. Semnatarul propunerii înțelege prin rețeaua de alimentație publică în primul rînd magazinele unde se desfac mărfuri alimentare, iar cei care au dat răspunsul, restaurante sau patiserii unde se vinde bere. Așa că fiecare are dreptate în felul său ; dacă ne gîndim că serviciile comerciale sînt însă create pentru a satisface nevoile publicului consumator, atunci dreptatea aparține celui care a făcut propunerea. Și pentru ca ea să se împlinească trebuia să intervină primăria.

Fiind de acord cu această observație, care, firește, nu tinde să minimalizeze meritele importante ale acestui mod democratic de consultare și rezolvare a problemelor cetățenești, tovarășul **Petre George Tănăsescu**, prim-vicepreședinte al Consiliului popular municipal, ne-a răspuns la cîteva întrebări cu privire la existența „Sfatului cetățeanului".

— A apărut cu mai mulți ani în urmă ca un mijloc operativ și democratic de consultare a primăriei, a organelor aparținătoare, cu masele de cetățeni. Cu timpul s-a perfecționat și a căpătat nota de operativitate ce o deține astăzi. Este, dacă putem spune așa, o formă activă de participare a cetățeanului la rezolvarea treburilor gospodărești ale orașului. Cetățeanul se pregătește, cînd este invitat la acest sfat, gîndește deja cum se poate rezolva cutare problemă și propunerea o face cît mai realistă. Și pentru a-l face să gîndească cît mai în cunoștință de cauză, noi îl ajutăm : la fiecare adunare vorbim despre legile în vigoare, despre posibilitățile de lucru într-un domeniu mai des discutat, comerț, de pildă, prezentăm planuri de perspectivă. Sfatul acesta viu înlocuiește adesea ghiseul care din vina unor funcționari comozi, sau a unei proceduri greoaie este, tot adesea, un organism mort.

— Dacă cetățenii vin aici direct cu problemele lor se înțelege prin asta că este înlocuită și munca deputaților ?

— Nu! Dealtfel, la aceste adunări participă și deputații. Rezolvîndu-se aici unele probleme curente, ei au posibilitatea să se ocupe de cele de perspectivă sau care nu se pot rezolva de la o lună la alta. Totuși, pentru unele circumscripții unde deputații au devenit persoane onorifice, și avem cîteva, Sfatul cetățeanului a devenit un contact sigur al gospodarului din cartier cu forurile și organele care sînt implicate în viața sa.

★

Mergînd pe urmele acestei precizări a tovarășului Tănăsescu am discutat cu cetățeni din circumscripția electorală nr. 28. Aceasta cuprinde străzi dintr-un cartier nou unde, în mod firesc, după ce constructorii au plecat, locuitorii aveau de finisat și înfrumusețat cu zone verzi spațiul în care se mișcă. Ceea ce au și făcut în mare măsură. Citez dintr-un referat aflat la primărie : „În această zonă s-a săpat și încărcat pămînt impropriu și resturi de materiale de construcție în cantitate de 3 100 mc". Dincolo de această cifră se adună orele acelea de după-amiază cînd, după o scurtă odihnă, locuitorii de aici au înlocuit uneltele activității cotidiene cu lopata și sapa ; orele de muncă patriotică. A fost doar începutul. Apoi, aici, au fost aduse îngrășăminte și pămînt special pentru zone verzi, au fost plantați arbori, arbuști și trandafiri (700), gard viu (500 metri liniari), zonă verde (15 000 mp) etc. Deci o treabă de largă participare cetățenească.

— Din păcate, deputatul nostru, pe care îl stimăm foarte mult ca om, n-a fost în fruntea acestor acțiuni — își amintește tovarășa **Maria Costache**, locatară într-unul din blocurile acestui cartier. Și poate că nu tocmai din vina lui. Cînd l-am ales era parcă mai liber ; acum este elev la o școală de maiștri care îi solicită toate după-amiezile. Cum-necum, nu ne-a ajutat nici măcar atunci cînd l-am solicitat expres și avem în momentul de față unele probleme nerezolvate. Spațiul comercial este mic în zonă și nu știu de ce. Cooperația meșteșugărească — de pildă — care a realizat cu investițiii proprii un complex, a găsit loc suficient să-și amplaseze unitățile sale. În paranteză fie spus avem nevoie de o florărie în cartier, dar nu de una unde găsești doar coroane pentru ocazii nefericite. Și revenind, trebuie să vă mai spun că pentru îmbunătățirea rețelei alimentare trebuie să se ocupe cineva direct și cu autoritate. Și cine altul ar putea-o mai bine face decît deputatul !

★

Cartierul Berească numit cîndva al demobilizaților, fiindcă pe aceste locuri situate spre ieșirea din oraș către Buzău s-au stabilit prin improprietărire foști soldați din primul război mondial, reprezintă circumscripția electorală nr. 14. Ales aici ca deputat, juristul **Dan Alexandru Dragu** a înțeles din primul moment că oamenii care i-au încredințat mandatul au mari probleme privind traiul zilnic : cartierul era lipsit de apă curentă. În plus, apele fluviale amenințau, ba chiar inundau casele, mai în fiecare toamnă sau primăvară. Privind din perspectiva zilei de azi lucrurile, mai ales problema apei curente, apar într-o lumină destul de ciudată. Oricine se poate întreba cum a fost posibil ca, în toți acești ani, cartierul unui oraș mare, aflat în plină dezvoltare, să fie aproape uitat ? În ce-l privește, deputatul n-a avut timp de întrebări retorice, a trecut imediat la acțiune. Fiind și secretar al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal, cunoscînd deci mai bine soarta unor demersuri, posibilitățile de rezolvare operativă, a găsit soluția pentru demararea lucrărilor de introducere a apei. S-a recurs la sistemul contribuției bănești. Conform cunoscutei Legi 20, contribuția a fost fixată pînă la un anumit plafon iar restul sumelor au fost adăugate de către primărie. S-au ivit cazuri cînd contribuția cetățenilor de pe o stradă a trecut de jumătatea sumei devizului dar și cazuri cînd partea mai mare a fost suportată de stat. Munca necalificată a fost desfășurată în întregime de către cetățeni. „Și astfel — își amintește **Vasile Savin**, secretarul organizației de partid din cartier — dacă atunci cînd ne-am apucat să introducem apa aveam doar vreo șase străzi cu conducte, azi doar vreo șase sînt fără. Încă, deoarece, și aici lucrările sînt începute. Aproape nici nu ne venea să credem că avem apă într-un timp așa de scurt, după ce ani și ani de zile nimeni nu ne mai lua în seamă". Scriptic, situația se poate rezuma astfel : pe 20 de străzi au fost instalați peste 4 000 metri liniari de conducte de alimentare. Acestor cifre li se pot adăuga altele privind pavarea, modernizarea sau refacerea unor străzi. În momentul de față se lărgește strada Știrbului, se extinde și aici canalizarea.

Deputatul Dragu într-o postură obișnuită : dialogul cu cetățenii

— Acest fapt — mărturisește deputatul — va permite racorduri de canalizare și pentru alte străzi. Acum, trebuie să terminăm, mai bine zis, pînă cînd încep ploile, lucrările de canalizare a apelor pluviale. Poate credeți că fiind secretar al Comitetului executiv a fost simplu pentru mine să declanșez acțiunea. N-a fost și trebuie să vă spun că nu numai pentru mine ci și pentru cetățenii cartierului al cărui reprezentanți m-au însoțit acolo unde făceam demersuri. Undeva, pe un teren, mai sus față de cartierul Berească se află satul Țîntăreni ; de aici trebuia începută lucrarea, fiindcă aici se strîngeau apele și porneau la vale. Proiectul este foarte vechi, de prin '60 și ceva. A fost de mai multe ori autorizat, dar investiția s-a folosit mai totdeauna în alte scopuri. Am fost la un vicepreședinte al consiliului popular județean să ne sprijine ; principalul argument — faptul că lucrarea va crea o zonă de siguranță, și în perimetrul satului, și va aduce un plus de eficiență în activitatea de pe ogoarele I.A.S.-ului Movila Vulpii. Vă ajutăm cu materiale și oameni, dar faceți rost de un excavator — ni s-a spus. Am făcut : cei de la Oficiul județean de îmbunătățiri funciare ne-au pus la dispoziție un excavator „Castor". Ce vreau să spun cu toate aceste exemple ? Dacă știi să explici celor care trebuie să te ajute că realmente au și ei de cîștigat, și nu foarte puțin, ai obținut un sprijin foarte larg.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Viitoarea conductă care va colecta apele pluviale

„Cazinoul" din Galați a renăscut

În numărul 24 al revistei noastre, din 17 iunie 1976, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", publicam o scrisoare a cetățeanului Theodoru Corneliu, din Galați. Iată conținutul : „Pînă de curînd, în Grădina publică din Galați exista restaurantul „Cazino-Brateș". Local modern (a costat milioane), avînd centrală termică, salon placat cu marmură, grătar și sobe cu gaze, roboți, camere frigorifice, grupuri sociale, magazii, anexe, grădină de vară. Numai că parcă tocmai aceste condiții au deranjat pe cineva. De curînd restaurantul a fost înlocuit cu o cofetărie. E drept că în loc de sute de mii de lei lunar vînzări cît putea realiza restaurantul, cofetăria are ocazia să vîndă doar într-o zi savarine și ecleruri de peste... 50 lei. După cum e tot atît de adevărat că restaurantul nu deranja locuitorii din jur : cea mai apropiată casă este la circa 150 metri. Cetățeni ai orașului nu pot să nu remarce și că pe o rază la fel de mare mai sînt amplasate încă două cofetării — „Parc" și „Terasa tineretului" — și două chioșcuri de răcoritoare. Acum, nu zice nimeni că, dacă tot nu se mai folosesc atîtea instalații, trebuia să se facă aici o cinematecă sau un club, dar barem să se fi transformat localul într-o cantină sau un restaurant cu autoservire. Nu știu de ce, dar îmi amintesc acum de o altă „transformare" peste noapte : fostul cinematograf din vecinătatea Universității a devenit... magazie, prin grija cooperației gălățene".

În urma oricărui alt răspuns, din partea celor în drept, ne-am pomenit puși la punct — noi și cititorul care ne scrisese — în paginile ziarului „Viața nouă", din Galați, printr-o notă intitulată „Respectul pentru adevăr !", publicată în numărul 9252/1976. Printre altele ni se reproșau următoarele : „Uitînd de respectul pentru adevăr, revista „Flacăra" a publicat această sesizare fără a verifica temeinicia ei, fără a încerca să afle, măcar telefonic motivele care au stat la baza acestor hotărîri... cu un minim efort de informație redacția respectivă s-ar fi edificat asupra faptului că la baza înființării cofetăriei în localul fostului restaurant „Cazino-Brateș" stau motive care vizează ambianța frumoasei Grădine publice a orașului Galați, ocrotirea minunaților ei arbori, a straturilor și rigolelor florare nu o dată distruse de indivizi turmentați, certați cu normele eticii socialiste, diminuarea consumului de alcool" etc., etc. „Dincolo de lipsa de adevăr — ni se mai reproșa — în exprimarea cauzelor care au generat aceste „transformări", sesizarea cetățeanului Theodoru Corneliu are un vădit caracter speculativ ; iar revista „Flacăra" publică cu multă ușurință în paginile sale, fără o cît de sumară verificare, unele corespondențe, încălcîndu-se astfel una dintre legile de bază ale publicisticii noastre socialiste — Respectul pentru adevăr !"

Nu ne-am simțit ofensați de această colegială punere la punct, numai că sincer nu înțelegeam replica tăioasă și plină de suspiciune față de opinia unui cetățean, a unuia dintre concetățenii colegilor de la numita publicație, care socotise de datoria sa cetățenească să-și rostească părerea cu privire la deturnarea rostului ce i se părea firesc, și economic în același timp, al unui prestigios local public. Cum această opinie o împărtășeau și scrisorile altor gălățeni sosite la redacție, ne-am deplasat la Galați, am stat de vorbă cu mai mulți oameni, cu angajați cu funcții de răspundere în coordonarea comerțului gălățean, cu tovarăși din organele locale. De fiecare dată, motivele care ar fi determinat conducerile Direcției comerciale județene, Întreprinderii de alimentație publică să ia această decizie, nu ne-au putut fi clarificate. Am cerut și un act în baza căruia s-a luat decizia discutată, dar nu l-am putut vedea. Iată însă că cetățenii au avut dreptate. Convinși, credem, că schimbarea destinației unei mari investiții este contrară legii, mai ales atunci cînd prin noua destinație nu se obține o eficiență economică mai mare, beneficiarii acestui local, cu sprijinul unor cadre de conducere din organele locale, au hotărît revenirea „Cazinoului-Brateș" la profilul inițial, mai mult, modernizarea, întimizarea și redarea lui spre folosință, la 5 iunie 1977, marelui public gălățean. Am pus întrebarea : care decizie a fost mai bună, deci mai aproape de adevăr ? Ni s-a răspuns firesc : „aceasta din urmă", care corespunde cu scopul inițial al investiției. Cu atît mai mult, cu cît acum restaurantul a devenit una dintre unitățile cu care Întreprinderea de alimentație publică din Galați se poate mîndri. Dealtfel, chiar colegii de la ziarul „Viața nouă" din Galați și-au schimbat se pare punctul de vedere. Astfel că în același ziar, numărul 9516/5 iunie 1977, citim într-un articol cu titlul : „Alte unități ale comerțului de alimentație publică au fost modernizate", următoarele : „Rețeaua comercială gălățeană din sectorul alimentației publice s-a îmbogățit cu noi unități complet renovate, modernizate și intimizate... Astfel restaurantul „Brateș", situat în Grădina publică, a fost renovat și dotat cu mobilier nou, dispunînd acum de trei terase frumos amenajate. De asemenea vasului „Libertatea"... **readus pe vechiul loc al falezei Dunării**, prin renovările făcute i s-a mărit capacitatea... Dealtfel, toate unitățile noi date în folosință, în funcție de specificul lor, oferă zilnic o gamă variată de mîncăruri și băuturi, **condiții plăcute de agrementare**". Toate sublinierile ne aparțin și evocind aceste întîmplări legate de soarta — în final fericită — a „Cazionului-Brateș", n-am făcut-o decît pentru a releva unul din învățămintele pe care ele le implică, cu semnificație de principiu, anume acela de a asculta totdeauna, cu cea mai mare atenție și receptivitate ceea ce ne spun sau scriu cetățenii.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Din nou despre plantele medicinale

O idee despre un anume sanatoriu

Întreprinderea „Plafar" din București, întreprindere despre care s-ar putea spune că este locul unde își dau întîlnire toate florile de pe pajiștile a cinci județe, Ilfov, Argeș, Dîmbovița, Prahova și Ialomița. La întrebarea noastră dacă dinsul folosește ca leac vreuna din plantele medicinale, directorul întreprinderii, Gavril Grozea, ne-a răspuns fără să stea prea mult pe gînduri :

— Am un ulcer mai vechi ale cărui crize le astîmpăr cu un ceai de tătăneasă. După numai 10 minute, durerile dispar de parcă le-ar lua cineva cu mîna. Dacă trei zile la rînd, dimineața, beau cîte un ceai de tătăneasă, trei luni nu mai știu ce sînt crizele de ulcer. Mai posed, din nefericire, și niște afecțiuni de bilă, pe care le combat cu anghinare. Oricînd veți găsi în servieta mea o pungulință cu anghinare crudă, nepreparată. O consum ca atare, doza fiind cam cît pot eu cuprinde în vîrful degetelor. O mestec în dinți, ca pe o gumă de mestecat, și suport cu stoicism cumplita ei amăreală, dar scap de durerile de bilă.

Și totuși, nici tătăneasa și nici anghinarea nu sînt plantele medicinale care îl atrag în mod deosebit pe directorul întreprinderii „Plafar", ci menta. De ce ? Pentru că în vara acestui an cererile de ulei eteric din mentă au crescut atît de brusc, de la o producție zilnică de 10 tone de mentă prelucrată, la 100 de tone, încît, în clipa în care cele 100 de tone au devenit o sarcină, oamenii s-au speriat pur și simplu, mai ales că menta urma să fie transportată zi și noapte (pe măsură ce era recoltată de pe ogoarele C.A.P.-ului Cocon, județul Ilfov), cale de peste 300 de kilometri, la Bod, unde întreprinderea „Nivea" a pus la dispoziție instalațiile de distilare a mentei.

— Dincolo de aceste greutăți pe care pînă la urmă le-am depășit, deși multora nu le vine nici acum să creadă că am făcut față, menta mă mai atrage și pentru faptul că, folosind linia de cultură de mentă „Columna", al cărei autor este dr. Emil Păun, de la Stațiunea de cercetări din Fundulea, am avut anul trecut, de exemplu, o producție de 2800 kilograme mentă verde la hectar, iar în acest an am ajuns la o recoltă de aproape 6000 de kilograme la hectar. Iar dacă timpul ține cu noi, am fi reușit să obținem chiar și o cultură dublă.

În legătură cu mult discutata și mereu actuala criză de mușcel, sunătoare, tei, interlocutorul nostru a ținut să reia aceleași cauze așa-zis obiective care au făcut și află dată obiectul reportajelor noastre dedicate acestui aspect : că numărul cetățenilor care solicită și consumă aceste plante medicinale a crescut, în timp ce numărul celor care înainte vreme fi mai și culegeau a scăzut într-un raport invers proporțional ; că foarte mulți oameni își fac stocuri substanțiale cu aceste plante, fără să știe, de exemplu, că mușcelul, deși în pungi protectoare, fiind o plantă higroscopică, se alterează după cel mult trei luni de la împachetare, că mușcelului și sunătoarea intră în compoziția unui foarte mare număr de ceaiuri medicinale mixte ; că există la ora actuală un mare număr de indivizi care și-au făcut o adevărată profesie din a revinde aceste plante cumpărate de la magazinele „Plafar". Toate aceste argumente, mai puțin ultimul, au fost prezentate și comentate în coloanele revistei noastre, așa că nu revenim asupra lor. Merită însă să consemnăm ideea, mai exact spus opinia interlocutorului nostru, care consideră că școlile, mai ales cele din mediul rural, și organizațiile de pionieri, pe al căror sprijin s-a contat și încă se mai contează, nu își aduc nici pe departe contribuția, adică toate discuțiile și toate promisiunile nu și-au dovedit nicicum efectul scontat.

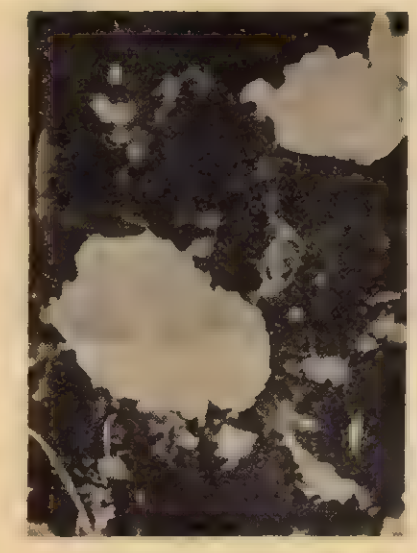

Papaver somniferum
sau macul de cîmp

Adonis vernalis
sau ruscuța de primăvară

— De cîțiva ani buni tot dezbatem această idee, dar trebuie să spunem lucrurilor pe nume : nu s-a făcut nimic, iar acolo unde a existat un interes cît de cît, din partea profesorilor de științe naturale, sau din partea conducerii școlilor, au apărut alte cauze, cum ar fi transportul, care au depreciat plantele culese. Acesta este adevărul-adevărat pe care trebuie să-l privim în față și să luăm măsurile corespunzătoare. În ceea ce ne privește, prin specialiștii trustului nostru, am reușit să trecem mușcelului în rîndul plantelor medicinale cultivate. Rezultatele obținute în acest an, deși nu ne-au satisfăcut cantitativ, ne dau totuși speranțe. Am fi obținut recolte însemnate, dar ne-a încurcat vremea ploioasă din acest an. Poate că la anul vom avea alte șanse, mai ales că vom extinde cultura mușcelului, tocmai pentru a preîntîmpina capriciile timpului.

Pentru elucidarea deplină a acestui misterios raport între școli și centrele de achiziție a plantelor medicinale, s-ar cuveni, credem noi, o dezbatere la obiect, cu participarea celor direct implicați, adică un fel de masă rotundă, dar, spre sfîrșitul dialogului nostru, am avut surpriza să consemnăm o idee care, trebuie să mărturisim, din capul locului ne-a cucerit. Ar fi vorba despre un vis care de multă vreme s-a aprins în inima cîtorva oameni, printre care și Gavril Grozea.

— Avîndu-se în vedere că la ora actuală se manifestă în lumea întreagă un tot mai mare interes pentru medicamentația cu plante medicinale, al căror mare avantaj, în comparație cu medicamentele obținute pe cale sintetică, este acela că organismul le asimilează complet, fără să provoace nici un fel de sechele, deci, într-un asemenea context, ideea care mă frămîntă pe mine și pe alte cîteva zeci de oameni pasionați de acest miraculos izvor de sănătate, ar fi cea a înființării unui sanatoriu în care tratamentul să se bazeze în principal pe plante medicinale, miere și ape minerale. Nu știu cît de greu va fi să înființăm un astfel de sanatoriu, dar ceea ce realmente ne îngrijorează este faptul că deși avem cîțiva recunoscuți specialiști în fitoterapie, ne lipsesc totuși medicii curanți. Avem plante medicinale, mult mai mult decît alte țări ale Europei, sîntem cam printre primii în lume, dar încă nu am văzut o rețetă în care să fie trecut, cel puțin ca adjuvant, un tratament cu plante medicinale. Avem, adică, medicamente, dar cine să le prescrie ? Chiar și numai din prezentarea acestui aspect, se poate vedea că drumul e lung, dar nu-l putem scurta decît dacă luăm măsuri exacte. Ce-ar fi, de exemplu, dacă în cadrul cursurilor despre plantele medicinale, de la Institutul medico-farmaceutic, s-ar învăța ceva mai mult decît cele cîteva noțiuni cuprinse într-un curs auxiliar, cum se face la ora actuală ? Mi-a fost dat să văd că un achizitor știe ceva mai mult despre plantele medicinale decît un farmacist, ori situația asta nu mi se pare normală. Sigur că da, problemele unui sanatoriu al plantelor medicinale, al mierii și al apelor minerale sînt extrem de complexe, dar e păcat ca tocmai în țara noastră, cu o floră extrem de bogată, cu atîtea ape minerale și cu o miere recunoscută încă din timpul dacilor, să nu se întreprindă nimic în acest sens.

Deocamdată atît despre această idee, sau vis care, iată, arde în inima cîtorva oameni alături de care ne înscriem și noi.

VICTOR NIȚĂ

(Urmare din pagina 7)

pentru fiecare soi și sortiment de vin, făcîndu-se în așa fel încît să se ajungă la potențialul alcoolic specific podgoriei. La Simburești o altă zi de lucru se apropie de sfîrșit, elevii liceului din Slatina, într-un șir indian perfect, coboară din dealul Bolindețului, fiecare cu o lădiță de struguri, în timp ce liniștea se întinde, aproape de întuneric, peste dulcea vale a Simbureștilor.

■ DRĂGĂȘANI

„Marii viticultori cunosc pe de rost povestea fiecărui butuc de viță din podgorie!"

Cînd am coborît la ora 4 din tren la Drăgășani ploua răsturnat. Duminică, ora 6, la sediul Întreprinderii vicii și vinului-Vîlcea cu sediul la Drăgășani îl găsesc pe directorul **Dumitru Sîroe** completînd tabelele cu ultimele date privind recoltarea, zonele unde s-au copt strugurii și punctele unde vor fi transportați și vinificați. „Sîntem în plină campanie — îmi spune directorul — și în ciuda faptului că astăzi plouă, muncim tot efectivul la recoltare și vinificație. Anul acesta, față de ceilalți ani, este un an bun. Ca să înțelegeți acest lucru v-aș da niște cifre. La amestecul nobil, la data de 5 septembrie, cantitatea de zahăr era de 136 g, pe cînd anul trecut doar atingea 101 g, iar aciditatea de 6,6 față de 9,2. De asemenea, la fetească regală cantitatea de zahăr este de 151 g, față de anul trecut : 124 g ! De asemenea, putem preciza că și greutatea strugurilor anul acesta este mult mai mare față de cea de anul trecut. Acest lucru ne obligă să declanșarea unei campanii intense de cules, ne obligă să accelerăm ritmul la vinificație, la pregătirea întregului efectiv al utilajelor, la îmbutelierea și la dirijarea unei fermentări corecte, la pregătirea tuturor operațiilor de pivniță, de conservare a acestei avuții naționale. Declanșarea campaniei de recoltare a început la noi în 10 septembrie, cînd au fost create condițiile naturale — în funcție de acumulările de zahăr din struguri. Prima care a început recoltarea a fost C.A.P.-ul Suteși, care a cules și predat centrului 8 pînă la 12 tone de struguri pe zi. În acest C.A.P. ritmul culesului este constant. Pînă la 1 octombrie estimăm că se va culege întreaga cantitate de struguri de pe suprafața cultivată. De asemenea, și la C.A.P. Drăgășeni și Ștefănești ritmul culesului se intensifică zilnic. Nu același lucru îl putem spune despre C.A.P. Orlești. Aici recoltarea, conform analizelor de laborator și concluziilor specialiștilor, trebuia începută de cîteva zile, fiind după părerea noastră zona cea mai favorizată culturii. Cei de acolo amînă zi de zi să ne livreze cantitățile de struguri, uitînd că fiecare zi trecută față de timpul optim culesului reprezintă pierderi. Acum lucrăm zi și noapte, reprezentînd vîrful campaniei noastre. Zilnic specialiștii noștri îndrumă, controlează lucrările și urmăresc evoluția culturilor la toate C.A.P.-urile din județ. În total controlăm și dirijăm 9 centre de vinificație unde se poate prelucra întreaga cantitate de struguri care ne soscește din tot județul. Zona Drăgășanilor este axată pe culturi de vie specială destinată vinificației. Producția podgoriei Drăgășanilor la sfîrșitul cincinalului se va dubla prin soiurile pure pe care le cultivăm. De asemenea, cu toate greutățile pe care le întîmpinăm din cauza terenurilor, s-au creat numeroase terase care ne permit să mecanizăm toate lucrările. De la centrele noastre de vinificație nu se desface nici un gram de vin neîmbuteliat și pînă nu este avizat de cercetătorii noștri".

SORIN POSTOLACHE

■ SEGARCEA, CORCOVA

Oameni care mențin și sporesc faima podgoriilor românești

Pe Drumul viilor, urcăm spre **Dealul rotului** de la Segarcea, unde se află ferma viticolă a C.A.P. **Unirea** din localitate. Sîntem în 17 septembrie. Ing. Maria Milotinescu, șef de fermă, ne arată cu neascunsă bucurie plantația de care a ajuns să se pasioneze. Oamenii spun despre ea că trăiește mai mult în vie. În curînd își va susține lucrarea de doctorat. Bineînțeles, tema este din viticultură. Lucrează aici de 18 ani. Cu 150 de cooperatori, cele 180 de hectare de plantație sînt îngrijite într-adevăr sistematic. Azi sînt la cules 75. Ceilalți au terminat de recoltat soiurile albe, iar cele negre încă n-au o concentrație de zahăr suficientă. Oricum, 60 la sută din suprafață este deja recoltată. Toate plantațiile din sistemul clasic au fost înnoite cît soiuri pure, în ultimii zece ani. Soiuri noi aici : **cabernet** — care în sistem modernizat produce cu 30 la sută mai mult — **sauvignon** și **tămîioasă**. Maria Milotinescu regretă **pinot noir**-ul care s-a pierdut, deși aici are condiții pedoclimatice foarte bune. E hotărîtă să-l reabiliteze, cu atît mai mult cu cît acest soi lipsește deja din tot județul. Mai este doar prin colecții. Experiențele făcute de pasionata ingineră au convins-o că poate să ridice simțitor și producția acestui soi neagreat și pentru producțiile sale reduse. „Ceea ce face ea, de ani de zile, este un lucru minunat, ne spune Vasile Toma, directorul Întreprinderii de vie și vin a județului Dolj. Mereu întreprinde experimente și rezultatele ei urcă vizibil de la o recoltă la alta".

La crama I.A.S. Segarcea, inginerul Anatolie Pănuș, șef de fermă, stăruie să notăm barem cîteva nume de mecanizatori cu a căror pricepere și trudă se asociază, în bună măsură, faima vinurilor de aici. Se remarcă Nicolae Bechceanu, Constantin Nica, Dumitru Brebenoiu și Dumitru Melinte. Inginerul lucrează aici de 23 de ani. Își cunoaște bine oamenii și meseria. De curînd, pentru îmbunătățirea prelucrării au fost instalate două noi utilaje tip **rote** folosite la vinificarea strugurilor roșii și aromați. „Prelucrăm, pe zi, între 110 și 140 de tone de struguri, ne spune șeful de fermă. Acum însă sîntem pe terminate. Joia viitoare sper să fim gata".

Lucrează în plin și secția Segarcea a I.V.V. Dolj. „Aici treaba mergea destul de rău, ne spune directorul Vasile Toma, pînă a venit șef de secție inginerul Eugen Barcan". Tînărul acesta e de trei ani aici. Are o rară pasiune pentru meseria lui și n-are, mai ales, nevoie de stăruințele superiorilor ca să facă bine lucrul pe care-l are de făcut. Crede că va depăși planul preliminat, de 5 000 de tone struguri prelucrați ; are deja depășiri. „Deocamdată mergem cu vreo 220 de tone zilnic, dar de azi, creștem. La noi, săptămîna de foc va fi săptămîna viitoare".

În Mehedinți, una din cele mai vestite podgorii a fost și rămîne Corcova. Întreprinderea agricolă de stat are, pe rod, 338 de hectare. Directorul Constantin Potinc, ajutat mai ales de inginerul șef Constantin Iovănescu, se zbate de cîțiva ani cu bune rezultate pentru modernizarea plantațiilor și pentru extinderea lor. O optică ciudată a localnicilor a menținut pînă de curînd această podgorie cu faimă la o întindere foarte redusă și la un nivel de exploatare cel puțin anacronic. Pînă acum doi, trei ani, stropitul se făcea încă numai cu sacaua cu boi. „Condițiile pedoclimatice și calitățile oamenilor, ne asigură directorul, permit extinderea viilor de la Corcova cu încă o mie de hectare. Am pus la punct un proiect în acest sens. De mare ajutor ne sînt înțelegerea și sprijinul pe care ni le acordă conducerea administrativă a județului. Am fost și sperăm că vom fi ajutați în continuare și de minister. Vrem să îmbuteliem vinul de Corcova aici. De doi ani ne zbatem să obținem o linie corespunzătoare de îmbuteliere pe care ne pare că anul acesta, mai ales cu sprijinul amintit, o vom avea". La ferma din Corcova, inginerul principal Ion Pînoșanu e cunoscut de toată lumea de aici ca unul din cei mai pătimași iubitori ai viticulturii. Originar de la Pînoșa-Gorj, el lucrează aici de 20 de ani. A început ca muncitor calificat, a devenit maistru, iar în 1970 a plecat la Facultatea de horticultură din Craiova. Din 1975, revenit inginer la Corcova, se ocupă exclusiv de vie, marea lui pasiune. „Cu oameni ca el și ca inginerul Stela și Ion Puianu, ne spune directorul întreprinderii, avem șansa nu numai să menținem faima vinurilor de Corcova, dar și să sporim simțitor potențialul productiv al podgoriei, cuantumul participării ei la producția națională a vinurilor de calitate". Culesul e în plin. Participă zilnic elevi ai școlilor din sate ; de vineri a sosit și un grup de studenți medicinești de la Craiova. Producțiile nu sînt spectaculoase — aceasta și datorită soiurilor mai puțin productive, dar care dau vinuri remarcabile prin calitate. Cîțiva specialiști pasionați însă, alături de țăranii viticultori din moși-strămoși, trudesc cu ambiție și pricepere să mențină și să ridice prestigiul vinurilor de Corcova. Și poate că rezultatele lor de acum și din viitor îi vor clinti din nepăsare și pe gospodarii C.A.P.-ului din comună care și-au lăsat în părăsire viile. Lucrul e cu atît mai de neînțeles și de netolerat cu cît C.A.P.-ul are aceleași condiții pedoclimatice pe terenuri vecine cu ale întreprinderii.

DORIN GHERGHINESCU

Agronomii de azi, agronomii de mîine

Un obiectiv prioritar : valorificarea superioară a fondului funciar

În stînga Jiului, zona de sud a Olteniei cuprinde un perimetru nisipos ce se întinde pe 200 000 ha. Grosimea stratului de nisip variază între 10 și 15 m, relieful e vălurat cu dune și interdune ca într-o adevărată Sahară. Solul, clima uscată, vînturile frecvente limitau culturile agricole la cîteva plante : mei (numit și grîul nisipurilor), secară și fasoliță. Producțiile erau extrem de scăzute și foarte nesigure. De pildă, cultura de secară abia atingea o medie de 200—300 kg la hectar. Fără să existe obligativitatea înscrisă în planuri de-a organiza cercetări științifice, în scopul punerii în valoare a acestei zone, încă din anii '50 aici s-au înființat gospodării didactice, puncte de cercetare care au stat la baza stațiunilor de cercetări de mai tîrziu. În activitatea de cercetare au fost angrenate cadre didactice tinere, majoritatea chiar absolvenți ai facultății și studenți care-și întocmeau lucrările de diplomă în cadrul tematicii cercetării aplicative. „Nisipurile Olteniei din stînga Jiului și valorificarea lor" este titlul unei ample monografii apărute în anul 1964. Volumul cuprinde 70 de lucrări științifice axate pe punerea în valoare la modul superior a zonei respective. Echipele care au realizat lucrările experimentale utilizînd o metodologie de cercetare pluridisciplinară cuprindeau fitotehniști, agrometeorologi, agrochimiști, fiziologi și matematicieni astfel că, pe lîngă o abordare curajoasă, fiecare temă dădea răspunsuri clare unor probleme de producție. Cercetările au evidențiat prin rezultatele lor posibilități nebănuite de cultivare eficientă a nisipurilor, recoltele depășind la hectarul cultivat în condiții de producție 5 000 kg grîu, 3 000 kg sorg și 5 000 kg porumb. Includerea zonei nisipurilor într-un modern sistem de irigații a ridicat, în multe unități agricole de stat și cooperatiste, nivelul recoltelor.

În ultimii ani, cercetările s-au axat pe introducerea în cultură a unor specii noi ca, bunăoară, alunele de pămînt pentru care, așa cum ne spunea prof. dr. Liviu Pop, catedra de agrofitotehnie deține patentul tehnologiei culturii. Mai mult de 26 de C.A.P.-uri din zona nisipurilor cultivă pe circa 2 000 ha alune de pămînt, media producțiilor depășind 4 000 kg la ha. Nu au fost neglijate nici alte categorii de sol, cercetîndu-se cele mai potrivite structuri de culturi de solurile brun-roșcate de pădure și podzolice. S-au creat soiuri noi de orz, orzoaică și ovăz de toamnă printr-o muncă de selecție și ameliorare desfășurată pe o perioadă de 15 ani. Cercetările conduse de lector univ. Aurora Glăvan au urmărit fie că era vorba de soiuri vechi, fie de cele nou create, parametrii productivității maxime în zona de răspîndire a plantei respective. Inul pentru fuior, plantă necunoscută pînă de curînd în Oltenia, a început să fie introdus cu succes în cultura mare, bineînțeles după ce și-a făcut „stagiul" în sectorul de cercetare. Rezultatele promițătoare au determinat înființarea unor loturi semincere pe care producția de sămînță a ajuns la 1 400 kg, ca de exemplu la C.A.P. Mischii unde cultura ocupă 100 ha. Pentru comparație, conf. dr. Polixenia Nedelcu, secretar științific al Facultății de agronomie, îmi spunea că, în mod normal, în condițiile țării noastre, recolta de sămînță nu trece de 600 kg la ha. Legarea cercetării cu producția mare se realizează și prin punctele experimentale de sprijin din unitățile agricole de stat și cooperatiste. „Avem 25 de asemenea puncte experimentale, sublinia prof. dr. Constantin Barbu, decanul facultății. În aceste puncte, studenții noștri își execută experiențele necesare întocmirii lucrărilor. Încă din primul an de studii, fiecare student activează într-un cerc științific ceea ce înseamnă o profilare timpurie, o specializare pe o anume problemă. Urmărim ca lucrările de diplomă ale studenților să rezolve măcar un aspect practic dintr-o unitate de producție. Pot să vă asigur că, în bună parte, am reușit să îndeplinim acest deziderat". Nu se poate vorbi despre o valorificare superioară a fondului funciar fără a pomeni despre lucrările de cercetare științifică desfășurate pe pășunile și fînețele din zona submontană. La Rînca cercetările au început încă din 1952 sub conducerea prof. dr. Costică Pavel. Mai apoi s-a extins la Prejba în județul Gorj. De la 4—6 tone producție masă verde pe hectarul de pajiște s-a ajuns la 15—20 tone îmbunătățindu-se totodată calitatea furajului. Aplicarea tehnologiilor pentru pajiștile semănate a condus la realizarea pe fiecare hectar a 35—40 tone masă verde de cea mai bună calitate. Este de menționat că în județul Gorj există cea mai mare suprafață de pajiști semănate din țară și că tehnologia exploatării acestor pajiști a fost elaborată de specialiștii craioveni.

Terenurile decopertate, colinele de cenușă vor fi redate circuitului agricol

Agricultura contemporană este confruntată cu unele probleme noi, neîntîlnite și neabordate teoretic și practic pînă în zilele noastre. Între acestea foarte importantă este scoaterea din circuitul economic a unor suprafețe, consecutiv dezvoltării activităților industriei extractive sau energetice. Așa stau lucrurile și în Oltenia, la Motru — Rovinari, în Gorj unde exploatarea cărbunelui la suprafață se face prin înlăturarea stratului arabil, fertil pentru agricultori, strat pe care minerii îl numesc steril. După ce exploatarea s-a mutat, terenul rămîne pustiu, gol și sărac iar redarea lui exploatării agricole presupune găsirea unor soluții adecvate. Marile termocentrale, cum e cea de lîngă Craiova, ocupă suprafețe mari cu cenușă rezultată din arderea cărbunilor de calitate slabă. Această cenușă, pe lîngă că răpește agriculturii terenul respectiv, devine un agent poluant prin antrenarea ei de către vînturi și curenții de aer. Pe agenda de lucru a conf. dr. Nicolae Marin, secretarul organizației de bază din facultate, aspectele enunțate au fost înscrise la loc de frunte încă în urmă cu cîțiva ani. Deși pe vremea aceea nu existau ca acum contracte de cercetare cu beneficiarii, lucrările au început datorită convingerii intime și fireștl, dealtfel, că cercetarea trebuie să meargă cu cel puțin un pas înaintea nevoilor producției. La Rovinari a fost înființat un centru permanent de practică a studenților (conf. dr. Marin repeta mereu în cursul discuțiilor : „studenții au fost mereu alături de noi, cu ei am făcut totul") și pe 12 hectare de teren decopertat s-au organizat o mulțime de experiențe cu plante diferite, soiuri, sisteme de amendare și fertilizare, densități etc.

Rezultatele au fost surprinzătoare chiar pentru specialiști în materie din Cehoslovacia, Republica Democrată Germană și Republica Federală Germania. Pe haldele de steril de la Rovinari s-au obținut 2 200 kg grîu la hectar, iar pe cele mai bune variante 3 900. Recoltele de porumb au fost de 2 000 kg pe hectarul lotului martor și de 6 000 kg pe cele mai bune variante. Șase C.A.P.-uri printre care Crușetu, Lupoaia și Poiana și-au recîștigat astfel terenurile, suprafața redată pînă acum agriculturii fiind de 200 ha. Există de acum o bună colaborare cu industria extractivă și cu beneficiarii, colaborare de care profesorul Ioachim Katzuri, decanul facultății de agricultură din Kiel, R.F.G., s-a arătat încîntat. Prin Academia de Științe Agricole și Silvice s-a instituit o colaborare internațională urmînd a se edita un „Dictionar de recultivare", lucrare ce va avea drept coautori specialiști români.

Suprafețele acoperite de cenușa rezultată după arderea cărbunilor în termocentrală ocupă lîngă Craiova circa 500 ha. La început s-a considerat că această cenușă va putea fi folosită pentru confecționarea țiglelor și altor materiale de construcții. Haldele extinzîndu-se însă an de an au intrat în atenția cercetătorilor și, tot fără contract sau sarcină expresă de serviciu, au început experimentări, la început în vase de vegetație, apoi în transee. Lucrările, destul de anevoioase, au fost încununate de succes, o serie de plante comportîndu-se foarte bine în regim de fertilizare și irigare rațională. Proiectul lucrării de diplomă susținut chiar în acest an de absolventa Alexandra Aurora Giolgău evidențiind bune rezultate la cultivarea haldelor cu sfeclă-de-zahăr, tutun, secară și chiar viță-de-vie în arbuști fructiferi. Se preconizează plantarea unor specii silvice cum sînt plopul și salcia pentru fixarea depozitelor de cenușă.

Zootehnia — sector de perspectivă

Un absolvent al Agronomiei trebuie să posede cunoștințe temeinice privind creșterea animalelor. Pentru instruirea practică facultatea a preluat la Beharca din sectorul I.A.S. o fermă de porcine care mergea în pierdere argumentîndu-se că exploatarea acestei specii de animale în sistem gospodăresc nu are nici o perspectivă. Cu investiții minime, dar cu multă pasiune și dăruire și, fără îndoială, cu o exemplară competență profesională conf. dr. Emil Badea a demonstrat, în mai puțin de doi ani, că se poate face treabă foarte bună chiar în condiții de adăpostire mai puțin pretențioasă a animalelor.

Fără să fie adeptul convins al creșterii în sistem gospodăresc, conf. Badea a reușit, acționînd asupra a două pîrghii — hrana și selecția — să obțină anul trecut rezultate impresionante. Din indicatorii tehnico-economici pe 1976 rezultă o depășire substanțială la toate capitolele. Sporul mediu zilnic la animalele supuse îngrășării a fost de 660 grame ceea ce înseamnă recordul absolut pe județ, iar beneficiile au depășit un milion de lei. În acest an, același indicator a atins aproape 700 grame. În ferma de la Beharca se desfășoară, îmbinîndu-se fericit, activități didactice de cercetare și de producție, totul realizîndu-se așa cum spunea conferențiarul șef de fermă „pentru și cu studenții noștri".

Cercetarea înseamnă aici testarea unor noi nutrețuri combinate folosite în furajarea porcinelor și produse în bucătăria furajeră proprie, creșterea vitezei de îngrășare, economisirea unor furaje scumpe și reducerea prețului de cost pe unitatea de producție. Rețetele elaborate de colectivul conf. Badea se aplică cu bune rezultate în unitățile de producție din Segarcea și Leu ca și în cele din județul vechi Olt — Robănești și Redea. Ferma livrează pe bază de contract material de reproducție de cea mai bună calitate.

★

Fără îndoială este imposibil să redai în cuprinsul unui articol toate preocupările care întregesc triada învățămînt-cercetare-producție din facultatea de agronomie craioveană. O seamă de activități de cercetare s-ar fi cuvenit amintite, ca, bunăoară, lucrările privind fertilizările cu tipul F de îngrășăminte, care nu înseamnă altceva decît îngrășăminte foliere adică extraradiculare și cărora li se prevede o mare extindere. Sau s-ar fi cuvenit să scriu pe larg despre un student egiptean care s-a reîntors la Craiova să-și desăvîrșească pregătirea în cadrul unei teze de doctorat ce are drept subiect cultivarea porumbului pe nisipuri. Sau despre o seamă de lucrări de diplomă susținute cu nota 10 anul acesta de studenți merituoși care au făcut producției recomandări valoroase, rod al unor experimentări laborioase.

ELISEI TARȚA ■

Un dispozitiv de coborît

Într-o zi, unui muncitor de la Întreprinderea textilă din Lugoj, pe numele său Aurel Fărcaș, i-a venit ideea să inventeze un dispozitiv pentru descărcarea unor corpuri grele care să înlocuiască unele mașini folosite în acest sens cu cheltuieli de combustibili și energie și cu randament scăzut. Adică a propus în locul motostivuitoarelor, să zicem, care îndeplineau această operație și care manipulau cu incidente lăzile din întreprindere, provocînd pagube însemnate, un dispozitiv simplu și ingenios, economic și fără pierderi. Mai întîi a propus soluția la întreprindere, pentru că omul a gîndit-o pentru întreprinderea în care lucra. A fost întîmpinat cu oarecare neîncredere, cu oarecare rezistență, ba a și fost luat peste picior de unii colegi răuvoitori. Nu l-a deranjat însă, a gîndit mai departe și a pus la punct toate detaliile dispozitivului. Și-a dat seama treptat că, de fapt, invenția lui poate fi întrebuințată cu bune rezultate în felurite unități industriale, în depozite, la rampele de descărcare de mărfuri etc. Atunci s-a hotărît să-și facă ideea publică, adică s-a adresat și altora, decît celor din întreprindere. După nenumărate întîmplări pe care nu dorim să le rememorăm, deși au scurtcircuitat nervii inventatorului, dispozitivul a fost brevetat ca invenție. Brevetul OSIM, cu nr. 64283, cuprinde următoarea caracterizare tipărită și difuzată: „Invenția se referă la un dispozitiv pentru coborîrea unor corpuri grele, folosit în operațiile de descărcare. Sînt cunoscute dispozitive pentru coborîrea unor corpuri grele, care sînt constituite dintr-o platformă de coborîre legată cu un cablu de un arc, cablul fiind trecut peste o rolă, totul fiind susținut de suporturi formînd un șasiu, montat pe roți sau fără roți. Corpul manipulat este așezat pe o platformă, care coboară sub greutatea acestuia și sub efectul destinderii arcului iar după descărcare platforma revine în poziția inițială fără altă acționare.

Dispozitivele cunoscute prezintă dezavantajul că sînt construite din numeroase piese și mecanisme, care necesită reglări și întreținere pretențioasă, totodată nu sînt stabile producîndu-se deteriorări la obiectele manevrate.

Dispozitivul pentru coborîrea unor corpuri grele conform invenției tovarășului Aurel Fărcaș înlătură dezavantajele mai sus arătate, prin aceea că, în scopul asigurării unei descărcări ușoare și economice, cuprinde un cadru orizontal, care este rezemat la un capăt pe niște roți, iar la capătul opus este articulat cu un alt cadru înclinat, pe care rulează o platformă de coborîre... Dispozitivul pentru coborîrea unor corpuri grele, conform invenției, prezintă următoarele avantaje : — nu necesită consum de energie — nu uzează obiectul manipulat".

Am citat pe îndelete din „descrierea invenției" muncitorului Aurel Fărcaș, nu neapărat pentru a familiariza cititorul cu modul curent de exprimare al OSIM, ci pentru a-l pune în temă cu valoarea proiectului.

Așa cum se obișnuiește în asemenea cazuri, pentru a deveni „brevet de invenție", o propunere e supusă unor analize amănunțite, unor teste și referate, conform prevederilor legii numărul 62, articolul 22 : „Brevetul de invenție se acordă de OSIM în urma examinării cererii din punct de vedere al îndeplinirii condițiilor pentru existența unei invenții brevetabile, pe baza avizului institutelor centrale de cercetare, al academiilor de științe sau al institutelor de cercetare și proiectare de profil. Avizul-se comunică OSIM în termen de 30 de zile de la trimiterea documentației necesare pentru brevetare".

Prevederile legii odată îndeplinite,

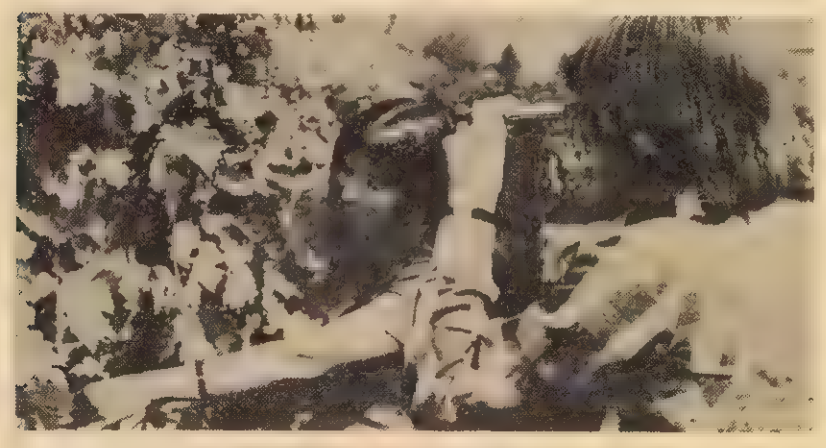

Un dosar deschis:

GIROLACUL

Am în față o listă întreagă, cuprinzînd cîteva zeci de nume și de întreprinderi. Toți acești oameni au sunat la redacția noastră în urma apariției precedentelor două articole despre invenția inginerului George Rădulescu, au luat legătura cu autorul lor și apoi, o parte dintre ei, l-au și vizitat pe inventator. Și-au exprimat fiecare deosebita apreciere asupra calităților lacului prezentat aici, ca și doleanțele cu privire la folosința „Girolacului" în domeniul de activitate personal. Voi reproduce în continuare cîteva din aceste cereri avînd ca punct de plecare *oferta* lui George Rădulescu, făcută publică de revista noastră.

Mai întîi îi vom da cuvîntul academicianului Nic Teodorescu, președintele Asociației oamenilor de știință, aflată sub patronajul Academiei R.S.R. „Hotărîrea noastră, ne spunea dînsul, este să-l sprijinim pe inginerul Rădulescu, ca membru al asociației noastre. Desigur că în acest fel „Girolacul" se va bucura de mai multă autoritate și prestigiu. Dar, din păcate, noi nu sîntem minister sau altă unitate economică avînd forță materială deosebită la dispoziție. Pentru asigurarea producerii lacului inventat de George Rădulescu va trebui cooptată și o unitate industrială, din cele care se vor oferi în acest scop. Sperăm ca acest lucru să-l putem la punct și cu sprijinul Consiliului național al cercetării științifice, cu care colaborăm strîns într-o mulțime de probleme. În ceea ce ne privește, ne gîndim mai cu seamă la folosirea „Girolacului" pentru conservarea monumentelor de artă din țara noastră, o acțiune dintre cele mai nobile și pentru care, se pare, „Girolacul" poate avea un cuvînt greu de spus. De asemenea, ne gîndim și la o eventuală colaborare cu organismele specializate în materie ale UNESCO, dar numai după ce vom putea prezenta cîteva rezultate practice în această direcție".

Mai departe. Continuă cercetările pentru ungerea cu „Girolac" a prelatelor de acoperit vagoanele de marfă ale C.F.R.-ului. Se ocupă institutul de cercetări al ministerului (așa cum am anunțat în numărul precedent), dar și Centrala industrială de reparații auto, aflată tot în subordinea M.T.Tc. De la Combinatul de fire și fibre sintetice Săvinești s-au interesat de „Girolac" directorul general Valeriu Momanu și inginera Ivona Răzeșu, din secția anticoroziv a combinatului. Distanța pînă la București fiind totuși apreciabilă, vom reveni în această direcție. Inginerul I. Giogu, de la Întreprinderea Republica, secretar al Comitetului de partid, se interesează de vopsirea în interior a țevilor produse aici, în așa fel încît o serie de substanțe precum parafina, țițeiul și altele să nu mai adere și să nu le mai înfunde. Se va studia și acest lucru. De la Ministerul Energiei Electrice, ne-a vizitat inginerul Lev Falevici, din secția de proiectare a ministerului. Dînsul se interesează de posibilitatea aplicării unui strat de „Girolac" pe sculele liniorilor, care lucrează uneori pe liniile aeriene de joasă tensiune (pînă la un kilovolt), aflate sub tensiune. Poate funcționa „Girolacul" ca un izolant ? Se pare că da. Încercările, în orice caz, sînt în curs de efectuare. Inginerul Constantin Popa, de la secția de proiectare a tehnologiilor la cald a Întreprinderii „23 August", ar dori ca „Girolacul" să fie folosit la vopsirea modelelor din lemn de la turnătorie. Sînt folosite pînă acum lacuri obișnuite, dar care aderă la lichidul de turnare. Problema e una destul de gravă, și este aceeași în toate turnătoriile din țară. S-au căutat tot felul de alte soluții, au încercat și cei de la „Policolor", dar pînă acum nu s-a găsit remediul. Amestecul turnat în modele, care e întărit și cu acizi, arde vopseaua. „Girolacul", cum am spus, nu este atacat de acizi (dacă aceștia nu depășesc proporția de 3-4 la sută) și rezistă la temperaturi mult mai înalte decît cele folosite în mod obișnuit în turnătorii. Prima impresie a fost cu adevărat bună în cazul „Girolacului".

Și așa mai departe — alte și alte cereri, oameni care se interesează, intenții dintre cele mai bune. Din păcate, pînă acum avem impresia că mai toate aceste intenții sînt încă minore pentru spectrul atît de larg al utilizării „Girolacului". Ar fi păcat ca ei să rămînă bun numai pentru ceva scule sau prelate, să nu fie preluat de o mare industrie, de întreprinderile cele mai puternice. În acest sens, am avea de făcut și o propunere. Nu peste multă vreme, mai exact la 15 octombrie, la București se va deschide, în cadrul Expoziției tehnice internaționale TEHNOEXPO '77, primul *Salon internațional al chimiei*. Iată deci un prilej excelent pentru prezentarea la loc de frunte a invenției deosebite a inginerului George Rădulescu. După părerea noastră, „Girolacul", ca frumoasă reușită a inteligenței românești în domeniul chimic, nu trebuie să lipsească de la acest Salon.

DUMITRU GRAUR ■

Un uriaș pe două picioare în stare să ridice un bloc de locuințe în numai două-trei săptămîni

Ce-ați spune de un bloc terminat în numai 20 de zile și un cămin de nefamiliști în șase zile ? ! E uimitor ? Da, dar este posibil...

S-a mai vorbit în ultima vreme de acele elemente spațiale din prefabricate, care se montează direct în întreprinderi, urmînd apoi a fi asamblate pe șantier. Producătorul lor — I.C.I.M. Brașov — a reușit cîteva performanțe remarcabile, ridicînd, așa cum am spus, un bloc cu 20 de apartamente în cîteva zile, iar un cămin de nefamiliști în două săptămîni !

Problema începe atunci cînd se ajunge la montarea acestor elemente spațiale. Nu este vorba de asamblarea lor, mai mult un fel de racordare a instalațiilor și de strîngere a șuruburilor între apartamente, ci mai mult de ridicarea propriu-zisă a unei greutăți ce depășește uneori 40 de tone. La I.C.I.M. Brașov s-au ridicat pînă acum, cu ajutorul unor macarale obișnuite la noi, blocuri de locuințe pînă la patru etaje — chiar dacă nici astfel brațul macaralei nu avea deloc o sarcină ușoară în a dirija exact locul de amplasare al elementului spațial. Era deci necesară o altă macara, mai puternică și totodată mai specializată — sarcină care l-a fost astfel încredințată Institutului de cercetări și proiectări pentru mașini de ridicat și transportat uzinal din Timișoara.

Macaraua-portal, cum se cheamă uriașul utilaj pentru construcții, este o mașină complicată, rară chiar în țările mai avansate din punct de vedere tehnologic. Îmi spunea inginerul Nicolae Livcanu, secretarul comitetului de partid pe institut : „Primind sarcina, oamenii noștri n-au discutat-o, au executat-o !"

Macaraua-portal este de fapt un uriaș pe două picioare, care încalcă practic blocul de locuințe ! În plus, acest uriaș (înălțimea 45 metri, deschiderea între picioare 28!), care poate ridica sarcini pînă la 40 de tone (cît „cîntărește" un apartament complet de două-trei camere !), se ridică sigur pe picioare, numai prin acționarea cîtorva butoane. Cu totul, adică schela metalică împreună cu mecanismele de ridicare, instalațiile electrice etc., uriașul cîntărește 240 de tone. Va putea ridica, așa cum am spus, un apartament întreg pînă la înălțimea de 40 metri — corespunzătoare unui bloc-turn de 11 sau 12 niveluri ! Pe Ștefan Quitter, șef de proiect al construcției metalice, l-am întrebat cum a fost posibilă o asemenea reducere impresionantă a timpului de cercetare și proiectare. „Am considerat ca fiind cea mai eficientă calea experimentului prin similitudine, legat de atente măsurători tensiometrice. Am alcătuit astfel două modele identice cu macaraua de proiect, dar avînd dimensiuni reduse de 10 și respectiv 20 de ori. Deci, în loc de 45 metri, „macaralele" noastre de atelier au avut 4,5 metri și 2,25 metri. S-au simulat încercări ale mecanismelor de ridicare — trolii, cabluri reductoare, instalația de automontare și așa mai departe. A fost o metodă cu totul nouă în tehnologia cercetării și proiectării la noi în țară, care nu a făcut însă decît să ne confirme calculele teoretice.

Această confirmare ne-a dat totodată un mare curaj și încredere în a continua proiectul. Apoi, am trecut la verificarea eforturilor și deformărilor petrecute în urma solicitărilor macaralei, prin măsurători electrotensiometrice. Am luat astfel, rînd pe rînd, circa 200 de puncte socotite ca mai „nevralgice" de pe scheletul macaralei, cercetînd atent toate acțiunile nefavorabile ale forțelor exterioare care acționează asupra mașinii.

Din nou, calculele teoretice au fost confirmate (dar, în același timp, metoda folosită a permis o reducere a greutății construcției metalice cu 10—15 la sută), permițîndu-se predarea în avans a proiectului de execuție cu cîteva luni mai devreme decît aștepta beneficiarul. Desigur, a contat foarte mult și faptul că în institutul nostru s-a realizat pe deplin acel triptic de bază al zilelor noastre : cercetare — proiectare — (micro) producție".

Nu peste prea multă vreme deci, macaraua-portal își va face apariția pe șantierele românești ale construcțiilor de locuințe. Se lucrează deja în cadrul Întreprinderii mecanice Timișoara la mecanismele de ridicare și de translație electrică. În vreme ce la I.C.I.M. Brașov se lucrează la scheletul metalic propriu-zis. Cînd am dorit să aflu cîteva nume ale celor care au contribuit la noua reușită a institutului timișorean — macaraua-portal de 40 tone (coordonatorul proiectului : inginer Mihai Bernath), Nicolae Livcanu mi-a oferit o listă cu nu mai puțin de 32 de persoane. Mai simplu mi se pare a transcrie numele institutului la care lucrează toți acești specialiști remarcabili : **I.C.P.M.R.T.U. Timișoara !**

D. GEORGE ■

corpuri grele peste care s-a așezat greu indiferența

Invenția lui Aurel Fărcaș devine „brevet" și urmează să fie aplicată în producție. Prin urmare, rațiunile pentru care a fost aprobată invenția sînt clare: aceasta nu consumă energie și înlătură defecțiuni care costă milioane la manipularea obiectelor descărcate. În mod normal, invenția ar fi trebuit să treacă imediat din faza de prototip în faza de serie, deci de fabricație.

Dar iată că prototipul, depozitat în curtea Întreprinderii textile Lugoj, este distrus de un autocamion care răstoarnă peste el pămînt ! Dincolo de acest „accident" însă, e bine de știut că, între altele, titulara de brevet, Întreprinderea mecanică Timișoara, are obligația conform legii să treacă la executarea „Dispozitivului pentru coborîrea unor corpuri grele" în cel mai scurt termen, conform propriilor sale angajamente. Căci, iată ce spune Legea numărul 62, articolul 26, în acest sens : „Organizația socialistă titulară de brevet are obligația să experimenteze și să întocmească proiectele de execuție și să aplice invenția în cel mult un an de la desemnarea sa ca titular".

Să precizăm de asemenea un lucru : conform legislației în vigoare, ministerele și celelalte organe centrale au obligația să stabilească organizația socialistă titulară de brevet și să comunice aceasta OSIM, precum și să ia măsuri de introducere a invenției în plan. Iată însă că, în momentul în care s-a pus problema trecerii la producerea „Dispozitivului de coborît corpuri grele", atît de necesar în multe unități socialiste, Întreprinderea mecanică Timișoara declară că nu mai este de acord cu însușirea invenției și fabricarea ei. De ce ? Să deducem răspunsul din adresa nr. 1144 din 13.VIII.1977, expediată de OSIM autorului invenției, muncitorului Aurel Fărcaș, care se interesa de evoluția lucrurilor : „...Vă facem cunoscut următoarele : s-a analizat scrisoarea dumneavoastră precum și dosarul în întregime, constatînd că refuzul Întreprinderii mecanice Timișoara de a trece la aplicarea invenției, dosar OSIM numărul 83 946, este justificată." (Trecem peste dezacordul gramatical pe care-l punem doar pe seama grabei în care s-a redactat adresa. N.R.) Încă o dată de ce ? Lămurirea vine prompt : pentru că titularul de brevet nu poate produce dispozitivul dacă nu are beneficiari. „Noi am făcut mai multe intervenții pentru găsirea unor beneficiari — spune în continuare adresa oficială a OSIM — dar am fost refuzați, așa cum am fost refuzați și de Întreprinderea textilă Lugoj. În ceea ce privește părerea dumneavoastră, conform căreia o soluție tehnică caracterizată invenție trebuie neapărat aplicată, este greșită, întrucît titularul de brevet are dreptul, conform articolului 27, alineatul 1, să treacă la realizarea soluției numai pe baza unui studiu de fundamentare tehnico-economic avizat de institutul de cercetare și proiectare de profil !" Asta e culmea ! Să invoci un paragraf de lege pentru a explica neîndeplinirea unui alt paragraf ! Păi, nu spune legea că acest studiu trebuia realizat încă în faza premergătoare eliberării brevetului ? E oare posibil să se fi acordat brevet de invenție în acest caz fără respectarea prevederilor Legii numărul 62, articolul 25, care spune printre altele : „Institutele centrale de cercetare, academiile de științe sau institutele de cercetare și proiectare de profil au obligația ca în termen de 30 de zile de la depunerea cererii pentru acordarea brevetului de invenție la OSIM, să analizeze și să se pronunțe asupra posibilităților de proiectare, realizare, experimentare, valorificare în țară și străinătate a invenției respective și să înainteze documentația necesară ministerului sau organului central în a cărui ramură de activitate poate fi aplicată" ?

Unde este eroarea ? S-a făcut documentația și deci s-a stabilit că invenția se poate valorifica, cel puțin în țară, sau nu s-a făcut documentația și atunci înseamnă că brevetul de invenție a fost acordat neîndeplinindu-se exact prevederile legii ?

Adresa OSIM către autor continuă fără menajamente : „În cazul în care studiul de fundamentare dovedește că soluția tehnică nu are aplicabilitate sau nu este economică și acest studiu este însușit de institutul de cercetare și proiectare de profil — cum este cazul de față — invenția nu se aplică". Scurt și concis. Dar ne întrebăm : lucrul acesta nu putea fi știut dinainte ? Deocamdată, de pildă, Întreprinderea mecanică Timișoara nu are de gînd să aplice invenția. E interesant însă de văzut în ce măsură a încercat să trateze problema producerii dispozitivului pentru unii beneficiari interesați. Oricum, în cazul în care invenția muncitorului Aurel Fărcaș nu „poate fi aplicată pentru rezolvarea unor probleme economice, știință, ocrotirea sănătății, apărarea națională și în orice alt domeniu al vieții economice și sociale", înseamnă că ea nu mai îndeplinește una din condițiile esențiale ale legii. Asta înseamnă că brevetul e nul ?

În adresa trimisă autorului invenției cu data de 21.VII.1977 de către OSIM se spune : „În urma cercetărilor efectuate de către organele noastre la Întreprinderea mecanică Timișoara, precum și la Întreprinderea textilă Lugoj, s-a constatat că aceștia nu sînt interesate în vederea executării, experimentării și aplicării invenției cu titlul „Dispozitiv pentru coborîrea unor corpuri grele", dosar OSIM numărul 83.946 al cărei autor sînteți, întrucît invenția este depășită". Punct.

Muncitorul Aurel Fărcaș, care lucrează la această invenție din 1974, și-a cheltuit mulți bani pe drum la Timișoara și București, a încărunțit, a contractat un ulcer în 3 ani, a fost de nenumărate ori internat în spital, și-a văzut prototipul distrus și brevetul refuzat, n-are decît să se întoarcă la Lugoj și să-și vadă de treabă. La Lugoj, unii, neînțelegînd ambiția omului de a-și pune capul la contribuție pentru a inova și inventa, l-au poreclit în bătaie de joc „Fifi înaripatul". Probabil pentru mintea sa ascuțită și pentru imaginația sa de creator. Din spital, omul scrie totuși următoarele : „În calitate de autor care am depus multă energie și pasiune pentru îmbunătățirea unor stări de lucruri observate la locul de muncă, deși nu intră în atribuțiunile mele urmărirea aplicării invenției, nu pot rămîne nepăsător cînd văd pierderile care ar putea fi evitate datorită modului primitiv de descărcare a lăzilor în întreprinderi".

Pentru că, de fapt, n-a apărut deocamdată în întreprinderi nici un alt dispozitiv mai bun decît cel propus și prezentat atît de frumos în „brevetul de invenție al OSIM". Bătrînul inovator și, iată, inventator, Aurel Fărcaș trebuie să se resemneze ? Ce mai vrea, oare ?; are brevet de invenție, înseamnă că i s-a recunoscut valoarea, pot să spună unii. Adevărat, dar omul nu pentru a avea în ramă un frumos atestat s-a zbătut, nu, a făcut-o pentru a fi de folos în rezolvarea unor probleme pe care munca i le-a ridicat lui și le ridică și altora.

Brevetul se cheamă : „Dispozitiv pentru coborîrea unor corpuri grele" ! Grea este și indiferența, dar ea trebuie ridicată.

D. ADRIAN ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Scriitorii la izvoarele vieții

BUZIAȘ — respirație liberă

Puțină istorie

Așa cum descoperiseră și Herculanele, biruitorii romani au descoperit, se spune, și izvoarele Buziașului, numit de ei **Centum putei** (O sută de izvoare). La 1800, sistematizarea austriacă îl află cu 1 500 locuitori. În 1808, medicul Lindemmeier face săpături și caută probe pentru analiza chimică a apei. În 1811 i se confirmă calitățile curative ale apei cercetate. În 1819 așezarea e numită „localitate balneară". Dar primul post de medic balneolog îl primește Buziașul abia în 1838, pe dr. Gh. Ciocîrlan. În 1850 apare primul hotel. Între 1850-1890 apar Baia nr. 1 și nr. 2, Bazarul și alte vile, printre care și aceea în care a fost cazat Franz Joseph, împăratul. S-au construit : o galerie acoperită, Grand hotel, Baia Phönix, Cazinoul și 3 izvoare, cu vestita apă de Buziaș, în stilul specific și cu galeriile specifice. După primul război mondial, până la al doilea, Buziașul are o dezvoltare lentă.

După naționalizare, în 1948-1949, de la cele 150 locuri din hoteluri se ajunge la 400. Se ridică pavilioane pentru mofete, aerosoli, fizioterapie. Sosesc medici. Vine aparatură. Sînt pavate cu asfalt aleile. Apar băncile, trotuarele. În 1960 — 700 locuri. În 1970 — 1 000 locuri în stațiunea **Centum putei**, iar, în 1977, un salt formidabil : pe parcursul unui an se perindă la tratament aici 25 000 de vizitatori.

Un om de la cazăre

„Mi-s fiu de țărani din Dobrești, comuna Bara. Am lucrat pe la fabrica de sticlă din Tomești, ca mecanic. Pe urmă, ca activist, vo zece ani. Pe urmă, din 1962, mi-s aici, șef birou cazare. Așa că am muncit cu omul vo 25 de ani. Aici nu-i ceva ușor Ca tot cu omul am treabă, să-i cazezi, să i faci să se simtă bine la băi. Și pentru asta ne pregătim cu un an înainte. În fiecare zi, 50 de oameni ne vin și 50 ne pleacă. Și noi ni-s aici, ca oamenii să nu se grămădească. O repartizare să dureze numai un minut. Omul vine. Spune. Pleacă. Să nu stea, obosit de drum, ore în șir, la ghișeu, ca prin alte locuri. Noi ni-s aci ca toți să fie mulțămiți. Și dacă unii mai fac mofturi, noi să ținem cont de vîrsta lor, de liniștea lor, de boala lor. Să încercăm să rezolvăm totul, să fie bine pentru toți și pentru fiecare. Să plece omul mulțumit. Și să mai vină și într-alt an, că pe la noi ne trec prin mîini 23 000 de oameni în patru anotimpuri."

La cei 56 de ani ai săi, Gheorghe Birgiane are încă alură de om tînăr sufletește, un chip pe care bîlndețea și omenia și-au scris definitiv liniile lor distincte. Un om dintr-o bucată, pe care viața a avut timp să-l fasoneze și să-l facă, așa la Buziaș, util omului în suferință și vindecării lui.

Arhitectul visează înălțimile

Tînărul arhitect al Buziașului, Viorel Marin, a absolvit institutul bucureștean de arhitectură în 1974. Prin repartiție a fost numit la Timișoara, la Trustul de construcții. A existat însă o întîmplare fericită în viața tînărului arhitect. Au fost trimiși, chiar în toamna aceiui an cînd abia sosiseră, el și cu un coleg, să ridice și să proiecteze ansamblul nocelor orașului de „Ziua recoltei". „Să lucrați să iasă bine și apoi mai vedem" — li s-a spus. Și ei au lucrat de minune, și, în final, li s-a spus : „Alegeți-vă un oraș unde vreți să munciți". Și Marin Viorel a ales Buziașul. De care auzise...

În 1974 nu se vedea nimic, încă, în orășel, din construcțiile moderne de azi. Cîteva mici blocuțe. Atît. Prima macara și primul ansamblu semnat de arhitectul Buziașului, Marin Viorel, au apărut prin proiectarea Miliției orașului în stilul unei case de munte. Apoi el a proiectat Remiza de pompieri, cu turnul pentru uscarea furtunurilor, cu boxele largi, cu birourile, cu un punct muzeistic. Intrării în parcul băilor, arhitectul i-a înălțat o grindă ornamentală de beton și a imaginat jardiniere suple, cu placaj de piatră. Intrarea la impunătoarea cantină, de asemenea, a îmbogățit-o cu splendide jardiniere imaginate de el. La intrarea stadionului a ridicat un bărulet, cabine, emblema clubului, iar, în timpul care îi stă în față el imaginează și proiectează de pe-acum supraetajarea consiliului popular al orașului, încadrat în concepția edilitară locală, mobilînd frontonul străzii principale în raport cu alte construcții. Arhitectul Buziașului visează la toate celelalte construcții ale orașului său. Visează la complexul cultural, în mare parte ridicat, imaginat în mod magnific, cu săli de spectacole, de jocuri, de film, bibliotecă, spații pentru cercuri artistice. Marin Viorel visează la hotelurile care vor aduce, în anii viitori, la Buziaș, încă 1 000 de locuri, la creșa și grădinița orașului, la o sală de sport, la un nou dispensar, toate trecute în proiectul de înălțare a orașului.

...și hidrologul prospectează

Specialistul hidrolog al stațiunii Buziaș, Octavian Simuț, absolvent al Facultății clujene de geografie-geologie, și-a petrecut vreun an prin Transilvania.

Un tînăr bărbat nesovăitor, cu privirile jucăușe, un temperament exploziv, înconjurat de eprubetele, flacoanele și aparaturile sale chimice, cu masa și pereții burdușiți de cărți și formule, de indici și grafice, Octavian Simuț, prin efervescența continuă a cercetării sale în hidrologie, mi s-a părut un om deosebit.

Între 1968—1969, cînd apa minerală a Buziașului se folosea pînă și în WC-uri, zăcămîntul prețios subteran a căzut în declin. Azi, după patru ani de analize, de cercetări, de închidere a surselor abandonate, de corelație a debitului de apă cu CO_2-ul, tînărul hidrolog se poate mîndri că sursa subterană s-a redresat. Dacă în 1973, la venirea lui ca hidrolog, procentul de CO_2 era de numai 2 grame la litrul de apă, azi, sondele forate în strat arată 2,9 grame de CO_2 la litru de apă. Un salt fantastic, Buziașul putînd sta alături, comparativ, cu Borsecul, Covasna, Bodrog, Esentuki (Japonia), La Boulon (Franța), Marmalejo (Spania). Concomitent cu observațiile sale, cu aplicarea unor experimente pe zăcămînt, care au durat peste 32 de luni de cercetare, hidrologul Buziașului a trecut și la identificarea unor zone de ape minerale, în sud vestul stațiunii. Folosit, ca stațiune, pentru afecțiunile aparatului circulator și locomotor. În urma unor studii de ultimă oră, făcute de Simuț, concomitent cu Institutul de igienă din Cluj-Napoca, s-a ajuns la concluzia că Buziașul este, de-acum, nu numai o stațiune de tratament, ci și una climaterică. Și anume de ce ? S-au făcut testări cu aparaturi complexe, în parcul băilor, în pădurea de stejar, și s-a descoperit un fapt uimitor : că ionizarea este excepțională, ajungînd pînă la 2 800 ioni, din care jumătate, 1 400, sînt negativi. Davosul, în Elveția, beneficiază doar de 1000 ioni negativi. Or, stațiunile cu o cotă înaltă de ioni negativi (800—1000) sînt ideale pentru scăderea tensiunilor arteriale maxime și minime, ca și pentru astm, reumatism, migrene.

Petru Lădariu și apele

Petru Lădariu este medicul șef al stațiunii. Un bărbat subțirel, aparent tăcut, cu primele fire sure în părul frumos, din Glimboca de loc. Cu liceul făcut în Caransebeș și cu facultatea absolvită la Timișoara, el pleacă pentru patru ani, ca medic, pe meleagurile Oltenieî. În 1962, la Buziaș, face secundariatul. E trimis la o specializare în balneo-fizioterapie și vine la Buziaș, unde își duce activitatea de aproape un deceniu și jumătate, fără întrerupere. Urmărind și în teza sa de doctorat : **„Influența factorilor balneari de la Buziaș asupra arteriosclerozei obliterante periferice"**, condusă de profesorul Gavrilescu, să-și aplice experiența sa de balneolog, medicul Lădariu mi s-a părut a fi slujitorul modest, dar fidel al tuturor celor care caută alinarea sau vindecarea unor maladii, socotite, adeseori, necruțătoare. Urmărind, în tratamentele și experimentele sale asupra bolnavilor, să unească tratamentul balnear cu cel medicamentos și cu mediul natural, medicul șef al Buziașului a avut puterea, adeseori, de-a risipi îndoielile din sufletele bolnavilor, de a le da speranța vindecării în boli de inimă, în arterite rebele, în reumatisme puternice. Așa se face că el are pacienți care frecventează Buziașul cu o asiduitate de metronom, de 20—30 de ani, ca bătrînul veteran pensionar Ioan Roșu din chiar comuna sa natală, Glimboca. Eliminînd, prin tratamente și prin grija sa frațernă, din conștiința celor atinși de boală ideea că ar fi irecuperabili, întinerindu-i ziinic, prin apele și mofetele sale, prin electroterapie, parafină sau CO_2, prin aparaturile sale moderne, Petru Lădariu socotește că este „esențialul" modern, omul ce vindecă, prin armele cunoașterii științifice, ale încrederii umane, ale calmului său și ale apelor binecuvîntate, pe cei veniți să-i ceară ajutorul.

Fetele de la cultură

Poate că arhaica și, într-un fel, îndrăgita casă de cultură din Buziaș își va sfîrși, în acest an, rolul de sediu al spiritualității orașului-stațiune. Nu departe de ea, peste drum, se pregătește să fie lansată deja, ca o navă la apă, impunătoarea nouă casă de cultură a Buziașului. Dar eu, întrînd în repetate rînduri în interioarele acestea modeste, cunoscute prin anii, reții de-acolo momentele plăcute, cunoștința mea cu cei ființa entuziaști în aria spiritualității, activiști culturali dintre care unii, de decenii, ilustrează, prin munca și creația lor, valorile culturii buziașene. Dorina Albulescu, de pildă, conducătoare a reputatei formații de teatru de păpuși, este o asemenea pătimașă în arta păpușărească. Nu mai prejos decît ea s-a manifestat, prin ani, Mariana Lighezan, cu soțul ei, Petru. Conducînd cu competență și tragere de inimă soarta teatrului amator din localitate, jucînd și entuziasmînd și pe alții să joace. Îndrumată, organizată și întinerită perpetuu a fost această activitate a Casei de către directoarea Maria Cristescu, o veritabilă activistă și mesageră a culturii Buziașului care, de 17 ani, menține aici echilibrul unor formații și oameni de talent. Este meritul acestei femei modeste, energice, bună organizatoare și iubitoare a spiritualității locale, dacă Buziașul de azi și-a constituit un climat cultural propriu cu care se poate făli în fața oricui, în fața prezentului dar și a viitorului.

Directorul băilor Buziaș

Nicolae Izgăreanu este chiar fiu al Buziașului. Nu e copac din parcul băilor în ramurile căruia el să nu-și fi pus agilitatea la încercare.

Ceea ce te apropie de Nicolae Izgăreanu este firescul destăinuirilor sale, aerul degajat al mărturisirilor, faptul că, oricît de important ar fi fost locul său, ca om și director, într-o acțiune socială, el prezintă lucrurile ca și cum totul ar fi decurs extrem de simplu. Asta te apropie și mai mult de el, și îi face, repede, camarad al tău. Faptul că Buziașul a luat în 1976 locul întîi pe țară în activitatea balneară de profil, sau că i-a fost conferit Ordinul Muncii clasa a III-a, ca stațiune climaterică, sau că a reușit să ajungă, din punct de vedere terapeutic, pe locul III în Europa, în afecțiunile aparatului circulator și pe locul întîi pe țară în cantitatea de CO_2 (bioxid de carbon) cu 2,9 g la litru de apă minerală, sau că mofetele uscate sînt de asemenea pe locul întîi în țară, ca eficiență, toate acestea sînt relatate de director cu un firesc aparte care, tocmai de aceea, îi dau o valoare specială și-l fac să fie cu atît mai crezut.

Aducînd în locul paturilor greoale de fier, al saltelelor vechi, al interioarelor prăfuite, mobila funcțională, în linii simple, confortabilă, modernizînd băile, interioarele lor, ridicînd eficiența tratamentelor și exploatînd rațional prețiosul zăcămînt, Nicolae Izgăreanu, cel care conduce azi stațiunea Buziaș, a realizat, din această zonă climaterică, un veritabil mit.

Cu primarul Gh. Leucuța

După trei zile de instructaj, la județeana de partid, în ziua a patra, sîmbătă spre seară, a apărut, ostenit și primarul Buziașului, Gheorghe Leucuța. Un bărbat zdravăn, ars de soare. Am intrat în biroul tăcut și răcoros al clădirii vechi, sediul primăriei, unde am avut cu dumnealui dialogul ce-l redau mai joa :

— Primarului unei stațiuni balneare i se cer calități în plus față de cele ale unei așezări obișnuite ?

— Nu știu dacă vor fi necesare calități în plus, dar noi aptitudini și atitudini se cer. E un simț de răspundere sporit. Localitatea ta, mică, mare, reprezintă oarecum oglinda județului. Aici vin oameni din toată țara. Reputația Buziașului poate fi reputația Timișului. Un fel de oglindă, cum zic, și toate astea îți cer aptitudini noi, necunoscute înainte.

— Cum v-ați impus în comunitatea aceasta omenească a Buziașului ?

— Printr-o conduită și un model propriu de viață. Prin raportul cinstit față de oameni. Nu profit de respectul pe care mi-l poate da funcția, ci pretind ca oamenii să mă asculte și să mă respecte pentru mine, ca om, pentru ceea ce fac bun ca om. Dacă e așa, e bine...

— Și pentru asta vă controlați și dumneavoastră ?

— Da, mă autocontrolez. Față de mine sînt cel mai exigent îns. Iar cînd greșesc, mă scuz și mă acuz. De aceea nici nu prea accept așa-zisele păcate omenești : abuzul de băutură, grupurile, cu bîrfa lor, aventurile...

— Cum îi țineți atașați pe oamenii buni, cum îi respingeți pe cei răi ?

— Îmi place să apreciez public pe cei cu merite. Le dau respectul cuvenit. Pe cei slabi îi atenționez, le dau posibilitatea să se îndrepte iar dacă nu o fac, îi îndepărtez. Așa am acționat cu un director de școală care nu luase poziție la metode străine de școala noastră : favoritisme, afacerisme, cadouri ș.a. Sau l-am dat afară pe președintele cooperativei de consum, un demagog, care ne-a mințit tot timpul, n-aven în veci marfă pentru public, era indisciplinat, vicios, ce să mai spun... În privința oamenilor nu mă lau după aprecierile altora, că îi verific eu însumi, după faptele lor.

— Ce stimați cel mai mult la un om lîngă care munciți ?

— Acțiunea ! Și, dacă face o boacănă, puterea lui de a o recunoaște. Adică, de la greșeala lui, să ia o hotărîre, un gînd bun pentru viitor, să se simtă că e în stare de un sacrificiu pentru o cauză demnă.

— Cum va fi Buziașul de mîine ?

— Un oraș foarte modern, în viitorul deceniu, prin arhitectonică și sistematizare etc. El va fi un viitor satelit al Timișoarei și Lugojului. Or, în jurul marilor orașe se știe că se ivesc și se ridică întotdeauna asemenea așezări moderne ale viitorului. Perioada de căutări s-a sfîrșit. Buziașul are acum șansa de a se înălța în acești ani. Un exemplu, cantina nouă, într-un stil unic, operă a arhitectei Jojică, ce a luat Premiul Uniunii arhitecților din România. Deci, Buziașul are șansa, prin arhitectura prezentului și viitorului, să meargă la subtilități. Să devină un mare oraș de vacanță, atrăgător în construcțiile lui și confortul lui ; un oraș cunoscut în țară și în lume, prin clima lui blîndă, cu 125 m altitudine, deci un regim de crutare pentru inimă, și prin puterea minunatelor ape care sînt singurele capabile să trateze bolna secolului, ateroscleroza. Da, un oraș al viitorului, asta va fi...

Și astfel inimile obosite învață să bată tinerește

Cînd i-am strîns mîna și m-am despărțit de Gheorghe Leucuța, seara se însinua peste oraș, peste pădurea de stejari, peste arborii exotici ai parcului băilor. Privighetorile își începeau concertul nocturn în pădure. Veveriețe iuți, pe care le întîlnisem adeseori în drumurile mele prin luminișuri, își căutau scorburile calde. O pace neclintită, vindecătoare și ea, ca și apele subpămîntene, cobora peste așezarea estivală. Cîtă tihnă, în aceste zone ferite de tumultul aspru al marilor orașe.

Și seara ce cade peste viile singuratice prinse în mantii de umbră. Lumini firave, la geamuri. De-a lungul pădurii, primii arbori se întunecă și ei la față. Parcă își trag un zăbranic peste ramuri. Din grădinițele cu flori, mireasma crinilor pătrunde pînă în stradă. Un oraș al respirației libere. Un oraș al vacanței strălucitoare. Un oraș al blîndeții, al vorbelor supse în șoaptă. Un oraș care, atunci cînd noi, Timișoara, vom ajunge la o jumătate de milion și Lugojul la 200 000, el, Buziașul, va rămîne o țară, o insulă mediteraneană, înecată în pace, în verdeață, în blîndețe. El ne va invita și atunci, grațios și afectuos, spre pădurile sale seculare de stejari, spre veveriețele sale jucăușe, spre tangourile sale vechi și triste, în ritmul cărora bătrînii de pe alei lăcrimează, și spre apele sale miraculoase și vindecătoare, sub impulsul cărora inimile obosite vor învăța bătăile anilor tineri.

ION ARIEȘANU ■

(Urmare din pagina 1)

Izbicenii, oameni ai pămîntului și ai cuvîntului

cu Paul Streche, primarul comunei. E cald, foarte cald, o amiază toridă, aerul fierbe, căldura a alungat din arbori și păsările. Stam de vorbă sub niște tei uriași, în curtea consiliului popular. Sub tei e umbră, o umbră compactă ca și o noapte, sub ea pămîntul e gol și rece. Foarte frumoși acești tei gigantici, mai ales cînd sînt înfloriți, dar, zice Paul Streche, păcat, dau o umbră prea grea, prea deasă, sub ei nu poate crește nici măcar o legumă. Curtea consiliului popular e singura curte din Izbiceni în care nu crește legume, notabilitățile satului nepreastiind ce să facă, să taie teii sau să-i păstreze, sacrificînd utilul pentru frumos. Dar să revenim la eforturile acestui an. În treacăt fie spus, dar nu chiar în treacăt, ci pentru a lumina mai limpede niște întîmplări, acest an se asază în prelungirea altora care, la fel, au fost ani de eforturi, C.A.P.-ul din Izbiceni cucerind, gratie lor, înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, decernat în 1975. În acești ani, cu aceiași inițiu a fost distins S.M.A.-ul din sat, obținîndu-se, pe pămîntul muncit de el, 8 329 kg porumb boabe la hectar. Adică niște producții-record, intervine reporterul, adică nu, zice Paul Streche, ăsta nu-i un cuvînt, „record", ci, așa, ca o întîmplare, ca un capriciu. Asta nu-i treabă de gospodar. Treaba gospodarului nu-i recordul, ci recolta. Adică nu un cuvînt care sună și strălucește, ci unul mai sec, mai tern și mai pămîntiu, fepos ca și ministea pe care-o calci cu picioru gol, deci ceva care cere prudență, trudă, răbdare, răsaz. Recolta e darnică și zgîrcită ca și capriciosa răsplată. Recolta nu e plenară și superlativă ca belșnul (sau ca recordul) ce uneori derivă din ea, firea ei e cuminte, adică egală siesi, adică statornică, ca și bobul numărat al unor străduințe întoarse la soroc. Ca dovadă, productiile anului următor, ale lui '76, au fost la fel. În ciuda unor întîmplări, a unor surprize, ținînd de legile oarbe ale naturii, ce-ar fi putut întîrzia sau chiar anula întîlnirea omului, a eforturilor sale, cu recolta sau cu răsplata.

Alungem deci la eforturile acestui an. Ele au început în toamnă. Într-o toamnă dramatică, ce i-a certat pe oameni cu frig, cu ploi, cu zăpezi prematurе, obligîndu-i, pentru salvarea recoltei, la o bătălie de zi și noapte, o bătălie grea, de uzură, puțin spectaculoasă, neînchipuit de simplă și de complicată, extenuantă la culme, făcînd ca mii de oameni din Izbiceni să nu mai știe ce e odihna, ce e duminica, ce e somnul. Au salvat roadele, în cea mai mare parte, dar n-au mai putut pregăti pămîntul pentru recolta lui '77, mai întîi ploile, apoi zăpezile au complicat grozav toate lucrările, toate lucrările. În martie, vreo 800 hectare ale C.A.P.-ului încă nu erau arate. Totul pînă la urmă a fost arat, însămînțat, toate lucrările, la toate culturile, s-au făcut chiar dacă ele, aceste lucrări, prin forța împrejurărilor, prin încurcarea unor file din calendarul de munci și zile, s-au suprapus nu o dată, cerînd, din nou, eforturi de zi și noapte, cerînd dăruire, cerînd eroism. Au ieșit bine la grîu, au dat peste 5 000 kg la hectar. Au ieșit bine și la rădăși, vor ieși bine și la sfeclă, vor ieși bine și la porumb. După socotelile lor, porumbul din toamna asta va da peste 10 000 kg la hectar.

Am văzut, venind încoace cu o mașină, dinspre Corbeia, porumbul acesta, porumbul celor din Izbiceni. Am trecut, venind încoace, printr-o gîzantică alee a porumbului, porumb de o parte și de alta a drumului, des și înalt ca o pădure, neîncuprinsă pădure răsfățată în galben și verde întens, cu suavități de pînză de Luchian și densități petrasciene. Porumb voinic, lucrat ca la carte, porumb irigat (C.A.P.-ul din Izbiceni e cuprins în sistemul de irigații Terasa-Corabia), o grandioasă civilizație a pămîntului, dar, în aceiași timp, civilizația unor plante care (nu poți să nu te gîndești și la asta !) își dăruiesc splendoarea doar o singură dată într-un singur sezon. Apoi miristile sînt păscute cu vitele, întoarse cu ficerul tractorului, pe ocalaită fată a tărinei se scrie cu o sămînță nouă. Apoi iar, într-o aspră înversunare de a învesnici nimicul, fiindcă, lăsat o singură dată de capul lui, scapat o singură dată din mîini, pămîntul că doar apini pe bălării. Plantele nu rămîn nici în amintiri. Pînă și rădăcinile lor se resorb. Ele n-au constanta pietrei sau durata bronzului. Pentru a construi un etaj vegetal deasupra tărinei — arău pînă la piept, porumb nină mai sus de creștet — trebuie să muncești cumplit, să închini lanurile, să le zidești, să le dobori tu însuți cu bratul, apoi să nu mai fie nimic, apoi s-o iei de la capăt. Numai în acest fel revenim la artiștii satului, la cei 45 și la ceilalți) zădărnicia e atît de sublimă. Dar această zădărnicie, această aparentă zădărnicie, înseamnă plinea. Această arhitectură efemeră a vegetalelor care sînt însuși efemerul — însoamnă plinea și viața țării, deci devenirea și durata ei.

Această aparent efemeră civilizație a pămîntului e deci întocmită și gîndită, aici, la Izbiceni, ca pretutindeni, din perspectiva unei durate, a unei largi deveniri perspectivate, în cazul acestui colt de pămînt dintre Olt și Dunăre, s-a revelat omului locului, țăranului cooperator, sub veghea celei mai înalte preocupări, sub girul celei mai înalte răspunderi.

...S-a întîmplat în toamna lui '74, pe 2 octombrie — își amintește președintele C.A.P., Gheorghe Zarcu, om de 64 de ani, Erou al Muncii Socialiste din 1973. N-am știut nici unul din sat c-o să ne fie oaspete... Eram cu toții la culesul porumbului. Și ne-am pomenit cu dînsul, cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, aici... Eu sînt tată de copii, am desprezece, toți în viață, așa că, mă credeți, sînt departe cu surprizele și cu emoțiile. Le-am trăit și în ziua ala din plin, deși pe tovarășul Ceaușescu îl cunosc de mult. Cum vă zic, în dimineața de 2 octombrie '74, pe parcela ala de porumb, s-a purtat o discuție de taină, de la om la om. Era așadar, dumnealui, tovarășul Nicolae Ceaușescu, erau niște tovarăși din raionul nostru și eram noi, țăranii din Izbiceni, pe parcela ala de porumb de pe care noi am culeș vreo paispe mii de kilograme de știuleți la hectar. O parcelă, așa, cît o palmă de loc, cît o insulă, cît un pluur, cum zicem noi, în Dunărea de porumb a satului, dar bucata asta de pămînt, în dimineața ala cu vînt de toamnă, era chiar agricultura noastră, era țara, era România. Asta am simțit-o, și nu numai eu, din plin, atunci, în preajma dumnealui. Unde e dumnealui sînt partidul și țara. Unde e dumnealui, cum să vă zic ?, lucrurile capătă, prin cuvîntul pe care-l spune, nu numai o limpezime nouă, dar și o măsură care le scoate din firea lor, din tarcul lor strimt, ridicîndu-le la vatra întregii țări, a zilei noastre de azi și de mîine. Am discutat, pe parcela ala, și-apoi pe altele, la alte culturi, despre economia noastră națională și despre ce se cuvine, ce putem și ce avem datoria să facem noi, cei ce răspundem — pe parcela noastră — de această economie, prin care trăiește și respiră toți românii. Ne-a vorbit ca secretar general al partidului și ca președinte al țării, care știe bine încotro mergem, dar ne-a vorbit și ca țăran, care simte pămîntul, și ca inginer, ca specialist, care nu numai că simte, dar și știe unde și cum trebuie bătut pe parcela ala a noastră, ca să iasă bine. I-am arătat sfecla noastră furajeră, care dăduse bine (noi eram mulțumiți), ne-a lăudat pentru ce făcusem, dar ne-a arătat acolo, pe loc, la fața locului, că am cîștiga mult mai mult cu sfecla de zahăr, care-i mai rentabilă. Într-alt loc, la o statie de pompare din sistemul nostru de irigații, pe care l-a cercetat în amănunt, ne-a dat o idee : să folosim, pe canalele sistemului, mici ambarcațiuni, cu care să transportăm recolta. Noi ne-am legat, atunci, în fața dumnealui, să-i aplicăm indicațiile, să scoatem numai producții mari. Noi știrem oameni de cuvînt, pentru noi cuvîntul e sfînt. Fie ce-o fi, niște secetă, fie grindină, fie zăpadă-n plină toamnă, noi trebuie să ne ținem cuvîntul.

Și l-au ținut.

O luăm prin sat, prin înserarea ce-l cuprinde ca o apă. O seară petrecută într-un sat de cîmpie, în infinitatea cîmpiei, te înalță parcă spre cer cu pămînt cu tot. Cerul, în jur, e nesfîrșit, stai pe marginea lui ca pe un umăr lerbos al lumii, unicul parcă, în atingere cu eternitatea. Miriade de stele, pe care, la fel, le poti atinge, poti întinde mîna să le culegi. Sînt atît de multe, atît de dese, încît, de multimea și de desimea lor, cerul pare că devine deodată opac. E opac și satul, ferestrele-s negre, ard doar lampadarele electrice de pe străzi. E liniște, e pustiu. În satul acesta se muncește mult, se muncește pînă tîrziu nu prea vezi oameni, serile, stînd pe la porți, unii-s încă la lucru, alții, care-au trudit din zori, au picat într-un somn de plumb. Sigur, acum, sporind liniștea și pustiul, mai e un fapt, faptul vacanței. E faptul că, aflîndu-se într-o scurtă vale sau cumpănă de răgaz între munții eforturi, familii întregi, cîteva sute, s-au repezit în concediu la băi, la Felix, la Govora, la Căciulata, cei mai tineri la Marea Neagră. Altfel, pînă noaptea tîrziu, uneori chiar și noaptea, izbiceni muncesc. Așa s-a făcut că, în astă toamnă, în ciuda vremii ce i-a încercat cu năpastă, n-a fost izbicean, membru al C.A.P., care să la sub 3 000 kg de porumb. Drept care au mai apărut, din toamnă și pînă acum, niște case noi, mari, cu etaj, și-au făcut astfel de case și Vasile Velica, și Ion Lincă, și Marian Giulea, și Marian Bădescu, și Ion L. Vătelus, și Marin Baracu, și multi alții. Drept care, în aceeași ordine a urmărilor, s-au mai înmulțit și automobilele, sînt în Izbiceni vreo două sute de automobile particulare, mai sînt, mi se spune, și 135 de „inscripți" — cei așteptă „Dacilie". Drept care, în aceeași ordine a urmărilor, în ogrăzile noilor case, au mai apărut, sumultan cu garajele „Daciilor", și solariile, și serele-răsadnițe pentru roșii, alei fiecare palmă de pămînt fînd cultivată, singura curte fără legume rămînînd, cum spuneam, doar cea a constiliului popular. Din cele 1 200 de gospodării ale Izbicenilor, 820 au solarii în curte. Oamenii, cînd vin de la porți (așa li se spune pe-aici lotu-rilor preluate-a acord global), muncesc în sere și la solarii. Vin după-amiaza, pe la ceasurile 5—6, chiar uneori mai spre seară, și, pînă noaptea tîrziu, uneori pînă-n crucea nopții, muncesc, la lumina becului, în solarii, ecoi roșii cît pepenii, le vînd în piețe. Se duc cu ele prin Transilvania și prin Banat, închiriînd camioane sau cărîndu-le cu autoturismele proprii, cu „Dacii" sau „I.M.S."-uri de coada cărora atașează remorcile încărcate. Știu să muncească, serele și solariile lor sînt, mi se spune, modele de agrotehnică, vin tătani din tot județul să le vadă, unii, precum Ionel Mușuroi, și-au instalat în ele chiar încălzire centrală. Știu să muncească și, mai ales, știu să îmbrățișeze astfel munca încît „portiile", în primul rînd, să nu sufere, fiindcă de-acolo, din C.A.P., le vine și rostul, și știința de a munci. Un Ionel Purcea, de pildă, și nu numai el, ci toți ca el, au pleacă în Transilvania sau Banat cu „rosile personale" decît dacă în C.A.P., în clipa aceea, nu e nevoie de brat de bărbat. Dacă-i nevoie de brat de bărbat, și nu de femeie, rămîne acasă, rămîne în C.A.P. În locu-i se ia în „Dacia" cu remorcă Elena, nevasta-sa, care, și ea, ca atîtea femei ale Izbicenilor, a învățat să țină în mîini volanul.

Flămînd aci, la Izbiceni, oamenii s-au legat, într-o toamnă, să-și înfigă străduințe în cele ale țării întregi, iar ei, acești oameni, acești țărani de la gura Oltului, care-s și meșteri ai pămîntului, făcători de recolte, și, ca țărani, meșteri ai limbii, făcători de limbă, pun mare preț pe cuvîntul lor.

În vizită la absenți acasă:

Dimineața îl salvează „migrena", iar pe urmă nici capul nu-l doare!

Ne-am gîndit să facem ceea ce nu prea se obișnuiește la întreprinderi, o vizită acasă la cei care dintr-un motiv inițial știut doar de ei își lasă gol locul de muncă o zi, două sau chiar mai multe. Cînd lipsește un om conștiincios de la muncă ? În primul rînd atunci cînd se îmbolnăvește. Am apelat de aceea la serviciile unui medic din afara întreprinderii, neutru deci să-i zicem, îavitîndu-l să ne însoțească în această vizită. A răspuns rugăminții noastre doctorul Jorel Bratosin, directorul Policlinicii principale Bucur, alegerea fiindu-ne sugerată de însăși activitatea pozitivă desfășurată pe tărîm social de către cel solicitat.

Sîntem în Întreprinderea de încălțăminte „Carmen". Directorul acesteia, Vasile Soare, ne spune clar : „E o problemă gravă, avem încă absențe, care ne provoacă greutăți, sîntem uneori nevoiți să mutăm de colo pînă colo oamenii din benzile de lucru pentru a astupa cît de cît golurile de producție provocate de cei care lipsesc. Ideea cu vizita la absenți este bună, să ne spuneți și nouă ce ați aflat".

Cîțiva maiștri șefi de ateliere ne aduc fișele cu pontajul zilei.

— Ofui cel mare îl reprezintă problema absențiior — declară maistrul care conduce banda nr. 2 pregătire. Noi asigurăm materie primă, croielile pentru celelalte benzi, și cînd stagnăm se opresc și ceilalți. Un muncitor pregătește 200 de fețe de pantofi într-o zi; 6 muncitori lipsă înseamnă într-o zi 1 200 de perechi de pantofi mai puțin pe bandă !

— De ce ați ales acest exemplu cu 6 muncitori și nu 10, să zicem ?

— Fiindcă 6 lipsesc astăzi.

Plecăm înarmați cu o listă în care avem zeci de nume și adrese. Pe Maria Ionescu, care la întreprindere prezintă pentru numeroasele ei absențe certificate medicale eliberate în mai multe locuri, o găsim acasă. Ne întîmpină la poarta locuinței unde pare a fi locul unei ședințe a femeilor. Printr-o fereastră răzbate sonorul unui televizor care transmite, acum dimineață, un serial în reluare.

— De ce nu ați venit astăzi la lucru, sînteți bolnavă ?

— Da, foarte bolnavă, și pe ăla micu' l-am avut bolnav, l-am operat de apendicită.

Ne arată un certificat medical. Doctorul Bratosin notează ceva care i se pare în neregulă .

— Și de atunci, din 5 septembrie cînd a expirat certificatul, au trecut deja 4 zile, de ce nu v-ați dus fie la lucru, fie la doctor ?

— Am vorbit să mă duc astăzi la doctorița Solomon.

Doctorița Solomon este însă în concediu de odihnă ; plecăm uimiți. În stradă ne întîmpină „ăla micu", un copilaș vesel și jucăuș dar destul de murdar întreținut.

În Berceni, într-un frumos bloc, locuiește Valeria Macici. La întreprindere lipsește de vreo cîteva zile și a anunțat că are o infecție în gît. Sunăm. Nimeni. Aflăm cîte ceva de la vecini. Jos, în parculețul din fața blocului îl găsim pe Săndel, un flăcăiaș de 12 ani, băiatul celei pe care o căutăm.

— Mama ? Într-adevăr nu este acasă, a plecat la mare de cîteva zile.

— Ce să facă acolo, nu este bolnavă?

— Nu, nu este bolnavă. Dumneavoastră n-ați fost niciodată la mare ?

— Pe tine de ce nu te-a luat cu dînsa ?

— Eu încep școala pe 15, trebuie să mă pregătesc.

Dintr-o curte cu grădină frumoasă de flori la stradă ne iese în întîmpinare un tînăr cu înfățișare plăcută. Are pe el o cămașă colorată, pantaloni scurți, sandale ; ca acasă. Aflăm că a terminat 10 clase și de la începutul lui august s-a angajat la „Carmen". Absența de astăzi era deja a doua în acest scurt interval de început de muncă și de viață.

— Ai început-o cam rău, Dane ! (îl cheamă Dan Vișan).

— Păi, sînt bolnav. De dimineață am avut o durere îngrozitoare de cap.

— Dacă nu te simți bine, hai cu noi la policlinică să te consulte medicii.

— Acum sînt perfect sănătos. Doar de dimineață...

Întrebăm de părinții săi. Sînt plecați în concediu și doar el, Dan, se află în toată casa. Doctorul Bratosin nu mai poate rămîne rezervat și îi administrează tînărului un medicament universal : îi vorbește despre muncă ! Sperăm s-o facă și tatăl acestuia, care este muncitor la Întreprinderea de mașini grele.

Vizităm și alți absenți și, firește, găsim și oameni a căror lipsă de la locul de muncă este temeinic motivată de vreun caz de forță majoră. Ne oprim însă aici cu relatările socotind că faptele de mai sus sînt suficient de concludente pentru a oferi celor în cauză, celor care pot fi în cauză, colectivului întreprinderii motive de profundă meditație și acțiune. Tovarășul director spunea că este bună ideea unor asemenea vizite. Este, credem, cazul, să o aplice direct în locul unor lamentări sterile despre lipsa de disciplină, împreună cu reprezentanții sindicatului. De pildă, ar putea organiza periodic asemenea vizite ale căror constatări să fie apoi discutate în plenul colectivului, prilej cu care lenea și necinstea să fie aspru sancționate.

Dincolo de acestea mai rămîne o problemă, se referă la ea doctorul Bratosin : „Deși există instrucțiuni clare, unii medici, de parcă nu le-ar cunoaște, exagerează cu bunăvoința. Sigur, profesia noastră se caracterizează prin spirit umanitar, dar nu dovedești umanism atunci cînd ajuți un chiulangiu. Priviți aceste dosare : sînt încărcate cu corespondență despre asemenea situații — cerem mai mult discernămînt unităților sanitare din subordine, uneori propunem și sancțiuni. Vă mărturisesc că în unele cazuri mi-am atras și o... lipsă de simpatie din partea unor colegi. În zona noastră de activitate unde sînt peste 50 de întreprinderi am inițiat și un control între medici. Firește, se pot organiza și vizite de felul celei la care am participat ; întreprinderile o pot face cu rezultate foarte bune. Trebuie să mai ridic însă și un alt aspect care este, cred, de foarte mare importanță. Astăzi la consult a venit un cetățean căruia după ce l-am văzut i-am indicat un tratament ușor — avea o faringită banală. A protestat cerîndu-mi concediu medical. Cînd a plecat mi-a spus din ușă că tot o să ia concediu fiindcă va chema Salvarea. Ce vreau să spun adică : un simulant are la dispoziție numeroase unități sanitare care au obligația să-i acorde asistență. Un asemenea om poate apela la cabinetul medical de întreprindere, la Salvarea de sector sau la cea centrală, la policlinica de circumscripție sau teritorială, la policlinicile cu specific și așa mai departe. Este foarte bine că avem o bogată rețea sanitară dar prin aceste largi atribuții în funcțiune se reușește evitarea controlului și a evidenței stricte. Poate că introducerea unor normative mai stricte să dea posibilitate întreprinderii și cabinetului său medical să păstreze o urmărire eficientă din toate punctele de vedere a cazurilor de incapacitate prin boală."

Este un punct de vedere care merită studiat. În același timp trebuie să spunem că în întregime problema este și va rămîne o problemă de conștiință.

C. VICTOR

„Un om nu e un petec de hîrtie" sau cum s-a rezolvat cazul Aureliei I.

Tot ceea ce vom relata în continuare, fapt autentic de viață și subiect de reportaj, se datorează unei scrisori, primită cu cîteva săptămîni în urmă în redacție. Am putea, firește, s-o povestim, dar nu vom face așa. Pentru sensurile ei de omenie și spirit cetățenesc, o vom încredința tiparului în părțile ei mai importante, folosind uneori, din motive ușor de înțeles și de scuzat, numai inițiale.

„Mă numesc Liliana Căuță și locuiesc în orașul Buzău, strada Karl Marx, numărul 115. Sînt căsătorită, soțul meu lucrează la Miliția municipală...

De 25 de ani cunosc o familie, foști chiriași ai mei, actualmente locuiesc la bloc dat de stat. Modiga Dumitru, au un băiat și o fată, anume Aurelia I., au locuința în Buzău, strada... (urmează adresa). Această fată are 22 de ani, a fost căsătorită de la 16 ani cu un soț alcoolic, care a părăsit-o de 3 ani. O bătea zilnic și nu-i aducea nici un ban. A fost muncitoare la Filatura de Lînă Pieptănată din Buzău, cu sediul în micro 14. A lucrat pînă în luna mai a.c. cînd i s-a desfăcut contractul de muncă cu indisciplinar și acum urmează tragedia.

Ea a cunoscut un muncitor de acolo, promițîndu-i că o ia în căsătorie. Au trăit împreună, ea a rămas însărcinată, el a plecat la o școală de ajutori de maiștri în București, la Fabrica de vată din Buftea, str. 23 August, nr. 70. Cînd a venit la ea pe 8 martie 1977 și ea i-a spus că așteaptă un copil, a părăsit-o fără urmă... Aurelia I. a mers la serviciu pînă a început să se cunoască sarcina, după care, de rușine, nu s-a mai dus. Părinții nu au știut care este cauza, ea le-a spus că e în concediu și că nu are de lucru. Astfel a stat acasă 15—17 zile. Tatăl ei e pensionar T.B.C., fost brutar, iar mama e și ea pensionată de boală și astfel într-o zi au primit o adresă de la întreprindere că i s-a desfăcut contractul de muncă. Atunci, fiindu-i frică și milă de viața ce o purta în pîntece, a venit la noi și ne-a spus plîngînd că e însărcinată, că au dat-o afară din serviciu și că se omoară.

Prin oameni buni, i-am făcut rost s-o băgăm ca muncitoare necalificată la Întreprinderea de industrializare a cărnii, dar îi trebuia un transfer de la întreprinderea unde a lucrat. Am trimis-o la tov. director, s-a dus la dînsul și a trimis-o la o tov. pe nume Martin.

Aici jale. Nici n-a vrut să audă, spunîndu-i cuvinte jignitoare atît ei, cît și mamei ei. Bă mai mult, am rugat un tov. ing. s-o roage pe această tov. Martin, dar în loc să cerceteze cazul a spus despre ea cuvinte urîte.. Mă întreb dacă tov. Martin are suflet ? Astăzi, cînd statul nostru dă posibilitate mamei să-și crească copilul, o ajută și cu bani și cu de toate, tov Martin o dă afară din serviciu pe Aurelia I., cînd Aurelia I. e gravidă în 5 luni ! Unde a împins-o dînsa ? De ce nu a stat omenește de vorbă cu ea ? De ce nu a întrebat-o de ce n-a venit la lucru, de ce a lipsit ? Personal, nici n-o cunosc pe tov. Martin, dar îi pun o întrebare : e greșit un om, dar colectivul din jur, colegii, dînsa personal, care lucrează chiar la serviciul acesta, de ce nu au căutat s-o îndrepte, s-o pedepsească altfel, nu luîndu-i pîinea de la gură ?...

Da, desfacerea contractului de muncă a fost legală, știu acest lucru, dar de ce nu s-a constatat de ce a lipsit aceasta 15—20 de zile, din ce cauză, de ce nu s-a dus oameni să vadă dacă mai trăiește sau a murit ? Un om, tovarășe, nu e un petec de hîrtie și așa se nasc tragediile, că nu se țin în considerare și situațiile sufletești grele.

Vă rog să faceți tot posibilul ca Aurelia I. să poată munci. Vă mai rog să veniți la mine acasă ca să vedeți tragedia acestei fete de 22 de ani și vă asigur că orice ați fi, noi o vom ocroti, nu ca rude, ci numai ca oameni".

Aici se încheie scrisoarea Lilianei Căuță. Trei pagini așternute cu mînă tremurată, nu totdeauna respectînd cu strictețe legile de construcție a frazelor sau ortografia, dar tulburînd pînă la lacrimi prin simplitatea ei omenească, prin bunătatea și înțelegerea ascunse în spatele fiecărui cuvînt, prin sensurile ei de solidaritate. La urma urmei, despre ce este vorba în toată această poveste tristă ? Despre o femeie, soție și mamă, cum sînt mii și mii pe pămîntul românesc, care sumte nevoia să pună mîna pe creion pentru a cere ajutorul de care are nevoie o altă femeie, aflată în impas. Cu care nu este nici rudă, cu care nu este nici prietenă, față de care n-are altă datorie decît aceea subînțeleasă de noțiunea de om, în numele căreia intervine fără nici un interes personal, fără nici un beneficiu, acționînd în conformitate cu bunul simț și omenia tradițională a românilor, cu spiritul care domnește în prezent în țara noastră în care democrația este la cel mai mare preț și în care soarta unui cetățean, deci și a Aureliei I., nu poate și nu trebuie să rămînă indiferentă cetățenilor de alături, forța morală a acestui popor al nostru constînd, alături de alte virtuți, în solidaritatea și generozitatea lui. Scrîind că „un om nu e un petec de hîrtie", corespondența din Buzău oferă nu numai reporterului ocazia unui titlu inspirat, ci ne oferă nouă, tuturor, o lecție de omenie în adevăratul înțeles al cuvîntului, pentru care îi mulțumim pe această cale.

A urmat, firește, deplasarea noastră la Buzău. Cu sprijinul organului județean de partid, ca totdeauna plin de solicitudine la orice sugestie menită să conducă la lămurirea unor probleme controversate, a căror rezolvare urmărește satisfacerea unor nevoi reale ale oamenilor muncii sau înlăturarea grabnică și legală a unor neajunsuri, am avut ocazia să discutăm, la Filatura de Lînă Pieptănată, cu directorul unității, Gheorghe Udrea, precum și cu Rada Martin, funcționar economic I, responsabil cu evidența cărților de muncă. Ne-a fost pus, cu amabilitate, la dispoziție dosarul Aureliei I., cu nota explicativă a muncitoarei în cauză, cu vadobîndirea sancțiunii dată de Oficiul juridic și așa mai departe, documente din care au reieșit clar și fără putință de tăgadă VINOVĂȚIA Aureliei I., absență nemotivat timp de 15 zile de la lucru, precum și LEGALITATEA desfacerii contractului de muncă, operație la care s-a procedat cu respectarea tuturor normelor în vigoare.

L-am rugat atunci pe directorul Gheorghe Udrea să parcurgă scrisoarea Lilianei Căuță. A citit-o o dată. A reluat-o, apoi a exclamat : „n-am știut nimic". Aceeași replică am primit-o și din partea Radei Martin, care cunoștea o sumedenie de amănunte din viața mai mult sau mai puțin intimă a Aureliei I. și a părinților săi, lucrînd o bună bucată de timp în aceeași unitate cu mama Aureliei, dar care nu cunoștea tocmai motivul care o determinase pe tînăra muncitoare să absenteze nemotivat și, firește, să fie îndepărtată din întreprindere. I-am pus Radei Martin întrebările din scrisoarea Lilianei Căuță și n-a găsit nici un răspuns. Ați încercat vreodată să discutați cu Aurelia ca de la om la om ?, am întrebat-o și n-am primit nici un răspuns. Ați încercat vreodată să traversați strada pînă la casa ei, spre a vă informa ce se întîmplă cu ea ?, am întrebat-o și ne-am lovit de aceeași tăcere, e drept, venită din partea unei femei care ni s-a părut binevoitoare și de bună credință, dar care n-a mișcat, în urmă cu cîteva luni, nici un deget spre a ajuta o fată aflată, cum temeinic scria Liliana Căuță, în pragul disperării, gata să-și curme viața.

Spre satisfacția noastră și spre binele Aureliei I., această poveste a avut un sfîrșit fericit. Pus în temă, tovarășul director Gheorghe Udrea a dat, la rîndul său, dovadă de înțelegere și omenie, hotărînd REPRIMIREA imediată la lucru a Aureliei I., cu respectarea legilor și normelor în vigoare.

La ora la care acest reportaj vede lumina tiparului, Aurelia I., devenită între timp mama unui băiețel, își va fi reluat munca alături de fostele sale colege și va fi înțeles, nutrim această speranță, unde și cît a greșit, între altele și prin aceea că s-a însingurat, că a evitat să ceară sfatul și sprijinul tovarășilor de muncă, ea înaintea tuturor, dar și alții, aceia sau aceea care, fie și pentru o clipă, i-au confundat pe oamenii vii cu dosarele lor, găsind acoperire totală în fața legilor scrise, dar rămînînd descoperiți în fața uneia dintre cele mai frumoase legi ale noastre : cea nescrisă a omeniei și înțelegerii, al cărei prim paragraf s-ar cădea să fie extras din scrisoarea Lilianei Căuță : UN OM NU E UN PETEC DE HÎRTIE.

OVIDIU IOANIȚOAIA

OPINII

Curajul noutății

O problemă mereu de actualitate a prozei este proza de actualitate. Puțini autori — chiar și dintre cei care declară în mod public că nici o sursă de inspirație nu li se pare mai generoasă decît prezentul — scriu cărți despre realitatea imediată. Și mai puțini sînt cei cărora asemenea cărți le reușesc. Cum se explică această situație ?

La mijloc se află o veche prejudecată și anume aceea că o operă literară nedatabilă și nelocalizabilă are mai mari șanse să se difuzeze în timp și în spațiu. Obsesia „durabilității", în special, determină o adevărată teamă de noutate. Tipurile de personaje și conflicte care au străbătut, fără să se demodeze, două mii de ani vor rezista, putem fi siguri, cel puțin încă două mii. Dar cele din jurul nostru ? Ce garanție avem că nu vor fi depășite peste cîteva decenii și că odată cu ele nu vor deveni inactuale și textele care le-au înregistrat ? În reticența față de actualitate se întrevede întotdeauna un asemenea calcul. Cei care îl fac, cu o mască impenetrabilă sau cu un zîmbet șiret, speră că astfel își asigură, mai prevăzători decît alții, eternitatea.

De fapt, nimic nu promite mai mult în această privință decît tocmai surprinderea clipei. Să nu uităm că Cervantes sau Dostoievski, Caragiale sau Rebreanu, în cele mai bune pagini ale lor, și-au supus contemporaneitatea unei examinări atente și că dacă au descoperit semnificații de ordin general este mai ales pentru că puneau în investigații ceea ce, cu un termen mai rar întrebuințat în critică, numim „suflet". Participarea afectivă nu limitează niciodată, așa cum s-ar crede, orizontul unei opere literare. Vechea constatare a lui Juvenal că „indignarea face versuri" — extinsă pînă la a înțelege prin „indignare" toate sentimentele patetice, adică și entuziasmul, și dragostea, și devotamentul — definește esențial actul creației care, departe de a dispune de o energie proprie, se declanșează de fiecare dată sub impulsul unui elan extraestetic. Arta adevărată este, în momentul genezei, un mijloc, nu un scop, chiar dacă mai tîrziu se sustrage determinărilor și există prin ea însăși. Or, un scop plin de noblețe și impunînd, datorită importanței lui, un regim de urgență — scopul, de exemplu, de a acredita în conștiința publică imperativele unei epoci — nu poate decît să stimuleze alegerea, găsirea sau inventarea unor mijloace artistice de o mare forță persuasivă. **Infernul** lui Dante, pe care astăzi îl privim ca pe un prodigios produs al fanteziei, ca pe un univers terifiant suficient sieși, a fost la origine un pamflet politic, scris cu o patimă arzătoare. Multe dintre poemele eminesciene, cu toată impersonalitatea lor statuară, au natura unor pledoarii. Și exemplele ar putea continua. Scriitorul care se implică în problemele oamenilor din vremea lui se implică în mod real în problemele oamenilor dintotdeauna. Particularitatea rămîne totuși singura cale de acces spre universalitate.

Scriindu-și romanul **Intrusul**, Marin Preda a avut, fără îndoială, în vedere o situație **nouă**, specifică ultimelor generații și anume existența unor tineri cărora li se oferă neobișnuita șansă de a întemeia orașe, de a întemeia uneori chiar orașele ai căror locuitori vor deveni. Protagonistul romanului, Călin Surupăceanu, este un asemenea tînăr. Înfățișarea, limbajul, preocupările sale nu diferă de acelea ale constructorilor descriși în mod curent în reportaje. Și totuși, evenimentele pe care le trăiește, unele dramatice, își dezvăluie treptat valoarea simbolică. Înțelegem pînă la urmă că prin intermediul lui Călin Surupăceanu ni se vorbește despre însăși condiția de întemeietor. Nu întîmplător, ultima parte a romanului cuprinde o impresionantă sociogonie — impresionantă mai ales prin forța ei interogativă — care ridică, de data aceasta într-un mod tranșant, spectaculos, întreaga factologie la un înalt nivel de generalitate. Obținerea unei asemenea perspective de anvergură filosofică a fost posibilă însă tocmai pentru că scriitorul și-a asumat, lucid și febril în același timp, „povestea" unui om, a unei categorii de oameni, din epocă.

Dumitru Radu Popescu, Platon Pardău — cărora li s-ar putea adăuga cel mult cinci-șase nume — sînt cei care manifestă un interes similar față de actualitatea imediată, față de fenomene sociale **în statu nascendi.** Minima afluență se explică, s-o recunoaștem, și prin faptul că genul este pur și simplu dificil, producînd o severă „selecție naturală". Dificultatea constă în găsirea unghiului ideal, în evitarea unei frecvente erori de situare. Privită prea de aproape, realitatea se transformă în subiect de reportaj, iar reportajul — să nu-l invocăm pe Geo Bogza, care scrie cu totul **altceva** — durează cel mai adesea, exact atîta cît durează lectura lui. Privită, dimpotrivă, prea de departe, de la distanța enormă dintre bibliotecă și stradă, realitatea cotidiană se rarefiază, dispare, sau, cel mult, începe să semene cu o utopie. Și într-un caz, și în celălalt esența ei rămîne nerevelată. Însă un adevărat scriitor dispune întotdeauna de „radarul" necesar pentru rezolvarea unei asemenea probleme.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Poezia politică și patriotică (V)

Două etape ale evoluției poeziei politice postbelice pot fi delimitate, într-o trecere de la lirica **inductivă** la cea **deductivă.** Cine nu ține seama de condițiile istorice speciale ale procesului de instaurare a structurilor democrației populare, ca și cel care privește un tip de poezie prin criteriile exterioare lui, va desconsidera pe nedrept o perioadă importantă din istoria literaturii noastre. Și s-au găsit destui în ultima vreme care au subliniat inadecvarea sau rudimentarul, ineficacitatea sau chiar inexistența estetică a acestei poezii. În realitate, fiecare tip amintit răspunde și corespunde exact sarcinilor politice ale poeziei în etapa istorică dată, și nici o substituire a lor nu este posibilă și de imaginat.

La început, sistemul politic nou a trebuit să se confrunte cu mecanismele politice vechi, dar încă în stare de funcționare, ca și cu rămășitele unor mentalități retrograde existente chiar în rîndurile oamenilor săi. În aceste condiții, poezia e inductivă, modelatoare, imperativă, didactică, demonstrativă. Orice acțiune se desfășoară sub un stindard unic, un stindard roșu, și prin aceasta se delimitează net și respinge orice confuzie ; după cum, la fel exploratorului care cucerește un nou pămînt, fiecare victorie de orice natură, este celebrată sub un steag roșu. În nici o perioadă din istoria liricii atitudinea politică nu a fost mai netă ca acum, sub acest aspect al emblematicii.

Sarcinile politice sînt uriașe, ele pretind un devotament total ; viața individului nu este disociată prin privat și social. Poezia ține seama de această situație : ea este exclusiv politică și instaurează o supremație a politicului în toate compartimentele vieții, ca și în programul poetului, care refuză funcția estetică a poeziei, arta pentru artă, și chiar arta bazată pe principiul armonizării utilului cu frumosul sau a utilului cu plăcutul. Două titluri programatice tardive exprimă linia generală a acestei lirici : **Eu nu cînt că știu să cînt** (Victor Tulbure, 1959), **Nu sînt cîntăreț de stele** (Dumitru Corbea, 1960). Programul poetic e clar la oricare poet : „Nu stau de vorbă cu primăvara, / nu-mi laud iarba de sub călcîi, / nu cînt pentru că ...iată o floare !" / Cîntecul ăsta, dulceagul, / nu mi-e sufletul și nu mi-e steagul ; / ci, albă lozincă pe roșu lan". (Nina Cassian, **Întîi Mai republican**, 1948). Sînt investite politic prin embleme și peisajele, și chiar situațiile neocazionate politic : pentru aceeași poetă, luna aprilie este „Dirzul tovarăș April" **(Tovarășul April**, 1948). Dragostea, sentimentul cel mai important al existenței private, este evaluat numai prin coordonatele social-politice : „Cînd privesc cum crește pădurea, cum apele curg, / urmărite-ndelung de ochiul meu neobosit, / cînd arde în zare fiecare răsărit ori amurg, / cînd luna trece, pe cer, ca un drumeț liniștit, // cînd visez despre comunism, cînd cuget și scriu / ascultînd cum vîntul gonește pe șesuri, / te iubesc, draga mea — te simt și te știu / și dragostea-mi crește cu noile ei înțelesuri" (A. E. Baconsky, **De dragoste**, 1950). Baconsky, cel mai important poet al acelei epoci după părerea noastră, și unul din cei mai importanți din întreaga lirică postbelică, realizează în acest domeniu asociații încă mai categorice, cu efecte emoționale extraordinare, atingînd zonele incredibilului pentru un cititor dezabuzat de azi : „Și timpul își va continua trecerea nevăzută. / calendarele vor număra zilele, apoi se vor învechi și vor fi aruncate : / eu te voi iubi nemărginit, draga mea, / iar deasupra noastră și deasupra tuturor — drapelele roșii vor flutura larg răsfirate". **(Poezie de dragoste la mutarea în locuință nouă**, 1950). Dragostea poetului este văzută politic, în și prin politic : **sufletul** și **inima** sînt cuvinte folosite programatic și, din nou, titlurile volumelor spun totul : **Sufletul nostru** (Nina Cassian, 1949), **Pentru inima ce arde** (Dumitru Corbea, 1955), **De la inimă la inimă** (Niculae Tăutu, 1957), **Inima bătrînului Vezuv** (Mihai Beniuc, 1957), **Cartea de lîngă inimă** (Al. Andrițoiu, 1959).

În jurul lui '60, printr-o nouă generație de poeți, se observă trecerea de la lirica politică inductivă la cea deductivă. Politicul e acum implicat. Realitatea socialistă apare tinerilor poeți drept un dat obiectiv, natural, vizibil sau posibil de extras de oriunde : din elementele vieții colective sau individuale, din natură și din cărți, din orice obiect și din univers, fie prin dimensiunea ideologică, fie prin sentimentul patriotic. Politicul nu mai e un fenomen recent, de contrast, ci o verigă dintr-o tradiție națională și internațională. Apare, dacă se poate accepta formula, și ea poate fi acceptată, un panteism politic și patriotic care-și va avea un moment de jalonare excepțională în **Elegiile** lui Nichita Stănescu, după reconsiderarea lui Blaga. Fiecare centimetru patrat sau cub de pămînt, orice mișcă în țara aceasta, riul, ramul, emană politicul și patrioticul : Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Cezar Baltag, Gheorghe Tomozei, Niculae Stoian, Petre Ghelmez, Grigore Hagiu, Petre Anghel, Dumitru Bălaeț, pînă la Gheorghe Pituț, Dan Mutașcu, Ion Lotreanu sau Dan Verona.

MARIAN POPA ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Penuria de idei

Circulă pe seama lui Paul Valéry o anecdotă cam răutăcioasă, nu-mi amintesc unde am citit-o și dacă e adevărată, dar vreau să reținaici doar tîlcul ei :

Autorul lui „Monsieur Testa" — se zice — obișnuia să ceară scuze interlocutorilor și să treacă, pentru cîteva minute, înapoia unei perdele din camera în care primea vizite. Acolo avea instalat, într-o ușă, un pupitru, cu toate ustensilele necesare scrisului. Retragerile frecvente erau folosite de Valéry ca să-și noteze anumite idei care-i veneau în timpul convorbirii. Așa au luat naștere faimoasele „Carnete", de un mare număr și publicate încă abia parțial pînă astăzi.

Cînd Valéry l-a cunoscut pe Einstein, inteligența acestuia a făcut o impresie extraordinară asupra poetului. „Umblați la dumneavoastră cu un blocnotes ?" — s-a trezit întrebat savantul. „Pentru ce ?" — și-a arătat mirarea el. „Ca să vă notați ideile care vă vin în minte, tot timpul" — i-a explicat Valéry. „Care idei, scumpe domnule ?" — spune anecdota că a replicat Einstein. Eu am avut întreaga viață vreo două cu totul și le-am stors cît am putut !"

Istoria, chiar dacă e născocită, merită atenție pentru distanța cosmică arătată între ceea ce pot înțelege unii și alții prin „idei".

Valéry nu ducea lipsa lor — sînt ultimul să o cred. Am vrut să ajung, pe calea aceasta ocolită, la o impresie. Este vorba de senzația sărăciei ideistice pe care o comunică o mare parte din publicistica noastră literară. Înflorește, de la o vreme, speța articolelor pe probleme mari ale creației. Găsești în ele cuvinte berechet, dar ideile trebuie să le cauți cu lumînarea. S-a dezvoltat un adevărat talent de a bate apa în piuă. Citești o coloană, două, trei și rămîi pînă la urmă uimit cu cît de puțină frămîntare intelectuală se poate umple o pagină de gazetă.

Aflăm din astfel de articole că autorii trebuie să cunoască viața, dar și să nu uite cumva a o „transfigura", atunci cînd creează o operă artistică. Literatura — sîntem învățați — se cuvine să fie și instructivă, și bună, și atrăgătoare. Criticii au datoria să stăvilească invazia de maculatură pe piață și alte multe de astea. Cîteodată — să nu fiu rău — mai licăre printre rînd fantoma unei idei. Dar piere curînd înecată în sosul lung al vorbelor goale.

Cea mai mare parte a acestor idei mor înainte de a-și începe bine existența. Le ucide o anemie pernicioasă, fiindcă încearcă să se hrănească exclusiv cu generalități vagi și fug de exemplificări concrete. Ironic, oare, cad și rîndurile de față în același păcat ? N-aș zice, întrucît oricine răsfoiește măcar revistele poate verifica imediat că am dreptate. Iar căciulile cu muște pe ele sînt atîtea încît le și vede toată lumea tresărind primprejur.

Adevăratele idei lucrează în creația literară ca niște germeni vitali. Cu condiția să aibă vigoare și să nu fie simple propoziții rătăcite, banalități repetate pînă la saturație. Parafrazîndu-l pe Blaga, aș adăuga că ideilor autentice le trebuie **verticalitate**, adică să deteste regimul platitudinii. Și tot după vorba poetului, li s-ar cere, ca să îndeplinească meseria, să aibă un caracter **atitudinal**, să organizeze cu alte cuvinte întreaga ființă a emițătorului lor.

Simțim nevoia unor idei literare pe care să le putem numi realmente idei „forță". Unde sînt ? Parcă erau cîteva, dar s-au pierdut pe drum.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cap limpede

În ultimele luni, noi traduceri au adus la cunoștința cititorilor din țara noastră opere importante din alte literaturi. Printre apariții sub egida Editurii „Univers" se numără și prima operă a lui Giovanni Boccaccio, **Filocolo**, „un splendid imn închinat iubirii curate, statornice, neîntinate, care nu se sperie de nici o piedică și știe să lupte cu toate greutățile", cum afirmă, într-un cuvînt înainte, Ștefan Crudu, semnatar și al traducerii. Lectura romanului dezvăluie că, deși nu atinge valoarea **Decameronului, Filocolo** este o carte care se citește cu plăcere, nefiind o simplă încercare de tinerețe a autorului ● Din opera lui Gerard de Nerval a apărut **Călătorie în orient**, un fals jurnal de călătorie în care ficțiunea și realitatea se întrepătrund. Dar dacă exactitatea datelor oferite de Nerval despre meleagurile vizitate poate fi pusă uneori la îndoială, nici o clipă nu poți să nu crezi în neliniștea lui de mare scriitor ● În aceeași colecție — **Corespondențe — Memorii — Jurnale** — a fost publicată și **Autobiografia** lui Mark Twain, o parte din amintirile acestui extraordinar umorist. Redăm concepția autorului despre modul în care trebuie scrisă o autobiografie : „începe-o de oriunde, nu din vreun anumit moment al vieții tale ; vagabondează în voie prin întreg tărîmul vieții tale ; vorbește numai despre lucrul care te interesează pe moment și abandonează-l în clipa cînd interesul pentru el riscă să pălească ; îndreaptă-ți atunci privirea asupra unui lucru nou, mai interesant, care ți s-a impus între timp atenției." ● Pentru prima dată apare în limba română volumul **Gaspard de la Nuit** al lui Aloysius Bertrand. Despre poetul acesta aproape necunoscut, Irina Mavrodin scrie în prefața cărții : „Mort foarte tînăr, în sărăcie și singurătate, pe un pat mizerabil de spital, autor al unei singure cărți, stranie culegere de poeme în proză de inspirație fantastică și onirică, Aloysius Bertrand oferă un model pentru atît de caracteristicul mit al „poetului blestemat", cu mult înainte ca acesta să se fi configurat și să fi intrat în conștiința secolului." ● Tot în colecția **Poesis**, ca și volumul prezentat mai înainte, a apărut și o selecție din versurile poetului american W. S. Merwin — **Poemele deceniului șapte.** Transcriem poezia **Sfîrșit de vară :** „Deasupra noastră sus un șir de găleți albe / pline de vechea lumină zorind spre casă// acum chiar lucrurile pe care le facem / după lungi călătorii ajung pînă la noi / dar noi ne-am schimbat".

GEORGE ARION ■

INTRE CLASIC ŞI BAROC

Surisul Sfinxului

E răspîndită părerea că piramidele ridică probleme mai mult de construcție decît de artă. Eu cred că ele ridică probleme mai mult de morală decît de construcție.

Dar Sfinxul ?

De cîtă vreme nu m-am mai gîndit la Sfinxul de la Ghizeh ? Şi totuşi, faţa lui tatuată de nisipuri seamănă foarte bine cu chipul artei. El nu are nevoie să stea cu ochii închişi ca Budha pentru a contempla absolutul. Stă cu ochii deschişi, privind invizibilul, şi în timp ce deşertul foşneşte în jur, el doarme cu ochii deschişi.

Aduşi aici, zeii grecilor s-ar teme. Ei nu sînt siguri şi raţionali decît în Elada raţională. Prea mult mister i-ar umple de panică. Pe nisipul acesta Afrodita ar dispera.

Arta are însă nevoie să creadă în piramide. În ideea de piramidă. În ceea ce combate nisipul şi moartea. Nu se poate mulţumi să privească marea şi să se bucure de soare. Şi iată de ce, uneori, ea împrumută masca enigmatică a Sfinxului. În fond, muzeele de artă egipteană sînt pline de obiecte, de statui şi fragmente de temple care au urmărit, toate, acelaşi scop ca şi piramidele, să învingă timpul.

Cu atît mai mult mă miră că un critic subtil, cum a fost Baudelaire, care a înţeles destule lucruri pe care secolul al XIX-lea le-a ignorat sau le-a aminat, vorbea ca şi alţi contemporani de-ai săi despre naivitatea artei egiptene. Faptul că piramidele erau goale i-a făcut, într-adevăr, pe unii să creadă că ele sînt nu numai goale, ci şi inutile. Din moment ce mumiile îngropate în ele nu mai existau, au însemna că piramidele au şi-au îndeplinit rolul ? Nu însemna că au fost ridicate în zadar ? Că în deşert majestatea lor funebră era semnul unei speranţe eşuate ? Dar oare semnificaţia adevărată a piramidelor stă în faptul că a-au ocrotit mumiile faraonilor sau în faptul că de mii de ani se opun deşertului ? Nu poate exista dilemă aici. Fantastice corăbii pe o mare de nisip, ele au refuzat să se scufunde şi să eşueze, navigînd prin timp sub pavilionul unei speranţe care a fost a celor ce le-au construit, nu a celor înmormîntaţi în ele. În vreme ce imperiul lui Alexandru s-a măcinat sub copitele cailor deoarece a crezut numai în sabie, piramidele au înfruntat timpul şi i-au rezistat deoarece constructorii lor au avut curajul să creadă atît de mult într-o idee încît au ridicat un munte ca s-o dovedească. Dealtfel, nu toate monumentele care au supravieţuit din Egiptul antic au supravieţuit datorită unei arte care a avut încredere ? Ca şi în Grecia, plină de statui şi coloane, cu excepţia Spartei care a mizat totul împotriva părţii de eternitate din noi. Dar nu din întîmplare filosofia s-a dezvoltat la Atena, nu la Sparta.

Am văzut sfincşii culcaţi pe nisip şi cred că am înţeles ce voiau să-mi spună. Această artă a vrut să combată în acelaşi timp nisipul şi moartea. Departe de a fi un semn de indiferenţă, surisul sfincşilor este un semn de curaj. Şi, într-adevăr, poate ceea ce ni se cere mai întîi nu e atît curajul de a ridica piramide, cît curajul de a crede în ele. Nisipul s-a strîns în jur, a prins picioarele statuilor, uneori trupul, umerii, gîtul şi a rămas deasupra nisipului numai un suris invincibil care se opune disperării. Faţa mutilată de nisip, plină de răni cicatrizate a Sfinxului este faţa unui luptător împotriva neantului. Şi dacă arta este, (şi este), nu o maladie subtilă, ci o formă de luptă pentru adevăr şi pentru a da existenţei un sens, atunci aşa trebuie să fie chipul ei. Nu frumos, delicat, ca al unui efeb grec, ci avînd cicatricile tuturor luptelor pe care le-a purtat, le-a pierdut sau le-a cîştigat şi în care totdeauna, indiferent de rezultatul luptei, a ridicat steagul speranţei.

O, nobleţea acestor cicatrici şi a acestei feţe de luptător care a fost de partea noastră chiar atunci cînd l-am ignorat. El era bătrîn cînd grecii construiau Parthenonul şi era aproape îngropat de nisip cînd Michelangelo s-a suit pe schelele Capelei sixtine. Stătea de milenii fără să cedeze deşertului cînd s-au auzit voci vorbind despre o artă care ar cere (vai !) uciderea limbajului, amnezia culturii, uitînd că pe acest drum Nero s-ar fi mulţumit să dea foc dicţionarului.

Bănuiesc ce obiecţie ar putea aduce scepticii Sfinxului. Că pare uneori un Don Quijote al deşertului. Că ochii săi îmbătrîniţi de nisip, cînd n-au întîlnit caravane adevărate, au căutat-o pe Fata Morgana pentru a o opune deşertului. Dar există iluzii care nu s-au opus niciodată certitudinilor şi adevărului, ci numai scepticismului şi morţii. Şi apoi, ce-au clădit pe lume scepticii ? Înainte de a muri, cei rătăciţi în deşert au încetat să mai creadă că vor găsi apa salvatoare. Înainte de a deveni nisip, capătă un suflet de nisip. Ei recunosc moartea crezînd că recunosc numai zădărnicia oricărui efort. Şi tocmai asta e încăpăţînarea Sfinxului, să nu copete un obraz de nisip. Împotriva tuturor scepticilor şi împotriva tuturor ironiilor, el a rămas fingă piramide împotrivindu-se disprețului şi uitării.

Oare ceea ce biruie pînă la urmă este ceea ce uită ? Sfinxul îi îndeamnă pe fiecare trecător să spună : nu !, nu putem să cedăm lipsei de speranţă, fără să cedăm morţii. În definitiv, piramidele nu mai au nici o însemnătate pentru faraonii care au fost înmormîntaţi în ele. În schimb, au o importanţă covîrşitoare pentru toţi cei care s-au priceput să le privească. Ne vom putea consola vreodată cu ideea că piramidele sînt inutile ? Ele sînt necesare, chiar dacă n-ar fi adevărate. Căci la întrebarea lui Hamlet nu există decît un singur răspuns posibil : a fi ! „Nu cunosc o definiţie mai bună a artei decît aceasta, scria Van Gogh : arta este omul adăugat naturii". Omul adăugat naturii înseamnă speranţa adăugată naturii. O artă lipsită de speranţă nu poate fi o artă adevărată. Şi dacă Sfinxul nu vrea să deschidă buzele şi să povestească (el e singurul care mai ţine minte ce s-a întîmplat cînd au fost ridicate piramidele) înseamnă numai că pentru cine nu înţelege singur sensul său el socoteşte inutil să i-l amintească.

OCTAVIAN PALER ■

De ce nu şi Oboga?

Totuşi — ne întrebăm, şi nu pentru prima oară, în aceste pagini ale „Flacării" — cît de larg este difuzată, cît de larg este cunoscută ceramica populară românească — cea autentică, cea frumoasă, cea fapt de artă ? Cît, unde, cum şi de către cine i se pun în valoare rezervele — încă atît de mari — de inedit, de neştiut ? Judecînd după magazinele şi chioşcurile cu artizanat deschise în staţiunile litoralului — magazine şi chioşcuri care, dată fiind afluenţa vizitatorilor, inclusiv a celor străini, au, lîngă obligaţiile comerciale, şi pe acelea de adevărate vitrine, reprezentative pentru geniul nostru popular — dominantă, dacă nu chiar esenţială în arta lutului la români, ar fi ceramica albastră de Corund. Este, desigur, o ceramică frumoasă, dar ea e numai o parte dintr-un infinit mai bogat tezaur. (Asta, ca să nu mai vorbim de faptul că străchinile şi farfuriile de Corund, cel puţin cele ce apar în magazinele Mamaiei şi ale altor staţiuni turistice, se aşază, în ultima vreme, prin procedeele mecanice folosite la fabricarea lor, prin ornamentaţia întreprinsă cu ajutorul şabloanelor, în afara artei consacrate de tiparul tradiţional).

Muzeul Satului, acest splendid aşezămînt de etnografie şi istorie socială, din păcate încă puţin cercetat de publicul larg, ne-a oferit, recent, din iniţiativa directorului său, profesorul Gheorghe Focşa, un veritabil „regal" în materie, prin expoziţia, cuprinzînd o mie de piese-unicate de artă, a meşterului olar **Victor Vicşoreanu** din Hurezul Vîlcei. Dar o expoziţie, totuşi, rămîne ceea ce este, adică un lux la îndemîna unor iniţiaţi, chiar dacă evenimentul în cauză (consemnat pe larg în revista noastră, ca şi în nişte frumoase emisiuni TV) merita mai mult.

Da, mai avem, cum spune poetul, cîte ceva din toate. N-avem numai Corund, ci şi Hurezu, Oboga, Marginea, Vama Oaşului, centre ale olarilor în care memoria produsului autentic şi rafinat nu s-a pierdut, centre în care meşteri de mare talent, lucrînd după priceperile consacrate, oferă unele din cele mai interesante, mai originale şi mai bogate documente — dăltuite în lut, scrise în lut — ale sensibilităţii şi măiestriei, ale ştiinţei de a vedea şi interpreta natura, proprii românilor de cînd se ştiu. Dar cine îi cunoaşte pe aceşti meşteri şi, mai ales, cine-i aduce în faţa publicului consumator de artă ?

Un astfel de meşter — un meşter care, ca şi V. Vicşoreanu, e ştiut doar în cercurile colecţionarilor şi cercetătorilor, fiind un necunoscut în chioşcurile artizanale — este **Dumitru Şchiopu** din Vlădeştii Vîlcei. Om de 50 de ani, la apogeul creaţiei, el este autorul unor piese care, prin formă, linie, desen şi culoare, prin motivele vechi readuse la zi, prin ştiinţa de exprimare a luminosului, a indicibilului şi a suavului, care face ca lutul să ne apară ca un fel de structură a primăverii, îl aşază de mult printre maeştrii genului. Oalele, străchinile, ulcioarele, farfuriile sale, decorate cu angobă albă şi cu motive străbune specifice zonei („melcul", „brăduţul", „şireagul" etc.), se întîlnesc, în atelierul-muzeu din Vlădeştii Vîlcei, cu figurine de o rară expresivitate plastică, de un rar şi vibrant fior al vieţii, înfăţişînd chipuri de păsări şi animale, şirete vulpi, cuci visători, cerbi şi cai furtunatici, şerpi încolăciţi pe „ulcioare cu ciur", şerpi tîrîndu-se pe braţele ploştilor (o astfel de ploscă, cu nu mai puţin de opt braţe, e, spun specialiştii, o performanţă a genului, ea purtînd dealtfel, în literatura acestuia, chiar numele meşterului : „Plosca lui Şchiopu"). Fantezia meşterului e prodigioasă, fastuoasă, un ulcior sau o ploscă devin narative ca o baladă sau ca un basm, în care păsările şi animalele vorbesc şi se mişcă, dar, cu tot aspectul lor feeric, piesele lui păstrează, ca la toţi marii meşteri, rigoarea tradiţională a stilizării, cum şi codul cromatic sever, apărat ca şi un tezaur sacru.

Un destin similar, adică succes de prestigiu printre iniţiaţi şi necunoaştere (sau nerecunoaştere) publică, îl face **Constantin Ciungulescu**, cel mai mare, la ora de faţă, olar al Obogăi, centru, la rîndu-i, printre cele mai mari şi mai faimoase ale acestei ţări. Cu elemente cromatice puţin numeroase, deci cu o gamă restrînsă (restrînsă firesc, prin însăşi rusticitatea materialului supus decorării), meşterul Ciungulescu face din vasele sale veritabile, dacă se poate spune astfel, „picturi în spaţiu", de un efect cu totul deosebit. Verdele său (numit în limbajul local „toval"), roşul său (zis „ruşală"), albul de humă şi mai ales galbenul (acel galben specific Obogăi, obţinut din humă albă şi „ruşală"), împodobind desene simple şi nobile, fac din vase preţioase obiecte decorative, subtile jocuri de culoare şi fantezie, aparent în afara oricărei constrîngeri estetice sau de idee. Aparent doar, pentru că, dincolo de preţul strict decorativ al unui vas sau altuia, aceste opere, în suită, par a transcrie un tumult surd, ca un efect serial de muzică.

Şchiopu şi Ciungulescu sînt numai două exemple, ei înseamnă numai Vlădeştii şi Oboga. Dar cît de mult înseamnă aceşti Vlădeşti, această Obogă !

Şi atunci — de ce nu şi Oboga? Şi altele!

ILIE PURCARU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Arta dezbaterii

Asemenea celorlalte teatre, şi — binevenit — cortina Teatrului Naţional din Bucureşti s-a ridicat pentru premiera unui spectacol cu o piesă românească, cu o piesă contemporană mai ales prin programul ei combativ, prin dezbaterea pe care ne-o propune : „Acord" de Paul Everac.

Piesa dezvăluie, privite dintr-o mulţime de unghiuri, dezacordurile spiritului revoluţionar cu sine însuşi, în funcţie de mediul social în care trăiesc, de vîrsta şi de viaţa individuală a oamenilor-personaje care îi dau, pro causa, chipuri concrete. Iar morala ar fi cam asta : fereşte-i, Doamne, pe revoluţionari de rutină, de blazare, de autoabandon. Fără îndoială, piesa este foarte bine zidită, foarte bine scrisă. Dezbaterii şi demonstraţiei îi se asigură o excelentă organizare logică, o structură prea fragmentată în tablouri, dar fragmentată silogistic. Tot cauza riguroztăţii demonstraţiei este slujită şi de exacta alegere a personajelor, şi de exacta repartiţie a cantităţii de text pe personaje, potrivit rostului lor. Graiul folosit este marcat intelectual, însă răspicat şi de înţeles de oricine. Din păcate — urmează o părere subiectivă şi apusă cu amărăciunea celui care stimează dramaturgul şi-i doreşte perfecţiunea operei — piesa are şi un viciu : construcţia aceea pe care am lăudat-o e încărcată cu prea multe vorbe-stucaturi. Demonstraţia e, repet, riguroasă, dar bîntuită de logoree. Intelectuală e, mi-a amintit de adîncimea dialogurilor din „Teze şi antiteze" — dar logoree. L-am admirat, l-am preţuit pe Paul Everac pentru că — faptul e de notorietate — n-a îngăduit secretarilor literari sau regizorilor să-i încalce, prin ştirbire, lucrările, dar, de dragul spectatorilor şi chiar de dragul rotundei reuşite a propriei munci, ar putea, nu spun descoperi virtuţile conciziei, ci, zic şi eu precum Milica dumnealui din piesă, să-şi mai calce pe inimă şi să mai tragă o greblă, două, prin mulţimea aceea de vorbe, care spun lucruri importante şi frumoase dar prea repetat. De-abia aşa, prin degajare, s-ar evidenţia şi acele replici cu miez cu adevărat adînc şi tulburător. Tot Milica şi-ar îngădui să zică : „Cam baţi apa în piuă, frate-miu !" ; şi n-ar avea dreptate decît numai dacă, în chip deliberat, Paul Everac a vrut să demonstreze, nu numai prin confruntări precise şi replici directe, ci şi implicit, aş spune fizic, prin acumulări cantitative prăvălite peste spectator, că zbaterea unei conştiinţe intelectuale între zăbrelele propriilor sale limite, ale propriilor sale comodităţi, abandonuri, prudenţe egoiste, este şi o risipă de timp. O zbatere sterilă şi-o risipă de viaţă.

Regizoarei Letiţia Popa — după ce a făcut distribuţia, aplicînd nuanţat principiul omul potrivit la locul potrivit ; după ce, prin Paul Bortnovschi, s-a asigurat de un decor simplu, deschis şi de sinteză faţă de ideile piesei ; după ce, prin Gabriela Nazarie, a îmbrăcat personajele echilibrat, fără ostentaţie ; după ce, prin Gh. Adamschi, a aranjat ca-n partea întîi a spectacolului să răsune tristeţea viorii sufletului lui Gaspard, şi-n partea a doua să-şi facă loc acordurile lui Mozart şi-n timpul care nu îngăduie risipă al oamenilor muncii din producţie — nu i-a rămas, să pună la punct, decît încă un fleac : să fie un bun ochi din afară care să aducă, pînă la nuanţe, şapte temperamente, şapte forţe actoriceşti la numitorul acela comun care face un spectacol de teatru să răsune ca o orchestră cu compartimentele bine acordate. Şi, fleacul ăsta ultim a fost pus la punct şi el.

Şi-acum, actorii. Gheorghe Cozorici : duce greul pentru că — în rolul unui bărbat onest-frămîntat de căutările pentru regăsire a trecutei sale tinereţi trăite concret combatant, neonest-frămîntat de căutările pentru justificarea filosofică a pierderii eului sau revoluţionar — adevărata mare dramă apasă pe umerii conştiinţei personajului său, dar îl duce, greul, cu nerv şi fluenţă. Tamara Cretulescu : în rolul unei burgheze autentice, născută iar nu făcută, al unei burgheze cîndva fermecată de un bărbat cu idei, atitudini şi chiar istorie personală de fost maşchisard, al unei femei ajunse într-un cuplu matrimonial fără copii, fără viitor dar cu regrete şi îndoieli, cuplu de oameni obsedaţi doar de ei, obsedaţi doar de prezent — ştie şi poate, cu naturaleţe, să fie şi amabilă şi isterică, şi mincinoasă şi cinică. Emanoil Petruţ : cu stîngăcii în ale vieţii de salon, cu abilitate de intelectual care ştie să ducă o plasă cu sticle cu lapte, cu poliţeţea omului care se face că nu observă mai nimic dar cîruia cîte-o ironie rostită cu seninătate îi deconspiră inteligenţa şi legătura cu realitatea — alcătuieşte, foarte verosimil, ba chiar tipic, portretul unui inginer de-ai noştri, de-acum, din ăştia cu preocupări concrete, cu sarcini concrete, cu responsabilităţi concrete, şi conştiinţe tot concret-vii. Silvia Popovici : tot frumoasă, tot distinsă, tot talentată — însă la un nivel matur, aşezat, blînd, neagresiv, inţelept; „ataşată" e cuvîntul prin care, în această piesă, o caracterizează un alt personaj — şi chiar ne arată chipurile chipului unei femei ataşate : de soţul ei, de copiii ei, de morala ei, de conştiinţa ei, de consecvenţa ei, de intransigenţa ei ; excelentă în tăceri şi mai ales în tăcerea aceea în care şi cu care urmăreşte bătălia fiicei sale, care abia păşeşte în viaţă, cu Gaspard, cel trecut prin viaţă, cel versat de viaţă. Emil Mureşan şi Olga Delia Mateescu : portretizează cu exactitate : el — extrema prozaică, pragmatică, a spiritului revoluţionar în stadiul juvenil ; ea — extrema lirică a aceluiaşi spirit revoluţionar în acelaşi stadiu juvenil ; amîndoi — sublimul şi ridicolul pe care-l implică ambele extreme ale numitei stări. Florina Cercel : în rolul unui personaj care reprezintă bunul-simţ, în esenţă, şi realismul abrupt, dar vulgar, în formă, în rolul de anti-bate apa-n piuă, asemenea dar exact opus lui Cozorici, duce greul unui personaj simpatic foc, cu mare priză la public, dar pîndit de primejdia mahalagismului şi a tipizării neonorante pentru cei pe care-i numim „oamenii noştri simpli", neonorante pentru noi toţi.

Înainte de ridicarea cortinei, directorul teatrului, Artistul Poporului Radu Beligan, a rostit cuvinte frumoase şi dătătoare de speranţe pentru viitorul, care a şi început, al acestei stagiuni. Am fi bucuroşi ca în această stagiune Teatrul Naţional din Bucureşti să dea, pe cele trei scene ale sale, cele mai multe premiere, să dea cel mai bun spectacol al stagiunii, să-şi asigure măcar un premiu la noua ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României". Aceste urări, aceste dorinţe, nu ne-am îngădui să le rostim din maliţie, ci, dimpotrivă, din profund respect pentru forţele artistice acumulate în jurul primei scene a ţării.

NELU IONESCU ■

● Costinești, 7-14 septembrie 1977

Filmul unui festival al filmului pentru tineret

...pentru toți cei care am fost acolo, semnalul muzical al acestui festival — semnat de compozitorul Adrian Enescu, cel care a făcut și muzica de film la „TĂNASE SCATIU" — a rămas deocamdată o amintire ; o amintire deosebit de plăcută, încărcată totodată de speranța, de dorita certitudine ca acest semnal care durează cîteva zeci de secunde să devină anual prilej de a anunța iubitorilor de film din țară că tinerii cineaști români nu **produc** numai pelicule, ci se și **străduiesc**, în sensul cel mai pur, mai nobil al cuvîntului — asta însemnînd chin, satisfacție, datorie și muncă mai ales — să dea spectatorilor tot ceea ce pot ei da mai bun referitor la lumea contemporană, referitor la această fascinantă, dramatică și totodată plină de speranță lume în care trăim.

Am fost unul dintre invitații acestui **prim festival național** al filmului pentru tineret ; așadar :

● **MIERCURI 7 SEPTEMBRIE :** prima zi a festivalului, organizat de către Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist împreună cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Zi cu soare zdravăn și cu o mare nemaipomenită pentru acest început de toamnă ; plaja, plină-ochi. Sosesc în stația Costinești la orele 10,30 ; pînă în stațiunea Costinești fac circa jumătate de oră, pe jos, cu un destul de greu geamantan în mînă, cu o sacoșe atîrnată de umăr în care port aparatele foto, blestemînd în tăcere, și asudînd din plin, circulația autobuzelor care aici s-ar zice că au un program anume ; fericit în fine cînd ajung pe plajă, în apropierea stației de amplificare ce acoperă — sonor — aproape întreg spațiul Taberei pentru tineret, sînt îndrumat să mă cazez la noul hotel (dat parțial în folosință și de care habar n-aveam, fiind, ultima oară, pe aceste meleaguri, exact acum 5 ani !), ceea ce și fac ; Liliana State, studentă anul II engleză, face oficiul de gazdă — din partea protocolului fiind — împreună cu recepționera hotelului, Cornelia Bucelea ; dau toate aceste amănunte, acum, pentru că ele marchează o întreagă ambianță. **tinerii** (și veți vedea cum) vor fi cei ce vor asigura buna funcționare a acestui complicat mecanism numit „festival", dar care implică extrem de dificile chestiuni organizatorice.

● **ORELE 19** — are loc festivitatea de deschidere, în Grădina de vară a Complexului pentru tineret Costinești. Într-un amfiteatru arhiplin, Rodica Postelnicu — studentă la I.A.T.C. „I. L. Caragiale" — prezintă pe cei care au inițiat, au muncit și au condus acest moment. Între ei, Constantin Vaeni, regizorul filmului care se prezintă în această seară — **în premieră pe țară** — și care este în afara concursului. Rînd pe rînd acestia vor lua cuvîntul, aplaudați de tinerii muncitori și studenți aflați pe băncile amfiteatrului, într-un început de noapte ce se anunță — sub lumina reflectoarelor — pe cît de destinsă ca atmosferă, pe atît de concentrată ca interes public. **Una dintre primele lucrări apărute în lume, da, nu am exagerat, apărute în lume, în legătură cu rolul educativ al filmului aparține unui român : profesorul botoșănean Iordăchescu care în 1912 publica broșura-eseu „Cinematograful și educația", broșură axată pe o întrebare cheie: „Invenția care atrage cu o putere magică tinerimea noastră, folosește-se sau vatămă cu privire la educație ?" Neelucidată nici pînă acum total de sociologi și psihologi, această întrebare și-a găsit totuși parțial răspunsul : valoarea educativă a unui film este direct proporțională cu responsabilitatea socială a autorilor lui.** (dr. Manuela Gheorghiu)

Urmează proiecția : „GENEZA", film de animație, realizat de Mihai Bădică (sînt dator, aici și acum, să fac o paranteză : asupra filmelor intrate în competiție nu voi face o cronică, cronica va fi cea a **festivalului** ; fie-mi iertate, așadar, acele cîteva cuvinte spuse pe marginea unor pelicule — ele nu fac decît să întregească, chiar și din punctul meu subiectiv de vedere, imaginea acestei întîlniri a tinerilor creatori cu cei cărora le însăcinează mesajul lor artistic). Film **greu**, și amuzant totodată. GENEZA povestește despre evoluția lumii, despre pericolele care o pasc, despre șansele noastre de a stîrpi, sau nu, aceste pericole ; realizat dintr-o plastilină prelucrată special, acest „filmuleț" s-a dovedit a fi realizat în... trei luni de zile ! Puțin — după părerea mea. **Puține filme de animație** în acest festival — după aceeași părere.

„BUZDUGANUL CU TREI PECEȚI" — filmul lui Vaeni : un moment de referință în cinematografia noastră ; Victor Rebengiuc — un interpret de mare clasă actoricească. Un film care te obligă la meditații și o imagine de zile mari. (Iosif Demian)

Ambele filme **nu au făcut parte din concurs din motive absolut obiective.**

● **JOI 8 SEPTEMBRIE :** „Radio Costinești" anunță prin zeci de wați — și, mai ales, prin vocea acestui formidabil organizator și speacker care se numește Lorin Vasilovici (aș recomanda unor crainici de la radio sau T.V. să îl pună la probe pe acest tînăr care are o **poftă** de a transmite pe măsura înălțimii sale — și pe care o realizează, practic, întotdeauna cu senzitate, umor și promptitudine) — că pe plajă urmează a avea loc o primă discuție, o întîlnire-dezbatere cu realizatori de film, critici, organizatori ș.a. Pînă una-alta, vizitez „Gazeta festivalului" ; o foaie care apare zilnic, este afișată pe panouri în fața cantinei taberei (unele dintre fotografiile expuse, aveam să aflu mai tîrziu, au fost furate — mare e Doamne, pasiunea oamenilor pentru cinematograf !), cuprinde informații la zi asupra festivalului, scurte interviuri cu realizatorii, păreri ale celor invitați. Responsabili cu textele : Ion Grosanu, student la filologie ; grafica : Adrian Grigoriu, student la arhitectură (el fiind cel care a realizat și emblema festivalului, devenită ulterior afiș) ; foto : Cornel Diaconu și Dinu Lazăr, student la I.A.T.C., operatorie, pe care nu l-au împiedicat nici nopțile și nici mesele pierdute să facă fotografiile necesare, cu un aparataj adus de acasă și instalat ad-hoc într-una din camerele hotelului ; fotografii care, dealtfel, ilustrează și acest material.

Seara, din nou proiecție în grădina de vară : „DUS ÎNTORS", film de diplomă, regizor Mircea Danieliuc și „CURSA", lung metraj al aceluiași regizor (interesant acest mod de prezentare, devenit, aici, o practică zilnică : înaintea filmului propriu-zis, de lung metraj, care intră în competiție, se dă în afara concursului și filmul de diplomă al creatorului respectiv — o reală posibilitate de a se face o comparație între punctul de plecare al acestuia, din institut, și realizările de acum). Film-itinerant, propunîndu-și o dezbatere etică, cu momente dramatice, dar și cu replici de un comic savuros ; memorabilă secvența cînd, într-o casă din nordul țării, Tora Vasilescu este luată drept nevasta lui Mircea Albulescu. Foarte bună imaginea.

Tîrziu, în noapte, delegați, organizatori și invitați ne adunăm în camera unuia dintre noi, în hotel, și iată împreună foști colegi de facultate, alții pe care nu îi cunoaștem ; se nasc discuții aprinse etc. În fiecare seară acest lucru va deveni un obicei pe cît de plăcut, pe atît de instructiv.

● **VINERI 9 SEPTEMBRIE :** La club, la orele 10 — inaugurarea Expoziției de afișe de film. Deși se remarcă unele dintre acestea (cel semnat de Eugen Holtier și Cristina Gruia la filmul „Cursa" ; Damian Petrescu la „Tănase Scatiu" sau C. Turner la „Duhul Aurului"), nu se poate să nu constatăm că filmele noastre sînt, încă, destul de slab reprezentate grafic, și se remarcă în această ordine de idei că afișul nostru de film nu servește popularizării filmelor numai la noi în țară, ci și peste hotare...! După-amiază la 15, pe plajă, întîlnire-dezbatere cu realizatorii filmului „CURSA" ; discuție încinsă, ca și aerul — încă fierbinte — al acestor zile. Seara, în schimb, la proiecția filmelor „CERCUL" (diplomă) și „7 ZILE" de Mircea Veroiu și „ZIDUL" de Constantin Vaeni, lucrurile se schimbă : o ceață densă, joasă, însoțită de un frig năprasnic, îngreunează vizibil vizionarea ; și totuși, spectatorii găsesc o soluție : sînt aduse pături de prin încăperi, așezate pe spate, pe cap, care cum poate. Și iată cum o sală de peste 400 de tineri stau fără să cîrîcnească .și nesiliți de nimeni, urmărind două filme de lung metraj total deosebite între ele : primul, o complicată poveste polițistă cu pretenții academice, greu de urmărit ; al doilea, filmul lui Vaeni, candidat sigur la unul dintre premii — povestea dramatică, și mai ales reală, a unui tînăr care în timpul ilegalității, zidit într-o încăpere de la mansarda unei clădiri din București, a scos ziarul „România liberă".

● **SÎMBĂTĂ 10 SEPTEMBRIE:** Este cazul să menționez una dintre caracteristicile cele mai originale ale acestui prim Festival național al filmului pentru tineret : juriul care va decerna premiile nu este numit, nu este format dintr-un anumit număr de persoane, așa cum se procedează îndeobște în astfel de cazuri. Juriul de la Costinești este chiar publicul, adică aceste sute de spectatori care au primit fiecare cîte un buletin-tip, în sensul de a-și menționa preferințele. În final va urma numărătoarea acestor voturi, pe secțiuni : cel mai bun film, cel mai bun regizor, actor, actriță etc. Este de dorit, firește, ca acest sistem să funcționeze și la viitoarele ediții ale festivalului iar reprezentanții U.T.C. și ai C.C.E.S. promit solemn acest lucru.

Orele 10,la club: una dintre cele mai importante întîlniri ale festivalului, colocviu al tinerilor creatori de film pe tema **„Prezența tinerilor în filmul românesc de actualitate".** Spațiul nu-mi îngăduie să reproduc tot ceea ce s-a discutat aici, voi încerca doar să sintetizez cîteva dintre ideile predominante în dezbatere. „Este necesar ca filmul de tineret — și se înțelege că aici, în mod evident, predomină filmul cu acțiune contemporană — să reflecte mai veridic realitatea ; nu am atins încă, din păcate, acel standard calitativ de talie internațională, cum au atins alte țări". (Mircea Danieliuc) „Într-o astfel de discuție trebuie să fie de față reprezentanți ai tuturor forurilor, se regretă, de pildă, lipsa directorilor caselor de filme, care au fost invitați să participe" (pînă la sfîrșitul festivalului vor fi prezenți, pentru cîte o zi sau două, trei dintre aceștia și asta din motive profesionale, adică din lipsă de timp, majoritatea caselor de filme aflîndu-se în plină realizare a unor pelicule ce vor apărea pe ecrane în acest an — n.n.) (dr. Manuela Gheorghiu). „Nu cumva se simte nevoia unei asociații, a unui anumit for care să apere interesele filmului pentru tineret ?" (Paul Silvestru). „Cunoaștem încă prea puțin despre tineretul nostru : în tabăra de la Costinești există de pildă acum 2 000 studenți și circa 3 000 de muncitori sau tineri de alte profesii — nici o deosebire calitativă între aceștia însă, cum era acum 5—10 ani, dovadă că în rîndurile tineretului s-au petrecut transformări de structură". (Marin Vladimir) „Majoritatea realizatorilor fiind membri ai ACIN, ar fi cazul ca această instituție să dea un sprijin mai susținut problemei în discuție". (Mihai Velescu)

În sfîrșit, după peste două ore de discuții, lucrările colocviului se închid, aceasta însemnînd de fapt „numai o pauză pînă la viitoarea întrunire, mai amplă, care se va ține la București". Urmează două surprize : Dinu Lazăr prezintă un spectacol de sunet și lumină, folosind pentru asta zeci și zeci de diapozitive color, multe dintre ele adevărate bijuterii fotografice.

Seara, vizionarea respectivă, tot cu pături în cap, dovedind aceeași pasiune a spectatorilor pentru filmele prezentate în concurs, deși majoritatea acestora fuseseră văzute anterior pe ecrane ; astăzi — „Acești oameni minunați", documentar semnat de Felicia Cernăianu, „VIAȚA ÎN ROZ" (diplomă) și „FILIP CEL BUN" în regia lui Dan Pița.

● **DUMINICĂ 11 SEPTEMBRIE :** scurtă discuție la club, către prînz, pe marginea filmelor vizionate în seara precedentă ; este regretată lipsa interpretului principal, Mircea Diaconu — extrem de îndrăgit de public — dar care nu a putut veni aflîndu-se într-un turneu teatral în Iugoslavia ; spre regretul tuturor nu va sosi nici pînă la închiderea festivalului.

Seara, pe ecranul grădinii de vară : „Meseria luminii", documentar de Nicolae Cabel, „Jocul oamenilor mari" (diplomă) și „Toamna bobocilor" de Mircea Moldovan, prima și singura comedie din festival. Reacția publicului este admirabilă, am senzația că acest public este ca un burete ce-și doreste a soarbe comicul — din păcate deocamdată atît de rar în filmele noastre.

● **LUNI 12 SEPTEMBRIE :** începe să se resimtă oboseala fizică (unul dintre băieții care lucrează la scoaterea „Foii festivalului" adoarme aproape în timpul mesei de prînz). Pofta de muncă rămîne însă la același ridicat barem, apare poate, vag, o anumită tristețe : oricum, întîlnirea de la Costinești se apropie de sfîrșit. Crește în același timp interesul, curiozitatea : cine vor fi laureații acestei prime ediții ?

Orele 15 : agitată și colorată dezbatere pe plajă aprobo de „Toamna bobocilor" și „Meseria luminii". Mircea Moldovan, Nicolae Cabel și actrita Maria Ploae sînt supuși unui veritabil foc de baraj, întrebările curg, spectatorii cer continuarea acțiunii din „Toamna" într-un viitor film. M. Moldovan are plăcerea să-i anunțe că acesta se află deja într-o înaintată fază de lucru.

Orele 17: la club. Gală de filme realizate de studenții I.A.T.C. „I. L. Caragiale". Seara, pe marele ecran : „ACOLO UNDE SE NASC CURCUBEE", documentar de Eugen Gheorghiu, „FÎNTÎNA" (diplomă) și „DE BUNĂVOIE ȘI NESILIT DE NIMENI" de Maria Callas Dinescu. Ultimul abordează un subiect destul de delicat și de grav totodată : cel al dramelor la care pot duce niște prejudecăți păstrate încă — deși izolat — în rîndul unor cetățeni.

● **MARȚI 13 SEPTEMBRIE :** Ultima zi de proiecție. Orele 17, pe plajă — întîlnire-dezbatere cu realizatorii filmelor din seara precedentă ; păreri contradictorii, discuție animată. Proiecția din această ultimă seară cuprinde : „Un cămin cultural", documentar de Ada Pistiner, „Fapt divers" (diplomă) și „Întoarcerea lui Magellan" de Cristiana Nicolae. Documentarul, sper, va lua locul I. Și aici, o observație. Într-un anumit fel, filmele acestei ultime seri — mîine tabăra se închide — au fost în mod evident dezavantajate : ele nu au beneficiat de cunoscuta întîlnire a realizatorilor cu publicul, imediat după sfîrșitul proiecției urmînd completarea buletinelor de vot, acest lucru s-a făcut — în ce priveste filmele acestei ultime seri — în pripă. Cred că la viitoarea ediție a festivalului se va ține cont și de necesitatea inlăturării unei astfel de stări de fapt, însăși durata desfășurării sale trebuind a fi plasată mai în centrul sezonului.

Pentru ultima oară în acest an răsună semnalul festivalului realizat de Adrian Enescu; apoi luminile se sting, la club mai rămîne doar o comisie de numărătoare a voturilor, din care face parte și subsemnatul. Circa 100 de buletine sînt completate corect, așadar palmaresul festivalului pentru tineret din acest an a fost stabilit de un „juriu" din care fac parte 100 de persoane, toți tineri — și numai ! — spectatori. Îmi amintesc, acum la încheiere, cuvintele spuse în deschidere, în prima zi : „Fie ca acest început de drum, deși în amurg de vară, să fie preludiul unei rodnice și statornice tradiții".

Afișe, filme, interpreți ai festivalului

Întîlnire-dezbatere cu realizatorii filmelor și, totodată, micro-conferință de presă — una dintre acele întîlniri improvizate ad-hoc pe plajă

Cornel Diaconu, operator și asistent la I.A.T.C. „I.L. Caragiale" — unul dintre cei înscriși în palmaresul festivalului

Neobositul colectiv de redactare a „Foii festivalului", afișată zilnic în centrul taberei din Costinești

HORIA PĂTRAȘCU
Fotografii de DINU LAZĂR
student I.A.T.C. „I. L. Caragiale"

Doina Sălăjan

Bilanț în anotimp

Trecură ale verii sărbători,
Din crengi coboară marile stindarde,
Pe-o lină zare cu miresmi de flori
Iremurătoare însorire arde...

Am fost noi, pe măsura ei copii,
Acestei veri, străduitoare-n bine ?
Am înălțat răstimpuri în vecii
Un ceas, măcar, uitîndu-ne pe sine ?

Am îndrăznit noi oare îndeajuns
Ca grîul primăverii viitoare
De foșnetul celui de azi pătruns,
Să legene făinile — ninsoare ?

Am fost mai buni, am fost mai înțelepți ?
Înfiorat îți dai, tu, frate, seamă
Că mîinele pe care îl aștepți
Din azi se naște ca un prunc din mamă ?

Și înțelegi, și înțelegem toți
Că azi ce-am făptuit din zori în seară
Mîine va fi ca urmele de roți
De alte roți călcate sub povară ?

Trec ale vieții noastre sărbători,
Scînteietoare zile... ce amiază
Ridică palma lumii pîn-la nori
În timp ce-n noi albastru se-nserează !

Am fost noi oare demni de focul sfînt ?
Un dor de frumusețe ce nu piere
Ne poate prelungi pe-acest pămînt
Ca pe o floare-a boarei adiere ?

Am fost noi pe măsura ei, buni fii
Acestei vieți care ne-a dat hotare
În timp și loc ? Din cînd în cînd, să știi,
În gînd să-ți pui această întrebare.

Și judecînd tăcut, de-ar fi răspuns
Oricît de bun și de frumos, așteaptă
Să îți răsară dintr-un gînd ascuns
O mică îndoială ca o șoaptă :

N-am fost atît de buni pe cît am vrut,
Scutiți n-am fost în fapte de greșeală ;
Supremul bine încă-i nenăscut,
Încă-n nădejdi e lumea ideală !

Trecură ale verii sărbători,
S-au domolit amiezile de pară,
Lanul e griu și grîul curge-n mori —
Toamna revine, lung domind în țară.

Și noi prin anotimpi, ne-ndurători,
Ne-ndurătoarei conștiințe dînd seamă,
De mîinele ce-n tainicele zori
Din azi va naște ca un prunc din mamă.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VII*******)

2 MAI 1967. După un an de lucru, fără întrerupere, în care, de atîtea ori, am fost gata să abandonez piesa, încredințat că m-am angajat pe un drum greșit, și după ce, tot de atîtea ori, am luat-o de la capăt, îndîrjit, încrîncenat de nepatimă, după sute de nopți amare, otrăvite, rele, coșmare de veghe trăite cu ochii deschiși, după alte nopți, de speranță dezmințită — fiindcă a doua zi rupeam tot ce am scris în ajun —, după un an, în care n-am văzut culoarea cerului, am scris, în sfîrșit, ultima replică la **„Opinia Publică"**. Nu știu dacă am reușit — și, ca să fiu cinstit, nici nu mă interesează. Știu că am terminat și că în lupta cu propriile mele limite, nu mi-am făcut nici o concesie. Încă ceva : sînt mai convins ca oricînd de primatul satirei. B. B. îmi făcea, săptămîna trecută, teoria sentimentelor umane **„imuabile și eterne"**. **„Mă furnizez ca exemplu"**, spunea el. **„Sînt după zece ani de căsnicie, gelos ca Othello"** În aceeași seară — dar exact în aceeași seară —, a aflat că soția sa trăiește cu **șeful lui ierarhic. A urmat** o noapte iadurnală, de lacrimi și mărturisiri, în care Desdemona și-a recunoscut infidelitatea. Totuși nu a fost ucisă. **Maurul meu s-a mulțumit să-i pună** valizele pe palier, iar a doua zi, și-a salutat respectuos **șeful**, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Îl înțeleg : Othello ținea să moară. R. să avanseze. Sugestie pentru o nouă comedie.

4 MAI 1967. Se desfășoară, de aproape trei luni, sub fereastra odăii mele, un spectacol fastidios : pe locul știrb, dintre două clădiri, se ridică un bloc. La început a fost o groapă adîncă, din care au răsărit niște stîlpi, în jurul cărora, roiau, întîi mai puțini, apoi din ce în ce mai mulți oameni. Lumea asta harnică, înarmată cu toate uneltele, de la tesla biblică la draglina contemporană, aducea în camera mea un zumzet neîntrerupt. Ieri dimineață am simțit, deodată, că se întîmplă ceva grav : o tăcere de tuci coborîse asupra hinalei. Furnicarul de oameni, cît un cătun laborios, dispăruse de pe schele și se afla jos, la gleznă clădirii strîns într-un punct, pe care nu-l puteam deslușì, dar pe care îl bănuiam : accident de muncă. Mă îmbrac și cobor în goană. Nici un accident. Pe un colț de rogojină o pisică uriașă, neagră, cu ochii de culoarea opalului, aducea pe lume niște pisoi de velur negru, orbi și lucioși. Cînd nașterea s-a terminat, un om a adus, în dar, lehuzei, o ceașcă de lapte, în timp ce un băiat învelea puii într-o toaiă. Apoi au început să-și dispute pisoii, în timp ce mama era adoptată de întreaga construcție, clădirea căpătînd, în acest chip, pisică, înainte de a avea șoareci. Notez, sumar, întîmplarea, pentru emoția pe care am descifrat-o pe chipurile oamenilor în fața eternului miracol al maternității. Mă întorc la masa de lucru, umilit din pricina atîtor orgolii nebiruite, mă uit la manuscrisul meu, bătut frumos, la mașină, cu un sentiment sfîșietor de adversitate. Îl pun într-un plic și i-l trimit lui Beligan, la Teatrul de Comedie, eliberat, în sfîrșit, de o grea povară.

5 MAI 1967. Schiță pentru o eventuală istorie a dramaturgiei universale. La origini, tragedia a fost expresia pasiunilor sublime, comedia, a patimilor derizorii. Ulterior genul a degenerat, subțiat în substanță. În locul înfruntării pasiunilor s-a insinuat peripeția și s-a născut **melodrama.** În locul rechizitoriului satiric : încurcătura, și s-a născut **farsa.** N-a trecut multă vreme și esteticienii și-au dat seama că s-a produs un fenomen de pauperizare și i-au somat pe scriitori să vină cu **Idei.** Și s-a ivit teatrul de **dezbatere,** în care **ideile** nu sînt ale eroilor, ci ale dramaturgului, puse în gura personajelor, cu scopul să fie telefonate spectatorilor. Alți dramaturgi au refuzat, preferind ca în locul Ideilor pedagogice să aducă — artificiu agreabil —, cuvîntul de spirit. Și a căpătat drept de cetate **teatrul de bulevard.** Bilanțul : teatrul de **„Idei"**, arogant și sentențios, ca și teatrul de bulevard, superficial și frivol, divulgă aceeași lacună : absența pasiunii, singura rațiune de existență a teatrului. De la Beligan, nici un semn.

6 MAI 1967. Recitit prefața lui Apollinaire la piesa **„Les mamelles de Tiresias"**, în care spune un lucru de o genială simplitate : **„Cînd omul a vrut să imite mersul a nu știu cîți roate, care nu seamănă cu un picior".** Într-adevăr, cînd a vrut să-și prelungească mîna, nu și-a adăugat, la palma lui, alte degete : a inventat capa, prastia, lancea, arcul. Cînd a vrut să-și prelungească vederea, nu și-a pus înaintea ochilor o pereche de ochi : a construit telescoape. Și, în felul ăsta, depășindu-și natura și natura înconjurătoare, omul a creat o altă natură, fantastică și cotidiană : a **obiectelor,** care nu copiază natura, ci o înfruntă, o sfidează, o silușește și o supune. Dacă așa stau lucrurile, în toate domeniile, de ce tocmai ARTA, cea mai liberă dintre toate îndeletnicirile omenești, se îndărătnicește să copieze, servil și fără demnitate, natura ? O prună pictată nu trebuie să semene cu o prună, fiindcă, dacă mi-e poftă de prune, cumpăr prune de la precupeț și nu un tablou. O prună pictată poate să semene, cel mult, cu o altă prună pictată, deși e preferabil să nu semene cu nimic din tot ce s-a zugrăvit de la începutul lumii. Cînd am văzut la **New York PEȘTELE,** am înțeles că BRÂNCUȘI e singurul sculptor al lumii care n-a cioplit piatra din afară spre înăuntru, ci a insuflețit materia, din măruntaiele ei, din adîncurile întunecate, înspre lumină. **„Peștele"** lui e Ideea lui Dumnezeu, cînd s-a decis să facă primul pește. Citit astăzi un articol al lui V. despre **„arta și ocîndirea vieții".** Confundă teatrul cu o jalnică fotografie **„à la minut".** Are și o metaforă milionară : **„o** piesă realistă, tributită, trebuie să-ți comunice sentimentul că te ai uitat pe gaura cheii în casa unor oameni". Nefericitul ! Nu știe că o asemenea piesă ar fi un act de indiscreție. Mai grav : un denunț. Tristețea mi-a fost consolată de două scrisori : una de la Paris, de la Jacques Godlberg, pune **„în unde" „Fii cuminte, Cristofor !"** pentru France-Culture, cu Claude Rich, și, o a doua, de la Z., din Letonia : Teatrul din Riga, care a reprezentat, timp de șase ani, **„Rețeta fericirii",** montează **„Siciliana".**

7 MAI 1967. O revistă literară, de data asta, de provincie, îmi cere să răspund la o anchetă — trăim sub zodia anchetelor — punînd o singură întrebare : **„De ce scrieți comedie ?"** De obicei, la asemenea anchete, se răspunde evaziv, confuz neutru, echivoc. Dau singurul răspuns în care cred : scriu comedie din pricina inscripției ereditare și a copilăriei mele îndepărtate. Tatăl meu a fost cea mai fericită ființă care a trăit, vreodată, pe scoarța pămîntului. „Băutor măreț" și „crai ahtiat" — cum spune, undeva, Mateiu —, cartofor fără noroc, fiindcă nu știa să joace și-l despuia toată lumea, șuetar impenitent, om de chiolhan, povestitor fermecător, cu un simț al imitației fără pereche, cîntînd, frumos, din gură, romanțe sentimentale, sfîșietoare : „mai stai, o, nu pleca, rămîi", alternate cu cîntece piperate și fără perdea, a dus-o toată viața lui într-un chef și o bucurie, într-un hohot de rîs biruitor. În stare să descurajeze orice deznădejde. Sărac lipit și fără meserie, nu și-a pus niciodată întrebarea dacă familia lui are ce mînca, dacă există bani de chirie, sau, în pragul iernii, de lemne, indiferent la vicisitudinile vieții, ca un fluture. Dacă există un Dumnezeu în cer care împreună oamenii pe pămînt, atunci, e sigur că, din cînd în cînd, din plictiseală, își permite luxul să fie cinic și lipsit de scrupule. Fiindcă mama, femeie frumoasă în tinerețe, cu patru ani mai în vîrstă ca tata — tragedia ei tăinuită —, a fost cea mai tristă ființă din lume. N-am văzut-o rîzînd niciodată, veșnic înlăcrimată, ofilită, prematur, de tristeți nemărturisite. O dată la șase, opt luni — spre bătrînețe, mai rar —, cădea într-un mutism îndărătnic, refuza să mănînce, stînd zile și nopți întregi nemișcată, cu ochii în tavan. Atunci, tata rămînea acasă și o veghea, vorbindu-i, cîntîndu-i, implorînd-o să se hrănească, îngrijind-o ca pe un copil chinuit. Iar eu m-am născut din iubirea lor, ființă nedecisă, corcitură arbitrară, fiindcă îi simt în mine, pe aminteză în cerul gurii, un spectacolul ăsta mă atrăgea, ci altul, infinit mai dramatic. În fiecare zi, pe înserat, treceau de la tribunal, spre închisoarea Văcărești, un convoi de pușcăriași. Erau zeci de oameni tuciurii, cu capete boloșănoase și tunse, în haine vărgate, zdrențuite, tîrîndu-și pașii încet, din cauza lanțurilor grele care le legau picioarele. Pe dreapta și pe stînga convoiului mergeau paznici încruntați, în uniforme negre, cu vipuști roșii la pantaloni, cu revolvere amenințătoare la șold, cu bastoane grele, de cauciuc, în mînă. În urma convoiului, ce se tîra ca o larvă, venea o liotă de femei desculțe, în fuste peticite, cu basmale asudate în cap. Alergau după convoi, gonite de paznici, lovite cu bastoanele, fiindcă încercau să spună un cuvînt arestaților. Spectacolul ăsta, văzut de sute de ori, exercita asupra mea o atracție **ambivalentă,** după expresia lui Freud, acest **„imbecil de geniu",** cum l-a definit, atît de fericit, Gide, fiindcă eroziile lui deformante și iresponsabile poartă vina pentru **mult discutate dezordini.** În picioarele goale, cu genunchii veșnic zdreliți, bandajați cu cîrpe scoase din gunoaie — cine a spus că există tetanos ? —, netuns cu lunile și bolnav de trichofitie, mă tîneam de convoi pînă la închisoare, și nu mă întorceam acasă decît seara tîrziu, după ce se întuneca și pe chei apăreau umbre lungi de care mă speriam. Începeam să alerg, singerîndu-mi picioarele în pietrele ascuțite ale drumului, noaptea aveam coșmare și țipam. Convoaiele de oameni în lanțuri mi-au lăsat o adîncă tristețe pe care n-a reușit s-o aline decît hohotul de rîs al tatii, sunînd, îndepărtat, ca un corn de vînătoare. Scriu comedie, fiindcă și comedia este un amestec, nehotărît, de rîs și de lacrimi. Omul rîde, de bucurie că a-a abătut din natură și a devenit OM, și plînge, regretînd c-a făcut-o. **Paradisul pierdut** e **Copacul** pe care l-am părăsit din frivolitate și spre care tînjesc, nepunctuoase, nostalgiile noastre tardive. La unu și jumătate noaptea, telefonul lui Beligan : „Ți-am citit piesa" — „Și cum ți se pare ?" — „Extraordinară. Îl joc pe Chaplin".

1968. Premiera **„Opiniei Publice"** la Teatrul de Comedie, cu Marcela Rusu și Radu Beligan. Triumf.

1970. Premiera **„Opiniei Publice"** la Varșovia sub titlul : „Concert de muzică de tobă". Fragment dintr-o cronică : „Piesa are o valoare inestimabilă de artă și de adevăr".

1971. Un teatru studențesc din Florența joacă **„Opinia Publică".** Un ziar florentin scrie : „Comedia nea entuziasmat, e o bucurie a spiritului".

1972. Editura **Vangelista** din Milano publică **L'Opinione Publica,** în traducerea Elenei Margheri.

1973. „Opinia Publică", premieră la teatrul **Maxim Gorki** din Leningrad, în regia celebrului **Gheorghi Tostonogov** Asist la spectacol. „Ședința" e o capodoperă Nu poate fi urmărită din cauza salvelor de aplauze. La conferința de presă de la Moscova, Tostonogov declară : „Opinia Publică" stă în inima și admirația mea lîngă **Misteria Buff** de Maiakovski».

1974. Jubileu la Teatrul de Comedie patru sute de reprezentații cu „Opinia Publică". Era să uit. În 1968, la „Uniunea Scriitorilor", juriul care acorda premii pentru dramaturgie pe anul respectiv — an în care a apărut și „Opinia" — a respins piesa mea, de la primul scrutin, cu „lipsită de orice interes". Are cineva de pus vreo întrebare ? Nimeni. Mulțumesc

AUREL BARANGA

Primim din partea M.I.C.M.-I.U.T.C.P.M., Baza de aprozionare cu materiale și echimente utilaj chimic și rafinărie, din Calea Griviței nr. 367 : „În legătură cu articolul intlat **Comenzi urgente pe linia oartă !** apărut în numărul 35 n 1 septembrie al revistei Flara, vă informăm : în ziua de mai 1977 au sosit din U.R.S.S. stația C.F.R. „16 februarie 33" două colete în greutate toă de 1 500 kg cu destinația A.D. Utilaj chimic și rafinăi, însă în locul adresei noastre a inscris eronat, de către Romans-Galați, bd. Micfurin nr. A fost nevoie, de aceea, ca omtrans-Galați să rectifice roarea și în acest fel să deveim destinatari. În ziua de 5 ptembrie a.c. au fost ridicate le două colete. Menționăm că rticolul a fost preluerat cu anajații, pentru a se evita pe viir astfel de cazuri. Vă mulțuim pentru sprijinul acordat".

Suntem angajații Inspectoratuli pentru controlul calității emințelor din Ploiești, care este ubordonat Direcției generale entru agricultură a județului rahova. Prin prezenta ne exrimăm nedumerirea privind ctul cum se aplică decretul reritor la majorarea retribuției. onform articolului 4 din acest ecret, majorarea se aplică eșaonat pe ramuri de activitate conomică începînd cu 1 iulie 977. Inspectorate similare cu al nostru, care își desfășoară activitatea în aceeași formă organizatorică și cu aceleași sarcini, primesc majorarea retribuției începînd cu data de mai sus, pe ind noi sîntem planificați pentru 1 septembrie 1978. Menționăm că în Buletinul Oficial nr. 3/27 iunie a.c., pagina 20, anexa , sîntem nominalizați pentru primirea retribuției majorate începînd cu data de 1 iulie. Am ști să aflăm cine are dreptate. Dacă direcțiile agricole județene Brașov, Sibiu, Dîmbovița, Mureș i multe altele au aplicat corect decretul majorînd retribuțiile începînd cu 1 iulie 1977, de ce Direcția agricolă a județului Prahova nu a procedat în fel ? **(Semnează un grup de 15 angajați)**

La data de 25 iunie a.c. a decedat mama mea, în vîrstă de 59 de ani. La 28 iunie am depus a Oficiul de pensii din Tg. Mureș actele, iar la data de 5 iulie mi s-a remis prin mandat poștal suma de 800 de lei, ajutor la înmormîntare. La 6 iulie însă mi s-a cerut să restitui suma. M-am prezentat personal la Oficiu de pensii, pentru clarificarea situației. Mă rețin de a vă descrie felul necuviincios cum am fost primită și lămurită, respectiv nelămurită. „De la 1 iulie s-a schimbat legea și trebuie să restituiți suma..." a fost laconica lămurire. Înțeleg că de la 1 iulie s-a schimbat legea, dar mama mea a murit cu șase zile înainte de intrarea în vigoare a noii legi, iar actele le-am depus tot înainte, după cum am zis, pe 28 iunie. Nu știu — și întreb — dacă legea nouă poate opera retroactiv, chiar dacă suma a fost remisă după această dată — din comoditatea vreunui angajat. **(Baga Vilma**, Tg. Mureș)

Pe aleea Țebea din București-Berceni ambalajele de la complexul comercial din bd. Constantin Brâncoveanu, bloc M 3 III așteaptă să fie ridicate de I.C.V.A. sector 5. (Fotografie de **Nicolae Tokacek**, București)

În ziua de 6 septembrie a.c. am primit alocația pentru copii de la Consiliul popular Ghidigeni, județul Galați. Am primit cu 2 lei mai puțin, această reprezentînd costul unui buletin pentru un „concurs de fotbal" organizat de F.C. Galați. Nu fac o problemă pentru bani și bucuros aș contribui la dezvoltarea sportului. Buletinul trebuia completat însă și depus pînă în data de 5 august a.c. Este, aici, ceva ce nu înțeleg. Vorba ceea : păcăleală păcăleală, dar s-o știm și noi ! **(Vasile Sușnea**, Tecuci)

Din respect pentru adevăr, vă rog să publicați în paginile revistei următoarele precizări, în legătură cu unele neadevăruri devenite publice referitoare la activitatea mea.

1. N-a existat, în spectacolul din 22 august 1977, nici o legătură între „Jătratul" prezentatorului și apariția mea pe scenă, care a avut loc la jumătate de oră după numărul prezentatorului.

2. N-am făcut nici un fel de referire la viața mea personală, ci am interpretat șapte melodii, muzică populară și romanțe, toate din repertoriul curent și avizat de organele în drept. Bucata „Adu cai, Simioane", care a intrigat-o pe autoarea articolului, se află înregistrată pe o casetă editată de Electrecord, precum și pe discul lui Marin Cornea, unul dintre tinerii și talentații noștri interpreți. N-am cîntat decît melodii cu caracter patriotic, folclor inspirat din viața nouă și fericită a satului românesc de astăzi, precum și un cîntec despre învingerea greutăților după cutremurul din 4 martie 1977. De asemenea am interpretat un cîntec dedicat Nadiei Comăneci. TOATE ACESTEA AU FOST ÎNREGISTRATE ȘI DIFUZATE LA RADIO, LA TV SAU PE DISCURI.

3. Nu este adevărat că aș fi cîntat în spectacol alături de Ana Pacatius, deci nu este adevărat că am făcut referiri la viața mea personală, la amorurile mele trecătoare ș.a.m.d., așa cum se susține. Într-adevăr, afișul suna „Doi flăcăi și o Anișoară", numai că Ana Pacatius NU A LUAT PARTE LA TURNEUL ansamblului Hațegana din Hunedoara !! Din toate aceste argumente, cred că reiese, tovarășe redactor șef, lipsa de informare sau chiar reaua voință a autoarei articolului. Firește, au mă consider un artist perfect, știu că mai am multe de învățat și de perfecționat, dar mi se pare nedrept să fiu criticat după ureche, cu argumente lipsite de acoperire. Mulțumindu-vă pentru atenție, vă asigur de stima și respectul meu.

Ion Dolănescu
19 septembrie 1977

Mă numesc **Anatolie Chioseа**, sînt din Pitești. Prin sentința penală 3703 din 23 septembrie 1973, Judecătoria Pitești obliga pe Pop Ilie Iulian din Brașov să-mi plătească suma de 2 500 de lei. După pronunțare, m-am prezentat la Judecătoria Brașov, biroul executori, pentru a-mi rezolva problema. Mi s-a spus să aștept, și-am așteptat. Am așteptat 4 (patru ani) și banii tot nu i-am primit.

Locuiesc în București dar sînt, de fel, din comuna Sînmartin, județul Cluj. În concediu am plecat acolo, în satul meu, unde pe 1 august a.c. am depus la starea civilă a Consiliului popular comunal actele pentru oficierea căsătoriei mele cu Gheorghe Constantin. Actele au fost primite de tovarășa Mănăștureanu Margareta, contabil, deoarece tovarășul secretar Miklosi Francisc, învestit cu dreptul de a oficia căsătorii, era plecat în concediu. Din această cauză a trebuit să împrumutăm „declarații de căsătorie" imprimate de la Consiliul popular al unei comune învecinate. Apoi, pe 6 august, am fost anunțați de tovarășa Mănăștureanu că nu se poate oficia căsătoria deoarece n-aveam domiciliul în Sînmartin. Intrucît sînt născută în această comună, șeful de post, Pop Vasile, mi-a pus viza de flotant, încercînd astfel să ne ajute. Pe 10 august am fost invitați de tovarășa Mănăștureanu la consiliu, pentru oficierea căsătoriei de către tovarășul primar Fechete Vasile. Surpriză : tot dînsa ne anunță, cu seninătate, că tovarășul Fechete e plecat la Gherla. Dar, e adevărat, a hotărît să întocmească toate actele, urmînd ca a doua zi să se mai încheie o dată căsătoria în prezența tovarășului primar. În seara aceleiași zile am fost anunțați să nu ne mai prezentăm a doua zi, adică pe 11 august, cum conveniserăm, deoarece tovarășul primar va fi plecat la Cluj-Napoca pentru trei zile. Fiind plecat, ni s-a spus, tovarășul primar va trece pe la starea civilă județeană și se va interesa dacă nu poate oficia căsătoria chiar dînsa, tovarășa Mănăștureanu. În 11 august, seara, dînsa ne-a spus : o să-mi dea cei de la județ un telefon în jurul orei 10, mîine, 12 august. Aceia au uitat însă, probabil, fiindcă la apelul telefonic al tovarășei Mănăștureanu nu s-a primit nici un răspuns. Urma să ne anunțe în cursul zilei ce s-a hotărît. Nefiind deranjați, ca să zic așa, am deranjat-o noi pentru a întreba ce se întîmplă cu actele, fiindcă se apropia termenul de expirare. Iar dînsa ne-a dat actele înapoi. Bănuim că certificatul de căsătorie, completat deja, a fost anulat, iar în dreptul numărului de înregistrare 148 a fost scris „retras". Nu pentru că noi ne-am fi răzgîndit, ci pentru că pur și simplu nu s-a găsit nimeni să oficieze căsătoria ! **(Eugenia Riti)**

Ce solicită ei ? Puțină omenie...

Între scrisorile sosite la redacție există, într-un număr deloc neînsemnat, și unele care ar fi putut să nu vină. Ba, am putea zice, chiar ar fi trebuit să nu vină, dacă în rezolvarea problemelor discutate în aceste scrisori cei de care depinde aceasta ar fi dovedit pe lîngă cunoașterea textelor de lege, generoase în posibilități, și un dram măcar de omenie. Cînd, în locul atenției pline de discernămînt și de omenie cu care se cuvin a fi întîmpinate necaz ori cereri ale oamenilor muncii, își fac loc atitudinea de nepăsare, tergiversările și amînările de pe o zi pe alta — ori chiar de pe o lună sau de pe un trimestru pe altul — atunci oamenii seriu, desigur, acolo unde cred de cuviință. Pînă la urmă lucrurile se rezolvă, dar amînările, dar tratamentul acesta lasă în sufletul oamenilor gustul amărăciunii. Iată cazul cititoarei **Maria Badea**, angajată la I.M.M.R. Simeria, care zice : „Îmi este foarte neplăcut că trebuie să scriu această scrisoare, dar o fac deoarece organele noastre sindicale nu au înțeles că trebuie să ajute un om infirm pentru care și așa viața este frustrată de unele bucurii. Sînt infirmă de brațul drept. Din această cauză sînt nevoită să port proteză. De fiecare dată cînd a trebuit să-mi schimb proteza, am beneficiat de ajutorul statului, fiind femeie săracă, cu venituri modeste. La ora actuală este necesar să-mi schimb din nou proteza și am intervenit în nenumărate rînduri la Comitetul sindicatului din întreprinderea noastră pentru a mi se acorda un ajutor bănesc pentru plata — în parte — a acestei proteze, dar de fiecare dată am primit un răspuns negativ". La rîndul lui, **Niță C. Ion**, din Izvoru—Dolj, scrie : „Am lucrat la C.A.P. timp de 14 ani. Ultima dată am lucrat la zootehnie, 6 ani, dar în luna februarie, în acest an, pe cînd făceam porțiile de paie pentru vite s-a lăsat șira și a căzut un halot care era și înghețat, lovindu-mă la piciorul drept și fracturîndu-mi piciorul de la gleznă. Am fost internat în spital cîteva luni. Certificatele le-am adus la C.A.P. pentru a-mi face plata după ele, dar tovarășii de aici care cunosc sau ar trebui să cunoască de la oameni condițiile în care m-am accidentat nu vor să le ia în seamă fiindcă, zic ei, nu există procesul-verbal de accidentare". Dacă astfel stau lucrurile, întrebarea pe care și-o pui nu poate fi decît una plină de indignare : „Dar, bine, oameni buni, cine trebuia să facă procesul-verbal ?" Și iată și această scrisoare tulburătoare : „Mă numesc **Grigore Ilie**, de profesie asistent medical principal la Centrul de recoltare și conservare a sîngelui din Rîmnicu-Vîlcea. Soția mea, Grigore Octavia, este soră medicală la Dispensarul T.B.C. Rm.-Vîlcea și prin luna februarie a.c. a venit acasă foarte impresionată de consultarea făcută de ea pe teren, la familia Uță Gheorghe din Zona Nord, bloc F 5/6, scara D, apartament 1. Familia aceasta are trei copii. Mama acestora : etilică, fără serviciu. Tatăl lor, de asemeni etilic și bolnav de TBC pulmonar, a fugit din sanatoriu și nu s-a prezentat să i se dea nici tratament ambulatoriu la dispensar. A fost dus în cele din urmă de soția mea, cu sprijinul miliției, și internat la sanatoriul TBC Mihăiești, unde la începutul lunii iulie a decedat. Copiii, Maria, de 12 ani, Gheorghe, de 11 ani, și Silvia, de 8 ani, trăiesc într-o mizerie cumplită pentru că mama lor umblă vesnic beată, are o viață dezordonată și imorală. Bieții de ei trăiesc din ce pot, din ce mai primesc de la alții, spală borcane și sticle pe care le valorifică prin I.C.V.A. dar și puținul lor bani cîștigați astfel li-i ia așa-zisa lor mamă ca să-i dea pe băutură. Față de această situație am spus soției mele să informeze pe șeful dispensarului TBC, dr. Petria Nicolae, și să insiste să facă ceva pentru acești copii. S-a trimis, deci, o adresă la Direcția sanitară județeană, dar după patru luni de zile nu s-a făcut auzit și simțit nimic. Cu aproximativ două luni în urmă personal m-am adresat Consiliului popular județean și-am trimis și pe soția mea pentru a da toate datele și informațiile necesare cu privire la acești copii. Am aflat că au făcut sesizări la organele locale și alți locuitori ai blocului și cartierului, dar fără efect". Cum nu avem motive să ne îndoim de adevărul celor scrise de asistentul medical, îi împărtășim revolta justificată față de indiferența manifestată în ceea ce-i privește pe cei trei minori care trebuie ajutați cît mai repede. O autoritate tutelară există, sîntem siguri, și în Rîmnicu Vîlcea și lucrătorii de aici cunosc grija de adînc umanism a legilor privitoare la copii. Nu trebuie să aibă aceeași atitudine și cei chemați să le aplice ?

MARGA NEDELEA
DUMITRU ELIADE

• Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

• „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă localizați.

Poșta redacției

■ **Ilie Dragomirescu** — Timișoara. Potrivit Statutului personalului didactic, gradele didactice obținute înainte de reforma învățămîntului din 1948 sînt recunoscute numai cadrelor didactice aflate în activitate.

■ **Viorel Bujoreanu** — Iași. Am fost informați de către Combinatul de utilaj greu Nicolina-Iași că sînteți trecut pe listele de priorități pentru locuințe pe anul 1977 la poziția 2, apartament cu două camere.

■ **Grup cititori** — București. Societatea numismatică română primește în rîndul membrilor săi pe cei care cunosc știința numismatică și celelalte discipline ajutătoare. Pentru a deveni membru corespondent sau activ este necesar ca solicitantul să depună o cerere adresată președintelui, acad. Emil Condurachi, însoțită de două recomandări de la doi membri activi ai societății, două fotografii, taxa de înscriere, precum și cotizația pentru anul în curs. Adresa societății este : București, sector 1, strada Madrid nr. 8 bis, cod. 71222.

■ **Paraschiv Munteanu** — Mera, Vrancea. În scrisoarea pe care ne-ați trimis-o scrieți că ați „greșit amar" la serviciu pentru ca apoi să scrieți că vi s-a desfăcut contractul de muncă „în mod greșit". Reveniți cu amănunte cît mai clare, cît și cum a greșit fiecare.

■ **Mariana Buzie** — Sibiu. Ni s-a comunicat că ați fost anunțată încă din luna iunie a.c. că sesizarea dv. fiind întemeiată s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis spre rejudecare Tribunalului Suprem.

■ **Lucia Cioarec** — Focșani. Doctorului Constantin Băcanu îi puteți scrie pe adresa : str. Biserica Amzei nr. 2, sector 1, București, cod 70172.

M. N.

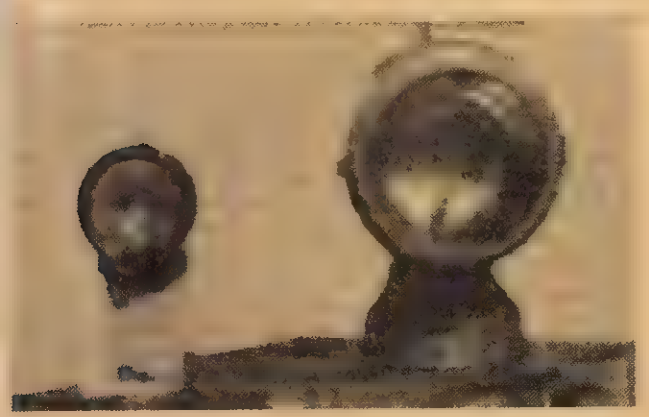

Lucrăm la Revizia de vagoane București Grivița, postul de revizie București-Nord. De curînd, în baza dispozițiilor date, nu mai facem revizia tehnică la trenurile de călători cu lămpi electrice cu acumulator, ci cu lămpi de carbid. Acestea din urmă însă sînt de dimensiuni mari, sînt greu manevrabile și nici nu asigură o vizibilitate prea bună. Facem această sesizare deoarece lucrînd cu lămpi de carbid putem scăpa unele defecte la vagoane și astfel siguranța circulației și viața călătorilor pot fi periclitate, cît și, se-nțelege, situația noastră. Noi am raportat conducerii unității aceste lucruri, dar situația a rămas neschimbată. Adăugăm că printre noi sînt oameni cu o vechime mare în meserie, care știu bine să aprecieze calitatea lămpilor, precum și faptul că unele revizii de vagoane din țară sînt înzestrate cu lămpi electrice cu acumulator. **(Semnează un grup de opt angajați)**

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Poveste cu sînge rece

Iată o sonată în patru timpi, aruncată în ultima pagină a ziarelor lumii, acolo unde se găsesc îndeobște poveștile supreme și taciturne ale vieții pe pămînt. Pentru a ne păstra sîngele rece — așa cum ne sfătuiesc spiritele civilizate în fața a tot ce e sfîșietor, deși Feodor Mihailovici Dostoievski susținea fără rușine că toate cărțile lumii nu valorează cît lacrimile unui copil, dar cine îndrăznește să urmeze sfaturile prea umanului scriitor ? — pentru a fi la locul nostru și a ne simți bine fixată cravata la gît, pentru a evita orice sentimentalism barbar, propun un joc al inteligenței lucide și grozave. Care din cei patru timpi ai sonatei e cel mai „tare" ? Deci :

„1) O începătoare în ale hoției — în vîrstă de doar 12 ani — a fost arestată duminică de poliția din New York pentru răpirea unui copilaș de 5 ani.

2) După trei zile, ea auzi la televizor apelul lansat de părinții micului dispărut.

3) Ea telefonă atunci că e gata să elibereze copilul în schimbul a 17 dolari, a unei rochițe și a unui pachet de ciocolată.

4) Dar la locul și la ora fixată pentru schimb — într-o stație de metrou — apăru poliția care înhață puștoaica".

Prima frază are prea mult sens — cu toate că a fi arestat, la 12 ani, tocmai duminica, la o oră cînd poți linge o înghețată sau vedea o rudă apropiată la spital, ascunde și o oarecare absurditate a vieții.

Ultima frază nu are nici un haz.

Între celelalte două propoziții — înclin să cred că 80—90 la sută din populația lumii educată, de la „Fără familie" la Hitchcok, în spiritul detaliului adevărat și memorabil, o vor alege pe aceea cu ciocolata și rochița. Nu. În optica mea rece și crudă, nimic nu se compară cu cel de-al doilea timp care conține acele trei zile... Acele trei zile fără de amănunte, în care o fată de 12 ani ce dracu' — că numai dracul deține aici raza unei înțelegeri — putea să facă, după ce a răpit un copil de cinci ani ? Îl mîngîia ? Îl bătea ? Îl dădea să mănînce ? Ce ? Îl legăna ? Îi spunea povești ? Ce fel de povești ? Povești cu sînge rece ? Avem aici nu numai cel mai „tare" timp al poveștii dar și cel mai fastuos, cel mai complicat — ca un andante al unei sonate a mizeriei. Dovadă că la capătul lui, apare nebunia acestor 17 dolari. Dau toate romanele polițiste ale lumii pentru a dezlega cum a apărut această cifră în mintea fetiței.

RADU COSAȘU ■

Cooperarea internațională pentru utilizarea atomului în scopuri pașnice

În anul 1856 cînd savantul francez Becquerel descoperea, dealtfel în mod întîmplător, fenomenul radioactivității, nimic nu lăsa să se întrevadă cariera deosebită pe care avea să o urmeze atomul, integrarea sa în viața societății omenești. Privită la început ca o curiozitate a materiei, proprietate inerentă unor materiale botezate „radioactive", energia nucleară constituia în principal preocuparea restrînsă a unor grupuri de savanți interesați în cercetări fundamentale asupra materiei și structurii atomului. Aceste cercetări însă au fost precipitate de izbucnirea celui de-al II-lea război mondial, în cursul căruia energia nucleară a cunoscut o rapidă dar funestă dezvoltare, consacrată în 1945 prin lansarea asupra orașului japonez Hiroshima a primei bombe atomice. Era nucleară începea astfel în istorie și în conștiința umanității cu o sumbră punere în gardă asupra faptului că umanitatea a ajuns să producă arme pentru autodistrugerea sa. Evoluția științei și tehnologiei nucleare a continuat însă și a condus la apariția utilizărilor pașnice, care s-au impus tot mai mult ca o contribuție specifică pe care acest domeniu al geniului uman îl poate aduce la procesul dezvoltării.

Utilizarea pașnică cea mai cunoscută a energiei nucleare o reprezintă astăzi fără îndoială, producerea de energie electrică, care s-a dezvoltat de o manieră spectaculoasă. Astăzi, funcționează în lume 197 de centrale nuclearo-electrice cu o putere totală de 88 248 Mwe iar în construcție se află încă un număr de 367 asemenea instalații care vor produce 340 350 Mwe. În jurul anului 1984 se așteaptă ca în lume să funcționeze 500 centrale nuclearo-electrice, care să producă 336 337 Mwe.

Pe lîngă utilizarea atomului pentru producerea de energie, aceasta cunoaște largi aplicații în medicină, industrie, agricultură, biologie etc., prin desalinizarea apei de mare, folosirea izotopilor pentru diagnosticarea și tratarea diverselor boli și tumori, inclusiv a cancerului, supravegherea funcționării furnalelor și verificări de piese metalice, ameliorarea solurilor de plante, supravegherea poluării mediului ambiant și multe altele. Chiar și acest tablou extrem de sumar al multiplelor avantaje pe care atomul pașnic le poate oferi umanității ilustrează faptul că astăzi energia nucleară a devenit o forță care nu mai poate fi ignorată în procesul dezvoltării economice și sociale a statelor și popoarelor.

Este bine cunoscută interdependența care există între dezarmare și dezvoltare, influența covîrșitoare pe care reducerea cheltuielilor militare o poate avea asupra trecerii unui număr tot mai mare de state pe calea progresului și civilizației. În domeniul energiei nucleare această legătură îmbracă însă o semnificație deosebită, cu un puternic caracter de condiționare. Într-adevăr, caracterul bivalent al atomului — sursă de energie pașnică inepuizabilă și armă de distrugere în masă în același timp — ilustrează cu forța evidenței condiția strînsă, uneori inseparabilă care există între dezarmare și dezvoltare.

Impedimentul cel mai important astăzi în calea dezvoltării energiei atomice în scopuri pașnice este tocmai existența arsenalelor nucleare.

În primul rînd, prin faptul că posibilitatea teoretică a utilizării aplicațiilor atomice și în scopuri militare constituie o frînă artificială în calea transferului de tehnologie nucleară către statele în curs de dezvoltare, de teama că acestea ar putea să le utilizeze și în alte scopuri decît cele pașnice. **În al doilea rînd**, cursa înarmărilor nucleare absoarbe cea mai importantă parte a personalului științific care în loc să-și dedice eforturile ameliorării utilizărilor pașnice își irosește energia și talentele în perfecționarea armelor nucleare existente și producerea altora noi, din care ultima, bomba cu neutroni, a fost deja pusă la punct. **În al treilea rînd**, cursa înarmărilor nucleare reprezintă prin ea însăși o uriașă irosire de materiale nucleare și fonduri bănești, care afectează direct posibilitățile de utilizare pe cale pașnică, asistența ce s-ar putea acorda în acest domeniu statelor în curs de dezvoltare.

Această interdependență dintre utilizările pașnice ale energiei nucleare și folosirea sa ca armă de distrugere face ca sarcina cea mai nobilă ce revine tuturor celor ce lucrează în acest domeniu să fie aceea de a face totul pentru a împiedica folosirea cuceririlor geniului uman în scopuri distructive, ale războiului, ale înrobirii și dominației popoarelor, astfel încît ele să servească exclusiv păcii, civilizației, bunăstării, libertății, independenței și fericirii tuturor națiunilor.

Pentru atingerea acestor nobile obiective, în anul 1957 a fost creată în cadrul familiei O.N.U. o organizație specializată — cu sediul la Viena — Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) — avînd ca misiune fundamentală de a încuraja și facilita în lumea întreagă utilizarea în scopuri pașnice a energiei atomice. În luna septembrie a acestui an, organizația va sărbători 20 de ani de existență, prilej pentru o amplă trecere în revistă a activității desfășurate, și, în același timp, moment de referință în analizarea căilor și metodelor de sporire a contribuției organizației la dezvoltarea aplicațiilor pașnice ale energiei atomice.

Acest jubileu are loc în condițiile în care Agenția Internațională pentru Energia Atomică intră într-o fază decisivă a activității sale — faza industrializării energiei nucleare, a transformării sale într-o sursă accesibilă unui număr tot mai mare de state, pentru ridicarea bunăstării lor materiale și spirituale. Într-adevăr, în contextul necesităților mereu crescinde de energie ale omenirii și ca rezultat al dezvoltărilor tehnologice din acest domeniu, sursa nucleară s-a transformat într-o forță de producție directă, de a cărei contribuție depinde, într-o mare măsură, depășirea decalajelor existente în lume, lichidarea stării de subdezvoltare.

A.I.E.A. poate contribui, prin activitatea sa, ca marile avantaje pe care le oferă utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare să servească la înlăturarea subdezvoltării, la ridicarea nivelului de civilizație al tuturor popoarelor. În acest scop se impune perfecționarea în continuare a structurii și programelor Agenției, adaptarea ei continuă la realitățile și nevoile lumii de azi, inițierea și luarea de măsuri eficiente pentru creșterea substanțială a sprijinului acordat de A.I.E.A. țărilor membre, îndeosebi celor în curs de dezvoltare, în vederea accelerării ritmului de introducere a energeticii nucleare, a aplicării izotopilor și radiațiilor în viața economică. În condițiile în care pe plan internațional se manifestă tendințe de restrîngere și împiedicare a utilizărilor energiei atomice în scopuri pașnice, învocîndu-se grija pentru împiedicarea proliferării armelor nucleare, Agenției de la Viena îi revine sarcina specială de a facilita accesul tuturor statelor la beneficiile științei și tehnologiei nucleare, pe o bază nediscriminatorie, prin sporirea asistenței tehnice destinate statelor neposesoare de arme nucleare, inclusiv prin livrări de materiale nucleare și echipamente, precum și prin liberalizarea transferului de tehnologie.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, este angajată plenar în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, acordînd științei o importanță de prim ordin în asigurarea progresului țării. Potrivit directivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, un rol de seamă revine în acest cadru și aplicațiilor pașnice ale științei și tehnologiei nucleare. Astfel, se prevede ca în anul 1990 peste 20% din totalul puterii instalate în domeniul producerii de energie electrică să fie în centrale nucleare-electrice. Desigur, pentru realizarea acestui program de dimensiuni considerabile, știința și industria românească urmează să facă eforturi deosebite. În același timp însă, pe lîngă efortul propriu, țara noastră va putea beneficia și de asistență tehnică din partea Agenției Internaționale pentru Energia Atomică la ale cărei activități participă activ, în calitatea sa de membru fondator al Organizației.

TEODOR MELEȘCANU ■

Hayerdahl din nou la drum

În luna octombrie, renumitul navigator norvegian Thor Hayerdahl va porni într-o nouă călătorie la bordul unei ambarcațiuni din trestie numită „Tigris". Punctul de plecare al acestei expediții pe întinderile albastre va fi anticul oraș mesopotamian Qurnak, unde se unește Tigrul cu Eufratul, apoi va ieși în apele Golfului și mai departe prin Marea Arabiei în apele Oceanului Indian. Scopul expediției este să dovedească ipoteza că vechii locuitori ai Mesopotamiei au fost primii oameni de pe planetă care au ieșit în apele oceanului.

Ambarcațiunea va fi construită după modelul navelor din Mesopotamia de acum 6 000 ani. Profesorul Hayerdahl a declarat presei că în antichitate procesul răspîndirii civilizațiilor s-a efectuat pe mare și nu pe uscat, cum susțin anumiți istorici. Echipajul ambarcațiunii va fi alcătuit din 14 persoane : marinari, oameni de știință, un medic și un fotoreporter.

REPORTAJ PE GLOB

Orga pădurilor

Helsinki este, înainte de orice, un oraș învăluit de lacuri și mare. Ca Finlanda însăși. Printre păduri și stînci 60 000 de lacuri somnolează, limpezi și reci. Pădurile și stîncile s-au insinuat pînă în centrul capitalei. Un vast parc, unul din multele pentru care localnicii manifestă o pasiune nedisimulată. În mijlocul lui, printre coamele pleșuve, o orgă, monument fastuos, închinat lui Sibelius, care a spus și el, ca atîți alți fii ai acestor meleaguri : „Aud mereu în urma mea pașii pădurii".

Pădurea și liniștea, apele și granitul formulează un fel de numitor comun pentru toate orașele finlandeze. Chiar capitala ajunsă astăzi la aproape o jumătate de milion de locuitori nu are nimic din nervozitatea poluată, înghesuirea urbanistică și în general trepidanța altor centre urbane, fie și din statele nordice, învecinate. Helsinki este un oraș calm, fără excentricități, o cetate relativ nouă, care în urmă cu un secol număra doar 4 000 de locuitori. Helsinki a crescut pas cu pas, s-a refăcut după incendii devastatoare, cu aceeași meticuloasă răbdare, răminînd el însuși, exact ca pădurile, secerate în fiecare an, și mereu înălțate, cu o vitalitate care a devenit un simbol al Finlandei. Nu întîmplător, imaginea mesteacănilor, pinilor sau molizilor revine ca un laitmotiv, pentru orice încercare de portretizare a Helsinkiului sau a Finlandei. Economia țării își verifică vitalitatea în industria lemnului, care reprezintă peste o jumătate din exporturile finlandeze. Dealtfel, 16 la sută din exportul mondial de celuloză, și în aceleași procente, exportul de hîrtie și placaj, ca să nu mai vorbim de cherestea, provin din Finlanda. În felul acesta se explică și afirmarea cu totul excepțională a lemnului în școala de arhitectură finlandeză.

Helsinki a rămas un oraș mai mult vechi decît nou, fără proeminențele impozante ale altor metropole. Complexul de edificii din scuarul senatului — Curtea Supremă, Palatul Guvernamental, Catedrala și Universitatea — apasă prin stilul său imperial tot centrul Helsinkiului. În rest, străzi întretăiate intersectîndu-se mereu în unghiuri drepte, sînt flancate lenevos de case solide, cu două-trei etaje, confortabile, dar reci, după gustul burghez al începutului de secol. Și totuși, pe malul Golfului Töölö, s-a ridicat în urmă cu aproape un deceniu un splendid edificiu, cutezător și grațios, alb, care a devenit efigia capitalei și în același timp o imagine familiară în întreaga Europă. Este Finlandia Hall, operă a marelui arhitect finlandez Alvar Aalto. Complexul conceput ca o patrie a concertelor a găzduit un concert de rezonanță pentru conștiința continentului : Conferința pentru securitate și cooperare. Atunci, orașul a trăit unul dintre marile momente ale istoriei sale. El a fost pregătit, îndelung, cu o minuțiozitate optimistă, dealtfel tipică pentru temperamentul localnicilor. S-a pus la punct o întreagă rețea hotelieră, s-au editat timbre și pliante, și parcă tot orașul se pregătea să intre într-o eră nouă, a unui val turistic nesperat. A răsunat atunci, mai impetuoasă ca oricînd, muzica lui Jean Sibelius, în acest oraș al muzicii, mai puțin cunoscut din acest punct de vedere decît alte centre din Europa. Este de menționat totuși că la Helsinki activează aproape 400 de compozitori. Puțini știu că viața artistică a Helsinkiului, este extrem de susținută : două orchestre simfonice, și în primul rînd Opera Națională, în fața căreia poți întîlni mereu cortegii de amatori pentru un bilet în plus, oferă sute de reprezentații, cu un elan meridional, care îndulcește misterele albe și tristețea iernii, fără de sfîrșit, aflată într-o apăsătoare vecinătate. Muzica și poezia, baladele vechi și legendele sînt nu numai un decor sufletesc, intrat în modă. Ele reprezintă o constantă a disponibilităților finlandezilor, gata oricînd să intoneze sau să-ți recite, inclusiv în saună, din inepuizabilul lor folclor. Vechile poezii populare finlandeze au fost editate, în perioada 1908—1950 în 33 de volume. Este cea mai mare colecție de acest gen din lume. Și încă un amănunt : arhivele de folclor ale societății de literatură finlandeză dețin aproape un milion și jumătate de lucrări... Și aici se pare că recordul mondial a fost atins.

Nu e de mirare că vocația acestei țări de a trăi în pace și de a prospera în înțelegere cu vecinii și nu numai cu vecinii și-a găsit un cadru de afirmare tocmai în sala de concerte Finlandia, unde popoarele Europei și-au definit deziderate asemănătoare.

RADU BUDEANU ■

Un mare scriitor în închisorile sud-africane

Breyten Breytenbach

S-a născut la 18 septembrie 1939 în Africa de Sud într-un mic sat ce a împrumutat un nume celebru — Wellington. Studiile superioare le-a urmat la Capetown, după care, în 1959, ajuns la Paris, a început să picteze. Poartă cu el și fără voia lui urmele ororii și absurdității unei lumi în care totul separă cu violență omul de aproapele său. Firește că prin pictură denunță demonii familiari : ființe morbide surprinse cu atitudini dintre cele mai delirante. Totul în culori sumbre, specifice unei lumi care-l scandalizează la maximum.

Tot la Paris, alături pensulei și mașina de scris și încercînd să-și mascheze sfîșierile interioare dă friu liber ironiei. O culegere de poeme și o alta de scurte texte în proză îi apar în 1964 la Johannesburg. Capătă o mare popularitate deși temele sale sînt foarte depărtate de ideologia oficială sud-africană, sintetizată de cuvîntul apartheid — separare. Breyten continuă. Expune pictură la Paris, Bruxelles, Amsterdam etc. Scrie mici texte, din ce în ce mai caustice, care supără oficialitățile sud-africane, cenzura și pun probleme editorilor săi. În 1970 „Lotus" este publicat sub pseudonim (Jan Blon) iar volumul „Ooblytsels" a fost retras din librării. Doi ani mai tîrziu, „Skryt", un alt volum, nu este acceptat și va fi publicat în Olanda. În august 1975 se afla în căutarea unui editor al cărții „Un sezon în infern". Tot atunci revine în țară, este arestat și după puțin timp condamnat la nouă ani închisoare pentru că a simpatizat cu Congresul Național African, partid interzis în Africa de Sud.

Breyten Breytenbach are vocația justiției și libertății. Poezia lui denunță apartheidul și sistemul politic sud-african, „care — după propriile-i cuvinte — maschează realitatea și nu încetează să comită crime împotriva oamenilor simpli". Înainte de orice să reținem că Breyten e afrikaans, adică alb, în Africa de Sud. E un om a cărui conștiință vibrează profund în fața realităților din țara sa, un artist care, prin arta lui, înțelege să-și exprime protestul față de o atare lume, s-o denunțe. Ironia soartei, Breytenbach a fost premiat pentru volumul „Vietskrig" dar laureatul s-a bucurat de acest premiu aflîndu-se după gratiile închisorii din Pretoria. De curînd, la Paris, lui Breyten i-a fost tradus volumul „Foc rece", foarte bine primit de numeroșii recenzenți. Și tot de curînd, el a compărut iarăși în fața unui tribunal din Pretoria, acuzat de „tentativă de evadare din închisoarea centrală din acest oraș". Probele nefiind concludente, un nou interogatoriu a fost programat pentru 20 iunie, apoi altele pentru luna iulie a.c.

În cele ce urmează vă oferim în versiune românească una dintre poeziile lui Breytenbach : „Testamentul unui răzvrătit". Acum, cînd în închisorile sud-africane a murit încă un militant antiapartheid și un patriot înflăcărat, Steve Biko — strigătul lui Breytenbach este și mai puternic, iar protestul său și mai viguros.

D. C. ■

Testamentul unui răzvrătit

Dă-mi o pană
Ca să pot scrie
că viața nu e zadarnică

dă-mi un anotimp
ca să privesc aerul în față
atunci cînd piersicul își varsă alba floare
o tiranie se prăbușește

lasă mamele să plîngă
lasă sinii să se usuce
și să le secе sfîrcurile

dă-mi o iubire
care să nu putrezească între degete
dă-mi o iubire
ca asta pe care vreau să ți-o dau eu

dă-mi o inimă
care să bată fără oprire
mai tare, mai tare decît bătaia albă
a unui porumbel speriat în noapte
mai repede decît amarele gloanțe

dă-mi o inimă, o mică fabrică de sînge
care să sculpe
flori de bucurie
căci singele este dulce, frumos
nicicînd adevărat sau fals

aș vrea să mor înainte de a fi mort
cînd singele-mi e încă fertil
și roșu
înainte să cadă drojdia neagră a îndoielii
dă-mi două buze
și cerneala deschisă pentru limba mea
care o să se înece în lapte
o lungă scrisoare de dragoste pentru pămînt
care va fi din zi în zi mai dulce
va alunga toată amărăciunea
și va arde mai dulce ca vara

lasă atunci să vină vara
fără fișia de legat la ochi, fără corbi
lasă stîlpul infamiei, piersicul
să-și dea în pace roadele roșii

și adu-mi un cîntec
de turturele de bucurie
să pot cînta cum nu pot
că viață nu e în zadar

căci dacă mor cu ochii deschiși
cîntecul meu purpuriu nu va pieri.

În românește de **DUMITRU CONSTANTIN** ■

Specialiști români pe cinci continente

Sondorii, la est de Bagdad

— Nu ne-am fi închipuit niciodată că vom lucra, noi, petroliștii, într-un peisaj selenar — ne spuneau inginerii Florian Bar și Ștefan Radu, de la „Rompetrol" — și totuși, cînd ne-am apropiat de muntele Hamrin, din nordul Irakului, ne-am trezit tocmai într-un asemenea cadru ireal. Este un munte erodat, lipsit de căi de acces, plin de pietre și de bolovani, peste care cel mai bine ai putea trece doar cu un modul lunar. O singurătate evasiabsolută. Doar arareori întîlnești păstori nomazi, cu oile și corturile lor, parcă veniți de nicăieri și întorcîndu-se tot acolo. Vara te lupți cu arșița, mercurul coborînd rareori sub 45 de grade la umbră, iar în sezonul ploilor înfrunți apele dezlănțuite. Firește, obstacolul principal rămîne căldura. Oamenii noștri se sculau la 3 noaptea ca să mai prindă un pic de răcoare la lucru. Și totuși satisfacțiile profesionale și morale au fost mari, foarte mari.

Încă în anul 1971, pe baza unei înțelegeri între Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei și Ministerul Petrolului și Mineralelor din Irak s-a stabilit că o serie de întreprinderi românești vor acorda organizațiilor irakiene de resort servicii și vor efectua lucrări pe bază de contract în vederea dezvoltării industriei petroliere din acea țară. Astfel, „Rompetrol" a încheiat două contracte, în valoare de mai multe milioane de dolari, pentru prospectarea seismică de petrol și forarea de sonde de explorare pentru țiței și gaze în Irak. De subliniat că la data respectivă erau primele contracte de *execuție de lucrări* peste hotare, în domeniul extracției de petrol, din istoria industriei românești. O acțiune de pionierat, așadar. (Asistență tehnică fusese acordată și înainte pentru punerea în funcțiune a instalațiilor petroliere românești vîndute Indiei, Algeriei și altor țări, dar aci ne referim la *executarea de lucrări complexe*, la fața locului, de către specialiștii noștri ; este vorba deci nu numai și nu atît de export de materiale și instalații, ci de export de inteligență tehnică românească.)

La prospecțiunile seismice au participat 40 de ingineri, tehnicieni și muncitori de înaltă calificare ai Întreprinderii de prospecțiuni geologice și geofizice pentru hidrocarburi din București. Prospectările s-au desfășurat în zona de la est de Bagdad, precum și la sud de capitală și de-a lungul granitei cu Iranul. Evident, a fost vorba de o acțiune de largă anvergură, pe parcursul mai multor ani, în cadrul căreia a fost utilizată aparatură de înregistrare seismică de cel mai înalt nivel, prelucrarea și interpretarea datelor de observație realizîndu-se cu ajutorul analiștilor și calculatorului electronic de la Centrul de calcul I.P.G.G.H. din București, unde periodic se trimiteau cu avionul „rolele" cu date.

Muncitorii și tehnicienii irakieni au lucrat cot la cot alături de români, familiarizîndu-se nu numai cu teoria prospecțiunilor, ci și cu manipularea pretențioaselor aparate de înregistrare, și ulterior s-au calificat în această meserie de mare însemnătate practică pentru țara lor.

După o activitate susținută, care de-altfel nu s-a încheiat încă, s-a elaborat un prim raport pentru punerea în evidență a unor zone cu structuri eventual purtătoare de hidrocarburi. Sutele de kilometri explorați seismic în linie perfect dreaptă (indiferent de accidentele de teren !), lunile petrecute în arșiță și sub aversele de ploaie, calculele nesfîrșite și prelucrarea lor la ordinator (operație aparent simplă, dar în realitate uluitor de complicată, sub raportul programării), toată această activitate a zeci și sute de specialiști, minuțios coordonată și desfășurată în paralel în țară și în Irak, s-au concretizat în final doar în vreo 20 de pagini dactilografiate, însoțite de hărți. Pe această bază a fost fixată și prima locație a unei sonde de explorare la 30 km est de Bagdad.

Forajul a început la 1 iunie 1975, atingîndu-se, în final, 4 842 m, cea mai mare adîncime înregistrată pînă atunci în Irak. Cum s-a ajuns la acest record, de ce a fost nevoie de un efort tehnic atît de prelungit ? Fiind vorba de o zonă ale cărei bogății din adîncuri erau încă neexplorate, trebuia mers pînă la mari adîncimi, deoarece de rezultatele cercetării depindea, într-un anumit sens, întreg viitorul zonei.

Și astfel, o zi de iulie 1976, care nu părea a se deosebi cu nimic de suratele ei din calendar, s-a dovedit a fi Ziua cea Mare. Pe la 9 dimineața a țîșnit din străfundul pămîntului *aurul negru !* Pe dată, s-a strîns în jur întreaga echipă de la sondă, condusă de inginerul Nicolae Petre. Erau acolo maiștrii de foraj Dumitru Codescu și Gheorghe Mălinescu, sondorul-șef Nicolae Stoican și alți români și, bineînțeles, irakieni, în total vreo 15 oameni, care au trăit atunci o experiență memorabilă. Țițeiul a fost îndreptat prin țevi la 200 m distanță de sondă pentru măsurători, apoi l s-a dat foc, potrivit obiceiului. Succes deplin !

În prezent, pe baza rezultatelor prospectărilor și forărilor românești, Compania națională irakiană de petrol pregătește planuri pentru săparea altor sonde de explorare la est de Bagdad, iar românii lucrează la a treia sondă de explorare, în vederea conturării și evaluării perspectivelor zonei.

LIONEL NIȚESCU ■

Pămîntul dintr-o privire, altfel văzut!

Conștiintei generale i se propune tot mai mult ca obiect de profundă meditație și de temerară acțiune o nouă imagine a lumii : una mai bună și mai dreaptă.

Iată însă că un cercetător din Bremen, Arno Peters, propune lumii de azi și o nouă imagine cartografică a globului pe care îl locuim. Dezvoltarea analogiei este tentantă. Și într-un caz și în celălalt, avem de-a face în fond cu probleme ce țin de readucerea unor realități complex — și nu o dată strîmb — alcătuite la legile firești ale bunului simț și dreptei măsuri. E vorba, la urma urmei, de a depăși niște concepte tradiționale, resimțite aproape ca imuabile, peste care obișnuiam pînă nu demult să trecem repede, fără a ne gîndi că se poate imagina ceva mai bun, mai aproape de realitate și de logică, într-un cuvînt : *mai altfel* — și aceasta nu numai de dragul inovației gratuite.

Ce constată cartograful Arno Peters? Că, dorindu-și să cuprindă dintr-o singură privire imaginea scoarței pămîntului, desfășurînd pe o suprafață plană învelișul sferic al planetei, omul a obținut o reprezentare convențională care nu e cea mai apropiată de realitate. Hărțile școlare ale planiglobului ne-au obișnuit, de mici, că „lumea-i cum este", deși ea e de fapt întrucîtva altfel. Să judecăm puțin, spune respectivul cartograf. Planisfera alcătuită în 1569 de savantul Gerhard Kremer, zis Mercator, cum și diversele sale variante, ce aveau să fie imaginate în secolele următoare, deformează proporțiile reale. Pe aceste hărți, Groenlanda, de pildă, cu cei 2,1 milioane kmp ai săi apare mai întinsă decît Africa, zonă însumînd 30 milioane de kmp, iar Europa cu 9,7 milioane kmp se înfățișează mai mare decît America Latină, ce are totuși 17,8 milioane kmp. Drept care, proiecția mapamondului realizată de Peters își propune să înlăture distorsiunile, redînd la adevăratele lor proporții contururile diverselor regiuni ale Terrei. El înlocuiește caroiajul tradițional, al celor 180 de meridiane și 90 de paralele ale fiecărei emisfere, printr-o rețea zecimalizată, ce împarte linia Ecuatorului și distanța dintre Poli în cîte 100 de diviziuni egale. Meridianul zero, fixat pînă acum din rațiuni istorice la observatorul Greenwich de lîngă Londra, e transferat pe linia primului fus orar, situat în strîmtoarea Behring dintre Asia și America. Viziunea europocentristă — infidelă realității și pe plan cartografic — e abolită, iar reprezentarea pe hartă a „lumii a treia" cîștigă în corectitudine.

Diavolul se ascunde în detalii — spune proverbul. Din perspectiva globală a obiectivului făuririi noii ordini economice și politice mondiale, harta de uz școlar a planiglobului e un detaliu, un amănunt livresc, deși nu lipsit de semnificația sa. Omenirea e îndemnată să gîndească tot mai mult la faptul că în fiecare fracțiune de timp lumea înregistrează un număr nepermis de mare de oameni care nu știu carte, care cad pradă bolilor, subalimentației și sărăciei, care mor în războaie, o competiție neînfrînată în crearea de mijloace destructive, o deteriorare preocupantă a ambientului natural al omului, o secătuire ireversibilă a unor resurse tradiționale de energie și de materii prime. La aceste fenomene ne gîndim înainte de toate atunci cînd

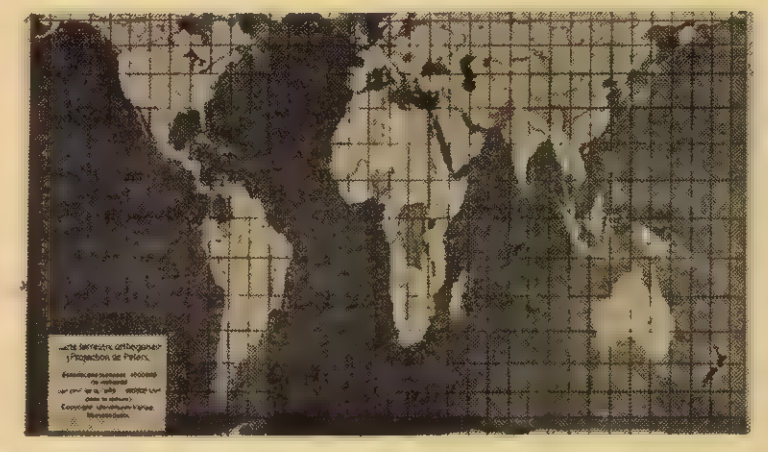

ne punem în minte să schimbăm fața lumii. Ne gîndim la toate acestea cu îngrijorare sau cu speranță, unii fataliști, tot mai mulți întreprinzi, contemplativi sau gata de acțiune, copleșiți sau optimiști, tenaci sau nerăbdători, cu luciditate sau doar cu pasiune, călăuziți — cum crede fiecare pe drept sau nu — de bune intenții. O bună intenție l-a îndemnat și pe cercetătorul din Bremen să propună lumii o nouă reprezentare cartografică.

Așadar, pămîntul deocamdată...

CORNELIU VLAD ■

Adio și la gară!

Prima manșă din **Cupele europene.** Surprize mari au oferit echipele ungare, altădată temute, acum aflate într-o degringoladă vădită. **Internazionale** a fost învinsă pe teren propriu de o echipă sovietică. Și așa mai departe.

În ce ne privește, s-ar părea că stăm mai bine : trei din cele patru formații prezentate, obținînd victoria. Numai că în două cazuri zestrea e mică, și la Madrid și la Atena vom avea de furcă. Nu fac nici un pronostic pentru că, iată, de unde sperăm că **Steaua** se va prezenta cel mai bine la Barcelona, ca a fost aceea care ne-a festelit obrazul. Scorul de 5—1 în favoarea gazdelor ne amintește de lucruri neplăcute în trecut. Diferența e categorică și am căutat explicațiile. Mi s-a spus că pe teren, veselii jucători militari s-au dovedit a fi niște olte timide, numai bune de scărmănat și oamenii lui Cruyff atît au așteptat. Un 4—0 la București care ar restabili egalitatea și ar aduce chiar calificarea campionilor noștri e greu de imaginat, dar trebuie încercat imposibilul ! Oricum, o deceptie mare ne încearcă și începem să punem la îndoială, ca și anii trecuți, capacitatea acestei echipe de a ne reprezenta în competițiil internaționale. **Steaua** joacă frumos în campionatul intern (vezi și meciul de duminică), dar la o cercetare atentă, **unsprezecele** roș-albastru ne apare destul de fragil.

Am văzut pe **„23 August"** pe **Dinamo** jucînd contra lui **Atletico Madrid,** despre care auzisem lucruri foarte bune. Echipa pe care o văzusem în urmă cu doi ani învingînd pe **Dinamo** cu 2—0 la București. Atunci, campionii făcuseră un meci penibil, dar de data asta cei care păreau cam străini de fotbal, cu excepția a trei sau patru jucători, erau madrilenii. Practicînd un joc brutal, trăgînd de timp, prin provocarea de incidente care s-au terminat pînă la urmă cu trei eliminări din teren, **Atletico** a lăsat o impresie penibilă. Fără Ayala și Perreira, această formație nu ar fi însemnat nimic. Faptul că **unsprezecele** spaniol a marcat un gol în deplasare se datorează jocului haotic al lui Sătmărcanu II care alergă de la o poartă la alta, în căutarea unor lovituri decisive, pe care le și reușește citeodată, dar pune în primejdie poarta proprie prin absența sa din fața buturilor dinamoviste. Dealtfel, trebuie spus că deși **unsprezecele** din Ștefan cel Mare a jucat cu o voință remarcabilă, cum nu l-am văzut de mult, totuși echipa aceasta mai are multe de făcut pentru a ajunge **team**-ul de altădată. Marele deficit al campionilor noștri constă în linia de mijloc unde, în absența lui Dinu, se petrec toate năzbîtiile. Fără tînărul Țălnar, o adevărată revelație, deși lipsit de un fizic pentru marile competiții, de pe urma căruia va avea de suferit, înaintarea dinamovistă, excepting pătrunderile lui Vrînceanu și magistrala lovitură de cap a lui Dudu Georgescu, nu ne-a satisfăcut ! Se caută foarte mult faza decisivă și, cînd o cauți, ea nu mai vine și **Gheața** noastră **de aur** evită șuturile din voley și asta îl dezavantajează ! Dudu Georgescu este supus unui marcaj strict și va trebui să învețe să șuteze din orice poziție. Prefer o echipă și niște jucători care ratează din 50 de șuturi la poartă 45, dar marchează 5 goluri, uneia care trage în totalitate 10 șuturi și marchează numai un gol ! Lipsa de personalitate a jucătorilor români se face mult resimțită, mai ales în întrecerile internaționale...

★

În campionat, **Politehnica Timișoara** confirmă, în continuare, drumul său ascendent. Surprinzătoare, victoria **Sportului studențesc** la Reșița unde se pare că jucătorii lar au intrat într-o fază pe care nu vreau s-o numesc. Interesant rămîne faptul că **Argeșul,** echipa neînvinsă în șase etape, continuă să facă zile fripte adversarilor săi. Numai s-o țină. **F. C. Constanța,** care promitea mult, a pierdut la scor la Ploiești, punînd un semn de întrebare în dreptul său. În sfîrșit, mai putem semnala prima victorie la **Bacău** și declinul constant al **Bihorului.**

Cu aceste zise cronicarul vă spune la revedere pentru un termen mai îndelungat și lăsînd locul unei rezerve pînă la 15 noiembrie.

EUGEN BARBU

Sub semnul Daciadei

Fruntași în muncă, fruntași în sport

S-a întîmplat ca, în urmă cu puține zile, să asistăm, pe autostrada care leagă Bucureștii de Pitești, la una dintre cele mai aspre concurențe ale ciclismului pe șosea, contratimpul pe echipe, desfășurată pe lungimea istovitoare a celor o sută de kilometri. A cîștigat, conform așteptărilor, Dinamo, echipa cea mai bine dotată din punct de vedere uman și material, povestea aceasta cu cauciucurile speciale sau brațele de angrenaj cu o anumită lungime jucînd în ciclismul modern un rol din ce în ce mai mare în desemnarea învingătorului. Spre surpriza generală, pe locul al doilea a sosit, cu un timp remarcabil, formația clubului Olimpia, devansînd Steaua sau Plopenii, cluburi cu tradiție și echipament superioare, pe locul al doilea au sosit Ion Cernea, Aurel Tănase; Constantin Jelev și Teodor Drăgan, urmați îndeaproape de motocicleta antrenorilor, din care au coborît, la fel de fericiți și la fel de răgușiți, antrenorii Marin Niculescu și Vasile Sălăjan, ei înșiși pînă nu demult stele de primă mărime ale pistei și șoselei.

Pînă aici, veți zice, nimic deosebit. Poate chiar așa și este, căci ascensiunea spectaculoasă a ciclismului de la Olimpia, club care a dobîndit anul acesta un titlu de campion național la semifond pe velodrom, prin juniorul Constantin Paraschiv, primul titlu după mulți ani de anonimat, precum și o sumedenie de clasări dintre cele mai onorante (locul II la semifond pe velodrom, locul III la urmărire individuală etc.), n-ar avea darul să surprindă prea mult, salturile sau coborîrile unor grupări fiind și în ciclism, ca și în alte compartimente ale sportului, evenimente firești, explicabile.

Altceva l-a surprins pe reporterul aflat pe autostrada care leagă Bucureștii de Pitești, anume marele număr de suporteri ce veniseră să însoțească, unii tocmai ieșiți din schimb, alții pregătindu-se să-l înceapă pe următorul, garnitura Olimpiei. Cîteva zeci de bărbați, colegii de muncă ai celor patru rutieri, despre care am aflat că lucrează cu toții în aceeași unitate, la întreprinderea de articole de sticlărie, Cernea ca muncitor calificat în aparate de măsură și control, Tănase ca electronist, Jelev ca lăcătuș și, în sfîrșit, Drăgan ca matrițer. Sportivi de frunte, ni s-a spus, ei sînt în același timp și muncitori de frunte, oameni bine așezați la meseriile și familiile lor, harnici și modești, făcînd sport din pasiune și făcîndu-și datoria la locul de muncă la fel de perseverenți și de serioși.

Prin amabilitatea directorului întreprinderii amintite, inginerul Grigore Togan, pe cît de reputat specialist în coacerea și modelarea sticlei, pe atît de activ animator al sportului în unitate, am vizitat, cîteva zile mai tîrziu, I.A.S.B., cea mai mare unitate de acest gen din țară, ale cărei produse au făcut de mult nu doar înconjurul țării, ci și al lumii. Pe cei patru performeri i-am găsit la locurile lor de muncă, cu treburile și responsabilitățile lor, îndeplinite cu precizie și responsabilitate. Cel mai în vîrstă dintre ei, tînărul de 26 de ani, Ion Cernea, ne-a declarat: „Ne preocupă nu numai sportul de performanță, ci și atragerea tineretului din fabrica noastră către practicarea sistematică a exercițiilor fizice, pentru ca el să devină mai puternic și mai sănătos. În acest sens, știut fiind marele rol pe care-l joacă bicicleta în călirea organismului uman și în eliminarea sedentarismului, am organizat cîteva competiții cu caracter de masă, la care am avut bucuria să numărăm foarte mulți din colegii noștri de muncă, unii dintre ei avansînd frumoase promisiuni. Am așezat aceste concursuri sub semnul generos al „Daciadei", sperînd ca la finala pe țară a acestei competiții sportive naționale, în 1978, cîțiva dintre începătorii de astăzi să ocupe locuri fruntașe".

Sportivii de frunte Ion Cernea și Aurel Tănase sînt în același timp și muncitori de frunte

Vizitînd I.A.S.B.-ul, reporterul a înțeles exact sensurile masivei prezențe a suporterilor sticlari la una dintre cele mai pretențioase curse ale ciclismului pe șosea.

ANDREI GEORGESCU

DIVIZIA A

În „Ghencea", ocaziile nu s-au mai răzbunat

BUCUREȘTI : Steaua — A.S.A. Tg. Mureș 3—1 (2—0). Multă liniște, atmosferă apăsătoare chiar în tabăra steliștilor înainte de meci, cu toate că „furtuna" trecuse ; dar, e foarte adevărat, o înfrîngere la scor se uită greu... Carol Creiniceanu, pe care l-am abordat cu cîteva minute înainte de terminarea partidei juniorilor, ne-a mărturisit deschis că Steaua, dorind să se autodepășească, a... clacat. „Am prins o zi slabă, zicea dînsul, iar adversarii, spre ghinionul nostru, o zi mare. Cruyff, reintrat după o lungă absență, a făcut cea mai bună partidă a sa din cîte l-am văzut jucînd". Tot antrenorul secund al steliștilor a ținut să precizeze că la București, în meciul retur, toți jucătorii de la Steaua și-au propus să obțină victoria, chiar dacă va fi doar o „victorie de orgoliu"... Și, parcă pentru a întări spusele fostului internațional Creiniceanu, încă din start Steaua atacă dezlănțuit și deschide scorul prin Marcel Răducanu (min. 1, șut puternic, de la limita careului de 16 m). Acest gol s-a dovedit însă a fi un simplu „foc de paie", căci jucătorii din Tg. Mureș, cu Hajnal fundaș stînga, echilibrează partida. Totuși, cel care înscriu din nou sînt bucureștenii (Zamfir, șut sec de la 18 m, sus, la colț), după o lungă perioadă de joc anost, ce avea să dureze pînă la sfîrșitul primei reprize. După pauză partida capătă culoare, steliștii ratează cu nemiluita. Dumitru își amintește că este Dumitru și spectatorii, mulțumiți, aplaudă la scena deschisă. Pînă la final se mai înscriu două goluri la fel de frumoase ca și precedentele (autori : Troi pentru Steaua și Hajnal pentru A.S.A.), iar Marcel Răducanu, Troi, Ion Ion și compania ratează din nou, aproape incredibil. De data aceasta însă, ocaziile nu s-au mai răzbunat. Arbitrul bîrlădean N. Rainea a condus corect o partidă nu tocmai ușoară. **(C. Catană)**

Zece pentru sportivitate

IAȘI : Politehnica — Politehnica Timișoara 0—1 (0—1). În ajunul partidei, antrenorul Ilie Oană își exprima încrederea în dorința celor cinci jucători chemați să suplinească absența a tot atîția titulari (Bucu, Simionaș, Nemțeanu, Dănilă, Ciocîrlan, toți accidentați) în a „prinde echipa". Începutul partidei părea să confirme acest lucru, gazdele atacînd cu tot efectivul și dominînd aparent, autoritar. Această dominare, va deveni tot mai clară cu scurgerea timpului, a fost însă mai curînd o zbatere dezordonată, eforturile, altfel notabile, ale ieșenilor fiind lipsite total de limpezime. Majoritatea acțiunilor astfel concepute se încheiau prin centrări, ușor respinse de „centralii" Păltinișan și Mehedințu. Oaspeții au jucat mai mult pe „contre", luîndu-și măsuri de prevedere prin marcaj strict la Romilă și aducînd extremele pînă în zona fundașilor, dar au și știut să păstreze foarte bine balonul în momentele de atac, grație evoluției excelente a celor doi „cap limpezi" Dembrovschi și Anghel. După golul lui Cotec partida a devenit și mai interesantă, oaspeții simțind acum că pot realiza o nouă victorie în deplasare. De aici și pînă la fluierul final, ieșenii domină terenul în același mod defectuos, obținînd nu mai puțin de 20 de cornere (!), dar ei n-au avut la activ decît o singură ocazie reală de gol, cea ratată, e adevărat, incredibil, de Romilă. Publicul din Iași, afectat foarte tare după ultimele două evoluții ale favoriților pe propriul teren (0—0 cu U.T.A., 0—1 cu Timișoara), a găsit resurse de sportivitate pentru a-i aplauda la ieșirea din teren pe oaspeți. De asemenea, Ilie Oană aprecia după meci dăruirea exemplară în joc a timișorenilor, considerînd victoria lor absolut meritată ! Brigada de arbitri (Fr. Cojoși la centru, I. Rus și N. Dinescu), deși întoarsă în ultima clipă din drumul spre Petroșani, pentru a conduce jocul de la Iași (!?!), s-a achitat corect de sarcina primită. **(Cornel Ionescu)**

Deja, oboseală?

BUCUREȘTI : Dinamo — U.T.A. 3—1 (1—0). Înaintea partidei, multe felicitări adresate de toată lumea celor doi tehnicieni dinamoviști pentru rezultat, dar mai ales pentru jocul bun realizat în compania lui Atletico Madrid. Partida cu U.T.A. nu a fost de nivel tehnic și spectacular deosebit și chiar dacă la un moment dat oaspeții au egalat printr-un gol frumos marcat de tînărul Kapesz, rezultatul final n-a putut fi pus la îndoială de jucătorii arădeni. Acest lucru, atît datorită experienței și superiorității tehnice a dinamoviștilor, evidente pe teren și de această dată, cît și faptului că înlocuitorii titularilor din echipa oaspete (Brosovschi și Schepp suspendați o etapă pentru trei cartonase. Curs accidentat) nu au dat randamentul dorit de antrenorul Ion Ionescu. Dealtfel, însuși Brosovschi, prezent la masa presei, nu și făcea deloc iluzii la scorul de 1—1. Dudu Georgescu a înscris dealtfel imediat încă două goluri (tot el îl marcase și pe primul), ultimul dintre acestea producîndu-se după o pasă de peste 40 de metri a lui Dinu, în fapt singurul mijlocaș dinamovist care și-a servit cu promptitudine coechipierii din linia de atac, fără să neglijeze în același timp nici defensiva, atunci cînd a fost nevoie. Este posibil ca prospețimea fizică a lui Cornel Dinu să se datoreze și pauzei obligatorii de la mijlocul săptămînii trecute. În acest sens este interesantă opinia medicului echipei Dinamo, doctorul Ciortea, care se arăta foarte îngrijorat de posibilitățile fizice ale jucătorilor din echipa campioană, solicitărilor din ultima săptămînă urmînd a li se adăuga atît meciul de simbătă, cu Jiul, cît, mai ales, deplasarea și meciul retur cu Atletico... **(Dumitru Constantinescu)**

DIVIZIA B

O fază cu urmări nedorite

TIMIȘOARA : U. M. — C.F.R. Cluj-Napoca 2—1 (1—0). Înaintea meciului cele două echipe se aflau la egalitate de puncte, după ce în etapele anterioare ambele au repurtat numai victorii la scor. Întîlnirea de duminică era așteptată de gazde și ca o revanșă pentru înfrîngerea netă suferită în primăvară. În condițiile sublimate, stadionul U.M.T. s-a dovedit neîncăpător pentru iubitorii fotbalului din Timișoara și pentru mîile de suporteri clujeni care și-au însoțit echipa favorită. Rămîne de neînțeles de ce organizatorii, cunoscînd interesul din jurul meciului așteptat, nu l-au programat pe alt stadion, ba mai mult, după începerea partidei au lăsat porțile deschise și au intrat toți cei care au vrut, înarmați cu licorile preferate, pregătiți pentru a înfrunta frigul și ploaia rece și deasă din acea zi. În parte, s-a justificat interesul cu care a fost așteptată partida. Am văzut joc frumos, plin de ambiție și fantezie, cu faze fierbinți și „numerele" personale ale lui Giuchici și Țegean. Curs normal, adică 1—0 pentru gazde în minutul 12, prin Mușat, apoi ratări ale oaspeților și 2—0 în minutul 53, prin golul marcat de Roșu. Oaspeții nu se așteptau la una ca asta și de acum încolo vor sta numai în atac, echipa lui Ștefan Onisie reușind un gol în minutul 71, prin Popa. Ei vor mai introduce mingea în plasă, cîteva minute mai tîrziu, prin Batachiu, dar Romeo Stincan, deși a fluierat gol în prima fază s-a îndreptat spre centru, fără a se consulta cu tușierul care semnalizase o infracțiune anterioară golului, a revenit asupra deciziei ! Invitat de timișoreni la tușier, arbitrul anulează golul, dar din acest moment suporterii clujenilor se dezlănțuie într-o manifestare nesportivă, altercații violente și zeci de sticle aruncate în teren. Despre faza cu pricina tușierul Dumitru Dima (Rm. Vîlcea), „ținta" furiei fanaticilor suporteri, declară : „Sînt foarte conștient de ce s-a întîmplat și plec cinstit. Am semnalizat ofsaid la Liviu Mihai, în plus a fost și hent la Popa, care a jucat mingea cu mîna și a săltat balonul, peste un buchet de jucători la Batachiu. Dacă se fluiera cînd am ridicat fanionul, atunci nu se întîmpla nimic". Romeo Stincan vorbea la cabină despre neșansa acelei faze. Susține că a văzut „ceva" la Liviu Mihai, dar nu era clar. Dacă nu îi era clar, nu înțelegem de ce s-a îndreptat spre centru și n-a aruncat măcar o privire spre tușier ?! Observatorul federal, Cristian Popescu, s-a arătat surprins de „invazia" de sticle goale datorată probabil clujenilor. A văzut ofsaid și este convins că, dacă Stincan observa semnalizarea tușierului, nu s-ar fi petrecut nimic grav. Prompte, organele de miliție au întocmit procesul verbal, seria B, nr. 2545450, prin care amendează cîțiva „suporteri" clujeni, pe Iuliu Brie, conducător auto din Cluj-Napoca, cu suma de 3 000 lei, pe Ionel Brie (frate) cu suma de 500 de lei, Ioan Brie, cu alți 500 lei, Dumitru Chirău, tot cu 500 lei, al cincilea amendat fiind tot clujean, minorul Teodor Ficuț (vor plăti părinții săi). **(Ion Predoșanu)**

Note false

„Și cel mai de preț Măgar
Duce-n spate un samar...".
Așa a fost destinul pus
Nimb la Calul lui Isus,
Ca să-i poarte peste ani
Spre confrați contemporani,
Dintre care unul — rar ! —
S-a făcut protestatar
Știind faima să și-o poarte
Cum că-i priceput la arte.

Tot ce-i clasic îl mirosse
Ghips îi stă snobismu-n ease.
Urechea-i cosmopolită
Cu trufie și-o agită.
Cînd vrea răgetul să-l scoată
Grațios mișcă din coadă
Visînd iruțe și nevruțe,
Fiindcă Dumneaiui îi pute
Tot ce-i cîntec, tot ce-i vis
Fără aer de... Paris.

Vocea-i prinsă-n răgușeală
El și-o vrea universală.
După ale lumii vinturi
Își aruncă vocea-n cînturi
Scoțînd veșnic, fără preget,
Măgărescul jalnic răget.

La măsura potrivită
(Ce-o trimit vinjos pe unde
Alții duși pe nu știu unde)
Dă măgarul din copită
Și tot rage și se-agită...
Ar cerni cu vocea cerul
Și-ar trezi tot cartierul
De nu i s-ar ști.. misterul.

Morala :

Cînd un răget de Măgar
Vrea să-ntreacă uneori
Glasul de privighetori
Nu uitați că în samar
Duce pietre ci nu flori.

NICOLAE DRAGOȘ

COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE
DOBA
Com. Pleșoiu — Județul Olt
Secția Embleme și Ecusoane
„SPERANȚA"

TOV. DIRECTOR ȘI ONORAT COLECTIV DIDACTIC

Respectuos prin prezenta vă aducem la cunoștință, că în cadrul Coop. noastre s-a deschis o secție de „EMBLEME, MATRICOLE, ECUSOANE" școlare de cea mai bună calitate.

Cum Responsabila acestei secții, este fosta lucrătoare nr. 18 a cunoscutei firme „EMBLEMA" din BUCUREȘTI — Firmă de tradiție, ce a impus respectul onoarei sale clientele, prin calitate și promptitudine — Acest lucru, noi îl vom respecta cu MAXIMUM DE EXIGENȚĂ, ajutați personal de CRIVEANU I. ANASTASIE-VALERIU promotorul atelierului „EMBLEMA" din București.

Știm că aveți multe oferte, dar Domnile voastre, sînt chemate ca prin ciurul de aur al minții, avînd totodată adhocitatea și latitudinea, să alegeți, unitatea cu care să lucrați!

Nu promitem ceeace nu putem face și oferta nu ne-o întemeiem pe teoria „FOAIE VERDE LEMN USCAT" avantaje și necazuri, RABAT COMERCIAL . . . . cîte locuințe, oare cum se poate confunda „ȘCOALA" cu o taraba, mercantă ă?— Avantaje a conlucra cu secția noastră: CALITATE, CINSTE, PROPTITUDINE (deși mai greșim).

— Lucrăm embleme, pe suport textil „Doc impoin" sau alte țesături în culorile și prefințele dumneavoastră. Folosim cei mai aderenți pigmenți și cu ce-a mai mare putere de penetrabilitate, în combinație cu poli-steri, rășini sintetice, etc. Fiind în pas cu lucrările de ultimă oră — Scrisul de culoare galbenă aurie, alb semireflectat sau reflectat, rezistente, la frictiune, torsiune, intemperi, o serie întreagă de factori chimici cît și spălarea „lavabilitatea" deși nu ar trebui confundată cu . . . batista.

Peste comanda Dumneavoastră oferim „CRATUIT" 10% în plus embleme pentru eventualii elevi, cu slabe posibilități materiale.

Prețul unei embleme simple, este de lei 1 buc. Prețul unei embleme cu număr matricol, este de lei 1,25 buc. Embleme goldiluminate și caserate hidrofobe prețul fina de lei 2.

În pregătire: Brodate policolore, cu fir aromtat și aurit!

Brodate policolore: prețul e de . . . . lei buc. Brodate policolore: Argint — aur prețul e de . . . . lei buc. Contra valoare, poate fi achitată și prin virament.

FOARTE IMPORTANT! Solicităm numai comandă fără nicium acont. plata, o veți face, după ce, banii vor fi încasați de la elevi!

„EMBLEMA" FIRMĂ DE TRADIȚIE, care prin conduita ei, nu cercește respectul, ci îl impune ONORAȚIEI, sale clientele prin calitatea lucrului, (care de multe ori stîrnește admirație) promtitudine și un respect adînc, plin de condescendență față de această „MINUNATĂ" UZINĂ, ȘCOALĂ . . . ! Legitimații pentru elevi — Preț lei 5 lei buc.

Oricare va fi răspunsul Dumneavoastră personal, întregului colectiv didactic, cît și familiilor respective, sincer, vă dorim sănătate!

Tuturor elevilor școlii ce cu onoare conduceți la dorim ca strădaniă lor, munca cu rîvnă și abnegație să le fie încununată cu urcarea pe piscurile, cele mai greu accesibile

Chiar cît mai mult să urce ȚĂNCUȘUL OMENIEI

ECUSOANE!

Ecusoanele sînt de bună calitate, cu rama în culorile comandate ușoare, cu ac de prindere, avînd o etichetă obișnuită, sau comandă specială cu cheltuiul întreprinderi, Institutiei cu loc pentru a se scrie, numele funcția etc.

Prețul unui ecuson complect etichetat cu numerar sau virament e de 6 lei bucata. La fiecare comandă de ecusoane dăm cîteva zeci de bucăți pentru diferite nepevăzuturi

P.S. Dacă găsiți că merită, popularizați-ne, păstrați-ne adresa ori de cîte ori aveți nevoie, amintiți-vă de noi cu condescendență vă vom servi!

Contul nostru de virament 44.91.20 C.A.P. DOBA BANCA AGRICOLĂ SLATINA Jud. OLT.
Achizitor: Telefon 83.27.00 sau CRIVEANU ANIȘOARA Tel. 20.00.26

Umor involuntar

Ținută corespunzătoare

Sînt fascinat de restaurantele care prin afișe multicolore ți-o spun de la obraz : „Intrarea în local numai în ținută corespunzătoare".

Odată m-am dus într-un costum elegant dar e drept fără cravată și o comisie exigentă alcătuită din trei nădușiți îmbrăcați în cămășuțe scurte, fără mînecă, au schimbat între ei scurte priviri ironice și au hotărît cu o impresionantă unanimitate :

— Nu se poate fără cravată. Ținuta nu e corespunzătoare. E restaurant de lux.

— Dar e vară — am răspuns eu. În alte părți...

— Aici nu sîntem la Paris — mi-o retează unul mai crozierat, aici sîntem în Drumul Taberei.

Mi-am dat seama că „ținuta asta corespunzătoare" își are taina ei sacră. Cei trei arbitri ai eleganței și ai regulamentului de funcționare nu cercetau în primul rînd „ținuta corespunzătoare" ci, dați dracului, psihologia clientului. M-au mirosit imediat ; nu venisem să rechiziționez o masă să-mi sărbătoresc nunta de argint sau retrogradarea, ci numai să mănînc o friptură, să beau, nevolnicul, o bere și să plec. Li se părea și foarte suspect că nu miros a băutură. Nu cu asemenea tipi își îndeplinesc ei planul. Ei bine, nu ține. Așta crede că aici e autoservire...

M-am înfuriat. M-am dus acasă, mi-am luat unul din cele zece fracuri, mi-am pus o cămașă albă, scrobită, un papion, o pălărie tare și revenind m-am proțăpit în pragul ușii.

Și am primit cel mai bizar afront din cariera mea.

— Lasă-ne, domnule, cu chestiile astea. E prea corespunzătoare ținuta...

TEODOR MAZILU

Toboganul toleranței

Inginerul M. M., un bărbat înalt, cu aer de sportiv coborît în arenă, cărunt înainte de vreme și cu ochii verzi, îmbrăcat elegant, după ultima linie a modei, are obiceiul să conducă mașina adeseori imprudent, să apese pe accelerator pînă la limită și să frîneze cu mîna sprijinită de portieră. Face parte din categoria bărbaților care nu trec neobservați, care își strigă și își impun prezența în societate, afișînd totdeauna un aer sigur de sine, plin de certitudini și insolent, bine înfipt în pantofi, enigmatic ascuns sub ochelarii fumurii, tacitum și noctambul. Poate fi văzut adeseori prin baruri în compania unor femei elegante, un fel de gardă de onoare, cu bijuterii și promisiuni obscure. Probabil că unii dintre cititorii acestor rînduri l-au zărit pe bărbatul distins, grav și fără scrupule, familiar prin localurile și prin holurile hotelurilor de pe litoral, nu numai în sezon estival ci și toamna, în lunile liniștite, cînd un conducător de automobil snob, care a văzut multe filme și reviste străine, își poate permite să goncască pe plajă și să taie valurile cu 120 de kilometri pe oră. De unde bani pentru o viață atît de plină, încărcată de satisfacții efemere, de delicii carnale și rafinamente culinare, de calmul retragerilor din cotidian ? Cine este în fond inginerul M. M. ?

Nimeni altcineva decît inginerul M. M., specialist apreciat și „element de perspectivă" în cercetare și proiectare într-un domeniu vital al industriei construcțiilor de mașini, absolvent de Institut politehnic, cu media 10, meloman și colecționar de timbre. Un om cu „creier de diamant", cu „memorie de calculator electronic", cu „aptitudini de inventator". Referințe spectaculoase. Puțini oameni știu însă că inginerul M. M. e căsătorit (a doua oară), că e tatăl a trei copii, pentru că vorbește rar și plictisit despre starea sa civilă, despre viața sa particulară. Colegii și subalternii caută să-i intre în grații ca să nu-i provoace crize de nervi. Nu suportă să fie contrazis. Nu suportă greșelile. Nu suportă pe cei care fumează țigări proaste. Nu salută pe nimeni, din principiu.

Timpul pe care nu și-l petrece prin baruri, prin restaurante, și-l petrece la operă sau la teatre închiriind locurile cele mai bune, de unde poate fi văzut și reperat de oricine. Nimeni nu știe cînd are timp să studieze, să citească, să lucreze la proiecte etc. și colegii înțeleg că trebuie să-l tolereze printre ei, cu toate cusururile, cu toate abdicările de la principiile moralității, pentru că e un inginer proiectant valoros, „care a coordonat întocmirea unor lucrări de cercetare și proiectare, contribuind la asimilarea de utilaje și dispozitive de mare importanță pentru economie". Fapte pentru care a fost retribuit întotdeauna substanțial !

Pînă în vara anului 1974, cînd, împreună cu soția și copiii, își petrece concediul de odihnă pe litoral și întîlnește un cetățean străin, venit în țară pe cont propriu, vecin de etaj, de umbrelă de soare și de nisip. Oamenii intră în vorbă, copiii se împrietenesc, schimbă onomatopee, serile și le petrec împreună, într-o atmosferă jovială, de destindere și viață fără griji. Inginerul M. M. are însă aerul unui om nemulțumit, unui om scîrbit, obosit înainte de vreme. Străinul, tonic, bine dispus și blond, îl întreabă ce anume îl frămîntă. Se plimbă adeseori fără țintă de-a lungul falezei, părăsindu-și soțiile și copiii, ca doi bărbați pe umerii cărora apasă destinul păcii și războiului. Inginerul M. M. se arată nemulțumit de mașina sa, Dacia 1 300, străinul se arată dispus să-i furnizeze o limuzină occidentală. Dar toate acestea costă o „mică plată" a secretelor tehnologice și de concepție cunoscute de inginerul M. M. Fără procese de conștiință, fără procese de intenție, acesta din urmă se trezește tratînd cu „interlocutorul de sezon" modalitățile privind brevetarea în străinătate a unei invenții originale, cu fișa tehnică în fază avansată. Și între două plimbări pe falează, între două mese și două partide de biliard, cei doi bărbați se înțeleg să colaboreze în continuare. Viața îi pare frumoasă și roză din această perspectivă lui M. M. El consideră că nu trebuie să dea socoteală nimănui frustrînd întreprinderea de un proiect, iar străinul are toate motivele să-și frece mîinile de bucurie la gîndul că obține pe tavă, fără prea mult efort și la un preț derizoriu o invenție ! Și oamenii se despart făcîndu-și cadouri și promisiuni de revedere.

Scurta vacanță în familie l-a plictisit însă pe inginerul M. M., care revine la nopțile din baruri. Soția îl reclamă, indignată, la întreprindere ! Fapt care face inoportună invitația la o excursie în străinătate, trimisă, conform înțelegerii, de străinul cunoscut pe plajă. Oamenii din întreprindere, sesizați de comportamentul dezechilibrat al inginerului M. M. nu-și dau acordul pentru călătoria proiectată. Inginerul e indignat. Se întoarce însă, pentru un timp, în mod strategic, în interiorul cald, pufos al familiei, printre copiii care-l adoră și care-l văd rar. Intră în papuci și în halat de casă, calcă pe covoare cu sfială ca să nu trezească pe cineva din somn, citește, lucrează la proiecte, e văzut mereu cu rigla de calcul în mînă, își cumpără chiar ochelari cu lentile Zeiss și își sfătuiește soția să răspundă, măcar ea, invitației transmise din străinătate. Inginerul M. M. îi cere însă să se intereseze discret de soarta detaliilor teoretice oferite de el străinului în sezonul trecut. Femeia îl ascultă și intră în jocul grav, periculos al tranzacțiilor ilegale, corupță de mica bunăstare burgheză oferită de gazde și de vitrinele luxuriante ale societății de consum. Cu toate insistențele, nu primește nici o informație despre modul în care au fost prefuate detaliile invenției comunicate cu atîta seninătate unui străin de către soțul ei și nici măcar nu i se pare suspect demersul. Gavota trădării continuă un an mai tîrziu cînd străinul, distins și ceremonios, se întoarce în vacanță în România și-i face o vizită lui M. M. Acum se perfectează definitiv trecerea invenției de pe numele lui M.M. pe numele străinului, adică brevetarea ei într-o țară occidentală, deși se află în curs de omologare la O.S.I.M. Acest lucru parcă îl scoate din minți. Dovadă: inginerul M. M. încearcă să scoată din incinta întreprinderii documentele unei noi invenții, pe motiv că dorește să le definitiveze acasă, după orele de program, și să le aducă unele „îmbunătățiri". Acest lucru însă îi va pune în stare de alarmă pe colegi.

Concomitent, procesul destrămării căminului continuă. M. M. duce aceeași viață dezordonată, năclăit în băutură, și cheltuiește tot ce cîștigă prin baruri, prin restaurante, prin moteluri risipite pe șosele, bea și vine la lucru șifonat. Urlă cînd i se atrage atenția că trăiește abuzind de înțelegerea celorlalți. Se consideră vedetă. I se pare că fără el cercetările și proiectele întreprinderii ar eșua.

Soția îi urmează în această cascadă de compromisuri și abdicări. Fiecare vine acasă cînd vrea. Amîndoi par lansați într-o cursă nebună împotriva cursului vieții. Nimeni nu se mai interesează de copii. În casă se bea tot mai mult alcool. Certuri și scandaluri violente se termină cu sfîșieri și cristale sparte. Se trăiește cu „pedala acceleratorului apăsată pînă la limită. Într-o noapte, soția îi destăinuie lui M. M. că are de gînd să fugă în străinătate. M. M. tace. Acceptă. Se înțeleg să nu divulge nimănui secretele. Sînt singurele secrete păstrate strict de cei doi soți ! Femeia este însă prinsă în flagrant în momentul în care se pregătește să-și ducă la îndeplinire intenția. M. M. recunoaște acum că a împins-o cu mîna lui în prăpastie, convins că nu există altă șansă să se despartă unul de celălalt, avînd în vedere copiii. Mașina pe care i-o trimite străinul lui M. M. drept recompensă pentru trădare s-a dovedit a fi o vechitură. Și astfel visul limuzinei albe, al Mercedesului imperial se casează lamentabil.

Alertate de oameni cinstiți, organele de stat trec la anchetă și „creierul de diamant", „memoria electronică", e condamnat pentru „divulgarea unor secrete privind interesele obștești și sustragere de inscrisuri".

M. M. este un om în care comunitatea a investit speranțe și proiecte. De unde se vede că nu e de-ajuns să fii un bun specialist, un inginer remarcabil, un inventator reputat, cîtă vreme îi poți trăda la primul colț de stradă pe aceia care investesc în tine. De fapt, trădările lui M. M. au fost posibile în conjunctura în care în prim-planul criteriilor de apreciere ale oamenilor s-au aflat doar calitățile și aptitudinile inginerului proiectant și prea puțin sau aproape deloc defectele sale de om, de soț și tată de copii. Prin comportamentul său în societate M.M. și-a exclamat singur propriile vicii de caracter, și era greu de dovedit că pune mai presus de orice propriile avantaje (și dezavantaje), că nu-l interesează vecinul de scară, de etaj decît în măsura în care îi poate oferi un profit. A vîndut secrete pe care le-a deținut pentru că nu are simțul proprietății tuturor, nu cunoaște interese mai presus de propriul lui tub digestiv și carburatorul limuzinei proprietate personală. A trădat pentru că propria sa atitudine față de viață e o trădare. Dar a trădat pentru că a fost tolerat. Și astfel, prăbușindu-se, el a tîrît după sine în prăpastie, fără remușcări, tot ce a găsit la cale. Acum, degeaba spune că întîlnindu-se cu străinul pe falezele de la Mamaia a fost orbit de abilitatea acestuia în smulgerea secretelor și nu i-a văzut coarnele, coada și copita !

A. DOHOTARU

Corul Madrigal — muncă și glorie cu însemnul legendei

● Artistul emerit MARIN CONSTANTIN s-a născut la 27 februarie 1925 în comuna Urleta, județul Prahova. Este absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" (1949) și al Facultății de filosofie, Universitatea București (1949). A înregistrat cu formația corală MADRIGAL 16 discuri cuprinzînd madrigale, muzică românească clasică și contemporană, documente ale culturii muzicale românești din sec. XII-XVIII, muzică pentru copii ● O serie de discuri au fost editate în Franța, R. F. Germania și Japonia ● Numeroase înregistrări la radio și tv, atît în țară cît și peste hotare. ● Premiul criticii muzicale în anul 1971, în R.D.G., premiul Saggitario d' Oro (1976) și David di Michelangelo — Una vita per l'arte (1977), în Italia ● Deputat în M.A.N., în circumscripția Solca, jud. Suceava ● Profesor la catedra ansamblu și dirijat cor la Conservatorul din București.

— Sînteți Marin Constantin și sînteți întemeietorul și dirijorul corului de cameră MADRIGAL. Pentru multă lume, pentru toată lumea, am putea zice, pentru lume în cel mai cuprinzător înțeles al cuvîntului, acela de public universal și de planetă, Marin Constantin înseamnă MADRIGAL, MADRIGAL înseamnă succes. Și nu un succes de rînd, ci unul de durată, teribil. Să discutăm, deci despre toate astea. Să vedem ce e viața dumneavoastră, de artist miluit de legendă și noroc.

— Soarta mea a fost să muncesc. Pe unii soarta îi duce și-i conduce, pe alții îi tîrăște. Să vă spun că mi-am măritat fata, că băiatul e de-acum bărbat și eu nici nu știu cînd au crescut mari? Cînd m-am născut eu, la țară, a zis soarta: tu, Constantine, să n-ai odihnă, să n-apuci să stai, să te alerge timpul. Cînd vorbiți de succes, vă referiți, probabil, la clipa aceea cînd sala e în picioare și aplauzele te asurzesc, cînd Corul Madrigal primește aplauzele și eu mă înclin în fața mării-sale, publicul.

— Desigur, la această clipă mă refer.

— Un madrigalist se pregătește șase ceasuri zilnic, socotind și duminicile. Madrigaliștii duc o viață profesional-artistică specifică, plină de privațiuni uneori. Ea n-ar putea fi dusă de mulți și nici n-a fost, fiindcă parte din membrii corului s-au retras, au ales altceva. Ar fi minunat ca ceea ce se vede din sală să fie totuna cu ce trăim și ce sîntem noi.

— Cum devine un om cu voce madrigalist?

— Pentru alte formații corale se dau concursuri oficiale. Nu spun că nu e posibil să ajungi cel mai bun și astfel, numai că de-a lungul anilor eu am urmat o altă cale. Nu am ales calea concursului oficial, pentru că nu mă interesează doar vocea și calitățile muzicale. Aici e nevoie de o construcție umană armonioasă. Omul cu totul mă interesează, construcția lui psihică. Apoi unele date native speciale: memoria, atenția distributivă, sensibilitatea, capacitatea de transpunere sufletească, setea de cultură, ușurința lingvistică, accesul la filosofie.

Deși mulți madrigaliști pot face o figură foarte frumoasă ca soliști — iar unii chiar au ajuns să cînte la Opera Română, Elena Grigorescu, de pildă, și Gerda Radler Spireanu și Rodica Mitrică și Nicolae Constantinescu — MADRIGALUL nu cere neapărat voci de excepție. Tehnica nonvibratolui, care e cheia cîntului nostru, presupune folosirea esenței vocal timbrale și renunțarea, în favoarea sonorității de ansamblu, la cultul specificului vocii. Contează ceea ce îi aseamănă pe coriști din punct de vedere vocal timbral, și nu lucrul care-i deosebește. E o supunere absolută la **idee.** Totul prin toți. O ureche exersată sesizează, în timpul concertului, și cel mai fin fîșiit al vocii. Dacă perfecțiunea ansamblului se vădește în raportarea desăvîrșită la **idee,** această tentativă la perfecțiune eșuează cu cea mai neînsemnată abatere. Absolutul e absolutul ! Miimea de secundă, miimea de gram, fărîma de milimetru care te desparte de absolut e tragică. Aproape că restul nu mai are nici o valoare. Ca să putem fi un ansamblu de patruzeci de oameni înfierbîntați de iscodirea perfecțiunii, trebuie să ne cunoaștem foarte bine. Pe urmă, truda ca să nu pierzi secunda și sunetul perfecțiunii. Să fie lumea fericită o clipă ascultîndu-te. Acesta e succesul : să fie alții fericiți datorită ție.

— Ați primit în vara aceasta unul din cele mai prestigioase premii internaționale pe care și le poate dori un director de cor : premiul „David di Michelangelo d'Oro — Una vita per l'arte". Singur Rubinstein l-a mai obținut. Cînd citești lista cu numele personalităților muzicale care gîrează acordarea acestui premiu aproape că ți se taie respirația. „Marin Constantin — scriu în motivație italienii — este fondatorul și directorul acelui miraculos ansamblu vocal pe care publicul îl cunoaște sub însemnul legendei numite CORUL MADRIGAL DIN BUCUREȘTI". Voi face mențiunea că textul abundă în superlative și că asta se întîmplă într-o țară cu o covîrșitoare tradiție corală, în țara care a dat chiar formula corului de cameră în Renaștere. Că, urmare a calității ansamblului și a calităților dirijorului, ați fost solicitat să conduceți o bună perioadă Corul Academiei Santa Cecilia. MADRIGALUL a realizat 109 turnee peste hotare, cîntînd la Națiunile Unite, cîntînd pretutindeni sub semnul gloriei mari. Ce altceva se mai poate spune despre succes ?

— Tot muncă. În fiecare an noi dăm mai bine de o sută de concerte în țară. Să vă povestesc cum arată uneori succesul : veneam să concertăm la Baia Mare și, în comuna Hideaga, autobuzul care ne transporta a fost oprit de țărani. Erau vreo trei sute. Fiecare femeie avea pe un ștergar de-ale mîncării pentru noi. Oamenii au un cor sătesc, altfel destul de cunoscut. E o tradiție acolo. Ca să nu le plece dirijorul — fiindcă omul făcea naveta și nu-i era ușor — coriștii satului i-au construit ei casă. Ne-au oprit mașina și ne-au rugat să cîntăm chiar în mijlocul drumului și al satului. Atunci am simțit cu toții — și noi, și țăranii — fericirea. Sau cînd, tot în mijlocul sătenilor, am cîntat o piesă contemporană socotită dificilă : „Ritual pentru setea pămîntului" de Miriam Marbé iar oamenii aceia, neștiutori de „muzică cultă", aveau lacrimi pe obraz.

— Corul se cheamă MADRIGAL dar „Ritualul.." nu e deloc un madrigal. Este o piesă contemporană și încă una de acuzată noutate. I-am văzut cîndva partitura și am fost uimit de scriitura ei. O notație foarte deosebită de cea tradițională.

— La înființare sau, mai bine zis, la descoperirea, la statuarea profilului, MADRIGALUL era un cor de cameră alcătuit după principii specific renascentiste. În căutarea rostului cel mai mare cîntam muzică de epocă, madrigale și chiar apăream în costumația secolelor vechi. Apoi, viața concertistică, numeroasele solicitări internaționale, faptul că am fost invitați să cîntăm un anume program, toate ne-au obligat să ne îmbogățim enorm repertoriul, să cîntăm muzică pentru cor de cameră compusă de-a lungul mai multor veacuri. Mărturiile de muzică bizantină, de pildă, restituie o muzică foarte, foarte veche. În același timp promovăm muzica de azi. Ne facem chiar un titlu de mîndrie din audițiile prime din contemporani. Muzica de azi, într-adevăr, are adeseori o notație extrem de originală. Eu am un principiu, pe care unii mi-l reproșează. Eu îi oblig pe membrii corului să-și copieze de mînă partiturile. Își recopiază deci și partiturile tipărite. Și eu fac la fel. Consider că este un mod util de adaptare la legenda partiturii.

— Ce este, ce altceva mai este MADRIGALUL ?

— Un instrument-ființă. Asta înseamnă că avem un suflet întocmai ca al omului de azi și că participăm la problematica ideologică și filosofică a vremii. Noi sîntem prezenți la încheierea Festivalului național „Cîntarea României" cu lucrarea „Partidul, Ceaușescu, România", și ne mîndrim cu asta. La festivalul ziarului „L'Unita", unde am concertat cu piese din repertoriul clasic, am mers pe străzi, cu muncitorii, și am cîntat „Bandiera rosa". Eram tot MADRIGALUL DIN BUCUREȘTI, și numai el. Orice discuție asupra repertoriului dacă nu e purtată în termenii socialului e sterilă. Ne-am constituit ca formație camerală deoarece am convingerea că nivelul muzicii de cameră indică cel mai exact calitatea generală a culturii muzicale. Și să știți că cea mai mare bucurie a mea n-a fost înregistrarea unui disc cu madrigale, ci discurile de muzică veche românească. E muzica noastră de începuturi.

— Să discutăm despre începuturile MADRIGALULUI și de ale dumneavoastră ca muzician.

— Am dirijat ansamblul U.T.M.-ului, care era un laborator în cel mai științific înțeles al cuvîntului și am căpătat convingerea că trăiesc pentru cor după numai cîțiva ani de muncă aici. Simțeam că pot să realizez ceva, că numai corul este instrumentul pe care pot să-l stăpînesc deplin. În 1953 participam la întrecerea corurilor din cadrul „Festivalului mondial al tineretului". Ne-am clasat pe locul al III-lea. Patru ani mai tîrziu, în 1957, la Moscova, în cadrul aceluiași festival, am cucerit locul I cu prima strigare din șaizeci de coruri. Patru ani am muncit cumplit pentru cele cîteva minute de prezență în scenă. Eu timp de patru ani am trăit ca în transă. Uneori, am impresia că nici azi nu am recuperat toată oboseala de atunci. După asta s-au mai petrecut cîteva lucruri, iar în anii '60—'62, răspunzînd unei sarcini a timpului și anume redresarea situației muzicii camerale, am pus bazele MADRIGALULUI. În 1964, înaintea celei de-a treia ediții a Festivalului „George Enescu", am știut precis care ne e destinul. George Georgescu, bătrîn, obosit, după prima parte a unui concert în care urma să cîntăm și noi, ne-a cerut să-i cîntăm chiar acolo, în sala unde repetam, un madrigal. Era mai degrabă o dovadă de amabilitate decît de interes real. După ce a ascultat unul, au mai urmat șase. „Să nu-l părăsiți niciodată pe Marin Constantin, a spus el adresîndu-se corului, fiindcă o să ajungeți departe cu el. Mai departe poate decît a ajuns orice formație corală românească".

— Dumneavoastră spuneți că-i cunoașteți foarte bine pe membrii ansamblului. Că ei alcătuiesc o veritabilă familie.

— E adevărat. Sînt o familie fără secrete și, mai ales, una cu uriașă dragoste de țară. Călătorind atît de mult, abia că ne-am iubit mai mult țara.

— Adaug întrebarea : cît vă cunosc coriștii pe dumneavoastră ?

— Din păcate sau din fericire foarte bine. Știu că mă înfurii repede și că nu țin supărarea. Eu, la repetiții, sînt un fel de dictator. Noi trebuie să muncim astfel încît toate sistemele de semnalizare să funcționeze perfect. Dealtfel nu cred că gestica mea poate să spună cum dirijez. Dirijez cu privirea. Noi, eu și corul, ne simțim unii pe alții. Cît sîntem în MADRIGAL nu cunoaștem decît o singură mare satisfacție: aceea de a fi un ansamblu ce trăiește ca o singură ființă.

— Sigur, tot ce am scris pînă acum ar fi doar introducerea la un interviu care să încerce a cuprinde înțelesul existenței și al activităților dumneavoastră cu totul, al zilelor dedicate numai MADRIGALULUI, al celorlalte zile. Dumneavoastră sînteți profesor la Conservator, sînteți și deputat al Marii Adunări Naționale, o persoană publică, prin urmare, o personalitate socială.

— Să zicem mai bine un om trăind mult toate problemele sociale ale epocii și trăind cum se cuvine, foarte omenește, problemele sociale ale mediului în care-și duce existența. Acum nu-i mai puțin adevărat că, fără a scoate activitatea de deputat, „orele celelalte", cum le ziceați mai înainte, sînt destule și încă foarte importante. Organizarea și conducerea unui ansamblu este, înainte de muzică, o complicată problemă socială. MADRIGALUL este o instituție și are cam toate grijile și obligațiile unei instituții. Citind cele spuse de noi pînă aici, un cititor s-ar putea întreba : prea bine, dar are el timp să mai asculte ce zic cetățenii care l-au ales deputat? Am să răspund că am. Merg de cîteva ori pe an în județul Suceava și îndrăznesc să cred că am contribuit și eu cu ceva la asfaltarea unui drum de țară. Apoi, ca muzician am reușit să ajut la înzestrarea cu documente a Muzeului Ciprian Porumbescu de la Stupca. Unii pot mai mult, unii mai puțin, principalul însă este să faci ceva util, să nu treacă degeaba nici o zi din viața ta. Timpul trece repede, iată, ieri dirijam ansamblul U.T.M., și mă interesam de masa pe care o mîncau membrii ansamblului, acum am 53 de ani, și e azi, și va fi mîine. Întîlnirile noastre cu oamenii muncii, cu alegătorii, oameni buni, cinstiți, harnici, sînt o bucurie și un mare îndemn la muncă. Principalul este să faci și oamenii să te remarce pentru toate lucrurile bune cîte le-ai săvîrșit.

Convorbire realizată de
TUDOR OCTAVIAN ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

20 — 26 septembrie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Familiarizarea cu viitorul

A aștepta cu mîinile încrucișate ca de undeva, într-o bună zi, să pice ca un dar miraculos, orînduirea comunistă, e o aberație de care am rîde dacă nu ne-am da seama cît e de [illegible] să o astfel de concepție ce ne îndeamnă la pasivitate [illegible] luptei revoluționare. Nu odată [illegible] comuniste nu ni se va înfățișa dacă vom rămîne [illegible] îmbătați de iluzia că potrivit legilor so[illegible] am luat cunoștință, odată și odată el tot trebuie să se ivească, nu are cum altfel să facă. De fapt, pentru a-l cunoaște mai trebuie să străbatem cale lungă și nevoioasă. E adevărat, pe meleagurile noastre au [illegible] o sumedenie de embleme ale civilizației socialiste, ca semne ale [illegible]trudei de zi cu zi a poporului român conștient că bunăstarea și fericirea lui depind de munca fiecăruia dintre [illegible]tățenii acestei țări. Dar știm cu toții că deși trăim mai bine ca în trecut, că deși avem șanse mai mari de a fi fericiți, atunci cînd s-a dat semnalul în bătălia pentru dezvoltare, a trebuit — firește — să treacă un timp pînă să se vadă primele roade. De fapt, noi nu ne întrecem cu nimeni, ci cu noi înșine, din dorința de a trăi demni și respectați pe această planetă. Tocmai de aceea sîntem în permanență îndemnați de conducerea partidului și statului nostru să nu ne mulțumim cu ceea ce am realizat, să nu ne culcăm pe laurii victoriei. În cazul nostru ar fi ca și cu un plugar care, încîntat de brazda pe care a tras-o, n-ar mai ara tot ogorul și s-ar desfăta ore în șir contemplînd-o. Ba, mai mult, ni se atrage mereu atenția să nu pierdem din vedere că în preajma noastră se află mesageri ai viitorului pe care trebuie să fim atenți să-i descifrăm și să ne familiarizăm cu ei. Intrarea în comunism se face cu oameni pregătiți să trăiască în comunism. De aceea ni se repetă în atîtea rînduri să învățăm de pe acum să trăim în această orînduire, chiar dacă nu noi vom fi aceia care o vom cunoaște, ci urmașii noștri, care însă cu siguranță că vor beneficia de experiența noastră. În recenta sa cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia : „Trebuie să începem să experimentăm — ca să spun așa — felul cum trebuie să acționăm și să trăim în societatea socialistă multilateral dezvoltată, cînd aceste principii comuniste vor trebui să se afirme, felul cum trebuie să trăim în societatea comunistă". E un fapt de mare importanță ca de la acest nivel să se ceară poporului român să se familiarizeze cu viitorul de pe acum, pentru ca el să nu-l surprindă nepregătit. Viitorul nu trebuie așteptat ca o amenințare și nici nu trebuie așteptat ca o mană cerească. El trebuie scrutat cu luciditate și familiarizarea cu el poate porni de azi.

GEORGE ARION ■

Monumentele patriei

„Tot ce a fost pe acest pămînt
se topește în lumina lui"

(NICOLAE IORGA : „Istoria lui Ștefan cel Mare")

Eminescu și Iancu

M-a umilit ca veșnicia flancul
acestor munți ai mei cu foșnet calp,
cînd Eminescu îmi vorbea de Iancul
cel ce creștea înalt pe calul alb.

Pe calul alb, ca izvorît din mituri
încît femeile ieșeau în drum
și se lipeau cu umerii de ziduri
crezînd că-i arătare și că-i fum.

Că-i fumul de pucioasă preacrăiască
de aur putred ca în vechi brățări
și în durere veche, românească,
dospită-n inima acestei țări.

Dospită-n inima fără hodină
și poate murmurînd ca mustul nou,
ca mustul care fierbe în rugină
să limpezească sînge de erou.

Să limpezească sînge sus, în rangul
de călăreți, de cavaleri, de moți.
Cînd Eminescu îmi vorbea de Iancul
Cîntau în amîndoi românii toți.

AL. ANDRIȚOIU ■

IUBIREA DE FRUMOS

Tehnică și poezie

Patria noastră ca toată Europa și atîtea alte popoare din alte părți ale lumii este implicată în procesul științific de prelucrare a materiei prime, de ridicarea din sînul materiei a instrumentelor și uneltelor necesare omului în viața de toate zilele pe de o parte, iar pe de alta, a instrumentelor care creează necesități noi. A avea aur și lemn, uraniu și gaz-metan și a nu extrage cele mai fine produse din țesătura lor, a nu le prelucra pînă în cele mai mici amănunte, înseamnă a le înstrăina pe ele și a te pustii într-o neștiință pe tine însuți. România străbate acest ceas istoric greu, plin de responsabilități fără de care însă, ființa noastră, ca națiune independentă, e greu de conceput.

Pentru ca acest proces tehnologic de prelucrare a materiei să fie plenar, să ducă la eliberarea omului, nu la robotizarea lui, pentru ca mașina ce o ridică omul din fier și foc să-i fie spre înălțarea și adîncirea vieții lui între cunoașterea adevărului și stăpînirea materiei, omul mai trebuie să stăpînească încă o știință fiind făptură a cuvîntului și această știință pe lîngă tehnică se cheamă Poezie.

Știința tehnică arată ce este în natură, în elementele din fire, poezia dezvăluie ce semnifică pentru om ceea ce este.

Tehnica și poezia sînt indisolubil legate și se completează reciproc: tehne și poesis înseamnă lucrare, a face, a aduce la vedere, a ridica în lumină cele ce sînt, înrudirea lor a fost luată în seamă încă de cei vechi. Într-un eseu celebru, „Tehnica și întoarcerea", Heidegger arată cum tehnica deschide și analizează, descrie și ramifică, iar Poezia întoarce, sintetizează și semnifică, reface unitatea naturii, păstrează integritatea omului. Vorbind despre mașinile atomice, despre zborurile cosmice, pentru a le înțelege semnificația, pentru a le vedea în slujba

(Continuare în pagina 5)

IOAN ALEXANDRU ■

Prefaceri și iluminații în munții de apus

Munții de apus, munți cu amintiri grave și somptuoase, plini de brazi, de carpeni, de ulmi și molizi, plini de ierburi mătăsoase și de piatră dură, revin obsesiv în memoria noastră. E un peisaj necesar din apusul de taină al sufletului, în care păstrăm trecerea limpede sau tulbure a veacurilor, amintiri dintr-o epopee zbuciumată cu oameni încăpățînați să trăiască în vîrfuri de munte, la poalele stelelor, învecinîndu-se cu vînturile încărcate de minunile lumii și zăpezi tîrzii, săraci și [illegible] hărțuiți și răbdători, ieșindu-și din [illegible] în zilele și nopțile de umilință și nedreptate cu o violență care a zguduit în cîteva rînduri memoria planetei.

Colibă de păstori (Muzeul etnografic-Lupșa)

Țara moților noștri călători în căruțe somnolente pe drumuri de pulbere și de ploi nesfîrșite, călăuziți după Calea Lactee sau după Calea Robilor, e una din cele mai luminate țări din cîte sînt sub soare. Aici lumina cade solemnă și clară, împrumutînd strălucirea metalelor rare din adîncuri și prelungind agonia zilei pînă dincolo de reflexele stranii ale lunii. Cine nu-și aduce aminte caravanele de moți ascunși în căruțe cu coviltir alunecînd prin zile și nopți de „toamnă lungă ca decadența unui imperiu", încărcate de doniți, de ciubere și de fluiere de fag spre piețele mohorîte ale orașelor din Transilvania. Întorcîndu-se molcom cu saci de mălai și codri de pîine în șăloanțica izvoarelor torențiale și a pădurilor atunse de cutremurul frunzelor arse ? Civilizații milenare s-au suprapus în acest incendiu de munți și de păduri legendare, de la epoca pietrei și focului, trecînd prin migrații halucinante, prin foc și sable, pînă în ziua de astăzi. Semințe disperate sau dimpotrivă hrăpărețe au pîndit aurul ascuns sub piatra [illegible]-au smuls din adîncuri ca să hrănească [illegible] riile marilor imperii. Dacă ne-am [illegible] înapoi tot aurul Munților Apuseni ajuns în tezaurele țărilor lumii, am fi poate cei mai bogați oameni de pe pămînt. Și aurul acesta îl se cuvine în primul rînd moților.

(Continuare în pagina 2)

A. DOHOTARU ■

ACTUALITATEA

● Un milion de tone de lignit au extras în acest an minerii din Leurda. Eforturile lor se convertesc în 40 milioane kilowați/oră energie electrică peste prevederi și angajamente. De unde se vede că munca lor se face lumină. ● Scriitorul Marin Preda revine pe ecrane cu scenariul unui film de actualitate inspirat de romanul său „Marele singuratic". Este o reală satisfacție pentru iubitorul de cultură că numele unui mare scriitor — Marin Preda — se leagă și de susținutul efort pentru înflorirea cinematografiei naționale. Filmul readuce în atenția publicului un regizor cu vechi state de serviciu : Iulian Mihu ● Sîntem informați că în comuna Iteștl (județul Bacău) trăiește un țăran care a obținut, într-un an, de la cele 20 de vaci pe care le îngrijește o producție suplimentară de 32 000 litri de lapte. Numele său Constantin Gorovei. ● Cunoscuta cîntăreață de muzică populară Angela Moldovan trece în cel de-al 26-lea an de activitate pe scenă. Mulți înainte ! ● Luni dimineața a avut loc deschiderea noului an de învățămînt la Academia militară și în școlile militare din cadrul armatei. Trompetele care au vestit lumii independența acum 100 de ani au răsunat încă o dată în semn de cinstire și continuitate eroică. ● Pe data de 1 octombrie începe în toată țara „Decada cărții românești". Sărbătoare a cărții, scriitorului, editorului și mai ales a cititorului. ● În Editura Eminescu a apărut cartea istoricului și criticului literar Șerban Cioculescu — „Prozatori români — de la Mihail Kogălniceanu la Mihail Sadoveanu" ● Editura Eminescu a trimis în librării volumul „Fabule" de Aurel Baranga.

— Și vă informez pe această cale că Ionescu la nunta nepoatei dumneavoastră a dat numai 200.

SORIN POSTOLACHE ■

Prefaceri și iluminații în munții de apus

(Urmare din pag. 1)

Lumina munților horcinici de apus a rămas aceeași, de o intensitate fără seamăn, drumurile s-au modernizat și asfaltat, satele și comunele s-au emancipat, oamenii trăiesc limpezi, fără jug și fără ură. Se înalță pretutindeni case noi, ambițioase. Aici, pretutindeni înseamnă în fundul văilor și în vîrful munților, la altitudini amețitoare, într-o izolare aparentă pentru că oamenii sînt adeseori mai strîns legați unii de alții, chiar dacă nu se văd și nu se aud, decît cei înghesuiți în mari aglomerări urbane sau în teritorii netede, în cîmpie, în șes. Îi leagă drumuri și poteci săpate în stîncă și izvoare care dau peisajului un sentiment de prospețime și de puritate. Oamenii ies pe prispa caselor, privesc cît cuprind ochii în vale și respiră adînc un aer pe care-l visează și-l dau de exemplu savanții renumiți, laureați ai Premiului Nobel. Aceiași oameni coboară în mină, adînc, sub prispele caselor, sapă galerii lungi și scot, încă scot din piatră metale rare, metale prețioase, nu pentru vistierii străine și cotropitoare, ci pentru industria românească. Mineritul nu mai este în Țara Moților o îndeletnicire temporară, o meserie sau o aventură, un joc de noroc sau de moarte, ci o profesiune temeinică, o profesiune de credință, fără umilințe și jertfe, fără falimente și surpări neprevăzute. În Baia de Arieș, comună cu mine cunoscute de pe vremea lui Herodot, oamenii lucrează la sute de metri sub pămînt într-un microclimat aerisit de ventilatoare de mare capacitate, cu perforatoare care mitraliază rocile în condiții de umiditate ca să nu exale praful ucigător al abatajelor. Nimeni nu mai folosește sapa și trocul. În subteran funcționează mașini de încărcat cu cupă și siloz. Locomotivele diesel, poluante și zgomotoase, au fost înlocuite cu locomotive electrice. Armarea galeriilor se face cu lemn, cu metal, prin betonare și prin torcretare. Pînă încă acum 10—15 ani în Baia de Arieș se lucra la temperaturi de 40—45 de grade Celsius și în pielea goală. Oamenii își puneau în sac ouă și cartofi care se coceau în frontul de lucru, la căldura insuportabilă din adîncuri. Sînt contraste care trebuie ținute minte. Vorba directorului întreprinderii miniere din Baia de Arieș, Ioan Giura : „Să nu uităm de unde am plecat !" Directorul Ioan Giura, un munte de om, sfetnic bun de inimă și de cuget, vrea să spună prin aceasta nu numai că nu e bine să uităm condițiile de la care am plecat cu ani în urmă, ci și condiția noastră de oameni ai muncii, drepți și cinstiți, „fiii părinților noștri sfinți care au trăit și au murit pe aceste meleaguri zbuciumate, cu fruntea sus".

Și oamenii vin spre minele din Baia de Arieș, Zlatna sau Roșia Montană, de pretutindeni din Munții Apuseni. E un aflux extraordinar de bărbați care vor să coboare în subteran. Vin de la 40—50 de kilometri, în fiecare zi, punctuali, își iau lămpile în primire și coboară vreme de 6 ore în abataje, în aerul dens și fierbinte, scormonind prin civilizații suprapuse și cîștigînd între 2 000 și 4 500 de lei pe lună. Vin din Cîmpeni, din Avram Iancu, din Horea, din Albac, din Bistra, din Lupșa, din Mușca, din Sălciua, din Poșaga, din Ocoliș, abonați pe autobuze cu 30 de lei pe lună, mîncînd la cantină, consultați periodic de medicii întreprinderii, priviți la Röentgen și spitalizați în caz de nevoie chiar lîngă gura minei.

Aici, la Baia de Arieș, într-o așezare dominată de case noi și de blocuri, pe unde Arieșul curge vijelios și unde am văzut cea mai clară lună de pe cerurile tuturor nopților mele, miroase în fiecare seară a pîine proaspăt scoasă din cuptor. E tulburător să ieși din abataj și să cobori pe străzi înmiresmat de aburii pîinii care se rumenește. E o sărbătoare. Pentru că oamenii din Țara Moților mîncau pîine numai la sărbători. Trei sferturi din așezare e nouă într-adevăr, construită în ultimii 10—15 ani, dar vilele, casele gospodărești înălțate de oameni cu simțul realității, al proporțiilor și frumosului moștenit din moși-strămoși, arată exact ca în visurile lor. Toți oamenii visează undeva în lume, o casă, cu grădină, cu pomi, cu iederă poate, cu multe camere, cu scară interioară și ferestre mari, cu balcoane, cu terase, dar cei din Baia de Arieș le înalță într-adevăr din temelii cu propriile lor mîini. Sînt mineri, dar și arhitecți și constructori. Și casele sînt din cărămizi, nu din lemn sau din pămînt și cu acoperiș de paie.

Minerii din Baia de Arieș, din Zlatna sau din Roșia Montană nu se mulțumesc să smulgă însă rocilor eterne numai minereu. Aici se și decantează valurile de pămînt mineral și se despart după valențe și echivalențe, după necesitățile subtile ale industriei, luînd apoi drumul liniilor tehnologice, fluxurilor emancipate ale uzinelor. Noaptea, sub lună, cînd așezările coboară în adîncurile liniștii, se aude vuietul continuu al instalațiilor de decantare și uzinele de separare a minereurilor par luminate intens și supraetajate, întreprinderi din povestiri științifico-fantastice lucrînd în vecinătatea uzinelor de clorofilă ale naturii, la elaborarea metalelor nobile. Moții își iau o teribilă revanșă asupra condiției lor trecute : produc cîteva din elementele sublime ale tabelului lui Mendeleev intrînd în cea mai stringentă actualitate industrială. Astfel, azi, la Baia de Arieș se prelucrează de aproximativ 15 ori mai mult minereu decît, de pildă, în 1952. Dovadă a foamei industriei noastre pentru minereu.

„Brăduțul băiatului" de pe Arieș

De fapt, epoceea ridicării Țării Moților din propria ei inerție, din starea de degradare și inferioritate, de existență primitivă, e mult mai frămîntată decît se știe, decît se crede. Aici se înregistrau cîndva cifre record de mortalitate infantilă, de mortalitate timpurie, de neștiutori de carte. Învățătorii care au rămas în aceste condiții la școlile risipite în imobile improprii prin munți, au trăit și au muncit de cele mai multe ori eroic. Oamenii clopleau în lemn, civilizația lor era de lemn, linguri de lemn, vase de lemn, donițe, ciubere, fluiere, case de lemn, totul avea rezonanța lemnului. Dar nimeni n-a îndrăznit să facă saltul de la manufactură la industrie. Abia în anii noștri s-a construit la Cîmpeni o întreprindere de prelucrare a lemnului și pentru prima oară din mîinile ciubărarilor a ieșit mobilă stil care se exportă în Franța, R. F. Germania, Austria, U.R.S.S., Polonia etc. Dar dacă rămînem doar la consemnarea lapidară a acestei realizări înseamnă să survolăm niște adevăruri dureroase și aproape incredibile. Veniți pentru prima oară într-o întreprindere de asemenea proporții, oamenii din satele și din comunele învecinate nu aveau nici o calificare, nu cunoșteau decît vag, din auzite, condițiile elementare ale disciplinei muncii și nu aveau respectul necesar față de proprietatea obștii. Muncitorii întreprinderii nu s-au format cît ai bate din palme, ci treptat, prin ani, după o muncă de educație plină de tensiuni și de deceptii, dar pînă la urmă triumfătoare. Cum ? „Veneau la întreprindere cînd terminau lucrul acasă, plecau cînd voiau pentru că n-aveau cu cine să lase oile sau vacile. Încercau să scoată din întreprindere picse de mobilă, aduceau băuturi la hale în zilele de sărbători și umblau beți de la un utilaj la altul. Odată am confiscat 45 sticle de țuică în timpul unui control. A doua oară n-am găsit nici o sticlă asupra bărbaților dar scena cu starea de ebritate s-a repetat pentru că aduseseră băutura cu ajutorul femeilor. Au fost zile și nopți cînd nici un inginer nu avea curajul să stea de vorbă cu noii noștri angajați. Ideea că „fabrica e a noastră" a avut un efect neașteptat. Eu eram dintr-ai lor, eram de-ai lor, născut și crescut aici — spune directorul întreprinderii, inginerul Vasile Petruțel — și nu mi-a fost ușor să merg între ei și să le cer să lucreze într-un anume fel. Nu, n-a fost ușoară trecerea de la munca de manufactură la aceea de uzină. Oamenii aceștia care fac mobila noastră stil, căutată pe piața internă și externă, n-au știut la început nici măcar că trebuie să lucreze 8 ore. De aici am pornit la calificarea lor, de la acest nivel".

Printre oamenii care dau fason garniturilor de mobilă executate cu meșteșug și cu artă se află Alexandru Costea, Bogdan Teodor și Iosif Țara. Ultimul a fost chiar cercurar (adică un fel de depanator de ciubere) și cînd a venit în întreprindere a lăsat la poartă cercurile și uneltele vechi de breaslă pe care le purta în spate și colinda țara. De aici i s-a tras și numele, din moși-strămoși. E destul însă să știm că unul din oamenii de marcă ai mobilei stil românești răspunde, în mod semnificativ, aici, în Țara Moților, la numele de Țara !

În fapt, întreprinderea de prelucrarea lemnului din Cîmpeni urmează să se extindă și să ia proporții. Capacitatea fabricii de mobilă se va dubla. Se va construi o fabrică specială de mobilă stil. De asemenea, o fabrică de binale, o fabrică de scaune tapisate, o fabrică de PAL, o secție de semifabricate de cherestea din fag și rășinoase. Ceea ce va duce, evident, și la dublarea numărului de muncitori angajați. Și astfel, din rîndul nenumăraților meșteșugari care continuă să lucreze prin vîrfuri de munți și prin văi ascunse, la domiciliu și pe cont propriu, să cioplească în lemn lucruri de artizanat și de utilitate casnică, se vor alege noii meșteri de mobilă și de cherestea, artiști în lemn și muncitori cu o înaltă conștiință de sine.

Printre personajele legendare întîlnite în acest periplu prin munții de apus se află învățătorul Gheorghe Țaica din comuna Sartăș. Un om lumină. De-a lungul anilor, învățătorul emerit, decorat cu ordine și medalii ale muncii și cu nenumărate alte ordine și medalii pentru eroism în război și în viața de toate zilele, a pregătit pentru istoria acestui secol 42 de generații de oameni cu știință de carte. Iluminată prin apartenența la sistemul solar, prin fiecare răsărit de soare, Țara Moților a fost totuși o țară de noapte a spiritului, o țară cu oameni pierduți în geologii de întuneric ! Învățătorul Gheorghe Țaica a ars în viața sa zbuciumată de cărturar și de om de suflet, ca o torță pe culmi. Nu există om în Țara Moților care să nu fi auzit de învățătorul Gheorghe Țaica, patriotul care împreună cu plutonul său de mitraliori a oprit înaintarea citorva batalioane horthyste în timpul celui de-al doulea război mondial și, practic, a făcut ca Munții Apuseni să rămînă un teritoriu liber, în care n-a pătruns picior de cotropitor după întoarcerea armelor de la 23 August. Se văd și astăzi rămășițe din stînca enormă detonată cu ajutorul explozibililor plantați de minerii din Baia de Arieș pentru a disloca muntele și a-l arunca peste vale, peste șosea, peste linia ferată și peste Arieș, pentru a bara calea trupelor agresoare și a le strînge în clește, ca la Posada. Mitralierii, postați pe versantele colinelor, au tras în plin pînă la ultimele cartușe, pînă la lupta epuizantă corp la corp, pînă la retragerea disperată și clocotitoare a soldaților inamici. Învățătorul Gheorghe Țaica, în vîrstă de 67 de ani, are, acum, la retragere, împăcarea sublimă a omului care și-a îndeplinit misiunile asumate. Trăiește în liniște, olimpian, în comuna Sartăș, împreună cu soția sa, Eliza, de asemenea învățătoare vreme de 38 de ani. L-am întrebat care a fost crezul său în viață. „Ceea ce m-a caracterizat de copil, mă caracterizează și astăzi : să-mi servesc poporul, societatea și să aduc puțină lumină pe lume. Am cunoscut înapoierea moților și am învățat din bătrîni că de lumină este nevoie mai ales unde e întuneric. Am făcut tot ce mi-a stat în puteri să-i ajut pe moți să învețe, să se deștepte. Și marea mea mulțumire este să-i văd ridicîndu-se astăzi la viață".

Învățătorul Gheorghe Țaica, unul din personajele de baladă ale Munților Apuseni

La Arieșeni am asistat la un spectacol senzațional. O nuntă pe cai. Mirele și mireasa veneau călare, anunțați de-o avangardă pe cai formată din tineri, urmați de un impresionant cortegiu de călăreți în haine de sărbătoare, în galop pe drumuri de țară și pe ulițe pline de oameni curioși. Să fi fost aproape de 100 de nuntași în șa, cu orchestră călare, cu fotograf așijderea. Și cortegiul se oprea ori de cîte ori mirele și mireasa, nunii mari, socrii și bunicii, cavalerii de onoare și invitații la nuntă întindeau din șa o sticlă de vinars cu mirodenii oamenilor de pe marginea drumului. Instrumentele cîntau de curgeau toate apele pe bieții muzicanți, cai scăpau din frîu și izbucneau din cînd în cînd într-o cursă nebună pe drum, tinerii îi țineau cu greu în curele iar mirele și mireasa, solemni și drepți, urmăreau desfășurarea ceremoniei ca într-un cortegiu voievodal. Era un fast și o atmosferă de elevație, o eleganță și o distincție naturală în această fabuloasă desfășurare de gesturi, încît aveam impresia că intrăm pe o poartă în istorie pînă în vremea dacilor lui Burebista și Deceneu. Mirii sînt bogați, spuneau oamenii, îmbrăcați în straie de sărbătoare, de pe marginea drumului. El, Ioan Avram, este miner. Ioana Avram e casnică. Din comună, din Arieșeni, pînă la casa mirelui mai sînt 8 sau 9 kilometri pe drumuri de munte, pe poteci și cărări ascunse. Oamenii ciocnesc sticle de vinars și de vin, urează sănătate și fericire mirilor și cortegiul mai face cîțiva metri pînă în dreptul altor cunoscuți pe care nuntașii țin să-i cinstească. Sînt bogați. De ce sînt bogați ? „Adică, spun oamenii, au casă mare, frumoasă, cu etaj, au lumină electrică, radio și televizor, unde și ce munci, cîștigă bine, sănătoși sînt, copii să dea naștere (!) că pe la botează are cine juca !"

Și în forfota lumii strînse pe ulițe, în ritmul muzicii și în tropotul cailor înfierbîntați, în urările și chiotele nuntașilor, îmi amintesc de inginerul Ioan Giura, fiul de țăran ajuns director de întreprindere minieră la Baia de Arieș, care, închinînd la masă un păhărel de vinars, n-a mai spus decît atît : „Cinste omului și cinste muncii !"

AMPLU ȘI EXIGENT PROGRAM DE MUNCĂ ȘI ACȚIUNE REVOLUȚIONARĂ

Lucrările recentei Consfătuiri de lucru de la C.C. al P.C.R. și în mod deosebit magistrala cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în încheierea acesteia reprezintă documente de o excepțională importanță în viața și activitatea partidului și a întregului popor, într-un moment în care țara noastră se află în pragul unor evenimente de maximă importanță cum sînt cea de-a XXX-a aniversare a Republicii, Conferința Națională a Partidului și alegerile de deputați în consiliile populare ale municipiilor, orașelor și comunelor. Dedicată modului cum sînt realizate hotărîrile Congresului al XI-lea, problemelor perfecționării continue a stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor de partid, ale înfăptuirii politicii de cadre, conducerii de către partid a activității organizațiilor de masă și obștești, această consfătuire, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, se înscrie ca un nou argument al grijii permanente a conducerii partidului, a secretarului său general, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității de partid și de stat în toate domeniile vieții politice, economice și sociale.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu dovedește cu mare putere forța de analiză și de sinteză a secretarului general al partidului, capacitatea sa de a pătrunde în profunzimea fenomenelor cu care societatea noastră socialistă se confruntă în etapa actuală, fiind, totodată, un adevărat model de analiză științifică, marxist-leninistă, partinică, militantă, revoluționară.

Putem consemna, ca semnificativ, faptul că lucrările consfătuirii au avut loc pe fundalul unor importante realizări în dezvoltarea economică a țării, dat fiind că în perioada care a trecut de la începutul actualului cincinal, producția industrială a crescut într-un ritm de peste 11 la sută, întrunindu-se astfel toate condițiile pentru obținerea, pe întregul cincinal, a unei producții suplimentare de peste 100 miliarde lei. În ceea ce privește producția agricolă, deși condițiile au fost nefavorabile, rezultatele pot fi apreciate ca satisfăcătoare. De asemenea, prin realizarea resurselor materiale și financiare suplimentare, se asigură creșterile substanțiale peste plan ale veniturilor oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate. „Toate aceste realizări, arăta secretarul general al partidului, întreaga activitate din prima treime a cincinalului actual, confirmă cu putere justețea politicii partidului nostru care aplică în mod creator adevărurile generale la condițiile concrete din România! Viața arată că avem o linie generală justă, care corespunde atît realităților și cerințelor etapei actuale de dezvoltare a societății românești, cît și profundelor schimbări ce se produc în viața internațională." Aceste succese relevă forța partidului, capacitatea sa de a organiza și mobiliza energiile creatoare ale maselor. Cu deplină satisfacție s-a remarcat, în acest sens, că rîndurile partidului s-au întărit continuu, peste 51 la sută din efectivul său constituindu-l muncitorii, afirmîndu-se în felul acesta rolul de avangardă al clasei muncitoare în societatea noastră. Ținînd seama de o asemenea forță gigantică de progres, esența cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu constă tocmai în relieferea modalităților practice, concrete de acțiune pentru ca această forță uriașă să acționeze mai puternic și mai eficient. A fi comunist înseamnă a învăța să lucrezi mai bine și mai conștiincios pentru interesele oamenilor, ale poporului, pentru a servi cauza partidului. A gîndi, a munci și a trăi în chip comunist. Sînt trei din dezideratele asupra cărora a insistat secretarul general al partidului, trăsături ce formează portretul omului înaintat, înarmat cu spirit militant și revoluționar, gata să facă oricînd totul, să-și dea și viața chiar, pentru a îndeplini hotărîrile partidului, pentru a apăra cuceririle poporului său.

Referindu-se la perfecționarea activității organizatorice, a muncii de organizare și de mobilizare a maselor spre marele obiectiv național — îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în mod deosebit asupra ideii potrivit căreia elaborarea unei politici științifice trebuie însoțită de organizarea științifică a activității practice. Asigurarea efectivă în practica socială a conducerii științifice a societății, a tuturor sectoarelor de activitate, ca principala cale de întărire a rolului conducător al partidului. Firește, nu prin lozinci generale în conferințe sau cursuri, ci, cum sublinia secretarul general al partidului, prin înrădăcinarea unui stil de muncă dinamic, întemeiat pe o foarte bună cunoaștere și însușire a politicii partidului, a legilor țării, a realităților noastre. Hotărîrile de partid, legile țării nu reprezintă un scop în sine și nu se traduc în viață în mod automat; adoptarea lor impune ca întreaga forță de mobilizare a organizațiilor de partid să fie pusă în slujba înfăptuirii lor consecvente. Centrul de greutate al activității organelor și activiștilor de partid trebuie să fie permanent pe teren, în întreprinderi și în cooperativele agricole de producție, în instituții și în școli, în mijlocul oamenilor muncii.

Concluzii deosebit de importante se desprind din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la modul de selecționare, pregătire și promovare a cadrelor. În formarea și educarea acestora este necesar să se pună accentul pe întărirea spiritului revoluționar, pe dezvoltarea disciplinei și modestiei, caracteristici de bază ale Codului etic și cerințe obligatorii pentru oricare activist de partid și de stat. Cadrele se pot bucura de încrederea partidului, a oamenilor muncii numai în măsura în care întruchipează efectiv în întreaga lor conduită aceste trăsături, ridicîndu-și mereu gradul de competență profesională și pregătire ideologică, trăindu-și viața în rîndul oamenilor muncii, consacrîndu-se cu abnegație luptei pentru înfăptuirea politicii partidului.

Un ecou deosebit, de asemenea, a stîrnit stăruința cu care secretarul general al partidului a subliniat necesitatea promovării cu mai multă îndrăzneală a spiritului critic și autocritic, în mod principial și constructiv. În concepția partidului nostru, realizările oricît de remarcabile ar fi nu trebuie și, de fapt, nu pot să ascundă greșelile și neajunsurile. Automulțumirea și festivismul duc la stagnare și demobilizare, la slăbirea activității. Critica și autocritica, analizarea cu exigență partinică a neajunsurilor și a problemelor nerezolvate constituie un imperativ pentru fiecare organizație, pentru fiecare activist de partid. Mai mult chiar, organizațiile de partid își afirmă cu vigoare capacitatea de mobilizare și organizare a colectivelor de muncă examinînd în spirit critic nu numai lipsurile ci și rezultatele pozitive, dat fiind faptul că și acolo unde există succese remarcabile se pot descoperi resurse noi și posibilități de amplificare a realizărilor.

În intensificarea vieții interne de partid, a activității pe care o desfășoară organele și organizațiile de partid, întregul nostru popor, pentru a întîmpina Conferința Națională a Partidului cu rezultate superioare în toate domeniile vieții economico-sociale, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă un program concret de muncă, un vibrant îndemn pentru fiecare organizație de partid, pentru fiecare comunist, pentru fiecare om al muncii de a face totul pentru a-și perfecționa munca, propria activitate, pentru a asigura mersul tot mai hotărît înainte al națiunii noastre pe calea socialismului și comunismului.

MIRCEA RAICIU ■

La 1 octombrie

Noi categorii de muncitori pe statele de plată ale retribuției majorate

Începînd cu prima zi a lunii octombrie, o nouă categorie de oameni ai muncii beneficiază de prevederile Decretului pentru aplicarea majorării retribuției personalului muncitor. Este vorba despre cei ce lucrează în industria metalurgiei neferoase și în industria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit. După cum ne spunea tovarășul Nicolae Niță, director adjunct în Direcția de coordonare a sistemului de retribuire din cadrul Ministerului Muncii, numărul celor a căror retribuție va crește începînd cu această dată se ridică la circa 26 000 de oameni. Din aceeași sursă notăm cîteva exemple de creșteri ale retribuțiilor, pe categorii, în lei și în procente. Retribuția unui muncitor cu categoria 1 bază în industria metalurgiei neferoase, de pildă, va crește cu 21,5 la sută (287 lei), a unui muncitor cu categoria a treia, treapta a doua, cu 23,6 la sută (361 lei), iar pentru cei cu categoria a șasea, treapta a treia, majorarea va fi de 24,2 la sută, procent care, transformat în bani, reprezintă 503 lei. În medie, retribuția lucrătorilor din metalurgia neferoasă urmează să fie majorată cu 23,6 la sută. Beneficiază de aceste măsuri prestigioase colective muncitorești, cum ar fi cele de la Întreprinderea de aluminiu Slatina, Combinatul metalurgic Tulcea, Întreprinderea de alumină Oradea, Întreprinderea „Laromet" București, Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Baia Mare ori „Nefcral", tot din București, și altele.

Ilie Anca și Gheorghe Vișan muncesc, amîndoi, la „Neferal". Sînt topitori metalurgiști. Primul lucrează în atelierul de topitorie-turnătorie cupru, celălalt într-un atelier unde se prelucrează plumbul. „Eu, îmi spunea primul dintre ei, am categoria 6, treapta 3. Acum, de la 1 octombrie, retribuția mea va crește de la 2 505 la 3 097 lei. Așadar voi primi 592 lei în plus. Un motiv, se-nțelege, de satisfacție și de bucurie pentru mine și pentru familia mea, dar, în același timp, un gînd bun, de recunoștință, pentru grija pe care partidul o poartă îmbunătățirii condițiilor noastre de viață, ale muncitorilor. La începutul lunii mai, ne aducem aminte cu toții, conducerea partidului a adoptat Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în acest cincinal. Iată, acum, hotărîrea aceea devenită faptă". „Iată, așadar, cum cuvîntul partidului a devenit lege, realitate, viață. Mie, de exemplu, îmi spunea cel de-al doilea interlocutor, Gheorghe Vișan, retribuția îmi va crește cu 574 lei. Adică de la 2 606 la 3 180 lei. Întîmplarea face că eu am doi copii care muncesc aici, în aceeași întreprindere cu mine. Desigur, va crește și retribuția lor, conform categoriei și treptei pe care o au. Nu vor lua nici ei puțin, fiindcă metalurgia neferoasă este una dintre ramurile de activitate pentru care s-au prevăzut majorări ale retribuțiilor dintre cele mai substanțiale. Dar dincolo de, ca să mă exprim așa, „numărătoarea banilor", mai rămîne un lucru pe care eu îl știu și l-am învățat, aș zice, odată cu viața, un gînd pe care mi l-am clarificat cu atît mai mult cu cît el reprezintă un adevăr capital, pe care partidul nostru, deci noi înșine, se cuvine să-l respectăm cu rigurozitate: că nu putem dobîndi mai mult decît producem și că bunăstarea nu este un dar venit de niciunde ci ne-o făurim singuri, prin propria noastră străduință. Muncim mai bine, trăim mai bine! De-aceea, zic, nu mi se pare nepotrivit să arăt cu acest prilej că planul atelierului nostru — ca și al întreprinderii, dealtfel — a fost realizat lună de lună și că, din angajamentul pe acest an de a realiza o producție globală de 55 de milioane de lei, numai pe primele nouă luni întreprinderea a obținut 42 de milioane. Și v-aș mai da o cifră: aveam, de exemplu, angajament pe acest an să depășim planul la export cu un milion și 750 000 lei. Ei bine, tot pe primele nouă luni noi am realizat aproape 5 milioane!

Tot ce urmează să facem noi, cei de la „Neferal", în viitor, are o directă legătură cu discuția noastră privind majorarea retribuțiilor. Așa cred eu, așa cred copiii mei, care-mi sînt totodată și colegi de muncă, după cum vă spuneam, așa cred și ceilalți colegi ai mei de întreprindere, și așa, cred, trebuie să gîndească orice om de bine din țara aceasta".

DUMITRU ELIADE ■

Au pus umărul zdravăn și au izbutit!

O datorie greu de achitat

Cerîndu-mi scuze pentru îndrăzneala de a răscoli începutul biografiei lui Horia Furtună, se cade să spun că el n-a fost dintre cele mai simple și nici dintre cele mai frumoase. Crescut doar de mamă, care și-a schimbat adesea locul de muncă și domiciliul, adolescentul care a fost Horia Furtună s-a văzut nevoit să învețe geografia Moldovei nu doar din manuale, ci și din proprie experiență. Astfel, după ce a făcut primele 7 clase la Focșani, a terminat-o pe a 8-a la Odobești, pe a 9-a la Onești, pe a 10-a la Piatra Neamț și a încheiat liceul la Comănești, remarcîndu-se peste tot ca un elev silitor, deprins devreme cu munca și cu seriozitatea. Nu i-a fost ușor nici cu facultatea, absolvită în 1971 la București, dar s-a descurcat, cum zice, ajungînd, prin repartiție guvernamentală, la Cotești, unde inginerul horticol specializat în probleme de vinificație recunoaște că a fost primit cu brațele deschise, găsind înțelegere, oamenie și, mai ales, exemple profesionale demne de urmat. Un astfel de exemplu, cu semnificații dintre cele mai adînci, i-a fost oferit de însuși directorul I.A.S.-ului, inginerul Stănică Dumbravă, Erou al Muncii Socialiste, care l-a tratat pe Horia Furtună ca pe un fiu, înțelegînd prin asta nu doar o ușă mereu deschisă și un sfat înțelept, ci și o doză necesară de asprime.

La Cotești, tînărul inginer s-a apucat serios de muncă, impunînd repede respect și stimă. Membru în partidul comuniștilor de la vîrsta de 22 de ani, „crescînd fără tată, am înțeles de la bun început că locul meu e alături de comuniștii care, sub o formă sau alta, de la cărți gratuite la burse, m-au ajutat să devin ceea ce sînt", a fost ales secretar al comitetului U.T.C. din I.A.S., funcție pe care a îndeplinit-o vreme de 4 ani, cu rezultate, n-o spune el, ci o spun oamenii în mijlocul cărora a lucrat și lucrează, dintre cele mai bune. Împărțindu-se între mai multe sarcini și mai multe obligații de serviciu, a găsit răgaz și pentru cercetarea științifică, devenind din 1973 coautor al unui brevet de invenție: „Buncăr basculant", împreună cu inginerii Stănică Dumbravă, Florin Dăescu și Vasile Trifan, precum și cu tehnicianul Traian Vrabie, instalație despre a cărei eficiență economică vorbesc de la sine comparațiile față de metoda clasică, după care 8 oameni împingeau cu furcile de lemn struguri către zdrobitor, în condiții, firește, nu dintre cele mai igienice și mai confortabile. Astăzi, cînd buncărul cu o capacitate de pînă la două vagoane a fost dotat cu un alimentator și cu cilindri basculanți, se poate vinifica zilnic o cantitate dublă de struguri, întreaga operație rămînînd în grija unui singur muncitor.

De la 1 ianuarie 1976, Horia Furtună răspunde de sectorul de chimizare al I.A.S.-ului, pe care l-a luat în primire sub forma unei barăci și a unei gropi de var, dar care a devenit, prin strădania oamenilor, adică și prin strădania sa, depusă nu cu ochii la ceas, ci cu ochii la interesele producției și ale lucrătorilor, una din amenajările cele mai arătoase ale unității, cu asfalt, dușuri pentru muncitori și baie cu faianță ! Ca o consecință firească și în pofida tinereții șefului, a cărui vîrstă, ca să dau un exemplu grăitor, se suprapune exact peste cea a copiilor contabilului Alexandru Panaitescu, aflat în directa sa subordine, sectorul de chimizare, răspunzînd de diversele tratamente pentru combaterea dăunătorilor viței-de-vie și de administrarea de îngrășăminte chimice și organice pe o suprafață de ordinul miilor de hectare, a ocupat recent locul I pe I.A.S., nu numai la capitolul rezultatelor stricte ale producției, ci și la acela al circulației actelor, al gospodăririi interne și așa mai departe. Firește, sectorul pe care-l conduce lucrează după orarul afișat pe ușa de la intrare, dar niciodată respectat, în sensul că, mai ales în perioada de la 15 aprilie la 10 august, cînd posibilitățile apariției manei scurtează somnul viticultorilor, ei începe în zori și se încheie în pragul nopții, după ce Horia Furtună va fi parcurs pe jos cîteva zeci de kilometri de-a lungul și de-a latul unei podgorii al cărei vin a făcut de mult înconjurul țării, dacă nu și al lumii.

Despre directorul Dumbravă vorbește cu un respect aflat la marginea evlaviei. Despre lucrătorii pe care-i conduce, în număr de cîteva zeci, vorbește ca despre niște prieteni apropiați, cunoscîndu-le fiecăruia bucuriile și necazurile deopotrivă, luînd parte, cu inima și cu ajutorul său, și la unele și la celelalte. Cu adevărat se înfierbîntă numai atunci cînd discută despre vie și despre vin. Pe prima, zice nu fără mîndrie, am stropit-o anul acesta pentru prima dată în istoria Cotești cu elicopterul, ceea ce vrea să însemne că soiurile noastre vor fi la toamnă mai curate și mai parfumate. Că nu totdeauna ele vor ajunge la fel în magazine sau în restaurante, e altă poveste, asupra căreia nu insistă, dar referitor la care are un punct de vedere dintre cele mai realiste și mai ferme. Prea mulți intermediari, recunoaște, între producători și beneficiari. Noi facem vinul, dar uneori îl îmbuteliază I.C.R.A., din București sau de aiurea, pe etichetă scrie Cotești, dar înăuntru începe să fie altceva !

E mulțumit de ceea ce face, de munca sa și de rezultatele ei, dar nu uită niciodată că, plecînd în viață așa cum i s-a întîmplat să plece, n-ar fi izbutit fără ajutorul oamenilor, al societății, față de care crede că nu se va putea achita decît prin muncă și seriozitate, conștient că la orice socoteală, oricît de subiectivă ar fi aceasta, tot de partea ultimilor ar înclina balanța. „Am primit totul, zice, ajutorul și încrederea tovarășilor mei, am dat cîte ceva înapoi, dar tot eu am rămas dator și e greu de crezut că mă voi putea achita vreodată".

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

70 de vițele refuzate la abator și o inginеră care le-a făcut să producă lapte!

ISTORIC : Primele cuvinte auzite de soții Stănescu la direcția județeană agricolă, atunci în ianuarie 1976, au fost destul de sumbre : „la Curcani vă veți afla în fața unui dezastru economic". Aprecierea era de fapt destul de obiectivă ; chiar în revista noastră se vorbise despre situația necorespunzătoare privind producția C.A.P.-ului din Curcani. În plină iarnă, pe cîmp încă mai exista recoltă neculeasă, la ferma zootehnică, cel mai din urmă sector, vacile subnutrite nu se mai puteau scula în picioare. Poate că articolul din revistă a grăbit luarea unor măsuri deja preconizate, cert este însă faptul că anul 1976 gospodăria îl începea cu un nou președinte și doi noi specialiști : Constantin Stănescu, inginer șef, și inginera Simona, soția sa, șefă la ferma zootehnică. Ambii lucraseră cu rezultate bune la C.A.P. — Techirghiol, de care, ce-i drept, se despărțiseră cu destulă strîngere de inimă. Totuși noua situație nu i-a speriat.

TOT ISTORIC : Își amintește inginera Simona Stănescu : „La grajduri lucrau oameni care nu aveau nici o tragere de inimă sau care nu se pricepeau. Furajarea animalelor nu se făcea după

orar iar adăparea era lăsată la voia întîmplării. „Sînt adăpători automate, beau vitele cînd simt sete" — spuneau unii îngrijitori. În principiu așa este numai că adăpătorile erau înfundate sau înghețate. Animalele pierduseră reflexele pentru hrană. S-a hotărît ca cele mai slabe să fie vîndute pentru sacrificare. Au fost trimise 70 de vițele la abatorul Bragadiru, care avea să le îngrașe mai întîi și apoi să le taie. Mă uitam la animalele acelea slabe și apatice care erau încărcate cu funiile în mașini și aproape îmi venea să plîng. Întîmplarea, fericită, socotesc eu, a făcut ca mașinile cu bietele animale să se întoarcă înapoi : abatorul nu le primise. M-am bucurat și am hotărît să las vițelele afară în ger un timp, să le pun să se miște, să le vină foamea. A fost greu, oamenii mă dezaprobau : „Vor muri de ger", așa că m-am descurcat mai mult singură. Cîte-o viță cădea singură iar coarnele i se înfigeau în zăpada înghețată și nu se mai putea ridica. Totuși s-a întîmplat ceea ce așteptam : aerul rece și umbletul le-au înviorat puțin și au început să mănînce. Pe cele mai prăpădite le-am dus în adăposturile care se foloseau la fătări și le-am pus așternuturi curate. Ziua aceea m-a epuizat așa că dimineața următoare m-am sculat puțin mai tîrziu. Am avut o surpriză plăcută : îngrijitorii, mai convinși, mai de rușine, începuseră singuri treaba pe care eu o făcusem cu o zi mai înainte. Așa ne-am descurcat toată iarna ; am reparat adăpătorile, am introdus un orar strict dar am luat și cîteva măsuri administrative. În primăvară am scos animalele prin cîrînguri unde dăduseră primii colți de iarbă".

PREZENT ȘI CHIAR MAI MULT CA PREZENT : Cînd am fost la Curcani în gospodărie se lucra firesc la recoltare. Era zor mare la floarea-soarelui : bine coaptă și plină de sămînță ; trebuia luată urgent și cu grijă... Ceea ce se și întîmpla. Printre cooperatori și mașini, alergînd peste tot să pună mîna sau să dea îndrumări, inimosul președinte Petre Mavrodin, și inginerul Stănescu care cu o zi înainte așezase într-o nouă ordine utilajele pe tarlalele recoltate. Cînd a venit el la Curcani valoarea unei norme convenționale era de 14 lei ; culturile duble organizate de inginerul Stănescu anul trecut au contribuit substanțial la ridicarea acestei valori pînă la 40 de lei.

La ferma zootehnică cu grajduri reparate, țarcuri noi cu rezervele de hrană verde așezate în stive mari, pensionarele calme și prospere se remarcau ca adevărate vedete în fața obiectivului fotografic. „Avem și rase deosebite — mărturisește inginera Simona Stănescu. Am îmbunătățit fondul genetic cu noi achiziții dar ne oferă producții bune chiar și acele animale sortite cîndva sacrificării".

Cu doi ani în urmă aici de-abia se colectau 130 de litri de lapte pe zi. Duminică, dealtfel o zi ca oricare alta, au fost strînși în bidoane aproape 3 600 de litri. De notat că efectivul scriptic este astăzi aproximativ egal cu cel de acum doi ani. „Care este secretul reușitei ?" — am întrebat-o pe șefa fermei. „Organizarea pe baze științifice și cointeresarea oamenilor" — ne răspunde.

Am întrebat-o pe inginеră ce gîndește despre viitor. „Avem multe planuri aici în gospodărie. Ne-am pus pe picioare și acum vrem să ajungem chiar la recorduri în sectoarele noastre. Avem toate condițiile ; uitam să vă spun că de curînd ne-am mutat locuința de la dispensar la blocul specialiștilor — construcția nouă pe care ați văzut-o lîngă sediul cooperativei. Trei camere cu tot confortul. Atunci cînd, la figurat vorbind, muncești pentru recolte bune ai și tu ce recolta".

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Ritm inalt și susținut pe un șantier din inima Bărăganului

Dialoguri despre democrație și responsabilitate la ARO

„Autoconducere, evident, dar nu după cum îl duce capul pe fiecare"

Tănase Eremia

Ion Nania

Gheorghe Stoica

În primăvara acestui an, într-o duminică plină de soare, cînd echipa de fotbal a cîmpulungenilor musceleni trebuia să susțină ultimul joc al campionatului trecut, cu Petrolul Tîrgoviște, de pe stadionul din Cîmpulung lipseau tocmai cei mai înfocați suporteri ai echipei gazdă : muncitorii de la întreprinderea care fabrică renumitele automobile „ARO". Firește, stadionul n-a fost gol, iar localnicii, în ciuda acestui fapt, au cîștigat cu scorul de 5—1 și au promovat în divizia B. Ce se întîmplase însă cu oamenii I.M.M.-ului ? Pur și simplu, la lucru. Deși era ultima etapă, deși era o duminică însorită și, în sfîrșit, deși era un meci foarte important. „Noi, îmi spune Ion Nania, maistru la secția motoare, ținem în principiu cu „Argeșul", dar de fapt murim cu „Muscelul". Însă în duminica aceea trebuia neapărat să fim în uzină. Ca să fiu mai exact am să vă spun că deși renumele automobilelor noastre a rămas nepătat, „ARO" fiind la fel de bine cotată în țară și în străinătate, în ultimul timp trecem printr-o situație mai puțin plăcută. Avem necazuri în special cu unele subansamble pe care trebuie să le primim de la întreprinderea brașoveană „Steagul Roșu". Ei bine, sîmbăta dinaintea acelei duminici, pe seară, primisem niște piese. Vă închipuiți, trebuia asigurată banda de lucru și orice oră pierdută ne durea pe toți. Desigur, și la pungă dar și la suflet".

Pe biroul secretarului de partid al întreprinderii, Gheorghe Stoica, într-un pahar cu foarte multe creioane de tot soiul se află și o șurubelniță. „Uite, vorbim despre democrație muncitorească, îmi spune secretarul de partid, dar n-am să-ți spun că șurubelnița aceasta, care este nelalocul ei aici, reprezintă legătura mea cu muncitorii. Eu sînt și am rămas strungar. Și ca atare mă găsești în fiecare zi mai mult în secțiile de producție. În biroul acesta urc numai atunci cînd trebuie să primesc niște telefoane urgente sau cînd discut cu secretarii de partid de la diferite secții. Nu-ți spun aceste cuvinte ca să crezi că, într-un fel, mă bat cu pumnii în piept, ci fiindcă asta înțeleg să fac. Pentru acest lucru m-au ales comuniștii : să rezolvăm împreună problemele noastre exact acolo unde se ivesc. Pentru că Nania ți-a vorbit de meciul acela la care oamenii noștri au lipsit, eu am să-ți arăt că numai cu cîteva zile înainte de duminica aceea am fost la „Steagul Roșu", la Brașov, să vorbim cu cei de acolo și să-i întrebăm ce au de gînd cu piesele care trebuiau să le trimită. Bineînțeles, n-am fost singur. A fost și Iarca, președintele comitetului sindical, care-i aici de față, au mai fost și alții. Dar acolo ce crezi că am făcut noi ? Am rugat conducerea întreprinderii, i-am rugat pe cei care conduceau turnătoria să ne lase pe noi să vorbim cu muncitorii. Și am vorbit. Si le-am spus așa, uite, Iarca e martor, măi, fraților, nu sîntem și noi muncitori ca și voi, n-avem și noi o fabrică, nu ne-am luat și noi niște angajamente, n-avem o răspundere, ca să nu mai vorbim de retribuția noastră ? De ce nu ne trimiteți piesele ? Și oamenii ne-au înțeles și ne-au trimis piesele. N-aveau capacitate pentru debavurare, nu-i nimic, le-am zis, le debavurăm noi pînă vă puneți pe picioare, și o vreme chiar așa am făcut, le-am debavurat aici. Ce vreau să spun ? Că democrație muncitorească nu înseamnă doar să spun că eu, strungar, am dreptul să-l critic pe director și apoi să nu mai dau trei zile pe la uzină, motivînd că dacă este și întreprinderea mea, vin cînd vreau, stau cît vreau și las mașina, utilajul la care lucrez, să funcționeze în gol, dar la jumătatea lunii mă aștept la chenzina întreagă. Asta nu e democrație. Și trebuie să recunoaștem că multe dintre necazuri le avem și din vina noastră".

Și fără să încerce a da o definiție democrației muncitorești, interlocutorii mei îmi spun că această democrație înseamnă și disciplină. Sau mai ales disciplină și o bună organizare. Intrase deunăzi în revizie o instalație de vopsit. Băieții de la mecanoenergetic au luat-o, cum se spune, în custodie. Dar nu funcționărește, opt ore de program și atît, ci s-au lipit de ea. Lucrează în flux continuu, cu dăruire, ca să scurteze termenul reparației. Democrație muncitorească, după spusele lui Gheorghe Iarca, înseamnă ca fiecare să pună umărul la treabă și mintea la contribuție, procedeu verificat aici la I.M.M., dovadă fiind faptul că, de pildă, din cele aproape șapte sute de propuneri făcute numai de muncitori în acest an, propuneri care se referă la probleme de calitate, de mecanizare, de automatizare, sociale etc., o sută una propuneri și-au găsit rezolvarea avînd o eficiență economică de aproape șapte milioane lei.

„Este un lucru cert, și pentru noi nu există nici un motiv de îndoială, mărturisește Ion Nania, că fără disciplină și ordine, fără o răspundere a fiecăruia, nu putem vorbi de conducere colectivă. Anul trecut trebuia să preluăm de la Brașov SR-ul 211 și, ca să fim cinstiți, nu prea eram pregătiți, mai ales în privința oamenilor calificați. Dar odată cu această preluare nu ne așteptau la poarta fabricii și muncitorii calificați de care aveam nevoie. A trebuit, firesc, să-i creștem noi, să-i promovăm pe ai noștri, pe unii chiar să-i educăm cu respect pentru muncă, pentru fabrică. Și am făcut-o. Cu unii, e drept, a mers mai greu. Bunăoară, aveam unul, puști, ce mai !, din puturos nu-l mai scotea nimeni și-l trimiteau de colo colo. Aici vreau să spun că eu am 41 de ani și o părere a mea : nu poți rebuta oameni. Dacă intri puțin în sufletul lor, vezi că ori a avut prea multe necazuri acasă, ori părinții despărțiți, ori s-a înhăitat cu alții, el fiind mai slab, mă rog, există ceva, nu ne naștem răi. Și să mă întorc la cel despre care vorbeam. Îl făceau toți leneș. M-am interesat mai îndeaproape de el. Tatăl-său era bolnav de inimă, maică-sa lucra la un C.A.P. și era toată ziua la cîmp. N-aveau vreme de el și l-au trimis la Cîmpulung să învețe o meserie. La început muncea mai prost și cîștiga mai puțin, se înhăitase cu alții fără dor de muncă și parcă era hăituit. Nu se putea așa. Am stat de vorbă cu el, l-am ajutat, de la lucrări mai mici am trecut la cele mai complexe, băiatul a început să cîștige, muncea cu tragere de inimă și a ajuns apoi un muncitor bun. Alesese calea muncii, pentru că în acel moment foarte important pentru el l-am ajutat noi".

Și așa mai aflu că la nivelul fiecărei secții comuniștii au format comisii de disciplină foarte eficace, de vreme ce își arată roadele. Măi, omule, de ce vrei tu să ne faci de rușine ? Ai necazuri cu familia, ce se întîmplă ? Omul poate să priceapă. Dacă nu, intră, cum se spune, în discuția colectivului. Se scoală și Gheorghe, și Ilie și așa toți colegii lui și șansele celui judecat de a-și băga mințile în cap se măresc simțitor. Ba, mai mult, întreprinderea, de fapt colectivul din care făcea parte cel în cauză, trimitea scrisori la părinții bălatului. Sau plecau cu brigada de agitație la fața locului. Afla satul, afla comuna și au fost cazuri cînd plimbărețul îi ruga în genunchi pe tovarășii să nu mai scrie acasă la el că-l fac de rîs și nu se mai însoară. În acest context cuvintele pe care bătrînul miner Stoica, tatăl secretarului de partid cu care stau azi de vorbă, apar și mai limpezi. „Eu am fost miner, spunea bătrînul, cînd am plecat de acasă, dar tu să știi bine trei lucruri: să fii om de omenie, să ai copii și să lași ceva urmașilor, că tu, așa cum te vezi în oglindă, te duci, că om ești. Rămîi prin ce faci". Și azi, Gheorghe Stoica înțelege prin democrație ca el să asculte și să învețe de la oameni. Să le dezvolte spiritul critic, curajul, să-i spună în față atunci cînd greșește. „De altfel, intervine rectificatorul Dumitru Boambeș, la ARO spirit critic a existat dintotdeauna. Poate mai aveau unii și rețineri, cînd vorbeau de cîte un șef de-al lor, dar lucrurile s-au schimbat". „Nu se poate altfel, adaugă sculerul specialist Tănase Eremia. Poate că în urmă cu vreo cincisprezece ani calificarea unora era mai slabă. N-avea omul curaj să-și spună părerea de teamă să nu spună vreo prostie. Azi lucrurile s-au schimbat. Și calitatea și nivelul tehnic al lucrărilor noastre. Avem un frezor „de aur", avem un strungar „de argint", primim scrisori de mulțumire din aproape toate colțurile lumii pentru calitatea mașinilor noastre. De fapt, mulțumiri pentru munca noastră. Cîte ceva v-ar putea spune și Popescu..."

Ștefan Popescu este strungarul „de argint", adică cel care în '73 a cîștigat trofeul strungul de argint pe țară în finala ținută la Timișoara. Omul s-a întors proaspăt din R.D.G., de la specializare, unde, practic, l-a uluit pe toți specialiștii cu dibăcia și cunoștințele sale tehnice. S-a simțit teribil de mîndru atunci cînd a fost întrebat dacă în România toți sînt așa bine pregătiți, motiv pentru care țara lui Ștefan Popescu a făcut progresele pe care le-a făcut în ceea ce privește industria. „Și, pentru că mă întrebați, eu așa înțeleg democrația. O simt. Îmi iubesc meseria, așa cum m-a învățat nea Stoica, și sînt dator să-i învăț și eu pe alții. Acum avem un obiectiv nou, fabrica de matrițe. Am verificat toate strungurile și acum explic celor care vor lucra acolo cum să lucreze în continuare, cum să le întrețină, să-i fac să priceapă pe toți, că nu doar orice strung stricat ci orice strung nefolosit cum trebuie ne costă pe toți".

Pe directorul general al întreprinderii, Erou al Muncii Socialiste, Victor Naghi, nu l-am întîlnit decît cinci minute. Mai multe n-avea de unde să-mi dea, aglomerat pînă peste cap cu diverse treburi. Mi-a spus doar atît : „În urmă cu cîteva zile, un reporter de la radio mă întrebase ceva în legătură cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pe care îl am. I-am răspuns că titlul acesta îl datorez oamenilor cu care muncesc și care sînt eroi. Eu trebuie să-i ascult pe ei și o fac, și ne ascultăm unii pe alții, cu necazurile și bucuriile noastre, ale întreprinderii, care sînt tot ale noastre. Discut cu ei și despre respect, despre personalitate. Personalitate înseamnă demnitate, nu funcție, înseamnă cum te comporți, cum muncești, cum gîndești și cum se vede treabă aceasta în viața întreprinderii. Astfel aproape toți muncitorii noștri sînt o personalitate. Să fii director înseamnă să vii dimineața la șase și jumătate în uzină și să intri aici exact cum intri în casa ta. Să simți pasul muncitorului. Nu uit că m-am născut muncitor și nu director, deci e normal să primesc muncitorii în biroul meu cînd au realmente nevoie de mine, nu să-mi vină cu o chestie pe care și-o poate rezolva și singur dacă gîndește. Și mai este ceva, nu port șapca pe care o vezi din modestie, adică ea nu este un simbol, pentru că dacă bate vîntul, șapca îți zboară și s-a dus modestia. Modestia este cu totul altceva, mai profund, o calitate de comunist, una esențială, care nu se vede ci se simte".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Tehnică și poezie

(Urmare din pag. 1)

omului, Heidegger se folosește de versurile lui Hölderlin din poemul Patmos. Tehnica cea mai avansată are nevoie vitală de poezie: nu întîmplător un fizician ca Heisenberg a crescut, s-a format ca personalitate în știință prin mijlocirea cuvîntului marilor poeți ai vieții sale.

Forța care învîrte sori și stele din versurile care încheie Divina Comedie este o mașină uriașă căreia divinul Dante îi spune iubire ; or, numai știința sufletului omenesc care este poezia poate ști cîte ceva despre această uriașă forță tăinuită de fiecare suflet omenesc.

Avem averi mai multe sau mai puține în pămîntul nostru, din care trebuie să facem unelte, mașini ireproșabile prin geniul hărniciei noastre spre binele oamenilor, avem însă de asemenea averi uriașe tăinuite în sufletele noastre pe care poeții noștri trebuie să le prelucreze întru buna stare morală și spirituală a poporului nostru. Iată, din stejar se pot face diferite obiecte. Ce semnifică însă stejarul în bătaia vînturilor pe dealurile Transilvaniei, crescut uriaș dintr-o ghindă mărunță, desfășurat sub stele, sub fulgere și furtuni sute de ani, numai poetul poate spune. Ce semnifică el spiritual pentru om, numai cuvîntul care-i pătrunde taina de viețuire poate rosti pentru înnobilarea oamenilor. Ca să nu se brutalizeze, să nu se barbarizeze, omul are nevoie de frumosul tăinuit în poezie, în arte. Ca să devină mai blînd și mai îngăduitor, mai profund, mai bun tehnician, are nevoie de ceea ce nu-i poate da tehnica, oricît ar fi ea de avansată, pentru că nu stă în puterile ei totul.

Despre floarea-soarelui știința descriptivă, tehnică, poate să spună multe lucruri utile dar poezia poate spune ceva mai mult și mai adînc, acel gînd tainic și inefabil ce-i poate smulge lacrimi de bucurie ascultătorului. Poetul vede armonia tuturor făpturilor, aude muzica ascunsă tuturor aparatelor, acea bucurie izbăvitoare a bunei viețuiri laolaltă ce nu poate fi sesizată decît cu acest insondabil și fermecător invizibil suflet omenesc.

Cu cît vom pătrunde mai adînc în știință, cu atît vom avea mai vitală nevoie de poezie adevărată. Mașina înseamnă foarte mult pentru om numai în măsura în care o folosește ca mijloc întru eliberarea sa, spre cele mai profunde, spre întoarcerea sa din risipire și superficialitate în statornicie și rodnicie întru viață morală și spirituală, temelia de aur a omului în univers.

Nu imitînd munca omului de știință ca poeții facem o poezie de folos real omului de știință, tehnicianului din țara noastră astăzi, ci aprofundînd ceea ce ține de vocația noastră, ceea ce el nu poate să facă. Ce este mașina știe el mai bine, cum cîntă ciocîrlia poate asculta singur, dar ce semnifică atît mașina, cît și ciocîrlia, cît și el ca om știind și ascultînd, cade în grija cuvîntului inspirat al poetului.

Septembrie 1977

Ape minerale pe apa sîmbetei

Ape minerale, bogății incalculabile ce dăruiesc țării o treime din potențialul balnear al Europei, se găsesc din belșug și în orașul petroliștilor moinești. Calitățile curative, debitul, condițiile climatice sînt elemente care ar putea duce oricînd la înscrierea localității în circuitul stațiunilor balneoclimaterice. Cum stau însă lucrurile la fața locului ?

Tovarășul **Tudor Tănase**, primarul orașului, după ce ne vorbește de preocuparea constantă a factorilor locali pentru valorificarea superioară a acestei resurse imense de sănătate, ne oferă spre edificare un **„Studiu privind folosirea apelor minerale din orașul Moinești"**. Aflăm astfel că ele au fost descoperite în 1860, cînd prin săparea unui puț de țiței pînă la adîncimea de 300 m, s-a dat de apă minerală sulfuroasă, iodurată și feruginoasă. Folosirea lor începe, după cum menționează documentele vremii, încă din 1835—1890, pentru ca în 1895 dr. Ștefan Stincă, unul din inițiatorii medicinei sociale de la noi, să trateze deja pacienții de reumatism la „spitalul centrului muncitoresc Moinești".

În 1908 există o instalație rudimentară de băi minerale. În 1909 Primăria comunei construiește o baracă cu cîteva cabine, ameliorînd condițiile de tratament. În 1910 cerințele au crescut și comuna a făcut cheltuieli care „au costat scump" : „...a făcut 10 cabine sistematice (!) înzestrîndu-le cu tot confortul necesar unei băi moderne (!)..., a instalat căldare de încălzit apa, pompă pentru aducerea apei, s-a prunduit aleea, s-au făcut colibe pentru stat public, **s-a făcut analiza apei care s-a găsit proprie pentru băi"**. La solicitarea populației nevoiașe, primarul a acordat gratuit un număr impresionant de băi, dar după 1920 (cînd comuna a fost declarată oraș) greutățile financiare au silit oficialitățile să subarendeze băile unor cooperative sau particularilor. Cu toate acestea renumele apelor de aici crește an de an și sute de cetățeni de diverse profesii — de la muncitori la senatori și miniștri — vin la tratament.

Prin Decizia ministerială nr. 21192 5 iunie 1934 desele solicitări ale localnicilor sînt satisfăcute : **Moinestiul este recunoscut ca localitate balneoclimaterică.**

O bună bucată de vreme băile au fost lăsate în părăsire. Cabinele s-au ruinat, izvoarele au fost astupate cu mil, țiței și reziduuri petrolifere de la sondele instalate chiar în incinta parcului de băi minerale. Abia în 1959 Sfatul popular orășenesc Moinești începe demersurile pentru repunerea în funcțiune a băilor. **Ele sînt redeschise în 1963 în localul „băilor comunale"**, clădire veche de 31 de ani, cu **o singură procedură — băile la cadă.**

De atunci și pînă în prezent, cu tot elanul moinești lor, nu s-au petrecut prea multe schimbări, băile funcționînd cu o capacitate efectivă mult inferioară celei potențiale. Faima apelor minerale de aici ajunge totuși pe diverse căi la bolnavii din toate colțurile țării. **Numai în perioada 15 mai — 1 octombrie a anului trecut la băile moinești s-au tratat 1 587 de cetățeni. Dintre aceștia doar 305 erau localnici. Ceilalți veniseră îndeosebi din București, județele Vrancea și Buzău, dar și din foarte multe localități ale județelor Alba, Botoșani, Bihor, Brașov, Brăila, Constanța, Iași, Ilfov ș.a. Surprinzătoare este afluența pacienților din Transilvania și Banat, fapt mai puțin obișnuit în anii 1933—1934.**

Înainte de a vă oferi cîteva date despre indicațiile balneo-terapeutice ale apelor, iată cîteva opinii ale pacienților. Maria A. Dumitru, 55 ani, comuna Poduri : **„Cînd am venit prima oară abia mergeam. Nu puteam să rădic mîinile, nu puteam să stau în pat mai mult de o oră. Am fost peste tot. Și la Iași am ajuns la control. Aici, după a treia baie am și simțit că mi-e mai bine. După 4 luni am început să fac din nou treabă. Acum sînt în al optulea an de cînd fac băi și mulțămesc, n-o duc rău deloc"**. Gheorghe C. Martin, 62 ani, Ardeoani : **„Nu puteam să rîdic mîna dreaptă deasupra capului și după numai 7 băi lucrez mai ceva ca înainte de a fi bolnav"**. Aneta Postolache, Comănești : **„Eu trebuia să fac o operație și după ce am făcut băi am renunțat la ea pentru că mă simțeam bine. Vin aici de 6 ani și zic că sînt ape foarte bune"**. Șirul aprecierilor ar putea continua. Să vedem însă ce spun specialiștii.

Din studiul amintit, întocmit de dr. Mihai și Elena Ghițulescu, precum și din prospectele afișate ici-colo, prin cîte un autobuz, aflăm că apele minerale din Moinești folosesc la : **tratarea bolilor aparatului locomotor (reumatisme cronice și boli de nervi periferici)** — artrite și poliartrite cronice, artroze, spondilite și spondiloze, calusuri întîrziate sau dureroase, osteite și periostetite cronice, miozite și tendinite cronice, nevralgii și nevrite cronice ; **tratarea bolilor ginecologice** — cervicite, metrite, perimetrite, parametrite, pelviperitonite cronice, insuficiențe funcționale sau organice, sechele postinflamatorii sau postoperatorii ; **tratarea dermatozelor cronice** — psoriazis și neurodermite. Totodată, prin punerea în valoare a „izvorului de ochi" se vor putea trata **afecțiuni oculare iritative, conjunctivite cronice, infecții cronice oculare.**

Izvoarele moinestene sînt deci similare cu cele de la Olănești, Herculane, Călimănești, Căciulata, Pucioasa, Băltățești, și cu toate acestea anuarul Ministerului Sănătății din 1975 indică Moinestiul drept **„localitate cu factori balneari"**, în urma unor localități cu cîte un singur izvor declarate „stațiuni de importanță locală". Or, **aici sînt 10 izvoare cu un debit de peste 50 000 litri în 24 ore !**

În comparație cu Slănicul, atît diversitatea compoziției chimice, cît și indicațiile de cură sînt mult mai mari. În plus, climatul moinestean este mai puțin umed. Iar dacă ar fi să ducem mai departe comparația, cele **3 surse nefolosite** de la Lucăcești, bune pentru cura internă a afecțiunilor urinare, a bolilor de nutriție — diabet, a alergiilor și a afecțiunilor de căi biliare — dau ape de **tipul Olănești 24**, în timp ce **izvorul nr. 5 Moinești**, cu apă feruginoasă-miloasă, **scoate la iveală „nămol sapropelic", echivalent cu cel de la Techirghiol ! !).** Apreciați singuri cîte bogății se duc pe apa sîmbetei, mai precis pe cea a Tazlăului Sărat.

Nu spunem că moinestenii rămîn impasibili la asemenea pierderi. Dimpotrivă, studiul efectuat conține măsuri serioase de valorificare, **măsuri care au fost deja aduse la cunoștința Comitetului executiv al Consiliului popular județean și a Institutului pentru economia comerțului interior și a turismului, secția turism București.** Pentru că în rezolvarea favorabilă a acestei probleme este implicat și O.J.T. Bacău, să vedem și părerea directorului Instituției, tovarășul Gheorghe Manolache : **„O să încercăm să facem ceva pentru că și noi sîntem interesați, dar demarăm încet. Pînă nu cunoaștem posibilitățile certe pentru a investi, nu ne hazardăm. Am comandat un studiu de marketing și peste trei luni vom avea rezultatele. O să facem propunerile respective la timpul potrivit".**

Vă dăm deplină crezare, tovarășe director. Știm că nu se pot investi niște fonduri dacă nu există o bază temeinică în acest sens. Nu credeți însă că se pot folosi, pînă la investirea unor sume, rezervele locale ? Și aici ne referim la propunerea moinestenilor de a constitui un prim pavilion de tratament în clădirea unui cămin de nefamiliști. Oricum, pînă la primirea certificatelor, analizelor și altor rezultate, vă aducem la cunoștință că apele de Moinești au fost medaliate cu aur la un tîrg internațional, organizat cu ani în urmă în capitala Franței, că și în acest an, începînd din luna mai, data deschiderii băilor, la Moinești s-au tratat peste 1 000 de oameni, că mulți dintre ei au venit pentru a doua și a treia oară consecutiv din orașele (ca să ne oprim doar la ele) București, Tecuci, Buzău, Focșani, Ploiești, Panciu, Constanța, Tg. Mureș, Predeal, . Roman, Rm. Sărat, Tîrgoviște ș.a. pe care spațiul nu ne mai permite să le enumerăm.

CORNEL GALBEN

NEPTUN — o stațiune pentru patru anotimpuri

Prezentînd, sub toate aspectele și în toate limbile de circulație ale globului, litoralul românesc, pliantele turistice se întrec în superlative la adresa Neptunului, scrîind că el reprezintă „cea mai frumoasă, mai plăcută și mai solicitată stațiune din constelația de pe malul Mării Negre". Obișnuite să laude, reclama continuînd să fie, nu-i așa, sufletul comerțului, pliantele exprimă de data aceasta adevărul, ba chiar rămîn în urma lui, nici o prezentare neputînd să cuprindă exact farmecul și ospitalitatea stațiunii despre care este vorba, în numai un deceniu, cît s-a scurs de la inaugurarea sa, petrecută la 1 iunie 1967, Neptunul izbutind să găzduiască și să cucerească zeci și zeci de mii de vilegiaturiști, români și străini deopotrivă.

Firește, pliantele conțin o sumedenie de informații de tot felul, de la lungimea plajei la temperatura apei, de la capacitatea de cazare, numărînd în prezent, după creșteri anuale dintre cele mai spectaculoase, 16 931 de locuri în hoteluri, vile, căsuțe sau camping, la diferitele prestări de servicii către oamenii muncii sosiți la odihnă, fără însă ca ele să insiste asupra unui amănunt demn de luat în seamă. Anume asupra faptului că Neptunul reprezintă O STAȚIUNE PENTRU PATRU ANOTIMPURI. Ce ar vrea să însemne o asemenea afirmație se poate susține prin intermediul unei singure cifre, 3 000, cifră care reprezintă numărul locurilor încălzite, peste primăvară, peste toamnă și, bineînțeles, peste iarnă în diversele hoteluri ale stațiunii, clădiri cu o arhitectură modernă și funcțională, plăcută pentru privitori și confortabilă pentru turiști. Hotelurilor deschise tot timpul anului, a căror amplasare a fost minuțios gîndită și realizată, cu toate ferestrele și terasele orientate în căutarea soarelui, li se adaugă serviciile permanente a șase restaurante de mare capacitate, dotate cu săli multiple. Pe acest considerent și, firește, și din alte rațiuni, cum ar fi cele ale descongestionării traficului turistic din marile orașe ale țării sau al concentrării tuturor forțelor pe un teritoriu restrîns, Neptunul a devenit loc tradițional de organizare a unor manifestări din cele mai diferite, congrese, simpozioane, contractări dintre industrie și comerț, gospodării ale stațiunii cîștigînd în acest sens o vastă experiență, tradusă prin reușita manifestărilor, prin scurtarea timpului lor de desfășurare, prin volumul considerabil al angajamentelor încheiate.

Recent, ca să dăm un exemplu, Neptunul s-a arătat gazdă ospitalieră pentru cei peste cinci sute de participanți ai celui de-al 8-lea Congres european de gerontologie clinică, desfășurat sub președinția savantei Ana Aslan, mărturiile invitaților străini prezenți la reuniunea științifică respectivă, autorități mondiale în materie, fiind unanim laudative deopotrivă la adresa nivelului întrunirii, cît și al minuțiozității și promptitudinii organizării. Ținînd seama de problema asigurării eficienței economice a stațiunii Neptun, în care ne găsim cu toții, în calitate de proprietari și beneficiari în același timp, implicați, e de așteptat ca diversele organisme, ministere sau centrale industriale, să-și îndrepte și mai mult atenția către Neptun, unde pot fi oferite, pe lungimea tuturor celor patru anotimpuri, dar îndeosebi în extrasezon, condiții ideale pentru găzduirea unor manifestări de genul celor amintite, consfătuiri, contractări, congrese și așa mai departe.

Dar la mare, adică la Neptun, se poate veni iarna nu doar în interes, să-i zicem, de serviciu. O altă latură a serviciilor garantate aici ne determină la cîteva însemnări suplimentare, referitoare la tratamentul balnear și pe bază de Gerovital H3 asigurate de Complexul sanatorial „Doina", foarte solicitat, pe durata întregului an, de oameni ai muncii din toată țara, veniți la cură sanatorială pentru tratarea afecțiunilor reumatismale. Turiști-pacienți întîmpinați la Neptun nu doar cu ospitalitatea devenită proverbială a stațiunii, ci și de un personal medico-sanitar cu aleasă calificare. Există la fața locului posibilități de exploatare a nămolului de turbă din balta Mangaliei, singura turbă marină din țara noastră, de 10—15 ori mai bogată în substanțe minerale, îndeobște în acizi humici, decît turbele aligotrofe de tip Poiana Stampei. Administrarea nămolului de turbă se efectuează, la Complexul balnear „Doina", în asociere cu apele mezotermale sulfuroase, ultimele primind din partea specialiștilor indicații terapeutice pentru combaterea, fie sub formă de cură externă, fie sub formă de cură internă, a numeroase maladii, cum ar fi rinitele cronice, afecțiunile ginecologice, dispepsiile gastrice, dischineziile biliare, parazitozele, diabetul, obezitatea etc.

Încheiem acest reportaj amintind că toate serviciile enumerate mai sus sînt valabile 365 de zile pe an, cu excepția firească a anilor bisecți, în care Neptunul se află la dispoziția publicului cu o zi în plus.

I. OVIDIU

Cine apără Lacul Sf. Ana?

Încă din septembrie, muntele a început să aurească : soarele coace frunza și o doboară. Urc, însoțit de inginerul Mihai Tudor, din București, spre Lacul Sf. Ana. E în pericol, ne informează cițiva turiști. Vara, ca și iarna, lacul e un miraj : păduri de brazi curg în apele încremenite, se reflectă-n adînc. A fost declarat rezervație naturală. Dar, ca și în Delta Dunării, pe malurile lacului întîlnim aceeași dezolare : munți de hîrtii, pungi de plastic, resturi menajere, galoși, conserve de gulaș, sticle de toate felurile, sparte, aruncate pe mal, pe șosea sau în lac. Dacă te încumeți să intri în apă, te întorci la mal însingerat. Pe lac, navigația cu orice ambarcațiune e interzisă : se apără planctonul. Niște tineri au confecționat, din trunchiuri de brazi, o plută și se plimbă cu ea pe lac. Pe multe pancarte citim : „Nu aprindeți focul în pădure !" Literele sar în ochi, dar alt grup de tineri și tinere își frig slănina la un foc aprins chiar în marginea pădurii. Își spun numele greu : Imre Tampaș, muncitor, zice el, la Întreprinderea de piese de schimb și tractoare, din Miercurea Ciuc ; Ilona Tampaș, elevă, alte două eleve tac. „Știm că nu e voie să facem foc, dar noi avem grijă". Cită grijă au însă unii turiști de pădure s-a văzut.

— Anul acesta, în iunie, declară Iuliu Gaspar, cabanier la cabana „Bixad-Oli", un mare grup de studenți, din Brașov, conduși de un profesor, au venit în excursie cu circa 100 de pui. Au vrut să-i frigă în sobă. Un pui, doi se puteau frige. O sută nu ! S-au dus în pădure, au aprins focul sub trei brazi, au fript pui și au plecat. După plecarea lor a luat foc pădurea. Noroc că am văzut incendiul la timp și n-au apucat să ardă decît cîțiva arbori.

Alții, aflăm, au furat sîndrila de pe cabană și au pus-o pe foc. Au inversat semnele indicatoare de circulație ! ? ! Rup crengi și impodobesc mașinile, smulg brăduții, îi pun în pungi de plastic să-i ducă acasă. După o oră, două îi abandonează la cabană sau în Gara Tușnad. „În vara asta, cred, s-au ars atîtea lemne de muntele ăsta, încît s-ar fi încălzit cu ele o comună cu 3 000 de locuitori. Sînt multe lemne în pădure, putrezesc degeaba. Forestierii ar trebui să le adune și să le vîndă cu bon chiar și turiștilor care vor să facă focul în locuri amenajate. S-ar curăța pădurea de uscătură, s-ar cruța în același timp". Într-adevăr, drumul spre Lacul Sf. Ana e baricadat în multe locuri de arbori doborîți de vînt. În multe locuri am văzut grămezi de lemne, fasonate, putrede. De ce se ignoră o astfel de valoare ? Un turist cu părul alb trece pe lîngă noi purtînd în mînă un trunchi de brăduț cioplit : și-a făcut un baston de care, se vede, nu are nevoie. Peste o sută de metri sau pînă la mașină îl va abandona. Pădurea a sărăcit însă cu un arbore. O pădure ajunge la maturitate în 80—100 de ani.

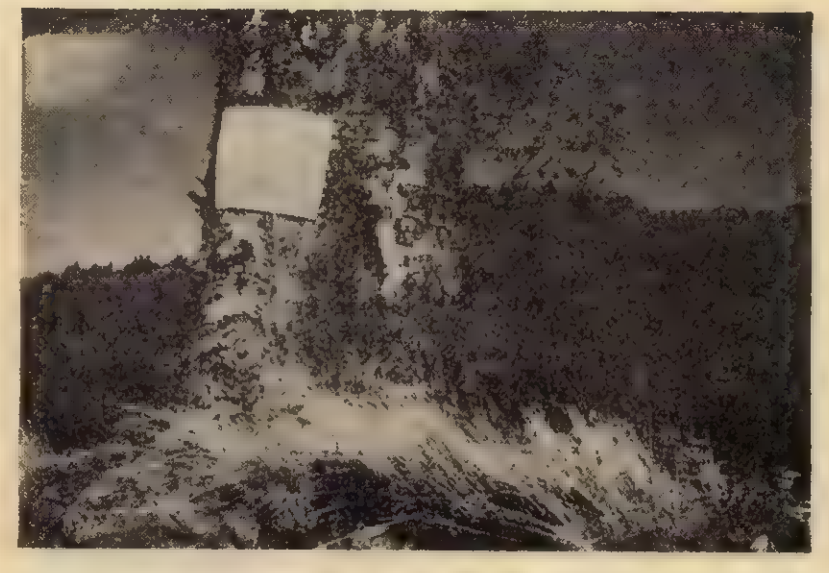

Unde lipsește conștiința, unde se lăfăie ignoranța, nepăsarea păgubitoare, trebuie folosită credem constrîngerea. Din cînd în cînd, mai vin pe aici lucrători ai Miliției din Tușnad. Au aplicat chiar și amenzi, în conformitate cu Decizia nr. 18 a Comitetului executiv al Consiliului popular orășenesc Tușnad. Locotenentul major Ștefan Butnaru, șeful Miliției oraș, ne spunea că numai în vara asta au amendat 25 de turiști care au încălcat actele normative ce apără această rezervație naturală, care și-au instalat corturile în locuri nepermise, ori au adus pagube patrimoniului silvic : Iulian Crețu, strada Școlilor, bloc C.1 (Brăila), Ion Năstase, sector 4 (București), Ion Badea din Pitești, bulev. Eroilor bloc 2A, Aurel Nanian, din Alexandria, Ioan Pîrvulescu, strada Miron Constantinescu nr. 7, București, sînt numai cîțiva. Amenzile sînt uneori destul de severe : Schoppel Günter, din comuna Hărman, strada Ecaterina Teodoroiu nr. 70 (Brașov), a fost sancționat cu amendă de 1 000 lei pentru distrugerea pădurii : a tăiat patru brazi tineri !

Majoritatea acelora cu care am stat de vorbă sînt de părere că O.J.T.-ul ar trebui să angajeze aici doi oameni care să îngrijească locurile de parcare, să încaseze taxa cuvenită și în același timp să supravegheze. Pentru că am dat decizii, am declarat lacul rezervație naturală, dar nu este suficient numai atît. Cînd sînt încălcate, și am văzut că sînt, prevederile deciziilor trebuie aplicate. Deocamdată nu are cine, decît în rarele cazuri lucrătorii Miliției. Supravegherea se impune cu atît mai mult, cu cît alături de Lacul Sf. Ana se află un alt monument al naturii — Turbăria Mogoș, zonă postvulcanică, unică în țară și se pare în tot sud-estul Europei. Aici cresc două dintre plantele foarte rare din era glaciară : roua cerului și mesteacănul pitic. Sînt amenințate, strivite de roțile de mașini, arse de vetrele de foc, tăiate din neglijență sau cu intenție și instalate corturi. Supravegherea se mai impune și pentru faptul că se înregistrează un aflux de turiști nemaiîntîlnit vreodată : sînt zile, mi se spune, cînd pe muntele Ciucaș parchează și 2 000 (două mii) de mașini ! Un calcul sumar ne spune că dacă într-o mașină vin în medie patru persoane, numărul acestora ajunge la 8 000 (opt mii !). Pe jos mai urcă, pe puțin, 2 000. Cam 10 000 (zece mii !) de oameni într-o zi ! Cît e muntele de munte, cifra impresionează, amenință aproape. Unii dintre aceștia au, față de tot ce ating, o comportare vitregă, de-a dreptul vandalică. Nu gîndesc altfel, decît : „după noi potopul !".

— Pe muntele din fața cabanei, declară Iuliu Gaspar, erau vreo 30 de arbori. Acum, vedeți și dumneavoastră, nu mai e nici unul. Tot acolo a fost o cabană. Niște tineri au smuls ușa și au făcut-o plută cu care se plimbă pe lac.

Observăm, muntele e întors pe dos. Peceninea de la lac se amplifică aici. În afară de hîrtii, sticle, conserve de toate felurile, resturi menajere, muntele a mai suferit o schimbare : pe o suprafață de cîteva zeci de hectare, poate sute, au fost săpate un fel de tranșee. Ne-am interesat și am aflat că acolo au fost instalate corturi. Așadar, dintr-un munte cu pajiște verde, muntele a ajuns un teren accidentat, arbori bătrîni au fost transformați în coșuri de gunoi. Iosif Cărăbuș, proprietarul „Daciei" cu nr. 1-AG-5282, a parcat în camping : „acolo sînt gropi de depozitare a gunoiului, mai sînt și niște butoaie". În camping, într-un cort, îi cunosc pe temerarii plutași de pe lac. Stau alături cu un morman de resturi menajere. Vă place ? îi întreb. „Nu ne place, dar gunoiul e de la cei care au plecat". Așa spune fiecare. Tinerii sînt, zic ei, elevi la Liceul nr. 1 din Miercurea Ciuc. Se numesc : Bella Kirmoer, Atilla Covaci, Bela Ionovici, Galfi Ladislau. Ne apropiem de alt cort, lîngă care stă autoturismul 2-B-8710. Proprietar Petre Păuna : „Am venit de trei ori în zece ani, zice ; așa ceva n-am văzut niciodată. Ați văzut lacul ?" mă întreabă. L-am văzut. Îi răspund. „Lipsește conștiința, educația despre felul în care trebuie să apărăm muntele". Lîngă cort observ însă o grămăjoară de ciuperci. Le consumați ? întreb. „Nu, sînt otrăvitoare !" Pentru ce le-o mai fi culeș atunci ? Numai să sporească muntele de gunoi ?

Ștefan Tudor, din Cluj, proprietarul „Daciei" 2-CJ-3887 sau 2-CJ-8990, e critic, dar la obiect : „Nu e nimic organizat : un coș de gunoi, apă, instalații sanitare. E foarte murdar. Am stat o noapte și plecăm. La fel fac foarte mulți. Păcat, lacul acesta era așa de frumos cîndva !"

— Măsurile luate de noi pînă acum s-au dovedit insuficiente — ne mărturisește Bicsak Carol, directorul O.J.T. Miercurea Ciuc. Am adus pînă și Televiziunea să filmeze, să atragem atenția oamenilor, să nu degradeze muntele. Se pare că mijloacele n-au fost convingătoare. Pentru anul viitor vom lua alte măsuri. Și de educare, dar și de constrîngere. Totodată, trebuie să organizăm acolo un camping serios. De ani de zile solicităm ajutorul material de la forul nostru tutelar, să organizăm acest camping. Nu ne-a venit rîndul. Dacă sînt mijloace, se poate gospodări altfel totul. Dealtfel noi avem o probă : campingul „Vacanța" Tușnad. E bine organizat, turistul se simte bine. După afluența mare de anul acesta, va trebui, împreună cu Ministerul Turismului, să studiem posibilitățile de extindere a cabanei, a terenului pentru corturi să găsim metode pentru investiții mici, dar absolut necesare. Va trebui să oprim circulația autoturismelor în zonă. Odată pentru totdeauna va trebui să facem ordine, să păstrăm cele două puncte de interes turistic, monumente ale naturii, să apărăm pădurea — o avere națională foarte mare. Am avut două incendii acolo. Nu se mai poate !

N. GRIGORE

Fondul nostru de aur

Strălucit exemplu de gîndire dialectică și revoluționară, de atitudine militantă și intransigentă combativă, de grijă pentru destinele națiunii noastre socialiste, pentru formarea cadrelor, a omului nou, constructor competent și devotat al noii orînduiri, **Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.**, remarcabilă contribuție la întărirea organizatorică a partidului și a statului nostru, la continua îmbogățire a vieții noastre materiale și spirituale, atrage cu tărie atenția asupra faptului că „Îngîmfarea, automulțumirea sînt străine spiritului revoluționar, comunist ; ele constituie un pericol grav pentru activiști, pentru partidul nostru, dacă nu le combatem cu toată fermitatea și nu le lichidăm la timp". Principiile acestei înalte pilde de pedagogie comunistă, izvorîte dintr-un fierbinte patriotism socialist, din proverbiala omenie românească, din cunoașterea nemijlocită și profundă a celor ce muncesc, ilustrează încă o dată grija permanentă a secretarului general al partidului pentru respectarea cu strictețe a moralei comuniste, a principiilor eticii și echității socialiste. Expresie pilduitoare a moralei comuniste, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost citită și recitită cu recunoștință și admirație de întregul nostru popor care-și regăsește în ea propriile sale gînduri și sentimente. Îngîmfarea, automulțumirea, egoismul, indisciplina au fost dintotdeauna vestejite, criticate, luate în derîdere de literatura paremiologică a poporului român care crede, în proverbele sale, ca și istoricul grec Tucidide că lenea și neștiința dau naștere la **infumurare**, iar știința și munca la **modestie**. Poporul român știe că „cine nu face nimic învață să facă rău", că „inactivitatea îi învață pe oameni să se poarte urît", că „odihna îndelungată înlesnește ivirea relelor", că numai munca poate fi părintele gloriei și al fericirii, că „cine nu seamănă nu culege", că „pămîntul rodește unde mîna muncește". Românul a disprețuit întotdeauna pe chiulangii și pe trîndavii fudul care obosesc alergînd după odihnă, pentru că el știe că „lucrul face · **sănătate**, trîndăvia tot **păcate**", trîndăvia fiind „muma tuturor răutăților" obosește mai mult decît munca. Înțelepciunea și experiența populară, la care se cade să fim mereu atenți, așa cum este secretarul nostru general, ne-au învățat, din moși-strămoși, că ordinea și disciplina sînt temelille tuturor lucrurilor bune. Ordinea e cîștig de timp, disciplina un semn de bun-simț și o sursă de împliniri în muncă. Înțelepciunea populară a rîs și rîde de omul îngîmfat, socotindu-l prost pentru că acestuia „nu-i stă bine dacă nu poartă și tichie de mărgăritar", adică dacă nu se umflă ca păunul în pene. Poporul român a înfierat egoismul, individualismul meschin cu spiritul său de căpătuială și a cultivat prietenia, tovărășia și solidaritatea umană pentru că „unu ca nici unu, doi ca douăzeci" și „cînd sînt doi puterea crește", iar „șoara întreită mai multă vreme ține". Cît de pătrunzător a exprimat romancierul Liviu Rebreanu rădăcinile acestei adînci înțelepciuni populare cînd scria că „numai colectivitatea organizată devine o forță constructivă. Singularizat omul se pierde, pe cînd într-o colectivitate orice sforțare își găsește locul ei și toate împreună contribuie la înălțarea ființei individ". Tocirea spiritului combativ, revoluționar, lipsa de preocupare pentru continua lărgire și îmbogățire a orizontului de cunoaștere, ignorarea experienței colective sînt vicii care conduc spre păcătoasa automulțumire, spre îngîmfare, căci o minte oricît de goală și de strîmtă are totuși suficient loc pentru orgoliu, pentru atitudinea fanfaroană, pentru izolarea și distanțarea de masele producătoare de bunuri materiale și spirituale. Numai munca îi asigură omului seriozitatea, echilibrul, cumpătarea și modestia, atribute morale care-i dau omului frumusețe și distincție și care au caracterizat dintotdeauna clasa noastră muncitoare, poporul român. Dar ascmenea virtuți nu se transmit ereditar. Ele se cîștigă în procesul muncii, în activitatea social-politică și prin efortul susținut al omului de a se depăși pe sine și a se perfecționa necontenit. Din păcate, unii mai cred însă, spre blamul lor și nefericirea celorlalți, că un anume post sau un anume fotoliu împrumută automat și calitățile morale și intelectuale necesare, instalîndu-se comod și sigur într-o automulțumire desăvîrșită și extrem de nocivă. Suficiența și recunoașterea sînt surse generoase de automulțumire și îngîmfare, vicii pe care s-ar cădea să le combată și literatura și arta noastră socialistă, cel puțin cu același curaj cu care au operat unele brigăzi de agitație în cadrul amplului Festival național „Cîntarea României".

E nevoie de o sinceritate principială, fermă, pentru înlăturarea unor vicii care cresc încă uneori, ca niște licheni, pe ființa spirituală a unor oameni. Sîntem un popor înzestrat cu un excepțional simț moral, care, nefiind niciodată umil, a fost totdeauna vrednic de mîndria sa plin de modestie, de bun-simț și de o nobilă demnitate, care i-a sfidat pe trufași și pe îngîmfați, care — de cîte n-am spune — nu lipsesc nici din rîndurile literaților, cu capul în nori, cu nasul pe sus și cu picioarele pe lîngă drum. Tipul fudul, îngîmfat și acru ca un boier e incompatibil cu un cadru de conducere, ceea ce nu înseamnă însă lipsă de exigență, cocoloșirea greșiților pe bază de cumetrii, nepotisme și lipsă de principialitate. „În educarea și făurirea cadrelor noastre de partid — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — este necesar să dezvoltăm spiritul de răspundere, disciplina, modestia, spiritul de tovărășie, de colectivitate — caracteristice de bază ale oricărui activist de partid și de stat".

Iată de ce cred că asemenea principii exprimă fondul moral de aur al poporului român, al clasei noastre muncitoare, al Partidului Comunist Român, al atîtor și atîtor activiști, patrioți pricepuți și modești, temeinic pregătiți politic și profesional, care n-au precupețit și nu precupețesc nimic pentru triumful socialismului în România, pentru fericirea oamenilor de pe aceste plaiuri. De la înălțimea unor asemenea realități pozitive, exigențele fiecăruia față de el însuși trebuie să sporească în lumina principiilor exprimate de secretarul general al partidului. În recenta Cuvîntare, cu valoare de document istoric, cu al cărui spirit de omenie revoluționară, ca activiști de partid, ne simțim solidari, fiind hotărîți să facem totul pentru traducerea lui în viață. Fiecare va trebui să muncească, să activeze în așa fel încît să aibă sentimentul că îl privesc necontenit peste 40 de milioane de ochi și-i cer socoteală de ceea ce face, că de el — chiar de ar fi cel mai simplu activist — depinde destinul producției pe o întreagă ramură, liniștea și fericirea oamenilor.

ION DODU BĂLAN

Dragostea, ca datorie...

A venit toamna, şi lumina rece, cam distantă, care cade prin frunzişul pomilor ce despart fereastra mea de poarta şcolii celei mai apropiate îmi aduce aminte de nostalgica trecere a lui Anatole France, copil — cu ghiozdanul burduşit de cărţi şi cu inima plină de regrete după zilele verii — prin Jardin du Luxembourg.

Reminiscenţe, desigur, ale unor lecturi făcute într-o vreme cînd pagina autobiografică a unui scriitor celebru vibra în acelaşi ton cu realitatea imediată a unei alte experienţe de viaţă, a unei situaţii proprii. Aşa se face că dimineaţă după dimineaţă, de la cincisprezecele acestui septembrie cam umbros, urechea mea înregistrează cu plăcere ciricaiul de glasuri care zvonesc încărcate de optimismul molipsitor al şcolarilor din ultima suburbie — a douăsprezecea — a Bucureştiului. Chiar şi aici, la margine de Capitală, copiii noştri — în general frumoşi bine îmbrăcaţi, bine hrăniţi şi lipsiţi nu numai de melancoliile micului Anatole, dar şi de grijile care i-au măcinat la anii învăţăturii pe atîţia alţi copii, eroi ai altor scriitori francezi, păşesc treptele şcolii cu o încredere demnă de invidiat, din partea noastră, a celor maturi.

Au tot ceea ce le trebuie : timpul de azi şi de mîine este al lor.

Şi totuşi, privindu-i cu duioşia proprie unui părinte, mă gîndesc că o resubliniere a nevoii de a fi întîmpinaţi, urmăriţi şi îndrumaţi — fiecare în parte şi în fiecare şcoală — cu multă dragoste şi înţelegere din partea educatorilor lor nu va fi niciodată de prisos.

Ştim că nu-i uşor : ei, cei mai mici şi cei mai mari, sînt laolaltă vreo cinci milioane. Ştim că, deseori, ei înşişi, copiii, creează acele probleme care pe un profesor al academicianului Iorgu Iordan îl îndreptăţeau, încă acum cîteva decenii, să declare : „Pe cine a vrut să-l pedepsească, Dumnezeu l-a făcut pedagog !“ Dar noblefea acestei profesii, luminoasele ei carate vin — aşa cum s-a mai spus de atîtea ori — tocmai din includerea în esenţa ei, poate greu de notat în regulamente, a **iubirii pentru generaţiile noi.**

Şi poate că niciodată nu mi-a fost dat să aud despre un exemplu de mai adîncă, mai generoasă dragoste pe care un dascăl a dovedit-o faţă de un tînăr, elev al său, decît acea memorabilă decizie luată de celebrul istoric, profesorul A. D. Xenopol, atunci cînd judeca ocuparea catedrei de Istoria universală a Universităţii din Bucureşti, avînd de ales între un om în vîrstă, Georgian, mai slab ca pregătire, dar pedagog desăvîrşit, şi Nicolae Iorga, proaspăt absolvent, excelent pregătit ştiinţific, dar cu mai mică experienţă pedagogică. Comisia înclinase pentru Georgian care „avea calul mai slab, dar era un călăreţ excelent“. La care Xenopol a replicat superb, optînd categoric pentru Iorga : „Un călăreţ slab poate uşor să înveţe a călări în cîţiva ani de exerciţii, pe cînd un cal obişnuit nu va deveni cu vremea unul bun, eventual unul foarte bun“.

Fantastică logică, favorabilă progresului **pe care îl pot aduce generaţiile noi.**

Privindu-l pe tînăr — asta cred că vrea să ne zică exemplul citat din recentul volum de „Memorii“ al academicianului Iorgu Iordan — trebuie să te uiţi la el nu numai ca la un „caz“ al prezentului, bun sau mai puţin bun, ci ca într-o oglindă a viitorului. Dumneata, profesorul, trebuie **să ai grija — şi încrederea** trebuincioasă! — pentru a lăsa să se consume timpul necesar şi a pune la antrenamentele obligatorii minţile ca nişte minji încă neformaţi şi nestruniţi încă ale celor tineri, şi a face din ele roibii care să poarte mai repede carele de foc ale înaintărilor noastre de mîine.

Pentru aceasta, dragostea larg cuprinzătoare, dragostea scoasă din conul oricărui fel de umbră trebuie să fie nu numai o calitate posibilă a dascălului, dar şi o datorie.

Tot academicianul Iordan mai povesteşte, în cartea sa, o întîmplare, din vremea cînd Păstorel Teodoreanu era elev. Nu era, se ştie, dintre cei foarte sfioşi tînărul Păstorel şi unii profesori se hotărîseră să pună problema în cadrul colectivului didactic, din care făcea parte şi tatăl viitorului scriitor, şi să ia nişte măsuri „exemplare“. „Şi-a pierdut capul !“, îl acuzau ei în faţa părintelui, încîntîndu-l la a fi de acord cu poziţia lor „categorică“. La care profesorul Teodoreanu a răspuns, aparent, naiv: „Cum să piardă, domnilor, ceva ce n-are ?“ Umorul a învins, replica tatălui fiind, desigur, o simplă stratagemă pentru temperarea pornirilor, fie ele foarte îndreptăţite, care apar citeodată prin cancelarii şi care în lipsa calmului necesar, riscă de dragul unei judecăţi în numele clipei prezente să scape din vedere tocmai viitorul copilului sau tînărului cu pricina.

Nu, nu pledez pentru trecerea cu vederea a actelor de indisciplină (dimpotrivă, uneori, aflîndu-mă şi eu prin cîte o şcoală, mi se pare chiar că se discută insuficient în această privinţă). Dar dragostea — ca datorie sacră a profesorului — faţă de toţi elevii săi este o cu totul altă poveste, copiii şi tinerii urmîndu-l tocmai pe aceia care-i iubesc şi care, prin tact şi pricepere, le întrezăresc posibilităţile şi conduc formarea chipului lor viitor.

„Numai cu ochii inimii poţi vedea cu adevărat...“, spunea Saint-Exupery, şi cred că nu există profesie în care această maximă să se potrivească mai bine decît educaţiei, pedagogiei...

EUGEN FLORESCU ■

Atelierul şcolii poate şi trebuie să devină o anexă a unei întreprinderi, de exemplu electrotehnice, anexă cu sarcini de producţie bine stabilite

Un om, pe nume Gheorghe Mocanu, de fapt şi de vocaţie profesor

În primele zile ale fiecărui an şcolar, profesorul Gheorghe Mocanu îi invită pe noii săi elevi şi pe părinţii acestora să răspundă, în scris, la cîteva întrebări. El face, prin urmare, un test ca să ştie ce gînduri au părinţii cu odraslele lor şi cît îşi cunosc cei mici familia. Copilul dumneavoastră este nervos sau are momente cînd este nervos, emotiv, revoltat, ascuns, depresiv ?, întreabă profesorul. Ce-i produce aceste stări ? Ce credeţi despre posibilităţile lui fizice şi intelectuale ? (Poate şi vrea, vrea şi nu poate, poate şi nu vrea, nu poate şi nici nu vrea). Ce munci face în gospodărie (cu amănunte)? Ştie cînd este ziua dumneavoastră de naştere? Vă felicită? Vă face surprize? Comentează treburile pe care i le încredinţaţi spre rezolvare ? Îi cunoaşteţi prietenii? (Daţi cîteva nume.) Spre ce domeniu profesional vă îndrumaţi copilul ? De ce ? Ce recomandări faceţi profesorului diriginte ?

Aceste întrebări precum şi altele invită la sinceritate, la adevăr, chiar dacă adevărul nu e întotdeauna foarte confortabil. Din răspunsurile copiilor şi din compararea celor două fişe ale testului, profesorul află o seamă de lucruri importante pentru bunul mers al instrucţiei şi educaţiei.

Sigur, într-un fel sau altul, cei mai mulţi profesori ai şcolilor generale procedează la cunoaşterea elevilor şi a familiilor lor. Dacă scriem acum de profesorul Gheorghe Mocanu este pentru că metoda lui pedagogică se arată nu numai complexă şi temeinică, dar şi originală.

Gheorghe Mocanu predă la Şcoala generală nr. 5 din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej şi e cunoscut — dacă nu chiar foarte cunoscut — pentru succesele obţinute, în ţară şi peste hotare, cu desenele cercului „Ion Diaconescu“, pe care l-a format şi îl conduce din anul 1966. Este deci profesor de desen, iar cei care au scris pînă acum de dînsul, în cîteva zeci de articole, răspîndite prin tot felul de publicaţii, au notat cu multă laudă şi consţiinciozitate premiile dobîndite de membrii cercului de desen. Se întîmplă şi aşa, viaţa curge destul de bizar uneori. Copiii sînt buni, frumoşi şi au sămînţa geniului în tot ce întreprind, ei uimesc lumea cu talentul lor, iau premii naţionale, iau premiul I şi intră în Muzeul de artă al copiilor lumii din Avignon, primesc un Mare premiu internaţional la Paris, un altul la Festivalul mondial al tineretului la Berlin, fac expoziţii la New York, în Japonia, în Olanda, în India,

lucrările lor decorează interiorul Palatului Naţiunilor din Geneva, numărul distincţiilor sporeşte cu fiecare an, în ţară lucrările copiilor din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej sînt preţuite cu Marele premiu, Diploma specială şi Premiul special al juriului la concursul revistei Cutezătorii, dar despre gîndirea, despre motivele metodei pedagogice a profesorului Gheorghe Mocanu abia se aminteşte.

Trebuie să spunem din capul locului că profesorul e cinstit cum se cuvine în urbea sa, că primăria şi şcoala îl ajută cum se cuvine ca să-şi poată susţine ideea, succesele cercului de desen răsfrîngîndu-se în chip firesc asupra tuturor celor care au stăruit în sprijinirea lui.

La testul de care aminteam la început, Gheorghe Mocanu adaugă o seamă de iniţiative care dau realmente originalitate vocaţiei lui de dascăl. Primele lecţii de desen, bunăoară, decurg astfel : profesorul stă, ca orice elev, în bancă, iar la catedră se află un magnetofon. Pe bandă e înregistrată o poveste — în care rolurile sînt susţinute de copii din anii mai mari — poveste cu muzică şi cu efecte sonore. Personaje sînt culorile şi istorisirea nu e, pînă la urmă, decît o lecţie de culoare ori de compoziţie. În timp ce-şi zice banda de magnetofon basmul, copiii desenează, astfel orientaţi în abstractele chestiuni ale armoniei cromatice.

„Cel mai important lucru, spune profesorul Mocanu, este să te implici în mişcarea sufletului copilului. Mulţi din ei ţin jurnale intime. O fac pentru că vor să spună cuiva gîndurile care-i frămîntă şi nu găsesc cui. Am trăit o mare bucurie cînd unii copii mi-au încredinţat jurnalele lor. O fetiţă, de exemplu, îmi dă, pe măsură ce scrie, foile unui caiet. Aici ea comentează întîmplările clasei şi întîmplările inimii ei curate şi sensibile. Este un text de tot interesul. Mulţi părinţi nu-şi cunosc copiii, nu fac eforturi reale, inteligente să-i cunoască. De aceea, copilul i se adresează profesorului. Sînt situaţii în care un lucru fără importanţă în ochii celor mari ajunge să aibă o importanţă copleşitoare pentru copil. Tu, profesorul, trebuie să fii foarte atent la scara de valori a copilăriei, care nu este deloc o scară a nimicurilor. Un băiat a început să scrie un jurnal după ce taică-său, beat, l-a bătut cumplit. Băiatul rămăsese repetent de două ori. Copilul nu era prost, numai că era atît de înfricoşat, de terorizat de orice autoritate încît atunci cînd era ridicat în picioare la lecţie, nu putea să rostească un cuvînt. Şi profesorii îşi pierduseră răbdarea cu el. Deşi n-avea pic de violenţă în el, băiatul a pornit un soi de război total cu lumea. Avea un fel foarte personal de a şicana, de a scoate omul din răbdări. La 13 ani era un revoltat ! Ajunsese ca el, cel care nu putea să deschidă gura la lecţii, să le spună colegilor şi profesorilor nişte adevăruri tare crude. Şi nu aşa, în general, ci la nuanţă. Taică-său insista să fie trimis la o şcoală de reeducare. Într-o zi, nu ştiu cum a venit vorba de porumbei şi chipul băiatului s-a luminat. Avea o pasiune : porumbeii. Sigur, celor mari pasiunea asta s-ar putea să nu le zică nimic. Băiatul afla în ceasurile petrecute cu păsăretul lui un dram de mulţumire, de pace sufletească. L-am luat la mine în clasă. Dealtfel, într-o clasă de 28 de copii am luat 12 repetenţi. Marian, aşa îl chema pe copil, a plecat de acasă şi a dormit o vreme în camera cercului de desen. Acolo a început să-şi scrie jurnalul. În scris spunea totul. Am băgat de seamă că e priceput la matematică şi l-am ajutat. A început să înveţe cu disperare. Desena şi el, laolaltă cu ceilalţi. Deşi nu arăta prea mult har la desen, i-am expus, într-o selecţie a cercului, una din acuarele. Şi acum, cînd e mare, cu meseria şi cu familia lui, îşi aminteşte de ziua în care a văzut în expoziţie un lucru ieşit din mîna sa. Din toţi repetenţii aceia, unul singur mi-a scăpat printre degete. Era un băiat dintr-o familie dezbinată. Taică-său l-a bătut odată într-un asemenea hal că avea capul numai umflături. Nu era un băiat rău. Toţi copiii ţineau la el, dar era sperios. Am cerut o anchetă socială, ca să-l scot de sub tutela familiei şi nu am obţinut-o. Dacă eram ajutat mai mult, nu ajungea unde a ajuns. Din cauza lui taică-său a fugit de acasă şi s-a lipit de nişte hoţi de buzunare. Şi cu ei şi datorită lor a ajuns, nu o dată, la închisoare. Jurnalele, se înţelege, sînt şi ele o idee, dar educaţia în colectiv e mama tuturor lucrurilor. La cercul de desen activează cam 120 de elevi din toate clasele. Nu avem un sediu anume. Desenul e o activitate permanentă, e un mod al copilăriei. La mine acasă vin zilnic cinci, şase copii. Apoi, o treabă minunată fac instructorii, selectaţi din membrii activi şi cu vechime în cerc. Grupul de instructori numără vreo cincisprezece persoane. Unii sînt absolvenţi ai liceului, muncitori pe platforma industrială, alţii sînt funcţionari în oraş, alţi încă elevi. Desenul îi înţelegem ca pe o lecţie activă faţă de realitate. Copiii iubesc mult istoria, legendele şi poveştile, viaţa de familie ; desenul înseamnă învăţătură, poezie. Pentru nici un copil desenul nu e distracţie. E o activitate. Expoziţiile sînt o recompensă cu un efect excepţional asupra caracterului. În lucrarea pentru gradul I, pe care urmează să o susţin, tratez problemele educaţiei în şcoală prin prisma orelor de desen. În chip firesc, deşi lucrarea are un conţinut specific, multe capitole tratează despre climatul afectiv şi legătura şcolii cu familia, despre rostul de prieten al profesorului, despre necesitatea implicării dascălului în viaţa copilului şi despre consecinţele acestei implicări“.

Sigur, multe din cele scrise pînă aici vor părea lucruri cunoscute şi destui profesori vor obiecta că, de fapt, metoda lui Gheorghe Mocanu nu e chiar atît de originală. Nici noi nu vom susţine contrariul. Atîta doar că rezultatele ei sînt elocvente şi că, indiferent de metodă, pînă la urmă doar efectul contează. Iar efectul este că aceşti copii din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej cîştigă mari premii UNICEF, că numele urbei ajunge cunoscut în lume, că cetăţenii îşi fac un titlu de mîndrie din munca Şcolii generale nr. 5 şi că părinţii au mare încredere în profesorii copiilor lor. Iar din încredere se naşte întotdeauna dorinţa de a colabora.

MATEI GEORGESCU ■

Critica unor erori din manualele școlare și erorile criticii

Colectivul redacțional al revistei „Flacăra" are frumoasa inițiativă de a deschide o dezbatere asupra unor manuale școlare care se adresează școlarilor mici. O asemenea acțiune reprezintă mai mult decît un fapt obișnuit, constituind — mai degrabă — o invitație la îndeplinirea unei datorii față de școală, față de acțiunea complexă a educării și instruirii tineretului școlar.

Manualul școlar, în special cel de citire, este un instrument principal de lucru în mîna școlarilor, care le deschide calea cunoașterii prin folosirea independentă a cărții.

Articolul „Mari erori pentru cei mici", apărut în nr. 35 (1 septembrie 1977) al revistei „Flacăra", semnat de Tudor Octavian, cuprinde, așa cum sugerează chiar titlul, o enumerare de așa-zise erori, întîlnite în manualele de citire, începînd cu Abecedarul. Nu mi-am propus, în rîndurile de față, să consemnez decît în parte dacă cele semnalate sînt sau nu sînt erori și nici cît de mari sau cît de mici sînt aceste erori. În calitate de coautor al unuia din manualele de citire în dezbatere (cel al clasei a III-a) intenționez doar să-mi exprim unele puncte de vedere în legătură cu felul în care consider că trebuie făcută „critica" unor cărți școlare care se adresează copiilor din ciclul primar.

1. O dezbatere constructivă, care să ducă într-adevăr la dezvăluirea unor reale resurse menite să asigure perfecționarea continuă a nivelului cărții școlare, nu poate fi asigurată numai prin simpla înșiruire a unor erori. Aceasta cu atît mai mult cu cît, așa cum ne-o arată Tudor Octavian, o mare parte din „erorile" pe care le semnalează dovedesc o regretabilă lipsă de probitate. Făcînd această afirmație, nu este cituși de puțin în intenția noastră să solicităm neapărat aprecieri laudative la adresa manualelor în dezbatere. Dar, pornind de la dezvăluirea convingătoare, argumentată, în deplină cunoștință de cauză a lipsurilor, a erorilor — ca să mă exprim în termenii autorului citat — ne-ar interesa, cel puțin în aceeași măsură, și eventualele calități ale manualelor. Avem în vedere că, întocmai ca și în alte domenii ale activității, progresul în perfecționarea continuă a nivelului cărții școlare se realizează atît prin dezvăluirea lipsurilor, cît și prin dezvoltarea a ceea ce au ele valoros. Am spune chiar că experiența pozitivă acumulată de-a lungul a mulți ani de cei care, într-un fel sau altul, sînt aproape de munca migăloasă de elaborare a unor cărți care au cel mai mare număr de cititori, ar merita să fie studiată și generalizată, pentru ca, în cele din urmă, concluziile ce vor fi formulate să-i orienteze, să-i ajute pe cei care se vor încumeta să-și pună numele pe o asemenea carte. Oare își închipuie Tudor Octavian că simplele corecturi ale erorilor semnalate de domnia-sa sînt suficiente pentru a asigura calitatea pe care o dorim manualelor școlare ?

2. Preferința autorului articolului la care ne referim pentru culegerea erorilor din cărțile școlare, pentru a alcătui „liste cu toate cusururile lor", ar putea fi totuși justificată, dacă acest lucru ar fi realizat în deplină cunoștință de cauză, la subiect, cu manualele respective deschise și cu alte materiale auxiliare necesare documentării sale în față. Din păcate însă, Tudor Octavian lasă impresia că multe din erorile pe care le semnalează nu le-a constatat personal și nici măcar nu le-a verificat. Ceea ce ni se pare de-a dreptul de neînțeles este ușurința cu care a pus cap la cap aceste consemnări, fără a asigura măcar o sistematizare și o succesiune firească a lor și — mai ales — fără a recurge, dacă nu la niște manuale de psihologia copilului, măcar la dicționarele limbii române, pentru a se edifica asupra sensului unor termeni pe care domnia-sa îi consideră ca fiind explicați eronat, drept care marchează acest lucru cu trei semne ale exclamării (!!!). Lucru pe care-l facem și noi la adresa sa. (!!!)

3. Cum se știe, conținutul unui manual școlar este orientat de programele școlare. În cazul unei cărți de citire, programa formulează doar unele cerințe generale precum și tematica, fără a preciza cu exactitate textele pe care să le cuprindă sau autorii respectivi, lucru care rămîne de competența autorilor manualelor. Sarcina acestora este de a „acoperi" prevederile programei în privința conținutului lor tematic, de a oferi texte cu multiple valențe : artistice, educative, informative etc. în concordanță cu particularitățile psihologice ale copiilor fiecărei clase. Chiar dacă programa școlară nu recomandă nume de scriitori, clasici sau contemporani, autorii manualelor recurg de obicei — mai ales la clasele a III-a și a IV-a — la creațiile unor cunoscuți scriitori, din motive lesne de înțeles. Cum numai unele din creațiile marilor noștri minuitori ai condeiului sînt adresate direct copiilor de vîrstă școlară mică și cum altele — chiar dacă fac acest lucru — sînt de dimensiuni inaccesibile unui manual, apare în mod firesc necesară intervenția autorilor manualului respectiv. Asemenea intervenții se rezumă, de obicei, la selectarea fragmentelor, a pasajelor respective, eventual la eliminarea sau înlocuirea unor termeni inaccesibili copiilor sau, cel mult, la formularea unei introduceri sau încheieri, care să asigure unitatea textului respectiv în cartea de citire. În nici un caz nu este vorba, cum se exprimă Tudor Octavian, că „scrierea originală a fost reașezată în formă nouă și că, în multe cazuri, de la autorul respectiv nu s-a mai păstrat decît linia narațiunii". Dacă ar fi confruntat textele respective cu originalul s-ar fi convins și domnia-sa de acest adevăr. Pentru a ilustra acest lucru vom face apel doar la două texte din manualul clasei a III-a. Textul „Visul împlinit" este extras din „Hronicul și cîntecul vîrstelor", cunoscuta scriere postumă a lui Lucian Blaga, lucrare care, firește, nu se adresează copiilor, iar textul „Iarna" este un mic fragment din „Sultănica" de B. Șt. Delavrancea. Ambelor texte li s-a asigurat, în manual, unitatea necesară, fără ca scrierea originală să fie „reașezată în formă nouă" și a păstra doar „linia narațiunii". De fapt, multe din aceste texte nu sînt narațiuni. Sîntem întru totul de acord cu punctul de vedere al lui Tudor Octavian că „marii noștri scriitori au fost și sînt mari minuitori și creatori de limbă". Numai că pentru a-i face pe micii școlari să înțeleagă aceste mari creații se impune o anumită „prelucrare" a lor, pe care, dacă nu o face manualul, o va face totuși învățătorul. Copiii vor trebui conduși spre a înțelege pe Sadoveanu, Agârbiceanu, Hogaș, Delavrancea ori Marin Preda ș.a., ale căror nume figurează la sfîrșitul multor texte din cartea de citire, în așa fel încît, în cele din urmă, ei să se poată orienta în mod independent în creațiile acestor îndrăgiți scriitori.

● Puncte de vedere

Tudor Octavian face, în legătură cu autorii textelor, o evidență pentru care se prea poate să fi cercetat sumarele manualelor de citire. Surprinde faptul însă că domnia-sa a identificat doar pe cei 10 (zece) „autori ocazionali care își publică producția de cuvinte goale în cărțile de citire", pe care-i nominalizează (trebuie făcută precizarea că cei 10 (fără etc. sau ș.a.) sînt extrași nu dintr-un singur manual, ci din toate) dar nu a reținut că cele mai multe texte aparțin unor scriitori clasici sau contemporani consacrați. Bunăoară, în manualul de citire al clasei a III-a, din cele 81 de texte un număr de 45 (deci peste jumătate) sînt semnate de scriitori binecunoscuți, care au intrat în patrimoniul literaturii noastre și care figurează în programele școlare ale ciclurilor gimnazial sau liceal. La aceste texte se adaugă cele ale autorilor anonimi, culese din folclor, rămînînd doar un număr neînsemnat de texte care aparțin unor autori pe care Tudor Octavian îi consideră, într-o manieră jignitoare, „autori ocazionali". E bine să se știe că acești așa-ziși autori ocazionali nu sînt totuși de ocazie și nu au scris special pentru manualele școlare, că nu a existat nici un fel de înțelegere între ei și autorii de manuale. Cele mai multe din aceste texte au aparut, inițial, în diferite publicații sau culegeri, de unde au fost selecționate pentru manuale, fără măcar a se cere consimțămîntul autorilor lor. Făcînd însă abstracție de autori, considerăm că valoarea unui text este dată nu de numele celui ce-l semnează, ci de măsura în care răspunde sarcinilor educației copiilor de vîrstă școlară mică. Ilustrările, cu totul izolate, pe care le încearcă autorul articolului din „Flacăra" și mai ales maniera în care face analiza unor texte, recurgînd la citate trunchiate, scoase din contextul în care se află, nu pot fi concludente și nu ajută cu nimic.

Față de situația înfățișată mai sus, în care majoritatea covîrșitoare a textelor aparține unor cunoscuți scriitori ne punem firească întrebare : în ce scop afirmă Tudor Octavian că manualele de citire (în ce ne privește avem în vedere în special pe cel de la clasa a III-a) „ignorează cu totul literatura (sublinierea noastră) în general, și literatura pentru copii a unor scriitori cu merite artistice reale și importante din toate generațiile ?" Ne-ar putea oferi domnia-sa o listă cu asemenea scriitori și creații literare accesibile copiilor din ciclul primar, valoroase din punct de vedere artistic și adecvate cerințelor formulate de programele școlare ? Am primi-o cu mare plăcere. Oricum, așteptăm de la intervențiile ce se vor face, în continuare, mai ales, asemenea propuneri. Aceasta cu atît mai mult cu cît există texte în manuale care, fără îndoială, nu răspund decît în mică măsură cerințelor amintite mai sus.

4. Un auxiliar important al textelor din manualele de citire îl reprezintă explicarea unor cuvinte noi pentru copii. Această operație urmărește, pe de o parte, familiarizarea elevilor cu sensul unor asemenea cuvinte, iar pe de altă parte introducerea lor în tehnica muncii cu vocabularul, cu folosirea dicționarului. De fapt, acest al doilea obiectiv ni se pare mai important decît primul, de vreme ce, oricum, explicarea cuvintelor este o componentă de bază a lecțiilor de citire conduse de învățător și, în nici un caz, ea nu se poate limita la ceea ce oferă manualul. Este pe deplin întemeiată observația că unele cuvinte, termeni, expresii nu sînt explicate complet sau chiar precis. Uneori, ca în cadrul unor termeni la care se referă și Tudor Octavian, în manual se dă doar sensul pe care-l au cuvintele în textul respectiv, ceea ce chiar dacă ajută la înțelegerea mesajului cuprins în text nu este suficient. Mai mult chiar, poate deruta copiii atunci cînd ei întîlnesc asemenea termeni în contexte noi. Pentru explicarea cuvintelor s-a recurs, de cele mai multe ori, la sistemul sinonimelor (ca în dicționare), ceea ce ni se pare insuficient pentru școlarii mici. De aceea este necesară, după părerea noastră, o explicare a cuvintelor noi de așa natură încît să-i pună pe copii în situația de a opera cu noile achiziții lexicale în contexte noi, pentru a le putea desprinde sensul lor corect. Asemenea preocupări ar trebui să fie, după părerea noastră, mai insistente, atît la autorii manualelor, cît și în activitatea directă cu elevii la clasă.

Activitatea cu vocabularul ridică, printre altele, și problema numărului de cuvinte noi întîlnite în texte, lucru pe care îl sesizează și Tudor Octavian. După părerea noastră sînt necesare încă intervenții în manuale, în sensul de a se diminua numărul unor astfel de termeni, chiar dacă aceasta se face și în cazul unor texte semnate de cunoscuți scriitori. Credem însă că se exagerează atunci cînd se consideră că accesibilitatea unui text este dată de numărul termenilor noi, cînd se consideră că școlarii mici dispun de o capacitate redusă de înțelegere a unor cuvinte și expresii cu valoare stilistică. Nu putem fi de acord cu acei care dau verdictul asupra valorii și caracterului accesibil al unui text în funcție de lungimea listei cu asemenea cuvinte. O cunoaștere mai atentă a particularităților de vîrstă ale școlarilor mici atrage atenția că ei dispun de mari resurse din acest punct de vedere, că nu evită folosirea unor termeni noi, a unor figuri de stil, în special a metaforelor. Este bine cunoscut faptul că școlarii mici sînt, ei înșiși, creatori de metafore. „Copilul e nevoit, din sărăcie de cuvinte, să se exprime la fiecare pas prin metafore", spunea Lucian Blaga într-un eseu intitulat „Arta copiilor", publicat încă în 1925. Înțelegerea sensului figurat al unor cuvinte și expresii nu se poate confunda cu însușirea unor noțiuni științifice. Pentru micul școlar este mai ușor să explice o noțiune științifică, în parte inaccesibilă lui, recurgînd la metafore. Ceața, bunăoară, este pentru ei „un întuneric luminos", scînteia „un puișor de flacără", apa înghețată „ca să se odihnească", iar rîul curge „să nu moară". (A se vedea în acest sens : Al. Stark : De ce nu cade soarele ? Ed. Ion Creangă, 1975.)

Problemele de vocabular, așa cum ar trebui ele rezolvate în manualele școlare, sînt foarte complexe și nu pot fi elucidate, firește, într-o intervenție ca cea a lui Tudor Octavian sau ca cea a subsemnatului. De aceea vor fi binevenite sugestiile din partea celor care sînt interesați de perfecționarea activității de instrucție și educație a copiilor. Cu toate dificultățile pe care le presupun, aceste probleme nu sînt totuși de neînvins, chiar dacă Tudor Octavian consideră că autorii manualelor „se descurcă greu, cînd trebuie să le dea (cuvintelor noi — n.n.) un înțeles prin cuvintele uzuale". Mai ales că există la îndemîna oricui o multitudine de dicționare la care se poate apela în caz de dificultate. Lucru pe care l-am făcut și noi, atunci cînd am explicat cuvinte precum : „se năpusteau", „smerit", „a se înmlădia", „ghiaur" ș.a., care sînt considerate de autorul articolului la care ne referim ca fiind explicate greșit. Ceea ce e de-a dreptul trist e că domnia-sa face acest lucru în termeni cît se poate de categorici, de felul : „nici mai mult nici mai puțin...", „autorii cred că..." etc. Și totuși, stimate Tudor Octavian, multe din explicațiile date unor cuvinte pe care le reproduceți în articolul dumneavoastră sînt exacte sau aproape exacte, în măsura în care și dicționarele în uz le explică la fel. Noi ne-am orientat după „Dicționarul limbii române moderne", după „Dicționarul de sinonime", după „Dicționarul școlar". Dumneavoastră după ce v-ați orientat ? Oricum, rămîne, și pentru unii și pentru alții, să ne mai punem la punct cu aceste probleme, pentru că, după cum spuneam, mai apar totuși unele neclarități atît în manualele „noastre", cît și în intervențiile dumneavoastră.

În încheiere, ne exprimăm speranța că invitația făcută de colectivul redacțional al revistei „Flacăra" va găsi ecoul dorit și cei care se ocupă direct de realizarea manualelor școlare, începînd cu autorii și continuînd cu redactorii, tehnoredactorii, graficienii, ilustratorii, tipografii etc. vor primi, pe această cale, sprijinul pe care numai inteligența colectivă îl poate oferi.

ION ȘERDEAN ■

O carte de căpătîi — manualul școlar

Despre concursuri și rosturile lor

Problema manualelor școlare preocupă de ani și ani nu numai cadrele didactice și părinții copiilor, ci și o seamă de scriitori, fără să se fi găsit totuși cea mai bună cale de rezolvare ; căci, evident, concursurilor le-a lipsit ceva de n-au reușit pînă acum să fie eficiente.

Referitor la chestiunile ridicate de revista Flacăra, în numărul său din 1 septembrie a.c., iată punctul nostru de vedere. În ce privește propozițiile din Abecedar de tipul „Ana are ouă" poate că obiecțiile sînt îndreptățite, dar în general unele licențe didactice sînt utile (ca și licențele poetice). Ca în cazul unei posibile propoziții, de tipul : Maria are meri cu mere mari. Nici unui copil nu-i va trece prin gînd că merii sînt încorporați Mariei precum ouăle găinii. Un abecedar bun este o operă laborioasă de ani de zile, este, într-un fel, o poezie a metodico-didacticii ce trebuie să aibă răsunet în sufletul și înțelegerea copilului de 6—7 ani. Dealtfel, țara noastră așteaptă, cam de mulți ani, un Abecedar modern de concepție românească, pe care probabil îl va avea ca rezultat al concursului ce s-a încheiat la 1 septembrie a.c.

Nu este rezonabil a se atribui referenților de manuale o mare responsabilitate privind defectele unor manuale școlare, deoarece aceștia, deși sînt aleși dintre cadre bine pregătite profesional, au puteri limitate : a) fiind luați „pe nepusă masă", nu au timpul necesar să studieze bibliografia problemei, pentru a cunoaște ce s-a realizat, în materia respectivă, pe plan național și internațional — din care fapt decurge valoarea redusă a referatului ; b) prerogativa comisiei de a nu ține totuși seama de opinia referenților, nici de eventuale contestații.

În ce privește ideea de a chema universitarii să elaboreze manuale pentru cl. I—IV, fie de citire, fie de geografie etc., ea nu ni se pare deloc fericită pentru că :

1. Experiența istorică din anii '60, cînd mai toate manualele de cl. I—IV aveau în frunte profesori universitari, a dovedit că faptul acesta n-a împiedicat ca atît cărțile cît și geografiile pe regiuni să conțină greșeli, chiar unele greșeli științifice pe care a trebuit să le îndrepte învățătorii, în munca lor practică la clasă.

2. Profesorii noștri universitari, sîntem siguri, au de lucru pînă peste cap în domeniul respectiv de activitate — și ar fi o greșeală să fie sustrași de la aceasta.

Problema manualelor școlare rămîne deci deschisă în continuare ; iar pentru a se ajunge la rezultate mai bune — chiar foarte bune — cred că nu există decît două posibilități care ar întruni sufragiul tuturor :

1. Toți concurenții înscriși la un concurs, pentru un anumit manual școlar, să fie chemați într-o consfătuire de lucru, pentru a elabora, în comun, varianta unică cea mai bună, a manualului respectiv. Cu alte cuvinte, să se abandoneze sistemul vechi de a impune unul dintre proiectele prezentate în concurs. Ar fi o modalitate nouă, revoluționară, pe care școala românească n-a experimentat-o niciodată. Eficiența acestei modalități nu poate fi contestată.

2. A doua posibilitate ar fi editarea unor manuale alcătuite de autori diferiți, lăsînd profesorilor de la catedră să-i aleagă pe cel mai bun. Această modalitate există în tradiția școlii românești și și-a dovedit eficiența la timpul său.

ION D. UNGUREANU ■
Învățător — Arad

O declarație emoționantă, epocală, întemeiată pe marea descoperire a unui savant român:

„Inamicul nr. 1 al omenirii, cancerul, va fi învins!"

În revista „Flacăra" nr. 23, din 10 iunie 1976, publicam un articol („Priorități românești") prin care atrăgeam atenția asupra faptului că cercetătorul român, inginer farmacist N. Ionescu-Dîmbovița afirmase, înaintea unei echipe de savanți francezi, condusă de profesorul François Jacob, laureat al Premiului Nobel, că la baza apariției cancerului stă o substanță cancerigenă unică (toxina), căreia îi cunoaște atît structura cît și compoziția chimică.

Prezent în 1972 la colocviul oncologic internațional desfășurat la Wiesbaden, Republica Federală Germania, omul de știință român N. Ionescu-Dîmbovița susținea teoria sa proprie despre originea, evoluția și terapia cancerului. Se spunea printre altele că boala este cauza unui proces de sufocare a vieții, cuprinsă în celula evoluată, printr-o aptitudine canceroasă moștenită de aceasta de la origine. Cu timpul, predispoziția canceroasă a celulei s-a atenuat, dar a continuat să se transmită prin informațiile genetice. Astăzi, prin influența factorilor poluanți, numeroși, se formează în celulă o toxină, care, dacă ajunge la o anume concentrație limită, îi trezește celulei predispoziția canceroasă.

Cînd doza limită a toxinei s-a format, în celula cea mai vulnerabilă se produce o dereglare a metabolismului mineral electrolitic celular : celula nu mai funcționează normal, conform legii reversibilității și funcția ei devine ireversibilă. Odată cancerizată, celula bolnavă devine un lăcaș energetic activ și se dezvoltă în lanț, distrugînd autoapărarea organismului. Această teorie a fost publicată în ziarul german „Bild am Sonntag", din 21/22 mai 1972.

Încă de pe atunci, unii oncologi, ca de pildă profesorul german E. Grundmann, au fost nevoiți să recunoască o bună parte din afirmațiile inginerului farmacist român N. Ionescu-Dîmbovița. Recent, însă, o altă revistă germană de specialitate, „Biologische Medizin" nr. 2, din 1 aprilie 1976 și apoi în nr. 6, din decembrie 1976, publică alte aspecte ale teoriei omului de știință român.

Dezbaterea științifică asupra acestei descoperiri prioritare românești, de cea mai mare importanță în oncologie, a demonstrat în Congresul internațional de homotoxicologie ținut la Baden-Baden, la 24 octombrie 1976, că, se poate, cu ajutorul unei singure substanțe antidot, reușind împiedicarea formării tumorilor metastaze asupra animalelor de experiență ori a pacienților umani afectați de forme de tumori primare.

Nu ne propunem aici să citățm întregul material științific apărut în cele două reviste de specialitate. Surprinzător ni se pare faptul că cercetătorul român susține, în urma a numeroase experiențe pe animale, păsări și chiar oameni, că a reușit să identifice această substanță care face celula canceroasă vulnerabilă și, în plus, îi cunoaște compoziția și structura. Pe baza acestei descoperiri, el susține că a conceput o metodă Fito-Fizio-Hipertermică, cu ajutorul căreia, poate să salveze în procent de 100% pacienții în primele două stadii ale maladiei canceroase. Bineînțeles, metoda respectivă poate fi aplicată și la cazuri mai avansate de cancer, dar nu cu procente de vindecare atît de mari.

● Senzaționale descoperiri românești anticancer : o metodă de diagnosticare, în stadiul cît mai incipient, a cancerului ● Identificarea substanței oncogene care provoacă orice fel de maladie canceroasă ● O metodă originală, pur românească, de vindecare a cancerului

Întrucît toți specialiștii recunosc faptul că depistarea cancerului în stare incipientă duce la tratarea sa definitivă, cercetătorul român N. Ionescu-Dîmbovița ne-a declarat cu îndrăzneală, dar și cu responsabilitatea implicată de acest act, că, după mulți ani de trudă, căutări și încercări, a elaborat o metodă eficientă de diagnosticare serologică a cazurilor canceroase. Testul constă în recoltarea a cinci centimetri cubi de sînge venos, ori a 3—5 cm cubi de țesut bolnav, mostre recoltate fără suferințe de la bolnavi. Asupra probei se aplică, numai în cîteva minute, metoda sa biochimică, spectrocolorimetrică. Faptul devine într-adevăr spectaculos și îl transcriem cu emoție. Aplicată în masă, ca orice altă analiză, virtualii bolnavi sau bolnavii ar putea fi depistați și supuși tratamentului. Cînd redactăm aceste rînduri, avem în față referatele a două comisii medicale care atestă, fără vreo putere de tăgadă, eficiența de 100% a acestei metode de testare și rapiditatea ei extremă. Probele la care a fost supus omul de știință român au fost severe, printre altele a fost folosită, de pildă, metoda „dublului orb", cea mai serioasă metodă de testare, pe plan mondial, a eficienței unui medicament. Dar rezultatele au fost de fiecare dată fără nici o greșeală. Citățm din rezumatul unui astfel de referat : „Rezultatele comunicate în urma investigațiilor efectuate prin metoda științifică a „dublului orb" confirmă în procent de 100% diagnosticul serologic al cancerului efectuat după metoda sa personală de inginerul chimist N. Ionescu-Dîmbovița. Apreciem că aceste rezultate îndreptățesc încrederea în adevărul și posibilitățile acestei metode și considerăm foarte necesară crearea condițiilor pentru dezvoltarea și aprofundarea acestei cercetări". Semnează membrii comisiei, medici recunoscuți și de competență neîndoielnică.

Rezultatele cercetării omului de știință român N. Ionescu-Dîmbovița devin cu atît mai temeinice, cu cît ele n-au apărut peste noapte, ci în urma unui îndelungat studiu de peste 25 de ani, în care timp a avut de înfruntat piedici grele. Posesor al unei îndelungate experiențe de laborator, al unor cunoștințe avansate de biochimie, electrochimie, biologie, anatomo-patologie și al altor științe care converg spre aprofundarea histologiei și citologiei, el a putut să pătrundă cît mai intim în tainele organismului uman, să-l cunoască. Astfel, a ajuns la concluzia că schimbarea provocată în metabolismul intim celular, avînd drept efect cancerul, se datorește unui factor biochimic pe care, așa cum am văzut, îl numește „toxină". Printr-un proces biochimic toxina respectivă dereglează metabolismul acizilor nucleici, prin modificarea bazelor azotate din componența lor, astfel încît, mergînd pînă la alterarea proteinelor, declanșează mecanismul cancerizării. Are convingerea, deci, că teoria proliferării anarhice, foarte rapide a celulelor bolnave asupra celulelor sau țesuturilor normale este depășită. Iată ce ne relata, printre altele, despre începuturile acestei mari revelații : „Diareea îmi făcea ravagii printre găini ; aveam cîndva vreo 400. Mă temeam să nu se agraveze boala și să se declanșeze o holeră. Le-am administrat betanaftol în hrană. Necazul a devenit și mai mare : găinile mi s-au îmbolnăvit de cancer. La unele am constatat tumori și chiar tumori cu metastaze". A fost momentul crucial, scînteia care l-a legat pentru totdeauna de infinita speranță a lumii : descoperirea unui antidot care să vindece cancerul! După alte numeroase experiențe a reușit să producă, prin inoculare, tumori maligne. Faptul i-a cristalizat și întărit convingerea că boala, cancerul, este unul dintre cele mai reușite artificii de calcul din natură.

Astăzi, poziția științifică a cercetătorului român N. Ionescu-Dîmbovița se bucură de tot mai mult interes, devine tot mai cunoscută în lume. Printre multele hîrtii care îi populează masa de lucru, memorii, cereri, o bogată corespondență, întîlnim și această invitație pe care o citățm în întregime : „Iubite Domnule Coleg Ionescu-Dîmbovița, Cunoscînd lucrările Dv. deschizătoare de drumuri noi pe tărîmul cercetării cancerului, îmi permit — ca președinte al Congresului anual al Asociației germane pentru terapia medicală a tumorilor, din Baden-Baden — să vă invit oficial ca participant și referent la ședințele noastre.

Ședințele vor avea loc — după cum știți — la Baden-Baden între 4.11.'77—6.11.'77, și îmi permit a vă ruga să vă notați tema : „Noile forme de terapie". Cu salutări cordiale, al Dv. prof. dr. H. Denk. Viena, 12 sept. 1977".

Omul de știință român, inginerul farmacist N. Ionescu-Dîmbovița a ținut să ne declare în final : „Prin aplicarea metodelor noastre, de diagnosticare și de tratare a cazurilor incipiente de cancer, absolut originale, ușor de suportat de orice fel de pacient, inamicul nr. 1 al omenirii poate fi învins". O declarație emoționantă, unică în felul ei ! Și ne bucură faptul că organele noastre competente, și în primul rînd Ministerul Sănătății, au început să manifeste interesul cuvenit pentru punerea în aplicare a acestei descoperiri epocale.

Vom reveni, într-un alt număr, cu noi precizări despre ceea ce s-a întreprins pentru valorificarea imediată a marii descoperiri care aparține unui om de știință, patriot român.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Electronografia în reflexoterapie

S-au încheiat, zilele trecute, în localitatea italiană Riva del Garda, lucrările unui prestigios congres internațional medical, „Noi frontiere în reflexoterapie", organizat sub patronajul forului italian de specialitate și al Societății Internaționale de Acupunctură. Punînd în discuție modalitățile de introducere în terapeutică a descoperirilor științifice medicale de ultimă oră, între care și electronografia doctorului român Ioan Florin Dumitrescu, congresul s-a bucurat de prezența a peste patru sute de cercetători și practicieni din douăzeci de țări ale lumii, precum și de președinția unei autorități de prim rang, renumitul profesor torinez Luciano Roccia.

În cadrul reuniunii, Ioan Florin Dumitrescu a expus principiile și eficiența electronografiei în stabilirea unor diagnostice precoce, însoțind prezentarea pe pelicula color realizată pe tema respectivă de Francisc Patakfalvi, în cadrul studioului „Alexandru Sahia". Atît expunerea, cît și filmul, ale cărui copii au fost imediat solicitate în mai multe țări, s-au bucurat de un deosebit interes, incitînd la prelungi și laudative luări de cuvînt, determinîndu-l totodată pe profesorul Roccia să sublinieze, în discursul de închidere, al congresului, pe care am avut ocazia să-l ascultăm înregistrat pe bandă de magnetofon, „contribuția de excepțională importanță a specialiștilor români care au deschis, prin intermediul electronografiei, un drum ce merită continuat cu toate eforturile". În acest punct se cade să precizăm că, în cadrul aceleiași reuniuni, doctorul Dumitru Cămîrzan a prezentat comunicarea „Rezultate ale aplicării electronografiei în medicina muncii", remarcabilă prin noutatea cercetării și, mai ales, prin amploarea cazuisticii folosite. Ales în prezidiul de onoare al congresului la ședința inaugurală, Ioan Florin Dumitrescu a avut satisfacția de a primi numeroase invitații de a conferența în cadrul mai multor universități și școli de medicină din Italia, onorînd-o imediat pe cea a Primăriei din Sulmona. La organizarea căreia a contribuit și „Academia di Romania" din Roma, specialistul român participînd la o masă rotundă care a dezbătut probleme legate de electronografie. Solicitări similare au fost înaintate de universitățile din Padova și Torino, nu doar în sensul susținerii unor prelegeri informative, ci și în acela al introducerii neîntîrziate a metodelor originale românești electrografice în diagnosticarea precoce, prin evidențierea punctelor electrodermice. Totodată, Congresul de la Riva del Garda a hotărît înființarea unei societăți internaționale de reflexoterapie și reflexodiagnostic, cu o secție specială dedicată electronografiei, în conducerea căreia a fost propus medicul bucureștean.

Scriind despre activitatea lui Ioan Florin Dumitrescu, merită să amintim că, în urmă cu cîteva zile, a apărut în librării cea de a doua carte a numitului cercetător, urmînd, la mai puțin de un an, primul volum, „Omul și mediul electric". Editura științifică, 1976. Noua apariție editorială, intitulată „Acupunctură științifică modernă", reprezintă rodul colaborării dintre Ioan Florin Dumitrescu și un alt distins specialist, medicul Dumitru Constantin (despre munca și realizările căruia revista „Flacăra" a scris în urmă cu puțin timp), cartea căutînd și găsind explicații științifice pentru toate fenomenele legate de acupunctură. Acupunctura, susțin și probează autorii, nu constituie atît o metodă de tratament cu rezultate spectaculare, cît o concepție despre interacțiunile funcționale dintre structurile de înveliș și cele interne, somatice și viscerale, în general, o concepție despre relațiile permanente ale organismului viu cu mediul înconjurător.

În sens strict, acupunctura înseamnă înțepare, după o accepțiune convențională ea referindu-se la acțiunea acului, privit ca agent terapeutic, asupra unor puncte determinate pe suprafața învelișului cutant. Această denumire, opun autorii un punct de vedere nou, revoluționar, nu exprimă nici sensul istoric, nici cel contemporan, al unei adevărate discipline științifice. Agentul terapeutic care este acul tinde să devină anacronic, prin raportare la arsenalul modern al procedeelor de stimulare recunoscute de medicină, dar punctul, tratat de doctorii Dumitrescu și Constantin ca organ receptor în actul terapeutic, reprezintă „o realitate anatomofuncțională care se manifestă totodată și ca un organ efector în reflectarea fenomenelor funcționale și patologice din interiorul organismului".

Împărțită în două capitole fundamentale, „Bazele fiziologice ale acupuncturii" și „Clinica acupuncturii", însoțită de mai scurte referiri privitoare la aparatura folosită în domeniu, precum și la psihologia bolnavului tratat prin acupunctură (în colaborare cu C. Bolintineanu și, respectiv, P.I. Vasilescu), dotată cu o bibliografie dintre cele mai pretențioase, cartea, cu cele aproape patru sute de pagni ale sale, constituie o trecere în revistă a problemelor mai vechi și mai noi ridicate de acupunctură, aducînd în același timp o sumedenie de puncte de vedere inedite, întemeiate pe o activitate și o cercetare ale căror succese au depășit și depășesc, după cum am încercat să demonstrăm mai sus, granițele țării, participînd cu dovezi incontestabile la consolidarea prestigiului de care se bucură știința românească pe toate meridianele globului.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

O metodă românească, unică în lume, de restaurare a vocilor cîntate și vorbite

Numită exact „Procedeu padagogico-terapeutic pentru voci cîntate și vorbite", metoda asupra căreia vom insista în cele ce urmează, fără a intra, firește, în amănunte legate de datele ei strict tehnice, s-a născut din experiența de peste treizeci de ani a maestrului Mihai Vasilopol, fost solist al Operei din Constanța, muzicolog, compozitor și, într-o vreme, secretar literar la A.R.I.A., precum și din colaborarea acestuia cu defuncta lui soție, Anna Vasilopol, cîndva una din cîntărețele de renume ale Operetei din Budapesta. Este vorba, în esență, despre o metodologie complexă de exerciții, vocalize sau foneme, elaborate pentru reactivarea, recuperarea și energizarea sistemului neuromuscular al aparatului fono-respirator, metoda Vasilopol putînd fi folosită cu rezultate la fel de remarcabile și în domeniul vocii de canto și în acela al vocii vorbite, ca un semn de superioritate (după cum vom detalia) asupra metodelor tradiționale, utilizate fie într-un perimetru, fie în celălalt. În vreme ce metodele tradiționale de canto și de fono-audiologie se adresează exclusiv mezo-faringelui, socotindu-l pe acesta ca singura zonă a conductului faringian capabilă să producă și să găzduiască sunete, metodologia lui Mihai Vasilopol ia în considerație și sunetele rino sau epi-faringiene, respingînd concepția clasică în virtutea căreia epi-faringele nu reprezintă decît un teritoriu pentru respirație. Cum spuneam, nu vom intra în detalii, dar se cade să amintim că asupra metodei Vasilopol, din păcate prea puțin folosită la noi pînă în prezent, dar aflată în plină revitalizare, grație interesului și sprijinului plenar al C.N.S.T., s-au pronunțat o sumedenie de ilustri cîntăreți de operă și numeroși foniatri, români și străini, toate aprecierile fiind laudative fără rezerve, subliniind excepționala importanță a metodei în restaurarea unor voci declasate sau compromise. Astfel, în urma colaborării dintre autor și Centrul de fono-audiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din București, condus de reputatul specialist Dan Hociotă, doctorul C. Bogdan a întocmit o lucrare științifică intitulată „Restaurarea vocilor de canto prin metoda românească M.V.", publicată în numărul 1 din 1975 al revistei „Oto-rino-laringologia", în care se explică pe larg mecanismele intime ale metodei, pe temeiul unei cazuistici concrete, concluzionîndu-se că „rezultatele obținute pînă acum, ca și aprecierile unor specialiști de peste hotare, ne îndreptățesc să considerăm această metodă românească drept O METODĂ COMPLET NOUĂ, REVOLUȚIONARĂ" (subl. n., pag. 10). Citățm în continuare : „În prezent, este unica metodă existentă în lume de restaurare a vocilor de canto celebre, fapt care îi conferă o valoare deosebită. Principiile metodei pot fi utilizate cu același succes și pentru restaurarea și reeducarea vocii vorbite, o altă problemă de imensă importanță actuală" etc. etc.

Strălucite confirmări a primit, chiar în acest an, metoda Vasilopol de refacere a vocilor cîntate din Italia, precum și din Belgia, S.U.A., Israel și U.R.S.S., televiziunea sovietică transmițînd, încă la 6 octombrie 1974, o emisiune dedicată metodei, fragmente de arii din opere interpretate de elevi cu voci restaurate sau educate, precum și interviuri cu aceștia, aducînd elogii la adresa rezultatelor aplicării metodei. Ecourile șederii maestrului Vasilopol în Italia, urmînd nu doar demonstrațiilor practice sau conferințelor ținute, ci, mai ales, lucrului cu cîntăreți de renume, între care solista de muzică ușoară Nada și soprana de coloratură Antonetta Stella, pot fi adunate într-o adevărată „carte de onoare", dar ne vom mulțumi să spicuim cîteva aprecieri, venite din partea unor celebrități în materie. „Această metodă științifică posedă bazele necesare educării vocilor tinere și reeducării vocilor profesioniștilor, cu mari rezultate pentru arta lirică", scria Antonetta Stella, în vreme ce Gianna Pederzini, profesor de canto la Santa Cecilia di Roma, era de părere că „metoda este foarte interesantă". Un alt dascăl al celebrei școli de canto pomenită mai sus, Saturno Meletti, considera că „aplicarea metodei lui Vasilopol poate aduce teatrului liric noi voci și noi succese", opinie împărtășită și de renumita cîntăreață italiană de origine română Virginia Zeani : „E o metodă nouă, entuziasmantă". Cei doi tenori de superclasă ai cantoului italian contemporan, Mario del Monaco și Giuseppe di Stefano, s-au arătat interesați de metodologia românului Vasilopol, despre care del Monaco a scris, în urma unei îndelungi convorbiri, punctată cu demonstrații practice, că reprezintă — urmează sublinierea noastră — „UN FONIATRU DE EXCEPȚIONALĂ EXPERIENȚĂ ȘI REPARATOR DE VOCI PIERDUTE". Dealtfel, în urma unui riguros examen susținut de Mihai Vasilopol în fața membrilor Comitetului de experți al Comisiei centrale pentru muzică din ministerul turismului și spectacolelor, ministrul Dario Antoniozzi s-a adresat, la 23 martie 1977, conducerii Teatrului „La Scala" din Milano, recomandînd testarea metodei în cadrul amintitei instituții de cultură, cea mai reprezentativă scenă lirică a lumii, pe considerentul că „s-a recunoscut metodei seriozitate și credibilitate în domeniul educației profesionale a vocilor și în domeniul recuperării vocilor vătămate de bătrînețe sau boală... Metoda trebuie să fie încurajată în vederea răspîndirii și experimentării ulterioare în Italia".

După răspunsul, din 1 iulie, al Primăriei din Milano, forul care tutelează „La Scala", „certificăm valabilitatea studiilor (lui Mihai Vasilopol n.n.) și a metodei foniatrice, ce și-au găsit o aplicare exactă la teatrul nostru", ministrul italian al turismului și spectacolelor a ordonat, cu începere de la 1 octombrie a.c., încercarea și utilizarea metodei originale românești la alte trei prestigioase teatre lirice din peninsulă, mai exact la Parma, Veneția și Torino, precum și în cadrul Institutului național de studii verdiene.

Încheind relatarea privitoare la folosirea metodei Vasilopol în restaurarea vocilor cîntate, vom găzdui în continuare opinia unui specialist în domeniu, profesorul moscovit Leonid Borisovici Dmitriev, foniatru de autoritate mondială, președintele filialei din Moscova a Societății Unionale de Foniatrie, care socotește metoda drept „extrem de prețioasă, cu rezultate bune. Vocile cîntăreților vîrstnici sună penetrant, adolescentin, iar vocile tinerilor se remarcă printr-un timbru frumos. Deosebit de importante mi se par rezistența crescută și lipsa oboselii la vocile educate după această metodă" (după un interviu radiodifuzat — n.n.).

Cum aminteam, metoda Vasilopol este singura cu aplicații paralele în educarea vocii cîntate, ceea ce am inventariat mai devreme, și a celeia vorbite, ultimul capitol referindu-se la activitatea de vindecare sau ameliorare a disfuncțiilor de vorbire, a anumitor tulburări, începînd cu bîlbîiala și terminînd cu laringectomia, boală dintre cele mai grave, cu minime șanse de refacere, căreia foniatrul român „i-ar putea fi util prin experimentarea aprofundată a metodologiei" (citat din referatul Asociației italiene a laringectomizaților către Ministerul Sănătății). În acest domeniu, metoda maestrului român a fost testată în mai multe clinici italiene de stat și particulare, aprecierile arătîndu-se dintre cele mai alese, un punct de vedere comun, exprimat de directorul general al Direcției generale a serviciilor de medicină socială din cadrul Ministerului Sănătății, L. S. Ambrogio, sintetizînd că „primele rezultate obținute prin aplicarea metodei Vasilopol în tratamentul tulburărilor limbajului și în intervenții asupra persoanelor laringectomizate apar drept încurajatoare și sugerează continuarea și aprofundarea experimentării". Fragmentul citat a fost redactat pe temeiul unor referate de specialitate primite de la mai multe clinici și asociații medicale italiene, care au luat cunoștință și aplicat, cu rezultate favorabile, metoda românească. Astfel, Asociația națională de logopedie a notat „ameliorări importante" la subiecții tratați. Grupul de studii și cercetări audio-fono-logopedice, cu sediul la Roma, s-a declarat „interesat pentru o colaborare cît mai apropiată". Renumiții profesori Luciano Zerneri și Mario Cherubino, de la Spitalul de copii handicapați „Umberto I" din Brescia și, respectiv, de la Universitatea din Pavia, s-au arătat entuziasmați de noutatea și eficiența metodei Vasilopol, propunînd noi investigații și cercetări. O cazuistică dintre cele mai ample formează conținutul unui dosar cu care Mihai Vasilopol s-a înfățișat, zilele trecute, la redacție, fericit că, după ani și ani de zadarnică așteptare, metoda sa a fost readusă în discuție, mai ales prin intervenția energică a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, la adresa căruia sîntem, iarăși, datori cu vorbe de laudă și recunoștință. Din cele cîteva zeci de cazuri prezentate nouă, cel mai spectaculos ni s-a părut cel al mediculUi italian Donato Cioli din Roma care, în urma unui accident rutier, își pierduse complet stăpînirea vocii. A încercat, firește, toate căile posibile de refacere, între care o intervenție chirurgicală la Massachussets General Hospital din Boston, dar eforturile sale și ale medicilor curanți n-au condus la nici o ameliorare. După cincizeci de ședințe cu Mihai Vasilopol, doctorul Cioli a constatat, după cum scrie el însuși, „o ameliorare botărîtă în capacitatea mea de a emite sunete... Acum pot produce, e drept cu un anumit efort, sunete pe care nu eram în stare să le emit înainte de terapia românească".

Subliniind că toate consultațiile, testele și colaborările maestruiui român în Italia, ca și cele din Belgia, Austria etc., s-au efectuat gratuit, în numele solidarității umane și al garantării sănătății oamenilor, indiferent de naționalitatea lor, punem punct acestei relatări, exprimîndu-ne speranța că metoda lui Mihai Vasilopol, validată de girul unor personalități artistice și medicale de prim ordin, își va găsi o extindere rapidă și o inteleaptă aplicare și în țară, ca o nouă și semnificativă dovadă a inteligenței românești în acțiune.

OVIDIU IOANIȚOAIA

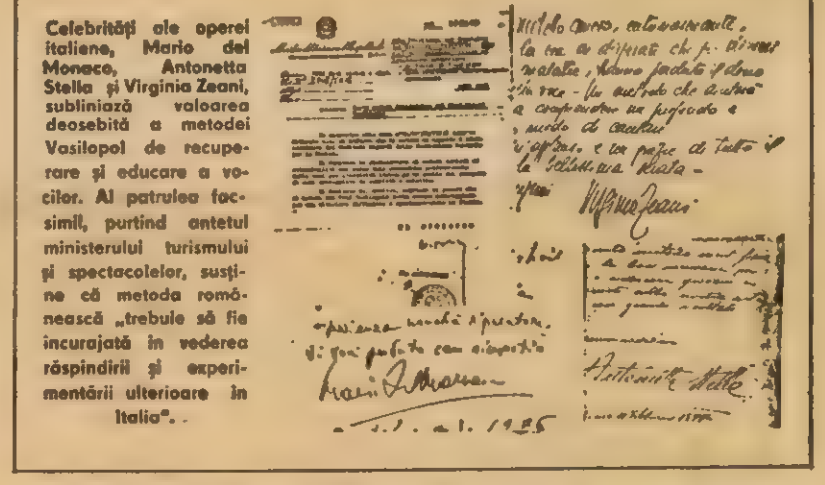

Celebrități ale operei italiene, Mario del Monaco, Antonetta Stella și Virginia Zeani, subliniază valoarea deosebită a metodei Vasilopol de recuperare și educare a vocilor. Al patrulea facsimil, purtînd antetul ministerului turismului și spectacolelor, susține că metoda românească „trebuie să fie încurajată în vederea răspîndirii și experimentării ulterioare în Italia".

Programul „SECOM" — o realizare de anvergură a tehnicii românești

Dacă în urmă cu vreo cinci ani am fi publicat un articol al cărui titlu, să zicem, ar fi fost : „De ce nu sînt acceptate produsele SECOM ?", iar în finalul aceluI presupus articol am fi ajuns la concluzia că produsele SECOM (schele, eșafodaje și cofraje metalice) sînt refuzate pentru că au un mare defect, acela că sînt mult prea noi, ei bine, în urmă cu cinci ani deci, prea puțini oameni ne-ar fi dat crezare, iar inginerii constructori ar fi zîmbit cu o oarecare îngăduință. În orice caz, cert este faptul că în urmă cu patru sau cinci ani foarte puțini ingineri, șefi ai șantierelor de construcții industriale sau civile, au acceptat să încerce să lucreze cu produsele SECOM. Un argument ? În 1973, de exemplu, I.C.M.P., adică Întreprinderea de construcții metalice și prefabricate din București, prin secția sa de construcții metalice de la Popești-Leordeni avea o producție anuală de aproape 2 000 de tone de schele, eșafodaje și cofraje metalice, deși programul SECOM împlinise vîrsta de aproape cinci ani. Se pornise în 1969 cu o producție de 200 de tone, o nimica toată, și se ajunsese în 1973 la 2 000 de tone, cantitate pentru care cu foarte mare greutate se găsea cîte un client. Astăzi, o producție anuală de peste 10 000 de tone se arată cu totul și cu totul insuficientă, adică, în lumea șantierelor de construcții există la ora actuală o adevărată foame de produse SECOM.

Am început astfel această prezentare a unei realizări tehnice românești de anvergură, competitivă la toți parametrii cu cele mai recente soluții de acest gen din întreaga lume, tocmai pentru a puncta, o dată în plus, drumul lung și sinuos al noului care, ca întotdeauna și pretutindeni, are de înfruntat și obstacole, dar pînă la urmă învinge, se impune. Pentru că nu ne-am propus decît o prezentare a acestei realizări cîțiva ani, într-adevăr, SECOM-urile noastre au o căutare pe care personal n-am sperat-o decît în momentele mele de încertitudine sau euforie, pentru că, trebuie să o mărturisesc, au fost și astfel de momente. Dacă aș fi întrebat de ce nu producem 100 000 de tone de SECOM-uri, pentru că la ora actuală există, cantitativ vorbind, o cerere așa de mare, aș răspunde astfel : în primul rînd întreprinderea noastră nu-și limitează activitatea numai la atît, adică mai avem și alte sarcini, iar în al doilea rînd, peste o anume perioadă cererea va fi mai mică, întrucît vor fi acoperite pe parcurs multe din golurile actuale. De ce au o atît de mare căutare ? Iată o întrebare la care inginerii Munteanu și Văduva ar putea să vă ofere, cel puțin teoretic, un răspuns clar și documentat, întrucît de cîțiva ani acești doi oameni și-au contopit viața cu programul SECOM".

„Început în anul 1969, programul a cuprins o primă etapă, cînd am produs schele metalice tip Bacău, platformele autoridicătoare și cofrajele universale pentru stîlpi, pereți și grinzi. Etapa a doua, începută în anul 1973, este caracterizată prin diversificarea gamei de cofraje cum ar fi cofrajul metalic greu pentru pereți și planșee, sau cofrajul pășitor tip CP-100, completat cu alte două tipuri, CP-200 și CP-300, sau cofrajul pentru turnurile cu aceeași secțiune pe înălțime, mai exact spus, turnuri sau coșuri industriale. Marile avantaje în folosirea acestor schele și cofraje ar fi următoarele : elimină lemnul în proporție de 95 la sută, mărește productivitatea de aproape 3 ori, realizează o turnare aproape perfectă a betonului, astfel încît lucrările de finisare sînt minime. Comparîndu-l cu clasicele cofraje de lemn, cofrajul metalic asigură o viteză de lucru de trei ori mai mare, adică la un cofraj de lemn se turna 1 metru patrat de beton într-un timp de 3,44 ore, în timp ce cu cofrajul metalic pentru stîlpi această operație durează doar 1,09 ore. După 20—25 de refolosiri, cofrajul de lemn devenea inutilizabil, pe cînd un cofraj metalic poate fi refolosit de 300 de ori, ba chiar și mai mult, practic pînă îl mănîncă rugina. Iar dacă lăcătușii care l-ar exploata ar lucra cu atenție, fără să-l izbească, dacă l-ar curăța de mortar imediat după folosire, dacă l-ar unge și, într-un cuvînt, dacă l-ar întreține cu grijă, cofrajul metalic ar putea ajunge chiar și la 500 de refolosiri" (inginer Cornel Munteanu).

„Adevărul este că produsele SECOM sînt atît de avantajoase atunci cînd vorbim despre calitate sau despre productivitatea muncii, încît nici nu mai pot fi comparate cu clasicele schele și eșafodaje de lemn. SECOM-urile nu pot fi comparate decît cu produsele similare din alte țări, din care punct de vedere sînt egale cu cele mai bine cotate astfel de instalații. Între alte calități, SECOM-urile noastre mai au și următoarele avantaje : siguranță în exploatare, depozitare fără amenajări speciale, greutate foarte mică în comparație cu pădurea de schele din lemn, economie în manoperă, o adaptabilitate și o permanentă recompunere a elementelor care se asamblează ca și elementele unui joc de cuburi, astfel încît SECOM-urile se pretează pentru orice fel de cofrare pe suprafețe plane. Un amănunt care nu ar trebui să lipsească, SECOM-urile au eliminat, în parte, meseria de dulgher, favorizînd-o, în schimb, pe cea de lăcătuș, sau, dacă vreți, manevrarea lor cere chiar o meserie nouă, aceea de secomist. Dar pentru a înțelege pe deplin nu doar aceste avantaje, ci mai ales rezultatele folosirii produselor noastre, ar fi interesant să consemnați diferența dintre productivitatea muncii unui șantier care folosește din plin SECOM-urile și cea dintr-un șantier clasic, cu eșafodaje de lemn" (inginer Gheorghe Văduva).

În ceea ce ne privește, dincolo de succinta prezentare a acestei spectaculoase utilizări tehnice românești, vom da curs, la timpul potrivit, respectivei sugestii.

VICTOR NIȚĂ

VIAȚA DE FIECARE ZI ACOPERĂ ÎN AURUL ARGUMENTELOR ȘI FAPTELOR ADEVĂRURILE PARTIDULUI NOSTRU DESCOPERITE CURAJOS ȘI FORMULATE VIZIONAR DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, CÎRMACIUL DESTINULUI NOSTRU NAȚIONAL

Realitatea — cea din ședințe și cea din realitate

Una din adunările de partid ținute în vara aceasta pe platforma unui combinat siderurgic avea pe ordinea de zi discuția a o seamă de probleme ce priveau lansarea în producție a patru mărci noi de oțeluri speciale.

Omul care muncește la fabricarea oțelului își schimbă odată cu insuirea unei tehnologii noi și deprinderile. Un produs nu intră în fabricație doar cînd toți și-au însușit perfect tehnologia. Se întîmplă ca oamenii să lucreze bine pentru nou chiar fără să fi prins toate subtilitățile momentului de trecere. Sint, prin urmare, fel de fel de probleme ce pot fi lămurite, fiindcă și oamenii sînt fel de fel. Pînă la urmă trebuie să găsești acea soluție care să-i pună pe toți în situația de a nu greși. Pare un chip cam anapoda de a frînta lucrurile, dar nu este. Asta se cheamă „a crea condițiile". Deci, la adunarea aceea, un activist de partid aflat în prezidiu vorbea de importanța asimilării tehnologiilor, de condițiile ce trebuie create ca oțelurile să fie asimilate repede, de faptul că țara are bavole de aceste oțeluri. Deși problema era nou-nouță și cît se poate de particulară, cuvintele rostite spre rezolvarea ei erau cît se poate de generale, valabile și la Hunedoara, și la Reșița, și la Galați. Activistul era convins că face propagandă și că o face cum se cuvine. Mai ales că ședința venea după altă ședință, la o întreprindere de construcții și era urmată de alta, de analiză a primelor două.

Propaganda este, în esență ei, comunicare activă. Pentru ca să fie activă, e necesar ca în momentul comunicării să se găsească în relație cel puțin doi oameni : unul care să știe să se facă ascultat, altul care să primească noutatea pre limba sa. Nu este numai o chestiune de limbaj. Înțelegerea activă a unui lucru și, în general, înțelegerea dintre oameni nu e numai o problemă de limbaj. E un mod de participare la cauză. Iar ca să participi, trebuie să cunoști îndeaproape cauza, să fii putin pătruns de ea. Cauza oamenilor din sală era oțelul. Și asta în chipul cel mai direct cu putință. A doua zi ei chiar trebuiau să fabrice acele oțeluri speciale. Și ce făceau participanții la adunarea aceea de partid ? Unul vorbea, ceilalți ascultau, dar mai mult nu ascultau. Nu se stabilise nici o relație, cauza nu lucra. Am vorbit după ședință cu un inginer virstnic. Eu venisem acolo să scriu de oțelurile nou asimilate sau — mai bine zis — de întîmplările mai mult sau mai puțin interesante ce însotesc o schimbare importantă într-o uzină, așa că l-am întrebat pe inginerul tehnolog cum stau lucrurile. „Lucrurile stau cam prost, mi-a zis el. Cu ședința asta am cheltuit vreo patru ore bune. Eu le spusesem să facem mai bine o adunare restrînsă cu oamenii noștri de bază și să discutăm cu ei ce și cum. Puteam să-i spunem tot ședința de partid, puteam s-o numim oricum. Tehnologiile oțelurilor speciale sînt foarte precise. Cuitare ardere durează numai patru minute. Eu așa aș fi vrut să discutăm : cum să-i convingem pe muncitorii noștri să fie cu ochii pe cea". „Bine, am zis, să vorbim atunci despre cum ați fi condus dumneavoastră ședința". „Înainte de orice, a răspuns tovarășul inginer virstnic, om cu mare experiență în otel și la oameni, vechi membru de partid și, prin urmare, propagandist al partidului, propagandist al lucrurilor reale, așa cum sînt ele și cum se fac ele de către oameni, înainte de orice eu aș fi adresat sălii următoarea întrebare : ciți din dumneavoastră aveți ceas la mină ? Eu știu că nu toți muncitorii poartă ceas acolo, la topitorii. Ceasul e o sculă gingașă. Se strică ușor. Și nici în hală nu avem ceas, Tovarăși, aș fi spus, principala problemă a ședinței noastre este asta : cum să facem ca, invingînd toate chițibușurile administrative, să ne instalăm pînă mîine dimineață un ceas mare în secție. Ce vreau să spun : că orice ședință este un mod al propagandei de partid. Propagandă nu înseamnă-să repeți de la o tribună niște teze. Un propagandist bun este acela care-și pune mintea la contribuție ca să afle o cale prin care teza să devină fapt. Să facă să lucreze și mintea omului căruia i se adresează".

Am notat, firește, ideile nu cuvintele inginerului. Am discutat mai mult despre toate acestea, acolo, în secție. Fac precizarea deoarece activiștii care pusese atîta corectitudine în exprimarea unor teze nu cunoșteau, în combinat, prea multe drumuri afară de drumul spre biroul Comitetului de partid. „Trebuie să înțelegem — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvintarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. — că activitatea partidului nostru nu se desfășoară undeva, în afara societății, ci se află în cea mai strînsă legătură cu masele, cu poporul". Trebuie să înțelegem acest adevăr important al vieții noastre de azi că producția, activitatea productivă, cele opt ore de muncă sînt probleme sociale și ca orice probleme sociale trebuie trăite, cercetate, rezolvate. În cunoastre de azi că producția, activitatea productivă, cele scrise și al vorbei bună pretutindeni și la tot omul. Un activist de partid nu e obligat să se priceapă la toate, dar la treburile în care vine să spună și să îndrume trebuie neapărat să fie cunoscător. Cel puțin tot atît cît cei cărora îi se adresează.

TUDOR OCTAVIAN ■

Călător prin viață

Cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., desfășurată între 21—23 septembrie, este de natură să ridice probleme de conștiință, mari probleme de conștiință, fiecărui om cinstit și conștient, fiecărui revoluționar a cărui dimensiune fundamentală este construirea unei vieți libere și fericite în România socialistă. Este o cuvintare măreață. Atunci cînd de la cea mai înaltă tribună a țării se spune tuturor lucrurilor pe nume înseamnă, desigur printre altele, că există și lucruri de rezolvat și oameni cu identități sigur și rezultate bune și foarte bune, dar din păcate, sînt și lipsuri. Unii dintre noi am ajuns chiar în situația să ne mîndrim că avem și lipsuri, să ne facem un titlu de glorie din faptul că posedăm ceea ce de fapt nu există. Adică, lipsa.

Și ce important este să călătorești în viață, s-o cunoști și, atunci cînd trebuie, s-o învingi. Iată ! În septembrie 1973, într-o luni, cîțiva oameni din redacție ne-am dus la Casa de cultură de pe strada Slătineanu copleșiți de gînduri bune și emoții — avea să aibă loc prima întîlnire a Cenaclului Flacăra cu... Chiar așa, cu 'cine ? Propriu-zis cu oameni de artă și cultură, cu personalități ale vieții care au avut generozitatea să creadă în demersul revoluționar al unor tineri dornici să facă nu atît artă, ci artă nouă și tinără. Ne gîndeam cu emoție cum vom reuși să ne creăm un public, cum vom reuși să formăm UN public. Asta pentru că se încerca pătrunderea în cît mai multe conștiințe a poeziei politice și sociale prin excelență, a cîntecului angajat ferm. Se propuneau publicului și niște valori noi, niște oameni talentați desigur dar deloc băgați în seamă de alții. Cenaclul, revendicat direct din ideile secretarului general al partidului, avea în nemijlocit de înalta domnieș-sale autoritate, a devenit în timp Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar și împreună cu minunații activiști de la C.C. al U.T.C. am colindat întreaga țară auditînd fiind de sute de mii de oameni. În momentul de față poezille și cîntecele cenaclului și-au părăsit adresa inițială a interpreții, dar devenind, cum se spunea, bunuri de masă. Este greu de conceput astăzi o sărbătoare a celor tineri fără „Trăiască Libertatea ! Trăiască România !", „Cîntec între apele țării", „Cuvîntul lui Roată către Divan", „Pămîntul, deocamdată", „Un punct de vedere", „Om bun" și as putea cita multe alte cîntece și poezii. Recitate sau cîntate la chiar fața celor pentru care au fost create, muncitori, țărani, elevi, studenți, intelectuali, aceste bucăți au căpătat valoare socială, au devenit puternice și penetrante. Iată deci cît de importantă și necesară este călătoria în viață ! Vreau să spun că, treptat, pătrunderea în viață a unor probleme, fie ele și cît se poate de simple și nici ușoare, un lucru fie el alevărat, se întregește, devine convingător. Mărturisesc că activitatea mea de ziarist la „Flacăra" este cea mai frumoasă perioadă a vieții mele. Plecat mai tot timpul prin țară cu misiunea de a căuta oameni, de a scrie despre ei, am putut astfel nu numai să-mi îmbogățesc experiența în materie de oameni și cazuri, am cartea mea „Eternitate locală" — pe care am avut fericirea s-o citesc în fața acelora cărora de fapt le este destinată, adică — este de fapt o pledoarie aspră pentru puritatea vieții. Dar pentru ca să pledezi pentru viață trebuie să o cunoști. Există o imensă bibliotecă cu extraordinare de multe cărți. S-o căutăm, s-o cercetăm neconenit ! „Este Viața !

EUGEN SECELEANU ■

Să ne gîndim și la ceilalți

Să mai știfăm fiecare de sine și să ne gîndim și, mai ales, să înfăptuim pentru ceilalți. Egoism, mai mult sau mai puțin, se găsește mai pe la tot omul, prin ocuada constînță mai frecvnta dintre noi — nu asta i problema, nu la capitol așa amănunțe penuria. Lucrurile devin discutabile cînd ne punem pe cintar altruismul, generozitatea, sentimentul responsabilității pentru grupe, pentru probleme le pentru cauza pentru progresul și viitorul întregi obști, începînd cu fiecare în parte — oricare — dintre cei care îi sînt tovarăși în obștea familiei. În obștea unității în care muncim, în obștea localității în care trăim, în obștea națiunii căreia îi aparținem. Cu alte cuvinte, nu reușim să trăim, toți și tot timpul, cu maximum de responsabilitate. Constînta noastră mai are și neobișnuit. Responsabilitatea noastră o mai știm și la fugă.

Fuga de răspundere nu-i întotdeauna evidentă, strident, grosolană. Ea are și nuanțe care-o ajută să ajungă într-atît de ocultă, încît chiar și cei cărora le aparține, care pur și simplu o practică, nu-e conștienți de fuga aceea a lor, ei, dimpotriva, dorm liniștiți, au constiința împăcată și se simt oameni ai datoriei împlinite. E o fugă de răspundere odios de perfidă pentru că, așa nevăzută, produce pagube, dureri la fel de profunde ca o fugă zgomotoasă. Îmi voi îngădui un exemplu, pentru a-mi face gîndurile mai lesnicios și mai precis înțelese. Un exemplu din viață. O poveste în care toată lumea, toți participanții sînt morali și care prin cursul ei — încă neîntrerupt ! — dezvăluie cinismul cu care poate opera fuga de răspundere. Ceea ce urmează e subiectul unei crîncene drame, dar nu de piesă de teatru ci de viață.

Personajele ! Doi contemporani de-ai noștri, un bărbat și-o femeie. Istoria lor ! S-au cunoscut, s-au îndrăgostit, s-au căsătorit; au trăit bucuria nașterii a doi copii, și-au înjghebat o casă, un cămin, o viață de familie cu rosturi și bucurii comune ; pînă aici, minunat de banal, minunat de frumos, minunat de bine. Apoi, însă, a urmat nepreväzutul; un accident, bărbatul e internat într-un spital, viața îi este salvată. Însă mintea îi rămîne cu o sănătate care are perioade de obsesală. Perioade în care devine suspicios, obsedat grotesc de ideea infidelității soției și-n care e agresiv. A trebuit, pentru ca să fie izolat într-un spital de specialitate. Căsnicia din frumoasă a devenit un cosmar. Medicii, ținînd seama de ideea de obsesia pe care s-a fixat boala sotului, recomandă indepărtarea sa de sotie, evitarea contactului lui cu familia ; și, prin hotărîri judecătorești, pe de o parte căsătoria celor doi a fost desfăcută, iar pe de altă parte bărbatului i se îngăduie ieșirea din spital, după ce o soră de-a lui își asumă responsabilitatea de a-i purta de grijă, de a-l supraveghea. Bărbatul, pensionar de boală, locuia provizoriu într-o garsonieră. Se petrece tragedia din seara de patru martie și el, trebuind să renunțe la garsonieră în beneficiul unor sinistrați de pe urma cutremurului, își ia lucrurile și se mută într-o boxă-magazie din subsolul tehnic al blocului în care locuiește fosta lui soție împreună cu cei doi copii — unul de nouă, altul de zece ani — incredințați ei spre creștere și educare. Și cosmarul reîncepe. El vrea să intre în casa, în apartamentul în care găcțește că-i este locul, vrea să trăiască-că iar cu ai lui. Și — doar sentimental — are dreptatea lui. Concret. Însă se comportă tot agresiv. Ea și copiii nu mai ies și nu mai intră în apartament decît însoțiți de vecini, pe care-i roagă să nu-l lase singuri. E terorizată de prezența lui permanentă în apropiere și — față de manifestările lui anteceden și față de insistența permanentă și cu fel de fel de chipuri, de la cele amenințătoare, la cele dulce rugătoare — nu știe ce să mai facă să-l îndepărteze, ca să-și găsească liniștea necesară unei femei care are servici face și gospodărie, își crește și copiii. Deci și ea are și ea

7 MĂRTURISIRI DE SCRIITOR LA CUVÎNTAREA SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI DIN 23 SEPTEMBRIE 1977

îndeamnă către acest curaj. Cine are curajul să spună că astăzi n-a înfăptuit decît o jumătate de lu. ă, mîine are șansa de a fi omul unei fapte întregi. Libertatea cuvîntului obligă a vorbi despre sine iar această libertate nu poate fi o dulcegărie, ci este aspră ca orice libertate pe pămînt.

În cuvintarea secretarului general al partidului se relevă clar că „Am ajuns într-o asemenea etapă de dezvoltare economico-socială încît numai efortul fizic nu este suficient. Trebuie să înțelegem că, acum, pentru a îndeplini sarcinile complexe din toate domeniile de activitate, se cere un efort, mult mai mare, acela al gîndirii". A aplica schematic hotărîrile de partid, fără spirit de inițiativă — spirit revoluționar — și fără dăruire de sine, înseamnă a le sărăci conținutul, a-ți sărăci viața. Schema unei construcții nu trebuie să înăbușe în-așa fel construcția. Căci ea crește vie, din necesitate și libertate. Iată în ce emoționante fapte ne cheamă autoritatea cea mai înaltă a țării și a partidului nostru.

ADI CUSIN ■

A fi comunist înseamnă a trăi într-o ipostază eroică

Ceea ce supără în viața de toate zilele, ceea ce ne doare la unii contemporani, este indiferența, absența din cotidian, fuga de lucidități și de starea de veghe. Sînt încă oameni care trăiesc în virtutea unor interese minore, unor idealuri de talciuc, oameni care nu văd orizontul, care nu ridică ochii din pămînt, grăbiți să nu calce în ploaie, să nu-și murdărească mansetele de la pantaloni, incapabili să gîndească mai departe de serialul de simbăta seara. E ciudat și revoltător în aceiași timp, cum pot unii să se strecoare, să dispară cînd ne e lumea mai dragă, lăsînd întotdeauna pe umerii altora răspunderea viitoare pentru ceea ce ei fac din candoare, din plictiseală, din refuz. Omenirea s-a străduit, de-a lungul unor milenii de abucium, să-și cristalizeze o concepție despre viață, despre lume, despre univers, cît mai aproape de dimensiunile realității, să pătrundă sensurile istoriei și să înțelcagă mersul ei, dar printre noi trăiesc unii contemporani care, din acest punct de vedere, se complac într-un trist și insalubru obscurantism. Ei își demonstrează că viața lor îi privește strict și personal, își îngrădesc colțul de iarbă din fața casei cu sîrmă ghimpată, se închid în apartament, ca în evul mediu, își vopsesc pereții în culori cît mai frumoase ca să li se pară viața interesantă, preocupîndu-se numai de bunul digestiv și de carburantul limuzinei proprietate personală. Ei cred că liniștea aceasta în care se îngrașă îi se cuvine. Dau chiar impresia că au făcut prea multe sacrificii și că e timpul să se întindă cu voluptate în hamacuri, mulțumiți de ei înșiși ca de o enormă glumă a istori

Starea aceasta pasivă de retragere tiptilă din cotidian, de volatilizare, de fugă de răspundere sintetizează de fapt tot ceea ce e mai retrograd în esența omului. Împotriva ei trebuie să luptăm, împotriva ei trebuie să lucrăm cu mijloacele convingătoare și mobilizatoare ale propagandei comunivte.

Pentru că starea noastră de a fi, e starea de revoluție ! Ceas de ceas, clipă de clipă în epicentrul evenimentelor și întîmplărilor curente, prezenți acolo unde sintem strigați pe nume și este nevoie de noi, să punem umărul, să punem mintea la contribuție, să facem tot ce e omenește posibil pentru propășirea patriei. „A fi comunist, spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, înseamnă a lucra mereu mai bine și mai conștiincios pentru interesele oamenilor muncii, ale întregului popor, a servi cauza partidului, a socialismului, a patriei, în orice împrejurări. Trebuie să se înțeleagă bine că intrarea în partid nu reprezintă o simplă formalitate și mai ales nu aduce după sine beneficii deosebite ; comunistul trebuie să fie un exemplu de cinste, de onestitate, de spirit de răspundere în îndeplinirea sarcinilor la locul său de muncă".

Deci a fi comunist înseamnă a respinge comoditatea, inerția și falsul idilism al unei vieți de periferie, înseamnă a intra în rezonanță zi de zi, cu oamenii de alături, a lucra la frumusețea timpurilor care vin, a trăi din plin istoria, fără menajamente, fără reserve. A fi comunist înseamnă a trăi într-o ipostază eroică.

A. DOHOTARU ■

Despre oameni și pentru oameni

Gheorghe și Victoria D. din Moecfu, județul Brașov, după 13 ani de gestiune a Magazinului alimentar, neavînd nici o lipsă, nici o sancțiune, se trezesc, iată, de curînd, retrogradați și mutați — în locul lor fiind angajate persoane care nu aveau nici în clin, nici în mînecă cu profesia respectivă — și asta pentru că refuzaseră, prin luna mai a.c., să predea pentru magazin o cantitate de alimente adusă de o persoană fără forme legale. Au refuzat, așadar, să încalce legalitatea și cinevaa n-a găsit altceva mai bun de făcut decît să se lrite și să-i sancționeze. Este un caz.

Sau : Mircea P., din Succava. În scrisoarea publicată în revistă la rubrica „semnale critice", se specifica un neajuns ce l se făcuse printr-o imputație făcută, lui, în mod abuziv. După urmare, organele în drept au cercetat și constatat eroarea, cititorul nostru reintrînd în posesia drepturilor ce i se cuveneau pe drept. Ne-a mulțumit, de asemenea, în scris, și ne-am bucurat odată cu dînsul că lucrurile au fost astfel lămurite.

Și iată și un altfel de caz : Nicolae M., din Deva, suferind, în urma unei complicate operații nu se mai poate hrăni decît cu ajutorul unui tub special din plastic de fabricație străină ; tubul e într-o bună stare de uzură, iar Nicolae M. ne roagă să-i sprijinim, sau să-i dăm un sfat, cui să se adreseze. Redacția se adresează întreprinderii de mase plastice București și la un interval surprinzător de scurt Nicolae M. intră în posesia tubului solicitat, realizat de un grup condus de un pasionat — și adevărat OM as zice — inginer al întreprinderii. Nu mai este cazul să reproduc mulțumirile fierbinți transmise de Nicolae M. atît redacției, cît și inimosului colectiv al celor de la mase plastice.

Mi-am amintit aceste trei — dintre atîtea altele — cazuri, citind cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, ținută la Consfătuirea de lucru consacrată dezbaterii problemelor organizării și conducerii activității de partid, a tuturor domeniilor vieții economice. Amplă imagine a României contemporane, a realizărilor obținute de oamenii muncii sub conducerea partidului, cuvintarea prilejuiește în același timp, un profund motiv de meditație, de analiză — pe care sînt datori să ne-o facem cu toții — asupra felului în care muncim, împotriva automulțumirii, pentru permanenta creștere a eficienței muncii noastre. **„Desigur, succesul este legat — repet — și de spiritul de răspundere al fiecăruia la locul său de muncă. Trebuie să punem în fiecare sector oamenii care au pregătirea necesară din toate punctele de vedere, precum și capacitatea organizatorică, politică, profesională de a soluționa în mod corespunzător problemele, fără a aștepta să vină altii să le facă munca"** — spune la un moment dat președintele țării. Să nu așteptăm să vină alții să ne facă munca ! — iată o idee, un gînd și o dorită realitate.

Din impresionanta mulțime de cazuri, de fapte, aflate într-o redacție — multe, poate că și cele mai multe chiar, aflate din scrisorile cititorilor, cei fără de care o redacție nici nu-și are rostul — o concluzie se impune de la sine. Aceea că dacă în majoritatea acestor cazuri cei în drept **acționează**, în spiritul legalității și pentru a sprijini doleanțele oamenilor, cînd au dreptate, firește, nu întotdeauna măsurile ce se impun sînt duse **pînă la capăt.** Cîtă deosebire între situația unui om aflat la necaz, căruia i se recunoaște dreptatea, dar nu i se dă ajutorul solicitat, și minunata tarță de omenie, de pildă, a acelui colectiv improvizat ad-hoc, gata să execute un obiect în premieră pe țară, fără nici un proces verbal, stampilă sau cerere oficială și asta numai pentru a ajuta **concret** și superb o situație individuală dramatică și aparent fără nici o ieșire !

Despre oameni — și **pentru oameni** — acesta este unul dintre cele mai tulburătoare sensuri ale recentei cuvintări a secretarului general al partidului nostru, președintele Republicii Socialiste România.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Eterna nemulțumire

Cristaline, precise, sintetizînd magistral ceea ce am putea denumi starea de revoluție sau exigențele revoluției, adică însăși condiția existenței și devenirii noastre, aceste cuvinte rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. :

„Avem, desigur, tot dreptul să privim cu încredere, chiar cu mîndrie, la ceea ce am realizat. Nu trebuie să scăpăm însă nici un moment din vedere neajunsurile, greșelile, lipsurile care se mai manifestă. Nu avem dreptul să alunecăm pe panta automulțumirii de sine, să minimalizăm sau chiar să ignorăm greșelile și neajunsurile serioase care mai există. Atitudinea de îngîmfare, de automulțumire constituie un pericol foarte mare pentru orice partid revoluționar, pentru orice organizație de partid, pentru orice membru al partidului comunist".

A fi comunist, a fi revoluționar, a fi purtător și promotor al noului, a privi lumea și devenirea ei nu prin ochelarii de cal ai orizontului limitat, îngust, care scacă și nivelează viața, ci sub incidența lor pluriformă, complexă, observînd că în aceeași imaterială rază albă de soare ce ne trezește din somn diminețile se cuprind atîtea culori, atîtea nuanțe, atîtea noi și inedite străluciri, deci atîtea posibilități de creștere, de înflorire a vieții, a lumii, a timpului, înseamnă a fi un nemulțumit, un mare și un veșnic nemulțumit. A fi comunist, a fi revoluționar, înseamnă a fi doritor — și apt — să vezi mai departe decît zina de azi, decît dimineața de azi, decît timpul, cert sau probabil, al succesului rămas în ieri, decît cucerirea prezentului, decît pragul a ceea ce este, a ceea ce sintem, năzuind cu ardoare, cu pasiune, cu nedormire, cu îndrăzneală, spre ceea ce putem și trebuie să fim.

Este, desigur, un sentiment incomod această nemulțumire, această veșnică sete de mai mult, de mai bine, de depășire continuă a pragurilor atinse, de războire necruțătoare cu lipsurile, cu greutățile și cu erorile, de perfecționare continuă, de ascensiune continuă. Dar ea, această nemulțumire, este marca, suprema condiție a înaintării, cea care a făcut să înflorească, în acești ani, cele mai pozitive însușiri ale neamului, însușirile creatoare, ofensive, dinamice și eroice ce au clădit structura de azi a României contemporane.

A fi comunist, a fi revoluționar, înseamnă a fi doritor — și apt — să coroborzi cu ferăstrăul acestei nemulțumiri creatoare toate prejudecățile ce te țin pe loc, să-ți pronunți răspicat protestul împotriva tuturor prejudecăților care spun „am făcut destul", împotriva solidarității blajine, prin impăcare cu cîștigul mărunt (sau cu eroarea !), împotriva contagiunii paralizante a automulțumirii de sine. A fi comunist, a fi revoluționar, a fi un fiu credincios al patriei tale și un fervent al celor mai înalte idei ale timpului înseamnă a nu-ți ascunde — nici tie, nici altora — că ucrugul apre culmi e greu, că fiecare nouă faze de vreme abia începută, în fiecare dimineață a vieții tale, este abruptă, radicală, severă și lunecoasă ca un pericș montan.

Dar trebuie să urcăm. Și urcăm. Urcăm după cei mai îndrăzneți, după cei mai nemulțumiți de cota atinsă, după cei care bat, undeva, aus, bornele, care fixează orizonturile care ne țin indemnuri, care ne asigură, de fiecare dată, că numai începutul e greu. E greu, desigur, e greu, mai ales după relaxările prelungite, cînd esti ispitit să te uiți înapoi, deși ți-e teamă să nu amețești. Trebuie deci să ne articulăm perfect eforturile, deci numai nemulțumitii creatoare, să le sincronizăm, să le unificăm, să le topim — cum spunea un poet — ca pe undele unui riu care ar curge vertical. Fiindcă acesta e urcușul nostru : un riu ce curge vertical. Un riu ce n-are voie să se transforme în fîntînă arteziană. Un riu ce trebuie să urce sus, foarte sus, într-un punct ideal, unde trebuie să se aprindă o scînteie, un seare sau o hidrocentrală. Nici un strop nu trebuie să se piardă, nici o picătură de efort. Trebuie să înfrîngem tot ce ne ține pe loc, ca să punem mai sus niște borne, ca să impunem cît mai sus niște idei.

Este deci limpede — și cuvintele secretarului general ne-au reamintit-o — că nimeni din ceș antrenați în acest urcuș spre piscurile zilei de mîine, spre piscurile civilizației și progresului României socialiste și comuniste, nu mai poate da înapoi, că nimeni nu poate rămîne pe loc cățărat în fringhii, că înapoi sau pe loc nu există, că întregul urcuș e o chestiune de solidaritate și responsabilitate, de pasiune și de incredere, de dragoste pentru țară și abnegație în slujirea ei, că întreg și parte sînt una, confundați cu acest perete al timpului, pe care îl zidim, depunindu-ne calciul și făcîndu-l să crească.

Contemplat de undeva, din lături sau de jos, acest perete trebuie să arate splendid. Trebuie să fie ca un uriaș basorelief, ca o vastă tapiserie vie de nuanțe, în care fiecare ține ișt poartă contrastele, culorile, nuanțele, sfrălucirile, mereu mai sus, tot mai sus, și regret că, uneori, omul de lîngă mine, căruia i-a picat un strop de var în ochi (ca și lui Michelangelo cînd picta Sixtina), nu vede și nu poate înțelege, strivit fiind sub o aripă celestă, splendoarea plastică în care este atît de adînc, atît de strict implicat. O splendoare ce ne oferă, mie și lui, dacă privim perfecțiile, măreție de punct, de punct ideal sau de punct de sprijin.

Din care se vede, dincolo de ziua de azi — de efortuile, contrastele, greutățile, lupteie ei — cerul înalt al viitorului.

ILIE PURCARU ■

Vă rugăm a ne ajuta în rezolvarea problemei lifturilor și a diferendului pe care-l avem cu Întreprinderea „Ascensorul" din București, Calea Rahovei nr. 54: blocul nostru de 14 etaje este prevăzut de proiectant cu două lifturi, un lift de patru persoane și altul de șase persoane și materiale. Liftul de materiale nu a funcționat de la darea în funcțiune a blocului — luna mai 1976 — niciodată mai mult de trei-patru ore de la plecarea echipei de întreținere; în schimb a stat nemișcat săptămîni și luni de zile pînă la noua repunere în funcțiune. În tot acest timp Întreprinderea „Ascensorul" București a încasat sumă de 357,50 lei lunar pentru întreținerea acestui lift. La nenumăratele noastre cereri această întreprindere nu a luat măsuri nici pentru remedierea liftului, nici pentru sistarea sumei de plată a întreținerii, situație pe care o considerăm cu totul nefirească. **(Asociația civilă a proprietarilor, bloc 11 D, str. Fundeni nr. 3, sector 3, București)**

În urmă cu circa 15 ani, în frumosul nostru oraș a fost amenajat prin muncă voluntară un parc la stadionul ce se construia; parcul a fost amenajat pe niște foste gropi de aruncat gunoaiele orașului. Eram mai tînăr atunci, și am avut plăcerea să particip și eu la munca desfășurată aici. Cînd a fost gata parcul era o frumusețe: pomi săditi, vegetație, alei, trotuare, bănci, iluminare adecvată — totul făcîndu-l să rivalizeze cu orice parc din oraș. S-a construit chiar și o fîntînă monumentală, în trepte, o minunăție. Au trecut însă anii, nimeni nu s-a mai îngrijit de întreținerea lui și azi arată jalnic: aleile nu mai există, porțile de fier s-au degradat, gunoaie peste tot, nimic nu mai atrage pe nimeni să stea în acest parc. Dealtfel la fel de jalnic arată tot stadionul. Ce or fi zicînd cei ce vin la stadion, turiști sau străini, nu știu, dar ceva plăcut cred că nu. Mă gîndesc că din încasările destul de frumoase care se fac la fiecare meci s-ar putea repartiza o parte și pentru acoperirea cheltuielilor necesare reparațiilor, amenajării, curățeniei și — de ce nu? — pazei necesare a locului. **(Ion Govoreanu,** Constanța)

Recent, Corul de cameră „Emil Monția" al Casei de cultură a municipiului Arad, sub bagheta talentatului și perseverentului dirijor Gheorghe Fluieraș, a înscris în palmaresul său două succese de prestigiu în cadrul Concursului polifonic internațional „Guido D'Arezzo" din Italia, un adevărat maraton al muzicii polifonice, la care au participat 29 de formații corale de cameră din 11 țări. Pe scena teatrului „Petrarca" din Arezzo corul nostru a obținut în cadrul primei categorii — coruri mixte — locul al treilea, iar la categoria pieselor inspirate din muzica populară românească, locul patru, odată cu acesta formația obținînd cel de-al șaptelea mare premiu care se adaugă în sala sa de trofee, deși durata ei în cadrul mișcării artistice de amatori din municipiul Arad numără numai șapte ani de existență. **(Prof. Corneliu Crișan,** director al Casei de cultură a municipiului Arad)

Pe strada Complexului — de fapt o scurtă străduță derivînd din strada Dristor — din București, există patru blocuri mari, însumînd cîteva sute bune de familii. Între ele s-au păstrat însă și cîteva cocioabe, greu putînd a fi numite locuințe, împrejmuite de maidane pline de gunoi pe care posesorii de autoturisme își parchează mașinile, le spală și le repară. Nu există în acest mic perimetru și nici în această zonă un spațiu verde, o bancă unde noi sau părinții noștri să ne putem odihni și respira puțin aer curat. Pe unul din aceste maidane s-au adus cîteva aparate de joacă pentru copiii noștri, care oricum ar fi joaca tot pe un maidan are loc. Buruieni de tot felul reprezintă aspectul dominant al acestei străduțe. Lăsînd la o parte aspectul estetic, cel sanitar reprezintă o problemă la fel de acută. **(Scrisoarea este semnată de șase locatari din zona indicată).**

Mă numesc **Marin Florea Macamete** și sînt din satul Covei, comuna Afumați, județul Dolj. Vă aduc la cunoștință prin

Vă citez din cartea „Arad — ghid turistic al județului", autori: E. Glück, A. Roz, M. Toacsen. Editura pentru turism. București 1974, pagina 52: „La capătul străzii (Ceaikovski, n.n.) se ridică capela romano-catolică Sf. Florian datînd din anii 1751—1753. Cu ocazia refacerii din 1810 i se adaugă turnul de lemn și se imprimă actualul stil baroc, **menținut și cu ocazia restaurării din ultimii ani"** (subl. n.). Cît de „restaurată" e această veche clădire-monument, se vede din imaginile pe care vi le trimit. **(Iuliu Lucaciu,** Arad)

---

aceste rînduri că activitatea cultural-sportivă din localitatea noastră lasă mult de dorit. Avem un cămin cultural modern, construit cu puțini ani în urmă. În clădirea acestuia se află o bibliotecă, un club — o sală unde se poate juca tenis de masă, unde se pot organiza seri de dans — și o sală de cinematograf. Biblioteca n-a mai fost deschisă de aproape un an. Ca să mergi la club să joci tenis sau să dansezi trebuie să plătești biletul de film, ca să mergi la film pe timp răcoros trebuie să-ți pui două cojoace în spinare. O situație asemănătoare există și în domeniul activității sportive, unde puținii tineri rămași în localitate au destulă pasiune și dorință de a obține posibile rezultate, dar întîmpină o totală nepăsare din partea forurilor în drept.

Am fost pacienta doctorului Mihai Iubu în 1975 la spitalul din Turda și am fost operată personal de domnia-sa de rinită alergică, boală de care sufeream de peste 15 ani, fără ca pînă la acesta, cu toată alergătura mea în acest timp la toate policlinicile ce le-am solicitat din Capitală și provincie, să-mi pot găsi alinarea suferințelor. Din 1975, de cînd am fost operată de mîna de aur a doctorului Mihai Iubu, nu mai știu ce înseamnă suferința, pentru care voi purta toată viața întreaga recunoștință acestui om. În numele miilor de bolnavi vindecați radical de doctorul Mihai Iubu, îmi exprim întregul dezacord, mă declar împotriva ușurinței cu care se caută îndepărtarea din activitate a acestui doctor prin pensionarea sa. **(Maria V. Dragomir,** Piatra Neamț)

Întreprinderea de transporturi auto Ilfov ne scrie, ca urmare a articolului „Ce s-a întîmplat cu mașinile, mai precis cu șoferii lor, care umblau brambura?" apărut în „Flacăra" nr. 35 a.c. — a dispus efectuarea unei anchete amănuntite asupra celor întîmplate la data de 30 iulie. Șoferul care s-a abătut de pe traseu întîrzînd în mod nejustificat circa două ore a fost sancționat cu diminuarea retribuției tarifare imputîndu-i-se totodată pagubele produse întreprinderii. În ceea ce privește lipsa de operativitate a conducerii Autobazei 6 Filaret, aceasta a fost sever atenționată pentru o mai atentă supraveghere a autovehiculelor și pentru o crescută receptivitate față de sesizări.

Mă numesc **Matei Săracuț** și locuiesc în comuna Săcălaz, județul Timiș. Trăiesc într-o localitate frumoasă, cu oameni harnici, pot să vă mai spun că sîntem mîndri de localitatea noastră, avem un magazin universal în care găsim de toate, sîntem la circa 8 kilometri de orașul Timișoara. Într-un cuvînt ne bucurăm de toate binefacerile unei civilizații în adevăratul sens al cuvîntului. Avem totuși un necaz: la fiecare început de an ni se tot promite că se va construi și la noi o brutărie nouă, dar apoi nimeni nu mai mișcă nici un deget. Actuala brutărie este improvizată la un cetățean în casă, vă dați seama cît de puțină pîine se poate face, iar atunci cînd se coace obținerea unei pîini devine un adevărat tur de forță. Sîntem destui oameni care putem să dăm o mînă de ajutor voluntar la ridicarea edificiului promis în repetate rînduri.

Petre Corceanu din Constanța, strada Unirii nr. 25 A, și **Ion Poenaru** din strada Unirii nr. 56, vă scriem următoarele: în repetate rînduri ne-am adresat Consiliului popular municipal cerînd sprijin în rezolvarea situației create de vecinul nostru Ion Coman din strada Unirii nr. 25, proprietar al unui salon ce-l închiriază pentru organizarea nunților, botezurilor și altor petreceri, tulburînd liniștea noastră, a celor din jurul său. Ne-am adresat încă din anul 1973, cînd Ion Coman începuse construcția acestui salon fără a avea autorizație, ne-am adresat în continuare, am fost în audiențe, am primit răspunsurile oficiale — vă trimitem copii de pe acestea — din care reiese în mod clar că avem dreptate, recent am fost personal în audiență la tovarășul comandant al miliției oraș Constanța, acesta a rămas uimit de cele pe care i le relatasem, dînsul personal îi comunicase lui Ion Coman că nu mai are voie să închirieze, și totuși de atunci, sîmbătă în sir, zilele de sîmbăta și duminica devin zile de chin pentru familiile noastre deoarece practic în aceste seri nu se poate dormi. Și nu sîntem numai noi obligați să înghițim întreg vacarmul sonor, bătaia tobei sau gălăgia făcută de cei veniți să petreacă, ci toți din jur.

Întreprinderea utilaj transport București ne scrie: urmare articolului intitulat „Week-end.." etc. apărut în „Flacăra" nr. 31 a.c. în care este prelucrat și cazul șoferului Ion Șerban, vă comunicăm că șoferul în cauză a fost sancționat conform HCM 2507/1969, imputîndu-i-se contravaloarea cursei efectuate ilegal, după care s-a luat măsura prelucrării cazului cu întregul efectiv de angajați aparținînd I.U.T., în vederea prevenirii săvîrșirii unor abateri asemănătoare. De asemenea, I.U.T. a luat măsura intensificării controalelor și în zilele de duminică, pentru depistarea altor posibili contravenienți.

Sînt învățătoarea pensionară Natalia Gheorghiu din satul Pipereștl, comuna Tutova, județul Iași. Acum șase ani locuitorii acestui sat au suferit din cauza alunecărilor de teren, s-au distrus locuințe, grădini, livezi. Rănile s-au cicatrizat în timp, astăzi avem însă un alt necaz. Drumul ce pleacă de la șoseaua principală Iași — Tutova și traversează acest sat este complet distrus. Are o lungime de trei kilometri și nu mai poate fi circulat, șanțurile se revarsă de ape, noroiul ajunge pînă la genunchi. Un alt inconvenient este acela că prin mijlocul satului există o rîpă — podul este definitiv degradat — astfel că locuitorii trebuie să facă un ocol de cinci kilometri ca să ajungă cu căruțele la șoseaua principală. Am sesizat organele în drept în mai multe rînduri însă fără nici un rezultat, continuînd a se menține această situație grea pentru noi, locuitorii acestui sat, exemplu de muncitori în C.A.P.

Sînt student în anul IV la Institutul politehnic București. Părinții mei din satul Ionești, comuna Petrești, județul Dîmbovița mi-au scris că prin înștiințarea nr. 1665/1977 emisă de Consiliul popular al comunei suburbane Petrești, sînt obligat să execut paza de noapte pe raza acestei comune în zilele de 25 septembrie, 29 octombrie, 3 decembrie 1977, în caz că nu voi face acest lucru fiind pasibil de pedeapsă conform legilor în vigoare. Pur și simplu nu știu ce răspuns să dau părinților mei în urma acestei înștiințări. **(Ion Șt. Ilie,** București)

Pînă la 5 iulie a.c. la noi în Focșani buteliile cu gaze lichefiate se livrau la domiciliu pe bază de comandă telefonică, butelia fiind racordată la aragaz de către lucrătorul de specialitate. De atunci s-a introdus un alt sistem pe care-l socotim cît se poate de bizar: s-au înființat centre volante în aer liber la cîte un colț de stradă pentru mai multe străzi, livrîndu-se 50 de butelii o dată, de două ori sau de trei ori pe săptămînă, la același preț ca și înainte, dar noi întîmpinînd o serie de greutăți în plus: timpul pierdut cu așteptarea, transportul buteliei la domiciliu, riscul unei instalări incompetente, posibilitatea ivirii unor accidente. Uneori sîntem nevoiți să așteptăm ceasuri întregi. Acum cel puțin mai e soare, ce va fi însă cînd încep ploile și va veni iarna? În plus — cum ar fi de pildă la centrul de pe strada Măgura — buteliile se distribue numai miercuri între orele 10—11; ce vor face însă acele familii compuse numai din soț și soție, ambii fiind în acest timp la serviciu? **(Ileana Ralleanu,** Focșani)

Asociația civilă a proprietarilor din blocul C1 2 strada Emil Bodnăraș nr. 73, sector 7, București vă aduce la cunoștință: blocul nostru a fost dat în folosință la data de 29 decembrie 1975, în conformitate cu procesul verbal de predare-primire încheiat între reprezentantul I.C.V.L. și administratorul Titu Solomon, delegat neoficial al locatarilor. Condițiile în care a fost predat blocul: fațada neterminată, peste 50 la sută din suprafața pereților exteriori neplacați cu BCA, balcoanele nefinisate, canalul colector înfundat cu moloz etc. Au trecut de atunci doi ani, și contrar promisiunilor făcute blocul nu arată ca o casă de locuit ci ca o construcție lăsată în părăsire. Apa se infiltrează în multe apartamente, pereții bolurilor sînt împușcați datorită slabei calități a tencuielii, mozaicul este crăpat etc.

În „Flacăra" din 28 iulie a.c. mi s-a publicat o scrisoare în care arătam că pînă la acea dată încă nu fusesem încadrat pe un post la Cooperativa de consum Polovragi, deși pentru ocuparea acelui post s-a dat, la U.J.C.C. Gorj, un concurs, iar primul clasat în cadrul acelui concurs fusesem chiar eu. În urma scrisorii publicate, conducerea cooperativei nu a dat nici un răspuns. Situația, așadar, se menține aceeași, și anume că pe postul pentru care candidasem și eu se află o angajată care — la concurs — a ieșit pe locul cinci! **(Nicolae Moacă,** Polovragi — Gorj)

Pînă la 1 august a.c. nu am avut nici o nemulțumire în privința creșelor din municipiul nostru, dar începînd cu această dată s-a schimbat orarul de funcționare: de la 5—20 și, sîmbăta, 5—17, cum a fost, la 5—17 și 5—15 în prezent. Necazul e că părinții sînt nevoiți astfel să se învoiască de la serviciu pentru ca la ora 17 să fie la creșă și să-și poată lua copiii pentru a-i duce acasă. Dar așa procedează cine poate; cine nu, se roagă de vecini să le facă acest serviciu... **(Șandru Nicolae,** Turda)

Cu cîtva timp în urmă am cumpărat un aparat de radio produs de „Tehnoton" Iași. L-am dus de patru ori cîte cinci zile la o unitate de reparații, dar funcționează cu totul necorespunzător. Consider că am fost înșelat cu suma de 1 450 lei, fiindcă atît m-a costat aparatul. Ar fi posibil ca eu să nu produc nimic și să încasez acești bani fără muncă? Eu la unitatea de reparații nu mai transport aparatul, fiindcă m-am plictisit de atîtea drumuri. Îl țin deci la dispoziția întreprinderii care l-a făcut. În caz că nu se va rezolva problema într-un timp rezonabil, mă voi adresa justiției. **(Cornelia Pană,** strada Salciei nr. 7, Craiova)

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 16—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Aurelian Marinescu — București.** Conform instrucțiunilor Ministerului Muncii privind trimiterea la băi a pensionarilor, aceasta se face o dată într-un an calendaristic. De aceea cererea dv. pentru obținerea unui al doilea bilet de tratament în acest an nu a fost soluționată favorabil.

■ **Gabriel Ismandi — Brăila.** Cu privire la temeinicia și legalitatea hotărîrilor judecătorești, aveți posibilitatea să vă adresați Procuraturii Generale, singurul organ care poate aprecia dacă este sau nu cazul de a se promova recurs extraordinar la Tribunalul Suprem.

■ **Nicolae Stuparu — com. Șiliștea (Alba).** Am fost informați că dv. nu ați prestat muncă în C.A.P. și de aceea, în mod legal, vi s-a stabilit plan de producție pe suprafața de 0,15 ha, revenindu-vă (planul de producție calculat la nivelul realizărilor C.A.P. pe anul 1976) să predați unității produse în valoare de 546 lei.

■ **Ștefan Marton — Arad.** Dacă îndepliniți condițiile legale pentru stabilirea domiciliului în municipiul Arad, adresați-vă consiliului popular municipal.

■ **Haricleea Pappa — București.** Adresa dr. Ioan Neagu este: Ploiești, str. Teiuș nr. 3 A, cod 2000.

■ **Nicolae Ștefănescu — București.** Memoriul dv. a fost înaintat Procuraturii Generale de la care așteptăm răspuns.

MARGA NEDELEA ■

Viața la tunel sau despre faptul că Muntenia este legată de Transilvania printr-o lucrare de artă

Ați observat, desigur, că la intrarea și ieșirea din tunel, trenurilor personale, accelerate și rapide li se dă onorul de către un soldat. Pentru ei, pentru soldații care păzesc și apără tunelul, se cheamă că trenul defilează. Nu se întrebuințează cuvîntul „trece", fapt de natură să emoționeze, să trezească în sufletul unui reporter dorința de a-i cunoaște bine pe acei care apără și păzesc un tunel. La întrebările noastre, un fel de extemporal dat cu aprobarea maiorului Andronache Ion, secretar adjunct cu probleme de propagandă, dintr-o unitate militară care are ca atribut și păzirea și apărarea tunelului, am primit răspunsuri frumoase, tinerești, unele poate naive, din care spicuim următoarele. Dar mai întîi întrebările : 1) De cît timp sînteți la tunel ? 2) Cum vi se pare locul înconjurător tunelului ? 3) La ce vă gîndiți cînd defilează trenul ? 4) Ce lucru rău nu ați dori să se întîmple aici ? 5) Cum vi se pare viața în armată ? Și, cum afirmam, o parte dintre răspunsuri : **1) Soldatul Știrbei Ioan este din octombrie 1976 la tunel. 2) Cel mai frumos este aici peisajul. Este o atmosferă extraordinar de plăcută deoarece aerul ne vine de la Predeal. 3) Cînd defilează trenul cu persoane eu sînt mîndru că sînt văzut de multă populație fără deosebire de naționalitate. 4) Eu nu vreau să se întîmple nici un deranjament pe linie. 5) Viața în armată îmi pare altfel : în primul rînd nu ducem lipsă de nimic, partidul creîndu-ne condiții foarte bune. La nevoie, după lăsarea la vatră, voi fi gata să-mi apăr patria. (Soldat Știrbu Ioan, originar din județul Prahova, de meserie sudor în viața civilă) ; 1) Sînt la tunel din 12 XI 1976. 2) Sincer să fiu, sînt mîndru de misiunea primită de a apăra un tunel atît de frumos și important. Aî dolilea lucru, să nu uităm că localitatea Predeal este și o zonă turistică. În viața civilă am plătit să stau 10 zile iar acum am bucuria să-mi satisfac aici stagiul militar. 3) Cînd defilează trenul mă gîndesc că printre acei călători pot fi părinții sau frații mei. Și știu cu cîtă mîndrie mă privesc cînd sînt acasă ! Deci toți călătorii au cîte un zîmbet pe buze cînd ne văd, unii chiar fac din mînă. 4) De fapt nimeni nu vrea să se întîmple ceva rău dar este posibilă, din neatenție, și o catastrofă. Să nu fie încălcat consemnul general și particular. Să nu fie cazuri de uz de armă căci noi știm s-o mînuim foarte bine. 5) În armată duci o viață organizată, înveți să respecți și să fii respectat. În armată am făcut lucruri pe care le credeam imposibile auzindu-le de la alții. Mă bucur că sînt militar de frunte, cum sînt dealtfel și unitatea și subunitatea. (Soldat Anolan Marcel, de loc din județul Vaslui, lăcătuș mecanic în viața civilă) ; 1) Eu am venit la tunelul Predeal din anul 1976, data 23 IX 1976, am deci un an. 2) Aici îmi plac aerul curat și proaspăt, diminețile cînd cîntă păsărelele. Adică, toate dimineții. 3) Eu indiferent unde mă aflu cînd defilează trenul simt dragostea cu care mă privesc toți călătorii. 4) Nu vreau să se întîmple absolut nimic rău aici. 5) Viața în armată înseamnă pentru mine faptul că sînt om întreg, că țara are bază în mine. Și doresc țării noastre să fie tot timpul în libertate. (Soldat Baltag Gheorghe, din județul Vaslui, de profesie lăcătuș montator) ; 1) Sînt la tunel din ziua cutremurului — 4 martie 1977. 2) Îmi place orașul Predeal, atunci cînd îl văd. 3) Cînd trec trenurile de persoane mă gîndesc la aceia care călătoresc și de ce. Oare ei își dau seama de importanța mea stînd cu arma la spate la o gură de tunel ? 4) Să decurgă totul ca în Mersul trenurilor. 5) În armată viața este lipsită de multe griji. Există doar una dar foarte importantă — să respect întocmai și la timp regulamentele. (Soldat Cîrstea Constantin, din Valea Doftanei, de profesie strungar).**

Sîntem, ne spune sergentul major Oniga Victor, comandant de pluton, o subunitate care păzește și apără tunelul situat pe magistrala București — Brașov. Propriu-zis acest tunel face legătura între Muntenia și Transilvania. Aflăm că orice cale ferată se compune din suprastructură (șina), infrastructură (tot ceea ce leagă șina de pămînt) și lucrări de artă — poduri, tuneluri și viaducte. Deci Muntenia este legată de Transilvania printr-o lucrare de artă. Grație modului exemplar în care subunitatea păzește și apără tunelul a primit în luna iulie, diploma de subunitate de frunte. Dealtfel, unitatea din care face parte este, de asemenea, unitate de frunte, fiind prima dintre unitățile de căi ferate care a primit o asemenea distincție. Sigur că întrebarea „De ce un tunel este considerat lucrare de artă ?" s-a născut în mod legitim. Ni s-a răspuns că este extrem de pretențioasă, că puțini arhitecți și ingineri se încumetă s-o facă. Un nou tunel se face atunci cînd se proiectează o nouă cale ferată sau cînd cele vechi se dublează. Și de fapt și în aceste cazuri cînd nu există altă variantă de a ocoli muntele sau dealul. Aflăm că atunci cînd s-a dublat linia ferată Brașov-Teiuș s-a construit tunelul de la Beia. Deși are circa 800 de metri, construcția lui a durat 2 ani, ceea ce trimite cu gîndul la „lucrare de artă".

Tunelul lîngă care ne aflăm a fost construit înaintea primului război mondial. Propriu-zis sînt două tuneluri — printr-unul urcă trenul, prin celălalt coboară.

Prin acest tunel, așezat în locul unde în urmă cu ani era granița între Imperiul austro-ungar și România, defilează zilnic peste 50 de trenuri. Datorită vigilenței și corectitudinii evenimente deosebite n-au fost. Deosebit, într-un sens, poate fi considerat faptul că fără a se plînge de muncă și izolare, acești militari își înfrumusețează cum pot mai bine viața. Iată ce ne mărturisește sergentul-major Oniga Victor : „Anul acesta, în perioada mai-iunie m-am hotărît să fac un bazin pentru pești. O echipă de civili care a lucrat pe aici ne-a înțeles dorința și ne-a dăruit cîțiva saci de ciment. În munte fiind, piatră am avut destulă. Cu bani din solda mea am cumpărat 10 păstrăvi de la Azuga. Soldatul Cîrstea Constantin a cumpărat și el 10, dar din păcate 6 i-au murit pe drum. Avem acum 14 și ne bucură sufletul zilnic prin salturile lor îndemînatice și jucăușe. Dar, vă raportez, iertați-mă, vă relatez, că avem și iepuri de casă. Pe lîngă Sfîntu Gheorghe o subunitate a avut ideea să rețină cîteva exemplare. Curînd s-au înmulțit și la propunerea comandantului s-au dat cîte doi fiecărei subunități din zonă. Din păcate, pe unul l-a mîncat un cîine particular. Vreau să spun că nu era cîinele plutonului. Dar soldatul Șchiopu Vasile a găsit soluția care ne-a făcut fericiți pe toți — a scris bunicii sale din Jegălia să vină să-l viziteze avînd asupra dînșii alt iepure. O așteptăm cu toții în cursul lunii octombrie".

Privațiuni există desigur și nu puține, chiar dacă a păzi un tunel pare un lucru banal, insipid. Deși la 26 kilometri de Brașov, unde-i sînt tînăra soție și copiii, sergentul-major Oniga merge în familie 3 zile la două săptămîni. Este destul de ironic, ca să ne limităm la acest aspect, ca să mergi atît de rar la Brașov, urmărind și ocrotind bunul mers al tuturor trenurilor care ajung la Brașov.

Să le facem deci din trenurile vieții noastre semne pline de căldură acestor băieți care se călesc și se maturizează în armata noastră populară, armată de tip nou, armată în care principalul regulament este, totuși, sufletul omenesc și adînca lui înțelegere.

E. SAVU ■

Soldații cînd nu trag cu pușca

Viața și idealurile plutonierului adjutant

Cine poate uita, dintre acela care au făcut armata, de figura atît de necesară a plutonierului de companie, de acela care asigură hrană, îmbrăcăminte, lenjerie și tot ceea ce este nevoie pentru ca anii petrecuți departe de casă să treacă mulțumitor și util? Acest reportaj se vrea o pledoarie sentimentală pentru un astfel de om, o recunoaștere a meritelor sale în procesul de instruire și pregătire politică.

Sînt la Timișul de Sus, departe propriu-zis de localitate, undeva între Predeal și Brașov. Din trenuri personale, accelerate sau rapide mai mulți dintre noi au văzut o cazarmă avînd ceva și dintr-o cabană, au văzut flori, terenuri de sport și chiar un îndemn făcut din pietre vopsite în alb zilnic : „HAI STEAUA". Povestea aceasta are un farmec de necontestat și o voi reproduce așa cum mi-a fost relatată de plutonierul adjutant Constantinescu Traian : „Sînt în armată de 25 de ani așa că a ține cu clubul nostru, fostul C.C.A., în prezent Steaua, mi se pare în afara oricăror discuții. Anul trecut decidem să scriem îndemnul, dar aflu că în pluton sînt 5 dinamoviști. M-am gîndit bine și, luați-o cum este și normal ca pe o glumă, i-am pus tocmai pe ei 5 să scrie HAI STEAUA. Au scris, n-aveau încotro. Totuși, peste cîteva săptămîni m-a mirat zelul lor de a pune în jurul îndemnului și flori. Pînă cînd un soldat a venit la mine într-o zi. Zice : „Trăiți tovarășe adjutant ! Permiteți să raportez ?" Zic „da" și el mă ia de mînă și mă duce la florile puse de cei 5. „Vedeți că freziile formează un „D" literă cu care începe cuvîntul DINAMO".

Așa cum știm, în ultimii ani forțele noastre armate participă concret, cu mare eficiență, la eforturile întregului nostru popor pentru prosperitatea națiunii. Marea contribuție a armatei la înlăturarea urmărilor inundațiilor din 1970 și 1975, a consecințelor cutremurului din 4 martie 1977 pledează convingător pentru faptul că în mod real armata este a poporului, că dincolo de pregătirea de luptă și politică ea îndeplinește activități dintre cele mai diverse, necesare consolidării economici naționale.

Plutonul comandat de plutonierul adjutant Constantinescu Traian deservește linia ferată Predeal—Brașov între kilometrii 153+6 și 140. Este ceea ce se cheamă o subunitate productivă, avînd un plan ce este respectat zilnic.

— Mi-ați fost recomandat de către comandantul unității, de care aparțineți, ca fiind un foarte bun militar, excelent gospodar și ca un cadru foarte apropiat de soldați. Sînt deci convins că viața dumneavoastră, în punctele ei esențiale, merită cunoscută. Vă ascult !

— Am 45 de ani și m-am născut în comuna Bîrsoiu, județul Vîlcea. Fiind mai mulți frați și neavînd avere tata a vrut să mă facă preot. Am refuzat categoric, m-a înțeles și el, și am absolvit o școală comercială de 2 ani. Apoi, pînă în anul 1952 cînd am fost încorporat, am lucrat ca șef de raion, la magazinul Sora din București. Mă întrebați de ce la timpul cînd trebuia să fiu lăsat la vatră am cerut reangajarea ? Noua viață a armatei mi-a oferit ceea ce nu găsisem în viața civilă : o familie, o soție, o locuință. Și, în plus, o meserie care mă pasiona. Am urmat cursurile școlii de ofițeri activi, am fost repartizat la o unitate de tancuri, am făcut cursul de perfecționare pentru comandanți de plutoane, am fost avansat locotenent, apoi locotenent-major, am comandat o companie de tancuri, am fost trimis la Academia militară, dar nu am terminat-o, am fost avansat căpitan, am comandat o companie de mitraliere, am fost avansat maior, am comandat un batalion de mitraliere, am fost avansat locotenent-colonel, am comandat un regiment de mitraliere, am fost avansat colonel, am comandat o brigadă de mitraliere, am fost avansat general-maior, am comandat o divizie de mitraliere, am fost avansat general-locotenent, am comandat un corp de armată, am fost avansat general-colonel, am comandat o armată, am fost avansat general de armată, am comandat un front, am fost avansat mareșal, am comandat o grupă de armate, am fost avansat mareșal al Uniunii Sovietice

INTRE CLASIC ŞI BAROC

Gauguin

Noa-Noa

1.

Odată cu Gauguin, intră mai întîi în expoziţii şi apoi în muzee o natură grea de parfumuri tropicale care, la început, unui privitor superficial şi grăbit îi apare înrudită cu paginile şi aventurile lui Pierre Loti. Din nisipul roz al plajei pe care răsună întrebarea „Eşti geloasă ?", dintr-un fruct de mango, dintr-un frunziş roşu şi o iarbă galbenă, din albastrul arzător al mării, din florile pe care femeile le strivesc în palme, din coada de păun a unui copac tropical se alcătuieşte o natură luxuriantă, caldă şi senzuală, care e tot timpul prezentă în aceste tablouri ce poartă de obicei titluri în limba indigenilor şi care ne-ar putea înşela în privinţa lui Gauguin. Dincolo de aceste parfumuri tropicale nu se ascunde un aventurier, ci un artist care s-a dus în natura imemorială din **Tahiti Noa-Noa**, Tahiti înmiresmata, nu pentru a uita, ci pentru a spera.

El suprimă nuanţele nu numai în culorile pe care le aşterne pe pînză. Suprimă nuanţele şi în viaţa sa. Se duce în Tahiti să împărtăşească efectiv viaţa indigenilor. Locuieşte ca ei într-o colibă, se hrăneşte ca ei şi începe să creadă în zeii lor. L-a citit oare pe Rousseau ? Oricum, cunoştea legenda paradisului pierdut şi nimeni n-a mers pînă acolo încît să încerce ca el s-o pună în practică. Ochii săi ciudaţi, de om care vine din Marte cum zicea Van Gogh, au aşteptat cu înfrigurare să zărească pe more conul negru dantelat al insulei Tahiti. Nu se mulţumeşte să stea în Papeete, aşezare coruptă de snobismul colonial şi se îndepărtează patruzeci şi cinci de kilometri să trăiască printre băştinaşi, „în împărăţia ierburilor", pătrunzînd în labirintul tropical fără să ezite, deşi nu e sigur dacă va mai găsi vreodată drumul de întoarcere, iar poveştile despre firul Ariadnei nu sînt potrivite pentru cineva care declară cu emfază **„le péché c'est le Grec"...**

Nu ştiu dacă e bine sau rău că Gauguin a crezut în legendo paradisului pierdut şi dacă e bine sau rău că s-a lăsat amăgit. Pictura a cîştigat din iluzia lui ceea ce a pierdut omul. Ceea ce ştiu însă bine e că nimeni nu se retrage într-o insulă ca Robinson fără speranţa că într-o zi se va reîntoarce printre oameni şi va povesti ceea ce a simţit în singurătate. Cei care s-au vrut abandonaţi într-o insulă într-adevăr pustie, chiar dacă au supravieţuit, au sfîrşit prin a se sălbătici. E destul pentru a ne da seama că plecarea lui Gauguin în Tahiti era gestul unui Robinson al picturii şi nu al unui mistic al singurătăţii.

El nu doreşte ca Monet o privire virgină cu care să descopere obiectele ca la începutul lumii, ci o lume care să aibă inocenţa iniţială. Nu, nu Arcadia... Eva nu se va furişa printre chiparoşi, ci printre palmieri şi mangotieri. Ea va avea pielea arămie şi va face parte din neamul maori. O va chema Tehura sau altfel, se va teme să stea pe întuneric şi îşi va uda picioarele în apa sărată a mării, privind imobilă vapoarele care lăsau pe cerul cald o dîră de fum şi de regret pe care vîntul înmiresmat o va şterge odată cu căderea serii... Să ne aducem aminte răspunsul caustic al lui Voltaire cînd a primit de la Rousseau „Discursul..." în care elogia „starea naturală"?: „Cînd citeşti cartea dumitale îţi vine să umbli în patru labe. Dar pentru că am peste şaizeci de ani am pierdut obiceiul şi simt că mi-e imposibil să-l reiau". Nu s-a ris în felul acesta de pictura lui Gauguin, cu toate că zîmbetele sceptice şi indiferenţa n-au lipsit. Şi mai degrabă ar trebui spus că în cazul lui Gauguin nu ceea ce găsise la tropice era important, ci ceea ce căuta pictorul. Iar ceea ce căuta Gauguin nu era acel „obêtissez-vous" al lui Pascal. El nu voia să sălbăticească pictura, ci s-o elibereze de rutină şi de prejudecăţi.

I s-a reproşat că nu şi-a separat viaţa de artă. Am putea înţelege foarte bine, s-a zis, arta lui Renoir sau a lui Cézanne fără a şti nimic despre viaţa lor, dar n-am putea înţelege arta lui Gauguin fără a cunoaşte imprejurările vieţii sale.

De fapt, nici în ce-l priveşte pe Renoir şi pe Cézanne această afirmaţie nu este adevărată. Şi, în general, ea nu poate fi adevărată. Iar Gauguin,. care a mizat totul, inclusiv viaţa sa, pe o singură carte, nu face parte dintre cei dispuşi să dea amănunte. Ce ne spun pînzele din Tahiti despre felul cum a trăit Gauguin acolo ? Ce ne dezvăluie ele despre cel care scria că a spera înseamnă aproape a trăi ? Şi care vroia, forţindu-şi iluziile, să-şi facă datoria pînă la capăt ? Ce ne dezvăluie pînzele pictate în a doua călătorie la tropice despre cel care, cuprins de disperare, şi-a părăsit coliba, s-a urcat în munţi şi a încercat să-şi pună capăt zilelor ? Cine s-a mai sinucis vreodată într-un paradis ? Şi dacă pînzele lui Gauguin se încăpăţînează să continue povestea unui paradis barbar, de ce scrisorile lui ne spun altceva decît pictura lui ? Marea e întinsă în tablouri, cerul e cald, cocotierii foşnesc liniştiţi, dar în acest timp Gauguin scrie : „Am o credinţă, pentru că vreau s-o am. Altfel, demult trebuia să-mi zbor creerii". El e hotărît, în ciuda bolii, a mizeriei şi a indoielilor să spere pînă la capăt. Adică să-şi facă datoria pînă la capăt. Trebuie să aştepte anxios cîteva sute de franci care nu mai sosesc, de care depind şi hrana şi biletul de vapor ? Ironia soartei, lumea pe care a dispreţuit-o îl urmăreşte şi acolo în mijlocul naturii virgine cu ameninţarea banilor, ca şi cum ar fi vrut să-l reamintească pictorului că acest zeu necruţător nu-i va ierta păcatul de a se fi revoltat contra credincioşilor lui... Dar nimeni nu va şti asta din tablourile lui. Femeile pe care le pictează sînt senine ca nişte zeiţe. Ele par să existe după aceleaşi legi ca şi fructele tropicale. Şi nu cunosc tristeţea, pentru că nu şi-au pus niciodată problema fericirii.

OCTAVIAN PALER ■

EXPOZIŢII

Rodica Marinescu

În marile simeze colective de pictură şi sculptură se petrece uneori un lucru dramatic : uriaşenia unor pînze, parada prezenţei lor, orgoliul ce le împinge cu dinadinsul înaintea publicului şi a criticii, protocolul locului ce-l ocupă — şi care nu e chiar întotdeauna al valorii — toate acestea ajung să treacă sub un fin ridicol opere de calitate. Opere a căror originalitate urcă, totuşi, tăcut şi prob treptele timpului. Dacă în muzică, bunăoară, nimeni nu caută preţul unui cvartet alături de o simfonie, fiindcă muzica e generoasă cu multele sale genuri, în artele plastice, artişti de reală importanţă în direcţia pe care tind a o ilustra — în primul rînd autentic — stau în umbră din pricina autorilor de pînze cu desfăşurare simfonică. Se mai întîmplă că expoziţiile personale vin la cîţiva ani o dată ori şi mai rar şi astfel măsura artei unei perioade pare dată doar de cîţiva. În fapt, viaţa artelor plastice are destulă diversitate şi din diversitatea ei se împlineşte şansa lucrului „micilor maeştri". Am simţit, de pildă, mare, foarte mare simpatie pentru discreţia tablourilor semnate de Constanţiu Mara — nişte bijuterii de imagini, pline de melancolie solară. Cîţi însă, puşi la punct atît de drastic de compoziţiile de patru, de cinci ori şase metri pătraţi mai îndrăznesc să pătrundă sublimul lucrului unui Constanţiu Mara !

Expoziţia de la Căminul Artei a Rodicăi Marinescu este şi ea un exemplu de pictură bună, pasionată de ideea unei căi proprii, neinteresată de competiţia manifestărilor colective. Se înţelege că artistul care născoceşte un mod nou al imaginii dă, deopotrivă, opere împlinite şi uneie graţioase eşecuri. Calea pe care o încearcă Rodica Marinescu este aceea a unui lirism vital, iluminat. Urmăriţi de osînda imaginii expresioniste, noi, oamenii timpurilor moderne, am cam pierdut darul încîntării în faţa cadrelor armonioase, pline de culoare frumoasă. Din călătoriile sale, care sînt mai degrabă itinerarii într-o lume de demult, grea de idealuri, Rodica Marinescu aduce niste peisaje uşor fantaste. Realitatea, cînd e privită cu un ochi proaspăt, predispus la clar poate, din prea multul clarului şi al candorii, să aibă înfăţişări miraculoase. Despre Rodica Marinescu au scris drept şi simţit critici români şi străini. Au scris deci Petru Comarnescu, Nicolae Argintescu-Amza, Octavian Barbosa, Amelia Pavel, o seamă de italieni, toţi subliniind cu elogii naturaleţea inspiraţiei folclorice, felul demn în care e înţeleasă cromatica creaţiei plastice tărăneşti. Artista nu parafrazează repere plastice cunoscute fiindcă e capabilă să inventeze familii de semne noi, cu un înţeles bogat şi nuanţat. Simţi, adică, tara şi spiritul din care se trage această pictură, chiar fără a lua în seamă naraţiunea propusă în cîteva serii de imagini. Cu vremea, e foarte probabil că Rodica Marinescu va încărca mai puţin compoziţia, va iubi mai mult realul. Peisajele sale rurale au, în chip paradoxal, mai multă putere extatică decît peisajele unor tărîmuri imaginate, de basm şi de miracol popular. Vreau să spun prin aceasta că face parte din categoria acelor artişti care nu trebuie să se străduiască a-şi evidenţia imaginaţia adăugînd, suplimentînd compoziţia cu decor, deoarece ei sînt hotărît mai plini de interes în pictura unor motive simple. Trebuie numai să aibă încredere în mîna şi gîndirea lor, fiindcă mîna lucrează sigur şi gîndirea plastică este de la natură autentică. Există pictori realişti mai plini de mister decît pictorii misterului literaturizat. În fond, primul merit al unui tablou e pînă la urmă şi dincolo de orice motivaţie teoretică verosimilul întregii sale înfăţişări, autenticitatea relaţiei **emoţie-mijloace plastice.**

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA MUNCII

Pe scenă, ca şi la un furnal ori la o sondă...

Moment dramatic la Teatrul Mic. Nu ficţiune elaborată îndelung a vreunui dramaturg, ci o realitate spontană a vieţii.

Tovarăşul director Dinu Săraru crede şi susţine că aşa este moral şi eficient : să fie făcută publică întreaga istorie :

— Actorul Dumitru Furdui a venit băut la un spectacol, care a trebuit să fie întrerupt şi suspendat. Faptul neîlind singular, întîmplător, tovarăşii săi de muncă au cerut înlăturarea sa din colectiv.

Deci, un actor s-a îmbolnăvit de cîntece. Iar a doua zi, adică vineri, 23 septembrie, era programat un spectacol în care avea un rol consistent. Al treilea spectacol al unei premiere cu o piesă de Aurel Baranga : deci toate biletele vîndute şi răsvîndute. Sigur, cu explicaţiile şi scuzele de rigoare, se putea amîna spectacolul. Însă colectivul Teatrului Mic a hotărît să-şi respecte acea lege pe care breasla actoricească — asemenea aceleia a medicilor — au transformat-o în obligaţie morală de primă importanţă : punctualitatea severă la întîlnirea cu oameni, adică respectarea lor, a publicului. Şi s-a trecut la fapte.

Joi, la ora 13, i s-a încredinţat rolul unui alt actor : Sorin Medeleni. Exact după 24 de ore trebuia să se întoarcă la teatru cu replicile memorate şi cu cheia pentru rostirea fiecăreia dintre ele, găsită.

Vineri, la ora 15 au început repetiţiile pe scenă : mişcare, gestică, intrări, ieşiri, pauze, racorduri; accente, nuanţe — adică tot tacîmul. Trei ore şi jumătate de muncă intensă. De muncă şi de participare colectivă. Pentru că, dacă mi-a bucurat sufletul ceva, a fost grija, chiar delicateţea (nu uit un gest, parcă de ocrotire, al Magdei Popovici), cu care toţi partenerii de distribuţie şi tot colectivul spectacolului, l-au ajutat pe Sorin Medeleni, să facă un tur de forţă fizică şi psihică, de concentrare şi voinţă, de luptă cu spaima întîlnirii cu publicul. Am avut sentimentul că asist la ceea ce petroliştii sau siderurgiştii, de pildă, numesc — doar cu un cuvînt — un complex fapt dramatic şi de eroism în muncă : intervenţie !

Vineri, la ora 19,30, a început spectacolul. Arta a curs firesc şi-a fost răsplătită cu aplauze.

Am văzut oameni bucuroşi. L-am văzut pe Sorin Medeleni — actorul acesta aproape necunoscut, care s-a prezentat la un concurs, ţinut acum vreo două săptămîni, şi-a ocupat postul liber de la Mic, surprinzînd comisia cu un recital de exact 4 minute ; care improvizează cu o spontaneitate ce nu poate veni decît dintr-un fîlon de talent autentic ; şi căruia îi dorim să-şi respecte darul, ori harul, că altfel ar fi păcat şi ar fi trist. I-am văzut pe actorii Visirian Roman, Maria Potra, Monica Ghiuţă, Magda Popovici, Vasile Niţulescu, Tatiana Ickel, Nicolae Pomoje, Jeana Gorea, Dan Condurache — care, o mai spun o dată, dincolo de arta pe care au dezvăluit-o publicului, au dat, mai precis şi-au dat un minunat spectacol secret : acela al muncii şi efortului colectiv, acela al colaborării colective, acela al abnegaţiei. L-am văzut pe Aurel Baranga în postură de regizor, luptînd cu timpul celor numai trei ore şi jumătate (cînd am ieşit din sală, din repetiţie, i-am auzit o replică pe care, cît am stat acolo, o mai auzisem : „Încă o dată trei-ul !") ; şi l-am văzut în postura de autor care — îmi spunea — descoperă că, după vreo două decenii de la prima premieră a „Reţetei fericirii", publicul reacţionează mai matur faţă de morala piesei şi mai cu haz la hazul piesei. L-am văzut pe Dinu Săraru admirînd nesăturat şi bucurîndu-se de noua tapiţerie a sălii teatrului (realizată în această vară) şi bucurîndu-se că în unitatea productivă pe care o conduce există un spirit colectiv, o morală a responsabilităţii, un simţ socialist al vitezei de trăire pe unitate de timp.

I. NICOLAE ■

Aurel Baranga şi Sorin Medeleni în prim-planul unei zile memorabile

Universul copiilor la primul gong

Semnatarul adaptării scenice intitulate „Recreaţia mare", actorul Ion Gheorghe Arcudeanu, a pornit la redactare de la succesul irezistibil al momentelor şi schiţelor unui remarcabil autor pentru copii, scriitorul Mircea Sîntimbreanu. Spectacolul Teatrului Ion Creangă, regizat de Olimpia Arghir, întruneşte toate calităţile necesare unei reprezentaţii pentru cei mai mici spectatori, are nerv, culoare şi fantezie, are o distribuţie specializată pe profilul personajelor şi o ilustraţie muzicală savuroasă semnată de un compozitor inspirat, Aurel Giroveanu, şi interpretată de un grup de instrumentişti condus de pianistul Marius Pop. Timp de o oră şi ceva (spectacolul a fost planificat să dureze cît timp atenţia distributivă a micilor spectatori rămîne proaspătă) am asistat la un schimb de replici inedite în limbajul diurn, specific modului de exprimare şi de a privi lumea al copiilor, la o alternanţă de situaţii calamburesti sau dimpotrivă grave şi încărcate de semnificaţii educative, la o desfăşurare molipsitoare, tonică de optimism şi bună dispoziţie. O oră şi ceva de reîntoarcere în universul iluminat al copilăriei noastre, pentru care avem întotdeauna un sentiment de nostalgie şi duioşie. Apariţia în roluri diverse a unui actor iubit de cei mici, e vorba de Tudorel Popa, a dat spectacolului ţinuta unui eveniment. Excepţională a fost, de asemenea, creaţia Alexandrinei Halic în cîteva roluri de şcolar, actriţa intuind de fiecare dată exact şi cu multă sensibilitate resorturile intime ale virstei care domină scena. Restul distribuţiei, din care se remarcă Genoveva Preda şi mai ales Dumitru Anghel, a realizat printr-un tulburător travesti, printr-o continuă mişcare, prin cîntec şi replică, o comunicare firească şi convingătoare cu publicul.

În ciuda faptului că piesa se adresează copiilor regizoarea Olimpia Arghir a creat un spectacol accesibil tuturor virstelor, recomandabil chiar oamenilor maturi spre meditaţie asupra relaţiilor cu oamenii mici ai universului nostru, a oferit reprezentaţiei fondul principal de sentimente şi de candoare atît de necesar sufletului nostru. A şi avut la dispoziţie un text inspirat, reprezentativ pentru literatura de copii, concurînd în orice condiţii de selecţie cele mai frumoase pagini contemporane destinate celor mici din literatura genului pe mapapond. Textul lui Mircea Sîntimbreanu.

Scenografia Elenei Simirad-Munteanu s-a acordat plastic cu intenţiile regiei, oferind soluţii ideale pentru realizarea cursivităţii spectacolului gîndit aproape cinematografic.

Şi pentru că ingeniosul calet program al premierei „Recreaţia mare" cere micilor şi marilor spectatori să pună note reprezentaţiei, credem că în ansamblul spectacolelor destinate copiilor cel de faţă merită nota 9.

A. DOHOTARU ■

RUBRICA MEA

Generații literare

Noțiunea de generație, în literatură și în artă, nu este numai de natură cronologică, ci implică în mare măsură solidaritatea, ca să nu spunem spiritul de echipă, mai ales cînd acel rînd de oameni își găsește un șef, într-unul dintre ei sau într-unul mai vîrstnic. Se știe că la premiera piesei lui Victor Hugo, **Hernani,** în 1830, autorul a fost înconjurat de un grup de tineri prieteni care aplaudau frenetic, în timp ce „bătrînii" își manifestau indignarea. La noi, în 1885, Al. Vlahuță și Barbu Delavrancea au manifestat pentru Eminescu, de care nu-i despărțeau decît opt ani de la naștere, și împotriva lui Alecsandri, deși acesta, departe de a se fi arătat ostil tînărului său emul, l-a sprijinit, cu prilejul îmbolnăvirii lui, printr-o lectură publică, soldată cu un frumos rezultat material.

Mai curioasă este stăruința unei influențe, la generații succesive, cînd este vorba de aceea a unui scriitor străin, neapucat în viață sau decedat de mult. Este cazul lui Byron, care a exercitat un enorm prestigiu asupra începuturilor liricii noastre moderne, mai acum o sută cincizeci de ani, dar care și-a găsit cel mai strălucit adept român în persoana lui Alexandru Macedonski, către sfîrșitul secolului. Ba chiar autoarea cărții recente, **Byron și byronismul în literatura română** (Editura Univers, București, 1977), descoperă note byroniene pînă și la unii poeți dintre cele două războaie, ca Simion Stolnicu și Dimitrie Stelaru. În Germania, ne spune Ileana Verzea, „Byron a fost un erou romantic, un poet favorit al Sturm und Drang-ului". Aci merituoasa cercetătoare se înșală, deoarece această mișcare este circumscrisă între anii 1760 și 1785, iar Byron s-a născut tocmai în 1788 și a murit în 1824. De fapt, Sturm und Drang este un curent preromantic și de aceea n-a putut fi influențat de propriii săi succesori !

Într-o prestigioasă înșirare de scriitori francezi, pe care-i numește „celebrițăile generației de la 1825", Ileana Verzea pune alături de romanticii Lamartine, Vigny, Gautier și Nodier, pe d-na de Staël, care decedase în 1817, pe Delavigne, considerat de istoria literară ca un „pseudo-clasic", precum și pe tineri ca Musset și Barbey d'Aurevilly, care au debutat după 1825. Unele confuzii cronologice apar și în prezentarea romanticilor spanioli „care conturează un byronism **sui generis** între 1828 și 1837" ; printre ei figurează Gustavo Adolfo Bécquer, care se născuse abia în 1836 !

În „fixarea" generațiilor, cronologia se cuvine a fi cu atenție consultată, spre a se evita asemenea anacronisme.

Printre „criticii" români care s-au apropiat înțelegători, către sfîrșitul secolului trecut, față de fenomenul byronian, este pe larg citat, în mod surprinzător, canonicul blăjean de tristă memorie Alexandru Grama, cel ce avea să se îngroape cu cartea lui împotriva lui Eminescu, denunțat ca o primejdie și o rușine națională. Născut, ca și autorul **Luceafărului,** în 1850, canonicul era de fapt un om învățat, dar și un înfocat liberaloid și în respingerea lui Eminescu va fi dictat diatriba din **Scrisoarea III.** Pudicul canonic, scandalizat și de erotica eminesciană, decreta totuși pe Byron „după Shakespeare și Milton cel mai genial poet britic".

Curioasă este reacția lacrimogenă a lui Vasile Pârvan, în 1906, care scria din Germania în nemțește prietenului său, Marin Simionescu-Rîmniceanu : „lacrimi mi s-au suit în ochi și cu inima strînsă am urmărit călătoria înflăcăratului poet cu nesfîrșită dragoste pentru țara eternei frumuseți". Este vorba, firește, de lectura **Pelerinajului lui Childe Harold,** unul din poemele byroniene cele mai admirate la apariția lui (1812—1818).

Ce poate rîvni mai mult un scriitor nedulos, decît să smulgă lacrimi după trei aferturi de veac și mai bine de la încetarea lui din viață ? Stendhal, mai mult un napoleonid decît un byronian, se dorea citit în 1880. Dorința l-a fost împlinită „cu asupră de măsură", întrucît faima lui stăruie vie și în zilele noastre — steaua sa n-a pălit ca aceea a satanicului Byron, căruia contemporanii noștri englezi și din alte țări îi refuză astăzi rangul pe care i-l recunoștea (în 1882) inomabilul Grama !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Poezia politică și patriotică postbelică (VI)

Cine urmărește poeziile epocii din reviste sau chiar din volume va fi frapat de frecvența și insistența precizărilor temporale determinate de calendaristica politică permanentizată sau de evenimentele noi, neașteptate. O formă agitatorică imediată a momentului este gazeta de perete : în maniera lui Maiakovski, Marcel Breslașu scrie **Poeme pentru un ziar de perete** (1948). Tot el dă poemul **Grivița Roșie** (1949), care poartă precizarea la data tipăririi : „Poem scris în 15 februarie 1945 și recitat a doua zi în curtea atelierelor Griviței Roșii". Datate sînt aproape toate poemele lui Mihai Beniuc din volumul **Un om așteaptă răsăritul** (1946). În care se găsesc probabil primele celebrări ale actului de la 23 August și ale primului 1 Mai liber. Se publică poeme legate de aniversările marilor personalități sau persoane în viață ale epocii, în legătură cu orice eveniment. Apar la timpul potrivit poeme despre războiul din Coreea : **Măslinul** (1952) de Mihai Beniuc e numai una dintre poeziile declanșate de moartea lui Nikos Beloiannis, **Lazăr de la Rusca** de Dan Deșliu e ocazionat de moartea unui lăutar, și tot așa, **Petre Ciorba zace-n lut** de Ion Brad, de moartea unui chiabur devenit bandit în munți. **În numele vieții, semnează !** e un cunoscut poem pacifist de Dan Deșliu legat de desfășurarea campaniei de semnături pentru pace : **Pumnul** de Eugen Jebeleanu, poartă precizarea : „Minerului Barbier, asasinat de poliția lui Jules Moch, la puțurile Combefort-Firminy". Poemul **12 000 000** (1948) de Nina Cassian e ocazionat de apariția numărului amintit de volume. **Semnul nostru — Soarele !,** de alegerile din martie 1948. St. Cazimir dă poezii legate de diferite evenimente ale electrificării, iar Horia Stancu debutează în 1949 cu **Planul ne stă înainte,** poem inspirat spontan de o expunere radiodifuzată pe marginea planului de stat.

Poezia de mobilizare își găsește și ea eficacitatea prin cerințele permanente și cotidiene ale realității politice. **Cîinii de stăpini s-au dus** (1948) de A. Toma reflectă constituirea Republicii și anticipă naționalizarea : „Sus, băieți, nevastă, sus ! / Cîinii de stăpini s-au dus ! / Plug, ciocane și motoare — / Zor și spor ! Suveici să sboare ! / Cine șade, carnea-i cade, / Tineret, hai la brigade". Iată dealtfel cum încep cîteva poezii de A. Toma : „Nu mocni în corturi / Unde intri pe brînci" **(Nu mocni în corturi),** „Nu te lăsa nevolnic în risipă, / Îngrămădește-te întreg în orice clipă" **(Din toți și totul lumii),** „Nu te da bănatului / Ca iarba tăiatului" **(Azi e fiertul fierului),** „Nu sta piatră să prinzi mușchi, / Cere unei vrăștii sbor" **(Sbor).** În genere, nici un poet nu scapă nici unul dintre comandamentele momentului. În **Marea speranță,** Maria Banuș susține : „Nu așteptа semne și minuni, / Minunile le facem noi. / Noi arcuim poduri peste genuni, / Noi fecundăm munții sălbatici și goi". Nina Cassian valorifică un strigăt notoriu de muncă brigadierească în **Ritmuri de muncă pe Dealul Vînturilor :** „Heei rup, heei rup, / Haide peste, haide sub !" Poetul vrea să mobilizeze țărănimea la muncile primăverii : „Tovarăși, să ieșim la semănat ! / Alături toți la cîmp, ca o armată ! / Lozinca primăverii trece-n sbor : / Nici o parcelă neînsămînțată / Spre bunăstarea-ntregului popor !" **(După ploaie).** Un poem nu lipsit de celebritate în epocă este **Iubește sportul** de Victor Felea : „Iubește, tovarășe, sportul. / Mușchi sprinteni, voință de fier, / Pe drumul cel nou al vieții, / Puteri însutite se cer". Unele poezii au, cum s-a văzut, titluri mobilizatoare ; sînt și volume cu titluri mobilizatoare : **Vă chem !** (1955) de Eugen Frunză, **Tie-ți vorbesc, America !** (1955) de Maria Banuș, **Pe-aici nu se trece !** de Mihai Beniuc. Cîteva forme politice specifice în activitatea de propagandă și agitație sînt valorificate de poezie : **chemarea** (Maria Banuș), **cuvîntarea** (A. E. Baconsky), **sfatul, mesajul, toastul.** M. R. Paraschivescu dă **Declarația patetică.** În genere, o asemenea poezie își realizează eficacitatea exact prin condițiile formulei sloganului : acesta pretinde claritate, concizie expresivă, adecvare a intensității mesajului imperativ la semnificația de excepție și urgența obiectivului de atins. **Scriu negru pe alb** (1955), titlu de Virgil Teodorescu, exprimă foarte exact acest tip de program liric.

MARIAN POPA ■

Cap limpede

Cea de-a 18-a carte a lui Toma George Maiorescu se intitulează **La echinox de toamnă.** Este unul din cele mai bune volume ale autorului, chiar dacă pe unele pagini se răsfață versuri de o nalvitate jenantă : „Dacă n-ar fi existat Ellada / spiritul ar fi tînjit după ea". Cel mai bun ciclu cuprins în carte este **Testament la echinox de toamnă,** o confesiune dură, fără menajamente, atît în ceea ce privește istoria, cît și persoana autorului. Ceea ce creează, evident, o senzație de autenticitate și face credibil mesajul poetului, cu toate că pe alocuri versurile sînt bîntuite de prozaism. În general însă **La echinox de toamnă** (Ed. Cartea românească) oferă satisfacții celui care îl citește, cuprinzînd o poezie modernă. ● Ca și un actor care, crezînd că nu a fost înțeles bine, apare din nou la rampă și își mai spune o dată rolul, Marin Sorescu oferă iubitorilor poeziei sale un al doilea volum din **La Lilieci.** Fără a aduce o modificare de perspectivă față de primul volum, poetul fixează mai bine reperele teritoriului circumscris în primul volum. **La Lilieci** devine un fabulos roman versificat, cu personaje cu o identitate greu de confundat, cu o sumedenie de peripeții memorabile, organizate de o viziune profundă și plină de culoare ● O deosebită înzestrare pentru lirică patriotică dovedește Valeriu Armeanu în ultimul său volum intitulat **Odihna lacrimii. Este o carte ce se reține prin adîncimea meditației** poetice, care atestă că tînărul autor se află pe un drum ascendent. Despre poezia sa se poate vorbi de acum înainte ca de o certitudine. Pentru că versuri ca acelea cuprinse în prima secțiune a cărții — **Cîntec** — nu sînt la îndemîna oricui. Poetul are o încredere deplină în cuvinte, nu le orînduiește în chip cît mai ciudat pentru ca să atragă astfel atenția asupra sa. Asta nu creează însă nici un moment impresia de desuetudine, de lucru vechi, deja cunoscut de multă vreme. Poezia sa se integrează firesc în peisajul liricii contemporane și trebuie să precizăm că e vorba, fără îndoială, de o voce distinctă care însă trebuie să se mai maturizeze pentru a căpăta și autoritate.

Personajele istoriei noastre devin în evocarea lui Valeriu Armeanu nu simple ilustrări din cartea de istorie, ci întruchipări ale unor idei și sentimente scumpe nouă : libertate, independență, dragoste de țară. Versurile bine strunite în ritmul lor sînt de multe ori memorabile și probabil că recitate cu glas tare ar răscoli auditoriul : „Ion Vodă este tras de două cămile cuminți / Și se fărîmă cum se fărîmă-n văzduhuri o stea ; / N-aibi frică, Doamne, auzi cum cîntă vîntul prin curți, / Și oasele Domnului înflorîră în spice de nea. // Și căzu trupul lui ca un sceptru de os / Pe chimvale de iarbă, pe chimvale de brumă ; / N-aibi frică, Doamne, auzi vîntul cum trece duios, / Și Ioan ascultă cum i se scurge trupu-n țărînă".

Fără îndoială, poezia lui Valeriu Armeanu are toate șansele să cîștige adeziunea cititorilor și a criticilor de specialitate.

CRONICA LITERARĂ

Adrian Popescu: „Cîmpiile magnetice"

Dintre poeții tineri Adrian Popescu pare cel mai rezervat. El nu provoacă poezia. O așteaptă. Aparent scrie puțin, dar poemele sale ating deseori perfecțiunea. Sînt poeme ale stării de grație. Nimic „impur", de circumstanță, nu pătrunde în ele. Expresia, pentru asta, nu e mai puțin spontană. Poetul nu inventează, ei descoperă. Oficiază un ritual care-i aparține, dar care — în același timp — tinde către ființa însăși a poeziei, în absolut. De aceea și pare atît de egal cu sine însuși. Temele și simbolurile preferate, alese cîndva, sînt acum doar adîncite și reluate mereu în alte variante. Țelul a fost atins. Poemele din **Cîmpiile magnetice,** ultimul volum, ne vorbesc deja de la cumpăna vieții, din „Luncile Tiparului etern". Parcă nu poetul vorbește. Ne aflăm mai aproape de ordinea lucrurilor decît a sufletului. De unde și regretul uneori — spus atît de simplu — de a se fi depărtat prea mult de sine: „În inima mea e o cheie ruptă, / voi, prieteni, o știți mai demult / nici din afară nu se poate pătrunde / nici dinăuntru nu o poți descuia, / însumi, uneori, lipind urechea ascult".

Într-o astfel de poezie cuvintele nu denumesc pur și simplu. Ele sînt de esența lucrurilor sau a tiparelor eterne. Cînd poetul scrie că substantivele ard (nu obiectele) sugerează altceva decît ne-am aștepta. Verbul poetic ia asupra lui nu doar povara facerii, ci mai degrabă pe cea a purificării. Combustia ar fi de astă dată reversul vieții (sau numai al materialității opace), dar poate fi la fel de bine chiar sensul creației, împlinirea în poem. Și cum poezia pentru Adrian Popescu nu e altceva decît ceremonial, suferința sau alte sentimente nu-și găsesc locul firesc aici. Gîndul a atîpit și el, în poet tresare din cînd în cînd numai „un grai uitat". În schimb, acolo unde s-ar părea că nu e decît joc de cuvinte, se înfruntă extatic regnuri întregi : pădurea și cartea, natura și poezia. Ne gîndim la poeme ca **Iluminări, inluminări** sau **La Poiana Stampei.**

Între enigmaticul interior și imobilismul formei originare, poemul nu poate fi altceva decît o călătorie imaginară. Poetul descifrează în amintire și viziune semnele. Se întîlnesc la un loc invocația mitologică, evenimente ale naturii: germinația, eflorescența, rodul (toate stilizate emblematic) ori himere blînde ca cerbul unicornul — într-o mișcare de regresiune la dimensiuni infinite. În fiecare poem e vorba de o revenire de undeva sau de o plecare enigmatică în teritorii pure, îndepărtate. **Navigînd** traduce exact ideea călătoriei în ireal. «Navigatio est ratio» spune poetul ; se putea foarte bine și «imaginatio est ratio». Poemul acesta are o tăietură pronunțat modernă, la fel ca și celelalte din a doua parte a volumului.

Avem ferestre spre soare apune amintește de Lucian Blaga umbraticul (cum se exprima Nicolae Balotă). Mai ales versul : „Tărîm lunatic și din veac sustras". Dealtfel revine mereu «Umbria», ținut fabulos, cu care se identifică tot mai mult universul poeziei lui Adrian Popescu : „Șterg ales pe lume se întinde / și-o țară, Umbria, cîndva, i-am spus, / la porțile-i de lamur verde și lucinde, / e veac de aur pururi, acolo nu-i apus".

Dinu Flămînd: „Altoiuri"

Poezia lui Dinu Flămînd este, în mai mare măsură, expresia unei experiențe. Ea își trage seva din amintire. Îndeosebi memoria cîmpului și a fructelor e plastică, senzorială și epică. Nu întîmplător aglomerează detalii fragede, vii — deși totul e retrăire și transfigurare. Poetul parcă reface din interior legătura cu tradiția, cu aromele tăcute ale pămîntului. Așa s-ar explica într-un fel titlul cărții : **Altoiuri.** Dinu Flămînd are însă simțuri extrem de rafinate. **Merele** a fost conceput în maniera lui Blaga din **Mirabila sămînță.** Tehnica e a corespondențelor sintestezice. Cînd e cu adevărat viguros, Dinu Flămînd e discursiv. Firește, cu intenție. Și în compunerea etică versul pare mai energic. Poetul e sincer, fiindcă nu-și pune nici o mască. Nici n-ar fi nevoie. Metafora, simbolul — în măsura în care există — se confundă cu însăși carnația poemelor. Caracteristică ar fi, de asemenea, mobilitatea asociativă, tenta ușor ironică: „Deschizi o fereastră spre stele de ceară / și intră miros de la fabrica de săpun ; / ești mai rău, ești mai bun ? Nu vei ști / prea curînd / este cert, însă, lumea se spală !" Sînt aici ritmuri moderne, cu tot ritualul de sublimare forțată (fiindcă de multe ori versul frumos izbucnește ostentativ în plin prozaism). Se observă totuși de la o vreme o ușoară oboseală. Nu sînt însă melancolile sufletului, ci ale amintirii. Simțim că percepția trecutului (memoria infantilă) se poate, la un moment dat, epuiza. Pericolul e de a fi prea subtil conceptul (ca în **Cunoașterea uimirii** sau **O absență** sau pur și simplu livresc : „Ajută-mă, adorato, să te-nfășor / în versul curat, în extaza / trecento-ului, / respir încet, adorato, așa... / te adulmec din zumzet, din nepăsare / te scot din exil, doamna mea Portinari / iar dragostea noastră tiranizează cetățile".

CORNEL MORARU ■

Mărturisirile unei femei tinere, căsătorită cu domnul Decourcelle la Lyon şi reîntoarsă în ţară după o experienţă dramatică

Cum am pus piciorul pe aeroportul din Lyon am ştiut că n-am să rămîn multă vreme acolo. Bărbatul meu m-a întîmpinat fără entuziasm. Ca pe o cunoştinţă întîmplătoare. Şi-a prelungit conversaţia cu un grup de prieteni pînă cînd am ajuns cu bagajele în dreptul lui. Mi-am aprins o ţigară şi l-am aşteptat. În sfîrşit, s-a făcut că mă observă, m-a îmbrăţişat şi m-a condus acasă, evident, cu autobuzul. N-avea maşină. Apartamentul confortabil de care-mi vorbea în scrisori era de fapt o garsonieră mizerabilă dintr-un cartier anonim. Eram moartă de foame. Mi-a aşezat pe masă o tavă cu biscuiţi săraţi şi o sticlă de vin. Am mîncat şi am băut ca într-o celulă de închisoare. N-am visat palate, n-am visat lux dar m-a făcut să cred că venind în Franţa voi trăi fără griji, fără nevoi, fără riscuri. Am înţeles din primele ore că am făcut o prostie. Dintr-un om galant şi culant, cînd venea în vizite în ţară, soţul meu s-a dovedit a fi, la el acasă, un zgîrcit, un meschin, o lepră. Nu m-a cucerit cu darurile, nu m-au impresionat ciorapii supraelastici, pantofii, cizmele, casetofoanele sau rochiile făcute cadou ! Prin urmare nu pot să spun că am acceptat cererea lui în căsătorie ca să-mi satisfac cine ştie ce vanităţi. Nu. Trăiam bine în ţară. N-aveam de ce să mă plîng. Eram chiar curtată şi adorată de prieteni. Dar omul insista să mă căsătoresc şi mi-a cucerit părinţii cu distincţia şi cu eleganţa sa de diplomat. Era mai bătrîn cu aproape 25 de ani decît mine şi prin urmare nici măcar nu pot să spun că am făcut pentru el o obsesie. Nu-l iubeam. Am acceptat căsătoria şi plecarea în străinătate din inconştienţă, din frivolitate. Nu-mi puteam închipui că mi se va face atît de violent dor de ţară, de părinţi, de rude, de prieteni, de cunoscuţi sau de necunoscuţi, de străzi, de pieţe şi de pietrele de pavaj din Bucureşti. Rîdeam cînd unii oameni mă avertizau că-mi va fi greu, că mi se va face dor de ţară. Mi se părea că sentimentul acesta mi-e străin.

Lyonul nu-i un oraş urît, dar nu mi-au plăcut străzile pustii. Mă plimbam pînă mi se usca gura de sete. N-aveam bani. Soţul meu nu-mi dădea nici măcar bani de autobuz. Mi-am găsit de lucru la taverna „Becker", serveam clienţii, spălam vasele, spălam mesele şi feţele de masă, spălam duşumelele şi cîştigam 1 400 de franci pe lună. În situaţia în care un kilogram de carne costă 40 de franci ! Mă sculam de dimineaţă la 4 şi mă culcam noaptea la 1. M-am umilit pînă la disperare. Trăiam sub acelaşi acoperiş cu un soţ care, orice-aş fi făcut, îmi devenea tot mai străin.

Am încercat să lămuresc în familie statutul meu. Mi s-a dat brutal a înţelege că mariajul acesta trebuia să aducă în casa socrilor o femeie de serviciu care să îngrijească de o bătrînă doamnă paralitică şi de un bătrîn domn alcoolic. Adică slugă.

Pe de altă parte şi patroana tavernei mă jecmănea. Cînd am priceput, m-am adresat poliţiei. Am fost sfătuită să-mi retrag plîngerea, pentru că nu voi găsi martori. Am insistat. Deşi nenumăraţi clienţi mă compătimeau pentru servitutile la care eram supusă, la anchetă oamenii au tăcut şi au ridicat din umeri. Am plecat plîngînd. Ca să mă intimideze, soţul meu a declarat poliţiei că sînt spioană, că sînt tîrfă. Cunoscuţii şi necunoscuţii au început să mă privească urît. Plecînd din tavernă n-am găsit de lucru două luni. Zi de zi cumpăram ziarele ca să citesc mica publicitate şi alergam de la o întreprindere la alta. Oamenii mă măsurau de jos în sus, îmi citeau cartea de muncă, îşi dădeau seama că sînt străină şi mă refuzau cu politeţe. O politeţe care nu-mi ţinea însă de cald şi de foame. Muream de foame ! Şi nu cunoşteam pe nimeni în oraşul acela pustiu în care oamenii sînt atît de ocupaţi de ei înşişi, încît poţi muri în plină stradă, fără să fii băgat în seamă. Într-o lume în care nu existi în ochii oamenilor decît dacă ai maşină, ai o întreprindere, un magazin, un cont deschis la bancă şi, eventual, o casă de mode la dispoziţie ! Îi uram pe toţi, deşi, e adevărat, nimeni nu avea nici o vină pentru destinul meu.

Într-o zi am găsit un cîine şi l-am adus acasă. Un cîine scăpat probabil dintr-o casă bogată, un lup alsacian. A fost singura fiinţă pe care am simţit-o alături în acest timp. Dar soţul meu a chemat la telefon o organizaţie de protecţie a animalelor şi după cîteva săptămîni am rămas singură. Singură şi oribil stigmatizată pentru că soţul meu a făcut şi din asta pretextul a noi jigniri. A fost îngrozitor. Nu-i doresc nimănui să treacă prin umilinţele prin care am trecut eu.

Nu mai dormeam de săptămîni de zile. Casa era vizitată mereu de derbedei şi proxeneţi. Bărbatul meu întreţinea relaţii ciudate cu lumea interlopă. M-am angajat într-o fabrică de autocamioane unde lucram la secţia de prese. Trebuia să string bani ca să mă întorc în ţară. Munceam şi simbăta, cînd ceilalţi se odihneau. Munceam ore suplimentare, îmi plăteam impozitele, îmi plăteam partea mea de chirie, partea mea de întreţinere, mă retrăgeam cu aşternutul în baie, mă culcam în cadă, trăgeam plapuma peste cap şi mă lăsam pradă amintirilor. În zilele şi nopţile acelea mi-am amintit întîmplări pe care nu credeam că le-am trăit cîndva, am scormonit în memorie pînă în cele mai îndepărtate cotloane, m-am întors pe toate drumurile copilăriei şi adolescenţei ca să mă bucur, în imaginaţie, că sînt printre ai mei, acasă, fericită. Şi mă trezeam scăldată în lacrimi. Blestemam clipa aceea nefastă cînd, jucîndu-mă cu mingea pe malul mării, am acceptat conversaţia cu un străin înalt şi distins, politicos ca un „diplomat" care, vreme de cîţiva ani după aceea, în fiecare anotimp, călca pragul casei noastre ca să mă ceară în căsătorie. Cumplită deziluzie ! Cumplită eroare ! Nu ştiu dacă îmi va ajunge o viaţă ca să spăl ruşinea care mă apasă. Nu-i doresc nimănui să repete experienţa mea.

★

Aceasta este mărturisirea completă a Eleonorei Decourcelle, născută Pavelescu, consemnată marţi, 27 septembrie, într-o clădire de pe strada Lucaci, din Bucureşti.

A. ULMEANU ■

● **2 FEBRUARIE 1970.** Scris prima replică din **„Interesul general"**. Celor care mă acuză că mă repet, le pot furniza un argument. În **„Mielul turbat"**, scris acum douăzeci de ani, există o replică, descoperită şi de mine, cu uimire, aseară : **„Trebuie să avem în vedere interesul general"**. În noua comedie, **Cristescu** devenit **Hrisanide** şi **Cavafu** ajuns **Carapetrache**, cuplu decăzut al demagogiei şi rapacităţii, va urca încă o treaptă, sau va coborî una, pe drumul alienării şi al dezumanizării. **Mutaţiile negative** se dezvoltă consecvent.

● **8 FEBRUARIE 1970.** Alcătuit un dosar. Nu de caractere. De sugestii. Un sol de „registru al ideilor gingaşe". Nu ştiu cîte voi utiliza. Poate că nici una. Teatrul seamănă cu sculptura : o piatră din care scoţi prisosul.

● **12 FEBRUARIE 1970.** În „Ultima noapte de dragoste". Camil face o observaţie subtilă : cît de des intervenea, pe vremuri, în vocabularul cotidian, cuvîntul **„pîine"**. „Dă-i şi lui să mănînce o pîine". Sau : „pentru o bucată de pîine". Sau : „l-a lovit în pîine". În ţara grîului şi a foametei endemice, cuvîntul „pîine", întrebuinţat metaforic, devenise etalonul tuturor valorilor. Locul „pîinii" l-a luat scaunul şi avansarea. S-ar putea obiecta că **„scaunul"** şi **„pîinea"** sînt echivalente. Da şi nu. Fiindcă scaunul e mai mult decît „pîinea", de altădată. E maşina, plecările în străinătate, dar, mai ales, **voluptatea puterii.** Cristescu din **„Mielul turbat"** îşi apăra pîinea. **Hrisanide,** fiitul, Cristescu se bătea cu arme albe : santajul, ameninţarea, calomnia, denunţul. Hrisanide se va bate cu arme de foc. **Biserică** risca balamucul, **Bocioacă**, din „Interesul", va muri. „Mielul" era o comedie satirică, „Interesul", o farsă atroce.

● **13 FEBRUARIE 1970.** Răsună, foarte des, în sălile noastre de spectacol, aplauzele. Viaţa artistică ar profita dacă ar începe să se audă şi fluierăturile. Nimeni n-are dreptul să frustreze spectatorii cu o piesă indigestă, cu un rol neînvăţat, cu o regie aberantă. Fluieratul e la fel de îndrituit ca şi ovaţiile. La „Opera" din Paris, am văzut-o, fluierată, pe Maria Callas. Greşise o notă pe care ar fi luat-o, cu usurinţă, şi ultima coristă. Dacă primadona îşi bate joc de galerie, n-are şi galeria dreptul să-şi bată joc de primadonă ? Amănuntul nu trebuie judecat cu frivolitate. Pune problema raportului de responsabilitate dintre artist şi publicul lui.

● **14 FEBRUARIE 1970.** Multe din reportajele publicate în ziare sau reviste sînt ilizibile. Fiecare idee, fiecare rînd, e îngropat sub o mie de floricele, pirogravate, „lirice". Reportajul modern, contaminat de cinematograf, nu poate fi decît rapid, exact, concret, ştiinţific. „Cea mai simplă cifră e mai elocventă decît cel mai lung raport". Fără să-şi propună, Napoleon a dat definiţia contemporană a reportajului. Revăzut prima scenă din **„Interesul"** şi tăiat trei sferturi. Concizia nu mai e o problemă de stil. De etică.

● **15 FEBRUARIE 1970.** Am cunoscut oameni pentru care boala prin care trecuseră echivala cu o formidabilă, nesperată, aventură. O povesteau în detalii, împingînd confesiunea pînă la impudoare. Înconjuraţi de medici, observaţi, analizaţi, discutaţi, prezentaţi studenţilor ca un „caz", fuseseră şi ei, pentru o clipă, în centrul universului. În ţinuta cea mai umilă doarme, nesatisfăcută, vedeta.

● **9 APRILIE 1970.** Psihologia lui Hrisanide se mişcă, permanent, între ORGOLIU şi SPAIMĂ. Cea mai nevinovată aluzie, care i se pare că-i stîrbeşte prestigiul, îl aruncă într-o stare de alarmă. Orice veste de orice natură, taifunul din Mexic sau înfiinţarea unei şcoli de moaşe la Cîrlibaba, o pune într-o legătură dialectică, necesară, cu eventualitatea debarcării lui. Vede, pretutindeni, adversari personali şi unde nu-i vede îi inventează. Mă gîndesc la nopţile lui bîntuite de stafii şi mă întreb : ce îl chinuie mai tare : vanitatea veşnic lacomă, sau frica de anonimat ?

● **3 IUNIE 1970.** Scris, tot timpul, la „Interesul", pînă la epuizare. Hrisanide a aflat cine îl **„lucrează"**. Nevinovatul Bocioacă. Şi cine îl sprijină : fidelul său adjunct, Carapetrache. Găsit — cred —, o situaţie de teatru ingenioasă : ca să afle cum îl sapă Bocioacă, i-a montat în cameră un microfon. Nu e un sistem uzitat, dar teatrul îşi poate permite şi unele fantezii nerealiste. Odată montat aparatul, Hrisanide va avea fericirea să surprindă adevărul : nu cum îl **„lucrează"** Bocioacă, ci cum **„lucrează"** nevasta-sa, în garsoniera lui Bocioacă, în compania credinciosului său adjunct. Ce pot să fac ? Viaţa este, totuşi, un cumul de surprize. Mă aştept la rezervele criticei „subţiri". Pentru V., de pildă, orice comedie, la care se rîde în hohote, e **„bulevard"**. În schimb, are obsesia **„teatrului de idei"**. Nefericitul nu-şi dă seama de un lucru : dacă face o categorie din „teatrul de idei" înseamnă că există şi o altă categorie : **„fără idei"**. Ridicolul atinge sublimul cînd e vorba să fie evocaţi autori aparţinînd „teatrului de idei". Apar automat : Ibsen, O'Casey, Brecht. Nu l-am văzut însă, niciodată, citat pe Caragiale. Dacă ar afla bietul V. că fiecare replică a lui nea Iancu e o idee-vers, nemuritoare. Dar ce să-i ceri geanabetului, scrie şi el ce ştie şi, ca în anecdota cu pianistul, trebuie spus : „nu trageţi în critic, face şi el ce poate".

● **6 IULIE — 11 SEPTEMBRIE 1970.** Scris scena **Hrisanide — Carapetrache** după ce Hrisanide a luat cunoştinţă de adulterul soţiei sale. Prima lui mişcare a fost să-l ucidă, fără milă, pe adjunctul infidel. Pe drum însă a aflat „bomba" : Carapetrache a fost numit ministru adjunct, a devenit, cu alte cuvinte, şeful lui ierarhic. Şi, atunci, Hrisanide nu-l mai omoară : îl felicită. La urma urmii, demnitatea e şi ea o problemă de dialectică. Depinde din ce unghi o priveşti şi, mai ales, în ce scop e folosită. Cînd eşti demn în **„interes personal"** e o dovadă de orgoliu, cînd e vorba de **„interesul general"**, e o dovadă de abnegaţie. Cînd te strădui, singur şi neajutat de nimeni, să urci, eşti **arivist.** Cînd te împing alţii, din spate, eşti **„promovat"**.

● **4 NOIEMBRIE 1970.** Una din tezele filosofiee, fundamentale, ale anti-teatrului încearcă să demonstreze că limbajul a ajuns un sistem de comunicare epuizat. Concluzia : oamenii nu se mai înţeleg. Ce mistificare tristă ! Dacă există, realmente, o dramă contemporană, a limbajului, derivă din faptul că oamenii se intuiesc, se bănuie, se presimt, se ghicesc, înainte de a deschide gura. De înţeles, ne înţelegem. Nu ne credem. Dar asta e cu totul altceva. Hrisanide şi Carapetrache se înţeleg atît de bine, încît cad la înţelegere. Există pentru această „cădere la înţelegere" un neologism : **tranzacţia.** Prefer termenul neaoş : **învoiala.** Conţinutul expresiei ne vine de departe. De la strămoşii noştri romani : **Do ut des.** Dă-mi să-ţi dau. Hrisanide dă nevasta, Carapetrache, avansarea. Tîrgul e avantajos, fiindcă soţie găseşti, promovare, mai anevoie. Cei care a înţeles cel mai bine spiritul de tranzacţie tot Caragiale a fost şi se află ilustrat în două momente de culme ale operei lui în: „pupat toţi piaţa endependenţi" şi în împăcarea generală de la sfîrşitul „Scrisorii pierdute". Pentru tendinţa lui de „conciliatiune" a fost atacat din unghiuri opozite, fiind învinuit, sau de un „cinism sălbatic", sau, dimpotrivă, de o adevărată „pactizare cu detestabilii săi eroi". Ambele teze sînt la fel de false, bazate pe o regretabilă neînţelegere. Măreţia lui Caragiale mi se pare a veni mai puţin din arta teatrului său — deşi un unicat în dramaturgia universală —, cît din descoperirea unui prototip uman, fără model şi fără pereche : MOFTANGIUL. Moftangiul este: încult, dar nu analfabet ; palavragiu, farfara, gură spartă, dar nu delator ; băutor, dar nu beţiv ; iubăreţ, dar nu pasionat sau senzual, mai degrabă romantios, provocînd sinuciderl cu gămălii de chibrituri; şuetar inconştient, dar nu veros, politician pătimaş, dar fără să urmărească, totdeauna, ţeluri personale; mitoman, dar — ce paradox —, nu mincinos; zevzec, dar amuzant şi „dulce". Aparţine unei lumi imorale, dar cu o neştirbită încredere în destinul ei, un univers de compromisiuni, răfuieli şi aranjamente, dar care mai are grija să-şi ascundă turpitudinea sub o mască de decenţă, o ţară a lui Hübsch, de manechine fardate, „dulci" în iresponsabilitatea lor vinovată, „blînzi", „blajini", „stimabili" şi „onorabili" în raport cu lumea ce urma să vină după ei. O lume a crimei, o vreme a cuţitului înfipt pe la spate, vremea lui „scoală-te tu, ca să mă aşez eu", vremea torturii. În definitiv, cîţi ani sînt de la scrierea „Scrisorii" şi pînă la 1907, din primăvară pînă în toamnă"? Douăzeci şi şapte de ani. Şi a trebuit să vină, zece ani mai tîrziu, cataclismul primului război, ca pe ruinele moftangiilor să se ridice pînza „îmbogăţiţilor de război", cumpliţi în ignorantă, sîngeroşi în pofta lor de parvenire, carnasieri şi răzbunători, o lume fără credinţă, fără morală, fără estetică, lumea care a generat fascismul. Ştia bătrînul I. L. Caragiale ce ştia cînd îşi privea eroii cu o sinceră cordialitate, înţelegere şi compasiune. Un mare scriitor îşi iubeşte şi decepţiile.

● **23 DECEMBRIE 1970.** Dacă Hrisanide şi Carapetrache s-au împăcat, cu Bocioacă nu se poate ajunge la nici un compromis. Ca un alt Spiridon Biserică, dar evoluat şi infinit mai ingenios, Bocioacă a imprimat pe o bandă magnetică tot ce s-a petrecut între Doamna Hrisanide şi Carapetrache şi n-are, acum, decît un singur ţel şi ideal: să pună banda mîine, în şedinţă, ca să afle toată lumea cine e noul ministru adjunct, cine e Hrisanide şi ce morală practică. De aici înainte, lucrurile se precipită. O asemenea demascare publică înseamnă prăbuşirea lui Carapetrache, şi, — reacţie în lanţ fatală, — spulberarea lui Hrisanide. În faţa unei asemenea funeste perspective, Hrisanide nu ezită. Cu pistolul şi glonţul cu care intenţiona să-şi răzbune onoarea fleşcăită, îl suprimă pe inocentul şi bravul Bocioacă, încă o victimă a onestităţii. Am ales soluţia ca să demonstrez că, la o altă treaptă a spiralei, cum spunea Călinescu, Hrisanide a devenit mai rău decît predecesorii lui, mai cinic, de o infernală lipsă de scrupule. Fiindcă, după ce Bocioacă e ucis, Carapetrache îi scrie, emoţionat şi cu lacrimi în ochi, necrologul, semnat, bineînţeles, **„un grup de fotevarăşi"**, iar Hrisanide, după ce a avut prevederea să machieze crima în sinucidere, să-i citească, la catafalc, un patetic discurs funebru.

● **4 IANUARIE 1971.** Ca să mă odihnesc, scriu aforisme. Genul îmi convine: nu mai sînt obligat la demonstraţii: decretez. Pe de altă parte, aforismul îmi stimulează ambiţia. Într-o epocă de prolixitate excesivă, e un salutar exerciţiu de laconism.

● **7 IANUARIE 1971.** Prin 1933, am citit un „roman poliţist" apărut într-o imundă editură a vremii, specializată în tipărirea unor cărţi pentru uzul scării de serviciu. Am început cartea şi am abandonat-o, plictisit. În 1944, am aflat că „romanul poliţist" respectiv se numea **„Procesul"** şi că era de Kafka. Căruia îi citisem, între timp, zguduit, „Colonia penitenciară". Aventura spirituală, unică în istoria literaturii lumii, a „Procesului", îşi are explicaţia nu numai în paginile lui geniale, ci şi în întîlnirea fabuloasă dintre o carte şi vremea ei. A trebuit să vină al doilea război mondial, moartea să-şi ia pseudonimul cel mai absurd: **„universul concentraţionar"**, să apară terifiantul sentiment al epocii: **angoasa** şi condiţia omului contemporan: **înstrăinarea**, pentru ca literatura kafkiană să-şi divulge, în toată măreţia, spiritul profetic. De aici şi o concluzie: există cărţi, cărora nu le poţi reproşa nimic: au apărut „la vreme". Cuminţi şi mediocre. Altele, care vin prea tîrziu: epigonice. Şi, în sfîrşit, altele, premature. **Biblia, Divina Comedie, Demonii** sînt abia în curs de pregătire.

● **16—17 FEBRUARIE 1971.** Scris ultima scenă a **„Interesului general"**. Şi, totuşi, Bocioacă nu va termina piesa, mort. Cînd nu se va aştepta nimeni, va sări din cosciug, viu şi nevătămat. Desenele animate, aceste minifice feerii ale epocii moderne, ne-au dat gustul miracolului. Eroii cad de la cinci sute de metri sau sînt călcaţi de tren şi se reconstituie, fericiţi, din fragmente. În desenele animate nu moare, niciodată, nimeni. Şi astfel oamenii au început să creadă, din nou, în minunea reînvierii. „Doamne", spune Dostoievski, „nu putem trăi fără milă". „Doamne", am îndrăzneala să-l parafrazez, „nu putem trăi fără speranţe". Trebuie să ne cultivăm speranţele, chiar dacă observăm, prea des, cu tristeţe, că sînt simple utopii.

AUREL BARANGA ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VIII)

Muzica ușoară, în texte și păreri, citite întocmai și pre limba lor la lume date

Un cunoscut și destoinic textier, pe numele său Harry Negrin, e de părere că trebuie să fabricăm **„Milioane de jucării / Pentru toți copiii lumii! / Milioane de bucurii / Pentru rodul drag al muncii ! / Milioane de mingîieri / Pentru mugurașii vieții ! / Milioane de primăveri / Pentru ochii dimineții !"**

Orice om cu un minim de știință gramaticală va pricepe că absența articolului hotărît din versul al doilea e o greșeală de corectură. Întrebarea pe care ne-o punem însă noi, oamenii cu răbdare multă și cu ceva cunoștințe în chestiunile practice ale vieții, este următoarea : în ce măsură copiii lumii pot fi socotiți **„rodul drag al muncii" ?**

Am putea socoti inovația drept licență poetică. Asta înseamnă însă că vorbim de poetică și poezie într-un domeniu în care se emit, de fapt, numai păreri. Oamenii de spirit lasă în urma lor gîndiri, textierii lasă păreri. Harry Negrin — tot scriind el de copii și de jucării pentru un cîntec de Petre Mihăiescu — tipărește în 25 090 exemplare încă o părere : **„Iubiți-le, / Voi muguri noi, / Căci jocul vostru-i împreună ; / Iubiți-le, / Căci mîine voi / Veți face lumea și mai bună..."** Pentru persoanele mai puțin familiarizate cu felul de a raționa al autorilor de versuri la o ocazie de muzică ușoară vom veni cu următoarea explicație posibilă : dacă lumea de azi, adică, este, ca să zicem așa, destul de bună, mîine, copiii și jucăriile împreună o vor face și mai bună !

O viziune plină de inteligență și fantezie asupra treburilor lumii de azi și a treburilor lumii tinere, în chip particular, vădesc cunoscuții Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. În prima strofă a cîntecului **„Nu-mi ajunge o inimă"** de Gelu Solomonescu, cei doi sînt de părere că : **„Pe străzi, prin parcuri, pretutindeni oamenii / Inundă veseli, cîntă și glumesc, / Iar cei îndrăgostiți se prind de mînă / Și-n ochi ei cu tandrețe se privesc !"**

Cum toată lumea are cunoștință de colaborarea poetică Angel și Romeo, vom mai cita cîteva din părerile repede rimate ale domnilor lor, în folosul muzicii ușoare, în general, al Editurii Muzicale — ce tipărește, la prețul de 6 lei, broșura „Cîntecul preferat" : **„Dorul pentru om e soare / Cum e valul pentru mare ! / Fără dor și voie bună / Omu-i noapte fără lună !"** O cugetare la care te simți presat să zici caragialian : și viță vercea !

În **„Fermecate flori !"**, Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu se dedau la filosofie astfel : **„Și tainicile flori** (care, bănuiți dumneavoastră, cresc undeva, pe-un țărm nestrăbătut și nemaivăzut, sau nemaivăzut și apoi nestrăbătut) / **Din roua gîndului, / Adună zori / Pe care-i dăruiesc / Doar celor ce cu sufletul tot ce-i frumos iubesc / Care cred în tinerescul zbor / De privighetori. / În nemărginiri / Și de dor !"...** Dacă lucrurile nu vă sînt prea clare și nu reușiți să prindeți ideea versurilor oricît ați fugări-o, vă propunem să citiți strofa și de-a-ndăratelea. Nu se pierde nimic, nici rimă, nici ritm, nici idee. Cînd **„Apare soarele !"**, pe muzica lui George Grigoriu, Angel și Romeo, indiferent de dispoziție sufletească, de greutăți familiale ori de sezon, pun mînă de la mînă și ies cu părerea : **„Norii departe s-au rostogolit, / Tot ceru-i albastru cum noi i-am dorit... / Frumoase, fetele prind în obraji trandafiri... / Un pui de vrabie învață să zboare purtat de zefiri"**. Am ținut să notăm neapărat istoria acestui pui de vrabie întrucît e pentru prima oară cînd păsările apar, în estetica cuplului Angel și Romeo, bine individualizate ca specie. Altfel, poetica lor este esențializată în extrem : **nori, flori, vise tinerești, soarele, aur, cer, albastru, dor inimă, aripă, gînd.**

O contribuție majoră la îmbogățirea fondului de texte de muzică ușoară aduce și Aurel Felea. Versurile lui sînt lesne de recunoscut. Au ele ceva numai al lor ! Spre exemplu : **„Fluturii sînt trubaduri, / Prin grădini și prin păduri ; / Îndrăgostiți de frumusețea florilor, / Ei spun poeme mici de dor... / Florile atunci roșesc, / Răspund o-un „te iubesc" / Și-alăturea de fluturi, de ar putea, ele-ar porni / Prin munți și văi și pe cîmpii..." (Fluturii sînt trubaduri,** muzica de Florentin Delmar). Și, firește, părerea de rigoare : **„De cîte ori zărim un fluture pe-o floare, / Cu grijă lîngă ei să ne oprim ! / Credeți-mă, prieteni, n-ar fi de mirare, / Un vîers de dragoste să auzim !... / Plecînd la drum, apoi, / Cîntați și voi : / Fluturii sînt trubaduri"**... etc., etc.

Fapt remarcabil în versurile citate : sentimentul se lungește, după necesități, cu puncte, puncte, titlul se proptește bărbătește într-un semn de exclamare, ca să priceapă tînărul că e vorba de un „vîers" care urcă-n zbor tineresc pe aripi de dor, zîmbitor, prin munți și prin văi, pe unde se nimerește .

Nu ne este îngăduit să încheiem repedea noastră trecere în revistă a cîtorva succese ale unor cunoscuți textieri de muzică ușoară fără a aduce un omagiu neobositului Mircea Block, omul care, pe muzica lui Temistocle Popa, a știut să împerecheze niște atît de șugubețe cuvinte : **„Marea ne cheamă cu farmecul ei / ...marea revarsă culori pe alei...**

Pe care alei revarsă marea culori, iată o chestiune care depășește chiar și întrebarea : oare cum se petrece fenomenul ?

În fine, cîteva versuri mai mult decît inaripate datorăm lui Alexandru Mandy, în **„Spune ce-ai făcut ?" : „Cînd soldații prima oară / Vor da pușca pe-o chitară, / Ca să cînte în cuvinte / „Oda bucuriei" sfinte / Atunci totul va fi bine / Și așa cum se cuvine / Ne vom întreba în fine : / „Ce avem de făcut" ?**

Întrebare întemeiată ; pe care ne-o punem și noi, fără melodie : ce avem de făcut ?

ION POPESCU ■

Cîntece din Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

FĂRĂ PETALE

Muzică și versuri : DORU STĂNCULESCU

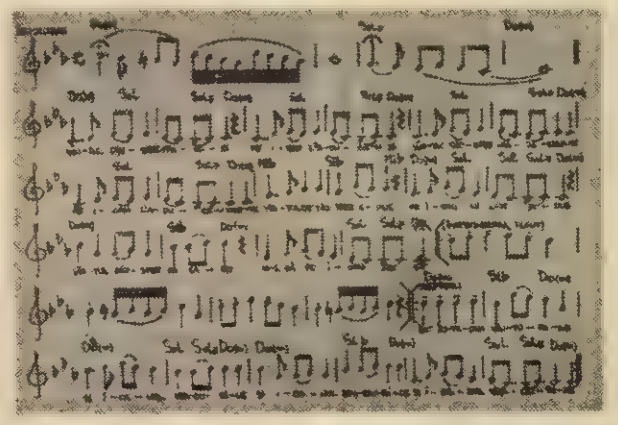

Nisipul fin a oftat
Zîmbește-n el o umă de păcat
E semn c-aici în zadar
Își cheamă luna lupii la altar.
Strop de vină îngropat,
Ciorchini de sare fața i-au spălat,
Cristale reci țes în fum
Coperta-n aur pe-un sicriu de scrum

Refren : Cearcăn, cearcăn piaptănă
Ochii ei mă-ncearcănă.

IOAN VODĂ

Muzică : DORU STĂNCULESCU **Versuri : CONSTANTIN SĂBĂREANU**

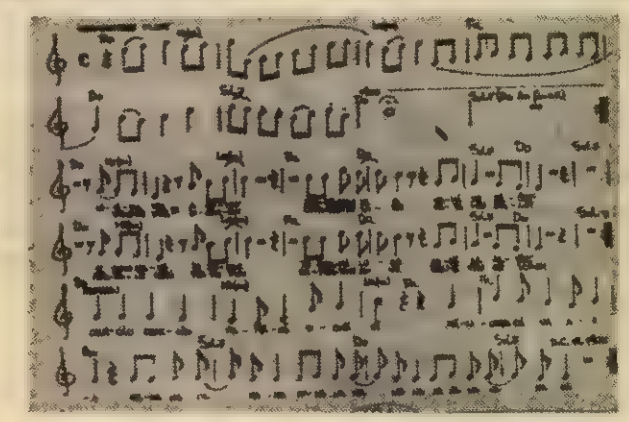

Vîntul dinspre miazăzi
Pe Ioan l-aduce-n zi
Vîntul dinspre miazănoapte
Pe Ioan l-aduce-n noapte
Vîntul de dinspre apus
Pe Ioan ni l-a adus
Vîntul dinspre răsărit
Ni-l dă pe Ioan albit.

Refren : Bat într-una vînturile
Și Ioanul veacurile.

Dialog

● *Gheorghe Simon* — Agapia. Ne întrebăm dacă poemele pe care ni le-ați trimis nu sînt scrise într-o prea mare liniște. Parcă lipsite de clorofilă, ele sînt exprimarea palidă a unei gîndiri care, paradoxal, se situează totuși în spațiul poetic. Descifrăm cu ușurință respectul adînc pentru poezie ca miracol, și mai ales pentru poezia lui Eminescu, dar toate acestea comunicate, curios, cu un anume plictis care, sinceri să fim, plictisește. Ciclul, destul de bogat, pe care ni l-ați trimis, se păstrează la aceeași tonalitate, cu speranța mereu amînată a unei revigorări. Comunicări plate, vetuste, recomandate de chiar titlurile poemelor („Nourii în dulce unduire", „Teiul copilăriei", „Corn de tînguire"), ca să nu mai vorbim de inserții ca acestea : „Cînd auzi ornicul lumii cum bate / poetul vremea din urmă îl paște / peste margini, peste fire / peste-a lumii înfinire..." (ca să nu mai vorbim de gramatică), stau uimitor alături de poeme atestînd o dispoziție lirică ce ne reține îmbucurător atenția. Versurile „Aerul blînd al Agapiei / trudește un mugure-aprins" pot constitui un poem în sine (nu vă mai diluați în explicații !), iar „Istoria secretă", „Ochiul blînd" (în care „lumina copilărește cîrșul înflorit") „O frîntură de rîu" sau „Memoria fîntînii" sînt poeme eliberate de balastul divagațiilor și „meditațiilor" care sufocau un fîlon liric autentic și pe care vă sfătuim să-l exploatați. Reproducem, în așteptarea altor producții, „O frîntură de rîu".

● *Silvian Simion* — București. Ciclul de versuri pe care l-ați lăsat la redacție ne îndreptățește să credem în evoluția talentului dumneavoastră puternic conturat de pe acum. Poate că o diversificare a ariei tematice și o mai puțină dependență față de ritmul mereu același care vă poate diminua în cele din urmă forța comunicării poetice ar conduce către acea poezie care să impună un poet cu voce distinctă în peisajul poeziei noastre tinere. Cu speranța unei apropiate prezentări în revista „Flacăra", dăm luminii tiparului „Fum calm".

C. ADOLF ■

O frîntură de rîu

Obosite drumurile duc spre inima muntelui
pe spinarea lui rătăcesc tot felul de
singurătăți

aprins se topește un bulgăre de vis
nu mai e loc pentru cuvînt
poate ceva sălbatec să mai tulbure somnul
somnul alb și tîrziu
prin care tremură visul
ca o frîntură de rîu.

GHEORGHE SIMON ■

Fum calm

În cîmpuri noaptea curge moale lăsîndu-se încet pe lume
Cînd urlă haite de dorințe în carnea-acestui mic Poem
Și trece-n mine toamna asta cu vechi iubiri neîmplinite
Și vin să-mi răcorească rana cuvintele cu care chem

Pe lira genelor am viață dar ne-nțeleasă-i e clipirea
În noi cad dansurile verii și trupu-ți nu-mi mai e cîntar
Sîntem mai vîrstnici cu-un cutremur iar eu mai trist cu o iubire
Ne-alintă fața caldă-a apei cu-al ei balans imaginar.

SILVIAN SIMION ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Frazele săptămînii

„De la orele 13, cu șapte ore înaintea începerii meciului, grupuri de suporteri englezi se mașau la intrarea în stadion ; zvonuri deseori confirmate le atribuiau fapte foarte urîte săvîrșite în timpul nopții. Totuși pînă la apariția lor în tribune, nici un incident nou nu se semnală. Climatul se degradă însă, imediat în interiorul stadionului și, după numeroase încăierări locale, o bătălie generală se dezlănțuî în peluzele din zona sudică. Grupuri, proiectate în grilajul terenului, găsiră un refugiu, după ce escaladară gardul, chiar pe gazonul de joc. Poliția, cu bîte, interveni atunci și îi respinse (Nota mea : Și în zona de vest ? Nimic nou ?) pe cei 290 de suporteri englezi în afara tribunelor, în timp ce anumiți conducători, și nu dintre cei mai neînsemnați, ai clubului francez se evidențiau dînd o viguroasă mînă de ajutor poliției, în această vinare a englezilor". (Din cronica unui meci de fotbal, la '977, meciul Saint-Etienne — Manchester United).

„Nu e deloc sigur că lui Beethoven i-ar fi plăcut compozițiile tuturor laureaților noștri, inclusiv cele ale domnului Xenakis. Dar propriile lui opere au fost refuzate, în numele tradiției, de melomanii epocii sale care le găseau prea revoluționare. Sîntem deci fideli spiritului său (Nota mea : pam-pam-pam-pam, a 5-a !) decernînd acest premiu unui compozitor contemporan care se dovedește a fi și un filosof al muzicii noi". (Din discursul primarului orașului Bonn, la decernarea premiului Beethoven, tot în 1977, compozitorului Xenakis)

„Aș vrea mai ales să nu se creadă că tac o aluneală. Mi-am părăsit locul de muncă de la 1 Mai, mă pregătesc cu seriozitate deși știu că risc să mor. (Nota mea : dar despre ce poate fi vorba ?) Nu fac asta nici pentru a deveni celebru. Vreau să cunosc senzația de viteză. Să nu mai știu ce înseamnă greutatea". (Din declarațiile lui Jean-Claude Rude, 23 de ani, pregătind, pentru sfîrșitul lui septembrie 1977, o tentativă de a dobori recordul mondial absolut de viteză pe bicicletă, 204,778 km/oră, stabilit în 1962).

„Ulcerul a ajuns printre maladiile care nu mai sînt la modă. O foarte serioasă companie de asigurări a efectuat un studiu care dovedește că azi din zece oameni de afaceri mai puțin de trei (Nota mea : Cîți, adică ?) se plîng că suferă de ulcer, în timp ce în urmă cu un deceniu proporția era de opt din zece. Și aceasta nu din cauză că tratamentele ar fi devenit mai eficace : nu, ci doar pentru că sociologic vorbind (Nota mea : ah !) ulcerul e sfîrșit. Ca migrena, ca hernia de disc, ca guta." (Din ziarul englez „Daii Mail").

„Nu va mai apare niciodată o altă Callas." (Declarația cîntăreței Montserrat Caballe, la moartea Mariei Callas, vineri 16 septembrie 1977, orele 13.30, 53 de ani, accident cardiac).

„Ce trebuie introdus într-un film care se petrece pe trei sferturi în adîncul mării, pentru a impresiona multimile ?" (întrebare adresată unui ordinator de către scenariștii filmului „Marile adîncuri").

RADU COSAȘU ■

Securitatea europeană

Spre noi eforturi

S-a spus adesea că trăim pe vechiul continent ; vechi, prin faptul că locuitorii săi descoperiseră treptat alte continente ; vechi prin civilizația și cultura acumulată ; vechi, se poate afirma fără îndoială, prin metodele cu care a încercat timp de secole să rezolve problemele care în mod firesc se ridicau în relațiile dintre state. Folosirea forței, dictatul, amestecul în treburile interne, dominația asupra altor popoare au fost timp de secole trăsătura de marcă a raporturilor internaționale, promovate pe continent și de marile puteri ale acestuia în alte țări ale lumii.

În ciuda transformărilor social-politice internaționale și naționale care au intervenit după cel de-al doilea război mondial, au continuat să se acumuleze elemente ale vechii politici : apariția blocurilor militare opuse, concentrarea unor imense forțe armate și armamente, manifestările cele mai diverse ale războiului rece, tendințe spre diviziunea Europei.

Cerințele obiective ale dezvoltării relațiilor dintre state pe continent, activitatea forțelor progresiste și impunerea treptată, în cercuri importante ale opiniei publice, a unor concepții mai realiste privind relațiile dintre state pe continent, au făcut posibilă și necesară întreprinderea unor eforturi pentru a așeza pe alte baze viitorul Europei.

România socialistă, angajată într-un imens efort de dezvoltare economică și socială și animată de dorința profundă de pace, înțelegere și colaborare cu alte state și popoare, și-a adus o contribuție activă la această evoluție. În acest sens, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fundamentat o nouă concepție despre securitatea europeană, ca sistem de angajamente clare și măsuri ferme care să excludă folosirea forței sau amenințarea cu forța din relațiile între state pe continent, care să garanteze fiecărui stat, fiecărui popor, că se poate dezvolta liber, la adăpost de orice agresiune sau amestec din afară, și poate avea o largă participare la cooperarea internațională.

Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, care a reunit pentru prima dată 35 de state din Europa, precum și S.U.A. și Canada, pe bază de deplină egalitate, a durat aproape trei ani ; ani de eforturi politice și diplomatice.

Conferința a pus bazele unui proces nou în relațiile dintre state pe continent, atît prin angajamentele asumate cu privire la conținutul acestor relații — în domeniile politic, militar, economic, cultural și umanitar — cît și prin stabilirea mecanismului de continuare a eforturilor pentru îmbunătățirea permanentă a acestor relații, pentru întărirea securității și dezvoltarea cooperării pe continent.

Actul final al Conferinței, semnat de reprezentanții celor 35 de state participante la cel mai înalt nivel, stabilește liniile de conduită în raporturile dintre aceste state, cadrul și direcțiile acțiunilor comune viitoare. Istoria Europei și a lumii cunoaște însă atîtea documente frumoase care nu și-au găsit corespondent în viața internațională, încît se impunea continuarea eforturilor și colaborării multilaterale pentru a asigura aplicarea integrală și permanentă a Actului final, precum și examinarea de noi aspecte ale securității și cooperării pe continent și adoptarea măsurilor adecvate.

Din acest punct de vedere, apropiata reuniune de la Belgrad — prima reuniune a reprezentanților statelor participante după semnarea Actului final — are o semnificație deosebită. Ea trebuie să dea un impuls nou și puternic eforturilor pentru aplicarea hotărîrilor Conferinței, pentru înfăptuirea obiectivelor majore stabilite de aceasta.

Concepută ca o Reuniune de substanță a reprezentanților celor 35 state, care trebuie să treacă de la înțelegere, la reflecție și apoi la creație în problemele securității europene, ea este chemată să facă un bilanț al aplicării hotărîrilor Conferinței, al evoluției situației în Europa și să reafirme hotărîrea statelor participante de a acționa mai eficient în aplicarea cît mai completă a prevederilor Actului final.

Trebuie să constatăm că în Europa dăinuie încă fapte și situații care contravin angajamentelor asumate și obiectivelor fixate de Conferință. Continuă să crească, atît cantitativ, cît și calitativ, nivelul forțelor armate și armamentelor pe continent, se mențin elemente de încordare și insecuritate, se adîncește contradicția dintre angajamentele politice și situația militară pe continent. În calea dezvoltării cooperării economice și a schimburilor comerciale există încă piedici, obstacole și discriminări ; de asemenea, există încă mari posibilități de extindere a schimburilor culturale și artistice, în timp ce o serie de aspecte, deformat numite umanitare, sînt folosite pentru presiuni și amestec în treburile interne ale altor state.

În al doilea rînd, Reuniunea de la Belgrad trebuie să adopte noi hotărîri și măsuri concrete pentru întărirea securității și dezvoltarea cooperării între state în Europa. Hotărîrile Conferinței sînt importante și trebuie aplicate. Continuarea procesului face însă necesară examinarea de noi aspecte, aprofundarea hotărîrilor Conferinței și adoptarea de noi hotărîri, noi proiecții de la gîndirea și negocierea politică spre realitatea raporturilor dintre state, ținînd seama de marile obiective stabilite : întărirea securității și dezvoltarea cooperării. Se impune astfel adoptarea de noi angajamente și măsuri privind aspectele politice și militare ale securității, întărirea cooperării economice, extinderea schimburilor și colaborării culturale.

În al treilea rînd, Reuniunea de la Belgrad trebuie să asigure modalitățile organizatorice de conlucrare multilaterală a statelor participante, pentru a continua impulsionarea aplicării Actului final și a întreprinde noi eforturi în direcția întăririi securității pe continent. Ea trebuie, de aceea, să ia hotărîri corespunzătoare privind viitoarele reuniuni ale reprezentanților statelor participante.

Este vorba deci de a asigura un proces continuu de cristalizare și introducere în practica relațiilor dintre state a unui mod de acțiune, a unui nou comportament, compatibil cu noua concepție asupra raporturilor interstatale în Europa, un proces dinamic îndreptat spre crearea unor condiții din ce în ce mai bune de securitate, cooperare și pace pe continent.

Această reuniune, reuniunile viitoare, continuînd procesul început la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, trebuie să întreprindă efortul pentru proiectarea unui viitor de pace și securitate pe continentul nostru, un efort de inovație și în același timp de curaj pe care-l comandă răspunderea pentru viața popoarelor și soarta civilizației europene.

Dr. ION DIACONU ■

Jules Verne în verificări

De curînd, ziaristul francez Claude Mausset a repetat drumul lui Phileas Phogg, eroul renumitului roman al lui Jules Verne „Ocolul Pămîntului în 80 de zile", folosindu-se de aceleași mijloace de transport ca Phogg. El a pornit cu un balon în Franța, apoi s-a îmbarcat la Marsilia pe un vapor pînă la Bombay, de unde și-a continuat călătoria, ca și Phogg, pe elefant, ricșă și jonci. Apoi s-a îmbarcat la bordul navei „Queen Elisabeth II" cu care și-a încheiat călătoria în portul englez Southampton. Întreaga călătorie a durat... 80 de zile.

UN NOU HOBBY :

„Jogging" sau furia alergării

Apărut din străfundurile Americii, „joggingul" (cursa cu mici fulgeri) face ravagii de la un capăt la altul al țării, figurînd în prezent, de departe, în fruntea mijloacelor de petrecere a timpului liber. Străinul care debarcă la New York, Miami, la San Francisco și, de fapt, pretutindeni în Statele Unite, nu poate decît să tragă concluzia că americanii sînt cuprinși de o stupefiantă furie a alergării. În cartierele bogate, pline de verdeață, în centrele comercial și financiar, în parcuri, pe străzi, trecătorul se întîlnește, la orice oră din zi, cu alergători care se îndreaptă spre un loc necunoscut, sfidînd stopurile, circulația, împiedicînd trecerea pietonilor.

Potrivit recentelor statistici, zece milioane de americani practică, în prezent, „joggingul" și un jogger mijlociu parcurge zilnic 12 km pe jos. Și nu este, fără îndoială, nici cel mai mic paradox că poporul care a inventat civilizația automobilului, care a creat mașini ce-i permit să se deplaseze fără efort, pentru care roata a înlocuit de mult piciorul, redescoperă folosirea picioarelor și este, astăzi, intoxicat de maraton.

„Joggingul" se află, într-adevăr, în centrul tuturor conversațiilor, în birouri, la dineuri, în metrou. Un adevărat bombardament reciproc de performanțe. Unul a parcurs 20 de km, 30 km, sau chiar 50 km la sfîrșitul săptămînii. Un altul, victimă în urmă cu doi ani a unui infarct, se știe foarte bine de cînd aleargă în fiecare zi pe o distanță de 12 km. Pentru toți este vorba — datorită „joggingului" — de a fi în formă. Nu se știe însă pentru ce. Nimeni nu poate să dea răspunsul la această întrebare.

Sport și petrecere a timpului liber în același timp — „joggingul" este, la prima vedere, democratic : personalul Wall-Street-ului, funcționarii, industriașii, arhitecții (dar, curios, nu și medicii), îl practică cu un fanatism egal. De fapt, cursa de fond nu este practicată decît de gulerele albe. Muncitorii care trebuie să-și economisească caloriile nu i se dedică deloc. Un conducător sindical declara la televiziune : „Să transpiri pentru a-ți cîștiga pîinea, ești obligat să o faci, dar să transpiri pentru plăcere..."

Periodic, America este prada unor hobbiuri naționale : a fost cazul hoolahoop, marijuana, meditația transcendentală, psihoanaliza. În general este vorba pentru clasele mijlocii de a-și cheltui energia și de a scăpa de povara plictiselii. „Joggingul" prezintă avantajul de a fi la îndemîna tuturor buzunarelor. Trotuarele, șoselele servesc drept piste „joggerilor" care trec în trombă ca niște meteoriți : ei nu au nevoie de terenuri rezervate, de stadioane.

Efectele salutare ale „joggingului" sînt însă foarte contestabile atunci cînd este practicat la New York, Detroit, Pittsburg, la Los Angeles, unde alergătorii își fortifică poate mușchii abdominali, dar riscă să se asfixieze datorită poluării, atunci cînd nu cad sub roțile camioanelor.

Solitari în cursa lor de fond ca și în automobilele lor, americanii fug astăzi ca niște nebuni. Unde aleargă ei și pentru ce ? Ce ascund ei în spatele acestui exercițiu aparent inocent și puțin costisitor ?

(„Le Monde")

Sărutul trădător

Doctorul japonez Kadzio Suzuki a inaugurat o nouă pagină în criminalistică : amprenta buzei. Analizînd aceste amprente la persoane între 6 și 57 ani, doctorul japonez a constatat că aceste amprente se deosebesc net ca și amprentele digitale. Chiar și printre gemeni nu se pot găsi două amprente identice ale buzelor ca formă și desen. Mai mult, afirmă el, aceste amprente nu se schimbă cu vîrsta. Poliția din Tokio a preluat metoda doctorului Suzuki.

Sub același cer

Oraș electronizat...

În orășelul Tama, aflat la 50 km de Tokio, se desfășoară un experiment interesant ale cărui rezultate vor fi date publicității abia în 1979. Arhitectul japonez K. Tange a propus celor 300 de familii din acest oraș să fie conectate la un centru de televiziune orășenesc care transmite 7 programe de televiziune din Tokio, iar în plus emite ora exactă, pagini de ziare, informații din oraș, desure sortimentul mărfurilor și prețurile lor. Este o încercare de creare a unui oraș electronizat, așa cum vede arhitectul K. Tange orașul viitorului. După părerea sa, în asemenea orașe elevii stau acasă și ascultă lecțiile predate de profesor la televizor, avînd, totodată, și posibilitatea să intre în legătură cu acesta, gospodinele pot cere tot prin acest sistem produsele necesare gospodăriei. Un sistem de calculatoare central urmărește consumul de energie electrică, gaze și apă și calculează automat plata.

Prin televizor se pot primi și consultații medicale Polițiștii și pompierii pot urmări infractorii și incendiile fără a părăsi clădirile unde lucrează. Și, în sfîrșit, o adevărată apoteoză a științei : alegătorii pot să voteze fără să se ridice de pe scaun doar printr-o simplă apăsare de buton.

...și viață de „burakumin"

Kayo Asano, în vîrstă de 21 de ani, dorea să se căsătorească cu prietenul ei. Dar mama lui s-a opus. Ea angajase un detectiv particular pentru a cerceta situația familială a lui Kayo și a descoperit că aceasta făcea parte din așa-numiții „burakumin" (locuitori ai ghetourilor), prin urmare paria, care stau în afara societății japoneze. Căsătoria nu a mai avut loc.

În arhipelagul nipon există aproape 3 milioane de locuitori ai ghetourilor, care nu se deosebesc cu nimic ca înfățișare sau civilizație de ceilalți japonezi. Numai în Osaka există 47 de ghetouri „buraku", întemeiate în 1703. Automobilele nu-și pot croi drum prin aceste ghetouri, din cauza înghesuielii străduțelor mărginite de barăci de lemn. Dacă ar izbucni un incendiu, pompierii n-ar putea ajunge pînă aici. În ghetoul Asaka, din Osaka, pe o suprafață de 75 000 mp trăiesc 750 de familii — 2 800 persoane. Două treimi din locuitorii ghetoului nu au absolvit nici măcar școala obligatorie de nouă ani. În familiile mai sărace, chiar și copiii trebuie să muncească, învățătura rămînînd pentru ei un lux pe care nu și-l pot permite. O familie alcătuită din cinci persoane doarme, muncește, locuiește pe 20 mp. La 20 de oameni există un grup sanitar. Medicul cel mai apropiat, care nu vine niciodată în ghetou, se află la peste 3 kilometri distanță și cere întotdeauna bani peșin.

Marile concerne nu angajează paria. O treime din burakuminii angajați sînt plătiți cu ziua pentru muncile brute pe care le fac, fără a avea asigurări de boală sau de bătrînețe. Numai în orașul Osaka 90 la sută din șomeri sînt burakumin.

(„Der Spiegel")

Taciai sau cereale pe crestele munților

Experiența brigăzii agricole de producție din Taciai a dovedit că este posibilă mecanizarea agriculturii într-o zonă muntoasă, acolo unde de secole toate lucrările agricole se efectuau numai cu brațele oamenilor. În acest sat de munte situat în mijlocul unei regiuni accidentate cu stînci și prăpăstii, terenurile agricole au fost terasate pentru a putea fi lucrate cu tractoarele, s-au construit drumuri care parcurg versanții și s-a pus în funcțiune un sistem de teleferice. Tratarea cu îngrășăminte și antidăunători a plantelor agricole, treieratul sînt complet mecanizate, iar lucrările de terasare sînt mecanizate în proporție de 80 la sută. Din cele 56 ha de terenuri cultivate ale brigăzii de producție, 40 sînt irigate cu ajutorul stropitoarelor aspersoare. La lucrările de infrastructură, țăranii din Taciai folosesc buldozere și mașini pentru fragmentarea solurilor înghețate. În prezent se fac pregătiri pentru asigurarea mecanizării lucrărilor de însămînțare, de prașilă, de recoltare.

Creșterea rapidă a producției cerealiere — aceasta este sarcina prioritară asumată de către muncitorii agricoli din Taciai. Ani consecutivi ei au avut recolte bune, iar în ultimii zece ani această cooperativă a livrat statului tot mai multe tone de cereale, revenindu-le un venit anual de 40 000 yuani. Dezvoltînd producția cerealieră, gospodăria nu a neglijat exploatarea diversificată. În prezent, cheltuielile de producție ale brigăzii agricole sînt de 20 la sută din venitul global, iar din economiile efectuate au fost achiziționate mașini agricole și piese de schimb.

Brigada din Taciai a înființat un atelier de reparație și de fabricație care să pună la punct și să perfecționeze mașinile agricole. În ultimii zece ani cu ajutorul acestui atelier țăranii din Taciai au transformat și fabricat 20 de tipuri de mașini și unelte agricole, printre care se află mașini de decorticat, concasoare de furaje, treierătoare de orez și vehicule de transportare a îngrășămintelor.

Țăranii din Taciai și-au pus în joc întreaga lor pricepere și experiență pentru a adapta condițiile de relief cerințelor mecanizării, de a modifica mașinile pentru a le adapta condițiilor acestei regiuni muntoase.

Activitatea de amenajare a suprafețelor agricole a început cu comasarea terenurilor ; din cele 4 700 petice de pămînt dispersate pe versanți au rămas doar 1 900 terenuri de mari întinderi. Din anul 1970 s-a început anevoioasa operațiune de dinamitare a crestelor pentru a se acoperi prăpăstiile ; astfel au apărut micile cîmpii artificiale care totalizează în prezent 26 ha de terenuri cultivate. Pentru transformarea mașinilor agricole, țăranii din Taciai au apelat la specialiști cu ajutorul cărora au fost puse la punct tractoare cu șenile de 10 și 20 c.p. Ușor manevrabile, aceste tractoare de mici dimensiuni pot ara în adîncime pante avînd înclinația de 26 grade. Întrucît irigația este, practic, imposibilă pe terenurile terasate, țăranii din Taciai au pus la punct un sistem de rezervoare amenajate pe crestele munților în care apa este adusă printr-un complex sistem de țevi și pompe. Rezultatul acestor lucrări : peste 70 la sută din cîmpurile terasate au fost transformate în terenuri agricole de mare randament fără a fi influențate de secetă și inundații. (Agerpres).

„Știți cumva ce domiciliu am?!"

Întrebarea aceasta neobișnuită poate fi auzită pe străzile orașului Miami Beach. Explicația este ușor de găsit, totuși : atrași de clima blîndă și de temperatura egală de-a lungul tuturor anotimpurilor în acest colț din Florida, s-au adunat aici peste 50 000 de pensionari, foarte mulți trecuți de 65 de ani, alcătuind majoritatea într-o așezare urbană cu 90.000 de locuitori. Dar ei nu izbutesc decît în prea mică măsură să arunce o punte peste izolare, să ajungă la un contact uman valabil și de durată, nici cu numeroși parteneri de generație. Sînt tot mai mulți cei întîlniți pe străzi, cu carnetul de cecuri neatins în buzunar, rătăcind fără țintă.

Este unul din aspectele cotidiene care arată, practic, la ce urmări duc apăsarea și spectrul singurătății în diferite țări occidentale, unde, alături de teama de violență, solitudinea apare ca boala cronică cea mai dizolvantă pentru cei trecuți de șaizeci de ani.

Coloritul nou, mai degrabă sumbru, pe care îl capătă relațiile umane privite din unghiul senectuții, episoadele pe care le prilejuiește, ca și mărturiile ce pot fi înregistrate în această privință, te duc toate fără voie la ideea că proverbul întîlnit în folclorul mai multor popoare : **„Cine nu are bătrîni, să și-i cumpere"**, a suferit în unele părți ale lumii occidentale o deviere de 180 de grade. După o cercetare cît de sumară a statutului bătrînilor, se poate spune că nu este exagerată butada unui sociolog britanic, Andrew Walker. **„Formula actuală** — spune el — **este, mai curînd : cine are bătrîni să-i vîndă, eventual chiar la preț de lichidare..."**

Pe ce se bazează această reflecție ?

Pe zidul tot mai masiv de indiferență înălțat în fața membrilor vîrstei a treia de către celelalte generații, obsedate de propria lor „realizare", de destinul lor strict individual, după o deviză extrem de răspîndită : **„Alci, acum"**.

O lucrare a unui antropolog francez, recenzată și comentată în cotidianul „Le Monde", dezvăluia anul trecut atitudini și comportamente aproape neverosimile — dacă nu ar fi certificate de specialiști cu autoritate în materie — din partea celor care ar trebui să se ocupe de asigurarea pentru ascendenții lor măcar a unui „echilibru delicat".

Este vorba, în primul rînd, de apelul — în destule cazuri neimpus de starea reală a celui vizat — la aziluri și clinici pentru bătrîni, chiar cînd familia respectivă nu are de luptat cu nici o dificultate practică sau materială pentru a-i păstra în mijlocul lor.

Acest apel cvasiautomat la servicii impersonale într-un domeniu atît de delicat este completat, implacabil, de rărirea sistematică a vizitelor făcute celui internat.

Iar cînd se produce finalul fatal, la ceremonia funebră — petrecută mai totdeauna în cadrul instituției unde a decedat bătrînul — cei care strălucesc prin absență sînt membrii familiei...

Pentru a preîntîmpina astfel de episoade, directorii căminelor și clinicilor de bătrîni din Franța — amintește antropologul francez care a studiat aceste noi și inumane raporturi de familie — impun pînă și angajamente formale. Dar, firește, omenia și respectul unor îndatoriri elementare nu se pot asigura prin simple semnături.

● Problemele vîrstei a treia

Economiștii și psihologii consultați au dat ca diagnostic și sînt de părere că este în primul rînd una din formele finale ale automatizării familiei și ale devizei : „Nu cer nimic nici măcar de la părinții mei, dar nimeni să nu ceară ceva de la mine".

Și mai trist este tabloul izolării în care se zbat vîrstnicii cînd condiția lor biologică sau psihică impune realmente internarea într-un azil sau clinică. A stîrnit senzație și o total îndreptățită revoltă amplul reportaj, însoțit de fotografii de o veracitate atingînd limitele insuportabilului, realizat de săptămînalul parizian „L'Express", după un raid prin mai multe așezăminte de acest gen. Opinia publică a cerut imediat și energic remedierea racilelor descoperite. Aproape fără excepție, acestea nu erau provocate de vreo lipsă de fonduri, ci de lipsa unui grad minim de umanitate.

Un ziarist suedez constata, cu ironie amară, dar care poate fi judecată drept un portret-robot al realității văzute din unghiul senectuții : „Sînt mai numeroși proprietarii de animale care, după vacanțe, vin să-și revendice și să-și reia patrupedele favorite, pensionare temporare ale unor așezăminte special create, decît membrii de familie care vin să se intereseze de sănătatea persoanelor de peste 65 de ani internate de ei într-un cămin".

Dezintegrarea aceasta a familiei, ducînd la izolarea inevitabilă a celui mai vîrstnic membru al ei, este o sabie a lui Damocles atîrnată și deasupra capului a numeroși elvețieni.

Autonomia economică deplină, ca și luciditatea perfect menținută și mobilitatea completă nu schimbă cu nimic datele problemei. Titlul romanului lui Hans Fallada : „Fiecare moare singur", capătă astfel o copleșitoare materializare.

La senzația de izolare pe care o resimt bătrînii, cu urmările dizolvante lesne de imaginat, contribuie și absența unei activități, a unor preocupări cu caracter constant. Eforturile întreprinse ca să se înlăture acest pericol de către cei peste 7.000 de medici geriatri din S.U.A. (față de 352 în 1950, cînd bătrînețea încă nu devenise o problemă majoră în plus), ca și de diferite asociații care organizează cursuri de ceramică, de echitație, concursuri de brodat sau traforaj, nu dau rezultatele scontate. Iar recursul la prelungirea activității profesionale — cînd și pentru destui tineri angajarea reprezintă, în Occident, un semn de întrebare — nu găsește concursul necesar.

Săptămînalul american „Newsweek" publica recent un episod destul de concludent. Participînd la o anchetă : **„Cum vă adaptați cu vîrsta dv. ?"**, Max Joseph, din Boston, și-a relatat cazul. Mulți ani fusese șeful producției la o firmă de confecții cu filiale în Noua Anglie. După ce a împlinit 64 de ani, neizbutind să-și umple timpul liber lăsat de pensionare, a simțit nevoia să aibă din nou o ocupație.

— Mă simțeam aruncat de o parte, o cantitate neglijabilă — a mărturisit Max Joseph ziaristului. Am căutat în multe locuri, și pretutindeni am auzit același răspuns : „Ești prea calificat pentru postul pe care putem să ți-l oferim, și prea bătrîn".

Pînă la urmă, o serie de bătrîni găsesc ceva de făcut. Dar obiectele create de mîinile lor, colecțiile de discuri și alte paleative, nu ridică o barieră suficient de puternică împotriva ceasurilor grele de tăcere, cînd a încetat pînă și glasul ultimilor crainici de radio și televiziune, ocazionalî prieteni de la distanță, la dispoziția oricui. Stăruie sfredelitor doar glasul lăuntric care repetă : „Cine mă va scăpa de coșmarurile vîrstei mele, de singurătate, de violență și de boala prea scumpă pentru mijloacele noastre ?".

EUGEN B. MARIAN ■

MONDO UMANO ?

„Închis din cauză de... hold-up"

Dar tot la fel de bine am putea pune drept titlu ceea ce scria revista **„Giorni"** („Eu plătesc, tu ucizi") sau **„L'Espresso"** („Industria morții în Italia") ori **„Le Point"** („E pericoloso"). Sau, la fel de bine s-ar putea scrie : „Închis din cauza atentatelor" sau a crimelor înfăptuite de ucigași plătiți.

Să rememorăm. Zilele trecute, în plină stradă, se trag mai multe focuri de armă asupra lui Leone Nino Ferrero, cronicarul cinematografic al ziarului „L'Unita", organ al P.C.I. Cu 24 de ore mai înainte, asupra sediului cotidianului „La Stampa" are loc un atac cu bombe. Ambele acțiuni criminale sînt revendicate de o mișcare clandestină ce-și zice, nici mai mult nici mai puțin, decît „Acțiunea revoluționară" (? !).

Cu nici o lună în urmă colonelul de carabinieri în rezervă Giuseppe Russo și încă o persoană fuseseră uciși lîngă Palermo. De reținut că Russo fusese comandant al Centrului de cercetări și investigații din Palermo și condusese o serie de anchete referitoare la activitățile Mafiei în Sicilia, îndeosebi cele privind moartea procurorului Pietro Scaglione și dispariția ziaristului Mauro de Mauro. Tot Russo participase la alcătuirea unui important document în legătură cu activitatea Mafiei.

Au fost descoperiți cei ce au atentat la viața lui Ferrero, cei care au atacat sediul cunoscutului ziar „La Stampa" ori cei care i-au ucis pe Russo, Mauro și Scaglione ? Nu, pînă la ora cînd scriem aceste rînduri. Ar fi și greu pentru că după cum arată presa italiană, la ora actuală, în această țară, prin bursa neagră, s-a ajuns la incredibila realizare de a oferi „pistoale pentru toți". Scrie **„L'Espresso"** : „Numai în 1976 au fost rechiziționate peste 11 000 de pistoale, puști și mitraliere și aproape 3 000 de bombe artizanale de diferite tipuri, plus cîteva zeci de puști mitralieră". Cine sînt cei ce recurg tot mai des la aceste arme ? Spicuim din aceeași revistă : „Nu mai sînt delincvenți comuni, care comit furturi din bănci. Sînt, în număr tot mai mare, grupuri teroriste care fac din lupta armată crezul lor". Cît de des o fac ? Potrivit celor publicate de **„Giorni"**, în circa zece ani au fost asasinate 15 986 persoane (peste patru oameni pe zi ! ! !) iar circa 65 la sută din crime sînt opera Mafiei și a bandelor de teroriști. Adesea, dincolo de aceste cifre cu totul înspăimîntătoare, se află cel căruia în S.U.A. i se spune **killer**, în Italia, **li sicario**, în Franța, **tueur à gages** — ucigașul plătit. În spatele profesioniștilor crimei se află însă cei care plătesc.

Dacă tot am apelat la statistici, să arătăm că dincolo de cifre se află o anume lume, în felul ei lume, ilustrată de faptul că în 1950 (în Italia) au fost consemnate 700 000 de delicte de drept comun. Cîte s-au înregistrat în 1976 ? Exact două milioane ! 4 300 bănci, giuvaiergii și oficii poștale au fost atacate iar acum, cînd își refac sistemul de protecție, au scris la intrare „închis din cauză de... hold-up". Pe cît de seci, statisticile sînt îngrijorătoare. Tot mai numeroase, faptele sînt de-a dreptul tulburătoare. Lumea respectivă pare de celuloid și totuși cele mai dure westernuri par copii palide pe lîngă aceste realități.

PETRE NICOLAE ■

Fără boboci!

N-avem o toamnă prea fastuoasă, cel puțin pînă acum. Frigul acesta neobișnuit are darul să ne trezească din reveriile verii, punîndu-ne față în față, din ce în ce mai aproape, cu o anumită zi H — pe numele ei, mai exact, 26 octombrie. Sîntem pregătiți pentru marea confruntare de la Madrid ? Mai este timp pentru remedierile de rigoare ? Avanpremiera româno-spaniolă, desfășurată la nivelul cluburilor de primă mînă, este fără îndoială un avertisment cît se poate de serios, de care cupla Covaci-Cernăianu va trebui să țină seama. Sigur, așa cum s-a mai spus, Iordănescu **împreună** cu Dudu Georgescu reprezintă mult mai mult decît Iordănescu cu Năstase și Dudu cu Custov. Și totuși ! Spaniolii au cîștigat în Elveția, jucînd în deplasare pentru un meci pe care-l vor disputa **acasă**. Tricolorii noștri au învins Grecia mai mult decît confortabil, dar au învins-o **pe teren propriu**, în vreme ce meciul de mare importanță pentru soarta calificării îl vor juca în deplasare ! Acestea fiind precizate, care rezultat — la nivelul primelor reprezentative — să fie mai concludent : **6—1** pentru **noi**, sau **2—1** pentru **ei** ? ! Reconfortantă se prezintă evoluția selecționatei B a țării, care a cîștigat în Kuweit pe o căldură de saună, în fața unui adversar care alerga, se spune, ca pe sîrmă. Dobrin, Răducanu și mai ales Lucescu au cules numai cuvinte bune și foarte bune în evoluțiile lor de pînă acum în această toamnă, dar **echipa pentru Madrid**, aflăm, este ca și făcută. Un singur mare semn de întrebare : postul de extremă dreaptă.

Am fost zilele trecute în parcul Progresul. Oarecum întîmplător, trebuie să mărturisim. Pe terenurile de tenis se vedea o oarecare animație, puțin mai mare decît în zilele obișnuite, de antrenament. Ne-au trebuit vreo zece minute pentru ca să ne dumirim. De fapt, la fața locului, într-un deplin anonimat dealtfel, se desfășurau primele faze ale Campionatului național de tenis. Participă, aflăm din ziare, o sută de jucători și jucătoare — cam de trei ori mai mulți la număr decît cei ai spectatorilor. **Azi**, în tenisul intern nu mai avem decît patru capete de afiș. Trei fete (Ruzici, campioana, Mihai și Simionescu) și un singur băiat, Hărădău, campionul „en titre". Mai interesantă și mai atractivă, din acest punct de vedere, a fost „Cupa Scînteii tineretului" !

Mare insucces la box. În această toamnă, pentru prima oară după mulți ani, boxerii noștri s-au întors de la Campionatele balcanice (desfășurate la Bursa, în Turcia) fără... boboci (citește : fără nici un titlu de campion !). Avem numai șapte medalii de argint, nici măcar un singur loc întîi, însă. Se spune că tot arbitrajul a fost de vină, că boxerii noștri ar fi meritat cel puțin vreo 3—4 medalii din cel mai prețios metal, dar explicațiile acestea nu ne pot împiedica să vedem că în sportul cu mănuși lucrurile nu stau de la o vreme cum ar trebui, că federația de specialitate, deși nu urcă în ring, o dă din colț în colț...

Pe cît de dureroase sînt insuccesele de mai sus, pe atît de reconfortante au fost ca întotdeauna, evoluțiile gimnastelor române în turneul din Mexic și America Latină. Adevărate solii de pace și prietenie, de armonie și înțelegere sufletească prin sport, minunata noastră Nadia și colegele sale au produs o impresie deosebită în Mexic, Venezuela și unde or mai fi poposind de acum înainte. Săli arhipline, cu 15 000, 20 000, 10 000 de spectatori fascinați de grația, talentul și măiestria româncelor, de perfecțiunea Nadiei Comăneci, au trăit clipe de neuitat, de încîntare. Fiecare demonstrație a gimnastelor române s-a transformat pe loc într-o manifestare de prietenie a popoarelor gazdă cu poporul român, simbolizînd parcă aspirațiile tuturor spre o lume mai bună, lipsită de conflicte, în pace și înțelegere. Sportul, acest mare favorit al secolului, ne-o demonstrează cu prisosință evoluția Nadiei și a colegelor sale, are nenumărate mijloace pentru a contribui la mai buna înțelegere dintre toți oamenii globului. Dar cît de important ni se pare, citeodată, ca Avîntul Lehliu să învingă Victoria Tăndărei !

DUMITRU GRAUR ■

Sub semnul Daciadei

Pe „Tineretului", o zi friguroasă de toamnă, încălzită de bucuria și voioșia elevilor

Duminică, 25 septembrie, în jurul orei opt dimineața, sub castanii stadionului Tineretului din Capitală, scuturați de un început de toamnă rea, se adăposteau aproape o mie de elevi de la școlile sectorului 1, veniți să participe la deschiderea anului sportiv școlar. Cele aproximativ paisprezece terenuri de diferite dimensiuni, dichisite și îngrijite de mîinile gazdelor, așteptau, primitoare ca întotdeauna, întrecerile. Castanele cădeau, copiii alergau după ele ca să se mai încălzească, însă ora de începere a festivității întîrzia. Prim-vicepreședintele Consiliului pentru Educație Fizică și Sport al sectorului 1, Nicolae Vasile, foarte ocupat, alergînd de colo-colo și încercînd să le rezolve pe toate, îmi dă cîteva detalii asupra desfășurării întrecerilor, spunîndu-mi că „datorită frigului, deschiderea anului sportiv se amînă pentru ora nouă". În continuare, stația de amplificare încerca să mai dezmorțească atmosfera cu cîntece de pahar, romanțe și muzică de café-concert, de o mai largă audiență bucurîndu-se melodiile „Valurile Dunării" și „Costică, Costică, fă lampa mai mică" ! La ora 9,15 începe defilarea participanților într-un cadru sărbătoresc, defilare aplaudată de colegii celor de pe gazon și de numeroși părinți încărcați de haine. În acest moment lucrurile au intrat în firescul lor. Au fost anunțate programările și terenurile. Tot ceea ce am văzut de aici încolo a fost o reușită a organizatorilor, a gazdelor și în primul rînd a elevilor. Frigul a fost uitat, triumfînd bucuria mișcării, a competiției, dîrzenia și ambiția.

Iată-ne, pentru început, spectatori la meciul de baschet dintre elevele Liceului C. A. Rosetti, antrenate de profesorul Toma Pușpurică, și cele de la Liceul nr. 6, cu predare în limba germană, antrenate de profesorul Fleșariu. Meciul, arbitrat de o fostă internațională de baschet, profesoara Doina Sterescu, a prilejuit, cum se spune, o dispută aprigă, desfășurată însă în limitele sportivității. Învingătoare: echipa Liceului nr. 6, cu scorul de 34—16. Pe un teren alăturat, băieții aceluiași liceu, nr. 6, învingeau echipa Grupului școlar IRMA tot cu un scor sever, 34—24, deși ultima folosea cu mult aplomb apărarea în zonă. Trecem pe lîngă terenurile de volei, unde atenția era polarizată de întîlnirea de fete Liceul de informatică — Liceul economic și unde serviciile puternice ale primelor stîrneau entuziasmul galeriei adverse, și reușim să prindem învingătorii de la atletism, adică pe Mihaela Budai și Mihai Gafencu de la Școala generală nr. 172. Menționăm că Mihaela Budai a cîștigat cam tot ce se poate cîștiga la probele de viteză, dar în ultima probă, crosul, anunțîndu-se ca o veritabilă speranță a atletismului. Dealtfel, după alergări, marcată de efort, ne-a spus numai următoarele cuvinte: „Sînt bucuroasă, dar mai am de muncit". Tot la cros, la băieți, s-a remarcat și echipa Liceului industrial Metaloglobus, care a cîștigat primele trei locuri. Pe poligonul de tir, afluență mare de „puștime", după cum ne informează un elev din ultimul an al Liceului industrial IRMA. Într-adevăr, după prima mansă cei mai bine situat părea a fi, chiar spre surprinderea sa, Răzvan Georgescu, de la Școala generală 172, un băiat în vîrstă de zece ani avînd o înălțime de cam un metru și ceva, care reușise cinci lovituri în țintă din trei posibile ! Cu alte cuvinte, împușcase cinci iepuri cu numai trei cartușe... Misterul a fost repede dezlegat : Ion Cristian, vecin de stand cu Răzvan, a nimerit în aceeași țintă, motiv pentru care cei doi au mai tras cîte o dată. Din apriguț meci de minifotbal, categoria „sub un metru", mai prindem doar zece minute, destul însă ca să aflăm învingătorul.

Cu un dribling prelungit în care și-a pierdut adversarii pe drum, ba, mai mult, i-a și numărat Ghinea aduce victoria Școlii generale nr. 9 în întîlnirea cu Școala generală nr. 7 : 2—1.

Bilanțul : o zi de toamnă morocănoasă, friguroasă chiar, încălzită de tinerețea și bucuria participanților, de voioșia și ambiția elevilor din sectorul 1, răsplătiți cu 70 de diplome și 42 de cupe mari și mici. Solicităm concluziile organizatorilor, adică ale tovarășului Nicolae Vasile : „Regretăm întîrzierea programului, dealtfel frigul ne-a cam păcălit. Părerea mea este însă că această manifestare desfășurată sub semnul Daciadei a fost reușită, deși era loc pentru mai bine. Poate că, dacă m-ar fi ajutat și unii profesori, în loc să stea la șuetă sub castani, puteam face această zi mai frumoasă". Părere la care ne alăturăm cu toată sinceritatea.

B. RĂZVAN ■

DIVIZIA A

O repetiție nereușită

PETROȘANI : Jiul — Dinamo 4—1 (2—1). Evoluînd excelent, gazdele au obținut o victorie neașteptată, mai ales prin proporțiile scorului, surprinzîndu-i chiar și pe cei mai optimiști suporteri din Valea Jiului. Înaintea partidei, doar președintele clubului petroșenean, Ioan Carpinet, manifesta o încredere deplină în victoria Jiului pronosticînd scorul de 3—1, dar, după cum se vede, chiar și el a fost depășit de realitatea din teren. După felul în care s-au angajat la efort, pe un teren greu din cauza ploii, era limpede că o singură echipă tinteste cele două puncte. Fără doar și poate că dinamoviștii au fost, la rîndul lor, surprinși de vigoarea partenerilor. Au răspuns printr-un joc de ansamblu bun, poate că nici nu au forțat prea tare, dat fiind că îi așteaptă o confruntare mai dificilă și mai importantă la Madrid, cu Atletico, înaintea căreia au vrut să facă o repetiție generală, numai că adversarul și-a văzut de treabă din primul pînă în ultimul minut, nefiind de acord cu condiția unui sparring-partener. Arbitrul Otto Anderco din Satu Mare, prezent la meci ca simplu spectator, n-a vrut să facă nici o apreciere despre arbitraj, dar despre jucătorii Jiului nu s-a putut abține și spunea că a fost încîntat de prestația lor pentru că au fost primii la minge și că au făcut un bun pressing. Autorii golurilor, dovedind multă ambiție în joc, Dumitrache (de două ori), Bucurescu și Muitescu, au smuls arbitrului Anderco calificativul de „foarte buni". Dacă despre Ioan Igna — excelent, zicem noi, și la acest meci — n-a spus nimic, la un moment dat, după cîteva semnalizări eronate ale lui V. Ciocîlteu (Craiova), a exclamat : „Incredibil ! E imposibil să vadă ofsaidul de aici, de unde se află, ce-o fi cu el ?" S-au remarcat, în contextul acestei aprige dispute, autorii consemnați ai golurilor, la care se adaugă Sălăjan, Ciupitu, Stoichiță și Cavai, de la Jiul, iar de la Dinamo tînărul Tălnar, autorul golului, Sătmăreanu II și Ștefan. Să-i apreciem, totuși, pe dinamoviști pentru felul demn în care au primit înfrîngerea. *(Ion Predoșanu).*

Traian Ionescu (Jiul), față în față cu echipa Dinamo

Mai mult despre arbitraj...

HUNEDOARA : F. C. Corvinul — „Poli" Timișoara 2—0 (1—0). La pomul lăudat nu ne-am dus cu sacul, ci întîmplător cu Gh. Limona, fostul mare cavaler al arenelor fotbalistice, din al cărui „diplomat" am putut citi un prim și interesant capitol al unei viitoare cărți despre „Arta fluieratului". Urmărim în „cuplu" prestația brigăzii O. Streng (Oradea), I. Rus (Tg. Mureș) și N. Dinescu (Rm. Vîlcea). Stenografiind vorbele lui Gh. Limona, am pornit de la ideea finală din aprecierea arbitrajului : *„Totuși, sub posibilitățile lor".* Reținem doar cîteva sintagme : „Cum îl cheamă pe 3 de la gazde ? (e vorba de Miculescu) E foarte dur..." ; „Bravo, Mircea !" ; „Fază simplă, iată, cu gol" ; „Ofsaid. Corect !" ; „Măi Rus, de ce nu stai în linie cu fundașii ?! N-a fost ofsaid" ; „Uite, și pe Lucescu l-a enervat arbitrajul" ; „Gazdele forțează" ; „Ce-o fi, domnule, cu „Poli", că n-o recunosc ? !" ; „Fii atent, Lucescu e plin de noroi, luptă întruna, iar Agud e curat ca lacrima" ; „Fantastică bara lui Dembrovschi" ; „Ce e cu spectatorii aceia ? S-au încăierat" ; „Gata, l-au înlocuit pe Agud" ; „Penalty clar ! Doar l-au faultat pe Lucescu la 8 metri" ; „Ce strigă publicul..." ; „Nu, nu e frumos" ; „Ei, ei, de data asta a faultat Lucescu, nu invers" ; „Oho ! Economu a simulat faultul, măi băiete ! Dintr-o greșeală, gol... Uite așa e Lucescu, parcă lovește mingea cu mîna..." ; „La uite, Miculescu îl calcă pe Bathori ! Zi proastă pentru arbitri". Îl opresc în final pe Gh. Limona : „Totuși, arbitrii n-au influențat scorul". „Ba da, zice, scorul — nu, ci învingătorul". Apoi continuă : „De fapt, Lucescu i-a învins pe toți. Fotbalul, vezi, și în asta își are farmecul, altfel..." *(Teodor Bulza).*

Dialog de pe poziții egale

TÎRGOVIȘTE : C. S. — Steaua 1—1 (0—0). Un timp mohorît și rece, colorat însă din belșug de steagurile și strigătele coloanelor de suporteri ai echipei locale, care se îndreptau spre stadion cu două ore înainte de începerea meciului de juniori... În ceea ce privește meciul propriu-zis, localnicii, după trei victorii pe teren propriu în fața unor echipe de la mijlocul sau de la coada clasamentului, aveau toate motivele și toate scuzele să fie îngrijorați, întrucît întîlneau una dintre cele mai bune echipe ale fotbalului nostru, întesată cu o mulțime de internaționali. În consecință, evoluția tîrgoviștenilor a fost marcată de acest adevărat examen „al focului", mai ales în prima repriză, cînd n-au îndrăznit decît să se apere sau să lupte cu ardoare la mijlocul terenului. Inexplicabilă însă evoluția deloc inspirată a steliștilor care, deși au dominat prima repriză cu autoritate, au năvălit pur și simplu spre poarta lui Coman, fără să creeze nici o fază autentică de gol ! La reluare, enervat de incertitudinea de pe tabela de marcaj și de jocul blînd al colegilor săi, Zamfir preia o minge de pe partea stîngă a terenului, execută un slalom specific pînă în colțul drept al careului advers, șutează prin surprindere, un fundaș tîrgovișteanu încearcă să respingă, dar mingea ajunge la Ion Ion care o prelungește cu abilitate spre Răducanu, complet demarcat, și acesta, de la numai 8 metri, trimite în dreapta lui Coman, deschizînd scorul. Peste numai 10 minute, gazdele reușesc un atac în urma căruia fundașul Pitaru

DANIEL IONESCU

„Cogito ergo sum"
DESCARTES

„Nu vă stringeți pînă la înghesuire"
S. J. LEC

ION BARBU

„Urlați, vă simțiți mai tineri cu un milion de ani"
S. J. LEC

„Uneori e mai bine să lași bestia să se uite într-o oglindă care mărește sau micșorează decît într-una normală"
S. J. LEC

„Se observă o tendință de schimbare a mîinii de lucru și a locurilor de muncă în țările pieței comune"
(Din presa vremii)

Racul

Tusea și junghiul

Sînt oameni care nu pot sau nu vor, dracu să-i știe, să-și ducă stupiditatea de unii singuri, neapărat trebuie să-și găsească și colaboratori de nădejde. Din această sacră neputință de a-ți duce idioțenia pe propriile picioare s-a născut faimoasa alianță cunoscută sub pseudonimul de „tusea și junghiul".

La început, în timpuri foarte vechi, se pare că tusea, văduvă fericită sau orfană guralivă, își ducea existența de sine stătătoare înfășurată în halatul ei de petice, acatiste, jalbe, pretenții nejustificate, tușea de dimineață pînă seara și n-avea nevoie de ajutorul nimănui. Sînt mulți oameni cărora văicăreala le prieste, nu mai au nevoie nici de vitamine, nici de proteine.

De unde s-a născut nevoia unui aliat credincios ? Ca să tușești n-ai nevoie de batistă, ai nevoie de un spectator, egal în guturai și deznădejde. Fără îndoială între tuse și junghi a fost un „coupe de foudre", s-au văzut, s-au iubit, s-au luat de brat și au rămas împreună întreaga viață. Nu e obligatoriu ca junghiul să fie de sex masculin. De obicei aceste cupluri ale guturaiului și ale deznădejdii sînt alcătuite din două femei care se informează periodic despre toate necazurile care le bîntuie sau le scarpină existența. Bineînțeles, cu modestele lor mijloace încearcă să-și facă văicăreala cît mai plăcută, lîngă o dezamăgire sentimentală, o gustărică, lîngă un cataclism interior, o cafeluță cu zahărul separat.

Tusea și junghiul sînt fericite în nefericirea lor. Săracele, grăsunele, rumenele... Guturaiul e singura lor avere..., de aceea și-o apără cu ghearele și cu dinții...

De ce suferă, de ce se vaită tot timpul tusea și junghiul ? Din lene, din sfînta lene... E mai plăcut să te ții cu mîinile de cap decît să te scoli la șase dimineața și să te apuci de treabă. Trăiască cafeluța cu zahărul separat și suferința pînă peste poate !...

TEODOR MAZILU ■

Supărare ieșeană, dar golul a fost valabil!

SATU MARE : Olimpia — Politehnica Iași 1—0 (0—0). „Meci greu, dar vom cîștiga !" declara, înaintea partidei, profesorul T. Curpaș, președintele clubului gazdă. Și, într-adevăr, așa a fost : un meci încordat, disputat de la egal la egal între două echipe apropiate valoric și în care echilibrul a fost rupt abia spre final, în favoarea echipei mai insistente și cu mai multe acțiuni pe spațiul porții. Sătmărenii au atacat mult, căutînd cît mai repede victoria, ceea ce i-a privat însă de luciditatea necesară finalizării. De cealaltă parte, studenții au opus o dîrză rezistență, printr-un joc metodic, cu o linie mediană solidă și un portar, Naste, în zi mare — reușind și contraatacuri periculoase, din care Dănilă, cu mai mult noroc, ar fi putut deschide scorul. Dealtfel, antrenorului Gh. Staicu îi era teamă tocmai de jocul pe care de obicei ieșenii îl practică în deplasare. Ieșeanul L. Antohi, antrenor secund, declarase dealtfel înainte de meci : „Am venit să cîștigăm ; ne trebuie această victorie pentru a reda băieților încrederea în posibilitățile ce le au". Jocul în sine ne-a lăsat însă un gust amar, atît datorită lipsei de spectaculozitate și de faze interesante, cît, mai ales, finalului nedorit. În minutul 79, Mathe — introdus în repriza a doua — a preluat o minge *pe piept*, la marginea careului mic, și a șutat în plasă, marcînd unicul gol al partidei. Ieșenii au acuzat mai întîi ofsaid, iar apoi hent la atacantul sătmărean (ba chiar... fault la portar !), Naste l-a insultat grav pe arbitrul bucureștean C. Petrea, care a condus bine o partidă ce nu-i pusese probleme pînă în acel moment, și acesta i-a arătat cartonașul roșu. În drum spre vestiare, Naste a continuat cu injurii, adresate pînă și publicului (!), cu nimic vinovat de cele întîmplate în teren, public care, pînă în acel moment, îl aplaudase pentru fiecare trage năprasnic în bară, iar Tătaru, foarte aproape de față, reia în plasa porții lui Moraru. Egalitate echitabilă, dar Steaua, după părerea noastră, a dialogat de la nivelul adversarei și nu de la prestigiul pe care ar trebui să-l apere permanent. Fără îndoială însă, privind din unghiul opus, trebuie să remarcăm că jucătorii tîrgovișteni s-au străduit, și pe alocuri chiar au reușit, să se ridice la nivelul Stelei... Arbitrajul lui Sever Drăgulici : destul de stelist ! *(Victor Niță).*

Supărare ieșeană, dar golul a fost valabil!

SATU MARE : Olimpia — Politehnica Iași 1—0 (0—0). „Meci greu, dar vom cîștiga !" declara, înaintea partidei, profesorul T. Curpaș, președintele clubului gazdă. Și, într-adevăr, așa a fost : un meci încordat, disputat de la egal la egal între două echipe apropiate valoric și în care echilibrul a fost rupt abia spre final, în favoarea echipei mai insistente și cu mai multe acțiuni pe spațiul porții. Sătmărenii au atacat mult, căutînd cît mai repede victoria, ceea ce i-a privat însă de luciditatea necesară finalizării. De cealaltă parte, studenții au opus o dîrză rezistență, printr-un joc metodic, cu o linie mediană solidă și un portar, Naste, în zi mare — reușind și contraatacuri periculoase, din care Dănilă, cu mai mult noroc, ar fi putut deschide scorul. Dealtfel, antrenorului Gh. Staicu îi era teamă tocmai de jocul pe care de obicei ieșenii îl practică în deplasare. Ieșeanul L. Antohi, antrenor secund, declarase dealtfel înainte de meci : „Am venit să cîștigăm ; ne trebuie această victorie pentru a reda băieților încrederea în posibilitățile ce le au". Jocul în sine ne-a lăsat însă un gust amar, atît datorită lipsei de spectaculozitate și de faze interesante, cît, mai ales, finalului nedorit. În minutul 79, Mathe — introdus în repriza a doua — a preluat o minge *pe piept*, la marginea careului mic, și a șutat în plasă, marcînd unicul gol al partidei. Ieșenii au acuzat mai întîi ofsaid, iar apoi hent la atacantul sătmărean (ba chiar... fault la portar !), Naste l-a insultat grav pe arbitrul bucureștean C. Petrea, care a condus bine o partidă ce nu-i pusese probleme pînă în acel moment, și acesta i-a arătat cartonașul roșu. În drum spre vestiare, Naste a continuat cu injurii, adresate pînă și publicului (!), cu nimic vinovat de cele întîmplate în teren, public care, pînă în acel moment, îl aplaudase pentru fiecare reușită a intervențiilor sale... Regretăm, deși îi înțelegem necazul înfrîngerii, că antrenorul I. Oană nu a dat dovadă și de această dată de fair-play-ul ce știm că îl caracterizează, contestînd valabilitatea golului și acuzîndu-i pe arbitri că l-au frustrat. *(Dumitru Constantinescu)*

DIVIZIA B

● *CAREI : Victoria — U.M. Timișoara 1—0 (0—0)*... și prima înfrîngere a timișorenilor după patru victorii consecutive în acest campionat. La prima vedere s-ar părea că este o surpriză, dar, după felul cum au evoluat oaspeții în această partidă, totul este normal. Fără o idee de joc, blazați și total dezinteresați de joc (a excelat în această privință Giuchici, cel mai slab de pe teren), timișorenii au fost o pradă ușoară a tinerilor fotbaliști din Carei. Golul înscris de Goia, în min. 52, a fost suficient pentru ca gazdele să-și apropie victoria, pe care au meritat-o datorită insistenței și mai ales risipei de energie pe care au făcut-o. Surprinși de absența antrenorului C. Manolache de la cîrma echipei timișorene (care a părăsit joi, înaintea meciului, echipa), l-am întrebat pe ing. Mircea Pop, la acest meci conducătorul echipei, ce s-a întîmplat. Acesta ne-a declarat că antrenorul Manolache a părăsit Timișoara fără să anunțe pe nimeni, lăsînd echipa în bătaia vîntului în schimbul avantajelor materiale imediate oferite de divizionara A F.C.M. Reșița... A arbitrat bine, un meci curat, V. Gheorghe, din Craiova. *(Constantin Dumitrescu)*

● *SIGHETUL MARMAȚIEI : C.I.L. — Gloria Bistrița 0—3 (0—1).* Mult subțiată față de campionatul trecut prin plecarea a patru jucători de bază (Deak, Culda, Bujor și Iuga), echipa locală și-a decepționat total suporterii prin prestația oferită și prin scorul de forfait cu care a pierdut, să reținem, pentru prima dată de la promovarea în divizia B, pe terenul propriu. După primul gol realizat de Ciocan, la o tripla greșeală a apărării formației din Sighet, oaspeții au preluat conducerea jocului, dominînd sub toate aspectele, punctul forte al echipei Gloria fiind linia sa mediană (Damian, Moga, Butuza). În repriza a doua dominarea bistrițenilor devine și mai evidentă, ei realizînd încă două goluri prin Berceanu, în urma unor pase de 40 de metri, în timp ce gazdele obțin doar... patru cartonașe galbene, fiind la un pas de alte cîteva roșii, acordate de sibianul I. Banciu, care a condus bine un meci dificil. Finalul meciului a aparținut gazdelor, care, preocupate abia acum de... fotbal, reușesc două faze de fotbal autentic, rezolvate însă în ultima instanță de excelentul Gavrilaș. Gloria Bistrița, pregătită acum de Al. Constantinescu, obține astfel a doua victorie în deplasare, confirmînd forma excelentă manifestată în acest început de campionat. Dealtfel chiar a doua zi, duminică dimineața, Gloria avea să învingă în meci amical echipa orașului Damasc (0—1, în primul joc cu Petrolul), cu categoricul scor de 9—0... *(Ion Cornea)*

● *PIATRA NEAMȚ : Ceahlăul — Gloria Buzău 1—3 (0—0).* Contra 10 lei, 8 pentru bilet și 2 pentru obligatoriul și neinteresantul program, pietrenii au asistat la o partidă disputată, cîștigată pe merit și distanțat de oaspeți, în fața unei garnituri, după expresia portarului ei, ex-băcăuanul Fugaciu, „care nu mai e ce-a fost". Cuvintele acestea le-am auzit înainte de meci, la cabina arbitrului Manușaride, în replică la refuzul conducătorului jocului de a accepta mingea propusă de Ceahlăul, deformată și tare. „Alta n-avem, a zis Fugaciu, sîntem o echipă amărîtă, care nu mai e ce-a fost". În prima repriză, Ceahlăul n-a jucat după vorbele portarului său, ba chiar a dominat, în două rînduri, minutele 18 și 39, bara salvîndu-i pe buzoieni. Apoi, după ce, în minutul 46, nemțeanul Rusu a săltat balonul peste poarta părăsită de Cristian, Ceahlăul s-a stins definitiv, Gloria instalîndu-se la cîrma jocului, depășindu-și adversarul la toate capitolele și înscriind 3 goluri, unul mai frumos decît celălalt, spre a rata încă atîtea. Excelent au jucat în această parte a jocului buzoienii Nicolae, Stan, Negoescu și, mai ales, extremul Radu Gheorghe, autor a 2 goluri, superbe, la prestația cărora a izbutit uneori să se ridice pietreanul Niță, dealtfel cel care a înscris, din penalty, golul de onoare al gazdelor. În rest, Ceahlăul, înfruntată de o echipă mai tehnică, mai omogenă și mai bine condusă de pe margine, n-a încercat și n-a reușit mai nimic, spre disperarea antrenorului Zaharia care, în minutul 61, cu ocazia înlocuirii lui Rusu cu Ungureanu, i-a făcut primului morală în auzul tribunei. „Bă, Rusule, i-a zis „pedagogul", numai mișto știți să faceți, sînteți buni doar de fete, de coniac și de vrăjeală". În sfîrșit, arbitrajul bucureșteanului Chiriac Manușaride, ajutat la linie de clujenii T. Gaboș și T. Crișan, s-a dovedit ireproșabil, în ciuda dificultăților unei partide adesea zbuciumate. Dealtfel, după cele 90 de minute oaspeți și gazde l-au felicitat deopotrivă pe arbitru, unul dintre conducătorii Ceahlăului, Popa, mulțumindu-i „cu toată sinceritatea și durerea". *(Ovidiu Ioanițoaia)*

Manifeste pentru sănătatea pămîntului

Ei spun că fac un fel de caricatură numită non-caricatură. Alții spun că e grafică. Contează mai puțin lucrul acesta.

Ceea ce frapează la vizionarea lucrărilor celor doi tineri este faptul că nu se rîde. Nu se rîde de cheltuieli care iau bacșiș, nu se rîde de funcționari îngropați în dosare nerezolvate. Acești tineri, maturi prin arta lor, ne introduc într-o expoziție din care trebuie să ieșim îngrijorați. Îngrijorați de soarta umanității — superbă idee pentru doi băieți care ar mai putea încă juca, știu eu, centru înaintaș într-o echipă de cartier din Petrila sau București.

Îngrijorați de bolile acestui secol, boli care venind din racilele unei societăți pe care noi am depășit-o sînt totuși ale pămîntului. Și noi fiind încă nevoiți a fi încă pămînteni, trebuie, este necesar, să le vindecăm. Iată, încercînd și prin artă.

Un caricaturist, să zicem mediocru, și l-ar putea imagina pe cei doi expozanți, printr-o șarjă „colegială", agățați de mînerul unui semnal de alarmă cuplat la toate sirenele lumii, din care să iasă în trombă cuvintele ajutor-help-aiuto-aît etc.

Or, ce poate fi mai frumos decît să deștepți în oameni o conștiință universală, să-i înveți să gîndească în calitatea lor de locuitori ai planetei numite Pămînt ?

GEORGE STANCA ■

Mască

Lei mai sînt și azi ca leul !
Pledînd aspre și bogate
Lecții de legalitate
Și-au schimbat doar procedeul
Fiindcă-n urma lor răzbate
Tot miros de strîmbătate !

Pescuitorii

Pentru ei nu sirguința
Împlinește năzuința
Ci o mapă rentieră
Într-un stup de carieră

VASILE SMĂRĂNDESCU ■

FURNEA ■

„După părerea mea, libertatea artistului e aceea de a se simți dator poporului său"

● Actorul Amza Pellea s-a născut la 7 aprilie 1931 în satul Băilești ● Este în prezent conferențiar la I.A.T.C. și membru al trupei de actori de la Teatrul de comedie din București. ● A jucat în numeroase filme printre care Dacii, Atunci i-am condamnat pe toți la moarte, Puterea și Adevărul, Osînda — **premiat de curînd la festivalul de la Moscova. ● A interpretat o serie de roluri în piese montate pentru televiziune** — Cadavrul viu, Descoperirea familiei, Procesul lui Horia. **● În această stagiune dă viață unor personaje în piesele** Comoara din deal, 12 oameni furioși, Nic Nic, Un Hamlet de provincie.

— Unii oameni cred că vă cunosc foarte bine. V-au văzut la televizor, pe scenă sau în filme. Oare chiar atît de ușor vă dezvăluiți ?

— Li se pare numai că mă cunosc. În nici un caz nu trebuie confundat actorul care interpretează un rol cu omul.

— Unii vă știu numai ca interpret al lui Nea Mărin. Vă convine acest lucru ?

— Problema e ceva mai complexă. Vezi dumneata, eu, personal sînt un admirator al categoriei umane pe care o reprezintă omul simplu, cu judecata sănătoasă, cu buna dispoziție funciară pe care o are neamul acesta al nostru. Dacă-mi dai voie să fiu sincer...

— Asta și doresc.

— ...trebuie să-ți mărturisesc că aș îndrăgi ca spectator un astfel de personaj. Dacă mă măgulește sau nu că el m-a făcut mai cunoscut, asta e deja altceva. Mă măgulește ideea că am creat un personaj simpatizat de omul obișnuit, de pe stradă. Nu-mi place însă că uneori sînt simplificat la această ipostază. Dar popularitatea lui Nea Mărin mi-a certificat cît de multă nevoie este de personaje firești, simple, care să ajungă la inima spectatorului. Dintre care mulți sînt țărani.

— Ce vă leagă pe dumneavoastră de această categorie socială ?

— Aș zice că totul. Indiferent că am învățat mai mult sau mai puțin bine niște limbi străine, indiferent de faptul că trăiesc în Capitala țării și am meseria pe care o am, mă simt la fel de legat de sat ca și în copilărie. Să-ți spun o chestie nostimă.

— Abia aștept.

— Am fost odată la Brașov, într-un turneu. Și s-a stricat vremea dintr-o dată, ca și în zilele astea. A început ploaia, ba chiar și ninsoarea. Eram cu un coleg cînd au început să cadă primii fulgi de nea. „Ninge", am strigat bucuroși amîndoi. Dar fiecare se gîndea la altceva. El se gîndea la schi.

— Iar dumneavoastră ?

— Să nu rîzi. Mă gîndeam la agricultură. Că n-o să înghețe boabele semănate. Asta e. Nimeni n-o să-mi poată extirpa fibra de țăran.

— Ce schimbare fundamentală socotiți că s-a petrecut în viața satului românesc de azi ?

— După mine, cea mai spectaculoasă schimbare este aceea în felul de a gîndi al oamenilor de la țară. În conștiința pe care au căpătat-o că sînt o parte importantă a societății. În felul în care ei se interesează de problemele acestei societăți. Vorbind despre asta nu mă refer la generațiile tinere care au beneficiat de condiții altădată de domeniul visului pentru a învăța și a intra în viață ca niște oameni demni, contemporani fără complexe față de epoca în care trăiesc, epocă atît de contradictorie la nivelul planetei, cu fenomene în continuă schimbare. Dar și bătrînii care m-au ținut în copilărie pe genunchii lor — vezi că pot să fiu și sentimental — au reușit să se adaptaze ritmului cu adevărat trepidant al epocii.

— Cum explicați lucrul acesta ?

— Cred că e o demonstrație a inteligenței acestui popor. Care nu dintr-o ambiție deșartă vrea să fie în rînd cu cei mai din frunte. Ci dintr-o pornire mai din adînc.

— Cred că în fond sînteți un om grav. Și neliniștit pe deasupra, chiar pătimaș pentru ideile care vă sînt scumpe. Dovadă că v-ați înfierbîntat atît de tare vorbind acum cu mine.

— Să mă vezi cînd nu sînt obosit.

— Este vreun personaj istoric care vă fascinează ?

— Mihai Viteazul.

— De ce ?

— Pentru că el s-a jertfit pentru un ideal aproape de neînțeles pentru contemporani, dar care e plin de semnificație pentru urmași. Acela al unității tuturor românilor într-un singur stat. Mihai Viteazul este unul dintre acei domnitori din istoria noastră care, ca niște verigi de fier, dau soliditate întregii istorii a neamului. Știi ce e minunat în istoria asta a noastră ?

— Dacă-mi spuneți aflu.

— La răscrucea asta bîntuită de furtuni unde se află meleagurile românești, mereu s-a ivit un om potrivit să înfrunte asprimea vremurilor și să ne conducă pe calea cea dreaptă. Am avut noroc.

— Dar istoria noastră nu e chiar atît de plină de noroc.

— Ai dreptate. Și atunci cînd am cunoscut totuși fericirea ea nu ne-a venit ploconi. A trebuit s-o cunoaștem prin luptă. Chiar și să ne jertfim.

— Dar revenind la contemporaneitate, cum se înfățișează ea actorului Amza Pellea ?

— Sînt multe trăsături la care m-aș putea opri. Care vor părea și mai clare odată cu trecerea timpului. Sînt convins că trăim o mare cotitură. Și nu e puțin lucru să fii contemporan cu o epocă așa cum este aceasta a noastră. Sub conducerea Partidului Comunist Român în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întreaga națiune urmărește cele mai generoase idealuri — cele ale socialismului și comunismului. Sigur că nu merge totul lin. Nu totul e ușor. Mai trebuie să mai strîngem și cureaua, că altfel nu se poate. Dar cine se plînge că e greu uită ce ne-am propus să realizăm.

— Ce responsabilitate capătă un artist într-o astfel de epocă ?

— Se vorbește mult despre crearea unui nou tip de om. Artistul poate face mult în această vastă acțiune de formare a omului nou. Locul nostru, al actorilor, al tuturor artiștilor este în prima linie în bătălia aceasta. Dar cu durere îți spun că nu sîntem întotdeauna întrebuințați la maximum, după posibilitățile noastre. Există azi în România o pleiadă de actori care ar putea să facă mult mai mult dacă ar fi solicitați.

— Poate ar trebuie să insiste ei înșiși să fie solicitați. Dar numiți-mi cîțiva dintre actorii care fac parte din această pleiadă.

— Toma Caragiu — pe care eu nu-l consider plecat dintre noi ; George Constantin, Draga Olteanu, Victor Rebengiuc, Gheorghe Cozorici, Olga Tudorache și mulți alții.

— Ce înțelegeți prin faptul că această pleiadă nu e folosită pe măsura capacității ei ?

— Nu avem pentru ea o dramaturgie originală cu adevărat valoroasă. Poezia, proza sînt azi genuri literare care cunosc la noi o vădită înflorire. Nu ne putem însă lăuda și cu o literatură dramatică pe măsura epocii noastre și a talentelor actoricești care, repet, sînt azi din belșug. Ni se spune să încurajăm dramaturgia originală. De acord. Dar aș vrea să ajung clipa în care dramaturgia românească va fi excepțională și n-o să mai aibă nevoie să fie încurajată.

— Să vedem ce or să vă răspundă dramaturgii.

— Indiferent ce-ar spune, nu-mi schimb părerea.

— Ce credeți că nu reflectă piesele noastre contemporane ?

— Vezi dumneata, îți spuneam mai înainte că trăim o epocă de cotitură. Fără a fi exagerați, putem s-o numim o epocă grandioasă. Avem o industrializare explozivă. Oameni care abia au lăsat plugul și sapa muncesc acum cu calculatoare. Și muncesc de cele mai multe ori bine. Poporul nostru e un popor tînăr, dinamic, dornic de a înfăptui multe. Care trăiește azi transformări uluitoare. Or, aceste transformări nu sînt oglindite suficient sau sînt oglindite fără vibrație, la modul lozincard. Urmașii n-or să ne ierte că am fost contemporanii unor fapte măreți și nu am știut să le vedem sau nu am avut pasiunea și talentul de a le păstra prin artă posterității.

— Cărui fapt i se datorează oare o astfel de situație ?

— Probabil că unele cauze îmi scapă. Ele ținînd de procesul intim al creației. Dar trăind în teatru și fiind un sprijinitor înflăcărat, ca dealtfel și colegii mei, ai dramaturgiei originale, am înțeles că foarte mulți autori suferă de comoditate, de o lipsă de îndrăzneală de a ataca problemele esențiale ale societății și timpului nostru. Există o mentalitate și în film, și în teatru : nu e bine să fii prea îndrăznet pentru că iese neconvingător. Într-adevăr, e greu să vorbești despre problemele majore. Sînt sătul pînă în gît să văd la televizor tot soiul de scenete în care e criticat un frizer pentru că ia bacșiș. M-ar interesa să văd însă cum e criticată cu forța artei lui Caragiale mentalitatea de îmburghezire a unora, mentalitate semnalată în cuvîntarea sa la Consfătuirea de la C.C. al P.C.R. de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În repetate rînduri secretarul general al partidului ne-a îndemnat să spunem lucrurilor pe nume. Partidul nostru luptă pentru impunerea, pentru instaurarea unor principii de igienă spirituală și echitate. Dar, din pricina unor funcționari care își apără, chipurile, liniștea, ce se întîmplă de fapt ?

— Chiar, ce se întîmplă ?

— Să-ți dau un exemplu. Vrei să critici o mentalitate retrogradă a cuiva. Însă ți se spune : nu trebuie să fie director general. Și să nu fie din Capitală. Ci din provincie. Și să nu fie chiar director. Ci director adjunct. Ba nici așa n-ar mai fi bine. Mai bine să fie un maistru. Deși n-ar fi educativ. Mai bine un magazioner. Îți dai seama că din toată critica n-a mai rămas nimic. E ca și cum ai trage cu un tun de calibru greu după muște.

— Acum cu adevărat v-ați înfierbîntat.

— Nimic nu mă revoltă mai mult decît impostura. Am înțelegere și pentru prostia clinică. Nu cer de la nici un semen de-al meu nimic din ce n-ar putea să dea. Dar îi cer bună credință. Însă te mai lovești de unii oameni care sub o falsă înțelepciune, sub o așa zisă cunoaștere a legilor sociale, înăbușă inițiativa, îndrăzneala constructivă. Partidul a luat nu de multă vreme hotărîri de maximă importanță pentru artistul de azi din România. Care trebuie să decidă el singur asupra modului în care o lucrare sau un spectacol oglindește realitatea. E o măsură inerentă stadiului atins de societatea noastră socialistă. De aceea nu înțeleg cînd unii privesc cu scepticism orice idee mai îndrăzneață. Ar trebui să se organizeze audiențe pentru îndrăzneală. Dacă vrem ca societatea noastră să meargă cu adevărat înainte. Lupta cu birocrația nu s-a terminat. Orice licăr de noutate se stinge dacă ai nevoie pentru el de patru ștampile. Ți-aș mai da un exemplu.

— Ascult.

— Mi-am adus aminte de un personaj. Care, cînd ajungeau filmările pe la jumătate, imediat convoca o ședință și-i bețelea pe toți. Deși din cît se filmase pînă atunci nu se putea înțelege mare lucru. Apoi pleca mulțumit că și-a făcut datoria. Dacă filmul ieșea prost, spunea : „Vedeți ? Ce v-am spus eu ?" Dacă ieșea bine zicea : „Ei, dacă nu făceam ședința aceea..."

— Revoluția socialistă nu are nevoie de astfel de personaje.

— Facem parte dintr-o armată care are înscrise pe steag idealuri mai mult decît generoase.

— Ce mesaj propune astăzi România omenirii ?

— Cum să-ți spun ? Astăzi noi arătăm lumii o față pe care se citește o trăsătură esențială a acestui popor : umanitarismul.

— Cu ce problemă importantă credeți că ne confruntăm ?

— Trebuie să facem niște pași uriași. Pentru a ajunge în rîndul țărilor dezvoltate. Președintele României a sesizat că dacă nu ne înscriem acum pe orbita acestei competiții, nu o să mai ajungem niciodată în rîndul lor ca să ne bucurăm de totala bunăstare și de fericire.

— M-ar interesa opinia dumneavoastră în legătură cu libertatea de creație.

— După părerea mea, libertatea artistului e aceea de a se simți dator poporului său. Cine te poate opri să visezi ? Să cînți ? Să scrii versuri ? Nu e oare un paravan al impotenței atunci cînd unii invocă lipsa de libertate ca argument al creației lor sterile ?

— Ce înseamnă a fi actor în România de azi ?

— A fi egal în drepturi și datorii cu oricare cetățean al țării.

— E mult ? E puțin ?

— E covîrșitor.

— Actorii sînt niște răsfățați ai soartei ? Așa cred unii.

— Le doresc din inimă răsfățul nostru.

— Nu vi se pare un pleonasm expresia artist-cetățean ?

— Ba da. Un artist adevărat nu poate fi decît al cetății.

— Există o criză a teatrului în lume ?

— Da. Dar nu la noi.

— Sigur ?

— Nu mergi la teatru ? Nu vezi sălile pline ?

— Merg cînd găsesc bilet. Dar cum se explică audiența de care se bucură în continuare acest gen la noi ?

— Este o formă de exprimare artistică ale cărei elemente sînt mult mai omenești, mai directe.

— Vă deranjează popularitatea de care vă bucurați ?

— Nu. De ce să mă deranjeze ? Dar să-ți spun o întîmplare. Eram odată într-un sat. Stăteam într-o curte. Eram mai mulți. Un bătrîn tot îmi dădea tîrcoale. Poate că-l cunosc și nu-mi aduc aminte cine e, mi-am zis. Și i-am zîmbit. Vine la mine. Mă cunoști ? zice. Parcă, răspund eu. N-ai de unde, răspunde el. Atunci nu te cunosc. Și zi așa, chiar nu mă cunoști ? insistă el. Păi n-ai zis că n-am de unde ! Cum naiba, nu mă cunoști, face el atunci, că la televizor te uiți numai în ochii mei !

— Și ce-ați vrea să vadă un om care se uită în ochii dumneavoastră ?

— Dom'le, aș vrea să se vadă pe ei ! Dar poate cer prea mult.

A. GEORGE ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505